UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

4 vols.

January - October 1521

Lott 2 195/4
Nov. 07
UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Digesti noui argumentum amplissimum.

Casus longi domini Francisci accursij hic nupci rime adduntur.
Approbationes & reprobationes glosarum variorum doctorũ.
Summaria plurium doctorũ materiã vniuscuiusq; legis elucidentia.
Tabula alphabetica rubricarum: legum: & materiarum.
Iuris canonici ad ius ciuile concordantie non inutiles.
Glosarum & textuum singularitates hic habentur.
Ampliationes & notabilia dñi Ludouici bolognini doc. famosissimi.
Tituli seu rubrice vniuscuiusq; libri carminibus hic amplectuntur.
Valde vtiles solutiones contrariorum in glosis contentorum.
Multe annotationes in margine apponũtur rubris crucib⁹ signa tc.

¶ Ad lectorem.

Si documenta notes cruce significata rubenti:
Iste liber reliquis anteferendus erit.
Est etenim tersus/summus: emendatus ad vnguem:
Si mihi credideris iuris amator emas.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Tituli.ff.noui carminibus.lvj.cõprehensi.

Digesti noui Rubricc.clxxiij.vñibus.lvj.elucidant.

Rub.primi libri.

Prima nouũ dat opus pars:infectũ quoq; dãnũ.
Hinc arcetur aqua pluuialis:de publicanis:
Donatis:causa mortis donatio subsit.
De operis noui nũciatione. De dãno infecto:7 de subgrundis 7 protectis. De aqua pluuia arcẽda. De publicanis 7 vectigalibus 7 cõmissis. De donationibus. De mortis causa donationibus 7 captiosis.

Rub.secundi libri.

Parte manumissi sunt:7 vindicta secunda.
Urbica mancipia:per testamenta relaxas.
Per lege commissas libertates.7 ademptas.
Inde stabularij:veniens.non liberat.aurum.
Natali:causa non proclamare licebit.
Ingenuus:defunctus erit:collusio tecta.

De manumissionib⁹. De manumissis vindicta. De manumissionib⁹ q̃ seruis aduersus fidei commissarios libertatibus. De adeptione libertatis. De statu liberis. Qui sine manumissione ad libertatẽ pertinent. Cui 7 a q̃b⁹ manumissi liberi nõ fiũt. De iure aureorũ annulor. De natalib⁹ restitutis. De liberali cã. Quib⁹ ad libertatẽ proclamare nõ licet. De his qui liberi ingenui cẽ dicãt. De statu defunctorũ post quinquẽniũ q̃rat. De collusione detegenda.

Rub.tertij libri.

Tertia res querit:possessa.vsuca piendo.
Soluit:emens.heres tribuit.donata relicta.
His pro legato.pro dote.suo superadres.

De acgrendo rerũ dñio. De acgrẽda vel amittẽda possessione. De vsucapionib⁹ seu vsurpationib⁹. Pro soluto. Pro emptore. Pro herede. Pro donato. Pro dereicto. Pro legato. Pro dote. Pro suo.

Rub.quarti libri.

Iudicat 7 quarta. confectis. credit. catur.
Iudex est auctor. cum priuilegia credit.
Separo. curator. in fraudem facta resoluo.

De re iudicata. De cõfessis. De cessione bonorũ. Quibus ex causis in possessionẽ eatur. De bonis auctoritate iudicis possidẽdis. De pignoris captiõe creditorũ. De separationib⁹. De curatore bonis dãdo. Que in fraudem creditorum facta sunt vel in integrum restituantur.

Rub.quinti libri.

Interdicta.bona.legata q̃ quinta notabit.
Ne vis. de tabulis.facer.7 loca.publicus hic sunt.
Post fruitur.reficit.de fluminibus.prior estas.
Mutuatur.7 ripa.de vi.sic possidentis.
Utq; superficies.iter actus.quotidiana.
Fistula rimis addas.de fonte.cloacis.
Quod vi clam vel precario.remitto.peccaria.ceditur arbor.
Glans.7 liber homo.latus exhibeatur.vtrobi.
Cum de migrando.iungatur saluta dictum.

De interdictis seu exordinarijs actionib⁹ q̃ p his cõpetũt. Quorũ bonor. Quor. legator. Ne vis fiat ei q̃ possessionẽ missus est. De tabulis exhibendis. Ne q̃d in loco sacro fiat. De locis 7 itineribus publicis. Ne q̃d in loco publico vel itinere fiat. De loco publico fruẽdo. De via publica 7 itinere publico reficiẽdo. De fluminib⁹ 7 ne q̃d in flumine publico ripaue eius fiat q̃ peius nauiget. Ne q̃d in flumine publico ripaue eius fiat quo aliter aq̃ fluat q̃m in pristinũ statum fuerit. De iure fisci. De captiuis 7 postliminio reuersis. De re militari. De castrẽsi peculio. De publicanis 7 vectigalibus.

Rub.sexti libri.

Excipio sexta.res iudico. tempora scribens.
Sunt dolus.7 iurans.lites:ac actio iuncta.

De exceptionib⁹ seu præscriptionib⁹ 7 iudicijs. De exceptione rei iudicate. De diuersis 7 temporalib⁹ præscriptionib⁹. 7 de accessionibus possessionũ. De dolo malo. 7 metus exceptione. Quarã rerũ actio nõ dat. De litigiosis. De actionibus 7 obligationibus.

Rub.septimi libri.

Septima verba.duo.tradit seruo stipulanti.

De verborum obligationibus. De duebus reis constituendis stipulandi 7 promittendi. De stipulatione seruorum.

Rub.octaui libri.

Parte fideiussor patet octaua:nouo.soluo.
Acceptat.pretor.saluam.solui.ratam haberi.

De fideiussionib⁹ 7 mãdatorib⁹. De nouationib⁹ 7 delegationibus. De solutionib⁹ 7 liberationib⁹. De acceptilationib⁹. De pretorijs stipulationibus. Rem pupilli vel adolescẽtis saluam fore. Iudicatum solui. Rem ratam haberi. 7 de ratihabitione.

Rub.noni libri.

Delictum.furtum.tignum pars nona tenebit.
Liber erit.caupo.si furta familia fecit.
Furtum cesa.rapis bona.tunc incendo.libellos.
Criminibus.violan.7 concutiunt.abigei.
Dum peruarticor.atq; recepto.balnea.frangis.
Expilat heredes.quos crimine stellio fallit.
Terminus.illicita collegia.dat popularis.

De furtis delict⁹. De furto. De tigno iuncto. Si quis testõ liber esse iussus fuerit:7 post mortẽ dñi an̄ aditã hereditatẽ furripuisse aut corrupisse q̃d dicat. Furti aduersus nautas cauponas stabularios. Si familia furtũ fecisse dicat. Arborũ furtim cesarũ. Ut bonor⁹ raptor. De incẽdio ruina naufragio. De iniurijs 7 famosis libellis. De exordinarijs criminib⁹. De sepulchro violato. De extraordinarijs criminib⁹. De abigeis. De abigeis. De pœnis latronib⁹. De receptatoribus. De furib⁹ balnearijs. De effractor⁹ 7 expilatorib⁹. De crimine expilate hereditatis. De crimine stellionat⁹. De termino moto. De collegijs illicitis 7 corpib⁹. De pplaribus actionib⁹.

Rub.decimi libri.

Publica iudicia decima sunt parte notata.
Accusans.custos.est maiestatis amator.
Punit adulterium.vis publica.priuaq; sicca.
Dompta.de falsis.lex iulia de repetundis.
Lator.annona fiet.si sacra peculor.
Ambitus admittit.plagiaria.turpilianum.
Sepe requiro eos.quos questio.penaq; multant.
Damnabo.mortem.deportatis.dabo passos.
His punitorum coniungo caducora tardem.

De publicis iudicijs. De accusatorib⁹ 7 inscriptionib⁹. De custodia 7 exhibitione reor. Ad legẽ iuliã maiestatis. Ad legẽ iuliã de adulteriis 7 stupro. Ad legẽ iuliã de vi publica. Ad legẽ iuliã de vi priuata. Ad legẽ corneliã de sicariis. Ad legẽ pœnalẽ de parricidijs. Ad legem corneliã de falsis. 7 de senatusconsulto libonian̄. Ad legẽ iuliã repetundarũ. Ad legem iuliam de annona. Ad legẽ iuliã peculat⁹ 7 de sacrilegijs: 7 de residuis. Ad legẽ iuliã de ambitu. Ad legẽ faniã de plagiarijs. Ad senatusconsultũ turpilianũ: 7 de abolitionib⁹ criminũ. De regrẽdis reis 7 absentibus damnandis. De q̃stionibus. De pœnis. De bonis dãnator. De bonis eorũ q̃ sibi fiũam mortẽ sibi cõsciscunt. De interdictis 7 relegatis 7 deportatis. De fiũam passis 7 restitutis. De cadaueribus punitor.

Rub.vndecimi libri.

Undecima appellat:quod non licet.est quis 7 a quo.
Quando.suscipiam.admittam.mihi nouabo.
Rescindit.causas tutor.prouincia cogit.
Dotis incrementa.de fisci iure.reuertis.
Militat.in castris querit bona.de veteranis.

De appellationib⁹ 7 relationib⁹. A q̃b⁹ appellare nõ licet. Quis 7 a quo appellet. Si appellãdi sit 7 intra q̃ tpa. De appellationib⁹ recipiẽdis vel nõ. De libellis dimittendis. Ut nouam appellationẽ interposita. Que finis sine appellatione rescindant. An p aliũ cause appellationis reddi possint. Si tutor vel curator vlis gratia⁹ creat⁹ appellauerit. An q̃s appellare nõ possit defendi. Apud eũ a q̃ appellat aliã cãs agẽ cõpellẽdã. Si pẽdente appellatione mortis interuenerit. De iure fisci. De captiuis 7 postliminio reuersis. De re militari. De castrẽsi peculio. De publicanis 7 vectigalibus.

Rub.duodecimi libri.

Municipales.est q̃ decurio parte suprema.
Albis muneribus.vaco.ius immune tenendo.
Legatus ciuis.decernit.opus populare.
Mundina policita.varias dat cognitiones.
Sunt prorogande cauti.de censibus aucti.
Significata subit verborum:regula iuris.

Ad municipales 7 de incolis. De decurionib⁹ 7 eor filijs. De albo scribẽdo. De muneribus 7 honorib⁹. De vacatione 7 excusatione munerũ. De iure immunitatis. De legationib⁹. De admistratione rerũ ad ciuitatẽ pertinẽtiũ. De decretis ab ordine faciẽdis. De opib⁹ publicis. De nũdinis. De pollicitatib⁹. De variis 7 extraordinarijs cognitionib⁹. De pœneticis. De cẽsib⁹. De verbor⁹ 7 rerũ significatione. De regulis iuris.

Finis.

Tabula rubricarum.ff.noui fm ordinẽ alphabeti.

Bigeis.Folio.cccj.columna.ij.
Acceptilationibus.folio.ccl.columna.iij.
Accusationibus.fo.cccxv.col.iij.
Acquirenda vel amittenda possessione.fo.lxxxv.colum.ij.
Acquirendo rerum dominio.fo.lxxvi.col.iij.
Actionibus 7 obligationibus.fo.clxxi.col.iiij.
Ademptione libertatis.fo.lx.columna.iiij.

Ad legem

Tabula rubricarum.ff.nouu.

Ad legem iuliam maiestatis. fo. cc.cix. co. iiij.
Ad legem iuliā de adulteriis ꝛ stupro. fo. ccc. co. iiij.
Ad legem iuliam de vi publica. fo. cccvij. co. iiij.
Ad legem iuliam de vi priuata. fo. cccvij. co. iij.
Ad legem corneliam de sicarijs. fo. cccix. co. j.
Ad legem pompeiam de parricidijs. fo. cccc. co. ij.
Ad legem corneliam de falsis. fo. cccc. columna. iiij.
Ad legem iuliam repetundarum. fo. cccciij. co. iij.
Ad legem iuliam de annona. fo. cccv. columna. ij.
Ad legem iuliam peculatus. ibidem.
Ad legem iuliam de ambitu. fo. cccvj. colum. iiij.
Ad legem fauiam de plagiarijs. ibidem.
Administratione rerū ad ciuitatem. fo. cccl xviij. co. iiij.
Ad municipales ꝛ de incolis. fo. cccl vj. columna. ij.
Ad senatusconsultum turpillianum. fo. cccc vij. col. ij.
Albo scribendo. folio. cccl ij. columna. iij.
An p aliū cause appellatiōis agi pñt. fo. cccc xxvij. co. iiij.
Appellationibus ꝛ relationibus. fo. cccc xxj. co. j.
Appellationibus recipiendis. fo. cccc xxvj. columna. ij.
Apud eū a quo appellaſ aliā cām ꝛc. fo. cccc xxvij. co. ij.
Aqua pluuia arcenda. fo. xxij. columna. iij.
Aqua quotidiana ꝛ estiua. fo. cli. columna. ij.
A quibus appellare non licet. fo. cccc xxiij. columna. iij.
Arboribus cedendis. fo. clxij. columna. j.
Arborum furtim cesarum. fo. cl xxvij. columna. iiij.
Bonis auctoritate iudicij possidēdis. fo. cxxj. co. ij.
Bonis damnatorum. fo. ccc xxvij. columna. ij.
Bonis eoꝝ q aīs finiaz mortē sibi ascīuerūt. f. cxxix. co. ij.
Ad uerbus punitorum. fo. cccxx. col. iiij.
Captiuis ꝛ postliminio reuersis. fo. cccl xvij. co. j.
Castrensi peculio. fo. cc lxij. columna. iij.
Censibus. folio. cc lxxiij. columna. j.
Cessione bonorum. fo. cxvij. columna. iij.
Cloacis. folio. clxij. columna. iiij.
Collegijs illicitis ꝛ corporibus. fo. cc xcij. co. ij.
Collusione detegenda. fo. lxxvj. columna. ij.
Concussionibus. fo. cxxci. columna. ij.
Confessis. folio. cxvij. columna. iij.
Crimine expilate hereditatis. fo. cc xcij. co. iij.
Crimine stellionatus. fo. cc xcij. co. iiij.
Curatore bonis dando. fo. cxxvij. co. ij.
Custodia ꝛ exhibitione reoꝝ. fo. cccc viij. co. ij.
Damno infecto. folio. viij. columna. ij.
Decretis ab ordie faciēdis. f. cc lxx. co. j.
Decurionibus ꝛ eorum filijs. fo. cc lx. co. iij.
Diuersis ꝛ tpalibꝰ ꝓscriptionibꝰ. f. clxij. co. iij.
Doli mali exceptione. folio. clxxiij. columna. iiij.
Donationibus. folio. xxxij. columna. j.
Donatione mortis causa ꝛ capionibus. fo. xxxviij. co. j.
Duobus reis. folio. cc xiij. columna. ij.
Effractoribus ꝛ expilatoribus. fo. cc xcij. co. ij.
Eum qui appellauit. fo. cccxxvij. co. ij.
Exceptionibus seu prescriptionibus. fo. clxv. co. iij.
Exceptione rei iudicate. fo. clxvij. co. ij.
Extraordinarijs criminibus. fo. cl xxxix. columna. ij.
Fideicommissarijs libertatibus. fo. l. colum. iiij.
Fideiussoribus. fo. cxxj. columna. ij.
Fluminibus ꝛ quid in flumine ꝛc. fo. cxl. co. ij.
Fonte. folio. clxij. columna. iij.
Furibus balnearijs. fo. cc xcij. colum. ij.
Furtis. fo. cl xij. columna. j.
Furti aduersus nautas caupones. fo. cl xxvj. co. iij.
Lande legenda. fo. clxij. columna. ij.
Incendio ruina naufragio. fo. cl xxx. columna. iij.
Iniurijs ꝛ famosis libellis. fo. cl xxxij. columna. ij.
Interdictis ꝛ relegatis. fo. cccxix. columna. iiij.
Interdictis seu extraordinarijs actionibus. fo. cxxij. co. iij.
Itinere actuq; priuato. fo. cxlix. columna. ij.
Iudicatum solui. fo. cc lv. columna. iiij.
Iure aureorum anulorum. fo. lxx. co. ij.
Iure fisci. folio. cccxxviij. co. iiij.
Iure immunitatis. folio. cc lxvj. columna. iiij.
Legationibus. fo. cc lxvij. columna. iij.
Libellis dimissoriis. fo. cccxxvj. co. iiij.
Liberali causa. fo. lxx. colum. iiij.
Liberis exhibēdis seu deducēdis. fo. clxiiij. co. j.
Libero homine exhibendo. fo. clxij. columna. ij.
Litigiosis. fo. clxxj. columna. ij.
Locis ꝛ itineribus publicis. fo. cxxvij. co. j.
Loco publico fruendo. fo. cxxix. co. iij.
Manumissionibus. fo. xlij. columna. ij.
Manumissionibus q̄ seruis. fo. xlv. co. iiij.
Manumissis testamento. ibidem.
Manumissis vindicta. fo. xliij. co. ij.
Migrando. fo. clxv. columna. j.
Muneribus ꝛ honoribus. fo. cc clxij. co. iij.
Natalibus restituendis. fo. lxx. columna. iij.
Ne de statu defunctoꝝ post quinquēniū querat. fo. lxxv. co. iiij.
Ne quid in loco publico vel itinere fiat. fo. cxxxvij. co. ij.
Ne quid in loco sacro fiat. ibidem. co. j.
Ne quid in flumine publico. fo. cxlj. co. j.
Ne vis fiat ei qui in possessionē missus est. fo. cxxxv. co. j.
Nil nouari appellatione interposita. fo. cccxxxvij. co. j.
Nouationibus ꝛ delegationibus. fo. cc xxx. co. iij.
Nundinis. folio. cc clxj. columna. j.
Operis noui nunciatione. fo. j. columna. j.
Operibus publicis. fo. cc clxx. columna. ij.
Penis. folio. cccxxiij. columna. j.
Pollicitationibus. fo. cc clxxj. co. ij.
Popularibus actionibus. fo. cc xcij. co. iiij.
Precario. folio. clxj. columna. j.
Pretorijs stipulationibus. fo. cclij. columna. iiij.
Preuaricatoribus. fo. cc xcj. co. iiij.
Priuatis delictis. fo. cl xij. columna. iij.
Priuilegijs creditorum. fo. cc xiij. co. ij.
Priuilegijs veteranorum. fo. cc clvj. co. j.
Pro derelicto. fo. cvij. co. iiij.
Pro dote. fo. cvij. co. ij.
Pro herede. fo. cvj. co. iiij.
Pro soluto. fo. cij. co. ij.
Profeneticis. fo. cc clxxiij. co. j.
Pro donato. fo. cvij. co. ij.
Pro emptore. fo. cij. co. iij.
Pro legato. fo. cvij. colum. ij.
Pro suo. fo. cix. co. j.
Publicanis ꝛ vectigalibus. fo. xxix. co. iiij.
Publicis iudicijs. fo. cc xciij. co. j.
Quando appellandū sit. fo. cccxxv. co. j.
Quarū rerū actio nō datur. fo. clxx. co. iij.
Que in fraudē creditoꝝ facta sunt. fo. cxxvij. co. ij.
Que sñe sine appellatione rescindantur. fo. cccxxvij. co. ij.
Questionibus. fo. cccxx. co. ij.
Quibus ad libertatem pclamare nō licet. fo. lxxv. co. j.
Quibus ex causis in possessionem eatur. fo. cix. co. j.
Qui ꝛ a quibus manumissi ꝛc. fo. lxvj. co. ij.
Quis ꝛ a quo appelletur. fo. cccxxxiij. co. iij.
Qui sine manumissione ꝛc. fo. lxvj. co. j.
Quod vi aut clam. fo. clv. co. iij.
Quorum bonorum. fo. cxxxij. co. iiij.
Quorum legatorum. ibidem.
Receptatoribus. fo. cc xcij. co. j.
Regulis iuris. fo. cc lxxxvij. co. iiij.
Re iudicata. fo. cix. columna. iiij.
Remissionibus. fo. clx. co. iiij.
Rem pupilli saluam fore. fo. cl xiij. co. ij.
Rem ratā haberi ꝛ de ratihabitione. fo. cl viij. co. iij.
Re militari. fo. ccc. co. ij.
Requirendis reis fo. cc xcix. co. iiij.
Ripa munienda. fo. cxlj. co. j.
Ruinis. fo. clxj. co. iij.
Saluiano interdicto. fo. clxv. columna. ij.
Sententiam passis ꝛ restitutis. fo. cccxx. co. iiij.
Separationibus. fo. cxxv. colum. iiij.
Sepulchro violato. fo. cc xc. colum. j.
Si familia furtum fecisse dicatur. fo. cl xxvj. co. iiij.
Si libertus in genuus esse dicatur. fo. lxxv. co. iij.
Si pendēte appellatione mors interuenerit. fo. cccxxvij. co. ij.
Si quis testamento liber esse iussus fuerit. fo. cl xxv. co. iij.
Si tutor vel curator vel magistratus ꝛ c. fo. cccxxxvij. col. j.
Solutionibus ꝛ liberationibus. fo. cxxxij. co. j.
Statuliberis. fo. lx. columna. iiij.
Stipulatione seruotum. fo. cc xcvj. columna. iij.
Superficiebus. fo. cl xvij. co. ij.
Tabulis exhibendis. fo. cxxxj. co. j.
Termino moto. fo. cc xcij. co. j.
Tigno iuncto. fo. cl xxv. co. ij.
Vacatione ꝛ excusatione munerum. fo. cc clxv. co. iij.
Uarijs ꝛ extraordinarijs cognitionibus. fo. cc clxij. co. iiij.
Uerborum obligationibus. fo. cl xxxvij. co. ij.
Uerborum ꝛ rerum significatione. fo. cc clxv. co. ij.
Uia publica ꝛ itinere publico reficiendo. fo. cxxix. co. iiij.
Ui bonorum raptorum. fo. cl xxvij. co. iiij.
Ui ꝛ vi armata. fo. cclij. co. ij.
Usucapionibus. fo. xcvj. columna. j.
Ut in flumine publico nauigare liceat. fo. cxlj. co. iiij.
Uti possidetis. fo. cl xvj. co. ij.
Utrobi. fo. clxiij. co. iiij.

Finis.

Imperatoris verba materiã. ff. noui experimentia.

Singula cum varias poscant sibi crimina penas:
Turpia digesto vindico probra nouo.

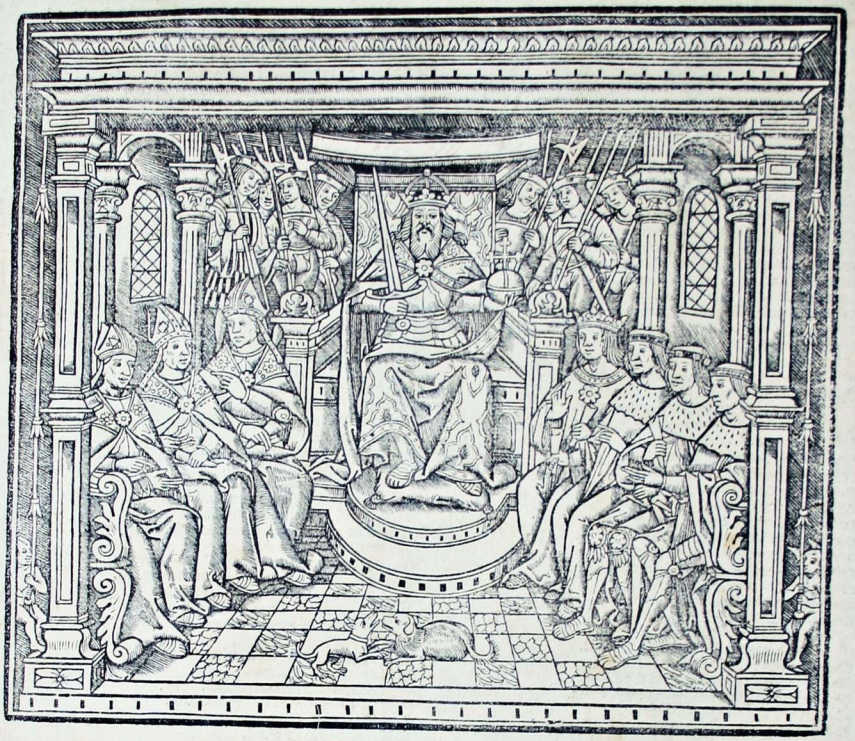

¶ Epigrãma de Imperatore.

Et si vnq̃ in terris potuisti cernere numen:
Hoc tanq̃ ethereum credere fulmen habes.
Pascua: pastor: ager: bos: grex: arm̃ēta colonus:
Sanguineq; t fastu nobilitata domus.
Clerus item: t vaste patiens habitator eremi:
Aut lucro illectus paruit: aut tremitu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

De operis noui nunciatione.

Sed cum. vij. sint partes digestoꝝ. ꝛ. vj. incipit. ff. de bo. pos. vij. j. de vb. obli. vnde est h q incipit hic h volumen ꝛ nõ in prin. alicuius partis: vt. C. de vete. iur. enu. l. ij. §. sed cũ olã. Rñ. qꝛ bo. pos. attinẽt supradictis titulis ante bonoꝝ possessiones. s. vsqꝫ ad ti. de legatis: id melius cum pcedẽtib⁹ sunt ꝯiũcte. Infra de verbo. obli. nõ incipit: qꝛ nimis parum remanet de h volumine: sed hic iam discreta est materia a predictis: in h tamẽ est affinis: qꝛ sicut supi⁹ tractatur de iure ptorio: ita h: scꝫ eodem mõ: sed non in eundem modum. Ac.

Additio. Querit h bartolus q̃re hic liber dicat ꝛ denoĩetur digestũ nouũ: Rñ. q dictio nouum varijs modis capit. Qñqꝫ eñ appellat nouũ. i. vltimũ: vt. l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. tol. ꝛ. l. nouissima. j. iudi. sol. ꝛ. l. nouissime. ff. qd fal. tuto. auc. ꝛ sic tria sunt volumina: ꝛ istud est vltimuꝫ. Qñqꝫ appellatur nouũ ea rõne qꝛ interdicta denolant a prima parte sui: vt interdicto qd vi aut clã: ita h qꝛ tractat de nouo ope appellat digestũ nouũ. Qñqꝫ appellatur iniquũ: vt. l. j. in pn. ff. qd qsqꝫ iur. ꝛ id h dicit nouũ. i. iniquum punicẽs iniqua. Ultimo dic ꝛ melius ſm Ray. ꝛ Rapha. h q ista sunt nomina magistralia inuẽta ab auctorib⁹ q̃ ipõnunt ad placitũ: quoꝝ disputatio relinquit ptinacib⁹. l. ij. C. de ꝯsti. pe. ꝛ in glo. in rub. ff. solu. ma. Ultra pdicta de dictione nouus. vide bonã glo. i. c. gñali. in vbo de nouo. de elec. lib. vj. q̃ ponit multas significatiões de dictiõe nou⁹. itẽ aliqd in. l. admonẽdi. in v. noua instrã. ff. de iureiur. vbi noua instrã dicunt q̃ sunt antiqua: dũmõ sint de nouo reperta: ita etiã dicit tex. i. l. sub spẽ. C. de re iudi. vide etiam in. l. vetus. ff. de vi. triti. ꝛ oleo leg. vbi habet quod dicatur vinum nouum ꝛ vetus. ſm Alex. de imo. hic.

Nouum dictio varijs modis sumitur.

Domini Justiniani sacratissimi principis perpetui semper augusti iuris enucleati ex omni veteri iure collecti digestorum seu pandectarum. liber. xxxix.

De operis noui nunciatione. Titulus primus.

☞ Nunciatio noui operis potest fieri etiam ei qui iure edificat: hoc tamen reperto debet nunciatio remitti quatenus iure edificat: quia catenus nunciator ius nunciandi nõ habet. Pau.

Ulpianus. Lex. j.

De[a] edicto[b] † permittitur[c] vt siue iure[d] siue iniuria[e] opus[f] fieret[g]: per nunciationem[h] inhiberetur: deinde[i] remitteretur[k] prohibitio catenus[l]

Hoc edicto. Casus. Ulpianus iurisconsultus expositurus edictũ ptoris qd habes. j. e. l. ptor ait. in prin. nũc de effectu illius edicti aliqua dicit ꝛ casum in hoc prin. sic ponamus. Cũ viderẽ titiuꝫ in aliquo solo edificare domũ vel aliud opus nouũ: ꝛ ego credebam me in illo solo ius habere: vt qꝛ forte me⁹: vel aliqd aliud ius/ per qd non posset me inuito edificare: denũciaui ei ne in illo opere procederet: dĩ q denũciatio tenet: ꝛ hoc est pmissum ex ptoris edicto: qd edictũ habes. j. e. ti. l. ptor ait. in prin. Scdo cõsulit titio: nã si vult in opere pcedere vadat corã iudice: ꝛ satisdet de opere destruẽdo si apparebit iniuste edificasse: sic postea in opere pcedere poterit absqꝫ damno. Hoc aũt edictũ. Nũc incipit dicere qñ habeat locũ nũciatio: ꝛ certe hꝫ locum aduersus opera q̃ incipiũt fieri ꝛ nondũ sunt facta: nã si iã essent facta/ non hoc edictũ haberet locũ sed possent hẽre locũ interdicta ad destruendũ: vt qd vi aut daꝫ: vel interdictũ ne qd in loco sacro. si in sacro loco essent facta. Nunciatio. Hic. §. vij. hꝫ partes: nã primo dicit q si aliqs vult nũciare nouũ opus: nõ hꝫ necesse q pter hoc adeat iudicẽ. Secũdo dicit q nũciatio põt fieri etiaꝫ per pcuratorẽ. Tertio dicit q nũciatio potest fieri tpe feriato ꝛ nõ feriato. Quarto dicit q nũciatio põt fieri etiaꝫ aduersus absentes ꝛ inuitos. Quinto dicit q si edificabas i fundo queꝫ possidebã: ꝛ ego veni a te: ꝛ nũciaui tibi nouum opus: amitto per hoc possessionem fundi: ꝛ tu incipis possidere. Sexto dicit q si nunciaui tibi nouũ op⁹ ꝛ tu spernẽs nũciationẽ pcessisti in opere: certe qcqd operis fecisti post nũciationem dꝫ destrui lꝫ tuũ fuerit solũ in quo edificaueras. Septimo dicit: q si edificabas in solo: lꝫ ignorem qd opus facere velis: tamẽ nũciare tibi possum op⁹ nouũ. Et post operis. Nũciaui tibi nouum opus: si postea concordemus nosmet q pcedas in opere vel iudex hoc statuit in quem compromiseram⁹ vt in bonũ virũ: certe ammodo secure potes i opere procedere. Opus. Siue edificas de nouo: siue detrahis de terra: puta fossam faciendo in solo aliquo: possum nũciare tibi nouũ op⁹. Hoc aũt edictũ. Nunciatio locũ hꝫ qñ aliqd opus facis in solo. Sed qd si arborem fundi mei succidas vel similia facias: certe non habet locũ nũciatio. Si qs edificiũ. Domũ aliquaꝫ ruinosam reficiebas: volo renũciare tibi nouũ opus: querit an possim: Dicitur q non: qꝛ nõ dicitur facere nouũ opus/ lꝫ vet⁹ reficere. Siue aũt. Dicitur q si aliqd opus nouũ facis siue intra ciuitatem siue extra facias: possum nũciare nouum op⁹: nec est vis siue fiat in publico loco: siue in priuato. Nunc videamus. Dicit Ulpianus q expedit videre quibus ex causis fiat nunciatio. Itẽ q̃ psone pñt nũciare. Item qbus nũciandũ sit ad hoc vt nũciatio teneat. Itẽ i quo loco habeat fieri nũciatio ad hoc vt valeat nũciatio. Item qd cõsequit per nũciationẽ nũcians. de primo. in. §. nũciatio. vsqꝫ ad. §. vsufructuarius. ꝛ in. §. illo incipit dicere de secunda parte vsqꝫ ad fi. l. ꝛ in. l. seq. ꝛ. l. puinciali. §. fi. cũ. l. seq. ꝛ in. l. de pupillo. in prin. aliqd tractat. de tertio dicit. j. e. l. opis. ꝛ. l. cuilibet. ꝛ in alijs legibus. de quarto dicit. j. eo. de pupillo. §. nunciationem. de quinto dicit j. eod. pretor ait. circa prin. ꝛ in alijs legibus huius titu. Nunciatio. Dicit q ad hoc vt nũciatio valeat: oportet q fiat vna de tribus causis: nã aut nũcio cã iuris mei ꝯseruãdi: aut cã dãni depellẽdi: aut causa publici iuris tuẽdi: de pmo dicit in. §. nũciamus. vsqꝫ ad versi. vel vt dãni. ꝛ pñt dari duo exempla: vt qꝛ edificas in solo meo vel si in tuo: debebas seruitutẽ altius nõ tollẽdi: nã si in aliquo istoꝝ casuũ nũcio nouũ opus dicor nunciare cã iuris mei ꝯseruãdi: in vsi. velut dãni ꝛc. ponit exẽpla de secũdo: vt si edificabat i solo publico vel priuato: ex quo edificio timebaꝫ ruinã i q̃dam mea domo ibi vicina: nã possuꝫ tibi nũciare nouũ op⁹ donec caueas de dãno infecto: naꝫ mõ dicor nũciare cã dãni: qd timeo depellẽdi. de tertio incipit dicere i vsi. aut si quid ꝛc. vsqꝫ ad. §. q si quis. ꝛ ponit q̃ttuor exempla. Primuꝫ qñ fit opus ꝯ leges. Scdm qñ ꝯ edicta principũ. Tertiũ qñ op⁹ fit in loco religioso: vel sacro vel publico: ꝛ da exempla: vt ibi est notatuꝫ. Qꝫ si qs in mari. In hoc. §. dĩ si quis edificet nouũ opus in littore maris: ꝛ ego velim ei nũciare nouũ opus: querit an possim: Et dĩ qd nõ: nisi in casu vt si timeam in aliqua mea domo ibi facta ruinã: nã tũc nũciare possum. Juris nostri. Nũc dicit q̃ psone pñt nũciare: ꝛ certe si op⁹ fiat in publico nũciat qlibet de populo: si in puato ille solus cuius interest: vt ille q credit habere ius in solo in quo edificat: vt qꝛ suũ vel aliud ius simile q̃ inuito non possit edificari. Usufructuari⁹ aũt. Cũ haberẽ vsumfructum in fundo titij: qdam extraneus puta corneli⁹ in illo fundo cepit edificare: volo sibi nũciare nouũ opus: qrit an possim: Et respõ. q tãq̃ dominus nũciare nõ possum: qꝛ dñs nõ sum sꝫ qꝛ vertit interesse meũ tãq̃ pcur. nũciare potero: dat mihi ꝛ alia via. nam potero agere reiuendicatione p vsufructu ꝯ te edificãtem: ꝛ ꝯsequar qcqd interest mea opus illud nõ esse factum. Fran. accur.

a Hoc. Titius edificabat in quodã solo: ego dicebã eũ nõ iure edificare ipse ecõtra dicebat q de iure edificabat querebat ab Ulpiano an ego possim ei ꝯdicere nũciãdo: Et respõ. q siue iure siue iniuria edificet q possim ei nũciare: ꝛ h p quoddã edictuꝫ pretoris sed tñ debeo postea remittere nũciationem quatenus nõ habeo ius prohibendi. Accur.

b Edicto. s. de opis noui nũciatiõe. i. h interdicto: cui⁹ duo sunt capita: vt. j. e. ptoꝝ. in prin. ꝛ. §. deinde. ꝛ pphetizat h Ulpia. q prius facit expositionẽ edicti q̃ ponat ipsum. sic ꝛ al's. ff. de cap. di. l. ij. in prin. ꝛ al's sepissime: vt. ff. qd quisqꝫ iur. l. j. in prin. ꝛ. ff. de pac. l. j. in prin.

b Edicto. qd est. j. e. l. ptoꝝ. j. rñ. qd interdictũ appellat: vt in. l. ptor. §. j. ꝛ. §. h interdictũ. Sed certe ibi nõ permittit nũciari. Sed dic † eo ipso q mãdat destrui factũ post nũciationem videt pmittere nunciari.

c Permittitur. i. statuitur.

d Jure. i. iuste: qꝛ sit ei ius edificãdi.

e Jnjuria. i. nõ iure. vt insti. de iniur. in prin.

e Jniuria. i. iiuste.

f Opus. qd ex postfacto apparebit. s. cognita veritate. Accur.

g Fieret. nouũ. nam aliqd iure pmittit in veteri ope qd nõ in nouo: vt C. de iudeis. l. fi. ibi: illud etiam ꝛc. alioqn ꝯ. vt. j. ea. l. §. si qs edificium. aliud est eñ ꝛc. vt. j. de iti. actuqꝫ pri. l. iij. §. pe.

h Per nũciationem. legitimã q̃ teneat ipso iure: nam qñqꝫ rõne psone nũciãtis nõ tenet: vt qꝛ pupillus vel seruus: vt. j. e. l. de pupillo. in prin. ꝛ §. j. qñqꝫ ratione rei: vt. j. e. de pupillo. §. si qs riuos. ꝛ. §. pterea. ꝛ. §. totiẽs. ꝛ. l. qui viã. qbus casibus põt sperni nũciatio: at vbi hec non impediũt tenet nũciatio: lꝫ nũciator ius nũciãdi nõ habeat. ✠ Põt tamẽ ille qui facit opus q̃rere quare nũciet: ꝛ si cãm nõ exprimet põt edificare impune sicut dicim⁹ in libello cãm exprimẽdã: vt ar. C. de edi. di. adri. tol. l. fi. §. sin aũt. ꝛ. ff. de trãsac. l. cũ hi. §. in cã. ꝛ. j. e. de pupillo. §. totiẽs. ꝛ. §. qui nũciat. ꝛ in teste: vt in auc. de testi. §. sancim⁹. Sꝫ ar. ꝯ. ff. ad trebel. l. qꝛ poterat ⌗ Additio. Tu dic hoc dictum nõ esse idistincte verum: qꝛ in libello psonalis actionis dꝫ inseri cã nõ in libello realis: ita not. Bart. in. l. an eãdem. §. actiões. ff. de excep. rei iu. ꝛ in. l. j. de edẽ. glo. ꝛ doct. i. l. gñaliter. de nõ nu. pe. ang. ꝛ pe. de su. in. l. si fideicõmissum. ff. de iudi. gl. ꝛ alex. post Bar. i alle. l. j. col. iij. v si. sꝫ q̃ro q̃r. ff. de edẽ. Ang. i. §. illud. in vlti. colũ. in auc. de exhi. ꝛ itro. reis colla. v. Panoꝛ. post Jo. and. i. c. significãtib⁹. ex de libel. obla. ꝛ Lãfrã. de oria. in. c. qm ꝯ falsam. §. petitiones. nu. ij. versi. causa remota. ꝛ seq. extra de proba.

i Deinde. repete pmittit h edicto vt remitteret ꝛc. Sꝫ certe h remissio nõ fit ex eodẽ edicto sꝫ alio qd est. j. e. ptoꝝ. §. deinde. vñ male videt sic repeti. Rñ. eo ipso q h edictũ qd est in prin. l. j. e. ptoꝝ. dicit destrui qd fit añ remissionẽ videt pmittere ⌗ fieri remissioneꝫ: vt ar. j. de ma. test. si quis locuples. in fi. ꝛ. ff. de edẽ. si qs ex. §. prohibet. Uel dic remitteret. s. alio edicto. quod non habemus.

k Remitteretur. si iure opus fiat ex hoc edicto vel ab eo data satisda. nuncianti.

l Catenus. immo ꝛ in eo qd iuste nũciat pstita satisdatiõe fit remissio.

† Que fuerit ratio ad istd edictũ. vide text. in l. j. ad pn. Ꝑ. parui refert qui Ꝑ. signatur pro. §. ꝛ est sing. ſm Lud. rom. hic in pn. et Alex. lapo stil. ad bar. hic.

† Ista glo. approbat p bar. bal. Ꝑ. alex. ꝛ Jas.

✠ Idẽ bar.

⌗ Solue istud ꝯ. ſm Barto. post Dyñ. hic q ibi repudiã do nemineꝫ grauat: sed se exonerat hic grauat edificãtem: sꝫ certe ibi vr grauare legatarios. vt. l. si nẽo. de testa. tu. at ibi ñ grauat inferẽdo dãnuꝫ. sꝫ non concedẽdo lucrũ.

⌗ Glosa displicet hic Bar.

vt.j.eo.ptor.§.hoc ſit dictū.z.j.e. de pupillo.§.ſi is cui.z.j.de remiſſ.l.i. Vñ exp̃one eaten̄ p is:z ꝙtenus ꝑ qz.z ſupple z ꝑ alā patebat:qz nul lam cām nūciādi coā iudice dicebat: vel q̄ ꝑ nulla habet:z is fit remiſ ſio + etiā ſine ſatisdatione. Vel dic ſcōo eaten̄.i.vſqz ad tps: quaten̄.i. vſqz quo iudex cognouerit z ꝓnūciauerit liceat edificare vel nō.z potuit nūciare:vel nō:z hoc ꝑte ſtita ſatisdatiōe de demo liēdo in principio cogni tiōis:z ſic ſtatiz pēdēte cognit. edificat. + Et quo ad ꝓnūciauerit aut des ſtruet q̄ eſt factum aut li bere faciet q̄ volet. Vel dic tertio cū deberes hui tuē alt̄ non tollēdi vltra x.pedes z tu iā circa.viij. feciſſes nunciaui ne vltra ꝓcederes: veniſti coā iu dice:cum videat iudex q̄ nō dū feceras vltra id q̄ tibi iz nec me bēre cauſaz vllā nūciādi niſi im eo q̄ vltra fieret etiaz ſine ſatisdatione faciet remitti cuz videat iudex me calūnia ri. + Vel dic q̄rto non ba beret.i.dabat ſatisdatio ne z nō recepta nil dicit: ſecus ſi diceret bodie con ſtat z.vt.§.vt in poſſeſſ.l. ſi is a.§.q̄ tic non remit teret.ꝓhibitio:iz ſatisda re vellet. + Vl dic quinto nō haberet quaten̄.i.in totum.nam preſtita ſatisdatione in nullo videt bēre ius nūciādi:z ſic in totū remittit. Vel ſexto pōt poni + exēplum in ſententute vbi nam:z ſic reb̄ incorporalib̄.nā cū deberē ſeruitutē altius nō tollēdi vltra.x.pedes edificauit vſqz ad.viij.poſtea demūciasti calumnioſe potero q̄rere p iudicē:nunq̄ edificauerī vltra.viij.cū tibi debeaz ſeruitutē alt̄ nō tollēdi vltra.x.z ſi diceris q̄ nō:ꝑmittet q̄ ego edificē vſqz ad.x.vltra nō. In corpalib̄ ħ mō cū denūciālēs mihi nouū opus in loco q̄ erat.xx.pedū ꝓlongū potero q̄rere p iudicē nunq̄ habeas ius in.xij.z ſi mūeniet q̄ nō ꝑmittes q̄ edificez in.xij.z in.viij.nō dicit ꝑ ea parte qua vītate inſpecta tenuit nunciatio remiſſio nō fit oīno cū ex ſti pulatu teneat ad demoliendū iz ꝑ ea ꝑ qua nō tenuit oīno tenet preſtita ſatisdatione:iz cēſ ad totū interponat ſtipulatio ad eā tri partē in qua nūciatio fieri nō debuit nō cōmittet. Pōt agi z alij modis ad demoliēdū quos dic vt nō.j.e.ptor.§.nōnulli.z ħ put habes in lfa. non ſine eo plana eſſet z dices habere ex ꝑſona ſua:q̄ liber z maior ē:vt.j.e. de pupillo.in pn.z.§.i.z ratiōe rei.vt.j.e.q vīā. Sz vide ē buic rñ. put habes nō.j.de remiſ.l.i.§.i.ħ cēſ dicit remiſſionem nunciationis fieri quate nus ius phibendi nō habuit nunciator: ergo nunciatio nulla: ſic ergo ꝺz eſſe remiſſio nullaz in Sꝛio: Rñ. equiuocatio eſt ſeu duplex expoſitio in hac ꝓpoſitione:iſte nō hz ius ꝓhibendi:nā ſi dicas nō hz:q̄ aduerſarius hz ius edificādi:ſic ſi loquit:nam iz inſpecta vītate nō habeat ius phibendi tū ius ꝑmittit ei nūciare ſi eſt maior z liber z res habilis ſup qua nunciatur:z ſic aliud eſt nunciare poſſe z aliud ꝓhibere cuz effectu finaliter. quo facto ſi ſatisdet remittit nūciatio quatenus ius ꝓhibēdi nō habuit vītate inſpecta. Si non ſatisdedit deſtruet q̄ poſtea fit:vt.j.e.l.ꝓtor. Sꝛdo nō accipit dicta ꝛō nō hz ius ꝓhibendi q:nō valet rōne ꝓpone nunciantis:q̄ ſernus vel pupillus:vt.j.eo.de pupillo.§.nunciatione.in pn.z.§.ſeruo.vel rōne ipſi⁹ nūciationis ineptefacte:q̄ nō fit in re ꝓſenti:vt.j.de pupillo.§.nūciatione.vel ratiōe rei:vt.j.e.de pupillo.§.ſi quis rūnos.z.§.feq.z.l.q.vīā.qb⁹ caſib⁹ nec nūciatio tenet:z ꝓſequens nec remiſſio:vt in Sꝛio.z ſic nō bēre ius ꝓ hibēdi accipit duobus modis ſic affirmatiua.i.bēre ius ꝓhibēdi duob⁹ modis di vt ecce ſi edifices alt⁹ ſiue habeā ibi ſeruitutē poſſum nunciare inſpecta vītate ſiue nō poſſum inſpecta ꝑmiſſione iuris:z vtroqz caſu tenet nunciatio z tenet remiſſio: z ſic h logtur/ſi nō habeas nō(vt q̄dā libri hñt)z tunc nullum eſt Sꝛio. Sed pone te edificare in ꝑdio ruſtico ſine poſſum te ꝓhibere inſpecta veritate q̄ ſeruitutē ibi habeo ſiue nulla ibi habeo nullo caſu potero denūciare de iure:z ſic poſſum in ſeruitute vbana inſpecta veritate. Item inſpecto iure ꝑmittēte:vt.j.e. de pupillo.§.ſeruus.in ruſtica poſſum ꝓhibere inſpecta/ħ nō iure q̄ ꝑualet:vt.j.e.l. qui viam.z boc caſu loquit ꝓtor:z ſic poſſe ꝓhibere diuerſis modis accipitur.

Prohibe re poſſe diuerſis modis caſuſ. + Ultra Bar. hic de iſta dictōe ſ addo glo. in.c.i.ſ.pe. de colla. in prag. ſanct. Tu adde melī⁹ glo.z bar.i.l. ola. §.cū ita.§. de leg.i.z in

Ibi ſ. Nō habeas nō(vt q̄dā libri hñt) + Nō habet ſi ſine nō. + Et ſic iſta lfa le git affirmatiue z negatiue: ppter ea ſcribētes ħ cōiter varij fuere l intellectu lfe et diuerſimode eā intelligunt. ſō ad uerte ad ea q̄ dicūtur ħ Jnouis prīs in interpreta. Bologn. + Repiobat etiā per Bar. + Et male. fm Bar.

+ Diſplicet Bar. + Approbat p Bar. vſqz ad ſi.

quatenus prohibendi ius[a] is qui nunciaſſet non haberet[b]. †

Per hoc edicti quaten̄ eſt ꝓhibitorū ſubuenit aduerſus futura opera ꝑ ꝓtractus nō:ſed per interdictum qō vi aut clā aut aliqs remedijs ſuccurrit.b.d.Bar.

Hoc aūt edictuz[c] remediūqz[d] opis noui nunciationis aduerſus futura opa inductū[e] eſt nō aduerſus preterita ħ eſt aduerſus ea q̄ nōdū facta ſunt[f] nec fiāt[g]. nā ſi q̄ operis factū fuerit q̄ fieri non debuit ceſſat edictum[h] de opis noui nūciatiōe:z erit trāſeūdū ad interdictū[i] qō vi aut clā/qō olim[k] facti crat vt reſtituat[l] z quod in loca ſacro[m] religioſove:z qō in flumine publico:ripave publica facti erit. Nam bis interdictis[n] reſtituet[o] ſi quid illicite factum eſt.

Et hoc edicto abſqz ꝓtoris aditione alieno noſe debē[p] olbus nūciamus aduerſus absentes inuitos z ignorantes. Bar.

Nonciatio[q] ex ħ edicto non hz neceſſariam ꝓtoris aditionē[r]: pōt cūi nūciare qs etiā[s] cū[t] nō adierit. Itē nūciationē[u] z nō z alicno[x] nomine facere poſſum[y]. Jtē nūciatio oīb⁹ dieb⁹[z] fieri pōt. Aduerſus absentes[a] et z iuitos z ignorantes opis noui nunciatio ꝑcedit.

Per nūciationem noui operis factā ſolo verbo perdit nunciator poſſeſſiones et tranſfert in aduerſarium. Pau.

In opis aūt noui nūciatione poſſeſſorē aduerſariū facimus.

Dis actio preiudicialis ad iſtud edictū interim oz ſilere z iſtud agitari. Bar.

Sed z ſi is cui opus nouū nūciatū eſt añ remiſſionem[b] edificauerit: deinde cepit agere[c] ius ſibi cē ita edificatū[d] bēre ꝓtor actiōez ei denegare oz. z interdictū[e] in eū de ope reſtituēdo[f] reddere. ꝙdō

Ll Legata inutiliter. eo. ti. z in.l.j.§. his itaq; et ibi Bald. C. de cadu. tol. + Nihil eſt fm Bar.

‡ Approbat p Bar. hic.

+ Iſta ſecꝰ tur Bar. hic.

‡ All duo tpa ſignificat. glo. habes in.l. nec emptio. §.j. ff. de ſtipen. emp. et car. in cle.j.§.ij. de ſureitur. z vrſū ſubaudiatur. vide glo. in.l. ei q̄. z ibi oīno Alexā. poſt glo. §.ſi cer peta. + Nihil eſt fm Jac. de are. z Bar. ‡ Dic q̄ ħ eſt vez. i ſpo opere. vt cō clu. hic doc. ſed q̄ſr fiat vide bar. in l.§ pupillo. §. meminiſſe. j.eo. z ſpec. in titu. de lſtris. edi. §. j. z ſ. xxxij. + Approbat p Bar. hic.

Doc. hic et maxime Bar. vbiq; in diſcurſu iſtius ti. dicit tres eſſe nūciatiōes ħ dic q̄ ſola z vnica ħa ē nūciatio. ſ. verbalis. Nouiba. ‡ Iſta glo. repiehēdit cōſter: qnō cōgruit lfe. fm Alex.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Ignoraus.

a ¶ Ignorãs. dñm̃ habeat instar quoddã opis. vt. j. e. l. stipulatio. §. opus. q̃ est 5. Additio. Solue fm Bar. ꝛ dic q̃ istud iterdictũ hz plus ra remedia. vnũ est demolitionis. ꝛ tũ oportet q̃ habeat instar alcuius opis. ꝛ sic logt. d. l. stipulatio. §. opus. §. ꝛtũ ad edicti. phibitonũ tũc sufficit q̃ sit opus idoatinũ. vt. l. de pupillo. §. nũciatio. ibi: si inchoet. ꝛ l. ptor. §. siue aũt. j. eo.

b ¶ Q. op̃ fieret. sic forte turris vel ecclesia vel aliquod opus cuz aduersarii paret fead edificãdũ.

c ¶ Cõmittunt. i. cõmitte re pũt. nec em̃ cognũt vt subycit. Itẽ et cõmittũt: vt in arbitratores/ vt fuo arbitratu fiat vel nõ fiat opus destruatur vel nõ. nõ q̃ vt in arbitriũ. boc em̃ fieri non posset. vt. §. de arbi. l. fi. ꝛ. l. §. si l fuus. §. si qs iudex. sic ẽ aut. vt diffc. iudi. §. si tñ. col. iij. ꝛ C. de iudi. aptissimi. ꝛ in aut. si so. cõtigerit.

d ¶ Jurisditioni. vt in arbitratoꝛ: vel dic in iudicem si incontinenti petaꝫ cognosci quod fit bodie vsqꝫ ad tres menses.

e ¶ Cum aduersario. fine pretore.

f ¶ Dp̃. supple ꝛ fac. Ac.

g ¶ Cõuentionis. i. pacti. exceptio. q̃ operꝫ q̃ fit in pũato nõ l publico. Acc.

h ¶ Exceptio. si ille edificauit ꝛ tu agis vt dstruaꝫ.

i ¶ Sãdam. vt ꝛ. j. q̃ vi aut clam. l. iij. §. ꝛ si permisit. ꝛ. §. non tantũ. l. l. vim facit. §. tandiu. ꝛ boc nisi nũciatũ sup repu. fit. vt. §. de pac. l. iurisgẽtiũ. §. si pacisc. ꝛ. j. quod vi aut clam. l. §. plane.

k ¶ Periculum. q̃ fecit opus post remissitonem.

l ¶ Pacto. id est remissione nũciationis.

m ¶ Primatorũ. de opere faciendo post prohibitionem pretoris.

n ¶ Jussui. quod est vt non fiat post nũciationem: alꝫ destruatur. ✣ vt. j. eo. pretor. in pũn.

o ¶ Pretoris. qõ est vt destruaꝫ factũ post denũciationem.

p ¶ Virtuteret. sic. §. fi. cer. peta. l. q̃dã. ꝛ si qs can. l. ij. in pũn. ꝛ. §. de adi. le. legata inutiliter. ꝛ. §. de vsufru. l. si vsufruct̃. §. demũz. ibi: sed si inter duos. Et no. q̃ sec̃ esset vbi alꝫ ageret. vt in criminib̃ vbi agit ptor: vt reo pcñã ponat q̃ñ nõ in gerit pena sanguis. vt. C. ꝺ träfac. l. träsigere.

q ¶ Aq̃b̃. i. a q̃ ptoruersus: sic fit relatio de plurali ad singulare. sic ꝛ. C. de ser. reipu. manumi. l. ttulo. ꝛ. C. de in ius voc. l. fi. ꝛ i aut. de san. epi. §. co. ꝺ. nulli vo. ꝛ facit arg. §. man. l. si pcuratorem. §. mãdati.

r ¶ Aut edificando. de nouo.

s ¶ Detrabendo. alꝫ detrahendo. vt fossam fodiendo. alꝫ destruẽdo. et est fic. §. de vsufr. hacten̄. §. fina. ꝛ. l. q̃uis. secus si facies non mutatur. vt. j. eo. si qs. ꝛ facit. j. eo. pretor. §. fiue.

t ¶ Detrabendo. §. veteri operi eminẽti in quo repentiebat sol ex cui̇ repercussione lumen recipiebam: ꝛ mihi ferut utem debebat.

u ¶ Mutat. §. in melius vel in deterius ꝛ nõ estvis.

v ¶ Cõiuncta sunt. i. ꝓiugenda sunt. nã ad futura pertinet. vt. §. e. §. i.

x ¶ Demolitio. ꝺa exemplũ. vt. §. de fer. vr. ꝑdi. l. fi arboꝛ. §. interdũ.

y ¶ Faciat. i. aliqd operet. vt large bic accipiaꝫ.

z ¶ Ad ea opa. ſ. sola. ſ. nõ oia. nam nõ. vt. j. e. l. §. si qs edificiũ vet̃. nec. §. e. l. §. nec. ſ. nõ habeat instar operis. vt. j. e. stipulatio. in. §. opus.

a ¶ In solo. ad h̃ vt in eode solo permaneãt. supradicta aũt ꝛ si circa solũ fiũt in solo tñ nõ permanent. Sz videt 5. j. q̃ vi aut clã. l. si ali̇. §. notandum. Sol. nõ est 5. ſ. illud interdictũ dat: h̃ nõ dat ꝛ sic q̃ ad illud ducunt coberere solo bc opa quo ad h̃ nõ. ✣ Mã in multis alijs differũt cũ h̃ nõ cõpet at nũciatiõe nõ facta. vt. §. e. l. §. illud sic. vt. j. q̃ vi aut clã. l. iij. §. fina. ꝛ. l. ſerm̃. Item h̃ oaf aduersus ✣ eũ q̃ emit ab eo cui nũciatũ est etiam si ipse nil fecit. vt. j. e. l. fi. illud nõ. vt. j. q̃ vi aut clam. l. vim §. tandiu. Item sunt ꝛ alie due differentie quas no. §. e. §. i. Alij dicũt q̃ ibi a st. pit. ꝛ bic in ramis incidebat. Tertiꝫ q̃ causa damni ſfecti

✣ Concor. ter. l. c. ij. ꝛ tra. e. ti. Est tamẽ dabilis cautela q̃ nibilomi nus q̃ fpie ta denũciatiõe fit cẽtũ q̃ non demolaturꝫ opꝰ post no tã opis nũciatiõne facta quas po nit Bal. cõsil. suo. xxx. iij. incipit. q̃ ponit q̃ fuit duplex nũciatio. vel. j. quaꝫ refert a sequit. 6. precepto. menꝫ in. ll. domi. Jaso mey. bic in ꝛ §. col. ꝛ. §. to. notabili ter limita. ꝛ Tho. ferretias in suo ꝛtrac. cautelarum. cau. lviij. incipit. tertius fit ꝛ pies. ſ. ꝛ notant in apostil. ad Bar. no. nole q̃ supra. in ca. Intellexim̃. nu. iij. in ꝛ. venit de strũendũ. ex tra. eo. tit.

✣ Appobat ꝛ Bar. hic.

✣ Ista ſcba dria dſtipulcet bar.

gutem quis nunciare etiam ignorans[a] q̃ opus ſicret[b].

¶ Pro nũciatiõis executiõe itur adiudicẽ vel de voluntate ptũ fit remiſſio. B.

¶ Et post operis noui nũciationem committunt[c] ſe litigatores pꝛtoze iurisditioni[d].

¶ Hoc edictum noui operis nunciatio est inductum principaliter in fauorem pꝛuatorum. ideo super ipſo põt pacisci absq̃ derogando iuri publico. b. d.

¶ Unde q̃rit apud marcellum. li. xij. dige. si post opus nouũ nunciatum cõueniat tibi cuz aduersario[e] vt opus[f] faceret an danda fit zuẽtionis[g] exceptio[h]? ꝛ ait Celſus dãdam[i]: nec eſſe periculũ[k] ne pactio[l] priuatoꝝ[m] iuſſui[n] pꝛoris[o] anteposita videatur. Quid enim aliud agebat pretor q̃m̃ vt cõtrouerſiã eoꝝ dirimeret[p] a quibus[q] ſi ſponte recesſerint debebit id ratuz haberꝛ?

¶ Opus nouũ facere videt qui aut edificando[r] aut detrahendo[s] aliq̃d priſtinam faciẽ opis mutat[t].

¶ Hoc edictum ſolum ad opera que coherent ſolo pertinet nõ ad alia. Bar.

¶ Nocaũt edictum non oia opa complectiſ: ſed ea ſola q̃ ſolo cõũcta[v] ſunt quoꝛuz edificatio vel demolitio[x] videt opus nouũ continere. Jdcirco placuit ſi quis meſſem faciat[y] arboꝛeue ſuccidat vineam putet q̃ ꝙ opus faciat tamen ad h̃ edictum nõ ptinere: qꝛ ad ea opa[z] q̃ in ſolo[a] fiunt ptinet hoc edictuz.

¶ Reficienti vetus edificiũ nouũ opus non nunciatur. Bar.

cit opus q̃ ruinam minaꝫ.

n ¶ Publici iuris. ꝺria ꝺi ipoſitiua. Scõa naturalis Tertia publica: vt. j. eo. de pupillo. §. ferꝛ̃. ꝛ fm Jo. ſtatim p ordinem ponit exẽpla.

o ¶ Nunciam̃. h̃ eſt exemplum primi q̃ñ iuris cõſeruandi.

p ¶ Vel vt. Alij habẽt veluti, hz tu habeas fm Jo. vel vt. ſunt due partes ꝛ eſt exemplũ ad ſcõm dictũ ꝛ fit ſic nũciatio. ne pcedas niſi de dãno infecto caueas. vt. j. ꝛ. in fi. hui̇. §. ꝛ. j. q̃ vi aut clam. l. iij. §. penul.

q ¶ In publico. ſcilicet ſui iuris tuendi cauſa vel damni pedendi. nam publi. iuris tuendi cauſa q̃libet ✣ poteſt nunciare. vt. j. e. l. in pũnciali. §. fina. ꝛ. l. ſequen.

r ¶ Vel. Hoc eſt exemplũ ſcõi q̃ñ damni pedendi.

s ¶ Molit. i. edificat. econtra demolit. i. deſtruit.

t ¶ Aut. Hoc eſt exemplũ tertij q̃ñ publi. iuris tuendi gratia. Accur.

v ¶ Principũ. ſ. fieret. q̃ eſt. j. z. §. legẽda exẽplũ. §. fi. regũ. l. fi. de edictis imperatoꝝ da. vt. C. de edifi. priua. l. i. ꝛ. l. ſi cui. ꝛ. l. meniana.

x ¶ Quemadmodũ. alꝫ q̃ ad modũ. ꝛ tũc dicẽ q̃ edicta facta ſunt ad modũ edificiorum. i. quemadmodũ moderate fiant. fm Ja. ſic tenet nunciatio nomine predictoꝝ. ficut tenet pro bis operib̃ q̃ facta ſunt ad modũ ꝛc. quaſi ſuperioꝛa nõ eſſent edificia. ꝛ fm bocaut q̃ eſt in littera. in pũn. ver. pro ſicut ponit. Alij habent quemadmodũ edificia facta ſunt. ꝛ tunc dicẽt nunciatio nomine predictoꝝ quemadmodum tenet aduerſus edificia q̃ fiunt in priuato.

y ¶ Sacro. Ponit operis q̃ñ cauſa publi. iuris. pꝛo his enim omnib̃ poteſt nũciari. vt ꝛ. j. q̃ vi aut clam. l. vim facit. §. fi.

z ¶ Inter dicta. i. ne qd in loco ſacro. ꝛ ne qd in loco religioſo. ꝛ ne qd in loco publico de ſtimmib̃. ꝛ ne qd in flumi. publi. ripaꝫ eiꝰ fiat.

a ¶ Suũ facit. vt ꝛ. §. de re. diui. in tñ. ſi fine precedentis legis.

b ¶ Si qs. q̃; ſolũ cedit edificio. q̃ alꝫ non eſt.

c ¶ Nullo iure. ſ. priuato publi. tamen ſic ſi nauigatiũ pot̃? vel ſtatio deterioꝛ fiat nõ alꝫ. vt. j. de acq. re. do. q̃uis. ꝛ de flumi. l. j. §. ſi in mari. et j. ne qd in lo. publi. l. littoꝛa. ꝛ. l. in littore.

✣ Et male. fm Bar. b.

d ¶ Siue in publico. tunc omnes. vt. j. eo. in pũniciali. §. fi. ꝛ. l. ſeq.

e ¶ Ex cauſis. ex trib̃ fit. vt. j. pri. §. ꝛ. j. de pupillo. §. fertus.

f ¶ Que pſone. in publico omnes. vt. j. eo. in pꝛo uinciali. §. fi. ꝛ. l. ſi. in priuato aut̃ illi quoꝝ intereſt. vt. j. e. §. fi. ꝛ. l. ſeq. ꝛ etiam ille cui̇? nõ itereſt dummodo afferat ſua itereſſe. vt. §. eo. in pũn.

g ¶ Quibuſcq̃. de hoc agitur. j. eo. pri. §.

h ¶ Aliciet. oibus i opere exiſtẽtibus. j. e. opis. ꝛ. l. ciuilibet. ꝛ. j. pri. §.

i ¶ Locis. i. pꝛo opere. vt j. e. ti. l. de pupillo. §. nunciationem.

k ¶ Effectus. eſt eniz effectus vt deſtruaꝫ quod eſt factum poſt nũciationez. vt. j. eo. pꝛtoꝛ. in pũn. ꝛ eſt alius. vt. j. eo. de pupillo. §. meminiſſe.

l ¶ Aut iuris. id eſt seruitutis vt ſi debes ſeruitutem luminibus.

m ¶ Aut damni. quia fa-

Nunciatio triplex eſt.

✣ Aduerte ad hãc glo. ppter dict. hãc gliber q̃ ſuis videtur eſſe vniuerſalis. vt no. bar. in. l. 8 articulo. coll. ij. ff. vt igit iſta materia. ſ. de here. inſti. dz tñ intelligere ſtrictiue. ſ. q̃ libet debilis. ita not. bal. in. l. cuz virũ. i vltr. col. C. de fideicõ. z plenius l rub. C. q̃ accuſa. nõ poſ. z cino p Alex. in. l. ſi ſtiꝰ ſicer. pꝛa.

a ¶ Ex vna causa. priuata publica sic quandoqz vt modo dixi.
b ¶ Potest. quia causa damni depellendi vt subijcit.
c ¶ Iuris. nūc que persone possunt nunciare alijs. Ir. z ponit de impositiua z de naturali. Accur.
d ¶ Is. de causa publi. iuris illi ad quem res non pertinet vt omnes ciues. vt. j. e. in prouinciali. §. fi. z. l. seq.
e ¶ Pertinet. vt iure dominij vel bo. fi. posses. vel q2 ius habet in re. vt. j. de verb. signi. l. verbuz illud pertinere. z. j. e. l. in puinciali. §. si ego. z. l. creditori. idem si nullum habeat ius si tamē ɔtēdat se habere. vt. s. ea. l. in prin.
f ¶ Nō potest. nec vicino nec domino.
g ¶ Procuratorio. s. quasi procurator in rem suaz a dño constitutus. vt. s. vsufr. quemad. ca. l. j. i fi. z. l. seq. sed videt q quilibet hoc posset. vt. s. eo. §. itē nūciationem. sed non sic quasi p sua re: vt iste.
h ¶ Vendicare. per cōfessoriam.
i ¶ Vsumfructum. etiam a vicino.
k ¶ Vendicatio. per confessoriam.
l ¶ Ei. s. fructuario.
m ¶ Interfuit. quia in eo venit interesse. vt. s. si ser. vē. l. loci corpus. §. in confessoria.
n ¶ Non esse. nam in primo statu id ei reponi debet. vt. s. si vsufruc. pe. l. fructuario. al's in. l. vtifrui. §. dominus.

† Bar. Ange. Imo. et Ro. z vbiqz scribētes reputant istuz tex. singu. et meliorez de iure ad h q licētia de ingrediēdo rē aucte pp2ia pōt p hñtez eam in aliū transferri Bolog. Et rō est: q2 talis licentia operat trāslationē possessiōis: ita sin. no. bal. i l. q necessarias. s. de pig. actio. z l. c. j. coll. ij. in tit. qd sit feudi. l. feu.

nisi ex vna causa[a] pōt[b]: si forte dāni infecti sibi velit caueri.

☞ Hic incipit tractare de scdo membro distinctiōis. s. q psone psit nūciare. Pau.

¶ Iuris[c] nostri conseruandi aut damni depellendi causa/ opus nouum nunciare potest is[d] ad quem ea res pertinet[e].

☞ Vsufructuarius extraneo procuratorio noie dñi nūciat nouum opus/ dño nō: sed poterit cōfessoriam intentare. Bar.

¶ Vsufructuarius † aūt opus nouum suo noie nūciare nō pōt[f]: sed pcuratorio[g] nomine nūciare poterit vel vendicare[h] vsumfructū[i] ab eo q nouum opus faciat: q vēdicatio[k] pstabit ei[l] quod ei9 interfuit[m] opus nouum factum nō esse[n].

Iulianus. Lex. ij.

Si autē[o] dño[p] pdij nunciauerit inutilis erit nūciatio[q]. Neqz enim sicut[r] aduersus vicinum[s] ita aduersus dominum agere potest[t] ius ei[v] nō esse inuito se altius edificare. sed si hoc facto[x] vsufructus deterior fiat: petere[y] vsumfructum[z] debebit.

☞ Bñficium huius edicti est extraordinarium z in subsidiuz introductū. iō cessat vbi habet locum ordinarium. Bar.

In puinciali. ¶ Casus. Siue op9 fiat i fundo italico siue in prouinciali: pōt nūciari nouum opus: nec de italico erat dubium: q2 nos italici dicimur plene dñi rerū nrarū. at in puincialibus dubitat cum nō dicātur dñi rerū suarū ppt tributa q pstāt p pdijs possessis ab eis: sz nō est dubitādū vt dicit. ¶ Si in loco cōi. Ego z titius habemus fundum cōem. quidā tertius puta corneli9 edificat i illo fundo: qrit. an ego solus possim nūciare nouuz opus? Et dī q sic. Sed pone q titius edificat: certe tunc non possum nūciare: sed tūc si neget me ɔsocium/ phibēdo eū p act. cōi diuidūdo. si autē cōfitet tūc p ptorē. i. p officiū iudicis probibebo euz edificare. ¶ Q2 si socius. Item pone q habeo domum propriā ibi ppe. vñ ex edificio quod facit titius in solo cōi timeo ruinā in mea vicina: nūqd possum sibi nūciare nouū opus? Rñ. q nō. sz p act. cōi diuidūdo si negat me consortem vel p ptorē. i. officiū iudicis. si ɔfitet: possum eum probibere. ¶ Si ego. Si habeo supficiez tm: z aliquis faciat in ea op9: an possim ei nūciare? Et videt q nō. q2 nō sum dñs: sz qsi inquilin9: sz tñ dī q bñ possum ei nūciare. nā quasi domin9 sum. z dat mibi vtilis in rem contra possessorē si desinerē possidere p ptorem. Scdo dicit si debeas mibi seruit. altius nō tollēdi domum tuā: si tu eā eleues alti9 ɔ debitā seruit. possum tibi nūciare nouū op9. ¶ Si in publico. ¶ Si edificas in loco publico: puta in curia cōis boñ. vel simili loco: dī q oīs homo de populo pōt nouū opus nūciare: cū cuiusqz videat interesse. reddit z aliam rōnem. nā reipubli. z c. q est casus. l. seq. Frā. accur.

Ulpianus. Lex. iij.

In prouinciali[a] etiaz pdio[b] si qd fiat: noui operis nunciatio locum habebit. ¶ Si in loco[c] cōi quid fiat nunciatio locum habebit aduersus vicinum[d]. ¶ Plane si vnus nrm in cōi[e] loco faciat: non possum ego soci9 op9 nouum ei nūciare: sz cum phibebo cōi diuidundo iudicio[f] vel p pretorem. ¶ Q2 si socius meus in cōmuni insula[g] opus nouum faciat z ego propriam[h] cui noceat[i] habeā an opus nouū ei nūciare possim? z putat labeo nūciare non posse[k] q2 possuz[l] cum alia ratione phibere edificare: hoc est vel per pretorem vel per arbitrum communi diuidundo: q sententia vera est.

☞ Supficiarius qui habet vtile dñium potest nunciare nouum opus. b. d. Bar.

¶ Si ego[m] superficiarius sim et opus nouū faciat vicinus: an possim nunciare? mouet qd quasi inquilinus[n] sum: sed pretor mibi vtilem in rem actionem dat[o]: et ideo seruitutum[p] causa actio mibi dabitur z operis noui nunciatio debet mibi concedi.

Si autē. ¶ Casus. Hec. l. cōtinuat cū superiori z dicit. Pone q ipse titi9 pprietari9 fundi edificabat: nūqd potero ei nūciare? Et dī q nō. q2 dñs est fundi in quo edificat. verūtamē agam ɔfessoria: z ɔsequar interesse meū qd habeo ratione operis facti. Frā. accur.
o ¶ Si autem. s. qñ vicino extraneo edificāti nūciat: hic qñ dño.
p ¶ Domino. s. edificāti.
q ¶ Nūciatio. pcuratorio nomine.
r ¶ Enim sicut. scilz omnino. quia pluribus modis dominū coget. vt. s. qui. mo. vsufr. amit. l. repeti. §. fi. z. l. sequē. z ideo est bona ratio. j. l. pri. §. q si socius. Azo.
s ¶ Vicinum. q2 non potest. s. procuratorio.
t ¶ Potest. s. procuratorio quia non potest.
v ¶ Ius ei non esse. quasi per nūciationem ex hoc edicto. sed per cōfessoriam bene agitur contra vtrūqz vt subijcit.
x ¶ Facto. i. opere facto a domino.
y ¶ Petere. a domino.
z ¶ Vsumfructum. per cōfessoriam in rem si non fuerit interemptus vsufruc. mutatione rei. tunc enim cōueniret dñm actione de dolo vel ex testamento. vt. s. qui. mo. vsufruc. amit. l. repeti. §. fina. Azo. z. s. si ser. ven. l. si eo loco. §. j. Sed in eo qd hic dicitur. z. s. l. prori. §. fina. in pn. vsumfructuarium non posse nunciare. Est contra. j. de remis. l. j. §. item iuliano. Sol. ibi dicit posse nunciari vt habeat vtile interdictum. de ope. no. nun. hic nō posse vt habeat directum interdictum. Vel ibi ceperat vtifrui hic non: sicut in interdicto vnde vi. vt. j. de vi z vi arma. l. iij. §. vnde vi. z. §. penul. Vel intellige ✚ illam fm istam fm Io. vt possit nunciare vicino vt ibi. non domino: vt hic. z ei vt procurator in rem suam non vt dominus. vt. s. l. prori. in fi. Alij dicunt sic distingui vt hic in littera dicitur si in vicino loco fit opus. tunc nunciare possit fructuarius vt ibi. si autem in ipso loco in quo est vsufruc. tunc nec dño nec extraneo nūciat. z hec in personali seruitute sic distinguūtur: vt hic. z. s. l. prori. In reali ‡ si est rustica nec cōtra aliquē. vt. j. e. l. qui viam. si vrbana etiam ɔtra dñm. vt. j. e. de pupillo. §. impositiā. z de ser. vrba. predi. l. inter seruitutes. §. fi. z que sit ratio querit Io. licet nō soluat. sz. H. dicit si habeat qs vsumfruc. vel proprietatem vrbani predij nūciare potest alteri edificāti cōtra seruitutem vrb. predio. debitam. vt dicit. l. illa inter seruitutes si in rustico personalem vel realē seruitutem habeat nō pōt. vt. j. eo. qui viaz. sed hec que distinguebat hic rusticam ab vrbana antiqua est. z reprobatur in. l. illa inter seruitutes. per. l. s. famil. hercis. in iudicio. posset dici q etiam in reali posset vicino nūciari. vt. d. l. in iudicio. vbi indistincte dicit nō dño. z sic loquitur illa. qui viam.

✚ Ista est pa fm alex. de imol.

‡ Oia ista q sequūt in glo. vsqz ad fi. reprobat bal. hic. z in l. q viā alle. in glo.

a ¶ In prouinciali. modo tractat in qbus locis.
b ¶ Etiā predio. nō solū italico. z erat dubiū q2 puinciales non sunt dñi. sed hodie sublata est differētia. vt. C. de vsuca. trāsfor. l. j. §. fi. Accur.
c ¶ Si in loco cōmuni qd fiat. a vicino nō a socio.
d ¶ Vicinū. vt. j. eo. de pupillo. §. si plurium.
e ¶ In cōmuni. quando negat me consortem.
f ¶ Iudicio. cū negat me ɔsortē. vel p ptorē vel p iudicis officiū qñ nō fatet fm Io. z erit potior cōditio phibētis. vt. s. cōi di. sabin9. z de ser. vr. p. l. i re. z de vsufr. si cui9. §. sz si iter. vel cōi. diui. hz locū vbi i re corpali # est cōio. al's offi. p. vt. s. cōi diui. l. itē. §. j. z in. d. l. si cui9. Et qd hic dicit de domo vel loco. dic. i. de iure dom9 vel loci put refert ad scdam differētiā vt habeat locū offi. pre. in re corporali: vt in domo vel alio loco.
g ¶ Insula. s. domo.
h ¶ Propriam. s. insulam.
i ¶ Noceat. sic. s. de ser. vrba. predio. sed si inter. in prin.
k ¶ Non posse. nec fini. regun. pro meo proprio fundo iuxta communez. vt. s. fini. regū. l. iiij. §. si cōem.
l ¶ Q2 possum. No. ergo nō dari h edictū nisi i subsidiū. sic in cautiōe dāni infecti. vt. j. tit. j. l. si edib9. z. l. g bona. §. de illo. sic z arg. s. fi. reg. l. iiij. §. z si cōem. in fi. §. z. s. de mino. in cause. ij. in prin. z de edē. l. qdam. Sz op. si offi. iu. impedit h edictū vt h: ergo cū semp possit sic phiberi. vt. j. e. de pupillo. §. meminisse. nūqz habebit locū nūciatio p iactum lapilli vel simplicē nūciationē. Sz dic h offm de q h dic opat phibitionē si factū nō nō est. z destructionē vbi factū est sicut i cōi diui. vt. d. l. sabin9. i fi. z. d. l. in rē. i fi. Sz illa phibitio q fit p ptorē ex h edicto nō opat destructionē: z iō edictū restitutoriū est necessariū. Sz adhuc opponit: ergo iure seruitutis nemo nūciat: q2 hz cōfessoriā vel negatoriā p quas tātūdem ɔsequit. vt. s. l. pri. z. l. j. in fi. qd falsum est vt nō nūciet: immo bñ nūciat vt ibidē dī. z. s. de ser. vr. pdi. inter seruitutes. §. j. sed respondet. vt. j. ti. j. l. trebatius dixim9. vel expone vt. s. hac ea. glo. diximus.
m ¶ Si ego. z mouet. s. q nō possum.
n ¶ Inquilinus. z sic nō habeo ius in re: nō ergo nūciat q nō habet ius in re. sed dic vt no. s. e. l. j. §. iuris.
o ¶ Dat. nisi ad modicū tempus ɔduxit. vt. j. de superfi. l. j. §. q aūt ait. z s. si ager vec. l. j. ij. z. iij. z de rei vēdi. supficiario. z. l. pretor.
p ¶ Seruitutum. scilicet vtilis confessoria. vt. j. de superfi. l. j. §. finali.

Ista differētia cōit reprehēdit fm alex. b.

Sed quare

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Sed quare fructuarius non sic potest: R̄n. iste plus iuris habet in re.
a ¶ Si in publico. hic de publico. Hugo.
b ¶ Omnes ciues. idonei. Jo. vt. ſ. de mune. ⁊ ho. l. vt gradatim. §. et si lege. ⁊ hoc propter pupillum ⁊ mulierem qui nō nunciant nisi ad eorum cōmodum pertineat. vt. ſ. eod. de pupillo. in princ. ⁊ de popu. act. l. mulieri. Item pp̄ter eum cui ex edicto postulare nō licet. vt. ſ. de popu. actio. l. popularis. ex pluribus tamen vnus idonei or eligitur. vt. ſ. eo. ti. l. si plures. Accursius.

¶ Publici iuris tuendi causa denunciare omnes ciues possunt: excepto pupillo ⁊ seruo proprio: sed pro proprio damno potest nunciare pupillus cum tutoris auctoritate. Bartolus.

¶ Si in publico[a] aliqd fiat oēs ciues[b] † opus nouum nūciare pn̄t. Paulus. Lex. iiii.

Nam reipublice[c] interest ꝙ̄ plurimos ad defendēdam suam causam admittere. Ulpianus. Lex. v.

c Nam rei. sic. ſ. de procura. seruū. §. publice. Sed argu. contra. in eo. ti. de procura. l. non tamē. ⁊ de exer. l. j. in fin. ⁊ l. seq. et de admini. tuto. l. iij. §. fi. Additio. Dic fm Barto. ꝙ eligitur idoneior. et hoc fm Dyn. si omnes pretēdūt publicum interesse: secus si omnes priuatum: quia tunc omnes admitterentur. vt. l. ij. §. si ad plures. de sepulc. viola. Nec ob. l. non tamen. ſ. alleg. ⁊ ſ. iudi. sol. l. iam tamen. §. si tn̄ plures. quia fuit vna persona in qua principaliter ius obligationis cadebat, nō autem plures.

† Amplia bis huc tex. vt nō procedat in ciuibus tm̄: sed etiā ꝙ forēses hoc casu admittātur. ita no. ange. ⁊ ale. in. l. ij. ff. ne qd i lo. pu. Lud. tm̄. ro. vf h facere differētiam inter locum publicum vt tūc forensis nō admittatur. ⁊ viā publicam: et ꝙ tūc possit: ⁊ ista vr̄ eē veritas limitate prius fm pau. de ca. ⁊ alexā. h illo dicto nisi talis forensis subiret onera q̄ (cū p̄ ciue habeatur) posset ldisticte no nū opus nūciare.

De pupillo. ¶ Casus. Queritur an pupillus possit nunciare: Et dicitur ꝙ non. licet illud opus fiat in publico: nisi intersit eius aliter: vt quia hoc opus si fiat nocebit luminibus eius. nam tunc potest nunciare dum tamen tutore auctore hoc faciat. Secundo dicit de seruo. ⁊ dicit si seruus alicuius edificat in solo in quo credo habere ius possum ei nunciare. Tertio dicit an seruus possit nunciare nouum opus alicui edificanti: Et dicitur ꝙ non. ⁊ si fiat de facto: non tenet de iure. ¶ Nunciationem. Dicitur ꝙ denunciatio debet fieri in loco in quo fiat opus. ¶ Nunciare. Nunc dicit cui debeat fieri nūciatio: ⁊ certe nunciatio fieri debet vnicuiqz in opere existenti nomine domini: vel operis causa: vt castaldo domini: vel magistris qui causa operis ibi erant: ⁊ etiam domino de quo non erat dubiū qui faciebat edificare si sit in opere ⁊ seruo vel puero vel mulieri in opere existenti nūciari potest: reddit rationē. nam per eos poterit domino renūciari. Secūdo dicit. pone ꝙ opus faciebas in villa: ⁊ vna die cū viderem te in ciuitate: puta in foro. i. curia communis nūciaui tibi nouum opus: nūquid tenet nunciatio: certe non. nā in ipso opere et in re p̄senti fieri debet: et reddit rationem. nam ideo fieri debet in re presenti: vt sic domin⁹ statim discedat ab opere. nec in eo procedat: ⁊ si cōtra faciat destruatur quicquid fiat. sed si fieri possit in absentia operis nūciatio iam sequeret̄ ꝙ dum dominus veniret ad opus, quicquid in opere procederetur fieret contra edictum pretoris quod dicit nō debere procedi in opere post nūciationē ante satisdationē. quod habes ſ. e. l. pretor ait. in princi. ¶ Si pluriū res sit. Primo dicit si plures edificent in quodam solo: puta domum faciant vel aliud simile: ⁊ nunciem vni ex his nunciatio tenet ⁊ quo ad socios. Sed si vnus eoꝝ postea procedat in opere spreta nunciatione ipse tenetur suis expensis opus quod facit destruere: non autem socij innoxij tenētur cum factum alterius alteri nocere non debeat. Secundo dicit ꝙ si in solo plurium dominorum edificas. tu extraneus. an omnes domini necesse habeant nunciare. an sufficiat si vnus ex his nūciet: Et certe dicitur ꝙ omnes debent nunciare ⁊ reddit rationem in littera. ¶ Si quis ipsi pretori. Cum viderem titium opus nouum facere in meo solo: ⁊ ego vellem ei nunciare per pretorem nouum opus: timebam ꝙ donec irem ad pretorem qui erat forte a longe: ipse multum in opere processisset. queritur qualiter mihi ꝯsulatur. ⁊ certe dicitur ꝙ debeo sic titio dicere: frater non possum modo nunciare prout vellem. sed scias ꝙ ego vado ad pretorem pro hoc. et statim faciam mitti pro te. certe si hec verba dicā quicquid interim edificat donec vado ad pretorem destruetur perinde ac si post nunciationem recte factam edificasset. Uel aliter pone casum vt in princip. glo. ¶ Sed si in edes. Si titius meus vicinus in domū meam tignū vel trabem inmittat: vel in solo meo edificet possum ei nūciare nouum opus. ¶ Sextus. Causa quare nūciatio pōt fieri ita ꝙ valeat est triplex. s. naturalis: publica. item impositiua. ⁊ de omnibus ponit exempla. Naz naturalis est cum in meo edificas ⁊ tibi nuncio. Publica cum in loco publico opus fiat / ⁊ ego tibi nunciem. Impositiua: vt si cum debes mihi seruitutē altius non tollendi domū tuam / nunc contra seruit. debitā altius eleuare velis. nam si tibi nunciē valet nūciatio ratione iuris qd̄ habeo ex impositione tua. ¶ Meminisse. In hoc. §. dicitur ꝙ vno de tribus modis potest fieri nunciatio. Primo per pretorem siue potestatem. Secundo proijciendo in opere vnum lapidem. i. per iactum lapilli. Tertio modo fit extra opus / denūciando sine officiali et sine lapide. s. dicendo sic. contradico tibi edificare. Item consuluit ꝙ si tu edificas in solo meo qd̄ possidebam. melius est mihi ꝙ denunciem vno de duobus primis modis ꝙ̄ tertio. nam si denunciem vno de primis duobus modis retineo possessionem. si tertio modo ego amitterem. si autez edificas in solo tuo quod debet mihi seruitut. altius non tollendi. tunc non est vis quocūqz modo denunciem. Ultimo dicit. si tu edificas in meo ⁊ cum nunciarem tibi tu non desistis: certe potero agere interdicto vti possidetis vt desinas: vel interdicto quod vi aut clam. vt tollatur quicquid erit factum. ¶ Si quis riuos. Ponit duos casus in quibus non habet locum nūciatio. Primus est. si tu vis cloacam reficere vel purgare. Secundus est. si vis reficere riuū vel riuos. nā non possum tibi nūciare nouum opus. ⁊ reddit rationem. Tertio dicit ꝙ ea opera non possunt impediri p̄ operis noui nūciationez. nec nunciatio in eis facta tenet quorum operum duratio esset periculum allatura vicinis. vt quia non fierent cito aliquid incōmodi ꝯsequeret̄ vicini. ¶ Qui opus. Omnis nūcians nouū opus debet iurare non calūnie cā se nunciare. ⁊ hoc iuramentum debet prestare coram pretore ad postulationem aduersarij. ¶ Qui nunciat. Si facias opus in fundo: ⁊ ego nūciem nouum opus dicendo te non iuste facere in parte operis debeo demonstrare. in qua parte si dico in totum: tunc nihil debeo demonstrare sed sufficit ꝙ nunciem. ¶ Si in pluribus. Duo opera faciebas diuersis locis. puta in vno loco domum: ⁊ in alio turrim. ⁊ ego credo te nō iuste edificare in vtroqz: si volo nunciare possum: dum tamen duas nunciationes faciam: ⁊ etiam si vis vt remittantur tibi iste nūciationes sunt necessarie due remissiones. ¶ Si is cui. Si nunciaui tibi nouum opus. et tu vis satisdare de opere destruendo si appareat te non iuste fieri. siue recipiam siue non secure poteris in opere procedere ac si tibi expresse remisissem nunciationem. ¶ Qui procuratorio. tanꝙ̄ procurator titij nūciauit tibi edificanti nouum opus. certe ad hoc vt nunciatio teneat debeo satisdare titium ratū habiturum. alioquin nunciatio non valet. ¶ Qui remissionem. Nunciaui sempronio nouum opus: deinde seius nomine sempronij peti remitti istam nunciationem. dicitur ꝙ iste seius debet satisdare de opere destruendo. non autem de rato: cum sit procura. rei qui de rato non prestat satisdationem. ¶ Si procurator. Seius procurator titij nunciauit nomine predicti titij mihi nouum opus: satisdedi. et sic possum libere edificare. deinde dictus procur. adhuc contradicit ⁊ impedit me edificare. certe possum agere interdicto contra eum vt non impediat me edificare: ex quo satisdedi. quia in hoc iterdicto sum actor. predictus procurator ⁊ seius est reus. vnde debet satisdare de iudicato soluendo non de rato: ⁊ si hanc satisdationem iudicatum solui non prestat nō auditur in sua prohibitione. Ultimo dicit si pupillus edificat in solo debeo nunciare tutori eius. ⁊ hoc si habes in littera tutori ⁊ in fine nunciatur. al's est nunciat et tutor: et tunc dic si in solo pupilli extraneus faciat opus: tutor debet nūciare nouū opus. ⁊ hoc dicit hic. §. cum duabus. ll. seq. Fran. accur.

De pupillo[d] quesitum est. et Julia. libro. xij. digest. scripsit[e] pupillo non esse operis noui nunciationis executionem[f] dandam[g]: nisi ad ipsius priuatum commodum res pertineat[h]: veluti si luminibus[i] eius officiatur[k] vel prospectui obstet: non aliter autem[l] pupilli rata habebitur[m] nunciatio[n] ꝙ̄ intercedente tutore auctore[o]. Seruo[p] autem

d ¶ De pupillo. dictū est. ſ. ꝙ quilibet admittitur ad ope. no. nūcia. sed quesitū est de pupillo an possit nunciare si in publico fiat aliquid.
e ¶ Scripsit. et bene.
f ¶ Executionem. i. potestatē nūciandi. ⁊ hoc cū ad publicā causam respicit. vt ex predictis patet. ⁊. ſ. de popu. actio. l. mulieri. ⁊ arg. ſ. de procu. l. licet. in princi. secus si ad priuatam: vt subijcit. Sed qd de adulto: R̄n. idem si nō sit maior. xvij. an. vt. §. de postu. l. j. §. pueritiā. ⁊ insti. q manumit. non pos. §. fi. Accur.
f ¶ Executionem. sine tuto. fm vnū intellectum. ⁊ male.
g ¶ Dandam. pro opere: qd̄ fit in publico.
h ¶ Pertineat. i. nūciatio vel cā nūciandi. vt. C. de eden. l. is apud quē. ⁊ tunc cum tutore vt subijcit.
i ¶ Luminibus. lumen de proximo. prospectus de longe est. Item lumē desuper: prospectus de subtus. vt. ſ. de serui. vrba. predio. l. lumen. ⁊. l. inter seruitutes. — Lumen et prospect⁹ differunt.
k ¶ Eius officiatur. contra debitam seruitutem.
l ¶ Autem. referunt quidam ad prin. ⁊ male.
m ¶ Rata habebitur. de rigore. sed de eqtate valet quando non est ei tutor neqz iudex ✠ a quo petat: scz tutorem. cum etiam quilibet seruus denunciando facit locum interdicto quod vi aut clam fm. M. vt. ſ. quod vi aut clam. l. iij. in princi. ⁊ pro hoc. C. qui admi. ad bono. posses. l. bonorum. Sed cur non potest sine tutore cū ei vtile sit. vt insti. de auc. tuto. in prin. R̄n. nō potest simpliciter. id est verbis simplicibus. q2 tunc perdere possessionem potest. vt. ſ. §. meminisse. ⁊. ſ. eo. l. j. §. in operis. sed per iactuz lapilli vel per pretorē potest: cū sibi sit vtile. sic ⁊. ſ. de euictio. si dictū. §. fi. Alij hoc referunt ad primū casum quādo in pu. quod Jo. non placet. Alij hoc ✠ esse ideo quia ⁊ dānum posset habere. vt insti. de aucto. tuto. §. neqz.
✠ Ista gl. reputat̄ singu. p alexā. hic.
✠ Ista cōl ter tenetur fm alexā.
n ¶ Nunciatio. quātum ad executionem non quantum ad effectum vel nunciationem.
o ¶ Auctore. i. tutoris auctoritate si aduersarius resistat.
p ¶ Seruo. ſ. de pupillo. nunc de seruo.

a ¶ Nunciari. quia valet tanq̃ rei facta cum pro mortuo habeatur. vt. j. §. proxi. ibi: neq; refert ꝛc. ꝛ. j. co. l. operis. ꝛ. l. seq.

b ¶ Nunciare. cum fiat a persona rei ꝛ ipse non sit persona.

c ¶ Nō pōt. cū ad publicā causam pertinet. vt arg. ff. de testa. l. qui testamento. §. feruus. secus si ad priuatā: q; tūc pōt. vt. j. q. vi aut clā. l. iij. in princ. + vel nomine dñi pōt: vt ibi: filio nō: vt ff. ¶ Nūciatio. fcz a seruo. ¶ Nūciationem. dictum est quibus ex causis fiat nunciatio et que persone nuncient. ꝛ quibus nuncietur: nunc vbi.

d ¶ Presenti. si autē alibi habes. j. proxi. §.

e ¶ Inchoet. et nondum edificat. puta locum purgat. nam ꝛ sic incepisse dicitur. vt. ff. de pollic. l. j. §. cepisse. Azo. Tu dic illō speciale. Sed tunc dic in inchoatum qñ opus super quo fit nunciatio habet instar operis non si vnus cemētum sit appositum. vt. j. c. l. fīpu. §. opus.

f ¶ Domino. fcz tñ.

g ¶ In presenti. fcz re.

h ¶ Refert. cui fiat res.

i ¶ Fuerit. liber vel seruꝰ: vt hic subiicit.

k ¶ Nam ꝛ si seruꝰ. vt. §. proxi. §.

l ¶ Nunciationē factam. b si fabri ibi sint. Quid si nemo ibi sit ꝛ nunciet ad locū: Rñ. tenet. vt. j. tit. j. l. iij. §. tonens. ꝛ argu. j. co. l. ñ. ꝛ. j. §. qñ vi aut clā. aut qui. §. si forte. ꝛ. C. de anna. excep. l. ij. in fi. ꝛ. j. co. l. operis. vt p hoc ipse tetur domino si postea q̃ sciret ibi aliqd pius operetur. nō autē destruit qñ medio tempore fieret. vt arg. §. de peti. here. item veniunt. §. petitam. ſ. vt quod factū est post sciētiam dñi destruatur qñ ante nō. vt. §. quisq; oi. in bo. pos. ser. l. ñ. Idem dicas etiam si fabri ibi sint. arg. pdictarū legum. Sed hoc casu cū fabri erant vel alij ꝑsentes etiam ignorāte dño factum dicūt quidā vt Dy. destrui. ar. j. co. l. operis. qñ nō placet. ꝛ qñ ibi dicit tenet mero iure. vel dic tenet omnino si tutor vel curator potuit fabros prohibere. ꝛ est soluēdo, nam sic pupillus vel furiosus tenetur.

m ¶ Sic. i. eo modo. Accursius.

n ¶ Si quis forte in foro. ante iudicem. Azo. Vel dic foro rerū venaliū. Idem si alibi vbicūq; nō in opere.

o ¶ Nunciat. absente domino ab opere.

p ¶ Nullius. quātum ad hoc vt statim dōm ostringat: sed ex eo tempore et quo phibere potuit opificiꝰ ne edificaret. vt dixi. §. pri. ff. S3 fm hoc quare dicit hic nūciationem nō tenere ꝛ superiori casu tenet domino absente: cum idem sit vtrobiq; vt posq̃ dñs scint tenetur: Rñ. ideo quia sepe opifices amici dñi vel vicini cōsueuerunt ab opere desistere bonum cōsilium ꝑ opio sumentes. ꝛ ad ea q̃ frequētius accidunt infra aptanf. vt §. de le. ꝛ senatuscō. l. nam ad ea Sed. R. videtur voluisse vt ꝛ post dñi scientiam hoc casu nō teneat. Additio. Ista vltima opinio cōiter tenet ſ. q̃ si nūciatio facta non est in opere nō nocet dño etiam a tempore scītie. ꝛ hoc maxime per istum ter. m. §. siqs forte. iuncto. §. precedēt. qui ostēdunt debere esse differētiam inter nūciationem q̃ fit in ope vbi non adest dns/ꝛ nūciationem que fit extra opus. fm Alecā. hic.

q ¶ Dicti tamen. als prediti. ꝛ dic vt. §. pri. §. als ꝛ pene vt dixerim et est pi. littera: ꝛ bona. Bng.

r ¶ Alibi. q̃m in ipso opere.

s ¶ Sequitur. si queretur si in foro valeret.

t ¶ Ad opus. qñ forte etiam iure fiebat.

u ¶ Per ignorātiam. vel ꝑsentiam dñi. Azo. Tu dic illō ꝑsentiam dñi destruatur qñ ante nō. vt. §. quisq; oi. in bo. pos. ser. l. ñ. Idem dicas etiam si fabri ibi sint. arg. pdictarū legum. Sed hoc casu cū fabri erant vel alij ꝑsentes etiam ignorāte dño factum dicūt quidā vt Dy. destrui. ar. j. co. l. operis. qñ nō placet. ꝛ qñ ibi dicit tenet mero iure. vel dic tenet omnino si tutor vel curator potuit fabros prohibere. ꝛ est soluēdo, nam sic pupillus vel furiosus tenetur.

v ¶ Ignorātiam. fabrorum nūciationis.

x ¶ Edicti. forte fit cōceptum post denūciationem nequid noui fiat. M. vt. j. de act. ꝛ obl. l. ex maleficijs. §. i. Sed quid si dolum adhibuit in reuertendo? Rñ. ff. ꝛ sibi imputetur. vt. §. ex qui. cau. maio. l. si cui. §. j.

y ¶ Fiat. ab eis.

z ¶ Nunciatio. nouī operis ex parte eius cui nunciatur est in rem. ꝛ ideo sufficit fieri de locis fiat nunciatio. ex parte vero eius q̃ nunciat est in ꝑsonam: ꝛ ideo debent oēs socij nūciare. Bar.

a ¶ Nunciationē aūt in re ꝑsenti facienda mēminisse oportebit. i. eo loci vbi opus nouū fiat siue qs edificet siue incboet edificare.

b ¶ Nūciare autem non vtiq; dñō oportet: sufficit enī in ꝑsenti nūciare et qui in ꝑsenti fuit vtiq; adeovt etiam fabris vel opificibus qui eo loco operant opus nouum nūciari possit: et generaliter ei nunciari opus nouū pōt q̃ in re pti fuerit dñi opisve noīe. Nec refert quis iste sit vel cuius cōditionis qui in pti fuerit. Nā ꝛ si seruo vel mulieri vel puero vel puelle tenet nunciatio: sufficit enī in re presenti operis nouū nūciationem facta: fic vt dño possit renunciari.

c ¶ Si quis forte in foro dño opus nouū nūciat: hanc nunciationem nullus esse mōēti exploratissimum est. In re enī ꝑsenti (vt pdiximus) in ipso opere hoc est in re ipsa nūciatio faciēda est: qđ idcirco receptū est vt cōfestim per nunciationē ab opere discedat. Ceterum si alibi fiat nunciatio illud in cōmodum sequtur qui dum venitur ad opus si quid fuerit operis

c ¶ Nunciētur. a vicino.

d ¶ Recte. quia in re presenti.

e ¶ Non edificauerint. nec cōtra voluntatē factū est. vt. j. c. l. edibus. Azo.

f ¶ Non tenebuntur. demoliri suis sumptibus.

f ¶ Non tenebuntur. ad impensas sed ad patientiam. vt. j. qō vi aut clā. l. competit. §. fi.

g ¶ Nocere. vt. j. de regulis. l. nō dȝ. ꝛ. ȝ. ad fall. l. fi. ꝛ. ff. §. si ab. test. ꝑh. l. siquis. §. fratres. ꝛ. ff. de alī. iudi. l. ait. C. vñ vi. l. meminerint. ꝛ hac cā tñ dānat nō iniuria iudicꝫ qz credebat nūciatus forte illi q̃ dānauit ptēs feret a ceteris cōi onꝰ. si iteruenerit oim fieri qō factus est plusq̃ nō fieri. fm Jr. et Mar. vt. §. cōi onꝰ. siqs putās. §. ff. q̃ ch ȝ. ꝛ facit j. quoz leg. l. j. §. fi alter.

h ¶ Vnius. qz qō fit a ꝑsona nūciantis pro se tñ videt fecisse nisi nūciasset pro ura. nomine.

i ¶ Nūciare. vt omnibus prosit socijs.

k ¶ Dibus. f. scientibus.

l ¶ Ona. ecce ratio.

m ¶ Alter fēcit. vt. ȝ. de ser. rust. pdi. l. per fundū. sic ꝛ. j. de ap. scio. et. §. fa, hercisc. l in hoc iudicio. Quid autē si oēs habēāt ius pbiendi: tūc dic idē fm Jo. ꝛ h subaudi ma rime. Sed que est rō iter hunc ꝛ superiorē casum? Rñ. qz ibi fieri ōr ipsi rei ꝛ sic oībus: licet vnus tñ adfit. vt. §. §. nunciationē. ꝛ. j. l. opis. ꝛ l. seq. Itē collige hic q̃ aliqs nunciat qui prohibere nō potest. vt dici. §. eo. l. j. §. i.

n ¶ Habeat. veritate ispecta. vt qz remisit. ar. §. de ser. vt. predi. l. si edes. vel non habeat: qz forte fecit pactū de nō nūciando. vel ipse solus ꝓstituit seruitutē altius nō tollēdi.

o ¶ Si quis. Casus huius. §. pōt poni in eo qui nūciat nouum opus ipsi ꝓtori edificāti nūcio aūt ei vel coram vicinis me nō posse nunciare eo ꝙ durante magistratu cōueniri nō pōt vt. j. de iniur. l. nec magistratibus. ꝛ. §. de iudi. l. pars. Sarū. als incipit magistratus. ꝛ tunc est sic. C. de bis qui p metū iu. nō ap. l. j. in fi. Vel fecūdo cū videō vicinum edificātez cui volo nūciare nouū opus: nō ꝑ verba: qz ꝓfessionē amitterē. vt. j. §. meminisse. et. §. l. j. §. in opis. nec per lapillus: qz ideo nō desisteret / ſz ꝑ ꝓtorē cuius auctoritate terrebitur. vt aūt destruat qō est factum et quo opus vidi debeo ei dicere. frater mi: nō possum nūciare nouum opus si cui volo: sed statim videbis q̃ ꝓtorem adibo. ꝛ ideo veniet vel mittet. Vel tertio opus fiebat in absentia: ꝛ si illuc iret ad nūciandū: tunc opus esset perfectum nec habet qđ mittat. ꝛ dic ipsi ꝓtori. i. per ꝓtorē hic existentem. Vel quarto: qz nullus est in loco operis quo ꝑsente nunciēt: ꝛ qui dño renunciet/ꝛ tunc est ptestatio necessaria. hanc tñ ptestationē faciam coram ꝓtore / sed bis duobus non destruitur qō medio tempore fieret anteq̃ dños posset venire ad locum. Accur.

p ¶ Dictoti. i. ꝓtore auctore.

q ¶ Debēt. f. lic nunciare vt interim ꝛ c.

r ¶ Testetur. diuersis modis apta ad protestationez fm diuersas positiones casus.

s ¶ Posse. ꝛ habetur perinde ac si fuisset nunciatum.

t ¶ Et si. quia superiori eius est vel fm secundum casum non habet eius copiam. +

v ¶ Postea finito officio. M. fm primū casum: vel postea q̃ fierit ꝓtestatus predicto modo fm omnes casus qui. f. primo nunciauerat predicto modo. ꝛ sic non est contra. §. eo. l. j. §. j.

x ¶ Retro. a die protestationis.

y ¶ Edificatum. vel ab hora ꝓtestationis qua veritum est ad pretorem.

z ¶ Quasi. i. quasi fuisset facta ab initio qñ facta fuit ꝓtestatio. i. referēda erit nunciatio ad tempus quo ꝓtestatus fuerit.

a ¶ Repetitio. sic. §. de fi. instru. l. repetita. ꝛ. j. tit. j. l. si finita. §. itē videamus. ꝛ de iti. actuꝫ pri. l. j. §. §. si qs autē ꝑpter inundationē. ꝛ. §. ꝓterea. Quis.

* Dic q̃ aliud est in lr terdicto qđ v aut clā: d aliis in isto. d fm Bar. et alegā.

Opus qñ inchoatuz dicitur.

¶ Tu dic q̃ b casu locꝰ erit iudicio fortis si iudex nō posſit eos ꝑcordare. ita no. alegā. post Bac. de are. in. l. stipulatio. §. queſtū. j. e. ti.

Dēs fer bē. dic ꝛ pcl pue do. alegā. reputāt tūū ter. finegu. fm primam lectuam glo.

Casum po nit.

¶ Lu. ro. b ſuis nouis addi. ꝛ ale. l. bonoꝛ. l ſi. colū. C. q̃ admit. iſtas glosas ꝛtol lunt ꝓ ſuis ad ſ q̃ pupilli carens tutore et ēt nō valēs habere copiaz iudicis pōt hereditatez adire. bolo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a Quis volens sibi querere seruitutem talem cum non habeat.
b Immittat. puta tignum.
c Edificet. preto vel alius.
d Equum est. ideo ipsi pretori in hoc casu protestando nunciabit. vt §. proximo. §. fin quosdam.
e Nuciatione. tutius est per lapillum ne possessio nem perdamus. vt. j. eo. §. meminisse.
f Sextus. babuim°. ff. qui. ex cau. et que persone &c. Item denunciatio fit vel iuris nostri conseruandi &c. nunc compendiose dicit q̄ triplex &c. dic breuiter. quia aut auctoritate iuris naturalis aut publici aut impositiū quis nunciat. z bocdicit iste. §.
g Diffinit .i. breuiter et compendiose tractat.
h Naturale .i. auctoritate iurisgentium q̄s est inductum naturali ratiōe.
i Impositiua. als ipositiua. z als impositiua. z subiūcit exempla.
k Naturales. sic ideo q̄ a iuregentiū q̄s naturale ō: babeat causam. f. iure gētiū: quo boc meū illud tuū dicit. vt. ff. de iust. et iur. l. ex boc. z insti. de rerum diui. §. singulorum.
l Immittit. puta tignū.
m Quoties. vt si aliqs edificat inter se z vicinus non dimittat pedē tunc potero nūciare causa defendendi leges.
n Leges. veluti si prohibui aliqd in publico edificari. vt. j. e. l. nō solū. §. sed cum. Itē da exempla de lege z constitutione ea que diri. §. eo. l. i. §. nunciatio. Additio. Tu dic fm Bar. q̄ ibi dicit q̄ tribus modis fit nunciatio. bic subdiuiditur vnum de illis membris. f. causa tuendi iuris mei: z tuo rem meā ex causa naturali z ex causa publica: vt bic dicit ter. Item imposititia quia imposuisti seruitutē in rem meam. z sic potest intelligi ista lex.
o Senatus. vt si aliquis edificat destruendo edificia aliena.
p Consulta. da exempla. §. de lega. i. l. cetera.
q Cōstitutiones. vt si facio meū anium iuxta publicianum: vel etiā dimitto spacium.
r Tuentur. prohibentes in publico vel als contra ius edificari.
s Ius suum. i. edibus suis imponendo seruitutem.
t Edibus. siccz vrbana est seruitus pro qua nūciatur. vt z. §. de ser. vrba. predio. inter. §. fi. z sic non est contra. j. eo. qui vsam.
v Fecit. ergo etiā cōtra eū qui dñs est pdū debētis seruitutē fit nunciatio. z ita est cōtra. §. e. l. ij. Sed forte magis subueniē babenti predialem vel vrbanā q̄ personalem: q̄ ille fructuarius possidet saltem naturaliter rem nō seruitutē. vt. j. de acq. pos. l. naturaliter. bic nullo modo. f. possidet rem nec seruitutē. Item no. q̄ siqs nullam istarū causarum babet nunciatio quarū. f. triū bic fit mentio z tū tenet: puta cū post nunciationem iure edificat: nō iurē nūcio: quo casu in dubio parendū est nunciationi. vt. §. e. l. i. in prin. ibi zamen allegabat aliquam ex istis causis.
x Deminisse. nunc quis sit effectus nunciationis.
y Melius. i. tutius.

† Als ſi i poſitiuā

† Ang. bic z alij ſtatim glo. ſing. reputant pro modo citan di z ſeruat i b curia roma na: ſi melio rē z ſociam habetis l. c. ex parte pti c mo in §. fi. d de verb. ſig. extra. Bol.

a Eadē pro edificatione cōpetit hoc edictum: ſed etiam pro immiſſione. b. d.
Sed ſi in edes noſtras qs immittat aut in loco nr̄o edificet: equū eſt nos opis noui nūciatiōe ius nr̄m nobis ꝓſeruare velle.
Er causa triplici nūciat. f. aut naturali aut publica aut impoſitiua. b. d. Bar.
Sextus pedius diffinit noui opis nūciatiōis triplicē eſſe cām. aut naturalem aut publicas. aut ipoſititiam. Naturalē cū in nr̄as edes qd imittitur aut i nr̄o edificat. Publicā cām quotiens leges vel ſenatus cōſulta cōſtitutioneſq̄ principum per nouī operis nunciationem tuentur.
Impoſititiam cum quis poſtea q̄ ius ſuum diminuit alterius aurit id eſt poſtea q̄ ſeruitutem edibus ſuis impoſuit: contra ſeruitutem fecit.
Qui nunciat ſimplici verbo pdit poſſeſſionē ſi eam habet: ſecus ſi per pretorem vel iactū lapilli z ita eū qui edificat ſpreta nūciatione interdicto q̄ vi aut clam vel vti poſſidetis poterit expediri. Bar.
Deminiſſe autem oportebit quotiens quis in noſtro edificare vel in noſtrum imittere vel proiſcere vult melius eſſe cum per pretorem vel per manum. id eſt per lapilli iactū prohibere q̄ per

g Nūciauerim°. vt. §. e. l. i. §. in opis. z ibi rōnem diuerſitatis reddidit.
h Nocebat. pro quo quandoq; agimus. vt. §. de ſerui. vrba. prædi. l. ſiſtitulam. in prin. z. §. i. z. §. ſi ſer. ven. l. ſicuti. §. ariſto.
i Nunciatio ſimplici verbo.
k Neceſſaria. id eſt vtilis ſiue non damnoſa. nec enim amittit poſſeſſionem qui non habet.
operis noui nunciationem c. Leterum d operis noui nunciatione poſſeſſorem e cum faciemus f cui nunciauerimus. g At ſi in ſuo quid faciat quod nobis noceat h: tunc operis noui nunciatio i crit neceſſaria k. Et ſi forte in noſtro aliquid facere perſeueret l: qs equiſſimum erit interdicto aduerſus eum quod vi aut clam: vel vti poſſidetis m vti n.
In riuis et cloacis et vbicunq; dilatio eſt periculum allatura ſpernitur nunciatio. Bartolus.
Si quis riuos aut cloacas o velit reficere p vel purgare operis noui nūciatione merito non prohibetur q cū publice ſalutis r et ſecuritatis interſit et cloacas et riuos purgari. Preterea generaliter ꝓtor cetera quoq; opera excepit quorū mora periculum s aliquod allatura eſt. nā in his quoq; contemnēdam t putauit noui operis nunciationem. quis enim dubitat multo meli⁹ eſſe omitti operis u noui nunciationem q̄ impediri operis neceſſarij vrgentem extructionem x? Totiens autem hec pars locum habet quotiens dilatio periculum allatura eſt. Proinde ſi quis cum opus

l Ibi nō. f. ſolo. als ſequētia interdicta locū nō habēt. vt. j. quod vi aut clam. l. ſi alius. §. notauimus. z. j. vti poſſi. l. i. §. hoc interdictum de ſoli.
m Perſeueret. niſi in nūciatione facta. vel etiam pacta per ꝓtorē vel iactus lapilli: ſi autē ſimpliciter ſi poſtea vti poſſi. ageret. ſuccūberet. ſed q̄ vi aut clam bñ ꝫ locū. vt. j. q̄ vi aut clā. l. i. §. i.
n Vti poſſidetis. Item q̄ boc edictū tria habet capita/ prohibitoriuz/ permiſſoriuz/ demolitoriuz ſiue reſtitutoriuz.
o Vti poſſidetis. Item iniuriarū. vt. §. de actio. emp. qui pēdētem. z etiā māu ſiue auctoritate ſua qñ poſſeſſionē nō amiſerat. vt. j. de acqr. re. do. l. q̄uis. z. §. ad le. aquil. l. quēadmodū. circa prin.
Additio Iſta glo. eſt nota. que allegatur ad hoc ſūcto iſto ter. q̄ qñ remedium extraordinariū conſiſtit i facto: puta q̄ poſſit expellere ꝓpria auctoritate vel priuate poteſt cōcurrere cuz ordinario: vtbic in ter. q̄ non inter dicto vti poſſi. q̄ eſt ordinariū fm ſſau. de ca. bic. z idem ſſau. in. l. in prouinciali. §. i. §. eo.

Edictū nouī opis nūciatiōe tria capita bz.

Utilitas publica ꝓuate ꝓfert.

o Uti. aut operis noui nunciatione ex tertio capite experiri.
p Cloacas. publicas vel priuatas: periculum tñ erat publi. vel in cōi.
q Reficere. ſingula ſingulis vel vtrunq; ad ſingula: q̄ verius eſt.
r Nunciatione. als nūciatione. als nūciatio nō ſmerito. pbibet &c. z eſt ad primum. j. de riuis. l. pe. §. pe. ſed ad ſcōm. j. de cloacis. l. j. §. ſi quis purganti. Sed quid ſi de nouo facere velit: videtur q̄ poſſit nūciare: vt arg. j. e. l. ſtipulatio. §. opus. nec bic vetat §. Ide. dicit nō poſſe. als nihil eſſet bic ſpeciale z illud eſt ſpeciale ius cuius cōtrarium eſt ius cōe. j. ad muni. l. i. in fi. cum nulli reficienti poſſit nūciari. vt. §. eo. l. i. §. ſi qs edificiū. niſi dicas in refectione cā dāni infecti als poſſe nunciari. bic nunciationem prohiberi. vt. §. e. l. i. §. nūciatio. bic vero non: in purgatione autē conſtat boc eſſe ſpeciale: alie tñ actiōes remanent. vt. j. eo. l. ſciēdū.
s Prohibetur. reficere vel purgare.
t Salutis. rationem aſſignat.
v Securitatis. nā z celū peſtilens z ruinas minanſ cloacarum ſmundicie &c. vt. j. de cloacis. l. j. §. j. Item de riuo ne boues ſiti moriantur. Et nota q̄ publica vtilitas ꝓferēt priuate. ſic. C. de cad. tollen. l. j. §. fi. et in aut. de nō ali. §. q̄ vero verisimile. z. §. pro ſocio. l. actione. §. labeo.
x Preterea, habuiſti dictū ſpeciale. vnde ceſſat nunciatio: nunc annecit dictum generale.
y Cetera. a nunciatione noui operis.
z Excepit. vt non inhibeatur per nunciationem noui operis.
a Periculū. in cōe nō priuatū edificātis ſi iminet periculū vt ſi vis facere aggeres ne flumē inundet ꝑdia ſua z alioꝝ multorū z vtob. pbibere ne facias nō poſſum cū ſint allatura piculū in cōi illorum qui habebant ipſa ꝑdia. Additio. Queriſ b de quo periculo intelligat iſta glo. Circa quā dic q̄ triplex eſt periculū: quoddā eſt periculū vniuerſale totius ciuitatis: quoddā eſt vicinie: z pro iſtis pōt ſperni. Item eſt periculū ſpeciale eius cui fit nūciatio. z ꝓ iſto nō pōt ſperni: ita dicit iſta glo. ſDoſſet tñ eſſe tñ periculū eius cui fit nūciatio q̄ poſſet ſperni vt in caſibus in quibus nō pōt appellari. vt. j. de appella. re. l. ſi. fm ſJaco. de are. z Bar.
b Contēnendā. ſalue tñ erunt ꝓfeſſorie z negatorie. vt. j. e. ſciendū. Ide.
c Operis. quia mora eſt periculum allatura.
d Totiens. repetit idem.
e Hec pars. i. vt nunciatio omittatur.
f Locum. quia cautum eſt ceſſare nunciationem.

a ¶ Mora. id est propter moram.
b ¶ Riuis. al's fluis. al's ripa.
c ¶ Reficiendis. vel de nouo faciendis.
d ¶ Contēni. publica vtilitate inspecta.
e ¶ Apparuerit. nūciationem esse factam.
f ¶ Noceret. q2 est spernē da non admittenda.
g ¶ Nūciat. i. nūciauit per pretorē vel alijs modis.
h ¶ Nunciare. i. nūciasse. vel in nūciatione p̄sistere naz in re p̄senti nō iurat. An ergo dabit libell⁹ super quo iuret? Rn̄. sic. argu. C. de lit. 9te. aut. offeratur. Sz que erit actio? Rn̄ in factū ex h̄ edicto. vt insti. de iterdi. §. fina. Sz qd petet? Rn̄. vt nūciatio firma maneat: 7 ille nō p̄cedat in ope 7 designabit etiā in quo 7 qualiter vt p iactū lapilli vel alijs modis. Uel dic q̄liter. i. ppt naturalez cām vel publicā: vel impositiā et iquātū vt. j. pri. §. et sic de facto vidi. Ultimo remittetur nunciatio quatenus 7c. vel 9firmabitur. vt. s̄. eo. l. j. ij. rn̄.
i ¶ Jusiurandū. calūnie. Accursius.
k ¶ Auctore. altero istante. Accur.
l ¶ Pretore. certe/immo a lege. s3 dic a p̄tore mortuo qui hoc edictū induxit: vel aperte in p̄sentia p̄toris viui. Sz qd auctorabit? Rn̄. alteruz faciet iurare altero instāte. et h̄ subijcit idcirco 7c.
m ¶ Exigit. al's exigat. s. is cui nūciatur. Azo. al's exigit ab eo cui nūciatur nouuz opus. Et not. hic iuramētū calumnie tacite omitti. ✠ sicut no. C. d iuramen. calū. l. ij. §. sed q2 verentur. expresse non vt ibi. Itē 9tra. s̄. e. l. j. §. ij. Sol. ad hoc vt nunciare liceat nō est opus adiri: vt ibi. sed post vt in iuramēto calūnie sic: vt hic. Item facit. j̄. ti. j. l. q bona. §. pe. 7. s̄. de eden. l. si qs ex argentarijs. §. j. 7. s̄. de iureiuran. l. iusiurandū 7 ad pecunias. §. qui iusiurandum.

hoc mora[a] periculum allaturum esset: nūciauerit opus nouū: veluti si in cloacis vel riuis[b] reficiendis[c] aliqd fieret: dicemus apud iudicē queri debere an talia opa fuerint vt contēni[d] nūciatio deberet. nā si apparuerit[e] vel in cloaca riuove eove loco cuius mora periculū allatura esset: dicēdū est nō esse verēdum ne hec nunciatio noceret[f].

☞ Nūcians debet de calūnia iurare corā pretore parte petente. Bar.

¶ Qui opus nouū nūciat[g] iurare d3 nō calūnie eā opus nouū nūciare[h]. Hoc iusiurādum[i] 7 auctore[k] p̄tore[l] defert. Idcirco nō exigit[m] vt iuret[n] is qui nūciat anteq3 iusiurandū p̄tore auctore exigat.

☞ Qui nūciat in certa parte operis eam debet demōstrare: si nūciat i toto opere sufficit in toto demonstrare. h. d. Bar.

¶ Qui nūciat[o] necesse h3 demonstrare in quo[p] loco[q] opus nouum nūciet scituro eo[r] cui nunciatū est vbi possit edificare et ibi interim abstinendū est. Totiens[s] autē demonstratio facienda est quotiens in partē fit nūciatio. ceterū si in totū opus fiat nō est necesse demonstrare: sed hoc ipsum dicere[t].

☞ Si plura sunt loca requirūtur plures denunciationes 7 plures remissiones.

¶ Si in pluribus locis opus fiat vtrum vna nunciatio sufficiat: an vero plures sint necessarie. et ait Jul. li. xlix. dige. Quia in † re presenti[v] fit nunciatio plures nunciationes esse necessarias: et 9sequēter plures remissiones[x].

☞ Post satisdationē p̄stitā vel oblatam censet nūciatio remissa ipso iure. nec expedit adire iudicē pro remissione faciēda. P.

¶ Si is cui nunciatū fuerit opis noui nūciatione[y] satisdederit[z] repromiseritve[a]: aut per eū non fieret[b] quomin⁹ boni viri arbitratu satisdet repromittaturve: p inde ē ac si opis[c] noui nunciatio omissa[d] esset. Habet autē hoc remedium[e] vtilitatē: nā remittit vexationē ad pretorem veniendi[f] 7 desiderandi vt omissa fieret nunciatio.

☞ Procurator nūcians nō audit si dubitat de mādato nisi de rato caueat. Bar.

¶ Qui procuratorio nomine nūciauit si nō satisdabit[g] eam rē dominū ratam habiturū: nunciatio omnimodo remittitur[h]: etiam si verus[i] sit procurator. †

☞ Qui remissionez petit sustinet partes rei: 7 sufficit q2 caueat de opere demoliēdo. Bartolus.

¶ Qui[k] remissionē[l] absentis nomine desiderat siue ad p̄uatum siue ad publicū ius ea remissio pertineat satisdare[m] cogitur: sustinet enim partes defensoris[n]: sed hec satisdatio[o] non pertinet ad ratihabitionem[p]: sed ad operis noui nunciationem[q].

☞ Qui defendit 9uētū ex h̄ iterdicto ex ea parte ne vis fiat ei/prestat satisdationem rei: al's sibi denegantur actiones. Bar.

¶ Si p̄curator[r] ante[s] opus nouum mihi nūciauerit 7 satis acceperit[t]: de i de interdicto[v] aduersus eū vtar ne vis mihi fiat quominus edificem: ex interdicto eum oportet iudicatum solui satisdare: quia

d ¶ Omissa. i. non facta: hic tamen in publico nō poterit edificari etiam post satisdationez nisi appareat quo iure edificet. vt. j. e. l. pretor. §. hoc autem. in fi. Uel dic omissa. i. remissa.
e ¶ Hoc remedium. s. posse offerri satisdationem.
f ¶ Veniēdi. venit eñi ad pretorē vt remittat nūciatio qd fit satisdatione prestita vel repromissiōe de opere demoliēdo. si iniuste fiat nunciatio: vel etiā nulla interposita satisdatione cognoscente pretore iniuste nūciari. sic ergo patet q2 sicut in nūciatione ita nec in remissiōe est opus aditione p̄toris. vt s̄. e. l. j. §. nunciatio. 7 dic idē vt non sit opus adiri pretorem pro ac. habēda in omni edicto vel interdicto p̄toris qd sine restitutione idulget actionez: vel etiaz cū restitutione q̄ iure actionis de3 vt actio de dolo 7 qd metus cā. vt s̄. qd met. cau. l. metū. §. l3. 7. § ex h̄ edicto. Si v̄o restitutionē cōtineat specialē vt minorū 7 maior2 propter absentiaz necesse est vt adeatur 7 de3 actio s̄m quosdā. vt. s̄. de mino. qd si minor. §. fin. vel vt efficacē 9stituat actionem. vt. C. ex quib⁹ cau. maio. l. fi. Idez i bo. pos. edictali. s3 in decretali necesse ē adiri. vt habes de his. s̄. de bo. pos. l. iij. §. inuito. et. §. a municipibus. Itē ad hūc. §. 7 ad plures alios huius titu. est 9. C. de edifi. pri. l. fi. vbi d2 q2 etiā satisdationem offerendo ante tres mēses non audit. sed solue. j̄. e. pretor. §. siquis.
g ¶ Satisdabit. si hoc exigatur. vt argu. s̄. ea. l. de pupillo. §. qui opus. 7. j̄. quorum lega. l. ij. §. j.
h ¶ Remittit. i. spernit.
i ¶ Verus. si tñ dubitet habere eū mādatuz. nam pōt esse qs p̄curator 7 tñ dubitat de mādato s̄m Bul. 7. P. vt. C. de p̄cu. l. j. 7. s̄. de admi. tuto. l. vulgo. 7 vt in pos. leg. si is a quo. §. si p̄curator. 7 qd cuiuscq3 vniuer. l. item. §. actor. 7 de edē. l. siquis. §. procuratori. Sed Jo. Azo. 7 Hug. dicunt hoc speciale. vt 7 al's. s̄. ad trebel. l. qui ita. §. j. de iure aūt cōi 9stat q2 nō satisdaret. vt. C. de satisda. l. j. 7. j̄. rē ra. habe. l. ne satis. vel dic verum. i. generalem. 7. j̄. de solu. l. vero procuratori. 7 sic speciale mandatū exigitur. vt 7. s̄. de mino. l. illud. in fi. 7. l. q2 si de speciali.
k ¶ Qui. Supra dictū est de procuratore eius cuius noīe nunciatur nunc de procuratore eius cui nūciatum est.
l ¶ Remissionem. s. nūciationis sibi vel domino facte.
m ¶ Satisdare. de opere demoliendo vt subijcit. 7 ideo vtroq3 casu satisdat quia alieno nomine petit.
n ¶ Defensoris. nō actoris. 7 ideo etiā sine mādato recipit: 7 de rato nō satisdat q2 p̄curatores actor2 faciunt: vt subijcit. 7. C. de p̄cur. l. exigēdi.
o ¶ Satisdatio. de demoliendo quam dixi prestandam.
p ¶ Ratihabitionē. q2 non satisdat de rato. s. tm̄. nā 7 de rato 7 de demoliendo satisdat. vt arg. s̄. de procu. pōponius. §. j. ✠ s̄m quosdā: qd non placet vt de rato satisdet: q2 nō posset cōmitti cū intersit stipulātis mag3 nō haberi ratā remissionē cū sic deberet destrui qd est etiā factū post nūciationem vnde nō prestat. vt arg. s̄. de procu. l. non cogendum. §. fi.
q ¶ Nūciationē. i. stipulationē de demoliendo interpositam propter operis noui nunciationem.
r ¶ Si procurator. sine satisdatione: quia habet mandatū. vel cū satisdatione: quia dubitatur de mandato.
s ¶ Ante. al's ante. 7 al's autem.
t ¶ Acceperit. a me de opere demoliēdo. 7 supple 7 nihilominus me inquietet dicens satisdationem ‡ nō ex voluntate dñi receptam: 7 sic ipso iure non preiudicare domino.
v ¶ Interdicto. secundo. vt. j̄. eo. pretor. §. deinde. 7. §. seq.

n ¶ Juret. s. is qui nunciat nouum opus.
o ¶ Qui nūciat. nō toto loco sed aliqua parte. Accur.
p ¶ In quo. publico. vel priuato.
q ¶ Loco. sic. s̄. de rei vē. l. si in rem. 7 facit pro nobis q2 res causa 7 actio sint in libello ponenda. ‡
r ¶ Sciturо eo. sic. s̄. de eden. l. j. in prin.
s ¶ Totiens. fiat. s. nunciatio.
t ¶ Dicere. ne opus fiat sic. 7. s̄. de iterro. act. l. si defensor. §. j. 7 hoc si sit vnitum: secus in pluribus locis. vt. j̄. proxi. §.
v ¶ Quia in re presenti. vt 7. s̄ ea. l. §. nūciationem. et habent hic qdam princi. l.
x ¶ Remissiones. Arg. pro nobis cōtra. B. qui dicimus in annuo legato plura esse legata 7 plures prescriptiones. vt not. C. de prescri. xxx. an. l. cū notissimi. §. in his. 7 facit. j̄. de fideiusso. l. heres. §. qd si hic seruus. Sed argu. contra. j̄. de duob. reis. l. ij. 7. j̄. ad turpil. l. j. §. accusationem. Additio. Dic s̄m Bar. post Dy. q2 hic sunt plures nunciationes pretextu diuersorū operū/ideo plures requirunt remissiones/sed ibi plures sunt obligationes pretextu eiusdē rei cōtracte: 7 ideo vna solutione tolluntur s̄m Dy.
x ¶ Remissiones. vel gratis vel prestita satisdatione.
y ¶ Nūciatione. al's nūciationem. 7 subaudi tunc propter.
z ¶ Satisdederit. cū in priuato sit opus.
a ¶ Repromiseritve. cū in publico. vt. j̄. eo. l. nō solum. §. ij. 7. j̄. de preto. stipu. l. j. §. penul.
b ¶ Non fieret. q2 offert: non si nō offerat. vt. j̄. e. l. stipulatio. §. j.
c ¶ Operis. sc3 faciendi.

† Al's est h. l. q̄ icipit: quia in re.

✠ Calūnie iuramentuz tacite omitti pōt. 9cor. tex. l. c. j. de iur. calū. li. vj. aliqd in c. j. 7 ibi pa nor. vbi notaui in apostil. ad ipm in h̄. vitiat. extra d iur. cal. in anti. 7 eūdē in. c. significasti. nu. viij. vbi etiā addidi ad eū. j ver. ibi iuraret. extra de fo. compe.

‡ Cā res 7 actio sūt i libello ponē da fallit forte in libello generali. vt no. gl. 7 ibi bart. l. l. j. s̄. de eden. p. l. fi. C. de an. except. cui cōcor. c. ab: bate. extra de re iudi.

† Adde gl. in. l. j. et ibi bar. s̄. de libe. agno. 7 l. ita stipulatus. §. grisogon⁹. d ver. obli.

✠ Ille §. paruz facit s̄m pau. de ca. hic.

‡ Ista glo. cōit rep̄hēdit s̄m. P. q2 al's allegaret suam turpitudinem.

Defensoris.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Defensoris.i.rei.ergo ego sum actor qui hoc interdicto ago:quod verum est. Sed contra.s.de procura.non cogendum.§.fina.vbi dicit agentem hoc interdicto procuratorio nomine esse reum. Solu. illud quo ad euitandam satisdationez de rato cum nec committi posset. Vel dic ✠ q actoris & rei partes tenet actoris.quia hoc iterdicto agit. vt hic.rei quia dominum defendit in eo opere ne re sua vti prohibeatur:sicut in interdicto vti possidetis.& pluribus alijs contingit q idem sit actor et reus. in tertio obtinet partes defensoris vt ibi dicit cum dominus suus erat in possessione. partes actoris cuz aduersarius vt hic. sed in quo hec satisdatio iudicatum solui committetur? Respon.ad interesse ex duabus clausulis ex tertia.s. quod verbu sonat vt post codemnationem non prohibeat.& si prohibeat interesse prestet.

✠ Ista est pa fm. P. de cast.

partes sustinet defensoris[a].

Paulus. Lex.vj.

Et io neq exceptiones procuratorie[b] opponi ei debent nec satisdare cogendus est ratam rem dominum habiturum[c].

Ulpianus. Lex.vij.

Et si satisdationem[d] non dabit summouendus erit ab executione[e] opis noui: & actiões[f] quas dñi noie intendit / debent ei denegari. Et tutori & curatori dp9 nouum recte nunciatur[g].

☞ No solu vicino pximo sed etiã vlteriorib9 pot qs nuciare nouu opus.

Paulus. Lex.viij.

Non solum[h] proximo vicino[i] † sed etiã supioribus[k] facientib9 nunciare nouu opus potero:nam & seruitutes[l] qdam[m] interuenientib9 medijs locis vel publicis vel priuatis esse possunt[n].

☞ Nuciator caute facit si tempore q nuciat testes adducat quatu erat factu vt sic si postea fiat sciatur quantum sit destruedu. Pau.de cast.

¶ Qui opus nouu nunciat si qd opis iam † factu[o] erit[p]:intestationem[q] referre debet[r] vt appareat quid postea factum[s] sit.

b ¶ Et ideo. Procuratorie.quasi non habeat mandatum cum sit procurator rei. vt isti. de satisda.§. penul.& C. de procura.exigendi.hec enim est procuratoria exceptio.vt.j.ti.j.l.inter.§. alieno.al's dicitur procuratoria q: miles vel mulier.& sic no potest esse procurator.vt.s.mãda.si fideiussor.§.quedam.&.s. de proba.l.in exceptionibus.§.sed & si pcuratori. Sed Ro.dicit neq exceptio.procura.scilicet tantum.q.no solum possunt ei obijci:sed etiam satisda.iudi.sol.exigit.vt.s.l.pri.in fi.

† Tu vide de h qd no. in.l. de pupillo.§.si qs ipsi pretori. s.eo ti.

† Istu tex. bart.in.l.de pupillo. §. si qs ipsi. s. eo . inducit ad q de denuciãte op9 iaz pfectu q ppter metu vel al's ante non potuit denunciare q denunciatio pt sic fieri. Lnz tali tpe non potui nuciare ne edificaretur,io nunc put extunc nuncio nouum opus.

c ¶ Dominum habiturum.quia procurator est rei non actoris. Alij dicunt: quia videtur habere mandatum cum habuit mandatum de denunciando.argume.s.de procura.l.ad rem.&.l.ad legatum.Sed videtur q sic. vt.s.de procur.l.vel in operis.in fi. ✠ Solu.ibi satisdat.ideo quia patiebatur aduersarium venire in possessionem ad destructionem operis vnde satisdat.ne dominus veniat contra sicut in rei vendica. vt s.de procura.l.pomponius.§.sed & his.secus vbi defendit respondendo:vt hic.vel dic vt ibi.

✠ Ista.l.nihil facit fm pau.de ca.

d ¶ Et si satisdationem.s.de iudicato.

e ¶ Ab executione.inhibenda.vel fm. P.dic facienda.

f ¶ Actiones. si quas intentat.vt.s.de procur.mutus.§.pena.& C.de procura.l.actionem.

g ¶ Nunciatur. facit.j.l.operis.al's nunciat.& tunc habeas tutor.et facit j.de fur.l.interdum.§.qui tutelam.

Non solum. ¶ Casus. Non solum possum nuciare nouum opus proximo vicino edificanti iuxta domum meam/sed etiam vlteriori vicino:quia potest mea interesse ratione seruitutis luminis vel prospectus. ¶ Qui opus. Tu edificabas in solo forte meo: vel in quo habebam ius vel dicebam:& aliquid iam feceras:nunc nuncio tibi nouum opus.certe debet scribi quantum iam feceras vt sic sciatur si facies post nunciationem et quantum facies. ¶ Si cum. Si edificas in loco priuato: et tunc nuncio nouum opus ad hoc vt possis procedere debes satisdare.si autem in loco publico edificas:tunc si nunciem sufficit si repromittas sine fideiussore ad hoc vt in opere procedere possis. ¶ Sciedum est. Si tibi edificanti nouum opus nunciaui debes ammodo abstinere ab edificando donec satisdes. vel remittam satisdationem. Secundo dicit ego nuncians debeo accipere modulos qtum sit de opere factum.vt sic sciatur quantum fiat postea.& quod hoc fiat debet pretor procurare ¶ Morte. Si nuncians decesserit finit nunciatio. Idem si alienet ius quod habet in domo vel fundo pro quo nunciauit. secus autem est si ille cui est nunciatum decesserit vel alienauit fundum vel edes p quibus fuit facta nunciatio. nam non finitur nunciatio et reddit rationem. Fran.accur.

h ¶ No solu.nam qd ista lex dicit iam totum habuimus.

i ¶ Vicino.immediato.

k ¶ Superioribus.i.remotioribus.

l ¶ Et seruitutes.exemplificat de ea que magis est dubia.hoc est de impositiia cum tres sint cause nunciandi. vt.s.eod.de pupillo. §. sextus. Accursius.

m ¶ Quedã.q vrbane ✠ no rustice. ✠ vt.s.de ser.vrb.pre.l.q sella.§.fi.

n ¶ Possunt.vt &.s.si serui.ven.l.loci.§.fi.&.l.seq.& de ser.l.seruitutes. §.penulti.&.s.comunia pre.l.in tradedis.§.interpositis.&.j.de aq plu. arcen.l.si prius.§.via.&.§.fina.

o ¶ Factum.cum nunciat.

✠ Nisi seruitutes tigni imittedi. s. de ser.l.fi. q vrbana est. vt instit. de seruitu.§.j. fm bar.

✠ Excepta fuitute hau stus aq . vt l.fuitutes. § publice. s.de serui. Bar.

☞ Pro priuata nuciatione requirit satisdatio:pro publica sufficit sola promissio. Bartolus.

¶ Si cum possem iure[t] te prohibere nuciauero tibi opus nouum: non al's edificadi ius habebis q si satisdederis[v]. Qz si nunciauero tibi ne quid contra leges in loco publico[x] facias/repromittere[y] debebis:quoniam de eo opere[z] iure alieno contendo no meo[a]: & tanq alieni iuris petitor repromissione contentus esse debeo[b].

☞ Post nuciatione no dz edificari nisi pri9 obtineat remissio al's destruit. P.

¶ Sciendu est facta operis noui nunciatione cum cui nuciatum est abstinere oportere[c] donec caueat[d]:vel donec remissio[e] nunciationis fiat:tuc enim si ius edificandi habet recte[f] edificabit. ¶ Sed vt probari possit qd postea[g] edificatum sit modulos[h] sumere debet is qui nunciat:q vt sumantur conferantur q[i]: ptor decernere solet.

☞ Nuciatio ex parte nuciantis est in psonam:io ei9 morte & alienatiõe extinguit:ex parte ei9 cui nucian est in rez: ideo ei9 morte & alienatione no extinguit. Bar.

¶ Morte ei9 q nuciauit extiguit[k]

p ¶ Erit.non enim perfectum.vt.s.e.l.j.§.j.

q ¶ Intestationem. id est nuciationem coram testibus factam.

r ¶ Debet.id est expedit. sic.s.de iusti.& iure.l.j.in prin.& de rei ven.l.is qui destinauit.nam al's grauabit in pbatione qtuz postea fiet.sic &.j.e.§.sed vt pbari.

s ¶ Postea factuz. spreta nuciatione.

t ¶ Iure.s.priuato qd est semp siue iure siue no iure edificet.vt.s.eo.l.j.in prin.nisi vt.s.e.de pupillo.§.si qs riuos.&.§.se.& §.fina.

v ¶ Satisdederis.cum fideiussore. vt.s. q satisd. cog.l.j.vl' gratis remissionem impetraueris.vt.s. eo.l.j.§.inde qrit.

x ¶ In loco publico.ex h apparet q is q nuciat debeat dicere causam quare nunciat.

y ¶ Repromittere.sine fideiussore.vt ar.C.de verbo.signi.l.sancim9.

z ¶ Eo opere.s.publico. Accursius.

a ¶ No meo.s.priuato.

b ¶ Debeo.vt &.j.de pto. stip.l.j.§.pe.nec tñ edificabit in publico nisi costet quo iure.vt.j.e.l. pretor.§.h aut. ecotra est in damno infect.q: pro eo quod fit in priuato repromittit / p eo qd in publico fit satisdat si damnu timeat.vt.j.titu.j.l.pretor.in princi.&.§.de eo opere.q est arg.cotra. Sed ibi in priuato cauentis:hic in priuato loco vl' iure nuciantis:& ita no est cotra quo ad locu priuatu : q ratio seu distinctio ad publica no extendit:quia in loco fit sed publico.quare dicut quidam soluentes cotrarium de publico ad publicum esse speciale pro opere quod fit in flumine publico:secus in alijs publicis locis.vt argu. j. de ripa.mu.l.j.§.ij.vbi dicitur q qui vult ripam reficere cauet vel satisdat fm qualitatem persone:sed certe ripa non est publica sed priuata eorum qui prope predia possident.vt institu. de rerum diui.§. riparum. preterea expresse dicitur idem in alijs publicis locis.j.ti.j.l.si finita.§.si quid. &.§.siue.quare dic q ibi maius periculum timetur: & ideo maior securitas exigitur cum habitare possit etiam in edibus obscuritatis. vt. s. de ser.vrb.pre.binas.& sic sunt contra de priuato ad priuatum/& de publico ad publicum. Additio. Aduerte q hec glo.ponit vnu cotrarium de l.pretor.in prin.&.§.de eo tempore.j.ti.j.& soluit multis modis:sed nulla solu.est bona fm Pau.de cast.ideo dic aliter fm Iaco. de are.q ibi ille qui petit sibi caueri de dam.infec.prosequitur suum interesse:et ideo si aduersarius edificat in publico tenetur satisdare de damno infec. si vero in suo priuato sufficit q repromittat. Rationem diuersitatis vide plene per Pau.de cast.hic.

c ¶ Oportere. nisi velit destrui quod fieret. vt &.j.eo. pretor.& sic oportere p expedire ponit.vt &.s.de iusti.& iur.l.j.in prin.

d ¶ Caueat.de opere demoliendo. M.& facit.s. eo.de pupil.§.si is cui. item facit.s.vsufru.quemadmodum ca.l.j.§.cauere.sed non statim potest cauere:vt videtur hic dici.vt.C.de edi.pri.l.fina.que est contra . sed plene dices.j.eo.l.pretor.

e ¶ Remissio.expressim:q: calumniose nunciauit.vt.s.eod. l.j.ij. resposo. Accursius.

f ¶ Recte edificabit.nisi in publico.vt.j.eo.pretor.§.hoc aut.

g ¶ Postea.scz post nuciationem.

h ¶ Modulos.per cordulam vel baculum que apud vtruq erut hoc deponente iudice.

i ¶ Coferanturqz.sed inter se si no sumpserut tenet nuciatio:non aut destruet op9 nisi pbauerit quatum postea sit factu.fm Io.

k ¶ Extinguit.immo videt q no.vt.j.e.l.pretor.§.h interdictu.sed h nihil de opere erat factu:& sic res erat integra.ibi no erat integra.vt ar.insti.man.§.item si adhuc.&.s.de iuris.om.iudi.l.q:.vel hic no fuerat satisdatu vel repromissum.j.sic.

a ¶ Alienatione. loci cuius ꝛc̃platiõe facta est: nunciatio cui fonte seruitus deb: debatur. ꝛ sic nõ ob. ff. l. fina. ꝛ ℔ nisi esset necessaria alienatio vt per iudicium famil. herciscun. vt. ff. famil. herciscun. l. in ℔ iudicio. Vel dicas, ꝛ etiam rei in qua fit nunciatio. nec ob. l. ff. j. co. q; bic a nunciam te est alienata: cum erat sua. ꝛ sic nũciatio cõtinebat naturaleꝫ causam. ibi ab eo cui facta fuerat nunciatio. Jr.

nunciatio sicut alienatione: quia his modis finitur ius, phibendi. Q; si bis cui opus nouum nũciatũ erat decesserit vel edes alienauerit: non extinguitur nunciatio operis noui. idq; ex eo apparet q; in stipulatione que ex hac causa interponitur ꝛ etiam heredis mentio fit.

b ¶ Ius phibẽdi. i. nũciatio q; a iure est pmissa. vt ff. l. j. in pnci. de nouo tamẽ nũciare põt. ‡

‡ Ista est fra solu. fm Alex. an. de ymol.

‡ Et illa fenda nũciatio primas tollet. vt no to. bar. in l. cũ procuratori. fi bos minus. j. e.

c ¶ Edes. quibus nuncia tum est.

d ¶ Alienauerit. etiam si nil facto de ope vel nulla satisfactiõe prestita. ꝛ ad primum facit. j. e. l. pe. ad fecidũ q; alienatiõe. j. e. l. fi. Item ad fcm. 2tra. ff. d alie. iudi. l. iu. §. op⁹. Sol. vt. j. e. l. fi.

e ¶ Jdq; q; heres: scilz te neatur.

f ¶ Interponitur. que, ℔ interposita non erat. f. de opere demoliendo.

g ¶ Etiaz heredis. ei⁹ cui fit nũciatio z qualiter cõpiat dicea. j. e. l. stipulatio. fillis rõ si p pactũ fieri cõsueuit. z p. l. fiat ff. C. de fideiuss. l. fi. Sed quare fec⁹ morte nũciantis q; morte eius cui nũciatur? Resp. psonalis est et ea pte. ex hac ff. nunciat in rei. vt. ff. j. e. l. de pupillo. §. si plurium. ꝛ. §. fe. ꝛ. j. eo. opis. vbi ff. est cautum ex stipulatione cũ sit ex ff. ctu sez stipulatio agit ꝛtra bere dẽ ꝛ insolidũ cum ꝛ defuncti⁹ sentiri cõmodũ ex ea stipulatiõe quia fuit ea pmissa satisfactione remissa ei nunciatio. at vbi non fuerit. pmissum tenetur: vt hic. ff. inquãtum ad eum pertinet: vel dolo fecit quominꝰ peniret: vt. j. eo. l. pretor. §. ℔ interdictum. ꝛ. l. penul.

h ¶ Et si. ff. creditori.

i ¶ De seruitute. vrbanoꝝ. als ff. j. e. l. q; viam. ꝛ plene diri. ff. e. l. ij.

k ¶ Et si. ff. creditori.

l ¶ Vendicatio. i. vtilis cõfessoria nõ directa. ꝛ sic nõ ob. ff. si ser. ven. l. ij. §. i. ꝛ caue quia bẽ nõ est sufficies ratio. q; fallit in eo q; habet rusti. fer. vt dixi. sed ꝛa est bona. q; ꝛ ipsius fundi peritio ei datur. vt. ff. de ser. le. eq. ꝛ facit. f. ti. i. q; de die editore. de remiss. l. j. §. fina.

m ¶ Datur. per cõfessoriam. Accur.

Operis. ¶ Casus. Dic q; nũciatio fieri dz in ipso opere. nec est curandum cui fiat. z nõ a furioso ꝛ pupillo in opere existẽti fieri põt. ꝛ etiam ipsi fabro. z ℔ dicit bec. l. cum sequẽti. Fran. accur.

n ¶ Operis. in rem.

o ¶ Fit. i. effectus ei⁹ nõ porrigitur ℑ certam personam. Jo. vt ff. j. e. de pupillo. §. nũciationem. ꝛ. §. si qs forte. ꝛ. j. e. l. fi.

p ¶ Furioso. q; fit in rem. vt ff. arg. j. de act. ꝛ obli. l. si a furioso.

q ¶ Infanti. i. pudicitiã nũciãtis ꝛ possessionẽ pdat nõ i pudicitiã infantꝫ sic ꝛ dixi ff. j. e. de pupillo. §. ex q; tutor sciet etiã i pudicitiã infantis tenebit. sic ꝛ in furioso ꝛ in ei⁹ curatore dicas. ar. ff. e. l. ꝛ fi satisdationẽ. in fi.

q ¶ Infanti. nõ cõtra furiosum ꝛ infantem.

r ¶ Exigitur. f. tñ. sufficit em ꝛ si sint ꝑsentes alij q; intelligãt. Jo.

s ¶ Utibet. Et furiosum. Ysti⁹ autem nõ erat nunciãdum: q; nõ intelligũt qd agitur. Vel dic etiam his nũciari si modo alij sint ibi q; intelligentes renuncient tutori vel curatori. q; rei ‡ fit nũciatio. vt. ff. l. proi. ꝛ nõ ꝑsone.

‡ Addo no. l. j. §. op⁹. et ibi omnes alex. ff. co. et ꝑcu. in tit. de restit. ꝑpet. §. j. ff. t cetcrum.

Ex operis. ¶ Casus. Si nũciaui tibi nouum opus ꝛ satisfedisti. q; rit inquãtus stipulatio committat. ꝛ certe dr q; per sniam post ea super boc ferẽdam apparebit. Hã. accur.

t ¶ Ex operis. i. ex actione noui operis.

v ¶ Cauea. f. nunciãti de opere demoliẽdo.

x ¶ Judicatum sit. Facto ergo opere post stipulationem agitur vt proꝛ numcietur opus non iure factum vel demoliendum inferta causa: quare ꝛ post ꝓnunciationem cõmittitur stipulatio que fuit de opere demoliẽdo. vt. j. e. stipulatio. §. habet. ꝛ cõmittitur tanti quanti est iudicatum vt hic. i. quanti potest estimari a viro bono. ꝛ est idem qõ iudicatum. nam estimatur quanti interest nõ esse edificatum ꝛ si ℔ malit actor. nam potest precise ad destructionem operis agere. vt. j. e. l. stipulatio. §. habet. ꝛ. §. fine. ꝛ. §. fin. ꝛ. j. de aqua plu. arcen. l. si tertius. §. officium. Itez et alio modo cõmittit si res nõ defendatur. vt. d. §. habet.

Ex opis[c] noui nunciatione si caueat[d] stipulatio tanti comꝫ mittitur quãti iudicatum fit[e].

c Qui habet mãdatũ ad defendiandus censetur etiam habere ad remittendũ recepta satisdatione de demoliendo. ¶ Dau.

Idem. Lex. xiij.

Cum procurator[f] opus nouuz nũciat ꝛ satisdat rem rataz[g] dñs habiturũ: remissio[h] in omni personam confertur.

f Durante satisdatione de demoliendo nõ põt iterum nũciari ne tollat cõmodũ remissionis: ꝛ sic procurator illã satisdationẽ re ceperit: ꝛ dñs ea durãte iterũ nũciat fac cõmitti stipulationes de rato ad interesse: illa vo finita bñ põt iterũ nũciari. ¶ Dau. de ca.

g Si dñs opus nouũ nunciauerit[i] intra diem que stipulatiõe ex opis noui nũciatione interposita[j] compẽsa effet: committit stipulatio[k] ℑ si [l] preterita dic[m] dñs nũciauit[n] non committitur: nam ꝛ ipsi domino cum semel nunciatur non permittitur iterũ nunciare q; diu[o] stipulatio ex operis noui nuciatione non teneret.

h Remissio facta per falsum procuratorẽ nõ nocet domino. ¶ Dau. de cast.

i Si in remissione[p] a parte eius qui opus nouũ nunciauit procurator interueniat id agere ꝓtorem[q] cet actoris. Accur.

3 Rem ratam. Qõ facere debet quãdo dubitatur de mãdato. ff. e. de pup. §. q; procuratorio. ꝛ dic fm. Ang. q; caut de rato. f. q; dominus hac nũciatione cõtẽtus aliam nõ faciet infra. r. dies. ꝛ fm hoc prosequere literam. Sed aliq; fic q; procurator q; nunciauerat remisit babita tali satisfactione q; nisi edificator probaret vsq; ad. r. dies se iure edificasse q; destruet qui procurator. ꝛ de rato cauerat. Vel tertio fm. R. quia procurator remisit satisdationem de opere demoliẽdo interpositam si infra. r. dies se edificasse ostẽdat fm Azo. sic promisit edificatori se destructurum si ap paruerit vsq; ad annum non iure factum ne in infinitum teneatur. vt. j. titu. j. l. qui bona. §. fi. satisfederat etiam de rato procurator similiter: et fm totam istam glo. non est hic. §.

a Remissio. als remissio: ꝛ als reptomissio. i. satisfactio de opere demoliendo: quia remissionem induxit fm Dt. q. d. nõ solum nũciatio est ad cõmodum ꝛ incommodus dñi ꝛ eius noie. fed etiã remissio. Azo. ad qõ facit. §. si quis cau. l. pe. vel volunt hoc dicere fm. R. qz ℑ sit cautum per curatoꝛi: nõ tamẽ ipso iure intelligit facta remissio nisi dño vel procuratori dñi voluntate sit cautum: pro quo est. §. eo. de pup. §. fi. nã ibi inquietabatur post satisfactionem procuratori factam fm. Bal. Aliq; fic. i. non solum procurator põt remittere sed etiam dñs: vel econtra. nõ solum dñs sed etiam procurator licet hoc fm non sit in ter. hic. vt tamẽ ad dñi vtilita tem referatur ꝛ videtur hoc pendere ex primo mãdato de denũciando. arg. ff. de procu. l. ad legatum. Vel die fm Dt. id est non solum si dominus nunciauerit conferẽ in personam dñi sed etiam procu. prima placet. ꝛ fm istam glo. est hic. §. si dñs. ꝛ sic põt legi cũ. §. ꝛ sine. §.

b ¶ Nunciauerit. ex quo ipse nõ videtur habere ratam procuratoris nũciationem cum eam nõ exequatur: aliam faciendo nunciationẽ. R.

c ¶ Interposita. aliquo de predictis modis.

d ¶ Stipulatio. de rato ad interesse cõtra procuratorem.

e ¶ Sed li. als ꝓter eam diem.

f ¶ Die. comprehensa in stipulatione.

g ¶ Nunciauit. scilicet dominus.

h ¶ Dñi stipulatio. de opere restituẽdo. M. ꝛ de dãno infecto si ea occasione contigerit. Azo. vt. j. n. i. q bona. §. si quis optis.

i ¶ Si in remissione. facienda. Accur. Additio. Insero ex hac glo. cum suo ter. nunciationem noui operis posse remitti ꝛ illi renunciari posse. de qua vide plene Bar. in l. pater. §. hoc inter dictum. j. eo.

k ¶ Pretorem. cõueniet ad destruendum: q; faciet destrui non obstante remissione

UNIVERSIDAD DE HUELVA

remissione falsi ꝓcuratoris exigentis stipulationem de rato.

a ¶ Absenti.a.dño q nunciauit: nam satisdabit de rato: vt ar.ff.e.de pupillo.§.q procuratorio.

b ¶ Nocet.t. faciendo remissionem.

c ¶ Quolibet.i.in vtro ꝓcuratore.

d ¶ Beneficium.nunciationis.

Q Ui viaꝫ. ¶Casus. Habeo seruitutes vie per fundū tuum: dein de tu vis edificare in via: ⁊ ego volo nunciare: queritur an possiꝫ? Dicitur q̄ non: sed agam cōfessoriā vt pītes eam mihi ꝑm qō debes. Frā.accur.

† Pta.l. in sui materia est sume no ta. et lingu. 8m Bolog. hic ques vi debis olino sui nouit interpta.

e ¶ Qui viaꝫ.id est seruitutem vie.

f ¶ Nunciauerit.dño ꝓdū seruientis.

g ¶ Edificat. reficiendo. B. vel. i. reformat. vel. i. in via edificat.

b ¶ Agit. aliud in personali: vt.ff.e.l.i.§ fine. ⁊.l. sequen. sed in reali videtur contra.ff.de fer. vrba. pred. l. inter. §. fin. ⁊ ff ser. ven. l. ⁊ si forte. §. i. ⁊. §. fi na. et. ī. de remiſ. l. i. in fi. ⁊. ff. e. de pupillo. §. impo sitiriam. sed predicta i vtrbanis seruitutibus: bec i rustica. Jo. contra quam solutionē ff. ff. fami. ber. l. in iudicio. vbi indistīcte dicit posse. Vel dic q̄ b edificās viaꝫ debeti ne gabat: ſꝫ hoc probato potert nunciari vt in cōtra rijs ꝑ nuntiis ꝓbato. vt in. l. ⁊ si forte. prima placet. Sed que est ratio? Resp̄o. fauore agrorum. arg. j. titu. ij. l. i. §. de eo opere.

b ¶ Agit. denūciādo: q̄ denunciatio valet. Accur.

i ¶ Seruitutem. f. vie.

k ¶ Vendicare. per cōfessoriam.

l ¶ Prohibetur. i. si forte nō patiatur qs eum ire ꝑm. B.

S I priuſq̄. ¶Casus. Titius volebat edificare in solo q̄ erat iurta domuꝫ meam: ⁊ ego dico ei q̄ nō potest eleuare: q̄ debet mihi seruit. altius nō leuādi: ipse cū audiuit hoc fugit: nec vult se defendere: certe iudex eū ꝫ cogere vt caueat eū non ꝓedere in opere: nisi ꝑbet libertatē: ⁊ si efficiet de possessore petitor. ⁊ ecōtra si ipse agit ꝫ me negatoria di cens sibi liberus ⁊ edificare cum sim in possessione seruitutis: ⁊ ego latitē: nec velim me defendere iudex ꝫ mihi ꝑcipere ne ꝓhibeaꝫ cum edificare nisi ꝑbem de iure meo: id est q̄ mihi debeaf seruitus: ⁊ sic efficiar de possessore petitor. Fran. accur.

m ¶ Si priuſq̄ edificatum. ceptum erat: vt. ff. e. l. stipulatio. §. op⁹ nō cōsummatum. vt. ff. e. l. i. §. i.

n ¶ Ageret. p cōfessoriam q̄ vbis negatiuis ħ ꝓponiſ nūciauerat etiam ħ nouum opus: ꝫ ħ nō dicat vt sic faciat ad titulum: ⁊ cum vellet satisdare edificatori nuncians dicit bodie cōstat ⁊ ff. ⁊ sic cōfessoria agitur. ar. ff. vt in pos. leg. si is a quo. Vel etiam si sola cōfessoria ꝓponeret et fine nuncīatione facit ad titulum: q̄ cōcurrit q̄ꝫ cōfessoria cum denūciatione: vt. ff. si fer. ven. l. ⁊ si forte. §. i.

o ¶ Defenderetur. q̄ latitat ne appareat q̄ nō habeat ius edificādi.

p ¶ Judicis. q cognoſcat de cōfessoria.

q ¶ Non als. absimiles: sed si similes sic: vt statim dices: similiter inquit ff. Accursius.

r ¶ Juberet. captis pignorib⁹ si pōt. ar. insti. de satisf. tu. §. pe. vel mulctā indicēdo: vt. ff. e. de ven. inspi. l. i. §. q̄ ergo. §. si sic nō pōt cogi fiet missio in quasi possessionem rei vel iuris q̄ꝫ petit: vt. ff. ti. j. l. a quo. ff. e. de pcu. §. ⁊ be. in fi. ff. l. seq. ad ſtar pos. rei corporalis: vt. C. de ꝑscri. xxx. vel. xl. annoꝫ. l. si qs emptionis. §. sed ⁊ si qs. vel etiam aliarum rerum. vt ff. si ser. ven. is cuius. Accur.

s ¶ Ultro. infra tres mēses sorte: vt. C. de edi. pii. l. de operis. §. j.

t ¶ Egisset. i. pbasset: ⁊ ħ ꝓposita negatoria vbis affir. Sꝫ qs in ea probabit: respō. q̄dam q̄ reus q̄ sibi asserit seruitutem deberi nō actor cum neget: vt. C. de ꝓbat. l. actor. sed Jo. q̄ actor probare tenetur suam ⁊ liberam q̄ꝫ ꝓbat coipso q̄ cōtrarium nō ꝓbatur: vt. C. de ser. ⁊ aqua. l. altius. ⁊. l. si in edibus. in fi. nam cū seruitutes ex ꝑacto vel ex testamēto aliunde ꝓstat aliqñ fuisse liberi: ergo ⁊ nūc: vt arg. C. de ꝓbat. l. siue pos. ⁊ sic ꝓsumptio trāffert on⁹ ꝓbādi in reum q̄ asserit: sic ⁊. C. de in integ. rest. l. iij. In cōfessoria constat q̄ actor ꝓbat: vt. d. l. actor.

t ¶ Egisset. inuito aduersario.

v ¶ Agere. negatoria.

x ¶ Defendente. als edificante.

y ¶ Aduersarium. q se nō defenderet.

3 ¶ Nunciatuꝫ. priuſq̄ ꝑbet se habere ius.

a ¶ Nec edificanti. als edificatori: offectum: als nec edificium facturū: q̄ scilꝫ impediat illū edificare als ꝓpy. nec edificanti nocturum. Accur.

b ¶ Sustinere. pena ergo non defendentis est trāslatio ꝓbationis sicut als pena negātis: vt. ff. de ꝓba. l. cum de indebito. §. j. ⁊ facit ad. l. §. si ser. ven. l. barum.

b ¶ Sustiere. ex hac. l. nota qualiter fit missio i interdicto vti possi. alionon defendente.

S I opus nouum. ¶Casus. ¶Per prētē nūciaui alicui nouuꝫ opus: deinde idē ꝓtor per misit: certe nunciatio prima est sublata: ⁊ iō fecure pōt nunciare. Frā. accur.

c ¶ Nunciari. per executorem. ⁊ sic per prętorem fa

† Concor. ter. in. c. qō ad consultationē. extra de re iudi. ⁊ facit. c. signi ficantibus. extra de of. deleg.

cta est nunciatio.

c ¶ Nunciari. vel nūciatum tenere.

d ¶ Deinde. ꝑhibuit. Dma potuit contēni: vt q̄ in riuo publi. vel cloaca: vel q̄ satisfadiuit fuit.

e ¶ Sit. q̄ nō est factum aduersus edictum. M. sic. ff. j. quod vi aut clā. l. iij. §. non tantum. ff. e. de iurisd. om. iudi. §. qs id. §. doli. ff. de ar. l. deim. §. fi. ff. de adi. leg. legata ff utiliter. ff. de reg. iur. qui vetante. ff. de re iudic. l. quod iussit. Accur.

S I ꝓcurator. ¶Casus. Tu edificabas in solo meo: ꝓcurator meus nunciauit tibi nouum opus: certe si ammodo in ope ꝫ ꝓhibitionem ꝓcedas cōpetit mihi dño interdictū q̄ꝫ vi aut clā: vt destruaf q̄ q̄d post nunciationem est factum. Fran. accur.

f ¶ Prohibuerit. secus si nunciauerit no. opus: q: tunc tm̄ hoc edictū: vt. ff. e. l. i. §. j. ℟. quod non placet: quia idem est ꝓhibere ⁊ nunciare. Accursius.

g ¶ Cōpetit. vt. j. q̄ꝫ vi aut clā. l. iij. in ꝑn. ⁊. ff. de pcu. l. ꝓcuratoꝛe. itē ⁊ actio er hoc edicto: vt. j. e. ꝓtor. §. nōnulli. Additio. Tu dic fm Bar. q̄ ħ ꝓhibuit solum edificanteꝫ: ⁊ sic ꝓhibitio fuit in ꝑsonā que parit solum interdictum q̄ꝫ vi aut clam ⁊ hoc voluit hec ler.

h ¶ Interdictum. si post denunciationem edificauit: hoc est si spreta nūciatione ⁊ nō prehabita remissione edificatum est.

E Dibus cōmunibus. ¶Casus. Si cum opus fieret in solo cōmuni duorum. ⁊ nūciet vni ex bis: alter nihilominus in opere procedit: an ambo teneantur ad destruendum: queritur. distinguitur aut am bo edificant: ⁊ tunc ambo tenentur: aut vnus altero ignorante: ⁊ tūc ille solus tenetur ad destruendum suis impensis. Quod autem dixi com munē solum: intellige etiam si cōiter possideant: licet non sit eorum ꝓprietas soli. Fran. accur.

i ¶ Edibus cōmunibus. quo ad possessionem: q̄ꝫ satis est quo ad hoc edictum: vt. j. in fi. l. ⁊ dic cristentibus.

k ¶ Fiat. q̄ꝫ sufficit. vt. ff. e. de pupillo. §. si plurium res.

l ¶ Tenebit. ad patientiam ⁊ expensam qui fecit: sed alij ad patientiam tm̄: vt. j. quod vi aut clam. l. competit. §. fina. ⁊. j. eo. l. fi. ff. e. ff. communi diui. si quis putans. §. fina.

a ¶ Fiat. ℌ primis cōuenire nō videtur: nam in ꝓposita qōne dixit edes fuisse cōmunes: modo dicit nō interesse cuius sit solum: sed videtur interesse: quia si solum est vnius cuius edes non sunt cōmunes: quid ergo dicemus? Respond. facilis est questio ⁊ in littera soluitur: sufficit enim q̄ omnes sunt possessores.

a ¶ Fiat. ⁊ ipse ratum habeat: vt. j. c. l. ꝓtor. ℌ. hoc interdictum.

b ¶ Fiat. nam ille tenebit demolire.

Scienduꝫ. ¶ Casus. Aliquando cōtingit nō impediri edificantem per nunciationes: vt quia satisfecit: vel quia nunciatio nō tenet: vt q̄ facit in fundo in quo habebam ius cūdi: tamē data tur mihi auxilium de iure ciuili: scilz negatoria. Fran. accur.

c ¶ Sciendum est denegata. quia cauet edificator. Accursius.

d ¶ Actiones. cōfessorias ⁊ negatorias: quando in meo edificat ℌ habet natural em causam.

e ¶ Manere. et. in cui⁹ les fionem opus fit.

f ¶ Sicut in bis. ecce secū dum dictum.

g ¶ In quibus. actionibus.

† Nota hic pau. de cast. tradit in hac l. formā nūciatōis operis. quā videp bar. in l. nō solum. ℌ. sciēdū. ℵ. vt. ꝑtaralis est. ℌ. ℌ. eo. ⁊ ꝑspec. in titu. de li bel. concep. ℌ. ℵ. ℵ. ℵ. xxxij

b ¶ Denegat. vt. ℌ. eodē. l. qui viam. ⁊. l. j. ℌ. fi. et. l. vj. ℵ. ij. ℌ. j. ⁊. l. de pupillo. ℌ. si quis ruos. Accur.

Pretor ait in quez. ¶ Casus. Nullus post nūciationem sibi factam dz in opere ꝓcedere nisi satisfecerit: vel sibi remittatur: ⁊ si ꝓtra fecerit: quid facit nō iure debet destruere suis impensis: ⁊ hoc ꝓtor dixit: ⁊ etiaz Ulpianus hic idem tractat illud idē dicēs. ¶ Si ue autem. Siue vis edificiuz facere in solo meo: siue edificiū quod erat ibi vis destruere possum tibi nunciare. ¶ Ait prętor. Exponit mūc Ulpia. verba pretoris: nam dixit pretor quod factum est restituas: vnde Ulpia. dicit q̄ siue iure siue non iure opus sit factum post nūciationem ante remissionem debet destrui: ⁊ est ideo quia est cōtemptus iussus pretoris. ¶ Si quis paratus. Si nūciaui tibi nouum opus et tu vis satisdare et ego nolo recipere: nunciatio ꝓ non facta habetur. ¶ Hoc interdictum. Actio in factum que datur ꝓ destructione operis facti post nunciationem ante remissionem datur heredi: sed non contra heredem opus facientis: nisi in quantum ad eum peruenit. ⁊. vt ꝓfert patientiam destruendi operis. ¶ Nonnulli. Dantur in boc. ℌ. duo auxilia ad opus destruendum: quod est post nunciationem ante remissionem factum. ℓ. actio in factum er edicto ꝓtoris. ℌ. in ꝓin. l. posito. et interdictum quod vi aut clam. ¶ Deinde ait ꝓtor. Jn hoc ℌ. datur consilium reo cui nunciatum est: nam si vult in opere procedere satisfaciat: si velum recipere: si autem nolim sufficit q̄ offerat vt sic securē ꝓcedere possit in opere procedere. ¶ Hoc interdictum. Dicitur q̄ siue iure siue nō iure opus fiat si ego nunciem et tu satisdare velis tutus es vt possis in opere procedere: et redditur ratio in littera. ¶ Hoc autem interdictum. Si cum edificarem nunciasti nouum opus: et ego satisfedi. si tu ammodo me prohibeas possum vti hoc interdicto ne vis fiat mihi ⁊ ℌ. Sed pone q̄ edificabam in loco publico vel ꝓinato et satisfedi vel reꝓmisi tibi nūciauti: et alius impediat: nō babeo hoc interdictuz ne vis fiat ⁊ ℌ. Ultimo dicit si satisdatio facta est vsq; ad tempus: tempore finito cessat interdictum ne vis fiat ⁊ ℌ. ¶ Si aliquando. Si nunciaui tibi nouum opus: ⁊ tu volēs satisdare nō recepi satisdationem: possea cum vellem recipere eam tu nō vis ꝓstare: certe nō potes ammodo in opere procedere: ⁊ sic cessat interdictum ne vis fiat. ℌ. ꝓxime positū. ¶ Hoc interdictum. Pone casum ℌm Bul. ℌ modo nunciaui nouum opꝰ: certe si infra annum satisdas poteris secure edificare ⁊ habebis interdictum ne vis fiat: qđ transmittes etiam ad heredem tuū. Vel dic aliter vt in secunda parte glose. Fran. accur.

i ¶ Pretor. De prima parte huius edicti que est ꝓhibitoria que fit tribus modis plene ⁊ diffuse dictum est vsq; huc: sequitur videre de secunda que est demolitoria: siue restitutoria circa quam quia pretor fecit edictum suum ꝓnuntiat ei? verba que talia sunt pretor ait ⁊ℓ.

k ¶ Nunciatus. ab eo qui iure pōt nunciare.

l ¶ Ne quid. verba nūciatis ponit pretor.

m ¶ Fierꝫ. scilz super ea re de qua ⁊ℓ. Azo.

n ¶ Quod in eo loco. modo respō. pretor. Accur.

o ¶ Remitti. veluti ſi ſi ſatisdatum vel per eum qui edificauit non ſtetit quominus ſatisfaceret: vt. j. c. l. pri. ⁊. ℌ. e. de pupil. ℌ. ſi is cui. ⁊. j. c. ℌ. ſi quis paratus. Accur.

p ¶ Restituas. Jd est destruas.

q ¶ Interdictum. restitutorium: vt. ℌ. e. l. j. in prin. ⁊ hoc idez appellatur edictum: sed dic q̄ edictum ꝓparit interdictum: sicut obligatio act. Vel dic q̄ edictum est genus: quia quelibet generalis lex. sic dicitur. vt. C. de le. ⁊ constitu. l. leges: sed interdictum pretoris lex. Vel ſupra ponitur edictum / id est interdictum sic dictū: quia ꝓhibet vt hic dicit statiz: als dicitur quia iter duos redditur: vt instituo. de interdict. ℌ. sunt tamen.

† Concor. ter. l. c. ij. extra eo. et est tamē dabilis cautela q̄ lics aliqs ſpieta denūciatiōe edificauerit de moliri tū ſi cogeꝫ. de q̄ dixi. ℌ. e. l. j. ℌ. inde q̄rit ur. ſ gl. iuſſuſ ſ apoſtt. in ℵ. alſo de ſtruatur.

r ¶ Proponitur. loquit vlpianus.

s ¶ Causa. qualez vidiſti.

t ¶ Expreſſuꝫ. tacite. scilz eo q̄ mādat destrui videtur vetare ne fiat: ſic. ℌ. de eden. l. ſi quis. ℌ. ꝓhibet. ⁊ arg. j. de manu. teſt. l. ſi quis locuples.

v ¶ Satisdatio. datis fide iuſ. nō pig. vt. j. de ꝓtor.

Pertinct cuius ſoluz ſit in quo opus fiat[x]: ſed quis cius ſoli poſſeſſor inuematur modo ſi cius nomine opus fiat[y].

Licet nunciato: ſuccumbat in proſecutione nunciationis noui operis: non tamen denegātur ſibi ordinarie actiones puta cōfeſſoria vel negatoria vel interdictum vti poſſidetis per quas poteſt agere vt demoliatur. Pau. de caſt.

Paulus. Lex. xix.

Siēdum eſt denegata[z] executione operis noui: nihil ominus integras legitimas actiones[a] manere[c] ſicut in his quoq; cauſis manent in quibus[g] ab initio operis noui nunciationē prętor denegat[b].

Per hāc l. no. hic formam denūciationis noui operis fieri: quia debet cōcipi in rem nō in perſonam: ſcilz ne aliquid fiat qō intelligitur: ſcilz ab aliquo nō autem ne facias: quia tūc nō afficeret niſi perſonam. Pau. de caſt.

Vlpianus. Lex. xx.

Prętor[t] ait in quem locuz nūciatum[k] eſt ne quid[l] noui operis fieret[m] / qua de re agitur quod in eo loco[n] antęq̄ nunciatio remiſſa fuerit aut in ea cauſa eſſet vt remitti[o] deberet factuz eſt id reſtituas[p].

Ex hoc edicto ſi fiat contra nunciationem oritur interdictum per quod agitur ad demoliendum etiam ſi aduerſarius habuerit ius faciēdi vel edificādi. Pau. de caſtro.

¶ Interdictum[q] hoc propoſitur[r] ex huiuſmodi cauſa[s] edicto expreſſum[t] eſt ne poſt operis noui nunciationem quicq̄ operis fiat antęq̄ vel nunciatio remiſſa fiat: vel vice nunciationis remiſſe ſatisdatio[v] de opere reſtituendo fuerit interpoſita: qui igitur facit[x] et ſi ius faciendi habuerit[y]: tamen contra interdictum prętoris[z] facere videt: et ideo hoc deſtruere[a] cogitur. †

Interdictum demolitorium locum habet ſiue totum ſit edificatum poſt denūciationem quod contingit quando tempore nūciationis locus erat vacuus: ſiue pro parte quod contingit: quando tunc erat aliquid edificatum: ſed poſtea compelletur vtiliud deſtruatur quod factum eſt poſtea. Paulus.

¶ Siue autem loc[b] vacuus[c] ſit vbi nūciatum eſt ſiue edificatus[d] eque huic interdicto locus erit.

Quando lex indiſtincte loquitur indiſtincte debet itelligi: ⁊ id quod eſt factum ſpreta nunciatione non poteſt sici iure factum vbi ius contradicat licet faciens haberet ius faciendi ſi nunciatio non eſſet facta. Paulus.

¶ Ait prętor quod factum[e] eſt re ſtituas: quod factum eſt[f] iubet reſtitui: neq; interdict iure factum ſit an non. ſiue igitur iure factum eſt ſiue non iure factum eſt: interdictum[g] locum habebit[k]. Quicq̄ autem ante remiſſionem factum ſit vel illud quod remiſſionis loco habetur[i] ꝓ eo habendum eſt atq; ſi nullo[k] iure factum eſſet.

Si oblata fuit ſatisdatio de demoliēdo et per nūciantem ſtetit quominus preſtaretur habetur nunciatio ꝓ remiſſa. Pau. de caſt.

¶ Si qs[l] paratus fuerit ſatisdare[m]: deinde actor ſtipulari[n] noluc[x] ſtipula. l. prętorie. ℳ.

x ¶ Facit. cōtra predictam formam vel nūciationem.

y ¶ Habuerit. veritate inſpecta nō renerētia pretoris.

z ¶ Pretoris. ſed cum nō fiat ex aliqua de tribus cauſis. que ſunt. ℌ. eo. de pupil. ℌ. fertus. non videtur tenere nunciatio et ſic nec contra prętorem factum: vt. j. de remiſ. l. i. ℌ. j. que eſt contra. reſpon. aſſerebat ſaltem vel aliud erat ibi in. l. illa de remiſſionibus impedimentum: vt. ℌ. c. l. j. in prin. dixi. Accur.

a ¶ Deſtruere. ſi poſt primam denūciationem facit.

b ¶ Siue autem locus. quo parabat ſe ad edificādum. Azo.

c ¶ Vacuus. habet tū formam: vt. j. eo. ſtipulatio. ℌ. opus.

d ¶ Edificatus. q̄ vult deponere: vt. ℌ. e. l. j. ℌ. opus. vel dic edifica. non tū perfecit: als ſecus: vt. ℌ. e. l. j. ℌ. j.

d ¶ Edificatus. i. incboatus edificare.

e ¶ Ait prętor quod factum eſt. materialiter ponuntur hec verba.

f ¶ Factum eſt. modo incipit expoſitio Ulpia.

g ¶ Interdictum. de operis noui nunciatio. in cuius locum datur actio in factum.

b ¶ Habebit. Nota de pena non parentis: ſic. j. de re mili. l. iij. ℌ. in bello ſed in caſibus fallit: vt. ℌ. eodem. l. de pupil. ℌ. ſi quis rituos. et. l. j. ℌ. ſi quis edi. ſic et. j. quod vi aut clam. l. ſi alius. ℌ. belliſſime. et. ℌ. eſt ⁊ alia. Accurſius.

i ¶ Loco habetur. vt ſatisdatio. ℳ.

k ¶ Nullo. contradicente.

l ¶ Si quis. edificans.

m ¶ Satisdare. cū eſſet ei nūciati. Jdē putat Placē. ſi ſit paratus ſuſcipere iudiciū dicēdo hodie ⁊ſtat hodie agatur. Accur. florentinus.

n ¶ Stipulari. de opere demoliendo.

Debeat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Debeat.id est pro remissa haberi nisi modo velit recipere: vt.ſ.§.ſi aliquando.
b ¶ Per actorem.id est nunciatorem.
c ¶ Remitti.i.p remissa habeat.ſic in auct.vt exac.in.do.§.ſi. ſic ergo ſi ſtatim poſt nunciationem offerat obtinet quod ℔ dicit. Sed cõtra.C.de edifi.priua.l.ſi. vbi antę tres menſes non audiſ turvolẽs edificare etiam ſi millies vellet ſatisdare. Sol.dec ſm illam. Azo. Aliq; q ibi p ptorem: ℔ ſe. Vel ſol.vt ibi.
d ¶ Debeat.nunciatio.
¶ Doc interdictũ.ſcz reſtitutorium: quod eſt in pun.bumis.l.
f ¶ Perpetuo.i. vſq; ad xxx.an.vt inſtit.de ppe. act.in prin. ſecus in illo nevis fiat ci.vt.ſ.§.fina. Alij exponunt.i. perpetuo põt nunciari.
g ¶ Et heredi.Contra.ſ. eo. non ſolum. §. morte. Sol.vt ibi.
h ¶ Succeſſoribus. etiaz in rẽ ſorte: vt arg.ſ.de iti. actuq; pri.i. apparet.§.ſi.
i ¶ Habuit.cum nomine ſuo ſit factũ: vt.ſ. eo. edibus.in fi. Azo.
k ¶ Interdicto.de operis noui nunciatione.
l ¶ Cõpetat. ſcz vt patiatur: vt.ſ.e.l. penul.nõ in pena.i.nõ ad exp en. vt.ſ. qõ vi aut clam.l.cõpetit. in fine.
m ¶ Vel ſi qd. forte ſi alĩ? tertius q poſſidet volũtate heredis nõ ꝓtet patientiam vel difficulter ad intereſſe tenetur: vt.ſ. de dolo.l.in heredẽ. ꝛ.l. ſeq. ꝛ.ſ. vt i poſ.leg.is cui.§. qui in poſſeſſionem.
n ¶ Nõnulli. habuim? ſ. q? ſi aliquiſ poſt nũciationem edificat tenetur deſtruere: ſequit ꝯ ſtare.
o ¶ Putant. ꝛ bene.
p ¶ Actionem in factum. ex ℔ edicto ad deſtruendum qõ factum eſt.
q ¶ Interdictum. qõ vi aut clã: q̃ ꝛ in factu; põt dici: vt inſti. de interdi. §. fi. ꝛ ſic cõcurrunt. Sed ℑ.ſ. eo. l.i. §.i. Sol. vt ibi. ꝛ differẽtias ibi no. Operatio nia ſer modis agi ꝓ bis opib⁹. Duo ſunt ℔. Terti⁹. ſ. e. de pupillo. §. q op⁹. ſz ibi nõ ad demoliẽdũ ſ; ad edificãdũ qõ ſi idẽ recidit. Quartus. i. l. pri. §. i. Quintus ꝛ ſextus vt colligit. i. c. ſtipulatio. §. habet.
r ¶ Deinde. dictum eſt de primo ꝛ ſecundo capite huius edicti ſ; liter ꝓbibeatur actor: dicitur nunc qualiter reo.
s ¶ Quem. ponit prętor modo verba nunciantis.
t ¶ Fieret. ſcilz ſuper ea re ꝛ c. Accur.
v ¶ Re. modo incipit ponere ſua verba.
x ¶ Q. id eſt quia.
y ¶ Eius. als eius. ſ. operis nomine: ꝛ als eis. ſ. nunciantibus.
z ¶ Cautum. als cautum. ꝛ als actum. i. factum quod fieri debet: ꝛ idem ſit ſenſus.
a ¶ Per te ſtat. ſcilicet nunciantem. ꝛ ſupple quominus ſatisdetur ſi nõ babes in tertiu; vt.ſ. §. bocautem. ſ. de opere demoliendo. ꝛ eſt ſic. ſ. eo. quia in rem. §. i. Et poteſt eſſe contra. C. de edi. pri. l. fi. Sol. vt dixi. ℑ. ſ. i quis paratus.
b ¶ Hoc interdictum. prio.i.
c ¶ Facere. id eſt qui vult procedere in opere iam incepto.
d ¶ Satisfecit. vel fuit paratus.
e ¶ Secus. ſic. ſ. nc quid in loco publico. l. fi.
f ¶ Edificia. imperfecta.
g ¶ Jure. veritate inſpecta.
b ¶ Securus. de iure: vt ꝛ.ſ. eo. ſtipulatio. §. i.
i ¶ Hoc autem interdictum. quod eſt in. §. deinde.
i ¶ Hoc autem interdictum. ꝓhibitorium.
k ¶ Satisfecit. de opere demoliendo.
l ¶ Adijcitur. partim erꝓſte: qz remiſiſti erꝓſſe nũciationẽ ꝛ partim tacite: qz cũ vellet ſatisfacere. tu nihil dicebas: nã babebit animõ ꝑ remiſſa.
m ¶ Illud. in verbis prętoris.
n ¶ Per te ſtat. ſcilicet nunciantem.
o ¶ Quominus. ſubaudi boc interdictum competat.
p ¶ Interdicto. prohibitorio ne vis fiat ſibi edificanti.
q ¶ Non erit. ſi totuz hoc riſum intelligas in edificante in publico: vt ſtatim inuit: neqꝫ eſt ꝛ.c. vide? male dicere. nam tũc bene ſufficit repromiſſio. vt.ſ.e.l. nõ ſolũ. §. ſi cum iure. ꝛ.ſ. de ꝓto. ſtipu. l.ſ. §. ſtipulationũ. ad ℔. R. dixit q̃ prin. in priuato vbi nõ ſufficit repromiſſio: ſecꝰ ſi publico. ſ. op⁹ fiat. ꝛ ℔ ſubijcit. neqꝫ oiz ꝛ.c. qõ ſubijcit quo iure ſupple iure patet eũ edificare poſtq̃ repromiſit: et ſic ſecus ſuuz albo ꝛ nigro variauit. Alij totum in publico legunt ꝛ dicũt q̃ alieno nomine vole bat cauere: ſecus ſi ſuo: vt ptz in. d. §. de ꝓto. ſtipula. in fine. Tertiꝫ ſufficit repromittere vt poſſit edificare ꝛ nõ cogatur ad prętoẽ venire: vt.ſ. e. ti. l. de pupillo. §. ſi is cui. ꝛ non deſtruat qõ fecit: nõ tñ ℔ interdicto: ſcilz ſcõo aget: ſz vt agat ſatisdet ff. M. imo ꝛ ſi ſatisdet non aget niſi ꝑbet q̃ iure puta ꝑmittente principe vel ſenatu. ꝛ ℔ placet. ꝛ eſt plana ſi alĩ? vetet: ꝛ ſm ℔ to ta in publico loquitur. Quid ſi primo nũciator vetet? Rñ. ad ℔ ꝛ nõ debeat vetare ꝛ exceptiõe repellat: inde? tñ er offõ ſi ꝑmittet. eũ edificare / niſi cõſtet quo iure ꝛ.c. vt ꝛ.ſ. ne qd in loco. publ. l.ij. §. ſi qs nemine. Quarti dicũt q̃ fiebat in publico: ſz nunciatio fiebat rõne prę
uati cõmodi: vt.ſ. eo. l.i. §. nũciatio. Additio. Jſta gl. eſt no. ſm Dau. de caſ. ℔ ad ℔ q̃ edificat in publico ſufficit nũciãti repromittere. nã illud eſt verũ ſi ſequit dũtaxat intereſſe publicũ: ſecus ſi ſuũ. ꝑtũ ꝑ tum ſicut in cautione damni infecti: vt.ſ. tit. ſ. l. prętor. in prin. ꝛ §. ſ.
r ¶ Cautum. id eſt ſatisdatum.
s ¶ Nõ perfeueret. vt q? dies ſit finitus: vt.ſ. ti. ſ. qui bona. §. fi. ꝛ.l. ſeq. in prin. vel facti ſunt fideiuſſores inopes: vt.ſ. vt in poſ.le. ſi is a quo. §. fi. ꝛ.l. ſeq. ꝛ ad boc.ſ. quorum leg.l.i. §. antepe. q̃ ait. ꝛ. §. pe. et. ſ. de in rem ver.l. ſi ꝑ patre. §. verſum.
t ¶ Interdictum. qõ datur reo.
v ¶ Stetit per nunciatorem. ꝛ ita cõpetebat interdictũ edificare volenti.
x ¶ Non ſtat. per nunciatorem quominus ſatis accipiat.
y ¶ Interdictum. ne vis fiat ei: ꝛ ſi clicet variare ſm Jo. ſic ꝛ.ſ. quo. leg.l. ſina. ꝛ.ſ. de arbi.l. celſus. in fi. ꝛ.l. ſeq.
z ¶ Ceſſat. i. ſibi nõ datur niſi ſatisdet.
a ¶ Hoc interdictum. ne vis fiat ei: qõ eſt in. §. deinde: ſecus in alio qõ eſt in prin.l. vt.ſ. ea.l. §. ℔ interdictum. que eſt cõtra. ✣
b ¶ Ceſſat. als ceſſat: als caſſat: ꝛ dic ſm. M. q̃ ſi nõ ſatisdat infra annuz nõ admittit poſtea ſatisdare volẽs vt ei cõpetat interdictũ: ℌ ſi infra annũ ſatisdat tũc bẽdi dat: vt ſubijcit ꝛ ppetuo ſm. M. ſic q̃ ceſſat. i. nõ naſcit de nouo. vellege plane vt dure t infra annũ nõ pl⁹ ꝛ exceptio ſibi ſit ppetua: vt. C. de except. l. ꝛ naſcef. ſ. ℔ interdictũ nõ ex die nũciationis ſ; ex die ſatisdationis, nec tñ tũc. ſ. ei eſt ſatisdatũ currit annus cũ nec agi poſſit: ſed ex die inquietationis ſicut in prig. act. ✣ ꝛ in qbuſdã aljs dicim⁹: vt. ſ. de pig. act. l. ſi rẽ alienam. §. oiz. ꝛ ſm ℔ nõ obſtat. C. de edi. pri. l. fi. circa prin. qz ibi dicit demũciationẽ ab initio poſſe fieri poſt annuz a die inchoati opis. ℔ interdictũ ne vis fiat ei cui nũciatũ eſt daꝛ vſq; ad annũ.
c ¶ Poſt annum. ſi infra annum ſatisdatum non fuit.

✣ Soluevt ibi ſm bar.
✣ Jſtud nõ placet bar. qz nõ oritur ex ℑctu: vt ille actiões ſ; oriꝛ ex delicto ſcz inquietãte ꝑ ℑctus: ideo ipe inquietatiõis oiri: puto qõ eſt verus ſm eundem Bar.

STipulatio. ¶ Casus. Dicitur in ff pin. quando habet locum satisdatio que prestatur de opere destruendo ꝛ.c. certe habet locum cum tibi edificanti nouum opus nuncio: dicens te non habere ius edificandi me inuito, naꝫ si tu vis in opere procedere debes satisdare. ¶ Si quis autem. Si tibi edificanti nunciaui nouum opus queritur quale consilium tibi detur vt possis in opere procedere: et dicitur q debes satisdare de destruendo opere si apparebit te iniuste edificasse: nam ea pstita cōsultū est vtriqꝫ parti: mihi nūciati: ꝛ tibi cui est nunciatus qō dic vt in littera: si autē absqꝫ satisdatione in opere pceffisti. quicqd est factum debet destrui.

¶ Habet autem. Si nūciaui tibi edificāti nouuꝫ opus ꝛ satisdedisti de opere destruendo: si apparebit te iniuste edificasse: q̄ritur quando hec stipulatio committat: Et rñ. q tūc qñ ego pfessoria vel rei vendicatione agam ad interesse act. ex stipulatu.

Ulpianus. Lex. xxj.

STipulatio de operis nouinunciatione interponi solet quoticns vicinus dicit ius sibi esse prohibere vicinum opus nouum inuito se faccre.

¶ In hoc. ff. ponitur quis sit effectꝰ huius stipulationis seu satisdationis: quia p eam consulitur vtriqꝫ parti et edificanti vt possit perfequi edificius ꝛ nunciantꝰ: quia sibi est cautum de demoliendo: dat etiam consilium edificare volenti q eam offerat post nunciationem si vult edificare secure. hoc dicit ¶ Pau. de castro.

¶ Si quis autem vult post opus nouum nunciatum impune edificare offerre debet satisdationem nunciatoꝛi: q si fecerit vtriqꝫ consultum est: tam ei qui nunciauit quoniam cautū habeat de opere restituendo: q ei cui nunciatum est: quia molitio eius non impeditur: añq̄ enim caueat quicquid edificauerit iterdicto restitutorio destruere compellitur.

¶ Stipulatio de demoliendo committitur post q̄ fuit nūciatum nō iure fuisse edificatum vel p edificantem steterit quominꝰ iudicetur. h.d. ¶ Pau. de castro.

¶ Habet autem stipulatio ista cōditionem / vt ita demum committatur si iudicatum fuerit: siue ante rem iudicatam causa qua acciderit neqꝫ res defendatur: ꝛ de dolo malo sui bijcitur clausula.

¶ Habet autem stipulatio. De opere demoliendo: de qua diri. ff. pro ri. accursius.

¶ Conditionem. scilz tacitam. sic. ff. titu. j. l. iiij. §. ff autem. ꝛ. j. de solu. cum quis. in pin. Sed arg. qui. j. de acqui. pos. l. quod meo. §. si furioso. ꝛ de duo. reis. duos. in pin. accur.

¶ Committatur. ad interesse: vel ad operis demolitionem.

¶ Si iudicatum. scilicet opus nō iure factum: ex tunc ergo demum poterit agi ex stipulatione. Sed qua actiōe agetur vt hoc pronūcietur: Respō. cōfessoria vel negatoria/vel rei vendicatione: p quas nō consequit vt suis impensis destruat edificatū sed tantum consequitur destructionem: et ita nec esse est agi ex stipulatio ne fecūdo iudicio vt suis impensis. et sic duo sunt iudicia: vt no. ff. l. pto ri. §. nonnulli. sed et si ex eo quod fit in publico interposita esset stipulatio ad hoc vt committatur agere prius actione populari in factum petendo id in publicum ꝛ dicendo non iure factum: et sic committit stipulatio lata sententia.

¶ Hic declarat iurisconsultus ad quid committitur ista stipulatio: ꝛ dicitur q̄ cōmittitur vt demoliatur opus si factum est post nunciationem taliter q̄ habeat instar operis committitur etiā ad interesse si non demoliatur. seu p edificantem steterit quominus iudicetur vel dolus in causa cōmittatur. h. ¶ Pau. de castro.

¶ Opus autem nouum factum sic accipimus non si vnum vel alterum cementum † fuerit positus: sed si proponatur instar quoddam aperis quasi facies quedam facti operis. ¶ Siue autem res iudicetur siue res non defendatur: stipulatio in id committitur vt res viri boni arbitratu restituatur. Q si ita restitutum non erit quanti ea res erit tantam pecuniam dabit si hoc petitori pla cuerit.

† Vnfere bat p ff. in pin. l. j. §. si do edificiū. §. et. q nūciatio non poterat fieri reparādi et reficiendi opus quem tibi bar. ꝛ de ne reb den dit post eus alex. Non omitto tñ q nō pōt fieri fulciēt op antiquū. vt vt not. alex. et doctores vbi. §.

¶ Si pluribus nunciatur omnes debēt satisdare: si plures nunciant debet omnib vel vni pro omnibus satisdari: ꝛ tunc stipulatio simpliciter cōcepta ad omnium interesse refert. h.d. ¶ Pau. de castro.

¶ Quesitū est si plures dñi edificarent an oēs caucre debeant ? ait labeo vnūquēq caucre debere: quia restitutio operis fieri pro parte nō possit. Idem ait ꝛ si plures nuncient curādum esse vt vni caucatur si inter eos conueniat. ¶ Plane si non cōueniat: etiam singulis erit caueundum. Idem dicit vel quominus iudicetur ꝛ si committitur sic absentet se. sic ꝛ. j. iudi. sol. l. iudicatum.

¶ Siue. + Ex hac littera collige argumentū q scriptor potest cogi precise ad scribendum ꝛ poni in compedibus. vel tenet ad interesse si hoc placeat scholari, arg. §. quod met. cau. si cū ercep. §. perinde. ꝛ ita cōcordant omnes doc. bono. resident. ꝛ est ratio ne turbet publica vtilitas. i. studium: sicut ꝛ hic ne ꝛtemnatur edictum pretoris.

+ Ro. q ly ds ad facti ds ad facti pcise nō teneat regula ritter ff. ff. dō interesse liberetur ēt scriptor qui promisit libi pcise ft cogi vt scribat ꝛ pecuniat. de qua doctrina gl. nō est mirā dus put hic in scōis interpta. Bolog. p quo vide bo. gl. in l. stipulatiōes cōmo diss me. l. §. sp̄aliter. de ꝑbo. obli. ꝛ ibi olno. aslerā. l. j. col. cū ꝓcor. ibi dē p eum fīgantis ꝛ in l. stipulatio nes nō dīuiduntur. col. pe. eo. ti. qō tñ limitabꝫ nisi promoueat ad dignitates. vt no. bal. in. l. nec prōn. l. iiij. opp C. de op. li. ꝛ l. vnica. col. pe. ver. iij. pter publicam vtilitatē. C. de sen. que p eo qō interest.

¶ Stipulatio. que aliquando est satisdatio/aliquando cautio.

¶ Nunciatione. remittenda et opere demoliendo: ꝛ fit sic. promittis te heredem ve tuum: vt. §. eo. non solum. §. ff. restituturū tuis sumptibus quod post denunciationem feceris. sic ꝛ. C. de edi. prīua. l. ff. in fi. l. ꝛ. dolum malum abesse: vt. j. §. habet. ꝛ damnum quod ob id inflictum fuerit refarciturum. vt. j. titu. j. l. qui bona. §. j. qui opus. aut si ff non fecris quanti ea res erit: vt. j. eo. §. siue autem. ꝛ. §. idem dixit. illa autē clausula si iudicatum fuerit non iure factum vel per te steterit quominus iudicetur tacite intelligitur: vt. j. §. habet.

¶ Solet. respondet hic iurisconsultus tacite oppositioni.

¶ Offerre. not. sic. C. de contraben. stipu. magnam. Sed argu. contra. j. quo. leg. l. fina. §. j. Addittio. Dic fm Bar. q̄ hic erat opus offerri ad excludendum ius nunciantis ex nunciatione quesitum: in cōtrariolegatarius non habebat ius remittendi / als retinendi cum illicite occupasset: ideo non est opus ei offerri: sed satis est petenti inoiam non fieri.

¶ Restituendo. in pristinum statum.

¶ Molitio. ī. cōstructio: sed demolitio cōtrarium significat: ꝛ est cōtra. de edi. pri. l. ff. Solu. §. l. prori. §. si quis paratus.

¶ Restitutorio. quod est in pin. l. pretor.

¶ Compellitur. qō vi aut clam. vel act. in factum ex hoc edicto.

¶ Denūciabit. dabit. q̄ hic est vna de clausulis in stipulatione cōprehensis: vt. j. eo. §. idem dicit: sed ꝛ si tñ cōtineretur ibi opus destrui tamen ad interesse agi potest: vt ꝛ. j. de verbo. obli. l. quoticns quis alium. ꝛ de re iudi. si quis ab alio. §. ff. ꝛ. §. eo. ex operis.

¶ Petitori. id est nunciatori. accur.

¶ Placuerit. sic. §. de pac. rescriptum. §. j. et sic vel precise ad factum vel ad interesse potest agi: ꝛ de hoc est electio actoris: vt ff. ꝛ. §. de procu. l. sed ꝛ hc. §. fi. Sed arg. contra. in eo. titu. l. non cogendum. §. sabinus. ꝛ facit. §. §. habet.

¶ Caucre. insolidum. quia ꝛ. c. sed nunciatio vni facta sufficit: vt. §. c. de pupillo. §. si si plurium.

¶ Debeant. de opere demoliendo.

¶ Restitutio. id est destructio.

¶ Fieri non possit. vt ꝛ in gat liberatio: vt. j. de verbo. obliga. l. eadem. §. fina. Sed cōtra in eo. titu. l. in stipulationibus. sed solue vt in. l. ij. eiusdem titu. in pin.

¶ Nuncient. quod est necesse: vt ꝛ. §. l. de pupillo. §. si plurium.

¶ Conueniat. qui nomine omnium stipuletur. sic. §. de admi. tu. l. ij.

Stipulatione.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Stipulatione. quando vñ cautur.
b ¶ Malucrint. ſ. ad intereſſe agere. vt. ſ. eo. ſ. ſiue autē. vel malucrint hanc clauſulam ſtipulationi inſerere.
c ¶ Cautum. nomine ſuo ⁊ aliorum.
d ¶ Quanti ea. que verba continent veram eſtimationem. vt. ſ. de verb. ſigni. inter hec verba.
¶ Eius. ſ. ſtipulantis.
¶ Stipulatur. ſcilicet tantum.
g ¶ Stipulationem. quia nō dicit cuius: etſic non ad totum videbatur.
h ¶ Sufficere. ſtipulanti ⁊ ſocijs. vt. ſ. ſi quis cau. l. pe. ⁊ de pecu. in cauſe. ſ. fi. ⁊ facit. ſ. ti. i. plures. ⁊ .l. l hac ſtipulatione.
i ¶ Ad opus. ſcz totius.
k ¶ Ea. ſcz ſtipulatio. ſed alis non eſt in nſo caſu.

¶ Ulp⁹. ¶ Caſus. ¶ Cum tu edificareſt nūciaui tibi nouū opus: tu ſpreta nūciatiōe in ope pceſſiſti. tandem poſtea deceſſiſti. certe heres tu* debet tm̄ patientiā pſtare ad opus deſtruēdum. nō autē ſuis expēſis. ſecus ſi tu adhuc viueres. nam cū tuis expenſis dz deſtrui. Fran. accur.
l ¶ Patientiā. vt ꝛ. ſ. eo. nō ſolū. ſ. morte non impēſam. vt. ſ. quod vi aut cā. l. vim facit. ſ. tādiu. ꝛ l. competit. ſ. fi. ꝛ. l. ſem per. in pnn. et hoc ſubijcit. nam ꝛc.
m ¶ Preſtare. nō impenſam.
n ¶ Reſtituendo. Id eſt deſtruendo in priſtinum ſtatum.
o ¶ Uerſatur. vt ſumptibus ſuis tollat. Accur.
p ¶ Penā. impenſarum.
q ¶ Non ſuccedit. vt ꝛ. C. ex delic. defun. l. i. niſi lit. conteſta. vt. ſ. iti. ii. ſi tertius. ſ. officiuꝫ. ꝛ. ſ. fina. Itē arg. 2tra. C. de fruct. ⁊ lit. expē. l. ij. ſ. heredis. quoꝫ. Addito. Dic ſ Bart. hic. q ibi ſuit lis conteſtata: vel ſi non erat conteſtata. cōuenitur heres ex ſuo dolo. ſm Dy.
r ¶ Si cui. ¶ Caſus. Titius volebat facere domum in quodam ſolo: nunciauit ſibi ꝛ ipe deſiſtit ab opere ꝛ vendidit ſolum illud ſempronio. tandem ſempronius ſciens nunciationem factam venditori nō curat. edificauit in ſolo illo. queritur an illud opus deſtruatur? Et dicitur q̄ ſic. ꝛ redditur ratio in littera quia nunciatio ꝛc. et ſempronius tenetur tm̄ ad patientiam. Fran. accur.
s ¶ Precedum. in quo opus faciendum erat.
t ¶ Scz. id eſt quia.
u ¶ Factum. ſubaudi quero.
v ¶ Edificatum. poſtea.
x ¶ Dominus. nouus. Sed contra. ī. quod vi aut clam. l. vim facit. ſ. tandiu. ſed ibi denegat illud dictum. hic boc concedit: vel ibi fuit ignorans emptor: nunciationem factam: hic non. Uel verius ibi ad impenſas non tenetur: ſed ad patientiam ſic: vt hic. ꝛ hoc eodem modo ſolue aliud contra. ſ. de aliena. iudi. l. iij. ſ. opus. Uel ſolue vt ibi. Accurſius.
y ¶ Tenetur. ad patientiam non ad impenſam.
z ¶ Non perſone. ſed rei. vt. ſ. eo. l. de pupillo. ſ. nunciationem. ſic creditꝫ id eſt mutuatur. vt ꝛ. ſ. de tribu. l. procuratoris. ſ. ſi plures. ſic ꝛ ſententia predio datur. ſ. de nego. geſt. qui aliena. ſ. fina. Et pdia conuenīuntur. ī. de pub. l. imperatores.
¶ De damno infecto/et de ſubgrundis et protectis. ¶ Qualiter aduerſus futura opera caueatur dicit: nunc aduerſus preterita rumam minātia. Et quia in ſubgrungis ⁊ protectis plerūq; hec fiunt de bis ſpecialiter dicit. vt ꝛ. ſ. de bis qui deiec. li. vero. ſ. pictor. ꝛ que ſint bec habes ī. de verb. ſigni. malum. ſ. i.

adijciendum eſſe in ſtipulatione[a] vt tm̄ preſtet quanti vniuſcuiuſq; intereſt ſi hoc malucrint[b]. Cetera ſi ita fuerit inquit cautum[c] quanti ea[d] res erit dubitat vtrum ad totius operis eſtimationē hec verba referantur: an vero ad id quod ei[e] intereſt qui ſtipulatur[f]? Ego puto et ſi ſic fuerit cautum vñ quanti ea res fuerit defendi poſſe ſtipulationem[g] ſufficere[h]: ad operis[i] enim quantitatem ea[k] referrtur.

¶ Hoc edictum datur contra heredem ad patientiam non ad impenſaꝫ. hoc dicit Paulus de caſtro.

Marcellus. Lex. xxij.

Ui opus nouum nunciatuꝫ eſt ſi ante remiſſam nunciationem opere facto deceſſerit: debet heres eius patientiā[l] deſtruendi operis aduerſario preſtare[m]. Nam ⁊ in reſtituendo[n] huiuſmodi opere eius qui contra edictum fecit pena verſatur[o]: porro autem in penam[p] heres non ſuccedit[q].

¶ Iſtud interdictum eſt in rem ſcriptū: ideo tranſit in ſingularem ſucceſſorē. hoc dicit Bartol.

Labolenus. Lex. xxiij.

Si cui opus nouum nunciatum erat vendidit prediuꝫ[r]: emptor edificauit: emptorem an venditorem teneri putas q⁹[s] aduerſus edictū factum[t] ſit? Reſpō. cum operis noui nunciatio facta eſt/ſi quid edificatum[v] ſit emptori id eſt dominus[x] prediorum tenetur[y]: quia nunciatio operis noui non perſone[z] fit: et is demum obligatus eſt qui cum locum poſſideret in quem opus nouum nunciatum eſt.

De dāno infecto ⁊ de ſubgrundis ⁊ protectis. Titu. ij.

¶ Iubere de cauendo poteſt fieri p magiſtratus municipales licet ſit de mixto imperio. et talibus magiſtratibus non competunt ea que ſunt imperij: ſed duntaxat ea que ſunt ſimplicis iuriſdictionis: tamen ſalit hoc caſu propter periculum quod eſt in mora. hoc dicit Pau. de caſtro.

Ulpianus. Lex. j.

Cum res damni infecti celeritatem[a] deſiderat[b] ⁊ periculoſa dilatio pretor videtur ex hac cauſa[c] ſibi iuriſdictionē[d] reſeruare[e]: ideo magiſtratibus municipalib⁹ delegandum[f] hoc recte putauit.

¶ Cum. l. ſeq. primo exponit quid eſt dictum infectum: ſequēs exponit quid eſt dictum damnum. hoc dicit Bar.

Gaius. Lex. ij.

Damnum[g] infectuꝫ eſt damnum nondum factum: ſed quod futurum veremur[h].

Paulus. Lex. iij.

Damnum[i] et damnatio ab ademptione[k] ⁊ quaſi diminutione[l] patrimonij dicta ſunt.

¶ Si dies appoſitus finiatur ⁊ damnū adhuc timetur tunc poſt diem debet prouideri: ⁊ ſi eſt iam finit⁹ debet ſtipulatio ſeu cautio renouari/cauſa tamen cognita: ⁊ ſi fiet per iudicem qui primam cautionem ſe citinterponi qui etiam poteſt committere aliquem arbitrium neceſſarium ſ. inferion ab eo. hoc dicit Pau. de caſtro.

Ulpianus. Lex. iiij.

¶ Cum reo. ¶ Caſus. Dicitur in bac. l. quis eſt ille iudex q poteſt iubere caueri de damno infecto? ⁊ certe non ſolum pretor reo: et alij magiſtratus maxime: ſed etiam magiſtratus municipales ex delegatione ſibi a pretore facta. et redditi ratione. primo cum res damni infecti deſideret celeritatem. Fran. accur.

a ¶ Cum reo. i. cautio. ſ.
b ¶ Celeritatem. id eſt vt cito fiat. vt ꝛ. ā. de. ſe. l. ij. niſi in caſu. vt. ī. e. ſi finita. ſ. ſi forte.
c ¶ Ex hac cauſa. ſ. ſuper interpoñda cautione vel non: ⁊ inquantum tempus ⁊ qualis: cum fideiuſſione vel non. ⁊ repete periculoſum videtur: quia dum romam itetur vel dum mora fieret in ſatiſdatione interim damnum daretur: et ſic lege hunc verſum cum precedētibus ⁊ dicos ſibi. ſ. fi. vel contra legez cum ſeq.
d ¶ Iuriſdictionem. i. ſtipulationē: q; vult ſibi reſeruare ⁊ alijs delegare.
e ¶ Reſeruare. q ergo alij delegat nibilominus ſibi ſeruat. ſic. ſ. cōmo. l. rei. ⁊ de procur. l. paulus. ⁊ pro ſo. i. cum duobus. in fin. licet alibi dicitur tranſferat. vt. ſ. de offi. cius cui man. eſt iuriſdi. l. j. in fi.
f ¶ Delegandam. an bec delegatio eſt facta a pretore mortuo: ⁊ ſic competat iure magiſtratus: an fieri debeat a viuo an nō dices. ī. l. iij. ſ. duas. Sz quomodocunq; dicas eſt contra. ſ. de iuriſdi. omnī. l. iubere. in pnn. Solu. ſpeciale boc caſu licet ſit mixti imperij: vt ibi nec ex preſſe ibi dicit non poſſe delegari: ſed in eo q̄ eſt mixti imperij bic colligitur. vt. ſ. de offi. ei cui man. eſt iuriſdi. l. i. reſpon. ꝛ. ſ. fina. ſicut in cauſa in integ. reſti. que poteſt delegari: iz ſit mixti imperij fauore pupilli rum. vt. C. vbi ꝛ apud quem. l. ſi. in fi. ꝛ. ſ. de tu. l. muto. ſ. tutoris. Uel poteſt delegari habenti alis iuriſditionem: vt bic. non autem non habenti: vt ibi. ꝛ infti. de attil. tu. ſ. ſed boc iure. Uel ſolue vt ibi. alia vero que ſunt mixti imperij nulli demandantur.

† Iſte terr⁹ eſt valde notā ſm alex. in. l. iubere. in fi. ff. de iuriſ. om. iud. ad hoc q cā dāni fierēt: ⁊ alie celeritates deſiderantes poſſint p̄ municipales expediri ⁊ de legari.

g ¶ Damnum. modo exponit quid ſit dicere infectum.
h ¶ Ueremur. ideoq; cautionem deſideramus interponi.
i ¶ Damnum. ¶ Caſus. Dicitur in bac. l. quid ſit dicere damnuꝫ infectū: ⁊ dicit q̄ damnum infectum eſt damnum nondum factum timetur tamen ne fiat. Fran. accur.
k ¶ Ademptione. i. ablatione.
l ¶ Diminutione. melius diciſſet a peritione. vt ar. contra. ſ. de petit. here. l. de perditum. non ergo pro lucro cauetur. vt dixi. ſ. l. pro ti. Addituo. Dic ſm Bart. q̄ licet illa ſit propria ſignificatio que ibi ponitur/tamen aſſumitur vnum pro alio ſicut in. l. veteres. ſ. de actio. emp.

Dies. ¶ Casus Tu habes domum ruinosam iuxta meaz domū. cauisti mihi de dāno infecto infra certū tps: puta vsqz ad annū. si cū sum⁹ ppe finē anni / ⁊ domus nōdū cecidit / vel aliqđ damnū dedit: ego reuertor ad ptorē ⁊ peto vt plōget tps illud. certe debet plōgare cau sa cognita. sed si scire non possit nisi vadat ad ipsam domuȝ ruinosam ⁊ inspiciat infra qtū tēpus possit cadere: tūc pōt cōmittere alicui magistratui municipali q sit ppe illā domum ⁊ ei cōmittat vices suas. Hec eadē dicas ⁊ si ann⁹ iaȝ sit finit⁹ ⁊ petam caueri de nouo. ¶ Si intra diē. Cum haberem domū ruinosam ⁊ peterē caueri mihi de dāno infecto. ⁊ pretor precepe rat tibi vt caueres infra .x. dies. certe si nō caues infra terminum: ego ero mittēdus i possef. ei⁹ rei. ⁊ si ē tota ruinosa tūc in totā. si pars tūc in partē. Sed pone q nō poteris intrare possessionē. an pōt cogere te re ipsa magistratus: puta pignorib⁹ captis: Et dr̄ q nō. Sed ego agam cōtra te act. in factuȝ coram magistratu ad interesse meū. H etiaȝ locū bȝ si ptor mitti precepit me in posses. domus tue. et tu nō patiaris. nā act. in factū agere potero cōtra te. apparet ergo q duo pōt facere magistratus. s. iubere mitti in posses. Itē si aduersari⁹ non patiat me intrare: reddit ius sup act. in factū qua ɔsequit interesse. cetera vo. s. mittere ex scđo decreto ⁊ silia nō pōt magistratus: sed tm̄ ptor. ¶ Si forte. Si postq̄ missus sim in posses. ex primo decreto tu adhuc differas cauere. ego sum mittēdus in pos. ex secūdo decreto. qđ fiet per ptoreȝ vel pside: nō p magistratus. Scđo dicit q ad hoc vt desinat verus dn̄s possidere cū oī cognitione fieri debet p ptorem vel presidem. ¶ Pretor ait. Si aliquis bȝ domū ruinosam ⁊ absit: ⁊ petam mihi caueri: dȝ denūciari ad domū anteq̄ mittar in pos. Scđo dicit qs dicatur abesse. Tertio dicit q siue sit domus sua in qua habitat: siue aliena non est vis. nā denūciandū est ad domū in qua habitat: ⁊ lȝ sit infra domum nō extrahetur inuitus. qr sufficit ipa denūciatio. Quarto dicit. pone q non habeat habitationē certā in qua habitet tūc ad ipam domū ruinosam est nūciandū. vel pcuratori dn̄i vel inqlinis ibi morātibus. ¶ Totiens. Quod dictū est q dȝ nūciari dn̄o domus ruinose anteq̄ mittat in pos. est verū si appareat qs sit dn̄s. si aūt non appareat: vt quia domus est hereditaria: nec adhuc est adita hereditas / tūc nō videt cui nunciandum sit: tm̄ tuti⁹ est ad ipsam domū ruinosam mitti libellū in quo contineat qualiter petit sibi caueri. ⁊ si sic fiat forte apparebit aliqs qui vellet cauere ⁊ si non appareat tunc mittendus ero in pos. ¶ In eū. Cum haberes domū ruinosam: ⁊ iuissem ad magistratum ⁊ postulassem ab eo vt faceret te mihi cauere: vel aliqđ aliud: circa hoc petij q̄ poterat facere et non fecit fieri. tenet ipse mihi act. in factū ad interesse meū. s. q̄ti probabo q intersit mea: non autē iurabo in litē. Scđo dicit pdicta vera. s. q teneatur magistrat⁹ si postulaui ab eo vt hoc faceret fieri. nā si non postulasseȝ non tenet. ⁊ intellige si postulaui ab eo sedēte pro tribunali. ¶ Si tam vicinum. Cū esset municipiū siue castrū ppe romā: ⁊ tu haberes in illo castro domum ruinosam iuxta meam domum: iui ad magistratum illius et petij q faceret te mihi cauere. nec facit me mitti in pos. certe debeo ire romam ad pretorem ⁊ ipse faciet mihi caueri. si hoc nō feci: mihi imputetur. nec possum conqueri de magistratu cū mihi imputem quare non iui romam cum essem ibi prope. Ultimo dicit q hec actio q̄ datur aduersus magistratum est rei persecutoria ⁊ heredi ⁊ in heredem ⁊ perpetuo datur. Franciscus accur.

Dies cautioni[a] prestitutus[b] si finictur pretoris vel presidis officium erit ex causa[c] vel renouare[d] vel protelare[e] eam[f]: et si hoc localem[g] exigit inquisitionem ad magistratus municipales hoc remittere[h].

☞ Cōtra nō cauentem fit missio in possessionē ex pmo decreto rei ruinose vel partis que minatur ruinā: etiam p magistrat⁹ municipales: ⁊ si ille nō recipiat missuȝ datur contra eum actio in factum ad interesse que etiam poterit intētari corā magistratu municipali: nō autē potest magistratus illū pcise cōpellere captis pignoribus vel multa indicta. Itē si perseueret in contumacia post primū decretū pceditur ad scđm p qđ missus efficitur verus possessor: ⁊ aduersarius ɔtumax de possessione expellit: ista tm̄ qr sunt magni pmudicij p magistrat⁹ municipales non possunt expediri etiā si prima fuerint p ipsum expedita: sȝ debet adiri ptor vel preses. Pau. de castro.

¶ Si intra diē a ptore cōstituendum[i] nō caueat[k] in possessionem eius rei[l] mittēd⁹[m] est: ei⁹ rei sic accipiatur siue tota res sit siue pars[n] rei sit. An tm̄ is q nō admittit[o] etiā captis pignoribus a magistratibus coerceat nō puto[p] sȝ in factū[q] actione tenebit. Naȝ ⁊ si[r] a ptore[s] missus[t] nō admittat eadē actione vtēdū est. Duas ✝ ergo res magistratibus municipalibus ptor vel preses iniūxit actionē[v] ⁊ possessionem[x] cetera[y] siue iurisditioni reseruauit. ¶ Si forte duretur[z] non caueri[a] vt possideri[b] liceat quod cognita causa fieri solet non duūuiros[c]: sed pretores vel presides permissuros: itē vt ex causa[d] decedatur[e] de possessione[f].

☞ Non fit missio contra absentem: nisi prius denūcietur ad domum inquilini vel pcuratoris: vel nullo habitāte libellus ipse domibus applicetur. Bar.

i ¶ Constituendum. i. constitutum: sic enim dicit pretor dn̄o domus ruinose caueas vsqz ad tres dies vel econtra dicit caueas vt tenearis infra annum. Accursius.
k ¶ Caueatur. nomine rei cuius timet damnum.
l ¶ Eius rei. non omnium rerum. vt. j. qui. ex cau. l. j.
m ¶ Mittendus. ex primo decreto ⁊ hoc a pretore vel a magistratu. vt. j. §. duas.
n ¶ Pars. vt ⁊. j. e. si finita. §. ex hoc edicto.
o ¶ Admittit. a magistratu mittendum.
p ¶ Non puto. et sic. C. de pig. l. nominatori. sȝ ipse pretor posset fm̄ Py. et Azo. vt in argu. contra. insti. de satisda. tu. §. pe.
q ¶ In factum. in q̄ venit q̄tum interest aduersarij in pos. venire. R. vt. j. e. l. pretor. §. in eum. et de hac loquit. j. eo. si finita. §. pe. ⁊. §. fina. ⁊. l. si quis missum. in pn̄. et. §. actio. ⁊ ad ideȝ. j. ne vis fiat ei. l. j. ⁊. l. fi.
r ¶ Nam ⁊ si. ⁊ quidē i factū actio hic sufficit: nam ⁊ hec alio casu sufficeret.
s ¶ A pretore. ⁊ sic per locum a maiori ostendit q magistrat⁹ nō pōt cōpellere: qr pretor non posset: immo eadē actione agēdū est: vt hic dicit. R. ⁊ sic dicit q hic. §. nam ⁊ si ab illo. §. an tamen ⁊c. differt: quia ibi iussu magistratus. hic iussu pretoris.
t ¶ Missus. id est mitti iussus.
v ¶ Actionem. al's cautionē: vt scȝ iubeat eam interponi. vt. s. e. l. j. ⁊ al's actionem scȝ vt ex cōtēptu cum effectu nascat ⁊ de ea cognoscat: sed certe immo quattuor. primum. s. eo. l. j. scđm. s. ea. l. in prin. Alia duo scilȝ de pos. ⁊ actio. in hoc. §. sed. R. hunc tm̄ presentem. §. respiciebat. an ergo hec quattuor competant iure magistratus quasi a pretore mortuo commissa sunt: quidam sic: ergo ⁊ ipsi possent alij delegare. vt et. s. de offic. eius cui mand. est iuris. l. j. §. qui vero potest dici contra qr iubere cauere. Item mittere in posses. que sunt duo habent a mero imperio: q non delegentur saltem cuilibet. vt. s. de iurisdi. om. iudi. l. iubere. ergo nō cōpetit iure magistratus. vt. j. ad munici. ea. §. j. Item quia fiunt cum cause cognitione: sic ⁊ tertium. s. protelare diem fit cum cause cognitione. vt s. ea. l. in prin. vnde per delegatum quēlibet non possunt expediri. vt. s. de offi. procon. l. nec quicq̄. §. vbi. sup act. vero in fac. potest dici q competat cognitio iure magistratus: a pretore ergo viuo tantū committente pōt habere cognitionem magistratus in primis tribus casibus. Uel dic licet a ptore mortuo sine delegatione viuentis cōpetat cognitio magistratui nō tm̄ delegabit cū ei specialiter sit cōmissum tanq̄ iurisditionem al's habēti. vt. s. de offi. ei⁹ cui mā. est iu. l. j. in pn̄. ⁊ sic cōpetit magistratui: sed non iure magistratus omnino. Item q hic dicit possessionem dandam posse committi est cōtra. s. de iurisdi. om. iudi. l. iubere. Solu. ibi.
x ¶ Possessionē. q̄ttuor dantur remedia ex hoc edicto. s. vt caueat mihi. Scđo q si non caueat mittar in possessionē ex primo decreto. Tertio q si non admittor dat mihi actio in factū ad interesse. Quarto q si domus ruinosa salutat domū meā mala salutatione ⁊ vicinus pseuerat in contumacia q adeā ptorē ⁊ faciam ipm solēniter citari: ⁊ si non venerit mittar in pos. ex scđo decreto: ⁊ istud ptor sibi reseruauit qr imperij est. ⁊ hoc est qđ dicit cetera ⁊c. ⁊ h est qđ glosatores Azo. ⁊ Jo. multa impropria varietate ⁊ obscuritate insufficientia hic dicunt.
y ¶ Cetera. ✝ scȝ mittere ex scđo decreto. Itē cogere captis pignorib⁹. itē q possit supradictis quattuor casibus delegare: non autem magistrat⁹ delegat: cum ipse ex delegatione cognoscat. vt. C. de iudi. l. a iudice. Itē vt recedatur de possessione. vt. j. proxi. §.
z ¶ Si forte duretur. id est differatur.
a ¶ Non caueri. post primum decretum.
b ¶ Possideri. ex secūdo decreto. vt. j. eo. si finita. §. iul. scribit.
c ¶ Duūuiros. i. magistratus municipales. vt. C. de iudi. l. fi.
d ¶ Causa. vt si ille in cuius domo facta est missio sit reuersus qui fuit absens causa reipublice. nam hoc est imperij.
e ¶ Decedatur. i. exeat de possessione q primo possidebat: qđ post secundum decretuȝ demū fit. vt. j. e. si finita. §. si qs aūt. vel etiā pōt h intelligi ante secūdum decretū: cū dicat ex causa vt si per hoc magis ad cauendū induceretur q̄ si stet secum in alia possessione. Pōt ⁊ tertio intelligi: si missus ex iusta cā debeat exire. vt. s. qui satisda. cogan. l. de die. §. diuersum. ⁊. j. quib. ex cau. l. hoc autem. §. ait pretor.
f ¶ Possessione. data ex secundo decreto.

a ¶ Dies cautioni. damni infecti prestande vel prestite.
b ¶ Prestitutus. pretoris vel iudicis arbi. vt. j. l. pretor. in fi. j. respon. ⁊ l. qui bona. §. fina. nisi quādo in flu. pu. vel ripa eius: quia tunc est certum tempus decem an. vt. j. eo. l. pretor. §. de eo opere.
c ¶ Causa. scilicet cognita in qua multa inspiciūtur. vt. j. e. qui bona. §. fina. ⁊. l. seq.
d ¶ Renouare. si finitus sit dies.
e ¶ Protelare. i. si adhuc duret. sic. j. de preca. l. sed ⁊ si manente. et. s. de arbi. si cum dies. in princi.
f ¶ Eam. scilicet diem.
g ¶ Localem. sic. s. finium regun. si irruptione. §. fi.
h ¶ Remittere. i. pretor vel preses debet hoc significare magistratibus municipalibus qui proximi sunt loco ruinoso et ipsi faciunt renouare vel protelare cautionem.

Paul⁹ de ca. hic ⁊ alij docētes maxime alexā. reputāt gl. h positā super ver. discedat sing. ⁊ vbiqz per alios ad h q lȝ ex pmo decreto qs non efficiat ver⁹ possessor: tm̄ pōt fieri aliquā do ex cā per istū text. cuȝ glo. Bolo.

✝ De hac dictione cetera. qn̄ abbreuiate ⁊ quādo extēse est scpta qđ denotet. vide bar. in l. gallus. §. idem credēdū. ℞. vltio iste. §. coll. j. et ibi olno do. alexā. cū ɔcor. ibi p eū sig. in. j. col. cuȝ §. seq. ff. de li. ⁊ posthu. rebuffi. in. l. inuitis. nu. ij. ⁊ ibi nota ut in apost. in ℞. de ver. ⁊c. de decre. decu. lib. x. Bemi. in. c. j. §. in ceteris. de cler. cōiuga. lib. vj. Lāfran. in. c. qm̄ cōtra. in prin. nūe. xij. vbi etiā notaui in apostil. in ver. dictio ⁊c. extra de pba. et philip. fran. in prealleg. §. in ceteris. ⁊ ibi addidi ℞. de dictione ⁊c. ⁊ bal. consi. lxiij. volu. v.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Pretor. quia circa tractatum de damno infecto pretor fecit suū edictum ponens eius verba.

b Ait. in possessionem mittendum ei ꝛc.

c Absente. in iure multis modis dicitur qs absens. vt no. ff. de procuratoribus. l. absens.

d Verecunde. i. honeste et bene. non autem de viriualde extrahe eum per capillos. ꝛ sic. C. de p̄curatori. l. qui stipendia. Accursius.

e Denūciari. q̄ veniat ad cauendum de damno infecto.

f Nō extrabi de domo. sic. ff. de in ius voc. l. plerisq; et. ff. de regu. iur. nemo de domo. Accur.

g Sed domum. hec verba materialiter ponunt. Accursius.

b Denuncietur. vt nomine eius dom̄ cauceat/ vel nomine alterius sue quam nō habitat.

i Habitationē habeat. sed est vagabundus.

k Predium. sez ruinosum. vt. ſ. pretori. §. Inquitinis. habitantibus domū ruinosam.

m Totiens. i. semper.

n Denūciationem. ad domum.

o Cui denūcietur. sic. ſ. er quib̄ cau. in pos. ea. l. hoc autem. ꝛ. ff. er quib̄ cau. ma. l. iten.

p Heres. quia non adiuit vel mortuus est.

q Edicti. id est denunciatio ad domum. Bug.

r Libellum. scribit eniz qualiter petijt sibi cauetri. ꝛ leget hoc coram ede. Vel etiam figet ibi vt alij evidentes se defensioni of ferant: vt subijcit. Et nota hic domui posse denūciari. sic. ſ. q̄ō vi aut clam. Laut qui aliter. §. i. et. ſ. de libe. ag. l. i. §. i. ꝛ. C. de an. excep. l. ij. ſi. ꝛ. ff. de pupillo. §. nūciationem. ꝛ. l. ſi.

s Monitus. dominus domus ruinose.

t Defensor. alius quidam.

v In eum. mutat materiam vſq; in ſi. l. ꝛ dicit in eum. ſ. magistratum.

x Eorum. scilicet quattuor. que ipse facere potest. vt. §. §. duas.

y Cuius. id est cuius nomine non erat cautum.

z Dāni. i. propter dam. infec. i. dicere quāti interest illius cui prestāda erat cautio: als est littera: cui damni infecti ꝛc. ꝛ tunc plana est littera.

a Judicium. in factum cuz non exprimatur quod vt. §. nau. cau. fta. l. idem. §. j. sed hoc in casu isto fallit: vt statim. §. ſi tam vicinum.

b Ad quātitatem. vt detur intantū quātum in litez iuratur. Alſo. vel dic scilicet certam dupli vel quadrupli. sic. §. qui fatisda. cog. l. ij. §. ſi.

c Interest. scilicet vere. ꝛ facit. j. de verborum signi. l. inter hec verba.

d Ad vtilitatem venit. id est q̄ sua interest.

e Non ad penam. scilicet respectu agentis: sed est pena respectu soluentis. sic. §. de eo per quem factum erit. l. i. §. ſi plures. vel dic ad penam. i. quanti in litem iuretur: vt dixi.

f Hoc autem iudicium. id est hec actio que datur aduersus magistratum. Alſo.

g Conditionem. tacitam. sic. §. titu. pretori. stipulatio. §. habet.

h Postulatum. ſ. actoris.

i Non potest. sic. §. de magi. conue. l. i. §. magistratibus. Sed arg. contra. C. de contraben. ꝛ com. stipu. l. magnam.

k Non alibi. ſ. in domo vel balneo. sic. j. rem ra. hab. l. amplius. ꝛ. §. de postu. l. i. §. postulare.

l Sit tam vicinum. vt per centum miliaria: vt. §. de offi. prefec. vrbis. l. §. in initio. Additio. Bartolus hic querit quis dicatur locus vicinus adde vltra eum glo. not. in ca. felicis. in verbo vicinarum de penis in. vi. que tenet q̄ hoc committitur iudicis arbitrio. vt etiam hic tenet Bar. ꝛ no. per Jnno. in ca. calumnia. extra de peñ. per Bal. ꝛ Ly. in. l. ſi vicinus. C. de inp. fm Alexan. de imo. hic.

m Urbi. romane per excellentiam. vt insti. de iure natu. §. sed ius.

n Dolorierit. i. deduerit. q. d. cum locus vicinus sit vrbi nō debet fieri interponere magistratus ‡ in eis loci.

o Nihil interfit. sic. §. si qs i ius vo. nō ie. l. ij. §. ſi.

p Hec autez actio. in factum que in magistratuz datur vt in superioribus §. patet.

q Persecutionē. ex parte agentis: vt. §. ea. l. §. in eum.

r Habitur. vt. j. e. ſi qs missum. §. actio. ꝛ no. q̄ hec ratio quia reipu. ꝛc. optima est vt detur here di. Item vt perpetuo vt §. de alie. iu. l. non solum. §. ſi. et. j. de actio. et obli. l. in honorarijs. fed non est bona ratio quare i here redem: immo videtur q̄ non: cuz ex malefitio vel quasi detur: vt. d. l. §. de alie. iu. l. non solum. §. ſi. et. l. ſeq. ꝛ inſti. de perpe. ac. §. non omnes autem.

Pretoris officium.

Casus. Tu possidebas domū ruinosam non tamen erat tua: petij caueri de damno infecto ꝛ noluisti cauere. vñ missus fuit in possē. er primo decreto: tu adhuc differs cauere. missus fuit er secūdo decreto in possessionem: certe ego incipio vsucapere.

Si ples. Plures erāt domini domus ruinose: petij caueri de dāno infecto: quidam volunt cauere: quidam nō. mittar in pos. partis non cauētis. Secundo dicit tu habebas domum ruinosam: plures eramus qui habebamus dom̄ ibi prope: in quib̄ timebamus dānum: vna dom̄ erat mea: altera. certe si non caues de damno infecto omnes mittemur in possessionem domus ruinose equaliter: nō inspecta magnitudine vel valentia domus cuiuscūq; nostrum: idem est si habebamus domum cōmunem in qua timeamus damnum: ꝛ vnus nostrum habeat maiorem partem q̄ alter. nam si non caues/ omnes mittendi erimus equaliter. Et si dominus. Habebas domum ruinosam iurta meam: in qua titius habebat vsumfructum: ego proprietatem: peto caueri mihi de damno infecto: ꝛ titius etiam petit sibi caueri. queritur an debeas nobis ambob̄ cauere? ꝛ dicitur q̄ sic: ꝛ reddit rationem Fran. accur.

s Pretoris officium. i. ex officio pretoris. Accur.

t Et missus. ex secundo decreto non primo: vt. j. eo. ſi finita. §. iulia. ꝛ j. de acqui. pos. l. iij. §. fi. Accur.

v Eam. scilicet possessionem.

x Capere. si nō erat dominus prior possessor. Sed quid si domin̄ erat? Respō. fm. B. ꝛ Jo. ꝛ Dy. ꝛ nos q̄ statim sit dominus missus. vt. §. si ex nora. causa agatur. l. ij. in fi. ꝛ de rebus eoz̄. l. iij. §. i. ꝛ de fun. do. l. i. ꝛ communi diui. sed si res. Sed Ja. contra: quia non statim sed vsucapit. argu. j. eo. l. bis. quod non placet: qua contra quem preferibere nisi contra dominum: sed dominus non potest contraenire etiam volens satisfare nisi er aliqua iusta causa: vt. j. eo. ſi finita. §. non autē statim. vbi videtur habere. p derelicto ‡ si expectet secundum decretum. et §. si forte. Accursius.

y In portionem. non autem in partem cauentis. vt et. §. communi dividendum. l. ſi quis putans. §. ſi damni infecti. sed ſi nullus caueat in possē. omnium fit missio: licet quorundam partes sint maiores: vt. j. e. in stipulatione damni infecti.

z Edes. quas timet casuras propter ruinam vicinarum. Alſo.

* Quero i posito de extractione capillorū q̄ pena sit ali q̄ capilli/ expilare vl barbam alij cui extrahe renō ili fangnis crinevit. et vtco addendo q̄ nouo q̄ pena est. ff. ibiarū parti applicanda rum. ꝛ. xx. ſi. co. iste est ter. aure' in ca. i. §. ſi qs aliquē. § pa i ce teneda in pſi. feu. quē solitariū di cit. ꝛ p pñs vnicū i iure l Roma. fin. ecccclxiij. folio. xx.

‡ Et nō interrē q magistrat' nō teneat de iustitia denegata ſi noluit se ſi romittere etiā requisitus vt p̄ius q̄ ipse teneat ſire p̄tē non adierit cūpotuerit. Bolog.

Ista glo. sing. reputatur ad ſ. q̄ ille d. expectat ſi se ſecūdū decretū mere aliū vt eas p derelicto habere. Solo.

vnius domus plures habeant dispares partes: tamen non pro magnitudine dominij quisqz sz equaliter mittentur omnes in possessionem[a].

☞ Tam pprietario q̃ vsufructuario dz caueri de damno infecto: nec in plus tenetur q̃ si cauisset soli proprietario habẽti pprietatem ⁊ vsumfructũ: quia cuilibet pro suo interest. Pau. de cast.

¶ Et si dominus proprietatis et fructuarius desiderat sibi caueri damni[b] infecti: vterqz audiendus est: nec enim iniuriam sentiet promissor[c]: non plus cuiqz pstaturus q̃ quod eius intersit.

☞ Si damnũ cõtingit ante petitam cautionẽ dominus nõ tenetur si omnia que iacent pro derelicto habet. Bar.

Gaius. Lex. vj.

E Venit vt nõnunq̃[d] damno dato nulla nobis competat actio non interposita antea cautione[e]: veluti si vicini edes ruinose in meas edes ceciderit adeo vt plerisqz placuerit nec cogi quidez eũ posse vt rudera[f] tollatur: si modo omnia[g] que iaceant pro derelicto habeat.†

☞ Illud edictum fit hic contra non admittentem ⁊ contra cõtumacem. h. d. B. Hec lex diuiditur in septem partes. Prima in principio. Secũda ibi: si ↄtrouersia. Tertia ibi: de eo ope. Quarta ibi: eum cui ita. Quinta ibi: eum cui⁹. Sexta ibi: in eũ. Septima ibi: eius rei. et in principio suo sic summatur. A quo petitur cautio damni infecti suo noĩe sufficit q̃ pmittat: si vero alieno nomine a se petatur dz satisdare: ⁊ qui caueri sibi petit debet de calũnia iurare. Secũda sic summatur vt libẽter fideiussoribus paratur exceptio si postea appa ret dominuz esse qui satisdedit. Tertia sic. Etiam de opere quod est i loco publico potest peti cautio dãni ĩfecti. Quarta sic: cui non cauetur mittitur in possessionem eius rei. Quinta sic: ex iusta causa iubetur missus in possessionem ex secũdo decreto possidere. Sexta sic: qui nõ cauet de damno infecto nec permittit ire in possessionem conuenitur actiõe in factũ ⁊ tñ post dãnũ datum pstet quãtũ pstaret si cauisset. Septima sic: missus in possessionẽ ex pmo decreto dz alteri petẽti cauere de damno ĩfecto: al's mitteretur dominus in possessionẽ cuz primo. h. d. vsqz ad. §. hoc edictum.

Ulpianus. Lex. vij.

P Retor ait[h] damni infecti suo nomine[i] promitti[k] alieno[l] satisdari iubebo ei qui iurauerit non calumnie causa id se[m] postulare eũve[n] cuius[o] nomine aget postulaturum fuisse[p] in eam diem quam causa cognita statuero[q].

¶ Si controuersia erit dominus sit[r] necne q cauebit[s] sub exceptione[t] satisdare iubebo.

☞ Missus ex eo nõ possidet: sed simul cum possessore possessionez detinet. Pau. de castro.

¶ De eo opere[v] qd in flumine publico ripave ei⁹ fiet i annos decẽ[x]

a ¶ Possessionem. hoc ex decreto primo. ex secũdo autem hoc foret iniquum. ⁊ sic intelligo in primo decreto. j. eo. si finita. §. non autem. licz sit contra. §. si ante. in eadem. l. ibi: sed si expones. nam si ad damnuz agatur ex stipulatione pro rata fiet damni restitutio: + vt. j. proxi. §. ⁊ arg. C. de bo. auc. iu. pos. l. fina. §. j. ibi: quia et sm debita ⁊c. ⁊ est argu. s. ti. j. stipulatio. §. fin. ⁊. j. de solu. in his. §. si vero. ⁊. j. de ope. liber. l. vt iurisiurãdi. §. fi. Sed si equaliter sint missi ⁊ postea expulsi: an equaliter agant actione in factũ? Rñ. B. sic. Sed Jo. ⁊ Py. contra: sed p rata damni.

+ Ista glo. est va ⁊ cõiter approbata p bar. et alios sm alex. d imo. hic.

b ¶ Dãni. ab extraneo: si autẽ inuicẽ: dic vt. j. eo. l. inter fructuarium. Acc.

c ¶ Promissor. si vtriqz promittat. et sic est. s. vt le. no. ca. l. sed ⁊ ipsis. ⁊. l. si duo. Accur.

E Venit. ¶ Casus. Aliquãdo euenit vt damnum mihi detur: ⁊ tamen nõ habeã actionem vt in hoc exẽplo: cũ domus tua minaret mee domui ruinam: ⁊ ego tãq̃ negligẽs nõ petij mihi caueri cum possem: ⁊ tãdẽ domus tua cecidit supra meã: nõ teneris mihi damnum emendare: immo nec rudera que ceciderunt supra meam cogeris tollere si vis ea habere p derelicto. Fran. acc.

d ¶ Nõnunq̃. sed multotiens.

e ¶ Cautione. scilicet per negligentiam non interposita vel nõ petita alioquin dat actio: vt. j. l. proxi. in fi. ⁊. l. seqn. sm Jr. vbi plene dices. Sed nec stipulatione interposita pro omni dãno dato agi potest: quia non pro fortuito vel soli naturali vitio: vt. j. e. l. fluminum. §. vitium. et. §. hec stipulatio. Accursius.

† Adde qñ dicatur res haberi p derelicta. Ja. rebuffi. in. l. si rõ. nume. iiij. ⁊ ibi no. in apostill. ad cuz. in p̃. de furto inquestari. C. de naufra. lib. x ⁊ ibi no per alex. in l. interdum. §. qd ex naufragio. s. de acq. pos.

f ¶ Rudera. id est fragmenta que cadunt.

g ¶ Omnia. secus si partem tñ: vt. j. l. pxi. §. penul.

P Retor ait. ¶ Casus. Si aliquis velit promittere de damno infecto: si suo nomine hoc facit: debet cauere absqz fideiussore: si alieno debet satisdare. Secundo dicit q̃ ille qui petit caueri: si suo nomine debet iurare non animo calumniandi se petere satisdationem: si alieno petat debet iurare non calumniandi animo postulaturum fuisse eum cuius nomine petit. Tertio dicit. pone q̃ dubium sit suo nomine velit pmittere vel nõ: q2 nõ apparet sit dominus vel nõ: tunc in dubio debet satisdare h̃ modo: vt si apparebit domin⁹: fideiussores dati nõ teneantur. ¶ De eo opere. Si opus fiat in ripa fluminis: ex quo timeatur dãnuz alijs ibi prope morantibus: vel in flumine nauigantibus: debet ille qui facit opus satisdare de damno qd accidet ex vitio istius operis infra decem annos. ¶ Eum cui. Ille qui habet domum ruinosam ⁊ non cauit de damno infecto vicino pretor ait vicinum mitti in possessionez ex primo decreto: ⁊ si adhuc ille differat/mittam ex secundo. Secundo dicit. pone q̃ nec vult cauere nec patitur me intrare possessionem de iussu pretoris vel alterius magistratus: dat pretor mihi actio. in factum ad omne id quod consequerer si cauisset mihi de damno infecto. ¶ Eius rei. Habes domum ruinosam: et petij mihi caueri de damno infecto: et quia nõ cauebas missus sum in posses. ex primo decreto. deinde venit titius extraneus et petit a me sibi caueri nomine istius dom⁹ in cuius possessio. sum: si ego nolo cauere: ⁊ ipse mittendus erit mecũ in posses. istius domus ruinose.

¶ Hoc edictum. Nunc loquitur Ulpianus et dicit: apparet ex verbis edicti: q̃ pretor voluit prospicere tantum de damno futuro non preterito: ⁊ sic differt hoc edictum a ceteris actio. que dantur pro damno dato nõ futuro vt in actio. l. aquil. et pluribus alijs: si autem esset damnum iam datum: vt quia domus tua corruisset supra meam anteq̃ peterem caueri nunq̃ debes cogi ammodo mihi caueri de damno: cum si velis rudera habere pro derelicto sufficiat et liberaris: et adducit simile. Naz sicut si animalia alicuius dant damnum alicui non tenetur dominus vltra dationem eorum: multomagis si res inanimata vt domus dat dãnum: non tenetur dominus eius vltra dationẽ ruderum pro noxa. Sed pone q̃ ipse velit rudera sua tollere/nõ permittã nisi omnia rudera tam bona q̃ mala tollat ⁊ caueat de damno futuro quod in meo i remotione ruderum: et etiam caueat de damno pterito. Ultimo dicit q̃ in casu datur mihi actio. p quaz cogam vt vel tollat rudera: vel dimittat ea cũ domo destructa pro derelicto: vt si ego impeditus iusta de causa non petieram mihi cauere. Ultimo iulian⁹ loquitur corrigens vltimum dictum: ⁊ dicit q̃ quando nõ fui negligẽs: sed iusta causa impeditus: non petij mihi caueri: agam ad totum damnum emendandum id est vt caueat mihi de damno preterito et etiam de futuro si quod timeo: ⁊ adducit rationẽ et hoc dicit cum. l. sequẽ. ⁊ in prin. se. Franciscus. accursius.

h ¶ Pretor ait. tractatuz est supra de primo capite huius edicti: scilicet coram quo petenda sit cautio damni ĩfecti: ⁊ a quo: quia a domino si est presens: alioquin denunciãdum est domui. modo sequitur de secundo capite circa quod q2 pretor fecit suum edictum ponuntur eius verba.

i ¶ Suo nomine. siue sit sua res siue nõ: dummodo pro suo iure caueat: vt j. eodem. l. qui bona. §. j. Accursius.

k ¶ Promitti. scilz a possidente.

l ¶ Alieno. vt procuratorio: vel quia fructuarius vel similis est qui q̃si alieno nomine caueat: vt. j. l. hoc amplius. §. quesitum. ⁊. §. seq. ⁊ hec expediũtur. j. vsqz ad. l. qui bona. §. qui dãni. Sed ↄtra. s. ti. j. l. nõ soluz. §. si cum iure. Solu. vt ibi. Accur.

m ¶ Id se. cum suo nomine postulat.

n ¶ Eumve. procuratorem.

o ¶ Cuius. domini.

p ¶ Fuisse. Cum alieno. ⁊ hoc expeditur vsqz ad. §. fina. in. l. qui bona. Sed in hoc est cõtra. C. de iuramen. calum. l. ij. §. si autem. vbi dicit pcuratorem non iurare. Solu. sm Johan. et Py. speciale est hic. Uel verius hic corrigitur. Item opponitur: hic compellitur anceps periuriuz subire pro alio: ⁊ sic est contra. s. de in litem iuran. l. videamus. Item de alieno facto iurare compellitur. et sic est contra. s. rerum amota. marcellus. Solu. hic de credulitate: ibi affectionis et veritatis est iuramentũ. Additio. Dic sm Paulum de castro: ⁊ Jaco. de rauen. q̃ nõ obstant ista iura: quia sicut ibi non compellitur iurare: ita nec hic: sed si non iurat sibi non cauebitur.

q ¶ Statuero. Hoc expeditur in. l. qui bona. §. fina. ⁊. l. sequẽti. in principio. Sed an magistratus municipales possunt statuere. ‡ Py. non: alij q̃ sic: vt. s. eodem. l. j. et. l. iiij. in principio. et dixi plene in. §. duas.

‡ Adde de hac. q. no. I. l. ij. ff. de iuris. om. iu. ⁊ I. l. magĩstratibus. e. ti. de q̃ plene per rapha. pau. ⁊ alex. i. l. j. s. si qs ius di. nõ obtẽ.

r ¶ Dominus sit. a quo exigo mihi caueri: vt. j. e. l. si proprietarius. §. fi. alij dicunt: ego qui exigo caueri: qd nõ placet.

s ¶ Cauebit. nomine ruinose domus.

t ¶ Sub exceptione. vt si dominus est qui satisdat: fideiussores habent excep. vt. j. e. qui vias. §. j.

v ¶ De eo opere. Hoc expeditur. j. eo. si finita. §. deinde ait pretor vsqz ad. §. ex hoc edicto. ⁊ dic opere id est damno quod ex ope fiat. vt. j. e. tit. si finita. §. notãdum. in fi. vt quia minatur ruinaz nauigãtibus. vel his quia iuxta flumẽ suas habẽt edes. ⁊ facit. j. de pto. stipu. l. j. §. itẽ ex causa. ⁊ de rebus du. l. verum est.

x ¶ In annos decẽ. ⁊ sic hic specificatur tẽpus a ptore mortuo: sz cur nõ tollitur omnino opus? Respõ. q2 principe vel senatu permittẽte factum est: vel nõ impediebatur tempore extructionis nauigiũ. vt. j. de flu. l. j. j. respõ. ⁊. §. penul. ⁊. l. ij.

Nõ cauebitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non canebitur de damno infecto.
b ¶ Postulabit. subaudi ille a. s. er decreto prio: ꝛ expeditur hec pars. s. e. l. finita. §. ex b edicto. vsq; ad. §. fi.
c ¶ Possidere. ex secundo decreto.
d ¶ Iudicium. scilicet in factum: ꝛ exponit hec pars. s. e. l. si finita. §. fi. ꝛ l. seq. ꝛ seq. vsq; ad. §. fi. sed abinde leges iuris consultorum mixtim respiciunt predicta.
e ¶ Ea re. i. dano.
f ¶ Eusve. s. magistatus.
g ¶ De ea re. id est super ea re ex qua timetur dānum.
h ¶ Que. scilicet iurisdictio.
i ¶ In ea re. i. in ea causa vt caueri debeat.
k ¶ Eius. adhuc sunt pretoris verba.
l ¶ Misero. ex primo decreto.
m ¶ Ab eo. s. dño.
n ¶ Possessione. q; non dum erat repulsus.
o ¶ Eum, petentē secūdo caueri. Accur.
p ¶ Nō satisfadabitur. cui dam secundo petenti.
q ¶ Simul. vt. s. eodē. l. si finita. §. si plures. et. §. si ante. Si autem ex secundo decreto prio effet missus: sed missus primo ex primo et secūdo decreto. Secūdo nō caueat solus secūdus missus ex primo ꝛ ex secundo decreto erit dominus: vt. s. eo. si finita. §. quod si iam prior. ꝛ §. si vero iam.
r ¶ Jubebo. cum primo in possessionem misso.
s ¶ Hoc edictum. nūc incipit vlpianus.
t ¶ Nondum factus. sicut et actio aque plu. arcēde. vt. s. tit. i. attheius. §. in hoc iudicium.
v ¶ Actiones. que pro dāno competant: sed ꝛ quelibet pro eo quod iam debetur competit non pro futuro: vt. s. de iudi. l. nō quēadmodum.
x ¶ Pertinent. in hoc differt ab alijs actionib⁹. Accursius.
y ¶ Aquilie actiōe. nisi in casu vbi agitur pro futuro: vt. s. ad le. aquil. l. in lege aquil. si deletum. al's delictum que est ꝑtra: vel ibi deletio erat presens sed futurum damnum.
z ¶ Et alijs. vt in act. fur. sed ibi imp⁹ prie damnum: quia spectat ad penam ꝛ de pauperie ꝛ in factum: et de dolo et in omnibus que ex delictis dantur. Accursius.
a ¶ Facto. scz refarciendo.
b ¶ Cauetur. Et animo do caueat: cū liceat habere p derelicto: ꝛ hoc p̄bat: cū enim ꝛc. officio eīs iudicis quandoq; cauetur: vt. s. ea. l. §. nec solum. ꝛ. l. hoc amplius. s. fi. ꝛ. §. ita demū. in fi.
c ¶ Animalia. rationabilia ꝛ irrationabilia.
d ¶ Dedamus. vt ꝛ. s. si quadrupes. pau. fe. di. l. §. in prin. ꝛ insti. de noxa. in princi. non tamen nox est in obligatione/sed in solutione: vt. j. de re iudi. l. miles. §. decem.
e ¶ Multomagis. ꝛ in hoc cōuenit cum noralibus.
f ¶ Onerare. sic. §. de nego. gest. sed an vltro. §. is autem. ꝛ. §. de vsufru. l. cum vsufructuarius.
g ¶ Animales. vt ferui.
h ¶ Ipse extent per. quod videbatur ꝙ insolidum teneretur: et ideo dixit. §. multomagis.
i ¶ Unde. cum istud edictum respiciat damna futura si damnuz datum est vnde queritur ꝛc.
k ¶ Rudera. vocat rudera materiam fractam vel dissolutam.

satisdare iubebo. ¶ Cū cui ita non caucbitur[n] in possessionem ci⁹ rei cuius nomine vt caueatur postulabitur[o] recte. ¶ Eum cuius causa iusta esse videbitur etiam possi derc[c] iubebo. ¶ Jn cum qui neqꝫ caueri it neqꝫ i possessiōe esse: neqꝫ possidere passus erit: iudicium[d] dabo: vt tantū prestet quantū prestare cum opo:teret si de ea re[e] ex decreto meo eiusve[f] cuius de ea re[g] iurisditio fuit que[h] in ea re[i] est cautum fuiffet. ¶ Eius[k] rei nomine in cuius possessionem misero[l] si ab eo[m] qui in possessiōe[n] erit dāni infecti nomine nō satisdabitur: eum[o] cui non satisdabitur[p] simul[q] in possessione esse iubebo[r].

¶ Hoc edictum pertinet ad futura dāna non ad presentia: ꝛ habet causam quasi noxalem p̄ damno preterito actione in factum vel interdicto de tollēdis ruderibus succurritur. b. d. Bar.

¶ Hoc edictum[s] prospicit dānum nondum factum[t]: cum cetere actiones[v] ad damna que contigerunt spectenda pertineant[x]: veluti legis aquilie[y] actiōe et alijs[z]. De damno vero facto[a] nihil hoc edicto cauetur[b]: cum enīz animalia[c] que noxam commiscrunt: non vltra nos solcāt onerare: ꝫ vt nos re ea dedamus[d]: multomagis[e] ea que anima carent vltra nos non debent onerare[f]: presertim cū res quidem animales[g] que dānum dederint ipse extent[h]: edes autem si sua ruina dāmnū dederūt deficrint extare.

¶ Si ille cuius domus ruit ꝛ damnum vicino dedit ante prestitam cautionem vel habitam p̄ prestita velit rudera tollere inuito eo cui dammum datum est: potest hoc facere dummodo tria faciat scilicet ꝙ omnia tollat etiam inutilia: ꝛ ꝙ caueat de dāno futuro quod potest contingere ex ablatio: ꝛ etiam de preterito iaz facto ex ruina: sed si non curat ea tollere: et ille qui dammum recepit vellet vt tollantur agere potest interdicto de ruderibus tol endis/ vt tollantur vel pro derelictis habeantur: et hoc secundo casu si vult dimittere cogitur etiam dimittere totas edes etiam in parte que non cecidit si aduersarius nō fuit negligens cautionem petere/sed fuit impeditus: in primo vero casu si vult tollere cogitur etiam dammum iam factuz emendare. hoc dicit ¶ Paulus de castro.

¶ Unde[t] qucritur † si anteꝫ caueretur edes deciderint: neqꝫ dominus velit rudera[k] egerere[l] eaꝫ derelinquat: an fit aliqua adquerfus eum actio[m]. et Julian⁹ consultus[n] si priuſqꝫ damni infecti sti pulatio iterponeretur edes vitio sc corruissent: quid facere deberet is vicinus in cuius edes rudera decidissent / vt damnum sarciretur. Respond. si cidum dominus que deciderunt vellet tollere non aliter permittendum ꝫ vt omnia[o] id est et que inutilia sunt auferret. ¶ Nec solum de futuro[p] sed etiam de preterito damno caueri eum debere[q]. Qz si dominus edium que deciderunt nihil facit[r] interdictum[s] reddendum ei in cuius edes[t] rudera decidissent per quod vicin⁹ compelletur aut tollere/aut totas edes pro derelicto habere[v].

Gaius. Lcr. viij.

Quod[x] forte tunc recte dicetur[y] cum non ipsius[z] negligētia[a] sed propter aliquod impedimentum[b] sibi non prospexit.

Ulpianus.

Hoc amplius Jul. ait posse

l ¶ Egerere. al's legere/ꝛ al's ejicere.
m ¶ Eum actio. vt ei caueat cū cautioni nō sit locus vt dixi.
n ¶ Consultus. i. interrogatus.
o ¶ Qz vt omnia. sic. j. hoc amplius. §. alphenus. in fi. §. ꝛ. §. de procur. l. in cause. Accursius.
p ¶ Nec solum de futuro. quod posset cōtingere in ruderum ablatione.
q ¶ Edebere. non per edictum: sed officio iudicis. vt. §. §. hoc edictum. Accursius.
r ¶ Nihil facit. id est neqꝫ rudera tollit nec de damno cauet infecto.
s ¶ Interdicti. cuius nomen nō habem⁹ fm. B. et Johā. et ideo appellatur interdictum de tollendis ruderibus vel act. in factum: vt insti. de interdic. §. finali. sed. R. dicit interdictū de damno infecto licet de preterito caueatur: mirime quando dominus vult tollere rudera siue ratem: vt. j. de incē. l. ratis. et. j. l. §. amplius. §. neratius. ꝛ facit ad hoc. j. ne quid in loco pub. l. ij. §. si ex fundo. et §. ad exhiben. l. celsus. §. §z si ratis. et. j. ne vis fiat ei. l. fina.
t ¶ Edes. id est edium rudera: ꝛ immo ipsas edes destructas.
v ¶ Habere. §z hoc. j. cotrigitur vel determinat.
x ¶ Quod. quod. §. dictum est.
y ¶ Dicetur. Ut cogatur omia tollere vel edes pro derelicto habere.
z ¶ Ipsius. scilicet ꝙ passus est damnum propter ruinam aduerse domus cum fuit negligens in pretendo cautionem.
a ¶ Negligentia. si autem fuit negligens non agit. Sed ille tollens non permittitur nisi omnia tollat/ꝛ de damno etiā preterito caueat: vt. §. co. l. prox. §. penulti. et facit j. eodem. l. si finita. §. elegāter. ꝛ. l. cum pollniaſ sem. ij. resp̄. d.
b ¶ Impedimentū. tempꝛis: presens vel absens causa reipubli. fuit.

Hoc amplius. ¶ Casus huius princi. fuit continuatus casui precedentis.

¶ De his autem. Si flumen apportauit rem meam in domū vel agrū tuum habeo interdictum: ne vis fiat mihi apportare volenti rem meā: dum tamen prius caueam de damno infecto. Secundo dicit si flumen cruſtam fundi tui in meum fundum portauerit: tu potes petere vt liceat tibi tollere dum tamen caueas de damno infecto: ꝛ hec vera quādo omnia tollere vis. Item hoc est verum si cruſta tui fundi non coalluit: et sic est facta vna cum mea: tunc non posses petere vt liceat tibi tollere. Idez de arbore fundi tui si flumen portauerit in meum. naz si non coaluit pe tere potes: alioquin non. Ultimo reuertitur ad id quod dicti est de cruſta. nam dixit si coaluit non potes petere. Sed nunquid ego potero age re contra te vt nō fit tibi licitū sic habere cruſtam tuam supra meam: eo casu quando coaluit: certe non. quia mea facta est.
¶ Neratius. Manis tua que erat in flumine delata est in meum agrum. tu vis agere interdicto: ne vis fiat tibi exportare volenti: certe potes: dum tamen prius caueas de damno si quod habuit emendar. do. Et sic fm hoc videtur contra in eo quod dixit supra alphenus contra: scd solue vt ibi in glosa.
¶ Quesitum. Titius habet superficiem: sempronius habet proprietatem soli: ꝛ innatur ruinam: queritur an superficiarius debet satisda-

† Circa hunc. §. intellectū scribē tes b plenā non habuerūt intelligētiā: ideo ruaduerte ad ea q̄ dicūtur l nouiſſi. interpre. Bolog.

re an promittere: et certe dicitur q si a domino soli petatur promissio / ipse debet promittere absq fideiussore: et de vitio soli et edificij. Si vero petatur a superficiario nõe iuris sui: tũc ipse dõs satisfare de vtroq. nam si superficiarius nolit promittere pro domino soli cum ab eo petatur satisfare: coqs nomine alieno promittere: tunc aduersarius qui petebat caueri est mittendus in possessionem. Idez dicit in fructuario ⁊ ppiet̃ario. naz proprietarius debet promittere absq fideiussore: si ab eo petat cautio si autem a fructuario petatur: ipse debet satisfare. si autem nolit cautionere tunc postulans erit mittendus in possessionem iuris vtriusq: si vero nõ reficit domũ in qua habet vsumfructum: cuz ad eum pertineret refectio/vt quia parua erat/ dominus ppietatis posset eum repellere ab vsufructu. Frã. accur.

¶ Hoc ãplius. Leo q di ctum est in l. pretor. in fi. ⁊. l. quod ⁊ ita . vel corrigit vt prima parte gl. vel addit vt secũda parte bu ius glo. nõ solum. ibi: potest tamen ⁊c.

a ¶ Compellẽdum. Per officiũ iudicis : vel act. in factum subsidiaria. nam quotiens ⁊c. vt. s. de pe scrip. ver. quotiens.

b ¶ De preterito. non solum vt tollat rudera. naz non loquitur ad differentiam futuri: quia hoc nõ est futurus/ quod iam factum est: potest tamen dici q etiaz ad differentiã futuri loquatur: quia adhuc dari potest in rebus quibusdam que adhuc lesẽ nõ sunt: vt. s. l. pretor. ¶. nec solum de futuro. Also. patet ergo q nõ liberatur tollendo rudera: z sic fm primã expositionem corrigit iulia. quod est. s. eo. pretor. in fi.

c ¶ Re integra. i. si domus non ruisset.

d ¶ Post habitum. in casu impedimenti: q non fuit negligens/ sed impedit. arg. 3. C. de actio. ⁊ obli. sicut. Additio. Dies fm Alex. de imo. q ibi loquitur de obligatiõe que spõte venie bat cõtrahenda a prin. ideo tũc succedit q re integra nõ cogitur quis se obligare: sed si se obligauit et fres desijt esse integra cogitur obseruare: hic vero loquitur in obligatiõe que ontur circa voluntatem ex legis dispositiõe: ideo dz idẽ statui ex positacto prout re integra qñ aliquid iputandũ nõ est: vt q interuenit impedimentum necessarium.

e ¶ Integra. q: adhuc restat aliquid de edificio: alia pars cecidit vt salue tur glo. R. fortassis ⁊c. vel aliter salua. R. quod re integra ⁊c. scs vt cauebatur de futuro: hic post ruinã prestabitur. f. vt caueatur de futuro. Sz quare nõ de preterito. vt in prin. j. rñ. R. fortassis ⁊c. sed fm primã expositionem dic post ruinam. i. ruinatam.

f ¶ Damno infecto. fortassis qñ talis est iudex qui nõ habet se intromittere de pterito damno. sed si habet et fieret cautio de vtroq vel non spectat ad eum nisi vt iuri seruiat. f. edicti: quod de futuro tm̃ dicit: sed sine hac glo. A. planus est textus.

g ¶ Quas nõ defendit. hic igitur vbi damnũ est factũ ⁊ de damno facto cautio ⁊ rudera tollet: aut caret dit eibus. Also.

h ¶ Angustias. que debent forte et nocere si se angustiauerint. vt. s. si gs cau. l. ij. ¶. si quis tamen. Et quia circa hoc sunt diuersa iura distingue: aut fiunt ante postulationẽ aut post. si ante/ aut fiunt negligens: z tũc seruagq̃ est. s. eo. cuenit/ aut nõ/ z tunc qñ est. s. eo. pretor. in fi. ⁊. l. seq. ⁊ hic. Si post/ aut ante decretum ⁊ tunc seruagq̃ est. j. eo. l. si finita. ¶. elegan ter . aut post decretum: et tunc seruagq̃ quod est. j. eo. l. cum postulassem. ⁊ l. si finita. ¶. illud. ⁊. ¶. si iam ruerint.

i ¶ De bis . supradictum est de dãnis que dantur ab edibus vicinis hic de aliis damnis que alio modo dantur.

k ¶ Autem. hec dictio inuitat aliud iuris + quod est verum : quia supra cauetur de preterito: sed fallit in isto.

l ¶ Interdictum. de damno infecto: vel actione in factum.

m ¶ Dari posslt. reposcenti delata.

n ¶ Interdictum. quod est. s. l. pretor. in fi. quod nõ placet: quia illud datur damnũ passo: sed est nec vis fiat ei exportare volenti: vt hic. et. s. ad exhiben. thesaurus. non autem vti possidetis cuz possessionem amiserit: vt j. de acqui. possef. q vniuersas. ¶. j. ver. itẽ quod amari.

o ¶ Damni infecti. de infecto ideo dicit: quia de preterito non tenẽtur domini prolapsuram reruz fm trebatium/ et labeonem/ et alphenuz vt hic. ⁊. ¶. pretori. ¶. licet secus sit in edibus que ceciderũt: vt. s. ea. l. in prin. et ideo ponitur. s. cõiunctio aduersatiua de his autẽ ⁊c. ⁊ est ratio : quia domino vitiose dom̃ imputatur quod fua diligẽtia casum nõ preuidebat quem imminere videbat : impetũ vero fluminis quis preuidere non pot̃ neratius autem ides in vtriusq; statuit. vt. j. eo. l. neratius. vel loquitur neratius in speciali casu quando dominus potuit preuidere ligando nauem funibus et alijs modis. et facit. s. si cer. pe. si quis nec. ¶. fi.

p ¶ Judiciuz. per officiũ iudicis. Accur.

q ¶ Infecto. als infecto/ alias tam facto : et prima bona.

r ¶ Detentur. interdicto ne vis fiat ei. vt. s. pr. ¶.

s ¶ Ante sensi . ante scilicet iudicium acceptum : nam non pertinet ad iudicis officiũ: vt. s. de edili. edic. l. ediles. ¶. item sciendum. Accur.

t ¶ Non contineri. fm alphenum/ fed male: vt. j. eodẽ. l. neratius. Also. vel illud intellige. vt diri. s. ¶. prori. Vel dic non contineri vt damnum estimetur : sed debet iubere de eo caueri : et sic non obstat neratius fm Jo. All. et. A.

v ¶ Actionem. i. interdictum ne vis fiat.

x ¶ Omnia. vt ⁊. s. l. pretor. ¶. vnde queritur.

y ¶ Vendicari a te. als ea als a te. ⁊ facit. j. de acquiren. re. domi. fed si ex tabulis meis. ¶. arbor. ⁊. l. adeo. ¶. j. ⁊ insti. de rerum diui. ¶. preterea qõ per alluuionem. ⁊ diri. s. de rei ven. si frumentum. als pompo. scribit. si frumentum. ¶. de arbore.

z ¶ Neratius autem. habuimus. s. de duplici damno. f. edium. ⁊ de dãnio facto per vim fluminis. ⁊ de tertio. f. dato per crustam : sequitur de quarto modo dandi damnum. Accur.

a ¶ Scribit. contradicens alpheno fm Also. Vel aliter vt dixi in. ¶. alphenus. Accursius.

b ¶ Tibi. agenti interdicto ne vis fiat tibi.

c ¶ Caueris. Per officium solo non ex edicto . vt. s. eod. l. pretor. ¶. hoc edictum. ⁊ facit. j. de incen. l. ratis. ⁊. s. ad exhiben. l. celsus. ¶. ij si ratis. ⁊ arg. j. ti. j. quaq̃. ¶. j.

d ¶ Quesitum est. Supra dictum est q si ille a quo petitur cautio si dominus tenetur ꝓmittere si non sit dominus satisfidare. Circa predicta fortmatur talis questio: si solum ⁊c.

e ¶ Dominum. scs soli.

f ¶ De soli ⁊ edificij vitio. simul sed ⁊ de singulis per se tenetur nisi in casu: vt. j. eo. flumnũ. ¶. fi. ⁊. ¶. vicinum. ⁊. ¶. seq. Also. ⁊ facit. l. fluminũ. in prin. ⁊. l. si finita. ¶. notandum.

g ¶ De vtroq. si nomie dñi absentis a quo petitur cautio velit caueri: si vero a superficiario peteretur q suo nomie cõueniretur repromitteret. vt. j. eo. qui bona. ¶. j. Also. ⁊. l. damni infecti. ¶. vtruz. que sunt contra. vel solue fm. R. vt dixam in. 2. l. qui bona. ¶. j. Also.

h ¶ Vicinum. qui postulat sibi caueri.

i ¶ Mittendum esse. ex primo decreto: ex secundo vero nõ iubetur possidere ex ꝛtumacia superficiarij sicut nec ex fructuarij vel creditoris cõtumacia:

bar. l. l. maritꝰ. ¶. ffi. j. ad l. iul. de adul. ⁊ in. l. translgere. C. de trãsac.

f Etrõ ẽ qr supficiariꝰ dr naturaliꝰ possidere. Ita not. gl. l. l. ij. in ver. nõ ambigitur. C. de rei vẽ bar. in. l. si duo. ¶. cesserus. s. vti possi. ⁊ spe. l tit. de loca. ¶. vꝰ. ¶. xlvj

Nam patur aduersatiue. not.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

tumacia: vel emphitecote: sed suo iure carebit. vt. ſ. eo. ſi finita. §. ité que ritur. ꝛ. §. ſi ve vectigalibus. ꝛ. ſ. priori. §.

a ¶ Celſus. in ſto. §. cum. l. ſeq. ponitur caſus ſilis ſuperiori. Idem enim fructuario dicit quod in ſuperficiario dixit: ꝛ ideo contraria ibi ſigna ta. ſ. eo. qui bona. §. i. ꝛ. l. damni. §. vtrum. ſigna hic eodez modo: ꝛ ſolue vt modo dixi.

b ¶ Cauendum. titia non ſatisdante.

c ¶ Utifrui phibebit. ſ. l. priori. et. ſ. eo. ſi finita. §. item queritur. ꝛ. §. de nora. ſi ex duobus. §. ſi plures. ꝛ. ſ. eo. l. ſi proprietarius. Accur.

d ¶ Non reficit. cū ad euz pertinet refectio: qz modica erat. nam ſi ad eum non pertineret ꝛ dominus refeciſſet: non poſſet fructuarium prohibere vti: vt. §. de vſufruc. l. vſufructu legato. §. ſi. ꝛ. l. bacterius. et. ſ. eo. ſi finita. §. ſi quis damni. ꝛ. C. de vſufruc. l. cum.

e ¶ Ergo. loc⁹ a pari. naz ſicut onus refectionis ita ꝛ onus cautionis ad eos pertinet. Accur.

f ¶ Debet. i. pōt. ſic. ſ. an per alium cauſa ap. l. ſi.

¶ Cauſa. ¶ Titius habet prædiates: ſeius vſumfructum domus ſi dom⁹ ita minatur ruinam: ꝛ vicinus poſtulet ſibi cauere: ſi petat a proprietario ds inſolidum cauere. Idez ſi petat a fructuario. naz debet inſolidum ſatisdare: et niſi ſic fiat mittetur vicinus in poſſeſſionem. Secūdo dicit pone q̄ proprietarius. pmiſit de dāno infecto: debet fructuarius cauere ei: et niſi faciat ds ei denegari vſufruct⁹. Tertio dicit q̄ fructuarius ſatisfecit vicino: et cum domus dediſſet damnum emendauit fructuarius inſolidum ſi proprietarius ei non cōferat: debet fructuarius mitti in poſſeſſion⁹ proprietarius ꝛ ex decreto ſecūdo erit ds. Fran. accur.

g ¶ Mitti oportet. in totum vtroq; contumacie exiſtente: ſed ſi altero tūc in eius iure. vt no. §. l. priori. §. queſitum.

h ¶ Denegandam. qui non laborat non manducet. vt. §. de nora. l. ſi ex duobus. §. ſi.

i ¶ Preſtiterit. ex ſatisfactione preſtita conuentus.

k ¶ Ad eum. ſcz fructuarium. Accur.

l ¶ Oportet. ex ſecundo decreto: primū tamen precedere oportet. ꝛ hoc ſi dominus ei non conferat: vt. ſ. eo. ſi proprietarius. Sed quomodo conſtat cū ſit finitus v ſufru. interitu rei: vt inſti. de vſufru. §. pe. Reſpō. nō tota perūt vel ruit ſed pars.

Quid de creditore. ¶ Cauſa Si titius habet domum ſibi obligatam: ꝛ illa domus minatur ruinam et petat vicinus a titio ſibi caueri de dāno infecto: queritur an titius debeat ſatisdare ꝛ promittere abſqz fideiuſſoribus: ꝛ non reſpōdet: tu tamen reſpondeas ꝛ dicas q̄ debet ſatisdare. Secundo dicit econtra: pone q̄ titius petat a vicino qui habet domum ruinoſam ſibi caueri cum timeat dāmū in domo quam habet pignori: nunquid audif: ꝛ certe Marcellus dixit q̄ non audif: et ſi cauereť inutiliter cauerī. Idem dicebat ꝛ in eo qui emit domum a non domino vt non ſit ei cauendum: attamen vlpianus corrigit dicēs q̄ creditori eſt cauendum. Fran. accur.

m ¶ Debebit. huic queſtioni non reſpondet hic: ſed dic q̄ debet ſatisdare. vt. ſ. eo. ſi finita. §. ſi qua. ꝛ. §. ſeq. illud tamen intellige vt no. §. eo. l. hoc amplius. §. queſitum.

n ¶ Latere. alis genere: ꝛ alis latere.

o ¶ Ait marcellus. ꝛ male.

p ¶ Cauendum. i. dicendum.

q ¶ Cōmitti ſtipulationem. ait marcellus ꝛ male.

r ¶ Creditori. etiaz re ſibi non tradita: quia ex nudo pacto habet act. by po. vt. §. de pac. ſi tibi. §. de pignore. et argu. ſ. de fur. l. ſi is qui rem. in prin. ſed ſecus in emptore ante traditionem. argu. ſ. de fur. l. cum qui. in prin. ſed poſt caueturi ei fm Bzo. licet videatur contra. ſ. e. qui bona. §. ſed ei qui. ſed ibi exponeš.

¶ Signatarius creditor cogitur ſatisdare ꝛ etiam ei debet cauerī de dāmno infecto. Et iuſſus poſſidere propter cautionez non preſtitam potior eſt pignoratio creditore. b. o. cum. l. ſeq. Jmo.

Vlpianus. Ler. xi.

Quid de creditore dicemus qui pignus accepit vtrum repromittere: quia ius ſuum tuetur an ſatisdare: quia dominꝰ non eſt debebit ⁿ que ſpecies eſt in contrario latere ⁿ apud marcellū agitata: an creditori pignoratitio dāni infecti cauerī debeat: ꝛ ait marcellus ᵒ inutiliter ei cauerī. idemq; etiam de eo cauendum ᵖ qui a non domino emit: nam nec in huius perſona committi ſtipulationem: equiſſimū tamen puto huic proſpiciēdum id eſt creditori ᵖ per ſtipulationem ᵍ.

¶ Juſſus poſſidere per cautionem non preſtitam potior eſt pignoratitio creditore. Alleran.

Paulus. Ler. xii.

HꝪ ſ qui ᵖ pignori rem acceperunt ᵖ potior eſt is cui dāni infecti non cauctur ſi poſſidere ᵖ et per longum tempus rem capere ei permiſſum fuerit ᵍ.

¶ Poſſeſſor bone fidei cauet: non ſatisdat. hoc dic ut Bartolus.

Vlpianus. Ler. xiii.

Qui bona fide a non domino emit videdus eſt nūquid nem Julianus ſcribit: ſed ſi vſufructuarius de ſoli vitio quid preſtiterit ſ: ius dominij ad cū ſ transferri oportet!

¶ Si tritius ſcribit. Si cdiū tuarum vſufructus titie eſt: damni infecti oim reprōmittere aut tiam ſatisdare debere: q̄ ſi in poſſeſſionem miſſus fuerit is cui dāni infecti cauendum ſ fuerit titiam vtifrui ſ prohibebit. Idem ait euz quoq; fructuariū qui nō reficit ᵈ. a domino vtifrui prohibendum: ergo ᵉ et ſi de dāno infecto non cauet dñſqz cōpulſus eſt reprōmitte reprohiberi debet ſ frui.

¶ Idimo ponit quid debeat fieri proprietario vel fructuario non cauenti. Secūdo qualiter ſuccurritur proprietario cauenti contra vſufructuarium. Tertio qualiter vſufructuario ꝛtra ꝓprietarium. Barr. Nam ſi proprietarius non reprōmittat vel fructuarius non caueat mittitur petens in poſſeſſionem. Item ſi vſufructuarius non caueat proprietario qui reprōmiſit repellitur ab vſufructu. Item ſi fructuarius alicui quid preſtitit pro vitio rei proprietarius tenetur ei ꝛferre: alis res remanebit apō fructuarium iure dominij.

Paulus. Ler. x.

Qāuis alienus vſufructus ſit dominum reprōmittere oportere. Caſſius ait: et niſi proprietarius in totum reprōmittat/ vel fructuari⁹ ſatisdet mitti oportet ᵍ cum in poſſeſſionem cui non cauetur: ſed niſi proprietario reprōmittenti vſufructuari⁹ caueat: denegandam ᵏ ei fructus petitio-

s ¶ Sper ſtipulationē. ſcz cū ſatisda. vel ſine ea: parte promittentis vt diſtinguit. §. eo. ꝓtor. i. fñ.

Ho. ¶ Cauſa. Si dom⁹ eſt titio obligata: ꝛ illa domus minatur ruinam: ꝛ ego vicin⁹ petij cauerī de dāno infecto: et nemine volente cauere miſſus fum in poſſeſſionem ammodo ſum potior in poſſeſſiōe q̄ titi⁹: ꝛ reddit rationem. ſ. i. q̄ poſſidere. Fran. accur.

t ¶ Dis. alis bis: alis eis caſus ablatiuus.

v ¶ Qui. l. iſta habet duplicem litterā: alis eo qui pignori ꝛ. ꝛ tunc eſt plana: alis bis: ꝛ tūc eſt ablatiuus pluralis: ꝛ dic tunc acceperint. i. acceperūt.

x ¶ Acceperunt. ex conuentione.

y ¶ Si poſſidere. ſi: id eſt quia. M.

z ¶ Permiſſum fuerit. B verū ſi aliquid poteſt credituri imputari: vt. §. de nora. acti. l. ſi norale. in prin. ꝛ. ſ. eo. ſi finita. §. ſi qua. et. §. item queritur. alis ſecus: vt. ſ. eo. eoz. i pri. ꝛ. §. ſi ex nora. cau. ag. l. ij. §. ſi. fm Bzo. vel fm. M. licet nō poſſit im putari tūpe erit potior: vt. C. ſi aduer. cre. l. i. ꝛ dices. ſ. eo. cū poſtulaſſem. §. i. Bzo. Additio Quere hic Bar. de veritate iſtarum duarum opinionum: et reſponde q̄ aut loqueris ante prælcriptionem completam: et tunc eſt vera opinio Bzo. aut poſt prælcriptionem com

pletam: ꝛ tunc opinio Hug. eſt vera.

Quid de creditore. ¶ Cauſa. Titius emit domum a te non domino bona fide: hec domus minatur ruinam: peto mihi ſatisdari a titio: queritur an debeat ſatisdare vel cauere? dicitur q̄ titius debet cauere abſqz fideiuſſore: fuo enim nomine tūc preſtat. ¶ Bine corporis. Dicitur q̄ ſi petatur cautio dānni infecti a domino domus ruinoſe debet cauere abſqz fideiuſſore: idez ſi petatur ab eo qui habet ſeruitu. in illa domo. nam debet cauere abſqz fideiuſſore q̄ ſuo nomine facit.

¶ Cum inter. Inter domuz ruinoſam ꝛ meam erat domus titij in medio: queritur quis debeat mihi cauere de damno infecto: ꝛ certe taz dominus domus ruinoſe q̄ etiam titius: ꝛ reddit rationem. ¶ Qui dam. Si aliquis petit ſibi cauerī de damno infecto: debet pri⁹ iurare q̄ nō animo calumniandi petat: item licet verba pretoris non dicant: ſit inſpiciendum an interſit ſua an non: ꝛ cui cauendum ſit: cui non. tamen hoc totum debet inſpicere iudex cotam quo petitur cauerī.

¶ De illo. Locau tibi domum/illa minatur ruinaz. queritur an debeā tibi cauere? Et dicit q̄ non: ꝛ reddit rationē. ¶ Si qs. Duo dicit. Primo ſi quis edificauit domū iurta monumentum ꝛ illicite: quia nō dimiſit ſpacium inter domum ꝛ monumentum lege comprehenſum: non debet ſibi cauerī de damno infecto. Secundo dicit ſi aliqs paſſus eſt iurta domū ſuam fieri monumētum non ſeruato ſpacio lege comprehēſo: ꝛ tādem poſtea petat ſibi cauerī: nō audif. Tertio dicit quidam habet monumentum: prope illud monumentuz titius habet domū ꝛ licite: dom⁹ minatur ruinā/nunquid cauēdum eſt domino monumenti? Dicitur q̄ ſic. ¶ Et ſuperficiarium. Dicit q̄ ſuperficiari⁹ ꝛ fructuari⁹ poſſunt ſi pulari de damno infecto. Scōo dicit. Titius emit domum a non domino petit ſibi cauerī de damno infecto an audiat: ꝛ ſic. ¶ Et dicitur q̄ ſic.

¶ Si quis opus. Cū edificarem domū: nūciaſti mihi nouū opus: tandem cū timeres ne dom⁹ iſta caderet ſupra tuam: petebas tibi cauerī de

damno ifecto/an audiaris: queritur? Et dicitur q sic: ꝛ hoc probat per duo similia. ¶ Si quis qua. Titius habebat domum ruinosaꝫ iurta meam: ꝛ quia non cauit mihi missus sum in possessionem. tandem cum ipse titius haberet aliam domum sanam iurta istam: petijt a me vt sibi cauerem de damno infecto nomine istius domus ruinose: in cuius possessionem missus eraꝫ: queritur an debeã cauere? Et dicitur q nõ: ꝛ reddit rationẽ.

¶ Si quis stipulaturꝰ. Cũ velles mihi promittere de damno infecto iurta mi me animo calũniandi non petere istã cauf. tandem distulisti ꝓmittere: postea er interuallo peto caueri: an iterũ debeo iurare: ꝛ dicitur q sic: ꝛ reddit rationem. ¶ Si alieno. Si peto nolẽ alieno: puta titij mihi caueri de dãno infecto: debeo iurare nõ calumnie cã postulaturã fuisse eum cui⁹ no mine peto pdicta fumtyerra quãdo ille cuius nolẽ peto debet iurare: si ꝛ ipe peteret/ si autem non: vt quia erat patron⁹ vel pares: tunc nec ego qui ei⁹ nolẽ postulo. ¶ Huic stipulationi. In promissione quaꝫ quis facit de dãno infecto debet continẽri dies certa infra quam si damnũ detur quod debeat emendare: ꝛ ea dies debet/statui arbitrio iudicis coꝛã quo petitur caueri: ꝛ inde debebit videre an istud opus quod minatur ruinam sit antiquum et sit magnum: vt sic fit credibile q͡ cito caedat: ꝛ sic paucos dies faciat apponi: ꝛ si ifra istos dies positos in stipulatione non ecciderit potest inde de nouo iterum facere caueri: si autem stipulatio fuit facta sine die: reꝓmittat non etiam satisdet: quod quibusdam videtur[a]: habet autem rationem vt magis reꝓmittat q͡ satisdet: suo enĩ no mine id facit.

☞ Etiam habens seruitutem vel aliud ius in re pto illo iure sufficit q͡ reꝓmittat. b. d. ¶ Dau. de castro.

¶ Siue corporis[b] dominus fuerit qui ius habet (vtputa seruitutem) de damno infecto caueat: puto cũ reꝓmittere debere non satisdare[c]: quia suo nomine[d] id facit non alieno.

☞ Si presens statusꝛ rei tendit ad aliud inspicitur quod euenire potest. b. d. Dar. Vel darius fm Jmo. Etiam domin⁹ domus ruinose cauere tenetur si mediãtibus ruinosis potest domus sua dãnũ inferre.

¶ Quz inter edes meas[e] ꝛ tuas[f] sint alie[g] edes non vitiose: videndum est vtrum solus[h] mihi cauere[i] debeas: an vero et is cui[k] edes non vitiose sunt: an ille solus/an ambo? et magis est vt ambo cauere debeant: quia fieri potest vt edes vitiosẽ in edes non vitiosas incidentes damnum mihi dent[k]: quãuis possit quis dicere[l] non vitio incolumium edium hoc factũ si alie[m] in eas edes[n] incidentes ei damni causam prebuerint. Sed si cum prospicere sibi potuerit dãni infecti cautione non prospexit: merito conuenietur[o].

☞ Ubi damnum timetur de re ad rem petitur cautio damni infecti: secus si de re ad personam. b. d. Bar.

¶ Qui damn[p] infecti sibi caueri postulat: prius[q] de calumnia iurare debet[r]: quisquis ergo[s] iurauerit de calumnia: admittitur ad stipulationem et non inquiretur[t] vtrum interfit eius an non: an vicinas edes habeat: an non habeat: totum tamen hoc iurisditioni pretoꝛie subijciendum est cui ea iudicium sit: cui non. cctera[v] neq; ei qui in meo deambulet: neq; ei qui in meo lauet: vel qui in mea taberna diuertat cauere debet. Vicinis plane inquilinisq; eoruꝫ[x] et inquilinorum vxoribus[y] cauendum esse ait Labeo. itẽ his qui eoꝝ his moꝛantur.

☞ Hoc auxilium est extraordinarium: ideo cessat vbi habet locum ordinarium. hoc dicit Bartolus.

¶ De illo queritur an inquilinis suis dominus edium caucre possit[z]: et sãbinus ait inquilinis non esse cauendum: aut enim ab initio vitiosas edes conduxerunt: et habent quod sibi imputent: aut in vitium edes inciderunt[a]: et possunt ex conducto[b] experiri: que sententia verior est.

☞ Iste. §. habet vnum casum quomodo ei qui sin culpa damnum timet hec cautio non ꝓstatur. Bar. Et. b. d. Cui imputari potest culpa edificij tam cõstructi non prestatur cautio damni infecti. Jmo.

¶ Si quis iurta monumentum edificauerit[c]: vel iurta edificium

n ¶ Edes. sez incolumes.

o ¶ Conuenietur. dominus mediarum. q. d. quia culpa precessit casum: ideo teneatur: vt. §. commo. si vt certo. §. ꝫ interdum. alꝰ non tenetur: vt. j. eo. l. fluminum. §. hec stipulatio. et. §. loca. sed de damno. vel quia etiam sue edes videtur dare damnum: quia propter sui debilitatem alꝰ non potuerunt sustinere que ratio secuda non placet. Sed in quo conuenitur quãdo fuit in culpa? Respõ. ex cautione si ea ꝓmiterat vel ad eam prestandam si non est prestita: vt hic dicit. Vel fm alios: id est quia medius cõuenitur per excep. oppositaꝫ ab eo cuius edes fuere vitiose: quia non tenetur: vt. §. eo. l. euenit. ꝛ est simile cõuenitur. §. de pac. l. tale. vel a vicino cõuenitur: id est ab eo q dãnum passus est cum eius damni causam prestat q͡ due non placent. et facit §. ad le. aquil. l. idem iuris. §. multonez. Sed argumẽ. cõtra. l. ne quid in loco publ. l. y. §. idem la beo. ꝛ. §. plane. ꝛ. §. ad. l. aquil. si ex plagiarijs. §. i cliuo. Addito. Dic fꝫ Bar. post dy. q͡ ibi in. l. lis nõ deprehenditur cui pars quia non potuit pudere ideo denegat actio hic fecus: ideo cõcedit vt no. in. d. §. in cliuo.

p ¶ Qui dãni. quicquid ab illo. §. quesitum vsq; huc dictum est: dictus est ad expositionem illoꝝ verboꝝ pretoꝛ: ait dam ni infecti suo nomine ꝓmitti alienoꝝ satisdari: modo icipit exponere ses quẽtem clausulam. Acc.

q ¶ Dnus. q͡ vicinus cogatur cauere de damno infecto.

r ¶ Jurare debet. sic. §. titu. j. de pupillo. §. qui opus. ꝛ. §. de eden. si qs. §. exigitur. ꝛ. C. de iura. calũ. l. i. ꝛ. j. de actio. ꝛ obli. l. actionis verbo. Accur.

s ¶ Ergo. infert a genere in speciem.

t ¶ Et non inquiretur. scs verbis pretoris. in spectis: vt. §. eo. l. pretoris. in prin. pretoris tamen officium supplet qõ in eis minus plene dictũ est: vt subijcit. totum tamen hoc ꝛc.

v ¶ Ceterum. pro certe.

x ¶ Eorum. scz vicinoꝝ.

y ¶ Uxoribus. que habent ibi res in quibus possunt damnũ pati.

z ¶ Possit. i. debeat. sic. §. de mino. cum qui. §. fi. ꝛ econtra debet. p potest ponitur quandoq; vt. §. tit. j. l. non solum. §. i. ꝛ dixi. §. de offi. procõsul. l. obseruare. §. fina. ꝛ dic q͡ hic domus conducta minabatur ruinam. vnde conductoꝛ timebat damnum: quia non poterat habitare et in rebus que intus erant: vt. j. eo. ti. inquilino. Si autem in alijs edibus suis vicinis timeat conductoꝛ cauetur ei. vt. j. eo. l. damni. §. ei cuius. in fi. §. item si timeat ab alia domo locatoris in domum cõductam ruinaꝫ minaturam nunquid cauetur: forte sic. arg. §. proxi. §. sed contra dicas: vt. §. eo. inquilino. et. l. sequen. a vicinis autem constat inquilino cauerꝛ: vt. §. proxi. ꝛ. j. eo. si filius.

a ¶ Inciderunt. postq͡ condiderunt.

b ¶ Ex conducto. vt liceat migrare remissa pẽsione pro rata: vt. j. eo. inquilino. et. l. sequen. ꝛ. §. locati. l. habitatores. §. fina. et. l. sequen. vel ad hoc vt reficiat. §. loca. et conducl. ex conducto. et no. hic in subsidium banc cautionem interponi: vt hic. ꝛ. j. eo. damni. §. ei qui in conducto. et. l. si edibus. in fi. sic et in oper. no. nun. vt. §. ittu. j. l. in prouinciali. §. plane. Sed arg. contra. j. ea. l. §. si quis opus. sed ibi soluꝫ: vel soluẽs vt in. d. inquilino. j. eo. ꝛ facit ad totum. j. vt in pol. lega. si is a quo. §. fina. ꝛ. l. seq. Accur.

Damni infecti cautio in subsidiũ interponitur.

c ¶ Edificauerit. domũ puta: ꝛ die illicite non seruando spacium lege cõprehensum: vt. §. fi. regũ. l. fi. ꝛ. C. de edi. pu. l. meuiana. Alij dicũt q͡ in ꝛta alterius domum fiebat sepulchrum. ꝛ dicũt si quis iurta scilicet edificium alterius ꝛc, et sic non caue bitur domino monumenti. Sed fm primum

+ Concor. ter. l. c. grauis. extra. § resti. spo. et ff. l. q. scit. §. ff. de vsu. no. dal in. l. col. l. ver. sed bar. dicit q͡ etiam C. de vsuca. pro do.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

primum dñs monumenti non cauet: sed prima placet.

a ¶ Non erit. Qui edificanti illicite vel patienti alium illicite edificare sepul. qr per hoc suam actionem tacite remittere videtur: vnde non agit. vt ff. de edil. edic. quemadmodum. §. pe.

b ¶ Admisit. vnde lex ei non subuenit: vt ff. de mi. auxiliuꝰ. in fi. ff. C. de epi̊sco. audi. l. iij. et ad idē. l. ne quid in lo. pub. l. ij. §. si quid in lo. publi. ff. eodē. Sed quid si vel stit destrui quod factus est cum contra. l. factum sit: sciꝰ in secundo casu non audietur. ar. ff. ti. i. labeo. nisi forte ad ꝛesse accatione in factum. vt. §. comm̄ dium. fabiꝰ. vel qꝫ vi aut clam: vt. §. de mor. infe. l. si propius.

c ¶ Et superficiariusꝫ. ad primum concor. ff. eo. inter. §. dāni, ad secūdū. §. de vsufruc. l. vsufruc. leg. §. i. ff. e. dāni. §. ei cui. ff. l. inter fructuarium.

d ¶ Non competere. de rigore iuris/sed de equitate sic vt. §. eo. titu. l. quid de creditore. in fi. fm gdā. Aliꝫ dicunt nullo modo. ar. §. de reh. l. ij. §. sed hic fermo. et ad sylla. l. j. §. i. tu dic fm Jo. nō dari aduersus dominuꝫ vt pote cum cām a dño non habeat: ꝛ ideo contra eū non defendit̄ur sed cōtra alios sic vt. §. de publi. l. pe. ꝛ fi. ff. l. ij. §. sed aliꝰ id est fructuario ꝛ superficiario: vt. §. ij ager vec. l. j. ff. l. seq. et sic est soluta ꝝstio cur cauet bo. si. pos sessor: vt. §. e. l. i. in prin. ꝛ non ei cauetur. Jtē possessit respōderi: quia quilibet possessor cauet: sed non cuilibet petenti cauetur vt multis patet exē plis. §. ꝛ. j.

e ¶ Marcellus ait. de rigore.

f ¶ Debeat. ab eo cui opꝰ nouum nūciatum est. M. videbatur enim cautio superflua cum nūciationis superfit auxilium. R.

g ¶ Oportere. Hoc autem probat a simili per duo argu. ꝛ hoc dicit nam ei ff. Accursius.

h ¶ Nam ei. f. cauere? subaudi si nō babes in ter. de damno infecto.

i ¶ Qui egit. f. confessoria ꝛ ad aliud vnum/ꝛ ad aliud aliud datur auxilium. sed. R. dicit subaudi pro opere demoliendo.

k ¶ Item eum. si babes item eum ff. bene est/als subaudi.

l ¶ Competit. quia fecit opus sciens se prohibendum. naꝫ de prohibito dixit primo respon.

m ¶ Cauere. sc̄z de damno infecto: vt sic vnum pretoris auriliū cum alio competit sicut vnum extraordinarium non excludit aliud extraordinarium: vt patet in peccze in cluso vbi datur vtilis aquil. vt. C. ad le. aquil. de peccoꝛibus: ꝛ in factum. vt. §. ad le. aquil. quēadmodum. §. magistratus. sed ordinarium vel cuile tollit extraordinarium. + vt. §. eo. §. de ilo. que est ꝥra. ꝛ §. de mino. in cause. sed. R. dicit bic cauere/de destrudo opere bis verbis non exigitur bec cautione altius edificetur: quia timeatur ruina eidem altius sublatarum: vel quia prohibitoꝛ loci dominium suum in quo edificatur asserat. Sed ista exigitur cautio vt opus quod factum erit restituatur vt sic luminum seu prospectus seruitus ad ipsis dominibus altius edificatis debita non impediatur: sed prima expositio planioꝛ est. Accur.

n ¶ Julianus ait. querendo ꝛ soluendo.

o ¶ De vitio edium. q. d. licet habeat interdictū de ope. no. nū. vel quod vi aut clam. vel cōfessoriam/non tamen est cautum de damno: quia illa aurilia ad demoliendum competunt vel vt patiatur seruitute vti: bec autem cautio ad damnum ferendum si opus factum a vicino vitio totarum edium vel etiam vitio operis cadat in domū meā: ꝛ p hoc apparet q superiꝰ. §. de illo nō est cōtra: quia ibi satis vicino est cautum de dāno per actionē ex conducto: sed bic per alia auxilia non est ei cautum: ꝛ ideo ad hanc cautionē decurritur: licet ꝛ aliter modo notauī. §. R. bic exponit. i. neqꝫ edium vicini neqꝫ edium sui noīe: sed potius seruitutis causa quam edes debent: postulatur bic cautio: ꝛ concordat ad duo prima dicta. f. de regu. iu. l. non solet deteriori.

p ¶ In possessionem edium. ex primo vel ex secundo decreto licet secus esset aduersus extraneū: vt. f. eo. l. si finita. §. q? si iam prior.

q ¶ Edes. vitiose. M.

r ¶ Preter eas. alias preter eas: alias preter ea.

s ¶ Alias edes. nō vitiosas. Accur.

t ¶ Edium. vitiosarū.

v ¶ Scribit. ses querendo ꝛ soluendo. Also.

x ¶ Improbe. als impto be: et als impune. et improbe. i. male.

y ¶ Quarum ipse. f. alias petit: vt. f. eo. l. dāni infecti. §. si vicinas. q? est contra. ꝛ et est ratio: qꝛ in eo in quo deliquit puniri debet: vt. §. de bis q. vt indig. l. rescriptū. ꝛ. §. pro soc. l. actione. §. diuimus. et sic potest intelligi. §. de cōpē. l. si ambo. §. in ftip. ꝛ est sic. f. ne qd in loco public. fiat. l. ij. §. idem ait.

z ¶ Si quis stipulatur. de damno infecto. Accursius.

a ¶ Jurauerit. de calumnia: vt. §. ea. l. §. qui dam ni. Accursius.

b ¶ Jurandū. ses iterum: quia ꝛ. secus ergo in facramento quod est de fine de veritate: quia i facramento qō semel est ve rum semper erit verum: vnde nō iuratur plus: vt §. de iureiur. l. nā postea. §. i. Jtē no. bic ar. q? in causa appel. fit de calum. iurandū contra. ¶ Py. vt plene dixi. C. de iura. calū. l. ij. §. actor. Jtē quod bdicit pluries iurari ff. corrigitur per auf. C. de iura. calū. in isto: vel bic est speciale. Accurso. Ista glo. non bene dicit fm Bar. quantū ad istū. §. qribi loquitur in iuramento quod prestatur vnuerſaliter ꝛ de futuro. bic de iuramento prestito de presenti. Vel aliter ideo boc iterum iuratur quia in stantia eī fuit: sed si eadem esset instantia: tunc iterum non esset iurandum: nisi ali quid apparet iudici quod mutationes animi faceret presumere: quia bic tm̄ de presenti iuratur ꝛ magis ad probationes q̄ ad ordinem iudicy: vt per eundem Bar. §. §. priori.

c ¶ Vel modo. sic ergo no. proposituꝫ hominis mutari: ꝛ qui beri fuit bonus bodie sit malus. Sed argu. contra. §. de transac. cum bi. §. i persona. Accurso. Dic fm Bar. q? bene presumitur in futurum. vt ibi: tamen potest mutari vt bic. ideo iuratur maxime cum tale iuramentū modicum ledat partem iurantem.

d ¶ Si alieno. i. procuratorio.

e ¶ Postulem. vt superficiarius.

f ¶ Debeo. ¶ Primo obstat. C. de iura. calum. l. ij. §. si autem abfuerit. et auc. principales: vbi dicitur principales non procuratores iurare debent. Solu. dicunt quidam boc in tutoribus et curatoribus/et similibus legitimis administratoribus loqui: quod non placet: quia illi ad suam estimationem referunt iusiurandum: vt. C. de iura. calum. l. ij. §. quod obseruari oportet et si tutores: sed boc ad domni estimationem refertur cuius nomine iuratur: vt bic subijcit. Aliꝫ dicunt q? procuratoꝛe in rem suam dicit: quod non placet eadem ratione. Aliꝫ q? bic satisfecit. Tu dic bic esse speciale vt simpleꝛ procuratoꝛ iuret fm Johan. et ¶ Py. quia non fit in forma iudicy et in speciali casu est boc. Vel dic q? beccoꝛrigitur per illas. Secundo obstat. §. rerum amota. l. marcellus. §. j. vbi dicitur vnum pro alio iurare non compelli. Sed nec bic compellitur: preterea de iuramento alio vbi dicit/scilicet de veritate. Tertio obstat. §. de in litem iuran. l. videamus. sed ibi de alio iuramento preterea (vt dixi) nec bic corrigitur sed aliter non admittitur eum pe

b iiij

Bōfidi posse. cauet ꝛ ei nō cauetur.

Pretoris auriliū cū alio competit. + Bar. illū extraordinarium p ordi. tollit bo. est text. in. l. in p. §. de mino qō est vtilis si p ordinariū ꝛ plenius cōsulrū. nō facus si non sta plene p veruncz ita no. Bar. i. l. emiliꝰ. in. §. colū. §. alias lectura ē. §. de mio. plenius in. l. ij p

? Bal. bic est istud ꝛ. sing. ad boc q? procedꝫ iurare de calū. in ꝑsonā nō nisi cū ille mus in causis in qb? p ceditꝫ de bono ꝛ eq̄ adō qō voluit Anno. in. c. fi. extra. de iureiu. ꝛ Bal. ff. eodē. Jo. and. in. c. ex circa. l. fi. de elec. et glo. ꝛ arcꝫ. in c. meus. ex. de ꝗst. iuꝫ. ꝛ rotaꝫ dec. xxxix. incipit. q̄dam ꝛ q̄ ꝑcura tor. in no.

utinciali. §. de oper. no. nū. ꝑcūdiꝫ et ꝛ diuersos. vt not. bar. l. l. ij minoꝝ. hꝫ locū. §. de adeui. tu.

titio. Accursius.

a Vel parens. bis enim remittitur: vt. ff. de iureiur. l. iusiurandū et ad pecunias. ff. qui iusiurandū. & qui satisfda. cog. l. de die. ff. iubetur.

Officia personalia ad defensores transeunt.

b Qui vice. No. hic beneficia personalia transire ad defensores vl procuratores. Accursius.

c Dz iurare. vt. ff. de obse. l. bonor. ff. de pcu. l. minor. ff. l. 2. arg. ff. de re iudi. ff. cuz procuratore. ff. dz tra. ff. de obse. licet. ff. fina. vbi de interuētoribus non habetur honor: fz illud verum est cum ex suo dolo cōuenit: secus si de dolo patroni vel calū. vt h. Itez dz tra. ff. de in ius vo. sed ff. hac. ff. fina. vbi sine venia cōuenit tutor patroni. Sed ibi ex suo facto non patroni agebatur. vel illud erat statutum odio libertis: ff. vt nō vocet i ius sine venia pīonū. Ff fauore pīoni. vñ pīnū restrigit. scōm amplatur: vt. ff. de lib. 2 postlīu. cū quidā.

Infinitas vitanda est.

d Debet. qui cauet: et sic no. vitādam infinitatem: vt. ff. de leg. iij. fideicōmiss. ff. si quis decem. 2 solu. ma. l. ij moza. Sed arg. ff. de in litē iuran. 1. vidēm°. ff. iurare. 2. ff. de fideiuſ. l. si ita. Addit nō. Dic fin Bar. q ibi verba disponūtiuz fuerūt apta ad infinitatē fz nō.

e Stipulatiōi. in superioribus dictuz est q suo nōie qs pmittere alieno satisfdare dz: et qō nō ea. 2ē. sic igit: q: i hac stipulatiōe dies apponitur vi deamus quomodo iudex vel breuior: 2ē.

f Er causa. q: minor: z ideo sibi cauendū in latiorē vel remotiorē diez: si maior in leuiorem. vt arg. ff. de transac. l. cum hi. ff. modus.

g Ex causa. Lōginquitas. 1. antiquitas soli marma 2 operis magnitudo: vt q: vetustissimū est edificium quare cito ruina sperat.

Si finita. Casus in hoc prn. cōtinuatur casui ꝓceden. Deinde. Pretor dixit si opus fiat in flumine publico vel ripa eius: et timeant vicini ex eo opere dampnum: debet satisdari de damno si continget infra decem annos. Secundo loquitur vlpianus et dicit: ideo h̄ egitur stipulatio 2 certum tempus adiuctur: q: opus fiebat in publico.

h Cum autem. Dic ff. ff. 2 non ibi: notandū 2ē. 2 tunc sic pone casum. Si opus fiat in publico 2 timeatur non est satisfdandum de vitio loci: secus si in priuato opus fiat. nam tunc cauendum est 2 de loci vitio 2 operis. Alij non habent. ff. hic sed ibi notandum 2 tunc sic pone casus. Si opus fiat in priuato satisfdandum est. secundus non mutatur. Si quid igitur. Apparet ex verbis pretoris si damnum contingat infra decē annos ex opere qō fit in publico quod vult q promittatur emendari.

i Si quid in via publica. Si aliquis edificat vel aliquod opus faciat in via publica 2 timeam ex eo opere damnum: satisfdandum est.

k De ceteris locis. Apparet ex verbis pretoris q tantum loquitur de opere quod fit in flumine 2 ripa. quid autem si in alio loco publico nil dicitur: tamen dicendum est ex generali edicto q fit satisfdandum quasi in loco alieno edificet. Secundo dicit si locus publicus reficiatur volūtate potestatis vel presidis non est cauendum de damno infecto.

l Si quid. Si opus fiat in priuato cauendum est de vitio soli 2 opis. hoc dicit vsq; ad. ff. ex hoc edicto. Fran.

m Statuta. a iudice vel stipulantibus.

n Iterum. 1. quotiens opus erit. fic. ff. de eden. l. veluti. ff. hec vor. 2. f. de ꝓto. ſtipu. l. ꝓtore stipulationes sepius.

o Conditione. 1. adiectione diei ex certa scientia.

p Conuentione. f. partium fuerit interpolita stipulatio sine die.

q Quādoqꝫ. 1. quīciūqꝫ. ff. scz quīciūqꝫ damnū fuerit datum.

r Per errorem. scz facta fuit stipulatio sine diei adiectione.

s Solet. 1. debet. Azo. vel dic ꝓprie. f. fm consuetudinem regionis.

t Ut liberetur. ꝓmissor scz cum futurum timeri non expediat. ceterū si timeatur quare peteret liberari eum: cum si effet liberatus oporteret eum denuo ꝓmittere: sed quod dicit ad consuetudinem recurrendum videtur secus: quia lex statuit de. r. an. vt. ff. de ripa mu. sed dic vt ibi. Item videtur secundo q non ad consuetudinem/ sed ad arbitrium stipulantis: vt. ff. qui satisfda. cog. l. de die. in princi. sed ibi de discordia que erat tempore interpositę stipulationis: vt ibi plene dixi. Item tertio videtur q nulla sit: vt. ff. de verbor; obliga. l. ita stipulatus. in prn. Solu.

vt ibi. Item quarto videtur q partiū cōsensus ni hil; possit h facere cum sit pretoria: vt. ff. de ꝓto. ſtipu. l. i. ff. fina. 2. ff. de verbo. obliga. l. in quētiona libus. Sed dic q lex vel pretor nō statuit h diem: vñ partes vel iudex possunt statuere: vt. ff. eodē. l. qui bona. ff. fina. et facit. ff. si quis cau. sed et si quis. ff. fina. 2. ff. eo. pretor. in prn.

q Deinde ait pretor. vt et. ff. eo. l. pretor. ff. de eo opere.

r De opere. id est damno qō ex opere fit. vt in ver. 2 quod ait.

s Hic exigitur. mūc incipit vlpianus.

t In publico. nam si in alieno priuato fiat nō satisdatur 2 hoc subijcit cū autem 2 Accur.

v Fit. 2 sic ripa est locus publicus. Sed cōtra. ff. de rerum diui. ff. ripa rum. in fi. ff. sed hic quo ad vsum.

x In aliena. id est in publico: 2 dic cū pretor hoc ꝓcedit: et fm hoc dic hāc satisfdationem. f. m. r. an. 2 fm h̄ est. ff. cum autez. 2 no. ibi notandum. fm Jo. Alij vt Azo non habent hic. ff. cū autem. sed ibi notandum 2ē. 2 tunc expone in aliena re id est in priuato alicuius. 2 qō subijcit satisfdationem supple vel repromissionem quando suo nomine: vt. ff. eo. pretor. Item quod subijcit iniungit scz pretor. non autem diffinit tēpus vt hic. 2. ff. l. qui bona. ff. fi. tertij nec hic nec ibi habent. ff. Accur.

y Notandum. hic assignat secundam differentiam inter locū priuatuz 2 publicum. Azo.

z De loci. vt. ff. e. ff. fi. Azo. Nota q dictio de: denotat remotam rationem: + cū non de opere: fz de dāno futuro ex opere satisfdetur. Accur.

a De operis. scz vitio.

b Vitio. vt. ff. eo. fluminum. ff. fi. Azo.

c Satisfdare. q: alio modo in solo sibi ꝓfuturum: vt. ff. eo. fluminū. ff. ceterum si ex. 2. ff. quid ergo. Azo. 2 facit. ff. de ripa mu. l. i.

d Fiat. Dicunt quidam principe vel senatu permittente: vt. ff. ne quid in lo. pub. l. ij. ff. si quis a prin. 2 de fluminibus. l. quominus. Si autem illicite cum habeat locum interdictum ne quid fiat in loco vel via publica: 2 q ff fiat tollatur non habebit locum bec cautio de damno infecto cum aliud superfit auxilium: vt arg. ff. eo. titu. l. qui bona. ff. de illo. sed hec non placet. vnde dic q illicite fecerit id est non fecit auctoritate principis vel senatus: alias non habet locum bec cautio: vt. ff. l. ij. ff. si publicus. nec obstat dictus. ff. de illo. quia ad aliud dantur interdicta scilicet vt opera destruantur: ad aliud bec cautio vt diximus. ff. eo dez. l. qui bona. ff. si quis opus.

e In alieno. id est in publico vt dixi in. ff. deinde. ff. ea. l. Item nota q meliorem rationem assignaret si diceret. quia ius in eo nō habet: posset enim esse aliena 2 tamen non teneretur ad satisfdationem si ius in ea haberet: vt. ff. eo. qui bona. ff. i.

f Determinabit. vt q: fit in via/ secus si in flumine vel ripa: q: tunc in x. an. 2 melius stat in futuro q̄ si diceret in ꝓterito vt quidam habēt. nā pretor nō dixit vnde ꝓto: vnus statuet: vt arg. ff. de iure delib. l. ij. ff. Sed si in ꝓterito tūc diceres. x. an. ad similitudinē alioz pub. vt. ff. eo. ff. deinde. 2 facit. ff. eo. qui vias. Accur.

f Determinabit. Dabunmus. ff. vnam differentiam inter opus quod fit in publico 2 id quod fit in priuato: quia non satisfdatur in decem an. cuz pro eo quod fit in publico satisfdetur in. x. an. modo ponitur alia: q: si fit in priuato de soli 2 de operis vitio satisfdatur: pro eo quod fit in publico de opere tantum.

+ Habes si milē glo. in l. ij. ff. emāci pat⁹. et ibi bar. ff. de cōtūg. cū emāci. libe. 2 l. l. ff. fi. si plures. 2 ibi barto. col. iiij. ff. 2 ver. fa. ter. in. c. l. et ibi Bryd. xxij. q. l. et in. c. ſi ꝓpter de re ſcrip. li. vj.

Cautio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Cautio. impropie. vt. C. de vbo. sig. sancimus. ponitur enim hic pro satisdatione: vt. ff. de pri. ff. Et so.

b De ceteris. preter flumen ꝛ ripam fluminis.

c Cauetur. in edicto.

d Ex generali. Qui non pertinet ad speciales clausulas ꝛ expressas ſcz flumen ꝛ ripā fluminis: vt. ff. de vbo. obli. l. doli. Et so. ꝛ facit. ff. tit. ff. l. apō treb. §. pe.

e Sermone. ſcz verbis edicti: vt. ff. de. ff. tor. ibi: alienave.

f Publice. id est sine vi cinorum damno ſm. R. vel. i. publica auctoritate principis: vel senatus vel id est per p̄ceptū ꝓncipis.

g Cauendum. potest tamen dici ꝙ debet ꝙ princeps sit adeūd⁹ ꝙ vtroq; opere: vel ꝓpter ſi in. puincia fiat. l. eo. flumnum. §. quid ergo.

h Si quid. ex eo q̄ dicit loci vel operis: dicunt quidam ꝙ loquit quando ꝓ priuato fit: als non cauetur ꝓ solo: vt. ff. ea. l. §. notādum. ꝛ ſm hoc dicens legē dandā. i. cautionem interponendā. Uel dic ſcdo ꝙ quando conce debatur alicui in publico facere debet ꝓcedens ꝓe dicere vt ſic faciat ne vicinis nocet: ꝛ ita talem legem id est p̄ceptum dare: vt h. ff. l. cui quis. arg. j. ne gd in loco pub. l. ij. §. merito. alioquin ſolite actiones locum habe bunt ꝛtra magiſtratus: vt ar. ff. ad le. aquil. quē admodū. §. magiſtrat⁹. ꝛ ſm hoc dicloci vel operis. i. operis q̄ ſit in loco pub. ꝛ ff placet. ꝛ bene concordat cū p̄ri. reſpō. Alij dicūt poni exemplar. l. C. de edi. p̄ri. ſi cui.

Et hoc edicto. Caſus. Si aliqs habens domum ruinoſam non cauet vicino petenti: mittitur vicinus in poſſeſſionem domus ruinoſe in totum ꝛ non ꝓ parte: etiam ſi ſola pars ſit ruinoſa: ꝛ hoc etiam dixit Sabinus. Secundo dicit: pone ꝙ quedam domus eſt longa ꝛ ampla: ꝛ pars domus minatur ruinam: an mittitur vicinus in poſſeſſionem tantum partis? Et certe dicitur ſi adeo eſt longa ꝙ ſpacium ſit inter partem domus ruinoſe et aliam: tunc mittitur vicinus tantum in partem ruinoſam: ſi vero pars ruinoſa eſt cōiuncta pars ruinoſe vna contiguatione quod ſepiſſime contingit in parua domo: tunc mittitur vicinus in totam: ſi autem non ſunt cōnexe: quod ſepius contingit in longa ꝛ ampla domo: tunc non niſi in partem. Ultimo dicit: pone ꝙ habeo inſulam: id eſt paruam domum inxta domum meam magnā: inſula illa minatur ruinam: non cauco. certe mittitur vicinus in poſſeſſionem inſule: non autem magne domus. hoc dicit vſqz ad. §. ſi plures. Fran. accur.

i Ruinoſa. ꝛ hoc indubitatum eſt.

k In totas. ſecus in ruſtico predio: vt. ff. e. l. dies. §. eius rei. ꝛ. j. eo. cū emptor. §. ſi agri.

l Alioquin. i. ſi non mitteretur in totas.

m Eius rei. i. ſuperficiei.

n Non poſſit. ſine ſolo. Et so. vt. j. de actio. ꝛ obliga. obligationum fere. §. placet. in fi. §.

o Domus diuiſa. non eo animo vt ex vna fierēt due: pariete in medio edificato: q̄ tunc nō vna ſed plures domus dicerētur: vt. ff. cōia p̄dio. l. ſi quis duas. §. j. in fi. licet quidam hoc caſu ſcz qñ non fiunt due per diuiſionem dicant cōtra: ſcz ꝙ in tota fit miſſio.

p Et ſi tam. hic ſubaudi: ꝛ rñ. ſi tam.

q Spacia. ſcz magna. Jo.

r Partem. que vitioſa eſt.

s Juncta. als vnita: et als uncta: ꝛ als mixta: tunc enim pars non viciosa eſt mixta vitioſe. Unde vitium ab ea contrahere videtur: et ideo cauetur pro ea: ſic ꝛ alias modicum fermenti ꝛc. ꝛ alias cum ſancto ſanctus eris ꝛc. Item facit ad quod dicitur de cōtagione pecoris. §. de act. emp. iulia. in prin.

t Contextu. i. parua domus: vt dixit Sabi.

v Itaqz. quia connexitas contiguationis facit vt cauetur etiam pro non ruinoſa propter ruinoſa: itaqz vbi ceſſat cōtiguatio (quod frequenter accidit in ampla domo) ergo ceſſat cautio ꝓ parte non ruinoſa.

x Domib⁹. ſcilz vnitis. q. d. nō ſolū ſuperiore caſu quādo eſt partita.

y Bodica. ſcz cum vna contiguatione tote edes non continentur.

z Ampliſſime. q. d. eſſet abſurdum. ꝓuideat ergo iudex: vt. ff. co. l. cum emptor. §. ſi agri.

a Jnſula. Jd eſt parua domus.

b Toti⁹ domus. vt dicit Sabi.

c Jnſule. Jd eſt domui adiacentis.

Si plures ſunt. Caſus. Dicini poſtulabant cauere a titio q̄ habebat domum ruinoſam: ſi eius non caueat omnes vicini equaliter mittūtur in poſſeſſionē. Secundo dicit. Pone ꝙ vn⁹ de vicinis eſt primus miſſus in poſſeſſionē: certe alijs poſtea petentib⁹ mitti nō pte indicat: naz nō ſpectatur ordo iſte: nā omnes dicētur eq̄liter poſſidere. Tertio dicit: pone ꝙ vnus de vicinis miſſus eſt in poſſeſſionem ex ſecundo decreto: tūc ſi poſtulent alij vicini cauere: tūc miſſus ex ſecundo decreto debet cauere eis: et ſi non cauet vicini alij incipient poſſidere. h. d. vſqz ad. §. inſtitianus. Fran. accur.

d Solent. ſ. ſimul ſi non habes in textu: vt. ff. eo. pretoris. §. j. in fi.

e Primo. Querit qd dicat primū decretū: quid ſecundū: qualiter puniatur ad primum: qualiter ad ſcōm: quis ſit effect⁹ primi: quis ſcōi? Et dicitur primū decretū primus iuſſus iudicis. ſine prima miſſio in poſſeſſionē. Scōm ſit ſcōs iuſſus ſine ſcōa miſſio iudice in bēte: ſimile poteſt videri. ff. de vulg. ꝛ pu. ſub. l. j. ꝛ licet als primum dicatur reſpectu ſcōi: vt ff. de reb⁹ du. l. qui duos. nō tamen hic ita: q̄ aliquando primum decretum interponitur non ſcōm: vt. j. dicam. Ad primum ꝓuentur ſic. Lētatur aliqs peremptorie/non venit nec mittit: tūc mittet aduerſarī⁹ in poſſ. bonor: licet aliter olim aliter hodie: ꝛ fit hec miſſio vt ille affectus tedio veniat reſpōſurus. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. l. cuz legati. ff. de poſſeſſ. leg. l. is cui. in prin. Ad ſcōm perueniē ita. miſiſti me in poſ. ex primo decreto/vellē mitti ex ſecundo: inde ꝙs illum adhuc citare. C. de iudi. aut. iubemus. Uel ſi non inuenit domui ſue ꝙs denūciari: vel vicino ſuo ꝓcōizari: an aliquis velit eum defendere. ff. ex qui. cau. in poſ. ea. Baūt. ꝛ ſi veniat reſtituat ex ꝓſas ꝛ damna aduerſario ꝛ recipiat poſſeſſ. Sīnullo modo venerit interponitur ſecūdum decretum: vt hic. Sz infra q̄ ſit ꝓpius? Rñ. ſm Jo. poſt decē dies: vt. ff. de q̄ſti. pe. l. p̄miſſos ſtichi. Alij dicunt ꝙ poſt annum. ſic. C. de iure do. impe. l. ſi. Alij dicūt ꝙ poſt quinquēniū interponit. C. de p̄ſcrip. xxx. vel. xl. an. ſi quis emptionis. Alij dicūt ꝙ poſt biēnium: vt. C. de iure do. impe. l. ſi. Alij dicunt ꝙ poſt tp̄s q̄ datur iudicatis q̄ eſt aliud hodie: aliud olim. vt. ff. de iudi. ſi debitori. ff. de re iudi. debitorib⁹. Uel dic ꝙ ar bitrio iudicis cōmittitur: vt. ff. de iure delib. l. j. Sed quo iure petitur interponi ſcōm decretum? Dicūt quidam actiōe in factū p̄ dicti iudicis officio q̄ datur loco actiōis deficiētis. arg. ff. de iurisd. om. iu. l. j. In quibus actionibus? Rñ. in olb⁹ regulariter perſonalib⁹ ad inſtar nor. ac. in ꝙ interponit ſecūdū decretū: vt. ff. ſi ex nora. cau. aga. l. ij. in fi. et ad inſtar damni ſfecti in quo interponitur ſcōm decretū. Item ꝛ qleges videnē velle ꝙ in omni perſonali actione interponat ſcōm decretū: vt. C. de iudi. l. properandū. §. ſinaūt.

Decretū p̄mū qd ſit?

Decretuz ſcōm.

Decreti ſecūdi interpoſitio q̄ iure petit.

Decretus scom̃ ann oi psonali actiõe iter ponatur.

r.j.de re iudi.l.a diuo pio.§.i.fallit.ff. vt in pof.leg.is cui. Itẽ fallit.ff. de ven. in pof.mit.l.i.§. mulier.r.ff.r.l.seq. Sed qd in actione ex em ptõ variaunt. Ja.r videf q nõ:qr scõo missus est dñs:sed venditor non tenetur facere dñm emptor:vt.ff.de act.emp.er empto.§. posset dici q põt interponi. Et qõ opponit nõ tenet facere dñm: verũ est.f.iure actionis ex empto. sed hoc ex sua contumacia cõingit vt iterponat scõm decretum. Est aut effect scõi decreti: vt si dñs erat ille in cuius possessionẽ mittitur dñs sit effectus si nõ erat dñs paratur cã vsucapiẽdi: vt.ff.si ex nora. causa aga.l.vj.in fi. et de nora.electio.r.l.generaliter.in fi.r.ff.co.ptonis. r hic. Alij dicũt q interponit tãtum in causa nora.et in causa damni infecti: qõ nõ approbat Ja. Sed nãquid in realibus actionib vt in rei vẽ. iudicio interponit scõm decretũ? Rñ.non:qr lex videt velle expssim q realib act.non interponat: qr laplus anni in realib feceit cũ possessore verum: sed dñs audit ppetuo de ppetuate.i.vsqs ad.xxx. an.si audit ppetuo: ergo scõm decretũ nõ interponit: vt.C.vbi in rem act. l.vj.in fi.r.C. de prescrip. xxx.an.si qs emptionis. in fi.Sz qd erat ratio diuersitatis quare interponit scõm decretũ in actiõibus personalib nõ aũt in realibus: Rñ.ille qui agit personali actiõe petit dari sibi qõ sũ non est.vt inst. de act.§.appellam. r dare est accipiẽtis facere:vt.ff.de ver.obli.vbi aũt non apparet.§.fi.vnde si nõ dat vtile est q interponatur scõm decretũ per qõ constituitur dñs. Sed q agit rei vẽ. nõ petit rem sibi dari:sed etiam sibi restitui:vt.ff.de rei ven.officium.r.l.qui restituere. Vnde dicit se dñm:sed petit sibi posse restitui:vt C.de alie.iu.mu.can.fac.l.i.vnde cũ per primi decreti interpositionem nãscatur possessionem r nõ petit nisi sibi possessionem restitui:r modo possessionẽ habet per primũ decretũ adimpletũ est de sidcriũ finm:r habet qõ petebat:vnde scõm non interponitur quasi superfluũ esset: vt ff.vt in pof.le.l.hec stipulatio.§.diuus. Item alia ratione probatur: qr qui petit interponi scõm decretum petit fieri dñm: vnde tanq̃ cõtrarius est repellendus:vt.C.de fur.l.j. Item per scõm decretũ datur dominium vt dicit hec lra:sed si ante erat dñs per scõm decretum nõ dat nec minui:qr qõ meũ est amplius meũ fieri non põt.vt.ff.de ver.obli.nemo rem fuã.r qr verba ptonis generalia sunt. Et fiebat missio aliter olim aliter hodie:olim si agebatur personali missio fiebat in oibus bonis nisi in causa damni infecti vbi fiebat tm̃ missio in possessionẽ illius rei de qua timebatur damnũ:vt.j.er qui.cau.in pof.ea.l.i.r.C.de bo.auc.in.pof. l.cũ proponas.si reali in pof.rei petite:vt.j.er qui.cau.in pof.ea.l.fulcinus. cõtinuus.in fi.r erit ratio similiter:qr non interponitur scõm decretũ. Vel potest dici q illud est propter nimiam contumaciam aduersarij:vt vide tur innuere.l.illa fulcinius.

mitti desiderat: nam non spectabimus ordinem[a] sed habebunt[b] ambo possessionẽ. Si iam prior possidere iussus fit[c] et alius damni infecti cauere sibi desiderat: tũc enim nisi caucrit[d] mittetur in possessionem posterior[e].

Missus ex primo decreto nõ preferibit anteq̃ interponatur scõm.b.d.Bar.

Julian scribit: cui qui in possessionem damni infecti nomine mittitur nõ prius incipere per longum tempus dominium[f] capere q̃ secundo decreto a ptore dominus[g] constituatur.

Si p pluribus codẽ tpe secundũ decretum interponitur quilibet pro rata dãni admittitur. si pro vno primo ille dominus loco habef: sed ex primo decreto omnes mittuntur in totum: sed partes faciunt sibi per concursum.b.d.Bar.cum.§.seq.

Si ante boc decretum[h] alius quoq̃ in possessionem missus fuerit[i]: equaliter ambo cdium sibi fuerint possidere[k].

Si aũtẽ in possessionem missus fuerit[l] defut ergo primus possidere pro parte quota.f.dimidia:vt.j.eo.er dammi.§.fi.r.§.eo.ptonis.§.si plures.r arg.§.de pig. act.l.aliena.§.i.r.§.ea.l.§.si plures.r qõ subijcit equaliter dic.f.p rata dammi:vt dices ſtatim.§.cum autem. Accur.

Possidere.er scõo decreto:r dic sibi vt modo no.superiori.§. Item boc qñ eiusdem ti.als secus:vt.C.qui po.l.vj.que est cõtra.

Domino.subaudi quasi ex prescriptionem. Jo.vt modo diximus.

Primo cauere.alias cessante primo cauere:et alias cessante primo et non cauente.

In possessione.er scõo decreto:vt.§.e.§.qr si iã prior.r ar.§.eo.ptor.§.eius.ne qõ primo est datus posterior denegetur.vt.C.q po.l pig. ba.l.fi.§.pe.fi aũt er primo nõ deijcit prior:vt.j.eo.§.si quis autem.

In possessionem.er primo decreto:vt.§.eo.ptonis.§.j.

Contigerit.i.ptingere poterit.nã mi prodesset ex missi pdãno dato cũ nihil sit datũ ad interesse detur hec actio:r adhuc nõ interfit:vt.§.edies.§.in eũ. Also.§.secus alias:vt.C.de bo.auc.iudi.pof.li.§.vt autẽ non in perpetuũ vbi fit missio pro iam debito non futuro:vt hic fit.

Sed in totum.qr pluribus potest esse eadem res obligata insolidum: vt.§.eo.ptonis.§.i.r.§.de pig.act.l.aliena.§.fi pluribus. Sed cõtra. j.de precario.duo.vbi dicit duos non posse possidere eandem rem insolidum.fol.vt.j.eo.§.vbi aũt. Item nunquid tm̃ habebit er scõo decreto qui minimũ nãnũ timet quantũ r q maximũ:qõ videtur vt hic.r.§.eal.§.si ante.r pro hoc est qõ dicit cõcursu qõ est qñ equaliter concurrũt:vt C.de cadu.tol.§.si vero non oẽs.r.§.de vsufru.accre.l.i.§.interdum.r l.iij.fed hoc non placet:qr hec missio est loco cautionis:r er cautiõe quili bet agit prio rata dammi:vt.j.eo.er dammi.§.ij.erpone ergo hic partes er primo decreto.r qõ dicit.§.fi.ff.ante.dic equaliter fcz p rata dammi. r de hoc dixi.§.eo.ptonis.§.i.

Habebunt.totiens cñ concurrũ fit diuisio quotiens plures simul in rem eandem missi ad equales mittũtur portiones: hoc enim est cõcursu r per partes habere:vt.§.de vsufru.accre.l.i.§.interdũ.r.l.iij.r.C.de cadu.tol.§.si vero omnes.

Jo qui fecit.ante scõm decretum.

Communi diuidundo.Jo.§.cõi diui.l.iiij.§.fi.r.l.seq.Sol.ibi cessat directum:sed hic dicit habere locum vtile fm.M.arg.§.de nora.si seruus cõis.in fi.Additio. Dic alij fm Bar.q hic loquit qñ fuit interpositi scõm decretũ q casu ppter sumptũ factũ qñqs scõm decretũ sic interpositũ nõ dat directũ§ vtile:ibi vologt qñ scõm decre.nõ erat interpositũ.

Si qs aũt. Casus. Si aliqs missus est in possessionẽ er primo decreto an dñs domus desit possidere:per hoc dicitur q non:adducit simile in legatarijs et creditoribus. Secundo dicit q missus ex primo decreto non est statum mittendus ex secundo: sed cum causę cognitione: nam si dominus domus fleterit per longa tempora et non cauit:et sic videatur eam habere pro derelicto:tunc mitteretur ex secundo. Idem est et si

Decretus scõm ann oi psonali actiõe iterponatur.

Decreti scdi effectus.

† Bar.ff et alij scribentes cõtra posse um dicũt illũ teneri:hoc fundabile et ridiculũ est hẽre materiã subtile:r male explicatã q dicit gẽtã.sup.§.bologn. B refert rescriptum et fecit fieri dedicat se.S.D.N. A.vi.ponti.M. marti. et ad dicta q eũ dixe remittit.

† Concordant.ff.de fine possessione. extra de re.iur.lib.vi.r virũ possessione iterpone.glo. videf facere p dictis bal.in.l.cõstenaeum.

Dedimus.boc cum sint eiusdem titu.in boc pignore pretorio:vt hic. r.§.vt in pof.le.is cui.§.qui prior.arg.C.de bo.auc.iudi.pof.l.fi.r.j.de bo.auc.in.pof.cũ vnus.§.i.secus si diuersorum: vt.C.qui po.in pigñ. habe.l.vj.que est cõtra. Item no.non attendi ordinem.sic m'anf.de mo. §.penul.r.l.de sol.l.nec enim.r.§.de pecu.leg.l.quidam. Sed arg.cõtra.C.de offi.pre.vr.l.fi.r.C.de offi.rec.puin.l.potioris.r in auf.de bere.r fa'.§.inoidinatum.

Habebit.vt r.§.eo.pretor.§.eius rei.r.j.§.prori.

Jussus sit.er decreto secundo.

Missi essent.scs missus er secundo decreto.

Jsdem est.scs missus er secundo decreto.

Julianus scribit. Casus. Cum tu possides domum non tuam: et hec domus minatur ruinam: petij vt cauercs mihi.te non cauente missus fuam in possessionem ex primo decreto:certe nondum incipio vfucapere:donec ero missus in possessionem ex secundo decreto. Secundo dicit. Si aliquis est missus in possessionem ex primo decreto: et alius missus postea fuit:oicuntur ambo equaliter possidere. Tertio dicit. Pone q̃ missus in possessionem ex secundo decreto vsucepit:si alius ammodo petat cauere:iste dominus factus debebit cauere:alioquin petens cauere mittetur in possessionem. Cũ autem plures. Si plures petiit mitti in possessionẽ domino domus nõ cauente equaliter sunt mittendi:r hoc patet ratione aperta. Sz pone q vnus de istis qui missi sunt in possessionẽ fecit expẽsas i domo ruinosa:r tandem ista missi sunt ex secundo decreto: nunquid poterit repetere sumptus pro parte aliorum qui missi erant secũ: Dicitur q fic:actione cõmuni diuidendo vtili. Et dicit vsqs ad.§.si quis autem.Fran.accur.

Dominum.vtile fm Bul.r Jo.vel fm.M. directus:vt no.C.de bo.ma.l.j.r in auf.de nora.

Domin.id est possessor cum dicat supra eum dñium vsucapere er tẽpore scõi decreti: sic et.j.de ver.sig.interdus.r.C.de rei vẽdi.l.quotiens.et de prescrip.lõg.tẽp.l.i.item cauet:qr non erat res eius

Res eadẽ an possit in solidum a pluribus possideri.

missus ex primo decreto stet aliquo tempore: nec dñs nec alius voluit cauere: nam ꝛ tunc mittetur iste ex scõ decreto. Sed quid si dñs domus ruinose erat absens reipublice causa: vel erat minor. xxv. annorũ: tunc iuder non debet festinare ad secundũ decretũ: ꝛ si fecerit restitui in integrum poterit dñs. Ultimo dicit ꝙ si aliquis est missus ex secundo decreto: tunc dñs debet iudicium fieri: ꝛ sic de similibus.

a Missus. ex primo decreto. Accur.

b Iussus. ex secũdo decreto.

c Mittuntur. de creditoribꝰ nõ habes expresse nisi hic. ꝛ. j. ô acq. pos. l. iij. ꝛ. ij. sed certe immo. ſ. vti pos. ſi duo. ꝛ. creditores. de legatarijs habes hic: vt. ſ. vt in pos. leg. l. is cui. in prin.

d Missit. ex primo decreto.

e Possidere. ex secũdo decreto.

f Misso. dic aut pro et. sic. ſ. de verbo. ſig. fepe. ſꝫ qõ erit silentium hoc nũ quid decẽnũ/vel vicennũ. vt insti. de vſuca. ꝛ cũ ſ̃ placitis: Rñ. non: ſꝫ recurrit ad iudicis arbitriũ: vt. ſ. de iure deli. l. ſ. ſi. ꝛ arg. ſ. de nego. geſt. diuortio. ꝛ ſic etiam itelligimus. C. de bonis auc. iudi. poſ. l. pe.

g Possidere. ex secũdo decreto: ſed in primo ſicut vt. ſ. eo. l. ſ. que eſt ſ.

h Indulturũ. ſed ea nõ data nõ auditur: vt. ſ. ea. l. ſ. poſtea autem. ꝛ. ſ. ex quib⁹ cau. ma. l. ab hoſtibus. ſ. ſi vãi. item facit C. qb⁹ ex cau. i. ſteg. reſti. nõ eſt ne. l. ſi. Jtez ſ. notria arg. Primũ quia in der nõ ds feſtinare: vt. C. de ſenẽ. ex peri. rec. l. ij. Secundum ꝙ fieri non debuit/factũ tñ tenet. vt ſ. gñ ap. ſit. l. ſ. ſ. biduuz. Tertiũ ꝙ iuder ignoran tem priuat poſſeſſione.

i Jussus est. ex secũdo decreto.

k De poſſeſſione. vt ꝛ. ſ. de acquiren. poſ. l. qui vniuerſas. ſ. item cum pretor. ꝛ. ſ. de inter. ac. l. non alienũ. ꝛ hoc ideo dicit: quia non pñt poſſidere plures inſolidum: vt. ſ. de preca. duo. ſicut nec dominũ habere: vt ſ. cõmo. l. ſi vt certo. ſ. fi. nec obſtat. ſ. e. ſ. ſiquis autem. vbi prior non deijcitur: quia ibi de primo decreto dicit. Item nec ob. ſ. eo. ſ. cum autem plures. vbi innunt plures inſolidum poſſidere: qz de primo decreto dicit. ſecus in ſcõ: quia tunc viriliter. i. pro rata damni: vt. ſ. eo. ſ. ſi antẽ. ſecus autem in creditoribus: illi enim pro rata debiti mittũtur: vt. C. de bo. auc. iudi. poſ. l. ſi. ſ. vt autem. Vel dic idem vtrobiq⁹. vt ibi no.

l Si que sint. ſ. Caſus. Si aliquis habet ſeruitutem in domo ruinoſa ꝛ non ſatisfecit de damn. infec. ꝛ ſic vicinus missus est in poſ. ex primo ꝛ ſecundo decreto. nunquid vti poterit ſeruitute ammodo? Dicit ꝙ non. Jdem in creditore cui erat obligata iſta domus. idem in eo qui habebat uſumfructũ: nam amittit tunc ius ſuum. Fran. accur.

m Debita. quia dominus domus ruinoſe debebat recipere ſeruitutez a domo non ruinoſa.

n Satisfidare. ꝛ non fecerunt.

o Denegãda erit. ſi tñ aliqd poſſit eis imputari. vt dixim⁹. ſ. e. is qui.

p Missus est. ex ſecundo decreto.

q Satisfedit. hic dic vt no. ſ. eo. hoc amplius. ſ. pe. ꝛ. ſ. fi.

r Fructuario. non tamẽ eodem modo: qz pignus ipſo iure ſed vſufruc. per excep. vt. ſ. de nora. l. ſi noxale. in prin.

ſ Si de vectigalibus. ¶ Caſus. Aliquis conduxit domum vectigalem ab aliquo municipio: hec domus minatur ruinam titio: vnde titius petebat ſibi caueri a conductore: conductor nõ cauit: ꝛ ſic titius missus est in poſ. ex primo decreto: tandem poſtea missus eſt ex ſecundo: queritur quid conſequitur per iſtud ſecundum decretũ? Et dicit ꝙ nõ cõſequitur dominium: qnia nec conductor qui non cauit habebat: ſed conſequitur illud ius quod habebat conductor. Secundo dicit pone ꝙ titius qui timebat ruinã init ad municipiũ cuius erat domus: ꝛ petijt ſibi caueri et municipiũ nolit cauere: et ſic titius missus eſt in poſ. et ex ſecũdo decreto. Quid cõſequitur p ſecũdum decretũ: ꝛ certe conſequitur dominiũ p vſucap. nã incepit iſte titius preſcribere. Fran. accur.

s Si de vectigalib⁹. Ne primũ miſum ꝛadicat: ſcõ dic caſum. Si de vectigalib⁹ edibus ꝛ dnctis ab aliq̃ municipio nec cauet ꝛ ductor de damno infecto: qz ius ſolũ qõ ḃz conductor habebit municipes. Si vo municipes qui locauerint nõ cauerant vſucapit vt ſubijcit. ꝛ p hoc ſ. e. l. ſ. ampliſ⁹. ſ. celſus. ꝛ. l. is g. Vel dñ. M. municipiũ loquit cũ cõductura fico: finis cum a municipio. Tertiũ vt Py. et pla. dicũt principii itelligi vt nõ iubeat poſſidere. ſ. ſtatim: ſed ex interuallo ſic: vt i ſi. p quo eſt. ſ. e. ſ. non autẽ. et. ſ. ſi forte. qõ nõ placet. Quarti dicunt ꝙ principii dicat in edib⁹/finis in ruſtico pre dio: nec hec poſitio placet: vnde ſm primũ ꝛ ſecũdum ꝓcquere litteraꝝ.

t Vectigalibus. ſunt vectigalia predia que conducit quis a fiſco in perpetuum: id eſt ꝙdiu ſolnatur pẽſio. vt. ſ. i ager vectigalis. l. j.

v Non cauentur. a conductore mũicipij ſm primũ caſum: vel dic edibus a fiſco cõductis ſm aliũ.

x Nec iubendum. ex ſecũdo decreto vt habeat missus dominiũ cum nec ille qui non cauet habeat ſm primũ. vel fauore fiſci non ſolum ratione predi

† Concor. ter. in c. cus berthol⁹. de re iudi. extra.

† Imole ꝛ alijs. ḃ repuãt iſtam glo. ſing. ad hoc qz primi legiũ cõcedũt circa ſcripſ. ciuitati circa ſcripſ. ꝛ prohibitionem in quarto ca lib⁹ poſitis in. l. ſi. C. de ſacroſan. ec cle. nõ ḃz locũ in caſtro vel villa. bolog. Balde Bal. in. c. ſ. colũ. vtij. in ti. de capti. ꝙ cu. vendi. in veſi. feu. ꝛ in addi. ad ſpe cu. in tit. de reſti. i ſteg. verſi. caſtrũ ꝛ villa. Bo. and. in ca. ſi ciuitas. de ſen. excõ. li. vj. in notiel. ꝛ bar. l. ſi ſ. ſi reprobari. ſ. fi. colũ. ij. ver. notã. ꝛ iſta glo. de excu. tu.

cta ſm alium. vt inſti. de vſucap. ſ. res fiſci. Accur.

y Sed decernendum. per ſcõm decretum.

z Vectigali. ſ. vtili in rem: vt. ſ. ſi ager vec. l. i. ſ. ij.

a Municipes. poſſulata ab eis cautione. Alꝺ. ſm vtriq⁹ caſum.

b Per longũ tps. ſ. x. annis: ꝛ ſtricte accipe municipiuꝫ pro caſtro vel villa. Secus ſi ciuitatis † eſſet predium ſm quoſdam: qz opus eſſet preſcrip. centum an. vt. C. de ſacroſan. eccle. l. ſi. Sed fiſci. xx. an. vt. ſ. de diuer. ꝛ tempo. preſcrip. l. in oibus. ꝛ plene dixi in. d. l. C. de ſacroſan. ec. l. ſi. Item in eo quod dicit predium vectigale poſſe vſucapi. est contra. ſ. de publicia. l. cum ſponſus. ſ. in vectigalibus. Sed dic hic eſſe ſpeciale vt vectigalia predia poſſint vſucapi qñ pro damno infecto non cauetur ſicut et illud vt etiam ſciens rem alienam preſcribat: vt dixi. ſ. eo. preterea. in prin. ꝛ de nora. l. generaliter. Vel dic vectigalia predia non poſſe preſcribi a cõductore: qr nõ oino ꝓ ſuo poſſidet vt ibi: ſed ab alio ſic vt ḃ: vel illud verbũ ibi poſitum nõ poſſunt vſucapi nec refertur ad vectigalia: vel ſolue aliter vt ibi notaui. Ultimo quero an quod in vectigalibus ſit in feudatarijs libellarijs ꝛ precarijs: quod dixi poteſt.

c Possit. id eſt debeat.

d Cessabit. tribus modis exponę. Primo ceſſabit niſi iuſta cauſa interueniat: vt q: impeditus: vt. ſ. e. l. hoc amplius. ꝛ. l. pretor. ſ. fi. ꝛ. l. ſeq. Sed nonne hec eſt iuſta cã: qr iam inſtanter erat coram pretore ꝛ: ficnõ

erat negligens: ſi. potest esse q̄ nimiū fuerat negligens in veniēdo coram ꝓtore. vt. ff. si qs cau. l. ij. §. si qs. tū cū posset. ⁊ hoc casu hic loquit. Scdo missio cessabit ſcz meo cōsilio fm. Bal. melius est q̄ habeat rescissionē dāni cū nō fuerit negligēs ⁊ tā erat cōtā ꝓtore. aliō si tm primū interuenisset: quia nō fuisset negligens: non tñ venit coram pretore: tunc enim haberet locū quod ff. eod. l. q̄ forte tunc. Tertio missio cessabit: quia res interijt: ⁊ sic nō potest hēre locū missio in edes: fiet tñ in rudera in solo vt sequit. et. ff. eo. hoc ampli⁹. Jtē q̄ dicit cessare missiones. ff. ff. eo. §. si iam. sed ibi ruit post decretum hic ante: vt plene no. ff. eo. hoc ampli⁹. in prin. vel hoc ideo ſſat: q̄ potest agi ac ſi esset cautio interposita.

a ¶ Contigerit. interim.

b ¶ Caueatur. ſic etiaz de preterito.

c ¶ Aut. p et. vt. ff. eo. amplius. in pn. ſic. C. de v. ſig. l. pe. ⁊. ff. eo. l. §. ſi aūt. vel dicas ꝑpue et erit in ſua ptāte q̄ vti velit facere: vt pateret ex ordine littere.

d ¶ Actionē. i factū. Bal. vel interdictum vt tollat rudera: vt. ff. eo. ꝓtor. i fi. l. ſeq. in pri. ⁊. §. i. vel dic p dāno etiā ſine ſtip. agi ſſit actie intellecta: vt. ff. de adop. his verbis. et. C. de rei vxo. actio. §. i. ⁊. ff. de fideiuſ. tu. l. cū oſtēdimus. §. fi. ⁊. j. ad muni. l. ij. Sed nūquid ꝑcisecogatur cauere + vel dāno reſtituere etiā ſi velit edibus carere q̄ dānum ferecerit: Rñ. ſic. nec ob. eo. hoc amplius. in prin. vt ibi dicitur.

+ Aler. l. l. ſ. q̄ ſatiſda. co ꝛ. mouet hāc. q. et cō cludit ſicut iſta gl. quaꝫ tñ nō alleg. ℨ Bal. de caſt. ibi ⁊ in Ludere. ff. de iur. om. iudi.

¶ Si pupill⁹. ¶ Caſus. ſ. pupillus nō habēs tutores habebat domū ruinoſam ⁊ timebam ne caderet ſupra meam: peto mihi caueri. dicit q̄ ſum mittēdus in poſſeſſ. quaſi non defendatur. Fran.

e ¶ Miſſio. ſit ergo cum nō legitie defendit: vt h. ⁊. i. q. er cau. i poſ. ea. ff. aūt. ⁊. ff. er qui. cau. mate ait ꝓtor. ff. aūt. Sed ꝓtra. ff. de euic. ſi ſtipu. §. ſi. vbi etiaz ſine tutore ei legitime nūciatur: ſed illud eſt eius fauore vt ibi no. Item arg. ꝓtra. j. de diuer. ⁊ tempo. ꝓe. l. ſi ſeruus. Sed non multum ad rem. item accipe de miſſione ex primo vel etiam ſecundo decreto. vt. ff. ea. l. §. ſi forte.

¶ Si quis damni. ¶ Caſus. Si aliquis eſt miſſus in poſſeſſionē dom⁹ ruinoſe: an debeat fulcire ⁊ reficere: ⁊ ſi non fecerit teneatur: q̄ritur: ⁊ dicitur q̄ nō tenet: ⁊ reddit rationē. Scdo dicit: pone q̄ poſtēp miſſus eſt aliquis in poſ. ex primo decreto velit dñs offerre: ⁊ vult q̄ ille recedat de poſ. queritur an poſſit? Et dicitur q̄ ſic: nō tamen cauet: non tñ de dā no futuro ſed etiam de preterito. ⁊ etiam cauet de expenſis ſi quas fecit iſte miſſus. ¶ Illud queritur. Nunc dicit a quo tempore retro computatur damnū: vt ſic ſit cauendum ⁊ certe quandoq; a tēpore quo miſſus fuit: quandoq; a tempore quo inſſus fuit mitti. Ultimo dicit ſi aliquis eſt miſſus in poſ. ex ſecundo decreto ammodo dñs volens cauere ⁊ recuperare poſ. nō audiēt: niſi eſſet dñs minor vel alia iuſta cauſa. hoc dicit vſq; ad. ff. ſi iam. Fran. accur.

f ¶ Culpam. etiam in omittendo.

g ¶ Acceꝑit. ex comētione: vt. ff. de pig. act. ſi ſeruus. nō dico ex auctoritate iudicis: tūc enī de ſolo dolo ⁊ lata culpa tenet: vt. j. de bo. auc. iudi. poſ. l. ꝓtor. ff. bis verbis. ⁊. §. eſt preterea. Accur.

h ¶ Si non refecerit. alꝫ cauerit/alꝫ ꝓcauerit/alꝫ fulſerit/⁊ alꝫ refecerit. Sed quid ſi ille qui miſſus eſt in poſſeſſionem depoſuerit domum ſine tamen decernere debet quicquid dāni cōtigerit: vt de eo quoq; cauetur: aut ſi putat q̄ vtilit actio nē dat⁹ rus ſit decernat.

¶ Contra pupillū non cauentē etiam ſi tutoꝛē non habet ex cauſa damni infecti fit miſſio ex primo ⁊ ſecūdo decreto. Jdaulus de caſtro.

¶ Si pupillus tutoꝛes non habeat quo auctore dāni ifecti ꝓmittat: q̄ſi nō defendatur miſſio in poſſeſſionē locū habebit.

¶ Miſſus ex primo decreto non tenetur rem reficere licet habeat pignus ꝓtorium: ſecus in habente pignus conuentionale. Jdaulus de caſtro.

¶ Si quis dāni infecti in poſſeſſionem miſſus ſit fulcire cū ⁊ reficere inſulā debere: ſunt: et qui putant eum quoq; culpam⁹ ꝓeſtare creꝑlo eius qui pignori accepit⁸: ſed alio iure vtimur: cū eni ob hoc tantū miſſus ſit vt vice cautionis in poſſeſſionē ſit: nihil ei imputari ſi non refecerit⁸.

¶ Si damnum contingat poſt miſſionem factam er primo decreto non cogitur miſſus dimittere tenutam niſi etiam de tali damno caueatur ⁊ etiam de expenſis factis in refectione. et dicitur damnum euenisſe poſt miſſionē vt debeat emēdari etiaz ſi euenit poſt iuſſum de mittēdo ⁊ ante realem miſſionem: nūmodo in illa non fuerit negligens. Jdaulus de caſtro.

¶ Jtē videamus ſi cautio ei offeratur poſtea q̄ miſſus eſt in poſſeſſionē an non ꝓius decedere debeat q̄ ſi ei caueatur: etiā de eo dāno quod ei cōtigerit poſtea q̄ miſſus eſt in poſſeſſionē: quod quidē magis ꝓbatur. repetita igitur die ꝛc ꝓmittēdum erit: boc amplius de ipenſis quoq; ſi quas fecerit erit ei cauendū. ¶ Illud queritur ex quo tēpore dāni ratio beatur vtrū ex quo in poſſeſſionē ventū eſt: an vero ex quo ꝓtor decreuit vt catur in poſſeſſionez: Labeo ait ex quo decretū eſt. Sabinus ex quo ventuꝫ eſt in poſſeſſionē: ego puto cauſa cognita modo hanc modo illā ſententiā ꝓbandā: plerūq; eñ ſubeunit etiaz ei qui miſſus⁹ in poſſeſſionem aliqua ex cā aut nō venit⁹ aut tardius venit in poſſeſſionem⁹.

¶ Jſpoſt miſſionem ex ſecundo decreto non eſt locus cautioni niſi mediante reſtitutione in integrū ex cauſa abſentie vel etatis. hoc dicit Jdau.

¶ Poſtea autē q̄ quis poſſidere iure dominj ⁊ ꝓtoꝛe iuſſus eſt: nequaq̄ locus erit cautiōis oblationi⁹: ⁊ ita ait Labeo. ceterū nullus inquit finis rei inuenietur⁸: et hoc eſt veriſſimum ſepoſito⁹ eo q̄ qui buſdaz vel ctate vel qua alia iuſta cauſa ſubuenitur. †

¶ Si poſt iuſſum de mittendo in poſſeſſionem er primo decreto et ante realem miſſionem ruat poteſt fieri miſſio in ipſaz ruinam. nec tenetur miſſus dimittere niſi ſibi emēdetur damnum ꝓteritum ⁊ etiaz caueatur de futuro et refundantur expenſe facte in refectione ꝓo quibus etiam competit actio in factum dummodo ſint rationabiles/ſiue ſint facte per eum/ſiue per alium eius nomine. hoc dicit Jpaulus de caſtro.

¶ Si iam ruerint edes an in poſſeſſionē ruine vel aree mittendus ſit: nihilominus is cui cautiō non eſt vidcamus: ⁊ magis eſt vt mitti debeat: ⁊ ita labeo ait: ſz adijcit⁹ ſi poſtea q̄ decreuerit⁸ ꝓtor cuz in poſſeſſionē mittendū: tunc edes occiderint⁹: et puto labeonis ſententiā verā. ¶ Jdeoinde ⁊ ſi refecerit aliquid crit ꝓ dandū nō ꝓius cū diſceſſurū q̄ ſi ei ſartiatur⁸ ⁊ de precio⁸ caucatur. ¶ Poteſt autez et in factum⁸ actione recuperare hoc quod impēdit / ſed non amplius q̄ quod boni viri arbitratu tuſſu iudicis q̄ parua mora ruitura erat an teneat⁸: Rñ. non: vt. j. quod vi aut clam. ſi alius. §. eſt ⁊ alia. ⁊. ff. ad le. aq. ſi qs fumo. §. i. cum prin. huius. §. cū concor. ff. eo. hoc amplius. §. fi. ⁊. ff. de vſufru. hacten⁹. §. ſi. ſed ad ſi. eſt contra. j. eo. §. ſi quis metu. Solu. ibi in modica impenſa: vel non imputat ſi non reficit. ſ. culpa vt hic: ſed ſi dolo ſic vt ibi. Vel dic verius ibi Caſſius cōtrigit labeonem.

i ¶ Offeratur. in eodē nō alieno loco: vt. ff. qui ſatiſda. cog. ff. de. §. plane.

k ¶ Miſſus. er primo de creto: ſecus ſi er ſecundo: quia tunc habet locū: vt j. eo. §. poſtea.

l ¶ Magis. ſ. q̄ ſtium.

m ¶ Repetita. id eſt refe renda erit cautio ad tempus ꝓteritum quo caueri debuit. id eſt ad eam diem: qua nondum fuerat damnū datum: et ſic ea cautio de omni futuro dāno peti potuit. hic. j. de itine. actuꝫ. prima. l. j. §. ſi qs. ppf. ⁊. §. ꝓterea.

n ¶ Si quas. neceſſarias: nō tamen ei incumbebat neceſſitas faciendi: vt. ff. ea. l. C. ſi quis damni.

o ¶ Illud queritur. Hic diſſigue vt plene dixi. ff. eo. hoc ampli⁹. in prin.

p ¶ Habeatur. cuz modo cauere velit: vt. ff. ſi. pri. §.

q ¶ Miſſus. Jd eſt mitti iuſſus. et plerūq; in hoc ti. ſic ponitur.

r ¶ Aemit. quia tam damnum datum erat.

s ¶ Jpoſſeſſionē. aut forte venūs nō fuit admiſſus.

t ¶ Diuj. q̄ſi ſit cū qs mittitur ex ſecūdo decreto.

v ¶ Oblatioi. ſecus ſi qs ſpetrauerit vt poſſideat pignus iure dominj: vt C. de iure do. impe. l. fin. §. ſi autem in tempore.

r ¶ Finis rei inuenietur. immo imeniret ſi ſemel ꝓeſtaret. ſed hoc non ita intelligitur vt prima facie ſonat: ſed ita. i. cautionis offerende. q. d. ſi non finitur modo ius offeren de cautionis: ergo p oīa tempora poterit offerri: q̄ eſſet abſurdum: nam que ratio eſt in hoc tempore eadem ⁊ in ſequentib⁹. Jtē. et eſt ſic. C. de bo. auc. iu. poſ.

¶ Notes aſſignare nōnem ad iſtū §. q̄ iuſſus iudicis i ſecūdo decreto habet locū ff. tit. gl. eſt in. l. dāni. §. pe. ⁊. non ſolū aute. ⁊ ibi alexā. et doc. j. eo. et p bal. in aut. etiā. col. antepe. C. de bo. auc. iu. poſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

pretor. non solum iudicis officio. Sed quare nō actione neg. ge. Ñ. q. potius suo nomine facit respiciendo qō potest contingere vt ex secūdo decreto iubeatur possidere: ⁊ ita fiat dñs. vnde non aget neg. ge. vt. j. de bo. auc. iudi. pos. l. presto. §. bis verbis.

a ¶ Jussu. differt iussus a rogatu: vt. C. quod cum eo. etiam. et. §. quod iussu. l. i. §. fī ego quero. ⁊ ibi notanti.

Jussus a rogatu differt.

b ¶ Condēnatus. nec aliquid adhuc solu: ⁊ subaudi maxime gdēnatus: nā idē si nō fuz gdēnat⁹. vt. §. de here. vē. l. ij. §. fi.

c ¶ Aut dederim. non cō dēnatus ei qui iussu meo refecit. Sed quid si dedi ei q nō refecit: ⁊ etiaz sine dolo: forte nō ago: q in debitus solui: vt. §. de pe ti heredi. l. si possessor. §. bonefidei.

¶ Si qs metu. ¶ Casius Cum essem missus i possessionem domus ruinose: eo q mihi nō cauebat timore ruine ne caderet supra me recessi: nūquid amitto ius meū: Labeo distinxit: an possum eaz reficere ⁊ non feci: ⁊ tunc amitto ius meū: an non: et tunc non amitto. Cassius autez corrigit labeonem dicens q si recessi de possessione timore ruine non animo deserēdi pos. non amittam possessionem sue ius meuz quod semper presumitur.

¶ Eum tamē. Cum habeas domum ruinosam ⁊ non caueres de damno ifecto: iudex decreuit me itrare i possessionē et ego negligens non intrani et ruit dom⁹. dicitur posea q intrare nō possum: secus autem si nō fui negligēs. ¶ Si qs ex. Luz nolles cauere de damno infecto iudex iussit me in trare in pos. domus ruinose. ⁊ cum vellem intrare tu dñs me nō admisisti. Dicit q habeo act. in factū in qua veniet omne

† Johā. de imo. ⁊ alex. bolappo. ad Bar. istum tertū exclamāt singul. ad β q ficut possessio retinetur solo animo ⁊ sola §. exacto. aduerrēdus est tñ vt dic in nouis in terpratio. Bolo. Tu adde inno. in. c. ĉū olim. extra de priuile. gemi. in. c. pontifex. vi. q. 3. Panor. l. cū ad fedes. ⁊ q5 ibi notant in apostil. ad ipm in ff. dicendū est q fic. nūc. xxj. extra de restit. spolia.

factum sit. Idem est et si alius iussu[a] rogatuve meo eozum quid fiue dolo malo fecerit ⁊ eo nomine condemnatus[b] sim: aut dedecrim[c] siue dolo malo.

¶ Quando quis recedit de possessione de necessitate vel animo retinendi pretoris beneficium non perdit: secus si animo deserendi. Bar.

¶ Si quis[d] † metu ruine discesserit[e] de possessione: si quidem cuz adiuuare rem non posset id fecit: Labeo scribit integrum ius cum habere/perinde acsi in possessione perseueraſſet: q si cum posset succurrere maluerit relinquere amisisse euz pretoris[f] beneficium[g]: neq; si postea succurri sibi velit audiēdum cum. Cassius[h] autem ait: si metu ruine recesserit non hoc animo[i] vt edificia derelinquaret restituendum cum in possessionem.

¶ Qui post decretū de mittendo in possessionem ex primo decreto negligens sit facere se immuniti: si interim domus ruat perdit ius quod sibi quesitus erat ex illo decreto: secus si non neglexit. ¶ Pau.

¶ Eum tamē qui missus[k] in possessionem nō accesserit si edificiuz ruerit beneficium[l] pretoris amisisse scribit: hoc ita accipiendū erit si venire in possessionem neglexerit non si dū venit[m] ruerint.

¶ Contra eum qui non admittit missum ex primo decreto secuto postea damno datur actio in factum: sed anteq̄ damnum detur agi non potest: et si anteq̄ detur purget moram cauendo vel possessioni cedendo etiam si postea detur agi non potest. ¶ Paulus.

¶ Si quis ex hoc edicto a pretore in possessionē missus[n] non est admissus in factū actione vt poterit vt tantū prestetur ei quātū prestari ei oporteret si de ea re cautuz fuisset[o]. Extēditur eñ actio[p] in id tēpus quo dānū cōmittitur.

Paulus. Lex. xvj.

Anteq̄[q] damnuz detur impunitum[r] est factum eius qui neq; promisit neq; admisit in possessionem: si tamē[s] ante damnum datum vel cauit: vel ei possessionem cessit.

¶ Hec actio in factū orit de delicto non admittētis: ⁊ ideo ex facto serui dat ꝺ dñm noraliter. Itē ex facto procuratoris gñalis vel legitimi administratoris non datur cōtra dominum: sed contra ipsum tñ procuratorem vel administratorem. ¶ Pau.

Ulpianus. Lex. xvij.

Si quis missum[t] in possessionem cum esset[v] in aliena potestate non admisit: plerisq; putant noralem actionem nomine eius competere. Quid enī si procurator prohibuerit vtrum in ipsum[x] an in dominū dabimus: sed verius est in ipsum dandā[y]. Sed in actore municipū ⁊ in tutore ceteriſq; qui pro alijs iteruenerint: idem erit dicendum[z]. ¶ Actio ista que in factum est perpetuo[a] dabitur ⁊ heredi ⁊ in heredē[b] ceteroſq;[c]/item ceteriſq;[d] personis.

¶ Si agit er cautione dāni infecti post dammum datum fit condemnatio de cauēte: licet predium quod dammum dedit per ipsum alienatum fuerit. ¶ Pau.

¶ Judex qui de damno infecto[e] cognoscit etiam alienato[f] predio ab eo cum quo actuz fuerit dam-

q Anteq̄. expositio superioris. §. Also.

r Impunitum. ratione effectus: vel subaudi perpetuo. si tñ ⁊c. sic mora sola non inducit hanc obligationez sc; quantū ad effectum sed dammum postea contingens.

s Si tamē. subaudi maxime: qz idem est ⁊ si nullum vltoz interueniat: vt. §. l. pri. §. fi.

Si quis. ¶ Casius. Cum haberes domū ruinosam ⁊ nō cauebas de damno infecto inde iussit me intrare posse. cū itrare vellē seruus tuus me probuit ⁊ sic nō intrauī: certe habeo act. in factū noralē: p quā cōsequar vel emendari mihi omne dannū perinde ac si cauisses vt loco dammi dare seruū. p nora. Secūdo dicit pone q procura toz tuus prohibuit: certe dat mihi actio in factum contra procuratoz. Idē si actor municipij vel tutoz pupilli me. prohibuit. Ultimo dicit hec actio i factum est perpetua ⁊ data tur heredi ⁊ in heredem.

¶ Juder. Cuz haberes domum ruinosam cauisti mihi de damno infecto. tandem postea alienasti domum et cecidit supra meaz: querif an tenearis mihi ex stipulatione pdicta: Et dī q fic. f. actor.

t Si quis missus. id est mitti iussum.

v ¶ Cū esset. hoc refertur ad suppositū p dictionez si qs. ⁊ intellige de seruo tñ nō de filio: qz in eo nō hz locum noralis actio. vt in fti. de nora. act. §. fi.

x ¶ In ipsum. f. procuratōrē: sed certe dñs videt teneri. vt. j. l. ptori. §. fi mādato. et. j. de vi et vi arma. l. j. §. deiecisse. ⁊. §. ĉ ties. §. sunt cōtra. Solubice ut generalis vel ad alia ibi specialiter constitutus ad deijciēdum: vel dic etiaz q ꝺ erat ad boc specialiter constitutus et non negatur dari in dñm/⁊ sic in vtrūq;. vel bic erat procurator. i. procurans nullum habens mandatū: ⁊ sic ipse solus tenetur. Vel bic dicit procuratoz teneri directo: ibi dñs vtiliter. ⁊ ad boc. §. q5 quisq; in. l. iij. §. fi procurator. ⁊. §. si quis ius di. non ob. l. j. §. fi procurator.

y ¶ Mandam. sc; in procuratorem.

z ¶ Dicendum. vt ar. §. de tribu. l. iij. §. j. ⁊ de pecu. l. summa. §. fi dolo. ⁊ de reg. iu. neq;. ⁊. C. vñ vi. l. memineri. ⁊. §. de dolo. fī ⁊ ex do. fī ⁊ ipe pupillus doli capax tenetur cōsentiens prohibitioni. vt. j. ne vis fiat ei. l. j. §. hoc edicto. que est contra.

a ¶ Perpetuo. speciale in hoc casu: ⁊ i alio qñ causa legatoz mitti iussus non admittitur: fī alīs regulariter contra prohibentē est annalis: vt bic. ⁊ j. ne vis fiat ei. l. j. §. fi. ⁊ est ratio: vt ibi.

b ¶ In heredem. Licet si ex delicto fm. Ñ. nā succedit loco actionis que ex cautione daretur si interuenisset que in heredem daretur. ar. §. si quis cau. si eum. §. fina. alīs non datur in heredem actio ex delicto nisi quatenus ad eum peruenit. vt. j. ne vis fiat ei. l. j. §. fina. ⁊. §. de eo per quē factum est. l. j. §. fina. et de alie. iu. l. non solum. §. fi. ⁊. l. seq. ⁊ seq. Vel dic bic teneri heredem de eo qō ad eum peruenit: peruenit autem ad eum boc quod non satisfecerit vel non admiserit in possessionem qv faciendo/id est satisfando euitat actionem. vt. j. ne vis fiat ei. l. j. §. fina. ⁊. §. j. ⁊. §. l. ptori.

c ¶ Ceteroſq;. successores etiā in rem tñ. vt. j. eo. fluminū. §. adijcitur.

d ¶ Ceteriſq;. etiam successoribus in rem. vt. ꝺ. §. adijcitur.

e ¶ Damno infecto. infectum erat sc; damnuz tunc cū cautio fuit interposita: sed nunc cum agitur factum est dammū: qz postea domus cecidit/⁊ nūc agitur ex stip. ⁊ iudex cognoscit.

f ¶ Alienato. vel lite pendente vel ante: quia actione in rem non tenetur

buic: sed personali in factū que rem non comitatur: vt. C. de here. instit. quotiens. z. C. de actio. z obli. cum. Azo. z. s. ad trebel. l. i. §. si heres.

a ¶ Estimare. contra alienanté. Jté contra eum in quē est alienatuꝫ si ta men pignus fuerit ei constitutū per missionem in possessionem: immo z si non sit constitutū: vt. j. eo. ſtummū. §. adjcitur. vel dic vt ibi: sic eō-

tra estimaꝫ ꝓ eo qui fuit stipulatꝰ et ꝓo eo qui ei⁹ loco successit etiam in rez vt. d. §. adjcit. sic etiā ē i ſupiori. z seq. iterdicto: vt s. ti. j. l. ii. z. j. ti. i. is cū q̄. videt tñ cōtra. j. l. pri. §. emptor. z. §. sed si vendi tor. z. §. fin⁹ qui. ibi non augeri zc. sed nō est si be ne itelligaꝫ: vt ibi dicos. Apparet ergo q̄ si fuerit missus i possessionē aget hypothecaria: vt. s. ō pignō. actio. l. nō est mirū. si non fuit missus: sed stipulatꝰ et stipulatiōe agetur: vt. d. §. adjcitur.

b ¶ Ante iudicium. verū post cautionem interpositaꝫ. item bene dicit ante: nam postea validius spectat ad iudicij officiū: quia etiam non petitus: sed prius bene petitum: vt. s. de edil. edic. ediles. §. item sciendum.

¶ Ammi. Casus. Si habes domuꝫ ruinosam non solum debes cauere vicino habenti domū in plena ꝓprietate: sed etiam ei qui habet vsumfruc. i aliqua domo ibi vicina. Secundo dicit: timebaꝫ ne dom⁹ tua caderet supra mē: ꝓmisisti mihi de dāno infect. s. ā deꝫ postea incepisti possidere domū meā et eam

num estimare solet omne quod cunq; ante iudicū contingit.

¶ Etiam ei qui ius habet in re competit ius agēdi: ex stipulatione de damno infecto: que stipulatio non trahitur ad eum casum de quo non est verisimiliter cogitatum. Bartolus.

Paulus. Ier. xviij.

¶ Amni ifecti stipulatio cōpetit non tantum ei cuius in bonis res est / sed etiam ei cuius periculo res est.

¶ Quod quis perdit sui culpa vel iure publico in hac actione non venit. ¶ Pau.

¶ Sed quod operes facto consecutus sit dominium vsucapione promissor / non cum teneri conmittit ponit ait: qz nec locici nec operis vitio / sed publico iure id consecutus sit.

¶ Ordinarium auriliuꝫ ercludit extraordinarium nisi esset plenius per extraordinaria consultum q̄ per ordinarium. hoc dicit Bartolus.

¶ Ei cuius vsufructus ediū est de vitio earundem edium cauerī nō oportet: z si alias vicinas habeat: quia reficiendi q habet facultatem: nam qui viri boni arbitratu vti deberet reficiēdi quoq; potestatem cōsequitur: ergo nec ꝓprietarius audiri debet si velit sibi caueri a fructuario edium

§. inter locatorem. z. j. eo. l. dāni infecti. in fi. Azo.

l ¶ Jd. scꝫ damnum.

m ¶ Consecutus sit. in hoc scō dicto quod valde obscure dicit iurisconsul. talis cadebat fallacia. Quidam titu. et bona fide possidebat domus meas: nomine illarum stipu. fui de dam. infec. prescripti. cōpleta didici dom⁹ meas: ergo a iurisconsulto quid possum petere ex stipu. dā. infec. qdā ꝓtinus postius q ibi habat rñ. q̄ sic tali rōne: qz q̄ sic stipulabat de dā. infec. stipulabatur de dāno futuro: sed tpe interpositę stipu. istud dānus erat futurū: q̄ pōt ex ea stipulatione agere ad damnuꝫ qō hz ꝓscrip. cui rñ. iuriscō. verbis breuibus ridēdo: tñ dicendo: frat qñ ipse stipulabatur: non stipulabat nisi de dāno futuro quod sibi contingeret vitio loci vel operis.

n ¶ Edium. vitiosarū.

o ¶ Edū totalium. sed de vitio soli sic: vt. j. e. l. iter fructuarium.

p ¶ Et si alias. quidā habēt ꝑ si alias vicinas habeat z tūc subaudi caueri opz z qō subjcit: qz zc. ratio est nō. ꝓnim sed ſuperioris dicit: z sic est idē quod in inglino. vt in fi. hui⁹. ¶ alij bñt. z si als: z tunc subaudi caueri non opz et qō subjcit: qz zc. est ratio vtriusq; dicti et erit fm b. sec⁹ in inglino.

Additio. Dic fm pau. de castr. q̄ ista est melior ista z melior: sensus q contrariatur sensui precedēti: nā etiā isto casu vendicat sibi locū rō: qz pōt refice

re domū fructuariam ne ruat supra aliam suam vicinam.

q ¶ Quia reficiendi. itaq; cū ipse aduersus dānū sibi precauere possit ab alio sibi caueri frustra deliberabit. R. z fic nota in subsidiū hāc cautionem interponi. z. j. pr. §. z. §. emptor. ibi: qz actionē nō hz ex empto zc. z. l. si edibus. z dixi. §. eo. qui bona. §. de illo. ar. s. ti. j. in pmunciali. §. plane. Jté qō de refectione dicit ad modicas expensas quidā referūt q̄s facere dz suo sumptu: secus in magnis. vt arg. j. eo. inter. z dixi. §. e. hoc amplius. §. fi. Alij dicunt etiā magnas ad fructuariūpertinere. vt. j. eo. inter. in fi. §z repetit actione neg. ge. vt. C. de vsufru. l. cū. als si nō faciat scz expēsas q̄ ad cū ptinēt ꝛ repellat ab vsufruc. quasi non sit vtatur. vt s. de vsufru. cū fructuarius. z. l. seq. z sic semper esset hec cautio.

r ¶ Ergo. a simili cū sibi similiter suo iure prospicere possit. R.

s ¶ Edium. i. foli: licet ꝓo opere sic. vt. j. eo. inter. Accur.

t ¶ Fructuarꝰ habeat. f. suas ꝓpias: idē in illis quarū vsumfructū hz.

v ¶ Cum fructuario. qz eus suo iure cogere potest vt reficiat si vsumfru. amittere nolit: sed hec rō fallit in casu. j. eo. inter fructuarium.

x ¶ Si vicinas. scz ꝓo conductis a me edibus ruinas minātibus cauere non cōpellor. R. vt. s. eo. qui bona. §. de illo.

y ¶ Edes. scz ipsi⁹ inquilini. ꝓprietas qb⁹ ꝺducte edes minātur ruinā.

z ¶ Non debebit. qō statim corrigitur fm. R. per lfam seq. plus autē zc. sed tu dic aliter. vt ibi nota.

a ¶ Superficiarius. de vitio superficiei.

b ¶ Jnuicem. no. vt. s. pri. §.

c ¶ Actiones. scz locati z similes.

d ¶ Ultra culpam. latam z leuem: vt. j. de reg. iur. cōtractus: casum non nisi culpa precederet. vt. s. cōmo. si vt certo. §. sed interdum.

e ¶ Plus autem. immo non plus: quia cum verum sit culpaꝫ venire in act. loca. ergo z vitium veniet propter precedentem culpam: scz quia nō restituit vel nō reficit proprietarius solū vel superficiarius opus vt non possit ruere. hoc enim est generale vt vbicunq; de casu non tenetur quis ꝓcedente ibidem culpa tenetur: vt. s. cōmo. si vt certo. §. sed interdum. qō ergo hic dicitur plus venire in stipu. intellige non inspecta culpa ꝓcedente: vel dic scō causa vsiputandi dicti: z ita dices non caueri. vt in prin. §. dicitur: q̄ culpa aliter coerceri potest: vt. j. eo. l. fluminus. §. preterea si furni. vel tertio si nulla culpa possit obyci eis prestabitur cautio: z ita q̄ō in fi. legitur determinabit principium. Azo.

f ¶ Quod. subaudi id. Accur.

Si is qui.

dicit singu. Bal. in ista marga. iverbo bona.

† Per hunc text. limitabis. l. in causa. ff. s. ō mino. cū dicit q̄ oslariū auxiliuꝫ facit extraordinariū cessare: qō est verum / nisi plenꝰ eēt q extraordinariū cōsultus fm bar. hic. de quo vide qō notaui l apostill. ad glo. l. l. qui bona fide. §. si qs etus. i apostil. i ff. tollit extraordinarius. §. eo.

‡ Sed ad qō expēsas tenetur. tu pclude post bar. l. l. hactenus. ver. modica. iscta glo. i ff. attinet. s. ō vsufr. z spe. l. ti. de loca. § posīqs. ff. is ḡritur. q̄ ad magnas nō tenetur: ad puas autez arbitrio iudicis. vt plenꝰ q̄s dē bar in. l. nefennius. col. ij. ff. i. q̄ das expense fiūt. s. de ne go. gest. et bal. in aurē. excipitur. i qō. pe. C. de bo. que lib.

† Rot. ergo. tua iuncto tertio q̄ res stricte bi. q̄ ē i ſtilo nro. large: que non est. ibi glo. cuius ter. allega. Coice. i ex⁹ reportato ad Panor. in ꝑdo bōa. in iij. colū. et addendo vic idē i vero bōa: per ter. in. l. j. §. hec actio. j. si ds test. ibi quē ad hoc

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Si is qui. ¶ Casus. Habebas domū iuxta meā: mea minabat ruinā caui tibi de dāno infecto: postea alias domos iuxta ruinosaȝ emisti: nūquid si dat dānū in istis alijs tuis edibus teneor tibi ex stipula. predicta. q̄rit. & dicit Jul. q vr q nō tenear. & adducit sile: si duob⁹ habētib⁹ domū cōem caui de dā. infec. teneor cuiqȝ ꝑ parte quā habet: & si vn⁹ eoꝝ emit partē alteri⁹: vel vni adiudicetur tota: non ꝑpter hoc magis suȝ obligatus. Secūdo loquitur pōpo. & approbat sententiam iulia. Tertio dicit cum tu haberes domum iuxta meā: & mea eēt ruinosa: caui tibi de damno infec. & tunc tpis paucas res habebas in domo: tādem postea cepisti habere plures res: vt q̄ emisti equū forte vel libros: et postea cecidit domus mea supra tuā: & sic damnū est tibi datū in his rebus: an tenear ex stip. ꝑ damno dato i his rebus post cautioneȝ acquisitis q̄rit. Dicit q sic: lȝ tūc tēporis quando stipulatus fuisti he res nō essent in domo. h dicit vsqȝ ad. §. emptor. Fran. accur. damno qd mihi datū est post traditionem: si vo non tradidisti & modo domo vendita, mihi damnū datum sit non ꝓderit mihi mea stipulatio: sed si tu vere fuisti in negligentia: quia culpam mihi debes teneberis ex empto. si vo in negligētia nō fuisti: quia absuisti causa reipub. & ideo stipu. non paruisti id damnum reuoluitur ad me emptorē: cessat eñi ex empto actio in hoc casu. Sȝ pone q tu vēditor stipulatus es & damnum post traditionē datū vis postea agere aduersus vicinū de damno infec. dicit vicinus/frater/ videamus de subtilitatib⁹ iuris: stipulatio ista nō competit nisi ad iteresse: sȝ mō tua nō interest: q̄ tradidisti. & sic desijsti esse dñs: ergo tibi non cōmittit sȝ mihi emptori: facta tñ cessiōe. Sȝ aristo cōtra/ qui dicebat q in illa stip. nō cōtinebatur dānū post datū: q̄ iam vēditor & emptor essent stipulati & cōmitteret duob⁹ stipulatio. Ac.

¶ Si is qui vicinas[a] edes habebat stipulat⁹ fuerit: deinde vicinas comparauerit: an earū quoqȝ nomine quas post interpositam stipulationem comparasset promissorem obligasset quesitum est. Julia. scribit videndum est ne earum dūtaxat nomine cautū habeat: de quib⁹ inter eū & ꝑmissorē in initio actum fuerit[b] cui cōsequens videri posse etiam putamus: vt & cum edium cōmunium nomine duo socij stipulētur: de eo dūtaxat damno caueri videatur quod in partem edium cuiqȝ socio datum fuerit: siue ergo redemerit alteram partem quis ex his[c] siue adiudicate[d] fuerint non augeri[e] promissionis[f] obligationē pomponius[g] relatam Juliani scripturam dicit nō se improbare. si autem res[h] aliquas[i] post stipulationem interpositam in domo habere ceperit stipulator q̄ ex ruina vicinarū ediuȝ ruerit agere ex stipulatu[k] potest: licet & tūc cum stipularetur he res eius non fuerint.

☞ Stipulatio emptoris simpliciter interposita porrigitur ad damnum tantum post traditioneȝ contingens non ad id qd ante contigerat: nisi cōtra venditorē non daretur regressus: sed stipulatio venditoris ad omne tempus porrigitur. q si vterqȝ stipuletur stipulatio venditoris tēpore traditiōis finitur: stipulatio vo emptoris abinde in antea habet effectum. Bar.

¶ Emptor[l] predij si ante traditionem stipulatus sit[m]: cautum habebit de eo damno quod post traditionem factum erit: vēditorem autem edium priusq̄ possessioneȝ tradat stipulari oportet: quia huius quoqȝ rei[n] culpā prestat. Sȝ quid fiet si venditor sine culpa stipulari non potuerit & ob hoc emptor[o] stipulatus fuerit[p] nōne damnum patitur[q]: an & hoc damnum in aliena re[r] acciderit: reuoluitur[s] autem ad emptorem: quia actionem ex empto non habet[t]: sed nihil[v] in hac causa proficit stipulatio[x]/ nisi in id[y] quod post traditionem acciderit: quia dum venditoris custodia est id is stipulari[z] debet omnēqȝ diligentiam emptori prestare: & quod alia[a] actiōe queri pōt id in stipulationem dāni[b] infecti oino nō deducit[c]. Sed si venditor[d] iterposuerit stipulationē etiā id damnum cōtinebitur[e] qd post traditionē emptori contigerit: qd esse iniquissimum Aristo ait: qm̄ si emptor[f] quoqȝ dāni ifecti stipulatus esset & duob⁹ ꝑmissor eiusdē rei noīe obligaretur: nisi id forte[g]

a ¶ Si is q vicinas. al's vicinas: nō eas quarum nomine stipulatus fuerat. M.
b ¶ Actū fuerit. quod magis est. M. Jo. et. R. vt patet. j. ibi pompo. relatam &c.
c ¶ Ex his. sȝ socijs.
d ¶ Adiudicate. scilȝ domus. Accur.
e ¶ Augeri. No. hic q p̄sens stipu. non trahit ad futura. & sic est ar. q si ꝑmisi tibi fruc. istius arboris: & est incisa vel vi ventoꝝ deiecta: vel si rustic⁹ ꝑmisit militi aquā frigidā in estate in māsione quā hēbat dare ꝑ aliquot dies & si arbor renascat q ego nō teneor ad fructus nouelle arboris: vel si dom⁹ cōburat q ego nō teneor si postea edificetur. vt. s. de neg. ge. nā & serui⁹. §. si viuo. & de hē. emp. l. in lege. Jtē si ꝓcurator ꝑmittat de dño defendēdo q teneat ipm defendere tm̄ in q̄stionib⁹ p̄sentib⁹: nō q̄ postea emerserint: ✠ vt. s. de ꝓcu. l. nō solum.

Stipulatio presens ad futura nō trahit.

✠ Contra hāc glo. est do. dy. in. l. iij. §. fina. et bar. s. de tute. & bar. i. l. oiȝ. de ꝓcu. cardi. in cle. j. q. v. & pro car. Alerā. l. l. more. s. de iur. om. iu. & decl. rote. decl. cccc xvij. ici. fuit dubitatuȝ. l no. Sed potes saluare glo. vt itelligantur dicta in p̄riuȝ ꝓcedere q̄ñ vba non repugnāt. vel q̄ñ sunt ꝯnexa futura p̄sentib⁹. vt ꝑ dy. vbi. s.

f ¶ Promissiōis. sibi facte: transit tñ ad eū stipu. socij: vt. j. eo. fluminū. §. adijcitur. & s. fami. her. in iudicio. & dixi. s. e. si quis missum. §. pe. et §. fi. vel forte socius ideqȝ vēditor tenebitur cedere actionem suam socio emptori: sȝ hoc videt falsum: quia eam nō habet cum damnū post traditionem cōtingens in venditoris stipulatiōe nō cōtineatur: vt. j. pri. §. in fi. Quid ergo si post vēditionē añ traditionē damnū accidit: Respō. hoc casu cedet: vel qd cōsequit dabit cū omne cōmodum debeat extunc esse emptoris: vt. j. qd vi aut clam. l. is qui in publico. in pn. §. si postea. Jtem no. hic ar. ad questionē qua queritur de arbore diruta que postea pullulauit. Jtem ad aliam qua queritur: si aliquis cōcedat funduȝ alicui vt edificet domū in quā recipiat eum cū quinqȝ hominibus & postea aliā fecit si debeat eum recipere cum plurimis personis. & est hic arg. q nō. & pro h. s. de cōtrahē. emp. l. rutilia. & l. in lege. & C. de serui. l. nō modus. & s. de neg. gest. nam & seruius. §. si viuo.
g ¶ Pōponius. solu. prime questionis.
h ¶ Si autem res. mobiles vel se mouentes. Azo.
i ¶ Aliquas. quidā iudaice intelligunt litteram istam dicentes q pōpo. ꝓbat sententiaȝ Jul. sed paulus nō: quare iste. §. corrigit superiorē. Tu aliter dicas: q̄ si cena pōt duci sine correctiōe ducatur. arg. C. de app. p̄cipimus. & in aut. de admi. §. fi. sȝ q hic. §. loquatur in rebus mobilibus illa in immobilibus. Uel dic q si nō est mihi spes habendi rem habet locum superior. §. si autem est mihi spes habet locum iste. §. vt quia fui stipulatus domū vicini si imperator venerit in italiam: & post stipulatiōem interpositam extiterit cōditio iam domo passa ruinam. arg. s. fam. herc. l. alienatiōes. cum. l. pe. & C. cōmu. de leg. l. fi.
k ¶ Ex stipulatu. vt ar. s. de pig. l. cū tabernā. §. j. ar. ff. s. de leg. ij. titia. §. gaius. Sed q̄ est rō diuersitatis inter mobiles & imobiles: sed certe hic veniunt in ipso corpore rei ꝑ qua est cautum: ibi exempla sunt.
l ¶ Emptor. Uendidisti mihi domum & eius noīe ꝑmisisti mihi de damno infec. post venditionem si domus ruinosa ceciderit potero experiri de

Casum ponit.

m ¶ Stipulat⁹. de dāno infecto a dño dom⁹ ruinose
n ¶ Rei. s. omisse stipu. vt s. de act. emp. l. vēditor. & si stipulatus est venditor hāc cedet: vt. s. de hē. emp. q sepe. §. si res.
o ¶ Ob h emptor. s. q vēditor nō potuit stipulari.
p ¶ Stipulatus fuerit. de damno infecto vl' simpliciter vl' expresse ꝑ vtroqȝ tempore.
q ¶ Patitur. emptor: q̄ non habet cautionē/ nisi de damno quod post traditionem illatū est: vt. s. proxi. dixi.
r ¶ In aliena re. id est que erat vēditoris cū damnū datum est.
s ¶ Reuoluitur aūt ad emptorē. & sic emptor sentiet damnū datū ante traditionē nulla interueniēte culpa venditoris cū ex sua stipulatione agere nō possit nec cōtra venditorem aget eius cessante culpa. Jr.
t ¶ Non habet. cōtra venditorem qui in culpa nō est.
v ¶ Sed nihil. nō refert se ad proximum dictum soluendum: scilicet quādo venditor nō fuit in culpa: sed ad primum vt patet per illa verba. j. et q alia actione &c. & sic in dubio dimittit. Quid ergo dices in hoc casu quādo nō fuit in culpa: Respō. dicunt quidam vt Azo. aliqueȝ nō cogi promittere: sed si spōte promittit aliquis scilicet domin⁹ domus ruinose pro vtroqȝ tempore bene tenetur: vt. j. eo. cum emptor. in prin. & l. dāni. §. cum parietem. in fi. §. sed fm. H. dici potest etiam cogi promittere emptori eo casu cum venditor nō est in culpa pro vtroqȝ tempore: quia forte res est precario apud emptorem per. d. l. cum emptor. & ꝑ hoc quia mercēnarijs cauetur & cuilibet cuius interest. vt. s. eo. l. qui bona. §. qui damni. & §. & nō inquiretur. & §. qui totum. & §. de illo. Jtem ꝑ hoc facit superior littera reuoluitur autē &c. dicas q ibi incipiat respōsio dicte questionis: illud autem cōstat q simpliciter emptor stipulando de damno post traditionē illam tm̄ videtur stipulari: vt in prin. eius. §. & j. e. l. damni. §. cum parietem.
x ¶ Stipulatio. emptoris.
y ¶ In id. sȝ damnum.
z ¶ Is stipulari. al's is sȝ venditor. M. al's idem stipu. sȝ dānū. i. dāni estimationē dȝ venditor stipulari.
a ¶ Alia actione. ex empto. M. si venditor negligēs fuit in stipulando.
b ¶ Damni. ab emptore interposita.
c ¶ Non deducitur. si ergo nō habet aliud auxilium deducit: & ita nō rñ. huic questiōi ꝓposite fm Azo. sed dic vt modo notaui.
d ¶ Venditor. sȝ tantum.
e ¶ Cōtinebitur. cessione facta.
f ¶ Quoniā si emptor. si ergo nō sit stipulat⁹ emptor etiā fm Aristo. nō est iniquū & transit stipulatio ad emptorē: vt dixi. s. e. si quis missum. §. fi. sed fm paulū qui fecit hāc legē in nullo casu est iniquuȝ vt subijcit: nisi forte &c. emptor tñ nō vetatur experiri ex stipulatiōe venditoris. Azo. Jtē no. q hec iniquitas toleratur. j. de duo. reis. per totū titulum.
g ¶ Nisi id forte. s. q dictū est damnū post traditionē eueniēs in vēditoris stipu. venire. vt. s. pri. §. sed si venditor &c.

a ¶ Ven̄ditoris .scs post traditionem. ℟. cum ergo vēditor ⁊ emptor stipulatus est tanebitur vēditor emptori actiōe ex empto in qua veniet : vt cedat actionē ex stipulatu; vt. ff. de cōtraben. emp. qō sepe. §. si res. sed nō veniet in ea nisi damnū prioris tpis: sed si tūc vēditor esset stipulatus vtrūsqz tpis damnū veniret. Itē no. hic fm. ℟. post dom⁹ venditionē ante traditionem aut alter. i. emptor vel vēditor/ aut vterq; / aut neuter a possessōe domus rumoſe stipulationē dāni infecti ex tor quet vbi vendit or tūc stipulat⁹ est rē em ptori tradet: actionem ēj̄ natam ex stipulatiōe dāni ifecti cedet: vt. ff. de ēdē. emp. quod sepe. §. i. ⁊ §. fres. per quā actionē emptor damnū ante traditionē rei posteaqꝫ ptingens consequitur vt ibi: sed si venditor ⁊ c. vbi vero emptor: tūc stipulatus est de eo solo dāno quod post traditionem cōtigerit cautum habebit: vt in prin. §. sine de eo tūc sine simpliciter sit stipulatus secus si ex pressē p vtrocꝫ vt modo plene diri ibi: si₃ mihi ⁊ c. Si vō vterqꝫ stipulationes interposuit stipulatio venditoris ad ꝑcedens tempus: empto ris ad sequēs tēpus post traditiones porrigitur vt ibi: qō esset miquissimus nō. sed venditor cedet em ptori ꝑ primo tempore : vt modo diri per. l. ff. de ēdē traben. emp. qō sepe. §. si res. Si vero neuter stipulatur empto r fi damno versatur nisi vendi tor stipulari potuit ⁊ non fecit: nam huius culpe nomīe conuenitur. vt ibi: vendi tor em autem ⁊ c. et. ff. de act. emp. l. venditor. ⁊ fa cit. l. ti. i. post vēditionē. Itē no. ex ff. §. i subsidiū hāc cautiōez iterpōi. vt ⁊ ff. c. l. §. i. plene diri.

b ¶ Submi. ¶ Casus. Cum edificares domum cauisti mihi de damno si quod cōtinget infra annum. tandez infra annū cecidit domus supra parietez domus mee: ita ꝙ totus est fricasatus ⁊ vitiosus factus. dicitur ꝙ si paries iste meus cadat ante annum siue post annum teneris ad omne meum damnum: immo quod plus est: ⁊ anteꝙ paries meus cadat possum agere ex stipulatione ista ad damnum meum. damnū aūt aliquādo estimabitur perinde ac si paries iste cecidisset. qō est si iste paries ita fit cō qua ssatus vt nulla ratione profit: certe tunc nō minozis est lis estimāda ꝙ si cecidisset. Fran. accur.

b ¶ Domus. ruinosa: de qua cautum fuerat tunc.

c ¶ Acceperim. vt ar. ff. ad le. aquil. hunc scripture. §. i. ⁊. l. ait ler. ⁊. l. ita vulnerat. in prin. ⁊. l. de ver. obli. cum stipulatus. ⁊. l. hoc iure. Sz argu. cōtra in eo. ti. l. in illa.

d ¶ Dosſit. vt. ff. titu. pri.

¶ Si vicinus. ¶ Casus. Ego habeo domū ruinosam iurta tuas edes: ⁊ tu domum ruinosam habes iurta meas: dicitur ꝙ ego tibi et tu mihi cauere debes. alioquin ⁊ ego in tuam et tu in meam intrabis possessionem. Fran. accur.

e ¶ Tu in meam. nam hec est pena non cauentis: vt. ff. ne vis fiat ei. l. si. in prin. Sed ⁊ta huic. §. ff. eo. qui bona. §. si quis quia. Sol. vt ibi. Item op. si vexatus a te vt caueam incontinenti: exigo ate si tu non mihi nec ego tibi. vt argu. C. de pac. cum proponas. ⁊. C. de sent. ⁊ interlo. om. iudi. auf. ⁊ cōsequenter. Respon. ꝙ fatis diceris mihi satisfacere vel satisfac re patiendo me venire in possessionem: vt. ff. de procura. fed ⁊ he. §. si. ⁊. l. seq. ⁊ facit. ff. ea. l. §. ei cuius.

c ¶ Si pupillus. ¶ Casus. Cum pupillus doli capax nō caueret de damno infecto: inde r iussit me intrare possessionē: cum intrare vellem pupillus ꝓhibuit: certe tenetur mihi actio. in factum ad interesse meum.

d ¶ Si mandato. Cum non cauerem tibi de damno infecto inder iussit te intrare possſe. et cum intrare velles mandato meo quidam te prohibuit. dicitur ꝙ ego teneo: actio. in factum ad interesse tuum. ¶ Non solum. Cum haberem domuz ruinosam nolui cauere tibi de damno infecto: ⁊ sic inder iussit te intrare possſ. cum intrare velles prohibui teneor actio. in factum. Secundo dicit cum velles intrare in possſ. er secundo decreto ꝓhibui/teneor. Tertio dicit cum tu missus esses er secūdo decreto ⁊ vna die exires de pos. ⁊ cum velles redire nō admisit te vel te deiecit de possſ. teneor tibi non solum act. in factum predicta: sed etiam vtili interdicto vnde vi quan do te deiecī et publiciana: ⁊ si egeris contra me act. in factum alijs actio. agere non poteris: nam postꝫ confectus es misericordie per actio. in factuz sufficit et contentus esse debes. pretor enim vult vt damnum tibi emende tur: non vt lucrum habeas inde. ¶ Si procurator. Cū tu haberes domū ruinosam iurta meā: procurator meus fuit a te stipulatus de dam. infec. dicitur ꝙ ex stipu. procurato. acgritur mihi acti. Fran. accur.

f ¶ In factis. de qua habes. §. eo. si finita. §. pe. ⁊. §. fina. ⁊. l. sequē. vsqz ad. §. fina. et intellige de pupillo doli capace non alio: vt. ff. de regu. iur. pupilli. vt. j. nevis fiat et. l. i. §. hoc edicto. ⁊. §. ō rei vendi. l. qꝫ infans.

g ¶ In me. ⁊ in illuz similiter: vt. §. quod quisqꝫ iur. l. iij. §. i. et. ff. de vi et vi arma. l. i. §. deiecisse. ⁊ §. quotiens. et. C. de acc. l. non ideo. ⁊. §. eo. si quis missus. ij. rñ. vbi de hoc plene diri.

b ¶ Eum punit. actione in factum.

i ¶ In possſionez esset. ex primo decreto esset alꝰ est in tertio est: ⁊ tunc supponit ꝑ domino rei qui non admittit missum mitti ex primo decreto : alias esse: ⁊ est melior: ⁊ tunc supponit pro iussu mitti ⁊ accipe passus nō fuerit ⁊ semper die ex primo decreto. Accur.

k ¶ Possidere. ex secundo decreto.

l ¶ Cum alioqum. bene dico equum esse dari in factum: quia ⁊ alie quan doqꝫ dantur: ⁊ hoc subijcit.

m ¶ Possidere. ex secundo decreto: ⁊ sic nō admissus cuz recessisset ⁊ rediret vel expulsus habet vnde vi: vt subijcit. vt. j. de vi ⁊ vi arma. l. i. §. deijcitur. et. §. interdictum. sed missus ex primo decreto non possidet. ⁊ sic non habet vnde vi. vt. j. de acquiren. possſ. l. iij. §. fina. ⁊ facit. ff. eo. l. pretoris. in prin.

n ¶ Capere. als acquirere.

o ¶ Utile. i. efficax. cū enim ciuiliter ⁊ naturaliter missus ex secūdo decreto possideat/ꝺz habere dicetū. vt. j. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deijcitur.

p ¶ Publicianam. cū non ereat dās prior possſor: vt. ff. de publi. item si seruum. ⁊ est bicloco ti. iussus iudicis siue secūdum decretū: vt. ff. de publi. l. sed ⁊ si res. i. rñ. ⁊. l. de acqui. pos. l. iuste.

q ¶ Actione. scilicet primo dicta. ⁊ facit in hoc. j. de re iudi. l. si quis dolo. §. i. Accursius.

r ¶ Uertetur. qō esset si alijs actionibus ageret.

s ¶ Actio competit. ꝺra. j. de verbo. obliga. stipulatio ista. §. alteri. vbi dicitur non posse alium alij stipulari: Respon. hic non alteri sed sibi stipulatus est: et quo vtilis datur domino ac. fm. ℳ. Sed tunc obstat ꝙ per liberam personam non potest obligatio queri. vt. C. per quas personas no. acqui. l. i. ⁊. j. de ver. obli. si ita stipulatus. §. grisogonus. Sed respon. illud regulare: hoc speciale in pretorijs stipu. vt hic. ⁊. j. de preto. stipu. l. in omnibus. ⁊ plene diri instītu. de iuuti. stipu. §. ei. ⁊. C. ad exhibendum. si res. Uel hic fm. ℟. datur mihi actio ex stipulatione procuratoris si procurator in iudicio: vel etiam extra me tamen presente stipulatur: vt. ff. si quis cau. l. penul. et de procura. in cause. §. fina. ⁊. j. de ver. obliga. si procurator presentis. vel in subsidium: quia ipsum procuratoꝛ ad eedendum conuenire non possum: vt pote absentem. vt. ff. de institu. l. i. in fi. ⁊. l. ij. ⁊ in hoc vertitur cause cognitio si habes hic in littera causa cognita/vt quidam habent.

Eorum.

† Infero ex ꝺ tex. ꝙ ius iudicis in scto decreto habet locū istud. de ꝙ nota. in. l. si finita. ff. pesca. i apostil. in. ff. subuenitur. ff. eo.

† Infa glo. est ita notabi. sicut alia ſ fit in iure ⁊ es notabilissimus ꝺctor. ad ꝺ ꝙ si procurator est absis ita vt nō possit cedere actionez statim i subsidium trāseunt in me vtiles. Bolog.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

¶ Qrum. ¶ Casus. Dicit q̄ si dominus domus ruinose sit absens ex necessaria causa ⁊ ideo quia non cauit est missus aduersarius in pos. certe ei reuerso reddetur possessio si caueat de damno infec. ⁊ b petita potius in integrum restitutione. Idem intellige in fructuario ⁊ in creditore ⁊ in simili qui habeat in domo ista ruinosa ius.

¶ Siue edium. Siue timeatur de vitio domus siue operis appositi in loco vrbano vel rustico vel publico: maxime cauendum est de damno infecto. Franciscus.

a ¶ Eorum. dominorum domus ruinose.

b ¶ Qui bona. immo et aliud exigit. scz q̄ sit absens ex necessaria causa vel probabili. vt no. ff. de nopa. li. 1. §. fi. ⁊ de nopa. li. ectio. §. fi.

c ¶ Non corrumpitur. cū effectu.

d ¶ Datur. petita restitutione. vt. ff. de. §. fi finita. §. si forte. ⁊. §. postea. et ad idem. ff. si cer nora. causa ag. l. 1. §. fi. ⁊ de nopa. l. edicto. §. fi.

e ¶ Siue domini. sint scz illius rei i qua facta erat missio.

f ¶ Creditor. facit. ff. eo. qd de creditor. ⁊. l. boc amplius. §. pe. ⁊. §. fi.

g ¶ Siue edili. putauit: ō quibus reponmittitur de vitio operis ⁊ loci. vt ff. l. fluminum. §. fi. ⁊ faciebat hic venire: scz ista domus. ff.

h ¶ Operis. i publico vel ꝓuato facti: vt quia macchina est imposita: super ficiei ad ꝓcyciendum.

i ¶ Quod. scz opus.

k ¶ Edib⁹. edib⁹ dico vel loco vrbano vel rustico positis. vt. ff. de verb. signi. l. vrbana. vel sub. in loco vrbano: scilicet alio vt in turri ⁊ simili edificio. Accurſius.

l ¶ Publico. ff. et ff. §. fi finita. §. si publicus. scz exꝑone vt ibi. Item in eo q̄ hic miscet in publico ⁊ ꝓuato facta opa: cū cū distinctione intelligē: vt altero ꝑ solo ⁊ edificio ⁊ altero ꝑ ope siue edificio tm: vt. §. e. si finita. §. i. ⁊. j. l. fluminum. §. pe.

m ¶ Caueatur. aliter ⁊ aliter. vt. ff. e. pretor. in prin. ⁊. §. de eo opere.

Iter fructuarium. ¶ Casus. Titus hꝫ ꝓprietates: seius vſumfructū in quadā domo. hec domus in qua habet vſumfructū seius minaꝫ ruinam domibus alijs scij vnde seius petit a titio sibi caueri. q̄ritur an audiatur: ⁊ ōz q̄ si solum minaꝫ ruinam: tunc titius bene ꝺ cauere. Quid erit ecōtra: si titius habeat alias domos ibi vicinas: ⁊ pe tat a scio sibi caueri. ⁊ ōz q̄ si seius faciebat aliquod opus in hac domo in qua habebat vſumfru. ⁊ rōne huius operis timebat titius ruinam: tunc seius cauere debebat. Quid autem erit si ipsa domus minatur ruinam: ⁊ fructuarius petat sibi caueri: nō audiſ cū ad eū spectet refectio. Idem si titius postulauit sibi caueri a seio noie huius domus. nam nō auditur cum ipse habeat aliud auxiliū scz stipu. de vtendo fruēdo quā ꝓstitit seius in qua venit ⁊ ſtud damnū cum ad eum seiū ꝓtineat refectio. ⁊ sic si non facit ⁊ ꝓpter hoc domus cecidit: tenetur ex predicta ꝓmissione. Franciscus Accur.

n ¶ Locum hꝫ si vicinas bñt edes. vt. §. l. damni. §. j.

o ¶ Caueri sibi. nō ita in superficiario: vt. §. e. damni. §. ci qui.

p ¶ Vitio. l. pōt petere sibi caueri a fructuario.

q ¶ Edificet. no. q̄ nō ꝑ edificio cauet. hꝫ ꝑ opeq̄ de nouo facit. ⁊ hic est casus quem excepi. §. eo. l. damni. §. j.

r ¶ Desiderare pōt. videt ꝺicere ꝓncipio: hꝫ nō est verū: q̄ ediū appella tio ⁊ opus ⁊ solū ⁊ parietem ꝛtinet. + vt. j. de vſuca. eu3 q. ꝑ quo totali vm ab altero nō cauet cū ꝓ eo q̄ suū est tā sibi caueret vt hic hꝫ vbi so lum tm vel opus tm q̄ a fructuario fit facit vtili. cauet. vt. §. Ité no. ꝑ in ſubdiuiū interponit hec cautio. vt no. §. l. dāni. §. i Ité dictus. §. est ꝺ ad ꝓn. huius. l. cū ibi dicat neutrū alteri cauere: sed hec. l. dicit q̄ sic: hꝫ intellige illam fm istam. Accur.

+ Notes ꝑ hāc glo. colligere differentiā inter edes et domum. q̄ nō edificius vt domꝰ: hꝫ s edes dicuntur edificia. Ita no. Bar. in. l. j.

s ¶ Cū fructuarius. Sed dic q̄ ad modica hic restringatur: vel aliter vt dixi. §. e. damni. §. i.

v ¶ Jō. l. nō pōt postulare sibi caueri a fructuario.

x ¶ Visitata. se viuū ⁊ fruituꝝ arbitrio boni viri ⁊ finito vſufruc. restituturum. vt. §. vſufruc. quemadmo. ca. l. j.

y ¶ Casus. l. vt reficiat.

Si filiusfamilias. ¶ Casus. Filiusfamilias conduxit domus et in ea moraf. cum esset ibi quedam domus que minabaf ruinā huic domui quā filius iste cōdu xerat: petijt filius sibi cauericauericaueri: ⁊ cum sibi non cauereretur petebat se mitti in pos. querif an sit mitten dus: ⁊ videtur q̄ nō. sed pater ei? quasi filius nō videatur dānū posse pati in rebus peculiaribus quas secū habebat ꝺomo conducta: sed trū pater. sed tamen dicit q̄ pater ⁊ filius ambo mitten di sunt. l pos. cūy vtriusq; videaf interesse. Hoc trū fallit in casu. naz si filius conduxerat domuz hoc pacto vt suo piculo esset domus/tūc q̄ ipse tantū esset obligat? acti. ex locato. ipse erit mittendus in pos. non pater. Fran.

z ¶ Inquilin⁹. quia alienam domū conduxit: sicut per qua ⁊ reb⁹ in ea positis vicina domus ruinam minatur.

a ¶ Queritur. enim a iudice: q̄ iudex hoc inquirit an filius ⁊c. nō ex verbis edicti. vt. §. e. o. q̄ bona. §. q̄ dāni. Accur.

b ¶ Peculiares. hic distinguendum est ad quod peculium res iste respiciant: nam si ad castrense vel quasi solus filius stipulaf: cū in eis vt parte. censeatur. vt. §. ad macedo. l. j. ⁊. j. de fur. si quis vxori. §. in aut. in aduentitio vterq; potest pater: q̄ eius. §. patris interest rōne vſufru. si lij ratione ꝓprietatis. Item in ꝑfectio vterq; q̄ ⁊ filij interest nō so lū patris: vt. §. de mino. l. ij. §. fed vtrū. in fi. §. ⁊ sic hoc intellige in aduentitio vel ꝓfectitio.

c ¶ Utrūq; filius ⁊ patrem: q̄ vtriusq; interest vt dixi: ⁊ sic ꝑcēre vsq; ad finem. Unde quod subijcit vt eius periculo ⁊c. ⁊ exꝑone. l. filij tātū vel patris tantum. pacisci eū pōt filius ne a patre suo petatur: ⁊ sic forte pactus est ne pater teneaf ex cōducto. hꝫ fuerit negligēs in non petendo caueri. Ité ⁊ pacisci pōt filius ne a se petatur tantū: vt. §. de pact. l. si ti bi decē. §. fi. ff. l. acquirent. ff. l. ⁊ bereditas prin. Et q̄ subijcit q̄ sol⁹ ⁊c. f. filius vel solus pater ille solus in possessionē mittetur si ei nō caueatur siue sit filius siue pater qui teneatur ex conducto: vt hic. ff. j. ex qui. can. in pos. ea. si filio. Alij vt. R. aliter exponunt hoc ⁊ dicunt vtriusq; f. patrē siue filiū ⁊ locatorem. nam duos primos pro vno ponunt/⁊ q̄ subij cit eius periculo. f. filij vel patris nō locatoris: q̄ tunc q̄ nō esset periculum locatoris solus filius siue pater: nō auꝺ locato: mittitur in possessionem si non caueatur: ⁊ fm hoc solus non excluꝺit patrem sed locatorem cum primo intellectu q̄ teneatur ex conducto si fuit negligens i stipulando. fa. §. e. damni. §. empto. Ité ad vtrumq; facit. ff. vt leg. no. ca. l. j. §. fi. ff. l. ij. ⁊. l. iij.

¶ Jprietarius. ¶ Casus. Titius habet ꝓprietatem in domo que minatur ruinam ⁊ seius habet vſumfructum. hic titius caut de damno infecto/ vicinis petentibus: et cum domus dessisset postea damnum vicinis. hic titius conuentus ex ꝓmissione sua emenda uit. dicitur q̄ seius qui habet vſumfructum debet conferre titio/ et ni si conferat non vtetur vſufructu suo. Item contra. ¶ Pone q̄ hic seius cauit vicinis de damno infecto: ⁊ aliquid ꝓstitit ex hac cautione. dicitur q̄ iste seius debet habere vſumfructum ⁊ ꝓprietatem donec titius conferat ei partem damni: et hec sunt vera siue magnum damnum datum fuit vicinis siue parum. ¶ Plautius. Cum domus quedam minaretur ruinam et peterem caueri: venit quidam qui dicebat se dominum huius domus: ⁊ volebat absq; fideiussore cauere. ego negabam eum dominum ⁊ dicebam titium dominum: vnde volebam q̄ iste satisdaret sub hoc pacto si appareat eū non esse dominum. Item volebam q̄ titius quem dicebam dominum pure cauere absq; fide-

c

iussore. queritur an audiar? ⁊ dz q nō: sed debeo eligere vnum ex his vt
a ¶ Repromisisset. propter domū in qua hꝫ ꝓprietatem que minat ruinam edibus vicinis.
b ¶ Prestitisset. dāno dato quentus ex stipulatione damni infecti.
c ¶ Edibus. ſ. fructuarij.
d ¶ Edes. ſ. ꝓprietarij.
e ¶ Obtulerit. ⁊. soluerit conuentus ex cautione.
f ¶ Conferre. conferūt et go ambo pro eſtimatione. ꝓprietatis? ⁊ vſufruc. vt argu. ff. de nora. ſi ex duobus. ff. fi. Accur.
g ¶ Retiebit. loco pigneris. sed certe ummo videtur ius dñij ad cū transire. vt. ff. e. l. quis. in fi. cſt contra. Sol. ibi in ſecundo decreto: hic in primo dicit. Item/ vtiquid habere poteſt proprietarius pro derelicto? Reſic. vt. ff. e. prætor. ff. ſi. 2 l. hoc amplius. licet quidam contra. vt ar. ff. pro ſoc. l. cum duob⁹. ff. idez reſpōdit. Additio. Dic ſin bart. q ibi loqtur in obligatione perſonali ex 2tractu: bic? obligatione ex quaſi noali. vt. l. ꝓtor. ff. hoc edicto. ff. eo.
h ¶ Miſſus in poſſ. habe rent aūt poſſ. ex pino decreto ⁊ poſtmodū ex ſcō decreto: ⁊ ħ nemine ca pere. bic vō habeat fruc. ſcz nudam ſine plenā ꝓprietatem ex primo ⁊ poſtmodo ex ſcō decre. ſi ipſe ſolus cauit ⁊ ꝓprietarius ei nō ẜfert: vt hic. ⁊. ff. e. Quis. in fi. Accur.
i ¶ Eadē erūt. quaſi diceret/predicta ſunt vera q̄ magnū fuit dānū: ſz idē ſi paruū ꝓ quo ſit ẜferendū. ſic inſti. de rerū diui. ff. gallmarū. Sed ff. ff. de dolo. ff. olei. ff. ff. ⁊. l. ſeq. ⁊ de in integ. reſtu. l. ſcio. Ité facit? ius. Nam de mille fabe modys cū ſurripis vnā: Eſt leuius dāmnū: tibi nō facimus minus eſto.
k ¶ Plautius. ſ. rñdet ea que ſequuntur.
l ¶ Repromitti. repete vellem ⁊ ſimul vtrūq; fieri: ſz ab vno pure reprōmitti: ab alio pure ſatisdari petere poſſum. vt. ff. e. Quis. ité ad id q̄ dicit nō poſſe peti ſub exceptione ſatisdari eſt ff. ff. e. l. q vias. ff. ſ. ff. e. ꝓtor. circa pin. ſed ibi ab vno: bic a diuerſis.
m ¶ Eligere facit. C. de codi. l. fi. ff. de tributoria. q̄ in heredem. ff. eligere. ⁊. ff. vt le. no. ca. l. iij.

Uersus.

I ſtipulatione. ¶ Caſus. Dom⁹ tua tota minabat ruinā petij vt caueres. dz q̄ tu debes cauere inſolidū. naz ſi ꝓparte vis cauere tñ non audiaris. ⁊ mittar in poſſ. totius perinde ac ſi nullo modo cauetes. Franciſcus.
n ¶ Niſi inſolidum. q̄ diuiſionem hec res nō recipit. R. vt arg. ff. iudi. ſol. l. ex clauſula.
o ¶ In poſſeſſionē. totarū ediū cū vnus eſt dñs ⁊ tota minaꝛ ruinā vt ff. ff. ff.

publicam vtilitatē aliꝰ nō: ḥ̄s ymo cogetur demoliri per spālia ſterdicta. ꝛ.j. de flumīnibus. ꝛ ne quid in flumi. pub. ꝛ ibi ſimilibus.

a ¶ Deſtruere. quod nocet.

b ¶ Propter quod. qꝛ communis eſt vſus nō cauet de vitio ſoli: ꝛ quia ſine ḷ commodo debet facere cauet de operis vitio: ꝛ ſic propter hec duo de vitio operis tantū cauet: ꝛ hic dic propter qđ id eſt propter vtrunq;

c ¶ Opis. hoc non ad p. ri. ſed ad ſupius referꝝ.

d ¶ Stipuletur. id eſt ſtipulari poſſit ille qui dāmum veretur.

e ¶ Nemine. abūdat vna negatio. ſic. ḷ. de acquirē. poſ. qui pignoris. ꝛ ſi autē. de bis qui ingre. ad ap. §. ſi vero neuter. ꝛ. j. de verbo. obliga. l. j. §. ſi quis ita. ꝛ in aut. de be re. ꝛ fal. §. inoꝛdinatus. ꝛ C. de ſer. fugi. l. j. §. Sz arguꝫ. cōtra. j. de vb. ſignu. l. duobus.

f ¶ Jgitur. ſuppletiue lege: vel etiam illatiue ita. ſatiſdatio ſterponitur ex hoc edicto: ergo per iudicem: ergo cū iudex iuſſit opus fieri non eſt per quem interponatur. ꝛ ß ad ea igitur opera que priuatim non que publice. Azo.

g ¶ Stipulatio pertinet. ſoli ꝛ edificij prout legis igiſ illatiue: vel lege ſuppletiue. vt diꝛi.

h ¶ De vitio eius. ſ. ſoli.

i ¶ Prouincie. vt ibi fie ri prohibeat vel tolli imbeat cum etā ſi id in bis locis fiat quod alicui nocet de loco publi. ſit interdictum propoſitus: vt j. ne quid in loco publ. l. j. ꝛ. y. ꝛ. §. tit. j. l. j. §. j. ꝛ facit. §. e. ſi finita. §. ſi publicus. Sed cōtra. in ea. l. §. ſiue aūt. §. illud de vitio operis accipe qđ debet ſatiſdari.

k ¶ Vino. cē canēdū. R.

l ¶ Si proponas. dāmꝫ timeri vel dari. R.

m ¶ Contingat. qꝛ retro datum videtur. vt. §. eo. damni. §. ſabini. ꝛ argu. j. de libe. cau. l. ſi. ij. rñ.

n ¶ Corruerit. poſtea in edes vicinas. Accur.

o ¶ Adijcit in hac ſtipu. que pro vitio operis interponitur. ꝛ fa. §. ſi. j. l. non ſolum. §. ſi.

p ¶ Nium. No. ſucceſſoris appellatione etiā in rē ſucceſſor intelligit: vt. §. de ureiu. l. etiā ſi in rem. ꝛ. j. quoꝛ leg. l. j. §. illud. Sed arg. §. §. de eden. quedam. §. is aūt. ꝛ. §. vſufru. quēad. ca. l. oēs. §. ſi. Sz nunqd ſi bi ſucceſſores edificauerūt ꝛ vitio illius opis damnū ſit ītaſū tenebunt: Rñ. qđaz q ſic: vt ar. §. ti. j. l. ſi. ꝛ ſic ſm eos ambulat actio ꝛ obligatio de vno in aliū. vt ꝛ p eis. §. de vſufruc. l. adhuc. §. ſi opas. ꝛ. j. ti. j. ſi tertius. §. ſi qs. ꝛ. §. fami. her. in iudicio. Sed tu dic ſm Ot. nō teneri ſucceſſorem in rem: ſed ꝓpter opus ab eo factum tenebit q ꝑmo ꝑmiſit: vt. §. de ſer. exꝓot. l. ttius. ꝛ. §. e. damni. §. emptor. ꝛ de hoc etiam diꝛi. §. eo. ſi quis miſſum. §. ſi.

q ¶ Sed vt ne. alꝫ nec alꝫ ne pro non: ꝛ quod dicit operis ſubaudi tm ꝛ loci tantum ꝛ edium quod vtrunq; prędictorum cōtinet: vt. §. e. interfructuarium ꝛ ſic loquitur quando in priuato fit: qꝛ tunc ꝑ bis oībus ſatiſdatur: vt. ḷ. eod. §. pe. ꝛ quod ſubijcit factum ſic exꝓone. i. remaneat apud illū cui datum eſt. ſic. §. de iudi. l. Julia. Item quod dicit ſine ſatiſdatione intellige cum in ꝓprio ſuo priuato loco fit. nam ſi in alieno licet priuato ſatiſdatur: vt. §. e. prętor. ꝛ hoc ꝑm Job. ꝛ ſic ammodo

edificare ꝛ deſtruere[a]: dum tñ hoc ſine incommodo cuiuſq; fiat ꝓpter qđ[b] operis[c] dunꝫ taxat nomine cum ſatiſdatione cauetur de vitio loci nihil cauetur: ꝛ hoc ē operis quod quis facit. ceteruꝫ ſi ex loci vitio damnum timeatur: minime dicendum eſt damni infecti ſtipulationem interponi oꝑtere: quis enim dubitat neminez eſſe a quo ſtipulet[d]: ꝛ cuꝫ nemine[e] nihil facientē locus ipſe publicus damnum inferat ſui natura: ad ea igitur[f] opera ſtipulatio pertinet[g] q̄cunq; priuatim fiant. quid ergo ſi in publico oꝑ[h] fiat de vitio eius[i] quid faciemus: et plane vel ꝓinceps adcundus eſt. vel ſi in ꝓuincia fiat ꝓſes ꝓuincie[i]. Sed quod dictum eſt de operis vitio[k] ſic accipiendum eſt etiam ſi ꝓponas[l]: non tātū tempoꝛe quo opus fit: ſed etiam ſi poſtea contingat[m] quid cum ſi ideo qꝛ male edificatum erat corruerit[n]?

☞ In hac ſtipulatione dicitur fieri mentio de heredibus vniuerſalibus ſucceſſoribus ꝛ etiam ſingularibus ex vtraq; parte/ ꝛ debet cauere de vitio operis ꝛ de vitio loci. ¶ Paulus de caſt.

¶ Adijcitur in hac ſtipulatione[o] ꝛ heredum nomen vel ſucceſſoꝝ eoꝝmq; ad quos ea res pertinet: ſucceſſores autem non ſoluz qui ſ vniuerſa bona ſuccedunt: ſed ꝛ bi qui in rei tñ ꝺominium[p] ſucceſſerint bis verbis continent. ¶ Sz vt ne[q] operis/ loci/ ediumve vitio id damnum factum ſit: ſtipulatio interponitur de eo ſine ſatiſdatione: ꝛ non ſolum ad totas edes: ſed etiam ad partes edium pertinet.

☞ Stipulatio damni infecti ſimpliciter interpoſita non ꝓzrigitur ad damnuz qđ vitio naturali contingit vel caſu aduerſus quem non potuit ꝓuideri: ſecus ſi potuit ꝓuideri. item non ꝓzrigitur ad damnuz culpa tali cummiſſum quod venit in actione. l. aquil. Bal.

Vitium[r] autez ediū ꝛ loci[s] eſſe labeo ait: quod accidens extrinſecus[t] infirmioꝛes eas[u] facit. Denꝙ[v] nemo dixit paluſtris loci vel arenoſi noīe quaſi vitioſi cōmitti ſtipulationem: qꝛ naturale[x] vitiuz eſt: ꝛ ideo nec ea ſtipulatio interpoſita: neq; ea interpoſita cōmittet[y].

¶ Hec ſtipulatio vtrū id ſolū damnū contineat quod iniuria[a] fit: an vero omne dāmum qđ extrinſecus contingat: ꝛ labeo quidem ſcribit de damno dato[b] non poſſe agi: ſi forte terremotu: aut vi fluminis aliouе caſu fortuito[c] acciderit.

¶ Seruꝰ quoq; putat: ſi ex edi[d] promiſſoris vento tegule deiecte dānum vicino dederint: ita cum teneri ſi edificij vitio id acciderit: non ſi violentia[e] ventoꝝ vel qua alia ratiōe q̄ vim habeat diuinaz: ꝛ labeo rationem[f] adijcit: ꝙ ſi hec nō admittat[g] iniquū eſt. Qđ enim tā firmū edificiū eſt vt flumīs/ aut maris/ aut tempeſtaſ/ aut ruine/ aut incēdij/ aut terremoꝛ vim ſuſtinere poſſit[h]? Idē ſeruius putat: ſi controuerſia[i] aq̄ inſulā[k] ſubuertit: deinde[l] ſtipulatoꝛis edificia ceciderint[m] nihil cum ex ſtipulatu conſecuturuz: qꝛ id nec operis nec loci vitio factum eſt. ¶ Sinautem aqua vitiet fundāmēta[n]: ꝛ ſic edificiuz ruat[o] cōmitti ſtipulationem ait. multū eñ itereſſe qđ erat aliqn[o] firmum vi fluminis lapſum ſit ꝓtinus[p]: an vero añ ſit[q] vitiatuz deinde ſic decideꝛit: ꝛ ita labeo ꝓbat. etenim multuz intereſt qđ ad agliā ꝓtinet: ſanū[r] quis hoīem occidat: an vo factū[s] imbecilliorem.

☞ Supra expoſuit quid eſt dictū vitiū ſoli: nūc quid eſt dictum vitium operis boc eſt a quo dicitur eſſe factum opus vt ſtipulatio committatur. Bar.

¶ Quāq; autez ſtipulatio tūc cōmittit cum vitio opis dānū factuz

t ¶ Extrinſecus. id eſt nō ex natura loci vt qꝛ paluſtris vel arenoſus: ſed ex defectu ꝛ plerunqz vetuſtate: vt. j. e. l. §. itē apud iulianum. in fi.

v ¶ Eas. edes.

x ¶ Demiꝝ. nunc de ſolo tm̄. Sed quid ſi quis fecit opus in loco arenoſo ex quo opere vel ſolo iaz dānū timet? Rñ. forte locū hēbit bec tenuz: vt. j. ꝓtori. §. no. ꝛ. §. ſeruꝰ.

y ¶ Quia naturale. not. parci vitio naturali. ſic j. ti. j. l. i. §. hec cautio. in fi. §. ꝛ. §. idē aiunt. ſi aq̄. ꝛ. §. item ſciendum. Sz ar. cōtra. §. ad. l. aquil. ſi ſeruus feruz. §. ſi fomēcarius: ꝛ in aut. de reſti. ea q̄ parit i. ꝛi. §. vnuz.

z ¶ Committetur. ſic. §. ō leg. j. ſi legati.

a ¶ Jniuria. i. vitio. ſic ponit in ſtitu. ſi quadru. pau. fe. di. §. pauperies. vel dic ſm. R. iniuria. i. nō iure vel culpa. culpa aūt tua ruinā factā dico ſi cū ꝑuideres vel ꝑuidere poſſes domū ruituꝝā nō curaſti quomin? ruina ſtipulatoꝛi noceret.

b ¶ Dato. ſcz caſu fortuito vt ſubijcit.

c ¶ Fortuito. qui non potuit ꝓuideri: alꝫ ſecus: vt. §. eo. ti. l. qui bona. §. cum inter. ꝛ facit. §. ꝓtori. §. ꝛ quod ibi diꝛi. ſ. j. eo. ſequenti. §.

d ¶ Violentia. ſola. R.

e ¶ Et rōnem. non ſoluz ſuperioꝛ ſententiam cōfirmat: ſed etiam rationem ſubdit.

f ¶ Non admittaꝛ. ſcz nō teneri promiſſoꝛ de caſuali damno. R.

g ¶ Poſſit. ita qꝛ non ledatur: ledat. vt. §. e. dāni. in pin. ꝛ. §. loca. ꝛ cōdu. l. ex ꝺucto. §. ſi vis.

h ¶ Cōtroueꝛſia. i. ſpetu.

i ¶ Jnſulam. cui? nomine damni infecti erat ꝓmiſſum. R.

k ¶ Deinde. ſcz ſubito.

l ¶ Ceciderint. ꝓpter ruinam aliarū quarum noīe erat promiſſum.

m ¶ Fundamenta. paulatim. Azo.

n ¶ Ruat. ſcilicet poſt ex interuallo vt ꝓuideri ruina poſſet ꝛ aduerſus eam proſpici.

o ¶ Alioquin. id eſt alꝫs.

p ¶ Protinus. hic nihil poteſt promiſſoꝛi imputari: qꝛ ruinam cuitare non potuit. Ro.

q ¶ Ante ſit. ita q̄ poterat iuuari. ꝛ ad hoc. §. de neg. geſt. diuortio. circa princi. Accurſius.

r ¶ Sanum. qui tenetur quanti valuit in anno proximo retro.

s ¶ Factum imbecilliozem. qui preſtabit quāti plurimi fuerit a die quo vita exceſſit in anno retro. ꝛ ita ſi duo mortifere diuerſis tēporibus vulnerauerint aliquem/ cuilibet ſit computatio ex die vulneris ſui: vñ ſi plus in vnius eſtimatione poterit eſſe q̄ alterius. vt. §. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. §. eſtimatio. ꝛ ad idem. l. qua actione. §. ſed ꝛ ſi quis. ſed caue tibi: quia non eſt per omnia bonum ſimile. cum ſcilicet nullo modo teneatur ſi protinus cadat bic. i. in. l. aquil. ſic licet diuerſimode: vt. ḷ.

Vitio naturali parcendū eſt.

Concoꝛ. ter. i. ſi pr. in fi. de teſt. lib. vi. ſed in dubio intelligit de vniuerſali. niſi eſt in diſpoſitione actu ctū verbum q̄buſcunq;. vt not. alex. plene. in. l. dā. §. nihil. colū. j. ff. de eden.

ſ.ad.l.agl.qe vt ſ̄ne poſſunt. Item h̄ habet reſpectus retro.j.certus tempus.ſ.ad tempus dan damni.

a ℂ Nō potuit.de iure vel de facto.vt.ſ̄.de nora.in delictis.in pn.r.ſ̄.lo ca.ſi fundus.r.l.ſeq.r.l.fed de damno.r.j.de re ind.ſepe.ſ̄.cur autem.

b ℂ Noſe fecerit.r ratum ſit habitum non aliter.Ælso.

c ℂ Promiſſus eſt.ab alt quibus ſine annuo.

d ℂ Preterea.ſi furni.id eſt p dāno cōmgenti vi tio furni r ſub.tñ nomie ne furni ſm Jo.

e ℂ Furnary.qñ aligs ali qd operat in ſuo et inde dāni dat vicino.vtilius gue:aut facit nō alo nos cendi:r tūc nō tenet nec cōmittit ſtipulatio: nec nō interpolita interpoſ. Aut aio nocendi:r tunc ſic:vel aliter an operaris i tuo aliquid limittēdo i pdū vicini: vt furnū qđ nō licet.vt.l.ſicuti.ſ.ari ſto.an nō im mittendo.r tunc non tenet/bono aio faciat vel non:vt h̄. Nec ob.j.de aq.pluar.l.i.ſ. Denicq. qi aliud eſt veruq; ꝙrum ad illud tractatū. r i multis differt ille ab iſto.falſit boc vbi fodis murta parietē meum ma gis q̄ poſſis qđ nō licet. Vel bicas? verūt ē qs quid feceris in tuo nō te nebris mihi per h̄ edi cijs:nec q̄mittit ſtipu latio necnon interpoſi ta interponeret:ſed tene ris de dolo.vt. ſ̄.de dolo.l.rē quādā venalem.

f ℂ Culpa.tantū nō ope rio vitio.ſ̄.nam ſi furni r furnary bene venīt l hac ſtip.vt.ſ̄.ad.l. aq. ſi ſeru' ſeruū.ſ̄.ſi furnū. in ſ̄.ſ̄.qui: eſt cōtra. vel ibi caute ignis r ſic generaliter h̄ noſe furni.

g ℂ Non venire.ſ̄ in aq tuam.vt.ſ̄.ad.l.aquil. ſi ſeruus ſeruū.ſ̄.ſi furnū. i pnc. Tria ergo ſūt que faciunt hāc cautionē ceſ ſare vtilitū naturale:vt. ſ̄. ſ̄.vitiū.caſus fortuitus.vt.ſ̄.hec ſtip.r ſeq.r.j.pri.item culpa.vt hic.

h ℂ Contra ea.que deuenerut in ſtipulatione.

i ℂ Cui.ſcz damno.

k ℂ Nō tenere.etiā iterpoſitā.vt.ſ̄.c.ſ̄.vitiū.r.ſ̄.hec ſtipulatio.r.ſ̄.ſer uius.r.ſ̄.idem ſeruius.r.ſ̄.ꝙſ̄.r.j.ſ̄.prori.r.j.eo.damni.

l ℂ Algro.p quo damni infecti fuerat cautum mihi.Ro.

m ℂ Deam agrum.cuius nomine fuerat cautum mihi.Ro.

n ℂ Nocerent.primus.vt.ſ̄.c.ſ̄.idem ſeruius.r.j.pri.ſ̄.r facit.ſ̄.ſ̄.p ſit.cui ſuis concot.

o ℂ Utdem.i.efficacem hoc caſu:qr ea non poterit agi.M.

p ℂ Fiebat.ſcz damnum.

q ℂ Diruerint.ſcz edificia tua.

r ℂ Utuoſe.no.qr hic caſus.ſ.fortuitus eſt p reo:q; exceptio fit de eo ſo lo qō eſt dictum/ſed debilitas edificij ℨ eum:r tñ potius eligitur qō ℨ eum facit:vt.ſ̄.ad ſylla.l.uj.ſ̄.fi. Sed arg.contra.j.de reg.iur.l.fauora biliores.r inſt.de interdi.ſ̄.commodum.r.C.de condi.inſer.l.ſi. que ſunt.arg.contra.

s ℂ Referre.vt.ſ̄.eo.ſ̄.idem ſeruius.

t ℂ Ruit.ſubito.

v ℂ Ceciderit.er interuallo:qr in hoc tenebitur.

x ℂ Edium.i.ſoli r edificij.vt.ſ̄.eo.inter fru.r.ſ̄.c.l.ſ̄.ſed vt ne.

y ℂ Loci.ſcz tantum.i.ſoli tantum.

z ℂ Opis.i.edificij tñ:p bis cñ cauetur cum ſit in ꝑuato:vt b ic.r.ſ̄.c. ſi finita.ſ̄.notandum.r.j.eo.damni.ſ̄.ſi.

a ℂ Utputa.ponit exemplum qñ damnum dari videtur ex opere.

b ℂ Non teneri me.niſi aio nocendi feci.tunc enim de dolo.vt.j.tit.j.l.j. ſ̄.deniq.quod ſemp preſumitur ſcz qr nō faciam aio nocendi,vt arg. ſ̄.pro ſocio.l.merito.Sed op.qr licet in ſuo facere:dum tñ non noceat l alieno.vt.j.de reg.iur.l.domū? Rñ.nō videtur officere ſi luces auferat quam er primato conſueuit habere.vt.j.c.l.proculus.vel aquam auſe rat vt hic. Item fecūdo op.j.l.prori.ſ̄ ibi ſeruitus debebat ab edifican te.vt r.j.tit.j.ſi in meo. Item tertio opp.ſ̄.ſi ſer.ven.ſicuti.ſ̄.arifto.r l.ſi quādo.ſ̄.ſi.r.l. ſiſtu las.ſed iſtilla. in alieno immittebam: hic in meo operabar nihil i alienus immittēs. r facit.j.de in iu.ſi cum ſeruo.r.j.de re gu.iur.l.nemo damnū.

c ℂ Committet. ſi dicas qñ facerem aio nocendi planus eſſet.vt.j.ti.j.l.j. ſ̄.deniq.r ſic eſſet idem qō in ſupiori rñ. qō non placet: qr aliquid aliud vult dicere id qō patet: qr dicit/ſi tamē c.r vnde dicētiā nō aio nocēdi ſz ſponte fuit ſtipulatio in terpoſita ſi dammum fie ret occaſione buius ſoſ ſionis. nō enī cogendus erat er quo aio nocendi non fiebat.r ſic.j.eo.dā ni.ſ̄.cum parietem.r de boc dicos.j.l.proculus. Sed quid ſi in ſuperiori caſu totā aquā auferaz: Rñ.idem qr ſi partē.vt ar.j.ti.j.l.ſi in meo.

d ℂ Accipere.i.pati.

e ℂ Officiatur.nō tñ vt actio naſcatur:vt.j.l.prori.vel dic trebatiū ma le dirisſe r per proculū corrigi ſi intelligerit etiam ſeruitute non debita. Tu dic trebatiū intelleriſſe qñ ſeruitus debebatur:r ſic bene dixit.agi tur ergo ſm cum er ſtipulatione damni infecti cū ſeruitus debeſ. Sed nonne h̄ loci confeſſoria:ergo bec ceſſat:vt.ſ̄.c.l.inter.r.l.dām.ſ̄.j. et l.qui bona.ſ̄.de illo.que omnes ſunt ℨ trebatiū:Sed rñ.nō obſtant:qr ad aliud dat ꝓſſonā.ſ.ad ſeruitutem preſtandā:r ad aliud bec ſtipula tio:quia ad damnum ꝓpter lumen amiſſum:vt.ſ̄.c.l.qui bona. ſ̄.ſi qs opus.ſic r in ope.no.nū.qr in ſubſidiū dat auxilū illud:vt.ſ̄.tit.j.l ꝓuinciali.ſ̄.j.r tñ ibi ℨcurrit ꝓfeſſoria.vt.ſ̄.ti.j.l.j.ſ̄.fi.r.l.de pupil lo.ſ̄.impoſititiam.

f ℂ Proculus.¶ Caſus. Habebas domum iurta meam nec aliquaz ſeruī.mihi debebas:cum velles opus aliquod facere in tua do mo.puta eleuare eam.r timebam damnum:er boc opere promiſiſti mi hi de damno infecto:nunc eleuata domo tua habeo damnū:vt qr ob ſcurata ſunt lumina domus mee.querītur an ꝑmittatur ſtipulatio:r di citur qr non. Idem eſt r ſi in fundo tuo feciſti cuniculum id eſt ruīū co opertum vel foſſam:r ſic aquam que veniebat ad fundum meū abſtu liſti.nam ꝙ promiſeris mihi de damno infecto:tñ nō teneris ob h̄:r red dit rationem.Franciſcus.

g ℂ Edificia.ſcz tua.

h ℂ Jure tuo.vt qr nullā ſeruitutem debes:als ſecus:vt.ſ̄.l.prori. diri.

i ℂ Cuniculo.ruuus coopertus dicitur.

k ℂ Aquā meā.eria totā r totum lumen ſuperiori reſpon.vt.ſ̄.l.flumi nuz.pen.reſpon.r.j.ti.j.l.j.ſ̄.deniq.r.l.ſi i meo.r.ſ̄.de ſer.vt.predio. l.cum eo.

Cautionē damni ifecti tria ceſ ſare facit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

l. cum eo. Alij vt ꝑdicunt aquam nõ totã nec totũ lumẽ. vt. ff. l. fluminũ. in fi. fed ibi damnum ſentiebat in pariete nouo ſm. Bal. ⁊ ſic in dãno vtriuſq; iſta diſtinctione an ſit modicũ vel maximum vel aliter vt ibi dixi. Item ꝑ pr. ff. de ſerui. vr. ꝑdi. l. binas. in fi. ij. rñ. ff. ibi edes nõ auferunt totum lumen domui legate ne inutile legatum ſit. Item nunquid hoc dices. vt ſtip. nõ cõmittat etiam ſi fiat alio nocendi: Rñ. ꝓpter hoc: ꝙtum ad hanc ſtipulationẽ in qua agitur dum cauit de damno ne frumageret ibi de dolo: vel in factum actione. vt ff. ti. l. ij. ff. denique.

a ¶ Abducas. ſcilꝫ priuatam: aggereſ enim in publico facti ſi trãs ſtumen etiam nocẽt: demolienda ſunt: vt. ff. titu. i. quod principis. ff. ſi.

b ¶ Facere. i. pativel nõ videtur dammum facere ei qui ꝛc.

Lucruꝫ nõ facere ⁊ dãnũ pati differunt.

c ¶ Faciat. id eſt ſentiat. ⁊ ſic no. nõ eſſe eandẽ rõnem dãnum ſentire ⁊ lucrũ nõ facere: vt. C. de cõdi. ff. ti. z. l. j. ff. vltez varus. ff. ti. z. l. j. ff. ſicut. ⁊. j. de fur. l. ſi is cui commodata. ⁊ arg. ff. de condi. ⁊ demõ. titio. ff. i. ibi aliud eſt effi ꝛc. Sed ar. contra. ff. de eo qõ certo loco. l. ij. ff. ti. ⁊. j. rez ratha. ff. cõmiſſa. ⁊ dixi. C. de ſen. que pro eo. l. j. in fi. Item gra diſtinctionez buius. l. eſt. ff. ne gd in loco publi. l. ij. ff. meri to. Solu. ibi in publico. hic in ſuo priuato quis facit.

d ¶ Vera eſſe. nõ trebatij ſm quoſdã: ſed tu expone treba. vt dixi. ff. l. ꝑ ti. item facit ad hãc. l. ꝙ ge in ſuo faciat qõ vult. ff. de ſer. vr. ꝑdi. l. ſiſtu lam. ⁊ ſi ſer. vendi. ſicuti. ff. pe.

PLures. ¶Caſus. Plures habebamus domũ cõm iuxta tuam. tua minabat ruinã: petimus vt ꝓmittas nobis de dãno infecto: vis ꝓmittere. q̃rit an debeat glibet noſtrũ ſtipulari ſine adiectiõe parꝫ ſue: ſic dicẽdo: cuilibet ꝓmittis de dãno infecto: ⁊ ꝺ ꝙ ſic. ff ſi dicã: ꝓmittis partẽ mei dãni: nõ totũ meũ dãnũ fed eius partẽ ſtipulor. fec⁹ autẽ eſt ecõtra. vt ſi plures ſint dñi vitioſarũ ediũ. nã ꝓ ſin ꝙ ſꝫ parte ꝓmittere dꝫ: ne ſinguli ſolidũ obligenẽ domus. nã glibet dꝫ ꝓmittere ſua parte: qꝫ domus eſt. Fran.

+ Concor. tex. in ca. ij. de dec. lib. vi. gl. in cle. j. in ver. aut earũ gte. de fo. ꝓpe. ⁊ ibi card. in. ij. qõe. in fi ad dat dicto aliq̃ tunc ve nit ꝓ. j. dimidiũ vt eſt glo. fing. in palle. cle. j. quã ad hoc ꝓ ſing. alle. pano. in. c. ſuper eo. ex tra de eo qui cog. cõſan.

e ¶ Adiectiõe partis. q̃ ſignificaẽ dimidia: + vt. j. de ꝛ. ſig. nomẽ filiarũ. ff. ti. ſic ergo dicet ꝓmittis de dãmno infecto.

f ¶ Stipulaſ. i. ſtipulari intelligiſ: vt ⁊. ff. ti. j. ſtipulatio. ff. ſi. Accur.

g ¶ Adiecta. puta partem mei dammi ſiue partem dãi ꝓtingentis in mea dimidia domus ꝓ indiuiſo ꝓmittis cũ ſim dñs dimidie pro indiuiſo ſm Jr. vel dic partem damni contingentis in mea dimidia domo que mea eſt a meridie. nam cum ſit mihi cum alio domus tota cõis pro indiuiſo: in qualibet particula habeo dimidiam rñ: ⁊ ſic mediam partẽ dãi ꝓtingentis in meridiali dimidia videor ſtipulatus. ⁊ ſm ff pmum exẽplũ eſt qñ ꝓ indiuiſo partis domus fit ſtipulatio dãni ſm. ff. qñ ꝓ diuiſo. ſi aũt dixiſſem partem meam damni totaz meam partem ſm ff. videor ſtipulatus.

h ¶ Faciet. dicta adiectio partẽ ptis quã habebã in domo: vel faciet par te totius ſi in rebus meis ꝓpꝫe que erant in domo fuerit dãnũ datuꝫ ſm Alꝺ. Item not. qꝫ alꝫ aliter accipitur hec oratio facere partẽ: vt. ff. de leg. i. buuſmodi. ff. ſi titio.

i ¶ Promittere dꝫ, ſi tñ vnus promittat pro parte ſua cum alter nõ promittat ſimiliter pro ſua parte in poſſeſſionem totarum ediũ ruinã minantium mittitur. ꝓmiſſio enim dam. infect. diuiſionem recipit. + ſed in poſſeſſionem miſſio nõ cum pignori aſſimiletur. ⁊ ideo nõ niſi inſolidum ſit. ff. e. in ſtipulatione. ſm. R. ⁊ eſt ſic. j. de ver. obli. in executione. ⁊. ff. vt in poſt. leg. is cui. ff. ſi ex duobus heredibus. qõ nõ placet ſed dic vt dixi in d. in ſtipulatione.

k ¶ Inſolidũ. nã ſimpliciter ꝓmittendo inſolidũ: tenerenẽ iure iſto. vt ⁊. C. de duo. reis. l. i. hodie non obligantur inſolidũ: licet glibet promittere de damno infecto ſimpliciter nõ facta adiectione pro parte ſua ni ſi hoc exprimatur: vt in auſ. de duo. re. ⁊ concor. cum vtroqꝫ rñ. buius l. ff. ti. j. ff. ſtipulatio. ff. ſi. ⁊. j. e. ex damni. ff. quotiens. ⁊. j. ti. j. ff. ſi tertius. ff. j. ⁊. j. ff. ſeq. ff. officium.

aquam mihi abducas[a] ⁊ illic lumi nibus officias: tamen ex ea ſtipulatione actionem mihi non cõpetere ſ. qꝫ non debeat videri is damnuꝫ facere[b] qui eo veluti lucro quo ad huc vtebatur, phibẽt: multũqꝫ intereſſe vtrum damnũ quis faciat[c] an lucro quod adhuc faciebat vti prohibeatur. mihi videtur vera eſſe[d] proculi ſententia.

☞ Si plures ſtipulantur debent ſimpliciter ſtipulari: ſed ſi plures ꝓmittunt debent pro parte ꝓmittere. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xxvij.

PLures earũdẽ edium nomine domini ſinguli ſtipulari debent ſine adiectione partis: qꝫ de ſuo quiſqꝫ damno ſtipulatur[e]. quimmo pars adiecta[g] partẽ partẽ facit[e]. Contra ſi plures domini ſint vitioſarum ediũ: pro ſua qſqꝫ parte ꝓmittere[i] debet ne ſinguli inſolidum[k] obligentur.

☞ Nec ſtipulatio continet intereſſe et etiam expenſas factas in fulciendo ⁊ lucruꝫ ceſſans propter emigrationem inquilinorum niſi iuſto metu interueniente. hoc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. xxviij.

IN hanc. ¶ Caſus. Ponit regulam ⁊ eam probat per quattuor exẽpla. regula eſt talis: qꝫ in ſtip. dãni infecti venit quanti intereſt ſtipulantis. Primum exemplum eſt tale: cum haberes domum ruinoſam iuxta meam: promiſiſti mihi de damno infecto. Item propter metum ruine domuin meam fulſi: forte ligna groſſa ponẽdo ſupra meam: ita qꝫ ſi caderet tua non poſſet mihi vel domui mee facere multuꝫ damnuꝫ. certe has expenſas recuperabo: qꝫ hic ſaltez videt intereſſe quod impendi. Secunduꝫ exemplũ eſt tale: ego ⁊ tu habebamus cõmunem domuꝫ: paries hui⁹ domꝰ minabat ruinaꝫ domui mee propꝛie: feci expenſas in reficiendo hiꝰi pariete: certe has expenſas recuperabo: vide ff. glo. Tertium exemplum eſt: domus tua minabat ruinam domui mee: pro miſiſti mihi de dãno infecto: nunc inquilini qui morabanꝫ i domo mea receſſerũt timore dmi: ⁊ nihil ſoluunt mihi penſiones totius anni ꝓout alꝫ ſeciſſent: certe hoc dammũ totuꝫ debes mihi emendare: poſtea loquitur ari ſto iuriſconſultus et dicit: ſicut iuſtuꝫ timorem debent habere inquilini ꝓpter quem recedant vt damnuꝫ qõ inde habeo mihi emendes. vt. ff. pro rt. dictũ eſt. ita ꝑmo exẽplo noſtre. l. qñ fulſi domũ meam oportet me habere iuſtũ metum ꝙ domus tua ruinã minetur mee: vt ſic expenſas quas feci fulciẽdo domuꝫ meã mihi refarrtias. Quartum exemplũ eſt in. l. ſeq. que continuatur cũ iſta: ⁊ eſt tale: cuꝫ domus tua minaretur ruinã: cauiſti mihi de damno infecto: nullus aũt ſcholaris vult 2ducere domũ meã ꝓpter ruinã quaꝫ videtur minari domus tua ſupra meã: ⁊ ſic amitto penſionẽ: certe hoc totum dammũ debes mihi emendare: ⁊ ad hoc eia damna cõpetit actio ex ſtipulatu. Fran.

l ¶ Ea edificia. ſ. ſua: nõ dico ruinoſa: qꝫ hoc dicit. ff. ꝑri. rñ. ff. ꝑmã ex poſitionem: vel dic aliter vt ibi.

m ¶ Poſſe. dãno poſt ſecuto. R. ⁊ hõ: qꝫ ſint be. ꝓmiſſe: ſed velut intereſſe: qꝫ hoc ſaltẽ intereſt qõ impedit. vt. ff. e. inter quos. ff.

n ¶ Cum. i. poſtq̃.

o ¶ Cauit. i. cauere fecit a ſocio. Accur.

p ¶ In parietem. ꝓpium.

q ¶ Edificia ſua. ſcꝫ cõmunia: quorum paries vitium faciebat vt differat a precedenti rñ. ſed videt ſocio a ſocio non cauere: vt. j. e. ſi edibus. ⁊. l. ex dãni. ff. j. que ſunt contra. So. illa corrigit iſtã: vel dic cauetur vt hic in duobus. ſ. cafibus quos dices. ⁊. e. inter quos. als non: vt ibi. Alij dicunt ꝙ. hic nõ edes ſed paries eſt cõmunis: ⁊ ſm ꝺ dices poſtea edificia ſua: ſcꝫ propria nõ cõmunia. Alij dixerunt ꝙ hic loquitur cum culpa ſocij contingit damnuꝫ ibi nõ: vt ff. j. e. ex dãni. ff. j. vel hoc nõ venit in iudicio cõdiui. vt indiuiduum. qꝫ diuidi non poteſt: quia erat iſtud damnũ vnius ex ſocijs: vel quia nõ reficit cõmunẽ parietem: ⁊ ſic habet locũ hec cautio: vel hic potuit reficere ſocius ibi non. ⁊ facit. j. e. cum emptor. ff. ſi. j. e. damni. in ꝓin. ⁊. l. inter quos. ff. ſi. j. e. in parietis. ⁊. l. ſeq. ⁊ ſeq.

r ¶ Emigrationem. i. receſſum de domibus que timebãt aliarũ ruinaz.

s ¶ Sicuti hic. i. ꝓxi. ſuperiori reſpon.

t ¶ Debuerit. vt teneatur tunc damni infecti qui promiſit.

v ¶ Juſto metu. immo nõ qꝫ vt liter facta impenſa repetiſ: vt. ff. de negeſt. ſed an vltro. ff. ſi. ſed hic reſpectu ſtipulationis de dã. infect. tractat nõ reſpectu tractatus. de neg. ge. ⁊ fa. ff. loca. habitatores. ff.

x ¶ Ed ⁊ ſi ꝺducere hoſpitium. meum.

y ¶ Edium. vicini que meo hoſpitio minantur ruinam.

DAmni infecti. ¶Caſus. Conceſſiſti mihi ius aque ducende per fundum tuum: nunc volo facere opus in fundo tuo per quod poſſim ducere aquam: vis ꝙ caueã tibi de damno infecto: ſi hoc opus daret tibi dammum: certe debeo cauere. Secundo queritur nunquid debeam cauere. i. ꝓmittere ſine fideiuſſore: an ſatiſdare? et certe videtur ꝙ ſatiſdare debeam. nam in alieno facio opus: et ſic tanq̃ de

tinet etiam si quid ei⁹ operis[a] qđ fit in fundo meo aque ducēde causa vitio damnum mihi contigerit. solet enim opus in alieno fieri cuz iure seruitutis[b] quam qs hʒ alieno[c] agro impositam opus in alieno faciat. ¶ Utruz aūt de hoc opere[d] ꝓmittere an satisdare debeat videamus: mouet qđ in alieno facit. qui aūt de alieno cauet satisdare dʒ q de suo repromittere[e]. vñ labeo putat[f] eum q modulorum[g] aut riui faciendi cā op⁹ faceret etiam satisdare debere. quia in alieno solo faceret: sʒ cuz de opere qđ faciat exigatur stipulatio: ꝯsequēs erit dicere sufficere repromissionē: quodammodo enim de re sua[h] cauet: qđ dictū est aq̄ ducēde causa exēpli grā rescriptuz est: ceterū[i] ad oīa[k] opera stipulatio accommodabitur.

☞ Qui vias publicas muniūt ad priuatam vtilitatem satisdare tenentur: secus si ad publicam. h.d. Pau.

Paulus. Lex. xxxi.

QUi vias publicas muniunt[l] sine damno vicinorum id facere debent[m]. ¶ Si controuersia sit/an dominus sit necne is a q̊ cautio exigitur: sub exceptione[n] satisdare iubetur.

☞ Qui habet ius reficiendi non habet ius repetendi hanc cautionem. itē ista cautio non committitur ad id quod per aliam cautionem ordinariam peti potest. hoc dicit Bartolus.

Gaius. Lex. xxxij.

SI edibus meis[o] proxime sint edes mee ꝛ tue[p] querit si vitium communes edes fecerint cauere mihi debeas pro dāno ꝓpriarum mearum ediuz. s. pro qua parte tu dñs existeres[q]: ꝛ hoc plerisqꝫ placet[r]: sed mouet me[s] q ipse[t] meas[v] edes reficere possim ꝛ impensas[x] pro socio: aut cōmuni diui. iudicio pro parte ꝯsequi. nam et si vnas edes communes tecum habui[y] hecqꝫ vitium faciant: ꝛ circa refectionē earuz cessare videris nostri preceptores negant cauere te debere[z]: quia ipse[a] reficere possim[b] recepturus pro parte[c] qđ impenderim societatis vel communi diuidundo iudicio[d]: ꝛ ideo interpositam cautionē[e] minus vtilē futuram: quia[f] alia ratione mihi damnum posset sarciri[g] et est plane nostrorum ꝑceptorū hec sententia[h] vt credamus inutilem esse dāni infecti stipulationem quo[i] casu damnuz alia actione sarciri possit quod[k] ꝛ i superiori[l] casu[m] itelligendum est.

☞ Qui potest damnum euitare per aliū modum non potest hanc cautionem petere. item inquilinus si dubitat ruinam domus conducte potest inde recedere dūmodo soluat pensionem temporis preteriti et vt locator hoc fieri patiatur habet actionē ex conducto: si autem non solueret potest locator retinere propria auctoritate inuecta ꝛ illata in domum conductam tanq̄ pignora: debet tamē circa ipsa diligētiaz adhibere ꝛ si pereunt propter negligentiā non habitam tenetur actio. pigno. h.d. Paulus cum. l. sequen.

Ulpianus. Lex. xxxiij.

INquilino nō datur[n] dāni in-

alieno debeo satisdare: ꝛ hoc etiam voluit dicere labeo: ꝛ posuit exemplum in eo qui facit riuū vel modulū in fundo alieno qui debet satisdare de vitio huius operis: postea loquitur auctor. l. corrigens predictam responsionez dicens q ego debeo promittere absqꝫ fideiussore: ꝛ subdit rationē. In fine dicit quod dictū est in opere quod faciebā gratia aque ducende: idē est in quolibet alio ope quod facerē ī tuo fundo iure seruitutis. Franciscus.

a ¶ Operis. non soli: ꝛ hoc dixit. R. si ad ipsius soli vitiū non pertineret: scʒ hoc opus.

b ¶ Seruitutis. vt aque ductus.

c ¶ Alieno. verbi gratia ius aque ducēde ꝑ agrū tuum habeo opus facio vt ducere possim: sed cauere debeo si hoc opus tibi damnum daret. Jo.

d ¶ De hoc opere. đ quo dixi proxime.

e ¶ Repromittere. vt. s̄. e. pretor. ꝛ. j. de preto. stipu. l. j. §. itē ex causa.

f ¶ Putat. ꝛ male: sʒ dic noīe soli: ꝛ tunc bene.

g ¶ Modulorum. opera sunt per que ducitur aq̄. sic dicta: quia admoduz aliquez fiunt. Quid autem sit riuus. dic vt. j. de riuis. l. j. §. riuus.

h ¶ De re sua. i. de opere quod ad ipsum pertinet licet soluz sit alienū. ꝛ bene dicit sua: qꝛ pro parte est suum. s. opus: ꝛ quod pro parte meuz est meuz đr. Uel ergo dices corrigi labeonē ſm. M. vel distingues an ꝑpter vitiuz soli an ꝑpter vitiū opis petā satisdari ſʒ Azo. et sic nō ob. s̄. e. q bona. §. j. q̄ supiori rñ. signaꝫ ℥. Itē est contra. s̄. eo. hoc amplius. §. pe. ꝛ. §. fi. sʒ dic vt ibi. Additio. Dic sʒ bar. q qñ ī alieno publico edificaꝫ dictuz fuit in. l. si finita. §. si alieno. si vero edificatur in alieno priuato ꝛ tunc siquidez edificatur ab eo qui nullū ius habet in re indistincte dʒ satisdare. vt. l. pretor. in prin. s̄. eo. Si vero hʒ ius in re ꝛ tunc siquidem interponitur inter dñm ꝛ ipmꝛ tunc est semper nuda promissio vt hic: si vero petitur ab extraneo aut petitur respectu iuris edificātis tm̄ ꝛ dʒ cauere. vt. l. qui bona. §. j. s̄. e. Intellige aūt ipm respectu totius cauere qñ suo ꝛ ꝓcuratorio noīe dñi ꝯuenitur vt ibi: sed si suo noīe tm̄ tunc ꝓ suo iure conuenitur. vt. d. l. hoc amplius. §. quesitum. ꝛ ibi Bart.

i ¶ Ceterum. p ꝛo certe.

k ¶ Ad oīa opa. q̄ fiūt etiā in alieno iure seruitutis: ꝛ est sic. s̄. mā. si ꝓcuratorem. §. dolo. Sed ar. ℥. s̄. de iudi. cum pretor. in prin.

QUi vias. ¶ Casus. Aliq viā publicā muniūt ꝓpria auctoritate: vicini timēt dānū occasione huius munitionis: debent eis cauere de dāno infecto. ¶ Si ꝯtrouersia. Cū edificarē in quodā solo: vicini timebāt dānū ex hoc ope. ego volebā cauere absqꝫ fideiussore cū dicerē me dñm huius soli: vicini negabant me dñm: vñ petebāt satisdari: q̄riꝫ quid iuris sit: ꝛ dicitur q debeo satisdare sub hac except. s. si appareat me non dñm. Franciscus.

l ¶ Muniunt. propria auctoritate.

m ¶ Debēt. ꝛ iđ de dāno īfecto cauere debēt si ꝑpter ꝑuatū ꝯmodū faciāt: secus si publice reficiatur: vt. s̄. e. si finita. §. siue. ꝛ. §. si publicus. M. ꝛ. l. fluminum. in prin. Accur.

n ¶ Sub exceptione. sed ipse pure repromittere debet: qꝛ si sit dñs repromittere debet. vt ꝛ. s̄. e. pretor. in prin. sʒ ꝯtra. s̄. e. si proprietarius. §. fi. Solu. vt ibi.

SI edibus meis. ¶ Casus. Ego ꝛ tu habebamus domum communem iuxta istam: ego habebam quandam domū meaz propriam. hec domus ꝯmunis minatur ruinā mee proprie. peto a te vt caueas mihi de damno infecto pro parte quam habes in domo ruinosa: queritur an debeas cauere: ꝛ dicitur q non. nā aliā viā habeo: possuz enim reficere domū istā: ꝛ partē expensarum petere a te act. pro socio. vel ꝯmuni diuidundo. Et adducit simile: ego ꝛ tu habebamus domū ꝯmunem. nec vllā aliā propriā ego habebā hec domus videꝫ cadere: tu autē nō vis reficere: si peto a te vt caueas mihi de dāno infecto: quod sustinebo pro parte mea si tota domus cadat: non debes cauere. nā aliđ auxiliū hēo: possuz enim reficere hanc domū cōem ꝛ expensas pro parte tua a te petere act. ꝓ socio vel cōmuni diuidundo: nam scire debemus q cautio dāni infecti nunq̄ prestaꝫ si alia via dānū pōt sarciri. F.

o ¶ Si edibus. meis proprijs.

p ¶ Et tue. s. edes. M.

q ¶ Existeres. s. coram.

r ¶ Placet. sed perperaz ſm. P.

s ¶ Mouet me. scilʒ ad dicenduz quod non possit sibi facere caueri.

t ¶ Ipse. s. ego. Accur.

v ¶ Meas. scʒ ꝯmunes. sic. j. de ver. sig. pupillus. §. fi. ꝛ. s̄. đ leg. j. l. v. §. fi. ꝛ de condi. insti. l. ij.

x ¶ Impensas. scʒ quas feci in communes edes. reficiendas. Accur.

y ¶ Habui. ꝛ nullus nostrum hʒ domū propriā.

z ¶ Debere. scilicet prouitio ipsarū ediū ꝯmuniū.

a ¶ Ipse. scʒ ego.

b ¶ Possim. ꝛ huic superiori dicto est ꝯtra. s̄. cōmu. diui. sabinus. sed hoc reficiēdo: ibi de nouo faciendo: vt arg. j. eo. titu. l. si edes.

c ¶ Pro parte. scʒ sua.

d ¶ Judicio. spreto auxilio orationis diui marci. que dñium socio reficiēti assignauit nisi īra q̄tuor mēses impensas offerat cuz centesimis vsu. vt. s̄. pro socio. l. cū duobus. §. idē rñ. ꝛ. C. đ edi. pri. l. si vt proponis. Accur.

e ¶ Cautionem. a socio meo pro parte sua mihi.

f ¶ Quia. s. alio modo potest mihi prouideri.

g ¶ Sarciri. vt dictum est. s̄. proxime.

h ¶ Sententia. ꝛ alioꝝ. vt. s̄. e. dāni. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. qui bona. §. de illo.

i ¶ Quo casu. subaudi eo casu.

k ¶ Qđ. q. d. non solum in isto vltimo.

l ¶ Et in superiori. nisi in casibus duob⁹: vt. j. e. inter quos. j. respō. itē videtur huic. l. ℥. s̄. e. in hanc. sed ibi loquitur cū ille socius forte volebat reficere. ꝛ aliquid poterat ei imputari qđ non reficiebat: hic hñ volebat ipse reficere: ꝛ sic non teneꝫ satisdare de dā. infe. vel veri⁹ dic vt ibi. Itē ℥. j. titu. j. si tertius. §. versa vice. ꝛ. l. seq. §. itē. sed aliud in illa actione que ꝯcurrit cū alia. hec aūt nō. Itē s̄. j. e. nā si non sit. ꝛ. s̄. eo. dāni. §. j. sed solues in. d. l. nam si non sit.

m ¶ Casu. s. primo huius. l.

INquilino. ¶ Casus. Locaui tibi domum: hec domus minatur ruinam: vel alia domus mea ibi vicina minatur ruinam super istaz conductam. vnde tu times damnum in rebus tuis quas in domo ꝯducta habes: ꝛ sic petis vt caueam tibi de damno infe. certe non audiris: sed tu poteris recedere cum rebus tuis: dum tamen soluas pensionem pro tempore quo stetisti: ꝛ si prohibeo te recedere cū rebus tuis/poteris agere ex conducto contra me vt libere dimittā te exire si aūt pensionem pro tēpore preterito non vis soluere/tunc possum retinere res tuas cum sint mihi tacite obligate: ꝛ si ista pignora que retinui interierint ex ruina vicinarum edium teneor etiam act. pig. non solum ex conducto tibi emendare si poteram istas res in tutiori loco posuisse: hoc dicit hec lex. cum. l. seq. Franciscus.

n ¶ Inquilino non datur. contra eum a quo conduxit: cum ipsa domus cōducta vel alia domus locatoris vicina minetur ruinā super conductam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Jnjimus an cautionem de damno infecto petere possit.

ductam. vt ꝛ. j. l. priori. vnde inquilinus veretur damnum tam in eo qđ nō poterit vti domo conducta ꝙ in rebus quas intus habet: ꝛ dic non caueri vt hic. ꝛ. ff. c. qui bona. §. de illo. fed ꝑ damno ꝙ timeat l alia domo quā vicinā habeat ꝛductor petit sibi caueri: vt. ff. c. dāni. §. j. ibi: sed inquilino meo ꝛc. Jtē ff. alīū petit etiā ꝑ dāno inferendo in rē ꝛ domus ꝛductam: vt. ff. eo. q bona. §. vicinus. ꝛ l. i. fi filiꝰ que sunt ff. vel in illa qui bona. §. vicinus. ꝛ in illa fi filius. nolebat migrare hic sic. prima fm. R. placet. Patet ex predictis: qr inquilinꝰ aut petit sibi caueri ab extraneo qđ pōr: aut a dño pro domo ꝛducta ruēte vel alia dño: ꝛ tunc aut pro damno qđ timetur in domuꝫ ꝛductam ꝛ tūcnō potest aut in aliam ꝛ tunc pōt.

a Actio. ad petendam cautionē ista: nunquid ergo pro ea fcz cautione petenda actio competit? Rñ. non. fm. R. fz officium iudicis: qꝫ ꝑ ea. fcz cautione habēda implooratur actio hic appellat: vt. j. de act. ꝛ ob. l. actionis verbo.

b Ex conducto. ꝛ iterdicto de migrando: vt. j. de migrando. l. i.

c Prohiberet. qr iustā causam habet migrandi: vt. ff. c. l. in hāc. §. pe. ꝛ. ff. loca. l. habitatores. §. fi.

d Tiqꝫ. fcz poterit agere ex ꝛducto.

e Pro preterita. i. pro preterito tempore.

f Alioquin. i. si nō fuerit paratus satisfacere.

g Fieri nō videtur. vt ff. qui. cau. pig. tacite ff. l. eti differentia. ꝛ ar. C. de pi. l. iij. ꝛ ex quo ius permittit non incidit in edic. dui. mar. necꝫ in cōstitutionem. si quis in tantam. que inducit: qr qō legitime fit nō meretur penā: ✣ vt. C. de bis qui ve. etatis impetra. l. i. ꝛ. d. admi. tu. sanctimus. ℞.

+ Adde qđ dicaf esse ta cite legitie tē. in ca. fi. ꝛ ibi inno. ꝛ doct. extra de libel. obla. ꝛ in. C. cō sanguinei ꝛ ibi panor. ff re iudi. ꝛ in cā ꝛ eo. ti. et melī. j. C. de lecto. & re scrip.

h Quasi pignora. nā tacite sunt obligata ꝛuecta ꝛ illata: vt. ff. qui. cau. pign. tacite contra. l. licet.

i Edium. fcz domini.

k Pignoratitia. non solum ex ꝛducto. vel dic nō solum predicta.

l Tutiorē. ff. ꝛ icfuit in culpa: vt ff. C. de peri. tu. l. i. fi resp. fz fi non fuit i culpa nō tenetur creditor: vt. C. de pig. act. l. pignus. ꝛ. l. si nulla. itē exꝑone tutiorem. i. tutum: ꝛ sic nō est participatio positiua: qr locus i quo erat tutus non erat.

m In pariētis communis. i. in cautione prestita ꝓpter cōmunis parietis demolitionem si quēlio fiat an cōmittatur. Ad. o. Et dic fz Ad. o. casum in his tribus. ll. fic. Si edes meas ꝓprias iuꝛta tuas habeo ꝛ communi parieti mec ꝛ tue sustentantur: tu vis demolirī cōmunem parietem ꝛ meliorem substituere: ꝛ ideo mihi petenti caues de damno infecto: facta demolitione contingit mihi damnum: ago ex cautione queritur an possim: Rñ. cū distinctione: qr aut fuisti in culpa demoliendi: aut non fuisti: qđ ex eo probatur si paries demolitus mea ꝛ tua onera sustinere poterat tu tamen sine causa eas demolitus prestabis mihi omne interesse meum: quod dic vt. j. eo. nam si. §. qꝫ si fuerit. Si vero in culpa non fuisti: puta qr vitiosus erat ꝛ minabatur ruinā ꝛ eius onera sustinere nō poterat/non teneris mihi: qr restituisti alium demoliendo ꝛ vetere: sed qr male restituisti qō in duobus casibus contingit. scz si paries restitutus sit sumptuosus. i. plenus sumptibus ꝓpter grossitudinem ꝛ spissitudinem ꝛ longitudinem ꝛ quantitatem expensarum factarum: vnde ipsum cadere oportuit/forte ꝓpter soli debilitatem qr tantū parietem sustinere non potuit: vel aliquam similem causam. Jtē ꝛ si paries adeo fit debilis ꝛ subtilis vt necessarium sit cadere: nam his duobus casibus tenetur. Jtem ꝛ in primo omne damnus mihi prestabitur ex cautione non acti. communi diuidū. quia in re communi non contingit mihi damnum: sed in ꝓpriis edibus meis. vnde cessat communi diui. acf. vt. ff. cōmun diui. arbor. §. si ꝑ eundem. ꝛ ita soluitur contrarium. ff. c. si edibus.

n Oneribus. fcz paries.

o Sustendis. fcz meis ꝛ tuis.

p Sed ita in eo. alio modo.

q Nam si non fit. fcz ita idoneus vt vtraqꝫ onera sustinere possit.

r Idoneus. s. primus. R.

s Nec debet. ita construe: ꝛ si qđ ꝛtigerit nō ꝺz teneri ex cā dāni infecti Dido Ife. is q demolitus ꝛc. Videlicet ideē sensus nō ꝺz teneri dā. infec. i. ex stipulatione de dā. infe. si qđ cōtigerit ex causa. i. si aliqđ damnuꝫ contingit ex demolitione: ꝛ fm hoc dic ex cā. i. ex demolitione.

t Süptuosus. q. d. nisi culpa demoliēdi/ꝺamnum ꝛtingat: nā ꝓpter dānū opus qō ita erat edificatuꝫ vt sustineri nō posset nō tenet is q demolit? ē alis aūt. s. cū erat bonus est ff: qr ꝛmittit: bñ dico cū nō ē idone? nō ꝛmitti ex demolitiōe cū nō ꝓpter demolitionē qs cauet: qr demolitio fit ꝓpter fortuitum casum vi tandū: vt. ff. c. fluminū. §. hec stipulatio.

t Süptuosus. i. sic plenus sumptibus vt cadere oporteuit.

v Parū bonus. i. subtilis ꝛ debilis: ꝛ ita male in vtroqꝫ casu vt cadere oportuerit.

x Qui demolitus. i. destructus.

y Interfuerit actoris. hoc ē ff. c. si edib? vbi cū def cōi di. B cautio nō tenet. Sol. hec illas coniungit: vel aliud ē cū destruitur vt hic: aliud cū vitiū facit: vt ibi. vel dic vt dixi modo i. l. i parieti. in fi. glo. ꝛ facit vt omne interesse veniat. vt. j. c. in reficiendo. ꝛ l. damni. §. fi. ꝛ l. ex damni. §. j. et ff. c. in banc. §. fi.

z Demolir. fcz paries: ꝛ demolitus est.

Am emptor. ¶ Casus. Vendidit tibi domū ꝛ nōdū tradidi quedam domus vicina huic vendite minatur ruinam. tu petis tibi caueri de dāno infecto a dño domus rumpe: certe non audiris. nas ad me venditorem boc spectat: ꝛ si non faciam tenebor tibi ad damnum tuum: nisi in casu: vt si ego venditor cum vellem abesse: istā domū dedi tibi ꝑ cario ꝛ cōmisi tibi in custodiam: nas a te amīndo specitat. ¶ Si agri. ¶ Pars agri mei est vitiosa: si non caueo tibi de damno infecto. es mittendus in pos. rantū partis ruinose. Sed quare secus est i domo. nā si pars domus mee minatur ruinā. ꝛ non caueo vicino de damno infecto est mittendus in pos. totius domus: ꝛ fridet qm domo pars ruinosa trahit aliam: ꝛ sic de tota domo timens damnū. Et pars agri ruinosa non sic trahit aliam partem agri: quod autē de domo dictum est fallit in casu. nam si domus mea amplissima est: ꝛ vna particula eius minetur ruinam ita qꝫ si caderet non sit verisimile qꝫ aliam domuꝫ trahet secum ꝛ petatur a me cautio ꝛ nolo cauere: tunc aduersarius meus ē tantum mittendus in pos. partis ruinose. ¶ Deducto. Pone casuꝫ vt in glo. Franciscus accur.

a Jnutiliter. ꝓ damno ꝛtingenti ante traditionem. Dic. sed ꝓ dāno ꝛtingenti post traditionem bene potest stipulari anteqū sibi tradat res. vt. j. eo. ti. damni. §. emptor.

b Diligentiā. vt ꝛ. ff. de pericu. ꝛ 2mo. rei vendite. l. custodiam. ꝛ. ff. de acf. empti. venditor.

c Utiliter stipulatur. siue expresse comprehendendo damnuꝫ ante traditionem contingens siue simpliciter stipuletur: vt not. ff. eod. damni. §. emptor.

d Permisit. fcz venditor.

e Ei. fcz emptori.

f Absuturus. venditor vel econtra ei emptori qui erat absuturus. sed prima placet. ꝛ facit vt precario data videat quo ad quid. vt. ff. de acti. emp. l. iulia. §. ex vendito. ibi pos. autem.

g Si agri. ꝓ quo est cauendū ꝓpter timoꝛē ruine aggerū vel arboꝝ cadentiū cū ruina in vineas vel segetes: vel domū meā. vt. ff. c. fluminū. §. item apud iulianum.

a ¶ Periculum. f. ruine.

b ¶ Rei. f. q parte edis ruinose: si nō caueat fit missio in totā: vt .ff. e. li finita. §. si vero. Si vero pars agri mihi ruinā fit missio in partē tuā minantem: si non caueatur: vt .ff. d. pro. i.

c ¶ Vtilitatem. vt .c. plene habes .ff. e. li finita. §. ex hoc.

Casum potnit.

d ¶ Dedicto. Ego et tu habebamus domū vitio sam timebā mihi dānū dari: refeci ipsam potero a te repetere si qd ipēdi: hac cōsideratione habita vt primo detrahat qđ posui de veteri pariete: q quod apud me de veteri remāsit: z de reliqua impēsa ferā partē meaz: vel per actio. q. pōsio vel cōmuni diui. Vel pone casum fm. R. ¶ Petebaz a te caueri de dāno infecto pro pariete tuo vitioso: te nō cauente fui missus in possessionez ex primo decreto: refeci eaz pariē tē et cadez materia q̄ ante erat addēs de meo: z aliquid retinui de veteri qđ non reposui: tunc repeto expēsas qđ posui: vt .ff. e. li. i hāc. z. l. si finita. §. si tā ruinā. Tria ḡnde rabunt. ¶ Dico qđ remāsit apud me ex veteri. Secundo qđ o meo ibi reposui. Tertio qđ de veteri materia ibi reposui. z sic oibus inspectis habebo qđ mea interest. Et fm Jr. dicē secūdo causti mihi de dāno infecto z postea eccidit domus tua in parietē meaz qđ refeci: emendabas mihi eo precio quo erat prius: z nō cōputabitur quod modo valet plus; nec id qđ de veteri in eundē est repositū. ar. ff. l. pri. §. fi. z hz istā expone sp estimari ad hoc vt non veniat.

e ¶ Precio. i. materia pīmi parietis q apud me remāsit vel eius estimatione: vt ipa. f. mihi non restituat: vel fm aliuz deducto precio. i. tracta computatione precij veteris parietis: vt ipsa restituatur.

f ¶ Amplius fit. f. expēsum p nouo edificādo fz vtrāq; expositionem.

g ¶ Ex veteri. f. materia.

Inter quos. ¶ Casus. Ego habeo domum propriam iuxta tuam. in medio est quidam paries siue murus cōmunis: hic paries minatur ruinam domui mee: vnde peto a te mihi caueri: queritur an debeas cauere. z respondet q̄ sic in duobus casibus. ¶ Primus est quādo tu solus edificabas super cōmuni pariete: z ille opere timeo dāmum in domum meā propriam: nam in hoc casu debes mihi cauere. Secundus est quando ego z tu edificamus super cōmuni pariete: z timeo dānum in domum meam que est multo preciosior z melior tua: naz z hoc casu debes mihi cauere. ¶ Si dño. ¶ Possidebas domum ruinosam de qua tibi mouebatur controuersia a quodam qui se dicebat dominum: nunc ego peto vt mihi caueas de dāno infecto. queritur an debeas cauere: z dicitur q̄ sic: et si quid prestares mihi occasione huius cautionis: hoc imputabis aduersario tuo si apparebit eum dominum: z si nolis cauere mittar in possessionem. ¶ Damni. Queritur an bis q̄ habet superficiem in solo alterius puta tiny si timeat ruinam ex domo vicinatan possit stipulari de dāmno infecto: z dicitur q̄ sic: z etiā ipse titulus qui eo dominus domus soli poterit stipulari. ¶ Alieno. Queritur an procurator nomine domini possit stipulari de dāmno infecto: z dicitur q̄ sic: et debebit promittere de rato. f. q̄ dñs habebit ratam promissionē factaz procuratoris sui: ite qui promittit debebit adijcere in promissione se nolle teneri si stipulator apparet falsus procurator: vel dominum non habere ratum sicut contingit in stipulatione legatorum. nam procurator legatarij qui stipulatur de legato dando ipsi legatario debet cauere de rato: heres qui promittit debet promittere sub ea forma vt dixi. .ff. i. eo qui promittit de dāmno infecto. Vltimo dicit q̄ si dominus domus ruinose nolit cauere ille procurator possit cauere de rato est mittendus in possess. domus ruinose: etiam si opponatur q̄ non sit procurator. ¶ In estimādo. In hoc. §. potest pluribus modis poni casus: vno tamen contentus ero. Habebas domum ruinosam iuxta meam: priusquam mihi de damno infecto: tandem postea eccidit domus tua supra parietem domus mee. z sic paries meus oppressus eccidit: vnde refeci nouum parietem: teneris mihi inquantum expendi in nouo pariete: z hec intellige si non excedat estimationem veteris parietis: nec etiam inspicietur in totum: nam picture si que erant in veteri pariete non estimantur: q̄ hec aggrauarent minus promissorem. Fran.

b ¶ Inter quos. i. bi inter quos. z. solet stipulari ō damno infecto nisi edificio: sez ruinam minantiū z timentiuz: scilz ecclesiarum parietis communis: hoc tñ statim ad duos casus restringit/ als regulariter contra. .ff. eo. si edibus.

b ¶ Inter quos. in pncio. huius legis ponit dictū generale: et illud postea restringit ad duos casus.

i ¶ Edificat. sup cōmuni pariete vl iuxta cū vel i. reedificat cōmuné parietē vel erigit eaz altius vel onerat solus.

k ¶ Futurum est. opinione hoīm inspecta.

l ¶ Aut alter. retēto q̄ alter socius edificabat solus z pterea deo dānum aliquod non timet vitio operis iam facti vel foli. Vel dic q̄ casu vtroq; vel neuter edificat. pmū tñ magis quibusdā placet cui neutro edificante denegatur cautio: quia vtriq; potestas ē reficiēdi: vt .ff. e. li edibus. nec vtroq; edificāte. vt. j. e. l. ex dāni. §. quotiens. in fi. §. que est contra. Alij dicūt hūc casum corrigi p id qđ ibi dicitur. Alij vt Jo. legunt aut. p t. q̄ si hec duo sunt necessaria/ z vnum non sufficiat: vt .d. §. quonens. Vel alter vt ibi dices.

† Tu vide q̄ casu hui⁹ §. ¶ Rāci de areē. fingu. suo. xcij. incipit. decidi pulchras q̄stionem.

ruinose onus cauendi pertinet ad possessorem: qui si aliquid prestiterit er cautione et postea succumbit i questione dominij repetit a vero domino: z si cauere detractat possessio eius transfertur in petentem cautionem. b. d. ¶ Dau.

¶ Si dñs in controuersia sit dicendū est dāni infecti onus possessoris esse cū id qđ ¶ stiterit iputari dño ¶ dij possit: qđ si non caueat possessionē ad petitorē q dāni infecti sibi caueri velit trāsferat. nam id iniquus est stipulatorem cōpelli relicto predio ex quo damnumve reatur dominum querere.

¶ Ista stipulatio prestatur pluribus et ad plurium interesse cōmittitur. b. d. Bar.

¶ Damni infecti stipulatio latius patet: z ideo z ci q superficiaria habet vtilis est ca stipulatio: si quod in superficie damnū datū fuerit nihilominus ctiaz soli dño vtilis est: si solo dānū datum fuerit vt tota supficies tolleretur: fraudabitur cīn dñs soli in pensione percipienda.

¶ Qui petit cautionem alieno nomine debet habere respectum ad interesse illius cuius nomine petit: z si dubitatur de eius mandato debet cauere de rato. z in cautione debet apponi clausula q̄ ita demum teneat de rato cautio si verus procurator nō est: z postq̄ quis cauit de rato nō potest sibi obijci q̄ non sit procurator. b. d. ¶ Dau.

m ¶ Sēfurus sit. q̄ pateretur is qui edificat sup cōi pariete: z tūc̄ adhuc non timeatur er opinione hoīm: dānū tñ q̄ facile posset ꝯuigere propter extructionē operis alterius: z q̄ hic qui timet nec edificat hz pciosiora edificia quibus immmere possit dānum ¶ statur ei cautio. Si aūt vterq; edificaret non ¶ staret cautio hz ¶ stita posset ꝯmitti. vt .j. e. l. dāni. §. cū parietē. hoc non placet. vel melius fm Azo. distingue vt p mus sit casus cū alter solus edificat: scōs aūt q̄ vterq; z tunc cauetur si vnus ē maius dāni passurus q̄ alter: vt hic. hz an possit agere dices j. e. l. ex damni. §. quotiens.

n ¶ Vicino. i. socio.

o ¶ Ab eo. socio. f. cōmuni. di. iudicio inter se intētato fm quosdam: qđ non placet. q̄ in re cōmuni dānum non contingit. vt .ff. cōmuni di. arbor. §. si per eundē. z .ff. vfurfuc. quemadmo. ca. l. antepe. dic ergo cōcquitur: id est consequi posset vtrunq; z interposita cautiōe qđ tñ fieri nō dz. vt .ff. e. li edibus. z .j. e. l. ex damni. §. quotiens. mīs in duobus casibus: vt modo dixi: in quibus etiam loquitur ler. .ff. e. l. in hanc. z est ratio fm quosdam: q̄ indiuiduus est paries/ z sic cessat cōmuni dui. Ité nec communus est ex societate/ z sic cessat pro socio. vnde ¶ cautio in subsidium prestatur: vel ratio est ad instar vehiculi. vt .ff. commu ni di. l. arbor. §. de vehiculo. Alij exponunt hūc finē vt quantum alter socio ꝯ ¶ stat vicino vel socio occasione socij cuius culpa damnus datur er cōmuni pariete tantum ab eo socio consequatur per cōmuni diuidūdo iudicium qđ non placet.

p ¶ Si dño. i. q dicit se dñm ce. z agit rei ven. ad domū ꝫ possidētem z a possidente petitur cautio ab extraneo. Azo.

q ¶ Possit. vt .z arg. C. de pet. hered. l. fi. z hoc est verum etiam si malefidei possessor sit.

r ¶ Sibi. sc̄z petenti.

s ¶ Quetere. sic .z. C. vbi in rem act. l. ij.

t ¶ Latius. ponit comparationem pro positivo.

v ¶ Dānū datum. i. dari vetitū: vt .z .ff. e. l. qui bona. §. .z supficiarium.

r ¶ Dānū datū fuerit. quo ad suspitionē eoꝝ q̄ dānū vt cētur. R. qualiter autem dānum detur solo subiect.

y ¶ Percapiendā. remittitur ergo superficiario pensio propter metum ruine vel

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ruine vel propter ruinam: sicut ꝛ pensio emphiteote: vt. C. de iure emphi. l. i. ꝛ merces conductoꝛ: vt ꝛ. ff. eo. l. in hanc. ꝛ. l. nam si nō sit. ꝛ. ff. lo. habitatoꝛes. ff. fin. ꝛ. l. ex conducto. §. si quis. ꝛ. §. cum quidam. ꝛ. §. papi. ꝛ sic sunt hic argumē. pro sacerdotibus vltramontanis qui facta excommunicatione nil percipiunt: vnde ad censum teneri non debent.

Additio. ¶Pro ista glosa faciat ca. qꝛ diuersitatē. ff. de concessio. ꝓbē.

a ¶Licet. stipulatur ergo procuratoꝛ. vt hic. ff. ꝛ. ff. ꝛ. pretoꝛ. in pri. ꝛ. l. qui bona. §. si alieno. ꝛ domini ipsicturꝝ vtilitas vel interesse. vt. ff. ꝛ. ff. ꝛ. si quis cau. l. pe.

b ¶Debebit. vt. ff. ꝛ. reꝛ rata. l. amplius. als nō soluz. ꝛ. ff. de pcura. l. pōpo. §. si stipuletur. ꝛ quere vt ibi.

c ¶Inferenda. ab eo qui promittit de dāno infecto vt dicat se nō teneri si apparuerit falsus pcu. vel dñs non haberet ratuz: vel ecōtra dic inferenda a pcura. vt nō teneatur ex stipu. de rato si apparuerit ea esse verū pcura toꝛē vel dñm habere ratūtet: sic dicitur exceptio pcuratoꝛia cū nō sit pcuratoꝛ: vel sit+ vt dictū ē: als dicit pcuratoria exceptio quando nō pōt eē pcuratoꝛ. vt. ff. ꝛ. mā. si fideiussoꝛ. §. quidam. ꝛ. de pba. in exceptionib⁹. §. ij ꝛ si pcuratoria. Item no. h ar. ꝓ opinione nostra qui dicimus esse in electione pcuratoris vel probare mandatum vel satisdare: vt nota. C. de procu. l. j.

d ¶Leggatoꝛ. nas ꝛ in ea stipulaꝛ pcuratoꝛ legatarij ꝛ satisdat ꝛ ratoꝛē h. ff. ꝛ. ff. de pcu. pompo. §. si stipuletur. ꝛ vt le. no. ca. l. i. §. sed ꝛ pcuratoribꝰ. ꝛ iteꝛitur hec exce. vt h. ꝛ ar. ff. vt leg. no. ca. l. i. §. fi. ff. ꝛ. l. ij. Item cauet qui nouuz opus nūciat. vt. ff. ti. j. l. de pupillo. §. qui procuratoꝛio.

e ¶Non cauebitur. postꝫ cauerit de rato. ℞.

f ¶Procuratoꝛia. i. qꝛ non sit pcura. vel aliter accipitur vt modo not.

g ¶In estimādo. si totus paries vetus ruat occasione vicinarum edifi de quibus ꝓmissum est damni infecti estimabitur impensa noui parietis facti. si vo vitiosus factus est estimabitur ipensa refectionis vtroq; tamen moderata: quia illud est attendendum ꝙ meliorem habet modo pariete: ꝛ quia si in veteri erat voluptaria impensa: non debet estimari.

h ¶In veteri. i. fm veterem eius cultum. ℞.

i ¶Aggrauet. q. d. nō oīno vetus cultus estimatur: qꝛ nō picture vel similia: qꝛ hec aggrauarēt nimis. ꝓmissoꝛe: vt. ff. ti. j. pri. in fin. fm. ℞. vel dic qui cultus. i. que refectio vel fulcitatio facta ab vno ex socijs aggrauaret alium nimis voluptarij. ꝛ factis impēfis. ꝛ sic facit log in cōi pariete de quo loquitur. ff. ꝛ. in parietis cōis. ꝛ. l. feq. ꝛ. l. inter. ff. ꝛ. j. el. i freficiendo. Item facit ad. §. ff. ti. j. proti. §. fi.

Ex dāni. ¶Casus. Stipulatus fui a te damni ifecti: ꝛ postea ruit domus tua supra meam ꝛ eam destruxit: ꝛ crustam siue picturā que erat in domo destruxit: nō estimatur hoc damnum in crustationis siue picture. ¶ Quotiēs. Ego ꝛ tu habebamus parietē cōem: ꝛ ibi iuxta habebam domum ꝓpriā: paries cōmunis videbatur cadere: petij a te cauf. damni infecti ꝛ eam ꝓstitisti: tandem cecidit ꝛ dedit mihi dānum: q̄ritur an tenearis mihi emēdare: vt ꝙ non. Sz pone ꝙ tu paries tem cōm ita ꝓstiſti siue onerasti ꝙ ob hoc ceciderit: tunc teneberis. Sed pone ꝙ ego ꝛ tu simul onerauerimus ꝛ ob hoc ceciderit domus: ꝛ dedit damnum in tuis rebus ꝛ etiam in meis: tunc non teneberis: siue equale damnū ego ꝛ tu habuimus siue ego maius ꝙ tu. ꝛ est ratio qꝛ culpa mea sicut tua in hoc fuit. ¶ Quotiens. ¶Plures habebant domum cōmunem ꝛ timebant ex domo vicina ruinam: vñ stipulati fuerūt a dño domus ruinose de damno infecto: tandem postea datum est damnum in domo eorum: vnde quilibet vult agere ex stipulatione: queritur ꝓ quo parte quilibet agat: ꝛ dicitur ꝙ quilibet aget ꝓ pro parte sua damni. Secundo dicit. ¶Pone ecōtra ꝙ domus plurū minatur domui mee ruinaz: ꝛ promiserunt mihi de damno infecto: ꝛ postea cecidit domus eorum supra meam: ꝛ sic datum est mihi damnū: queritur qualiter agā ꝛ eos ex stipulatione: ꝛ dicitur ꝙ quilibet eoꝝ teneꝫ ꝓ pro parte dominica.

¶Si plures. ¶Plures habebāt domū cōem ex diſparibus partibus: ꝛ timebant ex vicina domo ruinā: vñ petebāt sibi caueri: dñs domus ruinose noluit cauere. hic qꝛ oēs isti sunt mittendi in possessionē domus ruinose ꝛ equaliter. Fran.

k ¶Estimationem fieri. vt. ff. de ser. vrb. predi. l. quidam. §. fi. ꝛ. ff. l. ꝓpri. §. fi. ꝛ. l. nam si nō sit.

l ¶Luxuria. id est prodigalitas. sic ꝓnitur. ff. de dolo. l. non debet. ꝛ facit ff. de pig. act. si fernus. ꝛ de cura. furi. l. ꝛ mulieri. que luxuriose.

m ¶Quid acciderit. socio circa refectionem nō cessante: aliquin cōmuni diuidundo farciri poterit damnum vel ꝓ socio. vt. ff. ti. j. l. si edibus.

n ¶Debet. etiam si cautio ꝓstita fuerit per erꝛorem. Accur.

o ¶Eum. parietem.

p ¶Beneficio. id est malificio. vnione ex eis loquitur. sic. C. de inoffi. testa. l. fratres.

q ¶Prestus. paries.

r ¶Causam esse. h quando neuter habet ꝓcio siora vt differat a seq. rñ.

s ¶Amiserit. quaz alius retēto casu superiori: scz ꝙ vterq; ex socijs onera

Alieno. ¶ Nōe stipulari ita licet[a] vt quod damnū dño datū sit comprehendcret: caueꝛe aūt debebit[b] is qui stipulabit dñm ratam rem habituꝝ: exceptioꝝ pcuratoria stipulationi inſerenda[c] crit ſicut in stipulatione legatoꝝ[d]. quod si ei nō cauebit[e] mittendus est in possessionem procuratoꝛ: omnimodo vt ei exceptio procuratoria[f] non noceat. ¶ In estimando[g] nouo pariete ratio habeꝛi debet eius impense que moduz ꝓbabilem non excedit in veteri[h] eius cultu non qui aggrauet[i].

Ulpianus. Ler. rl.

Ex damni infecti stipulatione nō oportet infinitā vel immoderatam estimationē fieri[k]: vtputa obtectoꝛia et ob picturas. Licet enī in ℞ magna erogatio facta est/attamen ex dāni infecti stipulatione moderata estimationes faciendam: quia honestus moduz seruādus est: non immoderata cuiuſq; luxuria[l] subsequenda.

¶ Si communis paries sine alicuius vitio damnū inferat stipulatio non committitur: idem si culpa vnius cōmitteꝛet: secus si culpa communi vtriuſq; h. d. Bar.

¶ Quotiens communis parietis vitio quid acciderit[m] socius socio nil pestare debet[n] cuz communis rei vitio contigerit: quod si qꝛ alter cum[o] ꝓfecerat vel onerauerat: idcirco damnum contigerit: consequens est dicere detrimentum ꝙ beneficio[p] eius contigerit ipsuz sarcire debere: ꝙ si equaliter vtriuſq; onerib⁹ ꝓcessus[q] occidat / rectiſſime sabin⁹ scribit parē vtriuſq; causam esse[r]. Sz si alter plures vel ꝓcciosioꝛes res amiserit[s] melius est dicere: qꝛ ambo oneraꝛe[t] impoſuerunt neutri aduerſus alterum competere actionem.

¶ Si plures recipiūt damnum: ex ruina quilibet agit ꝓ pro parte sua: ꝛ si contra plures agitur quilibet conuenitur ꝓ pro parte sua. h. d. ¶Pau.

¶ Quotiens ex damni infecti stipulatione plures agunt: qꝛ in eadem re damnum passi sunt: id est in edibus non debet vnuſquiſq; eoꝝ insolidum agere: sed in partem[u] experiri: neq; enim dānū qđ pluribꝰ datum est vnicuiq; insolidum datum est: sed in partē datuz esse videtur. ꝛ ideo vnicuiq; ꝛ ipsi partem cōpetere actionem. Jul⁹. scribit. Item si plurium sint edes que damnose imminent vtrum aduerſus vnū quēq; dñoꝝ um insolidū cō petit an ī partē: ꝛ scribit Jul⁹. (qđ ꝛ fabinus probat) ꝓ dñicis[v] partibus conueniri cos oportere.

¶ Licet plures prētēdant intereſſe inequale si tñ eis non cauet equaliter in possessionem mittuntur. h. d. ¶Pau.

¶ Si plures dñi[w] sint edium qui damni infecti sibi ꝓspicere volūt. nec ꝙsq; eis damni infecti caucat mittēdi oēs in possessionem erunt: ꝛ quidez ꝓ equalibus partibus q̄uis diuersas portiones dominij habuerint: ꝛ ita ¶Pompo. scribit.

ucrat parietem communem. Accur.

t ¶Onera. cū enī in pari sunt causa siue culpa: qꝛ ambo vltra moduz im ponūt neuter alteri quicq̄ obijcere poteſt. sic. C. de libe. cau. l. si filius. et §. de dolo. si duo. ꝛ. ff. quod vi aut clam. l. si alius. §. belliſſime. ꝛ. l. fin. §. si ad ianuam. Item non ob. huic rñ. §. e. l. inter quos. circa princi. ibi: vel aliter ꝓe. ꝛ. c. quia ibi semper vnus solus edificabat: hic ambo fm quosdam. Alij aliter ſoluunt vt ibi diximus. Tu dic fm Azo. ꝛ. ff. d. ꝙ in diuerſis casibus loquuntur: ler enim superior loquitur quando casu fit alicui ex bis qui habent ꝛmunem parietē qđ in duobus casibus dicit ꝛtingere. i. quando vnus solus sup cōi velm cōi pariete aliquid facit vnde damnum ab altero timetur: cui ob hoc debet caueri. Item qñ vterq; vel neuter in cōi vel super cōi pariete quid faciat cum alter habet ꝓcioſiora edificia vbi cautio est alteri ab altero ꝓstanda: quia maius damnuz poteſt fubire vel sentire ex parietis casu: si autez neuter maius damnū erat passurus per casū neutri ab altero debet caueri: sed in prędictis casibus tantum alteri ab altero caueri diximus: hic autem tradit quando ex cautione possit agi distinguendo vtrum alteri culpa tantum deciderit paries: nihilominus ꝛ sui vitio. alioquin non ꝛmitteret stipulatio: vt. ff. ti. eo. l. flumini. §. ꝓterea. ꝛ tunc ille solus cō ueniat non aūt agat an vtriuſq; culpa: ꝛ tunc neuter contra alterū experitur. Ceterum si fortuito casu ceciderit non cōmitteꝛet: vt. ff. ti. eo. fluminum. §. hec stipulatio. Item contra. ff. e. in banc: sed ibi culpa socij contingit dammum.

u ¶In parte. sua dāni. i. totū suū dānū petet/nisi stipulando parte stipulatus esset. vt. ff. eo. plures. in pri.

v ¶Jdo dñicis. vt ꝛ. ff. ti. j. l. fupta iter. §. officium. ꝛ ar. ff. ti. j. l. si ſerti⁹. §. si ex plurium. ꝛ. §. inde queritur.

w ¶Si plures domini. in bis domibus q̄ timēt ruinā aliarū: vt ꝛ. ff. e. si finita. §. cū aūt. ꝛ. l. pretoris. §. j. ꝛ sic apparet ex alio modo se bz missio ꝓ stipulatio. Accur.

† Scribentes reputāt illū ter. singu. ad ff ꝓcuratoꝛ falsus pōt. ff admittuntur ad iudicio cum cautione de rato non pōt am plius repelli: qꝛ illā est effect⁹ legitim⁹ qđ licet lige vt ff in scōis interpreta. bolo.

+ Tu vide bo. ac Lan frā. de oria. in. c. qñi cōtra. in pōn. i. m. ff. et ibi not. in apostil. ad eū in ver. tu non es procurator. extra de proba. ꝛ gemi. post gl. l. c. f. de elec. lib. vj.

In reficiendo. ¶ Casus. Duo habebant cõm parietẽ sine muru. hic paries videbatur cadere: ꝛ sic glibet istor; solus volebat refice re. Dicitur q̃ alle prefertur q magis idonee vult reficere: idẽ ẽ si duo ha bebãt cõm riuũ vel iter ꝛ quilibet contendit q̃ vult reficere. nã ille pre fertur qui melius vult reficere. Fran.

a ¶ In reficiendo. quod est necesse q̃ñs. vt. ff. e. in parietis cõmunis. ꝛ l. sequen. licet sit contra. ff. cõmuni. diui. l. fabinus. sed solutur. ff. eod. si dei bus. Accur.

b ¶ Idonee. similis ispe ctio habetur cum plures agere volũt de sepulchro violato: vt. j. ff. sepul. vio la. l. ꝓtor. ff. si plures. vel accusare de aliquo crimi ne: vt. j. de accusa. si plu res. vel interdict. de libe. homi. erbi. vt. j. de libe. homi. erbi. l. uj. ff. hoc i terdictũ. vel bona petere causa libertatum conser nandaruꝫ. vt. C. de testi. manu. l. fi. ff. pe.

Si seruꝰ cõmunis.

¶ Casus. Plures habebãt domũ cõmuẽ iurta tuã ruinosam ha beb ant etiam seruũ com munem. hic seruus noie duorũ stipulat̃ est de dã no infecto. Dr q̃ acgrit dñis pũde ac si ipsimet essent stipulati. Fran.

c ¶ Ipsi domini. vor ser uitvor domini est: vt h. ꝛ instit. de inuti. stipu. ff. ei. Sed hoc fallit in duo bus casibus: vt. j. de stipu. ser. l. uj. et. l. antepen. Accursius.

d ¶ Pro partibus. Sed tunc glibet videt stipula ri pro dimidia sui dam ni. ff. eo. plures. nũquid ita erit ? hic: Rñ. nõ. ff. sic intelligo. ꝓ partibus: scz quilibet pro tota par te sua. Itẽ nũquid acqri tur dominis pro portionibus quas habent in seruo: an vo quas ha bent in re cuius nomine stipulatur? videtur pro his quas habẽt in se uo. vt. j. de stipu. seruo. l. seruus cõis. si cõmunium est: sed ꝛ tradico vt sci licet pro partibus quas habent in re. nec obstat dicta. l. seruus commu nis: q̃ illa logitur q̃ omnibus potest acquiri: at hic non potest acquiri plus alicui dño q̃ habeat in re licet in seruo forte: habeat duas partes: vbi ꝛ totum alteri queritur si alter nullã habeat ibi partem. vt. j. de stipu. ser. l. proinde. ff. fi.

Domus. ¶ Casus. Titius promisit mihi de dãno infecto tandem regule siue cupi domus sue percussi vento cecidertunt sup cupos: domus mee: ꝛ eos fregerũt: queritur an titius teneatur: ꝛ distinguitur. nam aut vetustate ꝛ infirmitate edificij ceciderunt cupi: ꝛ tũc tenetur: aut vento ardui: ꝛ tunc non tenetur: nec est vis etiam si in stipulatione expresse sit dictũ q̃ si quid ruat de domo sua in meã q̃ teneat. ¶ Cum parietem. Ego ꝛ titius habebamus parietem cõm: iurta istum pariẽtem ego habebam domos proprias: ꝛ titius domos proprias ibi simi liter habebat: volebamus destruere istum antiquum parietem: ꝛ reficere nouum meliorem: sed q̃ ego timebã ne hoc opus daret dãnũ domi bus meis ꝛ aliis meis rebus: ꝛ titius etiam timebat in suis: ipse promi sit mihi de damno infecto: si caderet hic paries supra meas domos vel aliquod aliud damnum daret in rebus meis. ꝛ ego sibi: destructo pariẽ te dum nouus reficiebatur inquilini titij timore iusto ex hoc opere mo ti recesserunt ꝛ soluerunt pensionem pro tempore quo steterant ꝛ non p toto anno: nunc titius agit contra me ex stipula. ꝛ petit q̃ emendez si bi damnũ pensionis amisse. queritur an possit petere? Et dicitur q̃ nul lus nostrum debebat promittere nec aliquis nostrum cogebatur pro mittere vnde male feci. nam nec extraneo petenti sibi caueri a me pro mississem nisi ꝓ parte mea. ergo etiaꝫ male in hoc feci q̃ titio promisi in solidum. verũtamen si hoc feci scienter: teneor. ꝛ si soluam titio ꝛ velim repetere ab eo quasi hoc damnum passus fuerim occasione huius ope ris: ꝛ sic ago ex stipulatione non audior: nam hoc dãnum passus fuꝫ: qꝛ

Ille est preferẽdus in melioratione rei cõmunis qui magis idonee rem restaurat. Item seruus cõis potest pro dñis suis stipulari damni infecti. b. d. cum. l. seq.

Pomponius. Lex. xlj.

In reficiendo[a] communi pariete ci potius facultas edificandi prestatur qui magis idonee[b] reficere parietem velit. idẽq; dicendum est et si de eodem itinere riuoue reficiendo inter duos vl plures queratur.

Iulianus. Lex. xlij.

Si seruus cõmunis damni infecti stipulatus fuisset: perinde habetur ac si ipsi[c] dñi sua voce pro partibus[d] stipularentur.

Ex damno contingente non vitio rei sed casu fortuito non agitur ista stipulatione. Paulus.

Alphenus. Lex. xliij.

Damni infecti quidam vicino repromiserat et ex eius[e] edificio tegule vento deiecte ceciderant in vicini tegulas casas[f] fregerant: quesitum est an aliquid pstare oporteat. Rñ. si vitio[g] edificij et infirmitate factum esset prestari deberet: sed si tanta vis vẽti[h] fuisset vt quemlibet firma edificia conuel lere posset non deberet[i]: ꝛ quod[k] i stipulatione est siue quid[l] ibi ruerit[m]: non videri sibi rucre: qõ aut vento aut omnino aliqua vi extrinsecus admota[n] caderet sed quod ipsum per se concideret.

Utroq; edificante in pariete commu ni stipulatio nõ debet interpom. sed interpromissi non ex occasione operis. Fran.

c ¶ Ems. scz promittentis.

f ¶ Casas. tegulas vicini.

g ¶ Titio. nunc respondet.

b ¶ Si venti. vt. ff. e. l. fluminũ. ff. hec stipulatio. ꝛ sequen. ff. vsq; i fine l. ꝛ arg. ff. cõmo. ad eos. Accursius.

posita ex certa scientia simpliciter ad dimidium cõmittetur vel ad totum si hoc fit dictum in qua non venit q̃ alter socius socio er stipulatione prestiterit. Bar.

¶ Cũ parietẽ cõm edificaret[o] qs cũ vicino ꝛ priusq̃ veterẽ demoliret dãni ifecti vicino repromisit[p]: idcoq; [q]stipulat[r] est postea q̃[s] paries sublatus esset habitatores ex vicinis cenaculis[t] emigrassent vicinus ab eo mercedem quã habitatores non redderẽt petere vult: quesitum est an recte peteret? Rñ. non oportuisse eos q̃ cõm parietem edificarẽt inter se repromittere: neq; vllo modo alteruꝫ ab altero cogi potuisse[u]: qõ si maxime repromitterent tñ nõ oportuisse amplius q̃ partẽ dimidie q̃[v] ãplius nec extraneo qdem q̃ q̃ cum pariete cõm edificaret[x] repromittere deberet[y]: ſz qñ iam in totũ repromisset[z] omne qõ detrimenti ex mercede vicinus [a]fecisset [b]prestatur[b]. Idem consulebat posse nc quod ob eam rem dedisset[c] rursus repetere[d] quoniam[e] stipulatus esset a vicino[f] si qd ob eam rem qõ ibi edificatum factum ve esset sibi dãnum datũ esset id reddi: cum ipse hanc pecuniam quã daret[g] ppter illud opus pderet: Rñ. non posse propterea quia non operis[h] vitio sed ex stipulatione id amitteret[i].

Interpellatio extra iudicium nõ constituit in mora cũ qui solũ per iudicis officium potest conueniri. b. d. Bar.

o ¶ Edificaret. i. edificare vellet: quod patet ex eo quia veterem nõdum demolierat. Azo. ꝛ construe cum parietem cum munem cum vicino: ꝛ sic vnus tantũ edificare vo lebat: vt. ff. e. inter quos. fm Jo. velverius ambo vt hic dicit cum vicino: scz socio. ꝛ pbatur. j. ibi non oportuisse ꝛc.

p ¶ Repromisit. si forte eius edes propter vitiuz communis parietis ruerunt: vel i rebus suis dãnum senserunt: ꝛ eoduꝫ so simile stipulatus ẽ: vt subijcit. ꝛ dicta. l. inter. ꝛ l. in parietis communis. ꝛ. l. seq. ꝛ seq.

q ¶ Idcoq; quia dãnuz timebatur.

r ¶ Postea q̃. repete: et cum postea ꝛc. Accur.

s ¶ Cenaculis. alꝫ ex illis cenaculis.

t ¶ Logi potuisse. vt de aliquo caueret: nisi i duo bus casibus: vt. ff. eo. inter. ꝛ diligenter hic distingue de cõmuni pariete: quia aut de eius damno timetur: neminc ibi operante: quo casu nõ caueatur: ꝛ interposita non ꝓmittitur: sed agitur pro socio vel communi dividendo. vt. ff. eo. ff. edibus. in prin. ꝛ. l. ni fi. ꝛ. l. ex dãn. ff. j. ij. rñ. ꝛ. l. in parietis cõmunis. ꝛ. l. sed ita. ꝛ. l. nam. ꝛ fi. ꝛ. l. ex dãni. ff. j. ij. rñ. ꝛ. l. in hanc. aut ambo: ꝛ nũc aut ambo vltra moduꝫ: aut vnus tantum. primo casu non cõmittitur cautio etiaꝫ interposita. vt. ff. eo. ex dãni. ff. quotiens. penul. ꝛ vlti. rñ. secundo cõmittitur: vt. ff. eo. inter. ij. rñ. aut nullus vltra modum: ꝛ tunc non cauetur: sed si cautũ fuerit committitur vt hic.

Dãni infe cti cautio an i re cõi terponat.

u ¶ Quo. id est quoniam.

x ¶ Edificaret. solus. M.

y ¶ Deberet. vt ꝛ. ff. e. ex dãni. ff. ité si plurium. ꝛ cane tibi: qꝛ nõ dicit socio cauendum pro dimidia: sed hic dicit q̃ si etiã extraneo assimiletur qõ tamen non est faciendum ne caueret in plus.

z ¶ Vicinus. id est socius.

a ¶ Fecisset. id est sensisset.

b ¶ Prestaturum. sed non per errorem iuris vel facti: sed ex conuentione facta fuit promissio: non errore iuris, sed ex certa sciẽtia. vt. ff. si quis cau. l. sed ꝛ si quis. ff. fi.

c ¶ Ob eam. id est damni infecti stipu.

d ¶ Dedisset. socius socio. Accur.

e ¶ Repetere. quasi soluisset indebitum.

f ¶ Quoniam. alꝫ quia.

g ¶ A vicino. i. socio cui similiter promiserat. R.

h ¶ Daret. emendando socio damnum. Accursius.

i ¶ Propter illud opus. ex stipulatu conuentus. Accur.

k ¶ Non operis. communis. Accursius.

l ¶ Amitteret. vt ꝛ arg. ff. e. fluminum. ff. fi. j. rñ. ꝛ. l. damni. in prin. ibi: sed quod opere ꝛc. Azo.

Cũ postulassem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

CUm postulassem. ¶ Casus. Cuꝰ haberes domũ ruinosam iuxta meã. petij a te ꝙ ius vt mihi caueres. ꝛ voluisti cauere. ꝛ postea anteq̃ ꝺ̃ adirem iudicem domus tua cecidit supra meã: queritur an debeas mihi damnũ emendare? ꝛ dicitur ꝙ nõ: ꝙ mihi est imputandũ quare non citius adiui iudicem. Sꝫ pone ꝙ adiui super hoc iudicẽ anteq̃ caderet: ꝛ inde: præcepit tibi vt cauereꝭ: ꝛ te cauere nolente inde rui fit me in pos. domus tue ire: ꝛ cuꝫ irem ad intrandum in pos. ꝛ anteq̃ intrarem domus tua cecidit supra meam: quid in ris erit? ꝛ dicitur ꝙ pinde est ac si tamẽ intrassꝫ pos. ꝛ damnum post data fuisset. ¶ Damni cuꝫ possideres domũ ruinosaꝫ nec voleb as mihi caucre de damno infecto: missus fuꝫ iussu iudicis in pos. ꝛ primo ex prio decreto: ꝛ postea ex secũdo: dicit ꝙ si teneo istaꝫ possessionem per decennium quasi dominus fuisti: ꝛ si ille cui prius obligaueras istã domum ruinosam velit cõtra me agere hypotheca ria. non auditur nisi velit mihi refarcire expensas quas in refectiõe huius domus fecerim: sed secus est in emptore. naꝫ ille qui emit rem alij obligatã si creditor velit auocare rem ab emptore ꝑ hypothecariaꝫ auditur nec tenetur refarcire pretium quo iste emit: ꝛ sic non emendat damnum eius: sed hoc ideo ꝙtinꝯ

Affricanus. Lex. xliij.

QUm † postulassem vt mihi dãi ifecti promitteres[b] noluisti[c]: et priusꝙ pretor adiretur edes tuę corruerunt: ꝛ dãum mihi dederũt. ¶ Dedi. ait vt nihil noui ꝓtor constituere debeat ꝛ mea culpa damnuꝫ sim passus[d]: qr tardius experiri ceperim. at si cum ꝓtet vt promitteres decreuissẽt ꝛ te nõ repromittẽte me ire i possessionẽ iussissẽt priusꝙ eo veniss[e] coꝛruerint: pinde oĩa seruanda cẽ ctis timauit: atq; si postea q̃ i possessionẽ veniss̃em damnũ datũ esset.

¶ Ab eo qui est missus ex secũdo decreto creditoꝛ non põt rem auocare nisi expensas reficiat ꝛ de damno infecto caueat: fec si aduocat ab emptore. Bart.

CDamni ifecti noie in possessionem missus[f] possidendo dñium[g] habere cepi: deinde si creditor[h] eas edes sibi pignoꝛi obligatas persequi velit[i] non sine ratione di ceturꝯ nisi impensas quas in refectione fecerim mihi ꝓstare sit ꝓratus[k] inhibendam aduersus me pfecutionem. Cur ergo non emptoꝛi quoq; id tribuendum[l] est si forte quis insulaꝫ pignoꝛatã emmijo. l. qõ si minoꝛ. §. restitutio. ꝛ. §. de exerci. act. l. j. in prin.

m ¶ Non recte. nunc respondet.

n Qz. id est quia.

o AMon promittatur. cũ ex quadã necessitate hoc faciat.

Quo. ¶ Casus. Debebas mihi seruitutẽ alti[m] nõ tollẽdi domũ tuã postea eã eleuasti altiꝰ ago. § te. ꝛ dico te nõ iuste edificasse: qr. § seruit. mihi debitã: tu dicebas ꝙ feceras voluntate ꝛ ex ꝓcessiõe mea: nõ aute te volebas defendere l haccã. Dicit ꝙ ego sum mittẽd? l pol. domꝰ tue. nec destruet̃ icõmẽti h̃ op? qõ feceras. imo dabit tibi a iudice dilatio infra quã tu ꝓbes de iure tuo: ꝛ si infra illã dilationẽ nõ ꝓbaueris: tunc inde ꝛ præcipiet destrui il lud opus.

p ¶ A quo. in quibusdaꝫ libris ĩcipit ibi lex si edificatuꝫ habes ꝛ ꝓpria linea est cancellata: ꝛ ita ꝺr esse ¶ Dr. Alij habẽt a q̃ fundus petit: ꝛ si edificatuꝫ ꝛc. ꝛ tũc est ordo lẽ. si habes edificatuꝫ. i. dicis te habere: ab illo. i. eius au ctoritate siue ei? ꝓcessione: cui prius debebas illi seruitutẽ altius nõ tollendi a q̃ fundus petit actue. i. quã ipse dominus petit. i. fudi seruit?. f. ne alti? tollat. lz qdã dicant fundꝰ. i. fundi possessoꝛ. et ago. i. agit ille. mutat eñ ꝑsonas: ꝛ q̃ dicit ad me. i. ad eũ: vel dicẽs retinẽdo eũdẽ casuꝫ. lz eo-

† Bar. bal. ⁊ ange. b re putãt istum ter. singu. et nõ alibi. ad boc q̃ quis nõ cõstituit in mora per extraudi - ciale interpellationeꝫ in eo q̃ iudicis venit officio. Bologñ. Ultra addo q̃ istis ter. sing. dicit Ang. in §. actio aũt instit. de act. in. iiij. colũ. in prin. Ultra quẽ addẽ de alex. li. si ex legati. de verb. ob. ꝛ in. l. in verbis. §. fineo. ti. bar. in l. j. colũ. iiij. §. de iurisd. om. iu. ꝛ Felyn. in ca. nouit. col. pe. l fin. extra de libel. ob. ꝛ no. in apostil. ad tpm Gul. de cug. l. edita. nuꝰ. xxiiij. in ver. nõ possum. C. de eden.

† Ista fol. l ¶ Tribuendũ est. qõ tributur possessoꝛi: vt sꝫ retineat ꝓ expensis: sed certe immo idez emptoꝛi cõcedit. vt. §. de pig. l. paulus. §. pe. que est contra. Solu. ibi de boneſi. hic de maleſi. † emptoze dicit: boc non placet: quia hic aliam quam faciat rationis diuersitatem assignasset. Alij dicũt‡ q̃ hic non erat res facta melioꝛ: ibi sic. vel ibi quasi ex necessitate fecit vt domum eruſtam reedificando: hic ex voluntate: vel hic de stricto iure: ibi de equitate: vel dic hic loquiquo ad pretium non quo ad impensas: hec placet: vel dic esse dissimilitudinem quantum ad rationem quam assignat: sed in iure retentionis impensarum sunt simulia: sic. §. de cõdi. inde. iulia. ꝛ est argu. §. fami. herci. l. si pignoꝛi. ꝛ de

‡ Ista ſ. est multũ sing. in ista materia ꝓm bar. ad quã adduertas quia alt? diuersimode eam tellerit ab alijs. bolo. hic l nouis suis interꝓ.

q ¶ Habere. sed si nõ haberet edificatũ alia pena nõ defendenti imponeretur: vt. §. de ope. no. nun. si ꝓtius.

r ¶ Defenderis. passiuum.

s ¶ Transferenda. vt ꝛ. §. si ser. ven. l. is cuius.

t ¶ Id fiat. i. demolitio.

v ¶ Certũ tps. a iudice statuendũ. Dt. Sz nunquid infra annũ veniens recuperat possessionẽ: videtur ꝙ sic. vt. C. de præscrip. xxx. an. si quis em ptionis. §. fed ꝛ si ge. Sꝫ ſ dico q: iis erat h̃ ꝓtesta. vel quasi. ≠ argu. C. quõ ꝛ qñ iuder. ¶ sentaneum. ꝛ. C. vbi in rẽ actio. l. ij. Uel spãle ẽ in boc casu vt non audiatur vsꝫ ad annũ. vt ꝛ. §. ti. j. l. si ꝓtius. ſ̃ iuder ≠ ad fusi arbitriũ statuat tps. vt. §. de iure delib. l. j. §. fi. ꝛ facit. C. de iud. ꝓperandum: ¶ Et ad boc ꝙ cogitur agerere spãle est vel causatiue non etiam precise ôt. vt. C. vt nemo inuitus agere vel act. cog. ¶ Et facit. j. de aqua quoti. ꝛ estiua. §. de via.

‡ Ista ẽ vera l se/ ſ nõ est necessaria ad. l. istã ſm bar. ſ̃. ≠ Ista nõ est verũ nec reperit iure cautum ſm bar. hic.

r ¶ Curatoris. ¶ Notes sic ponere casum. Domꝰ alicuius erat destructa: curator reipubli. debet curare q̃ ista domus reficiatur q̃ si dominus noluerit ipsam reficere: ipse reficiat ꝛ nõ reddat nisi ipse refectuat sibi impensas. ꝛ sic facit ad questionem notatam. §. e. q bona. §. qui damni infecti.

y ¶ A dño. qñ sunt cões ꝛ alter vult reedificare alij compellũtur: vt hic. ꝛ. §. ꝓ socio. l. cum duobus. §. idem rñ. ꝛ. C. de edifi. ꝓ. si vt ꝓponis. Si vero non sunt socij: idem si tñ sint curiales vt reficiant ꝛ plus vt de nouo faciant: alꝫ non ꝛstructio fed restructio precipitur: ꝛ destructio libebitur: vt. C. de edi. ꝓ. singulariꝫ. ꝛ. §. de le. j. l. cetera. ꝛ. j. el. ſ̃. ꝛ facit §. de officio ꝓfi. l. ꝓfes.

z ¶ Domũ. domus alicuius erat destructa: dqipsam reficere: si non receperit fed refecta fuerit sumptu publico: tunc ſ̃ nõ reddat impensas poterit distrahi. Uel pone casum. duo erant socij hrites edem cõem destructꝫ vnus nolebat ipsam reedificare: alter volebat reedificare cum socio fed non solus: si curator reficit poterit ille reparare domũ infra. iiij. menses soluendo impensas cum centesimis vsuris: si non recuperauerit iure vendetur.

a ¶ Extructam. i. refectam cum desoumaret forte plateam cõem.

b ¶ Ad tps. quadrimestre. ſm. ¶. qõ non placet.

c ¶ Cum vsuris. centesimis. ¶. qõ non placet hmo semissibus: vt. §. de vsuris. cum quidam. §. si debitores.

d ¶ Eam. ex oratione diui marci: vt. §. ꝓ soc. cum duobus. §. idem rñ.

fm. M. qō non placet: qr hic non pīo ponitur qr fuerit locius alicuius reip. sed dic qr ex sumptu publico domus refecta tacite fuit obligata: vt C. in qui. cau. pig. ta. cō. l. vj. vnde post tps vendet: qō sc̄z statuitur. C. de iure do. impe. l. fi.

Quod conclaue. ¶ Casus. Casum huius principi. dic vt in glo. domini mei que scipit: quidam duas domos ꝛc.

¶ Sed ꝛ labeo. Jste. §. planus est. Franc.

a ¶ Quod. subaudi illō.

b ¶ Conclaue. Quidam duas domos habebat se paratas ita qr aliqō interstitium siue interualluꝫ erat inter vtrasq; domū: ꝛ in eo spacio conclaue erat: ꝛ vtraq; domo iter erat ad cōclaue: postea dīs clausit vnum ostiuꝫ cōclauis: ꝛ totum cōclaue cōuertit ad vsus alterius domus: conclaue totū erit illius domus ad cuius vsuꝫ conuertus est. R. ꝛ dicitur cōclaue locus quidam secretior i domo vel extra domū. ✣ vt hic erat cōstructus ad quez non nisi per plures claues peruenitur. et iō conclaue dicitur cēdū: qr de eo cōclaui iter erat ad vtranq; domum.

c ¶ Binarum. Quidam habebat duas edes in medio quaruꝫ erat curia cuius vsus erat communis vtriusq; dom. dīs vertit vsum cōclauis ad vnaꝫ domū tm̄ ꝛ reclusit ita qr non potest ex alia habere aditū: postea fote vendidit vnā domū queritur cuius debeat esse conclaue: Respōndet qr est illius domus ad cuius vsum est conuersum conclaue. i. camera: ꝛ hoc est verū siue sustineatur ab ea domo in cuius vsuꝫ est conuersus siue totū ab alia. siue pro parte ab vna: ꝛ pro parte ab alia: hoc autē probatur tali simili qō inducit labeo in libro posteriori. Ecce. Quidam duas domos habebat que aliquantulū distabant: vtriusq; superiposuit porticū: ita qr erat in confimio illaruꝫ: post includit additionem illius domus: ita qr non poterat ire ad porticū ex ea: vendidit domū que nō habebat aditum ad porticū: imposuit seruitutem vendite domui vt deberet sustinē onus porticus predicte: queritur cuius sit porticus? Respon. qr est illius domus quā retinuit scilicet que habet aditū ad porticū: hec autē porticus extensa erat per longitudinez vtriusq; sustinebat ab vtraq; ciuaꝫ in parietibus domus qui veniffet: si trī domus vendita abeat superiorē partem a porticu. scꝫ nō est cōnexa cū porticu/ est illius cuius ꝛ solum. i. emptoris: ꝛ hoc verum est si nō habeat ex aliqua parte aditū. Si autē queratur ad quid posita fuerit hec lex: Respō. qr expedit scire quis esset dominus.

d ¶ Qua id. s. conclaue.

e ¶ Earum fiet. an quarum vsum specialiter est conuersum.

f ¶ Cōtingnatio. i. cōclaue que iō ōr transuersa: qr iꝫ 2claue porrigatur in longū: trī tigna ponuntur ex transuerso nō in directū. iꝫ fecus sit i gbusdam subtilibus lignis sicut quotidie in domibus fieri videmus quas appellant labricas. Sed quid ad hunc titulū: R. qr hic tit. tractat de subgrundis: vnde ad vltimā partē rubrice spectat. Vel melius qr ille p cuius domū camera interior ꝫ aditū nōe camere. i. 2clausi mētis de dāno infecto cauere debet vicino: eidēq; emptori alterius domus cuius hostium est clausum. ꝛ facit. s. de seruit. vr. prędi. olimpico. ꝛ. s. de le. iij. l. prędus. §. pe. in fi.

g ¶ Scribit. narrando factum ꝛ soluendo questionem.

h ¶ Utriusq; edibus.

i ¶ Superposuisse. i. supra terram extra domum cōstruxisse ex vna parte qr porticus dicitur meuiarum.

k ¶ Eam. porticum.

l ¶ Edibus. s. quas retinebat: ꝛ subaudi tm̄.

m ¶ Alteras. quas vendebat.

n ¶ Seruande. i. sustinende.

o ¶ Impositā. eis edibus quas hic vendebat.

p ¶ Totam. nunc respondet.

q ¶ Cum. id est q̄uis.

r ¶ Extensa. s. porticus.

Casum ponit.

† Ad idem de isto vbo cōclaue. cōcor. ter. i ca no. j. xij. q. ter. in. c. j. l. sta. re. li. vj. ter. in. c. vbi. periculū. §. in cōclaui. de elec. lib. sexto.

✣ Adde gl in cle. j. §. fane. ꝛ ibi car. extra de here. ꝛ Bar. ce po. in tit. de fer. vi ba. c. exliiij.

¶ Conclaue ꝛ porticus cedit illi domui ad cuius vsum est destructum vel destinatū ꝛ per quam habet accessum: licet in totum sustenteur in parietibus alterius domus: cenaculum vero cedit illi domui super qua sustentatur ꝛ per quam habet accessum cū ad vsum alterius non sit destinatum. hoc dicit. Pau. de cast.

Deratius. Lex. xlvij.

Quod[a] conclaue[b] † binaruꝫ edium dōs ex aliꝫ edibus in aliarum edium vsum conuertit: non solum si ꝛtignatio: qua id[d] sustinebitur ozictur ex parte earum edium in quaruꝫ vsum conuersum erit caum fiet[e]: sed etiam si transuersa contignatio[f] tota in alienaꝫ ediū pariet̄ib⁹ sedebit. ¶ Ds ꝛ labeo in libris posteriorum scribit[g] binarum edium dōm vtriusq;[h] porticum superposuisse[i] inq; eas[k] aditu ex alteris edibus[l] delato alteras[m] edes seruitute oneris porticus seruande[n] imposita[o] vendidisse totam[p] porticum earū ediuꝫ esse quas retinuisset cum[q] p longitudinem vtriusq; domus extensa[r] esset transuersa cōtignatione que ab vtraq; parte[s] parietibus domus[t] que veniffet[v] sustineret nec

s ¶ Parte. scilicet sui porticus. hoc est supioris ꝛ inferioris: hoc est de vno capite ad aliud.

t ¶ Domus. illius tantum.

v ¶ Uenisset. scꝫ porticus.

x ¶ Nulli. id est neq; domui non vendite: neq; porticui: est tamen connexa domui vendite et superposita. vt in fine legis dicitur: nec enim i ea re state posset hoc superpositum.

y ¶ Habeat. hic cōstituitur seruitus.

z ¶ Superposita. ex hoc apparet qr alicui connexa erat. Sed quid si adiutū habeat aliunde? R. si. adhuc idem si modo fit cōnexus domui vendite. et facit. j. vti possidē. si duo. Q. labeo. ꝛ. §. fꝫ ꝛ si. ꝛ. s. ad leg. aquil. quāl modus. Ar. s. j. de acq. re. do. adeo. §. insula. et l. iter eos. Additio. Dic fm Barto. post Dy. qr id operatur hic cōuersio vsus in vnā domū facta per parietem. ar. l. quod in rerū. §. fi. s. de leg. j. ꝛ l. prędy. §. balneas. s. de leg. iij. ꝛ. l. feie. §. tyrānē. de fun. instru. Et ista lex potest induci ad istā questionem: habebā domuꝫ parisius in qua ex vna parte erat de parrochia sancti Benedicti: et ab alia de parrochia sancti Seuerini: ꝛ habito in vl la domo: queritur cuius parrochianus fuꝫ: Docto. dicūt. qr ego dicor ee

✣ Lud. ro. singul. suo doc. scipit. ūro per illū text. qrit qr permittit b priuato demoliri domū cā cōcēdi ad op publicum: vtrū officia lis stratarū possit. ppria aucte facere demoliri domum ꝑtī ad ꝑ vt ciuitas fiat pulchrior. ꝛ cōcludit qr sic p tex. singu. l. l. edificia. C. de oper. pub. quem corrupte. idē ludo. al leg. de edifi. priuata. refert ꝛ sequif ex ly. in. c. nōuerit. in ✣. ad euitandos. colum. xxv. ✣. silr. Lud. ro. extra ō reiect.

de illa parrochia ex qua aditus habeo per banc. l. ꝛ. l. si cui edes. s. de lega. iij. ꝛ. d. §. balneas.

Si quis ad demoliendum. ¶ Casus. Si quis vendat domū ementi causa destruendi eam ꝛ reuendendi singulas eius partes: ꝛ vendens hoc sciebat vterq; punitur: sed si destruat causa vendēdi marmora que ibi sunt vel columnas ad opus publicum faciendum: ꝛ vendat be ne potest. Franciscus accur.

a ¶ Constitutum est. vt. C. de edi. priv. l. iij. ꝛ. s. de leg. j. l. cetera. Sed contra. s. de contraben. empti. l. senatus. vbi dicit emptorem teneri in duplum: hic in simplum tantum. Solu. ibi prestat emptor duplum erario ꝛ a venditore exigitur simplum: scilicet precium quod dedit. ꝛ sic singuli precium quo domus distracta est prestant fm R. Vel hic vterq; sciebat illicitum contractum ibi emptor tantum. vel hic emptor ideo emit vt bis lapidibus emptis negociaretur ꝛ venditor ideo vendidit vt de precio quod suscepit similiter negociaretur: quod quidem facere non licet: et vterq; penam patitur: supra vero tantum emptor in delicto deprehenditur. M. vel verius hic non erat res tradita emptori adhuc.

b ¶ Transferat. i. vendat.

c ¶ Licito. vt ꝛ. s. de leg. j. cetera. §. fi duobus.

¶ De aqua pluuia arcenda. ¶ Jd est aqua pluuiali arcenda. Et nota qr quidam ita habent rubricam de aqua ꝛ aqua pluuia arcenda. sic enim. R. scripsit. j. fi prius. in principi. et. §. placuit. vbi tractatur de alia aqua q̄ de pluuiali: et tractatur ibi de aqua non pluuiali arcenda quando et quibus et a quibus ꝛ qualiter sit concedenda: quod dic vt. j. eodem. l. fi prius. vsq; in finem legis. et. l. in concedendo. et. l. in diem. et. l. fi autem. vsq; in finem legis. Item qu possunt experiri ac actione aque pluuie arcende: et contra quos. Item quod fit iudicis officium. quod dic: vt. j. eodem. l. ij. §. cassius. vsq; in finem legis. Accursius.

Si cui. ¶ Casus. Si opus in fundo tuo fecisti propter quod aqua pluuialis det in rebus meis damnum: agere possum ego contra te actione aque pluuie arcēde vt auertatur aqua. Secundo dicit quid sit aqua pluuia. Tertio dicit qr ℔ actio locum habet damno nondum dato: opere tamen iam facto ex quo timeo damnum. ¶ Totiens. Tunc habet locum hec actio quando fecisti opus in fundo tuo/per quod aqua pluuialis aliter fluit q̄ ex natura soleret: ꝛ dat mihi damnum quod ante non faciebat: ꝛ ponit exempla qualiter dat damnum: si enim ꝛ ante hoc opus idem damnum habebam non habet locum hec actio. ¶ Heratius. Inter meum ꝛ tuus pre-

dium erat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

dium erat palus. veniebat aqua in meum agrum: z sic longissimis tēporibus sustinui. tandem ego feci fortem ripam meo prediosit sic paludo crescente ex aqua pluuiali aqua non poterat intrare meum prediu vt solebat: intrauit predium tuum z aliorum vicinorum. Dicit q̄ tu et vicini possunt agere contra me ac. pluuie arcende. per quā cōpellar destruere opus qō feceraz.

¶ De eo ope. Vicinus me⁹ fecē op⁹ in fundo tuo cā colēdi sui fundi: p qō opus aq̄ ex pluuia mihi nocet. q̄rit an possis agere Sy cinnā pdictū vt destruat illō op⁹: z quintus mutiꝰ iurisconsult⁹ rūdet dicēs q̄ p ope aratro facto cā fundi colendi non q̄petit bec actio. Trebatius aūt dixit q̄ p opere facto cā frumēti querendi non cōpetit bec actio. sed si aliud agiturvt fiat op⁹ bene q̄petet. Sz certe trebati⁹ nimis stricte locut⁹ est. nā si op⁹ fossorium fiat grā agrorū sicādorū: qō op⁹ mihi no ceat: bñ possum agere vt destruat fz eū: qō tamē falsuz est. nā possū agere nisi illud op⁹ fiat animo nocēdi. Jtē in eo qō dixit trebati⁹. s. si fiat op⁹ cā frumēti trīq̄ rēdi no posse agi nimis stricte locutus fuit. nā idem est in quolibet terre fructu: z istum casum habes. j. eodem. §. labeo etiam ⁊c. Mutius in duobus corrigitur: dixit enim de opere facto aratro cau sa fundi colendi nō habere locum banc act. nam z si nō aratro fiat op⁹ sed alio quocunq; instrumento dummodo fiat gratia colendi agri non habere locū banc actionem vt patet in fossa. z. j. proxi. dicit in salictis: vt. j. §. sed z apud. Item in alio corrigitur: nam dixit omne opus aratro factum gratia fundi colendi/nō venire in banc actionem: nam bic restringitur ad eum casum qñ sine his operibus nō posset ferere. nam si posset ferere sine sulcis aquarijs: bene veniret in banc actionem vt destruantur: vt in. §. sed z si quis. ¶ Idem ait. Si aqua ex fundo meo naturaliter decurrat in tuum fundum: non teneo: bac acti. sed si opere facto currat aliter q̄ de natura solet: teneo: bac actio . ¶ Idem aiunt. Aquam pluuiam in fundo meo cadentem possum eam retinere: dū tñ opus ꝑpter hō nō faciam in alieno. Sed dicit aquam superabundātez in fundo tuo possum facere deriuari in meū fundū: dummō nō faciam opus in tuo fundo. ¶ Deniq;. Faciebam puteum in fundo meo: z venas fontis vicini p̄fecidi. queritur an teneat. Et dicit q̄ si hoc faciebaz cā meliorandi fundū meum nō aio nocendi: non teneo. ¶ Item scien dum. Ex fundo meo superiori naturaliꝫ aqua decurrebat in tuum fundum inferiorem: nunc tu fecisti opus in fundo tuo: ita q̄ aqua non potest decurrere in tuum fundum. Dicitur q̄ agam ⁊tra te act. aque pluuie arcēde vt illud opus remoueas: z ecōtra si feci opus in meo fundo per q̄ aqua ex meo fundo magis repente veniat in tuum fundum: teneo: vt remoueam illud opus: si aūt ex fundo meo supiori aqua naturaliter in tuum fundum venit: z det tibi dānum: tibi nō teneo: nam nō aqua fed loci natura dicitur tibi nocere: z vt breuiter dicam: tūc habet locū aque pluuie arcend: q̄ quando aqua pluuia pōt tibi nocere non natural iter fed opere a me facto: nisi opus fieret gratia agri colendi. Ultimo exponit quedam verba que diximus circa prin. l. ¶ Item sciendū. Bec actio habet locū quādo aqua pluuia opere facto nocet agro alicuius: si autem nocet edificio vel domui alicuius/non habet et bec actio locum: sed illa scilicet negatoria per quam dicet ius non esse stillicidia vel flumina ita immittere: plus etiam dicit labeo q̄ actio aque pluuie cōpetit, agris: at actio de fluminibus z stillicidijs est generalis z habet locum in agris z edificijs. puta dicit q̄ ex quo datur damnum agris per aquā plu. opere facto nō est vis ex quo loco veniat damnū/siue ex alio agro/siue domo/siue loco facto: siue non. Item si aqua veniat ex edificio z nocet edificio vel agro potest agi etiam actione de fluminibus z stillicidijs. ¶ Apud labeonem. Si aqua fluens ex agro meo nocet loco tuo post interuentia edificia non teneor: aque pluuie arcende act. sed secus econtra. ¶ Sicut autem. Bec actio aque pluuie arcē. habet locum quando per opus aliquod factum aqua pluuia mihi nocet . nō autem si nō profit cum prodesse z fueuit: z boc etiam dicit offilius. ¶ Sed z si vicinus. Si dominus superioris fundi tollat opus quod fecerat: z sic aqua pluuia naturaliter veniens ex superiori fundo nocet non habet locum bec actio: sed si magis repente veniat q̄ prius non fracto opere habet locum bec actio. ¶ Deniq; ait. Dicitur q̄ aliquando consuevit tale pactum apponi inter dominum superioris fundi et inferioris. scilicet q̄ liceat inferiori facere aggeres vel fossam in fundo superioris: ita q̄ aqua non currat in inferiorem fundum. si autem hoc pactum non apponatur: tunc debet et cogitur suscipere aquam superioris fundi: et sic sicut pinguedo ex superiori fundo vadit et decurrit in inferiorem fundum/ita et bic incommodum sustineat: si autem non inuenitur pactio aliqua facta inter eos: tūc seruatur vetustas tamq̄ lex z hoc idem contingit in seruitute: vt qui est vsus seruitute non vi nec clam nec ꝑcario: per ide habetur ac si haberet ex pacto. Fran. accur.

¶ Si cui aqua pluuia, id est aqua q̄ est pluuia. vel resolue substantiuuz in adiectiuum. vt dicas pluuia. i. pluualis. 230.

a ¶ Damnum. quādoq; etiaz pro lucro: vt. j. l. ij. §. item varus. Sed regulariter cōtra: vt. j. c. l. §. sicut autem. fz quosdā. Accursius.

b ¶ Dabit. i. dare poterit: vt. j. eo. §. bec autem actio. et. j. de statulibe. l. labeo. si enim damnum datum est ante litis contestationes bec actio nō proponitur pro tali dāno. fz secus post litis cōtestationem: vt. j. eo. l. si tertius. §. officium. et. l. tura" aqua nocet ea actione" nō continetur".

¶ Nemo debet nimis furiosus esse rerū suarum tuendarum: vt per boc alij iniuste noceat. boc dicit.

¶ Ueratius scribit: opus qō quis fecit vt aquam excluderet q̄ exundante palude in agruz eius refluere solet": si ea palus aqua pluuia ampliatur: caq; aqua repulsa eo opere' agris vicinis noceat": aq̄ pluuie arcende actione cogetur tollere'.

¶ Opus quod fit agri colendi causa siue fiat aratro siue alio modo: si ager aliter coli non poterat in bac actione nonvenit. boc dicit Bar.

¶ De eo ope' qō agri colēdi causa aratro factū sit. Quint⁹ mutius ait non competere banc actionez. Trebati⁹ autē nō quod' agri' sed qō frumenti' quarendi' attbeius. §. in boc. vsq; in fi. z. l. seq. Item dicit dabit opere manufacto. vt. j. eo. §. bec actio. ibi: totiensq; locum ⁊c.

c ¶ Actione. bec actio non nisi dominum loci tenet prout dominus est: siue infolidum siue in partem: z quidem si fecit sz dominus opus propter quod non possum fundum meum superiorem descere aqua ipse restituere id est destruere cogitur si alius patientiam ꝓestat: cōpetit autem dño: sed z cum dño qui emerat: ambulat: non tamen est in rem sz in personam. R.

d ¶ De celo. quandocunq; in byeme vel in estate. Azo.

e ¶ Excrescit. i. valde crescit: adeo q̄ colorem mutet: vt. j. eod. §. illud. in summa. z quod dicit imbre exponunt quidam id est byeme: quasi in estate non possit locum habere bec actio. cum magis prosit q̄ noceat. Sed tu dic imbre. i. ea que solet cadere in byeme: idem tamē z si in estate: z dicitur imber imbris: inde ibernus iberna ibernum: z inde septem ber october nouember decembertestāte prisciano. z facit. j. eo. apud tre batium. §. i.

f ¶ Noceat. i. nocere possit. z est argu. contra. 3. titu. j. damni infecti quidam. in prin.

g ¶ Nondum facto. cum iudicium incboatur. R. z plene dixi. 3. in prin. Sed arg. contra. 3. de iudi. non quemadmodum.

h ¶ Cum quis. soli dño nō alius. vt. j. eo. apud. §. pe. z. §. fi. Azo. z qō dicit manu/idem qñq; si non manu sed alio modo fiat. vt. j. l. ij. §. apud nanusam. que est contra.

i ¶ Maiorem. i. latiorem.

k ¶ Citiorem. i. rapidiorem. Jo.

l ¶ Vehementiorem. i. profundiorem.

m ¶ Compremendo. cursum aque id est reprimendo fecit redundare. id est vndas retro cijcere: ex qua refluxione damnum contingit vicinis: vt j. l. proxi. §. de eo. ibi: sed apud seruij auditores ⁊c. z. §. item est sciēdū. Accursius.

n ¶ Natura. bic 2cot. j. eo. §. sed z si vicinus. z. §. deniq;. z. §. idē aiūt. z §. tit. i. l. fluminum. §. vitium.

o ¶ Actione. s. ista aque pluuie arcende.

p ¶ Continetur. licet opus sit factum ex quo non magis nocet.

q ¶ Solet. ante exclusionem predictam.

r ¶ Opere. i. propter opus qō fecit.

s ¶ Noceat. semper expone. i. nocere possit. Accur.

t ¶ Tollere. boc est §. j. e. l. ij. §. pe. sed boc fecit aio nocendi vt ibi dicit. z. j. §. deniq;. vel bic tanto tpe sic cōcurrerat q̄ memoria nunc nō extabat. z sic quasi iure seruitutis ad boc tenetur. ibi nō sic. Arg. j. e. §. fi. l. seq. z facit. §. proxi. §.

t ¶ Tollere. i. destruere illud opus.

v ¶ De eo opere. mutius nimis large locutus est. Jo. z diligenter diuide sequentia responsa.

x ¶ Non quod. subaudi opus.

y ¶ Agri. vt dicebat mutius: z subaudi tantum.

z ¶ Frumenti. cuius est larga significatio. frugum vero largior: vt. j. de verb. sig. l. frugum. non tñ frumenti continet: vel talia quibus homo non fruitur ad vescendum.

a ¶ Querendi. vt in arando z serendo z similibus: vt. 3. de fundo do. l.

instrumenta. ꝛ.ff. solu. ma. l. vinottio. §. impendia. Azo. ꝛ no. q nunis stricte locutus est trebatius. vñ corrigit in duob⁹. primo qꝛ si opus fossuum esset fim eum agi posset actione aque plu. ar. qđ statim vetat ni si fiat aio nocendi. Itē in eo q appellationem frumenti stricte accipiebat trebatius. nā in quolibet terre fructu idē ē. vt. j. §. labeo etiam ꝛc.

Itē mutius in alijs duobus: qꝛ si non aratro fiꝛ alio instrumento dummodo fiat agri colendi causa non tenet. vt patet in fossa. j. pri. in salictis. vt in cōtrario. vt. j. §. fiꝛ apud. ꝛ patet. §. labeo. ꝛ. §. ttes sabin⁹. Item in eo q oē opus aratro factū causa colēdi agri excepit: qꝛ ℔ restringit ad eum casum quando sine his nō pōt serere. vt. j. §. §. sed ꝛ si quis.

a ¶ Factum sit. manu nō aratro.

b ¶ Veruiande. de fossa. in agrum vicini sc̄z animo nocendi.

c ¶ Veteriores. ex proposito. ꝛ fa. §. si fer. vēdi. si cuti. §. aristo. ꝛ. §. de reg. iur. non debet alteri. ꝛ. j. de iur. fis. l. fi. in pri. ꝛ. §. de fer. vrba. predio. l. qui dam hyberus.

d ¶ Teneri cu. in trebatij sniam. hic declinat vl pia actionē huius. l.

e ¶ Ex his. §. sulcis ex q bus fim trebatius tuncꝛ tur dammum.

f ¶ Fecerit. ꝛ damnū dari sperat⁹.

g ¶ Offilius ait. trebatij sententiam probans.

h ¶ Dārē. non vt in pluribus: qꝛ ꝛ sine his pōt frumentū queri. Io. qꝛ sententiā trebatij probat: qꝛ ꝛ id nō fieret gratia quērendi frumenti. Azo.

i ¶ Aqua restagnaret. in superiorem agrum.

k ¶ Nocet. quidam habent siue/non/ꝛ tunc est plana ꝛ dic vicino: scilꝫ qui habet superiorē fundum: ꝛ dic nocereꝛ. ꝛ. nocere posset. Alij habent non noceret: et tunc dic duobus modis. ¶ Dico: si pro q̄uis ꝛ vicino qui habet superiorē fundum ꝛ nō noceret: sc̄z nunc nocere tñ posset. nam p dāno nō illato agitur. vt ff. d. l. i. §. ij. Vel dic vicino q ponit salicta. als. i. si noceret aqua ꝑpter destructionem operis licet ei restagnare. ꝛ sic non tenet hac actio. sic ergo corrigit hic in solo isto casu mutius: vt. ff. in glo. vt in arando: ꝛ hoc est qđ modo dixi in pri. glo. ergo si non noceret ꝛc. vt. j. l. ij. §. pe. ꝛ fiꝛ hoc supple. vel si noceret ꝑ quetudine tñ: vt. ff. d. e. §. neratius. ꝛ. j. l. §. sed ꝛ si vicinus. sed quō agit ad arcendam/cū ad nō arcendam deberet agi: ℟ñ. eadē actio competit. siue ad arcēdā siue ad nō arcendam agatur: licet nomē nō cōueniat. nam ꝛ rei vendi. ꝛ ad erbi. datur q̄nq; non ad rem vel eius exhibitionem sed ad estimationē quanti in litē fuerit iuratum. vt ff. eum qui dolo desiit possidere vel qui tignum alienum suis immixit edibus. vt. ff. de rei vendi. l. qui restituere. ꝛ. j. de tig. immixto. l. i. §. fi. l. §. nomen actionis ad hoc non ꝑueniat. sic ꝛ actio cōi diuidatur ꝑ fructibus ꝛ sumptibus non ꝑ diuisione facienda. vt. ff. cōi diuidun. l. iuy. §. sicut. ꝛ trouersiam ergo nois pertinacibus relinquamus. vt C. de consti. pecu. l. ij. §. pe.

k ¶ Noceret. ergo si non noceret non tenetur: ꝛ in hoc corrigitur mutius primo. Azo.

l ¶ Labeo. mediam viam eligens nec trebatij nec mutij: quam sc̄z mediam viam tenuere beati. ✣

✣ Glo. ē in l. resennius. ff. de ne. gest.

m ¶ Fructum. pro eodem ponitur: vt. j. de ver. sig. frugem.

n ¶ Causam. i. nō pertinet ad hāc actionē. hoc tñ verū puto si non animo nocendi fuit factum. vt. j. eo. §. deniqꝫ.

causa aratro factum[a] sit soluꝫ excepit. ¶ Sed et fossas agrorum faciendorum causa factas Mutius ait fundi colendi causa fieri oportere: non tñ deriuande[b] aque causa fieri: sic cū debere quem melioreꝫ agrum suum facere nec vicini deteriorē[c] faciat. ¶ Sed et si qs arare ꝛ serere possit etiam sine sulcis aq̄rijs teneri cuꝫ[d] si qd ex his[e] fecerit licet colēdi agri cā videatur fecisse q̄ si aliter serere non possit nisi sul cos aquarios fecerit[f] non teneri. ¶ Offilius autē ait[g] sulcos agri colendi causa directos: it. a vt in vnaꝫ pergant partem[h] ius esse facere. ¶ Sed ꝛ apud seruij auditores relatuꝫ est si qs salicta plantet ꝛ ob ℞ aqua restagnaret[i]: aque pluuie arcende agi posse fi ea aqua vicino noceret[k]. ¶ Labeo[l] etiaꝫ scribit ea quecunq; fructuum[m] frugūq; recipiendorum causa fiunt extra hanc causam[n] esse. neq; referre quorus fruguꝫ fructuūq; percipiendoruꝫ causa id opus fiat. Item sabinus ꝛ cassius opus qđ manufactuꝫ est in hanc venire actionem aiunt nisi si quid agri colendi causa fiat. Sulcos tamen aquarios: que grece binccliccs appellantur: si quis faciat aque pluuie arcende actione cum teneri[p] ait.

✣ Hec actio datur vicino inferiori ꝑtra superiorē: ꝛ econuerso si opere manufacto noceat: secus si naturaliter. Itē secus si nō nocet sed sibi ꝓsit licet opere manufacto in suo quo casu etiā si auferat lucrū vicino quod ex suo percipiebat hac actione nō tenetur. ¶ Dau.

¶ Idem ait. Si aqua naturaliter occurrat aque plu. ar. actione cessare[q]: q̄ si facto opere aqua aut in superiorem partez impellit: aut in inferiorem deriuat aque pluuie arcende actionē cōpetere[r]. ¶ Idez aiūt aquam plu. in suo retinere vel superfluentem[s] ex vicini fundo in suum deriuare duꝫ opus in alieno non fiat[t] oibus ius esse: p dēsse cui sibi vnusq̄sq; dum alij non noceret nō prohibet nec q̄sq̄ hoc nomine teneri. ¶ Deniqꝫ marcel. scripsit cum eo qui in suo fundo fodiens vicini fontem auerterit nihil posse agi: nec de dolo[v] actio est: et sane non debet haberi[x] si non aio nocendi vicino sed suis agrū melioreꝫ faciendi id fecit. ¶ Itē sciendū est hanc actionez superiori aduersus inferiorem cōpetere ne aquaꝫ que natura[y] fluat ope facto[z] inhibeat[a] per suuꝫ agrū decurrere: ꝛ inferiori aduersus superiorē ne alī aquā mittat[b] q̄ fluere solet natura[c]. Huic etiam illud applicandū nūq̄ cōpetere hanc actionē cū ipsius loci natura nocet[d]. nam et verius quis dixerit non aquā sed loci naturaꝫ nocere. ¶ Jn sūma[e] puto ita demū aque pluuiar. actionem locuꝫ habere si aqua pluuia[f] vl que vis alia crescit nocet non naturaliter fiꝫ opere facto nisi agri colendi[g] causa id[h] factum sit: imbre autem crescere eam aquam dicimus que colorem[i] mutat vel increscit[k].

✣ Hec actio tūc cōpetit cum p aquā no cetur predio rustico ꝛ nibilominus cōpetit negatoria. secus si predio vrba. qꝛ est necesse ad negatoriam recurrere. Item non ꝛ dimus vnde aqua oriatur ex rustico vel vrba no sed cui noceat. b. d. ¶ Dau. de ca.

¶ Itē sciendū est hāc actionē nō alis locuꝫ hēre q̄ si aqua plu. agro noceat. Ceterū si edificio vel oppido noceat cessat[k] actio ista. Agi autē ita poterit ius nō esse[l] stillicidi

glo. in l. solent. §. fi. de offi. pcon. ꝛ lega. ꝛ in. §. cū i aliena. instit. de rer. diuī. ꝛ in auté. de ꝑo. §. colla. iij.

o ¶ Agri colendi. speciale ergo aliquid statuitur ꝓpter agriculturam: vt. C. de ferui. ꝛ aqua. l. fi. §. fi.

p ¶ Actione eū teneri. si serere ꝛ arare possit sine sulcijs aquarijs. vt. ff. dicit. ergo a ꝑte si non pōt non tenet. ꝛ in hoc scđo corrigitur mutius. ꝛ facit. j. e. l. vicinus.

q ¶ Cessare. vt. j. §. huic. ꝛ. §. sed ꝛ sivicinus. ꝛ. §. deniqꝫ.

r ¶ Competere. vt ꝛ. ff. e. §. neratius.

s ¶ Superfluentē. i. superabundantem.

t ¶ Non fiat. vt ꝛ. j. pri. §. cū multis cōcor. que ꝛ huic concordant.

v ¶ De dolo. nec alia. vt ꝛ. j. eo. si in meo. ꝛ. ff. tit. j. proculus.

x ¶ Habere. scilꝫ vicinus actionē ℞ istī qui in suo suffodit si non aio nocendi ꝛc. qꝛ tunc tenet de dolo: vt ℞ dicit. ꝛ not. ex ℞ §. in suo licere facere qđ vult. Itē q̄ alij noceat ꝛ sibi non ꝓsit non lꝫ. ꝛ ad hoc concordant. j. ne qđ in loco pub. l. ij. §. aduersus. ꝛ. j. de itine. actuq; ꝑua. l. veteres. ꝛ. j. de aq quotidia. ꝛ ff. i. l. j. §. si qs. ꝛ. j. de mur. l. fi. et. l. si qs de libertate. ꝛ. j. e. l. in ſuma. §. pe. ꝛ. ff. ti. j. l. fluminū. §. fi. ꝛ. l. ꝑul⁹. ꝛ. j. e. si i meo. ꝛ. j. de furtis. q imurie. i pn. ꝛ. l. vetū est. ꝛ. j. ad le. comel. ℞ sic. diu⁹. ꝛ. ff. de neg. gest. at q natura. §. cū me. ꝛ si fer. ven. fistulas. ꝛ. l. sicuti. §. pen. ꝛ fin. ꝛ de pig. act. l. fi. i. j. rñ. ꝛ de lega. ij. cū pater. §. titio. ꝛ ℞ bo. liber. l. si quis libertus. ꝛ de leg. ꝑtan. l. virilis. §. si adiecerit. ꝛ. C. de relitatuas. ꝛ. ff. de ser. vrb. ꝓdi. qdaꝫ hyberus. ꝛ ad le. aql. qđ eadmodū. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. C. de fica. l. j. ꝛ. j. ff reg. iur. l. nullus.

y ¶ Natura. fact. j. prior. §. ꝛ. j. l. priori. i pn. ꝛ. l. apud. §. si vicinus.

z ¶ Facto. scilꝫ ab inferiore. Accurſius.

a ¶ Inbibeat. i. inferior: per opus quod fecit.

b ¶ Mittat. superior.

c ¶ Natura. sic ꝛ. ff. de serui. rustico. predio. l. si mihi. §. seruitus. ꝛ. ff. ti. j. fluminum. §. vitium. Accur.

d ¶ Nocet. i. nocere possit.

e ¶ Pluuia. i. per pluuiam.

f ¶ Nisi agri colendi. vt ꝛ. ff. §. de eo.

g ¶ Id. scilicet opus.

h ¶ Colore. eius aque cui iniūgunt: nec etiā si gutta pluuie cadat i aquā non pluuiam hꝫ locum actio aque pluuie arcende. Azo.

i ¶ Vel increscit. i. valde crescit. sic. ff. de lib. ꝛ ꝓstb. l. gallus. §. ille. ꝛ. ff. de fun. instru. leg. que situm. §. sed si fundus. Azo.

k ¶ Cessat. contra. ff. ti. j. l. eoꝝ. §. fi. sed aliud est in cautione damni infecti que interponit ꝓ dāno infecto qđ timetur futurum in rustico vel vrba. ꝑdio/q̄ in actione q̄ rustico predio tñ ꝓuidet. nam ꝛ als ex cautione damni infecti culpa alicuius damno dato non agitur: vt. ff. tit. j. fluminum. §. ꝓterea si furmi. hec actio tñ opere manufacto ꝛpetit. vt ff. eo. §. hec actio. Azo.

l ¶ Jus non esse. scilicet negatoria. M. que habet locum vbicunq; q̄ litercunq; in alieno facis qđ iure seruitutis quam habeas facere nō potes. vt. ff. si ser. ven. l. ij. i. respon. ꝛ. §. j. licet. ℣. dixerit eam nō competere nisi precesserit seruitus que fuit amissa vel remissa. argu. ff. si ser. vē. sicuti. §. aristo.

Specialem

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Specialem esse. agri: q2 tm̄ de agro ista cōpetit actio spāliter. Azo.
b Stillicidijs. sed negatoriam generalem esse siue agro siue edificio timeatur noceri.
c Coercebitur. nec minus ꝛ negatoria cum generalis sit. vt hic dicit.
d Oriatur. scʒ aqua.
e Rustico. scilicet qd̄ i rure est.
f Agendū. de flu. negatoria. vt. s̄. dixi. prox. §. nihilominus tamē hac actione agat̄ vbi ex agro vel edificio nocet̄ agro: secus si ex agro vel edificio nocetur edificio: vt. j. §. proxi.
g Loco. i. fundo toti vl' eius parti. vt. j. de verb. sig. locus. ꝛ. l. fundi. §. locus. ꝛ dic nisi is locus rustici predij appellatione contineatur qd̄ esse pōt. vt. j. de ver. sig. l. vrbana. ꝛ tunc idem in eo quod in ceteris agris obseruabitur. vt dictum est. s̄. §. item sciendum. Azo.
h Ex ɔtinētibus. edificijs. que ergo predia dicant̄ vrbana vel rustica. habes. j. de verbo. sig. l. vrbana p̄dia. Et not. ꝙ sicut hic inspicitur predium cui nocet aqua sit rusticū vel vrbanū ad h̄ vt hēat locum hec actio vel non: sic ꝛ inspicit̄ p̄diū cui debetur seruit⁹ ad sciēdum sit rustica vl' vrbana. vt. s̄. de ser. vrb. predi. l. j. ꝛ. l. ſuitutes q̄ i supficie. §. j. lʒ sit ar. ɔ̄. s̄. de ser. rusti. p̄di. l. ij.
i Noceat. id est nocere possit.
k Uenit. s. vt destruat̄.
l Alioquin. i. al's nullo opere facto.
m Actionē. s. directam agit̄ tm̄ vtili. vt. j. l. prox. §. itē var⁹. ꝛ p h̄. j. ne qd i lo. pu. l. ij. §. merito. ibi dānuʒ ꝛc. ꝛ. s̄. de edē. l. si qs. §. si initiū. Alij dicūt nec vtilē ɔpetere nisi i casu. l. pri. §. itē var⁹. ꝛ p eis. s̄. ti. j. pculus. ꝛ. j. de fur. l. si is cui. §. fi. ꝛ. s̄. d ɔdi. ꝛ demō. l. titio. §. ij.
n Noceat. id est nocere possit p op⁹ qd̄ ille facit.

dia vel flumina immittere: ꝛ ideo labeo ꝛ cassius aiunt: aque quidem plu. arcē. actionem specialem[a] esse de fluminibus et stillicidijs[b] gnālem: ꝛ vbiqꝫ agi ea licere: itaqꝫ aq̄ que agro noceret aq̄ plu. ar. actione coercebitur[c]. Nec illud queramus vnde oriat̄[d]: naʒ si ex publico loco oriens vel ex loco sacro per fundum vicini descendat: isqꝫ opere facto in meū fundum eam auertat: aque plu. ar. teneri cum labeo ait. ¶ Cassius quoqꝫ scribit: si aq̄ ex edificio vrbano noceat vl' agro vel edificio rustico[e]: agendum[f] de fluminibus et stillicidijs. ¶ Apud labeonem inuenio relatum: si ex agro meo aqua fluens noceat loco[g] qui est intra continentia edificia: non posse me aque pluuie arcende cōueniri: ꝙ si ex continentibus[h] profluens in meum agrum defluat: eiqꝫ noceat[i] aque pluuie arcende esse actionem.

Hec actio non habet locū cum opere manu facto nō infert̄ damnuʒ sed aufertur lucruʒ: nec etiam quando res reducitur ad pristinos terminos naturales. secus si vltra terminos. b. d. Pau. de cast.

Sicut aūt opus factū vt aqua plu. mihi noceat in hanc actionem venit[k]: ita per contrariū queritur an possit aque plu. arcē. agi: si vicinus opus fecit ne aqua q̄ alioqui[l] decurrens agro meo proderat: huic prosit. Offilius igitur ꝛ labeo putant agi nō posse: etiam si intersit mea ad me aquam peruenire: hanc em̄ actionem[m] locū habere si aqua plu. noceat[n] non si nō prosit. ¶ Sed et si vicinus[o] opus[p] tollat: et sublato eo aqua naturaliter ad inferiorem agrum perueniens noceat labeo existimat aque plu. arc. agi nō posse: semp em̄ hanc esse seruitutē[q] inferiorū prediorum vt natura pfluētē aquā excipiant: plane si ppter id opus sublatum vehemētior[r] aqua profluat vel deriuetur aque pluuie arcende actione agi posse etiam labeo confitetur.

In cursu aque primo debet ispici cōuentio. secūdo loci natura. tertio vetustas. Item qui debet seruitutem pōt cogi vt patiatur/non vt quid faciat. Bar.

Deniqꝫ ait de conditionibus agrorū quasdā[s] leges esse dictas[t] vt quibus agris[v] magna sint flumina[x] liceat[y] mihi in agro scʒ tuo aggeres[z] vel fossas habere. Si tm̄ lex[a] nō sit agro dicta agri naturā eē seruandam ꝛ semper inferiorē superiori seruire: atqꝫ hoc incōmodū naturaliter pati inferiorem agrū a superiore cōpēsareqꝫ debere cum alio commodo[b]: sicut enim oīs pinguedo terre ad eum decurrit: ita etiam aque incommodum ad eum defluere. Si tm̄ agri lex[c] non inueniatur[d] vetustatem[e] vicem legis tenere † sane em̄ in seruitutibus[f] hoc idem sequimur vt vbi seruitus non inuenitur[g] imposita ꝙ diu[h] vsus est seruitute. neqꝫ[i] vi/neqꝫ clā/neqꝫ precario habuisse longam cōsuetudinem[k] velut iure impositam seruitutem videatur: non ergo cogemus[l] vicinum aggeres munire[m] sed nos in eius agro muniemus: eritqꝫ ista quasi seruitus[n] in quam rem vtilē actionem[o] habemus vel interdictum[p].

Si vicinus tenetur recipere aquā de fundo vicini vel propter seruitutem impositam: vel propter prescriptam: vel propter naturam loci cessat hec actio. h̄ dicit Paulus de castro.

Paulus. Lex. ij.

In summa tria sunt

e Uetustatem. cuius non extat memoria s̄m. M. vel. x. an. s̄m nos vt statim dices: ꝛ hoc in pluuia, nam ꝛ in non pluuia idem est vt hic subijcit sane enim ꝛc. Accursius.
f In seruitutibus. aque ꝛ alijs.
g Nō inuenit̄ iposita. i. nō pbat̄ p testes q interfuerint ɔstōni seruitutis: sed solo legitimo tpe eam sibi defendat.
h Diu. i. tāto tpe cuius nō extat memoria ‡ sic ponit̄ diuti⁹. j. de itine. actuqꝫ pua. l. appet. §. pen. minori em̄ tpe q̄ri nō posset. vt. l. px. §. idē labeo ait si in agro. ꝛ. §. idē labeo ait cuʒ querit̄. ꝛ. s̄. d seruī. l. seruitutes. ꝛ s̄m h̄ quod subijcit lōgā expone. i. longissimā. tu dic diu p. x. an. poni. vt. j. qui ꝛ a qui. si cuʒ fideicō. §. aristo. ꝛ longaʒ silr. x. an. vt insti. de vsuca. in rub. ꝛ i pn̄. ꝛ loquit̄ de ser. aque q̄ ppetuā hʒ cām vel q̄si. vt. s̄. de ser. vrb. pre. l. foramen. §. fi. sic ꝙ loquit̄ vt si vsus est lōgo tpe ꝛ ex solo tpe nitat̄/dicat̄ acq̄sisse longaʒ cōsuetudinē. i. seruituteʒ p lōgā cōsuetudinē etiaʒ sine ti. vt. s̄. si ser. vēdi. si qs diuturno. si vo nō ex tpe nitat̄ sʒ dicat aliquo modo cōstitutaʒ sibi vel p̄decessori suo fuisse ſuitutem. idqꝫ lōga ɔsuetudine dicat p̄sumēdū audit̄. ꝛ hoc est vel iure impositā ꝛc. Ar. s̄. de vsur. l. cū de i rem v̄so. ꝛ sic habeas ibi vel iure ꝛc. Alij h̄nt hic velut: ꝛ tūc p̄mū scilʒ si vsus est longo tpe cōprehēdat ambos p̄dictos casus qb⁹ cōstituit̄ seruit⁹: velut si esset iure imposita p pactionē vel testm̄: subaudies tm̄ q̄si i positam vt statim dices.
i Neqꝫ. h̄ v̄ba expone. vt. j. qd̄ vi aut clā. l. j. §. qd sit vi. ꝛ. l. iij. §. fi. d vi ꝛ vi ar. l. vi fac. ꝛ vti poss. si duo. §. hoc interdictū.
k Cōsuetudinem. id est seruitutem per longam consuetudinem.
l Cogemus. al'r cuʒ qs interpositā seruitutē hʒ tunc em̄ eū cogemus. vt. s̄. de ser. vr. p̄d. l. eū. Jr. imo gn̄al'r idē in seruitutibus vt nō cogat̄. vt. s̄. de ser. quotiens. §. seruitutū. Azo. ꝛ spāle est in seruitute oneris ferendi per. d. l. eum.
m Munire. refert se quando pacto vel vetustate.
n Quasi seruitus. nota quasi: q2 sicut p̄scriptione q̄rit̄ vtile dn̄iuʒ: ita vtilis seruitus nō directa q̄rit̄ tpe: hinc est ꝙ vtilis actio p ea dat̄ vt subijcit. Alij dicunt quasi esse expssiuum v̄itatis: ꝛ qd̄ subijcit vtilem dicunt. i. efficacem.
o Actionē. ɔfessoriam. M. vt. s̄. si ser. vē. l. si quis diuturno. in princ.
p Interdictum. vtile vti pos. vt. s̄. si ser. vē. l. sicuti. §. aristo. in fi. ꝛ. s̄. de ser. l. pe. Itē no. hic longam cōsuetudinē ‡‡ pro lege seruandam. sic ꝛ j. e. si prius. §. j. ꝛ. l. qd̄ principis. §. fi. ꝛ. s̄. de vsur. qui semisses. §. j. ꝛ. j. de custo. reo. l. si quis reum. ꝛ. s̄. de leg. ꝛ senatuscon. de quibus. ꝛ. l. sʒ ꝛ ea. ꝛ. s̄. de proba. si arbiter. ꝛ. j. de aqua. quoti. ꝛ esti. hoc iure. §. ductus. ꝛ. j. eo. l. fi. ꝛ. C. de serui. l. ij. ꝛ. s̄. de ser. vrb. p̄di. qui luminibus. ꝛ continua sequentem. l. cum ista.

‡ Istud nō est verū s̄m Bar. q2 dictio diu verificat̄. in. x. annis. vt. j. qui ꝛ a qui. l. si cū fideicōmissa. §. aristo.

† No. ꝙ cōsuetudo cuius mēoria nō extat hʒ viʒ ɔstōnis ꝛ iuri derogat. co. cor. lex. in cano. hec quippe. iij. q. vj. glo. in. c. sup quibusdaʒ. §. j. de v̄b. ꝛ re. signi.

‡‡ Adde tu q̄ dicatur lōga cōsuetudo. ꝛ dic ꝙ tā de iure ciuili ꝙ canonico dr̄ decē annorū. qd̄ sic pbo. ad inducēdum ɔsuetudinē lōgū tps requiritur: vt C. q̄ sit lon. cōsue. in rubro ꝛ nigro. et. l. ij. C. de serui. Sʒ longum tps dr̄ decē annorum. vt. C. de prescrip. lō. tē. § ꝛc. Idem no. bar. in. l. de qb⁹. s̄. de legi. et Cy. in alleg. ij. ꝛ car. nota in c. statuim⁹. ꝛ ibi fely. in prin. de malo. ꝛ obedi. Qd̄ tm̄ limita. nisi talis consuetudo h̄ret de iure alteri⁹ ecclesie. q2 reqrit̄ spacium. xl. annorum. vt p fely. ꝛ doc. i palleg. c. statuimus.

o Sed ꝛ si vicinus. superior.
p Opus. cuius non extat memoria. vt. j. l. pri. §. itē varus. Additio. Istam glo. reprehendit hic Bar. nam si memoria non extaret qui tolleret illud opus teneretur. vt. j. §. proxi. ꝛ dicto. §. item varus. ideo itelli ge opus cuius extat memoria: ꝛ istud non/positum in hac glo. fuit per errorem positum.
q Seruituteʒ. i. quasi seruitutē. vt in fi. huius. l. ꝛ fa. s̄. e. §. itē sciēdū. a filii ergo ꝛ hō inferioris dignitatis maiori psone dʒ exhibere reuerētiam. ✠ vt. s̄. de ali. iudi. mu. cau. fac. l. iij. j. rn̄.

✠ Inferior maiori reuerentiam dʒ. Cōcor. tex. i cle. j. §. qd̄ et in edict̄. de sen. excō. ꝛ i cle. ne romani. d ele. ꝛ xxj. dis. c. Iferior. et. c. finali.

r Uehementior. ꝙ naturaliter solebat fluere.
s Quasdā leges. i. pactiones ɔsueuerunt apponi. vt insti. de ser. §. fi.
t Dictas. i. consuetas dici.
v Agris. inferioribus.
x Flumina. s. puenientia de supiori agro. Uel dic flumina. i. superabūdantia aque.
y Liceat. mihi: cuius agri sunt illi qui sunt pleni aqua venienti ex fundo superiori.
z Aggeres. vt aq̄ versus aliquā partē vadat vt ager me⁹ ea euacuet̄.
a Lex. i. pactio. sic. s̄. depositi. l. j. §. si conuenerit.
b Cōmodo. vt. j. de re. iu. s̄m naturam. ꝛ. C. de ca. tol. l. j. §. p seeūdo.
c Si tamen agri lex. i. pactio.
d Non inueniatur. nec natura loci hoc declarat: q2 plana sunt loca.

In summa. ¶ Casus Aliqn̄ inferior locus supiori seruit ex lege: id est ex pacto. aliqn̄ natura loci: vt quādo naturaliter currit aqua ex superiori in inferiorem aliquando ex vetustate. vt exempla habuimus. s̄. l. proxi. circa finem.
Apud labeonem. In fundo inferiori erat quedam fossa gratia agrorum siccandorum/ꝛ non extabat memoria quando facta esset: in illa

UNIVERSIDAD DE ...

fossa decurrebat aqua ex superioribus fundis. nunc dñs in cui⁹ prædio erat fossa non vult purgare nec patif purgari illā foueam cum esset plena lapidibus vel terra: z sic aqua restagnat in superiores fundos: dicitur q dñi superiores fundor⁹ p̄nt agere act. aque plu. ar. ꝯra inferiorem. vt vel ipse purget vel patiat ab eis purgari illaz foueam. Idem multo magis seruādū ē in hoc casu. nā si inter meū fundum z tuus erat fouea q̄ erat cōis: scz meaz tua: z in ea decurrebat aq̄ ex meo fundo z tuo: z cum esset plena lapidibus vel terra z vellez purgare eā partem q̄ mihi accedit z tu nōdimittis: agā ꝯra te ac. aq. plu. arē. ¶ Cassius autē. Si ciuitas faciat fieri aliquō opus cauſa aq̄ mittendi: licet occasiōe illi⁹ opis habeā dūtaxat nō in hēo hanc ac. idē est z si opis ex quo tu meo dānū memoria non extat quando fit factus. ¶ Apud alphenū. Idē casum vt ex gio. colligit q̄ ue incipit in cui⁹ p̄dio ꝛc. ¶ Item varus. Aggerē q̄rat in fundo tuo vis aque deiecit. z ita aqua plu. que mihi pr⁹ non nocebat mō nocet. nūc volo agere ℈ te act. aq̄ plu. ar. vt tu reficias aggerē: q̄rit. an possim: z dicit varus fore distinguēdum: nā si naturaliter erat agger nō possuz agere. idem si manufact⁹ fed ei⁹ memoria nō extabat si autē extet tunc possuz agere. Labeo autē dicit q̄ si manufactus fit agger z si memoria ei⁹ nō extet agere possum vt reponar. nā hac act. nemunē cogi posse ꝛc. Sed in naturali aggere destruēto hēbo salte vtile act. vel interdictū: vt me inmittat reficere: hec enim equitas suggerit z si ure stricto deficiamus. ¶ Apud namulas. Aq̄ ex superiori agro ibat in inferiorē per quandā foueaz naturali factam: vna die aqua crescēs p numiū totā illā foueam replenit lapidib⁹ z terra ita q̄ aq̄ amplius intrare nō pōt: z sic aq̄ remanebat i superiori agro. z sic superiores ꝰ dāmū habebat: nunc superiores vult agere ℈ inferiorem vt sinat purgari illā foueam. q̄rit an possit. Et dixit namusa q̄ sic. labeo autem ℈ dixit hac rōne. nā sicut ex natura seruiebat inferior fundus superiori si cū per se natura agri fuerit mutata eque animo vnūquēq; ferre debere posse ea iurisco. fniam namuse approbat eg tate plenā. ¶ Idem labeo ait. Ex agro meo aqua decurrebat in tuus inferiorem z sic sepe currendo excauauit in fundo tuo. i. fossam fecit: z sic aqua in illā fossam decurrit: nūc fossa repleta terra vel lapidib⁹ aqua restagnat in superiorem agrum. Dicitur q̄ non possuz agere tecū vt purges vel purgari sinas. z ℈ dixit labeo. Si autē iure seruitutis illa fossa facta sit cui⁹ memoria nō extat tunc bene possum agere vt reficias. ¶ Idem labo. Nūc dicit q̄ queritur an extet memoria facti operis vel non: non est necesse q̄ dicāt dies z consul: sub quo factū fuit opus: sed sufficit si sciatur factuz esse. i. factum esse non ambigatur. z vt breuiter dicam non est necesse q̄ testes dicāt se vidisse quando id opus factū fit: sed sufficit si dicant se audiuisse eos qui memoria tenuerint. i. dicant q̄ audiuerint quosdaz dicere q̄ viderunt quando illud opus factum fuit. ¶ Idem labeo. Si vicinus fecit aliquō op⁹ in fundo suo per quod aqua fluminis que inde ibat non iuit: z sic aqua init ad fundos alios z dabat eis dānū. queritur an vicini possint agere contra istū act. aque plu. ar. Dicit q̄ nō si iste fecit cā vitandi dānū: vt non vicinis noceret. Secūdo dicit si fundus tu⁹ debet meo fundo seruit. recipiēdi aquā ex meo fūdo: z sic aquā recipias: nūc velles agere act. aque plu. ar. ne immittā aquā. Dicit q̄ non potes. z ℈ etiam dixit labeo. Francisc⁹.

† Nota q̄ ltes sunt diuimēde z celeriter expediēde. 2cor. ter. in. ℈ ité 2dor. instit. ℈ inuriti. tit 9u. ter. in. l. eq̄ simus. ℈. de vsufru.

per que⁹ inferior locus superiori seruit lex⁹ / natura / loci vetustas⁶ que semp̄ p lege habetur minuendarum⁷ scilicet litium† causa.

☞ Qui impedit me vti seruitute mihi debita vel prescripta tenet hac actio. secus si opus fiat publica auctoritate vl facti memoria non existente. Bar.

¶ Apud labeonem pponitur fossa esse vetus⁸ agro eum siccandor⁹ causa: nec memoriā extare⁹ quando facta sit: hanc inferiores vicinus¹⁰ non purgabat: sic fiebat vt ex restagnatione eius aqua fundo nostro¹¹ noceret: dicit ergo labeo aq̄ plu. ar. cum inferiori agi posse¹² vt vel ipse purgaret aut ipse paterētur te¹³ in pristinum statum eam¹⁴ reducere. Preterea si in confinio¹⁵ fossa sit neq; purgari vicinus patiatur eam partem que tibi accedat posse te magis¹⁶ agere aq̄ plu. ar. actione labeo ait.

☞ Nota duos casus in quib⁹ cessat hec actio: scz opere manufacto vt quando fuit factum auctoritate publica z quando non extat memoria. hoc dicit ¶aulus.

¶ Cassius autem scribit: si qua opera aque mittende causa publica auctoritate⁹ facta sint: in aque plu. ar. actionē nō venire: in eadem causa esse ea quorum memoriam vetustas⁹ excedat.

☞ Vicinus qui habet fossam iure seruitutis i fundo vicini: si illa fossa repleta datur damnum ei in cuius fundo est cogitur eam reficere. b. d. ¶au. de cast.

¶ Apud alpbenū vo relatum est eam fossam¹⁷ ex qua¹⁸ ad inferiores fundum aqua descēdit cogendum esse vicinum¹⁹ purgare: siue extet fosse memoria siue non extet: qō z ipse puto probandum.

☞ Qui non patitur opus naturale vel quasi in pristinus statum reduci bac actione vtili conuenitur. b. d. Bar.

¶ Item varus ait: aggerē qui in fundo vicini erat: vis aque²⁰ deiecit: p qō effectū est vt aqua pluuia mihi noceret. Varus ait: si naturalis agger fuit nō posse me vicinum cogere aque plu. ar. actione vt eus reponat²¹ vel reponī sinat. Idem q̄ putat z si manufact⁹ fuerit neq; memoria ei⁹ extaret: q̄ si extet putat aq̄ plu. ar. actione cum teneri. Labeo autez putat si manufact⁹ sit agger etiā si memoria ei⁹ nō extat agi posse vt repōat²² nā hac actione neminem cogi posse vt vicino tene menti fm eundem Bartolum.

Alit posse. Quō hoc cum mihil faciat. z beca. etiā ex hac facto daf. vt ℈. e. l. i. ℈. hec actio: R fi. ius iterpretat eus facere.

k ¶ Aut te. qui es vnus de his gb⁹ nocef. et hoc vltimū est veri⁹ cū ea nō sit natura seruitutū vt cogatur aliq̄s aliq̄d facere: vt. ℈. ō seruī. l. quotiens. ℈. seruitutum. z. ℈. l. pro ri. ℈. fi. Vel dic q̄ solū erat purgare: nec memoria retabat quo tempore nō esset solitus purgare. vt z. ℈. c. ℈. idē labeo ait. si in agro. z. ℈. de prima. l. si arbiter. Accursius.

Additio. Dic q̄ prima solu. destruit text. z scōa continet diuinationem. ℈re dicas aliter fm bart. bic q̄ quoddā est opus qō affert commodum facienti vt in purgādo fossam vbi ē recollectio pinguedinis: et tunc debet agi alternatiue. z quoddam est opus qō debet fieri iure seruitut⁹ quod non prebet cōmodus facienti: et tūc ille qui debet seruitutem non debet facere: vt. ℈. l. priori. i fi. qō

a ¶ Per que. i. propter que.

b ¶ Ler. i. pactum. Vel ideo dictum: q̄ vt lex seruatur. vt. ℈. depo. l. ℈. si conuenerit. Hzo.

c ¶ Vetustas. cuius non extat memoria fm quosdaz. tu dic aliter: vt. ℈. l. priori. ℈. fi. circumus.

d ¶ Minuendarū. sic. ℈. si cer. pe. qdā. z. C. de tertiaz. fratris. z de agri. z censi. litib⁹. in pn. Et no. q̄ natura. z loci vetustas cedūt legi supeme ti. vt. ℈. l. pri. ℈. fi. ibi: si tñ ler ꝛc. Item lex z natura cedūt vetustati: vt C. de prescrip. long. temp. l. fi. in fi. z. ℈. casſius. in fi. z concor. posite in superiori. l. in fi. bic dici possunt.

e ¶ Vetus esse. i. fossa vetus est ꝛc.

f ¶ Extare. fosse facte.

g ¶ Vicinus. i. cuius erat predium. Hzo.

b ¶ Nfo. q tertij eramus ab eo de cuius ꝓdio aq̄ currebat: z i cui⁹ ꝓdiuz decurrebat. p ficcādo nostro prædio z aliorum.

l ¶ Eam. i. fossam.

m ¶ Si in 2fimo. ad h. q de 2fimo dicit facit. ℈. p socio. l. illud. z cōi diuī. l. arbor. z. ℈. de acqui. re. do. l. adeo. ℈. fi. z. l. seq. Accur.

m ¶ Cōfimo. f. duor⁹ fundor⁹. z sic erit cōis fossa.

n ¶ Magis. magis id dicit q̄ iure dominij q̄ babes in ea: at in superiori casu agitur actione aque plu. arcen. iure seruitutis competentis. z ita vtilis superiori casu bic directa. vt. ℈. co. l. pe. dices. in hoc ergo differt bic casus a superiori.

o ¶ Publica auctoritate. sic babes in causa damni infecti. vt. ℈. ti. ℈. si fi nita. ℈. si publicus.

p ¶ Vetustas. q̄ dicaf extare memoria z q̄ nō dr. ℈. e. ℈. idē labeo ait cū queritur. z. ℈. de proba. l. si arbiter. sed quidam dicunt hoc de vetustate corrigi per seq. ℈. qō non placet.

q ¶ Fossam. que est in superiori fundo.

r ¶ Ex qua. scz fossa.

s ¶ Vicinus. in cuius predio erat fossa que debebat seruitutem. nec ob. ℈. de ser. quotiens. ℈. seruitutum. quoniam cum fuit imposita seruitus z boc fuit expressum in pacto: vt vicinus in cuius predio siue fossa imponebatur seruitus deberet purgare fossam: z sic subaudiebat bic Joban. afs regulariter est contra: vt. ℈. de seruitu. vrba. predio. l. seruitutes. ℈. fi subiatum. z. ℈. de fer. l. quotiens. ℈. fi. nisi in seruitute oneris ferendi: vt. ℈. si seruī. vendi. z si forte. ℈. etiam. z. l. sicuti. in princip. z. ℈. i. non ergo ob. ℈. priori. ℈. z. ℈. idem labeo. in eo q̄ bic subiuit non interesse extet memoria vel nō: qua frustra queritur memoria vbi ex pacto debetur vel ex loci natura. Alij dicunt vicinum purgare: id est pati purgare. Tertij dicunt bic speciale vt etiam ipse purget: quia cum habeat emolumētum vt aqua sua recipiatur sentiat z onus: z in eo quod subijcit extet memoria ꝛc. dicunt corrigere superiorem. ℈. et ab illo. ℈. ed. ℈. idem labeo. notant differentiam quasi illud in opere loquatur: hic autem in fossa. vel aliter cogitur vicinus in'cuius agro est fossa non ab inferiori sed a superiori vel collateral: cui nocet aqua ex restagnatione. Accursius.

t ¶ Uis aque. i. violentia aque vel controuersia. sic de dā. infec. l. flumen. ℈. idem seruius.

v ¶ Reponat. i. restituat.

x ¶ Reponi. i. restitui.

y ¶ Et reponaf. i. reponi sinaf. R. z boc pbat. nam bac ꝛc. Vel dic ꝓprie vt ipse reponat: qō vero sequitur naz bac actione/ad naturalē pertinet: vbi est secus prima placet.

Re noceat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Ne noceat. nocet aũt mihi si nõ patiẽ me reponere naturalẽ vel ãsi naturalẽ: a quo naturaliter debeo sentire gmodũ. sz vbi extaret memoria dicere ẽ mihi. pficere si dicaẽ cõpelli pati. ideoq; nõ cõpellitur.

b ¶ Quãq; videẽ ad vtrũq; referri: ad naturalem ⁊ quasi naturalem aggeré. s. qñ non extat memoria. ¶ Alij referũt ad naturalẽ tãtuz vt addat pdictis: nã statim dirat de quasi naturali.

c ¶ Utilem. aque plu. arcen. sed qra. ff. co. l. ij. §. sicut. So. ibi denegat directam: hic concedit vtilem. Jtez arg. contra. ff. ti. j. l. proculus.

d ¶ Interdictũ. vtilevel pos. ff. R. vt dixi. ff. l. j. §. fi. vel ne vis fiat mihi sicut de arboribus ceden dis. vt. j. arbo. fur. ce. l. puma. j. rñ. ff. de. reinde. vel q̃ vi aut clam. vt. j. quod vi aut clam. l. conpetit. §. fi. fm Azo.

e ¶ Nociturum est. vt' pa ruiz est. arg. ff. de euic. in creditore. et. C. de preci. impe. offe. quotiens. C. l. rescripta. ⁊. j. ne qd in loco publi. ff. l. ij. §. si quis a principe. ⁊ ne qd i flu. pub. l. j. §. sunt q̃ putant. ⁊. ff. de relig. si qui sepulcrum. in prin.

+ Limitabis si dicũ nisi equitas nõ esset scripta: ⁊ rigor scripti. vt no. bal. in. l. pa cuit. in fi. et ibi doc. C. ff. inde. ite nisi eẽt equitas ⁊ gñe scripta ⁊ rigor i spẽ vt p bal. vbi ff. et bar. ff. l. nay natura. ff. de pdi. in de. ⁊ spec. in ti. ff loca. §. vj. ⁊ xcvj.

f ¶ Etiã si iure stricto. pferẽ ergo eqtas rigori. vt ⁊. C. ff indi. placuit. ⁊ ff. si cer. peta. ff i tibi. ⁊. C. si ali. res pigno. da. ff. l. cum res. ff.

g ¶ Fluens. natura p pte diũ iferioris vicini. azo.

h ¶ Inferiore. naturaliter seruiẽte superiori. vt ff. ea. l. in pm.

i ¶ Utilem. i. efficacem.

k ¶ Probat. iuris rigorem insiciens.

l ¶ Cogi possit. de rigore vt hic. ⁊ j. e. l. atheẽ. ff. cũ igit. ⁊. ff. de ser. rusti. pdi. simili. ff. seruitus. ⁊ ff. c. l. j. §. ij. ff. ⁊. ff. illõ. in summa. ⁊. ff. itez sciendũ. ⁊. ff. ti. j. fluminũ. ff. vtiliũ. ⁊. ff. hec. q̃ omnes sunt ẽ sup̃ b qõ sequiẽ secus de eqtate q̃ pualet. vt subjcit. ⁊. ff. eo. ff. itez var². ⁊. j. e. l. ff. §. fi. in fi.

m ¶ In bunc. non solum in superiori.

n ¶ Equitatem. namuse: que purgãre mihi permittit si mea iter sit nec vicino noceat.

o ¶ In agro. inferiori.

p ¶ Excauauit. ⁊ sic in locum concauũ aqua ex vicinis predijs decurrebat. nũc autẽ locum non purgat: ⁊ sic aqua reflagnat in predia vicinorum ⁊ dãnum eis dat siue dare potest.

q ¶ A vicinis. vt patiaris locum purgari vel purges: et est ratio quia seruitutẽ aque recipiẽde non debes: aliogn̄ ẽ: vt statim subijcit. vt. ff. ea. l. ff. aquã alpheniũ. ⁊. j. de iti. actuz. pruna. inde. ff. ait. ꝑtor. ⁊. ff. vtilitas. ⁊. ff. hãtẽ. cũ superiori. ff. sec⁹ forte de eqtate. vt. ff. pri. ff. accur.

r ¶ Jure. seruitutis vicinis debite. Azo. vel iure. id est cõuentione: vt ff. ea. l. j. ff. fi. in pin.

s ¶ Reficias. vel refici sinas. vt. ff. c. l. ff. j. ⁊ facit. j. e. qõ ꝓcipis. ff. fi.

Actor in actione aq plu. arcen. tria ꝓbare debet.

t ¶ Idem labeo. ff. o. q̃ tria debet actor: ꝓbare in hac actione ad hoc vt opus destruatur. s. opus manufactum: ⁊ quod pũt nocere: ⁊ eius memoriam extare. ¶ contra reus ad sui defensionem alia tria: vel alteruz eorum. s. pactum factum vel loci naturam vel memoriam facti operis nonexstare: ⁊ probantur hec. ff. c. l. j. §. j. ff. j. ⁊. ff. ff. §. fina. ⁊. l. in suma. in prin. ⁊. j. de statu. labeo. de tertio dicit hic qualiter ꝓbat actor: ⁊ idez dicit. ff. de ꝓba. si arbiter. item in fi. illius. l. dicit de tertio qualiter sit ꝓbandum ab eo.

+ Ista glo. est menti re

v ¶ Et consulem. idem in obligatione pignorum, + vt. ff. de pig. l. pe multi. §. idem queſst. alter obseruatur in libellis accusatorijs. vt. j. de accu. libellorum. in prin.

x ¶ Exquirendum. quia testes nõ habent necesse dicere bec.

y ¶ Si quis. scilicet testis.

z ¶ Sciat. i. vehementer opinetur vt statim ꝓbat. scire enim ꝓpzie est. i. veritatem visu perceptam in mẽte tenere: hoc autem de illo dici nõ põt q̃ ex altorũ recitatione quid credit. azo.

a ¶ Factũ eẽ. ab hoie. ff. R.

b ¶ Meminerint. quam do factum sit. ff. R.

c ¶ Audierint. si cergo # direrũt quidam hoc esse speciale vt recipiat testimoniuz de auditu: quod ẽ non placet: imo vbilibet recipiẽ. qd eniz si pariesvel cortina media est inter testes ⁊ contrabẽtes vel testatorem: sed i boc est speciale q̃ de auditu auditus: siue de auditu alieno recipiẽ. ff. als regulariter cõtra. vt. C. de testi. l. testiuz. ⁊ in aut. ff bere. ⁊ fal. ff. hinc nobis. Jtez no. q̃ quãdoq; credulitatis testimoniũ recipitur. # vt in aut. vt bi q ob. se bẽre ꝓbi. res mi. ⁊ de here. ⁊ fal. ff. si vero absunt. et in aut. ff. o. sanepif. ff. j. ff. imꝓptie testes dicũtur in dictis casibus. idẽ ⁊ in causa mri monij fm antiquos canones vt testimoniũ de auditu alieo recipiatur. vt. xiij. q. ij. c. super. sed hodie illud per concilia laterani. corrigitur.

d ¶ Memoria. a quo tpe op⁹ sit factũ. item nota. er hoc. ff. q̃ testes non tenentur dicere consules ⁊ dies: ez quandoq; interrogentur cum habeantur suspecti. vt. ff. de testi. l. iij. ff. j. secus in instrumẽtis. vt in aut. vt ꝓpo. no. unpera. ff. vñ sancim⁹. ⁊ sic est ar. ff. C. de fide instru. l. in exercendis.

Additio. ¶ Tu solue fm bar. hic q̃ in effectu ꝓbatiõis tñ valẽt testes q̃ tũ instrumẽta. vt in Jnno. ff. in modo probandi. diffe runt vt hic.

Adde ꝓbatiõ. in. c. firmiter. nu. j. ⁊ qõ ista nõ tauit remissiue i apostil. ad ips̃ post alios in ff. firmiter ⁊ ꝓbatra de sum. tri. ⁊ in. c. in quitiõis. §. q̃iusti. nu. ij. vbi etiã eddidi ad eũ ff. p cre cullitate. de accusa. ¶ ãfrã. de oña. i. c. qm̃ extra falsem. §. testiũ depositiones. ff. ibi tera. ⁊ ibi no. in apostil. post bendi. vadus extra de ꝓbe. Bar. fo. xi. ¶ suo ira. fallen. reg. ccccix. to. ⁊ ꝓceptores meũdo. phi lt. decũ cõsi. clerici. col. vj. volu. ij. ff. ij. i. c. quotiẽs. col. iij. ff. glo. fina. post penor. ibi. coll. ij. ff. §. q̃o. extra de testi. et in alle. §. q̃iusti. col. j. in j. no. de accu.

Ex. iij.

Apud trebatium relatum

e ¶ Torrentem. als torrens: als torrentes. ⁊ dicit torrens. i. qõ hyeme tantũ fluit. nam ille ꝓpzie dicit torrens. vt. j. de flumi. l. j. §. j. sed hic nõ curo sit torrẽs vel perẽne: ꝓnatũ vel publicus. vt. C. de allu. l. j. ꝓn.

f ¶ Aluerterit. faciendo in suo opus nõ ita idistincte sed in flumine riꝑaue eius. vt. j. ne quid in flu. pu. l. j. in pm. ⁊. ff. sunt qui putant.

g ¶ Arcere. s. ictum dicimus.

h ¶ Influat. s. in suum agrum quod ei licet.

i ¶ Noceat. tunc de dolo tenebitur cum non sit aqua plu. vt. ff. c. l. j. §. demũz. ⁊. ff. illud. in summa. ⁊ hoc casu facit. j. eo. quod. ꝓncipis. §. fi. sed contra hunc. §. ad primaz partem. ff. eo. l. j. §. neratius. Sol. vt ibi ⁊ eodem modo solue aliud. j. ꝓori. §.

k ¶ Seruiat. hoc tollit contra. ff. ꝓori. §. ⁊ dic vicino. i. fundo vicini.

l ¶ Modum. in seruitute constituenda statutum. ff. vt. ff. de ser. vb. pie. l. cuius.

m ¶ Putat. dicens idem per alia verba.

n ¶ Esserit. i. concesserit.

o ¶ Non posse. nihil enim ꝓficit cessio si statim collata sequatur ꝓhibitio. ff. facit ad tuendam seruitutem pacto conuentam. ff. co. l. j. §. fina. ⁊. l. j. in pin. legis.

Apud trebatiũ.

¶ Casus. Done casus huiꝰ ꝓin. vt in glo. ⁊ lit terã exponevt ꝑ glo. ¶ Deq; trebatiõ. Ex balneo vicini aqua calida decurrebat in locum alterius ⁊ nocet ei: dicit q̃ nõ habet banc act. intelligas tñ q̃ hz negatoriã ꝑ put dicit in glo. ¶ Si vicinus. Mo tum habebã quem certo tpe anni irrigabam: ⁊ aqua de qua irrigabaz

D.

rece debat in fundo inferiori. nisi de horto feci ptatū. ꝛ sic cepi. sepi⁹ irrigare. ꝛ sic sepius ꝙ ꝑ fluerent ad

a ¶ Iudicii. ſ. acceptū. Sed nunqd litigiosa res eſt: ſed non videtur: ſz hec actio eſt perſonalis. vt. ſ. eo. ſi tertius. §. aque. ⁊ litigiosa res eſt: cū de dño q̄rit. vt in auſ. de litig. in pn. cōtra vſ q̄ ſic: q: dño ⁊ ꝺ̄ñm demū dak hec actio. vnde q̄rit de dño. vt. ff. e. l. i. in prin. ⁊. ff. l. pr. §. pe. penulta placet: nō q: ſit perſonalis. vt. C. ō litig. l. u. §. q: de re aliena ta nō q̄erit reali vl per ſonali actione ſz opere ſa cto. ⁊ facit ad. ff. ō. alie. iudi. l. iij. §. op⁹. ⁊. ff. eo. ꝑ bus. ⁊. ſ. de actio. robl. quecunqꝫ. ⁊. ff. de ſeruo corrup. l. doli. §. B actio. ⁊. l. preterite.

b ¶ Cum domino. ō dire cta accipe: vt. ff. l. pri. §. penul. diri.

c ¶ Ignorante. Secus ſi eo inbēte. vt. ſ. l. pr. §. fi.

d ¶ Patiētiam. facit. ſ. l. pro ri. ⁊. ſ. e. emptor. ⁊ qō vi aut clam. cōpetit. §. fi.

e ¶ Reſtituendi. id eſt de ſtruendi.

f ¶ Ab eo. ſic oſtrue ſi do min⁹ ex cui⁹ ꝓdio nocet id eſt nocere pōt. ſ. aqua deſideret ſibi cauere ab eo cui nocet a quā. q. de molit. opus. ꝑ dāno qō poſſet ꝓtingere ex demo litiōe. ſic. ff. eōdē. inſt. l. pretor. in fi. ⁊. l. hoc amplius. §. de bis. ⁊ ſic etiā intellige. ſ. l. pro ri. aliter aūt nullus eſſet ſenſus le gis: q: neq; dñs ex cuius ꝓdio nocet: opus ſibi ꝓ cauere ꝑ: nec dñs cui nō cet poteſt petē ſibi cauē ri: q: non vitio loci ſz bo minis culpa dāni⁹ time tur. vt. ff. ſ. ti. i. fluminū. §. preterea. alſ eſt in ter tu cui⁹ ꝓdio nocet: ⁊ tūc nō eſt neceſſaria gio. acc.

g ¶ Ego. ſ. dominus.

h ¶ Erit actio. cum ſine mandato meo fecit ſm quoſdā. ſed nō placet: q: tūc dñs nō tenetur ſicut colonus: q: nō ad impēſas ſed ad ſolā patiētiaz: nuli dicas colonum id eſt locantem. Ar. ff. de act. emp. veteres. plan⁹ ergo dicas: q: cū mādato fecit vel ratū me habēte quā do debeo teneri vt ſuperiori caſu colonus. vt ſcz patiētiaz: impenſam preſtē. vt. ſ. l. pro ri. in fi. ſ. ſ. quod vi aut clam. de nūcq. §. pe. ⁊ fi.

i ¶ Reſtitutum. ab auctore ⁊ ſuis ſumptibus. ſi aūt ſumptibus domi ni non ageret ammodo contra procuratorem cum ſua non interſit. et hoc interdictum quod vi aut claz ad intereſſe daſ. + vt. ſ. quod vi aut clam. l. ſemper. §. in hoc interdicto.

+ Tu vide ſpe. q: ſi nō eſt indiffins et ver. ti. de reſti. ſpo. §. l. ver. cete rus. vbi ad fi. ⁊ in ti. de ope. no. nū. in pn. ⁊ verū patiatur ex cep. no. adez in tit. de re nū. ff. pone ergo.

Si colonus. ¶ Caſus. Idem dicit quod dictum eſt. ff. pro ri. ãte. §. idem iuliamus. vnum tamen addit q: ſi colonus fecit opus do mino iniciente: q: dominus tenetur etiam interdicto quod vi aut claz.

k ¶ Nocet. a. nocere poſſit.

l ¶ Cauetur. a demoliente. vt. ff. l. pro ri. pe. rñ.

m ¶ Fecerit. dominus.

n ¶ Fecerit. ſponte. non enim cogi poteſt: quia colono hoc onus incū bebat. Aſo.

o ¶ Non putet. ⁊ male: ſz enim nō cogatur reſtituere/ſi tñ fecerit poteſt repetere ipenſam nō ſolū actione locati/ſed etiā neg. geſt. vt. ff. de neg. geſt. ſi cōmunes. ⁊ arg. C. de act. emp. l. ij. in fi. Aſo.

p ¶ Reſtituere. ſed tantum patientiam preſtare.

q ¶ Feciſſet. colonus opus idem ſi ratuz habuit. vt. ſ. quod vi aut clā. l. de niq. §. penul. ⁊. §. fi.

r ¶ Interdicto. quod vt aut clā. vt. ff. ō. in prin. l. ⁊ facit. ff. ad legē aquil. liber homo. ⁊. ſ. ſi fa. fur. fe. di. l. ſi familia.

Si tertius. ¶ Caſus. Tertius vicin⁹ meus fecit opus p qō aqua veniebat in fundo vicini mei: ⁊ poſtea i meo fūdo. ⁊ dabat meo fundo dāmnū. Dicitur q: poſſum agere acti. aque plu. ar. vel cū ter tio vicino vel cū proki. ¶ Si ex pluriū. Si ex fundo pluriū aqua mihi nocet. agam cōtra quēlibet oſiō⁹: ⁊ pro ſua parte quilibet cōdēnatur. ſi aūt ex fundo cuiuſdā nocet aqua ſi do pluriū: quilibet aget ꝓ parte ſua. ¶ Inde queri. Si ego ⁊ tu habemus fundū cōmunem ⁊ tu habeas alium fundum ꝓprium. ⁊ ex tuo fundo ꝓprio aqua nocet cō munī fundo. agam contra te actio. aque plu. arcende. ita tamē vt tantum pars dāni preſtet. ecōtra ſi cō munis fundꝰ nocet tuo ꝓprio ages contra me. ſed tñ partē dāni ꝫ ſeq̄ris. ¶ Si quis priuſq̄. Feciſti op⁹ in fundo tuo p q̄ aqua plu. meo fundo nocet. anteq̄ agā cō tra te iſtū meuz fundum alienaui. Dicitur q: hec actio trāſit ad emptorē.

¶ Aque pluuie. Dicit q: actio aq̄ plu. arc. eſt in perſonaz. nā q: ea tenetur eſt perſonaliter obligatus.

¶ Officiuz. Nunc dicit quod ſit officiuz iudicis cognoſcētis ſup hac ac. z eſt tale q: ſi ago cōtra eū q fecit opus in fūdo ſuo p q̄ aqua plu. mihi nocet: iudex iubeat illuz de ſtruere illud ⁊ damnum faciat ſarcire quod poſt lit. ⁊teſt. detur. damnuz autem quod ante litē cō teſta. contigerit veniet i hac act. ſ. alia act. petet vt i gl. ōr. ¶ Celſus ſcribit. Si feci opus p quod aqua pluuia tibi nocat: teneo: deſtruere mea im pēſa. ſi aūt ali⁹ me ignorāte i fūdo meo vt colono vel ſimilis: teneor tñ pſtare patiētia. Sz ſi ſer uus me⁹ fecit op⁹ i fūdo meo liberor dando pro nora. ſi autez is decſt cui poſtea ſucceſſi teneor: e mēdare dānū peride ac ſi ego feciſſem.

r ¶ Si tertius. reſpectu mei q dicor ꝓm⁹. Aſo.

s ¶ Vicinus. ꝓim⁹. aſo.

t ¶ Nocat. id eſt nocere poſſit.

v ¶ Priuſq̄. ꝓrimo. ꝓriuno.

x ¶ Remiſſo. quidaz ha bēt cū tertio remiſſo primo. Alij cuz tertio miſſote: ⁊ eſt ad banc. l. ſ. de dam. infec. l. qui bona. §. cum inter. ⁊. ff. de eo per quē fac. erit. l. i. §. ſi plures. ⁊ de tu. ⁊ ra. di. ſi ex duobus. Sz argu. contra in auſ. de fi deiuſ. §. j. ⁊ ad le. aquil. ſi ex plagis. §. in cluo. Item caute intellige hō rñ. quando ꝓximus mihi vicinus aquā fluentē in ſuū fundum deriuet in meū. Si autē nihil faciat ꝓximus meus vicin⁹: tūc diſtinguе aut habet neceſſe recipere iſte medi⁹ aquaz vicini tertij aut non. ꝓtio caſu cum eo nullatenus ſit agendum. in ſcdo tñ cuz eo medio. vt. ſ. ne quid in loco pub. l. ij. §. idem labeo ſcribit ſi quis in ſuo. circa finem.

y ¶ Nocet. vnius fundo.

z ¶ Fundus ſit. cui nocetur.

a ¶ Condemnatio. vt ⁊. ſ. eo. l. ſupra iter. §. officiuz. Sed ℨ. ſ. e. l. ſupra iter. §. caſſius. Sol. illam intellige ſm iſtam. vt etiaz ibi fiat exactio p parte. vel refert agatur ad dānū datum. ⁊ tūc obtinet quod hic dicit: anvt opuſ tollatur. ⁊ tūc quod ibi. ſ. inſolidū. vt. ſ. e. l. ſupra. §. officiū. cum ſeq. §. ⁊. ſ. de verb. ob. l. ſtipulationes nō diuidūtur. i pn. ⁊. l. in executionibus. §. ij. ⁊. ff. de no. ope. nūcia. ſtipulatio. §. fi. Arg. contra ſ. de verbo. obliga. in ſtipulationibus. alſ ſpecies. in fine. ⁊ eſt ſic. ff. ō dā. infec. plures. ⁊. ff. de damni. ſ. pe. ⁊. §. fi.

b ¶ Agendus. licet communi diui. locus ſit. ſic. ff. de ſerui. vrb. predio. ſed ⁊ ſi inter. in prin. concurrit ergo hec actio cū illa. ⁊ ſic eſt ar. cōtra. ff. ti. i. ſi. eōdibus. ⁊. ff. ti. ij. l. in pronunciali. §. j.

c ¶ Si qs priuſq̄. ſecus ſi poſt. vt. ſ. eo. poſt venditionē. in prin. accur.

d ¶ Dñū. fundi cui nocet. ſz cū alienat fundꝰ ex q̄ nocat aq̄ loquit. ff. eo. q̄q̄. §. j. ⁊. ſ. e. poſt vēditionē. in fi. ⁊. ff. de ali. iu. l. iij. §. ité ſi locus,

a ¶ Desinit.qz alterius aqua ei nocitura nō sit:etiā fundo alienato.
b ¶ Transibit.hoc mirabile videt vt sit ambulatoria:cuz actiones ps sonales alicui cōpetētes etiā re alienata cui⁹ noīe cōpetunt. apō eūdē remanēt.ſ.6 act.7 obli.ſcūgs.7.ſ.de fur.iter oēs.7.l.eū.q.ar.hec actio est ꝑsonalis.vt.ſ.ꝑtori.ſ.ergo ad singulare nō ꝺz transire ſ successores. vt.ſ.v.ſufruc. quēadmodū caueat.l.iu.ſ.fi.7 de edē.l.q̄dā.ſ.si autē.que ſunt ℈.ſ rūdco ſ ſpeciale ſicut7 als.ſ.de vſufru. ſz7 ſi gs.ſ. ſi opas.7.ſ. ti.j.l.fluminū.ſ.adiicit. 7.ſ.quoz lega.l.i.ſ.i lo cū.7.C.de rei vꝛo.act.l. ſ.ſ.videam⁹.7.ſ.ſi fui. vēd.l.ij.ſ. fi.7.l.ſe.7.ſ. fa.ber.l.i ſi iudicio.7.ſ. ti.j.l. ſi folū.ſ.fi.7.l.ſe. zeſt rō q in rē ſcripta eſt ex vtraq; parte. vt.ſ.ad exhibē.l.iij.ſ. eſt autes.
c ¶ Datū.poſt litē ꝛteſta tā.vt.ſ. hac.l.ſ.officiū. vl'ſi bēs l ſfa datū dic.i. dādū:ſic tps ꝑ tempoꝛe.vt.C.ō legi.7 cō.l.i.
d ¶ Cōtineat.ſ.hec ſtipulatio.Accur.
e ¶ Alterius.puta vēditoris.
f ¶ Opus.ꝑpter quod timetur vitium aque.
g ¶ In ꝑſonā.+q: qui ea teneꝫ eſt ꝑſonal'r obligat7 ad id q̄ ea venit: ſec⁹ ieo q rei vē.ꝓuenit. vt iſti.de act.ſ.i.et.ſ.ſi. itaq;.qz tñ ſequit poſſeſſoꝛez.vt no.ſ.eo.q̄ſ.ſ. iulian⁹.ōz tñ rē ſcripta: vt 7 q̄das alie.vt nota.ſ.ad exhibē.l.iij.ſ. eſt autes.
h ¶ Cū.ſcy icimū.accur.
i ¶ Jubeat.ſ.inder.
k ¶ Reſtituere.i.deſtruere;ſcz opus.
k ¶ Reſtituē.ita q̄ aquā coerceat.vt.ſ.c.ſi vſufructus.ſ.non aliter.
l ¶ Poſt lit.ꝛteſ.qm eaq̄ poſt lit.ꝛteſt.accidūt poſſeſſumū ad iudicē officiū ptinēt.vt.ſ.ō edil.edic. ediles.ſ.item ſtendūz.
m ¶ Reſtituē.i. deſtruē.
n ¶ Nō faceret.ſ. inder.i. nō faciet ſarcirī.ſic.ſ.de bis q not.rubꝛ.al.furti.ſ. mandati.7 hoc eſt veruz ex natura hui⁹ actionis, vt.ſ.c.l.ſ.ſi. ſz petitur per interdictū qō vi aut clā.vt.ſ.eo.attbeius.ſ.in hoc.7.ſ.de eo.
o ¶ Ipſe.ſcilicet ego.
p ¶ Legendum.talis diſtinctio fit.ſ.quod vi aut clam.l. competit.ſ. fi.7.l.denīq;.ſ.penul.7 fi.7.l.nā 7 ſi ſeru⁹.7.l.ſemp.7.ſ.de alie.iudi. l.ij.ſ.item.7.ſ.eo.l.emptoꝛ.
q ¶ Non pertinet.pertinet autem ſeruus ex cuius facto perſonal'r obligat:vt ſubiicit.
r ¶ Patiar.7 tu caueas.vt.ſ.eo.l.ſi colonus.
s ¶ Debeo.quidam habent debeo:7 tūc ſubaudi ſi noliꝫ mea impēſa tollere:7 ſic concordat.ſ.q̄ vi aut clā.l.ſi alius.circa ꝓn.Alij habēt non debeo.7 tūc eſt cōtraria dicta.l.ſi alius.ſed erit ſolu. nō debeo.i. non cogoꝛ dedere:q: noꝛe dedito non eſt in obligatiōe ſed in ſoluto noviſsq; ad quadruneſtre tempus.vt.ſ.de re iud.l.miles.ſ.decē.7.ſ.ſ petri.here.item venumt.ſ.idē recte.Accur.
t ¶ Perinde.vt.ſ.de reg.iu.eꝛ qua ꝑſona.7.ſ.de edēn.q̄dā.ſ. nihil. 7 in auc.de iureiu.a mo.ſ.j.Sz3.ſ.de ope.no.nū.l.pe.Sol.ħ ſucceſſit poſt litis contecta.cōtra defunctū:ibi ante.vt 7 ibi dicimus.
v ¶ Er rei veritate.nō quanti iureur in litem.ſic verum intereſſein ſpicitur.vt.ſ.qui fatisd.cog.l.ij.ſ.fi.7.ſ.ne vis fiat ei.l.i.ſ.hec vba. quandoqs iuratur in litem:7 tunc exceditur verum intereſſe.vt.ſ.ne qs eū qui in ius voc.l.ſi per alium.ij.reſpon.
x ¶ Datum.poſt lit.conteſt.non ante.vt.ſ.ea.l.ſ.officium.
Iſcū quo.¶ Caſus.Si feciſti opus in fundo tuo:ꝓ qō aq̄ pluuia lis mihi nocet:7 agā ℈ te hac act.nō liberaris ſi cederevelis loco naz perſonaliter teneris.ſecus aūt eſſet in eo q emet ab iſto faciēte.nā ſi agam contra emptoꝛem 7 velit cedere loco: liberatur cū nō teneret niſi ad patientiam.
y ¶ Q.i.quia.
z ¶ Opus.ꝑpter quod timetur dānum.
a ¶ Tollat.ſuis ſumptibus quos ꝓſtat poſſideat vel nō.vt.ſ.quod vi aut clā.cōpetit.ſ.fi.ꝛeſt fic.ſ.ne qd ſi loco publi.l.ij.ſ.Biterdicto.7.C.ad le.cor.6 fal.ſi falſos.7.ſ. de pecu.ſumma.i ſi.7 de vſufru.ſz cū fructuariis.
b ¶ Bonefidei.ſecus ſi ſimulato.vt.ſ.e.emptoꝛ.
c ¶ Preſtat.vt.d.l.emptoꝛ.
d ¶ Audiendus.ſic, ſ.ō alie.iud.l.item.ſ.ꝓt.7 de tribu.l.illud.ſ.i.et de vſufru.cū fructuariis.7 ſ.cōi di.ſed poſtq̄.ſ.fi.
e ¶ Preſtat.ſ.q̄ debeat.
¶ Procedēdo. ¶ Caſus.Si i tuo fundo orit aqua 7 vis cōcedere ius aq̄ ducende mihi:ꝺz requiri etiā cōſenſus eoꝝ ad q̄s ei⁹ aq̄ vſus ptinet vt q: ht vſufr. in eo fundo vel aliq̄s ius ſite: vel ſeruitute aque habebāt.
f ¶ Jure.id eſt ſeruitute. nā ſeruitutes iura appellantur.vt inſtit.de reb⁹ coꝛ.7 incoꝛ.ſ.fi.accur.
g ¶ Eius aque.ar. quod omnes tāgit ꝛc.vt.C.de auc.ꝓſtā.l.fi.7 de ſerui.7 aqua.l.aquaz.7.ſ.de nareſt.l.fi.7 ar.ſ. quoſū le. l.ij.ſ.quod ait ꝓtoꝛ.
b ¶ Minuitur. hoc ē qō ſoluit ℈.ſ. de aqua ꝺn.et eſti.lucio. ‡ vbi irreq ſito pño cēdit ſcōo.ſ.ħ non erat aq̄ ſufficiēs: ibi ſic.7 ꝑbat hec ſolutio.ſ. de ſerui.vba.pre.l.ij.ſ. j.7.ij.7.l.q quez locuz.7 cōia ꝑdio.l. q ꝓ certus.lo cuz.quidaz tñ dicerunt de ſequēſtribus pēſio a cō cedēte ꝓſtanda cōſtituat loco ſeruituti⁹ aque quā ei ꝓſtare nō poteſt ſine aliouꝝ ꝓiorum conſenſu.arg.C.de manci.7 co.l.j.lib.xj.
i ¶ In corpoꝛe.vt dominium.
k ¶ In ipſa aqua.vt ſeruitute aque.7 continua duas ſeq.leges.
¶ In die. ¶ Caſus.In fundo meo orit aq̄.vēdidi tibi fundum titio ſub pacto adiecto i die:tu vis ipetrare ius aq̄ ducende ℈ q⁹ debes ipetrare 7 a me 7 ab emptoꝛe.7 reddit rationē. ¶ Nō ait.Habebas ius ducēdi aquā ex fundo meo.nunc q̄dam alius vellet hēre ſimile ius.℈ q⁹ oz impetrare 7 a me 7 a te iſtud ius.7 reddit rationē.
l ¶ In diem.vt vendo tibi ꝑdium ꝓo.x.nuſi alius infra meſem attule rit melioꝛ conditionē.vt.ſ.de in diem adiec.l.i.
m ¶ Exqurenda eſt.in ceſſione aque.7 ħ anteq̄ afferat meliozditio poſſeta non exquritur emptoris voluntas cum dominus eſſe deſijt.vt ſ.de rei vendi.l.ſi quis bac.7.ſ.de in die adiec.l.ij.alſ ibi.ſ.ſz marcellus.ſed alſ eſt ler: ibi:ſi res in diem.
n ¶ Inuriam.i.iuſtiniquū.ſic ponitur inſti.de iniur.circa ꝓin.I alienus enim rebus contra domini voluntatē aliquid fieri vel paciſci ꝛc. vt.C.de pac.l.ſi in fi.7.ſ.de bis qui ſunt ſui vel alie.iur.l.ij.
o ¶ Voluerit.Nō ſufficere ſemel velle:7 non poſſe penitere.ſic.C.de cō di.inſer.l.ſi.7.ſ.depoſi.l.ei apud.ſ.fi.7.j.quoꝝ leg.l.i.ſ.ꝑdeſt.et ſ.quod met.cau.videamus.7.C.de remiſ.pi.l.fi.7.j. de diuer. 7 tēp. preſcri.l.de acceſſionibus.in fine.7 de lega.iij.l.fideicom.ſ.fi decē.ſic 7.ſ.eo.

+ Iſta glo. eſt no. et re néda mēte Fin Bar.

† No.et iſta glo. oīm cōſenſus eſtre quirēd⁹ q̄z turi in aliq̄ detrahitur. Cōcoꝛ. i ea no.null⁹. et ibi glo. liij di.7 concoꝛ. 7 ſ vult exp̄ſſe in l. ſi autē.l.eo. Adde tu ad hanc materiā q̄ nota ut in alle.l. ſi q̄s in apoſtil.in ℣.nō ambigitur.

‡ Iſtā glo. ſequit bart. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ť.ff.eo.ff.j.rñ.ť.j.de diuor.l.fi.§.ait lex. Sed argu. cõtra.j. quoñ leg.l.j.§.quod ait ptor.ť.C. de pac.l.fi.pe.rñ.ť.ff.de minori. si inder. Ité est simile ad B.C. de actio.ť ob.ficut.ť.ff.cõmo.l.in commodato. §.ficut.ť.C. de transac. Quis. Fallit autẽ hoc in legatio. vt.ff. de adi. leg.l.iij.§.fi.ť.l.feq.ť dona.cau.mor.vt infti. de dona.§.j.ť dona. inter vir.ť vxo. vt.ff. de dona. inter vir.ť vxo.l.cũ B flat[a]. § ait oratio. Ité fallit i dato ob cau.ť mã dato.ť focietate.ť depo/sito.ť precario. vt no.C. de actio.ť obli. ficut.

a Jus aque. i. seruitus.

b Domini locorum. vt ff. de l. proti.

c Et si. ad est Quis.

d Dominus. f. loci. vn de aqua oritur.

e Possit. puta q̃ alius habet vsufr.ť subaudias hic tamen eius volũtas exigitur.

f Põt. ispicif ergo q̃õ pt cuenire. fic. ff. vsufru. quẽadmo. ca. fisvsifruct[o] noie. in prin.ť.C. õ pac. l. i. ť. C. cõmunia de leg. l. fi. §. finaũt. ℞ si nõ recedat similiter pot illum dñs phibere: q̃ q̃ tuz ad illã nulla dz seruitutem. arg. ff. serui. vendi. l. loci. §. cõpetit.

g Omnũ. No. q̃ q̃ õs ťc. vt no. S. eo. l. in cõcedẽdo. Sed arg. j. j. de regu. iur. l. aliud. §. referť. ť. j. ad municip. l. quod maior. Additio. Vide solutiõe hui⁹ ztrarij vide per Dy. in. c. q̃ omnes. de reg. iu. li. vi. ť extra de consti. c. cũ accessissent. ť ibi glo. ť Inno.

h Modica. idẽ ť si maritimã partẽ habet. ť ideo dicit forte ťc.

i Interesse. sic. C. de pac. l. petẽs. ť. S. õ iurisdi. om. iudi. si quis id. §. quod si dum proponitur. Sed arg. contra. S. de acquirẽ. here. si q̃s mihi bona. S. vsfum. ť instru. de aucto. tuto. §. tutor. Item no. quod ab initio non tenet postmodũ confirmatur. ť sic est arg. contra. j. de regu. iur. l. ab initio. Additio. Vide solutione hui⁹ cõtrarij vide p Dy. in. c. non firmat. de reg. iur. lib. vi.

k Posteriorem. vt valeat ex tẽpore vltime confirmationis. vt. S. cõmunia predio. l. fi. ť. S. de seruit. vrb. predio. per fundus. ť arg. S. de. of. procon. l. obseruare. §. finali.

l Pretorem. quare dicit de pretore cũ solus princeps vel senatus con cedat. vt. j. eo. l. q̃õ principis. ť. j. de fiumi. l. quominus? Respon. large pomtur pretor: pro principe vel senatu/ex eo q̃ presertur alijs: vel ex eo q̃ preter alios sibi vendicat priuilegium. sic. S. de offi. pre. l. i. vel dic ppue. nec enim sibi dicit q̃ teneat concessio.

m Manigabile. huius adiunctione.

Supra iter. Casus. Habebam ius itineris per fundum tuum. tu vis in itinere ducere aquã: ť supra iter vis facere arcus per quos vadam. Dicitur q̃ non potes me inuito: nec etiam ego possum. Sed pone q̃ ego volo facere põtem in illo itinere: quia erat ibi malus trãsitus forte in hyeme. Dicitur q̃ possum. Sed pone q̃ habeo ius ducẽdi aquam p riuum tuum: nunc in illo riuo volo facere specus. i. fossas. Dicit q̃ non possum. ť reddit rationẽ in textu et in glo. Cassius. Si ex cõmuni fundo aqua mihi nocẽat: possum agere vel cuz vno vel cum singulis. idem est si ex fundo tuo aqua nocẽat fundo pluribus. nam vel vnus eorũ vel omnes poterunt agere contra te: ť vno agente alioru actio euanescit. Item si agam cũ vno pluribus dñorus fundi ex quo aqua mihi nocet: ť destruperit op⁹ ceteri liberant. iste tamẽ qui destruxit expensas quas fecit in destruẽdo recuperabit acti. communi diui. a socijs. Novtiz. Ille q̃ fecit opus teneť aque plu. ar. actio. Ité ille q̃ mandauit opus fieri de quo dic vt. S. l. Quis. in fi. ť. l. si colon[o]. ť si.

Apud ferocem. Plures dñi fundi erant. vnus fecit opus in fundo alijs ignorantibus vel nõ auctorantibus. ppter quod opus aqua plumbi nocet. q̃rit si agam contra cuz qui opus nõ fecit act. aque plu. ar. ad quid teneať: ť certe dicit procul⁹ q̃ tenetur sua impensa destruere opus. ť recuperabit bas impensas ab eo qui fecit opus acti. communi diui. § ferox iurisconsultus dixit. f. q̃ ille qui nõ fecit opus nec fieri fecit: teneať tãtum prestare patientiam. ille autẽ qui fecit teneť sui⁹ impensis destruere ť reddit rationem. Officium. Hunc dicit quod sit officium iudicis cognoscentis super hac act. in hoccasu. Pone q̃ plures erant domini fundi: fundo quoñ aqua nocet ex fundo vicini. vel ex fundo quorum propter opus quod est ibi factum aqua nocet vicino. nunc agitur contra vnum dominorum acti. aque plu. ar. numquid tenebit insolidũ etiã ei? damni q̃õ post lit. cõtest. accidit: Et videť p sic si curvnus ex dñis teneatur insolidũ norali ex delicto serui cõis. ť q̃d stabit recuperabit a socijs ac. cõi dini. Ité videť q̃ teneať tñ. p parte sua. sicut video i act. dãn infecti. nã si plures erãt dñi fundi vel dominus ex quo vel ex q̃ timeo dãnũ: si agaz ztra vnũ/nõ tenetur nisi p parte sua. Ultimo solvit ť dicit q̃ idẽ est seruã dum in q̃stione predicta q̃õ dictus est in act. dam ni infecti. f. q̃ teneatur p parte. Sz q̃d est in alio casu: vt si fundo pluriuz aqua nocẽat ex fundo vicini. an vn⁹ ex dñis aget insolidũ: Et videť q̃ sic: dum tamẽ dãn q̃õ post litem contest. accidit con demnatio. p parte fiat.

Si ex primato. Ego ť tu habebamus fundũ communem. Item tu habes fundus propriũ ibi iurta ex quo fundo tuo proprio aqua nocet fundo cõmuni. q̃rit an possim agere pro parte mea. Trebatius autem dicit. q̃ si ppter opus manufactum a te in fundo tuo ppio/aqua nocet cõmuni: tunc agam vt destruas illud opus. si autez vi fluminis aqua aliter fluat ex fundo tuo proprio in communem. tũc ad patientiam tantum prestandaz teneris. Franciscus.

n Supra iter alienum. Jd est supra locum vbi quis habet itineris seruitutem.

o Non iure fiet. a dño proprietatis inuito illo cui debeť seruire itineris. sic. S. de vsufru. sed z q̃s edificauerit. §. fi. ť. S. eo. in concedẽdo. vel veri⁹ ab eo cui debeť seruire itineris.

p Debeť. i. nec iure fieri nec facť? retineri iuste potest. ℟.

q Extruet. i. ille cui debetur seruitꝰ itineris faciet pontem sicubi destruat via ita q̃ aliter ea vti non potest. vt ť. j. de itine. actuq; pri. l. inde. §. fina. ť. S. õ ser. vrb. predio. l. seruitutes. §. si domo. ť. S. si ser. vẽl. loci. §. si quis. ť. l. si forte. in princip. Alij exponãt principium supra iter alienum scilicet constitutum causa ducendi aquam. q. d. super aq̃ ductum alienum non potest facere arcum cum turbaret aquam. Arg. j. de aqua quoti. ť est. l. hoc iure. §. fina. et. S. de serui. rusti. predio. l. quintus. Sed pontem quo is possit ire facere poterit: ť hoc subijcit h sed pontem ťc.

r Specũ. Specus dicitur alt⁹ locus super terram per quem ducitur aqua: vt. j. de riuis. l. j. §. spec⁹. hic autẽ ponitur pro fossa qua colligitur aqua. ť est ampla ť rotũda. cuniculus vo est riu⁹ directus cooperẽtus. dicit ergo q̃ ille cui debetur seruitus aque ducende per riuũ potest facere cuniculum. i. de aperto riuo coopertum: et contra: nisi si quam maiorez vtilitatem suam aduersarius ostendat ťc. vt. j. de riuis. l. j. in fine. ť. l. labeo. sed specũ non: quia in tali fouea facta in riuo aqua corrumpitur ť manebit ibi ż siccat riuũ. alꝰ manabit ż tũc subaudit⁹ per aliquod tempus manebit ibi: et postea manabit et sic corrumpitur ť putrefiet: et ideo specũ facere non licet fm Hug. tu dic nec cuniculus licet facere. i. ler aperto coopertũ: vel contra: nisi in constituenda seruitute hoc esset dictũ. ż sic intellige dictas leges. j. de riuis. l. j. §. fi. et l. labeo. Item q̃ dicit manabit: exponeq̃ fossa repletur aqua ť manat aqua vndiq;. i. circa ipsam fossam ť labit in terra: ť nõ per riuũ vt olim. corrũpit ťi aqua ex ea q̃ est in fossa/et riu⁹ siccaf: sed per cuniculũ non siccaf: nec tñ illũ licet facere vt dixi. In hoc ergo est differentia inter specũ ť cuniculũ: quia alter scilicet cuniculꝰ non siccat aquam: alterũ. f. spec⁹ sic. neutrũ tamen licet facere: vt dictum est. ť facit. j. ne quid in loco publico. l. ij. §. tractatum.

Specus ť cuniculus differunt.

s Sub riuo. i. in riuo.

t Aget. i. faciet ille cui seruitus debetur.

v Corrũpetur. in loco fermenti: vel dic in loco cui seruit. Accur.

x Suffosso. Jd est fossa buiusmodi facta quam supra appellauit specus. Accursius.

y Aqua. que ducit per riuum.

z Manabit. alꝰ manebit.

a Siccabitur. a fouea in terra.

Adde tu ad § dictus q̃ § plurũ ż sensus redditꝰ q̃ si dꝰ similꝫ vnice § tari martinꝰ si § tiũ dicare. tuo ut. est singu. l. i. singu. § hodie. S. de pact. fm bart. l. Loõs ppli. l. iij. q. ij. prin. col. viij. ff. ť tuo dicti oẽs. et ibi ang. S. õ inſt. ť iur. et ad § allegatiõ. illũ text. videť tu allegaťi alesãdri. col. iiij. ť in l. quod maior. S. ad muni. ť plaťe falle. §. ſi hodie. refert. ť sequitur ro. sing. suis l. ff. cõsensus. ver. vbicũq; cum sẽtias. ad q̃s facit q̃ no. ſpe. in ti. de ſyndico. ff. q̃d firmus ť Bal. in sua marga. l. ff. consensus. ver. j.

a Siue ex communi. scilicet fundo aqua noceat ꝛc. Alij habẽt siue ex cõmuni aqua noceatur: tunc subaudi fundo plurium.
b Vel vnum. s. eorum quorum fundo nocetur.
c Cum vno. s. eorum ex quorum fundo aqua nocet.
d Cum singulis. nocentis fundi: scz dominis. R.
e Separatim. s. quorũ fundo aqua nocet. R.
f Vel singulos. cũ pluribus simul ex vtroq; fundo. R. nũqd ergo separatis pot fieri opus restitutio: rñ. non: vt subijcit. z semper accipe hic agi insolidum. Hz nota actionẽ banc cõcurrere cuz cõi diui. vt s. e. si tertꝰ. §. versa vice. secus in dãno infecto. vt s. tit. j. l. si cedibus.
g Si vnus. ex socijs cõminus fundi cui nocet.
h Restitutio. id est destructio.
i Operis. s. totius.
k Estimatio. i. dãni p sua parte. ad plꝰ eñ nõ pot. vt. s. e. si tertius. §. j. z. j. ea. l. §. qõ si is fundus. Sz cur g tollit actio ceteris: Rñ. p opere. iõ qz iam destructum est. p damno pterito: id est. p eo quo contingit ante cẽ. ille socius qui nũc agit li tem ꝓtestaretur: nõ agit qz nõ venit in hãc actionem. vt. s. e. l. i. §. hec autez actio. z. l. si tertius. §. officiũ. z. j. eo. l. attbeuis §. in h. p futuro nõ agere qz iis ꝓtestari nõ potest principali actione sublata que daꝫ pro destructione operis. nã per indicẽ pstatur officiũ: scilz dam num. qõ scilz officiũ cessat sublata actiõe principali. vt. C. de posti. l. i. deposita. cuz võ opus non restituit agente vno eñ matur quod sua interest vt. s. eo. si tertꝰ. in fi. de interesse sociorum nõ fit estimatio: ideoqz nõ impediet postea eoz actio: vt. j. §. officiũ. z. s. si seruus vẽ. loci. §. si fundꝰ. ad iterdictus ergo quod vi aut clam. recurritur p illo damno pterito. vt. j. eo. attbeuis. §. de eo. ac.
l Ceteroꝝ. scz sociorũ.
m Restituerit. i. opꝰ restituerit.
n Liberari. huic ꝛ superiori dicto est ꝓtra. s. eo. si tertius. §. j. z. j. ea. l. §. officium. sed in vtraq; est sol. Accur.
o Datum fit. i. opus destructum ꝛ in eo destruendo impensum: hoc quidẽ nõ potuit p parte ẽpediri. z ideo cõi diui. repetit: vt subijcit: alias si de dãno diceret ad id quilibet pro parte teneretur. vt pcta. l. si tertius. §. j. z ideo neg. gest. actione repeteret qui totum soluisset. vt s. cõi diui. l. si quis putans. §. fine antẽ. z ecotra q; vnus accepit pu ta ipsum opus destruendum in quo impẽdit cum forte eius tenebatur ad patientiam tantũ vel estimationẽ damni neg. gest. vel cõmunicabit cõmuni diui. iudicio. vt. s. de nox. l. si re cõmuni. z dicta. l. si qs putans. §. fine. Alij dicunt etiam damnus totum huic vni restitutum sed ex voluntate. nec enim potuit cogi reus: vt in hac. l. §. officiuz. z ꝯmunicabitur nego. gest. iudicio.
p Ex socijs. i. a socijs.
q Cum eo. subaudi tantum.
r Nec subaudi. id est quia.
s Auctor. da exemplum. s. eo. q̃ꝫ. in fi. z. l. si colonus. in fi.
t Non fecerit. nec auctor fuerit.

Aque plu mie arcẽde actio cum cõi diuidũ do concurrit.

agere cum vno vel cũ singulis seꝑatim vel singuli cũ singulis z ecõuerso: z vnius solutione alioꝝ actio perimitur: licet solueñti contra ceteros succurratur. Bar.

¶ Casus ait: siue ex cõi fundo: siue ex cõi a aqua noceat vel vnũ b cũ vno c agere posse vel vnum seꝑatim cum singulis d vel seꝑatim e singulos cum vno vel singulos e cum singulis. ¶ Si vnus g egerit z restitutio h operis i litis cõtiatio k facta sit ceteroꝝ l actionem cuancẽsere. Item et si cum vno actum sit: z is prestiterit m ceteros liberari n: id qz qõ socioꝝ nõic datum sit o per arbitriũ communi diuidũdo recuperari posse ex socijs p. ¶ Non vtiqz tñ cum co q agendus q opus fecerit: nec minus cum quoqz dãnũ restituere debere q auctor r opis fuerit.

☞ Ille socius qui non facit opus conuenitur ad patientiam tantũ non ad impensam. Bar.

¶ Apud ferocez proculus ait: si cum vno dominoz actum sit qui opus non fecerit s debere cũ restituere t opus sua impẽsa: quia cõmuni diuidũdo actionem habet u sed sibi v magis placere w patientiam dũtaxat cum prestare oportere: q; sua culpa actor x id patiatur qui nõ agit cũ eo a quo opus factum sit: z cũ inquit cuz qui nõ fecit y id restituere z oportere: qm̃ communi diuidendo a agere possit quasi cum socio: quid enim fict si socius eius soluendo non fuerit?

☞ Unus ex pluribꝰ dominis siue agat siue cõueniatur hac actione pro parte sua tantum condemnatur siue ei condemnatio fiat. h. d. Bar.

¶ Officium b autem iudicis inter duos accepti c quale futurum sit dubitare se iulian d ait. Si forte vnius fundus e fuerit cui aqua nocat: siue in quo opus factum sit plurium z cum vno cozuz agatur: vtrum et eius damni nomine quod post litem contestatam sit

v Restituere. i. destruere.
x Actionem habet. s. ad repetẽdum qõ eo nomine fuerit prestitum.
y Sibi. feroci.
z Placere. scilicet ait.
a Actor id patiatur. vt patiẽtia ei tñ prestetur ab illo qui ꝙuenitur et non fecit opus nec auctor fuit. Accur.
b Fecit. s. opus.
c Restituere. id est destruere. s. sua impensa.
d Quomã cõmuni diuidũdo. q. d. hac ratiõe allegata: nec eiñ sufficiẽs est vt subijcit. z. j. de reg. iur. l. nẽo. iõ obligat. Sz arg. contra. s. de pecu. l. qõ debet. i fi. vbi õt etiã in oĩbus quos idcirco teneri dicimus: qz habent actionem. delegatio pro iusta ꝓstatione est. z. l. ancillaruz. §. fi. z. s. de noxali. si seruꝰ. z. s. tit. j. si cedibus. §. illa si cedibus. ipropie redarguebatur ex facto. Additio. Solue aliter ꝙ Bar. ꝙ immo non conuenit pro pterea qz actionẽ habeat ꝙ repellitur a cautiõe pro stulanda quia hz actionem ordinariam.
e Officium. super hac actione.
f Accepti. litem coram eo cõtestando. vel dic ac cepti. i. delegati.
g Unius fundus. qdaz habẽtvnius fundus: alij vniꝰ fundi. z tũc subaudi ius: alij ius fundi ꝛc. est bona. z dic ius. i. dñiuz.
h Insolidus fieri. vt z s. de nox. si seruꝰ cõis. z s. si ex nox. cau. agatur si cum vno. Accur.
i Quomã. hec ratio in hac actione locuz nõ habet. vt. s. ꝓcri. §.
k Et in actione. siue dicas de stipulatione dam ni infecti. verũ est qẽ hic õi. vt. s. titu. j. l. plures. si ue de actiõe q̃ er ea orit. vt. s. titu. j. er dãni infecti. §. ãtepeuml. z. §. pe.
l Indiuidiuz sit. vt. s. titu. ij. stipulatio. §. fi.
m Et ipse. repete. et licet. Azo.
n Dico parte. scilz sua: assume arg. qõ est. j. magistꝛs ꝛc. z sic soluit. z dic estimat. Julianus.
o Damni infecti. sicer stipulationes non dt in prin. sed solu. s. e. si tertius. §. j.
p De futuro. vt z. j. eo. l. attbei°. §. z h. z. s. de dãno infec. l. ij. z cauẽ h accipe in dãno infec. quo ad stipulationẽ fed i fi etiã quo ad actionem: q; agitur pro dãno futuro. i. post litem contestatã contingẽte.
q Vel. pro etiam.
r Singulos. vt opus insolidum tollatur. R.
s Restitutum. id est destructum.
t Dico parte. licet ipsum opus non nisi insolidum restitui possit. R. z facit. s. si ser. ven. loci corpus. §. si fundus.
v Si er priuato agro. vnius sociorum.
x Immittat. vnde timet socius ne det damnũ huic predio cõmuni.
y Posse. pro parte. vt. s. eo. si tertius. §. inde queritur.
z Restituendum. id est destruendum.
a Ager. vt sic aqua fuat aliter q̃ fluere consueuerit.
b Repleta. vt sic aqua non fluat vt consueuit. R.
c Destandam. ex equitate. vt et. s. eo. l. ij. §. j. et. §. item varus. z. §.

† Dic q ibi non õt q̃ ꝯ teneatur q̃ actiones hz z sic non est ꝛ fm bar.
† Vbi plures obligãt ẽ fliter ex facto fut cõis et ad indiuidũ ẽ ad solutionẽ. vt j. pri. §. fm Bar.

† Nota ex isto text. pꝰ bar. pdẽs do hanc dictionem olmodo q̃ est ꝓcisa l. c. cũ ex eo. et ibi not. in apostill. ad ẽdem. sub eadẽ. de elect. li. vj. z. c. q̃ uis. de pac. eo. lib. q̃ de in casu pari huius. §. tenẽt ꝓcise se ad demolẽdum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

apud namusam. Item hoc quando nihil fecit. alis tenetur in totuz. vt ff. eo. l. si tertius. in prin. que est contra.

EOptor. ¶ Casus. Si fecisti opus i fundo tuo ppter qđ aq̃ plu. mihi nocet. postea vẽdidisti istũ fundũ: dicit ꝙ emptor nõ tenetur nisi ad patientiã. postea dicit ꝙ ꝙ fecit opꝰ in fundo suo: si donet fundum postea alij donatari ꝙ ds tñ patiẽtiam ꝓstare: idẽ est si legaret. vẽditor aũt vel donator: tenet̃ iterdicto ꝙ vi aut clã. vt impẽ sas in destruẽdo sartiat. ff. h. d. hec. l. cũ seq. Frã.

a Simulata. nã tunc̃ nulla ds bñ. + ꝛ tenet̃ vẽditor ac si non alienasset vt. ff. de ẽdẽ. ẽp. l. muda.

b Nocere. cur non egit cũ eo ꝙ fecit anteq̃ vẽderet: babuisset totum sc̃z patiẽtiã ꝛ impẽsas: quã mõ bs necesse petere a dominis: ꝛ sic grauatur: vt ar. ff. de exerci. l. ij. ꝛ de pecu. cura. l. nõ tñ. ꝛ de peculi. ancillar. §. fi. Itẽ magis interest sua nõ ipẽdere ꝙ impẽdere in destruẽdo: ꝛ postea ipẽsas repetere. vt. ff. de cõpẽsa. l. ideo. et facit. ff. e. l. q̃ ꝙ. §. idem iulianus. ꝛ. l. si colonus.

c Auctor. vt ff. e. l. pr. §. apud ferocem.

d Legato. f. vt restituat opꝰ si velit: vel patientiã pstet. ꝛ facit. j. qõ vi aut clam. cõpert. §. fi.

e Edvenditor. Nõ vi aut clã. cõcor. qõ. ff. l. proti. diri. Itẽ actio. in factu̅ tenet. vt. ff. de ali. iudi. l. uj. §. j. Accur.

f Impensis. factis in demoliendo opere. vt ff. j. l. proti.

ATtheius ait. ¶ Casus. Ille qui fecit opꝰ in fũdo suo per quod aqua plu. meo fundo nocet: si vendat fundũ suum in potentiore ifra annũ vtilem act. ꝙ vi aut clam. post annũ de dolo cui eo agere potero. ¶ Cũ agit. Si in fundo tuo vitioloci. vt quia plaustris: pars aliqua fundi tui subsidet. ꝛ sic aq̃ accepit ibi crescere et eat mihi dãnum: nõ teneris. Idẽ est. ꝛ si opus in fundo tuo feceras qđ posita per fundauit. nã si aqua crescens in eo loco dat mihi dãnum nõ teneris. q̃ dic vt in glo. ¶ In hoc iudicium. In act. aque plu. ar. venit dammũ quod spectat̃ venire sicut in act. dãni infecti. l̃s in certis acti. veniat tã tuz ꝓteritũ. si aũt aqua plu. er opere a te facto det mihi dãnũ tũc agã act. qđ vi aut clã. si aũt timeo dammũ post sniam iudicis cuenire/ tũc petã mihi cauere de dãno infecto: vel vt destruas opus absq̃ meo periculo. si aũt post litẽ cõtest. opus aliquod factus est ex ꝙ time am. tunc agendus est de nouo. aliqñ aũt non agẽt de nouo immo destruet̃ scilz opus qđ est factũ post litẽ cõtest. si coniunctũ siue connexus cuz primo fit: ita ꝙ primum sine hoc tolli siue remoueri nõ potest. ꝛ hoc dicit hec lex cum. l. sequenti. Frã. accur.

g Potentiori. vel non potentiori fm quosdam.

h Vendideritꝛ. ante lit. contesta. vt. ff. e. l. q̃ ꝙ. §. iul.

i Quatenus. i. quia.

k Q̃ si animus. intra quem datur hoc interdictum. vt. j. quod vi aut dam. l. semper. §. hoc interdictum.

l De dolo. Duo obstãt. ¶ Prio qꝛ alia actio cõpetit/ ergo de dolo non dat. vt. ff. de dolo. l. ij. §. ꝛ si alia. Sc̃do ob. quia ꝛ hec de dolo finiebat anno: l̃s bodie dur̃et biẽnio. vt. C. de dolo. l. fina. Ad primũ respõdet: qꝛ vendit̃or ꝛ h cõmisit dolũ vt animus iterdicti haberet̃ vnde actio de dolo cõpetit. l̃s lapsum sit tps interdicti cũ forte circa finem animi iter dicti cõmittatur dolus. sed h non placet: qꝛ sic dar̃et̃ resti. in integ. vt ff. e. q. eau. ma. ait ꝓtor. §. fi. vñ cessat de dolo. vt. ff. de dol. l. j. §. idem pomponius. nisi forte diceres ꝙ fuit negligens in agẽdo vñ denegat restitutio: vt. ff. e. qui. cau. ma. l. nõ enim. Alij dicũt ꝙ h nihil potuit imputari: quare intra annũ nõ egit: ibi sic potuit imputari. Ad cõm rñdet ꝙ a cõpositoribus addit̃ur est ꝙ actio de dolo duret biennio, nõ

a paulo auctore. huius. l. fin. ¶ D. Vel dic ꝙ de dolo adhibito circa finem anni dicit in hoc vt labat ann̅ interdicti. qđ nõ placet: cũ restitutio tunc dar̃et̃ nisi defendas: vt ꝛ mõ in alio ℣io dixi. Tu vero cõmuniter ad vtrũq; respõdeas. ꝛ dic ꝙ dat̃ de dolo. i. in integrũ restitutio ppter dolũ cõmissum vt animus labatur. vt. ff. e. qui. cau. ma. aut ꝓtor. §. fin. ꝛ. l. seq. Vel melꝰ dic in factu̅ nisi de dolo ex edicto de alie. iudi. mu. cau. fac. vt. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. ij. §. j. ꝛ. j. e. post vẽditionẽz. in fi. nec ob. ꝙ et illa datur vsq; ad annũ sicut de dolo actio. vt. ff. de alie. iudi. l. vel post annũ. quia in interdicto cõputatur animus a tpe facti operꝫ: vt. j. qõvi aut clã. semp. §. hoc interdicti. in hac aũt actione a tpe alienationis/ hodie vo §. aq̃ biẽnio dat̃ ꝛ dolo. vt. d. l. C. ꝛ dolo. l. fi. ꝛ post data tur in factum ppetuo. vt. ff. de dolo. l. itaq̃.

m De eo facto. id est de causa damni.

n Nocet. Id est nocere possit.

o Queritur. i. inquiritur per iudicem. nam nõ ꝙ omni damno agitur. ꝛ hoc subijcit.

p Loci. qꝛ palustris.

q Subsederit. id est ruit in terra valle quadaꝫ facta: ꝛ sic ꝙ id aqua nocet inferiori fundo.

r Actio. de stricto iure secus de equitate vel permittas vicinum replere: vt. ff. e. o. l. ij. §. itez varꝰ. ꝛ. §. item dãna. ꝛ. ff. e. o. l. fupra. §. fina.

s Manufactuz. supra ergo de non manufactis dicit. ꝛ ex pone hic subsederit. vt. ff.

t In hoc. i. in actione aque pluuie arcẽde. Accur.

v Futurum. vt ff. e. o. l. supra. §. officium. ꝛ expone vt ibi.

x Fere. ℞ ppter act. l. aquil. cũ delef instrumẽtũ ex quo sub cõditione pecunia debebat. vt. ff. e. ad le. aquil. l. in lege aquil. si deletũ. Itẽ si sup ripiatur hmõi instrumẽtũ. vt. j. de fur. l. quidã. in fi. Itez si tabule in quib̃ legatũ sub cõdi. relictũ est dolo nõ exhibeantur. vt. j. de tab. exhi. l. locũ. §. cõdẽnatio. Idem in nunciatione nouioperis. vt. ff. tit. ij. l. j. §. hoc autẽ. ꝛ concoꝛ. §. de iudi. non quẽadmodum.

y De eo quod ante. f. litem contestam.

z Quod vi. non bac actione. vt. ff. e. o. l. i. §. ij.

a De eo. f. cliceꝛ damno.

b Restituendum. per hanc actionem. vt ꝛ. ff. e. o. si tertius. §. officiũ. ꝛ. j. e. o. si vsufru. §. non aliter.

c Periculum. i. suspicio periculi. Accur.

d Factum. super alia re. secus si super eadem. vt. ff. l. proti.

e Algenduꝫ est. vt. j. de excep. rei iudi. si mater. §. penul. ꝛ. ff. de iudi. non potest. nec ob. ff. e. o. l. si tertiꝰ. §. officium. quia ibi venit dammnũ contingẽs post lit. contest. sed tamẽ ex pretento opere.

f Sed interdum. ¶ Non potest. sic. j. quod vi aut clam. l. nã ozigo. ꝛ ff. de iur. om. iudi. l. ij. ꝛ in auf. de non alie. §. si minus.

Post vẽditiones. ¶ Casus. Fecisti opꝰ in fundo tuo ex quo tibi meo damnus meo fundo. egi cõtra te act. aque plu. ar. pendẽte iudicio alienauj fundũ meũ. postea datũ est dammnum. Dicitur ꝙ mihi cõdẽnaris: ꝛ qcqd cõsequar reddam emptori. Sed pone ꝙ tu alienasti tuuz fundum ante ꝙ agere̅ 5te. tunc agã cõtra emptorem vel cõtra te intra annũ: si causa euitandi iudicij alienasti. Frã.

g Post vendition̅ẽ. cius fundi cui aqua nocere potest.

h De quo. i. pio cuius vt litate.

i Ante. f. ven. nam secus si postea. vt. ff. e. si tertius. §. si qs prius.

k Idqꝫ. f. cliceꝛ dammum.

l Eum. f. cliceꝛ venditorem.

m Restituere debere. vt et. ff. de actio. empti. l. iulianus. §. si fructibus. ꝛ ad idez de contraben. emp. quod sepe. §. si res. ꝛ h si dãnũ post venditionẽ ꝛ tingit de precedẽtimibi ll cedit. vt dictis legib̃. ꝛ. j. qõ vi

aut clam. l. is qui in puteum. §. si postea. ff. de pericu. et cõmo. rei vẽ di. id quod post. facit. ff. ti. j. damni. §. emptor. et fami. hereꝫ. l. in iudicio. ff. j. de fur. l. cum qui.

a ¶ Nocetat opus in vicino predio factum.

b ¶ Actum sit. i. agendum: sic. C. de legi. et consti. l. j. Vel vic actũ post venditionẽ tñ. nam si antea post alienassẽt tenetur pande ac si nõ vendidisset. vt. ff. eo. §. fi.

¶ Vendat. fundũ i quo opus est nocẽe: ꝫ in primo casu legis fuit nocetur tus fundus cui nocetur.

d ¶ Cũ ẽptore. hac actione aque pluuie arcẽdet prestet patientiaꝫ. vt. ff. eo. empto.

e ¶ Cum eo. actione in factum ex illo edicto de aliud. vt. ff. ti. ali. iu. l. iu. §. ite. ff. l. vl' poſt ãnũ. Ite ff hz locũ inter dictuꝫ qõ vi aut clã. vſqꝫ ad annũ. postea agit de dolo: qõ ex põe vt plene diximus. ff. eo. attdemus.

Si prius. ¶ Casus. Cõcessiſti mihi iuſ aq̃ ducẽde ex fundo tuo de nocte. postea concessiſti: vt de die ducere: postea ſtetit p. x. an. vſ. xx. q̃ tantũ duxit aquã de nocte ff nõ de die. Dicit q̃ amiſi ius ducendi ꝺ die cũ due cẽnt fuit ute. Certa dicit in glo. vſqꝫ ad §. licet. ¶ Licet. Habebam duos fundos vicinos: vn⁹ fundꝰ erat in rta tuum. cõcessiſti mihi iuſ aq̃ ducẽde per fundũ tuũ ad meũ fundũ vlteriorẽ. Dicitur q̃ ẽnet seruit⁹ quẽadmodũ ſi in medio inter tuũ fundũ: meum eſſet via publica vel flumen publicũ quod vado trãſiri pot: cõſtitui seruitus aq̃ hauriẽde pot. Si aũt interueniat locus ſacer vel religiosus: tunc nec aque ductus nec hauſtus ſeruitus cõſtitui potest. Sed pone q̃ inter noceat⁸ is cum quo actũ ſit⁹ vendat⁸ ſtatim agendus eſt cum emptore[d] vel intra annum cum eo[e] qui vendiderit/ ſi iudicij cutandi causa id fecerit.

¶ Per vſum seruitutis vnius alia nõ retinetur. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xvij.

Si prius[f] nocturne aque ſeruitus mihi conceſſa fuerit: deinde postea alia ceſſione diurne quoq; ductus aque conceſſus mihi fuerit: ꝫ p constitutũ tẽpus[g] nocturna dũtaxat aqua vſus fuerim/ amitto ſuitutẽ aque diurne q: hoc caſu plures ſunt[h] ſeruitutes diuerſarum cauſarum facte.

¶ Contractus factus in dubio potest intelligi ſim consuetudinem. Hoc dicit Bartolus.

¶ Placuit non al's per lapides[i] aquaꝫ duci poſſe niſi ꝺ in ſtituẽda cõprehẽſum ſit: non cñ ꝫſuetudis est vt q aquaꝫ habeat[k] p lapides ſtratuꝫ ducat: illa aũt q̃ fere[l] in cõſuetudine eſſe ſolẽt vt p fiſtulas aq̃ ducatur: ctiam ſi nihil ſit cõprehẽſum in ſuitute ꝫſtituẽda ficri possunt: ita tñ[m] vt nullum ꝺãnũ ꝺño fundi ex his oꝺtur.

¶ Locus public⁹ medius interueniẽs non impedit seruitutẽ hauſtus imponi. hoc dicit Bar.

¶ Via publica intercedẽte hauſtus[p] ſeruitutẽ cõſtitui poſſe placuit: & est verũ ſed non ſoluꝫ ſi via publica interueniat[q]: ſed etiam ſi flumẽ[r] publicum. codex casu quo interueniẽte flumine publico vie itineris actus ſeruitus iponi potest: id est ſi non ſit impedimento

m ¶ Fere. huius fere in ſi. §. redditur ratio. Accur.

n ¶ Ita tamen. ſ. possunt fieri ea que sunt in consuetudine.

o ¶ Damnũ. ꝺeterminatio fere. ſic. j. de aqua quotidia. & esti. j. ff. iure. §. penulti. Accursius.

p ¶ Hauſtus. i. ſeruitus aque hauriendẽ et deportandẽ super colluꝫ vel aſimũ nõ ducẽ⁹ niſi a principe impetret. vt. j. eo. ſi in publico. §. fina. & ff. ꝺ. ſerui. l. ſeruitutes. §. pe. & l. fi. Item secus interueniente ſacro vel religioso vt. j. e. §. fed loco ſacro. & dicta. l. ſeruitutes. §. fi.

q ¶ Interueniat. vt ſupra in prori. respon.

r ¶ Flumen publicuꝫ. scꝫ interueniat licet ꝫſtitui.

s ¶ Flumis. quia flumẽ potest trãſiri ponte/ vado: aliud ſi pontonibus trajiciatur. vt. ff. de ſer. ruſti. pre. l. fina. & j. l. prori. licet & illa possit ꝺ telligi aliter. ſ. vt nulla ſit ꝺifferentia possit trã ſiri ponte vel vado vel pontonibus. Accur.

t ¶ Licet. al's incipit. §. licet. al's: meli⁹ ſi non, prꝛ mo. Accur.

v ¶ Non habeam. q: res ſua nemini fuit. vt. ff. de ſer. vrb. prædi. l. i re cõi.

x ¶ Vado. vt. ff. prori. §. diri.

y ¶ Fas. i. licitũ. Accur.

z ¶ Nulla. vt. ff. ꝺ ſerui. l. seruitutes. §. fi.

a ¶ Earum. ſ. supradictarum. Accur.

b ¶ Cesserit. nõ aũt alik. vt. ff. ꝺ. cõmu. ꝓdi. l. i tra dendis. ff. interpositi. & de ſerui. vrb. prædi. l. qui ſella. ff. ꝺina.

c ¶ Potest. vt. ff. ꝺ. de ſer. vrb. ꝓdi. l. itẽ. §. fi. & facit ad hũc. §. ff. ꝺ. ſer. ruſti. ꝓdi. l. tria. & j. l. ſi mihi. §. penul. Accur.

Si j. publico. ¶ Cauſa. Si opus eſt facturꝫ in loco publico p qõ aq̃ plu. mihi nocet: non possũ agere bac act. sec⁹ aũt est si iter meũ fundũ & tuũ sit loc⁹ public⁹ i medio. nã si tu facis op⁹ i fundo tuo p qõ aq̃ plu. mihi nocet teneris. & reddit rõnẽ ꝺ diuersitatẽ.

¶ Sine.]Per tevideas. nã leuis est. cũ ꝺuabus. ff. sequen. Fran.

d ¶ Si in publico. ſ. ſolo vſu & proprietate. scis ſi proprietate tantuꝫ. vt. ff. quod cuiuſq; vni. l. pe. que est contra. vel ibi in loco municipij: & in pub. ꝺifferunt enĩ publica a rebus vniuerſitatuꝫ. vt infi. de re. ꝺi. §. flumina. & §. vniuerſitatis.

e ¶ Nocetet. ei qui vicinum habet predium.

f ¶ Non põt. hac actione. vt. ff. e. apud. §. aque. ſed qõ vi aut clã. vt. j. quod vi aut clã. l. vim facit. §. fi. & alijs remedijs. vt ꝺixi in. ff. eo. aque.

g ¶ Interueniente. ſ. in medio inter locũ ꝺi est opus: & locuꝫ cui nocetur. vt. ff. eo. apud. §. aque. & j. e. §. principis. §. fi. & ff. ꝺ. via.

h ¶ Misi dominus. vt. ff. ꝺ. §. aque. locus aut̃ publicus non est ꝺ bonis alicuius siue de vero publico ꝺicas siue vniuerſitatis. Item intellige de directa: vtilis quandoqꝫ sic. vt. j. eo. ſi vſufructus. est etiam & alia ratio: quia publici loci opus publica auctoritate fulcitur. vt. ff. eo. l. ij. §. caſſius. Accurſius.

i ¶ Non potest. vt. j. de aqua quoti. & esti. l. j. §. permittit. secus in hauſtu. vt. ff. e. l. prori. §. via. & de ſerui. l. ſeruitutes. §. publico. Accur.

k ¶ Albeo. Alis incipit labeo: & al's sabinus.

l ¶ Nocetat. scꝫ vicino.

m ¶ Non teneri. ad patientiã operis ꝺemoliẽꝺi: ad ꝺãnuꝫ tñ agere potest. vt arg. §. cõi diui. sabinus. ibi: si aut̃ faciẽti consenſerit. & concor. §. ti. i. qui bona. §. si quis iuſſa. Item nota q: q̃dam habẽt patiẽte/ alij sapiente. i. sciente. scientia eñ inducit patientiam: patientia cõſensuꝫ ad aliquid. vt. C. de remiſ. pi. l. ij. & §. quibus mo. pig. vel hypo. ſi quit. §. non videtur, & de dona. inter virum & vxo. ſi seruus communis.

Sed hoc ita.

+ Concor. ter. in c. cuꝫ M. & ibi pa nor. col. j. de cõſti. et c. ij. & ibi Bano. in glo. ſua i ver. figillũ. ver. nos tñ ꝺicim⁹. & ſi de inſtru. et s. licet ex ſu ſcepto. & foro compe.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Sed hoc ita. ¶Per errorē facti imperitia iuris dicitur. vt.ff.ō ō iuris.om.iudi.l.si per errorem. Accur.

b Errantis est. vt.ff.ō.dejur.z fac.igno.l.error.z de iurisd.om.iudi. l.si per errorem. z.C.de iur.z fac.igno.l.cum testamentum.z.l.nō id circo.t.j.de acqui.re do.si pcurator.z.ff.de iudi.l.ij.in prin. z de cōtraben.emp.z si consensum.§.fi.z de qdi. causa da.dedi.§.subtilius.nec obstat.ff.si cer.pe.l.ei⁹. vt ibi dixi.z.ff.ad le.fal. l.j.§.fi legataruis.qz ibi in vno errabat heres:in alio bene consentiebat. Sed arg.2tra. duo possunt notari.ff.de sup.le. l.ij.§.fi.in fi.z.j. de consessis.l.nō fatet. in eo qd dicit differre vnam ignorantiā ab alia. Additio. Dic fm Bar. qd i.d.§. fi.loquit de errore ziuili qui facit ius:hic de error⁹ singulari.

a ¶Ji meo. ¶Casius. Jn meo fundo fons oritur:vene cui⁹ vemūt ex fundo tuo.tu icidisti venas/ita qme⁹ fons siccatus est:nō causaris.Frā. c Aqua rumpat. id est fons oritur. Accur.

d Non videris.vim.i. minuisti.Otb.z sic nec bac actiōe:nec qd vi aut clam teneris vt subijcit vt simpl'r exponevis:scz vt tenearis quod vi aut clā.z facit.ff.tit.j.pcul⁹. z qō ibi no.z cōtrariū.j. ne quidi loco pub.l.ij.§. merito. So.vt dixi.d.l. pculus. Item nec ob.C. de serui.si manifeste.qz ibi pscripta erat scriptᵒ. Accur sius.

e Teneris.scilz de dolo si animo nocendi feceris non alis. vt.ff.ō.l.ij. §.deniqz. Accur.

¶ Jn vsufruct⁹. ¶Casius. Titi⁹ legauit semptonio vsufr. fundi. Qr q heres titu hz act. aque plu. ar. cōtra illum q fact opus in fūdo suo er quo timeat damnuz: z ipse ea act. teneť si facit opus. Scdo dicit. pone q hēres facit opus ex quo timet dāmū fructuari⁹:an aget hac actiōe fructuari⁹:Dr q aget interdicto qō vi aut clam:si fecit opus clam:alioquin aget vtili actiōe aque plu.arcē. Non aliter. Jlle qui tenetur hac actione ne⁹ destruere opus ita q aqua plu.mibi nō noceat. Ultimo dicit. Si fructuarius facit op⁹ per quod aqua plu.mibi nocet/tenetur ꝓprietari⁹ directa actione aque plu.arcē.fructuarius vero vtili. Fran.accur.

f Actio est.directa. Accur.

g Heredi.Ꝫ edificārē in vicino ꝑdio:z Ꝫ ipsum si ipse facit in eo fūdo opus.q.d.ipse habeť dñs.vt z.ff.ad sil.l.j.§.dñi.cū dño z in dom tñ detur hec actio.vt.ff.e.apud.§.aque. Alij exponūt quasi hic fructuarius sit dñs.vt ei competat actio Ꝫ facientes opus in prędijs vicinis: z contra vicini Ꝫ eum.qō nō placet:qz cum tertio non consonat.

b Ex eo ope.facto a ꝓprietario i fundo in quo est legat⁹ vsufructus.

i Jncommodū.circa vsumfructum.

k Quod vi aut clā.si ꝓhibitus heres fecit.vel sciens se ꝓhibendū.

l Non competit.quia nō ꝓhibuit:nec ille timuit se ꝓhiberi posse: nec timere debuit.nam aliquod istorum debuit interuenire vt habeat locū hoc interdictū.vt.ff.qō vi aut clam.l.iij.§.fi.z.l.seq.

m Quasi dño.nā pars dominij est vsufruc.vt.ff.de vsufruc.l.iiij.

n Co ntendat.i.cōtendere debeat per confessioniam actionem.

o Utilem.nam directa nō cū illa dño et contra dñm ded.vt.ff.e.apud trebatium.§.pe.z.§.fi.z.j.ar.fur.ce.l.v.§.fi.vel ibi de alia actiōe dicit fructuario nō danda,ſ,de illa arbotū furtiz cesa,sed z cōfessioniā bic poterat intētare ꝓ vsufructu.vt.ff.si vsufru.peta. vtifrui.§.vtrum.

p Non aliter restituisse.i.destruxisse.

q Videtur.quod facere debet.vt.ff.eo.si tertius.§.officium.

r Legitima.i.aque pluuie arcēde actio que est ex lege.xij.tabu.vt.j. de statulibe.l.labeo.accur.

Ydem. Lex.xx.

Sed hoc ita si non per errorem[a] aut per imperitiaz de ceptus fuerit:nulla enim volūtas errantis[b] est.

¶ De casu huius.l.dic vt.ff.tit.j.l.fluminum.§.fi.h.d.¶Dau.

Ydem. Lex.xxi.

Si in meo fundo aqua rumpat[c] que ex tuo fundo venas habeat:si eas venas incideris:et ob id deficiat ad me aqua, petucnire tu non videris[d] vim fecisse si nulla scruitus mibi co nomine debita fuerit: nec iter dicto quod vi aut clam teneris[e].

¶ Dec actio non datur vsufructuario: nec in vsufructuarium directa sed vtilis. hoc dicit Bar.

Ydem. Lex.xxij.

Si vsufructus fundi legat⁹ fuerit aque pluuie arcē. actio est[f] heredi[g] z cōtra heredes eius cui⁹ predium fuerit:q si ex eo operē incōmodū[i] aliqō patiat fructuarius poterit quidem interdu vel interdicto experiri qō vi aut clā[k] q si ci non cōpetit[l] querendus est an vtilis ei quasi dño[m] actio aque plu.arcē.dari debeat:an vo etiaz contēdat[n] ius sibi esse vti frui:sed magis est vtiles[o] aque pluuie arcēde actionez ei accommodare.

¶ Non aliter[p] restituisse rezvidetur[q] is qui op⁹ fecerit q̄ si aquā coherceat. Sed z si fructuarius opus fecerit per qō aqua pluuia alicui noceat:erit quidez actio legitima[r] cū dño ꝓprietatis. an vo etiam vtilis in fructuarium actio aque plu.arcē.dādū sit. quesitum est.z magis est vt[s] detur.

¶ Jdo opere facto auctoritate publica non cōpetit hec actio.h.d.¶Dau.

Paulus. Lex.xxiij.

Quod principis: aut senatus[t] iussu[u]: aut ab his qui primi agros constituerūt[v] opus factum fuerit:in hoc iudicium nō venit.

¶ Nota hꝫ q appellatione domini cōprehenditur etiaz dominus vtilis:quia hꝫ actio non datur nisi domino.h.d.¶Dau.

¶ Dec actio ctiam in vectigalibus agris locum habet[r].

¶ Opponit isti.§.de leg.ij.§.penulti. solue vt hic per ¶Dau.de cast.

¶ Aggeres si iuxta flumen in priuato[a] facti sint / in arbitrium[a] aque pluuie arcende venūt[b] etiā si trans flumen nocāt[c]:ita si memoria cozum extet:z si fieri non debuerunt[d].

¶ Si arando aliquis opus faciat ex quo aqua possit nocere vicino:si alr fundus coli non poterit bac actione non tenetur. hoc dicit Bar.

Ulpianus. Lex.xxiiij.

Jcinus loci supioris[e] prauum ita arabat vt per sulcos:itemqꝫ portas[f] aqua ad inferiorem[g] veniret. quesitū est an per arbitrium aque pluuie arcendę possit cogi in altcram partem arare ne sulci in cius agrum[h] specarent:Rñ. non posse[i] cuz facere quomin⁹ agrum vicinus quem admodum vellet araret. Sed si quos[k] sulcos transuersos aquarios[l] faceret ꝓ quos i ci⁹ agruz[m] aqua[n] deflueret:bosce vt operiret[o] per arbitrium aque plu.arcē. posse hoc agere[p]:sed et si fossas fecisset ex quibus aqua pluuia nocere posset per arbitriuz si appareat futurū vt aqua plu. noceret[q] cogere oportere fossas eum explere[r].z nisi faceret cōdēnare[s]

Ulpianus. ¶Casus. ¶Potest quis arare fundus suum z facere ibi sulcos causa frumenti querēdi:licet per hoc aqua pluuia mibi noceat. Si autem facit quis fossas in fundo suo ita q aqua plu. mibi noceat:tunc tenetur. Fran.accur.

e Vicinus loci superioris.i.vicinus superior.

f ¶Portas.als porcas:qz purgāt agrū.als portas:qz portāt aquam in agrū inferiorē.z sic semp sunt quedā opera ad purgationē fundi.

g Jnferiorem.scz fundum.

h Jn eius agrum.scz vicini inferioris.

i Non posse.ex ordine.i.de iure communi.

k Sed si quos.aliam formā questionem quādo vicini fundus est ex latere:sed in prin.cum inferius est.

l Aquarios.z non querendi frumēti causa.vt.ff.eo.l.j.§.sed z si fossas.z.§.sed z si quis.Alzo.

m Agrum.i.ex latere in quem etiam aqua vadit equaliter.

n Aqua.i.ex latere in quod aqua vadit equaliter.

o Operiret.id est repleret.

p Agere posse.als cogere posse.z accipe ꝫ vt dixi quādo non indigebat ager bis sulcis:z sic annuno nocendi.

q Noceret.i.nocere posset.

r Explere.i.replere.

s Condemnare.ad interesse:vel iubere cauere de damno infecto. vt ff.eo.attbeius.§.fina,sed etiaz manu militari poterit compelli ad de-

t Ut detur.vtilis nō directa.vt.ff.eo.l.apud.§. fina, accursius.

t Quod principis. Senatus.parificat principez z senatū in hoc.sic.ff.de leg.et senatuscon. non ambigitur. z.j.de flu.quomin⁹.z.j. a quibus appel.nō licet. l.j.§.i.z.ff.de postu.l.j. §.ō qua aut restituto.

v ¶Jussu.No.iussus matoris excusare + sic.ff.e. qō.§.ij.regulam.

r ¶Cōstituerūt.quoz nō extat memoria.z p ff.ō. eo.l.ij.in prin.vñ ātigs. tpib⁹ ozbis roman⁹ agrz diuisus ē:vt possessio sua nulli habeatur icognita quā p tributoz q̄litatē susceperat soluēdaz. Uel dic cōstituerūt vt qdomin⁹ vtruiqz pdij op⁹ fecit.vt ar.ff.ō.leg.j.l.qō in rez. §.si qs.z ff nisi p successores facta fuit imutatio vt C.fini.reg.l.successionū

y Locū hz.siue i eo fiat op⁹ siue i alio z ei noceat z forte directa. vt.j.arb. fur.ce.l.v.§.fi.vel dicyti lis.vt ar.ff.e.si vsufru.

z ¶Jn puato. puta ripa que est priuata ture ꝓprietatis.vt.ff.de rerum diui.l.riparuz. secus si publico factum sit opus. vt.ff.e.apō.§.aque.z.l. si in publico.

a ¶Jn arbitriuz.id est iudicium:z als arbitrium tutele.accursius.

b Ueniunt.vt ille q fecit suis sumptibus tollere compellatur.

c Nocearit.id est nocere possint.

d Non debuerunt.iure pactiue nature vel etiaz nimie vetustatis:vt modo predixi. vt.ff.e.l.j.in fine.z.l.ij.in prin.

+ Adde gl. in.l. non est ff. de nupt. Philli. fran. in regla qō qō. Jnno. z doc. in ca. si aliēnata de offi.deleg.z no. aliqd in alle.l. cōſ. i gl. actiōe. i apostil. in ſſi. iudicis iussus.ff.e.

molendum ⁊ ad deplantandum opus. vt. ff. de rei ven. l. qui restituere, ⁊ de ope. noui nuncia. l. stipulatio. §. siue.

a ¶ Adiudicaret. id est indicaret.

b ¶ Fluxisset. nã i hac actiõe vt dãnũ futurũ nõ ꝑteritũ. vt. ff. e. l. supra iter. §. officiũ. ⁊ l. attheri. §. pe. necisꝑicit si nocuit aũ ꝑ si nocẽ potuit vt dixi. ff. e. l. i. §. i. in fi.

c ¶ Lacus. qđ habẽt. §. ⁊ quidã nõ. ⁊ habeas la cus eniꝫ ⁊c. ⁊ potest legi lacus. i. fosse fuptadicte. qñq; crescũt ⁊ decrescũt ⁊ hoc est dãnũ vicinoꝝ q; non ꝫ facere tales fossas, vel cũ est. §. dicta cus ꝑ pomꝫ ꝑpne. i. locũ q ꝑpe tuã ꝫ aquã. stagnũ qui ꝛeꝓtoales. fossa receptacũlum aque manufacta. vt. ff. vt i fu. pu. na. lic. l. i. §. stagnuꝫ. ⁊ §. lacus. ⁊ §. fossa. ⁊ fm hoc nõ crescit lacus nec decrescit: ꝫ aqua qñq; crescat ⁊ decrescat. vt ff. e. de contrã. empt. l. rutilia. ⁊ j. ff. acqui. re. do. l. lacus.

d ¶ Decresceret. quo ad aquam fm secundam.

e ¶ Decessionem. quo ad solum fm secũdam.

f ¶ Vicinus. i. dãnũ prediũ in q̃ fit fossa fm vtrũq;.

¶ Si cuius. ¶ Casus. Debebatur fundo meo via p fundũ tuũ. fecisti opus tuũ el alter per quod aqua plu. nocet vicinee; tenebaris hac acti. Et aqueductꝰ q ꝑpetuo sic fuerũt ꝛeuti debent iudices. h. d. cũ. l. seq. Frã.

g ¶ Arcende. vtili. vt argu. ff. eo. si vsufru. ff. e. l. apud. §. fi. vel alind in ꝑsonali seruitute vt tũc competat vtilis. nam realis magis ꝑpetua est: ⁊ magis terre affixa. sic. ff. eo. quod principis. §. hec actio. Ac.

b ¶ Fundi. sc. dominantis.

i ¶ Scuola. ꝓsumit. vt sunt iudices.

k ¶ Tueri. dando actionem ⁊ exceptionez. vt. ff. de acqui. re. do. l. statuas. Accurſius.

l ¶ Vetustas. decem annoꝝ quando habent ꝑpetuaz causam vel quasi; vt plene dixi. ff. eo. l. i. §. fi.

m ¶ Probarek. i. titulus vel cõstitutio ꝫ tẽporis diuturnitate ꝓsumit. vt arg. ff. de vsur. l. cuꝫ de in rẽ verso. ⁊ facit. ff. de itine. actuq; prima. l. apparet. §. pe. ff. de aqua quoti. ⁊ est. l. hoc iure. §. ductus.

¶ De publicanis ⁊ vectigalibus ⁊ commissis. §. Qualiter aduersus futura damna prouidetur dictum est in duobus precedẽtibus titulis: nunc qualiter aduersus damna et illicitas extorsiones factas a publicanis. Et no. q; de trib⁹ tractat ꝫ titulus de public. ⁊ hoc vsq; ad. §. de rebus. ff. eo. si publicanus. ⁊ etiam postea in quibusdam legibus in ij. ⁊ iij. de vectigalibus ⁊ cõmissis permixte tractatur.

Rector ait. ¶ Casus. Si publicanus vel aliuꝫ eius noie: siue familia publicanoꝝ vi ademerint aliquas res: si intra annum comenti non restituat tenet post annũ in duplũ. si aũt post annum comenant/ tunc in simplũ tenet actiõe in factum ex hoc edicto. ⁊ hec est prima pars edicti. Si ferui qui ibant cuꝫ publicanis ademerint: si publicanꝰ non exhibeuerit seruos / domini tenentur insolidum absq; nore deditione. ⁊ hec est secũda pars. Si dãnuꝫ aliquod immixta vel furtuꝫ fecerit publicanus vel eius familia tenetur publicanus actione in factum. ⁊ hec est tertia pars. ¶ Hic titulus. Apparet q̃ hic ti. spectabat ad publicanos. Sed dic qui sunt publicani: Certe illi qui fruuntur publico. ⁊ inde vocantur publicani: vt quia conduxerunt ab imperatore vel aliqua ciuitate portũ lusolim vel alium similem; ⁊ pro eo prestant aliquod tributũ fisco vel alicui ciui. ⁊ vt breuiter dicam omnes q̃ cõducũt aliqđ a fisco appellantur publicani. Secundo dicit. videtur q; superflue hic ꝑtor tractat de furtis ⁊ damnis datis ⁊ factis a publicano vel eius familia. nam ⁊ alibi prouisum est circa dantes damna vel inferentes iniuriam siue raptores. ꝫ certe quia ꝓauitas comunerat nimis magna; ⁊ ne videat negligere ea que ipſi faciebant/ posuit edictum speciale de his. Tertio dicit. h. edictuꝫ de publicanis mitius punit rapientez vel furem q̃ faciat actiõi bo. rap. vel actio furti. permittit etiam rapientem vel furẽ restituere vsq; ad sententiam: ⁊ ꝫ restituat liberatur. Quarto dicit q; possum agere cum publicano act. vi bo. rap. vl leg. aquil. vel furti. ⁊ reddit rationẽ.

tãctſi anteq̃ adiudicaret[a] aqua per fossas nunq̃ fluxisset[b].

¶ Licet aqua lacus crescat ⁊ decrescat: lac⁹ tamen non dicit crescere. ſ. hau.

¶ Lacus[c] enim cum aut crescet aut decreſcerit[d] nunq̃ nocq; decessionem[e] in eo vicinis[f] nocq; accessionem facere licet.

¶ Si aliqd noceret vie per quam itur ad fundũ/ noceret fundo. Bar.

Idem. Lex. xxv.

¶ Si cuiꝰ fundo via debetur aque pluuie arcendẽ[a] agere potest fundi[b] sui noie: qñ deteriore via facta fundo nocctur.

¶ Consuetudo dat iurisditionem contentiosam. h. d. Bar.

Scuola. Lex. xxvj.

¶ Scuola rñ. solere eos qui iuri dicendo ꝓsunt[1] tueri[k] aqueductus quibus auctori tatem vetustas[l] darct: tãctſi ius non probarctur[m].

¶ De publicanis ⁊ vectigalibus ⁊ commiſſis. Titulus. iij.

¶ Ꝓdo exactis illicite a publicano vel eius familia datur actio ex hoc edicto in factum ad duplum infra annum: nisi exactum restituatur: post annũ vero in simplum. ⁊ pro hoc facto familie si non exhibetur cõpetit hec actio sine nore deditionis. h. d. ſ. hau. de cast.

Ulpianus. Lex. i.

Rector ait q; publicanus[n] eiusve familia[1] seu publicani nomic[o] vi[p] ademerit quodve familia publicanorum[q] si id restitutum non erit[r] in duplum[s]: aut si post annum agetur in simplum iudicium[t] dabo. Item si damnum iniuria[v] furtumve factum esse dicetur iudicium[x] dabo: si hi[y] ad ꝗs cares pertinebit[z] non exhibebũtur[a] in dominos sine nore[b] deditione iudicium[c] dabo.

¶ Publicanus dicitur qui est positus ad exigendus publicos reddituꝰ: siue exigat immediate pro fisco: siue immediate pro se: sed aliquid soluit fisco a quo cõducit vel emit. h. d. ſ. hau.

¶ Hic titulus ad publicanos pertinet. ꝓ Publicani aũt sũt qui publico[d] fruuntur. nam inde nomen[e] habent / siue fisco vectigal pendãt[f] / vel etiaꝫ tributũ ꝓsequãtur. Et oẽs qcqd a fisco[g] conducunt recte appellãtur publicani.

¶ Familie nomen. Nunc est ponit hoc verbum familie quod habuimus in principio edicti. naꝫ comprehendit seruos publicani vel alterius ⁊ liberas personas stantes cuꝫ publicanis. seruꝰ tamen publicani non constitutus ad officium vectigalis nõ continetur. ꝓ Postea exponit vltimam partem banc scilicet si ferui publicani qui fecerũt rapinã nõ exhibeant: i dominũ sine nore deditione iudicii dabo. ⁊ dicit hoc pro ꝑtiũ. Hic debemus intelligere sine eos habeant potestate. i. possibilitate dandi: sine non. vt q; ser ui fugierunt. nã semper publicani tenẽtur insoli dum. ⁊ est speciale ideo q; bonos seruos habere debent ad tale ministerium. ꝓ Postea exponit illa verba. in dños: q; hoc ita accipiendum est vt soli ipſi⁹ vectigalis ꝗuis dñi non sint tenẽtur. et ille q petit exhiberi ꝺz dicere quoꝺ. ⁊ ſi ignorat nomina sic dicat: omnes ſeruos exhiberi ſic cogno ſcere poſſit delinquentes et audiꝛ. ⁊ ſi plures ſunt ſerui qui hoc dãnuꝫ vel furtum fecerunt tantum ꝓ ſtando quãtum ſingulus liber feciſſet liberatio cõ tingit. ⁊ hoc dicit hic. §. ⁊ ſequẽs cum duabus. ll. ſequen. Fran. accur.

n ¶ Publicanus. quidã habẽt ſeu publicani nomine ⁊c. Aliꝫ h̃ plꝰ quod publicanꝰ eiuſue familia ⁊c. Sꝫ tũc videt ſupſſlue re eiuſue familia propter

† Cõcor. ⁊ hñ facit qđ voluit glo. i ca. j. §. ſi vo confirmato res. de elect in pragma. fanc. in bo ea vice. circa medium. Addo aliã in. c. j. §. volẽs (itaq; de col. in pragma. ſup ver bo familie. Tu vis me liꝰ glo. in. c. nouit. ⁊ ibi panor. poſt Jo. and. et ta de iudi. ⁊ plenꝰ per Spec. ti. de cã poſ. ꝛ. ꝓpe. i. pn. §. decio loco. ⁊ in ti. de eſi. §. q.

id qõ ſubijcit qõve familia ⁊c. fm Hug. Sꝫ dicꝫ. ⁊ dicat h̃ qñ ubente publicano vel ratũ habẽte: ⁊ ſic ſuo ⁊ familie noie tenet. vt. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. decciſſe. ⁊. §. quotiẽs. ⁊ ſi fa. fur. fe. di. l. j. §. ceterũ. Si vo nõ iubẽte vel ratũ habẽte tunc noie familie tenetur. ⁊ hoc ſubijcit qõ ve ⁊c. vt. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. cum autẽ. ⁊. §. ſed ⁊ ſi cum. Accur.

o ¶ Nomine. quidam aliter.

p ¶ Vi. adde ablatiua vel cõpulſiua. vt. j. eo. vnde queritur. ⁊. j. eo. licitatio. §. quod illicite.

q ¶ Publicanorum. ſcz ademerit.

r ¶ Non erit. quandocũq; petente auctore infra annum. Accur.

s ¶ In duplum. in caſu agitur in quadruplũ contra publicanum. ſed illud eſt ex edicto de calũ. vt. ff. de calũ. l. antepe. §. ſi.

t ¶ Judicium. i. actio in factũ. ſic exponit. ff. nau. cau. ſta. item ait. §. i.

v ¶ Iniuria. i. culpa. ſic inſti. de iniur. in prin.

x ¶ Judicium. ſcz in factum.

y ¶ Si hi. id eſt ſerui.

z ¶ Pertinebit. i. qui ea commiſſe dicuntur.

a ¶ Non exhibebuntur. ſcz a publicanis.

b ¶ Sine nore. licet domino ignorante deliquerit. ⁊ eſt ratio. vt. j. c. l. cum ſi exhibuiſſent. Accur.

c ¶ Judicium. i. predictam actionem in factum.

d ¶ Publico. eo q; publicum eſtvt portus ⁊ ſalina. vt. j. de verb. ſigni. eum qui vectigal. ⁊. j. inter publica. §. ſi.

e ¶ Nomen habent. vnde matheus fuit binc dictus publicanus. alꝰ dr publicanus. i. publice peccans: vt in euangelio.

f ¶ Pendant. tanq̃ procuratores colligẽdo ꝓ fiſco. ⁊ quod ſubijcitur vel etiã tributa conſequãtur ſcz iure ſuo + ⁊ ad ſuũ cõmodum redeãt do fiſco certam mercedẽ pro boc. vel etiã dicquod ⁊ hic: vt procuratores. ⁊ tũc dic hic vel/ pro id eſt. ‡ ⁊ ſic ponit pro eodez. Et no. differentiam inter vectigal ⁊ tributum. Vectigal emẽs eſt quod preſtat ex rebus que vebuntur: ⁊ inde nomen aſſumpſit: ⁊ eſt octaua portio eius mercis que vebitur cuius nomine eſt preſtandũ. vt. C. de vecti. ⁊ cõ. l. vniuerſi. ⁊. l. er ꝓſtatione. ⁊. l. a legatis. Sed tributuꝫ ſiue annonaꝝ publica functio ſeu penſitatio preſtatur ratione ſoli a poſſidentibus. ⁊ dicit etiam cenſus. vt no. C. ſine cenſu/ vel relꝰ. l. ij. ⁊. ſi. ⁊. C. de ãno. ⁊ tribu. l. j. ⁊. ij. ⁊. C. de erac. tribu. l. in ſiſcalibus. quotiẽs eniꝫ lex tractat de tributis ponit de poſſeſſionibus et poſſidentib⁹ qui cogũtur ea preſtare. Item tributum preſtatur ratione ſoli ꝓpꝛij poſſidentis. Sed vectigal ratione publici ſoli in quo portantur vel venduntur ea que vebũtur. Accur.

g ¶ A fiſco. vel a ciuitate. vt. j. eo. ſed ⁊ hi. §. preterea.

Publicanus qs dr.

‡ Iſta placet bar.

‡ Diſplicet barto. Vectigal ⁊ tributũ differũt.

Quid.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Quod.ad est cur.
b Bene putamꝰ vt comprimeret eorum prauitatem. vt. ſ. eo. quãte. 7 arg. ſ. nau. cau. ſta. l. idem. ſ. i. 7 vt non videretur negligere. vt. ſ. de imur. item apud. ſ. hoc edictũ. 7 ad idem. ff. de pac. iuriſgen. ſ. dolo.
c In aliqua parte. i. in aliquo. Accur.
d Mutuus. ſcz q̃ vi bo. rap. 7 furti manifeſti: vt ſubiecit.
e Quippe id. id est hoc edictum de publicanis.
f In quadruplũ. id est nõ per omnia eque vt in ſti. vi bo. rap. in prin.
g Vi arreptus. vſq; ad ſententiam vi videt arbitratu ſm quoſdã. vt dicẽs. ſ. e. hoc edicto. Idẽ in actione qõ metꝰ cã. vt ff. qõ me. cau. ſi cum exceptione. ſ. ſatis. quod nõ eſt i furti. 7 vi. bo. rap. vt ſ. de fur. qui ea mente. et ſ. vi bo. rap. l. penul.
b Poſſe. vt 7. C. de fur. l. etiã. ſ. op. q̃ extraordinarium nõ deberet dari vbi locũ hz ordinarius: vt. ff. ó imno. l. in cauſe. ſ. illud qñ extraordi. eſt. 7 extra ius eſt hoc. hoc ſm ius cõe. Sz ſi prius cgit hoc iudicio nunquid poterit agi vi bo. rap. vel furti i id q̃ erceditꝰ Rñ. ſic. + vt iſtit. ſi qua. pau. fe. di. ſ. fi. 7. ff. de exerci. l. ſi cũ. ſ. pe. 7. ff. 7. ſ. de act. 7 obli. l. cui 7 vno delicto. 7. ſ. vi bo. rap. l. i. Ar. cõtra. ff. nau. cau. ſta. l. idez ait. ſ. fi. 7. ff. de qõ me. cau. ſi cũ exceptiõe. ff. eũ qui.

+ Repoſbat ſm Ludo. de ro.

Additio. Dicit Bar. q̃ hic vtraq; actio eſt de iure cõmuni: ibi altera eſt contra ius cõmune.

+ Adde q̃ ſub nole familie nre cõtinẽt agnati: non autẽ cognati: et i eniꝫ venitur naſciturus nõ ſolum nat. Bologni. Addo q̃ venit appell. familia p̃ teſtamẽtũ. Ledi turem. Ledi les ff. familie. ff 6 edul. edict. adde tu inc̃tum bolog. i hac apoſtil. vos luit dicẽ q̃ appellatione familie naſcituri cõtinẽtur q̃ ff ex: ſz oddi ne ſucceſſi. uo. vt no in l. ff. de fun. i ſtru. et in l. grege. de legã. cepo. l. ff. de ſer. vi. ca. ſ. Bo. de ana. c. ſ. to. de cẽſib. et pau. de. ca. obſi. xvij.

Cterum ſi cum vi bo. rap. agatur: non poterit agi furti. Et ſic ſi furtum manifeſtum: non poterit agi vi bo. rap. Et ſic ſi vi bo. rap. furtum manifeſtum: non poterit agi furti.

Actio er h̃ edicto mitior eſt q̃ vi bonorum rap. in duobus. h. o. ſ. Dau. de ca.

Dicit ergo aliqs ad quid a vtiq; hoc edictũ p̃poſitum eſt: quaſi pretor nõ alibi prouiderit furtis damnis vi raptis: ſed bene putauitb 7 ſpeciali3 aduerſus publicanos hoc edictũ. ꝓponere: quod quidem edictum in aliqua parte c mitius d eſt. quippe id e in dupluz datur cum vi bonoꝝ raptoꝝ in quadrupluz ſit: 7 furti manifeſti eque in quadruplũ f: et reſtitucndi facultas publicanovi g arreptũ datur: quod ſi feccrit omni onere exuitur 7 penali actione cr hac parte edicti liberatur.

Aurilium extraordinarium adiuuandi cauſa introductum nõ tollitur per ordinarium. h. o. Bar.

Unde q̃ritur ſi quis velit cum publicano non ex hoc edicto ſed ex gñali vi bonoꝝ raptoꝝ dãni iniurie vel furti agere an poſſit: 7 placet poſſeh id qz põpo. quoq; ſcribit: eſt enim abſurduz i melioꝛem eſſe publicanoꝝ cauſam ꝙ ceterorum k effectam opinari.

Nomẽ familie porrigitur ad ſeruos 7 liberos qui in eodem miniſterio habentur. hoc dicit Bar.

Familie nomen + hic non ad ſeruos publicanoꝝ tñ referre mus: verũctiã ad eos qui in numero familiarum ſunt publicani: ſiue igit liberi ſint ſiue ſerui alicui q publicanis in eo vectigal miniſtrãt / hoc edicto ꝓtinebũtur l.

Proinde 7 ſi ſeruus publicani rapuerit: non tñ in ca familia cõſtitutus q̃ publico vectigali miniſtrat hoc edictum ceſſabit m.

Si famulus delinquens a publicano non exhibeatur ſine noxe deditione tenetur. hoc dicit Bar.

Quod nouiſſime n ꝓtor ait: ſi hi o non exhibebuntur in domiſi nõ ſine noxe deditione iudicium p dabo: hoc ꝓprium eſt huius edicti: q̃ ſi nõ exhibebãtur ſerui com-

est ſpeciale als licet. vt 7. ff. de noxa. l. quotiens. ff. eos quorum.

t Cum ii exhibuiſſent. Conuenirent. ſi fuiſſent ignorantes.
v Eorum. ſcz publicanorum.
r Bonos ſeruos. Quenimt igit er ſuo q̃ſi maleficio. vt iſti. de ob. q ex q̃ſi ma. ſ. itẽ is ex cm⁹. 7. ſ. de eo. 7. ſ. itẽ exercitor. 7 eſt ſiſſr. ff. nau. cau. ſta. l. ſi. ff. hac autez actiõe. 7. ſ. furti aduer. nau. cau. ſta. l. i. nõ tñ di ſtiguas ff ſeruos publica m ab alienis i3 ibi inter eos faciat differentiam. Itẽ facit. ſ. eo. quãte. ff. ſ. 7. l. ſed 7 bi. ff. ſiue.

Quod ait. ſcilz pretor in edicto. circa ſi. accur.

Uectigales. publicanos.

a Domini non ſunt. vt ff. eo. l. i. ff. familie. Azo.
b Ante ó ſideret. vt certi hominiſ factũ arguat. vt 7. ff. nau. cau. l. lic. ff. poſſumus. 7 eſt ar. ff. de do. ff 7 ex dolo. ff. 7. l. i. ff ſee⁹ i actiõe qõ me. cã. vt. ff. qõ me. cau. ſi cũ exceꝑ. ff. in hac. ff eſt ff. 7 ratio vt ibi. Itez eſt ſeꝯ in actiõe vi bo. rap. vt. ſ. vi bo. rap. l. ij. ff. Actio. Uel dic q̃ ibi ꝓſtabat qs de familia deliquiſſet: h non. vt robiq; tñ puto ſa miliam exhibendam. vt poſſit dinoſci qs cõmiſerit delictũ vt hic ſubijcit. 7. ff. de noxa. l. ij. ff. ſigs.
c Agatur. ſcilicet er edicto de publicanis. Accꝯ
d Dicatur. f. ab actore.
e Abolitio. 7 als abolitio. 7 als abſolutio: et eſt idẽ ſenſus. 7 eſt idẽ. ſi ſa. fur. fe. di. l. i. 7. 8. ad leg. aquil. illõ. 7. ff. de noxa. q̃ ait pretor. ſecus in albo ꝓtoris. vt. ff. de iurꝯ. iudi. ſi familia. 7 dic plene vt ibi. Accur.

+ Albe. alle. iſtus ter. ad ff q̃ qui hz ſocũ hz dñm.

+ Concor. ter. in. c. 1 et ibi Panoz. extra de teſti. ſpol. 2 in c. in iſtis. ff. ſicut. de teſta. li. vi. 2 l cie. ſ. 9. pozzo. vbi car. de ſta mo.

Si publicanus. Caſꝰ. Si publicanus abſtulit aliqd alicui: 7 anteq̃ ꝓueniat de ceſſit: tenenꝫ eiꝰ hẽdes iꝑtũ ſũt facti locupletiores. De hocꝰ. Dicꝰ ſi ꝑſes mãdat aliqué ꝑ frumẽto emẽdo ferrariã: dimittere litterã ad publicanũ qui ſtat in portu lu ſolim ꝓtinẽte quãtitatez frumenti. p quo mittit: z q̃ iſto non accipiet pedagiũ publicanus. ſi aũt plus frumẽti ille duceret

q̃ cõtineat in littera/ p illo preſtabit. bene pedagiũ. Un obs. De q̃bus rebus debeat preſtari pedagiũ inſpicit cõſuetudo. Fran. accur.
f Qui vi. ablatiua vel compulſiua: vt dixi. ſ. eo. in prin. 7 idez dicas ſi familia eius ademit: cuz tuncteneatur ex quaſi maleficio. vt. ff. nau. cau. ſta. l. ſi. ff. ſi. 7 inſti. de obli. que ex ma. vel quaſi. ff. ſi.
g Factus eſt. ſcilicet beres vel lis a defuncto cõteſtata. vt. ſ. e. l. ſi. ff. pe. 7. C. er deli. de. l. i. 7. ff. de cal. l. in hereditate. 7 qõ me. cau. l. quod dixi mus. in ff. ſi. ff. de dolo. ſi plures in ff. Azo.
b De rebus. hoc ad ſecundam partem rubri. pertinet.
i Un vſus. ſcilicet ſuos.
k Reſcripſit. hoc quod ſequitur.
l Un vſus. ſcilicet ſuos.
m Suorum. repete in vſus.
n Sui. i. procuratorum predictorum.
o Emptorum. ſcilicet res aliquas: vt frumentum. Accur.
p Significẽt. ſcilz quantitatem rerum ꝓ quibus mittunt.
q Libello. i. epiſtola. ſic. C. de man. prin. l. j.

+ Iſta opt. gl. plꝰ bar.

Reſcripſit. hoc quod ſequitur. Et ſic ſi ꝓcurator meus ꝓ me mittit frumentum: et ego ꝓ iſto non accipiam pedagiũ publicanus. ſi aũt plus frumẽti ille duceret

Ueſcribit. Abſentez. qui teneatur ſine noxe deditione. et hoc

a ¶ Municipuȝ. al's munificum. ⁊ al's municipū: scȝ si non prestetur. vectigal. al's munificū. i. ex eo fiet muneris siue vectigalis p̄statio scȝ octaua portio. vt. C. e. ex p̄statione. ⁊ duas partes hȝ fisc⁹ ⁊ tertiā ciuitas vel municipiū. vt colligit. C. eo. l. fi. Et no. regulariter esse p̄stādū scȝ vectigal ꝓ qualibet re q̄ vehit de vna ciuitate i aliā cā commercij: nec ꝑ rescriptū nec ꝑ militiā qs excusat. vt. C. e. l. oīȝ. ⁊ l. ex p̄statōe. excipiunt ✠ tn̄ ille q̄ ferūtur adv̄sum p̄sidū scȝ iure eorū vel suoꝝ ꝓcuratoꝝ vt h. Idē si ad vsuȝ cuiusqȝ priuati. vt. C. e. vniuersi. in prin. ⁊ j. ꝺ v̄b. sig. l. in lege censoria. Ideȝ si ad vsuȝ suoꝝ. vt ar. s̄. de vsu ⁊ habi. l. ij. §. j. ⁊ l. plenū §. p̄ter. Ideȝ de his q̄ ferunt ad fiscū vel gr̄a exercēdi iur̄. vt. C. e. l. vniuersi. Idē in reb⁹ fiscalibus. vt. j. e. l. licitatio. §. fiscus. Iteȝ nauicularij excusantur. vt. C. eo. oīȝ in fi. Item legati hostiū ꝓ rebus quas de nobis ad suos licite portant. vt C. eo. a legatis. Item excusatur q prescripsit non soluere. vt. j. §. pr. ⁊ l. licitatio. §. carū. Item res parate exercitui excusantur. vt. j. e. l. licitatio. §. res exercitui. Accur.

Vectigal an de qualibet re prestandū sit.

✠ Ista glo. ē magistralis et singu. ꝺm Iud. ro. in h̄ ꝙ pōit casus i qb⁹ qs excusat a solutione vectigalis.

† Ista. l. est optimū ar. ꝓ dicto barto. in. l. si re⁹ parat⁹. s̄. ꝺ ꝑcu. vbi dicit ꝙ ad euitādum infamiā iur̄ vel facti vl' aliā penā qn̄ qs per sn̄iam ꝓ delicto esset cōsecutur⁹. cautela ē ꝙ ante ꝯdēnationem offerat rē statutā dicēdo se nō egisse sȝ male soluere id q̄ stare dubio euētui litis. refert ⁊ seq̄tur Math. mathe. fin. lxxxiiij. sci. nō practicā do. mei do. Iaso. may. in. l. iusiurādū. ⁊ ad pecunias i vl. ver. ⁊ ibi cōcor. ad nauseā. s̄. de iureiuran.

† ꝺm Bar. ista. l. est singu. ⁊ menti tenenda ad id quod in sūmario dr. tn̄ si bn̄ ⁊ recte pōderet nō ꝓbat id ad qꝺ eā pōderat Bar. ideo attēde ad ea q̄ h̄ dicūtur in nouis iterp̄ta. Bolog.

b ¶ Consuetudo. No. de consuetudine. vt. j. eo. licitatio. §. eaꝝ. ⁊ C. e. l. fi. sed fallit qn̄ princeps de nouo ex causa permittit solui minus q̄ ex ꝯsuetudie fit. sic. C. e. l. j. ⁊ l. ij. ⁊ est sic. s̄. ꝺ aqua plu. arcen. si prius. §. placuit.

Hoc edicto. ¶ Casus. Restituta re subrepta/ actio ex h̄ edicto cessat: etiā si iam erat mota lis sup hac actiōe. Scōo dicit in duplo qꝺ petitur per hanc actionem/ cōtinetur ipsa res. Fran. Acc.

c ¶ Hoc edicto. qꝺ habes. s̄. e. l. j. in prin. in eo qꝺ dicit si id restitutū.

d ¶ Duret. de stricto iure.

e ¶ Absoluendus est. de equitate. vnde no. ꝙ non committitur cū effectu mora per lit. contest. ⁊ est arg. contra. j. de verb. oblig. si insulam. ⁊ s̄. de noxa. si seruus communis. Item ꝙ dicit restituere paratus scilicet non per sentētiam iudicis et sic non est arbitraria hec actio. nā in arbitraria due ferunt sententie diffinitiue. vt. s̄. quod me. cau. si cū. §. satis. quidam tamen dicunt eam arbitrariam.

f ¶ Preterea. i. extra duplum.

g ¶ In duplo. vt. j. e. l. licitatio. §. qꝺ illicite. ⁊ C. de iure fis. l. facultas. ⁊ in hoc est minus q̄ in actione furti. Accur.

Si multi. ¶ Casus. Plures publicani acceperūt aliqd illicite nō tenet quilibet insoliduȝ cum effectu: sed quilibet prestabit partē ⁊ qꝺ vn⁹ nō poterit supplebit per alios. Fran. accur.

h ¶ Quid. i. aliquid. Accur.

i ¶ Dupli actio. al's duplicatio. ⁊ al's dupli actio. non ergo quilibet in duplū tenet hac actione scilicet soluere. verūtamen quilibet est isolidū obligat⁹. quod patet in casu quando alter non est soluendo qꝛ alter totum soluit. Alij dicūt ad partem tātuȝ esse obligatuȝ. vt arg. j. de iure fis. l. aufert. §. fi. Sed quicqd dicas est arg. contra ad leg. aquil. item mela. §. si plures. ⁊ C. de cōdi. fur. l. j. sed mitius agit ex hoc edito q̄ lis actionib⁹. scȝ. l. aquil. ⁊ furti. Argu. s̄. e. l. j. §. qꝺ quidem.

k ¶ Reos. i. inter eos qui soli ⁊ sine socio delinquunt et alios qui cum alijs delinquunt. q. d. refert solus an cum alio delin[illegible]as. ⁊ facit. s̄. de iur. om. iu. si familia. ⁊ j. qꝺ vi aut clam. semper. [illegible] in sepulchro. Sȝ videtur huic legi contra. j. de iure fis. l. aufert. [illegible] in eo quod ibi dicit de quadruplo/ hic de duplo. sed hic priuato: i[illegible] fisco fuit iniuste aliqd ablatū. ⁊ hoc secundo casu refert an in ques[illegible]is: ⁊ tunc in q̄druplum. an in querendis: ⁊ tūc in duplū tenetur ablatoꝛ. vt. C. de iure fis. l. facultas. ⁊ C. de acq. pos. l. fi. vel in. l. aufert. priuatus fecit fisco fraudē: sco fraudē: hic publican⁹. Accur.

l ¶ Constituerunt. quantum ex parte delinquentium: quia solus insolidum si cū alio quilibet pro parte sed ex parte damnuȝ passi semp solidum consequitur. Accur.

cūqȝ ad publicanum mittāt vt si quid amplius q̄ mandatum est transferret id municipum[a] sit.

☞ Consuetudo seruatur in vectigalib⁹ hoc dicit Bar.

¶ In omnibus vectigalibus fere consuetudo[b] spectari solet: idqȝ etiam principalibus constitutionibus cauetur.

☞ Si publicanus soluit ante sentētiaȝ liberatur a pena. hoc dicit Bar.

Gaius. Lex. v.

Hoc edicto[c] efficitur vt ante acceptū quidē iudiciū † restituta re actio euanescat: post acceptum vo iudiciū nihilominus pena duret[d]: sed tamen absoluendus est[e]: etiam qui post acceptum iudiciuȝ restituere paratus est.

☞ Quotiens lex vel statutum dicit aliquē puniri pena dupli tripli vel quadrupli in dubio in illo cōputatur semper simplum ⁊ sic non est in totum pena nisi expresse hoc dicatur. Bar.

¶ Querētib⁹ aūt nobis vtrū duplū totū pena sit: et preterea[f] rei sit persecutio an in duplo sit et rei persecutio vt pena simpli sit: magis placuit vt res in duplo[g] sit.

☞ Plures officiales ex eodeȝ edicto tenētur insolidū: sed exactio fit pro parte nisi aliter essent non soluendo. Bar.

Modestinus. Lex. vj.

Si mul'ti † publicani sint qui illicite quid[h] exegerint nō multiplicatur dupli actio[i] sȝ omnes partes prestabunt: et quod ab alio prestari non potest ab altero exigetur: sicuti diuus seuerus ⁊ antoninus rescripserunt. Nam iter criminis reos[k] ⁊ fraudis participes multum interesse constituerunt[l].

☞ Onus dandi vectigal incumbit possessori. hoc dicit Bar.

Papinianus. Lex. vij.

Imperatores Antoninus et seuerus rescripserunt in vectigalibus[m] ipa predia nō personas[n] conueniri: et ideo possessores etiam preteriti temporis vectigal soluere debere[o]: coqȝ exēplo actionem si ignorauerint habituros[p].

☞ Pupillus euadit penā cōmissi ipso iure si infra. xxx. dies soluat. Pau.

¶ Iidemqȝ rescripserunt pupillo remittere se penam commissi[q] si intra diem tricesimum vectigal intulisset[r].

☞ Pena fraudati vectigalis nō transmittitur ad heredem ante litem contestatam. hoc dicit Paulus.

Paulus. Lex. viij.

Fraudati[s] vectigalis crimē ad heredem eius qui fraudem cōtraxerit commissi ratione transmittitur[t].

☞ Si vnus ex dominis fraudat vectigal: portio tantuȝ sua confiscatur non socij ignorantis. hoc dicit Pau.

¶ Sed si vn⁹ ex plurib⁹ heredibus[v] rem cōem causa vectigalis[x]

Imperatores. ¶ Casus. Quando debetur tributum ratione prediorum ipsa predia sunt obligata non persone. hinc est ꝙ si prediū tributarium emisti/ pro quo multi anni erant elapsi ꝙ non erat solutū tributū a vēdēte. dicit ꝙ tu emptor debebis soluere tributa etiaȝ preteriti temporis. habebis tn̄ tuā actionem contra vēditorem tuuȝ si tu ignorans hoc emisti. Secūdo dicit ꝙ si pupillus habet p̄dium ex quo tributum debet fisco: licet nō soluerit tempore quo debet tributum et sic debet puniri: tamen remittitur sibi fauore minoris etatis si intra diem. xxx. post soluat. Fran. accur.

m ¶ In vectigalib⁹. id ē ꝓ vectigalibus. ⁊ improprie ponit. i. ꝓ tributis. vt no. s̄. e. l. j. §. j. Acc.

n ¶ Nō personas. scilicet tantuȝ. aut dicas ꝙ persona nō obligetur. ⁊ erit speciale ꝙ suppetit hypothe. sine personali obligatiōe. Vt. ⁊ est sic. j. ꝺ iure fis. l. deniqȝ.

o ¶ Debere. vt. C. sine cē. vl' reli. l. fi. ⁊ s̄. ꝺ pactis. l. inter debitoreȝ. ⁊ j. de cēsi. cū possessoꝛ. in prin. ⁊ §. fi. ⁊ l. forma. ⁊ C. de prescrip. xxx. an. ꝯperit. ⁊ s̄. ꝺ vsufru. hactenus. Sed contra. s̄. de leg. j. apud iulianuȝ. §. heres. So. ibi cogitur heres soluere p̄terita tributa a legatario et non a fisco. et eodeȝ modo respondeo ad aliam. s̄. de pactis. l. epistola. §. pactum. que est similiter ꝯtraria. Itē sunt hec v̄a nisi forte publica auctoritate vendantur predia propter tributa nō soluta. vt. C. ꝺ defun. reipub. l. ij. in fi. Accur.

p ¶ Habituros. scilȝ possessores contra auctores eoruȝ ꝺm qualitates contractus ⁊ fidei. vt. C. cōmunia vtriusqȝ iu. l. si fratres. ⁊ C. de euic. si fundū. ⁊ j. de act. emp. l. iulianus. in prin. Accur.

q ¶ Cōmissi. i. delicti ex eo ꝙ non soluit vectigal. vel dic commisi: scilȝ in fiscum. nam non soluto vectigali vel tributo committit res in fiscuȝ vt hic. Item si omisit professioneȝ nisi sit miles. vt. C. de vectig. ⁊ commis. l. omnibus. vel quia illicita transuehebat. vt. j. eo. l. coteȝ. §. dn̄s. Item quod dicit remittere dic ipso iure: sed videtur ꝙ per restitutionē. vt. s̄. de mino. si ex causa. §. pe. q̄ est cōtra. sed ibi in adulto h̄ in pupillo. vel dic vt ibi.

r ¶ Intulisset. al's intulisset scȝ pupillus. al's intulissent scilȝ tutores. et facit. ꝺ. l. omnibus. ⁊ j. l. proxi.

Fraudati. ¶ Casus. Duob⁹ modis pone casum vt in glo. Primo sic. Publican⁹ fraudauit censum exigendo plus q̄ debeat. si ante q̄ ꝯueniat decedat transmittit in heredes eius hec actio inquātū ex h̄ sunt locupletati. potes ⁊ alio modo ponere vt ⁊ in gl. ¶ Sȝ si vnus. Dic casum vt in glo. q̄ incipit. i. rem subripuit. Fran. accur.

s ¶ Fraudati. a publicano. vel scōo ab eo qui soluere debet.

t ¶ Transmittitur. cum nō: ⁊ al's transmittitur sine non. ⁊ ꝺm primaȝ dic non transmittitur nisi inq̄tū ad eū peruenit. vt. s̄. e. si publican⁹. in prin. ꝺm aliā transmittit scilȝ inquantū peruenit vt ibi dicit: ⁊ sic in publicano decedente. sed ⁊ potest intelligi sine non: ⁊ cū non: de eo qui debet soluere vectigal noīe alicuius rei ⁊ eaȝ supprimit vt non exigat vectigal. ⁊ ꝺm hoc semper dic ratione cōmissi. i. delicti. vel defert illicitas merces: ⁊ sic fit cōmissio i fiscū ipso iure. ⁊ tenet heres si rē illā possideat. vt. j. eo. cotem. §. illicitarū. ⁊ l. cōmissa. ⁊ C. e. l. ij. ⁊ ꝺm hoc ratione cōmissi expone. i. rei que cōmissa est in fiscum.

v ¶ Heredibus. ipsi⁹ publicani q fraudē fecit superiori casu. sed h̄ casu non fecit. vt. s̄. dixi. vel ipsi⁹ priuati q debuit p̄stare vectigal vt dixi.

x ¶ Causa vectigalis. i. rem surripuit heres. que erat communis causa vectigalis. id est qꝛ ex ea debebat p̄stari vectigal. surripuit dico vt sibi soli

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

soli baberet" 7 in boc differt a sequenti vbi surripuit solũ vectigal non soluẽdũ" 9 nõ solunt. vel dic surripuit rem cõmunẽ cũ heredibus causa vectigalis subuertendi 7 nõ pstandi: 7 ẽ expressim apparet. als⁹ presumeret cã sue partis feciſſe. vt.ſ. pro socio. l. rei cõmunis. 7. l. merito.

a ☞ Portiones. quas habent in re: sed socũ etiaz furti pũt cõuenire. vt.ſ. p soc. l. rei cõis. 7 facit. C. ō pe. l. sancimus. 7 ſ. de regu. iur. l. nõ debet alteri. Accur.

Licitatio. ¶ Cas⁹. Cũ ptãs vult locare trãſeã lusolim vel aliq̃s alud pedagiũ/ dz da re plus offerẽtis recipiat bonã securitatẽ: als⁹ non det ei. C Ad ꝯducẽdũ. Nemo cõpellit cõducere vectigal. 7 si q̃ spõte ꝯducere audũtur: dũ tñ solueritmercedẽ primi tpis. Itẽ obitores fisci ex alia ꝯlibet cã ñ ꝯducũt vectigalia nisi velint dare fideiussores idoneos p primis obitis. C Obligit ex. ſi publicanus exegit pro vectigalibus tenet in duplũ: computata re quã abstulit. si aũt p vis ablatiuã: tũc pot ꝯuenire act. vi bo. rap. 7 triplũ preter rẽ quã abstulit pumet ex ẽ ordine. C Item. Dere reb⁹ de q⁹ nõ ẽ ꝯtra pstari vectigal nõ pstabit. si aũt est ꝯtra: 7 nauice publicanus remisit nõ presumitur qui alia vice possit et debeat pstari. C Res. De reb⁹ que mittũt ad exercitũ nõ soluitur pedagiũ nec tributa pro bis fundis. C Fiscus. Fiscus non pstat vectigal. C Mercatores. Mercatores qui emunt de fundis fiscalibus: soluũt. Fran. accur.

b C Licitatio. als⁹ locatio 7 als⁹ licitatio.

c C Modum. cũ modus esset quadraginta ℔ qn quaginta influit.

surripuit portiones[a] ceteris non aufcruntur.

☞ In licitatione vectigalis nõ admittitur plus offerẽs nisi prestet fideiussores idoneos. b. d. ¶ Dau.

Pomponius. Lex.ix.

Licitatio[b] † vectigalium q̃ calore licitantis vltra modum[c] solite cõductiõis inflauit † ita dcmũ admittẽda est ſi fideiussores idoneos 7 cautiões is q licitatiõe viceꝛit offerre parat[d] fit[e].

☞ Licet nullo offerat aliquid tempore quo ponũtur redditus publici ad incantum nullus debet compelli offerre etiaz q̃ pro tempore preterito habuit. ¶ Dau.

C Ad cõducendum vectigal inuitus nemo compellitur[f]: 7 ideo impleto tẽpore[g] conductionis licitatores alloquendi[h] sunt. Licitatores[i] vectigaliũ ad itcrandaz conductionem anteq̃ superioꝛi[k] cõductioni satisfaciant admittẽdi nõ sunt. Debitores fisci: itẽq̃ reipublice vectigalia conducere prohibẽtur nec ex alia causa cozũ debita onerẽtur[l]: nisi forte tales fideciussores obtulerint qui debitis[m] coꝛ satisfacere parati sunt.

☞ Si duo vel tres emerũt gabellas portaruz: 7 postea diuidunt inter se emolumẽta q̃ talis habeat emolumentus talis portẽ 7 talis: non potest socius petere sibi cõmunicari illud plus. ¶ Dau.

C Socij vectigalium si separatim[n] ptes administrent: alter ab altero minus idoneo ꝛ se portionem[o] transferre iure desiderat.

☞ Qui ertoꝛsit illicite ciuiliter 7 criminaliter punitur. b. d. Bar.

C Quod illicite publice[p] vel priuatim[p] exactũ est[q] cum altero tã publice vel priuatim. Vel dic publice puta rapiendo.

p ¶ Priuatim. surripiendo.

q ¶ Exactũ est. p vim cõpulsiuã. a3o. vt differat a lege sequẽti. Accur.

r ¶ Tanto. 7 sic in duplum computata re. vt. ſ. eo. l. j. in ptin. 7. l. Bedicto. ℌ. fi. 7. ff. l. ptori. Accur.

† Nota q̃ fauoꝛ publice disciplinę suadet/ vt maleficia puniantur. ꝯcoꝛ. tex. in l. ita vulneratus. 7 ad le aql. in. ℌ. q̃ si dꝫ. ℣. cũ nec⁹ ipsunita. 7 c. concoꝛ. tex. l. cano. est. iniusta. 7 xxiij. q. iiij. text⁹. et ibi glo. l. c. ℌ. ordinatis. de cu. in p:ag. fac. in verbo ex tex. in ca. ex fame. extra de sen. excõ.

† als⁹ incipit: locatio.

† Not. dabit text. ad ff. q̃ pm⁹ locatio nõ ẽ liberat⁹ per superuenientẽ casũ fortuitũ sed⁹ offerendo ma iꝰ pcius. p q̃ alleg. ter. in. l. fabius⁹. C. de in dic adic. cui ad de socios. l. ca. nosti. de elec. 7 l. c. cũ aute. 7. c. pa storal. de tẽpa. meli⁹. in. c. laici. et ibi gl. e. ri. 8 q̃ vide fran. de cre. singul. xl. incitu scis. vbi tñ alti opinioni videt adherere.

d C Paratus sit. sic em̃ videt perseuerare. vt. ſ. de reg. iur. quicquid.

e C Compellitur. ab initio ex postfacto. sic quandoq⁹. vt. ſ. e. l. cotem. ℌ. fi. sed 7 illud videtur corrigi vt ibi dices.

f C Impleto tẽpore. q̃ est triẽniũ ad minus. vt. C. de vecti. 7 cõ. l. iiij.

g C Alloquendi. vt si velint iterum conducant.

h C Licitatores. als⁹ litigatores. 7 als⁹ licitatores. et als⁹ locatores. 7 expone. i. conductores. vt. ſ. de act. emp. l. veteres. 7 l. idem est. 7 sic omnes littere ad idem tendunt. Accur.

i C Superion. id est superioris temporis. 7 est ratio quia semel malus &c. 7 vt. ſ. de accu. ſi cui. ℌ. si tamẽ. 7 facit. C. de suscep. 7 archa. l. nemi nem. 7. j. l. ptori. in fi.

k C Onerent. 7 facit. ſ. pri. ℌ. 7. j. de fal. l. i. ℌ. tutores. 7 de mune. 7 bono. rescripto. ℌ. debitores. 7. C. ne tut. vel cura. vectigal conducat. l. j.

l C Debitis. primis.

m C Separatim. duo contraria videtur ponere. si enim socij erant non erat inter eos separatio administrationis. vel si erat mibi dominus q̃ libet alteri tenetur cõmunicare: 7 ita portiones transferunt. vt. ſ. p soc. actiõe. ℌ. nõnũq̃. ſ. ñ. si. socij q̃dã erãt: q̃ ob cõmune lucruz vno cõsilio vectigalia condurerũt. postea tñ eis placuit vt oiuideret inter se vectigalia 7 sibi quisq̃ lucraret 7 separatim administraret: ideoq̃ quasi finita societate neuter portionẽ eius q̃ queritur dare tenetur. 7 facit. C. ō di. tu. l. ij. ℌ. j. 7 m hoc si babes minus idonee non habeas. ſ. non iure. si autem babeas idonee tunc habeas. ſ. non iure 7c. Alij autez babent ideo. 7. ſ. sine non 7 tunc dices diuisisse administrationem non vt societas esset finita. 7 tunc est sic. C. de diu. tu. l. ij. in pin.

n C Portionem. lucri.

o C Publice. i. a publicano. qui publica auctoritate vtitur. 7 hoc dico

to[r] passis iniuriaz exoluitur. per vim[s] vo extoꝛtum cum pena tripli restituitur[t]. Amplius extra oꝛdinẽ plectuntur[v]: alterũ cũ vtilitas priuatoꝛũ alterũ[x] vigoꝛ[y] publice discipline postulat.

s C Per vim. ſ. ablatiuã nibilominus ex hoc edicto agi potest. vt. ℌ. e. l. j. ℌ. vnde queritur.

t C Restituitur. p actiõ. vi bo. rap. Vel dic restituitur sciliceꝛ i primo casu. l. qñ publican⁹. vel q̃ ꝺbet soluere tributa. hic quãdoq⁹ ex heredib⁹.

v C Plectuntur. scz in fiscum. vel corpoꝛaliter scz̃ pactionẽ vi bo. rap. acc.

x C Priuatoꝛũ. gbus est ablatũ. Vel dic priuatoꝛ scz̃ pena tripli.

y C Alterum. ſ. extraoꝛdinaria pena. Et no. publice dicit ne malefitia sint impunita. vt 7. ℌ. ad le. aquil. ita vulneratus.

z C Prestitit⁹ est. vel quia nõ debuit prestari. vl q̃ pscripta est nõ pstitit. vel dixit. ℌ. e. fi publicanus. ℌ. de reb⁹. est tñ ar. ℌ. C. ō pscrip. xxx. an. 9perit. accur. Additio. Dic ℌ bar. q̃ ibi loquit de pscriptione priuata: ℌ de publica. Vel dic q̃ ibi logt de tributo quod soluit. i recognitiõe vniuersitatis ꝺñj tñ nõ põt prescribi.

a C Consuetũ. als⁹ cõsuetum. 7 als⁹ constitutum.

b C Indulgẽtia. i. gratia

c C Alius. i. publican⁹. ſ. successoꝛ primi ꝺducẽtis. vel etiã ipse sinõ sit ptius sue conductionis finitũ. arg. C. de agrico. 7 censi. quẽadmodũ. Sed ar. ℌ. C. de vsur. aduersus. pena tñ cessat. ꝓpter idulgẽtiã. vt. ſ. eo. l. ñ. ℌ. si quis pfessus. acc. Additio. Dic fm Bar. q̃ prodest eiꝰ remissio quo ad boc vt non incidat in penã.

d C Exercere. pro tempore futuro. Accur.

e C Res exercitui. plene dixi. ſ. eo. si publicanus. ℌ. j.

f C Fiscus. facit quod dixi. ſ. eo. si publicanus. ℌ. j.

g C Consueuerunt. puta fructus prediorum fisci quos emunt.

h C Immunitatem. nam bene soluunt vectigal.

i C Ectigalia. ¶ Calus. Si aliqs pons vel portus principis erat pro quo non soluebatur pedagiuz siue vectigalia: 7 potestas ciuitatis alicuius: vel curatoꝛ reipu. vel fisci: vel aliqua curia decurionuz vel ꝺe nouo constituere. Dicit q̃ nõ potest. Vel si cõsueuit erat de ipsis mercibus solui vectigal: 7 vult reformare vt soluatur in pecunia: vel vult augere pedagiũ. nã vbi cõsueuit erat pstari pro equo trãseũte. vi. denarios/ nunc vult q̃ prestetur solidus: 7 sic addere. vel q̃ pstentur. iiij. denarij: 7 sic diminuere nõ potest sine licentia 7 consensu principis. Rondum solutus. ¶ Publicanus q̃ condurerat a fisco portum lusoli ni/ locauit eus alij pro certo redditu siue pensione soluenda certo tẽpore: ille conductoꝛ non soluit publicano pensionem tpe statuto. Dicit q̃ publicanus põt eum expellere de cõductis. vel si hoc nõ vult facere potest exigere vsuras temporis preteriti. Fran. accur.

j C Vectigalia. curatoꝛi reipub. vel fisci. vel cesaris.

k C Curie. decurionum. vel curialium: 7 facit. C. nouaevectigalia. p totum. Accur sius.

l C Constituere. scilz de nouo vt cũ esset aliqs pons vel portus principis pro quo non soluebãtur vectigal. nunc si aliquis de supradictis vel ꝺe constituere certum vectigal non poterit sine voluntate principis.

m C Precedentia. scz vectigalia. Accur.

n C Reformare. vt cũ prius accipiebat octauã de ipsius mercibus. nũc vult in pecunia vel econtra. 7 sic reformare. i. in aliam formaz ponere.

a Addere. vt cum soluebantur de equo ser. denarij: nunc vult q̄ soli dus. ⁊ quod subijcit vel diminuere dic econtra.
b Nondum solutis. scilicet publicano fm̄ primum casum. vel fm̄ secundum dic scilicet fisco.
c Pensionibus. ab illis quibus locauit publicanus. vel ab illis qui conduxerūt a fisco.
d Repellere. statim ex quo cessatum est in solutiõe. at in ecclesia spectatur biennium. vt in auc. de ali. ⁊ emphi. ⁊ fivero quis. vel forte hic idem quod in ecclesia. vt arg. C. de sacrosan. eccle. l. fi. et hoc siue sit conductor simpler siue ius habeat ⁊ re puta emphiteota. sec⁹ autez in eo qui a primato habet: quia tunc p trien nũ si habet ius in re: puta q̄ sit emphiteota. alis biennium expectatur. vt C. de iur. emphi. l. j. i fi. ⁊. ſ. loca. quero. ſ. iter. Additio Dic clarius fm̄ bar. hic q̄ aut loquimur in simplici ꝺuctore: aut i eo qui habet ius in re. Primo casu simpler cõductor qui nõ ꝺs ius in re potest statum expelli. Argu. l. idem. C. loca. Fallit si est conuctum vt non expellatur tunc expectatur biẽnium. vt. ꝺ. ſ. inter. Secundo casu quando loquer⁹ de eo q̄ habet ius in re tũc in emphiteota priuati triennium: in emphiteota ecclesie biennium expectetur. vt. l. j. C. de iur. emphi. ⁊ auct. qui res. C. de sacrosan. eccle.
e Permittitur. publicano. ⁊ sic fm̄ hoc publicanus locauit: sed potest ⁊ aliter in hoc. ſ. poni casus: scilꝫ q̄ publicanus qui cõduxit aliquid a fisco. non solum pensiones fisco. vnde fiscus poterit eum expellere. ſ fm̄ hoc secundum exponas permittit quod est hic inlitera scilicet fisco.
e Permittitur. publicano. Accur.

Qotem. Casus. Dicitur q̄ nullus debet ausus esse vendere cotem cum qua acuuntur cultelli: nec ferrum: nec frumentuꝫ: nec salem hostibus. q̄ vendit capite punitur. Agri. Agri publici i perpetuum locati non reuocãtur per pcuratores cesaris/ nisi auctoritate principis. ⁊ itellige sine iusta causa. Dñs nauis. Si dñs nauis aliquam rem illicitam imposuit in naui vt portetur: vel consensit conductori nauis q̄ imponat/ amittit nauem. si autem eo ignorãte magister nauis imposuit: vel conductor/ tunc ipse magister vel conductor capite puniuntur. nauis autem domino restituitur. Illicitaꝫ. Si autem aliquis portat illicitas merces/ merces cõfiscantur: ⁊ fiscus petet eas ab ipso portante vel eius berede. portans autẽ eas re emere potest per se vel per alium a fisco cui sic affecte fuerint. ⁊ hoc dicit. ſ. iste cum sequenti. Qui maximos. Si conductores vectigalium fuerũt multum lucrati ex illa conductione/ finito tempore conductores tenẽtur iterum conducere si non inueniantur alij qui velint tãtũ dare quãtum est prius datum. Franciscus accur.
f Subigendam. als subigendam: ⁊ als subijciendam. ⁊ sunt cotes lapides ad acuendum ferrum necessarij: q̄ quandoq; subijciuntur ferro: q̄nq; ferrum cotĩ subijcitur. bas non debet quis vẽdere hostibus sicut nec frumẽtũ vel similia. vt. C. q̄ res expor. l. j. ⁊. l. ij. ⁊ C. q̄ res vẽ. non pos. l. pe. ⁊. l. fi.
g In perpetuum. i. ꝺ diu soluatur vectigal ꝛc. ⁊ bi dicuntur vectigales. vt. ſ. ſi ager vecti. l. j.
h Acuratore. als ab auctore. als ab actore. als a curatore. ⁊ semp potitur pro procuratore cesaris.
i Non possunt. sine causa sed cum causa: vt propter aliquod tumultuosum possunt. vt. ſ. de offi. procur. cesa. l. fi. ⁊ facit. l. j. ſ. Ato.
k Vel vectores. i. qui vehuntur. ⁊ dic dominꝰ sciente. Accur.
l Ab magistro. id est ab eo cui totius nauis anchora est mãdata. vt. ſ. de exerci. l. j. ſ. j. Accur.

Tribus concurrentibus compellitur quis emere redditus fiscales si p̄ tempus preteritus emerat et maximos fructꝰ receperit: ⁊ pro futuro non reperitur emptor. hoc dicit Bar.

Qui maximos † fructus ex redemptione vectigaliũ conseqũtur: si postea tãtũ locari non possunt ipsi ꝙ pro illis pensionibus suscipere cõpelluntur.

Mali officiarij ⁊ praui homines sunt edictis principũ vel magistratuũ coercendi. Et contra non exhibẽtem familiaz q̄ in hoc edictum commisit dat iudiciũ sine nore deditiõe. deinde ponit qui sũt familiares ⁊ qui publicani. Pau.

Qlpianus. Lex. xij.
Uante audacie quanteq; temeritatis sint publicanoꝝ factiones nemo est q̄ nesciat: idcir co p̄ctor ad cõpescendã eoꝝ audaciã hoc edictuꝫ proposuit. Si familia publicanoꝝ furtum fecisse dicet. Iteꝫ si damnũ per iniuriam fecerit: et bi ad quos ea res pertinet: non exhibebunt in dominũ sine nore deditiõe in dicium dabo. † Familie autem appellatione hic seruilem familiam continet/ sicẽdum est: sed et si bona fide publicano alicn⁹ seruus seruit/ eque cõtinebitur forstassis: ⁊ si mala fi. plerũq; enim vagi serui ⁊ fugitiui i huiusmodi operis ctiã a scientibus habentur: ergo ⁊ si homo liber seruiat hoc edictum locum habet. Publicani aũt dicuntur qui publica vectigalia habent conducta.

Gaius. Lex. xiij.
Sed et bi qui vel salinas vel arenas : et cretifodinas inhumanũ vt bi/ sustinet tñ vt bic. vel ſ speciale ꝓpter fructus maximos quos perceperat. alias secus. vt m ſ. de. ꝛ. locatio. inuitos. ⁊ facit. p ſ. ſ. loca. fi vno. in prin. Ité videt semp inuitus detineri. vt. C. loca. si cũ hermes. sed ibi spõte remãsit in conductione.

Quante. Casus. Propter malicias et fraudes publicanoꝝ statuctum hoc edictum in quo est dictus q̄ tenetur publicanus in duplum pro damno dato a familia si nõ exhibeantur. et continentur appellatione familie serui et liberi qui stant cus publicano. tandem exponę qui sint publicani: et certe sine conducant aliqui publica vectigalia: siue salinas vel metalla a fisco vel a ciuitate publicani appellantur: et habet locum hoc edictum. postea dicit: bene dixi publicanum teneri nomine seruoꝝ. hoc est verũ etiam si eos vendiderit vel manumiserit. fecus si decesserint serui. Ultimo dicit q̄ hec actio est perpetua ⁊ hereditaria. hoc dicit bec. ex cum sequenti. Frãciscus accursius.
y Factiones. i. conspirationes in malum. Accur.
z Proposuit. fic. ſ. eo. l. j. ſ. dixerit. ⁊ sequẽtia verba ponuntur materialiter cum quibus facit. ſ. eo. l. j. ſ. pe. ⁊ fi.
a Non exhibebuntur. scꝫ serui qui fecerunt damnum.
b Deditione. speciale. vt. ſ. eo. nec licebit.
c Fortassis. temperamentũ philosophicũ est. sic. ſ. de arbi. si duo. nã idem in vtroq; est. vt arg. ſ. de noxa. non solum.
d Operis. scilꝫ ministerio.
e Publicani. facit. ſ. eo. ti. l. j. ſ. hic titulus.
f Sed t bi. Arenas: loca in quibus fodit ur arena. ⁊ sic exponę sequentia. Accursius.

m Gubernatore. q̄ par tem nauis gubernat pro rheta qui sedet i proza. i. in pria parte nauis nauta q̄ nauez gubernat. vt ſ. nau. cau. l. j. ſ. nauta.
n Mercib⁹. id est in fiscum que ad eus pertinebãt. vt. C. ꝺ nau. fe. l. ij. ⁊. ſ. loca. l. ex ꝺucto. ſ. penul. Accur.
o Restituitur. quia nõ potest dici ignorans deliquisse. vt. j. de act. ⁊ obl. l. ex maleficijs. ſ. si quis. ⁊ est simile huic. ſ. j. auc. de eccl. ti. ſ. si quis i sua. Sed arg. ztra. C. de fal. mo. l. j. ſ. dom⁹. Sed ibi speciale vt sola negligentia puniatur.
p Weredem. sic. j. e. cõmissa. ⁊ pone hic casum vt ibi no. Sed ꝺ. j. eo. l. fi. ſ. pe. Sol. vt ibi.
q Commisso. i. propter commissum.
r Dominus. quonda. nã qñ cõmissum est statuti definit esse ei⁹ q̄ crimen ꝛrarit. vt. j. e. l. ꝓmissa. et sic bene potest/ postea emere p se vel per alium vt ꝛ. ſ. man. l. si tibi mãdauero. ſ. is cuius. ⁊ sic nõ ob. ſ. de ꝺben. emp. sue rei. ⁊ ſ. man. l. si mãdauero. ſ. si bi quoꝝm. Ar. contra. C. de ser. fu. l. mancipia. in fi.
s Canes. ficuti priori.
t Non possunt. scilꝫ vectigalia. Accur.
v Ipsi. f. vt emant rem cõmissam in fiscum.
x Compellunt ur. contra. j. ꝺ iure fi. l. iuꝫ. ſ. ciuitatẽ. So. illa bene corrigit. vl bic de rigore illa de equitate quod in idem recidit. vel licet fit inhumanũ vt ibi/ sustinet tñ vt bic. vel ſ speciale ꝓpter fructus maximos quos perceperat. alias secus. vt m ſ. ſ. eo. licitatio. ſ. j. ⁊. C. loca. inuitos. ⁊ facit. p ſ. ſ. loca. fivno. in prin. Ité videt semp inuitus detineri. vt. C. loca. si cũ hermes. sed ibi spõte remãsit in conductione.
y Factiones. i. conspirationes in malum. Accur.
z Proposuit. fic. ſ. eo. l. j. ſ. dixerit. ⁊ sequẽtia verba ponuntur materialiter cum quibus facit. ſ. eo. l. j. ſ. pe. ⁊ fi.
a Non exhibebuntur. scꝫ serui qui fecerunt damnum.
b Deditione. speciale. vt. ſ. eo. nec licebit.
c Fortassis. temperamentũ philosophicũ est. sic. ſ. de arbi. si duo. nã idem in vtroq; est. vt arg. ſ. de noxa. non solum.
d Operis. scilꝫ ministerio.
e Publicani. facit. ſ. eo. ti. l. j. ſ. hic titulus.
f Sed t bi. Arenas: loca in quibus fodit ur arena. ⁊ sic exponę sequentia. Accursius.

† Doc. ſ cõtet z alex. in l. si merces. ſ. vis mastot. ſ. loca. reputant te xtum istum sing. ad ſ q̄ ꝺducens rẽ tenet recondurere ꝑpe magnus iuscrũ p eũ ba dirũ qñ alius non reperit qui velit eũ cõducere nisi ꝑ minori ꝓcio. Bologn.

† Adde an gabellarius restituendo/ nec p seruos suos vi vel fortem ablatas si ꝓnotãt fit punitꝰ? ⁊ dic q̄ nõ. q̄ ſ ꝑ ipsũ ter. põdera ndo istũ ꝺbũ ꝺbo: q̄ ꝛties lex imponit penã p ꝺbũ furuti tpis/ nisi addat aliq̄ istoꝝ ꝺboꝝ mor oino ipso fa e. ⁊ silius: tñ nõ iurrit pena ipso iure: vt no ra. Mathe. matheſi. sin gu. suo. cciſ. incip no. q ꝺbicunqs. et sing. cxv. in cipi not. q ꝺbi ler. La do. sing. ſ. j. ſ. ſ. ⁊ ſ. ij. ⁊ ſ. ſ. de cre. sing. vti. inci. no. q ꝺbũ ꝺcꝫ fely. in ca. rodulphuf. col. xvj. ⁊ fe. de relcri. de quo per pnos. ca. inc̃ bus. ndã. vti. ⁊ ibi no raui in apostill. l ſ. ꝺbũ furuti tpis. extra de pe. ⁊ ꝺhll. frã. in. c. j nu. vbi etiã addidi ad eũ l ſ. ꝺbũ ipso iure. de vi. ⁊ bo. cle. li. vi. et pro pũcipa.

Locum

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a Locum habet. vtile/non directum. vt. ſ. de verbo. ſignī. l. eus qui vectigal. 7 dixi. ff. eo. l. i. 7 eſt ſic. ff. ex qui. cau. ma. l. legatis. 7. l. ſed ſi per prętorem. §. fi. 7. C. de ſacroſan. eccle. l. fi.

b Vendidit. publicamus.

c Factioſam. i. malam. Accurſius.

d Liberari. ff. de nora. electio. §. fin. Sed contra. ff. eo. l. i. §. fina. Soo. vtibi. Accur.

e Banc actionem. infra cti. 7 hoc edicto q̃ dat contra publicanum.

f Perpetuam. ratione ſimplicis: ſed. p pena eſt annalis. vt. ff. eo. l. i. in pn.

g Succeſſoribꝫ. vnuer ſalibus: ſic hęc in beredē in quārū locupletior eſt. vt ff. e. ſi publican⁹. in pric.

b Dmiſſa. ¶ Sde caſu. p. l. ff. e. cotez in prin. 7. §. dñs. 7. §. illi citarū. vl pone i vectiga li ꝑdio. 7 b dicor vectigali nō ſoluto. vt. ff. e. l. vecti galia. §. fi. 7. C. ſ. admi. tu. ſi tutori fꝫ Jr. vl' etiã tertio vt loq̃r de ea ꝓmiſſione q̃ ió fit i fiſcũ q̃ ꝰ non ſtatur ectigali vti ꝺꝫ. immo ſup ꝓmitt⁹ occultat merces quarū eſt vectigal preſtãdus. 7 ſic ſtatim fit cõmiſſio in fiſcuꝫ octauę portiõis 7 ipſo iure ille amittit oñũ illius octauę 7 ipſo iure queriť fiſco. p quo eſt. C. de vecti. 7 cõ. l. i. Ad dicẽ bic in totũ cõmittaf res: q̃ omiſſafuit profeſſio. ibi vꝰ facta ꝓfſio/ ſꝫ omiſſa ſolutio: vt ibi dixim⁹.

Additio. ¶ Pro veritate huius glo. dic ſm Bar. poſt Dy. q̃ aut q̃s omittit ſcienter: 7 tũc glo. noſtra verũ dicit. aut ignoranter: 7 tũc aut deceptus a publicano 7 ſubuenit. vt. ſ. eo. l. ff. ſ. dixi quoq; fratres. ſed licet non a publicano decipitur: ſed errore ductus: 7 tunc non publicatur. vt dicta. l. ff. ſ. dixi.

i Ad beredem. i. ꝑta beredem eius qui deliquit.

k Tranſmittuntur. ſcz vt emant rem cõmiſſam in fiſcum.

l Statim. ipſo iure. ſic. ſ. de iure ff. l. i. ſ. an bona. 7. l. ſperator. 7 in aut. de incest. nup. §. i. 7. i.

m Vectigalis. id eſt mercis illicite vecte vel predij ex quo ſoluitur cẽſus. Vel id eſt ipſius octaue que eſt vectigal ſm quod diuerſis modis poſſit caſum.

n Acquiritur. fiſco 7 ordini cinitatis. vt dixi. ff. e. ſi publicanus. §. ſ.

o Perſecutio. quam habet fiſcus.

p Competit. vt 7. ff. e. l. cotem. §. illicitarū. 7 ſic competit vt in beredem tanꝯ in quẽlibet poſſeſſorem ſi res extat. alꝰ ſi nõ extat q̃ vendidit tenet vt beres: vt. ff. e. l. ſi publicanus. ſic. ff. ad exhib. de eo. §. fi. 7 ſic non obſtat. ff. eo. ſi publicanus. in prin. 7. l. fraudati.

Cſar. ¶ Caſus. Jmperator cęſar locauit certo ꝓcio titio ius cauandi cotes de tali inſula: 7 tale pactum apposuit q̃ nullus extrabat cotes de ista inſula a medio menſis martij vltra/ niſi iſte cõductor. accidit q̃ cornelius ante prędictum tempus extraerat de illa inſula nauim plenam de cotibus. tandem nauis avento percuſſa reuerſa eſt in illam inſulam: 7 poſt medium menſem martij extrarit eas nauem ita onuſtam de illa inſula. nũc queritur an videat boc fieri ꝟtra pactum: Dicitur q̃ non. 7 reddit rationem. Franciſcus accur.

q Crete. eſt nomen inſule. Accur.

r Cotorias. i. loca vnde cotes extrabuntur.

s Legem. i. pactum.

t Redemptorem. i. conductorem.

v Poſt idus martias. i. poſt. xv. diem menſis martij. Jo. et dicitur idus. i. diuiſio: q̃ ibi diuiditur menſis per medium: 7 ſequentes dies męſis denominantur a kalendis ſequentibus.

x Ex portu. i. ex illo loco vnde cotes colligebantur.

y Conſulebatur. i, interrogabatur.

nas: 7 metalla conducta habent publicanoꝝ loco ſunt. ¶ Preterea 7 ſi quis vectigal conductum a republica cuiuſdã municipij habet: hoc edictum locum habet[a].

¶ Dñs ſeruꝰ delinquentis non libera tur ab hoc edicto licet ſeruus alienauerit. ſecus ſi mortuus ſit ſiapparet dominus non fuiſſe in dolo. b. d.

¶ Diue aũt vẽdidit[b] ſeruũ ꝓpriũ vel manumiſit vel etiam fugit ſeruus: tenebit ſeruꝰ noĩe qui tam factioſam[c] familiaꝫ habuit. Quid tñ ſi ſuus deceſſerit: videndũ eſt an publicanus teneat q̃ſi facti ſui noĩe: ſed puto q̃ facultatez nõ bꝫ exhibẽdi nec dolus ei[d] imputabit: ſi inde exiſſet[d] non videri contra legez feciſſe. ꝓpterea q̃ iam in initio[e] cuecte[f] cotes videretur: cũ ex portu nauis ꝓfecta eſſet[g].

¶ Res que incidit in commiſſum venditur ab berede ꝓout a quolibet poſſeſſore. b. d. Bar.

Vlpianus. Lex. xiiij.

Ommiſſa[h] vectigaliuꝫ nomine etiã ad bẽdẽ[i] trãſmittunt[k]. nam q̃ cõmiſſus eſt ſtatum[l] deſinit ci⁹ eſſe q̃ crimẽ cõmiſit dominiũq; rei vectigalis[m] acquiritur[n] ea ꝑpter cõmiſſi ꝓſecutio[o]/ ſicut aduerſus quẽlibet poſſeſſorez ſic 7 aduerſus beredem competit[p].

¶ Jnſpicitur tempus quo quis poſſe derit non tempus quo quis repulſus per vim receſſit. b. d. Bar.

Alphenus. Lex. xv.

Clar cuꝫ inſule crete[q] coto rias[r] locaret: legem[s] ita dixerat ne qs ꝓter redẽptores[t] poſt idus martias[v] cotez ex inſula creta fodito neve eximito: neve auellito cuiuſdã nauis onuſta cotib⁹ ante idus martias ex portu[x] crete ꝓfecta a vẽto relata in portuꝫ crat. deinde iteruꝫ poſt idus martias ꝓfecta crat: ꝓſulebat[y] num cõtra legẽ poſt idus martias ex inſula creta cotes eſſe viderentur[z]. Rñ. tãcti portus q̃s qui in inſula eſſent oẽs ei⁹ inſule eſſe viderẽtur: tñ cũ[a] qui ante idus martias ꝓfectus ex portu eſſet 7 relatus[b] tẽpeſtate in inſulã[c] deductus cẽſet ſi inde exiſſet[d] non videri contra legez feciſſe. ꝓpterea q̃ iam in initio[e] cuecte[f] cotes videretur: cũ ex portu nauis ꝓfecta eſſet[g].

¶ Propter rationes reddẽdas debet ſeruus reuendi domino. b. d. B.

Martianus. Lex. xvj.

Interdum nec vendendus[h] eſt ci⁹ ſeruus qui in cõmiſſuꝫ ecciderit[i] ſed ꝓ eo eſtimatio a domino danda eſt[k]. diui enim ſeuerus et antoninus reſcripſerunt[l] cum is ſeruus qui actum oñi gceſſiſſe † dicerctur in cõmiſſum ecciderit venire nõ debuiſſet: ſed ꝓ eo viri boni arbitratu eſtimationem oportuiſſe dari[m].

¶ Propter penam inferẽdam ſeruus debet reddi domino inſta eſtimatione recepta. b. d. Bar.

s Viderentur. 7 ſic qui de portu exit poſt idus de inſula exire videt. ſic contra. l. id eſt pactum.

a Eum. repetit breuiter queſtionem.

b Relatus. i. reportatus.

c Jnſulam. i. portum.

d Si inde exiſſet. poſt idus martij. Accur.

e Jnitio. id eſt ante idus martij. M. ſic. ff. eo. excu. tu. l. tutor pertius. Et ar ff. eo alie. iud. l. ex hoc. ff. fina. 7. l. i. Jtez no. q̃ cauſus nautã excuſat. ſic. ff. l. ꝓpri. ff. ſi propter.

f Euecte. i. deportate.

g Profecta. ante idus martij. Accur.

Jnterdũ. ¶ Caſus. Si dñs habens ſeruum quez dur it ſecũ ꝓ eo nõ ſoluit pedagiũ/ cõfiſcatur h ſeruus. ſi tamẽ dñs vult dare eſtimationez eius fiſco 7 recuperare/ ſeruũ/ audiť in caſib⁹ vt ſi ille ſeruus fuerat caſtaldio oñi: vel iacuerat cũ vroze oñi/ 7 dñs vult eũ habere vt imponat ei penã. Scõo dicit. q̃ſi ſeruus cõfiſcatur vt q̃ non erat ſolutũ pedagium ꝓ eo/ nõ per hoc peculiuꝫ eius ꝓfiſcabiť. ¶ Quotiẽs. Mercator boñ. qui iuerat venetias ꝓ ſeruis emendis/ et emit: ret eos ducit boñ. cum eſt in portu Iuſolini/ debet ꝓfiteri publicano quot ſeruos ſecuꝫ ducit 7 ſoluere ꝓ bis pedagiuꝫ. 7 hec ſuntvera ſi iſti ſerui ſunt noui tij: ſecus ſi ve terani.

¶ Serui. Serui fugitiui trãſeũtes fines quos non debebãt tranſire nõ per hoc cõfiſcãtur. 7 red dit rationez. Scõo dicit ſi qs ignorans ſe debere ſoluere debita vel pedagia non ſoluit nibilominus ꝓfiſcanť res. Tertio dicit. cũ videret publican⁹ tranſeuntẽ debere ſoluere pedagiũ/ nihil ei dixit cũ nõ ſoluebat: ꝺꝫ nibilominꝰ res cõfiſcanť. ¶ Species. Nũc numerat quaſdã res ex ꝗbus ſtatť pedagiũ. ¶ Sippter. Si cũ nauis eſſet onuſta mercibus/ 7 timore tẽpeſtatis veniẽtis depoſuerũt res de naui in loco ꝓhibito nõ puniunť. Idem eſt ſiꝑa tempeſtas durit nauim in loco ꝓhibito. ¶ Diu⁹. Si minor. xxv. an. ducẽs ſeruos cauſa vſus ſui omiſit ꝓfeſſionez tributi ſoluendi ꝓ ipſis ſeruis ei parcetur ꝓpter etatez. ¶ Diui. ¶ Pone caſum vt in glo. que incipit Duobus modis 7c. ¶ Sed magnus. Si cõductor fundi ter quo prestabať vectigal: vel ſeruus domini fundi in ipſo fundo per furtum vel vim rem aliquam alicui acceperit ignoraťe domino/ oñi nõ tenetur. ¶ Si quis. Debet⁹ ſoluere vectigal profeſſus eſt ſe debere: remiſit ta men ei publican⁹. bene potuit. ¶ Pene. Si publicanus deliquerit ſa ciendo iniuriam vel rapinam/ 7 ſic teneťur in duplum/ nõ tranſit bec pena ad beredes/ niſi eſſet lis contestata cũ defuncto: ſi aũt aliqs iam ſoluerat publicano pedagium/ 7 iterum eidem ſoluit per errorez repetet per conditionem indebiti. Franciſcus accur.

b Tendendus. a fiſco. Accur.

i Ceciderit. i. qt ſunt in loco publico prohibito mancipia mozata. vt C. de ſer. expo. l. i. vel qt dominus emens ea ſuper octauam nõ expoſuit profeſſionem. vel nõ ſoluit octauam. vt. ſ. ea. l. §. quotiens. 7. §. ſeruꝰ. 7. C. de vec. 7 cõmi. l. omnibus.

k Banda eſt. a fiſco.

l Reſcripſerunt. per ſequentia. verba cum is 7c.

m Mari. ſcilꝫ fiſco. ratiõe ergo actus aliquid ſpecialiter dicitur quod alꝰ non dicer etur. vt 7. ff. de offi. preſi. l. fi. Jtez ex hoc tenetur liber factus quod non eſt alꝰ vt. C. de peti. here. l. fi. in fi. Jtez quod dicit ar bitrio boni viri dic. i. iudicis. vt. ſ. de verb. oblig. continuus. §. cũ ita ſtipulatus. Jtem not. hic q̃ aliud ꝓ alio ſoluitur. fic. ff. de leg. i. ſi domus. §. qui confitetur. 7. ſ. ꝓpri. §. regulariter contra. vt. ff. ſi certum peta. l. ij. §. j. Accur.

† Facit ad glo. in. l. ſi ver. rõẽ. et ibi Bald. 7 doct. C. vbi de rõct. agi. opi. 7 in. l. ſ. et ibi Nico. de neapo. i lec. Bar. de tut et tra. di ſtra. fa. melius qꝺ no. bar. ecpo. l ſuo tracta. cau. cau. xv. ꝺ ſi dicit ere cutiões ſnie crialis poſſe differri ſi cõdemnat⁹ geſſerit aliquãtus negocia cui non redꝺiderit rõnem. de q̃ plene p ro. fing. ccccxlj incipi. ſuſci pe cautelã.

Aliud ꝓ alio q̃ſq; ſoluitur.

g Improfessus.i.dominus non fecit professionem censualem.i.quã tum deberet profesno nomine vectigalis:7 tta cõmissa erat in fiscũ. vt.C.eo.l.omnibus.7.C.de dona.censualis.Accur.

b Dicatur.scilicet seruus iste.

c Procurator.fisci.Accursius.

d Causis.supradictis.

e Cõpert⁹.i.admuit⁹.

f Estimet.vt estimatio det fisco.vt 7.ff.pri.ffi.

g Tradatur.nã er hac causa morti eũ dare poterit vñs.vt.j.de vb.ob. q seruũ.7 de leg.i.qd ergo.§.si hẽs.7 de pig.ac. eleganter.§.fi.Item poterit eũ torquere vt veritatẽ eruat cũ p familiam res melit⁹ apertanſ q̃ domi.geruntur.vt.C.de dnor.7 re.l.cõſenſu.§.ſeruus.7 ſ admi.tu.lex q̃.7 de iur.deli.l.fi.§.licẽtia.

† Ad ſtud fac l.j.7 ibi Alex.ã.poſt bar.§.ſi fasmi.fur.fect. de cal.dũ di cit q̃ fures pe ſtantur nõ punit⁹ q̃ nihil hz.

b Non eſte.ſic.ſ. de cõtraben.emp.quoties. 7 de euic.l.uj.

i Non fuerit.i.non fuerit confeſſus quãtus pro ſeruis noiſeveccigalis de beat.ob hoc eñ cõmũtũ tur in fiscũ.vt.C.e.l.uj.

k Aſſualia.quibus vtẽretur ad prædia colenda ſec⁹ ſi ad ipius corp⁹ vtẽ dum:7 ſeruiẽdum.vtz.ſ. de v.ſigni.l.in lege.Et no.q̃ ſecus eſt in aliis rebus ad vſum deputatis ſuiveſagro:7 pro quibus nõ preſtatur vectigal.vt C.e.l.vniverſi.7.ff.l. ſi publicanus.§.j.

l Veterana.p quibus ne numis grauenẽ ſubiecti fepi⁹ ſtãdo vectigal p eiſdẽ ſepi⁹ emptis forte nolunt ſtari vectigal.

m Anno.imo aliter de veteranis q̃ myli mini ſterio ſit.vt.ff.ſ. de edil.edicto.precipiũt.7.l.ff.§.ff. q̃ eſt ff.ſed ibi dic vetera tor:quod eſt aliud q̃ vetera nus. Itez nõ videt eſe faciẽda dñialter ſeruos. vt inſti. de iu.per.§.fi.ff. hec dñia fit ſuper accidẽs ſicut ſi diceret alꝰ albus alius niger.ſz ſup ſubſtãtia nõ fit:quia nullus eſt plus ſeruꝰ q̃ alꝰ ex quo ſeruus eſt. Itez ff.j.e.§. duus. Sol.vt ibi. Acc.

n Seruꝰ.pone exẽplus vt.C.ſiſer.exportã.ve.l. j.7.y.7.§ fer. expor.ſi titius.7 cũ hac rõne con cor.ff.ad leg.aquil.ſi ſeruus ſer.§.j.7.ff. man.cũ ſeruus.7.j.ff acqui. poſſ. l.pomponius.Accur.

o Fines.infra quos tantum ſtare debebant.

p Dicat.fraudulẽter.7 ſic ſunt plana omnia.vel dicit ius ignorauit quo dicitur vectigalia fiſco ſoluenda.ſz videtur non nocere in damno.vt.ff.de inr.7 fac.ign.l.error.in fi.So.hic fuit ſupina.ſic.ff.de iſtitoria.l.ff.7 ſi pupillus.§.proſcribere.7 de iur.7 fac.ignio. regula.§. ſed facti.Vel dic boc ſpeciale propter rigorem iuris obſeruandũ.Vel verius hic eſt ius naturale vel q̃ſi in quo non permittitur errare. vt.C. de in ius voc.l.venia.7 pro boc facit inſti.vi bo.rap.§.ij.7.C.de preſcrip.xxx.an.ſicut.in fine.Arg.contra.ff.de decre.ab or.fac.l. fina.ſz potueſt loqui ibi de ignorantibus.ſed 7 hic propter ignorantiã mitiꝰ punitur.vt.ff.eo.§.diui quoq; fratres.7.j.ad leg.iul.de adul.ſi adulterium.§.ijdem imperatores.Accur.

Errare in iure naturali nõ lz.

Jidem aũt eadem epiſtola rescripſerunt. ſi quis improfeſſus[a] ſeruus fuerit:z probabitur in cõmiſſum eccidiſſe:z aut vxorẽ corrupiſſe domini dicat[b]: aut aliud grauiꝰ quid admiſiſſe vt cognoſcat procurator[c] 7 ſi in his cauſis[d] compertus[e] ſit eſtunctur[f] et ad pœnam domino tradatur[g].

Ad publicationem ſeruꝰ non ſequitur publicatio pecuꝰ.h.d.Bar.

Jidem diui ſeucrus 7 antoninus reſcripſerũt: mancipijs commiſſis res peculiares non † eſſe in eadem cauſa:niſi hoc quod p prio nomine in cauſam commiſſi incidẽrit.

Pro nouicijs mancipijs debet ſolui vectigal non pro veteranis.h.d.Bar.

Quotiẽs quis mãcipia inuecta pfeſſus non fuerit[i] ſiue vcnalia / ſiue vſualia[k] in pœna cõmiſſi eſt.ſi tamẽ nouitia mancipia fuerint nõ ctiã veterana. Sunt aũt veterana que anno continuo in vrbe ſeruicrunt.nouitia autẽ mãcipia intelligũtur q̃ anno[m] nondum ſeruierunt.

Seruꝰ fugitiuꝰ non incidunt in commiſſum.h.d.Bar.

Seruꝰ[n] qui in fuga ſunt i cõmiſſum non cadunt cum ſine voluntate domini fines[o] egreſſi ſunt. 7 hoc ita principalibus conſtitutionibus cauetur ſicut diuus q̃s pius ſcpiſſime reſcripſit. ne iquit in potestate ſeruorum ſit inuitis vel ignorantibus dominis in fugam ſe tradendo potestati domꝰ nozum ſe ſubtrahere.

Nota hic caſum in quo non licet forẽnſibus ignorare ſtatutꝰ conſuetudinis loci de gabellis ſoluendis.ſecus regulariter.h.d.Pau.de caſt.

Licet quis ſe ignorasſe dicat[p] nihilominus cum in pœnam vectigalis incidere diuꝰ adrianus conſtituit.

Licet aliquis forenſis vel alius intret portam cum ſalma videntibus gabellarijs et nihil ſibi dicentibus poſſunt ire poſt eum et capere ſalmam et auferre pœnam:nec ille poteſt dicere quare a me non petebas gabellam:quia libẽter ſoluiſſez. hoc dicit Pau.de caſt.

q Transgredientem.i.ꝓtra legem facientem.vel dic.1.transeuntez.

r Cuſtodiendũ.als conſtituendum.Accur.

s Volentem.i.cum qui vult facere profeſſionem cenſualẽ.qd̃ quãtũ 7 noſe cuius rei debeat preſtari vectigal de qua loquit.C.eo.l.iij.7 de dona.cenſualis.7 in auf.de man.ptin.§.coges.7.§.nõ pmittas. 7.ff. de cenſi.forma.7 facit.ff. de noua.doli.circa fi.

t Add vectigal.ſ.ſũt be 7 nõ habẽt quidam hic. §.ſed cum predictis conſtituatur. Itẽz caue tibi q̃ nõ tantum de his pe ſtantur cũ deferuntur:ſz ex oib⁹.vt.C.eo.vniuerſi.ſz gratia exẽpli de his dicit.ſic.j.de vi 7 vi arma.l.j.§.quod vulgo.

v Folium. frons gardo foli. Accur.

x Balbanie.vnguẽtum ad equos.

y Jndica.q̃ faciunt homines dormire. et nota quia de diuerſis mobilibus dicit.

z Expoſitũ.i loco.ꝓhibito. 7 facit.ff.e.l. ceſar.

a Etatẽ.xxv.an.vt.C. de his q ve.eta. ipe.l.ſi.

b Erraſſet.dicẽs ſe nolle preſtare vectigal. cum non deberet: cũ vſus ſui cã duceret. vt.j. de verſigni.l.in lege.7 diri.ff. e.§.quotiens.

c Jgnoſcendus.per integrum reſtitutionem cum geſtũ ſit cũ minore. vtz.ff.de mino.l. ait prætor.et.l.ſi cr cauſa.§.pe. vel ipſo iure in pupillo. vt.ff.e.l.iperatores.matori autem non ſuccurrit vt.ff.e.§.licet.7.§. diui quoq;.niſi eſſet miles.vt C.eo.l.oibus.Arg.contra.j.ꝓtori.§.Accur.

d Diui quoq;.duobus modis pôt intelligi.h.§. vel q̃ publican⁹ reddat in duplum.vel q̃ habeat duplũ. Primo ergo dicit cum quidam vellet ꝓfiteri ſeruos publicanus imut ei q̃ nõ teneretur. 7 poſtea ademit ꝓpter omiſſam pfeſſionẽ: reddet eñ ſeruꝰ in duplũ. vt ar.ff.eo.§.diui quoq; marcus.in fi.§.7.ff.e.l. licitatio.§.quod illicite. 7.j.ea.l.§.fi.et ſm B q̃ dicit per errorez a publicano inductus.et quod ſubijcit vt duplo 7c. habeat mercator duplũ vectigalis cõtempti publicanus ſeruos vel ſeruꝰ reſtituat.expõe.i.cũ duplo contempti vectigalis a contẽto contẽtis.nam publicanus cõtemplit habere prima facie. Sed quare nõ computatur res in duplo: Reſpõ.q̃ duas fraudes commiſit publicanus.primã innuendo.ſcõam admiendo eam rem: als eſſet ſecus.vt.ff.eo.hoc edicto.§.fi. Secundo pones caſum q̃ nõ fuit inductus ad omittendam profeſſionem a publicano:ſed ſuo errore.certe non excuſatur/niſi q̃ cum als tota res erat conſiſcanda nunc non confiſcabitur.ſed duplicabitur vectigal quod erat octaua rei:nũc ergo erit quarta rei.7 ſm hoc quod ſubijcit in duplo 7c. habeas vt duplo.i.duplicato vectigali contenti publicani ſeruum reſtituant. 7 nõ dicitur contenti a contẽto.ſimus ergo error non in totum/vt.ff.e.§.licet.ſed in aliquo excuſat vt hic.vel etiam ſi habeas ſeruo die ſeruo publicam.publi.dico contenti 7c.Accur.

† Adde l.pe.§.fi.vbi bar.ff.eo. bal.l.1 7 ia. §.j.§ nauican.ſtab.et alegã.in.l.ſi cũ dote.ſolmatri.

Reſtituant.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Restitu ant. s. debitor vectigalia predictus duplus. s. soluat. z dic fm tertium casum tali seruo qui ministrat ei in illo officio ad exigendus. vt ff. e. l. i. §. familie. Accur.

b Vel seruus. s. publicani non seruiēs ei in eo vectigali: alioquin teneretur publicanus in duplum si cum non exhiberet. vt. ff. e. l. j. §. penul.

c Predy. pro quo pendendum erat vectigal.

d Dominum. ignoratem. vt. ff. eo. cotē. §. do minus. in fi.

e Teneri. ex ff edicto. Accursius.

f Concedente. id est remittente. sic. C. de iura. calum. l. ij. in fi.

g Recitantur. z postea remittunt a publicano.

h Cessat. i. pena amissionis. aliud tamē exercere non prohibetur pro futuro tempore. vt. ff. e. licitatio. §. eorum. sed p preterito tēpore ipse publi. z eius fideiussores tenentur: vt subijcit. z ad hoc. C. de fun. pa. l. ij. li. vi. ff z forte ille cui est remissum tenetur in subsidium. vt argu. ff. de eo p quem fac. ert. l. fi.

i Ab heredib⁹. delinquentis publicani qui tenebantur in duplum. vt ff. e. licitatio. §. qō illicite. z sic etiaz loquitur. ff. eo. si publicanus. i prin. z l. fraudan. ptout c ibi nō: secus in re amissa in fiscum ob non solutū vectigal. vt. ff. e. l. cōmissa. z l. cotem. §. illicitarius.

k Denis. naz sic regularter est i omnibus vt nō teneant heredes nisi lite contesta. vel inquantum ad eos peruenit. vt C. er delic. de. l. ij. z. C. de fur. l. furti. z. l. de actio. z obligatl. omnes penales. z l. cōstitutionibus. Accursius.

l In vectigalib⁹. id est in illicita exactione vectigalium ob quaz tenetur publicanus in duplum. vt diri.

m Per errorem. facti vel iuris: secus si scies. vt. ff. e. de condi. inde. l. j. z. l. quod quis. z facit. ff. ea. l. §. diui quoqz fratres. Sed argu. contra. ff. eo. §. licet. Sz ibi fuit in non soluendo: bicin soluendo. Accur.

n Restituere. per conditionem indebiti. Accur.

o De donationibus. Ve vectigalibus non solutis cōcedente publicano vt assolet donando explicatum est: z ea occasiōe generaliter de donationibus subijcit. Vel dictum est de relictis: scz. ff. de lega. j. z sequentibus iter que est donatio causa mortis que comparatur legatis: z ideo de ea z alia que fit inter vivos videamus. Azo.

Donationes. Casus. Pluribus modis fieri possunt donationes z ponit exempla per totam legem: nam cum dono tibi rem hodie animo vt statim fiat tua: nec vnq̄ ad me reuertatur: hec est vera donatio: si autem dono vttunc fiat tua cuz aliquid erit factum non est proprie donatio sed sub condi. donatio est. si autem dono causa mortis non proprie est donatio: vel si dono si titius non erit consul infra quinquēnium res reuertatur ad me: nō est proprie donatio. Ultimo dicit. si donat sponsus sponse: siquidē pure: vera est donatio. nec reuocatur etiam si nō sequatur matrimonium. si vero hac mente donat vt si matrimonium non sequatur / reuocetur donatio condi. non secuta: nec est contrarium prioi. quia ibi pura: z eo animo. bic non eo animo. Fran. accur.

p Donationes. in genere dicit: sicut enim donantium voluntates diuerse sunt ita donationes inter se differunt.

q Reuerti. C. de reuo. dona. l. fi. contra. sed illud fit ex potestate. l. nō contrabentium. Item contra. ff. si cer. peta. si tibi. i fi. sed ibi de egrate.

Additio. Dic melius fm Bar. q̄ ibi fuit datio ob causam que est ipso pria donatio. vt. l. aquilius. j. eo. hec propria.

q Liberalitatē. i. animi volūtatē. ab auaricia z aljs vitijs liberam, vt j. eo. donari. z laus inest donanti. vt. j. de ver. sig. munus proprie. §. j. z hec proprie dicitur donatio vt subijcit. z simpler. vt. C. de dona. ante nup. l. fi. §. j. i fi. z. ff. ad. hereaf. si filia. §. si pater. Ité absoluta. vt. j. ti. j. senatus. §. j. z iter vnios. vt ifti. eo. §. alie. z oia ſ ꝫ ba ponūt q̄nqz notarij in ztractu talis donationis. q̄nqz tñ q̄ nō habet liberā ꝓcessionē dicit donatio / ſ ꝫ ꝓprie. vt. ff. ad. l. aqui. si ferus seruū. §. si oluiā. z. j. de reg. iu. l. cuius per errorez.

r Exerceat. scilicet donator. Accur.

s Secutuz. cuius ituitu donat. M. hoc est ad vtilitatez vel affectionē donātis. z da exēplū qñ expresse hoc dicit. vt. j. eo. hoc iure. §. fi. Ité in dote. vt. ff. j. ij iur. eo. §. nisi. Ité qñ tacite. vt i dona. ꝓpter nup. vt infti. e. §. est z aliud. Sed quid ✠ si nō ad effectum seu ꝓfectuū dantis: sed ad aliquam apposuit conditionē. vt si nauis ex asia venerit: ff. fm Azo. z Hugo. illā esse simplicē liberā: cū possit fieri dotatio pure z in die z sub cōditione. vt. C. eo. donatio.

t Fuerit. vt i exemplo. j. statim. i fi. huius ver. posito.

v Nō fuerit. vt si titius non erit consul infra quinquēnium reddes mihi.

r Mortis causa donatio. vt z. j. ti. j. l. senatus. §. j. est z aliud exemplus ff. de mortis. §. ij. respō. ité alijs. j. ea. l. §. fi. z ex his pactis tacitis vel expressis orit actio personalis. alis conditio. s. ob cām: z actio ex stipulatu. si stipulatio interc̄sat. vel ꝑcepti⁹ verbis. si solum pactum.

Lex. i.

Idem.

Lex. ij.

Filius potest voluntate patris donare: z pater delegando filium suum debitorem / vel extraneum qui sibi donare velit donare potest: et exceptio que obstat deleganti obstat ei cui facta est delegatio et causa lucrativa vel ex onerosa putativa. Bartolus.

Titulus. v.

Donatio propria est que fit ex liberalitate z irrevocabiliter: sed que fit sub conditione vel pure soluenda sub conditione donatio impropria appellatur. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. j.

Donationes ꝑ plures sunt: dat aliquis ca mēte vt statim velit accipientis fieri: nec vllo casu ad se reuerti: et propter nullam aliam causam facit ꝑ vt liberalitatem z munificētiam exerceat: hec proprie donatio appellatur.

Dat aliquis vt tunc demum accipientis fiat cum aliquid secutū fuerit. hec non proprie donatio appellatur: sed tota hec donatio sub conditione est. Item cuz ipse camente dat vt statim quidem fiat accipientis: si tamen aliquid factum fuerit: aut non fuerit (velluti si conualuerit) velit id ad se reuerti: hec non proprie dicitur donatio sed totum hoc donatio dicitur que sub conditione resoluitur: qualis est mortis causa donatio. Igitur cum dicimus inter sponsum et sponsam donationem valere: proprie appellatione vtimur: et factum demonstramus quod ab eo proficiscitur qui liberalitatis gratia aliquid dat vt cōfestim faciat accipientis: nec vnq̄ vllo facto ad se reuerti velit: cū vero dicimus si hac mente donat sponsus sponse: vt nuptijs non secutis species auferatur: posse repeti: non contrarium prioi dicimus: sed concedimus inter eas personas fieri donationem eam que sub conditione soluitur.

Filius potest voluntate patris donare: z pater delegando filium suum debitorem / vel extraneum qui sibi donare velit donare potest: et exceptio que obstat deleganti obstat ei cui facta est delegatio et causa lucrativa vel ex onerosa putativa. Bartolus.

Idem.

Lex. ij.

Mortis causa donatio est que fit ex libert

SI cum filiusfamilias. ¶ Casus. Si filiusfamilias promisit animo donanti titio. r. iussu patris. valet. pmissio peride ac si fideiussores dedisset. que verba exponevt in glo. si autē pater volens donare tuo: iubeat filiū suū. pmittere titio. r. et causa dona. dicit q tenet filius. si ipse debeat tm patri q̄ titio eo. pmisit: alis nō. q̄ō exponevt in glo.

¶ Cum vero. Volebaz titio dōare. r. z tu mihi r. mādato meo. pmisisti titio. p me. ōz q̄ donatio vtraqz est pfecta. f. mea z tua. ſ. si tu credēs te debere mihi. r. cuz non debeas: pmisisti ea p me titio cui donare volebā. ōz q̄ tu habes exceptionē ꝫ titiū petētem z etiam cōdictionem sine causa: vt ab ista. pmissione liberetur. Itē credo me tibi debere. r. cū nō debeā z. pmisi ea credā q̄d credebā creditorē tuū. p te cū nō cēt. habeo ex cep. si petant: z cōdictionez sine cā vt liberet me a. pmissiōe.

¶ Si pecuniā. Debāti mihi. r. eo pacto vt tunc hec pecūia fieret mea cū eius cōsul fieret. dicitur q̄ si eius efficiat consul q̄ficūqs. siue te viuo siue post: pecūia ꝑdicta mea fiet. sec⁹ aūt erit si cuz tu volēs dōare mihi. r. mihi ea per q̄ēdaz mādabas: z aliq̄ daret decessisti, nā reuocat donatio.

¶ Titio. r. dōa ui vt inde emeret sibi stichū: aliq̄ ei emat decessit stich⁹: an repetā pecuniā q̄rit. Certe si ſ cā ſi ne ꝺditio fuit finalis aliter nō datumis nisi emeret/tūc repetā. si autez z alis habebā volūtatē donādi: ſ citius dedi q̄ vt debas. q̄ volebat emere stichū. z hoc casu nō re petaz: q: fuit ipulsiua: ſ dicit bec. l. z seq. ſrā. ac.

a ¶ Si cuz filiusfamilias pecuniā. patris vel filij.

b ¶ Donatio. z tenef pa ter q̄ō iussu z etiam filius tenetur insolidum. ſz als. i. sine cōsensu patris donando non posset diminuere peculium. vt. ſ. eo. filius. Accur.

c ¶ Dedisset. cum donasset sine voluntate patris tenef. ſ. fideiussor: vel repete patris iussu. vel dic veriusipsum patrem. primo tamen casu q̄ō iussu: secundo et ſtipulatione conuentur pater. vt. C. quod cum eo. l. si mandator. z. ſ. de ver. obli. cum filius. circa prin. nam aliud est iubere z aliud fideiubere. vt. ſ. quod iussu. l. j. ſ. quid ergo. Accur.

d ¶ Debuit. naturaliter.

e ¶ Debitorem. ſ. suum.

f ¶ Promittere. nā tūc valet z videt pſ donare. secus si nil debuit patri vt hic innuit. z pōaſſ ex aduersariua supra posita si vero z. c. exſertion eū ỹo. nec ob. j. e. ſ edith⁹. ſ. pe. q. vbi tradidit: ſ. pmisit tm filio⁹. vel ibi filius donat: ſ pōaſſ donare voluit: q: sic nō potuit cū filio⁹ pri donare nō potuit. sed si potuisset tūc secus. vt. ſ. e. pr. ſ. Alij dicūt boc ētā casu valere. z q̄ō dicit interesse exponunt quo ad boc vt quis donet. z i exꝑsso casu pater in subaudito filius donet. p quibus est. ſ. e. in cditbus. ſ. pe.

g ¶ Perfecta est. nam bzeui manu tu videris mihi donasse. z ego titio vel longa manu. vt. ſ. de dona. inter vir um z vro. l. iij. ſ. fi. z de iu. doc. ſ. quotiens. z. ſ. fi cer. pe. singularia.

h ¶ Erisimabam. cum non debebam.

i ¶ Iussu tuo. z sic fuit delegatus a te ꝺnante donatario. ſ. creditori putatiuo. fecus si esset tuus creditor. ſ. de noua. ſi quis delegauerit. z. l. ſi nō debitorem. z. l. doli. z. l. ſi titius. z de excep. doli. l. pure. ſ. si eum. z. l. iulia. z. ſ. de condi. can. da. si donaturus. ſ. j. z. l. qui se. z de iure dotiū. cum in fundo. ſ. fi. z. ſ. de re iudi. l. nesennius. in prin. arg. C. de iure de lībe. l. fi. ſ. fed si legatarij. in fi. ſ.

l ¶ Incerti. i. condictio sine causa q̄ ōz incerti: q: ad incertū cōpetit. ſ. ad

l. pe. z. ſ. de verbo. obli. l. vbi autē. ſ. qui id. z de re indi. si quis ab alio. in fi. z facit. ſ. l. priori. z. C. de condi. indebi. l. cum z soluta. Accur.

l ¶ Putabas. cum non effet. Aſzo.

m ¶ Erisimabam. cum vere non debebam.

n ¶ Incerti. i. sine causa. vt. ſ. priori. ſ. z cōcordantie ibi posite. z bic post sunt pom. Accur.

¶ Si pecuniam mihi titius dederit absqz vlla stipulatione[o]: ea tamen conditione[p] vt tunc demuz mea fieret cum sibi factus consul esset: siue viuente eo: siue moztuo[q] eius consulatū adeꝑtus fuerit/mea fiet[r].

¶ Mandatum de soluēdo er causa donationis morte mandantis finitur. hoc dicit Bartolus.

¶ Sed si quis donaturus mihi pecuniaz dederit[s] alicui vt ad me perferret[t]: z ante moztuus donator erat[u] q̄ ad me perferat: nō fieri pecuniam dominū[x] mei cōstat[y].

¶ Defectus causę finalis parat donationi conditionem ob causam. fecus in defectu causę impulsiue. h. d. Bar.

¶ Titio. r. donaui ea conditione vt inde sticbum sibi emeret: quero cum homo anteq̄ emeretur moztuus sit an aliqua actione. r. recipiam: Rñd. facti[y] magis q̄ iuris questio est. nam si titio. r. in hoc dedi vt sticbum emeret aliter nō donaturus moztuo sticbo condictione[a] repetā. si vero alis quoqz donaturus titio. r. quia interim sticbum emere proposuerit dixerim in hoc ei dare vt sticbum emeret cum[b] magis donationis q̄ condictio dande pecunie estimari debebit: z moztuo sticbo pecunia apud titium remanebit.

¶ Ipianus. Ler. iij.

ET gñaliter[c] hoc in his dōationibus diffiniēdū est: mul tū itereſſe cā donādi fuerit an cōditio[d] si causa[e] fuit cessare repetitionem ſ ꝺditio repetitioni locū fore.

o ¶ Ella stipulatiōe. redꝺndi.

p ¶ Conditiōe. expressa.

q ¶ Moztuo. scilicet donatore. Accurr.

r ¶ Mea fiet. potest ergo dominium sub ꝺditōe trāsferri sic et possessio: vt hic. z. ſ. de acq. pos. l. qui abſentis. ſ. fi gs. licet sit argu. ff. j. de sol. si sub ꝺditōe. ſz dic vt ibi. facit ad hoc rñsus. j. rē ra. habe. l. pe. z. ſ. de manu. vi. l. si pſ. i. rñ. Sz ar. ff. si cer. pet. l. et⁹ q. ſ. q̄s vo. Sz vſ nō fieri mea nisi heres de nouo velit. vt. ff. o iu. do. l. si ego. ſ. si res. cū ſpāle sit i dote. vt ibi ōi. Sed sol. vt ibi.

s ¶ Pecuniam dederit. simplici ꝑuratori. fec⁹ si i eū trāſtulisset ꝓtiū. vt l. ff. iio. vt. ſ. eo. ſ. h iure. ſ. si qs dederit. Itē z donatori fuerit ꝑcuratori. fec⁹ si dōatarij: vel etiā si donatoris ſz donatarij⁹ habuit ratū aī mortē dōatoris. vt. ff. o do. iter vir. z vro. ff. iteri. ſ. idē marcellus. r. ſ. si vro. r. z. l. si ſpōſus. in pri. r. ff. o ne go. ge. l. si ego. Additio. Dic fm Bart. q̄ q̄ñq; datio z dōatio ē simpler z tūc suffic ꝺditionē exiſtere post mortē donatoris: vt ff. q̄ñq; nō ē dōatio simpler: ſz dōatio ē cāz: z tūc loquit. l. si ego. ff. si res. ff. o iu. do. cū ei. tūc sit ſct⁹ inoīat⁹ sicut pnia reuocat ita morte fallit fauo⁹ dot⁹: vt hpz.

t ¶ Perferret. scilicet nūcius ille.

v ¶ Erit. ſz donator. ¶ Suis mihi dictam pecuniam postea tradat.

x ¶ Dominū. ¶ suis mihi dictam pecuniam postea tradat.

y ¶ Cōstat. hoc etiā casu loquit. ff. si cer. pe. l. et⁹. ſ. q̄s vo. z est nō q: ius dāi nō habuit. ꝓcurator cū mādatū morte finitū est: vt h. z. ff. de leg. j. cū pater. ſ. mcuio. Sed ff. C. de dona. illā solue plene vt diri. C. de acti. z obl. ſiqdē. Si aūt nō esset reuocatū mādatū vt q̄ viueret donator qui accepit tenef dōatario actiōe. neg. gest. vt. ff. de neg. ge. l. si pupilli. ff. j. Itē furti. vt. C. de fur. si is. Itē vſ nō finiri morte. vt. j. de acq. pos. fundi. circa fi. Sol. refert an mandatū cōſtat circa id q̄ mandatori necesse hz facere + z nō finitur morte: vt ibi. alis sic: vt hic. z. ff. si cer. pet. l. eius ſ. quas vero. z de do. inter vi. z vro. sed uterim. ſ. idem marcellus. vel in. l. fundi. fuit interpositus. ab vtraqz parte: bic a mandante tm.

z ¶ Facti. i. voluntatis. Bd.

a ¶ Condictione. ob causam. ff. de ꝺdi. ob cau. l. fi. r. l. si donatur⁹. ij. rñ. z de iure do. si ego. in prin. r. C. de cōdi. ob cau. l. cum ancillam. r. l. ꝺdam. z de iure do. si mulier. r. j. de manu. testa. libertas. ſ. ij.

b ¶ Cum magis. + id est modus liberalitatis. z sic fuit unpulsiua nō finalis cā. als haberet locū repetitio sicut z pro ꝺdi. ob cām. vt. C. de con di. ob cau. si repetēdi. r. ff. de ꝺdi. ob cau. l. dedi. ſ. si gs q̄ſi statuliber. z j. ti. j. l. vbi. r. ff. de ꝺdi. inde. l. damus. r. l. in summa. ff. j. r. ff. ij. In dubio aūt ꝑsumā. nō finalē. ar. ff. de dona. iter vi. z vro. ff si mons. ff. fi. r. ff. de ꝺdi. r demō. si titio. j. rñ. r. ff. sed cū ante nuptias. circa fi. l. vbi ōz q̄ purū legatū est. vt. C. de inre do. l. fi mulier. Sed argu. ff. C. de dona. l. pe. ff. fi. ibi nulla eis licentia danda. sed illud est ſpeciale. vel ibi exꝑssim fuit in dona. vt non in aliam causam misi in illam erogaret.

c ¶ Tgñaliter. ¶ unge cū supiori. z potes ꝺ dicere q̄ ibi l. ff. si. ditri.

d ¶ Conditio. ſz finalis. z ita causa fuit finalis.

e ¶ Causa. ſz impulsiua.

+ Concor. tēz. l. c. gratū. z in. c. ff. extra de off. dele. r. ſi de. ff. et ibi card. in. iij. op po. de pcu. z ibi glo. z l. dilecti. de of. dele. r. c. fi. de fo. cō. ¶ Isāc glo. dicit no. ff. eo. Boer. ff. in addi. ad Bar. in reg. nō decet. in addi. ff. esse ad ff singu. q̄ l dubio ff fumit cā cē impulsiua z nō finalē.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶Iam per interpositam personam. ex vtraq; parte. vt p nūciū. z ita inter absentes. vt z. C. e. nec ambigi. z. l. si aliquid. Accur.

b ¶Consummari. i. perfici: siue fieri.

c ¶Affectionis. Amicos. dic qs sit amic⁹. ſ. de ver. sig. l. late. §. amicos. z quod dicit meritentes idem si non mereantur. vl etiā si sint meogniti. vt. C. e. l. in ecclesiarum.

d ¶Necessarios. i. cōsanguineos. sic. ſ. de iustit. z iur. l. fin. z ad boc. ſ. de tute. z ra. dis. sed nōnullos. Accur.

e ¶Meretrices. Idē dono dato valet ad exceptionē nō ad actionē: ✣vt ſ. z. ſ. de ædi. ob tur. cau. l. idē. §. sed qō meretrici. z de cōdi. ob tur. cau. l. cū te. z. l. mercalē. Itē cōcubine pōt donari. vt. ſ. e. donatiōes. in pūc. nisi a milite qui talibus donare nō pōt. vt. C. de dōa. liter vi. z vro. l. ij. Itē dicit hic donatiōes affectionis cā nō esse pbibitas. fallit i minore. vt. ſ. mandati. l. si vero nō re muneranti. §. si adolescens. Item fallit bec lex propter matrimonium. vt. ſ. de dona. inter virū z vxo. l. hec oratio.

*Illā glo. cētur repte bētūr doc. in. l. iij. C. de condic. ob tur. cau.

Q Ui sacrū. ¶Casus. Titius permisit mibi ex causa dona. eximere sacrū ex fundo suo. dicitur q statim cuz eximi: Iz nōdū portauerim factus est me⁹. idē si alio eximit pro me vt mercenarius me⁹. Scōo dicit. iure emptionis siue conductionis eximere debebas sacra ex fundo meo antēq̄ eximas penitus. dicit q possum. si aūt iā eximeras. z sic factus est tuus: non possum amodo penitere: z ea q dixi i sacro: idem intelligas i arbore. Fran. accur.

f ¶Donationis causa. vt alio titulo. M.

g ¶Exceptus est. hoc ipo mibi possessus. Jr.

h ¶Prohibēdo. scilicet is qui permisit.

i ¶Tebere. id est exportare. Accur.

k ¶Mibi eximit. vt per inde sit ac si ego eximissem. Ajo. vtroq; ergo casu meus fact⁹ est: vt hic. z. ſ. proxi. ibi: si postea etc. z. ſ. de præscrip. ver. l. promissis. §. qō si post.

l ¶Al me. mutat personam. Accur.

m ¶Condurerat. ſ. prædium. vt tū suus esset lapis: si aūt lapidē locatus intelligeres non fieret dominus conductoris. vt. ſ. loc. l. non solet. vel dic locatum opus fodiendum: hoc acto vt lapis esset suus.

n ¶Durat. z hoc casu teneor de dolo. vt. ſ. de dolo. si cum. que signatur cōtra in eo qō ibi de dolo: hic in rem datur. sed certe hoc casu nō datur in rem z plene dic vt ibi. Itē contra. ſ. de publicia. si quis. Sol. vt ibi.

o ¶Postea. i. post exemptionem. Accur.

p ¶Voluntate. z etiam iniuriarum tenetur qui non patitur exportari. vt. ſ. de act. emp. l. qui pendentem. Accur.

q ¶Cesa. si sic fuit facta promissio. Accur.

H Iliusfamilias. ¶Casus. Filiusfamilias non potest donare etiam si liberam peculij administra. habeat: nisi iusta ratione mot⁹ donet. vt matri vel similibus coniunctis personis. Secundo dicit. pone filiofamil. concessit pater liberam peculij admmistra. z promisit expresse vt possit donare. dicitur q poterit donare. idz si tacite permittat q̄ eis coip⁹si pater est senator z concedit filio administra. peculij. Tertio dicit sicut regulariter filiusfamil. nō potest donare simpliciter: ita nec causa mortis nisi consentiente patre. Quarto/si pater concedit filio vt donet: intelligitur de simplici dona. non de ea que fit causa mortis. Quinto dicit q hoc habet locum in pagani bonis. ac illi filiofami. qui habēt peculium castrense vel quasi bene possunt donare simpliciter z cā mortis cum z possint de bis testari. Fran. accur.

r ¶Vt pdat. vt. ſ. ō pac. l. contra turis. §. si filio. z ad macedo. si filiusfamilias. z q̄ res pig. ob. pof. l. §. i. z q. mo. pig. vel bypo. solu. l. sicut. §. an pacisci. z. ſ. ō bis que in frau. cre. si pater. vt ar. ſ. de fur. si q̄s vxori. §. si seruus meus. et quod vi aut clam. l. iij. §. plane. z ſ. de pecul. l. qui peculij. z de procur. l. procurator cui generaliter.

s ¶Iusta ratiōe. vt matri vel similibus coniunctis personis donare potest. vt. ſ. ō tu. z ra. dis. l. §. sed nonnullos. z ſ. de admini. tuto. l. cū plures. §. in primis.

t ¶Ō magis. ſ. q̄ Sriū.

v ¶Donare quoq;. non solū administrare. vt intelligas de dona. inter vi. uos. vt. ſ. e. l. §. pe. Accurs.

x ¶Nōnūq̄. i. aliquādo.

y ¶Ex persona. nō solus ex permissione.

z ¶Hoc colligi. vt possit donare.

a ¶Senatoris. cui concessa est peculij administratio libera. M.

b ¶Hoc quoq;. vt possit dōare etc. z ad boc. ſ. de iudi. si lōgius. circa fi. z de iudi. sed z si suscepit. §. pe. z de lega. j. si seruo plurium. §. fi. arg. cōtra ſ. ad macedo. l. i. §. fin.

Additio. Dic fm dy. q ibi est odio generatoriū.

c ¶Administratione. q. d. nō video contrariū.

d ¶Prohibeturi. iter vi uos. Accur.

e ¶Prohibebit. q simpliciter pbibit⁹ de quoli bet videtur pbibit⁹. vt j. de verb. signi. l. alienatum. §. donationis.

f ¶Voluntate. expressa. Accursius.

g ¶Possit. vt z. ſ. ti. ſ. l. tā is. §. filiusfamilias. ſ legare nō. q: is demuz legat q testāt. vt. ſ. de leg. j. l. iij. ſ nō testāt etiā pfe volēte. filiusfamilias ergo nō legat. vt insti. qui. nō est pmis. face. testa. i pin. z. d. l. tā is. §. j.

b ¶Voluntas. patris.

i ¶Donatio. causa mortis.

k ¶Si cui. ſ ſ filiofamilias.

l ¶Donare. sic. ſ. ti. ſ. l. scia. in fi. Sed contra. ſ. de ver. sig. alienatuz. §. donationis. vbi continetur vtraq; donatio sub cōditione. Sol. bic ab boie: ibi a lege simpliciter verbū donationis pferē cū qua lege benigne procedit ur. vt. ſ. de arbi. l. celsus. Alij dicunt ibi loquit de illis q habēt castrense vel quasi peculium. bic de aliis quod nibil est. Accur.

m ¶In paganis. filiusfamilias.

n ¶Cū testamēti factionē. i. qz accipe in passiua z actiua significatiōe. vt insti. qui. nō est pmis. fa. test. in pin. z. j. ti. j. l. marcellus. z. C. de iof. test. l. fi. z. l. testīū militis. z. ſ. de dona. inter vi. z vro. cū ſ status. §. si milites. Sed quid in aduentitio peculio: dixit. ¶D. q possit donari cū patri nō pareſ iudicij in peculio quo ad vſūfructū. sed lex expſse dicit q nō potest nisi pater permittat. vt. C. de bo. q̄ lib. l. fi. §. filij autez familias.

Q Ue statuliberi. ¶Casus. Si seruꝰ iussus ē esse liber si det. r. ista r. si dat non tū dōare simpliciter. sed dare ob cām. Fran. accur.

o ¶Que statuliberi. Quidā habent q statuliberi imposita etc. Alij que

† Isse ter. nō est altibi fm Bal. ad ꝑ vbi expſse cōceditur aliqut dona re nō vents donatio cā mortis: nisi notabl⁹ et in specie expri matur.

liberis statuliberi ꝛc.ꝛ tunc dic liberis testatoris. idē si alijs sint iussi ali quid dare causa implende conditionis.

a ¶ Non donantur. propriē. sed ob causam: ꝛ hoc subijcit res: id est liberi tão ꝛc.ꝛ sic est ob causam datio. vt.ff.e.l.i.§.j.ꝛ.j.ff.l.mortis causa capitur. §. fine.

Si cedo tibi gratis habitat. dom? mee: tibi videor donare mercedes? sic donatio valet etiam sine tradi. rei. sic ꝛ alis cū pacisceor alio donādi ne petam a debitore meo vsq; ad ānū. ¶ Ex rebus. ¶pone casum vt in gl. accur. ¶ Quod filiusfamilias. Filiusfamilias ususu patris donat. pater vī donare. ꝛ tenet donatio pinde ac si mea volūtate rem meam tuo nōie dones. ¶ Donari. Res sacra nō pōt dōari qz nō fit. ī. non pōt fieri eius cui donat. Frā. acc.

b ¶ Dōatio videt. vsus vel mercedis: res autē dicatur cōmodari. vt.§. cō mo. l.j.§.j. in fi. vel pcario. 2 edi. vt.§. de pscri. ver. ii gratuitā. in pri. ¶ sunt §. vel in. l. cōmoda ti. de seruitute habitādi dicit. als nihil ibi addet rit iul. precedentibus.

c ¶ Capere videt. cā dōationis. ꝛ facit ad hoc vt sciamus an sit facienda insinuatio vel non. ꝛ facit. j. eo. a quibus.

d ¶ Corporis. corporalis rei. Accur.

e ¶ Donatio. vt superiori rñ. ꝛ statim probat per aliud exemplum.

f ¶ Ex rebus. dic casum duob? modis. ¶ Dño q si tradidi ex cā donationis fundū sine insinuatione ex q̄ postea p plēs annos pcepisti. fructꝰ ita q̄ excedāt legitimā sūmas nō cōputanf vt vtinent donationē. sic. C. e. sanct mus. §. fi. ꝛ arg. C. de vsu. l. si ea lege possessionē. Scōo fm Jr. ꝛ. ff. si pupilli er cā donationis fundū: ꝛ fui i mora tradēdi: nō tenebor ad fructꝰ hinc agaf ex stipulone vt olim sine hodie 2di. er. l. qua agit etiā mō dopa cto. vt. C. e. si qs argētū. §. pe. ꝛ elt rō: qz strictiuris sunt. vndemi pecūā qbēt vel sunt meū nō venūt fructꝰ ante lit. ctē. sed post lic. vt ꝛ. ff. de vsur. vide annus. §. si actionē. ꝛ. ff. si cer. pe. cū fundus. ꝛ his duob? modis intellige. j. eo. cū de donatione. Sed. ff. dicit hic q̄ cū bodie pactuꝫ donatiōis sit ſctus nō iatus. vt no. ff. de pac. iuris gē. circa prin. q̄ si bona fide 2 dito er lege boc casu. ꝛ veniant fructus tā pcepti ante lit. cōtest. q̄ post: q̄ nō placet. sed fm positionē fecūdā est cōtra. j. de re iudi. nec fm nus. §. j. sed ꝛ ibi erat lis cōtest. vel tradiderat donator: sed cū res ad eū redyisset cōueniebat rei vendi. vnde veniunt. fructus. vt ibi dicit.

Casum po nit,

g ¶ Fundum. vt superior casu.

h ¶ Perceptionem. presentem. puta messem vel vindemiam. idē tamen si dixit messem vel vuam. r. an. Accur.

i ¶ In cōputatione. ita vt si excedāt legitimā summā nō valeat quo ad superfluū: nisi scriptura in interuenit. Jr. ꝛ erat sūma olim ducentorum bodie quingentorū solidorum. vt. C. e. l. si qs pro redēptiōe. §. fi. Accur.

k ¶ Voluntate. i. mandante vel ratus habente. nam differt iussus a mādato. vt. §. quod iussu. l. j.

l ¶ Donauerit. qui cuiꝫ p aliū ꝛc. vt ꝛ. §. de adim. tu. ita aūt. §. gesserit. Sed videtur §. ē. l. u. ti. rñ. vbi dicit inuendo nō valere. Solu. vt ibi.

m ¶ Tuo noie. hic tamē due donationes sunt superiori casu vna. vt. l. §. cum vero. Accur.

n ¶ Nō pōt. directo. §p obliquū sic. vt isti. q. mo. tol. ob. in prin. ꝛ. j. de sol. si debitor tuus. Et dic casum huius. §. trib? modis. ¶ Primo vt ea res q̄ nō fit. ī. nō pōt fieri i bonis donatarij nō possit dōari: vt sacra vī religiosa sicut nec in stipulatiōe deduci. vt insti. de inutil. stip. circa prīc.

Casum po nit,

Scōo fit ꝛc. quo ad opionē saltē ꝛ affectionē tradētis. vt. §. de pub. l. q̄ cūq;. §. j. in fi. §. ꝛ. §. de cōtrahē. emp. l. pe. §. fi. ꝛ erit locus titulo p̄ donato. Tertio fm Ilam vt aliene res non possint donari: sed fm hoc nō hz locū 4 titulus pro donatio. Sed rñd. dupliciter ōr donatio stricte ꝛ large. Stricte vt datio doni. vt. j. tit. j. senatus. §. j. ꝛ fm hoc aliena res nō poterit dōari: vt ff. ꝛ instit. de actiō. §. sic itaq;. Secundo large vt etiaꝫ alienares possit dōari. ꝛ habet locum ti. pro donato. sed an de cuiꝰ nōe agaf enicta re dōata. dicēs. j. e. aristo. §. fi. Hc.

* Alex. hic i apostil. ad bar. ista gl. dicit singa. ad 5 q̄ donatio ret alienē nō rei vīt insinuationē: ideo ubi certus quis dōat. hoc nō dicit vr de ꝛ in nouis interpta. Bologni.

Absenti. ¶ Cas? Absenti possum donare puta p nuncium. Jtē si rē meā q̄ est apud eū donē ei. non tñ efficit sua si nolit eā accipea nūcio q̄ mittebā vt signoret rē illā sibi dōatā etiā si p seruū suū ei mittebā. nisi hoc animo dederim seruo eius vt ſtati fieret sua. Fran. accur.

o ¶ Absenti siue mittas. snb. aliquem.

p ¶ Recte pōt. vt ꝛ. §. e. l. etiā per. ī. C. e. nec ambigi. ꝛ. l. si aliquid.

q ¶ Per seruū. qm magꝫ videbaf. ꝛ facit. §. de cōdi. ob cau. si pcurator.

r ¶ Stat. quo casu domio ſtatim queritur. vt ꝛ. j. l. qui mihi do. Accur.

Cum de dōatiōe. ¶ Cas? Cuꝫ queritur an donatio sit fctā vltra modū an non. non inspicif si ancilla dōata pariat. vel fructꝰ rei donate vel mercedes. vt p hoc videaf manifis quātatis. Fran. accur.

s ¶ Cū de donatiōe. hāc crpōe vt pauloante no. in. l. in cēdibus. §. ex rebus. ꝛ facit. j. e. l. eū qui.

Qui ex donatiōe. ¶ Cas? Donatoꝛ qui ex dona. cōuenit debet 2dēari inḡtū facere pōt: deducto q̄ ex ditoribus debef: nō aūt deducetur quod dz alijs ex simili causa. Fran.

t ¶ Conuenit. vt ꝛ. j. de re. iur. dīn? ꝛ. §. de iure dot. si extranei. deducto sēs ne egeat. vt i eo. ti. de reg. iur. in 2dē natiōe. ꝛ. j. de re iudi. l. cū ex cā.

v ¶ Detrahendum. vt ꝛ. j. de re iudi. inter eos. in prin. ꝛ. §. solu. mat. l. maritus facere.

x ¶ Causa. large accipe hic ex eadem causa. vere enim est alia propter rē ꝛ propter personam. sic. §. de moffi. test. circa. aliter pontur. j. de excep. rei iudi. cuꝫ queritur.

y ¶ Debebit. §z occupātis est melior 2ditio. ꝛ. j. de re iudi. inter eos.

Si mihi. ¶ Cas? Volebas mihi. r. donare: dedisti ea seruo cōmuni mei ꝛ tui hoc animo vt ſtatim fierent mea: seruus autem habuit animum acquirendi titio tñi vel vtriq;. ī. mihi ꝛ titio. Dicitur q̄ non nocet opinio ferū: quin mihi totum acquiratur. Secundo dicit quod dixi in seruo. idem in procuratore meo. Fran. accur.

* Concor. rer. in cle. §. abbates. et ibi gerdi. post glo. de excef. pla. et in. c. olim. extra de rest. spo.

z ¶ Qui mihi donatum. i. donare.

a ¶ Rem tradidit. vt ſtatim res mea fieret. vt. §. eo. absenti. in fin. als fectus. vt. j. eo. si tibi dederim rem.

b ¶ Socio. tantum. ꝛ non mihi. M.

c ¶ Ageretur. i. quid iuris esset.

d ¶ Meo. tantum.

e ¶ Acquiri. prenalet enim donatoris voluntas.

f ¶ Mihi. §z domino.

g ¶ Ille. §z procurator.

h ¶ Acquirit. imo non ſtatiꝫ. vt. j. de fur. falsus. §. j. Sed ibi erat falsus pcurator. hic verus. Jtē contra. j. de solu. cuꝫ ge. §. j. sed ibi reuocatuꝫ erat mādatū. Jtē §. ē. de neg. ge. si ego. Sol. fm quosdaꝫ ibi loquit in pcuratore debitoris. arg. §. de dona. iter vi. ꝛ vro. si sponsus. in princ. sed nō placet; quibi tā creditorē inuito debitore posse babere ratū, Alij dicūt ibi

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

dicit ibi log in gñali, pcuratore: bic in speciali. tu dic in gestore log. z fic ō; pcuratori. i. procurās negocia creditoris. sic ponitur. ff. de procur. l. plautius. vel erat, pcurator ad alia nō ad illā pecuniā accipiendā. Itez ff. de acqrē. re. do. l. res er mādato. z. C. de bis qui a non do. manu. l. ij. quibus ōi nō statim fieri dñi. Sol. fm Azo. ibi i gñali, pcuratore: b i spāli. nas plerūq; plus operat spāle mādatū. vt ff. de pc. l. pōpomi°. Sz certe tñ opat regulariter gñale mādatū q ad oia: quātū spāle q ad speciē. vt. ff. ō admi. tu. si duo. Tu dic ergo aut vterq; gessit tradēs z accipiens seruus. f. vel procurator me° vt mihi drat: aut alter tñ aut neuter. ¶ Prio z scdo casu mihi q̄rit fīa tum: vt bic. z. ff. ō acquir. do. l. pfuū. ff. ff. z. l. si pcuratorē. z. C. si gs alieni vel sibi. l. ff. Tertio si q̄n neuter nō statz nisi q̄n mihi dño tradef. vt ff. eo. z. ff. de acq. pos. l. j. §. hec q de seruis. z. C. de l. per pcuratorē. q fūt eo dem mō getarie. z ff. hiue er donatiōe siue er alio cōtractu fiat traditio ser uo meo vel procuratori.

Ui alienū. ¶ Casus. Qui aio donandi colit fundū meū: nō habet retentiones. p pter impēsas: cū eas donauerit. Fran. accur.

a ¶ Donatiōis. vere vel interp̄tative. puta cū male fidei possessor est q̄ excolit. vt inst. de re. dui. §. er diuerso. z. ff. ad leg. agl. si seruus scruū. §. si oliuā. z facit ad hoc. C. de neg. ge. aliēna. Ac.

b ¶ Impensas. necessarias.

c ¶ Domini. scz fundi. Accur.

Post contractum. ¶ Casus. Si feciſti delictus z postea donasti de bonis tuis alicui: valet donatio. sed postq̄ esses condēnatus donare non posses. Fran. accur.

d ¶ Crimen. nisi sit lese maiestatis. vt. j. eo. l. donationes. §. ꝑfecte. z. C. ad. l. iul. maie. l. pe. z fi. z de bo. proscri. si quis post hac.

e ¶ Valent. nam z soluere z solui ei potest. vt z. j. de solu. reo. z. l. seq.

f ¶ Secuta sit. f. crimē antēq̄ fieret donatio: q̄ tunc nō valet: vt bic ōz. z distingue inter donatiōnē inter viuos / z inter cōiuges / z cā mortis: vt plene no. C. de do. inter vi. z vxo. l. res. z facit. j. ti. j. si aliquis. in fi. Ac.

Ex hac. ¶ Casus. Testator in testamento dixit. scīat heredes mei me vestem vniuersam ac res ceteras quascūq; in die mortis mee mecum habuero libertis meis donasse. dicitur q̄ per hec verba videt donare libertis. Fran. accur.

g ¶ Ex hac scriptura. scz que sequitur.

h ¶ Pertinere. nā p tale scripturā videt donare causa mortis vt pl° vi deat dictū z munus scriptū. vt. ff. de here. instī. l. j. §. pe. z. §. fin. z. C. de testa. l. errore. z. ff. de leg. ij. vnum er fami. §. fi. z sic valet vt donatio cā mortis vel legatū. sic z. C. de l. si donatio. z. C. de fal. cau. adiec. le. l. j. vel q̄ confitetur ei certa causa se debere. p̄teuidicat eius talis ꝑfessio. vt. ff. de pcu. ci de debito. §. fi. z. C. de nō nu. pecu. l. gñaliter. z. ff. de pōsti. publia. §. fi. z sic valet donatio inter viuos. Sed ℈ videt. ff. de her. instī. ex facto etiā agitatū: put est ibi in ista quē instituerā. Sol. ff. de benignitate: ibi de rigore. Vel aliud est in instōne heredis vbi maior solēnitas exigit q̄m in donatione. Alij habēt ibi q̄d nō

nationis adest. sez donatio.

a ¶ Interuenerit. idem vbi nil donationis interuenit vt i superiori rñ. q: animū habuerit transferendi dominū. vt dicit. ff. co. in edibus. §. fi.

b ¶ Imponemus aut. sez an vsucapi possit anteq̃ donator cōualuerit. Azo. z q vsucapi pōt patet. ff. ti. j. l. qui alienā. z. l. si aliena. in princi.

c ¶ Usucapiones. annale q̃ cōualescat.

d ¶ Sequi. p donato. sic j. p donato. l. j. i fi. j. rñ.

e ¶ Cōpetere. sz p retēto nē seruabo sūptus. vt. j. de fur. l. q. iniurie. §. fi. z §. de rei vē. l. sūpt⁹. etiaz a dōatore si is fuit q donationem potuit reuocare. vt. j. de excep. doli. l. apud celsuz. §. si minor.

f ¶ Eum. donantem.

g ¶ Si dolo fecit. sciēter dōādo rem alienam. vt z. j. de ỹ. obli. si id qō. sz vī de dolo nō posse agi: q: aut scuit dōatar⁹ rē alienā: z tūc est qō sibi iputetur. aut ignorauit: z tūc q: potuit expensas seruare denegāda é de dolo: Rñ. pone non po tuit: q: nō possidebat. sz alio posidēte res ei cuius cā est. vt z. §. de euict. l. euicta. §. i. vel quia tales fūt sūptus quos euicens nō hz necesse reddere. vt q: larib⁹ auitis careret. vt. §. de rei vē. l. fundo. Ultimo li queras an donator de euic. teneaf. dic fm Azo. q sic. + bodie cū assimilet vēditiōi. vt instit. de dona. §. alie. tu dic aut fuit de ea. pmissū z tenef dōator. vt. C. de euict. l. j. nam pro qualibet causa de euic. pmitti pōt. vt z. §. de cdi. edi. l. scienda. aut non fuit. p missum. z tūc aut cepit a datione siue traditiōe z non tenef de euict. hz de dolo si interfecisset. aut a pmissione vel pactione z tūc agi pōt: vt h. z. C. de iure do. l. j. z. §. de edil. edic. ad res. z. j. de verb. ob. l. vbi autem. §. fi.

+ Tu vide gio. in. l. ij. z ibi Bal. C. de euic. z in l. fi. p re §. j. vbi per bar. ff. eo. tit. z in l. iulian⁹. §. j. de verb. oblig.

causa interuenerit[a]: et hoc genus ąstionis in mortis causa donationibus versari Pōponius ait[b]. et magis putat vt si ita donetur vt post quinquēnius manumittatur. posse dici vsucapionem[c] sequi[d].

¶ Donator: non tenetur de euictione sed de dolo si interesserit. b. d.

¶ Labeo ait: si quis mihi rē alienam donauerit: inq̃ eam sūptus magnos fecero: si ea mihi euincatur: nullam mihi actionez contra donatorem competere[e]. plane de dolo posse me aduersus eum[f] bas bere actionem si dolo fecit[g].

¶ Donatio reipublice sine cā fieri non potest. Bartolus.

Idem. Lex. xix.

Hoc iure vtimur[h] vt in rebus publicis cum de donatione queritur illud solū spectet: vtrum ob causam aliquā iustā reipubli. pmittat[i] qs vel publicet[k] an non. vt si ob honorem[l] aliquē promittat/teneatur[m]: si minus/non[n].

¶ Ob ob cām dař nō est donator. b. bar.

¶ Labeo ait extra causam donationū esse talium officiorū mercedes: vtputa si tibi affuero[o]: si satis pro te dedero[p]: si qualibet i re opa vel gra mea vsus fueris[q].

¶ Cā iterdū pōnit p causato. nā libera litas nō est donatio hz virtꝰ animi. Pau.

¶ Non potest liberalitas[r] nolenti acquiri[s].

¶ Mandatum morte finitur sed. ppter ignorantiam eius effectus durat quo ad li

priuatam: z satis est causa ipsa liberalitas: Rñ. vt. C. de cadu. tol. l. j. in fi. z in aut. vt iudi. sine quoquo suffra. §. cogitatio.

o ¶ Affuero. pura aduocatus vel procurator pro te.

p ¶ Dedero. fideiubendo pro te. Accur.

q ¶ Fueris. supple dabis mihi. r. pdicta quidē non faciunt donationez: sed cōtractū inoiatū. do vt des: vel facio vt des: vt h. z. §. ō pfcri. ff. l. naturalis. §. at cuz do. z. §. qō si facia. z. j. ea. l. §. fi. z. §. e. aristo. z fac. §. e. l. j. §. i. z. ij. z. j. ti. j. l. mortis cā capit. §. sine donatione. aliq fic ponunt vt nec iure donationis nec alio iure valeat: vt si erā miles qui talia tibi face re debebāq̃ nō poterā. vt. C. lo. l. miles. z. C. de cōdi. ob cau. l. si militez. vel clericus. vt in aut. de sanc. epi. §. aliū. vel pu rator: fisci. vt. C. ne fisc⁹ vel respu. per totum. vel potentior rōne officij. vt C. ne lic. po. l. j. z. ij. z fic est scōm istos extra dōa tionem z extra alia obligationez. §. hmōi pactū de quo dicitur i littera.

r ¶ Non pōt liberalitas. id est dōatio fic dicta. qz libere fit. vt. §. e. l. j. i pn ci. necessitate remota. vt j. e. donari. aliq etiaz hoc de priuilegio intelligunt qō non placet. sed tūc lo quitur. j. de reg. iur. iuisto. vbi plene dices.

s ¶ Acquiri. directo. sed p obliquū. fic vt. j. ō fol. si debitor tu⁹. z. j. ō acq. re. do. etiaz. z de ỹ. obli. seruus vetāte dño. q̃ fūt §. z facit. C. de iur. deli. l. nec emere. z. §. de bon. pos. l. iij. §. iuito. et. j. de reg. iur. multus. §. fi.

t ¶ Mortuum. f. donantem. Accur.

v ¶ Babat. scio. nec tñ er hoc pacto scio acquiriꝝ actio q: alteri stipulari vel pacisci z. vt. C. de contrahen. stipu. l. iij. que est contra.

x ¶ Fuerit dantis. hec est solutio cōtrary. vt. §. e. l. ij. §. pe. z. §. si cer. pe. l. eius qui. §. quas vero. in quibusdam tñ concordat lex illa.

y ¶ Liberatus. secus si scuit q: mandatum morte finitum fuit. Jr.

z ¶ Ut pecuniam tuam. non mihi debitam.

a ¶ Actionē. ppt iustā ignorātiā: hz mādatū sit morte finitū. z facit. j. p emp. l. q fundū. §. seruꝰ meꝰ. z. §. de le. ij. cū pr. §. meuio. z isti. māda. §. recte. z. §. seq. z. §. mā. l. iter cās. §. j. z de fol. cū gs. §. j. z. l. si seruꝰ. Ac.

b ¶ Si scienS. f. me mortuum. z solusti titio.

c ¶ Non habebis. f. aliquam actionem contra heredes meos.

d ¶ Nō erit donatio. Naturalis obligatio ipedit donationē: vt hic. z. j. e. donari. nā dicit nullo iure z c. sic ergo seruus naturaliter obligat etiā i seruitute: vt h. z insti. de fideiuſ. §. j. z. §. de cōdi. ide. si id qō. z de pec. l. nec seruus. z. §. de neg. gest. cū actū. z. l. pculus. z. l. at q natura. Jdē in pupillo vt naturaliter obligef etiā sine tutore: hz nō fit locupletior: vt h subjcit. z. j. de noua. l. j. z. j. de fol. in numerationibus. §. j. z. §. de resci. ven. si id qō. §. j. z. §. ad. l. fal. si pupill⁹. z qñ di. le. ce. l. cū illud. §. fi. Sz §. j. de act. z obli. l. pupillus. vbi nec naturaliter dicit teneri: sed h. pri. pubertati. ibi. primus infantie: vel ibi cū tutore cōtraxit: hic cū alio: vñ tenetur naturaliter. hz non fit locupletior nec interuenerit tutor. vt dixi.

e ¶ Idem z in pupillo. vt debitum videatur soluere. z sic. §. q: videf solucre debitum non queritur vtrum excedat legitimam summam vel nō: qō in donatione queritur. nam semper tenebitur.

f ¶ Sed z he. non solum superiores.

g ¶ Donationem. simplicem. sed ob causam. vt. §. eo. l. j. §. ij. z. l. aristo. z. §. eo. l. j. §. j.

h ¶ Laturum. i. exaltaturum: vel diuulgaturuz. Vel aliter. i. si velles de cetero meo nomine appellari de qua vocatione fit mentio. §. ad trebel. sed sciendum. z. l. facta. §. sed si vero nomine. Accur.

i ¶ Ob rem. scilz futuram tamen in preteritum respicit. vt. §. de condi. si debi. l. damus. Accur.

Obligatio naturalis donationē impedit.

Si patronus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

SI p̄ fon⁹. ¶ Casus. Si pfon⁹ ex debita pte ſtituiuit hēs aliberto: ꝛ granar⁹ ſit vt aliq̄ ex hac pte daret titio cuidā eſtheo: ꝛ pfonus etiam pmiſit illi fidecōmiſſario dare. ōi q̄ nō tenet. ¶ Dicit. Idq̄ ō heres poterat p falcidiā retinere volens adipiſcere voluntatē defuncti pio miſit legatarijs inſolidum. ōi q̄ tenet: q̄ ſi ſoluiſſet nō repeteret. Frā.

a ¶ Si patronus ex debita tā. olim dimidia. hodie tertia. vt iſti. de fuc. libe. in prin. ꝛ. §. ſed nſa con.

b ¶ Inſtituat. a liberto.

c ¶ Eius. ſ. patroni.

d ¶ Daret. ſ. patron⁹ ex pontiō ſua cuidā eſtheo.

e ¶ Promiſerit. pfon⁹ erās i iure vl facto. vt ar. ff. vt l poſ. le. l. j. i pri. ꝛ. ſ. de fideiuſſ. l. ſi q̄s poſtq̄. ꝛ. ſ. ad tre. l. pfon⁹. ꝛ. l. ſi eius. §. fin. ꝛ. l. ita. §. ſi pfon⁹. ꝛ. ſ. de iof. teſt. l. mf. S3 arg. ff. ſi q̄ in frau. pa. ſi pfon⁹. i prin. itē. ſ. pr. §. S3 h magis ē debitū pfono. bf ei vt es alienū. ar. ff. de iof. teſta. papinian⁹. §. ſi q̄s i pubes. ꝛ. ff. ad. l. fal. l rō ne. §. q̄ vulgo. S3 buic l. vſ ff. ff. ſa. berc. q̄ erat hēs. §. ſi aūt. S3 h pcedebat alio ōbiti. f. bono rū poſ. ōbita pfono. ac.

f ¶ Soluē. q̄ vt diri ba debē vt es alienū q̄ pmiſit libto viuēte h pfon⁹. f. fidecōmiſſario. vt. ff. ad. l. fal. q̄ ō bōis. §. j. ꝛ de acq. her e. q̄ ſuppſitis.

g ¶ Verecundie. id eſt reuerentie. Accur.

b ¶ Minuatur. q̄ eſſet ſi deberet pſtare bocfi dcicōmiſſum.

i ¶ Per falcidiā. iure inſtitutionis non etiaꝫ iure nature. R. Accur.

k ¶ Spopōderit. ſcies vt erās i iure: q̄ nō certat de dāno vitādo. vt. ff. p ri. rñ. ſec⁹ ſi facto. vt. C. ad. l. fal. l. errot. Itē poſt morē teſtōris ſi añ. vt. ff. ad. l. fal. l. q̄ ō bōis. §. j.

l ¶ Obuiare. ſic. C. ō pac. l penulti. ꝛ de nō nume. pecu. l. generaliter.

m ¶ Cōceſſa fuerit. vt ff. C. ad. l. falci. l. j. ꝛ. l. ſi. ꝛ de fideicōmiſ. l. j. ꝛ. l. ij. ꝛ C. de teſta. l. non dubium. §. illud. ꝛ. ff. de condi. indebi. fideicōmiſſus.

n ¶ Agnouit. i. agnouiſſe videtur.

o ¶ Occurretur. i. contradicetur. alter accipitur vel etiam. ſic. j. de ver. obli. vbi autem non apparet. §. qui vero.

TMibi. ¶ Caſ. Si q̄ volebas mibi dōare: creditori meo delegāte me pmiſiſti. ōi q̄ valet dōatio. Scōo dic. ſi habeo debitorē q̄ mibi vtra gngēta ꝛ eū alio donādi tibi delego: neciteruenit ſcriptura. ſi tu agas ꝫ eū an poterit opponere excep. q̄ſi donatio nō teneat i eo q̄ eſt vltra gngētos ſolidos: Et ōi q̄ nō. ꝛ reddit rōnē. ego aūt ꝫ debitorē meū quōdā agā ſi nō dū ſoluit tibi id q̄ eſt vltra gngētos ſolidos. vel ſi iam tibi ſoluit: agā ꝫ te ad illud ſupſluū cōdi. ſine cā. Frā. accur.

p ¶ Delegante. ſc. te.

q ¶ Valet. ſcz donatio. ꝛ alſ eſt in littera donatio.

r ¶ Suum. i. ſibi debitum. ꝛ ideo exceptio non repellitur etiaꝫ ſi excedat legitimum modum. vt. j. de excep. do. pure. §. ſi eum. ꝛ de noua. ſi titi⁹. ꝛ. j. de re iudi. l. neſeminius. in prin.

s ¶ Immodice. i. vltra gngētos ſolidos ꝛ nō iteruenit ſcriptura. Ac.

t ¶ Exactam. ſcz a me.

v ¶ Crediderit. breui manu quo caſu nō poſſet repetentem repellere. vt ff. ſ. co. l. ij. ꝛ. ij. j. rñ. ꝛ ſic eſt in cōtrario caſu. vt. ff. proxi. rñ. notaui.

y ¶ Sint. illi cui promiſerat et voluntate mea.

z ¶ Reſciſſoriam. i. veterē actionē q̄ prius cōpetebat. ꝛ dat ei a lege. ꝛ ſic erit perpetua. vt in vell. vt. ff. ad vell. l. de actiōes. ꝛ. l. debitrix. §. fi. vel datur in integ. reſtit. offi. iudi. et clauſula generali ſi qua iuſta cauſa ꝛc. vt. ff. ex quib. cau. maio. l. j. §. fina. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi per pretorem. §. fi. ad boc

SI patronus ex debita pte heres inſtituat ꝛ libertus eius fideicōmiſit vt qd daret ꝛ: et hoc ſtipulanti fideicōmiſſario p̄miſerit non erit cogendus ſoluere: ne pars ex legibus verecūdie patronali debita minuat. ¶ De illo dubitari poteſt q̄ qui per falcidiam retinere poterat voluntatē teſtatoris ſecutus ſpoponderit † ſe daturū: ſz magis eſt vt non poſſit ſuccōfeſſioni obuiare: q̄dēq̄ modū cū ſi ſoluiſſet fidem teſtatori ſuo adipleſſe videbatur: ꝛ nulla ci repetitio conceſſa fuerit: ita et ſtipulatione precedente contra fidem teſtatoris quam agnouit ve nienti ci merito occurretur.

¶ Poteſt quis donare patiendo ſe delegari. Ite ꝛ verus debitor delegatus nō habet exceptionem donationis ſmodice niſi reſciſſoria ſit conuentus. Bar.

Celſus. Lex. xxi.

TMibi donares creditori meo delegante me promiſiſti factū valet: ille enim ſuū recepit. Sed ſi debitorē meū tibi donationis ſmodice cā promittere iuſſi an ſummouearis donationis ſmodice exceptione necne tractabit. ꝛ me q̄dē debitor exceptione te agēte repellere nō pōt: q̄ perinde eſt q̄ſi exactaꝫ a debitore meo ſummā tibi donauerim: ꝛ tu illam ci crediderīs. Sed ego ſiqdem pecunie a debitore meo nōdum ſolute ſint habeo aduerſus debitorem meū reſciſſoriam id q̄ id q̄ ſupra legitimū modum tibi pmiſit: ita vt in reliquū tantūmodo tibi maneat obligatus: ſinautez pecuſcz vt ei reſtituatur actio vetus que dicetur reſciſſoria eo q̄ reſciſſa liberatione que contigerat per delegationem datur.

3 ¶ Tantūmodo tibi. ci promiſit.

a ¶ Cōdictionē. ſine cā. Et no. q̄ tñ q̄ vltra legē eſt vitiat. vt ff. C. eo. ſancim⁹. in prin. ꝛ. ſ. ſinaūt. ꝛ facit ad bāc. l. ſ. ē. l. ij. vſq; ad. §. ſi pecuniaꝫ. ꝛ. ſ. de excep. do. iulia. ꝛ. ff. ō iur. do. l. ſi mulier. §. ex aſſe. ꝛ. l. j. §. fi. ꝛ. C. de iur. do. l. ſi. i pn.

GUm q. ¶ Caſus. Si donator eſt in mora dare pecuniā quā ſuenit pare alo donādi: nō tenet ad vſuras. cuz cōtractus dona. non ſit bone fidei. Fran. accur.

b ¶ Sūme eg tatis eſt. vt ff. ꝛ. ſ. de vſur. l. videam⁹. §. ſi actionē. ꝛ. ff. ē. l edibus. §. ex rebus. ꝛ. l. cuz de donatiōe. etiā lit. ꝛte. vt. C. de ꝛdi. idebi. l. j. ij q̄dā vt Roge. l ō cāu ff. vt. ff. de vſur. l. lite. Sed vſ ex ſola mora. vt. ff. de vſur. l. cū q̄daꝫ. §. fi. ꝛ. j. de polli. l. j. in pric. Sol. ſpeciale ibi fauoze reipubli. vt poſt mora debeāt retia aſſ lit. ꝛte. nō ante. ſ. mora. vt. ff. ō vſu. l. liberalitatis. i prin. Ac.

c ¶ Maxime. abūdat. ſic C. de māu. teſt. l. ſi. §. j. nā ſec⁹ ſi bone fidei eſſet. vt ff. ō vſur. l. mora. §. in bone fidei.

d ¶ Nō deputet. etiā bo die. ſz ſolo cōſenſu cōtrabāt vt hypo. Aſo. ſz q̄dā ff. vt no. ff. ē. l. m ediibus. §. ex reb⁹. Accur.

MOdeſtin⁹. ¶ Caſus. Debebā alicui pecuniā ſub vſuris ol meſe curretib⁹. ōi q̄ bñ pōt remittere mibi vſuras futuroz⁹ meſiū ꝛ mi nozare. nec dicas q̄ ſit vltra modum ſi coaceruē tur ſumme vſurarū oim menſium futuroz⁹ nam ſpectant ſingule ſumme.

† Adde tune erres q̄ iſtud dictus ꝺ intelligi q̄ ad vſus. nam q̄ ad ſi tulus ſeq⁹. p l. poſt mozte. in fi. ꝛ q̄ ibi not. bal. C. ſi fideiuſ. p q̄ facit. c., q̄ autem. ꝛ q̄ ibi not. Panor. extra de iure patro.

¶ Modeſtin⁹. Mente captus q̄ ſenſu caret donare nō pōt. Frā. accur.

e ¶ Futuri tpis. idem forte preteriti. arg. C. de vſur. l. vſure. Accurſius.

f ¶ Citrij. vt dicaꝫ imodica donatio. ſpectant eā ſingule ſume ſingulozū tēporū. vt ff. C. e. l. ſancimus. §. fi. ꝛ facit. ff. ō. ē. rebus.

g ¶ Nō poſſe. ꝛ ſentire ei nō pōt ꝛ ſi nil alienat. vt. ff. de v. ob. is cui. acc.

EJdeiuſſori. ¶ Caſus. Conuenti tibi dare pecuniaꝫ vltra legitimū modum ex cauſa dona. ꝛ dedi fideiuſſorem in eo q̄ eſt vltra modum. babeo excep. ꝛ etiam fideiuſſor meus etiam me inuito me exiſtente non ſoluendo. Fran. Accur.

b ¶ Fideiuſſori. ſecus in delegato. vt. ff. ē. eo. vt mibi.

i ¶ Debet. in eo quod excedit legitimam ſummam. Accurſius.

k ¶ Inuito reo. vt ff. ff. de excep. l. exceptiones. §. rei. ff. l. omnes exceptiones. ꝛ. C. de excep. defenſiōes. ꝛ. ff. de fideiuſ. ex perſona. ꝛ. l. ſi quis poſt ꝑ. ꝛ. C. de non nume. pecu. l. fi. ꝛ. ff. vt in poſ. leg. l. j. in prin.

l ¶ Amittat. Arg. ff. buic rōni. ff. q̄ quiſq; iur. l. ij. §. iis. eſt ꝛ aliaꝫ ō. q̄ interest noſtra potius non ſoluere ꝛc. vt. ff. de cōpen. l. i. deo. Sed q̄ ſi aio donandi fideiuſſit: Rñ. forte ſecus. vt. ff. de pac. quod dictum.

SJ tibi. ¶ Caſus. Tradidi tibi rē vt eā titio meo noīe donares: ꝛ tu dediſti tuo noīe. dicitur q̄ tu teneris mibi furti. ꝛ illa res nō eſt facta titij. ꝛ boc de rigore. de equitate autem ſi agam contra titium rei vendi. me repellet excep. doli. Fran. Accur.

m ¶ Si tibi dederim. i. tradiderim. ſi autem eſſet facta/ huius in alium dominiū tranſtuliſſet. vt. ff. ē. boc iure. §. ſi quis. in fi. §. quod. ſ. negat.

n ¶ Obligaris. per boc patet q̄ non feci rem tuā. nā ſue rei nō facit. quis furtum vt patet in diffinitione furti. vt. ff. de fur. l. j. §. fi. Itē q̄ dicit teneri furti de rigore intellige fm. B. de equitate ſec⁹ vt ſubijcit. ꝛ ſic nec furti nec mandati. nec condi. furti. vel rei vendi. agi poteſt. Vel dic qua

libet istarum agi cum effectu etiam si habet ratum ille cui est datus. vel dic veritus si habet ratuz. vt. j. de fur. si quis vxori. §. iulia. z. l. falsus. in pun. z. §. 1. 2. C. de fur. si is cui. z. 3. manda. si vero non remunerãdi. §. dedi. nulla istarum agetur: nisi forte furti que competit etiam si intereste desinat. vt. j. de fur. inter omnes. Sed arg. §. j. co. ti. is cuius. Accur.

a Agam. rei ven.

b Exceptione. eo ratuz habẽte z volẽte hẽ meo nõie alis non bs excep. z sic incipit possidẽ ex alia cã: qõ fieri pt. vt. j. ó aequi. pos. l. uj. §. ex pluribus. z de vsucap. non solũ. §. j. z. 3. 6 euic. si vẽdideris mihi. z. l. nõ tñ. fatt. 3. ó neg. gest. si ego. z j. de solu. cassius. Sed 3 j. de acq. re. dom. p seruum. §. fi. §. si ibi accipiẽs erat interpolst⁹ ab eo cui debebat fieri traditio. vñ statiz q̃siuit ei dñũ hãme; vnde ls ego tradẽs hoc in a lo gestũz: nõ tñ statim q̃rit illi dominiũ: vt dixi. 3. e. l. qui mihi. Itẽ nõ. egtates pualere stricto iuri. sic. C. de iud. l. placuit. z. C. ad exhib. si res. z. 3. ficer. pe. fi ego.

† Als aq lius. Eqras iuri stricto ꝓferur.

Q Uda ró. ¶ Casꝰ. Si mãio meo cõcipiã me velle tibi donare. r. non obligor. p hoc etiã si scriberem in libro meo rationũ. Fran. acc.

c Quda ratio. qz nõ interuenit cõsensus duoꝝ vel pactio vel cõtractus sicut alꝫ respectiue dicẽ nudũ aliqd. vt. C. õ pac. traditnomib⁹. z. 3. de cõtrabẽ. empt. l. nuda. z. 7. de acq. re. do. l. nunq̃.

d Libero. idez est i seruo. vt. 3. de pecu. lega. l. vj. §. pe. z. 3. de pecu. l. non solum. §. fi. Accur.

e In rationes. i. in libro rationum. Accur.

f Intelligitur. ergo nõ obligor. Sed arg. 3tra. 3. de eden. l. si quis. §. rationem. z. C. de eden. l. j. z. 3. de neg. gest. nesemmus. sed ille erant cum causa: hic sine causa. Item facit. j. de excep. doli. l. uj. §. j.

A Tilius. ¶ Casꝰ. Quidam iuuenis noie attilius regulus magistro suo donauit z concessit habitationẽ cuiusdam cenaculi eo q̃ magister ille eũ bene instruxerat. regulo defuncto: mota fuit questio illi magistro de isto cenaculo quasi hec donatio non valuerit: q; erat facta ꝑce ptoꝝ. vel q; vltra legitimum modum. quẽritur quid iuris? Et ó: q; hec donatio non est mera/sed ob causam precedentes facta/vnde tenet. z si magister deiciatur de possẽ. cenaculi: habet interdictus vnde vi vtile ad similitudinem fructuarij. Fran. accur.

g Pretorem. als pretorem. z als preceptorem. Accur.

h Patiebatur. ab heredibus reguli. M. vel ab aliquo extraneo.

i Non merã. q; ob pcedentem causam erat facta. si eius effet mera mulla esset. vt. C. de contra. iudi. l. j. §. pronuncias. Item exigeretur + mitinuatio si ex cedere tle gitimum modum: qõ hic nõ exigit. Accur.

+ Blo. ista sũ singu. ad hoc q̃ donatio ob cãm nõ reqrit ista finuationez. q̃ si est vera. expressus est singu. in. l. si pr. §. fi. j. eo. Bolo. Tu limitabis ó dictũ z glo. z Bolog. q ea que not. paul. de ca. consi. mihi. cũ. nisi in ó dãtiõe ob cãm de fatura. q; tũc in finuatione est opus.

benignius est si agaꝭ contra eum qui rem accepit exceptionẽ doli mali me summouerit.

¶ Er ratione sine partis consensu cõtracta donatio non perficitur. Barto.

P Omponius. Lex. xxvj.

Q Uda rõ non facit aliquem debitorez: vtputa qõ donare libero homini volumꝰ: hz referamꝰ in rõnes nras debere nos: tñ nulla donatio intelligiturꝭ.

¶ Ab eo cui facultas inhabitãdi er causa remunerationis confertur non debet reuocari: z sibi expulso iudicis officio subuenitur. Bartolus.

P Apinianus. Lex. xxvij.

T Itius regulus iuuenis ad mcostratum pretoꝝ ita scripsit: quomam z cum patre meo semp fuisti: z me eloquentia z diligentia tua meliorem reddidisti: dono z permitto tibi habitare in illo cenaculo: coqz defuncto regulo controuersiam habitationis patiebatur mcostratus: z cum de ea re mecũ contulisset dixi posse defendi non meram donationem esse verum officium magistri quadam mercede remuneratum reguluz: idcoqz nõ videri donationẽ sequẽtis tpis urritaz esse q; si expulsus nicostratus veniat ad iudicẽ ad exẽplum itẽrdicti qõ fructuario proponitur defendendus erit: q̃si loco possessoris cõstitutus vsum cenaculi accepit.

¶ Pater ad obseruandum promissa tẽ pote donationis tacite vel expresse cogitur actione prescrip. ver. Bar.

I dem. Lex. xxviij.

H Ereditatem pater sibi relictam filie sui iuris effecte donauit: creditoribus heredit as rijs filia satisfacere debet: vel si hoc minime faciat z creditores contra patrẽ veniant: cogendam eã p actiones ꝑscriptis verbis patrem aduersus cos defendere.

I dem. Lex. xxix.

Q Nari videtur quod nullo iure cogente conceditur.

¶ Per responsionem factam in iudicio inducitur confessio. z qui confitetur debitorem suum sibi non teneri videtur ipsum liberare ex causa donationis. h. d. Bar.

I dem. Lex. xxx.

Q Uidam in iure interrogatus nihil sibi debere tutoꝝ heredes rñdit: cuz actionem iure amisisse rideo: hz eñ nõ tráfactionis sed donatiõis hec verba cẽ qs accipiat: attñ cũ q̃ iure ꝓfessus est suã ꝓfessionẽ ifirmare non posse.

¶ Qui donat bona viuentis eius bere ditate est indignus. h. d. Bar.

n Constitutus. babet enim naturalez possef. fructuarius. M. vt. j. de acqui. possef. l. naturaliter. Alij dicunt q; nec naturaleꝫ habet possessionem. z fm hoc per officiuz iudicis defendetur in suo vsu. nam rei est cõmodatum: donatio est vsus. vt. 3. eo. in editbus.

H Ereditatem. ¶ Casus. Pater heredi. sibi delatam donauit filie sue emancipate ꝑ pacto vt ipsa satisfaciat creditoribus hereditarijs. dicitur q; ipsa tz satisfacere. z nisi satisfaciat z creditores veniant ꝑ patrez: pater agere poterit ztra filiã act. ꝓscriptis verbis vt defendat eum cõtra creditores. Et dona re dicor quod nullo iure cogente tibi do. h. d. cuz l. seq. Fran. accur.

o Filie. l. sue. Accur.

p Effecte. aliogn nulla fuisset donatio. vt. C. de do. siue. z facit ad. l. 8. de p̃cura. seruum. §. fi.

q Debet. nec ob. j. q̃m frau. cre. oẽs. §. j. vbi donator tenet quasi ifradez credi. donauerit. sed ibi omnia bona. h bere ditate quandaq; que sibi obuenerat de dit. Item ob. 3. de iure do. mulier. vbi dicit nõ teneri viruz cui mulier oĩa in dotem dedit. sed z ibi dedit mulier oĩa bona sua z ea intelligũt deducto ere alie no. vt. j. de verb. signi. l. subsignatum. §. bona. fz hereditas bz si se debita z credita: z etiaz dãnosa hereditas/hereditas õt. vt. j. de verb. sig. l. hereditatis appellatione.

r Tel si boc. f. credi toribus bmõi satisfacere.

s Faciat. scilicet filia.

t Legendã eam. hic est 3. C. de pact. l. uj. z. C. de here. ven. l. ij. i fi. vbi õt accipientẽ nõ cogi. Sol. hic cõuenerunt inter se pater z filia vt ipa satisfaciat er quo agit pater ꝑscrip. ver. ad hoc vt eam defendat. vt. C. e. l. cũ res. Itẽ 2di. ob causam pro ipsa hereditate causa cessante. vt. C. de cõdi. ob cau. l. ij. fed a creditoribus nõ põt agi vt in cõtrarijs. z sic etiaz põt solum dicta ler. 3. de iure do. mulier. Tel dic speciale in donatione vt in fisco. vt. C. de here. vẽ. l. j. Tel nõ cogitur a creditoribus precise. vt in cõtrarijs sed alternatiue sic. vt vel actionẽ suscipiat/vel interesse ꝓstet: vt hic. an aũt a patre precise possit cogi: quidã dicũt q; sic. vt. 3. de oper. no. nun. stipulatio. §. siue. z. 3. de procura. sed z he. §. preter. vel forte nõ precise nisi extemus vt ꝓstet interesse per act. ꝓscrip. ver. vt. 3. de ꝓscrip. verbis naturalis. §. at cum do. nam tunc põt quis alium precise cogere ad factum cum sibi vult fieri/non cum alij. Tel potest cogi ꝓtesta nõ est actum vt rideat. f. creditoribus bereditarijs. als non. sed ex tacito pacto ad interesse conuenietur per act. ꝓscrip. ver. nam fm Azo. tacite videtur pacisci filia de oneribus subeundis. ar. 3. cõmuna ꝑdio. l. si ei. z facit. 3. de leg. 1. l. apud iulia. §. heres.

v Eos. f. creditores hereditarios.

x Dnari. Ziuli. fm quosdam. quod nõ placet. vt. 3. l. boc iure. §. si quis seruo. z plene dic vt. j. de reg. iur. l. donari. itez facit 3. loca. si vno. §. fed si verbo.

Q Uidam. ¶ Casus. Quidam maior factus egit cõtra heredes tutoris sui. lite contestata confessus est animo donãdi mihi sibi debere tutoris heredes. dicitur q; ꝓiudicat sibi. ¶ Donationẽ. Conuenit tibi dare animo donandi: partem bonorum talis mee cognate viue cui spero succedere. dicitur q; si decedat cognata z debeo succedere de iure tamen mihi aufertur hec hereditas vt indigno: z pactum donationis non valuit. z hoc cum. l. seq. Fran. accur.

y Quidam. als est. §. als ler quidam.

z Heredes. f. animo donandi eis.

a Non posse. nisi pretendat facti errorez. vt. j. de confes. l. non fatetur. z hoc vsqz ad sententiaz: nõ post regulariter. vt. C. de iur. z fac. igno. l. error facti. z hoc si confiteatur post lit. contest. si aũt ante non potest ifirmari: sine pretendat facti vel iuris errorem. vt. 3. de interroga. act. de etate. §. qui iusta. z. §. seq. z facit. C. de pac. posth. z de non nume. pec. generaliter. z de repu. be. l. iij. z. 3. de pact. l. tale. in pun.

‡ Ista gl. vult q; quis tenet ꝑcile ad facti q̃s est actus. de q̃ materia no. q̃ do cto. in. l. stipulationes non diuidũtur. de ẽd. obli. Bolo.

Logi ꝑcile ad facti an q̃s possit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Constabat. vt ꝛ. C. de pact. l. fi. ꝛ de inuti. stipu. l. ex eo. Sed contra C. de act. empt. l. si quis seruum. vbi valet pactum super bonis viuentis. Sed sol. vt ibi. Item contra. s. de here. ven. l. ij. §. illud. sed ibi abūda: maxime. vel aliter: vt ibi notaui.

b ¶ Donauit. quantum ad propositum.

c ¶ Successerit. s. cognate. Accur.

d ¶ Gentium. quo prohibitum erat donari qđ superstitis erat.

e ¶ Festinasset. s. donare. sic. s. de vulg. substi. l. ij. §. interdum. Accur.

f ¶ Denegādas. vt ꝛ. j. l. proxi. Sed ɔtra. C. de capt. ꝛ postlimi. re. l. nec nos. vbi videtur nō nocere q̄ sic gesserit. Sed solue vt ibi. ꝛ iunge seq. l. cum ista.

g Nam ei vt īdigno. vt. s. de his qb⁹ vt indig. l. ij. in fine. ꝛ sic fisco applicabit. vt. s. de inoffi. testamē. papinianus. §. meminisse. ꝛ. C. de his qui. vt indig. l. j.

Donatiōes. ¶ Casus. Dī q̄ scholaris vel aliqs alius pōt dōare amasie sue. ꝛ licet matrimoniū post sequatur inter eosdē non vitiatur donatio. si aūt dubitatū fuerit vxor eius ante donationē factam vel non. tūc inspiciendū est.

¶ Spēs. Mater filiaȝ suam cuȝ titio matrimonio collocauit ꝛ dedit dotem. Item dedit viro filie sue ꝛ nomie eius filie quasdam res extra dotē i presentia filie sue. ꝛ ipsa filia videtur ɔmisisse viro custodiā earum rerū. postea vir cauit se habere eas res extra dotē vsibus filie deputatas. nūc mater aliquātuluȝ irata cum filia / vult reuocare has res. non potest. nec obest filie id qđ vir fuit confessus se habere illas res ad vsuȝ filie siue vxoris sue quasi ꝓprietas remāserit penes matrē: qꝛ nō hoc portāt h̄ verba. sed peculium filie a dote decernunt siue separant. si aūt filia magnā offensaȝ fecisset matri: tūc mater bene potest reuocare.

† Bal. in. l. cū vir. i. iij. col. C. de fideicō. ꝑ. q̄ro nūqđ donatū. ꝛ alegā. i. l. si donatiōe. C. de coll. in. x. colū. reputāt istā tex. singul. ad h̄ q̄ si mr̄ dicat filio dotalia bona i peculiū dr̄ donatio inter viuos: tn̄ iste tex. nihil facit ad ꝓpositū. ꝑut videre potis h̄ in nouis i terꝑta. Bolog.

¶ Donationem quidem partis bonorū proxime cognate viuētis nullam fuisse cōstabat[a]: verum ei qui donauit[b] ac postea iure pretorio successerit[c]: quoniaȝ aduersus bonos mores ꝛ ius gentium[d] festinasset[e] actiones hereditarias in totum denegandas[f] rn̄.

Martianus. Lex. xxxi.

Nam ei vt indigno[g] aufertur hereditas.

☞ Donatio facta in concubinam nō̄ reuocatur secuto matrimonio: cum dubitatur persone conditio inspicitur. Bar.

Papinianus. Lex. xxxij.

Donationes in concubinaȝ collatas non posse reuocari cōuenit[h]: nec si matrimoniū inter eosdem postea fuerit cōtractū: ad irritum recidere potest quod ante iure[i] valuit. An autem maritalis honor ꝛ affectio pridem precesserit[k] personis cōparatis[l] vite coniunctione considerata perpendendum[m] esse respondeo: neq̄ȝ enim tabulas[n] facere matrimonium.

☞ Si res donatur ad vsum videtur donari proprietas. nec reuocatur nisi ex magna offensa. h. d. Bar.

¶ Spēs † extra dotē a matre filie nomine[o] viro traditas: filie q̄ p̄sens erat donatas: ꝛ ab ea viro traditas videri respondeo: nec matrem offensam[p] petitionem habere vel eas res recte vendicare: qđ vir[q] cauisset extra dotem vsibus puelle[r] sibi traditas cum ea significatione non modus[s] donationis declaretur: nec ab vsu proprietas separetur[t] sed peculium[v] a dote puelle distinguitur. iudicem tamen estimaturum rn̄. si mater iure cōtra filiā offensaȝ[x] eas reuocare velit: ꝛ verecundie materne cōgruam boniq̄ȝ viri arbitrio competentem ferre sententiam.

☞ Sicut donatio facta filio in potestate confirmatur post mortem donantis si moriatur ante filium: ita confirmatur si filiuȝ emancipat: ꝛ donationem nō reuocat. hoc dicit Paulus.

¶ Pater qui filie quam habuit in potestate mancipia donauit et peculiū emancipate non ademi[y] ex postfacto donationem videtur perfecisse[z].

☞ Pactum q̄ depositū restituatur alteri q̄ deponenti / non inducit donationem in personam illius. h. d. Pau.

¶ Eiusmodi lege[a] deposita mille de archa vt ea ipse solus qui deposuit tolleret: aut post mortem dn̄i[b] elius speratus non videri celebratam donationeȝ[c] respondi.

☞ Reus criminis lese maiestatis nō potest donare etiam si non sit de crimine accusatus. Paulus.

¶ Perfecte donationes esse non possunt post crimen ꝑduellionis[d] contractum: cum heredes quoq̄ȝ teneat[e] ꝛ si nonduȝ postulatus[f] de vita decesserit.

☞ Concessio ad vsum indeterminatum dicitur precarium non donatio: ꝛ trāsit ad heredes concedentis ꝛ potest per eos reuocari. Paulus.

Sceuola. Lex. xxxiij.

Lucius titius epistolam talē misit: ille illi saluteȝ. Hospicio illo q̄diu volueris vtaris[g] superiorib⁹ dictis ꝛ his omnibus gratuito: idq̄ȝ te ex volūtate[h] mea facere hac epistola notum tibi facio q̄ro an heredes ei⁹ habitationem ꝓhibere possunt: Rn̄. s̄m ea que proponerentur heredes eius posse mutare[i] voluntatem.

☞ Ex causa donationis obstat priuilegium ne quis condemnetur nisi inquātuȝ facere potest: ꝛ post constitutam ꝛ post reȝ iudicatam. Bartolus.

Hermoge. Lex. xxxiiij.

Qui id qđ ex cā donationis stipulāti spoponderat solui cōstituit: actione pecunie cōstitute

¶ Pater qui filie. Pater donauit filie sue existente in potestate mancipia. postea pater emancipauit filiam. videtur confirmasse dona. ex quo nihil in emancipatione dixit. ¶ Eiusmodi lege deposita. Deposui penes te mille hoc acto vt reddas ea tantū mihi: aut elio post mortem meam. non videtur donatio facta in eliū. ¶ Perfecte donationes esse. Ille qui cōmisit crimen lese maiestatis non potest de cetero donare de suis bonis. Fran. accur.

h ¶ Conuenit. vt ꝛ. s. eo. l. affectionis. nisi a milite. vt. C. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. ij. ꝛ nisi erat vt vxor que vxor esse non poterat. vt. s. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. hec oratio. §. ij.

i ¶ Iure. sic. C. de admini. tuto. l. sancimus. ꝛ. j. de regu. iur. l. in ambiguis. §. j. ꝛ. j. de itine. actuq̄ȝ priua. l. ij.

k ¶ Precesserit. ante perfectas donationes. Accur.

l ¶ Comparatis. nam in libere mulieris ꝛc. vt. s. de ritu nup. in libere. ꝛ in dubijs quod verisimilius est inspicitur. vt. j. de reg. iur. l. i obscuris. nisi aliqua indicia ostendant eam cōcubinam vt apparet per hoc quod hic subijcit. vt. s. de concubi. in concubinatu. secus autem est iure canonum. vt. xxx. q. v. c. j. in fi.

m ¶ Perpendendum. i. inspiciendum.

n ¶ Tabulas. s. tantuȝ vel solas. vt ꝛ. C. de nup. l. si vicinus. ꝛ. l. neq̄ȝ. ꝛ. j. de reg. iur. l. nuptias. Accur.

o ¶ Noīe. sic. j. e. si pater. ꝛ. l. fin. §. fi. ꝛ. C. fami. hercis. l. filie eius. ꝛ ad hoc operat p̄sentia. de qua subijcit. vt ꝛ. j. de solu. qui decē. §. j. in fi. §. ꝛ de fur. falsus. §. si is qui. ꝛ. s. de dona. inter virum ꝛ vxo. si seruus cōis. ꝛ. s. deposi. l. in diem. in prin. ꝛ. s. de neg. gest. l. fideiussor. §. fi.

p ¶ Offensam. leui offensa. secus in graui. vt ī fi. huius. §. Accur.

q ¶ Quod vir. ideo qđ vir ꝛc.

r ¶ Puelle. ꝑ que verba videbat vsus tm̄ vel vsufructus filie datus: et sic posset reuocare per penitentiam: sed aliud est: nā appellatione vsus quandoq̄ȝ plena proprietas significatur: ꝛ per p̄cedentia verba sequētia intelliguntur. vt. s. de aur. ꝛ argen. leg. species. ꝛ de vsufru. earum reruȝ que vsu cō. l. fi. ꝛ. s. de vsufr. proculus. ꝛ. s. de serui. rusti. p̄dio. l. q duo. ꝛ de le. j. si seruus plurium. §. fi.

s ¶ Mod⁹. talis ex quo facile possit fieri reuocatio.

t ¶ Separetur. que videbatur penes matrem remansisse vsufructu marito competente.

v ¶ Sȝ peculiū. i. res parafernales. vt. s. de iure dot. si ego. §. dotis. al's aliter h̄ dictio ponit: vt s. de pec. ī ipa rubri. no.

x ¶ Offensam. al's offensa. ꝛ al's offensam id est offendēteȝ: reuocat ergo vt subijcit. ꝛ. C. de reuocan. do. his solis. sed hodie ex tribus tantū causis. vt in aut. de nupt. §. matertera.

y ¶ Nō ademit. Cū emāciparet. Azo.

z ¶ Perfecisse. vt ꝛ. C. e. siue emancipatis. ij. rn̄. ꝛ facit. C. de pecu. eius qui me. li. l. j. ꝛ instit. de le. §. peculiuȝ. ꝛ. C. de emanc. li. l. fi. Sȝ ar. ɔtra. C. de bo. que lib. l. cū oportet. §. pe. sȝ ibi in p̄miū emācipationis scȝ vsufruc.

a ¶ Eiusmodi lege. id est pacto. vt. s. depo. l. j. §. si conueniat.

b ¶ Dn̄i. i. deponentis.

c ¶ Donationeȝ. in eliuȝ vel depositariū: ꝛ sic eliu s nō agit vtili depositi: vel alia actiōe. vt isti. de inuti. stipu. §. alteri. nec ob. s. depo. l. publia. ī p̄n. vt ibi dixi. nā ibi filio: h̄ extraneo. Itē nec ob. C. ad exhi. si res. ī fi. qꝛ ibi sp̄ale. vt ꝛ. s. sol. ma. l. gaius. vel hic de rigore / ibi de equitate: sȝ certe nil impedit agere elium vtili depositi. vt. d. l. cū res. ꝛ tamen nō est sibi donatū qꝛ id reddit heredi deponentis. ꝛ facit. s. depo. l. j. §. pe. ꝛ. s. proxi. §. Accur.

d ¶ Perduellionis. i. maiestatis. vt. j. de verb. sig. l. quos nos. idem in similibus casibus quos notaui. j. de ac. l. ex iudiciorum. nec obst. s. eo. l. post contractum. qꝛ hic speciale.

e ¶ Teneat. vt bona paterna eis auferantur. vt institu. de here. ab intestā. §. per contrarium. ꝛ. C. ad. l. iul. ma. l. pe. ꝛ. l. fi. Accur.

f ¶ Postulatus. i. accusatus. Accur.

Lucius. ¶ Casus. Concessi tibi precario vt q̄diu volueris vtaris domo mea: hoc possunt reuocare heredes mei. Fran. accur.

g ¶ Vtaris. precario.

h ¶ Ex voluntate. hic declarat esse precarium: quod ex voluntate durat ꝛ reuocatur. vt. j. de precario. l. j. §. j. ꝛ. l. ij. Accur.

i ¶ Mutare. sic ꝛ. j. de acqui. pos. fundi. §. j. nam ꝛ ipse defunct⁹ posset. Item est contra. s. eo. aquilius. Solu. vt ibi.

Qui id quod. ¶ Casus. Quod ex cā donationis tibi dare ꝓmisi:

nunc cõstitui hoc idem me soluturuz: dicit q si conuenio[t] de constituta: non teneor insolidũ: qr inspicitur origo contrac. Secundo dicit ex causa donat. condẽnatus insolidum: si quenior iudicatus: nõ fiet exactio nisi inquantum facere possim. ¶ La lege. Numerauj tibi. x. er causa dõa. hoc acto vt incontinenti mihi eadẽ mutues: dicitur q donatio est: r tu mihi mutuando mutuũ facis. ¶ Mutus. Mutus põt donare. Itẽ sur dus. ¶ Si cum primus Luz velles mihi donare decez tego titio: diri vt promitteres illa decẽ tio promisiſti: dicit q te neris insolidũ: idẽ si pro misiſti creditori meo. ℱ.

a ¶ Conuenit. sic z dote. vt. ſ. de cõſtit. pecu. l. quod si maritus. i prin.

b Nõ iudicij. i. actiõis. de cõſtituta. z iudicius de dicte. z est sic. C. ad macced. l. ſi filiꝰ. j. de fideiuſ. l. tutor. circa prĩc. z. ſ. de iur. do. l. ſi er lapidicis. z. C. ſi cer. pet. l. ſi er precio. z. j. de pnuileg. cre. l. ij. ſ. paruiqz. Sz arg. ſ. de pec. l. ij. ſ. ℏ z ſi filius. i ſi. ſ. z. j. ſ. nouа. l. pe. z de re iu. l. neſemni ꝰ in prĩc. z. ſ. de neg. geſt. diuortio. ſed in hac vltima er culpa vel dolo ſequẽti naſcit hec actio ne go. geſt. ſolidũ. Accur.

c ¶ Donatiõis. ſolidus.

d ¶ Judicati. q dicitur i factus. vt. C. de reb. cre. l. actori.

e ¶ Conueniri. vt. j. de re iudi. l. neſemmus. ℣. ſi. z no. poſt ſnias opponi pemptonias. z ſic eſt. z tra. C. ſen. reſci. nõ poſ. peremptorias. ſ. hic ſpecia. le vt z i aliys caſib⁹ quos notaui. C. ſi ur. z fac. ig. l. j. z eſt rõ huius ſpalitatis ne cer libera z. vt. j. de re iudi. ne er liberalitate. z. ſ. de edil. edi. l. ad res. ũ. rñ. Accur.

f ¶ Trãſlatio. a donatore in donatarius: ſed certe iimo ipeditur. vt. j. de ſolu. qui ſic. que ẽ cõtra. Sol. abi ẽ rigoze: hic de equitate. vt. ſ. ſi certum peta. ſi tibi. z facit. ℣. c. l. j. ſ. item cum ipſe.

g ¶ Donare nõ. phibent. nec paciſci. vt. ſ. de pac. l. tẽ qz cõuentiones. z intellige hoc cũ inforẽtum eſt diſcretũ vel cõcurrit: caſu tñ qz ſi a natura ſit ſimul z furdus z mutus inter viuos donare non poteſt. ✣ vt arg. C. qui teſt. fa. poſ. l. diſcretis. z facit. j. de act. z obli. l. i quibuſcũqz. Accur.

h ¶ Si cũ primus. ppria noia ſunt primus z ſecundus vel appellatiua.

i ¶ Perficitur donatio. inter oẽs perſonas. vt z. ſ. eo. l. ij. ſ. cum vero.

k ¶ Conuenitur. er ſtipulatu. Accur.

l ¶ Cuſtoditur. vt inſolidum teneatur delegatus. z facit. j. de re iudi. neſemnius. in prin. z. ſ. de doli excep. pure. ſ. ſi cum. z de noua. ſi quis de le. z. l. pe. z. ſ. c. l. ij. circa prin. z. l. in edibus. ſ. pe.

S P ater. ¶ Caſus. Pater ſuam. ppriam pecuniã noſe filij emãcipati mutuauit: z aio donandi eundem filium paſſus eſt ſtipulari illã pecuniam ſibi reddi: dicit q donatio hec tenet. ¶ Si quis. Dedi ſti mihi. i. vt te captũ ab hoſtibus extraheres: extrari: dicitur q hec donatio irreuocabilis eſt: z quaſi merces laboris mei videtur. Fran.

m ¶ Pecuniam. etiam ſuaz.

n ¶ Stipulatus eſt. idem ſi non fuit ſtipulatus. vt. ſ. ſi cer. pe. l. certi condictio. ſ. ſi nummos. Accur.

o ¶ Non poteſt. vt z. j. c. l. ſi. ſ. ſi. z arg. ſ. c. l. donatiões. ſ. ſpecies. z. C. de iure do. l. ij.

p ¶ Al latrunculis. differunt enim. vt. j. de cap. l. hoſtes. Accur.

q ¶ Pro eo. i. quia eripuit.

r ¶ Irreuocabilis. etiã ingratitudine ſecuta. ℳ. cum nec ẽpter tu metus reſcindit. vt. ſ. qõ me. cauſa. l. metũ. ſ. ſed iz. niſi ipſemet fraudẽ partiſ cipauit. vt. C. quod metus cauſa. l. non intereſt. que eſt contra. z facit. ſ. de neg. geſt. nam z ſeruius.

s ¶ Certo modo. a legibus taxato. al's. ſ. vſqz ad quingentos ſolidos. mar. ſicut enim homo nõ eſtimat. vt. ſ. de edil. edic. l. iuſtiſſime. ſic nec quod ſalutis eius cauſa datur: vt bic.

nẽm ambigi non poteſt[o].

¶ Quando ſit er cauſa remunerationis donatio non eget inſinuatione. hoc dicit Bartolus.

¶ Si quis aliquẽ a latrunculis[p] vel hoſtibus captum eripuit: z aliqd. p eo[q] ab ipſo accipiat: hec donatio irreuocabilis[r] eſt: mer ces enim laboris eximij appellãda ẽ: qõ contemplatione ſalutis certo modo[s] eſtimari non placuit.

¶ Mandatũ in rem ſuã er cauſa donationis motte finitur ſm hec tẽpora. Bar. Sceuola. Ler. xxxvj.

A D cum qđ manumiſerat epiſtolã miſit in hec verba. Titius ſticho liberto ſuo ſalutez: cũ te manumiſerim peculium quo qz tuũ eſt quicquid habes tã i nominibus[t] q̃ in reb⁹ nuncupatiuis ſiue in numerato[v] me tibi cõcedere bac epla manu mea ſcripta notum tibi facio: cũdem libertum te ſtamẽto ex besſe ſcripſit heredez: ſemptonium ex trientẽ: nec peculiũ ſticho legauit: nec actiões preſtari iuſſit: q̃ſitum eſt vtruz in aſſe ſticho actio det cozũdẽ nominum que in peculio habuit: an vtri ſqz[x] heredib⁹ ꝓportionibus hereditarijs? Rñ. ſm ea que proponerentur. vtruſqz heredibus pro hereditarijs portionibus[y] competere.

¶ Per ignorantiam nõ reuocat donatio/ſed res tranſit cum ſua cauſa. Bar.

¶ Lucius titius fundum meum donauit[z] z ante traditionem eundem fundũ poſt dies paucos ſcio pignori obligauit[a] et intra dies xxx. meuiã in vacuã poſſeſſionem ciuſdem fundi induxit: quero an donatio perfecta ſit? Reſpon. ſm ea que proponerentur perfectam[b]

H Eus. ¶ Caſus. Maũmiſi ſtichũ eidẽ epiaz mandauit: i q̃ inter cetera h cõtinebat: cũ ℏ ſit q̃ te mãumiſi: oẽ cedo tibi oẽ tuũ peculiuz qcqd habes tã i noibus q̃ i reb⁹ mouẽtib⁹: ſiue i nũerato. i. i pecunia. tã dẽlapſu tpis eundem ſtichũ heredẽ iſtitui: beſſe ſemptonium ex triẽte nec de peculio ſtichi aliquid diri teſtõ. nec iuſſi actio. peculiares cedi ſticho. queritur an actiões peculiares ſtichꝰ poſſit i ſolidũ intẽtare ℈ dcitores peculiares: an p pte hereditaria? z tz q̃ pro pte hereditaria tñ: z de ℈ dcitore plene vt in gl. Alc.

L Ucius. Ego ſempronius proponẽs in corde meo fundus donare meuic: anteq̃ donẽ z tradã eũ obligaui p centũ cuidã feneratori. puta ioso lo ſtoẽrino: tandem euz fundus tradidi meuic er cauſa dona. z in vacuaz poſſeſſ. fundi eam iduri. dicitur q̃ donatio ẽ perfecta aut q̃ ioſol⁹ habet illum fundus obligatus. Fran. accur.

t ¶ In noib⁹. i. actiõib⁹.

v ¶ In numerato. In pecunia. Alccur.

x ¶ An vtriſqz. i. vtriqz.

y ¶ Portiomb⁹. i. nol bus. nõ em p tale epiam aliqd fuit q̃ſitũ liberto i noib⁹. z ẽ rõ: qz bui⁹ma datũ p epiaz morte finitur. vt. C. ó act. z ob. l. ſi quidẽ. z. ſ. de pecu. ſi ſticho. ſec⁹ ſi fuiſſent ceſſe. z ſic facta pcuratio in rẽ ſuã. vt. C. de dona. illaz. vñ caute dicit concedere nõ cedere: z ſic no. cõcedo ſed nõ cedo ſm Ban. vel ſi diceres hic fuiſſe ceſſionem dices nõ finiri morte: q̃ dicit in fi. dic ſtricto iure. ſec⁹ de eg tate ſm Jr. p. d. l. illã. z qz nõ eſt traditio: ſed ceſſio eſſet loco traditionis nõ ẽ nulla quaſi ma do pacto facta. Itẽ eſt ſcõa rõ: qz tpe bui⁹ legis nõ fiebat donatio nus do pacto: ſed ita ſi interuenit ꝓpulatio vel traditio: q̃ traditio in nominibus fieri non poterat. vt. j. de acq. poſſideri. in prin. ſed corporaliũ ſic: q̃ videt fieri etiã ſi apud libertuz erant res tpe cmiſſe epſe. vt. j. de acqui. re. do. qua rõne. q̃. inter dũ. z. ſ. eo. l. abſenti. qõ nõ ſic eſſe põt in corpoalibus. bodie autẽ bec ſecunda ratio non obeſſet. vt. C. cod. ſi gs ar. ſ. pe. Itez nõ ob. cõtra qõ ſignatur. C. de iur. do. l. ij. quia ibi do natarius eſt ſtipulatus a nomine. id eſt a debitore. Accur.

z ¶ Donauit. ẽptum ad deſtinationem.

a ¶ Obligauit. qõ vtpote dñs facere potuit iſte donans.

b ¶ Perfectã. maxime ea ratione: qz poſſeſſa in vacuã poſſeſſionẽ i durit ſed z idem dicam. z ſi hoc non feciſſet. nam donatione facta licet poſſeſſa obliget non reuocat eam per hoc. vt arg. C. de lega. l. iij. z inſti. de leg. ℣. ſi rem ſuam. ſed perſonaliter tantum ageretur. vt. C. de dona. ſi quis arg. ſ. pe. z. C. de rei ven. l. ſeruum. ſed videtur reuocari. per obligationem. vt. ſ. de dona. inter vi. z vro. cum hic ſtatus. ſ. ſi maritus. z. C. de dona. inter virum z vro. l. ſi maritus. que ſunt contra. Solu. illa odioſa: hec fauoꝛabilis: quod nõ placet q̃ illa ſit odioſa. vt. ſ. de dona. inter virum z vro. ſi id quaz. ſ. ſi quas. ſed illa eſt ſolu. qz hec tenuit ab initio: illa non. vnde facilius illa reuocat q̃ hec: ſic poteſt notari ex duabus legibus. Illã ꝓterito nato. i. illo qui iaz eſt natus ipſo iure nõ tenet teſta mentũ z etiaz ſi decedat viuo patre nõ ẽ firmat. Sed ꝓteterito poſtbumo valet

† Illi glo. reclamant ſingu. ro. et alex. in. l. di ſcretis. C. q̃ teſt. fa. poſ. ad hoc q̃ di ſtin. d. l. diſcretis. h⁹ lo cũ in ſcitb⁹ inſ viuos.

† Illi ter. cus ſua glo. ſingu. erciz mauit Bo. ſuis ſing. fo lio. xij. ſingu. dilig. Sed aduer te q: Bo. ni mis large i tellexit iſtũ ter. vt videre potes hic in nouis in terp. Volo. Adde q vo luit allegare romanus ſing. cccc. xxiiij. ici donatio reuocat̃ que ad hoc allegauit ꝓ ſingu. gul. de cag. in. l. ſi ibi. ſi. cer. peta. Et ſi limitat vt procedat in donatione remuneratoria ſi merita erãt obligatoria tũ etiã limitat bal. in. l. ſi donatiõe. coll. ij. C. de colla. z ℣. l. vt liber. eo. ti. z olno ꝓ Alexã. in l. iuriſpẽtiã. ſ. quinimo. ℣. ſi pac. obſtitã barto. z in ſalle. i. ſi donatiõe. z poſt. xlij. volu. iiij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

mo valet testamentum: 7 licet eius nat̄litate rumpatur: si viuo patre decederet reconualesceret: vt institu. de exhere. libe. in princip. 7. ℔. de iniu sto testa. posti bumus.

a ¶ Habere. qz transiuit cum sua causa. vt 7. ℔. de pigno. act. si conuenerit. §. si fundus. 7. C. de distra. pigno. l. si debitor. 7. C. de dona. inter viru 7 vxo. si qdē. Alex.

b ¶ Pecuniam dedit. id est nomine eius 7 sic ℔is uit certi cōdi. directā. vt ℔. si cer. pet. certi condictio. §. si nummos.

c ¶ Ad labeonem. id est ad labeonis vtilitatē 7 eius nomine vt dixi ani mo donandi.

d ¶ Eius. auie. vel labeonis.

e ¶ Perfectam. vt. ℔. si pater. in princ. 7. l. dotiones. §. species. 7 ar. ti. 1. l. mortis causa. §. tia chyrographa. 7. ℔. de nego. gest. nefeminis. circa fi. vbi dicit maxime si etiaz in ratione 7c. Sed arg. 3tra. ℔. c. nuda. sed hic nō est nuda. Accur.

¶ De mortis causa donationib⁹ 7 capionibus.

f Dicit de donatiōe inter viuos/nūc de ea que fit causa mortis.

Mortis causa. ¶ Cas⁹. Donatio cā mortis dicit quā-

do id qd dono volo magis habere pro me q̄ cui dono 7 magis euz q̄ heredem meuz. Francis. Accursius.

f ¶ Heredem suuz. vt 7. ℔. co. senatus. §. i. 7 in fi. de dona. §. i. sed nōn hoc idem est in legato: Certe fic. vt. ℔. de cōditio. 7 demonstra. si gs euz. vnde vt hic differat a legato dic tradendo in vita vel obligando se legatario. naz tunc est donatio causa mortis. at q̄ nullum istorum est ōr legatus. ne attēta ratione huius. l. nō differat a legato. vt plene no. j. eod. marcellus. §. paulus.

g ¶ Ulianus. Morta litatis donat. 7 ℔ fm. ℘. non reuocatur.

b ¶ Accipiētis. ℌ reuocatur eo qualescēte. vt 7. ℔. ti. j. l. j. item cum ipse.

Moriēti i act⁹ an suf ficiēdi possint.

¶ Tūc demū. Si ergo actus moriētis pendet. 7 sic est cōtra. ℔. cōmunia prędi. l. fi. in fi. Sol. nec hic pendet. nam statim tenet donatio. ℌ dominij trāsfatio suspenditur. vt 7. ℔. ti. j. l. ij. §. si pecuniam. at ibi nō pendet teneat vel nō. ex quo eniz cedit dies legate seruitutis statim certum est cedat vtiliter vel nō: vtile sit legatū vel nō: q̄ nō est si vn⁹ focius ipo nat inter viuos seruitutem rei cōmunis. vt in prin. l. receptum. 7 ideo ibi dicit actum viuentium suspendi 7 nō actum defunctorum.

Mortis causa. ¶ Casus. Ille dicitur donare causa mortis: qui timore infirmitatis 7 per consequens mortis donat. vel qui timet occidi ab hostibus. aut iturus per loca dubia timet morte 7 ꝑpter hoc donat. vel etate confectus donat: vt quia adeo senex est vt quotidie expectet mortem. hec enim omnia instans periculum demonstrant. 7 hoc dicit hec. l. cum tribus sequen. Fran, accur.

h ¶ Ualitudinis. presentis.

l ¶ Ꝺtopinque mortis. sperate. subaudi ab hoste 7c. non autem per vna litudinem. 7 cōiunge tres sequentes leges cum ista. Ad hoc autem per tinet attendere: q̄ statim cū est liberatus eo periculo cui⁹ metu donauit esse verum creditorem firmam pignoris obligationem habere[k].

¶ Conuentio per quam absenti querit actio perficit donationē sicut traditio. hoc dicit Bartolus.

¶ Auia sub nomine labeonis ne potis sui mutuam pecuniam dedit[l]: et vsuras semper accepit: et instrumenta debitorum ad labeonem[m] receppit que in hereditate eius[n] inuenta sunt: quero an donatio perfecta esse videatur? Respondeo cuz debitor labeoni obligatus esset pfectā donationē esse.

De mortis causa donationib⁹ 7 capionibus. Titulus. vi.

¶ Nota q̄ ille q donat causa mortis vult q̄ donatio non habeat effectum se viuēte sed demum eo mortuo viuente donatario. Paulus de castro.

Marcellus. Lex. j.

Mortis causa donatio est cum quis habere se mauult q̄ cum cui donat: magisq; cum cui donat q̄ heredez suum[o]: sic et apud homerum thelemachus donat pyrrho.

¶ Licet ista lex ponat tres species donationis possunt tamen reduci ad duas principales. ℘au. de ca.

Ulpianus. Lex. ij.

Ulianus libro. xvij. digesto. tres esse species mortis causa donationum ait. Una cū quis nullo presentis periculi metu conterritus: sed sola cogitatione mortalitatis donat[p]. Aliam esse speciē mortis causa donationuz ait cum quis imminēte periculo commotus ita donat vt statim fiat accipientis[q]. Tertium genus esse donationis ait. si quis periculo mortis nō sic det vt statim fiat accipientis: sed tunc demum[r] cuz mors fuerit insecuta.

¶ Ista lex cum sequentibus declarat secundam speciem donationis de qua in. l. precedenn. ℘au. de ca.

Paulus. Lex. iij.

Mortis causa donare licet nō tantum infirme valitudinis[k] causa: sed periculi ctiam propinque mortis ab hoste: vel a predonibus: vel ab hominis potētis crudelitate: aut odio: aut nauigationis ineunde.

Gaius. Lex. iiij.

Ut per insidiosa loca itu rus.

Ulpianus. Lex. v.

Ut etate confectus[m].

Paulus. Lex. vj.

Ecenim omnia instans periculum † demonstrant[n].

¶ Donatio causa mortis etiaz facta ante crimen commissum 7 nō cogitatione criminis secuto crimine 7 etiam condēnatione reſcinditur. ℘au.

Ulpianus. Lex. vij.

Si aliquis mortis causa donauerit[o] 7 pena fuerit capitis affect⁹ remouetur donatio vt imperfecta[p]: q̄uis cetere donationes[q] (si sine suspitione pene[a] facte sint) valeant.

¶ Quicquid occasione mortis alterius capitur causa mortis capio nuncupatur. Bartolus.

Idem. Lex. viij.

Qui precio accepto heredita tem[r] ptermisit, siue ad substitutum peruentura sit siue ab intestato succesſurum: mortis causa capere videtur[s]. Nam quicquid propter alicuius mortez obuenit: mortis causa capitur: quam sententiam 7 iulianus probat: 7 hoc iure vtimur. Nam 7 quod a statu libero[t] conditionis implende causa capitur: vel a legatario mortis causa accipitur: 7 quod pater dedit propter mortez filij[u] vel cognati mortis causa capi[a] Julian⁹ scripsit. Deniqz 7 sic posse donari ait vt si conualuerit recipiat[c].

¶ In hac. l. in glosa ibi vel bic ūge ambas istas: 7 dic q̄ aut loquitur in donatione causa mortis: 7 illa nō potest fieri ei qui est capax legati. ℘au.

Ut etate confectus, cum sit adeo senex q̄ quotidie credat mori.

n Ecenim. Periculum demonstrant. licet valitudo cesset. Rogerius.

Si aliqs. ¶ Casus. Si aliquis ꝓmisit delictū ppt qō timet mori: 7 cā mortis nōdum ali quid alicui: 7 postea fuit decapitat⁹. ōr q̄ reuocat donatio ꝓdicta: ℔s secus fit i donat. simplici sine suſpitione pene facta. ℱ.

o ¶ Nō auerit. timore pene a iudice inferēde/vel alia ratione. vt. ℔. de inius. testā. si qs filiū er. §. irritum. Accur.

p ¶ Ut imperfecta. q̄ extremo ꝓfirmatio deficit. secus sēa q̄ fit a viro illustri. vel. vt. C. de do. inter vi. 7 vxo. l. res vxoi.

q ¶ Donationes. iter viuos. Accur.

r ¶ Suspitione. marime fubaudi. vt. ℔. ti. j. l. post ꝓtractū. in fi. q̄ est ꝓtra. vel hoc determinat vt si fiat in fraudē nō teneat. 7 plene dic vt ibi.

s ¶ Pene. nisi sit crimen perduellionis. Accur.

† Iste ter. videt inuere q̄ illa ōr donatio cā mortis q̄ fit mortis metu. sed tu ne fallare aduerte q̄ ēt si fieret i mortis articulo nulla facta mētione de morte: nihilominus ꝓsumeretur t̄ viceret esse donatio inē viuos. Ita cōcludit alexā. ꝑ. ti. xliij. volu. j. p. l. vbi tu donat. j. eo.

Utpote. ¶ Casus. Queres ſstitur⁹ habitis. c. repudiauit hereditē. c. ſic puenerūt bōa ad substitutū: vel ad agnatū defūcti. ōr q̄ heres repudiās illa. c. q̄ habuit ob hoc vſ cā mortis capere. Itē ſeruus in testō dñi iussus esse liber: si dederit mihi. r. 2 dedit: videor illa. r. cā mortis capere. Itē ſi relictū ē tibi legatū: puta fundus a testatore: si dederz. r. mihi 7 dedisti: videor illa. r. cā pere cā mortis: 7 itelligen in oibus supradictis ereplis q̄ videor cape illud lucrū cā mortis testōis. Itez si pſ cā mortis filij sui donauit mihi. r. vel cā mortis cognati: videor cā mortis cape: sed si donauit pſ cā mortis filij sui mihi. r. ℌ pacto: vt si ꝓualescat filiꝰ: eidē nāti reddā: tūc demū ōr q̄ bec donatio tz. Fran. Accur sius.

t ¶ Hereditatem. ſcs sibi delatam.

v ¶ Ꝺtermisit. id est repudiauit.

x ¶ Aliter. aliud est mortis cā donatio q̄ a defuncto q̄qz tradit vel permittit. vt. ℔. l. j. aliud mortis cā capio q̄ ab alio dat. vt ptz ꝑ ℌ ex cāpla 7 j. e. l. mortis cā capit. 7. l. mortis cā capimus. Itē prima semp ex volūtate: bec q̄qz etiā sine voluntate: vt hic patet. 7. j. e. si mulier. 7 tunc non habet locum fal. als q̄n ab herede fic. vt. C. ad. l. fal. l. pe. Accur.

y ¶ Statulibero. qui pro libertate ꝓestat. vt. ℔. ti. j. que statuliberi. 7. j. eo. q̄ conditionis. 7. l. quod statuliber. 7 ad. l. fal. l. id quod.

z ¶ Filij. ad hoc facit. j. e. l. mortis causa filij. 7. C. e. l. nec fratris.

a ¶ Mort⁹ cā capi. q̄ ēt casu ad ꝓfirmationē donatiōis vtriuſq; mortez etigā. arg. ℔. de do. iter vi. 7 vxo. l. cū ℌ status. ℘. of. nō solū. 7. ℌ. i hac. 7. l. mortis fue cā. 7. l. si eū. ℘. ergbus. 7. C. de do. iter vi. 7 vxo. l. si vt ꝓponis. vel ℌ sufficit solus filij vel cognati mors cū donator nō ꝓsit ſō

b ¶ Si cōualuerit. fi. filiꝰ. [lus reuocare. vt. C. e. l. nec fratris.

c ¶ Recipiat. f. is qui donat: tunc demum subaudi. ad quod facit. j. e. si alienam. §. marcellus.

OMnibus. ¶Casus. Ei cui potest legari ita q capiat legatū: pōt z mortis causa donari. Fran. accur.

a ¶ Omnibus. z bis demū. vt z. j. eo. senatus. z insti. eo. §. j. vbi dicit q assimilantur legatis. Sed cōtra. ā. de 2di. z demō. l. meuius. vbi nō capaci debet dari. sed ibi de mortis causa capione. hic de mortis causa donatione. Vel hic etiā de mortis causa capiōe. Sz ibi accipit nō capar. hic vero non capit qō aliud est. vt. j. de verb. sign. fi. aliud est. hoc autē an sit capar tempore mortis. Inspicitur. vt. j. eo. l. i mortis. Accursius.

SI cui. ¶Casus. Si dono alicui aliqd causa mortis an possim ei substituere. q̄ritur dicitur q sic. hoc modo q̄ illa q̄ volo substituere faciam stipulari a donatario sibi illud donū donari: si ptingat donatariū non posse capere: vel sub aliqua alia 2dit. puta si naufragat ex asia veniret. Fran. accur.

b ¶ Si cui. al's incipit: ei cui. z al's si cui. Accur.

c ¶ In hunc modū. per stipulationē ergo fit substitutio. Sz an aliter dixi. C. e. l. j. Accur.

d ¶ Cōditione. preterq̄ illa si donatarius substitutus voluerit que legatario ipōnitur. vt. ā. de leg. j. si ita. §. j. z de 2di. z demō. l. si ita expēsum. Ex quo enim stipulatur iam agnoscit. sed in legato secus in quo nō oportet q̄ stipuletur.

ORtis cā. ¶Casus. ¶Pater potest donare nurui id est vxori filij sui: causa mortis filij. Fran. accur.

e ¶ Donare. nurui vt bene cōueniat sequētibus. z facit. ā. eo. qui pcio. in fi. z quod ibi nota.

SI mulier. ¶Casus. Quidaz erat institutus z datus erat substitutus: nūc substitutꝰ dedit pecūiā vxori testatoris: vt illa diceret se prægnātē z peteret se mitti in possessionē bonorū defuncti nole vētus: vt sic interim institutus forte decederet: z sic substitutus haberet bona. postea cū illa nō apparet prægnans pecuniā quam accepit a substituto. dicitur capere causa mortis defuncti. Fran. accur.

f ¶ Accepit. a substituto. Jo. Et q̄si dicat facere p calū. Habes. ā. si mu. vē. no. l. j. §. per calūniā. z efficāt infamis si pronunciet̄ per calū. in possessionem missa. vt. ā. de bis qui no. infa. l. notatur. z. l. seq.

g ¶ Ratione. vt monatur anteq̄ adeat vel efficitur non capar.

h ¶ Mortis causa. id est occasione mortis: non autem est donatio causa mortis: z non poterit hoc casu fal. detrabi. vt no. ā. eo. qui precio. facit j. eo. l. eum qui.

SI alienam rem. ¶Casus. Dona ui tibi rem alienam causa mortis: et eam tu vsucepisti. dicitur q̄ si conualescō reuocabo illaz rez ate condi. ob causam vel sine causa. ¶ Marcellus. Dicitur q̄ i dona. causa mortis possunt apponi pacta que sunt extra naturā donationū. vt si dicatur vt valeat donatio morte donantis siue decedat ante eū ille cui donatur siue post seruabitur quod dictum est. Item si est dictum vt reddatur quandocūq; donantem peniteat tenet quod dictum est. Item si est dictum q̄ non aliter reddatur nisi cum cui donatur cōtigat prius mori: hoc seruabitur. Vltimo dicit. pone quod donatus est causa mortis: z hoc pacto q̄ nullo modo reuocetur quod factum est. dicitur q̄ valet hec donatio. Fran. accur.

i ¶ Conualuero. condi. ob causam. vel sine causa condicam. vt z. j. eodē. senatus. §. j. z. l. quod mortis. z. ā. de condi. inde. l. indebiti. §. j. z vtar accessione sui temporis contra dominum si a me petat. arg. j. de acquir. pos. l. pomponius. §. in dote. z facit. j. eo. qui alienam.

h ¶ Marcellus notat. esse verum quod sequitur.

l ¶ Questiones. quia aliquid potest agi extra naturam donationis per pactum. z facit. ā. n. j. aristo. Accur.

m ¶ Omnimodo. etiam donatario premoriente.

Paulus. Lex. ix.

OMnibus mortis causa capere pmittitur: qui scilicet legata accipere possunt.

¶ Donatio causa mortis potest substitui. hoc dicit Bartolus.

Ipianus. Lex. x.

SI cui mortis causa donatū est posse substitui constat in hunc modū vt promittat alicui si ipse caperē nō possit: vel sub alia conditione.

I dem. Lex. xi.

iij MOrtis causa filij sui donare pater recte poterit: etiā constante matrimonio filij.

¶ Mortis causa capio dicitur id quod capitur occasione mortis alterius etiam si illicite. z per calūniam. z preter voluntatem defuncti. ¶Pau. de cast.

I dem. Lex. xij.

SI mulier ventris nomine p calumniam vt in possessionem mitti defideret pecuniam accepit forte dum substituto patrocinatur vt institutus aliqua ratione excludat mortis causa. eaz capere Julianus sepius scripsit.

¶ Ab illo ōr quis habere dñium a quo habuit causam vsucapiendi non ab eo a quo dominium euellitur. ¶Pau. de ca.

I ulianus. Lex. xiij.

SI alienam rem mortis causa donauero eaq; vsucapta fuerit verus dominus eam condicere non potest sed ego si conualuero.

¶ In mortis causa donationibus inspicitur quod inter partes de reuocatiōe agitur. Bartolus.

¶ Marcellus notat in mortis causa donationibus etiam facti questiones sunt: nam et sic potest donari vt omnimodo ex ea valitudine donatore mortuo res non reddatur: et vt reddatur etiam si prior ex eadem valitudine donator decesserit: si tamen mutata voluntate restituit ibi voluerit. Sz et sic donari potest vt non aliter reddatur q̄ si prior ille qui acceperit decesserit. ¶Potest sic quoq; donari mortis causa vt nullo casu sit eius repetitio: et ideo nec si conualuerit quidem donator re uocabitur.

I ulianus. Lex. xiiij.

SI mortis causa donat fundus ex tex: z in eum impense necessarie atq; vtiles facte sint: fūdum vendicantes doli mali exceptione summouendum est nisi preciū earum restituant.

¶ Qui permittitur testari pmittit mortis causa donare. hoc dicit Barto.

I dem. Lex. xv.

MArcellus notat cum testamento relinquendi cui velint adepti sint filiifamilias. milites liberam facultatem: credi potest ea etiam remissa que in donatione mortis causa fieri debent.

¶ Donata z legata equiparant. Bar.

¶ Paulus notat et hoc constitutum est ad exemplum legatoruz mortis causa donationes reuocate sunt.

I dem. Lex. xvj.

iij MOrtis causa donatio nō etiam pendet: an conuale scere possit donator/ reuocari potest.

¶ Nō valet donatio causa mortis vltra vires hereditatis. hoc dicit Bar.

n ¶ Uoluntate. i. hoc actū fuit q̄ si mutaret volūtatem esset res restituenda z non aliter. Accur.

o ¶ Prior. q̄ ille qui donat. Accur.

p ¶ Qui accepit. Sz an tūc pōt penitere: immuit q̄ non. ar. ā. de le. j. si mihi z tibi. §. j. Jz dic ztra si modo toti prime voluntatis peniteat. vt arg. ā. de leg. iij. si qs. i prin. z de codici. l. diui. §. licz. Accursius.

q ¶ Nullo casu. Jz tūc nō erit mortis causa dōatio sed inter viuos. vt. j. e. l. vbi ita. z facit. j. eo. senatus. §. mortis.

r ¶ Reuocabit. al's deest istud reuocabitur.

SI mortis. ¶Casus. Donatus est fundus titio causa mortis z traditus: tandē titꝰ in bonis fundo fecit expēsas ne cessarias vel vtiles postea reuocata fuit dōatio: forte donatore permittente: vt alio iusto modo: z sic donans petit fundū a titio sibi restitui rei vendica. ōr q̄ titius nō cogit reddere fundū nisi expēse quas fecit in fundo ei reddantur. Fran.

s ¶ Uēdicātes. donator z eius heredes: cum donatio sit reuocata.

t ¶ Earum. impensaruz. Sed nunquid fiet cōpēsatio cū fructibꝰ? rñ. sic. vt. ā. de rei vē. l. emptor. z. l. sumptus. z arg. j. de reg. iur. in eo quod.

MArcellus notat. ¶Casus. Sicut filiusfami. miles potest testari: ita z donare causa mortis. Ultimo dicit q̄ donatio causa mortis est redacta ad similitudinem legatorum. Fran. Accur.

v ¶ Marcellus notat. esse verum quod sequitur.

x ¶ Liberam. Qualitercunq; velit etiam omissa solēnitate iuris. vt. C. de testa. mili. l. milites.

y ¶ Facultatem. de castrensi vel quasi.

z ¶ Etiam. que de solēnitate als exiguntur in filiofami. puta de cōsensu patris. Item q̄ possit capere donatarius licet tempore mortis iueniat non capar. Item de quinqz testium presentia qui als exiguntur. vt. j. e. tamis. ā. j. z. l. in mortis. z. C. eo. l. fi. z facit. ā. eo. tit. l. filius. in fi. item j. de reg. iu. l. non debet quod cui plus est ꝛc.

a ¶ Remissa. i. permissa sine solēnitate fieri.

b ¶ Que. als que etiam in donatione. Accur.

c ¶ Paulus notat. esse verum quod sequitur. Accur.

d ¶ Reuocate sunt. Jd est redacte. vt z. j. eo. si debitor. z. l. illud. z. ā. eo. l. omnibus. z. C. eo. l. fina. Differunt tamen in quibusdam + vt ecce filiusfami. causa mortis donat non legat etiam consentiente patre. vt. j. eo. tamis. Item be quandoqz a defuncto/quādoqz ab herede: legatus semper ab herede. vt insti. de leg. §. j. sunt z alie differentie quas not. vt insti. e. §. j. Item in donatione obligatur donatarius ad reddendū rationem possessionis. non in legato.

MOrtis causa. ¶Casus. Si aliquis donauit causa mortis sue pōt reuocare. Fran. accur.

e ¶ Mortis causa. al's. §. idem paulus. z al's incipit ler: mortis causa.

f ¶ Pōt. per penitentiā. Item z per hoc q̄ premoriat donatarius. vt z. ā. si cer. pet. l. nō ois. in prin. Sed arg. §. ā. de redhibitoria. bouē. §. fi.

Et si debitor.

+ Legati z mortis cā dona. cōueniūt z differunt. Ad vi de melt q̄ alibi. in. l. ntur. §. fi. C. q̄ resta face. posl. et in. l. fitchus qui me erit. ā. de leg. j. z in l. cum pl. in pn. vbi bartol. Accursius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

Et si debitor. ¶ Casus. Debitor multorum donauit titio cā mortis fundum: dicitur q̄ creditores reuocabunt istum fundu⁹ sicut ⁊ si legasset: ⁊ hec sunt vera etiam si non in fraudem creditorum hoc fecit: dum tamen hoc eis noceat. Fran. accur.

a Et si debitor consilium. quod est ex animo. vt. j. de reg. iur. fraudis.

b Non habuisset. cum donaret causa mortis.

c Auelli. a donatario.

d Inutilia. vt ꝛ. C. de lega. ij. vnuersale. ꝛ. ff. de re. insti. ex facto. §. vnde scio. ꝛ. ff. ad. l. fal. ⁊ ratione. §. q̄ vulgo. ⁊ ad trebel. l. j. §. si is q̄ quadrasinta. ꝛ. ff. si cui plus q̄ p l. fal. l. j. §. i quib⁹. ꝛ. C. de testamē. mil. l. i testamēto. ⁊ idem ergo in donatiōe causa mortis: vt hic ꝛ. ff. si q̄d i frau. pa. l. j. §. j. nam ꝛ als. i ttu. lucratiuo etiam inter vinos sufficit solus enēt⁹. vt. j. que in frau. cre. l. q̄ autē. §. hoc edicto. ꝛ. ff. similiq̄s modo. ⁊ facit ad hoc. j. que in frau. cre. l. omnes. §. lucius. ꝛ. C. g ma. non pos. l. j. ꝛ. l. fi. ⁊ quando exigat fraus vt euentus plene dic vt no. insti. de ac. item si quis.

† Iurta huius. l. solutus gro an donatio facta vt post mortē beat dicatur de futura successione. bal. in. l. licet. C. cō pactis. hoc late. prequit. ⁊ oldra. ꝓsi. exercit.

e Obtinent. vt ꝛ. ff. eo. marcellus. §. paulus.

Dtis cā. ¶ Casus. Mortis causa videor cape siue mihi dones causa mortis tuę: siue causa mortis alterius puta si donasti mihi fundū causa mortis filij vel fratris tui vel filię: hoc acto si cōualescat ille obcuius mortez erat donatus: reuocet donatio alȝ nō reuocet. ¶ Si donaturus. Tu volens mihi donare decez causa mortis debitorē tuū i. r. deleg. sth p me creditori meo me volēte: dicitur q̄ tm̄ videtur mihi donatum inquātum tuȝ liberatus a creditore meo etiam si delegatus non sit soluendo: si autez ego fui stipulatus a debitore tuo: q̄ tibi debebat mihi dari: te patiente hoc fieri aio donandi: mortis causa mihi tantū videtur donatū inquātū est soluēdo iste debitor: vnde si tu donans conualuisti: ꝛ sic vis reuocare donati. a me. intātū teneor vt cedam act. quā habeo contra istum debitorem. ¶ Titia. Titia habens debitores ꝛ instrumenta de eis existens infirma dedit instrumenta agere hoc pacto: vt si conualesceret titia reddat sibi instrumēta. si vero contingat eam mori instrumenta de causa mortis debitoribus: dicitur q̄ ꝟ talis donatio tenet: ꝛ meuia filia heres tiue non potest reuocare.

¶ Qui hominem. Donasti mihi causa mortis seruum tuum qui fecerat alicui delictum: vel que alicui obligaueras: dicitur q̄ tm̄ videris donasse q̄tum taxis seruus possit vendi: idez in fundo obligato q̄ mihi donas causa mortis. Fran. accur.

f Alteruter eoruȝ, cuius intuitu donatur: ꝛ facit. ff. eo. qui precio. in fi. ꝛ quod ibi no. ꝛ quod etiam. in prin. eiusdem. l. dixi.

g Delegaueris. iussu meo. Accur.

h Liberatus. etiam si non sit soluendo delegatus: quia bonum fecit nomen qui accepit. vt. ff. man. l. inter. §. abesse. ꝛ. j. de fideiussio. qui debitorem. ꝛ. j. e. l. mortis causa. §. iulianus. ꝛ. ff. si fi. ꝛ. ff. ad leg. fal. ne fenmius. §. fi. ꝛ. j. querebatur.

i Ab eodem. debitore tuo. vt. ff. Accur.

k Stipulatus fuero. cum eum mihi delegares volens mihi mortis tue causa donare: vt ꝛ. j. e. l. mortis causa. §. fi. in prin. Accur.

l Conditione. ob causam vel sine causa: vt. j. e. l. qui mortis. ꝛ. l. senatus. §. j. ꝛ. ff. si cer. pe. l. non omnis. in prin. Accur.

m In factū. generali que dat alia deficiente de qua dr. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus. ꝛ hoc si dicatur non competere sine causa. Accur.

n Donatura illis. causa mortis: quia mortis statum facit mentionem alioquin presumetur donatio inter viuos. vt. j. eo. feita. §. fi. ꝛ. ff. de do. prele. scia. Accursius.

o Decessisset. titia. Accursius.

p Illis. Debitoribus. Accursius.

q Petat. Cū sit heres. Accursius.

r Pacti. vt ꝛ. ff. de pactis. l. labeo. ꝛ. C. de remis. pig. creditorez, ꝛ argu. ff. de le. j. seruū. §. cū. ꝛ. C. de dona. l. j. ꝛ. j. eo. auunculo. ꝛ. C. de latis. libert. tol. §. ille.

s Doli mali. que generalis est. vt. j. de do. exc. l. ij. §. generalit. ꝛ. ff. de hb. leg. l. iij. ij. respō. sed videtur simili morte bustumodi mandatuȝ: ꝛ sic eos non liberari: ꝛ sic est cōtra. j. de solu. l. fina. ij. respō. Sol. hic donauit post tempus: ibi mādauit: vel hic iā erat in pot fest. cui dare debuit: ibi nō. vel verī dic hic fuit collatum mandatū post mortez quo casu non fiuntur morte. vt ꝛ. ff. mā. l. si vero non. §. fina. ibi mandauit vt solueret in vita ꝛ mandatarius solvit post mortem meam. ꝛ sic verba post mortem determinant ibi verbuȝ soluitur ꝛc. vt ꝛ ibi no. ꝛ facit. ff. si. ti. j. hoc iure. §. si quis dederit. Accur.

t Potuisset. boi scieti eius conditionē. ꝛ est sic §. ad leges fal. in quātitate. §. magis. ꝛ. l. q̄rebat. circa prin. ꝛ. ff. de condi. fur. l. si seruus. Accur.

v Et petet. quātī potest vendi sic obligatus ꝛ hoc quādo iuntio nō petnet ad heredem. q̄ quādo fit dic: vt dicitur in legato. vt. ff. de leg. j. fires obligata.

Si filiosa. ¶ Casus. Si filio rtty donauit rez causa mortis mee: ꝛ conualescam repetam quod donaui ab ipso titio act. de peculio. Sed pone q̄ ipsi titio donaui causa mortis mee: ꝛ ipse dedit se postea in arogati. dicitur q̄ si conualescam repetam ipsam rem: secus autem esset si titius rem sibi donatam causa mortis alij dedit. naȝ ego peto a titio nō rem/sed eius precium. Fran. accur.

x De peculio. id est conditione sine causa in peculio: sed ꝛ si proponat vtilem in rem quod potest. vt. j. eo. l. si mortis. ꝛ. l. quemotis. consumpti patrem vt quēlibet possidentem. ꝛ facit ad istam. §. de pe. here. si a domino vel a patre. in prin. ꝛ. §. j.

y Repetitur. Id est rem ipsam donator repetit. non tamen ideo dico q̄ arrogator teneatur de peculio ex ante gesto. vt. ff. de pecu. l. m arrogatorem. ꝛ instit. de acqui. per arro. §. fi. nam res ipsa non videtur esse in peculio: vt. §. de pecu. l. depositi. in princi. ꝛ. §. j. item facit bene. §. de capi. dimi. tutelas. §. pe.

z Sed precium. immo videtur q̄ rem: q̄ ea est in obligatione non precium: vt. j. de verb. oblig. li seruū stipulatus fuero. §. fi. ꝛ. l. euȝ. §. fi. sed certe bene concipet precium: q̄ illud necesse habet dare cū iam rem dare nō possit: ꝛ ipsa res sit in obligatione. ꝛ. ff. de cōsti. pe. pimissor. ꝛ. ff. de cōdi. fur. in re furtiua. ꝛ. C. de cōpen. l. fi. in prin. idē erit in seruo mamumisso. vt. j. e. si is cui. vl forte fauore libertatis non erit seruus ꝛ obligatione: sed precium tantum. vt arg. C. de bis qui a nō do. l. j. Item ad hoc q̄ dicit rem nō posse condici sed precium est cōtra. j. eo. illud. §. iul. scribit. si gs. solu. vt ibi. + Item quare hic fecus q̄m in superiori. pri. rñ. vbi repetitur res: Rñ. quia supra rem potest prestare: ꝛ ideo ad eaȝ pre cise tenetur: hic non. vt. ff. de rei ven. qui restituere. Accur.

+ Intelligē istaȝ ꝑm illiaȝ Fz bar. hic

EJ qui. ¶ Casus. Legani tibi fundus si decē dedisses heredi meo: nūc non potes capere nisi dimidiā fundi. forte ꝑpter falci. vel q̄ eras filius naturalis defuncti. ꝛ q̄ ex quo nō potes hr̄e nisi dimidiam fundi ꝛ dimidiū granaminis sustinebis: ꝛ sic dabis tantū. v. Fran. acc.

a ¶ Poterat. puta filio naturali qui quātum capere possit habes. C. de na. li. auf. nunc liberi. et auf. licet. vel i eo cui per fal. subtrahit potes ponere. vt. C. eo. l. ij. ꝛ facit bene ad. l. istam. §. de cōditi. ꝛ demōstra. qui bene redi. §. penul. ꝛ. §. fi. ꝛ. l. plautius. §. item rescindit. ꝛ. l. fꝫ ꝛ si hoc. ꝛ. §. ad treb. luci⁹. §. heres. ꝛ ad. l. fal. in ratione. §. ij.

Am q. ¶ Casus. We. es instituꝫ nolens adire hereditatem accepit. r. a legatarijs: vl a creditoribus hereditarijs ad ꝫ vt adiret ꝛ adiuit dicitur q̄ hec. r. videtur habere causa mortis ꝛ subaudi testatoris. ℣. Accursius.

b ¶ Acceꝑisset. a credito ribus vel legatarijs: cuz legata non valerēt hereditate non adita. vt ifti. ad. l. fal. §. er diuerso.

c ¶ Capere. latius patet mortis cā capio q̄ mortis causa dōatio. Jr. vt diri. §. eo dez qui precio. Accursius.

In mortis. ¶ Casꝰ. In donatio. causa mortis insp̄icit tēpus mortis donatoris. vt si tunc donatari⁹ fit capax satis sit: ꝛ tempore dōationis nō esset capax. vt quia forte tūc captus ab hostib⁹ erat: vel alia de causa. Fran. accur.

d ¶ Sed mortis. vt quia in potestate hostiū erat qui tēpore mortis redierit ꝑ m Aꝛo. Idem in legato. argu. ℣. de iur. fi. l. non intelligitur. §. quādo. ꝛ. ℣. de leg. ꝓestan. l. interuenit. ꝛ de leg. ij. l. si deportati seruo. Alij dixerūt ꝛ tempore facti testamenti. arg. ℣. de reg. catho. l. ij. ꝛ de reb. dub. l. si cognatis. sed nō plaꝛ cet: quia reg. catho. locum non habet quādo ex persona legatarij tm̄ de fit cit legatum: sed cum ꝓpter rem ipsam vel personam legātis vel legātis ꝛ legatarij mutatum. in hereditate autem quandoq; tria tēpora quādoq; etiam vnum ꝓpter quod. vt no. insti. de here. quali. ꝛ dif. §. in extraneis. Item not. hic. R. idem esse contra an quis possit donare. arg. ℣. de lega. ij. l. j. §. fi filius. Accur.

Regula catoniana q̄ locū habeat.

S Ji filiofamilias. ¶ Casus. Donaui filiofamilias fundū cā mortꝭ. tādem decessit hic filius me⁹ vino. dicit q̄ donatio est extincta: nisi cont̄m platione tui partis esset facta. tunc enī mos patris nō filij ꝑspectatur ad hoc vt extinguatur donatio. Ultimo dicit. ea que dixi in filio donatario: habent locum in seruo donatario. Fran. accur.

e ¶ Competere. aliter in vsufruc. vt. C. de vsufruc. l. fi. vel ibidem etiam hoc distinguꝫ potest: sed loquitur ibi cum; incertum est cuius contemplatione relinquit. licet huic solutioni videtur repugnare finis illius. l. vbi dicit cum plerūq; verisimile sit ꝛc.

f ¶ Ministerio. fic. §. quod iussu. l. fina. in prin. ꝛ institu. quod cum eo. in fine. Accursius.

g ¶ Ipsius. ſcꝫ filij.

h ¶ Queratur. nam eodem modo distinguitur cuius contemplatione. ꝛ sic intellige. j. eo. l. fi. Accur.

Quod debitori. ¶ Casus. Tenebaris mihi ad. cert. tēporali puta redhibitoria: existens infirmus liberaui te per accep. causa mortis. dicitur q̄ si conualescam: condicam a te quod mihi debes. nec inspicit quantum tempus interim currerit. Fran. accur.

i ¶ Liberato. l. liberando si acceptilatio non interuenisset: vt q̄ redhibitoria tenebatur. nunc autem cum fit acceptilatione sublata non potest actio plus tempore tolli.

Idem. Ler. xx.

JJ qui nō amplꝰ parte capere potest ꝛ legatus est fundus fi. x. dedisset heredi: nō totaz summā dare is debet vt partem fundi haberet: sed partem dūntaxat pro rata qua legatum consequitur.

Idem. Ler. xxi.

Am qui vt adiret hereditatem pecuniā accepisset ꝓplerigz in qb⁹ ꝑiscus quoq; est. ℞ñ dcrūt mortis causa cum capere.

¶ Capacitas vel incapacitas donatarij inspicitur tempore mortis non tēpore donationis. Pau. de ca.

Africanus. Ler. xxii.

IN mortis cā donationib⁹ nō ꝛpis donationis sed mortis intuenduz est an qs capere possit.

¶ In donatione facta filiofami. inspicit cuius cōtēplatione sit facta donatio. Bar.

Idem. Ler. xxiij.

SJ filiofa. mortis causa dōatum sit ꝛ viuo donatore moriatur filius ꝛ pater viuat quesitū est quid iuris sit: Respō. morte filij cōditionem competere ꝛ si modo ipsi filio potius q̄ patri donatum dederit: alioquin si quasi ministerio eius pater vsus fit ipsi patris mortem spectandam esse. Idemq; iuris fore ꝛ si de persona serui queratur.

¶ Qui est liberatus acceptilatione non potest vti prescriptione qua vteretur si liberatus non esset. Bar.

Idem. Ler. xxiiij.

Quod debitori acceptum factum esset mortis causa: si

l ¶ Abitum. id est recessum.

l ¶ Eāq;. ſcꝫ pristinam obligationem. Accur.

m ¶ Dicimus. que erit perpetua. ar. ℣. de consti. pecu. item illa. §. quod adiꝯitur. ꝛ facit ad istam translationem. ℣. de condi. ob cau. si quis accepto tulerit. ꝛ de condi. fur. parui. ꝛ. ℣. manda. qui negocia.

Am is. ¶ Casus. Dꝰ q̄ dōare pōt qs cā mortꝭ: siue faciat testamentū siue nō. ¶ Filiusfami. Filiusfa. nō potē testari etiā ꝑe volente: donare tm̄ cā mortis pōt patre volente. Fran. ac.

n ¶ Nō facit. de facto. de iure aūt facere pōt. sic. ℣. de iur. codi. ꝓficiunt. §. j. si aūt de iure nō posset testari nec donare causa mortis pōt. ar. ℣. de iu. codi. l. diuus seuerus. §. pe. nisi esset filiusfam. vt statim subijcit.

o ¶ Patris. vt ꝛ institu. qui. nō ẽ pmis. fac. test. l. prin. ꝛ. ℣. de test. l. q̄ po testate. ꝛ. C. qui test. fac. pos. l. ij. ꝛ. l. si tm̄ ꝛc. vt subijcit. ꝛ. ℣. ti. ꝛ. filiꝰ. §. pari rōne. sed nō lega re etiā patre ꝑmittente. vt. ℣. de leg. j. l. ij. ꝛ est rō q̄ legata in testamento re linquunt: qō nō debet ex alieno pēdere arbitrio. vt ifti. de fideicō. ber. ℣. ꝓterea. ꝛ. ℣. de ber. insti. l. illa. Sz an erit codicillus hec volūtas q̄ filiusfami. donat pfe ꝓsentēte? Videt q̄ sic: cū qnqz testes ibi sint. vt. C. e. l. fi. sed dic q̄ nō: vt. ℣. de codicil. l. diui. §. pe. ſz dicetur vltima volūtas. vt C. de codi. l. fi. §. fi. Jtez nūquid poterit bodie filiusfami. legare ꝑsenti ete pfe cum etiā fine testamēto possit legari. vt insti. de lega. §. nſa aute? R̄ñ. nō: qz̄ sit diminuta solēnitas quo ad nūeruz testiū ꝛ voluntas so

† Ista ter. est sing. ꝑm Jmo. in. l. fi facer. §. lucij. in. iij. colū. 8. so. ma rri. ad vnuz q̄ ibi vult ꝛ post eū ꝙ alera. hic in additio. ad bar.

lēnitatem: nō tñ in solēnitate ꝑsone cōdētis vltimā voluntatē inuenim? aliquid diminutū vnde stamus veteri iuri. vt. C. de ap. ꝓcipimus in fi. Jtē qua actione petetur donatio causa mortis? R̄ñ. vt diri. C. e. l. j.

SJ bi. ¶ Casus. Si duo donauerunt iter se causa mortis ꝛ vter; simul decessit: donationes confirmantur: idem est i marito ꝛ vxore si inter se donent causa mortis. Fran. accur.

p ¶ Superuixerit. ꝛ est ratio vt magis valeat q̄ pereat. vt arg. ℣. de re. dubijs. quotiens.

q ¶ Donauerit. causa mortis vel inter viuos. vt ꝛ. ℣. de reb. du. l. si inter virū. ꝛ. ℣. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. cū ꝫ status. §. si maritus. ꝛ est hic etiā illa rō ꝓter superiorē: q̄ nō amare ꝛc. vt. ℣. de do. inter vi. ꝛ vxo. §. si q̄s ſz seruū opas. ꝛ caue tibi: q̄ ſpāle est in bis duabus donationibus: ſcꝫ causa mortis ꝛ inter cōuiges: secus in aljs cōtractibus: vt si stipulet vxor dotē a viro si ꝑdecedat vir. vt ꝛ ꝛtrario. vt. ℣. de reb. du. l. q duos §. si maritus. Jllud aūt constat q̄ ex qualitate ꝑsone vel ex aliquo alio ler ꝓesumit alterum ꝓmo decessisse. vt in illo. §. si maritus. ꝛ. ℣. fin. ꝛ ℣. de pac. do. l. intēgre. in prin. ꝛ. ℣. de relig. l. si possessor. §. j.

QBi tita. ¶ Casus. Donauit tibi fundū causa mortis ꝛ tradidi. ℣ acto q̄ nulla de causa possit reuocari donatio. dicit q̄ rō donandi magis videtur inter viuos q̄ causa mortis: ꝛ sic hec donatio eqparatur donationi inter viuos. Unde inter virum ꝛ vxorez talis donatio facta non tenet. Jtem de tali donatione non detrahit heres donantis falcidiam: qō faceret si esset donatio causa mortis. Fran. accur.

r ¶ Reuocetur. qō potest fieri. vt ꝛ. ℣. ti. §. si alienam. in fi. ꝛ. j. eo. senatus.

s ¶ Causa. id est ratio siue occasio.

t ¶ Magis. ſ. inter viuos. Accur.

v ¶ Causa donatio. ſ. q̄dā ꝑpulsiua: nō finalis. sic. ℣. ti. j. l. ꝛ generaliter.

x ¶ Jdeoq;. ſ. q̄ est donatio inter viuos. Accur.

Non valet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non valet. vt nunc transeat dominium sed poterit morte confirmari. vt. ff. eo. ſi mortis.
b ¶ Et ideo. ſ. q: nō eſt hmōi donatio cauſa mortis ſed inter viuos.
c ¶ Donatione. in mortis cauſa donatione locū bs fal. ꝛ in illa que fit inter cōiuges qñ morte ꝓfirmat. vt. C. ad. l. fal. l. pe. ꝛ. l. in donationib⁹.

AUículo. ¶ Caſ⁹.
Tabule ꝛ chyrographa eoꝝ q̄ dz mihi auuículꝰ me⁹: volo ꝙ ſint inanes: ꝛ id qō ipe mihi dz nolo eſi ſoluere. ꝛ hoc dixi alio volēti illa debita donare ei cā mortis. dī ꝙ dōatio tenet. vnde ſi hereꝺes mei petāt hec debita ab auunculo: ipſe bs excep. doli. Fran.
d ¶ Donaturus. nepos.
e ¶ Debebat. auuículus.
f ¶ Hēs. ſ. iſti⁹ nepotis.
g ¶ Poſſit. ſ. auuículus.
h ¶ Poſſe. alꝫ eſt poſſe. alꝫ deficit poſſe. ꝛ debet deficere enim.
i ¶ Alb⁹ eo. auuículo. ꝛ facit. ſ. c. mortis cauſa. §. titia. ꝛ quod ibi no.

¶ Jmortis. ¶ Caſ⁹.
Si dōaui tibi fundū cā mortis: ſi poſtea cōualeſcā q̄ actio mihi dabit̄ q̄rit. ꝛ diſtiguit. nā ſi donaui vt tunc demū fieret tu⁹ ꝙ morerer: i ꝺ caſu ſi cualeſcā habeo. act. in rē. ſi nō cōualeſcā: tūc tu eris dñs. ꝛ ſi delinaſpoſſidere habebis rei vendicati. ſi aūt ſic donaui vt ſtati fieret tu⁹. redeat au tē ad me ſi cōualeſcā: tūc dñiū ſtati eſt tuū ꝛ iteꝝ habes rei vēdica. ſi deſinas poſſidere. ꝛ ſi ꝙale ſcā: dak mihi vtilis rē. idem eſt ſi tu premoria ris anteq̄ ego. nam habeo vtilem. Frā. accur.
k ¶ Habeāt in rem actionem. ſ. directam.
l ¶ Contigiſſet. ſcz dōnati. Accurſius.

† Jtam. l. m ſimilitabis p l. ſi cui. ſ. e. dz videtur hec ſententia ꝛ dona tio cā mortis. reuocat ex donatoris pnia. q̄ eſt verū ꝑm Alex. ſing. in. l. nō ofe. ſi certus. de tat. niſi donās ſine herede decēdat. fm ange. ſingu. in l. circa. §. ſi cui. ad. l. fal. ꝛ in. l. qui rome. §. Italia. vbi dicit ꝛ ſi caſum inauditū. ꝛ ibi ofno ale xā. ad fi. de verbo. obli.
* Stēt⁹ glo. ꝙ dona tio cā mort⁹ reuocat per dōatoris cō ualeſcētia. ſtatē ſ titas ꝑ q̄ allego

¶ Accipit tūc vt extremum tps capiat. vt ꝛ. ſ. de cōdi. ꝛ demon. l. iiij. §. fin.
¶ Dōato. ꝙualeſcēs.
o ¶ Vendicare. directa in rem cum dominius ab eo nō diſceſſit. Accur.
p ¶ Mortuo. ſ. qui donauit. Accur.
q ¶ Donatum eſt. ſ. poterit vendicare ſi a poſſeſſione cadat. nā mortuo donatore tranſiuit in eum dominum.
r ¶ Sic. ſ. donauit. Accur.
s ¶ Jam nunc. i. ſtatim fieret donatarius dñs: ſed redderet in defectum conditionis: vt ſubiicit. quid autem in dubio? Rñ. dominium tranſſetur ſtatim. vt arg. ſ. de iure do. dotis fructus. §. ſi. ꝛ. l. ſeq. Accur.
t ¶ Conualiuiſſet. ſ. qui donauit.
u ¶ Actionē. ſ. vtile. vt. ſ. l. pri. no. ꝛ er vi⁹ pacti. nec ob. C. de pac. l. tranſitionib⁹. q̄ aliud eſt in vltimis volūtatibus vt poſſit redire dñium. ꝛ ideo nō obſtat ſiſtr. C. de pac. inter emp. ꝛ vē. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. verūētiā ſ pactis ſter viuos pōt diſtīgui. vt no. ff. l. i. §. ité cum ipſe. ꝛ facit. ſ. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ſi interim. in pin. ꝛ. §. i. ꝛ. j. eo. ſenatus. §. mortis.
v ¶ Si qd bo⁹. ſ. ſupradictorū. q̄ ſi donauit cā ſirmitatis q̄ habebat ex qua ſi mozeret fieret res donata donatarij ꝛ fact⁹ eſ anus. vel ſi dona cā pliq̄ ad q̄ ibat in quo timebat mori ꝛ ſi mozeret fieret res donata donatarij ꝛ nō eſt mortuus ꝛ reuerſus eſt ſanus. vel ſi donauit cum volebat ire vltra mare ꝛ anteq̄ reuerteret credebat mori ꝛ tūc fieret donataꝛij ꝛ reuerſus eſt. nā oīb⁹ ſupradictis caſib⁹ poterit vēdicare rē donatā.
x ¶ Interim. i. anteq̄ veniret conditio in qua debebat reddere.
y ¶ Donatum. ſ. competit in rem ſi a poſſeſſione cadat.
z ¶ Adhuc q̄s. ſ. iuriſcōſultus ꝛ lege interrogatiue. ꝛ habeas ſic. q̄s dubitat in rē donatori cōpetere. q. ꝺ. nullus. alꝫ deeſt competere. ꝛ tūc habeas quis dabit in rem ꝛc. ꝛ dic quis. i. aliqs iuriſconſultus. vt. ſ. Acc.

Vi mortis. ¶ Caſus. Si donaui tibi rē cā mortis: ꝛ poſtea peniteā repetā q̄ donaui p cōditionē vel vtilē in rem actio. Franci.
b ¶ Ex penitentia. vt. ſ. eo. ſenatus. §. donatio. in fin. §. ꝛ inſti. ꝛ. §. ſ. ſi cer. pe. l. non omnis.
c ¶ Cōditionē. ſine cā vel ob cām: vt ꝙbat legib⁹ ꝑſatis. ꝛ bocrōne poſſessionis. ſz quidā dicūt tm̄ ſine cā nec ob cauſaz vtilē i rē. i. efficacē rōne ꝓprietatis: q̄ trāſfertur ipſo iure dñiū i dōatorē. vt. ſ. l. pri. vl ꝓprie dicit vtilē in rez: ꝛ ſic poterit intelligi cōditionē data rōne ꝓprietatis. ꝛ hoc ſi dico. q̄ nemo rē ſuam ꝺicere ꝑt ꝑterq̄ a fure. vt. ſ. vſufruc. quēadmo. ca. l. fi. vel dic tertio dari ꝺitionē cū in quātitate in rē q̄ſi in ſpē cōſiſtit dōnatio. ꝛ facit. C. de ꝺōa. ante nup. l. cum veterū.

Mortis cā. ¶ Caſ⁹.
Dī q̄ mortis cā capē dicor q̄d occaſione mortis alicui⁹ capio nō tñ iure legati vl̄ hereꝺi. q̄ cuꝫ habeant ꝓpria noia nō ꝺtinent̄ ꝛ vocabulo. ¶ Juliano. Debitori meo q̄ nō erat ſoluēdo: remiſi debitū alio dōnāti cauſa mortis: dī q̄ hec donatio tenet ꝛ q̄ritū eſt debitū itm̄ videt ſibi donatuꝫ. ¶ Sine donatiōe. Dī q̄ aliq̄ſi lucrat q̄s cā mortis ꝛ nō ex dona. vt ſi ſtatuliber ꝺs heredi vel alij aliq̄a pecunia cā habēde libertatis vel legataruꝫ cā ꝺridi legatū: idē eſt ſi heres iſtitutus accipiat pecūiā cā adeunde heredi. vel nō adeunde: idez de legatario q̄ accipit pecuniā vt omittat legatū: idē eſt de eo q̄ ſtipulat a viro berte doté berte ſibi ꝺari ſi berta deceꝺat in mr̄imōio: nā ſi capiunt cā mortis: nō tñ titulo ꝺonat. Ulti mo ꝺic q̄ ꝺatio cā mortis ſit ſiue cā mortis pñtis ꝛ imminentis: ſiue cogitatiōe future mortis.

¶ Si iuſſeris. Volens mihi cauſa mortis ꝺonare. r. debitor ē tuus i. r. qui nō erat ſoluēdo: iuſſiſti mihi aut creditori meo ꝑmittere. r. ꝛ promiſit. querit̄ q̄tū videat mihi ꝺonatū: ꝛ diſtinguit. nam aut mihi ꝑmiſit illa. r. aut creditori meo. ſi mihi: tūc videt tū mihi ꝺonatū in ḡtum eſt ſoluēdo: ꝛ ſi ꝙalescat caſu ꝺonator: teneor tm̄ cedere obligat. mihi q̄ſitā ꝛ nō vltra: ſi creditori meo. ꝑmiſit. tunc tm̄ videt mihi ꝺonatū in ḡtum a creditore meo nunc per hoc factum ſum liberatus. ¶ Per acceptilationem. Dic caſum. vt. ff. ſ. l. §. iuliano. vel aliter vt in glo. Accur.
d ¶ Occaſio. vt ꝛ. ſ. eo. qui precio. plene de ea capione dixi. Accur.
e ¶ Diffinitiōe. mortis cauſa. ꝛ facit. ſ. de verb. obli. duoli clauſula. ꝛ. ſ. de pac. l. iuriſgētiū. i pri. Jtē facit. ſ. ſi qs omiſ. cā. ſi qs ſub ꝺditiōe. Acc.
f ¶ Juliano. ꝺonatū in totū vt in hac. l. in fi. q̄ ipſe paup ſibi ſoluendo eſt. vt ꝛ. ff. ad. l. falci. neſcemius. §. fi. ꝛ. l. ſ. ꝛ frebaf. §. i. Sed ſec⁹ ſi debitorem meum non ſoluendo cōſtituto tibi mortis mee cauſa ꝺelego. vt. ſ. l. §. ſi iuſſeris. ꝛ. ſ. eo. mortis cauſa. §. ſi donaturus. Accur.
g ¶ Capitur. mortis cauſa. Jtē.
h ¶ Siue heres. nō tñ eſt mortis cauſa ꝺatio. alꝫ capitur ſine: ꝛ habes hunc caſum. ff. de relig. neratius. §. qui tamen. Accur.
i ¶ Eodem numero. ſ. vt ꝺicatur mortis cauſa capio.
k ¶ Legatum. ſibi relictum.
l ¶ Omittat. i. repudiet. Accur.
m ¶ Rursus. ſcz capiſ mortis cauſa. eſt tñ ꝛ ꝺonatio in caſibus q̄ ſequūtur: ꝛ ſic no. q̄ oīs mortis cauſa ꝺonatio eſt mortis cauſa capio: ſed non cōuertit: ꝛ facit ad. §. ſ. eo. qui precio. ꝛ q̄ ibi no. t. ꝛ. j. eo. inter. Accur.
n ¶ Intelligimus. ſi eſt ꝺonatio cauſa mortis.

bonū ter. in L non oſs. ſi cer. pe. quaz ad ff alleg. bar. i. l. j. in iiij. q. pn. C. ꝺ ſacroſanc. ec. et plenꝰ q̄ aler. poſt Bal. in l. ſi. C. de poſth. here. inſti. ꝛ conſi. lxxxj. volu. j.

Mortiz cā donatio: mortis cā capio dici nō ecōtra.

UNIVERSITÄTS- UND LANDESBIBLIOTHEK SACHSEN-ANHALT

a ¶ Duntaxat. cum non sit adhuc solutum : alʒ repetet a me quod est mihi solutum.

b ¶ Liberatus esset. vt ff. eod. mortis causa. §. i. ff de iure dotiu. cum vir. Accursius

c ¶ Acceptilationem. dic casum. vt. §. e. l. §. iuliano. vel iunge ad precedentia: ff dicliberat' a me cui fecisti expromittere: nam totam videtur accepere: ff sic ego ff ita ad totam reddendā tenebor. vt arg. §. de do. inter vi rum ff vro. qđ aūt. §. eleganter. ff. §. si vro.

Quidvidet. ¶ Casus. Donatio cā mortis facta nō videtur perfecta nisi decedat donans: quia potest reuocare: ff postea nō potest reuocare. Fran. ac.

d ¶ Nō videtur perfecta. irreuocabiliter ꝑfecta tame est quo ad obligationem. vt. §. de bis qui. vt indig. l. post legatu. §. qui mortis. idez quo ad dominij tranſlationem: licet quādoqʒ secus agatur. vt. §. e. si mortis causa res. Sed arg. cōtra in hoc. §. de solutio. qui sic. Et dditio. Dic fm bar. qꝫ ibi debebat intentiue: hic erat dubium.

e ¶ Mors. §. donatoris.

Ut alienaz. ¶ Casus. Equum alie num tibi donaui causa mortis ff tradidi tu vsucepisti: dicit qꝫ hanc res videris habuisse a me: vñ si qualesco mihi reddes per cōdi. sine causa: nō aūt videris habere a quodā dño eius rei. §.

f ¶ Qui alienam. sed ab eo ff ei datur conditio vt plene dixi. §. e. si alienā. ff facit. §. de iure do. l. iure succurſuz. §. si pater. ff de cōditio. mde. l. idebiti. §. ij. in fi. ff. §. man. l. iulia. sed certe immo ille cuius erat videtur alienare. vt. §. de ver. signi. l. alienationis. sed dic. i. transit ab eo dominum non tamen vt accipiens dicaf habere ab eo causam vſucapionis.

Mortis. ¶ Casus. Donatio cā mortis potest fieri ? hoc modo: vt si cā mortis patiar te ſtipulari a me omni animo dari tibi. r. donec viues: vt sic incipiat cōpetere exactio poſt mortem meam. Fran. accur.

g ¶ Quod viueret. ſtipulator. ff est vna ſtipulatio. vt. §. l. proti. §. fina.

h ¶ Exactio. nisi etiam actum est vt in vita acciꝑat vt in domino. arg. §. co. l. si mortis causa.

Snatus. ¶ Casus. Donatio causa mortis facta in personas non capaces ꝑrinde habetur ſicut i legatis relictis his ꝑsonis que capere non ꝓſſunt: ff hoc dixit senatuſcon. ¶ Poſtea dicit qꝫ multe queſtiones de facto deſcendunt ex illo senatuſcon. ff aliquas de his vult dicere. Tertio dicit: vnde dicatur donatio: ff que ſit differentia inter donationem ſimplicem / ff eam que fit causa mortis : ff ſi conualeſcat donans habet cōdi. qđ causam ad repetendam donaf. ſicut quando do vt aliqd facias : ff non facis: aut vt lucius titius faciat ff non facit : ff in ſimilibus hʒ locū cōdi. qđ causam. ¶ Mortis. Donatio causa mortis fit multis modis. Quedā enim fit ab hoie ſano ff cogitāte qꝫ debet mori ff donat causa mortis. Quedā fit ab hoie infirmo ff in periculo mortis exiſtēte. Quedā fit rōne metus mortis ꝓpter ꝓſens periculū: vt qꝫ eſt i nauigare timetur ſubmergi. Quedā ꝓpter futurū periculuʒ mortis: vt qꝫ debet ire ꝑ mare vel ad ſanctū iacobū: vnde timēs mori in via donat causa mortis. Item vt oīmodo donante moriēte ex ea ſi firmitate: doſiatio nō reuocef: etiā ſi peniteat donanté. Itē ſic vt reuocet donatio ſi me peniteat etiā ſi prius decedā. Itē ſic vt donatio nō reuocetur niſi i vno casu ſcz ſi donatarius prius decedat. Itē ſic vt nullo casu reuocet donatio etiā ſi peniteat donātem vel ſi cōualeſcat.

queritur ſi iſte debitor ſoluēdo nō ſit: ff ait iulianus: ſi ego ſtipulatus fuero tantam pecuniaʒ videri me accepiſſe: in quantam debitor ſoluendo fuiſſet: nam ff ſi conualuiſſet inquit donator obligationem debitoris ſuntaxat' recipere deberet: ſi vero creditor meus ſtipulatus fuerit: tantam pecuniam videri me accepiſſe inquātam a creditore meo liberatus eſſem. ¶ Per acceptilationem' quoqʒ egenus debitor liberat' totā cā pecuniam qua liberatus eſt accepiſſe videf.

Ulpianus. Lex. xxxij.

Quidvidetur perfecta donatio mortis causa facta ante ꝓ̄ mors' inſequatur.

Paulus. Lex. xxxiij.

Ut alienā rem mortis causa traditam vſuccpit nō ab eo videtur accepiſſe cuius res fuiſſet: ſed ab eo qui occaſionem vſucapionis preſtitiſſet.

Marcellus. Lex. xxxiiij.

Mortis cā donatio ſic tiaz conſtitui poteſt vt quis ſti puletur in annos ſingulos quoad viuaret' .ſ. vt poſt mortez ꝓmiſſoris incipiat exactio'.

¶ Si poteſt mortis causa donari: cui poteſt legari. hoc dicit Bar.

Paulus. Lex. xxxv.

Snatus' cēſuit placere mortis causa donationes factas in eos quos lex prohibet caperi eadem causa haberi qua eſſent ea que in teſtamento eis legata eſſent quibus ꝑ legem capere nō liceret. Ex hoc senatuſcōſulto mortez varie queſtiones agitātur de quibus pauca referamus. ¶ Donatio dicta eſt a dono quaſi doni datio tracta a greco. Nam ita greci dicunt. Sed mortis causa donatio longe differt ab illa vera et abſoluta donatione que ita proficiſcitur vt nullo casu' reuocetur: ff ibi" qui donat illum potius ꝓ̄ ſe habere maulit: at is qui mortis causa donat ſe cogitat qꝫ amore vite recepiſſe' potius ꝓ̄ dediſſe maulit: ff hoc eſt quod vulgo dicitur ſe potius habere vult ꝓ̄ eum cui donat: illum deinde potius ꝓ̄ heredem ſuum: ergo qui mortis causa donat qua. parte ſe cogitat negocium gerit': ſcilicet vt cū conualuerit reddatur ſibi. Nec dubitauere caſſiani: quin condictionē repeti poſſit quaſi rē nō ſecuta ꝓpter hanc rationem qꝫ ea que dantur aut ita dantur vt aliquid facias' : aut vt ego aliquid faciā' : aut vt lucius titius aliquid faciat: aut aliquid contingat' : et in iſtis cōdctio' ſequitur. ¶ Mortis causa donatio fit multis modis aliis extra ſuſpitionem vllius periculi' ſana ſano et in bona valitudine poſito' cui ex humana ſorte mortis cogitatio eſt alʒ ex metu mortis' / aut ex preſenti vite periculo' / aut futuro: ſiquidem' terra mari ꝓ̄ tā in pace ꝓ̄ in bello taʒ domi ꝓ̄ militie multis generibus mortis periculum mctui poteſt. Nam etiaʒ ſic poteſt donari vt omnino ex ea valitudine donatore mortuo res non reddantur' ff vt reddant etiā ſi prior ex eadem valitudine deceſſit' : ſi tamen voluntate mutata reſtitui ſibi voluerit : ſic donari poteſt vt non aliter reddantur ꝓ̄ ſi prior ille qꝫ accepit deceſſerit'. Sic quoqʒ poteſt donari mortis causa vt nullo casu ſit repetitio nec ſi conualuerit quidem donator'.

¶ Socius non dicit niſi aliqd ponat in ſocietate: ſcz rem vel operam. ¶ Pau.

¶ Si quis ſocietatem per donationem causa mortis inierit': ꝓperandū. §. i. ff ibi vt inſtificeris ꝛc. in ꝑalmo / miſerere mei deus.

s ¶ Aliquid faciam. puta vt adeam hereditatez vel adimpleam aliquā conditionem quoniam hoc non ſecuto datur repetitio. vt. §. de condi. can. da. l. §. ſi parendi. Accur.

t ¶ Contingat. veluti ſticho libertas. Azo.

v ¶ Conditio. ob causam. ff facit. §. ti. l. i. §. item cum ipſe. ff. §. de condi. in deb. l. in ſumma. ff inſt. eo. in ꝓin.

x ¶ Periculi. preſentis. Accur.

y ¶ Metu mortis. ſcz preſentis. Accur.

z ¶ Periculo. ſ. alio. vt. §. eo. l. iij. ff. iiij. ff. v. ff. vj. ſiquidē ꝛc. ff vt paulus periculum in mari / ff periculum in falſis fratribus. vt. C. de inſti. ff ſub tit. iiij. Accur.

a ¶ Si quidem. refertur ad id quod dicit de futuro.

b ¶ Non reddantur. etiam ſi dantem penituerit vel conualuerit.

c ¶ Deceſſit. donator. Accur.

d ¶ Deceſſerit. ff tunc per pñam vel conualeſcentiam non reuocaf. R.

e ¶ Donator. ff tunc magis eſt inter viuos. vt. §. eo. l. vbi. Accur.

f ¶ Imerit. vt ſi te mihi ponentē nec rē nec operā in ſocietatem admittā voles cā mortis donare: ff idē ſi inter viuos: vt. §. ꝓ foc. l. v. §. fi. ff. §. de mino. in cauſe. circa ꝓin. ff. §. de dona. inter vi. ff vro. l. cū hic. §. ſi inter.

Si duobus

† Tu dic ſ eſſe verū vñ mō ſ ea ſtat exꝑſſim mētio mortis. alʒ nō vt in l. ſeta. §. eod. glo. Bal. et doc. §. l. qui dotis. ſolu. ma. Alexā. cōſi. xiiij. et lxxij. vol. ff. ꝓ ſi. liz. volu. iiij.

* Concor. tex. i. e. ſi di ligēti. extra de ſo. cōpe. et huic vñ ficto renunciari nō ꝓt. vt ibi ꝓ fell. plene. colū. vij. ff. dnrū correlariū. ꝛ vñ falſit in donatione remuneratoria: vt no. idē ff l. i. c. nouit. col. i. xij. ff. limitra tertio. extra de iudi. ff ibi ꝛ de rōne diuerſitat. qđ vñ victus ſe li. puto ſtes ligēdus fm ea q̄ no. li. ſi pater. §. ſi qđs aliqđ. l. apoſti. poſt bolog. l. ff. ter. ibi: irrenocabilis. §. eo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Si duobus debitoribus. ijsdēq; reis debendi.
b ¶ Acceptum. quo casu ꝛ alter liberatus est.
c ¶ Tulerit. scilicet creditor.
d ¶ Eorum. id est a quovult eorū sicut ꝛ ante poterat. vt ꝛ. j. de duobus reis. l. ij. ꝛ hoc accipe cum vter eꝙ est capax: qz vno liberato ꝛ alter liberatur: als secus. vt. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. si sponsus sponse. ff. j. nisi sint socij. vt. ff. de libe. le. l. antepenul. quo casu locum habet electio sicut quando sunt ambo capaces: vt dicitur hic.
e ¶ Multa legata essent. primi anni purum sequētium conditionale. vt et ff. de annu. lega. si in singulos. ꝛ. l. cuj in annos. et quando dies leg. ced. l. nec semel. i prin. ꝛ. l. cū in annos. et. ff. quando dies vsufruc. leg. ced. l. j. in prin. Sed videt buic l. contra. j. de verbo. obl. l plurib⁹. in princ. sed illud qñ fuerunt plures res expresse in ptiū. vt i eo. ti. l. qđ dicitur. ꝛ. l. scire debemus. vel cū istis guntur expresse vi repetitiōis. vt. j. de ver. obligatia. ff. vt ibi inuit. dicit enī ler illa pluribus ꝑ positis. vel solue vt ibi. Itē adhuc contra in ea. l. pluribus. ff. j. Sol. fm M. vna est quo ad vnā cōceptionem: vt hic. sed veritate inspecta plures sunt: vt ibi propter plures solutiones ꝛ actiões hoc non placet: quia i legatis est vna conceptio verborum: vel fm Joā. vna est vt semel inspicitur an acquiratur: vt ff. ꝛ. j. de verbo. obliga. si filius. et. l. si stichum. ff. j. sed veritate inspecta plures sunt vt ibi. ꝛ. ff. de vsufeia. in fi. ff in legato speciātur singuli anni an sit capax: vel i stipulationibus vna nascitur actio in legato plures: vel solue vt ibi. Item cōtra videtur predictis solutionibus. ff. de fideiusso. si a colono. in princ. vbi dicitur vna stipulatio plurium annorum ꝛ plurum rerum etiam veritate inspecta: sed ibi promittit fideiussor quod colonus in quinquēnū promiserat. ꝛ sic est vna. Item est arg. contra. buc. l. C. de dona. l. sancim⁹. ff. si. sed illud dicitur vt donatio non pereat propter omissam insinuationem. vt arg. ff. de reb. dub. l. quoties.
f ¶ Semel. scilicet tempore mortis vt in donatione causa mortis ex qua causa sit hec stipulatio. vt. ff. cod. l. in mortis. et. ff. si quis cau. si eum. ff. fina. sed in stipulatione habetur aliud tempus scilicet conceptionis. vt dicta. l. si filius.
g ¶ Quod conditionis. Vic casum. Cum quid datur alicui causa implendę conditionis a statulibero vel ab alio quocūq; nunq̄ capiat vltra modum lege statutum vt in filio naturali cui licet habere vnciam certantibus legitimis. vt. C. de natura. lib. l. ij. ꝛ autem. nunc autem. ꝛ auf. licet. Sed vtrum debeat imputari in fal. vl non. si detur beredi causa implende cōditionis: distinguitur cū dat statuliber: an erat tempore mortis in peculio an non vt hic. ꝛ. ff. ad leg. falsi. l. id autem. si alius a statulibero det non distinguitur: quia nunq̄ imputat. f falcidi. dubitam⁹ ure institutionis: secus in trebel. quarta in qua talia computantur. vt hac. l. ꝛ. ff. ad. l. falci. l. in quarta. in prin. ꝛ. ff. sed ꝛ quod implende. ꝛ. ff. qui vero. ꝛ dicta. l. id autem. ꝛ ad trebel. deducta. ff. nimis. Potest secūdo intelligi hec lex vt quod datur causa implende cōditionis a statulibero possit capi vltra modum concessum a lege si non fuit ex peculio quod habuit tempore mortis: alioquin non possit. quod autem ab alijs non a statulibero datur vel eius nomine ab alio possit capere vltra modum: fed an sit in falci. imputandū: Dic vt modo diximus. Accur.
b ¶ Non poterit. immo contra. vt. ff. de vulga. substitu. si is qui. Solu. dicendum est nullam societatem esse.

¶ Conditio sine causa subrogatur loco actionis prime: et illius nature cuius erat prima vt detur contra quelibet insolidum. Paulus de castro.

¶ Si duob⁹ debitoribus[a] mortis causa donaturus creditor vni acceptum[b] tulerit[c] et conualuerit eligere potest vti corū[d] condicat.

¶ Stipulatio mortis causa annua est vna: legata annua sunt plura. b. d. Bar.

¶ Si quis mortis causa in annos singulos pecuniam stipulat⁹ est: non est similis ei cui in annos singulos legatum est: nam ly multa legata essent[e] stipulatio tamen vna est: ꝛ conditio eius cui expromissum est semel[f] intuenda est.

¶ Quod cōditionis implēde causa datur computatur in portionem quam quis de bonis defuncti capere potest: sed in falcidiā non computatur si tempore mortis i bonis defuncti non erat.

Ulpianus. Lex. xxxvj.

Quod conditionis[g] implenda gratia datur. licet nō ex bonis mortui proficiscatur. capere tamen supra modum non potest[h] is cui certum modum ad capiendum lex concessit.

¶ Datur heredi gratia cōditionis implēde si erat hereditarium imputatur in falcidiam. Paul. de cast.

¶ Certe quod a statulibero conditionis implende causa datur[i] in dubitanter modo legati concessos[k] imputatur: sic tamē si mortis tempore in peculio id habuerit[l]: cetcrum si post mortem vel etiam si alius pro eo dedit[m]: quia nō fuit ex bis bonis que mortis tempore testatoꝛ habuerit in cadē erunt causa in qua sunt que legatarijs dantur[n].

¶ Mortis causa donatio legatis assimilatur. Bar.

Idem. Lex. xxxvij.

Illud generaliter meminisse oportebit: donationes causa mortis factas legatis comparatas[o] quodcunq; igitur in legatis iuris est/id in mortis causa donationibus erit accipiendum.

¶ Peréptare donata facto donatarij potest condici vel vtili in rem peti. Bart.

¶ Julianus ait. Si quis scruus mortis causa sibi donatum vendiderit: ꝛ hoc vino donatore fecerit precij[p] conditionem donator habebit si conualuisset: ꝛ hoc donatore elegerit: aliogn̄ ꝛ ipsum[q] seruum restituere compellitur.

¶ Mortis causa donatio est quādo presens presenti de causa mortis: sed mortis causa capio est que in speciale nomen non cadit. hoc dicit Bar.

Marcellus. Lex. xxxviij.

Inter[r] mortis causa donationes ꝛ ea omnia que mortis causa quis ceperit est earum rerum differentia: nā mortis causa donatur quod presens presenti[s] dat ꝛ mortis causa capi intelligitur: ꝛ quod non cadit in speciez donationis[t]: etenim cuz testamēto suo quis pamphilum seruum suum liberum esse iussit si mihi decē decderit: nihil mihi donasse[u] videtur: quia nemine poterat capere vltra modum: ibi ab alijs poterat: licet a quodam non: vel hoc qđ donatur causa implende conditionis esset loco eius qđ ei relinquit: et ita ab ipso testatore precederet/als fraus fieret legi: quia testatoꝛ omnia bona sua alicui reliqueret ne filio naturali ita tundem prestaret: quod nō licet. vt. ff. de probatio. l. quidā. ꝛ sena tusconsul. l. contra legez. ꝛ. l. fraus. qđ autē ex sub stitutione obuenit. vt in cōtrario/aliq; iure procedit: non ex donatione te statoris.

i ¶ Causa datur. heredi.
k ¶ Cōcesso. i. in falcidiā que moderatur legata: ꝛ hoc si vnus heres est si sunt plures pro parte coheredis est extra quartā. vt in dicta. l. in quartaz.
l ¶ Id habuerit. statuliber. vt. d. l. id autē. ꝛ ar. ff. de bo. lib. l. ij. ff.
m ¶ Dedit. scz absente.
n ¶ Dantur. causa ipsiens de cōditiōis que nō imputant: sed in eo qđ dicit non iputari: qz alius p eo dedit. est. ff. j. e. l. qđ statu. in fi. Solu. bicā sens erat is pro quo data batur: ibi presens arg. ff. vbo. oblig. si procuratori pūtis. Solu. ibi. M.

Illō. ¶ Cas. Donatio cā mortis similis est legato: ꝛ iuria q̄ habēt locū i legatis ba bebūt locū ꝛ i donati. cā mortis. ¶ Julian⁹. Do nauit tibi seruum cā mortis et traditi: tu vendidisti eū meuio: ego posca cōualui dicitur qꝛ pos sum petere a te vel preciū quod inde habuisti vel als verum precium feruī si volo. Fran. accur.
o ¶ Comparatas. regula riter: sed fallit quandoqs vt no. ff. de. marcellus. ff. paulus. ✣
p ¶ Precij. accepti.
q ¶ Alioquin. i. si nō eligat precium acceptum.
r ¶ Inter. ¶ Casus. Facit dñam inter dona. cā mortis ꝛ mortis causa capionē: nā mortis cā donatio fit a ꝑsenti: ꝛ hoc exponeꝛ ꝛ glo. at mortis cā capere qs ꝺ tetā si nō donat: vt si seruus iussus est eē liber si vet mihi. ꝛ. nā ista. ꝛ. dicet capere cā mortis. idem in eo qui hcres est i stitutus si det mihi. ꝛ. nam ista. ꝛ. capio causa mortis. Fran.
s ¶ Inter. Quidam habent tale litteraz inter mor. cā dona. ꝛ ea omnia sunt q̄ mortis qs cā ceperit ꝙ presens presenti dat. ꝛ. ff. est sensus ꝙ oia sunt q̄ mortis qs cā ceperit ꝙ presens presenti dat. ꝛ. ff. est sensus ꝙ oia cepto vocabulo. ꝛ ecōtra omis mortis causa donatio potest dici capio mortis causa: ꝛ hoc subijcit qđ presens. ꝛc. ꝛ sic sint cōia ad ꝙfirmationem: sed ¶ Dy. ifa est plus et sic scilicet inter mortis cā do. et ea q̄ mor. cā quis ceperit est earū rerū dñia. nam cā mortis donatur qđ presens presenti dat mortis cā capi. intelligit ꝛ qđ nō ꝛc. ꝛ de hoc subijcit duo exempla. ꝛ sic facit. ff. co. l. mortis causa capitur. in prin. Est ꝛ alia differētia: quia qui ex testamento capere nō potest legati vel fideicommissi nō tenet vel donatione causa mortis: capit tñ hoc modo. vt. ff. de condi. ꝛ demon. l. meminis cui. Est ꝛ alia. vt. ff. ad. l. falci. acceptis. Item alia quia non renocatur forte per penitentiā. vt. C. de iure do. l. ij.
t ¶ Presenti. ipsa re vl ꝓmissione. vel qz sic dimittit vt actio cōpetat. vt C. e. l. si. ꝑ mortis cā capione nō cōpetit actio: vt ptz ꝑ ei⁹ exēplū. vt. ff. co. ꝙ pcio. ꝛ. l. mortis cā capit. in pn. ꝛ. ff. sine. ꝛ. l. qđ cōditionis.
v ¶ Donationis. supple mortis causa capi ꝛ intelligit fm primaz lām: vt subijcit exemplum. fm aliam nil subaudies: ꝛ dic spēs donationez esse cā mortis donatio legatum fideicōmiss. vt. ff. co. l. mortis cau. capi.
r ¶ Mihi m. b: donasse. vt. ff. titu. j. l. que statuliberi.

† Aduerte tu q̄ ly multa mortis causa mortis absentis fieri nō possit: vt ff. ꝛ m. l. quod mortis. ꝛ in l. j. ꝛ ibi glo. Ly. et doc. C. eo. Sustinet ñ i vim fideicōmissi. l. cū pf. ff. eod. ff. Sed. ff. ꝛ. l. miles ad sozoē. et. ff. Et cōfirmatur talis dōatio adiēctōe. vt not. bal. in alle. l. j. C. eo. tt. ✣ Tu vide qđ not. ibi ꝑ apostil. l. ff. defferunt.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

Si is cui. ¶ Casus. Donaui tibi seruum causa mortis: tu eum manumisisti: tandem ego conualuiuel penitui: sic volo reuocare quod donaui: dicitur q ego condicam a te precio seruu: debebas enim scire a te posse reuocari seruum: puta si conualuerit donator: ideo eum manumittere non debebas. Franscicus accur.

a ¶ In pcio. vt. ff. eo. si filio. i fi. ff. l. illud. in fi. et dic vt ibi. ff facit. C. ō bis qui a non do. l. ij.

b ¶ Quoniaꝫ scit. marie. nā scire dz vt. ff. si cer. pe. l. qō te. ff. ī fideiuſ. si titi⁹. i pn. ff q vi aut dā. l. ſeruū⁹. vñ aliud i indebito qō nō cogitabat vt a se repeteret. vt. ff. ō ꝺdi. i de. l. i ſumma. §. ſi ꝑcū. acc.

Si mortis. ¶ Casꝰ. Dōaui vroni mee ſticbū ſeruū meum causa mortis hoc acto q mūꝫ reuocari poſſit hec donatio: interim plura acquiſiuit hic ſeruꝰ: tandē ego donās deceſſi: dicit q cō firmata eſt donatio ī tra hiſ retro tēpus donationis vt ſic q̄ſita interim p ſeruū ſint nunc mulieris perinde ac ſi ſeruꝰ ſemp fuiſſet eius. Fran. Accc.

c ¶ Donatio facta ſit. ſic vt nullo caſu reuocetur: ſic eñ trahit retro vt hic dicit: cū equiparet donationi inter viros. vt. ff. e. l. vbi. ff. C. de do. inter. vir. ī vro. l. donationes. ī ꝺabo exemplu in ſeruo ſic donato q interim ſtipulatur cui acq̄rit. vt. ff. de do. iter vir. ī vro. l. ſi is ſeruꝰ. als ſi eſſet mera donatio cauſa mortis non traberet retro: niſi ad tēpus mortis. vt. ff. de donā. inter vi. ī vro. l. ſi in teri. §. i. ī vbi plene diri.

d ¶ Secuta. ſ. donantis.

e ¶ Donatio. vt iam reſtat eius. Accur.

Quod ſtatuliber. ¶ Casus. Reliq libertatē ſuo meo ſi dederit. r. vni de heredibus meis: puta ciceroni. hic ſeruus dedit de peculio ſuo iſta. r. ciceroni. dicitur q cicero iſta. r. cōputabit ſibi in falcidiā. Item ſi here editas petatur a cicerone per legitimum: poterit ? hec pecunia peti per peti. heredi. Item ſi hic cicero erat grauatus reſtituere parte ſuam alij: ? coactus adiuit: cogetur reſtituere ? hec. r. non ſolū alia bona: idem eſt ſi non viuente iſti ſeruo donata ſunt a quodam extraneo iſta. r. que nunc dedit ciceroni ob predictam cauſam. Idem eſt etiam ſi me mortuo alius amore iſtius ſerui dedit. r. heredi meo ꝓ○ ſeruo ꝑſentanꝫ ab ipſo ſeruo mihi datum intelligitur. Fran. Accur.

f ¶ Dedit. ſcilicet cauſa implende conditionis.

g ¶ Venit. ꝓ○ parte ſua nō ꝓ○ parte coheredis ex quo de fal. iure inſtitutionis. dic vt. ff. ad. l. fal. l. id autē. ī. ff. eo. l. q̄ ꝺditionis. §. certe. ſed ff. ad. l. fal. l. i. §. item ſi ita. vbi dicit heredē nō poſſe imputare in fal. penū. in quo erat mortis cā capio: ſed expone non poteſt ibi ad ſuū cōmodū: pōt ? debet ad ſuū incōmodum: vt hic. ī ibi plenius patet ſolu. Item facit. ff. de moſſi. teſta. papinianus. §. ſi conditionis.

h ¶ Petitionē. vt. ī. ff. de pe. her. l. nec vlla. §. q̄ ſi gs. ibi. ff Sabin⁹ ꝛc.

i ¶ Reſtituit. ſi cā her. ꝛs vt ſuſpectā adit: ? hoc q̄ꝫ a ſtatuliber ħz cum aliis bonis reſtituit: vt hic. ī. ff. ad trebel. ita ti. §. qui ſuſpectam.

k ¶ Accepit. ab aliquo viuente domino.

l ¶ Dedit. ſcilicet poſtea.

m ¶ Ab alio. puta amico ſerui.

n ¶ Ipſius ſeru.

o ¶ Eo. ſeruo. ? hic operatur preſentia aliquid vt quaſi de peculio eſſe videatur ſecus ſi non eſſet preſens. vt in contrario. ff. eo. q̄ conditionis. in fi. ? eſt pro hoc. ff. de verbo. obliga. ſi procurator preſentis. ? de fur. l. falſus. §. ſed ſi is qui. et. ff. de dona. inter vir. ? vro. l. ij. §. fi. vel hic alis erat donaturus ſeruo: etiam ſi non manumittere tur: ibi non argu. ff. de caſtren. pecu. l. caſtrenſe. vel hec lex loquitur in quarta trebellianica. et in ea imputatur q̄ꝫ donatur cauſa implende conditionis a quocunq̄ꝫ debitur: ? tamen ſi accepero a ſeruo decem mortis cauſa acceppiſſe me cōuenit. Idem q̄ꝫ accidit in eo qui ſic heres inſtitutus eſt: ſi mihi decem dederit: naꝫ accipiēdo ab eo qui heres inſtitutus eſt cōditionis implende eius cauſa mortis cauſa capio.

Paulus. Lex. xxxix.

Si is cui mortis cauſa ſeruꝰ donatus eſt cum manumiſit tenetur condictione in pecuniā ſerui: quoniā⁹ ſcit id poſſe ſibi cōdici ſi conualuerit donator.

¶ Donatio cauſa mortis facta vroni ſi ꝓfirmatur morte donantis trahit retro ad diem donationis. Pau.

Papinianus. Lex. xl.

Si mortis cauſa inter virum ? vxorē donatio facta ſit: morte ſecuta reducitur ad id tēpus donatio quo interpoſita fuiſſet.

¶ Datum a ſtatulibero de bonis defuncti cauſa implende cōditionis imputatur in falcidiam ? venit in hereditatis petitionē ? trebellianica reſtitutione ? in trebellianica computatur vndecunq̄ eſſet datum. Bartolus.

Idem. Lex. xli.

Quod ſtatuliber vni ex heredibus de peculio dedit ei qui accepit in falcidie rationem venit et in hereditatis petitionē. item ex trebelliano reſtituitur. ¶ Ex peculio autē videtur dari quod ſtatuliber donatum accepit et dedit: et dedit: et quod ab alio no minc ipſius preſente eo datur propeſt vt ab ipſo datum intelligatur.

¶ Mortis cauſa donatio extinguitur ſi donatarius predecedat: et viuo donatore non poteſt peti: nec pto ea cautio poſtulari poſt mortem donatoris poteſt pen: ſed ex ea falcidia detrahitur. Bar.

Idem. Lex. xlij.

Scia cum bonis ſuis traditionib⁹ factis titio cognato donationis cauſa ceſſiſſet: vſum fructuꝫ ſibi recepit: et conuenit vt ſi titius ante ipſaꝫ vita deceſſiſſet proprietas ad eā redirct: ? poſtea ſuperſtitibus liberis titij mortua fuiſſet tunc ad eos bona pertinerent. Igitur ſi res ſingulas heredes lucij titij vendicent: doli non inutiliter proponetur exceptio. ¶ Bonefidei autem iudicio cōſtituto querebatur an mulier promittere debeat ſe bona cum moreretur filijs titij reſtituturā? Incurrebat hesitatio non exiguꝫ quende donationis que nonduꝫ in perſonam filiorus initium acceperat. Sed nunquid interpoſita cautiōe priꝰ donatio que dominio translato perfecta eſt: propter legem in exordio data perimeretur oū ſecūda permittitur: vtrū ergo certe ꝺditioꝫ donatio fuit: an q̄ mortis ſimiliū ac titulum baberet? Sic negari nō pōt mortis cauſa factaꝫ videri: ſequitur nōdum dies venit reſtituendorum bonorum. Accur.

p ¶ Traditionib⁹. quod non fuit neceſſe cum retinebat v ſumfru. vt. C. de dona. quibus.

q ¶ Pertineret. hucuſq̄ de ꝺuctiōe fuit ſm Azo.

r ¶ Exceptio. a ſeia: quia

s ¶ Conſtituto. eſt enim ħ iudicium quo petitur aliquid ex donatione cauſa mortis ſimile bonefidei iu. vt. C. in qui. cau. in integr. reſtitu. l. in minorum. ? arg. ff. eo. l. illud. alij appellant ħ peti. heredi. quo petuntur illa bona. vt de here. titiana.

t ¶ Non ex toquende. als cautionis / ? als donationis: id eſt cautionis propter donationem.

v ¶ Initium. viuente ſeia melior eſt ratio: q̄ cum fuerit donatio cauſa mortis poteſt cā reuocare ꝓ pniaꝫ. vt. ff. ſi cer. pe. l. nō ois. Item ? alia ratio: q nō ꝺs quis eſſe ſolicitus de hereditate viuentis. vt. ff. de vulg. ſubſti. l. ij. §. interdum. per quas rationes tolluntur contraria. ff. de iudi. l. in oībus. ? de peti. here. q̄ ſi in diem. in fi. i. fi.

x ¶ Interpoſita cautione. ſponte. naꝫ ad hoc non poteſt mulier cogi vt dictum eſt.

y ¶ Translato. in titium.

z ¶ Legem. id eſt pactum: ſcilicet vt ſi titius ante ipſaꝫ vita deceſſerit ꝓ prietas ad eam rediret. Accur.

a ¶ Permittitur. certe ſic permittitur prima: ſed tamen adhuc reuocat in dubium dicēs vtrum ? c. ac ſi dicat an eſt donatio inter viros habēs certam conditionem vel pactionem. Accur.

b ¶ Videri. primam de qua dicit: ? hoc ꝓpter illa verba vt ſi titius ante ipſam ꝛc. que in tali donatione poni cōſueuerunt. vt arg. C. de teſta. l. nō codicillū. alioqn in dubio eſſet donatio inter viros. vt. ff. ꝓtori. §. et ff. ti. i. filiuſſa. §. ſed enim. Et no. q̄ dne fuerunt hic donationes cā mortis. prima collata in titium: alia in eius filios: quia pactus eſt ipſe titi⁹ filijs ſuis: ex cuius pacto habent vtilem actionem. vt. ff. de verbo. obli. quodcunq̄. prima reſoluitur premoriente titio. ſecunda remanet: ſi cū poſtea mulier exponit cautionem ſponte: nunquid fit nouatio an confirmatur prima? Videtur prima tolli: ? ex ſecunda agi. argu. miſti. quibus mo. teſta. mifr. §. ſed ſi quis priore.

c ¶ Sequif. vere ſequif: qui ſi eſſet inter viros non reſolueretur ipſo iure: ſed per

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

sed per traditionem.vt.C.de condi.ob causam.l.ea.et de pactis.l.traditionibus. Item non minuetur pr per falci.vt.ff.eo.l.vbi.quod hic fit. vt statim subiget. Accurſius.

a ¶ Soluta.i.resoluta morte titij. Accurſius.

b ¶ Sequens casus.vel donatio. Accurſius.

c ¶ Ex torqueri. ſpõte vel dic mortua ſua: vel dic ẽt viua: ? dic videtur ex torqueri: nõ tamen põt fieri cum effectu.

d ¶ Falcidiam.quam bene remebat er hac donatione. vt.C.e.l.ij.ſi. ? ad.l.falci. in donatione.?.l.penul. Accur.

e ¶ Bonis. hereditarijs ſiue teſtatoris ?c.

f ¶ Aſſert.vt? fuit factũ ff.proxi.ri.

g ¶ Seruandum eſſe. qõ dicit debere cõtribui qñ eſt donatio cã mortis: nõ antẽ cum eſt inter viuos. vt.ff.eo.vbi.

b ¶ Ad aliam. al's aliaz: ſcz donationez/al's aliã: ſcz donata conſtitutione ?c.ſcz cuius auctẽ loc' eſt fal.in dona.cã mortis.

i ¶ Auferentur. etiam in vita.

k ¶ Peremptã. ſic fuit ff.eo.l.ij.in prin.?.ff. de dote prele.l.feia. ? ſic nõ eſt contra: ſed contra. C.

l ¶ Abſolute. vt i hoc caſu fuit. Accur.

m ¶ Moriẽtem. electiue ponitur: vnde dicenda eſt donatio inter viuos falcidia locum nõ habente.? facit.ff.u.i.l. filiꝰ.ff. ſed eũ⁹ meminiſſe. ? nõ poſſet hoc pẽitentiaz reuocari.vt.ff. de pactis dot.l.cum maritus.ff.j.

¶ Ulcinꝰ. ¶ Caſꝰ. Hic põt virtutes vel eſſ donare cã mortis cũ donãs hz iuſtũ metũ mortis: vt q? forte gratuite infirmus eſt donãs ? hoc caſu donatio tenet nõ als: ? hoc dixit falcinius. Neratius aũt dixit ſuff. cere q? donãs criſtimet ſe moriturũ: ? ob hoc ſcilicꝫ cã mortis donet ſit nũc infirmus vel nõ: et ẽ vltimũ. ſ. dictum neratij eſt verius. Frã. accur.

n ¶ Fulcinius. conſtat inter virum ? vxorem ? valere dona. cauſa mortis. vt.ff. de dona. inter vi. ? vxo. ſi eum qui. ff. ſi. ? l. q. ? l. ſed interim. q? qualiter ſit intelligendum exponit bec ler.

o ¶ Succepent. al's ſuſcepent. ſ. pdicta eſtimationẽ: al's ſucceſſerit/? tũc dicit ſe.i. bene. ſuccedit: cum nõ ſequit mors nõ iuſte cũ ſequitur.

p ¶ Querendum. ſubaudi ſit. Accur.

q ¶ Quod magis. dictum fulcinij ẽm quoſdam pro quibus. ff. loc. habitatores. ff. ſi. ? dicneratij. pro quo eſt. ff. eo. ſenatus. ff. mortis.

¶ Si ſeruo. ¶ Caſus. Donaui ſeruo tuo. x. cã mortis: q?rit mors cuius ſit inſpicienda. ſ. ſerui an dñi? Ad hoc rñ. ? dr q? ſerui. Scõo dicit ẽ ſeruꝰ fuit ex manumiſſus an aptas meas tabulas ? poſt mortem meã. dr q? bec donatio nõ ſequit manumiſſus: ? ẽ ſi habes ſi. nõ ſi aũt nõ eſt tũc eodẽ caſu retento dicas q? bec donatio ſequit manumiſſum: ? ẽ ẽm iura noua ẽm q? a morte donãtis cedũt legata a morte donãtis ſed ẽm ſuperiorem caſum loquitur ẽm iura vetera: ẽm que erat ſecus ? dicas q? banc donationem feci in teſtamento meo. Fran. Accur.

r ¶ Cui donatum eſſet. ſcz ſerui cum nõ contemplatione domini fuit facta: vt dixi. ff. eo. ſi filio. Accur.

s ¶ Mortem eius. Duobus modis exponi. primo eius. ſ. dñi ſerui: et dices q? mortuo dño ſerui heres hunc manumiſit aũ aptas tabulas: et ſic nõ tenuit manumiſſio cũ heres nõ erat dñis cum adire non poterat ante apertas tabulas: et ſic nõ erat in ſolidũ inſtitut⁹? ẽ hodie põt adire etiã clauſis tabulis: ? ſic teneret libertas et donatio cũ libertãte ſequeretur. vt.C. de eadu. tol. ff. cum igitur. Secundo dic q? poſt mortẽ donãtis ante apertas tabulas: ? ſic ante cõ cederet dies legati vel donationis fuit factus liber a dño: ſed ? hoc corrigitur hodie: q? a morte teſtatoris cedunt dies talium relictorum. vt.ff. eo. ff. ſi. ? ff. in nouiſſimo. et hoc ſi habeas in fine nõ ſequit manumiſſus. nã ẽm primũ nullo modo: ẽm aliũ interim ante apertas tabulas. Si vero habeas ſine nõ loquitur ẽm in ma nouã. ſic ergo rẽpote mortis donãtis inſpicit ſit liber ? cũ donatio ſequit: vel ſeruꝰ/? tũc dñm: vel mortuus/? tunc eſt extincta: vt ſi prin. hui⁹. l. ? ad h. ff. qñ dies le. ced. l. ſi poſt mortẽ. ff. ſec⁹ in cõtractib⁹/vbi cõtractus rẽs inſpicit. vt. ff. de vb. obl. ſi filiꝰ. ? ff. de reg. iur. l. ff legata. Item facit. ff. de do. inter vi. ? vxo. ſed interim. ff. marit⁹. ? ff. con ſequenter. ? ff. de euict. l. minor. ff. denunciare.

¶ De manumiſſionib⁹. Titulus.j.

Qui eſt in vltima die. xx. annoz non eſt minor. xx. annis neq; maior. hoc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex.i.

¶ Lacuit cũ qui kalendis Januarijs natus eſt poſt hozaz ſextaz noctisᵛ pridie kalẽdis quaſi annum † vigeſimũ compleuerit poſſe manumittere: non enim maiorẽ. xx. annis permittitur manumittere ? re ſed minorem manumittere vetuit. Jam aũt minor non eſt qui dicm ſuprematum agit anni vigeſimi.

Idem. Lex.ij.

¶ Si heres deliberante legatario ſeruum legatum manumiſerit mox legatarioꝰ repudiauerit: manumiſſum fore liberum placuit.

Paulus. Lex.iij.

¶ Seruus pignori datus ẽtiã ſi debitor locupleſ ſit: manumitti non poteſt.

¶ Qui ſuis nummis emitur nãciſcitur libertatẽ: et dicitur ſeruus improprie ſuis nummis emi cum nummos habere non poſſit. boc dicit.

Ulpianus. Lex.iiij.

¶ Si qui ſuis nummis emitur de minoꝛ. l. iij. ff. minorem. Solu. plene. vt ibi. Item hodie videtur innouari quod hic de tempore dicit. quod dic vr inſti. qui manu. nõ poſ. ff. eadem. vbi plene dixi.

3 ¶ Annꝰ vigeſimus. concludit ergo q? manumittere poteſt.

¶ Si heres. ¶ Caſus. Seruum tibi legatum ego heres legãtis manumiſit: tandem tu legatarius repudiaſti hoc legatuz: dicitur q? manumiſſio confirmatur. Fran. Accur.

a ¶ Placuit. vt ? ff. titu. j. l. iij. ? ff. de op. leg. ſi cum: optio. ? ff. ſi cer. pe. proinde. ? ad. l. aquil. l. nam ſicut. Accur.

¶ Seruus. ¶ Caſus. Seruũ tibi pro decem obligaui: eum volo manumittere: nõ poſſum etiã ſi ale ſim tibi ſoluendo. Frã. Accur.

b ¶ Datus. ſpecialiter vt. C. de ſer. pig. da. l. ab eo.

c ¶ Nõ põt. vt ? ff. q? a quꝰ. l. ſeruũ. Sed ff. de fideicõmiſ. lib. l. generaliter. ff. ſi ge ſeruo. Sol. vt ibi. ? facit. ? C. de neceſſ. ſer. here. l. ij. Accur.

¶ Si qui. ¶ Caſus. Seruũ titij ab ipſo titio emi nũmis ipſius ſeruꝰ: cepta diuoꝝ fratrũ dicit me ẽ pellendã fore vt manumittam iſtuz ſeruũ. Scõo rñdet ei q̃ poſſet opponi q̃ ſeruꝰ nihil hz nec habere põt ſed clauſis oculis debemus dicere ſeruũ ſuis nũmis emptum coipſo q̃ nõ eſt emptus nũmis emptoris ẽ aliunde q̃ſitis. ¶ Si ab ignoto. Si emi ſeruũ meis nũmis: poſtea ſeruus offert mihi tantos nũmos quot eũ emi ? vult vt eũ remittã nõ cogor eum manumittere niſi hoc actum

† Dpri. Bar. Bal. ſimo. alex. in. l. ſi dotis. ſolu. ma. ff. in. v. eoꝝ ſtus ter. ſing. reputãt ad ff q? donatio facta dñ inf vinos etiaz ſi fiat ab infirmo: nihil i morte habeat. mẽtio. Bolog. Tu vide ad hoc q8 notaui l. apoſtil. l. j. bec eſt. l. ſ. l inſtãs perſcutũ. ? in l. ſenatus. ff. in mor. cã. in apoſtil. l. ſ. in bona uacantẽ dne poſito. ff. ſ. ſi.

† Concor. ter. in ca. in preſentia. extra de. pba. ? in. c. cũ in. cũctis. ? ibi glo. in ff. vigeſimũ qñ tũ de elec. ? in cle. fi. de eta. ? q̃l.

fuisset a principio quãdo eũ emi. Secundo dicit inter me ⁊ seruum titij conuenisse q̃ emeret eum de suis nũmis: ⁊ cũ emisset festinauit soluere de mea pecunia vendidit: postea seruus dedit mihi pecuniam ⁊ vult q̃ eũ manumittam: dicitur q̃ eius debeo manumittere. Idem est si eius seruus vellet mihi dare pecuniam ⁊ ego remisi sibi eam q̃ mihi multus seruierat: nam ⁊ hoc casu debeo eũ manumittere. Mihi. Dictum est .ff. q̃ si seruũ emit nũmis ferat: cogitur eum manumittere. Si autẽ emi te hoc acto inter me ⁊ te vt ȝ debeam manumittere. Dicitur q̃ debeo te manumittere: siue hic cõuenerit inter vẽditorẽ ⁊ me siue non: siue contra iuris inter venditorẽ ⁊ me conuenit puta q̃ nõ debeam te manumittere: nũc autem dicit nõ est vis quis sit emptor siue fiscus. i. procurator fisci: siue ciuitas siue priuata homo sit: siue minor. xx. an. sit: siue pupillus sit: nõ etiã inspicitur etas vẽdentis: siue seruus sit ille emptor: nã semp cogitur eum manumittere: nisi iste seruus sit ex portãdus ratione delicti: vel sit in testamento dñi prohibitũ ne manumittatur: vel si hac lege: id est pacto fuerat venditum hunc vẽditori ne ad libertatem perueniat: in his enim casibus nõ manumitteret. Postea dicit q̃s dicat suis nũmis emptus. ⁊ certe nõ soluz iste qui totum pretiũ dedit emptori de quo emeretur: sed ⁊ si partes pecu dedit emptori: ⁊ ex opis seruꝰ tñ lucratus ita est emptor: vel alãs merito seruꝰ est lucrat⁹ ita q̃ pretium est emptus. Sz pone q̃ partẽ habebã in seruo alĩ partẽ emi nũmis eius nõ haberi locũ cõstitutio: ⁊ sic nõ cogor eum manumittere: eadem si hã bebam proprietatem nũ dã in seruo emi a fructuario vsumfructum eiusdẽ seruꝰ: nam non cogor eum manumittere: secus erit si habebam vsumfructus tantum: ⁊ emi proprietatem nũmis ei⁹: nam habet locum constitutio vt eum manumittam: intelligas tamẽ q̃ ipse seruiet mihi fructuario: donec durat vsufructus. sed si ego ⁊ tu eramus seruũ. ego meis nummis: tu nummis eius seruꝰ: non habet locum hoc casu constitutio: nisi ego vellem eũ manumittere: sed si partẽ seruꝰ emi suis nummis pars altera ex causa lucrativa effecta est mea: hoc casu constitutio locum habet. Fran. accur.

† Iste tex. est sing. fm Bar hic. et fm modernos. ⁊ franc. i. l. ij in aliena. ff. de acquir. here.

a Diuorum fratrum. Seueri et anto. fm quosdam: ⁊ dicit plene de his constitutionibus. C. ſi. manci. ita fuerit alie. ne prosliti. l. j. vbi dixim⁹ Accursius.

b Adipiscatur. a legem fin. ff. quod nõ placet: sed ab homine. vt. ff. de iudi. l. qui se.

c Nummis suis. scz seruꝰ. Accur.

d Non possit. nec aliquid aliud. vt institu. per quas personas. no. acquiri. §. item nobis acquiritur. Accur.

e Commentibus oculis. id est clausis/vt non inspiciamus iuris ciuilis strictam rationem.

f Comparetur. sed si nummis eius comparatur si tamen conuenit seruus de pecunia emptori restituenda: idem est vt statim subiungit. et. ff. de iu. l. vir. in fine.

g Satis. ad hoc vt dicatur suis nũmis emptus.

h Accõmodauerit. scz emptor.

i Impendit. scz interim ꝓstaturus th eo casu cũ fuerint peculiares eũ eos dando non liberetur emptor. vt. C. de actio. empti. ſi seruos. ⁊. C. ſi ser. extero se cmi mandauerit. l. j. que sunt contra. et fauerit. C. de oper. lib. ſi eui. ꝛ de bo. lib. l. j.

k Si abignoto. i. non pacifcente cum seruo vt liber fiat. Accur.

l Debet. vt emptor eũ liberum faciat. Subaudi eius obtulerit ei pretiũ solutum pro se.

m Imaginaria. immo non est imaginaria pretio accedente: vt. j. de re. iur. imaginaria. sed hic ponit: id est p mortuo. Sed duratura. sic ⁊ aut. quo modo oportet ꝓ episco. §. j. ⁊ in psalmo. ⁊ imagie ptrãsibit homo. ibi vero j. de regu. iur. imaginaria. i. simulata: vt ⁊ .ff. de cõtrahen. emp. l. nuda.

n Precium numeraret. de suo emptꝰ.

o Posse. idem si paratus sit soluere: vt. ff. de iu di. l. vir. in fi.

p Paruerit. als paruerit. i. seruierit p aliquod tẽpus: ⁊ sic cũ pcio compenset: als apparuerit: ⁊ idem est sensus. Accur.

q Manumittatur. cuius nõ esset actus inter seruũ et emptorem q̃ eum manumitteret emptor.

r Siue nõ exprimatur. cũ tamẽ inter emptorem ⁊ seruũ hoc actus est: ⁊ sic nõ est cõtra. ff. ꝓxi. j.

s Manumittat. hoc dixit venditor.

t Peruenire. hic est cõtra. j. proxime. ibi in illis sane ꝛc. C. ſi mãci. ita fu, aliena. ne ma. ea quidez. Sz ibi de noua lege post imagiarũ Zctus seruꝰ: ibi de ꝑcẽdte imaginarium contractum in alia emptione prima qua vẽditor eum emerat.

v Emit. als emerit; et als vendiderit.

x Cõstitutio. immo videtur cessare minor eo. dẽte. vt. j. q. ꝛ a qb. l. ſi q̃s integras. §. fi. ꝛ. ff. de mino. l. venũ. §. j. ꝛ de ſer. ex por. l. ſi minor. que sunt contra. Sol. due sunt constitutiones: h loquit de ea que est missa ad vbium maximũ: vt. ff. in princi. huius. l. q̃. locuz hz q̃si ipse seruus facit pactũ cũ emptore: ⁊ hz locuz sine sit minor qui vẽdidit seruũ. xx. annis/sive qui emit vt hic. Alia est missa ad auditium victorinum que locuz habet quãdo sit pactus inter venditorẽ ⁊ emptorẽ: ⁊ illa non tenet minorem: vt in contrarijs.

y Seruus est. ꝓ qui emit: sed quõ ipse manumittit cum dño quesiuit? Nñ. lex imponit libertatem: vel fin Oth. dicẽdum vigore huius constitutionis artandum ad manumissionem. arg. j. eo. caius. accur.

z Venerit. ne manumittatur: vt hic/als ante hunc contractum. vt. j. eo. seruus hac. ne sit contra. ff. ꝓxi. §.

a Competere. vt. ff. §. j. in fi.

b Suis nummis. scz seruꝰ. Accur.

c Redemerit. emptor. Accur.

d Spectineat. scz q̃ efficiatur liber/seruiet tñ fructuario donec durat vsufructus. vt. C. cõia de manu. l. j. §. finaũte. Accur.

e Locum habere. ex soluto precio alterius partis. Accur.

Si quis.

epistola diuorum fratrum ad vbium maximum in eam conditionem redigit: vt libertatem adipiscat. Mihi aũt ⁊ intercst a q̃ quis suis nummis emat ur a fisco vel a ciuitate vel a priuato cuiuscũq; sit ꝛs qui emit. Sz et si minor sit. xx. annis qui vendiderit interuenit constituto: nec cõparentis quidem etas spectat. nam ⁊ si pupillus emat eqũm est cum fidẽ adimplere cuz sine damno eius hoc sit futurum: idem ⁊ si seruus sit. In illis sane seruis non interuenit constitutio qui in totum ad libertatez perduci non possunt: vt puta si exportãdus est vel hac lege veniert vel testamẽto hãc conditionem acceperat ne vnq̃ manumitteretur. Quis autem nũmis redemptus: et si totum pretium nõ numeraurit ex opis tamẽ ipsius accesserit aliqd vt repleri pretium possit. vel si qd suo merito acquisierit dicendum est libertatem competere. Q̃ si partem suis nummis redimeret cum partez serui haberet ad cõstitutionez non ptinebit: non magis q̃ q cũ proprietatẽ haberet vsum fructum redemisset. Sed qui cuz fructuarius esset proprietatem redemerit in ea cõditione est vt ad constitutionem pertineat. Sz ⁊ si duo seruum redemerint alter ꝓprijs nummis/alter nummis serui: dicendum erit constitutionem cessare nisi forte is qui ꝓprijs nummis redemit manumittere fuerit parat. Sed ⁊ si partem quis redemerit pars altera ex causa lucrativa accesserit dicẽdum erit constitutionem locum habere.

In casu libertatis adipiscẽde seruus potest contra dominum in iudicio consistere: hoc tamen seruus non facit sine periculo. hoc dicit.

Martianus. Lex. v.

† Habetis hic tex. ibi equi est. et. not. ad ff q̃ fisc. cõl. tatis ⁊ ibi tus edpariatur in his q nõ fit futura ea. quam. Bo. log. Adde Bar. co. rebuffi ⁊ rub. C. ſi iu. fil. nu. iij. et v. et q̃s ibi no. ſi apostl. in .ſ. romanor. lib. x. ⁊ melius l. j. vnica. nue. iu. tibi. cũ no. ſi apostl. ad ſpatũ re burſi in .ſ. edparãtur. C. de ſen. ad uersus fiscũ lat. retrac. eo. lib.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

SJ quis. ¶Casus. Seruū emi. bic seruus petit vt cū manumittā dicens q̄ suis nūmis emi: ego nego: ꝺt q̄ de hac cā si est rome ꝺs cognoscere pfectus vbis. in puincijs pstes puincie: ꝛ ꝺs iste qui cognoscit de hac cā denūciare seruo. q̄ si non probauerit se suis nummis emptū q̄ ꝺbit ei in opus metalli: nisi ego velle mihi reddi volēs imponere maiorem penā. Ultimo dicit si testator reliquit libertatē suo seruo castaldioni: si redderet rōnes ꝛ seruꝰ velit reddere rōnes: ꝺicit q̄ ꝺs ꝺari arbiter q videat an rōnes bene reddantur. Frā. acc.

a ¶Si quis. seruus. Ac.

b ¶Consistere. in iudicio ꝛ ficest de specialibus casib⁹. vt ff. ꝺe iudi. vir. §. fi ꝛ si quis. ff. l. qui se. ff. ꝺe ius vo. sed si hac. ij. rñ. Accur.

c ¶Queri. i. conqueri.

d ¶Denūciatione. scz facēdā a iudice ipsi seruo.

e ¶Qui hoc. scilicet redēptum suis nūmis.

f ¶Non maiorem. q̄ metalli: nā l viculis poterit eus ponere: vt. j. ꝺe pe. si quis aliquid. §. qui se.

g ¶Sed ff si. ad hoc facit §. ꝺe iud. vir. §. liber etiā ff. ꝺe fideicom. si pure. ff. C. ꝺe testa. ma. l. iiij. et ibi nota.

SEruus. ¶Casus. Seruꝰ accepit ꝺecē mutuo ab amico suo ꝛ ea vendit ꝺño vt manumitteret: tandē ꝺns antēq̄ eū manumitteret decessit: ꝛ itestamēto liberatē reliquit seruo: et peculiū suū ei legauit: quesitū ē an seruꝰ possit hāc pecuniā repetere ab heredib⁹ pfoni sui: ¶Et ꝺicit q̄ si ꝺns hanc pecuniam posuit in rōnib⁹ suis ppijs: ꝺesijt ee peculij: nec ꝺebebit. nisi postea ꝺns istam pecuniaꝫ reddiderit seruo vt haberet in peculio suo: q̄ hoc casu ꝺebebit reddi hec pecunia seruo. Fran. Accur.

b ¶Acceperat. als acceperat: scz ab amico vt ꝺo mino ꝺaret. ꝛ libertate: als pactus erat. f. ꝺe ꝺan da ꝺño pro libertate cuius pacto ꝺns nō astringitur. vt. C. ꝺe trāsac. interpositas. in fi.

i ¶Retulisset. id ē reddi ꝺisset vt esset in peculio. ꝛ ad hoc. §. ꝺe pec. l. quā tuberonis. §. fi. ff. l. seq. ꝛ ꝺe pecu. l. deniq̄. §. hoc consequenter.

2 DUo filijs. ¶Casus. Duos filios titius habebat: q̄libet filiorū habebat peculiū separatum: ꝛ q̄libet suū in peculio: vn⁹ ꝺe filijs manumisit seruū suū peculiarē cōsentiēte patre. ite ꝑ pf in testō ꝺixit: peculiū q̄ ꝺs q̄libet filior⁹ plego cuilibet eor⁹ nūc q̄rif ꝺe isto liberto cuius ꝺicat libertus: Et ꝺistinguif. nā aut hic seruꝰ est manumissus ante ꝙ fieret testīn: ꝛ tunc cum sit effectus libertus titij erit ambor⁹ filior⁹: ꝛ sic cōis. si autē est manumissus post testamentū: ꝛ tunc erit tm̄ libertus filij manumittentis. Fran. Accur.

k ¶Habebant. puta vnus vnum: alius alium. Accur.

l ¶Patre manumiserat. sed ꝛ eius voluntate: als manumissio esset irrita. vt. §. ꝺe iure pa. filius. ff. ꝛ. j. eo. si consentiente. ꝛ. j. qui ꝛ a quibus l. quesitum. pōt etiā intelligi q̄si pater non cōsensit: vt statim ꝺices.

m ¶Seruus iste. a filio manumissus. Accur.

n ¶Videt. nā cū plegat ei seruū vt reliquisse q̄cquid fieret de seruo.

o ¶Cuius seruum. quondam nunc libertum.

p ¶Seruū. i. libertū. erat em̄ patris iste libertus. vt. ꝺ. l. ꝺe inrepa. filiꝰ. ꝛ hoc si ex volūtate patris. pōt sēbo intelligi sine voluntate: ꝛ sic ꝓpter ponit hic in textu: seruū. Et quod supra ꝺicit libertum ideo est: q̄ ls nō tenuit manumissio: q̄ tū fuerat plegat⁹ ei q̄ postea manumisit: nō pōt ea reuocare. arg. C. ꝺe libe. cau. si ab eo. et ꝺe fer. pigno. ꝺa. si creditoribus. Arg. cōtra. j. qui ꝛ a qb. si seruo alieno.

QUi pene. ¶Casus. Ulpianꝰ ꝺicit quosdā non posse manumittere seruos suos: ꝛ ꝺeclarat littera. Fran. accur.

q ¶Serui sunt. pene non ff. si. vt. §. ꝺe bis. qui pto non scrip. l. in metallū.

r ¶Rei. i. accusati et condēnati: vl accusati tm̄ vt non possint manumittere. ff. in vltima volūtate: ff. inter vuos possunt ni si in exceptis criminib⁹. vt. j. ꝺe accu. l. ex iudicio rum. ff. C. ad. l. iul. ma. l. fi. ff. §. ꝺe ꝺona. post cōtractum. ff. ꝺe ꝺona. cau. mor. si aliquis. ff. l. ꝺonationes. §. fin. vel secus in alienatione earū rerū q̄ꝫ in libertate: accusato tī pōt solui p se ꝛ palio: vt j. ꝺe solutio. reo. et. l. q̄ꝫ uis. §. j. Accur.

s ¶Lege cornelia. ꝺe sicarijs/vel ꝺe falsis.

t ¶Crimini. i. ꝺstioni criminū. vt. j. qui ꝛ a ꝙbus l. profecerit: vl. crimini. i. cōsticationi ꝓpter crimē ꝺñi. vt. j. ꝺe accu. l. ex iudicio. vl. crimini. i. accusationi facte ꝺe seruo: vt. §. si ex nora. cau. l. pe.

v ¶Seruus. Non potest. vt. §. eo. is q. §. in illis. et. C. ꝺe testa. ma. l. contra voluntatē. ff. q̄ ad liber. nō pos. per. l. i. ff. j. qui ꝛ a qb. ille §. fin. ff. §. ꝺe fer. expos. si venditor. §. sed ratio ex cipe ꝺuos casus. prim⁹. §. eo. l. is qui. §. fine. ff. secūdus. §. ad fill. l. iij. §. hi quoq⁹.

Ulian⁹. ¶Casus. Titius emit eme riā ancillā hoc pacto ap posito vt manumitteret eam: postea titius factus est ꝺebitor fiscalis ꝛ manumisit eumeriā: nūc fiscus videns titiū nō solu endo vult reuocare emmeriā in fui. ꝺ. q̄ nō pōt: imo ꝛ si non esset adhuc manumissa ꝺs venire ad libertatē ex cōstitutione ꝺiui marci. Frā.

r ¶Ante annos. q̄ contraberet cum fisco.

y ¶Procurator. fisci.

3 ¶Quereret. i. videret seu inspiceret. Accur.

a ¶Omnia. scz iuris fiscalis. Accur.

b ¶Ea lege. idem ꝛ non ea lege: nisi in fraudem fisci. vt. C. ꝺe ser. pig. ꝺa. l. ij. sed tunc. j. ꝛ. annos reuocatur non vltra. vt. j. qui ꝛ a quibus. l. si cum. §. aristo. Accur.

c ¶Marci. ꝛ commodi ad ausi. ꝺic. vt. C. si man. ita fue. aliena. vt ma. l. ij. ꝛ. iij. Accur sius.

a Seruum. Interim. ante cõditionem. accur.
b Sibi facit. vt ff. quis a gḃ. l. si optio. & intelligetur seruo here ditario/fecus in seruo heredis. vt. ff. de leg. ii. si quis ingenuos. §. i. ff. ad sc̃m. Trebel. quid ibi. & §. si quis. sed ibi in vltima voluntate manumisit: hic inter vnuos. vel hic ſpaliter ibi cum vniuersitate relictus erat: hodie tñ nullo modo. vt. C. de cõmu. de leg. l. fi. §. fi. quia. Itẽ ff. si. de acti. & obli. is qui. sed ibi ex ſcto debitore tñ ſub ꝓditione manumissit: hic ex vltima voluntate: ꝓterea nec ibi dicit teneat vl nõ manumissio: sed ꝑmissorẽ nõ teneri si decesſit manumissus ante moram. vt. ff. ad sc̃m. Trebel. vẽdi. l. vendito. & ff. ex fact. ff. de relig. & sumpt. fu. si locus. & de leg. ii. seruo. §. i. ac.

Lege. ¶ Cassius. Seruꝰ titij cõmissit plagiũ: titꝰ pena ſoluit ꝑ eo ꝺ. q̃ tal⁹ seruꝰ nõ ꝑt mãumitti ad. l. aq. & ff.

c ¶ Lege fauia. pena ꝑ pecuniaꝝ olim statuta/q̃ hodie ceſſat. vt. ff. de plagiariis. l. fi. & C. ad. l. fal. & plag. l. ſi furti. tñ ex serui contractu posſet ex hodie hẽre locũ. vt. ff. de plagiar. l. pe.

d ¶ In hoc. ff. x. annis.

e Mortis. vt satis sit ſi completum est decẽnium/ſaltẽ moriente eo q̃ liberatꝰ huic seruo reliquit. Ita. ff. facit. C. quinq; posſunt ad liber. pertinere. l. j.

Seruus. ¶ Cassius. Algnatus furiosi/cuiꝰ curatorꝰ nõ ꝑt manumittere suũ furiosum/ſi nisi furiosus ex cã fideicõmissi esſet grauatus/ eũ manumittere: nã tũc curatorꝰ eiꝰ dabit istũ seruũ alij agnato pupilli: hoc acto vt ille eũ manumittat. Fran. accur.

f Quia in administratione. bona ratio. vt. ff. de cura. furio. l. ab agnato. & l. fi. ? quis ? a quib⁹. l. curator.

g Ab agnato. curatore: nam furiosi in curatione sunt agnatorum: ex lege xij. tabu. vt insti. de cura. furio. & furiosi.

h ¶ Tradendum. alij fortasse agnato faciendo eũ ꝓcuratorẽ in rem suam. vt arg. C. de dolo. cũ ꝓponas. vel heredi ſm. ius. cum hic furiosus erat legatarius huius serui. & ſm hoc ꝑt intelligi. C. qui manu. non posſunt. l. pe. ? ſic non queritur a quo manumittatur. vt. ff. de ver. obli. cum seruus. aliud in pupillo videtur. vt. ff. eod. causam. & ff. de fideicõmiss. lib. ex causa. vel dic ? ibi fieri eodem modo manumissionem.

Quid eũ. ¶ Cassius. istũ posſum manumittere seruũ meũ cuiꝰ eo q̃ habeo idẽ iperiũ q̃ habeo ego: sed ſcto: apud ꝓcõsulẽ pot manumittere. Itẽ imperator: si vult manumittere seruũ suũ nõ est opꝰ q̃ eius manumittat vindicta: sed ꝓout vult pot manumittere. Fran. accur.

i ¶ Imperius. cũ nobis manumittentibus: fed ff. ii. ? apud filiũ. §. ii. ꝓout non est ibi nõ. & ff. de offi. consu. li. i. in fi. an quibus dicitur apud collegam posse manumitti: sed collega nõ est par/sed idẽ hꝫ imperium. vt. C. de consu. li. xij. li. vel solue vt ibi m. d. l. de offi. consu. Itẽ cõtra. ff. de iurisdi. om. iudi. est receptum. solu. vt ibi.

k ¶ Potest. vt ? C. de ma. vin. l. fi. Sed nonne ambo sunt spectabiles. vt in auc. de appella. & simili quoq; modo: ? Rñ. sunt: fed quilibet in territorio suo maior altero erat: ergo hic ꝓconsul extra romam in sua forte ꝓuincia. vt ? ff. ii. ? apud ꝓconsulem. accur.

l ¶ Manumittitur. absq; vlia solennitate.

Mortis cã. ¶ Cassius. Dicit q̃ mortis cã pot manumitti seruꝰ qõ nõ intelligaꝫ vt de finat esse liber si conualescat manumittens: ſz sicuti ſi nan umitteret vindicta causa mortis. ſ. quia moriturus ſe putet: mors eiꝰ expectabit: ita ? si alio mõ manumittat cã mortis expectat mors eiꝰ: sicut expectat ? hoc alio casu vt ſi tradat qs rẽ cã mortis: nã expectatur mors eius vt tũc efficiatur accipientis. Fra.

m Offon fiat liber. i. desinat esse liber. R.

n Vindicta. ff. ergo alio modo q̃ ꝑ vindicta manumittebat causa mortis.

o Conditione. si qd hu manit⁹ ꝓtigerit. ? facit. ff. ti. i. l. ij. in fi. ? l. ſi mortis causa res. ii. ꝓtin.

p ¶ Permanserit. sic. ff. titu. j. l. qui mortis.

Si cõsentiẽte. ¶ Cassius. Filius minor. xx. an. seruũ ꝓtis manumisit de ꝓsilio ꝓtis sui: ꝺ. q̃ valet manumissio: erit iste manumissus liber⁹ patris: nec requiritur qua de cã manumisit hic minor: cũ nõ ipse ſit ꝑs videat manumittere. Fran.

q ¶ Et vacat. i. nõ est necesse probare causam. et facit. j. l. pri. ? l. nepos. ? ff. titu. i. ſi pater. ? l. pater. ? ff. ? quis ? a qui. ſi gs hac. §. i. ? ff. de bo. li. i. ſi filiusfami. ff. de iurepa tro. filius. ? C. cõmu. de ma. l. j. §. fi. ? ff. eo. duo.

Seruꝰ. ¶ Cassius. Filiusfa. miles suos in castris quesiuit: dicit q̃ sui sunt ? non patris: vnde pater eos non pot manumittere. Fra.

r ¶ Potest. cum non sint sui. vt. C. de bis q̃ a non do. ma. ſi nõ ꝓpriet. Et no. q̃ quidam habẽt talis filij seruos ? alij tales filij seruos. ? in idem redit. ? facit. ff. l. ꝓtori.

Cum qui. ¶ Cassius. Creditor seruꝰ ? ꝑmissor seruꝰ anteq̃ eũ tradat ꝑt mãumittere. Fra.

s ¶ Possunt. ante traditionẽ. vt. C. de act. empt. si ancillas et de bis qui a nõ do. ma. l. ij. et. ij. et de bere. ven. qui tibi.

Seruum qui sub conditione legatus est: interim[a] manumittendo liberũ nõ facit[b].

Idem. Lex. xij.

Lege fauia[c] prohibetur ſcruus qui plagium admisit: ꝓ quo dño penam intulit intra decem annos manumitti: in hoc[d] tamen non testamenti facti tempus/sed mortis[e] intuebitur.

Curator furiosi non posſit seruum furiosi manumittere: debet tamen curare vt manumittatur si furiosus libertatẽ seruo debeat. hoc dicit.

Pomponius. Lex. xiij.

Seruus furiosi ab agnato curatore manumitti non potest: quia in administratione[f] patrimonij manumissio nõ est: si autem ex fidicommissi causa deberet libertatem furiosus dubitatio nis tollẽde causa ab agnato[g] tradendum[h] seruum vt ab eo cui traditus esset seruus manumittatur octauenus ait.

Minor magistratus potest apud maiorem manumittere/nõ aũt apud parem: et imperator potest manumittere absq; vlla solẽnitate/sed sola voluntate.

Paulus. Lex. xiiij.

Apud cũ cui par imperium[i] est manumittere nõ possumus. Sed ꝓctor apud ꝓcõsulem manumittere pot[k]. ¶ Imperator cũ seruũ manumittit nõ vindictam imponit: ſz cuꝫ voluit fit liber is q̃ manumittitur[l] ex lege augusti.

Mortis causa pot manumitti seruus non vt desinat esse liber si conualescat manumittens: sed sicut si manumitteret vindicta cã mortis: ſcs q̃ moriturus se putet mors eius expectabitur: ita ? si alio modo manumittat causa mortis expectaꝫ mors eius sicut expectatur in alia casu. vt ſi quis tradat rem cã mortis: nam expectaꝫ mors eius. vt tũc fiat accipientis. Fran. Accur.

Marcellus. Lex. xv.

Mortis cã seruũ manumitti posſe non est dubitandum: quod non ita intelligendus est vt ita liber esse iubeat: vt ſi cõualuerit dñs non fiat liber[m]: sed quemadmodũ ſi vindicta[n] cũ libraret absolute. ſ. quia moriturum ſe putet mors eius expectabit. Gilt et in hac ſpecie in extremus tempus manumissoris vite ꝺfertur libertas durãte. ſ. ꝓpter mortis cãm tacita conditione[o] voluntate manumissoris quemadmodum eum rem ita tradiderit vt moriente coficeret accipientis: q̃ ita demũ alienatur si donator in eadem ꝑmanserit[p] voluntate.

Modestinus. Lex. xvj.

Si cõsentiente patre filꝰ minor annis. xx. seruũ eiꝰ manumiserit patris faciet libertum ? vacat[q] cause. ꝑbatio: ? valet manumisso ob patris consensum.

Idem. Lex. xvij.

Serui quos filiusfami. in castris quesiit nõ in patris familia cõputabunt: nec cũ ꝑ talis filij seruos manumittere potest[r].

Gaius. Lex. xviij.

Cum qui venierit vẽditor et ꝓmissor cum quem ꝑmiserit manumittere posſunt[s].

Licet ex peculio serui sit profecta pecunia que data est dño ꝓ to libertate eius: tamen compellitur seruum manumittere.

Papinianus. Lex. xix.

Si quis ab alio[t] nummos[v] acceperit vt seruum suum mãumittat: ? ab inuito libertas extorqueri pot licet plerunq; pecunia eius ? numerata sit: maxime si pater vel frater naturalis pecuniam dedit[x]: videbit cũ ſimilis[a] ei qui suis nũmis redemptus est.

Minor donatum sibi seruum vt manumittat cogit manumittere non probata causa: secus est in libertate relicta per fidei com. quia tunc minor debet causam manumissionis ꝓbare. Bar.

Idem. Lex. xx.

Causam. xx. annis minor qui seruum donatũ manumittendi gratia accepit ex abundãti

Si gs ab alio. Dedisti mihi. x. vt seruũ meũ manumittã: dicitur q̃ compellor manumittere etiã ſi illa decẽ mihi data fuerit de peculio ſerui maxime bec sunt vera ſi pater aut frater ſerui mei pecuniam istam dederint: ? nunc petant vt eum manumittam: naꝫ compellor ma numittere perinde ac ſi suis nummis emiſſem. Fran. accur.

t Si quis ab alio. secus ſi a seruo. C. de cõdi. ob cau. ſi liber. in fi.

v Nummos. vt precium: nam ſi vt ſpeciẽ/vel repetit per cõdi. ob causam: vel ꝓscriptis verbis aget ad interesse. vt. ff. de ꝓscrip. ver. naturalis. §. at cum do.

x ¶ Pot. ipso iure ꝑ cõstitutionẽ. vt. C. ſi man. ita fu. ali. vt ma. l. ſi is.

y Eius. domini feliciet de pecunia: non tamen talis pecunia liberat dantem. vt. C. ſi seruus ex. l. i.

z ¶ Dedit. qui ratione affectionis hoc petunt. vt. ff. man. cum seruus.

a Similis. quo ad effectũ: sed primo casu locũ hꝫ constitutio missa ad auſidiũ victoriũ. vt. ff. ii. ſi. ſcõo alia ad vbiũ maximũ. ff. ii. qui.

Causam. ¶ Cassius. Donaui seruum cuidam minori. xx. an. hoc ꝓacto vt eum manumittat: dicitur q̃ manumittere ꝑ tenet sine cause

UNIVERSIDAD DE HUELVA

cause probatione: ⁊ fi nõ manumitteret pueniet ad libertatẽ: sed secus si minor rogatus sit per fideicõmissum vt seruũ suũ ꝓnum manumittat: nam cãm probare debet antecẽ cũ manumittat: ¶ Puellaꝫ. Accidit tibi ancillam hoc pacto vt post annũ manumittas: ⁊ si non manumitteres fic comenit vt. r. aureos mihi dares: dicitur ꝙ anno elapso si non manumisiti ex fula

constitutionis peruenict ad libertatem: sicut alis manus iniecto apponit vt ꝙñ vendo ancillã: hoc pacto ne ꝓstituas nõ aũt petã. r. aureos. ¶ Tempore. Tempore quo eme bã seruũ a te conuenit interuenit vt post. x. annos manumittã eũ. Itẽ conuenit vt certã mercedem mãstruã ꝑstet hic feruus mihi infra quinquẽniũ. Dicit ꝙ ſ ꝙ dictũ ẽ de mercede: est modus qua liter debeat seruire ⁊ prestare obſequiũ donec duret seruus: nõ aũt in modũ cõdi. videt dictum vtpter hoc ſuſpẽdatur libertas siue differat: quia nõ differtur: licet hoc nõ ꝓstet. Fran. accur.

a ¶ Victorinus. quelitteræ in donatis etiã seruis bac lege locum habent. vt. C. si man. ita fue. alie. vt ma. l. i. facit. ſ. titu. ſ. illud. ſ. i.

b ¶ Libertate. rogat⁹ eñ erat ꝓprium seruũ manumittere. si vero legatũ sibi seruus a testatore rogef manumittere: ideꝫ re ſpõderi oꝑ: qñ in donationecictũ est. ff. R. vt. ſ. titu. i. ſi rogatus. accur.

c ¶ Miſi. ita. i. cã probata ꝑsus. vt. ſ. de fideicõ. li. ex causa. de hoc dixit. ſ. eo. l. seruus furiosi.

d ¶ Puellam. ancillam.

e ¶ Vendidit. ſ. domin⁹.

f ¶ Plerũq; . qñq; enim vtrere adducatur: vt qñ apponit in cãm ꝓstitutionis. vt. ſ. de ſer. exꝓr. si vẽditor. in prin. ⁊ C. ſi mã. ita ve. ne. p. l. i. i pn.

g ¶ Petetur . vt et C. si man. ita fue. ali. vt ma. l. ea quidẽ. ⁊ l. ſi. Sz ꝛta ſ. de ſer. exꝓr. l. seruꝰ ea lege. ſ. q ſi vt. Solu. ibi nõ fuit appoſitus tẽpus ſz er mora petitur pena: hic ſic fuit appoſitus: vel etiam vindicta erat faciẽda manumiſſio: vt ibi dixi: ⁊ ſic etiam ſoluit aliud contra. ĩ. de verb. obli. l. qui rome. ſ. flauius.

h ¶ Cõparari. cõparat in hoc qꝫ vtriuſq; libertas habet tẽpus iniectũ: ſed ſtatuliber in vim condi. hic non; cũ conditio apponat per ſi ⁊ pcũ. vt. ſ. de condi. inde. qui ꝓmiſit. ⁊. ĩ. de verb. obliga. huius. fed causa ſiue modus pert, vel quia, vt hic fuit. vt inſti. deleg. ſ. hinc. ⁊. ſ. lõge. item facit ad. ſ. C. de oper. liber. l. titius. ⁊. C. ſi manci. ita fue. alie. l. cuz tuſta. ⁊ er illa conſti. dico cõpetere libertatem.

Seruũ dotalẽ. ¶ Caſus. Vir vult manumittere seruũ dotalez: que nõ potſit: Et diſtinguit: nã aut eſt vir ſoluendo in dote: ⁊ tunc citra dotẽ ſtante matrimonio manumittere põt: aut non eſt ſoluendo licet non babeat alios creditores: ⁊ tunc nõ pot manumittere: boc eniq; caſu dos dicitur deberi conſtante matrimonio. Fran. accur.

i ¶ Poteſt. vt. ſ. C. de ſer. pig. da. ma. l. i. ⁊ iure do. ⁊ ſi dotis. ⁊. ſ. ō ſuis. ⁊ legi. l. inteſtato. ſ. i. ⁊. ſ. ſolu. matri. dotalem.

k ¶ Intelligatur. vt poſſit peti. vt. C. de iure do. l. vbi.

Epos. ¶ Caſus. Nepos volũtate aui põt manumittere seruum aui: ⁊ manumiſſus erit libert⁹ aui. Itẽ ſi filiꝰ põt manumittere seruũ patris volẽte patre manumiſſus erit libertus ꝑris nõ filij. Fran.

l ¶ Nepos. facit. ſ. eo. ſi conſentiente. ⁊ quod ibi no. ⁊ eſt ſpeciale regula riter contra. vt. C. de ma. vin. l. nec mulierem.

Aius. ¶ Caſus. Caius emit ancillam hoc pacto ꝙ manumittat eã infra annũ: tandẽ caius ꝓnunciatus eſt seruus titij: dicitur ꝙ hec ancilla erit penes titiũ ꝺñm caij ea condi. qua erat penes caium. ſcz vt titius manumittat eã infra annũ: ſi non facient erit libera ex conſtitutione. Fran. accur.

m ¶ Domino. caij ſeij.

n ¶ Proponeret. aut ꝙ a dño caij manumittãt in fra annũ aut ex cõſtõe erit libera. vt. C. ſi man. ita ve. ne. pſti. l. ij. ⁊. ij.

n ¶ Proponeretur. ergo finito anno libertãte con ſecuta videtur.

Lege iulia. ¶ Caſus. Sauttuor erãt iudices ꝙ cognoſcebãt de libertate cuiuſdã: duo ex his volebat iudicare eũ liberũ: alij cõtra. ita ꝙ ſualet ſnĩa eoꝝ ꝙ pro libertate dicũt. Jdez in teſtibus: ſi quattuor ſunt: teſtes ĩ cã producti duo pro libertate dicunt duo contra ſtatur dicto illoꝝm qui pro libertate dicunt. Fran. accur.

o ¶ Juſſum eſt. vt ff. ⁊. ſ. de re iudi. pompo. ⁊. l. inter pares. ⁊ arg. ſ. de inoffi. teſta. ſi pars.

p ¶ Non diſpari. ſz pari. ⁊ ad hoc. ſ. ō teſti. ob car men. ſ. i teſtes.

Uris. ¶ Caſus. Manumitti põt etiã infans ⁊ libertas reſting ei i teſtamẽto. Frã.

q ¶ Libertas. ſi eis præſtita fuerit vt relicta. vt inſti. de liberti. ſ. fi. ⁊. C. cõmunia de ma. l. pe. ⁊ ar. C. de emẽ. li. l. pe. ⁊. ſ. de ad op. etiã ĩfantes. ⁊ etiã non nato. vt. C. de fideicom. liber. l. cum inter.

Seruum furiosus. ¶ Caſus. Seruus furioſus põt manumitti q̃libet modo: apto tamẽ ad manumittendũ. Frã.

r ¶ Omni genere. id eſt q̃ libet ex omnib⁹ q multi ſunt. vt inſti. de liber. ſ. multũ. ⁊ facit ad hoc. ſ. l. pri. ⁊ qõ ibi dixi. nam nec hic nec ibi eſt diſcretio in manumiſſo. Acc.

De manumiſſis vindicta. ¶ Per ſpecies incipit dicere de manumiſſionibus.

s Apud pretorẽ. ¶ Caſus. ¶ Pupillus põt manumittere seruuz ſuũ cotã tutore exiſtente ⁊ preſtante auctoritatem. Fran.

Auctore. vicem ergo duorum ſuſtinet, in dicis ⁊ tutoris. ſic. ſ. de adoptio. l. magiſtratũ. ⁊. ĩ. c. apud filiũ. ⁊. l. an apud ⁊. ſ. de offi. preſi. l. ij. ⁊. ij. Arg. contra. ſ. de pac. l. ſi plures. triplici non. vt. ſ. ad trebel. ille a quo. ſ. tempeſtiuum.

Sj minor. ¶ Caſus. Minor. xx. annis babẽs vſumfruct. in seruo poteſt conſentire, ꝓprietario manumitti illiũ seruũ. Fran.

t Libertati. a ꝓprietario preſtande. ⁊ ſic not. ꝙ poteſt alij conſentire in eo ꝙ ipſe ꝓ ſe facere non poteſt. ſic. ĩ. eo. ſi pater. ſ. ſi.

Sj heres. ¶ Caſus. Heres manumiſit seruum legatũ: poſtea legatarius repudiat legatum: dicitur ꝙ manumiſſio confirmat. Secundo dicit duobus pure legatus eſt seruus: vnde legatarioꝝm manumiſit iſtum: poſtea alter legatarius repudiauit partem ſuam: certe accreſcit alteri cũ legatario: ⁊ ſic libertas tenet. Fran.

v ¶ Si heres. vt. ſ. ſ. titu. i. l. ij. ⁊ ſi certum petatur ꝓeinde. ⁊. ſ. ad leg. aquil. l. nam ſicut. Accur.

† Innuit iſte text⁹ ꝙ conditio ſuſpẽdit liberatez: qñ eſt adco⁹ rerum vt pendente cõditiõ: habeat ꝓ ſuo. Ita no. ſpe. in tit. de ac. ſi. ité q ẽ libert⁹. ⁊ in fi. de accu. ff. qñ eſt. et ff. ſi pone.

† Bal. in. c. j. ſ. ad pec. in. ſ. colũ. ti. hic finĩ. lex cozra. et incipit ꝑſti. in vſ. feu. zale xan. in. l. de die. in pncl. in. ſ. col. z ſ i apoſtil. ad bar. allegãt iſtũ tex. ꝓ ſingu. ad id qõ dicitur ſ ſummario.

a ¶ Cõperit. qz alteri accrefcet. vt. ff. ad. l. aquil. fi dñs. §. i. ff. l. titio. ff. l. fe. ff. §. fi quid in frau. pa. l. i. §. vtrum. ff de reb. dub. quedã. Accur.

¶ Spater. ¶ Cafus. Quidã habẽs feruũ pmiſit filio fuo vt manumitteret iſtũ ſeruũ: poſtea deceſſit ab inteſtato hic pater: filius neſciẽs de morte patris libertatẽ impoſuit ſeruo: ꝛ ꝙ libertas tenet cuz nõ apparcat mutatã eſſe voluũtatẽ pris: ſz fecus eſt ſi pater adhuc vinens renocauit mãdatũ: ꝛ añ ꝙ filiꝰ ſciret renocatoriã fore mãdatũ: manumiſit ſeruũ: nã nõ ts manumiſſio.

¶ Quoticns. Manumitto ſeruũ qué non credo meũ: vel econtra: ipſe nõ credit ſe meũ ſeruum vel ambo ſumus in hac credulitate: cã in veritate eſſet meus ſeruꝰ: ꝛ ꝙ ts manumiſſio. ¶ Mihi non. ff. an. nõ pot etiam ſeruũ cõem manumittere ſine ꝓſilio ſine vidicta ſeruũ ſi fibi obligati cõſentire põt mãumitti. ff.

b ¶ Permiſerit. qõ põt. vt. C. cõia ꝺ ma. l. i. §. fi. ff. §. item. i. ſi conſentiendo. t. 1. nepos.

c ¶ Fauore. nas regularis ter ad alis morte ſiue ſi nõ etiã ignoãte mandatario. vt. ff. man. l. ꝓcedẽte. 2. l. ſi mandaſſem. ff. ſi cer. pet. et ꝙ. §. ſi võ. ff. C. mãdati. l. ſi mãdatus. ff. §. z huic. ff. i. §. item. i. ſi conſentiendo. t. 1. nepos.

¶ Fauore. nas regularis ter ad alis morte ſiue ſi nõ etiã ignoãte mandatario. vt. ff. man. l. ꝓcedẽte. 2. l. ſi mandaſſem. ff. ſi cer. pet. et ꝙ. §. ſi võ. ff. C. mãdati. l. ſi mãdatus. ff. §. z huic. ff. i. §. Sol. vt ibi.

d ¶ Dñi. heredis mutatio nõ nocet. vt. ff. de ſer. expor. l. iij. 2 de iure doti. ſi ego. §. i.

e ¶ Nõ fit. ꝙ opz certiorari. ſic. ff. de acq. he. ſi ꝙs mihi bo. §. pe. ff. de iu. l. cũ furioſus. in fi. i. ff. ff. de diuor. ſi pentuit. §z arg. ff. §. p ſoc. l. ff. et ſi ſoci. §. i. ff. de excepti. rei in. l. i. §. i. ff. §. qõ iuſſu. l. i. §. ego. ff. ff. §. ſolu. ma. l. ij. i fi. Itẽ ff. §. fi cõdu. ob cau. l. ſi pecuniaz. §. i. vbi etiã poſt pniam manumittit: ꝛ ad eſtimationẽ dak ꝰditio. So. ibi vt i rẽ ſuã fuit. ꝓcurator/ hic filiꝰ vt miſter: vñ pẽ nus hic erit libertus: vt §. de iure patro. filius.

f ¶ Durare. ſic. §. de in rẽ ver. ſi p patre. §. verſuz.

g ¶ Manumittentis. cũ in veritate eſſet. accur.

h ¶ Iure eſt. ff. §. fi. §. 3. iur. ꝛ fac. igno. l. regula. §. q ignoranerit. ꝛ inſti. de le. §. ſi rem. ꝛ. ff. §. fur. l. inter oẽs. §. recte. Sed arg. cõtra. §. de acq. her. Lis qui putat. §. minor.

i ¶ Cõmunẽ. nedũ ꝓpriũm. Accur.

k ¶ Conſilio. ſed cum conſilio ſic. vt. ff. eo. ferunt.

l ¶ Intelligitur. ſic. §. eo. l. ij. ꝛ. §. ſolu. matri. l. ij. §. ité ſi voluntate. ff. C. de pac. l. de queſtione. ff. C. de ſer. pig. da. l. iij. Sed arg. 3tra. §. de pig. l. ſi fundus. §. i. in fi. §. Accur.

Si manumittere. ¶ Cafus. ¶ An ꝓtor poſſit cõã ſe manumittẽ ſuũ ſuũ 2 ipe idẽ phẽ auctẽ ſine ꝓſilio: ꝛ ꝛ ſic/ ꝛ ꝙat pr ẽpla. ff.

m ¶ Suaſi. Offiñ ꝛ triũ vꝛ ſubire aliqs manumittẽtis ꝛ cãm approbãtis ꝛ auctẽ pbẽtis. ſic. §. e. l. i. §. 3 ar. §. §. ad treb. alle a quo. §. tẽpeſtiuũ.

Officium trium qs ſubire põt

Sz hoc niſi ſit minor. q cãm pbet. vt. §. de offi. con. l. i. §. pe.

¶ Eruus cõis. ¶ Cafus. Duo habebãt ſuũ cõem: ambo erant in noxe. xx. an. ꝛ ambo volunt manumittere ſeruum: et vnus tñ cauſam allegauit ꝛ probauit: dicitur ꝙ ſatis eſt ꝛ tenet libertas. Fran.

n ¶ Unus. ſ. tñ: vt ff. §. i. qui ꝛ a qui. §. i. cum. §. i. ff. ff. §. fi. ff. ff. §. ſi ff. ff. §. ff. ff. §. ff. ff. §.

a SI collactaneus. Jd eſt ex eodem lacte ſimul lactatus quez bono menſes fratrem appellant. Accur.

Vide gl. ſimile in l. i. C. que res pig. oblig. pol.

b Illunus. qui alit z qui alitur. +

c Libros. a capſa in q̃ q̃ſq; portant aliter q̃ſq; ponitur pro eo qui pro mercede cuſtodit pannos. vt. ſ. de offi. pre. vi. l. pe. i fine. de quo h̃ non dicit. accur.

d Procurator. i. procurans ſcilicet negocia extranea / als contra. ſ. de procur. ſi minor. et plene hoc dixi inſti. qui ma. nõ pot. ſ. eadem.

e Decẽt. vij. ſcilicet qui manumittitur.

f Seruum. ſcz tantuz ſz plures.

g Mulier. ſcz corrupta. vt dixi. j. de verbo. ſignifi. l. mulieris. in princ. z facit. i. qui z a qui. l. matrimonij. z. j. l. proxi. ſ. j.

b Oporteat. niſi iuſta cauſa impediat. vt inſti. qui ma. non poſſunt. ſ. eadem. accur.

i ALumnos magiſ. q̃ maribus: licet marib⁹ hoc queniat. ff. vel magis q̃ nõ. ff. ſ. M.

k In hoc. vt eum manumittat. accur.

¶ In caſtrato. hoc quia primus poteſt contrahere matrimoniũ / ſecũdus non. vt. ſ. ó iure do. ſi ſeruus. ſ. fi. ſimilis differẽtia fit in adoptiõe. vt inſtit. de adop. ſ. ſed z illud. et in ſubſtitutione poſtbumi. vt. ſ. ó lib. z poſtbu. l. ſed eſt queſitũ. Accur.

m ETiam. Seruus. teſtantis vel etiaz ſuum: z eſt iuſta cauſa: q̃ lucratur bereditatem. vt ſ. titu. j. cauſam.

n Et preterito. et plures ex futuro: ó quib⁹ que pendent ex futuro / diri. ſ. proxi. ff. z. l. pri. ff. z. ſ. ij.

o Titius. ſic. ſ. ad ſill. Liij. ſ. ſi cum omnes.

p Per procuratoz. licet manumittere nõ poſſit per procuratorem. vt C. eo. l. neq;.

q Non debet. quia cum debeat iurari. vt z. ſ. eo. ſi collactane⁹. neceſſe eſt alteruz periurare cũ duobus nupta eſſe non poſſit. vt inſti. ó nup. ſ. affinitatis.

r Poſſunt. hoc in voluntaria iuriſditione: vt ſ. de adop. l. emancipari. ſ. j. z. ſ. de offi. pcon. l. i. z. ij. in prin. ſecus i cõtentioſa: vt in arg. cõtra rio. vt. ſ. de iurif. om. iudi. l. fina.

s ILud. Luxuria. vt pro concubina habeat. Accur.

t Affectionibus. argu. ſ. de dona. affectionis.

v Si quis minori. Minor emit a domino ſeruum z ſoluit preciuz ſed venditor reddidit ei precium poſtea ex cauſa donationis. Vel dic accepto a ſeruo et hoc facit dominus animo donandi id precium minori. Accurſius.

x Ad teſtatem. ſcilicet poterit. Jr. ſed contra. ſ. de ſeruis exportan.

cognationis.

Idem. Lex. xiij.

SJ collactaneus⁸: ſi educator: ſi pedagogus ipſius ſit nutrix vel filius filiaue cuius eorum vel alumnus⁹ vel capſarius. i. qui portat libros¹⁰: vel ſi in hoc manumittatur vt procurato⁴ ſit / dummodo non minor annis. x. et vij. ſit. Preterea z illud exigitur vt non vtiaz vnum ſeruũ¹ habeat qui manumittit. ¶ Item z ſi matrimonij cauſa virgo vel mulier² manumittatur exacto prius iureiurando: vt intra ſex menſes vxorem ducat eam oporteat³: ita enim ſenatus cenſuit.

Martianus. Lex. xiiij.

ALumnos magis⁴ mulieribus eſt conuenions manumittere / ſed z in viris receptuz eſt ſatisfz eſt permitti cũ manumitti in quo nutriendo propenſionem animum fecerunt. Sunt qui putant etiam feminas poſſe matrimonij cauſa manumittere: ſz ita ſi forte et conſeruus ſuus in boc⁵ ci legatus eſt. ¶ Et ſi ſpado velit matrimonij cauſa manumittere poteſt: non idem eſt in caſtrato⁶.

Paulus. Lex. xv.

ETiam conditiõis cauſa implende minori an. xx. manumittere permittendum eſt: veluti ſi quis heres ita inſtitutus eſt ſi ſeruum⁷ ad libertatem perduxerit. ¶ Et preterito⁸ tempore plures cauſe eſſe poſſunt: veluti q̃ dominum in pelio adiuuaucrit: cõtra latrones tuitus⁹ ſit: q̃ cum ſa naucrit: q̃ inſidias detexerit: z lõgum eſt ſi exequi voluerim: q̃ multa merita incidere poſſunt quib⁹ honeſtum ſit libertatem cum decreto prestare quas exiſtimare debebit is apud quem de ea re agit.

¶ Plures domini minores. xx. an. poſſunt ſeruo libertatem dare ſimul: z plures ſerui poſſunt pariter vindicta manumitti. h. d. Fran. Accur.

¶ Plures vindicta pariter manumitti poſſunt. et ſufficit preſentia ſeruorum vt vel plures manumitti poſſint. Abſens⁺ quoq; causam probare per procuratorem⁺ poterit. ¶ Si duo mr̃imonij cauſa manumittant: recipi cauſa non debet⁺. ¶ Qui in italia vel in alia

Titu. II. Fo. XLV.

ſi minor. ſolu. euidenter refert a minore an a maiore in ſeruitutione lex dicatur de eo manumittẽdo. ff. vt hic z titu. z. ſ. titu. j. l. ij. qui. ff. nihil. z ſ. ſeq. z facit. ſ. titu. j. cauſam. in prin. accur.

APud proconſulem. ¶ Caſus. Apud proconſulem poſtq̃ exiit vrbem romanam poteſt minor manumittere. Item apud legatum eius. Fran.

v Poſſumus. vt et. ſ. de offi. procõ. l. ij. ſ. princ. Accur.

3 Poſſumus. hic eſt cõtra. ſ. de offic. procon. l. ij. in fine. ſed vidicta poteſt: vt hic: aliter non vt ibi. vel procuratore preſente vt hic: ſed nõ eo abſente / vt ibi. vel ſolue vt ibi. Accurſius.

APud filiũfami. ¶ Caſus. Tria dicit. In prima parte pone caſum vt in glo. z diuerſis modis fim q̃ ſunt diuerſe littere. Secundo p̃z tor non poteſt manumittere apud collegam ſuũ / z hoc ſi habes in littera: non. al's deeſt: z dic deh̃ vt in glo. Tertio filius ſeruum patris apud ipſum patrem pretorez poteſt manumittere volente patre. Fran.

a Filiuſſami. Quidam habent manumittere et habet vel ſubaudiũt pater eius: z ſim hoc dicit filiũs non poſſit ſcilicet manumittere ſeruum patris apud patrem qõ non placet. vt in fine buius legis. vel nõ poſſit filius ſcilicet minor cauſa non probata: ſed pater ſic apud filium cum ſit maior etiam non probata. Vel tertio poteſt pater apud filium: ſz filius non poteſt apud ſemetipſum cum ſit minor. vt. ſ. de of. con. l. j. ſ. fina. ſecus ſi eſſet maior. vt ibidem. z. ſ. eo. an apud ſe. z. j. eo. ſi rogatus. ſ. fin. que videntur contra. al's eſt talis littera manumitti z non eſt ibi pater ei⁹: z ſz hoc dices manumitti a quolibet licet ſit minor. Sed quomodo minor in magiſtratu eſt. vt j. de mu. z bo. ad rem? Reſpon. liberi ſupplẽt. vt. ſ. de mino. l. ij. vel ex certa ſcientia principis, vt. j. de re iudi. quidam conſulebãt. Accur.

b Non poteſt. quidam habent non poteſt: z tũc concor. ſ. ti. j. apud. ſz contra. ſ. de offi. conſul. l. j. in fine. ſz ſolue vt ibi. alij ſine non: et tunc illa concor. ſed hoc eſt cõtra ſ. ti. j. apud. z ibi ſol.

c Apud patrem. quid miri cum z apud ſeipſum pater poſſit manumittere. vt. ſ. eodem an manumittere apud ſe. z facit. ſ. de titu nup. matrimonij. Accurſius.

d SJ minor annis. ſcilicet. xx.

e Interim. anteq̃ dicatur. Accur.

f In pendẽti. q: ſi ó hab matrimonium liber erit / als nõ: ſed inſpecto

+ Iſte ter. eſt valde notãdus ad ſ ppoſitus q̃ pcura. pot cõſtitui ad articulũ pbationũ iſtius ter. ſ opti me ꝑbat et nõ eget alia interpretatiõe. ꝑ quo facit l. iij. ff. ſ. ſi. iudi. fol. bologni.

stata presenti constat eam ancillam:z sic filium seruum sed respectu sui turi hoc est:nam si vocatur olim creditur esse liber.

Si rogatus. ¶ Casus. Si minor.xx.an.legem seruum hoc actovt manumittat:dicitur q̄ eum debet manumittere indubitanter: ꝯ si ei legassem.x.et rogaui eum vt manumittat seruum suum proprium: tunc est inspiciendum si tantum vel plus est in legato q̄tum valet seruus vt tunc permittatur manumitti: alias non. Ultio dicit q̄ dixi I seruo legato minori idem in domo legato hoc modo vt manumittat. nam manumittere debet:z si non manumittat cōstitutio facit eū liberum nec decurretur vel ibitur ad cognatos.

¶ Matrimonij. Si minor vult māumittere an cillam causa habēdi tam in vxorem potest. duz tamē fit talis q̄ possit iuste habere vt non sit filia vel soror dñi vel filij modo ei cognata. Itez dñs minor.xx.annoꝝ potest manumittere seruū suum si erat suus filꝰ vel similis de causa qua posset minor masculus manumittere. ¶ Consul. Minor xx.an. existens cōsul. potest prebere auctoritatem manumittere volentibus. Vel aliter minor existēs consul habens seruū causa approbata coram collega:potest ipse manumittere. Fran. accur.

a ¶ Quātas.vt z.ff.de mi.si minor.z argu.j.de fideicom.li. generaliter. §.si alienū.z.C.ad.l.fal. si ea.z.§.titu.j.l. causas. j.respon.

b ¶ Judicio.i. volūtate.

c ¶ Dñi. scilicet seruoꝝ.

d ¶ Cūctationem. i. moram. Also. cum enim cōstitutio facit liberus non est recurrendum ad consilem.

e ¶ Matrimonij. idigne assumātur que duci prohibentur:vt no. insti. de nup. si aduersus.

f ¶ Naturalem. eundem seruum.

g ¶ Supradictis. §. e. l. si minor. an. xx. z. l. seq. z. l. si. z. l. alumnos.

h ¶ Minor.xx.an. sit hic est cōtra. §. de offi. cō. l. j. §. consules. Solu. expone hic. i. auctoritatē manumittēdi pstare: vel solue vt ibi: qualiter minor possit cōsul esse dixi. §. e. apud filium.

Si rogatus sit annis.xx. minor manumittere seruū p fidicommissum incunctanter debet ei permitti nisi proprium seruum rogatus sit manumittere: h enim quantitas[a] emolumenti cōferenda est que ad eum peruenit ex iudicio[b] eius qui rogauit: cum precio eorum[c] quos rogatus est manumittere. ¶ Sed ct si hac lege seruus fuerit donatus vt manumittatur permittendū erit manumittere: ne cōstitutio diui marci superuenientis cūctationem[d] cōsulis diruat.

¶ Minor manumittēs ancillam causa habendi eam in vxorem debet talem docere qualē iuste habere potest. h. d. Fran.

¶ Matrimonij causa māumittere si quis velit: et sit qui non indigne huiusmodi conditiōis vxorem sortitus sit: erit ei concedendum. Mulieri quoq; volenti filium naturalem[f] suum vel quemlibet ex supradictis[g] manumittere permittendum esse marcellus scribit.

¶ Consul minor. xx. annis potest prebere auctoritatem manumittere volentibus. Vel sic. Consul minor potest seruum proprium causa approbata coram collega manumittere. h. d. Fran.

¶ Consul apud se potest manumittere etiaz si euenerit vt minor. xx. an. sit[h].

Modestinus. Lex. xxi.

Apud prefectū egypti posita seruum manumittere ex constitutione diui augusti.

¶ Si filius mādato vel permissione patris manumittit seruum liber erit: et pater videtur manumittere.

Paulus. Lex. xxij.

Pater ex prouincia ad filiū suum sciens rome agentez epistolam fecit qua permisit ei[i] quem vellet ex seruis suis quos in ministerio secum habebat[k] vindicta liberare: post quam filius manumisit stichum apud pretorem quero an fecerit liberū? Respon. quare hoc non fit concessum credam[l] patri vt remittere[m] possit filio ex his quos in ministerio haberet manumittere: solaz enim electionem filio concessit: ceterum ipse[n] manumisit.

m ¶ Remittere. id est mandare.

n ¶ Ipse. s. pater. vt z. ff. ti. j. si consentiente: qui enim per alium facit z c. vt. §. de administra. tu. ita autem. §. gessisse.

Manumisso. ¶ Casus. Manumissio potest fieri coram lictoribꝰ z quedam solēnitas que erat necessaria: licet nō fiat pro facta habetur. Fran. accur.

¶ Quedam solēnitas que olim erat necessaria in manumissionibus hodie remittitur. hoc dicit.

Hermogenes. Lex. xxiij.

Manumissio † per lictores[o] hodie domino tacente expediri solet: z verba solemnia licet non dicant vt dicta accipient.

Paulus. Lex. xxiiij.

Pupillus qui non infans[p] est apud conciliū recte manumittit: paulus[q] scilicet tutore auctore ita tamen vt peculiuz cū non sequatur.

¶ Pupillus nō potest seruum suū manumittere vt eum habeat tutorem: q: hoc effet sibi tutorem eligere/ quod tamen papillo non permittitur propter ifirmitatez iudicij sui. h. d.

Gaius. Lex. xxv.

Si tutoris habendi gratia pupillus manumittat pro bandam esse causaz aufidius ait. Nerua filius contra sensit quod verius est: nā p absurduz[r] est in eligendo tutore videri firmum esse iudicium pupilli: cuius in omnibus rebus vt infirmum iudiciū tutore auctore regitur.

¶ De manumissionibus que seruis ad vniuersitatem pertinentibus imponuntur.

Titulus. iij.

¶ Omne collegium licitum potest seruos manumittere. z succedent illi de collegio in bonis manumissi prout patroni libertis. Fran.

Vlpianus. Lex. j.

Ivus marcus omnibus collegijs quibus cocundi ius est manumittēdi potestatem dedit.

Idem. Lex. ij.

Quare[s] hi quoq; legitimaz hereditatem liberti vendicabunt[t].

¶ Ciuitas dans libertatem seruo sui videtur ei concedere peculiū nisi expresse adimat. Bartolus.

Paulus. Lex. iij.

Seruus[v] ciuitatis iure manumissus non ademptum peculiū[w] retinet: ideoq; debitor[x] soluendo liberabitur[y].

¶ De manumissis testamento.

Titulus. iiij.

y Seruus. Jure. consentiente ordine decurionum z preside puincie z dato vicario. vt. C. de fer. rei pu. ma. l. j.

z ¶ Peculium. nominatim: z sic pmuato equiualet. vt. C. de pecu. eius qui. li. l. j. Accursius.

a ¶ Debitor. peculiaris.

b ¶ Liberabit. idē z is est adēptū si tñ h ignoret: sez cū manumissus. z ad hoc. j. de sol. l. si qs suo. z. l. si seruꝰ. z. l. qđ seruꝰ. z iasti. māda. §. recte.

¶ De manumissis testamento.

Arg. butter. colligebat aret. l. j. de ff. obli. j quē sequitur Bar. sozi. in. d. l. j. sedo not. q ipse stipulatiōis solēnitas nō pōt remitti per cōsuetudinē: vt dicit ita vo luisse in. l. j. tenti. dñi. cētū de plū.

o ¶ Per lictores. Id est per eos qui deferuerunt insignia magistrat⁹: vel exponeret diri. §. e. l. ego.

p ¶ Pupil⁹. ¶ Casus. ¶ Pupillus maior tamē infante potest manumittere seruū cōz iudice. z presente tutore: nec manumissum sequit peculium. Fran.

¶ Infans. i. minor. vij. annis vt. C. de iure delibe. l. si infanti. si aūt esset infans etiaz cū tutore nō posset sicut nec iudicium fubire. vt. §. de admi. tu. l. j. §. ita tamen.

q ¶ Paulus. addēdo nō corrigendo.

r ¶ Eum. manumissus: z hoc est speciale in pupillo: sec⁹ in maiore manumittente. vt. C. ō pec. ei⁹ qui li. me. l. j. z. §. de pec. l. si ticho. z. j. tu. j. l. iij. que sunt contra.

Si tutoris. ¶ Casꝰ. ¶ Pupillꝰ vult manumittere seruū suū causa hābēdi eū in tutoꝛ. q̄rif an hec sit iusta cā manumittēdi: z offili⁹ dixit q̄ sic: ꝛ nerua filius dixit q̄ nō est iusta cā: quō ei pupilli dicto stare? ad tutorē eligēdū: cū ppter infirmitatē ei⁹ animi deē pupillo tutoꝛ vt nihil pfitsmaī rite sine bene gerere absq; tutore propter animi infirmitatem. Fran.

s ¶ Per absurdum. arg. contra. §. cod. si collactaneus. vbi fecus ī procuratore dicit. Itē arg. §. §. q̄ etāt tu. l. u. §. fi. z de tute. l. q bz. §. si pupillus.

¶ De manumissionibus que seruis ad vniuersitatem pertinētibus imponuntur.

Ivus marcus. Jus est. De collegium ginaliter. ꝑhibet/ + nisi approbet lege vel senatusco. vel cōstitutione: vt. j. de col. illi. l. j. z. iij. z. §. qō cuiusq; vniuer. l. j. in pn. Accur.

t + Concor. ter. in. c. dilecta. et ibi Anno. ī gl. sua. inuenitur cōpus extra de excel. pla. z in c. cū in spāli de appel. li. vj.

u Quare bi. collegia ti. Also.

v ¶ Vendicabit. vt. §. de li. vnī. l. j. z dic vt. §. de re. diui. l. intrō. §. j. z de ius vocan. sed si hac. §. q manumittitur.

w ¶ Peculium. nominatim: z sic pmuato equiualet. vt. C. de pecu. eius qui. li. l. j. Accursius.

x ¶ Debitor. peculiaris.

y ¶ Liberabit. idē z is est adēptū si tñ h ignoret: sez cū manumissus. z ad hoc. j. de sol. l. si qs suo. z. l. si seruꝰ. z. l. qđ seruꝰ. z iasti. māda. §. recte.

¶ De manumissis testamento.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a b c d Cum ſcipius datur. Id eſt relinquitur.
¶ Nam. dationem/vel libertatem.
¶ Fauore. ſcz libertatis.
¶ Deuenit. vel leuius vel maturius: vt dicas. ſ. eo. l. in libertatibus. Accurſius.

Si quis. ¶ Caſus. Titius inſtituit heredem: ⁊ ſi heres nõ erit ſtichũ ſeruũ meum inſtituti heredes ⁊ liberũ. Dicitur q̃ ſine titius heres erit ſiue non: ſtich⁹ ſemper erit liber: quaſi vtroq; graduideat relinqui libertas ſtichꝰ. Frã. Acc.

e Non eſſe. quia non eſt adita ab eo gradu hereditas/a q̃ accepit libertatẽ, vt. ſ. de vulg. ſubſtit. l. ſi. ſ. i. Accur.

f Alio. ſecundo tantũ.

g Dupliciter. i. vtroq; gradu. Eſto. ⁊ facit. ſ. c. l. diuus.

Nec militi. ¶ Caſus. Minor. xx. an. etiã miles nõ põt manumittere ſeruũ ſuum in teſtamẽto. ⁊ dic õ boc vt in glo. Fran. Accur.

b Nec militi. vt ⁊. C. de teſta. mili. l. ſi ruſinus. ni ſi poſſit cauſam. ſ. iuſtas ꝓbare quare fuit manumiſſus. vt. d. l. ſi ruſinus. i fi. ⁊. ſ. õ fideicõ. lib. l. ſ. Adde ſi minor. ⁊. C. de ſi dicõ. l. i. l. minor. Accur.

Si quis. ¶ Caſus. In teſtamẽto reliqui libertatẽ ſeruo et dixi. heres meꝰ. ⁊. ei dato. Dicit q̃ valet hoc legatum de. ⁊. ⁊ hec ſunt verba ſiue in teſtamento hoc dixi ſiue in codicillis. Ultimo dicit in teſtamẽto reliq libertatẽ ſeruo meo. Item dixi grauo heredẽ meum vt det. ⁊. illi ſeruo ſi eum manumittam vindicta. Dicitur q̃ hoc legatum debet ſeruo meo ſi eum manumittam vindicta. Fran. accur.

i Debeantur. ei. decem. Accurſius.

k Manumiſerit. poſt teſtamentum factũ. Accurſius.

l Et ſi ſic. ſcripſit teſtator: repete.

m Siue ſtatim. i. ſiue i teſtamento dicit ſtichus liber eſto ſiue poſtea er i teruallo: in talli tamẽ voluntate que valeat. Acc.

n Dãe. ſ. q̃ dent decem.

o Data. i. relicta in teſtamento iam facto.

p Separatum. id eſt receſſus q̃tum ad libertatem pertinet. R. vel ſm M. ſeparatum. id eſt legatum.

q Manumiſerit. vindicta. ⁊ facit. ſ. de leg. ij. lucius titius. in ꝓin.

In libertatibus. ¶ Caſus. Si libertatem relinquo ſeruo meo ĩ pluribus ſcripturis ⁊ alio modo in vna ſcriptura q̃ in alia: ei ſtabitur que facilius imponit libertatem. et hec ſunt vera quãdo directo relinquitur libertas: at quando per fideicom. tunc ei ſtabitur que poſterior eſt. Fran. Accur.

r ¶ In libertatibus. ſcilicet directis: in fideicommiſ. ſecus vt in ſi. bui⁹. l. Accurſius.

s ¶ Plures. ſcilicet ſcripture de libertate. Item boc ſi ſeparatim conditiones ſunt date. q̃ ſi coniunctim tunc omnibus parendum eſt/als nõ erit liber. vt. ſ. eo. l. quod vulgo. q̃ ſi non coniunctim. ſ. conditiones ſint apposite: ſed ſeparatim alteri obtemperare ſufficit. vt. ſ. de condi. inſti. ſi heredi. ⁊. ſ. eo. l. i. Accur.

¶ Intelligatur. ⁊ ſi non ſit leuiſſima. M. vt. ſ. de condi. ⁊ demon. ſub diuerſis. ⁊. l. quod traditum. ⁊. l. leuiſſima. ⁊. ſ. e. l. ſi quis ſeruo. ⁊ argu. inſti. de actio. ſ. hinc.

Si teſtato⁹ ſcipius in teſtamento reliquit libertatem ſeruo ea voluntas valebit que leuius relinquit libertatem. boc dicit Franciſcus.

Ulpianus. Lex. j.

Cum ſcipius datur[a] ſuo libertas placet eam[b] fauore[c] valere ꝛc qua peruenit[d] ad libertatem.

¶ Fauore libertatis ſeruus ſubſtitutus cum libertate fit liber: licet heres non efficiatur. boc dicit Bar.

Idem. Lex. ij.

Si quis ita heredẽ inſtituerit titius heres eſto: ſi titi⁹ heres nõ erit ſtichus liber heres eſto: non eſſe ſtichum liberum arbitrato ait titio herede exiſtente: mihi videtur poſſe dici liberũ fore quaſi non vtiq; alio[e] gradu acceperit libertatem: ſed dupliciter[g] quo ita re vtimur.

Ponponius. Lex. iij.

Nec militi[h] minori. xx. annis permittitur poſſe teſtamẽto ſeruum manumittere.

Paulus. Lex. iiij.

Si quis ita ſcripſerit ſtichus liber eſto ciq; heres meꝰ de cem dato nulla dubitatio eſt quin debeantur[i] etiam ſi cum paterfamilias viuus manumiſerit[k]. Oz et ſi ſic[l] ſtichus liber eſto ſiue ſtatim[m] ſiue poſt tempus ciq; cum libertate heres meus. ⁊. dato ideꝰ[n] dicendum eſt. Illud conſtat ſi libertate data[o] ſic fuerit legatus ciq; ſi eum vindicta liberauero heres meus decem dato/licet ex inimia ſubtilitate ſeparatum[p] eſt legatum a teſtamento: attamen bumanitatis intuitu valebit legatũ ſi viuus eum manumiſerit[q].

Idem. Lex. v.

In libertatibus[r] leuiſſima ſcriptura ſpectanda eſt: vt ſi plures[s] ſint que manumiſſio facilior ſit ea leuiſſima intelligatur[t]: ſed in fideicõmiſſarijs libertatib⁹ nouiſſima[v] ſcriptura ſpectatur.

¶ Quando teſtator legat rem ſuam trã ſit dominum recta via in legatarium: ſed quando ſit heredis non tranſit recta via. boc dicit Bartolus.

Ulpianus. Lex. vj.

Si fructuarium dñs[x] ꝓprietatis heredem ſcripſerit[y] et ſeruo[z] ſub conditione ſit libertas data: quoniaz interim ſit heredis confuſione[a] factaꝰ ſuſructus ſi extiterit cõditio peruenietꝰ ad libertatem.

Idem. Lex. vij.

Veratius ſcribit: ei cui libertas ſic data eſt: ſi filius nullus mihi erit cum moriar ſtichus liber eſto: ipedири libertatem poſthumo nato: ſed dum ſperatur naſcivtrum in ſcruitute remancre dicamus/an vero ex poſtfacto? reſpõdemus retro libertum fuiſſe nullo filio nato quod magis[c] arbitror probandum eſſe.

¶ Si fauore certe rei verba trahuntur ad impropriam ſignificationes talis fauor ad diſpoſitionem ſibi coniunctam non trabitur. b. d. Bar.

Ponponius. Lex. viij.

Si ita ſit ſcriptum[d] ſtichus ſi diligenter rationes tractaſſe videbitur liber eſto: diligentia deſideranda eſt que domino non que ſeruo erit vtilis coniuncta fidei bone ⁊ in reliquis quoq; reddendis.

Ulpianus. Lex. ix.

Si qs ita ſit legatus[e] vt manumittat: ſi manumiſſus nõ fuerit liber cẽ iuſſus eſt: ciq; legatur[f] ⁊ libertatem competere et legatũ deberi ſepe rſcripti eſt[g].

¶ Teſtator non poteſt alieno ſeruo ꝓhibere libertatem dare niſi ſuo et heredis ſui. boc dicit.

¶ Quod conſtitutum[h] eſt vetitũ in teſtamento ad libertatem perduci nõ poſſe manumitti: boc ad eos pertinere puto qui fuerunt teſtatoris vel heredis: ſeruo enim alieno[i] id irrogari non poterit.

v ¶ Nouiſſima. Sic in legatis ſemp. vt. d. l. quod traditum eſt. ſic. ſ. de codicillis. diui. ſ. licet. Accurſius.

Si fructuarium.

¶ Caſus. Quidaz habens ꝓprietatem in ſeruo fecit teſtamentum ⁊ eiz qui habebat uſumfru. in eodem ſeruo inſtituit heredem: ⁊ iſti ſeruo reliquit libertatẽ ſub cõdi. dicitur q̃ adueniente condi. iſte erit liber. Frãciſcus accur.

x ¶ Dominus ꝓprietatis. Alij cõtra ſi fructuarius dominum ꝓprietatis.

y ¶ Scripſerit. als ſi non feciſſet heredem: ſed tantum libertatem reliquiſſet ſeruo quod dicitur. C. cõmunia de ma. l. i. Accurſius.

z ¶ Seruo. In q̃ habes uſumfructum.

a ¶ Confuſione. aditiõe hereditatis. Accur.

b ¶ Peruenit. directo ſm ꝓmã litteram per ſi dicom. ſm aliam: vt. C. eo. l. ſeruo.

Verati⁹. ¶ Caſus. Reliq libertatẽ ſtichoſeruo meo ſi nullꝰ mihi filius erit cum moriar. Dicit q̃ nato mihi poſtbumo impeditur libertas. Sed pone q̃ nõ dum eſt natus: ſperatur tamen naſciturit ne interim ſeruꝰ an liber? ⁊ certe ſi nullus poſtea naſcatur liber fingitur fuiſſe retro. Fran. accur.

c ¶ Quod magis. Id eſt retro liberum dico. Accurſius.

Si ita ſit ſcriptum.

¶ Caſus. Seruo meo qui fuerat meus caſtaldio reliqui libertatẽ ſi appareat rõnes meas diligenter tractaſſe: dicitur q̃ erit liber ſi appareat q̃ ad vtilitatem domini bene geſſit et bona fide: ⁊ reliqua ſi qua ſit reddidit. Fran. Accur.

d ¶ Si ita ſit ſcriptũ. boc dic vt dicitu. C. eo. l. iiij. et. j. eo. qui filium. ſ. fi. ⁊ de ſtatulibe. labeo.

Si quis ita. ¶ Caſus. Legaui tibi ſeruũ ſub ꝯditione vt eũ manumittas: ⁊ ſi non manumiſeris: iuſſi eũ eſſe liberũ ⁊ legatũ boc caſu ei reliqui. Dicit q̃ ſi nõ manumittas eum: erit liber ex teſtamento et habebit legatum. ¶ Ob conſtitutũ. Quod dictũ eſt. ſ. de manu. l. ſeruus. hac lege ſeruum ventum in teſtamento domini ad libertatem perduci: non poſſe manumitti: eſt verum quãdo hic ſeruus erat teſtatoris vel heredis eius: ſecus ſi eſſet hic ſeruus alienus. Fran.

e ¶ Legatus ſit. alicui. Accurſius.

f ¶ Legetur. aliquid.

g ¶ Reſcriptũ eſt. vt ⁊. j. eo. quidã. ⁊. l. ſtichum. ⁊ de fideicõ. lib. inuit⁹. ſ. fi. ⁊. C. ſi man. ita fue. ali. vt manu. l. ij. ⁊. iij. Accur.

h ¶ Quod conſtitutum. vt. ſ. de manu. ſeruus. Accur.

i ¶ Alieno. argu. ſ. de leg. ij. vnum. ſ. ſi rem. Accur.

Si peculiū. ¶ Casus. ¶ Peculiū cuiusdaz serui mei legaui fonte ipsi seruo iusso esse libero. v el alij extraneo, postea vicario qui erat de isto peculio reliq libertatē. ōi q vtrūq; tenet: z legatū peculij tanq; cuiusdam generis tenet. ¶ Si seruus. Legaui tibi seruū: eidē postea reliqui libertatē, ōi q liber est/z sic extinguitur legatū. Sed pone q primo reliqui libertatem seruo:

tādē cū tibi lego qō istoz valebit: z siquidem apparet qō habui animuz revocādi libertatē et tūc tenet legatū. si aūt dubitatur de hoc; tunc fauore libertatis dicim⁹ libertatē deberi: necvideri revocatū p hoc legatū. Fran.

a ¶ Si placet. vt z.j. de re. iur. l. in totū. z l. j. de lega. iij. seruis vrbanis. ℌ. fi. z de pec. l. si fūdo. z de trit. z oleo lega. l. ij. in pn. z de au. z ar. le. l. j. in pn. nec est cōtra. ℌ. de pecu. leg. l. seruo manumisso. imo cōcordat. Accur.

c ¶ In peculio. quod est genus.

d ¶ Et vicario. quod est species peculij.

e ¶ Fore. vt. j. tit. ij. si fer nuus. z arg. C. de fideicō. lib. l. cū inter. z j. de reg. iur. l. quoties. z facit ad ℌ. de leg. i. si post mortē. ℌ. fi. z. de leg. ij. si idē. z C. de necef. fer. her. isti. l, gdā. in prin. z. ℌ. fi.

Si legato. ¶ Casus. Tria dic ℌ. l. ¶ Primo legaui tibi seruū z rogaui p fideicō. vt manumitti. Dī q hēs vl' lega tarī? cogit cū manumittere: z dicas q est in electione legatarij: vt si vel let euz manumittere / nō est: aliogn heres manumittit. Secundo reliq libertatē duobus seruis fidarent. r. heredi meo. ōi q si vn⁹ dat. v. erit liber: lz alter fit a. v. nōdū det. Tertio reliqui in testō libertatē seruo meo: plurib⁹ heredibus institutis. Dicitur q sufficit vnum heredum adire hereditatem ad hoc vt libertas debeatur: z fit statim liber. Fran. accur.

f ¶ Vel legatarius. prout vltimo regauit: nam z post legatuz potuit bē redem rogare per quod videtur revocare legatum. argu. ℌ. l. priori. ℌ. fi na. vel dic simpliciter vt dicit: et est in arbitrio legatarij vt salté habeat eum libertum.

g ¶ Mando. q. est diuidua/als fecus. vt z. ℌ. de condi. z demon. qui bereditē. ℌ. fi. z. l. ℌ quis. z. l. cum fundus. z diri. C. de condi. insert. l. pe.

h ¶ Iussus est. directo.

i ¶ Vel. pto falsum. ✣ nam multomagis si omnes adierint.

k ¶ Liber est. sic. j. eod. testamento manumissus. ℌ. i. z. l. testamento liber. z. j. ℌ qui sic. tale. esse iuf. l. ij. ℌ. ante. z. C. de cad. tol. ℌ. in nouissimo. z argu. ℌ. de tu. si nemo. z de contratab. illud. in prin. z de bo. lib. etiaz. ℌ. fina. z. C. eo. l. ij.

Si quis libertatez. ¶ Casus. Titius reliquit libertatē seruo suo si iurauerit se daturum. x. operas. Dicitur q hoc turamentum nū q̄ debet fibi remitti. Idem etiam est si reliquit legatum et libertatem si mul sub condi. puta si iurauerit se daturum. x. operas. nam nec legatū. poterit consequi absq; iuramento: sed fecus si libertatem pure legatam sub condi. iurandi reliquit. nam tunc remittitur fibi hec conditio iuramenti. Idem si libertatem sub condi. iurifiurandi reliquit. z postea idē testator; vnus manumisit: nā hec cōditio remittit. Fran.

l ¶ Conditione. ¶ Puta liber esto: si iurauerit te. x. operas daturum. vt j. eo. seruum. z. ℌ. de oper. lib. l. vt iurisiurandi. ℌ. i. vel capitolium ascēs surum. vt. j. de statulib. si quis ita. ℌ. qui ita. Accur.

m ¶ Edicto pretoris. mortui quo remittitur talis conditio iniecta legatis vel institutionibus: z ideo non est opus adire per hoc pretorem vtium. vt. ℌ. de condi. instit. l. que sub condi. in prin. z. ℌ. fi.

n ¶ Conditio. i. conditio iurisiurandi apposita libertati. Accur.

o ¶ Non possit. nam sic est in legato sic relicto: qō licet remittatur iuramentum debet tamen facere quod iurare debebat z als non habet reliquum. vt. ℌ. de condi. insti. l. que sub conditione. ℌ. quotiens. sed in libertate sufficit si iuret se facturuz/ et si non faciat vt j. de conditio. et demon.

Libertatis fauore per mittit qō faciū est.

Hec scriptura. in princ. et sic fauore libertatis permittitur fieri quod facilius est. z facit ad hoc qō no. C. cōmunia vtriusq; in. l. si cum patruo.

p ¶ Acceperit. sub condi. prefati iurisiurādi. et fa. C. de cadu. tollen. ℌ. i nouissimo.

q ¶ Idem puto. sez q remittatur iuramentum.

r ¶ Legati. scilicet si iurauerit se daturum decem operas.

Si quis libertatez sub iurisiurādi conditione[l] reliquerit edicto[m] pretoris loc⁹ non erit: vt iurisiurandi cōditio[n] remittat: z merito: nā si qs remiserit conditionē libertatis ipaz libertatē impedit dū cōpcterc aliter non possit[o] q̄ si parituz fuerit conditioni.

¶ Proinde z si qs cū libertate legatū acceperit[p] nō aliter legatum habebit nisi cōditioni iurisiurādi paruerit: ℌ si pure libertatez acceperit legatū sub iurisiurandi cōditione putat iulianus lib. xxx. digestoū remitti ei conditionē iurisiurādi. Idē puto[q] dicēdum: z si liberati q̄ z iniecta cōditio sit si testator vinus cū manumiserit: nā et hō cōditio legati[r] remittitur.

Licet cōditio sit individua potest tamen ab vno seruorum impleri vt liber fiat altero cessante: cui cessanti extinguitur cōditio semel ab alio impleta.

Idem. Lex. xiij.

Si ita fuerit seruis duobus liber tas data si insulaz edificaverint: vel si statuam posuerint: diuidi hec conditio non poterit[a] solummodo illam habebit dubitationem: an altero faciente[t] satisfactum voluntati[v] videatur: ideoq; ad libertatem perueniat qō magis est nisi aliō expecterit testator: faciendo tamen sibi cōditionem impleuit alteri non: quin immo extinguitur ci conditio: nō cū amplius cōditioni parere pōt cū semel expleta sit[x]. Idem queri pōt z si fabris duobus vel victoribus: sit templum vel membzū depinxissent vel fabricassent naucm

Lex. xij.

Ptolemeus.

Si peculium prelegatuz est[a] et vicarius liber esse iussus fit liberum cum esse constat: multū enim interest inter genus z speciem: speciem enim eximi de genere placet[b] quod est i peculio[c] legato z vicario[d] manumisso.

Obscura locutio fauore libertatis est interpretanda pro libertate. h. d.

¶ Si seruus legat⁹ liber esse iussus est liber est: sed si prius liber cē iussus postea legatus fit: siquidem cuidens voluntas sit testatoris qui ademit libertatem ¶ cum placcat hodie etiaz libertatez adimi posse/z legato cum cedere puto. ℌ. si in obscuro fit: tunc fauorabilius respondetur cum liberum fore[e].

Fideicōmissi libertas relicta seruo quē prius testator legauerat perducit euz ad libertatem. hoc dicit.

Ponponius. Lex. xj.

Si legato seruo fideicōmissaria libertas relicta fit vel heres vel legatarius[f] cum cogetur manumittere.

Uno seruo implente conditionem re licte libertatis efficitur ipse liber: licet alter cesset implere. hoc dicit.

¶ Si stichus z pamphilus. x. decerint liberi sunto: potest alter. v. dando[g] liber esse ℌ uis. v. non decerit alter. ¶ Cum testamento scr uus liber cē iussus est[h] vel[i] vno ex plurib⁹ heredib⁹ institutis ad cūcte hereditatem statim liber est[k].

Conditio sub qua relicta est libertas est implenda cupienti ad libertatez peruenire licet dura videatur.

Ulpianus. Lex. xij.

Si ita fuerit seruis duobus liber tas data si insulaz edificaverint: vel si statuam posuerint: diuidi hec conditio non potest[a] solummodo illam habebit dubitationem: an altero facientē satisfactum voluntati[v] videatur: ideoq; ad libertatem perueniat qō magis est nisi aliō expecterit testator: faciendo tamen sibi cōditionem impleuit alteri non: quin immo extinguitur ci conditio: nō cū amplius cōditioni parere pōt cū semel expleta sit[x]. Idem queri pōt z si fabris duobus vel victoribus: sit templum vel membzū depinxissent vel fabricassent naucm mul facere et: tunc vnus faciendo nihil dicit facere: nec habeat legatum: si autem appareat contrarium: tunc vnus solus faciendo opus habebit legatum: vel ipse totum/vel partē ipse: z partē focius ℌm q volunt testator. Tertio querit. Si quis reliquit libertatē duobus suis seruis castaldionibus sub condi. si reddiderint rationes: z vnus vult reddere rationes alter non: an volens reddere audiatur: z distinguitur. nā aut gef serant separatim: z tunc vnus reddendo suas proprias rationes audiatur: z erit liber. si vero simul gesserunt/tunc ille qui vult reddere/debet reddere oēs z reliqua omnia soluere: z etiam ipse volumina rationum sue libros reddere debet. Quarto queritur. Titius manumisit ancillā cum filijs suis: inuenit q̄ nullum habet filium: vel si habet sunt tales q̄ non possunt peruenire ad libertates. Dicit q̄ nihilominꝰ ipsa erit libera: idem est et si ipsa nō pōt effici libera/filij tamē sui sic. nam filij erunt liberi non ipsa: z sic apparet q̄ hec conditio cum filijs non facit condi. nisi aliter sensisse testatorem appareat. Et q̄ non faciat cōdi. probo tali argumento. nam in edicto pretoris cauetur ventrem cum liberis i possessione esse iubeo: tamen si nulli de liberis existant: venter nihilominꝰ mittetur. Fran. Accur.

s ¶ Non poterit. vt supra faciendo mediam insulam.

s ¶ Poterit. cum sit in facto. sic. j. de verbo. obli. stipulationes non dividuntur. z. l. in executione. ℌ. secunda. z. ℌ. si quis cau. l. si duo.

t ¶ Faciente. totum cum sit individuum. vt dixi. C. de condi. inser. l. pe. z facit. ℌ. eo. si legato. ℌ. i. Accur.

v ¶ Voluntati. f. defuncti.

x ¶ Expleta sit. nam quod semel factum est amplius fieri non potest cū non possit postea factū haberi pro infecto. vt in auf. de equali. do. ℌ. i.

Quid.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Quid. pecuniarium vt differat a primo casu huius. l.

b Immunerit. ita q̃ testator nolut vnum facere sine altero. Vel dic in immerit testator: vt dic sit indiuidua.

c Deficiat. als deficiat: hec bona/ als fiat: et tunc dices hoc voluisse testatorem/ vt subijcit.

d Questio hec. id est mens huius questionis in simili casu tractatur/ vt subijcit.

e Reddiderint. quod duo continet. vt. ff. de cõdi. & demon. cui seruus. §. i. Accur.

f Euoluerit. sic ergo sequẽs fit indiuisibilis propter primã q̃ sequens est diuisibilis sua natura cũ sit in dãdo. vt. ff. de statu libe. l. si statuliberus. in fi. ff. l. si qs testõ. et facit ad §. in eo. ff. de statuli. si qs ita. §. si duo.

g Nõ possunt. quoquo modo: sic z in legato. vt ff. de leg. i. si ancilla. & facẽ C. qñ dies lega. ced. l. ij.

h Cauet. vt z. ff. de vẽ. ipsa. mit. vbicũq;. §. fi. & de leg. i. si quis legauerit titio. & facit. eo. titu. si ancillas. ff. l. si quis magnos. §. si ita.

Cum seruo. ¶ Lasus. Institui duos heredes: sub vna: aliqua sub q̃dition. seruo meo reliquit libertatẽ pure: tãdem defecit cõditio vni heredũ: & ficta est heres. dicitur q̃ si alter adeat fatis est vt libertas seruo relicto debeatur: & sic erit liber. Fran. Accur.

i Libertatem. adita adcoberede heredit. als nõ. ff. de here. instit. l. trebatius. §. fi. ff. l. seq. licet ibi aliter exponi possit.

k Stichum. facit. ff. eo. si quis ita. & qõ ibi dicti.

Si ita scptũ. ¶ Lasus. Sempronius seruo suo stichũ reliquit libertatẽ: cũ titi⁹ annoꝝ xxx. erit. z grauanit here dem suum vt ei stichum daret. fundus tũc temporis sibi. decessit titius antequã cõpleret. xxx. annos. dicit q̃ adhuc stabit p tãtũ tps quo si titius fuisset viuus cõpleuisset. xxx. annos: z tũc stichus erit liber. z hẽ est fauore libertatis cessus in legato quod erat reluctũ eidem stichũ sub eodem tempore. naz extinguitur. Fran. Accur.

l Exigs. manumisso: et sic prima dilatio intelligitur repetita. vt. ff. de condi. & demõ. auia. in prin.

m Impleto. qõ est si deultimo anno est tactũ: vt ff. eo. si ita fuerit libertas: secus in pecuniarijs relictis. vt. ff. de condi. & demon. non putabam. z de his diximus. ff. de mino. l. iij. §. minorem. Accur.

n Defecisse. quia in eo nullus est fauor: sed in libertate sic/ vt hic. z. C. de fideicommiss. lib. l. fideicõmissaria. z. ff. de statulib. si seruus. Sed cõtra. C. quando dies leg. ce, et bis. vbi etiam in legato dicit idem. Sed quid a scriptũ est: naz voluntatis erit questio. non alteri alterius facti conditionem testator inuenerit b: que res efficit vt quod alter cessat alteri quoq; qui facere paratus est conditio deficiat c: q̃ si ex his que scripsit vel dixit ostendatur contentus esse testator: vel alterum facere/ res expedita erit: nam alter faciendo et sibi et socio poterit: hoc aut̃ sibi tantuꝫ prout voluisse testatorem apparuerit.

Relicta libertate duobus seruis si rationes redditerint potest vnus rationes reddendo liber fieri si separata fuerit eoꝝ gestio: sinautem simul gesserunt: debẽt ambo rationes reddere si volunt ad libertatez peruenire. hoc dicit.

Questio hec. et ĩ eo tractatur si quis libertatem dederit seruis duobus: si rationes reddiderint d. Julia. enim tractat si alter reddere sit paratus alter non sit: an alter per alterum impediatur? z rectissime ait: siquidem separatim rationes gesserint sufficere ad libertatem adipiscendam ei qui rationes suas reddiderit: si vero simul non als videri alterum paruisse/ nisi vtriusq; reliq. exoluerit e: in reliquis accipere debemus vt z ipsa rationuꝫ volumina reddantur.

Coniunctum vitiosum siue nullũ nõ impedit libertatem.

Sed et si ancilla cum filijs libera esse iussa sit/ et si nullum habeat tamen libera erit: vel si habeat quidem filij autem eius ad libertatẽ peruenire non possunt f: idem erit dicendum et si ipsa libera esse non possit filij autem eius ad libertatem perueniant: nam hec adiectio cum filijs non facit conditionem nisi mihi proponas aliam sententiam testatoris fuisse tunc enim pro conditioñe erunt hec verba accipienda: conditionem autem non facere argumento est edictum prętoris quo ita cauetur g ventrem cum liberis ĩ possessionem esse iubebo: placet enim et si nulli de liberis sint ventrem tamen ex edicto in possessionem mittendum.

Idem. Lex. xiiij.

Cum seruus pure liber scribitur z heres sub conditione placet deficiente cõditione habere eum libertatem h.

Ulpianus. Lex. xv.

Stichum k sempronio do lego si sempronius stichum intra annum non manumiserit / idem stichus liber esto: quicũque est quid iuris sit. Respõ. hoc modo libertatem datam si sempronius non manumiserit stichus liber esto: sempronium nisi manumiserit nihil iuris in stichum habiturũ sed liberum cũ futurũ.

Si fauore certe rei verba trahuntur ad impropriam significationez talis fauor ad dispositionem sibi conuincam nõ trahitur. Bartolus.

Idem. Lex. xvj.

Si ita scriptum fuerit cuz titius annoꝝ. xxx. erit stichus liber esto: eiq; heres meus fundum dato et titius ante q̃ ad annum. xxx. peruenias decesserit stichus libertas competit: sed legatum non debebitur. naz fauore libertatis id receptum est vt mortuo titio tempus superesse videatur quo impleto l libertas cõsingeret circa legatum defecisse m cõditio visa est.

Idem. Lex. xvij.

Libertas que in vltimum vite n serui tempus confertur veluti stichus cum morietur liber esto: nullus momenti existimanda est. ¶ Hec autem scriptura stichus si capitolium non ascenderit o liber esto ita accipiẽda p est si cum primum q potuerit capitolium r nõ ascenderit: isto enim modo peruenict stichus ad libertatẽ si facultate data ascendẽdi capitolium abstinuerit.

Hec verba ita vt faciunt modum et potest quis compelli ad modum implendum. Bar.

Hec scriptura testamenti pãphilus liber esto: ita vt s filijs meis rationem reddat an sub conditione data libertas videretur quesitum est. Respon. pure quidez datam libertatem et illam adiectionem ita vt rationes reddat conditioñi libertati nõ inijcere: sed quia manifesta voluntas testantis exprimitur: cogendum esse cuz ad rationes reddendas t.

Pluralis locutio duoꝝ numero est contenta. Bar.

Post annos u indistincte a liber esse iussus post biennium liber erit idq; et fauor libertatis exigit: et sol. vt ibi. et qua etiam soluit. ff. de alimẽ. le. libertis. §. ab heredibus. que est contra. Item contra. ff. ad trebi. sciuis saturninus. ibi non potest relictũ pecuniarũ: imo qõ plus est ĩ anno mortuo onerato datur: sed ibi facta erat dilatio fauore eius cui reliquebatur. ar. ff. de vsur. in fideicommissi. §. cũ pollidius. hic heredis fauore. Item in libertate videtur contra: vt ammõ. ff. non debeat. vt. C. e. l. cũ te. ff. §. ibi incertum tẽpus alicuius: hic certum fuit positum. Accursius.

Libertas. ¶ Lasus. Quattuor hi partes hec. l. prima est: reliq libertatez seruo hi modo: cum moriatur seruus sit liber. vel q̃ nulli⁹ mentis est hec libertas. Secũdo reliq libertatẽ suo si non ascẽderit capitolii: vel q̃ valet: & tunc erit liber cuz potuerit ascendere capitolium & non ascenderit. Tertio reliq libertatẽ ser uo meo: ita vt filijs meis rõnem reddat: vel q̃ pure est relicta libertas: nõ sub cõditione reddẽdaz rationũ: cogit rñ reddere rones. Quarto reliq libertatẽ seruo post annos dandaz ab herede meo: nõ dixi post quot annos vel q̃ post biẽnũ debebitur libertas ab herede: nisi appareat testatorem aliud sensisse: & hoc pbetur p heredẽ. Fran. Accur.

o Cute serui. vt z. ff. l. cod. si. & C. de lati. li. tol. circa princi. & ff. de statuli. l. cũ heres. §. i. & ff. de cõdi. & demon. heres meus. §. q̃uis. nõ dãtis libertatẽ. vt. ff. eo. q̃ duos. §. i. item nõ heredis nec ẽtiã. vt dl. heres me⁹. ff. & ff. rñ. Sed cõtra. ff. qñ dies lece. si cũ heres. §. ibi im pecuniario relicto. Itẽ contra. C. de here. instit. l. extraneum. solu. vt ibi.

p Clson ascendert. si dixit nõ ascenderit: accipit cũ primũ rc. vt. ff. de cõdi. & demõ. l. hec cõditio. itẽ sec⁹ si dixit si nõ ascendã. vt. ff. e. stich⁹ si codicillis.

q Accipienda. fauore libertatis. Accur.

r Primũ. nõ idẽ in stipu. hoc nõ accepta. vt. ff. de verb. obli. ita stipu. q̃ est. ff. z plene dixi. ff. si qs cau. & si post tres.

s Capitolium. ff. ascendere. Accur.

t Ad libertatẽ. Nisi voluntas defuncti alia sit. vt ff. eo. l. fi. ij. respon.

v Ita vt. hoc est quod facit modum.

x Cõditionẽ. als conditioni libertatis non nocere. & als additionẽ libertati non inijcere. Accur.

y Reddendas. sic enim est in modo. vt not. C. de his qui sub modo. l. ij.

z Post annos. als post annos. & tũc plana. & sic facit. ff. de test. vbi. et ff. de ver. sig. l. inter illam. §. ita. als post annũ. & tũc plurale. p singulari pone: vel subaudi vel biennii. & sic facit. ff. de leg. ij. si ita relictũ. §. fi.

a Indistincte. i. non determinãdo numerus annoꝝ nec aliũ dicunt nõ

determinādo incipiat currere ex die testamenti vel mortis: sed hoc solu
uitur in.l.pron.§.fina.

a ¶ Verba patiuntur. pluralis enim ꝛc.vt.d.l.vbi ꝛ no.in dubio sano
Canonabit sensus l du bio accipiē dus est. rabilitorem sensum accipi.vt.§.de iure do.l.nuptura.

QUi duos. ¶ Cassis. Institui utiū ꝛ sempronium meos heredes ꝛ si titius q erat vnus de heredib⁹ decederet relinq̄ seruo meo libertatē: dicitur q̄ si titi⁹ decedat etiā me testatore viuo debebit ut libertas seruo ꝛ intel liga. post aditā hereditatē ab illo herede meo.

¶ Nec conditio. Libertatem tibi reliqui cū moriar: videt tpe vite meo tibi deberi libertatem. scz tūc cū sim I articulo mortis: sic esset inutilis: cū hoc ego nolui: sed trī de equitate ex post mortem meā tibi deberi libertatē. Secundo reliqui liberta tē seruo ad annū: sensus ē hoc est q̄ vsq; ad annū sit liber: q̄ esse nō potest de iure trī ex equitate in terpretantur hec verba vt post annum sit liber. Tertio post annus quo d testamenti erit factum sus liber: dicit q̄ hec condi tio nō est inutilis si cōtingat testatorē ante annū mori: q̄ ille erit liber cōpleto anno incepto a tempore testamenti condi. Fran. Accur.

b ¶ Liberū. nam in vim conditionis fuit relicta q̄ vino testatore potuit im pleri: vt hic.ꝛ.C. de inſtit. ꝛ substi.l.si q̄s. ꝛ ibi dixi quid autem si ab herede foret danda? Rñ. idē vt ī.de fideicō.li.cū vero. ꝛ l.si pro non scripta. ꝛ. C. de cadu.tol.§. in primo. item accipe hereditatem aditas ab alio vt dixim? ī.eo.cum seruus.

c ¶ Tempus. naz vinus moritur nō mortu⁹: vnde ex vi verborum vinen te testatore efficit liber: ꝛ b testator noluit: ꝛ sic inutilis videtur: vel etiam saltē tempore mortis statiz ex vi verborū debet esse li ber: ſz hoc nō vult ius: ſz demum adita hereditate. vt.ī.eo.l.testamento. Accur.

Idem. Ccx.xviij.

QUi duos heredes institue bat post alterius mortem seruum liberum[d] esse iusserat is cuius ex morte libertas pēdebat vnio testatore decesserat fabi. rñ. liberum futurum.

¶ Si tempus apponitur substātie lega ti in dubio tempus incipit a morte testatoris. Bartolus.

¶ Nec conditio cum moriar li ber esto vite tempus[e] amplectit: et idcirco inutilis esse videtur: sed melius est verba benigmus interpretari vt post mortem[f] suam videatur testatore ei libertatem reliquisse: sed multomagis hec condi tio ad annum[g] liber esto: ita accipi potest post annum q̄ moriatur liber esto: et licet hoc modo accipiatur[h] post annum q̄ hoc testamentum factum erit: liber esto si cucnerit vt intra annum testator decederet: inutilis non erit.

Idem. Ccx.xix.

QUidam heredem[i] suuz rogaucrat vt suum seruū manumitteret: ocinde si heres cum non manumiserit liberuz cum esse iusserat: eiq; legaucrat licet eū heres cum non manumiserit: plerisq; existimant hunc ex testamento tabularum[k] consequi: sed hoc quoq; legatum ei debetur[l].

¶ Memnisse videtur qui non apparet de memimisse. Bartolus.

Affricanus. Ccx.xx.

SEruos legauit et cauit ita rogo si te promeruerint dignos eos libertate existimes[m] pre

2 alꝫ qui fratrem heredem.

b ¶ Libertatē. dic certā. ꝛ sic fuit seruus testatoris. vt .C. eo. seruo.

i ¶ Debetur. vt ꝛ.ff.eo. si quis ita fi legatus. in prin.

SEruos legauit. ¶ Cassis. Legauit tibi seruos ꝛ ritei: si te pmeruerint: rogo vt eos dignos libertate existimes. i. vt eos manumittas: dicitur q̄ pretor coget te vt eos manumittas q̄si semp plumantur digni: nisi bi ferm cōmiserit aliq̄d delicti ꝛ te propter quod videātur indigni. Scdo ponit q̄d dixi quocūq; tpe vis manumittere quos vis de istis seruis q̄ si tu viu⁹ nō manumisisti: heres tu⁹ cogetur manumittere. Fran.

k ¶ Existimes. i. libe ros facias. R. vel subaudi hic manumittere eos. Accursius.

toris he partes sunt vt cogat libertatem prestari nisi quid tale hi scrui admiserint vt indigni sint quo libertatem consequant: non etiam vt talia officia[j] ab his exigantur pro quibus libertatez mereri debent: arbitrium tamē ciusdem erit qui rogatus sit quo tempore quēq; velit manumittere: ita vt si vinus non manumisisset: heres ei⁹ statum libertatez pstare cogat.

¶ Dictio ſmo ponit correctiue. Bar.

Idem. Ccx.xxi.

STichus[m] immo pamphilius liber esto: pamphilius liberum futurum respō. quodam modo enim emendasse errorem suum[n] testatorem: idemqz iuris fore et si ita scriptus fuerit: stichus liber esto: immo pamphilus liber esto.

¶ Quitatio tutoris valet/ nisi inter ipsum ꝛ eum cui est facta fit collusium. hoc dicit. Bar. lex sequens plana est.

Idem. Ccx.xxii.

QUi filium impuberem heredem instituit stichum ratione argenti quod sub cura eius esset reddita liberuz esse iusserat: is seruus partem argenti subtracta cum tutore diuisit: atq; ita tutor parem[o] ei rationez ascribit: consultus[p] an sti chus liber esset? Respond. non esse liberum. nam quod alioquin placet[q] si statuliber pecuniam dare iussus tutori det. vel si per tutorem stet quominus parcatur conditioni peruenire cū ad libertatē: ita accipiendus est vt bona fide ꝛ citra fraudē[r] statuliberi ꝛ tutoris id fiat: sicuti ꝛ in alienationib⁹ rerū pupillariū seruat[s] itaq; ꝛ si offerēte statulibero

l ¶ Officia. id est seruitia. vt.C. de nego. gest. officio. ꝛ no. quēlibet presumi bonum nisi probetur malus. sic.ī.eo. testamento centurio. in prin. et.§. fi. ꝛ .ī.ti.i. talis. §. fotore ꝛ .ff. de le.ij.l. cuz qdam. ꝛ .C. de inof. test.l. omnī modo. Item argu. .ff. de leg.ij.cū pater.§. rogo. ꝛ de reb. dub. vtrum. §. ī.

* Alle ter. i nor. ad ſ q dictio ſmo / eſt correctiua ꝑcedentiuſ aliq̄ addat vel co pulet: vt in .ſmo. de lle be. cau. bof. Adde tu te rtiū in.c. inouit. ī tibi Panor. nu. vt ibi nota ui in apoſt. ab ipſo. in ver. dicit ſmo. extra ſi elect. ī fin. c. accedēs. ī tibi terū no tauī in apoſtil. ad ſſm. in ver. ſmo. extra vt lite nō teſt. de quo olim p Bal. in .l. ī. col. vlq. C. ſi fur. ꝛ toma. in. rubri. de arbit. cōſil. xvij.

Tstichus liber eſto nam et pamphilus liber eſto: ammo pāphilus liber eſto nam et pbilus liber eſto nam et ho casu pāphilus erit liber ꝑdicta rōne. Fran.

m ¶ Stichus. Sed quēstionē quaz ſcripſi in auſ. de teſtā. q. ver. ſed in glo. ſed quid ſi ille.

n ¶ Errore fuit. ait affricanus. ꝛ no. immo corrigitur ponit libertatibus. ſic et in inſtitutionibus. vt .ff. de here. inſtit. ſi ita ſcriptum quandoqz nō. vt.C. de no.co. compo. ibi: imo et mutatam ꝛc.

QUi filiū. ¶ Caſſ. Titus habēs filium impuberem cū heredem inſtituit: ꝛ ſtichō ſeruo libertatē reliquit ſi redderet rōnes argenti quod ſub cura eius fuit: tandem ille ſtichus ſeruus partem argenti q̄ ſubripuerat cuz tutore pupilli diuiſit: et tutor ſcripſit q̄ aliter erant bene redditę rationes ab iſto ſeruo ſtichō: queritur an iſte ſeruus ſtichus ſit liber: et dicitur q̄ non. nam ſicut in alienat. rerum pupillarium: ita hic exigitur bona fides. Item ſtatuliber grauatus dare pupillo ſi det eius tutori: ita demū liberatur et efficitur liber ſi ſeruus et tutor fraude careant: ita et in noſtro caſu debebant cauere in reddendis rationibus: q̄ non fuerunt vſi fraude: et ideo ratio pro non reddita habetur. Ultimo dicit qualiter debet iſte ſeruus ſtichus reddere rationem argēti: vt efficiatur liber: ꝛ certe illud argentum quod habet de bonis pupilli debet ei reddere: ꝛ ſi quedā vaſa argentea amiſiſſet ſine dolo et culpa: non tenetur ad ea: ſufficit eum ſi ex bono ꝛ equo rationez reddat. Frāciſcus Accurſius.

o ¶ Parem. id eſt recte eum reddidiſſe rationem ſignificauit vt ſic eus liberum quaſi conditione impleta oſtenderet. R.

p ¶ Conſultus. ego affricanus. Accur.

q ¶ Placet. vt.ī.de fol.ſi ſeruus. ꝛ.l. ſtichum aut pamphi. §. vſufru. in fine. Accurſius.

r ¶ Fraudem. ſic.ī.loca. ſed addes. in princip. et.ī. pro empto. qui fundum. §. ſi tutor.

s ¶ Seruatur. ꝛ tunc demum a tutore facta valida ſit alienatio cuz ipſe fraude

UNIVERSIDAD DE HUELVA

fraude caret. vt. ff. de mino. ꝛ si sine. ff. j. ꝛ. l. penul. ꝛ. C. si aduer. vē. l. ij. ꝛ. C. de predi. mi. l. ij.

a ¶ Nolit. scilicet tutor.

b ¶ Culpa. etiā leuissima: si cum mandato gerebat. vt. C. man. l. a pcuratore. alis leui regulariter. vt. C. de nego. gest. tutori. nam ita in seruo debet esse vt si liber gereret. vt. ff. de pecu. non solum. ff. j. secus in libero homine bona fide possessori qui de lata tantum tenetur: vt de acqui. re. do. homo liber. in prin.

c ¶ Paterfamilias. sic. ff. eo. sita sit scriptum.

Estamēto. ¶ Casus. Māumissus in testamento tunc fit liber: quādo adita est hereditas ex testamento: et testamētū tenet: vel si in stitut⁹ omisit ex testamēto ꝛ ab intestato adiuit: ꝛ hoc est verū quando libertas erat relicta pure: sufficit q̄ ab vno adeatur hereditas. Siautem in diem vel sub cōditione relicta est libertas: tunc cōpetet libertas cū dies venerit vel cōditio. Fran.

d ¶ Hereditas. vt. C. eo. dem. l. ij.

e ¶ Omissa. in fraudem als fec⁹. vt. C. si omis. sit cū test. l. j. in prin. ꝛ in fi.

f ¶ Vel. pro falsum. Ac.

g ¶ Ab vno. vt ꝛ. j. c. l. te stamento. ff. eo. si legato seruo. ff. si. sic ī tutela. vt. ff. de testamentaria tutela. l. si nemo.

b ¶ In diem. i. ex die nō adit. vt. ff. eo. libertas.

i ¶ Exteriterit. sic. j. de vb. signifi. cedere. ff. C. de caducis tol. ff. sinautem.

Ominatim. ¶ Casus. Seruꝰ inimitim videnī manumitti ēt qñ nō nomē eoꝝ pōit / ꝫ nomē officij qō bēbant: vt si dicā fuū meū pictoris liberū cē volo: vl si seruū meū dispēsatoris liberum esse volo: vel simili p qō cognoscit. Fran.

k ¶ Nominatim. facit. j. eo. l. nominatim.

l ¶ Officio. hec differunt inter se. vt. ff. de lega. iij. l. legatis. ff. j. Accur.

m ¶ Denotati. vt ea demōstratio fungat vice nois. R. vt. ff. si cer. pet. l. certum est. Accur.

n ¶ Filius. cū vnū solum filium habet. vt. ff. de li. ꝛ posth. l. ij. ꝛ semp subaudi liber esto: si aut̄ nō apparet de quo senserit obtinet quod dicit. ff. eo. cum ex pluribus.

Estamento. ¶ Casus. Libertas testamēto relicta: tunc valet cū hereditas aditur etiam ab vno et in eo gradu erat relicta ꝛ pure erat relicta. Franciscus.

o ¶ Gradu. institutionis vel substitutionis. sic. ff. de leg. prestan. sed ꝛ si p̄to dote. ff. non omnia. Sed qd si ab instituto libertas a substituto hereditas relinquatur eidem? videtur non deberi libertas cum institutus non adeat per. l. istam. Sed arg. contra. ff. de leg. ij. cum pater. ff. ab instituto. sed nā. vt no. C. si quis omis. cau. testa. l. i.

p ¶ Pure. alioquin secus. vt. ff. eo. testamento.

q ¶ Manumissus. i. manumitti iussus. argu. contra hunc. l. C. eo. l. ij. pecuniam tutori in frandem pupilli accipere nolit[a] non aliter libertatem contingere: q̄ si seruus fraude careat: eademq; et in cura tore sunt dicenda. ¶ Iteꝝ quciuꝰ est si rationem argēti reddere iussus est in quem modum intelligēdum sit conditioni paruisse. i. an si quedam vasa sine culpa[b] eius perierint atq; ita reliqua vasa heredi bona fide assignauerit perueniat ad libertatem? Respon. peruenturum. nam sufficere si ex bono et equo rationez reddat: deniq; quam rationem bonus paterfamilias[c] reciperet: ea heredi reddita impletam cōditionez videri.

Martianus. Lex. xxiij.

¶ Estamēto manumissus ita demū fit liber si testamentum valeat et ex eo adita sit hereditas[d]: vel si qs omissa[e] causa testamenti ab intestato possideat hereditatem. ¶ Testamēto libertas data competit pure quidaz data statim q̄ adita fuerit hereditas: vel[f] ab vno[g] exheredibus. si autē in diem[h] aut sub conditione libertas data est: tunc competit libertas cum dies euenerit vel conditio extiterit[i].

☞ Serui nominatim videnī manumitti etiam quando non nomen eorum ponitur: sed nomen officij quod habebant veluti putatorem aut pistorem. b. d. Fran.

Gaius. Lex. xxiiij.

Omiatim[k] videntur liberi cū effectum quidem habeat si quis testamento vel quolibet alio modo euidenter denotati[m] essent veluti dispensatoꝝ meus / cellarius meus / et socius meus / et pamphili serui mei filius[n].

☞ Libertas testamento relicta tunc valet cum hereditas aditur etiam ab vno et in eo gradu erat relicta ꝛ pure erat relicta. hoc dicit Franciscus.

Vlpianus. Lex. xxv.

¶ Estamēto liber esse iussus tunc fit liber cuꝫ adita fuerit hereditas qualibet ex parte si modo ab eo gradu[o] quo liber cē iussus est adita fuerit: et pure[p] qs manumissus[q] sit.

☞ Si quis instituit aliquez ꝛ substituit

Titu. IIII.

Iuno. ¶ Casus. Titius in testamento suo scripsit stephanium heredem: ꝛ si heres non esset substituit seruum suum stichū cum libertate. Ité si stephanius erit heres relinquit legatuꝫ stichō. dicitur q̄ videtur ꝛ ei libertatem reliquere etiam in hoc casu. Fran.

r ¶ Legatum erat. hoc modo si heres ꝛc. seruum cuꝫ libertate: ꝛ si primus heres erit legatum reliquit seruo nō expressa libertate: seruus iste liber erit etiam isto casu.

Martianus. Lex. xxvj.

Iuus pius et diui fratres fauorabiliter rescripserūt: cum seruo cum libertate substituto legatuꝫ erat[r] si heres non esset non ascripta libertate[s] perinde haberi atq; si ascripta ei esset libertas[t].

Paulus. Lex. xxvij.

Ui potuerunt apud consilium manumittendo ad libertatez perducere[v] possunt etiaz necessarium heredē facere: vt hec ipsa necessitas probabilez faciat manumissionem[x].

☞ Seruꝰ cui libertas relicta est his duabus conditionibus hac. l. expressis vtroq; casu. liber erit. b. d.

Idem. Lex. xxviij.

Sichus si codicillis cū non vetuero liberum esse liberto: sic est ac si diceret: stichus si in capitolium non ascendero[y] liber esto: nam et heres sic institui potest.

☞ Licet testamentum rumpatur ꝑpter preteritionem liberorum: serui tamen quibus est data libertas in illo testamento si p quinquennium fuerint in libertate liberi remanebunt.

Scevola. Lex. xxix.

Uxorem pregnantem reputo diaucrat et aliam duxerat prior enixa filium exposuit: hic sublatus[z] ab alio educatus est nomine patris vocitatus est vsq; ad vite tempus patris taz ab eo q̄ a matre an in vinculum[c] numero esset ignorabatur: mortuo patre testamentoq; eius: quo filius neq; exheredatus neq; heres institutus sit recitato filius et a matre ab auia paterna agnitus bonis reditatez patris ab intestato quasi legitimus possidet: quesitum est hi qui testamento libertatem acceperunt vtrū liberi an serui sint: Rñ. filium quidem nihil peciudicij passum fuisse: si pater cuꝫ ignorauerit: ꝛ idco cum in pte ignorantiꝫ patris esset: testamētū non valere[d]. ¶ Serui aūt manumissi s ¶ Libertate. i. nō habita mentione libertatis in legando.

t ¶ Libertas. habebit q̄ legatū ꝛ libertatez si hēs nō erit q̄ erit adeūte in stitutoꝫ vl neutrū hēs. vt. C. de necessa. ser. isti. l. pe. ff. illo. q̄ ē ff. Solu. hic vl repetita ꝛ additio libertatis q̄ erat apposita in substitutione. vt. ff. de 2di. ꝛ demon. auia. ꝛ de 2di. insti. l. cū seruꝰ. Ac.

Ui potuerit. ¶ Casus. Sicut minor xx. an. potest dare libertatē seruo suo ex certis de causis: ita pōt eū ītituere sibi heredē necessariū ꝛ p hoc liberū efficit: quasi ꝛ hec sit causa iusta habere eū in heredē. Fran.

v ¶ Perducere. qui numerantur. insti. qui manō pōt. ff. eadem. ꝛ. ff. ti. ij. l. si minor an. xx. ꝛ. l. se.

x ¶ Manumissionē. id ē cām māumissiōis. Azo. etiā si nō subsit aliqua de p̄dictis. sic. ff. ti. ij. l. illud. ff. j. sic iure institutionis licet qō als nō liceret: vt insti. qui ma. non pos. in prin. ꝛ. ff. licet.

Instōnis iure ꝫ qō als nō liceret.

Sichꝰ. ¶ Casus. Ego testator diri in testamento stichus sit liber si codicillis eum nō vetuero esse liberū: dicit q̄ perinde est ac si diuisset: si in capitoliū nō ascēdero sit liber: nas vtroq; casu me mortuo erit liber si non reuocaui in codicillis vt in p̄mo casu vel si nō ascēdi capitolium vt in secō. Ultiō dicit q̄ hēs pōt institui sub aliq̄ de p̄dictis cōditionib⁹. Frā.

y ¶ Nō ascendero. q̄ 2da tio locuꝫ hꝫ me mortuo: vt arg. ff. de verb. obliga. gcqd. ff. ti. ꝛ de his diui. ff. eo. libertas. ff. j.

Uxorem. ¶ Casus. Quidā his vroꝛē pgnātē dereliquit eā ē domo accepit aliā expulsa ꝛ aliq̄ domo voluit stare ꝛ peperit: postea partum deiecit forte ad aliq̄ hospitale: aliquis recollegit eū ꝛ tenuit eū ꝛ nutriuit: pater istiꝰ pueri veniēs ad mortem nesciebat de isto filio quid esset an sit viuus vel nō. instituit quēdā aliū heredē: ꝛ de isto puero nihil dixit: reliquit suis libertates: ille institut⁹ adiuit heredi. nūc hic puer venit et pbat se filiū defuncti: ꝛ sic testū ruptū dicit ꝑ preteritionē offendisse hꝫ bona. mō q̄rit qd de libertatibus: ꝛ dī q̄ postq̄ seruis steterūt vt liberi p spacium quinquēnij. ammodo nunq̄ debent reuocari in seruit. Fran.

z ¶ Sublatus. i. natus.

a ¶ Vsq; cum sequentibus iunge.

b ¶ Ab eo. i. educante.

c ¶ Viuonum. i. an esset viuus. Accur.

d ¶ Nō valere. in quo ꝑteritus est. vt insti. de exhere. libe. in prin. Sed

determinādo incipiat currere ex die testamenti vel mortis: sed hoc soluitur in .l. proxi. §. fina.

a ¶ Verba patiuntur. pluralis enim &c. vt. d. l. vbi & no. in dubio fauorabiliorem sensum accipi. vt. s. de iure do. l. nuptura.

Fauorabil' sensus i dubio accipiēdus est.

Q Ui duos. ¶ Casus. Institui titiū & sempronium meos heredes & si titius q erat viuus de heredib⁹ decederet reliq seruo meo libertatē: dicitur q si titi⁹ decedat etiā me testatore viuo debebitur libertas seruo: & intelligas post aditā hereditatez ab illo herede meo.

¶ Hec conditio. Libertatem tibi reliqui cū moriar: videt tpe vite mee tibi deberi libertatem. sz tūc cū sim i articulo mortis: & sic esset inutilis: cū hoc ego nolui: sed tñ de equitate dr post mortem meā tibi deberi libertatē. Secundo reliqui libertatē seruo ad annū: sensus ꝟbor est q vsqz ad annū sit liber: qd esse nō potest de iure: tñ ex equitate interpretantur hec verba vt post annum sit liber. Tertio post annuz quo h testamentū erit factum sis liber: dicit q hec conditio nō est inutilis si cōtingat testatorē infra annuz mori: q2 ille erit liber cōpleto anno incepto a tempore testamenti conditi. Fran. Accur.

b ¶ Liberuz. nam in vim conditionis fuit relicta q viuo testatore potuit impleri: vt hic. & C. de insti. & substi. l. si qs. & ibi dixi quid autem si ab herede foret danda? Rñ. idez vt j. de fideicō. li. cū vero. & l. si pro non scripta. & C. de cadu. tol. §. in primo. item accipe hereditatem aditaz ab alio vt dixim⁹ s. eo. cum seruus.

c ¶ Tempus. naz viuus moritur nō mortu⁹: vnde ex vi verborum viuente testatore esset liber: & h testator noluit: & sic inutilis videtur: vel etiam saltē tempore mortis statiz ex vi verborū debet esse liber / sz hoc nō vult ius: sz demum adita hereditate. vt. j. eo. l. testamento. Accur.

d ¶ Mortem. q2 morte demum relicta confirmantur. R.

e ¶ Ad annum. vis verborum est vt interim hinc ad annū sit liber non post: sed hoc non vult ius: quia ad diem dari non potest. vt. j. eo. libertas. & ideo fit hec interpretatio vt intelligantur verba ex die quod esse potest. vt. j. eo. testamento manumissus. §. j.

f ¶ Accipiatur. huic verbo supponit inferior cōditio que a testatore posita si accipiat h modo quo superior. & sic post mortē non tñ erit inutilis quin anno transacto a die testamenti cōditi consequat libertatem: & sic tria sunt silia ad annum liber esto. item postq̄ moriar liber esto. itē post annum q̄ hoc testm̄ factum erit: licet hec vltima parū plus habeat vtilitatis si contingat testatorem decedere dudum post testamentuz infra annum vel etiam post computetur ex die testamenti. Alij econtra dant suppositū verbo accipiat per superiorem primā conditionem ad annū liber esto que superior si accipiatur hoc modo quo inferior non tamen erit inutilis quin a die mortis anno cōputato competat libertas: & hoc ex interpretatione non ex vi verborum. facit. j. eo si ita. Accur.

Q Uidam heredem. ¶ Casus. Rogaui heredem meum vt seruuz meum manumittat et si non manumiserit iussi eum est liberuz; eidemqz legatum reliqui: dicitur q licet heres non manumittat: tamen hic seruus erit liber ex testamento & legatum habebit. Fran.

¶ Quidam: heredem. al's quidam heredem: & al's quedam heredem: & al's qui fratrem heredem.

verba patiuntur[a]: nisi aliud sensisse patremfamilias manifestissimis rationibus is a quo libertas relicta est probauerit.

Idem. Lex. xviij.

Q Ui duos heredes instituebat post alterius mortem seruum liberum[b] esse iusserat is cuius ex morte libertas pēdebat viuo testatore decesserat sabi. rñ. liberum futurum.

☞ Si tempus apponitur substātie legati in dubio tempus incipit a morte testatoris. Bartolus.

¶ Hec conditio cum moriar liber esto vite tempus[c] amplectit: et idcirco inutilis esse videtur: sed melius est verba benignius interpretari vt post mortem[d] suam videatur testator ei libertatem reliquisse: sed multomagis hec conditio ad annum[e] liber esto: ita accipi potest post annum q̄ moriar liber esto: et licet hoc modo accipiatur[f] post annum q̄ hoc testamentum factum erit: liber esto si euenerit vt intra annum testator decederet: inutilis non erit.

Idem. Lex. xix.

Q Uidam heredem[g] suuz rogauerat vt suum seruū manumitteret: deinde si heres eum non manumiserit liberuz eum esse iusserat: eiqz legauerat licet eū heres cum non manumiserit: pleriqz existimant hunc ex testamento libertatem[h] consequi: sed hoc quoqz legatum ei debetur[i].

☞ Meminisse videtur qui non apparet de meminisse. Bartolus.

Affricanus. Lex. xx.

S Eruos legauit et cauit ita rogo si te promeruerint dignos eos libertate existimes[k] pretoris hc partes sunt vt cogat libertatem prestari nisi quid tale hi serui admiserint vt indigni sint quo libertatem consequant: non etiam vt talia officia[l] ab his exigantur pro quibus libertatez mereri debent: arbitrium tamē eius erit qui rogatus sit quo tempore queqz velit manumittere: ita vt si viuus non manumisisset: heres ei⁹ statim libertatez p̄stare cogat.

☞ Dictio imo ponit correctiue. Bar.

Idem. Lex. xxj.

S Tichus[m] † immo pamphilus liber esto: pamphilum liberum futurum respō. quodam modo enim emendasse errorem suum[n] testatorem: idemqz iuris fore et si ita scriptuz fuerit: stichus liber esto: immo pamphilus liber esto.

☞ Quitatio tutoris valet / nisi inter ipsum & eum cui est facta sit collusum. hoc dicit. Bar. lex sequens plana est.

Idem. Lex. xxij.

Q Ui filium impuberem heredem instituit stichum ratione argenti quod sub cura eius esset reddita liberuz esse iusserat: is seruus partem argenti subtractam cum tutore diuisit: atqz ita tutor parem[o] ei rationez ascribit: consultus[p] an stichus liber esset? Respond. non esse liberum. nam quod alioquin placet[q] si statuliber pecuniam dare iussus tutori det. vel si per tutorem stet quominus pareatur conditioni peruenire cū ad libertatē: ita accipienduz est vt bona fide & citra fraudē[r] statuliberi & tutoris id fiat: sicuti & in alienationib⁹ rerū pupillariū seruat[s] itaqz & si offerēte statulibero

h ¶ Libertatē. directā. & sic fuit seruus testatoris. vt. C. eo. seruo.

i ¶ Debetur. vt &. s. eo. si quis ita sit legatus. in prin.

S Eruos legauit. ¶ Casus. Legaui tibi seruos & dixi: si te p̄meruerint: rogo vt eos dignos libertate existimes. i. vt eos manumittas: dicitur q pretor coget te vt eos manumittas q̄si semp p̄sumantur digni: nisi hi serui cōmiserit aliqd delictū ɔ te p̄pter quod videātur indigni. Scdo pone qd dixi quocūqz tpe vis manumittere quez vis de istis seruis q si tu viu⁹ nō manumisisti: heres tu⁹ cogetur manumittere. Fran.

k ¶ Existimes. i. liberos eos facias. R. vel subaudi hic manumittere eos. Accursius.

l ¶ Officia. id est seruitia. vt. C. de nego. gest. officio. & no. quēlibet presumi bonum nisi probetur malus. sic. j. eo. testamento centurio. in prin. et. §. fi. & j. ti. j. talis. §. sororē & s. de le. ij. l. cuz qdam. & C. de inof. test. l. omni modo. Item argu. s. de leg. ij. cū pater. §. rogo. & de reb. dub. vtrum. §. j.

† Iste tex. ē nor. ad h q dictio imo / est correctiua p̄cedentiuz: lz aliqñ addat vl copulet: vt in l. Imo. de lib. cau. bol. Adde tu textū in. c. innotuit. & ibi Panor. nu. v. & ibi nota ui in apost. ab ipsuz. in ver. dicti imo. extra d elect. & in. c. accedēs. j. & ibi lrēu notaui in apostil. ad p̄m. in ver. imo. extra vt lite nō ɔtest. de quo oino p Bal in. l. j. col. vij. C. d fur. & roma. in. rubri. de arbit. colū. xvij.

S Tich⁹. ¶ Casus. Ego testator in testamento reliqui libertatem seruo hoc modo: stichus. imo pāphilus erit liber q̄si ego testator emēdare videar errorez circa stichū: idē erit & si dixi stichus liber esto: immo pāphilus liber esto: nam et hoc casu pāphilus erit liber p̄dicta rōne. Fran.

m ¶ Stichus. facit h ad questionē quaz scripsi in aut. de testi. §. q2 vero. ibi in glo. sed quid si ille.

n ¶ Errorē suū. ait affricanus. & no. immo correctiue poni i libertatibus. sic et in institutionibus. vt. s. de here. instit. si ita scriptum quandoqz nō. vt. C. de no. co. compo. ibi: imo et mutatam &c.

Q Ui filiū. ¶ Cas⁹. Titius habēs filium impuberem cū heredem instituit: & sticho seruo libertatē reliquit si redderet rōnes argenti quod sub cura eius fuit: tandem ille stichus seruus partem argēti qd subripuerat cuz tutore pupilli diuisit: et tutor scripsit qualiter erant bene reddite rationes ab isto seruo sticho: queritur an iste seruus stichus sit liber: et dicitur q non. nam sicut in alienat. rerum pupillarium: ita hic exigitur bona fides. Item statuliber grauatus dare pupillo si det eius tutori: ita demū liberatur et efficitur liber si seruus et tutor fraude careant: ita et in nostro casu debebant cauere in reddendis rationibus: q non fuerint vsi fraude: et ideo ratio pro non reddita habetur. Ultimo dicit qualiter debet iste seruus stichus reddere rationem argēti: vt efficiatur liber: & certe illud argentum quod habet de bonis pupilli debet ei reddere: & si quedā vasa argentea amisisset sine dolo et culpa: non tenetur ad ea: sufficit enim si ex bono & equo rationez reddat. Frāciscus Accursius.

o ¶ Parem. id est recte eum reddidisse rationem significauit vt sic euz liberum quasi conditione impleta ostenderet. R.

p ¶ Consultus. ego affricanus. Accur.

q ¶ Placet. vt. j. de sol. si seruus. & l. stichum aut pamphi. §. vsufru. in fine. Accursius.

r ¶ Fraudem. sic. s. loca. sed addes. in princip. et. j. pro empto. qui fundum. §. si tutor.

s ¶ Seruatur. & tunc demum a tutore facta valida fit alienatio cuz ipse fraude

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fraude caret. vt. ff. de mino. ℞ si sine. §. j. ℞. l. penul. ℞. C. si aduer. vē. l. ij. ℞. C. de pred. mi. l. ij.

a ¶ Molit. scilicet tutor.

b ¶ Culpa. etiā leuissima: si cum mandato gerebat. vt. C. man. l. a pcu-ratore. als leui regulariter. vt. C. de nego. gest. tutori. nam ita in seruo debet esse vt si liber gerer-et. vt. ff. de pecu. non so-lum. §. i. secus in libero homine bona fide posses-so qui de lata tantum te-netur: vt de acqui. re. do. homo liber in pri.

c ¶ Paterfamilias. sic. ff. eo. sic ita sit scriptum.

Testamēto. ¶ Cassus. Māumissus in testemento tunc fit li-ber: quādo adita est he-reditas er testamento: et testamētū tenet: vel si in stitut⁹ omisit ex testamē-to ℞ ab intestato adiuit: ℞ hoc est verū quando li-bertas erat relicta pure: sufficit qr abvno adeatur hereditas. Siautem in diem vel sub cōditione re-licta est libertas: tunc cō-petet libertas cū dies ve-nerit vel cōditio. Fran.

d ¶ Hereditas. vt. C. eo-dem. l. ij.

e ¶ Omissa. in fraudem als sec⁹. vt. C. si omis. sit cā test. l. j. in pin. ℞ in fi.

f ¶ Vel. pro saltem. Ac.

g ¶ Ab vno. vt ℞. j. e. l. te-stamento. ℞. ff. eo. si lega-to seruo. §. fi. sic i tutela. vt. ff. de testamentaria tu-tela. l. si nemo.

b ¶ In diem. i. ex die nō ad diē. vt. j. eo. libertas.

i ¶ Exteriterit. sic. j. de vb. signifi. cedere. C. de ca-du. tol. §. sinautem.

Dominatim. ¶ Cassus. Serui noia-tim videnī manumitti ēt qñ nō nomē eoꝝ pōit/ ꝫ nomē officij qō hēbant: vt si dicā fuū meū pictō-rē liberū cē volo: vl sic ser uū meū dispēsatorē liber-rum esse volo: vel simili p qō cognoscit. Fran.

k ¶ Nominatim. facit. j. eo. l. nominatim.

l ¶ Officio. hec differunt inter se. vt. ff. de lega. iij. l. legatis. §. j. Accur.

m ¶ Denotati. vt ea de-monstratio fungat vice nois. ℞. vt. ff. si cer. pet. l. certum est. Accur.

n ¶ Filius. cū vnū solum filium habet. vt. ff. de li. ℞ posth. l. ij. ℞ semp sub-audi liber esto: si autē nō apparet de quo senserit obtinet quod dicit. j. eo. cum ex pluribus.

Testamento. ¶ Cassus. Libertas testamēto relicta: tunc valet cū hereditas aditur etiam ab vno et in eo gradu erat relicta ℞ pure erat relicta. Francisc⁹.

o ¶ Gradu. institutionis vel substitutionis. sic. ff. de leg. praestan. sed ℞ si pro dote. §. non omnia. Sed qd si ab instituto libertas a substituto he-reditas relinquatur eidem? videtur non deberi libertas cum institutus non adeat per. l. iſtam. Sed arg. contra. ff. de leg. ij. cum pater. §. ab in stituto. sed fi. vt no. C. si quis omiſ. cau. testa. l. j.

p ¶ Pure. alioquin secus. vt. ff. eo. testamento.

q ¶ Manumissus. i. manumitti iussus. argu. contra huic. l. C. eo. l. ij.

Dnus. ¶ Cassus. Titius in testamento suo scripsit sempronium heredem: ℞ si heres non esset substituit seruum suum stichū cum libertate. Ite si sempronius erit heres reliquit legatu⁹ sticho. dicitur q̄ videtur ℞ ei libertatem reliquere etiam in hoc casu. Fran.

r ¶ Legatum erat. hoc modo si, heres ℞c.

pecuniam tutori in frandem pu-pilli accipere nolit[a] non aliter li-bertatem contingere: q̄ si seruus fraude careat: eademq; et in cura tore sunt dicenda. ¶ Ite; quēritur si rationem argēti reddere iuſ-sus est in quem modum intelligē-dum sit conditioni paruisse. i. an si quedam vasa sine culpa[b] eius perierint atq; ita reliqua vasa he-redi bona fide assignauerit perue-niat ad libertatem? Respon. per-uenturum. nam sufficere si ex bo-no et equo rationez reddat: deni-q; quam rationem bonus pater-familias[c] reciperet: ea heredi red-dita impletam cōditionez videri.

Martianus. Lex. xxiij.

Testamēto manumissus ita demū fit liber si testamen-tum valeat et ex eo adita sit here-ditas[d]: vel si qs omissa[e] causa te-stamenti ab itestato possideat he-reditatem. ¶ Testamēto libertas data competit pure quidaz data statim q̄ adita fuerit hereditas: vel[f] ab vno[g] exheredibus. si autē in diem[h] aut sub conditione li-bertas data est: tunc competit li-bertas cum dies euenerit vel con ditio extiterit[i].

Serui nominatim videnī manumit ti etiam quando non nomen eorum poni-tur: sed nomen officij quod habebant vel u ti putatorem aut pistorem. b. d. Fran.

Gaius. Lex. xxiiij.

Nomiatim[k] videntur libe-ri esse iussi qui vel ex artifi-cio vel officio[l] vel quolibet alio modo euidenter denotati[m] essent veluti dispensato: meus / cellari⁹ meus / et socius meus / et pamphi-li serui mei filius[n].

Libertas testamento relicta tunc va-let cum hereditas aditur etiam ab vno et in eo gradu erat relicta ℞ pure erat relicta. hoc dicit Franciscus.

Vlpianus. Lex. xxv.

Testamēto liber esse iussus tunc fit liber cuꝫ adita fuc-rit hereditas qualibet ex parte si modo ab eo gradu[o] quo liber cē iussus est adita fuerit: et pure[p] qs manumissus[q] sit.

Si quis instituit aliquez ℞ substituit seruum cuꝫ libertate: ℞ si primus heres erit legatum relinquit seruo nō expressa liber-tate: seruus iste liber erit etiam isto casu.

Martianus. Lex. xxvj.

Diuus pius et diui fratres fauoz abiliter rescripserūt: cum seruo cum libertate substitu-to legatu⁹ erat[r] si heres non esset non ascripta libertate[a] perinde haberi atq; si ascripta ei esset li-bertas[t].

Paulus. Lex. xxvij.

Qui potuerunt apud consi-lium manumittendo ad li bertatez perducre[v] possunt etiaz necessarium heredē facere: vt hec ipsa necessitas probabilez faciat manumissionem[x].

Seru⁹ cui libertas relicta est his duā conditionibus bac. l. expressis vtroq; casu. liber erit. b. d.

Idem. Lex. xxviij.

Sichus si codicillis cū non vetuero libcrum esse liber esto: si est ac si diceret: sichus si in capitolium non ascendero[y] li-ber esto: nam et heres sic institui potest.

Licet testamentum rumpatur, ppter preteritionem liberorum: serui tamen qui-bus est data libertas in illo testamento si p quinquennium fuerint in libertate liberi remanebunt.

Scevola. Lex. xxix.

Uxorem pregnantem repu-diauerat et aliam duxerat prior enixa filium exposuit: hic sublatus[z] ab alio educatus est no mine patris vocitatus est vsq; ad vite tempus patris taz ab eo[a] q̄ a matre an in viuorum[b] nume-ro esset ignorabatur: mortuo pa-tre testamentoq; cius: quo filius neq; exheredatus neq; heres in stitutus sit recitato filius et a ma-tre z ab auia paterna agnitus be reditatez patris ab intestato qua si legitimus possidet: quesitum est hi qui testamento libertatem ac-ceperunt vtrū liberi an serui sint? Rñ. filium quidem nihil preiudi-cij passum fuisse: si pater cuꝫ igno-rauerit: z idco cum in ptāte igno-rantis patris esset: testamētū non valere[c]. ¶ Serui aūt manumissi

s ¶ Libertate. i. nō habi ta mentione libertatis in legando.

t ¶ Libertas. habebit q̄ legatū libertatis si hēs nō erit q̄ erit adeūte in stituto: ꝫ vl neutrū hſe. vt. C. de necessa. ser. isti. l. pe. ℞. illo. q̄ ē ℞. Solu. hic vl repetita 2ditio li-bertatis q̄ erat apposita in substitutione. vt. ff. de 2di. z demon. auia. z de 2di. instit. l. cū seru⁹. Ac.

Ui potuerit. ¶ Cassus. Sicut minor xx. an. potest dare liber-tatē seruo suo ex certis de causis: ita pōt eū istituere sibi heredē necessariū z p hoc liberū effici: quā-si z hec sit causa insta ha bere eū in heredē. Fran.

v ¶ Perducere. qui nu merantur. insti. qui ma. nō pot. ℞. eadem. z. ff. si. ij. l. si minor an. xx. ℞. l. se.

x ¶ Manumissionē. id ē cām māumissiōis. Azo. etiā si nō subsit aliqua de pdictis. sic. ff. si. ij. l. illud. §. j. sic iure institutionis licet qō als nō liceret: vt insti. qui ma. non pos. in prin. z. §. licet.

Instōnis iure liz qō als nō licet.

Sichus. ¶ Cassus. Ego testator dixi in testamento sichus sit liber si codicillis eum nō vetuero esse liberū: dicit q̄ perinde est ac si dixis-set: si in capitoliū nō ascē dero sit liber: naz vtroq; casu me mortuo erit liber si non reuocaui in codi cillis vt in pño casu vel si nō ascēdi capitoliū vt in scdo. Ultio dicit q̄ hēs pōt instituꝫ sub aliq̄ de p dictis cōditionib⁹. Frā.

y ¶ Nō ascendero. q̄ 2di tiolocuꝫ hz me mortuo: vt arg. ff. de verb. obliga. q.q.d. §. fi. z de his dui. §. eo. libertas. §. j.

Uxorem. ¶ Cassus. Quidā his verō-bꝰ grātē deiecit ea ō do mo accepit alia ēxpulsa ī aliq̄ domo voluit stare z peperit: postea partum deiecit forte ad aliq̄s hō-spitale: aliquis recollegit eū z tenuit eū z nutriuit: pater isti⁹ pueri veniēs ad mortem nesciebat de isto filio quid esset an fit viuus vel nō. instituit quēdā aliū heredē: z de isto puero nihil dixit: re liquit suis libertates: ille institut⁹ adiuit heredi. nūc hic puer venit et pbat se filiū defūcti: z sic testū ruptū dicit p preteritionē obtinuit: z sic hz bona. mō q̄rit qd de libertatibus: z dz q̄ possēt serui ēsteterūt vt liberi p spacium quinquēnij. ammodo nunq̄ debent reuocari in seruit. Fran.

z ¶ Sublatus. i. natus.

a ¶ Alq̄s. cum sequentibus iunge,

b ¶ Ab eo. i. educante.

c ¶ Viuorum. i. an esset viuus. Accur.

d ¶ Nō valere. in quo pteritus est. vt insti. de exhere. libe. in prin. Sed

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

contra.§.ō inofficte.testa.si instituta.§. fin. Sed ibi fuit matris preteritio q̄ habet p̄ cerberatiōe.vt insti.de exhere.li.§.mater.ℌ patris. Acc.

a ¶ Studiū.debunt tamē.rr.aureos.vt arg.§.de inoffi.testa.papinianus.ꝛ est hic speciale.alīs contra.vt.C.de fideicom.l.eam quam. sed p auc.videtur esse im cōmune.vt.C.de li.pre.auc.ex causa.ꝛ facit. C.de inoffi.testa. cū ex causa.

Si seruꝰ. ¶Cassus. Seruo meo licꝫ ab hostib⁹ capto possiꝫ relinquere libertatem:ꝛ re uersus ab hostibus habebit eaꝫ:licet neq; mortis mee tempore;neq; testamēti fuerit meus: sed hostium. Fran. Accur.

b ¶ Perneminē.scilicet in re postliminij si reuersi fuerint. R. sic ꝛ legati.vt §. de leg.j.id quod.ꝛ ad hoc.j.eo.ti.ab oībus.§. etiā.ꝛ.j.ti.j. generaliter. §.hostiusꝫ seruo.ꝛ .§.fa. her.l.propter.

c ¶ Tempore.j.eo.seruꝰ. contra.solue vt ibi.

Libertas. ¶Cassꝰ. Libertas non potest dari ad tempꝰ .vt sic fis liber vsqꝫ ad.r.an. et tale tps apponit. tollit: ꝛ erit ppetua.ꝛ.h.d.hec l.cum.l.ideoqꝫ.§ est.j.p. rime.quaꝫ continua cuꝫ ista. Fran. Accur.

d ¶ Non potest. vt sic relicta valeat: sed adiecto tempore valet libertas. vt.j.e.ideoqꝫ.que potest huic continuari.sic.§.de serui.l.iiij.ꝛ.§.de here.l. sti.heredit as.ꝛ de adop, questiū. sed er eo die potest dari.vt.§.e. q duos. §.fin.ꝛ.l.testamento ma numissus.§.fin.ꝛ.j. eo. si ita.arg.contra.§.de regu.iur.l.actus.

e ¶ Cum ex pluribus. Nullus.vt.j.de rebus dubijs.si fuerit. et ℌ in directis ꝑm quosdam secus in fideicōmissa .vt j.de statuli.labeo.cū fin. ꝛ.C.de fideicō.li.l.cū inter.ꝛ.l.pe.que sunt cōtra gō non placet.imo idem in fideicom.vt.§.de reb. dub.si quis de pluribus.ꝛ dicte leges in certis casib⁹ loquuntur:secus si legetur stichus:nec apparet de quo.vt.§.de lega.i.§i quis.a filio. §.si quis.ꝛ sic est dicendū:cū dicitio libertatis quod est speciale. Item nō ob. C.de verb.sig.l.cum quidam.quia ibi alternatiue:ꝛ sic ponitur vel pro ꝛ.Item nec ob. C.cōia de leg.l.fi.in princi.qꝛ ibi alio casu dicit. Itez no.hic in dubio esse neutrus.sic.§.de testa.tute.duo.ꝛ.d.l.de reb.dub. si fuerit.ꝛ.§.de rei vendi.si frumentus.§.fi.ꝛ de in diem adiec.cuz duo. in fi.ꝛ.§.de here.instī.in tps.§.i.sed videtur hodie hec lex corrigi. vt ī sti.de lega.§.libertas.ꝛ.§.sed nec.sed ibi detali incertitudine dicat que ad certitudinem reduci potest. Item arg.contra huic.l.§.de bis que testa.delen.l.ij.in fi.sed alio modo erat ibi dubium.

Sciendū est. ¶Cassus. Filius instituto⁹ licet abstineat ab hereditate libertates tñ tenent nisi sint relicte in fraudē creditoꝝ. Fran.

f ¶ Necessario.f.filio qui est suus ꝛ necessarius. hic quidam potest abstinere:seruus autem qui est tantuꝫ necessarius non potest. vt insti.de re.quali.ꝛ differ.in prin.et.§.sui.et.§.sed et bis.

g ¶ Competere.quia remanet heres nomine.vt.j.titu.j.cuz quasi.§.§ ꝛ si quis.ꝛ.§.de bo.lib.l.vj.§.si filius nō re. vt.§.de inter.actio.si filiꝰ. nec ob.C.eo.si heredit as.qꝛ in extraneo herede ibi dicit.ꝛ de hoc dicti. C.si minor: se ab here.absti.l.j.

h ¶ Non in fraudē. puta in fraudē creditorū. vt insti.q ma.nō pos.I pin.

i ¶ Ideoqꝫ.hec iungitur superiori.l.libertas.ꝛ dic vt ibi.

k ¶ Supernacua est.liberrate cum effectu procedente.

Seruus. ¶Cassus. Ad hoc vt directa libertas possit dari seruo: est necesse q̄ seruus sit testatoris tempore quo testatur:item tempore quo moritur. Fran. Accur.

l ¶ Fuerint.re vel spe.vt.§.e.o.si seruꝰ.que est cōtra. Itez hoc l directa. secus in fideicom.vt.C.eo.ti.seruo.ꝛ facit.j.eo.libertates.ꝛ.l.verū est.

S ꝛ insti.de here.qua.ꝛ diffe.§.in extraneis.

Eruum. ¶Cassus. Reliqui libertatem seruo meo si iuret se daturum nec eꝫ opaꝫ comitteꝫ meo filio:dicit q̄ si iurat erit liber:nō tñ tenet nec obligatur ex iuramento nisi iuret factus liber ſeꝫ post māumissionē. Fran.

m ¶ Implere. Sic.j.de statuli.l.stichus si heredi.ꝛ ad treb.heredib⁹.I fi.ꝛ.j.de condi.ꝛ demō. meuius.ꝛ dixi.§.e. si q̄s libertatem.

n ¶ Non obligatur.vt.§. ō ope.lib.vt iuri siu.ꝛ.j. de libe.cau.l.fi.ꝛ quaruꝫ re.ac.nō da.l.j.§.q̄ onerāde.sed fallit.C. an ser. ex suo fac.l.promisse.

o ¶ Dominatim. Continetur. puta diri in codicillis: ille quem in testamēto nolo abo vel nominauī liber esto:ad qđ §.de condi.insti.l.i testamento.I prin.ꝛ.§.i cerpeta.certuꝫ est.ꝛ.§.eo.l. nominatim.

Libertas. ¶Cassꝰ. Rehinquo tali libertatez cū p.l.licebit tenet ℌ datio:ꝛ erit liber:ni si leges prohibeant eum posse manumitti:quod quādoqꝫ faciunt. Fran.

p ¶ Licebit.licebit autē si leges nō phibeāt. vt.§. er q.cau.necnō.§.i. phibēt ei qñqꝫ.vt.§.ō māu. Llege fauna:ſtati q̄ erit liber.si ler non prohibet.

Stichus. ¶Cassus. Stichꝰ seruꝰ meꝰ cum eu heres alienauerit/liber esto. hec datio libertatis nō tenet:ꝛ red dit rationē:q̄ libertas i id tempus conferꝛ q̄ alienus cēt.nec videt aliud i statulibero. nam heres vendēdo interim statuli berū:adueniēte cōdi. bne sit liber licet reperiat alienus.ꝛ hoc est ideo:qꝛ factum heredis non pōt perimere factum defuncti. Postea dicit libertas ꝛ legatum similia sunt in hoc qꝛ vtrūqꝫ re lictū sub condi. non debetur ante condi. Ultimo dicit quidā in testamēto reliquit libertatem seruis suis ℌ mō:relinquo libertatez talib⁹ seruis cū heredis esse deseriri:non valet talis donatio libertatis. Fran.

Libertas qñqꝫ deterior est conditio.

q ¶ Libertas.directa.vt et.C.eo.seruo.sec⁹ si dicat/nolo q̄ alteri⁹ seruitute patiat:vt.j.ti.j. cū fideic.§ℌ rō q̄ sequit nō videt bona.vt.C.si māita fu.al.ne ma.l.ij.§ℌ aderat soluꝫ relīquētis volūtas:ibi vtriusq; pacisc̄tis fuit.vñ succedit cōsti.etiā eo tpe quo iā desijt esse tradētis. Acc.

r ¶ Permittur.vt.C.eo.statuliberis.

s ¶ Eo modo. Tribus modis expone. Primo si heres meus stichum alienauerit lego.ꝛ.eidē seruo:nā non valet q̄tum ad seruū:sed q̄tuz ad emptorem cui acquirit:sic vt.C.de cadu.tol.§.in nouissimo. Secūdo sic.si heres meus stichū alienauerit eundem stichum titio lego . nā nō valet vt directo transeat dñium in titium:et ſm hos duos fit similitu do inter hunc et primum casum.l.Tertio fin.R.quia siue libertas siue legatum sub ꝛditione:puta/si nauis ex asia venerit relinquatur est idem:quia interim pendet vtrūqꝫ adueniēte ꝛditione valet vtrūqꝫ . ea deficiente vtrumqꝫ deficit:et ſm hoc dico eo modo.i.sub ꝛditiōet nō respicit primum casum.l.sed illud quod vtiliter est data libertas . et ℌ dixit ℌ Jo. bis verbis dato.l.ipsi seruo vel data.l.sub ꝛditione/vel nō trāsit in directo ad legatarium.

t ¶ Utilem habet. facit.§.de usufru.titio.ad primum casum legis et vltimum.et cauc:quia non vetuit alienare:als si vetuisset alienare non teneret.vt.§.de lega.j.filiusfamilias.§.diuus.

Julianus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ulianus. ¶ Casus. Biau aui heredē vt seruum stichum daret tritio. Item grauauit istum eundē heredem vt manumitteret istum stichum. dicitur q̄ libertas debetur/legatum non. Secūdo legauit pure seruum stichum ritio. postea per fideicōmissum grauauit heredē meum vt manumitteret istum stichum si nauis ex asia venerit. Dicitur q̄ heres meus non aliter debebit dare stichum legatario q̄ si faciat sibi caue re existente condi. libertatem istum stichum restitui. Ultimo dicit q̄d dictum est in pria parte q̄ heres manumittat stichum: nihil autez dabit legatario. verum est nisi appareat testatorem voluisse legatarium habere estimationē stichi serui. Fran.

a ¶ Jubeatur. p fideicō. vt.j.patet. nam ꝛc.

b ¶ Seruo. pure legato. ꝛ babes etiā hūc casum j.tit.j.si pater.§. cū sub conditione.

c ¶ Barec. ab herede legatario.

d ¶ In oībus. libertatez fideicō. legato pferri dirim⁹. ꝛ merito nā ꝛc. R.

Libertas directa et fideicom. differunt.

e ¶ Datis. quas constat pferri tali legato. vt.s. eo. si peculiu⁹.§.fi. Fere aūt dicit q̄ directa pro pno fideicō. etiaz alieno seruo relinquit. vt.C.e. seruo. ꝛ de fideicō. liber. deberi. ꝛ.s.e. seru⁹. Jtē directa pure relicta stati competit adita heredita te. vt.s. eo. l. testamento fideicommissaria nō nisi prestet: vt ff. de sing. re. p fideicō. libertas. Tertia differentia est. j. e. libertates. Quarta colligitur. C. qui ma. non pos. l. j. ꝛ. fi. Quinta/q̄ directa etiam non petita ipso iure competit. vt. s. eo. testamēto. §. j. fideicommissaria non. vt. C. de fideicō. li. l. si voluntate. in fine.

f ¶ Eam veram. libertatem prestare heredē debere estimationē nō sufficere. vt in pn̄ l. dixit iulia. et facit. s. de leg. ij. si pluribus. ꝛ de leg. iij. l. ij. §. iulia.

Si ita. ¶ Casꝰ. In testamento reliqi libertatem seruo meo boc mō. Stich⁹ fu⁹ me⁹. xij. an. postq̄ mortuus fuero liber esto. dicitur q̄ incepto duodecimo anno erit liber. secus si dixi⁹ssem post. xij. an. sit liber. tandez reuertitur ad primum casum. et dicit duodecimus annus dicitur statim cum incepit: et quantūcūq; trāsierint ex eo semper est huevocatur annus duodecim⁹. qui ergo iussus est esse liber duodecimo anno: omnibus diebus anni liber esse iussus est. Secundo ego testator sic dixi. Stichus seruus me⁹ bene redi meo mille nummos anno bienniō trienniō postq̄ mortuus fuero si soluerit liber esto. Dicitur q̄ stichus non erit liber nisi lapsu trienniū et tunc soluerit predictam pecuniam. si autem soluat prius statim cum soluerit erit liber quasi celeritas solutionis que fit heredibus compensetur cum matura libertate que datur. Tertio reliqui libertatem seruo stichō intra annum postq̄ mortuus fuero. dicitur q̄ statim me mortuo erit liber. ꝛ adducit simile. ego testator sic dixi. tu stiche sis liber si intra annū dederis heredi meo. r. Dicitur q̄ me mortuo si statiz soluas heredi meo eris liber. Franciscus accur.

+ Adde qđ nota. Iapos.

§ ¶ In principio. annus ergo ceptus pro completo habetur: + vt dixi §. cod. si scriptum. Sed contra. j. de verbo. obliga. qui hoc anno. Solu. vt dixi⁹mus. C. quando. di. lega. ce. l. j.

b ¶ Liberum esse. quod est fauore libertatis/alꝰ secus. vt. §. de le. j. si cui legetur. que est contra.

i ¶ Multum. vt. ꝛ. j. de ver. sig. l. inter illam.

k ¶ Sed si ita. l. dies tm̄: bicetiā cōditio pecunie dande fuit apposita.

l ¶ Componēda. alꝰ cōponsanda. alꝰ componēda. ꝛ dicit. exequēda. sicut enim soluendo totuz ante triennium completum libertatez consequi nō potest. vt. j. ō sta. libertatez triennio. ita nisi statim cōpleto triēnio soluat liber non erit ex fin quosdā. Sz certe immo videtur q̄ etiam ante completuz triēniū soluendo totū libertatez petere possit: vt hic innuit/nisi pñtem ꝛc. ꝛ. j. de sta. li. statulibe ros. §. stich⁹. ꝛ. l. si peculiū. §. q̄dā. dic ergo sicut heres nō potenit cū cogere vt pręmature soluat. j. de statulibe. si sernus. §. imperator. ita seruus faciendo sera solutionē nō cogit heredē ad prestandā libertatez vel retēto bonsenſu. q̄ potest an̄ soluēdo cēsequi libertatē: dic. q̄ heres compenset maturā solutionē pecunie q̄ sibi fit mature libertati quā dat. ꝛ sic est plana. ꝛ pro hoc est dictus. §. stichus. in fi. §. ad. l. ō sta. lib. si triennio. refpondebit vt tibi. ꝛ ad aliā cū heres. dicē. i facīdo: erat vt prędi. §. quedam.

m ¶ Statim. adita tñ heredi. vt. §. eo. l. testamento. Accur.

¶ Si quis. ¶ Casus. Ego testator sic dixi. stichū seruū meū sim pronij libertum esse volo. Dicit q̄ p hec vba stichus potest petere libertatem. Jteni sempronij potest petere vt habeat eū in libertū. quod fiet si tradat ei ad manumittēdum. Franci.

n ¶ Jllum. seruum meuz vel alienum.

o ¶ Illius. extranei.

p ¶ Habeat. q̄ fit si ei ad manumittendū dē.

Libertates. ¶ Casus. Directa libertas pōt dari in testamento et in codicillis testō cōfirmatis. fidei autē commissaria relinquitur ab intest. Jtem in codicillis non confirmatis in testamēto. vt boc modo. Rogo eos qui mihi succedent ab intest. vt stichum seruum manumittant. vel per similia verba. Franci.

q ¶ Testamento confirmatis. qō fit expresse. vt. C. de codi. siue. et tacite quando fiunt post testamētū. vt. §. de codi. l. si quis cum nullū. §. testamento. sed ante facti non intelliguntur confirmari testamento sm̄ bas. ll. Item nec tunc qñ nullum esset factū testamentuz. vt. §. de codi. l. ante. et hic subijcit. sed bodie semper videtur confirmari. vt ff. de codi. §. nō tantum. ꝛ est sic. §. de testa. tu. l. ij. ꝛ. C. eo. l. ij.

¶ Quia. ¶ Casus. Quedam mulier reliquit libertatem tribus suis seruis sub modo vt ipsi tres deberent apponere lucernam ad sepulturam eius alternis mensibus ꝛ ibi vigilent. Dicit q̄ isti serui liberi erant statim adita hereditate. ꝛ complenerunt officio iudicis stare ꝛ obedire dicto testatricis. Fran.

r ¶ Ut monumento. impropie dicit cōditionē cui⁹ modus fiat per vt: nō conditio: vt. j. subijcit. ꝛ dixi. §. eo. libertas. §. ij. Accur.

stil. in. l. pla cuit. in apo stil. in fin quali annuꝰ vigesimum cōpleuerit. §. de manumiss. q̄d ads de glo. ord. l. c. subdyacon⁹. inver. non minor annozumvigiti. lxxvij. dii. ꝛ in cle. eos. de regula.

† Roma. et alexā. in. l. q̄ dā. §. ij. in penul. colū. §. de tā. infecto. dicit istū tex. singul. ad ḃ q̄ is als pmiſſo annuaꝝ in singulāno debeat in fine anni. fallit fauore libertat⁹ vel alterius pte cause q̄ tunc statim debet. Bol.

a ¶ Officio. fic. ff. de peti. he. hereditas. §. fi. ff. C. de reli. l. militis. ff. de reli. ſi qs ſepulchru. §. ſumpt' funeris. ff. de annuis leg. quintus.

Quod vulgo. ¶ Caſus. Si libertas relinquit ſeruo ſub plurib' cõ ditionibus: inſpicit leuius. vt ſi ei pareat fatis fit: & hoc verũ qñ diſiunctæ ſunt. ſi aũt ſunt coniunctę tũc oibus parendũ eſt ad hoc vt li bertas debeatur. Frã.

b ¶ Leuiſſimas. q ſit hec dixi. ff. de libertatibus.

c ¶ Dibus. ſecus in diſiũctis: vt habes ff. eo. ff. de hoc. inſti. l. v. & inſti. de hoc. inſti. §. ſi plures. et ff. de ædi. & demõ. cũ pu pillus. §. diſiuncto.

Aristo. ¶ Caſus. Seruo relicta eſt libertas cũ erit. xxx. an. interiꝫ ꝑpter delictũ qõ fecerat damnatus eſt i me talluꝫ & tandẽ reſtitutus. Dicit q pena impoſita nõ nocet qn ſtatiꝫ cũ erit xxx. an. conſequat liber tates & legatuꝫ ſi qõ erat ei relictũ. Idẽ ſi eſt inſti tutus heres ſub condi. & interiꝫ hãc penã habuit & tandẽ reſtituit' fuit. nã veniẽte cõdi. erit liber et heres neceſſarius. Frã.

† Concor. ter. in. c. pe. extra de vi. & hone. cle. li. vi. & i cle. in pleriſq. et ibi glo. et doc. & elec.

d ¶ Renouaſſe. reſtitutiõe a principe impetrata.

e ¶ Legatũ. libertatis vel alia res ei erat legata. et facit iſti. de here. quali. & differẽ. §. in extraneis. & C. qui non poſ. ad lib. perue. l. i.

Cum ex falſis cod. ¶ Caſus. In codi cillis relicta eſt libertas ſeruis: danda ab herede vel legatario: & ꝓtinus eſt poſita ꝑ apparẽt codicilli falſi. Dicit q nõ renoca tur libertas. ſed quilibet manumiſſorũ dabit. xx. aureos huic heredi vel legatario. Sed ſi fuerit extraneꝰ heres inſtitut' ſub cõdi. manumiſerit ſeruũ meũ ꝓpriũ: & ma numiſit. & ſic fuit heres. tandẽ aũt cuicta eſt here ditaſ ꝑ filiuꝫ defuncti & ruptum teſtũ ꝑ querelã vel alis apparet teſtũ fal ſum: dicit q non renoca bit libertaſ data ſeruo & ſic quo ad hoc eſt ſimilis hic caſus ſuperiori. tñ in alio diſcordant: qr in ſu periori dant. xx. ſolidi a qualibet manumiſſorũ: ſed hic verũ ſciũ manu miſſi ꝓſtatur. Fran.

f ¶ Ab herede. vel etiam a legatario. vt. C. de ſi decom. lib. l. ij. ff. de iure pa. l. pe. §. i. Accur.

g ¶ Solidos. ff. de minо. ſi mulier. ff. Sol. alio caſu ibi loquitur. Accur.

h ¶ Seruum. ſuum ꝓpriũm. Azo.

i ¶ Inſtitutus. heres. Azo.

k ¶ Tenuerit. i. obtinuerit. Azo.

l ¶ Idem. quo ad hoc vt non renoceꝰ libertaſ: ſed. xx. aurei. hoc caſu nõ ꝓeſtant ſed verũ ſcium ſeruũ cõditiõe ex lege a manumiſſo ſoluitur. vt ff. de inof. teſt. ſi ſub hac conditione. item ad primum caſum. & ad ſecũdũ quibus dicitur ex falſis codicillis & falſo teſtamento libertaſ ꝺatam nõ renocari. eſt contra. C. de pe. here. l. ſi. §. pe. Solu. vt ibi. & fa. ff. de inof. teſt. papinianus. §. fi. ff. l. ſeq. & C. de inoffi. teſt. l. cum ex cauſa.

Si locus. ¶ Caſus. Duo ſocij habeb ant ſeruũ cõmunẽ. vn' eoꝝ in teſtõ ſuo reliquit libertatem huic ſeruo cõmuni ſub tali condi. puta ſi manumittatur a conſocio meo ille ſit liber ex teſtamento vnius. adeſſe voluerit: officio[a] tñ iudicis eos eſſe compellendos teſtatricis iuſſioni parere dixit.

¶ Locutio cõiunctiua cõpellit ad vtrũq; implendum. ſecus ſi diſiunctiua. hoc dicit.

Idem. Lex. xlv.

Quod vulgo dicitur ſub plu ribus conditionibus data libertate leuiſſimam [b] conditionẽ ſpectandã cẽ: ita verũ eſt ſi ſepara tim conditiones ſint date: q ſi cõ iunctim date non ſint niſi oĩb' [c] paru erit [†] liber non erit.

¶ Pena inflicta poſt mortẽ teſtatoris q ſeruo libertatẽ in certũ tẽpus reliquerat in tra tẽpus illud non virtut dationem libertatis ſi anteq̃ tẽp' libertatis venerit reſti tutus ſit ꝛ liberatus ab illa pena. Idem eſt ſi heres neceſſarius ſit inſtitut' ſeruꝰ. h. d.

Pomponius. Lex. xlvi.

Aristo neratio appiano re ſcripſit teſtamento liber cẽ iuſſus cum annoruꝫ. xxx. eſſet an teq̃ ad eam etatem peruenire ſi in metalluꝫ dãnat' ſit: ac poſtea re uocctur [d] ſine dubitatione cum li bertate legatum [e] ad eum pertine re: neq; metallorum pena ius eius mutat: nec aliud ſi heres eſſet ſub conditione inſtitutus: futuruꝫ cñ cum etiam neceſſarium.

¶ Conſecutus libertatem ex falſis codi cillis tenetur heredi dare. xx. ſolidos. idem dicit de teſtamento falſo vel inofficioſo. pñ ciato. hoc dicit.

Paulus. Lex. xlvii.

Cum ex falſis codicillis per errorẽ libertas licet non de bita ꝓeſtita tñ vel ab heꝛede [f] fuiſ ſet viginti ſolidos [g] a ſingulis ho minib' infercẽdos eſſe heredi ꝓnce ps cõſtituit. ¶ Sed & ſi cõditio nis ipſius gratia ſeruum [h] inſtitu tus [i] manumiſerit: ac poſtea filius de inofficioſo agẽdo tenuerit [k]: vel teſtamẽtũ falſum fuerit ꝓnũcia tum: conſequens erit dicere idez [l] & in hac ſpecie fieri qõ in falſis co dicillis conſtitutum eſt.

¶ Seruus efficitur cõmunis libert' fa milie illius qui eũ in teſtõ voluit a ſocio ma numitti & eius qui cũ manumiſit. h. d.

Idem. Lex. xlviij.

Si ſocius teſtõ ita libertatez dederit pamphilus ſi cũ ſo cius manumiſerit liber eſto. Ser uius rñ. ſocio manumittẽte cõmu nem fieri libertum familie [m] teſta toris atq; manumiſſoris: neq; cñ nouum aut incognitum eſt vario iure [n] communi mancipio liber tatem attingere.

Idem. Lex. xlix.

Testamento militis ita ma numiſſam ſamiaz [o] in liber tate eſſe iuſſit: directam libertatem iure militari [p] accepiſſe placuit.

Idem. Lex. l.

Quod diuo marco. p liberta tib' cõſeruãdis placuit [q] lo cum habet irrito [r] teſtamẽto facto ſi bona ventura [s] ſint: alioquin va cantib' bonis fiſco vendicatis nõ habere [t] cõſtitutionẽ locuꝫ aperte cauetur. Seruos autẽ teſtamẽto manumiſſos vt bona ſuſcipiãt [u] re cautionem offerre idoneam nõ min' q̃ ceteros defuncti libertos aut extrancos declarauit [x]: qõ be neficium [y] minoribus annis here dibus ſcriptis auxiliuꝫ bonis pre ſtituꝫ more ſolito defiderantibus non aufertur.

Idem. Lex. li.

Testamento cẽturio ſeruos ſuos venire ꝓhibuit: ac pe tijt [z] ꝓout qſq; meruiſſet eos ma numitti: libertates vtiliter datas: Rñ. cũ ſi nemo ſeruoꝝ offenderit [a] oẽs ad libertatẽ puenire ꝓnũ: qui buſdã aũt ꝓ offenſam exclusis re ſidui in libertatẽ pueniũt. ¶ Cum ita [b] teſtamẽto aſcriptũ cẽt: ſeruꝰ ſine offenſa fuerit liberi ſunto cõ ditionem aſcriptaz videri placuit cuius interpretationẽ placuit talẽ faciendã vt de his in libertate dã da cogitaſſe non videatur quos pena coercuit: & bonore admi niſtrandi vel adminiſtrãde rei ne gocio[c] remouit.

Testamẽto. ¶ Caſus. Testamento militis ineuit manumiſſio fctã hoc mõ. famiã li beraz cẽ iuſſi: querit an ſit directa libertaſ relicta huic famie: an ꝓ fideic. & vicit ꝓ fauore militis eſt directa. Fran.

o ¶ Samiã. ꝓpriũ nomen. Accur.

p ¶ Jure militari. vt et C. de teſta. mili. l. ex bis. ſed in priuato eſſet fideicõmiſſaria. arg. ff. de dona. et hac.

Quod diuo. ¶ Caſus. Lanſa libertatũ cõſeruandaruꝫ relictarũ i teſtõ ꝓſtitutio diu iti marci admittit eũ qui petit bona ſibi adiuci. et ff. eſt verũ qñ teſtm̃ irriti tũ ꝓnũciatuꝫ. & ſic heres inſtitut' nõ vult adire. & creditores volũt vẽdere hec bona. ſecus aũt eſſet ſi hereditas vacaret he rede alicui nõ extãte. vt qz nullus ſiſtitur' fuerit. nec aliqs ali' veniat ab inteſt. nã tunc deferẽ fiſco. Secũdo dicit q fui qb' relicta libertas in teſtõ debebũt cauere illi q hec bona accipit. qõ aũt ſi. dicit. ergo vt i gl. Frã.

q ¶ Placuit. bona adiici debere. vt iſti. & eo cui libe. cau. bo. adiici. §. i.

r ¶ Irrito. me. quibus de cauſe eſſẽt ee eo. vt. ff. de iniuſto teſta. l. ij. in fi.

s ¶ Uentura. i. vendenda a creditoribus. Accur.

t ¶ Nõ habere. vt z. i. ſi. ſtatu. l. ergo. §. ſi bona.

v ¶ Suſcipiant. & alis ſuſcipiantur. id eſt ſuſcipi poſſint. Accur.

x ¶ Declarauit. dicta cõſtitutio. Accur.

y ¶ Beneficiũ. ſ. additionis & dic caſus. vt. ſ. ti. i. l. ergo. §. i. in pñ. & fm̃ h̃ deſiderant heredes reſtitui vt abſtineãt vel repudiẽt. Vel pone ſcõo. vt. ſ. ti. i. l. ergo. §. i. ſi. & fm̃ hoc dices hoc beneficiũ: ſcz libertatis. ſed fm̃ hoc deſiderãt heredes reſtitui ad adeũdũ. & qõ ſubijcit minoribꝰ &c. ſunt ablatiui abſoluti fm̃ vtrũq; caſum. & facit. C. eo. l. ſi.

Testamento ſuo. ¶ Caſus. Cẽturio in teſtamento ſuo ꝓhibuit ſer uos ſuos vẽdi & dixit: ꝓout quiſq; meruit manumitti. Dicitur q oẽs erunt liberi ſi nemo eoꝝ offendiſſet defuncti. ſi aũt quidã eoꝝ offenderint: illi nõ erunt liberi: alij ſic. ¶ Cum ita. Quidam in teſtamẽto reliquit libertates ſeruis ſuis hoc modo. ſerui qui ſine offenſa fuerint liberi ſunt. dicitur q hec conditio ſic debet intelligi. vt ſerui illi non ve niant ad libertatem quos domin' remouerat ab adminiſtratione cum eſſent tanq̃ ſuſpecti ſui caſtaldi. Fran.

z Ac petijt. & ſi hoc nõ adieciſſet fideicõ. lib. competere poſſunt ex pri mo dicto. vt. ſ. ti. i. generaliter. §. ſi petitum. Accur.

a ¶ Offenderit. de hoc eſt. ff. eo. l. ſeruos. Accur.

b ¶ Cum ita. facit. ff. eo. ſeruos. Accur.

c ¶ Negocio. id eſt per hoc q̃ male ſorte gerebat. et nota eſſe honores ad miniſtrare

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

† Erinde ē q̄ pluraūo aut remoti ab aliq̄ offitio non poſſūt ēp ad illos aſſumi. vt ē text. in l.ij. C. de iuriſd. omn. iudi. & ſſ. in. bal. l.ij. q̄ illos rec. cus glo. C. manumiſſi. de q̄ in. c. officij. in fi. de elec. in. c. poſt traſlationē. & ibi panor. in vl. no. ex tra de rerūſ.

miniſtrare ꝛ dedecus remoueri + quaſi per hoc de eo dño nō confidat. ꝛ facit. l. titu. j. l. fideicommiſſaria.

IOperatores. ¶ Caſus. Miles in teſtamento dixit. Stephanum meum liberum eſſe volo. Dicitur q̄ per hec verba directa libertas videtur data. ꝛ erit liber adita hereditate. ſſ. ſi poteſtea ex fideicommiſſo dixit

Papinianus. Lex. liij.

IOperatores ſeuerus et antoninus frontoni teſtō militis his verbis a ſcripte libertates ſtephanum ſeruum meum liberū eſſe volo vel iubeo adita hereditate libertas cōpetit: et ideo ea que poſtea adiecta ſunt[a] ſic tamen vt cum herede meo ſit quouſq; iuueniis ſit: q̄ō ſi noluerit aut contēpſerit iure ſcriptitis teneat ad reuocandam libertatē q̄ competit non ſunt efficacia[b]. Idē in paganozū teſtamentis obſeruatur.

¶ Jus conſiſtens in dando non poteſt impleri per perſonā curatoris adulti. b.d. Bartolus.

Idem. Lex. liij.

LUcius titius ſeruo libertatem dedit ſi rationez actus ſui ꝛ fide[d] reddidiſſet gaio ſcio filio ſuo cū annos pubertatis egreſſus[e] fuiſſet gaius ſcius a curatoribus eiuſdem[f] conuenit[g] ſeru[h] etiā apud iudicem omnibus ſatiſſecit: exacta cautiōe[g] a curatoribꝰ pronūciatū eſt liberū eſſe: nūc gaius ſcius filius teſtatoris negat curatoribꝰ ſuis recte pecuniam illatam eſſe: quero an iure ſoluta ſit q̄ti tas: Paul[o] reſpondit curatoribꝰ quidem adoleſcentis reliquam rationem[k] vt cōditio teſtamēto aſcripta impleat nō iure ſolutam videri: ſed ſi preſente[l] adoleſcente pecunia illata eſt vel in rationibus eius relata: impletā conditionē videri: ac ſi ipſa ſoluta fuiſſet.

¶ Error in ſyllaba nō nocet. b.d. Bar.

OScuola. Lex. liiij.

QUi habebat + ſeruū cratinū teſtamēto ita cauit ſeru[o] me[o] cratiſtus liber eſto: q̄ro an ſeru[o] cratinus ad libertatem peruenire poſſit/ cū teſtator ſeruū cratiſtum nō habebat: ſed hūc ſolū cratinū: rñ. nihil obeſſe q̄ō ſ ſyllaba[k] erraſſet.

¶ Scripti teſtō heredes ante aditam hereditatez pacti ſunt cū creditoribꝰ vt parte dimidia contenti eſſent[l]: ita decreto a prētore interpoſito hereditatē adierūt: q̄ro an libertates in eo teſtamēto date

Papinianus. Lex. liij.

IOperatores ſeuerus et antoninus frontoni teſtō militis his verbis a ſcripte libertates ſtephanum ſeruum meum liberū eſſe volo vel iubeo adita hereditate libertas cōpetit: et ideo ea que poſtea adiecta ſunt[a] ſic tamen vt cum herede meo ſit quouſq; iuueniis ſit: q̄ō ſi noluerit aut contēpſerit iure ſcriptitis teneat ad reuocandam libertatē q̄ competit non ſunt efficacia[b]. Idē in paganozū teſtamentis obſeruatur.

¶ Jus conſiſtens in dando non poteſt impleri per perſonā curatoris adulti. b.d. Bartolus.

Idem. Lex. liij.

LUcius titius ſeruo libertatem dedit ſi rationez actus ſui ex fide[d] reddidiſſet gaio ſcio filio ſuo cū annos pubertatis egreſſus[e] fuiſſet gaius ſcius a curatoribus eiuſdem[f] conuenit[g] ſeru[h] etiā apud iudicem omnibus ſatiſſecit: exacta cautiōe[g] a curatoribꝰ pronūciatū eſt liberū eſſe: nūc gaius ſcius filius teſtatoris negat curatoribꝰ ſuis recte pecuniam illatam eſſe: quero an iure ſoluta ſit q̄ti tas: Paul[o] reſpondit curatoribꝰ quidem adoleſcentis reliquam rationem[k] vt cōditio teſtamēto aſcripta impleat nō iure ſolutam videri: ſed ſi preſente[l] adoleſcente pecunia illata eſt vel in rationibus eius relata: impletā conditionē videri: ac ſi ipſa ſoluta fuiſſet.

¶ Error in ſyllaba nō nocet. b.d. Bar.

OScuola. Lex. liiij.

QUi habebat + ſeruū cratinū teſtamēto ita cauit ſeru[o] me[o] cratiſtus liber eſto: q̄ro an ſeru[o] cratinus ad libertatem peruenire poſſit/ cū teſtator ſeruū cratiſtum nō habebat: ſed hūc ſolū cratinū: rñ. nihil obeſſe q̄ō ſ ſyllaba[k] erraſſet.

¶ Scripti teſtō heredes ante aditam hereditatez pacti ſunt cū creditoribꝰ vt parte dimidia contenti eſſent[l]: ita decreto a prētore interpoſito hereditatē adierūt: q̄ro an libertates in eo teſtamēto date

delega. ſ. l. iiij. Alexan ſius.

l ¶ Contenti eſſent. q̄ō pactū valet. vt. ſ. de pac. l. iurigē. §. ſi ante.

m ¶ Conſilium. quod ſufficit in fideicommiſſis: ſ in directis neceſſari? eſt etiam euentus. vt. C. qui ma. nō poſ. l. j. ꝛ ſi. ſ quis hoc petet: ꝛ creditores nō: q̄ pegigerūt heredes non. vt. C. de ſer. pig. da. ma. l. ſi credito

competierūt: Rñ. ſi teſtator fraudandi conſiliū[m] non habuiſſet cōpetere libertates.

¶ Conditio non impedit cōpetere libertatem ſi non ſtat p ſeruū cui relicta eſt liber tas qui conditionē adimpleat. b.d.

Martianus. Lex. lv.

LIbertate ſub conditione[n] data huiuſmodi occurrit: vt ſi per ſtatuliberū nō ſtet q̄min cōditioni pareat: q̄uis nec per heredem quidem ſtet: + tñ ad libertatem pueniat[o] q̄ō credo. Rñ. oportere: ꝛ ſi p fidicommiſſum[p] vtiq; hereditarijs ſeruis libertas data fuerit. Non abſurde ꝛ de heredis ſeruis idem dicetur.

¶ Si heres grauatus eſt emere ſeruum ꝛ manumittere / ſi ſeruus ille. x. daret ſeruo x. nō dāte nō pueniret ad libertatē ꝛ conſidera differētiam inter iſtum caſum ꝛ ſuperiorem: quia non ſunt contrarij.

¶ De his autem quos redimendos[q] habebat non iniuſte[r] dubitamus ſiquidem eo caſu iniquū erit heredem perinde compelli debere redimere eos: atq; ſi conditio impleta eſſet quod forte domin[o] phi beret conditioni parere[e] vt ꝛ pciū perciperet[r] ꝛ in conditionem non crogaret[v].

¶ Eſt in electione ſerui poſtq̄ conditio exiterit vtrum velit eē libertus orcinus vel libertus heredis. b.d.

Paulus. Lex. lvj.

SIq̄s ſeruo ſub ꝯditione teſtamēto dederit libertatē ꝛ directo ꝛ p fidicommiſſum in poteſtate ſerui eſt vtrum velit ex directo: an ex fidicōmiſſo ad libertatem peruenire[r]: ꝛ ita marcellus imperator reſcripſit.

¶ Licet dines ſuccedat pauperi nō propter hoc libertates teſtamento date magis valēt: licet quidam diceret contra/ et male. Scō dicit ſi quis relinquit libertatē ſuo/ cum ex alienum ſolutum fuerit valet talis datio: cum non habeat animum fraudandi creditoris. b.d.

Gaius. Lex. lvij.

SIq̄s locuplex egenti heres extiterit: videamus an ea res teſtō dat libertatib[ꝰ] pficiat: vt credito res fraudari nō videāt: ꝛ ſane ſūt qdā q cuz heres locuples extarct/

LIbertate. ¶ Caſus. Titius reliquit libertatem directaz ſeruo ſuo ſi daret ſticbuz abſenté in vicariū. Dicitur q̄ ſi ſeruus non poteſt dare vicarium tamē erit liber. idez eſſet ſi per fideicommiſſum tamē eſſet ei libertatē. ꝛ hoc q̄ō diri in ſeruo teſtatoris: idem etiam dicas ſi eſſet ſeruus heredis. ſec⁹ autem eſſet ſi heres eēt gratuus emere ſeruum et manumittere ſi daret. x. ſeru⁹ ille heredi. de quibus. x. euz emeret. nam ſi ille ſeruus non poteſt dare. x. heredi. nunq̄ he res compellitur ad emendum ꝛ poſtea manumit tendum. Fran.

† Et ſi p eſt ſtaret ſtatiꝫ et vno mōēto habere ꝛ ꝛ impleta: ita q̄ ſi poſt penitere ret / ꝛ velleret eā ipleri nō audiret: vt no. Bal. in l. j. in fi. C. ō inſtit. ꝛ ſubſtit. ꝛ l. exercitiōe. in fi. et ibi oino. Alexā. j. de ver. obli.

n ¶ Libertate ſub conditione. mixta puta ſi det vicarium abſenté. vt. C. de cōdi. iſer. l. fi. ꝛ facit. l. iij. ꝛ ō inſti. ꝛ ſubſti. l. ij. et de neceſ. ſer. here. inſti. l. fina.

o ¶ Peruenīat. niſi appareat q̄ teſtator noluit eum eſſe liberum niſi cōditio impleta ſit. vt. j. c. l. fina. Accur.

p ¶ Per fideicōmiſ. pto ergo caſu directe fuit relicta.

q ¶ Redimendos. rogo te heredem vt ſticbum ꝛ pamphiluz emas: ꝛ ma numittas ſi deſirident tibi. r. cū quib⁹ eos emas. Accurſius.

r ¶ Non iniuſte. al's non iuſte. Accur.

s ¶ Parere. i. dari. r. ad redemptionem.

t ¶ Perciperet. de burſa heredis.

v ¶ Non erogaret. id eſt conditioni parere nō ſineret. M. et facit. ſ. de cōdi. ob cauſam. l. iij. §. finali.

SIq̄s. ¶ Caſus. Diri in teſtamēto meo ſi nauis ex aſia venerit ſis liber. ité poſtea ſic diri. ſi nauis ex aſia

† Adde ad tex. biſſacere q̄ eſſi et roi ꝑhōi. ſ q̄ in text. nō vitiat inſtrumētū. in ca. ex parte. de fide inſtru. extra. Bol.

d ¶ Ex fide. h erpōe. vt ſ. e. ſi ita ſcriptū. ꝛ. l. qui filium. §. fi. Accur.

e ¶ Egreſſus. h eſt q̄ ſa cit. j. nō ſufficere curatoris ſolui. ꝛ ſic non eſt ſ. ꝛ. e. q filiū. in pn. ꝛ. ſ. ō cōdi. ꝛ demō. ſi fundus.

f ¶ Eiuſdē. gaij ſcij.

g ¶ Cautione. cōfeſſiōis. vel quodāmodo nō petetur plus. Accur.

h ¶ Ratioñé. i. rationez reliquarum: vel ideo q̄ parte iam redditerat.

i ¶ Preſente. operatur preſentia conſenſum. ſic. ſ. de cuic. l. ſi dictū. §. antepe. ꝛ. j. de conſeſſis. certum. §. penul. Accur.

QUi habebat. ¶ Caſus. Habebam ſeruū nomine cratinū. diri in teſtamēto cratiſtus fuus meus ſit liber. Dicitur q̄ iſte cratiſtus erit liber: licet eus nominauerim cratinū ꝛ in ſyllaba erraui. ¶ Scripti. Inſtituerā quoſdam heredes in teſtamento: ꝛ libertatē ſeruis reliqrā. nūc heredes anteq̄ adeant heredi. fecerunt pactum cū creditoribus hereditarijs vt certa parte debiti eſſent contenti. ꝛ ſic adiuerunt heredi. Dicitur q̄ libertates relicte in teſtamento tenēt ſi teſtator nō habuit cō ſilium fraudandi creditores. Fran.

k ¶ In ſyllaba. ſic. C. de teſta. quoniā. ꝛ inſti. de lega. §. ſi quis in noīe. ꝛ. C. de formu. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. de ſtatu ho. imperator. Sed argu. contra. ſ.

g ij

a Traditum est. z bene. vt. z. C. c. l. in fraudē. z. j. qui. z a qui. cum hereditas. z. l. si mortis. §. fi.

b Decesserit. non tamen respiciuntur tempore mortis: sed adite hereditatis: vt dicta. l. si mortis. in prin.

c Consilium. de directa ergo dicit: qz in fideicom. sufficit solus euentᵘˢ: vt. C. qui ma. non pos. l. j. z. l. fin.

d Curare. sic ergo q ap ponit cōditionē videtur velle eā adipleri. sic. C. ō condi. infer. cum patrē. Sed ar. Ff. de qdi. isti. l. vba. z no. h. c. l. miruz qr hic non erit liber nisi conditione impleta: nec tñ poterit a creditoribus in seruitutē renocari: nec ab hērede oñ. vt no. Ff. c. l. qui habebat. §. fi. vl' veri⁹ vt in alio seruo fiet in isto: qz non videtur ei fuisse data libertas. vt. Ff. eo. l. titia. §. fi.

Erū est. Casus. In testō reliqui libertatē seruo: tandē euz vēdidi. q̄rit an libertas erticta videat: z dicit qr si anteq̄ adeatur hereditas mea reuertatur bonis meis libertas tenebit. Franciscus.

e Liber esse. f. directo.

f Peruenire. cōtra. Ff. c. seruī⁹. z isti. de fin. re. per fideicom. reli. §. qui aūt. quib⁹ dicit a tēpore mortis debere eē defuncti. Sol. satis eē videtur defuncti: si hereditarius fiat cuz hereditas fuerit neat vicē persone defuncti: vt insti. de here. isti. §. seruus alie. z. Ff. de here. isti. l. nō min⁹. §. j. et facit. Ff. c. l. serui. fic. Ff. de here. isti. quotiēs. §. seruus cū libertate. vbi dicit idē in instituto. §. ar. cōtra. Ff. de adimē. lega. cum seruus.

Titia. Casus. Titia in testamento suo reliquit libertates q̄busdā seruis suis z ancillis: tandem fic dicit. pediſſeque oēs quarū noīa scripta sunt in rationib⁹ meis liberas eē volo. inquiem quādā ancillā noīe eutichia q̄ erat pediſſequa tpe testamēti tēpore mortis titie iuenit cundā seruo cast aldiom in contubernium tradita. z fic desijt esse pediſsequa. q̄rit an sit liba ex illis verbis pediſſequas oēs. z. z dz qr fic: ispecto q tpe testamēti erat pediſſeq̄.

Durā. Relīq libertatē directam seruo meo in testamento. tandē hic seruꝰ multa furripuit de heredi. Dicit q ppt ℔ non vitiatur libertas qn sit liber hereditate adita. heres efi me⁹ hz act. in factum cōtra illū furē. p rebus subtractis. Lucius. In testamento sic dixi bonesiph one liber ne esto nisi rationes diligenter excusseris. Dicitur q per hec verba non videtur libertas data posito q appareat eaz diligēter ratiōes excussisse. sed potius per hec verba videtur adimi liber tas. Franciscus.

g Actori. scilicet seruo.

h In cōubernio. §. nō pediſsequā. M. z fa. Ff. de le. iij. legatis. §. j.

i De furtis. p actio. in factū. vt. j. si qs testa. lib. esse inf. l. i. in prin.

k Si dari. vñ z si primo fuisset data nunc renocaref: vt. Ff. de adimē. le. l. legata inutiliter. z de cōdi. z demō. cū tale. §. fi. z. Ff. c. l. si qs locuples. sic ergo nisi positum in hac. l. non ponit. de quo plene dixi. §. si qs cau. si eum. in fi.

Estamēto. Casus. Testō meo ita dixi. endoni qr primogenit⁹ ē mīis sue postq̄ libertatē accepit centum dari volo. q̄rit an endoni necesse sit. pbare eum fuisse primogenitum mīis iā facte libere vt legatuz ꝛsequat. Nō. qr non. Ff.

l Testamēto ita cauit. sequit grecū cuius interpretatio p Bul. est talis endoni ꝛc. Accur.

m Mat⁹ esse. i. primogenit⁹ fuit post manumiſsionem matris. Dt. Ff.

n Cōsultationem. i. id qō dixiſti in consultatione: qr puenit ꝛc. nā valet legatū ctiā si non sit primogenita nō obstāte falsa causa: + vt. Ff. de qdi. et demō. l. demōstratio. dūmodo post manumiſsiones mīis sit nata z fic libera. Sz qd si erat ācilla. qr pus nata: an p hec verba testantis erit libera? quidas ficīs sit ar. Ff. C. de leg. ferunt. z. C. de testa. imit. l. er bis.

+ Adde melius glo. in l. si qs i fundo. z in. l. dā testamēto. §. de lega. j.

Scio. Casus. Si dico stich⁹ cū mo rietur liber esto. Dicitur q̄ nō valet. idē est si dicā stichus si non ascenderit capitoliū liber esto. nam non valet cuz donec viuit possit ascendere. nec in hoc casu ſistabit mutiana cautio. puta q̄ nō ascendet. sed si sic dico stichus. si capuā ierit liber esto: als nō h̄ c adiectio est superflua. idem si sub aliqua alia condi. liberū esse iussi. als nolo eū ma numitti. nam hec adiectio est superflua. ne cuiro enim casu cogitur heres manumittere ante euentum condi. Fran.

o Intelligatur. vt. Ff. c. l. libertas. in prin.

p Apparet. Si non apparet seruꝰ a quod dicitur. Ff. c. l. libertas. §. j.

q Cautiō. vt caueat se capitolium non ascendere et sic fit liber. M. hec est enī cautio mutiana. vt. Ff. de cōdi. z demō. l. mutiane.

r Zerit. nisi fortuito casu impediatur. vt. Ff. c. l. berta⁹e. in prin.

s Nihil valere. i. p sup uacua est habenda cum neutro casu compellatur heres ante manumittere: sed certe immo vtilis cum prohibitus non possit interim manumitti. vt. Ff. de manu. seruus als sic. vt. C. de latina liber. tol. §. sed z si sub cōdi⁹ N si. hic loqui quādo fuit z once prohibitus non propter aliquā causam ſcz suū delictum vel heredis commodum: quo casu prohibitio non valet. vt. Ff. de lega. j. l. fu liuſſa. §. dim. z de leg. iij. lucius. in prin.

De fideicommissarijs libertatibus.

Titulus. v.

Absentia vel dolus latitantium fideicōmissariorū nō obstat qn presentes fideicommissarij possint seruo fideicōmiſ. dare libertatem. b. d.

Si quidam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

SI quidaz. ¶ Caſus. Titius inſtituerat p fideicō. vt heredes manumitterent ſeruos ſuos poſtq̄ adierint heredi. duos ex heredibus incipiunt abſentare ſe iuſta de cauſa. alij duo antant nolentes pſtare libertatem. alij duo ſunt preſentes. Dicitur q̄ ſerui efficiuntur liberi per ſenatuſcon. z erunt liberti iſtoruz pſentiū z abſentiuz iuſta de cauſa. Fran.

a ¶ Abſint. qui iſti ſunt habes. j. co. ſi eum. §. fi. z. l. neq; ſtantes. z. l. nō tñ. §. ſenatuſcō. Accur.

b ¶ Latitēt. de hoc dicet j. gbus er cau. in poſſeſſio. ea. fulcin. §. . qd ſit latitare. et. §. latitare. et §. illud ſeqēbum. Accur.

c ¶ Liber crit. ex vrbiano ſenatuſcō. vt. j. c. cuz ve ro. §. fubuentum.

d ¶ Dūs. ſ. pſentib⁹. et ex iurta cauſa abſentibus.

e ¶ Proficit. vt eoū tñ ſit libertus. vt. j. c. ſi cū. §. eoz. c. l. neq; z facit. j. eo. ſi legatario. §. fi.

SI quis. ¶ Caſus. Quidā ab iteſt. de cedens in codicillis reliquit per fideicō. libertatem ſeruis ſuis. tandem nullus ei ſuccedere vult. Dicit q̄ fauor cōſti. diui marci extendit ad hunc caſum. ſ. vt vnus ſeruus ſit liber: et habeat bona defuncti ſi idoneevult cauere creditoribus oñi de ſoluendis omnibus debitis: z etiā abſēs. pmiſſiōe tenebit creditorib⁹ oñ vtili. z hec ſuntvera qñ eſt certū nullum aliū velle ſuccedere. ſi autē eſt dubium non habet boc locū. Sed quid ſi ille qui poterat ſuccedere ab inteſt. eſt minor. xxv. an. z noluit ſuccedere ſmo repudiat. an vnus de ſeruis poterit accipere bona: z videtur q̄ nō. quia poteſt reſtitui z bona habere. ſed tñ dicit q̄ bene vnus de ſeruis poterit petere bona z habebit z erit liber. z oñes alij ſerui quibus teſtator reliquerat libertatē. nec reuocantur libertates/licet minor reſtituatur z habeat bona. Item dicit q̄ quando vnus de ſeruis petit ſiue petat preſentibus alijs conſeruis oībus ſiue non. ſiue etiam inuitis non eſt vis. nam omnes erunt ammodo liberi z quibus pure relicta erat libertas ſtatim erunt liberi. quibus ex die/die veniente. quibuſ ex condi. cōdi. veniēte. z etiam ſi omnibus relicta erat libertas ſub condi. predicta habebūt locum vt vnus de ſeruis poſſit interim arripere bona defuncti oñ. z ſi ali quibus relicta erat libertas ſi vnus ex heredi. dari debebunt ei ſeruo qui accipit bona defuncti. ¶ Poſtea dicit. ſerui quibus per fideicommiſſum erat libertas relicta erit manumittēdus ab iſto ſeruo qui ac. ceperat bona defuncti domini tanq̄ libertatum cōſeruādarū cauſa. ¶ Adjci. Ita demus auditur ſeruus petens bona domini ſibi adjci cauſa libertatum conſeruandarū ſi idonee cauet creditoribus domini de toto debito ſoluendo. idonee autez dicitur cauere ſi dat fideiuſſores vel pignora: vel aliter eis ſatisfacit ad eoruz voluntāt. z debēt cogi creditores omnes vnum ordinare cui caueatur nomine omniū. z debet bec cautio prestari prius q̄ accipiat bona. et continet bec cautio omne debitum. ſ. ſortem et vſuras. ſed alij ſerui quibus erat relicta libertas in teſtamēto pure cui⁹ erunt liberti z certe teſtatoris: nō iſtius cui adita ſunt bona niſi ſub bac condi. acceperit bona vt illi ſint eius liberti: z illi conſenſerūt: et iſte qui efficitur patronus eorum erit tutor eorum vel alicuius eorum ſi inueniatur aliquis eorum impubes. poſtea dicit. pone q̄ teſtator rogauerat ſeruos alienos manumitti. iſte qui accipit bona cauſa libertatum cōſeruādarum cogetur eos emere z manumittere. Quid ſi legauerat ſeruū ſuū et eum rogauerat de manumittendo: nunc aliquis accipit bona cauſa libertatum conſeruandarum? Dicitur q̄ legatum tenebit z cogetur legatarius prestare libertatem. et bec eadem que dicta ſunt de ſeruo: locum habent in fiſco accipiente bona alicuius defuncti cauſa libertatum conſeruandarum. ſecus ſi ex alia cauſa accipiat: vt quia caduca vel ſimili de cauſa. Sed quid ſi hic teſtator qui reliquerat libertatē erat minor. xx. an. z bona eius ſunt adita? Reſpon. libertates q̄ per fideicō. reliquerat debebuntur: ſi ex tali cauſa reliquerat ex qua etiā vinculo poterat manumittere. Sed quid ſim fraude credito. reliquerat libertates/ nunquid debebūtur ab eo cui bona ſunt adita? z certe ſi vnus de ſeruis cui ſunt adita bona caue rit creditoribus de omnibus debitis ſoluēdis bene debebūtur omnes libertates: nec nocet credi toribus cuz eis ſit cautū ab iſto qui habet bona de omnibus debitis ſoluēdis. ſi autez fiſcus accepit bona cauſa liberta tum conſeruandarum / adhuc idē videtur q̄ nō debeantur libertates: cū z adita eſſet bereditas a vero herede: directe libertates non valerent ſi in odium creditoruz ſint relicte. z ex hoc habēt dānum. Itez fideicōmiſſa rie nō valerent ſi euentu fraudarētur creditores: lz nō fuerit animus fraudādi. ſic ergo z l. nō caſu debet eſſe cū fiſcus habuerit bona. z hoc verū eſt. ¶ Si bōa. Teſtator decedēs reliq̄rat libertatem ſeruis. z dum nemo vult ſuccedere venit ei ō ſeruis eius vn⁹: z ei ſunt adita bona cā libertatū 2ſeruandarū. pcuratore fiſci ſciēte et volente. bona āmodo ſi habere vult nō auditur. ſi aūt eo neſciēte ſunt data bonavni de ſeruis z nunc pcu. fiſci vult habere bona. audiet ſi lucroſa ſunt bona aliogn nō. Poſtea dicit q̄ ille cui adita ſunt bona ēloco bo. poſſeſſoris. vñ z iura ſepulchroz: habet. z tenebit ex ſtipulatiōe creditorib⁹ heredi. ſi eis cauerit. aliogn nō:

z ſi plurib⁹ puta duobus ſunt adita bona: ammodo habebūt bec bona cōia z cōmunes libertos z fami. her. inter ſe agere poterūt ad diuidēda bec bona. h. d. cum duabus. ll. ſequentibus. Franciſcus.

+ No. q̄ ea q̄ dependēt ex ſola pncipis volūtate ſeu facultate iudicātur ee impoſſibilia ad ſ dicit iſtum textus fing. bal. in ca. j. ✠ modo ve nio ad glo. in tit. hic fi. nit ler. i pn. in. iiij. col. ſ q̄ti aduerte: qz ſite ter. ſ nō pbat: vt videre pote ris ſ in no. nis ter ſta. Bolo. Bal. de do. meus do. Jaſone may. in ad. ad x ſoſ. poſ. in. §. fz q̄ō pncipi. i ſti. de in. na tu. Semſ. i ca. elecꝛa. ſz. q. iij. et car. in cle. fi. de ſen. excō.

a ¶ Que. conſtitutio. Accur.

b ¶ Quem. ſcz eum cui bona adijciuntur.

c ¶ Plerūq;. ſcz quando non interceſſit ſtipulatio: als dat directa ex ſtipulatu. vt. j. t. proti. §. penul.

d ¶ Rgo. i. q̄ dictū eſt. §. proti. in. l. ſi qs. q̄ nō adita bereditate ſeruus pōt accipere bona cā libertatū cōſeruandarum.

e ¶ Ceperit. ſucceſſoꝛi nō ertare. vt iſti. de eo cui lib. cā. §. tūc ꝑſtitutio

f ¶ Poteſt. vt quia minor. xxv. an. [nis. z. j. pri. §.

g ¶ Reſtitui. ſcz ad hoc vt adeat.

h ¶ Ertare. quod videtur bac rōne. vt z. §. pri. reſpon.

i ¶ Tamen. ſ quis in ea cauſa ſit vt reſtitui poſſit. Accur.

k ¶ Cōſtitutionē. vt inſti. de eo cui liber. cā. §. ſi is. z. §. titu. j. q̄ō diuo.

l ¶ Semel. ſic inſti. qui ma. non poſſunt. §. ſemel. z. §. de mino. l. et ſi ſine. §. ſed quod papi. z inſti. d. §. ſi is. z. C. de teſta. manu. l. iij.

m ¶ Preſentes. quando bona adijciuntur alicui.

n ¶ Acceperunt. vt teſtamento. Accur.

o ¶ Inuitus. vt z. C. de teſta. manu. l. ſi. §. ſi vero quidā. ſic. j. de re. iur. qui poteſt inuitis. Sed arg. §. §. de arbi. ſi in tres.

p ¶ Adite. vt ſicut adita bereditate competunt libertates etiam ignoratibus ita bonis adiectis. Accur.

q ¶ Expectādū. ſic vt nō adijciant bona anteq̄ dies veniat ſm quoſdā. qs nō placet vt ſtatim dicet: ſed dic libertatis dande. Accur.

r ¶ Adjcientur. ei ſeruo cui ex die data eſt libertas.

s ¶ Statim. ſcz adita bereditate.

a Occasiõe. ſſo. bonus verbum.
b Acceperit. in teſtõ.
c Dictũ. quo etiã casu heredi dãdũ eſt: vt. j. de ſtatulibe. qui pecuniã.
d Trãſlata. ab herede ad eũ cui bona fũt adiecta. M. 7 ẽ ſic. ff. de le. i. is qi pof. ff. fi. 7. ff. ſi qs omiſ. cau. teſ. q aũt. in fi.
e Acceperũt. f. in teſtõ.
f Sunt. vtiſti. de eo cui li. ff. i. naz ẽ loco bo. poſ. vt. j. c. ff. 18 aũt cui. Acc.
g Volunt. cõſtitutio. vt inſti. de eo cui liber. cauſa. ff. i. Accur.
h Fides. ſic. ff. de pig. act. ſi rẽ. ff. oĩs. 7 q. mo. pig. vel hypo. ſolui. ites liberaf. ff. i. 7 inſti. de re. diui. ff. vendite.
i Noĩe. ad hoc vt ei caũ ticatur. Accur.
k Ab ipſis. ſcz oĩb9 cre ditoribus.
l Creato. i. electo.
m Unũqꝫ. i. vnuz quẽ volucrint.
m Unũqꝫ. q ſi peurato rẽ. ſic. j. b. cur. bo. l. i. 7. ff. de admi. tu. l. iij. ff. ſi nõ erit.
n Hec ſunt. ſ. bona.
o Decreto. quo bona adiucantur.
p Si oia. i. ſub hac con ditione gñali ſi oia 7c. in qua cõtinef 7 cautio.
q Vſuris. ſic. ff. de pac. ſi plures. in fi. Item dic que poſſunt peti.
r Oſtẽdit. dicẽs q ſtati tẽcãt. vt inſti. ẽo cui li. cau. bo. ff. i. ibi et hi 7c. Accur.
s Decimi. ſ. teſtatoris.
t Liberti fiãt. nam tũc aũt cõſentiãt / 7 ff ſtatu dicit. aut nõ: 7 tũc rema nẽt ſua. vt. C. ff teſt. ma. l. fin. ff. ſi vero quidam.
u Cõprehẽdẽdũ eſt ff. ſcz ea conditione.
x Habebit. ſub. is cui bona adiecta ſunt ſi nõ ẽ i ter. 7 c. ſic ff. ff. legi. pa. tute. vl ſic teſtator relict. libertaté ſticho 7 tutores filij eẽ iuſſit q ſticho9 poſta habunt bona ex adiectione. prima placet.
y Cõſtitutio. q videf.
z Q. ad eſt qlegatis.
a Volunt. conſtitutio.
b Adminiſtrent. ex ꝓſtitutione. Accur.
c Agnouerit. cã conſeruandarum libertatũ. vt j. e. l. ff. ſi bona. Accur.
d Alia rõne. vt debito ris fiſci vl dãnati. vl ca duca: vel etiã vacãtia cũ nulle ſint libtates ẽ iter vinos. 7 inſti. de eo cui. ff. pe. 7. ff. ff oĩs. ſic 7 añ ff dictã ꝓtõne poterat fa cere vt etiam ſubijcit.
q Si ducis. qdã bñ tn dis legiõis bona delata ſũt. f. fiſco. f. alia rõne ꝙ tatum (ſz omnes ſub conditione date ſint) conſtitutionem locũ habere: vbi enim libertatis ſpes eſt: ibi dicendum eſt vel modica data occaſione qõ ſine dãno creditorũ futurum eſt adiectionem admittendam.

Facultas implendi conditionẽ ad beredem transfertur. b. d. Bar.

Si ſub conditione + dandozũ decem libertas data ſit ſiue heredi darc iuſſus ſit qui libertatez acceperit ſiue non ſit dictum an dãdo ci cui bona adjũcięda ſunt perueniat ad libertatẽ quẽ ꝓtoteſt et magis eſt vt ei dari debeat cui bona addicta ſunt ąſi ꝓditio tranſlata videatur: certe ſi alij ꝙ heredi dare iuſſus ſit ipſi tui dare iuſſus eſt dabit. Idi qui fideicommiſſariam libertatẽ acceperunt nõ ſtatim vbi bona addicta ſunt liberi ſunt: ſed fideicommiſſariam libertatẽ poſſunt conſequi: hoc eſt manumittendi ſunt ab eo cui adiecta bona ſunt. Adjũci ita demum bona voluit ſi idonee creditorib9 cautũ fuerit de ſolido qõ cuiqꝫ debetur. ergo cauendum eſt idonee. qd eſt idonee ſatisdare? vtiqꝫ aut pignoribus datis reſpon. aut ſi ci fides habita fuerit ꝓmittẽti ſine ſatisdatione idonee cautuz videbitur. Creditoribus tamen cauerí quẽadmodũ oz vtrum ſingulis an ỹo omniꝫ nomine vni ab ipſis creato 7 oportet officio iudicis cõſtitui cõuenire creditores vnũqꝫ creare cui cauea omniꝫ noĩe. Illud videdum eſt an cauerí oz creditorib9 et ſic adjũci bona: an ỹo ſub ꝓditiõe hec ſunt adjũcię da ſi fuerit cautuz. ? puto ſic com prehẽdẽduz decreto ſi omnia 7 cõſtitutione diui marci facta ſunt. De ſolido vtiqꝫ ſic accipiemus et de ſorte et vſuris debit is. Idi q ad libertatez pueniruni: quorum liberti fiant cõſtitutio oſtendit vt qui directã libertatez acceperunt: orcini crunt libert: niſi forte is q ſibi adjũci bona deſiderat: ita velit adjũci vt ctiaz bi qui directã libertatem acceperũt ipſi liberti fiãt. Qui autẽ volũt ipſi liberti fieri: vtrũ manumittendi ſunt ab eo: an vero ipſa adiectiõe cõprehẽdendum eſt ca conditione ſibi adjũci bona/vt hi ctiam qui directam libertatẽ acceperunt ipſius fiant liberti: ? puto hoc eſſe. phanduz vt ipſa adiectione hoc cõprehendat id qꝫ verba quoqꝫ cõſtitutiõis admittunt. Cũ autẽ ſeruus liberta tem nact eſt vtiqꝫ etiã tutelã eius habebit is cui bona adiecta fuit. Si alienos ſeruos rogauerit teſtator heredẽ manumittere: vtruz dicimus cõſtitutionẽ locũ habere an vero ceſſabit conſtitutio magiſqꝫ eſt vt locus ſit conſtitutioni: adiectis enim bonis redimere et preſtare libertatem cogitur a pretore. Si non heres ſed legatarius rogatus fuerit manumittere nunquid ceſſet conſtitutio ꝙ legatis non debitis nec libertates poſſunt deberi magiſqꝫ eſt vt idez fauoz ſit: omnibus enim generaliter voluit libertatez prestarc quibus cõpeteret ſibi hereditas adita fuiſſet. Eadem conſtitutio ꝓſpexit vt ſi fiſcus bona admiſerit eque libertates competant: ergo ſiuevacent bona fiſco ſperncnte ſiue agnouerit constitutio locum habet. Ceterum ſi alia ratione agnoſcat apparet ceſſare debere conſtitutionez. Quare et ſi ducis legionis bona delata ſint. idẽ crit probandum. Idez ſi minoz. xx. annis dedit libertatem dicemus non competere: niſi fidicommiſſariam libertatem: hec enim cum peteret (ſi modo potuit cauſaz ꝓbare minoz. xx. annis.) ſi viuus manumitteret. Si in fraudem creditorũz libertas data ſit ab eo qui mortis tempore ſoluendo nõ eſt: an competat et ſi quidem fiſcus bona non agnouerit forte cõpeteret libertas: quia ſolidum cre ditori offertur. Atquin ſi adita hereditas fuiſſet nõ competeret.

Certe ſi fiſcus agnouerit hereditatem facilius probabitur ceſſare libertatem niſi quis verba conſtitutionis ſecutus dixerit cum ſibi imputare debere qui adjci ſibi hac conditione bona voluerit vt libertates competant. Si qs autem exemplum adite hereditatis fuerit ſecutus directe libertates non competent ſi conſilium et cuentus fuerit fraudandoz creditozum. nec fideicommiſſe preſtabuntur ſi cuentu fraudentur creditores. Si bona fuerint fiſco nondũ agnita: eaqꝫ adiecta ſunt libertatis conſeruande gratia: an poſſit fiſcus poſtea agnoſcere: et magis eſt ne poſſit. Planc ſi nõ certiozato prefecto crarij bona fuerint libertatis conſeruãde causa addicta: videndum eſt an conſtitutioni locus ſit: et ſiquidem talia fuerint vt agnoſci deberent addictio ceſſat: ſi vero non fuerint addictioni locus eſt. Is autem cui bona addicta ſunt bonoz poſſeſſori aſſimilari debet: ſm hoc ctiaz iura ſepulchrozum poterit habere. Item videamus an conueniri a creditoribus poſſit hereditarijs actionibus: an vero non niſi ex cautione quam interpoſuit magiſqꝫ eſt vt non aliter conueniatur ꝙ ex ea cautione

er hac ꝓſſõe: alij habẽt caducis legiõis 7c. 7 ſic ſm. Pd. ff figurata locutio. i. p caduca. legiõis. i. per caducitate alicui q erat in legione.

f Idem erit. pbãdũ. ſcz vt ceſſet cõſtitutio. et ſa. ff. tjtu. i. quod diuo.

g Fideicõmiſſariã. quã ab alio ſtare fuerat rogat ff ſz q ſdã. ar. ff. ma nu. te. l. cãm. ij. rñ. tu dic q etiã ꝑt ſuus relmqre p fideicõmiſſuz ſi ſubſit cã vt h. 7. C. e. mior. 7 ote. mili. ſi rufin. Si q oẽs libertates directo dedit ceſſat ꝓſtitutio ſi ꝑ fideicõ. fiet bonozũ adiectio.

h An competat. bonis adiectis. Accur.

i Atqn. oppoſitio.

k Adita. er teſtamẽto.

l Nõ competeret. vt. ff. de manu. teſta. ſi quis lo cuples. Accur.

m Eum. ſcz fiſcum.

n Et enẽ. vt inſtit. qui ma. nõ poſ. ff. in fraudẽ. 7. j. q in frau. cre. ſi quis cus haberet. 7. j. de ſtatu lib. l. i. in fi. 7. C. qui ma nu. nõ ꝓſit. l. i. Accur.

o Euẽtu. ẽt ſolo. Jo. vt C. q ma. ñ poſ. l. fi. qd q erit: qdã dicũt fiſcũ non teneri ſz ꝓuatũ ſic ꝑ vba ſuperioza. certe ſi 7c. alij dicunt indiſtincte quẽlibet teneri. prima placet.

p Fiſco. i. a fiſco.

q Adiecta ſunt. alij. et hoc certiozato fiſco 7 prefecto erarij ſm Jo. vt ex ſequentibus patet.

r Prefecto erarij. alſ pfect? 7 alſ pfecto. 7 dic i. peuratori fiſci. vt. j. ne qd loca pub. l. ij. §. hoc interdictum.

s Deberẽt. q: lucroſa.

t Addictio. facta.

v Ceſſat. i. non valet.

x Nõ fuerint. ſcilicet lucroſa. Accur.

y Loc ẽ. i. remanet firma q facta ẽ. 7 ad hoc. j. ff in. fiſ. l. i. §. an bona. 7 ff. ff. ſc. pcu. ceſa. l. i. §. fi. 7. l. ſeq. ſm hanc ẽ videt dici q primo debeat fiſcus admitti ꝙ extranei bona ſoluẽdo ſint etiã ſi bona eſſent alicui iam adiecta q immutat bodie. vt inſti. de eo cui li ber. cau. bona adjci. §. ne bu. ſm Jr. que eſt cõtra. 7 facit ad hunc. §. ff. ea. l. §. eadem cõſtitutione. 7. §. ff in fraudez. 7. ff. ti. j. q diuo. Accur.

z Aſſimilari. vt ei et in eum actiones vtiles dẽtur. vt. j. pri. dices.

a Sepulchrozum. quia hec bonoz poſſeſſonibus cõpetunt. vt. ff. de relig. l. vel ꝙ ff. §. ſed in vtroqꝫ ſecus in eo cui ex tre. eſt reſtituta bẽditas. vt ff. ad

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

ã. ad treb. l. quia perinde. §. i. Accur.

a Quã interposuerit. i. actione ex stipula. si intercessit: als datur vtilis scilicet ex stipulatu tacite ficta interuenire. vt ar. ff. de adop. his verbis. vel verius vtilis que bereditatis in beredem daretur directa. vt. ff. eo. l. in quem. Accursius.

b Libertos. nõ sic trãsiit in trebellianicus successore. vt. ff. ad treb. l. si patrom filij. in prin.

c Berciscunde. vtile cũ directũ sit bereditis in iure ciuili datur. vt. ff. fa. ber. l. vlt. §. i. facit. l. §ꝫ et eius. §. i. ꝛ. l. si ex asse. in eo. ti Accur.

d Judicio. vtili. sic bonorũ possessores. soli etiã heredes experiuntur directo. vt. ff. fa. ber. l. i.

Si fideicommissarijs libertatibus fi absente bered̃e precio pronũciasset libertatẽ deberi[e]/est ꝛ liber ꝛ defuncti libert[a]: si ꝛ seru[s] eius[s] fuerit: aut heredis[s]: si seruus heredis fit: imo ꝛ si sine successore heres[h] decesserit conseruandam esse libertatem senatus diui adriani temporibus censuit.

Lex. v.

Paulus.

Si fideicõm

modo alienarek. hic nō. qō in dubio presumitur: vt ibi ex persona heredis aduenit necessitas alienandi: hic testatoris. ɔ facit. ĵ. l. priori.

QUidā in testō. ¶ Casus. Testator prohibuit quosdā seruos vendi: si iō eos noluit vēdi vt si vendant fiant liberi qō voluisse presumitur: efficiuntur libertī si vendātur. idem est si testator dixerit nolo q̄ tales seruī alij fermant q̄ tibi

¶ Si ideo testator prohibuit seruū vendi: vt si vendatur fiat liber: ei vēdito competit libertas. b.d.

heres. ¶ Jdem. Lex. x.

QUidā in testamento scripserat illū ɔ illum seruos meos venire[a] nolo. si ideo eos noluit vendāri[b] vt si vēcāt[c] ad libertatē puemāt: pstāda erit libertas[d]. Mlā ɔ illi videt libertas relicta[e] de quo ita scriptū est: nolo alij q̄ tibi seruiat: fm hoc igit si quoḡmodo[f] vēdere tentauerit seruum: confestim poterit peti libertas: nec quominus prestet libertatē proderit heredi: si cum redemerit[g] quia semel extitit conditio.

¶ Si heres grauatus seruū manumittere eum vendat potest seruus etiam absente emptore petere se ab herede manumitti. b.d. Franciscus.

¶ Si cui libertas debebatur venit[h] si vult ab herede manumitti non erit inconueniendum[i] ei cū heres presens erit emptor latitauit[k]: quoniam potest vti senatusconsulto[l] vt quasi ex testamento ad libertatem perueniat.

¶ Qui seruum cui data est fideicom. libertas vēdit tenetur emptori de euictione. hoc dicit.

¶ Js cui ex fideicommisso libertas debebatur ab eo qui soluēdo non[m] erat: passus est se bona fide emptori tradi: ex titulo[n] manumissum constituēdam actione[o] exemplo eius qui liberi bois emptoris simulata scriptura deceptus: ego quoq; adduco[p] vt putem recte aduersus venditorem[q] actionē competere: ɔ magis similem vide ri statulibero[r] qui pridie q̄ ex testamento ad libertatem perueniret idem fieri passus est.

MOdestinus. Lex. xi.

EX causa fideicōmissi seruili bertatem dare fine tutoris auctoritate pupillus non potest[s].

Idem. Lex. xij.

IMperator antoninus cum hi mius mutiano tragedos tres[t] legasset et adiecisset: quos ti bi commēdo ne alicui alij ser uiant publicatis bonis mutiani rescripsit debere eos publice[u] manumitti. Et legatarius nō minus q̄ heres rogari potest seruū manumittere: ɔ si ante manumissionem decesserit successores eius debēt[v] manumittere. ¶ Diuus antoninus et pertinax rescripserunt beneficio fisco vēdicata quā tacite[x] quis rogatus erat ci qui capere non poterat restituere hereditatem ɔ directo ɔ per fideicōmissum datas[a] libertates deberi[b].

Idem. Lex. xiij.

SI pregnās ancilla mota nō studio manumissoris ꝛ fortuito patiat ne manumittat libertum qdē non pariet: sed cogēt qui manumittere debuit natū matri[c] tradere vt per eam veniat ad libertatem.

¶ Non intelligitur repetitus quod repetitum vitiaret. b.d. Barto.

Idem. Lex. xiij.

LUcius titius testamento facto Sciam vxorē suā item titiam filiaz communēq; quis portionibus scripsit heredes[d]: item alio capite[e] beroteā seruū meum qui et physillus vocatur liberum esse volo si vxori mee placeat: cum itaq; scia vxor lucij titij abstinuerit ab eadem hereditate: ɔ ex substitutione portio eius ad titiam filiam peruenerit: quero an beroti qui ɔ physillus vocat: ex bis verbis suprascriptis libertas competat. modestinus beroti q̄ vxor testatoris hereditate se abstinuit/nō obesse respondet. ¶ Item quero an scia vxor que se hereditate abstinuit petenti beroti libertatem iuste contradicere possit? Modestus. respō. scie offensum nullo esse momento[f].

Idem. Lex. xv.

SI q̄ ex cā fideicommissi manumissus[g] est nullo modo deteriorem eius seruī conditionez facere pōt. Jdcoq; nec vēdere eū interdū alij pōt: vt ab eo cui traditus est manumittatur: ɔ si tradiderit: redimere illū cogitur ɔ manumittere. Interest enim nōnunq̄[g] a sene potius manumitti q̄ a iuuene.

Lucius. Lex. xvj.

manumittere eum. arg. ff. de ma. vin. si rogatus. in pn. v. bi dicit inciuiliter. ɔ ar. ĵ. eo. cū quasi. §. ĵ. ɔ dic vt. ff. de manu. l. seruus furiosi. Accur.

IMperator. ¶ Casus. Firmus titia no tres seruos legauit et eos rogauit ne alicui alij fmāt ꝛ ppter aliqō delictū titiani bona sunt publicata/ bi fus manumittens are publica. Scio dicit. sicut heres ita legatarī pōt rogari de seruo manumittēdo. ɔ si quis rogatus de manumittēdo decedat primo q̄ manumittat. heres ei cogetur manumittere. Certio dicit heres institutus heredi. amsit eo q̄ accō modauerat fidē testatoris de aliq̄ dādo nō capaci. ɔ sic fisc[o] bōa habuit. Dſ q̄ nihilominꝰ liberates relicte in testō sue directe sint sue fideicom missarie tenebūt. Fran.

¶ Publice. l. a repu. et fa. ff. c. l. cū fidei. ɔ l. qdā ¶ Debēt. vt. ff. de le. ij. cum ita. §. ĵ.

¶ Qui tacite. bona rō. vt ɔ. C. ad leg. fal. l. ij. et ff. de pba. cū tacitū. ɔ ĵ. de iure fisci. nō intelligit. §. cū ex cā. ff. de v̄su. cum quidam. §. in tacito.

¶ Datas. scz in testō.

¶ Deberi. vt ɔ ĵ. de re ff. l. stan[o] Rom[o]. §. fi. cum predictis cōcor.

IN pgnās. ¶ Casus. Heres vel legatarius rogat[a] manumittere ancillā sunt ĩ mota ma numittēdi: nō sui culpa ꝛ fortuito casu ipeditus iteruz ācilla pgnās pcepit. Dſ q̄ cogit eaz manumittere: et ei tradere partū ad manumittēdū.

¶ Matri. de hoc distinguē. vt dixi. C. eo. l. iij. ɔ facit. ĵ. titu. iij. l. iij.

LUcius. ¶ Casus. Jnstitut vxorem meā ɔ filiā meā heredes eq̄liter. ɔ beroti fmo meo reliq̄ libertatē si placebit vxori mee. tandem vxor mea abstinuit se ab hereditate. ɔ fic oīa bona venūt ad filiā meā. Dicitur q̄ libertas debebitur beroti. nec requiritur consensus vxoris mee: ex quo mihi non successit. Fran. accur.

¶ Si qui. ¶ Casus. Qui ex cā fideicōmissi manumittere ꝛ seruum. nō pōt facere deteriorē ei[o] 2di. hinc ē q̄ nec eū vendere pōt vt ab emptore manumittat. ɔ si vēdat cogit eū redimere ɔ manumittere. ff.

¶ Nonnunq̄. sed multotiens a sene q̄ sene. citius montur q̄ iuuenis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010.

psumptione iuris. vt. ff. ad. l. fal. he reditatū. lz sec⁹ qñq; contingat. vt ff. de inoffi. testa. l. nam. & si. sic ergo non tot operas prestabit quot inue nis fm Jr. & facit. j. e. generaliter. §. fi.

LIbertas. ¶ Casus. Libertas potest relinqui directo. itez per fideicommissum. & qñ z melius est si p fideicōmissuz det vt seruis alienis: oum tamen idoneis verbis relinquatur. Franciscus.

a ¶ Potest. lz directo tāquz suis. vt. C. de manumiss. test. seruo.

b ¶ Vulgaribus. i. aptis qualia sunt. isti. de singulis. per fideicom. re. §. fi. Accur.

SCeuola. ¶ Casus. Dixit testator. bene recti. cū tibi videbit manumittere fratribꝰ meis manumitto. per Byba fideicōmissaria vi dek relicta libertas. Frā.

c ¶ Sceuola. ff. l. et ff. §. & dic clauduz esse nomen institui. & facit. j. e. fideicommissaria.

d ¶ Manumittere. ff. dictum.

ESTamēto. ¶ Casus. Relig libertates seruo meo in testamēto hoc modo. pāphilus sit liber si bñ se gessit rōnib⁹ meis. tādē adhuc alicꝫ tpe viri. postea decessit: nec vlla ꝯrimōia est facta de pamphilo q male gesserit. dicitur q erit liber.

e ¶ Querele. ff. & ad fil. l. j. §. fin. & facit. C. de manumiss. testa. l. iiij.

HErede. ¶ Casus. Uxor instituit virū suū heredē. & p fideic. reliqt libertates. quibusdā seruis. castaldio viri cuz vir abesset et ex iusta cā petijt a pside sibi dari libertatē. & data fuit. nunc vir reuersus petit ab isto liberto facto rationez ei⁹ quod gessit in seruitute. Dz q ñ au dit. ¶ Uxori. Marit⁹ legauit uxori sue dotē. z plures alias res. & rogauit eā p fideicom. q ipsa manumitte ret apud cōsiliuz seruum suū nomie aquilinū. mulier nō vult manumittere. Dicit q cōpellit manumittere: & si aliqua legata erunt relicta aquilino poterit petere. Fran.

f ¶ Marito. ab vroze. Accur.

g ¶ Dedit. scz in testamento.

h ¶ In quibus. scilicet seruis manumissis in testamento per fideicommissum. Accur.

i ¶ Acton. i. castaldioni.

k ¶ Mariti. scz dedit libertatem per fideicom.

l ¶ Iste. s. seruus castaldio.

m ¶ Deberi. qō facere oz: vt. j. e. si legatario. §. fi.

n ¶ Non posse. vt. C. an seruus ex suo facto. l. penul.

o ¶ Legauit. s. maritus.

p ¶ Negauit. s. mulier.

q ¶ Q. ad est quia.

r ¶ Sibi. scz vroni.

s ¶ Vellet. scz vroni.

t ¶ Compellendam. sic. C. ad. l. fal. si ea. z. C. e. deberi. z. §. de leg. ij. cum pater. §. qui dotale. Accursius.

v ¶ Eumq; scz inquilinum.

LIbertates etiā p fideicommissum dari pñt: z qdē largius q̄ directo. nā non tñ ꝓpriis sed alienis suis per fideicōmissuz libertas dari pōt[a]: ita tñ vt vulgarib⁹[b] vbis z qb⁹ euidēter volūtas testatoris exprimi possit.

Celsus lib. xxij. ffor. Lex. xvij.

SCeuola[c] z claudi[d] cum tibi iussus fuerit manumittere[e] vtiliter dat fideicōmissaria libertas. ¶ Sceuola. Lex. xviij.

TEstamento ita cauit. pamphil⁹ si bñ se gessit in rōnibus meis liber esto. Quesitum est cum manente eodez testō post aliquot annos decesserit: nec vlli ꝯrimōia[f] locus de pamphilo circa rōnes sit pfonit: an ex testō libertatem sit ꝓsecut⁹? Rñ. nihil ꝓponi cur nō sit consecutus. ¶ Idem. Lex. xix.

HErede instituto marito[g] per fideicommissum libertates seruis dedit[h] in qb⁹[i] sticho actori[k] marito[k] q̄situz est cum absente dño iste[l] pfidē puincie adierit: vt libertas sibi prestaret q̄si ex iusta causa heres abesset: z ꝓses pcuincie pnūciauit libertatem deberi[m] an agi cū sticho possit vt rationez act⁹[n] se administrati redderc cōpellatur: Rñ. non posse[n]. ¶ Uxori dotez z alias res plures legauit[o]: z eius fideicommisit vt aquilinuz seruum ꝓprium mulieris apud concilium manumitteret id negauit[p] se facere debere q⁹ ipsius proprius esset: q̄ro an libertas ei debeatur: Rñ. vxorē sic testō nō solum dotē sed etiā cetera legata p̄stari sibi[q] vellet[r] cōpellendam[s] ex causa fideicōmissi aquilius manumittere/ cuiqz[t] cum liber erit petiturum ea que sibi legata sunt[v].

Ponomius. Lex. xx.

APud iulia. ita scriptuz est. Si heres rogatus manumittere seruum[w] ex trebelliano senatusconsulto hereditatē restituerit cogi debebit[x] manumittere: et si latitauerit vel si ex iusta cā abierit/ ꝓtor causa cognita fm senatusconsulta ad eas causas pertinētia pnūciare debebit[y]: si vo seruū susceperit is cui hereditas restituta fuerit: ipsum competit[z] manumittere: z eadē in ꝑsona ei⁹ obseruari conueniet que circa ēptores custodiri solent. An hec vera putas: nā ego[a] discendi cupiditate[b] quam solam viuendi rōnē optimā in octauū et septuagesimū annum etatis duxi memor: sum cius smie quā dixisse fert Jul. z si alterū pedem in sepulchro haberez adhuc addiscere quidem vellē: z bellissime[c] aristo z octauenus putabant hūc seruū de quo querebat: fideicōmisse hereditatis nō esse[c]; quia testator rogando heredē vt cū ma numitteret nō videtur de eo restituendo sensisse: si tamē per errorez ab herede datus fuerit: eadē dicenda sunt que Julia. scripsit[d].

Papinianus. Lex. xxj.

BOgo ne stichus alterius seruitutē experiat/ intelligi debet fideicommissariā libertatem placuit principi[e]: qd eiñ tā ꝓtrariū est scruituti q̄ libertas[f]: nec tamē quasi post mortem heredis data videbitur qō co ptinet: vt si viuus eū alienauerit confestim libertas petat: nec ꝑsit ad impediendaz libertatis petitionem/ si redemerit eum cuius semel[g] conditio extitit.

¶ Idem. pbandum est. z si non voluntaria[h] alienatio ab herede facta est: nec refragabitur qō nō ꝑ ipm[i] alienatio facta est: fuit enim quasi statu liber: z quacūqz ratione[k] conditio impleta est.

SIdem. Lex. xxij.

¶ Legatario fundi.

¶ Legata sunt. si qua sunt. Accur.

APud iulianum. ¶ Casus. Titius heres institutus erat rogatus manumittere seruum hereditariū. erat etiaz grauatus restituere hereditatem seio. hic titius restituit hereditatem seio retento isto seruo quem debebat manumittere. nunc non vult manumittere et sic latitat. vel forte est absens ex iusta causa. dicit q̄ iudex siue pretor debet eum pnūciare fore liberz. Scōpone q̄ titi⁹ restituit tñ seruum cum tota hereditate seio. nunquid seius compellitur manumittere? z iuli. dixit q̄ sic. z fit idem in isto cui est hereditas restituta sicut et in emptore talis serui. Sed pompo. querit a quibusdam an hoc dictum iuliani sit verū. z dicit pōpo. merito quero: quia volo addiscere. nam recordor de quodam dicto iuliani/ qui dixit z si alterum pedem in sepulchro haberē &c. etiāsi respondēt z dicunt q̄ iste seruꝰ non debeat tradi seio: si tamen tradit⁹ sit est verū qō dixit iul.ª confirmāt dictū ei⁹. Fran. accur.

† Mo. q̄ bonū est semp discere. con cord. tex. et ibi gl. in casu no. nullus eps. xxxviij di. tex. in casu. ñ habes xxxiij. q. iij.

f ¶ Seruuz. scz per fideicommissum. Accur.

g ¶ Debebit. s. adhuc manumittere.

a ¶ Debebit. manu. fuū nondum traditum.

b ¶ Cōpetit. i. cōuenit.

c ¶ Emptores. qd in his seruitus habes. j. eo. generaliter. §. fi.

d ¶ An bec. Julian⁹ hec scripsit. lz antu aristo et octauc. vt. j. dices putas hec vā: et bene tacio qō q̄ro ego pōp. q̄ volo addiscere. nā ꝑpter amorē addiscendi notā: z memone cōmēdau q̄ddaz dictū iuli. et si alterus z&c. et facit. j. de va. et extraord. eog. l. j. §. j. z in decretis. xx. dist. c. de quibus. z. xxxviij. di. null⁹ epūs.

e ¶ Ego. pomponius.

f ¶ Bellissime. nūc refert quid ei fuit responsum.

g ¶ Non esse. C. ad senatusc̄ōsul. trebel. l. fi. ꝑtra. Sol. hic speciale fauore libertatis.

h ¶ Scripsit. §. ij. respō. legis.

BOgo. ¶ Casus. Testator instituit titium heredē z dixit. rogo heredem ne stichus in alterius seruitutē deueniat: videtur dare per fideicō. libertatem isti stichoi si peruenitat in alterius seruitutem: nec solum post mortem heredis peruenier ad libertatem/ sed etiam aliquando ante: vt si heres istum seruum alienet nec impeditur libertas si iste heres eum redemerit. z hec sunt vera siue voluntaria sit alienatio siue non. Fran. accur.

i ¶ Placuit principi. per predicta verba.

k ¶ Libertas. q. d. nihil. vt insti. de iu. perso. §. j.

l ¶ Semel. non sufficit semel. sic. §. de aqua plu. arcen. l. in diem.

m ¶ Si non volūtaria. sed necessaria. z sic est ꝑtra. §. e. l. cum fidei. Sol. plene dic vt ibi. z facit. §. eo. l. quidam. z quod ibi dixi.

n ¶ Per ipsum. id est voluntate eius.

o ¶ Ratione. dic vt. j. de vbo. oblig. cū seruus. z. §. de 2di. inde. l. fi.

SI legatario. ¶ Casus. Testator legauit titio. r. item fundū z grauauit eum vt manumitteret seruum suum stichum. legatarius cepit petere. r. detracta est inde falcidia. et sic legatarius non vult hoc legatum pecunie habere nec manumittere seruum. dicitur q̄ com-

pellitur leg ntū pecunie accipere detracta falcidia ꝛ manumittere seruū.

¶ A duobus. Duo erant heredes ꝛ granati sunt manumittere duos de seruis eorū quos vellēt. cū tres trī seruos haberēt vnus here dum la titat nec vult eligere q duos sint manumittēdi. Dicit ꝙ stabitur electiōi alterius heredis trī qui presens est. sed si vnus de seruis decedit anteꝙ eligat. tūc trī duo qui

supsunt vcnient manumittendi. ¶ Cū is. Heres rogat manumittere seruū absq; iusta de causa siue non iusta. ꝛ ficta. titat: vel si erant plures hēdes ꝛ granati manumittere seruū. qdā eorū absq; iusta siue non iusta de cā: quidā nō iusta de cā. ꝛ q dam sunt ptites. vt si here res granat decedat nec aliquis ei succedat. vel si heres rogat abstineat se ab hēditate. Dicit ꝙ iudex dz pnūciare hoc liberum velut ex testamēto illius qui reliquerat p fideicō. libertatē. Itē debit iudex pnūciare q fuerit abstines iusta de cā vt illi sint patroni: et q non iusta. illi non erūt patroni. Franci.

¶ Si legatario fūdi. cui fundꝰ ꝛ ꝛ. nō relicta erāt vt seruus suū mammittat. Accur.

a ¶ Decē. pter fundum.

b ¶ Legis falci. 3. ff. eo. l. decē. l fi. ꝛ. l. seq. Sol. vt in. l. illa decem.

c ¶ Fūdi. vt ꝛ. 3. de. l. ij. l. v. ꝛ facit. C. de. tit. si te. et l. deberi.

d ¶ Detijt. testator.

e ¶ Dotuisset. quasi totū arbitriuꝫ in cū a testatore collatū sit. Accur.

f ¶ Si ei seruus vn⁹ de cesserit. vnde āmodo nō est in comun arbitrio: vt subjcit. ꝛ arg. 3. de constrahē. emp. l. si in ēptione. §. si emptio.

g ¶ Iusta et cā. q̄ est eo ipō q̄ nō est ex iniusta. vt. j. ff. si eū. §. ex iusta.

b ¶ Quidam. cū sint plures. Accur.

i ¶ Fraudādi. alꝫ frustrādi. Accur.

k ¶ Aut ei. ſ. heredi rogato. Accur.

l ¶ Pnūciare. in omnibus supradictis.

m ¶ Competere. in omnibus predictis casꝫ ac si libertas directa testamento data esset. vt ꝛ. C. de. l. ancillam. ꝛ. l. si seruus. in fi.

n ¶ Absit. vt p̄sentibus ꝛ iusta causa absentibus ius patronatus seruetur detractantibus modis oībus denegetur. vt. 3. de. l. i. ꝛ. j. de. l. si cuꝫ. §. cōū. ꝛ no. de causa in sententia exprimenda. + sic. 3. de suspe. tu. l. hē. et C. de iudi. properandum. §. penul.

H Ideicommissaria. ¶ Casus. Heres rogatus de manumittendo seruum: nō potest differre manumissionem ob hoc ꝙ dicat seruū expilasse res hereditarias vel male gessisse rationes dñi. ¶ Fideicōmissariam. Titius heres instītutus et rogatus manumittere seruum hereditarium. grauatus etiam fuit restituere hereditates. seio. decessit. titius anteꝙ restitueret. Dicit ꝙ heres titij debet hanc hereditatem seio restituere. ꝛ etiā libertatē p̄stare seruo debet: si ab eo petat seruꝰ. ¶ Seruꝰ. Pater habens plures filios: vnum ex his habebat militem: et donauit stichum. ꝛ quedam alia bona. postea credens se iste pater dominū fecisse testamentū decedens: rogauit filios omnes vt istum stichum seruum manumitterent. Dicitur ꝙ filius miles si succedat patri compellitur manumittere. nec aliquid fratres ob hoc debuunt militi. alias autez res eo donatas militi a patre non compellitur miles conferre siue communicare

decē. pcij. noie relicta sunt in hoc vt fuū suū manumittat. q̄us fundi legatuꝫ agnouerit: si trī pecunie legatū. ppter iteruētū falcidie nō agnouerit cogēdꝰ est pecūiā accepere bita legis falci. rōne ꝛ seruo fideicōmissariā libertatem p̄stare cū semel fundꝫ legatum agnouit.

¶ A duobꝰ hēdibꝰ. q tres seruos habebat petijt vt duos ex his q̄s voluissent manumitterent altero heredum latitante: alter declarat q̄s velit manumittere. potest dici fieri liberos vt pinde libertas cōpetat: ac si p̄is solus manumittere potuisset. ¶ Si ex seruis vn⁹ decesserit siue ex iusta cā abfit heres siue fari non possit a q̄ petitum est: decernēte p̄tore duos qui supsunt fieri liberos cōuenit. ¶ Cū is. q fideicōmissariā libertatē p̄stare dz iusta ex cā absit: aut latitat: aut q dā p̄ites sunt: alij ex iusta cā absunt: nonnulli fraudādi grā fideicōmissi copias fui non faciunt: aut q̄ qui libertatē debuit heres nō extitit: aut si suꝰ heres hereditate se abstinuit: p̄tor pnunciare dz ex testō lucij titij fideicōmissariam libertatez cōpetere. Idqz senatusc̄ōsulto demōstratū est q̄s senatusc̄ōsulto cōpetebēsum est. nec dubiū ꝛ obscurū esset cuius libertus fieret p̄tor. pnunciare debere qui ex iusta causa ꝛ qui detractāde libertatis gratia absit.

Heres rogatus de manumittēdo seruum non potest differre manumissionē ob hoc ꝙ dicat seruum expilasse res hereditarias vel male gessisse res domini. hoc dicit Franciscus.

Lex. xxiij.

Hdem. Ideicōmissaria libertas p̄tex tu expilate hereditatis aut rationis geste nō differtur. ¶ Fideicommissariam libertatem ab heredē non p̄stitam cogendus est heredis heres qui restituit ex trebelliano senatusconsulto. hereditatem p̄stare. si cius personam eligat qui manumittendus est.

¶ Omnis manumittendi seruum transit ad heredem fideicommissary qui rogatus fuit manumittere. b. d.

¶ Seruū peculij castrensis quez pater fideicommissi verbis a legitimis filijs heredibꝰ liberari voluerit filium militem vel qui militauit si patri heres extitit manumittere cogendum nō. quoniam proprium manumisse defuncti⁹ post donationem in filium collatam existimauit: portionem enim a fratre domino fratrem eundēq; coheredem citra dānū voluntatis redimere non cogendū: nec ob eundem errorē cetera q̄ pater in militijs pfecturo filio donauit fratri qui manſit in potestate conferenda: cū peculū castrense filius inter legitimos etiā heredes pcipuū retineat. ¶ Etiaz fideicōmissaria libertas a filio post certā cta tem ciꝰ data: si ad eaz puer nō pervenit ab herede filij p̄stituta die reddat: quaz sniam iure singulari receptam ad cetera fideicō. relicta porrigi nō placuit. ¶ Seruum a filio post quinq. an. si eo tempore diurnam mercedem filio p̄stitisset manumitti voluit biennio proximo vagatus non p̄stiterat cōditione defect videbatur: si tamē heres filij aut tutores ciꝰ ministerū seruū per biēnū elegissent eazrem excepto q. p heredes ſtetisset impedimento residue conditioni non esse constitit.

Ulpianus. Lex. xxiiij.

Eneraliter dicim⁹ eos posse fideicommissariam libertas filio in suo dño remāsisse. M. ꝛ facit. C. fami. ber. si filius. Accur.

d ¶ Legitimos. non trī inter testamentarios.

e ¶ Nō placuit. vt ꝛ. 3. de manu. test. si ita. 3. 3. C. qui di. leg. ce. et his. Sol. vt ibi. ꝛ facit. 3. quando dies leg. ce. si titio.

f ¶ Eo tempore. ſ. totius quinquennij.

g ¶ Volunt. scz testator.

h ¶ Proximo. post mortem testatoris.

i ¶ Vagatus. seruus.

k ¶ Elegissent. ꝛ tēpta mercede. ꝛ accipe excepto qō ꝛc. q. d. vſ paritū ꝛ di tiōi: siue accipiat bēs militerū. p mercede siue p bēdē ſtet vt neutꝝ fiat.

l ¶ Eam rem. i. vagationem biennij.

Eneraliter. ¶ Casus. Illi p̄t fideicōmissarias libertates relinqre q aliqō fideicō. pecuniarū p̄t relinqre. vt sunt illi q possunt testari: ꝛ cuiuscp seruo p̄t fideicōmiſ. libertas reling. siue p̄cipis seruo siue ciuſ. siue seruo posthū. ꝛ tūc debebit cū seruus posthū ad hoc pervenerit. Item libero homini p̄t relinqui libertas per fideicō. ꝛ tūc tenebit si tempore mortis testatoris mueniat seruus vel tpe existentis cōdicti. sub qua relicta erat libertas. Item seruo alicuius qui sit in vſu entre potest relinqui libertas per fideicom. Item seruo dānato in metallum potest fideicommissaria libertas relinqui. et tunc debebitur cum a pena erit liberatus

fudi. no. l. l. iulianus. et ibi omes alij. Item. 3. de cō di. inde. qs intelligo q ad validitatem inſtitutū quo ad rem vſūdum vel grauādum grauatā. sic vt no. quil. de cug. in. l. ꝓperandū. §. illo pculdubio. nu. j. et ibi no. in apostil. i §. ꝛ. ꝛ. ex ꝛmere de. C. de in. ſ. ꝛ. panor. in. c. ex tenore. vitt. vbi ti notauit i addit. in §. non puta vorus. extra de iudicijs.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

erit liberatus indulgentia principis, tunc enim ſeruus fiſci efficietur et nunq̃ reuertetur ſub prioze dño. ¶Idē nato ꝛ concepto ex dānato in metallum poteſt fideicommiſſaria relinqui libertas cum etiā ꝛ talis ſeruus poſſit vendi a fiſco. ¶Si petitum. Teſtator dixit in teſtamento, nolo q̃ ſtichus ſeruus meus ſeruiat. Dicitur q̃ per hec verba videtur heres rogatus de manumittē-
do. ſed ſi teſtator dicat: nolo q̃ heres me⁹ ſtichū ſeruū meum vendat. vide ꝛ relinq̃re libertatez p fideicō. ſi contingat eum vendi: niſi appareat q̃ alia de cā hec vba dixerat vt aīo crucādi fuuz: ꝛ ſic in ei⁹ odiū poſſit ba bere. vel q̃ dixit hec verba aīo cōſulendi heredi ne eū vendat cuz bonus ſit ſeruus. et hoc debebit pbare heres. nā pſumit q̃ aīo relinquēdi libert. hec vba dixerat teſtator.

¶Si qs tutorez. Inteſtamēto meo ſtichū relīq tutorē filijs meis credēs eū liberū cuz eſſet ſeru⁹: non ꝓpter hoc putet ſibi libertatem deberi. ¶Si qs. Ego frāciſcus obligaui ſeruū ſtichum bozolo. tandem bozol⁹ illi ſeruo reliquit libertatez directo in teſtamento de rigore iuris non valet ſz tamē de equitate valet vt videat heres bozoli rogat⁹ ꝓ fideicō. manumittere: ꝛ ſic eū emet a me et manumittet: ꝛ hoc ꝓuabit cū nō eſt ignotū multa induci cōtra rigorem iuris fauore libertatis.

¶Ex teſtamento. Teſtāmēto rupto ꝙ natuitatem poſthume oēs libertates tā directe q̃ fideicōmiſſarie in eo relicte caſſantur: niſi teſtator dixerit eas dādas etiā a legitimis. ꝛ iſte eſt caſus.

tatem aſcribere qui fideicommiſſum[a] pecuniarijz poſſunt[b] relinq̃re ꝛ pricipis ſeruo vel municipij: vel cui⁹ alteri⁹ fideicommiſſaria libertas aſcripta valet[c]. ¶Hoſtiū ſeruo fideicommiſſaria libertas ſi fuerit aſcripta poteſt tractari an nō ſit inefficax. ꝛ fortaſſis quis dixerit indignū[d] eſſe ciuē romanum fieri hoſtiū ſeruuz: ſed ſi in caſu relinquat[e] in quē noſter eſſe incipit: qd. ꝓhibet[f] dicere libertatez valere. ¶Si homini libero fuerit libertas p fideicōmiſſum aſcripta: ꝛ is in ſeruitutē redactus, ꝓponat petere pōt libertatē ſi modo mortis tēpore[g] vel cōditionis exiſtentis[h] inueniat ſeru⁹. ¶Seruo cuius[i] qui nōdum in rebus humanis eſt libertas recte p fideicōmiſſum relinquitur. Si ſeruus in metallum fuerit dānatus libertatez ſperare nō pōt[k]. ¶Quid ergo ſi fideicom. libertas relicta ſit et pena metalli indulgētia pricipis ſit liberatus: et eſt reſcriptū ab imperatore noſtro hūc in dñium prioris domini nō reſtitui[l] cuius tamē ſit nō adiū citur[m]: certe cū fiſci[n] efficiatur ſperare poterit[o] fidicōmiſſariam libertatem. ¶Er damnata[p] in metallū concepto ꝛ nato fideicōmiſſaria libertas dari poterit. qd mirum cum etiā venūdari eum poſſe quaſi ſeruum[q] diuus pius reſcri-

ſeruum meum ſtichum: ꝛ ei facto libero iſta. c. dare. dicitur q̃ tali ſeruo non compellor dare libertatem: ꝛ adducit ſimile quod leue eſt. ¶Si rogatus. Legatus eſt mihi fundus et rogatus iſtum fundum poſt mortez meam reſtituaz titio: ꝛ. c. dem ſemptonio. dicitur q̃ ita demū teneor ad iſta. c. ſi interim tamū lucri habeā ex hoc fundo. ſi cergo pēdet hic fideicōmiſſuz ꝓut. ſ. dictum ō libertate. ¶Quoniēs. Seruo relicta ē libertas per fideicommiſſuz ammodo ſi heres eum vendat vel vſucapiatur hic ſeru⁹ ab aliquo: non extinguitur hoc fideicommiſſum. quin hic ſeruus poſſit petere mānumitti. poterit autē petere manumitti ab eo a quo manuerit. ſ. ab herede vel ab emptore. ꝛ ſilr ſi erat relicta libertas ſub conditiōe: ꝛ interim heres eū vendat. naz exiſtente cō ditiōe poterit petere manumitti: vel vult ab emptore vel ab herede. et ſi ante couditionē emptor eum manumiſerit: ꝛ tūc exiſtente conditione petat ſe eſſe libertum heredis non manumittentis cū ourios ſit patron⁹ auditur. idem ſi ex alia causa hoc idem petat. et hoc ſi fuerit talis volūtas teſtatoris. ſi aūt teſtator nō curauit a quo manumittatur/ ſed hoc tm̃ ꝙ manumittat: tunc hoc non poterit allegare ſiue petere hic ſeruus libert⁹ ſa ctus. Fran. accur.

a ¶Fideicommiſſum. ſcz ſibi deberi ab herede rogato manumittere.

b ¶Poſſunt. et illi ſunt qui teſtādi habent ius. vt. ſ. de leg. i. l. ij.

c ¶Valet. vt ꝛ. ſ. eo. l. libertates. Accur.

d ¶Indigni. accipe ſer-

bodie aut ſec⁹ ſeruaē. vt. C. de liberis ꝓteritis. aut. ex cauſa. ¶Si quis alienū. Ego frāciſc⁹ legaui titio. ꝛ. eūdē rogaui vt manumittat ſeruuz ſuū ſtichū: vel forte nō ſeruū ſed alienum. tandē titiuz accepit hec. ꝛ. nūc videt titi⁹ q̃ valet ſeru⁹ ſtich⁹ vltra. ꝛ. nō vult manumittere ſtichū. q̃rit an cogaf: ꝛ diſtinguit. nā aut ꝫ ſtich⁹ erit ſeru⁹ titij. ꝛ tūc cogit eū manumittere: ꝛ is minus ſit legatū q̃ valeat ſtich⁹. ſi aūt ſit ſeru⁹ alienus nō cogit titius eū emere ꝓ maiori quātitate q̃ būerit noīe legati: ꝛ ſic nec manumittere. Sz pone. q̃ titiū here dē mihi inſtituz ꝛ eū rogaui de ſeruo ſticho manumittendo. Dicit q̃ ſi aliqd ꝛs modici ſupeſt penes eum de hereditate deducto ere alieno cogit eū manumittere. ſi aūt nihil ſupeſt/non cogitur. ¶Poſtea dicit. legaui titio. ꝛ. eundem rogaui de ſticho ſeruo alieno manumittendo: qui vltra. ꝛ. valet. tandem bocłegatū recuit: puta mora heredis. ꝛ ſi ctitius habuit ſorte vſuras legati. ꝛ ſic vltra ꝛ. dicitur q̃ hoc totum eſt de legato: ꝛ ſi hoc totum ſimul legato collectū ſufficiat ad emendum ſtichuz: cogitur eū emere ꝛ manumittere. Idē eſt ꝛ ſi ſeruū ſtichi precium decreſcat: ita q̃ bene poteſt emi. ꝓ tanto q̃tuz eſt legatum. nā titius cogitur eum emere ꝛ manumittere. Sed pone. q̃ fundum legaui titio: eundez rogaui de ſeruo ſticho manumittendo. ꝛ bene nunc valebat legatus tm̃ ꝓtum ſeruus ſtichus: tandem decreuit legatum fundus: puta caſmate ita q̃ valet minus q̃ ſtichus. an nunc cogetur manumittere ſtichum: ꝛ dicitur q̃ non. ſi legatum quod habet vult reddere. ſed ſi hoc q̃ remanſit valet tm̃ ꝙtū ſtichus: tūc bene cogit manumittere. Sed pone q̃ erat rogat⁹ plures ſeruos manumittere: ꝛ fundus legatus minutus vt dixi prius: adhuc valet tm̃ ꝙtum aliqui ex ſeruis non ꝙtum omnes: ꝛ accepit legatum. hoc caſu cogitur manumittere quoſdam ex his qui ſufficiant ad precium legati. ꝛ primo illi qui prio ſunt nominati. Si hoc non apparet tunc ſorte vel meritis decernet qui primo manumittantur. Ultimo dicit ea que dixi quando titius erat rogatus de ſeruis ſuis manumittēdis habent locum ꝛ ſi de alienis ſeruis manumittendis erat rogatus: cum legatum ſibi relictuz nō ſufficiat ad omnes emendos: nam emet quos poterit ex tanto q̃tū eſt legatū ꝛ manumittat. ¶Si cui. Titi⁹ legauit mihi. c. ꝛ rogauit me vt manumitterē

uum hoſtium fieri. ꝛc. q. d. q̃ ſeruus hoſtiū conſequatur libertatem.

e ¶Relinquatur. fideicommiſſaria libertas.

f ¶Quid. ꝓhibet. mihil ſic. ꝛ. ſ. de leg. i. ab oīb⁹. ꝛ. ſ. etiā. ſz in ſtipu. nō venit. vt. j. de ꝟb. obli. liber homo in ſtipu.

g ¶Mortis tēpore. cius qui libertatem reliquit.

h ¶Exiſtētis. ſub qua bereditas eſt relicta. Alſo. vel verius libertas. Et eſt arg. cōtra. j. de ꝟbo. obli. inter ſtipulantem. §. ſacram. ibi ꝛ caſus ꝛc. Item cōtra. inſti. de leg. §. an ſeruo. ſed in multis fallit catonis regula. vt ꝛ. ſ. de reg. cato. l. j.

i ¶Seruo cius. facit. C. eo. l. cum inter.

k ¶Non poteſt. interim. vt ꝛ. C. qui non poſ. ad liber. perue. l. j

l ¶Nō reſtitui. vt ꝛ. j. de pe. aut facta. §. ſi amiſit ergo dñiūvt ibi dicitur.

m ¶Non adjicitur. in reſcriptione.

n ¶Fiſci. vt et. C. de ſenten. paſſ. l. fruſtra. in ſi.

o ¶Poterit. ſcz ſibi deberi ab herede rogato manumittere.

p ¶Er dānata. ſcz ſeruū fiſci. ſecus ſi ante fuiſſet cōceptus. vt. C. de pe. l. ſi ante. Accur.

q ¶Seruum. ſcz ſibi deberi ab herede rogato manumittere.

r ¶Si preſtetur. quid eſt ꝛc. vt. ſ. eo. rogo.

s ¶Alienes. que prohibitio valet. vt. C. de reb. alie. non alie. l. ſi.

t ¶Dicendum. ſcz q̃ alienando eum poſtea efficiatur liber.

v ¶Conſuluit. ad hoc. C. qui non poſ. ad liber. l. ij.

x ¶Videbatur. cū dubitabaf quid teſtator ſenſerit. ꝛ facit ad. §. ſ. eo. cū fidei. ꝛ. l. quidam. ꝛ. l. rogo. Item ad fin. hic facit. ſ. de ꝓoba. l. iij. et. l. quinquaginta. ꝛ. l. quidā. ꝛ. C. de dona. iter vi. ꝛ vxo. l. etiā. ꝛ. ſ. de iur. do. nuptura. Accurſius.

y ¶Patrocinari. vt. ſ. de teſta. tut. ſi quis tutorem. Sed cōtra in eo. tit. l. ſi hereditas. §. fin. ꝛ. C. eo. ꝛ ſi non aſcripta. Solu. bic credebat ſuum non daturus ſi alienum nocet: ibi alienuz ſciebat. et facit inſti. qui teſtada. tuto. poſ. §. j.

z ¶Si quis. puta creditor. vt. j. eodem. l. ſi debitor. et tunc dic vt not. C. de manu. teſta. l. ſeruo. Allij. i. debitor qō eſt falſum. vt. ſ. de manu. l.

seruus. ꝛ. J. qui ꝛ a qui. l. uij. §. i. ꝛ. l. pignori. et l. sequē. §. pignori. ꝛ. C. de ser. piguo. da. ma. ab eo. et. l. fi. sed defendit qua si in vltima volūtate: sed nō inter vinos. vt di. ll. sed nō possunt. vt. §. de le. i. seruus filij. §. fundi. ꝛ. C. ō necessser. be. isti. l. i. nisi diceres soluta pecunia. vt. j. q. ꝛ a qui. pignori. in fi.

a Rigotem. vt et insti. de do. §. fina. et argu. §. ad. l. aquil. ita vulneratus. in fi.

b Cōstat. vt. C. ō post bu. bere. insti. l. i.

c Satis cōstat. vt ꝛ. C. e. l. i. ꝛ de fideicom. l. etā. et. l. ex testamento. si tā men presētur rate funt. vt. j. eod. in testamento. quandoq; etiam interp tamur legitimos rogatos. Iz non sint. vt. j. q. si pater. §. fina. sed hodie hic. §. corrigit. + vt. C. de lib. pre. ꝛ exhere. auf. ex causa.

+ Videsb quair gl. dicit q; isteē hodie cōtrecr tō non est valde in eo insistēdū. et est. §. isteē fing. Fz doc. b: ꝛ alex. in l. patroni. §. actōes. l. vj. col. §. ad trebel.

d Manumittere. f. seruum suum.

e Utimur. vt in predi. l. continetur. Itez fallit hoc in minore. vt. §. de manu. vin. si rogat⁹. in pun. ꝛ de mino. l. si mlor xxv. an. ferunt.

f Modicū. vt. et. C. ad l. fal. si ea. ꝛ. j. e. si ōbitor. in pun. ꝛ. §. i. ꝛ. §. eo. decem. Sed cōtra. insti. de sim. re. per fideicom. reli. §. hoc solum. vbi non in plus tenetur ē ad eū puenerit. Sol. hic spāle fauore libertatis. Itē not. accepterit. als fec⁹. vt. §. eo. l. eum cui.

g Aliqd. etiā modicū.

h Suum. f. seruum.

i Relictū est. quoniam scit precium serui.

k Ex aliqua causa. fructibus forte vel iure accrescēdi. ꝛ sic est §. C. de lof. test. l. fcim⁹. §. i. ꝛ. §. de do. inter vi. ꝛ vro. de fructibus. nā fructus nō augent rē donatā vt cuz ea renocentur.

l Nam ꝛ si ex mora. ab herede facta.

m Legatum. q̄nis ab initio pluris fuerit ꝛ fuit pcio q̄ in fideicōmisso.

n Imminutuz. f. in tñ vt nō possit emi seruus. Accur.

o Cogatur. qui legatū agnouit. ꝛ caue tibi: q̄ ō ppne seruo legatarij dicit cōmodum vsq; illuc: simili modo ꝛc.

p Uberius. als verius sed py. vberius.

q Seruos. suos. ꝑpos.

r Relictuz. qō ex post facto apparet imminutum. vt. §.

s Uel. pro saltem.

tem dederit: Iz videatur iure subtili inutiliter reliquisse: attamen quasi fideicommissariam libertatem relictaz seruus petere potest: vt ex fideicōmiss. liber fiat. Fauor enim libertatis suadet vt iterpretemur ad libertatis prestationem accedere testamenti verba quasi ex fideicommisso fuerit seruus liber esse iussus: nec ignotum est q; multa contra iuris rigorem pro libertate sunt constituta. ¶ Ex testamento qō agnatiōe posthume ruptum esse constat: neq; directas libertates competere: neq; fideicōmissarias deberi quas non a legitimis quoq; heredibus paterfamilias reliquerit satis ꝓstat.

☞ Legatarius agnoscens legatum sibi relictum vt seruuz ꝓpzium manumittat: licet minus sit in legato q̄ seru⁹ valeat cogitur tamen eum manumittere. secus est si fuit rogatus seruum alienū manumittere: quia non cogitur si pluris est seruus emendus q̄ legatum valeat. b. d.

¶ Si quis alienum vel seruum suum rogatus sit manumittere a ꝛ minus sit in eo q̄ accepit ex iudicio testatoris plus sit in precio serui: an cogatur vel alienum redimere vel suuz manumittere videndū est. et marcellus quidem scripsit cum ceperit legatum cogendum omnino suum manumittere. ꝛ fane hoc iure vtimur b vt multum interfit suum quisq; rogatus sit manumittere an alienum: si suum cogetur manumittere etiam si modicum c acceperit. qō si alienū: non alꝫs crit cogendus q̄ si tanti possit redimere q̄tum ex iudicio testatoris consecutus sit.

☞ Heres institutus et rogatus seruum suum manumittere tenetur manumittere: licet apud eū de illa libertate remaneat deducto ere alieno: secus si nihil apud eum remāsit. b. d. ꝛ continua ter. per te. quia plan⁹ ꝛ prolixus.

¶ Prouide consequenter marcellus ait: cuz quoq; qui heres institutus est siquidē aliquid d ad cū deducto ere alieno peruenit cogēdum esse suū e manumittere. si vo nihil peruenit non esse cogendum. Plane si minus forte relictuz est f alicui verum ereuit legatus ex alia causa g: equissimum erit tanti cum cogi redimere q̄tum ad cuz peruenit. nec causari debere q; minus illi relictum sit cum ereuit ei h legatum p testamenti occasionez. Nam ꝛ si ex mora i fructi⁹ vsurueve fideicommisso accessissent: dicendum est libertatem prestandam. proinde et si precium serui decreuerit est dicēdum redimere cogēdum. ¶ Q; si legatum k sit imminutum l videdus est an cogatur m seruum manumittere qui sperauit legatum se vberius n consecuturum et putem si legatum refundere fit paratus: nō esse cogendum: iddirco quia alia cōtēplatione agnouit legatum qō ex inopinato diminutum est. parato igitur ei a legato recedere cogendus non erit: nisi forte reliduum qō apud euz remanet legatum ad precium sufficit.

¶ Quid ergo si plures sit seruos o rogatus manumittere: et ad quorūdam precium sufficiat id qō relictum p est: ad omnium vo nō sufficiat: an cogēdus sit quosdaz manumittere: ꝛ putem debere cum cogi: vel q cos quoz; precium patiatur manumittere. ¶ Quis ergo statuet qui r poti⁹ manumittatur: vtrum ne ipse legatarius eligat quos manumittat an heres: Et fortassis quis recte dixerit ordiē scripture s sequēduz. q; si ordo nō appareat t aut sortiri u eos oportebit ne aliquaz ambitionis vel gratie suspitionez pretor subeat x: aut meritū cuiusq; allegatis a arbitrari b eos oportet. ¶ Simili modo dicendū est etiā si redimere iussus sit libertatēq; ꝓstare: nec pecunia que legata est sufficiat ad redemptionem omnuz quibus libertas est data. nam ꝛ hic ide c erit qō. §. probauimus.

☞ Nemo cogitur seruum ꝓpzium manumittere rogatus repudiato legato qō ꝓpter id ei fuit relictum. hoc dicit. cetera vide per te.

¶ Di cui legatum sit relictū isq; rogatus sit seruum ꝓpzium manumittere: cuiꝫ qō legatū est prestare: an fideicōmissaria libertas ꝓstanda sit quosdaz mouet d: quia si fuerit coactus ad libertatē prestandam ex necessitate: ad fideicō missi quoq; prestationem erit cogendus e: ꝛ sunt qui putāt nō esse cogendum f: nam ꝛ si mihi legatum fuisset relictum ꝛ id rogatus essem titio restituere confestim g ꝛ preterea fideicommissariam libertatem seruo meo prestare: fine dubio dicemus nō esse me cogendum ad libertatis prestationem: quia nihil precij nomine video accessisse. ¶ Plane si forte post tempus fuerit rogatus restituere sibi legatum relictum dici potest propter medij temporis fructum h cogendum eum manumittere. ¶ Si rogatus quis sit alij fundū i cuz morietur: alij cētum prestare: si tñ ex fundi fructib⁹ peceperit q̄tum est in fideicōmisso: cogēdum euz prestare. sic fit vt in pendenti k sit fideicommissum pecuniarius et fideicommissarie libertatis l prestatio.

¶ Quotiēs autē fideicommissaria libertas relinquit efficaciter in ea cā est vt neq; alienatione neq; vsucapione extingui possit: ad quēcū q; enim peruenerit is seruus cui

t Qui. scz de seruis.

v Scripture. Ro. sic est in auf. de bere. et fal. §. inotdinatū. ꝛ. §. de vulga. subsiti. l. fi. §. prius. ꝛ de leg. ij. l. cum pater. §. penul. et de here. insti. l. qui solnendo. dev sufru. l. quotiens. Sed arg. cōtra. j. de solu. l. nec enim. ꝛ insti. de leg. §. ante heredis. Accur.

x Non appareat. quia forte compendiose dixit omnes illos seruos manumitti volo. Itzo.

y Sortiri. id est per sortis iudicium eligere: scz proprios seruos. sic ꝛ. §. de iudi. l. si eum. et insti. de leg. §. optionis. et. C. cōia de leg. l. fi. in princ.

z Subeat. in eligendo.

a Allegatis. ideo quia melius meruerāt vt manumittantur.

b Arbitrari. id est eligere. Accur.

c Eos. scz seruos.

d Idem. vt ordo scripture seruetur: vel sos: vel merita allegentur. et sic patet q; §. in suis dixit hic. et in. §. simili. in alienis.

e Eiqz. f. facto libero.

f Mouet. ad dubitandum hoc scz quod sequitur: quia ꝛ c.

g Cogēdus. vt sic. j. ad trebell. cogi. §. sed si seruo. Accur.

h Non esse cogendum. ad legatum: sed ad libertatē sic. vt. §. ad treb. ita tamen. §. fi. ꝛ ad leg. fal. sed si nō. ꝛ. C. ad leg. falci. si ea. fm Ot. Sed certe de libertate fuit quēstionem et sic subsequēs est de libertate. et sic de ea h respondere videtur. ꝛ p hoc. j. pri. §. in fi.

i Nam ꝛ si. a simili.

k Confestim. ꝛ sic nulla erit vtilitas medij tpis.

l Accepisse. idē q; tus i supiori casu videt: qr p cuiꝫ nō videbit accepisse. ꝛ sic nō possit grauari: vt. §. de leg. j. plane. ij. §. fi. ꝛ. l. fe. ꝛ ad trebel. si patroni. §. fm que.

m Fructum. qui sufficiat ad precū. vt. j. §. pri. ꝛ ar. §. de inoffi. test. papinian⁹. §. fi cōditoni. Sed arg. cōtra. §. ad trebel. si patroni. §. Iz et si sine fructibus. et de lega. ij. cū pater. §. titio. et facit ad. §. §. e. decē. et. l. si legatario. in pn. ꝛ etiā §. de do. l. aristo.

n Fundū. sibi relictuz.

o Iz pendēti. vt si per tātā tēpora vixerit q; tātum ex fructibus capiat valeat fideicōmissuz pecuniarium.

p Libertatis. scz insuperioi. §. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Rogat⁹. a. ſeru⁹ q̄ li-
bertatē conſequi ꝺz: pōt
enim eligere alienantē.
b ¶ Alienat⁹ ſit. ſic. ſ. c.
is qui. 7. C. ſ manumiſ.
te. l. ſtatuliberis. 7 ar. ſ.
quēad. fin. amit. is cui.
ſ. heres. 7. ſ. ō here. in
fin. ſed z ſi. ſ. fin⁹. ſed vi-
deſt q⁹ non tenuerit alie-
natio etiā medio tpe. vt
C. cōia de leg. l. fi. ſ. fin.
aute ſub conditione. que
eſt contra. Soi. vt ibi.
c ¶ Oportere. vt et. ſ. ō de
actio. emp. titius.
d ¶ Manumiſſus ſit. aſi
conditionē. ſed hoc caſu
aget ex empto ēptor⁹ q̄ li
berus eū habere nonlꝺ.
vt. ſ. de cuictio. l. ſꝺ hoc
noſce. 7. ſ. de actio. emp.
titi⁹. 7. l. idēq;. ſ. fupeſt.
e ¶ Conſtitutionib⁹. ꝯs
appellanit. ſ. priori. re
ſcripta.
f ¶ Cōditio. q̄ō fieri vī ſi
duriorem ꝺz patronū.
g ¶ Ceſſare. q̄ non videt
eius cōditio fieri durior.
ꝺ volūtatem defuncti.

¶ Jheres. ¶ Caſus.
¶ Heres rogat⁹ ſeru-
uū manumittere vēdidit
eū. poſtea deceſſit hic be-
res nec habet ſucceſſore.
ſeru⁹ aūt vēdit⁹ vult eſſe
libertus heredis q̄ vēdi-
dit eū. Dicit q⁹ nō audit
immo erit libert⁹ empto
ris. 7 reddit rationē. ℣.
b ¶ Precū. nō eſt p̄-
ſona. q̄ de pcio teneat. et
facit. ſ. de act. emp. l. cū
7 forte. 7 no. er hac 7 ſu-
prioꝛi. l. ſi. duoꝰ caſ⁹ vbi
nō eligit cui⁹ ſit libert⁹.

¶ Cum vero. ¶ Caſus.
¶ Heres roga-
tus manumittere ſuū.
deceſſit relicto herede. vī
delictū fecit ꝓpter q̄ eī
bona ſuit publicata. ¶ Di
citur q⁹ ē in electiōe ſeruī
cui⁹ velit eſſe libert⁹. 7 ſic
hꝫ locū conſtitutio diui
pij. ꝺ dicit. 7 ad iſtū ca-
ſum adducit aliū ſimlē.
¶ Apparet. Dic vt in
ſūmario hui⁹. ℣. ¶ Cuꝫ
quidaꝫ. Ego franciſcus
obligaui bocolo ancillaꝫ
tandē in teſtō meo gra-
uaui heredē meū vt an-
cillā luat et manumittat
eā. heres nō luebat. 7 ſic
ancilla ſtās penes credi-
torē pepit plures filios 7
creditor eos vēdidit. Q̄ſ
q⁹ heres me⁹ cogit⁹ fuī p̄-
cū dare emptori pueros
q̄ſtū ei ꝛſtiterunt: 7 re
cupare eos et manumit-
tere. idem ſi in teſtō pure
reliqui libertatē ancille
mee. 7 ꝺez bñ. p. v. āños
teſtm̄ fuit clauſus. 7 iteꝝ
ācilla pepit plres part⁹.
nā iſta part⁹ tradent fmī
eoꝝ vt manumittant. ſic
q̄ mora libtati facta ſiue
ſponte ſiue fortuito caſu
fideicōmiſſaria libertas relicta eſt
cogi cuꝫ manumittere. 7 ita ſcpiſſi-
me conſtitutum eſt. Cogetur igit
is ad quē ſeruus pucnit fideicom
miſſariam libertatē. ꝓſtare ſi hoc
malucrit is q̄ rogatus[a] eſt manu-
mittere. Latius cm̄ acceptū eſt: vt. 7 ſi
ſub cōditione fuerit ei libertas re-
licta: 7 pendente conditiōe aliena-
tus[b] ſit: attn̄ cū ſua cā alienet. q⁹ ſi
nolit manumitti ab eo: ſed potius
ab eo ad libertatē ꝓduci qui erat
rogatus manumittere audiri euꝫ
oporteꝛe diuus adrian⁹ et diuus
pius reſcripſerunt. Quinimmo et
ſi manumiſſus ſit[c] velit tamen po-
tius ciuis libertus fieri qui erat ro
gatus manumittere: audiēdū euꝫ
diuus pius reſcripſit. Sed et ſi ex
perſona manumiſſoꝛis: vel ex qua
cunꝫ cauſa manumiſſus oſtēde-
re pōt ius ſuū manumiſſiōe eſſe le-
ſum: ſuccurri ei ex bis conſtitutio-
nibus[c] oportet ne cōtra volūtatē
defuncti duriorē ei⁹ conditio[d] cōſti-
tuat. ¶ Plane ſi ea ſit defuncti volū
tas: vt vel a quocunꝫ manumitti
voluerit dicēdum eſt ꝛſtitutiones
ſuꝑſcriptas ceſſare[e].

¶ Seruus cui libertas eſt relicta quē he-
res defunctus vendidit cum peruenerit ad
libertatem erit libertus emptoris non ere-
dis ne emptor dāno afficiatur duplici. Si
autem heres deceſſit relicto herede: vel deli
ctum fecit ꝓpter q⁹ bona eius fuerūt pu
blicata: tunc eſt in electione ſerui cuius ve
lit eſſe libertus ſm conſtitutionem diui pij.
hoc dicit vſqꝫ ad. ¶. apparet.

Lex. xxv.

¶ Paulus. Jheres q vēdiderit ſeruuꝫ
ſine ſucceſſoꝛe deceſſerit: ēptor au-
tem extet 7 velit ſeru⁹ defuncti li
bertus eē nō ēptoris nō eē audien
dum cum valēs ſcripſit: ne ēptor 7
precium[f] 7 libertum perdat.

Ulpianus. Lex. xxvi.

¶ Cum vero[i] is q̄ rogat⁹ ē alie-
nū ſeruū manumittere mo-
talitatis neceſſitate[k] vel bonoꝝ
publicatione ad alterū ſeruū pdu-
xit: magis opinoꝛ cōſtitutionib⁹[l]
eſſe locum ne deteriꝰ ꝓdito fidei
commiſſarie libertatis fiat. Naꝫ 7
cū quidā rogatus eſſet cū moꝛe
tur ſeruū manumittere ipſaꝫ deceſ-
ſiſſet libertate ſeruo nō data per in
de eū babēdū cōſtituꝛuꝫ eſt atq; ſi
ad libertatē ab eo ꝓductus[m] eſſet.
¶ Pōt[n] cm̄ ex teſtō dare libertatez
vtiq; cū dictū ſit[o] vt quotiēs quis
libertatem accepit fideicommiſſa
riam ſi ab alio q̄ qui erat rogatus
manumittat auxilium cōſtitutio-
nuꝫ habeat. pindeq; habeat atq;
ſi ab eo manumiſſus fuiſſet: q̄m fi-
deicommiſſarijs libertatibus fa-
uoꝛ exhibetur: nec interidere ſo-
let deſtinata fideicō. libertas. Qui
enim ea donatus eſt in poſſeſſione
libertatis interim eſſe videtur[p].

¶ Jheres rogatus de manumittēdo an-
cillam dicitur eſſe in moꝛa ſine aliqua inter
pellatione: 7 ertum ē pueri qui naſcuntur ex
ancilla ꝺabuntur ipſi ancille facte libere vt
ipſa eos manumittat. Si autem interpella
tus fuit heres vt manumitteret iſtam ancil
lam 7 nō fecit/eſt in verꝛa moꝛa: certū ē ex an
cilla naſcuntur in genui: ſiue ancille ſint ma
iores. xv. v. an. ſiue non. Fran.

¶ Apparet igitur ſubuētum fi
deicommiſſarijs libertatibus: vt
in rem[r] moꝛa facta eſſe videatur.
Et ex die quidē quo libertas peti
potuit matri tradereē manumit
tendi cauſa: ex die vero quo peti
ta eſt[s] ingenui naſcantur. ¶ Ple-
runqꝫ† enim per ignoꝛantiam vel ti
miditatē eoꝝ quibus relinqui
tur libertas fideicommiſſaria: vel
per ignoꝛantiam iuris ſui: vel per
auctoꝛitatem: vel p dignitatē eoꝝ
a quibus relicta eſt: vel ſeruus peti
tur: vel in totum non petitur fidei
commiſſaria libertas q̄ res obeſſe
libertati non ꝺz. Q̄ō igitur defen
dimus ita determinandum eſt vt
ingenui quidem ex eo die naſcan
tur ex quo moꝛa libertati facta ē:
manumitti autem partuꝫ dici de
beat ex quo libertas peti potuit
q̄uis petita non ſit. Certe minoꝛi
bus[t] xxv. ānis 7 in hoc tribuēduꝫ
eſt auxiliū vt videatur in rē moꝛa
facta eē: nā qua rōne decretum: et
a diuino ſcuero cōſtitutū[u] eſt in rē
moꝛa eē circa pecuniaria fideicō
miſſa q̄ minoꝛib⁹ relicta ſunt: mul
tomagis[x] ꝺz et libertatib⁹ B ideꝫ
admitti. ¶ Cuꝫ qdā cecili⁹ noīe an
cillā quaꝫ pignoꝛi obligauerat di
miſſo[y] creditoꝛe p fideicōmiſſum
manumitti voluiſſet: 7 heredibus
creditoꝛē nō liberātib⁹[z] infantes
q̄ poſtea crūt editi vcniſſent a cre
ditoꝛe ipſato nr̄ cum p̄ce reſcripſit
ſm ea que diuo pio placuerunt: ne
pueri ingenuitate deſtinata frau
darētur ꝓcio[a] emptoꝛi[b] reſtituto[c]
pinde cos ingenuos foꝛe ac ſi ma
ter eoꝝ ſuo tpe manumiſſa fuiſſet.
¶ Idē impator[d] cum p̄ce reſcripſit
ſi poſt quinquēnium mortis teſta
toꝛis tabule teſtamēti apte eſſent
vel codicilli 7 ptus medio tēpoꝛe[e]
edictus ſit ne foꝛtuita moꝛa ſeruī
tutē ptui irrogaueꝛit matri partū
tradēdum eſſe vt ab ea ad liberta-
tē pducatur. Apparet igitur ex B
reſcripto. Item ex eo q̄ ā diuo
pio reſcriptum diximus[f] noluiſ
ſe cos[g] moꝛam libertatis foꝛtui-
tam nocere edictis ex ea cui fidei
commiſ. libertas relicta data eſt:
non tamē ſi a ſubſtituto impube
ri fideicommiſſa. libertas data ſit
ancille: eaq; viuo impubere partū
ediderit: vel ſi poſt tēpus: vel ſi ſub
conditione libertatez acceperit[h]:
7 ante diem vel conditionem par-
tū ediderit/ad libertatem partus

nō ꝺz obeſſe ptui. ſec⁹ au
tem ſi ℞ teſtatoꝛ voluiſſe
vī: vt ſi reliqt libertatē dā
dā ācille a ſubſtituto ipu
beri. 7 iteꝝ viuēte ipubere
re ācilla pepit. nā pars
erit ſu⁹. idē ſi ſub ꝺ. vī
poſt tpa reliqt libertatez
ācille: 7 tpa iterim pepit.
nā pars erit ſu⁹: 7 bvo
luiſſe teſtatoꝛ apparet.
¶ Si p nō ſcripto. Si le
gē tibi ſtichū rogē te vt
eū mānumittas: ſi legatū
efficiat p nō ſcripto: 7 ſic
non valeat. huic tm̄ fuo
debebit hꝰ meus ꝓſtare
libertatē. ¶ Subnētus.
Dicvt in ſūmario. Frā.
¶ Cū vero. continua ad
precedentia.
k ¶ Neceſſitate. trāſmiſ
ſa hereditate.
l ¶ Conſtitutionib⁹. diui
pij. de quibus dixit. ſ. c.
l. ſnaliter. in fi.
m ¶ Ab eo perductus. q
rogatus erat. M.
n ¶ Poteſt. i. debet.
o ¶ Dicti ſit. ſ. c. l. gene
raliter. ¶. fi.
p ¶ Videt. ꝓpter ſpē. ſic
ſ. fi cr nor. cā aga. l. fi.
q ¶ Elppet. ℞ ſupi⁹ vī di
cere ad q̄ referr ℞ igit.
r ¶ In rē. i. ſine iterpella
tiōe. vt. ſ. ō vſur. l. mora.
s ¶ Petita eſt. q̄ō dic vt
no. ſ. ō leg. ij. ſi q̄s ſuo.
Jtē no. q⁹ hodie videnꝫ
libi: 7 ſi nō ſit petita liber
tas cū q̄libet fideicōmiſ
ſari⁹ beat vtilē rē actio-
nē. vt. C. cōia de leg. l. i.
vel dic vt ibi no. itē 7 dic
bi diſtinctionē quā no.
C. e. l. cū libertatē. i qua
ſunt concor. bui⁹. ℣.
t ¶ Minoꝛib⁹. Jdē i ma
ioꝛib⁹. ſed de his ex ꝑſi
ſicat: q⁹ min⁹ de bis po
terat dubitari. Sed ar.
cōtra. ſ. de mino. l. ſi ti.
ſed dic vt ibi no.
v ¶ Cōſtitutus eſt. vt. C.
ex q. cau. i iteq. reſti. nō
eſt neceſ. in nūmum.
r ¶ Multomagis. quia
pl⁹ fanet libertas q̄ ētas.
Alſo. Jtē ad. ¶. iſtum
facit. C. eo. ancillam.
y ¶ Dimiſſo creditoꝛe. i.
ꝑcepit heredi luere a cre
ditoꝛe 7 manumittere.
z ¶ Non liberātib⁹. ſ. ſe a
creditoꝛe. ſic. ſ. de nego.
geſt. ſi pupilli. ¶. ſ.
a ¶ Precio. q̄ō ipe credi
tori dederat.
b ¶ Precio ēptori. q̄ō p̄
cium ēptoꝛ dederat. ſic. ſ.
de rei vē. l. ēptoꝛ pdiū. et
C. ſi vēdi. pig. a. l. i. 7. ij.
c ¶ Reſtituto. ab bēdib⁹
d ¶ Medio tēpoꝛe. poſt
teſtm̄ facti⁹ ante aptuꝛā
tabularum. M.
e ¶ Diximus. in alio ſu
periori ꝓxi.
f ¶ Eos. ſ. imperatoꝛes.
g ¶ Acceperit. ſ. aliq̄ an
cilla in teſtamento.

† Arg. iſti⁹
lſe colligit
q̄ filiꝰ regis
eo pōe viuē
te pōt dici
rex. concoꝛ.
ter. cuꝫ glo.
ex ꝑſſa in ca
no fi. xxiiij.
q. i. glo. ē in
ꝓoe. ꝓagꝛ
ma. ſan. ſ. q̄
bus attēte.
ſup ver. pri
me genito.
Adde ter. i
l. in ſuis et
ibi bal. de li
be. 7 poſth.
de quo ꝑpa
noꝛ. in. c. tā
ta. nūc. ē. et
ibi notaui i
apoſtill. ad
iph̄m in ℣. in
vita paren
tuꝫ. extra q̄
filiꝰ ſint legi
ti et in cap.
q̄ñ. vbi etiā
nota i apoſ
till. in ℣. in
uart. nūc. l.
extra de ma
giſtr. 7 Oldra.
conſil.
xciiij. alſo ē
cōſil. ciiij.

a Conditio est. q̄ superior.
b Fortuita. vt superiores. M.
c Dafi sunt. s. isti serui. vt. t. C. e. l. ij. t. iij.
d Si p non scripto. qd B sit habes. C. de cadu. tol. ℌ. t cum triplici.
e Alb eo penes. beredē forte. Azo.
f Relictum ei. in qualibet alia re. vt ita interserat alium casum.
g Saluā eē. t ppter B dicit qō habes. C. de cadu. tol. ℌ. in primo. t. ℌ. pto non scripto.
h Peruenerit. siue beredes siue alius.
i Dati dz. legato habito pto non scripto.
k Rubrio. per bocappellat rubrianum. t no. q cōtinuatur hec materia vsq; ad. ℌ. si quis seruum. in. l. si eum.
l Oportet. seruis heredi tarijs.
m Directo. vt fiāt orcini: vt t. ℌ. de leg. j. l. ℌ. pe. t no. quattuor esse senatusco. vel. v. vt no. C. e. si seruus. t fa. l. ācilla. t de iudi. qui se.
n Obrectū. t per obrectionē ab eo impetrati. vt male iudicaret.
o Pronūciatūq;. s. esse liberum.
p Nō competit. sic. C. de pre. mi. t si pses. et de reb. eo. l magis. ℌ. pe. et C. si ℌ ius vel vtili. pu. l. ij. t. j. ō nata. re. l. i. t. C. de his q a nō do. l. si.
q Euocati. sic. j. q̄ sen. sine appel. resci. l. i. ℌ. ītē cū. t. j. de nata. resti. l. ij. in fi. t. l. patrono.
r Hoc senatusconsultu. rubria.
s Latitātes. sed si iusta causa abfit succesfit damasianū. vt. j. c. ne eę infantes.
t Impediat. q legatari⁹ nō posset manumittere: nisi ab hēde sibi traderetur.
v Factum esse. sed quō pōt hoc esse cū recta via trāseat in legatariū mortuo testatore. vt. j. fur. attitio. t. ℌ. ō pecu. peculiū aut. ℌ. sed et creditor. t quēad. fer. amut. si partē. ℌ. i. q̄ sunt ℌ. Rñ. bic nō erat adita hereditas vt. ℌ. de leg. j. seruus filij ℌ. i. vel nō extiterat conditio legati serui.
x Iacq. In hoc casu verbis se. cō. loquūn nō habētur⁹: q nō stat p eos q libertatē prestare debēt: et ē sic. C. de vete. iur. enu. l. ij. ℌ. ℌ q̄ diuine. t. ℌ. ō lega. 2 cō. l. 2 ideo. t. C. de epis. audiē. l. ij. t. C. de legi. 2 cōstitu. cum de nouo.

perducetur: quia horum alia conditio est. non enim mozam fortuitā sed ex voluntate testantis pasi sunt.

Seruus alicui legatus vt manumittatur si sit habit⁹ pro non scripto ℌ ei heres dare libertatem. b. d.

Si pro non scripto habit⁹ sit seruus alicui legat⁹: cui seruo p si dicom. libertas ascripta est questionis est num fideicōmissa libertas debeat intercidere: t an si seruus petat fideicō. libertatē ab eo penes quem remansisset pro non scripto habito legato quod erat relictum ei qui eum fuerat rogatus manumittere: vel si ipse suus (vt supradictum est) fuerit legat⁹: an libertas non debeat intercidere: t putem debere dici fideicom. libertatē saluam esse: licet ad cum nihil peruenerit qui rogatus erat manumittere. Cogetur igitur libertatē prestare is ad quē pucnit legatū: qz libertas fideicō. nullum impedimētum pati debet.

Factum est quoddam senatusconsultum qō appellat rubrianum: in quo prouidetur libertatibus t tenor eius talis est. Si bi qui erant rogati manumittere seruos citati a iudice vt venīāt t manumittāt nolint venire t iudex pronūciat libertatem bis de beri. amodo erunt liberi t vocantur orcini. postea ratiocinat sup boc senatuscon. p totam. t. l. se. t prin. tertie vsq; ad. ℌ. si quis.

Subuētum libertatib⁹ est senatusconsulto qō factum est temporibus diui traiani sub rubrio gallo t celio pisone consulibus in hec vba. Si bi a quib⁹ libertatē prestari oportet euocati a pretore adesse noluissent: si causa cognita pro pronunciasset libertatem bis deberi eodem iure statuz huari ac si directo manumissi essent. Hoc senatusconsultū ad cos ptinet quibus ex causa fideicōmissi libertas debetur. Proide si libertas nō deberetur: obrectuz tamē ptoi ē de libertate pnunciatūq; ex senatusconsulto libertas nō cōpetit t ita impator nr cum pse suo rescripsit. Euocari aūt a pretore oportet eos q fideicōmissariā libertatē debēt: ceteruz nisi fuerint euocati cessat rubrianū senatusconsultum. Proinde denunciationibus ct edict lris eos euocandi sunt. Hoc senatusconsultum ad omnes pertinet latitātes quos fideicom. libertatez pstare oportet. Proinde siue heres rogatus sit siue quis alius senatusconsulto loc ē: eos cui oīno q debēt fideicōmissariā libertatē pstare in ea causa sunt vt ad senatusconsultuz pertineant: quare si heres quidem latitet: legatari⁹ autē vel fideicommissarius qui rogat⁹ sit libertatez pstare psens sit senatusconsultuz efficiet vt nihilominus impediatur libertas. proponamus enim legatarium vel fideicommissarium nondum dominium serui nactum esse.

Paulus. Lex. xxvij.

Iacq. B casu pnceps adendus est: vt et in hoc casu libertati prospiciatur.

Ulpianus. Lex. xxviij.

Si cum seruuz cui erat fideicōmissa libertas relicta distraxerit is q erat rogat⁹: et ēptor: quidez latitet: is autem qui rogatus erat pñs fit an rubriano senatusconsulto locē fit: et ait marcellus rubrianum locum bñre: quia absit is quē manumittere opz. Hec autē verba adesse noluissent: non vtiq; exigūt vt latitet is qui libertatē prestare debebit. nam t si nō latitet: contēnat autē venire: sena tuscon. locum habebit. Idez ob seruatur t si plures heredes instituti fideicom. libertatem prestare rogati non iuste abesse pronunciatum fuerit. Eoruz qui iusta causa abesent t eoz qui pñtes fideicom. libertati moram non faciant perinde libertus erit atq; si soli q rogati essent ad iustam libertatē perducrisset.

Hunc ponit aliud senatusconsultū per qō subuenitur libertatibus: vt si aliquis est rogatus manumittere seruū suum ppriuz t iste est absens: inde debet cognoscere de boc fideicommisso. t si videbit seruū in ea causa vt si presens esset rogatus uberet eū manumittere: pronūciabit etiam eo absente liberuz esse. postea quod sequitur per totam banc. l. et seq. t per totam tertiam leue est. Francis.

Si qs seruū suū nō hēditariū manumittere rogatus latitet factum est senatuscon. emilio vinco t iulio seuero consulib⁹ in hec verba. Placere si quis ex bis qui fideicom. libertatem ex quacūq; causa debērēt suo suo qui mortis tpe eius qui rogauit nō fuerit: isq; adesse negabitur: pro cognoscat: t si in ea cā eē videbitur: vt si pñs esset manumittere cogi deberet et pronunciasset cūq; ita pronunciasset ides iuris erit quod eēt si ita vt ex fideicommisso manumitti debuisset manumissus esset. Ex iusta causa abesse eos demum dicēdum est qui nō bñt inuitam cām absentie cum sufficiat qz nō in fraudem libertatis absint quo magis videant ex iusta causa abesse. Ceteruz nō est necesse vt reipublice causa absint. Proinde si alibi domicilium quis habeat alibi petat fideicōmissa. libertas dicēdū est non esse necesse vocari eū qui fideicōmissariā libertatē debere: dz qz etiā absentē eo si constiterit libertatem deberi. pnunciari pōt iusta de cā eum abesse nec libertum perdet. nā eos qui apud edes suas t apud domiciliū suū sunt nemo dubitauit ex iusta causa abesse. Paulus. Lex. xxix.

Si qs postea eā in ea cā eē cepit vt ex fideicommisso manumitti deberet alienat⁹ fit: is qdē cui interim seruꝰ erit manumittere cogēt. ℌ non distinguit iusta an non iusta cā abfit: oīmodo eīn libertas ei seruatur.

Cum quasi.

y Si eū. Rogatus. s. eum manumittere.
z Oportet. scz ēptorez. vt. j. l. pri. t. ℌ. e. gñaliter. ℌ. fi. Accur.
a Hec aūt verba. posita. ℌ. e. cīvo. ℌ. subuētū.
b Tēnat. vt t. ℌ. e. si legatario. ℌ. fi.
c Soli. scz isti pñtes vel etiā ex iusta cā absentes.
d Rogati. vt t. ℌ. e. l. j. t. l. si legatario. ℌ. fi. non aūt latitātū. vt. ℌ. e. l. cū vo. ℌ. subuētus. Accur.
e Si quis. superius se. cō. s. rubrianū loqt ō bereditarijs seruis. ℌ de p priis suis rogati t appellat emilianū t de mutuis: vt. b 7. j. l. nō tātū. ℌ. sed t si non hereditarii.
f Placere. senatorib⁹ visum est. vt si quis. t.
g Er iusta. exp̄e q ta cite imerat ȳbis senatusco. s. vt si iusta causa absit seruet ei inspartrona tus: als non.
b Qui nō bñt. sic ergo q dicit eos iuste absuisse. p bet. t p boc. ℌ. de p ba. l. in ereptis ib⁹. t. l. quotiēs. ℌ. qui dolo. itez sic. ℌ. ō pe. he. itēvenit. ℌ. eos autem.
i Cum sufficiat. ad ius patronatus cōseruādū. als cōtra. ℌ. de legi. tu. l. j. ℌ. pe. t. ℌ. eo. l. i.
k Vocari. imo. cōtra. vt. ℌ. cū vo. ℌ. senatusco. ibi euocati t. Sol. ibi e cōtra dolosuz: qz libertū pdet: bic ℌ non dolosuz q non pdit. itē ℌ. C. cuīo et qñ in. l. ea. sed illud in pecuniarijs habet locū.
l Ebeste. a loco vbi pretit libtas. t facit. ℌ. de in ius. vo. l. pleriq. t. l. se.
m Iqs. Logef. vt t. ℌ. l. priori. in pnci.
n Nō distinguit. q̄tū ad B. q erit liber. ℌ quātuz ad ius p̄onat⁹ sic. vt. ℌ. l. pr. ℌ. fi. nisi eligat vēditorē. vt. ℌ. e. l. gñaliter. ℌ. fi.
o Absit. s. iste emptor.
p Ei. q erit manumittendus. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a CUm quasi. Iusta ex causa. per decretum pronunciatum est cum ex iusta causa abesset.

b CEum abesse. vt sic sit salvum ei ius patronatus. vt. ff. e. l. l. ſ. 1. l. ſi legatario. §. fina. Accur.

c CIus. ſ. pronatus. 1 sic sententia vel decretū vna parte mortua tenet. et sicē ff. ſ. ſi fatisda. cod. l. si decesserit. §. qđ si ignorās. 1. l. ſ. fen. ff. ad. l. pe. 1. ſ. de reg. iur. l. ſ. neratiō. et ibi plene dices.

d CDomc. scz heredem.

e CEadem. scz iusta.

f CImpedierit. ō inre cōmuni.

g CEx causa. sub. vt dicamus ex causa 2c.

h CTutore auctore. a senatuscon. fact. liber. nō a pupillo sine tutore. vt ff. e. l. ex cā. ſ. ſi ff. ſ. 1 ūs ge litteram auctor esse ex cā fideicō. li. ꝑtare ds ſer uo pinde 2c. adeo nō ds 2c. Ite cū loquit de puo infantis h ſe. cō. vt. ff. ſi cū. §. ſi gs. ſtelige fm q babes. ff. ō ma. vin. ſi ro gatus. in prin.

i CSubiectus est. prestā de ab eo.

k CQue. mens.

l CRogati. nō tm ſi iure legati: vel alio mō capiat aliquid. ſ. infans ex bonis defuncti. M.

m CInfantis. facit. ff. e. ſi legatario. §. fina. 1. l. ſi cū. §. eoum. 1. l. ſ.

n CSenatuscōſultū trasianū. vt. ſ. pri. §.

o CEstimētur. sic. C. de cōſer. ma. l. ſ. §. ne autē.

p CManumittatur. scz in totum.

q CFratrib⁹. infantib⁹ non rogatis.

r CObligan. actiōe in factū: vt subijcit. vel dic cōdi. er hac. l.

s CIudicati. vt quod facit sententia hoc faciat lex gis potestas.

t CInfuriosi. ſ. rogati.

v CSub conditione. rogati. 1. sub 2di. scripti. q ē furios⁹: 1 qđ subijcit ei recte. 1. ab eo. 1. B ad exēs plū ſ. infantis. vt. ff. e. l. ſ. ſi ſ. infans. Alij dicūt furio si coheredē rogari. ar. ff. ꝓtori. §. 1 tūc dic ei. scilz ſuo. vſ ei. 1. ab eo. ſ. a eo here de furiosi. Item qđ dicunt sub 2ditiōe dicūt eū sub 2ditiōe institutū de facto. Idē ſi pure vel ſalte tacitā dicunt inesse 2ditionē ſi resipuerit. vt C. de cura. fu. l. fi. §. pe.

C Sine herede. extraneo. Accur.

y C Successore. bonoꝝ possessore.

z C Qui fideicō. qui. ſ. de funct⁹ ꝑ boc debebat ex alterius testō. vñ subnexim libertati. hz extranei fiktus abstineat. vt. C. q manu. non pos. l. ſ. et de bo. auc. iu. pos. l. ſ. 1 opti me boc ꝓbāt. ſ. ꝗ. idez dicendū 2c. 1. §. ſi alter.

Vlpianus. Lex. xxx.

QUm quasi absente quodaz decretuz fuisset interpositū iusta ex causa[a] cū abesse[b] is autem mortuus iam esset: impator nr rescripsit in heredis ꝑsonā transferē dū decretū: coqz loco ius[c] ei esse ſi būc[d] ipm ex eadem[e] cā abesse pronunciasset. Si infans sit interpos q manumittere deberet senatus censuit cuz vnis⁹ etas impediret[f] vt liberi libereqz sint hi qbus libertates ex cā fideicōmissi prestare opz. ¶ Hoc idē erit dicēdum 1 si fol⁹ sit hēs institut⁹ q fari non possit. ¶ Si vero pupill⁹ tutorem habeat: ilsqz nolit ad libertatē prestādā auctor esse adeo nō ds impedimento esse neqz pupillo vt libertos non habeat neqz libertati vt diui fratres rescripserūt ex causa fideicōmissi libertatem ꝑstari seruo oportere: pinde atqz si ab ipso pupillo tutore auctore[g] manumissus esset. ¶ Quicunqz igitur casus inciderit quo is qui fari nō pōt fideicōmisse libertati subiectus est[h] accōmodauim⁹ mentē senatuscōsulti: que[k] etiā ad heredē infantes rogati[l] trahēda est. ¶ Adcundus est aūt etiā ex hac cā ꝓtor ꝑsertim cū rescripto diui pij effectuz est vt si quidaz ex rogatis ꝑsentes sint. alij latitent: alij ex iusta cā absint interceděte infantis persona non oīm libert⁹ efficiat sed tantum infantis[m]: 1 cozū q ex iusta causa absunt: vel etiaz ꝑsentiū. ¶ Si plures heredes sint instituti et inter eos is qui fari non potest: sed non ipe rogatus sit seruus manumittere: non oportere iteradere libertatem ob hoc q̄ coheredibus suis vendere eū infans nō possit: et ex tat quidē senatusconsultuz trasianum. Sz 1 diu⁹ pius cassio dcztro rescripsit ita rem explicari vt partes scruozū quibus per fideicō missum libertas data est iusto precio estimētur: atqz ita seruus ab his qui rogati sunt manumittat[p].

¶ Idē aūt eos qui manumiserunt precū noīe: pinde ſ ratribus[q] 1 coheredib⁹ suis obligat[r] erunt atqz si ob cam rē ex iudicati[s] cā cuz his agi possit. In furios[t] persona diuus pius rescripsit fideicō. libertatem nō ꝑdiri sub cōditione[v] scripti heredis: qui cōpos mētis non esse affirmat. Igitur si constiterit ei recte datam per fideicōmissa. libertatē decretō iterponctur quo idipm complectatur ad exemplū infantis: ergo 1 muto 1 surdo subsecus aūt si defunct⁹ religsset q non hz heredē. vt. C. eo. l. ſ. Sed Alzo. Bug. dicunt qui scz heredes asserētes deberi fideicō. libertatem relictā ab eo qui sine herede decesserit. nam nisi sic des libertati priuilegium superioris casus. 1. prime positionis non dabis. cū cōmune ius cum aliis creditoribus ferri pro suis habeāt libertatibus vt tenēatur scz se imiscētes heredes. 1 als nō. vt. ff. de acqui. here. l. quesitū. item ꝑ boc. ff. de leg. ſ. ſi post mortez. ſ. ri. 1 ad. l. C. e. l. ſ. 1 silēs. dic ꝙ fuit ibi adita ab intestato: hz nō. vt. ar. ff. ſ. ſi alter. l. ſi.

a CTācti. nō est. vñ nō videt esse necessariū priuilegiū. Alzo. Et no. qđ h dicit 1 intellige nisi. vt ff. de bo. li. l. 1 si er modica. ff. ſ. 1. ff. ō ma. test. l. scidū. Sz ar. ff. de inrepa. l. sine ꝑson⁹. ff. ſ. 1. ff. ad tertu. l. ij. ff. ſed si nō sit. 1 de boc vid. ff. de inof. test. papi. §. Irta. 1 C. sivt se ab he. abſti. l. ſ.

b CIdem dicendus est. libertati debere subueniri. M. vt. ff. ſ. de mino. et si sine. §. ſed quod papi. 1. l. ſi mulier.

c CQui. scilicet mior. fm Alzo.

d CLibert⁹ ozcin⁹. id est vt directo manumissus. vt insti. de fin. re. ꝑ fideicō. reli. §. libertas.

e CSi alter. cū duo eēnt rogati. M.

f CNon posse. vt. 1. C. de leg. seruus.

g CEtate. ſantis. vt. ff. eo. l. ij. §. ij. 1. ij.

h CConditione. furiosi. mitti. furdi. vt. ff. ſ. §. in furiosi.

i CNon prestantium. vt ex latitantē vel cōtenunt. vt. ff. eo. ſi cum. §. ſ.

k CNō debean⁹. vt arg. C. de codi. l. ſ. Accur.

l CFactos. ſi iure scien⁹ irritos.

m CPrestiterit. relicta i eis approbando eos. sic C. de fideicō. li. l. ij. 1. l. ſi veritas. 1. C. de testa. nō dubium. §. ſ.

n CSoluit. sic. C. e. sivo luntate. Accur.

o CDeclarat. rr. an. prestandis heredi ab vno quoqz. Io. vt. C. eo. l. ij. et. ff. de manu. test. l. cuz ex fallis. Accur.

ALieno. Casus est plan⁹ vſqz ad. ſ. ſi ꝑson⁹. CSi ꝑson⁹. Libertus instituit extraneū heredē 1 mili. pōno reliqt. titio aūt reliqt c. et eundē titiū rogaunt vt emat ſtichū seruū patroni 1 manumittat. tādē ꝑson⁹ ꝑ tabulas fuc ceſsit liberto. mūcrtit⁹ habēs legatum vult emere seruuz a ꝑsono 1 manumittere. et ꝑson⁹ nō vult vēdere. dicit ꝙ patron⁹ non cogitur/ cū nil lucri videat habere a liberto idez ſi hic eēt fiu⁹ alicui⁹ alterius extranei hoīs:

¶ Potest alieno seruo reliqui libertas/ dum tamē seruus ille sit capax ex alieno testamento. Fran.

APaulus. Lex. xxxi. Licno seruo dari potest

et ille non vult vẽdere: vel si vult/vult nimis magno precio. si autẽ vult iusto precio vendere: z titius nimis modicum vult dare/tunc inder cogget titium iust⁹ precio emere seruum z manumittere. si autem titius nõ vult emere: dominus autem serui vult vendere. tunc poterit cogi titius vt emat z manumittat: sed si seruus vult q̃ ipse dominus manumittat et dominus in hoc consentiat tunc dñs manumittat eum et preciũ ei⁹ petat a titio. ¶ Ides si heres rogat[a] est eum re seruum alicui⁹ z manumittere. et heres latitat nolens hoc facere: ꝯ si dñs non vult eũ manumittere nisi prius sibi soluatur precius/audit⁹. ¶ Posset a dicit hoc fuit vera q̃ vel dñs põt manumittere seruũ et petere precium ab herede. vel potest cogi heres vel seruus emat et manumittat quando seru⁹ hoc patiat: q̃ vult manumitti. si autem nõ vult non cogit nec potest domin⁹ in hoc cõpellere seruũ nisi debebat habere vltra verũ precius ser un: vt quia ꝯ diterat testator. naꝫ z tunc potest dñs etiam seruũ inuitus vẽdere heredi ad manu mittendũ: vel vt ipsemet eum manumitteret z petere precium ab herede fiscut z si heres esset grauatus emere fundũ meũ p maiori pcio statuto a testatore. et hoc dicit ß. ¶. cum. l. seq. Fran.

a ¶ Per fideicõmissu. nõ directo. vt. ff. e. libertates. z. ff. de manumiss. testa. seruus.

b ¶ Eius. scs seruus.

c ¶ Factio. est passiue: et facit. ff. de leg. ij. debitor. §. fino. z vlpe. i. fi mibi. §. regula. z de here. ifti. l. nõ mm⁹. z. C. de here. ifti. l. ne qs. z fa. C. e. l. de beri. z. l. fite.

d ¶ Filij. nati.

e ¶ Et. defuncto.

f ¶ Nonpõt. libertas. vt et. ff. de libe. can. duob⁹. Accur.

g ¶ Dest andum. fideicõ. libertatis. sed ff. de codi. l. q. grauj. z. l. seq. et. l. pe. qb⁹ õz a rogato tñ manumitti. Solu. tbi a nato. tñ. hic simpliter reliquit. vel scebat hic vrore pregnante: tibi non. fm Ot.

h ¶ Prohibitus erit. vt in minori etate. M. vt. j. eo. nõ tñ. circa princ. z. C. de admi. tu. l. ler. z fa. ff. e. cũ quasi. §. j. z. l. er causa. z. ff. de manu. l. causam. z de ma. vin. l. si rogatus. in prin.

i ¶ Acceperit. idem si ei⁹ debita tñ sit inſtitutus portiõe. vt. ff. ad trebel. patronus. z de leg. ij. cum patronus.

k ¶ Tenidere. i. manumittere. vel dic proprie. z dic alius enim erat roga tus redimere z manumittere.

l ¶ Erat. aliquis: z est ratio: qt nihil er iudicio eius accepisse videtur. vt z. ff. de do. ſi patronus.

m ¶ Suo. i. a liberto huius patroni.

n ¶ Pretoris partes sunt. vt rogatũ cogat manumittere cuꝫ nihil accepit er iudicio defuncti. als ff. sed differt: vt inſti. de sing. re. per fideicom. relic. §. libertas. z. C. e. deberi. z. l. si te.

o ¶ Idem est z si plus iusto. quia petinde est ac si nollet vendere. vt z. ff. de leg. iij. l. non dubium. §. fi.

p ¶ Si fi dñs. ff. volebat emere qui manumittere debebat. hic non volebat emere heres: z sic non manumittere.

q ¶ Manumitti. f. ab herede rogato eum emere z manumittere.

r ¶ Manumittere. z bo ceru⁹ cõsentiat. nã in electione sua est a quo velit manumitti. vt. ff. eo. ti. l. aliter. §. quotiens. z. j. e. l. inuitus. in pin.

s ¶ Manumittere. cum heres rogatus nolebat emere: z sic non manumittere. z hoc casu non erit libertus heredis sed manumittentis. z idez est m inferiori priori. respon. z. ff. e. l. cum vero. §. subuentum. et. l. si eñ. §. eorum.

t ¶ Sibi. domino serui.

v ¶ Heredem. qui erat rogatus eum manumittere.

x ¶ Faciendum est. vt seruus ad libertatem perducatur z actio de precio detur. M. vellis. ex vendito forte.

y ¶ Sed si alienare. Et interdum. non est equum vtroq; carere. sic ff. de condi. can. da. si pecuniã. §. qõ si distractus. z. ff. de ac. emp. et epto. §. fin. ibi: neq; cũ bonefider. z. j. quarus re. ac. nõ da. l. ſi. §. si seruus. z. C. ad vell. l. pe. sic econtra bñe vtrunq; nõ est equus. vt. C. de la. li. tol. l. i. §. illud etiam.

z ¶ Alij. f. empton.

a ¶ Concedendum. sic ergo non fit liber inuitus. z sic est regula contraria que dicit nemini seruorũ ẽz recusare ciuitatem r. vt. C. de ma. tef. l. fin. §. si vero. quidam. Solu. vt ibi. Liber nemo fit inuitus.

b ¶ Fideicommissum. i. ad libertatem perducere. M.

c ¶ Acquirat. non enim aliquid quesitũ videtur cũ seruus absit. hęs precium adsit. Azo.

d ¶ Alliogn. i. si quid acquiratur domino.

e ¶ Ipsi. scs domino.

f ¶ Cõtingere. vt ipsi domino datum videatur.

g ¶ Iussus. idem est et si equo precio si tamen interest dñi. vt. ff. de le. ij. l. si equo. Jo.

h ¶ Et ei. dño cuius interest preter verum precium. M.

i ¶ Pluris. vel etiam eq precij si dñi interest vt mo do dixi. Accur.

¶ Si filius. ¶ Casus. Pater instituit filiũ suũ heredẽ: z cũ grauauit q̃ manumittat filiũ seruũ suũ patris. filiꝰ manumisit. Dicit q̃ erit iustus patronus bic filius: et habere poterit contra tabulas in bonis manumiſſi. Item poterit ei imponi e operas. z hoc etiaꝫ posset facere si pater ipe manumisisset hunc seruum. ¶ Erit. Titius inſtituit filium suum heredem z rogauit eum sub conditione vt manumitteret seruum ſtichum heredi tarium puta si cille ſtichus si faceret donnum vel si det. z. rogo te vt manumittas eum. Dicitur q̃ si non stat quominus pareatur conditioni per seruum/licet non impleatur conditio. habebit locum senatusconsultum rubrianum. Scõ dicit si heres afferat impedimentum q̃ non impleatur conditio non habebit eum in libertũ tanꝯ filius vel heres manumiſſoris. z sic per hoc mm⁹ iuris habebit: qõ dic vt in glo. ¶ Si is cui. Legatum tibi seruum z te rogaui vt euꝫ manumittas: nos vis accipere legatum serum: et sic non manumittere. Dicitur q̃ cogeris iura tua siue act. cedere huic seruo vt sic libertas non deficiat. Scõ dicit. rogatus est heres vel legatarius manumittere seruum: debet eum manumittere non tradere eum inuitum alij ad manumittendum. Tertio dicit. minor. xx. annis inſtituit aliquem sibi heredem z cũ rogaui vt ſtichum seruum ſui heredis manumittat. Dicitur q̃ cogi debet heres ad manumittentum. nec hoc casu habet locum lex eliaſcentia. Quarto dicit. Seruum tibi legaui z te grauaui vt eum manumittas: et si non manumittas legaui eum alij. z eundem grauaui vt eum manumittat: z si non manumittat fit ille seruus liber. Dicitur q̃ hic seruꝰ ſtatim debet esse liber ne per tot circulos vadat. z hoc dicit hic. ſ. cum. l. ſequen. Franciscus.

k ¶ Tabulas. liberti bo. posſ. vt z. C. de bo. poſſ. contra tabu. l. j. Sed q̃ subjcit de ope. est ff. C. de ope. li. l. quintus. Soli. hic nõ cogebatur manumittere

numittere ꝛ rogat⁹ ſit. ibi aũt cogebat. Vel hic voluit ꝓ habere. ſ. filiũ plenũ ius ꝓnonatus. vt. ſ. de bo. lib. l. q er cã. ſ. fi. vel ſpãle hic in filio.

a ¶ Hoc em. duo ſꝫ predicta quaſi patroni filius ꝛ ſi ꝛc.

b ¶ Acceſſiſſet. a patre filij.

c ¶ Erit rubriano. qõ babes. ſ. e. l. cum vero. §. ſubuentum. Accurſius.

d ¶ Nõ fiat. vt. ſ. de manu. teſt. l. libertate.

e ¶ Libertum. vt non beat eũ libertum iure manumiſſiõis qõ habuerit ſi ſpedimentũ nõ ꝑſtitiſſet. vt. ſ. e. cũ vero. §. ſubuentum. ꝛ. l. ſi euz. §. eoꝝm.

f ¶ Alio iure. ſ. hereditario. vel q⁹ filiꝰ eſt manumittẽdꝰ. ſm hoc ergo nõ vĩ ꝙ b filiꝰ pumatur de ſuo impedimento. qz ſi nõ ſuo alieno tñ iure bz ẽi libertũ: ſi rñ. nõ eſt ita ꝛ oſidit penã. ibi cũ dicit nõnulla ꝛc. q eſt talis. nã in libertũ quẽ quis bz iure ſue manumiſſiõis nõ amittit ſ tabu. lz ei capitis accuſet/vel in ſeruitutem petat: ſed cũ quẽ iure alieno ſiue hereditario quẽ ꝓnũ dicim⁹ ſic amittit: ꝛ ſic intelligũtur hec. ſ. de iure pa. cũ. ꝛ de bo. lib. l. q cũ maior. et. l. i ſeruitute. Cũ ergo hic filius amiſerit cõtra tabulas ꝓpter impedimentum qõ ꝓeſtitit quã iure ſue manumiſſiõis haberet: niſi impedimẽtũ ꝓeſtitiſſet: pat⁹ ꝙ ſi amodo accuſet vel in ſeruitutẽ petat qõ amittit. q⁹ non bz ammõ niſi iure alieno.

g ¶ Nõnulla. ſed aliquã.

h ¶ Penã. ſcꝫ filiꝰ q ꝓſtitit impedimentũ quomiꝰ manumitteret ſeruũ patriſ ſui q rogat⁹ a patre erat vt manumitteret.

i ¶ Deſierit. deinceps.

k ¶ Perdit bono. poſſeſſ. quã nõ ꝑderet ſi vt patronus libertũ habueret: non vt ꝓnõ filiꝰ vt bic optime colligit. Sed gdã dicũt etiã patronũ manumittentẽ ſi accuſat perdere. vt arg. ſ. de iure pa. l. eum. ſꝫ illã in liberto patrono intellige. z facit ad hoc quod no. ſ. de in iure vo. l. ſed ſi buius. §. ſed ſi liberti. et facit optime. ſ. de bo. lib. l. ſi filius. §. ſi.

l ¶ Ei. ſeruo. Accurſius.

m ¶ Velit. nõ als. vt. ſ. l. pri. §. ſuito. z ſũũ ſigna vt ibi: ꝛ facit. ſ. de leg. ij. l. imperator. in prin. ꝛ de leg. iij. ſi legatarius.

n ¶ Iſtuitus. Nõ eſt. vt. ſ. e. gñaliꝫ. §. fi. ꝛ de actu. emp. ttius. z ſic eſt arq dñs nõ ꝑt in aliũ alienare ius vaſalli vel feudi inuito vaſallo.

Additio. Limitabis hãc glo. cũ ſuo tex. per. l. i. ꝛ q⁹ ibi not. Bal. C. de ſer. fugi. z tex. in. c. ꝓterea ducat. §. inſuper etiã. ꝛ ibi per eũdẽ. Bal. in ver. nota q dñs. in tit. de ꝓhib. feu. alie. per frederi.

o ¶ At ꝓpꝛium. ipſius beredis. ſecus ſi ipſius minoris. vt. C. eo. l. minor. Accurſius.

p ¶ Seruus. facit. ſ. de manu. teſta. l. ſi quis ita. ꝛ. l. ſtichum.

q ¶ Is. ſcilicet titius.

r ¶ Eque. ſicut primus.

s ¶ Continuo. abſurdum enim erat moram fieri occaſione legati nullũ emolumentum afferentis.

Alij. ¶ Caſus. Heres ſiue legatarius rogatus de manumittendo ſeruum ſuum: an ſemper compellantur: et caſſius dixit q⁹ non in caſibus iſtis. vt ſi vſus huius ſerui ſit valde neceſſarius heredi vel legatario: veluti ſi ſeruus ſit diſpenſator domini: vel pedagogus. vel graviter deliquit contra dominum. ſed tamen dictum caſſij corrigitur. Et dicitur q⁹ ex quo habuit lucrum a teſtatore debet et hic onus ſentire. et ſic ſemper compellatur manumittere ex quo accepit hereditatem vel legatum. Franciſcus.

Gabinus dicit inutiliter legatuz fore: et ex teſtamento eum continuo liberum futurum.

¶ Heres acceptã hereditatẽ vel legatarius agnoſcens legatum tenetur ſeruũ ꝓ ꝓtium de quo rogatus eſt manumittere: li cet ei valde ſit neceſſarius: vel dñm dictus ſeruus grauiter offenderit. b. d.

Modeſtinus. Lex. xxxv.

Alij caſſij nõ eſt recepta ſententia exiſtimantis et heredi et legatario remittendã interdum ꝓpꝛij ſerui manumittendi neceſſitatem ſi vel vſus ſerui eius tam neceſſarius eſſet: vt eo carere non expediret: veluti diſpenſatoris pedagogi ſui ſiue liberoꝝ vel tantũ delictum eſt vt vltio remittenda non ſit. Vſum enim eſt ipſos in ſua poteſtate habuiſſe. nam potius eſſet diſcedere a cauſa teſtamenti q⁹ non omiſſa debere voluntati defuncti obſequi.

¶ Senatuſconſultũ rubrianũ nõ cõprehendit perſonas bac lege enumeratas.

Idem. Lex. xxxvi.

Neq; infantes/neq; furioſi/neq; ab hoſtib⁹ capti/neq; bi etiam quos⁷ religio⁸ aut boneſtio⁹ cauſa vel calamitas aliqua vel maioris rei familiaris/aut capitis fames⁹ periculum/aut ſimilis cauſa mozetur rubriano ſenatuſconſulto continẽtur: ac ne pupilli quidẽ qui tutores nõ habent: aut eos bñt quos coz quoq; cauſa detinet: ſed nec ſi hi data opa ſui poteſtate nõ facũt puto pupillis libertos cripi: q⁹ z iniquuz eſt facto tutoris qui forſitan ſoluendo non ſit¹⁰ pupillum dãno affici: et ſenatuſcõſulto nõ cõtinẽtur alij q⁹ q ex cauſa fidecõmiſſi debent¹¹ preſtare libertatẽ. Quid ergo eſt damaſiano ſenatuſcõſulto ſubuenitur¹² bis quo cautũ eſt de bis qui iuſta cauſa abſſent: vt nec libertas impediat: nec libertus eripiat bis q fraude careãt. ¶ Si p procuratoꝛez quis defendat ſemp iuſta

t ¶ Delictũ. i. cum ſeruus magnũ delictũ fecit: puta quia tacuit ſeruus iſte cum vroꝛe eius.

v ¶ Habuiſſe. manumittere vel nõ bis caſibus. z ſic eſt dictũ caſſij. Vel dic ecõtra habuiſſe. ſ. accipere relictũ vel nõ. cũ ſi recepit ꝓmonto cogef manumittere. Accurſius.

x ¶ Iſ potius. rõ caſſij: ſed caſſa. Jo. q⁹ hoc incõueniens ſequereꝛ. q⁹ meli⁹ eſſet nõ parere voluntati defũcti q⁹ parere. Vel dic eſſe ꝙba modeſtini ſic ſcz meritoſinia caſſij non eſt recepta. nam potiuſ eſſet ꝛc. ſcz ſm caſſium: quod eſſet abſurdũz. et ſemper in idem recidat.

Q Caſus. Rubria no ſenatuſcõſulto eſt cautũ/q⁹ ſi heres vel legatari⁹ eſt grauat⁹ manumittere ſeruũ teſtatoris ꝛ nõ manumittat. et vocatus cotam iudice non veniat iudex ꝺz ꝓnunciare iſtũ ſeruũ liberũ: et erit libertus teſtatoris nõ heredis vel legatarij. hoc ſenatuſ conſultum nõ ſpectat ad infantẽ/vel furioſuz/vel ab hoſtibus captum/vel ad militẽ/vel ad mgſtatũ vel ad pupillũ qui nõ bz tutoꝛem. vel ſi bz: bz. aliquem de predictis. vel bz illos q ſtudioſe in odium pupilli nõ curant manumittere. nã ſi aliqs iſtoꝛũ eſt grauatus ſeruũ teſtatoris manumittere cuius eſt heres vel legatarius ꝛ nõ manumittat: ꝛ iudex ꝓnunciat illũ ſeruũ eſſe liberũ: erit bñ liber⁹ eius bz ab eo nõ fit manumiſſus pinde ac ſi eẽt abſens ex iuſta cã. ꝛ hoc eſt inductum ex damaſiano ſenatuſcõſulto. Jdẽ ẽ ſi aliqs rogat⁹ manumittere eſt abſens ꝓ procuratoꝛẽ: tñ rñdet coꝛã iudice ob hõ ctat⁹: q⁹ nõ eripit ei libertus. Ultimo dicit. heres vel legatari⁹ rogatus de manumittẽdo ſeruũ hereditariũ coꝛã iudice cõpetenti citatus ex ꝓiuule gio alicuius dignitatis nõ vult coꝛã eo rñdere. Dicit ꝙ nõ audiẽ ꝓtiuilegium ad hoc allegans quicũq; ſit. ſiue ꝓiuatus ſiue ciuitas.

y ¶ Quos. ſcz milites.

z ¶ Religio. ſacramenti: vt milites.

a ¶ Honeſtior. veluti ſi magiſtratum gerant.

b ¶ Continentur. vt ex eo ius patronatus amittatur.

c ¶ Detinet. ſcz aliqua predictarum.

d ¶ Si bi. tutores. Accurſius.

e ¶ Iniquum. non ſolum abſurdum.

f ¶ Qui. ſ tutor.

g ¶ Non fit. ſcilz pupillus ad emendandum damnum quod ei ex culpa eoꝝm contingit. Alſo.

h ¶ Debent. ſcz tutores non debent preſtare ſed pupilli. z facit. ſ. e. l. cuz quaſi. §. i. ꝛ. §. imperator.

i ¶ Subuentur bis. vt. ꝛ. eo. non tantum. §. ſenatus.

et ille non vult vẽdere: vel si vult/vult nimis magno precio. si autẽ vult iusto precio vendere: z titius nimis modicum vult dare/tunc inder cogget titium iust9 precio emere seruum z manumittere. si autem titius nõ vult emere: dominus autem seruꝰ vult vendere. tunc poterit cogi titius vt emat z manumittat: sed si seruus vult q ipse dominus manumittat et dominus in hoc consentiat tunc dñs manumittat eum et precui ei9 petat a titio. Idez si heres rogatꝰ est emere seruum alicui9 z manumittere. et heres latitat nolens hoc facere: ꝙs si dñs non vult eũ manumittere nisi prius sibi soluatur precius/auditur. Posset dicit hoc sunt vera q vel dñs post manumitte re seruũ et petere precius ab herede. vel potest cogi heres vt seruus emat et manumittat quando seruꝰ hoc patiat: q vult manumitti. si autem nõ vult non cogit nec potest domin9 in hoc cõpellere seruũ nisi debebat habere re vltra verũ precius seruꝰ: vt quia ℔ dixerat testator. nas z tunc potest dñs etiam seruũ inuitus vẽdere heredi ad manu mittendũ: velut ipsemet eum manumitteret z petere precuũ ab herede sicut z si heres esset grauatus emere fundũ meũ p maiori pcio statuto a testatore. et hoc dicit ℔. §. cum. l. seq. Fran.

a ¶ Per fideicõmissuꝫ. nõ directo. vt. ff. c. libertates. z ff. de manumiss. testa. seruus.

b ¶ Eius. scz seruus.

c ¶ Facto. est passiue: et facit. ff. de leg. j. debitor. §. fino. z ff. leg. ij. si mihi. §. regula. z de here. ist. l. nõ inm9. z. C. de here. ist. l. necꝫ. z fa. C. e. l. de beri. z. l. sit e.

d ¶ Filij. nati.

e ¶ Et defuncto.

f ¶ Non põt. libertas. vt et. ff. de libe. can. duob9. Accur.

g ¶ Potest andum. fideicõ. libertatis. sed ff. de codi. l. q grauj. z. l. seq. et. l. pe. qb9 dz a rogato tñ manumitti. Solu. ibi a notat tñ. hic simpliter relinquit. vel scebat hic vrote pregnantẽ: ibi non. fm Ot.

h ¶ Prohibitus erit. vt in minori etate. Ad. vt. j. co. nõ tñ. circa princ. z. C. de admi. tu. l. ler. z fa. ff. c. cũ quaſi. §. j. z. l. ex causa. z. ff. de manu. l. causam. z de ma. vin. l. si rogatus. in prin.

i ¶ Acceperit. idem si er debita tñ sit institutus portiõe. vt. ff. ad trebel. patronus. z de leg. ij. cum patronus.

k ¶ Vendere. i. manumittere. vel dic proprie. z dic alius enim erat roga tus redimere z manumittere.

l ¶ Erat. aliquis: z est ratio: qr nihil er iudicio eius accepisse videtur. vt z. ff. de do. si patronus.

m ¶ Suo. i. a liberto huius patroni.

n ¶ Pretoris partes sunt. vt rogatũ cogat manumittere cuz nihil acceperit er iudicio defuncti. alꝫ ff. sed differt: vt inst. de sing. re. per fideicom. relic. ff. libertas. z. C. e. deberi. z. l. si te.

o ¶ Idem est z si plus iusto. quia perinde est ac si nollet vendere. vt z. ff. de leg. ij. l. non dubium. §. fi.

p ¶ Nec si dñs. ff. voleb at emere qui manumittere debebat. hic non volebat emere heres: z sic non manumittere.

q ¶ Manumitti. f. ab herede rogato eum emere z manumittere.

r ¶ Manumittere. z hoc seruꝰ cõsentiat. nã in electione sua est a quo velit manumitti. vt. ff. co. tu. l. gñaliter. §. quotiens. z. j. e. l. inuitus. in pn.

s ¶ Manumittere. cum heres rogatus nolebat emere: z sic non manumittere. z hoc casu non erit libertus heredis sed manumittentis. z idez est in inferiori priori. respon. z. ff. e. l. cum vero. §. subuentum. et. l. si eñ. §. comm.

t ¶ Sibi. domino serui.

v ¶ Heredem. qui erat rogatus eum manumittere.

x ¶ Faciendum est. vt seruus ad libertatem perducatur z actio de precio detur. Ad. vtilis. ex vendito fonte.

y ¶ Sed si alienare. Interdum non est equum vtrocꝫ carere. sic ff. de condi. cau. da. si pecuniã. §. qõ si distractus. z. ff. de ac. emp. et ẽpto. §. fin. ibi: necꝫ ẽ bonefidei. z. C. j. quatuz re. ac. nõ da. l. si. §. si seruus. z. C. ad vell. l. pe. sic econtra bñ vtrunqꝫ nõ est equuꝫ. vt. C. de la. li. tol. l. i. §. illud etiam.

z ¶ Alij. f. empton.

a ¶ Concedendum. sic ergo non fit liber inuitus. z sic est regula contraria que dicit nemini seruoꝝ ẽ recusare cuitatem r. vt. C. de ma. tef. l. fin. §. si vero. quidam. Solu. vt ibi.

Liber nemo fit inuitus.

b ¶ Fideicommissum. i. ad libertatem perducere. Ad.

c ¶ Acquiraf. non enim aliquid quesitũ videtur cũ seruus absit. licz precium adsit. Azo.

d ¶ Alliogn. i. si quid acquiratur domino.

e ¶ Ipsi. scz domino.

f ¶ Cõtingere. vt ipsi domino datum videatur.

g ¶ Iussus. idem est et si equo precio si tamen interest dñi. vt. ff. de le. j. l. z si equo. Jo.

b ¶ Et ei. dño cuius interest preter verum precium. Ad.

i ¶ Pluris. vel etiam eq precij si dñi interest vt modo dixi. Accur.

¶ Casus.

¶ Si filius. Pater instituit filiũ suũ heredẽ: z cũ grauauit q manumittat filiũ suum seruuꝫ sui patris. filꝰ manumisit. Dicit q erit iustus patronus huic filius: et habere poterit contra tabulas in bonis manumissi. Item poterit ei imponere e operas. z hoc etiaz posset facere si pater ipe manumisisset hunc seruum. ¶ Erit. Titius instituit filium suum heredem z rogauit eum sub conditione vt manumitteret seruum stichum hereditarium puta si ille stichus si faceret dominꝰ vel si det. x. rogo te vt manumittas eum. Dicitur q si non stat quominus pareatur conditioni per seruum/licet non impleatur conditio. habebit locum senatusconsultum rubrianum. Scõ dicit si heres afferat impedimentum q non impleatur conditio non habebit eum in libertũ tanꝫ filius vel heres manumissoꝝ. z sic per hoc minꝰ iuris habebit: qõ dic vt in glo. ¶ Si is cui. Legauit tibi seruum z te rogauit vt euz manumittas: nos vis accipere legatum seruum: et sic non manumittere. Dicitur q cogeris iura tua siue act. cedere huic seruo vt sic libertas non deficiat. Scõ dicit. rogatus est heres vel legatarius manumittere seruum: debet eum manumittere non tradere eum inuitum alij ad manumittendum. Tertio dicit. minor. xx. annis instituit aliquem sibi heredem z cũ rogauit vt stichum seruum sui heredis manumittat. Dicitur q cogi debet heres ad manumittentum. nec hoc casu habet locum lex chalcentia. Quarto dicit. Seruum tibi legauit z te grauauit vt eum manumittas: et si non manumittas legauit eum alij. z eundem grauauit vt eum manumittat: z si non manumittat sit ille seruus liber. Dicitur q hic seruꝰ statim debet esse liber ne per tot circulos vadat. z hoc dicit hic ff. cum. l. seq. uen. Francescus.

k ¶ Tabulas. liberti bo. pos. vt z. C. de bo. pos. contra tabu. l. j. Sed q9 subjicit de ope. est ff. C. de ope. li. l. quintus. Sol. hic nõ cogebatur manumittere

numittere ſz rogat⁹ ſit. ibi aũt cogebat. Vel hic voluit pt habere. ſ. filiũ plenũ ius p̃tonatus. vt. ff. de bo. lib. l. q ex cã. §. fi. vel ſpãle hic in filio.

a ¶ Hoc eſt. duo ſcz predicta quaſi patroni filius ꝛ ñ ꝛc.

b ¶ Acceppiſſet. a patre filij.

c ¶ Erit rubriano. qõ babes. ff. e. l. cum vero. §. ſubuentum. Accurſius.

d ¶ Nõ fiat. vt. ff. de manu. teſt. l. libertate.

e ¶ Libertum. vt non habeat eũ libertum iure manumiſſionis qõ haberet ſi ſpedimentũ nõ ꝓſtitiſſet. vt. ff. e. cũ vero. §. ſubuentum. ꝛ. l. ſi euz. §. eoꝝm.

f ¶ Alio iure. ſ. hereditario. vel q: filiꝰ eſt manumittẽtis. ſm hoc ergo nõ vĩ ꝑ filiꝰ pumatur de ſuo impedimento. qz ꝛ ſi nõ ſuo alieno tñ iure bz eũ libertũ: ſi rñ. nõ eſt ita ꝛ oñdit penã. ibi cũ dicit nõnulla ꝛc. ꝛ eſt talis. nã in libertũ quẽ quis bz iure ſue manumiſſionis nõ amittit ff. tabu. l. eũ capitis accuſet/vel in ſeruitutem petat: ſed eũ quẽ iure alieno ſiue hereditario quẽ ꝓnũ dicim⁹ ſic amittit: ꝛ ſic intelligũtur hec. ff. de iure pa. eũ. ꝛ de bo. lib. l. q cũ maior. et. l. ſeruitute. Cũ ergo hic filius amiſerit cõtra tabulas propter impedimentum qõ ꝓfhtit qnã iure ſue manumiſſionis haberet: niſi impedimẽtũ ꝓtitiſſet: patz ꝙ ſi amodo accuſet vel in ſeruitutẽ petat qõ amittit. qz non bz ammõ niſi iure alieno.

g ¶ Nõnulla. ſed aliquã.

b ¶ Penã. ſcz filiꝰ ꝙ ꝓſtiti pedimentũ quominꝰ manumitteret ſeruũ patris ſui ꝙ rogat⁹ a patre erat vt manumitteret.

i ¶ Petierit. deinceps.

k ¶ Perdit bono. poſſeſſ. quã nõ ꝑderet ſi vꝫ patronus libertũ haberet: non vt ꝓnũ filiꝰ vt hic optime colligit. Sed qdã dicũt etiã patronũ manumittentẽ ſi accuſat perderet. vt arg. ff. de iure pa. l. tum. bz illã in liberto patrono intellige. ꝛ facit ad hoc quod no. ff. de in iure vo. l. ſed ſi bnus. ff. ſi teſtꝰ eſſe liberti. et facit optime. ff. de bo. lib. l. ſi filius. §. i.

l ¶ Ei. ſeruo. Accurſius.

m ¶ Velit. nõ als. vt. ff. l. pri. §. iuito. ꝛ ſtñ ſigna vt ibi: ꝛ facit. ff. de leg. ij. l. imperator. in prin. ꝛ de leg. iij. ſi legatarius.

n ¶ Iuitnus. nõ eſt. vt. ff. e. gñaliꝛ. §. fi. ꝛ de acti. emp. ttius. ꝛ ſic eſt arq; dñs nõ põt in aliũ alienare ius vaſalli vel feudi inuito vaſallo. Additio. Limitabis hãc glo. cũ ſuo tex. per. l. i. ꝛ qõ ibi not. Bal. C. de ſer. fugi. ꝛ tex. in. c. preterea ducat⁹. §. inſuper etiã. ꝛ ibi per eũdẽ. Bal. in ver. nota q dñs. in tit. de ꝓbi. feu. alie. per frederi.

o ¶ Ut ꝓprium. ipſius heredis. ſecus ſi ipſius minoris. vt. C. eo. l. minor. Accurſius.

p ¶ Seruus. facit. ff. de manu. teſta. l. ſi quis ita. ꝛ. l. ſticbum.

q ¶ Js. ſcilicet titius.

r ¶ Eque. ſicut primus.

s ¶ Continuo. abſurdum enim erat moram fieri occaſione legati nullũ emolumentum afferentis.

¶ Aly. ¶ Caſus. Heres ſiue legatarius rogatus de manumittendo ſeruum ſuum: an ſemper compellantur: et caſſius dixit q non in caſibus iſtis. vt ſi vſus huius ſerui ſit valde neceſſarius heredi vel legatario: veluti ſi ſeruus ſit diſpenſator domini: vel pedagogus. vel grauiter deliquit contra dominum. ſed tamen dictum caſſij corrigitur. Et dicitur q ex quo habuit lucrum a teſtatore debet et hic onus ſentire. et ſic ſemper compellatur manumittere ex quo accepit hereditatem vel legatum. Franciſcus.

Sabinus dicit inutiliter legatuꝫ fore: et ex teſtamento cum continuo⁹ liberum futurum.

¶ Heres acceptã hereditatẽ vel legatarius agnoſcens legatum tenetur ſeruũ ꝓ ꝓtium de quo rogatus eſt manumittere: licet ei valde ſit neceſſarius: vel dñm dictus ſeruus grauiter offenderit. b. d.

Modeſtinus. Lex. xxxv.

Aly caſſiꝰ nõ eſt recepta ſententia q̃ ſtimantis et heredi et legatario remittendã interdum ꝓpꝛij ſeruũ manumittendi neceſſitatem ſi vel vſus ſeruꝫ eius tam neceſſarius eſſet: vt eo carere non expediret: veluti diſpenſatoris pedagogi ſui ſiue liberoꝝ vel tantũ delictum⁹ eſt vt vltio remittenda non ſit. ff. t. ¶ Uſum enim eſt ipſos in ſua poteſtate habuiſſe⁹. nam potius⁹ eſſet diſcedere a cauſa teſtamenti q̃ non omiſſa debere voluntati defuncti obſequi.

¶ Senatuſconſultũ rubrianũ nõ cõprehendit perſonas baclege enumeratas.

Idem. Lex. xxxvi.

Neq; infantes/neq; furioſi/neq; ab hoſtib⁹ capti/neq; bi etiam quos⁹ religio⁹ aut honeſtio⁹ cauſa vel calamitas aliqua vel maioris rei familiaris/aut capitis fameq; periculum/aut ſimilis cauſa mozetur rubriano ſenatuſconſulto continẽtur⁹: ac ne pupilli quidẽ qui tutoꝛes nõ habent: aut eos hñt quos coꝛ quoq; cauſa detinet⁶: ſed nec ſi hi⁷ data opa ſui poteſtatẽ nõ faciũt puto pupillis libertos eripi: qz iniquuꝫ eſt facto tut oꝛis qui⁸ forſitan ſoluendo non ſit⁹ pupillum dãno affici: et ſenatuſcõſulto nõ cõtinẽtur alij q̃ q ex cauſa fideicõmiſſi debent¹⁰ preſtare libertatẽ. Quid ergo eſt damaſiano ſenatuſcõſulto ſubuenitur¹ bis quo cautũ eſt de bis qui iuſta cauſa abeſſent: vt nec libertas impediat: nec libertus eripiat bis q fraude carcãt. ¶ Si ꝓ procuratoꝛez quis defendat ſemp iuſta

t ¶ Delictũ. i. cum ſeruus magnũ delictũ fecit: puta quia tacuit ſeruus iſte cum vꝛoze eius.

v ¶ Abuiſſe. manumittere vel nõ his caſibus. z ſic eſt dictũ caſſij. Vel dic ecõtra abuiſſe. ſ. accipere relictũ vel nõ. cũ ſi rece perit omnino cogef manumittere. Accurſius.

x ¶ Potius. rõ caſſij: ſed caſſa. Jo. qz boc mõſtruosum ſequereꝝ. qz melꝰ eſſet nõ parere voluntati defũcti q̃ parere. Vel dic eſſe vba modeſtini ſic ſcz merito ſnia caſſij non eſt recepta. nam potius eſſet ꝛc. ſcz ſm caſſium: quod eſſet abſurdũz. et ſemper in idem recidat.

¶ Neq; infantes.

¶ Caſus. Rubria no ſenatuſcõſulto eſt cautũ/q̃ ſi heres vel legatariꝰ eſt grauat⁹ manumittere ſeruũ teſtatoris ꝛ nõ manumittat. et vocatus coram iudice non veniat iuder dz pnunciare iſtũ ſeruũ liberũ: et erit libertus teſtatoris nõ h. credis vel legatariꝰ. hoc ſenatuſconſultum nõ ſpectat ad infantẽ/vel furioſuꝫ/vel ab hoſtibus captum/vel ad militẽ/vel ad mgr̃atũ vel ad pupillũ qui nõ bz tutoꝛem. vel ſi bz: bz. alĩ quem de predictis. vel bz illos q ſtudioſe in odium pupilli nõ curant manumittere. nã ſi aliqs iſtoꝝ eſt grauatus ſeruũ teſtatoꝛis manumittere cuius eſt heres vel legatarius ꝛ nõ manumittat: ꝛ iuder pronunciat illũ ſeruũ eſſe liberũ: erit bñ liberꝰ eius bz ab eo nõ ſit manumiſſus pinde ac ſi eẽt abſens ex iuſta cã. ꝛ boc eſt indultum ex damaſiano ſenatuſcõſulto. Jdẽ ẽ ſi aliqs rogat⁹ manumittere eſt abſens ꝓ procuratoꝛẽ: tñ rñdet coꝛã iudice ob hanc cauſam: qz nõ eripit ei liberꝰ tus. Ultimo dicit. heres vel legatariꝰ rogatus de manumittẽdo ſeruũ hereditariũ coꝛã iudice cõpetenti citatus ex priuilegio alicuius dignitatis nõ vult coꝛã eo rñdere. Dicit ꝙ nõ audiẽt priuilegium ad hoc allegans quicũq; ſit. ſiue priuatus ſiue ciuitas.

y ¶ Quos. ſcz milites.

z ¶ Religio. ſacramenti: vt milites.

a ¶ Honeſtior. veluti ſi magiſtratum geraut.

b ¶ Continentur. vt ex eo ius patronatus amittatur.

c ¶ Detinet. ſcz aliqua predictarum.

d ¶ Si bi. tutores. Accurſius.

e ¶ Iniquum. non ſolum abſurdum.

f ¶ Qui. ſz tutoꝛ.

g ¶ Non ſit. ſcilz pupillus ad emendandum damnum quod ei ex culpa eoꝝm contingit. Aso.

h ¶ Debent. ſcz tutores non debent preſtare ſed pupilli. ꝛ facit. ff. e. l. cuz quaſi. §. i. ꝛ. §. imperator.

i ¶ Subuentur bis. vt. ſ. eo. non tantum. §. ſenatus.

a ¶ Dicitur. facit insti. per quas personas age. pos. §. j.
b ¶ Interpellendam. id est impediendam.

SI pure. ¶ Casus. Rogaui heredē meū vt seruū meū q fuerat me⁹ castaldio manumittat. heres nō vult manumittere: nisi reddat rationē. certe heres nō auditur: immo cogitur manumittere: ꝛ factus liber reddet rōnem ei⁹ qd gessit hoc mō. nā cōputabit cū herede. ꝛ si quid hꝫ de bonis dñi heredi reddet: nō autē si quid male gessit tenebit heredi emēdare cum liber factus nō teneatur de eo qd gessit in seruitute. Fran.

c ¶ Si pure. i. nō cōditionaliter: puta ꝙ sit liber si rationes reddiderit.

d ¶ Faciēdā. vt ꝛ. j. si qs testa. liber esse iussus fuerit. l. j. §. si seru⁹. Sed videtur differri post redditam rōnē. vt. j. de li. cau. l. impator. Solu. ibi erat liber vel nō erat pure relicta. Itē ꝫ. j. e. ti. de his. sed ibi nō erat pure: h sic. ad qd est. ꝫ. de ꝯdi. et demon. sicut libertas.

e ¶ Sine cōditione. tunc enī differret. vt. C. de testa. manu. l. cum testamēto. que est contra.

f ¶ Qua. scꝫ libertate.
g ¶ Arbiter. id est iudex.
h ¶ Reddat. qualiter reddere debeat exponit statim. Accursius.
i ¶ Rationē. i. cōputare. et q̄ hꝫ apud se reddere.
k ¶ Reliqua. que nō hꝫ.
l ¶ Adijcitur. scꝫ in verbis rescripti.
m ¶ Nō potest. C. de peti. here. l. fi. §. pe. ꝫ. Sol. ibi spāle: vt ibi ptꝫ. Itē ꝫ. ꝫ. de nego. gest. l. cū actū. ꝛ l. seq. §. sceuola. et. C. de neg. gest. si cognati. sꝫ in illis. ll. aliena nō dñi gessit negocia. vbi serua qd in illis legibus dicitur.
n ¶ Instruere. i. docere q̄liter gesta sunt. vt. ꝫ. de ꝯdi. ꝛ demō. l. cū seruo.

IN testamēto. ¶ Casus. Pr̄ i testō alūne sue reliqt libertatē ꝛ eidem p fideicōmissuꝫ aliq̄ reliqt: tādē filij ab intestato succedētes patri manumiserūt istam. Di ꝙ bn̄ fecerūt ꝛ ei debebunt fideicōmissa. Fran.

o ¶ Non erat. de iure.
p ¶ Cū oīa. que ꝯtinebātur in testamētō. Azo.
q ¶ Veluti. id est sicut.
r ¶ Gessissent. eāqꝫ manumisissent.
s ¶ Debuisse. plus rn̄. ꝙ querat. nā ad questionē erat rn̄sum. ꝫ. e. l. cū quasi. §. fi. ꝛ postea sic rn̄det. sed huic rn̄. ꝛ quod dicit in fi. l. est cōtra. C. de manu. testa. l. ex testamento. ꝛ. l. si iure. ꝛ. C. de fideicō. l. eā quā. ꝛ. l. si veritas. ꝛ. l. ex testamēto. ꝛ. C. e. l. j. ꝛ. l. ij. Sol. speciale in persona sic dilecta. ar. eius quod dicit pios ꝛc. ꝛ ar. ꝫ. de leg. ij. cum pater. §. filius matrem. ꝛ. C. de leg. cū rem alienam. Item ex quo libertatem dederūt per consequēs ꝛ pecuniariuꝫ fideicō. prestare debēt. ar. C. de testa. nō dubiū. ꝛ. C. de fideicō. ꝛ si inutiliter. ꝛ. C. ad. l. fal. auf. sed cum testator. non autē placet ꝙ fuerūt hic repetita ab intestato: q2 hoc est diuinare. nec ꝙ est de relictis in testamento filij: q2 hoc est contra litteram immo patris.

† Iste text. reputat singul. ad h ꝙ heres soluēs vnū legatū piū in testō minus solēni relictū cogitur soluere aliō legatum veniēs l pn̄aꝫ Ali⁹. Bolo.

PAulus. ¶ Casus. Unū ex heredibus meis rogaui vt stichū quē credebam seruum meū manumittat. Dicit ꝙ licet stichus appareat alienus: tn̄ heres rogatus cogetur eū emere ꝛ manumittere: sed secus si alienā rem quā credo meā per fideicommissum lego nā nō valet. ¶ Paulus. Dixi testator in testamēto crede mihi zoile ꝙ gratias tibi aget filius meus martian⁹. Dicit ꝙ per hec verba zoilus ꝛ sibi ꝯiuncti consequētur libertatem a martiano si serui eius erant. Fran.

ex causa abesse dicitur[a]: nec libertus ei eripit. ¶ Nihil facit ad interpellandam[b] iurisditonē eius qui de fideicōmissa libertate cognoscit priuilegiū cuiusqꝫ vel ciuitatis vel corporis / vel officij / in quo qsqꝫ est / vel cōditio personarum.

☞ Heres non potest denegare quin det libertatem seruo de quo rogatus est vt eum manumittat sub pretextu rationum nō redditarum eorum que gessit in rebus testatoris. h. d.

Ulpianus. Lex. xxxvij.

SI pure[c] data sit fideicommissa libertas: et is seruus rationes administrasse dicatur diuus marcus rescripsit moram libertati nō esset faciendā[d]. Ex continenti tamen arbitrium dandum esse qui computationē incat verba rescripti ita se habēt. Equius videtur triphonio ex causa fideicōmissi prestare libertatem ꝙ sine conditione[e] reddendarum rationum datam esse constat: neqꝫ humanum fuerit ob rei pecuniarie questionem libertati moram fieri: qua[f] tamē representata confestim arbiter[g] a pretore erit dandus: apud quem rationem quam ad ministrasse cū apparuerit ex fide reddat[h]: tantum igitur rationem[i] reddere cogetur. Sed an et reliq̄[k] restituere debeat nihil adijcitur[l]: nec puto cogendum. nam de eo qd in seruitute gessit post libertatem conueniri non potest[m]: corpora plane rōnū: et si quas res vel pecunias ex his detinet cogendus est per pretorē restituere: itē de singulis instruere[n].

☞ Heredes recte ꝛ pie dant libertatē alūno cui pater in testamēto suo reliquit fideicōmis. libertatem. licet ipsi heredes ab intestato succedant. quinimmo debent dicte alūne soluere fideicommissa. h. d.

Paulus. Lex. xxxviij.

IN testamēto† quidē qd pfectū non erat[o] alūne sue libertatē et fideicōmissa dedit: cū oīa[p] filij veluti[q] ab itestato gessissent[r]. quesijt imperator an vt ex causa fideicommissi manumissa fuisset Et interlocutus est etiā si nihil ab intestato pater petijsset: pios tn̄ filios debuisse[s] manumittere eaꝫ quā pr̄ dilexisset: pnunciauit igit recte eam manumissam: ꝛ ideo fideicommissa etiam ei prestanda.

☞ Error testatoris putātis seruū eē suū cui reliqt fideic. libertatē nō officit libertati eiusdē Fui. secus est in alia re legata. h. d.

Idem. Lex. xxxix.

PAulus rn̄. Et si alienus inueniat seruus quē vt suum testator ab vno ex heredibus voluerit manumitti: tn̄ cogēdū eū q est rogatus redimere eū et manumittere qm̄ non putauit[t] similem esse causam libertatis: ꝛ fideicommissi pecuniarij[v]. ¶ Paulus rn̄. his vbis[x]. crede mihi zoile: qm̄ gr̄as tibi reddet fili⁹[y] me⁹ martian⁹ ꝛ tuis filijs ꝫ h in plena volūtate defūcti ꝯtineri[z] citra bn̄ficiū[a] ꝯiūctis[b] psonis: ꝛ zoilum[c] q si Fui sunt nihil grati⁹[d] his prestari posse ꝙ libertatē: ideoqꝫ psidem debere seq volūtatē defuncti.

☞ Testator q inter viuos seruū vel ancillam donauit nō pōt in suo testamēto illum seruū vel ancillā iubere manumitti per donatariū: nisi talis donatarius legatū aliud sibi relictum agnouerit. h. d.

Idem Lex. xl.

LUcius titi⁹ septitie filie sue naturali[e] ꝯcordiā ancillam suā donauit[f]. idem postea testō filie sue cū alijs qbusdam ancillā suprascriptā legauit vt manumitteret. Quero an septitia filia naturalis ancillā suprascriptā manumittere cogi possit: paulus rn̄. si viuo patre naturali donatio ancille fuit: neqꝫ patris naturalis iudiciū in ceteris legatis filia agnouit[g] nō posse eā cōpelli ancillā ppriā[h] ex cā fideicōmissi manumittere. ¶ Lucius titius stichū seruū meuio legauit: ꝛ petijt vt neqꝫ ab eo: neqꝫ ab herede eius vnqꝙ manumitteret: paulus rn̄dit testatorem[i] potuisse postea seruū hunc ad libertatem perducere: q2 non sibi legē dixisset[k] / sed legatario.

t ¶ Non putauit. paulus. Accursius.
v ¶ Pecuniarij. si enim alienā rē vt suā p fideicō. reliquit. nō valet. vt insti. de leg. §. nō solum.
x ¶ Paulus respon. his verbis. hec est interpretatio greci crede mihi zoile qm̄ gratias reddet filius meus martianus tibi et tuis filijs iure. i. qd iuste vel de iure erit. Alij non habent hāc expositionē: sed dicunt ꝙ hac lege testator alicui de suis seruis gratum reliquit: sed nil gratius libertate. ergo ea relicta videtur.
y ¶ Fili⁹. quod iuste erit.
z ¶ Contineri. dixit paulus. Accursius.
a ¶ Bene faciēdum. al's beneficiū scꝫ prestādum.
b ¶ Coniunctis. qui sunt serui ꝛ zoilus.
c ¶ Zoilum. subaudi. et in zoilum siue circa zoilum.
d ¶ Gratius. sic insti. qui ma. nō pos. cum ergo.

LUcius. ¶ Casus. Filiā ex cōcubina habuit ꝛ ei donaui ancillam meā noīe ꝯcordiā: et ita tenuit donatio: postea feci testm̄ ꝛ eidē filie eādem ancillā cū quibusdā rebus legaui: ꝛ eā rogaui de ea ācilla manumittenda. queritur an hec filia cōpellat manumittere hanc ancillā: Et dicit ꝙ nō. si nō accipiat legata alia sibi relicta. nā hāc ancillam habuit iure donat. et pure. ¶ Lucius. Legaui seruum meū stichū meuio: et rogaui ne ipse vel heres ei⁹ eū manumittat. Dicit ꝙ ego adhuc viuēs potero euꝫ manumittere q̄si hāc legem meuio ꝛ suis imposuerim: nō mihi. Fran.

e ¶ Naturali. que erat nata ex cōcubina: et sic non erat in potestate patris.
f ¶ Donauit. ꝛ tenuit donatio cū nō eēt i ptāte. vt ꝫ. de dona. l. hereditatē.
g ¶ Agnouit. ꝙ si eēt cogeretur. vt. C. eo. deberi. et. l. si te.
h ¶ Propriam. scꝫ factā olim per donationem.

Sceuola. Lex. xlj.

THais ancilla mea cum he

i ¶ Testatorem. qui legem dixit.
k ¶ Dixisset. non enim potuit. vt. ꝫ. de lega. iij. si quis. in prin. ꝛ argu. ꝫ. de dona. inter vir. ꝛ vxo. quod autem. §. penul. ꝛ de lega. j. cum filio. §. ipsi. ꝛ de arbi. l. penul.

THais ancilla. ¶ Casus. Reliqui libertatē thaidi ancille mee hoc modo. Cū thais ancilla mea seruierit per. x. annos heredi meo extunc volo ꝙ sit mea liberta. videtur ꝙ esse non possit: cum directam libertatē testator nō reliquerit. vnde ꝛ si heres manumittat: nō efficiet liberta testatoris. ꝛ sic videtur ꝙ debeat remanere serua etiam post decem annos. ꝛ hoc de rigore: sed tn̄ de equitate dicit ꝙ heres debeat eam post decē annos manumittere. ¶ Lucius. Quosdam seruos obligaueram: rogaui heredem meū vt si serui predicti eū promeruerint: eos liberet ere alieno:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ret ere alieno: nolens q̄ alterius q̄ su̅a seruit. experiatur: beres noluit. z sic creditor forte eos vendidit. queritur an eis debeatur libertas ex causa fideicōmissi: z distinguit. nā si beres necessitate rei familiaris impedi tus quominus nuncinat nō debebit per hoc libertas. si aūt studiose dif feratur: tunc debebitur libertas fideicommissaria. ¶ Tutoris. In testa mēto quēdam reliqui tu tore filijs meis: z ei gra nam de suis suis manu mittēdis: tādes hic tutor excusauit se a tutela: z alij sunt dati loco eius. que rit an ista alij tutores de beant prestare libertates seruis ipis. Et dicitur q̄ sic. ement ergo eos z manumittent. ¶ Scio. Reliqui in tutela seius filijs meis z eidem legauit tres libras z ibidē scriptor: z eū rogauit q̄ ibidē manumittat. tandē seius ex cusauit se a tutela. Dicit q̄ nihilominus debebit libertas per fideicōmissum ibidē scriptor: sed nō aperit per quē. Sz tu dic q̄ aut seius amisit legatum: qō est verū si cōtplaf. tutela erat ei relicta: z tunc debebit libertas p̄ beredes testatoris. si aūt non amisit: vt q̄ nō hac ītplaf. erat ei relicta: z tunc ipse seius debebit libertatem. ¶ Sozore. Sozore mea beredem instituit: z roga uit cā de seruis meis manumittendis. hoc modo volo dulcissima mea soror vt tales meos seruos castaldiones meos habeas cōmēdatos q̄s nolui manumittere donec rōnes meas reddiderint: si autem tibi placebit eos manumittere scias mētē mea in qua bñ mihi placet: q̄rit an p hec verba videatur rogata de manumittēdo etiā si ei displicet revidebit: Rñ. q̄ sic. nō enim spectandum est z c. ¶ Lucia titia. Sz auaui beredem meū vt pāphilam ancillā titij emat cuz filijs suis z eos oēs manumittat. nūc emit z nondū sunt sibi traditi eo q̄ nō soluebat p̄cium. et sic nūc pāphila ꝯcepit z peperit filiū. Dicit q̄ hic partus est eius cuius erat z mater tūc tpis cū peperit sz vēditoris. si beres tū fuit in mora cogitur hunc etiā partū emere. ¶ Lucius. Tales meos seruos medicos cōmendo tibi beredi meo. Dicitur q̄ per hec verba non vī relicta fideicō missaria libertas: sed erit in arbitrio beredis velit eos manumittere vī non. ¶ Titus. Seruo meo castaldioni reliqui libertatem si rationes redd iderit beredi meo: non debet reddere ea que casu perierūt. Item si iussus est reddere peculiū non deducet q̄ dño ds. Item si id quod debet er reliquis versum est in peculium: z peculiū debebat reddere z red dat: satis est. ¶ Libertatē. Reliqui libertatē cupito seruo meo castaldioni: cui filius meus cōpleuerit. xvj. annos: z ipse seruus reddidit rationes post mortē meā: tutores filij mei cōmiserunt cupito seruo administrat. debitis huius pueri exigendis: z cū exegerat seruus tutoribus assignabat. tandē bic iuuenis antēq̄ compleret. xvj. annos decessit z ei successit mater: cui matri tutores fuerunt condemnati propter malā administratiōnē. nunc lapsum est tantū tēpus quo si iuuenis viueret com pleret. xvj. an. petit cupito libertatē z vult reddere rationes eius quod gessit in vita mei testatoris nō eius q̄ post gessit. Dicitur q̄ de omi ge stione ds reddere rationē tā ei⁹ quā gessit ante mortē testatoris q̄ post. ¶ Stichus z damas. Testator suo testamēto sic dixit. Stichus z damas sint liberi si rationes reddiderint. Dicit q̄ per hec verba non solum debēt cōputare/sed etiam reliqua reddere debēt. Sed pone q̄ erat eis relicta libertas si redderet rationes infra certū tēpus: puta infra annus et non reddiderunt infra illud tēpus: post annum volunt reddere: z vo lunt esse liberi: nō audiunt si per eos stetit quominus infra prescriptuz tempus rationes redderent. ¶ Ab heredibus. Stauo heredes meos vt manumittāt seruū meū Stichū: cū filius meus cōpleuerit. xvj. an. z cū reddiderit rationes. dicitur q̄ debet reddere rationes eius quod gessit in vita mei testatoris in bonis meis z etiam eius quod gessit post mortem meam. ¶ Stichus seruus. Seruo meo reliqui libertatē per fideicō missum si det decem vro rimee z heredib⁹ meis. nunc vro⁹ mea abstinuit se ab hereditate mea z filia sola mihi successit ōr q̄ huic filie tota decem sunt danda. et ipse manumittat hunc seruum. ¶ Herede. Titius instituit filium heredem z libertatē dedit quibusdaz seruis hmodo. Decēber et seuer⁹ z victorina post annos octo liberi sint. et 2modo uit eos filio: post hoc testamētū titius vīrit per plures annos. querit qñ incipient currere isti octo anni. Et ōr q̄ a tēpore testamenti facti. ¶ Splēdofotus. Relinqui libertatez splēdofoto suo meo sub cōdi. hmō. Cum filia mea i familia mea nupserit si rationes idonee filie mee ad mmistratas reddiderit splendofotus liber esto. hmō filia exist̄s i pubes decessit vi uo me pīe ei⁹: z sic splendofotus nō adminiſtrauit rōnes ei⁹: nūc querit an splendofotus sit liber elapso tāto tpe post mortem filie quo si viuere ille cō plesset. xij. annos. z sic facta fuisset nubil. Et dicitur q̄ sic. ¶ Stichū. Stichū rationibus redditis manumitti volo. nunc stichus adducit ea que gessit: z qualiter ego dominus approbaui oīa que fecerat stichus. Dicitur q̄ debebit manumitti hic stichus. Fran. acc. ¶ Thais. sęs liberta testatoris.

redi meo seruierit annis[a] decem volo vt sit liberta mea: quaeritur cum libertam suam esse voluerit: nec id beres facere potuerit: nec directa pure data sit libertas: an etiam post decem annos in seruitute remaneret: Rñdeo nihil proponi cur non thaidi libertas debeatur[b]. ¶ Lucius titius ita cauit: meui fili charissime te rogo/vt si stichus et damas et pamphilus et promerucrint[c] ere alieno[d] liberes ne alterius q̄ tuam seruitutē experiātur. Quero an si per beredem steterit quominus ea alienū exoluerit: ex causa fideicōmissi libertatem consequi possint[e]: Rñ. non quidem imputandū beredi: si pro commoditate rei sue ad ministrande ea alienus tardius exoluerit: verum si manifeste studium non soluētis ei rei paratum sit: vt libertatibus mora fieret. pbaret representādas libertates[f]. ¶ Tutoris quē z ipm testameto liberis dederat: fideicommisit de manumittēdis seruis ipsi⁹ tutoris: Rs is a tutela excusatus fuerat. Quero an eisdez seruis libertatē prestare deberent tutores: qui in locum excusati dati tutelā administrarēt: Respondeo sm ea que proponerentur libertates: z ab heredibus scriptis videri datas[g]. ¶ Scio aut ri libras mille z stichum notariū[h] quem peto[i] manumittas: sci⁹ eodem testameto tutor datus a tute la se excusauit[k]. Queritur an nihilominus fideicōmissa. libertas debeatur: Rñdeo nihil proponi cur non debeat. ¶ Sozore sua berede instituta de seruis ita cauit[l]. volo z rogo dulcissima sozor mea te in cōmendatione habere stichum: z damā negociatores meos quos ego nō manumisi donec rationes reddiderint: si autem tibi placuerit[m] significaui tibi mentem meam[n] id est vt rationibus redditis liberi sint. quero si paratis actoribus rōnes reddere beres libertatem nō prestet dicēdo eos non placere sibi: an audiēda esset[o]: Respondeo non spectandū q̄ beredibus displiceat: sed id q̄ viro bono[p] posset placere vt libertatem cōsequātur. ¶ Lucia titia beredum fideicō misit vtī pamphilam ancillaz seij cum filijs[q] eius redimerent z manumitterent: z iuridicus[r] quanti singuli essent redimendi estimauit: medio tē tempore pāphila anteq̄ pecunia soluerēt peperit. Quero id q̄ natum est ex pāphila vtrum ad beredē[s] scie an ad beredem titie pertineat: Rñdeo id q̄ natum est ex pamphila ei⁹ qui dem esse cuius ea fuerat tūc cum pareret verum beredē si mozā fideicōmis. libertati fecit/cōpellendū: partū quoq; ad libertatē perducere. ¶ Lucius titi⁹ ita testamento cauit: medicos tibi[t] cōmendo illū z illū in tuo iudicio[u] crit vt babeas bonos libros z medicos. Quod si ego libertatem eis dedissem veritus sum q̄ sozori mee charissime fecerunt medici ac seruicius manumissi ab ea qui salario[v] expleto reliquerunt eā: quero an fideicōmis. libertas supza nam directa nō dicit deberi: sed cōpetere adita hereditate. vt §. de mat. l. testameto. sed quidam ex interpretatione directam dicunt.

a ¶ Annis. id est per decem annos.

b ¶ Debeatur. fideicom.

c ¶ Promeruerint. suis seruitijs.

d ¶ Ere alieno. pro quo pignori tenetur creditori. M.

e ¶ Consequi possint. a creditore forte venditi.

f ¶ Libertates. fideicōmissarias. vt z. C. eo. l. ancillam. non directas. vt §. de ma. l. ij. z facit. §. eo. rogo.

g ¶ Datas. vt. C. ō re. cre. l. cū ēta pupillo: tutorib⁹. § nouī pstare dñt.

h ¶ Notarium. i. scriptorem. ne sit contra. C. de tab. l. generaliter.

i ¶ Peto. id est deprecor.

k ¶ Excusauit. per quod amisit legatum cum distinctione tamen. vt §. de testa. tu. qui tutelam. z de excu. tu. l. tutor petitus. z loquitur bic forte quando non amittit: sed. M. indistincte facit bic loqui.

l ¶ Cauit. sequitur interpretatio greci vsq; illuc quero z c.

m ¶ Placuerit. manumittere.

n ¶ Meam. quia mihi placet.

o ¶ Esset. sozor predicta heres.

p ¶ Bono. sic. j. ti. ij. labeo. z. §. de leg. ij. fideicōmis. §. si sic.

q ¶ Filijs. iam natis.

r ¶ Iuridicus. i. iuder. vt insti. de excu. tu. §. penul.

s ¶ Estimauit. cum discordia esset de precio: nunc autē perfectus fuit cō tractus. z sic dominium remansit primi domini.

t ¶ Ad beredem. ab eo redimēdum. vt z. C. eo. cum libertatem.

u ¶ Tibi. beredi.

v ¶ Iudicio. i. ex voluntate. facit. C. eo. l. ex verbo.

y ¶ Salario. salarium vocat operas eis impositas.

a ¶ Reddiderit. sequitur grecum cuius interpretatio est vt detrahatur pti quicqder quacūqs causa debet: scilicet creditori bus peculiaribus. nō do domino. vt patet per inferiora. ⁊ quod superest peculium sit ⁊ debeat restitui domino.

b ¶ Computari. id est deputari.

c ¶ Nō pertinere. vt et. ff. de manu. test. l. qui filiū. §. fina.

d ¶ Deduci. creditorib⁹.

e ¶ Solutum. scilicet creditoribus.

f ¶ Exactionem. debitorum: vt ab eis ſcs debitoribus debita exigat.

g ¶ Expēſauit. id est dignauit quod nō ſufficit. vt hic. ⁊. ff. de manu. teſt. l. qui filium.

h ¶ Habuit. mater.

i ¶ Rationes. quas tpe teſtatoris geſſit. Vide.

k ¶ Quo anno. Accur.

l ¶ Fuerunt. ſic iſti ſunt introitus et expenſe talis anni.

m ¶ Egerunt. per capitulum.

n ¶ Nam alteram. ſcilicet cum martianus. xvi. an. impleuerit. Accur ſius.

o ¶ Satis fuerit. ff. ⁊. de manu. teſta. ſi ita ſcriptū fuerit. ⁊. C. eo. l. fideicōmiſſaria.

p ¶ Rationes. computando.

q ¶ Quoquo genere. id eſt quoquo modo. ⁊ facit ff. de teſta. ma. l. ſi qs ita ſit ſcriptum. ⁊. l. qui filiū. et. C. de teſta. ma. l. ij.

r ¶ Tempora. a teſtatore diffinita.

s ¶ Non paruerunt. ſeruis quibus erat relicta libertas ſub conditione reddendæ rationum.

t ¶ Darati erant. reddere rationes.

v ¶ Non idcirco. ſic. ff. de arbi. celſus. in prin. ⁊. C. de contrahen. ſtip. l. magnam. Sed contra. ff. de verbo. obli. qui roine. §. flamin. ij. reſpon. ſed illud permittit vt eu⁹ tetur pena conuētionalis. hic autem non ſufficit poſtea velle: id eſt poſt diē adimplere conditionem: vt ideo dominus cogat manumittere. poſſet tamen ſi vellet. et eodem modo reſpō. ad illam. ff. de verbo. obli. interdum. §. fi. ⁊ l. ſi ſernum. §. ſequitur. Preterea in iſtis nō fuit dies appoſita. hic fic. qō multū facit vt diri. C. eo. d. l. magnam. Itē in omnibus illis erat obligat⁹ qui mortā purgat: hic ſeruin non. Item non ob. ff. ſi quis cau. ⁊ ſi poſt tres. quia illud eſt ſpeciale circa iudicia. Item contra. ff. de libe. can. paulus. §. gaius. ſed ibi deceſſerat ille in cuius fauore adim pleda erat ꝓditio. et ideo poſt mortā poſtea debuit adimpleri ⁊ mora purgari. Itē ꝓtra. ff. ti. ij. ſtichū. §. damas. ſed ibi fortuito caſu fuit impeditus. vel ibi in faciēdo. hic in dando erat cōditio.

r ¶ Aſcq; in die. poſt mortem teſtatoris.

y ¶ Algere. i. actus totius ſi ſponte geſſit reddere.

z ¶ Manifeſtum. vt ⁊. ff. eo. §. libertatem.

a ¶ Tot aureos. puta decem.

b ¶ Duab⁹. filie ⁊ vxori.

c ¶ Sandū. i. aureos.

d ¶ Inſtituto. a domino puta.

e ¶ Si quos. ſi videt abū dare.

f ¶ Miniſterio. dñio: vt ptz. j. ſtatim. Accur.

g ¶ Teſtamenti facti. dic vt diri. ff. de teſt. ma. qui duo. §. fi. ⁊ facit. ff. de iure do. l. i.

h ¶ In familia. quod licet iure fori. vt. C. ō nup. l. celebrandis.

i ¶ Idonee. aduerbium qualitatis.

k ¶ Ampli⁹. rij.. ſic ergo inſpicit tps Sbēdar nuptiar. ⁊ facit. ff. ad. §. C. de teſt. ma. cū in teſtō.

l ¶ Archari⁹. tenebat eſſi archam domini.

m ¶ Scriptas. id eſt approbatas.

n ¶ Eribet. ad hoc vt ma numittatur.

o ¶ Illum. i. debitorem.

p ¶ Applicati. vt ab eis exigeret.

q ¶ Debitores. a quibus nō ille ſ; alij exigere dñt. Idem dicit. h. ſi ipe erat exactor. qr ſufficit dñs inſtruere ⁊ reliq; ſi q; hz red dere: nō aūt ea q; non hz cū er ante geſto nō tenetur. vt. ff. ⁊. ſi pure. ⁊. ff. ō ma. teſt. qui filiuz. §. fi. ⁊ de neg. ge. l. enim actus. ⁊ l. at q natura. §. ſecuola.

r ¶ Si ſ; vbo exigere. dic q; ꝓpe ē ab ſuito extorquere. conco. ter. in. l. fideicōmiſſa. §. ſi res. ⁊ ibi glo. i ꝟ. exegerat. ff. de lega. iij. cōco. ter. ⁊ ibi glo. in. C. j. de elect. §. et vt ola. in. ꝓac. fanc. Adde q; hec dictio exigere ſemp interpretat. l. ab ſuito extorqre. niſi in caſib⁹ ꝓpoſitis. l. gl. ordi. ſ. l. ſoluendo. ff. de neg. geſt. et per Cardi. in cle. ſi. extra de cēſi.

s ¶ Si miles poſt inſtitutum ⁊ ſubſtitutū aliuz: ſcilicet ſeruū ſubſtituit cū libertate: licet inſtitutus ⁊ ſubſtitutus decedant ante aditā hereditatem. tū ſeruus habebit hereditatē cū libertate. ſecus eſſet in pagano: qr tunc ſervus talis ſolam cōſequeretur libertatem. Hoc dicit.

Martianus.

Ter. xlij.

Antoninus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ANtoninus. ¶ Caſus. Miles inſtituit aliquem: ꝛ ſi nõ eſſet heres ſubſtitutum dedit. ꝛ rogauit eos per fideicommiſſum vt manu mitterent quoſdam de ſeruis: puta ſtichum ꝛ pamphilum ꝛ darent eis hec bona. nunc inſtitutus et ſubſtitutus deceſſerunt ſimul vno impetu: puta per naufragium. queritur an ſerui habeant libertatem et bona: et dicitur q̃ fic. ſed ſecus eſſet ſi ſic deciſſet paganus: nam libertas tantum teneret. Fran.

a ¶ Quo. pro vt. Accurſ.
b ¶ Incontinenti. i. inſt.
c ¶ Deceſſiſſet. forte naufragio. Azo.
d ¶ Eos. ſcilz ſeruos.
e ¶ Ab his. inſtituto et ſubſtituto.
f ¶ Vtrũq; i. libertatem: ꝛ hereditatẽ: ꝛ eſt. S. C. de fideicõ. li. eãdẽ. ſolu. hic ſpeciale vt ꝛ ibi dixi. ꝛ fac. ſ. eo. l. in teſtamento.

ADeicommiſſa. ¶ Caſus. Rogauit heredẽ meũ vt ſtichũ ſeruũ meum manumittat poſtea ſeruus ille me domino offendit vnde ſe cillum ligari: ꝛ ſic ſtare et deceſſi. videtur hec fideicõmiſ. libertas reuocata. Franciſcus.

g ¶ Vnirit. q̃ hoc ipſo q̃ poſtea ligauit videt mutaſſe volũtatem. vt. ſ. de ma. teſt. l. teſtõ centurio. §. j. ꝛ fact. C. q̃ non poſ. ad li. pue. l. j. et. C. de pe. l. ſeruus. Item facit. j. de adimen. le. l. diuus. in fi. et. l. ſequen.

b ¶ Libertate. ¶ Caſus. Seruo titũ li bertas eſt relicta p fideicõmiſſum dãda ab herede teſtatoris. poteſt facere cogi heredem vt eum manumittat.

b ¶ Contendit. vt ꝛ. ſ. de iudi. l. vir.

SI debitor. ¶ Caſus. Debebas mihi. x. ꝛ pro hoc obligueras ancillam mihi. tãdẽ inteſtamẽto meo legauit tibi liberationẽ hui⁹ debiti: et te rogauit de hac ancilla manumittenda. tu agnouiſti hoc legatuꝫ liberationis opponẽdo excep. liberationis heredi meo cũ hec. x. ate peteret/vel alio modo. Dicit q̃ cogeris manumittere ancillã etiam ſi plus valeat ancilla q̃ ſint. x. Poteſta dicit. lego titio. x. ꝛ rogo vt ſeruum ſuum manumittat: et quo acceſſit legatũ cogitur manumittere: licet ſeruus plus valeat: nec hoc legatum poteſt minui. Tertio dicit q̃ cum aliquis eſt rogatus de manumittendo ſeruo vel ancilla: ante q̃ eum manumittat ſeruus remanet: niſi eſſet in mora manumittendi: ꝛ interim poterit eã vendere cum ſua cauſa.

i ¶ Si debitor. Cui legata eſt liberatio.
k ¶ Debitore. qõ fieri poteſt. vt inſti. de ſing. re. per fideicõ. reli. ſ. j.
l ¶ In precio. ancille.
m ¶ Conueniretur. noſe debiti pro quo ancilla obligata erat. Azo.
n ¶ Oſtendit. agens ex volũtate creditoris vt liberetur. Accurſius.
o ¶ Ancillam. quam cogitur manumittere poſtq̃ agnouit voluntatem

ATtoninus Augu. pius noſter quo[a] militum ſuorum per omnia rata eſſet voluntas ſuprema: cum eo inſtitutus ꝛ ſubſtitutus incontinenti[b] priuſq̃ adrent hereditatẽ deceſſiſſent[c] eos[d] quibus ab his ꝛ libertas ꝛ hereditas a milite per fideicõmiſſum data eſſet perinde liberos ꝛ heredes eſſe iuſſit ac ſi vtrũq; ſ directo accepiſſent. Eorum autẽ qui a pagano ꝛ libertatem ꝛ hereditatem per fideicommiſſum acceperant cum eque incontinenti: et inſtitutus ꝛ ſubſtitutus deceſſiſſent: ſatis habuit libertatẽ confirmare.

Paulus. Lex. xliij.

HIdeicõmiſſa. libertas non debetur ei quem poſtea vinxit[e] dominus.

Pomponius. Lex. xliiij.

OLibertate fideicommiſſaria prestanda ſeruus cuꝫ domino recte contendit[g].

a Si creditor legat aliquid debitori et rogat eum vt manumittat ancillam quam ipſe creditor pignori bẽbat. debitor agnoſcens legatum cogitur ancillam manumittere. hoc dicit.

Vlpianus. Lex. xlv.

SI debitor[i] rogat[k] ſit a creditore ancillam ſuã pignoratam manumittere dicendũ eſt fideicommiſſariam libertatẽ vtiliter eſſe a debitore[l] relictam. qd enim intereſt vtrum certa quantitas ab eo relinquatur an fideicõmiſſaria libertas: ꝛ fiue plus ſit in precio[m] fiue minus cogitur libertatẽ preſtare ſi modo ſemel agnouit voluntatẽ creditoris. Agnouiſſe autem ſic accipimus: ſi forte cũ conueniretur[m] ab herede vſus eſt exceptione vel alꝫ voluntatem ſuam oſtendit[n]: nam ſi conuincatur debitor ab herede creditoris doli exceptione vti poteſt in id qõ intererit debitoris ancillam[o] ſuaꝫ habere.

Quãuis modicum ſit legatum tamẽ ſi quis agnouit illud cogitur ancillam manumittere de qua rogatus fuit vt eam manumitteret. hoc dicit.

¶ In fideicõmiſ. libertate quanuis quis modicum[p] legatum fuerit conſecutus neceſſe[q] habet ſeruum ſuum manumittere pecunia rium cũ fideicommiſſum ſi diuiſum[r] fuerit/ſatis iniurtam facit tã libertati[s] q̃ fideicõmiſſario. ſanctius eſt igitur eum qui agnouit legatum onerari q̃ libertatem intercidere.

¶ Cui fideicõ. libertas debetur interim eſt ſeruus donec manumittatur. b. d.

¶ Quoties ſuo vl' ancille fideicõmiſſaria libertas relinquitur in ea cõditione eſt: vt quoad manumittat ſeruilis cõditionis ſit. ꝛ quidẽ ſi nullã mo: ã preſtande libertati q preſtare dz fecit/nihil de ſtatu eorum mutaſſ[t]: ideoq; cos interim legari poſſe ſz cũ ſua cauſa[v] ꝓſtat.

Idem. Lex. xlvj.

HIdeicommiſſaria libertas ita dari poteſt[x]: heres ſi voluerit fidei tue cõmitto vt ſtichũ manumittas: q̃uis nihil aliud in teſtamẽto põtvalere ex nutu heredis[y]. plane et ita: ſi ſtichus voluerit poteriet libertas[z] aſcribi. Sed ꝛ ſi ita aſcriptũ ſit: ſi ſcius voluerit ſtichum liberũ eſſe volo: mihi videt poſſe dici valere libertatẽ[a]: q̃ cõditio poti⁹ eſt: quẽadmodũ ſi mihi legatũ eſſet ſi titius capitolium aſcẽdcrit. ¶ Sic ſi ita[b] ſcriptũ ſit: ſi heres voluerit non valebit: ſz ita demũ ſi totũ in volũtate fecit heredis ſi ci libuerit. Cterũ ſi arbitriuꝫ illi quaſi bono viro dedit nõ dubitamus q̃n libertas ci debeatur. nam ꝛ cã libertatẽ deberi placuit ſi tibi videbitur peto[d] vt manumittas: ita hoc enim accipiendum ſi tibi quaſi bono[c] viro videbitur. Nã ꝛ ita relictũ ſi volũtatez meam probaueris[f] puto deberi. quẽadmodum ſi te mercuriũ quaſi virũ bonũ: vel ſi te non offenderit quaſi virũ bonũ: vel ſi cõprobaueris: vel ſi nõ reprobaueris: vel dignum putaueris: nam ꝛ cũ quidã greccis verbis ita fideicommiſſuꝫ reliquit.

illi ſi probaueris libertatem dari volo a diuo ſeuero reſcriptũ eſt fideicommiſſum peti poſſe. Quanq̃[g] autem in heredis arbitrium conferri an deberetur non poſſit. quando tamẽ debeatur cõ manumittere: aut ſi cogat non deberet cogi niſi pro rata: quã habet ex legato q̃ eſſet incõuenies vt pro parte libertatem daret. vt. ſ. de lib. cau. duobus. fideicõmiſſario ſit in iuria: q̃ intelligit hoc preciuꝫ ſeruꝫ manumiſſi q̃ certe non oportet minui: vt hic. igit ſi non detrabitur falcidia ꝛ ſic bz cõmodum merito: ꝛ hoc on⁹ ſentiat vt manumitat quantcunq; ſit lega tũ: vt hic. ꝛ. ſ. de manu. teſt. l. decẽ. adhibita diſſi ctione ſuoꝝ ꝛ alienoꝝ. vt. ſ. e. l. generaliter. §. ſi quis ſeruum alienum.

t ¶ Mutatur. vt. C. eod. l. iij. ꝛ. iiij.
v ¶ Causa. vt. ſ. eo. l. generaliter. §. fi.

HIdeicõmiſſaria.
¶ Caſus. Libertas poteſt cõmitti in volũtate heredis tan q̃ boni viri nõ immota ei⁹ volũtate: ſed ſi ſic dicã. ſi ſtichus ſeru⁹ me⁹ voluerit eũ manumittere volo: be ne valet. Idẽ ſi hoc põnã in arbitrio extranei. ſicut ſi tibi legarem. x. ſi titius aſcẽdat capitoliũ. Idem ſi dicã ſeruo tali da libertatẽ: ſi hoc pbaueris. itẽ poni põt in arbitrio bẽ redis q̃n manumittat ſeruũ. Ultimo dicit. tres ſeruos titio legaui: tandem rogaui heredem meũ vt duos de iſtis ſeruis quos velit manumittat. Dz q̃ fideicõmiſſaria libertas tenebit. et ſi titius petat duos duos q̃s heres elegerat ad manumittendũ repellitur exce. doli. Fran.

x ¶ Dari põt. ſed an data valeat: Rñ hoc aperit. j. eo. §. quod ſi ita.
y ¶ Heredis. vt ꝛ. ſ. de legã. j. ſenatus. §. legatus.
z ¶ Libertas. ſed ꝛ legata poſſunt conferri in volũtatem legatarij ꝛ additionalia ſunt: nec ad heredem trãſmittit legatarius niſi volũtatẽ expreſſerit. vt. ſ. de lega. j. ſi ita legatũ. §. j. nec eſt contra huc rñ. i. C. de cõtrahẽ. emp. in vendentis. quia illud in contractibus.
a ¶ Libertatez. qõ fauore libertatꝫ fit. vt. ſ. de ꝛdi. et demon. l. nõnunq̃.

b ¶ Quod ſi ita. nunc aperit primũ dictũ legis/licet ibi in fecũda perſona/hic in tertia loquatur: ſed non eſt vis.
c ¶ Ita demũ. non valebit ſi ꝛc. Accurſius.
d ¶ Peto. i. volo.
e ¶ Bono. qui arbitratur libertatem preſtari.
f ¶ Probaueris. ſcz tu heres gual. Accurſius.
g ¶ Quãq̃. ſic. ſ. de eo quod certo lo. l. j. §. qui ſtichum. ꝛ. ſ. de contrahen. emp. hec venditio. ꝛ. l. ſi in emptione. §. penul. ꝛ facit. j. de actio. et obli. ſub hac 2ditione. ꝛ. C. de do. pmiſ. l. iij. ꝛ. ſ. de leg. ij. l. i. ꝛ de leg. iij.

fideicōmissa.§.sic fideicō. vbi glo.i.si sic.in prin.

a ¶Quidam concor.§.de manumiss.test.li peculium.§.fi.ff.C.eo.li quis in testamento.x.j.eo.li seruus Accursius.

¶Si pater. ¶Casus. Quidā duos filios hīs eos heredes instituit et eos rogauit q manumittāt quosdam seruos.postea natus est posthumꝰ illi testatori.z sic ruptus est testū.dicit q hec fideicōmissaria libertas extinguitur:z ppter istos duos filios debēt remanere due ptes bonorū:z sic legata in eo testō relicta extincta sunt.

¶Si cuꝫ alienū. Heres rogatus vt seruū alienuꝫ manumittat:latitat:propter hoc dicit q habet locum senatusconsultū:de q habes.§.eo.alieno.§.fi. et.l.fi.in quo cauet q bere cōpellit emere z manumittere.vel dōs serui potest cū manumittere et petere pretiū ab herede. ¶Si stichꝰ. Stauo ui heredē meū vt manumittat suū stichū si rediderit rōnes. nūc heres de absente/stichus vult reddere rōnes et venire ad libertatem.q̄rit qd iuris:et distinguit.nā aut hic heres est absens ista de cā:z tunc iudex eligeret quēdā bonū virū qui exeuntiat rōnes a seruo:et relictō accipiat:z deponat et postea iudex dabit libertatē illi suo.si aūt here absēt mala fide cessat q seruꝰ dicat coā iudice,se paratū reddere rōnēz sic pnūciet iudex libertatē huic suo. ¶Cū sub.2.dit. Seruū tibi pure legaui vt cū manumittas si nauis venerit ex asia. ōr q ibi nō aliter dabit hic seruꝰ nisi caueas heredi meo q cū manumittes veniēte.2dit.fr.

¶Quedā. Quedaꝫ existens infirma nolēs dece dere ab itestato pūtibus v.viris z mīe sue:ita dixit.Mequidē scio liberas esse volo.Dicit q siue mater ei succedat/siue mīe repudiāte alīo legitimus ei succedat:videt grauatus per fideicōmissuꝫ vt has suas manumittat.

b ¶Pro duabus partibus.p tertia ad posthumū.z sic no.testū rumpit in totum + etiam pro parte.vnum posthumum. sic.i.de imin.tef.l.pe.alibi de inoffi.test.vt.§.de inoffici.testa.l.circa.Vlzo.

+ Et rō est q filius nō pōt ereheredari nisi cū missa vna vel pluribꝰ cautiōis ꝫ ratiū dimis. de q̄buspercautiōe.

c ¶Ad eos.scz filios institutos in testamēto in quo erant relicte liberta tes:quod testamētum est ruptum per natuitatem posthumi.

d ¶Non deb ent.nisi ab intestato rogauit.vt.§.c.l.alieno.§.i.z.§.de codi.l.qui grauī.2 seq.z.l.pe.z.C.de fideicō.l.eam quam.

e ¶Aut fideicōmiſ. Ex rupto enim testamento nihil debetur.vt.C.de posthu.here.l.i.z arg.§.eo.cum quesitum.C.fi.sed hodie secus.vt.C. de libe.pre.auf.ex cau.

f ¶Et is.scilicet heres.

g ¶Non inique.sed eque.

h ¶Senatusconsulto.aliquo.arg.§.eo.l.alieno.§.fi.z.l.seq.non rubrica quo quod in seruo rogantis:nec emiliano.quod in seruo rogati locū habet.vt.§.c.l.cum vero.§.subuentum.z.l.si eum.§.si quis seruum. Vel dic senatusconsul.i.ex mente predictorum senatusconsultorum.

i ¶Si stichꝰ.facit.§.eo.si pure. Accursius.

k ¶Absente.ex ista causa vt statim patet.

l ¶Legato.pure:sed libertas sub condi.

m ¶Traditū.i.q̄ redderet heredi ad manumittendū.vt.§.c.ti.l.liuia.q.fi.z facit.l.l.pri.z§.ti.i.si peculiū.§.fi.Ac.

n ¶Compluribus.vt.v. ad minus.vt.C.de codicill.l.fi.§.in omni.

o ¶Legatima.ex tertu.vt inſti.ad tertul.in prin.et faciat ad.§.c.in testō.

p ¶Senatusconsul.tertullianum.

q ¶Videri.vt fuit in nostro casu.

¶Cum in testamento.q. ¶Casus. Titio seruū legaui z eū rogaui vt suū stichū manumittat: non dabit titio seruꝰ nisi caueat heredi de eo manumittēdo. Fran.accur.

r ¶Manumittat.idez si vt quodnis aliud faciat li cet non interſit heredis. vt.z.§.de lega.iij.si tibi legatū.et facit.§.ti.i.iul. et.§.l.prori.§.penul.

¶Si is.q. ¶Casus Tibi erat legatus stichus z rogat eras vt eū manumitteres.tu latitas nec vis manumittere:erit ocinus liberꝰ.idē est si heres testatoris rogatus sit stichuꝫ manumittere. nā si latitet erit liberꝰ ocinꝰ:ille stichus. Sed qd si cū plēs essent heredes: quidaꝫ ex eis sunt rogati manumittere stichū suū hereditarium:z latitant: R̄ñ.ille seruꝰ efficitur libertus ocinꝰ. Alii tñ heredes qui nō erant rogati agunt contra rogatos ad precū partium quas habebant in illo seruo.

s ¶Ocinum.ex rubrica no.vt.§.eo.cum vero.§. subuentum.

t ¶Eque.i. sicut in superiori casu efficit ocinus si nō manumittat.ita hic.

v ¶Latitauerint.qui sollisunt rogati.

r ¶Coheredibꝰ. qui nō sunt.

y ¶Utilē actionē.ad precium siue partis.vt.§.eo. cum quasi.§.si plures.

3 ¶Actionē.forte i factū.

¶Si is legatus. ¶Casus. Seruum tibi legani.postea grauatus heredē meū vt eū manumittat.ōr q legatū extinguit.sic vltimū dictus seruꝰ. Sed pone q̄ primo heredē meū rogaui de manumittēdo.postea eū stichū legani. Dicit q primū gramē libertatis dande extinguitur per hoc legatū quasi videar permisse de libertare. Si autem est in obscuro siue in dubio qua mente legauerim:nō extinguitur libertas.

a ¶Manumissus.i.manumitti iussus.

b ¶Consultus.i.interrogatus.

c ¶Adimi.scilz posse.

d ¶Videtur verior.vt.§.ti.i.si peculiū.§.fi.z.j.de regu.iur.quotiēs.z ad hoc.§.ti.i.stichꝰ sempronio.z.§.de vulg.sub.l.fi.§.i.ibi:nos ōtis ꝛc.z de lib.z posthu.si ita.§.regula.z de leg.ij.si idem.in prin.§.ti.i.stichum.in prin.z.C.de ne.ser.l.quidam.§.fi.

¶Si tantum. ¶Casus. Rogaui heredē meū q̄ seruū manumittat.sine

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tat. ſiue ipſe heres: ſiue heres eius eum manumittat bene eſt. idez ſi em ptor qui emit ab herede eum voluerit manumittere: ꝛ fiſcus ei ſucceſſit ante ꝙ manumittat. Dicitur ꝙ fiſcus cogitur eum manumittere. Alti mo dicit ꝙ rogatus manumittere potest manumittere: etiam ſi eius ſit etatis qua rem ſuam alienare non poſſet. vt quia minor eſt. ¶ Si alie num decē tibi legor rogo te vt ſeruum ſtichū emas et manumittas deīo ſti chi nolēte vēdere: tñ reti nebis legatū. ¶ Cui per fideicōmiſſum. Seruus cui eſt relicta libertas per fideicōmiſſum eſt loco li beri: ꝛ obtinet vicē ſtatu liberi: immo melioris eſt 2di. cū non poſſit in aliū transferri. nec cogit aliꝰ patronū habere ꝙ roga tum. ¶ Senatuſcōſulto. Heres grauatus de ma numittēdo ſeruō abeſt: ꝛ er iuſta cā ꝛ boc eſt. pnūciati. Dicit ꝙ ammodo erit liber perinde ac ſi eēt manumiſſus ab herede. Scōo dicit qñ ōt abeſſe: et certe tunc eum a tribu nali abeſt. ꝛ qꝺ dixi i he rede idez in alio grauato per fideicōmiſſus de ma numittēdo. qui ſi abeſt er iuſta cā: et boc pnuncia tum fuerit: ſeruꝰ erit liber pinde ac ſi eſſet a rogato manumiſſus: ꝛ ſic eius li bertꝰ erit. ꝛ de hac. ſanc ſint ex iuſta cauſa vel nō: debent preſides pnincie in pincijs cognoſcere: licet rogatꝰ nō ſit eius pincie. ꝛ hoc vltimū arti ficialiter ſenatuſconſul to ſi abeſt. Si aūt qs eſt rogatus ſeruū ꝓpriū ma numittere: et hic abſit: et inder cognouit eū abeſſe ꝛ libertatē huic ſeruo de beri. pnūciet eū eſſe libe rū: ꝛ erit ammodo liber. et hoc eſt inductū a ſena iuſcōſulto vinciano. Ul timo dicit. Si heres ro gatus de manumittēdo ſuō heri ditarius abſens ſit inder iudicabit ſeruū eſſe liberū ꝛ erit liber. abſens autē dicitur: ſiue abeſt ex iuſta cauſa. ſiue latitet: ſiue preſens eſt ꝛ nō vult manumittere. Sed pone ꝙ hic heres vendat hunc ſeruū: quē erat rogatus manumit tere. hoc caſu emptor cogit manumittere. Sed pone ꝙ duo erant he redes ꝛ vnus eoꝝ rogatus eſt de manumittēdo ſeruum hereditariū. Di citur ꝙ rogatus manumittet etiam altero cohērede abſente. intellige ta men ꝙ precium ſerui dabit. ꝛ hoc etiā vera ſunt ſi coheres ſit impubes. Sed pone ꝙ heres rogatus eſt manumittere ancillam. ꝛ vt eam ea con trahatur matrimoniuꝫ. Dicitur ꝙ cogitur eam manumittere. non au tem eam ducere in vxorem vtpote cogitur. Fran.

a ¶ Emptione. a quo eoꝝ eligit ſeruus. vt. ſ. e. generaliter. §. fi. Ꝗ.

b ¶ Tranſit. ſeruus cum hereditate.

c ¶ Ab eo. ſcz fiſco.

d ¶ Prohibetur. vt. ſ. eo. alieno. §. ij. ꝛ. l. neq; infantes. §. fi. ꝛ ſic volū tas defuncti facit ceſſare neceſſitatē decreti. vt. C. quando decre. opus non eſt. l. j. ij. ꝛ. uij. ꝛ facit. ſ. de ma. vin. l. ſi rogatus. in prin. Sed argu. contra. C. de re. alie. non alienandis. l. ſi.

e ¶ Retinet. vt. ſ. de leg. j. ſi fundum ſub cō. ſ. iuſ. ꝛ fa. C. eo. deberi.

f ¶ Obtinet. ſicut enim ſtatuliber conditionem expectat: ita iſte manu miſſionem. Ꝗ.

g ¶ Magis. ſcz eſt plus liber ꝙ ſtatuliber.

b ¶ Experiatur. facit. ſ. eo. l. generaliter. §. fi. ꝛ. l. is qui ex cauſa. ꝛ. C. q. ad liber. ꝓcla. non li. l. j. Accurſius.

i ¶ Cautum eſt. vt ꝛ. ſ. eo. l. neq; infantes.

k ¶ Cognoſcant. de ſupradictis.

l ¶ Eius pnouincie. cuius teſtator fortefuerat. vel dic ſpeciale. vt ꝛ. l. neq; infantes. §. fina, alꝫ contra. vt. ſ. de iuriſdi. om. iudi. l. fina, et. C. de interdic. l. ij.

m ¶ Vinciano. idē dicitur emilianū. vt. ſ. e. ſi eum. §. ſi quis ſeruum.

n ¶ Pronunciationem. i. poſt decretum interpoſitum eo abſente.

o ¶ Reſcripſit. facit. ſ. eo. l. neq; infantes. ꝛ. l. ſi eum. in prin.

p ¶ Quoꝝ. facit. ſ. ea. l. in prin. Accurſius.

q ¶ Coheres. qui eſt rogatus.

uincie. ¶ Sed et ſi non hereditarium ſeruum quis rogatus ſit ma numittere: ſed ꝓprium ex ſena tuſcon. vinciano post pronuncia tionem perueniat ad libertatem. Siue ex iuſta cauſa abeſt/ ſiue la titet/ ſiue preſens non vult manu mittere pro abſente eū haberi di uus pius reſcripſit. Emptor ꝙꝫ vt manumittat eodē ſenatuſcon. expſſum eſt ꝛ ꝓſens coheres pin de manumittat/ atq; ſi traditum a cohērede acceppiſſet. qō ꝛ impu beris ꝓſona cohēredis q non erat rogatus manumittere eumdem principē ſcripſiſſe relatū eſt. Sed ſi matrimonij cā quis manumit tere rogatus eſt: non eſt cogen dus eam vxorem ducere: ſed ſuffi cit fideicōmiſ. libertas.

r ¶ Accepiſſet. ſed reddet ei precium. vt. ſ. eod. l. ſi is. §. fina.

s ¶ Manumittere. ſz heres rogatus erat. vt. ſ. e. l. cum quaſi. §. ſi plures. Accurſius.

t ¶ Rogatus eſt. ſcilicet ancillā vt contrahat ma trimonium cum rogato. Accurſius.

Ulpianus. Lex. liij.

POſtea ¶ Caſus. Teſtator quoſdā ſuos ſeruos obligauerat alicui: puta bozolo floꝛē tino. hic teſtator rogauit heredem ſuum de his ſer uis manumittendis: an teq̄ heres eos luat ꝛ ma numittat / bozolus eos vendidit iure creditoriꝭ. queritur an hic heres co gatur eos redimere ab emptore ꝛ manumittere. Dicitur ꝙ non niſi fue rit in mora luendi eos. Franciſcus.

u ¶ A creditore. vt ab em ptore cogatur redimere et manumittere. et ex iuſta cā heres facit moꝛa luendo a creditore. vt. ſ. eo. l. thais. §. j.

Dpianus. Lex. liij.

DOſteaq̄ a creditore alie nati ſunt ſerui quibus fidei cōmiſſa. libertas aſcripta eſt non niſi ex iuſta cauſa aduerſus here dem ſubuenire eis poſſe.

Martianus. Lex. liij.

SI qs rogatus ancillam ma numittere moꝛam fecerit ſi enixa interea fuerit conſtitutum eſt hmōi partum liberum naſci et quidē ingenuū: ſed ſunt ſtitutiones quib⁹ cauet ſtatim ex quo li bertas deberi ceperit ingenuum naſci: et hoc magis eſt ſine dubio ſequendū quatenus libertas nō priuata: ſed publica res eſt vt vl tro is qui eā dꝫ offerre debeat: ſed et ſi nondum debita libertate

v ¶ Offerre. Ex hoc videꝫ in aliquo corrigi qō dixi. ſ. e. cū vo. ſ. appa ret. ꝛ ſic eſt. C. de ꝛtrabē. ꝛ cōmit. ſtipu magnam. ꝛ de empbiteotico iu re. l. ij. ſ. pe. Sed argu. contra. ſ. quoꝝ lega. l. ij. ſ. j. quod non placet. qꝛ et. j. eo. l. ſed ſi non data. habes idem ſulꝫ qō debeat peti. dic ergo ꝙ vl tro debet offerre ſi velit eum habere libertum.

c ¶ Debeat. timens ne eo differente lex preſtet.

a Tardius adierit. sic. ff. de vsufruc. leg. l. si vsufructus leg. in prin.
b Matris. non tamen impenet operas cum ex necessitate manumittit. vt z. C. de ope. lib. l. ij. z adiunge duas seq. ll. cum ista.
c Si mater. Accepisset, vt manumitteret, quod fit quandoq; vt. ff. l. proti. in fi.
d Eius. scz matris.
e Sed et si non. Idē. dicit q; in l. si quis rogatus. in fine continetur. vel q; etiā in vtraq; superiori. Accursius.
f Esse. libertati.
g Debebit. quia nihil est quod possit ei imputari iusta ignorantia eius excusante. Jr. et adde de stin. vt. C. eo. l. ij.
h Nam ibi. scilz in superioribus casibus.
i In rem matri. no. specialē vt mater vendicet filium. argumē. cōtra. j. de fur. mater. Jn patre cōstat q; potest. vt. ff. de rei vendi. l. j.
k Subueniendum esse. vt. j. tit. ij. l. ij. in. j. respō. et. l. statuliberum. §. fi.

Lucius. ¶ Casus. Testator in prima parte testamenti instituit posthumos: scilz. liberē statē seruis reliquit quando posthumi essent puberes. Jn secunda vero parte substituit posthumis hoc modo: scilicet si posthumi non nascētur: vel nati ante pubertatē decedant substituo illos. Tertio fecit codicillos in quibus dixit velle seruari tam a primis q; a secundis heredibus siue substitutis ea que in testamento cauerat. postea euenit q; posthumi nō sunt nati. et sic seruus et substitutus habēt bona: queritur an debeāt dare libertatē his seruis statim. an expectata cōdit. sub qua data erat si posthumi eēnt nati: Et dī q; statim danda est libertas. nec conditio spectāda est cū nō possit euenire in persona horū substitutorū. secus si esset alia cōditio. Frā. accur.
l At cum ad pubertatem. hec est conditio de qua est questio. an a substitutis sit repetita.
m Priore testamento. id est prima parte testamenti.
n Debeat. scilz a substitutis.
o Quereref. accipe apposita esse cū. est si ad pubertatem peruenerint.
p Esset. in prima parte testamenti.
q Non videri. nec in codicillis: nec in secunda parte testamenti. vt z. ff. de lega. j. seruo alieno. §. ab impubere. z. l. si quis a filio. ij. respon. argu. cōtra. j. de verbo. obliga. l. titia. §. idem respondet. et. ff. de condit. institu. l. fideicō. ancilla peperit: studio tamen heredis fuit effectum vt nondum libertas deberetur: veluti q; tardius adierit[a] hereditatem: vt qui nati sunt ex ancilla serui eius fiant placet manumittendos: sed tradi matri oportere vt ab ea manumitterentur vt liberti potius matris[b] fiant. nam quos indigni[c] est heres seruos habere nec quidem libertos habebit.

Idem. Lex. liij.

Si mater post[d]ē filium suum acceppisset[e] vl' qui in eius[d]lo cum succesīt prestare voluit libertatem compellēdi sunt. Amplius si mater aut nollet sibi filium tradi aut in rerū natura esse desisset non ab re est dicere nihilominus ita natis ab herede libertatē prestari. Neratius. Lex. lv.

Sed z si non data opera tardius adierit: sed cū de adeūda hereditate deliberat tdē[e] dicēdum est: ſz si postea agnouit se heredem institutum quā ancilla peperit: placet hoc quoq; casu subueniendum esse[f]: hoc tamen casu ipse manumittere debebit[g] non matri tradere. Sed si direc[illegible]libertas data fuerit ancille: z bonū aliquid euenerit: quēadmodum natis subueniretur. nā ibi[h] quidem petitur fideicommissa. libertas et pretor paruulis subuenit. cum vo directo libertas recte datur non petitur: sed etiam hoc casu puto subueniendū nato esse: vt ita aditus pretor in rem matri[i] decernat actionem exemplo fideicommissarie libertatis. sic deniq; et marcellus libro. xvj. digestoz scribit/ et ante aditam hereditatem vsucaptis qui testamento manumissi sunt subueniendum esse[k] vt eis libertas cōseruetur vtiq; per pretorem q̄uis etiam his imputari possit quare vsucapti sūt. Jn paruulis autem nulla deprehenditur culpa.

Non intelligitur repetitum quod repetitum vitiaret. Bar.

Martianus. Lex. lvj.

Lucius † titius testamento ita cauit si quos codicillos reliquero valere volo: si quis mihi ex paula que vxor mea fuit intra decē menses natus natave erit ex semisse heredes sunto gaius seius ex semisse heres esto: stichum et pamphilum seruos meos: z hermetem et diphylum peto: et fidei heredum committo vt cum ad pubertatem[l] liberi mei peruenerint manumittant. deinde nouissima parte ita cauit q; si mihi liberi natī non erunt aut intra pubertatez decesserint: tunc heredes ex paribus partibus sunto mutuis[m] z mei uius legata que priore testamento[m] quo filios z sciū reliqui prestari volo hoc z sequētibus heredibus. Deinde codicillis ita cauit: lucius titius heredibus primis z substitutis salutez. peto vt ea que testamento caui legaui: et ea q̄ codicillis cauero legauero prestetis. quero cum liberi lucio titio nati non sint an sticho z pāphilo et heroti z diphylo seruis confectum fideicōmissa. libertas prestari debeat[n]? Marcellus rñ. cōditionez que libertati coz de quibus quereretur[o] si filij heredes extitissent apposita esset[p] repetitā non videri[q]: ideoq; cōfectum libertatē prestandā esse: z a primis[r] z substitutis heredibus. nā vt supra scripsi[s] est petijt vt q; testamento cauisset prestarent. Cauit autē de libertate coz seruorū. atquin sub conditione cauit: et si alterius generis conditio esset: expectāda esset: sed nō est verisimile[t] vt hoc in ista cōditione cogitauerit: cum fidei substitutorum committeret: qui admitti ad hereditatem nō possent si adimpleretur conditio.

De adēptiōe libertatis. Tit. vj.

Cercen. Cle. Lex vnica.

Cum libtas lege admittur[u]: aut pro non data haberi debeat aut certe pinde obseruari ac si postea a testatore adempta esset.

De statuliberis. Titu. vij.

Hec lex seipsam summat.

Paulus. Lex. j.

Statuliber est q statutā et destinatā in tēpus vel in ꝯditionē hz libertatem. Fiūt autē statuliberi/ vel cōditione expressa vel vi ipsa cōditione expressa quidem manifestū[v] est vi ipsa cū creditoris fraudandi causa manumittūtur: nam dus incertum est an creditor iure suo vtatur: interim statuliberi sunt: quoniam fraus cum effectu[w] in lege eliascentia accipitur.

Statuliber quocūq; trāseat cū sua cā trāsit: z statuliberi causas nō prius nāciscī seruus q̄ adita sit hereditas. si vo ante aditionē tradaf siue vsucapiat spes libertatis perit. Jtē seruus substitutus substitutione pupillari licet pupillus adeat hereditatez nihilominus seruus efficit statuliber. h. d.

De adēptione libertatis.

Cum libertas. ¶ Casus. Quotiens libertas in testamento data est lege inhibēte pinde est ac si nō esset relicta. vel ac si a testatore esset adempta. z da exempla in seruo accusato de adulterio cū domina cōmisso qui non potest manumitti. Jtē in seruo de plagio damnato pro quo dominus penā soluit pecuniariā. funt z alia exempla. vt habes in glosa. Fran. accur.

v Lege admittur. quod fit in seruo de adulterio cum domina cōmisso accusato. vt nisi. de heredibus instī. §. seruū. z. ff. de hered. instituē. l. bis verbis. §. interdū. z de lega. ij. cum filius. §. seruus. Jtem pone in seruo qui fuatur infra. lx. dies ob questionem adulterij. vt j. qui z a qui. l. pscrī. et. C. ad. l. iul. de adulte. l. verba. ites pone. vt. ff. de ma. l. lege fauia. et. l. seruus. z hoc ex persona ser ui. Ex persona etiam domini quandoq; probibet lex: z tunc idem. vt. j. qui z a qui. l. quesitus. et demanu. qui pene.

De statuliberis. ¶ Dicitum est generaliter de libertatibus: nunc speciali ter de his: scz libertatibus que in tempus sub cōditione deferuntur.

Statuliber. ¶ Casus. Statuliber di[illegible]seruus cui relicta est libertas ex die vel sub conditione. Secundo dicit q; conditio quādoq; est expressa: vt hic. si nauis ex asia venerit talis seruus sit liber. quandoq; sit conditio vt ipsa que facit fer naum statuliberum. vt si in fraudem creditorum relicta sit libertas/ et nesciūt an ex hoc fraudentur ipsi creditores: an non. nam interim seruꝰ talis dicitur liber. Fran.

x Manifestum est. puta si sit relicta libertas si nauis ex asia venerit: vel sub qualibet alia simili. Accursius.

y Cum effectu. non solum consilium. vt z. j. de fideicommiss. lib. l. ij. §. si in fraudem. et facit. §. ne quis cum qui in ius voca. l. penultima. §. ij. Accursius.

Qui statuliberi.

f Colligit Bar. ex ista l. q; ita demū intelligat aliquid esse repetitū si nō vitiat cui concor. do. in. l. si ex falsa. in glo. antepe. C. ō trāsac.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ulpianus. Lex. ij.

QUi[a] statuliberi causam apprehenderit[b] in ea conditione est vt siue tradatur salua spe libertatis alienetur: siue vsucapiatur cū sua causa vsucapiatur: siue manumittatur non perdat spem orcini liberti. Sz statuliberi causam non prius seruus nanciscatur: nisi adita vel ab vno ex institutis hereditate. Ceterum ante conditionem/ siue tradatur/ siue vsucapiatur/ siue manumittatur spes statute libertatis intercidit[c]. ¶ Sed et si in tabulis impuberis seruo ita libertas ascripta[d] est an viuo pupillo post aditionem: videlicet hereditatis patris statuliber sit? cassius negat. Julianus cōtra existimabat que sententia verior habetur[e]. ¶ Plus scripsit Julia. et si legatus sit seruus ab herede patris liber esse iussus in pupillaribus tabulis preualere libertatis dationem.

☞ Sub conditione seru⁹ institutus nō est statuliber conditione pendente. ⁊ reddit rationem. Si conditio deficiat erit statuliber tātum non etiam heres. Item seruus substitutus pupillo cum libertate siue ꝑmo gradu siue secūdo/ aut vlteriori efficitur statuliber. hoc dicit vsq3 ad. l. sequen. quam vide per te.

¶ Si in primis[f] tabulis sub conditione[g] seru⁹ cū libertate ex parte dimidia heres sit istitut⁹: an statuliberi cām obtineat vt adeunte coherede cū sua cā vsucapiat: ⁊ cū a semetipo[h] libertatē accepit non potest statuliberi cām obtinere. ¶ Plane si ꝯditio hereditatis deficiat quo casu ſm Julia.[i] libertatē adipiscitur. dicēdū est statuliberi cām obtinere: eo qđ non a semetipso: sz a coherede accipisse libertatē creditur. ¶ Quocunq3 gradu pupillo seruus cū libertate substitutus sit necessarij cām obtinet. que sententia vtilitatis causa recepta est: ⁊ a nobis ꝓbatur. Celsus quoq3 putat li. xv. cū libertate substitutum statuliberi causam obstinere. Idem. Lex. iij.

STatuliberos cōditioni parere oportet si nemo eos impediat: et si sit cōditio possibilis[k]. ¶ Sed ⁊ si in heredis persona iussus sit parere conditioni quid dici debuit? ⁊ si quidem paruit conditioni statuliber est etiam inuito herede. ꝙ si non patitur heres parere/ puta offerri sibi decem[l] que dare iussus erat[m] proculdubio liber est: q2 per heredez stare videt quominus cōditionē suā impleat: et parui refert de peculio ei offerat an ab alio accepta. Receptū[n]

QUi statuliberi. ¶ Casus. Quattuor partes habet huius. l. princi pium. Prima est ꝙ statuliber interim siue vendatur ab herede: siue vsucapiatur ab aliquo siue interim manumittatur nō perdit spem libertatis orcine quin veniente cōdit. sub qua erat relicta libertas sit orcinus libertus scz testatoris. Scđa est. Statuliberi causaz nō pri⁹ seru⁹ nanciscit nisi adita hereditate saltē ab vno heredum. ante enī ꝙ adeat si vsucapiat hic seruus ab aliquo spes libertatis extinguitur. Tertia est. seruus substitutus est filio impuberi si contingat eū mori in pupillari etate. et in h casu est relicta libertas seruo sub conditione aliqua: nūc impubes adiuit heredi. an nūc ille seruus dicat statuliber/ q̄ritur: et dicit ꝙ sic. lz qdaz contra: et male. Quarta est. legatus est seru⁹ dandus ab ipubere herede. huic impuberi datus est substitutus. ⁊ hoc casu relicta est libertas huic seruo. dr ꝙ ꝑualet libertatis datio vt sic dicatur statuliber ⁊ legatū nō teneat.

¶ Si in primis. Stichū seruū meum cū libertate heredem ex parte institui sub cōdi. puta si nauis ex asia venerit. dr ꝙ interiz nō est statuliber: cū a se ipso accipiat libertatem: et adeunte coherede non est liber: et possessus ab aliquo vsucapiat nō spe libertatis. Secūdo dicit. pone ꝙ deficiat cōditio hoc casu est liber tm̄ non heres sed statuliber. Tertio dicit. substitui seruuz meum cum libertate pupillo meo heredi instituto. siue ꝑmo gradu substituis: puta si pupillus heres non erit: si seruus liber ⁊ heres: siue secundo: puta si pupillus heres non erit talis sit heres. ⁊ si ille non sit tunc seruus heres erit. ⁊ eodē mō in interiori gradu substitutionis. ⁊ in oib⁹ his casibus dr heres necessarius. ⁊ interim est statuliber. Fran. accur.

a ¶ Qui. scz seruus. accursius.
b ¶ Apprehenderit. s. qui est statuliber.
c ¶ Intercidit. sed adita hereditate reintegratur. vt. j. eo. statuliberū. §. fi. ⁊ s̄. titu. ij. l. penul. in fi.
d ¶ Ascripta est. ita vt dictum est. Accursius.
e ¶ Habetur. quod si statuliber. ⁊ ad hoc. j. ea. l. §. fi. ⁊ l. in tabulis. ⁊ s̄. debere. insti. l. sed ⁊ si in conditione. §. fi.
f ¶ Si in primis. respondet: scz iulianus.
g ¶ Sub conditione. si nauis ex asia venerit.
h ¶ A semetipso. facit. s̄. de acquir. here. ex parte. ⁊ dicta. l. sed ⁊ si in cōditione. §. fi. ⁊ s̄. de neg. gest. at qui natura. in prin. ⁊. §. cum me.
i ¶ Secundum iulianum. vt. s̄. proxi. §. in fi.

STatuliberos. ¶ Casus. Statuliberi debent parere cōdit. sub qua relicta est eis libertas: si nemo eos impediat parere et condit. sit possibilis. Secūdo dicit. Seruus iussus esse liber si det. x. heredi/ si dat statim est liber. si autem dare vult et heres non vult accipere statim est liber ex quo per eum non remanet: nec est vis de qua pecunia offerat an peculiari an aliunde habita. Sed pone ꝙ ipse heres debeat pecuniam seruo. vt quia seruus de pecullio erogauerat in bona defuncti. vel seru⁹ debeat recipere pecuniam ab extraneo: nec heres vult soluere huic seruo. vel non vult exigere quod seruo debetur ab extraneo: et sic non habet seruus vnde pareat conditioni sub qua relicta est ei libertas: certe liber erit: siue iussus erat dare pecuniam heredi/ siue extraneo. Sed pone ꝙ relicta erat libertas seruo si ascendat capitoliū/ vel si capuā iret seruus. ⁊ per heredem stat quominus seruus vadat. nam liber erit seru⁹. Sed pone ꝙ seruo est relicta libertas si det decem vni heredum: puta titio. et per alterum heredem stat quominus det. certe liber est hic seruus et coheres cui hec decem erant danda aget familie hercifcunde contra heredē impedientem ad ista decē. ¶ Si. x. iussus. Seruus esse liber iussus si det decē heredi. accepit quinq3 ab extraneo et ea dedit heredi. dicitur ꝙ non est liber nisi omnia decē det ⁊ extraneus qui ad hoc dederat nummos eos vendicabit: sed si seruus dat alia. v. erit liber: ⁊ extunc dominium nummoꝝ erit accipiētis. ¶ Si plusꝙ. Jussus dare. x. ⁊ esse liber dedit. xx. dicitur ꝙ erit liber. ⁊ alia. x. repetent. ¶ Si quis. Seruus erat iussus esse liber si det. x. heredi. heres eum vendidit sine peculio: an statim sit liber/ queritur. et videtur ꝙ sic quasi prohibitus videatur de peculio dare: sed tamē dicit ꝙ non est liber. nisi cū vellet accipere de peculio ⁊ soluere prohibitus est.

¶ Si quis seruum. Seruo relicta est libertas/ si det decē heredi. heres ꝓhibet eū operari: vel aufert ei quod ex operꝫ suis quesierat. vel sponte dedit ei seruus: an efficiatur liber hic seru⁹ queritur: et dicitur ꝙ si id qđ quesierat seruus heredi dedit sponte vel abstulit ei heres erit liber. si autem prohibeatur operari nō erit per hoc liber: nisi testator voluerit ꝙ hec decem possit seruus colligere ex operis suis. si autez surripuit heredi argentum vel aliam rem/ ⁊ eaz vendidit: et de hac pecunia soluit heredi erit liber. secus si ipsam pecuniam surripuit heredi vl' alij. ⁊ soluit heredi: nam donec extat pecunia non erit liber. si autem est consumpta in primo casu: scilicet quando heredi surripuit idem. si autem alij tunc liber efficietur.

¶ Non solum. Siue heres fecit morā in manumittendo seruuz de quo erat rogatus siue eius tutor vel curator vel similis est idem semper: scilicet vt seruus efficiatur liber. sufficit enim ꝙ per statuliberum non stet quominus conditioni pareatur. ¶ Si quis. Seruus iussus est liber esse si det decē heredi infra. xxx. dies proximos post mortem testatoris: hic heres distulit adire: postea adiuit. dicitur ꝙ seruus si det decē infra. xxx. dies post aditam hereditatem satis est vt sit liber. et hoc si heres dolose distulit adire. ⁊ seruus pecuniam quam propter hoc habebat paratam interim amisit: hoc casu statim adita heredi. seruus sit liber. ¶ Si quis sic. Libertas relicta est seruo cum. x. dare poterit heredi. dicitur ꝙ tunc erit liber cum dedit: vel per eum non stet quominus non prius det: licet seruus habuerit. x. vel sit idoneus ad decem soluenda. ¶ Stichus. Sticho relicta est libertas si annua bima trima die decem aureos det heredi: cum vellet proprio anno dare. x. heres noluit recipere non per hoc erit liber: sed tunc demū cum lapsum erit triennium: et seruus soluerit pro omni anno decē vel per eum non stetit. vnde et sic eadem decē secundo anno obtulit satis sit: vel tertio et heres noluit/ seruus sit liber. nec heres poterit penitere. Sed pone ꝙ hic seru⁹ tota. xxx. obtulit primo anno pro omnibus tribus: satis sit vt hic seruus sit liber.

¶ Si ita. Relicta est libertas seruo si quinquennio seruierit heredi. heres interim eum manumittit. Dicitur ꝙ statim fit liber ex testamento: quasi per heredem steterit quominus conditio impleatur. secus autem si heres eius seruitio non vult vti. nam hoc casu seruus nō fit liber nisi lapsu quinquennij. et est ratio diuersitatis inter hos duos casus: quia in primo casu ex quo est manumissus non potest ammodo seruire iure seruitutis. secundo casu potest cum adhuc sit seruus et heres potest manumittere et vti eius seruitio: licet non per totum quinquennium cum aliquid de eo sit lapsum.

¶ Idem iulianus. Arethuse relicta fuit libertas si tres seruos pepererit. per heredem stetit quominus pareret dādo ei medicamenta ne conciperet: vel vt abortum faciat. dicitur ꝙ statim est libera. idem est si seruo relicta est libertas si seruierit heredi: ⁊ heres eum vendat ⁊ tradat. nam statim seruus fit liber. Fran. accur.

k ¶ Possibilis. al's dic vt. j. eo. cum heres. §. ij. Accursius.
l ¶ Decem. scz non patitur.
m ¶ Erat. scz ad hoc vt fieret liber.
n ¶ Receptum est. vt ⁊ s̄. de cōdi. cau. da. l. iij. §. fi. deducto quod domino debetur. vt. j. eo. si decem. Accursius.

s Plus erogauerit. q̃ inde accepisset.
b Et aut. nunc rñdet.
c Debitoribus. s. ifhus ſerui.
d Lõſtat enim. vt. ſ. in principio.
e Juſſum. ſcz dare.
f Perdat. interim ſub. perdet tamen: quia cõnenitur actione in factũ ab eo qui debere debuit. vt. ſ. de condi. cau. da. l. iij. §. fi. Item contra. ſ. eo. ſi peculium. §. de illo. ſed ſolue. vt. ſ. de condit. ob cau. l. iij. §. fi. vbi plene diri. z facit. ſ. de fideicõmiſ. liber. l. ſi filius. §. erit. z. j. de fur. l. ſi ſeruus cõmunis. §. fi.
g Serui vti. alis fui vti et bec bona. z dic operis in eundo capuã. et ſic facit. j. ſi quis ſeruum. alias ſeruituti. z bec mala.
b Totum det. ſic. C. de diſtra. pig. l. q̃ diu. Arg. vtra. j. de ſolu. ſi quis ſtipulatus. §. qui decem.
i Dominus. extraneus qui ad hoc dederat ſeruo vel dño ſeruũ.
k Reſidium. id eſt alia quinq. Accurſius.
l Tranſlatum. ſic. ſ. de condi. inde. ſi non ſortes. §. ſi decem. z. j. de verbo. oblig. l. ij. in prin.
m Nõ retro. ſic. ſ. de of. procon. l. obſeruare. §. fina. Argu. contra. C. ad mace. l. fi. Item facit ad §. ſ. de vſufruc. l. ſed et ſi quis ſtipuletur. §. interdum.
n Statuliber. extraneo non heredi vt habeãtlos cum ſequentia.
o Repetere. dominus quondam. ſic. ſ. de condi. inde. ſi pene. §. fina. z l. cum duo.
p Sine peculio. qõ ſemper intelligitur niſi contradicatur. vt. ſ. de contraben. emp. quotiens.
q Statim. facit. j. e. nõ videbit. z. ſ. ea. l. in pn.
r Uenit. id eſt venditur ſine peculio.
s Ad libertatẽ. niſi ipſe inet operas ab herede cõdurerat quar; mercedem ſoluendo non fit liber. vt j. e. ſeruus. in prin.
t Operari domino. et vroxiro. vt. ſ. de ope. libe. l. ſicut.
v De peculio. et peculio eñ intelligitur quod ex operis ſuis queſuit.
r Subtracto. heredi. Accurſius.
y Corrafos. id eſt colle&os ex vẽditionib; prędictarum rerus. ſic ponitur. ſ. de admi. tu. ita autem. in prin. z pro boc. j. de fur. q vas. ſ. vlti. Aliq dicunt: id eſt non argenteos. quod nibil eſt.

est enim vt ſeruus peculiares quoq; nũmos ei dando peruenıat ad libertatem: ſiue ipſi heredi: ſiue alij dare iuſſus eſt. Inde queritur ſi forte debeatur pecunia huic ſeruo vel ab herede: quod in dominj rationem plus erogauerit vel ab extraneo: nec velit heres debitorem conuenire vel ſtatulibero ſoluere pecuniaz an debeat ad libertatem peruenire quaſi moraz per heredem patiatur? z aut legatũ huic ſtatulibero fuit peculiũ/aut ſi non legatum fuerit peculiũ: ſeruius ſcribit moram cum libertatis paſſum ob hoc ipſum quod ei aliquid ex ratione dominica deberetur: nec ei ab herede preſtare tur: quam ſentẽtiam z labeo probat. Idẽ ſeruius. pbat z ſi in eo moꝛa facıat heres quod nolit exigere a debitoribus. nam peruenturum ad libertatẽ ait. mihi quoq; videtur verum quod ſeruius ait. Cum igitur veram putemus ſententiam ſeruij: videamus an et ſi non fuerit peculium plegatum ſeruo idẽ debeat dici: conſtat eñ ſtatuliberum de peculio poſſe da re vel ipſi heredi iuſſum dare vel alij: z ſi cum dare impediat peruenıat ſtatuliber ad libertatem: dicnũq; etiã remedij loco hic demonſtratur domino ſtatuliberi vt cuz extraneo iuſſum dare prohibeat ne z nummos perdat cum ſtatulibero proinde defendi poteſt et ſi nõ vult exigere vel ipſe ſoluere vt habeat vnde conditioni pareat li bertatem competere: z ita quoq; caſſius ſcribit. Non ſolum autẽ ſi dare iuſſum prohibeat ſtatuliber ad libertatẽ peruenict: verum etiam ſi aſcendere capitolium iuſſum aſcendere vetet. z ſi capue da re iuſſum capuam ire prohibeat. nam qui phibet ſeruũ. pficiſci intelligẽdus eſt impedire magis libertatẽ q̃ operis ſerui vti. Sed et ſi iuſſum cohereditj dare non patiat vnus ex heredibus dare eque liber erit: ſed is cui iuſſus erat da re z liber eſſe famil. hercis. iudicio ab eo q impedit cõſequeſ q̃ ſua intererat ſtatuliberũ non eſſe. phibitum. Si. z. iuſſus dare z liber eſſe quinq; det nõ peruenit ad libertatẽ/niſi totum det: inter im igitꝛ vendicare quinq; nũmos ḍñs eoꝛ põt: ſed ſi reſiduum fuerit ſolutum/tũc etiam id alienatum eſt cui ante ḍñium nõ erat trãſlatũ z ita pendebit prꝛcedẽtis ſumme alienatio: ſic tñ vt non retro nũmi fiant accipiẽtis: ſed tũc cum re ſidua ſumma fuerit ſoluta. Si plus q̃ iuſſus erat dederit ſtatuliber: puta. x. iuſſus erat dare. xx. dedit: ſiue nuncıauit: ſiue in ſaculo dedit peruenit ad libertatẽ z ſuperfluuz poteſt repetere. Si qs iuſſum ſeruũ. x. dare z liberum eſſe vẽdiderit ſine peculio vtrum ſtatum liber ſit quaſi. phibitus vi deat de peculio dare hoc ipſo q ſi ne peculio diſtractus ſit: an vo cũ fuerit. phibitus peculiũ tangere: et puto tũc demũ liberũ fore cum volẽs dare prohibeat: non ſtatim vbi venit. Si quis ſeruum iuſſum. x. dare z liberuz eſſe operari prohibeat: vel ſi qd ex operis ſuis meretur abſtulerit ei heres: vel ſi qd ex mercedibus ſuis coegit he redi dederit an ad libertatẽ peruenıat? et puto ſiquidẽ ex operis dederit vel vndecunq; dederit ad libertatẽ pũcturũ: q̃ ſi. phibeat operari non fore liberũ arbitroꝛ: q̃ operari cõ dño ḍ. Planc ſi ei oblata fuerit pecunia ex opis col lecta: liberum fore arbitroꝛ quia de peculio dare prohibet: ſane ſi teſtator vel ex operis vt det iuſſit prohibitum operari ad libertatẽ pueniturũ nõ dubito. Sz ſi argẽ to ſubtracto/vel rebus alijs diſtractis nummos corafos dede rit peruenıet ad libertatẽ: q̃ uis ſi nummos ſubtractos dediſſet ad libertatẽ nõ peruenirꝛet. Nec enim videtur dediſſe: ſed magis reddi diſſe: ſz nec ſi alijs ſubripuerit nũmos z heredi dederit ad libertatem peruenıet: quia auelli nummi ei qui accepit poſſunt. plane ſi ſic cõſumpti fuerint/vt nullo caſu auelli poſſint/competet libertas.
Non ſolũ autẽ ſi heres moꝛa fecit libertati/ſed z ſi tutoꝛ vel curaꝛ tor vel procuraꝛtoꝛ vel alius quiuis in cui; pſona additioni paredũ eſt libertatẽ cõpcturꝛ dicimus: z ſane hoc iure vtimur in ſtatulibero vt ſufficiat per eũ non ſtare quominus cõditioni pareat. Si qs he redi in diebus triginta proximis morti teſtatoris dare iuſſus fuerit: deinde heres tardius adierit trebati z labeo ſi ſine dolo malo tardius adierit dantẽ cũ intra dies triginta adite hereditatis ad libertatẽ peruenire: q̃ ſnia ꝑa eſt. Sed quid ſi data opera traxerit: an ob id ſtatum vt adita eſt hereditas ad libertatẽ peruenıat. quid eñ ſi tunc habuerit poſt aditã hereditatẽ habere deſijt: ſed z hic expleta videtur conditio quoniã per eũ non ſteterit quominus impleatur. Si quis ſic acceperit libertatẽ cum decez dare poterit liber eſto. trebatius ait: licet habuerit decẽ vel idoneus fuerit ad acquirẽdum z conſeruandum peculium: tamẽ non alis ad libertatẽ peruentu rum mihi dederit aut per eum nõ ſteterit quominus det: que ſentẽtia vera eſt. Gtidbus annua bima trima die denos aureos heredi ſi dederit liber eſſe iuſſus eſt ſi prima penſione ſteterit per heredẽ quominus acciperet de cem expectandam eſſe prim. penſionem placet: quia et tempus adiectum eſt et adhuc ſuperſunt due penſiones. Sed ſi eadẽ decẽ ſola habeat que obtulit ad primã penſionẽ an etiã ad ſequẽtem quoq; proſit ſi offerat decem: an z ad tertiã ſi ſequẽs pẽcio non ſit accepta: z puto ſufficere hec eadem z penitentie heredi locum non eſſe.

z Deciſſe. ſic. j. eod. ſi dbum. §. ſi heres.
a Mummos. vnde habere non videtur. vt. j. de reg. iur. l. non videtur data. Et arg. ſ. de pig. act. eleganter. §. qui repreſbos. z facit. j. eo. ſi heres ditas. z. l. non omne. z. l. non videbitur.
b Non ſtare. vt. j. eod. ſi heredi tas. in princ. z facit. ſ. de manumiſ. teſta. qui filium. et in poteſtate tua hunc. §. intelligẽ nõ caſuali.
c Aldierit. hereditatez: et ſicnõ potuit dare. alias contra. vt. j. eo. ſi intra.
d Traxerit. id eſt retractauit. ſic. ſ. tit. ij. ſi quis rogatus. §. ſi.
e Habuerit. quod dando potuit ad libertatem peruenire. et ad hoc. j. e. ſi hereditas. in prin.
f Conditio. et ſic adita hereditate erit liber.
g Vera eſt. oporteꝛ ergo q̃ factuz ſequatur potentiam.
h Eſſe primam. alias primam: et tunc die primaz poſt primã. ſic in anſ. de bered. z fal. §. inordinatum. alias trimam.
i Adiectum eſt. ſic. j. de verbo. obliga. in illa ſtipulatione.
k Que obtulit. er hoc quia eadem. x. offert. patet ſm Elso. q̃ nõ eſt neceſſaria conſignatio/vel depoſitio: ſed ſufficit ſola oblatio niſi quando eſſet abſens q recipere debeꝛet: vt hic. z. j. e. cum heres. in princi. z. ſ. ſi duobus. quod nõ eſt alias. vt C. de vſur. l. acceptam.
l Non eſſe. ſic. ſ. de edili. edi. quis ſit fugitiuus. in princ. argu. contra. C. de appella. l. ſi quis libellos. Accurſius.

Sentit iſta gloſa q vroꝛi teneꝛ viro ad opeꝛas. ſed tu dic q teneꝛ ad opas ob ſeẽales: nõ aũt ad induſtriales. tra no. Bal. in auc. ex tehamento. col. vlt. C. de colla. p. l. ſicut per. glo. hic alleg.

† Illuſtris doc. Franc. are. l. ſi mihi z tibi. §. ſi ea ſuos. ti. pe. col. 8 lega. i. illuſtrer. dicit ſingu. ad ſ q̃ ſuſſus dare aliq̃d heredi infra cer tũ tpꝰ a die mortis non tenet dare: nec currit tẽpus niſi a die adite hereditat. nic tñ q̃ vis ñ tenet. non conſtituit in hoc q̃ nõ hẽret dubiũ. ſ in alio: vt bi nouis inſꝛpta. Mologa. Nõ tenet. ſinge ſi bal. put dicit bologni. in ſuto ſcſis ſexterpreta. tñ in meo bal. nõ repio q aliquid ſeꝛ pferit ſuper iſto tit. nec ſi cõi impſſio ne. et bic et alibi i multis locis alleg. ipſe bologna. bal. ibi cuius tñ cõmenti non bñ cõſtat.

Offerat heredi.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

a ¶ Offerat heredi. ꝛ sic. xxx. pro tribus annis in quolibet quoꝝ teneba tur soluere decem. ꝛ postea esset liber.
b ¶ Peruenire. sic. ff. de manu. testa. l. si ita fuerit. §. fi. Sed contra. ff. e. l. si triennio. fed ibi solues.
c ¶ Statim liber. sic. ff. co. l. seruus si heredi. in pun. ꝛ dic ex testamẽto/ non ex huius manumissione. Accursius.
d ¶ Per cũ. scz heredez.
e ¶ Quominus. i. non.
f ¶ Peruenerat ad libertatem. ꝛ est sic. ff. cod. ſtidem. §. damas.
g ¶ Non potest. iure seruitutis. vt ff. l. i. pto ri. §. ſtidem titio. quę est cõtra. sed ibi solues.
h ¶ Atquin. opponit.
i ¶ Sed vel. nũc ñ. ꝛ dic vel pro ſaltem.
k ¶ Arethuse. als. §. idẽ. et als. l. arethuse. ff.
l ¶ Medicamentum. ad quod facit i auc. de nup. §. ſic itaq;. ꝛ. ff. ad le. cor. de ſic. i. ij.
m ¶ Expectamus. Nota ergo conditionem p̃ im pleta baberi ex quo ſtat per eum cui debet imple ri. + vt ff. ſ. de fideicom. lib. i. ſi filius. §. erit. et. ff. de vb. oblig. in executio ne. §. ff. Arg. cõtra. ff. c. l §. ſi qs ſeruum. v bi pos bibet eum operari: non necet domino.
n ¶ Idemq; ſcs q; ſtatim efficiatur libera.
o ¶ Faceret. ſcz arethuſa.
p ¶ Ad libertatem. cõditione habita p impleta: q; per heredez ſtetit quo minus ei ſeruiret.

¶ Am heres. ¶ Latius. Seru⁹ iuſſus eſt eſſe liber ſi det. ꝛ. here di. heres abſent cauſa rei publice. vt ꝛ bic ſeruus vel expectet heredem: ꝛ ei det. ꝛ. ꝛ erit liber. vt ſi nõ vult expectare deponat pecuniaz in eccleſia ꝛ erit liber. ¶ Non eſt ſtatuliber. Reliqui libertatem cuidã ſerno qui nihil habebat ſi. det mille libras heredi. vel ſic: cum morietur ſit liber. non eſt iſte talis ſtatuliber cũ nec animus dãde libertatis ſit.
b ¶ Seruire. Seruo relicta eſt libertas ſi ãno ſeruierit titio: titio infra annum mortuo ſeruus nõ dum eſt liber niſi annus finiatur. et redditur ratio. ¶ Si duobus. Seruus liber ex iuſſu ſi det decẽ titio ꝛ ſemptonio. v. obtulit titio/ꝛ titi⁹ noluit. eadẽq; quinq; obtulit ſemptonio ꝛ noluit. dicitur q; ſit liber. ¶ Stichus. Seruo relicta eſt libertas ſi ſeruierit titio extraneo per triennium. vel ſic: ſi tot operas puta decẽ ei dederit. dicitur q; interim eſt ſtatuliber ꝛ ſeruire debebit p triennium titio: licet non domino. et ſi heres prohibet titio ſeruire/ ſtatim ſeruus fit liber. ꝛ hec ſunt vera quando per heredez ha non habuit teſtato: animum relinquẽdi titio dominium ſeruitutũ: cum enim ſecus eſſet in hoc vltimo caſu: quod dic vt in glo. ¶ Stichus. Titio reliquit libertatem ſi heredi meo ſeruierit per annum. dicitur q; hic annꝰ conſtat ex eccl. xv. diebus non ex pluribus propter biſſextum. ꝛ hũ q; impleta conditio eſt ſi per aliquam partem anni fuit infirmus: ita q; nõ potuit ſeruire. Secũdo dicit. ſeruus liber eſſe iuſſus eſt ſi det decẽ here. heres cogitur reciper eetiam particularem ſolutionem. ꝛ hoc ſpeciale fauoze libertatis. Tertio dicit. relicta eſt libertas ſeruo ſi titius capitoliũ aſcendat. vel ſic: ſi titius det. ꝛ. fratribus predicatoribus. titius non compelli tur hoc adimplere: ꝛ eo non adimplente ſeruus non fiet liber. Vltimo dicit. ſeruus liber eſſe iuſſus ſi ſeruiat heredi per annum. illi dies nõ cõputantur in anno quibus ſeruus extitit in fuga. vel in quibus continuit pro libertate contra heredem. Fran. accur.

quod ꝛ pomp. probat. Q; ſi ſeruus qui annua buma trima die iuſſus eſt dena dare tota ſimꝫ offerat heredi⁹ non expectata die vel decez primo anno datis ſecundo anno vinginti obtulit: benignius eſt cuz ad libertatẽ peruenire⁹ cũ vtriuſq; prouidentia ſubinfertur ꝛ ſeruiat quatenus maturius in libertatem perueniat et heredis quatenus dilatione interẽpta ilico acci piat qõ poſt tẽpus ꝑcepi potest. ¶ Si ita ſit libertas ſeruo data: ſi quinquennio heredi meo ſeruierit/ deinde cuz heres manumiſit/ ſtatim liber⁹ fit quaſi per cum⁴ ſit effectũ quomin⁵ ci ſeruiat: q; ſi nõ pateretur cuz ſibi ſeruire non ſtatim perueniret ad libertatem⁶ quaſi quinquẽniũ preterciſſet: ratio huius rei cuidẽs eſt: manumiſſus cñ amplius ſeruire non põt⁸; at is quẽ quis non patiat ſibi ſeruire: poſtea pati poterit itra quin quẽniũ tp̃s. atquin⁹ iam quinquẽnio ei ſeruire non põt: ſed vel¹⁰ minus poterit. ¶ Idẽ Julia. lib. xvj. dige. ſcribit: Arethuſe⁸ ſi libertas ita ſit data ſi tres ſeruos peperit/ et per heredẽ ſteterit quominus peperit: puta q; ei medicamentũ¹¹ dediſſet ne conciperet ſtatim libera fituram eſſe: quid enñ ꝓficitamus¹²? Idẽq;³ ſi heres egiſſet vt abortum faceret⁶ quia vnoyte ro potuit tres edere. Item ſi here di ſeruire iuſſum ſtatuliberum here res vendidit ꝛ tradidit: credo ſtatim ad libertatem⁹ peruenire.

¶ Depoſita pecunia quã ſtatuliber debet pro ſua liberatione efficitur liber. h. d. Paulus. Lex. xiij.

¶ Am heres reipublice cauſa abeſſet¹⁴ ꝛ pecuniã ſtatuliber haberet: vel expectare cum debere: donec redeat is cui dare debet vel deponere in edem pecuniam cõſignatã opz: quo ſubſecuto ſtatim ad libertatẽ peruenit⁴.

¶ Libertas collata in nimis longũ tempus vel in conditioné impoſſibilem declarat voluntatem domini contrariam eſſe libertati. hoc dicit.

¶ Non eſt ſtatuliber cui libertas in tam longũ tẽpus collata⁹ eſt vt eo tempore is qui manumiſſus eſt viuere non poſſit⁴: aut ſi tam difficilem: immo pene impoſſibilẽ conditionem † adiecerit vt aliunde libertas ei obtingere nõ poſſit: veluti ſi heredi mille dediſſet: aut cũ mozeretur liberuz eſſe iuſſiſſet. ſic enim libertas inutiliter datur: et ita Julia. ſcribit: quia nec animus dande⁷ libertatis eſt. ¶ Seruire titio anno: et liber eſſe iuſſus titio mortuo nõ ſtatim liber fiet: ſed cũ annus tranſierit⁸ q⁹ videtur non tñ ſub conditione/ ſed etiam ex tẽ pore data libertas: etenim abſurdum eſt maturius cũ liberũ eſſici: cũ conditioné non implet: ex qua liber futur⁹ fozet ſi eam expleret. ¶ Si duobus decẽ datis eſſe liber iuſſus ſit: ꝛ vnus quinq; accipere nolucrit: meli⁹ eſt dicere poſſe cuz cadẽ quinq; alteri offerentẽ⁴ ad libertatẽ peruenire. ¶ Stichus titio⁹ ſi per triennium ſeruierit vel ſi illi⁶ centuz operas dederit liber eſto: hoc modo libertatẽ vtiliter dari poſſe placet. nam et alienus ſeruus ſeruire nobis poteſt ſicuti liber⁴ et multomagis operas dare nobis niſi teſtator fuit utis appellatione⁶ dominium magis q; operam intellexit: idcoq; ſi prohibet heres titio ſeruire puenit ad libertatem⁴. ¶ Stichus ſi heredi meo anno ſeruierit liber eſto querendum eſt annus quõ accipi debeat: an qui ex cõtinuatis diebus ccc. ſexagintaquinq; conſtet: an q biſſexto⁶: ſed ſuperius⁸ magis intelligendũ pomp. ſcribit. Sed ſi quibuſdaz diebus aut valitudo aut alia iuſta cauſa impedimento fuerit quomin⁹ ſeruiat: ꝛ bi anno imputandi ſunt⁴. ſeruire enim nobis intelligunt etiã bi quos curamus egros q; cupiẽtes ſeruire nobis propter aduerſam⁸ valitudinẽ. ſ. de vſufru. leg. l. v roi. §. ſi. Si vo dicas leq; q̃ intellexit de dño nõ ſtatim peruenire ad libertatẽ. arg. ff. l. pri. §. pe. ꝛ ideo leges interroga tiue puenit ad lib. Rñ. nõ peruenit ſm Jo. Itẽ ar. ff. huic. §. i. eo. ſi triẽ nio. ꝛ. l ſi peculiũ. §. q̃dã. ꝛ. l. ſeruus ſi heredi. §. imperator.

¶ Biſſexto. als quibuſlibet: ꝛ als biſſexto. ꝛ hec bona. ꝛ de hoc plene babes. j. de vbo ſig. l. cum biſſextus.

¶ Superius. qui conſtat ex. eccl. xv. diebus. vt ꝛ. ff. ad leg. aquil. ita vulneratus. Accurſius.

¶ Imputandi ſunt. quaſi conditione impleta. ſuff. cit enñ ſi per eum nõ ſtat quominus ſeruiat. Ideo. ꝛ ad hoc. ff. ad le. rbo. de iac. l. ſi. vbi dicit: puta morbo impeditũ. ꝛ. ff. de vſufru. arboribꝰ. §. de illo. ꝛ. ff. e. l. ſi. ſ. de cõdi. ꝛ demon. ſi pecuniã. in pñ. ꝛ. ff. de re iudi. l. cõtumacia. §. penã. et. ff. loc. qui operas. ꝛ. ff. de variis cog. l. i. §. pe. Accurſius.

¶ Aduerſam. ſecus ſi ꝓpter publicũ iudicũ impediatur. vt. ff. e. l. ſti

+ Ampliohãc glo. vt preciat. Gemis petieat te cuiz̃ im plere: repetat eã impleri. ita not. bal. in. l. i. ff. c. de inſtitu. ꝛ ſubſtit. gull. de cogn. ibi nũc. ff. ꝛ qs no. in apoll. p ad eũ. in fi. p impleta. et alegã. in. l. ſi fuũ. §. fed tur. l. de fi. oblig. ꝛ me lius in. l. iij. §. ſi. de adꝛ. ob cau. ꝛ cõ ſi. iij. vol. j.

† Quotiuplex ſit additio ſpolibi tis et quos acꝛ vtiq; vide bar. in l. obtinuit. de adꝛ. ꝛ de mõ. ꝛ in. l. ſ. de adꝛ. in ſtit. ꝛ bal. in l. ſi pater. in ij. col. C. de inſti. et ſubſtitu.

chum.§.damas.vel per casum in persona eius cui est seruiẽdum.vt.s. ea.l.§.seruire.ⷭ facit.j.ea.l.in fi.Accursius.

a ¶ Per partes.fauore libertat3.al's contra.s.de vsu.l.tutor.§.lucius. et hoc plene notaui.s.si cert.pet.l.quidam.

b ¶ Similibus causis.vt in pecuniarijs relictis.vt.s.de cõdit.ⷭ demõ. l.nonnunq̃.

c ¶ Conditionibus.scil3 similibus si titius romã ierit vel vltra mare.

d ¶ In fuga.sic.j.eo.ser. uus qui testamẽto.§.seruus.ⷭ.s.de ser.expor.l.titius.in prin.Ar.ⷭ.s.de vsufru.arborib⁹.§.iulianus.ⷭ.j.de acqr.pos.l.j. §.per seruũ q.Accursi⁹.

e ¶ In controuersia.cum in libertatem proclamat non si ei ab alio fiat controuersia sine dolo serui.

Statuliber. ¶ Casus. Seruus iussus esse liber si reddiderit rationes heredi.hic seruus reliqua que nũc apparẽt vult reddere ⷭ vult satisdare p alijs reliqs.si apparebũt satis est.et sic sit liber.Ultimo dicit.seru⁹ liber esse iussus si det.x. d3.x.dare ad hoc vt sit liber.nõ autẽ pdest si vult satisdare.Fran.accur.

f ¶ Liberum fore.ⷭ bene. Argu.s.de col.bo.l.j.§. sed cum possint.ⷭ arg.s. si cer.peta.l.quidam.

g ¶ In certa causa:si habes in certa causa:subaudi impediente rationem huius.Accursius.

h ¶ Et genere.s.impediẽte rõnem huius Accur.

i ¶ Statuliber qui nõ rationes.tunc eñi in obscuris fideiussores admitterent.Ir.vt.s.dixi.sic.s. quib⁹ mo.pig.vel hypo. solu.item liberatur.§.j.ⷭ de cõsti.pecu.l.pmissor. §.cõstituto.Accursius.

Si statulibera.¶ Casus Statulibera p pter aliquod delictu3 est serua pene effecta:nũc extitit cõditio sub qua relicta erat ei libertas.dr q̃ hoc prodest partui ei⁹ licet nõ ei vt partus tũc cõceptus et natus sit liber. Sed qd si hec statulibera extitẽs in seruitute ꝯcepit:postea capta ab hostibus pariat post euẽtũ cõditionis:certe interim donec part⁹ est apud hostes est seru⁹:liberat⁹ ab hostib⁹ fit liber iure postliminij.idem si apud hostes ꝯcepit.et pariat ibidem post euẽtũ ꝯditiõis.

¶ Statuliber. Seruus iussus est liber esse si det.x.heredi.hunc seruũ heres interim vẽdit vel legat vel donat alicui/vel vsucapit ab aliquo.dr hic seruus si paret cõditioni in persona emptoris vel alterius noui dñi dando ei ista.x.efficitur liber.idem in emptoris herede.idem si det patri heredis.posito q̃ fili⁹ sit institutus ab extraneo.ⷭ hec sunt vera siue filius nũc viuit siue non: cum seruus dat.x.patri heredis.Sed pone q̃ iussus est seru⁹ dare.x. extraneo et liber esse:nunc heres testatoris successit illi extraneo:huic heredi dabuntur.x.non quasi extraneo.F. ¶ Statuliber.Iussus.seruus dare.x.heredi.ⷭ esse liber.v.dedit heredi:nunc heres eum vendidit si alia.v.det hic seruus dabit emptori ¶ Si seruus.Seruus iussus est esse liber si det.x.heredi.heres hunc seruum vendidit seruo meo.dicitur q̃ si hic statuliber det mihi hec.x.erit liber.s3 ⷭ si seruo meo det/erit idem si emerat de peculio eum nec ei peculium ademi. ¶ Si quis.Seruus liber esse iussus est si reddiderit rationem eius quod gessit de factis domini.heres interim eum vendidit:an hec conditio est implenda in persona emptoris/queritur/et est sciendum q̃ ille demũ cõditiones trãseũt ad emptorẽ3 que sunt in dãdo/nõ ille que sunt in faciendo:vt ita talis seruus sit liber si filium illi⁹ instruat litteris.idem in similibus.nostra aũt cõditio ⷭ in dando est ꝑut cõtinet dationẽ reliquorum:ⷭ in faciẽdo est ꝑut cõtinet extrahere ⷭ excutere rationes.dicẽdũ est ergo q̃ datio vadat ad emptorẽ/factio autẽ fiet et impleat in persona heredis.Franci.accur.

nem impediuntur. ¶ Item si decẽ hẽdi dare iussus fuerit heres etiã per partes[a] accipere fauore libertatis cogendus est. ¶ Ita liber cẽ iussus:si titius capitolium ascenderit:si titius nolit ascẽdere impeditur libertas. Idemq3 iuris est in si̅libus causis[b] ⷭ cõditionibus[c].

¶ Ita cassius ait ei qui seruire iussus est anno:illud tempus quo in fuga[d] sit vel in controuersia[e] pro libertate non procedere.

☞ Obscuritas rationum non impedit libertatem competere si statuliber paratus est pro his satisdare.b.d.

Pomponius. Lex.v.

Statuliber rationem reddere iussus reliquu3 qd̃ apparet soluit:de eo qd̃ obscuri⁹ est satisdare parat⁹ est:nerati⁹ ⷭ aristo recte putant liberũ fore[f]:ne multi ad libertatem peruenire non possint in certa causa[g] ratione ⷭ genere[h] negocij hmõi. ¶ Statuliber qui non rationes[i] reddere/s3 pecuniam iussus est dare:numerare debet non fideiussores dare.

Ulpianus. Lex.vj.

Si statulibera pene sua facta sit[k] ⷭ post dãnationẽ statute libertatis conditio extiterit q̃uis ipsi statulibere nihil proficiat[l] partui[m] tñ proficere oportet: vt perinde liber nascat:atq3 si mater damnata non esset.Quid tñ si qua cõceperit in seruitute deinde ab hostib⁹ capta peperit ibi post existentẽ cõditionẽ an liberu3 pariat:ⷭ interim[n] quidẽ quin seruus hostiũ sit nequaq̃ dubium est:s3 verius est postliminio cũ liberum fieri:qr si mr̃ in ciuitate esset liber nasceretur:plane si hec apud hostes cũ concepisset:ⷭ post existentẽ conditionẽ edidisset:benignius[o] dicetur cõpetere ei postliminiũ et liberũ cũ esse. ¶ Statuliber parẽdo cõditioni in persona emptoris peruenit ad libertatẽ.ⷭ sciẽdũ est hoc ad statuliberos oĩs sexus ꝑtinere.Non solũ aũt si euenerit hec cõditio ad eũ trãsit qui emit:verũ etiã ad oẽs quicũq3 quoquo iure dñium in statulibero nacti sunt: siue igit legatus sit tibi ab herede statuliber:siue adiudicatus[p]:siue vsucapt⁹ a te:siue traditus vel aliquo iure tuus fact⁹/sine dubio iure dicem⁹ parere cõditioni in ꝑsona tua posse:s3 ⷭ in heredẽ emptoris idẽ dr[q]. ¶ Si filiusfami.heres sit institutus[r] ⷭ statuliber filio dare iussus est et liber esse siue filiofa.siue patri dando peruenit ad libertatẽ:qr ⷭ ad patrem[s] hereditatis emolumẽtũ peruenit. Sed et si post mortẽ filij patri dederit quasi heredis heredi liber erit. Nam ⷭ si quis extraneo dare iussus sit ⷭ liber esse:deinde huic heredi heres extiterit nõ quasi in extranei ꝑsona/sed quasi in heredis ꝯditioni parebit[t]. ¶ Statuliber[v] decẽ dare iussus et liber esse si qnq3 datis distract⁹ sit residua qnq3 emptori dabit. ¶ Si seruus tuus statuliberu3 emerit tibi[x] dabitur quod heredibus dare iussus est. Sed ⷭ si tuo seruo dederit/si modo is[y] eum peculiari noĩe emerit: neq3 tu peculium ei ademisti puto liberu3 fore:s3 vt eo modo tibi dedisse intelligat perinde ac si tua voluntate cuiuis alij seruoꝝ tuoꝝ dedisset. ¶ Si quis nõ dare decẽ/sed rõnibus redditis liber esse iussus est:an ad emptorem hec cõditio transeat videamus:ⷭ al's sciẽdum est eas demũ cõditiones ad emptorẽ transire:q̃ sunt in dando ceterũ si que sunt in faciendo non trãseunt:vtputa si filiũ ei⁹ litteras edocuerit:he eñi personis eorum coherẽt[z] qbus ascribũtur:rõnum aũt reddendaꝝ ꝯditio qd̃ ad reliqua quidẽ attinet etiã in dãda pecunia consistit:q aũt ad ipsa volumina rationũ tradẽda percũctandas atq3 examinandas rõnes/et in dispungẽdas[a] atq3 excutiẽdas factum habet.Nũquid ergo reliqua quidã emptori dando perueniat ad libertatẽ:cetera in persona heredis consistant:puto igitur et ad emptorem reliquoꝝ solutionem transmitti:sic fiet vt diuidatur[b] conditio.et ita Pompo.lib viij.ⷭ Sabinus scribunt.

k ¶ Facta sit.qualis ⷭ hodie fieri potest.vt in aut. de nup.§.qd̃ autẽ prius.

l ¶ Proficiat.ꝑpter geminã seruitutẽ.Accur.

m ¶ Partui.forsitam ante damnationẽ concepto vel etia3 postea.Azo.ad hoc.s.titu.ij.l.generaliter.§.ex damnata.

n ¶ Interim.q̃diu apud hostes sit.Azo.

o ¶ Benigni⁹.omisso rigore iuris.ⷭ ad hoc.s.de iniust.testa.si quis filio exheredato.§.siue autẽ. et ad hoc quod no.C.de cap.l.j.Accursius.

p ¶ Adiudicatus.in iudicio fami.hercis.

q ¶ Idem dicit.vt in ei⁹ ꝑsona possit parere cõditioni.vt ⷭ.j.de excep.do. l.ij.§.fi.et.j.eo.statuliberi.§.quintus.ⷭ.s.de act. emp.l.titius.§.j.et.j.de fur.si seruus cõis.§.fi.et s.de euic.qui libertatis. et.j.ea.l.§.statuliber.et §.si quis non dare.s3 hodie videt q̃ alienari non possit.vt.C.cõmunia de lega.l.fi.§.penulti.et.§. fi.ⷭ aut.res.

r ¶ Institutus.ab extraneo.Accursius.

s ¶ Ad patrem.non solũ istud quod a statulibero datur.Accursius.

t ¶ Parebit.vt.j.eod.si peculium.§.heredi.

v ¶ Statuliber.facit.s.§. statuliber.et quod ibi dixi.Accursius.

x ¶ Tibi.sc3 dño.Azo.

y ¶ Is.sc3 seruus.

z ¶ Coherẽt.vt ⷭ.C.de cadu.tol.§.ne aũt.Accur.

a ¶ Dispũgẽdas.Quid sit dispungere habes.j.de vb.sig.cognoscere.in ratione eñi reddenda sunt hec duo necessaria.vt ⷭ.s.de condi.ⷭ demon.cum seruus ita.§.j. et.l.qui sub conditio.Accursius.

b ¶ Diuidatur.filiis diuisio.insti.per quas ꝑso.no.acquir.§.j.Et nota qr cõditio que pendet ex persona serui aut cõstitit in dado:aut in faciendo:aut mixta est.vbi in dãdo heredi est dandũ ⷭ emptori ⷭ heredibus emptoris:nisi esset dictu3 vt alij detur.vt.j.e.l.labeo.ⷭ.j.e.qui pecuniã. et.l.si quis testamẽto.ⷭ.l.ita liber.et.s.de euic.qui alienam.§.fi.et.hic. Si vo est dictum vt alij detur ei dabitur non alij nisi in casu:vt hoc.§. et.s.de euic.qui alienam.in fi.ⷭ.j.eo.si is cui.ⷭ de ꝯdi.ⷭ demõ.l.sub diuersis.§.fi.

Conditio ex persona sui pẽdẽs triplex est.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

uersis. §. fi. Scdo casu qñ ſcs in faciẽdo ſi ſit dictũ in cui⁹ perſona ei impleri debet. vt. ſ. de cõdi. ⁊ demon. l. queſtũ. alis heredi: nec ad emptorẽ tranſit: vt hic. Si aut ſit mixta/ tunc ſeruꝰ quod hic dicit vt factũ fiat perſone deſignate. datio ỹo etiam emptori: vt hic. ⁊ ſ. de enictio. l. qui libertatis. §. ſeruus. Qõ im emptore dixi in accipiẽte quoquo ti. accipe. vt. ſ. §. ſtatuliber. ⁊ ſ. cl. ſtatuliber. §. quintus. circa fi. Ire eſt huic ſim arg. contra. ſ. de iuriſdi. om. iudi. l. ſi idẽ. §. ſi vna. Accurſius.

a Sufructus. Conditionem. licet ſit in dando. Accurſius.

b Non trahit. vt detur fructuario: ſed ꝓprietate alienata datur ꝓprietario. vt. ſ. l. pri. §. fi.

Ita liber. ¶ Caſus. Teſtator reliqt libertatem ſeruo ſi det. x. ⁊ non dixit cui. ſi: q̃ debet dare heredi. Scdo dicit. Teſtator reliquit libertatem ſeruo ſi det. x. heredi bus: ⁊ heredes vendiderunt hũc ſeruũ. ſi: q̃ eas portiones quas dediſſet heredib⁹ ſi penes eos remãſiſſet ea ſibi dedit emptorib⁹: et quas dediſſet heredibus declarat. nam aut expreſſit noia ꝓpria heredũ: ⁊ tũc viriles darẽtur heredib⁹. ⁊ ſic emptorib⁹. aut diriſſet ſimpliciter heredibus: ⁊ tunc hereditarie. Frã. accur.

c Ita liber. ſic. ſ. eo. l. q pecuniã. ⁊ quod not. ſ. ſi ſtatulibera pene. §. fi.

d Noia. ꝓpria. et eſt ſimilis diſtinctio. ſ. de le. ſ. l. turpia. §. fi. ⁊. l. ſi here des noiatim. ⁊. ſ. ad trebel. l. q̃ties. ⁊. l. ſeq. Sed q̃ra. ſ. eo. l. ſi q̃s teſtamẽto. Sol. vt ibi. Item qd ſi dixerit ꝓpria ⁊ appellatiua: Nſid. diſtingue qõ ꝓpoſuit. arg. ſ. de ſtip. ſer. ſeruus cõis ita.

e Viriles. i. ꝓ numero perſonarũ. vt. ſ. de. le. ꝓc. l. virilis. in ꝓn. Acc.

Paulus. Lex. vii.

USufructus alienatio conditionem[a] ſtatuliberi ſecũ non trahit[b].

Pomponius. Lex. viii.

Ita liber[c] eſſe iuſſus ſi decesſerit liber eſto heredi dare debet. nam qui non habet cui det heredi dando ad libertatem perucnit. ¶ Siparteſ ſuas quiſq; heredum diuerſis emẽtibus vẽdiderit / quas portiones heredibus dare ſtatuliber debuit eaſdẽ dabit emptoribus. Labeo autem ait: ſi nomina[d] duntaxat hereduz in teſtamento poſita ſunt viriles[e] partes eis dãdas. Si vo ita ſi he redibus dederit hereditas.

Vlpianus. Lex. ix.

Si Tatuliberũ medio tempo reſeruũ heredis eſſe nemo eſt qui ignorare debeat[f] ea ꝓpter noxe dedi poterit[g]: ſ⁹ deditus ſpectare põt adhuc libertatẽ: nec eñ deditio ſpes illi adimit[h] libertat. ¶ Si ſtatuliberũ nõ cadẽ cõditio ne[i] heres vendat cauſa eiꝰ immutabilis eſt[k] et luere ſe ab eo põt ſimili modo vt ab herede: ſi tñ ſuꝑpreſſerit heres conditionẽ ſtatuliberi: ⁊ ex empto[l] quidem tenetur: grauiores[m] aũt ⁊ ſtellionatus crimen importãt[n] ei qui ſcies[o] diſſimulata conditione ſtatute libertatis ſimpliciter cum vendiderit. ¶ Illud tractandum eſt an liberatio cõtingat ei q̃ noxe dederit ſtatuliberum: et octauenus putabat liberari[p]: ⁊ ideꝫ dicebat et ſi ex ſtipulatu ſtichum deberet[q]: cũq; ſta

Paulus. Lex. x.

SJ decem dare iuſſum heres vendiderit et dederit: dixeritq; aſcripturum libertati: ſiviginti dediſſet[r] ex empto erit actio cum vẽditore: aut ſi dupla ꝓmiſſa eſt ob euictionem dũtaxat duple repetitio erit ex empto ob mendacium[s]. Pomponius. Lex. xi.

SJ heres[t] pecuniam donaſſet ſtatuli. vt ſibi eam daret et liber eſſet: non fieri liberũ[u] ariſto ait: ſed ſi in plenum[v] ei donaſſet fieri liberum.

Iulianus. Lex. xii.

SJ quis teſtamẽto libertatẽ acceperit ſub ꝓditione ſi rẽnem reddiderit oz ꝓ hereditaria parte heredibus reliqua ſoluere: etiam ſi nomina quorũdam heredum ſint in conditione poſita[w].

Idem. Lex. xiii.

SJ q̃ſita libertate eñ dediſſet ſtichus ſi heres me[x] eũ teſtamẽto ſuo non manumiſerit liber

ſi homo. Accurſius.

s Tota enim. id eſt omnia enim.

t Nec reparari. ſic. ſ. de reg. iur. l. libertas ineſtimabilis. ⁊. ſ. de his qui deiece. vel effu. l. ſ. §. ſed cum liber homo. Accurſius.

v Fuerit. ſcilicet etiam poſtea.

tuliberum[y] ſoluiſſet. at ſi ante ſolutionem ad libertatem peruenit ſet extinguereꝰ obligatio: tota enim[z] ea in obligatione conſiſtere que pecunia lui ꝓeſtariq; poſſunt: libertas autem pecunia lui non poterit: nec reparari[a] poteſt: que ſententia mihi vera videtur. ¶ Statuliberi conditio ita demũ immutabilis eſt/ ſi adita hereditas fuerit[b]: ceterũ ante aditam hereditatẽ in ꝓpriã vſucapitur[c] ſeruitutẽ/ libertatiq; ſpes infringit: ſ⁹ adita poſtea hereditate ſpes libertatis fauoze ſui reintegrabit.

Paulus. Lex. x.

SJ decem dare iuſſum heres vendiderit et dederit: dixeritq; aſcripturum libertati: ſiviginti dediſſet[d] ex empto erit actio cum vẽditore: aut ſi dupla ꝓmiſſa eſt ob euictionem dũtaxat duple repetitio erit ex empto ob mendacium[e]. Pomponius. Lex. xi.

SJ heres[f] pecuniam donaſſet ſtatuli. vt ſibi eam daret et liber eſſet: non fieri liberũ[g] ariſto ait: ſed ſi in plenum[h] ei donaſſet fieri liberum.

Iulianus. Lex. xii.

SJ quis teſtamẽto libertatẽ acceperit ſub ꝓditione ſi rẽnem reddiderit oz ꝓ hereditaria parte heredibus reliqua ſoluere: etiam ſi nomina quorũdam heredum ſint in conditione poſita[i].

Idem. Lex. xiii.

SJ q̃ſita libertat em dediſſet ſtichus ſi heres me[k] eũ teſtamẽto ſuo non manumiſerit liber

curauit. extra 5 cle. ex cõ. mi. ⁊ l. c. nouit. 5 ſeu excõmu.

r Alucapit. immo trãſit in cõtinẽti oñium cum dñs ſit tradens. vt. ſ. in ꝓn. hui⁹. l. ergo nõ vſucapit accipies. vt. ſ. de vſucap. ſequit. §. lana. Nſi. hic alien⁹ erat. vel veri⁹ quo ad us parendi ꝓditioni. vt. ſ. de cap. ⁊ poſtli. re. i bello. §. ſi qs. et ſic etiam expone. ſ. e. l. ij. in ꝓin. ⁊. §. ſ. ⁊. ſ. ti. ij. l. penul. in fi. Accurſius.

Si decem. ¶ Caſus. Liber eſſe iuſſus ſi det. x. heredi: heres eum vendidit. ⁊ dixit emptori q̃ hic ſeruus debebat eſſe liber ſi det. xx. nũc apparet q̃ dãdo. x. eſt liber tenebitur heres emptori act. ex empto. ſi autem, ꝓmiſit heres de dupla nomine euictiõis ⁊ euincat emptori hic ſeruꝰ per extraneũ: tũc heres tenebit de dupla. Fran. accur.

s Dediſſet. heredi. ſecꝰ ſi aly. vt. ſ. de euicti. qui alienam. §. j.

3 Ob mendacium hic eſt ſenſus. vt ob mendaciũ agat ex empto ⁊ non ad duplũ: ſ⁹ re euicta ab aliquo extraneo ad duplũ agit/ ſi ꝓmiſſa eſt ⁊ ſic non eſt contra. C. de euicti. qui libertatis. §. j. Vbi oz non agi ad duplũ ꝓpter mendacium.

Algi ad duplũ ob mendaciũ an poſſit.

Si heres. ¶ Caſus. Liber eſſe iuſſus ſi det. x. heredi: heres donauit ſeruo. x. vt ea ei redderet et liber eſſet: licet reddat/ non eſt liber. et hoc de rigore. de equitate ſecus. ſi autẽ ſimpliciter donauit: et ſeruꝰ hec. x. reddat heredi/ liber eſt. Frã. ac.

a Si heres. alis lex ſi heres. alis. §. pomponius.

b Liberũ. de rigore iuris. ſic. ⁊. ſ. de ſol. l. qui ſic ſ⁹ de equitate ſecus. vt ſ. ſi cer. pet. ſi tibi. ⁊ de dona. qui id. §. j. que ſunt contra. Accurſius.

c In plenum. i. non adiecta hac conditione quandoq; ergo plene dat quandoq; non. ſic. ſ. de acquir. re. do. l. per ſeruum. §. j.

Sj quis teſtamẽto. ¶ Caſus. Liber eſſe iuſſus ſi reddiderit ratiões heredibus: reddere debet x reliqua. ⁊ ꝓ hereditaria parte omnibus: licet quoũdam heredum nomina ſint expreſſa. Fran. accur.

d Poſita. ſed certe immo virilis tunc. vt. ſ. eo. ita liber. §. j. que eſt cõtra ſolutionem datam ꝓ hereditaria bis quorum nomina nõ ſunt expreſſa: nominatis vo ꝓ virili vt ſit ꝓportio toti⁹ ⁊ partis: vel aliud cum omnia nomina: aliud cum pars tantum exprimitur. vt. ſ. e. qui pecuniam. ⁊ hoc placet. vel ſupra ſunt expoſita ꝓpria. hic appellatiua. ⁊ facit. ſ. de manumiſ. teſta. ſi ita fuerit. Accurſius.

Totius et partis debet eſſe ꝓportio.

Sj quis ita. ¶ Caſus. Reliqui libertatẽ ſeruo meo ſi heres eũ non manumittat in ſuo teſtamẽto. oz q̃ expectabit mors heredis ſi here res eũ manumittat in teſtõ ſuo vel nõ. C Seruus cõis. An⁹ ex dñis reliquit libertatẽ ſeruo cõi ſi det. x. oz q̃ dare poterit ex peculio hec. x. ſiue hoc peculium ſpectet ad heredem relinquẽtis libertatem ſiue aliũ oñm: nec eſt vis cui debeat dare. C Si duo. Duob⁹ ſeruis relicta eſt libertas ſi reddiderint rõnes. grã an vnus reddẽs. ſine alio ꝓmeret ad libertatem: ⁊ diſtinguit. nã aut geſſerũt ſeparatim rõnes: ⁊ tũc vnus reddẽdo ſine alio erit liber. aut cõiter geſſerũt: ⁊ tunc vnus ſine alio nõ põt peruenire ad libertatẽ. C Qui ita. Libertas relicta eſt ſeruo ſi iurabit ſe aſcẽdere capitolium. oz q̃ ſtatim cum iurat eſt liber. C Seruus. Reliqui libertatẽ ſeruo heredis mei: ſi quãdam rẽ q̃ eſt heredis mei et det. oz q̃ eã dando eſt liber, cũ ⁊ ſine vlla cõdi. poſſem illi ſeruo relinquere libertatẽ.

+ Concor. ter. l. c. apoſtolice. ⁊ ibi no. ⁊ anor. nũe. iij. vbi poſuit i apoſtil. ad ſ̃m in verſi. non

¶ Hec scriptura. Reliqui libertatē seruo stichō cum erit. xxx. annorū. posita dixi si stichus decem non dederit liber non esto, dicitur q̄ tenet dare debet. r. t. xxx. an. effici: tunc erit liber. Fran. accur.

a ¶ Significari videtur. scilz vt sit liber. si ꝛc.

b ¶ Defectus. Sed cur manumittente herede non fit liber ex testamento priore. vt. ff. e. statuliberos. §. si ita? Rñ. ſ. cō ditio si seruierit habetur p̄ pleta cū heres manumiserit: q̄ per eū fit quo minus impleri possit/ad hec condutio si heres nō manumiserit deficit cuz hēs manumittit. ff. Jo. Itē qd si dixerit testator: stichus liber esto si testō suo heres eū manumiserit: t heres ei postmodū reliqt libertatē ei⁹ testa mēto erit liber. Ar. q̄ ex pīno. ff. de leg. iij. vnū ex familia. l. pīn. t. ff. de here. instit. l. iij. §. ij. t. l. asse. et j. eo. si peculium. §. fi.

c ¶ Iussus. ab vno ex do minis.

d ¶ Heredē. eius testatoris qui reliquit libertatē.

e ¶ Socium. nam pōt ab alio dño bñe: ab alio nō. vt. ff. de pecu. l. q̄s ergo.

f ¶ Cause. id est vnlitati. Jo. vt scilz cuicunq; z de quocūq; suo peculio pos sit dare. Jo.

g ¶ Applicat. hoc scz q̄ pōt ꝛc. Sz cōtra. j. eo. nō videtur. Sol. vt ibi.

h ¶ Totum. cōcedat. ff. de ma. test. si ita fuerit. et C. de condi. inser. l. pe.

i ¶ Non accederit. nō erit accēsio sed iusiurandū in cōditione fuit. Azo. Sz quid si accēdit z nō iurauit? Rñ. nō videt ipsius cōditionē cū iuramēto nō remittatur. vt ꝛ. ff. de ma. test. l. si q̄s libertatē. et. l. seruum testamento.

k ¶ Peruenit. tradēdo: vel si per eum nō stet. Et sic no. q̄ nō semp est idez dare q̄ facere accipientis. sic ꝛ potest nouare. ff. de vsur. si stipulatus. §. verum si emptor. ꝛ instituit. mo. re cō. obli. §. ite tis cui. ꝛ instit. de leg. §. in certis. Sed als cōtra. vt instit. de acti. §. sic itaq;. t. j. de verbo. obliga. vbi auté nō. §. fi. Accursius.

Dare non semp est accipientis facere.

l ¶ Quia potest. bona ratio quia sua res ei dari et nihil dari paria sunt. vt instit. de leg. §. sed si rem legatam.

Rem suaz dari et nihil dari paria sunt.

m ¶ Inicisse. vt. ff. de adimen. le. si ligatum. in pīn. t. ff. si cer. peta. pecuniā.

Seruus. ¶ Casus. Liber esse iussus seruus si det. r. heredi: h seruus conducebat operas suas ab herede/et dedit nole mercedis vltra. r. dicit q̄ nō est per hoc liber. ¶ Seruus. Relicta est libertas seruo cū dedisset heredi operas per septē annos. si q̄ dies q bus fuit in fuga non computantur in septē annis. vnde nisi per totidē dies seruiat post septē annos quot fuit in fuga non erit liber. secus aute est si fuit dictum cum septē annis seruierit tunc fit liber. nam erit liber si post tempus fuge reuersus seruierit. Fran. accur.

esto: sm voluntatem defuncti hoc sīgnificari videtur. si testamento suo heres non ascripserit ei libertatē: quare siquidē heres libertatem seruo suo testamento dederit defectus conditione videbitur si non dederit impleta conditione vel timo vite tēpore heredis ad liber tatem perueniet. ¶ Seruus cōis liber esse iussus ita si decem dederit ex peculio dare pōt quocunq; modo acquisitū habuerit: nec refert apud heredem id an apō socium fuerit et heredi an extraneo iussus fit dare. nam per oia cause statuliberi applicat q̄ conditionis implende gra alienare peculiares nūmos pōt. ¶ Si duo fui rōnibus redditis liberi esse iussi fuerint: separati ratiōes gesserit: non dubie separatim q̄s conditioni parere poterūt. Sed si act cō rū cōiter gest ita mixtus fuerit vt separi non possit necessario alter cessando alteri libertatem impedit: nec videbit conditio in persona alterius impleta nisi id q̄ cōputatione rōnū habita reliquum fuerit: aut vterq; : aut alter totū solucrit. ¶ Qui ita liber esse iussus est: si iurauerit se capitolium ascensurum: confectum vt iurauit q̄uis capitoliū non ascenderit liber erit. ¶ Seruus heredis rem ipsius heredis dare iussus / z liber esse ad libertatem pueniet: q̄ potest testator z sine vlla dādi condition heredis seruum manumitti iubere. ¶ Hec scriptura stichus cum erit annor. xxx. liber esto: stichus si. r. nō dederit liber ne esto: hanc vim hz: stichus si. r. dederit et ad annos. xxx. peruenerit liber esto: nanq; adēptio libertatis vel legati sub cōditione facta incipit cōditionē ꝓtrariā legato vel libertati que pri data erat inicisse.

Vlpianus. Lex. xxxij.

Seruus qui testō oñi: cū decem heredi dedisset liber eē iussus erat heredi mercedē referre pro operis suis solebat cum ex mercede heres amplius dece accepisset seruus se liberū esse aiebat de ea re consulebat. Rñ. non videri liber esse: non cīn pro libertate sed pro opis eā pecuniā dedisse ne

n ¶ Non est pro libertate. non omnis ergo numeratio implet conditionem. licet sit arg. contra. ff. eo. statuliberos. §. si quis seruum. ꝛ facit. ff. si cer. peta. non omnis. t. j. eo. si decem. Accursius.

o ¶ Totidem dies. q̄ facere pōt: z sic nomā purgare. vt. ff. eo. cum dere. §. fi. Sed contra. j. eo. l. si mitra quinquēnium. Solu. vt ibi. Itē facit q̄ nō. ff. de fideicommiss. lib. tbais. §. intra.

magis ob eaz rem liberum esse q̄ si fundū a dño z duxisset: et p fūdi fructu pecuniam dedisset. ¶ Seruus cū heredi annoū septē opas dedisset: liber esse iussus erat: is seruus fugerat z annū in fuga fecerat: cū septem anni pterissent. Rñ. nō esse liberum: non enī fugitiuū operas dño dedisse: quare nisi totidē dies quot aufugisset seruisset nō fore liberum. Sed si ita scriptū esset vt tūc liber esset cū septē annis seruisset potuisset liber esse si post tps fuge reuersus fuisset.

Affricanus. Lex. xv.

Mortuo herede si statuliber loculeptiore heredi tantā pecunia quantā dare iussus fit fecerit: veluti creditoribus soluendo: cibaria familie dando: statim cū ad libertatē esse peruēturū cristimauit. ¶ Heres cū statulib. r. dare iussum vēderet conditionē pronunciauit z traditioni legē dixit vt sibi potius q̄ emptori eadē decē darētur quercebatur vtri eoz statuliber pecuniā daret: Rñ. cū dare debere heredi. Sed et si legē dedisset talem vt extraneo alicui statuliber pecuniā daret: Rñ. z hoc casu cōuētionē valere: q̄ heredi vidē fore solucre qui volūtate eius alij solvit. Ulpianus. Lex. xvj.

Statulibera quicquid pepe rit hoc seruū heredis esse. Heratius. Lex. xvij.

Si decem heredi dedisset iussus est liber esse: decē habet et tātūdē dño dz: dādo hec decē nō liberabitur. nam quod statulibero ex peculio suo dare explende cōditionis causa cōcessum est: ita interpretari debemus vt non etiā ex eo dari possit quod extra peculium est: nec me pteterit hos nummos peculiares posse dici q̄uis si nihil preterea seruus habeat peculium nullum fit: sed dubitari non oportet quin hec mens fuerit cōsiituentium vt quasi ex patrimonio suo dādi eo nomie seruo potestas esset: q̄ id maxime fine iniuria domino⁹ concessisse videbatur. q̄ si vltra quis progrediatur nō multum aberit quinetiam eos nummos quos domino furripuerit enim fere haberi potest: siue nummos quos in peculio habet z mihi dz mihi soluat: siue nūmos mihi furripiat z eos mihi postea reddat: quo casu eum non peruenire ad libertatem. ff. dictum est. Ro. in. l. statuliberos. §. si quis seruum. ꝛ facit. ff. de pecu. l. peculium. §. alioquin. z quod furripuit seruus ꝛc. sed videtur contra primum dictum. j. eo. stichō. §. j. sed ibi solues. Accursius.

Fiumen ratio nō semper implet cōditionē.

o ¶ Mortuo. ¶ Casus. Relicta est libertas seruo si det. r. heredi huic seruo facit locupletiorem heredi. m. r. liber fit vt si de suo soluit creditoribus heredi. vel panit familiam heredis ita q̄ r. erpendit. ¶ Heres cuz. Seruus iussus est esse liber si det. r. heredi. cū heres venderet hūc statuliberum dixit in pcio inter se z emptorē facto. r. que iussus est seruo dare z esse liber. volo q̄ mihi debeā tur dari. bi q̄ fm bec. r. debit heredi z erit liber. idē si heres dixit i pacto. volo q̄ hec. r. det seruus cuidā extraneo: puta titio. nam ei titio pādo. r. seruus erit liber. Fran.

p ¶ Hereditate. heredis cui iussus erat dare.

q ¶ Eristimauit. affricanus. Accursius.

r ¶ Valere. ēptum ad hoc vt emptori non cogatur dare z vt pādo extraneo liber fiat. R. z facit. j. de sol. vero procuratori. z. l. solutam. Accursius.

s ¶ Statulibera. Here dis esse. cū ipsa sit seruua sit. vt. ff. eo. statuliberum. in princi. z. C. de fideicō. li. i. cū libertatē. q̄ñ q̄ tñ fallit q̄ plene dixi ff. titu. ij. l. penul. in fi.

Si decez. ¶ Casus. Dñs reliquit seruo suo libertatē si decem daret heredi. hic seruus debebat er aliqua causa dare. r. dño: sic dz here di. si seruꝰ. r. dat heredi/ non erit per hoc liber. et q̄ als dz q̄ seruꝰ iussus dare z liber esse pōt dare ex peculio. hoc intellige vt non etiam ex eo dare possit q̄s extra peculium est. Fran. accur.

t ¶ Tantūdem. scilz decem. Accursius.

v ¶ Debet. scilicet er alia causa.

x ¶ Posse dici. vt ꝛ. ff. de pecu. l. peculium. §. si here res.

y ¶ Nullum. vt et. ff. de pecu. l. sed si damnum. §. preterea.

z ¶ Constitutum. vt ex peculio dare possit.

a ¶ Progrediatur. dicendo contra predicta.

b ¶ Surripuerit. pro eo mihi postea reddat: quo casu eum non peruenire ad libertatem. ff. dictum est. Ro. in. l. statuliberos. §. si quis seruum. ꝛ facit. ff. de pecu. l. peculium. §. alioquin. z quod furripuit seruus ꝛc. sed videtur contra primum dictum. j. eo. stichō. §. j. sed ibi solues. Accursius.

Si triennio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

S Triēnio. ¶Casus. Relicta est libertas seruo si det.r.omni anno vsq; ad triēnium heredi. nunc seruus primo anno obtulit.rr. heredi: heres noluit.non est liber per hoc cū ꝛ si heres accepisset hec.rr. nō esset seruus liber.subaudi nisi alia.r.offerret.Fran.accur.

a Liber esset.nisi iterum.r.heredi obtulerit.ꝛ sicnō ob.ff.eo.statulibe ros.§.sticbus.in fi.ff.ff. de manu.testa.l.fi ita fue rit.in fi.¶Accursius.

S Ji seruus. ¶Casus. Relicta ē libertas seruo: preterea ꝛ legatus: si filiꝰ testatoris cōpleuerit.xiij.an.alle filius ante decessit.ó: q cū transierit trīs tpis quo filꝰ si virisset cōpleuisset.xxij.ann. erit hic seruus liber.non aūt legatū habebit.Frā.

b Si seruus. facit.ff.de manumiſ.testa.si ita seruū.ꝛ q̄s ibi no.¶Accur.

S Ji peculium. ¶Casus. Seruo relicta est libertas ꝛ peculium si det.r.alicui extraneo:putatitio:cum seruus vellet dare hic.r.de peculio illi titio ꝛ liber esse debet.nō dimisit.certe hic seruꝰ liber est.et si peculium pertat tamē sibi legatum ab herede hic liber factus et heres vult retinere. r. q̄ iussus erat seruus dare liber esse:audiatur.intelligas tū q̄ hic heres tenetur illi titio acti.in factuꝫ ad illa decꝫ. ¶De illo. Seruꝰ liber esse iussus si det.r.alicui eīneo puta titio poterit hic seruꝰ iuꝫ to vel ignosāt derede.r. de peculio extrabere: solu ere titio/et faciet pecuniam accipientis.si aūt hic seruus iussus est esse liber si det.r.heredi.ꝛ heres.r.debebat huic suo: poterit seruus compēsare cū herede et erit liber.

c Js cui. Seruus liber esse iussus est si det.r.cuidā extraneo: puta titio. anteq̄ det decessit titius: queritur an hic seruꝰ fit liber: Et respō.nā si hic seruus habuit.r.parata in vita titij/ꝛ per eū non stetit quominꝰ soluer et: seruus est liber.ꝛ hoc dixit Sabi.Jul.aute plus dixit q̄ si nūc seruus habet parata.r.et tunc non habuit:satis sit vt sit liber.ꝛ hoc est non testatoris volūtate:sed iure supplente eam fauore libertatis:adeo q̄ nec legata.hoc casu relictum habebit.si autem per heredem stetisset quominus daret seruus.r.titio: tunc fit liber iure testamenti.Ultimo dicit.seruus liber esse iussus si det.r.heredi:heredi here dis dando liber est:si aute est iussus dare.r.titio extraneo.heredi eiꝰ extranei dādo liber est:si hec fuit volūtas defuncti. ¶Quedam conditiones.Quandoq; libertas relinquitur seruo sub conditione: que conditio sui natura vno codemq; tempore nō potest impleri:vt si decem opas dederit heredi.nam per decē dies debet operas dare:a simili.si ad r.annos.r.aureos dare iussus est heredi ꝛ esse liber:omni die potest dare vnum aureum:ꝛ cum omnes compleuerit ad soluendum erit liber. in vno tñ discrēdāt he ꝓditiones:q̄ 2di.operaꝫ nō potest simul impleri.vnde si heredi seruꝰ offerat.r.operas vna die/accipiet bes vl nō/ nō fit liber/nisi.r.dies trāseant.idē si iussus est ire capuam et esse liber: et beres prohibeat eum ire.nam non statim fit liber:sed lapso tanto tpe quo potuisset iuisse capuam.sed secus in scōa condi.puta si det.r.sit liber.nam poterit simul.r.dare.ꝛ erit statim liber. ¶Si ita quis accepe rit.In testamento meo dixi.si heres meus sticbum non manumiserit/ sticbus sit liber.expectabitur aliquod tēpus:nec nimiū:nec modicū infra quod potuerit heres sine suo magno incommodo eum manumittere.et si manumiserit/tunc fit liber ex testamento meo.si aūt tempus est appositū infra quod heres eum manumittat si vult:altioquin sit liber: illud tempus expectabitur.quo elapso ꝛ seruo non manumisso/seruus erit liber ex testamento meo.Fran.accur.

c ¶Prohibuerit dare.et sic erit liber conditione habita pro impleta.vt ff.eo.l.iij.in prin.ꝛ C.de condi.inser.l.fi.

d ¶Manumissus. id est factus liber ipo iure 2di tione habita p impleta cū per eum non remānsit: sed per heredem.

e ¶Et cū seruo.nunc fol.

f ¶Jnuidiosum.ff.ff.de diffra.pig.rescriptum.§. si aliena.l.respon.

g ¶Fraudari. tenetur tñ actione in factū ei in cui persona erat adimpleda conditio.vt.ff.de condi. ob cau.l.iij.§.fi.

h ¶Jnuito. immo videt q̄ diuum nō trāseat inuitis heredib⁹.vt.ff.de cōdi.ꝛ demō.l.si imitus.ꝛ ff.eo.l.statuliberos.circa pin. ibi:cū igit verā ꝛc. et.ff.de 2di.ob cau.l.iij.§.fi.sed ibi:sez in titu.de 2di.cau.da.l.iij.§.fi.plene dixi.¶Accursius.

i ¶Eam.sez tantam.

k ¶Debeat.scilꝫ naturaliter.vt.ff.de pecul.l.nec seruus.

l ¶Compensare.vt.ff.de pec.leg.l.si peculiuꝫ.§.fi cut aute.ꝛ.ff.de compē. etiam quod natura.

m ¶Non staret.quia offerebat.vt.C.de 2di.iſer. l.fi.et facit.ff.de condi.ꝛ demō.cū ita datur libertas.ij.ꝛ.iij.tñ.ꝛ.j.eo.sticbum.titio.§.pe.

n ¶Constituto.q.d.non testatoris voluntate/sed iure supplente eam.

o ¶Potius iure.non ex voluntate testatoris.sed ex iure supplente eam.

p ¶Eidem legatū fit.preter libertatem.

q ¶Habiturus est.cōditiōis defectu.vt.ff.de cōdit.ꝛ demō.l.in testō.nā sic est et in alijs pecuniarijs relictꝫ vt deficiāt desiciēte ꝗditiōe sub qua relicta sunt vt subijcit.ꝛ.C. de 2di.inser.l.legatum.

r ¶Ex testamēto.i.ex volūtate defuncti sola non iure constituto.¶.

s ¶Heredis heredi.quia heres heredis ꝛc.vt.C.de here.instī.l.fi.ꝛ de vsufru.l.antiquitas.ꝛ.j.de vb.sig.heredes.ꝛ.ff.de fi statulibera.§.fi fiiussa.ꝛ.l.mortuo.ꝛ.j.el.l.fuꝰ.si heredi.in pn.ꝛ.C.de le.l.in annalibus.

t ¶Dicendi est.vt ꝛ eius heredi posſitdari/als secus.vt.ff.de condi.ꝛ demon.l.sub diuersis.§.fi.vel etiam aliter/vt ibi notauimus.

v ¶Dantur.vt.ff.de ope.liber.l.j.

x ¶Jgitur.a simili:ꝛ dicitussum vsq; ad.r.annos.r.aureos dare ꝛ liberum esse:ꝛ ipse quolibet anno dedit vnum.

y ¶Necessario.sed aurei er voluntate sic diuisim soluunt:nam etiā pmo anno possunt oēs soluiꝛ ei liber vt dicimnuit p hoc q̄ dicit alia.ꝛ.ff. de manu.testa.l.si ita fuerit.in fi.ꝛ.ff.eo.statuliberos.§.sticbus.

z ¶Soluerit.ſ.vnā operam vel oēs ei ante tempus oblatas.¶Accursius.

a ¶Idem.vt tacitum tempus intelligatur.

b ¶Ire.eodem tempore.

c ¶Potuisset.vt.j.eo.seruꝰ si heredi.§.imperator.sic ꝛ in stip.tēpus: sez tacite intelligitur propter locum.vt insti.de vbo.oblig.§.locati.ꝛ.j. de verb.oblig.l.cum qui kalendis.§.quotiens.ꝛ.l.continuus.§.cū ita. et nisi in casu.vt.j.eo.ti.l.fi.§.si inter eos.

d ¶Non enī.2tra.i.2tra volūtatē defuncti esset si nō pmitteremꝰ eū manumittere ꝛ habere libertū.ꝛ facit.ff.eo.l.si quis ita.in prin.¶Accursius.

Tempera a mētū optimū ex duobus cōtrarys fit.

a ¶ Manumittere. Not. optimū ex duobus contrarijs tēperamentū: et sic facit. ff. de interrog. actio. l. 7 quia. 7. j. de verbo. oblig. cū qui kal. et l. continuus. in prin. 7. §. cum ita. 7. §. illud. 7 de solu. ratii. 7. l. quod dicimus. 7 rem ra. ba. l. quo cm. §. iulianus. 7. ff. de neg. gest. diuortio. 7. ff. de condi. ob can. si pecuniā. §. fi. 7 si quis caun. l. ij. §. pe.

b ¶ Tempus adiectū. puta annum. ad quod facit. ff. de condi. ob causam. l. iij. §. j. Accursius.

Libeo. ¶ Casus. Reliqui libertatē seruo meo castaldioni: si rōnes diligēter tractasse videbitur: 7 reliqui ei peculium. Dicitur q debet inspici an bona fide iceſſerit non ſolū in rationibus ordinādis: ſed etiā in reliquo reddēdo. Secundo exponit hoc verbum videbit. i. videri potest sic 7 alias aqua pluuia. nocet. i. nocere pōt. Tertio dicit q ds redde re rationes ipsi heredi. sic als cū ſeru' liber eſſe inſſus eſt ſi dederit. 7. l§ non dixerit cui debeat dare in telligitur q heredi.

¶ Iacuuius. Legauit tibi centum: 7 grauauit te per fideicōmiſſum vt dares iſta centum cui voles de libertis meis. ſi anteꝙ eligeres deceſſiſti. certe dabitur omnibus libertis. Fran. accur.

c ¶ Calenus. verba teſtatoris. Accurſius.

d ¶ Suaq; omnia. Pyr. eſt habeto 7c.

e ¶ Utilis. fiat. ad hoc. §. de manumiſ. teſta. ſi ita ſcriptum ſit. et. l. qui ſi lium. §. j.

f ¶ Reddendo. vt 7. §. c. ſi ſtatulibera. §. penul. et §. finali.

g ¶ Videbitur. materialiter ponitur.

h ¶ Poterit. nā competit nondū damnū dato. vt. §. de aqua pluu. ar. l. j. §. hec actio. ſiſtis expoſitio. §. ad velle. l. be actiones. et. §. de cap. dimi. l. ij. §. hoc iudicium.

i ¶ Cui. id eſt cuius arbitrio. Accurſius.

k ¶ Agētū. id eſt ſim mo rem in ſimilibus obtētū ab agentibus: ſcz hominibus in cauſa ſeluti 7c. ex quo exemplo apparet vt ſi non ſit dictum/cui eam diligentiam probari oporteat heredi probāda ſit ſm. M. Arg. contra. §. titul. j. l. tbi ais. §. ſotore. 7. §. de contrahē. emptio. hec venditio. ſed aliis loquūtur caſibus. Vel verius 7 hic in ſubſidium ad arbitriū boni viri recurratur here de male repōbāte per. d. l. 7. §. pro ſocio. l. ſi ſocieta tem. 7 de oper. lib. l. ſi libertus. Accurſius.

l ¶ Dediſſet. ſic. §. l. ptori. 7. §. eo. l. ita liber.

m ¶ Cui voles eorum. quibuſdam nominatis: putalibertis. vt. §. de lega. ij. cum quidam. 7. l. vnum ex familia. in prin.

Ui pecuniam. ¶ Caſus Seruo reliqui in teſtamento meo libertatem ſi det. x. necdixi cui. dicitur q dare debet heredibus meis/ et pro hereditarijs partibus. ſed ſi quoſdam ex heredibus nominauit: illis tantum dabitur: et pro hereditarijs portionibus. ſi autem adieci extrancum vel extraneos quibus volui dari 7 heredibus meis: etiam libertas: ſed non tam continuum tempus exigendum eſt vt precipitari cogatur heres vel ex peregrinatione celerius reuerti ad manumittendum vel adminiſtrationez rerum neceſſariarum intermittere. nec rurſus tam lōgum tempus exigendum eſt vt q̄ diuviuat protrabatur manumiſſio: ſed modicum ſcilicet quo primum poſſit ſine magno incommodo/ſi nō expreſſit cuive lit dari/debet dari heredi. b. d.

Pomponius. Lcx. xxj.

Libeo. lib. ij. poſteriorum ita refert. Calenus dispēſator meus ſi rationes diligenter tractaſſe videbit liber eſto: ſuaq; omnia 7 centum habeto: diligentiam cā deſiderare debemus que domino non que ſeruo fuerit vtilis. crit autem ci diligentie coniuncta bo. fid. non ſolum in rationibus ordinandis/ſed etiā in reliquo reddendo: et quod ita ſcriptum eſt videbitur pro hoc acciſi debet videri potuiſſe: ſic et verba legis. xij. tabul. veteres int pretati ſunt ſi aqua pluuia nocet: id eſt nocere poterit. Et ſi quereretur cui eam diligentiam probari oporteat heredi an arbitratu viri boni mozem agentium vt ſequi debemus: veluti ſi is qui certam pecuniam dediſſet liber eſſe iuſſus ſit non aſcripto eo cui ſi dediſſet eo modo potuit liber eſſe quo poſſet ſi ita fuiſſet ſcriptum ſi heredi dediſſet.

¶ Si teſtator poſuit in electione mea vt dem centum certis nominatim cui velim ſi decedo anteꝙ eligam debetur hec ſumma omnibus pro portione. b. d.

¶ Iacuuius clemens aicbat: ſi ita ſit fideicōmiſſi. relictum cui voles eorum restituas rogo: ſi nullum elegiſſet cui reſtituere et omnibus deberi imperatorem antoninum conſtituiſſe.

¶ Qui precipit in teſtameto aliquid da ri ſi nō exprimat cui vel quibus debet dari tunc extraneo vel extraneis dabitur viribus. heredibus autem pro hereditaria portione. Fran. accur.

n ¶ Dare debet. vt. §. l. ptori. §. veluti 7c. 7. l. ita liber. 7. §. de acquir. here. pro herede. §. papinianus. 7. §. ſeq. Argu. contra. §. ſi vſufruc. pet. l. fundum. Accurſius.

heredi vel heredibus pro hereditarijs portionibus ſi quoſdam nominauit heredum bis tantuꝫ dabitur. ſi heredibus vel extraneo dari iuſſit extraneus habebit portionē virilem tm: heredes vero pro hereditarijs portionibus. hoc dicit.

Paulus. Lcx. xxij.

Ui pecunias dare iuſſus eſt niſi adiectum ſit cui det heredibus dare debet pro partib? hereditarijs: pro ea cm parte q̄ſq; accipere debet pro qua dominus eſt. Si quidam ex heredibus qui bus dare debeat nominati ſunt dabit his pro hereditarijs portionibus ſi heredibus nominatis etiam extraneus cōiunctus ſit extraneo viriles ceteris portiones hereditarie dari debent: et ſi non ſolum titium: ſed etiam alios adiecciſſet bos viriles portiones habituros: cohercedes autem hereditarias. Julia. ſcribit.

¶ Transacto tempore infra/quod conditioni quis parere debet: poſt tempus nō admittetur. hoc dicit in. §. ſe. pone caſum. vt. §. eo. l. ſi peculium.

Celſus. Lcx. xxiij.

Si intra quinquennium ſtichus. c. dederit liber eſto: rec titio vel heredi vel emptori poſt quinquennium dabit: ſi rationes reddidiſſet liberū eſſe iuſſum non patitur heres rebus peculiaribus venditis reliqua ſolue re: perinde liber erit q̄aſi conditioni paruerit.

¶ Qui granatus eſt aliquid promittere ſufficit ad conditionem implēdam ſi tm promittat: licet non ſoluerit adhuc. b. d.

Marcellus. Lcx. xxiiij.

Stichus ſi heredi meo decē promiſerit vel opas ſe daturū iurauerit liber eſto: pōt expleri cōditio ſi promiſerit. nā ſpopōdiſſe ali qua ſignificatione dici poteſt etiā ſi non ſit ſecuta obligatio.

Modeſtinus. Lcx. xxv.

Tatuliberos venūdari poſſe leges. xij. tab. putauerūt: duris autē conditionibu inven ditione minime onerādi ſunt: veluti ne intra loca certa ſeruiāt ne ve vnq̄ manumittantur.

¶ Nomine rationū continent rationes in ſcriptis redacte 7 non ſcripte. b. d.

o ¶ Quibus. ſcz tantum: puta duobus inſſit dari et non alijs duobus cum eſſent quattuor.

p ¶ Bis. ſcilicet tantum: alijs nihil.

q ¶ Boos. ſcilz extraneos.

r ¶ Hereditarias. ſic. §. ff vul. ſubſtit. l. qui plures. Et no. q̄ aut oia noia p pria heredu dicta ſunt: aut nullius: 7 tunc ſerua quod dī. §. eod. ita liber. §. fi. aut quotīdā/7 tunc q̄ hic: vel etiaꝫ dic vt dixi. §. eo. ſi quis teſtamento. Accurſius.

¶ Si intra. ¶ Caſus. Reliqui libertatē ſeruo meo ſi det. c. heredibus meis infra quinquennium: poſt quinquēnium dando non erit liber. Secundo dicit reliqui libertamen ſeruo ſi reddat rationes. reliqua: cum ſeruus vellet reddere 7 ſolueꝛe reliqua heredi: heres nō patitur. dicitur q̄ ſeruus fit liber ac ſi conditioni paruiſſet. Fran.

s ¶ Nec titio. cēſeo cui dare iuſſus erat. M.

t ¶ Dabit. vt ad libertatem veniat. vt et. §. tit. ij. l. tbi ais. §. inter. Sed cōtra. §. eo. ſeruꝰ qui. §. ſeruus. Sol. hic in dando: ibi/in faciēdo. Itez ibi/ante tempus ſaltem incipit: hic nō./ſed ante quin quennium ſoluere poteſt et eſſe liber. vt. §. de mateſta. l. ſi ita fuerit. §. j.

v ¶ Paruerit. facit. §. eo. ſtatuliberos. in pn. 7. §. ſi quis ſeruum.

¶ Tichus. ¶ Caſus. Seruꝰ liber eſſe iuſſus. ſi heredi. x. promiſeritvel operas daturum ſe iurauerit. ſi promittat decem heredi efficiturli ber: licet nō ſit obligatꝰ: vt quia inter ſeruū 7 dominū 7c. Fran. accur.

x ¶ Obligatio. inter heredem qui domiꝰ eſt 7 ſeruum. vt. j. eo. l. pe. §. paulus. 7. j. de lib. cau. l. fi. §. fi. ſed forte in ſubſidium tenebit actione in factuꝫ poſt manumiſſionē. ar. C. an ſer. ex ſuo fac. l. pro miſſe. Argu. tamen contra. §. ſi qs omiſ. cau. teſta. ſi quis ſub conditione dari. in fi. Item nota q̄ de facto ſufficit conditionem impleri. ſic. §. eo. ſi quis. in prin. 7. §. qui ita. 7 de manu. teſta. l. ſeruum teſtamento. 7 de condi. inſti. l. mulier. §. ſi quis. Item facit. §. de oper. liber. l. cerdonem. Accurſius.

¶ Tatuliberos. ¶ Caſus Statuliber interim anteꝙ impleatur cōditio ſub qua relicta erat libertas/poteſt vendi. 7 ſi inueniſſe apponatur pactus: puta q̄ intra certa loca teneat emptor. vel q̄ nō poſſit eum manumittere. hec pacta non tenent. Fran. accurſ.

y ¶ Conditionibus. conditio: id eſt pactio. alīs dura/alīs bona: vt hic. 7 §. de his. quiſus vel alie. iur. ſunt. l. dominoz. 7. §. de edil. edic. l. actioné. et facit. C. de teſta. ma. ſtatuliberis.

Libertate.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

LIbertate. ¶ Casus. Reliqui libertatem seruo si reddiderit ratio nes heredi. dicitur q debet reddere rationem quam redegit: z eā quam non redegit in scriptis. Secundo dicat. Seruo relicta est libertas si reddiderit rationem: hic seruus nullam rationem administrauit, dicitur q erit liber. Fran. accur.

a ¶ Nihilominus, non ergo nocet falsa demonstratio. vt z. ff. de condi. z demon. l. de demonstratio. Itē fact. ſ. eo. l. seruus si heredi. in prin. z. C. de manumiſ. teſtamē. l. cum testamento.

SI is. ¶ Casus. Seruus si daret. x. heredi debebat esse liber bere alteriuus bunc seruū puta sempronium: postea redemit: interim cum ēdidit tertio. dicitur q dando. x. tertio erit liber. Frā.

b ¶ Placet. où virtute dñi: vt. ſ. c. seruus si heredi. in prin. quę est contra. sm quosdam. vel ibi ideo est: qt heres cui erat dādus manumiſit eū statuliberū, hic redemit, et alienauit: magis autē est ꝓra. de condi. z demonſtra. ſub diuerſis. ff. ſi. ſed qualiter intelligit/exponet vt ibi. et ad ff facit qđ no. ff. eod. l. ſi statuliberā pene. ff. ſi.

SI hereditas. ¶ Casus. Testator reliquit libertatem seruo cassaldioni ſi redderet rationes infra. xxx. dies post mortem teſtatoris: heres diſtulit hereditatem adire bene per. xxx. dies. et ſic seruus non potuit infra tempus ꝓdictum reddere rationes. dicitur q ſi adhuc vult reddere rationes erit liber.

¶ Statuliber. Teſtator reliquit libertatē seruo suo ſub ꝑdi. z legauit ei pecuniā. hic seruus anteqū veniret cōditio emit aliquā rem. dicitur q hec res ſicut z pecunia attinet ad seruum factum liberū: licet quidam dicerent contra. Fran. accur.

c ¶ Ita. ſcilicet vt. ff. dictum eſt.

d ¶ Expleretur. idem habes. ff. c. statuliberos. ff. ſi quis heredi. accur.

e ¶ Statuliber. als ler als. ff. accur.

f ¶ Legato. illi statulibero. accur.

g ¶ Scriptum eſt. z male: vt ſubijcit. accur.

h ¶ Collatum eſſet. veluti cum libertate peculium tibi do lego.

i ¶ Habeat. vt z. ff. de pecu. l. peculium.

k ¶ Non ſit. ante euentum conditionis.

l ¶ Utimur. hoc cum ipſi seruo manumiſſo legat: als ſi extraneo tempꝰ mortis teſtantis inſpicitur. vt inſtitu. de leg. ff. peculiū. z. ff. de pecu. leg. l. denique. ff. ſi. z de pecu. l. pe.

¶ Statuliberi. ¶ Casus. Statuliberi nihil id est fere pene differt ut a seruis et quo ad contractus et quo ad act. et quo ad delicta.

Quintus mutius. Teſtator ei heredauit filium z inſtituit tritium: hic redemit reliquit libertatem seruo ſi daret. x. heredi. nunc mota est questio inter filium z heredem ſcriptum: qui filius dicebat ſe non iuſte exheredatū: z ſic debebat habere bona, ſcriptus obtinuit: seruus dedit. x. iſti ſcripto. queritur an ſit liber: z anteqū reſpondeat dicit alium casum. Si hic seruus dat. x. ſcripto, et poſtea ſcriptus amiſit bona: vt quia filius obtinuit contra eum. dicitur q hic ſeruus nō erit liber. Labeo autem confirmat proximum caſum ita demum ſi iuſte iudicauerit iudex.

Idem. Lex. xxvi.

LIbertate seruo ſub ꝺ ditione rōms reddite teſtamēto data heres nō ſolum ſcriptā rōnē exigit/verūctiam q̄ ſine ſcriptura ab eo adminiſtrata eſt. ¶ Seruus iuſſus reddita rōne ad libertates peruenire: ſ nullaz adminiſtraue rit rōnē mihilominus[a] erit liber.

☞ Statuliber transit cū sua cōditione. b. d. Duas. ll. ſeq. vide per te.

Idem. Lex. xxvij.

SI is cui dare iuſſus eſt rede merit ſtatuliberū: cūq; rurſus alij vendiderit nouiſſimo emptori dabit. iam cīn cum apud cū cui dare iuſſus eſt dominiū quoq; ſeruꝰ puenerit: ſi cum alienet cōditionem quoq; ab eo ad emptorez transire iuliano placet[b].

SIabolenus. Lex. xxviij.

IN hereditas ciꝰ q fuū inter dies. xxx. mortis ſue ſi rōnes reddidiſſet liberum eſſe iuſſerat: forte poſt. xxx. dies adita eſt iure qdem ſtricto ita[c] manumiſſus liber eſſe nō potest: qm̄ cōditione deficit: ſz fauoꝛ libertatis eo pduxit vt rōne rē expletam cōditionem ſi p cum cui data eſſet nō ſtaret quominus expleret[d]. ¶ Statuliber[e] † anteqū conditio libertatis obtigerit ſi qd comparaſſet peculio legato[f] non ceſſarū i libris caij caſſij ſcriptum eſt[g]: miſi id legatum in tēpus libertatis collatum eſſet[h]. Videamus ne cum peculiū z acceſſiones z deceſſiones habeat augmētū quoq; peculij cius ſi modo ab heredē ei ablatum non ſit[k] legato ceſſurum ſit: z magis hoc iure vtimur[l].

Pomponius. Lex. xxix.

STatuliberi a ceteris ſeruis noſtris mihilominus pene[m] differūt: idcoq; quo ad actiones/vel ex edicto venientes/vel ex negocio geſto[n]: vel ex practu ptinet ciuſdē cōditionis ſunt statulib. cuius ceteri ſerui: z ideo in publicis quoq; iudicijs eaidem penas[o] patiunt[p] q̄s ceteri ſerui. ¶ Quint[q] mutius ſcribit: pf fa. in teſtō inſcripſerat ſi andronicus ſeruus meꝰ heredi meo dederit. x. liber eſto. dicide de bis bonis ceperat cōtrouerſia[r] eſſe qui ſe lege heredē aicbat cē is eam hereditatē ad ſe ptinere dicebat: alter qui hereditatez poſſidebat aicbat teſtō ſe heredē eſſe: ſm cū ſnia dicta erat: q teſtō aicbat ſe heredē eſſe: dicit andronicꝰ ārebat ſi ipi hēdi ſcripto, xx. dediſſet: qm̄ ſm cum ſnia dicta eſt futurus ne eſſet liber: an nihil videatur ſcientia mihi facit pto ſcripto: ſed in vtrcq; contra erit per ariſtonem.

s ¶ Illum. ſcilicet ſeruū. accurſius.

t ¶ Verum eſſe. illum datem ſcripto: z poſtea victo in ſeruitute remanere: ſed z hic labeo corrigitur p ariſto.

v ¶ Poſſe dari. Sed cur cū ſcriptus non deſijt heres eſſe p hāc ſnīaz: Rñ. ſimo q̄tū ad effectū z vtilibus actionibus q̄ enīm agit legitimus. vt z. ff. de trāſact. cōtrouerſia. z inſti. de fideicō. her. ff. reſtituta. z de cōdi. ide bi. l. iij.

x ¶ Emptionis. dixit cīn ſz bonō habeamus ſtatuliber dcē dare iuſſus ſi venditus fuerit decez. det emptori. et ſic transiatio a ſcripto in legitimus eſt venditio ſm ff. Alij dicunt vt Jr. q loquit p ſimile: ſicut cīn ler dicedum tab. ꝓdicto vbo emptionis omnez alienationem ſingularē eſt complexa ita cū dixit des heredi videtur omnē heredē complexum. vñ ſi dedit legitimo parnit conditioni. Itē no. hic large accipi hoc vocabulū emptionis. als ſtricte. vt. C. de iur. empbi. l. i. itē in eo. ti. l. ſi. z. C. de fun. patrimonali. l. i. ff. C. de pecuri. l. ſi. item. ff. de pig. in quoz. ſic alienationis verbum eſt gñale. vt in auf. de non alie. aut pmu. ff. alienationi. qñq; tamē ſtricte ponit. vt. ff. de alie. iu. l. er hoc edicto. ff. alienare. Itē no. nihil intereſſe qd er eq̄ polletibus fiat. ſic. C. de inſti. z ſub. l. ſi mſ. z. ff. ad trebel. l. mulier. ff. ſi.

y ¶ Pecuniā. habitam a ſtatulibero. vt. z. ff. de dona. cā mor. l. q̄ ſtatuliberi. z. ff. de peti. here. l. nec vllam. ff. ſed ſabinus. Remanet ergo ille liber etiā eo caſu quo eſt data ſnīa ſcriptū cui ſuerāt data decē/multoma gis ſi p ſcriptoꝛ: ſic corrigit hic qđ. ff. dicit qntus mutius z labeo. Sed oppoñt. Mōne reſciſſo teſtō reſcindit z libertas. vt. C. de ma. teſt. ſi mſ. z de pig. ſi ſupat? Rñ. nō. vt. ff. de excep. rei indi. l. j. Vel dic q loquit in caſibus quos habes. ff. de inof. teſta. l. papinian⁹. ff. ſi. z. l. ſeq. vel in eo quē habes. C. de inof. teſt. l. cū duob⁹. vel in illo q eſt in ea. l. cū er cā. vel. vt. C. de pe. here. l. ſi. vel vt. C. de fideicō. liber. l. ſtichus. Vel aliter dic vitiat libertas q̄n de viribus teſtamēti fuit q̄ſitū z diſputatū: at hꝰ non fuit queſtitum: q̄ nec fuit oſtenſum: z ſic nō obſtāt ꝓdicta iura. accur.

SIta. ¶ Casus. Reliqui libertatem seruo ſi heres eum non alie

Emptionis verbū ſtricte et large ſumitur.

Testamento reſciſſo an libertaſ reſcindat.

nauerit dicitur q̃ heres potest alienare:et eũ alienãdo deficit cõditio libertat⁹. Fran. accur.

a ¶ Poterit. z sic deficit conditio libertatis qñ als nõ cõtingit. vt. C. de manumiss. testa. l. statuliberis.

Si seruo. ¶ Casus. Relicta est libertas sticho z quoddam legatum si reddiderit rationes/ita demũ oꝛ reddere si reliq̃ reddat. Sticho dicit. Testator sic dixit. si stichus reddiderit rationes liber esto cum cõtubernali sua. anteq̃ redderet rõnes decessit. nũgd cõtubernalis erit libera q̃rit? et anteq̃ soluat adducat casus simi lem. Si testator dicat illi cuꝫ illo lego fundũ:si vn⁹ ex eis decedat valebit legatũ salui supplitẽ post ea reuertñt ad qñe quaꝫ fecit. z dicit. si cõditio illa fuit i cõtubernali. si nulla reliqua appareat sticho debere ipsa erit libera. si vo appareat debere: ipa soluet z non de peculio. z erit libera. Fran.

b ¶ Hereditariarum. red dendarum.

c ¶ Legatus sit. s. aliquid pter etiam libertatẽ. z fac cit ad hũc casũ. s. ó pecu. lega. l. domiqs. §. iterdũ. z C. de manu. testa. l. iij.

d ¶ Quesitus est. s. in genere: nunc in specie.

e ¶ Stichus. verba testa toris Azo.

f ¶ Cum contubernali. testatoris.

g ¶ Conditionem. anteq̃ reddat rationes.

h ¶ Sibi placere, agit iulianus.

i ¶ Illi z illi. vt. s. de vsufru. accresẽdo. titio. in fi. Sed arg. ẽtra. s. de fundinitru. in qui. in fi.

k ¶ Quod magis esset. h de rigore: sed de equitate nõ est omnis cõditionis ei in ol casu. vt. s. de cõdi. et demonstra. l. iulianus paulus. que est contra.

l ¶ Largituꝫ. iulia, vel dic heredẽ. Accur.

m ¶ Suo. s. cõtubernali.

n ¶ Dare. s. cõtubernalẽ.

o ¶ Id. s. dare de peculio.

p ¶ Principali. hec anteñ fuit principali iussa.

Si duob⁹. ¶ Casꝰ. Testator duos heredes instituit z reliqt libertatẽ seruo si det. r. heredib⁹. vn⁹ heredũ vẽdidit ptẽ quã habebat in h fuo. q̃ ute seru⁹ dabit v. alteri heredi. z. v. ẽpto ri. z erit liber. Frã. accur.

q ¶ Decumanꝫ. et aliam partem empton. vt. s. e.

r Si statuliberꝰ. §. iij. ¶ Tatuliberouꝫ. sic C. de testa. manu. statuliberis. z. s. e. statuliberos vendari. accur.

Seruus. ¶ Casus. Seruꝰ iussus est cẽ liber si det. r. hẽdi. heres eum vẽdidit z postea desecessit: q̃rit cui fuꝰ debeat est alienari tamen poterit[a].

¶ Nomine rationum continentur etiaꝫ reliqua. Item si testator reliquit libertatẽ seruo cũ sua vroꝛe si seruus rationes reddi derit: si seruus decedat ante rationes reddi tas vroꝛ poterit rationes reddendo peruenire ad libertatem/et adducit simile in lega to. hoc dicit.

Paulus. Lex. xxxj.

Si seruo sub conditione rationum hereditariarum[b] libertas sit per eam conditionem cum iussum esse accipere legatum vt pecuniam reliquorum reddat non dubitatur. Et idco cum quesitus est[d] stichus[c] cum rationes reddiderit: cum cõtubernali[f] sua liber esto: an mortuo sticho ante cõditionem[g] contubernalis eius libera esse possit. Julia. dixit questionem esse in hac specie: quę etiã in legatis agitatur illi cum illo do lego: an altero deficiente alter ad legatum admittatur quod magis sibi placere[h]/perinde ac si scriptum esset: illi et illi[i] aliam etiam esse questionem an contubernali quoꝫ condicio coniuncta sit: quod magis esset[k] itaqꝫ si nulla reliqua stichus habuerit statim eam liberam esse si habuerit reliqua debere eam numerare pecuniam: nec tamen largituꝫ[l] ex suo[m] peculio dare[n]: quia id[o] illis permissum est: qui principaliter[p] pro sua libertate pecuniam dare iubentur.

¶ Breuis est/z ideo non summatur.

Lucinius. Lex. xxxij. De cõdi.

Si duobus heredibus institutis seruus liber esse iussus sit si decem heredibus dederit: et vni ex heredibus quinqꝫ dans ab eo seruus venerit z tradit⁹ fuerit pro parte alteri ex heredibus a quo non venerit dando pecuniã[q] liber erit.

Papinianus. Lex. xxxiij.

Statuliberoꝝ iura per heredem fieri non possunt deteriora vel deteriora.

¶ Si seruus qui iussus est esse liber: si decem dederit heredi fuerit venditus debit illa decem empton et heredi heredis. hoc dicit.

Idem. Lex. xxxiiij.

Seruus si heredi decem dederit: liber esse iussus est: statuliberum cum heres manumisit: ac postea defunctus est[s] heredibus heredis danda pecunia nõ est: quod enim placuit heredis heredi dari oportere[t]: tunc meminerris locum habere cum prior heres dominus accepturus pecuniam fuit[v] que causa fecit ambulatoriam (vt ita dixerim) conditionem: due sunt enim cause per quas in heredis pumi persona cõditio impletur dominꝫ ratio: itẽ qꝫ demonstratio persone: prior causa transit in omnem successorem ad quem peruenerit statuliber per dominꝫ translati cõtinuationem sequens persona dumtaxat eius qui demonstratus est[x] adheret.

¶ Si seruus iussus sit esse liber/si rationes reddiderit non sufficit p heredes stare quominus seruum volẽtem rationes reddere audiat: ꝫ oportet q̃ seruus si reliqua debeat ea offerat: quia non sufficit sola heredis mora ad libertatem: z ꝑbat per ea pia que vide. h. d.

¶ Imperator Antoni. rescripsit iussum rationes reddere et liberum esse: si heres causabitur accipere rationes nihilominus liberum fore: quod rescriptum ita accipi debet vt si reliqua non trahat[y] liber sit: qꝫ si trahat ita demum si obtulit eam quantitatem que refundi debuit ex fide veritatis: non enim libertati sufficit heredem in moꝛa fuisse si non id fiat per statuliberꝫ quod remota heredis moꝛa libertati aditum daret. Quid enim si manumissum proponas damã: si in hispaniam[z] profectus anno proximo fructus cogerit liber esto rome retineat heres: neqꝫ proficisci patiatur nũqd dicturi sumus statum ante fructus coactos[a] liberum foꝛe? nam et cum rome stipulatio concipitur ita centum in hispania dare spondes ineste stipulationi tempus quo possit in hispaniam peruenire: nec ante iure placuit agi. Sed si heres acceptis rationibus z reliquis computatis donare se ea statulibero non habenti quod inferat proscribat: aut etiam litteris ad eum missis palam faciat conditio libertatis impleta videbitur. Quid ergo si neget se reliqua cõtraxisse atqꝫ ideo quia per heredem steterit vt accipiat rationes liberum factum: heres autem neqꝫ se fecisse moꝛam et reliqua debere statuliberum contendat apud cum qui de libertate cognoscit: an conditio sit impleta constabit[b] cuius officio continebitur de moꝛa considerare: nec minus computare rationes: et si reliqua trahi comperit non esse liberum pronunciabit cũnon esse liberũ si aũt a prin. cus seru⁹ vellet reddere rõnẽ: z heres nolebat audire seruus paratus erat soluere: si qd nomine reliquoꝝ appareret eum debere. et de hoc volebat dare bonus promissorem: et heres noluit ũte erit liber. et sententia p eo dabitur q̃ sit liber. Fran. accur.

a ¶ Defunctus est. scilicet heres.

b ¶ Oportere. vt et. s. eo. si peculiũ. §. h. ẽdi. accur.

c ¶ Fuit. quod h non fuit cuꝫ manumiserit: sic ergo extinguit cõditio manumissione nõ sic recẽptione et alienatiõe. vt. s. e. si is cui. q̃ est ẽtra.

d ¶ Demonstratus est. at in nostro casu/nec dominum h⁹ heres heredis: nec fuit demõstratus: ergo et dãdũ nõ est. accur.

e ¶ Non trahat. q: nulla sunt: vel si sunt incontinẽti vult reddere.

f ¶ Si in hispaniam. ver ba testatoris.

g ¶ Coactoꝝ. i. anteq̃ posset colligere. z legas inter rogatiue. et subaudi nõ. vt. s. e. si peculiuꝫ. §. quedam. vbi plene dixi.

h ¶ Constabit. i. constare debebit. accur.

Obtulerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Obtulerit. sic. ff. eo. statuliber rationem.

Non videbit. ¶ Casus. Seruo relicta est libertas si. r. dederit heredi. heres eu3 vendit retẽto peculio/cũ ser^o^ vellet de ℔ peculio soluere. r. emptor ad hvt sit liber. idẽ r si heres eu reddideratcũ peculio: r non tradat peculium: r si ser^us^ nõ habet vnde soluat hec. r. nam erit liber. Frã. accur.

b ¶ Non videbit per statuliberu3 stare. alio decesserit nõ. et tunc concor. vt. ff. e. l. iu. ff. quis fuit ussus. alias cũ nõ. et tũc est 2tra. ff. stellige hãc fm illã: qr debet pbare tãgere. Ac.

c ¶ Ad aliem. hic est cõtra. ff. eo. ff. go ita. ff. i. r. l. iij. ff. go seruũ iussum. sed ibi domin^us^ hoc sciebat seruum habere peculiu3 apud duos. ℔ de empto re non cogitauit.

* Colligere fine dub^a^ l ar. q hoc casu vltima regula nõ no cet. ad idem ff ctr. in l. i. et ibi bal. no. C. de inst. r substit.

d ¶ Defuncti. q talis esse videt vt liceat suo ex suo peculio dare pecuniam.

Habulis. ¶ Casus. Testator substituit filiũ suũ ipuberẽ heredẽ. et si decederet in pupillari etate substituit ei seruum cũ libertate. ℔ filius adiit hereditatẽ: r alienauit ipsũ seruũ. dr q est aliena tus cũ sua cã. vri si ℔ filꝰ decedat in pupillari etate: ille seruꝰ erit liber: r heres. r ℔ hz locũ siue sit primo substitutus siue ſcõ siue tertio. Fran. accur.

e ¶ Rescindat. alienãdo. accur. sus.

f ¶ Delecti. i. distinctus. ff. s. de ri. nup. l. palã. et facit. ff. eo. l. ij. ff. ſ. ff. ſ tabulis. vſqꝫ in ff. s. de cuic. qui a pupillo.

Si ita scriptum. ¶ Casꝰ. Legaui stichum titio vt eum manumittat: r si non manumiserit sit liber. dr q non est opꝰ tradi titio: immo statim est liber. Frã. accur.

g ¶ Statim. causa vitandi circuitus. vt. ff. de 2di. inde. dñs. vel si voluerit stichꝰ. vt. ff. de manu. testa. l. si quis testõ. vel cuꝰ titiꝰ est i mora manumittẽdi. vt. ff. de manu. test. l. stichũ sempronius. et. l. iuliam^o^. r. l. ſ. go ita legatus. r. l. qdam. r de fideicõmiss. liber. l. iuir^o^. ff. ſ.

Omnome. ¶ Casus. Impedit bereꝫ expleri 2di. a statulibero si facit cã impediẽde libertat^em^: vt qr nõ vult accipere pecuniã ei oblatã: seruus efficit liber. si aut alia de causa. vt qr eũ phibet operari extraneo p mercedẽ: nõ ideo efficitur liber. qr operari dño debet. r hec exempla habes. ff. e. ti. l. iij. in pn. et. ff. ſ quis seruum. Fran. accur.

b ¶ Factum est. sic. ff. de fideicõmiss. lib. si eum. ff. ex iusta. r. ff. l. iij. in pn. et. ff. ſ. si quis.

Stichũ. ¶ Casus. Stichũ seruũ meũ legaui titio: eidẽ stichꝰ relicta est libertatꝫ si. c. dederit titio. stichus. c. dedit titio. dr q liber est et interim anteq̃ det est statuliber. hz qdã ff. a. male. r est seruus heredis nõ titij cũ legatũ extincti sit p libertatẽ relictã. ¶ Stichus. Jn testamẽto reliqui libertatem stichꝰ cũ creditoribus meis satisfactum erit. q̃uis heres meus locuples sit non tamen stichus sit liber: nisi eis satisfactum erit vel soluendo vel aliter ad eoꝝ voluntatẽ cauerit. ¶ Si heres. Relicta est libertas stichꝰ si det decẽ heredi. hic heres dedit. r. huic seruo vt ciare: sed si nunq̃ negauit reliqua debere cum autem conueniret heredem et rationes offerre profes sus fit refusurum quicquid in reliquis esse constiterit et eius pecunie rem numerare paratum idonea obtulerit^a^: r heres in mora fuerit † sententia pro libertate dicetur.

Idem. Lex. xxxv.

Rum videbitur p statuliberum stare^b^ quominus condicio libertatis existat: si de pecunio quod a pudvendito rem seruus habuit pecuniam conditionis offerre non possit: ad alienum^c^ enim peculium voluntas defuncti^d^ porrigi non potuit. Jdẽ erit dicẽdum r si cuꝫ peculio r seruus venierit et vẽdito: fide rupta peculium retinuerit: q̃ q̃ eñ ex empto sit actio: tñ apud emptorẽ peculiuꝫ seruus non habuerit.

Idem. Lex. xxxvj.

Tabulis secundis filio seruum data libertate substituto tũ iure statuliberi prudentes munierunt: quod vtilitas recipit scilicet cũ sua causa alienaretur ne patris testamentũ puer filius rescindat^e^: que iuris auctoritas citra decretum^f^ ordinis ad secundum quoq; vel tertium substitutum porrecta est.

Gaius. Lex. xxxvij.

Si ita scriptũ sit sti^chũ titio do vt cũ manumittat si non manumiserit liber esto statim^g^ stichũ liberũ esse.

Paulus. Lex. xxxviij.

Non omne ab heredis pſona intercurriẽs impedimentũ statulibero pro expleta cõditione cedit: sed id dũtaxat qõ impediẽdi libertatis cã factũ est^h^.

Labolenus. Lex. xxxix.

Stichum titio do lego: et si is nummos ci centum dederit liber esto: si seruus ex testamẽto nummos titio dedisset cos repetere heredem non posse labeo^i^ existimat: quia titius ^k^eos a seruo suo acceperit non ab heredis seruo. cum autem statuliberum esse quintus mutius gallus et ipse labeo putant: seruius r offilius non esse superiores sententiam pbandã: ita tamen^l^ vt is seruus heredis nõ legatarij sit/vtpote cum legatum statuta libertate tollatur^m^. ¶ Stichus liber esto quãdo ea alienum mcum solutum creditoribus ve^n^ meis satisfactum erit/ q̃ nis heres locuples existet: non tamen priꝰ stichum liberum futurum q̃ creditores pecuniam aut satis accepissent aliove quoquomodo sibi cauissent: labeo r offilius responderunt^o^. ¶ Si heres seruo pecuniam ad negociandũ dedisset: statuliberum eam ipsaꝫ numerando liberari ex testamento non posse labeo et trebatius responderunt: quia reddere eam magis q̃ dare videt ego puto si peculiares^p^ nũmi fuerunt: ex testamento eum liberum futurum. ¶ Dama seruus meus cum heredi meo annorum. vij. operas soluerit: liber esto: r cũ is seruꝰ intra. vij. an. in iudicio publico^q^ esset / et septimus annus preterijsset: seruꝰ ait cum non liberari debere. labeo ait: r si posta soluisset annorum septem operas liberum futurum^r^: quod verum est. ¶ Si stichus titie mille nummos dederit liber esto: r titia viuo testatore decesserit non posse stichum liberum fore. Labeo et offilius respon. trebatius si ante testamentum factum titia decessisset: cundez postea liberũ futuruꝫ. Labeonis et offilij sententia rationez quidez habet^s^. Sed hoc iure vtimur: vt is seruus ex testamento liber sit. ¶ Si seruus extraneo opas dare iussus^t^ cẽt nullus nomine serui suas opas dando liberare seruuꝫ põt: quod in pecunia aliter obseruatur / vtpote cuꝫ extraneus p eo seruo dãdo pecuniã seruũ liberarct.

de his negociet. seruus ℔. r. dat bẽdi. q̃rit an sit liber? Et dr q nõ. qr vſ illa. r. reddere nõ dare. ſecus si dedisset seruo vt haberet in peculio illa. r.

¶ Dama seruꝰ. Seruũ stichũ iussi esse liberũ si bẽdi meo fuerit p. vij. annos. ℔ fuꝰ finiẽs bẽdi meo cõmisit alicui ex eo aliqõ delictũ ppt qõ accusat^us^ est. r sic iteruꝫ nõ potuit fuare bẽdi q lapsuꝫ est septẽniũ. dr q ℔ stichꝰ nõ erit lib: nisi priõ cõpleat dies qb^us^ non seruiuit heredi p septẽniuꝫ.

¶ Si stichus. Stichꝰ relicta libertate si mille dederit titie: titia nũc inuenit mortua q̃rit an sit liber stichus. Labeo r offilius diuerunt q non. Trebatius 2tra. sed dictũ labeonis et offilij verius est de rigore: sed de eqtate dicamus istius stichum fieri liberũ ex testamẽto.

¶ Si seruus. Stichus iussus est esse liber si det r. operas extraneo. dr q seruus paliũ has operas non põt pstare. ℔ ipemet dz has operas pstare. ſecus si iussus erat dare. r. nã p alium poterit soluere? r erit liber. Frã. accur.

i ¶ Labeo existimat. r in ℔ bene.

k ¶ Quia titius. i hac ratione male. ſic corrigitur. ſic. ff. si ex nora. cã aga. l. ſ. in fi. r. l. ſeq.

l ¶ Jta tamẽ. i. eatenꝰ est corrigenda.

m ¶ Tollatur. et ſic seruꝰ nõ fuit titij. vt. ff. de manu. testa. l. ſi peculium. ff. ſi. et de fideicom. liber. l. ſi seruus legatus. accur.

n ¶ Ue. pro vel.

o ¶ Respõderũt. sic. C. de nup. fancimus.

p ¶ Si peculiares. i. ſi iõ eos dederit in peculio esſent. r facit. ff. l. iij. ff. ſi qs seruum. accur.

q ¶ Publico. vel quia accusatur. vel quia pro alio tor: quetur. accusare autez nõ põt nisi in casib^us^ exceptis. vt. ff. de accu. l. bos accusare. ff. oibus. accur.

r ¶ Mõ liber. ari. immo videtur haberi. p impleta cũ per eũ nõ remanet. vt. ff. e. l. iij. in princ. Rñ. illud de potestatiua intelligit ff facile potest impleri. vt. ff. de here. institu. l. seruus. ff de mi. r. vel ff non fuit impedit^o^ studio differẽde libertatis. vt. ff. l. pri. Item querit aliud si valitudine sit ipeditus. vt. ff. eo. l. cum heres. ff. stichꝰ? Respõ. ibi apud dominũ licet eger stabat:

† Jsta regula fallit q̃ns vt no. in. l. iter artificeꝫ. j. de solu. ca. firmiter. vbi g felꝫ. col. xx. vrũ doctor post pa nor. ibi. ad quẽ addidi post alios. l ver. p subſti tutuꝫ. extra de sum. trꝫ. et fide ca. et Jo. de pla. in. l. nulli. q. r ibi notaui i apostil ad ta. rebuffi. l eo. ff. C. de decur lib x.

q̃ et ũ quasi egrũ curabat: r ideo quadaꝫ benigna interpretatione seruire intelligit. hic ſeo. ſum vel culpa sua incidit in hunc casum.

s ¶ Futurum. vt r. ff. eo. seruus qui. ff. ſi. Sed cõtra. ff. de fideicõ. liber. l. tbais. ff. intra. Sol. vt ibi.

t ¶ Rationem quidem babet. cum sit defectus conditionis. vt. C. de cõdi. inser. l. legatum. r facit. ff. eo. ff. si peculium. ff. is cui. item facit. ff. de condi. indebi. l. iij.

v ¶ Dare in ſſus. ad hoc vt sit liber.

r ¶ Seruum potest. quia ea que in faciendo sunt generaliter per aliũ nõ possunt fieri. † sic r. ff. de lega. iij. faciendo missa. ff. ſi. r. j. de sol. inter artifices. r. ff. e. ff. ſi statuliber. ff. ſi. arg. contra in quibusdam. vt. C. de cadu. tol. ff. ne aut. r. ff. de in ius vo. ncqs. ff. i. in dãdo secus vt hic subjcit. et ff. de ſta. homi. aretbuſa. in fi. l. Accurſius.

STicho. ¶ Casus. Stranui heredes meos vt stichū manumittāt si reddiderit eis rōnes. dī q̄ tenet reddere rōnem de bis q̄ gessit in vita testatoris ⁊ de his q̄ post gessit. vñ si post mortē testatoris aliq̄s de hereditate subpuit eis dz reddere ad hoc vt eli bertas sit danda ab heredibus. ¶ Papbilus. Papbilo seruo meo relīq̄ libertatē cū peculiō suū totū dederit heredi meo. h papbilus p̄ mihi debebat q̄ hz̄ m peculio. dī q̄ papbilus peculiū totū tale q̄le habet dā do heredi meo erit liber. ¶ Papbilo. Papbilū libertū meū bēdē instituo ⁊ ex parte ⁊ aliū ex alia. Tādē fuit stichus plegauit papbilo ⁊ rogaui eus vt eū manumittat si pstiterit ei ois meus. lx. denarios vsq; ad quīquēniū. h papbil⁹ decessit ⁊ instituit sibi bēdes filiū suū ⁊ vxorē suā ⁊ eos grauauit vt manumittāt fuū stichū si pstet eis ois meus ⁊ q̄ ei pstare debebat vsq; ad fīnē quīquēnij. dī si nō pstat nō erit liber. ¶ Seruus. Relīq̄ libertatez stichō si reddiderit omnez rōnē act⁹ fui ⁊ relīq̄: ⁊ tūc eus liber erit volo ei dari rr. ⁊ peculiū suū. testator aliās rōnes serui apposuit se eis subscribēdo: aliās approbauit i testō. dī q̄ sit liber. relīq̄ plana sūt vsq; ad. §. titi⁹. ¶ Titi⁹. Stichō legauit titio ⁊ comitū seio sub hac cōdi. si reddiderint rationes bēdib⁹ meis. postea dixit in testō seruos q̄s legauit ⁊ q̄s manumitta volo mīa q̄rtū mēses post mortē meā reddere rationes et posteā dari legatarijs. postea in testō codē relīq̄ libertatē duob⁹ meis seruis castaldiomb⁹ si reddiderint rōnē m bendib⁹ meis. cū vellēt hi seruī tā legati q̄ liberti esse iussi reddere rōnē bēdes mei noluerunt audire: ⁊ sic la pūsunt q̄ttuor mēses. q̄rit an sint liberi. ⁊ an debeant legatarijs. ⁊ rīdet q̄ legata ⁊ libertates non alr valēt nisi reddiderint rōnes: vel p bēdes stetерit q̄mn⁹ reddereť. tādez dicit: nūqd hec cōditio si reddiderit rōnes ifra q̄ttuor mēses vī appositā a legatis fuis q̄ liberis cē iussis: vt sic p eos stet infra q̄ttuor mēses q̄mn⁹ reddāt rōnē nō teneat legatus nec liberta⁹. an tñ legaq̄ vt sic liberi cē iussi fi reddat rōnē etiam post q̄ttuor menses sint liberi. ⁊ dī q̄ tñ legatis fuis vī appositā cōditio. ¶ Argētari⁹. Relīq̄ in testō libertatē fuis meis castaldionib⁹ h mō. si damas fu⁹ me⁹ reddiderit bēdi meo rationē act⁹ fui quez gessit cum papbilo: ⁊ patria fecerit infra scr. mēses post mortē meā: tunc ipe

Scecula. Ter. xl.

STicho libertas data ē hoc modo: ab heredibus meis peto fideiq̄ eorum committo: vt rationibus redditis stichum manumittāt. Quesitum est cum ampla pecunia exacta post mortem testatoris sibi commissa relinquerētur: et quasdam summas a colonis exactas rationibus non intulerit: hereditatemq̄ spoliauerit: aperteq̄ clam horreis sublataq̄ suppellectili et veste vasis et apotheciis exhaustis: an non prius ei fideicommissa. [a] libertas debeatur q̄ et ea que mala ratione et reliqua que furatus est reposuerit? Respon. nō prius ei fideicommiss. libertatem prestandam q̄ et reliqua et omnia que per eum abessent restituisset. ¶ Papbilus liber esto peculio suo heredibus vere dato: quesitum est cum dominio plus debeat q̄ in peculio habeat: et omnes res quas in peculio habebat bona fide heredibus dederat an libertas ex testamento competat? Respond. nihil propoui cur non competeret[b].

¶ Papbilo liberto suo quem heredem ex parte instituerat stichum seruum prelegauerat: et ei libertatem his verbis dederat: ita vt si tibi ex die mortis mee per annos continuos quinq; menstruos nummos sexagenos dederit tunc cum manumittas. Papbilus ante quinquennium moriens heredibus institutis filio et vxore de eodem stichо ita cauit. Stichus seruus qui mihi testamento patroni mei certa conditione liber relictus est: iubeo dot pesset filio et vxori mee sine vlla controuersia: ⁊ cum peracto tempore manumittant: quesitum est si stichus. lx. nummos menstruos non prestiterit: an impleto quinquennio fideicommiss. libertas ei debeatur? Respon. nisi prestitisset fideicommissariam libertatē non deberi[d]. ¶ Seruus testamento ita manumissus est stichus seruus meus actor si rationem omnem actus sui heredi meo reddiderit eoq; nomine satisfecerit liber esto: eiq; cum liber erit dari volo viginti et peculium suum: quesitum est an si rationes quas egit per multos annos sine subscriptione testatoris heredi reddere paratus sit liber ex testamēto fiat: cum propter grauem valitudinem testatoris non potuerit rationib⁹ subscribere testamento tamē subscripserit? Respon. si ex fide ratio redderetur reliquaq; infirmantur liberum fore. Item quero an ea que exacta sunt per adiutores eius neq; kalēdario illata sūt aut fraudēter acta huic ascribi possunt cum esset is prepositus? Respon. si id effet quod culpe eius deberet imputari spectari ad rationis redditionem necessitatem. Item quero an eorum quoq; nomine ratio haberi debeat quod neq; a conductoribus prediorum neq; a villicis pensiones exegerit[e]: et insuper etiam quod mutuum eis dederit? Respon. vt supra respondi est[f]. Item quero: an et eo nomine teneatur q̄ omnem rem suā id est peculium suum exportauerit anteq̄ rationes redderet. Respon. nihil eam rem impedire conditionem si modo ratio redderetur. ¶ Titius testamento seruos actores singulos diuersis personis legauit cum adiectione[g] si rationes reddiderint heredi: deinde proprio capite[h] ita scripsit: omnes actores quos legaui vel manumisero intra quartum mortis mee mēsem rationes reddere volo: et dominis quibus a me legati sunt reddi[i] infra: deinde[m] alios actores libros esse iussit: eque cum hac adiectione si rationes heredi reddiderint. quero cum per heredem fiat quominus[n] reddantur vtrum statuliberi esse desināt[o] an nihilominus quando q̄ possint reddita ratione et reliquis illatis libertatem ex testamento consequi? Respond. legata quidem et libertates non aliꝰ competere q̄ si rationes reddite essent: aut per heredem staret quominus redderentur. verum iudicatur estimandum vtrum tempus conditioni legatorum libertatumq; aditum videatur[p]: an libero tempore[q] reddere volentibus reliqua heredibus quattuor menses apposita sunt solicito testatore cunctationem[r]: et morem eorum[s] prescribente melius[t] autem est presumptionem pro statuliberis esse. ¶ Argentarius coactor[v] cum pene totam fortunam in hominibus haberet seruis actoribus ita libertatem dedit. quisquis mihi heres erit si dama seruus meus actus sui qui agitur eius nomine et pamphili conserui sui heredi

a ¶ Fideicōmissa. fecius in dī recta: q̄ tūc tenet actione in factū. arg. §. de ma. testa. titia. §. j. Et no. etiā ad futurū tps post mortē referri dictum testatoris. vt. §. de fideicō. lib. i. t. bis. §. libertates. ⁊ §. ab bēdibus. 7 est ar. §. de ser. vrb. p̄dio. l. fi ser uit⁹. §. 3 ar. §. de ibē. emp. l. i. nī lege.

b ¶ Nō cōpeteret. imo §. vt. §. e. l. i. si decē. §. ibi certā q̄ntitatem dari iussit q̄ cuz sit de peculio dāda dz añ deduci q̄ dño debeat h totius peculiū q̄ ālē est dari dz: ⁊ sic non est eadē ratio totius ad partē: vel generis ad speciē: vel certi ad incertum.

c ¶ Cōtrouersia. quā mihi prestabat.

d ¶ Ison deberi. facit. §. e. si peculiū. §. heredi.

e ¶ Subscripserit. ⁊ licap paret eius approbatio. Accursius.

f ¶ Ex fide. quod est i ea parte qua dñs approbādo subscripsit m rōnibus vel testamento.

g ¶ Exegerit. cum exigere debuerit.

h ¶ Responsum est. ex superioribus duob⁹ respōsis habes hmōi solutionē: q̄ scz teneatur cum diligentiam nō habuit. vt §. eo. l. labeo.

i ¶ Adiectione. f. hac.

k ¶ Proprio capite. i. proprio capitulo testamenti post predicta.

l ¶ Reddi. scz volo postea. Accur.

m ¶ Deinde. i. pro sequenti capitulo.

n ¶ Quominus reddantur. infra q̄ttuor mēses.

o ¶ Desinant. et sic serui remaneant ⁊ dicit in tertio casu: sed statim rīdebit de vtroq;. Accur.

p ¶ Videatur. si tempus in modū cōditionis: vt si intra q̄ttuor menses post mortē meā rationes reddiderint: quo casu sistet p heredē etiam postea audiēt. vt. §. e. l. iij. §. si qs heredi. et. l. si hereditas. alꝰ nō. sed desinūt cē statuliberi. vt. §. eo. l. si trienio. et. §. de fideicō. liber. l. thais. §. intra. Accur.

q ¶ Libero tpe. f. quādocūq; reddatur ratio puenīant ad libertatem.

r ¶ Cunctationē. i. pcrastinationē. Accur.

s ¶ Eorum. statuliberoz. vel dicbereduꝫ q̄ plerūq; sunt in mora recipiendi. vt. §. eo. seruus si heredi. §. imperator. Accur.

t ¶ Melius autem est. in dubio. vt. l. etiā postea audiantur. Accur.

v ¶ Argētarius coactor. id est collector nommum nec eniz relinqt nisi vni.

¶ Dari q̄s.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Pariaq; .i. cõputanerit ꝛ ſoluerit ſic q̃ hincinde nihil debeat. ſic ponitur .ff. de .2di. mdebi. l. fi. §. penul.

b ¶ Liber eſto. aſs cũ pamphilo ſocio vt conueniant ſequẽtia. vt ꝛ .ff. de condi. ꝛ demon. iulianus paulus.

c ¶ Perinde. hic eſt plus: aſs exceptis perditis: ꝛ aſs non eſt. Accur.

¶ Quẽ ſeruũ. ¶ Cauſus. Si volo relinquere libertatẽ ſuo meo poſt tps dandã poſſum: vt ſi dicã ſticbus ſit liber ſi triẽmo ſeruierit heredi meo. vel ſi ſi triẽmo dederit operas heredi meo. Scõo dicit. Relig libertates ſticbo ſi promiſerit ſe. r. daturũ heredi meo. dã q̃ promittendo liber fit ꝛ promiſſio nõ habeat effectum. Fran. accur.

d ¶ Seruierit. ſcz triẽnio. et ſic eſt .ff. eo. ſeruus qui teſtamento. §. fi.

e ¶ Liberabitur. vt et .ff. eo. ſticbus ſi heredi. vbi plene dixi.

¶ Jgs. ¶ Cauſus. Legauit ſticbum vroriem: ꝛ ridet ſticbo legauit libertatẽ cuz vroꝛ: mea nupſerit. dicit q̃ ipſa nubente legitime bic ſeruus fit liber. Fran. accur.

f ¶ Ea lege. id eſt ſim legem. ad q̃ eſt .ff. de .2di. ꝛ demon. l. bec .2dicio fi lie ad .r. .c. de iſami. l. decreto. Accur.

¶ Qui ſine manumiſſione ad liber. ꝛc.

Jſeruꝰ. ¶ Cauſus. Vendidi tibi fundũ ſ pactor ſtra certis tps puta ſtra annũ ma numitas. ſi ceſſiſti ſine bede ante q̃ manumittas ꝛ ego deceſſi. dã q̃ ſeruus fit liber lapſu annũ. idem ſi ego vẽditor adbuc vino ꝛ penuteo: naz adbuc fit liber. Fran. accur.

g ¶ Cõpetit. ſtatuto tẽpore veniẽte. Accur.

h ¶ Libertas cõpetit. nõ ergo põt mutare et ſic eſt .ff. de ſeruis exꝑt. l. iij. et. C. ſi man. ita fue. alie. vt ma. l. i. et. l. fi. m ſi. et. ſ. eo. Leuz. Sol. ſ mutauit et poſtea ſine berede deceſſit vterq; q̃ nõ fuit in .2tra rius: vel mutauit bic poſt iã ſſtitã libertatem. Alij dicunt q̃ ꝛ non debeat manumittẽ poſt penũtiam: ſi tñ manumiſſit tenet: vt bic. vel ſolue vt ibi. et facit .ff. de ſer. exꝑt. l. quefitum.

Seruo. ¶ Cauſus. Dñs ſeruum ſuum meo ratiões reddiderit: pariaq; fecerit a die mortis mee intra mẽſem ſextum liber eſto[b]. Queritum eſt an beoeverba pariaq; fecerit ad omnia nomina pertinent: perinde[c] exceptis perditis vt boc ſignificent: ſi omnem pecuniam ab omnibus exegerit ꝛ heredi ſoluerit: vel eorum nomine ſatiſfecerit: ꝛ ſi in exactione nominum ceſſauerit intra ſex menſes libertas illis nõ competat: Reſpõ. manifeſtum eſſe conditionem vel bis teſtamenti ſuprascriptis poſitam: igitur ita demum liberos eoꝛ: ſi aut ei pareant: aut p heredem ſtet quominus pareant.

Habeo. Lex. xlj.

Jquem ſeruum tuũ ad certum tempus ſtatuliberum reliquerevis nibil intereſt vtroq; modo caucas: ſi ſeruierit[d] an ſi triennio operaz dederit liber eſto.

¶ Paulus rñ. ſi quis liber eſſe iuſſus fuerit: ſi deccm heredi meo. p. miſiſſet: q̃uis ea. pmiſſio nullam rẽ habitura eſt/ tamẽ promittẽdo liberabitur[e].

Idem. Lex. xlij.

Jquis cũdẽ hominẽ vroꝛi ſue legauerit: ꝛ cũ ea nupſiſſet liberũ eſſe iuſſerit: ꝛ ea lege nupſerit liber ſict is homo.

¶ Qui ſine manumiſſione ad libertatẽ pueniunt.

¶ Si ſeruus venditus eſt boc pacto vt infra annum fiat liber: et venditor et emptor deceſſerint ſeruus iſte infra annum liber erit. boc dicit.

Paulus. Lex. j.

Jſeruꝰ vẽditus eſt vt intra certum tempus manumittere[f]: etiã ſi ſine herede deceſſerit ꝛ venditor et emptor ſeruo libertas competit[g]: ꝛ boc iuuus marcus reſcripſit: ſed et ſi mutauerit voluntatem venditor/ nibilominus libertas competit[h].

Modeſtinus. Lex. ij.

Seruo quẽ pro derelicto dominus ob grauẽ infirmitatem habuerit ex edicto diui claudij competit[i] libertas.

¶ Transacto tempore poſt quod ſeruꝰ venditus eſt bac lege vt manumittatur ſeruus efficitur liber. b. d. ll. ſeq. non ſummatur/ quia breues.

Calliſtratus. Lex. iij.

Um qui ita venit vt itra certũ tẽpus manumittere[k] ret: cuz dies ſtande libertatis aduenerit viuẽte vẽditore ꝛ pſeuerante in ea dẽ voluntate[k]: pinde haberi ac ſi ab eo a q̃ debuit manumitti manumiſſus eſſet. ¶ Mortuo aũt vẽditore non eſſe heredem eius voluntatẽ explorandam diuus marcus cum filio ſuo reſcripſit.

Ulpianus. Lex. iiij.

Jquis ba lege emptus ſit vt a viuo ẽptore manumittatur: ſtatim mortuo eo[m] competit libertas.

Martianus. Lex. v.

Ui ob neccm detectam domini p̃mium libertatis cõſequit: orcinus[n] fit liber[o].

Idem. Lex. vj.

Jquis obligatum[p] ſeruum ba lege emerit vt manumittat: competit libertas ex conſtitutione diui marci[p]: ſz bona oia quis obligauerit que bz habiturus eſſet. Tantundem[q] dicendum eſt ꝛ ſi lege bac emerit ne proſtituat ꝛ proſtituerit.

Paulus. Lex. vij.

Operatoꝛ nr̃ cuz patre ſuo cõſtituit[r]: in eo q̃ cum poſſit abducere[s] proſtitutam ancillã pecunia accepta manus iniectionez vẽdiderit vt libera eſſet: nibil enĩ intereſt ipſe abducas. ꝛ pſtituas[t] an patiaris proſtitutaz eſſe precio accepto cum poſſis eximere.

Que dicta ſunt in venditione ſerui vt liber fiat/ habent etiam locum in donatione. boc dicit.

Papianianus. Lex. viij.

Ancipia mater filie donauit vt filia curaret ea poſt mortez ſuam[v] eſſe libera: cum donationis legi non eſſet obtemperatum ex ſententia[r] conſtitutionis diui marci libertatem obtinere matre conſentiente[v]. Rñ. q̃ mãcipia b̃ pacto vt filia curaret q̃ hec mãcipia ſint libera poſt mortem eius filie. bec filia deceſſit nec manumiſit bec mãcipia. dz q̃ ſimꝰ donãs adbuc viuit illa mãcipia erũt libera: ſi mꝰ in eadẽ voluntate perſeuerat. ſi aũt mater ſit mortua tũc omnimodo mãcipia erũt libera. Frã. accur.

¶ Suam. ſcilicet filie.

¶ Ex ſentẽtia. nã verba locũ habent in vẽditis tñ. vt. C. ſi mãci. ita fue. alie. vt ma. l. i. Sed videſ .ff. de ver. obli. q̃ rome. §. flauius. ibi: ité quero ꝛ. vbi nõ contingit libertas. Solu. vt tibi. ꝛ eodez modo ſolue: vt .ff. de ſer. exꝑt. l. ſeruus ea. q̃ eſt contra. §. q̃ ſi.

¶ Conſentiente. i. in eadem voluntate durante. An autem poſſit mutare/ dixi plene. ff. eo. l. i.

a ¶Omnimodo.i.nō ergsita volūtate heredū,vt.ſ.eo.l.iij.in fi.Vel dic non habita differentia an mſ voluntatē mutauerit.arg.ſ.eo.l.j.in fi.

Latinus. ¶Caſus.Vendidi tibi ancillā ſ pacto vt eā manumittas:nec dixi infra quod temp⁹.q̄ritur p q̄tū tēpus expectet em ptor vt ſi manumittat oñ ſit.ſi non manumittat efficiat libera.r certe vi ſi añ filiam mater vita decesserit: omnimodo[a].

¶ Lex preſens ponit caſum.

Paulus. Lex.ix.

Latinus largus vēdidit ancillaz ita vt manumitteret non addito tempore. Quero quā do ex constitutione[b] incipit libertas competere ei:ceſſante empto re in manumittendo?Reſpon.inſpiciēdum eſt qd actum ſit vtrum cum primum potuiſſet vt manumitteret: an vt in potestate eſſet emptoris quādovellet manumittere.priore caſu tempus facile cōprehendi poterit poſteriore vtiq; moriente emptore[c] competit libertas:ſed ſi non appareat quid conuenerit:fauor inducit poztm[d] opinionem id eſt vt intra duos menſes ſi ambo ꝓſto ſunt tam ſeruus q̄ emptor eius: ſeruo enim abſente niſi emptor infra quattuor mēſes impoſuerit libertatem: ex conſtitutionibus ad libertatem cipitur.

¶Qui ꝛ a quibus manumiſſi liberi non fiunt/ꝛ ad legem cliaſcētiam. Titulus.ix.

Ulpianus. Lex.j.

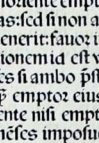

Elſus[e] lib. xij. dige. Utilitaꝛ gratia mutum furdum[f] ita natū manumittere poſſe ait.

Idem. Lex.ij.

Seruo competere nō potest libertas[g] ſi relegatus mozatus ſit in vrbe.

¶ Electio data in teſtamento legatarijs impedit libertatē dari ſeruis.b.d.

Gaius. Lex.iij.

Si optio hoīs data ſit vel indistincte[h] homo legatus ſit: nō poteſt heres quoſdam ſeruos vel oēs manumittēdo aut cuerte re[i] aut minuere[k] ius electiōis. nā optione ſiue electione ſerui data quodāmodo ſinguli ſub conditione[l] legati vident.

Ulpianus. Lex.iiij.

Seruum[m] pignori datū manum ittere non poſſumus.

Iulianus. Lex.v.

Cum hereditas ſoluēdo non eſt(cuius hēs locuples[n] exiſtat) libertas[o] ex teſtamento non competit.ſi autem is qui ſoluēdo non eſt hoc modo libertatem dederit: ſi creditorib⁹ meis ſolidum ſolutum fuerit ſtichus liber eſto: non poteſt videri fraudandorum creditorum[p] gra liberum eſſe uiſſe. ¶Si titius nihil ī bonis amplius q̄ ſtichum ꝛ pāphilum habeat coſq; ſtipulanti meuio ita p miſerit[q] ſtichuz aut pamphilū dare ſpōdes:dcinde cum alium[r] creditorem nō haberet ſtichum manumiſerit libertas per legem cliascentiam reſcindit[s]. q̄uis cū fuit in poteſtate titij vt pamphilus daret:tū q̄ diu cuz non dederit(quia interim mori poſſit[t] nō fine fraude ſtipulatoris[u] ſtichum manumiſit:q; ſi ſolutū pāphilus dare pmiſſet nō dubitarē qn ſtichus ad libertatē peruenirct:q̄uis ſiſt pamphilus mori poſſit.multum cūm interest an ꝛincaē ipſa ſtipulatione is q manumittitur:an extra obligationez ſit.nam ꝛ qui ob aureos v.ſtichum ꝛ pamphilum pignori dederit cū vter q; eoū.v. aureoꝝ ſit heres[v] manumitti potcrit:at ſi ſtichū ſolum pignori dederit pāphilum non videt in fraudem creditorum manumittere.

¶Teſtator ſi teſtamento ſuo confirmat codicillos poſtea ab eo confiſciendos et efficitur non ſoluendo teſtamento facto libertates date m codicillis nō valent ne fraudē tur creditores.b.d.

Scuola. Lex.vj.

Vlianus de co[w] loquitur qui in ſubſtantia nihil aliud[x] habuit quā libertates.in ſi.vbi plene diri.

¶Libertas.poſt ſententiam ſeruum relegatum per ſententiaz iudicis dominus manumiſit nō tenet libertas immo eſt ei pena augenda.vt.ī. de pe.l.capitalium.§.in eruſibus.et facit.ſ.de pe.fratres.ſed hec pena non videtur ſeruo conuenire.vt.ī.de accuſa.hos accuſare.§.omnibus. que eſt cōtra.Solu.de facto:hic iudex fecit.Vel dic tenet quo ad corporis cruciatum;non quo ad ciuitatem cum non ſit ciuis.Vel ſoluc vt ibi. Item videtur liber eo ipſo q̄ rome ſtat.vt.ſ.de ſta.homi.l.in vbe.q̄ eſt contra.Solu.vt ibi.

Si optio.¶Caſus.Legaueras mihi franciſco vnuz de ſeruis tuis quem vellē.Vel ſic.Simpliciter vnum de ſeruis tuis mihi legaueras nō exprimendo quem,interim antēq̄ eligam heres tuus:non poteſt aliquem de illis ſeruis manumittere cum ſinguli videantur mihi legati ſub conditione.Fran.accur.

¶Indiſtincte.i.in genere.quo etiam caſu habet electionē legatarius. vt inſti.de leg.§.ſi generaliter.

¶Euertere.manumittendo omnes.

¶Minuere.manumittendo omnes vel quoſdam.

¶Sub cōditione.vnuſquiſq; enim ita videtur mihi legatus ſi velim: et ſic non poſſumt manumitti. vt.ī.eo.cum is.et.ſ.de manu.l.ſeruum. Item not.differentiam + inter eum qui habet optionem a teſtāte ꝛ eū qui habet a lege:licet hec.l.pariſicet.vt not.ſ.de optio. leg.l.ij.in pnn. Accurſius.

m ¶Eruō. Adempta eſt nobis ſnia manumittendi.alſ legeret in minore.alſ noſtra voluntate efficiēte:vt hic.Alſo. ꝛ.ſ.de manu.l.iij.ꝛ.C. de ſer.pig.da.l.iij.ꝛ.ī. de pe.l.fratres.in fi.

¶Cum hereditas. ¶Caſus.Debitor plurimū exiſtens non ſoluendo in fraudem creditorum non poteſt relinq̄re libertatē ſeruis ſuis. licet quēdam diuitem he redem ſibi faciat.ſed ſi ſic relinquat.ſerui mei ſint ſi liberi cū creditoribus meis erit ſatisfactuz. bñ tenet.

Si titius. ¶Promiſiſti mihi ſtichum aut pamphilum: aliquem eorum non potes interim manumittere.licet ſi ſolueris vnum aliū bene poteris manumittere.ſec⁹ ſi vnuz tantum promiſerit puta pamphilum.nam ſtichū bene poteris manumittere.ſic ꝛ ſi obligaſſes mihi ſtichum et pamphilum p.v.que mihi debebas. nam interim nullum eorum poteris manumittere.ꝛ hec ſunt vera de debitore qui nihil aliud in bonis habebat. ſi autem alia bona preter iſtos ſer nos habebat: tūc vnum de bis poterit manumittere.cum ꝛ vno de ſeruis mortuo vel manumiſſo ſoluendo ſit.nec aduentu cij caſus ſpectandi ſunt, nam ſi ſpectares iam qui de ſeruis ſuis vnum incertum promiſiſſet: non poſſet manumittere aliquem de ſeruis quod eſt falſum.ꝛ hoc dicit bic.§. cū.l.ſequē.Fra.accur.

n ¶Locuples.cr aliqs pro pzijs ſuis bonis.

o ¶Libertas.in fraudem creditorum relicta. et facit.C.de te.ma.l.in fraudem.ꝛ.ī. eo.ſi mortis.in princi.ꝛ.§.ī.

p ¶Creditorum. vt.ſ.de manumiſ. teſta. l.ſi quis

+ Tu vide de hac diffe rētia glo. et doc. in cle. quocirca.et ibi Car. de elec.et in.c. ſi cōpromiſ ſari⁹.eo.ti. lib.vj.

q ¶Promiſerit.ſtipulanti ſtichum ꝛc.

r ¶Alium.ſ. q̄ ſtum ſtipulatorem.

s ¶Reſcinditur.ſpeciale:q; ambo ſunt in obligatione:ꝛ quia alter facile poteſt mori:alſ cōtra cum nec prius nec poſt manumiſſionē inter uenerit reipſa fraus.vt.ī.eo.in fraudem.

t ¶Poſſit. Nota debere inſpici quod ex preſenti non quod ex futuro ſic.ſ.quod metus cau.l.metum autem preſentem.ꝛ.ī.quod ei aut clam. l.ſi alius. §.eſt autem.et de re iudica.ſi quis ab alio. et.ī.l. proti. Accurſius.

‡ Concor. tex.in.c. q̄ ad conſultationē.cū ibi no.extra de re iudi.ꝛ in c.ī.de reſtit. ſpo.li.vj.

v ¶Stipulatoris.Nō.vtrumq; alternatiuorum eſſe in obligatione.ſic.ī. de fideiuſ.grece.§.ſi quis ſtichum.ꝛ.ſ.de mino.ꝛ ſi ſine.in pnn.ꝛ diri ſ.de conſti.pecu.l.illud.

x ¶Meuter manumitti.lic.ī.de fur.eum qui.§.papinianus.et continua l.ſeq.cum iſta.

y ¶Ulianus de eo.ſ.promiſſore in ſuperiori.l.§.fi.Accur.

z ¶Mihi aliud.preter ſtichum ꝛ pamphilum.

Soluēdo

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Soluendo eſt. ſunt hec duo ſimilia quo ad hoc vt de bonis ereat. vt. j. de ſol. ſi mihi alienum.

b ¶ Euidenticy. Ro. ſic. j. de re iudi. ſi q̄s ab alio. ꝛ. ff. de in lit. iur. l. j. S3 arg. ff. de nego. geſt. dino. tio. §. fed ꝛ ſi facere ꝛc.

c ¶ Nemnem manumittet. quod eſt falſum: ſed cur ſecus in legato in ge nere. vt. ff. de. ſi quis ſub

Soluendo eſt. ſunt hec duo ſimilia quo ad hoc vt de bonis ereat. vt. j. de ſol. ſi mihi alienum.

b ¶ Euidenticy. Ro. ſic. j. de re iudi. ſi q̄s ab alio. ꝛ. ff. de in lit. iur. l. j. S3 arg. ff. de nego. geſt. dino. tio. §. fed ꝛ ſi facere ꝛc.

c ¶ Nemnem manumittet. quod eſt falſum: ſed cur ſecus in legato in ge nere. vt. ff. de. ſi quis ſub

beat. nam et ſi habeat quare non dicet vnū poſſe manumitti: quia ꝛ vno mortuo ſoluendo eſt⁹ et vno manumiſſo ſoluendo eſt: nec ad uenticij⁹ caſus computandi ſunt: alioquin ꝛ qui vnum incertum ex ſeruis ſuis promiſit neminē ma numittet.

Iulianus. Lex. vij.

SI quis integris facultati bus[d] codicillos confirma uit: deinde cum conſilium credi torum fraudandorum cepiſſet li bertates codicillis dedcrit: obti neri non poteſt quominus lege cliaſcentia libertates lege inter pellarentur. nam conſilium teſta toris fraudulentum non eo tem pore obſeruatur: quo codicilli con firmātur: ſed quo codicillis liber tas datur[e].

¶ Quod vna via prohibetur: prohibe tur ꝛ alia. hoc dicit.

¶ Dinor[g] annis. xx. cuꝫ ſeruum manumittere vellet nec iuſtam cauſaꝫ apud conſilium manumit tendi haberet tibi eum vt manu mitteres dedit negauit eum pro culus liberū eſſe: quoniaꝫ fraus le gi facta eſſet.

Affricanus. Lex. viij.

QUm bis qui ſub conditione debet[h] manumittat[i] fideicō miſſi cauſa[k] lex eliaſcentia locū nō habet[l].

¶ Nec milites poſſunt in fraudem credi torꝫ libertatē relinquere. b. d.

¶ Si miles iure militari teſtamē to facto libertates dedcrit in frau dē creditorꝫ ꝛ non ſoluendo moria tur impediuntur libertates.

Marcellus. Lex. ix.

ILle ſeruus liber non crit[m] qui coegerit vt eum domi nus manumittat: et ille perterri

condi. ob cau. l. ea. quidē. Sol. plene. vt ibi no.

IM fraudē creditoꝛ. ¶ Caſius. Qui manumittit in frau. cre. non te net manumiſſio. ꝛ ille dicit manumittere l fraudē qui vel tpe quo manumittit nō ſit ſoluēdo: ꝛ non habuerit animū fraudandi creditores vt qꝫ ſperabat plꝰ hēre l bonis q̄ habeat. Itē debitor ciuitatis l fraudē

tus ſcripſit liberuꝫ eſſe cum: item nec ille liber fierī poteſt qui a do mino non eſt defenſus in capitali crimine / poſteaq̄ abſolutus eſt.

¶ Qui hac lege venierint ne ma numittantur: vel qui teſtamento prohibiti ſunt manumitti: vel iuſ ſu preſidis prouincie: licet manu mittantur: tamen ad libertatē nō perueniunt.

Paulus. Lex. x.

IM fraudem creditoꝛ manu mittere videtur quivel iā eo tēpore quo manumittit ſoluen do non eſt: vel datis libertatibus defuturus eſt ſoluendo eſſe[p]. ſepe enīz de facultatibus ſuis amplius q̄ in his eſt ſperāt homineꝫ: quod frequenter accidit his qui trans marinas negociationes ꝛ alijs re gionibus q̄ in his quibus mozā tur per ſeruos atq; libertos[q] exer cent: quod ſepe attriti iſtis nego ciationibus longo tēpore id igno rant et manumittendo ſine frau dis conſilio indulgent ſeruis ſuis libertatem.

Marcellus. Lex. xj.

IM fraudem ciuitatum ma numiſſi ad libertatem non perueniunt vt ſenatus conſuit: ſed nec in fraudem fiſci datas liber tates procedere principalibus cō ſtitutionibus cauetur[r]. ¶ Sed diui fratres reſpon. non vtiq; ſi debitor fiſci manumiſerit[s] liber tates impediuntur: ſed ita ſi cum non erat ſoluendo in fraudem ma numiſit.

¶ Lex que generaliter loquitur ex defe ctu rationis non reſtringitur vt lucri amiſ ſio euitet. Bar.

Vlpianus. Lex. xij.

'ROſperit[t] † legiſlator[v] ne mancipia p manumiſſionē

ei⁹ manumittere nō pōt. idē de debitore fiſci. ꝛ hoc eſt verum ſi nō ſit ſoluen do: alſ aut̄ debitor fiſci bñ pōt manumittere. ꝛ h̄ dicit h̄. l. cū ſeq. Frā. acc.

p ¶ Soluēdo eſſe. vt iſti. q. ma. nō l. §. in frandez. ergiſil etiā q̄ñq; fraus. vt no. C. q ma. nō poſ. l. j. ꝛ facit. j. l. pri. Sed arg. §. C. de reſcui. ven. quiſqs.

Additio. Solue §z bar. h̄ q; ibi patrimoniū erat de prōpinquo in reb⁹ im mobilib⁹ h̄ ſec⁹. Oñ autē quis p̄ſumat ſuū p̄mo niū ſcire. vide per bar. in aut. ſed cuꝫ teſtator. C. ad leg. falci.

q ¶ Libertoſ. alſ liberos. ꝛ alſ libertos.

r IN fraudem. Laue tur. vt. j. de iur. fiſc. l. in fraudem. §. a debito re. Accurſius.

s ¶ Manumiſerit. vt et C. de ſer. pig. da. ma. l. ij. ꝛ non ſit lapſus decēmū. vt. j. eo. ſi cuꝫ fideicō. lib. §. ariſto. ꝛ. §. ſicut.

'ROſperit. ¶ Caſius. Cū marit⁹ in ueniret vxorē ſuā ci ſcbo lari diuertit ſe ab ea ꝛ ac cuſat eas de adulterio. dē q̄ in quadā lege cauet ne vxor poſſit manumittere vel alienare ſeruos intra certū diē. l. ſeragesimus. ꝛ h̄ ſtatutuꝫ iō fuit ne ſeruꝫ āſtioni ſubducant. ꝛ hoc intelligas etiā de illis ſer uis mulieris q ſtabāt in villis. ꝛ etiā de bis quos poſt repudiū acq̄ſiuit bo no vel malo mō. ¶ Dī vero. Itē p̄. ite mē l bur vxoris. p̄hibet ſeruos vē dere vl manumittere q̄s conceſſerat ei filie in vſuꝫ eiuſdē. De ſeruis aui vel auie tādē dicit quod tp̄s ſit ſtatuꝫ infra q̄ṫ p̄hibet alienatio vel manumiſ ſio. ꝛ certe eſt tp̄s duoruꝫ

† Bal. in l. j. col. j. iſtius tex. reputat ſing. ad hoc q; ex tacita l ratione no poſſum⁹ pe rimere fozmā ipſi⁹ legis l' cauſa formalit⁹ d ſpoſitis. et bal. ibi iſtā l. dicit vulgata. bolo. Adde tamē q; Bolog. ꝛ Bal. alleg. vitioſe: q; ff. l. j. vbi. §. ꝛ alle. f. l. ij.

menſiū. duobus ergo mēſibus elapſis poſſunt manumitti. licet nondū finita ſit cauſa adulterij exceptis ſeruis qui iā erāt deſtinati tāq̄ ſcij. vel quaſi nocentes huius criminis qui non debent manumitti niſi fini ta cauſa adulterij. ¶ Poſtea dicit. becque dicit de patre vel de matre: ba bent locū etiā ſi hec filia deceſſit infra duos menſes. vel dic etiā ſi ipſe pa ter vel mater decedat infra duos menſes: vt ſerui eius non poſſint inte rim alienari vel legari. ſi autē intra hoc tēpus manumittat / tenet poſtea ipſum tēpus. Sed pone q; maritus deceſſit infra duos menſes: adhuc ſerui non poſſunt manumitti. nec eſt vis ſiue ipſa repudiauit virum ſiue econtra. ſi autez morte mariti vel bona gratia ſolutū ſit matrimoniū: manumiſſio vel alienatio non impedietur. Sed pone q; conſtante ma trimonio mulier oū diuortiuꝫ cogitat vendidit vel manumiſit ſeruos ꝛ poſtea repudiat virū: ꝛ nunc vir eā accuſat de adulterio reuocabitur iaꝫ priſtina. Ultimo dicit q; verbo alienationis omnis alienatio continē tur. ꝛ hoc dicit hic. §. cū. l. ſeq. ꝛ ſeq. Frā. accur.

t ¶ Proſperit. ſtatuendo. Accur.

v ¶ Legiſlator. ſcilicet legis iulie. de adulte. vt. C. ad legem iul. de adulte. verba. quis autē fuit hic lator. habes. j. de adulte. in prin. titu. Et ſic no. prohibitionē alienationis alicuius rei poſſe fieri ex cauſa a iudice. ſic. j. de polli. l. de pollicitationibus. ꝛ. §. de cura. furi. l. iuliam. ꝛ. j. p emp. l. qui fundū. §. qui ſciens.

a ¶ Diem.l.r.vt.ſ.ca.l.§.ſextus.
b ¶ Alienare.large accipe.vt.ſ.eo.ſed ſi maritus.in fi.Accur.
c ¶ In agro.i.in villa.ſic.§.qui ſatiſda.cog.ſciendus.cit ca prin.l.Et eſt contra.C.de adulte.l.in adulterij.Sol.vt ibi. Item contra in patre vel matre z auo mulieris.vt.ſ.§.pater.
d ¶ Lex ſcripta eſt.predicta de adulte.ſic ergo no. ſtari vbis legis.ſic.§.de le.iij.non aſſ.z de ex.l.ſ.§.ſi is q.z de hoc plene dicti.ff.de.le.et ſena.cō.l. non pñt. Itē vbi lex non diſtinguit nec nos?vt hic no.ff.de pub.l.de ſcio.et ſi niſi alia lex diſtinguat vt ex duab? legib? pñt.vt iſti.de vul.ſub.§.ſi inſtituto.z.ff.de here.inſti.ſi pſ. Itē ex aljs duab?.vt ff.de poſtu.impato.z.ſ. ad municip.Lordic. Itez no.q? nō lz alicui vba legis offendere.z ſic ſac? p ꝓpoſitū.qđ no.C.de leg.z ſenatuſcō.l.nō dubium.
e ¶ Rapuit.alſ emerit. alſ? pauerit.i.p ſolutionē recepit.vt et.ff.de ſtatuli. l.ſticho.§.argentarius.z alſ rapuit.et alſ? pauit.z oſa tēdūt ad ff.q? here ceperit.et fac ad.ff.de leg. ij.l.cū filius.§.ſeruus.
f ¶ Filie.z ſic poſſunt ſcire.ſic z.C.de repu. cōſen ſu.§.ſup plagiis.
g ¶ Prohibuit māumittere.ſeruum in vſum ſilie datuz.vt patet ex ſupriozibus duobus dictis.
h ¶ Auguſtiſſimum.ſ.lx. dierum: vt hic ſubjcit.et C.de adulte.verba. Acc.
i ¶ Finiatur. interrogatiue.z rñ.q.d.nulla.
k ¶ Suſpectum.quod ipe ſeruus fecerit adulteriū.
l ¶ Queſtionem.hoc expone.vt.ſ.de iur.ntē apud. §.qđnē.z.§.qđmis.et.ff. ad ſylla.l.i.§.qđnē.et fac ff.de adul.ſi poſtulauerit.
m ¶ Nocentes.ipſimet.
n ¶ Item finitam.alſ liſtem.alſ queſtionē.z alſ cogmitionem.
o ¶ Decedat.ſ.filia.z facit.C.de adul.l.ſi. vel dic ipe pſ z mſ:z tūc poterūt alienare: puta libertates, reliquēdo vr legādo.Ita.
p ¶ Alienare.large accipe.vt.ſ.e. ſed ſi maritus. in fine.
q ¶ Quod ſi vltra.ſi habes vltra planum eſt:ſ? ſi itra tūc corrigit p primū ſupiozis.l.ſi.vl in totū vel ſaltē i manumiſſione: de q? ſola ff repetit nō de alienatione. vl dic ſtatum.ſ.lapſo tpe.vt.ſ.ſi quat?.§.ſi.Vel tertio nō debet fieri.vt.ff.factuz tñ tenet; vt hic.ſic.ſ.qñ ap.
r ¶ Sit.l.i.§.biduum. ¶ Ed ſi marit?. Pater accuſare. adulterum. vel etiā filiam;z ſic pater filiā accuſat. + vt z.C.q accu.nō poſ.l.ꝓpter.
s ¶ Dimiſſa.i.ſiue virum ipſa ſiue vir eam reiiciat.
t ¶ Dena.vt deportatiōe: nec illa fuat i cū affectionē.vt.C.de repu.l.ſ. v ¶ Gratia.vtroq; volente.vt in aut.de nup.§.diſtrabuntur.

Verba legis offendere nō lz.

+ Concor. tex.l.c.ꝑ Guinet.ex tra de re iud.ꝑ bar.l

quęſtioni ſubducantur: idcirco prohibuit ea manumitti: certūq; dicit ꝓſtituit intra quem manumittere non liceat: ipſa ergo que diuertit omnes omnimodo ſeruos ſuos manumittere vel alienare[b] prohibetur: quia ita verba faciunt vt nec cum quidem ſeruum: qui extra miniſterium eius mulieris fuit vel in agro[c] vel in prouincia poſſit manumittere vel alienare: quod quidem ꝑ q̄ durum eſt ſed ita lex ſcripta eſt[d]. ¶ Sed ſi poſt diuortium ſeruum mulier rapuit[e]: aut alia ratione acquiſiuit eque quod ad verba attinet manumittere non poterit: z ita quoq; ſextus eccilius annotat. ¶ Pater vero in cuius poteſtate filia fuerit ea tantum mancipia: prohibetur manumittere alienareve que in vſu filie[f] fuerint attributa. ¶ Patrem quoq; prohibuit manumittere[g] alienarve ea mancipia que in miniſterium filie conceſſerat. ¶ Sed z auum z auiam prohibuit manumittere cum horum quoq; mancipia queſtioni poſtulari poſſe lex voluerit.

¶ Sextus cecilius recte ait anguſtiſſimum[h] tempus legem peſtiliſſe alienandis manumittendis ve ſeruis. finge inquit ream adulterij poſtulatā intra ſexageſimum diem que cognitio tam facile potuit adulterij expediri vt intra ſexageſimum diem finiatur[i]: et tamen licere mulieri q̄uis poſtulare adulterij ſeruuz ſuſpectum[k] in adulterio vel queſtioni[l] neceſſarium quo ad verba legis attinet manumittere. ¶ Sane in hunc casum ſubueniendum eſt vt deſtinati ſerui quaſi conſcij vel quaſi nocentes[m] non debeant manumitti ante litem finitam[n]: cuz pater mulieris vel mater ſi intra ſexageſimum diem deceſſerit ex his ſeruis quos in miniſterium filie decreuerint neq; manumittere neq; alienare[p] poterunt.

Iulianus. Lex.xiij.

Quod ſi vltra[q] diem ſexageſimus manumiſerit ſeruus ſtatim liber erit.

Vlpianus. Lex.xiiij.

Sed ſi maritus intra ſexageſimum diem deceſſerit an manumittere vel alienare iā poſſit ſuprazſcriptas perſonas videamus: et non puto poſſe q̄uis accuſari mulier deficiat a marito cum pater accuſare[r] poſſit. ¶ Et ſimpliciter quidem lex mulierem prohibuit intra ſexageſimuz diez diuortij manumittere: ſiue autem diuertit ſiue repudio dimiſſa[s] ſit manumiſſio impedietur: ſed et ſi morte mariti ſolutum ſit matrimoniuz vel aliqua pena[t] eius manumiſſio nō impedietur: ſed ſi bona gratia[v] finierit matrimonium dicetur manumiſſionem vel alienationem non impediri. ¶ Sed et ſi conſtante matrimonio dum mulier diuortium cogitat manumittat[x] vel alienet et dilucidis hoc probationibus fuerit approbatum (quaſi in fraudem legis hoc factum ſit) non debet alienatio valere vel manumiſſio alienationem[y] omnem omnino accipere debemus.

Paulus. Lex.xv.

Quęritum eſt an is qui maieſtatis crimine reus[z] fact? ſit manumittere poſſit: quoniam ante donationē dominus eſt z imperator Anto. calphurnio critoni reſcripſit. ex eo tēpore q̄ qs ꝓpter facinoꝝ ſuoꝝ cogitationez iam de pena ſua cert? eſſe poterat: multoꝑ[a] cogitatione z cōſcientia de lictoꝝ q̄ dānatiōe ius dāde liber tatis cū amiſiſſe. ¶ Julianus ait: ſi poſtea q̄ filio permiſit pater manumittere: filius ignorans patrez deceſſiſſe manumiſit vindicta non fieri eū liberū[b]. Sed z ſi viuit pf z volūtas mutata crit: non videri volēte patre filiū manumiſiſſe.

Idem. Lex.xvj.

Si cuz fideicommiſſa libertas debeatur[c] minor.xx.annis ſeruum vendat vt manumittatur: vel quia hac lege emerat nō impedietur alienatio[d]. Si partez quaz in communi ſeruo habet minor.xx.an. manumittendi cauſa tradat nihil agitur: ſed ſi cum ipe cauſaz probare poſſet tradiderit: nulla fraus intelligetur[e]. Negs creditoꝝ fraudandoꝝ cauſa ſeruos manumittat hac lege[f] caſuctur. creditores autē appellātur quibus quacunq; ex cauſa[g] actio

r ¶ Manumittat.ſic.§.de ma.qui pene.in fi.
y ¶ Alienationē.ſic.C.de re.ali.non alie.l.ſi.

Uelitſ. ¶ Caſus. Querit an accuſatus de crimine leſe maieſtatis poſſit manumittere ſeruū ſuū: Et dr q nō. immo q6 plus eſt ſtatiz er q̄ cōmiſit h delictū nō poterit manumittere. ¶ Julianus. Pfme? mihi filio pmiſit vt ſtichū ſuū ei? manumittā. poſt mortē ei? ignorāſ eū mortuū manumiſiſſe: nō tenet manumiſſio. idez ſi pf meus adhuc viuēs pe mteat z poſtea manumiſi. nam nō valet manumiſſio. Fra. accur.

z ¶ Re?.i. accuſat? Acc.
a ¶ Pl? alſ pl?.alſ pri?. et facit. C. ad legem iul. maie.l.ſi.z.ſ.de accu.l.ex iudiciorum. et.ff.de ma. qui pene.
b ¶ Liber.imo ff.vt.ff.de ma.vin.ſi pater.Sol.bic ſubducebat q̄ni adulterij. Uel h mutauit z oīa tatē:ibi nō. Uel h minor erat filius:ibi non.

Si cū fideicōmiſſa. libertas. ¶ Caſus. Mior.xx.an. debebat libertatē ſeruo dare ex cā ſi deicōmiſſi. vl q̄ h pacto emerat. vēdit minor: hūc ſuū h pactovt manumittat vel h pactū. ſi autez mior h̄s ptē i aliq? ſeruo ptē ſuā vendat h pactovt manumittat. non valet h pactū niſi tale cām hēbit h minor q̄ ipēmet potuiſſet eū māumiſiſſe. ¶ Negs. Lege elaſſencia cauetur/ne qs ſi fraudē creditoꝝ ſuū māumittat. hq dicūt creditores: R?ñ. illa q h?t actionē ex q̄cūq; cā ꝓtra hūc manumittentē.

¶ Ariſto. Māumiſſus a debitore fiſci z i fraudē fiſci reuocatur i ſeruit. niſi diu.i.r.an.ſteterit i libtate. Itē ea q̄ erogant in funus debitoris fiſci i cius fiſci fraudez reuocantur.

¶ Si ſub cōditiōe. Qui debebat alicui pecuniaz. puta.c.ſub ꝯditione interim manumiſit ſuū. Dr q̄ h fu? ſtatuli? interi ē. nā aut erat ꝯditio debiti.z ſic ſit debitor: non ſoluēdo.z hoc caſu reuocat libertas. aut non erat et tunc tenet. ¶ Si voluitate. Filius voluntate ptis ſuū pr̄m māumiſit: ſiue filius ſiue pr̄ ſciat non ſoluēdo patrē nō tenet manumiſſio. Fran.accur.

c ¶ Debeat.ſeruo minoris a ſe minore.
d ¶ Alienatio.facta.ca.l. et facit. ff.de manu. cauſam.in prin.z de manu. vin.ſi rogatus.in princi. ſecus ſi nō deberetur. vt ff.eo.l.ſi quis litegris.§. minor. Item facit.C.de fideicō.lib.l.minor.

c ¶ Intelligetur.z facit.ff.e.ſi quis.§.minor.Accur.
f ¶ Lege elaſcentia.vt inſtitu. qui manumit.non poſ.in prin.Accur.
g ¶ Ex cā.z ſic largiſſime.vt z.ff.ſi cer.peta.l.i.z i auf.de fideiuſ.§. etiaz abſolute.z.ſ.de verbo.ſigni.creditor.

Debere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Debere. q̃b liect. vt. ff. eo. l. in fraudem.

b ¶ Decennio. + diu pro decennio. ſic. ff. de aegr. poſſeſſ. l. ij. §. ſi ſeruus. ſic etiam dicimus diuturni motus ⁊ diuturna conſuetudo quandoq; p quinquennio ponitur. vt. ff. de ſepara. l. j. §. quod dictum. quādoq; pro anno. vt. ff. de fiſc. edic. l. j. §. largitus. quandoq; pro biennio. vt. ff. eod. loca. eum domini. et facit. ff. de conſtituta pecu. promiſſor. vbi de decem diebus dicit. ff. quod cū eo. ſed ⁊ li. §. penul.

c ¶ Collata. ſcilicet debitoris.

d ¶ Alicui. creditori.

e ¶ Conditione. ſcilicet indebiti.

f ¶ Manumiſerit. quod pōt. vt. ff. de manu. vindicta. ſi pater.

S I priuatus. ¶ Caſus. Dño ſerui coactus a p̄lo ſeruus manumittit: nō tenet manumiſſio. Item ſi dño vna die coram iudice dixit. Ego liber: nolens q̄ iudex eū caſtigaret: quod feciſſet ſi ſciuiſſet eum ſeruū: non propter hoc efficitur liber. Item ſi teſtator: reliquit libertatem tali ſeruo cui non poterat p̄ariſq; ad quinquennium: vt q; ta pacto eus emerat. debebit tamen venicme quin quennio libertas. Fran.

g ¶ A populo. alſ̄ appellans: ⁊ tunc facit. C. qui manu. non poſſunt. l. duorum. ⁊ de p̄l. decurio num. ⁊ j. de appel. ſi conſtat. alſ̄ eſt a villico. ſ. populi: ⁊ tunc idem. vel dic q̄ ab ipſo ſeruo qui villicus erat: ⁊ tūc facit. ff. eo. l. ille. ſed ſimp eſt ⁊tra. §. q̄ inetus cau. l. metū. §. idē pōponi⁹. Sol. ibi ab extranco priuato fuit coactus: vt ibi no.

h ¶ Caſtigaretur. ſcilicet ſeruus.

i ¶ Solūtas. diſpoſitiua: ſed enunciatiua fuit per quam nō datur libertas. vt hic. ⁊. C. de teſtamen. mili. ex his. ⁊ de teſta. ver ba. Sed ar. contra. ff. de conſtitu. pecu. l. titi⁹. Itē arg. cōtra. inſti. de adop.

+ Ita lex ē ſingu. et nō alibi inuenit ſm Bar. in proe. ff. l. iij. col.

+ Cōcor. in cliect. viij. q̄. j. in glo. in. c. ij. §. item nec de elec. in pragma. ſanc. in ver. pueribus.

+ Ita ter. eſt ſing. ſm bal. ad hoc q̄ pulegiū ceſſetur ali cui q̄ nō ha beat ꝓtātē ſu iuris cōcēdēdi confirmatur ex iure ſuppoſitē te ipſi concedēdi q̄ ter. ſi bñ pōderē vult totum dicē. Bolo.

in. ff. in. ſi. ff. de in. ius. de. cēnio. quot modis acci pitur.

cuꝰ fraudatore competit. ¶ Ariſto reſpon. a debitore fiſci qui ſoluendo nō erat manumiſſum ita reuocari in ſeruitutē debere[a] ſi nō diu in libertate fuiſſet. i. nō minus decēnio[b]. plane ea quę in fraudem fiſci in fun[c] cius collata[d] ſunt reuocanda ſunt. ¶ Si ſub conditione aliqui[e] pecunia debeat quaſi ſtatuliber erit a debitore manumiſſus: vt pendeat libertas ex conditione[f]. ¶ Si voluntate patris filius manumiſſus[g] fuit pecter filius ſciat ſoluendo patrē nō eſſe libertas impedietur.

Idem. Lex. xvij.

S I priuatus coactus a populo[h] manumiſerit q̄is uolūtatem accommodauerit: tamē nō erit liber: nā ⁊ diuus marc⁹ p. bibuit ex acclamatiōe populi manumittere. Item nō fit liber ſi mētitus dñs nē a magiſtratibus caſtigaretur[g] dixit eſſe liberum: non enim fuit voluntas[i] manumittendi. ¶ In his quoq; intra certa tempora non licet manumittere ſi teſtamēto acceperint libertatē: non teſtamēti[k] facti/ſed competentis[l] libertatis tps inſpiciendum eſt.

Idem. Lex. xviij.

S I mortis tempore ſoluendo ſit hereditas: ſi tamen cum aditur deſierit eſſe ſoluendo: libertas a teſtatore in fraudē creditorum relicta nō competit: nam ſicut aucta hereditas prodeſt libertatibus ita nocet diminuta[m]. ¶ Si is cui libertas relicta eſt iuſſus ſit heredi dare tantum quanti eſt et liber eſſe: videcamus an adhuc ſit fraus creditorum: quia heres mortis cauſa[n] acceptur⁹ eſt[o]: an vero ſi alius ꝑ eo vel ipſe nō de peculio det nulla ſit fraus: ſcq ⁊ ſi heres locuples ſit non proficit[p] ad libertatem: nec qui dat pecuniam prodeſſe poteſt.

Idem. Lex. xix.

COmpetit libertas data ab eo qui poſtea ſeruus[q] ipſe ꝑnunciatus eſt.

¶ Nō ꝛfirmatur libertas aditiōe heredi tatis ſi priius nō fuerit a dño relicta. b. d.

Idem. Lex. xx.

S I ſeruo † alieno libertas nō conſentiēte dño data eſt valere ex auctoritate iuris non pōt: q̄uis poſtea manumiſſor dño heres extiterit: nam licet ei[r] iure cognatiōis q manumiſerit heres extitit: non iō additione hereditatis datio cōfirmat[s] libertatis.

Idem. Lex. xxi.

MAtrimonij cauſa manumitti a nullo alio[v] ancilla pōt q̄ qui cazuxorem ducturus eſt: q̄ ſi alter[t] eam manumiſerit matrimonij cauſa alter eam[y] vxorē ducat non erit libera[z] adeo vt nec ſi intra ſex quidem menſes eā repudiatam poſtea manumiſſor[a] vxorē duxerit liberā eam nō fieri iuſ. rñ. q̄ſi de his nuptijs ſenat[b] ſenſerit q̄ poſt manumiſſionē nullis alijs interpoſitis ſecute fuerint[c].

Pomponius. Lex. xxij.

CUrator[c] furioſi ſeruū eius manumittere non poteſt.

Idem. Lex. xxiij.

SEmper[d] in fraudem creditorum libertas datur ab eo qui ſcirct ſe ſoluendo non eſſe: q̄uis bene mereti hoc dediſſet.

cior ſeruus alicuius vt quia paſſus ſum me vendi: non impeditur p hoc libertas a me data. Fran.

q ¶ Poſtea ſeruus. factus ex aliqua noua cauſa non aliter ſm Joan. ſic enim non teneret manumiſſio vt in contrarijs. vt. C. de his qui a nō do mino. ſi non proprietatem. ⁊. C. ne de ſta. defunc. l. j. et facit. C. de ſen. et interlo. l. ij. ſed quidam ſeruo manumittēte hāc intelligunt vt licet ipſe ſeruus pronunciatur nō no cet manumiſſo niſi ⁊ ipſi fiat queſtio: ſed econtra abſolutio manumittentis ꝓficeret manumiſſo. vt argu. j. ad leg. iul. de adul. denunciaſſe. §. ſi.

S I ſeruo alieno. ¶ Caſus. Seruum tuū manumiſi te nō ſcn tiēte: poſtea ſucceſſi tibi. dicit q̄ nō valet hec manumiſſio: nec confirmatur p hoc q̄ ſucceſſi tibi. Fran. accur.

r ¶ Non poteſt. vt et. C. de his qui a non domino. ſi non ꝓprietatem.

s ¶ Ei. dño ſerui.

t ¶ Confirmatur. immo videtur q̄ ſic. vt. C. de liberali. ſi ab eo. contra ſolu. vt ibi. et eodem modo. ſol. contra. ff. de li. cau. filium. Item contra. ff. de condi. inſtit. mulier. §. i. Sed q̄ ibi tenet ex voluntate domini. ſcilicet teſtatoris fuit. Item eſt cōtra in eo qui rem alienā obligat et dño ſuccedit: quia confirmat pignus. vt. ff. de pig. ac. rem alienam. ⁊ ff. ad macedo. l. ſed iulia. §. ſed et ſi filius. Item in eo qui fundum dotalem vel rem furtiuam vendidit et ſucceſſit vxori vel domino. vt. ff. de vſucap. l. cum vir. Item eſt contra. ff. de 2di. inde. ſi non ſotē. §. ſi filius. Item cōtra. ff. de euic. l. vendicatē. cū cōcor. ſuis. Sol. ad omnia p̄dicta q̄ bec ſm illas vt licet non confirmetur libertas ſi tamen velit reuocare qui dedit per excep. repellatur: ſed quidam dixerunt ſ̄ſpeciale in libertate. ar. C. de euic. ſi tibi. q̄ nō placet: quia non ꝓ/ſed contra libertatis fauoreſſet. Et facit. ff. de reg. iur. l. penul.

u ¶ Competētis. q̄ eſt a die adite hereditatis. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. in nouiſſimo. ſi ergo tūc ceſſet tps prohibitionis erit liber: alſ̄ non erit vel die ſeruo competētis. i. in quo trāſierit tēpus p̄hibitionis vt quādocūq; illud ſit fiat liber. vt. ff. eo. l. q̄ ſi intra. ſm vnā expoſitionem. ⁊ facit. ff. de bere. inſti. ſeruū alienū. §. q̄ fideicōmiſſariam.

S I mortis. ¶ Caſus. Teſtator reliquit libertatē ⁊ deceſſit ⁊ hoc tempore erat ſoluendo creditoribus: tempore aūt adite hereditatis eſt facta hereditas non ſoluendo. dicit q̄ impedit libertas. Secūdo dicit: ſeruo relicta eſt libertas ſi det heredi tñ quātum ſeruus vellet. an creditores domini ꝓ hoc videantur fraudati: ⁊ dicitur q̄ ſiccum hoc q̄ accipiet heres hac de cā dicitur capere cauſa mortis: ⁊ ſic non prodeſſet creditoribus. Fran. accur.

v ¶ An nullo alio. de minore ergo dic. xx. an. qui non poteſt manumittere niſi cauſa cognita/inter quas bec eſt vna vt eā in vxorē habeat. vt. ff. de ma. vin. l. ſi collactane⁹. in fi. ⁊ iſti. qui ma. nō poſ. §. eadem. ſi autē eſſet maior: poſſet alij nubere iſto manumiſſore ſſentiente. vt. ff. de ri. nup. l. matrimonij. vel etiam in minore habeat locū illa ler.

w ¶ Mancipium. Arg. ff. inſti. ad. l. falci. §. quātitas. ⁊. §. ex diuerſo.

x ¶ Mortis cauſa. hec appellatur mor. cauſa capio. ⁊ pro hoc. ff. de donā. cauſa mortis. qui precio. §. fi.

y ¶ Acceptur⁹ eſt. q. d. non ꝓ precio ſerui. Accur.

z ¶ Non p̄oficit. vt. ff. eo cum hereditas in prin.

a ¶ Impetit. ¶ Caſus. Manumiſi ſeruum meum: poſtea ego efficior ſeruus alicuius vt quia paſſus ſum me vendi: non impeditur p hoc libertas a me data. Fran.

b ¶ Poſtea ſeruus. factus ex aliqua noua cauſa non aliter ſm Joan. ſic enim non teneret manumiſſio vt in contrarijs. vt. C. de his qui a nō do mino. ſi non ꝓprietatem. ⁊. C. ne de ſta. defunc. l. j. et facit. C. de ſen. et interlo. l. ij. ſed quidam ſeruo manumittēte hāc intelligunt vt licet ipſe ſeruus pronunciatur nō no cet manumiſſo niſi ⁊ ipſi fiat queſtio: ſed econtra abſolutio manumittentis ꝓficeret manumiſſo. vt argu. j. ad leg. iul. de adul. denunciaſſe. §. ſi.

c ¶ Curator. furioſi ſeruus cius manumittere non poteſt.

d ¶ Semper. in fraudem creditorum libertas datur ab eo qui ſcirct ſe ſoluendo non eſſe: q̄uis bene mereti hoc dediſſet.

e ¶ Si ſub conditione. ſcilicet indebiti.

f ¶ Si voluntate patris. ¶ Caſus. Qui ſcit ſe non ſoluēdo creditoribus ſuis ſi manumittat ſeruū licet bene meritum non tenet manumiſſio quia in fraudem creditor⁹ videtur manumittere. Fran.

g ¶ Semper. facit. ff. de iurepa. ſi libert⁹ minor. ⁊. ff. eod. in fraudē. Acc.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

SIquis. ¶ Casus. Debitor multoꝝ seruos suos manumisit ⁊ fic est effectus non soluendo. per vnū tamen eoꝝ manumissuꝫ tantū non desisset esse soluendo. dicitur q̄ non reuocabitur libertas omniꝫ: sed vnius tñ. ſ. vltimi. i. cui vltimo erat libertas relicta. nisi precius primi fit maius secundi perinde ac si secundi reuocaret libertaſ adhuc esset non soluendo. ſi primi' tūc fecus: hoc esi casu reuocatur libertas primi. Frā. Accurſius.

a ¶ Si quis habēs creditores. punctā.

b ¶ Plures. ſ. seruos.

c ¶ Primi sunt. ſcilz manumissi.

d ¶ Soluaſ. i. adhuc ſolui poſſit.

e ¶ Fraudetur. Id est deꝑeat. Aſo.

f ¶ Sed alteruter⁹. ¶ Py. est littera: ⁊ videtur abundare.

g ¶ Scripti. ſcz serui non ſpediti libertatē diem⁹. vt. ff. de here. inſti. l. qui ſoluendo. Et ſic no. de o dine. vt diximus. ff. de fideicō. lib. generaliter. §. ſi quis alienū.

h ¶ Scriptū. liberuꝫ. Et ſic no. q̄ pauperta⁹ prodeſt. + vt not. C. de epiſc. et cleri. l. ſi quis ad dedicandā. §. penul.

Ecclesiaſtes.

Ilſi fraudem. ¶ Caſus. Volēs fraudare creditores meos primos reliqui libertatē ſeruis meis. poſtea illis primis creditorib⁹ ſoluti. dicitur q̄ libertas nō tenet ratiōe ſequēſtri creditoꝝ. Fran. accur.

i ¶ Propt' reſiduos. alis propter nouos. ⁊ alis propter aſſiduos. Sed ⁊tra huic. l. i. q̄ ue in frau. credi. ſi quis cum haberet. Sol. diſtingue: an diſtringor ex pecunia ſequēſtris ſint dimiſſi: vt. b. an nō: vt ibi in eo. tit. ait ptor. §. ita de mū. ⁊. l. papinianus. vel hic oēs proꝑoſuit fraudare relicet primo illos quib⁹ poſtea ſoluit: ibi non. vel hic in fideicō. libertate. ibi in directa. vt. C. q manu. nō poſ. l. i. ⁊ ſi.

Papinianus.

Pignori. ¶ Caſus. Seruum meum tibi ſpeciāliter obligani. me poſtea mortuo here⁹ meus manumiſit non tenet manumiſſio: ſed ſi poſtea here⁹ ſoluat debitum creditori libertas confirmatur. Fran. accurſius.

k ¶ Pignori obligatum. ſpecialiter. vt. C. de ſeruo. pigno. dato. l. ab eo. Accurſius.

l ¶ Si etiam. Hic verſus eſt ¶ Py. littera.

m ¶ Ex uolitate. vt. ⁊. C. de ſeruo. pig. dato. l. ſi creditoribus. ⁊. ff. de here. inſtitu. pignori. ſic etiam poteſt intelligi. ff. de fideicom. liber. l. generaliter. §. ſi quis ſeruo. ⁊. j. l. ptori. §. fi. Et no. quod ab initio non tenet firmaſ. Arg. contra. ff. eo. ſi ſeruo. ⁊ facit. ff. eo. l. ſeruum.

Quin fraudem. ¶ Caſus. Debitor multoꝝm manumiſit in fraudem creditoꝝm non tenet manumiſſio. ſiue in diem ſiue ſub cōdi. debeat. non autem communeꝝtur inter creditores legatarius conditionalis: ſed purus legatarius vel fideicommiſſarius purus. i. cui pure relictum eſt legatum vel fideicommiſſum computatur inter creditores.

¶ Pignori. Seruum obligaui alicui ſpecialiter: eundem manumittere non poſſum niſi ſoluam debitum: vel niſi conſentiat creditor. vel ſi mi noꝝ ſit creditor tunc cum auctoritate tutoris conſentire debet pupillus. idem ſi pupillus habeat vſufruc. in ſeruo ⁊ ego proꝓrietatem: non ꝑdeſt conſenſus pupilli in manumiſſione ſeruꝝ: niſi tutore auctore conſentiat. Fran. accurſius.

n ¶ Non habeſ. vt ⁊. ff. de act. ⁊ obli. is cui. ſecus ſi eſt purū: q̄ tunc eſt creditor cui debeſ. vt. ſi. pri. no. ⁊. C. qui ma. nō poſ. l. i. Item boc accipe ſi non ſit legatus q̄ manumittit: tūc eſt ma. ipſe. ff. ⁊. ſ. eo. g̃naliter. §. j.

o ¶ Fideicommiſſarium. purum. vt no. ff. ptori. §.

p ¶ Pignori. ſpeciāliter. vt ⁊. ff. l. ptori.

q ¶ Sine conſenſu. ſed cū cōſenſu ſic. vt. C. de ſer. pig. da. l. ſi vt ꝓponis.

r ¶ Libertati. ſecus hic ⁊ in ſequenti caſu ſi eſſet adultus. vt. ff. de manu. vin. l. vj. ⁊. l. iij. §. ff. q̄ ſunt contra.

Here⁹. ¶ Caſus. Teſtator legauit ſeruū ꝓꝓriū: here⁹ eius manumiſit: non valet libertas. Vel aliter. teſtator legauit ſeruū here⁹is: here⁹ hunc ſeruū manumittit: nihil agit quomin⁹ valeat legatū ⁊ tenebitur here⁹ ad eſtimationē legati: libertas tñ data tenet. Fran. accur.

s ¶ Here⁹ ſeruū ꝓꝓriū. ſcilicet ipſi⁹ teſtatoris aut etiā here⁹is: ſed tunc dicas mihil egit: ff. quomodo legatū teneat. Jo. vt detur eſtimatio: ⁊ libertaſ valeat vt in contrariꝝ. vt inſtit. de lega. §. ſi res. in ſi. ⁊. ff. de lega. j. ſi quis inquilinos. §. cū ſeruū. ⁊ in arg. contra. l. ſi here⁹ generaliter. et. ff. de lega. y. ſi here⁹ rē. Jtē videtur contra. ff. ad treb. quidā. §. ſi quis filiū. ſed ibi ſub conditione erat legatus: hic pure: quod non placet. vt. j. l. ſi quis inquilinos. §. fina. ⁊ ibi ſolues.

t ¶ Rationē. vt arg. j. de verbo. obliga. l. ſi ſeruuꝫ. §. de illo. Sed argu. contra. ff. de condi. inde. l. in ſumma. §. ſi ſeruuꝫ. Sed dic vt ibi. Accur.

Eneraliter. ¶ Caſus. Debitor ſeruū generaliter obligatū manumittere poteſt: dū tamen ſit ſoluēdo creditoribus ſuis aſs nō. ¶ Sub cōditione ſeruū legatum ſub cōditione here⁹ manumittere non poteſt. licet interim pendente conditione ſit ſu⁹: ⁊ reddit ratio in lſa. Frā. accur.

v ¶ Eſt debitoris. i. de ſpeciali. vt. C. de ꝓpig. act. ꝓpignus.

x ¶ Conſequi poteſt. in b

Tu pelu de breuiter caſus ꝟbus prodeſt. Et primo excuſat a pēa ordinaria. Jtē a defertione appellationis ne curāt fataliaꝫ ab illi⁹ ꝓſecutōe. Jtē a tutela: a munerib⁹ ⁊ collectis: ab i onere cōdītōis implēde. Jtē a penis. Jtē excuſat fideiuſſorem ne teneat ꝓſeq̄ appellationē. Jtē matrē ſcōo nubēte nō reddat rōnē tutele ꝓiuſq̄ ſcōo nubat. Jtem excuſat a fatiſdatione. Jtem a ꝑdēnatiōe expenſaꝝ. Jtem ne teneat paup liberaꝝ ſcīēte: vt excōica ab ſoluat nō facta fatiſfactione/ nō a ꝓuincia. Jtem a ꝓmiſſa. Jtē nō tenet ſoluere mercēde nō rario/ nec ꝓcuratiōne viſitatōi. Et ꝑ magna ꝓponit ſpec. i tl. de accu. §. vlt. ver. ſi q̄ ſi ē pauper. Archi. in. c. ſtatutmus. de reſcrip. li. vi. ⁊ in ca. pauꝑ. vj. q̄ne. iij. alios alia.

differunt: vt b. ⁊. ff. e. l. pignori. ⁊. C. de ſer. pig. da. l. ab eo. Accur.

y ¶ Pleno iure. vt ⁊. ff. de rei vendi. l. non ideo. Sed arg. contra. C. cōia de leg. l. ſi. §. ſed quia.

z ¶ Conſequi pōt. vt ⁊. ff. e. cum is. ⁊. l. ſi opto.

a ¶ Iniuria. quia exiſtente conditione non poſſet vendicare liberum factum: ⁊ eſt hec ratio q̄ poteſt alienari pendente ꝺditione iure iſto. vt. ff. de lega. i. ſeruo legato. §. j. ⁊. ff. d. l. cōmuna de leg. ſed non manumitti: vt hic dicitur. Jdem ⁊ ſi here⁹ pendente conditione faciat locum religionis: nam non pōt. vt. ff. de relig. l. ſi locus. ſed videtur q̄ poſſit interim manumittī: vt. j. de act. ⁊ ob. l. is qui. ⁊. ff. ad treb. l. quidam. §. ſi quis ſi lium. ff. ſ plene ſolui. ff. de ma. l. ſeruum.

SIquis. ¶ Caſus. Titius emit ſeruum hoc pacto vt eū manumittat. eo non manumittente ſeruus debet eſſe liber ex ꝑſti. diui marci. nec titius dicitur patronus huius liberti. ⁊ ideo titius hunc liberꝫ vt ingratum accuſare non poteſt. ¶ Si filius. Filius ex voluntate patris manumiſit ſeruum paternum: ipſe pater dicitur patronus. ⁊ ipſe eū poterit accuſare vt ingratum. Si aūt hic filius manumiſit ſeruū ſuū caſtrēſis peculi: ꝟ caſu ipſe filius ꝺ patron⁹ ⁊ nō pater. ⁊ ipſe filius poterit accuſare b̄ libertū vt ingratū. Ultimo dicit. q̄ diu durat ius ꝓnatus accuſare libertū vt ingratū pōt. ¶ Quoties. ¶ Plures sunt patroni vnius liberti: libertus exiſtit ingratus ꝟ vnū de patronis: ille poterit eū accuſare vt ingratū. ⁊ ſi plures offendit omnū offenſoū conſenſus requiritur ad eum reuocandum in ſeruitutem. ¶ Si pater. ¶ Pater libertum ſuū vni ex filijs aſſignauit. ille ſolus filius dicit patronus. Fran. accur.

b ¶ Er conſtitutione. vt. C. ſi manci. ita fue. alie. l. ij.

c ¶ Eum. libertum.

d ¶ Hoc ius. reuocandi in ſeruitutem: ſed quo ad alia eſt patronus.

vt quo

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt quo ad succeſſionem.vt.ā.de ſuis ⁊ legi.here.l.iij.§.is plane. Item vt non vocet in ius ſine venia.vt.ā.de in ius voc.ſed ſi hac lege.in prin. Item in legitima tutela.vt.ā.de leg.tute.l.iij.§.i.que ſunt arg. contra. ⁊ hiis modis intelligē qō eſt.ā.de iure patro.ferunt.§.fi.

a ¶ Et ſi manumiſiſſem.⁊ fic accuſo.vt.ā.de manumiſ.ſi conſentiente. Accurſius.

b ¶ Poterit accuſare. nā ipſe eſt patronus .vt et ā.de iure pa.ſeruum a filio.in prin. ⁊ de ſuis ⁊ legi.l.iij.§.miles.

c ¶ Perſeuerat.perditur autem ius patronatus multis modis. vt no.C. de bo.liber.l.fin.in fine. Accurſius.

d ¶ Commiſerit. ſcilicet ingratitudinem.

e ¶ Eum.libertum.

f ¶ Conſenſum.immo vidētur q nō exigatur alio rum conſenſus cum qui libet inſolidum ſit patronus.vt.ā.de ri.nup.l.filio.⁊.l.illud.⁊ de adſignā. lib.ſi er duobus.que ſunt contra. ſed dic omnium ſcilicet offenſoꝝ fm. ſD. Sed qd ſi aliquis de offenſis non vult conſentire? Item an reuocatur in ſeruitutem etiam aliorum quos nō offendit propter vnius offenſum? Ité aſſume hic arg. in cauſis feudorum.

g ¶ Eum.libertum.

h ¶ Poſſe. poſſunt enim eſſe non eiuſdem gradus pſonꝝ ⁊ alterius patroni filiꝰ.vt.ā.de legi.tute. l.iij.verum hoc ius reuocandi in ſeruitutem vltra filium non procedit. vt.ī.j.de verbo.ſignifi.l. ſciendum. licet tutela ſic. vt.d.l.iij.de legitima tutela.Accur.

i ¶ Solum etenim. vt no. ā.de ritu nuptia.filio.§. fina.⁊ inſtitu.de adſignā. lib.§.fi.

Q Ueſitū. ¶ Caſus. Manumiſi ancillam et feci eam iurare ne nubat donec filios impuberes habebit.dicitur q per hoc iura patronatus nō amitto cū per petuam viduitatem huic femine non impoſui. Franciſcus accur.

k ¶ Non perpetuā.ſecus ſi perpetuaꝝ.vt.ā.de in ius voc.adoptiuū.§.ſz ſi ad.ſed idem videtur ⁊ ſi ad tempus.vt.ī.j.de ſuis ⁊ legi.l.intellato.§.ſi quis.que eſt contra. Sol.hic propterea leuiter toleratur:quia gratia libertoꝝ liberte nuptias prohibuit eis impuberibus exiſtentibus.Alꝺ.⁊ facit.ā.de iure pa.l.adigere.§.q̄uis.⁊.j.l.priori.

S I non voluntate. ¶ Caſus. Manumiſi ancillam.filius meus ad ea exegit uſurandum vel ſtipulatus eſt ne nubat.dicitur q ego patronus debeo ei remittere hoc quod iurauit vel promiſit.⁊ ſi hoc non facio perinde puniꝛ ac ſi illud feciſſem. ¶ Non prohibentur. Manumiſi ſeruum.promiſit mihi operas. poſtea mercedem ſiue eſtimationem dat non amitto per hoc aliquod ius patronatus. idem eſt ſi promiſit mihi operas.x.aut.x. libras. ſecus autem ſi tantum ſtipulatus fui ab eo mercedem certam.puto.x.libras loco operarum quas promiſerat.idem ſi ab alio nomine eius quod dic vt in glo.Franciſcus Accurſius legum doctor.

l ¶ Eius.ſ.patroni.

m ¶ Idipſum. Q̄ non remittit:ſed ex eo quod ſe ignorante eſt exactum non incidit.vt in contrario.ī.de iure patro.l.q̄uis.§.ſed ſi ignorāte.vñ remittendo non incidit:vt hic.

n ¶ Obligare eos.ſ.prohibentur inuitos:niſi propter inopiam. vt.C.de ope.liber.l.j.Accur.

cum nō habere. ¶ Si filius meus ex volūtate mea manumiſerit an vt ingratū cum accuſandi ius habeam: dubitari pōt idcirco: quia non manumiſi: ſed.p eo habēdus ſuꝝ ac ſi manumiſiſſem[a]. ¶ Sed ſi caſtrenſem ſeruū filius meus manumittat .peuldubio hoc ius non habebo:qz nō ipſe manumiſi. ipſe plane filiꝰ potcrit accuſare[c]. Tandiu autem accuſare quis potcrit q̄diu plcucrat[d] patronus. ¶ Quotiens autem patroni libertum vcl int accuſare:vtrum oim cōſenſus neceſſarius ſit:anvero ⁊ vnus poſſit vidcamus:⁊ cſtverius ſi ſaltem in vnuꝝ hoc commiſerit[e] vt ingratum cum[f] accuſari: ſed omnium conſenſum[f] neceſſarium eſſe vt in ſeruitutem redigat ſi ſint eiuſdem gradus. ¶ Si pater libertum vni ex filijs affignaucrit ſolum cū[g] accuſare poſſe[h]. Jul'.ſcripſit ſolum etenim[i] patronum cum eſſe.

Terentius. Lex.xxxj.

Q Ueſitum eſt ſi libertam patronus iureciur ādo adegiſſet: ne ca liberos impuberes habēs nuberet quid iuris effet. Julianus dicit non videri contra legem cliaſcentiam feciſſe cum qui nō perpetuam[k] viduitatem libertę iniunxiſſet.

Idem. Lex.xxxij.

S I non voluntate perſone[l] qui in cius[l] potcſtate ſit iuſiurandum adegerit vel ſtipulatus fuerit ne nubat niſi id patron[ꝰ] remittat: aut liberaucrit libertam incidit in legem: videbitur enim idipſum[m] dolo malo facere. ¶ Nō prohibentur hac lege cliaſcentia patroni a libertis mercedem capere: ſed obligare eos[n]: itaq̄ ſi ſponte ſua libertus mercedem patrono preſtiterit nullum legis huius premium conſequetur[o]. ¶ Is qui operas aut in ſingulas eaſ̄ certam ſummam promiſit[p] ad hanc legem non pertinet[q]: quoniam operas preſtando poteſt liberari. Idem octauenus probat et adjicit obligari ſibi libertum vt ⁊ mercedem[r] operarum capiat et is intelligitur qui hoc ſolum agit vt vtiq̄ mercedem capiat etiam ſi ſub titulo operarum eam[s] ſtipulatus fuerit.

o ¶ Conſequetur. libertus vt peruenit ad patronus contratabu.quem operaret ſi ab initio exigeret mercedem. vt.ā.de oper.lib. que onerande. et hoc ſi habeo premium. alſ precium et tunc dic huiuſmodi opere non conſequitur patronus vllum precium ſcilicet dericeps: ſed quod eſt ei ſponte ſolutū non reuocatur.⁊ facit.ā.manda.l.ſi remuneꝛādi.in prin. ci.ſ.fina.

p ¶ Promiſit. Alternatiue.

q ¶ Non pertinet. quoniaꝝ non preciſe ad ſummam tenetur:vt ſubijcit. vt.ā.de iure pa. adigere. §.qui ſtipulatus eſt. Sed argu.contra.ā. de condi. inſti.que ſub conditione. §.ſed ſi ſub iuriſiurandi. Accurſius.

r ¶ Et ⁊ mercedez.quod eſt prohibitum.

s ¶ Eam. ſcilicet mercedem.q.d.etiam ſi eſſet ſti pulatus ab alio nomine liberti eaꝝ mercedē opera rum: perinde habetur ac ſi a libertoꝝ perdat contratabu.vt.d.l.ā.de ope. lib.l.que onerande.⁊.C. de ope. lib. ſi quam vbi plene de hoc dixi.⁊ facit ſ.priori.§.

De iure aureoꝝ anuloꝝ. Titulus.x.

¶ Non tollitur ius alimentorum liberto relictorum propter meliorem eius conditionem factam.

Papinianus. Lex.j.

A Liter ceteros alimēta liberto relicta nō idcirco non debent: qz ius anuloꝝ aureoꝝ ab imperatore libertus acceperit[t] diuerſuꝫ[u] in eo pbatur qui iudicatus[x] ingenuus collusione peralium patronuꝫ de tecta conditioni ſue redditus alimenta ſibi que titius[y] patronus reliquerat preberi deſiderat: hūc enim beneficium[z] anuloꝝ amittere placuit.

Continuatio.

Idem. Lex.ij.

S I intra.v.annos[a] proinge nuitate ſententia dicta[b] reſciſſa fuerat dictum aurcoꝝ anuloꝝ beneficium quod ante ſententiā.p ingenuitate dictam acceperat:ac depoſuit[c] non retinuiſſe[d] reſpondi.

Marcellus. Lex.iij.

A Liter ceteros. ¶ Caſus. Relicta erant alimēta liberto: qui exiſtens libertus impetrauerat ius anuloꝝ aureoꝝ: an.ppter hoc alimenta ſibi relicta ideo minus debeantur queritur:⁊ reſpō.q̄ non.ſecus in eo qui cum erat libertꝰ ⁊ habebat ius anuloꝝ aureoꝝ fecit ſe per colluſionem iudicari ingenuum ⁊ poſteā abvno de patronis reuocatuſ eſt in libertatez.nam talis non habebit alimēta que fuerant relicta libertis: nec etiam habebit ius anuloꝝ aureoꝝ:⁊ hoc dicit hec lex cū ſeq. Franciſcus accurſius.

t ¶ Libertus acceperit.quia bonoꝝ ei augē non conditio mutat.vt.ā.de condi.⁊ dem.ō.l.falſa.§.ſed ſi cui.⁊ no.variationem admitti. + nā quo ad quid eſt libertus:quo ad quid non.ſic.ā.de excu.tu.l. cū ex oratione. ⁊.ā.de colla.bo.l.nonnūq̄.in prin.

u ¶ Diuerſum.vt ei alimenta non debeantur.

x ¶ Judicatus.colludente illo pſono:cum quo litigabat.

y ¶ Titius.alſ tertius.erant enim tres patroni:vnus qui collusit/alius qui collusionē deterit:alius qui alimenta reliquit.

z ¶ Beneficiū.quod ante queſierat.⁊ habes idē.ſ.j.priori.

a ¶ Intra quinq̄ annos.nā poſtea nō audiꝛ.vt.ſ.de collusio.dete.l. ij.⁊ de libe.cau.l.q de libertate.§.fi.Accur.

b ¶ Dicta.per collusionem.

c ¶ Depoſuit.per hoc quod fecit ſe iudicare ingenuum.

d ¶ Non retinuiſſe. Sic ergo ſententia pro ſe data ſibi nocet.⁊ ſic eſt contra.ī.de excep.rei iudi.l.eudenter. Solu.magis ſua voluntas q̄ ſentētia ei nocuit.cum enim petijt ingenuitatem ⁊ habuit vidctur renūciaſſe iuri anuloꝝ aureo.vt.ā.ſ.priori.⁊ arg.ā.de condi. indebi.l.ſeruo.⁊ C.de ingenu.manu.l.j.in fi.⁊ eodem modo poteſt ſolui.C.de leg.⁊ con. l.quod fauoze.vt.⁊ ibi no. Item arg.contra.ā.de inoffi.teſta.l.nihil.§. ſi cum filius.

+ Tu dic.q̄ pmittit q̄ſi circa .ꝓtius diuerſa: nō circa idē vel connexa. vt l.ſi cui.in fi. de ſeruī. ⁊ l. de reb⁹. et ibi no. Iapoſtil. ad Bar. in ff. reptoꝝ baſ. ff. reruꝫ amo. ⁊ in regu. mutare cōſiliuꝫ per eundez Bar. lib.vj.

1 DIuus. ¶ Casus. Inuitis aut ignorantibus patronis liberti ius
anulorum impetrarunt dicit q non valet decimpetratio. Fran.
a ¶ Acceperant. fic.ſ.tit.ſ.l.penul.§.fi.ff.C.de auctoritate pre.l.fi.ff.ſ.ad
leg. vifcel.l.i.Accur. Additio. Iſta ler eſt valde nota. ſm Bar. h: ad ſ
q comites qui poſſunt ex rescripto principis legitimare an poſſint ſpu
rium legitimare non vocatis his quorum intereſt. de quo vide ibidem
Barto. in.l.ij. C. de tempo. appella.

¶ Tiã femine. ¶ Casus. Non ſolum liberti maſculi/ſed etiam liberte femine ius anulorũ impetrare poſſunt: ꝛ iura ingenuitatis ꝛ natalibus reſtitui pñt. Fran.

b ¶ Poſſunt. quod valet ad matrimonia: licet nõ ad honores.

¶ Uius. ¶ Casus. Libertus q impetrauit ius anulor aureorũ habeſ ingenuus q ad multa vt quo ad honores habẽdos. Item quo ad matrimonia ꝛ quo ad familia q dicunt in glo. magna hic poſita: nõ preiudicat patrono quin patronus ei ſuccedat: naz ei bene ſuccedet: ꝛ hoc dicit becler ꝛ ſeq. que incipit: liberti uius. Fran.

c ¶ Habeſ. quo ad multa. ¶ Primo vt habeat tutorẽ ingenuũ: qõ alꝫ non haberet. vt.ſ.ff.ſ.ecu. tu. l. cũ ex oratione. Item quo ad honores. vt.ſ.ad leg. viſcel. l. i. in prin. Item cõtrahit matrimonium cũ nobili/qõ pts: q viuit vt ingenuꝰ. vt.ſ.ff.de ope. libe. l. ij. in prin. Econtra in multis vt libertꝰ. ¶ Primo in ff tabu. vt ſubiecit. ff.d.l.fi ope.lib.l.ij. Item vt participet legato liberti relicto. vt.ſ.ff.l.i. Item vt nõ vocet in ius ſine venia. vt.ſ.de in ius voc.ff et ſi.§. patronũ. Item tot quetur ꝑ cede domini vt alij libti. vt.ſ.ad ſil. Lidẽ q erit. ꝛ de talibus dicit l.ſeq. ſed hodie oĩs ſunt fere ingenui: vt in auten. vt liber. decete.§.i.

d LIbertinus. dic vt ff.l.ſ.priori.

¶ De natalibꝰ reſtituẽ dis. ¶ Hoc plenam ingenuitatem inducit. vt.ſ.l.interdũ. in fi.

APrincipe. ¶ Casus. Quidã ſeruus init ad principẽ ꝛ dixit ei ſe fuiſſe natum ex ingenua matre: tamẽ poſtea effectus erat ſeruus aliqua ex cauſa ꝛ iuſta: ꝛ impetrauit a principe ſe reſtitui natalibus: dicitur q cum appareat eum natum ex ancilla non tenere hoc reſcriptum. Fran. accur.

e ¶ Affirmauerat. ꝛ poſtea aliquo iure ſeruum factum manumiſſus alꝫ ſi eſſet ingenuus quid peteret:

f ¶ Natus eſt. ꝛ ita ſeruus eſt. ꝛ facit. C. ſi contra ius vel vti. pub. l.ij. ꝛ l. ſi legibus. ꝛ de his qui a non dño. l. fi. ꝛ de diuer. re. l. fi. Quid autem ſi dixit ſe natum ingenuum ꝛ ſeruũ poſtea factum manumiſſum: videt tenere conceſſio cũ ſit princeps idem conceſſurus ſi verũ dixiſſet. vt arg. contra. C. ſi contra ius vel vtil. publi. l.ij.

INterdũ. ¶ Casus. Aliquãdo euenit q q naſcit ſeruus efficit ingenuus vt ſi libertinus meus natus ex ancilla mea ꝛ poſtea manumiſſus a me impetret a principe nataliũ reſtitũ. nã efficit ingenuus: ꝛ videt reſtitui natalibꝰ in qbus oẽs naſcebant liberi: inſpecto iure naturali nõ illis qbus eſt natus: ꝛ h principi ingenuũ principes nõ ſolet ꝓcedere: nili cõſentiat huic petitioni patronus natus: ꝛ erit iſte principi ingenuus hoc plene ingenuus quo ad oĩa. ꝛ hoc dicit beclerꝛ ſeq. que incipit: queris ꝛc. Fran.

g ¶ Nati ſint. Nota cõtra py. qui dixit in eo qui naſcit ingenuus ꝛ poſtea factus ſeruus manumittit habere locum hunc tit. per. l.ij. huius titu. et quia dicitur natalibus reſtitui ſed Jo. ꝛ nos contra vt etiam natus ſeruus: ꝛ poſtea manumiſſ. impetret: vt hic. ſed exiſtens ſeruus non. vt. C. de preci. impera. offe. l.ſ.

QUeris an ingenuitatis iure vtatur[i] is qui ſanctiſſimus et nobiliſſimus imperator natalibus ſuis reſtituit: ſz ea res nec dubitatione habet: nec vnq̃ habuit: quin exploratuz ſit ad omnẽ ingenuitatis ſtatũ reſtitui cuz qui iſto bñficio principis vtat.

Paulus. Lex. iiij.

DEc filio[m] patroni inuito libertus natalibus ſuis reſtituí põt: qd cñ intereſt ipſo patrono an filio cius fiat iniuria?

Modeſtinus. Lex. v.

DAtrono ↄ ſentiẽte ↄz[n] libertus ab impatore natalibus reſtitui: ius enim patroni bñficio impetrato adimit. ¶ Libertinus q natalibus reſtitutus eſt pinde habeſ atq; ſi ingenuus factus medio tempore maculam ſeruitutis non ſuſtinuiſſet.

¶ De liberali cauſa. Titu. xij.

Ulpianus. Lex. j.

IQuidẽ is qui i poſſeſſione fuit utis[p] cõſtitutꝰ eſt litigare de ꝓditione ſua non patitur quod forte ſibi ſuoq; generi vellet aliquam iniuriam inferri: in hoc caſu equuz eſt quibuſdam pſonis dare licẽtiam ꝓ eo litigare/vt puta parẽti[q] qui dicat filium in ſua ptãte eſſe. nam etiam ſi nolit filius ꝓ eo litigabit: ſz ſi in poteſtate non ſit parẽti habit boc ius: quia ſemp parẽtis intereſt filium ſeruitutem non ſubire: vſa enĩ vice dicemus liberis parẽtum etiam inuitorũ[r] eandẽ facultatẽ dari. Nec enim modi ca[s] filij ignominia eſt ſi parẽte ſeruum habeat: idcirco viſum eſt cognatis etiam hoc dari debere.

Paulus. Lex. ij.

h ¶ In initio. de iure naturali. vt inſti. de iure natur. §. ius aũt gentium.

i ¶ Uenire. Ut ſ. ff. de bo. lib. l. etiã. §. j. ꝛ. C. de bo. lib. l. fina.

k ¶ Cõſentiẽte. vt. j. eo. l. penul.

l ¶ Ueris. Utaſ. vt ꝛ C. de nup. imperialis. §. itaq; cũ. et ar. C. de crimi. ſacrileg. l. ſacrilegij.

m ¶ Dec filio. ¶ Casus. Libertus non ↄz impetrare reſtitutionem natalius inuito pſono ſi pſonus viuat vel filio patroni inuito ſi iã deceſſerat patronus: pſono aũt cõſentiẽte põt impetrare reſtitutionẽ natalius: ꝛ h ipetrato ius pſonat[o] tollitur ꝛ libertꝰ plene erit ingenuus pinde ac ſi nũq̃ fuerit ſeruus: et hoc dicit hec. l. ꝛ ſeq. Fran.

n ¶ Atrono. ↄz. nõ ergo põt princeps rem priuati vẽdere eo inuito. vt ꝛ.ſ.l. priui. ꝛ.ſ. ti. j. l. diuus. et. C. de contra. iudi. l. j. in medio. niſi ob publicam vtilitatẽ. vt.ſ. de offi. pricto. l. barbarius. in fi. et. j. de iure fiſci. l. diuus. Sed ar. cõtra. C. de quadri. ſcrip. l. fi. in prin. ſed eam expone vt ibi.

o ¶ Non ſuſtinuiſſet. vt et ſ. e. iterdũ. in fi. Accur.

¶ De liberali cã. ¶ Supra dictum eſt de libertate preſtanda: nunc de ea tuenda quod fit ꝑ cauſaz liberalẽ ſiue qs in libertatem proclamet/ſiue in ſeruitutem petatur.

IQdẽ. ¶ Casus. Aliquis cuz eſſet ingenuꝰ ſtabat vt ſeruus titij: nec volebat ſe petere in libertatem cuz poſſet: ꝛ hoc faciebat in iniuriaz parentum ſuoꝝ ꝛ totius generis: dicꝝ parentes ſui pñt eum etiã inuitũ petere in libertatẽ. Item contra h etiã pmiſſum eſt cognatis: eius: ꝛ reddikꝛ cõ: qm̃ ſeruitus eoꝝ: ꝛ h etiã pmittit parẽti naturali tñ: vt pñ q exiſtẽs in ſeruitu. huc filiũ q̃ſuit: ꝛ vtertz poſtea manumiſſus eſt: h etiã pmittit militi ꝑ pſona ſibi cõiũcta: ꝛ ſi aliqs ſupradictoz nõ exiſtat: tũc etiã matri ꝛ ſoroꝛ ſimilibus feminis ꝛ iſti cognatione iungunt ur h pmittit: ꝛ etiã pſono huius q ſtat ſpõte tãꝑ ſeruus apud alium. Poſtea dicit ſi plures de ꝑdictis exiſtãt ꝛ quilibet vult petere iſtũ in libertatẽ inder quẽ credet ad h meliorẽ eligat. Ultimo dicit ſi furioſus trahitur in ſeruitu. admittunt ꝛ cõiuncti ꝛ etiã extranei ad eũ defendẽdum: et hoc dicit beclerꝛ ſequẽtibus vſq; ad. l. liberis. Fran.

p ¶ In poſſeſſione ſeruitutis. Idem ecõtra ſi de libertate trahitur ad ſeruitutem. vt. j. e. benignius.

q ¶ Parenti. i. patri.

r ¶ Inuitorum. no. ſic. j. quando ap. ſit. l. ij. §. ſi is qui. et de appel. l. non tantum. et. j. de ſepara. l. i. §. ſed ꝛ ſi quis ſuſpectum. in fi. §. et. ff. de minor. l. patri pro filio. in princi. Regulariter contra. ff. de procur. l. pompo nius. in fine.

s ¶ Modica. ſed magna.

Quoniã

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

a QOniam seruitus eccum. ad omnes refertur superiores: z iunge superioribus z inferioribus.

b QPlinus puto naturalibus. parentibus.

c QMilit. speciale. regulariter ꝫtra. vt. C. de pcu. l. g stipendia.

d Necessariorum. a. vtile. z facit. ff. de procura. l. feminis.

e Sed c si libertus. vt et C. eo. l. principaliter.

f Sed nunc. Eo. scilicet patrono.

g Ignorãte. secus si cõsciuit.

h Passus est. ad ꝑcium participandum.

i Interest. Partes. sic et infra. ff. de excu. tut. §. i. z. ff. de pactis. in fi. z. l. fi.

k Potissimus. sic. ff. de accu. l. si plures. z. ff. de lib. exhi. l. iu. §. hoc interdictũ. ff. de dã. infec. in reficiendo. Accur.

l Enignius. Extraneis. sic in superioribus non dicit de extraneis q̃ admittantur. Accursius.

L Iberis. Casus. Liber homo maior viginti annis passus est se vẽdi vt seruũ potest ꝓclamare in libertatẽ nisi ꝓcius participatus sit.

Si qs minor. Minor viginti annis passus est se vẽdi ad ꝓcium participãdum: non nocet hoc ei ẽt effecto maiori. xx. an. Si pone q̃ ani. xx. an. passus est se vẽdi. post. xx. annos participat: est ꝓciũ. h casu nocet ei vt nõ possit ꝓclamare in libertatẽ.

Si qs. Scies liberum boiem emi. h empt⁹ potent petere se in libertatẽ ꝙsi sua mea mihi noceat. sed si aliqs eũ emat bona fide a me nõ potent amodo se petere in libertatẽ. Si duo. Duo emerũt liberũ hominem. vn⁹ scies alter ignorans. q̃ ad ignorãtẽ tenet: z ꝓ confesso quãs quo ad scientẽ/ adeo q̃ seruus nõ possit se petere in libertatẽ. Sunt z alii. Aliqñ seruꝰ cui est relicta libertas i testamẽto non põt petere libertatẽ. q̃ cũ si ocasi testatorẽ necatu a familia interrumpone bec cã agit pẽdebit libertas hui⁹ seruꝰ. z si apparebit ꝙ seruꝰ cui publis: morte erit dign⁹. si nõ: tũc manumittetur.

Si quis ex seruitute. Aut q̃ seruilẽ si pos. fuit. petit sei libertatem: z tũc obtinet partem actoris z imminet ei onus ꝓbãdi. aut ecõtra q̃s erisles tan q̃liber petitur ab aliquo in seruit. z tunc petẽti incumbit onus ꝓbandi. si autem hoc est dubiũ tũc ante omnia iudex hoc inquirat. z super hoc ꝓnunciabit. Fran. accur.

m Maxime. abundat. vt. C. de manumiss. testa. l. fi. §. i. nam minores. etiam iuuantur. z etiã sine distinctione: cum plura sint necessaria. vt no. institu. de iure perso. §. penulti. z facit. ff. titu. j. l. j. z. ti. ij. l. ij. z. C. eo. l. nõ ideo. z. l. si minister im. z. j. ꝓxi. §.

n Nocebit. vt z. ff. ꝓxi. rñ.

Qtoniaꝫ seruitꝰ cor⁹ ad dolez nr̃m iniuriãq; nostrã portigit. Vlpianus. Lex. iij.

APlo puto naturalibus⁹ quoq; hoc idẽ ꝓstãdum: vt parens filium in seruitute q̃situm z manumissum possit in libertatẽ vẽdicare. Milit⁹ etiam ꝓ necessarijs sibi ꝑsonis de libertate litigare ꝑmittitur. Cum vo talis alius nemo est qui ꝓ eo litiget: tunc necessariũ⁴ est dare facultatẽ etiam matri vel filiabus vel sororibus ei⁵ ceteris q; mulieribꝰ q̃ de cognatione sunt vel etiam vxori adire ꝓtorẽ z hoc indicare vt cã cognita z inuito ei succurratur. Ꝫ et si libertum⁶ meũ vel libertam dicam erit idẽ dicẽdum.

Gaius. Lex. iiij.

SEd tũc ꝓ ono ꝓcedit ꝓ libertate liberti litigare sicꝰ ignorãtes⁷ libertꝰ vẽire se paſſ⁸ ẽ⁹.

Vlpianus. Lex. v.

Later est enim nr̃a libertos libertasq; bẽre: q̃ si plures ex memoratis ꝑsonis cristãt q̃clint ꝓ eo bis litigare pretoris partes¹ interponẽde sunt/ vt eligat quem potissimum² in hoc esse existimat: quod z in pluribus patronis obseruari debet.

Gaius. Lex. vj.

BEnignius autẽ hoc sequendum est vt si furiosus vel infans est qui in seruitute trahit nõ solum neccessarijs ꝑsonis: ꝫ etiam extrancis³ hoc ꝑmittat.

Vlpianus. Lex. vij.

LIberis etiaꝫ boibus maximẽ⁴ si maiores viginti annis venũdari se passi sunt: veli sui tutes quaꝫ ratione deduci: nihil obest quominus possint in libertate proclamare: nisi forte sevẽnũda ri passi sunt vt participarent ꝓciũ.

Si quis mino: viginti annis ad participandus⁵ pecuniã venundari se passus est nihil ei boc ꝓsunt anos viginti nocebit⁶: sed si ante se quidem venundedit post. xx. autẽ annum ꝓciũ participatus est: poterit ei libertas denegari⁷. Si quis sciẽs liberum emerit non denegatur vendito in libertatẽ, pdamatio aduersus eũ qui eũ cõpara

o Denegari. arg. contra. ã. de mino. l. uij. §. scio. fol. vt ibi.

p Venia. propter scientiam: sic z. j. ti. j. l. iiij. z. j. eo. qui scies. z ar. ã. ad macedo. l. penul.

q Alius eũ. hoc etiam casu videtur exigi participatio ꝓcij. Accur.

r Ignorans. lege interrogatiue ꝑm Azo. quasi dicat nõ. z dic q̃ vnꝰ ignorãtia sciẽti no ꝓdest z sic totum habebit ignoras. vt. j. ti. j. l. j. z arg. ã. de ẽbẽ. emp. l. si fundꝰ. ꝫ Jr. z. Mꝰ. z aly legebant plane: z sic sciens bz parte ꝓpter ignorãtiam: ꝫ tunc est ã. j. ti. j. l. fi. Sed solũt q̃ h partes vt quilibet dimidia: ibi quilibet insolidũ. Jtẽ ꝑm boc ssit ã. j. e. l. nõ solũ. §. j. Sol. vt ibi. Jtẽ z ob. ã. de iur. z fac. ignoo. magꝭsimũ. sed soluũt q̃ ignorãtia vni⁹ alteri. ꝙsit ꝓpter delictuꝫ eius q̃ se vẽdit. arg. ff. de mino. si ex cã. §. papinianus. z ꝑm boc nota q̃ in nocens nocẽtem excusat. sic. j. de penis. l. ꝓpinatus. z de le. y. l. cũ ei q. z de vẽtre in posse. mittẽ. l. j. §. totiẽs. et. j. de fur. l. si is q̃ rẽ. §. pe. Ar. ff. ad macedo. ꝫ iul. §. ꝫ si alteruꝫ.

Jgnorantia vni⁹ an sciẽti ꝙsit.

Innocens nocentẽ excusat.

s Sunt z alie. nõ solum q̃ vẽditus est ad ꝓcium participãdũ interueniẽti bus q̃ debẽt interuenire.

t Dubitat. rõ sequẽtis nõ ꝑmissi. Jo. ideo enim differũt: q̃ dubitat: nam ideo fuit datus/ q̃ dubitabatur ꝑm. Mꝰ.

v Judiciuꝫ. qõ p actionem mi rẽ z ꝓtendiciales agitur z dño agenti directa z ꝓuocanti ad liberatẽ vtilis dat: cuꝫ nemo sit sui dñs. vt. ff. ad legem aquil. liber homo.

r Pronunciatum fuerit. an inciditi: ergo ꝓnũciatur: q̃ aliter in iudicio ꝓcedi non põt. vt not. C. de ordi. iudi. l. j.

v In libertate. i. in possessione libertatis. vt. j. c. qõ aũt. z. l. igit. §. põt.

3 Dolo malo. qõ ꝓ eo est ac si non esset. vt. C. de ꝓba. l. vis eiꝰ. et. C. e. l. non ideo. in fi. z. l. ea q̃. et fac. ff. ꝙ ꝑba. l. circa. Alc.

Additio. Jsta glo. iuncto ter. solet allegari ꝑm bar. hic ad hoc q̃ possessio vitiosa nõ releuat quẽ a ꝓbatione. vt. C. de ꝓbatio. l. fiue possidetis.

a Liberum. alio possessore constituto.

QOgnitio. Casꝰ. Usufructuarꝰ pt petere in seruũ. seruũ in q̃ dicit se bẽre vsumfru. siue cũ ꝓprietario simul agat siue ipe tm̃. Si plures. Plures petunt eundem seruũ dicẽtes eũ esse cõem eor: dicit q̃ coram eodem iudice litigare debebunt: z hoc cẽsuit senatus: si autẽ quilibet dicat seruũ esse suũ: z insolidus hoc casu etiam cotã diuersis poterit litigare. Sed si vnus petat vsumfr. seruũ. alter ꝓprietatem: vel si vnus petat dominiuꝫ in seruo alter dicat eum obligatum: idem debet esse iudex. Fran. accur.

b Usufructuario datur. vt aduersus ipsum seruus de libertate litiget/ siue solus siue cum ꝓprietario: vt hic. z. j. l. ꝓxi.

Ognitio de liberali causa vsufructuario⁶ datur etiam

a ¶Ad eundem.vt ꝛ.j.l.priori.
b ¶Dicat.feruo cõtẽdente seliberum contra vtrũq;
c ¶Ma. varie.ß plane est verũ si primo p libertate promniciat: qz pindi-cat petitioni alterius.vt.ã.de dolo.l.si dolo.ꝛ.j.eo.dim.si autẽ ℈ feruũ p vno ,mnnicie qd ,phibet etiã alterũ domnũ agere cũ nõ faciat ins ſnia ꝓprietatis sicut ſniia liber tatis: sed adhuc põt dici idẽ:qz cũ insolidũ sit ,pnũ ciatus alterius feruus iã nõ põt ſe dicere liberũ:sed cus si partẽ tñ alter obti nuisset: qz adhuc posset dicere seliberũ. vt.ã.pr. rñ.ar.j.eo.duobus.i fi.
d ¶Ab eodem.qui nunc dñum vendicat.
† Vis va ne. e ¶Datus sit.ei q pigno ri sibi datum dicit.

¶In parter. ¶Cal. Si tit℞ dicat se ha bere ꝓpetatẽ ſuo:ꝛ sem ꝓrium? vſumf.ille dicat se liberũ.postea vnus eorũ abest: nunqd ꝓsens pote rit agere:ꝛ dicit qſic.ꝛ si ille absens reuertat ꝛ ve lit agere ℈ fruꝛ audiſ. tñ cozã codẽ iudice cozam q̃ agit ꝓsens nisi dicat eũ ſi bi ſuspectus. Idem est ſi duo petãt cõiter ſeruũ in fruct.ille aũt neget ſe fore fruã.¶Postea dicẽ. ¶Pone q̃ vnus eozũ egit ꝛ succu but.alter egit ꝛ obtinuit. nunqdvñ? ꝓdent alteri: ſic als factus ꝓ sui reuo cat? suos manumissos a liberto ſi frandẽ patroni: ꝓdeſt heredib℈ liberti.et ſi dicaꝛ ꝓdeſſe.nõne ille q succubuit ſi agat ampli? repellet except. rei iudi: Jtẽ ſi dicas non ꝓdeſſe. an ille qui obtinuit bẽbit totũ fuũ.an ℞o tñ ptẽ.ꝛ ls nõ plene rñdeat. tu tñ dicas q℈ ei ſeruus obti nuit ℈ vnũ liber esse oz:ꝛ alijs cuꝛ qbus succumbit ſeru? dat estimationẽ ſui ꝑ illa parte.Frã.accur.
f ¶Conſistant. lite nõdũ ꝛtestata: als nõ posset re cuſari qõ. j.dic. vt.C.de iurisd.om.iu.meno.Alc.
g ¶Alterius.ſ.absentis.
h ¶Alterius.ſ.ꝓsentis.
i ¶Superuenerit.q ab sens erat.
k ¶Ad cũdẽ iudicẽ.vt ꝛ.ã.eo.l.cognitio.in fi.ꝛ ar.ã.de qbus rebus ad cũdem.ea.l.j.ꝛ.C. arbi.tute.oẽs.ꝛ simul ꝛ separatiz ergo pñt agere. ſic.j.de vi ꝛ vi arma.l.ſi de fundo.ꝛ.j.de fur.l.inter oẽs.§.ſi seruus.ꝛ.l. furtiuã.ꝛ.l.fullo.§.frugibus.ꝛ.ã.eo.cognitio.in pnn.
l ¶Nſi iuſtã cãm.ſic ꝛ.ã.de arbi.nõ diſtinguemus.§.cũ qdaꝛ.ꝛ.l.licet. Et no.ꝛ duo ar.¶Primo ordinarii.cꝑſidẽ recuſari. Jtẽ q̃ cã recuſatio nis debeat exprimi:ſz in vtroq; dic contra.vt no.C.de iudi.apertiſſimi.
m ¶Dicantur.ꝓ parte nõ insolidũ.vt.ã.l.pri.§.j.
n ¶In vtroq; caſu.ſ.q̃ſi fructuarꝰ cũ ꝓprietario ꝛ q̃n duo de ꝓprietate.
o ¶Dꝛoſit ei.ſ.dicto.
p ¶Vel contra.ſ.ſi succubuit poſt alterius victoriã:ꝛ qõ ſubijcit.j. vt cũ omnino cẽ.totum comprehendit.
q ¶Liberti.n fraudẽ patroni.libertus manumiſit reuocat patron℈. ꝓ deſt heredibus in ea parte q̃ vltra tertiã patroni est.
r ¶Idem victus petat.ab eodem seruo qui vicit. Vel dic etiam ab alio petente qui obtinuit.Alcur.
s ¶Replicatio doli.Sed hec oppoſitio non placet:maxime eo caſu cum primo agens succubuit:quo caſu nocet secundo agenti:cum fiat ius ex ſententia.vt dixi.ã.l.priori.§.j.
t ¶Jd in quo.ꝓ parte ergo quilibet agebat nõ insolidũ:vt dixi cum po nis in duobus petentibus in fruitutem iure dominij.
v ¶Eius qui vicerit.etiam in eo quo altero petente est absolutus seruus ꝛ non ſoluit ad plenum/quare dic q℈ ex toto liber erit: etiam ſi vnũ tãtũ victꝛ fer nũ:ſz estimatio partis debiẽ alteri victori.vt arg.j.eo.l.duobus. ꝛ.j.de excep.rei iudi.l.iudicate.

¶Quod autem diximus. ¶Decler cõtinuatur ad finẽ.l.liberuz.ã.eo. nã qõ ibi dict.ſi seruꝰ est in poſſ.libertatis q̃ et nõ incũbit on℈ ꝓ bandi est verũ ſi sine dolo malo ẽ in poſſeſſione libertatis:nõ cogit aũt ꝓbare ſe liberũ.nam ſufficit q̃ cre dat ſe liberũ ꝛ q̃ ꝓ libero ſe gerat:ſz ſeruꝰ ſit ꝛ ℈ dicit iul. varus aũt corrigit iulianũ in parte.nã non coꝑo q̃ credat ſe liberuz est ſꝑ in poſ. libertatis vt ſic nõ incũbat ei on℈ ꝓbã di.q̃d enĩ ſi fuga est tãq̃ fugitiuꝰ:ſz ei ſcit ſe libe rũ nõ ẽ tñ ꝓ ℈ poſ.liber tatis:ſed ſtatim cũ deſijt tãq̃ fugitiuꝰ ſe celare erit in poſ.libertatis. ¶Poſt ea dicit.ſcidẽ est poſſe li berũ hoiez ſtare dolo ma lo in poſ.libertatis.ꝛ ecõ tra.ſeruũ ſtare i poſ.liber tatis ſine dolo malo:ꝛ de ꝓio dat exẽplũ de ſanſte ℈ mõ.inſans liber subre ptus est:ꝛ ſtabat tãq̃ ſer uus.deinde credes se fe ruum recesſiſſe:ꝛ clas ſtabat tãq̃ liber.℈ essi dolo ma lo ſtat in poſſ. libertatis, poſtea dat exemplũ de ſe cũdo.ecce essi seruus teſtis accepit libertatẽ q℈ teſta mẽtũ nulli? est momẽti:℈ ſtat tanq̃ liber ſine dolo malo cũ ſeru? ſit.ponunt ꝛ alia exẽpla in lra:q̃ ꝓ te videas:ꝛ inſpicit tps q̃ i ius vocatur vt tũc. bona fide ſit in poſ. libertatis vt ſic onus ꝑadi incum bat aduerſario:ꝛ hoc di cit hec.l.ꝛ ſeq.cũ ꝑti. ſeq. Fran.accur.
x ¶Quod autẽ diximus. ℈.eo.liberis. §.fi.et facit j.eo.l.igitur.§.ꝓt. Alcurſius.
y ¶Varus autem. corri gens iulianum in parte qui nimius large diꝛerat. Accurſius.
3 ¶Tunc incipere.immo diuturnitaꝛ etiam tempo riꝰ debet transire:vt.j.de acqui.posſeſſ.l.iij.§.ſi ſer uus.Sol.ibi mala fide gerebat ſe ꝓ libero/hic bona vel ℈ est in poſſeſ ſione libertatis q̃tum ad cõmodum liberalis cauſe. Quantum vero ad cetera non vt ibi.vel ſubaudi ℈ maxime ſi diu.

a ¶In fuga.¶lot.vt ꝛ.C.de ꝓſcrip.lon.temp.que ꝓ lib.l.i.et. C.vbi cauſa ſta.l.j.ꝛ.j.de vſucap.l.ſi is.§.ſi seruus.ꝛ.C.de ꝓoba.l.vis eius.ꝛ j.l.igitur contra. Jtem ex hac.l.videtur q̃ aliqs mutat ſibi causam poſ ſeſſionis:ſed reſpon.non mutat aliquo de modis ꝓbibitis vel permiſ sis:ſed tantum fidem bonam in malam vel eꝛ contra:et de hoc dic vt.C. de acqui.poſſeſſ.l.cum nemo.vel bic in poſſeſſione ſuiꝑſius/ſecus alia rum rerum.

¶Bitur. ¶Planus est in ꝓin. ¶Si opera. ¶Pone caſum duobus modis vt in glo.domini mei Alc. ¶Si quod damnum mihi. Si poſſidebam liberum hominẽ tanq̃ seruum ꝛ ipſe cõmiſit delictum titio: titius agit cõtra me tanq̃ dominũ ſeru aquilia:ego emendauꝛ dãnum: poſtea ℈ seruus ꝓuocauit in libertatẽ dicit q̃ agam act.in factum cõtra eum vt reſtituat mihi hoc quod ſolui ꝓo delicto q℈ ipſe fecerat:ꝛ omne aliud damnum ſi quod mihi dederat emendabit per hanc act.ꝛ hoc di cit hic.§.cum.l.ſeq.Fran.accur.
b ¶Sine dolo.vt.j.§.potest.
c ¶Jnfans.ã.ꝓtori.respon.
d ¶Potest.facit.C.de ꝓſcrip.lon.temp.que ꝓ lib.er.l.ij. Sed arg.con tra.j.ſi ingenuus esse di.l.ſi.ſed ibi er pone.Alcur.

Si opera.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Si opera. dic operam mihi seruo legatam qui nunc se liberum dicit. arg. §. eo. cognitio. in prin. Vel dic quod de liberto dicit a quo mihi patrono debetur opera: vt. j. ſi ingenuus esse dicatur. l. ſi. in prin. ꝛ dicitur hoc libertinitatis iudicium liberale.

b ¶ Dominus. vt credebam.

Obligatio cuiuslibet quasi nascit quando quis ex re alterius id quod agit.

c ¶ Condẽnabitur. actione in factum. vt. j. l. pri. ꝛ nota q extra id qđ agit nascitur obligatio vt h. ꝛ §. cõmoda. l. ſi is. §. ſi liberto. et. C. de neg. gest. at qui. §. liberto. ꝛ ꝛtinua ſequẽte legem.

d Llud. Dãnu boc tempore datum ꝑ bona fide possidebaꝫ. vt. §. l. prori.

e ¶ Hoc iudicio. ſcilꝫ hac actione in factum: q fuit actum ex causa doli tãtuꝫ non culpe: etiam late.

f ¶ Aliter. q̃ de dolo ſolo: quia etiã leuiſſima culpa venit. vt. §. ad legem aq̃l. in lege. ſꝫ h casu ſola lata. vt. j. de acquir. re. do. homo liber. §. i. pro qua hoc ſecundo agit iudicio. et ſic in actione in factum veniret dolus et culpa ſi acto: vellet: ſꝫ h ſoluꝫ dolũ venire voluit. Alij dicunt q̃ per in factum tantũ dolus ꝑ aquilã ꝛ etiam culpa: ꝛ quod dicit. §. ſed etiã quod culpa dicunt q̃ in aliã actionem venit. ꝛ facit. j. eo. l. de bonis. ꝛ. l. liberal. et. l. imperator. et. C. qui. ad liber. proda. nõ licet. l. ſina. accur.

g ¶ Cõmodatas. vt bas res ab eo detentas per banc actionem cõſequamur: vel vt damnum nobis in eis datum reſtaratur. accur.

h ¶ Non ſunt. niſi in caſibus. vt. §. depoſi. l. j. §. ſepe. accur.

Bene ſtiſſime. ¶ Caſſius. Si aliqs ſciẽs ſe liberuꝫ paſſus eſt dolo malo ſe vendi vt ſeruum et aliquid de his defecit que erant neceſſaria ad h vt ſeruus fieret et poſtea uocet ſe in libertatem: dicit q̃ habeo ego emptor act. in factum contra euꝫ quãtũ intereſt mea. ¶ Poſſea dicit qualiter dolo malo videatur facere. b. d. cum. l. ſeq. ꝛ prin. ſe. Lętera ſunt plana: ꝛ ideo am plius non ponam caſum viſq; ad. l. ſiv ſumfructuꝫ. Fran. accur.

i ¶ Actionẽ. in factuꝫ. vt j. eo. nõ ſolum. in prin. et §. de fideicom. liberta. l. quidam. §. ſi.

k ¶ In ea cã. q: illa q̃ ſunt neceſſaria interuenerũt: alꝫ quõ ℈ ſuũ ſeruum agere. ꝛ facit. C. qui. ad liber. proda. non ſꝫ. l. j. ꝛ. j. eo. l. cum pacto.

Decipere di q nõ instruit.

l ¶ Decepit. aſſeuerãdo ſe ſeruũ. ꝛ ſic no. q̃ decipit q non inſtruit. ſic. §. de act. emp. l. j. §. j. ꝛ de periculo ꝛ cõmo. rei vendi. l. ſi vni. ꝛ de offi. prefec. vigi. l. j. §. ſciendũ. ꝛ. j. de furtis. ſi ſeruus cõis. §. q̃ ſi ſciẽs. ꝛ. j. l. imo. ꝛ de admi. tuto. ita aũt. §. ſi.

m Idem eſt. alꝫ idem eſt: ꝛ alꝫ qđ eſt. accur.

n Imo. Et ſic venit. id eſt venditus eſt.

o ¶ Circumuenit. ꝛ eſt arg. §. de actio. empt. l. j. §. j. ꝛ de contrahẽ. emp. l. ꝛ liberi. ꝛ. l. ſed celſus. in prin.

menti eſſe ignorat: vel vindicta ei impoſita eſt ab eo quẽ dominũ eſſe putauit cũ non eſſet: vl̃ educat⁹ eſt quaſi liber cũ ſeruꝫ eſſet: ꝛ generaliter dicendũ eſt quoticns qs in ſtis rationib⁹ duct⁹ vel non iuſtis ſine calliditate tamen putauit ſe liberũ ꝛ in libertate morat⁹ eſt: dicẽdũ eſt hũc in ea cã effeꝛt ſine dolo malo in libertate fuerit: atq; ideo commodo poſſeſſoris fruat: probatio aũt ad id tẽp⁹ refert cũ ſine dolo malo in libertate fuerit quo primũ in ius aditũ eſt. ¶ Si opera[a] alicui debeat is q̃ liberali iudicio experiri põt. ¶ Si qõ dãnũ mihi dederit q ad libertatem proclamat illo tempore quo bona fide mihi ſeruiebat veluti ſi ego bona fide dñs⁹ noxali iudicio conuẽtus ꝛ ꝺdẽnat⁹ litis eſtimationẽ ꝑ eo obtuli: in id mihi condẽnabit[c].

Gaius. Lex. xiij.

Illud certũ eſt dãnũ hoc[a] nõ ſolũ in hac actione in factuꝫ deduci qõ dolo/ſed etiam qõ culpa factũ ſit: ideoq; licet abſolutus hoc iudicio[c] fuerit adhuc tamen poſtea cũ eo poterit lege aqlia agi cũ ea lege aliter[e] q̃ culpa tencat. Item certũ eſt tam res noſtras q̃ res alienas q̃ tamen periculo noſtro ſunt: in banc actionem deduci veluti commodatas[g] ꝛ locatas: certe depoſite apud nos res(quia piculo nr̃o nõ ſunt[h]) ad hãc actionem nõ pertinent.

Vlpianus. Lex. xiiij.

Bene ſtiſſime pretor calliditatẽ q̃q; q cũ ſe libcros ſcirẽt dolo malo paſſi ſunt ſe pro ſeruis vendidari occurrit: dedit enim in eos actionem[i]: q̃ actio totiens locum habet quoticns non eſt in ea cauſa[k] is q ſe venire paſſus eſt vt ei ad libertatem proclamatio deneget: dolo aũt nõ ſolum cum feciſſe accipimus q nõ vltro inſtruxit emptorem: ſed etiam q decepit[l].

Paulus. Lex. xv.

Idẽ eſt[m] ſiue virilis ſexus: ſiue feminini ſit dũmodo ei⁹ etatis ſit vt dolum capiat.

p ¶ Non acqſiuit. q: ſcia ℈ hẽtis inſpicit: vt. j. de litig. l. ſi ſeruus. in pn.

q ¶ Mãdãte. ſuo nolẽ enim ꝛ incertũ: ſecꝰ ſi certũ vt. j. l. in ſeruo. §. ℈ aũt.

r ¶ Procuratoris. cui de incerto fuit mandatũ ipe tñ dño tenetur actione mandati. vt. §. de edil. edic. l. cum mãcipiũ. §. circa. ſm azo. licet ℈ q dam ꝑ contraria ponant: vt poices. j. eo. non ſolũ. §. penul. in fi. ꝛ ſic non obſtat. §. §. de iur. et fac. igno. l. iniquiſſimus. Vel dic q̃ non eſt ꝓſus alius procurator a domino vel filius vel ſeruus a patre vel domino.

s ¶ Si peculiari. non ſolũ ſi nomine dñi co inſtit: in certũ: ſecus ſi certũ cũ mãdato: vt. j. e. l. pri. ℈ cum peculiari / tũc non refert certũ vel incertũ. vt. §. de edili. edicto. l. cum mandato. in prin. accur.

t ¶ Potuit ꝙ. ſecus ſi nõ potuit. q: tunc pñtia ſua ei nõ nocet. vt. §. de ℈bẽ. emp. l. ſi bmõi. q̃ eſt ℈. ar. §. de nora. l. in delictis. ꝛ facit. j. de vſuca. l. heres eius. §. patrem.

v ¶ Al ſeruo. qui emit.

w ¶ Tale eſt. et non pet ſonarũ: ſꝫ factoꝛũ diuerſitatẽ facit. accur.

x ¶ Idem eſt. qõ. §. pri. in fi. dixi. ſed nõ omnino ideꝫ: q: hic ſemp ſcientia ꝛ ignoꝛãtia ſpectatur ibi nõ iuſti in caſu ibi poſito.

y ¶ Competit ei. procuratori: vel id eſt mihi domino.

z ¶ Denegãda. in procuratoꝛe: ſed in venditoꝛem nõ dat ſm quoſdã. vt. §. de edil. edi. l. ol. mãcipiũ. §. circa. q̃ eſt ℈. Sed certe ibi loquitur cum mãdatũ de incerto. naꝫ iputat ꝓ curatori/cuꝫ talẽ emit: b aũt mãdauit de certo emẽdo vt ℈ dicit: non ergo tenetur procurator ſꝫ ſciat liberum velvitioſum: dicit ergo non denegari domino vt directam ex empto contra vẽditoꝛez vbi emerit ſeruꝫ. vel vtilẽ cuꝫ emit procurato. Alꝫ. ſ. ſacit. j. de litig. ſi ſeruꝫ. i fi. et q̃ in frau. credito. l. ſi. §. ſi. ꝑcurator. et. §. de iureiur. in q̃ſſimus. ꝛ adde diſtinctionẽ quaꝫ habes in illa. l. cũ mancipium.

b ¶ Itãtum. Tenetur in libertatẽ proclamans.

c ¶ Dedit. emptor. acc.

d ¶ El ꝑ mutauit.

e ¶ Intelligẽdus eſt. vt. §. de calũ. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ §. de edil. edic. l. debuit autem. ꝛ argu. de leg. j. non quocũq;. §. fundus. ꝛ. §. de bere. vendi. q̃ ſi villa. ꝛ. j. de verbo. ſigni. l. dediſſe.

f ¶ El obligatus. Junge illi. l. intantũ. in fi.

g ¶ Duplicari. alꝫ duplicari: ꝛ alꝫ in duplum.

h ¶ Ob hanc actionem. ob hũc actum.

i ¶ Licito. forte mediatori.

k ¶ Non poteſt. veluti ſi creditoꝛ venditoris ſit delegatus. vt. j. de noua tio. l. ſi quis delegauit. nam aduerſus venditoꝛem poteſt ſe tueri excep. cum enim contra cum habeat actionem. vt. j. proti. §. multomagis exceꝑ. vt. j. de ſuperficie. l. j. §. quod ait pretoꝛ. ꝛ ſic non ℈ actionem contra prodamantem in libertatem vt ſubijcit. ꝛ. j. de ℈b. ſigni. l. creditores. ꝛ. l. creditoꝛum. ꝛ. l. debitoꝛ.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

a ¶ Actionem. de qua vsq; modo dixi.
b ¶ Sciens. scilicet liberum.
c ¶ Seruo vent. i. venditus est.
d ¶ Tiqs eius duplū. hec actio nulla est alia q̄ illa q̄ pro emic. in duplum dat. ꝛ ibō non duplatur in ea omne interesse: ꝛ tñ pretiuz. vt h. ꝛ. ē. de emic. ex mille. secus in fupion vbi oia duplicantur ꝛ etiam dānoꝝ. vt. ē. l. illud. ꝛ. l. igit. accur.
e ¶ Alter eorum. siue vēditor siue ille qui passus est se vēdi. ꝛ facit. ē. ad. l. aquil. l. ité mela. ff. si plures. ꝛ. j. l. pri. ff. fi.
f ¶ Set ibō. bona ratio. vt j. de act. ꝛ obli. l. in bono rāyo. ꝛ. j. l. pri. ff. fi.
g ¶ Successoribus. i. contra successores.
h ¶ Dicitur. contra pclamantē in libertatē.
i ¶ Manumissione. q̄ de facto tñ fit cum sit liber. accur sius.
k ¶ Nō extingui. quin detur in ipsum de facto ma numissum.
l ¶ Auctorē. i. vēditorē.
m ¶ Nō posse. per manumissionē emptos libera tū etiam si dupla sit promissa ꝛ etiā si de facto tñ tenuit manumissio: ff. ex empto pōt agi ad id q̄ interest hēre eū libertus. vt. ē. de emic. l. si fuū ei⁹. ꝛ. l. seq. ꝛ de edil. edic. l. si homīē. ff. q̄d dicerunt ff non fuisse dupla promissam aū manumissionē: ergo tenet vter q; posita alter tñ. accur.
n ¶ Post q̄. i. post manumissionem.
o ¶ Non solum. ¶ Per procuratorem. sic ē. de vi ꝛ vi arma. l. j. ff. de iecisse.
p ¶ Si vnusquisq; scilicet emerit insolidū: quod fieri potest. vt. j. de duo. re. l. eandem. accur.
q ¶ Prodierit. hic est contra. j. tit. j. l. fi. ff. non est si bñ attendas. ibi ne alterius ignorantia. pdest alij: nec alterius sciētia nocet: magis aūt ibi. pdest ff si verū? est ē. ē. l. liberis. ff. si duo. j. fi. ¶ So ff refert ad eos q̄ insoliduz emerūt: ibi ad partes. Vel aliter ibi ignorātia facit cessare actionē ista cū vēditus fuit seruꝰ ignorātis: ad quā parādā negat ff alteri⁹ pdesse ignorātā alteri. Vel dic q̄ ff non interuenerūt ofa que sunt necessaria vt fiat seruus in aliquo emptoꝛe qūqs ad libertatē puocat ꝛ opus est de actione in factū tractare. vt. ē. l. rectissime. ff. actio. ibi interuenerūt saltē in eo q̄ fuit ignorās: ꝛ ff put legis ibi plane fras: ff. put iterrogatiue nō ē ō.
Scientia vel ignorātia alterius an alteri⁹ p fit.
r ¶ Non nocebit. facit. j. p emptoꝛe. l. ij. ff. si seruus.
s ¶ Quia tunc. f. cum emit.
t ¶ Scierit. cum emit.
v ¶ Prodierit. f. dubitatio quo ad hoc vt possit agere contra pclamantē in libertatem/nam non poterit.
x ¶ Scientia sua. f. heredis.
y ¶ Et nocet. f. dño. ꝛ est sic. ē. eo. immo. ff. ceterum. ꝛ ꝛtra vtrāqs signāt quidam cōtra. ē. de edil. edic. l. cū mācipiū. ff. circa. ꝛ soluūt q: hic. ꝛ. o. l. Imo mādauerat incertū emi quare p. pcuratoꝛē fua q̄ditio deterior fieri pōt: ipse tñ mandati dño tenēt: sed ibi certū vbi mādantis q̄ditio ꝛ pcuratoris sciētiam deterior fieri non dz. nō enī hic mādati dñs ageret ad uersus. pcuratoꝛē cū emerit q̄ mādauerat: sed certe ler ꝛtia fm. Azo. eo modō dicit cū de incerto fuit mandatū vnde cōcordat. nō aūt est cōtra: ꝛ ergone ſram illas vt ibi. Ité hec ab illa. vt. ē. eo. in seruo differt: q̄ ibi de certo fuit mandatum.
z ¶ Penalis. vt ꝛ. ē. eo. l. priori.

Sī vsumfructum. ¶ Casus. Vsumfruc. liberi hominis tibi vēdidi ꝛ cessi. dicitur q̄ hic liber pō efficitur seruꝰ. Sed cuius q̄rit? certe dicendum est non esse obligatus. Interdum cuenit vt is q̄ compārauit habeat in quadruplū actionem: nā in ipsum quidē q̄ sciens pro seruo venit hanc habebit in duplum actionē: ꝛ preterea inuenditoꝛem vel cum qui duplum promisit: in duplum actio est.

Modestinus. Lex. xxi.

Tiqs eius duplum q̄ qs ppter emptionez vel dederit vel obligatus est fm quē id qd alter eorū exoluerit nihil ad exonerāduz alterū pertinebit: qz placuit hanc actionē penalē esse: ꝛ ideō post annum nō datur nec cum successoribus cum sit penalis: igitur actionez q̄ ex hoc edicto ozit manumissione non extingui recte. ſime dicitur: quia verum est auctorem cōuenīri non posse post q̄ ad cum qui ad libertatem proclamauit puenichatur.

Vlpianus. Lex. xxii.

Non solum autem emptoꝛ sed et successoꝛes eius hac in factuz actione agere poterunt. ¶ Emere sic accipiemus cuam si per aliuz quis emerit/vtputa per procuratoꝛem. Sed et si plures emerint: omnes habebunt actionem hanc: sic tamen vt si quidem pro partib⁹ emerint pro parte p̄cij habeant actionem: enim vero si vnusquisq; insolidum emit insolidum habeat actionem: nec alterius scientia alteri nocebit vel ignorantia proderit. ¶ Si cum liberus esse emptoꝛ nescit postea autem scire cepit hoc ei non nocebit quia tunc ignozauit: ff si tūc sciuerit postea autem dubitare ceperit nihil pro derit: ꝛ heredi ꝛ ceteris successoribus sciētia sua nihil nocet/ignozantia nihil pdest. Sz ꝛ si p procuratoꝛem sciētem quis emerit ei/nocet: sicuti tutoris q̄z nocē labeo putat. Idē actio post annum non dat cum sit bonoraria: est aūt ꝛ penalis.

Paulus. Lex. xxiii.

Si vsumfructum tibi vendidero liberi hominis ꝛ cesseꝛo seruū effici cum dicebat quinq; mutius: ff. dominium ita demum fieri mecum si bona fide vendidissem alioquin sine dño foze. ¶ In summa sciendum est: que de venditis seruis quibus denegatur ad libertatē proclamatio dicta sunt etiam ad donatos ꝛ in dotem datos referri posse. Item ad eos qui pignoꝛi se dari passi sūt. ¶ Si mater et filius de libertate litigant aut contingenda sunt vtroziuq; iudicia aut differēda est causa filij donec de matre cōstet sicuti duus augustus adrianus decreuit: nā cum apud alium iudicē mater litigabat: apud alium autem filius diuus augustus dixit ante de matre stare oportere q̄ de inde de filio cognosci.

Idem. Lex. xxiiii.

Ordinata liberali causa liber ilico habebitur is qui de statu suo litigat ita vt aduersus eum quoqs qui se dominū esse dicat actiones ei non denegētur quasqs intēdere velit. quid enim si bona fide vēdidi vsumfru. eius me⁹ seruꝰ erit: aliogn nulli⁹ erit/seruꝰ tñ erit. ¶ In summa. Que habēt locū vt liber vē dit⁹ efficiat seruus eadem in libero homine donato vel in dotē dato vel pignoꝛi dato si interueniant habebunt eunde effectum. ¶ Si mater. Petebam quandā feminā in seruit. ꝛ eius filium cozā diuersis iudicibus: primo agit anda est cā matris: postea filij: ꝛ de ff etiā dixit diuꝰ augustus: aut coram iudice vno ambe esse agitāde: ꝛ sic cōungēde. Fran.

a Sz dominium. i. proprietatem.
b ¶ Vēdidissem. scilz vsumfructuz. Azo. ꝛ intellige q̄ aliquod commodum habuit seruus. fm Azo.
c ¶ Foze. No. seruum esse etiam sine dño. sic ꝛ. l. de stipu. ser. l. quod seruꝰ. ꝛ regulariter 2tra. vt. C. cōia de manu. l. i. in prin. Seruus sine dño esse potest.
d ¶ Dicta sunt. vt. ꝛ. ē. e. l. rectissime. ff. que actio. ꝛ. j. e. cū pacto. ꝛ infra. de iure p. ff. pe. accur.
e ¶ Dassi sunt. si tñ semp alioniq; peipiant ꝛ hoc in se sciēter fieri patiant: ꝛ alia interueniente sunt in venditione sunt necessaria: vt ꝛ. C. eo. l. si minis terium. Sz dicitur contra in eo. tit. l. liberos. Sz ibi de pacto inter libertū ꝛ seruum/quod non facit seruum: ff inter dātē ꝛ accipiētē factus facit seruū: vt hic dicitur.
f Si mater ꝛ filius. ante litem cōstet. in causa liberali natus: ais sufficit super matre iudicari. vt C. eo. l. fi.
g ¶ Judicia. sic. ff. eo. cognitio. ff. i. ꝛ. l. si pariter.
h ¶ Cognosci. Si ff mater pnunciatur seruꝰ non p hoc videtur filius seruus pnūciari: vt hic. ꝛ C. de proba. l. ad pbationē. in fi. ff si econtra mater libera pnūciet licet ad hoc ff ho possit filio fieri. vt ꝛ. C. e. l. iiii. in fi. tamē onus pbādi videtur immere ei q̄ se obsi dicit etiā si possideat: vt in hoc fn̄a pro mre prosit filio. ar. C. de inge. manu. l. ij. ꝛ arg. j. ad leg. iul. de adul. l. denūciasse. ff. i. ꝛ de crimi. ex pila. here. l. res hereditarias. ꝛ. ē. de inoff. testa. l. postbum⁹. ff. si ex ē bis. ꝛ si fer. ven. loci. ff. si fundus.

Ordinata. ¶ Casus. Pōt loq̄ hoc princi. vsq; ibi: sed si cū alijs ꝛ. siue de seruit. qs se petat in libertatē siue ecōtra: nā pendēte cā liberali habet locū liberi: vñ ff te qui dicit se dñm si hs aliquas act. tales intētare z cū bñ pōt. idē ꝛ in act. annuis. ff si aliqs exiſtēs in pos. libertatis vocet ad seruitu. iste talis si act. aliqua velit interiz experiri audit: et euentu tñ iudicij liberalis apparebit an bñ egerit vel nō: idez ꝛ si ille qui petat eum in seruitu. moueat ei alias act. nā audituꝛ vsq; ad litē cōtesta.
Si is qui. Quidā cristens in pos. seruitu. petit se in libertatē interim quidā alius vult agere furti vel iniuria. cōtra eū: dicit q̄ dz iudicio sisti: ꝛ interim differri hāc cām furti vel iniuriarū. Scdo dicit. Possidebas aliquez tanq̄ seruū: hic fecit mihi damnus. cepi agere contra te act. leg. aquil. nonali: nunc ille possessus petit se in libertatē. dicit q̄ interim debet differri iudicium norale. Fran. accur.
i ¶ Ordinata. plit. cōstet. vel etiā p libelli porrectionē ꝛ satisdationez. vt pbat. C. q̄ pe. tu. l. i. ꝛ intelige vsq; illuc: ꝛ ff si cū alijs ꝛ etiā q̄n ex seruitute in libertatē puocat: p. l. ē. de pcura. seruum. ff. ei qui.
k ¶ Liber ilico. quo ad multa. vt no. C. e. l. lite. ꝛ est sic. ff. de collu. si. deteg. si liberti mus. ff. i. ꝛ. ē. ex quibus cau. ma. l. ts aūt. Sed arg. contra. ē. ad mace. l. i. ff. si pendeat. accur.
l ¶ Non denegentur. nisi per calū. vel iniuriam liberalis cause. vt. C. e. ff si tibi seruitutis. q̄ est contra: ꝛ plene die vt ibi.
m ¶ Quasqs. hoc statiz restringitur ad peritura: morte vel tpe: sic non est contra.

UNIVERSIDAD DE MÁLAGA

est 5. vt. C. de ordi. cog. ſi ſtatus. in prin. vbi dicit ꝺ̄ns interim agere eū non poſſe: aiꝫ non reſtringunt ꝛ illam ſm iſtam intelligunt. Accur.

a C Dotte. vt q̄ in herede⁹ vel heredibus non dantur.

b C Redigere. fez in boc vt perpetuentur.

c C Cedere. quaſi aī non videant habuiſſe ptātem agēdi. Alꝺ. vt. C. de anna. ex cep. l. i. ſ. fi.

d C Aeli. ¶ In libertatis poſſeſſione ſtituitur: vt patet ex inferioribus.

e C Sit. i. vt ſi ſit ordinata nō poſſet agē. alꝰ ſic.

f C Aliquo. a debitore: et eſt ſic. ff. de tranſac. l. cum hi. ſ. ſi cum his.

g C Ex euentu. id eſt motu fiet. Accur.

h C Jnams. ſez tpe finita: vel debitore facto non ſoluendo ſm quoſdā: vel dicer⁹ euētu: quia ſi obtineat i liberali apparebit tenere boc iudicium: alꝰ non: vt. i. ꝓtori. ſ.

i C Dominus. contra eū de cuius ſtatu agitur.

k C Judicū. i. inſtātia: vt ꝛ arg. ff. de feꝛ. l. i. ſi. ſ. de offi. preſi. ſenatuſcō. Alij dicunt ſniam quaſi cauſam. ꝛ tūc poſſit agi. arg. ꝛ. ꝓtori.

l C Libertati. p boc q̄ h alia cauſa differtur.

m C Voluntate dñi. inferentis aliam actionem.

n C Ipſe aget. alijs actionibus.

o C Judicii. fuit ꝙ intentatū ſz ſola ſnia retardata fm q̄ſdā. nā er pdictis patet ꝛ er. ꝓri. ſ. i. q̄ in liberali cā ordinata ſiue p directam quā dñs mouet ſiue p vtile in rē ꝓiudicia lem quā ille q. ꝓuocat ad libertatē mouet: cū nemo ſit dñs ſui: vt. ff. ad. l. agl. liber bō. q̄ ſeruꝰ eſt in iudicio cū eo q̄ etiā de liber tate litigat ꝛ cū alijs agēdo et defendendo. Quare ergo dicunt ꝓiudicia les actiones predicte: vt infti. de actio. ſ. ꝓiudicia les actiōes: ſ. Reſ. quo ad ſniam q̄ differt: ſed cauſe examinātur cū extraneis ꝛ cum dño niſi in caſu: vt dixi p. l. C. ſi tibi. vel vertius dic in dño g̃naliter differendum niſi ſint periture. Accur.

p C Cauere. ſic. ff. de iudi. l. ij. ſ. ſed ſi dubitetur.

q C Qui certe. boc enim eſſe non debet. ꝛ. ꝓ. titu. j. l. penul. ꝛ. C. ſi ſeruus exterꝛo. l. i. Accurſius.

r C Judicium. ſcꝫ furti vel ſimilium: vt ſupra dictū eſt. ꝛ exꝑone bandi cionem iudicium: vt. ff. ꝓtori. ſ. dictum eſt.

s C Prciudicium. ſic. C. de peti. hered. l. ſi. ꝛ facit. C. de iure deliberan. l. cum aliquis.

t C Judicium. norale.

v C Potius. ſcꝫ h̄ in poſſeſſorem quondam.

x C In eum. qui liber iudicatus eſt.

¶ Si cui. C Cauſa. Relicta eſt electio alicuius rei cuidam cui nūc mouetur queſtio ſtat⁹: tandē in boc legatꝰ locū hꝫ ꝙ in heredi. ei reli cta locū habent vt expectet euētus iudicij. nā ſi liber indicabit ſibi habe bit alioquin non: boc eſſe in heredi. dicit: vt. C. de iure delibe. l. cū aliqs.

C Licet vulgo. Licet dictum ſit. ff. l. ꝓtori. hominem de cuius ſtatu ꝺ̄ri tur interim eſſe loco liberi ſitū ſeruus ſit. quem interim acq̄ſuit vel ꝑ ſtipulationē vel per traditionē dño videt acquiſiſſe perinde ac ſi de eius ſtatu nulla eſſet mota queſtio: ꝛ ſic ſemper ſtetiſſet tanq̄ ſeruus. Jdē ſi poſ. alicuius rei acquiſiuit: licet ipſe ideꝫ interim a nullo dicatur poſſideri: boc idem euenit vt per eum queratur dño. Fran.

y C Optio. alicuius rei.

si tales ſunt que tempore aut morte intereant: quare non concedatur ei litem contestando in tutum eas redigere[c]. Quinctiaꝫ ſeruus ait in actiōibus annuis ex eo tempore annum cedere[c] ex quo lis ordinata fit. Sed ſi cum aliis experiri velit[d] nō eſt querendum an lis ordinata ſit[e]. ¶ Videndum ne inuenatur ratio q̄cadmodū ſubrepto aliquo[f] q̄ libertatis controuerſiam moueat interim actiones excludātur: eque enim ex euentu[g] iudicij liberalis[h] aut vtilis[i] aut inanis[k] actio[l] efficietur. ¶ Sed ſi quas actiones inferat dominus[l]: queritur an compellendus ſit ſuſcipere iudicium[m]: ꝛ pleriq; criſti mant ſi in perſonam agat ſuſcipere ipſum iudiciū ad litis contestationem / ſed ſuſtinendū iudiciū donec de libertate iudicetur: nec videri preiudicii libertati[n] fieri aut volūtate dominꝰ in libertate cuꝫ moꝛari. Nam ordinato liberali iudicio: ꝛ interim ꝑ libero habetur: ꝛ ſicut ipſe aget[o] ita cū ipſo quoq; agi poteſt. Ceterū ex euētu aut vti le iudicius[p] crit aut nullū ſi contra libertatem pronunciatum fuerit. ¶ Si is qui in libertatem proclamat furti aut damni iniuria ab aliquo arguatur: mela ait interꝫ cū caucre[q] debere iudicio ſe ſiſti: ne meliorꝭ ſit conditiōis qui dubie libertatis eſt: q̄ qui certe[r]: ſed ſuſtinendum iudicium[s] ne preiudicium[t] libertati fiat: eque ſi cū poſſeſſore dominꝰ furti agere noxali ceperit: deinde cui[v] nomine age batur in libertate proclamauerit: ſuſtinendū iudicium[x] vt ſi liber iudicatus ſit in ipſum tranſferatur iudicū: et ſi damnatio facta ſit iudicati actionē potius[y] in cū[r] dandam. Gaius. Lcc. xxv.

SJ cui de libertate ſua litigā ti optio[z] legata ſit quecūq; ei de hereditate relicta dicūtur eadem et de optione tractari[a] poſſunt. ¶ Interdum ex integro[a] datur ad libertatem proclamatio ve luti ei qui affirmat: ideo ſi primo iudicio victum eſſe q̄ ſtatuta libertas nōdū ei obtigerat: quam nūc dicit ſibi obtigiſſe. ¶ Licet vulgo dicatur[b] poſt ordinatum liberale iudiciū hominem cui⁹ de ſtatu controuerſia eſt liberi loco eſſe: ſi tamen ſeruus ſit certum eſt nihilominus eum quod ei tradatur vel ſtipuletur perinde domino acquirere[c] atq; ſi non de libertate eius quereretur. Tamen de poſſeſſione eius[d] videbimus: cum ipſum poſt litem ordinatam deſignat dominus poſſidere[e]: ſ magis eſt vt acquirat[f] licet ab eo non poſſideat[g] ꝛ cum placuit per fugitiū quoq; nos poſſeſſionem[h] acquirere poſſe q̄ ſuid mirum etiam per hunc de quo querimus acquiri.

Idem. Lcc. xxvi.

QUi ex libertate in ſeruitutē petit ſi iudicij de cuictione ſeruandi cauſa ꝺ̄ libertatem agit/ iniuriarū actione nō cōuenietur[i].

Ulpianus. Lcc. xxvij.

DJui fratres proculo ꝛ mutiano reſcripſerunt / cum romulus de cuius ſtatu queritur pupillaris ctatis eſſet an exigente variedone matre ꝛ conſentiente variedone et tutore ad tempus pubertatis cauſa differenda ſit veſtre grauitatis eſt ex fide perſonarum quod vtile eſt pupillo conſtituere[k]. ¶ Si ea perſona deſit

5 C Tractari. ſcilicet vt expectetur euentus iudicij. nam ſi liber iudicetur ſibi habebit alioquin non: ſic eſt de hereditate relicta et dicitur: vt. C. de iure delibe. l. cum aliquis.

a C Ex integro. cū ſemel pronocauit ꝛ amiſit. ꝛ facit. C. eo. l. ij. ꝛ. ꝓ. de excep. rei iudi. ſi mater. ſ. eandem.

b C Licet vulgo dicatur. vt. ff. eo. l. ꝓtori.

c C Acquirere. non ergo quo ad omnia habet loco liberi: vt ecce quo ad acquirendum: vt hic. ité quo ad onus probandi ſi ex ſeruitute in libertatem pronocet: vt. ff. e. liberis. in fi. ꝛ no. boc. C. eo. ite.

d C Eius. ſ. rei p cū q̄ſite de q̄ pl⁹ dubitat cū ipm ꝛ. ꝛ ſic tria ſoluit h̄ de ꝓpria te. Item de poſſeſſione aliarū rerum. Jté de poſſeſſione ſumptuū. Acc.

e C Poſſidere. corpe nō alio: vt ſtatim dicit. Acc.

f C Ut acgrat. ſ. poſſeſſionē quā q̄rit. poſſeſſus ergo q̄rit ꝓprietatē ꝛ poſſeſſionē: ꝛ hic ff ad pīnū. ff. de acq. re. do. l. ſi fu⁹. ad fcēm. j. de acqui. poſ. l. j. ſ. ſed ꝛ p eū. Sōl. ubi nullo modo poſſidet: h̄ alio licet non corpore: vt. ff. de acq. poſ. l. ij. ſ. ſi ſeruus. ff. M⁹. dixit q̄ illa. l. ſi ſeruus. de dño dicebat: hic de poſſeſſiōe quod nihil eſt: q̄ ꝛ de dño dicit hic. M⁹. dixit q̄ ibi in. l. ſi ſeruus. dicit nō fieri dñi: q̄ non poſſidet: verū eſt ſm peculiū ꝛ non ſm aliā rationē. Vel dicem⁹ ipſi cui ſeruit naturaliter et dñū ignore et poſſidere poſſit verū ſeruū poſtea vēdicā do ipſa res ad me tranſibit. M⁹. primā probat.

Seruꝰ an q̄ qualr. et quo tu re poſſidet at ꝛ quo iure ad dominū trāſferat.

g C Non poſſideat. corpore/ſ animo ſic: vt. ff. l. ſ. de acqui. poſ. l. ij. ſ. ſi ſeruus. que eſt cōtra: quod patet ꝑ ſequens exemplū de fugitiuo in q̄ poſſeſſionē retinemus aio vel non poſſidetur: vt h̄ dixit inſpecta cā liberali in qua ligatꝰ vt liber/ ꝛ querumꝰ per eum: vt ſubiecit.

h C Poſſeſſionēs. quia ꝛ eū poſſidemus: vt ꝛ. ſ. de acqui. poſ. l. ſ. ꝓ ſeruū. ꝛ. ſ. de vſufru. l. arboribus. ſ. de illo. ꝛ. ſ. iulia.

QUi ex libertate. ¶ Caſus. Deto quēdā liberū in ſeruit. ſciens cuꝫ liberū: ꝛ ſacio cā habēdi regreſſum de euic. ꝛra vēditorē⁹ cuꝫ dicitur q̄ non teneor ꝓpter boc iniuriarum actione. Fran. accur.

i C Non cōuenietur. etiam ſi ſciebat liberū: vt ꝛ. ſ. de iniur. l. ſi quis de libertate. ꝛ non agit: vt. ff. de euic. l. euicta. ſ. i.

DJui fratres. ¶ Caſus. Cū mouereꝫ ſtio ſtatus cuidaꝫ pupillo mater eius ꝛ tutor petebant hanc cām differri in tps pubertatis. diui fratres de boc interrogati a quibuſdā iudicib⁹ reſcripſerūt debere differri vel expedire ſtatim ſcīm q̄ expediat pupillo. ¶ Si ea perſona. Petebam quēdā in ſerui. lit. ꝙteſt. deſiſto a cā: ꝺ̄ q̄ cōuctus in eo ſtatu eſt quo erat anteq̄ ei mouereꝫ ſtio ſtatus. et ent in cleſt. eius vel vebit deſtruꝰ ꝛ cācellari acta cauſe: an ꝓcedi velit in cā: et ſi videbitur me nihil ꝓbaſſe abſolui eū: ꝛ ꝓnūciari cū nō eſſe meū ſeruū: ſi aūt ecōtra aliqs exiſtes in poſ. ſeruitutis ꝓuoceꝫ ſe in ingenuitatem: ꝛ ꝺ̄ictor eius cepit ſe abſentare: h̄ caſu acta debēt cancellari: niſi plene fuerit probatū cū eſſe ingenuū tunc ſup h̄ ꝓnūciabit. Sed pone q̄ hic ſup cui⁹ ſtatu q̄rit: ce pit ſe abſentare: ꝺ̄ictor ꝛo eius eſt ꝑſens h̄ caſu ꝓnūciabit ſup hac cā: ꝛ ſi apparebit ꝛ cū ꝓbatū/ ꝓnūciabitur eū eſſe ſeruum. ſi aūt apparebit eum eſſe liberum: ꝓ eo ꝓnunciabitur. Fran.

k C Conſtituere. feſtinare/ꝛ ꝺifferre: vt ꝛ. ff. de carb. edic. l. ij. ſ. due. et ſic ꝺiffert quandoq; ex edicto: quandoq; ex conſtitutionibus: vt in ea.

k

l.iij.§.Huis.ꝛ.l.de bonis.§.ita.
a ¶ Cognitioni.erat ergo iis conte.alꝰ frustra daretur diffinitio quaꝫ.j. dicit dandam.vt.C.de temp.appel.l.fi.§.illud.Accur.
b ¶ Alicui.existente in possessione libertatis.
c ¶ Qua.scz causa.
d ¶ Suam cãm.fic.ꝛ.j.de re iudica.l.contumacia. quod non faceret si litem ante absentiam contestatus non esset:sed quidam dicunt hoc.j.corrigi.
e ¶ Penuria.vt et.C.de inge.manu.l.fi te.Accr.
f ¶ Recte.ecce quatenus amittat:ꝛ sic determinat ꝓdicta nõ corrigit oino.
g ¶ Aduersario.ſ.vocato ad iudicium.
h ¶ Circũduci.i.cancellari que de causa acta sunt: sic ponitur.ff.de iudi.l.ꝛ post.§.i.Accur.
i ¶ Cognouerint.id est qꝫ sit electa illa via.
k ¶ Non videri.ꝛ non poterit ammodo ille ad seruitutẽ vocare cũ vt hic.ꝛ C.de inge.manu.l.diffamari.et.C.eo.l.si is.et de affer.tol.l.i. in fi.et.ff.de do.l.si dolo.ꝛ sic ꝛtrahit hermodotiũ absente acto re in cã liberali.ꝓ pſente: vt ꝛ.C.eo.l.inſta.ꝛ.d.l.si is. Sed qd ecõtra si.ꝓbatum sit cũ seruũ nunquid ꝛ pronũciabit.ꝓ absente: quidam qꝫ non: ꝛ sic non cõtrahit hermodocius eo casu. Sed cõtra videt.d. l.inſta. in aliis aũt absente actore olim/non hodie sic:ſs absente reo olim et hodie sic. vt.C.de iudi. properãdum.§. ꝛ sic qui dem.ꝛ.§.seq.
l ¶ Neqꝫ hec res.alꝰ heres:alias neqꝫ absens:et tũc ſupple quin ea dignꝫ sit:alꝰ neqꝫ heres. prima na cum non ꝛt.probatur ergo aperte sententiã ingenuitatis oĩbus pronũciare:vt hic.ꝛ.§.de ſta. ho.l.ingenuũ. misi cum ſollicitatione detegat:vt.j.de collu. detegen.per totũ.ſi enim ſolꝫ actor pronũciaret: ergo idẽ effet qꝺ in illa qua do pronũciatur seruũ illi non esſ: qꝺ aperte hic falſum ostenditur. Sed §.j.ſi inge.esse dica.l.j. Solu.vt ibi. Item §.j.eo.l.ſi seruus.sed exponẽ vt ibi.
m ¶ Se allegat.ꝛ sic pronocat ad libertatem ꝛ contradictor est absens:vt ꝛ superiori casu.
n ¶ Fecerint.ſ.iudices si ergo §fecerint iterũ ad seruitutẽ vocarentur.
o ¶ Litigat.vel qꝫ pronocat ad libertatem vel qꝫ vocatur ad seruitutem. vtroqꝫ enim casu §hitur hermodotiũ ꝑtinet ad primũ referũt.ſ.qñ ꝓuocat ad libertatem/qñ non placet:vt.C.eo.l.iuſta.
p ¶ Habit.scz sententiam.Accur.
q ¶ Vincat.imo §.C.de affer.tol.l.i.vbi dicit qꝫ seruus est ex quo nõ venit. Solu.ler illa hanc corrigit:vel hic per annũ non stetit.Accur.
r ¶ Non videtur.facit.C.de fideicõ.libe.l.si voluntate.ꝛ.j.de vſucap.ſequitur.ff.tunc conuenit.ꝛ.j.de acqui.poſſ.l.qui absenti.
s ¶ Cum ceteris.vt nec ille nec illi possint aſpirare ad militiam:vt ꝛ.j.de re mili.l.qui ſtatus.ꝛ.l.ab omni.Accur.
t ¶ In quibuſdam.vt.§.eo.ordinata.quia nõ in omnibus:vt hic.ꝛ no. §.eo.ſi cui.§.licet.

cognitioni[a] qꝫ alicui[b] causa status cõtrouerſiam faciebat in eadem causa est qui de sua libertate litigat qua[c] fuit prius qꝫ de libertate cõtrouerſiam patiebatur:ſane hoc lucrat qꝫ is qui ei status con trouerſias faciebat amittit ſuam causam[d]:nec ea res ingenuum facit cũ qui nõ fuit. Nec enim penuria[e] aduerſarij ingenuitatem ſolet tribuere. Recte[f] atqꝫ ordine iudices puto facturos ſi hanc formam fuerint ſecuti: vt vbi docet is qui in ſeruitutem petit electionẽ aduerſario[g] deferat:vtrũ malit cognitionem circũduci[h] et differri: an audita causa ſententiam proferri: ꝛ ſi cognouerint[i] pronũciare debebũt ſeruũ illius non videri[k] ꝛ neqꝫ hec res[l] captionẽ vllam habet cũ ingenuus nõ pronũcietur:ſed ſeruũ non videri. ¶ Si ex ſeruitute in ingenuitatẽ quis ſe allegat[m]:melius fecerint[n] ſi cognitionem circũduxerint: ne ſine aduerſario pronũcient ingenuus videri: niſi magna causa ſit ea re cuidentes probationes ſuggerãt ſm libertatem pronũciandum vt ꝛ reſcripto diui adriani continet. ¶ Quod ſi is qui ꝓ ſua libertate litigat[o] deſit:contradictor vero preſens ſit: melius erit augeri causaꝫ eius ſententiam qꝫ ei proferri: ſi enim liquebit contra libertatem dabit[p] cuenire autẽ poteſt vt etiã absens vincat[q] nam poteſt ſententia etiam ſm libertatem ferri.

Pomponius. Lex.xxviij.

On videtur[r] domini voluntate seruus in libertate esse quem domin⁹ ignorat ſuũ esse: ꝛ hoc est verũ: is enim demũ voluntate domini in libertate est qui possessionem libertatis ex volũtate domini conſequitur.

Arrianus. Lex.xxix.

Qui de libertate ſua litigãs neccdũ ſententia data militie ſe dedit in pari causa cum ceteris[s] seruis habendus est: nec hoc exonerat cũ:qꝺ ꝓ libero habeat in quibuſdam[t]:ꝛ licet liber apparuerit erit exauctorat⁹/id est a militia remot⁹: caſtris reiciẽ vtiqꝫ qui ex ſeruitute in libertatẽ petit⁹ sit:vel q non ſine dolo malo in libertate moratꝰ est: qui vero per calũniam[u] petit⁹ in ſeruitutẽ est: in militia retinebitur. ¶ Qui ingenuus pronũciatus est ſi ſe militie dedit intra quinquennium[v] retracta ſententia nouo domino[x] redendus est.

Julianus. Lex.xxx.

Tobus petentibus hominem in ſeruitutem pro parte dimidia ſeparatim: ſi vno iudicio liber[y] altero ſeruꝰ iudicat⁹ est cõmodiſſimũ est eo vſqꝫ cogi iudices donec conſentiant ſi id nõ cõtigerit[z]. ſabinũ refert exiſtimaſſe duci ſeruũ debere ab eo q̃ vicit cui[a] ſententie Caſſi⁹ quoqꝫ est et ego ſuꝫ ꝛ sane ridiculũ est arbitrari cuꝫ pro parte dimidia duci pro parte libertatem[b] ei[c] tueri: commodi[d] autem est fauore libertatis liberũ quidem cũ esse compelli autem precij ſui partẽ viri boni arbitratu victori ſui preſtare[e].

Ulpianus. Lex.xxxi.

Filium ob hoc[f] ꝙ patri heres extitit prohiberi a patre ſuum ſeruum manumiſſũ in ſeruitutem petere.

Paulus. Lex.xxxij.

Ebons eorum qui ex ſervi ſeruus est ꝓuicatus: dẽ ꝙ nouo dño hic erit ſeruus tradendus. Fran.

Libertatẽ.no.in totũ aligd debere fieri aut in mibilũ.ſic ꝛ.§.eo.ſi pa riter.in fi.ꝛ.C.de iof.teſt.l. cũ duob⁹.ꝛ ar.§.ſi ex nota.cau.l.ſi cũ vno. ꝛ de arbi.ſi cũ dies.§.pe.in fi.ꝛ.l.ũte ſi vn⁹.§.ũte cõ diui.ꝛ.l.cõi dimidũ do.§.fi.ꝛ de ſer.ruſt.ꝓdi.l.vna est.ꝛ ad treb.l.ſi pupillus.ꝛ de teſta.mil.l.ſi certarũ.§.iuſ.ꝛ de bo.lib.l.nã abſurdũ.ꝛ de oper.lib.l.libert⁹ q.et §.ad le.fal.l.q quadringẽta.in pin.ꝛ.C.q accu. nõ poſ.l.q crimẽ.et.C. de iure delib.l.quidam.ꝛ de hoc no.etiam.§.de procu.l.in cauſe.in pn.
Commodius de equitate.nam ſupradicta de rigore ſunt.vt ꝛ.j.de re iudi.l.inter pares.
Preſtare.vt ꝛ.j.de excep.rei iudi.l.iudicate.in pn.ꝛ.§.de vulg.ſub. l.ſi ſeruus.in pn.ꝛ.C.de ſer.cõ.manu.l.j. Item no.ꝙ res inter alios acta nocet alijs qñqꝫ. + ad qõ facit.j.de re iudi.l.ſepe. Item facit.j.de re iudi.l.duo.er tribus.ꝛ.l.duo iudices.Accur.
Filium ob hoc.¶ Caſus. Pater manumiſit ſeruũ filij:tandẽ pater deceſſit ꝛ filius ei ſucceſſit:dẽ ꝙ filius non poteſt reuocare in ſeruitutẽ illum ſeruũ a patre manumiſſum.Fran.
Filium ob hoc.ratio quare probibetur cũ bona.vt.C.eo.l.ſi ab eo.et de re.alie.nõ alie.vẽditrici.ꝛ de reg.iur.l.ex qua perſona.Sed §.ſi.qui ꝛ a qui.l.ſi ſeruo.ſolue vt ibi.Accur.
Bonis. ¶ Caius. Circa bona eorum qui in ſeruitutis poſſeſſione exiſtentes: vel in libertimtatis poſ.exiſtentes vendicant ſe in ingenuitatem

u ¶ Calũmiã. ſecus ſi non ꝓ calũmia:vt.v.d.l.q ſtat⁹. vel ls non debeãt eligi vt ibi:tñ electi retinentur:vt hic.ꝛ ar.§.qñ appel.ſit.l. j.§.biduum.ꝛ facit.C.e. l.non mutantur.ꝛ.l.non idcirco. et.§.de iur.aur. anulo.l.ij.
x ¶ Quinquennium.vt ꝛ j.de collu.detegen.l.ij.
y ¶ Nouo domino. detegenti collusionem ſiue ſit dñs qñ ſuerat fus⁹/ſiue patronus⁹ qñ hic fuerat liberꝰ:ꝛ tũc improprie dẽ dñs: vt.j.de collu. detegen.l.j.ꝛ.l.ſi libertinus.
z ¶ Tobus.¶ Caius. Petebã quẽdam in ſeruitutẽ dicens cũ esse meũ fuiſ ꝓ dimidia. Itẽ qdã alꝰ petebat eũdẽ in ſeruitu.ꝓ dimidia coã alio iudice: vnus iudicus volebat ꝓnũciare eum liberum:dẽ ꝙ bonum cogi vt conſentiãt in vnã ſniam:ꝛ ſi non prit ꝓnũciare/tũc quidã direxit de here duci ab eo q vicit ſet ꝛ ſic ſit in totũ ſeruꝰ:ꝛ ſic rius est ꝙ ſit in totũ liber ꝛ cõpellat partẽ pcij ſui q existimabit arbitrio boni viri dare victori.Frã.
3 ¶ Liber.id est libertin⁹: qꝫ is ingenuus pronũciet prenudicaret oĩb⁹ ſnia vt nec habeat neceſſe ſolue re pcũ fui. vt.§.e.l.dui fratres. Vel dic idem in vtroqꝫ caſu ſi ingenuus vel libertinus ꝓnũciet:ꝛ dic indicatus:id est qui iudicat cãdus:vel indicat⁹ ꝙuꝝ ad mẽte ad ꝓpoſitũ iudicũ. ſic ꝛ.§.de iureiu.ad monẽdi. Alia ſi iaꝫ ꝓtuliſſent ſententias nõ ſunt cogendi cõſentire: qi ſemel iuncti ſunt officio ſuo: vt j.de re iudi.l.iuder.
a ¶ Non contigerit. qꝺ cõſentiant.

+ Tu fac regulã affirmatiuaꝫ q res inter alios acta aliꝭ non nocet.l.ſepe. de re iudi.ꝛ quãlio.ꝛ.l. ſuper eo.et ꝛ ea ro.ti. qñ limitabis/nili tertius egeret nole ſuo ꝓprio de iure gtinẽte ad me led nec ſic. vt in.c. ſubonta. ibi ſ b ꝓ banoi. col.iiij.ver. inno. dicit. extra de re iudi. ꝛ fel. ca pe. col.ij ℟.limita ſecundo.num modo tertiꝰ ſciret. vbi alias fal ſi. ponit eo.ti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

in ingenuitatē est factum quoddā senatusc̄ōsultū in quo est dictuz: q̄ illi qui ex pos. seruitutis vendicant se in ingenuitatem: bona que interim in domum possidentis: ea demū secū reportent: illi autē qui ex libertinitate vendicant se in ingenuitatē ea demū bona secū ferant q̄ post manumissionē de facto acquisierūt: non ex re manumissoris. Fran. accur.

a ¶ Intulissent. non ex re vel opera sua questa: q: hec paria sunt: vt .j. de acqui. re. do. questum. z statum hic potest colligi. Alij dicunt q̄ quesita ex opera sua poterat quod non placet.

b ¶ Voluissent. vt ex libertinitate in ingenuitatem. Accursius.

c ¶ Non ex re manumissoris. s. de facto in eodem statu sunt ea que sunt ei legata vt liberto: vt .C. de inge. ma. li. et ad boc j. si ingenu. esse di. l. iij. in fi. et. ff. de iur. anu. aur. l. j. z. ff. de condi. inde. l. sero manumisso. z. j. eo. l. imperator. et. l. de bis. et C. q. ad liber. procla. non licl. finali.

Si sciens. ¶ Cassius. Quendam liberum cum sciens liberum emi q̄uis pateretur se vēdi bene poterit prouocare in libertate. etiam me inuito. secus si cū vendidi bona fide emēti. nam nō poterit ammodo prouocare in libertatē. Frā. accur.

d ¶ Non potest. vt z. j. titu. j. l. pe. et. ff. eo. liberis. §. si quis sciens.

Imperator. ¶ Cassius. Liber homo exitens in pot. seruitij admiſtrauit bona ei⁹: nunc vult prouocare in libertatem. non auditur nisi reddiderit rationes prius admmistrationis. Franciscus.

e ¶ Reddiderit. vt et. C. qui. ad lib. procla. nō licl. fina. z. ff. e. l. illud. et ad boc. C. de peti. here. l. si. in fine. z. ff. e. l. de bonis. sed in libertate pure relicta aliter est: vt in cōtra. C. de ma. testa. l. iij. et. ff. de fideicōmiſ. lib. l. si pure. Accursius.

f ¶ In seruitute. i. seruitutis possessione.

Seruos. ¶ Cassius. Titia in testamento suo iussit heredibus suis vt facerent quoddam templum siue hospitale: et per quosdam de suis seruis quos nominauit voluit custodiri templum: non autem eos manumisit: dicitur q̄ isti non sunt serui heredis: sed templi. et boc si habeas in fine. l. in littera. neq; heredis. et sic fm boc dicas speciale in vltima voluntate: vt ex sola voluntate vltima fiant templi: at secus in alia voluntate puta inter viuos: vt. j. de pollicita. l. ij. in prin. z. C. de furtis. l. si nondum. si autem in fine non habeas: neq; tunc dic casu vt dixi nisi q̄ in fine dicas q̄ bi serui sunt heredis: et ad boc concordant leges predicte. Franciscus.

g ¶ Destinatos. ab eo vincente. Accur.

h ¶ Neq; heredis. si habeas sine neq; / planum est. et concor. j. de pol. li. l. ij. in prin. z. C. de fur. l. si nondum. si habeas neq; tunc dic sed templi. sed dices vel processum fuisse bic ad actum dedicandi: vel speciale in vltima voluntate vt ex sola voluntate sit templi: vt bic dicit ne sint cō trarie dicte. ll.

i ¶ Dominus. ¶ Cassius. Petij quendam in seruitu. z obtinui. nunc eum inuitum volo abducere. possum: licet velit offerre litis estimationem. Fran. accur.

i ¶ Qui obtinuit. in liberali causa. et facit. ff. de rei vendi. l. qui restituere. Accursius.

uitute aut ex libertinitate in ingenuitatem vendicati sunt senatusconsul. factum est quo cauetur de bis quidē qui ex seruitute defensi essent vt id dūtaxat ferrent quod in domo cuiusq; ituissent: in eorum autem bonis qui post manumissionem repetere originem suā voluissent: hoc amplius: vt quod post manumissionē quoq; acquisissent nō ex re manumissoris c secū ferāt: cetera bona relinquerēt illi ex cui⁹ familia exissent.

Idem. Lex. xxxiij.

Qui sciens liberum emit q̄uis z ille se pateretur venire tamen non potest d contradicere ei qui ad libertatem pclamat: sed si alij cū ignorāti vendiderit: denegabitur proclamatio.

Ulpianus. Lex. xxxiiij.

Imperator antoninus constituit nō als ad libertatem proclamationem cuiq; permittēdam: nisi prius administrationes rationum reddiderit e quas cum in seruitute f esset gessisset.

Papinianus. Lex. xxxv.

Seruos ad templi custodiā quod edificari titia voluerit destinatos g neq; manumissos neq; heredis h esse constitit.

Idem. Lex. xxxvj.

Omin⁹ qui obtinuit i si velit seruū suū adducere litis estimationē p eo accipe nō cogeit.

Calistratus. Lex. xxxvij.

Nuētio priuata k neq; seruum quem q̄ neq; libertus alicuius facere potest.

Papinianus. Lex. xxxviij.

Paulus l respon. Si vt proponitur post perfectas sine

Conuentio priuata. ¶ Cassius Quidam liber homo confessus est se esse meum seruum: hoc sibi non nocet: idem si libertum: z de hoc dic vt. C. e. l. liberos priuatis. Fran. accur.

k ¶ Conuentio priuata. hoc dic vt. C. eo. l. liberos priuatis.

Paulus. ¶ Cassius Vendidi ego franciscus tibi seruum meum pure: postea pfecta emptione misisti mihi litteras in quibus continebatur q̄ manumitteres illum seruū post certum tempus: si non manumittas: non efficitur p boc liber: non enim locum habet predicta constitutio quādo vē didi tibi seruum sub hac conditione vt manumittas eum post certus tempus: nam te non manumittente seruus fit liber ex predicta cōstitutione: sed in nostro casu vendi tio fuit pura. Item predicta constitutio extendit fauorem suum etiam ad alium casum: vt quādo accepi precium ob manumittendam ancillas in certum tempus. nam me non manumittēte ipsa fit libera. ¶ Quesitum est. Emptor seruū quez emit z sibi traditus manumisit antеq̄ soluat precium venditori. queritur an te neat manumissio? Et dicitur q̄ sic. si satisfecit emptori vendituri pro precio vt dādo fideiussores. Ut aliter satisfecit ad velitatem venditoris.

¶ Claus seius. Vendidi tibi stichū seruū meū boc pacto vt eū post triēniū manumittas: si triēnio cōtinuo tibi seruierit nondum completo triennio seruus a te fugit et tu interim decessisti: nunc seruus reuertitur et finito triennio vult libertatē. queritur an audiatur? Et dicit q̄ sic: si nunc reuersus seruiat tanto tempore quanto fuit in fuga. Fran. accur.

l ¶ Paulus. als incipit si post tēpus si non ma

+ Frā. sere. do. illu. in. l. si ita ſ. ipſe. l. de ꝓb obli. iſtū tex. exclam at ſin gu. ad b̄ q̄ fauore liber tatis ille q̄ habet fuit re triēnio cōtinuo alicui ds fuit re cōtinue etiā ſi interpolans: z cū fuerit ſe ſe fuisse fuit et cōſequē liberta. et ſpālr hoc ſolo. q. ſi ſe ſpālr hoc ca ſu cum iſta dicto conten intellegē interpretē. i. interpolatis: vt vult glo. ſing. fm ia lyce. ibi l. l. ſi. C ſi manc. ita fue. aliena. l. ſi is. ¶ Seruiſſe. z ſic eſt liber. Accur.

m ¶ Pertinere. vt ſit liber post tēpus ſi non ma

numittatur que constitutio quando habeat locum subijcit statim.

n ¶ Post tempus. vt. C. ſi manci. ita fue. ali. l. j. ij. z. iij. Accur.

o ¶ Eundem fauorem. als seruorem / z tunc plana: als fauore / z tunc dic eundem ſcz diuum marcum constituisse certum est z c.

p ¶ Mereri. libertatem: vt z. C. ſi manci. ita fue. aliena. l. ſi is.

q ¶ Satisfactum est. fideiussore: vel alio modo vt insti. de re. diui. §. vendite. z. ff. de z traben. emp. l. quod vendidi. z. l. vt res. z. ff. eo. qui. mo. pig. vel hypo. solui. item liber. §. qui paratus.

r ¶ Cepisse. z sic est liber. Accur.

s ¶ Decesserit. titius scilicet.

t ¶ Tempore. Id est seruitio tanti temporis prestito: quantum fuit tempus fugę vt. ff. de statulib. l. seruus qui. §. seruus. et. l. cum heres. §. finali. Item contra. ff. de fideicommiſ. liberta. l. tbais. §. intra. Solu. vt ibi. Accursius.

Si necessitas. ¶ Cassius Aliquem existentem in possessione inge nuitatis peto in seruit. mihi non ei incumbit onus probandi: nisi sponte offerat se ad probandum de ingenuitate sua: et si inde videri q̄ calumniose petam te in seruitutem: puniet me de calumnia pena exilij. ¶ Tutores. Tutor non potest petere in seruitutem pupilli sum: maritus autem vxorem suam potest petere in seruitutem. Franciscus accursius.

v ¶ Audiendus. vt z. ff. de proba. l. circa. z. C. de inof. testa. liberi.

r ¶ Sententiam. vt z. C. eo. l. si tibi.

a Non possunt. non sic ecōtra: vt. C. eo. non idcirco. et no. hic officium suum esse alicui damnosum. argu. contra. ſ. de furtis. l. si seruus. §. quod vero.

b Status questionem. reuocando in seruitutē ex ingratitudine: vel dic liberte de facto: sed quomodo hoc cū famosa ⁊ penalis videatur. nam ex toto fama ſſumitur mulieris: Respon. per hoc ſoluetur matrimonium: ſed in casu quo duraret nō posset penalis vel famosa institui: vt. C. ꝛeuz amo. l. ij. ⁊ facit. C. ō ope. lib. l. liberte.

C Am pacto. Casus. Maior. xx. anno. vēdidit se ad ꝑciuſ participandum ⁊ omnia interuenerunt que requiruntur ad hoc vt liber efficiatur seruꝰ. emptor eū postea manumisit. dicit q̄ libertus nunc efficitur nec potest se petere in ingenuitatem. Fran.

c Cum pacto. interuenientibus que debent interuenire: vt no. ff. de ſtatho. l. ⁊ seruoꝝ. §. i. Alex.

d Ad libertatem. id est ingenuitatem: vt. ff. de ſtatu homi. l. homo liber. vbi de ff oiri. et facit. C. qui. ad liber. proda. non licet. l. j.

L Iberalis. Casꝰ. Si dubitaſ an ſit in poſſeſſ. ſeruj. an libertatis: ⁊ ipſe velit probare ſe eſſe in poſſeſſ. libertatiſ: volens hoc probare prius audiendus eſt q̄ cauſa liberalis procedat. Secundo dicit quando cognoſcitur de cauſa liberali: puta an ſis ſeruus meus an liber ſis: debebit iudex cognoſcere de rapina de furto ſi q̄ mihi feciſti. vel de aliquo alio dāno magno. Fran.

e In obſcuro ſit. Ideo ſcilicet quia dubitatur in quorum ⁊c.

f Litigat. id eſt vtrum ſit in poſſeſſione ſeruitutis vel libertatis: ⁊ ſic incipit rūdere prior. ⁊c.

g Audiēdus eſt. ſ. predictus de cuius ſtatu queritur: ⁊ hoc etiam ſi ſibi non immediat onus: vt argu. ff. eo. l. cui. ⁊ fm hoc dic prior q̄ cauſa liberalis procedat: vt. ff. eo. liberis. §. ſi.

h Iudex. mutat caſum. ff. de poſ. hic de proprietate agit. facit. ff. eo. l. illud. ⁊. l. de bonis. ⁊ l. imperator. ⁊ j. l. de bis.

i Damno ve magno. ad hoc. ſ. de acqui. re. domi. homo liber. §. j.

S I ſeruus. Casus. Seruum emeras a non domino et tradit? tibi fuit: tandem apparuit non tuus: et ſic fuit iudicatum non eſſe tuum ſeruum: poſtea eius dominus ſeruj te heredem fecerat: nunc vis petere adhuc illum ſeruum. certe audieris: nec obſtat tibi exceptio rei in dicate: q̄ alio iure agis. Fran.

k Quem emeras. a non domino. Accur.

l Perperam. quia iudicauit eum non eſſe ſeruum tuum: quia nō probaſti tuum: ⁊ ita perperam: quia cum tu poſſideres ſi ipſe liberum ſe nō probaret vincere debebas. Item nec fuit iudicatum eum liberum: quia tunc ſententia inter omnes faceret ius: vt. ff. de ſta. ho. l. ingenuum. ⁊. ff. eo. dixi. §. j. que ſunt contra fm Azo. vel dic perperam fm Bug. quia cum debuit iudicare eum liberum non iudicauit eum liberū: ſed non eſſe ſeruum tuum. Accurſius.

m Is tuus. als is tuus. ⁊ als iſtius: ⁊ tunc dic. i. tuus: ⁊ als is huius: ⁊ tunc eodem modo.

n Preſcriptio. cum noua cauſa ſiue dominij acceſſit. vt ⁊. j. de excep. rei iudi. l. ſi autem. §. eandem. ⁊ facit. ff. eo. ſi cui. §. j. ⁊ C. res inter alios acta. l. j. ⁊. ij. ⁊. C. eo. ſi is. Accur.

D E bis. Casus. Heres gratuitus erat manumittere seruum: torcs vel curatores pupillorum quorum tutelam et res administrauerint: poſtea ſtatus queſtionem faccre non poſſunt. Datus vxori eidemq̄ liberte ſtatus queſtionem inferre non prohibetur.

Se vendens ad pretium participandum non efficitur ingenuus. h. d.

Hermogenes. Lex. xl.

C Am pacto participatiōis pretij maior viginti annis venalem ſe prebuit: nec poſt manumiſſionem ab libertate proclamare poteſt.

Si dubitaſ an quis ſit in poſſeſſione ſeruitutis, an libertatis ⁊ ipſe velit probare ſe eſſe in poſſeſſione libertatis: prius audiēdus eſt q̄ cauſa liberalis procedat. Item quādo cognoſcitur de cauſa liberali debet idem cognoſcere de rapina ⁊ de furto ſi qō ſe cit: vel de aliquo magno damno. h. d.

Paulus. Lex. xlj.

L Iberalis cauſa ſi in obſcuro fit in quorum crit ſtatu is qui p libertate ſua litigat: prius audiendus eſt probare volens ſcipſum in libertatis eſſe poſſeſſionem: iudex autem qui de libertate cognoſcit: etiam de rebus amotis damnove magno facto cognoſcere debet: fieri enim poteſt vt fiducia libertatis: et ſurripere quedam et corumpere atq̄ conſumere ex bonis eorū quibus ſeruiebat auſus ſit.

Habeo. Lex. xlij.

S I ſeruus quē emeras ad libertatem proclamat: et a iudice perperam pro eo iudicatum eſt: et dominꝰ eius ſeruj poſt rem contra te iudicatam te heredem fecit: ut aliquo nomine is tuus eſſe cepiſſet petere eum tuū eſſe poteris: nec tibi obſtabit rei iudicate preſcriptio. Jaboleni hec verba ſunt.

Pomponius. Lex. xliij.

D E his qui bona eorū quibus ſeruiebant intercepiſſent deinde ab libertatem proclamabant adrianus imperator reſcripſit: cuius reſcripti verba ſunt hec. Sicut non eſt equum fiducia libertatis que ex fideicōmiſſi cauſa preſtāda eſt intercipere hereditatem peculiam: ita nec libertati preſtande moram queri oportet. q̄ primum ergo arbitrū dare debeat apud quem conſtaret: quid ſeruari poteſt heredi anteq̄ ad ſeruum manumittendum compellertur.

Venulcius. Lex. xliij.

L Icet dubitatum antea fuerit vtrum ſeruus iuraſſet: an libertus iureiurando patrono obligaretur in his que libertatis cauſa imponuntur: tamen verius eſt non aliter q̄ liberum obligari. Adeo autem ſolemus iuſiurandum a ſeruis exigere vt bi religione aſtricti poſſea q̄ ſuc potestatis eſſe cepiſſent iurandi neceſſitatem haberent: dummodo incōtinenti cum manumiſſus eſt aut iuret aut promittat. Licet autem circa donum/munus/ operas vxorū perſonas etiā inſerere. In cū qui impubes iuraverit: ſcz et qui iurare potuerit danda eſt vtilis actio operarum nomine cum pubes tamē fa-

o Dare debeat. ſcz pueſes prouincie. Accur.

p Ante. C. de man. teſta. l. iij. §. j. Solu. ibi ſub cōditione: hic pure ſunt relicta libertas: hoc nō placet: q̄ tūc eſſet ff. de fideicōmiſ. libera. l. ſi pure. quare dic q̄ hic ſub conditiōe fuit relicta. ⁊ ſic concor. cum di cta. l. C. et non diſcordat ab illa ſi pure: cum ibi nō fuerit conditio reddende rōnis. ⁊ facit. ff. eo manu. l. ſi g̃s dicat. in fi. ⁊. ff. eo. illud. et. l. imperator. et. l. liberalis. et. l. de bonis. Accurſius.

L Icet. Casus. Libertus iurando ſe datorum. x. operas patrono tenetur: et hoc eſt verum quādo manumiſſus tam iurat. ſecus ſi ſeruus iuret. nam nō tenetur. ſed ſeruus ad hoc criſtens poteſt iurare q̄ liber factus iurabit ſe. x. operas daturum. et hoc caſu ſtatim cum erit manumiſſus debebit iurare vel promittere: impubes autem iurare poterit ſe daturū operas patrono ⁊ tenebitur opas dare cuz crit factus pubes: poterit autez ⁊ impubes criſtēs opas aliquas ſtipulare: vtputa ſi hyſtino ſit. Franciſcus.

q Imponuntur. licite. Accurſius.

r Liberum. vt et. ff. de ope. liber. l. vt iuriſiuran di. et. C. de ope. libe. l. i. et ff. de manu. teſta. l. ſeruus teſtamento.

s Religione. ſcilicet ſacramenti.

t Neceſſitatem. Jurant eſſi ſe iuraturos cum erūt liberi: quod ſi non faciūt datur in eos actio de dolo: vt. ff. de dolo. l. eleganter. §. ſeruus pactionis. aut ſi promiſſa eſt pecunia datur actio in factus: vt. C. an ſeruus ex ſuo facto. l. promiſſe. fm Azo.

u Incontinenti. immo etiam videtur er interuallo: vt. j. de ope. libe. l. vt iuriſiurandi. §. ſi ſiue. Solu. bic loquitur quando primo in ſeruitute iuraverat: ibi non. Vel ibi poſt tempus modicum quod videbatur ineſſe: quod incontinenti dicitur: vt argu. ff. ſi certum peta. l. lecta. ⁊ ad hoc. ff. de dam. infec. l. fluminum. §. ſed quod dictū eſt. vel ibi fuit actus in manumiſſione vt etiam poſtea er interuallo fieret: vt. j. de ſoluto. l. modeſtinus. vel ibi ſponte et ſciens ſe non teneri. argu. ff. de ope. libe. l. campanus. Item er hoc q̄ incontinenti iurat vel promittit: patet q̄ cauſa libertatis: id eſt quia non aliter effet manumiſſurus operas promittit et dominus exigit: et ideo tenetur vt hic. ⁊ dicta. l. vt iuriſiuran di. ſi autem er interuallo: ſi quidem ſponte ſciens ſe non teneri: tenebitur, vt dixi: ſi metu vel nimia reuerentia patroni contra: vt. j. quarus re. actio non datur. l. j. §. que onerande. et. l. fi. §. ſi ſeruus. Item no. er iuramento hic aliquem obligari et actione in factum ex eo agetur: vt arg. C. de rebus credi. l. actori.

x Donum. differūt be inter ſe. vt. ff. de ver. ſig. l. inter donum. ⁊. l. munus. ⁊. ff. de offi. procō. l. ſolent. §. ſi. Accur.

y Arorum. facit. C. de in ius vocā. venia. itē facit. ff. de dam. infec. l. fluminum. §. adijcitur. ⁊ facit q̄ nō. C. de ope. libe. ſi quam.

z Potuerit. Cum ſit doli capax. ſecus in eo iuramento quod ſuper contractibus preſtatur quod tantum + a pubere factum valet: vt in auten. ſacramenta. Item no. pupillum obligari. et eſt ſic. ff. de acquir. here. l. pupillus. et. ff. de iureiuran. l. qui iuraſſe. Sed argu. contra. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. ſi.

a Utilis actio. ſecus in filio emā. vt. ff. de obſequi. l. pe.

+ Vta glo. eſt ſing. fm bal. ad hoc q̄ auf. ſacris puberū non bs locū ipa pillo etiam doli capace ſed ſolys in adulto. Bolog. Tu dic Jo no. etiſs des Bal. l. l. fin. ſ. Aliꝰ. C. ō bo. que lib. x in. l. ij. C. de reſt. in integ. ⁊ fa. l iij. de pac. §. ij. ſ. no. ⁊ pace.

Mūmiculator.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Numiculator. alꝰ numicalculator: ꝛ alꝰ numiculator. ꝛ facit. ff. de ope. li. vt iurisiuran. §. dabitur. ꝛ. ff. de rei vẽ. l. certũ. Sed arg. ff. de vsufruct. l. arbonibus. §. de illo. ꝛ. ff. de ope. ser. l. fi. §. i.

¶ Quibus ad libertatem proclamare non licet.

Aiores. ¶ Casus. Maior. xx. annis passus est se vẽdi. si pciũ participatus est nõ poterit puocare in libertate: si aũt nõ est participat⁹ pciũ ls ola alia interuenit ad q̃ interuenire debẽt vt liber efficiat: fuus poterit puocare ad libertatem. Sz pone q̃ est minor. xx. an. ls participatus sit precium poterit puocare in libertatem: nisi factus maior durauit in seruitute. Fran.

b ¶ Qui venit. i. vẽditur.

c ¶ Peruenerit. vere: vt ff. C. e. l. i. ꝛ no. ff. de statu hoꝺ. ꝛ seruorum. §. i.

d ¶ Ex ceteris. id est si nõ participatus est lucrum.

e ¶ Supra scripta. Id est participationis precij.

f ¶ Vicẽdum. vt. ff. de li. cau. liberis. §. i. ꝛ extra uag. ꝛ facit. ff. de mino. si ex causa. §. papi.

Seruum. ¶ Casus. Compulsus de dixisti mihi seruũ ꝛ cũ i testamẽto liberum esse iussit: dicitur q̃ non tenet liber tas: ls alꝰ soluẽdo sim. et tu poteris ab hẽde meo vendicare seruũ: si autem diceres effici liberum: qꝫ esse nõ ꝺz: iã tu non habes res aliquã act. Sz here ꝺz meuz: quia nihil videbitur ff. Fran.

g ¶ Per vim. scilz cõpulsuũ. ꝛ sic dominium dire ctũ trãsit: vt. ff. qꝫ metus causa l. si mulier. §. pe.

h ¶ Erit ille. secus si non tradere sed manumittere cogatur: quia tenet libertas: vt. ff. qꝫ me. cã. l. metum. §. idẽ põpo. ls q̃ ꝺz dicit ꝺ in victima ꝛ voluta te ibi inter vivos factam manumiſ. qꝫ non placet.

i ¶ Agere. vtili in rem: vt ff. qꝫ me. cau. l. metuz. §. volenti. ꝛ. §. licet. an aute ipse seruus possit ꝙueniri actiõe qꝫ me. cau. ẽsi ad eũ cõmoꝺũ puenerit: qꝫ videf: vt. ff. qꝫ met⁹ cã. si cum exceptiõe. §. in bac actiõe. ecõtra q̃ nõ: q̃ nõ erat pecuniarum cõmoꝺũ: vt arg. ff. de leg. i. plane. §. fi. ff. l. seq.

k ¶ Peruenerit. i. peruenerit: qꝫ esse non debet.

l ¶ Consecutus. nihil habet q̃ libertũ ꝺz: vt hic. et ff. de præscrip. ver. l. naturalis. §. fi. in fi.

Hs qui. ¶ Casus. Liber hõ si passus est se vẽdi ad pciũ participãꝺũ ꝛ ea interuenit q̃ interuenire debẽt efficit seruus. Sed gꝺ si femina libera passa est se vendi interuentibus his que debent interuenire an qui nũc nascũtur ex ea erunt serui: Dicitur q̃ sic: cuz ꝛ mater sit seruatus: nec possit pnouocare in libertatem. Fran.

m ¶ Venire. interuenientibus que debent interuenire.

n ¶ Denegari. ꝺicit pompo. vel cauetur senatusconsulto.

o ¶ Dubitari. nũc respõ. ꝛ sub. sed cum ꝺu. ff.

p ¶ Danda. licentia proclamandi ad libertatem.

Licinno. ¶ Casus. Dereo volebat vẽdere seruum quem erat per fideicommissum rogatus manumittere: ꝛ ipse maior. xx. an. erat: tens passus est se vẽdi. queritur an possit pnouocare in libertatem: ꝛ videtur q̃ non. nam si iam esset manumissus. et sic esset liber ꝛ esset passus se vendi non posset puocare in libertatem. Sed econtra videtur q̃ sic. nã libero homine vẽdito nihil ei obest q̃ vendatur: sed secus in hoc casu cum seruus sit qui venditur: quid ergo ꝺicit: et certe ꝺicit q̃ ꝛ liber homo ꝛ fuꝑ põt vẽdi: et stipulatio de euic. poterit cõmitti. ꝛ intelligas ꝺe eo q̃ ignorãs liberũ hoiem emit: si enim scies liberum emeret: tũc bene posset puocare in libertatem: in nro aũt casu etiã munꝰ potuit vẽdi: ls possit ei iputari cũ aũ casu libertatẽ nõ puocat peten ꝺo iudicis officiũ vt manumittat qꝫ nõ posset iputari statulibero cui relicta est libertas sub conꝺi. nã interim potuit petere libertatẽ. sed veniente cõꝺi. poterit se puocare in libertatẽ: in nro aũt casu ꝺicẽꝺũ est non posse puocare in libertatẽ cum maluit vẽdi cũ posset petere libertatem. Fran.

q ¶ Paulo. salutẽ ꝛ quæstionem talem.

r ¶ Debebat. pure. Acc.

s ¶ Vigesimũ annum. fuetatis. Accur.

t ¶ Libertatem. et sic est homo liber.

v ¶ Vendidisset. interuenientibus his que in libero homine empto interuenire debent.

x ¶ Denegaretur. vt. ff. si titu. j. l. liberis. in pn. et. C. eo. l. j. in pnn.

y ¶ Meliori loco. vt ff. si. ti. j. l. ordiata. §. fi is. Ac.

z ¶ Contrahi potest. vt ff. de contraben. emp. l. liberi. ff. l. liberi.

a ¶ Denegatur. vt. ff. si. ti. j. q̃ sciens. ff. l. liberis. §. si quis sciens. ff. C. de ingen. ma. l. scientis.

b ¶ Sed ꝛ is q. vt in casu propositio.

c ¶ Venire. i. vendi.

d ¶ Peruenias. põteniz implorare vt manumittatur.

e ¶ Quod siquidem. Id est certe.

f ¶ Debetur. i. in sequenti casu. Accur.

g ¶ Statuliberum. id est sub conꝺitione manumissum. Accur.

h ¶ Denegandã. nec effi tacite vel expresse potuit renunciare iuri futuro: vt ff. j. quorum leg. l. quod ait prætor. ff. de leg. ij. si ita. §. j. ff. ꝺiui. C. de pac. l. j.

i ¶ In proposito. ad primum tantum videtur se referre: licet eadẽ equitas in potestatiua conꝺitione sit: cum potestatiua cõꝺitio ꝛ puritas paria sunt: vt et. ff. de hereꝺi. instit. suus. per quod ꝺicit quiꝺam ad vtrũq; casum referri quod hic ꝺicitur. ꝛ facit. C. eo. l. j. in fi. ff. de fideicõmiss. lib. l. quiꝺam. §. fina.

Duo. ¶ Casus. Duo emerũt liberũ hominẽ tanq̃ seruũ: ꝛ vnus

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

eorum sciebat eum liberum: alter ignorabat. queritur quid iuris. Dicitur scientia vnius ignoranti non nocebit: ⁊ fiet hic sensus totus ignorantis. Franciscus accur.

a ¶ Sed tantum alterius. contra. ff. tit. j. nō solum. §. j. solu. vt ibi. Item contra. ff. ti. j. l. liberis. §. si duo. Solu. vt ibi. Item no. in persona huius venditi magis inspici qō nocet q̄ quod prodest. sic. ff. ad silla. l. si quis in grauī. §. fina. Sed argu. contra. ff. de fena. l. eman cipatum. §. fi. ff. j. de iure fisc. l. non intelligitur. §. si quis palam. ⁊. ff. ad macedo. sed inf. §. non solū. Itez no. inutile credit vtilis. fic. ff. de lega. j. l. plane. §. si duobus. ⁊. ff. cōmunia ꝑdio. l. ꝑpriū solū. et C. de here. l. cognouim⁹. ⁊. ff. de bonis lib. l. cū libertū. ⁊. j. de stipula. ser. l. i. §. cōmunis. ⁊. l. proin de. §. fi. ⁊. l. seq. Item ar. contra sunt ad hanc. l. ff. de leg. j. si res. ⁊. l. si duobus. in prin. ⁊. l. plane. §. si cōiuncti. ⁊. l. hmōi. §. si titio. ⁊ de leg. ij. si titio. et l. pculo. et. j. de ver. obli. l. si mihi ⁊ titio. ⁊. ff. de iureiuran. l. si duo patroni. in prin.

¶ Si libertus ingenuus esse dicatur.

Si libertus. ¶ Laſ⁹. Depositi quēdam in libertū suū ⁊ qⁿ nō pbasti est absolutus: dī q̄ pceiudicat illa sententia: nec curfus temporis: mihi vero patrono qui hunc peto in libertinitatem. Fran.

b Alio agēte. Qui eum ad libertatē vocat. Acc.

c ¶ Exercere. vocādo eus in suum libertum: vt. j. eo. patronum. fed videtur nullo tempore audiri: vt. ff. de statu ho. l. ingenuum. ⁊. ff. titu. ij. l. dicit fratres. §. j. Solu. in il lis fuit acta causa seruitutis et ingenuitatis et fic pceiudicat inter omnes: hic autem libertinitatis ⁊ ingenuitatis que nō est adeo fauorabilis: ⁊ ideo nō ꝓiudicat alijs. Alij dicūt q̄ hic. ff. j. e. patronū. non fuit pronunciatus ingenuus fed libertum illius non esse: in contrarijs vero ingenuus. et q̄ hic dicit ingenuus. i. pro eo qui ingenuum se dicebat: ⁊ sic expone illam. l. patronum. Vel dic q̄ hic non fuit instus contradictor in. ff. contrarijs. sic vt. ff. de collu. dete. l. cum non iusto. et argu. ff. de inoffi. testa. l. qui repudiantis. in fine. Item contra huic. l. ff. de collu. dete. l. ij. in prin. vbi infra quinquennium tātum auditur. Solu. vt ibi. Accurſius.

Vis ne venire. ¶ Casius. Liber maior. rr. an. passus se vēdi ad preciū participādū ⁊ pciū puenit ad eū: nō pōt pnocare in libertatē nisi in casu vt cū precium reddit empton spōte recipienti. ¶ Qui se ex libertinitate. Quidam ingenuus tanq̄ seruus alicuius existens: ab eo dē manumissus est: sic nunc stat tanq̄ libertus: hic vult pronocare in ingenuitatem: potest vsq; ad quinquennium non vltra: nisi in casu vt si post quinquennū dicat se de nouo inuenisse instrumenta sue ingenuitatis: ⁊ hec causa coram principe fit. Fran.

d ¶ Constituit. vt ⁊. ff. ti. j. l. j. in prin.

e ¶ Permisit. scilicet ex speciali beneficio fm Joan. Alij dicunt semper si precium reddunt: id est parati sunt reddere poterunt de libertate contendere. arg. inſti. de nora. §. dominus. alias offerat: ⁊ deponat: vt. C. de vsur. l. acceptam. sed hoc quando quis vult ab obligatiōe qua tenetur liberari: sed hic non tenetur. Tertij dicunt vt Azo. q̄ hic spōte recipit. Et dic reddidisset. fiam empton sponte recipienti: est enim preteritum pluſq̄ perfectum. Accurſius.

cum qui ignorat seruus efficietur: sed non etiā cius qui scit: sed tantum alterius[a].

¶ Si libertus ingenuus esse dicatur. Titulus. xiiij.

Res iudicata contra eum qui se patronum dicebat nō preiudicat vero patrono, hoc dicit.

Marcellus. Lex. j.

Si libertus alterius alio agēte[b] ingenuus pronūciatus esse dicetur: fine vlla exceptione temporis patronus eius cognitionē solet exercere[c].

Maſſurius. Lex. ij.

Qui se venire passus cēt mancipium: scilicet vt ad ipsum precium perueniret prohibēdum de libertate contendere diuus adrianus constituit[d]: sed interduxita contendēdum permisit[e] si precium suum reddidisset. ¶ Qui se ex libertinitate[f] in ingenuitatem asseuerant non vltra[g] quinquennium q̄ manumissi[h] fuissent audientur. ¶ Qui post quinquēnium reperisse instrumenta ingenuitatis asseuerant de ea re ipsos principes adiri oportet cognituros[i].

Pomponius. Lex. iij.

Hoc sermone[k] agnitis natalibus[l] de nullis alijs intelligendum est senatum sensisse q̄ ingenuis[m]. ¶ Verbo autem relinquerunt etiam hoc intelligēdum est: vt quicunq; ex re eius a quo manumissi crūt acquisita habent restituāt: sed id quemadmodum accipiendum sit videdum est vtrū ea que ignorātibus dominis abstuliſſent. Item quod ex re eius acquisitum est reddere debeāt⁹/ an vero etiam que concessa ⁊ donata a manumissoribus amplexi sunt⁹ quod magis est.

Papinianus. Lex. iiij.

Hec oratio⁹ q̄ phibet apud consules ⁊ pfides prouinciarum post quinquennium a die manumissionis in ingenuitatem proclamare: nullam causam[q] aut personam excipit.

¶ Pone casum vt. ff. eo. l. j.

Idem. Lex. v.

Patronum post quinquennium sentētie pro ingenuitate dicte quo ignorante res iudicata est non esse[r] prescriptione tē poris submouendum respondi.

Vlpianus. Lex. vj.

Quotiens de hoc contenditur/ an quis libertus sit siue opere petātur siue obsequium defideretur: siue etiam famosa actio intentatur: siue in ius vocetur qui se patronum dicit: siue nulla causa intercueniat redditur prēiudicium[s]/ sed et quotiens quis libertum se quidem confitetur: libertum autem Caij scij se negat idem preiudicium[t] datur: redditur autem alterutro desiderante: sed actoris partib⁹ qui se patronū dicit fungitur[u]: probare eq̄ libertum suum necesse habet: aut si non probet vincitur.

¶ De statu defunctorum post quinquēnū queratur. Titu. xv.

Exiſtēs in possessione libertatis si decedit post quinquennū non queretur amplius de statu suo. hoc dicit.

Martianus. Lex. j.

f ¶ Qui se ex libertinitate. scz de facto.

g ¶ Non vltra. etiam lite contestata: vt. ff. de collu. detegen. l. ij. §. aliter. Accurſius.

h ¶ Manumissi. scilz de facto: vt inſti. de inge. §. fi. ⁊ facit. j. ꝓori. §. ⁊. l. hec oratio. sed hodie secus: vt. C. vbi causa statue. l. fi.

i ¶ Cognitores. facit. ff. de in iur. tur. l. videam⁹. §. fi. ⁊ de iureinr. l. admonendi. ⁊ qō no. ff. ꝓri. §.

De fmone. ¶ Casius. Erant quedā verba cuiusdā senat⁹ que nūc vult exponere: ⁊ erāt forte talia. agnitis natalibus pronocent in ingenuitatem: sed relinquant manumissori omnia que habent ex eius re. Et dicitur q̄ hec verba babēt locum in eo qui apparet ingenuus: ⁊ debet reddere manumissori ea q̄ acquisierit ex eius re siue eo sciente siue ignorante: et etiam ea que donauerat manumittens hunc manumisso. Fran.

k ¶ Hoc sermone. forte talia erant verba senatusconsul. cuius mētionem facit. ff. ti. ij. l. de bonis. ⁊ C. eo. l. j.

l ¶ Agnitis natalibus. pronocent in ingenuitatem/ sed relinquant manumissori omnia que habent ex eius re.

m ¶ De ingenuis. quia ingenui habent natales nō ferui vel liberti per quos probatur ingenuitas: vt et. C. de libe. causa. l. parentes. et de proba. non epistolis.

n ¶ Debeant. scz tantum an vero ⁊c.

o ¶ Amplexi sunt. scilicet senatores. vel dic hi de q̄ rum statu est questio.

Hec oratio. ¶ Casius. Hec prohibitio qua dicit manumissum non posse post quinquennium in ingenuitatem proclamare: non excipit aliquā personā: nec causam aliquā nisi vnam: vt. ff. j. l. ij. in fi. Fran.

p ¶ Hec oratio. scz diui marci quam non habemus. ⁊ de ea fit mentio. ff. ti. j. l. j. §. sed interdum. Accur.

q ¶ Nullam causam. nisi vt. ff. eo. l. ij. §. fina. ⁊ hoc corrigitur per. l. C. vbi causa status. l. fina.

r Patronum. Non esse. vt ⁊. ff. eo. l. j. plene dixi. Sed argu. ff. C. de prescrip. long. temp. l. fi. in fi.

Quotiens. ¶ Casius. Quotiēs queritur an quis sit libertus meus quod cōtingit multis de causis: siue petaꝫ operas siue obsequiū: siue petam ne me vocet in ius siue venia: vel simili de causa est mihi data actio in rem preiudicialis: ⁊ hec sunt vera siue ille dicat se ingenuum siue dicat se libertum: sed non meum. tunc si ille est in possess. ingenuitatis: mihi incumbit onus probandi eum esse libertum meum. ⁊ si hoc nō probo: ille vincet. Fran.

s ¶ Preiudicium. id est actionem; in rem preiudicialem. vt inſti. de act. §. preiudiciales.

t ¶ Idem preiudicium. i. predicta actio.

u ¶ Fungitur. Quia hic libertus non erat in possessione libertinitatis apud eum qui se dicit patronum. alias contra. ff. de proba. l. circa. sed in questione operarum semper patronus probat: nisi sit naturaliter opera debita: vt. ff. de proba. l. quotiens. facit. ff. de libe. causa. l. igitur sciendū. §. si opera. et. j. de exceptio. l. generaliter. ⁊. ff. de lib. ag. l. si quis a liberis. §. solent. Accurſius.

¶ De de statu defunctorum post quinquennium queratur. ¶ Dictū est de statu viuorum: nunc de statu defunctorum.

De statu

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

DE statu defunctorum. ¶ Casus. Quidam statu bona fide in possessione libertatis decessit in institutis heredibus: dicitur q̄ post quinquennium a tpe mortis nō est q̄rendū de eius statu. nec est querendū de statu ei⁹ q decessit infra quinquennium vel etiā ei⁹ q vixit si p̄ hoc fieret ptudicium mortuo ante quinquennium. Itē aliqñ nec infra quinquennium de statu defuncti q̄rit vt cuius iudicatus est quis ingenuus decessit postea: nō ammodo debet queri de statu ei⁹: nec retractari sententia lata pro ingenuitate etiā infra quinquennium. ¶ Si quidē. Apparet ex prin. l. q̄ prefertur spacio quinquennij volenti retractare statum defuncti in deteriorem. Sed quid si in meliorem vult p̄ducere: etiaz vltra quinquennium potest. nam si aliquis dicit suus quasi ex ancilla natꝰ que erat mortua iam elapso quinquennio: ille autē vult probare matrē fuisse liberā/ auditur. Fran. accur.

a ¶ De statu defunctorū. qui tempore mortis erāt bona fide in possessiōe libertatis: q̄ si varietas intervenit posterioza spectātur tempora: vt. C. co. l. si mater. z. l. fi. z ad emancipationē non pertinet: vt in eo. ti. l. q̄ō est. Sed qd est q̄ō dicit post quinquennij cuz nec ante. vt. C. de lib. cau. l. p̄ncipalr: Rñ. nō ꝓpter carnē z ossa sed ꝓpt posteros z peculiuz ꝗritur infra quinquennij non vltra: vt z. j. e. l. ū. C. co. l. i. z. l. si is. z hoc si nō fuerat ingenuus p̄nūciatꝰ als nec infra q̄nquēnij: vt. j. §. sed interdū. Acc.

b ¶ Fisci. vt z. C. eo. si mſr.

c ¶ Elui. §ñ dicat non solū de mortui statu/ ſz nec etiam de statu viuētis q̄ri pōt si p̄iudicet ei q añ q̄nquēnij decessit. azo. vt et C. co. l. i. z. ij. Accur.

d ¶ Fuerit. p collusionē.

e ¶ Liceat. cuilibet de populo. Accur.

f ¶ Retractare. j. q̄tū diri. §. ti. i. l. i.

g ¶ Post mortez. sic. j. de re iudi. l. si cum procurator. z. j. ad le. cor. de fal. l. §. tutores. z. j. de verb. obli. l. hoc iure.

b ¶ Cepta. speciale: vt cōstatione non ppetuetur actio + nec fiat transitoria cōtra heredes: vt z. j. l. pri. in fi. sic. C. de dolo. l. fi. regulariter ℈: vt. C. de pscrip. xxx. anno. l. fi.

+ Constatiōe nō semꝑ ppetua tur actio. nā vide hoc an t qñ perpetuet. in. c. j. delit. cōtet. ca. dudū. ij. de tur. calū. cū causa. et no. de dolo z contu.

i ¶ Si quidem. diri. §. eo. in prin. Accur.

k ¶ Non admittatur. certe imo admittitur: vt subijcit. z. j. eo. l. pe.

l ¶ Ante quinquennū. z in seruitutis possessione ea existente: vnde prescriptio quinqꝫ annoz non potest allegari: z ideo potest z necessariuz est probari de libertate huius qui dicitur seruus. Azo.

m ¶ Pro mortua. i. pro eius statu tuendo.

n ¶ Et marcellus. nunc respondet. Accur.

o ¶ Consecutus sum. i. ad eam sententiam peruenī. Accur.

Non esse. ¶ Casus. Moueba q̄ne statꝰ filijs alicuiꝰ de cuiꝰ statu nō egit: z iā lapsum erat q̄nquēnū a morte eius: dicitur q̄ non audior: z hec prescriptio q̄nquēnij currit etiā pupillo tutorē nō habēti nec poterit restitui. ¶ Prescriptio. Litis contestatione in questione status ante mortem defuncti illata: nō facit prescriptionē. v. an. que statum defunctorum tuetur irritam: si is qui mouet questionem status defuncto a sua lite triennio desistat: nam tunc liti renunciasse videtur. Fran.

p ¶ Retractatam. als recitatam: z als retractatam. s. infra quinquēnū: z semper dic z finitam.

Ne statu defunctoꝝ[a] post quinquennium ꝗrere non licet: neqz quati neqz ficiꝰ nomine: ſz nec eius status retractādus est q intra quinquēnium decessit si per huiusmodi questionem ꝓiudicium futurum est ante quinquēnium mortuo: immo nec de viui[t] statu querendum est si questio huiusmodi ꝓiudiciū faciat ei qui ante quinquennium decesserit: z ita diuus adrianus constituit. ¶ Sed interdum et intra quinquennium non licet de statu defuncti dicere: nam oratione diui marci cauetur / vt si quis ingenuus pronūciatus fuerit[q] liceat[r] ingenuitatis sententiā retractare[r] / sed viuo eo qui ingenuus pronūciatus est nō etiam post mortem[s]: intātum vt etiam si cepta[b] questio fuerit rectractatiōis: morte eius extinguatur: vt eadem oratione cauetur.

¶ Licet non possit queri de statu alicuius post quinquennium in deterius mutā do: tamen potest queri post quinquēnium mutando in melius. b. d.

¶ Si quidem[t] deteriorem conditionem defuncti faceret qui statum retractaret ſm ea que dixi prescribendum est. Quid ergo si in meliorem: veluti pro seruo libertus dicatur quare non admittatur[k]. quid enim si seruus quis dicatur quasi ex ancilla natꝰ que ante quinquennium[l] mortua est: quare non liceat probare liberaz fuisse: hec enim pro mortua[m] est: et Marcellus[n] libro. v. de officio consulis posse scripsit: ego quoqꝫ in auditorio publico idem consecutus sum[o].

¶ Etiā pupillis tutores nō habētibus curt t hec prescriptio quinquennij. b. d.

Papinianus. Lex. ij.

Non esse libertatis questionem filijs inferendam ꝓpter patris vel matris memoriā post quinquennium a morte non retractatam[p] conuenit / nec in ea re que publicaz tutelam[q] meruerit: pupillus agētibus restitutionis auxilium tribuendum est[r] q̄ quinqꝫ annozum tempus cum tutores non haberent excesserit.

¶ Prescriptio[a] quinqꝫ annozum que statum defunctorum tuetur[r] specie litis ante mortem illatę nō fit irrita si veterem causam desistente eo qui mouit longo[v] silētio finitam ꝓtectur.

¶ Ingenuus in possessoriuitutis decessit: dicitur q̄ et ante quinquennium a post quinquēnium potest cognosci de ingenuitate eius. Fran.

Hermogenes. Lex. iij.

Ante quinquēnium defunctorum status honestioz q̄ mortis tempoze fuisse existimabatur vendicari non prohibetur: idcirco z si quis in seruitute[x] moriatur post quinquēnium liber decessisse probari potest.

¶ De statu defuncti post quinquēnium post mortem eius non queritur: nec si pretam peculiū eius tanq̄ mei serui post quinquennium admittar. Fran.

Calistratus. Lex. iiij.

Diuus omniū diuus nerua Ꝺ edito vetuit post quinquēnium mortis cuiusq̄ de statu queri: sed z diuus claudiꝰ ad claudianū rescripsit si per questionem nūmariam[y] ꝓciudiciū statui fieri videbitur cessare questionem.

¶ De collusione detegenda.

Titulus. xvj.

¶ Qui collusum detegit nanciscitur dominium serui qui per collusionem effectus est ingenuus.

Gaius. Lex. j.

Ac quorūdam dominorum erga seruos nimia indulgētia inquinaret ampliſſimū ordinem[z] eo q̄ paterētur seruos suos in ingenuitatez proclamare liberosq̄ iudicari[a] senatusconsultū factum est domitiani tēporibus quo cautuz est vt si quis probasset per collusionem quicq̄ factuz: si iste[b] homo seruus sit ficret ei⁹ seruus qui detexisset[c] collusionem.

Ulpianus. Lex. ij.

q ¶ Tutelam. i. tutelā q̄ō est publicum munꝰ: vt in ſti. de excu. tu. §. j.

r ¶ Tribuēdū est. immo videt ipso iure nō carere: vt. C. gb̄ causis restit. in integ. nō est necesse. l. fi. solu. vt ibi no. inconcor. C. eo. l. si mater.

s ¶ Prescriptio. que sine possessiōe pcedit. Acc.

t ¶ Tuetur. vt et. C. e. l. j. in prin. vel ſm q̄ſdā eius qui nitebaꝫ statum defuncti tractare. Accur.

v ¶ Longo. s. triennio. et no. q̄ ꝓtestatiōe nō ppetuaf actio: vt et. ſ. l. pri. §. ſz iterdū. vel ſm ꝙdam Placē. z azo. ideo cōtingit: q̄ actor desistit a lite triennio: z sic remiciasse vr. vt z. de iud. l. destitisse. z. C. de pac. l. posteq̄. et. C. qui accusa. non pos. l. accusationē. als ℈. vt. C. eo. l. ij. z. l. pe. Accur.

x ¶ Ante quinquēnū. ¶ In seruitute. i. in possessione fuitutis: z facit. ſ. l. j. §. siquidē. Acc.

y ¶ Primus. Nūmaꝝ. principalr emꝑ de statu defuncti agi non pōt: vt. C. de lib. cau. l. p̄n cipaliter. Accur.

¶ De collusione detegenda. ¶ Quoniā in iudicio liberalis cause fit collusio ideo de ea ponit. Accur.

Ac quorūdaz. ¶ Casus. Quidam dominus cū deberet cū seruis: z efficiebāt eos p̄nūciari ingenuos: z sic admittebāt ad senatorią dignitatē: z ꝗa erat turpissimus dignitati senatorū: est factū q̄ddā senatusconsultū: q̄ cautū est vt q̄cūq; pbauerit hāc collusionē/ hēat istū iudicatū ingenuus in fuū suū: si fuꝰ fuerat colludētis: vel libertū si ei? libertus fuerat/ z hāc collusionez detegere vſq; ad q̄nquēnij post ſuam latā pmiſſus est: z ſ q̄nquēnij ꝓtinuū est niſi ſ iudicatꝰ ingenuus sit ꝓpubes. nā tūc expectabit tps pubertatis: nec interim curit q̄nquēnij: idē ex silicā iusta vbi etiā post q̄nquenniū agitatur hec causa: vt exēplū habuiſti. ℈. si libertꝰ ingenuus cē di. l. ij. in fi. ¶ Postea dicit hoc quinquēnio sufficit ꝓtestari litē. Sz secus in eo qui ex libertinitate ꝓuocat se in ingenuitatē: nā infra quinquēnium a tpe manumissionis numeranduꝫ tota causa expediri. Ultimo dicit: ille admittit ad hāc collusionē detegēdam qui pro alio est babilis ad postulandum: z hoc dicit hec. l. z seq. Fran.

z ¶ Amplissimum ordinem. s. senatorum qui centum erāt numero. vt. C. de peti. here. l. fi. in prin. Accur.

a ¶ Iudicari. vt quasi ingenui creentur quandoq; senatores.

b ¶ Iste. de cuius conditione est collusum.

c ¶ Detexisset. vt et. ℈. de libe. cau. l. qui de libertate. §. finali. Si vero libertus fieret libertus eius qui detexit collusionem: vt. C. co. l. ij. et. ℈.

de in ius vo. l. adoptiuum. §. patronum.

a ¶ Ollusionem. Ingenuitatis. id est sententiarum latarum pro ingenuitate. Accursius.

b ¶ Quinquennium. vinente tamen eo qui ingenuus pronūciatus est: vt. ff. titu. iij. l. j. §. sed inter duz. Sed videtur perpetua: vt. ff. se inge. esse dicatur. l. j. z pe. Sol. ubi nō inst⁹ fuit cōtradictor: vt. j. l. pr. vel ibi de liber to ingenuus: h de seruo ingenuus: vel ibi detegit verus patron⁹: hic extra neus. ar. j. in fi. huius. l. Itē ff. se. de libe. cau. l. dui fratres. in pn. vbi nul lo mō audif: sed illa fm hanc. f. nisi fit collusum. z eode mō rñdet. ad. l. ff. de sta. ho. l. ingenuum.

c ¶ Etas ei⁹. qz impubes est: vt. ff. se. de lib. cau. l. dui fratres. in pn.

d ¶ Alter⁹ rei. f. ratio vt cr̄ēplū hēs. ff. si inge. esse dicat. l. ij. §. fi. z. l. pe. z. j. de adul. l. quinquennius. Accursius.

e ¶ Inchoandā. ar. ff. C. de dolo. l. fi. et. ff. tit. j. l. j. §. sed inter. z. C. de tēpo. in integ. resti. l. fi.

f ¶ Aliter atqz. quia tunc cōtestatiōe non ꝓpetuaf: vt z. ff. si inge. esse di. l. ij. §. j. z. l. bec ofo. et est rō: qz agēs in fupiori rñ. con uenit. ar. j. de exep. doli. l. pure. §. fi. z. ff. de carbo. edi. l. ij. §. qz fi ille. z fm h bodie ff. vt. C. vbi cau. fta. l. fi. Alij dicūt qz ppe tuo audit: nō infra quinquennīū trñ: z est rō inter hūc casum z superiorem: qz hī melioze: ibi in deteriorem statū trahit: vt. ff. tit. j. l. j. §. fi. z. l. an. ff tūc erit ff. si inge. cē di. l. ij. §. j. z. l. pe. z ideo non pla cet. Tertij dicūt h aliter exponi. f. cū libertus pronūciatus est ingenuus p collusionē vt ꝓpetuo possit reuocari. fybi seruus pnūciat ingenu⁹: tūc infra quinquennīū. p quo est qđ notaui in solu. ff. si. in pn. huius. l. et fm h dic petit. f. per collusionē. prima placet. Ro. ergo hic tripler quinquēnīū. primū qz defuncti statū tuetur: qđ ꝓtestatione inutilinō perpetuatur: fz vti li fic nisi fuerit remissa lis tacite vel expresse: vt. ff. ti. j. l. j. in pn. z. l. ij. §. fi. z. C. ne de sta. defunc. l. pe. Secundū qz ad retractandam collusionem. z hoc potest perpetuari: vt. ff. si. ꝓori. rñ. Tertium qz datur ad prouocandum in ingenuitates z hoc non perpetuatur: vt hic dicitur: quod hodie tollitur: vt. C. vbi cau. fta. l. fi. Accur.

Quinquēnium triplex.

g ¶ Extraneis. in vero ergo dño vel patrono non querūtur hec: quia nō habeant ius postulandi vel non habes. ff. de postu. l. j.

Cum non iusto. ¶ Casus. Quidam est iudicat⁹ ingenuus vero patrono non existente cōtradictore sed aliquo alio: dicitur qz nō ꝓ iudicat vero patrono. Fran.

b ¶ Cum non iusto. Omnem dic iniustum nisi dominus vel patronus. Accursius.

i ¶ Interuenisset. et ita in perpetuum admittitur: tunc ergo locum habet huius tituli prescriptio tantum cum iustus fuit contradictor: vt in. l. i. patet: als occurreret iniquitas si te colludente cum meo seruo vel liberto titius detegat et efficiatur suus. et facit. C. de tu. et cura. qui fatis non de. l. ut dubium. z. ff. de inoffi. testa. l. qui repudiantis. in fine. argu. contra. ff. man. l. si fideiussor. §. in omnibus. z. ff. qui. mo. pig. vel hypo. fol. l. ante penul. in fine.

+ Cōtradictor iust⁹ dño sit. Tu dic qz ille dī eē iust⁹ z legitimus. Idictor q allegat dñiū. l. j. C. ū ff mōmenta. posfue. appel. z c. filius, ex-

Sinuus: aliquis deterit collusionem: ammodo iste erit iudicatus libertus eius qui deterit collusionem: licet prius a tempore sententie date pro ingenuitate esset ingenuus. Fran.

k ¶ Causis. scz in quibus non admittūtur liberti vt ingenui: z erit detegentis: vt dixi. ff. si. eo. l. j. in fi. Accur.

Sententiam. ¶ Casus. Aliquis iudicatus est ingenuus: nunc certitit aliquis qui volebat collusionem ostendere: sed non potuit et sic succubuit: ammodo alius volens ad illud idem venire non auditur. Secundo dicit si plures existunt et quilibet vult collusionem ostendere: ille prefertur quem viderit inder magis idoneum: z cuius magis interfit. Fran.

Semel. q. d. si semel actum fuerit et fuit absolutus seruus vel libertus non conuenitur plus ab alio. nam sic est in populari⁹: vt. j. de popu. ac. l. ij. Accur.

m ¶ Interest. ꝑfertur ergo dominus vel patronus cuius plus interest. et ad hoc. j. de popu. ac. l. ij. et. ij. §. j. et. l. sequen. et. l. multeri. z. l. fi. z. j. de libe. ho. erbi. l. ij. §. fi tamen. et. ff. si de bis qui de ie. vl effu. l. si vero. §. hoc autem. z. j. de sepul. vio. l. ꝓtor. §. si plures. z. j. de accu. si plures. et. ff. si. eo. l. ij. in fine. z arg. C. de ver bo. sig. l. fi. et. ff. si de leg. ij. peto. §. fratre. z. xxxv. q. vj. c. j. z. ff. de libef. cau. l. v. Sed qualiter fiet libel lus. Resp⁹. ex officio mis dicis petet eum adiudicari sibi in seruū vel libertū: quia dicit per collusionē iudicatum.

¶ Explicat liber. xl.

¶ Incipit liber. xlj.

¶ De acquirendo rerum dominio. ¶ De bonoꝝ possessionibus: et de relictis tractatu exposito in quo z de acquirē. re. dominio est habita mentio: nam z ille modus est que rendi dominj: ideo generalem de acquirendo re. do. titu. posuit Bul. vel dicit de persons scilicet in superiori libro: nūc de rebus: vt insti. de iure nati. §. fi.

n Quarūdam rerum. quarus quinqz genera sunt. vt insti. de re. dim. in pn. z quintum membrum hic prosequitur. f. que sunt vel fiunt singulorū: vt in eo. ti. §. singulorum. z ita non rerum factorum nōtat hic differētiam.

o ¶ Dereque. i. intra imperium z extra.

p ¶ Seruatur. vt insti. de iure nat. §. quod vero. z. ff. de iustitia z iu. l. ex hoc. Accur.

q ¶ Ciuitatis nostre. ‡ romane per excellentiam: vt insti. de iure natu. §. sed ius. Et est exemplum vt vsucapione/ prescriptione/ arrogatione/ monachatione/ depotatione/ testamento/ successione/ bonorum possessione/ aditione.

r ¶ Proditum est. quod dic vt insti. de re. diui. §. singulorum.

s ¶ Opus est. i. necesse. Accur.

t ¶ Referendum. postea dicet de iure ciuili. j. de vsucap. et in sequen. tit. argu. ex dicto. §. singulorum. z insti. de vsu et habi. §. fina. et de vsuca. in pn. Accursius.

v ¶ Omnia igitur. quia a iure gentium quod est vetustius iure ciuili est incipiendum: igitur zc.

x ¶ Celoqz. id est aere.

y ¶ Fiunt. vt insti. eo. §. fere. z. j. ti. j. l. j. in pn.

z ¶ Et ea que. Edita. vt z. j. eo. item que. z insti. e. §. item ea. z. C. de rei ven. l. partum. Accur.

a ¶ Quod cūm nullius est. neqz dei/ neqz hominis: re vel spe hominum censura qō sit occupabile: z fic non recipit instantiam.

b ¶ Conceditur. fallit in libero boie: z est ratio/ qz be regula loquitur de bis que

tra de test. Itē q est m possessione. vt. l. fi. c. de edicto diui adri. tol.

bis q̄ pñt subijci nostro dño: qđ libero hoiē nō est: vt insti. de iuri. stip. in pñn. 7. §. j. Itē fallit in seruo egrotante delecto a dño q fit liber. vt. C. de iati. liber. tol. l. vnica. §. sed scim⁹. 7 q in multis aliis videt fallere hec regula. ideo dic quot modis dt res in bonis nullius: vt no. ff. de rerū diui. l. j. Itē no. q̄ q̄ alis dicunt cōia in diuisiōe rer insti. co. in pñn. & sub gene re nulli⁹ appellant: ſs occupādo efficiunt alicui⁹.

a ¶ Alieno. nā vtroq; casu efficiūtur occupātis.

b ¶ Prohiberi. licet enīs principaliter phiberi nō possit occupare q̄ nulli⁹ sit, tamē per cōsequentiā cū prohibet ingredi prohibet capere. Itē no. q̄ possum phibere intrā 7 in meo vel etiā manu resistere: vt. ff. ad le. aql. quēadmodus. circa pñn. et eraz iniuriarum agere possus: vt. j. de iniur. l. in iniurii. §. si qs me. ſs fal lit⁹ casib⁹. vt. j. de glā. le. l. j. 7. ff. ad exhi. l. tbesaurus. 7. C. de ser. fugi. l. ij. et. ff. de actio. emp. l. qui pendente. Item quid si post prohibitionem capiat? Nā. vt dicimus. ff. de ser. rusti. fidei. l. diu⁹.

c ¶ Ceperimus. no. secus si tñ vulnerauerimus. vt j. eo. l. naturalē. §. j. Accē.

d ¶ Libertatem. id est libertatem. Accur.

e ¶ Desinit. idē in possessione rei manimatet: ſs nō sic i dño: vt. j. ti. j. l. ij. §. nerua. 7. l. pōpom⁹. 7 facit insti. eo. §. fere. Acc.

f Ysi sint. Solite. tu dicet. j. l. pxori. §. in bis.

g Naturalem autē. Intellig̃itur. quo ad boc vt occupāti post ea cōcedatur. Accur.

h ¶ Effugerit. in aere libero non sub capa. Accur.

i ¶ Difficilis. secus si faciles: vt argu. j. ti. j. l. quod meo. §. fi. in fi.

k ¶ Quod verius est. etiā si in alienū erat laqueus. vt. j. eo. l. in laqueum. sed ſm legē lōgobardam expectat vulnerās vsq; ad xxiij. horas. 7 postea oc capātis fit. vt in lōgobarda de venatoribus. l. pe nul. + ſm tamē insti. e. §. illud. ſs de cōsuetudine trebatij finia seruat. Item no. ‡ q̄ ſm trebatiū ullō inspicitur q̄ euenire possit: vt. §. de iurisdi. omn. iudi. l. si idem. in fi.

+ Dic ſm dat. q alīs est de iure fi lo: alīs de iure ſſio. ſs de alienatiōe appropiatur opinio. Treba.

‡ Collige q̄ ſpiciatur eiꝰ⁹ cōtentus cōtra. l. ea no. ſi de abscidert. iv. di. cōcor. in ca. ſi de bonis. in. vj. in c. j. de ſuis nō ordi.

l ¶ Fera. id est siluatica siue non mansueta.

m ¶ Furto. vt et. j. de fur. si apes. sed p. l. longobardam distinguitur: signa uerit dñs arborē vl̄ non: vt de fur. 7 fugi. l. si quis de arbore. Accur.

n ¶ Dixim⁹. vt. §. eo. l. iij. Accurſius.

o ¶ Prēuenerit. itegra re.

p ¶ Examen. i. vniuersitas apiū: non sic in singulis apibus volantibus: vt. j. titu. j. l. iij. §. anes.

q ¶ Difficilis. sic. §. ea. l. in pñn. et insti. eo. §. examē. et nec iste nec superior. §. de consuetudine seruatur.

r ¶ Fera. id est siluatica.

o ¶ Quarum. ſcs apium: vt. ff. ea. l. §. apium. Alꝰ.

t ¶ Naturam. vt 7. §. pxori. §. 7 facit insti. eo. §. pauonum. Accur.

v ¶ Ceruos. facit insti. eo. §. ceruos.

x ¶ Nostra. 7 interim possidemus: vt. j. titu. j. l. iij. §. anes. 7 fieret nobis furtū: vt. j. de furtis. l. si pauonem. Accur.

y ¶ Feras gallinas. vt fasianus: sic 7 gallus ferus potest dici.

z ¶ Dominio. de possessione habeas. j. tit. j. l. iij. §. nerua. 7. l. pōponius. in pñn.

a ¶ Furti nobis. Sz quare p taz modica re datur actio furti # 7 nō de dolo? ſſi. q̄ magis odiosa 7 subſidiaria est de dolo. Itē q̄ furta frequentiꝰ in parrus fiūt. ar. j. de pe. l. aut facta. in fi. Tertio q̄ est restitutoria. argu. §. de in integ. restit. fcio. Item no. h̄ tria gña afalius. vt no. insti. e. §. ceruos. Acc.

Concor. tex. in. c. fi. ibi plene p glo. xvij. q. vj.

b ¶ Itē que ex hostibus. que sunt. dic vt. j. de cap. l. hostes.

c ¶ Fuit. vt 7. j. eo. l. transfuga. 7. j. tit. j. l. j. in pñn. 7 insti. e. §. itē ea. Et no. q̄ quidaz dicūt aliter hic accipi ius gentiū q̄. §. l. j. accepimus cuz inducat⁹ ſeruitutem q̄ est ℑ ius naturale: vt ff. de iure na. §. ius aūt. sed mil. phibet bellū licitū a iuregentiuz induci. qđ dicit naturale: ex quo fit seruitus: vt. §. de iusti. 7 iure. l. ex hoc. z sic in. l. j. §. eo. naturale 7 gen. ius idez est. 7 adiūge hic. l. adeo. vt colligit insti. eo. §. itē ea q̄ ab. Acc.

d ¶ Tem q̄. bucusq; p aucupationez: nūc per accessionem. et est hic discreta accessio: vt insti. eo. §. item ea que. et facit §. eo. l. j. 7. C. de reiven. l. partum. 7. §. de reiven. l. si frumentū. §. si equā.

e ¶ Deo quidē. Deducātur: vt. §. de ſta. bo. l. z seruoz. Acc.

f ¶ Euaserint. aio et cozpore: vt et. j. de cap. l. nihil. et est sic. §. de religio. l. cū loca. 7 de re. diui. l. in trīs. §z ar. §. insti. e. §. loquitur. 7. j. de ver. oblig. l. inter stipulātē. §. sacrā.

g ¶ Preterea. nunc de discreto siue latēti incremēto. Accur.

h ¶ Nobis. vt et. C. de alu. l. j. in fi. 7. §. de vſufru. l. ites si fundi. §. huic. sed fallit. §. el. in agris. Bñ.

i ¶ Momēto tempore. nas 7 si tota die figas intuitus. imbecillitas visus tam subtilia incrementa perpendere nō potest: vt in cucurbita ostēdi potest vnde dicitur latens incrementum: vt insti. eo. §. preterea.

k ¶ Longiore tpe. scs tanto vt coaluerit in terra nica: vt. §. de dam. infec. l. boc amplius. §. alphenus. Alꝰ. Alij dicunt de. r. vel. rr. an. ar. j. pxo emp. l. ij. §. sed 7 si fundus.

bestias et volucres vtrum in suo fundo quisq; capiat an i alieno[a].

¶ Plane qui in alienum fundum ingreditur venandi aucupādiue gratia potest a dño si is prenideri rit iure phiberi[b] ne ingrediatur. Quicquid autem cozū ceperim[c] cousq; nostrū esse intelligitur donec nostra custodia coerceat. Cum vero euaserit custodiam nostraz: et in naturalem libertatem[d] se receperit nostrū esse desinit[e]: et rursus occupantis fit.

Florentinus. Lex.iiij.

Ysi sint mansuete facte: et mutti ac reuerti solite[f] sint. Gaius. Lex.v.

Naturalem autem libertatem recipere intelligitur[g] cuz vel oculos nostros effugerit[h]: vel ita fit in conspectu nostro/vt difficilis[i] sit eius persecutio.

Quod nulli⁹ est nō fit meū nisi possessionem ei⁹ nactus sim: intellige quantū ad casum presentis legis. b. d.

¶ Illud quesitum est an fera bestia que ita vulnerata sit vt capi possit statim nostra esse intelligatur. Trebatio placuit statim nostram esse: et cousq; nostram videri donec eam persequamur. Quo si deſicerimus eam persequi desinere nostram esse: et rursus ficri occupantis. Itaq; si per hoc tempus quo eam persequimur: alius eam ceperit eo animo vt ipse eam lucri faceret: furtum videri nobis cum commisiſſe. Plerisq; non aliter putauerunt eam nostram esse quaz si eā ceperimus: quia multa accidere possiunt vt eam nō capiamus: quod verius est[k].

Accidens non mutat materiam: ad boc allegatur ſm Bar.

Apiuz quoq; fera[l] natura est. Itaq; q̄ in arbore nostra consederint anteqū in aluco a nobis concludant non magis nostre esse intelligunt quā volucres q̄. in arbore nostra nidum fecerint. Idcoq; si alio⁹ eas induxerit dñs earū erit. Fauos quoq; si quos hc fecerint sine furto[m] quibet possidere pōt/ sed vt supza quoq; diximus[n] qui in alienū fundum ingreditur pōt a dño si is prenideri[o] iure phiberi ne ingrediat. Examē[p] qđ ex aluco nostro cuolauerit cousq; nostrum esse intelligitur donec in cō spectu nostro est: nec difficilis[q] est eius persecutio: alioquin occupātis fit. ¶ Pauonum quoq; et columbarum fera[r] natura est: nec ad rem pertinet quod ex consuetudine auolare 7 reuolare solent: nam et apes idem faciunt quarū[s] constat ferā esse naturam[t]. ¶ Ceruos[v] quoq; ita quidā mansuetos habent vt 7 in siluas cā 7 redeāt: quorum 7 ipsorum feram esse naturam nemo negat. In his autez animalibus que ex consuetudine abire 7 redire solent talis regula comprobata est vt cousq; nostra[x] esse intelligantur/ donec reuertendi animū habeant. q̄ si desierint reuertēdi animū habere: desinūt nostra esse 7 fient occupantiū. In telligūtur autem reuertendi animū defisse habere tunc cū reuertendi consuetudinez deseruerint. ¶ Gallinarum quoq; 7 anserū nō est fera natura. Palā est cñ alias esse feras gallinas[y]: et alios feros anseres. Itaq; si quolibet modo anseres mei 7 galline mee turbati turbateve adeo longius cuolauerint/ vt ignozemus vbi sint: tamen nihilominus in nostro domi nio[z] tenentur. Qua de causa furti nobis[a] tenebitur quicquid cozus lucrādi aio appzehēderit. ¶ Item que ex hostibus[b] capiūtur iure gētium statim capientium fiunt[c].

Florentinus. Lex.vj.

Item que[d] ex animalib⁹ dominio nostro subiectis nata sunt eodem iure nostra sunt.

Gaius. Lex.vij.

Deo quidem vt liberi homines in seruitutem deducantur[e] qui tamen si euaserint[f] potestatem hostium recipiunt postinam libertatem.

Per alluuionem queritur nobis rei dominium. hoc dicit.

¶ Preterea[g] qđ per alluuionem agro nostro flumē adiecit iure gētiū acquirit nobis[h]. Per alluuionē aūt id videtur adiici qđ ita paulatim adiicitur vt intelligere non possimus quantū quoquo momēto[i] tpis adiiciatur. ¶ Si vis fluminis partem aliquā ex tuo prdio detraxerit 7 meo prdio appulerit: palā est cā tuaz pmanere. plane si longioze tpe[k] fundo meo beserit: arbozes q̄s secum traxerit in meū fundū radices egerint: ex co

a Acquisite. dicte arbores ꝛ terra poteꝰ tamen vtili in rem vꝫ dicare fm. M. argu. ff. de rei vendi. l. si frumentum. §. de arbore. sed tu dic in factum tibi dari. vt ibidem diximus.

b Insula. dicitur tribus modis. vt insti. eo. §. insula.

c Nullius esti. bona ratio: vt. ff. eo. l. qđ esti. idem in nata in flumine si agri vndiqꝫ sint limitati: vt. j. de flu. l. i. §. si insula.

d Mediam partem. id est in medio flumine.

e Pro modo latitudinis. cuiuslibet ab vna parte cum plures sint ex vna parte: et vnius fundus latior est ꝙ fundus alterius: et in hoc considero tm̃ frontē agroꝝ: vt. j. e. insula. in prin. qđ b tm̃ dicit fallit quandoq; : vt in d. l. insula. i. fin.

f Proximioꝝ sit. quod potest et scri accepta cōzda: ꝛ pūcto in medio posito inter vtrūqꝫ agrum: et tunc si pūctus est tantū ex vna parte alijs cedat fm qđ punctus extenditur: vt. j. e. l. iter eos. ꝛ. l. fi. Sed arg. contra. ff. de vñ. infec. l. qđ pclaue. fed alio casu loquit. ꝛ ex his patet ꝙ pro diuiso possident insulam. arg. j. e. l. §. fi. ꝛ. l. seq.

g Proximo sit flumen. id est pars fluminis.

h Ceperit. i. illa pars.

i In veterem. f. alueū.

k Insule. non tñ est insula: vt hic. ꝛ j. e. l. ergo. §. trib⁹. ꝛ. C. de allu. l. ii.

l Si toto. alia accessio a superiori: qz alueus vetus qui accedit: nec est al luuio nec insula. Accur.

m Iura. nā flumina vicem tenent cēsitorum: vt j. e. l. ergo. §. allumio. ꝛ fac. ff. de flu. l. i. §. fi insulam. ꝛ. §. ripa.

n Ager fuerat. scz totus occupatus. Accur.

o Forma. i. esse rei. M. vt. ff. ad exhibē. l. iul. §. si quis rem.

p Nullum habet. prior dominus.

q Sz vir est. f. nullo modo de equitate: sed de stricto iure sic. vt institu. eo. §. alia. fm Azo. Ally dicunt vt si quoquo modo ꝗitas primi agri appareat restituat primo dño: alis nō. ar. j. eo. l. qđ in litore. §. fina. Tertij dicūt an recessit aqua cū impetu an non. ar. j. e. l. ergo. §. alluuio.

r Speciem. quantū ad proprietatē. vt. j. de flu. l. i. §. si fossa. ꝛ. j. e. l. ergo. §. alluuio. sed possessio amittitur: vt. j. ti. i. l. iij. §. labeo. sed in dño signatur contra. ff. qui. mo. vsufru. amit. l. ij ager. fol. ibi feat alueum: hic nō. Vel ibi quo ad cōmodum non pro vero. Item in vsufru. videtur contra. f. q amittatur: vt. j. eo. l. fi ager. ꝛ. l. cū vsufruc. in prin. fed per hoc non est contra: ff dic amittitur. f. quantum ad cōmodum fruendi ꝛ post restituitur quatenus de facto interim perijt.

Specificatū vt specificātis fiat tria requiruntur.

s Suo nomine. Tria sunt necessaria vt fiat specificātis bona fides. vt ff. ad exhi. l. de eo. §. fi. ꝛ. ff. eo. Item ꝙ suo noīe: vt hic. ꝛ. j. eo. quicqd. §. vbi. Ité ꝙ nō possit reduci ad priorem materiā: vt hic subijcit. Sed qđ si duo specificauerint: vnus bona: alter mala fide? videtur vnius scientiā alteri nocere: vt nulli ꝗrat: vt. ff. ad mace. fed iul. §. non solum. Contra ꝙ vtriqꝫ vt alterius ignoratia alteri prosit. ar. ff. de lib. can. l. liberis. §. si duo. Tertio videtur ꝙ totū ignoārī: vt. ff. qui. ad li. pcla. nō l. l. fi. ff. ad exhi. dicit mediam specificanti bona fide ꝛ mediam dño. Item adde questiones quas no. insti. eo. §. cum quis ex aliena. in prin.

t Fecerit. vel pse vel per alium mādato precedente vel ratihabitione sequente. ar. j. de vi ꝛ vi ar. l. ij. §. dolo. deciesse. Item factā accipe etiā infectā. qđ tamen in rudis materie nomen excitet. ar. ff. de au. ꝛ arg. le. l. ꝛ si nō sint. §. argēto.

v Ex tabulis tuis nauem. de hoc dic vt. j. e. §. si ex meis. in prin.

x Mulsum. i. nectar.

y Collirium. vngimentū ad oculos.

z Ex spicis. hoc. j. corrigitur fm quosdam.

a Media. No. sic. ff. de peti. her. l. fi et si lege. §. adeo. Sed arg. ff. de nego. ge. l. nesemus. in fi.

b Senserunt. vt sit species dñi materie: vt. j. eo. in omnibus. ꝛ. l. seq.

c Proculo placuit. vt ad specificantē dominū pueniat: vt ff. de rei vē. si frumētuꝫ. §. idē scribit. ꝛ sic no. ꝙ b deficit regula q̄ est. ff. de rei ven. l. nō solū. sed est rō: qz videtur extincta/cū nouā formaꝫ recepit: vt. ff. ad exhi. iuncta. §. fi qs. sed actionē in facti cū hz dñs materie: vt in ferruminatis: vt. ff. de rei ven. l. in rem. §. ité si qne cūgs. liz quidā dent vtilez in rem. ar. ff. de rei vē. l. si frumētum. §. de arbore.

d Videtur tamē mihi. Gaio. Accur.

e Dicisse. f. quosdā fm q̄s corrigit qđ. ff. de spicis cerat. et refert insti. eo. §. cū qs. ff Azo dicit hāc ꝑ illā insti. corrigi qđ hic de spicis dicit. Acc.

f Facit. sic. C. de nego. gest. l. i.

g Miscentium. scz per specificationem non per confusionem.

h Cōmune totū. vt ff. de rei vē. si frumētum. §. q si volūtate. ꝛ insti. eo. §. duoꝝ. ꝛ. §. cōmuni dixi. l. arbor. circa prin.

i Sit species. i. non per maneat in eadē materia.

k Idem iuris est. vt sit cōmune: ꝛ hoc si separari non possunt: vt. ff. de rei vēn. l. qui gregē. §. fi. et. l. seq. secꝰ si possint. vt j. eo. lacus. §. si ex ere. et. ff. de rei vendi. l. si frumētum. §. sed si plumbuꝫ. que sunt contra. quod ergo. ff. facit voluntas hic inseparabilis confusio.

l Edificauerit. bona fide: alis statim vendicat vt iuretur in litē: vt et. ff. de rei vendi. l. in rem. §. tignum. Accur.

m Inedificatur. i. in ipsa terra affigitur: secus in edificio non affixo solo: vt. j. eo. titius. ꝛ facit ad regulam istam. C. de edi. prin. l. ij. Item in satis ꝛ plantatis quod hic dicitur in edificatis: vt. j. e. §. fi. ꝛ. l. seq. vnde versus. Quicquid plātatur feritur vel edificatur. Omne solo cedit radices si tamen egit. Sed contra regulam hanc est. ff. de rerum diui. in tantum. Solu. speciale ibi. Accursius.

Edificius an ꝛ qñ cedat solo. et qñ affixū ꝛ qñ facti ꝛ plātatum.

Desijt dñs.

Dic. Bart. q̄ il ratiōe tecti tātū vt mādatū vt edificaret vna pars scientia sup vt sibi non nocere non aliena.

Ibi ē specialē edificiū libertatis fecundētis: vt ibi no. et limitātū. de ver. sig. tangit. ff. in bar. hic.

Actio ad exhibēdū est arbitraria.

a ¶ Desijt dñs. er cā edificationis: ꝛ alia causa p̄t facere desinere: vt. j. ti. ij. l. rerum mixtura. ℣. labeo. que huic regule signatur cōtra. Accur.

b ¶ Neq; ad exhibēdū. nisi scies aduncr: quo casu aget nō vt eximak sed vt p̄cij p̄stet p iuramentū in litē: vt. j. de fol. l. j. res. ℣. fi. ꝛ. j. de tigno iniuncto. l. j. in fi. ꝛ. l. seq. nam arbitraria est. ſ. actio ad exhib. vt. ff. de in ti. iurā. l. in actionibus.

c ¶ Sed duplum. Hic fallit ſtiones quīqs: vt no. ff. de rei vē. l. in rem. ℣. tignum: vt in no. hic ꝛ. et no. ℣. vt ꝛ. j. eo. tit.

d ¶ Fiunt. vt. j. de ver. sig. tigni. ꝛ. j. de tig. inmū. l. i. ꝛ. ff. ad exhi. l. tigni.

e ¶ Ad exhibēdū. nisi dum plū sit persecut⁹ iā: vt in titu. eo. ℣. appellatiōe. et facit. j. de vſuca. l. ult. ℣. ſi autem. ꝛ. j. de excep. rei iudi. ſi qs eū. ℣. sed in cēmētis. ꝛ. C. de rei vē. l. ij.

f ¶ Illud recte. vendica re igit dominus poterit.

g ¶ Non placuit. q̄ singn la ſint vſucapta: ꝛ ſic p̄t dominus vendicat: vt. j. ti. ij. eum qui. ſingule eñ res per ſe non censentur: ſicq; nec poſſidentur. vt ꝛ. j. ti. j. qui vniuerſas.

h ¶ Illius ſit. vt et. C. de rei vē. l. ij. in p̄in. ꝛ insti. eo. ℣. ex diuerſo.

i ¶ Sua voluntate. videtur enim donari qō nullo iure cogente conceditur. Ro. vt. j. de reg. iur. l. donari. ꝛ facit. C. ff. edi. p̄ri. l. ſi is contra quem.

k ¶ Competit. q̄ aliena ta eſt: ideō nō poteſt vendicari. Sed contra. C. de rei vēdi. l. ij. in fine. Sed ibi er aliena materia ꝛ in alieno edificauit / hic de ſua in alieno. quare dic ſaut ō mea materia i meo edificio: et tūc planū eſt: ſaut de aliena in meo. vt ff. p̄ri. aut de mea in alie no vt hic. aut de aliena in alieno: et ſic loquitur ler. ꝛ varia. ſed. ff. ſub. audiuit h ꝛ donādi animū habuit: vt non ſit cōtraria ſm eum.

l ¶ Petat. ab illo qui edificauit poſſidente.

m ¶ Exceptiones doli. vt ff. de reiven. ſinautem. ℣. in re petita.

n ¶ Bona fide. ab initio ꝛ ex poſtfacto: alias eligeretur media via: vt. ff. de rei ven. l. iul. ꝛ dic vt ibi. Itē ꝛ dicas hic diſtinctionem de impenſis. vt no. insti. eo. ℣. ex diuerſo.

o ¶ Poſuero. bona vel mala fide.

p ¶ In alieno ſolo poſuero. bona vel mala fide ſi poſſideo: alias ſtatim videor donare anteq̄ immitterentur radices: vel verius licet perderem dominū: tamen non ſtatim acquiritur domino fundi.

q ¶ Arborem. hic tamen ꝛ ſuperiori caſu datur in factum p̄rioti domino arboris vt diximus. ff. ea. l. ſ. p̄terea.

r ¶ Radices. pro parte.

s ¶ Egerit. vt ꝛ. j. q̄ vi aut clam. ſi inter. ꝛ insti. eo. ℣. ſi titius.

t ¶ Communis eſt. hoc tamen ꝛ ſuperius rñ. intellige quando non poterat ſuſtētari ex prima terra: alias eſt illius tm̄: vt. ſ. arbo. fur. ce. l. ſi plures. in ſi. quę eſt contra. fed agetur non eſſe eius ita habere vt in ea. l. ſ. j. et j. de arbo. ce. l. j. vel ſol. vt ibi.

v ¶ Ro regione. In confinio. duorum prediorum.

Lapis nascitur ꝛ crescit.

x ¶ Naſcatur. Ro. lapidem naſci ꝛ crescere: vt. ff. de fundo do. l. vir in fundo. in fine. Accurſius.

y ¶ Pro indiuiſo cōis. R. dixit hunc verſum falſum ꝛ vitio ſcriptorum poſitum. Alij q̄ duo habent p̄dū titianus. p indiuiſo / alij duo habent ſeianū p̄o indiuiſo: ꝛ ſic glibet eſt cōis duor. p indiuiſo. Tertij q̄ ego ꝛ tu eminus titianū a titio ꝛ ſeianū a ſcio p̄o indiuiſo: lapis ibi natus et ante diuiſionem fundorum ꝛ poſt erit p̄o indiuiſo communis: facta ſic diuiſione vt vnus vni: alter alteri cedat: ꝛ inter vtrūq; eſt lapis. Alij q̄ cōfinium erat quo ad culturam: ſed proprietas p indiuiſo erat cōmunis vtriuſq; predij. ꝛ facit. ff. cōi diui. l. arbor. et p̄. foc. illud. et de ſer. ruſt. prędi. l. binas. Accur.

Qua ratiōe. ¶ Caſus. Sicut planta aliena q̄ i meo fundo durit radices mea fit: ita fructa aliena in meo fundo ſata fiunt mea: ꝛ ſicut qui edificauit in meo ſolo: ſi petā ſcz ab eo ſolum cuz edificio habet excep. niſi reddam expēſas edificij: ita ſi petaz fundū ab eo qui in meo ſolo ſeuit: hz excep. doli mali: niſi reddā ei eſtima. ſemunis.

Littere quoq;. Si in charta vl membrana tua ſcripſi: licet littera ſit aurea: tamen littera cedit charte: ſicut edifficii dño ſoli: ſi tamen petas a me chartā habeo excep. doli mali: niſi reddas mihi expēſas litterę: ꝛ hec ſunt vera ſi bona fide ſcripſi. Sed quid erit ſi in tabula tua pinxi: certe tabula picture cedit: ꝛ ſi dñs tabule eam petat a pictore: habet vtile act. in rem: dū tamen offerat ei preciū picture: et econtra ſi dñs tabule eam tabulā poſſideat: et pictor velit petere tabulā: audiſt. et habet act. in rem directā dū tamē offerat preciū tabule.

We quoq; res. Per traditiones quoq; nobis acquiruntur res iuregentium vt ſi ex cauſa vēdit. vel ſimili tradātur nobis res. ꝛ redditur notabilis ratio: nec eſt vis: ſiue ipſe dñs tradat: ſiue alius voluntate dñi: hinc eſt q̄ curator dñi habens libera adminiſtra. rerū dñi: vnā de rebus dñi ſui ven dat ꝛ tradat mibi. acquiritur mibi. Itē aliquando euenit q̄ ſine traditione res nobis acquiruntur. vt ſi rē apud me depoſuiſti vl cōmodaſti: ꝛ eandē nūc mihi vendis: nā ſtatim mihi acquirit dñium: idē ſi merces quas in horreo habes mihi vēdis ꝛ claues horrei tradis. nā mihi acquirit ſtatim dñium mercū. Ultimo dicit aliqñ in incertā p̄ſonā collata volūtas dñi trāſfert dñium rerū: vt q̄ miſſilia iactant in vulgus: vē qcūq; occupet de illa pecunia iactata ſua ſit: ſecus eſt ſi cā leuiāde nauis aliqne res deijciūtur extra nauim. nā nō fiūt occupātis: imo qui eas accepit aſo luerandi fur eſt ꝛ furti tenetur. de hoc dic vt in glo. Fran. accur.

z ¶ Cedunt. vt ꝛ. ſ. eo. l. adeo. ℣. ſi. Accur.

a ¶ Intelligunt. vt insti. eo. ſ. quarōne. ꝛ. ſ. de vſu. l. q̄ ſcit. in p̄n. ꝛ. ℣. j.

b ¶ Per exceptionem doli. vt ꝛ. ſ. eo. adeo. ℣. ex diuerſo. Accur.

c ¶ Conſeuit. bona fide: vt insti. eo. ℣. ceterum. ꝛ eſt hic acceſſio diuina et humana natura cooperāte. Idē ſi diuina tm̄ plāta vel frumētus coaluit: vt. ſ. eo. adeo. ℣. i. ibi plane ſi deo. ꝛ. ſ. de Ihē. emp. l. q̄ fundū. ℣. fundi.

d ¶ Auree. hoc raro cōtingit: ꝛ ideo hic non cōſideratur. Accur.

e ¶ Chartis. de bombice.

f ¶ Membraniſve. que de membris animalium eripiuntur.

g ¶ Cedere ſolent. vt. ſ. eo. adeo. ℣. cum in ſuo.

b ¶ Utiq; ſi bona fide. ſi aūt mala / labōrē donaſſe videt: vt. ſ. l. adeo. ℣. certe. ſed ſi a poſſeſſione cecidit ſcriptor an habeat actionē ℈ dominum:

Rñ. sic in factum: vt .ff. de rei ven. l. in rem. §. item si quecūq;. si malam non q; nec exceptionem hz: vt bic. z facit insti. eo. §. littere. Accur.

a ¶ Placuit. vt z insti. c. §. si quis in aliena. Idem §. in charta pictus. sit fm Azo. Sed .ff. buic rñ. de rei ven. l. in rem. §. fin quod. Sol. vt ibi.

b ¶ Utilem. in rem: sed actione furti habet cōtra eum qui furripuit quicūq; fuerit: vt insti. eo. §. si quis in aliena. Sed qd si ambo ztra eūdē agāt: Rñ. pferēpictor qui habet directam. Accur.

¶ Directam vēdicationem. si bona fide pinxerit licet. .ff. dixit siue bona siue mala: sed cū non dātur exceptio possidēti: vt .ff. priori. ergo nec actio. Item quis erit ois sit habula sit abrasa: Rñ. idē. .ff. de rei vendi. l. in rē. §. z q; semel. Item no. bic casus fm. .ff. q; deteriorē est conditio possidentis.

Possidentis q;q; deteriorē cōditio.

Ité q; alicui datur actio cui non datur exceptio. Ité z q; non potest obvi dolo facis rē. et pto eo .ff. ex nora. cau. aga. l. i. in prin. z de nora. si quis a multis. z .ff. de peti. bere. l. cum ides. Et sic sunt arg. contra. C. de rei vēd. l. res alienas. z .ff. de supfi. l. i. §. q; ab pretor. z .ff. de excep. doli. l. dolo. Sz Bul. z Jo. z .R. contra.

vñ si domin' tabule vendicet a pictore possidente poterit pictor possidens eum repellere offerēdo ei precium tabule: etiam si vellet ille ei offerre precū picture: z sic alijs dicas. Item que est ratio diuersitatis in pictis et in scriptis? Respon. forte quia scriptores antiqui tempore nō erant adeo cari sicut sunt hodie: vnde cuz parui precij essēt scripture cedebat charte: que .ff. charta carior erat cōtra rio pictores: et fuerunt et sunt cari: et tabula vilis precij est et fuit. vnde cedit picture fm Jo. sed cū hodie sit scriptura precio sior q; charta: ideo potest q; pictura dici fm azo. Item quid si pictura fiat in marmore? forte secus. sed arg. q; idem. insti. de test. §. penul.

cedere. Sed ex diuerso placuit tabulas picture cedere: vtiq; tamen conueniēs est domino tabularum aduersus cum qui pinxerit si is tabulas possideat vtilem actionem dari: qua ita efficaciter experiri poterit si picture impensam exoluat: alioquin nocebit ei doli mali exceptio vtiq; si bona fide possessor fuerit qui pinxerit. Aduersus dominum vero tabularum ei qui pinxerit directā vendicationem competere dicimus vt tamen precium tabularum inferat: alioquin nocebit ei doli mali exceptio. ¶ Ide quoq; res que traditione nostre fiunt iure gentium nobis acquiruntur. Nihil enim est tam conueniēs naturali equitati q; voluntatem domini volētis rem suā in alium transferri ratam haberi. ¶ Nihil autē interest vtrum ipse dominus per se tradat alicui rem/vel voluntatem eius aliquis. Qua ratione si cui libera negociorū administratio ab eo qui peregre pficiscitur permissa fuerit: z bis ex his negocijs rem vēdiderit z tradiderit: facit eam accipientis.

Res que apud me est ex ztractu voluntate dñi fit mea sine traditione. b. d.

¶ Interdum etiam sine traditione nuda volūtas domini sufficit ad rem transferendam: veluti si rem quam cōmodaui aut locaui tibi: aut apud te deposui vendidero tibi: licet enim ex ea causa tibi eam non tradiderim: eo tamen q; patior eam ex causa emptionis apud te esse tuam efficio.

Per traditionem clauū transit possessio. hoc dicit.

¶ Item si quis merces in horeo repositas vendiderit: simul atq; claues horrei emptori tradiderit: trāsfert proprietatem mercium ad emptorem. Hoc autem amplius interdum z in incertas personam collata voluntas domini transfert rei proprietatem/ vt ecce qui missilia iactant in vulgus. Ignorant enim quid eorum quisq; excepturus sit: et tamen quia vult quod quisq; eorum exceperit: eius esse statim eorum dominium effici.

Merces iactate in mare causa vitādi periculi dominorum permanent. b. d.

¶ Alia causa est earum rerū que in tempestate maris leuiande nauis causa ejciuntur: he enim dominorum permanent: quia nō eo animo ejciūtur: quo quis eas habere non vult: sed quo magis cuz ipsa naue periculum maris effugiat. Qua de causa si quis eas fluctibus expulsas vel etiaz in ipso mari nactus lucrādi animo abstulerit: furtum cōmittit.

Idem. Ecr. r.

Equiritur nobis non solum per nosmetipsos/sed etiam per eos quos in potestate habemus. Ité per seruos in quibus vsumfructum habemus. Item per homines liberos z seruos alienos quos bona fide possidemus / de quibus singulis diligentius inspiciamus. Igitur q; serui nostri ex traditione nanciscuntur: siue quid stipulentur: vel ex qualibet alia causa acquirant id nobis acquiritur: ipse cū seruus qui in potestate alterius est: nihil suū habere potest. Ideoq; si heres institutus sit nisi nostro iussu adire hereditatē non potest. ¶ Si rem. in prin. z .ff. de pub. siue. §. j. z .ff. de rei ven. l. quedam.

n ¶ Proprietatem. z possessionem si dñs est tradēs. als cām vsucapiendi. si hec fiāt coram horreo: z hoc ppter visionē rei: vt .ff. de ẓben. emp. l. claubius. z. j. ti. j. l. i. §. si isserim. z facit. §. pri. §. z q6 ibi no.

o ¶ In incertam. sic. §. de rebus du. si fuerit. Sed arg. contra. insti. de le. §. tutor. Additio. Dic fm Bar. bic q; bic certificata est persona ab euētu: ibi non.

p ¶ Missilia. aurū quod proijcitur sic dicta/ quia mittūtur in vulgus: vt et facit papa vel imperator quando coronātur. Sed hodie deleta est illa constitutio per defuetudinez que permittebat ptores: vel cōsules: vel magistratus aurū proijcere: vt .C. de cōsul. l. ij. soli em principi licet auruz spargere: et sic iactare: sed consulibus licet de argento boc facere non tamen cogunt̄: vt in auc. de cōsul. §. si autē etiaz vrore. z facit insti. eo. §. hoc amplius. z .j. p derelic. l. si id. in fi.

q ¶ Fluctibus. i. vndis.

r ¶ Cōmittit. immo non vt. j. de furt. l. falsus. §. si iactuz. que est cōtra solu. distingue animus principis quod patet: vt si librū apertum proijcat * fm Jo. vt bic. z ideo colligit̄ argu. .ff. de dā. infec. si finita. §. si qs metu. In dubio autē psumitur nō velle perdere: vt ar. .ff. de proba. cum de indebito. et facit institu. eo. §. fi. et q6 ibi no. z .ff. ad le. rbo. de iac. l. j. §. fi. et. l. qui leuande. z. j. e. l. quicūq; z j. ti. j. l. interdum.

* Dic esse ad hoc rem. in termīis in. l. furti. §. fi. j. de fur. secus si esset inuolut' in pāno cereo. fm bar. ibi et Baco. rebuffi. in. l. ij. rō. mu. titi. z ibi notani i apostill. ad eū. in §. fi. de furto inque stari. C. de naufra. lib. xj.

Equiritur. ¶ Casius. Dic tū est. .ff. q;ll acquirant̄ dñia rerū de iuregentium: nūc vult dicere per quos acquirāt̄: z dicit q; per nosmet ipsos acquiritur nobis. Item per eos quos habemus in nostra potestate vt per filios nostros et seruos. Item per eos ser uos I q6 habem' vsumfru. Item per liberos bo mines et per seruos alienos quos bona fi. possidemus. z de his singulis videamus: z certe serui mei q;cd acgrūt p traditionē vel per stipulationē vel simili de cā nobis acquirit: nibil em habere pōt: hinc est q; si heres instituat hereditatem adire non pōt sine mea volūtate: z si mea volūtate adeat mihi queritur. Item legatū seruo meo relictū mihi queritur: z nō solū ōnium mihi ēritur per seruū: fed etiā possessio per quā pot. etiā vsucapio ignorans: postea dicit de seruo in quo habeo vsumfructum q; quicquid ille q̄rit ex re mea vel ex opera sua mihi q̄rit. Si aūt ex alia causa aliquā rē acquisiuit: puta legatū vel hereditatē ei relictā: ppzietario q̄rit. Idem dicendus est de seruo alieno vel libero boie quē bona fide possidemus. si aūt bone fi. possessor serui alieni eū vsucapiat/amodo plene erit dñs: z quicqd q̄ret dño queret. vsufructuari' aūt non pōt vsucapere seruū in quo bz vsumfru. tū q; non dz cum possidere: tum q; scit eum seruū alienum. Fran. accur.

s ¶ Acquiritur. supza dixit qualiter acquiratur nūc per quos.

t ¶ In potestate. vt filij vel serui.

v ¶ Usumfructum. Quid si nudum vsum? Respon. ex re nostra acquiritur: non autem ex opera. vt no. insti. per q̄s perso. no. acqui. in prin. et .ff. de vsu z habi. l. per seruum. in prin.

r ¶ Nobis. etiā inuitis: vt. j. e. l. etiā. Arg. .ff. de dona. hoc iure. q. non potest. z dic vt no. .ff. de bis qui sunt sui vel alie. iur. l. j.

y ¶ Ideoq; quia non sibi fed nobis: ne ergo nobis inuitis onerosa queratur hereditas: ideoq; nisi rē.

Etsi

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

a ¶ Et si inbentib⁹ nobis. In hereditate querēda tria sunt necessaria. s. iussus. Item q̄ precedat: vt. ff. de acqui. here. l. si qs mihi bo. ff. iussum. z q̄ serui consensus ad sit: vt. C. de here. instī. cuz proponas. In bo. pos. puta fm tabu. nō erigitur vt domini iussus precedat: fs sufficit ei⁹ ratihabitio ante vel postea: sed erigitur serui cōsensus: in treb. sufficit si primo vel postea ratum habeat dño: nec erigitur serui consensus: vt. ff. man. si hereditatem. ff. i.

b ¶ Derinde. q̄sq; tñ refert per se an p aliū sit hereres: vt. ff. de inter. act. l. si defensor. ff. illud. et. ff. de le. ptā l. iū. ff. boc aūt. et de vulg. sub. q liberis. ff. bec vba. z. ff. de vbo. sig. l. ciendū. z. ff. de ope. li. l. cum patronus. ff. i.

c ¶ Et ex bis. p̄cept': fm R. vel bis q̄ dicta sunt.

d ¶ Connemēter. quia sicut bereditas est relictuz sic legatū. Item legatū sicut bereditas nobis per seruū acq̄rit: si die cedentis legati non inueniat li liber: vt. ff. de. cā mor. l. ff. ct. ff. q̄ dies leg. ce. l. si post. ff. pe. z. ff. si. et facit ad le. ff. de leg. ij. l. titia. ff. lucia. z instī. p quas pso. no. acqui. ff. item nobis.

e ¶ Per eūdem. f. seruū.

f ¶ Nobis. vt. ff. priori.

g ¶ Possessio. f. iusta. vt ff. ti. i. l. q̄ suus. Accur.

h ¶ Adepti fuerint. fiue nostro nomine possideāt fiue sibi. secus si alii: vt. ff. ti. i. l. si me in vacuā. ff. ff.

i ¶ Eidemur. etiā ignoātes: vt. ff. ti. i. l. iū. ff. salt⁹.

k ¶ Dñius. i. effect⁹ dñij. sic et. ff. ti. ij. l. ej qui. z dic in peculiarib⁹ etiā domino ignoāte vsucapi. In dñijs demuz cū dñs sit: vt. ff. p soc. l. ū. et de vsuca. l. labeo. z facit. ff. ti. i. l. ff. it acquirim⁹. z. ff. ff. per eū. z. C. per q̄s perso. no. acqui. l. i. et instī. e. ff. non solum. Accur.

l ¶ Dominus proprietatis. nisi cōtēplatione fructuarij sit instructus / vel aliud ei datuz fuerit: quo casu ex re eius esse videt: vt. ff. de vsufr. l. ff. z q̄d. nō tñ fructuarij iussus sufficit ad adeundā bereditatem: vt. ff. de acq. here. aditio. ff. preterea.

m ¶ Idem probatur. quo ad acquisitionem. nam in alio differunt: vt. ff. ca. l. ff. bonefidei. Accur.

n ¶ Ad tpm pertinet. pter possessionem: vt. ff. eo. bomo liber. in fi. z pter vsucapionē q̄ sine possessione nō p̄cedit: vt. ff. de vsucap. l. sine pof. ff. in bere. per liberū dominē q̄renda multa sunt necessaria: vt. ff. e. l. liber bō. z facit instī. per quas perso. no. acquir. ff. de bis. z. C. de rei ven. l. j. ct. ff. ti. i. l. ff. sed z per eum. z. ff. de vsufru. l. ff. seruo. z. l. sed z fi quid. z. l. donaturus. z. l. sed z fi quis. ff. interdum.

o ¶ Bone fidei possessor. ferui alieni.

p ¶ Seruum. in quo habet vsumfructum. Accur.

q ¶ Bon possidet. f. ciuiliter: vt. ff. ti. i. l. ff. p eū. sed naturaliter sic: vt. ff. ti. i. l. naturaliter. z. ff. qui satisda. cog. l. sciēdū. z. ff. de pca. certe. ff. is q̄ rogauit. z facit instī. eo. ff. sed bone fidei. z. ff. eo. l. liber bō. ff. q̄cqd. Acc.

r ¶ Alienum esse. i. in quo vsumfructum habet.

Pr Upillus. ¶ Casus. Pupillus pōt acq̄rere dñiū rei etiā sine tutoris auctoritate. fallit in bereditate relicta: vt babes l glo. Alienare autem rem suā non pōt nec etiam pos. in aliū transferre pōt. Fran.

s ¶ Ad acquirendum. secus in bereditate: quia ibi est dubium. vt instit. de aucto. tu. ff. neq;

t ¶ Nec quidem pos. ff. ti. i. l. possessionē. Sol. de pos. facti siue detentatione ibi dicit. Item quomodo pbet cām vsucapiēdi: vt. ff. p emp. l. ij. ff. si a pupillo: Rñ. vt dixi ibi. z facit instī. qui. alie. lic. ff. nunc admonēdi.

LAcus. ¶ Casus. Im lacu z stagno priuato cessat tus alluuionis licet interdum crescat z interdū decrescat. Scōo dicit quidam fecit campanaz ex ere meo z ex argento tuo sine rifa volūtate: dicit q̄ bec cāpana nō est cōis nobis: fz ab artificibus separabit argentū ab ere: z cuiqs ifm dabit qō suū est. ff.

v ¶ Lacus. qui bz perpetuā aquaz: vt. ff. vt in flu. pub. naui. li. l. j. ff. lacus.

x ¶ Stagna. ff. habēt tēpozalē: vt. ff. ti. ij. ff. stagnū. et dic bic loqui de lacu et stagno priuato. secus si publico: vt. ff. de vb. sig. littus publicuz est. z facit ff. de aqua plu. arce. vicinus. in fi. ff. de otrabē. emp. l. rutilia. Accur.

y ¶ Species. Ut cāpana. z dic sine nostra volūtate. Accur.

z ¶ Communis. cōtra. ff. eo. adeo. ff. voluntas. in fi. sed ibi nō poterat separari: bic aūt sic. Item vt dek cedere specificanti. vt. ff. eo. adeo. ff. cū quis. sed illud q̄ndo nō potest reduci ad materiam pristinā. et facit. ff. de rei vēdi. l. si frumentum. ff. sed fi plumbum.

SIr pcurator. ¶ Casus. Procurator me⁹ emit mihi equū meo mādato z ei est traditus: dicit q̄ p eū est mihi ąsitū dñiuz equi etiā ignoāti: idem iuris est in tutore nomine pupilli aliquam rem emēte. Fran. accur.

a ¶ Dominū. plenum.

b ¶ Proprietas. nuda: vt z. ff. de vsufr. l. vsufru. in multis.

c ¶ Etiam ignoranti. contra. ff. e. l. res ex mādato. Item cōtra. ff. de neg. ge. l. si ego. Solu. vt no. ff. de dona. l. q̄ mihi. z. ff. de acq. pos. l. ff. p pcuratorē.

d ¶ Ignoāntib⁹. quod. ff. mādatū. hoc facit bic pu blica auctas. z facit ad. l. ff. ti. i. l. ff. p pcuratorez.

z. l. cōis. ff. ff. z. C. p q̄s pso. no. acq. l. ff. z de acq. pos. l. ff. z. l. p pcuratorez.

Quod in littore. ¶ Casus. Qui edificat in littore maris suum facit edificium. idez si capit pisces vel feras: nam fue sunt: z destructo edificio locus reuertitur in pristinum statum: qui autez in ripa fluminis edificat non facit suum edificium. z hoc dicit bec. l. cum. l. qui autē. que est. ff. que continuari debet ad istam. Fran.

e ¶ Quod in littore. maris.

f ¶ Eius erit. vt. ff. de rerum diui. l. intantum.

g ¶ Non ita. imo sunt cōmunia: vt instī. de re. diui. ff. ff.

b ¶ Populi sunt. de q̄b⁹ dicit instī. de re. diui. ff. vniuersitatis. z. ff. ne quid in loco pub. l. ij. ff. publica. z. ff. si qs ne. z. ff. de Eben. emp. l. sed celsus.

i ¶ Dominq; fiunt. vt instī. de re. diui. ff. fere.

k ¶ Publicus sit. i. cōmunis.

l ¶ Et estimari debeat. vt. ff. d. l. intantum. z facit. ff. de reli. l. cuz loca. Sed arg. ff. ff. eo. adeo. ff. cum in suo. ibi: et diuersi. vt instī. eo. ff. locus aūt. Item facit. ff. de vsuca. l. ff. in prin.

m ¶ Speciem. sic. ff. eo. l. adeo. ff. quod si post. z bic continua. l. qui aūt.

n ¶ Vi autem. Suum nō facit. q̄ bec sunt eoz̄ qui possident prope ibi: predia. vt instī. e. ff. riparuz. sed tñ pōt. ph̄beri p interdicta: vt. ff. de flumi. l. ff. non autem omne. z. ff. pe. z. ff. ne quid in flumi. pub. l. ff. in prin. nisi edificet causa muniende ripe: vt. ff. de ripa muni. Jo.

† Facit ad hūc tex. qs not Gero. de pena sanctra sing. vo ture si mandat.

Bēdictas vt p seruū dño q̄rat tria requiruntur.

IN agris. ¶Casus. Jus alluuionis nō hz locū in agris militibus assignatis: z reddit rationē in fi. l. Secundo dicit: hostes deuicti a romanis agrum vt esset ciuitatis romane dederunt: dicit q in isto agro habet locū ius alluuionis. Alt si ager hostium sit captus a militibus: et eis militibus sit assignatus: iste ager dicitur limitat[a]: z ideo in eo nō hz locū ius alluuionis. Frā.

a ¶ In agris limitatis. i. militibus assignatis: vel id est inter veteranos diuisis fm. R. sic enim fiebat post emerita stipendia veteranis.

b ¶ Locum. nec insula ratiōe vicinitatis eis cedit: vt. j. ne qd in flu. publi. l. j. §. si insula.

c ¶ Concessus sit. i. quem ipsi hostes deuicti romane ciuitati dederunt.

d ¶ Ameiret. id est ager esset ciuitatis romane.

e ¶ Limitatum. i. nō esse militibus assignatum.

f ¶ Manucaptū. a militibus z eis assignatum.

g ¶ Limitatus fuisse. z iō cessat ius alluuionis.

h ¶ Ut sciretur. ratio quare non habet locum ius alluuionis.

i ¶ Ameisset. si necesse eēt vt aliqua pars vēderet.

k ¶ Relictum. s. neqs assignatum neqs venditum.

SI duo. ¶Casus. Duo habebāt seruū cōm: eidem seruo donauerūt aliquaz rē: dī q tenet donatio z acquirit q libet nām parte alterius: nā pars qā habebat so cius i re donata mihi q̄ritur: z mea sibi. Fran.

¶ Tradiderint. quilibet donare volens: vt distinguit. j. eo. l. p seruū. §. j.

m ¶ Ab altero. i. quantū ad partez socij mihi grit quātum ad meaz sibi qō autē est alterius mihi tm queritur: vt institu. de stipu. ser. §. fi.

PEr hereditariuz. ¶Casus. Seruus hereditatis iacētis nihil potest interim acquirere heredi futuro: maxime nec ipsam hereditatem. Fran.

n ¶ Non pōt. s. aliqd z maxime rē. vt z. ff. de acq. hēr. l. heres p seruū. z est ratio: qz hereditari nō ante aditā hereditatē: z sic nō est suus: postea aūt suus z sic nō est hereditarius: vt plene dicā. j. tit. i. l. j. §. veteres. Est etiam ratio hec. qz per aliū nō pōt hereditas queri heredi. vt. ff. de acq. here. paulus. licet secus sit in ea in qua est institutus seruus. Accur.

IIber. ¶Casus. Liber homo bona fi. possessus qcqd acgrit ex re sua vel ex opera acgrit possideti: qō aliūde grit: vtputa sibi donatū/vel leg atū/vel heres institutus sit ab aliquo sibi grit: iz in hereditate aliqua opera eius sit: z iz testator instituerit euz cōtēplatione possidētis: sed hoc casu possessus tenebit. condi. fine cā possidēti ad restitu. hereditatem. Ultimo dicit. liber homo a me bo. fi. possessus iussu meo adiuit hereditatem in/qua ipse erat institutus: dī q sibi querit: z hoc dicit trebatius. sed ideo distinguit: nam si necessitate ductꝰ a me adiuit: tūc mihi querat non sibi: aut sponte adiuit/z tunc sibi querit. Fran.

o ¶ Ad ipsum pertinere. quantū ad ōnium z obligationem z actionem non quo ad possessionem: vt. j. eo. l. homo liber. §. quicquid.

p ¶ In legato. hoc cum eius contemplatione est relictum: secus si bone fidei possessoris: vt. ff. de vsufru. sed z si quid. Accur.

q ¶ Aliquatenus. f. esse ope dicit aristo. sed non est vt subijcit. z. j. eo. fructuario. in fi. pu. est opera: vt z. ff. de vsu z habi. per seruum. j. rū.

r ¶ Ait. aristo.

s ¶ Non acquiri. hoc in hereditate intelligez in eo casu vbi nō vult hic possessus mihi querere: secus est in legato vbi meo respectu est relictum. Alzo. sed in hereditate est contra. ff. de pecu. l. hinc querit. §. potest. vbi marito queritur per seruum dotalem hereditas: sed nihil ad rumbum:

I Magris limitatis[a] ius alluuionis locū[b] non habere cō stat. Idem qz z diuus pius constituit. Et trebati[o] ait agrū qui hostibus deuictis ea conditione concessus sit[c]: vt in ciuitate veniret[d] habere alluuionē neqs esse limitatū[e]: agrū aūt manucaptū[f] limitatū fuisse[g] vt sciret[h] quid cuiqs datū effet: quidqs venisset[i]: et quid in publico relictum[k] esset.

Ulpianus. Lex. xvij.

SI duo domini seruo communi rē tradiderint[l] acquiritur alteri ab altero[m].

Idem. Lex. xviij.

DEr hereditariū suū q ciusdā est hēditatis heredi acquirinō potest[n]: maxime ipsa hereditas. Pomponius. Lex. xix.

IIber homo qui mihi bona fide seruit id qō ex operis suis aut ex re mea pararet ad me ptinere sine dubio Aristo ait. Quod vero qs ei donauerit/aut ex negocio gesto acquisierit/id ad ipm pertinere[o]. Sed z hereditatē legatūve non acquiri mihi per cuz: qz neqs ex re mea neqs ex operis suis id fit: nec vlla eius opera effet in legato[p] in hereditate aliquatenus[q]: qz per ipm adiret quod z varum lucliuꝰ aliquando dubitasse ait: sed verius est nō acquiri[r]: etiam si testator ad me voluisset ptinere. Sed licet ei minime acquirit: attamen si volūtas eius dem testatoris euidens appareat restituendam ei esse[s] hereditatē. Sed trebatius ait si liber homo quia dominus est fm nos de iure naturali z ciuili: vel etiam fm alios sal tem de iure ciuili est dominus. Accur.

t ¶ Sed licet ei. possessori. z sic mutat personas. Accur.

v ¶ Esse. ei possessori per conditionem sine cā. arg. j. de stipu. seruo. l. pe. cogetur ergo adire possessus: z sic restituere. z sic est contra. j. e. l. bomo liber. in prin. que est contra. fol. vt vbi plene dicā. Item in eo qō h inspicit cui? cōtēplatiōe sit istitutus. ff. §. eo. de ac. ēp. iul. §. si qd seruo. Sol. ibi nō distinguit cui? z tēplatione. f. sui vel emptoris: secus si tēplatione vendi tozis: vt. §. devulga. subl. §. si ptes. §. i arrogato. z. §. de acq. hēr. additio.

† Concotter. in c. super. extra. bona. inter vitruz vxo. ter. in cano. daibertum. j. q. vij.

r ¶ Mereder. ipsum. possessum.

y ¶ Quid senserit. possessus.

z ¶ Necessitate. quia tunc nō esset heres possessus.

a ¶ Ipsum fieri. liberum hominem possessus. z faciūt ad. l. istā. institu. per quas pso. no. acqui. §. de his. z. §. de rei ven. l. preterea. z. C. de rei vē. l. i. et j. de ver. obliga. liber homo q. in prin. z de nego. gest. l. at qui. §. fi. libero. z. j. e. l. i fructuario. et. C. de ure deli. cū aliquis. et §. de here. institu. l. liber homo. in prin.

RAditio. ¶Casus. Si ex causa vēdi. vel simili tradat tibi res id iuris t re habes qō habebat tradens: cum sua cā transiuit res: vt si pn erat seruꝰ: z nūc erit. z si seruitutes ei rei debeban tur z nunc debebunt: sed si tradidit tibi fundū tan ꝯ liberum cū effet seruus nō liberat p h fundus te nebit tamē tradens. Ultimo dicit: ego titi? z sei? emim? rē? z titio fuit tradita tanꝯ meo procura. pro mea parte dicit q in parte acgrit mihi ōnium z etiam possessio p hunc titium. Fran. accur.

b ¶ Qui tradidit. fallit. §. de vsufru. l. quod nostrum. Item in creditore z alijs quos no. insti. qui. alie. li. §. j. Itez in debitore alienāte pignus: nā minor spacio se tuetur emptor q̄ posset vēditor se tueri: vt. C. de pscrip. xxx. an. l. cum notissimi. in prin. z. C. si aduer. cre. l. diuturnum. Itē fallit fm hec iura in eo qui a male fidei possessore emit qui vsucapit. qō nō faceret ipse tradēs: sed hodie secus: vt in aut. vt spō. lar. §. rursus.

c ¶ Transfert. nisi iuris ratio resistat. vt in minore z fundo dotali: vt in insti. qui. alie. licet in prin. §. nunc admonendi.

d ¶ Nihil transfert. dominij: sed causam vsucapiendi vel vtile dominiū. vt. §. de contrahē. emp. l. claudius. z facit. j. de reg. iu. nemo plus. z. C. de dona. l. si filius. Accur.

e ¶ Qui tradidit. fallit. j. p emptore. l. ij. §. si a pupillo. z. §. si a furioso. et §. seq. sed concor. §. in prin. huius. l. z. §. de ser. rusti. pdio. l. via. §. pe. et §. fi. z. §. de contraben. emp. l. alienatio. z. C. de dist. pig. si debitor. z. C. de ser. z in prouinciali. Arg. contra. C. loca. l. emptorem.

f ¶ Dixerit liberum. secus si non dixit fm quosdam. quod nō placet: vt no. §. de contraben. emp. l. cum venderes.

g ¶ Seruus sit. i. seruitutem debebat. Accur.

h ¶ Si ego z titius rem emeri mus. a domino. Accur.

i ¶ Ea que. scz res.

k ¶ Tradita sit. ratione mee partis.

l ¶ Et per banc. f. possessionem fm quosdam. tu dic per hanc liberam personam. vt no. C. de acqui. pos. l. per procuratorem. z instit. per quas perso. no. acqui. §. er his. z. j. de vsuca. l. si rem sub conditione. et. C. pro socio. l. ij. Accursius.

SI seruus. ¶Casus. Quattuor ptes hz hec. l. ¶Dzia. ¶Possidebas seruum

seruū meum bona fide: hic seruus emit rē ex re tua: ꝺ̄ ꝙ tibi acquiritur non mihi cum cū nō possideā. Scōa: pone ꝙ emit rē nō ex re tua nec ex opera sua hoc casu mihi querit. Tertia: liber homo bona fide a te possessus emit rem extra rem tuam: z operam suā dicitur ꝙ tibi queritur. Quarta: rem meam possidebas/volo ꝙ fiat tua: possum sola voluntate facere ꝙ fiat tua: ꝙnis possessio rei apud me nō fuerit. Fran. accur.

a ¶ Nec meā fieri. cū emit ex re bona fide[i] possessoris vel ex opera sua.

b ¶ Si nō ex re tua. vel ex opera sua: z sic duob⁹ casibus loquitur hec lex: et sic non est cōtra. ff. si cert. pe. cuz fundus. ff. j. t. j. e. homo liber. ff. fi. et. j. de solu. l. fugitiu⁹. z. ff. de pecu. l. eo tpe. ff. j. de libe. leg. si cui. ff. fi. ff. de vsu fru. fed z si quis.

c ¶ Emerit. non ex re vel ex opera.

d ¶ Ppsius fieri. rōne pro prietatis nō possessionis: vt. j. eo. homo liber. ff. fi. z. j. ti. j. l. ff. fi z ꝑ cū.

e ¶ Fiet tua. si erat presens: si absens cū possessionem appetebderis: vt ff. de rei vendi. l. eius rei. z. l. sequen.

f ¶ Possessio. ciuilis et naturalis. vel naturalis tantum.

g ¶ Emo. ¶ Per hunc ſz tā ꝙ possessu: acquiret tī per eu z tanꝯ ꝑ curatorē: vt z. j. ti. j. si me in vacuam. ff. fi.

Vi bona fide.

Q ¶ Casus. Bona fide possessas siue sit liber/siue suus alien⁹: ꝑ̄ sit possidēti ex rei⁹: z opera sua tā diu querit ei ꝙ diu possidēs habeat bonā fidem: z supueniens mala fides nocet. qō autem ei non pōt acgrere: vt si ſti pulet partū ancille bone fidei possessori: tunc sibi ipsi querit: qō ꝙ sibi ipsi acgrere non pōt. vt qō tu crāt ex opera tua: tūc acq rit possidēti: et fm ꝺ̄ habeas in fine nō pōt alias fine non: z tunc aliter dic vt hec oīa habes in glo.

c Si quis. Aliqs bona fide viuebat duob⁹: acquret cuiqz ex re ei⁹. Sed pone ꝙ ſtipulaī aliqd ex re vni⁹ eoꝝ: an acgret ei in totū: z dicit ꝙ totū acquirit ei ex cuius re ſtipulatur. Sed quid ſi ex re vnius ex dominis ſtipulef alteri dño: dicitur ꝙ acquirit nominato: fm quosdam: vel dic ꝙ acquiret ei ex cuius re ſtipuletur: primū casuz repetit z adducit ſimile de seruo cōmuni. Fran. accur.

b ¶ Suis. ſ. posſe. Accur.

i ¶ Simili modo. facit. j. ꝓ emptore. q fundū. ff. fi. z. ff. de cōdi. indebi. l. fi. z. j. c. q̄ſitū. z. j. ti. j. l. j. ff. fed z ꝑ eū. z. l. cū heres. ff. fi. z. ff. de dona. inter vi. z vro. si vxor. z. j. de ſtipu. ſer. l. liber homo.

k ¶ Spectemus. hoc in libero: in seruo secus: vt. ff. de vſur. q ſcit. ff. fi.

l ¶ Generaliter. ei possessori.

m ¶ Non pōt. vt ſtipuletur partū ancille bone fidei pos. vt insti. de inuti. ſtipu. ff. item nemo. vel emat rē bone fidei pos. vel ſtipulet. nec em potest amplius sua fieri. vt. j. de ſtipu. ſer. l. liber homo. in prin.

n ¶ Sibi. ſz seruienti. Accur.

o ¶ Sibi acquirere non potest. al⁹ est potest sine non: z tūc plana: et dic sibi possidēti: al⁹ non potest: z tunc dic sibi possesso. z da creplū de opera que non queritur possesso sed possidenti. Vel veri⁹. r. ex opera est lucratus ex quibus. r. suam propriam rem emit possessus: z sic ex re eius: scilicet possidentis sibi possesso: hec tamen regula fecunda fallit in possessione que non queritur possesso: nec tamen possidente: si est extra rem meam fieri[a] quia seruū non possidebam: nec tuā si nō ex re tua[b] fit cōparata: sed si homo liber bona fide tibi seruiēs emerit[c] ipsius fieri[d]. ¶ Si rem meam possidebas: et eam velim tuam esse fiet tua[e]: q̄ius possessio[f] apud me nō fuerit.

¶ Per seruū alienum vi possessum: vel clam vel ꝑcario: nō pōt q̄ri possidēti tanꝯ per possessum. Fran. accur.

Ipianus. Lex. xxij.

Emo[g] seruus vi possidens aut clam aut precario per hunc ſtipulantē: vel rem aliquam accipientem potest acquirere.

Idem. Lex. xxiij.

Qui bona fide alicui seruit siue seruus alienus est siue homo liber est: quicqd ex re eius cui seruit acqrit ei acquirit cui bona fide seruit: sed z si qd ex operis suis[h] acgrit simili modo[i] ei acquirit. naz z opere quodāmodo ex re eius cui seruit habentur: quia iure ei opas exbibere debet cui bona fide seruit: tādiu autem acquirit ei q̄ diu bona fide seruit: ceterum si ceperit possessor scire cum alienum esse vel liberum/videamus an ei acquirit: q̄stio in eo est vtrum initiū in eo spectemus[k] an singula momenta: z magis est vt singula momenta spectem⁹. z generaliter[l] dicendus est q̄ ex re sua bona est eius cui bona fide quis seruit ei acquirere non potest[m] sibi[n] cum acquisiturum. Quod aūt ex re eius sibi acquirere non pōt[o] ei acquisituruz cui bona fide seruit. ¶ Si quis bona fide duobus seruiat vtriqz acquiret: ſz singulis[p] ex re sua[q]. Quod aūt ex re alteri⁹ est vtrū ꝓ parte eius cui bona fide seruit[r] ꝓ parte eius si seruus sit: aut si liber sit sibi/vel ei cui bona vel operā. vt. j. eo. l. homo liber. ff. quicquid. z facit insti. de stipu. ſer. ff. j. z. j. de ſtipu. ſer. l. j. ff. cōmunis. z. l. proinde. ff. fi. z. l. ſeq. z. l. ſi ſeruus cōmunis. ff. ſi seruus tity.

p ¶ Sed ſingulis ex re. possessoribus ſingulis ex re ſua sicut dñis in commune querit: sed precipit fructuarijs sicut possessoribus. Jr. primū ꝓbatur h. z. j. de ſtip. ſer. l. ſi alienus seruus. ſcōm. ſ. q̄ dñs. j. de ſtipu. ſer. l. ſi ex re. ff. j. tertium. ff. de vſufr. ſi ſeruo. ff. pe. ſi. et j. eo. per seruū. ff. j. in fi.

q ¶ Ex re ſua. ſed an in totum hic ſubijcit. Accur.

r ¶ Seruit. ex cui⁹ re quesiunt. Accur.

s ¶ Seruit. ex cui⁹ re non quesiunt. Accur.

t ¶ Insolidum. imo pars tōnis z parte ei ex cuius re querit: vt. ff. de vſufr. l. ſi seruo. ff. si duos. Solu. hic indiuiduā rē fuit ſtipulatus: ibi diuiduā: vel ſolue vt ibi.

v ¶ Si ex re ipſius. ſcilicet vnius domini.

x ¶ Ei acqrit. ſ. dño: ex cuius re ſtipulat⁹ est non ex ſtipulatione ſz ex alia cā. vt. ff. ſi cer. peta. l. certi cōditio. ff. qm. vel dic noīa to z ita apta q̄ſi sola noīatio facit acqrit: vt ff. ergo qō ex re mea querit mihi noīato q̄rit: vt. ff. ꝓpri.

y ¶ Et in inferioꝝ⁹. duobus casibus.

z ¶ Probat. seruo.

a ¶ Nea. qui sum vnus de bone fidei pos.

b ¶ Mihi soli. ff. z. ff. habuisti. z ideo hic est. ff. de vſufr. si fuo. ff. si duos. z ſolue. vt. ff. si. ꝓpri.

c ¶ Non pōt. qō frequenter euenit: vt. j. de ſtipu. ſer. pinde. ff. fi. z. l. ſeq. et facit ad ff. C. p qs perſo. nobis acg. l. si duo. et. ff. de auc. pre. ſi seruū cōis. z. ff. ſi. ꝓpri. z. j. de ſtipu. ſer. l. ſi alienus.

Noibus. ¶ Casus. Ex meo ere fecisti statuā: vel ex meo argēto fecisti ciphū: dō ꝙ ſuꝯ dñs huꝯ statue vel ciphi/nisi de mea volūtate fecisse: z tuo nomīe: nā tūc esses dñs z non ego z hoc dicit hec lex cū seq. Frā. accur.

d ¶ Ex ere meo. in ſpecie conſiſtenti: vt cāpana vel lance. z facit. ff. ſi. eo. l. adeo. ff. cum quis. z. ff. voluntas. z. l. lacus. ff. fi. z. ff. de lega. iij. l. queſtum. ff. illud. ff. ccur ſius.

e ¶ Si voluntate. alterius ſpecificantis. Accur.

Sed ſi ex meis. ¶ Casus. Continuatur cum ſuperiori: z dic de mea cupreſſu feciſti tabulas: z de eis feciſti nauim: dicitur ꝙ tua nauis fit: idem ſi ex mea lana feciſti veſtimenta. ¶ Poſtea dicit: pedē mee ſtatue impoſuiſti aut fundum ciphomeo poſuiſti: dicit ꝙ mea dē ſtatua. Item ciphus: idē in ſimilibus. ¶ Arbor. Arbor mea cū radicib⁹ eruta in tuo fundo est poſita: adhuc durat mea niſi in tuo fundo radicem impoſuit: nā tunc tua fit: z durat tua: etiā ſi diuturnar ammodo de tuo fundo. Secundo dicit lanaz meā intinxiſti aut purpurā meā alio colore intinxiſti: adhuc durat mea: quemadmodum ſi cecidiſſet in lutum: et ſic mutaſſet colorem: nam adhuc mea durareт. Fran. accur.

f ¶ Sed ſi ex meis. id est mea cupreſſu factis a te: z sic facte fuerunt tue p ſpecificationem. secus ſi iam tabule facte a me ad hoc parate erāt: vt. ff. de rei ven. l. mutius. z de pig. act. l. ſi conuenerit. ff. ſi quis. que ſunt contra: vbi plene dixi.

g ¶ Tuam nauem. teneris tamen actione in factum ad preciuz: vt. ff. de rei ven. l. in rem. ff. item quecūqz. ibi: non idem in eo z c.

h ¶ Laneum corpus. facit. ff. de lega. iij. l. ſi cui lana. et. ff. de do. inter vi.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

z vro. l. si mulier. §. i. z de au. z argē. lega. l. feta. in fi. z. l. cū aut. §. 2 insti. de rerum diui. §. cum e alien. z. §. q si partis. z. §. si tamen alienā. ar. contra. ff. de leg. i. l. ferunt filij. §. si procula.

a ¶ Tota. nō intelligas ita q quelibet eius pars: sed ita totaliter sic ponitur. ff. de rei ven. l. in rem. §. si quis rei. z. l. q. et hoc si per applumbaturam adiūgatur: z sic non ob. ff. ad exhi. l. tigni. §. j. secus si p̄ ferruminationem: vt. ff. de rei ven. l. in rem. §. itē quecunq. z. §. o. l. q̄cd. in prin. Acc.

b ¶ Arbor radicitus. Id est cum radicibus.

c ¶ Ubi. i. postq̄.

d ¶ Cedit. §. in factū agit prior: domin⁹ ad estimationem: vt. ff. de rei vēdi. l. in rem. §. itē quecunq. sed mar. dabat vtilem in rem: vt. ff. de rei vendi. si frumentū. §. de arbore. z facit insti. eo. §. si titius. z. §. de dā. infec. hoc amplius. §. alphenus. et. ff. eo. adeo. §. p̄terea. z. §. cū quis. z. §. fi. z. l. seq.

e ¶ Alienam factaz. sic. j. de solu. qui res. §. areā.

f ¶ Aut purpuras. §cs in aliū colorē. als deest aut: z tunc dic lanam purpuream tinxeris. i. purpureum colorem. Accur.

g ¶ Meā esse. secus si tuo vestimento interuisti. vt insti. de rerū diui. §. si tamē aliena. z. §. ea. l. §. p̄cuius. Sed argu. cōtra. ff. de lega. iij. §. ti cui lanā. in prin. Accur.

Quicqd. ¶ Casus. De meo argento cū tuo argēto feci mi sas; dicitur q tota massa non est tua: sed aut potes rit separari: z tunc quilibet suū argētum vēdicabit aut nō: z tunc est cōmunis hec massa. Scōo dicit: pcdē alienū adiunxisti cipho tuo: dicitur q ciphus adhuc tuus dicitur: z eū tanq̄ tuū a quolibet possessore poteris vēdicare. ¶ Ubi simul. Ex alienis medicamētis emplastrū feci meū efficitur. ¶ Cū partes. Pars tue statue iuncta est pati mee statue: querit cui⁹ sit? z dī q ei cedit qui habet maiorē partē: i statua vel pretiosiorem: z si neuter habeat maiorem vel pretiosiorem: et sic equales sint partes: tūc quilibet remanet dñs sue partis. Fran. accur.

b ¶ Quicquid. factum vel infectum.

i ¶ Argento. §cs tuo.

k ¶ Non esse totum tuū. non enim fit inde aliqua species: sed est quedam massa: z ideo distingue possit separari: z tūc quilibet suū vēdicet aut nō: z tūc sit cōis: vt. ff. de rei ven. l. iij. §. fi. z. l. seq. z. l. j. in prin. z. §. j. z. ij. et ff. eo. lacus. §. fi. z. l. adeo. §. voluntas. Accur.

l ¶ Tuum esse. ita q̄ quelibet eius pars cū per ferruminationē est cōiuncta facta: cū per applumbaturam non: sed totaliter vt dixi. ff. c. l. pxi. §. i. z. ff. de rei ven. in rem. §. si quis. z. §. item quecūq. Accur.

u ¶ Coactus. als coctus: z als coactis.

n ¶ Esse. §cs tribus interuenientibus: vt no. ff. eo. adeo. §. cum quis.

o ¶ Cum partes. loquitur hic. §. quando per ferruminationem mee statue vel alij speciei facte tuam speciem factam adiungo: non dico membrum vt differat ab illo. §. Argu. contra. quia in duobus casibus primis huius. §. fit accessio. sed agitur in factum: in tertio vtriq̄ suū redditur cum possit separari: vt hic. z. ff. de. c. lacus. §. si ex ere. vel fm. R. mea media statua z tua media iuncte sunt: nec tamen ita q̄ iure specificatiōis altera cedat alteri.

p ¶ Ferrumnatione. id est mediante eadem materia: vt. ff. de rei vendi. in rem. §. si quis.

q ¶ Do portione. Sed quid si tue portioni maiori addā meā portionez minorē? Respon. tua in totū fiet: z siquidē bonā fidem habeo ad estimationē mee partis habeo actionē in factū: vel q̄ tutius est doli exceptionem si malam fidem habeo video? donasse: vt. ff. eo. adeo. §. ex diuerso. z facit. ff. de testa. l. repetundarum. §. hermofrodītus.

r ¶ Vel pro pcio. cū partes sint equales: z ex emplificat. R. vt in tabula z pictura: q̄ non placet: cum non fit ibi ferruminatio.

s ¶ Accessio. q̄ z in parte z in preciositate est equalitas: + sed nec speciē ficandi iure alicui cederet.

+ Adde gl. in. l. fi. de rō dic. idebi. c. si iaie. xxvi. bi et in reg. accessorium. lib. vj.

Idem. Lex. xxviij.

Si supra tuum parietem vicinus tuus edificauerit pro priū eius id q̄ edificauerit fieri labeo z sabin⁹ aiūt. Sed proculus tuū proprium quemadmodū tuū fieret quod in solo tuo alius edificasset: q̄ verius est.

Paulus. Lex. xxix.

Inter eos qui fm a vnā ripaz predia habēt insula in flumine nata non pro indiuiso cōmunis fit sed regionibus b quoq̄ diuisis: quantū enim ante cuiusq̄ eoz iuxta ripam est tīn veluti linea in directū per insulā transducta quisq̄ eoz i ea habebit certis regiōib⁹.

Pomponi⁹. Lex. xxx.

Ergo si insula nata accrescerit fundo meo: z inferiorem partem fundi vendidero: ad cui⁹ frontem insula non respicit: nihil ex ea insula per tinebit ad emptorem c ex eadez causa: q̄ nec ab initio quidem ci⁹ fieret: si iam tūc cū insula nasceret eiusdez partis dñs fuisset. ¶ Celsus filius si i ripa fluminis que fm agrum meum sit arbor nata sit meam esse ait: q̄ sz lū ip̄m meū p̄uatū est: vsus autē ei⁹ publicus intelligitur: z ideo cū exsiccat⁹ esset alueus primoū ispicit nisi primā partem agri mei: z ego vendā inferiores: nihil sequitur emptorem de insula: z hoc dicit bene cum prin. seq. Fran. accur.

a ¶ Scōm. i. iurta: vt. ff. de serui. vrb. pre. quidam hyberus.

b ¶ Regionibus. fic. ff. c. l. pro regione. z facit. l. adeo. §. insula. z. j. de flumi. l. j. §. si insula.

Ergo. Casus huius prin. continuat. l. superiori. ¶ Celsus filius. Arbor nata in ripa fluminis: fit illius qui habet prediū ante illū locū cui ripa sit eius inquātū respicit agrū suum: hz vsus sit publicus. flumen aūt est publicū etiā ratione proprietatis: z eo exsiccato fit primior.

¶ Tribus modis. Insula sit in flumine tribus modis. Uno modo cū flumen vadit circūquaq̄ agrum meū. Allio modo cū aliquid de alueo siccū relinquit z circūquaq̄ illum locū vadit flumen. Tertio modo cū paulatim coaluendo de terra facit quendam locum eminentez supra alueum vt aliquem montē: istis vltimis duobus fit insula illorum qui habent predia ante frontē insule: primo modo remanet illius cui⁹ et prius fuerat. ¶ Alluuio. Flumen occupauit agrum meum qui erat inter viaz publicam z flumen faciendo ibi alueus: z statim recessit flumen: dicit q̄ ager iste ad me antiquum dñm reuertitur: z habes hoc notabile verbū in textu. in fine dicens: pilas in mari iactaui z supra eas feci magnā domum mea efficitur. idem si paruam. Fran. accur.

c ¶ Ergo. q. tñ in ea insula mihi q̄rit q̄ fronte agri mei respicit: ergo ꝛc.

d ¶ Ad emptorem. secus in seruitute que singulas partes respicit fundi: vt, ff. de ser. rusti. pre. via. §. fi. z quemadmodū ser. amit. nō satis. §. j.

e ¶ Que. §cs ripa. Accur.

f ¶ Scōm. i. iurta: vt z. ff. l. inter eos.

g ¶ Priuatum est. ff. de flumi. l. flumina. vbi dicit publicaz ripam: sed dic quo ad vsum. z facit insti. de re. diui. §. riparum.

h ¶ Et ideo. fuppleː licet ripa priuata flumē est publicum: et iam ratione proprietatis: z ideo ꝛc.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Tribus. ꝛ facit ad. §. 3. eo. l. adeo. §. insula.
b Amnis. i. flumen.
c Circūfluit. i. circūmadit.
d Circūfluere. i. circūire.
e Allumio. impropꝛie ponitur. vt. §. e. l. martius.
f Distinū dñm pertinet. hic ē §. 3. e. adeo. §. qō si post. sed ꝑ facit hic via ibi non erat via: qō nō placet: vt. §. e. marti⁹. vel hic de equitate et sic ꝑm illam. vel aliter vt ibi ꝛ eodē mō. fol. 3. quibus mo. vſuſruc. amit. l. cum vſuſru. §. cōcot. l. si ager. in eo. ti. ꝛ quēadmo. ſer. amit. ſi locus.

Cenſitores qui ſint.

g Cenſitorū. cenſitores ſunt qui ſignāt ꝑdia mi litantibus aſſignāda: vt §. eo. in agris. vſ'illi qui predia auferūt nō ſoluē tibus tributar: aliꝭ dāt: vt. C. ſi ꝓpter pu. pen. l. §. 1. ꝛ. 2. de reſcin. ven. l. pe. vel cenſitores vocat iudices quiꝝ uni auferunt ꝛ aliꝭ dant dominus: vt inſti. de offi. iudi. §. fi.
h In publicū. alluuio ne ſuperueniente.
i Et ex publico. alluuio ne recedente.
k Factauero. quod nō erat cōcedendum ſi vſus marꝭ deteriꝰ efficiat. vt argu. §. ne quid i flumi. publi. l. ij.
l Villam. i. paruaꝫ domum. Accur.
m Occupantis. vt. §. eo. l. iij. in prin. ꝛ fa. §. de acti. empt. creditor. in fi. §. 1. ne qd ilo. pu. littora. §. eo. qō in littore. §. §. de rer. diui. l. in tñi. Acc.

Vnō. ¶ Caſus. Nuda traditio nō tráſfert dominū/ ſed ea ꝙ fit cū cauſa. vt ſi tradatur res ex cauſa vēditionis: vel ſimili. Secundo dicit. quid ſit theſaurus ꝛ tradit ei⁹ diffinitionē quam nota. Franci.

n Sed ita. §. transfertur dñium traditione.
o Iuſta cā. veraꝫ pu tatiua. alioquin. i. ſi dicas ex putatiua nō tráſfert dñium tor⁹ ti. de cō di. inde. repugnaret: q ti tul⁹ habet locū qñ tráſferꝛ dñium alicui⁹ rei ex putatiua cā idē in ꝑmiſſore ꝙ ſtipulatione. vt. §. de do. exce. l. ij. §. circa. ibi ſi qs ſine cāꝰ. c in ſeſſione. vt. §. de ꝓba. l. cū de indebito. §. fi. ꝛ fa cit. C. de pac. traditionib⁹. ꝛ. §. de do. l. muda. Additio Dic ſm Bart. hic ꝙ nō tranſferꝛ ſine cā vera vel putatiua. ꝛ idē dicas in ſtipulatōe: vt. §. ij. §. circa. de doli excep.

p Depoſitio. i. de pecunia depoſita. ꝛ facit. C. de theſau. l. §.
q Cuius. §. depoſitionis pecunie facte.
r Qui inuenerit. §. nō occupauerit: aliud in gēmis in littore maris in uentis: vt ſubtiliter no. inſti. eo. §. ité lapilli. Item accipe h qñ i ſuo. alꝭ dic vt dicitur. inſti. eo. §. theſauros. ꝛ. C. de theſau. l. §.
s Quod. id eſt quia.
t Non alterius ſic. C. vnde vi. l. 2 querebatur. in fi.
v Nō eſt theſaurus. §. ꝓpne ſed abuſiue qñq; vt arg. §. ad exhi. l. theſaurus. ꝛ. §. fami. her. item labeo. in prin.
x Furtū fit. qꝛ ꝓprietas ꝛ poſſeſſio eſt eius q recōdit. vt. §. de rei vē. l. a tutore. ꝛ. §. ti. §. l. iij. §. nerua. ꝛ. l. peregre. in prin.
y Etiam inuitis. vt. §. de vb. ob. l. ſeruꝰ vetāte. Sed ar. §. §. de do. hoc iure. §. nō pōt. ſed ibi fiñaliter. ſic §. nos inuitos de peculio obligat. vt. §. de pecu. ſi quis ſeruum. §. etiam.
z Pene. ꝗ dicit ꝓpter bēditatē in qua re ꝓcedere iuſſius dñi vt acquiratur: vt. §. de acquirē. here. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ꝛ dixi. §. e. l.

Acquiritur. §. ſi.

Ideo. ¶ Caſus. Filiuſſamilias miles babēs caſtrēſe peculium fecit teſtm in quo inſtituit ſibi quēdā heredē: ſeruus caſtrēſis peculij aliquid ſtipulatur nūc: vel aligd acgrit: vel vſufructus ali cui⁹ rei ei relinquit. Dē qꝛ eſt ꝓpēdēti cui acgrit: naꝫ aut inſtituꝰ adijt. ꝛ tunc ei q̄rit/ aut nō adijt ꝛ tunc q̄rit ꝑ teſtōtis q occupat oia iure peculij. Ité ſi res huiꝰ caſtrenſis peculij interim ſurripiat eſt in pendēti an naſcat actio furti. qō erit ſi non adeat inſtituꝰ. Ultimo dicit ſeruꝰ hereditari? ſi aligd ſtipuleť: vel ꝑ tradi. aligd acgrit valet ex ꝑſona deficīti: nō bēdis futuri: bereditas em ꝑſonaꝫ defuncti repſentat: ꝛ hoc dicit bec. l. ꝛ ſe. Frā.

a Militis. qui teſtatuꝰ deceſſit.
b Stipulatur ſeruus. ſcz talis.
c Ex cuius. i. vtruꝫ patris ad quē bona ptinēt iure peculij ſublata inſtitutione: an etiā ex ꝑſona heredis ad quē iure inſtitutionis pertinent.
d Adeat. ex teſtō. Ac.
e Spectāda. ergo interim. id eſt añq̄ adeatur bereditas eſt in pendenti. vt ꝛ. §. de caſtrē. pecu. filiuſſa. ꝛ hoc cū ſeruus: ꝓpius erat. §. filꝰ: ſecus ſi cuꝫ alio cōmunis erat: quo caſu totū ſocio intērim querit: vt. §. de ſtipula. ſer. ſi ſeruus 2 munis. in prin. que eſt contra.
f Relictus. ſecus ſi ſtipuletur vſumfru. qꝛ non valet: vt. §. de ſtipu. ſer. l. vſufru.
g Delatū. §. eo caſu quo bereſ repūdiauit bereditatem: ſcz filꝰ.
h Heredi. §. cum ipſe adiuit.
i In perſonā. puta patris in heredē: qꝛab intio fingitur ei acquiſitus qui poſtea adijt: vt. §. de ſtipu. ſer. ſi ex re. §. fi.
k Diſtinctione. vt in ſuſpenſo maneat.
l Si ex teſtō. ſupple ceſſabit: ſi eſt ex teſtamento ꝛc. Accur.
m Non fit. niſi in caſib⁹: vt. §. de fur. l. bereditarie. Accur.
n Etiam. ꝛ condictio. ſcilicet furtiua: ſed hodie non habet locum diſtinctio buius. l. quia pater tanꝙ̄ heres filio ſuccedit: vt in aut. de here. ab intest. §. j. ſed olim tempore buius. l. iure peculij omnia occupabat pater: vt. §. de caſtren. pecu. l. ij. ꝛ facit. §. de verbo. ob. inter dū. §. ſi ſeruus. Accurſius.
o Sniā. ſ. opinantis ꝛc. qō eſt in ſi. buius. l. ꝛ iunge cum. l. ſeq.
p Teſtantis. i. mortui. Accur.
q Opinantis. i. dicentis.
r Hereditas. Argumētis. vt inſti. de here. iſti. §. ſeruꝰ alienus. ꝛ de ſtip. ſer. in ꝓn. ꝛ. C. depoſi. l. cū bēditas. ꝛ. §. e. l. bēditas multis. ꝛ §. de noua. l. nouatio. in fi. ꝛ. §. de leg. ij. ſi mihi ꝛ tibi ea. §. fi. ꝛ. l. debitor. §. fi. ꝛ de inter. acti. l. §. ante.

Si procurator. ¶ Caſus. §. Procurator vel tutor meus rem ſuā quaſi meā hoc credens vendidit. Dicitur ꝙ non tranſfert dñium quia nemo errans ꝛc. Franciſcus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Amittit. f. ſic. nã per vſuca. z per alios modos amittit qs errans ſed ꝫ huic. l. ã. ſi cer. pe. l. eius qui. ℔. quas vero. Sol. hic aly q̃ tradenti po terat geri negocium: ibi non aliꝫ pro parte. f. tradentis: vt ibi. vel ſol. vt ibi. Item ℣. ã. man. ſeruum titꝫ. j. rñ. Sol. vt ibi. Item contra. ã. de cura. fur. iuſ. ℔. j. Sol. hic errauit: ibi non: z diſtingue circa hoc. vt not. ã. de offi. pcu. ceſa. l. j. ℔. j. z facit. ã. de iuriſdi. omn. iudi. l. ſi quenerit. Itẽ ℣. inſtit. de leg. ℔. ſi qs rem ſuã. Solu. ibi fauoꝛ vltime voluntatis. Accur.

Item in corpus.

¶ Caſus. Error cauſe ex q̃ tradit rẽs cuꝫ conſenſum ſit i corpoꝛe: nõ ſpecie trãſlationeꝫ oñꝫ. vt ſi credo me teneri tibi tradere ex teſtamento tu credis tibi deberi ex ſtipulatu. idem ſi trado tibi pecuniã causa donãdi cũ donare tibi. pmiſerã: nã vtroq; caſu dominiũ a te tranſiertur. Fran.

b ¶ Diſſentiam⁹. in tradẽdo: qꝛ nos cõſentimus in oñio tranſferendo: ſed videt nõ trãſferri: vt. ã. ſi cer. pe. l. ſi ego. in prin. Solu. hic ꝺ debã tibi. r. ex cauſa mutui. ſed nõ recolens. r. tribi tradidi. er cauſa donationis: tu tamen vt debitũ recepiſti: z ſic putabas tibi numerata: ſed in. l. ℣ tia nõ erã debitoꝛ. ℏ ergo i cãm debiti aſſumem⁹ qꝛ promptiores ꝛc. vt. j. de act. z ob. l. arrian⁹. vl ꝺic q̃ ẽt ex alia cã q̃ mutui ℏ debebã. Alij dicũt q ℏ primo ex cã donatiõis tibi r. pmiſeram/z poſtea ex ea cauſa ſoluo: ſed tu ℣ſi mutuã accipis: vñ i gratiozẽ cedit vt liberet a pmiſſiõe: ſed in. l. ℣tra. nõ promiſeraꝝ: ſed a datione volebã incipere donationem: z ℣m hoc qõ. ã. dixit donãdi gratia expone. i. er cauſa donatiõis implende: donauerã erã ſed non tradideram: vel ſolue vt ibi: z facit. j. de acti. z obli. l. in olb⁹. z j. ti. j. l. ſi mem vacuam. Accur.

Per ſeruum. ¶ Caſus. ſper ſeruũ obligatum nihil ãrik creditoꝛi: vt ſi hic ſeruus aliqd acqſiuit p ſtipulationem vel ſimilem modum: licet creditoꝛ habeat poſ. ſeruꝝ. ¶ Si vnus ex ñis. Seruo communi ſcꝫ meo z tuo pecuniã dedi: ſi hoc animo vt teneat eam ſeparatã a ſuis rõnibus z habeat in peculio non aĩo donandi: z hoc caſu manet hec pecunia adhuc mea. Si aũt ei dedi aĩo donãdi: tunc acquirit oĩbus ſocys pro parte quam bñt in ſeruo. ſPoſtea reuertit ad primum caſum pone q̃ de illa pecunia quã ei dedi vt eam teneat ſeparatã a rationibus ſuis: emit hic ſeruus aliquã rem cuius erit res: z dicitur q̃ erit communis oĩm oñoꝝ: permde ac ſi ex pecunia que furrepta eſſet emiſſet: ſecus in ſeruo fructuario qui emit ex re fructuarij rẽ aliquã: nã nõ querit ꝓprietario: eadem diuerſitas eſt ſi aliunde emerit: nam ſeruus communis vndecũqꝫ bñs pecuniam z de ea emat rem: acquirit res illa ñis. ſed ſeruus fructuarius/vndecunqꝫ habẽs pecuniam z emit de ea rẽ aliquam: acquirit eam ꝓprietario: niſi emeret de pecunia fructuarij: nam tũc ei tñ quereret: vel p tradi. accipiẽdo vno ex dominis. ¶ Sicut ſeruus. Sicut ſeruus ꝛmunis ſtipulando vni ex ñiis ei tñ querit/ſic per traditionem accipiendo ſoli ei acquirit: ℣ſi ſeruus a ſempꝛonio accepit rem aliquã noĩe ñiſui z titꝫ cuiuſdã extranei partez acquirit ñio ꝓ alia parte nihil valet qõ fecit: poſtea dicit: ſeruus fructuarius ex re fructuarij acquiſiuit rem: z dixit eam acquirere ꝓprietario: dicit q̃ ꝓprietario queritur: nã ſtipulando ei ex re fructuarij ꝓprietario queritur.

¶ Si cum mihi. Cum mihi velles donare rem z tradere: dixi q̃ ſeruo cõmuni mei z titꝫ tradereꝛ: z tradidiſti: ſeruus accepit animo acquiren di titio tantum: vel mihi z ei: dixitur q̃ mihi tantũ acquiritur: nec nocet mihi voluntas vel opinio huius ſerui. Quod dixi in ſeruo: idem in non neceſſit ab eis dominium: et nulla eſt alienatio quia nemo errans rem ſuam amittit⁴.

Iulianus. Lex. xxxvi.

Cum in corpus qdem qõ traditur cõſentiamus/in cauſis vero diſſentiamus⁵: non aiaduerto cur inefficax ſit traditio: veluti ſi ego credam me ex teſtamento tibi obligatũ eẽ vt fundum tradã: tu exiſtimas ex ſtipulatu eũ tibi debere: nam z ſi pecuniam numeratã tibi tradã donandi gr̃a tu eã q̃ſi credita⁹ accipias: cõſtat ꝓprietatẽ ad te tranſire: nec impedimẽto eẽ qõ circa cãm dandi atq; accipiẽdi diſſenſerimus. Idem. Lex. xxxvii.

Per ſeruum qui pignori datus ẽ creditoꝛi nec poſſeſſio acquiritur: qꝛ nec ſtipulatione: nec traditione: nec vllo alio modo per eus ſeruũ quicq̃ ei⁷ acquirit q̃uis poſſeſſio⁸ penes eus ſit. ¶ Si vnus ex ñis ſeruo cõi pecuniam donet interest qua mẽte donet. naz ſi hoc ſolum egerit vt ea ſeparetur a ſuis rõnibus: z in peculio ſerui ſit/manebit eiuſdez ñii ꝓprietas⁹. ¶ Si vero eo mõ pecuniaz ſeruo cõi donauerit quõ alienis ſeruis donare ſolemus: fiet cõis ſocioꝝ ꝓ poſtione¹⁰ quam in ſeruo cõi habebũt. ¶ Sed vt ſequẽs queſtio locũ habeat cõſtituamus ſocium ita ſeruo cõi pecuniã donaſſeꝛt ꝓprietatẽ ſuã mancre vellet¹¹. ¶ Si ex hac pecunia ſeruus funduꝫ cõparauerit: erit is fundus cõis ſocioꝝ ꝓ poſtione ñiiꝫ: nã z ſi furtiuis¹² nũmis cõis ſeruus comparauit fundũ ſocioꝝ erit ꝓ parte ñiiꝫ: neq; cñſtit fructuarius ſeruus ex re fructuarij non acquirit ꝓprietario¹³: ita z cõis ſeruus ex re alteri⁹ ñii nõ acqrit¹⁴ alteri ñio. ¶ Sed quẽadmodũ i his q̃ aliunde acqrunt diuerſa cõditio ẽ fructuarij z ſerui cõis veluti cũ alter fructuario non acqrat¹⁵ alter ñiis acquirat: ita ex re quidez fructuarij acquiſitũ fuerit ad eum pertinebit ſolũ z qõ ex re alteri⁹ cõis ñii ſeruus acqui ſierit: ad vtrunq; ñim ꝓtinebit¹⁶. ¶ Sicut ſeru⁹ cõis ſtipulando nominatim alteri ex ñiis ita per traditionez accipiẽdo ſoli ei acqrit¹⁷. Qõ¹⁸ ſeruus vni⁹ per traditionem accipiẽdo ſe accipere dixerit oĩo z titio¹⁹: partem ñio acquirit/ in parte nihil agit²⁰. ¶ Fructuarius ſeruus ſi dixerit ſe ñio ꝓprietatis per traditionem accipere ex re fructuarij id totũ ñio acquiret. nam z ſtipulãdo²¹ ex re fructuarij ñio ꝓprietatis acquiret²². ¶ Si cũ mihi donare velles iuſſerim te ſeruo cõi meo z titꝫ rẽ tradere: aſq; hac mente acceperit vt rẽ titꝫ faceret: nihil agetur²³. q. ſi ſeruus cõis hac mente acceperit rem vt duoꝝ dominoꝝ faceret in parte alterius ñii nihil agetur²⁴.

Alphe. Lex. xxxviii.

Artiꝰ fundũ habebat ſm viã publicã: vltra viaz pub. non receſſit. ſed ſm ꝓpriam ꝓnotionem qõ poſſidet: vt. j. tit. j. l. iij. ℔. ſi. z. j. vti poſſi. l. ſi duo. ℔. creditoꝛes. z facit ã. qui ſatiſda. cog. l. ſcien dũ. ℔. creditoꝛ. z de pig. act. cum ſortis. ℔. ſi. z. j. de vſuca. ſeruꝝ nomine. z C. de preſcrip. xxx. an. cõ notiſſim. ℔. j.

Pign. ſ. tonus non poſſidet.

c ¶ Proprietas. vt ꝛ. ã. de pecu. l. qs ergo caſus. Accurſius.

d ¶ Dio portione. quã ſeruo haberet: ad quã cõſequẽdam ageret pro ſocio: z ſic videt ꝙ etiã dominatoꝛ habeat partẽ. z ſic eſt contra. ℔. pro ſoc. l. verum. ℔. ſi ſeruo cõmuni. Sol. vt ibi. z eodem modo ſolue aliud cõtrariũ. ã. ad le. fal. l. plauti⁹. ℔. paulus. Itẽ facit. j. de ſti pu. ſer. pinde. ℔. ſi ſeruꝰ.

e ¶ Manẽ vellet. vt fuit in primo caſu: nam ſi vt extraneo ſeruo tũc nõ erit queſtio dubitabilis.

f ¶ Furtiuis. vel oño vel extraneo furripuerat. vt j. eo. cõmunis. Accur.

g ¶ Proprietario. vt. j. ℔ ſtip. ſer. ſeruũ fru. ꝛ. ã. de vſufruc. adhuc. ℔. q̃ſtionis. in fi.

h ¶ Nõ acquirit. q. d. nõ ẽ phibitũ ℔ ſicut illud ſꝫ pmiſſuꝫ: vt ℏ. z. j. de ſti. ſer. ſi ex re. ℔. j. z. ã. cõi di. cõis ſeruus. Accur.

i ¶ Aliũde. non ex re fructuarij vel opera ſerui. Itẽ extra res dominoꝝ.

m ¶ Nõ acquirat. vt. j. e. communi⁹. in fi. Accur.

n ¶ Pertinebit. ſi ille ex cuius re eſt acquiſitũ iudicio eũ dñi. percipiet: vt. j. e. l. cõis. j. rñ. z facit j. de ſtipu. ſer. l. ſeruus communis.

o ¶ Ei acqrit. cui vult. ſic ꝛ. j. de ſtip. ſer. l. ſeruus cõis oĩm. z. l. ſeq. z. C. per quas perſo. nobis acqui. ſi duo. Accur.

p ¶ Quod. alis quid.

q ¶ Titio. extraneo.

r ¶ Nihil agit. ſic inſti. de inuti. ſtip. ℔. qõ ſi quis. ſecus in venditiõe: vt ã. de ℣b. emp. l. fundus. z eſt rõ: qꝛ hic nihil intereſt tradentis vel ꝓmittentis: magis aũt eſt gaudendũ: ſed intereſt vendentis q̃ non nũ totã vendidiſſet. arg. ã. de in diem adiec. l. qõ ſi vno. z facit. j. de ſtipu. ſer. ſeruus alienus. Accur.

s ¶ Stipulando. ſ. ꝓprietario. Accur.

t ¶ Acquiret. ſ. ꝙ dictionẽ ſine cã tenebit fructuario: vt. j. de ſtip. ſer. l. pe. z. l. ſi ex re. ℔. j. ſecus in ꝙerſo caſu. vt. j. e. ti. l. ſeruũ fructuariũ. et ã. de vſufruct. adhuc. ℔. queſtionis.

v ¶ Nil agetur. in perſona titꝫ: ſed totum ñibi acquiritur.

r ¶ Nihil agetur. in eius perſona ſed mea.

y ¶ Nihil agetur. ſed in illius in quem voluit donatoꝛ. z adde: vt not. ã. de dona. qui mihi.

Martius. ¶ Caſus. Martius habebat fundum: ibi iurta publica via erat. tertio ager lucij titꝫ. quarto flumen erat. quinto fundus cuiuſdam innominati: creuit flumẽ z inundauit z occupauit agrũ lucij titꝫ z etiam viam publicam: z ſic accreuit immolato: tãdem poſtea receſſit aqua z redijt in antiquũ alueũ: ℏ q̃ ager quondã lucij titꝫ accreſcit martio: nõ obſtante q̃ via ſit in medio: via aũt cũ ſit publica nemini accedit. Fran. accur.

z Martius. o. d. o: qꝛ primo ager martij. ſcõo via publica. tertio ager lucij. quarto flumen. quinto innominatus.

a ¶ Scõm. i. iurta. ff. ã. eo. inter eos. z. l. ſeq. in prin.

Erat et

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

a ¶ Erat ꝛ ager lucij. ita ꝛ ager prius: vt statim patet.
b ¶ Omnem agrum. sc̃z lucij titij. Jo.
c ¶ Aboleuit. remouendo superficiem ꝛ alueum constituendo.
d ¶ Alluuione. improprie hic ponitur alluuio: vt. ff. e. ergo. ff. alluuio. qꝛ paulatim ꝛ minutatim recessit.
e ¶ Agrum. f. lucij titij.
f ¶ Eius factū. f. innomi nati tertij non titij. titij enim circa flumen habe bat ꝛ vltra viam.
g ¶ Ademisset ei. sc̃z innominato.
h ¶ Addidisset ei. scilicet martio.
i ¶ Publicū fuisset. scilz antea. puta locus vie.
k ¶ Quominus ager. lucij titij.
l ¶ Trans viam alluuionis. i. vltra viam in qua etiaz fuit alluuio. i. aduētus ꝛ recessus paulatim contingens.
m ¶ Martij fieret. flumi ne deeunte ad suum alueum.
n ¶ Fundi. ꝛ p̃ martij: qð ē verū q̃tum ad emolumētū nō ad ꝓpietatē. Itē q̃ ad incōmodus: qꝛ si q̃ñz destruit ex eodez fundo iurta que ē reparat: vt. ff. q̃eadmoduz ser. amit. l. si locus. ff. Itē credit sc̃z via ī modū agri si actū sit: vt. ff. de pe ri. ꝛ cō. rei vē. id qð. ff. si. secus aūt si locus vie eēt alicuius ꝓuati: vt. ff. eo. ff. in pn. sic ꝛ als. mediū pdiū ꝓuati: qð nō seruit impedit seruitutē: vt. ff. de ser. rusti. prędio. qui sella. ff. si. sed via publica non: vt. ff. de serui. ꝛ seruitutes. ff. publico. Itez buic dicto est ff. eo. adeo. ff. insula. in fi. ꝛ. l. ergo. ff. alluuio. vbi dicit ꝓmodo restituit: sed illud de equitate q̃ ꝓualet: vel ibi eodē ipetu recessit hic alueum fecit. Accurſius.

Tia. ¶ Casus. Surripuisti seruum: ꝛ vendidisti alicui bona fide ementi qeqd acqrit seruus vel stipulat ex re bone fidei emptoris emptori querit. Franciscus.

o ¶ Emptori. ff. vsucapi no possit: vt. ff. e. bone fidei. ff. pe. si eñ eēt male fidei nō acqreret fructus: vt. C. de rei ven. l. j. ff. fallit tñ in viro ꝛ vxore: vt. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. si vxor filio. Accur.

p ¶ Eius stipulatur. f. bone fidei emptoris.

Uesitū. ¶ Casus. Bone fidei possessor liberi hoīs decessit: heres eius fecit istū possessum ē liberū: ꝛ sic bꝫ malā fidē: dr ꝙ ꝫ heres nihil p eū q̃rit. Itē nec bꝫ pōt facere fructus suos fundi qđ testator legauit: cū ꝫ careret heres siue fundus fuerat testōtis siue nō. ff. bona fide eū possideat: boc idē ē in seruis. vñ si testō: fuo testameto legauit seruos siue suos ꝓprios siue alienos: aut eos manumisit: ꝛ eius hēs boc seruos possidebat eos nil ei ꝓ eos acqrit. nā quo casu bone fidei possessor fundi suos facit fructus. eodē casu ꝓ seruū alienū quez possidet acquirit ere sua vel opera eius. Fran.

q ¶ Possidere cepit. i. detinere: ꝛ sic ꝙ eū nō q̃rit: vt. ff. ti. ſ. l. cū bēdes. ff. itē gro. si putat suū seruū tunc possidet. ff. si alienū seruū tūc possidet sed mala fide. ꝛ facit. ff. de stipu. ser. si seruus. testamento.

r ¶ Suos nō faciat. qꝛ incipit scire alienum eē. i. illius qui habet cām ab eo a quo ipe. i. a testatore. secus si ab eo siue ab alio ꝙ a quo iste: vt inſti. de vſuca. ff. diutina. ꝛ. ff. de vſur. qui sct. ff. si. que sunt contra. Item ſi illa de vſur. ab initio fuit bone fidei: sed bic heres nullo tpe fuit bone fidei possessor. Accur.

s ¶ Et multomagis. f. non acquirit.
t ¶ Eum. f. fundum.
v ¶ Vel manumissi. ꝫ referr ꝛ ad ꝓprios ꝛ ad alienos. i. dicere siue ꝓprij siue alieni sint legan: siue ꝓprij siue alieni sint manumissi.
x ¶ Eorum. neutraliter.
y ¶ Ignorarent. i. legatos vel manumissos.
z ¶ Recidere. i. i vera hypothetica vel ꝛsequētia ꝛditionali qđlibet eorū ad aliud ſequit: qꝛ si alterū ē ꝛ reliquū: ꝛ ꝰ dicit simul ſm Jo. Accur.
a ¶ Consumptos. vel perceptos: sed ideo dicit consumptos: qꝛ illos non tenet restituere ꝛ ꝫ ꝓceptos sic: ꝫ ꝓceptiõe suos fecerit: vt. C. de rei vē. l. certū. ff. sic de idustrialib⁹ dicit. ff. R. dirit de naturalib⁹ log. ꝛ ꝰ de cõsumptis dixit. qꝛ tūc domū siūt possessoris nō ꝓiuꝰ: vt. ff. de vſur. l. fructus. ff. bē bit hic qđ fere recidere. nā fallit ꝰ regula. ff. de vſu ꝛ habi. l. ꝓ seruū. in pn. ꝛ de pecu. le. l. deniqꝫ. ff. ſi. ite ꝛ alios duos assignāt qđam.

+ Tu dic ꝛ meli⁹ ꝙ fructus industriales con sumptos re stituere non tenet. vt. ff. l. ff. C. de fru. l. lit. expē. ꝛ ibi per bal. qđ de industrialib⁹ cõ mixtis. ꝛ in l. ex diuerſo. ff. de rei vē. glo. in. l. ff. si lege. ff. scire. inuer. nõ puto. ff. de peti. her. alis tenetur restituere q̃ tenꝫ factus est locupletior: vt ibi ff. ti. in. l. fructus. de rei vē. ꝛ. c. grauis. de rest. spolia.

qs legauerit heres qui eū legatū esse sciat pro cuius dubio fructꝰ ex eo suos non faciat^r: et multomagis^s si testator eū^t alienū bona fide emptus possideat: ꝛ circa seruoꝝ igitur operā ac ministeriū candē rōnem sequendaz: vt siue ꝓprij siue alieni vel legati vel manumissi^u testamento fuerint nihil ꝙ eos hered^is ꝙ mō eoꝝ^x id nō ignorarent^y acquirat: etenim simul boc recidere^z vt quo casu fructꝰ prędioꝝ consumptos^a suos faciat bōc fidei possessoz eodem per seruū ex opera ꝛ ex re ipsius ei acquiratur^b.

Ulpianus. Lex. xli.

Statuas in ciuitate positas ciuiū^c non eē: idqꝫ trebatius ꝛ pegasus aiūt: tñ dare operam ꝓtorem oportere vt qđ ea mēte in publico positū est/ne licere priuato auferre: nec ei qui posuerit. tuendi ergo ciues erūt ꝛ aduersus petentem exceptione ꝛ actione^c aduersus possidentem iuuandi^d.

Paulus. Lex. xlij.

Substitutio^e que nondū competit extra bona nostra^b est.

Gaius. Lex. xliij.

Seruus qui bona fide possidetur id quod ex re alterius est possessori non acquirit^f.

Tiamsi in ciuitate positas ciuiū non eē: idqꝫ trebatius ꝛ pegasus aiūt: tñ dare operam ꝓtorem oportere vt qđ ea mēte in publico positū est/ne licere priuato auferre: nec ei qui posuerit. tuendi ergo ciues erūt ꝛ aduersus petentem exceptione ꝛ actione aduersus possidentem iuuandi.

Ulpianus. Lex. xli.

Tatuas. ¶ Casus. Statue in ciuitate posite in honorez ciuitatis. non sunt singulorū ciuium sed totius ciuitatis. nec aliquis ciuis poterit eas tollere: etiā ille q eas posuerat: ꝛ si aliqs eas incipiat possidere/ ciuitas eas vēdicabit. Fran.

c ¶ Ciuiū. f. singulorū. ꝫ publicas si in honoē ciuitatꝫ posite sunt: aliquin non: vt. ff. de pti. cre. l. aufidius. ff. de excep. paulus. ꝛ qđ vi aut clā. l. is qui in puteum. ff. i. ff.

d ¶ Ea mente. f. supradicta puta in honoꝛem ciuitatis.

e ¶ Actiõe. vtili in rē qđ dicit vt. ff. qđ vi aut clam. l. is qui in puteum. ff. i. ff.

f ¶ Iuuādi. not. act. ꝛ exce. gs tuet. i. defendit: vt ff. ti. ff. ba. ber. l. miter. ff. i. ꝛ facit. ff. l. el. rem in bonis. ꝛ. ff. de leg. j. l. ciuitatib⁹. ff pn. ꝛ. ff. de auro ꝛ arg. l. lucius. ꝛ. C. de sta. ꝛ imagi. l. j. ꝛ fi. ꝛ de pollu. l. iij. ꝛ. ff. de pub. l. publicas na. als incipit. l. si ego. ff. si de vſu.

Actione ꝛ exceptione quis tueri potest.

Ubstitutio. ¶ Casus. Testōr substituit titiū: ꝛ si heres nō erit substitut semptonū. Dicit ꝙ substitutus nō dr eē dñs huius hereditatis qua substitutus est anteq̃ adeat. Fran.

g ¶ Substituto. idē in institutione. ꝙ de bac iō dixit: qꝛ ea sp fit sub condi. puta si ille non erit heres: vel si ille moriet ur ꝛc. vñ recte dicit ꝙ nondū ꝛpetit: cum non erit pura: ꝫ institutio qñqꝫ statim ꝛpetit: vt cum est pura: ꝫ de substitutione qñ dices eaz ꝛpetere: ff. R. quidā cum substitutus pōt adire hereditatem/ ꝙ nondū adierit puta si institutus repudiauerit qđ non plꝫ: qꝛ non pōt dici eam eē in bonis substituti: vñ est ꝙ si repudiet non videtur aliqd alienasse: vt. ff. qui in frau. cre. l. qui aute. circa pin. verūtñ quo ad quedam non pōt negari gn sit in eius bonis: puta quantū ad actionē. l. aquil. que ei ꝛpetit. ꝙ seruo qui erat institutus si sit occisus: vt. ff. ad. l. aql. inde neratius. in pn. ꝛ quantū ad ius deliberandi qđ trāsmittit suis bēdib⁹: vt. C. de iur. delib. cū antiquioꝝ⁹. ꝛ de bis q̃ añ. aper. ta. Dico ergo ꝙ tūc ꝛpetit cū iā adiuit. Et no. aliud esse in ſtipu. q̃ in legato vel hereditate: qꝛ ea stip. trāsmittit ad hēdes pendente ꝛditione: qđ secus est in istis: vt. ff. de acti. ꝛ oblig. l. is cui. ꝛ inſti. de vb. ob. ff. ex conditionali.

h ¶ Nostra est. ꝛ ideo vendicare non possumus.

Seruus. ¶ Casus. Seruum alienum possideo bona fide: hic acqsiuit aliquid ex re alterius: nō mihi querit ff. ꝺ nō suo. Sc̃o dicit ff. corporales res non pōt tradi nec vsucapi. Tertio seruus fructuarī emit fructibum ꝛ ei est traditus. Dicit ꝙ est in pendenti cui acqrat donec soluat ꝑcium: nā si soluat de pecunia que spectat ad fructuarium: fructuarij fiet. als proprietarij.

i ¶ Non acqrit. ff. dño: vt. ff. j. e. bono liber. ff. si. Sz ꝙ si sint duo bone fidei pos. ꝛ ex vnius re acquirat an vtriq; querat: ff. R. vt dixi. ff. eo. ꝙ bona. ff. si quis duobus. Accur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Incorporales. vt actiones ⁊ iura: sꝫ seruitutes: vt insti. de re. cor. ⁊ incorpo. ¶ incorporales. Accur.

b ¶ Traditionē. sꝫ qualit̄ p patientiam: vt. ff. de pub. si ego. §. j. ⁊ ff. de vsufru. l. iij. §. dare. ⁊ ff. de ser. ruſti. prædi. l. j. in fi. ⁊ ff. de ser. vrba. prædi. ſi edes. §. fi. Bru.

c ¶ Vſucapionē. ⁊ eſt ratio qt̄ poſſideri non pñt: vt dixi. ⁊ ff. j. ti. j. poſſideri. in prin. ⁊ vſucapio nō prodit ſine poſſeſſione: vt. j. ti. ij. ſine poſſeſſione. Itē bona rerū q̄ nō pñt vſucapi p ſe. ſ. ſꝫ cuꝫ alijs ſic: vt. j. de vſucapi. ſi aliena. §. j. Itez excipe illas que habēt ppetuaꝫ: vel quaſi ppetuam cām. Itē ⁊ niſi tāto tpe cuius nō extet memoria: vt dixi. ff. de ſer. l. ſtatutes. j.

d ¶ In pendenti eſt. iſpecto futuro nō preſenti tēpore. vt no. in ſimilibus. iſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. ſi ab hoſtibus.

e ¶ Cui ppietatē. ppietario an fructuario.

f ¶ Soluerit. hoc intelige ſine adhuc duret vſufruc. ſiue extinc̄ ſit: nō modo nō delicto vſufructuarij: vt. ff. de vſufruc. fꝫ ⁊ ſi gꝫ. §. interduꝫ. ⁊. l. adhuc. als nō eſt ibi ler. ⁊ ſa. ff. de act. emp. ſi ſeruus. ⁊ de edi. edi. l. bouē. ⁊ de caſtrē. pe. l. pi. §. he reditatem. Itē dic fuiſſe habitā fidem de precio.

Dmpon⁹ tractat ¶ Caſ⁹. Ego frāciſc⁹ dedi pocos meos paſtori vt eos ducat ad paſcēdū: ⁊ cū duceret lupi ceperūt porcos ⁊ eos portabāt: quidā rufticus ibi ppe exiſtēs ꝓſecutus eſt lupos cū ſuis canib⁹ ⁊ recuperauit porcos de ore luporuꝫ: queritur an fiant ſui. an vero remaneant mei. ⁊ ſic mihi debeant reddi: ⁊ videtur q̄ fiant ſui ſicut ⁊ ſi feræ capiſſem: ⁊ illa poſtea euaſerit occupantis fiet: ſed certe dicit q̄ mihi debēt reddi: ſec⁹ fit in feris: idē eſt dicendū ⁊ ſi rē meam amiſi naufragio. ⁊ aliqs eam occupat: nam occupans debet tā mihi reddere alioquin tenebitur in quadruplum: ſed in noſtro caſu quid ſi recuperans porcos nollit reddere: certe tenebitur furti: ⁊ ad exhibendū rei vendicatione. Fran. accur.

g ¶ Quos. ſ. canes. Accur.

h ¶ Eripuit. dictus colonus. Accur.

i ¶ Noſtri. cuius erant primo.

k ¶ Logitabatur. ſ. colonus vicine ville. Accur.

l ¶ Qui ceperunt. vt. ff. eo. l. naturalem. Accur.

m ¶ Si igitur deſinit. ſ. noſtrum eſſe. Azo.

n ¶ Recupari poſſit. i. q̄ diu non fuerit 2ſumptum: vt. ff. fami. ber. l. pō ponius. in fi. ⁊ facit. j. ti. j. l. iij. §. item feras.

o ¶ Idem ait. probat ponponius per ſimile.

p ¶ Non ſtatim. vt. ff. eo. qua rōne. §. fi. ⁊ j. ti. j. interdum. §. j.

q ¶ Quadruplo. ex edicto poſito. j. de incen. l. j. qō eſt in quadruplū infra annum: ſed poſt annum in ſimplum.

r ¶ Recipi poſſit. qz non fuit conſumptum. Accur.

s ¶ Manet noſtrum. ſ. qō a lupo eripitur.

t ¶ Videtur. facit. ſ. de doli excep. l. ij. §. ⁊ generaliter. in fine. ⁊ quarum rerum actio non datur. l. j. §. ⁊ in ſumma. ⁊. ff. de po. l. j. §. eſt autem. Sꝫ contra. j. de fur. inficiando. in princi. ⁊. ff. mendā. l. procurator. quibus

¶ Jncorporales[a] res traditione[b] ⁊ vſucapionē[c] non recipere manifeſtum eſt.

☞ Pecunia poſt emptionem ſoluta declarat cui res empta acquiratur. b. d.

¶ Cū ſeruus in quo alteri[e] vſufru. eſt hoiem emerit: ⁊ ei traditus fit: añq̄ ꝑcius ſoluat in pendēti[d] ē cui ꝓpr̄ietatem[e] acqſierit: ⁊ cū ex peculio qō ad fructuarium ptinet ſoluerit[f] intelligitur vſufructuarij bō fuiſſe: cuꝫ vō ex peculio qō ꝓprietarius ſequit ſoluerit ꝓprietarij ex poſtfacto fuiſſe videtur.

☞ Qō fera beſtia nobis rapit noſtrum manet q̄ diu illud perſequi poſſum[g]. b. d. ⁊ nota legem elegantem.

Vlpianus. Lex. xliij.

Dmponius tractat cuꝫ paſtori meo lupi porcos ceperent hos vicine ville colonus cum robuſtis canib⁹ ⁊ fortibus q̄s[g] porcis ſui gr̄a paſcebat conſecutus lupis eripuit[g]: aut canes extorſerunt: ⁊ cū paſtor meus peteret porcos quereba⁹ vtruꝫ ciuis facti ſint porci q eripuit an nr̄i[i] mancant/ nā genere quodaꝫ venādi id erant nacti. cogitabat[k] enim quēadmodū terra mariq̄ capta cū in ſuam naturalē laxitatem peruenerāt de fineret eorum cē q ceperūt[l]: ita ex bonis quoq; nr̄is capta a beſtijs marinis et terreſtribus deſinant noſtra eē cum effugerint beſtie noſtram ꝓſecutionē: qs dicit manere noſtrum dicet q̄ auis tranſuolans ex area aut ex agro nr̄o ſubſtulit: aut q̄ a nobis miluus eripuit? Si igitur deſinit[m] ſi fuerit ore beſtie liberatum occupantis erit. quēadmodum piſcis vel aper vel auis q̄ cuꝫ poteſtatē nr̄am euaſerit ſi ab alio capiatur ipſius fit. Sed putat potius noſtrū manere tandiu q̄ diu recuperari[n] poſſit: ſꝫ dicitur ſola inficiatione non fieri furtum niſi ſit ibi contractatio: ſed dic q̄ hic contractat. Alij dicunt q̄ hic inficiatur: ⁊ negat reſtitui: ibi tātuꝫ inficiatur. Accurſius.

Communis ſeruus. ¶ Caſus. Quod ex re vnius dñorum ſeruus acquiſiuit cōmune ſit omnium: tenebit̄ tñ alter act. communi dini. vt reddat iſti cuius ex re q̄ſitū eſt. Sꝫ pone q̄ bic ſeruꝰ aliunde acgrat: cer te acgritur oīb⁹ dñis p parte dñica. Franc.

Dſpicere pōt. ſi ſimā q̄ ſoluta eſt nō patiatur ſocius ꝓpere de cōmuni. Azo. ⁊ facit ad hō. cōmum diui. l. cōmunis ſeruus. ⁊. ff. eo. ꝓſeruum. §. j. ⁊ j. de ſtipula. ſer. l. ſeruus cōmunis. et l. ſi ex re. §. j. Accur.

¶ Sꝫ ſi aliunde. aduerſatur in eo q̄ bic nō reddit: per cōi diui. vt. ff.

On eſt nouū. dommū. ſic ⁊ i poſſ. vt. j. titu. j. interdum.

¶ Cauſam dominꝰ preſtat. vt inſti. q. alie. §. j. ⁊ ff. de pigno. act. l. iij. Sꝫ ff. de. c. tradītio. ⁊. ff. ō cō trahē. empt. alienatio. ſꝫ ſpeciale vt dixi in. l. traditio. Item hoc accipe ſi vacuā poſſeſſionē tradidit creditor: vt. C. de diſtra. pig. qui prędium.

Ructuario. Non pōt. vt. ff. eo. liber homo. ⁊. ff. de acq. here. aditio. in prin. Sꝫ qd ſi cōtemplatiōe fructuarij fit inſtitutus: dic idē: cum dñs habeat iubere. vt ff. de acgr. ber. ſi qs mihi bona. in prin. ſed tenet dñs p condic. ſine cā reſtituere fructuario. vt. j. de ſti. fer. l. pe. q̄ſi ex re fructua rij ſit q̄ſitū: vt. ff. de vul. ſub. l. ſꝫ ſi plures. §. in arrogato. ⁊ ſm hoc intellige. ff. de vſufruc. l. ſi ſeruꝰ vſufruc. q̄ effectum ſiue finem ibi conſideret.

One fidei. ¶ Caſ⁹ Bone fidei ēptor etiā ex aliena re ſuos fructus facit ſiue alterius diligentia. puenerūt etiam eoipo q̄ a ſolo ſunt ſeparati: nec eſt vis poſſit eaꝫ vſucapere vel non: vt q̄ vi poſſeſſa. Sꝫ pone q̄ emit bꝫ bonam fidē: poſtea incipit habere malaꝫ: nunq̄d faciet fructus ſuos? ⁊ videt q̄ ſic. nam ⁊ in vſucapione ꝓcedit ⁊ nō ſpedit vſucapio. ꝓpter veniēte ſciam: ſed hoc non videt obſtare q̄ vſucapio reſpiciat ius: at ꝓpe fructus reſpicit factū. vñ de rigore videt nō facere fructus ſuos amodo ex quo cepit habere malā fidē: ⁊ ſic ſecus erit in vſucaꝑ. q̄ in ꝓcep. fructuū: ſic ⁊ in alio caſu differunt. nā ⁊ qui non poteſt vſucapere ꝓpter rei vitiū: tñ fructus ſuos facit vt dictū ē. ff. Et ouiū. Fetus ouium in fructu ſunt. vñ bone fi. poſſeſſoris ſiunt. Sꝫ pgnātes vendite ſint: ⁊ licet ſurrepte fuerint oues: idem in lacte ⁊ lana bone fi. poſſeſſoris fiant. Fran.

a Hoc regulariſ nemo plus iuris in alios ꝛc. regulam ponit. j. de regu. iur. ⁊ ff. eo. in. c. nuper. de bo. l. ſi ſeruꝰ. vbi. ⁊ in ca. dilectus. j. q. vij.

b ¶ Bone fidei. quis bic ſit habes. j. de vb. ſig. l. bone fidei. ⁊. j. c. ſ. j.

c ¶ Interim. ⁊ etiam poſtq̄ diu euincatur: vt. ff. de vſur. l. qui ſcit. §. bone fidei. Accurſius.

d ¶ Sed doēs. i. etiam qui diligētia alteri⁹ venerūt: vt. ff. de vſur. l. q ſcit. §. ꝓterea. alioqn falſum eſſet qō dicit: q̄ fructus naturales nō facit ſuos: vt ſtatim dicam. Bru.

e ¶ Pene eſt. ff. dic ꝓpter naturales: vt. ff. de vſu. l. fructus. q̄ ē. l. j. ſigna ta. Itē ⁊ ꝑtum ad qōnē de ſeruo brīdā: vt. ff. ad ſil. a. l. §. j. ⁊ pōt bic interſeri illa diſtinctio que eſt. ff. de rei vendi. l. fructus.

Emptoris

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Emptoris fiunt. vt.d.l.q scit.§.pterea.z fa.j.de fur.si apes.in fi.
b ¶ Interest.cum bona fide possideat: vt.C.si quis igno.re mi.esse.l.ij.
c ¶ Capi.i.prescribi.
d ¶ Pupilli.nā cū phibeāt alienari: vt.C.de amini.tuto.l.ler que. ergo vsucapi.vt.j.de vbo.sig.l.alienationis.in prin.§ɔ.§.de mino.l.etiam ei.vbi ōt rē pupilli posse vsucapi.Sol.vt ibi. Itē ɔ.j.ɔ erce.do.apō cessū. §.si q̄s nō tutor.in fi.sed ibi nō erat.res pupilli ni si q̄ ad opinionē:z eodē modo ad illā.j.p emp.l. ij.§.si a pupillo.q̄ ɔ. et ad illā.§.de eo qui.p tu. l.si is.que est contra. sed Al.z Jr. dicūt eas in re mobili:§ hanc in immobili loqui.Accur.
e ¶ Si possessa.violentia ablatua vel expulsiua: vt insti.de vsuca.§.furti ne.z.C.de vsuca.p emp. si parte.nō compulsiua: vt.C.q̄ me.cau.si cui.
f ¶ Repetūdarum.vt et ȝ.ad le.iul.repetūdarū.l. q̄ ɔ.z distingue hic: vt no.C.de acqui.pos.l.vitia.Accur.
g ¶ Jn ctrarium.§. non vsucapiebam: hic sic.
h ¶ Puto.f.ego.Accur.
i ¶ Ste non.i.q̄ non.
m ¶ Hoc em. q̄ de vsucapione dicitur.
n ¶ Illud.q̄ de fructū dictur.
o ¶ Possideat.habere ergo bona vel malā fidem facti est:z sic alind factuȝ ſcz perceptionē fructuū pōt impedire:§ non impedit mala fides supueniens vſucapionē q̄ iuris est:§ in quo est vsucapio iuris.z fides facti: Rñ.q̄ vsucapio a iure inducit: vt insti.de vsuca.in prin. §ȝ fides nona iure§ ab bonā.ɔscia descendit. Alij etiam dicunt q̄ possessio ex qua p uenit vsucapio bȝ plurimum iuris in acquirendo:vt.j.tit.i.l.iij.in pri. §ȝ in retinendo plurimum facti:z sic que facti sunt vt mala fides plurimū ibi operarē:q̄ non verum videt:immo plurimū bȝ iuris i retinēdo.z minus in acgrendo cū aio retineāt.vt.C.de acq.pos.l.ȝ. Et p dictis ergo collige q̄ nō facit fructus suos q̄ ɔ adbuc imnuit rñdēdo obiectiom q̄ posset opponi:z p hoc ar.ff.de.qui bona fide.§.j.z.l.questū.z.ff.de pe.here.§ȝ z si lege.§.de eo.§ȝ.§.de vſu.qui scit.§.pterea. z.§.bone fidei.Sol.hoc de rigore:z illud de equitate ℞m Jr.Vel dic p opponendo non ponendo dicit.Accur.
p ¶ Suos facit.vt z.§.ea.l.circa prin.
q ¶ Venierint.non a fure.vt.j.de fur.q vas.§.si ancilla.z facit.j.de vsuca.sequitur.§.lana.z.§.seq.

Quod fructuarius. ¶ Calsus. Si seruo i quo habeo vsumfructū.donē rē suā vel aligd ex re mea mihi acgret tā ꝑ ex re mea q̄situ:si eo aīo donauerim vt ꝓprietario q̄rat:nā tūc ei q̄ret:sinaūt extranei donet:ꝓprietario q̄rit nō mihi:z ea q̄ dixi in ꝑma parte.i.in seruo: habent locum in bona fi.possesso.Fran.
r ¶ Donat.seruo in quez bȝ vsumfructū.vt z.§.de vsufru.ex re.z dey su z habi.si ita.§.fi.Accur.
s ¶ Acquiri.z facit.§.eo.per seruum.§.i.
t ¶ Jndistincte.i.nulla habita distinctione.an ꝛplatione serui vel ꝓprietarij:secus si ꝛmplatiōe fructuarij:vt.§.de vsufr.§ si qd donet.§. z.l.si quis donaturus.
v ¶ Eadē qde dicemus.que i ꝑmo casu huius legis dicta sunt:z facit ad legem istam.C.de iure delib.cum aliquis.

Uāuis. ¶ Calsus. In littore publico:vel in mari ita demum possum edificare:z edificatū tenere:si ℔ fiat sine incōmodo vicinoꝝ: si aūt fieret cum incōmodo.nō potero edificare:imo phibeor:nisi ℔ fiat ex decreto prętoris.Fran.

x ¶ Publico.i.cōi vt maris:vt z.§.e.l.q̄ in littore.z.§.de rerum diui. l.in tantum.in prin.
y ¶ Manu.i.p lapilli iactū:vt.§.de ope.no.num.l.de pupillo.§.memi nisse.Itē no.℔ qdā q̄ fieri nō ɔz:factū + tñ tenet:nam sp ɔz interuenire decretum:si tñ nō iteruenīat q̄n sine incōmodo alicuius fit.remanet: z p hoc.§.de ser.l.j.z q̄ ibi no.§ nō plz.nam q̄ alij non nocet valet sine decreto als nullo modo quin destruatur:z ita ℔ vſus sicut incommodus ꝛc.determinat vtrūq; supꝛius dictū.sic cōcor.§. de dā.infec.fluminuz.in prin.z.j. ne quid in loco pu.li.j.§.si qs a pncipe. z ar.j.ti.j.l.si qs fundū.
z ¶ De faciendo.aliquid i littore vel in mari.

Trāsiugā. ¶ Casꝰ Si romanus capiāt transfiugā efficit seruus. Scōo dicit: si romanus rē bostium capiat:efficit eius:nō aūt efficit cōs sine publica.Franc.
a ¶ Trāsfugā.qs sit habes.ff.de capti.postlimi nium.§.transfuga.
b ¶ Recipimus.i.noster fit seruus si prius fuerit liber.z etiā inter ficere liceret:vt.j.de fica.l.iij.§. si seruꝰ vero iure postlimij domino redditur: vt j.de cap.postliminiū.§. transfuge. sed z liber bȝ postliminiū si cōmilitones appꝛehēdit z trāsfugas demonstrauit: vt.j. de re mili.l.nō oēs.§.fi.
c ¶ Hostiles.secus de nostris agris recuperatis: qꝛ ibis restituunt:vt.j. de capt.l.si captiuus.§. expulsis.
d ¶ Nō publice. nam res pu.nō fiunt occupantiū: vt isti.de rerū diui.§.flumina.z.§.de rerū di.l.ij.

c ¶ Em.s.corporalē:secus in incorporali:vt.C.de vsufru.leg.l.j.imo dicit etiā ꝑ seruitute dari acti.z except.z sic est in bonis:§ dī nō esse in bonis:q̄ non ꝑ se censet§ cū aduentitijs:vt z possessio tigni i domo positi:vt.j.ti.ij.l.eum qui.vel iō q̄ non videnē in rerū natura § extincte:vt insti.e.§.si tñ aliena.dic ergo quedā in bonis ꝑ quibus bec duo ȝcurrūt actio z exceptio:vt z.§.e.statuas.quedā extra bona:vt rescacre z similes:vt insti.e.in prin.quedam nec in bonis nec extra vt seruitutes:qō expone vt dixi:ddā er bonis vt ille q̄ in nostro piculo sunt: vt insti.vi bo.rap.§.sane in hac.z facit ad legē istam.§.de reg.iu.l.qui actionem.z de vb.sig.l.bonoꝝ.§.in bonis.z.l.qō euincit.z de vb.ob. stipulatio ista.§.habere.
d ¶ Al que. ¶ Casus. Ea q̄ acgrunt de iure ciuili pñt acgri nobis p filios vel seruos:nō p alias ꝑsonas.hic est q̄ filius vel seruus sti pulādo acgrūt pñ vel oñ.nō sic si alia ꝑsona stipulet nobis.Scōo dicit:q̄ ea q̄ acgrunt naturaliter p appꝛehensionē pñt nobis acgri p quecunq; sicuti est possessio.Fran.
f ¶ Per stipulationē. Itē bēditatē:vt.§.de acqui.here.placet.z.l.si qs mihi bona.§.iussum.
g ¶ Naturaliter.puta p appꝛehensionem naturalem de facto.
b ¶ Per quēlibet.etiā non supposituꝫ ptātis: q̄ dicit possessio dic in ea verti factum:‡ vt.j.ti.j.l.ij.in prin.idem in interruptiōe vsucapionis vel pscriptionis:vt.j.ti.ij.naturaliter.item z aliud:vt.§.de vsu.si quis solutioni.in fi.z.j.q̄ vi aut clam.l.iij.in prin.Item pecunie numerate:vt.§.si cer.pe.l.certi ɔdictio.§.fi nummos.nam bis casib℘ alienū factum nostrum videtur.
i ¶ Uolentibus.ablatui absoluti:z puncta ibi possidere.

Homo liber. ¶ Calsus. ¶ Per liberum hominē puta per ꝑcuratorē meū bereditas non pōt mihi queri.pliberū tñ hominē quem bona fi.possideo acquiri pōt.dū tñ sciat cōdi.suam z spōte adeat:secus si iussu meo adiuit.naz boc casu nec mihi querit nec sibi:misi habeat animum sibi querēdi:nā tūc sibi querit.Scōo dicit:liber homo q̄ bona fi.possideo pōt mihi obligari:vt si mihi ꝑmittat p stipulationez aligd

+ Factū tenet q̄s alas tenere nō deberet. Tu dic boc esse verum si lex vltra conſir met.p.l.n ō dubtū.C.de legi.et.l.ſ. §. dubius.j. q̄si app.ſit.

‡ Factum alienum ali q̄n nostrum videt. Concor.text.l.c. is cui.et ibi glo. extra ſ bbē.lib.vj. ad q̄ facit aūt.eo de cursum.C.ſ bona.ante nup.

Resi multiplici sunt differētia.

UNIVERSIDAD

vel a me emat vel aliter mecū ℨbat: idē si dānum inibi det: dum tñ lata culpa interuenerit. ℨtem si iussu meo aliquid gesserit in re mea vel me absente z male gessit: tenebit mihi act. mādati. vel nego. gest. nec est vis qua de cā cepi possidere: siue ex cā emptionis. siue dona. siue dotis. siue filij. ℨtē nō est vis siue meā fuū credā siue me hīe vsufru. vt tñ mihi mīat qd nō acgreret eniaꝫ si ferꝰ nō cētvt credebā. Ultimo dicit si ℌ liber hō vel fuus alienus qđ possideo bo. fi. acgsiuit aliqd extra rem vel operā suaꝫ: sibi q̄rit: si est liber: vel vo dño: si erat seruus alienus excepta pos. qđ nō pōt face re rei possesse ab isto fuo stante penes alium sicut nec per fugitiuum. Frā.

¶Homo liber. qui non possidet ab alio: puta p curatoꝛ nr̄: vt. ℨ. de acq. hereditl. procurator. aſs est. l. paulus respōdet p procuratorem.

Hereditas a vt p liberū hominē q̄rat plura regrunt.

¶Scīs. vt mihi per liberū hominē q̄erat hereditas quinq; ſteruenire opꝫ vt bona fide possideam: vt ℌ. ℨdē q̄ mea ℨtēplatiõe ſtituat: vt. ℨ. ℨ. liber hō. ℨ. fi. ℌ. ℨtē vt sciat cōditionē suā. ℨtez vt volens adeat: vt hic. ℨtē vt iussu meo: vt. ℨ. ē. liber hō. ℨ. fi. ℨtē ſertuz q̄ mihi velit q̄rere si tria puma ſteruenūt queritur ei hereditas: ſ resti tuit mihi p cōditio. sine cā. Si q̄rit interuenit cū duob⁹ pmis tñ: si volue rit dño q̄rere nō q̄rit. nā non potuit mihi nec sibi q̄ noluit sibi q̄rī: ſ si no luit sibi q̄rī qđes: ſ red dit p 2di. sine cā. si fcōm deest neutri q̄rit. si pmū deest tñ sibi q̄rit: nec alij reddit: dic ergo breuius. Ignar⁹ nulli q̄rit scienꝫ volens sibi q̄rere q̄rit si bi sine distinctione: ſ cū difficultāte restituit si sit ſtitut⁹ 2tēplatione mea vl nō z iussu meo vl nō. Volens q̄rere possessiõi q̄rit si eius iussu sponte adeat fm ℨso. at Jo. sic scripſit. Ignarus nulli: nā sibi nō: vt. ℨ. de acq. hered. qui putat. ℨ. q bona. z. l. qui aliena. q̄ se noluit obligare possessiõi nō si iussus nō iteruenit: vt in primo ler̄ dixit: vt. ℨ. de acq. here. si q̄s mihi bona. ℨ. iussuꝫ. si interuenit quoq; iussus idem ē: vt. ℨ. de acgr. here. l. vi. ℨ. i. z. ℨ. celsus. nā z seruili necessitate feciſſe videt: vt. ℨ. de neg. ge. at q natura. ℨ. si libero. q̄ nō pōt acgrere: vt. ℨ. de here. inſti. l. liber hō. in pn. volēs sibi acq rere acgrit sibi: sed restituit p 2dic. sine cā. si 2tēplatiõe possessoꝛis inſtitutus fuit aſs nō: volēs q̄rere sibi q̄rit possessiõi cuius 2tēplatione inſtitutus est vtilis cus adeūdo si nō eius 2tēplatiõe mihi agit: vt ℌ i pn. l. z. ℨ. e. liber homo. ℨtē pōt dici q̄ ignarus q̄rit sibi cū nō 2tēplatione possessoꝛis fuit inſtitutus: vt. ℨ. de acqui. here. l. qui in aliena. ℨ. fi.

b ¶Nam si iussu. imponente necessitatem.

c ¶Si non. i. nisi.

d ¶Habuerit. vt sibi acquirat.

e ¶Poterit. vt. j. de vb. ob. liber homo.

f ¶Damni iniurie. l. aquil. vt z. ℨ. de lib. cau. igitur. ℨ. fi. z. ℨ. ad legem aquil. liber homo. ℨ. si homo.

g ¶Bauiorē. latā: ℨmus aſs leniſſima veniat in agl. vt. ℨ. ad leg. aql. l. in lege. z. ℨ. de li. cau. illud. ℨ. j. z ℌ subyat. ℨ feruꝰ ꝑpius extraneo pariſicaſ: vt. ℨ. de pecu. nō ſolū. ℨ. i. ſ vī hūc etiā de lata culpa nō teneri: vt. j. de fur. si libertus. sed illud in modicis: vt. j. de penis. l. respiciendum.

h ¶In eos actio. neg. gest. vel mandati. vt. ℨ. man. si is cui. ℨ. fi. z de neg. gest. at qui natura. ℨ. si libero.

i ¶Distrahant. actione mandati.

k ¶Nec solum. tenentur mandati: vel dic acquirent nobis. Accur.

l ¶Non essent. nobis. Accur.

m ¶Non acquirit nobis. puta extra rem z operam.

n ¶Q: ius est. aſs ius est. z tunc habes. id est non possit. aſs vir. i. nullo modo. z habes sine non: z in idem recidit. Accur.

o ¶Quia nec possidere. sic z. j. de adul. sic enim: acgrit ergo sibi dñium ex rem z operā: ſ nō pos. z sic facit p ℨo. qui dixit dñium sine pos. queri. sic z. ℨ. de fun. do. si fundū. z. ℨ. de pecu. eo tpe. ar. ℨ. C. de distra. prig. q predium. Accur.

possidemus domin⁹ peculiari nomine ignorans vſucapere poterit: ſicuti nec per fugitiuum quidem quem non possidet ꝑ.

¶Qđ in laqueum meum incidit nō est meum nisi manualiter capiat. b. d. Bart. Proculus. Lex. lv.

IN laqueꝰ quem venandi cā poſuerat aper incidit: cum eo cohercret exemptū eum abſtuli q: nū tibi videor tuum aprum abſtuliſſe? et si tuum putas fuiſſe ſi ſolutum cuz in ſiluas dimiſiſſem eo caſu tuus eſſe deſiſſet an tuus manereꝫ? quaz actionē mecū haberes si deſiſſet tuus eſſe nū? in factū dari oportet quero? Rñ. videamus r laqueū nec interſit in publico an i priuato poſuerim. Et si in priuato poſuerim s vtruz in meo an in alieno? et si in alieno vtrum permiſſu eius cuius fundus erat: an nō permiſſu eius poſuerim. Poz terea vtruz i eo ita cohęserit aper vt expedire se non poſſit ipſe: an diu luctando expeditus t se fuerit. Summam tñ hanc puto eſſeꝛ ti in meaz u poteſtatē pueneriꝫ mcus fact⁹ ſit. Si aūt aprū meū x factum in ſuam naturalez laxitatē dimiſiſſes/coꝛ facto mcus eſſe deſiſſet actionē mihi in factuz y dari oportere: veluti z rñſum eſt cū qđā poculum alterius ex nauc deiciſſet.

Idem. Lex. lvi.

INſula eſt nata in flumine contra frontem agri mei: ita

Dominiū quandoq; ſine poſſeſſione q̄rit.

p ¶Quem non possidet. vt q: non ab alio possidetur: vel diu ſit in libertate moraz a aſs dñs possidet fugitiuū z pū etiam acgrit possessiõē ciuiles nō naturalē: vt. j. tit. i. l. i. ℨ. ℌ per eum. z. ℨ. per ſeruū qui. z. l. ij. ℨ. ſi ſeruꝰ. z. l. per eum. ℨ. per ſeruū. z. ℨ. de pub. l. ſi ſeruus. et ℨ. de libe. tau. ſi tibi. ℨ. fi. z. ℨ. de vſufruc. l. arboris bus. ℨ. iul. z. ℨ. idem tractat. ℨtē fact. j. ti. i. cum heredes. in fi. z. j. de fur. ſeruī z filij. Accur.

q ¶Laqueū. ¶Laſ⁹. Feciſti laqueū cauſa capiendi aliquā ferāz. aper incidit in laqueuz z non poterat ſe mouere: ego tranſiens inde vidi aprū captum in laqueo. eremi euz inde z accepi: an tenear tibi aprū red dere? z dicitur q̄ nō: cuz nō fuerit factus tuus: q̄ nō apprehēderas euz de laqueo. ſi autē apprehendiſti cū de laqueo: z ſic fa ctus eēt tuus z ego acce pi cū z dimiſi euz fugere deſinit eē tuus. z teneor act. in fact. Frā.

r ¶Abſtuli. i. accepi. ſic j. de fur. qui vas.

s ¶Abſtuliſſe. Rñ. non fm ℨo. z. ℨ. a. miſi cepiſſet z apprehendiſſet qui laqueū poſuiſſet. Accur.

t ¶Videamus. mutat p ſonas.

u ¶Poſuerim. vt alis di ſtinguitur: vt z. ℨ. ad legem aquil. qui foueas.

v ¶In meo. an in alieno. qđ non videtur referre: vt. ℨ. e. l. ij.

x ¶Summam. huius qōnis vel mee opinionis in hac qōne z sic ℌ dico reprobari ſuperiores diſtinctiones fm. R. Alij dicunt non ſore huic queſtioni reſponſum.

y ¶Meam potestatem. i. mei apprehendentis de laqueo fm. B. vnde ait: timeo ſcandalū non futurū iudiciū cū die quadam ferā ſic apprehendere poſſet: ſed fm ℨso. meā. i. mei qui apposui laqueū cū ipſe aper p se expedire non poſſet. Sed qualiter poſſet in eius ignoātia poteſtatē venire: vt. j. de vſuca. ſequit. ℨ. tuncin ptāte. z. j. de vb. ſig. l. ꝓtāns verbo. z. j. ꝑ emptore qui fundū. ℨ. furtiuā res. ar. ℨ. ℨ. de le. ij. cuz pater. ℨ. ſurdo. B. z no. q̄ sicut dixi non est fera tui apponentis laqueuz nisi deinū cū apphendēris vel apphendendi poteſtatē habeas p oculoꝝ ſpectionem: z affectionem poſſidendi fm Jo. z. B. z. R. ar. j. ti. i. l. i. ℨ. pe. at. M. z. H. q̄ ſtatim cum diu luctando se expedire nō pōt. Quid aūt ſi a remotis oculis inſpicio: Rñ. fm Am. non fit meus: cum multa accidere z. vt. ℨ. e. naturalem. ℨ. illud. ℨ. ſit arg. ℨ. j. ti. i. l. qđ meo. ℨ. ſi vēditorem. Accur.

3 ¶Meū. i. mei apphendētis in laqueū: puta q̄ eū iam apphendi. B.

a ¶In factum. ſubſidiariam aquilianꝫ: vt inſti. ad. l. aquil. in fi.

b ¶Veluti. i. ſicut. Accur.

c ¶Rñſum eſt. vt. ℨ. de ꝓſcrip. v. qui ſeruandarum. in pn. z facit. j. tit. i. l. iij. ℨ. item feras. Accur.

INſula. ¶Caſus. ℨnſula nata eſt in flumine ante faciem agri mei z durat tantum in longitudine quātum ager meus: z ſic tota mea eſt facta. Poſtea hec inſula creuit ita q̄ vadit ante faciē agroꝝ vicini. dicitur q̄ tota mea eſt: etiā illa pars que reſpicit agros vicinoꝝ: ſic illud augmentum cedat inſule iam mee effecte: ſecus ſi a principio: ſic tota cre uiſſet. nā tunc pars q reſpiceret agrū meū: mea eſt: illa autem pars que reſpiceret agros vicini ei cedit. Sed pone q̄ flumen cepit fluere inter agrū meū

UNIVERSIDAD DE HUELVA

agrū meū ↄ insulam derelicto antiquo alueo. ōr q insula remanet mea. aliucum derelictum cedit tam mihi q̄ vicino. Fran. accur.

a ¶ Quoniam meo adiunctum est. id est insule facte mee ratione vicini tatis. Accur.

b ¶ Id tuum est. sic ↄ. l. e. l. pe. §. paulus. Sed quid si sine alluuione aliquid accessit: ſ insula q̄ primū patuit supra aquā mihi vicini? erat: delde ad cedēte vel in bācel ſ illā partē q̄dā pars insule tibi vicinor est: ↄ insula mō maior apparet: R̄n. pōt aliud dici: quia q̄ mihi vicinꝰ est mihi cedere dr; vt. ff. eo. adeo. §. ij. hic tñ innuit cōtra. sed in fecūn. §. bene videt pbare q̄ dixi fm Azo.

c ¶ Inter eam. scilicet tu pam. Azo.

d ¶ Uno. i. alueo. Acc.

e ¶ Tua sit. sic ↄ. l. e. l. pe. §. paulus.

Per fluu. ¶ Casꝰ. Donauit vir fluuiorū sciēti dona. nō tenere: ↄ tradidit eidē. nūquid talis fluuius acgret vrōn possideri ex re eius vrōis: ↄ ōr q̄ nō. Fran.

f ¶ A marito. f. vrōn.

g ¶ Quicq̄ posse. ſ tñ ſi id acgſitū possideat mulier habet exccp. vt. ff. de dona. inter virū ↄ vrō. ſ vrōr filio. ↄ. l. de fructi bus. ↄ ad idem. ff. de pen. hē. l. necvllā. §. olbus. ↄ ſi mala fide vrōr possedet. ſi aūt bōa nūc ex re ſua ↄ operis ſerui acquirit. ar. ff. de do. inter virū ↄ vrō. ſi id q̄. §. ſi quas. ↄ ō vſu. l. fructꝰ. ↄ. l. vſurę. ↄ hec lex innuit. in fi.

b ¶ Bona fide. vtr. C. de reuendi. l. j. ↄ. j. tit. j. l. j. §. fed ↄ per eum.

Quicq̄. ¶ Casꝰ. Rem deiectam ī mari accepi. dicit q̄ non efficiꝰ: dñs: niſi dñs eā habuerit eam pro derelicto. Fran. accur.

i ¶ Quicq̄. ↄ facit. ff. e. qua ratiōe. in fi. ↄ q̄ ibi no. ↄ. ff. eo. l. pōponius.

k Est. Mela. fa. j. ti tu. j. l. possessio. §. ↄ ſi possessio. ↄ. j. de fur. l. falsus. §. j. §. ff. e. ſi p curator. ↄ. ff. de do. l. qui mibi. sed dic vt ibi. Jtē ff. j. ti. j. cōis. §. j. solue vt ibi. Accurſius.

Jtius. ¶ Casꝰ. Titius fecit bozreū de asseribus ↄ erat mobile. Jſtud posuit in fundo scij: ōr q̄ adhuc durat bozreus titij. Franciscus.

l ¶ Mobile. secus ſi terre erāt affixū: vt. ff. e. l. ſi supra. ↄ. ff. de act. empt. l. fundi. ↄ. l. granaria. ↄ. j. de vi ↄ vi ar. l. j. §. ſi quis de naue. l ſi. ↄ. j. arb. fur. ff. e. l. ſi gemma. Jtem facit ad. l. iſtam. ff. de ſerui. vēd. predi. l. fiſtulā. §. pe. ↄ. §. fi. Accur.

Hereditas. ¶ Casꝰ. Hereditas in multis repſentat pſonā defuncti: vt ſi ſeruus hereditarius ſtipulādo acquirit hereditati nō autem ſi inſtituat hic ſeruus ab aliquo heres: acquiret interim heredi: cū iuſſus dñi debeat interuenire. Jtē ſi ſtipulat interim vſumfru. nō acquiret hereditati. Fran. accur.

m ¶ Pro dño. defuncto non herede: vt. ff. e. l. ſi eo. ↄ. l. ſeq. ↄ inſti. de here. inſti. §. ſeruus alienus.

n ¶ Hereditariū. idē ſi nō ſit hereditarius ſ bona fide a teſtatore poſſeſſus: vt. ff. ſi cer. peta. eius qui in prouincia.

vt nihil excederet lōgitudo regionem predij mei: ↄ postea aucta est paulatim ↄ. pceſſit contra frontē agri ↄ ſupiozis vicini ↄ inferiozis q̄ro q̄ accreuit vtrū meus ſit q̄m meo adiunctū[a] est: an eius iuris ſit cuius eēt ſi in initio nata ei[b] longitudinis fuiſſet. ¶Proculus rñ. flumē iſtud in q̄ insulam ō frontē agri tui natam eē ſcripſimus ita vt non excederet longitudinē agri tui ſi alluuionis ius babeat: ↄ insula in initio propior fundo tuo fuit q̄ eius qui trās flumē habet tota ſua facta est: ↄ q̄ postea ci insule alluuione accessit id tuū[c] est: etiaꝫ ſi ita acceſſiſſet vt pcederet insula cōtra frontē vicinorum ſuperiozis vel inferiozis vel etiam vt propior eēt fundo eius qui trans flumē bz.

¶ Jtez quero ſi cū ppio ripe nec est nata insula: ↄ postea totum flumen inter eaꝫ ↄ insulā fluere cepit relicto ſuo alueo q̄[d] maior amnis fluxerat: nunquid dubites quinctiaꝫ insula mea maneat: ↄ nihilominus eius ſoli quod flumen reliquit pars fiat mea rogo te qd ſcintias reſcribas mihi. proculus rñ. Si cuꝫ fundo meo ppior in initio fuiſſet insula flumen relicto alueo maiore q̄ inter eā insulam fuerat ↄ cum fundū vicini qui trans flumē erat fluere ceperit inter eā insulam ↄ fundum tuū: nihilominus insula tua manet: ſed alue[e] qui fuit inter eam insulā ↄ vicini fundū medius diuidi dz: ita vt pars ppior insule tue tuę ſit pars autez ppior agr o vicini eius eſſe intelligaſ. Jntelligo eñ vt cuꝫ ex altera parte insule alueus flumnis exaruerit dcſiſſe insulam eſſe: ſed quo facilius res intelligeretur: eum agrum qui in ſula fuerat insulam appellaſti.

¶ Si vir donat vrōri ſeruum ↄ ipſa ſcit donationem nō valere ſeruus ille nibil poteſt acquirere, vrōri illi nec etiam ex re vrōris. hoc dicit.

Paulus. Lex. lvij.

o ¶ Sane. pro ſed. Accur.

p ¶ Persone. in hoc facit. ff. de acq. here. aditio. ↄ. l. qui ſeruū. ↄ dic pſone. ſ. domini vt inbeat. Accur.

q ¶ Opereve ſubſtantia. id est iuſſu precedente ſeruus adeat. Alij referunt iſta etiam ad caſum de vſufru. vt in ſi. huius. l. dicit eſſi perſone fructū deſiderari ↄ ſubſtantiam opere: q̄ ōz ſtare cautionē: dicunt eſſi cautionem de ſubſtātia vſufruc. q̄ō nō placet: vt no. ff. de vſufruc. l. j. ſ. exigit in vſufru. perſona deſignari cui ↄſtituaſ: facit ff. de vb. obli. interdū. §. j. ↄ inſtit. de ſtipula. ſer. in prin. Accur.

r ¶ Jnſtituī poſſit. vt et ff. de hereditis inſtitu. non minus. §. j.

s ¶ Expectandus est. ſic ergo valet relictū: ſcd cōtra. ff. de leg. j. ſi mihi. §. regula. ſed illa regula habet locum cum deficit legatū ratione pſone puta q̄ non eſt capax dñs ſerui: ſecus ſi alia rōne puta q̄ non eſt perſona cuius iuſſu acquiratur ↄ adeatur hereditas.

t ¶ Non acgrit. vt ↄ. j. de ſtip. ſer. l. vſufru. ↄ. ff. de. g. mo. vſufru. amit. l. ſi ſeruo hereditario. Accur.

Uedā. ¶ Casꝰ. Quedam res nō pſitalienari ſole gſialiter autē ſic: vt fundus dotalis vel res cuius ꝫmercium nō habetur: vt res ſacra ↄ ſimilis: q̄ fundus dotalis nō poteſt ſpecialiter alienari: ad heredē tamē viri tranſit. Fran.

v ¶ Nō poſſunt. vt q̄ler ꝓhibet vt ſubijcit: ſi aūt teſtator tunc ſerua q̄ō ff. ff. ↄ. ff. leg. ij. peto. §. fratre. Jtem ſi pacto cōtraben tiū tunc q̄ō eſt. ↄ. de vbo. obli. ſi ita. §. ea lege. ī fi. ſic ↄ alꝰ diſtinguit an p legē dicatur quē non teneri de euictiōe vt creditorem vendenté pignus an p pactū cōtrabentiꝰ: vt. ff. de euict. l. cum ea. ↄ de acti. empti. ex empto. §. fina. ↄ facit. C. de reb' alie. non alie. l. ſi. Acc.

x ¶ Fundus dotalis. idē in iure patronatus in re ſacra ↄ religioſa: vt. ff. de. ff. ben. empt. in modicis. q̄nq̄ tamē in fundo dotali mulier repellit a vendicando: vt. ff. de le. ij. cū dicando: vt. ff. de le. ij. cū pſ. §. q dotale. ↄ. ff. de fun. do. l. dotale. §. fi. ité ↄ q̄ ex neceſſitate: vt. ff. de fun. do. l. j. ité ſi alius. ꝑuocat ad diuiſionē: vt. C. de fun. do. l. fi. Jtē vſucapiſ q̄nq̄: vt. ff. de fun. do. l. ſi fundum. Jtē ż fallit bec regula ī re ſepulchroꝝ ↄ oparum obligatione: vt. ff. ad trebel. l. q̄ perinde. §. j. ↄ l. ſi patroni. in prin. Accur.

y ¶ Cuius. ſcz rei. Accur.

z ¶ Non poſſit. f. fundus dotalis: nō aūt dicas ré ſacrā fieri in dñio heredis: ↄ diſtinguę h: vt no. inſti. de le. §. nō ſolū. Jtē no. h nō videri alie natū q̄ō cū vniuerſitate trāſit. Sz ar. ff. C. de ſecun. nup. l. ſi q̄ pnotis. §. certū eē. ſ illud. ꝓpter filios ꝑmi matrimonij q̄ ſic poſſent defraudari. Jtē videſ q̄ neutrū. ſ. nec legatū nec heredis inſtitutio: vt. ff. de ali. iu di. l. er. §. ſ. hēdē. ſ illud quo ad illud edictū. Jtē facit. j. de vſuca. l. ſi aliena. §. hoc iure. Accur.

Sis qui. ¶ Casꝰ. Filius vel ſeruus alicuius inuenit theſaurum in aliquo fundo. nunquid acquiret patri vel dño querif: ↄ dicitur

[a] Alis ici pit: ſi titius.

[b] Ite ter: eſt ſing. fm bar. ff. ad ſ q̄ ea q̄ ēlas inalienabilia erāt trāſeunt cū vniuerſitate bonoꝝ. vltra eū hic addo videēdū. a d martiā. iſti roma. ſ. iſtius ſing. fol. iij. fin. lvj. Cui ↄ. ff. in. cū ſeculā. extra de iure pa. ↄ in. quāto. ↄ ibi no. ſ apoſtl. ad panor. in ff. eſt falſus. nu. v. extra de iud. ↄ plenē in. c. q̄re lā. vbi etiaꝫ poſuī ſ adalitio. ad panor. in ff. vt in iure pfonarum. nūc. iij. ff. mo.

q si in agro cuiusdaz extranei inuenerit: dimidia eius erit dñi fundi in quo inuenit thesaurum: si vero in agro dñi vel parētis inuenerit tūc to tū acquiret patri vel dño: z qñ in alieno inuenit pars q remanet penes eū vadit ad patrē vel dñm. Scdo dicit. Si seruus cōis inuenit thesaurum in fundo alieno: pars q remanet penes eum vadit ad quēlibet dominor pro parte dñica.

Tertio dicit. Si seruus cōis inuenit thesaurū in fundo vni⁹ dñi dimidia pars trāsibit ad dominū fundi rōne fundi in quo est inuentus. Sed qd de alia dimidia: et videt q ad eūdem vadat z addu cit simile: nā si seruus cō munis stipulet vni ex do minis noiatim vel iussu vnius dñor: totū ei acq rit. sic in nostro casu totū acqrat dño fundi in quo est inuētus: vel aliter potes intelligere vt in glo.

¶ Si seruus. Habeo vsum fructus in seruo: tu pprietāte: hic seruus inuenit thesaurū in fundo pprietary: vel in fundo extranei: dimidia vadit ad dñm fundi in quo est inuētus. Sed qd de alia dimidia: z certe dicit q vadit ad pprietariū nō ad fructuariū: cuz nō videatur querere ex opera. Idē est z si in fundo fructuary h seruus inuenit thesaurum: nā dimidia ibit ad propietariū tan q̄ ad dñs serui. ¶ Si creditor. Creditor in fundo sibi obligato inuenit thesaurum: pars ibit ad debitorē tanq̄ ad dominus fundi: alia pars sibi remanebit. S3 qd si creditor impetrauit vt habeat pign⁹ tanq̄ pprius nisi luatur infra certū tēpus: Dicitur q si inuenit thesaurum infra tempus predictum est idez quod dictum. s. sed si post tempus inuenat: tunc totum quod inuenit inuentoris est. Tertio dicit: quod dicit: si inueniat creditor thesaurus infra tempus q pars vadit ad debitorem: verū est si debitor postea luat: non als. Fran. accur.

¶ Si is qui in aliena. patris vel dñi. Accur.

a ¶ Inuenerit. nō data opa. vt. C. de thesau. l. j. lib. x. vbi ōz quis sit thesaurus. z. s. c. l. nunq̄. ℌ. thesaurus.

b ¶ Persone eius. an cuius potestate est.

c ¶ Hoc enim erit. nunc rñ.

d ¶ Partem ei. in cuius agro inuenit.

e ¶ Illius. patris. vel domini.

f ¶ Alieno. priuati. quid aūt sit in sacro/religioso/vel publico/vel fisci: habes. j. de iure fis. l. uj. ℌ. fi. z insti. c. ℌ. thesauros.

g ¶ Dars dño. vel patri queritur.

h ¶ Traditur. qd tunc sit habes insti. de stipu. ser. ℌ. seruus cōis. z. j. de stip. ser. l. si seruus communis.

i ¶ Donum fortune. als dñi fortune. z als domū fortune: sz certū legatū z hereditas non sunt oīno donum fortune: ℌ fiunt ob pcedens meritū: vt. s. pro socio. nec adiecit. z. l. sequenti.

k ¶ De parte. dimidia.

l ¶ Ex parte. que als inuentori tribui solet.

m ¶ Vel nominatim. quibus casibus soli ei querit: vt. s. eodem per seruum. ℌ. sicut.

n ¶ Dō magis dici potest. vt ei soli acquirat quēadmodū stipulādo vl noīe eius p traditionē accipiēdo fm quosdā. vel legas interrogatue: vt postea dicas medietatē medietatis acquiri alteri: qđ videt habere rōnē fm ℣ll. vel dic referri non ad. primū sed supius an aliquid: z. c est idem sensus pro quo est. j. de stip. ser. l. uij.

o ¶ Proprium habeat. i. cuius est in eo proprietas.

p ¶ Illius. f. proprietarij.

q ¶ Eidem. proprietario.

r ¶ Fium. id est an.

s ¶ Acquiratur. iste thesaurus.

t ¶ Inuenisse. operando tamen.

v ¶ In abdito loco. i. latenti. Accur.

x ¶ Inuenerit. scz fortuito. Accur.

y ¶ Illius. qō inuentum est fodiendo.

z ¶ Nemo enim. vere nullo casu ad fructuarium pertinet. Accur.

a ¶ Aliud dedit. qd ergo si ppterea fodiebat iussu fructuary: Dicit. ℙ. et ℟. idem quasi hoc nō liceat: qō est falsum: ummodo is in suo non tamen arte magica: vt. C. de thesau. z sic qui erit ei: vt hic innuit. Accur.

b ¶ Inuenerit. fortuito nō fodiēdo iussu fructuary pro eo inueniendo.

c ¶ Si creditor. inuenerit. in fundo pignorato.

d ¶ Recepta. i. pecunia.

e ¶ Pecunia. p qua erat iste fundus obligatus.

f ¶ Permāsit. secus si eo qō actione furti consecutus est creditor. vt. s. de pig. actio. si pignore.

g ¶ Intra cōstitutum tēpus. f. biēnium: vt. C. de iure dot. impe. l. fi. ℌ. fin autem imperator.

h ¶ Vertit. vt sit idez qō erat ante predictā impetrationez: vt. s. t. j. pri.

i ¶ Tenebit. f. creditor.

k ¶ Oblato. f. creditori.

l ¶ Debito. cuz vsuris z damnis eius vitio creditoris illatis. vt z dicto. ℌ. sinautem.

m ¶ Siplici petitore. id est ita omnia restituūtur ac si pignus simpliciter esset non impetrato iure dominij: z ita simpler petitor est debitor: qui repetit pignus ante impetrationem iuris dominij.

n ¶ Debebit. f. thesaur⁹.

Que quisqz. ¶ Casus. Aliquis cum estimaret bona sua vt de bis postea soluret cēsum siue tributū: existimauit quoddam p̄diuz tanq̄ suū: cū nō esset: z. soluit p eo cēsum siue tributū. ōr q ℌ estimatio z solutio census nō facit suum p̄diū: z hoc si debes in lra nihilomagis. Si habes nihilominus: dic. i. nō iō minus p̄dum remanet eius cuius in veritate erat. Fran. accur.

o ¶ Nihilomagis. als nihilomagis. i. nō fiūt soluentis censum: z tūc facit. C. de do. censualis. z. C. de rei vē. solēnibus. z. C. de actio. emp. si pater. als nihilominus: z tunc dic fiunt. i. remanēt eius cuius fuerant. sic s. de iudi. l. ul. Accur.

Si epistolam. ¶ Casus. Misi tibi epistolā: nō prius fit tua q̄ sibi traditur: fallit in duobus casibus. ℙrimus si per tabularium tuum quem ad me miseras eā tibi misi causa respondēdi: nam ftatim cū dedi tabulario tua fuit effecta: idem si causa tui trī mittebā litteras. nam etiam anteq̄ tibi dent tue fiūt. ¶ Si qua insula. ℐnsula nata ē in flumine prope fundum meū mea est: dicunt quidā nec aliquid publi ci est ibi: sed falsum est: vnde dicas q insula similis est ripe: misi quo ad vsum sit publica insula sicut ripa: sed quo ad ppietatem sit. ppria mea ¶ Et littora. Littora maris sunt publica z publice communia sicut z littora fluminis sunt publica. ¶ Idem iuris. Si insula est nata in flumine publico: eius est qui habet ꝓximioz z fundum: hoc verum est de ea insula que sustentatur ipso alueo fluminis. Sed quid de ea que non sustentat sed in virgultis stat: seu alia qualibet materia: Certe est publica talis insula quo ad vsum: sed quo ad proprietatē est eius qui habet proximiorem fundū. z fic fm hoc non refert sustentet vel non insula ab alueo: vel aliter vt in glo. ¶ Paulus. ℐnsula est nata in flumine iuxta ripam mei fundi: z sic est mea effecta: tandem inter banc insulam z contrariam ripam est nata alia insula: z est questio cuius sit sz an mea an vicini ex alia parte fluminis: z dicitur q mensurari debet cui magis est vicina: z illius qui magis est ꝓpinquus erit: z mensura incipiet ab insula que mea est non ab agro meo. ¶ Si id. Quis id quod edificatur in flumine publico est publicum scilicet ratione vsus: tamen insula nata in flumine publico: publica non est scilicet ratione proprietatis: vel aliter vt in glo. Fran. accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

a ¶ Reddita.i. data. sic. j. de vb. sig. l. vbum reddendi.
b ¶ Tabularū. i. seruum siue scriptorē: vel etiam notarium aliquem.
c ¶ Tabulario tuo. mei ꝛ tui cā. nā statim sequit cū tui cā tñ. ꝛ facit. ff. de dona. q mihi. ꝛ. j. de fur. cū q. ff. ti. ff. de dona. inter vi. ꝛ vx. si pōsius. in prin. ꝛ. j. fed interim. ¶ idem mar.
d ¶ Tua est. ratione propinquitatis.
e ¶ In flumie. q quo ad vsum sunt publice. Jo. sed quo ad proprietatem sunt eoꝝ qui possidēt ꝓpe. vt inſti. e. ff. riparuꝫ.
f ¶ Cōtrēti agro. agruꝫ vocat locū adiacētē flu. vt. ff. e. l. insula. in fi. ꝛ. j. de flu. ꝛ ne qd in flumi. publi. l. pe. ff. ergo littoꝛa ¶ alicui agro propinqua sunt publica sunt: ſic ꝛ mari ꝓxima sunt publica. i. publice cōia: vt inſti. e. ff. ꝛ quidē. ff. li. tōti. ff. de. qō in littore.
g ¶ Ea tua est. rationeui amitatis. Accur.
h ¶ Propemodū. nā eꝰ ꝓprietas nō est publica sed eius vsus: ꝛ ſic nō est differēcia inter hāc ꝛ illā que solus tangit: vel dic q ꝛ bonus ꝓprietas ē publica: ꝛ ſic differt ab illa que tangit solum ꝛ ꝓpe ff. philoſophicū temperamentum.
i ¶ Paulus. facit. ff. e. in fula. Accurſius.
k ¶ Quem. l. agrum.
l ¶ Queratur. q. d. nihil interest.
m ¶ Si id quod. als si id quod ꝛc. ꝛ tū dicit id est q̄uis. ꝛ qō subijcit publicū est. l. ff. rōne vſus ꝛ in fine ſi habes ſine nō: dic ds rōne vſus: ſi cū non: dic rōne ꝓprietatis: vt ff. e. adeo. ff. insula. als sicut id qō in publico natum aut inedificatum publicum non est: ita in fula publica ds ec: ꝛ est tunc ſimilitudo per ẓiuum vt ff. ibi lazarus ſimiliter mala. Accur.

Tar. ff. bi cit se habere iſtuꝫ ter. ꝓ mitū. no. et ei nescit ita ff. aliubi ſic facit ei fing. ad hoc ibi ff. dicit ter. ſi id qō ꝛc. videlicet qō natus ff. publicuꝫ. et amplia iſtū non ſolū id eſſe publicū qō naſcit: ſi fic a natura vēritꝫ etiaꝫ qō ex accidēti ꝛ ꝓuabit ter. ibi aut edificatum. Bolo. ✝ Iſtā ꝓtinatiōnē ſequunt bar. ꝛ Cuma.

Tabula ſ mus quid ſit.

Ambi. ff. de ratio fm oēs ſcribē.

Ambi. ff. de ratio fm oēs ſcribē.

Ambi. ff. de ratio fm oēs ſcribē

✚ Idē prędicti scribē.

‡ Ista glo. vsq; ad finē sequūt bar. p. are. alex. ⁊ Ja.

amittit possessio. ſ. naturalis ſi ſit in ſpectu ⁊ etiā p. ꝛ. militaria: cū etiā ſic ḡrat: vt. j. e. l. q. ō meo. ℌ. venditorē. ergo magis retinet. ar. j. de ſupſi cieb⁹. l. i. ℌ. q. ō ait. ibi: nā cui dam⁹ actionē ꝛ. cauſa ſi nō ē in ſpectu naturalis amittit ſ. ciuilis retinet: vt. C. e. l. ℌ. Sz qd ſi nō ē i ſpectu: ℌ de primo ſic q; cito pōt ſignedi: Rñ. ‡ nō amittit cui ꝛ etiā ſic queratur: vt ℌ. de ꝛtrahē. emp. l. daui hus. ⁊. j. e. l. ℌ. ſi inſtituerit. Itē qd ſi nō eſt in cōſpectu nec de proximo ⁊ ſic amiſit ſi redeat ⁊ ſic ſit de primo vel in cōſpectu an recuperet: Reſpō. ſic ſi ita ſtat vt de facili poſſit recuperari: ſi autē per aliū habeat dictā naturā lę. pot. vt p. pcura. tu. ⁊ cura. filiū vel ſeruū ⁊ p ſe ciuilē licet detētās ereat: ⁊ nec ſit in conſpectu nec de proximo tenet natura lis per dñm: ſi ex iens ha beat animū retinēdi do minū: vt. j. e. l. dā. ℌ. q. ad nūdinas. in pn. ⁊. l. ſi colonus. ⁊ idē dico ſi quā to caſu qñ ſolā naturalē habet p ſe: vt fructuari⁹: vt. j. e. naturaliter. nā re tinet quocūq; vadat vt pbatur. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. ℌ. iter dictū. boc. ⁊. l. iij. ℌ. vñ vi. Sz ḡre tenet ℌ vī vitio caſu plus natu ralis q̄ p̄to ⁊ ſcdo caſu: Rñ. q; ibi ſat; opaſ am mus i retētōe ciuilis: q̄ō

co q ci inſiſtit quā greci.

dicūt dominū q̄z ꝛ rerū ex naturali poſſeſſiōe b ceciſſe ner ua filius aut ꝛ ciuſq; rei veſtigium d remanere in his e que terra mari celoq; capiunt. nam hec protinus cozū fiunt qui primi f poſſeſſionez cozus apprehenderint. Itē in bel lo g capta et inſula in mari h nata ⁊ gemme / lapilli i / et margarite in littoribꝰ inuente eius fiunt qui pri mus cozū poſſeſſionē nactus eſt.

☞ Adipiſcimur poſſeſſionē p nos ma iores ⁊ ſane mētis: ſecus in furioſo ⁊ infante ſine tutoris auctoritate. b. d. Bar.

¶ Adipiſcimur aūt poſſeſſionem p nos metipos k. ¶ Sed furioſus ⁊ pupillus ſine tutoris l auctoritate non pōt incipe m poſſidere: q; affectionē tenēdi nō habēt: licet maxime rē ſuo corpore ꝛ tingant ſicuti ſi qs dormienti o aliqd in manu po nat: ſ; pupillus p tutorē auctore incipiet poſſidere. Offilius quidē ⁊ nerua filiꝰ etiaz ſine tutoris auctoritate poſſidere incipere poſſe pupillum aiūt. eam rem q̄m facti nō iuris eſſe: q ſnia recipi pōt r: ſi cius etatis ſint vt itellectum capiant s.

☞ Ex inutili contractu tranſfertur poſſeſſio. boc dicit Bart.

¶ Si vir vxori cedat poſſeſſionem t cauſa donationis plerīq; putant poſſidere eam u: quoniam res facti infirmari iure ciuili non poteſt v: q quid attinet dicere nō poſſidere mulierem cum maritus vbi noluit poſſidere ꝓtinus amiſerit w poſſeſſionem x.

☞ Per fuū ⁊ filiū er cā peculiari acgrirtur nobis ignorātibꝰ poſſeſſio ⁊ vſucapien di cōditio. Itē p ſeruū ⁊ liberū bona fide poſſeſſium acgrimus. Item p ſeruū cōem ⁊ fructuarium ſi tñ ſciens ereſtat. b. d. Bar.

¶ Item acquirimus poſſeſſionē p ſeruus aut filiū y q̄ i nra ptāte eſt ⁊ qdē caruz rerū q̄s peculiariter z tenent etiaz ignozantes ſicut ſabino ⁊ caſſio et iul⁹. placuit. q; noſtra innuit. j. eod. ℌ. ſi. ℌ. infans. ſed licet non queratur furioſo ſine cura tore: retinet tñ: vt. j. e. l. ſi ſtis q. ⁊. j. ntu. j. iuſto. ℌ. cuz. ⁊. l. nunq̄. ℌ. anpe. ł; cū deſinat bīe animū poſſidēdi nō tñ ł; alīm nō poſſidēdi: q; tūc deſi nere: vt. j. e. ſi quis vi. ℌ. differentia.

¶ Non poteſt incipere poſſidere. l. acquirere poſſeſſionem.

¶ Licet marie. l. q̄ō ē marimū i poſſeſſiōe ḡrēdę: vt. j. l. uj. i pn. ſic. C. q̄ō me. cau. l. iij. nō ḡ oīs detētatio eſt poſſeſſio: ſ; tripler: ēmā alia cuius/alia naturalis: in quarū vtraq; ḡrenda duo exigunt: vt. j. e. l. uj. in pn. alia detentatio vt h: qualem etiam hz ℌ colonus.

¶ Dormienti. facit. ℌ. de auc. tuto. l. j. in fi.

¶ Pupillus. idē ⁊ de furioſo vt dixi: ł; in pupillo tñ profequatur.

¶ Eā ré em⁹. i. acgſitionē poſſeſſionis: ⁊ ſubaudi marie: ‡ nāz ſi iur⁹ cēt idem: vt ecce pōt ſtipulari ſine tutoris auctōe: vt infra. de auc. tuto. i pn. ⁊ vſucapere: vt. j. tit. j. ſequitur. ℌ. pupillus. que iuris ſunt. Sed fm hoc q̄ō eſt factū nō ius: Rñ. q; ea acquiſita de facto querīt de iure vel non iure ſit q̄ſita: vt. j. e. l. uj. ℌ. ſ. Zno. Tu dic ‡ q̄ ē rō ḡre furioſus nō pōt ſit acquirere poſ. ſed pupillus ſic ſine tutoze: q; ea reo nō eſt iuris. i. in ea nō deſideraſ fictio iuris que factū alterius fingat pupilli: q; ipſemet ḡrit: ea aūt que p alium querit ł; plurimū iuris: ſed ea que per ſe piuri mum facit: q̄ bī actōn bñ cadit in perſona pupilli que bz intellectum: ſ; nō ł furioſo: q; ⁊ ſi plurimū facit bz talis poſſeſſio/nō tñ q̄rit ſine aūo.

¶ Recipi pōt. vt pupillus ſine tutoze incipiat poſſidere.

¶ Capiāt. nō ergo infans ḡrit ſine tutoze. Sz ℌ. C. e. l. donatarū. Sol. ‡ vt. j. e. ℌ. uis. ℌ. infans. ⁊ facit inſt. de inuti. ſtip. ℌ. pupillus.

¶ Poſſeſſionem. nudam: ‡ cum forte alterius eſſet proprietas.

¶ Poſſidere eā. immo nō poſſidet: vt. ℌ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſi cuz qui. que eſt contra. ‡ Sol. vt ibi.

¶ Nō pōt. fic. ℌ. de cap. ⁊ poſtlimi. re. in bello. ℌ. facte. ℌ fallit ‡ in poſtlimino ⁊ fictio. legis co. ⁊ al⁹. vt. C. de rei vxo. actio. in pn.

¶ Amiſerit. vt. j. e. ſi qs vi. ℌ. differēna. ⁊ eſt bona rō: oīno enī ſ; uolere voluit donāti fm q̄ primo allegaui ł; falſum fit: ꝓ boc aūt non ſ; uolere cū ⁊ ſi nō queraſ: hic tñ amittit: vt. j. e. q̄ō meo. ℌ. ſi a furioſo. Sz ℌ. j. e. ſi me in vacuam. Sol. vt ibi.

¶ Poſſeſſionem. vt hic fuit.

¶ Filiū. etiā q̄ ab alio poſſidet in reb⁹ peculiarib⁹: vt. j. e. gcqd. Item dic filiū veru nō putatiuū: vt. j. e. p eum. ſecus in putatiuo ſeruo. vt. j. ℌ. ptori. ⁊ eſt rō: vt. j. ti. j. l. iuſto. in pn.

¶ Peculiariter. Quid ergo ſi non peculiariter an ignorātibus nobis queratur: Quidam q̄ nō vt hic. ⁊. j. l. uj. ℌ. ſaltus. ⁊. l. peregre. ℌ. queſtum. nos tñ ℌ ꝓo nobis. j. eo. quod ſeruus. ⁊ inſti. per quas perſo. no. acqui. ℌ. item nobis. vbi dicitur: ⁊ ſi nullum ſit peculium querere etiaz dño inuito: ergo multomagis ignozanti: ⁊ quod dictis legibus dicitur ſciam exigi reſtringitur quantum ad vſucapionem que eſt effect⁹ poſ. vt. j. ꝓto ſolu. l. ij. ⁊. ſ. tit. j. acquirit ur. ℌ. non ſoluz. in fi. ⁊. j. ti. j. l. labeo. ⁊ hic ſubijcit vſucapiunt. vel expone hic peculiariter. i. quicquid querit iuſte: vt. d. l. quod ſeruus.

✚ Respectu ſur⁹ ſibi cōpeter⁹. bar. ⁊ alex⁹. dic. t oēs doct. l naturaliter. j. eo.

Possessio ciuilis ⁊ naturalis an due ſint vel vna.

Actio ciuilis pretoria dici pōt.

✚ Ista glo. eſt menti te nēda ſ; bar to. et ſingu. fm alex. hic ad ℌ. q̄ creḍs poſſide re naturalit er tñ illa d poſſeſſionē naturalē re tinet ſolo a nimo.

✚ Idē Ja. ⁊ eſt de mente alioꝝm. ‡ Ista eſt ꝑa fm bar. p. are. ⁊ Ja.

✚ Wilpliceꝝ bart. ⁊ alij ſcribē.

‡ Ista eſt non ꝓpter to. nec alie ter dicen.

✚ Vel ab ipſo rator. vt papa. vel ex illo nō recoḡno. ſupleme. Jul. in ℌ. furios. l. ſi. de actio.

‡ Idē Ja. ⁊ eſt de mēte oīm ſcri.

‡ Ista glo. reprehēdit g bar. ⁊ p. alex. ⁊ Ja.

‡ In hoc reprehēdit g bar. ⁊ alios ſ; iio. ſine tr tonis. &c.l.

‡ Idē ſere. ⁊ eſt de mēte aliorum.

‡ Ista ciſſ tenetur fm areti.

‡ Bñ acḍr. rit reo i qui ḍcadit affectio ſſanitis pura ł locis libus. pau. are. ⁊ alex. dic vel ſolue vt ibi.

✚ Ista ſra in ſc. ſi ḍcidi uatus fm b. are. ⁊ ale.

✚ Dic q mulier non poſſidet q̄ ad effectum ſcq̄ ad vſucapionē. bñ tñ poſſidet fm bar. et ita tenet. ⁊ d. l. ſi. ℌ. ſi. ℌ.

✚ Immo dic q ius fingit ł ſic crū ſed nō ł q̄ ſictio nō affert ſiq̄ tritius ex. ℌ. imo. alex. ⁊ Ja.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Intelligunt possidere. i. detinere. sic .7. c. qō seruus. ne sic .5. de ꝛb. ob. stipulatio ista. §. bi. in fi. .7. §. hec quoqꝫ stipulatio.

b Permisc rimus. tacite ꝫ ipso q nō ademimus. alia cā ē libere admini strationis: vt. .8. de pecu. quam tuberonis. §. sunt. .7. §. alia.

c Igit ex cā. qz ignorāntibus acgrit pos. igit .7. c. arg. instī. de here. q̄ab intest. §. fmautem. nō ergo ad primū dictuꝫ refert: qz nostra voluntate .7. c. nō pōt peculiū cōtra cedere: vt. .8. de pecu. quā tuberonis. §. i. .7. facit. §. ti. l. si seruo furioſi. Alc.

d Et vſucapiit. ignorā tes. sed op. furiosus p se nō incipit vſucape: ergo nec p seruū: vt. .5. ti. .3. l. labeo. in fi. Bol. vt ibi.

e Et heres. .5. vſucapit. sed pōt adītā hereditatem: vt. .5. ti. .3. l. .8. §. fi.

f Alcquirimus. ex duabus cauſis + vtrūbit. p Ias pſo. no. acg. §. nō ſolus. Quid ergo de aliis: Rñ. ſp + propter tatez ꝓ̄ño vel ſibi libero poſſeſſionē nulli: vt. .8. tit. .1. §. bō liber. i. ſi. nuli ꝫ gerat alicui poſſeſſionē ꝗrere: vel falte tradēs vt. .8. de dona. .1. q mihi. Sz nūquid tūc ꝗrīſ fine ratihabitione: idē de ꝓpietate ꝗro qñ vel tradens gerit alicui de ꝓpietate ꝗro qñ vel tradens gerit alicui de ꝓpietate. arg. q demū poſt ratihabitionē. .8. de nego. geſt. ſi ego.

g Poſſeſſionē. p eū: vt .7. C. de rei ven. l. i. in fi.

b Nec vero ꝓño. .5. acq rit poſ. qd de ꝓño: qdaz idē qñ non poſſit dñm ſine poſſ. ꝗri. p eis. C. de ꝓba. cū res. Tu dic + vero ꝓño ꝗri: vt. .5. ti. .3. §. fi. l. ſi. .7. § peculio. + b tpe. i. fi. .7. § ſolu. fugitiuus. .7. c. q̄cqd. .7. .8. de fundo do. ſi fundū. §. .5. .8. ti. .3. l. ſi ſeruꝰ. i ſi. ſed ea exꝑone vt ibi. Additio. Dic q loquit quādove nit er. re vel ex opera bone fidei poſſeſ. Alexan.

i Qui ab alio poſſidet. bunc rōm eſt .3. .8. de lib. cau. ſi cui. §. ig. Sol. + b animo. + corpore ab alio poſſidet: vt ibi dixi. a30. Sz quomodo liber homo poſſidetur: Rñ. q credo eſſe ſeruum alienū: aīs non poſſidere: vt. .7. c. i. cum beredes. §. item quero.

k Smguli. i. vel ego vel ſocius totū vt ſubijcit: nō aūt ambo inſolidus poſſumus: vt. .7. l. iij. §. ex .30. Quid ergo ſi nō agat vt vni inſolidū q rat: Rñ. vt. .7. de ſtip. ſer. ſi ſeruus cōis. p ſtipu. aūt pōt ꝺñus inſolidum quērere: vt. .7. de ſtip. ſer. l. ſi ſeruus cōis.

l Dñ ſolo. vt. .8. .7. .1. l. per ſeruum. §. ſicut.

m Per eum. er opis ſuis vt ler re nſa: vt. .7. c. poſſeſſio quoqꝫ.

n Nō poſſidem. cuiſ ſed naturalr. ſic + vt. .7. c. l. naturalr. §. .7. D. de ri: + nullo mō: z idē de aliis q bñt ius in re: vt ri t ꝛ ſibi.

o Hec filiꝰ. ſ. poſſidem + alia tñ rōne p eū acgrim. ſ. iure ꝓpie ꝓtātis.

p Ceterū. vt poſ. gs p ſe ꝗrat poſſidendi animū habere dz: vt. .8. ca. l. §. ſed furioſus. ceterū z ille ꝛc.

q Impuberem. ſcz ſeruum.

r Sicut pupillus. q habeat intellectū: vt inuit lra ipa. ſ. parū. vel dic + etiā ſi non habeat intellectū vt tñ faciat mea iuſſio q̄tum faceret tutoris auctas: vt. .7. c. q̄uis. .5. infans. nec ob. lra ꝓdicta. ſicem intelligi pōt. ſ. vt nō ſit furioſus. Sed illud ꝗrīſ an p seruū furioſum querat ſi boc geſtiat tradens: Rñ. fic. + fm Azo. cum z inuito ꝑcuratore boc fiat: vt .8. de dona. l. qui mihi.

s Pupillus. vel dic bñs intellectū: z .7. dic tu auctē. ſ. maxime ꝓpt id qō eſt. .8. c. §. furioſus. in fi. vl dic pupill⁹ et iſans: vt. .7. c. l. q̄uis. §. fi.

t Iuſſerit eū. §. qd ſi tutoris auctē ſeruꝰ pupilli violēter occupauit: an ꝗrīſ pupillo? Videt q nō. + āſi ꝑerā ſit data auctas: vt. .8. .8. anc. ꝑtā. l. ij. ecdtra q fic + vt. .5. q6 vt aut clam. l. is q vt. §. ſi tutoꝛis. .7. C. vnde vi. l. meminerimt. .7. j. de vi z vi ar. l. ſi vi me.

v Merua filius. z male. vt. .5. dicit.

x Poſſideat. vt .7. .8. ō vſufruc. l. arbonb⁹. §. de illo. .7 boc niſi diu ꝛc. vt .5. l. ij. §. ſi ſeruꝰ. ſecus + aūt ōz in aliis reb⁹ nobilibus: vt. .5. l. iij. §. nerua. .7. l. pōpo. in pn. .7 eſt rō. vt in l. rē q. .7. l. ſi rē mobilē. Sed oppo. vīde facit furtū fui: vt. C. de fer. fug. l. i. §. penūm⁹ poſſide re. vt. .5. eo. l. rem quc. Sz rñ. boc vez ēſneo ſuratē non filio vel ſeruo vt ibi. Itē qd ſi ita cepit poſſideri ab alio vel ſe liberus contendat: an pōt nobis acgri poſſeſſio: Videtur q nō: vt ha .30 ſenſu. .7. i. pri. .8. .7. .8. eo. §. ſed z pēū. econtra q fic vt. .8. de lib. cau. l. ſi cui. §. licet. ſed q̄ dicit magis eſtvt acquirat ſcz alta: nō poſſeſ. vl hic adhuc poſſidebat animo: vt z .5. l. iij. §. ſi ſeruus. aliud ergo ſi ab alio poſſideꝛ. Accur.

y Et vſucapi. ipſe ſeruū ſi ante fugā incepera ꝑ vſucapere: vt. .5. de fur. ſeruī z filij. §. fi. .7. .5. tit. .1. ſi is. §. ſi ſeruus ꝛc.

z Et vſucapio. rerū poſſeſſarum per seruum.

a Sitia eſt. .7 noſtra. vt .5. e. pēū. in fi. .7. .8. de lib. cau. ſi cui. in fi. repꝛobata nerue ſnia. Sz .5. .8. de pub. ſi ſeruꝰ. Sol. vt ibi. Additio. Dic q ibi loq tur de ſeruo ab alio poſſeſſo: hic non. Bar.

b Per seruū corporaliter. ſecus ſi ſolo cōſenſu. vt. .8. de pig. ac. l. j.

c Adv ſucapionem. vt .7. .5. eo. qui pignora. .7. .5. ti. .1. p pignori. Itē q tantum + ad euitandū fatiſdationē: vt. .8. qui ſatiſd. cog. l. ſciēdus. .8. creditor. z de ꝫ dic q poſſideat: vt no. C. ō ꝓſcrip. xxx. an. l. cum nobiſſimi. §. i.

d Poſſideat. vt .7. .8. ti. .1. p seruū. in pn. Sz q̄d .8 ōnio rerū ab eo q̄ſi tarū: Dicunt q̄dā interim nullius eſſe. Jo. dicit ōño ꝗri vt ſeruo alieno z libero bomine bona fide poſ. vt. .8. .5. §. ſed z per eum.

e Nos. ſ. beredes.

f Sz ſit eiuſdem. tria hic includit. i. nec hēditatem nec ōnium rei hēditarie nec poſſeſſionem: vt. .8. ti. .1. l. p hereditariuꝫ. .7. .8. de acq. here. l. be res per seruum. Sed .5. j. eo. qui abſenti. §. fi. ſed ibi non erat hereditarius vt ibi dicꝫ.

g Donati ſunt. vtrum p vnum eoꝝ cetero⁹ poſſit acquiri poſſeſſio.

b Per vnū reliquoꝝ. non vt poſſeſſo vno + per eum videar .7 ceteros poſſidere. §. poſt acgſita poſ. in vno incipiat alios meo noīe poſſidere: vt hic. .7. j. eo. ꝓdia. niſi in legatis vbi etiam ſine poſ. queritur dominium: + vt. .5. de fur. l. a ttio. Sz q̄ eſt ratio q p hereditariū nihil q̄ritur per iſtos alios ſic? Rñ. Jo. vigens diſputatio alij ratio coequalium: qz dedignat res hereditaria p cōparem queri. nā asinus intumeſcit ſi p cōparē ſe videt appꝛehendi. bocnō valet + qz in legatis idē debeꝛet eſſe .7 in ceteris. Tu dic + q hereditarius seruus ōz ante aditam hereditatem quo tpe nihil querere poteſt: cum non ſit seruus: vt. .5. ſi mein vacuā. §. fi. at poſt aditā tam non eſt hereditarius ſed ꝓpius heredis: vt. .5. eo. cuꝫ heres. licet impꝛopie q̄ñz vt hic ſcz seruus heredis factus hereditarius appellet: vt. .8. eo. §. item acquirimus. in fi. boc ergo nomē hereditarius ōñaz. .5. hēditatē ſignificat: quā nō bz ōñam ea

* Idē pau. aret alexā. z Ja.

* Nihil eſt ſm ꝓdic. q̄uis Bar. ꝓtū dicat.

† Ista glo. ſequit vīas ad ti. bar. p. are. z alex.

* Ista glo. a legak ad ti. q̄ dicto ta. ratiua nō excludit ſimiles cal⁹. cōcor. glo. i l. ſeruſ noſc. i. dewſucap. glo. l. l. q. p̄ter neceſſitatē. i. de rebus. iur. melioꝛ ē. de iure. in. l. j. §. ſi menſal. mo. dixe rit p. ty. in ca. in ar. de regu. iur. in vi. p bar. in l. i. ſi q̄s ius dicē. nō obtempe. Tu adde melio rē ſcz. de iu re in cle. ex vtō paradiſo. §. cū aūt. de verb. ſig. de q̄ pau. de caſt. conſilio. ccxxvi et alex. cōſi. cvij. volu. i. * glo. ſequitur bart. ſo. ſt. are. alex. z Ja.

* Sed non poſſeſſio. b

† Et bene bar. are. alex. z Ja.

‡ Ista pla cet bar. ale. z Ja. alij. tene tñ cum glo.

‡ Contra tñ eſt verū ſm predic. ſcribem.

* Et male bar. p. are. z alexan.

* Et male Bar.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

adita ab herede. Sed cum dico emptos donatos ⁊ legatos titulos designo per hec nomina vel participia: vñ licet factus sit dñs legatarius adhuc seruus legatus dr: ita de ceteris: ⁊ sic forte intellexit Jo. cū dixit vrgēs disputatio in hūditate ipsa. Est ⁊ alia ro quare non queritur per hereditarium seruum: vt. ℨ. de acqui. here. paulus. Sed quid si habeā vsumfruct. in seruo testatoris mei: nunquid per eum acquiram hereditatem: rñ. q non. ✣ cum nec p seruū heredis possit q̄ri: sec⁹ si seruus instituatur q: p eū nūc acquiritur. Accur.

✣ Et bene Bar. Alex. et Ja.

a Si ex parte. secus si i totuz: ✣ tunc em̄ inutile esset legatū: vt. ℨ. de leg. j. legatum. §. j. sed si abstinet totum cōsequitur. vt eo. titu. l. quisquis ab⁹. §. fi. ⁊. l. ſcq.

✣ Glo. sed tur Alex.

b Legatus. i. plegat⁹.

c Dartem. dumdiaz si ponas duos heredes: aliam autem habet iure hereditario.

d Fundi. non ipsas hereditatē: cū p me sim here: vt. ℨ. de acq. he. pau.

e Seruum cōem. mei testatoris cui successi p ipsum seruū: vt. ℨ. de re. instit. l. iij. m pñ. secus si per me: vt. d. l. paulus. ⁊ erit non hereditarius hoc casu/sed totus mihi accedit fm Jo.

f Acquiro. ſ. totam hereditatem: posset ⁊ pom in seruo duoum institu to ab extraneo contēplatione alterius.

g Hec que de seruis diximus. vt per eos acquiratur nobis poſſ. vt. ℨ. c. §. item acquirimus. ⁊ fe quentibus.

h Velint. ⁊ sciant velle. vt. ℨ. c. §. ceterum.

✣ Idez, p, i alex. ⁊ Ja. ✣ Idē pdt cti scriben.

i Nolit tibi sed potius titio. ✣ si tñ habeat ratū: vt. ℨ. de neg. gest. si ego. Itē ℌ nisi ille q tradit hoc agat vt mihi acquiraf: ✣ quo casu serui malignitas non nocet: vt. ℨ. de dona. l. q mihi. ⁊. ℨ. ti. j. p seruum. §. fi. que est ℨ. vel ℌ a nemine tradebat: item ℌ in querendis: secus in ąſitis: vt. j. c. l. fi. ⁊. C. de pact. l. seruus. ⁊ facit. ℨ. de bo. poſ. fm tab. l. pe. ⁊ de iure dotium. cum vxor. et j. eo. si me in vacuam. in fi.

k Acquiritur. dic q̄ p ꝓuratorem queritur possessio: ꝺ dñium: si dñs fuerit tradens etiam ignorāti: alꝫ si ipe tradens non fuit dñs conditio vſucapiendi er quo sciunt dñs: vt h. ⁊. ℨ. ti. j. l. fi. ꝓuratoꝛ. ⁊. C. eo. p libe ram. ⁊. l. p ꝓcuratorem. sed ✣. R. dixit q̄ñq; queritur p ꝓcuratorem poſ. ⁊ dominum etiam ignoranti mihi: vt q̄ specialiter ✣ ad ℌ constituto tradatur gestiente etiaz tradente licet procuratoꝛ malignetur: vt. C. si quis alteri vel sibi. l. fi. ⁊. ℨ. de do. l. qui mihi. ⁊. ℨ. titu. j. si procuratoꝛ. quandoq; poſ. sola ⁊ ea mediante siue per eam dñium si ab ea separari non poteſt: vt si habeat ✣ speciale mandatum ⁊ meo nomine accipiat eo qui dat non hocagente vt mihi queratur: vt hic. ⁊. C. e. per procuratorem. ⁊. l. per liberam. quandoq; tunc demum rei tradite procuratoꝛ no minc meo mihi queritur poſ. cū nouero ⁊ ratum habuero. ✣ vt si generalis erat procuratoꝛ vel ad alia constitutus: vt. j. c. l. communis. §. fi. ⁊. ℨ. de nego. gest. si ego. quandoq; tunc demum mihi queritur cū tradita mihi fuit: vt si in tradendo neuter id egit vt mihi queratur: vt. ℨ. ti. j. l. res. ⁊. C. de bis qui a non do. l. iij. §. Jo. non distinguit ✣ in generali ⁊ speciali procuratore: ⁊ q̄ facit specialis quo ad quedam boc generalis quo ad omnia ⁊ econtra: vt. ℨ. de admi. tuto. l. si duo. Itez non distinguit in generali vt ergo ⁊ vt tradens tantum gerat: vt. ℨ. de do. qui mihi. ⁊. ℨ. tit. j. l. per seruum. in fi. vel etiam accipiens tantum: q̄ etiam eius voluntas inquiritur: vt. ℨ. c. §. ceterum. ⁊. ℨ. hec que de seruis. Itē nō dicit dñium mediante poſ. queri: §. ipm ꝓcuratorem: vt no. instit. p quas. pſo. no. acqui. §. er bis. ⁊ illa. l. cōis. §. j. ⁊. l. si ego. intelligit q̄ñ non habebat mandatum: §. videtur dñium non queri p procuratorem. vt. C. per quas perſo. no. acqui. l. j. §. ibi. ✣ non dicit excepta poſ. §. causa poſ. id est dominio.

✣ Idez bar. bal. in. l. contraria.

l Accommodarent nobis. i. non nostro nomine.

m Non possumus acgrere. nisi tradens gerat: vt. ℨ. de do. q mihi. nisi fuerit res tradita. vt. ℨ. ti. j. res. Itē ℨ. j. c. cōis. in fi. §. illa in gestore sine mandato dicit: ⁊ nostro nomine accipit.

n Alioquin. non ad priorimum: sed ad superius dictum refertur.

o Possidendi. sibi sed nobis.

possessionem. ✣ Si ex parte hereditis instituto seruo legatus sit ꝑpt partem quā ex causa legati habet acquiret fundi hereditarij possessionē. Idem dicendum est si seruū cōem iussero adire hereditatem: q: ꝑpter meam partem acquiro.

✣ Seruus acquirit domino ita demum si vult quia secus si de contraria ipsius serui voluntate appareat. Pau.

Dec que de seruis diximus ita se hñt si ⁊ ipsi velint nobis acquirere poſ. nam si seruum tuuz possidere iubeas ⁊ is eo aio intret in poſſ. vt nolit tibi sed potius titio acquirere non est tibi q̄sita poſſ.

✣ Per procuratorem nobis acquiritur possessio si hoc agatur als secus. b. d. B.

Per procuratorem tutoꝛez curatoꝛēve possessio nobis acquiritur. Cum autē suo nōie nacti fuerint poſſ. nō cum ea mente vt operam dūtaxat suam accommodarent nobis non possumus acquirere: alioquin si dicamus p eos non acquiri nobis possessi. qui nostro nomine accipiunt: futurus est vt neq; is possideat cui res tradita sit: q: non habeat animum possidendi: neq; is qui tradiderit quoniam cesserit possessionem.

✣ Oculus ⁊ aspectu acquiritur possessio rei ab alio tradite. b. d. Bar.

Si iusserim venditoꝛes procuratoꝛi rē tradere cum ea res in presentia sit videri mihi traditam

p Tradiderit. q̄ó ē absurdū: vt ⁊. j. c. si me i vacuā. tñ talis absurditas q̄ñq; toleraf: ✣ vt. j. eo. q̄ó meo. ℨ. si furioso. ✣ Idē Ja.

q In pñtia. §. qd opaf pñtia: cū ꝛ ignorātibus nobis p ꝓcuratoꝛē acqraf: vt. ℨ. pr. ℨ. rñ. ✣ ibi p ꝓcuratoꝛē: ℌ p meipm aegro sicuti cū mitto epistolā vel nuncū: vt. ℨ. de ſti. pecu. l. ſ. j. ⁊. ⁊. q̄ó meo. §. procuratoꝛ. ✣ Idē arc. et alexā.

r Si nūmos. vt ⁊. j. de solu. si pecuniam. ⁊. j. de fur. falſus. §. ſcd ⁊ si is. ⁊ ℨ. de dona. inter viruz ⁊ vxoꝛ. l. iij. §. fi.

s Et affectu. sufficit §. contra. ſ. j. l. quēadmodum. sol. vt. ſ. j. l. iij. m pnci. que est similiter cōtra. Additio. Dic q̄ hic in teruenit actꝰ vere tamen ficte sic. Alexan.

t Sōder. idē de aliis mobilibꝰ vt pecunia: vt ℨ. ꝓtori. fed in his mari me: si ergo sine ingressu p affectum queritur multo magis retinetur. vt not. ℨ. eo. in pnn.

v Tradite. coraz cella: vt. ℨ. de cōtraben. emp. l. claudius.

r Possidere possunt. vt. j. l. pr. ℨ. Sol. vt ibi.

y Non possunt. vt. ℨ. de libe. vniuer. ſ. l. i. ⁊ ar. ℨ. de arbi. itē si vn⁹. §. pnci paliter. ⁊. ℨ. de do. sed si error dolo. ⁊ subaudi hic facile ✣ vel ꝑmode. ar. ℨ. ō ✣ Idē arc. Cū. ⁊ alex.

Idez, p, i alex. ⁊ Ja. ✣ Idē pdt cti scriben.

Ilolit tibi sed potius titio. ✣ si tñ habeat ratū: vt. ℨ. de neg. gest. si ego. Itē ℌ nisi ille q tradit hoc agat vt mihi acquiraf: ✣ quo casu serui malignitas non nocet: vt. ℨ. de dona. l. q mihi. ⁊. ℨ. ti. j. p seruum. §. fi. que est ℨ. vel ℌ a nemine tradebat: item ℌ in querendis: secus in ąſitis: vt. j. c. l. fi. ⁊. C. de pact. l. seruus. ⁊ facit. ℨ. de bo. poſ. fm tab. l. pe. ⁊ de iure dotium. cum vxor. et j. eo. si me in vacuam. in fi.

Olim tibi sed potius titio. ✣ si tñ habeat ratū: vt. ℨ. de neg. gest. si ego. Itē ℌ nisi ille q tradit hoc agat vt mihi acquiraf: ✣ quo casu serui malignitas non nocet: vt. ℨ. de dona. l. q mihi. ⁊. ℨ. ti. j. p seruum. §. fi. que est ℨ. vel ℌ a nemine tradebat: item ℌ in querendis: secus in ąſitis: vt. j. c. l. fi. ⁊. C. de pact. l. seruus. ⁊ facit. ℨ. de bo. poſ. fm tab. l. pe. ⁊ de iure dotium. cum vxor. et j. eo. si me in vacuam. in fi.

Ilolit

fundum ⁊ habeo scientiã tbesauri: video: apprehendere pos. thesauri. Dius enã dicũt q̃ coipo q̃ vsucapio fundum video: vsucapere thesaurum qui in eo est. ℔ hoc fcõm falsum. Jté qõ dixi ẽ pos. tbe. similit falsum est: nam nõ video: acquisisse pos. tbesauri nisi prius remoueam eũ de loco in quo erat. ☞ Ex pluribus. ¶ Possessiones alicuius rei possum habere ex plurimis causis: puta ponit ex̃plum: fed dñium alicui⁹ rei nõ pos-sum habere ex plurimis causis fed ex vna. ¶ Ex cõtrario. Cõtinua vt in glo. ⁊ dicit ḃ. ḡ. duos vel plures nõ posse vnã ⁊ eãdẽ rẽ insolidũ possidere naturaliter: vel dic ciuiliter ⁊ dic ḃ. vt. Sed cõtra. Scõdo dicit ſ. cessit tibi rẽ ꝑ alio ego possideo. ſ. ciuiliter naturaliter. hoc fcõm dicũt cũ cõfirmat trebati⁹: dicit enã duos posse eãdẽ rem possidere: vnũ puta iuste: aliũ iniuste q̃ volũtatẽ dicti⁹ est falsu: ⁊ reddit ratio. ¶ In amittendo. Dã hoc vt amittam pos. debeo hẽe animum desinere possidere: binc ẽ q̃ si fundo sim ⁊ volã te possidere: ſtatiz amitto pos. Secũdo dicit: me absente quidã intrauit agrũ meu⁹: ⁊ ego adhuc habeo animũ possidẽdi. ille possidet naturaliter: ego cu. liter: ſi ait cũ audiui aliq̃ intrasse agrũ meũ vel domũ: timore ducẽ⁹ nolui re: tõ ẽ amitto pos. Si possideo p seruum vel colonũ ſz illi recedant nõ amitto pos. ſz ſi aliq tradã pos. fundi amitto pos. Sz̃ pone q̃ seruus meus ꝓ libero se gerit ⁊ iudicũ liberale sustinet vt fecit ſpartanus: tõ: q̃ amitto pos. ⁊ hoc est verũ ſi diu ſi libertatis possessiõe stetit: ſi aũt nõ ſtetit diu: ſz ex pos. seruitutis in libertatẽ se proclamat: non amitto pos. eius: cum aio eum possidẽdi. Jtez ſaltus hybernos dicor possidere: ſz in estate eis non veni⁹ ⁊ eõ ſalt⁹ esti uos possidemus ſz in hieme eis non venimus. Jté euenit q̃ animo nostro possidemus: ⁊ ita ſcientes ⁊ corpore alieno: vt per seruũ ⁊ colonũ: ⁊ etiam quasdam res ignorantes possidemus vt eas quas ꝑaruerũt peculiariter. ☞ Rerua. Rerum mobiliũ excepto boie retinemus pos. donec sunt in nr̃o ꝑspectu: vel forte reconditas habemus in camera vel in scrinio: vel in alio loco: ita q̃ nõ velimus possumus eas habere: ſi enim pecus meum oberrauit: vel vas ita cr̃aderit q̃ non inuenim⁹ desinimus possidere. ¶ Jté feras. Feras quas in viuarijs que parui spaci⁹ sunt possumus. Jté pisces quos in piscina collegimus possidemus: secus ſi pisces in ſtagno. ⁊ in loco spacioso positi. Jté feras in ſiluis cir cũſeptis positas non possidemus: anes autem quas clauſas tenemus in cauealis possidemus. Item columbas que euolant de domo nostra: ⁊ redeunt possidemus. Locum autem nostrum q̃ mare aut flumẽ occupat definimus possidere. ¶ Si rem apud te depositam. Deposui rem apud te: ⁊ eas inficias et contractas: tõ: q̃ desino possidere: ſi autem tñ inficias non autem ẽctas: non desino possidere. Scõdo dicit q⁹ non potes ẽ cãm pos. ſibi ꝑsi mutare: vt ſi ex vna cã possidẽs fundũ: puta tanq̃ colonus ꝓtinuat in aio ſuo se velle possidere tanq̃ emptor: nã nõ audiru⁹. Sz̃ pone q̃ rem apud te deposui vel cõmodaui/ eandẽ rez tibi vendo: incipies possidere eam rem tanq̃ emptor/nec videris mutasse cãm pos. cum prius non diceris possidere. ¶ Genera pos. Generã possessionis querende tot sunt quot cause querendi dominij: vt ꝓ emptore: ꝓ donato: ⁊ similib⁹. Item cum capimus feram vel pisces: ⁊ vt breuiter dicam vnum genus est possidendi: species autẽ plures. Vel pot dici q̃ genus possessionis diuiditur: nam aut quis possidet bona fide aut non bona fide. Ultimo reprehenditur quintus mutuus dicens missum in pos. rei seruande cã: vel ex cã dãni infectiõis vel legatorũ vel ſimili possidere: nam non possidet ſz custodiam rei vel rerum ꝺ habere: ⁊ ſi missus ex cã damni infectiõis ſtetit/ ⁊ tenuta poterit imperrare vt possideat ⁊ sic vsucapiat. ¶ Possideri: cui ⁊ per quem pos. queritur dicit nunc cuius rei audi.

quesita est naturalis trñ ſm Azo. vel naturalis ⁊ ciuilis ſz Jo. qõ tutius est. ☞ vt. ff. co. l. j. in pn.

c ¶ Alio. ſz retineri possit. vt. j. e. ſi id qõ. ff. ſ. C. e. l. ſz. ſz in casib⁹ etiaz ſolo alio acgrif. ¶ Primus ꝓpter rei pñiam: vt. ff. l. j. ſi tusserim. Secũdus ꝓpter custodiã appositionẽ: vt. j. e. l. quarundam. Tertius. ff. de ꝛtrabẽ. emp. l. clauibus.

Jſtã opt. tenẽt ofices ſcribẽ. in l. in pn. o. e.

Quartus. j. e. qõ meo. l pn. Quintus ꝑ traditionem inſtrumẽti: vt. C. de do. l. j. Sextus ꝑ retẽtionẽ vſufru. ☞ vt. C. de donat. quisqs. cũ esĩ ꝑcedit a iure me posse retinere vſufru. necessario sequit q̃ ialiũ trãseat pos. cuius ſz̃ dñium cum ſolã retineã naturalẽ. vt. j. e. naturaliter. nec esĩ ꝑ derelicto possessio vel dñium bzevolu. Vel dic q̃ bis casibus interuenit actus corporalis vel quaſi. Sz̃ qd ſi intrauit quaſi mihi tradita ſz̃ ꝑ pterui cuz nõ cẽt: ℞ñ. nõ q̃ro vt ĩ immut: q⁹ deest animus acquirẽdi: ⁊ retinẽdi sit.

Jſtã glo. tenẽt alexã. et Ja.

† We hac dictione thesauri q̃ ꝑ pte signifi. cet vide. l. nunq̃. ⁊ q̃ tbi no. ſ apo ſtil. l. j. ff. ter. ff. ꝛtbesaur. ff. de acq. re. do. ⁊ tb q̃d ipropte de notat.

d ¶ Od autem diximus. ſcz. ff. ꝓtori.

e ¶ Qualibet. ☞ Imo nõ: vt. j. e. q⁹ meo. ℔. fina. ff. Sol. bic tuste voluit adi pisci pol. ff. imuste. bec nõ valet: vt. j. ff. ex ꝛtraño. Vel q̃ ſ dicit ẽſ ve rum nisi imꝑdiat vel ratiõe rei: vt q̃ ſit pars rei sacre vl religiose. Vel rõne cause. q̃ alius ſit in possessione partis vt ibi erat. Item ẽſt bic arg. q̃ ꝑ parte baptizatus ꝑ toto habeat. ſz̃ ꝑ vicem q̃ caput: vt. ff. de relig. l. cũ in diuersis. Item q̃d ſi ingrediatur in vno pdio ꝓ eo ⁊ ꝓ aljs: ℞ñ. non ſufficit vt bic immut vſuz ad terminuz ⁊c. item facit. ff. de leg. j. l. ſi cui.

† Scribentes reputat iſta glo ſingulariter ad b q̃ baptizat ꝑ parte. Bi esse baptizatus i toto ſi ad dito q̃ baptizat in capite vt baptizat i to to corpore. Bolo. Adde q̃ tñ tad dubium est multũ inrr catum inter theologos ⁊ canoniſtas. de hac re remitto ad fest. in c. ĩ ecclesiaz. col. vl. ff. ſcba conclusio. extra de ꝓbꝫ. ⁊ ad ea q̃ notaui remiſſiue in apoſtill. ad C. ar. in cle. j. ff. ad hec. ⁊ apoſt. in ff. ſaltem hẽat caput. de ſſima tri.

f ¶ Titius. g ſiũ ſit incert⁹ q̃ius possideat: ⁊ facit. j. e. locus. ⁊ j. tit. j. ſi fur. ff. ſ. ff. Sz̃ op. pars incerta vendicat: vt. ff. de rei ven. q̃ de tota. ff. icerte. q̃ ẽſt ff. Sz̃ quicqd vendicat possidet: vt. C. de ali. iudi. l. j. ergo icerta pars possidet: ℞ñ. imo in. l. que de tota: totũ possidebat: ⁊ ĩ dicto arg. ſopbisma vel fallacia ẽm accidẽs. nã ſ⁹ vendidissem incertã partẽ/ nõ tñ ſequit q̃ ille a quo vendico possideat incertã. Jnſtant tã. ĩ. simile habeo ff. te directã ex maleficio act. ſi tu efficeris ſeru⁹/ ergo ẽ bodie ba beo nõ ſequit: immo ẽſt noralis: vt insti. de noxali. ff. ex diuerſo. Jllud querit quomõ mihi vẽdicãt incertam partem fiet restitutio icerte partis: ℞ñ. vt. d. l. que de tota. Accur.

Jſtã glo. ſequit ſa. # Jſtã placet Bar. dſplicet tamen Ja.

g ¶ Naturalis possessio. i, corporalis apprehensio: vt. ff. e. l. j. ſcõo ff. dicit. ⁊ ſupple vel aliud q̃d ꝓ eo habeatur: ⁊ ſic bñ sequitur: ⁊ tõ ⁊c. nã fundi apprehensio ⁊ scientia thesauri equipollẽt apprehensioni thesauri vt subiungit ibi eos.

h ¶ Habuero. ſ. dicunt: ſed male.

i ¶ Naturali possessioni. i. apprehensio

k ¶ Ceterum. ꝓ o certe.

l ¶ Cepisse. ſ. per ſcriptionem. ⁊ ꝓ eis. ff. ea. l. ℔. j. ff. thesaurus non est pars fundi vt glebe.

m ¶ Nõ possidet. i. nõ incipit possidere/ ſz̃ retinet ignoraãs: alis null⁹ dominens vel furiosus retineret: qõ est falsum: vt. j. eo. ſi is qui.

n ¶ Thesaurũ. non ad ꝓmuum/ ſed ad ſuperius dictum refertur.

o ¶ Alienũ. loquit ergo impꝛopie de thesauro. ☞ vt. ff. ad edi. l. thesaur⁹ ſz̃ ff. vel ☞ dic de vo thesauro: ⁊ q̃ dicit alienũ. i. nõ ſuũ. vt. ff. C. vñ vi. l. ſi. item. ff. q̃ nõ possidetur nisi appꝛehenditur vt subiungit.

p ¶ Quidam. corrigit nunc ſuperiorem casum: iõq̃ ⁊c.

q ¶ Esse. banc que ſequitur: nec ⁊c.

r ¶ Motus sit. ſz̃ videt ꝓ ſolũ ſpectus: vt. ff. e. l. j. ſ. j. ibi q̃ ꝓmi pot. sed ibi de ꝓpriet ate: ℔ de pos. vel ibi videbat: ℔ nõ: ℔ nõ valet: vt. ff. de ℔he. emp. claub⁹: ſz̃ ibi factũ interuenit claudi. ff. ꝛaditio q̃ ꝓ appꝛehsione habemus: ſz̃ certe ⁊ bic factũ. ſ. pos. fundi q̃ rantũdẽ dz̃ opari vel claudi traditio sit vt ꝓ hoc mihi mercũ q̃rat pos. ſz̃ pos. fundi nõ ꝓ ℔ tradit vt thesauri pos. def: vel dic vt ꝓ vt. d. l. j. no. ⁊ facit inſtit. de re. diui.

s ¶ Putant. ⁊ bene.

t ¶ Eum. ꝓmuum exemplum.

u ¶ Vsuceperit. futurum vel etiã ꝓteritum subiunctiui: vt. j. ꝓ suo. l. ſi.

x ¶ Sic enim. ſecundum exemplum.

y ¶ Possideo. vt. ff. de pet. bere. ⁊ non tantuz. ff. antepe. ſed ſi vna vſucapio cetius finiatur an alia definit: ℞ſpon. ſic ☞ sicut ⁊ ſi rem tuam

Jſtã opt. tenẽt ofices ſcribẽ. in l. in pn. o. e.

Jſtã glo. tenẽt alexã. et Ja.

† We hac dictione thesauri q̃ ꝑ pte signifi. cet vide. l. nunq̃. ⁊ q̃ tbi no. ſ apo ſtil. l. j. ff. ter. ff. ꝛtbesaur. ff. de acq. re. do. ⁊ tb q̃d ipropte de notat.

† Scribentes reputat iſta glo ſingulariter ad b q̃ baptizat ꝑ parte. Bi esse baptizatus i toto ſi ad dito q̃ baptizat in capite vt baptizat i to to corpore. Bolo. Adde q̃ tñ tad dubium est multũ inrr catum inter theologos ⁊ canoniſtas. de hac re remitto ad fest. in c. ĩ ecclesiaz. col. vl. ff. ſcba conclusio. extra de ꝓbꝫ. ⁊ ad ea q̃ notaui remiſſiue in apoſtill. ad C. ar. in cle. j. ff. ad hec. ⁊ apoſt. in ff. ſaltem hẽat caput. de ſſima tri.

Jſtã glo. ſequit ſa. # Jſtã placet Bar. dſplicet tamen Ja.

Appꝛobaſ ꝑ Bar. ⁊ are. alexã. ⁊ Ja.

Jdẽ bar. ciuma. alex. et ſa.

Jſtã vltima ꝑte glo. ſequit. Cuma. et eſt de mẽte aliorꝫ.

a ¶ Corpoalia. incorpoalia nõ vt. j. ti. j. ſequit. ℔. ſi viã. ff. ſ. ff. ſi. j. l. ſeruꝰ. ℔. corpoales. ff. ꝙaſi. † possidentꝫ vñ dant interdicta: vt. ff. de ſerui. l. quonĩs. ⁊ de ſer. vrb. ꝓdi. ſi edes. ℔. libertas. ff. ſi ſer. vendi. ſicuti. ℔. ariſto. Jté nec corpoalia ⁊ oĩa vt liber hõ: ☞ vt. j. e. ciuberedes. ℔. ité que ro. ⁊ alia. vt. j. e. qui vniuersas. ℔. j. Jté res vſibus publicis destinate. vt. ff. l. j. ℔. fi. Accurſius.

b ¶ Corpe. ⁊ animo. vt ⁊. j. eo. l. quemadmodum. ⁊. C. eo. l. nemo. ⁊ sic.

UNIVERSIDAD

vſucapiens tibi ſuccedam deſino vſucapere: vel ſubtilius vna r eadem eſt vtraq; vſucapio: ſed adhūgitur prime. ſ. pro emptore nona. ſ. pro herede quam non habebat. ſ. vſucapio retenta prima: vt. ſ. pro ſuo. l. j. in fi. vel ab ipſo initio‡ inuunguntur due ſorme. ſ. pro emptore r pro ſuo ad vnum effectum. ſ. dominum acquirendum: ſicut ſi aliquis acciperet cultellum r enſem ſimul diuerſis tēporibus ad vnū effectū ſcz hominem occidendum. nam r hic occiditur ſeu extinguitur dominū p̄mi. vt inſtit. de re. diui. §. ſi tamen.

‡ Iſta placet Jaſ.

a ¶ Nec enim ſicut. Not. duas regulas. ſ. finium er vna‡ cauſa poſ. etas er pluribꝰ habeſ.‡ vt r j. de regu. iur. l. nonvt er pluribus. p̄me obijcitur ſic concurrit vſucapio p emptore: pro ſuo: vt h. r vſucapio eſt acquiſitio dominy. vt. j. titu. j. vſucapio. ergo er diuerſis cauſis querit̄ dominiuꝫ: R̄ñ. primā cauſaꝫ iſpi ci‡ id eſt traditionē ſiue acquiſitionē poſ. nō re motā. ſ. cauſaꝫ er qua ſit

‡ Bmmo er duabꝰ ffz bar. p. alex. et Jaſ.

‡ Hoc verū niſi qñ cauſe eſſent luiſ ce Inte vl in nglide. bar. p. Imo. alex. are. r Ja.

‡ Reproba tur per bar. p. Cuma. alexā. r Ja. tō dic aliter vt p eoſdem hic.

‡ Iſtā ſol. tenent bar. Alex. r Ja.

‡ Iſta ſol. reprobat p bar. p. imo. r alexā.

‡ Et dſi ffz oēs ſcribē.

‡ Et bene bar. p. imo. aret. alex. et Ja,

‡ Sequiſ tā bar. et eſt de mente aſtionum.

‡ Welꝰ dſiſſ gl. poſt ea. imo. hic.

‡ Iſta opi. diſplicꝫ bar to. p. areti. Cuma. alexā. r Ja.

‡ Hoc ea. de an poſſit a pluribꝰ in ſolidū poſſideri. Cu dic poſſe et etiā ſolidū inter duos pluresue coſtiteos et coſtitos et coſ nexos. vtno ta. Bartꝰ. Jo. de poz. in. l. nō ſolū ſolu. ma.

‡ Et bene ſm predic.

nec enim ſicut[a] dñium non poteſt niſi ex vna cauſa contingere: ita r poſſidere ex vna duntaxat cauſa poſſumus.

¶ Eadem poſſeſſio numero non poteſt eē inſolidum apud plures: ſed plures poſſ. eiuſdem rei/ſpecie/vel numero differentes p̄nt eē inſolidum apud plures. b. d. Bart.

¶ Ex contrario[b] plures candem rem inſoliduꝫ poſſidere non p̄nt: cōtra naturā quippe eſt vt cuꝫ aliꝗ deo tenea̅: tu ꝗꝫ id tenere velidearis[d]. Sabi. tñ ſcribit cum qui peccario dederit r poſſidere ip̄m r cuꝫ qui peccario acceperit[e]. Idē trebatius approbat[f] criſtimans[g] poſſe alium iuſte aliū iniuſte poſſidere /duos iuſte vel duos iniuſte non poſſe[h]: quem labco reprehendit. qñ in ſumma[k] poſſeſſionis non multuꝫ intereſt iuſte quis an iniuſte poſſideat: quod verius eſt. non enim magis eadem[m] poſſeſſio apud duos eē p̄t q̄ vt tu ſtare vi dearis i eodē loco i q̄ ego ſto: vel in q̄ ego ſedeo tu ſedere videaris.

¶ Poſſeſſio retēta animo r corpore noſtro/vel animo tantum ſine animo noſtro nō perditur. ſecus in ea que animo noſtro r alieno corpore retinetur. b. d. Bar.

¶ In amittenda quoq; poſſeſſione affectioꝰ eius qui poſſidet intuenda eſt. itaq; ſi in fundo ſis r tamen nolueris eum poſſidere protinus amittes poſſeſſionem. igitur amitti et animo ſoloꝰ poteſt q̄uis acquiri nō poteſt. Sed r ſi animo ſolo poſſideas ꝫ alius in

‡ Id eſt in intellectu. barto.

‡ Duplicet doctoriby.

‡ Et dſi ſm bar. r eſt de mente aliorum.

‡ Diſplicet oib̄ ſcribē.

‡ Iſta gl. eſt ſing r ad appto. bar,

‡ Iſta ēba ſm bar. et ē de mente aliorum.

‡ Idē bar. r Ja.

‡ Sequiſ cuma. bart. Bre. alexā. et Ja.

]Poſſeſſio iuſta vel iniuſta q̄ ſit.

‡ Iſtā gl. ſequuntur. Jmo. alex. et eſt de mēte aliorum.

bendit. qñ in ſumma[k] poſſeſſionis non multuꝫ intereſt iuſte quis an iniuſte poſſideat: quod verius eſt[l]. non enim magis eadem[m] poſſeſſio apud duos eē p̄t q̄ vt tu ſtare vi dearis i eodē loco i q̄ ego ſto: vel in q̄ ego ſedeo tu ſedere videaris.

¶ Poſſeſſio retēta animo r corpore noſtro/vel animo tantum ſine animo noſtro nō perditur. ſecus in ea que animo noſtro r alieno corpore retinetur. b. d. Bar.

¶ In amittenda quoq; poſſeſſione affectioꝰ eius qui poſſidet intuenda eſt. itaq; ſi in fundo ſis r tamen nolueris eus poſſidere protinus amittes poſſeſſionem. igitur amitti et animo ſoloꝰ poteſt q̄uis acquiri nō poteſt. Sed r ſi animo ſolo poſſideas ꝫ alius in

vt r vi ar. l. j. §. hoc inter dictus. r. l. iij. §. vnde vi. ciuilē autē ſolus dñs habet: cū duo etiaꝫ ciuiliter inſolidū nō poſſideant. ſm eū. Oē aūt ſi bi ꝛ tenere ſtare ſedere ꝛ ſilia. qō facit pro. R. r. Jſ. et aliꝫ non ob. qz r ciuilis non ōt teneri alio: vel verius exēplificat de naturali cum dicit cōtra naturam r c. vt euidēt̄ pbaret de ciuili: qō non poſſet dici niſi i enigmate.‡ Aliꝫ dicit indiſtincte‡ duos vel plures inſolidū ciuiliter poſſidere nō ſolum in p̄dictis caſibus poſitis a. Jſ. vel. R. inſte vel iniuſte vel mixtiꝫ: qō ſic, p̄bant. qui ad nūdinas iuſt poſſidet ciuiliter. ꝫ ſi qs intret animo

a corpore poſſidet: ergo r ipſe ciuiliter er quo eſt talis res q̄ poſſideri ſm. R. ſed ſm Jo.‡ non ſeqtur: qz ſi liberū hominē ſcies liberum tuū adam animo r corpore nō tñ poſſidet: vt. j. eo. l. cum beredes. §. j. Sed dicēt bec res eſt que a ſciente non poteſt poſſideri: r ego dicaꝫ q̄ hic eſt aliud qō impedit ſcz quia alius ciuiliter poſſidet. Cōtra. omnes eſt. j. de vſucapio. l. duo. ſed ipſi dicunt inſolidum r troq; iure vt natura li/non p̄nt vt ibi. Preterea obijcitur eis: ſi duo inſolidum ciuiliter poſſident: cur non naturaliter. verbi gratia: ſi ingredior fundū q̄ē tu poſſides vt poſſideamus inſolidum naturaliter p̄ter id tantūmodo quod ſtamus: vel etiam inſolidum ſi ambo ex eadem ꝛ ſtemus in conſpectu: qō Jo.‡ dicitur admiſſe ſcz duos naturaliter inſolidum poſſidere. Item ſm eos qui dicunt duos ciuiliter inſolidum poſſidere ſi plures intrent fundum eius qui ad nundinas uit diuerſis temporibus/vel vno: r ꝛ euntes retineant cuilem: ergo infiniti poſſidēt ciuiliter: ergo ſi omnes babeant bonam fidem ꝛ titulum: qz ab aliquo acceperunt non clas: cuꝫ non credant ſe prohibendos omnes vſucapiunt: qō eſt abſurdum. nam r ſic baberent dominū vſucapione tali inſolidum qō eſt contra legem. ſ. commo. ſi vt certo. §. fi. Item quilibet efficeretur‡ dñs fructuum inſolidum ſi decidant vel per aliquem colligantur: quod ſufficit vt fiant bonefi. poſſeſſ. vt. ſ. de vſu. qui ſcit. §. in alieno. vnde dic q̄ ingrediens ba bet tantum naturalem: dic ergo ſm Jo.‡ duos inſolidum non poſſidere neq; ciuiliter r naturaliter: neq; naturaliter tantū: neq; ciuiliter tñ: neq; ambo iuſte neq; ambo iniuſte: neq; vnus iuſte alter iniuſte: vt h. r j. de preca. l. duo. in p̄n. ſed vnus ciuiliter alter naturaliter: ſicut fructuarius ꝛ proprietarius. Item dñs ꝛ vaſallus. Item dñs ꝛ emphiteota. Item vadens ad nundinas ꝛ ingrediens. Sed ſ. j. vti. poſ. l. ſi duo. in p̄n. R̄ñ.‡ ibi accipe iuſtam ciuilē: iniuſtā naturalem. vt ꝛ als. j. e. q̄ ſeruus. Sed q̄ſi ille qui ibꝫ naturalem tñ vt vaſallus ꝛ ſimiles aliꝫ det in feudum vel in emphiteoſim an habeat poſſeſa ciuilem: R̄ñ. ſm Jo.‡ naturalem tranſferre.

‡ Sequiſ cuma. bart. Bre. alexā. et Ja.

c ¶ Poſſidere nō p̄nt. naturaliter ſm R̄o. tu dic ciuiliter: r h̄ p̄bat p hoc qz ſic eſt in naturali: r ſic ſubijcit ℨ ꝛc. r eodem modo dic in ſi. ℨ.

d ¶ Tu quoq; id tenere videaris. eodem iure: nam alio pō eſſe.

e ¶ Accepit. qō videt ℨ dicta: ſed nō eſt: qz vnus poſſidet ciuiliter alter naturaliter: qō dic: vt. j. de preca. r habet. ℨ. eum.

f ¶ Approbat. r bene.

g ¶ Criſtimans. in hoc male.

h ¶ Poſſidere. naturaliꝫ r inſolidum. r ſic reꝓhendit ſm. R. ſed ſi de ciuili intelleriſſet idem eſſet ſm Jo. ſcz qz reprehenderetur.

i ¶ Non poſſe. in hoc r bene eſt iuſta in qua ē bonefi. r iniuſta vi vel clas vel ſimilis.

k ¶ In ſumma. i. in iure vel genere poſſidendi. Accur.

l ¶ Nō multū. qz nihil q̄tum ad hāc cām: q̄tum ad alia forte multū intereſt: qz vnus facit fructus ſuos/alter non.

m ¶ Verius eſt. ſ. dictum labeonis.

n ¶ Eadem poſſeſſio. ſ. naturalis ſm. R. r. Jſ. vel etiā ciuilis ſm nos qō probat per naturalem.

o ¶ Affectio. deſinendi poſſidere. ‡ r ſic non poteſt opponi de furioſo. r. j. eo. ſi is qui. Accur.

p ¶ Alio ſolo. h eſt ℨ. j. e. queād modū. r. j. de reg. iur. l. fere. ſo. h. ſ. tot⁹. de ciuili loquit: ille de naturali: qō nō pḷz: qz q dicit i fundo ſis. ſcōo dic duo neceſſaria er pte ei⁹ q expulit vt ſibi q̄rat r alij auferat: ꝫ ex pte perdētis vnū ſufficere. Vel tu dic hāc ſm illā vt ſp duo ſint neceſſaria. et q hic dicit

UNIVERSIDAD DE HUELVA

hic dicit affectio dic fed non fola. itē primus subaudi positō eriuerit. sic J. de ver. ob. dimittatus sum damā. i fi. ibi primo. i. post rei iteritū. ꝛ q dict aio dic q̄ solo alo possidet. ꝛ sic bene iungit sequēs trā. sed ꝛ si gs ꝛc. sed vsq; hāc de naturali ꝛ eruili dicat: vel hic de ea quā p me retineo ibi de ea quā p alū teneo quā nō amittit: ꝛ defīnā aio possidere nisi colonus expellat: vt. J. ō vi ꝛ vi ar. l. iu. ꝧ. si ñ ge antē. circa fi. Vl dic ff. Jo. + vērūq; necesse in pdēs fi incipias a corpe: sec⁹ si ab alo sic. C. ō iu. dū. post. tuit. rar. J. e. pegre. ꝧ. pe. Sz mūgd solo corpe retinē: gdā q̄ sic. vt i furto so ꝛ i fanne: sz i furioso est animꝰ. f. pterit⁹. itē fa. J. ed. si gs vi. ꝧ. differēna.

a Tñ possides. ciuilr ꝛ ille naturaliter donec redieris nō admittat⁹ vel repelli suspiceris: vt. J. e. si idq̄. ꝛ. J. pr. ꝧ. ꝛ. l. clā. in fi. item no. q̄ dicit aio solo. nā ꝛ si corpe alteno aliud effet: vt ꝛ. J. pro ri. ꝧ. q̄ si seruus.

b Amittisse. siue eritve rum siue falsum: + q̄ fu spicatus fuit se repelli: vt J. e. si id q̄. ꝧ. fi. ꝛ an sit vitiosa vel detur interdi ctus dic vt ꝛ. J. de vi ꝛ vi ar. l. iu. ꝧ. si quis autem.

c Retineo pof. ciuilē ō naturali posset dubitare: ꝛ ideo ē. vt. J. eo. si de eo. ꝧ. si forte. ꝛ facit. ff. de volo. l. cum quis.

d Amitto pof. vt. J. e. l. pegre. ꝧ. fi. sed ff. C. eo. l. fi. Sol. vt ibi. ꝛ facit. J. ō vfuca. non solum. ꝧ. qui pignori.

e Tñ cōstat. nō ad qui mus sed ad aliud refert: fcilz ad illud sed ꝛ si alo: vel ad primum dici pof sessionē quā per seruū teneo etiaz ignorāte perde re. scus in ea quā p nos ꝛ bo dicit nam ꝛc.

f Possideri. vt. J. tit. J. l. si is qui. ꝧ. si seruus.

g Si diu. i. decēnio iter ptes. ꝛ. rr. an. iter absentes: vt. ff. qui et a q. fi si fidicō. ff. aristo. sic in prescriptione distinguit. vt. C. de pscrip. long. tēp. l. fi. Aliq̄ dicit de biēnio. ar. C. de oī agro deser. l. qui agros. li. xi. sed vide tur etiā si nō diu: vt. ff. ō libe. cau. q̄ aūt. ꝛ. l. libe ris. i fi. sed illud quo ad omnes probandi.

b Et alo cū. vt. ff. e. l. i. ꝧ. p seruū. ꝛ. J. eo. pcū. ꝧ. fi. nō corpore. vt. ff. de lib. cau. fi cui. ꝧ. lz. q̄ est 3. Additio: ꝓ to sol. bu ius 3ū dic q̄ ꝛ q̄ns seruus fugitiuus occupaē ab alio ꝛ oēm possessionē pdo. vt. l. i. ꝧ. p seruū. ff. e. q̄ns nō occupaē ab alio: tūc aut ē mora diu i libertate ꝛ tūc amitto oēm possessionē vt ff. aut nō est diu mora tus ꝛ vult se in libertatē pdamare ꝛ pdo naturalē ꝛ nō ciuilē: vt. l. si vi. ff. licet. ff. de lib. cau. fm Bar. hic.

i Saltus bybernos. quibus byeme vtimur.

k Estiuos. qb⁹ estate: ꝛ dic alo. f. ciuiliter. ꝛ idē est in alijs p̄dijs quos aliq̄ dimittimus: vt ꝛ. J. de vi ꝛ vi ar. l. ꝧ. q̄ vulgo.

l Animo nostro. ꝛ ita scientes.

m Alieno. ita vt factum alienū quodammō meum videatur. Azo.

n Dicimus. ff. e. ꝧ. si seruꝰ alienus. Accur.

o Vbet. l. q̄ possidemus scientes per seruum: vt diri.

p Q. i. q̄ ꝛc. vel aliter in querenda possessione per seruum dixi esse fa-

fundo sit adhuc tamen possides[a].

Qui sit naturalem possessionem occupatam ꝛ propter timorem negligit recuperare perdit etiam ciuilem. ꝓJan.

Si quis nunciet domum a latronibꝰ occupatam ꝛ dñs timore contertit[b] nolueritq; accedere amisisse[c] cum pof. placet.

Per mortem eius cuius corpore pof fidemus ciuilem nō perdimus: sed per traditionem eius vel dilectionem vel animo nostro sic. b. d. ꝓJan.

Si seruus vel colonus per quos corpore possidebam decesserit: vel animo retineo poss[d]. sed si alij tradiderit amitto pof.[e] nam constat[f] possidere nos donec aut nostra voluntate discesserimus: aut vi deiecti fuerimus.

Seruus fugiēs priuat me possessione si diu in libertate moretur. b. d. Bar.

Si seruus quem possidebam pro libero se gerat vt fecit sparta nus: ꝛ iudicii liberale pati paratus sit non videbit a dño possidēri[g] cui se aduersariū preparat. sed hoc ita verū est si ouꝫ[h] in libertate moratur. alioquin si ex possessione scripturis in libertatē ꝓclamauerit: ꝛ liberale iudicium imploraucrit nihilominus in possessione mea est ꝛ animo cuꝫ[i] possideo: donec liber fuerit pronunciatus.

Animo meo tñ vt animo meo ꝛ corpore alieno: vel etiam animo ꝛ corpore alieno possum possidere. Bar.

Saltus bybernos[j] estiuosq;[k] aio possidemus: ꝓuis certis temporibus eos relinquamus. cetera aio nostro[l] etiam corpore alieno[m] possidemus: sicut diximus[n] per colonum ꝛ seruum. nec mouere nos debet[o] hoc q̄ quasdam[p] res etiaz ignorantes possidem⁹. i. quas serui peculiariter comparauerūt: nā videmur eas cozundem ꝛ animo ꝛ corpore possidere.

Eruli⁹ possessio rei mobilis animate tādiu animo possidet ꝧdiu p facultatē apprehēdēdi naturalē eius custodiā coercea tur: vel ex ꝓsuetudine redeundi. b. d. Bar.

Nerua filius[q] res mobiles excepto homine[r] quatenus sub custodia nostra sint: bacten⁹ possideri[s]. i. quatenus si ꝛclumus eius naturalē pof. nācisci[t] possumus. naz pecus simul atq; oberraucrit[u] aut vas ita exciderit vt non inueniatur ꝓtinꝰ desinere[v] a nobis possideri: licet a nullo possideatur. dissimiliter[w] atq; si sub custodia mea sit: nec inueniatur: quia in presentia eius sit[x]: sed tamen cessat[y] interim diligens inquisitio.

In feris alabꝫ retinet ciuilis possessio quousq; facile est nobis adipisci naturalem possessionē vel quousq; retinēt consuetudinem ad nos redeundi. ꝓJan.

Feras bestias[z] quas in vluarijs[a] incluserim⁹ et pisces quos in piscina colligerimus a nobis possideri. sed et eos pisces qui in stagno sunt: aut feras que in siluis circūseptis cuagant a nobis non possideri: qm̄ relicte sunt in libertate[b] naturali. alioquin si quis etiam siluam emerit videri cū omnes feras possidere q̄ falsum est[c]. Aues autem possidemus quas i clusas habemus. aut si que mansuete facte custodie nostre subiacte sunt. Quidam aūt recte putant columbas quoq; que ab edificijs nostris euolant: item apes q̄ examen nr̄is euolant et fm consuetudinem[d] redeūt a nobis possideri.

Licet per inundationes fluminis gō nō mutauit alueū nō perdam dominū rei mee/ bñ tñ perdo possessionē. b. d. ꝓJan.

Labeo et nerua filius respōderunt desinere me possidere[e] eius locum quem flumen aut mare occupauerit[f].

Furtū non contrahit animo/ sed contractatione: q̄ dñs priuatur possessione: et furti queritur. b. d. Bart.

Si rem[g] apud te depositā furti faciendi causa contractauerit desino possidere: ꝛ si eaz loco non mouerit[h] etiam si inficiādi animū habeas plerisq; veterū et sabinus ꝛ cassius respondērūt recte possessorem manere[i]: q̄ furtum sine contractatione fieri nō potest. nec animo solo furtuz committitur[j].

a Nōie. nā homo possidet ꝛ si nō sit sub nr̄a custodia. vel q̄ ꝓsint hz redeūdi. vt. J. e. si fi. vel illa rōne q̄ ē. J. e. l. rē q. vl illa rōne q̄ est. C. de seruis fugitiuis. l. ij. ꝛ J. e. pomponius. in pric.

b Possideri. ff. ciuiliter. + nā ō possessiōe ciuili logē h. q. naturalē. essi amitto statī cū nō insisto pedibus vel eā nō video nisi sim talis q̄ tm̄ naturaliter possideā: vel qui retineā p aliū. vt. J. e. ꝓponius. i ꝓn. ꝛ no. ff. e. l. i. i ꝓn. ꝛ ió subijcit ff nācisci q: amissa ē naturalis: sed quidā notāt ff q̄ natura liꝫ amittit statim cū non insistō: etiā si sit in cōspectu oculoꝝ nō placet. vt no. d. l. i. ff. eo. Accur.

c Nācisci. nō ergo erat res in cōspectu oculoꝝ vt diri.

d Oberraucrit. secus si non erraueri. +

e Desinere. ciuiliꝫ ꝛ naturaliꝫ. vt. J. e. l. ꝓponi⁹. in ꝓn. ꝛ. l. si id q̄ ó. in pri.

f Dissimilit. q̄ adhuc ciuilit possideo fm. ff. ꝛ nos. sed ꝛ naturaliter fm. ff. ꝛ Azo. lz nō sit in cōspectu.

g Quia in ꝓsentia ei⁹ sit. i. nō sit. vt repetas: nō vel dic q̄ sit ratio ad id q̄ dixit custodiā nō ꝓmi dicti nec inuenīaē ꝛc. Accursius.

h Tamē cessat. q̄si dicat nō possef. cum possideam⁹. ciuiliter vel etiaz naturaliter si videatur.

i Jn vluarijs. q̄ parui spacꝫ sunt: alioquī si vt statim dicit. ꝛ facit. ff. de vsufru. l. vsufructuarij.

j Jn libertate. hoc ergo modo pof. amittit. et ideo ponitur hic. ff.

k Cōtinuatio. ꝛ ꝓpietas ꝛ pof. amittit: vt hic. ꝛ. ff. tit. J. naturalem. ff. ꝓponiꝫ. ꝛ. ff. certos. ꝛ facit in eo. tit. l. in laquem.

l Mesinere me possidere. interrumpitur ergo vsucapi: vt. J. ti. J. naturaliter. sed dā reihtutio: vt. J. de itī. actuꝫ ꝓnua. l. i. ff. si quis autē ꝓpter. sed pōt dici ibi certabat de dāno: secus si de lucro: + vt. ff. ex glus causis maio. l. deniq. ꝛ. l. seq.

b Occupauerit. etiā inundādo. vt ꝛ. J. e. pōponius. in ꝓn. ꝛ. l. q vniuersas. ff. J. ꝛ. J. de bo. au. iu. pos. l. cum vnus. ff. si. secus in ꝓpietate: vt ff. ti. J. adeo. ff. infula. in fi.

i Si rem. facit. C. depositi. l. iij. ꝛ. J. eo. rem que. ꝛ. ff. ti. l. pomponius. in fine. Accursius.

k Non moueris. sic. ff. e. l. neratius. Accursius.

l Manere. contra. J. e. si rem. + sed ibi ꝛ a loco mouit.

m Cōmittit. vt ꝛ. J. de fur. l. i. ꝛ. l. ifiādo. ꝛ. l. si gs vroi. ff. neq; verbo. ꝛ. ff. māda. l. pcurator. Hoc aūt verum nisi qñ ope fit ꝛ ꝛsilio alterius. vt. J. de fur. l. qui seruo.

* Ista pleraq; omissa.

† Ista glo. est nota. fm Bar. Bart. ꝛ Ja.

* Appio. bak p Bar. ꝛ Bart.

* Appio. bak p alexā. ꝛ Jmo.

† Caue tu ne fallaris. putādo ista duo. f. feras bestias esse vt subditas. tuus ꝛ adle ctiuus fūt el vnum ꝛ idē q: appellatione bestie cōprehēdi tur alia ita fera ꝛ imitatae ta. vt. l. i. ff. bestias. ff. ō postu. ꝛ no. matthe. mathei. singu. suo. xcvj in ci. notavnū mirabile.

* Idē bar. ꝛ alexā.

* Omnes istae glo. fe quit Bart.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Mutare. vt ff. C. loca. ad pbationem. in fi. ff. vt dic ſex modis fieri bac mutationem: vt no. C. eo. l. cum nemo.

b ¶ Poſſe. ſi poſſideam pro emptore: conſtituam me in animo poſſidere pro dona. Accur.

c ¶ Mutare. vt ſit. pbibitū p ꝑcedentem regulam: immo permiſſum qñ extrinſeca cauſa accedit et ſic fit de nulla alia: quare nō q ſequit: qz nec ꝛc. nō eſt bona: ſz hec eſt bona: qz extrinſeca cā accedit. Ut dic. q bona eſt qz nō ꝓprie eſt mutatio de nulla ad aliquaz: licet ſ ꝓprie ſic: z ideo pono inter alios modos mutā di cauſam poſ. vt in. d. l. C. eo. l. cum nemo.

d ¶ Pro ſuo. Sz nōne ſupradict. poſſidem p ſuo: vt. j. p ſuo. l. j: Rideo vtiq. ſed hoc reſtringitur ad ſequentia: vt. j. pro ſuo. l. ij.

e ¶ Sicut i bis. exemplificatiue ponit ad id qđ dixit pro ſuo.

f ¶ Fecim. ſpecificādo. Accurſius.

g ¶ Genus. eſt ergo poſ. genus: z poſ. ſpecies vt z actio eſt genꝰ z ſpecies.

h ¶ Non bona fide. plus portat q̄ ſi diceret mala: nā etiam dubitantem ſit ſua vel aliena res contineat qui nec bonā nec malam fidem habet.

i ¶ Nō poſſeſſionē. in creditore dic ſi realit egit et miſſus ē i poſ. rei petite: ſtatim poſſidet fm Azo. z io. ſz de ꝓprietate dñs audit vſqz ad annuꝫ fm Bul. demū elapſo anno poſſidet q̄ſi ex ſćo ꝺcreto. vt. C. de ꝓſcrip. xxx. an. ſi q̄s emptiōis. ff.

Si ꝓſonalit tunc nō poſſidet: niſi ſcōm decretū iterueniat: vt h. z. j. gbus ex cau. in poſ. ea. l. cuiꝫ legati. An aūt naturaliter iſti poſſideāt: quidā ſic. ar. ff. de rei ven. l. officiſ. z ad ex. bi. celſus. Joh. ſtra. argu. huius legis. Ité ſecus i miſſio ex carbo. q̄ i his q̄ ſtatiz poſſident. vt. ff. de carbo. edi. l. iij. f. miſſum. Azo.

k ¶ In poſ. ex primo decreto. Accurſius.

l ¶ Nobis. per ſecunduꝫ decretum.

m ¶ Cauſa cognita. vicino perſeuerante in eadem contumacia: vt. ff. de dam. infec. l. ſi finita. f. non autem. Item quod dicit vſucapere. facit. ff. de vſufru. l. vſufru. lega. z de nova. acti. z generaliter. Sed contra. ff. cōmun. diu. l. ſed ſi res. vbi dicit ſtatim fieri dñi. ſed plene dic. vt. ff. de dam. infec. pretoris.

Ucqđ. ¶ Cauſa. Filiꝰ ſi acgrat ex cā peculiari poſ. alicui: poſ. acq rit ſtatim ħ poſſeſſio ꝓtꝫ: ꝛc. Ignoret ꝓ filiū eē i ſua ꝓtāte. Secundo dicit. ſi detineas filiū meū tanq̄ ſeruū z acgrat interim poſ. alicuius rei/mihi querit. Fran.

n ¶ Peculiari. ꝓfectuꝫ vel aduenticiꝫ peculiꝫ fm hec iura: vt. j. c. poſſeſſio. ff. qui ex aliena dices.

o ¶ Ignoret. ſecus in eo qui putatur filius: vt. j. de vſuca. l. iuſto. in ꝓn.

p ¶ Poſſideat. a ſćte liberū. vñ dic. i. detineat: vt. j. e. l. cū bēdes. f. ité quero. vel etiā ſi credat eū ſeruū: tñ ꝓtī acgrit: qz nō rōne poſ. ſz patrie ꝓtātis: ꝓtī acgrit q̄ nō ceſſat: ſz ab alio poſſideat: z iō ſecus in ſeruo q acgrif rōne poſ. vt. ff. e. l. j. f. ſed z ꝓ eū. z. j. p eū. f. p ſeruū. z facit i aut. de mona. f. ſi monachus.

q ¶ Probandum. vt poſ. nobis queratur non poſſeſſori per eum.

Non poteſt quis cauſaz poſſeſſionis ſibi mutare cauſa extrinſecus non accedente. Bartolus.

Illud quoq; a veteribus receptum eſt neminem ſibi ipſi cauſam poſſeſſionis mutare poſſe. ſed ſi is qui apud me depoſuit vel commodauit eam rem vendiderit mihi vel donauerit: non videor cauſam poſſeſſionis mihi mutare qz nec poſſidebam quidem.

Quot ſunt modi acquirendi tot ſunt differentie poſſeſſionis. z omnis poſſeſſio aut eſt bona fide aut non bona fide: z miſſus ex primo decreto nō poſſidet ex ſecundo ſic. Bartolus.

Genera poſſ. tot ſunt quot et cauſe acquirendi eius qō noſtrum non ſit: velut ꝓ emptore/ꝓ dono/ꝓ legato/ꝓ dote/ꝓ hērede/ꝓ noxe dedito/ꝓ ſuo ſicut in his q̄ terra mari celoq; vel ex hoſtibus capimus: vel que ipſi vt in rerum natura eſſent fecimus. Et in ſumma magis vnum genus eſt poſſidendi: ſpecies aūt infinite ſunt. Vel etiam poteſt dici poſſeſſionis genus in duas ſpecies vt poſſideantur bo. fi. aut non bo. fi. Quod autez quintus mutius inter genera poſ. poſuit ſi quādo iuſſu magiſtratꝰ rei ſeruan de cauſa vel quia damni infecti nō cauebatur poſſidemus inceptiſſimum eſt. nam qui creditorem rei ſeruande cauſa: vl quia damni infecti non caucatur mittit in poſſ. vel ventris nomine non poſſeſſionem ſed cuſtodiam reruz z obſeruationem concedit: z ideo cū damni infecti nō cauēte vicino in poſ. miſſi ſumus: ſi id longo tempore fiat: etiam poſſidere nobis et per longam p poſſ. capere ꝓtor cauſa cognita permittit.

Per filium etiam ab alio poſſeſſum nobis acquiritur poſſeſſio. h. d. Bar.

Q Ulpianus. Ler. iiij.

Uicquid filius peculiari nomine apprehenderit id ſtatim pater eius poſſidet: cuius ignoret in ſua poteſtate filium eē. Am plius etiam ſi filius ab alio tanq̄ ſeruus poſſideatur idem probandum erit.

Ex vera cauſa non acquiritur nobis poſſeſſio iuſta ſine poſſeſſoris voluntate. h dicit Bartolus.

Paulus. Ler. v.

Si ex ſtipulatiōe tibi ſtichuz debeam: z non tradam eum. tu autem nactus fueris poſſ. predo es. eque ſi vendidero rem tibi nec tradidero: z ſine volūtate mea nactus ſis poſſ. non ꝓ emptore poſſides/ſed predo es.

Inſpicimus initius poſſeſſionis que non mutatur de iuſta in iniuſtam. Bar.

Ulpianus. Ler. vi.

Clam poſſidere eum dicimus qui furtiue ingreſſus eſt in poſſeſſ. eo ignorante quem ſibi controuerſiam facturum ſuſpicabatur: et ne faceret timebat. Is autem qui cuz poſſideret non clam ſe eclaucrit: in ea cauſa eſt vt non videatur clam poſſidere non enim ratio obtinende poſſeſſ. ſed origo nanciſcende exquirenda eſt: nec quēq̄ clam poſſidere incipere qui ſciente aut volente eo ad quem ea res pertinet: aut aliqua ratiōe bona fide poſſ. nanciſcitur. Itaq; inquit pomponius clam nanciſcitur poſſ. qui futuram controuerſiam metuens: ignorante eo quem metuit furtiue in poſ. ingreditur.

Ablens qui neminē domi reliqt retinet poſſeſſionem ciuilem/ naturalem perdit: z ingrediens clam naturaliter poſſidet: z ſi reuertentem non admittit: z ipſe reuertens ſuſpicetur ſe poſſe repelli vi ciuiliter poſſidebit. hoc dicit Bar.

Qui ad nūdinas profectus ne minem reliquit: et dum ille a nundinis redijt aliquis occupauit poſſeſſ. videri eum clam poſſidere Labeo ſcribit. Retinet ergo nulla fit mutatio.

Si ex ſtipulatione. ¶ Cauſa. Seruū tibi debitū p ſtipulationē: vel ex cā vendi. tua aūcte acceꝑſti. ḋi q predo es. Fran.

r ¶ Predo es. vt. j. e. fundi. z. C. e. l. nec ex vera. z. j. quo. leg. l. j. in ꝓn. z. j. de fur. eū q. f. j. Sz j. de reg. iu. l. nemo. ꝑdo eſt q ꝑciū nu. z. ff. de peti. her. l. etiā. f. ſi q̄s ſciens. ſz ſol. vt ibi. Ité j. de leg. l. pe. Sol. vt ibi. Ité z. ff. excep. rei iud. l. j. f. fi. Sol. bic nō erat ſolutū ꝑciū: vel ſ vē ditonis voluntatē fecit: facit. C. e. l. min. z. C. ſo lu. ma. l. dot. C. ſ ſuffra. l. j. z. quod met. cau. l. extat.

Laz. ¶ Cauſa. Ille ḋi claz poſſidere q clā z occulte ſgreditur poſ. alicui: eo ignorāte: qz ſibi moturū cōtroueſiaz ſuſpicaꝫ ſi ille ſciret: et ne hoc eueniret timebat. ſi aūt a principio palam bona vel mala fide ſcipit poſſidere poſtea ſe celare incipit: non videt poſſidere clam: nam oriz go icepte poſ. ſpectatur.

Qui ad nundinas. Dñs recedēs de fundo nullo ibi dimiſſo tuit ad nūdinas iterum aliqs icipit poſſidere illū fundū: ḋi q dñs retinet poſ. cui lē occupās naturalem: z dā ḋi poſſidē. ſi aūtz dñm reuertēte nō admittat/dñs amittit ciuiles z poſſeſſōes ḋi poſſidere vi nō clā. ſ. ſi dñs noluit ve nire ad fundū audito q̄ alī⁹ ītraucrit amiſit ciui lē poſſeſ. z h dicit bic. ff. cum. l. ſeq. Fran. accur.

s ¶ Furtiue. i. clam z occulte. vt. j. arbo. fur. ce. furtum. z de fur. l. j. Ac.

t ¶ Facturum. de iureꝑ etiaz de facto: vt. j. q̄ vi aut clam. l. phibere. f.

v ¶ Suſpicabat. vl ſuſpicari debebat: vt. j. q̄ vi aut clam. l. ſeruꝰ. z. j. de reg. iur. quo tutela. f. in factuz. Sed qua actione hec poſ. recuperat: Riuti poſ. interdicto. vt di ces i. f. qui ad nūdinas.

x ¶ Ut nō videat. qi mutaretur cāuſa poſ. vt no. ff. eo. l. iij. f. illud. Sz ar. ff. de lib. cau. q̄ aute. z. de peti. heredi. ſed z ſi lege. f. q̄ ſi ab imitio.

Additio. Dic fm Bar to. q illa. l. non ḋicit: qz

y ¶ Obtinende. i. retinende: z dic rō ꝛc. i. non inſpicio an de iure retinere poſſit. vel rō. i. opinio/ſiue animus/ſiue ꝗitas/ſiue voluntas. Sed ff. j. p ſuo. l. ſi ancillam. Sol. ſpeciale. ibi. ꝓpter vitium furti in boe q̄ pōt ꝑpēdi: qz ſi. ſimpliciter cognouiſſem alienū non impediret vſuca. vt ibi. z. j. tit. j. l. iuſto. f. ſtat. Item no. de initio ſpectando: vt z. mā. l. ſi procuratorem.

z ¶ Quēq̄. bene dixi ignorante. nec ꝛc. Accur.

a ¶ Sciēte. z nō ḋicēte. vt z. C. e. l. minus. z. j. nec ex vera. z facit. j. arbo. fur. ceſa. facienda. f. ſi. z. ff. de actio. emp. l. j. in fi.

b ¶ Bona fide. videnſ q̄ h duo q̄ntibilia dā poſſidere z mala fide: vt z. j. eo. ſi de eo. in fi. z. j. ꝓ ſuo. l. ſi ancillam. ibi: neq; idem z ꝓ ſuo ꝛc.

c ¶ Furtiue. i. clam.

d ¶ Neminē reliqt. nā ſi aliquē cū ꝓ eū retineat naturalē z ꝓ ſe ciuilē/ ille q clā intrauit nullā haberet: cum duo etiā ciuiliter in ſolidum nō poſſideant. fm Jo. ſed. R. contra.

e ¶ Clam. ſcilz tñ. i. habet tñ naturalem poſſ. z ſic bene ſequitur illatio: ſed. R. z alij dicunt q bic ingrediens habeat etiam ciuilem: licet z abſens habeat.

Transcription notes:
* Utrum opi. ē bona fm Alexā.
# Ista glo. ſi obuus ſequunt bar. Paul. alex. et Ja.
# Ista glo. ē corrupta: nam voluit allegare de ſan. epiſ. fm Ja. hic.
# Concl. ter. in cle. de reſcript. I cle. dudū. et vtroblq; no. cardi. de elec.

sens habeat. vt no. s. e. l. iij. §. ex contrario.

a ¶ Possessionē. s. ciuilē etiā post ingressum. q. d. si ille h3 naturalē tm̄ ergo absens ciuilē: et sic audi. ro. q etiā ciuiliter duo nō possideant in solidū. Itē contra te q: dicit nemine reliquerit: q: si aliquez ingrediens nullā haberet etiā ciuilez quā h3 absens: sed ipse respondet: ideo dicit neminez. q: si aliquez ingrediens nō haberet ciuilē: q: nec naturalē cum nulla queri sine corpore et aio possit: et h casu habeat vtrāq3. que rō non valet: q: l3 ali9 possideat naturaliter nihilominus ali9 posset ingredi. meli9 aūt pōt dicere: ideo dicit neminē: q: si aliquez dimisisset in pos. ille possideret: et sic dn̄s vtrāq3 p deret. vt. j. eo. pegre. §. q bus. sed vbi nullus l3 ille ingrediat retinet dn̄s ciuilē: et sic duo insolidum ciuiliter possideāt: s3 fm M. et Azo. q dixerūt retineri naturalem a pfecto quā h3 igressus: forte alter aio alter corpe habet naturalez non autez ille amitteret ignorās. vt. j. eo. si id quod. §. fina.

b ¶ Magis. comparatiue accipe q: et clam.

c ¶ Non clam. s. tm̄ possidet. ergo vi et clā. vt eni3 due iuste/ sic etiā due iniuste possunt esse apd eū dē. vt. s. e. l. iij. §. ex pluribus: et hoc tm̄ ɔ videt. j. ti. j. sequit. §. ite3 si occupaueris. vbi dicit: nō videris vi possedisse. So. vt ibi: sed quā habet vi: Rn̄. ciuilē. nā naturalez pos. h3 sine vi: in q inspicit origo. vt et. s. et in qua si diceret violentia mutaret causa pos. qd esse nō debet. Sed quā ciuilē h3: Rn̄. quaz dn̄s habebat: et tunc amittit nō admissus. non ergo prius ciuiliter possidebat: q: sic haberet duas ciuiles in eadez re: qd est absurdū: illud etiam est absurdū q eadē sit clādestina et violēta: s3 dicūt nō esse absurdu3 ex pluribus causis possidere. vt. s. eo. l. iij. §. ex pluribus. sed ibi patiunt se. at vi et cla3 opposita sunt: nisi dicas pro parte vi et pro parte clā. vel nisi dicas naturaliter clā: ciuiliter vi: vt hic. vel ecōtra. Itē pro eis q idē opus dicit fieri vi et clā. vt. j. qd vi aut clā. l. is q in puteū. §. interdictū. sed illud pro parte vt hec domus est ex lapidibus et lignis. S3 qd si hic ingressus nō admittēs dn̄3 nō vult ciuilem: Rn̄. non tenetur interdicto. vt. j. ti. j. nō solū. §. si dn̄s. Itē iam non est questio an p ciuili tm̄ det interdictu3. vt. j. de vi et vi ar. l. j. §. siue aūt. S3 an noīe naturalis h3 aliqd iudiciū possessoriū q ad nūdinas iuit: Rn̄. sicvti pos. cū ab eo clā habeat. vt. j. vti pos. l. j. in fi. et l. ij. et l. si duo. in prin. Sed quō ab eo cū eandē vacantē inuenit: Rn̄. q: cla3 intrauit timēs sibi cōtrouersiam facturā. Sed fm h si clā intrē tuu3 fundū credens ab alio fieri mihi cōtrouersia3 dabit ei vti pos. interdictū: Rn̄. nō. et hec ciuilis turbat p hoc q tenet naturalis: erit ergo ius hui9 interdicti. s. vti pos. q: restituit naturalis: vt sic nō inquietetur in ciuili. sicq3 patet q primo debet agi p ciuili interdicto vnde vi: vt sic agat vti possidetis. pōt ēt agi rei vendi. pro illa naturali. et forte concurreret hoc casu cum vti pos. cū nō sit ɔtria rei vendi. p naturali. et vti pos. pro ciuili turbata. Itē op. cū interdictū vti pos. teneat possidentē. vt. j. vti pos. l. j. §. interdictū: quō hūc tuet: Rn̄. et hic ciuiliter possidentem tuetur anteq nō admittatur. Item et post eam recuperatam: vt dixi. Item et post amissam si in amissiōe aliquid ceperit interesse amittentis. Arg. j. vti pos. si. si duo. in fi. et facit. j. ne vis fiat ei. l. j. §. hec actio.

d ¶ Sed et si nolit. Qr. id est quia.

e ¶ Amisisse. s. nō ex priore facto: sed ex sua voluntate. vt et. s. e. l. iij. §. si quis nūciet. et q̄re vt ibi: et hec amissa q̄rit clādestino etiā ignoranti fm Jo. Sed quō sine aīo. vt. s. e. l. iij. in princ. et l. j. §. furiosus: Rn̄. q: ex quo h3 naturalem ex tunc vr̄ voluisse habere ciuilē: nō autē iure accrescēdi: q: nō sine aīo. s. acquiritur pos. vt dixi.

Quemadmodū. ¶ Casus. Sicut i pos. q̄rēda duo sunt necessaria s3 anim9 et corpus: ita in ea amittēda: hec duo necessaria sunt animus desinendi possidere et corp9. i. qd exeat de pos. fundi. S3 ad hoc videt ɔ. s. e. l. iij. §. in amittenda: vbi vnum tm̄ dicit necessariu3 i amittenda pos. s. aīm. Sed dic duo esse necessaria si a corpore īcipias. nam non sufficit exire de fundo nisi exiens habeat animum desinendi possidere. et ita hic. si autem incipias ab animo: tunc vnum solū sufficit. s. animus. et ita ibi. Franciscus.

f ¶ Nulla. nec ciuilis nec naturalis vel simul vtraq3. vt et. s. e. l. iij. ī pri. sed fallit vt ibi no. Accursius.

possessionē[a] is q ad nūdias abijt: vnde si reuertentem dominu3 nō admiserit vi magis[b] intelligitur possidere non clam[c].

Paulus. Lex. vij.

Sed et si nolit in fundum reuerti q[d] vim maiorem vereatur amisisse[e] pos. videbitur: et ita neratius quoq3 scribit.

☞ Que sunt necessaria ad acquirendū sunt necessaria ad perdendum. Bar.

Idem. Lex. viij.

Quemadmodum nulla pos. acquiri nisi animo et corpore potest: ita nulla[f] amittitur nisi in qua vtrunq3[g] in contrarium actum est.

☞ Dimisso custode i fundo absens nō solum retinet ciuilem animo suo: sed etiā naturalem corpore illius. Pau.

Gaius. Lex. ix.

Generaliter aute3 quisquis omnino nostro nomine sit in possessione veluti procurator/ hospes/ amicus[h] nos possidere videmur.

☞ Due cause ex quaru3 altera possidetur altera detinetur non concurrūt in idē sed vltima preualet nisi esset inualida: sec9 si ex vtraq3 possidet vel neutra. Bar.

Vlpianus. Lex. x.

Si qs āte ɔduxit postea precario rogauit[i] videbit recessisse a cōductiōe. Qr si aū rogauit postea ɔduxit cōduxisse[k] videbit poti9 eni hoc pcedere videbit qd nouissime[l] factu3 est: et hoc pōponius ait. Idem[m] pōponi9 bellissime tentat dicere[n] nūqd q conduxit quidem pdium pcario autem rogauit non vt possideret s3 vt in possessione esset. est aūt longe diuersum. aliud est eni possidere lōge: aliud in possessiōe esse[o]. Deniq3 rei seruāde cā[p] legatoru3 dāni infecti nō possident[q] s3 sunt in pos. custodie cā) qd si factum esset vtrūq3[r] procedit. ¶ Si quis cōduxerit et rogauerit pcario vti[s] possideret: si quide3 nummo vno cōduxit nulla dubitatio est quin ei precarium solu3 teneat[t]: q: cōductio nulla est que est ī nummo vno. Si vero precio[v] tunc distinguendum qd prius factum est.

☞ Auctoritas iudicis prebet iustā causam possidendi. Pau.

Paulus. Lex. xj.

Iuste† possidet qui auctore[x] pretore possidet.

g ¶ Vtrūq3. i. animus et corp9. vt et. j. de reg. iur. l. fere. et. j. e. l. q̄uis. Sed ɔ. s. e. l. iij. §. i amittēda vbi sufficit anim9 in perdendo. Sol. vt ibi. Itē oppo. s. e. clam. l fi. vbi amittit natural' sine aīo sed cū det ibi vti pos. occasione ciuilis non videt amissa: vt ibi dixi. Ite3 no. ar. s3. M. q si ex eas et sis in conspectu et ego itrē q ambo possidem9 naturaliter et ciuiliter ex eo q h dic nulla et nulla.

Duo sit' et semel et vno īstāti an possint natural'r et ciuil'r possidere.

h ¶ Generalit. Amic9. cui ex gr̄a cōcessi. vt. j. d iti. actuq3 pua. l. j. §. is cui9. et de vi et vi ar. l. j. §. qd fu9. et. j. queadmo. ser. amit. l. vsu. s3 ɔ. s. cōi diui. l. cōi diuidundo. §. neq3. sed et ibi dn̄o possidet colon9: et sic dominus possidet. Accur.

Si qs aū. ¶ Casus. Cōduxit prius prediu3 postea rogaui dn̄m vt dimitteret me possidere pcario. et ipe ɔcessit: videor recessisse a conduc. idē eɔ. Postea dic q cōduxit pdiū rogauit dn̄3 pcario vt esset i pos. Dicit q iste talis vr̄ possidere vtroq3 mō. ¶ Si qs conduxerit. Cōduxi fundum. eundem fundum vt possideā precario ipetraui. Dicit q si cōductio est facta nūmo vno. non tenet. sed solu3 precariū tenet si aute3 conductio iusto precio facta est: tunc spectatur qd vltimo factu3 est vt illud teneat: et a primo videatur recessum. Fran.

† Cōcor. et facit: q: nō vr̄ peccare q iuris vel iudicis auctoritate aliquid facit i cano. q pecat. xxiij. q. iiij. concor. l. iij. s. de eo qd me. cau.

i ¶ Precario rogauit. vt possideret accipiens.

k ¶ Conduxisse. rescisso precario. et facit. j. pro emp. l. qui cū. et. j. eo. qd meo. in prin. et l. si aliquam. Accur.

l ¶ Nouissime. vt et. C. de pac. l. pacta. et. C. ne de sta. defun. si mater i fi. Sed quare non concurrunt. vt. s. eo. l. iij. §. ex pluribus. nam nō sunt opposita: Rn̄. accipe qn̄ altero casu agebat. s. vt possideret accipiens. altero non: hoc enim in precario esse potest. vt. j. de preca. l. certe. §. ij. et. l. et h3. §. pe. item et conductor qn̄q3 possidet: vt si ad non modicum tēpus conduxit. ceterū si neutro iure possidet vtrūq3 tenet. vt. j. pri. idem pōpo. ec. et. j. ti. j. non solum. in fi.

m ¶ Idē. si vtroq3. vt dicto. §. ex plurimis.

n ¶ Tentat dicere. querendo.

o ¶ In possessiōe esse. subaudi an t3 vtrūq3: Rn̄. sic vt in fin. ibi: qd si factū est ec. Quod vō sequit est interpositio vsq3 ibi: qd si factum ec.

p ¶ Seruande causa. s. in possessione missi.

q ¶ Non possident. vt et. s. eo. l. iij. §. fi. et. j. quibus ex cau. i pos. ea. l. cū legati. et. j. pro herede. l. ij. in prin. et. j. quorum lega. l. j. §. quesitum.

r ¶ Vtrūq3. et precaria rogatio et conductio.

s ¶ Vti. pro vt.

t ¶ Solum teneat. q: locatio nulla est vt subijcit. et. s. loc. si quis conduxerit. Sed contra. s. de iure do. si vsufru. Sol. ibi spāle ex necessitate: vel res erat ibi digna tanta mercede fm Jo. qd. R. non placet: q: merces in pecunia numerata consistere d3. at vnitas non est numerus sed principiu3 numeri: et ita fm eu3 est contractus innoīatus. Item qd h dicitur locationē nullā dicit. R. verū est si precessit et precariū fuit secutum. si autē locatio est secuta q̄q̄ non teneat vt locatio: tm̄ tenet vt contractus innoīatus siue erat digna maiori mercede siue nō: et sic nō erit solum pcarium: quod non placet: q: contractus innoīatus. non est nisi sit actum saltem tacite.

v ¶ Vero precio. s3 iusto et dictio vero est cōiūctio: vel nil subaudias et sit nomen: et dic vō. i. iusto. vt insti. q ma. nō pos. §. semel.

x Iuste. Auctore. interposito decreto rite fm iudiciarium ordine3 licet non recte quo ad ius litigatoris: al's nō: vt. C. vnde vi. l. meminerint. et. C. si per vim vel alio modo. l. fi. et. C. de sen. l. prolatā. et. s. de contrata. l. nō putauit. §. non queuis. Sed querit si iudex cōcessit

m

UNIVERSIDAD DE HUELVA 20

alicui licentiã vt occuparet pos. an possit iuste facere. Lot. sic. Azo. cõtra. q2 non potest demandari ſm Jo. ⁊ facit. ĩ. de reg. iur. l. qui auctore. ⁊ ſ. de noxa. l. ⁊ gñal'r. in fi. ⁊ ſ. si ex noxa. cã aga. l. ij. in fi. ⁊ ſ. de relig. l. si qs ſepulchrũ. in pn. per quas ponitur hic caſus.

Naturaliter. ¶ Casus Fructuarius dicitur naturaliter poſſidere rem in qua hz vſufru.

Ulpianus. Lex. xij.

Naturaliter videt poſſidere[a] is qui vſumfru. habet.

☞ Poſt intẽtatũ petitoriũ nõ ꝓhibet quis intentare poſſeſſoriũ retinende. B.

¶ Nihil[b] commune habet proprietas cuz poſſeſſione: ⁊ ideo nõ denegatur ei interdictuz vti poſſidetis qui cepit[c] rem vendicare. non eniz videtur poſſeſſioni renũciaſſe qui rem vendicauit.

☞ Rei mobilis perditur poſſeſſio ciuilis cum non poteſt adipiſci naturalis homine excepto. Bar.

Idem. Lex. xiij.

Pomponi. refert lib. j. cum lapides[a] in tyberiz demerſi eſſent naufragio ⁊ poſt temp⁹ extracti: an dñiũ meũ fuerit integruz ꝑ id tempus quo erant merſi: ego me dñiũ retinere[e] puto, poſ. nõ puto. nec eẽ ſimile fugitiuo. nãqz fugitiuus idcirco a nobis poſſideri videtur ne ip̃e nos priuet[f] poſ. ſui[g]. at in lapidibus diuerſum eſt.

☞ Qui vtitur acceſſiõe ſui auctoris vtitur cum ſua cauſa ſuiſqz vitijs. Bar.

¶ Cuz quis † adminiculo[h] ex ꝑſona auctoris vtitur: vti debet cũ ſua cauſa: ſuiſqz vitijs[i]. Deniqz addimus[k] in acceſſiõe de vi ⁊ clã ⁊ precario venditoris.

¶ Nihil cõe. Dicit q ꝓprietas nihil hz cõmune cum poſſeſſione. ⁊ da exẽplum. Si egi interdicto adipiſcẽde: puta q̃z bonorũ vel recuꝑande poſ. puta vñ vi. et ſuccubui. adhuc poſſum agere rei vẽ. ⁊ ad h̃ exẽplũ nõ habes in littera. hinc eſt q ſi cepi rẽ vendicare. poſſum etiã intentare interdic. vti poſſidetis qd declara. vt in gl. q̃ incipit: aperte vr̃ ⁊c. ibi: vel tertio dic ⁊c. Fran.

a ¶ Videtur poſſidere. i. mo nõ. vt. ſ. e. l. j. §. ꝑ eũ ⁊ inſti. ꝑ q̃s pſo. no. acq. §. ſz hõe fi. ⁊ ſ. ti. j. l. acquirit. §. fi. q̃ ſunt ſ. So. hoc verbũ videt / ꝓprietatẽ notat. Uel poſſidere ꝑ detinere dr. Uel poſſidere dño nõ ſibi. vt ⁊ ſ. cõi diui. l. cõi diuidundo. §. neqz. Jo. dicit eũ naturaliter poſſidere: vt h. ⁊ ĩ. e. poſſeſſio. cum ⁊ habeat interdictum vñ vi. idẽ in vſuario. vt. ĩ. de vi ⁊ vi ar. l. iij. §. vnde vi. ⁊ §. pertinet. ⁊ §. itẽ ſi nõ. Quidã etiã quãdã ciuilẽ eũ habere dicunt quod non placet. vt no. ſ. e. l. iij. §. ex cõtrario.

b ¶ Nihil. Pone exẽplũ ad prin. huius. §. vt. ĩ. de excep. rei iudi. et an eadẽ. §. fi. Sed oppo. ĩmo. ſ. hz aliquã cõionez: q2 vtrũqz incorporale. Item dñium ex poſ. cepit. vt. ſ. eo. l. j. ij. rñ. Item vnum ab alio non ſeparatur qñqz in acquirendo. vt. C. eo. l. per procuratorem. que ſunt ſ. Solu. nihil. i. non omne. ⁊ ſic vniuerſalis in particularem reſoluitur. nam in corporalibus non poſ. ſed dñium habemus: vel dic ſm Jo. nihil: q2 nec vt paria nec vt oppoſita nec vt pars: ⁊ totum ſe habeãt: ⁊ id neqz remotiue vel poſitiue ſequntur vnum ad aliud. ſed habẽt ſe vt excedentia ⁊ exceſſa: vel nihil ⁊c. id eſt nihil quod eſt proprietas eſt poſſeſſio vel econtra. Accurſius.

c ¶ Qui cepit. Aperte videt dicere q poſſeſſoriũ retinende poſ. cõcurrit cum petitorio: qd eſt falſuz. vt no. ſ. de iudi. ſi de vi. hic ergo dic q primo egi rei vendi. et ſuccubui vel egi. ſed nunc cum ago vti poſſeſ. petitorio renuncio expreſſe. vel dic etiã tacite. vt arg. ſ. de le. cõmiſ. l. poſt diẽ. ex quo eñ poſſidet iam rei ven. nõ hz. vt inſti. de acti. §. ei vo qui. ⁊ ĩ. vti poſ. l. j. §. ꝑpetuo. ſz certe ergo ⁊ econtra agendo petitorio videt renunciare poſ. qd hic ſtatim negat. Sed rñ. hic egit neſciẽs ſe poſſidere cũ per filiũ vel ſeruũ poſſideret: vel cum crederet aduerſariũ poſſidere qui nõ poſſidebat. ſed. ſ. intellexit cum ex certa ſcientia venit ad poſ. de petitorio. Uel dic agi hic vti poſ. noĩe poſ. queſite poſtq̃ cepit rem vendicare. Uel dic tertio q egi rei vendi. ĩ eum qui naturaliter detinebat vel poſſidebat tñ: qd poſſuz: vt. ſ. de rei ven. l. officiũ. ⁊ tunc ago vti poſ. contra eundem: etiaz pendente primo qd poſſum q2 turbat mihi ciuilem tenendo naturalez a me vi vel clam. vel precario ac ſi vtrãqz mihi turbaret. vt. ĩ. vti poſ. ſi duo. §. ij. ⁊ ita vtrũqz ſimul intenderetur diuerſis reſpectibus. ⁊ hoc caſu reſtituitur naturalis interdictum vti poſ. vt no. ſ. e. l. clã. in fi. ⁊ facit. ĩ. eo. l. fi. in prin. ⁊ de vi ⁊ vi arma. cum fundus. §. fi.

Pomponius. ¶ Casus Lapides mei in tyberim ceciderunt tãdem extracti ſunt: querit. an retinui dñiuz interim dum erãt in aqua? Et dicit q ſic. ſed nõ poſ. lz in fugitiuo ſeruo ſecus cui⁹ retineo poſſeſſionẽ. ⁊ eſt rõ ne ſit ĩ ꝑtãte ſerui dominum priuare poſſeſſione ſui ipſius: q intellectus in lapide non eẽ põt. ¶ Cũ qs. Emi rẽ a nõ dño: ſi volo in vſucapione a me faciẽda cõputare tẽpus quo poſſedit venditoꝛ. Dicit q debeo vti cũ eius cauſa ſuiſqz vitijs. vnde ſi vi vel clã vel precario poſſidebat: ⁊ ego eodẽ modo videoꝛ poſſidere. Secũdo dicit emi ſeruũ: ⁊ mihi eſt traditus. ⁊ poſſedi aliquo tpe. tandez q2 apparet vitioſus reddidi venditoꝛi: an vẽditoꝛ in vſucap. facienda huius ſerui poterit vti tpe quo ego emptoꝛ poſſedi: q̃rit. ⁊ quidaz dicebant q nõ. alij ⁊ verius dicunt q ſic. ¶ Si liber hõ. Poſſidebam liberum hominem bona fide vel ſeruũ alienũ. hic emit ꝑdiuz neqz ex re mea neqz ex opera ſua ⁊ eſt ſibi traditũ. ⁊ ſic acquiſiuit poſ. mihi. poſtea cum appareat liber: reddo ſibi poſ. huius ꝑdij: an in vſucapiõe facienda vtetur tempoꝛe quo poſſedi: querit? Et dicitur q non. ¶ Queſitum eſt. Teſtatoꝛ poſſidebat quoddã prediũ bona fide / deceſſit. nunc cepit qdaz extraneus poſſidere. poſtea hic fundus ad heredem peruenit: queritur. an tempus quo poſſedit teſtatoꝛ proſit heredi ad vſucapi. faciendam ⁊ complendam. Et videbatur q ſic. ⁊ ſic aliud in emptoꝛe eſſet: cui non prodeſt tempus quo venditoꝛ poſſedit ſi ĩ medio alius poſſidet ſed in fine dicit q non prodeſt. ⁊ ſic idem quod in emptoꝛe. ¶ Nõ autem. Poſſeſ. defuncti prodeſt heredi non ſoluz ea poſſeſſio que fuit vſqz ad moꝛtem teſtatoꝛis: ſed etiam ea q̃ non durauit vſqz ad moꝛtez teſtatoꝛis. vt ſi teſtatoꝛ aliq̃n diu poſſedit / tandem deſijt poſſidere ⁊ nemo poſ. eius rei nactus fuit. ¶ In dotem quoqz. Mulier rem alienã poſſidebat bona fide ⁊ eam dedit in dotem viro ſuo. Dicitur q acceſſio temporis fit viro ex perſona mulieris: vt tẽpus quo poſſedit mulier proficiat viro ad cõplendam preſcrip. ⁊ ſi poſtea ſoluat matrimonium et dos reddat vxoꝛi acceſſio tpis q̃ poſſedit vir ꝓderit vxoꝛi. ¶ Si is q. Rem alienã quã bõa fide poſſidebã cõceſſi tibi ꝓcario trãſferendo in te naturalem ⁊ ciuilez poſ. ⁊ tãdẽ reſtituiſti ꝓcariũ. Dicitur q poſſeſſio tui temporis accedit mihi. ¶ Ex facto. Manumiſi ſuũ retẽto ei⁹ peculio: h mãumiſſus rẽ peculiarez accepit ⁊ tenuit aliq̃ tpe: nunc manumittens petit hanc rem ⁊ habuit ⁊ ad eã preſcribẽdaz vult vti tpe quo iſte manumiſſus poſſederit an poſſit. queritur? Et dicitur q nõ. ¶ Si iuſſu iudicis. Egi publiciana vel triticaria vel alia perſonali ad fundum cõtra bone fidei poſſeſſoꝛem: ⁊ mihi eſt traditus. Dicitur q poſſuz vti acceſſione temporis quo ille poſſedit. Secundo dicit legatarius cui eſt tradita res legata a bone fidei poſſeſſoꝛe põt vti in preſcribẽda re acceſſione temporis quo teſtatoꝛ ⁊ eius heres poſſedit. Itẽ donatarius poteſt vti acceſſione temporis quo donans poſſedit. Tãdem dicit acceſſio temporis auctoris non prodeſt niſi poſſidenti. Item vitioſa poſſeſſio auctoris vt q2 furtiua vel clandeſtina nõ prodeſt poſſidenti mala fide. ſed bona fidẽ poſſidenti ſic. Franciſcus.

d ¶ Cum lapides. idem de re imobili. vt. ĩ. de bonis auctorita. iudi. poſſi. l. cum vnus. §. finali. Sed quidam ſecus in mobili q̃ in immobili: vt quia vilis et abiecta ⁊c. vt. ĩ. eodem. l. ſi rem mobilem. et illa cum vnus in acquirendo dicit: quod non placet. vt. ſ. eodem. poſſideri. §. labeo'. et. ĩ. eodem. qui vniuerſas. §. item quod a mari. Azo.

e ¶ Retinere. vt ⁊ ſ. ti. j. adeo. §. inſula. in fine.

f ¶ Nos priuet. bona ratio. ſic. ſ. ad legem aquiliam. ſi ſeruus ſeruum. §. j. et de publi. interdum. §. ſerui. et facit. ſ. eodem. l. j. §. per ſeruuz. Accurſius.

g ¶ Sui. Cum noſtram conditionem deterioꝛem facere nõ poſſit. Accurſius.

h ¶ Cum quis adminiculo. id eſt dicit ſe velle ſua tempoꝛa iungi tempoꝛibus ſui auctoꝛis in vſucapione. vt. ſ. de contrahenda emptione. doli. §. finali. vel dicit ſe habere cauſam ſiue titulum ab eo. quid autẽ ſi non vult vti? Uidetur q poſſit. vt. ĩ. de diuer. preſcript. an vitium. ⁊ C. de preſcriptione longi tempoꝛis. l. j. ⁊ ij. ⁊ ſm hoc dic vtitur id eſt vti vult. ſed ille corriguntur per autenti. vt ſpõſa. largi. §. rurſus. et ſic ſm iura auten. ſiue reale ſiue perſonale ſit vitium nocet ſucceſſoꝛi vniuerſali: vel ſingulari. ſic. ĩ. de verboꝛum obligatio. ſtipulatus ſum damam. Uel pone caſum. vt. ĩ. de exceptio. doli. apud. §. ſi quis autez ex cauſa. Item poſſet poni ſm M. cum ſucceſſit quis in vitiũ defuncti perſonale: et vniuerſalis eſt ſucceſſoꝛ. ſi enim velit continuari cum defuncto non poteſt niſi cum ſuis vitijs: ſed ſi a ſe velit incipere vſucapi poteſt: nos contra vt modo dixi ⁊ notaui. C. de vſucapio. pro herede. l. ij. Accurſius.

i ¶ Uitijs. licet ergo habeat titulum ⁊ bonam fidem non vſucapit triẽnio / vel decẽnio / vel vicennio: ſicut nec auctoꝛ poterat: vt hic. et. ĩ. eodẽ. l. j. in fine. et de regulis iuris. l. in his officijs. §. non debeo. ſed triginta annis hodie quo ſpacio tollitur omne ius. vt. C. de preſcriptio. triginta annoꝛuz. l. ſicut. ⁊ quod dicit ſua. ſ. auctoꝛis cauſa ſcilicet vitio perſonali: quod etiam ſm hec iura nocet vniuerſali ſucceſſoꝛi. vt ĩ. de diuer. ⁊ tempo. preſcriptio. l. cum heres. et vitijs ſcilicet realib⁹. ſed ſm hoc quid addit in inferioꝛi reſpon. Reſpon. ſpecificando. argumen. ĩ. de iniur. item apud. §. hoc edicto. ⁊ quod dicit de vi dic expulſiua vel ablatiua: non compulſiua. vt. C. quod metus cauſa. l. iij. et quod dicit de clam et precario. quero an ſint vitia realia quod. R. admiſit ex eo q hic coniungit cum vi quod eſt reale vitium quod non placet: quia precaria eſt iuſta. vt. ſ. communi diuidundo. l. communi diuidundo. §. inter. ſed propter ſcientiaz rei aliene eſt perſonale. Itẽ nec clandeſtina dicitur res licet poſſeſſio ſit. vt. ſ. eodem. l. clam. ⁊ ita non reale ſed perſonale eſt vitium. et adde diſtinctionez que eſt. C. eodem. l. vitia. et facit. ĩ. de di. preſcript. l. in vſucapio. §. j. vſqz in finem. Accurſius.

k ¶ Addimus. ſcz exemplificando.

† Facit ⁊ cõ coꝛ. q2 ſucceſſoꝛ hz vti eodẽ iure q̃ ꝑdeceſſoꝛ. l. C. ſi quis in ius de re iu di. in. vj. ad de glo. in. c. l. l pn. in ꝑ. poſſedit. ad pn. ibi: ſz q̃ritur de pacifi. poſ. in prag. ſan.

Poſſit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Possit. fs venditor. Accursius.
b Eius. emptoris.
c Resolutio. quod permde habetur ac si non ad actum ventus fit z sic non videtur accessio quasi non habuerit emptor sed venditor semper. Accursius.
d Puto. vt z. j. de diuer. prescrip. l. si duob⁹. §. fin. z. j. titu. i. si bominem. argu. j. de fur. serui z fuij. §. j.
e Comparuerit. neqz ex re possessoris neqz ex opera sua.
f Et alij. forte possessori bone fidei. vel cuilibet alij: quod potest. vt. j. c. sime in vacuam. in fine. Accursius.
g Debere vti accessione. etiam si res ei restituta sit ab eo cui possessio fuit acquisita: alias nulla esset questio cum nō possidenti non fiat accessio. vt. j. ea. l. in fi. z fm hoc est contra. j. ea. l. §. si iussu. fed ibi per actionem personales vt debita fuit restituta res: bic realis. z sic non vsucapit cum sit sua. vel ibi p iudicez bic non vel fm Dy. ibi qui reddit habuit causaz ab eo cui reddit. vt. z. §. pe terea. bic non.
b Si prius. alias prius id est primo non ipse sed alius.
i Interrūpitur. si alius possideat inter venditorem et emptorem venditam rem.
k Id quoqz pbari. id est vt interrumpatur vsucapio: si alius medio tempore possedit. vt. j. titu. j. possessio. z pro empto. qui cum berede. §. fi. nō tamen est idem quoad alia quedam. nam mala fides heredis non nocet sed emptoris sic. vt. j. pemp. l. ij. §. si eam rem. z §. fi defunctus. Itē emptor non succedit in vitium persone per beciura: sed heres suus sic fs omnes: z etiam extraneus. fm Jo.
l Nunq̄ testatoris. separa bec duo primo vt dicatur testatoris q̄ fuit sui auctoris que iungitur sue morti: non cum illa quam ipse tenuit tantum. vel dic testatoris quam primo tenuit bona fide uncta morti sicepit scientiam rei aliene habere: que non nocet. vt. C. de vsucapio. transfer. l. j. Vel dic q̄ defunctus aliquando possedit sed postea possessaim fit: non tamen alius habuit pro quo est. j. pro empt. l. qui fundum. in prin. z. l. ij. §. etiam heredi. Sed an idem fit vendito: amisit nec tamē alius habuit: z postea habuit emptor: potest dici idez. argu. §. ptori. §. z facit. j. eo. l. cum heredes.
m Si data. id est tradita. Azo. als factus dominus nō vsucapit: vel dic proprie etiam vsucapere contra creditores. vt. C. si aduer. creditō. l. §. Accursius.
n Accepta. id est sine vir accipiat abvxore sive eam restituat. z facit §. de iure do. l. dotis. §. si res. Item et ex q̄ fit accessio viro est arg. q̄ ipse est dominus rei dotalis: sed possum respondere q̄ ad opus mulieris vsucapit vt creditor ad opus debitoris. Item arg. q̄ vir possidet non mulier. Item quid si mulier malam fidem habebat cum dedit ita q̄ non vsucapiebat: vir autez cepit vsucapere reddita postea dotevxori accedet ea pos. viri. arg. q̄ fic. §. q̄ res pig. obli. pos. aristo. z de acqhere. l. cum hereditate.
o Si is qui precario concessit. vt cuilem z naturalem pos. trāsferret. vt. j. de precario. in rebus. §. j. als si qua remansisset penes zcedentē quod fieri pōt. vt. j. de precā. l. z habet. §. euz. z. l. certe. §. ij. non esset accessio sed continuatio.
p Non posse. quia non possidet: z possidenti datur tantum accessio. vt. j. §. fi. Accursius.
q Accedere possessionem. audi q̄ precaria pos. non est vitiosa. als q̄liter ex ea fieret accessio. vt. j. §. fi. sed videtur cessare hec accessio: nam si dominus desijt possidere z prescribere sibi: quia nec accepit: prescribit cum habeat scientiam rei aliene. ergo interrupta est vsucapio. z sic tempora non continuabuntur: Respon. non est interrupta nec procedit sed cessat. sic. C. de prescriptio. xxx. an. sicut. §. penulti. Ruptor vero postea precario fingitur iste postea possedisse semp. Vel dic nō vsucapit sibi sed domino vt in creditore. vt. j. de diuer. z tempo. prescrip. de accessionibus. §. plane. Vel dic vt omnem entes oppositionē q̄ vendidi tibi re z tradidi precario possessio. donec solueres precium. postea ante precij solutionez recessim⁹ a vē ditione. et est argu. §. de condi. inde. l. debiti. §. sed z si possessionez. z. §. de do. cau. mor. fi aliena. in prin. Item an durāte precario vtetur accessiōe sui auctoris q̄ concessit: videtur q̄ non: cum non possideat: sed dic sic: q̄ et vsucapit p pos. alteri⁹ licet ipe nō possideat: sic z hereditas completur sui capionez licet non possideat. vnde q̄ ibi heredi tas vt dña facit: hoc pos. alteri⁹. Item an hic con cedens teneatur rei ven. quod videtur: quia facul tatem habet rei restituē de cum possit renocare. vt. §. de rei vēdi. l. officiū. et. §. de noxa. si seruo deposit? §. i. z. j. de precā. l. cū precario. sed Jo. ō. vt. C. de alie. indi. l. j. nec obstat q̄ hz facultatez rei restituende: quia z qui tignū domui z rotam vehiculo adiunxerit habet facultatē restituēdi: nō tñ tenet rei vendi. nisi pri⁹ ad erbi. agatur. sed dices illud ideo quia extincta est: fs dicaz q̄ ibi extinctio facit hoc: bic nullo modo possidet. De ciuiliter aūt possidēte an teneatur rei vendi. quidā nō. Azo. sic: nec per huius restitutionē fit iudicij naturaliter possidenti.
r Non cōcesso. id est specialiter retento: cū de manumissione inter vnos dicat. vt. C. de pe. eius qui liber. me. l. j. Accur.
s Clam. Quid si bona fide? Jo. rñ. non: cum non habeat causam alter ab altero.
t Restituta sit. non per rei vendi. tunc enim non vsucaperem cū dominus essem. vt in cōtrario. §. e. §. si liber. vbi z alijs modis soluī: fs p publicianam z triticariam egi bic. vel alia personali: q̄ promiserat rē bona fide posse. vt. j. ti. i. non solum. §. si mihi. z. j. de re iudi. l. a duo. §. fs scien dum. in fi. Vel dic rei vendi. obtinui quasi dominus cū non essem. fs tunc obijcitur si possessor esset dominus non transferetur dominium: quia non tradidit vt suam. vt. §. de condi. ob causaz. l. ij. §. subtilius. ergo si non est dñs vel eriam si erat nō dat causam vsucapiendi fm quosdam: Rñ. hec regula: vt quo casu qui est dominus trāsfert dominium eodem casu nō domin⁹ transfert causaz y vsucapi. z ecōtra. vt quo casu quis non dñs transfert causam vsucapi. eodem casu q̄ dñs est transfert dñium. hec vltima regula fallit in pupillo z furioso z viro z vxore. vt. j. pro emp. l. ij. §. si a pupillo. z. §. si a furioso. z. j. pro donato. l. si vir. Vel dic licet non traderet vt suus transferet dñiuz ppter auctoritatē rei iudi. vt arg. §. de reb⁹ eorū. l. ij. §. item queri potest. z facit ad b. §. de pu. l. ij. in fi. z quod ibi not. posset etiam intelligi illa. l. q̄ñ ei personali ad ēptitatem cuius executionis gratia possessio tradita est in solūz emptore non inuento. vt. C. de exec. rei iudi. l. ordo. z si amittatur per publicianaz renocat. Item facit. §. e. iuste. z. §. de dāinfec. fi finita. §. si de vectigalibus.
v Sciendum est. vt. j. ti. j. ad tempus. §. j.

Precaria possessio viciosa nō est

Cognosce esta cá dubita

Vir possidere tñ nō mulier.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

g ¶ Ante existentem conditionem. idez est ꝛ si posit: ꝛ ideo sic dirit: q semper anteriotis temporis possel. prodest legatario: sed posteriotis non semper: quia potest esse q⁹ here⁹ mala fide possidet vel est in mora. vt. ff. titu. i. quesitum. et pro hoc facit quod subijcit: testatoris autē semper. Accursius.

h ¶ Semp. id est siue sint apud heredem mediotē pore sine non.

i ¶ Vel fideicōmissā. nisi extranens interim posse derit. vt. ff. titu. j. possessio. Accursius.

k ¶ Accessiones. nisi ei qui possidet. vt. ff. de diuer. prescrip. l. iusticapi. §. j. in fi. §.

l ¶ Preterea nec. idē si non habet titulum.

m ¶ Vitiose. ꝛ non potest prescribi. Azo. ꝛ facit. ff. pro emp. l. ij. §. si eas rē.

n ¶ Nec vitiosa ei. vt inst. de vsuc. §. diuitina. ff. argu. cōtra. ff. ea. l. §. cū quis. sed hoc non fit ad inducendam longi tēpo⁹ prescri. sed lōgissimi sic: vt et ibi dixi. vel non accedit vt prosit vt hic: sed vt noceatvt ibi. Alij distinguunt vt si possit redire ad auctorez cuius accessiō vult vti. vt hic possit alias non. ꝛ facit. ff. de diuer. prescrip. l. cum pater. in fi.

o ¶ Si seruꝰ. ¶ Casus. Seruus vel filius tuus vendidit mihi rez bōa fide possessas ꝛ sciēte et volente. vel rem peculiarē eiꝰ administratiōnē liberam habebat. Dicit q⁹ vti possum accessione tēporis quo pene te fuit. idem si tutor vendidit rem quaz bona fide pupill⁹ possidebat: naz datur mihi accessio temporis quo pupillus possedit. Franciscus.

p ¶ Vendiderit. vt et. ff. de diuer. prescrip. l. iusticapionē. §. sed si a seruo. ff. de rei vendi. si quis hoc. §. i. ff. C. quod cum eo. si liberam. ff. titu. j. si seruus. Accur.

q ¶ Volente. ff. specialiter. Azo.

r ¶ De. scilicet patre vel domino.

s ¶ Tutoze vendente. als non. vt. ff. proemp. l. qui fundum. §. si tutor. Accursius.

t ¶ Rem que. ¶ Casus: Rei surrepte amittimus⁹ pos. idem est si vi rapta fit. Secundo dicit. ꝛ qui in potestate nostra est furripiēdo nobis rem eius rei non amittimus⁹ possel. donec apud ipsuꝫ stet. ꝛ hec est ratio: quia nec ipsum desinimus possidere licet fugiat. nā si aliaꝛuꝫ rerum furtum cōmittendo non amittimus⁹ pos. multo ergo magis nec ipsius seruꝰ. Franciscus.

u ¶ Surrepta est ab extraneo. fallit tamen in depositario extraneo ꝛ commodatario inficiante: naz nihilominus retinetur pos. ꝛ ab extraneo fit furtum.

v ¶ Erepta est. non tamen habet locum aliaꝫ possessoꝝ iudiciū nisi occasiōe imobilium reruꝫ: vt. ff. de vi ꝛ vi arma. l. i. §. si fundus. Et est ratio: qz rerum imobilium vilis ꝛ abiecta ꝛc. vt. ff. e. ij rem.

w ¶ Acquiritur nobis. ergo multomagis retinemus. vt. §. ō procura. l. per procuratorem.

x ¶ Aliarum rerum. etiam dominicarum dum apud eum sunt: vt hic. ꝛ. ff. de eo. in prin. ꝛ. ff. ti. i. non solum. §. fina. furtum tamen sui ꝛ rerum dominicarum facit. vt. C. de ser. fugiti. l. j. secus in peculiari: nisi in alium transferat. vt. ff. de fur. interdum. §. cum autē seruus. ꝛ est ratio. vt no. C. de ser. fugi. l. j.

y ¶ Nec suam potest. sez seruus. vt ꝛ. §. de ser. exportan. si titius. ꝛ facit. §. e. l. j. §. per seruum.

z ¶ Quod vxor viro. ¶ Casus. Rem suam donauit vir vxori: dicitur q⁹ pro predone dicitur possidere hec vxor. idem ecōtra vt sic nō possit hanc rem vsucapere. Franciscus.

a ¶ Pro possessore. hoc quantum ad vsucapio. si res erat donantis: si aliena potest vsucapi: cū non fiat pauperiot vt. ff. pro do. l. j. §. si inter. ff. l. si vir vxori. ꝛ. §. de dona. inter virum ꝛ vxo. sed si constante. Item quo ad fructus non habetur loco predonis si putās donationez valere cepit rez sibi donatā. vt. §. de vsuris fructus. ꝛ ō dona. inter virum ꝛ vxo. l. de fructibus. Si vero sciēs nō valere: etiam quo ad fructus est predo: vt dictis legibus. ꝛ. §. de dona. inter virum ꝛ vxo. si vxor filio. sed non quo ad rei interitum cum non nisi inquantum locupletior est teneatur reddere. vt §. de donat. inter virum et vxo. l. si sponsus. §. cō cessa. facit. §. eod. l. j. §. si vir. ꝛ ō petu. heredi. nec vllam. §. j.

b ¶ Ego vt. ¶ Casus. De electus pervim de possef. fundi. perinde habetur ac si possideret cum habeat iterdic. vnde vi ad recuperandam possef. et de hoc dicet in glos. Secundo assignat differentiam inter dñum et possef. dicens dñium solo animo nō amittitur sed possessio sic. hinc est q⁹ si tradam tibi possef. fundi hoc acto vt postea mihi reddas: amitto possef. Franciscus.

c ¶ Possideret. Quo ad rem ꝛ dānaz fructus. vt ff. de vi ꝛ vi ar. l. j. §. recitissime. ff. l. interdicto non quo ad vsucap. cum sit interrupta. vt. ff. ti. j. naturaliter. Item nec licet recupare sua auctoritate nisi inconuenienti. vt ff. de vi ꝛ vi arma. l. uj. §. cum igitur. Itē nec quā tum ad interdicta que possessoribus tantum competunt: vt vti possideris ꝛ vtrobi. ꝛ facit. §. titu. j. l. rē in bonis. ꝛ. ff. eo. l. nō videt. ꝛ. ff. de regu. iur. l. qui actionē. ꝛ. §. de in integ. resti. l. nemo.

d ¶ Differentia. f. vna. sunt ꝛ alie multe: cum nihil habeat cōmune. vt §. eo. naturaliter. §. j.

e ¶ Non vult. contra. ff. pro derelicto. l. j. ꝛ. ij. ꝛ institu. de re. diui. §. fina. quibus dicitur dominū esse nostrum rem habitam pro derelicto. Solutio. ibi discessit de re hic non: vel ibi erat apud alium: hic apud se. vel bi cū non vult desinere possidere: ibi sic. ꝛ sic etiam dominum potuit desinere habere. prima placet. Qualiter ergo de immobili fiet que non potest sic abijci: Respon. primo desinat possidere. deinde solo animo amittit dominum. Idem est in mobili. Sed oppo. si cōstituo tibi animo q⁹ nolo esse dominus an possef. perdo. videtenim hoc voluisse: Sed respō. non: quia non principaliter hoc agitur: vnde nec accessorium tenet. arg. §. de ser. rusti. predio. l. uj. §. fina. Item quia si hoc esset/ergo et dominium ex quo non possidet quod esset contra legem istam. Item sub ea conditione videor perdere pos. si ꝛ dominuꝫ perdam. vt argu. j. eo. §. fine. §. j. Alij dicunt q⁹ pos. ꝛ dominum amitto. ꝛ quod hic dicit obtinet quando hoc egi vt dominium tamē ꝛ nō pos. perderem. Accursius.

f ¶ Possidere. contra. §. eo. l. quemadmodum. fol. vt. §. eo. l. uj. §. in amittenda.

g ¶ Si quis igitur. quia solo animo amittitur/ergo ꝛ hic cum interis possidere nolit.

Quod meo.

*Bar. Dei circ⁹ vltiꝰ aliud vide: alij vti le. adde gl. in ca. alibi. te. de re. iu. li. vj. Dy. in doc. in. §. et que. insti. § actio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Quod meo. ¶ Casus. Rem quā possideo meo nole possum alieno nole possidere. vt si in aio meo constituaz me possidere hāc rem p titio. nec dicor hoc casu mutare cāz pos. cum desinam possidere. z ille dicat possidere cuius nole possideo. Scēo dicit. per procuratorem meus potest acquiri possef. mihi qō est qñ habet animum mihi querendi. vel saltim tradens habuit. Tertio dicit. volens tradere rē fu riosō: et tradidi credens q esset tunc sane mētis: cū nō esset dicitur q amitto possef. huius rei. ḥz ille eam nō acquirat. ¶ Si venditorem. Venditor tigni vel equi. vel similis rei posuit tignū vel equū in domo mea me hoc nō bente. Dicit q acquiro possef. licet nō tangā mambus. idem si venditor fundi demōstret eū mihi cum simus in aliqua domo alta vel turri. z trade re se dicat ita a lōge possef. nam et hoc casu possuero per visum percipe ac si pedibus intrasse m. ¶ Si dum in alia. Cum essem in fundo ali quis intrauit claz in possessionem huius fundi: et stabat in angulo fortifundi. Dicitur q adhuc retineo possessiones fundi: licet de facili exissem fundum si hoc scirem. Secūdo dicit. qdā exercitus ingressus est agruz meum cū magna vi. eaz partē fundi desino possidere quam exercitus intrauit. Fráciscus.

a ¶ Possidere. ex iusta causa: puta donando vel vendendo alicui ipsam mdaz pos. Tot em sunt causē acquirendē pos. q̄t z dominij. vtz. ff. c. possideri. ℌ. genera pos. Itez scientia z voluntas eius exigit eū querit. vt. j. de preca. l. certe. z. ff. c. possideri. in prin. z. j. c. l. ℌ. si furioso. et facit. ff. de rei vendi. l. quedaz. z. j. l. p ri. in' prin. z. l. iterūm. ℌ. fina. Ihn dño non ficiat est non amittitur animo tantum. sed pos. sic vt dictus est. vt. ff. l. prior. ℌ. j. c. de iuris c fac. ignoran. cum falsa. Accursius. Additio. Bic fm Bar. h & in. d. l. cū falsa fuerunt verba enunciatiua que nec domi nuz nec possessionem inducunt licet probarent: vt. l. publia. in fin. ff. depos. hic fuerūt verba dispositiua: licet glo. ibi aliter intelligat z ma le fm eundem Bar.

Tot z tan te sunt causē acquirendē de possessibus quot sūt dñij acquirendi.

b Hec enim muto. respondet tacite obiectioni. est enim prohibitus. vt. j. l. pri. ℌ. j. z. C. loca. ad probationem. z. C. eo. cum nemo. nisi i casibus. vt. no. ff. eo. l. iij. ℌ. illud.

c Desino possidere. z sic vsucapere. vt. j. pro emptore. l. qui cū pro. in principi. Accursius.

d Ministerio. i. actu z voluntate.

e Procuratoz. hic puncta. z dic prestat ministerium aliene pos. i. quemlibet tempore fit fua sicut in filio z seruo. vt. ff. de acqren. hered. placet. factum ergo censetur domini in acquirendo z retinendo. vtz. ff. de vsufr. pecu. l. z ḥz. z etiam in amittendo: si alij tradit vel dereliquit. vt. C. eo. l. ñ. z facit. C. de agri. z censi. l. per colonū. z. j. pro soluto. l. ij. z qō no. ff. eo. l. ℌ. per procuratorem.

f Prestat. i. prestare pōt. f. gerēdo in animo quod mihi acqrat. Idē z qñ non egerit: dum tñ gerat tradens. secus autem si vterq; aliud gerat: qz tunc nō prestat ministeriū: imo sibi acquirit. vt no. ff. de do. q mibi. z. ff. ti. j. per seruum. in fi. z. l. res ex mandato.

g Inumbrate quietis. qz videtur sanus z non est.

b ¶ Etiam si non transferas. secus in dño. vt. ff. de dona. inter virū z vxo. l. vir vxori. ℌ. sed si promisso. z. j. de solu. l. cum quis. ℌ. si debitorem. z. ff. ex quibus cau. maio. in integ. resti. l. nec vtilem. Itez ar. cōtra. j. de vi z vi ar. cū fundum. sed ibi in persona accipientis habilis erat ad acquirendum.

i ¶ Quā si transferat. vt z. ff. e. l. j. ℌ. si vir. z arg. ff. de iur. do. l. si ego. i prin. z. l. si vsufru. fundi. z de colla. bo. l. ij. in prin. z. j. de verb. obli. si ita stipulatus. ℌ. grisogonus. in fi. ℌ. sed qra. j. e. si me in vacuā. ij. rñ. Solu. vt ibi. Itēarg. ff. e. l. j. ℌ. per procuratoē. ibi: aliogn etc. ḥz ibi erat habilis cui queritur. vnde absurdum esset non q̄ri.

k ¶ Deponere. i. ponē.

l ¶ In domo mea. vel et alibi. vt arg. ff. nau. cau. l. z ita. ij. rñ.

m ¶ Certuz est. vt z. ff. l. j. ℌ. penul. z. j. eo. l. pe. i fi. sic in dominio. vt. j. ō sol. si pecuniam.

n ¶ Non minus. interpretatine. hic iteruenit act' corporis: vt in predictis concor. Vel dic ✝. v. esse sensus corporis. f. tactus gustus / odorat' / visus / auditus. et hic visus fuit secus in rehabita p de relicto et alijs a nemine possessis quas nō icipio possidere nisi a tactu. vt ff. e. l. ij. ℌ. nerati'. z ibi diri.

✝ Scribeu tes eā sing. reputāt ad hoc q̄ quīq; sunt sensus corporis. et vnusquisq; dr̄ hēre effectū cognitionē fm materiā subiectam. Bolog.

o ¶ Non desisse. etiā naturaliter vt statiz patet: qr eram in pos.

p ¶ Facile. idē si non faciles: si modo nō suspicarer posse repelli. vt. j. c. si id qō. ff. z facit. ff. de iuris vo. l. satis. ℌ. j. Accur.

q ¶ Finibus. agri mei.

r ¶ Simul. i. statim.

s ¶ Atq; i. cum.

t ¶ Eaz tantūmodo partem. aliaz vero minime. sed contra. ff. e. l. posside ri. ℌ. j. Sol. vt ibi.

Ui bona fide.

Q. ¶ Casus. Fūdū bona fide emi a non domino. cundē fundū cōduri a vero domino. Dicit q ōsino possidere. ¶ Ōō scriptuz. Si possideo rē tanq̄ emptam. tandem dico me velle possidere tanq̄ donatā: nō audio. z sic non possum mutare causam possessionis. secus autem est si possideam rem possidere: tādem mihi donata est. nā nunc bñ possum possidere titulo p donato.

v ¶ A domino. idē sia nō dño. qz is possidet. z. vt. ff. e. l. prox. i. prin. z facit. ff. de rei vendi. l. quedā. z. j. pro emp. l. qui cū pro herede.

p ¶ Animo z corpore. naturaliter z ciuiliter: nec tñ hoc solo casu hz locū imo etiam naturali tantum. vt no. ff. e. l. iij. ℌ. illud.

y ¶ Non autem si quis. mala fide possidens.

z ¶ Dimissa. id est reiecta.

a ¶ Ex alia causa. bona fide vt emendo a dño. vt. j. ti. j. l. non soluz. ℌ. j. z de preca. l. si is. vel alia iusta causa. vt. ff. si pars heredi. peta. l. ff. in fi. z facit. C. de prescrip. xxx. an. l. ij.

Si quis. ¶ Casus. Cōmodani tibi librum. postea istum librū vēdidi cuidam: interdixi vt redderes librum ei cui vendidera. tu non vis tradere: si sme iusta cā dicas te nolle tradere/amitto possessionem libri si ex cā iusta nolis tradere/vtputa si non cōpleueras id opus ad quod tibi cōmodaueram vt nōdum auscultaueras librum. tūc ppt hoc nō amitto possessionē libri. Fran.

b ¶ Si quis rem. mobilem vel imobilem. vt. ff. cōmoda. l. j. ℌ. j.

c ¶ Dominū interuertisse. vt cum sine causa non admittit emptorē. vt j. de vi z vi ar. l. cum fundum.

d ¶ Alis contra. vt qñ iusta cā erat retinendi. vt. j. de vi z vi ar. l. colonus. in fi. nam z dño potest resistere ex cā: vt subiicit.

e ¶ Non reddendi. vt propter impensas. vt. ff. de. l. colonus. z. j. de fur. l. creditoris. ℌ. fi. z. l. si is qui rē cōmodatam. z. ff. cōmoda. l. in reb'. ℌ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fi. ꝛ arg. ß. de poſſi. l. i. §. eſt autem. ꝛ §. apud. ꝛ facit. ſ. e. l. ſi res. ꝛ. ß. ti. ſ. l. rem in bonis. ſed contra. ß. e. poſſideri. §. ſiré. ſed ibi patet ſolu.

Interdum. ¶ Caſus. Aliquādo euenit: q̄ non habeo poſſeſſionē rei ꝛ tamen eā trado alij. vt ſi titius poſſidebat rem ti. pro here de: q̄ ſucceſſerat nō dño. idē titius accepit eādem rē p̄cario ab herede veri dñi. nā iſte ver⁹ here⁹ tradidit poſ. iſti titio ꝛ tñ eam non habebat.

¶ Quod ex naufragio. Nemo p̄ naufragiū amiſſa non poteſt vſucapi ab eo qui eam inuenit cum non ſit habita pro derelicto. Idez in rebus iactis de naui tpe tẽpeſtatis.

¶ Qui alienam. Rem quādaz habebam a non dño precario. iſtā reꝫ dominus 2duxit. Dicitur q̄ dñs dicit ammodo ꝓhibere. ꝛ huc caſui habes ſi glo. vel alr vt ſi glo. Frā.

a ¶ Poſſumus. hoc verum. vt ꝛ. ß. tit. ſ. l. nō eſt nouum. ſed q̄ dē alicui pluſq̄ bz vt ſubiicit: videtur abſurdus. vt inſti. de leg. §. ſed ſi rem. ſz di cit hic dari ei qualitatez tenendi precario quam prius non habebat.

b ¶ Dominus fieret. ſ. p vſucapionem. Sed quo modo vſucapit ꝓbēde g̃ beres nō eſt. vt. ſ. p he rede. l. ui. ſri. iuſta ignorātia. vt. ſ. p legato. l. iij. Vel dic q̄ verus heres erat ꝛ dū vſucaperet rogauit precario ab herede veri dñi: vel dic fieret do minus quoquomō etiaz ſi nō ſit heres q̄ rogauit ꝛ poſſidebat: ſed ꝑ here de poſſidebat: nō ꝓpterea dicit anteq̄ fieret dñs: q̄ poſſe a nō teneret precarius ſue rei. vt. ſ. de reg. iur. l. neqs. vel dic duos heredes ꝛ vni fuit prelegata. vel als erat ſua ꝓpria res quam coheres poſſidebat: et a cohēde cuius erat precario rogauit. Sed an rogans deſinit ex prima cā poſſidere: quidam non tu dic ſic: ꝛ ſic coheres cui⁹ eſt incipit poſſidere: ꝛ fm hoc q̄ in principio dicit non habemus. ſ. ante cōceſſionē. Itē no. q̄ non poſſidens aut poſſidenti: q̄ ſemp fieri pōt cum quis incipit alieno nomie. poſſidere. vt. ſ. de preca. l. vnuſq̄ſq̄.

c ¶ Rogauerit. vnde interrupta eſt vſucapio. vt. ſ. ꝓ emp. l. qui cū ꝓ. in principio.

d ¶ Expulſum eſt. ab aqua vel ab hominibus.

e ¶ Non poteſt. ab occupante vel a nullo: ſi ponas primū occupantem talem rez eſſe. ꝛ ſic facta eſt furtiua. vt. ß. ad. l. rho. de iac. qui leuāde. ꝛ. ſ. de fur. l. falſus. §. qui iactus. imo pumi. vt. C. de fur. aut. manifeſta.

f ¶ Pro derelicto. vere ergo oportet haberi pro derelicto. ſ. ad hoc vt poſſit vſucapi. vt. ſ. pro derelicto. l. nemo. ꝛ. l. ſi qs merces. Sed tunc quo modo vſuca: Rñ. non erat abijcientis: als ſtatim fieret occupantis. ꝛ facit inſti. de rerum diui. §. fi. ꝛ. ß. ti. i. qua ratione. § fi.

g ¶ Rogauit. a dōmino ſic vt poſſideret. vt probat verbum reuertit. ꝛ quod ſubiicit a dōmino. ſ. eodem. ꝛ reuertitur. ſ. per conductionem. et ſic facit. ß. e. qui bona. in prin. Vel dic. i. rogauit a non dōmino. Quid autem ſi rogauit a dño ꝛ conduxit a non dño: Rñ. dñs poſ. priuat. vt ſ. eo. peregre. §. quibus. ꝛ facit. ſ. de preca. l. ſi.

Dn videtur. ¶ Caſus. Deiecit titium de poſ. agri ſui: ꝛ incepit poſſidere. Dicitur q̄ non videt acquiſiſſe poſſeſſionem. cum non debeat remanere penes me. Fran.

b ¶ Non videtur. ouid. ß. e. ſi quis vi de deiecto/nūc de deijciēte. ꝛ facit. ß. de leg. iij. qui concubinā. ꝛ. cū ita. ꝛ. ſ. ti. ſ. ſequitur. §. tunc. ꝛ. §. ſi dñs. ꝛ. ſ. de verb. ſig. l. mulieris. §. deſinere.

Cum heredes. ¶ Caſus. ¶ Adita hereditate omnia iura tranſeūt ad heredem: excepta poſ. que non tranſit niſi eaz apprehendat.

¶ Potest quis transferre poſſeſſiones quam ante actum traditionis nō habuit: ſed in ipſo actu tradendi queſiuit. Bar.

Labolenus. Lcr. xxi.

Interdum eius rei poſ. cui⁹ ipſi non habemus alijs tradere poſſumus[a]: veluti cū is qui ꝓ heredē rē poſſidebat anteq̄ dominus fieret[b] precario ab herede eam rogauerit[c].

¶ Quod capitur ex naufragio nō pōt vſucapi q̄ caditi in vitium furti. Bar.

¶ Quod ex naufragio[d] expulſū eſt[e] vſucapi non poteſt: quoniam nō eſt ꝓ derelicto: ſed in deperdito. Idem iuris eſſe cruſtimo in his rebus que iacte ſunt: quoniā non poteſt videri id ꝓ derelicto[f] habitus quod ſalutis cauſa interim dimiſſum eſt.

¶ Qui primo rogat precario poſtea cō ducit eandem rem ab eodem cēſetur a pre cario receſſiſſe/cum poſſeſſionem quam habebat ab illo locatore trāſtuliſſe videa tur. Paulus.

¶ Qui alienaz rem precario roga uit[g] ſi eandem rem a dño cōduxe rit poſſeſſio ad dñm reuertitur.

¶ Sicut ille qui poſſeſſionē perdit nō videtur perdidiſſe ſi habet interdictum/vel actionem ad eam recuperandam. ita qui acquiſiuit non videtur acquiſiuiſſe ſi tenetur aliquo interdicto/vel actione ad eaz reſtituendam. b. d.

Idem. Lcr. xxij.

Dn videtur[a] poſ. adceptus is qui ita nactus eſt vt eaz rctinere non poſſit.

¶ Per adtiones hereditatis omnia iura que erant apud defunctuz ꝛ per mortez non fuerunt extincta ipſo iure trāſeūt in heredem ſed poſſeſſio nō: quia licet illa ſit ius tamen per mortem poſſeſſio defunctorum extincta. ideo neceſſe habet heres iterum poſſeſſiones apprehendere et erit noua poſſeſſio nō vetus que erat apud defunctum. Paulus.

Idem. Lcr. xxiij.

Cum heredes inſtituti ſumus adita[a] hereditate omnia q dem iura[k] ad nos tranſeunt: poſſeſſio autez niſi naturaliter comprehenſa ſit ad nos nō pertinet[l].

¶ Fictio poſſiminij circa recuperādā poſſeſſionem non fingit. b. d. Bar.

¶ In bis que in hoſtium potestatem perueneruntinon retinēdo iure rerum ſuarum ſingulare[m] ius eſt: corporaleꝫ tamen poſ. amittunt. neqz enim poſſunt videri aliquid poſſidere / cum ipſi ab aliq poſſideātur[n]. Sequitur ergo vt reuertſis his noua poſ. op⁹ ſit: et ſi nemo medio tempore res eorū poſſederit.

¶ Liber homo non poteſt poſſideri a ſciēte. Bartolus.

¶ Item quero ſi vinxero liberū hominez ita vt cum poſſidcam[o]: an omnia que is poſſidebat ego poſſideam per illuz: Rñ. ſi vinxeris liberū hominē: eū a te poſſideri non puto[p]. qō cū ita ſe habeat multominus a te per illuz res ei⁹ poſſidebuntur: neqz eius rerū natura recipit vt per cuz aliqd poſſidere poſſim[r] quez ciuiliter i mea potestate non habeo.

¶ Poſſeſſio quelita per ſeruum queri tur dño ſi eſt iuſta. als ſecus. Bar.

Idem. Lcr. xxiij.

Quod ſeruus tuus ignoran te[s] te poſſidet[t] vi id tu non poſſides[v]: quoniam is qui in tua ſeruitute. ꝛ facit. ſ. ti. i. l. neqs ſeruus.

¶ Poſſideā. de facto: vt h. ꝛ. ſ. de libe. bo. erbi. per totū. Accur.

q ¶ Non puto. de iure. vt. ſ. e. qui vniuerſas. §. poſſeſſionem. in fi. ꝛ ß. de proba. ſi quis liberū. ꝛ boc ſi ſciens liberum. Sed quid ſi ſeruum meum credebaz: videtur ſecus. vt. ß. ti. i. l. bomolibet. ꝛ. l. acquiritur. §. pe. quod pōt dici vt eū poſſideaz: ſed non vt mibi querat extra rez ꝛ operam ratione poſ. vel proprietatis. vt no. ß. e. l. i. §. ſed et per eum. niſi hoc gerat: ꝛ tunc vt procurator nō vt poſſeſſus querit. vt. ſ. e. ſi me in vacuaz. §. fi. ſicut eccleſia per conuerſum. Sed an eccleſia poſſideat eſuerſum? Dic q̄ nō q̄ ſcit eū liberū + eſſe. Item an rationabiliter cogaſ vt etiam peum queratur? Dic q̄ non.

r ¶ Poſſim. eo vel tradente non bꝫ geſtiente. ꝛ facit. ſ. de vi ꝛ vi arma. l. i. §. pe. ꝛ. ſ. de reg. iur. cuz principalis. ꝛ. ſ. de ſtipu. ſer. ſi ſeruus teſtamento manumiſſus. in fine.

Quod ſeruus. ¶ Caſus. Si ſeruus deijciat aliquem de fundo p vim ꝛ incipiat poſſidere. ꝛ hoc faciat dño ignorante vel inuito dicitur q̄ hec poſſeſſio non acquiritur dño. et hoc ſine acquirabitur ex cauſa peculiari. vt quia emerat rem de pecunia peculiari: tandez itrauit poſ. eius rei ſua auctoritate: ſiue non ex cauſa peculiari: vt qz itraut in poſ. alicuius rei. Fran.

s ¶ Ignorante. ſecus ſi mandante vel ratum habente: vel als volente quia tunc per ſe non per ſeruum dominus poſſidet. vt. ſ. de vi et vi armata. l. i. §. deiecisse.

t ¶ Poſſidet. i. detinet. vt. ſ. ba. lege.

v ¶ Non poſſides. contra. ß. de bis qui ſunt ſui vel alie. iur. l. j. ꝛ. ß. tit. j. acquiritur. §. non ſolum. quibus dicitur quicquid per ſeruuꝫ ꝛc. Sz ibi ſubaudi iuſte. Qui ergo queritur: ſeruo non: quia nec momēto temꝑ ſtaret. ſ.

† Nisi ter. inducit alexā. dic et dicit ee multū not. ad ij q. liber proiectus in mari licite retinetur a reptore. q̄ habet ꝓ derelicto. de cuius dicti veritate. vide q̄s notauit l. i. q̄ rone. §. fi. in glo. cō mittit. in apostil. in ꝛ. vt ſi libium apertū. ß. ꝓ ſi. titu.

¶ Poſſidenti q̄qz dat non poſſidens.

+ Videtur ſtiari bus cām. de pe ſcrip. ꝛ l. c. vel allegia. de pat. et in cle. l. de do ci. ſi poteſ poſſi. vt per glo. xvij. q. iij. c. ſicut.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

staret. s. ista pos. vt. ff. ō acqui. here. l. placet. quare dicas nulli. Sz nō ne datur interdictum vnde vi ɔ̄ dñm. vt. j. de vi et vi ar. l. j. §. si quis ei sus. ergo, deiectus pos. amisit. vt in ea. l. §. sine autez. ergo z dño est q̄ sita: ¶ Rñ. non sequit si cōpetit iter dictū ergo alij est quesita. vt. j. ti. l. non solus. §. si dños. Jté oppo. banc pos. quereret sibi si esset liber ergo dño cum sit seruus: ¶ Rñ. hoc argumētū valet q̄n iuste querit: nō q̄ iniuste. vt in si. huius. l. Vel dic non oē q̄ sibi si esset liber q̄rit dño cuz est seruus: vel referas te ad. p. prietatē hoc modo q̄ q̄reret sibi libero quo ad ꝓprietatez hoc q̄rit dño quo ad ꝓprietatē et possessionem cuz est seruus. sed ex cā maleficij non q̄reret sibi quo ad ꝓprietatem: ergo cū est seruus nec dño. Accur.

a ¶ Non corpoales. i. incorporales. als dicit iusta naturalis et iusta ciuilis. vt j. vti posside. j. duo.

b ¶ Ex peculio. i. ex iusta cā. vt postea fequitur ꝑm D. vel veri⁹ peculio stricte hic accipitur. Et q̄ nō. dixit iustas. s. extra peculium. Et hic dicit idez in peculio vt patet: quia dicit sicut ꝛc.

c ¶ Possidet. i. detinet.

d ¶ Cum ratione. ratio q̄ sequitur est ad vtrunq; dictus. scz q̄n extra peculium et quando in peculio querit. z q̄ substituit ꝑ peculio large accipe ꝓ omni eo q̄ seruus iuste querit: als stricte. vt. ff. ꝓ. t. 3. de pec. l. peculiū. j. rñ. z. §. ex his. que est contra. z sic est hic argu. ad id quod no. ff. e. l. j. §. item acquirimus.

e ¶ Ciuiliter possidere. i. nuit q̄ naturaliter possit seruus possidere quod ē falsum: sed tamen tenere potest vt asinus sellaz. vt. j. ti. j. munꝯ. §. seruus. z. j. e. possessio. §. j. z j. de verb. obli. stipulatio ista. §. hec quoq; dicer go ciuiliter. i. de iure ciuili. nō pos. neq; ciuili neq; naturaliter. vel dic ciuili. i. nullo modo. nam et iam naturalis est de iure ciuili.

f ¶ Creditur. quadam interpretatione iuris: q̄ iustum serui factū dñi ꝓsummus etiam ignorantis: sed scientis z volentis etiam iniustū, sic als iusta queritur hereditas. vt insti. qui. mo. test. infir. §. fi. Item plenius iusta pos. q̄ iniusta. vt ꝓt. 3. e. l. possideri. §. j. z. l. q̄ meo. j. fi.

g ¶ Non petinet. i. dño non queritur.

h ¶ Peculij. i. non ex iusta causa. z facit. j. titu. j. sequitur. §. itez si eā. Accur. sius.

Si id quod. ¶ Casus. ¶ Decuniam meam posui in fundo meo: vel in aliquo loco sub terra. nunc non recordor vbi eam posui. Dicit q̄ amitto pos. Secundo dicit. per colonum. item per inquilinum: per seruum retineo pos. etiam si moriantur vel furiosi fiant. adē si ea rē alij locent. Tertio dicit. pos. fundi quam retineo animo non amitto. si alius fundū ingrediatur nisi me repellat vel suspiceꝝ me posse repelli. z ita de fundo vado. Franciscus.

i ¶ Vbi sit. in quo fundo/vel domo/vel horto/vel loco. secus si fundus scio. sed locum fundi non retineo in memoria. vt. j. e. l. percare. in pri. z. 8. e. l. iij. §. item feras. Item excipe hominem z res per eus peterās. vt. 8. e. ti. possideri. §. nerua. z. l. rem que. z. j. e. l. si res. Sz q̄d de imobili si nescis vbi sit ex longo tempore. Jté quid si fundū z scis z nescis te possidere ex longinquitate temporis: ¶ Rñ. ad vtrūq; q̄ dis non tē pore: sed ꝑ obliuionem. vt insti. de vsuca. §. quod autem.

k ¶ Et per colonos. in villa.

l ¶ Inquilinos. in ciuitate. vt. j. eo. l. re pignori.

m ¶ Possidemus. diuersimode: q̄ per seruos res peculiares eoꝝ animo z corpore per colonos: z inquilinos eoꝝ corpore naturale/ nostro ciuilem. vt. 8. e. l. iij. §. saltus. hic tamē dicit de eo quod seruꝰ possidet non peculiariter, cum dicat in fine nihil interest. Accur.

n ¶ Intelligimur aliter in primo. s. quando fuerunt mortui. z aliter in alijs quando ceperunt furere vel locare. naz vbi moriuntur retineo ci nilem per me non naturalem nisi heres coloni acceperit volens mihi possidere: q̄ tunc etiam naturaliter in alijs retineo ciuilem per me naturalem per eos. vt. j. eo. qui vniuersas. §. fi. fm Jo. ✝ vel dic ꝑm D. retineo cum moritur per me ciuilez: per eos naturales si nō negleri appre hendere pos. post eoꝝm mortez. vt. j. si de eo. §. j. nec ob. si dicas: ille est mortuus: z nullo modo detinet. quod idem pos. set oppomi de dormiente. vt. j. ti. j. nūꝯ. §. siser uus meus.

✝ Ista opi. est vera fm Bar. hic.

o ¶ Quicꝯ interest. in retinenda pos. item nec aliquis eoꝝ potest fibi mutare causam pos. cōstituendo sibi possidere. vt. 8. e. rem que. z. l. qui bona. z C. de præscrip. xxx. an. l. ij. licet ¶ Dy. contradicit in colono. Jté nec i amit tenda interest cū nostro animo: z eorum corpore possidemus: in alio autem interest. i. quādo pe culiariter: cū etiam eoꝝ animo possideamus vt dixi. Jtez z quādo moriūtur vt modo dixi. itez etiaz in vsucapione differunt. q̄ per soluz seruum vsucapio. vt. j. ꝓ soluto. l. ij. Jtez nec sicp alios querit dominiū vl pos. vt per seruz. z facit j. ꝓto emp. qui fundum. in principio.

p ¶ Possidemus. z sic ciuiliter.

q ¶ Possideamus. et sic ciuiliter.

r ¶ Corpoalis. id est naturalis: vt. 8. e. l. clam. §. qui ad nundinas.

s ¶ Magis ꝓbatur. s. q̄ supra dictum.

t ¶ Vtilius. vt. z. d. §. qui de iure ciuili. nō pos. neq; ciuili neq; naturaliter. vel dic ciuili. i. nullo modo. nam et iam naturalis est de iure ciuili.

Quot modis sumatur ista dictio q̄ vide glo. l. c. j. in pn. de referua. in prag. sanc. Eu vi de melꝰ in l. ij. 8. si cer pe. per glo. 2 l. demōstratio. §. q̄s aūt. 8. si condi. z demōstra.

u ¶ Creditur. quadam interpretatione iuris: q̄ iustum serui factū dñi ꝓsummus etiam ignorantis: sed scientis z volentis etiam iniustū, sic als iusta queritur hereditas. vt insti. qui. mo. test. infir. §. fi. Item plenius iusta pos. q̄ iniusta. vt ꝓt. 3. e. l. possideri. §. j. z. l. q̄ meo. j. fi.

x ¶ Non petinet. i. dño non queritur.

y ¶ Peculij. i. non ex iusta causa. z facit. j. titu. j. sequitur. §. itez si eā. Accur. sius.

Si id quod. ¶ Casus. ¶ Decuniam meam posui in fundo meo: vel in aliquo loco sub terra. nunc non recordor vbi eam posui. Dicit q̄ amitto pos. Secundo dicit. per colonum. item per inquilinum: per seruum retineo pos. etiam si moriantur vel furiosi fiant. adē si ea rē alij locent. Tertio dicit. pos. fundi quam retineo animo non amitto. si alius fundū ingrediatur nisi me repellat vel suspiceꝝ me posse repelli. z ita de fundo vado. Franciscus.

z ¶ Vbi sit. in quo fundo/vel domo/vel horto/vel loco. secus si fundus scio. sed locum fundi non retineo in memoria. vt. j. e. l. percare. in pri. z. 8. e. l. iij. §. item feras. Item excipe hominem z res per eus peterās. vt. 8. e. ti. possideri. §. nerua. z. l. rem que. z. j. e. l. si res. Sz q̄d de imobili si nescis vbi sit ex longo tempore. Jté quid si fundū z scis z nescis te possidere ex longinquitate temporis: ¶ Rñ. ad vtrūq; q̄ dis non tē pore: sed ꝑ obliuionem. vt insti. de vsuca. §. quod autem.

a ¶ Et per colonos. in villa.

b ¶ Inquilinos. in ciuitate. vt. j. eo. l. re pignori.

c ¶ Possidemus. diuersimode: q̄ per seruos res peculiares eoꝝ animo z corpore per colonos: z inquilinos eoꝝ corpore naturale/ nostro ciuilem. vt. 8. e. l. iij. §. saltus. hic tamē dicit de eo quod seruꝰ possidet non peculiariter, cum dicat in fine nihil interest. Accur.

d ¶ Possideamus. et sic ciuiliter.

e ¶ Corpoalis. id est naturalis: vt. 8. e. l. clam. §. qui ad nundinas.

f ¶ Magis ꝓbatur. s. q̄ supra dictum.

g ¶ Vtilius. vt. z. d. §. qui de iure ciuili. nō pos. neq; ciuili neq; naturaliter. vel dic ciuili. i. nullo modo. nam et iam naturalis est de iure ciuili.

h ¶ Creditur. quadam interpretatione iuris: q̄ iustum serui factū dñi ꝓsummus etiam ignorantis: sed scientis z volentis etiam iniustū, sic als iusta queritur hereditas. vt insti. qui. mo. test. infir. §. fi. Item plenius iusta pos. q̄ iniusta. vt ꝓt. 3. e. l. possideri. §. j. z. l. q̄ meo. j. fi.

i ¶ Non petinet. i. dño non queritur.

k ¶ Peculij. i. non ex iusta causa. z facit. j. titu. j. sequitur. §. itez si eā. Accur. sius.

Si id quod. ¶ Casus. ¶ Decuniam meam posui in fundo meo: vel in aliquo loco sub terra. nunc non recordor vbi eam posui. Dicit q̄ amitto pos. Secundo dicit. per colonum. item per inquilinum: per seruum retineo pos. etiam si moriantur vel furiosi fiant. adē si ea rē alij locent. Tertio dicit. pos. fundi quam retineo animo non amitto. si alius fundū ingrediatur nisi me repellat vel suspiceꝝ me posse repelli. z ita de fundo vado. Franciscus.

l ¶ Vbi sit. in quo fundo/vel domo/vel horto/vel loco. secus si fundus scio. sed locum fundi non retineo in memoria. vt. j. e. l. percare. in pri. z. 8. e. l. iij. §. item feras. Item excipe hominem z res per eus peterās. vt. 8. e. ti. possideri. §. nerua. z. l. rem que. z. j. e. l. si res. Sz q̄d de imobili si nescis vbi sit ex longo tempore. Jté quid si fundū z scis z nescis te possidere ex longinquitate temporis: ¶ Rñ. ad vtrūq; q̄ dis non tē pore: sed ꝑ obliuionem. vt insti. de vsuca. §. quod autem.

m ¶ Et per colonos. in villa.

n ¶ Inquilinos. in ciuitate. vt. j. eo. l. re pignori.

o ¶ Possidemus. diuersimode: q̄ per seruos res peculiares eoꝝ animo z corpore per colonos: z inquilinos eoꝝ corpore naturale/ nostro ciuilem. vt. 8. e. l. iij. §. saltus. hic tamē dicit de eo quod seruꝰ possidet non peculiariter, cum dicat in fine nihil interest. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

mutat facit nullam vt dormiens.vt.j.ti.j.l.nunq̃.§.si seruus. Itē facit.j.pro emp.l.ij.§.si a furioso.contra.sed ibi non solo animo perdit.
Si aliquā.¶ Casus. Dic casuz vt in glo.que incipit:ratione pos. ꝛc.ibi distingue ergo ex predictis ꝛc.Fran.
a Multum.nunc respondet.
b An ignorē.ignorans enim vel errās nō amittit posses.vt.j.e.l.si me i vacuā.Ignorare autem possuz qñ p filiū vel huū ex cā peculiari q̄ro.vt.j.e.possessio.§.ꝛ si possessio.

Ignorans an ꝛ quando amittat possessiōez rei sue ꝛ qd iuris in errante ꝛ qñ psumatur aliquis ignorare.

c Utruz.accipe primū membrū.s.si sciam.
d Quasi non meā.erat tñ mea:q̄ casu non amitto ppꝛietatē: qꝛ alter i ea q̄rēdā nō ꝯsensit.nec i ea sola voluntas sufficit.vt s.e.si qs vi.§.dn̄ia.et ēt si alter ꝯsensisset idez:qꝛ cū rē meā q̄si tuā tibi do nō trāsfero dn̄iū.vt.s.d ꝯdi.cau.da.l.iij.§.subtilis.ſm azo.pos.aūt amitto.H.vt.s.e.l.qd meo. Azo.
e An quasi meā.ꝛ erat ꝛ h casu ppꝛietatē ꝛ pos. videoꝛ trāsferre velle nisi forte agā d altero trāsferendo tm̄ ſm Azo.
f Et si sciēs meā.vel q̄si meā.vt.s.e.q bōa fide.
g Respectu.ꝛ nō valet. vt.s.depositi.qui rem.ꝛ j.eo.si de eo.§.fina.
h An possessionis.hoc pōt valere vt subijcit.
i Tantuz.nam vere refert pos.vel proprietatez conducam.nam ꝛc.
k Et stipulatio.ratiōe pos.vt.s.de ꝯhē.emp.si in emptiōe.§.rei.Distingue q̄ ex p̄dictis si aliquā rē possideo:ꝛ eā a te conduco.aut ignoro me possidere aut scio.vbi ignoro non valet ꝯductio.vt C.loc.q rē.vbi scio refert an q̄si rē alienā conduxerim an quasi meaz.si q̄si alienā siquidē erat aliena valet cōductio.si propria nō valet.vt.s.depositi.qui rē.sed pos.amittit ſm Azo.Si vero q̄si meam aut erat mea aut nō.si ñ erat valet qd agitur inspecta vitate non opinione.arg.s.de neg.gest.nā si cū.Si vero mea refert vtrū ppꝛietatis respectu ꝛ nō valet:siue sciebā siue ignorabā meā.vt.s.d.l.depositi.q rē.Sed vbi scio videoꝛ trāsferre dn̄iū ī aliū. vt.s.de ꝯhē.emp.sue rei.Si vero pos.gr̄a valet qd agitur:ſz quō etiā respectu possessionis valet in re ppꝛia cū ꝯductoꝛ possideat:ꝶñ.qꝛ locatoꝛ forte aliq̄ iudicio poterat eā aduocare:vel prius fuit ꝯfessus eius noie possidere.ꝛ facit.j.de preca.l.in rebus.§.fi.ꝛ.l.si is.

Cōducēs rem ppꝛiā an ei⁹ pos. perdat.

Possessionem.¶ Casus. Possessionem naturalem potest pupillus amittere.puta si fundum desinat possidere etiam sine tutoris auctoritate.ciuilem autem non.
Ut corpore.si de naturali dicas:est contra.s.titu.j.l.pupill⁹.vnde dic de detentatione asinina hic loqui nō de naturali que iuris est:vel hic proximus pubertati ibi nō.vel pōt amittere naturalē quā cū ciuili hz exiens de fundo:ita q̄ nō sit in conspectu:qꝛ ꝛ maioꝛ sane mētis sic amitteret:sed aio nō pōt quā maioꝛ posset etiā in fundo exiſtēs.vt.s. e.si quis vi.§.differentia.ſz alienando etiaz naturalē nō posset amittere.vt in.l.ꝯria.ꝛ sic est differentia inter amittere ꝛ alienare.Sed pone q̄ tradit ꝛ recedit:ita q̄ nō sit in cōspectu:q̄ aio p̄dit:ꝶñ.nō imo qꝛ dereliquit ꝛ non est in cōspectu.Itē ecōtra videt q̄ etiam ciuilez et naturalē potest alienare.vt.j.pro emp.l.ij.§.si a pupillo.q̄ est ꝯ.Sol. hoc verū est nisi alius apprehendat pos.vt ibi:nam ꝛ hoc diximus in colono per quem pos.non amittimus nisi alius apprehendat. vel sol. vt ibi.ꝛ facit.s.de dā.infec.si finita.§.si forte.ꝛ.§.si pupillus.
Qui vniuersas.¶ Casus. Primo dicit.si possideo domum singulas eius ptes nō videoꝛ possidere.idez in naui ꝛ in armario.
Possessionē.Nunc dicit q̄liter amittit possessio taz rei īmobilis q̄ mobilis.et leuis est lr̄a.

Possidens rez proprias si illam cōducit ꝛ queratur an cōducens perdat possessionem debet attendi an ignorās se possidere conducat an sciens:ꝛ hoc scd̄o casu refert an conducat eam vt alienā an vt suam:ꝛ interdum dominus non possessoꝛ a possessore cōducit stipulatur vel emit:ꝛ tunc aut proprietatis respectu cōtrahit:ꝛ contractus omnes sunt nulli.aut respectu tantū possessionis contrahit ꝛ tunc tenet stipulatio/emptio/cōductio/ꝛ p̄carium. hoc dicit Alex.de imo.

Hercul. Lex.xxviij.
Si aliquam rem possideam ꝛ eandem rem postea conducam:an amittam pos.[a] multuz refert in his qd agat.refert enim primum vtruz sciā me possidere: an ignorem[b]:ꝛ vtrum[c] quasi non meā[d] rem conducā:an q̄si meaz[e]:ꝛ si sciens meā[f] vtrum quasi proprietatis respectu[g] an possessiōis[h] tantum[i]:nam si rem meaz tu possideas ꝛ ego emam a te possessionē eius rei vel stipuler vtilis erit ꝛ emptio et stipulatio[k].ꝛ sequit vt ꝛ precarium ꝛ cōductio specialiter possessionis solius conducēde vel precario rogande animus vtiliter interueniat.

Pupillus non potest animo desinere possidere.h.d.Bar.

Ulpianus. Lex.xxix.
Possessionem pupilluz sine tutoris auctoritate amittere posse constat:nō vt animo sed vt corpore[l] desinat possidere.qd enīz facti est potest amittere:alia causa est si forte animo pos.velit amittere/hoc enim non potest.

Qui possidet vniz totum integrale nō possidet singulares partes eius.B.

Paulus. Lex.xxx.
Qui vniuersas edes possidet singulas res q̄ i edificio sūt non videtur possidere[m].Idez debet dici ꝛ de naue ꝛ de armario.

Possessio perditur ab ignorāte ꝛ limito superueniēte defectu ex parte rei vel persone.h.d.Bar.

Possessionē amittimus multis modis:veluti si mortuum in eum locum intulerimus quē[n] possidebamus:nāq̄ locū religiosuz aut sacrum non possum⁹ possidere[o] ꝛ si[p] cōtēnamus[q] religionez ꝛ pro priuato cum teneamus sicut hominem liberuz[r].Item cū pretoꝛ idcirco i pos.rei ire iussit[s]:q̄ dāni infecti nō pmittebatur pos. inuitum dominū amittere labeo ait[t].Itē qd a mari vl' flumine occupatum[v] sit possidere nos desinimus:aut si is qui possidet in alterius potestatem[x] peruenit.Item qd mobile est:multis modis desinimus possidere:si aut volum⁹[y] aut seruū puta manumittamus[z].Itē si id quod possidebamus in aliam speciē translatuz sit:veluti vestimentum ex lana factum[a].

Heres non acquirit possessionē nisi eam apprehendat vere vel ficte.Bar.

Quod per colonuz possideo[b] heres meus (nisi ipse nactus sit[c] possessionē)non poterit possidere[d]:retinere cū animo possessionem possumus:adipisci non possum⁹:sed quod pro emptore possideo per colonum[e] etiam vsucapiet heres meus.

Per colonum cōmodatariuz vel depositarium ꝛ si alij locet cōmodet vl' deponat possessionē retinemus.h.d.Bar.

Si ego tibi cōmodauero:tu titio q putet tuū esse nihilominus ego id possideo[f].Et idē erit si colonus meus fundū locauerit:aut is apud quez deposueram apud alium rursus deposuerit:ꝛ id per quālibet plurimum personam factum obseruandum ita erit.

Quod per colonum. Possidebā fundū p colonū meuz hēs me⁹ non dicit hr̄e possessionē illi⁹ fūdi.nisi eam apphēdat corporal'r.idē si colonus apphēdat pos.fundi noīe hēdis mei.ꝛ heredi acquirit pos.ꝛ etiaz vsucape poterit.Postea dicit.cōmodaui tibi rez:vel locaui vel deposui:ꝛ sic possessionē retineo per te.tu aūt alij cōmodas vel locas:vl' apd alium depois.quia adhuc retineo possessionē.
m Non videtur possidere.vt.j.ti.j.cū q.ꝛ fac s.de rei ven.l.i rē.§.fi.ꝛ j.qd vi aut claz.si alius. in fi.ꝛ.l.se.ꝛ.s.ad exhi. l.tigni.§.sed si rotā.ꝛ.s. ti.j.l.adeo.§.illud recte ꝛ.s.de euic.l.naue.
n Quem.s.locum.Ac.
o Possidere.ſz detinere.vt.s.de moꝛ.inferē.l. longa.
p Et si.i.q̄uis.
q Cōtēnamus.scienter enim ꝯditionē nō possidemus licet ei⁹ libertatē cōtēnamus:aliō si bona fide nobis seruiat.
r Sicut hominez liberum.quem non possidemus scienter.vt.s.cū heredes.§.item quero.

Nō liber scieter aq̄uis possideri nō pt. qꝛ estimationē nō recipit ignoráter aūt secus.

s Iussit.ex scd̄o decreto nō licet ex pmo.vt i cōtrario.s.e.si qs ante.
t Labeo ait.vt et.s.de dā.infec.si finita.§.iul.ꝛ §.nō aūt.ꝛ.s.e.l.iij.i fi.
v Occupatuz sit.vel albeū faciēdo flu.vel inundando mare ſm Jo.ꝛ h siue mobilis siue īmobilis:vt h.ꝛ.j.de bo.auct. iu.pos.cū vn⁹.§.fi.ꝛ.s. e.pomponi⁹.ꝛ facit.s.si vsufruc.pe.si ager.ꝛ.s. ti.j.ergo.ꝛ.§.alluuio.
x In alterius ptātez.i. dn̄iuz.vt.j.de verb.sig.ptātis.vt qꝛ redactus est in seruitutē ppter ingratitudinē:vt quia passus est se vēdi ad preciuz participādū.vel dic etiā qꝛ dedit se in arrogationez:ſz in isto hodie aliud esset.naz hz pos. ciuilem omnium que ante habebat.Item reruz peculij aduenticij arrogatoꝛ naturalem qꝛ hz vsufru.vt insti.de acqui.p ar.ꝛ.s.eo.naturaliter.de alijs filijs dic vt.j.e.l.possessio.§.qui in aliena.
y Uolumus.al's nolumus.ꝛ idem est sensus.
z Manumittamus.vt.j.pro donato.l.qui pro donato.
a Ex lana factū.nō em̄ possidet lanā ī eo vestimēto:ſz si lanā legetne ꝛ ineta ꝯtinet.vt.s.d le.iij.l.lana.azo.ꝛ facit.s.ti.j.l.adeo.§.cū qs.
b Possideo.meo nomine.
c Nactus sit.aut alius nomine eius.vt in fi.§.dicitur.
d Non poterit possidere.vt ꝛ.s.e.l.cuz heredes.in prin.ꝛ.j.tit.j.l.si homo.aliter in herede coloni.vt.s.loca.cum in plures.§.heredem.ꝛ j.eo.si de eo.§.j.que sunt contra.sed an hereditas retinet naturalez p colonū:Jo.forte non.vt.j.si quis te.lib.l.j.§.sceuola.
e Colonum.apprehendentez nomine heredis.ꝛ dic etiam.q.d.non tantum si ipse.s.heres apprehendat.Idem forte si colonus mercedez heredi ꝛ soluerit.vt.j.eo.q̄uis.§.j.ꝛ facit insti.de interdic.§.possidere.ꝛ.s.l.iij.in prin.ꝛ.C.e.l.licet.
f Id possideo.ciuiliter per me,naturaliter per alium,sed per quem: dic per

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vic per primus: licet p mille manus ambulet. hoc ēm operaē mihi animus eius: q̄ ꝛ si de fundo erisset/non tñ alo deserēde pos. adhuc natuliter p eū possideo. vt. ſ. l. proxi. Sed certe imo videtur q̄ non possideam per aliquē bic vel in sequentibus casibus. vt. ſ. ti. l. ult. nō ſolū. §. q̄ pignori. ſ. est cōtra. Sol. ibi in pignore q̄ nihil est. vel ibi deposuit apud ſe. nec hoc valet.

Dic ergo: ibi commodatarius vel depositarius aliq̄ tradidit alienādo: bic non. Item facit inſtitu. de inter. §. p eos quoq;. ꝛ. ſ. qui. mo. vſufru. amit. l. pomponius. Sed arg. cōtra. ſ. de pre ca. l. queſitū. i. prin. Acc. Additio. Dic §. Bar. bic q̄ ibi loquit de actione ꝓpriali que tātū cōtra primus concedit: bic de retinenda poſſeſſiōe que etiā per ſcōm ꝛ vltriorem retinetur.

¶ Per colonum absentem non retinemus poſſeſſionem naturalem. Bar.

Pomponius. Lex. xxxj.

SI colon⁹ nō ſcrēde poſ. cā exiſſet de fūdo: ꝛ eo rediſſet: cūdē locatorē poſſidere plz[a].

¶ Per colonum vel inquilinum retinet quis poſſeſſionem etiam ſi locatio ſit iuris ꝛ per mandatarium: licet mādatus ſit inutile ad obligandum. ¶ Pau.

Paulus. Lex. xxxij.

QUāis pupillus ſine tutoris auctoritate nō obligetur[b]/poſ. tñ p cuz retinemus[c].

¶ Ficta traditio colono nō prōdat dominum poſſeſſione. h. d. Bar.

¶ Si conductor rē vendiderit ꝛ eam ab emptore conduxerit: et vtriq; mercedes preſtiterit/ p̄or locator poſ. per conductorem reciſſime retinet[d].

¶ Infans per ſeipſum nō poteſt incipere poſſidere ſine tutoris auctoritate: ſed p ſeruum eius ſic. ſed maior infante bñ poteſt etiā ſine tutoris auctoritate. hoc dicit Pau. de caſt.

¶ Infās poſſidere recte poteſt ſi tutore auctore cepit. nam iudicium[e] infantis ſuppletur auctoritate tutoris: vtilitatis cīm cā hoc receptū eſt. nam alioquin[f] nullus ſenſus ifantis eſt accipiēdi poſ.[g]

¶ Pupillus[h] tñ etiā ſine tutoris auctoritate poſſeſſiōz nāciſci poteſt. Item infans peculiari[i] noīe per ſeruum poſſidere poteſt.

¶ Accipiendi poſ. ꝛ ſic non querit. vt ꝛ. ſ. l. ſ. §. adipiſcimur. l. ſi. §. contra. C. eo. l. donatarum. Sol. vt ibi.

b ¶ Pupillus maior infante habens intellectū. vt. ſ. e. l. ſ. §. offilius. ꝛ. ſ. de aucto. tuto. l. obligatur.

i ¶ Item infans peculiari. vt ꝛ. C. de do. ſi quis in emancipatione.

¶ Cui datus eſt executor nō poteſt ingredi ſua auctoritate. Item mandatū eius quod quis habet neceſſe facere non finit morte. h. d. Bar.

Pomponius. Lex. xxxiij.

VEndi venditor etiaz ſi mādau erit alicui vt emptorez in vacuaz[k] poſ. induceret: p̄iuſq; id ſieret nō recte emptor per ſe in poſ. veniet[l].

¶ Mandatum factum ſuper eo ad qđ mandans tenebatur morte eius nō finit: bene tamen poteſt reuocari per heredem eius. h. d. Pau.

¶ Item ſi amicus[m] vēditoris mortuo eo p̄iuſq; id ſcieret: aut[n] nō p̄hibentibus heredib⁹ id fecerit[o]. recte poſ. ei tradita eſt[p]: ſi ſi id fecerit cum ſcieret dominū mortuū eſſe: aut cum ſcieret heredes id facere nolle contra eū[q].

¶ Error: nominis acquiſitionez poſſeſſionis non ꝓdit: ſed error in corpore ſic. Item diſſenſus accipientis impedit p̄dictionē poſſeſſionis. Bar.

Ulpianus. Lex. xxxiiij.

SI me in vacuam poſſeſ. fūdi corneliani miſeris: ego cum putarem me in fundum ſem proꝓianus[r] miſſum ꝛ in corneliano iero nō acquirā[s] poſ. niſi forte in noīe tantū errauerim[t] ꝛ in corpore conſenſerimus[u]. Quādo autem in corpore non conſenſeri mus[v] an a te tamē recedet poſſ. q̄ aio deponere[w] et mutare[x] poſ.

¶ Vndi venditor.

¶ Caſus. Vēdidi fundū tibi: poſtea māda ui titio vt te mitteret in poſ. fundi. ſnō expectaſti q̄ te mitteret in poſ. ſed tua auctoritate intraſti. dicitur q̄ nō iuſte intraſti et es predo. Sc̄do dicit titius me mortuo cuz id ignoret: te miſit i poſ. dicit q̄ iuſte incipis poſſidere. Si aūt titi⁹ miſit te i poſ. cūſciret me mortuum: aut cūſcires heredes id facere nolle: tunc non iuſte incipis poſſidere. Fran. accur.

k ¶ In vacuaz. ad quam tradendā tenet fm quoſdam. quod nō placet. vt C. de proba. l. cūres.

l ¶ Veniet. ꝛ ſi fecerit ꝓdo eſt. vt ꝛ. ſ. e. l. ſi ex ſtipulatione. ꝛ. C. eo. l. nec ex vera. Accur.

m ¶ Item ſi amicus. i. p curatoꝛ ſiue nuncius.

n ¶ Aut. als aut. p non: ꝛ als aut p. i. non. ꝛ fm iſtā nō eſt. i ſi a non. Acc.

o ¶ Id fecerit. id ē durerit emptorez in poſſeſſionem. Accur ſius.

p ¶ Recte poſ. ei tradita eſt. vt ꝛ. ſ. de procur. ſi p curatoꝛem. vt. ſ. de offi. preſi. ſi forte. ꝛ. j. de ſol. ſi cū corneli⁹. i ſi. ꝛ. ſ. mā. ſi precedēte. ꝛ. ſ. de pac. l. ſi cū. Sed arg. ꝛtra. ſ. de ur. doti. l. ſi ego. §. ſi res. ꝛ. ſ. de ma. vin. ſi pa ter, ſed aliis caſibus loquuntur. Item cōtra. ſ. de do. l. ij. §. ſed ꝛ ſiqs. Sol. ibi in ofitio. vel vt ibi. Item ff. ſi cer. pe. l. cūs. §. quasvo. Sol. ibi. Additio. Dic §m Bar. bic q̄ hoc mandatuz conſiſtit etiā in id qđ habebat de neceſſitate facere/ideo non reuocatur morte: ſz de bꝰ plene vide in eundem Bar. in. d. l. ij. §. ſed ꝛ ſiquid.

q ¶ Erit. vt. ſ. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. ſed interim. §. ſi vxor.

¶ Sic fol⁹ animꝰ colonus retinetur etiā ꝛ per familiam rel. quaz. vt no. glo. in. l. cō ſtantem. C. ſiliō ſe ẽmancipātes. ꝛ l. l. ſimiliter. §. qui. mo. vſufruct amit. Quod ſfi li mitabilis niſi alius iure ſi poſſideat ꝛ frutur. vt p glo. in. l. i. C. de ſer. fugi. libri bal. col. ſi. verſi. feſtur nunc vtilis ſtio. Aliſ ſfi nudo alio acquirat. vt. l. ſi. C. eo. titu. de acq. poſ.

† Concor. ter. in ca. ſignificate. et ibi no. felt. col. ij. ſ. v. declaratio. de reſcrip. ꝛ q̄ notaui i a poſtill. ad gtil. de cuſgno. i. l. nec ap⁹. nume. j. in ver. cuz pſtat corpe. C. de here. inſtit. q̄ſ ſi limitabilis p gloſaz. in. l. ſi mater. §. quis holes. ſ. de ꝛcep. rei iudi. Domi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Posse. scz als vbi non est error.
b ¶ Scribunt. z sic videbatur q iste desineret possidere.
c ¶ Pōt. qō est fm celsum: vel qō est in casibus vbi non est error.
d ¶ Nunquid. hec est alia questio: z vtraq; soluetur.
e ¶ Acquisita est. vbi est error. Accursius.
f ¶ Nec amittet. vt z j. de vi zvi ar. l. cum fundus. z arg. ff. mo. pig. vel hypo. fol. l. volūtate. Sz cōtra. ff. eo. l. qō meo. §. si furioso. et. l. j. §. si vir. Sol. hic cum cōditiōe si alius acquirere: licet ille nō. qō nō placet: qz p nihilo diceret quodāmō qō; p̄prietatē no. Alij dicūt q hic etiā in aio basuit cōditionem: ibi nec verbis nec aio. Certu q hic in re inmobili ⁊ ia im mobili q̄rū pos. est vilis z abiecta. vt. j. eo. si rez. Tu dic q hic fuit error in re. ⁊ in. §. si furioso. in psona accipiētis tantū.
g ¶ Sed ego errem. qz credo q de possessione fundi titiani dicas. et tu dicis semproniani.
h ¶ Ignoranti mihi acquiri. s. per procuratorez. vt C. eo. l. per liberam.
i ¶ Errāt. in noīe vel in corpore fm Jo. ⁊ Azo.
k ¶ Et acquiram. hoc acquiram. ⁊ ff. acquiratur ⁊c statim: qz pñs sum et mudū p̄stat ministeriū alās si sibi agrere velit. z si nō p̄stat nudū ministeriū nō acgret mihi. vt. ff. de ⁊traben. emp. l. in hmōi. nisi tradēs hoc gerat: quo casu error procuratoris mihi non nocet. vt. ff. de donat. l. qui mihi. Accur.

Procuratoris error nō semper nocet.

l ¶ Noīe meo. quando a nemine. vt z. j. ti. j. l. nūq̄. §. seruus. ⁊ facit. j. de stipu. ser. l. si seruus. z fac it. j. p emp. l. ij. §. si seruus. z qō not. ff. de edil. edic. l. cum mancipium.
m ¶ Exitus. ¶ Casus. Si vter q; nostrū cōtēdat se insolidū possidere fundū. z agat quilibet cōtra aliū interdicto vti possidet. ⁊ q; inde hz videre gs eorum possideat: z pnunciare illū debere esse in pos. z vi ctus in pos. potest intentare rei vendicationem. Fran. accur.
n ¶ Exitus controuersie. altero vel vtroq; agente interdicto vti pos.
o ¶ Uter. als vtrum. z dic id est quis eorum.
p ¶ Victus est. Quid si vter q; vincit: Rñ. z tunc agetur ter q; si velit. vt dixi. j. vti possi. si duo.
q ¶ Queratur. si ei queri placuerit. ad hoc. ff. de rei vēd. l. is qui. z. j. vti possidetis. l. j. §. ij. z. ff. de iudi. inter. z. C. de reiven. l. ordine. z de iter di. l. incerti. z. ff. fim. regū. l. si gs. z insti. de interdic. §. retinende.
r ¶ Queratur. ab eodem iudice. vt. C. de iudi. l. nulli. z de rei vendi. l. ordinarij. Accursius.

Qui pignoris. ¶ Casus. Si emi fundū a nō dño. ⁊ fuit mihi traditus: z sic ego possidere. z eum fundum obligani titio. z tradidi. ⁊ q; adhuc dicor possidere z in vsucapione. pcedo. Jdē est si eidez fundū quē obligani titio cōcessit mihi precario titius: nam adhuc pcedo in vsuca. z reddit rōnem. nā eus plus iuris in pos. ⁊c. Fran. acc.
q ¶ Qui. scz debitor.
r ¶ Intelligitur possidere. quo ad vsucapionez. vt. j. subiicit. z. j. ti. j. si ferui mei nomine. Item quo ad satisdationem vtandam. vt. ff. qui satisda. cogan. l. sciendum. §. creditor. quo ad alia non. vt not. ff. de. l. j. §. per seruū corporaliter. Accursius.
s ¶ Rogauerit. i. accepit precario debitor a creditore.
t ¶ Longe minus. i. magis. sic. C. de iudi. l. properandū. §. fin. vel dic abundat non. vt z. ff. de dam. infec. l. fluminū. in prin. ibi: nihil ne ⁊c. z facit. j. de preca. l. certe. in fi. ⁊. ff. de pigno. actio. cum z sortis. §. fi. z j. de actio. z oblig. l. qui a seruo. z. ff. de peri. z cōmo. l. serui emptor. et j. ti. j. l. non solum. §. qui pignori. Accursius.

nos posse: et celsus z marcellus scribunt. dubitari potest z si animo acquiri pos. potest: nūquid etiaz acquisita est: sed non puto errantē acquirere: ergo nec amittet pos. qui quodāmō sub condicione recessit de pos.

Lū res traditur procuratori ad hoc vt possessio queratur domino sufficit q alter ipsorum non erret: licet alter erret i rei substantia. Item etiam per seruū alienū recipientem meo nomine potest mihi acgri possessio. b. d. ¶ Dau.

¶ Sed si non mihi sed procuratori meo pos. tradas videndum est si ego errem procurator me nō erret: an mihi pos. acquiratur: et cuz placeat ignoranti mihi acgri poterit z erranti. sed si procurator meus erret ego non errem magis est vt acgrā possessionez.

Seruus quoz mcus ignoranti mihi pos. acquirit. nā z seruus alienus vt celsus quoq; scribit: si uc a me siue a nemine possideat potest mihi acquirere pos. si noie meo adipiscatur eam: qō z ipsuz admittendum est.

¶ Possessioniz retinende debet prius terminari vt post hoc petitoriuz termine tur. b. d. Bar.

Idem. Lex. xxxv.

Exitus ⁊trouersie pos. hic est tantum vt prius pronūcietiudex vter possideat: ita cniz fiet vt is qui victus est de pos. petitoris partibus fungatur: z tunc de dominio queratur.

Debitor precribit per creditorē pos fidentez vel sibi precario concedentē. hoc dicit Bartolus.

Julianus. Lex. xxxvi.

Qui pignoris causa fundū tradidit creditori: itelligitur possidere. sed z si precario cūdez rogauerit eque per diutinaz pos. capiet: nam cum creditoris pos. nō impediat vsucapionez lōge minor precarij rogatio ipedimēto esse nō dz: cum plus iuris i pos. habeat qui precario rogauerit q; qui aino non possidet.

Marcellus. Lex. xxxvij.

Epignoris nomine data possessione tradita: deinde a creditore cōducta conuenit vt is qui hypothecā dedisset pro colono in agro: in edibus autez pro inquilino fit: et per cos creditor possidere videtur.

Non perdit quis possessionem serui absentis donec ad eum littere libertatis perueniant. b. d. Bar.

Julianus. Lex. xxxviij.

Qui absenti seruo scribit vt i libertatē moreā non eaz mentem habet vt statiz velit seruui pos. dimittere: sed magis destinationem suā in id tēpus differre quo seruus certio: factus fuerit.

¶ Possessio z dominiuz potest sub cōditione transferri. z defectus conditōis impedit eius translationē. hoc dicit Bartolus.

Si quis pos. fūdi ita tradiderit vt ita demuz cedere eaz dicat si ipsius fundus effet: nō videtur possessio tradita si fundus alienus fit: hoc amplius estimanduz est possessionez sub conditione tradi posse: sicut res sub conditione traduntur: neqz aliter accipientis fiunt q; si conditio extiterit.

¶ Per seruum hereditariū ex alia causa habituz res hereditarie possunt queri. hoc dicit Bartolus.

Si is qui titio seruum vendiderat heredi eius cuz traderit potest heres rerum hereditariarum pos. per eum apprehendere: qz non seruo iure hereditario hz actiōe ex empto ad cuz pueniet fm quosdā. immo vt sit liber. z in hac epistola debet adesse quinqz testes. vt. C. de lat. liber. tollen. §. fcimus. Accur.

Ut statim. i. anteq epistola ad seruuz perueniat. z facit. C. de fidei com. li. l. si voluntate. z. ff. de lib. cau. non videtur. Arg. contra. C. de repu. hz. sed ibi fut traditus libellus repudij.

Conferre. sic. j. de vi z vi arma. l. cū fundum.

Ipsius. scz tradentis.

Fundus alienus sit. in pñti tempore vt differat a sequenti casu.

Sub conditione. scz vera que erit de futuro. vt z. ff. si cer. pe. itaqz sed. §. proxi. non fuit vera: qz fuit de pñti tēpore. vel dic de alia ḋitiōe hic loqui q; z per hoc dicat hoc amplius. Et nota q; expssa fuit cōditio. als contra. ff. eo. quod meo. §. si furioso.

Sicut res. i. rerum dominium vel p̄prietas. vt. ff. de iur. do. l. dotis fructus. §. fi.

Neqz aliter. Sz j. j. de solu. l. sub conditione. in fi. Sol. vt ibi.

Exiterit. concor. ff. eo. si me in vacuā. in prin. Arg. si dono tibi domum vt non alienes z tu alienas vēdicabo ab eo cui vēdidisti. si autē tibi tradidi hoc modo ne alienes trāsfuli in te dñiū. si vēdis alteri non in me trāsfert dñiū. si alienas isto casu nō vēdicabo ab eo q; est alienatio facta: hz 2tra te agā 2ditione ob cām. vt. ff. de condi. ob cau. l. ea lege. ad primū facit. C. de rebus alienis non alie. l. fi.

Per eum. scz seruum. Accursius.

Uel ex

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Vel er testamento. ita tamen si non transiuit dominium in testatorem: vt si erat alienus non legantis.

b ¶ Et heres. stipulatoris vel legatarij.

c ¶ Agrere. q̄ nō er causa hereditaria directo: sed alia ad eum pertinet: als secus vt dicimuit. 7. ff. e. l. j. §. veteres. 7. ff. ti. j. p seruū heredi tariū. Sz op. q̄ cū actio

exempto cōperit et causa hereditaria: et seruus ex ea actione: ergo 7 seruꝰ ex cā hereditaria: Rnd. nō ex causa hereditaria sed propter hereditatē. sic. §. ō pec. l. eo tpe. i fi. fz si p actionez ex empto perinit: 7 hec actio demuz adita hereditate competit: nōne 7 per hereditariā rāc pōt ḡrere. f. potl aditaz. ¶ Deoq̄ dicas q̄ ante additionez heredis tis seruuz acquisiuit per actionē ex empto 7 inde bite ei solut⁹ fuit: cuz nōdum erat heres: vñ p cū acgreret possessionē rez hereditariarū ante aditionē hereditatis. cetez adita hereditate iam rez um ppriarū posset. per eum acquiret. Accur.

¶ Caso. ea queno. per doc. l. i. C. re. pñtej. fiu. c. q̄ no. fit. c. examinata. certa de iudi.

¶ Interesse. ¶ Casus. Ego 7 tu 2tēdeba mus de pos. cuiusdam li beri: tandez depositum apud sequestruz vt dei ei q̄ vicerit: querit an pos. interim procedat ad vsucap. cōplendaz et sic p fit victor: 7 distinguit quatēnus deposuerunt apud sequestrum vt vno casu plus altero non. Frā. ac.

d ¶ Sequestrum. ōi sēz ter tertia persona. vt. §. depositi. l. eo. in fi. 7. l. se.

e ¶ Approbatum. q̄ est coipso q̄ nō phaſ 2trariū. sec⁹ alio depositō. vt. §. depositi. l. lz. §. rei.

f ¶ Non pcederet. q̄ interrupta fuit. vt. j. ti. j. l. naturaliter. 7 dic quid sit sequester. vt. j. de verb. sig. l. sequester. 7. §. depositi. ppne.

g ¶ Deponaf. quia hoc agit expresse. Accur sius.

h ¶ Procedere. vnde si reus vsucapiebat continuabitur modo tēpus suuz actori qui vicit. vt 7. §. e. pomponius. §. si iusso. 7 qua actiōe aga tur contra sequestrum no. in. d. §. rei. 7. l. sequester.

¶ Ide eo. ¶ Casus. Fundū q̄ possidebaz tibi obligaui 7 tradidi seruus tuus te de eo deiecit. dicit q̄ adhuc pol. fundi habere di ceris. ¶ Si forte. Possidebam fundū per colonū meum qui stabat in fundo. ōi q̄ licet ipse moriatur: vel decedat de eo fundo non animo deserendi pol. adhuc tñ retineo pos. per illū colonū. Scō dicit. si moriatur colonus meus q̄ non amitto pol. nisi sim negligens in adipiscēdo eam. Tertio dicit q̄ si colonus meus discedat de fundo aio deserendi pol. amitto pol. Quarto reuertit ad secundum casus dicēs. hoc q̄ dicit q̄ mortuo colono retineo pol. fundi interim: hoc est verū nisi alꝰ̄ er traneus possidere incipiat: naz tunc amitto pol. ¶ Seruū tuū. Emi seruū tuū a non ꝺño credens eum ꝺñm: 7 traditus est mihi: 7 sic incepi possidere. tandem incepi scire tuū: 7 sic cū celaui ne petereꝰ. dicitur q̄ propter hoc non videor eum possidere clam. vnde bene procedo in vsuca. Secūdo dicit econtra. vt si a principio cepi possidere clā: postea desij clam possidere: nam insp̄icitur principiuz. ¶ Si seruus. Seruum meum possessum a quodam qui emerat bona fide ab eo absluli clam: queritur an videar possidere clam: dicitur q̄ nō. 7 reddit rationem. Nam sicut conductio nec precarij rogatio non potest esse sue rei/ sic nec clandestina pol. Fran. accur.

i ¶ Possiderem. ego debitor. Accur.

k ¶ Retineas. per seruū inuitū retines iniustā ēpuis per eum volentē non queras. vt. §. eo. q̄ō seruus. 7 q̄ retines vsucapio debitoris procedit. vt. j. ti. j. l. non soli. §. si rem. vñ collige debitorez nō possidere: als interpellaretur sez vsucapio: q̄ interuertisset pol. debitoris seruus alienus. i. creditoris licet non suus: vt hic. 7. §. eo. l. rem que.

l ¶ Decessisset. i. moriaf. 7 q̄ subiūcit ppter vti. 7c. est interpositio que ponit primum casum. 7 q̄ subiūcit quo mortuo 7c. reassumit primū. et est secundus casus. Vel dic sc̄o decessisset. i. de agro exisset: 7 non aio deserende pol. vt. 7. §. eod. si colonus. Et nota q̄ tres casus ibi. §. possit. primo cum discedit colonus non animo deserendi. secundo cū moritur. tertio cū discedit animo deserendi. Accur.

m ¶ Per colonum. detinentē sm primā expositionē. vel sm aliam per colonum. i. per eius animū retineo naturalem: ciuilem autē per me.

n ¶ Neglexerit. sed quē pdit dño p negligentiaz: naturalem nō. q̄ per

Nam 7 si ex stipulatu: vel ex testamento seruus debitus testatori fuisset: et heres eius cuz acceptet non prohiberetur reruz hereditariarum pol. per eundem acquirere.

¶ Rei sequestrate de partium volūtate perdit possessi. nisi causa custodie sequestrē. b. d. Bar.

Idem. Lex. xxxix.

Interesse + puto qua mente apud sequestrum deponuntur res. naz si dimittende possessi. causa 7 hoc aperte fuerit approbatum ad vsucapionez possessio eius partibus nō procederet: at si custodie causa deponatur ad vsucapionem eā possessi. procederet victori constat.

¶ Violentia serui propriꝰ quez possessione non priuat. b. d. B.

Affricanus. Lex. xl.

Si de eo fundo quez cū possiderem pignori tibi dedi seruꝰ tuꝰ te deiiciat: adhuc te possidere ait: quoniā nihilominus p ipsum seruum possessi. retinemus.

¶ Si colonus resedit non animo desedē possessiōis nulla possessio perdit. sed si animo deserendi vel moriaf naturalis pdit. 7 etiam ciuilis si naturalez negligit adipisci. b. d. Bar.

¶ Si forte colonus per quē dominus possideret decessisset (p

pter vtilitatez receptum est vt per colonum possessio 7 retineretur 7 continuaretur) quo mortuo discendus est non statim eam interpellari: sed tunc demum cū dominus possessi. adipisci neglexerit. Aliud est tamen dum si spōte colonus de pol. discesserit: fz hec ita vera esse si nemo extraneꝰ ea rez interim possederit: sed semper in hereditate coloni manserit.

¶ Possessio iusta vel iniusta absz noua causa extrinseca nō mutatur. hoc dicit Bartolus.

¶ Seruuz tuū a titio bona fide emi 7 traditū possedi: deinde cuz cōperissem tuū esse ne eū peteres celare cepi nō ideo magis hoc tēpore clā possidere me videri ait. nā retro quoqz si scies tuū seruū a non ꝺño emerim: 7 cū clam eum possidere cepissem: postea autez certiorem te feceriz: non ideo desinere me clam possidere.

¶ In qua re nō cadit locatio 7 precarij rogatio/ in ea nō cadit clādestinitas. hoc dicit Bartolus.

¶ Si seruum meum bonefidei emptoriꝰ clam abduxerim respō. non videri clam me possidere: qz neqz precarij rogatione: neqz cōductione sue rei dominuz teneri 7 non posse cām clandestine pol.

¶ Hec ita vera. fez q̄ non interpelleretur ciuilis: 7 sic ad secundū casum se refert: 7 per consequens ad tertium si habeas idem: als si alius possedit etiā ciuilem perdit. Sed videtur q̄ non perdam statim p alterius ingressum. vt. §. eo. si id q̄ō. §. fi. 7. l. clam. §. fi. Rñ. hic nō dicit q̄ fuerit ingressus tantum/ sed q̄ possedit: vt q̄ suspicat? sum me pol se repelli. vt. 7. j. pro empt. qui cū pro. §. fi. Alij dicunt q̄ contrabit ciuilis origineꝫ ex naturali que perditur motuo colono vel recedēte animo deserendi: sed hoc non placet: q̄ sm hoc si quod possidebam locaui 7 colonus dereliqui: non perdas si inspicitur origo. prima ergo placet. Item videtur q̄ etiam naturalis mortuo colono nō amittitur cus hic dicat q̄ in hereditate manseriꝫ dicit res non possessio. Vel si possessio impropriissime. vt. §. de acquiren. here. pro herede. naz vere hēditas nō possidet. vt. j. si qs testa. li. l. j. §. sceuola.

¶ Ait. sic. j. ti. j. tuto. §. z si possessionis. Sed §. j. pro suo. si ancilla. Sol. illud singulariter furis odio dicitur est ſm. R. vt dixi. §. eo. l. clā.

¶ Nam retro. i. econtrario. 7 ad hoc facit. j. de fur. l. qui ea mente

¶ Emptori. qui emit a non domino.

¶ Abduxerim. i. absulerim.

¶ Non videri clā me. sed furti teneor. vt. j. de fur. itaqz. §. j. 7. l. cū ex. §. j. Alzo. Sed hic dicas q̄ fecigredens mibi licere cum credere emeza. vnde nō teneo furti. sed cōsti. si quis in tanta. vt insti. vi bo. rap. §. j. ¶ Teneri. vt. §. depositi. l. qui rem. 7. j. de preca. in rebus. §. fi. 7. j. ti. j. et a quo. Et no. q̄ facit arg. a pari. q. d. cui rei illa possunt conuenire 7 hoc 7 a qua illa remouentur. 7 hoc vt subiūcit 7 non posse 7c. sed videtur falsum hoc arg. q̄ pro opere quod quis i suo facit tenetur quod vi aut clam. vt. j. quod vi aut clam. l. j. §. ij. 7. l. is qui in puteum. §. fi. sed respondeo. aliud est agi q̄ vi aut clam quādo agit ad interesse p opere facto vi vel clam: 7 aliud possideri aliquid clam. nam non ideo q̄ facit clam opus possidet clam cum origo inspiciatur pol. vt. §. eo. l. clam. Secundo oppo. q̄ precarium tenet in sua re ratione pol. vt. §. e. l. si aliquam. sed hic credebā esse eius qui possidebat sm Jo. ibi scie bā meā proprietatē. Arg. j. de preca. l. certe. §. fi. vel etiam si putabam hic meam proprietatis gratia clam abduxi metuens mibi fieri contra uersiam proprietatis in qua nec clandestinitas nec precarium tenet: fz in pol. posse esse vtrunqz si ego non possidebam. Item oppo. si a me possides clam vinco interdicto vti possidetis. vt. j. vti possidetis. l. j. in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fine.r.l.sequen. Si tu dicas te dñm/ergo non possides clam:sicqz remoues me ab interdicto qõ est falsum.sed respõsio est ex predictis:qz impossessio.sue res põt esse clandestinitas si primo alius possidebat.

a ¶ Quabus.sciz a precario r a conductione.

Qui iure. ¶ Casus. Si aliqs scholaris vel aliqs meus amic9 vis neam meam intret causa comedẽdi de vnis vel causa ibi solaciandi non acquirit per hoc pos.vi nec: quia non eo animo intrauit.Fran. Accur.

b ¶ Qui iure familiaritatis.i.amicitie.

c ¶ Videtur possidere.facit.ff.ó iti. actuqz prima. l.j.ff.is cuius.r.ff. quẽadmo.ser.amit.l.vsu.

Communis. ¶ Casus. Plures habemus seruos cõmunes: si vnus nostrũ seruũ pot sideat nõie alioruz:ab oibus ó: hic seruº possidet ri. Scõo dicit. procurator me9 emit rem meo nõie: et ei est tradita. ó: q stat iz est mihi quesita pos. illi9 rei. Si aũt gestor ne gociorũ meoz emit meo nõie et ei est tradita:nõ acquiritur pos. nisi habeam ratã illam emptionem. Fran. accur.

d ¶ Cõmunis. facit. ff. e. l. qõ meo. cum is possideat cuius nomine possidetur. Accursius.

e ¶ Procurator. facit dif ferentiam inter specialez procuratorem et generalem. nam si generalis vel ad alia cõstitutus post ratihabitionez demum vt i fi. huius. ff. si specialis. ad hoc tunc statim vt in prin. siue vteraz gerat: si ue alter tradens vel acciens. Sed Jo. non distinguit inter generalez r specialem. vt no. ff. eo. l. j. ff. per procuratorem. r ideo pño exponẽ procuratoꝛ.i. pcurãs. fic. ff. de neg. gest. si ego. r de procuratoribus. l. plautius. naz de habẽte r nõ habente mandatum dicit. vel dic procurator.i. gestor. r statim specifi cat de procuratore postea de gestore.

f ¶ Acquirit posse. ff. ti. j. l. res ex mãdato. que est contra. Sol. ibi neuter egit vt mihi quereretur: hic fic. Jo.

g ¶ Sponte emerit. habens generale mandatum. Ro. sed Jo. nõ habens mandatum.

h ¶ Emptionez. ff. o. per procuratorem habentem mandatum queritur mihi dominium r pos. etiam ignoranti: vt hic. r. ff. eo. l. j. ff. per procuratorem. Si autem mandatum non habeat non queritur mihi ignoranti nisi ratum habeat. vt. ff. de neg. gest. l. si ego.

Si quis. ¶ Casus. Emi fundum a non domino: quãdaz particulam eius scio alienã r certaz: puta a fossato. supra illam partem nõ prescribam: altam sic. Sed quid si incertã scio alienã: puta duo iugera scio esse aliena in quodam angulo fundi/sed nescio vsqz quo durent? Dicitur q reliquam partem prescribam. Ultimo dicit. emi fundum cuius vsumfructus scio alienum: non impedit quin prescribam fundum. idem si scia eũ obligatũ. Franciscus accur.

i ¶ Si quis fundũ emerit. a nõ domino. Accur.

k ¶ Sciat. vt eã sciat ostendere: vt vsqz ad foueã illaz. als non. vt. j. pmpto. emptor. in prin. que est cõtra. ff. Jo. Additio. Dic fm Bar. hic q hic sciebat alienã pro parte certa r diuisa r determinata.

l ¶ Locus. sibi contradicere videtur littera. nam siue dominium: siue tertiam vel aliam quotam habet alius non potest ignoari loc9 euz in qualibet gleba quotã habeat portionez vt in toto. vnde die q scio eũ habere duo iugera in quodam angulo: nescio tamen vsqquo teneãt. r hoc dicat pro indiuiso. vel etiam dic scio eum habere tertiam tot9: nec tamen scio locum scilicet tertium qui totus sit suus: quia nec est. quod enim non est sciri non potest. et fm hoc non est contra. ff. eo. l. locus. que signatur contra potest9 tertio solui: quia sibi tradebatur pars incerta: hic autem tota res: sed pars sciebatur aliena. Posset etiã dici q fundus habeat certas partes: r in vna sciam quendaz habere tertiam pro indiuiso: nescio tamen in qua. Accur.

m ¶ Capere posse. reliquas partes quas credit esse vendentis/z non sint.

n ¶ Sine vllius. id est illius cuius hanc portionem scit ceteriz: nec reliquas sine dãno oñi vsucapit. et sic apparet q tus fundus erat alienus particula puta titij reliquæ partes seũ. r si non nocet titio si reliqæ partes vsucapiantur. vel dicas totum fuisse titij: et tũc nihil nocet titio quod particulam que scitur aliena si reliquæ partes vsucapiantur.

o ¶ Bona fide. i. dominiũ per diutinam ꝛc.

p ¶ Capere posse. in hoc ergo non habet similitudinem cum domino. vt no. ff. de vsufru. l. iiij.

q ¶ Dignori obligatas. sed aduersus hypothecaꝛ tiam non prescribet: cuz nõ sit iusta possessio vbi bona fides abest. vt. C. si aduer. cre. l. ij. in prin.

Peregre. ¶ Casus. Cum vellez ire ad sanctum iacobum vel alibi pecuniã sub terra condidi vt sic stet salua: nũc reuersus sum et bene recordoz in quo fundo eaz posui: sed non recordoz i qua parte fundi posui. Dicitur q bene retineo pos. pecuniæ eoipso q eã non video. iam dicereꝛ me amittere pos. seruoꝛ meoꝛ: quãdo eos non vidẽo: qõ esset absurdum. nec est vis si pecuniã posui in meo fundo siue in alieno. Quæritur. Si ex causa peculiari seruus querat pos. acgrit mihi eam etiam ignoranti. r redditur ratio. Secundo dicit. si ex causa non peculiari: tunc oportet interuenire scientiam domini r corporalẽ pos. seruj. His premissis vultdicere q refert ne eam pos. fundi per me an per alium. naz aliter amittitur vno casu q̃ altero. nam quando possideo meo corpore non amitto/nisi animus habeam desinendi possidere: r desinam. illam autem quam tenebam per seruum non amitto nisi alius ingrediatur: nam tunc etiam ignoranꝛ amitto. hinc est q saltu hybernum vel estuũ dicoꝛ possidere: licet ibi nullus sit. nec ei9 amitto pos. licet alius ingrediatur/nisi habeaz animum desinendi possidere. r hoc dicit hic. ff. cum. l. seq. r seq. Fran. accur.

r ¶ Conciderat. hic videtur prohibitus pecuniam sepelri. vt. j. ad le. iul. pe. l. iiij. ff. non fit. sed illud vt cadauer: sed causa custodie potest vt hic. Accursius. ¶ Pecunia sepelirj pro bibetur.

s ¶ Locũ. fundũ tñ bene scit: ne sit cõtra. ff. eo. si id quod. in prin.

t ¶ Thesauri. impropprie. i. pecume. fic. ff. ad exhib. l. thesaurus. r. ff. ó rei vendi. l. a tutore. als aliter. vt. ff. ti. j. l. nuñ. ff. thesaurus.

v ¶ Non repeteret. id est non recordaretur in quo loco pecuniaz cõdiderat. Accursius.

x ¶ Infirmitatez memorie. adhibita tamen diligenti inquisitione recordaretur. vt. ff. l. iij. ff. nerua. vbi ergo adest infirmitas abest diligẽs inquisitio: que si adesset recordaretur. r facit. C. devete. iur. enu. l. ij. ff. si quid aute. Arg. ff. depositi. l. j. ff. si cista. in fi.

y ¶ Non inuasit. secus si inuasit: qz mobilis rei pos. est vilis r abiecta. vt ff. eo. l. rem que. r. j. eo. si rem.

z ¶ Respõsuros. sez nos diceret quis.

a ¶ Interire pos. quod est falsum. vt. ff. l. rem que.

b ¶ Si alius. als cum si alius in meo: r als cum si in alieno.

c ¶ Ipius rei. id est thesauri.

d ¶ Supra terram. r sic fossi r ex loco moti. vt. ff. eodez. l. iij. ff. nerati9. in fi. r

insi. z dicas idem q si sub terra sit tactus z motus vt subijcitur.
a ¶ Ignorantibus. dat iui casus.
b ¶ Quereretur. vt z. ff. eo. l. i. §. item acquirimus.
c ¶ Singulari. id est speciali.
d ¶ Species. i. res z causas scilz acquirendi. ad qđ facit. C. de p̄scrip. xxx. an. l. ij. Et not. q h

Seruꝰ an dolo ignorāti acquirat.

munit q cetra cāz peculiarē non acquirit domino ignorāti: quod est falsum. vnde exponē bic possessori. i. effectꝰ possscilz vsucapionis que est effectꝰ eiꝰ. vt. j. ti. j. l. sine pos. ergo ignorāti. sed vsucapio demus scīēti in non peculiari. vel dicas peculium bic largissime dici. vt. ff. eo. qđ seruus. z doc no. ff. eo. l. i. §. item acquirimus. z facit. j. ti. xij. l. labeo. c. l. miūs. §. fiserius. z pro emp. l. ij. §. celsus. Accur.
e ¶ Nec tamen. respōdet tacte obiectioni.
f ¶ Et alio solo videatur. q. d. alias ergo necessaria est scīēria domini. vnde videtur q tunc soloāio querat quod remouetur q et corpore serui queritur. vel aliter dicerat alijs: q ignorans acquirit pos. et causa peculiari/ ergo ignorans habet animum acquirendi: qđ est impossibilerē habeat acquirendi animum qui non habet aliquem animum. qđ bic remouetur q animo z corpore serui queritur non suo.
g ¶ Necessariam. ad effectum possess. i. vsucap. vl ad peculiares vt largissime intelligas. vt dixi. et facit. j. de actio. z oblig. qui a seruo. in fi.
b ¶ Quibus explicitis. h non est. §. fm Jo. §. continuatur cū superiori.
i ¶ Si modo. non ergo corpore sufficit si ab eo incipias. vt. §. l. quēadmodū. z. l. ij. §. i amittēda. z. l. siqs vi. §. diffrētia.
k ¶ Ingressus fuisset. colono discedente non animo defrendi: et tūc alio ingrediente. ego videor dicere z habeo interdictum. vt. j. de vi z vi ar. l. i. §. quod seruus. Ante electionem serui nec ciuilem nec naturalem amittoꝰ: etiam si constituā in animo meo me nolle possidere. z hec est prima differentia: q aliaz scilicet quam possidebam per me animo solo animo: hanc non. z pro hoc facit. j. de vi z vi ar. l. i. §. nō autē. z est mirabile: q ciuilis retinet per naturalem ante electionem a qua non potest separari. z quod sequitur eāq; z. est secunda differentia. Nam quam possessionem p eos habeo amitto ignorans: si desijcuntur: quam per me non sine habeaz ciuilem z naturalem: sine etiam ciuilem tantum: de quo subijcit exemplum de saltu illa quoq; z. c. due sequentes leges iungunturad id az. Sed contra. C. eo. l. fi. vbi dicitur q domino non pteiudicat factū serui vel colomi. Sol. vt ibi. Accur.
l ¶ Retinetur animo. vt. ff. eo. l. iij. §. saltus.
m ¶ Quis saltus. estuos vel bybernos de quibus sum locutus z dicitur. j. de vi z vi ar. l. i. §. quod vulgo.
n ¶ Proposito. id est animo.
o ¶ Absolet. vt z. j. de reg. iur. l. nihil. z. l. fere. z. j. de sol. pro nt quisq.
p ¶ Ignorantī tolli. in mobilibus hoc fallit: qi ignorās amittit. vt. ff. eo. l. rē que. z. j. eo. siré. Jtez in immobilibus q̄q. vt. ff. eo. qui vniuersas. §. i. z. l. ij. §. labeo. z. ff. de dam. infec. si fuit. §. si forte. Jtez i illa fallit quā per animū teneo. vt. ff. eo. peregre. §. fi.

Item. ¶ Casus. Deposui apud te libros vel cōmodaui, tu consti-

tuisti animo tuo retinere libros z non reddere. dī q amitto pos. z reddit rationem ponendo nouum casum. Verito in superiori casu amitto pos. rei mobilis. nam rerū mobiliū neglecta atq; amissa custodia sacit non amittere pos. earum: licet nemo inuaserit pos. earum. secus est in bole. a. seruo. nam licet nesciaz vbi sit seruus meus/ nemo tamē alieno locus meam proprīā aufert pos. cum supra terram vel infra terram possidēā nihil iteritit.

¶ Ex causa peculiari queritꝰ vsucapien di conditio z possessio domino ignorāti: ex alia possessio z vsucapio tantum scīēti. Hoc dicit Bar.

¶ Quicritum est cur ex peculiari causa per seruum ignorantibus pos. quereretꝰ. dixi vtilitatis cā iure singulari receptum ne cogerentur dñi per mōēta species z causas peculiorum inquirere: nec tī co pertinere speciem ipsam vt aio solo videatur acquiri pos. nam z si non ex causa peculiari q̄ratur aliquid scientiam quidem domini esse necessariam sed coz pore serui queri possessionem.

¶ Possidens suo animo z corpore dominum sciens possessionem amittit: sec in eo q suo animo z corpore alieno possidet. Hoc dicit Bar.

¶ Quibus explicitis cā de amittenda possess. queratur multū interesse dicaz per nosmetipsos an per alios possideremus: naz cius quidem quod corpore nostro tenerem⁹ possess. amitti: vel animo: vel etiā corpore: si modo co animo inde digrediī iucrimus ne possideremus: cꝰ vero quod serui vel coloni etiam corpore possiderctur non aliter amitti possess. q̄ si eam alius ingressus fuisset: cam q; amitti nobis quoq; ignorantibus. Illa quoq; amittende pos. separatio est: nam saltus hybernos z estiuos quoꝝum possessio retinctur animo solo.

Idem. Lex. xlv.

¶ Ject neq; seruum neq; colonum ibi habeamus.

Idem. Lex. xlvj.

¶ Quis saltus proposito

possidendi fuerit alius ingressus tamen tanditu priozem possidere dictus est q̄ diu possel. ab alio occupatam ignorazet: vt enim eodē modo vinculus obligationis solui⁹ quo queri assolet ita nō debet ignoranti tolli possessio quę solo animo retinetur.

¶ Possessio rei mobilis cotractate fu randi gratia perditur ab ignorante. idem si rei custodia amitetatur: secus in animalibus rationalibus. Statutur. h. d. Bar.

Idem. Lex. xlvij.

¶ Jrez mobilem apud te de positaz: aut ex cōmodato tibi possidere neq; reddere cōstitueris cōfestiz amisisse me possessionem vel ignorantem respōsum est: cuius rei fortitan illa ratio est: q rerū mobiliū neglectu atq; omissa custodia q̄uis casnemo aliꝰ iuaserit veteris possessionis dānum afferre consueuit: idq; nerua filius libris de vsucapionibus retulit. Idē scribit aliā causam esse hominis commodati omissa custodia: naz possessionem tandiu veterem fieri q̄diu nemo alius cum possidere cepcrit: vid clicet ideo quia potest homo ppōsito redeūdi dño pos. sui cōseruare: cuius corpore cetcras quoq; res possumus possidere. Igit carū rez quidem que ratione vel aia carent cōfestim amittitur possess. bois autem retinctur si reuertendi animum haberet.

¶ Per instrumentum nō pbatur possessionis traditio. item instrumentū veri ficatur ex actu vero non ficto. Hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xlviij.

¶ Predia † cum seruis donauit cozum q se tradidisse possess. litteris declarauit si vel vnus ex eum possidere cepit reineo possess. Quare sit spe ciale in seruo: reddit rōnēl alijs aūt reb⁹ mobili bus statim cū nescio vbi sint amitto pos. Frā. acc.

q ¶ Ex commodato. als cōmodatam. i. traditaz.

r ¶ Amisisse. ztra. ff. eo. l. ij. §. si rez. ij. rñ. So. h contractauit z mouit de loco: vt et ibi Jo. z qđ dicit cōfestiz scilz antecq sciā + vel bic fuit habita diligens ingestio. ibi nō. vel bic cōstituit sibi possidere: ibi tñ habuit animum inficiādi. Sed op. bic videt posse. aio queri cōmodatario vel de positario. z sic est §. ff. eod. l. q̄eadmodum. Rñi. hoc facit pfis apphēsio. Argu. §. si cer. pet. certi condictio. §. fi. Item z q̄ sic faciēdo fit furtū. vt. j. de fur. inficiādo. ij. rñ. vnde de sino possidere. vt. ff. eod. l. rem q nobis. Item opo. nōne mutat ibi cām pos. z sic est cōtra. j. ti. j. non solū. §. i. Rñi. bic ex trinseca causa est fs furtum. vel alia vis. vt. j. de vi z vi arma. l. colonus. Item op. quasi origo debeat inspici. vt. ff. e. clā. sed bic nulla erat origo: q; prius nō possidebat.

s ¶ Vel. pro etiam.

t ¶ Ignorantem. Not. q ignorāz amitto pos. rei mobilis: misi in homine vt subijcat. non sic in immobili. vt. ff. eo. si id qđ. §. fi. Accursius.

v ¶ Mobiliuz. etiā quas per me tenebam. vt z. ff. eo. l. ij. §. nerua. z fm Bdic vtualit qđ est. j. i. appiebēdit. in nostro ti ca su est contractatio alterius. vnde q bic negligē tia: ibi alterius cōtractatio. quando tamen ex ne gligentia perdo distinguitur an fuerit diligens inquisitio nec nō. vt. ff. eo. l. ij. §. nerua. Accursius florentinus.

x ¶ Neglectu. No. ex hoc colligimus tota die q; pos. rei mobilis est vilis z abiecta eo q facile perditur. i. etiam ab ignorante: quod nō est in immobili. vt. ff. ea. peregre. in fi.

y ¶ Custodia. vel a dño vel a cōmodatario: vel ab vtroq;.

z ¶ Veterem fieri. i. remanere. sic. ff. de iudi. iulianus. ij.

a ¶ Possumus possidere. vt. ff. eo. rem quam.

b ¶ Vel aia. i. rōnali aia. ne sit contra. ff. eo. l. ij. §. nerua filius.

c ¶ Confestim. amissa custodia.

d ¶ Reuertendi animum. maxime subaudi. vt. ff. e. l. i. §. per seruum. z. l. possidere. §. nerua. z. l. rē que. in fi. nisi diu. vt. ff. eo. l. ij. §. si seruꝰ vel nisi ab alio possideatur. vt. j. eo. l. per eū. §. fi. Accur.

Predia. ¶ Casus. Quidam donauerat predia cuj seruis mihi: vnus seruoꝝ donatoruz peruenit ad me: et eum misi vt litret pos. fundoꝝ mihi donatoz. z seruoꝝ ibidē existentiuz. dicit q p istum acquiro pos. predictarum rerum. Fran. accur.

e ¶ Donauit. scz aliquis.

f ¶ Declarauit. iste litere fuerunt scripte postq̄ seruꝰ remissus pos. in tranit: alioquin non esset verum se tradidisse in preteritum. Accur.

g ¶ Vel vnus. scilicet tantus. q. d. et si in hūc modū fuerit quesita pos. quod litteris declaratur.

+ Concor. ter. in ca. quappter. z qđ bi no. Panor. ad quā etā addidit in apost. in ver. sfroz di ctio in fi. et tra de elect. z glo. in. c. si in qualibet. ij. q. ij.

Ignorāz amitto pos sessionē rei mobilis p̄ terū z bo mine.

† Iste ter. est nota. fm scribē. ad il lud qđ dī in sūmario ꝑ addito q in strumētum nō pbat nisi ea de qb notariꝰ fuit rogatꝰ z q̄ bus interfuit fm Inn. in c. cū in iure pertius. extra de offi. z pote. iudi. deleg. Bol.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Peruenit. consensu domini precedente. z sic rite. Jo.
b ¶ Remissus est. per eum qui accepit donū z intret pos. nomine suo.
c ¶ Seruorum. repete que sitam possessionem.
d ¶ Constabit. vt z. ff. eo. l. j. §. veteres.
e ¶ Casus. Per seruus in quo habeo vsumfru. acgritur seruis qui simul cum predijs donatus est ad eum qui donum accepit peruenit[1] : mox in predia remissus est[b] per seruum predior. possel. quclitam ceterorum quoq; seruorum[2] constabit[3].

¶ Aliquando possessio hs plurimū in ris: aliquādo plurimū facti. Jhan. de ca.

Idem. Ccr. xlix.

Possessio quoq; per seruus cuius vsufruc. meus est: ex re mea vel ex operis serui acquiri tur mihi: cuz z naturaliter a fructuario tenea[c] : z plurimū ex re[d] pos. mutuet. ¶ Qui in aliena potestate[e] sunt rem peculiarez te nere pñt[f] habere[g] autē z possidere nō possunt: qz pos. nō tātū corporis[h] sed etiam iuris est.

¶ Possessio: dominum queritur per procuratorem: actio personalis nō queritur nisi cedatur. b. d. Bar.

¶ Et si possessio p procuratorez ignoranti[i] querit: vsucapio vero scienti[k] competit[l] : tñ cuictionis actio dño ptra venditorem inuito. pcuratore nō dat: sed p actionez mādati eā cedere[m] cogetur[n].

¶ Per filum putatiuus nobis nō queritur. b. d. Jhan.

D. crennius. Ccr. l.

Er cum quez iusto ductus errore filiuz mcū: z in mea ptate cē existimo: neqz pos. neqz dominiū: neqz quicq; aliud ex re mea mihi querit[o]. ¶ Per seruus in fuga agentem[p] (si neqz ab alio possideatur[q] : neqz sc liberuz esse credat[r] pos. nobis acquiritur.

¶ In rebus i quibus propter earū imaginudines vel naturam nō cadit corporalis apprehensio potest acquiri possessio per alium actum equipollentes: puta per appositionem custodis vel aspectū: z tūc sed z per eum. z est ratio. vt. j. titu. j. iusto. in ptin. z facit. ff. eo. cū libere des. in fi. z. l. quicquid.

s ¶ Per seruum agentem. i. cōstitutum.
t ¶ Possideatur. vt z. ff. l. i. §. per seruum.
v ¶ Credat. s. stat in pot. libertatis. vt. j. ti. j. l. nunq; §. seruus. z l. si is qui. §. si seruus. z diu ste tit. vt. ff. e. l. iij. §. si seruꝰ z facit. ff. de li. cau. l. qui de libertate.

Varūdā. ¶ Casus. Quandoqz acqro pos. solo alcui: si acerui lignoz emi: vel vegetes plenā vinū cū toto vino z inbeas q tollam. et ego apposui custodē q interim donec tolli faceres custod iret: naz pos. solo alio acquisiui. Fran. acc.

q ¶ Alit labeo. sed mala dat crēpia vt z per hanc eandē legē pbatur. nam z alio z corpore queri videtur apposito custode z te existēte i presentia: z etiam sine custode idem qz sufficit iussus. vt. ff. e. l. i. §. si insserit. §. Mar. z. l. q6 meo. §. si vendito rem alia ergo debuit dare q dixi. ff. eo. l. iij. i fin. licet etiaz in illis semper videatur aliquid pto cō portis actu interuenire.

r ¶ Alteq. id est statim.
s ¶ Traditus mihi videtur. facit. ff. de cōtrahē. emptio. l. Claudius. in fi. z in fin. z. ff. de pos. si soluturus. in fin. z. ff. de iure dot. l. si ego. §. penul. Accur.

a ¶ Simul. z in presentia mihi assignate. vt. C. de peri. z cō. rei ven. l. ij.

b ¶ Animi. z corporis vt dixi fit appositus custos vel non. Sed arg. cōtra de custode. vt. ff. cōmo. si vtcerto. §. si de me.

Ermisceri. ¶ Casus. Possessio et vsufructꝰ non sunt idem imo diuersa. Item pos. z pprietas nō sunt idez: immo diuersa. naz alius potest habere pos. fundi z alius vsumfru. ¶ Eus qui. Si prohibeo te in tuo edificare video: te prohibere possidere. vn de potes agere contra me interdicto vti possidetis. z hunc casū habes. j. vti possi. l. si duo. §. j. ¶ Species. Si i uder mittit me i pos. fundi aduersarij mei eo quia se non defendit: debet me etiam defendere i ea possessione. Franciscus accursius.

c ¶ Permisceri causas. vt sit vna causa. due enim sunt: nec se cōtingentes z penes diuersos existentes.
d ¶ Possessionis. f. ciuilis. Accursius.
e ¶ Permiceri. id est confundi oportet: vt sicvnus non possit esse sine alio: quia bene potest.
f Debent. vt z. ff. eo. naturaliter. §. nihil. z. j. de excep. rei iudi. z andem. §. fi. Accursius.
g ¶ Alter possideat. non ergo sequitur vnum ad aliud remotiue: sz si vnus habet vnū: ergo alius non potest habere aliud. vt b z. ff. ad exhib. l. iij. §. pomponius. z. l. celsus. §. iulianus.
h ¶ Manifestus est. z sic habet interdictū vti pos. vt. j. vti pos. si duo. §. ij. z. j. z de vi z viar. vim facit. z. ff. si ser. ven. l. loci. §. si quis.
i ¶ Species. vere est species siue modus. naz potest quis inducī z ea retinenda defendi. z hoc facit pretor cum mittit aliquem in pos. vt hic z. j. ne vis fiat ei. l. i. §. j. z. ij. item potest induci a venditore: vel inducē te: nec tamen defendetur in ea retinenda. z hoc in priuato vendētevel inducente. vt in fi. huius. §.
k ¶ Inducēdi. duobus modis gs inducit in pos. a pretore q z prohibet vim fieri a priuato ut vēdente. z pma planior. sm primam positionē.
l ¶ Possessionē. scz a pretore ex causa dāni infecti vel simili.

Jubet.

* Glo. est no. in. l. cū z filiusfamilias. C. qui bo. ced. pos.

* Alis mer knuz et alis bug.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Jubet. pretor ille qui prohibet ingredienti vim fieri.
b ¶ Restituere. priuatũ priuato ex ꝑcedẽte obligatione: scʒ venditoris ꝗ ei tradere tenebaꝶ. nã teneꝶ eũ inducere / sʒ non defendere ne fiat ei vis vt h. ꝛ. C. de act. emp. l. expulsos. at secus cũ ꝑtor dicit se missurũ: nã ꝛ tueri dʒ ꝓhibẽdo vĩ fieri: vt dixi. vel dic ẜm Jo. plꝰ est prohibere vim fieri: quia sic ciuilez ꝛ naturalem vult eẽ apõ euʒ pro quo prohibet. at cum iubet pretor restitui põt esse restitutio in sola ciuili vel naturali.

Aduersus. ¶ Casꝰ Si tu possides fũdum vi a titio non nocebit tibi qn obtineas i interdicto vti possidetʒ cõtra aliũ: vt ꝛ hunc casuʒ habes. ĩ. vti possidetis. l. j. in fine. Fran. accur.

c ¶ Aduersus. pone casũ vt. ĩ. vti possidetis. l. j. ꝭ fi. ꝛ. l. ij. Item. vt. ĩ. ꝺ vi ꝛ vi arma. l. cuʒ a te. Itẽ vt. C. vnde vi. l. j. Item vt. C. de rei vendi. l. res alienas. ꝛ sic non obstat. ꝯ. eo. pomponius. in fi. qꝛ nihil hic ꝺ accessione dicit. Accursius.

¶ De vsucapionibus seu vsurpatioibꝰ. ¶ De effectu possessionis dicit quid est vsucapio. vt. ĩ. eo. sine possessione. Itẽ vsurpatio. i. iterruptio. vt. ĩ. eo. l. ij.

Bono. ¶ Casꝰ Uult dicẽ rõnem q̃re vsucapio sit itroducta. ꝛ est ratio ne dominia rerũ sint incerta. i. in dubio. Scõ quid sit vsurpatio. Tertio quid sit vsucapio. h dicit cum duabus. ll. seq. Frã. acc.

alicuius rei est prohibere ingredienti vim fieri. Statim enim cedere aduersarium ꝛ vacuaʒ relinquere possessionem iubet[a]: quod multo plus est ꝙ restituere[b].

Idem. Lex. liij.

Aduersus[c] extraneos vitiosa possessio prodesse solet.

¶ De vsucapionibus seu vsurpationibus. Titulus. iij.

☞ Primo declaratur ꝑpter quid fuit introducta vsucapio: qꝛ propter bonũ publicum. secundo in quo consistat illud bonum publicum: scʒ ne dominia reruʒ sint in incerto. tertio remouet obiectionẽ que posset fieri de iniquitate. hoc dicit Paulus de castro.

Gaius. Lex. j.

Bono publico[d] itroducta est vsucapio: ne scilicet quarũdã reruʒ diu ꝛ fere[e] semper icerta dominia essent: cuʒ sufficeret[f] dominis ad inquirendas res suas statuti temporis[g] spacium[h].

☞ Interdum verba impropriantur: qꝛ vsurpatio sumitur pro vsucapione: cuʒ tamen non sit vsucapio / sed vsucapionis interruptio. h. d. Pau.

Paulus. Lex. ij.

Usurpatio est vsucapiõis interruptio[i]: oratores[k] autem[l] vsurpationem frequentem vsum vocant.

☞ Jurisconsultꝰ ponit hic vsucapionis diffinitionez que quasi nõ videtur esse bona. h. d. Pau.

Modestinus. Lex. iij.

Usucapio est acquisitio[m] vel adiectio dominij ꝑ cõtinuationem possessiõis[n] temporis[o] lege diffiniti[p].

☞ Titulus pro herede cum consistat i iure non cadit in seruo: ꝛ ideo seruus tali titulo non potest vsucapere pro se nec pro domino. sed si ipse seruus sit institutꝰ ꝛ adiuit iussu domini ipse dominus est ille qui vsucapit tali titulo. h. d. Pau.

Paulus. Lex. iiij.

Sequitur de vsucapione dicere: ꝛ hoc ordine eundum est vt videamus quis potest vsucapere et quas[q] res: ꝛ quãto tempore. ¶ Usucapere quideʒ potest scilicet paterfa. filius: et maxime miles[r] acquisitum in castris vsucapiet. ¶ Pupillus si tutore[s] auctore ceperit possidere vsucapit ꝛ si sine tutore auctore possideat / ꝛ animuʒ[t] possidendi habeat dicemus posse eũ vsucapere. ¶ Furiosus quod ante furoreʒ possidere ceperit vsucapiet[v]. Sed hec persona[x] ita demuʒ vsucapere potest si ex ea causa possideat ex qua vsucapio sequitur. ¶ Seruꝰ pro herede[y] non potest possidere.

Bonum ꝛ equũ differunt.

d ¶ Bono publico. id est ad vtilitatem omnium communem contra equitatem naturalem. vt. ꝯ. de neg. gest. l. j. in fin. ꝛ. ꝯ. de condi. ide. l. nam natura. sed sibi imputet negligens. vt. ĩ. de reg. iur. l. quod quis. sic ꝛ seruitutes sunt contra ius naturale. vt insti. de iure perso. §. seruitus. ꝛ sic est aliud bonum: ꝛ aliud equum. vt ꝛ. C. de pac. conuen. l. sup dote. l. hac lege. Accursius.

e ¶ Fere. hoc ideo qꝛ si vsucapio non eẽt: essent tñ certa dominia i quibusdaʒ casibus de iure gen. quos habes insti. de re. diui. §. singulorum. vsqʒ in fi. ti. ꝛ ad hanc rationem facit insti. eo. in prin. est ꝛ alia vt sit finis litium. vt. ĩ. pro suo. l. fi. accur.

f ¶ Sufficeret. i. sufficere possit.

g ¶ Temporis. in vsucapione.

h ¶ Spacium. quod habes insti. de vsucap. in pn.

i Usurpatio. Interruptio. vt ꝛ. ĩ. eo. naturaliter.

k ¶ Oratores. i. dictatores: ꝛ etiam legiste qñqʒ. vt ꝛ. ĩ. de iiur. l. iniurie. §. fi. ꝛ. ꝯ. so. ma. l. si constante. §. quotiẽs. in fi. Accur.

l ¶ Autem. pro sed.

Usucapio ꝛ ꝑscriptio an ꝛ i qbꝰ differãt: et in qbꝰ rebꝰ hẽat vnũquodqʒ illorũ locuʒ.

m Usucapio. Acquisitio. accipe dictum per cãm. Est enim vsucapio causa acquisitionis dñij: non ipsa est acqsitio sicut nec traditio facta a dño dñij est acqsitio / sed causa acquisitionis: sic nec facta a non dño est vsuca. sed causa vsuca. Si aũt aliter dixerim cum vsuca. possit esse ex pluribꝰ causis: ergo ꝛ dñium. qđ est falsuʒ. vt. ꝯ. ti. j. l. iij. §. ex pluribus. vbi de hoc dixi. Iteʒ large accipe vsuca. pro ꝑscriptiõe: vt h ꝛ toto hoc ti. vt. ĩ. eo. queritur. Sed proprie vsucapio est in re mobili: prescriptio i re immobili. vt. C. de longi tempo. prescriptio. l. ij. ꝛ ẜm hoc ergo non solum vsucapio. queritur dñium: quod ẜm oẽs constat. vt ꝛ. C. de pac. l. traditionibus. sed etiam ꝑscriptione qđ. M. cõcessit. vt hic: ꝛ. ĩ. eo. cũ qui. ꝛ isti. eo. circa ꝑnc. Sed Bul. dixit principaliter queri exceptio. secũdario vtile dñiũ. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. si quis emptionis. in pn. ꝛ hanc ꝛ alias intelligit de vtili. Patet ergo ꝙ hoc verbum dominij diuersimode accipitur: pro directo ꝛ vtili. sic. ꝯ. de offi. proconsul. l. ij. Accursius.

n ¶ Possessionis. sup. q̃ pos. est habita bona fide ꝛ iusto titulo. Acc.

o ¶ Tẽporis. scʒ ꝯtinui: vt h. ꝛ. ĩ. eo. l. nũꝙ. §. j. ꝛ. l. possessio.

p ¶ Diffiniti. aliter olim ꝛ aliter hodie. vt isti. eo. in pn.

Sequitur. ¶ Casus. Nunc vult dicere de vsucapione hoc modo. Primo quis possit vsucapere. Scõ quas res. Tertio quanto tẽpore. ꝛ per ordinem dicit. Et primo quis possit vsucapere: potest paterfami. Item filiusfa. maxime miles quod exponeꝛ vt in gl. Itẽ pupillus si tutore auctore cepit possidere. Item si sine tutore si capax sit doli: et sic habeat animum possidendi. Item furiosus vsucapit si añ furorem cepit possidere ꝛ ex causa ex q̃ vsucapio sequaꝶ: vt pro emptore ꝛ simili. Seruus autem non põt possidere pro herede: et sic nec vsucapere. ꝛ sic vidimus de primo mẽbro. Nũc autẽ de scõ videndum est: scʒ que res possint vsucapi. ꝛ quidem si defũctus possidebat bonafide partũ ancille: vel fructum agri: vel fetũ pecorũ: ꝛ sic vsucapiebat et interim decessit poterit vsucapere ꝑdicta heres eius. Item res furtiua non potest vsucapi nisi reuertatur res in potestate eius cui surrepta est. ꝛ hoc dicꝭ lex attinia. Hec autem vltima verba nisi reuertatur ꝛc. indigent expõne: et exponamꝰ ea hoc modo ꝙ i dñi potestatẽ debẽt reuerti: hinc est ꝙ si res mea subrepta est creditori vel cõmodatario non poterit vsucapi: nisi reuertatur i ptãtẽ mei dñi. Si auteʒ res peculiaris huo subrepta est: si quidẽ me ignorãte tunc sufficit reuerti penes seruũ. etiã me ignorãte vt sic ammodo possit vsucapi. si autem sciui eã subreptã tũc me scire opʒ eam reuersam penes seruũ ad hoc vt possit ãmodo vsucapi. Sed quod dixi ꝙ sufficiat eam reuersam penes seruum in primo casu vt sic desinat esse furtiua est verũ qñ volui illaʒ rem esse i peculio serui. si autẽ nolui eẽ in pecu. serui tunc debeo scire eã reuersaʒ penes seruũ vt sic desinat eẽ vitiosa. Quid aũt si seruus meꝰ rẽ meã subripuit ꝛ eandẽ postea in pristinũ statũ reponit: an desinat esse furtiua? Et certe si sciui eaʒ subreptã tunc scire debeo eã reuersam: tunc sufficit eam reuersam etiã me ignorante. postea dicit Seruus meus subripuit rẽ meã ꝛ eã retinet in peculio. dꝛ ꝙ non desinit esse vitiosa nisi reuertaꝶ in statuʒ antiquũ siue sciebam furtum factũ / siue sciebam rem esse in peculio ei illam reʒ habere ꝯsensi. hoc dicit vsqʒ ad. §. item labeo. Fran. accur.

q ¶ Et quas res. scʒ possit quis vsucapere ꝛ quas non.

r ¶ Et maxime miles. abundat maxime. sic. C. de testa. ma. l. fi. §. ij. nã alꝭ filiusfa. totũ querit patri ẜm hec iura. vt insti. per quas perso. no. acqui. §. j. Uel dic miles. i. militans. nam idem in veterano filiofa. vel maxime propter peculium quasi castrense: quod ꝛ his legibus locũ habebat. vt. ꝯ. de colla. bo. l. j. §. nec castrẽse: vel dic ꝙ respexit ad noua iura. nã hodie in aduẽticijs vsucap. filiusfa. vt. ꝯ. ti. j. l. possessio. §. j. ꝛ ẜm tres vltimas non abũdat maxime.

s ¶ Pupillus si tutore. etiam infans. vt. ꝯ. ti. j. ꝙuis. §. infans.

t ¶ Animum possidendi. vt qꝛ sit doli capax: ꝛ pubertati proximꝰ. vt ꝯ. ti. j. l. j. §. adipiscimur. quales lombardia ꝛ normãnia parit: ꝛ auaricie caput roma cunctos tales generans. Jo.

☞ Auaricie caput ẽ roma.

v ¶ Usucapiet. cum non desinat possidere. vt ꝛ. ĩ. eo. l. penul. §. eũ. ꝛ. ꝯ. ti. j. si is qui animo. Accursius.

x ¶ Sed hec persona. scʒ furiosi. idem in alijs: sed de hoc gratia exẽpli dixit. nam qꝛ fauebat ei retinendo possessionem ꝛ vsucapiendo crederet qs ꝙ etiam in titulo quod remouet.

y ¶ Seruus pro herede. idẽ in quolibet alio titulo vt seruus non possideat: sed ideo de hoc titulo ꝑ herede magis dixit: quia nullo momẽto põt dici heres seruus vel pos. vel hereditas esse penes ipsum. vt. ꝯ. de acqui. here. placet. sed põt bene dici emptor ꝛ donatariꝰ. Iteʒ alio titulo põt hẽꝛ ꝛ vsucapere dño ignorante / lʒ non possideret vt dixi: sed hereditateʒ adire sine iussu dñi. vt. ꝯ. de acqui. here. l. si qs mihi bõa. §. iussum. Item alio titulo vsucapit dñs ꝑ seruũ: sed in hoc scʒ titu. ꝑ herede per seipsum dominus vsucapit etiaʒ seruo instituto: cũ nec momẽto remaneat penes eũ hereditas: vt. d. l. placet. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Defuncti. genitiu casus.
b ¶ Non fuerint. i. in dño defuncti: erant tñ in rerū natura tempore vi te defuncti. Sed opponit. aut defunctus erat male fidei z nō vsucapit heres: quia vitiosū z culpe defuncti est successor. vt. j. de diuer. presc. l. cum heres. z etiam fiebat ex contractatione res furtiua que vsucapi non potest. vt. j. prior. §.
aut bone fidei: et sic facit fructꝰ suos. vt. ſ. ti. vj. bo ne fidei. z sic non vsucapit. z sic sūt hēdis. vt. j. e. l. §. lana. ſ. Nñ. fz. M. z Also. i male fidei log. sed heres ex sua persona facit mittūr vsucapions. vt. C. de pscrip. log. tēp. l. j. qō Jo. non placet vt ex pſona sua possit vsucapere. Aliyrt Ot. silr in male fide: sed alia rōne scilz q defunctus percipit per aliū habentē bonaz fidem ideoq; possit vsucapi: non dico ab here de qui est successor vitio rum. Tertiodicūt de eo q prius male fidei z nūc bonefidei erat. Tu dic i bonefidei loqui z m frus cribus naturalib⁹ quos nullus etiā bonefidei fa cit suos. vt. ſ. de vsuris. fructus. de partu ancille planū est. q; nō sunt fru ctus. z ideo non potest fieri bōefidei possessoris. vt. ſ. de vſu. l. j. pecudus. De fetu qđ est cuꝫ z ipſe fiat bōefidei possessoris: Nñ. hic vsucapi pōt ab alio q̄ ab herede si non

Fetus pecoris vsucapi pōt.

Acceptiones percepte ex re aliena si non fuerunt effecte percipientis sola pce ptione possunt per heredez eius vsucapi titulo pro herede. h. d. Jdau.

¶ Fructus z partus ancillarum z fetus pecozum si defuncti[a] non fuerint[b] vsucapi possunt[c].

Ad hoc vt vitium furti purgetur debet res reuerti in potestatez veri domini. nec sufficit q; reuertatur in potestatē illius cui fuit furrepta si non eratver⁹ domin. nec custos. vel babebat ius in re. hoc dicit Paulus.

¶ Quod autem dicit lex attinia vt furtiua res nō vsucapiatur nisi in potestate[a] eius cui surrepta est reuertatur sic acceptū est vt i domini potestatem debeat reuerti: non in eius vtiq; cui surrepta est. igitur si creditoꝝ surrepta[a] ē z ei cui cōmodata est i potestate dominī redire debet.

Sufficit q; res furtiua reuertatur ad eum per quez dominus possidebat. vel q; reponatur i loco vbi stabat domino ignorante: als domini noua scientiaz volūtas requiritur. h. d. Bar.

¶ Labco q̄z ait: si res peculiaris serui mei surrepta sit[a] me ignozā te[b] deide cā nactus[c] sit videri eaz in ptātē meā redijsse cōmodi⁹ dz: etiā si sciero[a] redijsse eā i meā ptā tem: nec cñ sufficit si eā rez quā p didi ignozāte me seru⁹ me⁹ appre hēdat si modo in meo peculio eā esse nolui[b]: nam si volui tūc exigē dum est vt ego facultatē ei⁹ nact⁹ sim[c]. ¶ Jdeoq; si seru⁹ meus rem mihi[a] furripuerit: ocinde candez suo loco reponat poterit vsucapi quasi in potestatē meaz redicrit: vtiq; si nesciui[a]: nam si sciui exigi mus vt redijsse sciā[b] in meā pote statem. ¶ Jtē si eā rem[a] quā seru⁹ furripuerit mihi peculiari noīe tencat nō videri in ptātem meam reuersam[b] pomponi⁹ ait: nisi ita habere ceperimus quēadmoduꝫ habuimus anteq̄ furripueretur: aut cum rem sciremus in peculio cum habere concesserimus.

Sufficit rem redijsse ad eum per quē quis possidebat. h. d. Bar.

¶ Item labco ait: si rem quam apud te depositam lucri faciendi causa vendideris[a]: dcide ex pe nitentia redemeris: z eodē statu

¶ Item labeo. ¶ Lasus. Depositarius rem depositaz vendidit alio lu crandi z sic effecta est furtiua: tandē redemit z in statu antiquo posuit dicitur q; desinit esse vitiosa siue me sciēte siue me ignorante boc fecit.

¶ Si pupilli. Res pupilli subiecta est sufficit si reuertatur tutore scie te in domum pupilli. Jtez si res furiosi surrepta sit sufficit eaz redijsse sciēte curatore. ¶ Tūc in potestatez. Quod dicitum est de simere esse fur tiuam reuertatur in potestatem dñi: intelligimus ita eam reuersam vt non possit ab eo auelli. z q; tā q̄ sua res reuertat. quid enim si dñs ignozat esse suā. ea emit: z est sibi tradita: non dz esse reuersa. Sed qd si dñs rem suaz sibi subtraxit. vēdicauit: et litis estimat. accepit: certe desinit esse furtiua. idez si voluntate dñi alij sit tradita res furtiua.

¶ Heres. Ancilla furti ua cōcepit et peperit pe nes heredē furis: querit an heres hūc partū pos sit vsucapere: z dz q; nō.

¶ De illo querit. Ser⁹ meus ancillam subzi punit alicui z eā mihi dat ad bocvt eus manumittam z manumisi: querit si bec ancilla concipiat z parriat an partū possum vsucapere: et dz q; non: q; bec pos. quā seruus vi ciosē cepit mihi dño no cet. idē est si aliqs extra neus ancillam quā subzi puit alicui dat mihi vt seruū meus manumittā. nam partū huius ancille apud me cōceptuz z editū non vsucapiā. idem est si aliqs talē ancillam mihi dedit z causa pmittationis z in solu. vel ex causa dona. nā partū eius nō vsucapiā. z bec oia sunt vera si anteq̄ pariat subaudi z concipiat sciui eā alienaz: z idem in emptore. si aūt ignozem alienam posse vsucapere partuz eius: z in vitio vsucapionis inspicit scientia mea vel ignozātia. ¶ La naoium. Dues meas subzipuisti z eas vēdidisti: queritur an lana ex ouibus detonsa possit vsucapi: Distinguitur. nam si detonsa sit apud furem/amodo non potest vsucapi etiam a bonefidei emptore. si vero detonsa sit penes bonefidei possessorem secus est q̄ supra. nas tūc bec lana poterit vsucapi ab aliquo possessore alio q̄ emptore. emptor vero non dz vsucapere cum dñs sit eius. idem in agnis si eos cōsumpsit. Ultimo dicit. pone q; ex lana furtiua facta sunt y estimēta a malefidei possessore. dicitur q; vestimenta sunt furtiua vt si non possunt vsucapi. ¶ Si rem pignori. Rem meam tibi obligaui z tradidi: tandē eas tibi subripui z eam titio vendidit: alius tamen ei tradidit nō ego: que ritur an eam possit vsucapere? z dicitur q; sic. nec dicitur bec res furtiua: licet ego furti tenear. ¶ Si tu vi. Deiecisti me de possessione fundi mei: nec eam possessionem apprehendisti alius tamen apprehendit: queritur an apprehendens possit eam prescribere? z dz q; sic. non enim dicitur vi possessa. si autem possessio esset vi possessa non posset prescribi. z si malefidei possessor deiectus inde sit. nam dicens apprehendens possessionem non poterit eam prescribere. idez si aliquis ex pulit malefidei possessorem possidentem titulo pro herede. nam h̄ expellens non poterit eam prescribere. idem si aliquis expulit bonefidei possessorem fundi alieni sciens alienum: z cepit possidere. nam nō prescribit. Ultimo dicit. dominus fundi sui deiecit possessorem fundi sui. dicitur q; hec possessio dz vitiosa: cū teneat dūs deiciens eaz reddere per interdictum vnde vi. ¶ Si viam. Habebam viam per fundum tuum: expulisti me/ita q; non iui per illam viam longo tēpore dicitur q; non vrendo illa via per longū tempus amitto eam. necvideris possidere vi cum ius incorporale non possit possideri. Secundo dicit. vacuam possessionem a nemine possessam nec animo nec corpore apprehendi: tandem venientem dñm ad hunc fundum prohibui eum intrare. dicitur q; non videor possidere. Tertio dicit. Libertas seruitutis potest prescribi: seruitus autem nō. z hoc prohibuit lex scribonia: nisi habeat perpetuam causam vel quasi. posita ea et exemplum de primo. vt si debet domus mea seruitutem tue domus altius non tollendi: z ea altius eleuauit: z sic alta teneo longo tempore: nam prescribo libertatē. Franciscus accursius.

¶ Vendideris. non tñ tradideris sm quosdam: vt forte melius tolla tur contra. ff. de posi. l. j. §. si rē. qō non placet. sed fol. vt ibi. Accur.

Sine sciēte.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Siue sciente. scilicet eam redemptam ꝛ in eodem statu repositas ſm Al. vendentionem tamen ignorauit: vt non sit contra.ff.eo.ſ.labeo.ꝛ eo dem modo ſolue contra.j.de fur.l.ſi ad dominum . vel ibi apud dominum/hic apud poſſeſſorium erat. Azo.

b Gesta sunt. Sed qualiter hoc fieri poteſt cum ipſe amiſit poſſeſſionē non ignorans.

c In poteſtatez . igitur in poſſeſſ.vt.j.ſ.tūc. fed non ſequit. vt in fi.e.ſ. hic ergo nō licuit dominus poſſidere.vt.j.eo.ſi rem ſurreptam. Iré contra.j.de fur.l.qui ea mēte.ſed nec excuſat hic eū a furto. licet res deſinat vitioſa eſſe. Accurſius.

d Sufficere.id eſt ſufficeret tutor tem vel curatorem ſcire.

e Si tutor rei ſciat. qui domini loco eſt . vt.j.de fur.interdum.ff.qui tu teḋam. ꝛ idem eſt ſi ſciat pupillus.vt.j.pro empt. l.qui fundū.ff. ſi tutor.

f Et ſi furioſo. ſcilz res ſurrepta fuerit. Azo.

g Non poſſit . Poſſet autez ſi er interuallo per viz ei abſtuliſſet. vt.j.e. l.ſ.ſi dominus.ꝛ facit.j. de verb.ſignifi.l.mulieris.ſ.definere.ꝛ.ff.tit.j. l.nō videt. Et not.qñqz redit in poſ.non tñ i poteſtatē.vt.ff.eo.ſ.labeo. qñqz non redit i poſſeſ.ꝛ tñ redit in poteſtatez.vt j.ſtatim ſubiūct.qñqz cō currunt vt hic.

h Ignorans.ſcz ego.

i Reuerſam.ꝛ hic ē reuerſa:et fingitur non reuerſa.ſed.j.proximo caſu eſt contra.

k Vſucapiet . Ab alio bona fide poſſidēte . ille autē qui ſtitit litis eſtimationem ſtatim eſt dominꝰ ſi res erat preſens. vt.ff.de rei vendi.l. eius rei.ꝛ.l.hoc ſi res. et facit j.de verborū ſignifica. l.poſſeſſatis.ſ.fi. ꝛ.ff.de nora.quotiēs.ſ.pretor. ꝛ.j.e.l.ſi fur.

l Heres defuncti. ſcilicet furis.

m Nō tamē vſucapiet. non quia ſit res furtiua: ſed quia in malam fidez ſuccedit.vt.ff. de pub. ſi ego.ſ.partus.vbi plene de hoc diſtinxi.

n Surripuerit . extraneo.

o Vſederit. vt eum manumitteret.

p Non putant . ſi ante conceptionem ſciaz alienam: vt ſtatim dicet.

q Domiō noceret. idē in filio ꝛ patre.vt.j.eod. heres.ſ.ſi.

r Conceperit. ꝛ hic dicas q ante conceptum ſciui alienum.

s Donaſſet. Hec vera ſunt ſcz ante ꝛc. Azo.ꝛ q dicit pariat ſubaudi ꝛ concipiat.ſic.ff.de ſena.l.emancipatum.ſecus ſi poſt conceptionē ſciui. vt.j.l.iuſto.ſ.ꝛ ſi poſſeſſionis.que eſt cōtra.vel vt ibi:ꝛ q̄ ſubijcit i emptore:idez in ſuperioribus.ꝛ quod dixit diximus ſcz als.vel oc comes predictos emptores vocat.vt.ff.de ſtatulibe.l.ſtatuliberos.ſ.fi.

t Initium.ſic.C.de vſu.tranſſor.l.vnica.ſ.hoc tantummodo.ꝛ argu. habeas:ſiue ignoráte me:ſiue ſcīē te ea geſta ſint videri in poteſtate mea ꝛ recūſſe ſm proculi ſententiam:que ꝛ vera eſt.

Sufficit rem redire in poteſtatez legitimi adminiſtratoris.b.d.Bar.

Si pupilli res ſurrepta ſit ſufficere dicendum eſt ſi tutor ciꝰ ſciat redūſſe eam in domuz pupilli:ſed ꝛ ſi furioſo ſufficere curatores ſcire.

Ad hoc vt pingetur vitiuz furtiuitatis requiritur q̄ res redeat irreuocabiliter in domini poteſtatem vere vel interpretatiue.hoc dicit Bartolus.

Tunc in poteſtatem domini reduſſe dicendum eſt:cū poſſeſſ.cius nactus ſit vt iuſte aucllī non poſſit:ſed ꝛ tanq̄ ſuc rei:nam ſi ignorans rem mihi ſurreptam emam non videri in poteſtatem meaz reuerſam:ſed ꝛ ſi vendicaucro rem mihi ſurreptam : ꝛ eius litis eſtimationem acceperim:licet corporaliter eius nomine nō ſim nactus poſſeſſo.vſucapictur. Idem dicē dum eſt ꝛ ſi voluntate mea alīꝫ tradita ſit.

Tribus modis partus ancille dicitur furtiuus. Primo quando erat in vtero rē pore quo mater fuit ſubtracta. Secundo ſi tunc non erat in vtero: ſed poſtea concipiatur apud furem. Tertio quando non concepit apud furem: ſed apud alium male fidei poſſeſſorem. Pau.

Heres qui in ius defuncti ſuccedit licet apud eum ignorantem ancillā furtiuam eſſe conceperit ꝛ peperit:non tamen vſucapiet.

Partus ancille furtiue editus penes bone fidei poſſeſſorem non poteſt vſucapi ſi fuꝛ i eius poteſtate fuerit aliter poteſt vſucapi ſi ante natiuitatem ſcientias rei aliene non habuit.b.d.Bar.

Dello queritur ſi ſeruꝰ meus ancillam quam ſurripuerit pro libertate ſua mihi dederit:an partum apud me conceptum vſucapere poſſim? Sabinus et Caſſius non putant.quia poſſeſſio quam ſeruus vitioſe nactus ſit domino nocere:ꝛ hoc verum eſt. Sed ꝛ ſi vt ſeruum meum manumitterem alius mihi furtiuam ancillā dederit:eaq̄z apud me conceperit ꝛ peperit vſu me non capturum. Idemq̄z forte etiam ſi quis eam ancillam meccuz permutaſſet: aut in ſolutum dediſſet: item ſi donaſſet. Si ante q̄ pariat alienam eſſe rem ſcierit emptor: diximus non poſſe eum vſucapere: q̄ ſi neſciret poſſe. Si tam cum vſucaperet cognouerit alienam eſſe:initium vſucapionis intueri debemus ſicut in emptis reb placuit.

Lana ouium furtiuarum ſi ſint detonſa penes furem eſt furtiua ꝛ per nullum poteſt vſucapi.ſi vero penes bone fidei poſſeſſorem non eſt furtiua:ꝛ ſic eſt vſucapibilis per aliuꝫ q̄ per bonefidei poſſeſſorem:nō quia ipſe efficitur dominus eoipſo q̄ percipit:ꝛ idem in agnis ouium furtiuarū. boc dicit Pau.de ca.

Lana ouium furtiuarum ſi quidem a pud furem detonſa eſt vſucapi non poteſt:ſi vero apud bone fidei emptorem contra quoniaz in fructu eſt nec vſucapi poteſt:ſed ſtatim emptoris fit. Idē in agnis dicendum eſt ſi conſumpti ſunt: quod verum eſt.

Quando male fidei poſſeſſor de lana furtiua fecit veſtimentum/furtiuum eſt:ſe cus eſt ſi erat bonefidei: quia tunc cuz materia transiuit in materiatum materia non debet conſiderari de per ſe:ſz ꝛ materiatuz quod eſt diuerſum.ꝛ illud nūq̄ fuit ſubtractum.b.d.Pau.de ca.

Si cr lana furtiua veſtimentum feceris:verius eſt vt ſubſtantiam ſpectemus:ꝛ ideo veſtis furtiua crit.

Quando dominus ſurripuit rē ſuaz. etiam ei qui habebat iuſtam cauſam detinendi:ꝛ ius in re non efficitur res furtiua: ꝛ ſic eſt vſucapibilis licet furtum cōmittat. hoc dicit Pau.de ca.

Si rem pignori datam debitor ſurripuerit et vendiderit vſucapi eam poſſe caſſius ſcribit: qz in poteſtate domini victur per ueniſſe qui pignori dederit: q̄uis cum eo furti agi poteſt: quod putorectius dici.

Res violenter poſſeſſa etiam a male fidei poſſeſſore non poteſt vſucapi vel preſcribi niſi vitium violentie ſit purgatus:ſecus ſi non eſt violēter poſſeſſa: licet poſſeſſor fuerit violenter expulſus:ꝛ non dicitur vitium purgari ſi res fuerit reuerſa ad dominum violenter:licet ab ipſo violēter fuerit poſſeſſa:quia non eſt reuerſa irreuocabiliter. Pau.de caſt.

Si tu vi me expuleris de fundi poſſeſſione: nec apprehenderis poſſeſſionem:ſed titius in vacuā poſſeſſionem intrauerit : poterit longo tempore capi ea res: q̄uis enim interdictum vnde vi locum

Statuz ēptoris . ſilo. quod meū eſt nō poſſuz vſucapere: vt hic.ꝛ.j.de capti.in bello.ſ.ſi quis. nā q̄ meū eſt ꝛc. vt iſti. delega.ſ. ſi rem legatā. Sz oppo.ex eo q̄ eſt.j. de fur.q vas.ſ. ſi ācilla. in eo q̄ dicit:idez in fetu ꝛ fructu quod i partu. ſz illud ſi a fure non a bone fidei poſſeſſore pcipiantur.ꝛ facit.ff.titu.j.bōe fidei.in fi.

Conſumpti.idem ꝛ ſi extent:ſz tūc p officiū iudicis poſſint reuocari.ſic ff.titu.ij.queſitum.in fi.

a Sier lana furtiua. h cum mala fide.

b Feceris.vt.ff.ad exhibē.l.de eo.ſ. ſi quis.als ſerua qō ē.ff.tit.ij.adeo. ſ.cū qs.ꝛ facit.ff.de contrabē.emp.l.in vēditionibus.ſ.inde queritur.

c Furtiua.ꝛ ideo nō poteſt vſucapi.

d Si rez. quā quis vſu capiebat.

e Surripuerit . Reditori.

f Poſſe. imo videtur q̄ prius in poteſtatē creditoris debeat redire.vt j.pſo.l.fi.q̄ eſt ff. als fit furtiua.vt.C.ō vſucap. pro empt.cū ſit.pbatuz. q̄ ſimiliter eſt ꝛtra. Sol. hic ſuaz:ibi id eſt in contrarijs aliēnā obligauit debitor.vt.j.pro empt.ſi rem.ꝛ dic hic alio tradē te q̄ dño . Alij q̄ ꝛ dñs h tradidit:ſz erat eis interdicta adminiſtratio: vt qui pa prodigus.ꝛ ſi cli cet non dominū: tñ cāz vſucapiēdi preſtat ignoráti nō ſcīti.vt.j.eo.l.ſi ab eo. Sz ar.ff.de ver. ſigni.l.alienationis . vel dic 2tra hypothe.vt.C. ſi aduer.credi.l.j.ꝛ contra vtilem in res.ſ. meū paſſo poſſet dari . vt.C. qō met.cau.ſi vi. ꝛ facit j.de fur. ſi is. in pri.ꝛ.ff. de pig.act.l. ſi pignore.

g Domini. id eſt bone fidei poſſeſſoris qui opinione domini poſſidet.

h Eo.debitore.

i Furti agi poteſt. Dicno.q̄ qñqz fit furtum:ꝛ cōpetit actio furti : ꝛ res fit furtiua : vt cum mihi extraneus rem meā furripuit.quādoqz fit furtuz ꝛ res eſt furtiua: non tamen competit actio furti:vt dum filij ꝛ ſerui furripiunt.vt inſti. de obligā.ex de.ſ.j.quandoqz non eſt furtiua ſed fit furtum:ꝛ competit actio furti: vt hic.ꝛ facit.j.de fur.l.itaq̄. Accurſius.

k Sed titius.tertius.

l In vacuam.id eſt in vacantem quam nemo animo vel corpore poſſidet.vt inſti.de vſucap.ſ.q̄ autem.

m Res.ſubaudi ſi ille qui intrauit habebat bonam fidem ꝛ nō aliter.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Locum habeat. contra deijcientem non occupantem. vt ff. j. de vi z vi arma. l. cum a te. z. C. vnde vi. l. fi.

b ¶ Deiectum. vt ff. j. eo. non solum. ¶. si dominus. Sed cõtra. ff. quod me. cau. l. metum. in prin. Sol. vt ibi.

c ¶ Possessum. z ideo in hoc casu ler. attinia non impedit vsucapionez.

d ¶ Idem dicendum. cõtra deijcientem nõ occupantem vt nõ possit vsu capi quasi vitiosum.

e ¶ Possidebat. z sciebat se nõ esse heredez: vt cõueniat pecẽtri. vel etiã credebat se heredẽ: vt seq. ¶. si fundum.

f ¶ Scies. als si crederet suaz imuasor nõ fit vitio sa: licet cõstitutio si quis in tantã. locum habeat.

g ¶ Possessoꝛ. alium q̃ imuasoꝛ. vt. j. de vi z vi ar. l. j. ¶. q vi a me. Vel dic ipsum deijcientez de iecit: et tunc dicer interuallo. fecus si incontinẽti. vt. j. de vi z vi ar. l. vij. ¶. eius. z. l. qui possessionez. z facit. j. de ver. sig. mi seria. ¶. definere. z. ff. ti. i. non videtur. z. j. de reg. iur. non videtur.

h ¶ Si vi. i. seruitutez.

i ¶ Amittam. sed tamen ex equitate in integrũ restituar. argu. j. de vi z vi ar. l. si plures. ¶. deiecti. z. l. si de fundo.

k ¶ Ex nec possideri. nec spondet obiectiõi quasi esset vi possessa. Accur.

l ¶ Incorporale. vt ff. ti. vj. fernus. ¶. icorporales.

m ¶ Detruditur. er quo non possidet: z sic est ratio prioꝛum dicti.

n ¶ Item si occupaueris vacuam. corpore z aĩo. Accursius.

o ¶ Possessionem. quaz nullus retinet etiaz aĩo. als ff. j. de vi z vi ar. l. j. ¶. sine autem. z. ff. ti. j. l. dam. in fi. sed mihi olim nus possessio est vitiosa vino quasi violentie. vt C. vnde vi. l. fi. nec enim signo eaz pro contraria.

p ¶ Verius est. aliter tamẽ in rustica: aliter i vrbana. vt. ff. de ser. vr. predio. l. Baũ. z. l. fi edes. z facit. C. de prescript. lon. temp. l. fi. in fi.

habeat[x]: quia verum est vi me deiectum[y]: non tamen verum est z vi possessum[z] esse. Ceterum etiam si mala fide fundum me possidentez deiecteris z vendideris non poterit vsucapi: quoniam verum est vi possessum esse licet a non domino.

Idem dicendum[a] est in eo qui expulerit cum qui pro herede possidebat[b] ẽtus sciat cẽ hereditariũ.

¶ Si fundum alienum bona fide possidentem quis sciens[c] esse alienum expulerit vsucapere non potest: quoniam vi possidet. ¶ Si domus fundi possessoꝛem[d] vi deiecerit: cassius ait non videri in possessionem domini redisse. q interdicto vnde vi restituturus sit possessionem.

¶ Non vtens seruitute per legitimũ tẽpus perdit eam licet per dominum fundi seruientis fuerit vi prohibitus z ille pseruabit literam. ¶ Dau. de ca.

¶ Si viam[e] habeã per tuũ fundum z tu me ab ea vi expulseris p longum tps non vtendo amittaz[f] viam: quia nec possideri[g] intelligitur ius incoꝛporale: nec de via qs mero iure detruditur[h].

¶ Qui occupat possessionem vacantes non dicitur violenter possidere: z si heres non afficitur vitio reali. ¶ Dau. de ca.

¶ Item si occupaueris[i] vacuam possessionem[k]: deinde venientem dominum prohibueris: non videberis vi possedisse.

¶ Contra non vtentem seruitute ¶scribitur libertas indistincte z etiam si fuit seruitus habens causam discõtinuam: licet ista seruitus tempore non prescribitur: nisi tãto tempore cuius contrarij memoria nõ exstat. ¶ Dau. de ca.

¶ Vbi certatẽ seruitutem vsucapi posse verius est[l]: quia cam vsucapionem sustulit[m] lex. Scribonia que seruitutem[n] constituebat non etiã cã que libertatẽ prestat subla ta seruitute. Itaq; si cum tibi seruitutẽ debuerem ne mihi puta licere altius edificare: z per statutũ[o] tempus altius edificatum habueris oblata erit seruitus.

¶ Si prescribẽs cadat a possessione prescriptio naturaliter interrumpitur: et ista interruptio prodest omnibus contra quos prescribitur non solus interrũpenti. ¶ Dau. de castro.

Gaius. Lex. v.

DAturaliter interrumpitur[p] possessio cum quis de possessione vi deiciat[q] / vel alicui res mobilis cripitur: quo casu nõ aduersus[r] eum tantum qui cripuit i terrũpitur possessio: sed aduersus omnes[s]: nec eo casu quicq̃ interest is qui vsurpauerit[t] dominus[u] sit necne: ac nec illud quidez interest pro suo[x] quisq̃ possideat an ex lucratiua causa.

¶ In vsucapionibus dies ceptus habet pro completo. ¶ Dau. de ca.

Vlpianus. Lex. vj.

IN vsucapionibus non a momento ad momentum: sed totum postremum diem computamus[y].

Idem. Lex. vij.

DEcoꝛ qui hoza sexta dici[z] kalendaruz ianuariaz possidere ceperit[a]: hoza sexta[b] noctis pridie kalendarum ianuariarum implet vsucapionem.

¶ Ex causa peculiari domino etiã ignoranti acquiritur vsucapiendi cõditio: z q non potest vsucapere per se nec per alium potest. ¶ Dau. de cast.

Paulus. Lex. viij.

LAbeo et neratius responderunt[c] ea que serui peculiariter[d] nacti sunt vsucapi posse: quia hoc[e] etiam ignorantes domini vsucapiunt. Idem Julianus scribit. Sed cum qui suo nomine nihil vsucapere potest[f]: nec per seruum quidem posse pedius scribit.

¶ Res que nõ sunt in cõmercio nostro non possunt vsucapi vel prescribi. ¶ Dau.

a ¶ Dominus fit. immo quo ad constitutionez si quis in tantaz. sed illud nouum: vel licet per datẽ iterrũpitur possessio.

b ¶ Pro suo. i. p sua pecunia: non ex cã lucratiua. ¶ Non est. h ponit pro titulo: z sic sunt due partes. p suo: vel dic pro suo: qz in littore maris inuenitur: vel ab hostib⁹ cepit vel fecit vt esset i rerũ natura: vt dic gñaliter accipi pro quolibet tit. z qõ subijcit lucratiua. i. sine titulo. pria placet. z dic bic que no. C. de prescri. xxx. an. l. cum notissimi. ¶. sed z si quis.

IN vsucapionibus.

¶ Casus. Cũ vsucapione triennius sit sta tutuz. nunc dicit q̃ sufficit tangi vitimã diẽ triẽnij. z hoc dicit bec lex. ¶ seq. Fran. accur.

c ¶ Coputamus. als sed ad totaz diẽ cõputamus postremum. z tunc. i. ad qualibet partem postremi dici: als diẽ totũ cõputamus postremũ accipiendo parte p toto. vt z. j. de diuer. ptesi. i vsucapione. i pti. z. j. l. pri. S. 33. j. de act. z obi. l. in oib⁹. Sol. plene. vt no. ff. de mino. l. iij. ¶. minoꝛem. qua hec i vsucapitriẽnij: illa i ꝓscriptione.

d ¶ Decoꝛ. Dici. artificialis.

e ¶ Ceperit. z vsucapere.

f ¶ Hoza sexta. scz cõpleta. nã cũ finitur z icipit dies. vt. ff. de fer. l. more.

LAbeo. ¶ Casus. Si fuꝛ peculiariter acq̃siuit res a nõ dño vsucapiã iteriz p eũ illaz rẽ etiã si ignoranti h. duz tñ sit res quã p me possũ vsucape. non furtiua vel sim psona q̃ p me possem vsucap. z de hoc dic vt in glo. Fran. accur.

g ¶ Rideꝛit. z hñ. Alec.

h ¶ Peculiariter. i. si ex causa peculiari stricte. vel large accipiatur peculiuz. vt. j. ꝓ soluto. l. ij.

i ¶ Quia hoc etiam. videtur eadem ratio quod dictum. sed die vsucapiamus scientes: quia et ignoꝛantes. arg. contra. ff. de offi. ꝓcõs. li. fi ꝛte. z. ff. de leg. ij. l. fin. ¶. fi. Vel ita completur nobis scientibus: quia in choatur ignoꝛantibus fm Azo. et facit. j. ꝓ empto. l. ij. ¶. celsus. z. l. q fundum. ¶. fina. z. ff. de acquiren. possel. l. peregre. ¶. quesitum. z. l. j. ¶. item acquirimus.

k ¶ Vsucapere potest. ratione rei: quia furtiua. vt. ff. eo. l. sequitur. ¶. bres. vel ratione persone: vt si legetur non capaci: non vsucapi. ꝓ legato. vt insti. de hered. quali. z dif. ¶. m extraneis. Item in libero homine possesso: vt per eum vsucapiam quod non per me: sed nec vsucapit ipse: quia ipse non possidet. vt. ff. titu. j. homo liber. in fi. vel mixta ratione rei z persone: vt in iudeo z mancipio christiano. vt. C. ne christiani mã cipium. l. j. z facit. C. de here. insti. l. neqs per se. z quod ibi no. Sz argu. contra. ff. de acqui. here. l. cum hereditate. Item contra. j. eod. si seruo. z. ff. ti. j. l. j. ¶. item acquirimus. in fi. sed ibi ratione defectus intelligẽtie in furioso z in infante. Accursius.

l ¶ Posse. scilicet vsucapere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

USucapionem. ¶ Casus. Res corporales dicuntur posse vsucapi. exceptis rebus sacris/sanctis: publicis: & similibus: & liberis hominibus qui non possunt vsucapi. Fran. accur.

a ¶ Maxime res. imo corporales tantum. vt. ff. titu. ij. l. seruus. §. corporales. abundat ergo maxime. vt & ff. si omss. cau. testa. l. ij. Vel dic q incorporales quandoq; vsucapiant: vt cū habet perpetuas cās vel ql̄. vt C. de ser. & aq. l. ij. & ff. de ser. vr. pdi. l. fotamē. Ité & qñ nō bñt qñq; vt cuz edificijs. vt. ff. l. pri. & §. i.

b ¶ Sacris. id est ecclīs sacris: sed vsucapio tribꝰ nūjadmittit bodie i his. vt. C. de sacrosā. ec. aut. ḡs actiões. & illa loquit in rebus ecclesie nō sacris.

c ¶ Sanctis. vt muri ciuitatum.

d ¶ Romani. i. que sūt i vsu ipsi⁹ populi romā: alioz aūt q̄ nō sūt in vsu bñ recipit vsucapio. vt C. de sacrosā. ec. l. fi. & de diuer. pscri. l. itra. & l. soib⁹. vbi plene notaui.

e ¶ Ciuitatum. si sint in vsu vniuersitatis. vt. ff. de via publi. & via publica. Alie pñt. vt. ff. de ꝓtrab. empti. sed celsus. & C. de pscri. xxx. an. l. oēs. que sunt cōtra. vel bicloquitur. de pscript. longo. & de hoc no. in. d. l. in oibus.

f ¶ Hoibus. q̄i nullius dño ee pñt. vt ifti. e. §. i.

SJ aliena. ¶ Casus. Si rē aliena emia nō dño: ad vsucapiēduz debeo habere bonā fidē duob⁹ tpib⁹ scz tpe 3ct⁹. ité tpe traditiōis. Secūdo dicit. Seruit⁹ ꝑ se nō pōt pscribi. subaudi. nisi haberet ppetuā cām vel ql̄. vt seruit⁹ aq̄ductus vel stillicidij. si aūt pscriba fundū vel domuz cui debet seruir⁹ videor ꝓscripsisse ꝛ seruitutes eis debitas. ¶ Sceuola. Vacca furtiua concepit apud furē vel furis hēdē ꝛ pepit apud furis hēdē. ꝛ hic vitul⁹ vēdit⁹ est: an emptor bone fidei vsucapiat q̄rit: ꝛ dicit marcellus q̄ nō. sicut nec partus ancille furtiue. ſ̄s sceuola dicit q̄ pōt ēptor vsucapere vitulū sicut ꝛ partum ancille furtiue. si em̄ eēt pars nō posset vsucapi etiā si apud bone fidei possessorē peperit. q̄ est falsuz. Frā. acc.

g ¶ Emptionis. scilicet tantum.

b ¶ Traditionis initium. subaudi etiam. nam ꝛ in emptione initiū spectatur. vt. ff. ꝓ solu. l. ij. ꝛ ꝓ eo emp. l. ij. in ꝓn. ꝛ facit. j. eod. iusto. §. ꝛ si possessionis. ꝛ. §. solu. ma. l. de diuisione.

i ¶ Spectandum. hoc est dicere: requiritur q̄ quis habeat bonam fidē tempore emptionis ꝛ traditionis.

k ¶ Seruitutes. que habent causam interpolatam.

l ¶ Longo tpe. vt. ff. ꝛ p fundū meū vadas: nō queras seruitutē. ꝛ sic ītelligitur hic. §. de bis. que non bñt ppetuam vel quasi perpetuam causaz.

m ¶ Edificijs. ꝛ ita cum vbanis prediis idem in rusticis.

n ¶ Possint. Nō q̄ tūc vsucapiant: sed vsucapto edificio cui debet seruitus seruitutem habeat. ꝛ facit. ff. ti. ij. quedam. ꝛ. §. eo. sequitur. §. fi.

o ¶ Si bos. id est vacca. sic. §. de vsur. l. equis.

p ¶ Vsucapi. ab emptore. Accursius.

q ¶ Distractum. in alienum. Accursius.

r ¶ Nec ancille. partus. subaudi ꝺ posse vsucapi si est cōceptus ꝛ editus apud furem: vel conceptus apud furem: ꝛ editus apud furis heredem.

s ¶ Partus. cum marcel. concor. j. de fur. qui vas. §. si ancillam.

t ¶ Etiam partum. Non solū iuuencū: ꝛ sic in partu ꝛ in fetu ꝛ tradicit. ff. de fur. l. qui vas. §. si ancillam. ꝛ. §. idem in pecudibus. Sol. vt ibi.

v ¶ Nec enim esse. vt ꝛ. ff. de verb. sig. l. partum. Sed contra. §. de vē. in spūal. j. §. ex hoc rescripto. Sol. illud est anteq̄ edatur: hoc post. vel illud quo ad hoc vt non possit agi interdicto de lib. ex. biben.

x ¶ Pars. subaudi partus ancille furtiue.

y ¶ Posset. qō est falsum: qz vsucapit. vt. ff. c. l. nō solū. in ꝓn. ꝛ i distinctione de partu. quam habes. §. de publiciana si ego. §. partus.

z ¶ Ex⁹ seruus. scilicet captiui. hoc nisi ex causa peculij. vt. ff. eo. l. iusto. §. fin.

Gaius. Ler. ix.

USucapionē recipiunt maxime res corporales: exceptis rebus sacris/ sanctis/ publicis/ populi romani ꝛ ciuitatuz: item liberis hominibus.

¶ Cum vsucapit vel pscribit titulo ꝓ emptore requirit bona fides tam tpe ꝛtractus q̄ etiam traditionis. ¶ Dau. de castro.

Vlpianus. Ler. x.

SJ aliena res bona fide empta fit queritur vt vsucapio currat vtrum emptionis initium vt bonam fidem habeat exigimus: an traditionis ? et obtinuit Sabini et Cassij sententia traditionis initium spectandum esse.

¶ Seruitus habens cām discontinuaz non vsucapitur vel pscribitur lōgo tempore per se. sed si pscribatur fundus cui debetur: vel acquisita est vna cum fundo trāsit ad pscribentem. ¶ Dau. de ca.

¶ Hoc iure vtimur vt seruitutes per se nunq̄ longo tempore vsucapi possint: sed cuz edificijs possint.

¶ Partus ꝛceptꝰ ꝛ editus penes furis heredē est vsucapibilis ab extraneo. Bar.

¶ Sceuola lib. xj. questionū scripsit marcellus existimasse: si bos apud furem conceperit: vel apud furis heredem: pariatq̄ apud furis heredem vsucapi ab heredē distractum iuuencum non posse. sic inquit quēadmodum nec ancille partus. ¶ Sceuola autem lib. xij. scripsit se putare vsucape posse ctiaz partū: nec enim esse partuz rei furtiue partem: ceterum si esset pars nec si apud bōe fidei emptorem peperisset vsucapi posset.

Ler. xj.

NEx⁹ seruus: neq̄ per seruum dominus qui apud bostes est possidet.

¶ Titulus nullus non dat scienti cām vsucapiendi. ¶ Dau. de ca.

Idem. Ler. xij.

SJ ab eo cui aliena res bona fide empta fit queritur vtrum emptionis initium spectandum sit an traditionis ? et obtinuit Sabini et Cassij sententia traditionis initium spectandum esse.

¶ Seruitus habens cām discontinuaz non vsucapitur vel pscribitur lōgo tempore per se. sed si pscribatur fundus cui debetur: vel acquisita est vna cum fundo trāsit ad pscribentem. ¶ Dau. de ca.

Idem. Ler. xiij.

DIgnoti rem accepta vsu nō capimus quia ꝓ alieno ꝓ suo possidemus.

¶ Titulus putatiuus iusto errore interueniente tribuit iustam causam vsucapiendi. ¶ Dau. de cast.

¶ Cum qui furioso bona fide emit vsucapere posse respondit.

¶ Qui scit se actione personali tantum teneri non est possessor male fidei. Bar.

¶ Si mandauero tibi vt fundum emas ex ea causa traditum tibi diutina possessione capis: quis possis videri non ꝓ tuo possidere: cum nil interfit quod mandati iudicio tenearis.

¶ Singularis successor vtitur accessione ex persona sui auctoris de possessione precedente titulum ꝛ traditionem non de sequente. ¶ Dau. de cast.

Idem. Ler. xiij.

IN tēpus venditoris prodest emptori quo anteq̄ venderet possedit: nam si postea nactus est possessionē venditor: hec possessio emptori non proficiet.

¶ Legatarius vtitur accessione ex persona testatoris.

¶ Seruꝰ captꝰ ab hostibꝰ nō ꝺr aliq̄ possidere nec dñs captus ꝑ eū. Frā. accur.

Paulus. Ler. xj.

NEx⁹ seruus: neq̄ per seruum dominus qui apud hostes est possidet.

¶ Titulus nullus non dat scienti cām vsucapiendi. ¶ Dau. de ca.

Idem. Ler. xij.

SJ ab eo cui aliena res bona fide empta fit queritur vtrum emptionis initium spectandum sit an traditionis ? et obtinuit Sabini et Cassij sententia traditionis initium spectandum esse.

¶ Seruitus habens cām discontinuaz non vsucapitur vel pscribitur lōgo tempore per se. sed si pscribatur fundus cui debetur: vel acquisita est vna cum fundo trāsit ad pscribentem. ¶ Dau. de ca.

Idem. Ler. xiij.

DIgnoti rem accepta vsu nō capimus quia ꝓ alieno ꝓ suo possidemus.

¶ Titulus putatiuus iusto errore interueniente tribuit iustam causam vsucapiendi. ¶ Dau. de cast.

¶ Cum qui furioso bona fide emit vsucapere posse respondit.

¶ Qui scit se actione personali tantum teneri non est possessor male fidei. Bar.

¶ Si mandauero tibi vt fundum emas ex ea causa traditum tibi diutina possessione capis: quis possis videri non ꝓ tuo possidere: cum nil interfit quod mandati iudicio tenearis.

¶ Singularis successor vtitur accessione ex persona sui auctoris de possessione precedente titulum ꝛ traditionem non de sequente. ¶ Dau. de cast.

Idem. Ler. xiij.

IN tēpus venditoris prodest emptori quo anteq̄ venderet possedit: nam si postea nactus est possessionē venditor: hec possessio emptori non proficiet.

¶ Legatarius vtitur accessione ex persona testatoris.

† ¶ Cōcor. cū mēte huius §. ter. in ca. ad aplice. ꝺ bona. et l. c. cuz dilect⁹. extra de cōsuetu.

a ¶ Dñs. scilicet captus.

b ¶ Qui. i. dñs. vel ergo ipse dñs emerat vl̄ fuus extra causam peculiarē.

SJ ab eo. ¶ Casus. Emi a pdigo cui interdictus erat bonis ꝛ hoc sciebā. dicitur q̄ nō possuz vsucapere ꝛ emptam. Fran. accur.

c ¶ Actuit. vt pdigo ꝛ. j. ꝑ emp. l. qui fundū. §. qui sciēs. Sed qđ si vt pdigo cū nō sit ei interdictū: Rñ. idē ꝑ auctoritatem sñe. Accur.

DIgnoti. ¶ Casus. Creditor nō pōt vsucapere pign⁹ cū sciēs alienā rē possideāt. Secūdo dicit. Emi a furioso credēs eū esse sane mētis. ꝺr q̄ possū vsucape. Tertio dicit. Mādaui tibi vt emeres mihi fundū. tu emisti hoc. ímovt pro tuo teneas. dicit q̄ vsucapies siue pscribes cū videaris possidere ꝑ tuo. nec hoc mihi nocet cū tenearis mihi mādati act. Fran. accur.

d ¶ Nō capimus. nō creditores.

e ¶ Alieno. id est sciētes alienuz. vt. ff. de nora. l. si seruꝰ. §. is qui. ꝛ. ff. de leg. iij. q̄ habebat. sibi tñ possidet creditor. vt no. C. de prescript. xxx. an. l. cū notissimi. §. j. Sz an xxx. an: Respō. nō q̄n tū ad rei vendi. argu. C. de prescrip. xxx. an. l. male. sed q̄n tū ad pignoratiā cam sic ꝛ ius offerendi.

f ¶ Bona fide. cum crederet sane mētis: qz erat in conspectu inumbrate quietis. ꝛ facit. j. ꝑ emp.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

a ¶ In accessione tpis. vel alluuionis. vt. s. de leg. j. quod in rerum. §. ij.
b ¶ Heres est. vt iacente hereditate vsucapiat sicut heres. vt. z. j. eod. l. nunq̃. §. vacuũ. Uel dic q̃ heres iacente hereditate vsucapit: sed id tempus legatario iungitur. vt. d. §. vacuum. z facit. j. de verb. signi. l. in cõuentionibus. z. s. ti. j. pomponius. §. sed z legatario.

Si is qui. ¶ Casus. Si possidebã fundũ quẽ emerã a non dño bona fide: z añq̃ cõpleã vsucapionez captus sim ab hostib⁹. dr q̃ siue ibi decedam siue reuertar interrumpit̃ interĩ vsucapio. nec tẽpus qd̃ steti in captiuitate procedit ad vsucap. cõplendã. Scd̃o dicit. Seru⁹ me⁹ emit rẽ a non dño ex cã peculiari: interim captus sũ ab hostib⁹: an iterũ currat tp̃s ad vsucap. cõplẽdã. q̃rit̃: z distiguit̃. naz aut reuertor ab hostibus: z tũc tp̃s mediũ ꝓderit ad vsucap. complendã. aut non reuertor. z tunc non ꝓderit. Marcell⁹ aũt dicebat h̃ scd̃o casu ꝓdesse fictione legis cornelie. s; male dicit. nam sicut id qd̃ possidebã si capt⁹ sũ ab hostib⁹ ante cõpletaz vsucapionẽ. z ibi decedã nõ cõplet̃ interim vsucapio: nec currit tp̃s. Idez si seru⁹ me⁹ nõ ex cã peculiari emit rẽ a non dño z possidet iterũ donec sũ capt⁹ z ibi decedam. non currit vsucapio. naz licet alijs hereditas locũ psone sustineat: in hoc tñ casu sec⁹ est. ¶ Si seruus. Seruũ meũ possidebas: is a te fugit. dr q̃ videor eũ possidere. nisi ꝓ libero. i. tanq̃ liber stet z paratus sit de libertate litigare nõ eum possidere. ¶ Si qs bona fide. Bona fide rẽ alienã possidebã: z ante completam vsucap. eã desij possidere: z nũc cognosco eã alienã: z recupero pos. eiusdem rei. q̃rit̃ an vsucapiã istã rem: Et dr q̃ nõ. cũ hoc initiũ secũde pos. sit vitiosum. ¶ Si ex testamento. Si ex stipulatu vel ex testamento res mihi debita a non domino traditur eam vsucapere possum. Fran. acc.

ª Ad materiaz fictiõis hic p Barto. ego addo glo. dantẽ aliq̃s remissiões in materia fictionis l ca. j. §. z q̃tiẽs. in ff. nihil. de colla. in ozagm̃. Tu adde meli⁹ glo. i cle. qd̃ circa. extra de elec. et in cle. j. §. fi. de cõces. p̃ben. z meli⁹ in. c. is q̃. extra d spon.

na defuncti sicut heres. Pau. de cast.

¶ In re legata in accessione temporis[a] quo testator possedit/ legatarius quodãmodo q̃si heres est[b].

☞ Usucapionẽ rez q̃s qs p se vel p aliũ extra causam peculiarem suo nomĩe possidet supueniẽs captiuitas ĩterrũpit. nec p fictionẽ postliminij vel. l. cornelie restaurat̃: secus ĩ his q̃ peculiari noĩe p aliũ possidẽt̃: vl' post captiuitatẽ cepta sũt possideri. B.

Idem. Lex. xv.

Si is† qui[c] pro emptore possidebat[d] ante vsucapionem[e] ab hostibus captus sit videndum est an heredi eius[f] procedat vsucapio[g]. nam interrumpitur vsucapio: z si ipsi[h] reuerso non prodest[i] quemadmoduz[k] heredi eius proderit: sed verum est cum[l] in vita sua desijsse possidere[m]: ideoq̃ȝ nec postliminium ei prodest[n] vt videatur vsucepisse[o]. ¶ Sed si seruus eius qui in hostium potestate est emerit[p] in pendenti esse vsucapionem iulianus ait: nam si dominus reuersus fuerit intelligi vsucaptuz[q]: si ibi decesserit[r] dubitari[s] an per legem corneliã ad successores eius pertineat. Marcellus posse plenius[t] fictionem. l. cornelie accipi quemadmodum eniz postliminio reuersus plus iuris habere potest in his que serui egerunt q̃ in his que per se vel per seruum possidebat cum ad hostes peruenerit: nã hereditates in quibusdam[v] vice persone fungi receptũ[x] est: ideoq̃ȝ in successoribus locum non habere[y] vsucapionem.

☞ Serui fugitiui per alium non occupati retinemus pos. ciuilem: nisi pro libero se gerat: vel de libertate sit paratus litigare. hoc dicit Pau. de cast.

¶ Si seruus quem possidebaz[z] fugerit: nisi pro libero se gerat[a]: videbitur a domino possideri[b]: sed hoc tunc intelligendum est: cum si is apprehensus fuerit non sit paratus[c] pro sua libertate litigare: naz si paratus sit litigare non videtur a domino possideri cui se aduersarium prepararuerit.

☞ Quando vsucapio naturaliter interrupta reincipitur per adeptionẽ noue pos. debet adesse bona fides tempore quo reincipitur: al's nõ prodest bona fides p̃terita. Pau. de cast.

¶ Si quis† bona fide possidẽs[d] ante vsucapionem[e] amissa possessione cognouerit rem esse alienaz. z iterum nanciscatur[f] possessionẽ non vsucapiet: quia initium secũde possessionis vitiosum est[g].

☞ In alio ti. q̃ emptiõis sufficit adesse bonam fidem tpe traditionis: s; non fuerit tempore acquisiti tituli. Pau. de ca.

¶ Si ex testamento vel ex stipu-

c ¶ Si is qui. Primo emit titius fundum a non dño: z duz vsucaperet captus est. interrupta est vsucapio: z siue reuertatur non h; locuz postliminium: siue ibi decedat non h; locum cornelia vt continuetur vsucapio heredibus. Secundo pone q̃ seruus capti emit a non dño peculiariter: hoc casu postliminium locum h; si dñs redeat: z cornelia locuz habet: si non redeat. licet de hoc secundo hic dubitauerit Iul'. sed eius dubitatio est sublata p. l. j. de captiuis in bello. §. facte. Tertio dicit Mar. plenius accipi fictiones p̃dictas cornel'. z postliminij: vt siue ex cã peculiari siue ex nõ peculiari emerit seru⁹ capti a nõ dño. siue etiã dñs añ captiuitatem emerat per se habeat locuz fictio postliminij z cornelie. arg. q: hereditas iacens complet vsucap. z sic in heredibus locuz habet cornelia fm Marcellum. sed fm Iulia. tertius casus aliter ponitur vt ĩ gl. no. quod est verius. z fm hoc est in fi. non. Accursius.
d ¶ Possidebat. animo z corpore suo: vl' animo suo z corpore coloni vel serui.
e ¶ Usucapionem. scilicet completam. Accur.
f ¶ An heredi eius. decedentis in captiuitate.
g ¶ Usucapio. per cornel'. rñ. q̃ non. nam zc. Azo.
h ¶ Ipsi. scilicet capto.
i ¶ Prodest. ille annus qui fluxit in captiuitate si ponas q̃ duobus annis possederat rem: z in tertio sit captus. Accursius.
k ¶ Quemadmodum heredi. certe nullo modo. vt z. j. de diuer. prescri. cum heres.
l ¶ Eum. titium ab hostibus captum.
m ¶ Possidere. cum iam ab alio sit possessus. vt. j. de regu. iur. l. qui in seruitute.
n ¶ Prodest. hoc in his qui p se vel per subiectas psonas. extra causam peculiarem: al's contra. vt. j. pri. §. z. j. eo. iusto. §. fi. z. j. de cap. z postli. reuer. l. i bello. §. facte. z facit. s. ex quib. cau. ma. l. deniq̃ȝ. z quod ibi no. Sed quidam dicũt cornel'. locũ habere p hanc litteram: z sic approbant quod. j. dicit Mar.
o ¶ Usucepisse. in illo anno quo fuit in captiuitate.
p ¶ Emerit. ex causa peculiari z traditionem acceperit: sed male si dicas ex non peculiari. vt. j. eo. iusto. §. fi.
q ¶ Usucaptum. per lapsum triennij.
r ¶ Decesserit. dominus.
s ¶ Dubitari. s; . j. de capti. in bello. §. facte. non dubitat. Iul'. nã dicit p cornel'. ad heredes ptinere si ex cã peculiari.
t ¶ Plenius. vt etiaz ad non peculiarem causaz z etiã q̃n p seipm ptineat cornelia. z postli. z dicas q̃ vsq̃ȝ in fi. sunt verba marcelli. z quod subijc: serui egerũt scilicet peculiariter. Itẽ q̃ dic p seruum sc; ex cã nõ peculiari. z in fi. leges sine non: sed male dicit marcellus: nisi ĩ peculiarib⁹. vt. j. d capti. in bello. §. facte. z s. eo. l. j. in prin. vel si habes nõ in littera. sũt verba Iul'. abi de quemadmoduz zc. vsq̃ȝ in fi. hoc mõ: reuera postliminio reuersus id solum vsucepisse intelligit̃ qd̃ seruus peculiariter emerat quẽadmodũ enim zc. Et q̃ dicit serui egerũt non peculiariter. Tertij dicunt esse verba gaij ad iulianum reprehendẽtis eũ: vt dixi de marcello.
v ¶ In quibusdaz. ergo z in isto si deficit nõ. z s; marcel. vel fm iulia. z cũ non. nã dicit in q̃busdã. sed nõ in isto. cuȝ non ex peculiari causa erat.
x ¶ Receptuz est. s; ĩ isto casu nõ. z hoc si habeas litteram sequentem non habere: z hoc cũ non est cõmunior littera. z ita in lib. domini mei Azo. z al's est sine non. z tunc dic q̃ vsucapio locum habet: vt in littera dicitur.
y ¶ Non habere. al's hr̃e: z al's non hr̃e z distingue cuȝ quis possidens z vsucapiens deinde ab hostibus capit̃: aut possidebat suo animo z corpore: aut suo animo z corpore alieno: vt p seruũ ĩ dominicis z p colonũ: aut animo z corpore alieno: vt in peculiaribus. vt. s. ti. j. l. iij. §. saltus. primis duobus interrũpit̃ vsucap. nec habet locũ postliminiũ vt consolidet̃. vt. s. ti. j. cũ heredes. §. j. z in prin. huius. l. ibi quẽadmodũ. put dixi esse verba iuliani. z. j. de capti. l. in bello. §. facte. si vero ibi decesserit dicunt qdã locũ habere cornel'. s; mar. vt in fi. primi rñ. legis. z. j. de capti. in. d. §. facte. Tu dic contra vt p eũdem. §. facte pbat̃. Tertio vero casu z postli. z cornel'. locũ habẽt. vt. d. §. facte. z. l. hõa. j. e. tit. §. pe. z l. pe. vt tũc z postli. z cornel'. locum habeant. si autem post captiuitatez emit seruus: si quidem ex causa peculiari habet locũ postli. non corne. si succedat extraneus: sed ex tpe adite hereditatis incipit. vt. j. e. l. fi. §. fi. secus si seruus. vt. l. iusto. §. fi. fm quosdam. Uel dic fm quosdã q̃ etiã fictio corne. locum habet. vt. j. de capti. l. pe. z. l. in bello. §. facte. Si vero ex causa non peculiari postliminium: nec cornel'. locum habet: sed ab adita hereditate incipit. z hoc in seruo. porro si filius emit tpe captiuitatis: siue peculiari noĩe: siue paterno noĩe possedisse subintelligit̃ patre ibi mortuo. quo reuertente distinguitur inter peculiaria z paterna. vt. d. l. iusto. §. fi. z. l. fi. §. fi. Accur.
z ¶ Possidebam. scilicet bona fide z vsucapiebam.
a ¶ Gerat. z diu. z paratus sit subire iudiciuz z bona fide. hec eñi quattuor videntur necessaria: vt hic. z. s. ti. j. l. iij. §. si seruus. z. C. de prescri. long. temp. que pro lib. l. j. Accur.
b ¶ Possideri. interim. z ideo vsucapitur interim. Accur.
c ¶ Non sit paratus. z alia concurrant que modo dixi. z facit. C. de liber. cau. l. lite. Accursius.
d ¶ Si quis bona fide possidens. z titulo.
e ¶ Ante vsucapionem. id est completam.
f ¶ Nanciscatur. ex titulo vel sine titulo.
g ¶ Uitiosum est. vt z. j. pro emp. qui fundum. §. q bona fide. ergo a cõtrario si bona fide inciperet. Scd̃o possidere inciperet vsucapere ex p̃cedẽti. z longo nõ longissimo tpe. vt. s. e. l. naturaliter fm Azo. z. H. S;

† Bay. hic alij scribẽt post eũ. istũ tex. reputãt sing. ad hoc q̃ si ego habeo tituluz in vna re cuius rei possessiõez post ea amisi si postea eam recupero p dest mihi p mus titul⁹. qui text⁹ in hoc nõ probat nisi addito sensu. Bolog.

Fugitiuus seru⁹ an a dño possideatur.

videtur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

videtur contra per eandez.l.r.ff.eo.vsucapio.in casu tamen hoc fallit. vt.j.c.iusto.§.r si possessionis.accessio autem non fit etiam bone fidei. vt.ff.ti.j.l.pomponius.§.quesitum.Accur.

a ¶ Tradatur.r si vsucapiam tit.pro soluto:sed quomodo hoc cum forte ambo eramus scientes rem alienam:Rñ.quia ꝛc.Accur.

b ¶ Estimanones.id est bonam vel malā fidem.

c ¶ Quia concessus.Sed hec ratio nō ē sufficiēs: quia etiam rem alienam emere possum vtrūqz ties ꝑ̄s ispicit.Aso. vt.j.ꝑ emp.l.ij.in pun.ff.differunt: quia in vēditiōe si vteraz scit aliēā nō valet.vt.ff.de ztrab.emp. si in emptione.§.item si empto:.ff stipulatio vel legatū sic.etiaz si vteraz sciat ꝑm Jo.veldic ē ratio.quia titu.pro soluto.vsucapio si soluat ex testamēto vel ex stipulatione res debita.

Labolenus. Lex.xvi.

SErui noīe q pignori datus est ad exhibendum cum creditore nō cum debitore[d] agenduz est:qz qui pignori dedit ad vsucapionē tm̄ possidet[f] quātuz ad reliquas oēs causas ptinet: q accepit[g] possidet adeo vt adiici possit ei[h] possessio eius[i] q pignori ei dedit.

¶ Auctoritas iudicis facit vt etiaz i eo quod nobis tradit tanq̄ nostrum transferatur vsucapiendi conditio.Bar.

Marcellus. Lex.xvij.

SI ꝑ errorem de alienis fundis quasi de cōibus iudicio cōmuni diuiduō accepto ex adiudicatiōe possidere ceperim longo tempore[k] vsucaper e possum.

¶ In bonis vacātib[9] nō denūciatis ꝑcedit vsucapio ꝛ ꝑscriptio cōtra fiscū titu.ꝛ bona fide sicut cōtra ꝓuatū:ꝫ in bonis iā incorporatis in fiscum non ꝑcedat.¶ Pau.

Modestinus. Lex.xviij.

QUamuis aduersus fiscum vsucapio non procedat[l]:si tñ ex bonis vacantibus nondum tamen fisco nūciatis emptor ꝓ dij ex ijsdem bonis extiterit:recte diutina[m] possessiōe capiet idqz cō stitutum est.

¶ Si res redit ad venditorem ex pacto datur sibi accessio eius temporis quo fuit apud emptorem.Bar.

Labolenus. Lex.xix.

SI hominez emisti:vt si aliq̄ cōditio extitisset[n] incomptus fieret:ꝛ is tibi tradit[o] est:ꝛ postea conditio emptionē resolucrit:tps quo apud emptorez fuit accedere venditori debere existimo:qm̄ eo ḡne retroacta vēditio esset redhibitioni silis i q̄ nō dubito tps eius q redhibuerit fuo vēditori accessiu rū[p] qm̄ ea vēditio ꝓprie dici nō ꝑt.

¶ Heres non potest vti accessiōe ex ꝑsona defuncti:nisi fuerit possessio cōtinuata.¶ Pau.de cast.

Idem. Lex.xx.

POssessio testatoris ita heredi procedit:si medio tēpore a nullo possessa est[p].

¶ Conductio rei fue non valet:ꝛ p talez conductionem locator nō retinet possessionem sed perdit.idē in emptore.b.d. Bar.

Idem. Lex.xxi.

EJa quo[q] fundū[r] ꝓ herede diutius[s] possidendo capturus erā locaui eū[r] an nulli[s] momēti eam locationē existimes q̄r ꝙ si nulli momēti existimas: an durarem hiis omnibus vsucapionē eius fundi putes? Jtē quero si cidez vē didero eum fundum quid de his causis[v] de quibus supra queſtiui existimes? Respon.si is qui ꝑ here de fundū possidebat dño eū locauit nulli momēti esse locationē[t]: qz dñs rē suā adduxit †:scquit ergo vt nec possessionē[v] locator quidez retinuerit[x].Jdcoqz lōgi tpis ꝑscriptio nō durabit.Jn vēditione idē iuris est qō in locatione vt emptio sue ri cōsistere non possit[y].

¶ Hereditas non adita representat personaz defuncti:adita vero hereditas representat personas heredis:quia amplius nō est hereditas.¶ Pau.de ca.

Idem. Lex.xxij.

HEres et hereditas tamen si duas appellationes recipiunt vnius[b] persone tamen vice

*Ar. glo. ad poc̄ dicto ꝛ tatis nanō excludit sides causs: nec ex-ceptiones per alia iura de qua dicitō nō addo gl. in.c. ite ſſius per inverba rū.de coll. in ꝓmag. Adde ꝓdicta qō no. in.l.j.ꝑ. in.l.j.ꝑ. per sus in gl.in ſſio ad vsucapiones.in apoſtill. in verbo ties ꝛ ſtitum.ſ. de acqui.poſ.

†Addo gl. ſ.l.qui rem. in ſ.ex locato.ꝛ ibi bo. ter.ſ.depo. e in.l.q res. in ſ. existimans c. locā.ſ. quesz ſtā: ſit glo. in.l.ſ.co. locā. ꝛ in.l. ſi rem aliquā ſ.ſi ſ. de ac quirē poſ.q ꝓxia fol. vt per Bar. in palle.l.ſi rē. col.j.ſ. ties ꝙro an illo caſu.ꝛ ſ. quārit.glo. col. ſina.

a ¶ Non possit.ꝛ desinat vendito:r vsucapere ꝛ possidere.ꝛ facit.ſ. de pigno.act.ſi rē aliēnā.ꝛ.l.debitor.ꝛ.j.e.ti.nō solū.ſ.ſi rez tuā.ꝛ.l. de reg. iur.l.neqz.ꝛ.ff.de posſi.l.bona fides.§.ſi.ꝛ.ff.de cōtrahē.emp.l.ſue rei.

HEres.¶ Casus.Heres ꝛ hereditas licet sint diuersa nomina/tamen personam defuncti representant vt vsucapiat vteraz qō defunctus cepit vsucapere.Fran.accurat.

b ¶ Unius.sz defuncti.vt in auc.de iureiurā.a mo.prefatio.§.ſi.ꝛ ideo vteraz vsucapit quod defūctus vsucapiebat.ꝛ facit.ſ. de ꝙd.ꝛ demō.l.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

cui fundus. in fi. ff. ſ. de col. bo. l. cum emancipati. §. ſi tres. ff. j. p emp. l. ij. §. ſi defunctus. ff. j. quod vi aut clam. deniqs. §. queſitum.

a ¶ Funguntur. quandoqs non. vt. ff. ti. ij. l. bereditas ii multis.

Eum qui. ¶ Caſus. Qui poſſidet domū nō dicat ſingulas res do mus poſſidere: ſed tm̄ ipſam domū. nā ſi diceres ſingulas res cū poſſidere: ita nō diceret poſſidere domū. Itez in alio tpe vſucapet ſingulas res puta triennio: et alio tpe domū ſcz decē nio. vel. xx. an. ita aūt res ſingule non dicant poſſi deri: ſi tm̄ ligna qb erat i domo euicta ſit ab ēptore de domus ille emptor ha bet regreſſum de euic. cō tra venditores. Itez in dubio tpe vſucapti ſunt res ſi fuerit deſtructa bn̄ poſſide bit ſingulas res. et vſuca piet eas triennio. nec cō putabit tp̄us q̄ poſſedit domū. vt ſic ita: ligna di cat poſſediſſe. et tā̄ im mobile qb eſt donec du rat dom̄: et tā̄ mobile. qb̄ deſtructa domo: qb̄ eſſe non debet. Fran. ac.

b ¶ Mercatus. a nō do mino bona fide.

c ¶ Edes. id eſt boc totū integrale. Accur.

d ¶ Poſſidere. vt. ff. ti. j. l. q vniuerſas. i pn. Acc.

e ¶ Accidit. ſcz q nō poſ ſideam ſingulas res.

f ¶ Eo. id eſt ideo.

g ¶ Singulas res. i. ſin gula cemēta et tigna. ac.

h ¶ Supficiei. vel bumſ mo di rerum que ſuperfi ciem cōſtruunt: ſicut ſūt tigna et lapides. Accur.

i ¶ Locum eſſe. puta trie nio. Accur.

k ¶ Amphion tpe. ſcilicet decēnio iter preſentes: vi ginti inter abſentes.

l ¶ Conueniens. toleraſ tamē quādoqs vbi decē dies ſuperāt. vt. j. e. l. re rū. §. labeo. et facit. ff. de rei vendi. in re. i. ſi. Acc.

m ¶ Conſtet. Hz leges. vt ff. de rei vēdi. ſolū. ſed fin dyaleticos ex tribus fundamento/pariete et tecto. Accurſius.

n ¶ Et vniuerſitas earum. ad eſt ipſa vniuerſa domus.

o ¶ Mutet. i. mutare cōgruū ſit. Et no. p. ff. vt p̄ſcriptio long. tēpo. mutet dñium. Sed tu dic. i. effect⁹ dñij. vt no. inſti. e. §. j. ſed ſz nō poſſi deat res ſingulas dñiū tñ hz rerū ſingulari. Sz oppo. pōt aliqs poſſi dere q̄tā dom⁹ vt dñium dīa: ergo et tertiā ergo milleſimā: et ſic ſi lapis ē milleſima hūc poſſidet: ſed nō ſequit: ſed eius lapidis milleſimas et ſic multiplicatiua pars poſſidet nō ſi certā. Itē oppo. ſi domū quis poſſi det: ergo qualibet eius parte: ergo ab hoc puncto vſqs ad illud: et ſic la pidē ſi bi eſt: ſed nō. illā vt ptē poſſidet: non tñ vt lapidē: licet ſolus lapis ibi ſit. Vel pōt dici ſi lapis faciat partem domus poſſideri. Accurſius.

p ¶ Smanté colūna. quātū ad vſucap. nā empta domo res ſingule neqs vendite neqs tradite intelliguntur: ſed quantū ad euictionē non ita eſt.

q ¶ Euicta fuerit. per act. de tigno iminuto: et vendicari nō poteſt: ta men dicitur euicta. vt. ff. de euic. l. euicta. §. j. vel ipſam rem debet domi poſſeſſor: ſed male fidei precise ad duplum tenetur.

r ¶ Et empto. nō ex ſtipulatu: cuz nec tota nec quota pars rei ſit euicta. vt. ff. de euic. l. naues. que eſt contra. ſed magis emptori maiores partis acceſſit. vt. ff. de contrahen. emp. l. in modicis. et facit. ff. de actio. emp. l. emptorem. §. ſi quis rem. Alij q̄ hic nominatim de columna fuit ii vē ditione dictum. Alij q̄ hic fuit ex empta ante euictionem ibi non. Alij q̄ hic quanto minoris non illa ex empto pto euictione datur.

s ¶ Conſtitutum. ſcilicet triennij.

t ¶ Vſucapiatur. tigna. et cementa.

v ¶ Vti. id eſt dici vti vt procedat vſucapio que non procedebat.

x ¶ Poſſediſti. dū ertat edificiū. et litterā ſequentē recte lege: ſed ibi cōti nent ꝛc. ſubaudi. intelligant poſſideri et vſucapient. vel ſic coherētibus ꝛc. vſqs illuc contineat penes te ꝛc. et ſic dictio nec non negat verbus fue runt: ſed participium coherentibus. et eſt idem ſenſus ſemper.

y ¶ Que. edes.

funguntur[a].

¶ Corpus integrale poſſidetur non res ſingulares ex quibus conſtituitur. Itē q̄ cepit per ſe poſſideri poterit ex anteriori to preſcribi. b. d. Bar.

Idem. Lex. xxiij.

Eum q edes mercatus[a] eſt nō puto aliud q̄ ipſas edes[c] poſſiderē[d]: nā ſi ſingulas res poſſi dere intelligeretur: ipſas edes nō poſſideret. ſeparatis enim corpo ribus ex quibus edes cōſtant: vni uerſitas edium intelligi non pote rit: accidit[e] co[l] q̄ ſi quis ſingulas[g] res poſſidere dixerit: neceſſe erit vt dicat in poſſeſſione ſuperficiei[h] tempori de mobilibus ſtatuto lo cum eſſe[i]: et non ſolum ſe capturū eſſe amplioꝝ tempore quod ab ſurdum eſt: et minime iuri ciuili cō uenienſ vt vna res diuerſis tem poribus vſucapiatur: vtputa cum edes ex duabus rebus conſtent[m] ex ſolo et ſuperficie: et vniuerſitas[n] earū poſſeſſione tpis immobiliuz rerum dominiuz mutet[o]. Sinau tem columna[p] cuicta[q] fuerit: puto te exemptor[r] cum venditore recte acturum: et eo grē rem ſaluam ha biturū. ¶ Smauté demolita ē do mus ex integro res mobiles poſſi dende ſunt: vt tpe quod in vſuca pione erū mobiliū conſtitutum[s] eſt vſucapiantur[t]: et non poteſt re cte vti[v] eo tpe quo in edificio fue runt: nam quemadmodum eas ſo las ſeparatas ab edificio nō poſ ſediſti: ſic nec penes te ſingule aut ſeparate fuerunt: et coherentibus bis in edificio depoſitis edibus que[y] hoc quoqs ipſius continent[x]: neqs enim recipi poteſt vt eadem res[a] et vt res ſoli et tanq̄ mobilis ſit poſſeſſa.

¶ Ratio dubitādi poterat eſſe: quia vi debatur q̄ prohibitio legis deberet intelli gi eo caſu quo poſſeſſor eſſet male fidei vel ſaltem nō bene licet nec male. ¶ Dau. de ca. Pomponus. Lex. xxiiij.

Vbi lex inhibet vſucapio nem[b]: bona fides poſſiden ti nihil prodeſt[c].

¶ Poteſt beres vſucapere id quod nō poterat defunctus ſi in eius perſona ceſſat cauſa prohibitionis que erat in perſona de functi. b. d. ¶ Dau. de ca.

Interdum etiam ſi non fuerit ichoata vſucapio: a defuncto pro cedit heredi eius: veluti ſi vitium quod obſtat non ex perſona[d] ſed ex re purgatuz fuerit: vtputa ſi fi ſci res cē declarit[e]: aut furtiua: aut vi poſſeſſa[f].

Lucinius rufinus. Lex. xxv.

Sine poſſeſſione[g] vſucapio contingere non poteſt.

¶ Si ſolum nō poteſt preſcribi: nec etiā preſcribitur ſuperficies. hoc dicit ¶ Paulus de caſtro.

Vlpianus. Lex. xxvj.

Vnq̄ ſuperficies[h] ſine ſolo capi longo tempore pōt.

¶ Qui putat ſe habere titulum errore in iuſto non vſucapit: ſecus ſi iuſto. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xxvij.

Celſus libro. xxxiiij. ad Sa binū errare eos ait qui exiſtimarent[i] cuius rei quiſqs bona fide adeptus ſit poſſeſſionem pro ſuo vſucapere cū poſſe: et nihil re ferre emerit necne an donatus ſibi exiſtimauerit: quia neqs pro legato: neqs pro donato: neqs pro dote vſucapio valeat: ſi nulla dona tio/nulla dos/nullumqs legatum

z ¶ Ipſius cōtinet. tigna ſcilicet et lapides.

a ¶ Res. quod eſſet ſi di ceres durāte edificio vſu capi res ſingulas cū tūc vt īmobiles cenſeantur.

Bi lex. ¶ Caſus. Duo dic. Et pri mo pone ex ēplum: poſſi deo rem furtuā: nō poſ ſum eā vſucapere etiā ſi bonā fidē habeā. ¶ In terdū. Euenit aliqſi ego rē quam non potuit defun ctus vſucapere. vt qſit fur tiua: vel ſi erat res ſicta: nūc deſijt eſſe eius vel de ſijt eſſe furtiua/vſucapit ab herede. Fran. accur.

b ¶ Vſucapionem. ratio ne vitij. vt iſti. eo. §. fur tiue. vel defectus titu. vt C. pto donato. l. ij.

c ¶ Inhibit prodeſt. ſed ad fructꝰ pdeſt. vt. ff. ti. ij. bone fidei. in pin. Itez obycit de fūdo do. vt. ff. de fundo dota. ſi fundū. Sed lex iuſ. prohibet in choare: nō inchoatā ſpſi cā. Itez obycit de re mi nonis ſine decreto aliena ta q̄ tñ vſucapit. C. ſi gs igno. rez mi. l. j. et penul. Sz illud poſtēp cepit eſſe maior. vt ibi m. l. j. et fin. argu. tñ ff. de. c. ſequit. §. de illo. vbi initium dicit inſpicit: ſed illud cuz agit de pſone vitio ſuiz bona vſ mala fide nō vitio rei. vt. j. pr. §. qb vtiqs q̄dā occulta ꝛinuatiōe ziun git. Vel dic refert ex pſe ſe prohibeat lex vſucapi. vt ſi vel tacite vt ibi. Nā p hoc + q̄ alienatio rei immotis prohibet: p ſpe q̄es z vſucapio tacte. vt. j. ō v. ſi. alienatiōis.

d ¶ Et pſona. ergo ſi er persona obſtat: licet pur

+ Bar. hic dicit iſtam glo. foueliu gu. ad ſ. p poſitum q̄ vbicunq; a lege cōi vel municipali pbibet alie nario alicuius rei etiā ſtelligit p̄hibita vſucapio. ꝛcol. gl. in. l. j. c. adiuer. vſucap. glo. ll. alienatiōis verbo. i. de verb. ſignī. Bolog.

gatum: quia fingitur nec purgatum: vt ſi extraneus ſuccedat ſcienti res alienam: licet. M. contra. vt no. ff. de publi. l. ſi ego. §. partus. pro. M. eſt. j. de diuer. preſcrip. an vitium. ff. eo. ſequitur. §. fructus.

e ¶ Deſierit. que vſucapi non poterat.

f ¶ Vti poſſeſſa. ſed quomodo re durāte in eodē ſtatu purgari potuit vi tium: nam poſ. ad dominiuz reuerti debuit: Rñ. in re furtiua vel vi poſ ſeſſa: dic qua preſtita eſt litis eſtimatio. vt. ff. e. ſequitur. §. tūc. Jn fiſco dicam q̄ dominium in alium tranſtulit per inductionez in poſ. licet non poſſideret: vel ſine poſſeſſione: vt ꝛ alꝛ fieri poteſt. vt ff. ti. ij. l. domo liber. in fi. ff. de fundo do. l. ſi fundum.

g ¶ Sine poſſeſſione. vera vel ficta propter id quod dicitur. j. e. iuſto. §. fi. ff. hoc inſpecto inutio. fiuntur eius quandoqs ſine poſſeſſione. vt. j. eo. rerum mixtura. ff. j. eo. l. ceptam.

h ¶ Vnq̄ ſuperficies. equinoctium eſt. naz ſuperficies id eſt domus. ff. ita hic: que non poſſidetur ſine ſolo. vt. ff. eo. eum qui. Itē ius quod ſuperficiarius habet: ff. hoc vſucapitur. vt no. ff. de publicia. cum ſponſus. §. in vectigalibus. ff facit. j. de act. et obli. obligationibus fere. §. placet. Item arg. contra. j. vti poſſi. l. ſi duo. §. labeo.

Celſus. ¶ Caſus. Si poſſideo rē alienā tanq̄ emptā ff in veritate nō emerā vel tanq̄ donatā: an vſucapia querit? Et q̄dā dicebāt q̄ ſic. tñ falſum eſt. oportet enim q̄ emerim ad hoc vt vſucapiam. nam neqs pōt quis poſſidere ff vſucapere titulo p donato vel legato vel pto dote ſi nulla dos iteruenerit. idē ff ſi poſſideam rem qua ſi ſoluiſſem litis eſtimat. nam nō vſucapio niſi vere ſoluiſſem eius eſtimationē. Frā. acc.

i ¶ Exiſtimarent. ff vere errant. quia neqs ꝛc. Sed videtur male repre

bendere

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

bendere eos. quia ipsi dicunt vsucap. pro suo ꝛ celsus vetat ꝓ legato: ꝛ alias speciales: sed dic ꝙ dicendo de his ꝛ de illa pro suo censit celsus vt nō cōpetat: ſ3 certe celsus vī deteri⁹ dicere: vt ptȝ i vsucap. ꝑ emp. vt. j. ꝑ emp. qđ vulgo. ꝛ. l. ij. §. si a pupillo. ꝛ. s̄. e. l. pignori. §. j. Itē i vsuca. pro lega. vt. j. ꝑ lega. l. fi. ꝛ ꝑ suo. l. si ancillam. §. fi. Itē3 in vsucap. pro here. vt. j. eo. nō solū. §. qđ vulgo. Itē in vsuca. pro suo. vt. j. ꝑ suo. l. fi. Itē pro soluto. vt. j. ꝑ soluto. l. iij. ꝛ ꝑ suo. l. homines. Itē ꝑ dotē. vt. s̄. de iure do. ꝑculus. que sūt cōtraria. Sol. ſ3. M. ꝛ Azo. speciale in ꝑdictis nec trahiť ad alios titu. vt. s̄. de le. ꝛ senatuscō. l. qđ vero. qđ nō plȝ: qꝛ ꝛ hic expssim vetat de quibusdā ꝑdictis spālibus. Alij dicūt ꝙ titulo ꝑ suo pōt: vt i ꝯtrarijs nō speciali: vt hic. nec hoc placet: qꝛ ꝛ illud pro suo hic vetat celsus. dic ergo si iustam habeat causam estimādi obtinēt ꝯtraria: si non obtinet qđ hic dicit celsus. illi autē quos celsus reprehēdit dicebant etiā si non esset iusta cā ignorātie hē locū vsucapionē. In emptione tñ etiā iustissima cā est necessaria: cū ꝛ duob⁹ tēpibus ibi bōa fides exigatur. in alijs autē ꝑdictis sufficeret iusta. vt. j. pro so. l. iij. ꝛ erit hoc vex in quolibet alio titulo vbicūq3 sit iusta cā: vt tamē vbi in vero titu. ē necessaria traditio ad vsuca. ꝛ hic sit necessaria quādo

† Bar. hic reputat istū tex. sing. ad h ꝙ l3 inter emptio possessiōis non auferat vtilitatē titulo possidēti. l. iusto. §. ꝛ si possessiōis. i. e. tñ h ꝑcedit in titulo ꝑo. secus autē est etiā in putatiuo ꝑ istū text. Bolog.

sit. Idem et in litis estimatione[a] placet vt nisi vere qs litis estimationē subierit vsucape nō possit[b].

☞ Seruo furiosi ꝛ īfantis tradita ē res a non dño ex cā peculiari: dꝛ ꝙ per eū vsucapit infans vel furiosus. Fran. accur.

Pomponius. Lex. xxviij.

Si seruo furiosi vel infantis res tradita[c] sit vsucape cu3[d] per eas personas[e] posse constat[f].

☞ Eius quod ex causa diuisionis mihi traditur tanꝙ meū vsucapiendi conditionem non habeo. h. d. Bar.

Idem. Lex. xxix.

Cum † solus[g] heres essē3 existimarē aūt te quoq3 ꝑ parte heredem[h] esse res hereditarias ꝑ parte[i] tibi tradidi: ꝓprius est vt vsu eas capere non possis[k]: q. ꝛ nec ꝑ herede vsucapi pōt qđ ab herede vero possessu3 est: neq3 aliā vllam heres h3 cām[l] possidendi: ita tñ hoc verum est si non ex transactione id factu3 fuerit. Idem dicimus[m] si tu quoq3 existimes te heredem esse: nam hic quoq3 possessio veri heredis[n] obstabit tibi[o].

☞ Si rem mobilem quam cepi vsucapere iungam alicui toto integrali coherēti solo non desino vsucapere si tñ decē dies vel pauciores restabant ad vsucapione3 complendam: licet desinam possidere: sed si tale totū nō coheret solo/ s3 erat ꝑ se mobile vel erat totū vlē: tūc etiā si plēs dies restabāt: nec possidē nec vsucape desino. pau. de ca.

Idem. Lex. xxx.

Rerū mixtura facta an vsucapionem[p] cuiusq3 rei precedentē[q] interrumpat/ queritur. tria[r] aūt genera sunt corpoꝝ: vnū qđ cōtinetur vno spiritu[s] ꝛ grece vocatur: vt homo/ lignum/ lapis/ et similia[t]. Alterū[v] qđ ex cōtinentib⁹: hoc est ex plurib⁹ inter se coherētib⁹ cōstat: quod vocatur[x] / vt edificiū[y] / nauis/ armariū. Tertiu3[z] qđ ex distātibus constat vt corpora plura non soluta[a] / s3 vni nomini subiecta: veluti ppl's/ legio/ grex. primum genus in vsucapione q̄stione3 nō habet[b]: secundū ꝛ tertium habēt. ¶ Labeo in libris epl'aru3 ait: si is cui ad tegularū vel colūnarū vsucapione3 decē dies[c] superessent in edificiu3 eas coniecisset: nihilominus eum vsucapturum[d] si edificium possedisset. ¶ Quid ergo in his que nō qdē iplicant rebus soli sed mobilia ꝑmanent vt in anulo et gēma[e].

ratio aūt q̄ subijciť nulla est: qꝛ idē eēt ꝛ si ab alio vl' nullo. Itē nec q trāsigit est heres: ꝛ tñ vsucapit vt subijcit. ꝛ h̄ s3 quosdā. Alij ꝙ iō nō vsucapis qꝛ ab alio titulū vt a defuncto ab alio possessionē habes vt a me/ qđ tñ i alijs ꝯtcib⁹ nō nocet. vt. s̄. eo. si is q. §. si qs bōa. ꝛ. j. ꝑ emp. l. ij. §. si a pupillo. ꝛ. §. a furioso. vbi pos. al's habeba3. s3 a pupillo ꝛ furioso habeo ti. sed q̄re secus i h̄ ti. ꝙ in alijs nō video: cu3 vbiq3 possit mutari cā pos. extrinseca accedēte cā. vt not. C. de acqui. pos. l. cū nemo. vñ dic ꝙ rō q̄ sequiť optima ē sc3 qꝛ ab alio medio tpe est possessa sc3 a vero hēde. vt. s̄. e. pos. ꝛ. s̄. ti. j. l. pōponius. §. quesitum.

l ¶ Habet cām. imo saltē vni⁹ ptis cui⁹ volui in eū trāsferre dñiū ꝛ trāstuli: vñ est ꝙ ꝛ ꝯditio dať. vt s̄. fa. her. l. cū putarē. ꝛ si nō erā dñs dedi cā3 vsucapi. ex cā diuisionis. vt al's ex cā dati in solutu3. vt. j. ꝑ so. l. si existimās. ꝛ pro suo. l. hoie3. q̄ sunt cōtra. Ite3 diuisio obtinet vicē emptiōis. vt. C. cōmunia vtriusq3 iud. l. j. Rñ. hic malā fidē habuisti. vl' dic nō vsucap. ꝑ herede. s3 ꝑ diuisione vel trāsac. vel dic ꝙ dedi tibi partē sc3 ꝑ indiuiso verbis. vñ de nulla parte volui in te transferre dñiū nec igiť cām vsucapiēdi tibi dedi: qꝛ tūc secus si tradidisse3. vt. C. de vsuca. ꝑ emp. l. ex cā.

m ¶ Idem dicimus. modo quādo putabā te coheredē. ꝛ tu h̄ credebas.

credit subesse titulus. vbi vero al's non est necesse: vt in titu. ꝑ legato ꝛ ꝑ herede qbus queriť dñium sine traditione: nec hic sit necessaria traditio: apprehensio tñ est necessaria sine qua nō ꝑcedit vsucapio. vt. j. pro suo. hominē. ꝛ pro soluto. l. si existimās. ꝛ pro legato. si nō traditā. ꝛ. j. e. nō solū. §. qđ vulgo. ꝛ. s̄. e. sine. Sed cur sufficit putare cām habere: nō aūt sufficit habere traditionē ad hoc vt nō vsucapiat: Rñ. ne plus operet hic opinio falsa circa traditionē quam facit vbi verus subest ti. Itē ꝛ qꝛ in traditione exigitur bona fides: vt. j. pro soluto. l. iij. que non pōt adesse si traditio abest: sed cum in venditione exigatur etiam tpe cōtractus bona fides quomodo potuit adesse si ipse contractus non est quātūcunq3 iustum habeat errorem: Rñd. speciale ꝛ hac ratione iustior ibi error exigitur ꝙ in alijs contractibus. Nunqd ergo si in traditione interueniat iustior poterit vsucapi: Rñ. forte sic. non autem dicas ꝙ pl⁹ operetur fictio in contractu ꝙ in possessione: quasi in possessione sit factum contra ius: qꝛ ꝛ contractus facti sunt. vt. s̄. de cura. fur. l. consilio. §. quesitum. Item quo titu. fit hec vsuca. quidam pro suo. argu. j. pro suo. l. si ancillam. in fi. ꝛ. s̄. de iure do. l. proculus. Tu dic. e. ti. qui presumiť propter errorem. vt. j. pro emp. l. quod vulgo nihilominus. ꝛ ti. generali ꝑ suo: non illo qui in subsidium datur: quia bene dico eos errare.

a ¶ Existimatione placet. vt ꝛ. j. pro emp. l. iij. ꝛ facit. C. pro dona. l. fi. ꝛ j. pro emp. l. j. ꝛ insti. de vsuca. §. error. ꝛ arg. s̄. de re. eo. l. qui neq3.

b ¶ Non possit. nisi ꝛ hic iustus adsit error: vt dixi in alijs titulis modo.

c Si seruo. Tradita. ex causa peculiari. al's non ꝑcederet vsucapio. vt. s̄. e. l. labeo. que est ꝯtra. Vel dic vt ibi. ꝛ facit. s̄. ti. j. ꝙuis. i fi.

d ¶ Eum. seruum.

e ¶ Per eas personas. id est furiosum ꝛ infantem.

f ¶ Constat. vt. s̄. ti. j. l. j. §. item acquirimus. ꝛ. §. pereum.

Cum solus heres. Leuis est. ꝛ dic vt i glosis. sed quia scholaris rudis forte dubitaret etiam in planis glosis/ ideo sic pone casum in terminis. ¶ Casus. Ego solus eram titio heres: ꝛ totam hereditatē possidebam: cum te crederem coheredem tradidi tibi dimidiam rerū. queritur an eam vsucapias: Rñ. ꝙ non. nam titulo pro herede non. qꝛ nō fuit tibi continua possessio a testatore quod est opus. imo ego in medio possedi. nec alio titulo nisi ex causa transac. dedissem tibi. ꝛ sunt hec vera: siue sciebas te coheredem siue non. Fran. accur.

g ¶ Cum solus. id est insolidu3. Accursius.

h ¶ Heredem esse. suum. cum tu scires te non esse heredem pro parte.

i ¶ Pro parte. diuisa vel indiuisa.

k ¶ Non possis. quia nec es heres nec iustam causam credendi habeas.

n ¶ Veri heredis. vel etiā exnei cuiuslibet. vt. s̄. ti. j. pōponius. §. q̄situ.

o ¶ Tibi. vt pro herede vsucapere possis. Accur.

Rerū mixtura. ¶ Casus. Sepe cōtingit ꝙ icboata vsuca. alicui⁹ rei res illa alij iungiť vt fiat ps alterius. vñ q̄riť an desinat possideri ꝛ vsuca. ad qđ rñdet a remotis. dicēdo ꝙ tria sūt genera rerū. vnū qđ est indiuiduū: vt hō/ tignū/ ꝛ silia. aliud qđ ꝯstat ex pluribus iter se coherētib⁹ vt dom⁹/ nauis/ ꝛ silia. aliud qđ ex distātibus ꝯstat vt ppl's: grex. De primo nō est q̄stio si durat. nā hñ vsucapiť. De scđo ponit exēplū. si cepi vsucapere colūnā: tādē posui ea3 in aliquo edificio. dꝛ ꝙ aut restabāt. x. dies vel minus ad vsuca. cōplēdā: ꝛ tūc cōplebiť. aut plures: ꝛ tūc desino vsucapere. secus aūt est in gēma quā possidebā vt vsucapiebā. nā l3 eā ponam i anulo: adhuc possessio eius ꝛ vsucap. ꝑcedit. idem de anulo. Tertio ponit exēplū. nā si gregē alienu3 emā a nō dño vsucaeū. nec sic vsucapiť grex vel singule res. nā re singula. vsucapta: amplius ea ab eodē vsucapi nō pōt. secus in grege. nā licet vsuceperim grege3 ꝛ postea adijciam aliam ouem: remanet idē grex. ea tamē ouis vsucapitur: nisi sit furtiua: nam eam vsucapio totā. expone vt in glo. Fran. ac.

p ¶ Vsucapionem. inchoatam.

q ¶ Precedentem. id est ceptam anteꝙ res mixte sunt.

r ¶ Tria. altius exorditur ꝙ querat.

s ¶ Spiritu vno. i. vna elemētatiōe: siue cōpagine elemētoꝝ nō soluta: s3 l ptibus suis: nō tñ iter se adinuicem coherētia. Io. vt ꝛ ait. Seneca. Omne qđ vndiq3 suis partibus circūscribiť viuere vno spiritu dicitur.

t ¶ Similia. ꝛ dicuntur species vel indiuidua. ꝛ ad hoc. s̄. de rei ven. l. in rem. §. ꝙ non idem. ꝛ in ista non cadit rerum mixtura.

v ¶ Alterum. sc3 corpus.

x ¶ Vocatur. ꝛ hoc dicitur totum integrale.

y ¶ Edificium. solo infixum. al's etiam per se posset vsucapi superficies. vt. s̄. de actio. emp. l. granaria.

z ¶ Tertium. sc3 corpus.

a ¶ Non soluta. imo soluta vere sunt: sed non sunt soluta quo ad dispositionem patrisfa. ꝛ hoc dicitur vniuersitas.

b ¶ Non habet. cum semper in ea causa maneat: nisi ad secundū vel tertium perueniat ſm Io.

c ¶ Decem dies. secus si amplius tempus. vt. s̄. e. eum qui. ꝛ de secundo genere hic dicit. item facit. s̄. de fundo do. l. si fundum. in fi.

d ¶ Vsucapturu3. imo statim eius fieri videť. vt. s̄. de acq. re. do. l. adeo §. cum in suo. sed dic cedit solo quo ad totale edificium: vt ꝛ ibi dicitur.

e ¶ Anulo et gemma. hoc est de tertio genere cum vtrunq3 possideatur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

in quo nunc respon.

a ¶ Possideri. imo vi q̄ gēma non possidetur : cum pto ea rei vendi. nō petur 3 sic tenentē. vt. 3. ad exhi. gēma. sed distingue qd cui? omādi cā ponāt. vt. 3. de aur. 3 arg. le. l. 2 in fi. sint. §. puenīam. q̄ fili? 3. Si aūt hoc non appareat tūc obtinet qō hic dī. 2 pōt legi cū tempotaliter. nec ob. 3. de au. 3 ar. le. l.

si vt babilit. ē enim illud q̄tū ad hoc vt si legauerit qs gēmas 2 aurus in quo sunt incluse cedat le gato. vtrunq; tamē p se possidet 2 separata a teili guntur: vt hic. 2 neutrū alteri cedit : 2 hoc etiam modo potest respōderi ad. §. peruenīamus.

b ¶ De tertio vero genere. scilicet de grege nō de populo.

c ¶ Singule res. q̄ nullo modo vsucapit grex fm quosdam. tu dicēm Jo. q̄ vsucapitur cum possi deatur 2 vendicet. vt. 3. de rei vendi. l. 1. j. 2. ij. q̄re cēm si ei emi decem aia lia q̄ erāt aliena 2 sic gre gem. vt. j. de abi. l. fi. nō vsucapiā? : sīc dicere bñ vsucapiā. 2 q̄ hic dicit nō sic capitur vt singule res. sic intellige q̄ aliq̄ re singulari vsucapta possea i eāmbil vsucapit: fe cus in grege: naz eo vsu capto si aduīcia aliā ouez remanet idē grex. vt. 3. de iud. proponebā?. 2 ea ouis vsucapit. 2 sic meo q̄ vsucepīti. pcedit vsu capio. 2 q̄ hīra dicit. nō tamē vniuersi 2c. subaudi mū. 2 sic pēs q̄ plibus causis possidetur caput gregis. vt ouis p ēptore 2 totius grex: q̄ cōprehēditur illa ouis pro dona to. vt. 3. tit. j. l. iij. §. ex pluribus. Accur.

d ¶ Cohērentes. edificio vel armario : q̄ gregis quodlibet caput posside tur 2 vsucapit: sec? Idomo. vt. 3. eo. l. cum qui.

e ¶ Et si ea. nunc rīdet.

f ¶ Eius. gregis. Jo.

g ¶ Emptum. a non dominio. Accursius.

h ¶ Possessionis. rei im mīcte. Accursius.

i ¶ Quis. fit mea p hoc.

k ¶ Causam. id est naturam quam habebant ante ēmixtionem. tenebūt etiam post ēmixtionem. Accursius.

l ¶ Vsucapiantur. cum sint furtiue.

† Concor. fertur. in. c. aplice. extra 3 dona. ei. c. duāb. de deci. 2b est verus q̄ sus est clo. nō q̄ sibi pubi tat phabuī de eius itel lectu. vel i. c. cū dilectas extra de cō suetu.

in quo verum est 2 aurum 2 gemmam possidēt[a] et vsucapi cum vtrunq; permaneat integrum.

¶ De tertio vero genere corporum videndum est. non autem grex vniuersus sic vsucapitur quo modo singule res[c] : nec sic quomodo cohērentes[d]. Quid ergo est: 2 si ca[e] natura eius[f] est vt in adiectionibus corpozum mancat idez grex : non tamen vniuersi gregis vlla est vsucapio : sed singulozum animalium sicuti possessio ita et vsucapio : nec si quid emptum[g] immixtum fuerit gregi augendi eius gratia : idcirco possessionis[h] causa mutabit vt si reliquus grex dominū mei sit: hec quoq; ouis[i]: sed singule causam[k] suam habebunt : ita vt si q̄ furtiue erunt sint quidem ex grege : non tamen vsucapiantur[l].

¶ Error iuris circa validitatē tituli nō inducit bonam fidem: sed malam in vsucapionibus 2 prescriptionibus longi temporis. b. d. ¶ Jau. de cast.

Paulus. Ler. xxxi.

Unq̄ in vsucapionibus iuris error possessoribus prodest[m] : et ideo proculus ait : si per errorem in initio venditionis tuoz pupillo auctoz factus [n] non sit vel post lōgum tempus [o] venditionis peractum vsucapi non posse: quia iuris error est. †

¶ Tempus vsucapionis vel prescriptionis est continuum: ideo nō deducunt dies feriati.

¶ In vsucapionibus mobiliuz[p] continuum tempus numeratur[q].

¶ Postēq̄ delīq; seruum fugitiuum possidere: nec sibi nec mihi possessionem acquirit: nisi eam acquireret nomine meo 2 ego ratum haberem. ¶ Jau. de ea.

¶ Seruus licet in libertate moretur nihil possidet[r] : nec per eum

re: heres eius credidit defunctum possedisse ex causa donationis illam rem. dicitur q̄ non impeditur propter hoc vsucapio. Fran. accur.

m ¶ Prodest. Hoc exēplū subijcit. 2. j. e. l. si fur. §. j. 2. j. pto empt. l. ij. §. si a pupillo. Sed contra. j. e. l. pe. §. j. pto donato. l. ii. vir. So. vt no. ā. de iur. 2 fac. ignoo. l. iuris ignorantia. 2 facit. l. iuris ignorantia.

n ¶ Fact?. als nō. 2 tunc supple nec aliq̄ tpe vt bñ iungatur vel post 2c. vel sit expositio supioris hic q̄ sus vel post 2c. q. d. nō ē fact? auctoz vt debuit: sed ex interuallo postea. als sine non. 2 nūc dicīn initio [2] tñ nō in ipo cōtractu 2 eo pfecto: qō fie ri dz. vt ifti. de auc. tuto. §. tutoz 2c. 2. 3. de acqui. ber. l. fi. qs mihi bōa. §. iussum. Vel dic fact? sed pperā. vt. 3. de auc. tut. l. 1. j fi. 2. l. ij. 2. l. ij. §. ditionalis. 2. l. non multum.

o ¶ Longus tps. sic. j. de solu. l. ceterum. Accur.

p ¶ In vsucapionib? mobilium. idez in immobili. vt. 3. e. l. vsuca. 2. l. naturaliter. ō bis tñ magis erat dubiū: q̄ citi? aqcurrunt. Itē q̄ vilis 2 abiecta est possessio rei mobilis. vt. 3. tit. j. si rem.

q ¶ Numeratur. olim annus bodie triennium.

r ¶ Nihil possidet. nisi vt 3. ti. j. l. ij. §. si seru?. naz nullā cōmunionē habet ad ius ciuile. vt. 3. de testa. l. q teſiō. §. seruus.

s ¶ Per eū. opp. nec aſi decessū bz locū hic. §. q̄ tūc dōs per eus: nec post q: tunc ipse possidet: nisi dicas nihil possidet āte decēniū: nec p eus alius scilicet post decennium.

t ¶ Alius. vt etiam dōs: qō accipe. vt. 2. 3. §. si fu?. f. q̄ diu sit morat? i possessiōe liberantis: 2 q̄ patius sit subire iudicius liberale. als secus: q̄ acqrit possessionē dño. vt. j. eo. ti. l. j. §. per seruū. 2 facit. l. per eus. in fi. 2. 3. e. si ita. §. si seruus.

v ¶ Alegret. tāq̄ procurator. vt. 3. tit. j. si me. §. si.

x ¶ Possideam. Haz ex causa peculiari ignorantibus nobis acqrit possessio 2 vsucapio. vt. 3. ti. j. possessio. in prin. 2. l. j. §. per eum.

y ¶ Vsucapiam. hoc ad peculiares respicit. vt. j. pto so. l. ij.

z ¶ Res fuerit. id est non apprehensa per alium.

a ¶ Contingeret. naz ij tales nō q̄rāt. vt. 3. ti. j. l. j. §. furiosus. retinēt tñ vt hic. 2. j. pri. §. 2. 3. ti. j. si id q̄. §. j. 2. l. si is q. 2 facit. j. pro empt. qui fundum. in prin. 2. j. eo. iusto. §. eum. 2. 3. de acqui. ber. l. si quis alicui.

b ¶ Et possessio. nūc rīdet: 2 ita tenet iterdicto ō pcario: 2 qō vi aut dā: quēadmodū 2c. q. d. sicut iusta nō mutat: sic nec iniusta. 2 fac. 3. §. pri.

c ¶ Experimur. scilicet nos curatores eius.

d ¶ Per alium. vt per seruum vel filium: per quos vsucapio queritur ignoranti. vt. 3. ti. j. l. iij. §. saltus. 2. l. q̄uis. §. fi.

e ¶ Acui. q̄ fuit post mortem testatoris ante aditā hereditatē. Acc.

f ¶ Aditam. animo.

g ¶ Hereditatē. que non possidet. vt. j. si quis testa. li. l. j. §. fceuola.

h ¶ Post aditam. ante apprehensam pos. vt. 3. ti. j. l. cum heredes. 2 sic dicitur vsucapum proper pos. que apud neminem est.

i ¶ Procedit. vt finiatur. vt. 2. j. e. cepta. 2. 3. eo. rerū mixtura. §. labeo. 2 ar. 3. ti. j. l. j. §. per seruū. 2. l. pomponius. §. fi bis. nō autem vt ichoe tur. vt. 3. eo. sine. 2 est hic ratio. vt. j. de regu. iur. l. omnis.

k ¶ Si defunctus emit. 2 per traditionem ceperit a non domino.

l ¶ Capturum. ti. pto empto. arg. j. pto donato. l. fi. 2 etiā pto donato si iustus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

iustus sit error: ꝑm Jo. Sed quid si heredi fuit facta traditio: Respon. cum ex causa solutionis datur ⁊ accipitur non nocet. argu. §. titu. ij. cū in corpus. Si vero vt contractus constitueretur scilicet fiebat traditio: si alter intendens vendere alter donatum accipere: tūc dissensus nocet. ⁊ facit. j. eod. heres eius. Accursius.

¶ Titium furti purgat si fur dñi volun tatem habere incipiat. h. d. ¶ Pau. de cast.

Pomponius. Lex. xxxiij.

SI fur rem furtiuam a domi no emerit: ⁊ pro tradita ha buerit desinet eā pro furtiua possi dere[a] ⁊ incipit pro suo possidere.

¶ Qui putat se non posse vsucapere cū possit errando in iure dicitur male fidei et non vsucapit. ¶ Pau. de ca.

¶ Si quis id quod possidet[b] nō putet sibi per leges licere vsucape re: dicendum est etiam si error nō procedere tamen eius vsucapio nem: vel quia non bona fide vi deatur possidere: vel quia in iure erranti[a] non procedat vsucapio.

¶ Incertam partem possidere ne mo potest: idcoq; si plures sint in fundo qui ignorēt quotaq; quisq; partem possideat: neminem eoꝝ mera subtilitate possidere Labeo scribit.

¶ Quilibet bone fidei possessor cum ti tulo vsucapit partum ancille furtiue apud se conceptum ⁊ editum. Bar.

Iulianus. Lex. xxxiij.

ON solum bone fidei em ptores[f]: sed et omnes qui possident[g] ex ea causa[h] quam vsu capio sequi solet: partus[k] ancille furtiue vsu suum faciunt: idq; ra tione iuris introductus arbitror. nam ex qua causa[m] quis ancillam vsucaperet nisi ei duodecim ta bularum vel attinta[n] obstaret: ex ea causa necesse est partum vsuca pi: etiam si apud cum[o] conceptus accepi. cum fundus iste non fuerit tuus: prescribam. Vel aliter vt in gl. que incipit: videtur ⁊c. ¶ Qui pignori. Rem quandam vsucapiebaꝫ. eam tibi obligo: dicitur q; adhuc procedo in vsucapi. donec hec res stat penes creditorem. si autem creditor alij tradat hanc rem ⁊ suo nomine ammodo interrumpitur vsucapio: perinde ac si deposuissem hanc rem vel commodassem: ⁊ de positarius hanc rem alij traderet suo nomine: nā ⁊ hoc casu interpellabi tur vsucapio mea. Si au tem hanc rez obligaui ⁊ non tradidi in vsucapio ne procedam: etiaz si cre ditor hāc rē alij tradide rit cū possessionē nō po tuerit tradere: cū eam nō habebat. ¶ Si rē tuaz. ¶ Possidebā rē tuaz ⁊ bo na fide: tandez obligaui eam tibi ignoranti tuaz esse: an ꝓcedaz in vsuca. querit? ⁊ distinguit: naz aut tradidi tibi: ⁊ tūc nō procedā: aut nō tradidi: sed simpliciter obligaui ⁊ tunc procedo: ⁊ que sit rō diuersitatis inter hos duos casus. dic vt i glo. ¶ Si rem pignori. Rez quā possidebā bōa fide obligaui tibi et tradidi. postea seruus tuus furri puit eam tibi: dicit q; nō interrumpitur vsucapio mea. idē ⁊ si seruꝰ meus tibi eam furripuit ⁊ red didit rationē. idē si tu cre ditor cōcessisti mihi eam rem ꝓcario ⁊ seruꝰ meus eam a me furripuit: idez ⁊ si condu xeram eam rez a te. idez si eaz conduxi a te ⁊ eam tecū habui ꝓca rio simul. Fran. accur.

¶ Si quis id quod possidet nō putet sibi per leges licere vsucape re: dicendum est etiam si error nō procedere tamen eius vsucapio nem: vel quia non bona fide videatur possidere: vel quia in iure erranti non procedat vsucapio.

¶ Incertam partem possidere nemo potest: idcoq; si plures sint in fundo qui ignorēt quotaq; quisq; partem possideat: neminem eoꝝ mera subtilitate possidere Labeo scribit.

¶ Quilibet bone fidei possessor cum titulo vsucapit partum ancille furtiue apud se conceptum ⁊ editum. Bar.

Iulianus. Lex. xxxiij.

ON solum bone fidei emptores: sed et omnes qui possident ex ea causa quam vsucapio sequi solet: partus ancille furtiue vsu suum faciunt: idq; ratione iuris introductus arbitror. nam ex qua causa quis ancillam vsucaperet nisi ei duodecim tabularum vel attinta obstaret: ex ea causa necesse est partum vsucapi: etiam si apud cum conceptus

Incerta pars rei ali cuius possi deri nō ꝓt tuiter sint illa vba in telligenda.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

accepi. cum fundus iste non fuerit tuus: prescribam. Vel aliter vt in gl. que incipit: videtur ⁊c. ¶ Qui pignori. Rem quandam vsucapiebaꝫ. eam tibi obligo: dicitur q; adhuc procedo in vsucapi. donec hec res stat penes creditorem. si autem creditor alij tradat hanc rem ⁊ suo nomine ammodo interrumpitur vsucapio: perinde ac si deposuissem hanc rem vel commodassem: ⁊ de positarius hanc rem alij traderet suo nomine: nā ⁊ hoc casu interpellabi tur vsucapio mea. Si au tem hanc rez obligaui ⁊ non tradidi in vsucapio ne procedam: etiaz si cre ditor hāc rē alij tradide rit cū possessionē nō po tuerit tradere: cū eam nō habebat. ¶ Si rē tuaz. ¶ Possidebā rē tuaz ⁊ bo na fide: tandez obligaui eam tibi ignoranti tuaz esse: an ꝓcedaz in vsuca. querit? ⁊ distinguit: naz aut tradidi tibi: ⁊ tūc nō procedā: aut nō tradidi: sed simpliciter obligaui ⁊ tunc procedo: ⁊ que sit rō diuersitatis inter hos duos casus. dic vt i glo. ¶ Si rem pignori. Rez quā possidebā bōa fide obligaui tibi et tradidi. postea seruus tuus furripuit eam tibi: dicit q; nō interrumpitur vsucapio mea. idē ⁊ si seruꝰ meus tibi eam furripuit ⁊ reddidit rationē. idē si tu creditor cōcessisti mihi eam rem ꝓcario ⁊ seruꝰ meus eam a me furripuit: idez ⁊ si condu xeram eam rez a te. idez si eaz conduxi a te ⁊ eam tecū habui ꝓcario simul. Fran. accur.

a ¶ Possidere. nō dicit vsucape: q; sua est. vt. §. de rei ve. l. boc si res. nisi dicas cōtra eū q haberet eam obligatā. ⁊ facit. j. l. prior. §. q; vulgo. ⁊. j. de fur. l. ꝙuis. ⁊. j. de here. instit. l. seruus alien⁹. §. q fideicōmissaria. Accur.

b ¶ Possidet. i veritate.

c ¶ Vsucapere. puta inde possidet mācipiū indaicū q nō putat se posse vsucape sic nec ꝓtianus.

d ¶ Erranti. cuz putaret sibi non licere. s. vsucape mancipiū iudaicū. ⁊ ad §. §. de leg. iij. l. j. ī prin. ⁊. §. e. l. nūq; ī pu. sec⁹ si facto. vt. j. e. iusto. §. fi. iusfamilias. q est §. ⁊. §. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. q ignorauit. ⁊. §. de acq. her. l. si qs ēme. §. sciendū. q sunt §. ⁊ pbat hec distinctio. j. p emp. l. ij. §. i a pupillo. Itē ar. §. §. de peti. here. sed ⁊ si lege. §. scire. vbi etiā qui in iure errat est bone fidei. ꝛ illud q ad fruct⁹: ꝛ tū ad vsucapionem.

e ¶ Vera. vnde secus est de equitate ꝑm quoscūq. hoc autē ar. nō placet. ⁊ fallit. j. de iure do. si ego. §. i. i fi. Itē nec qō dicit placet. vt. §. ti. j. l. ij. §. ij. ⁊. l. locus. vbi sunt exēpla huius. §. sed pars que durat ab hoc punc to vsq; ad illud: licet nesciatur quota pars sit fundi bene possidet. Naz distincta ab aliquo quasi per se fundus est: als diceremus neminem in mundo possidere fundum vel agrum: cum nesciatur quota pars mundi sit fundus vel ager: sue quota pars huius regni. Accur.

NOn solum. ¶ Casus. Si quis emit ancillam furtiuam bona fide siue alio iusto titulo cepit eam habere ⁊ hec ancilla concepit ⁊ peperit apud bone fidei possessorem possessor vsucapiet partum eius.

¶ Quod vulgo. Emi fundū a non dño sciens: ⁊ sic non possum vsucapere propter malā fidē. nūc volo mutare qualitatē possidēdi volēs possidere istum eundē fundum titulo pro here de vel simili: ⁊ sic vsucapere. queritꝫ an possum. ⁊ dicit q; si nulla causa interueniat non possuꝫ mutare. ⁊ si aliqua causa extrinseca interueniat possum mutare. vt si istū eundem fundū emi a vero dño vel ab eo quem credebam dñm. vel si a dño sim heres institutus vel bono. pos. eius accepi. incipiā ꝓ here de possidere. Item si credam me heredem institutū a dño ⁊ habeā iustas causas hoc credendi. in his enim casibus vel efficior dñs vel vsucapiam. Ultimo dicit de colono fundi qui nō potest sibi causaz pos. mutare nulla extrinsecus accedente causa cum nec pos. aliquā dicatur colonus habere si autem causa extrinsecus interueniat tunc incipiet possidere. veluti si mortuo domino fundi emat istum fundum ab eo qui estimat se heredem domini: vel bonorum possessorem. hoc enim casu incipiet colonus possidere ꝓ emptore. ¶ Si dominus. Existens in fundo meo vidi homines armatos timens ne venirent ad me fugi: nō tamen venerunt ad fundum. dicitur q; pos. fundi amitto: ꝛ qui bona fide incipiet possidere ꝓscribet. fundum. ¶ Si mihi. Dic primo in genere. Secūdo in specie. Si promiseras mihi fundum ⁊ cessisti mihi: eius pos. ⁊ solutus

h ¶ Partum. nunc respondet.

i ¶ Ancille. quā ⁊ ipsi possidēt: ꝛ nō. c. ti. quo matrē. vt de his plene no. §. de publicia. ꝛ ego. §. partus. vbi titu. ꝓ suo vsucapitur partus.

m ¶ Ex qua causa. vt ti. ⁊ bona fide. Accur.

n ¶ Attinta. vt insti. de vsuca. §. furtiue. ⁊ fa. j. ꝓ emp. l. seruus dño.

o ¶ Cum emptorem. vel id est habentem alio titulo matrem.

p ¶ Quod vulgo respondetur. vt. C. de acquirenda pos. cum nemo. vbi plene diri.

q ¶ Verum est. id est sic per exemplum intelligenda est.

r ¶ Non possidere. vel detinere tm vt habeat locum qō de colono ifra dicit. ⁊. j. ꝓ here de. l. ij. ⁊ sic non vsuca. ⁊ dic cum ti. vel sine.

s ¶ Causa. per vsucapionem.

t ¶ Posse. pbari. sc̄z nō directo: sed per exempla ducta in contrarium.

v ¶ Ꝓ possessore. Ut impediatur vsucapio: nō vt talis possessor directa peti. heredi. teneatur. vt. §. de peti. here. l. nec vllam. §. si quis sciēs. que est contra.

x ¶ Mutasse. licet mutata sit: quia extrinseca causa superuenit. vt. §. tit. j. l. iij. §. illud.

y ¶ Eum dominum. ergo si habuit malam fidē videtur mutare: ⁊ sic fūt hec exempla: sed per obliquum. Accur.

z ¶ Incipiet. qui ante ꝓ possessore possidet.

a ¶ Fundum ꝓ here de. scilicet ti. ⁊ etiam vsucapit propter iustus errorem: licet non sit heres. vt. §. eo. celsus.

b ¶ Habuerit. sc̄z emptor male fidei sc̄z q; possidens mala fi. non possit mutare causam pos. nisi extrinseca aduenat quanto magis ⁊c.

c ¶ Recipienda sunt. vt nō possit sibi mutare causaz possessionis.

d ¶ Illam pos. iustam vel iniustam ciuilem. sed naturalem sic fm quosdam ꝓ eis. j. ꝓ here de. l. ij. §. j. ⁊. §. cōi diui. l. cōi diui. §. neqz. Tu dic nullam sc̄z neqz naturalem neqz ciuilem. ⁊ facit. j. de precario. l. certe. §. iul. ⁊. l. ꝓri. in prin.

a ¶Atq; Ut quia vidit homines armatos.
b ¶Ui deiectus. videtur vt amittat pos.ꝛ desinat vsucapere: nō vero vt habeat act. quod me. can. vt. ē. quod me. cau. l. metum. in princi. que est contra. nec habet locum vnde vi. ꝛ. j. de vi ꝛ vi ar. l. iij. §. si quis autem. que est contra. ꝛ ibi plene dices.
c ¶Vsucapitur. vt ꝛ. ē. c. sequitur. §. situ.
d ¶Ea. scilicet predia.
e ¶Que vi. ablatiua vel expulsiua nō cōpulsiua. vt. C. quod me. cau. si vi.
f ¶Justam habeo. ti. p soluto.
g ¶Sed ꝛ is. videt idem repetere: quare dic q pri mo in genere: secūdo eré plificatiue. vel primo de alijs: secundo specialiter de actiōe ex stipulatu de qua erat dubius cū esset stricti iuris. Uel primo erat de dubium vere fensio nō. sed credebatur ex stipulatu deberi. vt. j. ti. j. l. j. Non autez dicas in aliquo q̄ petere act. reali: quia tunc aut esset do minus ꝛ nō vsucapere. vt. ē. cod. sequitur. §. lana. aut tradēs ꝛ non ego nec tunc vsucaperem: cūis vt meaz non vt suam tradat. vt. ē. de cōdi. ob cau. l. iij. §. subtilius. aut neutrius/ꝛ tūc idē: quia qui non transfert dominiuz cū est dominus nec causas vsucapiendi parat cum nō est domin⁹: Isilla regula fallat. j. pro emp. l. ij. §. si a furioso. ꝛ de hoc dic vt. ē. ti. j. l. pōponius. §. si liber. ꝛ. §. si iussu. Item sm hoc non est contra. ē. eo. l. cum filius. nam ꝛ ibi agebatur rei vēdicatione seu petitione hereditatis que est in rem: nec causam habe bat a tradente: hic personaliter q̄ q̄ posset dici q̄ ibi nō ipedit alia vsucapio nisi pro herede. Alij dicunt q̄ ibi loquitur in causa lucrativa/bici nō lucrativa: quod non placet: quia ꝛ hic forte causa lucrativa erat: puta ex cā legati. alij q̄ ibi speciale: quod non placet.
h ¶A quo. personaliter obligato.
i ¶Apud creditorez est. vt ꝛ. ē. eo. ferui nomine. Accursius.
k ¶Tradiderit. scilicet suo nomine. vt transferat pos. in accipientem putaꝛ vendendo: secus si suo creditori obligat: ꝛ etiam tradat.
l ¶Vsucapio. scilicet debitoris.
m ¶Et quantum. non ergo quo ad alia ꝛ sic non quo ad pos. ergo iste scilicet debitor nullo modo possidet: licet fingatur quo ad vsucapio. sed cōmodator vel deponens bene possidet. ē. depositi. licet. §. rei. Accur.
n ¶Similis. scilicet debitor.
o ¶Acceperit. vt et. ē. eod. l. iij. §. quod si seruus. Sed contra. ē. titu. j. qui vniuersas. §. fina. Solu. vt ibi. Item contra. C. de acquirē. posses. l. fina. in fin. sed aliud est tradere: vt hic. aliud est perdere vel de relinquere: vt ibi. Item argu. contra. ē. de bono. posses. l. tutor. ꝛ de rebus eoruz qui sub tutela vel cura sunt. si fundus. §. q̄ q̄. ꝛ de succes. edi. l. j. §. vnusquisq;.
p ¶Contrarerit. ꝛ sic apud debitorem res stetit.
q ¶Perseuerabit. etiam si creditor alij tradat: quia nec potest scilicet creditor transferre pos. cum non habeat.
r ¶Desino vsucapere. quia ꝛ possidere.

heredem eius: vel bonorum possessorem esse incipiet pro emptore possidere.

¶Non sufficit quem de iectum nisi predium sit vi possessum. b. d. Bar.

¶Si dominus fundi homines armatos venētes cristum auerit: atq; ideo profugerit: q̄uis nemo eum fundu⁹ ingressus fuerit vi de iectus de possessione videtur: sed nihi lominus id predium etiaz antecq̄ in potestatez domini redeat a bo ne fidei possessore vsucapitur: qz lex iul. ꝛ plautia ca domus vetuit longa possessi. capi. quo vi possessa fuissent: non etiaz ex quibus vi quis deiectus fuisset.

¶Traditio facta ab eo qui conuenitur actione personali prestat iustam cām vsucapiendi. Bar.

¶Si mihi titius a quo fundum petere volebam possessionem cessit vsucapionis causam iustam habeo. Sed et is a quo ex stipulatu fundum petere volebam cedendo mihi possessionem si soluendi causa id fecerit: eoipso efficiet vt fundum longo tempore capiam.

¶Per creditorem cui res traditur debitoꝛ vsucapit: que vsucapio interrumpitur si per creditorem possessio in alium transferatur. Bartolus.

¶Qui pignozi rem dat vsucapit q̄diu res apud creditorem est: si creditoꝛ eius possessionem alij tradiderit interpellabitur vsucapio quantum ad vsucapionem attinet similis est qui quid deposuit vel commodauit quos palam est desinere vsucapere si cōmodata vel deposita res alij tradita fuerit ab eo qui commodatus vel depositum accepit. ¶Plane si creditoꝛ nuda conuentione hypothecam contraxerit vsucapere debitoꝛ perseuerabit.

¶Rei proprie non consistit pignus: ꝛ si tali creditoꝛi traditur vsucapio interrūpitur siue sit tradita vere siue ficte. Bar.

s ¶Contrabere. vt. ē. eo. l. ei a quo. ꝛ. j. de reg. iu. l. neq; pignus. ꝛ aperi hanc rationem: quia per te voluit possidere: sicut per creditorem cui pignus tradidissem: sed pignus nullum/possessio ergo nulla retinet: plane amittere possessionem potuit: quod nolui. Accursius.
t ¶Videbitur. Mo. candē rationē ad oppositos casus: ꝛ sic est ar. cōtra. C. de cōsti. pe. l. fi. sed dic q̄ hic nō desino possidere: sed superiori casu sic. Item ibi ly nō de iure de facto tamen contractum est pign⁹. ꝛ facit. ē. de pigno. act. si rem alienam.
v ¶Nō subuertit. vt ꝛ. ē. titu. j. si de eo. in princi. ꝛ rē que. ꝛ. l. si rē. sed nōne incidit in vitiū furti: Rñ. vtiq; : qz hoc fieret etiaz si effet dñs rei subtractet: vt insti. de obli. ex de. §. bi qui. cur ergo nō interpellatur vsucapio: Rñ. quia iaz erat cepta: ideo non interpellatur ex posteriori facto.
r ¶Desinat. Ergo possidet.
y ¶Obtinebit. scz vt vsucapio nō interrumpat: cum hic qualitercūq; teneatur debitoꝛ. Accur.
z ¶Eius. scz debitoris.
a ¶Possidet enim hoc casu. vt. ē. de pigno. acti. si pignus. Accur.
b ¶Liceat. i. vt sit in possessione. nam si precario rogaret vt possideret et postea cōduceret. vel cōtra per vltimum tollitur primum. vt. ē. de acquir. pos. l. si quis ante.

¶Si seruꝰ. ¶Casus. Seruus tuus non habens liberam peculij administrationē: vendidit mihi rē peculiarem ꝛ tradidit credens de tua voluntate hoc facere: et etiam ego emptoꝛ credebam. dicit q̄ ista rē possum vsucapere: vel potes aliter ponere casus vt in glo. Fran. accur.
c ¶Si seruus. habens liberam administrationē peculij: vel expressas domini voluntates: alias re vitiosa facta non procederet vsucapio. vt. C. quod cum eo. si liberam ꝛ. j. de diuer. pscrip. l. in vsu. §. sed si ante. ꝛ dicas q̄ res non erat peculij: sed tota seruꝰ emerat a nō domino: alioquin si esset de peculio statim fieret emptoris. vt. d. l. si liberam. vel dic q̄ non habet liberam sed credit cum voluntate domini facere et emptoꝛ creditidem: et sic non incidit res in vitium furti alias contra. vt. j. de furtis inter dus. §. cum autem.

¶Sed ꝛ is. videt idem repetere: quare dic q pri mo in genere: secūdo eré plificatiue. vel primo de alijs: secundo specialiter de actiōe ex stipulatu de qua erat dubius cū esset stricti iuris. Uel primo erat de dubium vere fensio nō. sed credebatur ex stipulatu deberi. vt. j. ti. j. l. j. Non autez dicas in aliquo q̄ petere act. reali: quia tunc aut esset do minus ꝛ nō vsucapere. vt. ē. cod. sequitur. §. lana. aut tradēs ꝛ non ego nec tunc vsucaperem: cūis vt meaz non vt suam tradat. vt. ē. de cōdi. ob cau. l. iij. §. subtilius. aut neutrius/ꝛ tūc idē: quia qui non transfert dominiuz cū est dominus nec causas vsucapiendi parat cum nō est domin⁹: Isilla regula fallat. j. pro emp. l. ij. §. si a furioso. ꝛ de hoc dic vt. ē. ti. j. l. pōponius. §. si liber. ꝛ. §. si iussu. Item sm hoc non est contra. ē. eo. l. cum filius. nam ꝛ ibi agebatur rei vēdicatione seu petitione hereditatis que est in rem: nec causam habe bat a tradente: hic personaliter q̄ q̄ posset dici q̄ ibi nō ipedit alia vsucapio nisi pro herede. Alij dicunt q̄ ibi loquitur in causa lucrativa/bici nō lucrativa: quod non placet: quia ꝛ hic forte causa lucrativa erat: puta ex cā legati. alij q̄ ibi speciale: quod non placet.

¶Crimen expilate hereditatis inuisca pibilem rem facit: secus in furto commisso aduersus fructuarium vel heredem. Bar.

Iulianus. Lex. xxxv.

¶Si bō cuius vsufruc. legatus erat ab herede nunq̄ possessus surreptus fuisset: q̄situz

† Et sic bene fuit. ꝛ. est q̄ pignus et vtilis nō cōcurrit. no. Spe. in tit. de cessione act. §. i. & ibi glo. fed pone habeo. ꝛ in tit. de loca. §. vl. & viz.

† Bar. ꝛ ita bal. in. l. vitio. C. de acquir. pos. et alex. hic in apostill. ad barto. repetāt illi rez. singu. ad q̄ q̄ vitia realia qualitatia trāseant ad q̄s cunq; heredes. sed glo nalia vt ma la fides ꝛ similia nō ni si heredes vniuersales q̄ rez. ni mi hil ad q̄ positū facit Bolog.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non haberet. qz nūq̄ pos. habuit: vel qz nō adiuit hereditatē: vel si adiuit tñ nō possedit: ꝟ crumie crpi. here. agere pōt. vt. j. de fur. hēdita re. ⁊ de cri. crpi. here. l. ij. §. app aret. ⁊. ff. de pscri. vb. si gratuitā. §. fi.

b ¶ Aga possit. ꝑa ctr anei: secus si ꝑa dñm seq pōt agi furti. vt. ff. ē. sequt. §. fi ré. sed vtrū. q. istoꝝ est falsum: nā dño surripiente ⁊ extraneo opē ꝑstante agit furti ℨ

cēneꝰ: ⁊ tñ res nō est sua tua. Ires extraneo furti pēte ⁊ re mihi restituta desinit esse furtiua: et tñ furti acto durat: nec de hoc dubiū ē. dicas ergo verum quod sabi. aut cū extraneꝰ surripit nec rē restituit. Azo.

c ¶ Quod sic accipiēdus. vt possit agere furti fructuarius.

d ¶ Et. a. posſ. Accur.

e ¶ Possit vsufru. ℨ qñ possit: Rñ. adita hereditate. ⁊ tunc cur magis agit ℨ hēs. nā ⁊ hēdis interest ratiōe dominij: Rñ. qō: vt possit/ dicū fuit ꝑpter satisdatio nē de custodia rei ⁊ salute. nā antecp̄ cā ℨ satisdationē ꝑstet frui nō pt. vt. ff. de vsufr. leg. l. questi. posteaqz frui pōt: ꝛ tūc interest eius: ⁊ nō solū rōne iuris. ℨ etiā custodiē: qz dño pō custodia tenet/ vñ furti agit. dñs vero nulli ad custodiam tenet. Sed qūo teneatur ℨ fructuarius: cū nōdū possedit: Rñd. qz peunt stent quominus possideꝛ re incapiet. vt. ff. de here. ven. l. ij. §. pueriſſe. ⁊. §. illō. ff. ℨ Azo. Vel dic fm Jo. ⁊ dñm agere ratiōe dñij nudi. aliter rōne seruitutis. vt. j. de fur. l. bis casib⁹. Nec ob. qz nō possedit. qz ⁊ boc alīs cōtingit rōne iurꝭ. vt. j. de fur. si is qui rē. in princ. ⁊ qō in principio dicit nō habet dicrōne pleni dñij.

f ¶ Aliter em. i. nisi dies cesserit ⁊ satisfecerit.

g ¶ Cām. ℨ furti. Acc.

h ¶ Ipse. gratia naturalis pos.

i ¶ Poterit. vt est. j. de fur. inter omnes. §. si seruus. ⁊ est ratio quia per fructuarum possidentem naturaliter here possidet ⁊ cuiliter/ sed hoc qūo cā sibi tantū naturaliter fructuarius possidet. Dic ergo satis esse qz nō possidetur ab aliquo: ⁊ si non a se secus si a nemine. vt. j. si qs test. li. esse iuſ. fuc. l. j. §. fceuola. ⁊. j. de fur. hereditarie. fructuarius tamē qz sua interest. rōne iuris ⁊ custodie/ agit etiam si a nemine possidebatur. cum sibi fuerit surrepta. ⁊ ſa. j. de vi ⁊ vi ar. l. ij. §. pe. ⁊. ff. de vsufru. si fur.

j ¶ Potent. Subaudi apprehensa sua pos. ciuili. Si autē vsufructuarius non apprehenderet suam naturalem: nec here suam ciuilem agere non possent vt in prin. legis.

Potest. ¶ Caſus Aliqñ euenit qz qs credit rem suam iusto errore ductus ⁊ cā tangē suā vendit vel donat cū in veritate sit aliena. ⁊ sic bone fi. pos. eam vsucapiet: vt puta si here rē defuncto cōmodatam vel depositam credens hereditariam eam vendit vel donat: vel si quis credens se here. rē eam non fidem: hereditariā rē vendit: vel si quis habēs vsumfru. ancille credit partū eius esse in fructu: ⁊ sic fuit esse credit. nam possessor vsucapere poterit has res: nec dicitur fieri furtum cum non sit affectus furandi: ⁊ boc dicit bec. l. cum prin. seq. Fran. accur.

k ¶ Alienauerit. vt insti. c. ℨ. sed tñ. ⁊. ff. manda. l. mandatum. ⁊ idez in similibus vbi instus est error. vt. ff. manda. l. mandatus. Sed nunquid ipse here pōt se vsucapiet: Rñ. non. qz psonali actione tenet: sed nulla est ratio. vt. ff. de. pignori. ℨ. fi. sed ea ratio est: quia videt non bonaꝫ fidem habere cum in eius locum succesſit qui bonā fidē nō habebat: non dico malā. vt. j. de diuer. prescrip. l. cum here. ⁊. ff. de acqui. here. cū quidā. §. qz si ipse. Itē nonne pot. deponens ⁊ si alij tradita sit retinet; respon. non. vt. ff. de. non solum. §. qui pignori. ⁊. ff. ti. j. l. uj. §. qz si seruus. maxime rei mobilis. Accur.

l ¶ Crediderit. Vt si quis sit institutus heres: ⁊ postea sit mutatum testamentum. Accursius.

m ¶ Existimās. ſcz errore iuris. ⁊ sic est Z. ff. l. nūq̄. l. j pri. Sol. ff. loquitur de eo qui p errorez iuris credit titulū ꝛemptionis iustum esse cuz ipso iure nullꝰ sit: bic loquitur de illo qui errat in facto: qz credebat fructuarium p pretarius esse: vel bic nō fuit error ex pte accipientis. Vel dic vt ibi.

n ¶ Quia. hac similitudine quia ꝛc.

Herū. ¶ Casus. i §. fundū. Possū aliqñ pos. fundi alīs acquirere sine vi. vt cum fi dñs eā respuit vel decessit dñs absq̄ successore: vel si tradit eā dñs oblionioni ec lōga absentia ⁊ hāc pos. ego intraui. naz acgro eā. non tñ possum vsucapere cū scio alienū fundū me possidere: tñ si alij tradā bona fide accipienti ex cā vēditiōis vl simili poterit ille eum trado vsucapere: nec tñ bic fundus furtiuus cum loci sue fundi nō possit fieri furtiꝰ. ⁊ boc dicit bic §. cū. l. seq. Fran. accur.

o ¶ Non cōmittit. nisi vt ff. de cōdi. ob can. cū seruus. ⁊. j. de fur. l. q saccū. ⁊. l. fullo. ff. quia ancillas.

p ¶ Er negligētia. vera. vt quia possessionem respuit ꝛc.

q ¶ Decesserit. vel etiam cū successore: sed hereditatē nō adiuit: vel si adiuit possessionē nō apprehendit. vt. ff. ti. j. cuz bēredes. Accur.

r ¶ Vel longo. i. ex obliuione que ex lōga absentia puenire presumit. vt ff. tit. j. si id q̄. j. ff. ꝛ. l. pegre. in prin. ⁊ ad b. ff. de dāno infec. l. si finita. §. nō aūt statim. Tpus aūt solū nō sufficit. vt. ff. quibus mod. vsufru. amit. l. si mulieri. Alij dicunt solo tempore amitti. vt arg. ff. de vsufru. l. arboribus. §. de illo. Item longo accipe quantum iudici videbitur: per quod obliuio inducitur. argu. insti. de obli. que ex quasi delic. nascun. §. j. non autem longum vel. ꝛ. vel. xx. an. ⁊ facit isti. eo. §. quod autem. Accursius.

s ¶ Abfuerit. a fundo.

t ¶ Uare. Tradiderit. ille qui sine vi nactus fuerit possessionem.

v ¶ Alucapere. vel pro donato: vel pro emptore: vel pro soluto si eꝛ bis causis fuerit tradita.

x ¶ Locive. ⁊ ita rei immobilis.

y ¶ Fieri. ⁊ ideo prescribitur: sed bodie cōtra. vt in auf. vt sponsa. lar. §. rursus. Accursius.

z ¶ Si solum. non poterit. per vim primo occupatum: ⁊ postea inedificatum. Azo. Vel quia dotale: vel quia possessor habebat malam fidem. vt. ff. l. priori. vel non habebat nec possidebat.

a ¶ Nec superficies. cum solo puta domus. inest enim sibi/ sed ipsa per se quandoqz potest. vt. ff. eo. l. rerum mixtura. §. labeo. ⁊ econtra si solum potest non tamen superficies potest per se. vt. ff. eo. cum qui. sed cum solo potest cedere ei. sic ꝛ. ff. eo. si aliena. §. i.

b ¶ Eptam. secus si non ceptā. vt. ff. l. fi. §. fi. ⁊ facit. ff. eo. l. nunq̄. §. vacuum. ⁊. j. pro emp. qui cum. in fi. ⁊. l. qui fundum. in princi. ⁊ ff. eo. qui. cau. ma. l. cum miles. ⁊. ff. deleg. i. legatum est. §. seruo. ⁊. ff. ti. j. l. hereditas. ⁊. j. eo. iusto. §. nondum. Accursius.

c ¶ Constitutum est. quia hereditas fungitur vice persone. vt. ff. e. l. heres ⁊ hereditas. ⁊. l. nunq̄. §. vacuum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Si rem. ¶ Casus. Res mihi surrepta est. tádes pervenit heres ad procuratorem meū. nunquid desit esse vitiosa. querit: Et dicitur q̄ non. nā licet als per procuratorē mihi querat possessio eniā ignoranti. tñ res mihi surrepta nō vī in meā ptātes venire quo ad hoc vt desinat esse vitiosa: nec puenit ad meū procuratorē me ignoāte. z reddit de hoc rationem. Franc. accur.

a ¶ Procurator. generalis non ad hoc specialis. Aliogn nulla est captio sm Jo. z ita ler ntia c p nobis q dicim⁹ p gñales acgri possessionē i eo q ór. Q̄uis per procuratores &c. li. R. difficiat inter gñalē z spālē, vt no. ff. ti. j. l. j. §. per procuratores.

b ¶ Procuratorem. etiā generalem. ar. contra. ff. de acquirē. hered. l. si qs mihi bona. §. sed vtrusq.

c ¶ Fere. quia si iuo nolenactus est possessionē nō acquirit nobis: nisi tradens hoc velit. vt. ff. de do. l. qui mihi.

d ¶ Nihilomagis. i. non ideo magis. Accursius.

e ¶ Usuq. repete nihilominagis.

f ¶ Capi posse. quia dominū scire oportet sepossessionē habere. vt. ff. c. l. sequitur. §. tunc.

g ¶ Statui. i. si diceremꝰ q̄ in me aim potestatez re dyisset. Accursius.

h ¶ Captiosuz erit. collu dentibus. procuratoribus z pacisc entibus cuz furtivis. Et no. q̄ captio est tak. sic. ff. quod met. cau. si cum. §. aliquando.

Cum vir. ¶ Casus. Si vir fidū dotalem vēdidit nō valet vēditio: ff. si mlier decedat i mrimonio z vir lucret dotē ex forma pacti inita inter eos confirmat venditio. idē est si rem furtiuā

Possessio an possit p gñalē procuratorem acquiri.

Captio vitanda est.

¶ Titius furti vel violentie nō purgatur: licet res veniat in potestatem procuratoris. ¶ Pau. de cast.

Idem. Lex. xli.

Si rem mihi surreptam procurator[a] meꝰ apprehenderit q̄uis per procuratorem[b] possessionem adipisci nos iam fere[c] consumat: nihilomagis[d] cum in potestatem meā redijsse videaꝝ capi possē[e] existimandum est: quia contra statui[g] captiosum erit[h].

¶ Si venditor succedat domino rei furtiue vel dotalis: vitiuz reale purgatur. boc dicit Bartolus.

Papinianus. Lex. xlij.

Cum vir[i] predictū dotale[j] vēdiderit scienti vel ignoranti rem dotis esse vēditio non valet[k] quam[l] defuncta postea mulier in matrimonio cōfirmari cōuenit[m]: si tota[n] dos lucro mariti cessit. Idem iuris est cum is qui res furtiuam vendiderit postea domino heres extiterit[o].

¶ In vsucapione inchoanda per heredem mala fides eius nocet: secus in ichoata per defunctum. ¶ Pau. de ca.

Idem. Lex. xlij.

Heres eiusᵖ q bona fide rem emit vsu non capiet sciens alienaz: si modo ipsiᵍ possessio tradita sit: cōtinuatio vero non ipse dicetur heredis scientia[a].

¶ In quelitis per filiumfa. tam mala fides eius q̄ etiaz patris impedit vsucapionem inchoari. ¶ Pau. de ca.

+ Ler ista cōcor. ad id quod volunt d glo. in ca. i. §. volēs ista qs. vr. exce prio illis. & colla i prag ma fanc. in ver. tollerādas. ad medium.

t ¶ Propter suam. scilicet patris.

v ¶ Scientiaz. si mandāte patre scz filius emit nolle suo vtriusqz scia nocet: vt hic. Itē si patris nolle. i. si tpe ẽptus sciuit vterqz vel aliter vt h. z j. p emp. l. q. §. celsus. i fi. §. supueniens em scia prīs non nocet. Sed q j. p emp. l. q. §. celsus. i fi. §. supueniens em scia prīs non nocet. Sed q dā bunc casum nō approbāt: q̄ filij scia nō nocet sed tm prīs ad vsuca. ar. j. p emp. l. q. §. celsus. circa prīc. In fuo dic vt ff. de edi. edic. l. cū mācipiū. z sic ad ff facit. ff. de ẽb. emp. l. i hmōi. z j. p emp. l. q. §. si seruꝰ. z. ff. se. z. ff. ff. si. cau. l. imo. §. fi. Sed arg. ff. de iur. z fac. igno. l. mgstrūm.

Patrem non vsucapturuz qō filius emit propter suam[x] vel filij scientiam[y] certum est.

¶ Per filiū putatiuum nobis nō queritur: secus per seruum putatiuum. Bar.

Idem. Lex. xliij.

Iusto[†] erroꝛ[z] ductus titiuz filiū meū z in mea potestate esse existimauit cuz arrogatio non iure[y] interuenisset: cum ex re mea quereremihi nō existimo: nō enim cōstitutus est in hoc[a] qō in homie libero qui mihi bona fide seruit placuit: ibi enim propter affiduaz quotidianam comparationē scruozum ita constituti publice interfuit[b], nam frequenter ignorantia[b] liberos emimus: non autem tam facilis z taz frequens adoptio vel arrogatio filiozum est.

¶ Vendens rem alienam preter voluntatem domini transfert dominium si tempore traditionis domini voluntas adest. ¶ Paulus.

¶ Constat si rem alienam scienti mihi vendas: tradas autē eo tempore quo dominus ratum habuit traditionis[c] tempus inspiciendum remqz meam fieri[d].

¶ Quantum ad bonam fidem initium possessionis inspicimus quo ad rez ipsam: z etiam quo ad ea que procedunt ex ea. boc dicit Bartolus.

¶ Et si possessionis nō ꝓtractus initium q̄tum ad vsucapionem pertinet inspici placet[e]: nonnunq̄ tamen euenit vt non initium nō nocet mihi hec mala fides. ¶ Modū. Siue testator siue eius seruus emit rem a non dño: z interim testator decedat: z nondum adeatur hereditas: tñ interim cedit tps ad vsucap. cōplendā. ¶ Filiusfa. Filiusfa. emit rem a non domino. tandē factus sui iuris est z ignorabat hoc nūc tradita est sibi hec res: dicitur q̄ vsucapiet. ¶ Idem dicendum. Hic ca sum huius respōsi. vt in gl. q̄ incipit: emptā &c. ¶ Nō mutat. Tu obligauer as titio rē: licet istam rem vsucapiā nō tñ tollit hypothecaria: nā sicut als vsucap. ppietatis non tollitur vsufrs. pfecto. sic z in nostro casu. ¶ Cum qui. ¶ Vsucapiens factus est furiosus: z in vsucap. nihil minus procedit. ¶ Si cū apud hostes. Pater aut dñs captus ab hostibus est: interim filius vel seruus emit rē a nō dño. nunquid iterim procedit vsucapio? Et distinguitur: nā si seruus aut filius emit rē ex causa peculiari: z tunc procedit interim vsucap. si autez non ex cā peculiari: z tunc non procedit vsuca. nisi pater aut dñs decedat i captiuitate. Fran.

x ¶ Iusto errore. in prin. huius. l. no. differentiam inter filiū putatiuuz z seruum putatiuum.

y ¶ Non iure. quia non coram principe vel magistratu. vt insti. de adoptio. in prin.

z ¶ In hoc. scilicet filio arrogato.

a ¶ Interfuit. Quod ex re mea z eozum opera acquiratur. ff. de acquirē. do. l. acquiritur. §. de his.

b ¶ Ignorantia. ad hoc. ff. de contraben. emp. l. i liberi. z. l. quia difficile. item z. ff. de le. z senatuscon. l. ex his. z. l. nam ad ea. z. ff. ti. j. l. per eū. z. l. quicquid. in fi. z arg. ff. de leg. i. si seruus plurium. §. fi.

c ¶ Traditionis. z non emptionis.

d ¶ Rem meaz fieri. qualiter ergo vsucap. vt. ff. eod. l. sequitur. §. lana: ¶ Respon. contra creditorem aliquem qui habebat ius in re. vt. C. si adauer. crēdi. l. i. z. ij. z fa. ff. de pigno. si fundum. §. si.

e ¶ Et si possessionis. non contractus. subaudi tantum.

f ¶ Placet. imo vtrūq; vt. j. p to so. l. ij. z p to emp. l. ij. in prin. que sunt contra. Sol. hic subaudi tñ. q. d. non tñ cōtractus tempore: sed etiam possē. Vel dic hic in alijs contractibus secus in venditione.

Presentis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

a ¶ Presentis possessionis. que a me incipit cum nascitur puer.
b ¶ Mulieris. sit mulier furtiua vel non.
c ¶ Capietur. que a me incipit cum nascitur puer: r est vsucapio pro suo cum non habeatur in eo titulus.
d ¶ Se aliena. sed nō furtiua scim alio quin ipedit vsucapio. vt. ff. e. legatur. ff. de illo. t. j. p suo.
si ancilla. que fuit cōtra.
e ¶ Emtere tur. post conceptionem.
f ¶ Postliminio. quem dns putatiu' possidebat r vsucapiebat: ff. hz interrupta sit possessio r vsucap. r nō aptet postliminij fictio ad pos. interruptas ff. nō sit interrupta. tm ppt bonā fidē qua bat aliqn in suo aīq̄ caperet: r nunc videor hre bonā fidē: ff. malam habeam. nā sepe mis fingit eū bē malā q hz bonaz fm Jo. r idez dicas fm Azo. de peculiarib' que possidebat: et vsucapiebat dōs ignorans: r tpe reuersionis seruj hz dns malā fidem: nam ispi cius tur principū. r est specialis seruo r eius peculio. als cōtra. ff. e. l. j. ff. s. fi. gs bōa. r facit. ff. ti. j. ff. de eo. ff. pe. r. ff. e. o. eo. ff. is.
g Hereditas. sciucet ianuis.
h Datum est. vt. ff. eo. ceptam. Accursi.
i Hereditarius. nūc. f. non tunc cū emit: ff. viuebat dōs: als si nunc emit tps adite hereditatis in spicitur. vt. ff. e. l. ff. s. fi.
k Comparauit. r p tra ditionem accepit.
l Defunctus. qui emerat.
m Ceperat. p seipsum.
n Singulari. aliud de iure cōi. vt. ff. e. o. l. sine. r sic. ff. e. l. rem. §. labeo.
o Ignoraret. qr ignorabat patrem mortuus. Accursius.
p Cur non capiat vsu. q. d. concedendum est q vsucapiat. q nūs rc. r allegat rōnes q re videbat. f. sed non est. Sed certe ūno videf ptra. vt. ff. s. fi sur. §. j. Sol. ibi ī iure erraūt: hic i facto: qr nō putabat se patremfa. vel illud est cum putabat quis sibi non licere. i. esse licitum. hic vero nō putabat esse illicitum. arg. ff. de pact. iuris gentium. §. sed si fraudandi. vel ibi in re que vsucapiebatur: hic in persona vsucapiente: vel ibi nec sibi nec alij credidit posse vsucapere: hic sicut alij.
q ¶ Per errorez. facti nō iuris: q vsucapioni nō pdesset. vt. ff. e. l. nūq̄.
r Arbitretur. quia credit se filiumfami.
s Nec possidere. ipse per se. sed pater per eum. vt. ff. ti. j. l. possessio. §. j.
t Idem dicendum. vt vsucapiat.
v Emptā. per patrē a nō dño: nō tñ tradita ei: sed filiō forte iusta opinione ductus eā inuenit eam in hereditate putauit defuncto tradita r sic per hereditatē ad se puenisse vsucapiet quidez titu. pro emptore: q sat defunctum emisse. r putat ei traditam nō leui psumptione fuisse.
x ¶ Non leui. idem si leui fm Bug.
y ¶ Non mutat vsucapio. stricte pro triennio accipe: secus in prescriptione. vt. C. si aduer. cre. l. j. t. ij.
z ¶ Non potest. p vsucapionem proprietatis. vt. ff. de vsufruc. locum. §. proprietarius. ipse autem vsufru. p se. etiam non potest vsucapi cum in corporalis sit. vt. ff. de ſerui. l. ſeruitutes.
a ¶ Potest. lōgo tpe. vsucapiē aūt tanto tpe cuius non extet memoria.
b ¶ Cōiungit. vt r. ff. de pig. l. j. §. cum prediū. r dicit ibi. r. C. de pig. l. vltimo. r facit. ff. p herede. l. ij. in prin. r arg. ff. de vsufruc. lega. l. ij.
c ¶ Afferat. hoc enim non debet esse. vt. ff. de parricidijs. l. pe. in fi.
d ¶ Vsucapionē. vt r. ff. e. l. numq̄. §. fi seru'. r. ff. ti. j. l. fi is qui animo.
e ¶ An ei. patri vel domino.
f ¶ Inchoari. i. inchoatam videri: seu fingi. nam nō audeo dicere q̄ in veritate inchoet: q̄s emtz vsucaperet fz Bug. ego audeo vt dominū etiam captum per seruum vsucapere dicam: q̄ p se nō posset vt statiz inuit. ibi: cum prius esset rc.
g ¶ Nec impediméto. dū modo redierit: naz ante q̄ redeat dns dicā vsucapionem istam esse in pēdenti. vt. ff. e. eo. ſi is qui. §. q̄ ſi ſeruus. r facit. ff. ex qui. cau. ma. l. ait pretor. §. bi plane.
b ¶ Cuius. scilz domini.
i ¶ In ciuitate. id ē ſi ēt ī ciuitate vsucapet ignorans. Accur.
k ¶ Intelligitur. vt. d. l. ait pretor. §. is qui. t. ff. ex qui. cau. ma. l. deniq.
l ¶ Cum prius ēēt. id est prius esset hō quirēdūz: sequif ergo vt dns captus res peculiares per seruū etiā ignoras/possideat: nec sit opus noua possessione: vt modo notaui.
m ¶ Foret. cum ergo iste seruus nō possideat: nec vsucapit.
n ¶ Possedisse. secus in seruo. vt. j. l. pr. §. fi. r hō sive peculiari sive dominico emit. vt ple. not. §. eo. l. si is qui. in fine distin. r facit. C. de suis et le. apud hostes. Accur.
o ¶ Rescriptio. ¶ Lacius. Si titius faciat domū in littore maris: r posse dit eaz longo tpe: tā dem possessa destructa est: si alī' velit ibi edificare bene potest nec titius poterit ipedire: dicens q̄ prescripsit q: nō est verum. Jdez si titius piscatus fuit longo tempore in quodam loco fluminis. nam non poterit prescribere: nec prohibere alium quominus possit piscari. ¶ Post mortē. Mortuo domino seruus eius emit rem a nō domino ex causa non peculiari: dicitur q̄ vsucapio incipiet tēpore quo adhibitur hereditas. Fran.
o ¶ Publica. id est cōmunis. vt in exemplo patet. sic r insti. de re. di. §. ij. idem tamen in publicis. vt. ff. eo. vsucapio.
p ¶ Concedi. quia non possunt prescribi.
q ¶ Quod. id est que questio vel huius rei exemplum: non autem dicas que prescriptio.
r ¶ Siruto. vt in pristinam speciem redierit. vt r. ff. de re. di. l. in tantū. r. ff. ti. ij. l. quod in littore.
s ¶ Depositorem. Edificando.
t ¶ Aut. pro et.
v ¶ Occupanti. de nouo.
x ¶ Datā exceptionē. a iure scz. r. vel. rr. an. r dic exceptionē. i. prescriptionem agēdo in rem si nō possidet: vel exceptionē si possidet: als opponat prior possessor qui nunc de reliquerat. naz nō potest vt hic. r statiz subijcit. Sed contra ad sequentē causam de diuerticulo. j. de diuer. prescri. l. si quis q̄. Sol. hic non erat in pot. ibi sic. vel hic sola prescrip. ibi prescrip. r rescriptum principis. ar. C. de fundis patrimoni. l. fi. vel sol. vt ibi.
y ¶ Opponat. q. d. non potest.
z ¶ Quod. id est quia.

Ste ter. est singu. ad ſ propoſitū q̄ error iu- ſtiſſimus hō vſq; traditio nis ſ verbo etiā addito q̄ error iu- ſtus habet pro titulo ō ad ſcribendū dū. Bolog. Cōcor. ter. l. c. bilet. extrahe cōſue. r no. an to. debu. ſin c. aplice. extra ō dona. r alex. in. l. celſus. ff. e. titu.

Ptā. per patrē a nō dño: nō tñ tradita ei: ſed filiō forte iuſta opinione ductus eā inuenit eam in hereditate putauit defuncto tradita r ſic per hereditatē ad ſe puenisse vſucapiet quidez titu. pro emptore: q̄ ſat defunctum emiſſe. r putat ei traditam nō leui ſumptione fuiſſe.

a ¶ Hereditarius.i. hereditate iacente. Accursius.
b ¶ Hereditatis. adite z apphēse pof. rei que vsucapiť. vt. ff. ti. j. pōpo. §. quesitū. z. j. de act. z ob. qui a seruo. Sz 2tra. ff. ti. iusto. §. nōdū. sed ibi ante ceperat possidere. vt ibi no. Itē 2tra. j. de ca. li. pe. sed i peculiaribus ibi dicit: hic de nouo sibi peculium constituebat: cum alis nō haberet aliquid in peculio. vnde idem q in domini cis cēset: nā z dñice sunt. z facit. C. de tēp. in integ. restit. l. ea que. in fi.

Pro soluto. ¶ Hic titu. est generalis: fz superior generalior est. M.

Titulus. iiij.

¶ Pro soluto. ¶ Cum datur res in solutum ex causa q non cadit in titulum specialem vsucapitur titulo pro soluto. Pau.

Lex. j.

Hermogenes.

PRo soluto vsucapit qui rem debiti causa recipit. z non tantum quod debetur sed z quodlibet pro debito solutum hoc titulo vsucapi potest.

¶ Pro curator acquirit domino ignoranti possessionem non vsucapiendi conditionem. Paulus.

Lex. ij.

Paulus.

SI emptam rem mihi pro curator ignorante me meo nomine apprehenderit: q̄uis possideam eam non vsucapias: quia vt ignorantes vsucapiamus / in peculiaribus rebus tantum receptum est.

¶ Titulo pro soluto etiaz putatiuo pro cedit vsucapio non sic ti. pro emptore. Itē in primo sufficit bona fides tempore traditionis: in secundo etiam requiritur tempore emptionis, hoc dicit Paulus de castro.

Lex. iij.

Idem.

SI existimans me debere tibi tradam: ita demum vsucapio sequit si ct tu putes debitum esse: aliud est si putem me ex causa venditi tenerī: z ideo tradā: hic enim nisi emptio precedat pro emptore vsucapio locum non habet. diuersitatis causa in illo est q in ceteris causis solutionis tempus inspicitur: nec enim interest cum stipuler: sciam alienum esse necne: sufficit enim me putare tuum esse cum soluis. In emptione autem cōtractus tempus inspicitur z quo soluitur: nec potest pro emptore vsucapere qui non emit nec pro soluto sicuti in ceteris ꝛctib⁹.

¶ Res pignorata creditori surrepta per debitorem efficitur furtiua z insuscipibilis respectu creditoris seu iuris sui: vtinam tamen purgatur si res in potestatem creditoris reuertatur. Pau.

Labolenus.

Lex. iiij.

SI quid est surreptus id vsucapi non potest antēq̄ in domini potestatem perueneri t. Paulus immo foestan et contra, nam si id quod mihi pignori dederis surripueris ea res erit furtiua facta: sed simul atq̄ in meaz potestatem peruenerit / vsucapi potest.

Pro emptore. Titulus. v

¶ Soluens estimationez litis vsucapit ti. pro empto. Pau.

Gaius.

Lex. j.

OFficior qui litis estimationem obtulit: pro emptore incipit possidere.

teruenire tpe 3cr⁹ ditionis z tpe traditionis.

Pro soluto. ¶ Hic titu. est generalis: fz superior generalior est. M.

RO soluto. ¶ Casus. Si dimisisti mihi rē nō tuaz vel vēdidisti/vel ex alio alio ti. mihi debes: z soluas eā/vsucapio eā ti. p soluto. idē fi debes mihi pecuniaz z tradidisti mihi rē nō tuā loco pecunie z eaz spōte accepi: ōz q̄ ista rē vsucapiā titulo pro soluto. Fran. accur.

a ¶ Pro soluto. Si quid est stipulatu debet: vt ali quo cōtractu innomina to illud solutuz vsucapit tantū titu. pro soluto. qō si debet ex aliquo ti. qui inter titulos vsucapiōis numeret vt ex cā legati vel simili vsucapit. e. ti. z ti. pro soluto. z sic etiā ex diuersis causis qō cē potest. vt. ff. tit. ij. l. iij. §. ex pluribus. z hoc siue vere sit titu. siue credat: nisi i emptiōe vbi vera oz cē. vt. j. l. ij. vt iustissima cā erroris. vt. j. tit. j. quod vulgo.

d ¶ Debetur. p dictis modis superiori gl. notatis.

e ¶ Solutū. voleti creditori non als. vt. ff. si cer. pe. l. ij. §. ij. vbicūq; ergo si id qō soluitur fieret ista tum accipiētis si esset nāturis ibidē si nō è dātis vsucapit titulo. z facit. ff. de leg. j. cū incert⁹. Ac.

SI emptam. ¶ Casus. Licet per procuratorem possim. mihi queratur etiā ignoranti: non tamen vsucapiam ignorans rem quam emit per aratorem a non domino ignorans autem dominus vsucapit in casu sz licet in rebus peculiaribus per seruum emptis. Fran. accur.

f ¶ Mihi. acquisitor.

g ¶ Non vsucapiam. nisi sciam. vt. C. de acqui. pos. l. j. z. ff. ti. ij. l. possessor. §. fi. Accursius.

h ¶ Receptū est. vt. ff. ti. j. labeo. z. j. ti. j. l. q̄ fūdū. §. vlti. z. l. ij. §. celsus. nisi ab alio possideat seruus q querit nobis peculiariter. vt. ff. ti. iij. bonis liber. in fi. z est ratio diuersitatis: qui in vsuca. rei quelite p̄ pcurato rem bona fides oz esse: at ignorans bonā fidē vel malā nō hz: sed in peculiaribus causis publice vtilitatis est secus. vt. ff. ti. ij. l. peregre. §. que situm. Item dic idem siue filij siue serui peculium sit. vt. ff. ti. ij. l. j. §. ité acquirimus. z large accipe peculium. vt ibi notaū. Accur.

SI existimans. ¶ Casus. Si credo me ex stipulatu vel ex alio simili contractu debere tibi rem que non est mea: z tradam: ita demū vsucapis si z tu putes tibi deberi: secus aut̄ si ex causa venditionis putem me tibi teneri tradere rē: z tradā. nā nō vsucapies nisi vere vēdiderim: non autem sufficit si credā me vendidisse/z nō vendideris. Et qua re sit secus in venditio. q̄ in aliis cōtractibus est: nā in aliis 2tractibus sufficit eū cui tradit res habere bonā fidē tpe quo tradit: sed in vēditione oz habere duobus tpibus bonam fidez fcz tpe contractus z tpe quo tradit. qō ait in fi. l. dicit: expone vt in glosis. Fran. accur.

i ¶ Si existimans. Assignat differentiam inter venditionē z ceteros cōtractus vt in ceteris contractibus sufficiat putare deberi ex contractu q non intercesserit quem tamen credit intercessisse. Sed in vēditione nō sufficit putare deberi ex venditione nisi z venditio precesserit. z hoc probat: quia cum debeat interuenire bona fides duobus tempoibus: scilicet tempore contractus venditionis z traditionis: hec nō possunt interuenire nisi contractus esset: in aliis non sic. Accur.

In vendi tiōe oz bona fides in

k ¶ Debere. ex aliquo contractu preter venditionem puta fundum ex causa stipu. vel dona.

l ¶ Vsucapio. pro soluto.

m ¶ Putes. als non vsucapies. vt. j. tit. j. l. qui fundum. §. seruus meus. z. j. pro suo. l. hominem. sed hoc q̄ō h̄ dicit vt falsum: q: error: falsę cause vsucapionē non parit. vt ibi. de vsuca. §. error: Rñ. h̄ accidere iusto errore iteruenīente. Ad illud ideꝫ est in emptione. vt. j. pro empto. l. qō vulgo. qō. j. statim negat. sed dic q ibi institissimus vt in alie no facto. Sz als qualis q̄lis sufficit error: vt hic. z. ff. ti. j. l. nō solum. §. j. ibi h̄ ampli? z. 2 dixi. in l. celsus. z h̄ patet: quia leges in aliis 2tractibus dicunt putans vel cristi mans z causam non inserunt: sed que de vendi tione dicunt frequenter causam erroris notāt. vt j. ti. j. l. ij. in princ. z l. qō vulgo. z pro suo. l. hominem. Accursius.

n ¶ Putes. tempore tra ditionis.

o ¶ Nisi emptio. als emptio: z als actio. id ē emptio: quia vtrūq; auget vnum re alterum precio.

p ¶ Precedat. z tunc habeat bonaz fidem. Acc.

q ¶ Causa. inter emptionem z alios contractus.

r ¶ In ceteris causis. id ē 2tractibus: z inde actio vel obligatio procedit. Accursius.

s ¶ Solutiōis. id est traditionis.

t ¶ Inspicitur. vt z. ff. ti. j. l. si is. §. fi. z. j. ti. j. l. ij. in prin. Accur.

v ¶ Soluit. z sic duo tēpora. vt z. ff. titu. l. ij. in prin. z sic intellige. ff. de pub. fed z ff. §. fi. z. l. de precio. z. ff. ti. j. si aliena.

capar. vt in ar. cōtra. ff. de here. insti. l. si alienum. §. in ertraneis.

x ¶ Nec pro soluto. scilicet possumus vsucapere quam non emimus licet emisse credamus. Quod autē subijcit sicut in ceteris ꝛc. est simulitudo p contrarium: vt z als. j. de accu. bos accusare. §. omnibus. q. d. possum? in ceteris. Vel dic rectam fieri similitudinem ad id quod de stipulatione dixit: z sic non ad priorinum dictuz refertur: sed ad illud suffici t ꝛc. z ibi coniunges istud sicut. Item queritur quare secus in venditione q̄ als: Rñ. vt. j. ti. j. l. ij. in prin. dices.

Sqd. ¶ Casus. Rei furtiue nō fit vsucapio nisi puenerit in ptātē domi: hoc fallit i casu: nā si obligatū mihi rē alienā z eādē mihi surripias talis res nō pōt vsucapi: nisi puenat i ptātē mei creditoris. Frā.

y ¶ Non potest. vt. ff. ti. j. l. sequitur. §. quod autem.

z ¶ Et contra. fallcet in casu qui sequitur.

a ¶ In meā. fcz creditoris. vt z. C. p emp. l. cū sit. p hatū. fz ff. ti. j. si rē. z. ff. ti. j. sequit. §. si rem. fz hic aliena nō debitoris erat: in 3rys erat debitoris: z plene dic vt in. d. §. si rem.

Pro emptore.

¶ Possessor. ¶ Casus. Fundum quem possidebas petebam a te cum esses condemnatus ad fundum restituendum voluisti libentius soluere estimat. rei. z ego sponte accepi: dicitur q̄ rem istam ammodo possides titulo pro emptore. Fran.

b ¶ Obtulit. non ex causa transactionis. nam tunc non haberet causaz ab eo. z sic non vsucaperet. p emptore vel pro trāfacto. vt. C. de trāfac. l. si pro fundo. fed quare non fuit res ablata manu militari. + vt. ff. de rei vendi. l. qui restituere? Respon. quia actor fuit contentus rei estimatione. vt in eo. ti. quod si possessor. vel dic q̄ reus non possidebat. fz possessor dicitur quia cum culpa: non dolo desijsset possidere: potest a possessore aduocare. vt. ff. de rei ven. l. si culpa.

c ¶ Possidere. ré que non erat petitoris: als statiz fieret eius si res esset presens. vt. ff. de rei ven. l. eius rei. z. l. si res. z facit. ff. de publi. fz z §. fi. §. si lis. z. j. l. ij. z. ff. de euic. l. si seruus. §. j. Accur.

+ Adde q modū icidētis dā ipotēter ꝫ claūsula manu militari. non t. l. §. fi. ne cessaria. ff. de vē. no. mulier. vbi expōnit. per mīstros iudicis.

Pro emptor.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

☞ In emptione requiritur bona fides duobus temporibus: ideo iustus error causam vsucapiendi non prestat. Bar.

Paulus. Lex. ij.

Pro emptore possidet: qui reuera emit: nec sufficit tantum in ea opinione esse eum vt putet se ꝑ emptore possidere: sed etiā debet subesse causa emptionis[a]. Si tñ existimans me debere[b] tibi ignorāti[c] tradā vsucapies[d]. Quare ergo ⁊ si putes me vendidisse et tradā nō capies vsu[e]: scz qz in ceteris cōtractib⁹ sufficit traditionis tps[f]. Sic deniqꝫ si sciens stipuler rem alienam[g] vsucapiam si tūc cū traditum est mihi existimez illius esse. At in emptiōe ⁊ illud tempus inspicitur[h] quo cōtrahitur[i]: igitur ⁊ bona fide emisse dz ⁊ possessionē bona fide adeptus[k] esse.

☞ Licet quis habeat titu. ⁊ possessionez non tamen propterea sequitur: ergo vsucapit: qz etiam requiritur bona fides. Pau.

¶ Separata[l] est causa possessionis ⁊ vsucapionis[m]. nam vere dicitur quis emisse ⁊ si mala fide: quē admodum[n] qui sciens alienā rem emit ꝑ emptore[o] possidet licet vsu non capiat[p].

☞ Pendente cōditione emptionis nō procedit vsucap. etiam si extitisse putetur: secus si extitisset licet extitisse ignoret. bart.

¶ Si sub conditione emptio facta sit pendente conditione emptor non vsucapit[q]. Idemqꝫ est et si putet conditionem extitisse: que non extitit. Similis est enim ei qui putat se emisse[r]. Contra si extitisse ignoret potest dici sm sabinū (qui potius substantiaz[s] intuetur qꝫ opinionem) vsucapere[t].

Pro emptore. ¶ Casus. Ad hoc vt quis vsucapiat rem titulo pro emptore debet in veritate emisse: nec sufficit si credat se emisse cū non emerit. Secundo dicit. si credo me tibi teneri ad rē tradēdā tibi bona fide accipiēti vsucapies hanc rē titulo pro soluto. secus si tradaz tibi ex causa vendi. quā credis iteruenisse cū nō interuenerit. nam vsucapies titulo pro emptore: ⁊ est rō diuersitatis: qz ī ceteris cōtractibus excepta vēdit. sufficit tpe tradit. haberi bonā fidē. vnde lz tpe stipulatio. stipulator habeat malaz fidē: si tpe tradit. habeat bonā fidez satis sit vt sic possit eā vsucapere. at ī ēptione duobus tpib⁹ dz emptor hr̄e bonā fidē scz tēpore 9tus. Itē tpe traditio. sic ergo emptor dz interuenire vt sic possit vsucape. sz ī isto casu nō iteruenict 9trac. emptionis. ¶ Sepata. Aliqñ possideo ⁊ nō vsucapio. vt si emi a nō dño sciens rē eē alienā: ⁊ ē mihi tradita. naz possideo nō tñ vsucapio. ¶ Si sub conditione. Emi rē alienaz a non dño sub cōditiōe. dr q interim. i. anteqꝫ cōditio extet nō vsucapio. Secūdo dicit. Pone q credo condit. extitisse. que nōdū extitit: nūqd vsucapiā interim: Et dr q nō. sic ⁊ si putē me emisse rē quā nōdū emeram non vsucapio. Tertio pone q cōditio extitit me ignorāte nūquid vsucapio: dicit̄ sm sabinum q sic inspecta potius veritate qꝫ opinione. ¶ Sabinus. Emi rē a non dño pro. x. hoc pacto apposito. vt si nō soluam predicta. x. in carnisp̄riuiū sit res inempta: ⁊ est mihi tradita res. q̄ritur quando incipiā vsucapere. ⁊ dicit sabinus q tunc demum incipio vsucapere quando precium solui. postea loquitur auctor. l. dicens q dictum sabini debemus intelligere quando in moduz condit. predictum pactum sit appositum. secus autē si in modū conuentionis siue pactionis fuerit appositum. ¶ Si in diem. Emi rē a non domino: hoc pacto apposito q si alius offerret plus infra carnisp̄riuiuz sit res inempta. dicitur q emptio dicitur pura. sed resoluitur sub condit. ⁊ ideo interiz vsucapio. licet quidam dicerent contra. sed male. Ultimo ponit similez casum si emi rez a non domino hoc pacto apposito vt si mihi displicuerit infra carnisp̄riuium sit inempta. nam ⁊ hoc casu vsucapio iteriz. ¶ Cuz stichum. Emi stichum a non domino: ⁊ traditus est mihi dama quem non emerā. dicitur q non vsucapio damaz cū eum nō emerim. ¶ Sed ⁊ si fundus. Uendidisti fundum infra certos terminos. tandem tradidisti mihi etiā vltra terminos dicitur q totuz vsucapio. ¶ Eius. Emi bona titij apud quez titium erant deposita mancipia sempronij. tradita sunt mihi bona titij ⁊ etiaz illa mancipia que erant apud titium deposita. dicitur q illa mancipia non vsucapiam titulo pro emptore. ¶ Tutor. Duo erant tutores pupilli. vnus tutoruz emit rē a pupillo que non erat pupilli. altero contutore prestante auct. nunquid hic emptor vsucapiet. dicitur q sic. naz aut emit plus qꝫ alius emisset. ⁊ tūc taceat pupillus. cum non sit lesus. aut minus dedit qꝫ alius dedisset tūc aget pupillus contra tutorez auctorantez ⁊ etiam contra tutorē ementē act. tutele. perinde ac si tutor vendidisset rem cuidā extraneo. ¶ Procuratorem. Si procurator emit rez auctore procuratore vendente nomine domini. dicitur q vsucapiet. idez est ⁊ si gestor negociorū emit rez a procuratore dñi. ¶ Si seruus. Si seruus emit rem bona fide a non dño ex peculio. dicitur q inspicitur scientia serui: non dñi. Secūdo dicit q quādo seru⁹ emit rem bona fide a non dño ex peculio vsucapio procedit etiā dño serui ignorante. secus si non ex peculio emit. Ultimo dicit q si seruus accepit pos. alicuius rei per vim nō vsucapiet. ¶ Pomponius. Si seruus possidet rē noie dñi: inspicitur scientia dñi non serui: secus si ex causa peculij possidet. nā tunc inspicit̄ scientia serui vel ignorātia: non dñi etiaz si dominus postea auferat istam rem ⁊ totū peculiū seruo. ¶ Si seru⁹. Seruus emit rem a non dño ex cā peculij ⁊ bona fide. tandez dñs serui cepit habere malā fidem. dicitur q vsucap. procedit. secus si a principio cum seruus cepit possidere dominus serui habuerit malam fidem. naz vsucap. non procedit. Ultimo dicit seruus emit rez a nō dño ⁊ mala fide. tandem istā rem dedit seruus dño suo ad hoc vt manumitteretur: ⁊ manumissus est. dr̄ q dñs serui istam rem non vsucapit. ¶ Si a pupillo. Habebā rez alienā precario a patre pupilli. tandē eandē rez mortuo patre emi a pupillo quē credebā esse puberē: cū nō esset. dr q vsucap. inspecta veritate scz q hec res erat aliena nō inspecta opinione scz credendo eū esse pupillū. Credebaz autē licere de iure pupillum posse vendere sine tutoris auctoritate: dr q hoc casu non vsucapio: qz iuris error nulli prodest. ¶ Si a furioso. Rē quā possidebā que tñ non erat mea emi a furioso bo. fi. credens eū sane mētis. dr q vsucapio. ¶ Si eā. Rē alienā vsucapiebas bo. fi. pro emptore: eaz rez interim vendidisti mihi scienti non tuā: dicit̄ q nō vsucapiā. ¶ Etiā heredi. Testator vsucapiebat rē aliquā heres eius adita hereditate ⁊ añ apprehēsaz pos. hui⁹ rei decessit relicto herede: dr q heredi. pos. primi defuncti ad cōplendā vsucap. proderit. ¶ Si defunctus. Defunctus cepit vsucapere rē aliquā bona fide titulo ꝑ ēptore lz heres eius sciat hāc rē alienaz. nō īpedit̄ processus vsucapionis. ⁊ qđ dixi ī herede idē in bo. pos. ordinario vl' extraordinario. idē in eo cui restituta est hereditas defuncti ex cā fideicommissi. ⁊ in similibus vt eoruz mala fides nō impediat vsucap. receptea defuncto īchoatā. ¶ Emptori. Usucapiebas rē alienaz ⁊ eā mihi vēdis ⁊ tradis. tps quo tenuisti eā mihi ꝓderit ī cōplenda vsucap. ¶ Si rē alienam. Rem a non dño bona fid. emi. ⁊ eaz vsucapio si ver⁹ dñs eaz a me vēdicet: nō iterrūpitur ꝑ hoc vsucapio: ⁊ de hoc dic vt ī glo. sed pone q rei estimat. soluo vero dño causa pos. mutatur id est vsucap. cessat cum efficiar dñs. Idē si verus dñs eam mihi donet. Fran. accur.

a ¶ Causa emptionis. vel iustissimus error. vt. j. e. quod vulgo. al's sufficit qualis qualis.

b ¶ Debere. ex alia causa qꝫ venditionis ⁊ sic mutat casum.

c ¶ Ignoranti. ⁊ iuste tempore traditionis.

d ¶ Usucapies. pro soluto. vt. s. ti. j. l. iij.

e ¶ Usu. supple. ⁊. R. scz qz ⁊c. ⁊ habes idē. s. ti. j. l. iij. ⁊ plene dic vt ibi.

f ¶ Tps. scz accipiente hr̄e bonā fidē de quo statim dat exempluz sic ⁊c.

g ¶ Alienam. ⁊ sic tempore contractus habeo malam fidem.

h ¶ Inspicitur. vt habeam bonam fidem.

i ¶ Cōtrahitur. sed cur in emptione vtrūqꝫ tempus inspicitur ī alijs traditio tantum: Respon. vt. s. ti. ij. l. si is. §. fi. que ratio non valet: vt ibi dixi. quare dic vt ibidem: quia frequentius fit hic contractus. arg. j. de penis. aut facta. §. fi. nam ⁊ excep. non nume. pec. tempus dat̄ qđ nō datur confitenti ex alia causa: quia frequentius fit in ea causa mutui 9fessio. vel dic subtilius vt no. s. de vsuca. l. celsus. Additio. Dic sm Bar. q in. l. celsus. nil dicitur de ratione/ sed facit ad dictum. Item hic accipe emptionem stricte: secus in datione in solutuz. que similis est emptioni vt litis estimatio. ar. s. ti. j. l. iij.

k ¶ Adeptus. al's nisi emisset nec bonā nec malam fidē posset habuisse.

l ¶ Separata. non sequitur possides: ergo vsucapis.

m ¶ Et vsucapiōis. qñqꝫ enim aliquis possidet ⁊ non vsucapit: qz mala fide vt subijcit. vnde saltim in prin. bona fides exigitur. vt. C. de vsuca. transfor. l. j. §. hoc proculdubio. quandoqꝫ econtra. vt. s. titu. ij. l. rerum mixtura. §. labeo. ⁊. l. iusto. §. cum. licet regulariter contra. vt. s. tit. ij. l. fine. Item est sic: quia sicut proprietas ⁊ pos. sunt separata. vt. s. de acq. pos. l. naturaliter. §. j. ⁊ vsufru. ⁊ pos. vt eo. ti. permisceri.

n ¶ Quemadmodum. exemplificatiue ponitur. ✠

o ¶ Pro emptore possidet. sine effectu vt subijcit: sicut testamentum falsum est testamentum. licet sine effectu. vt. s. quemadmodum testa. ape. l. ij. §. testamentum. ⁊. j. de verb. sig. l. paulus respon.

p ¶ Licet vsu non capiat. pro emptore licet pro suo interduz vsucapiat si dum traderet rem venditor eam emptoris facere voluerit: quod nisi cōtrarium liqueat omnino creditur. vt. s. de iure do. l. dotis fructus. in fi. ⁊. l. sed nisi. ⁊. j. pro dote. l. j. ⁊ ti. pro suo. l. j. R.

q ¶ Non vsucapit. lz tradita sit ei res. vt ⁊. s. de peric. ⁊ cōmo. rei ven. q si pendente. §. j. ⁊ de in diem adie. in prin. R. dicit ꝑ suo interim vsucapi. qđ nō plz. vt. j. ꝑ dote. si estimata. ⁊ deficiēte 9ditiōe fit accessio prioris emptoris ad vēditorē. vt. s. de acq. pos. l. pōponi⁹. §. si is. nisi malaz fidē habuit emptor cū accepit. vt. e. l. §. fi. quo casu nec prima vēditoris cū vltima forte cōiungit̄: cum debeat esse continua. vt. s. de vsucap. l. iij.

r ¶ Se emisse. quo casu nō est iustus. nedum iustissimus error ī facto: scilicet suo. vt. j. pro suo. l. fi. al's secus. vt. j. eo. quod vulgo.

s ¶ Substantiam. id est veritatem: quod est no. sic. s. de acqui. hered. l. cum quidam. §. quod dicitur. ⁊. j. eo. §. si a pupillo. Azo.

t ¶ Usucapere. supple sicut inspicitur veritas vbi emit emptor rem quā credidit alienam cum sit venditoris. vt. s. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula. §. qui ignorauit. ⁊ hoc subaudito bene sequitur: est tamen ⁊c.

✠ Adde gl. fi. in. l. iij. §. si duob⁹. in p̄. vtiqꝫ. s. de adi. le.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Posse. qui non credit conditionem extitisse que extitit.
b ¶ Conditionis. vt in casu glo.
c ¶ Emptoris. 2 ideo transit dñium ꝑpter dñi voluntatē. Sed videtur non transire sicut nō trāsit m accipientē indebitū sciēter. vt. ff. de condi. fur. qm. 2. j. de fur. fallus. §. j. 2. §. sed 2 si is. que sunt contra. Sol. plus delingit qui sciens indebitū accipit ꝙ qui a domino quē nō dñm puta accipit cum hic ex patronis nante veritate non fallit dantem nec fallitur cum sibi sciēs debitus capere credi debeat. atin contrarijs simꝫ veritate 2 iusta precedēte causa ex bona fide 2 dantis voluntate delituitur is qui accepit sciens indebitum.
d ¶ Extitisse. que extitit. Accursius.
e ¶ Quasi nondū putat. ēt quo videtur sub. inale dixisse quod quidam dicunt. 2 pro eis et quod hꝫ dictur. 2 quod. j. pri. 2 ff. de cōdi. 2 demo. multum. 2. ff. ti. ij. ii fur. §. j. Tu dicas fm. M. eū bñ dixisse ꝙ iuis sit diuersitas in affectione emētis.
f ¶ Quod apertius. Sz q̄re apertius: Rñ. qz hꝫ affectionē 2 requiri putat: hꝫ nō ex vēditione q̄ vere iterceserat. at. ff. qñ credidit non extitisse 2 ditionē que extitit: nec emptoris affectiones nec aliā habet: sed huic questioni qñ fuit tradita heredi nō rñ. hic: sed tu dic fm Joā. q̄ cessat vsucapio: 2 traditionis tem pore debeat bonaz fidez habere. vt i pn. hui⁹. l. sed nō potest habere bonā fidē: q. ex ea causa nō putat sibi tradi. Itez ad hoc vt qs vsucapiat ꝺz eo ti. credere possidere: quo vsucapit. vt. j. ꝑ de relict. l. iuy. nec obst. ff. de vsucap. l. nunq̄. §. fi. q̄ ibi defūcto fuit tradita: hic heredi. Alij dicūt nō cessare. arg. ff. ꝑtori. §. 2. ff. de acqui. re. domi. l. cum in corpus.
g ¶ Cum. qui credit conditionem non extitisse: que extitit.
h ¶ Fieret. 2 ita sub pacto legis cōmissorie.
i ¶ Vsucapturū. ſtatim ff determinat 2 sic non est ff. de lege cōmiſſ. l. j.
k ¶ Conditio sit. vt vendo si soluetis tali die.
l ¶ Conuentio. vt vendo sed fiat mempta si non soluas tali die.
m ¶ Implebit. 2 sic procedit interim vsucapio. vt in sequenti casu. si vero conditionalis tunc non. vt. ff. co. §. si sub conditione.
n ¶ Si in diem adiectio. id est venditio sub pacto adiec. in diem.
o ¶ Attulerit. supple tetur venditiom fm Azo.
p ¶ Perfectam. nunc respondet.
q ¶ Effici. si alius non afferat meliorem conditionem. als reddit. vt. ff. de in di. adiec. l. item quod dictum. sed m cōmiſ. dic vt. ff. de le. cō. l. iuj. §. sed iulianus. 2. ff. ꝑtori. §.
r ¶ Et hanc. non solum m superiori casu de cōmiſſoria.
s ¶ Ille. scilicet iulianus.
t ¶ Non contrabi. scilicet sub conditione.
v ¶ Resolui. sub conditione.
x ¶ Vera est. vt 2. ff. de in di. adiec. l. quotiens. 2. l. vbi.
y ¶ Pura est. vt. ff. de contraben. empt. l. iij. non ergo semper hec dictio si/facit conditionem. ff. de ture. l. muto. §. hanc autem. sed certe hic facit resolutionem conditionalem: non venditionem in quo est ar. contra. ff. de adi. le. l. legatū pure. j. rñ. Additio. Dic fm Bar. ꝙ ibi loquit i vltimis voluntatibus: hic in actibus. vt no. ff. de in di. adiec. l. ij. in fi.
z ¶ Mama. ꝓpnium nomen ſrui.
a ¶ Non vsucapturū. facit. ff. de pig. act. si quis i pignore. 2. ff. de acqui. pos. si me in vacuam. in pn. 2 de here. inſti. l. quotiens. in pn.
b ¶ Non potest. nisi iustissimus adsit error: vt. j. e. quod vulgo. sed op. j. ꝑtori. sed ibi rei vēdite adhereat. Itē op. de eo q̄ emit. nam etiā partū quem non emit vsucapit ꝑ emptore fm Jo. vt. j. e. qui ob pactionē: hꝫ ibi est accessio: vel pro suo ibi vsucapit: vt ibi notan. 2. ff. de pub. l. ſi ego. §. ꝓpius. Itē cōtra. j. eo. §. si a furioso. sed ibi saltem de facto aliqua fuit.
c ¶ Nō singule eius ptes. imo vident possideri q̄ singule vsucapiant. vt. j. eo. l. emptor. que est contra. Itez 2 quia nomine partūs datur interdictū vnde vi. vt. ff. de acquir. pos. l. quod meo. §. fi. ad hoc dicas hic subaudiri tantū: vel dic nō possideri principaliter per se sed cū vniuersitate prędy: hꝫ in dama sec⁹: q̄ iudex ac cedere nō pōt. vt. ff. ꝓtori. Itē hic totus fūdus erat alieni⁹ m. l. contra. ꝑ parte fin. 2 hoc etiā modo nō. ad. l. j. e. q̄ fundū. §. si fūdū. vel vt ibi. Itē contra. C. ti. reg. l. ij. vbi xxx. ānis dicit ꝓfecribi actiom fi. re gū. hꝫ hic rei vēdi. r. an. ꝓfecribitur: ibi personali. fi. reg. xxx. annis. 2 ita hic 2 post de cennium agetur fi. re. hꝫ pars ꝓscripta ꝓfecriben ti assignabitur.
d ¶ Non capturū. prędicta mācipia ti. scilicet ꝑ emptore: hꝫ ꝑ suo sic fm quosda: 2 est sic. j. de verbo. sig. l. bonorum. 2. C. de cuic. l. i. Arg. contra ff. de peti. here. non tantum. Accursius.
e ¶ Non sunt. nec emptis rebus accedūt q̄ ō erat ſu perion casu. Item cōtra videtur. j. eo. quod vulgo. sed ibi erat magis in ſtius error q̄ ꝺ. Prete-

¶ Cum stichum emisisz: dama⁹ mihi ꝑ ignorantiaz ꝑ eo traditus est pr̄fcus ait. vsu me cū nō capturū: qz id q̄ō emptuz non fit ꝑ emptore vsucapi non pōt. ¶ Sed et si fundus emptus sit 2 ampliores fines possessi sint totum longo tpe capi: quoniā vniuersitas eis possideatur non singule eius partes.

¶ Mala fides venditionis nocet emptoris sicut nocet heredi. Pau.

¶ Eius bona emisit apud quem mancipia deposita erāt trebatius ait vsu te non capturuz qz emptq̄ non sunt.

¶ Emptione facta soleniter per tutores a pupillo transferr in tutorem dñium si est dñs alis vsucapiendi conditio. Bar.

¶ Tutor ex pupilli actione rem quam cius putabat esse emit: scr uius ait posse cuz vsucapere in cuius opinionez decurſum est eo q̄ decreto causa pupilli nō fit. ¶ Si pluris habeat emptorem: 2 si minoris emerit tutele iudicio tenebitur ac si alij minoris addiriſſet: idqz a diuo traiano constitutum dicitur.

¶ Procurator emens a comprocurato re prescribit. Bar.

¶ Procuratorez quoqz qui ex actione quam mandato ō fecit emerit: pleriqz putant vtilitatis cā ꝑ emptore vsucapturuz: ideoqz potest dici et si negocia domini gerens ignorantis emerit propter eandem vtilitatem. ¶ Si seruus tuus peculiari nomine emat rez quam scit alienam: hꝫ tu ignores alienā esse: tamen vsu non capies/

bic + emptor loco heredis est: 2 heres non vsucaperet: ergo nec ille.
f ¶ Actione. id est actu. als administratione.
g ¶ Re. hꝫ mobilē. 2 sic pōt vsucapi. vt res eccliē mobilis. vt. C. de sacro san. ec. aut. q̄s actiōes. sec⁹ i immobili. vt i §. de acq. re. do. l. bōe fidei. §. nec iteresit. vel h nō erat hꝫ putabat pupilli ibi erat: sed hoc non placet q̄busdā. vt. ff. de re. co. l. magis. §. j. ité dic q̄ aute 2 tutoris emit: q̄ ipe se auctore nō posset. vt. ff. de auc. tu. l. v. §. ité ipse. 2. ff. de ꝺhē. empt. l. ij emptione. §. fi. 2. l. nō lz. 2. C. de ꝺhē. emp. l. cū ipse. si em se auctore fecisset aut sciuisset ius 2 nō vsucaperet. vt. ff. ti. ij. l. si fur. §. j. aut ignorauerit 2 tunc idē. vt. j. §. si a pupillo. nec posset dicere se credere puberē. vt. C. de interdic. 2 rele. l. de tutela. sed extraneus posset. vt. j. §. si a pupillo.
b ¶ Eo q̄. id est ideo quia.
i ¶ Si pluris. si. i. q̄uis alius velit plus dare: q̄ cōuenit tutorez emēte 2 auctoritatē ꝑstāte. vel dic pluris 2c. i. si iste tutor plus dedit q̄ alⁱ⁹ daret si aūt minus ꝺ subyacet: 2 si minoris 2c. 2 nota tutele cōuenit: q̄ sicut ab alijs sic a seipso pupillum debuit custodire: vt hic. 2. §. si fer. vē. l. altius.
k ¶ Emerit. auctoritate contutoris. vt. ff.
l ¶ Addiriſſet. id est vendidisset. cum plus habere potuisset dominus.
m ¶ Procuratorem quoq̄. non solum tutorem. Accursius.
n ¶ Ex actione. id est ex administratione.
o ¶ Emerit. a procuratore vt conueniat predictis. vel dic a quo daz alio nomine domini. vt. ff. de vsuca. pignoris. §. fi.
p ¶ Vsucapturum. procuratorem fm primum: vel dominum fm alium.
q ¶ Seruus. sine mandato.
r ¶ Emerit. a procuratore domini vel etiam ab extraneo etiaz rem domini. vt. ff. de neg. gest. at qui. §. cum me.
s ¶ Peculiari. secus si dominico. vt. j. §. pompo.

+ Alta glo. Eualdetus. cius suo tes. ad hoc ppositum q̄ emptor obs bonā fidē i loco heredis. nisi cui⁹ heres i vsucapiendo nec ille pōt vsucapere. hoc additio q̄ ille dē p̄curare in fi. suā ideo nō mirum si ei loco hꝫdis. Bologn.

Vsucapere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Vsucapere. vt. §. pro solu. l. ij. ꝛ. §. de cap. l. penul. Accur.
b ¶ Sciente. quo ad vsuc. sed quo ad possess. etiaꝫ ignorante. vt. d. l. pro soluto. l. ij. cum ergo mea cõscientia exigitur si illa est cum mala fidenõ vsucapio: sed in peculiari nocet domini scientia ad incboandum. vt. §. si seruus. in fine.
c ¶ Vitiose. puta per viz.
d ¶ Pompo. quoqꝫ. nõ ẽm celsus dicit q̃ si nõ pe culiari nole emit inspici tur scientia dñi: sed etiaꝫ pompo. dicit idem.
e ¶ Primum. scz er post facto.
f ¶ Cognoui. scz emptio nem factam.
g ¶ Sciam. quia fui pre sens qñ seruus emit: nec phibui cũ possem. vt. §. de libe. cau. l. imo. in fi. ꝛ §. de vsuca. l. heres. §. fi. secus si non potuissem p hibere. vt. §. de cõtrahẽ. emp. l. m huius.
b ¶ Primam cãm poss. Sed cur non vsucapio fi cut extraneus emptor cũ mala fi. serui non nocet. nam dñs vice emptoris es. vt. §. eo. seruus. hic er go vice heredis nonvice emptoris habetur. Azo. ꝛ facit. §. de acqr. here. l. cũ quidam. §. fcientia. et qõ not. §. de edil. edic. l. cum mancipium.
i ¶ Si a pupillo emero. rem aliena. ꝛ sic est error dominij rei: res enim sua nõ pt vsuca. vt in ẽtra. §. de acqr. re. do. l. bõe fi dei. vel hic erat mobilis ibi imobilis ꝛ ẽsdẽ modis solue. C. e. l. fi. vel ibi scebat emptor pupillus. Trẽ op. aut pupillus iste possidebat aut nõ: sed si nõ nec iusta cãm poss. pt pstare. vt. C. de acq. pos. l. cuz nemo. si possidebat transferre pos. non potest. vt. §. de acqui. pos. l. possessionẽ. ꝛ de acqr. re. do. pupillus. §. sunt. §. fi ergo ipse non amittit ergo nec alꝰ q̃rit: ergo nec vsucapit. vt. §. tit. ij. l. sine. Rñ. non pupilli sed emptorem possidere. vt p̃cario a pr̃e pupilli: ꝛ tñ iusta prestat cãm vsucapiendi. vt. §. ti. ij. l. nõ solũ. §. qõ vulgo. fm Azo. Vel dic q̃ tradidit cũ tutore. vel dic q̃ non amittat er sua traditiõe vt ibi sed er eo q̃ emptor possidet ꝛ contractat. vt. §. de acq. pos. li rẽ. vl hic primus pubertati ibinõ: vel aliud ẽ tradere vt hic.
k aliud nolle possidere ꝛ deserere: vt ibi. ar. §. de acq. pos. l. ij. §. si q̃ fu⁹.
l ¶ Quem puberem. ꝛ sic est error etatis.
¶ Hic plus. als est non. als sine non.
m Sit in re. plus em est q̃ res est aliena q̃ opinari eam esse pupilli. vt §. ea. l. §. si sub cõditione. ꝛ §. de ma. vindi. §i pater. §. quotiens. als est nõ boc mõ nõ plus est in re. §. q̃ ille est pupillus q̃ in estimatione q̃ credit pubes: ꝛ tunc est sic. §. de acq. heredi. qui putat. ꝛ sic duo erant bic errores. primus de rei dominio. secundus de etate.
n ¶ Non capies vsu. vt. C. si qs ignorans rẽ mi. l. i. ꝛ. C. eo. l. fi. Accur.
o ¶ Nulli prodest. vt ꝛ §. de vsu. l. nunq̃. sed cerce ꝛ si puberem putẽ possum in iure errare: vt sic redam possessionẽ sine directo alienare qõ non põt. ad qõ dic vt notaui. §. pro donato. l. si vir vroꝛi.
p ¶ Emero. rem quam possideo: nam possessionẽ transferre non potest sicut nec pupillus sine tutore.

¶ Celsus scribit: si seruus meus peculiari nomie adipiscatur possessionem id etiam ignorante me vsucapere[a] q̃ si non peculiari nomine non nisi sciente[b] me et si vitiose[c] ceperit possidere rem eam vitiosam esse possess. domini.
¶ Pompo. [d]quoqꝫ in bis que nomine domini possidentur dominis potius q̃ serui voluntatem spectandam esse ait. q̃ si peculiari nomine tunc mentem serui querendam: et si seruus mala fide possideat cãz dominus nactus sit vt suo nomine possidcat adẽpto puta peculio dicendum est vt eadem causa sit possess. ꝛ ideo vsucapio ei non magis procedat.
§ In rebus peculiaribus scientiam serui inspicimus / in ofiicis scientiã dñi. ꝛ illa scientia inspicit que fuit in initio possessionis nõ que postea supuenit. Bar.
¶ Si seruꝰ meus bona fide emerit peculiari nomie: ꝛ ego vbi primum [e]cognoui sciam alienam cẽ processuram vsucapionem celsus ait: initium enim possessionis sine vitio fuisse: sed si eo ipso tempore quo emit (q̃ q̃ id bona fide faciat) ego alienam rem esse sciã[f] vsu me non capturum. ¶ Et si qõ nõ bõa fide seruus meus emerit: in pactionem libertatis mihi dederit non ideo me magis vsucapturum: durare enim primaꝫ causam possessionis [g]idem celsus ait.
§ Error iustissimus pstat causam vsucapiendi in titu. pro emptore. secus si sit error iniustus: vt error iuris. Bar.
¶ Si a pupillo [h]emero sine tutoris auctoritate quem puberez [k] esse putem dicemus vsucapionez sequi vt hic plus [l]sit in re [m]q̃ in estimatione. q̃ si scias pupillum esse: putes tamen pupillis liccre res suas sine tutoris auctoritate administrare non capies. [n]vsu: q̃ iuris error nulli prodest[o]. ¶ Si a furioso quem putem sane mentis emcro [p]constitutum est capere [q] vtilitatis causa[r] me posse quãquis nulla esset emptio: et ideo nec de euictione actio nascitur mihi nec publiciana [s]competit: nec accessio possessionis.
§ Bona fides auctoris non pdest singulari successori habenti scientiã rei aliene secus in successore vniuersali. Bar.
¶ Si eam rem quaz pro emptore vsucapiebas scienti mibi alienam rem vendideris: non capiaz vsu. ¶ Etiam heredi vltriori defuncti possessio pderit: q̃ uis medius heres possessionem eius nactus non sit[t].
§ Ibi vsucapietur res. scilicet si defunctus inceperat eam vsucapere: quia fuit sibi tradita. secus si non inceperat: quia fuit tradita heredi malefidei licet defunct⁹ bonefidei emisset: quia non inchoauit vsucapere. Pau.
¶ Si defunctus bona fide emerit vsucapietur res q̃uis heres si alienam [u]esse: et hoc in bonorum possessore ꝛ in fideicommissarijs quibus ex trebelliano restituitur hereditas ceteris q̃ [x]pretorijs successoribus obseruandum est. ¶ Emptor[y] tempus vendentoris ad vsucapionem procedit.
§ Per litis contestationem non interrumpitur vsucapio triennij: et ex duabus causis se non compatientibus res non potest possideri. Bar.
¶ Si rem alienam emcro / ꝛ cuz vsucaperem eandem rem dominus a me peticrit: non interpellari vsucapionem [b]meam litis contestatione: sed si litis estimationez sufferre malucrim ꝛ ait Jul'. causam [d]possess. mutari ei qui litis estimationẽ sustulerit: idcmq̃ [e]esse si dominus ei qui rem emisset a nõ dño donasset: ꝛ ea sniia vera est.

Vlpianus. Lcr. iiij.

LJtis estimatio similis [f]est emptioni.
§ Mala fides in parte impedit vsucapionẽ alterius partis si est in certa rõne ci ꝛ quote: als secus. b. d. j Dau. de cast.

Labolenus. Lcr. iiij.

Optor fundi partem eius mutaꝫ / imo ꝛ priorem causam retineo. vt. §. de acquiren. poss. l. ij. §. ex pluribus. que est contra.
e ¶ Jdẽqz. vt. §. causa pos. mutetur predicto modo.
f LJtis estimatio similis. vel vt fiat dñs si res est psens. vt. §. de rei vẽdi. l. ei⁹. ꝛ. l. seq. vel dẽ cã vsucapiendi. vt. §. eo. l. i. Jtẽ vt cõpetat publi. vt. §. de publi. l. sed si res. §. si tis. item vt de euic. teneaf vt hic. ꝛ. §. rerũ amo. l. si ꝑpter res. ꝛ arg. j. qui ex cau. in pos. ea. l. li. §. nõ cauef de euic. lz teneaf: vt dixi. vt. §. de rei ven. l. ꝛ ex diuerso. §. petitor. ꝛ. §. de condi. fur. si seruus. §. cauere. sed quidaz dicunt eũ nõ teneri de euic. arg. C. de transac. si p fundo. sed certe hic non est transactio. Jtez facit. §. cõmo. l. si vt certo. §. i. ꝛ. §. de euic. li seruus ven. §. j. Sed argu. cõtra. C. de ser. fugi. l. mancipia. in fi. Additio Hic fm Bar. q̃ ibi sol uit penam: hic litis estimationem.
¶ Optor. ¶ Casus Eni⁹ fundum meũ a te ꝛ partẽ fundi scio alienam: queritur an reliquas partes vsucapiam? Et distinguit: nã

q ¶ Capere. pro emptore. nam de eo titu. hic tractat. Azo.
r Utilitatis cã. secus de rigore: q̃ nõ est Sct⁹ deficiente cõsensu. ꝛ facit. §. de insti. sed ꝛ si pupillus. §. fi. Sed §. §. eo. cũ stichũ. solue vt ibi.
s ¶ Publiciana. immo competit. vt. §. de pu. l. cum qui a fure. quod est contra. Solu. vt ibi.
t ¶ Si eam rem quaz pro emptore. idẽ in quolibet alio ti. vt. §. ó acq. pos. l. pompo. in fi. licet alij dicant sec⁹: ꝛ idẽ qõ in berede. vt. j. §. si defunctus.
v ¶ Non fit. nisi alius in medio possederit. vt. §. e. ti. l. qui cuz berede. §. fi.
x ¶ Scit alienaz. et est rõ qz ꝛ li heres non adijsset hereditas cõpleret vsucaꝫ. vt. §. ti. ij. l. nũq̃. §. vacuũ. ꝛ qz est eadẽ psona. vt i aut. ó iureiur. a mo. et cõtra si defunctus scit hẽdi q̃ uis bo. fi. noceret: lz a se velit icipere. vt. §. de diuer. pscrip. cuz heredes. Quis ergo pro bere de vsucapit: Rñ. here res in re quam defunct⁹ bõa fide possedit. Et no. ex predictis separari causam successoris vniuersalis ꝛ singularis: vt hic. et insti. e. de vsuca. §. diutina. ꝛ. §. eo. §. si eam rem.
y ¶ Possessore. ordinario: vt habeat locum sequens littera.
z ¶ Ceteris q̃. qui habent septimã bono. possef. extraor. vt insti. de bo. pos. §. septima.
a ¶ Emptori. facit instit. eo. §. inter.
b ¶ Vsucapioné. rei mobilis: secus de pscriptione in imobili. vt. C. ó rei vendi. l. mote litis. Jtez hoc quo ad cursuz secus quo ad effectum. vt. §. de rei ven. l. si post acceptũ. sed hodie videtur interpellari etiam quo ad cursum. C. de ána. exceptio. vt per sectus §z. ¶. sed fm Joã. illa in quottuor casibus loquitur. vt no. d. l. si post acceptum.
c ¶ Maluerim. p re quã emerã a non domino et vsucapiebam.
d ¶ Causam poss. i. ei⁹ qõ est effectus. pos. id est vsucapio. nam prius vsucapiebam: nũc nõ cũ fact⁹ sim dñs si res psens est. vt. §. de rei ven. l. eius. et l. boc si causa autez pos. constat: quia mihi non

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

aut nescio q̃ sit pars aliena: nec rõnẽ loci: nec ẽt̃e: ℞ casu nõ vsucapiã: aut scio que pars sit aliena ꝑ diuisõ: ℣ tũc vsucapiã ceteꝝ as partes. ℣.

a ¶ Ignorauerat. quantũ est alienũ ratione loci ℣ quote: vt in ꝓmo. aut scio ratione loci: vt in ſcõo. aut ratione quote: vt in tertio.

b ¶ Ignorauerat. rõne ergo incertitudinis nihil valet. Ar. ℞. ff. de le. j.

si ita sit scriptum. et ꝓ hãc intelligẽ. ff. de acqui. pos. l. si q̃s fundũ. ℞. q̃d si ẽptor ignorauerat q̃ alia qua pars sit aliena: vendito: scit ℣ dixerit / vẽdo tibi q̃cquid iuris habeo in isto fundo: ſ̃ñ. nõ ꝓcedere vsuca. ar. ff. de acquir. pos. l. loc⁹. venditio autẽ tenet. vt. ff. de bere. ven. l. q̃ si nulla. Vel dic ꝓcedere vsuca. vt. j. eo. qui cũ. ℣. j. nec ob. l. loc⁹. q̃ ꝓpt dici q̃ ibi vtr̃q; sciebat q̃ aliã pars erat aliena ſ̃m. ff.

c ¶ Scit. puta tertiam.

¶ Si rem. ¶ Pone casum vt posſit. ff. de vſuc. l. sequitur. ℣. ſi rem pignorũ. Fran.

d ¶ Surripuero. Ego dominꝰ: fec⁹ ſinꝰ ſum dñs. vt. ff. ꝓ emptore. l. fi. ℣. C. e. l. cum scit. vel fol. vt. ff. de vſuca. l. sequit. ℣. ſi rem. vbi etiam q̃sint quo ℞ casu ꝓbat habere locuꝫ vsucapio: cuiꝰ dñs alienet. et ſa. j. de fur. ci. bereꝫ. ℣. j.

Quicum ꝓ herede. ¶ Cassius. Alu capiebã ℞ ti. ꝓ emptore vel ꝓ herede: interim eandẽ rem petij ꝑ actionẽ a dño: ℞ q̃ desino vsucap. ¶ Si ex. ff. Emi. r. feruos a nõ dño quos dã scio alienos: ℣ eos cognoscꝫ alios vsucapiã: sed ſi non cognosco illos quos scio alienos / neminẽ eoꝝ vsucapiã. ¶ Post mortẽ. Test. vsucapiebat fer uũ ti. ꝓ ẽptore. decessit te ſtator: heres iterim diſtulit adire hereditatẽ: ℞ q̃ hereditas ꝓplet vsucap. ℣ ea ꝓpleta ſi heres posſ ea adeat here. efficit dñs huiꝰ ſeruꝰ sicut aliarũ re rũ hereditariarũ: ℞ sunt ẽa nisi alius interim eaꝝ seruum posſedit. Fran.

alienaꝫ esse non ignorauerat: responſum est mihil cuiꝰ ex eo fundo longa posſeſſione capturũ: q̃ ita verũ esse cristimo ſi q̃c pars aliena esset in eo fundo emptor ignorauerat: q; ſi certum locum esse sciret reliquas partes longa poſſeſſione capi posse non dubito.

¶ Idem iuris est: ſi is qui totum fundum emebat ꝓ indiuiſo partem aliquam alienam esse scit: eam enim duntaxat nõ capiet: cetᷓarum rerum non impedietur longa poſſeſſione vsucapio.

¶ Furtum factum a dño vſucabilem rẽ non facit. Bar.

Modestinus. Lex. v.

¶ Si rem quam tibi pignoraui surripuero: eamq; diſtraxero de vsucapione dubitatuꝫ est: ℣ verius est vtiliter cedere tempora vsucapionis.

¶ Qui ab eo rogat precario quod poſſidet incipit poſſidere ex noua causa: ℣ deſinit ex antiqua. Bar.

Pomponius. Lex. vj.

Si cum ꝓ herede vel ꝓ emptore vsucaperet: ℣ precario rogaucrit vsucapere non potest: q; poꝛro inter eas res interest: cuiꝰ vtrobiq; deſinat ex prima causa poſſidere qui precario vult habere.

¶ Mala fides in vna re certa non nocet in altera in qua certum est adeſſe bonaꝫ fidem: secus ſi ambe sunt incerte. ℣ Pau.

¶ Si ex. ff. seruiꝰ quos emerim aliquos putem esse alienos: ℣ qui sint alieni sciam reliquos vsucapiam: q; ſi ignorem qui sint alieni neminẽ vsucapere possum.

¶ Vſucapio certa per defunctum completur per heredem etiam poſſeſſione non apprehenſa. ℣ Pau.

¶ Post mortem eius qui boꝫ emerit expleto tempore q̃ dchuiſſet ad vsucapionem ꝑ uis cuiꝰ bo minem heres poſſidere non coepiſſet fiet tamen eius res ſed hoc ita ſi nemo eum poſſediſſet.

¶ Ad vſucapionem ſufficit ſola ciuilis poſſeſſio. Bar.

Iulianus. Lex. vij.

Qui fundũ poſſidebat ꝑ emptore ãteqũ diutinã poſſeſſionẽ impleret decesſit: ſeruꝰ q in eadẽ poſſeſſione reliqui fuerant diſceſſerunt relinquendeq; eiꝰ gr̃a: q̃ſi tum est an mihilominꝰ heredi tẽpus longe poſſeſſioni pcedẽ pot? ℞. ſi. etiaꝫ diſcedẽtibus seruis hoc tp̃s heredi procedere debere.

¶ In parte addita fundo noua emptione nona preſcriptione opus est. Bar.

¶ Si fundum coenclianus ꝓ emptore lõga poſſeſſione vſucapiaꝫ ℣ partẽ ex vicini fundo ei adiudicã. virũ eam quoq; partem reliquo tempore pe emptore capiam: an integro ſtatuto tempore? ℞. partes que empto fundo adiũciuntur proprium ac ſeparatas conditionem habẽt: et ideo poſſeſſionem quoq; earum ſeparatim nãcisci oporteret: et longaꝫ poſ. earum integro ſtatuto tempore impleri.

¶ Reſtitutio procuratoris facta ei qui scit vel scire debet ad se nõ pertinere vſuca piendi cauſam non tribuit: niſi procurator reſtituens fuerit cecus: tunc enim dolare videtur. Bar.

¶ Seruus meus titio mãdauit vt fundum ei emeret: eiq; manuiſſo titius fundi poſſeſſionẽ tradidit: ãſitũ est an lẽga poſſeſſione caperet? ℞. ſi seruus meus mandauerit titio vt fundum ei emeret: ℣ manumiſſo ei titiꝰ fundũ tradiderit cum et peculiuꝫ ei conceſſiuꝫ

ignorat error in iure: ſic non vſucapit. ℣ adducit ſimile de eo qui ſimulat ſe meũ creditorem ℣ ei ſoluã. nã non vſucapit cum ſit male fidei poſſeſſor. ſi ante ſciebat titius peculiũ manumiſſo conceſſum non esse: ſi tamen ſoluit: preſumitur donare potius q̃ indebitum ſoluere.

¶ Si tutor. Tutor rem pupilli ſurripiens vendidit eam: dicitur q̃ emptor eaꝫ nõ vſuca piet ei tũ ſit furtiua.

¶ Qui bona. Emi fundũ a nõ dño bona fide: ℣ eũ poſſidere cepiſſẽ dẽ ali⁹ inualit poſ. fundi. ℣ poſtea ab inuadẽte recuperauit: ℣ eo tpe q̃ recuperauit cepi habere malã fidẽ: ℞ q̃ nõ vſucapiã ℣ reddit rõnem: poſtea adducit ille: q̃ emi rẽ a non dño bona fide: ℣ tpe q̃ tradit mihi incepi bñe malã fidẽ: nã iſtã rẽ nõ vſucapiã. Poſtea adducit alia ſimile. Vendidiſti mihi fundũ vitioſum q̃ tamen nõ erat tuus: tũ poſſidebas ei bona fi. ℣ tradidiſti: tradem q̃ apparet vitioſus reddidi eiuꝫ tibi recepto: ℞ nullaꝫ habere malã fidẽ: ℞ q̃ non vſucapies. Idẽ est ℣ in eo q̃ bona fide poſſidebat fundus ℣ poſtea deiectus de eo fuit / et eum recuperauit ꝑ interdictũ vi vt: et tpe q̃ recuperauit cepit bñe malã fidem. ¶ Qui facto. Interdictũ eil hereditatis q̃ nõ diminuat de reb⁹ hereditariꝫ. tandẽ vendidit eundã hoc ſcieꝫ: ℞ q̃ ille q̃ emit nõ vſucapiet.

¶ Procurator. Mandaui ꝑcu. meo vt vendeꝛet fundũ q̃ poſſidebã ℣ hic fundꝰ valebat. c. tãdẽ ꝑcurator vẽdidit eus ꝑ. ccc. odio mei vt affice ret me dãno: ℞ q̃ ſi eum ꝓpter hoc ignoraut bene poterit ꝑcribere. ℣ addu cit ſile de eo q̃ ſciens rem alienã vendidit ignoranti: dicit q̃ emptor preſcribit fundũ. ſi antẽ emptor eũ ꝑcuratore meo colluſit: ℞ q̃ emptor nõ ꝓſcribit. ¶ Furtiua. Surripuiſti mihi ſeruũ: tandẽ eũ mihi ignoranti cẽ meuꝫ ſeruũ obligaſti ℣ eum iuiſti poſtea: ℣ eum vendidi

† Iſtetur. nõ eſt alia fm Bal. ſi lio ex. ſing. ccccxxxvij. ad ſi q̃ pre ſcrip. in ſpecipali mẽ tur ad acci foria q̃ ſi la inerãte ſpecipali abſtio. ſecꝰ ſi poſſeſſio poſſeſſaꝫ ſi corpoꝛ eſt noua ꝓſcriptio. Bolog.

o ¶ Rogauerit. vero domino. vt ℣. ff. de acquir. poſ. interdum. nõ a creditore debitor. nam non deſineret vſucapere. vt. ff. tit. ij. l. non ſolum. ℣. qui pignori. ℣. ſi.

f ¶ ℞. ꝓ quia.

g ¶ Inter eas. i. ti. ꝓ empto. ℣ ꝓ herede ex vna parte: ℣ pariſ ex alia.

h ¶ Iſtemine vſucapere. ratione incertitudinis: vt ℣. ff. eo. emptor.

i ¶ Fiet. adita hereditate. ſaltem animo.

k ¶ Eius. vt. ff. tit. ij. ceptam.

l ¶ Poſſediſſet. vt. ff. ti. ij. ſi de eo. ℣. j. l. ꝓponius. ℣. quesitum.

¶ Ut fundum. ¶ Cassius. Alu capiebat titius fundũ titulo ꝓ emptore: decesſit interim titius: ſeruꝰ defuncti q̃ ſtabãt in illo fundo recceſſerunt de fundo aio reliquẽdi poſ. illiꝰ fundi: dicit q̃ adhuc ꝓcedit vſucapio. ¶ Si fundum. ¶ Poſſidebã ti. ꝓ emptore fundũ ſi iam tenuerã cũ aliquo tpe: nunc cepi poſſidere ꝑtẽ fundi vicini aliquo ti. dicit q̃ de nouo incipio poſſidere ℣ vſucapere iſtã partẽ. ¶ Seruus. Seruus meus mãdabat titio vt ei emat fundũ: tandem iſti ſeruo in teſtamento reliqui libertatẽ ℣ titius emit fundũ ℣ seruo facto libero: tradidit querit ur an iſte factus liber vſucapiat fundum: ℣ dicitur q̃ non: ſiquidem titius credebat cõceſſum liberũ peculiũ seruo facto libero: ſiue ignorabat. et redditur ratio: quia aut seruus nũc factus liber scit ſibi peculium conceſſum non esse: aut scire debet cum in teſtamento manumiſſo intelligitur peculium ademptũ: ℣ ſic ſi scit eſt male fidei poſſeſſor. ſi autẽ

sti cuidã bona fide ementi: dicitur q̃ emptor non vſucapiet: ci bo res sit furtiua: nec videtur venisse in potestatem dñi / cum dñs hoc ignoraꝫ uit. ¶ Liber homo. Liber homo quem poſſidemus bona fide ex hiſdem modis nobis acquirit ex quibus acquirit seruus dño: et ita liber homo ſi ex peculio q̃d me ſpectat aliquam rem a nõ dño emerit etiaꝫ ignorans vſucapio. Fran. accur.

m ¶ Heredi. qui adiuit anteq̃ ſeruꝰ diſcederet. et ſic fuit ei quesita ciuilis per seruum.

n ¶ Tempus. ante diſceſſum seruoꝝ vel poſt.

o ¶ Procedere. q̃ retinuit ciuilem poſſeſſionẽ q̃ã niſi certis modis nõ potuit pdere. vt. ff. ti. ij. l. ſi id quod. ℣. j. fa. l. ſi colonus. et q̃ ibi no. et ff. de dolo. ci q̃. ite hoc niſi ſit ali⁹ ingreſſus. arg. ff. l. ꝓxi. in fi.

p ¶ Adiũciam. acquirendo aliquo ti. als quomodo vſucaperem.

q ¶ Reliquo tempore. q̃ adhuc ſuperſt ad vſuca. compendiam.

r ¶ Adiũcunt. f. poſt emptionem primã: secus ſi totum ſimul. vt in ff. ff. co. l. ij. ℣. ſed ſi fundus. vel ibi totũ credidi vni⁹ vendentis: hic non.

s ¶ Conditionem. niſi adiũceretur per alluuiones. vt. ff. de acquir. poſ. l. fi. ℣. idem ait.

t ¶ Acciſci. nõ ergo trahit vltima acquiſitio ad primã q̃ videbatur rõne cuiuſdam vniuerſitatis ſed non est. vt ℣. ff. tit. ij. l. rerum. ℣. fi. et facit ff. de auro ℣ argẽ. lega. l. cũ aurũ. ℣. fi. ℣. C. finiũ regũ. l. fi.

v ¶ Manumiſſo. in vltima voluntate dñi vel etiam inter viuos.

Cum ignoraret.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a Cum ignorauerit. errans etiam in iure: nã soluenti ad impediendã condictionẽ indebiti non nocet etiam error iuris. vt tno. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. cum quis. ꝛ ficrepetet hic titius condic. indebi.

b Seruũ. ſ. manumiſſum in vltima voluntate vel etiã inter viuos ꝛc.

c Sat ſeruus ſi ſic eſt male ſi. quarenõ vſucapit. vt. ſ. ti. ij. l. ſi fur. ſ. j.

d Scire ds. qz in vltima voluntate non intelligẽtur bona indubio. vt inſti. de le. ſ. peculiũ. ſi ergo ẽ neſcit i iure errat: ꝛ ſicnõ vſucapit. vt. ſ. de vſuca. l. nũq̃. in pn. Vel dic ſcire ds: qz cũ effet legatum fuit adeptꝰ ꝛ hoc ſcuit: ſed non ſe obtinuit de diſſe: ſic ẽnã iter viuos cẽ potuit: qz erpſſe dixit dñs ſe nõ cõcedere peculiũ ꝛ hoc ſcuit: ſed tradi dit obliuioni mannmiſſus. quare craſſa ignorãtia nocet. vt. ſ. de iur. et fac. ignorã. nec ſupina. et ſm hoc no. quẽ nõ debere tradere obliuioni qõ ſcit. ſic. C. õ ſ̃bẽ. ꝛ ꝑmit. ſtip. l. magnã. Itẽ nõ debere quẽ factũ ſuum vel quaſi ignorare. + vt. C. de reſcin. vẽ. geſtis. ꝛ. i. qõ vi aut cã. l. ij. in fi. ꝛ. ſ. ſi cer. pe. l. qõ te. ꝛ. i. de ſi deciſ. ſi titius. ſ. ſcia.

+ Concurrit in. C. cuz illop. certo de lent. exc. tin. c. ab ec cõicato. et di notauit i apoſtill. ad panor. in ſ. in facto. p rio. nume. vrii. certa de reſcrip.

e Et p hoc. refert ſe ad articulus qñ ſcuit ſibi cõceſſum non eſſe: ꝛ ſic fuit male fidei poſſeſſor cui ẽ caſus ſimilis eſt.

f Simulat. cũ nõ ſit. ſi ergo er hac cauſa ſolutũ ſit non vſucapit cum ſit male fidei poſſeſſor.

g Donare potius. vtr. ſ. de reg. iur. l. cui ꝑ. ꝛ. ſ. de libe. agno. l. ſi qs a libert. ſ. ſi mater. nõ ergo repetit ꝛ dño tenet ad hoc actiõe mãdati. vt. ſ. de ſolu. ſi qs ſeruo. ꝛ. l. ſi ſeruꝰ. ſ. ſi q̃as ſm Azo. an tranſl atũ ſit dñiũ hoc caſu i manumiſſus: Rñ. ita/ſi ꝓcurato: factꝰ fuit dñs quod eſt ſi ipſe ꝛ tradens vel alter eorum hoc egerit vt dño ãreret. ſed ſi ponas ꝓcuratoꝛ a nõ dño traditum eſſe: cũq; poſtea manumiſſo ſoluiſſet ꝛ ſciẽs peculium nõ eſt ceſſum an vſucapiet manumiſſus: Rñ. ita ſm Jo. Quid ergo. ſ. pri. dicitur: Rñ. illud tunc verum eſt cum quaſi creditoꝛ acceperit: hic vero quaſi extraneus er dono habet vſucapionem: ergo ſiue ſciat eum ſcienter indebitum ſoluere: ꝛ tunc ti. ꝑ donato habet locũ: ſiue ex prima cauſa credat ſibi ſolui cũ tñ probabiliter credat ſibi peculium conceſſum: et tunc er ea cã er qua putat ſibi tradi. ſi autem ſcit non cõceſſum eſt male fidei ꝛ non ꝑſcribit. vt. ſ. ꝓori. rñ.

h Priuſq̃ res in poteſtatem. ſed certe nec tũc cũ ſit pupillaris. vt. ſ. de acqui. re. do. bo. fi. que eſt ſ. rñ. nõ ob. poſtea q̃ fuerit furtiua: ſed q̃ eſt pupillaris ſic. vel ibi in immobili: ẽ in mobili. vel hic redũt poſtq̃ fuit factus pubes: ꝛ ſm hoc: dic in poteſtate pupilli. i. ei⁹ qui fuit pupillus. vel ſm Azo. de ipſo pupillo dicit q̃ interim non vſucapit / cum ſit poſſeſſione priuatus. vt. ſ. ti. ij. l. rem que.

i Nam tutoꝛ. vid ebatur ſufficere redire i poteſtatem tutoriis quaſi domini: ſed non eſt ita: nam ꝛc.

k Adminiſtrat. ad opus pupilli.

l Erpoliat. ſic etiã in oĩbus eſt dicendum qui gerunt officium: ſiue in diuinis ſiue in humanis reb⁹. ꝛ facit. j. de fur. l. interdũ. ſ. tutelaꝫ. ꝛ. c. de pac. l. pactũ. ꝛ. ſ. de ma. teſt. l. qui filium. ſ. itaq̃.

m Amiſerit. quia alius inuaſit.

n Nactus. cum titulo vel ſine.

o Non capiet. vſu. vt. ſ. ti. ij. ſi is cui. ſ. ſi quis. bona.

p Aitio. perſonali.

q Alienũ eſſe. qui non vſucapit. vt. ſ. co. l. ij. in pnn.

r Cum enim. redit ad primum.

s Recuperate. cum titu. vel ſine titulo.

t Oportet. vt vſucapiat ſi habeat malã fidẽ: alꝰ ſic etiã ex primo ti. vt no. in. l. naturaliter.

Idem iuris eſt in co qui de fundo deiectus poſſeſſionẽ per interdictum recuperauit: ꝫ ſciens iam alienum eſſe.

Qui ſciẽs emit ab eo cui eſt interdicta adminiſtratio a iudice vel a lege nõ prẽſcribit. hoc dicit Dan.

Qui ſciẽs[a] rẽ emit[b] ab eo quẽ prætor[c] vt ſuſpectum heredem diminuere voluit vſu non capiet.

Malicia procuratoris non nocet emptori bone fidei: ſecus ſi ꝓcuratoꝛ colluderat. hoc dicit Bar.

Procuratoꝛ tuus ſi fundum[d] quem. c. aureis vendere potuerat addixerit[e]. xxx. aureis in ẽ ſolum vt damno te afficeret ignorante emptore: dubitari non oportet qn emptoꝛ longo tẽpore capiat: naz ꝛ cum ſciens quis alienum cẽ fundum vendiderit ignoranti/ nõ interpellatur[g] longa poſ. q̃ ſi emptoꝛ cum procuratore colluſerit ꝛ cũ premio corruperit quo viliꝰ emeret[h] non intelligitur boñ. fi.[i]

Res non dicitur reuerſa in poteſtatẽ dñi q̃ furtũ factũ ignorauit. b. d. ꝑDan.

Furtiua res non intelligitur in dñi poteſtatẽ ꝛ redijſſe q̃uis poſſideret: cã ſi modo ignorauerit[l] ſurrepta ſibi cẽ: ꝛ ſi igitur[m] ſeruum q tibi ſurreptus erat ignoranti tibi tuum eſſe pignori dederit[n]: ꝛ ſoluta pecunia cum titio vendidero: titius vſucapere non poteſt[o].

Liber hõ qui bo. fid. ſeruit nobis hiſdem modis ex re noſtra[p] mãdaueras. puta. p. c. et ipſe minori vendidit quo caſu dominum non tranſtulit. vt. ſ. man. ſi diligenter. Quid autẽ ſi certa forma non erat ꝓfixa in mandato: ſed ſimpliciter mandauerat vt venderet: nunquid do minium tranſtulit cum doloſe eum ꝓ minori. vendidit: argu. q̃ non. ſ. man. l. antepenul. ſ. ſi.

v Redhibeat. non eſt h casus ſiſis alijs niſi ad id de quo tractat. ſ. quia interrũpit ꝑma poſſeſſio ꝛ initiũ fcẽ iſpicit vtpote cum is cui redhibetur redhibentis tꝑ a ſibi ꝛti net. ſ. nõ ſic i alijs ſupradictis: qr ibi nõ ꝛtinuãt tꝑa. vt. ſ. titu. ij. ſi boiez. ꝛ titu. iij. l. põponius. ſ. ꝑterea. ꝛ. ſ. queſitum.

x Emptoꝛ. i. venditoꝛ. vt ꝛ. ſ. de ac. emp. l. vetres. nã ꝛ h quaſi emptoꝛ eſt cũ ꝑcuz reddit et dat. vt. j. de diuer. prẽſcrip. l. ſi duobus. ſ. vendidi.

y Nõ cõtingit. qñ fcõm initiũ eſt vitioſus: vt hic. alꝰ ſec⁹. vt. d. l. ſi boiem. ꝛ. l. põp. ſ. ꝑterea. que ſunt ẽ. Alij dicunt q̃ ꝑt ſi incipiat a ſe: alij econtra. ſ. ſi velit cõtinuare cũ ꝓmo. ꝓxima placet.

z Recuperauit. ſecus ſi incõtinenti: qz tunc poſſeſſoꝛ in priſtinã cãm redit. vt. j. de vi ꝛ vi ar. l. q poſſeſſionẽ. ẽ an hoc qõ nõ vſucep. ꝑ intereſſe ab inuaſore recuperat: Rñ. non. vt arg. j. de fur. ſi is cui. in fi.

a Sciens. ſi vo ignorauerit dat accẽſio. vt. ſ. tit. iij. põpo. ſ. ſi iuſſu. Jr.

b Rẽ emit. bẽ dixerim.

c Prætor. viuꝰ poſtulatibus creditoꝛibus qõ cã cognita fieri ds. vt. ſ. de cur. fur. l. obſeruare. vel dic etiã mortuus qõ fãcit mota queſtione de bonis reditate iudicio petitoꝛio. vt. ſ. de pe. he. dom. vl̃ diuiſorio. vt. ſ. ſa. ber cif. alienationes. et facit. ẽ. de vſuca. ſi ab eo.

d Fundum. qđ bona fide alienum poſſidebas idẽ ſi tuum. ſi tamen pro certa quantitate tñ dari

† Infero ex iſto textu q furtũ cõmittit q̃uis fur habuerit animum reddẽdi. de q̃ erpſſus l. q iumẽta. j. de fur. ſm bal. l. l. i. co. vj. C. de ſeruſugi.

e Addiderit. i. vendiderit.

f Nam ꝛ cum. vere malicia procuratoris non obſt. preſcriptioni: quia nec alterius cuiuſlibet venditoris.

g Non interpellatur. i. nõ impedietur: ꝛ hoc iure iſto: hodie ſecꝰ. vt. C. de preſcrip. long. temp. auf. male ſi. Accur.

h Emeret. ꝛ ſic illi procuratoꝛi vilius venderet.

i Bone fidei. ſic. ẽ. de lega. j. ſi ſeruus pluriũ. ſ. j. ꝛ qõ dicit premio an idem ſi gratia videtur idem. arg. j. de fur. l. ſi pignori.

k Replicationem. qz colluſit cũ ꝑcur. ꝛ ẽ niſi reliquum qõ deeſt vellet emptoꝛ ſuppleꝛe: tũc eñ nõ obſtaret replicatio. vt. ſ. mã. l. diligẽter. ſ. i.

l Ignorauerit. vt ꝛ. j. de fur. ſi ad dñm. in fi. titu. ꝛ de ẽbo. ſig. l. labeo. ſ. ite eſt. ꝛ. ſ. de vſucap. ſeqẽ. ſ. tũc. niſi in caſu. vt in. d. l. ſequit. ſ. labeo. Arg. cõtra. inſti. de leg. ſ. ſi quis rem ſuam.

m Si igit. ẽtum ad ꝓpoſitum: qz in veritate ſue rei pignꝰ nõ ẽbitur.

n Pignori dedero. ẽtum ad propoſitum.

o Nõ poteſt. qz in poteſtatem tuã redijſſe ignorauiſti.

p Ex re noſtra. vel opa ſua. vt. ſ. de acquirẽ. re. do. acquirit. ſ. de bis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Solemus. ff. lo. paria quo ad quid liber homo possessus ꝛ seruꝰ. sic ff. de vsur. qui fcit. ff. in alieno.
b Quare licut traditione facta a domino.
c Vsucapione. quando a non domino.
d Ignorantes. facit. ff. pro soluto. l. ij.

SI quis. ¶ Casus.

Emi rē a titio qđ scieb̄ pecuniā statim cō sumpturū: bene vsucapere possum istā rem: nūi titio esset iter dictū bonis: qr erat luxuriosus: nam tunc si emam ab eo non vsucapio. Fran. Accur.

e Consumpturū. nō tm in turpem vsum sed idez si in turpē vsum: sitn̄ potest vendere: qn̄ō erat iter dictum: vel si erat fecit cū tutore vel curatore: aſs bona fides nō p̄dest. vt. ff. de vsuca. l. vbi ler. Accur.

f A dño emit. ffm credulitatem suam.

g Luxuriosꝰ. cui p hoc erat iter dictum bonis a iudice sed furioso p legez iter dictā. vt. ff. de cur. fu. l. j. aſs cuicunq; det quid ad me. ꝛ p hoc. ff. de alea. l. fi. ff. j. ij. nō. Alij dicūt ctiā si non fit iter dictū. ꝛ pro eis. ff. de minō. qđ si minor. ff. fi. ff. mādā. si vō nō remuneradi. ff. si adolescens. sed ille in minori loquunt. Itez p cis ifra ff. rei. ac. nō dar. l. ij. sed tbi ſerunt colluſores inter ſe: ſecus ſi extraneꝰ. vel illud in act. de euic. aliud in principali.

h Scoto. i. meretrici.

i Nō vsucapiet. subaudi. nam ꝛc.

Quis obpactiones. ¶ Casus. Seruꝰ meꝰ manumiſit: ꝛ ob hoc dedit mihi ancillaꝫ furtiuā: dicitur q̄ partū ancil le potero vsucapere tāq̄ emptor. Fran. accur.

k Quaſi emptor. q nullo tēpore ſciuit alienam: idem ſi nato partu et indebita parte vſucapiōe cognoſceret ſine alienam ſiue furtiuā. idēſi poſt cōceptionē ante natiuitatē cognouit ſimplr alienā: in aliis caſib̄ ſecus: ꝛ ſic non eſt ff. de vſuca. l. ſe quiſ. ff. de illo. Itē quo titu. dic pro ſoluto. ꝛ ſic dictio quaſi + non eſt expreſſiua veritatis: nam eſt facio vt des. vt dixi ff. pro ſoluto. l. j. ꝛ facit. ff. l. proti.

+ Concor. ter. in c. gra ſū. eſi tbi no ta. p pane. nūe. tx. 2 qđ tbi poſui in addi. ff. vi cito. q̄ ſi extra de of. de lega. ꝛ in. c. eſi de diuer. ꝛ tbi notaui in apoſt. ad ſ. emiſ. eo. ver. extra 8 priuil. et ex cef. priuile. lib. vj.

Seruus. ¶ Casus. Seruum meum manumiſi: ꝛ ob hoc dedit mihi ancillam quam ipſemet furripuerat: ꝛ hec ancilla peperit pēnes me: dicitur q̄ vſucapiā partum. Fran. Accur.

l Vſucapere pōt. Quid eſt ergo qđ dicit. ff. de vſuc. l. ſequiſ. ff. de illo: Nā. ſuperior pars. ff. per inferiorez determinatur. Joh̄. vel aliter ibi ſcit ſeruum vitioſe detinere antez ſibi ſeruus traderet: hic diſs ignorauit. vel ibi dedit cum erat ſeruus hic tam liber factus quondam dño tradiderat. vel melius quando ſeruus non ſubtraxit ancillam: ſed eam ſine vitio ſuo habet: vſucapit dñs partū. vt. ff. proti. at quādo ſubtraxit eam ꝛ tradit quo ad ſeruus eſt non vſucapit dñs: qr poſſeſſio ſerui vitioſa domino nocet. vt. ff. de. ff. de illo. ꝛ. ff. eo. l. ij. ff. ſi ſeruus bona fide. ſi autem tradit eam liber vſucapit: vt hic. Jo.

m Nāqꝫ. ſi hec eſt ratio quare vſucapit partum: cur in matre prohibetur. vt. ff. eo. l. ij. ff. ſed ſi ſeruus. Nā. non eſt ratio quare dicatur vſucapere: ſed quare videatur quaſi emptor.

acquiret nobis quibus per seruū nostrum acquirere solem[9]. Quare sicut traditione[b] ita vſucapione[c] rem nostram faciem[d] interueniente libera persona: et si peculij nomine quod nos sequi debet emptio cōtracta fuerit et iam ignotā tē[e] vſucapiemus.

Qui emit ab eo qđ scit consumpturum precium bonefidei est: nisi sciat eū cōsumpturum in aliquem malū vſum. Bartolus.

Idem. Lex. viij.

SI quis cum sciret vendito rem pecuniam statim consumpturū[z] seruos ab eo cmisset: plerisq; respondetur cum nihil dominus bo. fi. emptorem esse: idq; verius est. quomodo cīn mala fide emisse videt qui a dño emit[f]? nisi forte is qui a luxuriosō[g] et pessimus scorto[h] daturo pecuniaz seruos emerit nō vſucapiet[i].

Dñs potest vſucapere partum ancille furtiue ab alio q̄ a seruo subtracte ꝛ p ſeruum domino tradite. Bar.

Idem. Lex. ix.

QUi ob pactionem libertatis ancillam furtiuaz a seruo accepit: pōt partum eius quaſi emptor[k] vſucapere.

Dominus potest vſucapere partum ancille a seruo manumiſſo subtracte ꝛ sibi tradite. Bar.

Idem. Lex. x.

SEruus dño ancillaz quam furripuerat. p capite suo dedit: eaq; concepit: quesitum et an dominus eius partum vſucapere potest? Respon. hic dominus q̄ſi emptor partuz vſucapere potest[l]: namq;[m] res ei abest pro hac mulere: et genere[n] quodammodo venditio inter seruum ꝛ dominuz contracta est.

Justissima causa erroris in titu. pro emptore tribuit causam vſucapiendi. hoc dicit Bartolus.

Affricanus. Lex. xj.

n Et genere quodāmodo. i. de iure gen. vt apparet. ff. de contraben. emp. l. j. in pnn. ibi olim non erat ꝛc.

Quod vulgo. ¶ Casus. Jd qđ vulgo dr eum non posse vſucapere pro emptore qui credidit se emisse et non emerit fallit in casu: vt si credam emptionem factam: vt ecce: si mandam seruo meo vel procuratori meo vt emat mihi rē ꝛ ille postea dicat se emisse eum non emerit ꝛ tradat eam mihi: nam vſucapio pro emptore illam rem. Fran. accur.

o Emptor habeat. A Jno ergo si iusta cā interuenit habet locum ꝛ vſucapio pro emptore. nam et sic facit ad ti. ꝛ p hoc. ff. de legato. l. ff. ff. de vſuca. l. nō solum. ff. qđ vulgo. ibi: hoc amplius ꝛc. Alij dicunt. i. ti. pro suo. arg. ff. de iure do. l. proinde. Item q̄ dicit iustaz dic. i. iustissimā: q̄ malino. factor: vt subijcit. vt ꝛ j. p suo. l. fi. ff. de iti. ff. eo. l. ij. in princi.

Jdem. ¶ Casus. Res q possidebat rex aliquā titulo pro emptore licet legatarij mittatur in possessionem cū legatorū seruandorū: tamen here. procedit ī vſucapione. Fran. accur.

p Jn possessionem. cause reseruande.

q Vſucapiuntur. nisi dominus. ff. ab here. vt ꝛ j. titu. j. l. ij. in princi. et facit. C. de pigno. l. vſucapio. ꝛ facit. ff. titu. ij. l. ij. §. fina. Accur.

Alienam. ¶ Casus. Fundū tuū bona fide possi. debā et anteqū prescripſiſſes edificabaz domū in eo fundo: ꝛ eaz edificarē denunciaſti mihi ne edificarem: dicitur q̄ propter hoc non interpellat prescriptio. Fran.

r Emit. aliquis.

s Denunciante. nouus opus ne edificaret. vt dic q denunciauit suam esse nō tñ p executorem: quia tūc fec. vt. C. de ſcript. xxx. an. l. ſicut. nec ob. C. de rei vendi. ſi fundū. q ibi fuit ab initio denunciatū. vt. ff. de pec. here. itē veniunt. §. petitaz. q ibi ſpāle. ꝛ facit. ff. de lib. cā. l. nō ſolū. §. ſi eum.

t Domino. in non dño certum est. vt. C. de reſcin. vendi. l. ſi maior.

Jtestate. ¶ Casus. Duo fratres succeſſerūt sorori sue defuncte ab intestato. vnus istorum fratrum erat absens: ꝛ alter presens. ille q erat presens vendidit fundum cōem nōe ſuo ꝛ fratris: queritur an emptor vſucapiet seu prescribet? Et ō ſi emptor credit q̄ venditor vēdat de voluntate fratris q̄ prescribet. Fran. Accur.

v Fundum. non hereditarium. ſed pro hereditario habitum.

x Si credidiſſet. z iuſtam causam habuit credulitatis. vt. j. de verbo. ſignī. bo. ff. non autem ideo quia frater. quia ſic eſſet error iuris qui nō cet. vt. ff. de vſuca. l. nūq̄. Sed op. q̄ coheres absens poſſeſſionē ignorās nō amiſit: ergo nec emptor quesiuit. ergo nec p̄ſcripſit? Nā. absens non poſſidebat: vel qui nō adierat. vel quia poſ. non apprehēderat. vt. ff. de acqui. poſ. cum heredes.

y Veniſſe. i. venditum eſſe.

Pro herede. ¶ Aliter accipitur hic aliter. ff. de peti. here. l. pro hērede. cum hic vere: ibi falso heredes dicantur. et quando hoc locum habet no. j. l. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

Usucapio p̄ herede ad ſ̄ vt habeat locus qd ops ſit.

Pro herede. ¶ Caſus. Credebam titium mortuum cuz eſſet viuus: cepi poſſidere bona eius tāq̄ heres: z inter cetera bona erat quidam res aliena quam defunctus tenuerat bona fide. dicitur q̄ non vſucapio iſtam rem ti. pro herede. cum titius adhuc viuat. Franciſ. Accurſius.

a ¶ Poteſt. i. oportet eſſe mortui eū in cui⁹ bonis ſum heres. vt. C. e. l. opinione. non autē dicas q̄ res viuētis nō poſſit vſucapi: q̄ hoc eſſet falſum. vt ar. ſ. p legato. l. ca res. Itē eſt rō: q̄ nec hereditas eſt viuentis. vt. ſ. de here. ven. l. i. Accur.

b ¶ Exiſtimauerit. Quz ad opinionem. non ergo ſufficit opinari: ſed certē eſſe oz cum mortuum vt poſſit adire vel bonoruz poſ. petere. vt. ſ. de acqr. here. l. qui hereditatem. Itē cōtra ſi putet eum viuū qui deceſſit. vt i eo. ti. l. heres. inſtitu. quis ergo vſucapit pro herede: Rñ. Mille qui tenet rē quaz defunct⁹ mala fide poſſidebat: nolit vti acceſſione ei⁹ perſona defuncti. vt. C. de preſcrip. lōg. tempo. l. i. z. ſ. de acqui. poſ. pompo. ſ. cū gs. ſed Jo. cōtra. vt. j. de diuer. p̄ſcrip. l. cū heres. et no. ſ. de pub. l. ſi ego. ſ. partus. Dic igitur q̄ illa vſucapia. pro herede q̄ poſſidet rem quā z defunctus vſucapiebat pro emptore vt ſic duobus modis poſſideat. vt. ſ. de acqui. poſ. l. iij. ſ. ex pluribus. Itez ille qui apud defunctum rem vitioſam nunc purgatam vitio poſſidet pro herede. vt. ſ. de vſuca. l. vbi. ſ. j. Item ille qui iuſtiſſime errat. vt. ſ. de vſuca. l. non ſolū. ſ. i. Itē ille qui tenet rem in qua defunctus carebat ti. tenebat tñ. p ſua et bona fide. vt. j. c. ti. l. plerīq;: z hoc ſi eſt extraneus: ſecus in ſuo. vt. j. l. i. pto ri. ſ. filium. z facit. j. de fur. ſi quis ex bonis. An autem: totalis hereditas vſucapiat: Rñ. nō: q̄ cū ſit vniuerſitas iur. vt. j. de vb. ſig. nihil aliud. ergo nō poſſidetur. vt. ſ. de acquir. re. do. ſeruus. ſ. incorporales. nec ergo vſucapitur. vt. ſ. de vſuca. l. ſine. ſed res ſingulares corporales ſi alie ne ſint in hereditate ſic. vt in hoc ti. ſ. mobilis triennio: immobilis decēnio: licet quidam dicunt omnes decēnio ne inueniat in quibuſcū heres in aliis non. arg. ſ. de here. inſtitu. l. ex facto. q̄ nō placet. perſonalibus autem actionibus ſuis temporibus ſcribit. ſ. xxx. an. vel alio tempore nō dico ti. pro herede: ſed petitotis negligentia. ſecus in vniuerſitate facti q̄ vniuerſaliter vſucapitur. vt no. ſ. de vſuca. l. reruz. ſ. fi. z ad idē ſ. de rei ven. l. ven dicatio. Accur.

Vſucapere p̄ bēde qs dicat.

Q Vi legatoꝛi. ¶ Caſus. Heres titij poſſidebat rē alienā ti. pro herede. tandem vnus legatarius cui heres debebat legatuz miſſus eſt in poſſeſſionē huius rei cauſa legatoꝛi ſeruandoꝛ: dicit q̄ nō interrumpit poſ. heredis. vnde ꝓcedit in vſuca. z ſi interim cōpleat vſuca. nihilominus legatarius erit z durabit in poſ. nec diſcedet de poſ. niſi ei ſatisfiet. ¶ Quod vulgo. Sō alꝫ dicitur neminem ſibi cauſam poſ. mutare poſſe. habet locū in poſ. ciuili z naturali. hinc eſt q̄ colonus vel depoſitarius vel cōmodatarij nō poſſunt mutare cām poſ. z poſſidere p herede. ¶ Filiū. Pater donauit filio ſuo q̄ habebat in poteſtate quādam reꝛ: z ſic filius viuo patre ſucceſſit patri inſolidū: z rē ſibi donataz a patre vult poſſidere ti. pro herede. dicitur q̄ nō audiē. idē eſt: z ſi filius ſucceſſit patri in parte heredi. nā nō pōt poſſidere rē ſibi donatā. p parte coheredū nec pro ſua ti. pro herede. Fran. accur.

c ¶ Pertinebit. vt. ſ. de vſuca. l. iuſto. ſ. nō mutat. Accur.

d ¶ Diſcedat. vt ſic tedio affectus hic heres ſatisfiet. vt. z. ſ. vt i poſ. leg. is q̄. in prin. z facit. ſ. ti. i. miſſo. Accur.

e ¶ Sō vulgo rñdet. vt. ſ. de acqui. poſ. l. iij. ſ. illud. vbi plene dixi.

f ¶ Colonum. Arg. pro eis qui dicunt iſtos naturaliter poſſidere. ſic et ſ. de diui. l. cōi. diui. ſ. nec. ſed tu dic nullam. vt. ſ. de vſuca. l. nō ſoluz. ſ. j. in fi. Sz hic dicit poſſeſſio ciuilis z naturalis dixit ꝓprie. p ciuili impꝛopꝛie. p naturali. i. detentatione. ſic. ſ. de offi. procon. z leg. l. ij. Vel dic q̄ hic verſus. z ꝓpterea ꝛc. addat predictis: quaſi dicat ſi ita eſt in ciuili z naturali: ergo magis in nulla. Accur.

g ¶ Filiū quoq;. Illud quoq; ſimilitudinē cū ſuperioribus notat. naz ſuperiores qui habent naturalem poſſeſſionem nō poſſunt mutare cauſam poſſeſſionis: z ſic nec vſucapere: ſic z hic qua quaſi talem z h qualem et prediceti habēt detentationem patre viuo. Accurſius.

+ Ad. in. l. fi. de condi. et demon. et in cle. i. §. ſi. extra ō reg.

Pomponius. Lex. iiij.

Dlcriq; putauerūt ſi hꝛs ſiz z putē rē aliquā ex hēditate ce q̄ non ſit poſſe[m] me vſucapē".

¶ Ille poteſt vſucapere ꝓ herede qui pōt inſtitui heres. Fran. accur.

Paulus. Lex. iiij.

¶ Onſtat cum qui teſtamenti factionem[o] habet[p] ꝓ: ꝓ herede vſucapere poſſe.

¶ Pro donato. Titu. vij.

Paulus. Lex. j.

Dro donato is vſucapit cui donatiōis cā res tradita eſt[q]: nec ſufficit[r] opinari: ſed et donatū eſſe oꝓz.

¶ Filius in poteſtate rem donataz a patre non vſucapit titu. pro donato: nec viuente patre: nec poſt eius mortem: quia donatio non valuit: et ſic carnit tit. niſi patri nō ſuccedat et heres patris habeat illam donationem ratam: quia tunc vſucapit ex noua donatione facta ab herede. b. d. ſ. Pau.

b Pro donato. ¶ Caſus. Ille vſucapit ti. pro donato qui rem ſibi donatā a nō dño poſſidet: nec ſufficit ſi putet ſibi donatam: niſi hoc eſſet verum. ¶ Si pater. Pater donauit ſibi filio in poteſtate ſua exiſtenti vt eū habeat in peculium: tandē deceſſit hic pater: querit an filius poſſit vſucapere hūc ſtichuz ti tulo ꝓ donato: z dicitur q̄ nō: q̄ nulla eſt donatio. ¶ Si iter. Aut vero donauit rē ſibi viro cōmodata a titio/vel ꝓpꝛiā dicitur q̄ vro: non poteſt vſucapere iſtā rem: nec cōſtante matrimonio nec etiaz eo ſoluto, vro tñ dicitur poſſidere iſtā rem. Fran. Accur.

q ¶ Tradita eſt. a nō domino: alꝫ fieret ſtatim dōs. vt. ſ. de acquirē. re. do. l. traditio. z ſic eſt contra. ſ. de do. l. in edibus. in fi. vbi dicitur q̄ nō eſt donatio niſi fiat ſtatim res accipientis: et ſi non eſt donatio: ergo deficit ti. z ſic vſuca. ceſſat: ſed illud quo ad ꝓpoſitum donationis ſm ſe cundam poſitionem caſus.

r ¶ Nec ſufficit. ſpeciale in hoc ti. vt iuſtus error nō inducat vſucap. ſm Jr. quod nō placet. vt dixi. ſ. de vſuca. l. celſus. hic ergo nō ſufficit opinari/ſz ſupine facit. z. C. de rei ven. l. nullo. z. C. ꝓ: here. l. fi.

Error iuſtus amvſu ca. inducat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Decedat. scs pater.
b ¶ Nulla. eo casu quo est imalida. secus vbi est pmissa. vt. ſ. eo. l. ſi vir.
c ¶ Donatio. vel dedit vt in peculio haberet qđ est veri⁹: vel ſi vr brūme rito nō ſucapit. f. certunc qr nulla. ſz ernic oz aliq. f. monte confirmata. vt. C. de inoff. do. ſi pater. nec ob. C. de do. iter vi. ꝛ vro. l. donatiões. ¶ſi retrotrahat: qr nō vt dicemus. ſ. l. ſi pr. f. vt qđ ad fructꝰ trahat retro nō qđ ad dñiū vel vſuc. Vel dic qr pater bic mutauit vo lūtatē vel olim nō confirmabat silentio. Itē ſ. ſ. p ſuo. l. pe. §. i. ſed ibi he redes ꝓfirmauerunt. vt z. ſ. c. ſi pater. Vel dic vt no. ff. vt. i. l. ij. §. ſi. Item no. qr. M. dicit qr nō ꝑt donari filio vt ernco cuꝫ non ſit extraneus: ꝯ̄ eſt falſum. vt. ff. de in rem ver. ſi ꝓ̄ patre. §. ſi dñi. i fi. §. et qđ inſt. l. i. §. i. ꝛ de adop. ſi ꝑ. §. q duos. et de iu. do. ꝓfectia. §. ſi. ꝛ de leg. i. l. cum filio.
d ¶ Facta ſit. eo casu quo est imalida. ſecus vbi est pmiſſa. vt. ſ. eo. l. ſi vir.
e ¶ Vſucapio. ſi tamē putat tenere ſaē fructꝰ ſuos. vt. ff. de vſur. l. fructus. alꝫ ſecus. vt. ff. de acqui. poſ. l. qđ vroz.
f ¶ Ceſſare. vſuca. re pro prīa donata. idem eſſet ſi de aliena in caſu cui donator: pauperior eſt. ꝛ donatarꝰ ditior. naz ꝫ quocꝫ casu irrita ē donatio. R.
g ¶ Mutare. mutata qui dē eſt cauſa poſſeſſionis vtpote cum renocata ſit donatio. vt. ff. de do. iter vi. ꝛ vro. l. ſi iterim. §. ſi. ipa vo cui donatꝰ eſt nō pōt ſibi mutare cām poſſeſſionis vt ipſa ꝙ. nūc inīuſtum ti. bz efficiaꝫ vali dus ꝛ iuſtꝰ ti. f. ꝙ dōato.
h ¶ Alit. f. caſſius.
i ¶ Intelligatur. vt. ff. de dona. inter vi. ꝛ vro. cuz hic ſtatius. §. ſi diuortiū. nec mutat cauſam poſſeſſionis ei mutaſ. vt. ff. de vſucap. non ſolum. §. ſi.
k ¶ Putat. vt ff. de acq. poſ. l. i. §. ſi vir. Sz ꝛ tra. ff. de do. iter vi. ꝛ vro. l. later, Solu. vt ibi. Accur.

Si is qui. ¶ Caſius. Donaui tibi rem alienam. tandem cum vſucaperes iſtam rem ceciſtis mihi ingratus: et ſic renoco a te iſtam rem donatam: et de hoc eſt iudicium: dicitur ꝙ vſucapio non interrumpitur. Fran. Accur.

j ¶ Donationem. vel qꝫ donatarius ertitit ingratus: vel qꝫ cā propter quā donatū fuit ſpleta nō erat. Alꝺ. vel pone in donatione cā mortis qꝫ renocatur cuiuſcunq; eſſentia. vt. ff. de do. cau. mor. qui alienam.
m ¶ Ediderit. i. litem conteſtatus fuerit.
n ¶ Curret vſucapio. nihilominus quia nō interrumpit lit⁹. ꝛ teſt. vt. ff. pro emp. l. ij. §. ſi. hodie cōtra. vt. ff. de anna. ex cep. l. vt perfect⁹. vel ſi la in quattuor cāſibus loquitur ſm Jo. vel verius bic non fuit a vo dño lis mota: ꝛ ſic ciuilis interruptio nō prodeſt aliꝫ: ſz in naturali interruptione ſecus. vt. ff. de vſuca. naturaliter.
o ¶ Vir. ¶ Caſius. Vir donauit vxori ſue rē aliēnā: dicit ꝙ vroz po ſtea vſucapere iſtam rem: niſi vir ex iſta donat. ſit pauperior effectus: vt ꝙ habebat vir eam cōmodata vel depoſitam. Fran.
p ¶ Pauperior. pauperior autem tūc intelligit fieri cū eius rei nomine obligatus eſt cōmodati vel depoſiti: ꝛ hoc caſu ceſſat ſicut et in ſua. vt. ff. eo. l. ij. §. ſi inter. alꝫ ſi nō tenetur: vel qr dñs conſenſit: obtinet qđ hic dicit. f. ff. de do. inter vi. ꝛ vro. ſi cōſtante. Accur.
q ¶ Procedere. op. aut putauit do. valere. ꝛ ſic errat in iure ꝛ non vſucapit. vt. ff. de vſuca. l. nūq. aut ſcit: ꝛ ita eſt malefideꝫ ꝛ nō vſuca. vt. ff. de vſucap. ſi fur. §. ſi. Rñ. hic ſpāle: vt error iuris nō noceat. vel verius. hic duplex fuit error: errauit em in iure credens donationes generaliter valere inter virū ꝛ vroꝛ. Item errauit in facto putās res donatā ſore donantis: non errauit cum putauit do. in illa re tenere. puta quia matritus ex cā lucratiua habebat vincitur. ergo hic error iuris ab errore facti adiuncto per veram opinionem quā vroꝛ habuit in re donata: ꝛ ſic p cedit vſuca. Item ex dicto errore facti: qr credidit rem donantis proue nit error iuris duꝫ putat rei ppie cōiugis valere do. ꝛ ita ex quo principa le non nocet nec acceſſo rio. Itē error facti ꝛ iuris eſt mixt⁹. vt ptz ex predictis. et ſic nō nocet. ar. ff. de do. inter vir. ꝛ vro. ſi ſponſus. §. generaliter.

Si pater. ¶ Caſus. Pater filie quam habebat i ptāte donauit rē aliēnā: tandē eas exhereda uit: deceſſit relicto herede: ꝛ heres habuit ratā dōationē: ḋi qđ cītūc poterit filia vſucape. §.
q ¶ Ratū habeat. cū pater mutaſſet voluntatez: vel forte olim nō confirmabat ſilentio. Alꝺ.
r ¶ Heres. nō eſt probibet heres donare. Sed an + exheredādo videt mutare voluntatem forte diſtinguitur mala mente vel non. vt arg. ff. de bo. lib. ſi patronus.

Si pro donato. ¶ Caſius. Seruus mihi donatus a nō dño manumiſi anteq̄ vſucapiſſem eū: dicit ꝙ nō valet manumiſſio: ꝛ deſino vſucapere iſtū ſeruū. §.
s ¶ Habi legit. vt. C. ō bis qui a nō dño ma. l. ſi nō proprietatem.
t ¶ Interruptam. Nunquid peccet eo poſſidēs tē libertatē. vt et alꝫ inter emptorem et vendito rez ſit continuatio. vt. ff. pro emp. l. ij. §. emptor. ¶ Reſpon. bic videtur dicere ꝙ non: cum dicat interruptam.

Donatiōis. ¶ Caſius. Vēdidi tibi rē alienam cā donationis in totum dicitur ꝙ tu vſucapies rem ti. p donato: non pro emptore. Fran. Accur.
v ¶ Donationis. in totum. vt. ff. de cōtraben. emp. l. ſi quis fundū. ſi cus ſi pro parte. vt eo. ti. ſi quis donationis. ꝛ facit. C. de cōtrahē. emp. l. empti. ꝛ plus valere quod agitur.

Si pro derelicto. ¶ Inſtar bz donationis. vt. ſ. de ſtipul. ſer. l. quod ſeruus. ꝛ ideo poſt precedentē tit. cōpetenter ponitur.

Si res. ¶ Caſius. Rem habuit dñs pro derelicto ſtatim deſiſtit eſſe dominus eius rei: ꝛ quia eam occupat ſtatim fit dñs eius rei. ꝛ vltima verba. l. exponе vt in glo. Fran.
x ¶ Deſinit. mobilis ei abiecta eſt immobilis: cum exteriora ea animo derelinquendi. ꝛ ſic non eſt contra. ff. de acquiren. poſ. ſi q ſ vi. §. differētia. ꝛ facit. ſ. l. proti. ꝛ. ff. de noxali. quēadmodū. §. i. ꝛ. ſ. de fur. falſus. §. ſi quis. ꝛ. §. ſi iactum.
y ¶ Eiſdem modis. acquiruntur em̄ p occupationem que occupabiles ſunt vt fere ꝛ ſimilia. cōtra amittunt cū fuerint occupabiles q̄ ante nō erāt. ꝛ facit. ſ. de regu. iur. l. mibi ſta. ꝛ. l. fere gbuſcunq;. Et no. qr hac ꝛ duabus ſequentibus legibus non bz locuz vſuca. pro derelicto: qr ſtatim fit occupantis cum erat derelinquentis. Accur.
z ¶ Dño derelicto. Si ciamus. aliud ſi ex alia cauſa putarez me acquirere ꝛ pro derelicto rem habitam occuparem. arg. ff. pro empto re. l. ij. §. ſi ſub condi. ꝛ. ſ. eo. l. ſi id quod.

Proculus.

+ Nota glo. eſt notanda ad hoc. pro ſtitū q pater exheredando filiū ma la mente. def revocatio donationem alie ſi cā filio ſuo ſ ſic ex vno malo ſequitur aliū. bo log.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Proculus. ꝛ male arg. tñ pro eo. ff. de qui. cau. ma. l. nec vtilem.
b Desinere. ſi modo deſinat poſſidere. vt dici. ff. l. proxime ſit contra. ff. de acqui. poſ. ſi quis vi. ff. differentia. Accur.

Hi paro. Caſus. Si ego et tu habem⁹ rem cõem: poſſum partẽ quam hab eo in re habere pro derelicto. ſecus ſi partem rei mee volo habere p derelicto nã nõ poſſum. Fran.

c Oõ in toto. ſic. ff. de acq. qui. her. ſi ſeru⁹ et⁹ q capere. ꝛ de vſur. l. qui ſcit.
d Nõ poſ. ſic. ff. de acq. here. l. i. ꝛ de admi. tut. l. cũ ḡrif. ꝛ de pecur. in cauſa. C. de iure deli. l. qui dã. in fin. ꝛ hoc niſi forte pr⁹ fundo diuiſo/vel domo prius p parietes alterã p derelicto habeat: qr tũc duo fiũdi ꝛ due domus ſunt. vt. ff. de leg. i. q͡ō in rerũ. ff. ſi qs poſt.

Do q͡ō. Caſ⁹. Rẽ habitã p derelicto a non dño appẽdi credẽs q͡ dño verus eſſet ille qui habuit eã pro derelicto: dicit q͡ vſucapio iſtam rẽ. Fran. accur.
e Habitũ eſt. a nõ dño.
f Putamus. a dño. ff. pro derelicto.

Si id q͡ō. Caſus. Rem habitã a nõ dño p derelicto occupaui: et eã vẽdidi tibi ſciẽti eã pro derelicto fuiſſe: dicit q͡ bene vſucapies: tã pro emptore q͡ pro derelicto. Idem ſi vxor⁹ res aliena donat viro: et vir eã vẽdat: nã emptor⁹ vſu capit. Id quod. Rez habitã pro derelicto a vero dño appẽdi ſtatim mea efficit. Idẽ ci⁹ quis ſpargit pecuniã vel aues datur: nã appẽdendẽ tũ efficiunt. Fran.
g Habitum eſt. a non domino: als ſtatim eſſet factus dominus.
b Ju ea cã eſſe. i. p derelicto habitam.
i Conſtat. tam pro emptore q͡ pro derelicto.
k In bonis. i. in dño.
l Nam ꝛ ſi tibi. bonum ſimile: nã q͡ p derelicto poſſidet q͡ et donatione poſſidet. vt. ff. de ſtipu. ſer. q͡ſ ſeruus. Acc.
m Sciens. tibi donatã non ſciens alienam.
n Domina. putatina: quia (vt dixi) res erat aliena: et ſic cum non ſit facta pauperie: procedit vſucap. vt. ff. titu. j. l. ſi vir. et dic q͡ dicitur concedere etiam ſi eſt abſens cum donauerit: ſed quidam dicunt q͡ etiam ſi ſua res fuiſſet habet locum quod hic dicitur: vt tamen exigãt eam preſentem cum vir vendit: et ſic emptor⁹ quaſi a muliere videatur emere: ꝛ fm hoc preſens conſentit.
o Continuo. i. ſtatim cum apprehendero.
p Simul. poſt appreheſionem: differunt tñ miſſiliaab habitis p derelicto: quia qui bs pro derelicto principaliter vult carere: vnde etiam anteq͡ ab alio apprehẽdant deſinit eſſe ſua. vt. ff. eo. l. j. in fi. ſi iactata in vulgus principaliter vt alius habeat: li ſcẽario carere velit: vnde de mũ poſt appreheſionẽ alterius deſinit eſſe dõis. vt ꝛ inſti. de rerum diui. ff. hoc amplius. ꝛ. ff. pe. Item eſt argu. contra. huic. ff. de teſta. tu. l. tutor: nec ertus. ꝛ. l. tutor ita.

Nemo põt. Caſus. Rem quã putabam eſſe p derelicto cũ non eſſet appreheẽndi: dicitur q͡ non vſucapio. Fran.
q Eſſe. niſi iuſtus error⁹ interueniat vt in aliis diximus. ff. de vſucap.

Si quis merces. Caſus. Mercator⁹ merces quas habebat in nauem delecit eas adeo cõpoſitas q͡ aqua nõ poterat eas deſtruere: dicit q͡ non preſumit velle eas habere pro derelicto: ꝛ ideo appreheẽdentes eas non vſucapit titulo pro derelicto. Fran. Accur.
r Si quis merces. ſcz bene compoſitas: vt etiã ſi non capiantur pertura non ſint aliquam credendum eſſet derelinquẽdi alo merces iactaſſe. vt. ff. de fur. falſus. ff. ſi iactum. Jo. ꝛ facit. ff. ad le. rbo. de iac. l. ij. ff. l. q leuãde. ꝛ inſti. de rerũ diui. ff. Accur.

Sempron⁹. Caſus. Thetis nata ex ſua ſemptonij: ꝛ ex lucio titio: habẽs paulã in alumnã que aliũa noie thetidis petijt alimenta a ſempronio: ꝛ ſempronius denegauit ei thetidi dare alimenta ꝛ dixit. vadat ad patrẽ ſuũ lucij titũ: ꝛ hec reſpõſio fuit in ſcriptis redacta. tãdẽ lucius titius eam apprehendit ꝛ manumiſit: dicit q͡ libera eſt q͡ſi dõis habuerit eã p derelicto: ꝛ ſic effecta fuit lucij ꝛ ſic lucius tanq͡ effectus potuit cũ manumittere. F.
s Thetidi. pupille.
t Nata fit. de lucio titio. vt. j. in fi. legis.
v Sui. ſ. ſemptonius.
x Alimentis. ſ. ſi dominus erat dare debebat.
y Lucio titio. qui pater erat thetidis.
z In teſtationem. id eſt ſcripturaz coã teſtibus.
a Solutis alimentis. ꝛ apprehenſa puella a lucio ticio.
b Lucio titio. qui eam occupauit. et eſt ſic. ff. de nora. quẽadmodus. ff. ſi ſed videtur ſtatiz liberaret auf. de nup. ff. ꝛ nullo poti⁹. et. C. de lati. libe. tol. l. j. ff. ſed ſcimus. que ſunt contra. Sol. hic dixit dandaz lucio titio q͡ non dixit in contrarijs. Alij q͡ ille hãc corrigant. Tu dic q͡ ille in languente: hic in non languente. an autem ſola denegatio alimentorum faciat haberi p derelicto: Rñ. nõ. vt. C. de ifan. ex. l. j. ꝛ facit. ff. de ſta. homi. l. ſeruus. ꝛ de dã. infec. l. ſi finita. ff. nõ aũt. ꝛ. ff. ſi qs.
Alimẽtoꝝ denegatio nõ facit baberi p derelicto.
Pro legato.

Legatozus noĩc is vider poſſidere cui legatũ eſt: pro legato cm poſſeſſio ꝛ vſucapio nulli alij q͡ei cui legatum eſt competit.
Paulus. Ex. ij.

Si poſſidcã aliquã rẽ quam putabã mihi legatã cũ non eſſet. p legato non vſucapiam.
Pomponius. Ex. iij.

Non magis q͡ ſi quis ẽptuz exiſtimet quod non emerit.
Not. hic caſum in quo ille qui habet cauſam a domino non efficitur dominus ſed acquirit vſucapiendi conditionez. hoc dicit Jpau. de caſt.
Paulus. Ex. iiij.

Pro legato vſucapi poteſt ſi res alicna legata ſit: aut teſtatoris quidz ſit: ſed ademptaꝰ codicillis. Pro legato.

c Legatorum. Legatum eſt. a nõ domino ꝛ quandoq͡ a dño. vt. j. l. iij. als ſtatim ſit dominus etiam ſine traditione. vt j. de fur. l. a titio. ꝛ an ſic currat vſucap. ſine traditione poſſ. dicit vt. ff. de vſuca. celſus.
d Legatum. vel iuſtus error interuenerit: quod dicit vt. j. eod. l. iij. ꝛ. j. pro ſuo. l. penul. ff. fina.

Si poſſidẽã. Caſus. Credo rẽ mihi legatam cũ nõ ſit: nõ vſucapiã cã ti. pro legato. idẽ inti. pro emptore. h. d. cũ. l. ſeq. Frã. Accur.
e Non eſſet. nec iuſtus error: adeſt. vt dixi. ff. l. proxi.

Non magis. ſi nõ emerit. nec iuſtiſſimus error interuenerit. vt. ff. pro emp. l. ij. in pr. in. ꝛ. l. q͡ vulgo.

Pro legato. Caſus. Sine teſtatoꝛ legat rẽ alienã mihi: ſiue ſuã et in codicillis admat et hoc cignoẽ dicitur q͡ vſucapio iſtã rem ti. pro legato. Idem eſt ꝛ ſi leget titio/et duo ſunt titij: ꝛ vnus eoꝝ apprehendat legatum: nam vſucapit. Fran. Accur.
f Ademptã. quod ergo eſt ademptum non oĩno perinde habetur ac ſi legatum non fuiſſet cum hoc inducat inſtam cauſaz errandi: ꝛ eſt ſic in reuocatione mandati. vt. j. de ſolu. cum quis. Sed argu. cõtra. ff. de leg. ſi ita ſit ſcriptum. Sed ſi res adempta erat teſtatoris/et fit poſtea bo-

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

redis. ℭ trãstulit dñium legatariũ: nõ ergo indiget vsucap. Ad h̃ qui dã dicũt q res erat apud legatariũ sine vitio. vt. j. c. si nõ traditaz. Alij q̃ heres nõ tradidit sed dixit cuicũqs est legata eaz accipiat vñ nõ videt hanc tradidisse cũ ei legata nõ erat. Alij q̃ vere tradidit heres: sed sub cõditiõe si ei debef: vnde si ei debet statim est dñs: nunc ergo vsucapiet. Tu dic q heres simplr tradidit z prudẽs in iure credebat dñiũ recta via legatariũ trãsisse: vñ trazdẽdo nõ itẽ debat trãferre dñiũ: sed iam translati dñij possess. tradere. vñ nõ trãstulit. vt. ff. de pdi. ob. cau. l. ij. ℭ. subtiliuſ.

ℭ Justa causa. sic. j. c. l. ar. ff. de acq. here. cũ qdã. ℭ. si ipse putet.

b ℭ Jdes potest dici. si sit iustus error.

c ℭ Existimauerit. et existimare debuit, pter mazorem affectũ: nec dubiũ sibi erat aſs si in dubium revocet ius impedit hoc legatũ. vt. ff. de reb. dub. si fuerit. z ita ff. erraret in iure: z sic nõ vsucaperet.

ETA res. ℭ Casus

Legasti mihi res citij: ỏz q̃ vsucapio istaz rẽz dñs eius vixit: duz tñ credã testatoꝛis fuisse. z. h. d. hec. l. cũ seq. Frã.

d ℭ Vixit. nõ est. ff. ff. de hereꝺe. l. i. q̃ ibi nõ erat mortuꝰ cuius credebatur fuisse hereditas. z h̃ erat mortuus cuius credebat fuisse res legata. z facit. j. p suo. l. pe. ff. fin. z. l. ff. z conjunge. l. seq. Accur.

e ℭ Jta. existimauerit. z est verum cuz mortuum est scitur.

DEMO. Factio ẽ. + passiue. vt. j. c. o. l. ff. ſi ei⁹ res non habeat cõmertũ idẽ: secus si ab colegẽ q non est capax. vt. ff. de leg. ij. mortuo. ff. labeo. Jtẽ qd si erras in facto putet se posse vsuca pere: q̃ icelluloſus est: sed putat se legitimũ. Jtem qd si ab eẽ capax: ff non ab isto a quo credit sibi relictũ: Rñ. hoc casu nõ vsuc. Also. Jtez facit. ff. pro hereꝺe. l. ff.

+ Wal. in. l. ij. in. v. col. ff. e. ista gl. sing. ad hoc reputauit q̃ ls heres vel legatarꝰ reputef cõmuniter capax: tñ si vere est icapax non capit nec vsucapere põt. q̃ tio. ỏ non bene si bene põderef: tõ male eã gustauit. Wal. g Polo.

f ℭ Si non tradita. Sine vitio. vt quia heres non satisfdat. vt in rẽz plo. j. quozum le. l. ff. ff. si per legatarium. vel q̃ heres accõmoda uit volũtatẽ ls non tradidit. vel quia vacantem: z nõdũ per hereꝺẽ apprehẽsam occupauit. z fm hoc nõ ob. ff. de acq. pof. l. si et stipulatione. Jtẽ facit hec. l. ad id q̃ nõ. ff. de vſu. l. celſus. Ss nõne tenef peti. here. Dic q̃ nõ. pter iustũ errozem. q̃ ỏic vt. j. l. pzori. no.

POTO legato. ℭ Casus Js potest vsucapere ti. p legato cui põt legari: q̃ sit pſona que possit capere et testõ. Scõo impubes cui didit testrñ z legauit titio aliquã rẽ: dicitiꝰ credidit testatoꝛẽ esse puberem: z sic posse testari: ỏz q̃ vsucapiet. Tertio testator legauit mihi rẽ: tandẽ ademit eã mihi in codicillis: ego hoc ignorãs cepi possidere illaz rem: dicitur q̃ vsucapiam. Fran. Accur.

h ℭ Recte. i. cui testator recte legare potuit.

i ℭ Non iure. fed op. aut scieba: z tunc mala fide. vt. ff. de vſuca. si fur. aut nõ: z sic erraba in iure: z tũc idẽ vt nõ vſuca. vt. ff. de vſuc. l. nũq. Rñ. ls de iure nõ teneat tñ legatariũ dic ifacto erraſſe: vt q̃ credidit pu berẽ: z sic posse testari: qui erat impubes. arg. ff. p emp. l. ij. ℭ. si a pupil lo. vel credidit adesse. vij. testes. vel sigilla. vel ex cã ẽteritionis apparuit postea nõ valere iure isto: ls hodie secus. vt. C. de ib. ẽte. auf. ex cã.

k ℭ Ademptum est. de hoc dixi. ff. eo, pro legato,

l ℭ Ipſo. ff. si iustus sit error: ls videt q̃ cesset vſucap, p leg. cũ teneat peti, hereꝺi. quę est perpetua. vt. C. de pet, here. l. hereditatis: Rñ. propter iustum errozem habet ac si titulũ haberet. vnde dicta actione nõ tenef.

ℭ Pro dote.

TItulus. ℭ Casus. Titulus p dote institſſim⁹ est: nã equũ est vt q accepit rem in dotẽ possit eã vſucapere ti. pro dote: sicut qui emit vſucapit ti. p emptore: nec est vis vtr̃ res quaꝫ de dit vxor in dotẽ oẽs sint aliene: an q̃dã sint sue z quedã aliene. ℭ Posſet ꝺicẽ q̃ñ vſucapere qs possit ti. p dote. an decimum post nuptias 3ctas: an etiã añ? Et ỏz q̃ si pſõa dedit sibi pſõ eo alio vt ꝺemum post 2tractas nuptiaſ fiat ei? tũc anteq̃ mſimonia fiãt. quaꝫ non poterat vſucapere vir: si añ non apparet quo alo dederit: cum pzesumim⁹ q̃ dederit eo alio q̃ statim fiat eius: sic pſõne possit statim vsucapere illas res ti. p suo: non p dote. ℭ Constante. Aut ois alienas dedit in dotem viro: ỏz q̃ vir põt illas res vſucapere tit. pro dote: hoc fallit in duob⁹ casib⁹. ℭ Dnm⁹ q̃ñ nullũ matrimoniũ est 2tractũ: ls hoc putarent: aliꝰ vt si est 2tractũ inter pſonas q̃ sunt pohibite a iure cõtrahere. Frã. acc.

m ℭ Pro dote. vt. ff. ff. de pubſi. sunt z alie. ff. j.

n ℭ Rem. alienam.

o ℭ Posſit. facit. C. eo. l. vnica. Accur.

p ℭ Singule res. id ẽ singulariter z per se tñ. res eñ ille aliene fuerunt data in dotem.

q ℭ Vniuerse. f. res mulieris. i. cũ alijs q̃ erãt mulieris vel pãtis: et sic oia bona sua ꝺdit iter q̃ erãt q̃dã res aliene: et h̃ casu videt dñium trãsire sine possessiõe vt in societate oiz bonoꝝ. vt. ff. p socio. Ly. fed vſuca. ꝺemũ fecũ tã possessiõe. vt. ff. de rẽ ca. l. sine. fed nõ audeo p mũ ꝺicere q̃ dñium sine possessiõne transeat quã ꝺo generaliter ꝺedit: fed forte pro suo habet locũ. vt. j. unuit. ff. pr. ff. alio casu ibi ꝺicit.

r ℭ Nuptiarꝫ. et ita post matrimoniũ cõtractum.

s ℭ Nuptias. z sic ante contractum de iure vel de facto. Accur.

t ℭ Vulgata. id est consueta. vel ꝺic apertius z magis vulgariter q̃. ls statim facta sit illa eadem questio. ff. pzori.

v ℭ Cessabit. pro ꝺote z pro suo: q̃ nec dñium transiret si sic ꝺaret: ls esset mulieris. vt. ff. de iure do. l. dotis fruc. ff. ff.

x ℭ Videtur. i. non appareat,

y ℭ Eius. sponſi.

z ℭ Fiant. vt. ff. de iure do. fed nisi z est sic. ff. de heredi. instit. l. quotiens. ff. ſſ duo. z de do. l. aristo. z de admi. tu. l. ſi duo.

a ℭ Dosſint. titu. pro suo. z sic solutur contrarium. j. l. pzori.

b ℭ Sed p suo. hoc cũ duos fuit mestimata. secus si estimata. vt. j. l. pro xi, fm Also. z. ff. vel aliter vt ibi.

c ℭ Cõstante. i. contracto de iure z de facto.

d ℭ Si cesset. de facto z de iure vt ꝺifferat a sequẽti respon. z est sic, ff. de iure do. l. uj. z. ff. titu. j. l. nemo.

e ℭ Nulla sit. sine matrimonio.

f ℭ Putauit, errans in iure, vt q̃ credebat valere in casu prohibito qui multi sunt. vt insti. de nup. ff. sunt z alie. vñ cum sit error⁊ iuris nocet: vt hic. z. ff. de vſuca. l. nunq̃. secus si in facto erret: vt q̃ credebat liberam q̃ est ancilla: quia tũc vel. p ꝺote ppter iustũ errozẽ ls fm Also, vel vt raz fm alios. vt. ff. de iure do. l. proculus.

Error iuris ſimilis cat erranti q̃ ꝺin errore facti.

g ℭ Sit. vbi non sit matrimonium.

p Jestimata. secus si nõ estimata. vt. ff. eo, l, j. ff., ante q̃ est 2tra fm Also. z

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Also ꝛ. ff. dicit esti. etiam si estimet ideo vt sciatur an fiant deterio res. vt. C. de iure do. l. si inter. Alij vt. ff. distinguunt: an sic dētur vt de mum scutis muptijs fiant accipientis: ꝛ tunc obtinet qđ dic: an quod ſtamm vel nihil de hoc agit: ꝛ tunc qꝫ ibi: ꝛ p eo. ſ. ti. l. i. Cui oppono. ff. p emp. l. ij. ſ. ſi ſub condi. ſed nō. veruꝫ eſt pro emp. vt ibi: ſed pro ſuo ſi cert bi etiā ante condi tionē. vel illud ni cōdi. ex preſſa: dic in tacita. Tu dic q cum dant eſtimate etiā ſi agit: vt ſtatim fiāt vir: nō cōtract⁹ ſuſpendi tur in euentū ꝓditionis. vt. ff. de iure do. l. plerum q. ff. ſi ante. vñ cum bā beat p eo ac ſi non fuerit nō pōt dici q habuit bo nā fidei: vir in eo qđ non fuit qō eſt neceſſe: nō ſo lū ſtepre traditionis: ſed etiā cōtract⁹ in vēditiōe. vt. ff. p empt. l. ij. qualis iſte eſt. vt. C. de iure dot. l. quotiens. vnde pīma ſo lutio vera eſt.

a ¶ Nec pro ſuo. nedum pro dote.

b ¶ Aſi nuptias. nec mi rum. qꝫ cōditionalis eſt vēditio. vt. ff. de iure. do. l. plerūq. ff. ſi ante. vnde interim vſucap. ceſſat. vt ff. p emp. l. ij. ff. ſi ſub cō di. ff. C. cōtra. vt modo dixi. poſt cōditionē autē vſuca. p emptore locum habz. vt dicta. l. plerūq. ff. ſi ante. et. C. de iure dot. quotiene.

De. ¶ Caſ. Due filie ſucceſſerunt patri ab inteſtato. i bac he re. plura erant mancipia puta. x. vna et bis dedit viro ſuo quinq; alia et bis mācipijs in dot. alia quīq; ꝛ iſta mācipia ſepa rata quilibet vxoꝛū longo tpe poſſedit: nūc filie vellent diuidere heredi. ſi ſectā mancipia. dicitur q mancipia non poſſunt diuidere cum vſuca pta ſint. Fran.

c ¶ Single. puta vna qn q; mancipia: alia tot dic cum eſſent decē ꝯmunia: ꝛ ſic etiam remanſerunt cōmunia. nec tñ fecerunt ad inuicem furtuz cū quilibet crediđit aliam permiſſuram.

d ¶ Anniꝰ. i. tempore ſtatuto in vſucapione. Accur.

e ¶ Cur non vſucepiſſent. triēnio. z ſic no. actionem communi diuidun do tolli minori ſpacio. xxx. an. vt ff. C. de commu. rerum alie. l. i. ꝛ no. C. in qui. cau. ceſſion. tem. pref. l. vnus. nam habebat hic locum cōmu ni diui. ante preſcriptionem. etiam contra acceptorem virum. vt. ff. de actio. emp. iuſt. ſ. adem celſius.

¶ Pro ſuo. ¶ Nota qꝫ pro ſuo tribus modis dicitur. ¶ Primo ſtricte: quando deficit alius titu. vt hic. ꝛ. ff. l. iij. Secundo largius quando cō currit cum qualibet alio titu. vt. ff. l. i. ſ. i. etiam cum titu. pro ſolu. qui eſt generalior alijs. vt. ff. eo. hominem. ꝛ. ff. ꝓ ſolu. l. i. Tertio largiſſi me: vt quicunqꝫ pro ſe poſſidet. vnde etiam dominus pro ſuo poſſidet. vt. ff. eo. l. ij. ꝛ dicitur tunc ad differentiam creditoris ꝛ ſimilium qui nō pro ſuo poſſident et hoc tertio modo non eſt titu. vſucapionem paries: quia iam quilibet poſſeſſor etiam male fidei ꝛ ſine titu. vſucaperet. Sed quidem dicunt q vbi concurrit alius titul, hic non eſt titul. ſed dicitur pro ſuo / id eſt proprio: quod non placet: eum ſpeces ſcilicet pro em ptore vel ſimilis. per genus. ſcilicet per titu. pro ſuo non tollitur: ꝛ econ tra. nec ex pluribus cauſis quis poſſidere prohibetur. vt. ff. de acquir. poſſeſſ. l. ij. ff. ex pluribus.

Ro ſuo. ¶ Caſus. Titulus pro ſuo habet locum quando alius titulus deeſt. vt ſi ceruum tum credens non manſue tum cepi: habet etiam locum cum alio titulo: vt ſi poſſideo rē ex cauſa emptionis vel donatiōis. nā poſſidere dicor ꝛ ti tulo pro emptore vel pro donato ꝛ pro ſuo: poſtea aliqua ex ꝑdictis re tradita fit: nec ꝓ emptore: nec pro ſuo⁹ ante nuptias⁹ vſucapitur.

¶ Res preſcripta vel vſucapta in iudi cium deduſoꝫ non venit. b. d. Bar.

Scoula. Lex. iij.

Ote filie inteſtato patri he redes extiterunt: ꝛ mancipia cōmunia fingule[e] in dotez dederunt: et poſt aliquot annos a morte patris familie bercif. iudicium inter eas dictatum eſt: queſitum eſt cum mariti bo. fi. mancipia in dotem accepta vt dotalia multis annis[a] poſſederint: an ea vſuccepiſſe videantur ſi bi qui acciperant dantis credidiſſent eſſe? Reſpō. mihil propoſui cur non vſu ecpiſſent[c].

¶ Pro ſuo. Titulus. xj.

¶ Pro ſuo poſſidet q poſſidet ex cauſis ex quibus de iure gēnum dominium ꝛ ritur. Item quocunqꝫ titulo poſſidet. Jtē quilibet dominus. Bar.

Ulpianus. Lex. i.

Ro ſuo poſſeſſio talis eſt cū dominium nobis acquiri putamus: et ex ea cauſa poſſidemus ex qua acquiritur[f]. Eſt ptrea[g] pro ſuo: vtputa ex cauſa emptionis et pro emptore: ꝛ pro ſuo poſſideo. Jtez in re donata: vel legata: vel pro donato: vel pro legato: vel etiam pro ſuo poſſideo: ſed ſi res[h] mihi ex cauſa iuſta: puta emptionis tradita ſit et vſucapiam: incipio quidem et ante vſucapionem[i] pro me poſſidere. ¶ Sed an deſinam ex cauſa emptionis poſt vſucapionē poſſidere dubitabatur: et martinian⁹ dicitur exiſtimaſſe non deſinere[k] poſſidere.

¶ Pro ſuo dico: poſſidere omnia que capimus mari/ celo/ vel terra. et etiam ea que per alluuionem fluminum acquirim⁹ partuz ancille hereditarie ꝛ etiam fructus rei empte ſeu donate dicor poſſidere titulo pro ſuo. Fran.

Idem. Lex. ij.

Est ſpecies[l] poſſeſſionis que vocatur pro ſuo: hoc enim modo poſſidemus omnia que mari/ terra/ celo/ capim⁹[m]: aut que alluuione fluminuꝫ noſtra fiunt[n]. Jtem que ex rebus alieno nomine[o] poſſeſſis nata poſſidemus: veluti partuz hereditarie aut cmpte ancille p noſtro poſſidemus: ſimiliter fructus[p] rei empte: aut donate: aut que in hereditate in e uenta eſt.

Pomponius. Lex. iij.

Nomineꝫ quem ex ſtipulatione tc mihi debere falſo exiſtimabas tradidiſti mihi ſi ſciſſem nihil mihi deberi: vſu eum non[r] capiam[s]: q ſi neſcio/ verius eſt vt vſucapiam: quia ipſa tradi tio ex cauſa quam veram eſſe exiſtimo ſufficit ad efficiendum vt id quod mihi traditum eſt[t] pro meo poſſideaz: et ita ncratius ſcripſit / idq; verum puto.

¶ Si poſt ceptam vſucapionem part⁹ ancille furtiue per bone fidei poſſeſſorem ſuperueniat ſcientia q ancilla erat furtiua ita demum procedit ꝛ completur vſucapio ſi ignoꝛauit cuius eſſet vel ſciuit ꝛ ſibi denū ciare non potuit: vel ſi potuit denunciauit alſs ſecus. ¶ Dau.

Idem. Lex. iiij.

J ancillam furtiuam

petit vt addat. nam ſi emi a non domino ꝛ ante ꝙ vſucapiam poſſideo titulo pro ſuo ſiue pro meo: ꝛ etiam poſtꝙ vſucepi: poſſideo titulo pro ſuo: ꝛ pro emptore. Fran.

f ¶ Acquiritur. id eſt acquiri ſoler: et eſt exemplum vt ſi tuū ceruum credens non manſuetum cepi: vel tuam gemmam credens nullius in litore inueno. vt. ff. de acquir. poſſ. l. ij. ſ. generaliter. ff. l. i. ſi autē eſſet nullius fieret meum: ꝛ ſic nō vſucaperem. vt. ff. de vſu cap. ſequitur. ſ. ſana. pretera eſt exemplum huius reſpō. vbicūq; eſt tuſta cauſa vſucapiendi: et deficit alius tit. nec enim eſt determinatus. ti. iſte vt patent exempla. ff. ti. ſ. i. ſ. ante nuptias. ꝛ. ff. de iure do. l. proculus. et j. eo. l. ſi. Accur.

g ¶ Eſt pterea. ex hoc. ſ. no. q omnibus ti. adhe ret: licet quidam cōtradi centes hic pro ſuo: id eſt pro proprio.

b ¶ Sed ſi res. videtur re petere ſup̄adicta. vnde ff. dixit hic de conditionali: emptione loqui in qua ſi pendēte conditione traditio ſiat habet locum vſucapio: quod non placet. vt no. ff. ti. ſ. ſi eſti mata: dic ꝛ repetit: vt ad dat ꝛ diſtinguat inter tē pus ante vſucapionē cōpletā: et tempꝰ poſt vſucapionez cōpletā. Jdez tamen dicit vt probiq;.

i ¶ Vſucapionez. ſcilicet completam.

k ¶ Deſinere. ſcilicet poſſidere: als eſt in littera: et tunc non ſubaudites. nā ex pluribus cauſis tenere poteſt. vt. ff. de acquir. poſſ. l. ij. ſ. ff. et adde qō ibi de hoc notaui.

l ¶ Est ſpecies. Mirabilꝰ dicit ſpecies cum concurrat cum quo libet titu. ſed reſperit ad id quod quandoq; procedit: etiam nullo alio titu. interueniente. vt. ff. l. priori. no. Jtem caute di

cit poſſeſſionis ꝛ non vſucapionis: non enim in omnibus exemplis procedit vſucapio. Accurſius.

m ¶ Capim⁹. ſiqđē ſint alicui⁹: cū credā nullius poſſidens vſucapio p ſuo ſi nulli⁹ poſſideo p ſuo: ſ nō vſucapio cū meū ſit. vt no. ff. l. pri.

n ¶ Noſtra fiūt. vel vere. ꝛ ſic nō vſucapim⁹/ vel putative: q: puto meū fundū cui accedit cū nō ſit. vt. ff. de pub. ſi ego. ſ. quod tamen.

o ¶ Alieno noſe. imo ſuo noſe: ſ dicit alieno: quia ab alio habet cauſam ſic ponitur verbum alieno noſe. ff. de bis qui no. infa. l. furti. ſ. ſi quis alieno. vel dic re vera alieno: vt qꝫ procurator meus emit ancillam vſucapit anteꝙ ſciā ꝛ mihi tradat: ſed iure mandati reſtituit: potuit cū ꝓcurator errare in facto: q: putat partū illius eſſe ex ſua ancilla ꝓpria.

p ¶ Empte. a procuratore.

q ¶ Fructus. naturales: als fiunt ſtatim mei. vt. ff. de vſur. l. fructus.

Hominē. ¶ Caſus. Credens mihi debere ſchus. et ſtipula. cum mihi tradidiſti: ſi q ſi ego etiā hoc credebā vſucapiam titulo ꝓ meo: ſi autem ſciā cū mihi non deberi: tūc nō vſucapiā. Fran.

r ¶ Non capiam. vt. ff. ꝓ ſoluto. l. ſi ceriſtimaris. ꝛ. ff. ꝓ emp. qui fundum. ſ. ſeruus. Sed conditione indebiti teneor ratione poſſeſſionis. vt ff. de cōdit. inde. l. indebiti. ſ. i. ꝛ facit. ff. de fur. l. falſus. ſ. ſed ſi is. ꝛ. ff. ſi mulier ven. no. l. i. ſ. competit.

s ¶ Capiam. q: habeo malam fidem.

t ¶ Traditum eſt. vt ſi at meum: ſecus ſi mihi tradatur quaſi meum. vt ff. de vſuca. l. cum ſolum. que eſt contra.

J ancillam. ¶ Caſus. Ancillam furtiuam bona fide emiſti: tādē hec ancilla conſiciis. ꝛ peperit penes te: ꝛ ſic cepiſti poſſidere partum: ꝛ anteꝙ compleres vſucap. partus cepiſti ſcire ancillam furtiuam

Vſucapio an habeat locū in emptione conditionali. i qua pēdēte cōditioe traditio ſit

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

esse queritur an procedat vsucap. & ꝙ sic: qn̄ interrūpit ꝑ talē scientiam: ꝛ hoc dixit trebatius: auctor tñ legis dicit fore distinguendus: nam aut nesciuit ancillā furtiuam infra predictū tp̄s: ꝛ tunc bene vsucapis: aut sciuit: ꝛ volebas certiorare dn̄m ꝛ nō potuit: vl si certiorath ꝛ tūc similiter ꝑcedis i vsuca. si autē poteras certiorare dn̄m et nō fecisti: tūc diceris possidere clazn̄ó ꝑ suo. ¶ Si pater. Pater dimisit bona inter filios et tradidit: tandem filij post mortem patris habuerūt ratam diuisionē: & ꝙ filij dicunt possidere ꝛ vsucape titulo ꝓ suo: si q̄ ex his q̄ sunt diuisa nō fuerunt de bonis patris. ¶ Quod legatū. Testator reliquit legatū titio: cum duo essent titij heres dedit vni ex his de quo forte testator nō fenserat: dicitur q̄ille vsuca piet titulo ꝓ suo. Fran. Accursius.

a ¶ Emisti. a fure putans eum dominum.

b ¶ Vsucapionis. scilicet triennium.

c ¶ Putat. ꝛ male.

d ¶ Ego. iurisconsultus.

e ¶ Mancipium. Id est furtum esse.

f ¶ Vsucapere. i. perficere vsucapionē cum scires; sc̄z cuius est: ꝛ per h furtuū. sc̄z aūt si simpliciter alienū sciuisti: quia nō ideo min⁹ vsucapis. vt. ff. de vsucapio. iusto. §. si possessionis. & est ff. ꝛ adde distinctionē q̄ est ff. de publi. si ego. §. patrus. Accur.

g ¶ Esse. quia non vsucapit. Accur.

h ¶ Videberis. cōtra. ff. de acquir. pos. l. clā. Solue vt ibi. vel posset illa fz hanc loqui: vt is non possideat clam in casibus hic supra positis: quomodo vsucapiat: sed hoc casu sic. et eodem modo solue in eo. tit. l. fi. de eo. §. feruum. Ité est contra ff. de fla. bo. l. q̄ in vtero. §. preterea. sed ibi erat iam pregnans cum erat surrepta: vnde non vsucapitur partus. Item facit. C. de vsuca. ꝓ empto. l. si matrem. Item ad denūciationem facit. ff. de libe. agno. l. i. §. fed si maritus. ꝛ ff. loca. Item queritur. §. ereditu.

i ¶ De suo. i. bona et mala fide: cum sint opposita. vel ꝓ suo. i. ti. qui alijs adheret ꝛ per eum vsucapitur ꝛ clam. Item no. non inspici intrū. Item sciētia superuenientem nocere. In quo est ar. contra. C. de vsucap. tranſfo. l. i. §. hoc ꝓcul dubio. sed ꝛ furtiuam bic scilicet. Itez facit ff. de vsuca. sequitur. §. de illo. ꝛ l. non solum.

Sunia supueniés q̄ñ q̄ nocet.

k ¶ Si pater cum filijs. in potestate constitutis.

l ¶ Partibus. ꝛ sic non valuit inter patrem ꝛ filium: cum nō possit nasci inter eos ciuilis obligatio. Accur.

m ¶ Ex ea causa. diuisionis.

n ¶ Q. i. quia. sed inuiti tenentur stare si solemniter fuit facta. vt. C. fa. her. l. fin. ꝛ aut. si modo. ꝛ. C. de test. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. ꝛ aut. quod sine.

o ¶ De suo. Dicit quidā q̄ vbicūq̄ cessat vsucapio ꝓ herede: q̄ sunt sui habeat locū ꝓ suo q̄ nō placet: q̄ vbis non rebus ler q̄ ꝓhibet. vt C. ꝓ herede. l. nihil effet imposita. Alij q̄ h fit spālis casus: ꝛ ideo h ꝓ nitur vt suus ꝓ herede vsucapiat. Tertij q̄ erant emancipati: sed certe tunc ꝛ ꝓ herede haberet locum: sed hoc verum si in tp̄e mortis testator habuisset: hic autem ꝓius tradiderat. Alij q̄ hic fuit eis tradita post mortem patris a quodam qui se credideratde debere patri cum non deberet: quod non placet. Alij vt azo. quod ceperat possidere ꝓ suo. Tu dicq̄ pater donauit ꝛ tradidit ꝛ diuisit: ꝛ procedit vsucapio ꝓ suo ex diuisione quā ratam habuerunt post mortem patris que vicē obtinet emptionis. vt. C. cōmunia vtriusq̄ iudi. l. j. et fm hoc solnitur cōtra. ff. ꝓ dona. l. j. §. si pater. Item contra. ff. de vsuca. cum solus. vbi hmōi traditio siue diuisio non inducit vsuca. sed exponе vt ibi.

p ¶ Quod legatum. legatum erat titio: duo erant titij: heres soluit ei de quo testator non senserat/vsucapit.

q ¶ Non sit. in veritate.

r ¶ Perperam. ꝑpter errorem nois: ꝛ dic siue extranei siue etiam testatoris erat res. vt not. ff. ꝓ legato. l. iij.

s ¶ Possidet. si bs veras causam opinandi sibi legatum. Accur.

¶ Sucapio. ¶ Lapsus. Vsucapio nō solus ex ꝑdictis causis si ue titulis: fz etiā ex alijs causis concessa ideo est ꝓducta vt sit finis litium. Secūdo dicit: euenit aliquando q̄ rē quas credo meā ꝛ non est vsucapio: vt q̄ credo q̄ seruꝰ meus emerit cui mādauerā vt emeret: aut ille cui suscessi. nam in istis causis iste potui ignorare cuius alienū facti ignorantia tolerabilis est error. Fran. Accursius.

t ¶ Et alijs. non soluz in ꝑdictis tit. ff. spāliter expositis a ti. de vsuc. vsq̄ huc. sed etiam et alijs ꝓ q̄bꝰ spāliter habet locuz hic titu. vt diui crēpta. ff. eo. l. i. in pnci. vel dic nō solū oīb⁹ ꝑdictis: vt etiā hūc cōprehēdat: fed etiā in alijs si q̄ reperiantur. Vel dic ecōtra nō soluz hoc ti. ꝓ suo. sed etiaz et alijs superioꝫ spāliꝫ est hec ratio. Accur.

† Contenet. in. ij. ff. finitiua. ff. q̄ vt. addi. vidēdi. in. C. i. in ꝓ sup ver. ñ hñte. de fi. suo. app in ꝓncip. fam.

v ¶ Interim. i. statuto tēpore vel id est. aliquādo. Accursius.

x ¶ Finis. No. rōnes q̄re vsucapio est inducta. sic C. de iudi. l. apertissimi. ité est illa ne ñia rerum ꝛc. vt insti. de vsucap. in princi. Accur.

y ¶ Possederit. Credēs ex iusta causa se habuisse

t subijcit: secus si solum credebat suum.

z ¶ Non obstet. immo ꝓsit. Azo. secus si non probabilis sit. vt. C. ꝓ donato. l. irritam.

a ¶ Seruum meum. cui mandaui rē emendā. vt. ff. ꝓ emp. l. q̄ vulgo.

b ¶ Successissem. fic. j. de reg. iur. q̄ in alteri⁹. ꝛ ff. ad velleia. si mulier.

c ¶ Emisse. cum vere tñ tradita fuerit: als non.

d ¶ Tolerabilis. non in suo. vt. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. plurimum. ꝛ ff. de acqui. bere. l. cum falsum. Accursius.

¶ De re iudicata. ¶ Dicit qualiter res per prescriptionē querant/nūc qualiter per sententiam iudi. Accur.

c ¶ Lapsus. Ego franciscus pono casuz vt littera iacet: et intelligeram vt in glosis notatur. Fráciscus Accursius.

¶ Accepit. sententia accepit finem controuersie: quia in ea finis est: ꝛ dicunt quidam hoc verum. f. rem iudicatam dici quando iam appellari non potest. arg. ff. de cōdi. inde. eleganter. ff. si quis post. nos cōtra. nam etiam interim duz potest appellari est sententia. vt per eandem. l. ꝛ. C. de appella. litigatoribus. sed postea facta appellatione fingitur nec iudicatus. vt. j. ad turpil. l. j. ff. ꝛ fingitur nec ꝓuocatum appellatione omissa. vt. C. de ꝛpo. appel. l. fi. ff. si autem pronunciet iudex appellationis ꝛ confirmet primam sententiam cōdemnatoriam: ex qua sentētia detur actio. dic vt ff. de insamibus. l. furti. Accur.

f ¶ Absolutione. ꝛ bis vbis tñ fm q̄ sdā. vt et. C. de sen. ꝛ inter. om. iud. preses. nos et ia ꝑ equipollentiā. vt. j. co. in summa. ꝛ. ff. de arb. l. q̄ dñ §. si arbiter. ꝛ de compensa. l. q̄ō in diem. §. j. Sed iudex appellationis sufficit si dicat iustā vel iniustam. vt. C. de ap. l. eos circa pnin.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Qui pro tribunali. ¶Casus. Iudex ordinarius qui exequitur sententiaz aliquñ seruat tpˢ statutũ anteq̃ exequat᷑: aliquñ prorogat: aliquñ artat: ⁊ ponit exẽpla: ⁊ dic ea vt in glo. Fran.

a ¶Qui pro tribunali cognoscit. qualis est ordinari⁹ qui ⁊ sñiam suam ⁊ delegati sui exequitur. vt. j. eo. a diuo. delegat⁹ autẽ nõ: cũ executio sit mixti imperij: et sic non potest delegari. vt. ṡ. de iurisdi. om. iudi. iubere. cognoscit ergo hic exequendo.

Ordiari⁹ dlegati sententiã exeq põt nõ ecõtra.

Ulpianus. Lex. ij.

Qui pro tribunali cognoscit[a] non semper tempus iudicati[b] seruat: sed nonnunq̃ prorogat nonnũq̃ coartat[c] pro cause qualitate[d] ⁊ quãtitate[e] vel psonarum obsequio[f] vel cõtumacia: sed perraro intra statutum tẽpus sñie exequentur[g]: veluti si alimenta aliquibus cõstituant᷑[h]: vel minori. xxv. annis subueniatur[i].

☞ Qui habet potestatem condemnãdi habet etiam potestatem absoluendi ⁊ ecõuerso: et qui non habet vnum non habet aliud. Bar.

Paulus. Lex. iij.

Qui ꝯdẽnare[k] potest: is absoluendi quoq̃ ptãtez hꝫ.

☞ Actio iudicati non datur procuratori qui se liti non obtulit nisi sit in rẽ suã idẽ in tu. ⁊ acto. municipij. h. d.

Ulpianus. Lex. iiij.

Si se non obtulit[l] procurator[m] iudicati actio in euz denegabit᷑ ⁊ in dñm dabit᷑: si se obtulit[n] in ipm dabit᷑ obtulisse autem videbit᷑ si se liti q iudicio pro dño se obtulit: nõ is q in rẽ suaz pcurator[o] datus sit: nã hic alia rõne recusare iudicati actionez non põt: qr hic non in alienã/ sed in rẽ suaz procurator factus est. ¶Tutor q̃q̃ vel curator in eadem conditione sunt: vt non debeãt se videri liti obtulisse: idcirco quoq̃ debet denegari in eos iudicati actio[p]. ¶Actor municipum põt rez iudicataz recusare[q]: in municipes cm̃ iudicati actio dabitur[r].

☞ Condẽnatus ad soluendum cogitur precise soluere: nec euitat coactionem si paratus est dare expromissorem de soluendo. hoc dicit Pau.

¶Ait pretor condẽnat⁹ vt pecuniam soluat[s]: a iudicato[t] ergo h̃ exigitur vt pecuniã soluat: qd ergo si pecuniaz soluere quidẽ paratus non sit/ satisfacere[v] aũt paratus sit quid dicemus? et ait labeo debuisse hoc quoq̃ adijci[x] neq̃ eo nomine satisfaciat[y]: fieri enim posse vt idoneũ expromissorẽ habeat: sed ratio pecunie[z] exigende hec fuit: quod noluerit ptor obligationez ex obligationibus fieri[a] idcirco ait vt pecunia soluatur ex magna[b] tñ ⁊ idonea cã accedẽduz erit ad labeonis sententiam[c].

☞ Sententia habet executionem paratam nisi sit nouata. Bar.

¶Si ex conuentione litigantiũ cautum sit post rẽ iudicataz ei cui qs ꝯdẽnatus est eueniet vt h̃ etiaz recedatur[d] si mõ nouatio[e] ĩtercessit: ceterũ si nõ nouãdi cã id fctm̃ ẽ

b ¶Tpˢ iudicati. Quod erat olim duorũ mẽsiũ: hodie q̃ttuor: vt. j. eo. debitoribus. ⁊ C. de vsur. rei iudi. l. ij. ⁊ iij.

c ¶Coartat. al's artat. et dic cã cognita: vt subijcit. al's non. vt. j. eo. si se. §. si qs. q̃ est ꝯ. Sed prorogat etiã sine cã: vt ibidez cum priores simus in liberãdo ⁊c. vt. j. de actio. ⁊ obli. arrianus.

d ¶Qualitate. vt i rei vẽdi. vbi artatur ⁊ prorogatur. vt insti. de offi. iudi. §. j. ⁊ §. seq.

e ¶Quantitate. vt si est quãtitas parua possit artari: si multuz magna prorogari. arg. j. de iure fis. l. in fraudẽ. §. fiscalibus.

f ¶Obsequio. condẽnato obedięti iudici prorogat᷑: inobedięti siue cõtumaci non: vel dic obsequio vt qr fili⁹ vel libertus pri vel patrono sunt dãnati: sic eniz prorogat᷑: at si ꝯ poterit artari. argu. j. de libe. ho. exhi. l. iij. §. ij. sꝫ melius vr̃ dici ꝯ. ⁊ ad h̃ j. de iniur. l. ptor. §. fi. et de contumacia dic qr hꝫ pecuniã ⁊ non vult soluere: vel ecõtra non hꝫ nec habere poterit ad magnum tpˢ. arg. j. eo. l. debitoribus. ⁊ facit. ṡ. de arbi. quid tñ. §. solutioni. ⁊ l. si cũ dies. §. fi. ⁊ l. celsus. in prin.

g ¶Exequentur. passiue.

h ¶Constituantur. pupillo quo casu statim tutor cogetur eum alere. argu. ṡ. de fer. l. ij.

i ¶Subueniatur. p in integ. resti. ⁊ idẽ dicas in alijs exẽplis suprapositis ⁊ similibus. s. vt ex causa artetur. Itẽ facit. ṡ. de iudi. l. si debitor. ⁊ de leg. j. l. si domus. §. si in pecunia.

Qui cõdẽnare. ¶Casus. Iudex q hꝫ meram iurisditionẽ ꝙ possit vnam ex partibus condẽnare si videat eaz cõdẽnandã: vt qr hꝫ malum ius: ille idem iudex poterit eam absoluere si videat absoluẽdam vt quia habeat bonum ius. Fran.

k ¶Qui cõdẽnare. Quattuor sunt regule. Prima hec q dãnare põt ⁊c. ⁊ dic in genere nõ in eadẽ cã. nã si põt dãnare iuste nõ dꝫ eundẽ absoluere: si tñ faciat valet sñia: nisi ꝯ ius ꝯstitutionis esset lata. vt. j. que sñie. l. j. §. j. Item nec sicut qui iã tulit sñiam possit eã mutare. vt. j. e. l. iudex. ⁊ sic nõ ob. ṡ. de offi. pcu. ce. l. fi. §. fi. Scda ecõtra. q absoluere põt condẽnare põt. hoc fallit in aut. vt clerici apud pprios epi. §. illud palam. ⁊ C. vbi senato. vel cla. l. quotiens. §. adeo. et. ṡ. de offi. pcõ. solẽt. Tertia est: qui nõ põt dãnare nec absoluere. Quarta econtra qui nõ potest absoluere nec condemnare. vt. j. de reg. iu. l. nemo. Item facit ad. l. ṡ. de adi. leg. l. iij. §. conditio. ⁊ j. de reg. iur. l. eius est velle. ⁊ l. nõ dꝫ cui pro. sed arg. contra. ṡ. de iniusto testa. l. fi.

Si se non obtulit. ¶Casus. Quidam cepit defendeere quẽdã cõuẽtũ/ ⁊ condẽnatus est. q̃rit᷑ in quẽ fiat executio sñie ⁊ distinguit᷑. nã si cũ mandato cõuẽti venit ad ei⁹ defensionẽ tunc nõ fit executio in eũ: sꝫ in bonis dñi cõuẽti: si aũt sine mãdato: tũc in ei⁹ defensoris bonis fit executio. Quid aũt de pcuratore in rẽ suã? certe in ei⁹ bonis fit executio. Quid de tutore vel curatore cõdẽnato noĩe pupilli vel adulti: dr̃ ꝙ non fit executio in bonis tutoris vel curatoris: sed in bonis pupilli vel adulti: idẽ de actore municipũ qδ dictũ est de tutore. ¶Ait ptor. Nunc ponit edictum quod est tale: ptor ait. condemnatus vt pecuniam soluat subaudi soluere iubebo: apparet ergo ꝙ a iudicato exigit᷑ vt pecuniam soluat. Sed qd erit si ꝯdẽnatus nõ vult soluere pecuniã in qua est ꝯdẽnatus: forte qr nõ hꝫ eã pre manib⁹ sed vult dare fideiussorem de soluẽda pecunia. nunqd audit᷑? ⁊ labeo dicit ꝙ audit᷑ nisi iudex expresserit in sñia ꝙ tm̃ pecuniam soluat nec volens satisdare audiat᷑: sed auctor legis dicit ꝙ pecuniaz tm̃ debet soluere: nec audit᷑ volens satisdare nisi ex magna cã hoc iudex concedat: quod dic vt ĩ glo. Si ex cõuentione. Si cõdẽnatus es mihi in. c. ⁊ postea illa. c. mihi promisisti: si animo nouãdi est factum: recessum est a re iudicata al's nõ: sed si dedisti pignora vel fideiussores p eo ĩ q̃ eras cõdẽnat⁹ non extinguit᷑ executio rei iudicate. Sꝫ pone ꝙ procurator me⁹ est cõdemnatus: ⁊ sic teneor vtili: tãdẽ ego pmisi id in quo erat cõdẽnatus: nõ ppter h̃ extinguitur executio sñie. ¶Si qs. Cõdẽnat⁹ est titi⁹ vt soluat mihi. c. infra. xx. dies. q̃rit᷑ qñ tpˢ qδ dat᷑ cõdẽnatis incipiat currere titio. i. an ex tpe q̃ sentẽtia lata est: an extũc cuz xx. dies currerint. Et dr̃ ꝙ aut iudex posuit miorez terminuz q̃. l. det. vt fuit in casu posito. ⁊ tunc supplet᷑ ei illud qδ deest de tpe legitimo: si autem maiorem terminũ dedit. puta sex mẽses. tũc quattuor menses tanq̃ legitimũ tpˢ currunt statim a tpe late sñie: ⁊ eis finitis incipiũt currere alij duo mẽses quos vltra legitimũ dedit iudex. ¶Condemnatuz. Nũc exponit illud verbũ cõdẽnat⁹: qδ positũ est in edicto: et leuis est h̃. §. ¶Soluisse. Nunc exponit illud verbũ edicti: dixit enim soluat. et dr̃ ꝙ soluere quis dr̃ multis modis. ¶Celsus. Proprietarius noĩe serui ĩ q̃ habebat pprietatẽ fuit ꝯdẽnat⁹: tandẽ eũ p noxa dedit. dr̃ ꝙ nõ liberat᷑ a sñia nisi ille q habebat vsũfructũ ĩ ẽo amisit vsumfru. Fran.

l ¶Si se non obtulit. obtulisse liti dicitur: qui sine mandato sponte aliena negocia suscepit.

m ¶Procurator. id est procurans: nam prout se obtulit nõ habuit mãdatum: prout non obtulit habuit mandatum: vt hic primo casu fuit. et ṡ. de procura. plautius. j. respon.

n ¶Obtulit. sine mãdato: qδ duob⁹ modis fit. vt. d. l. plauti⁹. pe. ⁊ vlt. respõ. ⁊ facit. ṡ. de mino. eũ q. ⁊ j. de excep. doli. l. si pcurator. ⁊ ṡ. ad. l. aquil. p inde. §. si pcurator. ⁊ j. iudi. sol. si ad defendendũ. Accur.

o ¶Procurator datus sit. vt. ṡ. de ali. iu. nõ solum. §. j. ⁊ de euic. si cũ vẽditor. ⁊ est tertius casus. vbi in dominum actio denegatur. vt. ṡ. de lib. causa. ordinata. §. fina.

p ¶Iudicati actio. finito officio. vt. C. de admi. tu. l. cuz quedam. ⁊ C. qñ ex facto tuto. l. j. ⁊ ṡ. si quis cau. l. fi. ⁊ etiam eo durante nõ dicitur cõueniri tutor vel curator cũ alieno noĩe cõueniat᷑. vt. ṡ. de admi. tu. l. ij.

q ¶Recusare. vt non soluat de sua bursa.

r ¶Dabit᷑. si fiat executio in cõmuni bursa municipum.

s ¶Soluat. subaudi iubeo soluere: al's compellam pignoribus captis. vt. j. eo. debitoribus.

t ¶Iudicato. id est condemnato.

v ¶Satisfacere. id est satisdare.

x ¶Adijci. in edicto scꝫ hoc quod sequitur. neq̃ ⁊c.

y ¶Satisfaciat. id est satisdet.

z ¶Pecunie. dictum quidem labeonis vtile est. sed ⁊c.

a ¶Fieri. vt. C. de fru. ⁊ lit. expen. l. terminato. nisi hoc fieret rectore volente. vt. ṡ. qui. mo. pig. vel hypo. sol. l. j. in prin. ⁊ §. j. et. ṡ. de pig. ac. si rem. §. omnis. ⁊ ṡ. si cer. pe. l. ij. §. mutui. in fi.

b ¶Ex magna. forte sicut dr̃. j. eo. l. debitorib⁹. ⁊ ṡ. de iudi. si debitori. vel verius p rei qualitate ⁊ psonarum. vt. ṡ. eo. l. ij.

c ¶Sententiam. vt si velit satisdare audiatur.

d ¶Recedatur. a re iudicata.

e ¶Nouatio. al's nouatio: al's nouandi animo: quod erat olim presumptiue hodie ita demũ si h̃ agat᷑. vt insti. qui. mo. tol. ob. §. pterea. ⁊ facit C. de execu. rei iudi. l. si cãm. ⁊ C. de trãsac. si cã. ⁊ ṡ. de mino. xxv. an. si cui. sꝫ ar. ꝯ. j. de pre. stip. l. pe. Additio. Dic ꝙ ibi interuenit plus in secunda q̃ in prima. hic autem nõ fm bar. Imo. ⁊ Alexan.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ℂ Manebit ordo. qui est. j. e. a diuo. ⁊ l. debitoribus. ⁊ facit. j. de acti. ⁊ obliga. l. lucio.
b ℂ Pignora. quo casu etiam scꝫ quando accipiebat pignora si princi- pale debitum stipulabatur fiebat olim nouatio.
c ℂ Non est. sic ⁊. s. quēadmo. ser. amit. l. is cui. Sed arg. cōtra. C. de pac. conuen. l. fi. ⁊. j. de preca rio. l. ⁊ habet. §. cum qs. Additio. Dic fm bar. h ꝙ ibi puisio legis est de iure spāli: hic de iure cōi. vide eundē bart. in. l. sed hꝫ. §. cū qs. j. de preca.
d ℂ Condēnatus. nam si nouauit dñs vtilem qua teneret ex sententia in ꝓ curatorem lata. vt. s. eo. l. j. j. rñ. cessat ordo execu tionis: licet directa nō sit nouata.
e ℂ Certos dies. puta. xx. dies.
f ℂ Tēpus. q̄drimestre.
g ℂ Minorem. q2. xx. tā- tum cum legitimū sit q̄t- tuor mensiū repletur ⁊c. ⁊ sic est cōtra. s. eo. l. ij. sꝫ ibi cum cause cognitione hic non. sed quidam di- cunt ꝙ artare tempus ꝓ dest victori quo ad inte- ritum vt extunc de eo te- neat victus vt ibi: nō au tem quo ad executionē vt h/ qꝺ nō placet. Sed quid si sub cōditione ius sit solui? Rñ. demū existē te conditione currit legi- timū: licet secus sit in ap pellatione. vt. j. quando appel. sit. l. j. §. biduum. nam in potestate est liti- gatoris statim appella- re. Accursius.
h ℂ Dierum. Puta sex mensium.
i ℂ Tempus. statim a tē pore sententie.
k ℂ Supra. nō vtrūqꝫ sꝫ quadrimestre habet. vt a lege ⁊ duos menses q̄s vltra dederit iudex hꝫ a iudice: ⁊ hoc fecerit cum causa: vel non vt diximus. s. e. l. ij. Item no. ex hoc. §. quod supplet lex quod omittit homo sic in libertate. vt. s. qui sine ma. per totum. Item in legatis ⁊ fideicōmissis: in quibus transfertur dominium sine tradi- tione. vt. j. de fur. l. a titio.

† Colligit ex isto textu ꝙ hñficium iuris nemini est auferen- dū. concor. tex. in c. in- dultū. de re. iur. in. vj. et ibi per Dy. De materia isti° vide et notata per glo. in. c. cū sit romana. extra de ap.

Lex sup- plet qꝺ hō omittit.

manebit ordo[a] executionis: sed et si pignora[b] accepta sint: vel fide- iussores in rem iudicatam conse- quens erit dicere non cessare exe- cutionem: quippe cum accesserit aliquid rei iudicate nō est[c] a re iu dicata recessuꝫ. Idem obseruan- duꝫ est in eo cuius procurator cō- demnatus[d] est.

☞ Si in sententia apponatur min° tem pus ꝙ detur iudicatis a lege sine cause co- gnitione suppletur vsqꝫ ad tempus legiti- mū: si autē detur maius cōputat in eo tps legitimū: ⁊ vtrūqꝫ hꝫ tā legitimū ꝙ qꝺ est supra legitimū. h. d. Pau.

ℂ Si quis condēnatus sit: † vt infra certos dies[e] soluat vnde ei tempus[f] adiudicati actionem cō putemus: vtruꝫ ex quo sententia prolata est: an vero ex eo ex quo dies statutus preterijt: sed si qui- dem minorem[g] diem statuerit iu- dex tēpore legitimo repletur ex lege quod sentētie iudicis deest: sin aūt ampliorē numeruꝫ dieruꝫ[h] in sua diffinitione iudex amplex° est cōputabit ꝓ reo et legitimum tps[i]: et qꝺ supra[k] iudex prestitit.

☞ Non dicitur quis condēnatus vt exe- cutio possit fieri nisi condemnatio valeat. Pau. de cast.

ℂ Cōdēnatū[l] accipere debemus eū qui rite cōdēnat° sit[m] vt senten tia valeat: ceteruꝫ si aliq̄ rōne sñia nullius momēti sit: dicendum est condēnationis verbum nō tenere ¶ Soluisse[n] accipere debemus non tantum cum qui soluit: ve- rum omnem omnino qui ea obli- gatione liberatus est[o] que ex cau- sa iudicati descendit.

☞ Qui seruum noxe traditum nō facit perfecte accipientis potest ex prima sentē- tia conueniri. h. d. Bar.

ℂ Celsus scribit: si noxali iudi- cio condēnat° eū huū in q̄ vsufru- ct° alienus ē noxe dedisti: posse te cum adhuc agi iudicati[p]. Sed si vsufructus interierit liberari ait.

☞ Sententia etiam illius qui nō habet iurisditionem sed notionem mittenda est executioni. Pau.

Idem. Lex. v.

Ait pretor[q] cuius de ea re iu risditio est: melius scripsis- set cuius de ea re notio est[r]: eteni notionis[s] nomen ad eos[t] pertiet qui iurisditionem non habent[v] sed habent de quauis alia causa notionem.

☞ Paria sunt in sententia certam quā titatē exprimere vel eius verba ad acta cer tā quātitatē continentia referre. Bar.

ℂ Si iudex aliquē sic condēnet vt quod habet ex testamento[x] vel codicillis meuꝫ restitueret titio sic accipiēdum est q̄si quantitatē noiauerit: q̄ testamēto vel codicil- lis relicta est sꝫ ⁊ si fideicōmissum sine scriptura pronunciatum est[y]: idem erit[z] probandum[a].

☞ Miles hꝫ hñficium vt nō exigat ab eo nisi inq̄tū facere pōt. h. d. Bar.

Modestinus. Lex. vj.

Miles qui sub armata[b] mi- litia stipendia meruerit: condemnatus catenus quatenus

l ℂ Condemnatum. exponit verba pretoris.
m ℂ Condēnatus sit. vt ⁊. j. de pe. l. rei. §. fi. ⁊. s. ad tertul. l. j. §. fi. et. C. ne de statu defun. si pater. ⁊ arg. s. de testa. tu. l. iij. ⁊ de test. ad testiū. §. si qs. ⁊. C. in q. cau. in integ. resti. nō est neces. l. si tutor. ⁊. s. de codi. l. cō ficiūtur. §. j. ⁊. s. de sta. ho. vulgo. vba eñ cū effectu ⁊c. vt. s. qꝺ quisqꝫ iu. l. j. in fi. ⁊ ne qs eū q. l. pe. §. ij. ⁊ facit. j. e. si cum nulla. Accur.
n ℂ Soluisse. et hic exponit verbum pretoris soluat.
o ℂ Liberatus est. etiam per alios modos quibus tollitur obligatio qui sunt. insti. qui. mo. tol. oblig. ⁊ facit. j. eo. intra.
p ℂ Agi iudicati. vt ⁊. j. de solu. si hominem. Sed cōtra. s. de vsufru. lo cum. §. ꝓprietarius. vbi innuit iam non teneri sꝫ fructuariū. So. hic cō stitutus fuit vsufru. post delictum cōmissuꝫ. vel post iudicium susceptū vel post cōdemnationē factam. ibi ante: vel lꝫ teneatur iudicati vt h ni hilominus is cui datus est repellit fructuariū nisi prestaret vsufru. esti- mationē: vel forte agit adhuc iudicati is cui datus est pro noxa ad im- pensas litis. Item contra. s. de dolo. si oleum. §. ⁊ si seruum: sed ibi in eo seruo in quo alius habet ius pignoris hic vsufru. vel datur ibi de do lo id est iudicati nomine doli. Uel solu. vt ibi.

Ait pretor. ¶ Casus. Nūc exponit q̄dā vba q̄ subaudiunt. s. l. ꝓ xi. §. ait pretor. h mō. ait ꝓtor ꝯdēnatū ab eo cui° de ea re iurisdi tio est soluere cogā: mō exponit hec verba ⁊ dicit ꝙ meli° dixisset: cui° de ea re notio est: hoc enim nomē notiōis spectat ad eos q iurisditionē nō habēt de quauis cā: vt sunt arbitri ex quorum sñia datur actio q̄nqꝫ ⁊ etiam exceptio. ℂ Si iudex. Decē erant tibi legata in testō vel in co- dicillis ⁊ in eisdem grauatus vt ea mihi restituas/ ea accepisti: non mi- hi das. egi contra te vt ea. x. que habuisti mihi restituas: iudex condē nauit te hoc modo vt quod habes ex testamento talis vel codicillis mi hi restituas: dicit ꝙ hec sñia valet: idem est si testator hec. x. tibi relique rit sine scriptis ⁊ predicto modo te grauauit. Fran.

q ℂ Ait pretor. continua cum eo quod est. s. pri. l. §. ait pretor. ⁊ subau- di ab eo. Accursius.
r ℂ Notio est. nam ꝟbum notiōis vt pote gñalius ad plures extenderet: et ꝙ sit generalius probat statim. vt. j. de verb. sig. l. notionem.
s ℂ Notiōis. qꝺ aliqs in- telligeret tam de ordina- rio ꝙ de delegato.
t ℂ Ad eos. subaudi ēt ⁊c.
v ℂ Non habent. quales sunt delegati fm quosdā quod non placet: q2 ha- bent delegata. vt. s. de offi. ei° cui. l. j. §. fi. ⁊. l. fi. ⁊ de iuris. om. iu. l. more. nisi dicas nō hñt ordina riaꝫ. dic q̄ ꝙ h dicit ꝓpt arbitrū cōpromissariuꝫ cū pena ⁊ sine pena assū- ptū. i. electū. ex q̄rū sentē tijs dat actio: q̄nqꝫ exce- ptio. vt. C. de arbi. l. cum antea. ⁊. l. ne i arbitris. §. fi. ad q̄ noua iura hic re- sperit nō ad vetera. sꝫ q̄ nō erat actio vel exceptio nec sententia. vt. C. de ar bi. l. j. ⁊. s. de infa. l. quid ergo. §. ex cōpromisso.
x ℂ Ex testō. hoc si certa quātitas parte actorum ꝯtinet: alis ꝯ. vt. C. ō sen. q̄ sine cer. quanti. l. iij. vl' spāle est h in actiōe ex te- stamēto ⁊ q̄libet vniuer- sali actiōe. arg. s. si pars here. pe. l. j. §. fin. ⁊. s. de rei ven. q̄ de tota. §. incer te. sed certe hec nō est vni uersalis: sed specialis pe titio. Itē ꝯ. j. de vb. obl. l. vbi aūt. §. illud dubita- tionē. sed ibi verbū futu- ri tpis est ꝙ erit natū. vñ est incerta. vt ⁊ arg. insti. de leg. §. icertis. sec° i pñ ti: vt ꝙ habeat ex te ⁊c. vl' preterito vt hic. ⁊ dicta. l. vbi. §. sed qui vinū. ⁊. §. qui vero. ⁊ est rō: q2 presentia vel preterita sunt certa: nō futura: vt insti. de verb. obli. §. ꝯditiones. ⁊ facit. s. de ꝯhen. emp. hec vēditio. §. huius. ⁊. j. de libe. ⁊ posth. l. noiatim. sed querit fm Azo. qd si ita dicat iudex: iubeo te restituere pos. aduersario qualem ipse habebat ante litē contesta. videt ꝙ teneatur maxime in possessorijs iudicijs in quib° etiā sic fertur sentētia vti possidetis ita possideatis. vt. C. vti pos. l. j. ⁊ quare nō posset similiter ꝓferre ꝑ verba preteriti impefecti: ⁊ ita possideatis vti possidebatis ⁊ sic nō idem in restituende possessionis iudicio.
y ℂ Pronunciatū est. i. relictum: scꝫ a testatore. ⁊ no. codicillos sine scri- ptura. sic. C. de bo. libe. l. fina.
z ℂ Erit. cum certum sit quod relictum erat.
a ℂ Probādum. vt veniat in predicta sententia.

Codicilli q̄nqꝫ sine scriptura fiunt.

Miles. ¶ Casus. Miles existens in castris ꝯxit debitū: nūc ad il lud debitū cōuentus ⁊ ꝯdēnatus est: dr ꝙ tenet soluere inq̄tū fa cere pōt: ⁊ itellige deducto ne egeat. ℂ Decē. Seru° tu° dederat mihi dānū in decē. egi ꝯ te aql. noxali. iudex cōdēnauit te in decem: ⁊ in sñia exꝓssit ꝙ possis dare seruū ꝓ noxa ⁊ libereris a cōdēnatis. de. x. ⁊ dr ꝙ x. veniūt in ꝯdēnat. ⁊ in illa. x. petēda: seruū aūt possis dare ꝓ noxa. ⁊ h ex ꝑmissu legis: sed secus si promisisses mihi dare decem aut seruū noxe dedere. nam hoc casu non potero petere precise decem cū tam decem ꝙ stichus sint principaliter in obliga. sed in primo casu decē tantū ꝑincipa liter debent ex sñia ⁊ ea tñ petā: licet ex permissu legis libereris dando seruū pro noxa. ℂ Qui iudicati. Bona debitoris mei mihi ꝯdemnati mea auctoritate per violentiam accepi ⁊ vendidi. dicit ꝙ teneor ⁊ furti et vi bonorum raptorū. ℂ Iudicati. Actio in factū q̄ oritur ex sñia est ꝑpetua rei persecut. continet. ⁊ datur heredi ⁊ in heredem. Fran.
b ℂ Armata. si tñ in castris cōtraxit: secus si vagādo ꝑ mundū: vel etiā domi. vt insti. de testa. mili. §. j. item hoc priuilegium perdit ignominia missus. argu. s. de testa. mili. l. testamēta eorum.

Facere pōt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

facere potest[e]:cogitur soluere.

Si vnus est in obligatione aliud in solutione illud petet quod est in obligatione:sed si vtrumq; est in obligatione vtrūq; peti potest.Bar.

Decē aut noxe dedere[b] condēnatus iudicati mihi in decem tenet[c]:facultates eiꝰ noxe dedende ex lege[d] accipit.Ys autē qui stipulatus est decem aut noxe dedere non potest decem petere[e]:qr in stipulationes singule partes p se veniunt[f] eaq; singula separatim stipulari possumus[g]:ad iudicium solius noxe deditionis nullū ē:ꝓ pecuniarijs[h] ꝯdēnationē sequit[i]:et iō iudicati in decez agit:his enim solis ꝯdēnat[k]:noxe aūt deditio in solutiōe est qua lege tribuitur.

Non licet victori sua auctoritate sentētiam exequi.Bar.

Qui iudicati[l] bona auctoritate sua[m] distraxit furti actione z vi bonor[n] raptor[o] actione tenetur.

Iudicati[p] actio perpetua est et rei psecutionem continet.Ite heredi et in heredem competit[q].

Intra tps quod datur iudicatis pōt qs soluere vel aliter se liberare.Bar.

Gaius. Lex.vii.

Intra dies constitutos[a] q̄ꝰ quis iudicati agi non possit / tm̄ mꝛis modis iudicatū[b] liberari posse hodie non dubitat:qr cōstitutoꝛ dicrū spaciū ꝓ iudicato[c] ꝯ iudicati p legez ꝓstitutuꝫ est.

Post litem ꝫtestatā etiam in actionibus stricti iuris tenet reus de iteritu z etiā de fructibus.Paulus.

Paulus. Lex.viii.

Jhomo ex stipulatu petit[a] facere potest[b] vel non facere

a Estimandum.in actione ex stipulatu qua agitur vt satisdetur.
b Idq3.scilicet interesse.
c Etia3 nihil.si locuples sit promissor.vt.j.de ver.obli. si ita stipulat⁹ fuero.§.possum.⁊ arg l.decem.
d Neq3 enī.rñ.tacite obiectioni quasi possit labi facultatibus debitor. ⁊ est sic.s̄.qui ⁊a qui.iuř. Sed ar.ↄ̄.s̄.de neg. ge. diuortio.⁊.j.de fur.l.eu3 qui.§.papi.at insti met⁹ habetur ratio.vt arg.s̄. ad leg.aquil.si seruus ser uum.§.si furnū.⁊.l.in le ge.⁊.s̄.de euict.l.ij.et de deiect.l.pretor.§.pretor. Accursius.

† Iste text⁹ fac ad id qđ voluit glo. in.c.ij.§. itē nec. in ver. ꝑcib⁹. vltra medium.de elec.in prag ma.sanc.

e Decedat.sic.j.de ver. obli.l.decem.⁊.l.si qs sti pul.§.si qs.⁊ facit.C.de here.vel.l.ratio. Accur.
f Pecunia numerata. id est interesse.
g Obligationibus.vt veniat interesse in cōdē natione.et hoc ꝭm oēs: vt hic.⁊.j.de ver.oblig. si fundū.⁊.l.cū stipulat⁹ sum mihi.§.fi.⁊.s̄.de aq̄ plu.arc.si tertius.§.officiū.S3 an sit in obligatione: vt p libellum debeat peti: quidā q̄ sic: ⁊ pro eis est ar.s̄.de cō di.fur.l.in re furtiua.in p̄n.⁊ de cōsti.pecu.ꝓmissor stichi.in prin.⁊ de v̄b.obli.l.quotiens quis.in p̄n.⁊.l.si quis stipulatus.§.fi.⁊.l.si pena3. ⁊.s̄.si cer.pe.l.cum fundus.§.quod ad pecu.⁊c.⁊.s̄.si quis in ius voc. non ie.l.fi.siue certi siue incerti condictione ibi petatur interesse.⁊.s̄.de act.emp.l.j.in p̄n. Alij contra.⁊ p eis.j.de v̄b.obli. si seruū.§.pe.⁊.§. fi.⁊.l.cū qui ita.§.fi.⁊ de consti.pecu.l.promissor hominis.⁊.s̄.de no. ope.nun.l.stipulatio.§.siue.⁊ hoc placet. Sed an precise ad factu3 pōt cōpelli: videt̄ q̄ sic.vt.d.l.stipulatio.§.siue.ꝭm.P.⁊.s̄.q2 met⁹.cau. si cū ex.§.s3 ⁊ si quis.⁊.C.de fideicō.lib.l.fi.⁊.s̄.de procur.s3 et he.§.pe. econtra q̄ nō pōt: vt hic.⁊.C.de actio.emp.l. si traditio.⁊ in cōtrarijs sit speciale. Tertij distinguunt an possit per aliū fieri: ⁊ tunc p̄cise tenea tur: al's nō.vt.C.de cadu.tol.§.ne autē. Itē hoc in factis. in dādis au tem p̄cise tenet̄ ad dādum.vt.j.de verb.obli.vbi autē.§.fi.

estimandū[a] erit: quanti stipulatoris iterfit satisdari: idq3[b] aut tantūde3 erit aut min⁹: aut interdum etiam nihil[c]: neq3 enī[d] vani timoris † vlla estimatio est: veru3 sorte soluta aut nullū iā p̄ciū estimationis est / aut q̄tū ex sorte fuerit solutū tātu3 de estimatione decedat[e].

☞ In obligationibus faciēdi post moram succedit obligatio ad interesse. Bar.

Si quis promiserit ꝓhibere se ne aliqđ dānū stipulator patiatur ⁊ facit ne qđ ex ea re dānū stipulator habeat facit qđ ꝓmisit: si minus (q2 nō fac̄ qđ ꝓmisit) in pecunia nūerata[f] cōdēnat̄: sicut euenit in oīb⁹ faciēdi obligationibus[g].

☞ Iudex potest suam sniam interlocutoriam reuocare nō diffinitiuā. Bar.

Idem. Lex.xiiij.

Quod iussit[h] † vetuit ve pretor[i] contrario imperio tollere et remittere potest: s3 de sententijs[k] contra.

† Concor. tex.in.c.cessante.ex tra de ap.

☞ Iudices ordinarij exequūtur sententias delegatorum ab eis et etiam arbitro℞ que merent̄ executionē.h.d.Pau.

Ulpianus Lex.xv.

A Diuo pio rescriptum[l] est magistratibus populi romani: vt iudicum a se[m] datorum / q̄ creditor ex quo ea accepit q̄ vult ea tenere loco debiti: ⁊ amplius debitum nec eius partem petere poterit. Si super rebus. Titius est condemnatus mihi in decem: et quia non soluebat executor posuit me in pos.cuiusdam predij.venit quidam et dicit hoc predium esse suum ⁊ non condemnati.dicitur q̄ executor predij cognoscet super hoc: et si viderit esse condemnati ꝓcedet in execu. si non viderit esse cōdēnati: s3 petentis dimittet illud predium penes petentem: ⁊ de his debet summatim cognoscere: nec hec sentētia alicui partium faciet preiudicum si de ꝓprietate predij velint postea plenius inter se litigare et si executor viderit esse prediu3 condemnati qđ tamen ipse p̄scribebat et misit creditorem in tenutam vsucapio siue p̄scripto interrūpitur. Postea dicit. cum executor volibat creditorem in tenutam alicuius predij ponere obijcit̄ ab aliquo q̄ illud p̄diū nō est ꝯdēnati: d3 executor illud dimittere: ⁊ ad alia bona debitoris condēnati ire. Sed quid si aliquis contradicit executori ne illa3 rem condēnati capiat dicens eam sibi obligatam: queritur an possit vēdi vt primo satisfiat creditori qui habet eam in pignus: ⁊ postea victori: ⁊ certe dicitur q̄ sic: hinc est q̄ si aliquis velit emere hanc rem. et primo satisfacere creditori qui h3 eam obligatam ⁊ residuum soluere victori auditur etiam si nolit hoc creditor. Si post addictum. Titius est condēnatus mihi in.c.et quia nō soluebat executor misit me in pos.cuiusdā p̄dij ⁊ vēdidit postea illud prediū.ita q̄ mihi est satisfactū: vel mihi ipsi dedit insolutū: postea venit quidā ⁊ dicit illud suum p̄dium: dr q̄ executor nō d3 se intromittere de hac cā etiā si pos.p̄dij.iam esset tradita emptori. Quid aūt si emptor nolit soluere p̄ciū nunqd executor d3 in hac cā se intromittere vt cōdēnet emptorē ⁊ mādet sniam executioni in alijs rebus emptoris.⁊ certe nō.nā iā hec cā iret in infinitū: pone enī et nunc aliquē venire ⁊ mouere questionem in his rebus emptoris pignori captis. Uel si dicas emptorē haberi pro cōdēnato ad illud p̄ciū pone q̄ ipse neget se emisse.vel si cōfitea̅t se emisse: dicat tñ se p̄ciū soluisse ⁊ sic non v̄r hr̄e locū qđ de ꝯdēnato dixi: qd ḡ erit: iam victor v̄r derisus sed ne hoc eueniat dicam⁹ q̄ executor p̄dium captum pignori non debeat vendere nisi statim p̄cium soluat̄: ⁊ posito q̄ vendat nec soluat̄ p̄ciu3 vt fuit in questione proposita: tūc executor recuperet p̄diū: ⁊ vēdāt alij q̄si vinculo pignoris non sit liberatū donec soluat̄ p̄ciū. Sic quoq3. Nō solū p̄dictis modis fit executio: s3 etiā h̄ alio vt si debitor ꝯdēnat⁹ nō habeat corpalia: s3 h3 noīa debitorū: tunc noīa capiant̄ pignori: ⁊ hec sunt vera si cōfiteant̄ se debere: si autē negēt: dicūt qdā de hoc debere cognosci debeāt vel non sicut fit in corpalib⁹: si de eis v̄tatur q̄stio: sed tñ dicit q̄ secus sit in nominib⁹ vt illa demū noīa dent̄ pignori q̄ ꝯfitent̄ debitores: ⁊ tunc vel executor exiget illud nomen ⁊ soluat victori. vel vendet vt corporalia vēdi solent: ⁊ precium soluet victori ꝭm qđ melius ⁊ facilius de his duobus ei executori videbitur. S3 pone q̄ ꝯdēnatus h3 pecuniā penes argentarios vel penes aliū: vel deposuit eā: certe hāc pecuniā accipiet executor ⁊ satisfaciet victori: idem est si pupillus sit codēnatus alicui ⁊ pecuniā hebebat in archa hic pupillus. nā hanc pecunia3 accipiet executor ⁊ mihi victori soluat. Fran.

h Quod iussit. Puta ne venirent per talem locum.
i Pretor.vel glibet iudex etiam delegatus ✠ ⁊ da exemplū vt quia primo iussit adesse kalendis: postea idibus.vt.s̄.de arbi.l.dicere. §.fi.⁊ idem in qualibet snia interlocutoria q̄ nihil dari vel restitui vt expēsas litis iperet aut qete possideri iperet: alioqn ↄ̄: puta i iudicio momētanee pos.super quo lata snia etia3 si appellatio interponatur / tñ debet sortiri effectū.C.si de momē.pos.fue.ap.l.j.ꝭm Azo.⁊ ꝭm h̄ oīs interlocutoria per qua3 decidit̄ incidens vel emergens pōt mutari et hoc ꝭm Azo.⁊ ꝭm eum vsq3 ad quattuor menses poterit reuocari: nō postea forte quasi tunc habeat executionem. Sed quid erit de sententia lata in possessorio: videtur si est interlocutoria vt quidam dicunt q̄ possit mutari ꝭm Azo. Sed ↄ̄ est.s.quia nō possit mutari etiam ꝭm eū: q2 nec appellari.vt.C.si de momē.pos.fue.ap.l.j. Item hoc posito q̄ sit interlocutoria continet aliquid restitui vel dari vel equipollens vt quiete possidere: sed certe diffinitiua est.vt.d.l.vnica not. vnde cessat hec questio. Alij dicunt q̄ si est talis interlocutoria per quam questio incidens vel emergens decidatur: hanc iudex corrigere non possit: sicut nec diffinitiuam: cum hmōi interlocutorie sic inducant excep.rei.in illo.c.sicut diffinitiua.vt.s̄.de compen.qđ in diē.§.si rationem.⁊.C.si ex fal.instru.l.j. Incidēs autem est ‡ vt si actor seruus dicitur et similes: emergens vt testem admittendum vel nō admittendū ⁊ similes: si autem talia non cōtineat tunc possit mutari: puta vt adsint partes in idibus vel kalēdis. vt.s̄.de arbi.l.dicere.§.fi.⁊ ita hic loquitur. S3 videtur q̄ etiam in dictis exemplis non possit mutari.vt.C.de dila.l.siue pars que est cōtra. Solu. # vt ibi. Uel distingue in dilationibus vtrum a lege: ⁊ tūc coartari tantum non mutari a iudice possunt: an a iudice: ⁊ tunc mutari. vt d.l.dicere.in fi.⁊ ar.s̄.de no.ope.nun.l.si opus.
k De sententijs. diffinitiuis. # vt.j.eo.paulus.⁊ de pe.diui.fratres. de questi.l.j.§.fi.⁊ dices.j.eo.l.iudex.

✠ Et arbiter.ꝭm bar.

Snia interlocutoria an possit reuocari.

‡ Glo.in h̄ nō bñ dicit. ideo dic ꝭm alex. q̄ incidēs dr illud qđ respicit merita cause et habuit ortū aā litē ꝯtes. vt exceptio pacti. trāsactiōis et compensationis.

Illa itelligit ꝭm istā bar.⁊ alex.

Appellatiōe sniē venit diffinitiua glo.ē cō cor.in.l.j.§. biduū.j. qñ ap.sit addo aliā in ca.j. §.itē placz. i tit.de cā. in pragma. sanc.

A Diuo. Casus. Magistratus populi romani mādabūt executio sententiam delegatorum. Item arbitrorum: ⁊ intellige quādo partes confirmauerunt expresse vel tacite puta.taciturnitate.x.dierum compromissum. Item sententia in vna terra dicta poterit mandari executioni in alia: puta si condemnatus in vna terra non habeat bona ibi: sed in alia. Tertio dicit executio debet fieri in bonis condemnati hoc modo. Primo mobilia si qua habet condemnatus accipientur ⁊ vendentur: ⁊ si hec non sufficient accipientur immobilia ⁊ vendētur et si hec non sufficient: tunc peruenietur ad nomina si qua habeat debitor. Sed pone q̄ pignora que capta sunt de bonis condemnati nō possunt vendi: quia non inuenitur emptor: hoc casu dabuntur insolutu3 ipsi creditori pro toto debito licet minus valeant: quia lex presumit

l A diuo pio rescriptū.ꝯcor.extra de fo.cōpe.si qs.ad fi.
m A se.i.a magistratibus populi romani: ⁊ idē de quolibet alio ordinario: vel dic a se generaliter loqui: licet rescriptum missum fuerit magistratibus populi romani: sic ergo delegatus ✠ non exequitur suam sententiam in iure nostro: vt hic. Sed quid in delegato p̄ncipis: videt̄ secus tum q2 delegat vt ordinari⁹.vt.C.de indi.a iudice.⁊ citat. vt in auť. de litig.§.oēm.et ibi alijs aūt oībus ⁊c. Item si cui executio mandatur cognoscit de veritate p̄cū.vt.C.si ↄ̄ ius vel vti.pub.l.⁊ si nō cognitio: ergo idē ⁊ ecōtra.s.si est cōmissa p̄ncipalis: et executio videatur cōmissa. S3 l3 h̄ spālia habeat: nō tñ h̄ ↄ̄ ius cōe hr̄e d3 cū h̄ nō inueniā spāliter nec ideo: q2 cognitio mādatur videtur mandari executio: l3 secus sic ↄ̄: q2 executio vt fiat missio de mixto imperio est vt.s̄.de iuris.om.iudi.l.iubere. Sed iure canonum delegatus a papa pōt exequi. vt extra de offi. ⁊ potesta.iu.dele.c.pastoralis.§.preterea postulasti. Itē ꝭm Azo.illud potest queri an executio sententie possit demandari: et potest apertius ꝓponi questio si mandari possit vt in possessionē mittat qđ dic vt diximus.s̄.de offi.eius cui manda.est iuris.l.cognitio.§.vt pos.⁊ de iuris. om.iu.l.j. Illud instāti⁹ q̄rit̄ an hoc saltē vt possit in possessionē mittere non vt possideat delegeť: et quidem cuilibet magistratui municipali hoc ꝑmittit̄: qđ dic vt.s̄.de dam.infec.l.iiij.§.an tñ.et.§.si forte.⁊.j.ad muni.l.ea que.§.magistratus.ḡ delegat̄: q2 magistratus iure cōpetit. vt.s̄.de offi.eius cui man.est iur.l.j.in princi.ꝭm quosdam.Azo. Ite3 quero de

✠ Inferior a p̄ncipe h̄ alexā.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quero de eo cui vniuersitas causarum alicuius loci mandatur: z dicam nō transire q3 p3aliter non posset delegari. f. sine sue vel alterius executio. vt. S. de offi. ius cui mā. est iurisdi. l. j. ff. licet de illis causis aliquas possit alij delegare. vt. j. q3 z a quo ap. l. j. §. j. Itez vide de delegatum in possessionem mittere. vt j auf. de exbi. §. fi vo. §i bi inō aperit de delegato vel arbitrorum sententiam exequantur bi qui eos dederunt.

a Arbitrorum. qñ sine pena factus fuit arbitriū et expresse vel tacite: scili cet taciturnitate. x. dierū fit emologatū. i. a partibus cōprobatum. vt. C. de arb. l. pe. quod ius no vum hic resperit: vel log tur quādo a partib⁹ fuerint petiti certi iudices. §. nō. vel quādo in locuz recusati aliq3 danf. vt. C. de iudi. apertissimi. §. fi. Accursius.

b Sciam rome dictaz. Accidit ad h. et de foro cōpe. c. postulasti.

c In prouincijs. idem ecdrauat. §. de iudi. argē tanū. §. nō e pupille. itez de vna pūncia vel ciuitate in aliam. vt. j. de bo. auc. iu. pof. l. cū vnus. §. fi. ff. C. de iudi. properandū. §. si autē re⁹. sec⁹ de litis + vbi remittit ad iudicū. vt in auc. vt nulli in. §. si vero gs cōprehensorum.

d Ad finem. quia sentē tia sit efficax.

e Persequi. als perdu ci. Accursius.

f In vēditione. Dicit faciendam executionem et per quos: audi nūc q3liter.

g Mialia. als aliales q3 ipsa mobilia sunt: vt. j. ō verb. sig. l. mouentius: z licet non faciat hic ordinem inter mobiles/ facias tñ vt puto + illa q3 minus debitori nocerēt:

z marime pecunia: fz est ar. 3tra. §. de vē. in pof. mit. l. i. §. diminutio. z C. de bo. que libe. l. ff. §. vbi autem. z. §. de seruit. l. si cui.

h Subentat. als subent. fz dicti exequētes. als subentur.

i Mor. hoc dic vt no. C. de bo. auc. iu. pof. l. cum ponas.

k Bene est. immo videt cōtra. vt. C. de bis q ad eccle. cōfu. l. ff. §. cum aute monitus. §i illa + fm istam vel ibi ex interlocutoria. z fic nō liquido: dic et diffinitiua. z sic in liquido debito.

l Mouentia. vel alia mobilia.

m Aj pignoribus. impropie. vt. j. de ver. signi. l. plebis. §. pignus.

n Facunt. exequentes.

o Interloqui. als interim exequi. als interloqui.

p Capiant. z sic ferē sub cōditione: sed contra. j. qñ appel. fit. l. j. §. biduū. sic dic + q3 b vsus q3 si nulla z. nō sit de suis: fz b vt soli. 2c. z sic dicto q3 vel nō est vel abūdat. Alij + q3 b de interlocutoria: ibi de diffinitiua. Tertij hic de psenti pmittit: ibi pbibet de futuro. + ar. §. si cer. pesta. i. tag. vel fz ferri nō debeat: lata tñ tenet. z sic statuēt cpūs: infra q3 si nō appareant mobilia capiant⁹ res soli. arg. §. de here. mīsti. si qs instituaf. z. j. de auct. iudi. possi. funs. Additio. Ista vltima solu. etia q3 cet pau. et Aller. Alel dicaliter fm bar. pau. et Aller. q3 suia diffinitiua non potest ferri sub conditione extrinseca sed bñ intrinseca.

q Quod. s. dicentes. q3 si nec ea 2c. z hoc si habes exequi.

r Ad iura. 1. noīa. vt. C. qñ fis. vel pu. l. ij. z. j. eo. §. sic quoq3.

s Isto modo. nullo excepto priuilegio. vt. §. q3 cuiusq3 vniuer. l. ciuitatis. + et de fun. dota. l. j. et. C. de predijs mino. l. j. + quid autem de ecclesiasticis? Rñ. idem fm Azo.

t Ision inueniant. vel non iustum p3cium offerentē inueniant. arg. §. deleg. iij. non dubium. §. fi.

v Addicantur. i. dentur in solutū. z no. q3 quadruplor est via victori. Dato vt q3si pignora tencat. + Scdo si magis velit addicāt sibi p3 quātitate debita nō p3 minori: vt h. z hec addictio est quasi emptio. + vt. C. de euic. si pdiū. Tertio q3 pōt licitare + et emere ab executore: vt ghibet alius. vt. C. si in cā iudi. pign⁹. l. ij. Quarto q3si victus callide fecerit q3 nō inuenīat emptor: dñiū a principe impetratur: vt. C. si in causam iudi. l. fi. z fm hoc intellige. C. de excep. rei iudi. l. ordo. z facit. C. de iure. do. impe. l. fi. §. si autem in tempore. Accur.

x Que debetur. nō pro minori quāto cōdemnato r executore: vt. j. in fi. huius. §.

y Creditum. i. propter creditum: z est appellatio generalis. vt. §. si certum peta. l. j.

z Cōtentus. quod p3sumit bec lex: sine sit hoc actū sue simpliciter + ac cipiat sue etiā victor dicat cū victus z inde: nō cōsentiant. z sic cū lex p3sumat sup certo: non admittit̄ p3batio in Iudi: vt dicat q3 p3 parte debiti accepit. vt no. C. de pba. l. sue possidenti. secus si iudex p certa q3titate det: vt videm⁹ qñ die fieri: est ergo tutius victori emere vt quilibet q3 fici solutū accipere.

a Se. als dest q3. z tūc plana. als nō dest. z tūc dic nō ap̄t⁹ q3 sibi dz. i. nihil vltra. ita em nihil vltra debuit est cū p3tio mat pro toto accepisse et vbū ap̄t⁹ exponē. i. decetero: non ait poterit pignora restituere z debitū petere: fz q3 dicit q3 residuū ad q3 pign⁹ nō fuit ficit p3 petere z nō plus si forte vellet penitere de eo q3 pignora accepit q3 p3cedēs z sequēs ista nō patif. ls cēt equū. z fz si ficti pignore cōuentionali. vt. C. di. in. do. ipe. l. fi. §. fz si qdē. + Sūt z alie differētie inter cōuētionale z p3toriū fiue iudiciale pign⁹. vt nō. §. de pig. actio. l. i.

b Decetero. s. debito. adeo vt probatio in contrarium nō admittatur: vt dixi. z sic no. q3 lex p3sumit remissionem residui et transactionem facta vt als pactionem. vt. C. de pact. l. ij. secus si partem debiti accepisset. vt. C. de except. l. si ex maiore. sed alij dicunt decetero. i. deinceps q3 velit penitere vt dixi.

c Petere. arg. §. de procura. l. in causse. in p3in.

d Fiat. ab aliquo iure dominij: idem si iure possessionis + quia dicat alius se possidere: sed hic constabat debitorem possidere. z dic hoc fieri + ante addictionem: si autez post habet tunc locū inferiori. §. si post. Accursius.

e Summatim. ISD. similia de summaria cognitione. vt no. C. de iudi. l. iudices.

f Preiudicare. si summatim feratur sententia non preiudicatur. vt z §. de libe. agno. l. si quis a liberis. §. meminisse. secus si plene. vt not. C. de ordi. cog. l. ij.

g Illec eum. mouentem litem vel veriūs. i. victorē. z dic restituta. i. tradita. vt. j. de ver. signi. l. verbum reddendi.

h Integris. Id est omnibus integre venientibus: que sunt necessaria ad vsucapionem: et fm hoc proficiet vsucapiens. s. faciendo per creditorem. vt. §. de acqui. pof. pompo. §. si iussu. fm quosdam. quod potest dici + post addictionem: si autem tantum pignoris capiatur: vt hic erat: dices integris omnibus id est tas iure debitoris q3 creditoris. Ite q3 eius qui mouet controuersiam super re capta in causa iudicati: et q3 subijcit vsucapioni. s. interrumpendē: fuit enim naturalis interruptio. vt. §. de vsucap. l. naturaliter. nam missus in possē. non potest vsucapere cuz non habeat possessionē. + vt. §. de acqui. pof. l. ij. §. fi. z. j. vti pof. l. si duo. §. creditores.

i Proficiat. quia pro suo possidens vsucapit.

k Sine cōtrouersia. vt. C. qñ fis. vel pu. l. ij. z. j. eo. §. sed vtrum.

+ Ideō bar. dicit fi aler. q3 ff. vel q3 ff. inde de licti petit re fieri: et Mont: et tunc posset fieri ēt post 1 sententiā fm alios.

+ Ideō bar. et alex. z q3 predit etiā intrēb⁹ imo bilibus fm scribentes. Cra. arē. in. l. si stipu. lex. i. t. col. 3. de ſ. obli. reputat istū tex. fing. ad hoc q3 si creditor volūt tale sua spōtanea acceptatiōne pignoris in solutū licet plus sibi de beat q3 valeat pignus nō p3 potest petere restitutionē nec hylocam vi p3stito legis. ij. de tres scin. ven. C. q3 dis verus q3 iuste credit⁹ nō p3 repsum ē cōtentum de pignore. p3 toto debito. vt. ibidē nō refert ibiq3 cō tenē z calc nō h⁹ locum docētia frā k cit. Bolog.

+ Ista fol. cōiter tenet. fm au. z ale xan.

+ Ista fol. p3 displicet a. alexan.

+ Ista cēta p3 et nota. fm bar. p. z ale xan.

+ Ista etiā est bona et mēit tenenda fm bar.

+ Silo. ista hoc bñ dicit fm aler.

+ Hoc pce q3 dā in actō negfonali z reali fm ale xan.

+ Ideō bar. pau. z aler. hec ſi via non est secus fm pau. z alexan.

+ Et tñ hz locū ēuictio fm alexan.

+ Ista est melior via fm pau. de cast. hic.

+ Quo casu valet sue fiat a p3nci pe/iudice/ vel a parte pau. z aler. Huius bar. j. p3tū teneat in hoc vbi so et male fm p3dictos scribē.

+ Ultra q3 bona fz alexan.

+ Ibi loqr̄ qñ p3tius i perrā a p3cipe hic qñ pignus fuit insolutū oa tū fm bar. z alexan.

+ Ideō bar. pau. Ange. aler. z imo.

+ Ideō bar. z alexā.

+ Iste stel lect⁹ est plānus fm alexan.

+ Ideō imo la z aler. cōtra bar. qui p3tū tenet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Signorata. cuidam alij ex conuentione.
b ¶ Non cogatur. alſs. f. vt ꝛ. ff. de pigno. actio. l. q̃uis.
c ¶ Distractio. ꝛ sic vel creditor conuentionalite pignoris vẽdet: vel vẽditioni consentiet. alſs etiam eo inuito fiet.
d ¶ Si post addictum. id est captum: ꝛ postea venditũ auctoritate iudicis ꝛ cõtinua. qꝛ. ff. dixit quando cõtrouersia mouet ante addictũ pignus vbi summatiꝫ cognoscitur: nũc qſi post. ‡ vbi sit ue de proprietate siue de possessione fiat q̃stio nõ se intromittunt ereqüentes cuicunqꝫ sit adicta: si autẽ de precio cõstituto iudici vt omnia alia questiõ ne omissa aut presenti pecunia vendat: aut si hoc nonfecerit res ipſas vbi cũqꝫ inuenıat quaſi nondum vinculo pignoris liberatas accipiat. Sz q̃re magis de precio? Respõ. quia ‡ ibi nõ est lõga cognitio auferre rem: imo ideo quia mbil videt fe cisse executor: nisi precium soluatur: quo soluto totum videtur fecisse cuꝫ ei ammodo aduocari non possit preciũ vbi aut sibi res est addicta semplene facit executor. naz de mũ extinguitur iudicati actio omnino si res addicta facta est accipiẽtis vt. ī. de solu. si quis alias. vnde ea euicta nõ cessat. cotus audientia fm q̃sdã. put habes non cessabũt ꝛ postea idem ꝛc. ſ. ſi ead priorimũ dictũ referk vel fim aliũ cessat. ‡ cor officium: quia licet non plene tamẽ p̃stat voluit pẽsitor finierunt. arg. ff. eo. §. si pignora. sed in p̃cio non soluto: nec plene nec semplene fecerit. azo. # Periculũ. q̃ ad b vt tenetur precium soluere. Item quo ad executorem vel victorem qui de euic. non tenetur: sed nõ quo ad illum cui proficit solutio. vt. ff. de euic. l. an tepe. §. i. ꝛ. l. si pignora. ꝛ C. de euic. si ob causam.
e ¶ Nonne cessabunt. Si habes nõne cessabunt: ꝛ rñ. vtiq; cessabunt. ꝛ hoc si questio proprietatis vl possessionis moueat: ſecus si precij nõ soluti: vt subjcit. Itẽ hoc sine tradita sit tam possessio: vt hic sine non. vt. ff. de pign. rñ. dũmodo cõtracta sit venditio. nam ꝛ ante fieri pot cõtrouersia. vt. C. de rei vendi. si fundũ. ꝛ. C. de euic. si post. venditione aũt nõ facta summatim cognoscet. vt. ff. §. si super rebus. Itez alia littera est non cessabunt ‡ ꝛ tunc die cum mouet questio de precio. Alij dicũt pori ‡ casu nõ suscepisse periculũ: h sic. ꝛ sic nõ cessat. Alij ‡ qꝛ superiori casu agitur aduersus alium ad quem possessio casu deuenerat: hic conueniebatur: ꝛ sic hic non cessat.
f ¶ Jdẽ bar. pau. ⁊ alex.
‡ Jste ambe ſſtiones placẽt alex. ⁊ ſũt de mẽte. ‡ Jsta non placet alex. ‡ Hec ſoi. cõtra nõ re net ſz alex. ‡ Jsta ꝯtra nõ tenet ſm alexã.

g ¶ Quando est aliquid quod posset capi sine controuersia illud quod captus fuit in quo est controuersia dimittitur et precedens summaria cognitio cessat: et illud qõ est sine controuersia capietur. item si mouetur executio: sed pignus venditur et precio rum creditori satisfit: ꝛ reſiduum in causaꝫ iudicati conuertitur.
h ¶ Q̃ si res fuerit pignorata[a] que pignori capta est: videndum est an sic distrahi possit vt dimisso creditore superfluũ in causam iudicati conuertatur. ꝛ q̃uis nõ cogatur[b] creditor rem quam pignori accepit distrahere: tamẽ i iudicati executione seruatur vt si emptorẽ inuenerit res que capta est qui dimisso priore creditore super fluum soluere paratus sit: admittenda sit huiusmodi quoqꝫ rei distractio[c] nec videt deterior condicio creditoris fieri suũ cõsecuturi nec prius ius pignoris dimittitur q̃ si ci fuerit satisfactum.
i ¶ Post rem venditam ꝛ in solutus datam cessat summaria cognitio iudicũ exequentium. hoc dicit Bar.
k ¶ Si post addictum[d] pign⁹ aliqua cõtrouersia emptori moueatur an sit cognitio eiusdem iudicis qui sententiam executus fuerit videndum est: et cuꝫ semel emptio perfecta sit eiusqꝫ qui fic compar auit periculum[e] versef: nõ putolocum esse cognitioni. ¶ Certe postea q̃ inductus est emptor in possessionẽ: nonne[f] cessabunt partes eozundem iudicum: idẽqꝫ[g] et si ipſi cui quis iudicatus est fuerit addicta[h].
l ¶ Si per iudices erequentem res sit vẽdita precio non soluto cessat officium iudicis in precio exigendo: vnde res debet vendi presente pecunia: vel res vendita reuocari. Bartolus.
m ¶ Sz si emptor cui pignora sunt addicta exequẽte iudice precium non soluat[i] vtrum aduersus emptorem porrigere manus debeãt ijdem iudices qui sniam exequũntur videndum[k] est: et nõ puto eos vltra procedere debere: ceterum[m] longe[n] res abibit: quid enim dicemus: iudices condemnabũt emptorem/ꝛ sic exequentur aduersus euꝫ sniam an statim pro iudicato[o] habebunt: et qd si neget se emisse aut exoluisse contendat? melius igitur erit si non se interponant[p]: ꝛ maxime cum nec habeat[q] actionem is aduersus cum cui[r] iudicatum fieri desideratur: nec iniuria afficitur[s]. Oportet enim res captas pignori et distractas presenti pecunia distrahi: non sic vt post tempus pecunia soluatur. ¶ Certe si se interponant[t] hactenus debebunt interuenire vt ipſam rem addictam[v] capiant et distrahant quaſi nondum vinculo pignoris liberatam[x].
n ¶ Longe. in infinitum. pone enim iterũ ab aliquo sup reb⁹ illis empto ris captis moueri questionẽ. Jte qõ subjcit qd ctn ꝛc. dic q̃. pbat cãm sue respõsionis: q̃ longe ſcz res abiret. naz aut dices q̃ qdẽnabũt emptorẽ ꝛ ei⁹ res capient ꝛ distrahent: aut dices q̃ ha bebunt pro cõdẽnato: h ſcõm dici ſp non põt. qd etiſi negat se emisse vel dicit se pcium soluisse qõ negat solutum? necesse ẽ habes dicere cõdemnationẽ faciendam: hz q̃dcũqꝫ dicerres vel pro iudicato habẽdũ vel condẽnationẽ fieri ‡ pcederes ī infinitũ: qꝛ qõ in venditione primi cõdẽnati cõtingit posset contingere in venditione bonoꝝ fecidi et tertij: et sic per singulos quod esset absurdum.
o ¶ Pro iudicato. Et sic non cõdẽnet. et sic est ergo. q̃ ꝛ ſſtio nõ pdẽnat qõ dic vt. j. ti. i. l. j.
p ¶ Non se interponant. ad exequendã sentẽtam p̃ precio.
q ¶ Cuꝫ nec habeat. si ell habeat i singlari dic habeat is. ſ. emptor contra eum cui ꝛc. sed aduersus eũ q̃ pcio pignoris liberat. ff. de euictio. l. antepe. ꝛ sic supple ergo. ꝛ ille victor nõ tꝫ hſz ſ eũ ẽptorẽ vel dic is. ſ. victor aduersus eum emptorem.
r ¶ Cui. i. a quo. nam fre quenter datiuus ꝙ abla tiuo ponitur: si habes in plurali: habẽt. ſ. ereqũt es ſ victorem. q. d. sicut nõ possunt iudices stare pro emptore ſ victorẽ sic nec ſ emptorẽ ꝙ victore: ꝛ fm hoc abũdat is: vel etiam legi potest cũ seq. versũ. q. d. is cui ꝛc. non affici damno ꝛc.
s ¶ Afficitur. ſcz victor.
t ¶ Interponãt. executores ꝙdicti: q̃ emptor nõ soluit precium vt dictum est. Accur.
v ¶ Addictam. i. captam ꝛ venditam.
x ¶ Liberatam. nõ videt ergo posse haberi fidem de precio ab ereqũtibꝰ ꝛ si habeaf non tranſeat dñiũ. ar. ff. de iure fil. si p curatot. in fi. hz qualiter auferaf ei si dicat se absolu

o ¶ Si res fuerit pignorata. Jdẽ bar. pau. ⁊ alex.
‡ Jsta glo. est de mẽte Bar. Pau. ⁊ alex.
‡ Et hoc bar. ⁊ pau.

p ¶ Si creditor habet pecuniam debitoris vel debitori destinatam ipſa pecunia capiẽ nõ debitoris nomen. h. d. Bar.
q ¶ Sed et si pecunia penes argẽtarios sit eque capi solet. Hoc amplius et si penes alium quem sit destinata: tamen ei qui condenat⁹ est solet pignoris iure capi[q] uisse precium: ꝛ Rñ. ‡ hoc forte non dicebat: als contra.
y ¶ Sic ff. q. d. nõ solũ ꝙdicto mõ ereqũnt iudicatum sed etiam ſſto.
z ¶ Aliud. corporale. vel sit ſcz in questione. vt. ff. eo. §. sed illud.
a ¶ Jd dũtarat. ſcz nomen.
b ¶ Confitetur. passiue ponitur. R.
c ¶ Secutus. in nõle vt cognoscat de eo sicut de corporali pignore.
d ¶ Cognoscere. summatim. vt. ff. eo. §. sed etiendum.
e ¶ De proprietate. ante addictionem.
f ¶ Rescriptum. ergo non confessi tantũ capient.
f ¶ Rescriptum est. q̃rit quare secus? Rñ. qꝛ facili⁹ in reb⁹ corporalib⁹ bf summaria cognitio. cetera dic vt no. ‡ C. qñ fiscus vel pri. li. j.
g ¶ Conueniet nomẽ. tunc. ſ. qñ nomẽ nõ differtur.
b ¶ Capi. sic dicẽdo habeas illõ nomẽ loco pignoris ꝛ iste postea hẽbit vtilem

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Scott dr̃ postea cap̃ulas ex pignore ca- pto g indi- ct̃ vel vrilis actiõe pio nali. Ang. et Alcx.

rẽlem actionem + sicut video in nomine pignori obligato ex cõuentio- ne.vt.ſ.de pig.l.cum cõuenit.et ſa.C.de pacto.pig.l.j.et.ij.z.C.debis qui ad ec.confu.l.ij.ſ.ij.Accur.

Soleꝫ capi.pupillo condemnato.Accur.

Casus. Debes ſcire q regulariter quilibet cõue- nitur inſolidus exceptis

Tant qui in id. quod facere poſ- ſunt conueniũtur:id eſt nõ deducto ere alieno[d] : z quidẽ ſunt hi ferẽ qui p ſocio cõuenũtur.ſo- cium enim omnium bonorum ac- cipiendum[e] eſt.Item parens.

Patron[os] ꝓna liberiq; co rum z parentes[a] .itẽ mari- tus de dote[e] in id qõ facere poteſt conuenitur.

Tem miles[a] qui ſub armata militia ſtipẽdia meruerit cõ demnatus catenus quatenus fa- cere poteſt cogitur ſoluere.

Pa ulus.

Inter eos quibus ex eadem cauſa[a] debetur occupantis[m]

ibus vo.l.quiq.ſ.parentes.z.l.ſed z ſi liberos aũt.z de libe.z poſthu.l. cum quidã.propriẽ tñ aliter.vt.ſ.de gradi.iurisconſul.ſ.parentes.

De dor.vt.ſ.ſolu.matri.l.maritum.cauet tñ de ſoluẽdo ſi peruene- rit ad fortunam pinguiorẽ.vt.C.de rei vxo.actio.ſ.cum autez. Sed cõ tra miſti.de act.ſ.item ſi de dote.Sed nõ eſt:

melior conditio eſt:nec deducitur q̃ ciuſdẽ ꝓditoꝝ hoiꝫ[b] debetur: ſicut fit in de peculio[n] actione.naz z hic[c] occupãtis melior cauſa eſt. Sed z ſi cũ patre patronoue age- tur nõ eſt deducendũ es alienũ:ma xime cũ ciuſdẽ cõditoꝝ[d] perſonis debebitur vt liberis libertiſq;.Jꝺ quoq; q ex cauſa donatiõis cõue- nitur[e] inquãtũ facere poteſt cõdẽ natur[f] .Et quidẽ is ſol[g] deducto ere alieno[h] : z iter eos[i] quibus ex ſimili cauſa pecunia debetur occu pantis potior erit.cauſa .imo nec totum quod habet extorquẽdum ei puto:ſed et ipſius ratio habẽ da eſt ne egeat.

Poteſt eſſe iudiciũ inter virũ z vxo rem conſtante matrimonio ex alia cauſa q̃ ex cauſa dotis:qz illa nõ poteſt cõſtante ma trimonio peti.b.d.Jdau.

Modeſtinus.

On tãtũ dotis noĩe marit[o] inquãtũ facere põt ꝺdẽna- tur:ſed ex alijs quoq; ꝛtractibus ab vxore iudicio cõuẽt[o] inquãtum facere põt condemnandus eſt[p] ex diui pij cõſtitutiõe.quod z in per ſona mulieris equa lance ſeruari equitatis ſuggerit ratio.

Socer vxoris ꝓ dote conuent[o] hoc beneficium habet.ſed ſocer viri non ſi con ueniatur ſoluto matrimonio ſecus ſi eo con ſtante.b.d.cuz pun.l.ſeq.Bar.

Exceptio vt qs ꝺdẽ netur imꝑ tum facere pt an ſit di latoria vel peremptoria.

Ex.xvj.

Ex.xvij.

Ex.xviij.

Ex.xix.

Ex.xx.

debiti ſit certa condemnatio non habito reſpectu quod alij hic idẽ con- uentus damnari poteſt poſtea.at in vltima ſentẽtia debet haberi reſpe ctus ad primã.vt quod debetur ex prima ex bonis deducatur et ſi quid in bonis ſuperfuerit ſm eius eſtimationem fiat condemnatio. cum aũt vtraq; ſentiatia executioni mandatur/non poteſt petere primus vt pri mo ſibi ſatisfiat z poſtea alij:immo vter qs admittit:ꝓ rata tamẽ po tione debiti cuiuſq; ſ; vt plus accapiat cui plus debetur:vt ibi qõ mul tum prodeſt:vltimo ſi forte bona poſt vtrãq; ſententiam ſint minorata: habetur ergo ratio non in executione:ſ; in ſentẽtie prolatione. Si aũt ſolus ſecũdus primo petat executionẽ:nõ habeꝫ ratio primi qui nõ pe tit:immo ſecundi occupantis melior erit cauſa:vt ibi.

In de peculio actione.vbi nõ deducit.qõ dic.vt.ſ.de pe.l.ſi vero.

Et h.in actione de peculio.vt.d.l.ſi ꝙ.z in alijs etiaz caſib⁹ ibi no.

Eiuſdem conditiõis.nec alijs ex ꝓcto donatoꝛe.vt.j.ꝓri.z.j.e.l. z erberedatum.Accur.

Conuenitur.ex ſtipulatione olim:hodie etiam ex nudo pacto datur er.l.conditio.vt.C.de do.l.ſi quis argentum.ſ.penul.

Condẽnatur.ſi ab eo cui donauit conueniatur:ſec⁹ ſi ab eo cui ſic de legatus eſt.vt.j.e.l.neſeminus.Jꝺo.

Jꝺ ſolus.z h eſt contra.j.e.l.in iudicati.hꝫ ſolue vt modo diri.

Allieno.in quo nõ cõputatur qõ ex ſimili cauſa debeꝫ:vt ſubijcit.

Jnter eos.ſ.donatarios.z facit.j.e.l.cum ex cã.z.l.erberedat⁹.z de reg.iur.l.diuus.z.l.quoties.z.l.in condẽnatione.z.ſ.de do.l.q ex do natione.z.ſ.ſolu.matri.l.maritus.Nic quero ſm Jꝺo.an hec exceptio vt quis dãnetur inꝑtus facere poſſit ſit dilatoria vel peremptoria:vide tur dilatoria:quia nõ ſemper obſtat agẽti.vt inſtit.de exce.ſ.perpetue. z.ſ.tẽporales.Item quia ſi ſoluatur nõ eſt repetitio.vt.ſ.de cõdi.ide. l.in diem.z.l.qõ noſe.z.l.naz z ſi maritus.Ecõtra perpetua:quia poſt litẽ conteſta.opponit:immo etiã quãdoqꝫ poſt ſententiam.vt.j.e.l.ne ſeminus.ſ.ſi.qõ nõ eſt ſi dilatorijs:nec etiã peremptorijs.vt.C. ſentẽ reſcin.non poſ.l.peremptorias.ſed Jꝺo.dicit eam dilatoriam.

Dn tantum dotis noĩe.Condẽnat.etiã ſolu.matri.z etiã eo cõ ſtante in caſibus permiſſis.vt.ſ.de iu.do.mutuꝰ.ſ.manẽte.

Condemnandus eſt.conſtãte matrimonio nõ ſolu.vt.ſ.de ne.geſt. diuortio.in princi.etiam ſi durante matrimonio contrarit. Nec obſtat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ℨ. de consti. pecu. l. iij. vbi ex alio cõtractu etiam soluto matrimonio habet priuilegium: sed ibi ideo: quia imitatur naturam primi contractus actio de constituta. vt. ℨ. de dona. l. qui id quod. z facit. C. de dona. inter vi. z vxorē. l. si de tua. Item hoc in coctractu: secus in delicto. vt. j. e. l. si rerum. z argu. j. eo. sed hoc ita. ℨ. j. Accur.

a Sicut. Cuius socero.

Patre viri. vt. ℨ. solu. matri. l. rei iudi. ℨ. fi. z. l. sequen.

b ¶ Si cum socero. patre vxoris.

c ¶ Utimur. non ergo sequimur equitatē in qua lex ofcit. vt z. ℨ. sol. matri. l. fi. ℨ. ℨ. uiro. z. C. de pac. conuen. sup do. l. hac lege. z de fusc. dicif. sed hoc soluto matrimonio: vt inferior ler distinguit. vt. ℨ. sol. ma. l. ex diuerso. in prin.

d ¶ Sed ita. Soluto matrimonio. p mor tem filie. als non valeret pactum. vt. ℨ. de pactis do. l. ij. et debeat lucrari dotem ex pacto. vt. ℨ. de iure dotium. l. si de dote.

e ¶ Succurrendum. Ratio distinctionis hec est: quia cõstante matrimonio durat affinitas et inparētibus viri quia affines sunt vxori: et inparētibus vxoris: qz affines sunt viro: ceterum vxore mortua: z ita adyna parte affinitatis vinculo soluto sicut amoris vinculū ita z priuilegijs decrescit beneficium.

Affinitas an sit ptās te mortuo molier pa rentes viri z vxoris et qd soluto matrimonio.

f ¶ Socium. facit. ℨ. eod. sunt qui. z. ℨ. pro socio. l. verū. ℨ. hoc quoqz. et. l. si vnus. ℨ. fi. z. ℨ. de fideiuſ. si debitore. ℨ. j.

g ¶ Si cū. Fuerit. i. fierī posfuletur.

h ¶ Facere potest. scilicet marit⁹. vt. ℨ. sol. matri. l. aliam. et est ratio: quia si non obtulit se in domū nuz fiet executio. vt. ℨ. e. sisse. siue obtulit actione mandati vel nego. gest. recuparet a domino. est ergo equum y bieꝝ. pcuratorem sic damnari.

i ¶ Defensor. sine mãdato. nec enim deterior ꝛc. vt. ℨ. de procu. ſ. d et he. ℨ. defendere. z. l. minor. ℨ. quoniam. z facit. j. de excep. l. omnes exceptiones. Accur.

k ¶ Insolidum. nisi filius eiusdem matrimonij succesſit viro. vt. ℨ. solu. matri. l. etiam. Accur.

l ¶ Si fideiussor. hec lex non loquitur in marito: sed generaliter.

m ¶ Rei. speciei z actionis. scilicet pro quātitate cõpetētis vel rei: scilicet dande vel tradende actiõis: id est acti siue facti: vel p eodē pone rei z actionis: scz pro re competenti.

n ¶ Et. scilicet creditori. immo fideiussori. Also. qui insolidum condēnatur: z insolidum agat mãdati: z hoc quia personale beneficium est. als contra si res cohereat. vt. j. de reg. iur. l. in omnibus. z. j. de excep. l. eōs ex. z insth. de replica. ℨ. fi. z. C. de vsu. reī iudi. l. fi. ℨ. fi. item hoc nisi conuenatur vt defensor. vt. ℨ. pro socio. l. verum. ℨ. j.

o ¶ Prestatur. sic. j. de reg. iur. l. in omnibus.

p ¶ Deredi. non suo. vt. ℨ. solu. ma. l. etiam. Accur.

q ¶ Etiendum. Personarum. omnium predictarum: excepto viro et uxore communem filium. vt. ℨ. l. proxi. dixi. z facit. ℨ. qō eis eo. sed fi. ℨ. foli. z pro socio. l. verum.

Si conuenerit. ¶ Casus Mutuaui tibi. c. hoc pacto vt non teneas tris uni in ꝑtum facere possis. nunc conuenio te ad ista. c. Iudex huius cause feruabit hoc pactum non condemnando te nisi in quantuz

Paulus. Lex. xxi.

Sicut autē cum marito agitur ita z cum socero vt non vltra facultates damnetur. Sed an si cū socero ex promissione dotis agatur: i id qō facere potest cōdēnandus sit: qō z id equū esse videtur: ſz alio iure vtinur vt z ne ratius scribit.

Pomponius. Lex. xxii.

Sed hoc ita accipiendum est si a socero dos ex promissione petat: soluto matrimonio. Verum si matrimonio mancnte dos ab eo qui promisit petatur: succurrēdū est vtiqz est vt ne maioris summe condemnetur qz quantum facere potest.

¶ Qui mentitur in eo qō est causa beneficii perdit beneficium. b. d. Bar.

¶ Quod autē de socijs dictum est vt hi in quantum facere possunt cōdēnētur causa cognita se factu rum ꝓtor edicit. cause autē cognitio in hoc erit vt negante se socij esse: aut ex doli clausula obligatio non succurratur.

¶ Exceptionē iure personali competēs tem domino opponit procurator et defensor. b. d. Barto.

Paulus. Lex. xxiii.

Si cum procuratore mariti de dote actum fuerit: si quidē viuo marito condēnatio fiereꝰ inquātū facere pōt condēnabitur. nam z defensor mariti in id quod facere pōt damnatur: mortuo vero marito in solidum.

¶ Exceptio iure personali cōpetit fideiussori. b. d. Bar.

Pomponius. Lex. xxiiii.

Si fideiussor acceptus sit rei vel actionis non proderit ei si persona ꝓ qua fideiussit inquantum facere potest cōdemnanda est. ¶ Si maritus non fuerit soluēdo: licet ipsi marito prosit quod facere nō possit (id enim mariti ꝑsone prestatur) heredi eius hoc non prodest.

Paulus. Lex. xxv.

Sicut dē est heredes eius ꝑsonarū non in id qō facere possunt: sed in integrū teneri.

¶ Si partes concordant qualiter sentētia feratur inder debet sequi eorum voluntatem. b. d. ℨpau.

Ulpianus. Lex. xxvi.

Si conuenerit inter litigatores quid pronuncietur: non ab re erit iudicē huiusmodi sentētiam proferre.

¶ Appellatio non rite interposita non retardat executionem. b. d. Bar.

Modestinus. Lex. xxvii.

Reses prouincie in vsuras vsurarum condēnauit contra leges sacras cōstitutiones: ideoqz lucius titius contra prolatam sententiam iniustam ꝓfidis appellauit. quero si non ſm legē lucius titius prouocasset an exigi possit pecunia ſm condemnationem? Modest. respon. si in sententia certa quantitas continetur / nihil proponi cur iudicati agi non possit.

¶ Si ex duobus delegatis alter ferat sententiam vno modo alter modo contrario vel diuerso: vtraqz sentētia pendet quousqz per delegantem altera fuerit approbata. b. d. ℨpaulus.

Idem. Lex. xxviii.

Duo iudices dati diuersas sententias dederunt. Modestinus respond. vtrāqz sententiam in pendenti esse donec competens iudex vnam earum cōfirmauerit.

Idem. Lex. xxix.

Empqō datur iudicato etiam heredibus eius cetcris qui in locum eius succedunt

a Jlla glo. sequit hoc pan. z alios. Jlla l. ch ꝓpo. ad hoc allegat. q tu spositio pe nalis cau sona extinguit cõtra. z in. ℨ. si qs testis. de re ſcrip. in. vj. no. in. ℨ. priuilegijs. iudi. in. vj.

Jdē dicit. Jste inducere ẽ singularis et approbat ꝑ doctō.

Snie contrarie a ꝓpositū latā an sit statuendum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

remanet ex hoc tempore vadit ad eius heredem. Fran. accur.

a ¶ Tributur. Et etiam plus quandoq; vt. C. si pẽden. appella. mos interue. l. fi. Accur.

b ¶ Prestatur. fic. §. e. l. 2 si fideiussor. §. fi. 2. j. de reg. iu. l. in omnibus. 2. l. priuilegia. Accur.

Cum ex cã. ¶ Casus. Ex cã donatiõis mille mihi promiseras: est dubiũ an ꝟ ob ea soluẽdo remaneat tibi q nõ possis sustẽtari. ꝺz q cõuenit̃ te iquãtũ facere possis. 2 ꝟ marie hẽ loco, 2 si eras meus patet. q ꝟ mihi promiseras. Frã.

c ¶ Promissa. p stipulationes, hodie sufficit nudo pacto. vt. C. de donat. l. si quis argẽtum. §. pe.

d ¶ Dubiũ. aut certũ est eũ esse diuitẽ. 2 nõ ingrũ tur facultates: aut certũ q est paup aut dubiũ: et tũc ingrunt. fic. C. de cõdi. inde. l. fi. 2. §. de 2di. Ide. sufficit. 2. §. ꝺ dolo. l. eleganter. §. nõ solum.

e ¶ Relinquat. vt 2. j. de reg. iur. l. in cõdemnatione. 2. l. diuus pius. et dicunt quidaꝫ infolidũ teneri donatorẽ fed condẽnari in ꝑtum facere pot̃. alij dicunt nec teneri nisi inquãtum facere potest. 2 facit. §. e. l. inter. 2. j. e. nesennius. §. fi.

f ¶ Parentes. donantes liberis. vt. §. eo. l. patronus. Accur.

Debitorib⁹. ¶ Casus. Cuz debitor meus ꝟ stitet se mihi. c. de bere iuder ꝺz ei p̃cipere vt soluat ꝺado aliquã ꝺ lationem. et si modica sit nec possit soluere ifra illas ꝺilationes/ tũc ler ꝺat ꝺila. naz habebit ꝑtuor mẽses integros. 2 hec sunt vera qñ debitor cõfitens nõ poterit incõtinẽti soluere: si aũt poterat cum haberet pecuniaz pr̃e manibus 2 nolebat soluere. 2 sic est contumax: tunc pignorib⁹ captis ꝺgitur incontinẽti ad sol. aut si nõ est cõtumax: sed nõ põt soluere. tũc ꝺilatio ꝺabitur a iudice. 2 si est minor. ꝙ legalis supplebitur a lege vt habeat ꝺilationẽ quattuor. mẽsium si iusta de causa impeditus non soluat infra primam ꝺilationem. 2 infra istam ꝺilationem nõ soluat tunc res eius pignori capientur. et si a tpe quo pignora sunt capta cesset per duos mẽses ad soluendum/ videntur pignora 2 satisfiet creditori. Fran. accur.

g ¶ Debitoribus. potest ꝺici vt loquatur tota lex qñ non fuit lis contestata nec processit in figura iudicij: sed tantum fuit reus 2 sessus: vel ꝑpotest ꝺici ꝙ vsq; ad verba rescripti de diffinitiua ꝺicat.

+ Ibi glo. appio. bar.

h ¶ Detentibus. confitentibus + vel condemnatis.

i ¶ Dandi fuit. in sententia diffinitiua. quod est vel quattuor mensiũs vel plus vel minus ex causa: vel ꝺicin precepto quod facit iudex in confessum circa formã iudicij.

k ¶ Prorogandi. §. si iudex minus quattuor mensibus dedit sine causa nam lex prorogat 2 supplet. vt. §. e. l. quarta. §. si quis. Accur.

l ¶ Cõtumacia. ꝙ hñt pecuniã. §̃ nolũt soluere. fic. §. mã. l. lucius. in fi.

m ¶ Captis. sic inst. ꝺ fatisf. tuto. 2 cura. §. pe.

n ¶ Rescripsit. rescriptum loquitur post preceptum factum in cõfessum citra formam iudicij.

o ¶ Tibi. proconsuli. Accur.

p ¶ Aut ex re. aut pro sicut. nam quasi condemnatus est confessus. vt. j. ti. i. l. j. vel ꝺic vere est condẽnatus cõfitens ipsa cõfessione. 2 statim tẽpora iudicati currunt. vt. j. ti. i. l. certum. §. fi.

q ¶ Reddere. s. statim si appareant cõtumaces. cum aliquo tpe tamẽ. vt j. de sol. quod ꝺicimus: sed cur non ꝺiffinitiue ꝺam natur. §̃ tantum ei p̃cipitur? Rñ. + qz nõ in forma iudicij fuit facta 2fessio nec fuit iuratum de calumnia. nec lis cõtest. als cõtra ꝑm nos. vt. j. eo. ti. l. iulianus. Allij cõtra. vt. §. ad. l. aqui. proinde. in fi. ꝑm Azo.

+ Idẽ bar. pau. 2 alex.

r ¶ Detur. Cum non fuit contumax. vt 2. §. de iudi. l. si debitori.

s ¶ Pro facultate. si semper ꝺatur pro facultate ad qd quadrimestre inducitur? Respondeo ꝙ est. qz vbi minus 2 sine causa suppletur alege: sed vbi tantũ vel plus ꝺat iudex licet sit equũ plus ꝺari non suppletur. vt. §. eo. l. iiij. §. si quis cõdẽnat. Itẽ si iudex mil ꝺixit: de quadrimestri intelligitur.

t ¶ Datum. alege. scilicet quadrimestre tpus: vel ꝺic a iudice. Accur.

v ¶ Prorogati. quia iudex min⁹ ꝺederat. vt. §. eo. si se. §. si quis.

x ¶ Duos mẽses. a ꝺie captiõis. vel ꝺic a ꝺie sententie. Azo. 2 hoc ꝺicit not. C. de bo. auct. iudi. pos. l. cum proponas. et facit. §. ꝺe cõpen. l. si cui militi. §. cum intra.

Cum platis. ¶ Casus. Cũ baberem causam coram iudice alegaui legẽ scriptã in corpore iuris vel aliquã sententiã principis in simili questiõe 2 ꝺecidit quẽ questiõnẽ p me iudex credẽs ꝙ lex nihil faceret ad questionem iudicauit cõtra me. ꝺicitur ꝙ hec sententia tenet: nisi retractetur remedio appellationis. Fran.

y ¶ Cum. ab aliis iudicibus non ꝺiffinitiuas sed interlocutorias a principe. Accur.

3 ¶ Prolatis. id est ostensis et allegatis ab eo pro quo faciebat. 2 ꝺic cognitionibus: id est sententijs. aliorum iudicum in similibus negocijs 2 fm hec bñ existimauit. vt et. C. de sen. l. nemo. idez tñ si 2tra existimasset. Vl ꝺic cognitionibus: id est sententijs principum. si enim ꝺixit imperatoris ꝙ sunt ler. vt. C. de legi. et consti. l. fi. 2 idem si quis libet alia ler fuit allegata 2 a iudice non audita qz

† Concor. ter. in. c. cuz liter. e. ti. extra. et ista. l. fm Ioã. de imo. 2 alex. ꝺicẽs simp. ad ꝺ ꝙ mia lata 2 reno rem alicuꝰ legis ꝺubie ꝙ ꝺs plures 2 varios intellectus: et sic ꝙ est sup ꝺubio tuz re lata illa talis sententia valet: et nõ est oino nulla. bolo.

† Ibi. testis 3 ipos testes corruptos 2 falsos qz tales acriter 2 teuere sũt pu nẽdi. 2 non omitto i. ꝓposito de teste ꝙ sicꝫ i ca. capitali falsum testi monũ tulerit 3 innocẽtem ꝺicta. quẽ tit 3 ꝺnoctẽ ꝺ sica. quẽ terr. ꝺicit egregium coꝛ. in suis sing. in ver. testis. circũ. vbi etiaꝫ refert eũ sing. post Bal. 2 Barba.

* Ibi ste lecti. ẽ sing. 2 approbat p mo. 2 alex. * Ista opi. reprobat ꝑ ꝺocto. + ita ista ratio non conuincit litere 2 ita reprobãt mol. et alex.

p ij

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA 2010

lose producerentē datur. vt. J. ad. l. corne. de fal. l. q nomīe. z hoc perpetuo vel unp̄lozato officio iudicis. z sic infra quadriennium er clausula generali. ℟. ex quibus causis maio. l. j. in fin. sed in casu fauore minoris ipso ture. + vt. C. si er fal. allegat. l. i. z. j. z. uj. ℣ te cōtra videtur. J. de excep. l. q agnitis. sed illa in instrumētis dicit hec in testibus licet quidā dicāt hic quando pecunia corrupti: ibi non vel dic vt ibi. + facit. C. si er fal. instru. per totam. Item quid sit er falso iurāmento ē latā: dic vt. C. ó trās. ac. l. si er falsis.

Lucinius rufinus. Lex. xxxiij.

SI victum⁹ vel stratum⁹ inferri in carcerem quis iudicato non patiatur vtilis⁹ in eum penalis actio dāda est: vel (vt quidam putant) iniuriarum cum eo agi poterit.

Papinianus iustus. Lex. xxxv.

IOperatores antoninus et seuerus rescripserunt: q̄ sub obtentu nouorum instrumentorum restitui negocia minime oportere: tamē in negocio publico ex causa permittere se huiusmodi instrumentis vti.

Paulus. Lex. xxxvj.

DImponi + lib. xxxviij. ad edictum scribit. Si vni ex pluribus iudicib⁹ de liberali causa cognoscenti de re non liqueat: ceteri autem consentiāt si is iurauerit sibi non liquere eo quiescente: ceteros qui consentiunt sententiam suaz pferre⁹: qz z si dissentient⁹ sententia pluriū obtineret.

Warrianus. Lex. xxxvij.

TUnc autez vniuersi iudices intelliguntur iudicare cum omnes adsunt⁹.

Paulus. Lex. xxxviij.

INter pares⁹ numero iudices si diuerse sententie pferantur in liberalibus quidem causis (cum quod a diuo pio cōstitutū est) pro libertate constituta obtinere⁹, in alijs autē causis p reo q̄ z i publicis iudiciis obtinere oportet.

Si in diuersis summis cōdemnent iudices⁹ minimā⁹ summā spectandam esse inlia scribit.

Non valet sententia pluriū altero absente licet valeat eo presente z non cōtradicente. b. d. Bar.

Celsus. Lex. xxxix.

DVo ex trib⁹ iudicib⁹ vno absente⁹ iudicare non possunt: quippe omnes iudices iudicare iussi⁹ sunt: sed si vnus adsit et contra sentiat stabitur duorū sententie + quid enim⁹ minus verum est omnes iudicasse.

Cōmoda huiusmodi possunt capi in cās iudicati in subsidium tantum. b. d. Bar.

Papinianus. Lex. xl.

OMmodis premiozuꝫ que

di. non expec. ſa. iu. ſ. ij. z. j. eo. l. duo. z. ſ. de arbi. l. ſi cuti. z. C. qſi pro. non est necess. l. cum magistratus. Sol. ibi liquebat # hic non: z boc hic iurauit. vt z. ſ. de arbi. l. ſi de meis. ℣ proinde. z ar. j. de fur. l. in actiōe. z. ſ. depoſi. l. i. ſ. ſi quis argētum. Sed qualiter pōt nō liquere: cuz aut probat actor z obtinet aut nō: z succumbit: Rñ. vt. J. d. l. ſi de meis. Item

hoc qſi cepit audire cās. z iam ad ſiſtam est vētus ab initio autez cognitionem accipere cogit⁹ z pcedere p ſupiorē. vt i alitē. vt iudi. nō erpec. ſ. j. z. ſ. de mu. z bo. l. munerū. ſ. iudicādi. ℣ sunt ſ. Item hic de ordinarijs dicat qō patet: qz de cā liberali dicit. quare nō pt vn⁹ torū expedire etiam alio nō vocato: sicut l vocātaria iurisditiōe fit. vt ſ. de of. cō. l. i. qō b. t. j. l. pr. negat: Rñ. b. hoc qō qō sic cepit # audire. als glosset solus posset audire incipere et finire cā insolidū iurisditio videat pcessa. vt. ſ. de lib. cau. ſi parēt. z. d. l. de of. pſu. z ar. C. de anc. pte. l. fi. Idem in delegatis ad vniuersitatem causaruz sicut in pluribus⁹ delegatis ad vnā vel ad certas causas qui nec etiam ab initio ſeparatis incipiūt vt. J. eo. l. duo. Vel dic ꝙ in delegatis ſ loquitur: qui de liberali causa cognoscunt cum contingit abesse fidēs. vt. ſ. de of. eo⁹ cui mā. est iurisd. i. ſ. j. Zē nūquid interlocutoria ſuia fine alio dabitur ab vno: vt precipiāt partes adesse: quod puto. argu. C. de auct. prestan. l. vlti.

Ide bar. ℣ pau.

Ide bar. pau. z alex.

Concor. ter. in ca. ſ. extra de re iudi in. c. ꝑpter e. ti. in. c. i. 6 bis que ff. a. m. par. c. extra.

Ide bar.

Ide bar. z alex.

Ide Inno. z alex.

Ide Ange. Imo. et alex.

Ide paulus z alex.

Ide bar. ℣ pau.

Vide tex. ſi ſūg. ſm Imo. et alexā.

Verū est qſi iurisditio competit pluribus. ‡ Verū est qſi iurisditio cōpetit vtrunctis ſm bar.

Ide bar.

Ide bar.

Ide

bere premium a republica.iste athleta condēnat⁹ est mihi in.c.nec bona sua ad hoc sufficiūt:dicatur q̄ reipublice interdicēdus est ne hoc premium soluat athlete:r hec pecunia debita tanq̄ pignus teneb̄it.Frā.

a ¶ Coronas.i.victorias.qui enim pugnabāt ad delectationē populi/ premium a repu.cōsequebantur.vt.C.de athletis.l.j.

b ¶ Interdici. vt sibi.fs nō soluat fs victori.vt argu.ff.e.a diuo.ff.i.fi.r ē verum + cuꝫ ola alia de ficiāt:als nec priuata pacione posset obligari. vt.C.que res pi.ob.pof. l.spēs.nec publica.vt.C. de ercep.rei iu.l.stipendia.que sunt contra.

+ Idē bar. ang. r alex. qui dicit q̄ bi locum in fructib⁹ pue dēte vel de ficiēti clerico cōdēnati r tāē in feudo.r ff.e titiꝰ vsqꝫ fenti. r Barto.et pōli.

Qui⁹. ¶ Esennius. ¶ Cassius. Proinsi tibi.c.dare er causa donationis:delegasti me creditori tuo vt el ei cui donare volebas:r vxori tuo causa dotis pro te. promisi. nunc cōuenior ab eo cui sum delegat⁹.an tenear insolidum non deducto ne egēā quer̄tur: r ita:q̄ sic.r adducit similia.r ea ue q̄ ante non rīdet nisi ad duas questiōes. Idē fit dicas in tertia. ¶ Fundus. Donasti mihi fundū r tradidisti tādē desij possidere hūc fundū et a te petierunt:nūc ago ꝫ te ad fundū.ita:q̄ si nō resti tuas ꝺ̄nārs insolidū et etiā ad fruct⁹ certātes in solidū ꝺ̄nāris si eos possides. si aūt dolo desijsti possidere iurabo ℈ te illi tem. ¶ Insolidū. Ex cā donatiōis quer̄ insolidū ꝺ̄nat⁹ poterit obtinere prouilegiū ne executio in ei⁹ bonis fiat nisi inquātū facere potest.Frā.

c ¶ Fesennius apollinaris.iulio paulo salutē et banc questionem.

d ¶ Donaturum.i.traditurū er cā donationis:fs tibi ita donauerat verbis vel etiam dic q̄ non donauerat etiam verbis.

e ¶ Et si es.scda questio.

f ¶ Et quid de eo. tertia questio.

g ¶ Cui.mulieri.

h ¶ Rñ.nulla.tres posuit ſtiones.vt h rñ.ad primā:sed nō ad scōam.sed idem est in scda qō hic ꝺ̄ in prima ≠ r.ff.de ꝺo.qui id.ff.i.facit in eo.ti.l.ij.ff.cūꝫo.r.j.de doli ercep.pure.ff.si cum.r.j.de noua.l.si quis ita.r.l.si titius.

≠ Approbat comunit er g̃ doc.

i ¶ Ff. donator. Accur.

k ¶ Eum.donatarium.

l Sumlis.cuꝫ nec ipse habeat causam lucratiuā.vt.j.de actio.r obli.l. er promissione. Sed contra.ff.de iure do.l.si extraneus.vbi delegat⁹ a muliere habet priuilegium.vt inquātum facere potest dānetur.Sol.≠ ibi iam soluto matrimonio mulier contra virum agit qui non exegerat: hic vir agebat:vel vt ibi.Item contra.ff.fol.ma.l.si priori vbi prior vir delegatus secundo viro ab vxore insolidum non tenetur.Sol.≠ ibi p̄ misit sic:quod mulieri debeo vbi verba cum effectu accipio secus si dixisset decem que mihi debēt tibi promitto.argu.ff.de iureiu.l.cū qui.ff. si mulier.Accur.

≠ Reproba tur g̃ Pau. tmo.r alex.

≠ Idē bar. pau.r alex.

m ¶ Si constante.idem si soluto.vt.ff.eo.l.sed hoc ita.

n ¶ Condemnatur.vt.ff.eo.l.sciendum.

o ¶ Fideiussor.repete vt.ff.e.l.r si fideiussor.

p ¶ Insolidus.r hoc in hac exceptione vt quis dānetur inquantum facere potest.fec⁹ in exceptione doli vbi distinguit.vt.j.de excep.doli.l. apud celsum.ff.item queritur.r.ff.sed r si mulier.r.l.pure.ff.penul.r.l. iul.Vbi.Item facit.ff.de condi.ob.cau.l.si donaturus.r.l.si extranē⁹. r.l.qui se.

q ¶ Donauit.et tradidi: sed postea aliquo modo ad eum possessio rediit:r sic nō est.ff.ff.de ꝺo.l.in edibus.ff.j.r.l.cum de donatiōe.r.ff.de vsur.videamus.ff.si actionem.que sunt contra. Additio. Dic q̄ ibi in actione stricti iuris vel male fidei possessore quia tunc fructus venuntur a tempore more: hic vero secus.

r ¶ Restituat.postea cum possidens est conuentus actione in rem.

¶ Insoliduꝫ condēnatus donator actione iudicati nisi inquantū facere potest:non tenetur⁵ beneficio constitutionis.

¶ Pronunciata diffinitiua nō possunt per iudicem retractari:sed omissa circa pronunciata/ si ꝺ̄cernunt accessoria bñ possunt supplicari eadem die.b.d.Pau.

Idem. Lex.xlij.

Paulus † respōdit rescindere quidem sententiam⁴ suā precedentem pretorem non posse: reliqua autem que ad consequentiam quidem iam statutorum pertinent: priori tamen sententie desunt circa condemnandum⁶ rem vel absoluendus debere supplere scilicet eodem die.

¶ Si plures condemnentur in vna sententia non censetur quilibet condemnatus insolidum:sed pro parte posito q̄ insoliduꝫ quilibet teneretur r q̄ petitum fuerit quilibet insolidum condemnari.item er persona cōzei existentis non soluendo alter conreus non tenetur quādo obligatio est diuisa.b.d.Pau.

Idem. Lex.xliij.

Paulus rñ.eos qui vna sententia in vnā quantitatem condemnati sunt pro portione virili⁸ ex causa iudicati⁹ conueniri. r si ex sententia aduersus tres dicta titius pro portione sibi cōpetēte exsoluit ex persona ceterorum ex eadē sñia conueniri non posse.

¶ Jus ercequendi sententiam transit cōtra eum qui in locuꝫ condemnati succedit. b.d.Bar.

Scęuola. Lex.xliiij.

Ex contractu paterno actus est cum pupilla tutoze auctoze:r cōdemnata est/ postea tutozes abstinuerunt eas bonis paternis:r ita bona defunti ad substitutum⁸ vel ad coheredem per-

s ¶ Possessor.nō vt donator in ipꝰ facere pōt.

t ¶ Fructuū.perceptoꝝ. post litem contestatā.

v ¶ Consumpserit.nā eis consumptis non iurabit iur in litem.p eis.sed cōdēnabitur in estimationem.crat enim male fidei possessor:qr post litē contestatā cōsumpsit.vt.ff. de dolo.l.arbitrio.ff.nō tñ.ff.m.Bd. als si extarēt eaz rei ven.possent peti: posset p eis iurari in litem.vt.ff.de m lit.iurā. in actiōib⁹. Alij vt ago q̄ biciurek qñ cōsumpti sunt r ꝺ subaudiunt ima xime. Tertij si nō ꝺsum pſit.f.ante lit.cōtesta. qr tunc nō tenef cum fit bone fidei. Quarti q̄ si extant añ lit.cōtesta. officio iudicis.cū bone fi. sit pof fessor post lites contestata.rei vēdicatione si extant. si aūt cōsumpti sunt nec offic.iudi.punit:nec rei vendi.secūdi: sed primi nulla actione.secundi cō dictione sine causa petur.vt.C.ꝺ ꝺdi.ex lege. l.mala fide. Accur.

r ¶ Desijt possidere. nō consumendo.

y ¶ Condemnatio.quāti in litem iuratum fuerit.

z ¶ Non tenetur. vt.ff.de ꝺo.l.q id.ij.rñ.sic r.ff. solu.matri.l. ex matre. Idem.§.fi.r quod cū eo.ff fil⁹. r hoc si nō fuerit primo iudicio sup hoc proposita exceptio.als sec⁹ ≠ vt j.de excep.rei iudi.l.duobus.r.C.de fide ītru.l. ff.§.fi.r.ff. de neg.ge.l. sin autem.§. si rationē.r pro hoc est quod notauit.ff.eo.si cōuenerit.r facit.ff.de iure dotium.l.si

Petranеus.

Paulus. ¶ Cassus. Juder posīt⁹ dedit sententiam diffinitiuam nō potest eaz mutare. supplere autem poterit quod deerat vt si in sententia condēnauerat de fundo.nunc vult supplere in fructibus.Fran.accur.

a ¶ Sententiam.vt r.ff.e.l.q̄si iussit.in ff.r.C.q̄si puo.nō est necef.l.ff.r j.e.l.iuder.r.l.acta.ff.r.l.cū querebat.r.j.de penis.l.ami fratres.fal lit in casibus.vt no.C.sentē.rescin.non posse.l.j.

b ¶ Circa cōdēnāduꝫ.vt in fructib⁹ de quib⁹ omiserat.vt.ff.de rei vē.l. ex diuerso.r econtra absoluit si a fundo petito absoluerat. r facit.C.de fruc.r lit.erpē.l.terminato.r.C.q̄si puo.nō est necef.l.ommem.

Paulus. ¶ Cassus. Duo sunt cōdēnati in.rr.in vna sententia quibet videtur condemnatus in.r.et si vnus eoꝝ soluat sua.r liberatur in residuo.Fran.accur.

c ¶ Virili.etiam si in solidū primus tenebatur.r sñia condēnatis proficit. sic.j.de doli.excep.l.fideiussor.Sz cōtra.j.de excep.rei iudi.l.eniēter. sed plene dic vt nota.C.si plures vna sententia.l.j.

d ¶ Ex causa iudicati.nisi iuder ex presserit vnūquēqꝫ teneri insolitum.

Ex cōtractu. ¶ Cassus. Pupilla conuēta tutore auctore in.r.ex cō tractu paterno cōdemnata est.tandem abstinuerūt eam tutores ab heredi.paterna:r sic hec bona iuerunt ab substitutuꝫ vel ad cohere ab heredi.paterna:r sic hec bona iuerunt ab substitutuꝫ vel ad cohere eadem.queritur in quos detur actio er sñia.r ꝺ̄cr in substitutū vel in eos dem.queritur in quos detur actio er sñia.r ꝺ̄cr in substitutū vel in cōeoꝝ condemnatus fuit pupilla. Fran.accur.

e ¶ Ad substitutū.sed nōne euanuit substitutio adita hereditate.vt.C.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

lose p̄ducentē datur. vt. j. ad. l. ccene. de fal. l. q nomīe. ⁊ hoc perpetuo vel imꝑlozato officio iudicis. ⁊ sic infra quadriennium ex clausula generali. ff. ex quibus causis maio. l. i. in fin. sed in casu fauore minoris ipso iure. ✝ vt. C. si er fal. allegat. l. i. ⁊. 4. ⁊. 14. ℣ Itē cōtra victur. j. de excep. l. q agnitis. sed illa in instrumētis dicit hec in testibus licet quidā dicāt hic quando pcumia corrupti: ibi non vel dic vt ibi. ✝ ⁊ facit. C. si ex fal. instru. per totum. Item quid si ex falso iuramento ē lata? dic vt. C. ō trās. ac. l. si ex falsis.

✝ Vide mo ⁊ alera.

✝ Idē mo ⁊ alerā.

S I victus. ¶ Casus. Alicui captoī tur ri. inicto ꝑpter aliquod delictū ⁊ cōdēnato añō pena ei inferretur potestatur comestio vel aliqd sup quo iaceret. aliquis prohibuit ꝫ portari. dicitur ꝙ prohibēs tandē act. in factū vel iniuriar arbitrio iudicū est puniē dus. Fran.

a ¶ Si victum. v̄ viuiat.

b ¶ Vel strati. hoc corpone. vt. j. de ver. sig. i. verbo victus. ⁊. l. in stratus.

c ¶ Judicato. i. cōdēnato. Sed a ꝙ differebatur pena. vt. C. ō penis. l. cū reis. Respon. vt in eo. tu. si vindicari. ⁊. j. de penis. l. ꝑgnātis. vl dic iudicato. f. ipe. arg. ff. de iureiuran. admonendi.

d ¶ Utilis. sc̄s in factum. vt. ff. de ꝓfectꝑ. ver. l. quotiens. ⁊ arg. ff. ad. l. aquil. liber bono. i ꝑnc. et. l. quemadmodum. ff. magistratus. Sz in quā penam? Respō. ✠ vt iudici videbit. vt. j. de custo. reo. l. si quis reum. et ībi. de obli. er ff. si male.

†Alīs ſci pit. l. ibi si vīū.

✠ Idē bar.

✠ Ipse tel lect ē ing. fm. Tmo. et alerā.

§. j. ⁊. ff. si quadru. pau. fecit. dica. l. ex bac. Itē cui dabit? Rñ. cōdēnato sīne ff factus seruus pene p fiſcum. vt ꝙ deportatus vel relegat⁹. vt instī. qui. mo. ius pa. po. fol. §. cū autē. ⁊ de capi. dimi. §. minor. Secus si seruus pene. vt quia in metallum est damnatus. vt instī. qui. mo. ius pa. po. fol. §. pene. quia tunc non. vt instī. de inīu. §. feruus. nec fiscꝰ vt domino. vt. ff. de bis que ꝓ no ſcrip. ba. l. si in metallus. licet ✠ quidam sibi ⁊ seruo facto dicant dari. vt ar. ff. de inīu. l. item apud. §. si quis sic fecit. potest etiam criminaliter a quolibet accusari: vt capitalis pena imponatur. vt. C. de custo. reo. l. i. §. fi.

I Mperatores. ¶ Casus. Sentētia solemnīter lata a qua nō est appellatum nō potest retractari ob hoc ꝙ vna partium dicat se inuenisse instrumenta: que si a ꝓin. habuisset/obtinuisset. hoc autē fallit in republica in casu. quod dic vt in glo. Fran.

c ¶ Nouiorum. i. nouiter repertorum. vt ar. C. de transac. l. sub pretextu. sed contra. ff. de iureiur. l. admonendi.

f ¶ Restitui. i. restituendi. Accur.

g ¶ Negocia. i. sententias. Accur.

h ¶ Negocio. publico. idem in pupillari ⁊ ecclesie. vt no. C. eodē sub ꝓpe. Accur.

i ¶ Ex causa. si nō sit defensor reipu. soluēdo contra quem hz act. respu. argu. C. de iudi. l. ꝓperādum. in fi. Sed ℣ videtur. C. si tu. vel cura. l. etiam. ⁊. C. de sacrosan. eccl. l. iubem⁹. §. predia. ⁊. §. vconom⁹. vel dic ✠ an fit lapsus triennīū: ē tūc an ꝓtenuit actio affuerit. vt. C. de sen. aduer. fiscum. l. i. lib. x. ⁊ hoc petita restitutione offi. iudi. ex clausula generali. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. i. in fi. ⁊ ita. j. quadriennīū tñ fm Jo. vt. C. de tempo. in integ. resti. l. si superueniam. aliū ✠ actione in factum. ⁊ sic ꝑpetuo ob dolus delinquentis. ⁊ facit. ff. man. l. si homīnē. ⁊. j. de excep. rei iudi. l. cum de hoc. in fi.

✠ Idē An ge. Tmo. et aler.

✠ Idē pau lus ⁊ aler.

P Omponius. ¶ Casus. Plures iudices cognoscēbāt de quadaz causa liberali omnes excepto vno volebant iudicare: ꝑsi dūtaxat mēinille vnus iuret ide o nolle iudicare: quia de causa sibi non liqueat. tunc ceteri iudicant: cum ⁊ si omnes vellent iudicare ⁊ discordarēt sententia plurium teneret. Ultimo dicit. tunc omnes dicunt iudicare cum omnes adsunt. ⁊ statur sententie omnīū vel maiorīs partis. ⁊ hoc dicit he dicere ⁊ seq. Fran. accur.

b ¶ Si vni. ¶ Proferre. nō ergo omnes iudicant. ⁊ sic est ℣. in aut. vt iudi. non ex pec. sa. in. §. ij. ⁊. j. co. l. duo. ⁊. ff. de arbi. l. sicuti. ⁊. C. ad. l. ꝓpo. non est necesse. l. cum magistratus. Sol. ibi liquebat ✠ hic non: ⁊ hoc bic iurauit. vt ⁊. ff. de arbi. l. si de meis. §. ꝓmonde. ⁊ ar. j. de fur. l. in actiōe. ꝓbat actor ⁊ obtinet aut nō: ⁊ succumbit: Rñ. vt. d. l. si de meis. Itez

✠ Idē bar. ⁊ pau.

Lucinius rufinus. Lex. xxxiiij.

S I victum⁹ vel stratum⁹ in ferri in carcerem quis iudicatō⁹ non patiatur vtilis⁸ in eum penalis actio dāda est: vel (vt quidam putant) iniuriarum cum eo agi poterit.

¶ In causis publicis ex causa retractatur sententia ꝓpter instrumenta de nouo reperta. b. d. Bar.

Papinianus iustus. Lex. xxxv.

I Mperatores antoninus et ſeuerus rescripserunt: q̄ ꝓ sub obtentu nouorum instrumentorum restituī[r] negocia[s] minime oporteat: tamē in negocio publico[t] ex causa[u] permittere se huiusmodi instrumentis vti.

¶ Ita. l. cum. i. tunc autē. ⁊ cum. l. inter pares. ⁊. l. duo ex tribus tractāt de vna causa: dēq; materia quādo sunt plures iudices ordinarij vel delegati in vna causa ⁊ aliq; ꝓnūciant ⁊ aliqui nō vtrū valeat ꝓnūciatio. vel si omnes ꝓnūciant ⁊ discordant ā sententia prevalet. b. d. ¶ Pau.

Paulus. Lex. xxxvj.

P Omponi[v] † lib. xxxviij. ad edictum scribit. Si vni ex pluribus iudicib⁹ de liberali causa cognoscenti de re non liqueat: ceteri autem consentiāt si is iurauerit sibi non liquere eo quiescente: ceteros qui consentiunt sententiam suaz ꝓferre[x]: q̄ ⁊ si dissentirent[y] sententia pluriū obtineret.

† Dig. xxxvij.

Martianus. Lex. xxxvij.

T Unc autez vniuersi iudices intelliguntur iudicare cum omnes adsint[m].

Paulus. Lex. xxxviij.

I Nter pares[n] numero iudices si diuerse sententie ꝓfe rantur in libcralibus quidem causis ꝓm quod a diuo pio cōstitutū est ꝓ eo libertate constitutus obtinet[o], in alijs autē causis ꝓ reo q̄ ō ꝫ i publicis iudicijs obtinere ops[p], ¶ Si in diuersis summis cōdemnent iudices[q] minim⁹ im[r] summā spectandam esse iulia scribit.

¶ Non valet sententia pluriū altero absente licet valeat eo ꝓsente ⁊ non cōtradicente. b. d. Bar.

Celsus. Lex. xxxix.

D Uo ex tribus[o] iudicib⁹ vno absente[c] iudicare non possunt: quippe omnes iudices iudicare iussi[r] sunt: sed si vnus adfit et contra sentiat stabitur duozū sententie † quid enim[s] minus verum est omnes iudicasse?

¶ Comoda simiozū possunt capi in cāz iudicati in subsidium tantum. b. d. Bar.

Papinianus. Lex. xl.

O Mmodis premiozuz que

1 ¶ Dissentirent. illi ab isto: pluriū ⁊c. vt. ff. de arbi. l. item si vn⁹. §. fi. sed an respectu numeri tñ dicit maior pars quod videt? ✠ Alii vt Azo. ✠ quod etiam actione dignitatis. vt arg. ff. de pactis. l. maiorem. z dicte tionis. vt. j. de re mi. l. qui commeatus. in fin. ⁊ in auc. de defen. ciui. §. nos igitur. nam si ꝓpter meam discretionē alius apparet maior vt ibi dictur: multomagis ego.

m ¶ Unc autem. Adsunt. ⁊ etiam sententiā ferūt: vel vni iudicātiō sentiunt vel etiaz iudicato. i. sentētie. si vero dissentiunt. tūc ōes. si aūt et aligs cui nō liquet ille se excusat iurando. vt. ff. l. ꝓt. Accur.

I Nter pares. ¶ Casus. Duo iudices de causa cognoscentez diuersas sententias dederunt: queritur cuius sententie stetur. z distinguitur. nā si est liberalis staī ei sententie q̄ ꝓ libertate est data. si autez est alia causa: statur sententie late ꝓ reo. z hoc etiā in criminalibus causis loco cum hz. si aūt est causa pecuniaria z diuersas sētētias dederint vna l maiori alia in minori: statur illi que in minori summa est lata. Fran.

n ¶ Inter pares. aliud si inter impares. vt. ff. l. ꝓp. ℣. Itē hoc tue hz locum in ordinariis. secus in delegatis. vt. ff. l. ult. hoc. Accur.

o ¶ Obtinet. vt. ff. de manu. l. lege. ⁊ ar. ff. de fideicō. lib. i. libertatib⁹. ff. de reb. dub. l. si fuerit. in fi. ⁊ idez in ꝑcla inoffi. test. vt. ff. de inoffi. testa. l. si pars.

p ¶ Oportet. f. ꝓ reo. ⁊ est sic. j. de acti. ⁊ ob. l. arrianus.

q ¶ Judices. etiā delegati. nec ob. ff. l. duo. qz hic cōsentīt in minorē summam. vt. ff. de arbi. l. diem. §. si plures. ⁊ dic vt ibi.

r ¶ Minimam. sic in ſtip. vt. j. de ver. ob. l. inter stip. §. ū. ⁊. l. si ita stipulatus fuero. vt ⁊ fa. j. de re. iur. l. in obscuris. ⁊ de le. ij. l. fideicō. §. si q⁹.

¶ Duo. ¶ Casus. Tres erāt iudices delegati. duo absente reliquo iudicare non possunt cum omnes iussi sint iudicare. sed si omnes sunt ꝓsentes statur sententie duozum. Fran. accur.

s ¶ Duo ex tribus iudicibus. delegatis. idem in ca. si ceperint cognosce re. vt dixi. ff. ca. l. ꝓpoſito.

t ¶ Absente. vel mortuo. vt. C. de pedaneis iudi. l. placuit. ⁊ fa. ff. ō arbi. l. sicuti. ⁊. l. item si. ff. ñ. ⁊. j. de regu. iur. l. factum.

v ¶ Jussi sunt. nisi aliquis iuret sibi non liquere. vt. ff. eo. pompo.

x ¶ Quid enim minus. i. quid deficit quin boc dicamus.

Ommodis. ¶ Casus. Quidam athleta pugnaturat ad popu li delectationem et ob tinuerat. vnde debebat sine ꝓpabari ba bere premiū

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2009

bere premium a republica.iste athleta condēnat⁹ est mihi in.c. nec bona sua ad hoc sufficiūt: dicitur q̄ reipublice interdicēdus est ne hoc premium soluat athlete: ꝛ hec pecunia debita tanq̄ pignus teneb̄it. Frā.

a Coronas.i. victorias. qui enim pugnabāt ad delectationē3 populi/ premium a repu. cōsequebantur. vt. C. de athletis. l. j.

b Interdici. vt fibi. fcz nō soluat fz victori. vt ar gu. ff. e. a diuo. §. fi. ꝛ hē e vim ✣ cuz ola alia de ficiāt: als nec priuata pa ctione possunt obligari. vt. C. que reſ pi. ob. poſ. l. ſpez. nec publica. vt. C. de excep. rei iu. l. ſi hpendia. que ſunt contra.

Ælennius. ¶Celſus. ¶Promiſi tibi. c. dare ex causa donatiōis: delegaſti me creditori tuo vel ei cui donare volebas: vt̄ viro tuo causa dotis pro te. promiſi. nunc cōuenior ab eo cui ſum delegat⁹. an tenear inſolidum non deducto ne egcā quertur: ꝛ dz q̄ ſic. ꝛ adducit ſimilia. ꝛ cā ue q̄ ante non rñdet niſi ad duas queſtiōes. Idē tiōicas in tertia. ¶ Fūdus. Donaſti mihi fundū ꝛ tradidiſti cād deſij poſſidere būc fundū et a te peruenit: nūc ago3 te ad fundū. dz q̄ ſi nō reſtituas 2denaris ſolidū et etiā ad fruct⁹ extātes in ſolidū dānaris ſi eos poſſides. ſi aūt dolo deſiſti poſſidere iurabo3 te illi tem. ¶ Inſolidū. Er cā donatiōis quēr⁹ ſolidū 2dēnat⁹ poterit obtinere priuilegiū ne executio in eī⁹ bonis fiat niſi inquātū facere poteſt. Frā.

c Ælennius apollinaris. iulio paulo ſalutez et bane queſtionem.

d Donaturum. i. tradituꝝ er cā donationis: ſz tñ ia3 donauerat verbis vel etiam dic q̄ non donauerat etiam verbis.

e Et ſi es. ſcōa queſtio.

f Et quid de eo. tertia queſtio.

g Cui. mulieri.

b Rñ. nulla. tres poſuit ſtiones. vt h rñ. ad primā: ſed nō ad ſcōam. ſed idem eſt in ſcōa qō hic & in prima. ✣ ꝛ. ff. de do. qui id. §. fi. ꝛ facit in eo. ti. l. ij. §. cūꝰo. ꝛ. j. de doli excep. pure. §. ſi cum. ꝛ. j. de noua. l. ſi quis ita. ꝛ. l. ſi titius.

i Js. donator. Accur.

k Cum. donatarium.

l Similis. cuz nec ipſe habeat cauſam lucratiuā. vt. j. de actio. ꝛ obli. l. er promiſſione. Sed contra. §. de iure do. l. ſi extraneus. vbi delegat⁹ a muliere habet priuilegium. vt inquātum facere poteſt dānetur. Sol. ✣ ibi iam ſoluto matrimonio mulier contra virum agit qui non exegerat: hic vir agebat: vel vt ibi. Item contra. §. ſol. ma. l. ſi priot vbi priot vir delegatus ſecundo viro ab vxore inſolidum non tenetur. Sol. ✣ ibi p⁹ miſit ſic: quod mulieri debeo vbi verba cum effectu accipio ſecus ſi diriſſet decem que mihi dedit tibi promitto. argu. §. de iureiu. l. cū qui. §. ſi mulier. Accur.

m Si conſtante. idem ſi ſoluto. vt. §. eo. l. ſed hoc ita.

n Condemnatur. vt. §. eo. l. ſciendum.

o Fideiuſſor. repete vt. §. l. ꝛ ſi fideiuſſor.

p Inſolidum. ꝛ hoc in hac exceptione vt quis damnetur inquantum facere poteſt. fec⁹ in exceptione doli vbi diſtinguit. vt. j. de excep. doli. l. apud celſum. §. item queritur. ꝛ. §. ſed ꝛ ſi mulier. ꝛ. l. pure. §. penul. ꝛ. l. iul. Azo. Item facit. §. de condi. ob. cau. l. ſi donaturus. ꝛ. l. ſi extrane⁹. ꝛ. l. qui ſe.

q Donauit. et tradidit: ſed poſtea aliquo modo ad eum poſſeſſio redijt: ꝛ ſic nō eſt. ff. §. de do. l. in eo libus. §. j. ꝛ. l. cum de donatiōe. ꝛ. §. de vſur. videamus. §. ſi actionem. que ſunt contra. Additio. Dic q̄ ibi in tempore more: hic vero ſecus.

r Reſtituat. poſtea cum poſſidens eſt conuentus actione in rem.

s Poſſeſſor. nō vt donator in qō tū facere poſt.

t Fructuū. perceptoꝝ. poſt litem contestatā.

v Conſumpſerit. nā eis conſumptis non iurabitur in litem. p eis. ſed cō dēnabitur in eſtimatione. erat enim male fidei poſſeſſor: qz poſt litē contestatā cōſumpſit. vt. §. de dolo. l. arbitrio. §. nō tñ. fin. ff. als ſi extarēt cuz rei ven. poſſent peti: poſſet. p eis iurari in litem. vt. §. de in lit. iurā. in actiōib⁹. Alij vt azo q̄ biciuret q̄ cōſumpti ſunt. ꝛ h ſubaudiunt ima xime. Certū ſi nō ſum pſit. ſ. ante lit. cōteſta. qz tunc nō tenet cum ſit bone fidei. Quarti q̄ ſi extant adhuc lit. teſta. officio iudicis. cū bone fi. ſit poſſeſſor poſt litez contestā. rei vēdicatione ſi extant. ſi aūt cōſumpti ſunt nec officio. iudi. primi: nec rei vendi. ſecūdi: ſed primi nulla actione. ſecundi cō dictione ſine cauſa pe tūr. vt. C. de 2dī. ex lege. l. mala fide. Accur.

x Deſijt poſſidere. nō conſumendo.

y Condemnatio. quāti in litem iuratum fuerit.

z Non tenetur. vt et. §. de do. l. q̄ id. j. ff. ſic ꝛ. §. ſolu. matri. l. ex diuerſo. §. fi. ꝛ quod cū eo. ſi filiꝰ. ꝛ hoc ſi nō fuerit primo iudicio ſup hoc propoſita exceptio. als ſec⁹ ✣ vt ja. de excep. rei iudi. l. duo bus. ꝛ. C. de fide inſtru. l. fi. §. fi. ꝛ. §. de neg. ge. l. ſi nautem. §. ſi rationē. ꝛ pro hoc eſt quod nota ni. §. eo. ſi cōuenerit. ꝛ facit. §. de iure dotium. l. ſi ex

Pertraneus. ¶Celſus. ¶Iudex poſtq̄ dedit ſententiam diffinitiuam nō poteſt eaz mutare. ſupplere autem poterit quod deerat vt ſi in ſententia condēnauerat de fundo. nunc vult ſupplere in fructibus. Fran. accur.

a Sententiam. vt ꝛ. §. e. l. q̄ iuſſit. in fi. ꝛ. C. q̄ſ. quo. nō eſt neceſ. l. ſ. ꝛ j. e. l. iuder. ꝛ. l. acta. §. j. ꝛ. l. cū quereba. ꝛ. j. de penis. l. dūi fratres. ſal lit in caſibus. vt no. C. ſenté. reſcin. non poſſe. l. j.

b Circa cōdēnādus. vt in fructib⁹ de quib⁹ omiſerat. vt. §. de rei vē. l. er diuerſo. ꝛ cōtra abſoluit ſi a fundo petito abſoluerat. ꝛ facit. C. de fruc. ꝛ lit. expē. l. terminato. ꝛ. C. q̄ñ prouo. nō eſt neceſ. l. omnem.

Paulus. ¶Celſus. Duo ſunt cōdēnati in. rr. in vna ſentētia quili bet videtur condemnatus in. r. et ſi vnus eorum ſoluat ſua, r. liberatur in reſiduo. Fran. accur.

c Virili. etiam ſi in ſolidū prius tenebatur. ꝛ ſua cōdēnatio proficit.

d Er cauſa iudicati. ¶Cauſis. ¶Pupilla cōuēta tutore auctore in. r. ex cō tractu paterno cōdēmata eſt. tandem abſtinuerūt eam tutores ab heredi. paterna: ꝛ ſic hec bona iuerunt ab ſubſtitutus vel ad cohere dem. queritur in quos detur actio ex ſua. ꝛ dz q̄ in ſubſtitutū vel in cō heredem/ ꝛ exacti regreſſum habebūt ꝛ tutores pupilli in caſu ſi culpa eorum condemnata fuit pupilla. Fran. accur.

e Ad ſubſtitutū. ſed nōne euanuit ſubſtitutio adita hereditate. vt. C.

* Idē bar. ang. ꝛ alex. qui dicit q̄ hic locum in fructib⁹ pro bēde vel de neficij clerici cōdēnati et idē in fea. do. ꝛ ē etiaz videt tenere Bart. et pau.

† Concor. ter. in ca. in lſis. ō offi. ꝛ pote. iu. de le extra ter. in. c. venera bilis. co. ti. terr. in ca. ſi cōpromiſſa rī. §. ſi ño. de elec. l. vſ.

✣ Idē bar.

* Approbat cōmuniter doc.

† Reprobatur p pau. ſimo. ꝛ alex.

* Idē bar. pau. ꝛ alex.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

de impu. z aii. substi. post aditam. z idem de iure accrescẽdi inter heredes. vt. ff. de vsufru. accresc. l. fi. §. fi. Respõ. + hoc facit restitutio ac des. vt. ff. de vsufru. accresc. l. fi. §. fi. Respõ. + hoc facit restitutio ac si adita non esset hereditas. vt. ff. de minori. l. 1 ii fine. §. fed quod papi. si aditã non esset hereditas. vt. ff. de minori. l. 1 ii fine. §. fed quod papinianus deferatur hereditas? Respõ. non ‡ sed ad fiscum fm quosdã.

+ Ista glo. est singu. ad b qñ sustl tutio vulgaris adita hereditate na nescat. qñ idẽ est etiã in legato p agnitionẽ primi legatarii. sñ hoc fallit vbi heres q aditã esset restitu tus aduersus ipas aditionẽ. Bol.

‡ Reprobat p imol. z alex. qui nõ ad fiscũ fed ad primiores.

+ Quẽ opinionẽ approbat p ofines doc.

ff. de iur. et. l. fina. Accursius.

C In eos actionem. cũ effectu et inspectu ecclie. et de hoc excipit nisi ꝛc. quia et vbi culpa tutoris iteruenit datur similiter in eos actio. exitus vero fit contra tutores qui cõuenuntur fm Azo. ‡ Sed. Ñ. dicit tñc nullo modo teneri substitutũ. vel coheredes argu. l. i. de priori. §. fi. sed ibi nõ habebat tutorẽ vel si habebat non defendit: hic defendit ꝫ malc. z facit. §. de in integrũ restitutio. l. fi. z de minori. l. ait prestor. §. nõ solũ. z. C. si aduersus rem iudica. l. cuz z minores. Itez videtur huic cõtra. j. e. l. sepe. in prin. sed nõ vident alij/ sed illi ijdem qui sunt cõdemnati. Accur.

uenerunt: queritur an hi ex causa iudicati teneantur? rñ. dandam in eos actionem[a] iudicati: nisi culpa tutoris pupilla cõdemnata est.

Acta nõ possunt destrui sine cõsensu partis z iudicis. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xlv.

Acta[b] apõ se habita: si partes ꝑsentiant: et iudex hoc ꝑmiserit potest iubere ea dicẽ circũduci[c]: nisi vel negocium vel lis terminata est. ¶ De amplianda vel minuenda pena damnatorum post sententiam dictam fine principali[d] auctoritate mihil est statuendum.

Vice et casus vnicus in iure q valeat iudicium agitatum cum adulto curatorem non habente. b. d. Pau.

Contra[e] indefensos minores tutorem vel curatorem non habẽtes[g] nulla sententia pferenda est.

Verbũ condẽno vel absoluo positum in scriptura sentẽtie põt per iudicem mutari añq̃ sit pnũciatũ: posteã nõ. b. d. Pau.

Hermogenes. Lex. xlvj.

Actorum[f] verba emendare tenore sententie perseuerãte non est prohibitum.

Ad hoc vt valeat sententia debẽt esse presentes vel legitime citati omes illi quos negocium tangit. i. contra quos principaliter fuit actus: z si aliqui fuint presentes alii qui non: nec citati nõ valet nisi quo ad presentes vel citatos. b. d. Pau.

Paulus. Lex. xlvij.

Vno quoq; negocio pcessentibus[g] omnibus quo[h] causa cõtigit[i] iudicari oportet: aliter enim iudicatum tantum inter ꝑsentes tenet. ¶ Qui apud fiscum[k] causas defendere sepius cõuenti[l] neglexerint: rebus[m] iudicatis subiiciendi sunt[n]. quod[o] ex eo apparet si spes conuenti presentiã sui facere noluerint.

Dicitur q decretum siue citatorium si fiat super alienationibus siue transactionibus debet scribi verbis latinis z ītelligẽ inter latinos. Fran. accur.

Triphonius. Lex. xlviij.

Decreta[p] a pretoribus latine interponi debent.

Filius effectus sui iuris si quẽtur ex cõtractu celebrato tpe quo erat i patria potestate si nõ heres patris cõdẽnatur dũtaxat quatenꝰ facere põt: nec deducit eis alienum: licet secus in donatione. b. d. Pau.

Paulus. Lex. xlix.

Et heredatum/ vel cũ qui se paterna hereditate abstinuit: nec ex ipsius[q] cõtractu nisi in id quod facere potest[r] condemnandum esse. ¶ Quẽadmoduz autem facere posse credatur videndum est vtrum deducto omni ere alieno[s]: vt is qui ex donatione cõuenitur[t]: an vt maritus z patronꝰ nullo deducto ere alieno? Et indubitati iuris est ad similitudinem viri et patroni cum condemnandum[u]. pinguius enim donatori succurrere debemus ꝙ ei qui verum debitum[v] persoluere compellitur.

Triphonius. Lex. l.

Liberalitate sua inopꝫ facti[x] periclitetur.

Qui dolo suo effectus est nõ soluendo perdit beneficiũ ne cõuenatur vltra ꝙ facere possit. b. d. Pau.

Paulus. Lex. lj.

cet. Bar. z alex. z est vera in se.

‡ Ista apꝓbat per ange. imol. pau. z alex.

a ¶ Ea die. vl' postea vsq; ad decisionẽ. Accur.

b ¶ Acta. ad est scripture de his facte que apud iudices acta sunt vel dicta. Azo.

c ¶ Circũduci. i. destrui. vt no. ff. de peti. here. l. si qs libertatẽ. z facit ff. de arbi. l. fed z si compromissum. z. j. l. priori.

‡ Ista apꝓbat aliꝰ duabus reꝓbatis ꝑ Bar. alex. z alios.

+ Cõtra ē de. l. ij. C. de pet. hpe. of.

‡ scribe. hic dicunt aliã gl. ling. ad p q cita tio facta tutoris[y] vel curatoris[z] / non est sufficiẽs ad ꝙ ꝓsit ferri ínia contra pupillos vel ꝓ minores si tutor vel curator nolunt adesse. de q̃ materia per Bart. i. l. qui hꝫ §. si pupillus. ff. de tuto. Bolo.

‡ Ista pla-

d ¶ Terminata est. tractatione vel sententia. ita q̃ nõ possit appellari. nã tñc iudex põt hoc facere etiã si partes nõ cõsentiant: sed ante litem finitam nõ potest fm Azo. Vel dic q̃ tñc possunt partes: z si iudex nõ permittat: cum finem officium sit finitũ fm. B. vel dic ‡ q̃ tñc fieri nõ possunt etiam partibus z iudice volẽte quoniam decisio: teneat: nisi z ab ea expresse recedat.

e ¶ Sine principali. Quid ergo si principale rescriptum fuerit alatum: id est impetratum super hoc? Respõ. ‡ non ei credam. vt. C. si ꝙra iuuel vti. pu. l. fi. z de peti. bo. sub. l. j. lib. x. nisi dicat nõ obstante tali lege vel legibus. argu. ff. de lega. iij. l. non aliter. et. l. si quis. in princip. et in aut. de. ff. imperfectꝰ. §. fed z si quis. Itẽ nisi propter inopiam. vt. C. de mo. mul. l. eos. in fine. et. ff. de off. c. presi. l. illicitas. §. fin. et facit. C. de pe. l. penam. z. j. de questi. l. i. §. fin. z. j. eo. l. iudex. z. ff. eo. l. paulus. z. j. de appe. l. ab executore. y. respõ. z quod no. C. sentẽ. rescin. non pos. l. j. Accursius.

f ¶ Cõtra. sed pro eis potest. vt. C. de procu. l. nõ eo.

g ¶ Nõ habẽtes. vel habẽtes. sed adesse nolẽtes. ‡ argu. ff. quod cuiusq; vniuer. l. i. §. z quidem. z facit. C. si aduer. rem iudicatam. l. cum et minores. Accursius.

h Actorum. Dic fm quosdam q̃ cum legit sententiam anteqũ letter sententiare q̃ proposuerat. cum tunc ibi aliter videatur sed post letam non potest: cum nec corrigere possit. vt. j. eodem. iuder. Vel dic ‡ secundo q̃ etiam tota perlecta potest verba diffinitiue sententie mutare retenta sententia. Nec ob. d. l. iuder. quia non indicat iterum: sed declarat indicatum. vt arg. ff. de testamen. heredes. §. q̃so. Itẽ no. arg. pro nobis q̃ licet verba offendere seruata sententia. vt no. C. de legibus z consti. non dubium. Accur.

i ¶ Vno quoq;. ¶ Casus. Sententia debet dari ꝑsentib' partibus: z dic vt in glosa. ¶ Qui apud. Una pars tũ citata a iudice suo: puta a procuratore fisci nolunt venire. dicitur q̃ sententia poterit dari. Fran.

k ¶ ff. ꝑsentib'. vere vel interpretatiue. quia contumaces. vt. j. eo. contumacia. z. j. auf. vt om. ob. iu. §. si vero necꝫ.

l ¶ Quos causa. q̃ principaliter ‡ cõtra eos lis mota fuit. als contra. vt j. e. sepe. et facit. §. fami. hercis. l. i. hoc iudicio. et C. res inter alios acta. l. fina. Accur.

m ¶ Cõtingit. vt tutores z alij cuz quibus fuit lis cõtestata.

n ¶ Qui apud fiscum. id est fisci procuratorem iudices. Idẽ si apud aliũ. Accursius..

o ¶ Cõuenti. id est citati. et erat lis contestata. als non posset dari diffinitiua. vt. C. de iudi. l. propere. nam. §. j.

p ¶ Rebus. prius cõdẽnandi quasi cõtumaces. Accursius.

q ¶ Subueniẽdi sunt. ꝙsi cõtumaces: si tamen minus fouerint causam. vt. C. de iudi. properandum. §. finautem.

r ¶ Quod. sc. ipsum negligere. facit. C. quomodo et quando iud. l. consentaneum. z. j. e. contumacia. §. contumar.

s ¶ Decreta. i. adicta citatoria ‡ cõtra absentem. vel dic ꝙ fiunt super alienationibus et transactionibus per ipsos prestores. vt. C. de assẽs. l. j. Accur.

+ Dicꝫ ꝺ appellat de crea sententias ꝺ imolam.

t ¶ Lanne. id est iter latinos: sed inter alios cetus

lingua: nisi vnus intelligat linguam alterius: vt. ff. de institutio. l. sed et si pupillus. §. proscribere. z. C. de sen. l. iudices. z. j. de vet bo. obli. l. j. §. fina. Accur.

u ¶ Et heredatum. ¶ Casus. Filius et heredatus vel qui abstinuit se ab hereditate paterna ex cõtractu ipsius cõuenitur inquãtum facere potest nõ deducto ere alieno. sicut vir z patronus. sic? in donatore conuento. nam ibi deducitur eo alienum. z est ratio ne ex liberalitate sua inops factus pereclitetur. hoc dicit bec. l. cum. l. seq. Fran.

v ¶ Cũ ex ipsius. nam ex patris contractu nullo modo tenetur cum non sit heres. Accur.

x ¶ Facere põt. nisi in casibus. vt. ff. q̃ cũ eo. fed si ex parte. §. interdum. z §. q̃ q̃. z facit. ff. l. i. z. ij. z fi. z. C. quod cum. eo. l. eius rei. z. l. si ex.

y ¶ Ere alieno. vt. ff. e. l. inter eos. nam soli donatori hoc concedit.

z ¶ Cuemitur. de quo cõstat: vt hic. z. ff. eo. l. inter eos. §. ij. quoq;.

a ¶ Eo demãdum. et sic nõ deducto ere alieno. et ita est ꝓtra. ff. quod cũ eo. l. ij. in fine. vbi deducit: etiam filius quod creditoribus debet. Solu. ‡ donator deducit de omnibus quibus debet et causa nõ simili: sed filius nõ deducit quod debet primis. vt hic: sed posterioribus qui fecit cõtrarerũt postq̃ sunt factus sui iuris vt ibi. Si ꝙras quare posterioribus z nõ primis deducit. ibi est ratio. vel hic + filiꝰ iuste fuit et heredatus: ibi iniuste. item hic forte est ex maxima parte institutus vnde sciute abstinuit: ibi ex minima z sic facit bñ. ff. de abstinet. Accur.

‡ Ista ẽ ꝛa fm imol. z alex.

‡ Reprobat qr distinat fm alios.

b ¶ Debitum. id est non lucrativum. nam et ex donatione fit verum debitum.

c ¶ Deliberalitate. Fieri. id est factus. z sic tempus ꝓto tẽpore ponit sic. ff. de lega. iij. l. etiam. z facit. ff. de edil. edic. l. ad res do. z. ff. de donati. l. aristo. in fi. Accur.

Si quis

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

SI quis dolo. ¶Casus. Miles vel maritus vel similis qui conuenitur in quantū facere potest in odium creditorum bona sua diuisipauit. Dicitur q̄ ammodo conuenitur insolidum. ¶Si quis creditorem. ¶Done casum; vt in glo. que incipit: id est debitor &c. ubi vel dicterio &c. Franciscus accursius.

a ¶Si quis. Alioquin si quid postea acq̄sierit in id̄m facere potest cōdemnandus est. vt. j. de cess. bo. l. iiij.

b ¶Venirent. q̄ ipsemet vēdidit. vel dic q̄ sic diſſipauit vt necesse sit vendi p creditores: licet ergo prius habeat beneficiuz vt in p̄tum facere possit condemnetur: quia similes * vel maritus: vel similis: nunc amisit: cōtra eos tamen contra quos dolo fecit. * vt. ff. so. ma. l. tiaz. ff. licet. alij ponūt exemplum in eo qui cessit bonis dolose. secus si nō dolose quia nō p̄dit priuilegiuz. vt. j. ti. ij. l. iiij. quod nō placet. quia nemo videtur do. &c. vt. j. de re. iur. l. nullus videt. licet sit. arg. contra. ff. de damno infec. l. procul⁹.

*Ista pōt p̄cedere ſm timo. t alex.

*Et bene Imo.

Addit. Dic q̄ ibi non erat dolus aliquo modo. imo. t alex.

c ¶Tenetur. sed et prius tenebatur insolidus. sed tamē non debebat insoli dum condemnari. Also.

d ¶Missum. id est mitti iussum.

e ¶Et si vēditor. id est debitor: q ideo non admisit vt libere venderet et quod. j. dicit de debitor: pro eodem ponit. vel dic vendit or. id est executor siue officialis q̄ vēdidit ipaz rem in cuius possessione iussus erat mitti creditor. t soluit ei. Vel dic tertio q̄ in fraudem creditorum vendidit debitor. vnde emptor cōuētus fuit acti. in factum ex edicto. j. que in frau. credi. l. j. t non veniēte eo iussus fuit creditor mitti in pos. bono. emptoris. z nō fuit admissus vnde cōuētus fuit acti. in factū ex edicto. j. ne vis fiat ei. l. j. liberat ergo debitor. Idē si ali⁹ creditor vel etiam prorsus extraneus impediat missionē. naz potest cōuenīri dicta acti. in factum. vt. j. ti. ij. l. si quis. in prin. Alij * q̄ quidā emit. ac. creditoris: z ei solvit: z sic vendit or. i. emptor.

*Sinellibet lectura pōt p̄cedere ſm Alexan.

f ¶Quod accepit. vt. j. de re. iur. l. bona ſides. Sed j. ff. de pe. here. l. etiam. §. pe. sed ibi nō petit quod accepit cum accepit a dolose estimatio nem ab eo petit rē. Idē ff. j. de tab. exhi. l. ij. §. cōdēnatio: ſz ibi er causa supuenīēte agit: qz ertint condītio: hic er veteri. An aūt h extraneus exactus debitorē cōuenīat. ar. q̄ ff. ff. de euic. l. si plus. §. j. ff. cōtra: quia ꝑter suū dolū soluit. vt. o. l. ff. de peti. here. l. etiam. §. pe.

g ¶Ierū. ¶Casus. Soluto matrimonio vxor agit contra virū acti. rerum amotarum. dicitur q̄ vir tenetur insolidum. quomā ex delicto hec actio oritur. Fran. accur.

g ¶Cum viro. quod esse potest. vt. ff. rerū amo. l. 2tra. §. ij. t. l. mulier.

b ¶Societatis. i. matrimonij.

i ¶Quoniam. hec ratio bona est: z alia: qz solutū est matrimoniū. arg. ff. de neg. gest. l. diuortio. sed hic posita ratio sufficeret etiam cōstāte matri. vt. ff. eo. ſz hoc in ſi. facit. ff. q̄ cum eo. l. sed siēr parte. §. q̄ q̄.

k ¶Ex malo contractu. i. facto.

Ontumacia. ¶Casus. Cōtumax punitur damno litis: nam non appellat. Itē in expensis z in simili⁹. Secūdo dicit q̄ cōtumax dicitur qui ter citatus vel semel pro omnib⁹ non venit cū venire posset non impeditus modo vel alia maiori causa: z cōuenit eos vt qz erat tuder suus cōā quo erat citatus vel saltem dubium erat. Fran.

l ¶Contumacia. Contumacia attenditur q̄ñq; respectu non venientis vt extra de dolo. c. u. z. c. cum dilecti. ad ſi. quādoq; respectu nō restitutis. vt. ff. de rei vēdi. l. qui restituere. quandoq; respectu nō respondentis. vt. ff. de inter. ac. l. de etate. §. qui tacuit. z. §. mbil. quandoq; respectu recedentis. * vt extra de dolo. c. ꝓcut. z. ff. j. q. ij. certum. et extra de ꝓcu. constitutis. z de iudi. c. ſ. quandoq; respectu nō exhibētis. vt. ff. de appel. l. creditor. §. iussus. ¶Diuina cōtumacia. ſ. de nō veniendo pōt cōtingere tribus modis. vno q̄ per ēpotoria citatione recepta venire contēpſit. alio q̄ malicioſe ſeipſuz occultat. alio q̄ impediuit ne ad eum citatio puenīret. vt ff. vt lit. nō cōtest. c. q̄ñ. §. porro. z. v. q. j. quidā. z. d. c. certum. z. ff. de euic. ſi dictum. * §. ſi presente.

m ¶Litis dāno coercet. vt nō appellet: * vt. ff. ff. iud. l. z ꝑ. ff. §. ſi. itē i expēſis. * vt. C. de iudi. ꝑ perādū. §. ſimaūr. Itē vt er cā poſſit iurisdictiones ōnegare. vt. ff. q. ex cau. ma. l. ſz ſi ꝑ ꝑtorē. §. ſz ſi dū. z. C. de imge. ma. l. diffamari. Itē q̄ñz ꝑ cipale cāz amittit. vt. C. de accu. l. ſi ea. et. ff. de libe. cau. diui. §. ſi illud nō ꝑ absentiā ſolūmo do/ſed q̄ nec erat ꝑbatū ꝑpter cōtumaciā: q̄ non ꝑdit ꝑncipale. + cām. vt C. de iudi. ꝑperādus. §. cū aūt. z. ff. d. iud. ꝑ poſt. q̄ ſunt 3. Itē facit. C. de remiſ. pig. l. ſi co. z. C. q̄ modo z quādo iudex. l. conſentaneum. *

*Hoc vere regulariter Imo.

*Sequūt Imo. z alex.

n ¶Appellat. ad hoc facit. ff. de iudi. ad peremptorium. cum ſequentibus. Item facit. ff. eo. de vnoquoq;. §. j.

o ¶Enocat⁹. ſicut debet fieri per legem vel ſtatutum. alſ nō potuit citatio artare citatū: vt extra de elec. c. bone memorie.

p ¶Denam cōtumacis. que eſt multiplex. vt modo dixi. z alia. vt. ff. ſi quis in ius vo. non ite. l. ij. §. utez ſi nihil. z. ff. de iudi. ſi ꝓtor. in ſi.

q ¶Cauſe. vl iuſte. vt. ff. ſi quis in ius vo. non ite. l. ij. §. utez ſi nihil. z. ff. de iudi. ſi ꝓtor. in ſi.

r ¶Oberent. q̄ñ eſt ſiue certum ſit eſſe de iuriſdictione vocantis: ſiue eſt dubium. * vt. ff. de iudi. ſi quis ex aliena.

Ontra pupillum. ¶Casus. Citatus eſt pupillus ꝑeptorie: vel absens rei publice causa: vel minor. xxv. an. z lata eſt ſentētia cōtra eū. dicitur q̄ non tenet citato vel ſententia. ¶Js qui ad mai⁹. Titius habens causam coram vno iudice citatur ꝓpter aliam causaz coram maiori iudice. z iuit z deferuit interim primam causam: nō dicitur cōtumax vt primus iudex poſſit ferre ſentētiā in eum. Fran.

s ¶Nihil momenti habet. diſſimiliter tñ q̄ in diffinitiua ſua. nā in absentē lata tenet ſed ad appellandū restituitur. vt. ff. de integ. reſt. l. ſi. ſed cōtra pupillū vel minorē indefensum nullo modo. vt. ff. e. acta. §. ſi. ſz quidam vt. ff. dicūt in absentē idē. ff. ſi iudex ſciebat absentiā vr ipſo tu re nō teneat. Itē in poſ. differūt. nam pupillus patitur miſſionē nō vēditionem niſi ex facto patris deſcēdat negocioz. vt. ff. qui. ea. in poſ. lapud iulianū. §. j. z. §. ſi. Itē tertius miſſionē z vēditionē. vt. ff. de bo. auct. iudi. poſſ. l. ſi minor. licet reſtituatur. Itē ſecūdus miſſiones z vēditiones: licet z ipſe reſtituat. vt. ff. de dā. inſec. l. ſi ſimta. §. ſi forte. nec ob. tionē: licet z ipſe reſtituat. vt. ff. de dā. inſec. l. ſi ſimta. §. ſi forte. nec ob. quaſi debeat in notitiam citati peruenire edictuz: vt no. j. que ſentēte. l. j. §. item cum ex edicto.

t ¶Cōtumax. immo videt q̄ de vno iudicio ad aliud quis vocari non poſſit. vt. ff. de in ius vo. l. ij. in fi. z. l. iij. in prin. §. illas ſm hanc intelligē vt nō poſſit vocari niſi ſit. ſ. vocatus ad manus auditorium.

v Uder. Sētētias. diffinitiua. ſecus de interlocutoria. vt. ff. e. quod iuſſit. Accurſius.

r ¶Nō poſſit. vt. j. de pe. l. dīni fratres. z. l. relegati. in fi. z. j. e. l. cuz quereb atur. z. ff. de arbi. l. dicere. j. ff. z. l. ſe. z. C. de ſen. ex peri. re. l. ij. §. j. et in ite. reſti. l. diuus. Itē. C. de ſen. ex peri. re. l. ij. §. fi. vbi excipit prin cipē z ꝑfec. ꝓto. z ſenatus: quaſi ipſi corrigant ſuas ſententias. Sed dic non in hoc excipit: ſed vt ꝑ altos poſſint recitare. Item fallit. ff. cod. l. non in hoc excipit: ſed vt ꝑ altos poſſint recitare. Item fallit. ff. cod. l. paulus. in fi. Item fallit in aliis caſibus quos notaui. C. ſen. reſcin. nō poſ. l. j. Itē dic q̄ hac. l. tenuit ſnia: qz contra us litigatoris eſt lata nō poſ. l. j. Itē dic q̄ hac. l. tenuit ſnia: qz contra us litigatoris eſt lata nō de ſen. l. j. in fi. z de accu. l. ſi accuſatoz. ibus. z. C. quō z q̄ñ iudex. l. ſi pre de ſen. l. j. in fi. z de accu. l. ſi accuſatoz. ibus. z. C. quō z q̄ñ iudex. l. ſi pre

†Nōcet in c. in l'ſis. et in. c. venerabili. de offi. z ꝑte. iu. ō lega. extra text. in ca. ſi cōtumax. §. ſi vero. de elect. in. vi.

† Fac ſta glo. cuz ſuo ter. q̄ p' ul legiſt⁹ non tenet cōparere q̄ñ citatiōis nullitas eſt notoria. concor. tex. in cleñ. paſtoralis. eo. ti. vet. pl ſana. t. c. ſu per l'ris. extra de reſcꝑ. glo. ordi. et ſing. in. c. ſi cḡs. iij. q. ij. et in. c. ꝓtexea. de diuis.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

narius: secus si delegat⁹. vt. C. quomodo ꝛ qñ iuder. l. fi vt proponis.

a ¶ Ost rem iudicatam. sic. ff. eo. imperatores.

b ¶ Decisam. boc nisi pretextu nouoꝝ instrumentoꝝ. vt no. ff. de iurei cur. l. admonendi. que est contra.

c ¶ In iure factam. sic. ff. titu. j. l. iul. ꝛ. l. j. ꝛ. ff. ad le. aquil. l. pinde. §. no tandum. Accur.

d ¶ Oueritur. quia cepit esse res certa.

Q. ¶ Casus. Uidaz 2sulebāt.

¶ Sētēcia lata a iudice minore xxv. an. maiore tñ. xvij. tenet. cū ꝛ si magistratus sit tenebit qō facit. et ℔ facit ꝑ me frācisco cū ad huc sim infra etatē. xxv. an. Scdo queꝛit. etiaz mi nor. xviij. an. poterit de cā cognoscere. vt si ex cō sensu partium datus sit ꝛ sic de facto euenit ſme francisco. naz cum essem infra etatē. xv. ij. an. datus fui iuder in quadaz causa. et de ea cognoui. boc etiam est si princeps fecit minorem. xviij. an. pretorem vel cōsulē. naz sententie quas dabit te nebunt. Fran.

e ¶ Quidam 2sulebant. minor. xviij. āis immo videt debere esse maior. xx. an. ad min⁹. vt. ff. de arbi. l. cū lege. ꝛ ff. ctra. Sol. ibi de delegato: bic de ordinario vel aliud in arbitris vt ibi: qō nibil est qꝛet de iudice ibi dicit: bic ergo non cogit iu dicare: vt ibi. si tamē in dicat tenet ſnia vt bic. et not. ſttuoꝝ etates. vt di. xi. ff. de iudi. cuz ſtor. §. non autem. Accur.

f ¶ Magistratū. ſordiarium vt differat a sequēti. Ité mediocrē vt differat ab vltimo. §. Accur.

g ¶ Minor. xviij. maior. tamen. xviij. an.

h ¶ Nō ſprobari. fed decurriones esse nō ꝓſt. vt j. de decuri. l. ſpurij. §. j. ꝛ ff. arg. 2tra. fed ibi nō fuit a principe creat⁹ ſm quosdam.

i ¶ Ex consensu. partiū.

k ¶ Minor. etiam. xviij. annis dūmodo adultus sit. facit. §. eo. ſi comenerit. ꝛ. C. ō iurem. l. j. ꝛ. ff. de iur. om. iu. l. j.

l ¶ Decrenit. potuit etiam barbario dare libertates. vt. ff. de offi. ꝓſi. l. barbarius. ꝛ not. qꝛ princeps dat ſiue eligit buiuſmodi magistratus in ciuitate romana. vt. j. ad le. iul. ambi. l. j.

¶ Si cum nulla. ¶ Casus. Bona debitoris mei ante ſententiam cō tra eum latam capta ſunt pignoꝝ ꝛ vēdita. dicitur qꝛ reuocari dz quod factum est. Fran. accur.

m ¶ Sententia. diffinitiua vel interlocutoria ne ob sit quod est. j. ex qui. cau. in poſ. ea. l. fulcinius. §. j. ꝛ facit. C. de ꝛecu. ꝛei iudi. l. j. ꝛ. j. ꝛ idez si est minus ſolēnis. vt. C. de ſen. l. ꝓlatam. Accur.

n ¶ Recuperari. als recuperari. als reuocari.

¶ In ſumma. ¶ Casus. Si iuder cōdemnat reum in certa quantitate pecunie iubens eam ſolui vel ꝓſtari: tenet ſententia. Idem dicat ſolue quod petitum est cum certa quantitas esset petita. si autem iuder fecit ſententiam certam ſuper ſorte. de vſuris autē si dicat. vſure ſi q̄ competunt ſoluantur. non tenet. ¶ Si quis ex edicto. Citatus est titi⁹ peremptorie. decessit. nunc est lata ſententia contra cū. dicitur qꝛ ſententia non valet cum extinctum sit peremptorium morte titi⁹ ꝛ de nouo citatio erat facieda in heredes titi⁹. Fran. accur.

o ¶ In ſumma. ꝓferenda in ſententijs: vel id est vt generalem tradam doctrinam. Accur.

p ¶ Uerbo. nam ſententia magis ꝙ verba est inſpicieda. vt. ff. de adi. le ga. l. ij. §. cōditio. ꝛ. C. que res pigno. l. fi. ꝛ. ff. de iure do. l. promittēdo. ꝛ ſm hoc accipe. C. de ſen. l. iij.

q ¶ Expreſſerit. quandoqꝫ ſi non exprimat. vt. ff. e. l. ait ꝓtor. §. fi. ꝛ facit. ff. de arb. l. qui tamen. §. ſi arbiter. ſed cōtra in ea. l. §. pōponius. ſed ibi non erat certū alia qua parte actor. Ité facit. C. de ſenten. que sine cer. quāti. l. ij. ꝛ. iij. ꝛ. iiij. ꝛ. ff. de cōtrahenda emptio. l. hec vēditio. §. hu iuſmodi. Accur.

r ¶ Quod petitum. quādo ſpecies vel factum.

s ¶ Quantum. quando quātitas. idem si vnū ꝑ alio ponatur. argu. ff. de leg. iij. l. ſi quis. ites in cā appellatiōis recipio ſm ff. iudicē ſic posse. ꝓnūciare: vt dicat cōdēno vel abſoluo ſicut ꝓrimus fecit: ſi qdā dixerunt qꝫ tñ iuſtā vltimuſtā ✣ debeat ꝓnunciare. vt. C. de appel. l. eos. Accur.

t ¶ Nō recte. vt. C. de ſen ten. que sine cer. quāti. l. ꝙ. ꝛ. ff. de vſu. l. qō in ſtipu.

v ¶ Non valet ſnia. vt et j. que ſen. ſine ap. l. pe.

x ¶ Soluitur. id est poſſibilitas ſerēdi in eū ſente tiam: ſed in heredē trāſfertur iudicium. vt. ff. de iudi. tā ex. §. fi. ſed secus in decreto fauore mortui iterpoſito. vt. ff. de fideicō. lib. l. cū quaſi. in pnc. in beneficio autez dic vt j. de reg. iur. l. neratius.

y ¶ Ꝓſtabit. ab eodez si est ordinarius. als ſecus. vt not. C. quomodo ꝛ qñ iuder. l. ſi vt proponis. ꝛ facit. ff. de iudi. l. et poſt. §. circūducto.

Uelitū est. ¶ Casus. Unus ex litigatoribus febricitās diſcessit a causa ꝛ iudicatū est. nunc dicitur qꝫ ſententia nō tenet cum morbus ſontic⁹ faciat differre cau ſam. morb⁹ autē ſontic⁹ dz quod cuiqꝫ rei agēde nocet vt est febris. ꝛ boc intellige si est magna febris non ſi leuis veniens in hominē robuſtū. Ité secus in quartana veter⁹: ꝓpter quā nō dimittat ſua negocia. nam hec non ꝛcc̄ſtat. Fran. accur.

z ¶ Pronunciaſſe. ꝓo eo vel cōtra eum. vt. ff. e. l. de vno quoꝝ. licet secus in minore fit. vt. C. de ꝓcu. l. non eo.

a ¶ Differt. ſiue litigatoꝝ tenet: vt hic. ꝛ. ff. si quis cau. l. ij. §. ſi qs iudicio ſiue iudicē. vt ꝛ. ff. de iudi. l. inder.

b ¶ Sontic⁹. i. nocēs quominus poſſit adeſſe iudicio.

c ¶ Cuiqꝫ rei. de qua querit. vt. j. de ver. ſig. l. morb⁹. ꝛ. ff. de edil. edi. l. iiij. §. fi. ꝛ. l. fi. §. j. nam nullus est morbus qui cuiqꝫ rei noceat.

d ¶ Appellant. vt ꝛ. ff. de edil. edic. l. j. §. ſed et iendum.

e ¶ Judicata. boc cū iuder ſciut citauit: vel non idez si ignorauit et non citauit. vt. C. quō ꝛ qñ iu. l. ea q̄. Si aūt citauit ‡ dicā idē qō in eo qui absens est probabili ꝛ neceſſaria cā. vt no. ff. de minteg. reſti. l. fi. ſed an teneatur mittere procuratorem? Reſpō. nō. vt. ff. si quis cau. l. ij. §. j. ité an idē iuder iudicat? Reſpon. vt. ff. eo. iuder.

f ¶ Correptus. qua corrigitur homo in vitijs als corruptus.

g ¶ Nō habere. vt ꝛ. ff. si quis cau. l. ij. §. ſi ꝓpter. ꝛ. ff. de edil. edi. l. j. §. ꝓinde. Sed argu. cōtra in eo. ti. l. qui tertiana. §z verbus; recte ibi ꝓpoſitum tollit contrarium.

† Ampliabis ſi dicis vt procedat nō tñ in diffinitiua: vt l. l. j. ff. ꝛ. iiij. C. de ſent. que ſine cer. §. ſi. qō est ve rū. etiam in interlocutoria. l. qā ſi. §. pōponit. ꝛ ibi bar. ff. de arbi.

‡ Utraq; placet bar. dicit tamen alex. q ista est magis cōmunis.

‡ Scribē. ille ſtā glo. reputantur ſing. ad boc q ſnia lata ꝛ absentem ex iuſta cauſa q tñ legitime fuit citat⁹ qđ ſtat. ff. de ſent. ex ſta cā nō valet. q glo. clara est ita bar. tenuit in l. ea q̄. C. qui ꝛ qñ iudex. Bolog.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

Iudicati. ¶ Casus. Si teneor pluribus in quantum facere possum: vt vni sum cõdemnatus: postea alius me cõuenit. dicitur q̃ debeo condemnari insolidum nõ inspecto eo quod alij sum ꝺdenat⁹. ⁊ hoc intelligas in sententia. at in executi. spectabitur. Fran.

a ¶ In iudicati actione. que in factum dicitur. vt. C. de re. cre. l. actori.

b Nõ prius. licet prius meruerit sibi lam: vt b. et ar. ſ. de ali. le. mela. ¶. sed si alimẽta. ſ. ſ. ſ. e. l. iter eos. Solu. ſ. grale: illud ſpale illis q̃ agũt in quã tũ facere potest re⁹. Alij q̃ illa ſm ista: vt i exercu. loquak. nã ⁊ ꝟ potior est occupãtis ꝛ ditio: q̃ nõ placet. Tertij quod obtinet in sola dãa super actione in factũ: ſz in executione facti illi⁹ pri⁹ habebit ratio: q̃ ꝑmã prius meruit sententiã. vel dic vt ibi. Accur.

c Um querebatur. ¶ Perperã. i. male. Acc.

d ¶ Non posse. vt. ſ. d. in. ſ. uender. et dic. ſ. vt er eisdem actis: ſz de nouo bñ põt iudicare cognoscẽdo iterũ si est ordinari⁹: sec⁹ si delegat⁹. vt. C. quomodo ⁊ qñ iu. l. ſi vt proponis. ⁊ dic ꝑperas vt q̃ ſ mortuũ. vt. ſ. ſ. e. l. in fuma. ¶. ſi. vel ſ mioẽ idẽ fensius. vt. ſ. ſ. e. acta. ¶. vl.

Spe constitutum. ¶ Casus. Licet regulariter dicãt res inter alios iudicatas nõ ꝓiudicare alijs: ꝫ tñ recipit distinctionẽ. nã q̃ibꝫ ꝓiudicat alijs sciẽtib⁹ q̃ibꝫ nõ ꝓiudicat alijs: ꝫ vide ſ eos iudicatũ tacite. et de hoc vltimo dat duo exempla. ¶ Primum in duob⁹ heredibus debitoris. nam licet vnus eorum condemnetur: alteri non nocet. Secundũ exemplum est in duobus heredibus creditoris. nã licet vnus agat ⁊ succũbat alteri nõ preiudicat. ¶ Postea reuertit ad primum dictum vt sententia inter quosdam lata nocet alijs. ⁊ dat de hoc quattuor exempla: vt si creditor patiatur agere de proprietate pignoris: aut maritus socerũ vel vxorem de re dotali: aut emptor venditorem de proprietate rei vendite. idem si libertus meũ defendo in causa libertinitatis mote sibi ab alio ⁊ succumbo. ⁊ sic iudicatur libertus petentis. nã omnibus his casibus preiudicat in superioribus duobus nõ redditur ratio in littera. Ultimo dicit titinius a te vendicabat fundum me sciente ⁊ sucũbuit. tãdem illum eundem vendico: non mihi preiudicat sententia lata contra titium. Fran.

e ¶ Sepe ſstitutũ est. vt. ſ. de excep. l. modeſtin⁹. ⁊. C. res iter alios acta. l. i. C. de ſi. inſtru. l. ij. in fi. Sed contra. ſ. eo. ſi er cõtractu. sed expone vt ibi. item fallit boc in casib⁹ quattuor qui sequunt hic ſcilicet creditore ⁊ debitore. item viro ⁊ vxore. item venditore ⁊ emptore. item patrono ⁊ liberto. ⁊ in alijs quos no. C. quibus res iudi. nõ nocet. l. ij.

f ¶ Distinctionem. i. fallit quandoq̃.

g ¶ Etiam sciẽtibus. als scientibus. ſ. nõ solũ litigantibus: als cõsentiẽtibus ſcz tacite. nõ solũ expreſſe. quod in idem recidit.

h ¶ Iudicatum sit. nõ directo: sed per cõsequentiam. ⁊ de his primo sãtim duo exempla ponit. quandoq̃ etiam contra quem fertur nõ nocet. vt. ſ. eo. l. cõtra pupil.

i ¶ Veluti. primum exemplum in scientibus cõtra quos videtur iudicatum per consequentiam. Accur.

k ¶ Agi scierit. vt ꝛ. ſ. de iudi. l. ſi petitor. Sz arg. cõtra. ſ. de euic. l. quidam. sed ibi ꝛ precium receperunt coheredes.

l ¶ Item. ſcõm exemplum.

m ¶ Petitorib⁹. quia sunt duo heres creditores nõ dicas q̃ sint duo rei credendi insolidum: q̃ tũc nocet alijs: vt. ſ. de duo. reis. l. ij.

n ¶ Victus. per sententiam.

o ¶ Acquieuerit. sententie non appellando.

p ¶ Competit. si vult.

q ¶ Si debitor. als ſm ¶ Di. debitorem: ⁊ tũc est. ſ. creditor. sed communis est debitor ⁊ creditorem. ⁊ ſm eum est glo. Accur.

r ¶ Experiri. vel etiã defendi. idẽ põt dici ꝛ si creditor patiẽ debitorẽ experiri vel agere cũ sit sciẽs. als secus. vt. ſ. de excep. rei iud. l. ſi mater. ¶. ſi. et l. iudicate. i fi. ⁊. ſ. ſ. de pig. l. ſi ſupatus. ⁊. C. de pig. preſes. ⁊ ideo habẽt hic q̃dã litterã pisanã debitorem ⁊ creditor.

s ¶ De ꝓprietate. hypothecaria intẽtãdo: nã dz ꝓbare rẽẽ debitoris. vt ſ. de pig. ſi ſuperat⁹. ⁊. l. ⁊ q̃ nõdum. ¶. q̃ dõ. Et ponit experiri ꝓprie ꝑsona creditoris. at in socero ⁊ vxore ⁊ venditore ipropie ꝓ defendere ſm Jo. ſ. Dt. idez. ⁊ si agere vellet etiã vxor de facto: q̃ nõ placet cũ de iure non possit agere. vt C. de rei vẽ. l. doce ancillam. ponit ergo experiri ſm Jo. put aptat ad vẽditorẽ ⁊ vxorẽ ꝓ defendere: sicut ⁊ defendere q̃ad doq̃ ponit ꝓ agere: vt C. de testi. l. i. ⁊. ſ. ſ. ſ. ó alie. iudi. l. pe. q̃ etiam er ſequẽti ſña apparet. cur autem ꝛc. et ex eo q̃ ſ. dr. in prin. huius. ¶. ſed sciẽtibus ꝛc. ibi actio vel defensio. q̃ ergo hic dicit agere ſup. vel conuenire. Et not. q̃ aliq̃ experiri semel positũ postea subauditũ ꝓprie et ꝓpriae ponit. ſic ꝛ. ſ. ſ. de. he. l. nec vllam. ¶. omnibus.

t ¶ Poſſeſſor. i. emptor.

v ¶ Intelligẽda. facit. ſ. de li. cau. l. duobus. ꝛ. ſ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. ſeruus cõmunis. in fi.

x ¶ Cur autez bis. id est. vltimis.

y ¶ Superioribus. i. primis.

z ¶ Prohibere. ar. ꝓ vtroq̃. ſ. de nora. in delictis. ꝛ. ſ. de dam. infec. l. fluminum. ¶. q̃ ꝙ. Jtez facit hoc ad id q̃ no. ſ. de pig. ac. l. gai⁹. Jtẽ caue tibi: q̃ bec ratio nõ est generalis. nã nec debitor potest ꝓhibere creditorem: cũ eñ creditor ſuperet debitorẽ: ergo multomagis eũ q̃ debitor potest ſuperare. vt. ſ. de diuer. ꝓef. l. de accessionibus.

a ¶ Uti. id est sicut.

b ¶ Js vero. No. q̃ nõ reaſſumit de debitore ⁊ creditore.

c ¶ Propter scientiam. als sententiam. ſm ¶ Di. scientiam.

d ¶ Agentis. vroris forte vel soceri vel venditoris.

e ¶ Stam ⁊ si. audi quartum exemplum.

f ¶ Interueniente. i. ipsum defendente. quod possem facere eo inuito. vt C. de lib. cau. l. principaliter. ¶dem ſi me sciente tãtum cũ ad me defendo. C. de lib. cau. l. principaliter. ¶dem ſi me sciente tãtum cũ ad me defendo. rius ⁊ ab eo mauumittatur mihi etiã nescienti ꝓiudicat. vt. ſ. de bonlib. l. ſi libertus meus.

g ¶ Preiudicatur. cum enim iudicatur alterius insolidũ: ergo meus nõ esse. vt ꝛ. ſ. de excep. rei iudi. l. ſi inter.

h ¶ Petierit. ⁊ vict⁹ fuerit. Also. ⁊ dic diuersa causa q̃ in ꝑdictis quattuor casibus.

i ¶ Diximus. in principio. l. huius. Accur.

k ¶ Egociorum. ¶ Casus. Quis cõdemnat⁹ ad. c. act. neg. gest. appellauit: ⁊ diu ventilata fuit causa. tandem iniusta appellatio est pronunciata: an vsure medij temporis debeantur: ⁊ dicitur q̃ sic. ⁊ iuder appellationis super his etiam pronunciabit. Fran. accur.

l ¶ Negociorum. directa: puta in centum.

m ¶ Diu. infra annum tñ vel biẽnium. vt in auc. de bis qui in: gre. ad ep.

Ro. q̃ res inter alios acta nõ cõ. tent. in cãtur tñ cõtra eos. extra deſi. inſtru. ter. in. cauz ſuper cõtro uerſia. de re iu. extra in cpe. ti.

Res inter alios acta an alijs no ceat.

UNIVERSIDAD DE DELVA 2001

§.i. quandoqs ⁊ vltra quando per iudicem stat. vt in aut. vt spō. lar. §. hoc quoqs. Accursius.

a ¶ Negocium. appellationis.
b ¶ Tractum. i. prolongatum
c ¶ Judicatum sit. a iudice appellationis.
d ¶ Pecunie. i. sortis.
e ¶ Deducte. in cōsequētiam saliceat prime sententie.
f ¶ Debeantur. ita q̄ in der appellatiōis de his pronunciet. vt. §. de vsuris. l. tutor. in princi. ⁊ sic nō ob. C. depositi. l. iiij. ⁊ fin hoc deducte est gentiuus. vel dic etiaz nominatiu.ⁿ: ⁊ dicēs eaz deductas in cōsequētiam a iudice appellatiōis ⁊ sic debētur postea: ne sit cōtra. d. l. depositi. et. C. de vsuris. l. in bonefidei. §. §. sed videtur q̄ a die cōfirmationis ⁊ post quattuor menses demum curārāt. vt. C. de vsur. rei iud. l. ij. sed ibi de centesimis dicit/non de his que p̄ter otra currebant: sed in eo. titu. l. iij. §. sed etenī. expresse dicit cessare etiam vsuras contractus: sed ibi tranſieratin rem iudicatam. hic non. vnde hoc distinguit fm quosdaz fruſtratione appellet vel non: vt primo casu currant: als non: vt hic. ⁊ j. de appella. l. negociorum. ⁊ l. imperator. §. si vt ergo. ⁊ d. l. de vsur. l. tutor. que dissicio potest admitti si semper dicas fruſtratorie appellatuz quando succubit appellator. als quare aliquid innouaretur pendente appellatione cum quisqs eorum in prima causa obtinuerit. quod dic vt not. C. de sen. que sine certa quantita. l. j.

g ¶ Dandam. sicut enim post lit. contest. currunt vsure: nihilominus ex Jctu. vt. C. de iudi. l. i. ita post sententiā appellationis suspensam vt hic. quia non videtur pronunciatum. vt. j. ad turpil. l. j. in fi.

h ¶ Utilem actionem. ſ. neg. gest. ⁊ officii ⁊ adherens fm quod deducte est gentiui casus: vel actionem in factum ex sententia prout est nominatiuus: ⁊ fm hoc dic vtilem. i. efficacem. Alij dant in factum subsidiariam. vt. §. de presctip. verbis. l. quotiens.

i ¶ Se consessio. ¶ Dicit de vere condemnatis: hic de quasi. ⁊ habet locum hic ti. post lit. contest. sed ille de inter. actio. ante.

Onfessus. Quodāmodo. quia impropie. sic. C. de fideicō. l. ſi. ꝓpie non. vt. C. ne quis in ſua causa. l. i. ⁊ facit. §. ti. j. l. post rem. ⁊ j. ti. j. l. penul. ⁊ §. de iter. actio. de etate. §. j. ⁊ C. de excep. rei iudi. l. ſi. cetera dic vt no. C. eo. l. j.

Qui fatetur. ¶ Casus. Confessio per erroꝛem facte facta non prejudicat confitenti: vt ſi confiteor te meuꝫ coheredem cū nō eſſes. nam mihi non nocet. ⁊ intelligas ſi probem contrarium vſqꝫ ad sententiam: vt habes hoc exemplum. ff. fam. her. l. cum putarē. ſed cōfeſſio p erroꝛem iuris facta nocet confitenti. vt ſi cōfeſſus ſum me tibi debere cētum ex ſtipulati. quam credebam valere cum modo nō valeret. vt quia inter absentes facta vel ſimili vitioſa. Fran.

k ¶ Qui erraꝛ. in facto ſi probetur contra vſqꝫ ad sententiā. vt. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. erroꝛ. ⁊ da exemplum vt ibi per. l. ſ. fam. hercī. l. cuꝫ puta rem. ⁊ j. eo. l. cum fideicommiſſum. probato ergo contra. ꝛpio iure eſt tutus. vel ſaltem ſibi reſtitutio datur. vt dices. j. eo. l. pe. in fi. niſi in caſu. vt. j. e. l. ſi is. Si ergo in alieno facto planū eſt: quia probabiliter erraꝛ. vt. §. ꝓpio ſuo. l. ſi. Si in ſuo dicam idem cum de damno certet. vt arg. §. de condi. inde. l. ſed ⁊ ſime. item hoc poſt lit. cōteſt. ſed ſi ante/aut ſciēs falſum: ⁊ tunc ſeruꝫ quod dicitur. §. de rei vendi. l. is qui. ⁊ l. ſinautem. ⁊ de dolo. l. penul. ſi ignoret diſtingue an iſte an minuſte: vt ꝓpio caſu ſue curratur. ſi probetur contrarium ſecundo nō. vt. §. de interro. actio. de etate. §. quiſto.

l ¶ Minoꝛanuit. ſume exemplum. §. de iur. ⁊ fac. igno. l. finali. puta confeſſus eſt tutor pupillum teneri ex contractu iniſto ſine tutore credens eum teneri: vel confitetur promiſſor ſe teneri ex ſtipulatione inutili: vt inter absentes: vel alio modo. et not. in iudicio nocere erroꝛem iuris in damnis. ſecus extra. vt. §. de iur. ⁊ fac. igno. l. erroꝛ. in fine. In facto ſecus vt modo dici. et eſt huius legis ratio. §. de iur. et fac. igno. l. ij. Sed quid ſi confitetur legem aliquam aliter dicere q̄ dicat: Reſpond. non debet etiam de hoc fieri interrogatio cum ius certum ſit. vt. §. de iur. et fac. igno. l. in omni. Accur.

Ulianus ait. ¶ Casus. Heres cōfeſſus eſt ſe debere ex causa legati ſtichum qui iam erat mortuus: ⁊ hoc ſciebat. certe tenebitur in eſtimationem. Fran. accur.

m ¶ Non fuiſſet. immo videtur q̄ non. vt. j. eo. l. ſi. que eſt contra. Sol. hic ſciebat confitēs non eſſe in rerum natura: ibi non. Vel hec eſt ſententia iuliani: ibi alioquin. Vel hic res erat in rerum natura tēpore cōfeſſionis/ licet nō tempore ſentētie ibi nō prima placet. ⁊ facit. j. eo. l. qui ſtichum.

Si is cū quo. ¶ Casus. Confeſſus eſt te occidiſſe ſeruū cū alijs euꝫ occiderat. tū q̄ teneris ex tua confeſſione. Fra.

n ¶ Teneatur. an liberet q occidit: dicyt. §. de inter. actio. l. ꝓfeſſionibus. Item an idem in cōtractuꝫ teſtamēto: dicyt no. §. ad leg. aquil. l. inde ne ratius. in fi.

o ¶ Qui ſtichus. Caſum ponit. Pone q̄ dixi. Confiteor me debere ſtichum ex ꝓmiſſione. naꝫ preſumitur ꝓmiſſiſſe ſicut confeſſus eſt: et ſic idem ſtatuetur ac ſi vere ꝓmiſiſſet: ſed tūc ꝓpter moꝛam etiam re mortua teneretur: ergo et hic. nam bic confeſſus eſt poſt moꝛaz vel ex interpellatione: vel per litis contestationem poſt confeſſionem vel ante. Vel pone q̄ ſimpliciter dixit debeo: nam verba cū effectu ſunt intelligenda. vt. §. ne quis eum qui in ius voc. eſt vi ecī. l. penī. preſumitur enim ipſum fuiſſe in moꝛa ante moꝛtē. Vel tertio dic ſtichū ab alio moꝛtifere vulneratum. ⁊ confiteris te eum debere quaſi tu occideris. nam teneris vt. §. l. ꝓori. licet etiam + poſt confeſſionēz vita excedat: cū a die vulneris videatur occiſus. vt. §. ad leg. aquil. l. ita vulnerat. Idē mutatis mutandis ſi ipſemet vulnerat. Vel dic fm Jo. q̄ bene ſtabat ipſum ꝓmiſiſſe ⁊ mortuum eſſe: ſed dubitabatur an in moꝛa fuiſſet. ⁊ ipſe cōfeſſus eſt ſe fuiſſe: ⁊ ita debere: vnde tenet quandocūqs deceſſit. §. de cōſti. pecu. l. ꝓmiſſor. ⁊ bono eſt in obligatione. vt. j. de verb. oblig. l. ſi ſeruū. §. nouari. ⁊ dices cōdemnandus eſt in eſtimatione. vt plene no. §. ti. j. l. ſi quis ab. §. ſi. Accur.

+ Iſta glo. eſt ſing. ad hoc q̄ vulnerās ſingulariter moꝛitur a die illati. vulneris ſi moꝛitur. eſt glo. dicta. Bolo.

Certum. ¶ Casus. Qui confitetur ſe debere certum tenetur: vt puta ſeruum ſtichum. ſi autem incertum: vt puta corpus non tenetur ſi autem peterem a te ſtichum ⁊ fundum: ⁊ confeſſus es te vnū eꝛ bis debere: nec dicas q̄ cogeris dicere. et fm hoc debes habere in litera. ſed ſi ſtichum vel fundum ꝛc. Item ſi confiteaꝛis te debere quantitatem/nec dicas quantam cogeris dicere quātam. Ultimo dici. ven dicabam a te fundum tanq̄ meum: et tu hoc confiteris. dicitur q̄ peinde habetur ac ſi iudicatum eſſet meum fundum. ¶ Si alia. Quacūqs actione vel interdicto quis conuentur et confiteatur habetur pro condemnato: et debitur tempus ad reſtituēdum in his caſibus in quibus daretur vere condemnatis. ⁊ ſi nō reſtituat inrabitur in lite: quod intellige vt in glo. ¶ Si quis absente. Confeſſio facta ab vno litigatoꝛe altero absente non valet. ſicut ⁊ ſi libertus iurat absente patrono ſe ei debere operas/nam non obligatur. Item ſi reus condemnatur actoꝛi eius absentis: bene ſufficit. confeſſio autem predictoꝝ tutoꝝm vel curatoꝝ curatoꝝm pupillo vel adulto non obeſt. ¶ Jn pupillo. Pupillus ex ſua confeſſione non tenetur niſi tutoꝛe actoꝛe eſſet facta. adulti autē cōfeſſio tenet: ſed poteſt reſtitui contra confeſſionem. ¶ Confeſſi. Poteſt intelligi hic. ſ. de confeſſione que fit ante litem contestatam hoc modo vt confeſſus ante litem contestatā ſe debere habeat dilationem quattuoꝛ menſium ad ſoluendum que datur condemnatis. poteſt etiam intelligi de confeſſione facta poſt litem contestatam. ⁊ dic vt in glo. Franciſcus accurſius.

p ¶ Certum. ſicut ſententia ſic cōfeſſio que generat ſententiaz debz eſſe certa. vt. §. tit. j. in ſumma. ⁊ facit. C. de repu. bere. l. ſicut. in fi. ⁊ ar. §. vſufru. quēadmo. caueat. l. j. §. recte.

q ¶ Si incertum. re et genere. vel re tantum: vt ſubijcit ſi quis ꝛc. Corpus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a Corpus. hoc est incertū re ⁊ genere. sed tequit vbi reno genere prout habes sed ē ff.ⁿ. qō dicit ſtichbu: cū ſunt plures ⁊ fundus in genere: ⁊ qō dicit vrgeri ds ⁊c.l. vtroq; ꝑdicto casu. vel verī habeas ꝙs ſi sine culpa. ⁊ dic ꝙ petebā ſtichū ⁊ fundū. ſ. ſempronianū ⁊ reus cōfitetur de altero tñ: nō tñ dicit de quo: cōpellitur ergo vt dicat de quo. ⁊ hoc nisi alterna tiue diceret reus ſe tenere incertum cōfitcatur: veluti ſi corpus sit confeſſus: ſed ꝙ ſi ſtichus vel fundus dare ſe oporteret: vrgeri debet vt certum cōfiteatur. Itē is qui rem cōfeſſus eſt vt certam quātitatē cōfiteat.

b Si ſtichum. alſo ſed ſi ſtichū. ⁊ alſo ſ. ⁊ ſi ſtichum.

c Qui rem. id eſt quantitatem. vt ſubiūcit.

d Confiteatur. ſ. vrgeri ds. Ds qualiter? Rñ. captis pignoribꝰ. vt ar. ſ. de re iudi. l. debitoribus vel multa indicta. vt. ſ. de vē. iſpi. l. i. ſ. qd ergo ſi non vel. ſi velit habeat eū ꝑ cōfeſſo contra ſe. qō aduerſan⁹ aſſerit. Idcꝰ ſi obſcure reſpondeat. vt ſ. de interro. ac. l. de etate. ſ. ſi cuꝫ eſſet. ⁊. ſ. qui tacuit. ⁊. ſ. qui nihil. ité quo iure: dic officio iudicis. vt no. C. c. l. j. ſi. gl. ⁊ in auſ. de bis q ingre. ad ap. ſ. fina.

e Confeſſus. per verba plentis temporis: ⁊ puta eum eſſe. argu. ſ. de procu. pompo. ſ. j. ſecꝰ ſi per verba ꝑteriti temporis: puta fuiſſe. quia non ſtatiꝫ habereris pro iudicato: imo adhuc ſ. liter recteſſit a me dñm quereretur. vt. C. de proba. l. ſiue poſſidetis. Accurſius.

f Si alia. ꝙ reali. de qua ꝓtori. diri.

g Reſtituto. facit inſti. de interdi. ſ. j.

h Cum quis conuenitur. ex hoc vides ꝙ dicti. habet locum poſt litez conteſtatam: vt diri in rubrica.

i Dies dare. nam quandoqꝫ non datur. Ires ꝓſens eſt: alꝫ ſecus. vt inſti. de off. iudi. ſ. j. ⁊. ſ. de rei ven. l. qui reſtituere.

k Lis eſtimabit. ꝙ tu in litē iurauerit actor: ſi talis. ſ. eſt actio. in qua iuretur. vt. ſ. de in litē iuran. in actionibus. Accur.

l Si quis abſente. abſentem accipe a iudicio vt no. ĵ. de verb. ſig. l. abſentem. Accur.

m Haberi. ⁊ vere non debet. vt probat ſtatim. ſ. de interro. ac. l. ſi.

n De operis. vt ſi libertꝰ iuret alicui abſenti patrono debere operas ſe cuꝫ ſi ꝓſenti. vt. ſ. de liber. cau. l. ſi. ⁊ de iureiu. l. ſi ſuo patroni. ⁊ ſic etiā nō obſtat. ſ. de iureiur. l. eum qui. ſ. ſi libertus. vel dic bic iurauit patronus deferente iudice ſibi deberi operas abſente liberto.

o Abſenti actori. ſed reo abſenti. ſic vt. ſ. de iudi. l. 7 poſt edictum. vel ſolue vt ibi: hodie vero quocūqꝫ abſente. vt. C. de iudi. l. properādū. ſ. ſinautem et geſtis. ⁊. ſ. ſinautem reus.

p Deſentē. cōfeſſioni aduerſarij: vt ⁊ ſ. de euic. ſi ideo. ĵ. reſpon.

q Non puto ſufficere. vt dñoꝓteiudicet ſed ſibi ſic: vt tibi teneātur. vt ſ. ad. l. aquil. ꝓeinde. ſ. j. ⁊ de inter. ac. l. ſi defenſor. ſ. ſi ſine. Sed quid eſt ꝙ dicit domino non ꝓiudicare. Ad hoc dicunt quidam boc verum ſi cōtra ꝓ: hoc ſ. ſi cvidef generalis cōfuetudo: ſed ꝙ buſdam non placet quia nō videretur in eo ſpeciale cum idem eſſet in maiore. vt. ſ. de iter. ac. l. de etate. ſ. fina. ſed dices in minore plus eſſe: quia ꝓnit ſine cauſa errare vel nō poſſet maior ꝑenitere. vel in iure. vt. ſ. e. l. ij. Alij vt. ff. et Aso. dicunt abſente pupillo non nocere ſi ꝓetat reſtitui ſm Aso. vel etiam ſine reſtitu. ſ. de eo preſente ꝙ doli capace ⁊ nō contradicente pupillo ſic. ⁊ idem dicunt in ꝓlatis ⁊ ſyndicis eccleſiarum vt ſi preſente collegio confiteantur ꝓ reu dicet: aſs non. ar. C. de iur. delib. poſtuit. ⁊ idez erit in parte agente cauſam filij. vt. ſ. de bonis ma. l. i. Tertij ꝙ hic minor litē ſuſcꝛeperat tutore vel curatore auctore. ⁊ ideo illius confeſſio non nocet. vt. ſ. de admi. tuto. l. j. ſ. ſufficit. ſed ſm hoc ad quid iurat de cā

lumina tutor vel curator. vt. C. de iura. calū. l. ij. ſ. quod obſeruari: Rñ. quia ſi minor ipſe dominus litis efficiatur non ꝓdeſt auctoritatem interpoſuiſſe vel negāti vel aſſeuerāti calumniose: ipſe enīz manoz eſt interrogandus. vt. ĵ. ſ. ſufficit. ⁊. C. de auct. ꝓce. l. clam. vel ſi ipſe tutor vel curator interrogetur preſente minore non reſpōdet calumniose que confeſſio minori nō nocet. argu. C. de errore aduo. l. j. Quarti dicit: quia pendēte lite hic deſierat eſſe tutor vel curator. Quinti dicunt ꝙ nō ſufficit. vt ex eoꝝ confeſſione impuberi vel minori detur actio. ſufficit tñ forte vt in factū dek eo poſtea cōdemnato ex ea confeſſione patet ergo ex ea confeſſione dari in factum. vt. ĵ. ꝓtori. ſ. Jn procuratore adde qō no. ſ. de ꝓcu. l. nō ſolum. in ꝓnci. ⁊. ſ. de interro. ac. ſ. ſi defenſor.

r Exigimus. nibilomīnus reſtituet. vt. C. ſi tu. vel cu. l. j.

s Minoꝛ. adultum.

t Reſtituemus. ſecꝫ in ſentētia que nulla eſt ipſo iure cōtra euꝫ ſi ſine tuto re ſit in iudicio. vt. C. ſi aduerſus rem iudi. l. cuꝫ et minores. ⁊ de ꝓcura. l. non co. Accur.

v Tempora. id eſt qua drimeſtre temp⁹. vt. C. de vſur. rei iudi. l. ij. et. l. vltima. ſ. vlti.

x Quaſi ex cauſa. nam quaſi condemnatus eſt. vt. ſ. l. j. et ſic no. ꝓto eis qui dicunt nō dari plus ſententiam in cōfeſſum: quod falſuꝫ dicimus. vt ſ. eo. l. iul. et no. C. c. l. j. ⁊ quod hic dicitur ſtelligendum cōteſta. vt ⁊. ſ. de iudi. l. ſi debitori. ⁊ eodē modo ſi vis. vt. ſ. de re iudi. l. de debitoribus. et ad legem aquil. l. ꝓoinde. ſ. notādum. ⁊ hunc licet penitere. vt. ſ. eo. non fatetur. vel dicas etiam poſt lit. conteſt. Etſequitur hic de quadam actione in factum que ex cōfeſſione oritur: nihilominus alia ex ſententia poſtea naſcitur. Quidam tamen dicunt primā nouari per illam que oritur ex ſententia. argu. C. de vſur. rei iudi. l. ſin. vel finge quaſi nec nata fit. vt. j. de nouati. l. nō enim. Illud queritur ſi cum forma quis confiteretur ſe debere ex venditione an vtili ex vendito teneatur: vt in iuramento. vt. ſ. de iureiuran. ſi duo patroni. ſ. marcellus. ⁊. ſ. ſi quis iurauerit.

Africanus Lex. vii.

Cum fideicommiſſus peteretur⁹ heres cōfeſſus eſt debere⁹ arbiter⁹ ad reſtituēdū⁹ datus cōperit nihil⁹ deberi: quęritur eſt

Cum fideicommiſſum. ¶ Caſus. Petebam a te. r. ex cauſa fideicommiſſi ⁊ confeſſus es. tandem iudex coram quo confeſſio facta fuit deceſſit ⁊ ei⁹ ſucceſſor hanc cauſam delegauit. nūc coram delegato dicis te debere abſoluī. non obſtante tua confeſſione cum offendas teſtamentum defuncti in quo apparet nihil mihi relictus. queritur qđ iuris. Et diſtinguitur qua de cauſa te debere abſoluī dicis. nam ſi ideo ꝙ non apparet relictum aliquid mihi/non debes propter hoc abſoluī. ſi autem ideo quia dicas bona defuncti non eſſe ſoluendo creditoribus hereditarijs: ⁊ ſic legata ⁊ fideicommiſſa debere ceſſare. vel aliqua vice cōfeſſus fuiſti debita omnia hereditaria eē ſoluta. et ſubaudi dolo meo. tamen apparet nunc contrarium. hoc caſu debes abſoluī. Jn primo autem caſu dum petis abſoluī/eo quia nihil apparet relictus/dicamus deleganum iudicem debere mittere te confeſſum ad ꝓtorem ⁊ ab eo abſoluendum. Fran.

y Deteretur. quia dicitur in teſtamento relictum. Accur.

z Debere. quia relictum ſit in teſtamento.

a Arbiter. ⁊. iudex delegatus: ſed quare idez apud quē fuit cōfeſſus nō expediuit? Reſpō. deceſſit ⁊ eius ſucceſſor cauſam delegauit.

b Ad reſtituendum. id eſt ad cognoſcendum de reſtituendo. i. dando fideicommiſ. ſic. j. de verbo. ſignī. l. verbum reddendi. non autem dicaſ ad executionem ſententie: quia delegari non poteſt. vt. ſ. de re iudi. l. a diuo. in ꝓin. vel fuit datus ad cognoſcendum cauſam reſtitutionis quā poſtulabat heres. quod nō placet.

c Comperit nihil. probante herede errorem: quia fecit aperiri teſta-

UNIVERSIDAD DE LA SABANA 2010

mentum: vbi nihil fuit inuētum: confessio enim licet coꝝ alio iudice tenebat tamen. vt. ℣. de iudi. l. mortuo.

a ¶ Posse. i. possibile esse: vt debeat absoluī. vt statim distinguitur.

b ¶ Nihil debeatur. i. nihil deberi dicatur.

c ¶ Absoluere. hoc in ff. corrigitur.

d ¶ Non erat. ꝛ sic appaꝛet legata non deberi. vt ℣. ad. l. fal. l. in ratiõe. §. quod vulgo. ꝛ ad trebel. l. j. §. penul.

e ¶ Heres es omīe. als̃ heres omne es. ꝛ tũc dic ꝙ apud primus iudicē fuit confessus deberi ꝓfiteꝛi etiã oẽs alienũ solutus et tunc dic dolo aduersarij. vt. ℣. de iudi. l. si ꝑtor. §. marcell⁹. ꝛ postea fuit arbiter datus: als̃ heres omne. ſ. fideicom. ꝛ tunc dic ꝙ apud pretoꝛẽ dꝫ legantem dicit hic heres post confessionem.

f ¶ Arbiter. i. iudex prędictus delegatus.

g ¶ Absoluturū. ſ. quare supiori casu nõ sic? Rñ. quia contra confessionẽ faceret absoluendo: hic nõ/ꝙ nõ obsoluit: quia non relictum/sed ꝙ als̃ non debitum. Accur.

h ¶ Sed ex superiore casu. cuꝫ dixit ideo se debere absoluī: ꝙ nullus erat in testamẽto legatum relictum: sed ipse erranꝫ in facto sic confessus est.

i ¶ Remittere. ℞ nõ quia iudex delegatus nõ potest dare in integ. resti. vt ſ. ad muni. l. ea que. §. j. hodie tñ secus. vt. C. vbi ꝛ apud quẽ in inte. resti. l. ſi. Et not. ℞ ꝙ si maioꝛ erret in facto demus̃ habita restitutione iuuatuꝛ ꝛ probato errore. ꝛ sic intelligitur. ℣. eo non fatetur. vl'dic: ꝙ℞ loquitur l adulto. vt ꝛ. ℣. l. pri. §. pe. minoꝛ autẽ ipso iure probato errore ante ſuiaꝫ: vel dic tertio ꝙ hic erat damnatus post cõfessionem. vnde nõ requiritur restitutionez iuuaf. vt. C. de iuris et fac. igno. l. erroꝛ. sed per restitutionez sic: vt hic. ꝛ. ℣. de iudi. si pretoꝛ. §. j. ꝛ facit. ℣. de inter. act. l. de etate. §. ſi. ꝛ. ℣. qui. ex cau. ma. l. j. in fi. Accur.

Delegatꝰ an possit i integ. restitutionem dare.

D Onomnimodo. ¶ Casus. Cum peteres a me stichum ex causa stipu. concessus sum me debere eum. nesciꝛ tñ si viuus nunc stichus vel nõ. dicitur ꝙ inder nõ ꝺꝫ me interim condemnare cum nesciat super quo. nam si erit certus cum viuũ tũc in eo me cõdemnet. si erit certum eum mortuum. tunc si ꝑte confessionis hoc sciebam cõdẽnabit me in tri estimationem: als̃ non: vt hic. ꝛ. ℣. eo. Fran. accur.

k ¶ Debet. quia certus debet esse vtrum in estimationem an in ipsaꝫ rẽ cõdemnet. quod in hoc casu nõ posset facere. ar. C. de fideicom. lib. l. fi. hoc autem certo ꝙ non sit in rerum natura distinguit. aut sciẽter fuerit cõfessus: ꝛ sic damnetur. vt. ℣. e. l. iul. que est cõtra. vel nõ: ꝛ tũc nõ℣ hꝫ vel solue vt ibi. Accur.

¶ De cessione bonoꝝ. ¶ Cõdẽnati ꝛ ꝓfessi si satisfacere nõ ꝑnt in carcerem solent detrudi. vt argumẽtũ. C. eo. l. j. ꝛ fi. quo timoꝛe fit cessio bonoꝝ. ꝛ ideo de hoc dicit hic.

Meditori. ¶ Casus. Creditoꝛ ꝙ mutauit alicui in refectione domus habet ꝓuilegium in exigẽdo tam in hypotheca ꝙm in personali act. quod dic vt in glo. Fran.

1 ¶ Priuilegiũ. tã in hypotheca. vt ꝛ. ℣. qui. cau. pig. ta. cõtra. l. j. ꝙm in ꝑsonali. quod dic vt. ℣. qui po. in pig. ba. l. interdum. ꝛ facit. ℣. de priuileg. credit. l. ſi vẽtri. §. j. ꝛ. ℣. ſi cer. peta. l. creditoꝛ.

an possit absoluere? Respondeo posse: interest enim qua ex causa nihil debeatur: naꝫ si ob id quod nullum fideicommissum relictum fuerit non debere cum absoluere. Si vero quia testatoꝛ forte soluendo non erat / aut ꝙ heres es omne solutum esse apud pretoꝛem dixerat: et cum controuersia et computatio difficilioꝛ esset: arbiter datus fuerit saluo officio cum absoluturuꝫ. has enim partes eius esse: vt si in computatione nihil inueniatur: possit absoluere: sed ex superiore casu ad pretoꝛem remittere debeat vt absoluatur.

Paulus. Lex. viij.

O Non omnimodo confessus condemnari debet ex eo nomine quę an in rerũ natura cẽt incertum sit.

¶ De cessione bonoꝝ. Titulus. iij.

Dictum est. ℣. de confessis ꝛ condemnatis verum quia confessi ꝛ cõdemnati deꝺuꝫtur in carcerem si nõ soluunt. vt. C. eo. ti. l. j. ideo est adiuncta bonoꝝ cessio ex qua succurritur condemnato ne in carcere detrudatur. h. ꝺ. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Creditoꝛi qui ob restitutionem edificioꝝ fidem dederit priuilegiũ exigendi datur.

Idem. Lex. ij.

A personalibus actionibus qui pactus quidem cõtraxerunt verum vt pecunia eoꝝ ad proꝝ creditoꝛes perueniat: in locum eoꝝ succedunt.

Idem. Lex. iij.

Si quis bonis cessit: ante rerum venditionem vtiq; bonis suis non caret: quare si paratus fuerit se defenderꝛe: bona eius non venient.

Idem. Lex. iiij.

Si qui bonis cessit si quid postea acquisierit inquantum facere potest ꝓsequitur. ¶ Sabinus ꝛ cassius putabant cuꝫ qui bonis cessit: nec quidem ab aliꝫs quibus debet posse inquietari.

Paulus. Lex. v.

Quem penitet bonis cessisse/ potest defendendo se consequi ne eius bona veneant.

¶ In erigendo vel conueniendo aliquẽ in quantum facere potest inspicitur quantum ex eius patrimonij fructibꝰ potest redigi/non quantum ex venditione rerum redigetur. h. ꝺ. Bar.

Ulpianus. Lex. vj.

Qui bonis suis cessit si modicũ aliquid post bona sua vendita acquisiuit iteruꝫ eius bona non venient. vnde ergo modũ hunc estimabimus vtrum ex quãtitate eius quod acquisituꝫ est: an vero ex qualitate: ꝛ putez ex quãtitate id estimandũ esse eius quod quesiit: ꝺummodo illud sciamus: si quid misericoꝛdie causa ei fuerit relictum: puta menstruum vel annuum alimentoꝝ nomine: nõ oporteꝛe propter hoc bona eiꝰ iterato venundari: nec enim fraudãꝺus est alimentis quotidianis. Idem est ꝛ si vsufructus ei sit con cessus vel legatus: ex quo tantum percipitur quantum ei alimentoꝝ nomine satis est.

Modestinus. Lex. vij.

Si debitoris bona venierint postulãtibus creditoꝛibus pmittit rursus ciuſꝺe debitoꝛis bona ꝺistrahi donec suum conse

m ¶ Datur. si ex tant edificia. Accur.

A personalibus. ¶ Casus. Titius habebat multos creditoꝛes et quiꝺã ex his erãt priuilegati in actione ꝑsonali. tandez hic titius accepit. ꝛ. mutuo boc acto cuꝫ boc creditoꝛe vt de hac pecunia solueꝝ creditoꝛi priuilegiato: ꝛ sic fuit. ꝺicitur ꝙ iste vltimus creditoꝛ succedit in locũ primi. Francis⁹ accurſius.

n ¶ Ut. id sub hoc pacto vt pecũia ꝛc. vt. C. ℣ bis qui in priorum credi. locoſuc. l. j.

o ¶ Creditores. ꝓuilegiatos in ꝑsonali. sic fint. ℣. l. pri. ꝛ facit. C. ꝺe bis q in ꝓrio. cre. lo. fuc. l. j. ꝛ. l. penul. ꝛ. j. ꝺe priuile. cre. l. ſi vẽtri. §. fi. ꝛ. ℣. q pot. in pig. l. creditores. et. ℣. ad maced. l. sed iulian⁹. §. si filius. Accur.

p ¶ Si q bonis. ¶ Casus. Qui cessit bonis/si aliqꝺ postea acquisierit poterit conuenirꝛi a creditoꝛib⁹ in ꝙtũ facere pt. Scꝺo ꝺicit. cedẽs bonis nõ ꝺꝫ cõueniri etiaꝫ ab illis creditoꝛib⁹ ꝙrũ ti more nõ cessit. Tertio ꝺicit. qui cessit bonis ꝛ antequã ꝛevendant ꝑnitet ꝺe cessione/ ꝛ paratus est se ꝺefenderꝛe nõ amittet bona. ꝛ ℞ ꝺicit bene. et sequens. Fran. accur.

Mon veneunt. vt ꝛ. j. eo. is qui. ꝛ. C. e. si quan titatem. ꝛ ꝺe appel. si qꝺs libellos. et. C. eo. l. legas. Arg. contra. C. ꝺe act. et oblig. l. sicut. Accur.

q ¶ Si qui. Acquisierit. qꝰ iudices mouneat. vt. j. e. l. qui bonis.

r ¶ Alb aliꝫs. post agentibus quoꝝ timoꝛe nõ cesserit. ad qꝰ facit. ℣. ꝺe arbi. l. itẽ si vnus. i. fi. ꝛ ꝺe capi. ꝺimi. l. tutelas. §. fi. ꝛ ℞ nisi acgrat. vt. j. e. l. qui bonis. Itez nisi vt bona ꝺoceat ad qꝰ tenetur. vt ꝺices. j. eo. l. pe.

s ¶ Quibus. quibuſꝺas creditoꝛibus absentibus quoꝝ timoꝛe bonis cessit. Accur.

t ¶ Qui penitet. Bona. vt. ℣. e. l. iij. ℞ tamen fallit vt ꝺices. j. e. l. penulti.

Qui bonis. ¶ Casus. Qui cessit bonis: si post cessionẽ aliquid acquisiuit ꝛ modicũ nõ tenebit. ꝓpter ℞ si aũt multũ acqsiuit/tunc poſtea acqsiuit. ꝓpter ℞: ꝛ inspicit ex quãtitate sit ꝓciosuꝫ vel nõ ℞ qꝰ alimẽtoꝝ huic ꝙ cesserat bonis vel vsufructꝰ alicui⁹ fundi. nõ ꝓpter ℞ poterit conueniri a creditoꝛibus suis. Fran. accur.

v ¶ Qui bonis suis. scꝫ omnibus. vt. j. ꝺ. pe. nota.

x ¶ Qualitate. vtrum sit ꝓcciosum quod acquirit vel nõ.

y ¶ Satis est. inquantum ergo facere potest ꝺeducto ne egeat cõdemnatur: vt hic. ꝛ. ℣. e. o. l. is qui. et. C. e. cum ꝛ filij. et ꝺe bonis auc. iudi. poſ. l. iij. ꝛ. j. l. pꝛori. ꝛ insti. ꝺe acti. in fine. Item per hoc habes ꝙ nõ est liberatus per cessionem. vt ꝛ. C. eoꝺem. l. j. ꝛ in hoc facit. C. solu. matri. l. nec maritus. Accur.

Si debitoris. ¶ Casus. Debitoꝛ multoꝝ cessit bonis: ꝛ sic bona eius vẽꝺita sunt a creditoꝛib⁹: nec suffecerũt. ℞ ꝺebitoꝛ multa bona acquisiuit. nunc ꝺꝫ si nõ vult resiꝺuum solueꝛe/ hec bona nũc ꝙsita vẽꝺũtur: ita ꝙ integre creditoꝛibus satisfiat. Fran. accur.

3 ¶ Si debitoris. qui forte cũ nõ ꝺefenderet latitauit: vel bonis cessit.

a ¶ Rursus. i. post cessiones. Accur.

b ¶ Bona distrahi. postea quesita: quod tamẽ accipe vt subiicit. ꝛ. ℣. l. pꝛori. Accur.

Qui cedit.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

a Ui credit. Agnoscat. Confitẽdo extra ius. vt ff. l. priori. cũ causgmus aliquod dando. vt arg. ff. ad macedo. l. sed z fi. vel secundam interponendo cautionem. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. cuz notissimi. ff. sed z fi. si autem in iure hic subjcit.

b ¶ Non debet. si habeo fm pũl. non erit: ratio qz creditor dicit aut agnoscat debitũ. vt sit ligdux: aut defendat se: qz volo pbare p testes quos nũc habeo q possunt nõ esse qñ ste postea aliqd ds. iuffet. vt ar. ff. ad legem aquil. l. in lege aquilia si deleti. Jtẽ z illa pot esse ratio: qz sinõ sit debitũ nõ patiet iuder fieri cessionẽ: nã nemo re sua z c. vt infra. de bis q sunt sui vel alieni iuris. ff. fina. si aũt creditor dicat cedat: z ego pbabo cũ volam. admittit cessio: ds debitũ non sit ligdũ z sic põt legi sine nõ. Jtẽ an hic cedens debeat bona indicare: dicam sic. arg. C. de iure delib. l. fina. ff. licentia. z ibi no. Jtem no. qz qdaz dicit q post cessionem fic fole mitter factaz nõ ds locũ pentitentie: ds tñc qñ simplr cessisset. vt ff. e. is qui. quali due cõfessiones impediãt. arg. C. de plus pet. l. j. qõ nõ placet. vt arg. C. eo. l. legis. Jtẽ no. qz oibus ds cedere: vt etiã vnũ denarium nõ retineat. licet in post qsitus sit fec. vt. ff. eodẽ. qui bonis. et est p hoc. C. eo. cũ z filij. z qõ dicitur de petro q oĩa dimisit. ds solã nauiculam dimiserit.

f Aler. dic in apost. ad Bar. repetat ista ter. singu. ad ff q confessio põ fieri p nũciũ. dol. Confisse so lẽnit facta en sit locꝰ penitẽtie.

Cedẽs bonis nil ol norentur re debet.

quãtur: si tales tamen facultates acquisite sint debitori quib⁹ ptor mouerit possit.

¶ Nõ auditur volens bonis cedere ante cõfiteatur debitum. vel anteq̃ sit cõdemnatus. et est ratio vt in glo. Fran.

Ulpianus. Lex. viij.

Qui credit bonis anteq̃ debitum agnoscat[a] / vel cõdemnetur / vel in ius confiteatur: audiri non debet[b].

¶ Cessio bonorũ pot. potest fieri in iure z extra ius. z etiam per nuncium vel epistolam potest declarari. Fran.

Martianus. Lex. ix.

Bonis cedi † non tñ in iure: sed etiaz extra ius potest[c]: z sufficit vel per nũciũ vel per epistolam id declarari.

Quibus ex causis in possessionem catur. Titulus. iiij.

¶ Dictum est. ff. quãdo fit executio sententie / vel confessionis: verum qua quando quis non est confessus neq; condemnatus: sed est cõtumax ex quo peruenitur ad primum z secundum decretum: ideo ponitur hec rubrica. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Res fere[d] cause sunt ex quibus in possessiones[e] mitti solet rei seruande[f] causa. itez legatorum[g] gratia z vtris nomine. dãni enim infecti nomine si non cauetur non vniuersorum nomine fit missio / sed rei[h] tñ de qua damnum timetur.

† Aler. dic in apost. ad Bar. repetat ista ter. singu. ad ff q confessio põ fieri p nũciũ. dol. Confisse so lẽnit facta en sit locꝰ penitẽtie.

Cedẽs bonis nil ol norentur re debet.

Idem. Lex. ij.

Pretor[i] ait: in bona eius qui iudicio sistendi[k] causa fideiussores dederit: si neq; potestatez sui faciat: neq; defenderetur iri iubebo. ¶ Potestatem autem sui non facit qui id agit ne aduersarius eius copiaz sui habeat: ergo latitantis bona iubet possideri. q si non latitet / sed absens nõ defendatur: nonne videtur potestatem sui non facere[l]? ¶ Defendi autem videtur qui per absentiam suam in nullo deteriozem[m] causam aduersarii sui facit. ¶ Dec verba neq; defenderet ita scripta sunt: vt neq; sufficiat vnq; defendisse si nõ duret defensio: neq; obsit[n] si nunc offeratur[o].

¶ Si contractus vel quasi descendit ex persona maioris etiam contra pupillũ potest fieri missio z venditio. b. d. Bar.

Idem. Lex. iij.

Apud iulianum queritur si communem rem cum titio pater pupilli habuerit et cõmuni diuidundo iudicio pupilli⁹ non defendatur nihilq; erit cuius noie⁹ propter personã patris condẽnatio fieri debeat[p] vtrũ venire bona patris[r] oporteat: an vero rei seruande. f. iudicatum solui. l. iij. ff. ob rem. Accur.

Apud iulianum. ¶ Casus. Rem cõem habui cuz patre pupilli. nunc ago cõ diuidũdo contra pupillũ z nõ defendit: querit an fiet missio in bonis pupilli z vẽditio: Et distinguit. naz aut cuz ago de facto patris ei⁹ cõqueror: vt q; pcpit fructꝰ fundi cõis. vel qz in re cõi dedit dãnũ: z tũc fit missio z vẽditio de eius bonis. z redditur ratio infra. ibi: marcellus aũt z c. Si autem nõ cõqueror de facto patris sed tãtũ peto diuidi fundũ cõmunẽ tunc fit missio in bonis pupilli, nõ vẽditio. Idem esset si ageretur cũ pupillo ex contractu facto cum eius seruo: vel actione de peculio: vel de in rem verso: vel simili. Idem si de contractu facto cũ eius tutore, ppter qđ detur actio in pupillũ ageretur cũ pupillo z non se defenderet. nam bis casibus fit missio sed nõ vẽditio. ¶ Si pupillus. Pupillus successit alicui extraneo et cõuenitur ad legata soluenda nec se defendit: an fiet missio in bonis pupilli: z dicit q sic. Tã dem dicit esse in arbitrio creditorum velint mitti in bonis hereditarijs z ea vẽdi: an velint mitti in bonis pupilli: quasi pupillus videatur cõtrariste cum legatarijs ad eundo hereditatem: z non vendi. et hec sunt vera etiam si succesit alicui suo cõiuncto. Postea dicit. hoc qđ dicitur vera etiam si succesit alicui suo cõiuncto. Postea dicit. hoc qđ dicitur pupillꝰ nõ est de missione que fit in bonis pupilli habet locum quando pupillꝰ nõ defenditur vel a tutore vel ab alio siue habeat tutorez siue non. z de hoc debet requiri a iudice tutor si qñ habet z necessarij pupilli. z liberti pupilli. z alij sui amici qui volunt pupillũ defendere. et si respondeant nõ: vel taceant: tunc fiat missio in bonis pupilli / z duret donec defendatur. nam statim cum veniet aliquis qui v elit defendere desinent bona eius possideri. z ea que dicta sunt in pupillo seruantur et in furioso. Jtem si pupillus factus adultus se defendat sine satisdatione hoc faciet. si alius vult eum defendere cum satisdatione iudicatum solui. z hoc dicit bic. ff. cum. l. seq. z. seq. Fran. accur.

Pretor. Ro. duo capita edicti. vnum de mittendo: vt hic. secundum de vendendo. vt. j. e. l. fulcinius. ff. j.

k ¶ Sistendi. idẽ dico si fideiussores nõ dedit: vel iudicio sisti nõ promisit: qz satis est si nõ facit copiã sui. sed de hoc plus dubitak an sit casus tus fuit p preconẽ. vt ar. ff. a. in auf. de erbib. ff. vo. z. C. de his qui ad eccle. confu. l. fi. ff. j. sed tutius est fm. R. etiã nũc citari amicos. vt. j. e. ff aũt. ff. l. z. ff. er. g. cauma. l. ité ait pretor. ff. fi. z. l. ergo. z facit. f. de lib. bo. erbi. l. ij. ff. l. fi. z. fi. in fi. Accur.

l ¶ Potestatem sui nõ facere. et certe non videtur facere sui potestatez vnde sequit missio: sed non videtur: ff latitãte vẽditio sequit. vt. j. e. l. 1 pofessione. z. l. fulcini. ff. j.

m ¶ Deteriozez. ergo debet esse defensor adeo legalis ꝑsona vt defensus z veritatez negocij sciẽs als repellit. et p hoc. C. de pcu. l. fi. z. ff. de pcu. l. si actor. Jtez est arg. q defensor vel agens p absente faciet sumptus oẽs si ꝓfigat ad absentẽ mittit: vel pro iuramẽto calũnie: vel p alia causa. ff. de pcu. ne. de quo etiam dixi. C. de iureiur. l. fi. ff. bisdem presentibus.

n ¶ Neq; obsit. si aliquãdo non defendebatur.

o ¶ Offeratur. f. defensio. z facit. ff. de ope. no. nũ. l. ꝓtor. ff. hoc aũt. z de arbitris. celsus. ff. idez ait. z. l. ff si postea. z. j. quoz lega. l. j. ff. antepe. z. ff. inoffi. testa. l. papi. ff. me mimisse. z. ff. de iſtr. l. sed z si pupill⁹. ff. ꝓscripti. z. ff. de 2dis. inde. l. elegater. ff. si gis. ff. l. fi. z. ff. de in rem verso. l. si ꝓ patre. ff. versum. z qõ ibi no. Sz ar. cõtra. ff. de condi. inde. l. qui ob rem. Jtẽ fa

Quibus ex causis z c. ¶ Dicit quãdo vocatus venit z cõdemnatur nunc si non venit.

Res fere cause. ¶ Casus. Tres fere sunt cause ex quarũ qualibet fit missio in omnibus bonis. vna est quãdo mittit causa defendi seruandi: et fit in bonis debitoris. alia que fit causa legatorum seruandorum cum agere[f] ad legatũ acti. personali puta in testamento. tertia est que ventris nomine. Est z quarta z ꝓpter hoc dixi fere. de qua dicyt in glo. ac. Missio que fit ex causa damni infecti non fit in omnibus bonis: sed in re illa tantum ꝓpter quam petebatur caueri. Franciscus

d ¶ Tres fere. dico ꝓpter carbonianam bonorum pos. et quam scripti? beres postulat. Accur.

e ¶ In possessionem. omnium bonorum: fere autez dicit quia est z quarta: vt ex carbonianꝰ. Accur.

f ¶ Rei seruande. i. debiti vel quãtitatis. sed cõtra. C. de his qui ad eccle. confu. l. fi. ff. sed si hoc. Sol. vt ibi. item contra. an auf. de erbib. ff. si vero. sed illa corrigit. Jn carboniano edicto tamẽ nõ corrigit. nec in vẽtre. nec in dam. infec.

g ¶ Seruandorum. cum agitur personali actione ex testamento ꝓ quãtitate. vt. C. vt in possessione lega. l. certa. et. ff. vt in possess. lega. l. quãuis. Accur sius.

h ¶ Sed rei. cõis. vt z. ff. de damno infecto. l. iuj. ff. j. z. l. ff uis. Accur.

Pretor ait. ¶ Casus. Nonẽ edicti quo ꝺt. si aliqs cõuent⁹ dedit fideiussores iudicio sistendi cã. idem si non dedisset: z nõ facit potestatem sui: neq; defendit in bonis eius ꝓtor iubet mitti aduersarius. Postea exponit bocverbum: nõ facit potestatẽ sui. i. dicere. qui id agit ne aduersarius eius copiaz habeat: vt qui a latiter: idẽ si nõ latitet / ff si absens / nec defendatur. si aũt defendatur z plene ita q conditio aduersarij non fiat deterior: in eius bonis nõ fiet missio. z intelligas de defensore qui ab initio venit z qui durauit vsqꝫ in finem cause. Fran.

i ¶ Pretor. Ro. duo capita edicti. vnum de mittendo: vt hic. secundum de vendendo. vt. j. e. l. fulcinius. ff. j.

p ¶ Nomine. i. nihil fecit pater quod in hoc iudicio eveniat: quia nec percepit fructus ex re cõmuni: nec damnum in ea dedit.

q ¶ Debeat. nisi vt ipsa diuisio fiat. Accur.

r ¶ Patris. id est pupilli vt ex facto patris. et sicmissio et venditio fieri posset. Accursius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

mentum: vbi nihil fuit imutum: confessio enim licet coꝛã alio iudice tenebat tamen. vt. ff. de iudi. l. mortuo.

a ¶ Posse. i. possibile esse: vt debeat absolui. vt statim distinguitur.

b ¶ Nihil debeatur. i. nihil deberi dicatur.

c ¶ Absoluere. hoc in fi. corrigitur.

d ¶ Non erat. ꝛ fic apparet legata non deberi. vt ff. ad. l. fal. l. in ratiõe. §. quod vulgo. ꝛ ad trebel. l. §. penul.

e ¶ Heres es onie. als̃ heres omne es. ꝛ tũc dic ꝙ apud primũ iudicẽ fuit confessus deberi. ꝛ fitens etiã oẽ es alienũ solutus et tunc dic dolo aduersarij. vt. ff. de iudi. l. si ꝓtor. §. marcell⁹. ꝛ postea fuit arbiter datus: als̃ heres omne. ff. fideicom. ꝛ tunc dic ꝙ apud pretorẽ degalentem dicit hicheres post confessionem.

f ¶ Arbiter. i. iudex prędictus delegatus.

g ¶ Absoluturũ. §. quare supiori casu nõ sic: Rõ. quia contra confessionẽ facere absoluendo: hic nõ/ꝙ nõ obsoluit: quia non relictum / sed ꝙ als̃ non debitum. Alecur.

h ¶ Sed ex superiore casu. cuꝫ dixit ideo se debere absolui: ꝙ nulluꝫ erat in testamẽto legatum relictum: sed ipse errans in facto fic confessus est.

i ¶ Remittere. ℔ nõ quia Delegatꝰ an possit i integ. restitutionem dare. iudex delegatus nõ potest dare in integ. rest. vt j. ad mun. l. ea que. §. j. hodie tñ secus. vt. C. vbi ꝛ apud quẽ in inte. restit. l. fi. Et not. ℔ ꝙ si maior erret in facto demuꝫ habita restitutione iuuatur ꝛ probato erroꝛe. ꝛ sic intelligitur. ff. eo non fatetur. vt. vbic. ꝙ ℔ loquitur l. adulto. vt ff. ff. pri. §. pe. minor. autẽ ijs̃ iure probato erroꝛe añ suiaz: vel dic tertio ꝙ hic erat damnatus post cõfessionem. vnde nõ nisi per restitutionẽ iuuaf. vt. C. de iuris et fac. ignoꝛ. l. erroꝛ. sed per restitutionẽ sic: vt hic. ꝛ. ff. de iudi. si pretoꝛ. §. j. ꝛ facit. ff. de mter. act. l. de etate. §. fi. ff. ff. §. qui. ex cau. ma. l. j. in fi. Alecur.

Q On omnimodo. ¶ Casus. Cum peteres a me stichum ex causa stipu. concessus sum me debere eum. nesciꝫ tñ si viuus nunc stichus vel nõ. dicitur ꝙ iudex nõ ꝺz me interim condemnare cum nesciat super quo. nam si erit certuꝫ cum viuũ tũc in eo me cõdemnet. si erit certum eum mortuum. tunc si ꝓ confessionis boc sciebam cõdẽnabit me in estimationem: als̃ non: vt hic. ꝛ. ff. eo. Fran. accur.

k ¶ Debet. quia certus debet esse vtrum in estimationem an in ipsaꝫ rẽ cõdemnet. quod in boc casu nõ posset facere. ar. C. de fideicom. lib. l. ff. boc autem certo ꝙ non sit in rerum natura distinguif. aut sciẽter fuerit cõfessus: ꝛ sic damnetur. vt. ff. e. l. nil. que est cõtra. vel nõ: ꝛ tũc nõ℞ℏ vel solue vt ibi. Alecur.

¶ De cessione bonoꝝ. ¶ Cõdenati ꝛ pfessi si satisfacere nõ ꝓñt in carcerem solent detrudi. vt argumẽtũ. C. eo. l. j. ꝛ fi. quo timore fit cessio bonoꝝ. ꝛ ideo de hoc dicit hic.

Reditori. ¶ Casus. Creditoꝛ ꝙ mutauit alicui in refectione domus habet ꝓuilegium in exigẽdo tam in hypotheca ꝙ in personali act. quod dic vt in glo. Fran.

l ¶ Priuilegiũ. tã in hypotheca. vt ff. ff. qui. cau. pig. ta. cõtra. l. j. ꝙ in ꝓsonali. quod dic vt. ff. qui po. in pig. ha. l. interdum. ꝛ facit. j. de priuileg. credit. l. si vẽtri. §. j. ff. si cer. peta. l. creditoꝛ.

an possit absoluere? Respondeo posse: interest enim qua ex causa nihil debeatur: naz si ob id quod nullum fideicommissum reliquit fuerit non debere eum absoluere. Si vero quia testatoꝛ forte soluendo non erat / aut ꝙ heres omne solutum esse apud pretoꝛem dixerat: et cum controuersia et computatio difficiliꝰ esset: arbiter datus fuerit saluo officio cum absoluturuꝰ. has enim partes eius esse: vt si in computatione nihil inueniatur: possit absoluere: sed ex superiore casu ad pretoꝛem remittere debeat vt absoluatur.

Paulus. Lex. viij.

O Mnimodo confessus condemnari debet ei rei nomine quẽ an in rerũ natura cẽt incertum sit.

¶ De cessione bonoꝝ.
Titulus. iij.

Dictum est. ff. de confessis ꝛ condemnatis verum quia confessi ꝛ cõdemnati detruduntur in carcerem si nõ soluunt. vt. C. eo. ti. l. j. ideo est adimuta bonoꝝ cessio ex qua succurritur condemnato ne in carcerem detrudatur. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Reditori qui ob restitutionem edificiorum crediderit priuilegiũ exigendi datur.

Idem. Lex. ij.

In personalibus actionibus qui pastea quidem cõtraxerunt verum vt pecunia eoꝝm ad priores creditoꝛes peruenias: in locum eoꝝm succedunt.

Idem. Lex. iij.

Si quis bonis cessit: ante rem venditionem vtiq; bonis suis non caret: quare si paratus fuerit se defendere: bona eius non venunt.

Idem. Lex. iiij.

Si qui bonis cessit si quid postea acquisierit inquantum facere potest ꝛcnitur. ¶ Sabinus ꝛ cassius putabant cuꝫ qui bonis cessit: nec quidem ab aliꝰ quibusꝰ debet posse inquietari.

Paulus. Lex. v.

Quem penitet bonis cessisse/ potest defendendo se conseq; ne eius bona veneant.

¶ In exigendo vel conueniendo aliquẽ in quantum facere potest inspiatur quantum ex eius patrimonij fructibꝰ potest redigi/non quantum ex venditiõe rerum redigetur. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. vj.

Si bonis suis cessit si modicũ aliquid post bona sua vendita acquisiuit iteruꝫ eius bona non venunt. vnde ergo modũ huncestimabimus vtrum ex quãtitate eius quod acquisituꝫ est: an vero ex qualitate? ꝛ putez ex quãtitate id estimandũ esse eius quod quesiuit: dummodo illud sciamus: si quid misericordie causa ei fuerit relictum: puta menstruum vel annuum alimentoꝝ nomine: nõ oportere propter boc bona eiꝰ iterato venundari: nec enim fraudãdus est alimentis quotidianis. Idem est ꝛ si vsufructus ei sit concessus vel legatus: ex quo tantum percipitur quantum ei alimentoꝝ nomine satis est.

Modestinus. Lex. vij.

Si debitoriꝰ bona venierint postulãtibus creditoꝛibus permittit rursus ciusdez debitoꝛis bona distrahi donec suum consequatur. l. penulti.

Ulpianus. Lex. viij.

Si bonis. ¶ Casus. Qui cessit bonis: si post cessionẽ aliquid acquisiuit ꝛ modicũ nõ tenebit. propter ℏ si aũt multũ acquisiuit/ tunc cõueniri poterit. propter ℏ: ꝛ inspicit ex quãtitate sit pciosuꝫ vel nõ ℏ ꝙ postea acquisiuit. nõ ex qualitate: vt si mẽtruũ vel annuũ relictũ est noie alimẽtoꝝ huic ꝙ cesserat bonis vel vsufructꝰ alicui ꝛ fundi. nõ propter ℏ poterit conueniri a creditoꝛibus suis. Fran. accur.

v ¶ Qui bonis suis. scz omnibus. vt. j. l. pe. nota.

x ¶ Qualitate. vtrum sit pciosum quod acquirit vel nõ.

y ¶ Satis est. inquantum ergo facere potest deducto ne egeat cõdemnatur: vt hic. ꝛ. ff. eo. l. is qui. et. C. e. cum ꝛ filij. et de bonis auc. iudi. pos. l. iij. ꝛ. j. l. priori. ꝛ instit. de acti. in fine. Item per boc babes ꝙ nõ est liberatus per cessionem. vt ꝛ. C. eodem. l. j. ꝛ in boc facit. C. solu. matri. l. nec maritus. Alecur.

Si debitoris. ¶ Casus. Debitoꝛ multoꝝm cessit bonis: ꝛ sic bona eius vẽdita sunt a creditoꝛibꝰ: nec sufficerũt. ℏ debitoꝛ multa bona acquisiuit. nunc ℞ndeo finõ vult residuum solueꝛe/ hec bona nõ ẽ ꝛ ita vendẽtur: ita ꝙ integre creditoꝛibus satisfiat. Fran. accur.

z ¶ Si debitoris. qui forte cũ nõ defenderet latitauit: vel bonis cessit.

a ¶ Rursus. i. post cessiones. Alecur.

b ¶ Bona distrabi. postea quesita: quod tamẽ accipe vt subijcit. ꝛ. ff. l. priori. Alecur.

Qui cedit.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2003

a Qui cedit. Agnoscat. Confitêdo extra ius. vt ₇. j. l. proxi. cû cautione vel etiam dando fideiussoré. vt arg. C. ad le. fal. l. fi. vel pignus aliquod dando. vt arg. ff. ad macedo. l. sed ₇ si. vel secundam interponendo cautionem. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. cuz notissimi. §. sed ₇ si. si autem in iure hic subijcit.

b Non debet. si habeo fm pil. non erit: ratio qr creditor dicit aut agnoscat debitû. vt sit liqduz: aut defendat se: qr volo pbare p testes quos nûc habeo q possunt nô esse qñ iste postea aliqd qsiuisset. vt ar. ff. ad legem aquil. l. in lege aquilia si delctû. Itê ₇ illa pôt esse ratio: qr si nô sit debitor nô patief iudex fieri cessioné: nâ nemo re sua ₇c. vt insti. de his q sunt sui vel alieni iuris. §. fina. si aût creditor dicat cedat: ₇ ego pbabo cû volam. admittif cessio: lz debitû non sit liqdû ₇ sic pôt legi sine nô. Itê an hic cedens debeat bona indicare: dicam sic. arg. C. de iure delib. l. fina. §. licentia. ₇ ibi no. Item no. q̄ qdaz dicût q̄ post cessionem sic solenniter factaz nô hz locû penitentia: sz tûc qñ simplr cessisset. vt ff. e. is qui. quasi due côfessiones impediât. arg. C. de plus pet. l. j. qð nô placet. vt arg. C. eo. l. legis. Itê no. q̄ oibus dz cedere: vt etiâ vnû denarium nô retineat. licet in post qsitis sit sec⁹. vt. ff. eodê. qui bonis. et est p hoc. C. eo. cû ₇ filij. ₇ qð dicitur de petro q oia dimisit. lz solâ nauiculam dimiserit.

† Alex. hic in apost. ad Bar. reputat istû tex. singu. ad h̄ q̄ confessio pôt fieri p nûciû. hol. Cessiôe solênit facta ñ fit loc⁹ penitêtie.

Cedês bonis nil oîno retinere debet.

quâtur: si tales tamen facultates acquisite sint debitori quib⁹ ptor moueri possit.

☞ Nô auditur volens bonis cedere antequâ confiteatur debitum. vel antequâ sit côdemnatus. et est ratio vt in glo. Fran.

Ulpianus. Lex. viij.

Qui cedit bonis antequâ debitum agnoscat[a] / vel côdênetur / vel in ius confiteatur: audiri non debet[b].

☞ Cessio bonorû pos. potest fieri in iure ₇ extra ius. ₇ etiam per nuncium vel epistolam potest declarari. Fran.

Martianus. Lex. ix.

Bonis cedi † non tm̄ in iure: sed etiaz extra ius potest[c]: ₇ sufficit vel per nûciû vel per epistolam id declarari.

Quibus ex causis in possessionem eatur. Titulus. iiij.

☞ Dictum est. ff. quâdo fit executio sententie / vel confessionis: verum quia quando quis non est confessus necq̄ condemnatus: sed est côtumax ex quo peruenitur ad primum ₇ secundum decretum: ideo ponitur hec rubrica. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Tres fere[d] cause sunt ex quibus in possessionez[e] mitti solet rei seruande[f] causa. itez legatorũ seruandorum[g] gratia ₇ vêtris nomine. dâni enim infecti nomine si non caueatur non vniuersorum nomine fit missio / sed rei[h] tm̄ de qua damnum timetur.

Idem. Lex. ij.

Pretor[i] ait: in bona eius qui iudicio sistendi[k] causa fideiussores dederit: si necq̄ potestatez sui faciat: necq̄ defenderetur iri iubebo. ¶ Potestatem autem sui[l] non facit qui id agit ne aduersarius eius copiaz sui habeat: ergo latitantis bona iubet possideri. q̄ si non latitet / sed absens nô defendatur: nonne videtur potestatem sui non facere[l]: ¶ Defendi autem videtur qui per absentiam suam in nullo deteriorem[m] causam aduersarij sui facit. ¶ Hec verba necq̄ defenderef ita scripta sunt: vt necq̄ sufficiat vnq̄ defendisse si nô duret defensio: necq̄ obsit[n] si nunc offeratur[o].

☞ Si contractus vel quasi descendit ex persona maioris etiam contra pupillû potest fieri missio ₇ venditio. h. d. Bar.

Idem. Lex. iij.

Apud iulianum queritur si communem rem cum titio pater pupilli habuerit et cômuni diuidundo iudicio pupill⁹ non defendatur nihilq̄ erit cuius noîe[p] propter personâ patris condênatio fieri debeat[q] vtrû venire bona patris[r] oporteat: an vero rei ser-

B Onis. Potest. vt ₇. C. eo. l. in oib⁹. et hoc si prius debitum agnoscat. vt. ff. l. proxima.

Quibus ex causis ₇c. ¶ Dixit quâdo vocatus venit ₇ côdemnatur nunc si non venit.

Tres fere cause. ¶ Casus. Tres fere sunt cause ex quarû qualibet fit missio in omnibus bonis: vna est quâdo mittif causa debiti seruandi: et fit in bonis debitoris. alia que fit causa legatorum seruâdorum cum ageref ad legatû acti. personali puta in testamento. tertia est que ventris nomine. Est ₇ quarta ₇ ppter hoc dixi fere. de qua dicvt in glo. ac. Missio que fit ex causa damni infecti non fit in omnibus bonis: sed in re illa tantum propter quam petebatur caueri. Franciscus

d Tres fere. dico propter carbonianam bonorum pos. et quam script⁹ heres postulat. Accur.

e In possessionem. omnium bonorum: fere autez dicit quia est ₇ quarta: vt ex carboniano. Accur.

f Rei seruande. i. debiti vel quâtitatis. sed côtra. C. de his qui ad ecde. confu. l. fi. §. sed si hoc. Sol. vt ibi. item contra. in auf. de exhib. §. si vero. sed illa corrigit. In carboniano edicto tamê nô corrigif. nec in vêtre. nec in dam. infec.

g Seruandorum. cum agitur personali actione ex testamento p quâtitate. vt. C. vt in possessione lega. l. certa. et. ff. vt in possess. lega. l. quâuis. Accursius.

h Sed rei. côis. vt ₇. ff. de damno infecto. l. iiij. §. j. ₇. l. q̄uis. Accur.

Pretor ait. ¶ Casus. Ponif edictû quo dr. si aliqs côuent⁹ dedit fideiussores iudicio sistendi câ. idem si non dedisset: ₇ nô facit potestatem sui: necq̄ defendif in bonis eius ptor iubet mitti aduersariuz. Postea exponit hoc verbum: nô facit potestatê sui. i. dicere. qui id agit ne aduersarius eius copiaz habeat: vt quia latitet: idê si nô latitet / lz sit absens / nec defendatur. si aût defendatur ₇ plene ita q̄ conditio aduersarij non fiat deterior: in eius bonis nô fiet missio. ₇ intelligas de defensore qui ab initio venit ₇ qui durauit vsq̄ in finem cause. Fran.

i Pretor. No. duo capita edicti. vnum de mittendo: vt hic. secundum de vendendo. vt. j. e. l. fulcinius. §. j.

k Sistendi. idê dico si fideiussores nô dedit: vel iudicio sisti nô promisit: qr satis est si nô facit copiâ sui. sed de hoc plus dubitaf an aût h̄ casu debeât citari amici nô videf: cû iâ ipse reus côparuit. idê videf si inuentus fuit p preconê. vt ar. h. ₇ in auf. de exhib. §. si vo. ₇. C. de his qui ad eccle. confu. l. fi. §. j. sed tutius est fm. R. etiâ nûc citari amicos. vt. j. e. h aût. §. j. ₇. ff. ex q. cau. ma. l. itê ait pretor. §. fi. ₇. l. ergo. ₇ facit. j. de lib. ho. exhi. l. iij. §. fi. ₇. l. fi. in fi. Accur.

l Potestatem sui nô facere. et certe non videtur facere sui potestatez vnde sequif missio: sed non vêditio: sz i latitâte vêditio sequif. vt. j. e. l. i possessione. ₇. l. fulcini⁹. §. j.

m Deteriorez. ergo debet esse defensor adeo legalis psona vt defensus ₇ veritatez negocij sciês als repellif. et p hoc. C. de pcu. l. fi. ₇. ff. de pcu. l. si actor. Itez est arg. q̄ defensor vel agens p absente faciet sumptus oês si ɔtigat ad absentê mitti: vel pro iuramêto calûnie: vel p aliqua ɔfessione. de quo etiam dixi. C. de iureiur. l. fi. §. hisdem presentibus.

n Necq̄ obsit. si aliquâdo non defendebatur.

o Offeratur. s. defensio. ₇ facit. ff. de ope. no. nû. l. ptor. §. hoc aût. ₇ de arbitris. celsus. §. idez ait. ₇. l. sz si postea. ₇. j. quor lega. l. j. §. antepe. ₇. ff. d inoffi. testa. l. papi. §. meminisse. ₇. ff. de isti. l. sed ₇ si pupill⁹. §. pscriptû. ₇. ff. de ɔdi. inde. l. elegâter. §. si qs. i fi. ₇. ff. de in rem verso. l. si p patre. §. versum. ₇ qð ibi no. Sz ar. côtra. ff. de condi. inde. l. qui ob rem. Itê facit. j. iudicatum solui. l. iij. §. ob rem. Accur.

Apud iulianum. ¶ Casus. Rem côem habui cuz patre pupilli. nunc ago côi diuidûdo contra pupillû ₇ nô defendif: querif an fiet missio in bonis pupilli ₇ vêditio? Et distinguif. naz aut cuz ago de facto patris ei⁹ côqueror: vt qr pcepit fruct⁹ fundi côis. vel qr in re côi dedit dânû: ₇ tûc fit missio ₇ vêditio de eius bonis. ₇ redditur ratio infra. ibi: marcellus aût ₇c. Si autem nô côqueror de facto patris sed tâtû peto diuidi fundû cômunê tunc fit missio in bonis pupilli / nô vêditio. Idem esset si ageretur cû pupillo ex contractu facto cum eius seruo: vel actione de peculio: vel de in rem verso: vel simili. Idem si de contractu facto cû eius tutore ppter quê detur actio in pupillû ageretur cû pupillo ₇ non se defenderet. nam his casibus fit missio sed nô vêditio. ¶ Si pupillus. Pupillus successit alicui extraneo et côuenitur ad legata soluenda nec se defendit: an fiet missio in bonis pupilli: ₇ dicif q̄ sic. Tâdem dicit esse in arbitrio creditorum velint mitti in bonis hereditarijs ₇ ea vêdi: an velint mitti in bonis pupilli: quasi pupillus videatur côtraxisse cum legatarijs adeundo hereditatem: ₇ non vendi. et hec sunt vera etiam si successit alicui suo côiuncto. Postea dicit. hoc qð dictum est de missione que fit in bonis pupilli habet locum quando pupil⁹ nô defenditur vel a tutore vel ab alio siue habeat tutorez siue non. ₇ de hoc debet requiri a iudice tutor si quê habet ₇ necessarij pupilli. ₇ liberti pupilli: ₇ alij sui amici qui volunt pupillû defendere. et si respondeant nô: vel taceant: tunc fiat missio in bonis pupilli / ₇ duret donec defendatur. nam statim cum veniet aliquis qui velit defendere desinent bona eius possideri. ₇ ea que dicta sunt in pupillo seruantur et in furioso. Item si pupillus factus adultus se defendat sine satisdatione hoc faciet. si alius vult eum defendere cum satisdatione iudicatum solui. ₇ hoc dicit hic. §. cum. l. seq. ₇. seq. Fran. accur.

p Nomine. i. nihil fecit pater quod in hoc iudicio veniat: quia nec percepit fructus ex re cômuni: nec damnum in ea dedit.

q Debeat. nisi vt ipsa diuisio fiat. Accur.

r Patris. id est pupilli vt ex facto patris. et sic missio et venditio fieri posset. Accursius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Possideantur. s. tñ qđ est si ex persona sua conueniatur pupillus.
b Percepit. er re communi. Accur.
c Veneant. quia pater non percepit fructus: sed filius: ꝛ ita conuenias tur ex sua persona non patris.
d Possideri. non vendi.
e Notat. addēdo ratiōnē vel corrigendo. vel dicas qꝫ vendant bona patris siue filij? percepit fructus siue pater. qꝫ er ℨ̄ ctu patris cōueniūtur.
f Nihil. Not. nihil quia secus si nō effet consummatū in psona patris vt in pscriptiōe pt̄s: qꝫ tunc p futuro tpe p̄uileginꝫ habet. vt. j. ō. iure fisci. l. fisc. ℨ. Eꝫ quosdā. Jtē qđ si pater percepit sed vult eligere creditor pupilli possideri tūtū: Rñ. vt. j. eo. ℨ. fi. Accur.
g Cōtrarit. vel q̄si contrarit. sicut hic est.
h Expectādā. ꝛ sunt simillia vt̄ j̄ecordātia. ℨ. de reb⁹ eo. l. magis. ℨ. pupilli. ℨ. ꝛ. C. de be. ac. l. sub pretertu. ꝛ. ℨ. de mino. l. emili⁹. ꝛ. C. si aduer. vē. pig. l. ij. ꝛ de non mu. pecu. l. si intra. ꝛ. C. mādati. si tibi. ꝛ de his qui. vt indig. l. polla. ꝛ. ℨ. de bere. ſtit. l. si qs in ſtitut. ℨ. j. ō. act. ꝛ obli. l. furiosus. ꝛ. C. si mā. ita fue. alie. l. j. ſi. ꝛ. C. de reſti. mi. l. q̄ a patre. ꝛ. ℨ. de iud. l. bere des. ſi ℨ. j. dever. obli. l. cū filius. ℨ. in hac. ſi ibi er ſua pſ̄na teneri videt ſi tenet: licet verba pſ̄is fuerint in ꝛtractu vt i teſtamento pupillari dicimus. vt ibi. ō pupil. ſubſti. ℨ. igit. Sed qđ ſi nul la penalitas preſtatio ſi ſola diuiſio petatur fieri etiā contra maiorē ꝛ nō veniat: qualiter habitur interlocutoria ꝛ fiet miſſio. Accur.
i Actio. vt et. ℨ. de pecu. l. iij. ℨ. pedius.
k Cauſis. cum ſeruo factis. Accur.
l Actio datur. ex facto cū eo vel ab eo vel quod intellig atur ab eo. vel cū eo geſtum vel quaſi geſtum. Accur.
m Hoc idem. i. cum ipſo contractum videatur.
n Seruandum. ſ. bona poſſideri. nō autem diſtrabi. ſed in tēpore pubertatis differenda eſt diſtractio.
o Juſſu. facto auctoritate tutoris.
p Jnſtitoria. cum prepoſuit eum negociationi cū auctoritate tutoris.
q Quaſi. etiam in his caſibus in quibus intelligatur contraxiſſe pupilli legitimum pupillare habebat.
r Alicui. a quo relicta erant legata. M.
s Huic edicto. quo miſſio. fit. vt. ℨ. eo. l. ij. in princ. ꝛ. j. l. fulcinius. ℨ. ſi.
t Eligant. ſ. an bona pupilli poſſideri tantum an hereditaria poſſideri ꝛ diſtrahi. vel eligant hereditaria tantum: non tamen diſtrahuntur ante pubertatem ex cauſa legati cum ex quaſi contractu conueniatur: ꝛ hoc er edicto. j. de ſepara. et ſic non concurrent cum creditoribus pupilli an vtraq; ꝛ tunc concurrent creditores. Sed quemodo in bonis pupilli fit miſſio cum et. ex. ſi eſſet maior non fieret miſſio ante ſex menſes. vt arg. ℨ. vt in poſſeſſ. leg. l. ſi cui. ℨ. imperator? Reſpond. qꝫ hic a defuncto debebantur ſm Azo. vel hec ſm illam. ſ. poſt ſex menſes ſtum ad bona pupilli heredis. Sed nonne eadem electio locum habet: et ſi ex alia cauſa hereditaria debeat qꝫ videtur. ſcz bona pupilli poſſideri vel hereditaria poſſideri et diſtrahi. Jnterum tamē de bonis alitur pupilli. vt. j. de pnui. cre. l. ſi.
v Etenim. vtrum defuncti bona: vel pupilli.
x Contrabere. i. quia cōtrahere cum legatarijs. vt. j. de regu. iur. l. que legata. ꝛ. j. de ac. ꝛ ob. l. ex maleficijs. ℨ. heredes. ꝛ iſti. de ob. ex quaſi cōtractu. ℨ. heres.
y Sed ꝛ is qui immiſcuit. qđ eſt ſuorum ſed adire extranearum. vt infi. de hef. quali. et diff. ℨ. extraneus.
z Hec autez. Siue a tutore. immo ſemꝑ videt defendi cū inde co nō defenſo debeat da re curatorem. vt. j. e. l. fulcinius. ℨ. adeo. Sed forte in prodigis ꝛ furioſis ſpeciale eſt: ceteris enī non dabit curatorꝫ: niſi petatur ab aliquo nomine minoris. Jtem ibi nō omnimo dandus curator dicit: ſed ſi videat inder idoneus dare poterit: alioquin ꝛtra. Elzo. et facit. j. de pnui. cre. l. ſi pupillus. in prin.
a Euocandi. vt conſtare poſſit.
b Defendāt. ad qđ cōgunt capti? pig. vt inſti. de ſatiſ. cu. ℨ. pe. ꝛ etiā re mouētur ab officio. vt. j. e. l. fulcini⁹. ℨ. ſi ꝛ ſi curato⁹. ꝛ. C. ō admi. tut. l. ſi.
c Cognati. ℨ̄s ℨ̄s ibi. Quid cuiꝫ ſi habeat eos in alia puncta vel cuſtate: nō dicā eos vocandos aliogn reo abire in infinitū qđ ē phibitū. ar. ℨ. ō re inſti. l. a duo. ℨ. ſi ſemptor. ꝛ ar. ℨ. de pecu. ſed ꝛ. be. ℨ. nō ſolū. et ℨ. de reb⁹ eoꝝ. l. magis. ℨ. illud. Jtē qꝫ nō eſſet ſimis litū. ar. C. de tráſac. fratris. Vel dic qꝫ etiā in qualibet ciuitate vel loco vbi eſt verſimile eū bēre amicos ꝛ qui ſint eius defenſuri: ſed nō dicam ſin gulos eſſe vocandos: ſed ſingulariter ꝛ publice. ppoſ nō debere in quolibet tali loco: vt. h. ꝛ. ℨ. ghus ex cau. maio. l. ergo. et. j. de pnui. cre. l. ſi pupillus.
d Neceſſitudines. id eſt parentelam.
e Charitatē. id eſt propter deum.
f Deſinet. vt. d. l. ſi pupill⁹. ꝛ. j. de ſol. l. ſi pro me. ꝛ facit. j. quod vi aut clam. l. aut qui. ℨ. ꝛ ſi forte.
g Jn furioſo. de hoc dic vt. j. e. fulcinius. ℨ. adeo.
h Tutelam. als ſententiaz: et als tutelam. i. pubertatē. vt et. ℨ. de leg. iij. cum filio.
i Defendant ꝛ. idem ꝛ ſi ante defendantur. vt. ℨ. ptori. ſed hic magis eſt veriſimile defendi: cum ꝛ ipſi poſſint ſe defendere. ſi autem nō defendantur etiam venditio fiet. vt. j. titu. j. l. ſi minor.
k Diſcedere. i. recedere. ſic. ℨ. de acqui. poſ. ſi de eo. ℨ. j.
l Sed in rem. vt quilibet volens defendere audiatur. vt ꝛ. C. de procu. l. exigendi. ꝛ facit. ℨ. de iudi. l. recte. Accur.
m Satiſdatio. ſcz iudi. ſol. quod tria continet. vt. j. iudi. ſol. l. iudicatum ſolui. quod etiam non ſufficit niſi proſequatur defenſionem. vt. ℨ. de procu. l. fina. ꝛ pe.
n Satiſdationem. predictam iudi. ſol. qō non ſufficit fed iudicio ſiſti. ſic vt in contra. vt. j. de pnuile. credi. ſi pupillus. ℨ. i. vel ſm alios nō debet eaz preſtare ſi ſe defendat: anteq̄ fiat miſſio ex ſecūdo decreto vt hic. ſi poſtea: ſic vt ibi.
o Jnterdicto. vti poſſi. nam videtur actor eum inquietare niſi diſcedat de poſſeſſione ſatiſdatione oblata. retinuit enim res natu ralem ꝛ

+ Hoc ē verū ſi ſit heres alius ſecꝫ vt no. Bal. in. l. ſi cū do tem. ℨ. tráſgredi amur. ſolu. ma. et ibi ad ſ̄ bo. ſeq.

+ Bald. in l. iis cui bonis. j. de ℨ. obli. ꝛ alex. ꝛ in apoſti. ad bar. iſtum glo. reputāt ſling. ad hoc ꝓpoſitū q furioſo ꝛ prodigo dat curator etiam nemine petēte. bolog. Adueritēt q ralib⁹ nō dyari curator: niſi cauſa cognita ꝛ habito iudicio medicorū in furioſo ſcꝫ loquor ne is ſe ſuis fortunis ſimpleſtr. ita not. l. obſeruan de curatu rio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ralem ꝛ ciuilem possessionē: ꝛ actor fuerit missus in pos. per quod patet q̄ ex pl̄o decreto tñ erat missio. Illud queritur si satisdatū est a defensore: ꝛ non iurat de calūnia quod pōt an cōmittat stipulatio? Rñ. nō q̄ bonus vir nō arbitrat. vt. ff. de pcu. l. pe. Sed nunquid in possessione fiet missio vel discedet missus? Rñ. non videt defendi ꝛ quidā ꝛdicant

IN possessionem.

¶ Casus Si legatarij q̄b⁹ ē legata pecūia sub cōdi. volunt mitti in pos. bonorū heredis: ob hoc q̄ heres nō cauebat eis de dāda pecunia: ad ueniente cōdi. audiūtur.

¶ Quę dicit. Hoc q̄ dicit bona alicui⁹ possessa a creditoribus debere vendi nisi sint bona pupilli: vel absentis reipublice cā: sine dolo malo dat intelligere. q̄ si dolo malo absuerit. possint ei⁹ bona vēdi. Ité creditores mitti possunt ꝛ bonis debitor⁹ capti ab hostib⁹. nō tñ statiz fiet vēditio: ꝛ iteriz curator dabitur bonis. Item sciasq̄ creditores missi ipo. bonor⁹ debitoris nō debent ali ei⁹ illis bonis. ꝛ b dicit b. ff. ꝛ pnc. l. seq. Frā.

a Solent. facit. ff. de separa. l. creditorib⁹. ff. j. e. l. pe. ff. Sol. hic certum erat cōditionē existurā: ibi nō: vel intelligē cum iam ertat conditio non puius: vt ibi: vel hic de legatario. arg. ff. vt. l. no. ca. per totū. ibi de creditoribus alijs vel b dicit fol. ꝛ nō debent. Tu dic si velint mitti vt sc̄uat: nō pñt vt ibi. ff ideo q̄ nō caueat sic vt hic. ꝛ ar. ff. de indi. l. in oībus. ff. vt le. no. ca. hec stipulatio. ꝛ est sic vt fiat missio vice satisdationis. ff. de car. edi. sed fi is. ff. quotiens. ꝛ b marime q̄ bona sua dilapidat. vel etiā dicas non: pōt vt fiat vendītio. sed vt cā pignoris sit in pos. sic et eisdem modis fol. ff. de pcu. l. eo tempore. circa pūn. ꝛ facit. ff. de verb. sig. l. creditores. vt. ff. de act. ꝛ obli. l. is cui.

b ¶ Cum ōt. in edicto tñ hec verba non sunt. nec. ff. e. l. ij. sed. ff. l. pri. ff. j. c ¶ Venire. sic ꝛ. ff. ē q̄ cau. ma. l. item. ff. j. ff. ꝛ. ff. de pūni. cre. cū qui. ꝛ. C. de reſti. mino. l. ignorare. Sed quare vt specialia ponit de pupillo ꝛ absente reipublice causa ꝛ capto cum nullus qui non latitet patiaꝛ vendītionem. vt. ff. l. pri. ff. j. cum hoc? Rñ. in pupillo: q̄ posset capar doli la titare: in alijs non est ratio. Vel dicideo de his q̄ specialiter fuit de his prouidendum. ar. ff. de iniurijs. item apud. ff. hoc edictum.

c ¶ Venire. id est vendi. Accur.

d ¶ Et si ab hostibus captus. fa. ff. de pūni. cre. l. fi. ff. C. de pac. l. iij.

¶ Ulcinius. Casus in hoc pūn. cōtinuatur. l. precedēs. ¶ Pretor ait. Ponitur aliud edictum quo dicitur. si debitor fraudationis causa latitat ꝛ boni viri arbitratu non defendatur: bona eius possideri ꝛ vendi iubet pretor. apparet ergo q̄ non sufficit latitare nisi frau. causa latitet idem ecōtra. ꝛ hoc est valde in v su vt bona latitātis p̄dicto modo possideantur a creditoribus ꝛ vendanꝛ. si autem bona alicui⁹ tanq̄ latitantis vēdantur. ꝛ postea appareat q̄ non latitauit vēditio non tenuit. ꝛ intellige de latita. que fit in frudē creditorum. non si alia ex causa puta si latitet timore hostiū vel alicuius tyranni. si ergo propter pures causas latitat ꝛ inter ceteras hec fit. ff. in fraudē creditorum satis fit: vt sic bona eius vendi possint a creditoribus: ꝛ fit venditio ab omnib⁹ creditoribus ꝛ omnibus satisfiet si in fraudem omnium latitabat. si autem in fraudem quorūdam creditorum tantum illi mittētur in pos. ꝛ vēdent et eis tantum pr. dicto modo satisfiet ꝛ bene biꝛ animo fraudandi creditores latitare ad hoc vt habeat locum hoc edictum. ꝛ sic animo desideratur. nam per hoc patet q̄ furiosus non dicitur latitare cum sensum non habeat. ꝛ si non defendatur furiosus fit missio in bonis eius. vel dabitur curator. ꝛ si curator datus nolit eum defendere remouetur ꝛ dabitur in curatorem vnus de creditoribus eius qui non amplius vendat de bonis furiosi q̄m sit necessarium. vendentur enim quādoq̄ de bonis furiosi. vt si vrgeat ea alienum ꝛ dilatio damnum possit creditorib⁹ afferre. ꝛ ea que diri in furioso seruaꝛ in prodigo ꝛ in similibus qui curatorum auxilio reguntur. ¶ Illud sciendū. Debitor meus iuit in aliā ciuitatem ad habitandum vel alia de causa. si palam ibi stat/non dicitur latitare. sed si debitor meus non remouea tse de terra in qua q̄ est stare: absc̄dat se aūt in domo. vel cū est in palatio cōis v bi redditur ius absc̄ondat se retro colūnā: in fraudē creditorū ꝛ latitare. Ultimo dicit. si cum titius deberet mihi. c. in dié sub cōditione in fraudē meā latitā. Idez si habebam act. contra eum qui per exceptionez poterat tolli.

fraudatiōis causa si sine latitatione fiat: satis est ad possessionem et venditionem: sed oportet fraudationis[f] causa latitare. ꝛ est frequētissima hec causa possessionis. naz in vsu[m] latitātium bona possidentur[n]. ¶ Si qs bona possedcrit alicuius quasi latitantis qui non latitabat/ꝛ vēdicrit: cōsequēs erit dicere venditionem bonorum secutaz nulli⁹ momēti esse. ¶ Quid sit autem latitare videamus. Latitare est (vt Cicero diffinit) turpis occultatio[p] sui. potest enim quis latitare non turpi de causa: veluti qui tyranni crudelitatē timet: aut vim hostium: aut domesticas sedītiones[q]. Sed is qui fraudationis causa latitat: non tamen propter creditores. ꝛ si bec latitatio creditores fraudet in ea tamē erit causa ne hinc possideri bona ei⁹ possint: quia nō hoc animo latitat vt fraudet creditores. animus[s] enim latitātis querit quo aīo latitet vt fraudet: an alia ex causa. ¶ Quid ergo si duas causas latitandi habuerit aut plures inter quas etiaz

¶ Si quis actione. Ex cōtractu filij vel serui tui volebā te quemire actione de peculio: tu latitas. certe mittar in bonis tuis et vendentur ita q̄ mihi satisfiat. ꝛ appeat postea mihi cē in peculio. si cut et tenet act. de peculio: licet nihil sit in peculio. ¶ Itez videamus. Si vellem a te vendicare fundum ꝛ latitas: fit missio in omnibus tuis bonis: ꝛ etiam venditio. et hoc dicit nerati⁹. Si autem non latitas/ sed absens es nec defenderis: tunc fit missio in fundo petito. sed si vellem a te hereditatez quandā petere ꝛ latitas: fit missio i rebus hereditarijs. sed si eas re⁹ dolo defuiſh possidere: tūc fit missio in omnibus bonis tuis ꝛ etiaz venditio. Ultimo dicit. quādo mittor in possessionem rerum hereditariarū quod fit possessore heredit. latitante. fructꝰ harum rerum facio meos si possessor latitās nimiū fuit contumax: vt q̄ cuz esset citatus coraz iudice dixit: non veniam vel si nihil dixit tamen nimis

stetit ad veniendum: puta biennio. Fran. accur.

c ¶ Non debere. non ergo lucratur fructus. vt. ff. j. ti. j. l. pretor. ꝛ de pūni. cre. l. fi. in pūn. nisi in casu propter nimiam contumaciaz. vt. ff. ea. l. §. fi. Item nisi. vt. ff. vt in pos. leg. l. que legatorum.

f ¶ Arbitratu. expone vt. ff. de pcur. l. pe. ꝛ fi.

g ¶ Bona possideri. olim omnia: bodie pro mensura debiti. vt. ff. l. j.

b ¶ Vendiq̄. nō omnia etiam iure veteri. vt. ff. ea. l. §. adeo. ꝛ. C. de bis qui ad ecde. confu. presenti. Ité sunt multa necessaria. vt. ff. pri. §. Ité potest indici multa latitanti. Ar. ff. de arbi. non distinguemus. §. si arbiter. ꝛ. ff. si quis ius dicē. non obtempe. l. j. Ité facit. ff. qui. ex cau. ma. l. ait pretor. §. penul. ꝛ quod cuius. vmuer. l. j. §. q̄ si. ꝛ. j. tit. j. l. ff minor. ꝛ ff ser. ven. is cuius.

i ¶ Locum habeat. als cum hoc: et als vt hoc. Item als habēre: et als habeat.

k ¶ Latitare. vt bona possideantur.

l ¶ Oportet fraudationis. No. duo necessaria vt fiat vēditio: vt hic. scilz vt latitet: ꝛ fraudationis causa. Item vt labatur tempus. Item q̄ constet de debito/ saltem summatim: vt hic. ꝛ no. C. de bo. auct. iudi. l. cum proponas. quorum si quid defuerit non tenet venditio. vt. ff. de trāsac. l. cum hi. §. si pretor. ꝛ j. de iti. actuq̄ priua. l. ij. §. itaq̄ hoc interdicto. Et argu. contra. C. de iur. delib. potuit. et. ff. de acquir. pos. l. quēadmodū. Quid ergo si me absente actor fuerit in pos. missus ꝛ vēdidit: quia interfuerunt quattuor predicta: in veritate tamen habebam exceptionem pacti vel aliam: an admitar ad rem? Respon. non: sed ad pecuniā exinde redactam. Argu. ff. si cer. pet. l. si ꝛ me. in fi. sed videtur plene cōstare debere de debito etiaz vt fiat missio. vt. ff. de pecu. l. eo tempore. ff rñ. vt. ff. ea. l. §. si quis.

m ¶ In vsu. i. vsualiter.

n ¶ Possidentur. ꝛ venduntur.

o ¶ Nullius. ipso iure vel impetrata in integrum restitutione ex generali clausula. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. j. in fi. ꝛ argu. j. de pūni. cre. l. imperato. ff. de reſti. ff. de vā. ifec. si finita. §. si forte. ꝛ facit. ff. de tut. ꝛ cur. da. ab bis. l. reſe. ꝛ. C. de pred. mino. l. ꝛ si preſes.

p ¶ Occultatio. als latitatio.

q ¶ Seditiones. facit. ff. ex qui. cau. ma. l. succurrit. ꝛ. C. de acqui. pos. l. licet. Accur.

r ¶ Me binc. i. hac parte edicti quo permittitur ꝛ venditio.

s ¶ Animus enim. nam et voluntas et propositum ꝛc. vt. j. de fur. l.

¶ Animus enim. nam et voluntas et propositum ꝛc. vt. ff. de fur. l. qui iniurie. in princip. et. ff. de fica. l. d. uus. Quomodo ergo animus probatur: Respond. quia hoc dixit a' iquibus. vel quia dixeram ei q̄

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

eras daturus eram eilibellū. ar. ff. de cōd. dā. §. nihil itereſt. 2. C. ō rei vē. ſi fundū. Ité ſi ita dederat fideiuſſoꝛē. vt. ff. e. l. ij. i pn. Ité ſi ita lis erat teſtata. vt. C. de iudi. l. ꝓpter dū. §. 2 ſi qdē. Sz ſi rediēs ꝓbet ſe iuſta cā abſuſſe ꝫ fidicta ꝓſumptionē: apparebit vendicationē nulli eſſe mōeti cū aliquid de neceſſarijs defuerit. vt. ff. e. l. §. ſi q̄s poſſiderit. 2 ſic no. ex interlocutoꝛijs nō fieri vēditionē niſi fdicta quattuoꝛ interuenīāt. que ſuperiori. §. notantur.

a ¶ Vendi. facit. ff. de in re ſiſca. l. nō intelligitur. §. ſi quis palam.

b ¶ Utrum ergo omneſ. ſcilicet creditoꝛes.

c ¶ Et ſi. ꝓ. §. huius.

d ¶ Solū. q̄ vērū eſt. ſic 2. ff. e. §. illud ſciēdū. 2 ar. ff. ſol. ma. l. etiā. §. licet. 2 inſti. ꝓ ſo. §. manet. et. ff. de fur. l. verus eſt ar. ff. q̄ vi aut clā. l. aut q. §. ſi q̄s dū. ſed quidā dicūt hunc ſtionī nō rideri.

e ¶ Deſiderat. vt. ff. §. cū hoc. 2. §. ſed 2 is.

f ¶ Suus nō eſt. id eſt ſue mentis vel apud ſe.

g ¶ Scribit. ſcz fieri miſſionem.

h ¶ Remouendum. ſic 2 Ç. de procu. i. eum.

i ¶ Et creditoꝛibus. vt 2 ff. de cur. bo. dam. l. j. 2. ff. eo. l. vnus.

k ¶ Non amplius. vel dicit no. ff. eo. §. j.

l ¶ Mittit. q. d. ea vēdā tur q̄ ſolent vēdi quādo vēter in poſſeſſionē mittitur. q̄ habes. ff. deven. in poſ. mit. l. j. §. mulier. 2 facit. ff. de here. inſti. l. ſi quis inſtituatur. §. item ſi conditioni.

m ¶ Non multuꝫ. immo nihil hoc caſu. ſ. in vēditione 2 redditione reſidui. vt. ff. tit. j. ſi nō erpediērit. ité in miſſione. vt. ff. e. l. fi autem. §. non de fendi. in fi. §. in alijs autē differūt. vt. ff. de reg. iur. l. in negocijs.

n ¶ In prodigo. quod in furioſo.

o ¶ Ceteriſq. veluti qui morbo ꝓpetuo laboꝛāt.

p ¶ Colūnas. ſic. ff. de priuile. cre. l. eum.

q ¶ Alterum non. q̄ dicit no. ff. e. l. §. j.

r ¶ Venire. 2 ſic intelligitur. ff. e. l. pe. §. fi. ſed impoſſio fieri poteſt. vt no. ff. eo. in poſſeſſionem.

s ¶ Dicemus. vt nō fiat vēditio nec immiſſio: niſi ſummatim ꝓbetur. vt ff. e. §. cum hoc.

t ¶ Per excep. vt. ff. §. rego, iur. l. nihil intereſt.

v ¶ Poſſideri. ímo ff. vt fraudandi creditoꝛes: an vēditio recte procedat: et puto ꝓbandum ſi plures cauſe ſint latitationis: inter quas eſt 2 fraudationis cauſa nocere debere poſſeq̄ hec bona vēdi. ¶ Si aduerſus q̄ſdam occultare ſe cōſilium non eſt: aduerſus quoſdam eſt: quid dicemus? et rectiſſime pōnoꝛius ſcribit non aduerſus omnes latitatio nem exigendam: ſed aduerſus cū quem quis decipere et fraudare latitatione deſtinat. ¶ Utrum ergo omneſ bona ei vendere poſſunt qui latitat: hoc eſt etiam bi aduerſus quos non latitat: quia verum eſt eum latitare: an vero is ſolus aduerſus quē latitat? 2 quidem verum eſt cū latitare: 2 fraudationis cauſa latitare: et ſi non aduerſus omnes latitet. ¶ Sed illud ſpectandum pomponius putat an aduerſus omnes latitet: cūq̄ ſolum poſſe banc venditionez impetrare aduerſus quez latitet. ¶ Latitare autē eſt cum tractu aliquo latere: quemadmodum factitare eſt frequenter facere. ¶ Adeo autem latitatio animum 2 affectio occultantis ſe deſiderat vt recte dictum ſit furioſum banc venditionem pati non poſſe: quia non ſe occultat: quia ſuus non eſt. ¶ Plane ſi non defendantur furioſus: curatoꝛem ei dandum aut bona eius vt poſſideantur nominatim permittendum eſt. ¶ Labeo autem ſcribit ſi non inueniatur curatoꝛ vel defenſoꝛ furioſi. Sed 2 ſi curatoꝛ datus eum non defendat tunc remouendum cum eſſe 2 opoꝛtere pectoꝛem dare curatoꝛem aliquem ex creditoꝛibus: vt non amplius q̄ neceſſe eſt ex bonis furioſi venea: eaq̄ ſeruanda labeo ait que ſolent ſeruari cum venit in poſſeſſionem mittitur. ¶ Plane interdum bona eius cognita cauſa vendenda erunt ſi vꝛgeat es alienum: 2 dilatio damnū ſit allatura creditoꝛibus. ita autez vendenda ſunt / vt quod ſuperſit furioſo detur quia omnis ſtatus eius 2 habitus a pupilli conditione non multum abboꝛret quod quidem non eſt ſine ratione. Idēq̄ 2 in prodigo dicendum eſt ceteriſq̄ qui curatoꝛum opeiuuantur. Hec enim quiſq̄ ꝓprie latitare eos dixit. ¶ Illud ſciendus eſt poſſe quem in eadem ciuitate eſſe 2 latitare: et in alia ciuitate eſſe et non latitare. etenim euz qui in alia ciuitate ſit copiamq̄ ſui faciat in publico ibiq̄ appareat an latitet videamus? ſed hodie boc iureutimur vt ſiue quis eodem loco agat ſiue alio: ſiue peregre agat: ſi tamē occurſum creditoꝛis euitet latitare videatur. ¶ Deniq̄ cum quoq̄ qui in foꝛo eodem agit: ſi circa columnas aut ſtationes ſe occultet videri latitare veteres reſponderunt: 2 poſſe quem aduerſus alterum latitare: aduerſus alterum non: conſtat autem vt ipſe poſſit bona eius vēdere aduerſus quem latitet.

¶ Quia. ff. exponendo edictum facit mentionem creditoꝛis exponendo qualiter quis latitet aduerſus creditoꝛem: ideo incipit dicere qui ſunt creditoꝛes. hoc dicit Bartolus.

¶ Si in diem vel ſub conditione debitoꝛ latitet: ante q̄ dies vel cōditio veniat non poſſunt bona eius venire. Quid enim intereſt debitoꝛ quis nōn ſit an nondum conueniri poſſit? nam et ſi non ſit debitoꝛ idem dicemus. ¶ Idem erit dicendum 2 ſi quis habeat quidē actionem: ſed talem que per exceptionem repellatur. ¶ Si quis actione de peculio filij vel ſerui nomine conueniri poſſit: ſi latitet eo iure vtimur vt poſſint bona eius poſſideri et venire: tametſi nihil in peculio fuerit: quia eſſe poteſt et rei iudicate tempus ſpectam vtrū ſit an non ſit: 2 q̄ teneat actio etiam ſi nihil in peculio fuerit. ¶ Item videamus ſi quis aduerſus in rem actionem latitet an bona eius poſſideri venūdariq̄ poſſint: 2 ex tali Neratij ſententia exiſtimantis bona eſſe vendenda: que boc reſcripto diui Adriani cōtinetur quo iure vtimur. ¶ Celſus autem libro. vj. reſpon. ſi fundum quē petere volo titius poſſidet: neq̄ abſens defendatur commodius ſe exiſtimare in fundi poſſeſſionem mittendum q̄ bona eius poſſideri: hoc annotandum eſt cel ſum conſultum non de latitante ſz de abſente. ¶ Idem celſus exiſtimat ſi is a quo bereditatem petere velim latitet commodiſſime fieri poſſe vt in poſſeſſionem mittar rerum quas pro herede vel pro poſſeſſoꝛe poſſidet: ſed ſi dolo fecerit quominus poſſideret bona eius poſſidenda 2 vendenda ſunt.

¶ Propter nimiam contumaciam poteſt pretoꝛ decernere: vt ex primo decreto miſſus fructus lucretur. hoc dicit Bar.

¶ Diuus quoq̄ pius in perſona eius qui bereditatem poſſidēs copiam ſui non faciebat reſcripſit in poſſeſſionem rerum bereditariarum aduerſarium inducendus in quo reſcripto et fructum percipere iuſſit eum qui per nimiā contumaciam poſſeſſoꝛis bereditatis (vt lucro eius cedat) in poſſeſſionem indutus eſt rerum bereditariarum.

ſ. de pecu. le. l. eo. tpe. in pn. Sol. bic erat dubius an eſſet vel nō eſſet in peculio aliq̄d: ibi certus q̄ nō erat. Ad ſolue vt ibi.

r ¶ Spectamus. vt. ff. de lib. leg. l. ſi gs reū. §. idez iul. 2 bec ē ratio ſiſt quare debeat mitti in poſſeſſionē bec verba et quod 2c. erpone. vt. ff. ō pecu. l. queſtium. in pnn.

s ¶ Bona. ſcz omnia.

t ¶ Uendenda. i. poſſidēda. vt 2 vēdi ꝓbt ꝓo rata debiti tātū. vt. ff. e. l. i. §. j. no. 2 probatur ex cō iunctione ꝓtoꝛi. rñ.

a ¶ Bona. ſcil. ꝫ ea. et ſic celſus ne ratio contradicit. i pnn. 2 vlpiani ſol. ſequit. hoc annotandus eſt 2c. Accur.

b ¶ Abſente. nam latitatis oia bona poſſidenda ſunt. Jo. niſi iure nouo aliud dicas ad iſtar perſonalis in qua ſit miſſio ꝓ meſura debiti. vt in aut. de exbi. 2 ītro. reis. §. ſi ō quidā. aliud aūt in peti. here. vbi in poſ. rei petite tātū fit miſſio. et iā boc iure. 2 contra latitātem. vt. j. ꝓi. §. Sz q̄ eſt ratio diuerſitatis? fonte quia ibi mittitur in poſ. multoꝛ: que nō ſunt bereditaria dummō poſſideantur ꝓ berede. et ſm boc. l. illa. C. de preſcri. xxx. an. l. ſi quis em ptiōis. §. pe. 2. C. vbi in rem act. l. ij. i absente in telliguntur. Uel pōt dici q̄ neratius intellexit de desinēte dolo poſſidere. ſecus ſi poſſideret etiam ſi latitat. 2 ſic eſt idem q̄ō in petitione bereditatis. vt. ſ. ꝓi. §. 2 facit. §. de interrog. actio. l. g ſeruū §. fina.

c ¶ Rerum quas. nō ergo omniū: ſec in rei vēdi. vt. §. §. ꝓi. vel dicet ibi. Accur.

d ¶ Bona. omnia.

e ¶ Et vēdenda. vſq̄ ad quantitatē dibit. vt. §. eo. l. j. §. j.

f ¶ Bereditatiſ. conſtrue in poſ. 2c.

g ¶ Cedat. ſcil. ꝫ fructꝰ. ꝫ contra. §. e. l. in pnn. 2 j. de ſol. tutia. Sol. bic punitur nimia contumacia poſſeſſoris ſcz aperta: vt q̄ dicit non venīa: vel q̄ per magnuz tempus ſtetit q̄ non venit per bienniuz puta 2 ſm boc erit idem in quolibet numtū cōtumaci. vel ſm Alzo. ſpeciale eſt in peti. here. alias etiā ꝫ aperte contumacē nō ē bec pena. Alij nō facūt vim: ſit multuz 2 tumax vel nō: ſ ſpāle ſpe. here. dicūt. Tertij q̄ bic fuerit ſpeciale beneficiū a diuo pio cōceſſum.

Quarti

† Limitabis banc. l. iuncta. l. ſatis. 2 ibi ql. de l. iuſvoc. vt nō procedat in pulcbro 2 cauſa cōparē nō tenet: nec patitur ſcīa decretū: vt no. in l. nō videt. §. de tuti. 2 no. l apoſtil. ad glo. ff. in l. cōtumacia. l apoſtil. in verſi. finē eſt dubius. §. de re iud. Nec omitto q̄ latitatio de ꝫ bic ꝺo fieri 2 ſcīa primi 2 ſcīa decreti. alias miſſus non pōt vēdere vt no. Bar. in. l. ait prator. §. fin. ff. et qui. cau. malo.

† Ite tertia no. 2 ſingſm Bar. ad illud q̄ vt in ſumma ad aduerſandū q̄ alt vsus tenet ſi ſe ſtetit 2 ſcīa decreti. alias miſſus non pōt vēdere vt no. Bar. in. l. ait prator. §. fin. ff. et qui. cau. malo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Quarti q nō aliter lucratur. vt in contra. sed fructus suos facit: quod mihi est. item cisde modis solue. ſ. vt in pos. leg. I. is cui. ſ. qui legatorū. vel ibi est actio personalis. hic mixta. ¶Prima placet. Item quod est lucrum si heres est petitor. Rñ. etiā si nō sit heres missus. arg. 2tra. C. de car. edic. l. ij. in fi. Quid in reivendi. si fuit missus in possē. rei petite, vi detur idem.

S I diu. ¶Casus. Si heres instituꝰ differt adire ex non iusta cā: creditores hereditarij mittent in poss. bono. cā rei seruāde. i. debiti. ? q̄ q̄ etiā de his bonis vendit p vnū ex creditoribus datū curatorē bonis. puta si debitū vget. vel filiꝰ de causa. q̄ dic vt ī glo. Sed pone q duo erant heredes. vnꝰ repudiat/ alter deliberat: adhuc est idē vt creditores hereditarij mittant in pos. ſ. h. d. bec. le. ? seq. Fran.

a S I diu. i. futurum est quod diuerterit.

b ¶Incertum. ſ. biennio. ar. ſ. lo. l. cum dñi.

c ¶Causa cognita. vtruz ex iniusta causa differant vt tūc fiat missio: als nō vt. ſ. de bere. insti. l. si qs ita ſtip. in fi.

d ¶Vrgeat. puta q̄ dilatio est dāno allatura creditoribꝰ fm quosdam.

e ¶Condītio. reiveluti si testator pena. p̄missi nisi certa die solutus sit. vt. ſ. de cu. bo. dā. l. i. ? de bere. insti. l. si qs ita ſtipulatus. ſ. i. Vel dic cōditio q̄ institutus est heres si adeat hereditatē ifra ma gnū tēpus. vel fortuita sue dubia. ¶Prima placet ? coniunge sequentē legē et quod ibi no.

f ¶Vlpianus. Ex. viii. Si diu incertum sit ex testamento heres extiturꝰ necne fit: causa cognita permitti oportebit bona rei seruāde causa possideri: ? si ita res vrgeat vel conditio bonum hoc etiā erit cōceden dum vt curator constituatur.

Paulus. Ex. ix. ¶Aus ex creditoribus: si alter ex heredib̄ intra tēpora sibi ſtituta deliberet adire hereditatem: alter vō neget se aditurum: videndū est qd creditoribus agendū sit: ? placet interim eos in possessionem mittendos custodie causa donec appareat is q deliberet vtrum agnoscat partem suam an non agnoscat.

Vlpianus. Ex. x. ¶Si pupillus presens sit tutorem autem non habeat: pro absente habendus est.

Paulus. Ex. xi. ¶Si filiofami. legatum vel fideicōmissum sub conditione relictum sit/ dicendum est tam ipsum q̄ patrem in possessionem mittēdos esse: quia ambo spem commodi habent.

¶Missus in pos. ex causa legati vel fideicommissi vel ex causa damni infecti nō dicitur possidere: sed custodiam rerum vel rei habere. Fran. accur.

Pomponius. Ex. xii. ¶Am legati vel fideicōmissi seruandi causa: vel quia dāni infecti nobis non caucatur bona possidere prętor permittit vel ventris nomine in possessionem nos mittit non possidemus/sed magis custodiam rerum ? observationem nobis concedit.

Paulus. Ex. xiij. ¶Ad cognitionem imperatorum a preside prouincie remissus, et si in ceteris litibus rome defendere se non cogitur: tamen in prouincia defendendus est: nam et exilio tempo zario puniti/si defensor non existat bona vencunt.

¶Tria dicit. ¶Primo: q̄ prohibēs creditorem ne possideat bona debitoris tenetur ei actione in factū. Sc̄o: q̄ legatarius licet sub conditione ei legatū fuerit tamen mittitur in possessionē bonor. Tertio dicit. q̄ aliud est in creditore conditionali: q̄ talis non mittitur in possessionem bonorū debitoris. Bartolus.

Paulus. Ex. xiiij. ¶Si quis creditorem prohibuerit ne bona debitoris ingrediatur: datur in eum actio in factum q̄ ti ea res sit. Sed et si quis legatoꝛ seruandorum causa missus in possessionem admissus non est: si legati conditio pēdeat/ licet possit deficere: estimatur tamen id quod legatum est: quia interest eius cautum habere. ¶Creditor autem conditionalis in possessionem non mittitur: quia is mittitur qui potest bona ex edicto vendere.

Vlpianus. Ex. xv. ¶Si qui rem permutatam accepit emptor: similis est. Item is qui rem in solutum acceperit: vel qui lite estimata remtenuit: vel ex causa stipulationis non ob liberalitatem consecutus est.

o ¶Remissus, forte quia maioꝛi pena est dignus pro delicto aliquo. vel quia appellauit ad principem ? fuit remissus cū litteris dimissoriis. vt. ſ. de libel. di. l. j.

p ¶Ceteris. ad differentiam eius propter quam remissus est.

q ¶Cogitur. q̄ hꝫ ius reuocandi domum.

q ¶Cogitur. durante cognitione. vt ꝛ. ſ. de iudi. l. ij. ſ. legatis. Accurſius.

r ¶Defendēdus est. per curatorē. vt ꝛ. ſ. eum q ap. in pro. defendi. l. j. et ij. secus est ergo si est causa criminalis. vt. ſ. de pub. iu. l. pe. ſ. ad crimen.

s ¶Bona veneūt. + hoc accipe si finito tpe relegationis latitet fraudulenter: als facta etiā vendi tio nō teneret: hꝫ tñ missio. vt ar. ſ. e. l. fulcinius. ſ. si qs possederit. ¶Nec aūt pena exilij tpalis q̄ possit iponi habes. i. de penis. absentē. ſ. si sepe. et no. hoc pro bāmitis.

+ Ista glo. est singu. ad ſ q̄ citatio facta ꝛ eū q̄ ppt partialitates non potest venire ad cluita tez nō valet nec tatareil ad cōparendū. nec valz processus ꝛ eū fact. . nā ille q nō potest cōparere nō est citādus. Bolog.

¶Si quis creditorez. ¶Casus. Cū creditor iussu iudicis vellet intrare in pos. bonoꝝ debitoris, phibitus fuit ab aliquo ne itraret. Dicit q̄ hꝫ act. in factū ꝛtra phibentez q̄ti eius interest. Itē si legatarius cōditionalis volens intrare in pos. iussu iudicis phibitus fuit hꝫ act. quāti eius interest. i. quāti erat legatū: hꝫ nōdū venerit cōditio. sed secus in creditore cōditionali q interim nō mittitur in pos. Fran.

t ¶In eum. ſ. prohibentem quāti ea res sit. vt et ſ. ne vis fiat ei. l. j. in pn.

v ¶Missus. id est mitti iussus.

f ¶Aus ex creditoribus. vel etiaz non creditoribus. vt. ſ. de cur. bo. dā. l. ij. ſ. querit. qui venderet q̄tū est necesse. vt. ſ. l. fulcini. ſ. ſi si curator. ꝛ facit. ſ. ti. ſ. l. iiij. ꝛ no. q̄ non fit vendito nisi demum constituto curatore. ꝛ facit. ſ. titu. j. l. creditore.

g ¶Mittendos. non vt bona vendantur: nisi res vel cōditio vigeat. vt ſ. l. proi. Accurſius.

b Agnoscat. ꝛ si agnoscat partem suam/vtiaz ꝛ pars socij etiam inuito accrescit. vt. ſ. de acqui. here. l. qui. et duab. ſ. qui semel. ꝛ de suis, ꝛ legi. l. si ex pluribus. Accurſius.

i S I pupillus. ¶Do absente. q. d. ita mittetur actor in pos. custodie causa ac si esset absens ꝛ nō defenderetur. ꝛ facit. ſ. de arbi. l. dic. ſ. cōſ. ꝛ de iure co. l. ij. ſ. pe. ꝛ. ſ. e. l. fulcini. ſ. adeo. ꝛ quod dicit tutorem supple vel similem. vt. ſ. hoc autem. ſ. j.

k ¶Filio. ¶Casus. Filiofa. est relictū legatū sub 2dit. heres nō vult cauere de dādo legato in euētū 2dit. Dicit q̄ filius ꝛ ei⁹ pr̄ mittunt in pos. q̄ ambo b fit spem de habēdo legato. ꝛ dic de hoc vt in glo. Frā.

k ¶Quia. si cēſ dura te ptāte 2ditio extitit patri querit. aliogn ipsi filio. aliud in stipulatione. vt. ſ. de reg. iur. l. que legata.

l ¶Spem. pater sperat si filio existente in potestate conditio exiſtat. als filius. vt. ſ. de pig. si legati. secus in stipulatione cōditionali: quia solus pater est mittēdus cum solus habeat spem. vt. ſ. de verb. obli. l. si filius. et facit. ſ. de pacto. stip. l. paulus.

m ¶Am legati. Bona. omnia in alijs. sed in causa dāni infecti non. vt. ſ. eo. l. j.

n ¶Custodiam. vt ꝛ. ſ. de acqui. pos. l. ij. ſ. fi. ꝛ. l. si quis autem. ſ. idem pompo. ꝛ. ſ. vt in pos. leg. l. is cui. in pn. ꝛ. j. vti pos. si duo. ſ. creditores, ꝛ. j. quo. leg. l. j. ſ. quelitum. secus videtur in misso ex carbo. edi. vt ſ. de carbo edic. l. iij. ſ. missum.

H Ac cognitionē. ¶Casus. De prouincia appellani ad principes rome. Dicitur q̄ non cogor rīdere rome in aliqua alia cā: sed in prouincia debeo defendi. alioqui non bona mea possidebunt ꝛ vendent. ꝛ addu cit simile. nā dānatus in exilij vſq; ad tēpus: ꝛ tpe finito nō defendatur et latitet: fit missio in eius bonis ꝛ venditio. Fran.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

sic agentibus his de cuict. non defenso actore fit missio, sed hoc ad eum qui obtulit litis estimationē non potest referri vt dixi.

¶ De bonis auctoritate iudi. pos. ¶ Id est de mō administ[ra]ndor. bonor. auctoritate iudicis possidēdor: ⁊ cuius iudicis iussu possidēatur ⁊ vendantur: sed superiori est de causa possidendi ⁊ vendendi.

a Emre. Idest petivt hat vē ditio a iudice ⁊ locivbi ⁊c. q. d. no a iudice in cuius territorio res sint site.

b Idest vbi domicilium. qō vbi sit habes. C. de incol. l. ciues. ⁊ j. ad muni. et⁹ in fi. ⁊. l. sigs instructus. Accur.

c Aut vbi. Cōtraxerit, vel et alio mō fortiat⁹ ibi forū. Accur.

d Ego loco. l. fm. nā ⁊ in eo fm qđ. d. vt arg. ff. de ꝑsti. pe. li. quo. ff. j. qō nō placet: vt h. ⁊. ff. de iudi. h⁹. ff. li. j. de act. ⁊ ob. Zeiffe. ⁊. ff. de act. emp. l. idē. ff. li. vi ⁊ q nec in loco vbi est solutio faciēda. vt arg. ff. de consti. pecu. eum g. ff. li. Sol. vt ibi.

S Ji seru⁹. ff. Casus. Dns i testō fuo instituit seruū suū sibi heredē sub cōdi. dādi: puta si dederit. c. vel sub condi. alia. puta nō dādi. ⁊ dubit⁹ est an fiat his vt nō. Dic q ad postulationem creditor⁹ inder. statuet⁹ pus instituto. vt fi infra in lud adeat bñ fit. alioqn. si nō adeat ifra ꝑdicti tēpus puniđe erit ac si nō esset his⁹ institut⁹. ⁊ sic dabit curator bonis vt fatisfaciat creditorib⁹. nō tñ impedit libertas fui ḡn fiat liber exīlēte ꝑdit. li. nō possit ammō esse his⁹ cū effectu. ⁊ hec fuit vera q dē curator bonis q satisfaciat creditoribus nisi appareat aliqs q dicat se heredē vel volens defendere heredi. nō se defuncti. nā hoc casu qui hoc dicit audietur ⁊ bona defuncti nō vendentur. Fran.

e Sub cōditione. dādi aliqd. vt. j. dices. ⁊ qō subjicit aut p. i. fed ꝑmo sub ꝑditione nō dādi. fedo sub ꝑditione dādi: ſ⁊ als⁹ posuit crēpli de dubio. ff. de here. instit. pignori vbi ſ⁹ rus fuit pure a dño instituꝰ q erat pignori obligatus. nā ita demū erit heres fi creditoribus satisfaciat qō placet: q⁹ille nō ꝑsequeret libertatē nisi ꝑius creditoribus satisfaciat hic aut cōsequitur ⁊ fi nō satisfaciat. vt. j. dicit.

f Decerni. a ꝑtore. ⁊ est ſ⁹ius denūciatio. ff. q satisđa. cog. l. ſi fideiussor. in. ⁊ de leg. ij. li tñ. ⁊ de here. instit. ſi quis instit. ff. j.

g Nō eēt. ⁊ dabit curator bonis. vt ff. ff. ti. j. ſi diu. ⁊. ff. de cura. bo. dā. l.

h Quod ꝑlerūq. ff. vt sit dubiū an heres sit ⁊c. j. ff. j. Accur.

i Dies. nam de pecunie.

k Bona. possidienda ⁊ distrahenda. Accursius.

l Obstā dicit. vt dies statuat a ꝑtore. ⁊ postea de bonis nō audiat. ac.

m Cōpeter. i. poterit cōpetere. ff. ſi ipleat ꝑdi. sicut. ff. de sta lib. l. labeo.

n Heres heredē. ḡtū ad emolumētū. ff. heres est in vtrate. nā ⁊ dānosa hereditas est hereditas. vt. j. de vb. sig. l. hereditat⁹. ⁊ vba cū effectu hic accipiunt. vt. ff. ne qs eū qui in ius vo. l. pe. ff. j. als⁹ nō posset dici q ꝑsequeret libertatē ex testamēto ex quo hereditas nō adit⁹ nec aliqs heres extitit. vt. C. de fideicō. l. eā quā. nisi ſ⁹ casu. ff. cū adiuuant bona alicui cā libertatū ꝑseruandar. vt insti. de eo cui liber. causa bona. ff. j.

o Heres. ḡtū ad effectū: q⁹ res hereditarie distrahēde sunt: als⁹ bona dicuntur ⁊ ſ⁹ nihil habent emolumenti.

p Si quis tamen. licet verum ſit bona defuncti ꝑsideri si tamē extat defensor non erit verum.

q Defunctū. i. hereditatē nō se defuncti: al⁹ nullū esset iudicium nulla defensio. vt. ff. de iudi. de qua re. ff. cū absentem.

r Venire. id est vendi.

J minor. ¶ Casus. Minor. xxv. an. habēs curatorē quentus est ab aliquo: nec defenditur per curatorē vel per aliū. Dicit q bona eius vendētur ita q⁹ satisfiat creditori. ⁊ hec sunt vera siue minor non latitabat: vel etiam ſi latitabat de facto. nam de iure non dicitur latitare cum sui non sit idoneus defensor.

s Si minor. Adultus: nam in pupillo secus. vt. ff. ti. j. l. in pof. ff. j.

De bonis auctoritate iudicis possidēdis seu venūdādis. Ti. v.

¶ Bona debitoris latitantis venire debent iussu iudicis illi⁹ ciuitatis in qua rē debet defendi: id est vbi domicilium habet vel in loco cōtractus. et dicitur locus contractus etiam ille in quo solutio facienda est. bocdicit.

Gaius. Lex. j.

Enire ibi bōa oportet vbi quisq⁹ defendi debet.

Paulus. Lex. ij.

D est vbi domiciliū habet.

Gaius. Lex. iij.

Aut vbi quisq⁹ cōtraxerit. Cōtractū aūt non vtiq⁹ eo loco intelligit quo nego. gestū fit: sed quo solucenda est pecunia.

¶ Instituto sub condītione potestatiua statuitur tēpus infra qō cōditionē impleat et adeat. alias hereditate priuabitur: sed libertan preiudiciū nō fiet. b. d. B.

Paulus. Lex. iiij.

J seru⁹ sub ꝑditione heres institut⁹ fit: aut dubiū sit an is heres liber q⁹ futurus sit: nō est iniquū postulātibus creditoribus ita decerni vt si añ certū tēpus is heres non extiterit ꝓinde oia obseruētur ac si is heres ita institut⁹ nō esset: qō plerūq⁹ accideret si sub ꝑditione dāde alicui pecunie heres institut⁹ fit nec dies apposit⁹ sit: ſ⁹ hoc ḡtus ad bona ita obseruādum est. ceterus libertas ei quandocūq⁹ competet ⁊ a prętore conseruanda est etiam si certū fit neq⁹ heredem neq⁹ bonorum possessorem futurum.

Si quis tamen heredem se respondendo vel actiones patiendo defunctum defendat: bona defuncti venire non poterunt.

¶ Minor habens curatorem si a nullo defendatur patitur missiones in bona sua siue latitet siue non. bocdicit.

Vlpianus. Lex. v.

J minor xxv. annis q habeat curatorem a curatore nō defendatur: nec aliū defensorē inueniat bonorū venditionē patitur ⁊ si non latiter: licet nō fraudationis causa latitare videatur qui sui non est idoneus defensor.

Paulus. Lex. vj.

Si nō exp[e]dierit pupillo hereditatē parentis retinere ꝑ ꝓtor bona defuncti venire permittit vt quod supercaucrit pupillo restituatur.

¶ Hęsta per pupillū obseruanf: ſ⁹ postea se abstineat. Item solutio facta vni creditori altero negligēte nō reuocat. f. vtro⁹ instante in subsidium cōmunicatur quod solutus est: vel pupillo restituetur si de suo soluit. hoc dicit Bar.

Si pupillus ātequ⁹ abstineret aliquid gesserit seruādum est vtrq⁹ si bona fide gesserit. Quid ergo si quibusdam creditoribus solucrit/deinde bona veniebant: Si queratur an repetitio sit ex causa id statuendum iuſ. ait ne alteri⁹ aut negligētia aut cupiditas huic qui diligens fuit noceat.

t Qui habeat curatorē, secus si nō habeat: q⁹ tūc nō fit venditio nisi eor⁹ q nō ꝑsit fuan: vel ꝑpter grauē es alienū. vt. ff. ti. j. l fulcinius. ff. adeo. fm quosdā. Vel dic fm ea⁹. idē qñ nō h⁹ curatorē. vt ff. ti. j. hoc aūt. m. pnc. fed in furioso ⁊ pdigo seruā q⁹ dī m. d. ff. adeo.

v Innocuit. ff. ergo q⁹ ipsemet sibi d⁹ iuenire curatorē: ⁊ tunc nec creditores tenētur ei inuenire ꝑsī ſi volūt. vt. C. qui pe. tuto. l. admonere.

x Licet. respicit ff. ſ⁹ patitur vbū. vel dic nō latitet etiā de facto: vl latitet de facto: ff. de iure fingit non latitare: vt ff. subjicit. quō fit q⁹ vēditio cū nō latitet vel fingit nō latitare. vt. ff. ti. j. l. fulcini⁹. ff. adeo. in princ. ff. j. ff. Sed dic ſpeciale in h casu q⁹ nō ꝑt latitare, naz als⁹ creditor ad suū debitum nō deueniret: q⁹ esse nō d⁹. vt. ff. de eo q⁹ cer. loco. l. i. restituit fi ꝑpter graue dānū. vt. ff. de mino. ſi ex cā. in prin. ex prędictis no. minor deteriorīs ꝑditionis ꝑ maiorē: qñ bona maioris nō vēdūtur nisi latitanter it: fed bona minoris ſic. fed hoc ꝓpterea: quia ſi fuerit facta latitatio a curatore: contra eum agere potest minor.

Si non exp[e]dierit. ¶ Casus. Pupillus aduit heredi. patris postea habita restitutio.

abstinuit. ⁊ sic ꝑpter creditores bona sunt vēdenda. Dic q vēdent ita q⁹ satisfiat creditoribus: ⁊ residuū q⁹ remanebit dabit pupillo. Tādē dicit. Pupillus aduit hereditatē/⁊ aliqua gessit circa hereditatē: postea abstinuit se ab hereditate ꝑ in integ. resti. Dic q ea q gessit tenēt. Sz⁹ po ne q⁹ bus dā ex creditorib⁹ hereditarijs soluit tādē abstinuit. ⁊ sic bona hereditaria venduntꝰ ꝑpter alios creditores: an repeteret q⁹ solutū est primo. ⁊ certe ſ⁹ille cui fuit solutū ſ⁹ inerat ſolicitus in exigēdo: alij vō nō nūq⁹ auferē q⁹ habuit ꝑpter vigilātiā suā: ⁊ alter imputet ſibi q⁹ fuit piger. ſi aūt vter q⁹ fuerat ſolicitus ⁊ pupillus ſoluit vni tm: tūc ſ⁹ in bonis est q⁹ ꝑsit satisfieri alij: bñ quidē. ſi nō. tūc cōicabit ſ⁹ ille q⁹ habuit. ⁊ hec sunt vera q⁹ pupillus soluit ex bonis paternis. ſi aūt de suo ꝓpriis: tunc pupillus de hereditate deducit q⁹ soluit de suo. ſi aūt mhil est ibonis de hereditarijs: tūc pupillus repetet q⁹ soluit ab eo cui soluit.

y Retinere. ⁊ p boc petijt restitui vt abstinere. vt. ff. de mino. ait ꝓtor. ff. non solum.

z Pupillo restituat. vt iterū liceat ei adire q⁹ pōt. vt. ff. de mino. l. ſi sine. ff. restitutus. ⁊ est ſic. ff. ad treb. l. ſi pupillus. vel dic q nō fuit restitutus vt abstineat. ⁊ tñ fit vēditio ꝑpter debitū vſurarū. q⁹ ei expedit. als esset differēda ad etatē adultā vēditio. vt. ff. ti. j. l. aput. ff. ⁊. l. in pof. ff. j. ⁊. l. fulcini⁹. ff. adeo q⁹ sunt ętra. ⁊ facit. ff. de re iudi. l. er contractu. Accursius.

a Abstineret. per in integ. resti.

b Seruādi est. vt. ff. de acq. here. quotiēs. ⁊. j. de separa. l. ab heredita te. ⁊. j. de sol. l. ante. ⁊. ff. de mino. l. ſi mulier postꝰ. ⁊. l. integrū. Accur

c Repetitio. eor⁹ q⁹ fuit soluta: ſ⁹ q actiōe repetunt: Rñ. j. statim dices.

d Er causa. q. d. cum distinctione est danda repetitio.

e Noceat. q⁹ eē nō d⁹. vt ⁊. j. q⁹ in fran. cre. pupillus. ⁊. l. q aūt. ff. apō. et. ff. fcicēdū. ⁊. ff. de mino. l. ſi mulier. est ḡ locus gratificatiōi nisi vtro⁹ instāte: vt subjicit. ⁊ facit. ff. de reli. l. ſi. ff. ff. ff. ꝓscio. l. verū. ff. ſi cū tres. vbi reuocatur vni solutū: sed ibi ius fraternitatis est. vt. ff. ea. l. in prin.

Mibi queri.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

a ℂMihi queri.ex hereditate de qua adbuc supereſt.
b ℂCõcandum.qñ mi ſupererat cum oia eſſent vẽdita per priores:ſed qua actione reuocant vel cogunt ad cõcandũ vel a quo:Rñ.Creditores aly agent ꝯditione indebiti vel ſine cauſa:cũ er poſtfacto appareat nõ cã vel nõ debitum cũ effectu.vt.ſ.de ꝯdi.indebi.l.tutores.ꝛ.j.in fi.

¶Q ſi vtroq; inſtante tibi gratificatus tutor ſoluerit:equum eſſe aut pr̃ candẽ portionẽ mihi q̃ri aut cõcandũ qõ accepiſti et hoc Iuſt.ait apparet aũt loqui cũ ſi ex bonis paternis ſolutum ſit.Quid ergo ſi aliũde pupillus ſoluerit/reddi ei debebit necne:ꝛ vtrum a creditore an ex hereditate:Sceuola nr̃ ait:ſi aliqd ſit in bonis deducẽdũ ex hereditate ſolidũ ex ẽplo ci qui geſſit negocia.Sed ſi nihil ſit in bonis nõ eſſe iniquum aduerſus creditorẽ dandã repetitionem quaſi indebiti ſoluti.

℟Stipulatio collata poſt mortem promiſſoris facit hereditarium eſſe debitũ.idẽ ſi fideiuſſor ſoluit pro debitore poſt mortẽ eius quia habet actionem mandati cõtra beredes.hoc dicit.

Paulus. Lex.vij.

Hereditariũ es alienum intelligitur etiã id de quo cũ defuncto agi nõ potuit:veluti qõ is cũ moreretur daturũ ſe promiſſet.Item qõ is q̃ defuncto fideiuſſit:poſt mortẽ eius ſoluit.

Gaius. Lex.viij.

In venditione bonorũ etiaz uſufructus venit:quia appellatione domini/fructuarius † quoq; continetur.

℟Creditor miſſus in poſſeſſionem prediũ debet fructus vendere vel locare ſi debitor ante miſſionẽ hoc nõ fecit:niſi ipſe debitor vẽdidiſſet vel locaſſet fructus in fraudẽ creditor.nã tũc creditor miſſus iterũ vendit vel locat fructus prediũ.Item mercedes vecture ſuoz iumẽtoz cõtinentur nomine fructuum.Item creditor locat qõ tpe ſibi placuerit.Et ſi plures ſunt creditores poſſunt vnum ex eis eligere qui vendat vel locet:ſinauté pretor cauſa cognita eligat vnũ eorum.b.d.vſq; in finem legis.

† Lubrice hoc eſt ipſo tpe.vt not. glo.in c.cum manu fata. ſ. de ſpon. emp.ꝛ ven. ẽ glo.in.l.p pileatũ.C. de ſpa.vbi dicit q vicinor diis ratiões furtiues ſi retiã diis ratiõe ꝑmittẽtie: vt no. glo. ſ. fundũ. in fi. ſi aberit. de lega.j.

c ℂQuid ergo ſi aliunde. non de bonis patris.ſed de ſuo proprio vel mutuo accepto.
d ℂSolidũ.ꝛ ſic fecerunt cruciferi de bẽditate bolognin:ſz hypothecarie domine hymelde nõ prẽiudicauerunt quã in bonis illis habebat.
e ℂGeſſit negocia.ſcz hereditaria.et tanẽ heres cũ nõ eſſet qui cõuentus de hereditate deducit qõ creditorib⁹ de ſuo ſoluit. vt.C.de pe.here.l.de here.ꝛ.ſ.de petitio.here.l.ſi quis poſt.ꝛ facit.j. de ſepara.l.ij.
f ℂRepetitionem.indebiti.nã fuit debitũ:ſed ex poſtfacto indebitũ apparet perſone fauore.vt.ſ. de ꝯdi.inde.l.interdũ.et facit.ſ.de eo per quẽ factum eſt.l.ſi.in pin.

Hereditariũ. ℂLa ſius.Ad euidẽtiaz legis nota q̃ qñ dubitaſt ſit ſolucẽdo bereditas vel nõ/creditorib⁹ et legatarijs preferunt creditores vt ci⁹ pmo ſoluaſ.in nra auct.l.q; de duob⁹ dubitatur ſint creditores vel nõ.decidit.ꝛ primus eſt.

Tit⁹ pmiſit mibi.ꝛ.cũ decedat.nã poſt mortem ei⁹ inapio poſſe petere creditor dicor hereditarius.Idẽ ſi fideiuſſeraz ꝑtio:ꝛ eo mortuo ꝑ eo ſolui.ꝛ ſic habeo act.mãdati ſ heredes ei⁹.nã dicor creditor hereditari⁹.

g ℂHereditariũ.er cuius noie creditores ipoſ.mittunt.ꝛ tunc demũ impetrat vẽditio cũ vere ꝓſtat de debito.vt.ſ.ti.j.fulcinius.ſ.j.Accurſius.

b ℂIntelligit.vt ſic legatarius preferatur.vt.ſ.ad treb.l.j.ſ.fi.item vt ſeparatio impetretur.vt.j.de ſepara.l.j.in pin.

i ℂPromiſſiſſet.ad hoc inſtitu.de inuti.ſtipu.ſ.ita aũt cõcepta.ꝛ.C.vt act.ab herede ꝛ contra heredes.l.j.Accurſius.

k Solunt.ſicz bodie incipiat agere poſſe mandati cum effectu quod dic̃t.C.manda.ſi pto ea.

In venditione. ℂLaſus.Cũ vendunt bona debitoris vendetur ꝛ vſufru.ſi quẽ habebat in fundo alieno.Sc̃o dicit q̃ creditor miſſus in poſ.prediũ debitoris latitãtis põt vẽdere hũc fundum vel locare niſi eſſet primo vẽditus vel locatus a debitore.nã iſtud nõ retractaret ni ſi eſſet factũ in fraudẽ creditor.nã tũc creditores darẽt electionẽ emptori/vel ꝺductori vt vel habeat emptũ ꝓcio iuſto vel cõductũ iuſta mercede. vel reddat agrũ habito qõ dederat.ꝛ qõ dixi de fundo/idẽ in ceteris rebus vt in ſeruis debitoris vel iumẽtis.Itẽ q̃ dixi q̃ creditores pñt locare.intellige infra q̃tũcũq; tps.eſt enim in arbitrio eoz q̃to tpe locent.ꝛ de dolo tñ tenenẽ nõ de culpa.ꝛ intelligas leui:ꝛ ſi vnus creditor q̃ poſſideat.ꝛ velit vẽdere vel locare planũ eſt:q; poterit:ſi aũt ſunt plures creditores miſſi:ꝛ oẽs velint vẽdere vel locare.vel cõcordent per quẽ eoz hec fiant planũ eſt.ſi vo nõ cõueniat per quẽ fiat vẽditio vel locatio:tũc ꝑtor eligat vnũ de his per quẽ hec fiant.

l ℂVſufructus.pertinens ad eum cuius bona veneunt.
m ℂCõtinetur.quo ad hoc vt ſi debitor latitãs habeat vſumfruc.in ali qua re ille vẽdatur.Itẽ quo ad alia q̃ſtiones.vt.j.de v̄b.obli.liber homo.ꝛ.ſ.de vſufru.l.vſufructus.ſed in alijs caſibus non.vt inſti.de heredi. inſti.ſ.alienus.ꝛ.j.de fur.l.falſus.in fi.ꝛ.j.de verb.ſig.l.recte.
m ℂContinetur.ꝙtum ad ius:cuius dñs rede dicꝫ poteſt.
n ℂDunc.ſ.fructum.i.prediũ ex quo fructus percipitur.ꝛ ita exponẽ.j. ſtatim.ſ.de ceteranis ꝛc.
o ℂVenerit.i.ante q̃ venditus ſit.Accurſius.

ℂSi quis fructus ex prediꝺo debitoris capt poterit hũc creditor qui in poſſeſſionẽ prediũ miſſus eſt vendere vel locare dz:ſed hoc ita demum ſi non ante venierit ꝛ neq; locatus erit.Nam ſi iã a debitore vel locatus eratvel venierat:ſeruabit pretor venditionem et locationẽ a debitore factam:etiam ſi minozis rũ ſtractũ eſt vel locatum:niſi in fraudẽ creditoruz hoc fiat:tũc eiſi pretor arbitrium dat creditoribus:vt ex integro locationem vel venditionem faciant.

ℂDe ceterarũ quoq; rerum fructibus idẽ erit dicendũ:vt ſi q locari poſſint locentur:puta mercedes ſeruozũ vel vecture iumentozum: ceterozumq; que poſſunt locari.

¶De tpe locationis nihil pretor locutus eſt:ꝛ ideo liberũ arbitriũ creditoribus datũ videtur quãto tẽpore locetur quẽadmoduz illud eſt in arbitrio eozum vendant vel locent:ſciz ſine dolo malo:ex culpa aute rei non fiũt.

ℂSi vnus ſit qui poſſideat bona:expeditum erit de locatione:q̃ ſi nõ vnus ſed plures ſint quis eozũ debeat locare vel vẽdere queritur:ꝛ ſi quidez cõueniẽt inter eos ex peditiſſimum eſt.nã ꝛ oĩs poſſunt locare:ꝛ vni hoc negociũ dare:ſi vo nõ conueniunt:tunc dicendum eſt pretorem causa cognita eligere debere quis locet vel vendat.

ℂPonit verba edicti ꝛtinentis tria capita.ſcõm ibi:quod impenſe.tertium ibi: ſine dolo malo.vide per te.

Idem. Lex.ix.

Pretor ait.Si quis cum in

p ℂErit.a debitore.
q ℂSeruabit.aliud tẽmptore fundi.vt.C.locat.emptorem.
r ℂEtiã ſi minozis.vt.ſ. loca.Itẽ vbi vltra dimidiam fuerat deceptus.vt C.de reſcin.ven.l.ij.
s ℂFaciãt.data electione emptori vl ꝺductori vtrũ malit rẽ emptã vel cõductã iuſto ꝓcio ſeu mercede:an vo diſcedere ꝓcio recepto ſeu mercede.vt ſ.ſi qd in frau.pa.l.j.ſ. ſi quid in fraudem.
t ℂDe ceterarũ.non tñ de fructibus ꝓdictum. Alzo.ꝛ ſic vic de fructib⁹ ſcz rerũ dequibus ꝓnouenium fructus.
v ℂPretor.q plura verba dicit q̃ ſint.j.l.ꝓtori. in pin.ꝛ facit.ſ.de iure deli.l.j.in fi.
r ℂEx culpa.ſ.leui.vt.j. l.pri.ſ.eſt ꝑterea.q eſt ſi non potuerit locare ſua culpa ꝑtẽte ipedimẽto. Si aũt põt ꝛ nõ fac nec ipe fruct⁹ peꝛpit dolus eſt.vt ſ.mã.l.dol⁹.ꝛ.j.l.pri.ſ. in eũ.ſibi ergo in debitũ cõputat vel debitori reddit.vt.j.i.pri.in pin. Itẽ no.hic ſ quoſdã q̃ ap. culpe nõ cõtinet lata:nõ ergo bene exponit q̃ eſt C.man.l.a pcuratore.qõ ibi dicit ꝑſtare omnẽ culpã:nã dicunt lata ꝛ leue. Interdũ tñ appellatiõe culpe ꝛtinet ꝛlata.vt.C. de neg.geſt.l. curatoris. Et.l.tutoi.ſz cõtra videt ſ.de leg.i.ſi ſeruus.ſ.cũ quid ergo.fm Jo.

Culpe appellatione an lata cõ, tineatur.

y ℂDic ꝓtorem.ſic inſtitu. de ſatiſda.tu.ſ.j.ꝛ in decre.lxij.di.c.ſi.
z ℂPonit edictũ qõ habet tria membra. Primũ ſi creditor miſſus in poſſ.bonoꝛ debitoris percapiat fructus ex illis bonis nec eos reſtituat ei ad quẽ res ptinet tenebit ad hoc act.in factũ.Scõm membũ eſt ſi creditor miſſus in poſ.bonoꝛ debitoris impendit de ſuo ſine dolo malo in illis bonis ꝛ act.in factũ ad hoc.Tertiũ mẽbrũ eſt.ſi creditor miſſus in poſ.deſtruxerit bona dolo malo tenebitur act.in factũ ad hoc emendandũ.Poſtea reuertit ad primũ membrum.ꝛ dixit qõ dixi de fructibus vt eos reddat creditor/idẽ ſi qd puebit etiam ſi penam ſit cõſecutus creditor ex cõpromiſſo qõ fecerat debitor etiam ſi penam ſit cõſecutus creditor ex cõpromiſſo qõ fecerat debitor cũ aduerſario qui aduerſarius inciderat in penã.Itẽ qõ dictum eſt tor cũ aduerſario qui aduerſarius inciderat in penã.Itẽ qõ dictum eſt in ſcõo mẽbro q̃ ſi quas expenſas facit de ſuo creditor ſine dolo malo q̃ eas repetit/eſt verum ſiue ꝓficiant expenſe ipſi debitori ſiue nõ.ſufficit eas repetit/eſt verum ſiue ꝓficiant expenſe ipſi debitori ſiue nõ.ſufficit eñ q̃ ſine dolo malo expendit.Item qõ dixi in primo mẽbro q̃ debent reſtituꝫ fructus ei ad quẽ res pertinet.intellige nõ ſolum de debitori:ſz etiã curatori bonis eoꝝ.Item huic creditori/debitur act.contra predictos q̃ exꝑſius quas fecit de ſuo vel in familia debitoris aléda:ꝛ vel in prediꝺis fulcinidis:vel in ſitibus dũmodo ſine dolo malo expẽdit.nõ aũt habet act.neg.geſt.ſicut nec ſocius qui cõem inſulã fulſit.cũ ꝛ hic creditor cuz expendit in bonis debitoris cõe negocii dicaf facere. Idẽ hic creditor tenetur ſi dolo malo deterioza facit prediꝺa debitoris vel alias eius res. tenetur eñ tñ ꝓpter dolũ nõ de culpa:licet ſecus ſit in creditore qui hz pignus cõuentionale qui tenet etiã de culpa.et qõ dixi in creditore miſſo in poſ.idem intellige in curatore in bonis dato vt teneatur tñ de dolo.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

Item creditor⁹ missus in pos. bonor⁹ debitoris si nō vēdat de bonis illis cū hoc debitori expediret vel nō: locet fundos debitoris ⁊ minus perciat fructuū q̄ faceret si locasset vel vēdidisset tenetur ad interesse ptpe quo stetit in pos. vel alius p eo nō p alio tpe. Ultimo dicit ad. in factum et primor scō capite ppetua est heredi ⁊ in heredē datur actio in factū

que ex tertio capite nasci tur est annalis ⁊ i heredē nō datur. cū ꝑpter doluꝫ nascat nisi imptum ad eū ꝑuenit. heredi aūt datur. hoc dicit hec lex cū duabus seq. Fran. accur.

¶ Pretor. tria dicit hoc edictum.

a ¶ Pertinet. vt debitori vel curatori dato bonis. vt. j. c. ꝧ. his verbis,

b ¶ Non restituat. ad q̄ tenet: vt hic. ff. ꝧ. ꝛ. tit. j. fulcim⁹. in fi. Sol. vt ibi. sed q̄s colliget: Nā. debitor. ⁊ si nō facit tūc creditor. vt. ff. vt in pos. leg. iis cui. ff. qui legatorum.

c ¶ Siue q̄ impēse. ecce scḋm dictuꝫ. ꝛ agitur hic ꝛtra debitorē: ff superiori contra creditorem.

d ¶ Siue dolo. ecce tertiꝫ casus.

e ¶ Per rei. occasiōe rei debitoris: vt subijcit. ff. j. de incē. rui. nau. l. j. ff. ex incēdio. ꝛ infti. per quas perso. no. acqui. ff. j.

f ¶ Consecutus est. occasione hoꝝ bonoꝝ. nulluꝫ ergo lucrū facere ꝺꝫ sient nec neg. gest. vt. j. eo. cre ditore. in fi. ꝛ. ff. de nego. gest. finautez. ff. item nec procurator. ꝛ. ff. de peu. q ppio. ff. in ceteris. nec hereditatis pos. vt. ff. de peti. here. l. vtrus. ff. fi. et facit. ff. de noxali. si in re cōi. in fi. ff. ꝛpon.

g ¶ Fecerit. scz creditor.

h ¶ Sufficit igit. ff. ff. de neg. gest. sed an vltro. ff. j. fecius in pupillo: cuius in re fit impensa. vt. ff. de nego. ge. ff. pupilli. in pn. ꝛ. l. litis. ꝛ in ecclia ꝛ in ciuitate. vt. ff. si cer. peta. ciuitas. ff. C. de fac. san. ecclē. aut. hoc ius porrectū in fi. item secus in conuētionali pignoze i quo im pensa nō stulte demū facta repetitur. vt. ff. de pigno. act. fi necessarias. in prin. ꝛ. l. si seruos. ff. omnia fiunt ar. contra.

f ¶ Dis vbis. H ad pmā partē edicti pertinet.

k ¶ Cōtinebitur. si bona vēdant. vt ꝛ. j. de cu. bo. dan. l. ij. in fi. j. ff. ꝛ. l. fi.

l ¶ Et ipsi itaq; nunc ad secundam partem edicti. et facit. j. de cu. bo. dan. in principio.

m ¶ Dos. i. curatorem ꝛ debitorem.

n ¶ Predijs. scz vrbanis.

o ¶ Expedit. i. putat expedire. cū ex dolo solo teneatur. vt. ff. ff. pri.

p ¶ Non debere. hoc ita sī sciebat nō expedire cū ex dolo teneat tm. Alij dicūt hoc speciale in noralibus vt teneaf vltra dolū quod nō placet: sed an salte tm ẽx fructibus valet repetat: arg. q̄ sic. ff. de neg. gest. si pupilli. ff. sed ꝛ si quis. ecōtra q̄ nō: q; nō tam alieno q̄ suo gerebat nomine. vt j. pri. ff. vnde donare videf. vt infti. de rerum diui. ff. ex diuerso. ꝛ facit ff. de peti. here. vrules. ꝛ de act. emp. l. emptoꝛ. in prin.

q ¶ Detere. in factum actione.

r ¶ Fulsit. cum pro parte fulcire non posset: als agere et nego. gest. vt. ff. possessione bonoꝝ esset: qđ eo nomine fructus ceperit: ei ad quē ea res pertinet nō restituat ꝙ fiue qđ impense noie sine dolo malo fecerit ei non ꝓstabitur / siue dolo malo cius deterioꝛ causa possessionis facta esse dicetur de ea re iudicium in factum dabo.

¶ Exponit quid cōtineatur nomine fructuum vsq; ibi: est preterea quesitum.

¶ Dō de fructiꝫ aūt etiā decete ris quecunq; ex re debitoris ad creditoꝛē puenerint intelligendū est et sane debuit hoc ita cē. Quid enī si ex cōpromisso / vel alio casu penā exsecutus est. nā cā penā quā cōsecutus est ꝓstare ꝺꝫ. ¶ Dō ait ꝓtoꝛ siue qđ impēse noie sine dolo malo fecerit ei nō ꝓstabitur hoc eo specta t vt si quid ipse erogauerit creditoꝛi modo sine dolo malo erogauerit ei hoc ꝓtestē: sufficit igit sine dolo malo erogasse: etiam si nihil pfuit erogatio eius rei debitori. ¶ His verbis ei ad quē ea res pertinet etiam curatoꝛ bonis distrahēdis datus ꝓtinebitur: ⁊ ipse debitoꝛ si cōtigerit ne bona eius veneāt: ⁊ ipsi itaq; creditoꝛi aduersus hos dabit actio quos enumerauimus: siue qđ in fructibus recipiendis erogauerit: siue infamilia alenda curāda ve/ vel prediꝫ fulciēdis vel reficiendis: vel de damno infecto promittendo: vel proseruo noxali iudicio defenso si modo non magis cū expedit dedere ꝙ retinere: q; si dedere expedit cōsequens crit repetere eum nō debere. ¶ Generaliter etiā dicendū est quicqd impendit in rem si modo sine dolo malo impēdit: petere cū possit nā negest. agere non magis pōt ꝙ si fuscius cōmune edificiū fulsit: q; hic quoq; creditoꝛ cōmune nō alienū negocium gessisse videtur.

¶ Creditoꝛ de damno vel deteriozatione prediꝛ tenetur de solo dolo non etiam de culpa. hoc dicit.

¶ Est preterea quesitū si deteriora prediꝛ facta fuerint sine dolo malo creditoꝛis vel iura eoꝝ amissa: vel edificia diruta vel ersta: item familie pecozumq; acta cura non fit aut possessio alij tradita sine dolo malo tamen: creditoꝛ an teneatur? ⁊ apparet cū non teneri: q; dolo malo caret: et itaq; melioꝛ eius conditio ꝙ in pigneꝛe creditoꝛis qui nō tm dolū malum verū culpam quoq; debet.

¶ Eadem cā est in curatoꝛib⁹ bonoꝝ: nam ⁊ isti tenent vt creditoꝛes. ¶ In eū quoq; q neq; vendiderit fructū predij: neq; locauerit infactum actionē dat ꝓtoꝛ: ⁊ in hoc condēnabitur quātumnus ꝓpter hoc perceptum est: q; neq; vendidit neq; locauit. Ecte rum si tantū perceptū est quantū peripere ꝛ si locat vel distractus esset nihil ei imputabitur: ꝓstat aūt id p tm tēpoꝛis quo in possessione fuerit vel ipse iussu ei⁹ alius quo ad inde de possessione discessum est. nam neq; hoc imputabitur creditoꝛi cui inpossessionem non venerit: neq; illud cui de possessione discesserit cū volūtarium et suum potius negociuꝫ creditoꝛ gerat. estimatio autē fit quāti interest eius qui experit. ¶ De actiones neq; tēpoꝛarie sunt ⁊ tam bc redibus ꝙ in heredes dabuntur ceteroꝝq; successoꝛes. ¶ Si possessionis cā deteriꝛ facta esse dicef dolo ei⁹ q in possessionē missus fit actio in cū ex dolo datur: q̄ neq; post annū neq; in heredes ceteroꝝq; successoꝛes dabit cuꝫ ex delicto oriaf penecꝫ noie ꝓcipiaf.

Paulus. Lex. r.

Si quatenus ad cū pucnit.

Vlpianus. Lex. xj.

Heredi autē dabitur/quia ꝛ rei cōtinet persecutionē.

¶ Primū decretum interposituꝫ ad petitionem veri creditoris prodest omnibus aliꝫ creditoribus: secus si primus creditoꝛ fuit putatiuus. item primo dimisso ius ceterorum non leditur. B.

Paulus. Lex. xij.

Cum vnus ex creditoꝛibus obsus aliꝫ. videtur hoc idem permissum, nec videtur per liberā personam aliꝫ queri per pactum. cū nec missio aliquid queratur ex pacto. sed er eo quod factum est in eo. ſ. in poſſ. intrare acquiritur aliꝫ. et hoc est verum quādo missus erat veris creditoꝛ qđ. ꝓdest aliꝫ. sed licet misso soluatur posſea non nocet aliꝫ qui possint vendere bona. ¶ Ja qui. Dic casum vt in glo. onī mei accur. ¶ Si ꝓpter. Creditoꝛ missus possidere nō inuenit quid possideat: vt qz prediuꝫ debitoris est inuadatum/ vel ab hostibus occupatum/ vel simili de causa nō dicitur esse quid possideatur. sed tamen pr̄mde est fictione iuris ac si esset in possꝛ. vt bona debitoris postea appareāt creditoꝛ intret possꝛ. earum sine noua iudicis auctoritate. ⁊ hoc dicit. ff. cum. l. seq.

s ¶ Sine dolo. ꝛ lata culpa. vt. ff. si mensoꝛ fal. mo. di. l. j. ff. ideo.

t ¶ Jura. i. seruitutes.

v ¶ Cura. i. habita cura.

x ¶ In pignoze. conuentionali.

y ¶ Culpam. id est leuem etiam. vt. ff. de pig. act. l. fi cum vēderet. ff. fi. ꝛ infti. q. mo. re. cō. ob. ff. fi. ꝛ j. de reg. iur. contractus. Et not. hic differētia inter pretoriū ⁊ conuentionale pign⁹. vt dicī. ff. de pig. act. l. j. quibus adde alia. vt. j. vti possidetis. l. ij. creditores. item facit. ff. de dā. infect. l. si finita. ff. si quis dam.

Pign⁹ pretorij ⁊ conuentionale differunt.

z ¶ Creditores. in possessimissi. hȝ quidā dicāt. i. cōuentionales. Accursius.

a ¶ Fructum. i. fundū ex quo colliguntꝫ fructus.

b ¶ Locauerit. qđ facere debet. vt. ff. e. l. ni vendidione. ff. j. item hic no. q tenet si non acqrat. vt. ff. de peti. heredi. sed ꝛ ff. ff. perinde. Arg. cōtra. j. q in frau. cre. q. ait. in pn. Item facit. ff. de tribu. l. illud. ff. sed ꝛ si merces.

c ¶ Imputabitur. sic. ff. de ali. m. l. iij. in fi. ꝛ. l. nō solum. ff. penul.

d ¶ Neq; hoc imputabitur. argu. cōtra. ff. de dā. infect. si finita. ff. si quis metu. Accursius.

e ¶ De actiones. ſ. in factum ex primo vel secundo capite edicti: nō sic ex tertio. vt. j. ꝓpri. ff.

f ¶ Successoꝛes. sunt essi ex nego. gest.

g ¶ Dolo. i. ꝓpter dolū.

h ¶ Actio in factum. vt ff. eo. l. j. in prin.

i ¶ Heredi. Persecutionem. ab eo ꝓparte qui deliqt penalis est: sed non ex parte actoris cū ad interesse def. Et nota q; hec rō sufficiēs est: sed nō necessaria: qz non persecutoꝛie: vt penales dātur heredibus. vt infti. de ꝓp. ꝛ temp. act. ff. nō aūt. ꝛ facit. ff. de ali. iu. l. nō solū. ff. fi. ꝛ. l. seq. et qđ metus causa. qđ primus. ff. fina.

Cum vnus. ff. Cassius. Ex quorum creditoꝛ missus est ꝛ possessionis. ff. in fi. sciebat nō expedire cū ex dolo teneat tm. Alij dicūt hoc speciale in noralibus vt teneaf vltra dolū quod nō placet: sed an salte tm ẽx fructibus valet repetat: arg. q̄ sic. ff. de neg. gest. si pupilli. ff. sed ꝛ si quis. ecōtra q̄ nō: q; nō tam alieno q̄ suo gerebat nomine. vt j. pri. ff. vnde donare videf. vt infti. de rerum diui. ff. ex diuerso. ꝛ facit ff. de peti. here. vrules. ꝛ de act. emp. l. emptoꝛ. in prin.

k ¶ Ex creditoꝛibus. scz omnibus. ꝛ sic no. duo. Primo q̄ non prodest preuenire in tempore pignoze pretorio. sic ꝛ. ff. vt in possꝛ. leg. iis cui. ff. qui prior.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

qui prior. ꝛ de dam. infec. si finita. §. si plures. ꝛ l. ꝑtoris. §. eius rei. Secundo q̃ primo missus alijs ꝓdest. ad q̃ fac. C. de diuer. re. si libelli. et. l. ij in fra. cre. ait prætor. §. f. ꝛ. C. e. l. fi. §. vtriq; dicto ob. C. q̃ po. in pig. ba. si decreto. ꝛ. C. vt in pos. leg. si posth. que sunt cõtra. gbus ꝺi q̃ primo missus ꝓferr. ꝛ sic alijs nõ ꝓdest ꝫ nocet. Solu. ibi primo missi erant creditores. et sic ex diuersis causis ꝛ titulis ꝛ capitulis. hic aũt intelligẽ ex vna. Itẽ op. vtriq; §. tit. i. l. fulcinus. §. illud. in fi. sed ibi in secundo decreto: hic in primo ꝑtera ibi cõtra latitantẽ fm quosdam. Item scõdo ob. §. vt l pos. leg. is cui. §. si plures. sed ibi ex causa lucrativa fiebat missio: hic non. Itẽ scõdo op. §. de dã. infec. si finita. §. si plures. sed ibi speciale. Itẽ obtinet q̃ hic dicit si non ꝓtendebatur by potheca alis secus. vt. C. qui po. in pig. ba. l. eos. Itẽ si alij ꝓsentes vsq; ad biẽnũ. absentes vsq; ad quadriẽniũ veniant et expensas ꝑ rata refundãt. vt. C. e. l. fi. bodie tamen videt hoc immutatum cũ is q̃ mittit mittatur ꝑ mẽsura debiti. vt i aut. de ex. bi. ꝛ intro. §. si vo. fm quosdã: sed certe nõ placet. nã q̃ si vni cẽtum alij centũ debẽtur et in bonis sunt cẽtum tm: iam ergo solus ꝓim⁹ habet quod non est verũ. Accursius.

a Creditoribus. degentibus in eadem ꝓuincia intra biẽniũ alioqn quadriennium. vt. C. eo. cu⁹ apud veteres.

b Et in rem. i. sine ꝓpositione persone.

c Acquirit. missus: scz ex pacto cui misso per ꝑ torem bec ler. dat pos. sed aliquid ex ordine ꝛ. c. i. ex eo q̃ ordinarie factus est per eum in pos. acqui. ac quiritur alij possessio nõ ex pacto. ꝛ sic. §. deysus ris. si quis solutioni. §. fi. et. j. quod vi aut clam. l. iij. in principio.

d Possidere posse. si ergo principale non valet nec tacitũ. sic. §. de li be. lega. si is qui duos. ꝛ. j. ne vis fiat ei. l. i. §. becverba. argu. contra. §. de inoffi. testa. postbumus. §. si quis ex bis. ꝛ de boc dixi. §. de ꝑuri. ru. ꝓe. l. item. §. qui babet.

e Ijs qui feci vocari titium ad causam: ꝛ eo nõ veniẽte ꝓcepit iudex me intrare in pos. rerum suarum oĩm: ꝛ dedit nunciũ. Dicit hic q̃ non videtur hoc generali iussu cõprehendere: nisi in rebus sue iurisditionis ad q̃s fact. j. de vb. sig. l. pupillus. §. territoriũ. ꝛ. C. qui pe. tu. l. ij. Sed quid si nil ibi possidet reus: Rñ. pnunciat de mittẽdo: ꝛ iudex loci vbi sunt res mittet ad instar diffinitiue. vt ꝛ §. de re iudi. a diuo. in pnn. sed quidam dicunt secus in interlocutoria: ꝛ hic dicunt iussus videtur. s. legitime cuius cura ꝛc. ꝛ ꝓ eo eis. C. vbi pe. tu. l. j. contra quos. §. de iudi. §. fi sus ceperit. §. fi. Accursius.

f Inundatum. ad q̃s fact. §. de acquiré. pos. l. ij. §. labeo. ꝛ. l. qui vniuersas. §. item. Sed ꝛtra. §. de acqui. re. do. adeo. §. insulã. in fi. ꝛ init. de re. di. §. alia. sed illud in ꝓpietate. vt. §. de acquir. pos. l. pẽnultimo. item ibi ad retinendum: bicad adipiscendum.

g Potentiã. cõtra. C. de acquir. pos. lz. in fi. §. ibi tm̃ ne a persona lederetur timuit: hic suspicabat se repelli: immo bic de adipiscẽda: ibi de retinenda. Accursius.

h Recte. facit. §. q̃ cuius. vni. l. j. §. penul.

i Uãuis. Missus est. i. mitti iussus. sic. C. de edi. diui adri. l. fi. §. j.

k Perinde habetur. non vere sed ficte vt si postea aliquid in uenerit vel acceſſerit in bonis debitoris possit possidere sine nova iudicis auctoritate. arg. §. de bo. posſef. sed cum patrono. in fi. j. rñ. Item et ꝓori. in fi. perinde ti sit in eis cõtracta hypotheca ꝓtoria. ac si in possessionem esset ventũ ꝫ alis sit opus missione in possessionem. vt. §. de pig. acti. nõ est. Itẽ etiã quo ad hoc vt ꝫ postea aliq̃d inueniat ꝛ possideat per biennũ vel quadriẽniũ ex tẽpore primo incipiat alijs creditoribus dãdũ. vt. C. eo. l. fi.

l Fuissent. vt si incorporale aliquid inueniatur ei satisfaciat ex eo.

m Debet. vel idẽ creditor vel alius. vt. j. de cura. bonũ. l. ij. §. queritur. et no. q̃ peritias exercet. sic ꝛ. j. de mune. ꝛ bo. l. j. §. illud. ꝛ arg. §. de negg. est. l. j. et. §. de car. edic. l. §. ꝛ si is. §. ꝙtiens. et. §. de admi. tu. l. inter. in fi. ꝛ de vẽtre in pos. mit. l. §. §. itẽ si periculũ. ꝛ. j. ti. j. l. id ꝓuileginũ. in ꝓn. et. §. j. Idẽ videt de nõ peritis. vt. j. de cura. bo. dã. l. ij. circa ꝓn. ꝛ de car. edi. fed si is. §. j. et colligitur. §. eo. ꝓtor. j. rñ. ꝛ. §. bis verbis. et marime q̃ ibi est incertum sit aliqs bres futurus vel nõ. vt. §. ti. j. si diu. ꝛ. §. l. si seruꝰ. Sz ꝛo restringit ad peritura stm̃.

n Datur actio. in facti vt subijcit. et. §. eo. ꝓtor. in ꝓin. ꝛ dic creditorem qui et curator est vel etiã non curator.

o Consecutus. cõsequi tamẽ potest vt penam ex cõpromisso suo.

p Omne. i. omnis vtilitas. culpa aũt nõ tanta venit in hac actio. vt in neg. gest. vt. §. e. ꝓtor. §. est autem.

Cum plures. Casus Cum plures creditores missi sunt in poss. bono. debitoris debent instrumenta ꝛ rationes debitoris deponi apud vnum de creditoribus quem maior pars creditorum elegerit. ꝛ iste apud quem sunt deposite debent facere copiam aliis creditoribus/ vt describant quot sunt instrumenta: ꝛ de quibus quãtitatibus. et non solum de instrumentis hoc poterũt facere: sed ꝛ aliis bonis: non autem videbitur iudici ꝛ vltra semel non poterunt describere nisi ex causa si qua ipsa corpora instrumentorũ tota debebunt describere nisi ex causa si qua eorum se primam descriptionem amiserit. nam tunc alia vice describet ꝛ non amplius. Fran. accur.

q Creditoribus. alias creditori: ꝛ alias a creditoribus et non est vis. vt. j. de cura. bo. dan. l. ij. §. queritur. et facit. §. de administratio. tutor. rum. l. iij. §. fina. et quod dicit vni dic q̃ omnes possunt. vt dicta. l. in ꝑditione. §. fina. et quod dicit vni dic q̃ omnes possunt. vt dicta. l. in ꝑditione. §. fina. et in fine.

r Ipsa corpora. s. tota. arg. C. de preci. impe. offe. l. vlti.

s Uniuersor. bonor. non tm̃ instrumentorum.

t Dispunctio. i. datorum ꝛ acceptorum in scripturam collatio. vt. j. de verb. sig. l. cognoscere. Dispũctio quid sit.

v Semel, sufficit semel. sic. C. de iure deli. l. fi. §. sed quia.

† Concordo. l. j. C. de postu. qõ ego amplia ꝛ nõ ꝓcedat etiã qñ ꝺabitat de eĩ⁹ iurisditiõe: qz tũc nõ ligat. vt no. l ꝛ cẽ in iure. ꝛ ibi ꝺnno. extra de offi. ꝺeleg.

† Ista ler ẽ summe notanda. ꝓ de clarationẽ iũr⁹. n. ceiusꝺẽ. C. q̃ materia vtilis et ꝗtidiana ponit in. l. §. finita. § iuliar⁹. ꝛ de dono infec. vñ si ꝗris an in iſtis iſtimilibꝰ rechat corporalis mißio: an ſufficiat rerum ꝺalis. et ſufficere rerum ꝺalis ꝓ iſtis ter. quẽ ad hoc mirabi lẽ ꝛ vnicam ꝺic bal. l. j. C. ꝺ vꝛo ꝓ mari. cuꝰ ꝺicit ſingu. aler. hic ad bar. Bolo.

Paulus. Ler. xiiij.

Creditore in possessionem rerum debitoris misso curator constitui debet[m]: si ei quedam actiones periture sint. ¶ Datur in creditorem actio[n] qui in possessionẽ missus est: de eo quod ex bonis debitoris ad eũ peruenit. ¶ Si autem nondũ aliquid cõsecutus[o] sit actiones suas prestabit. ¶ Datur aũt actio in factum aduersus eum ꝛ omne[p] quod in actione nego. gest. veniret si posset agi restituendum a creditore.

Creditoribus missis in possessionem permittitur facere inuẽtarium ꝛ eis datur copia instrumentoꝝ vt eoꝝ summam ꝓscribãt: vel ex causa totum exemplent. ꝛ ei qui semel exemplauit nõ permittitur iterũ exemplare nisi iuret se ꝓmũ non habere. hoc dicit Bar.

Ulpianus. Ler. xv.

Cum plures creditores in possessionem rerum debitoris mittũtur[r] (ne cõrumpãtur rationes) vni hoc negocium a creditoribus[q] esse dandum quẽ maior pars creditorum elegerit: ego puto creditoribus esse dandam copiam instrumẽtorum: non vt describant ipsa corpora[r] instrumentorum/ sed quot sint/ et de qua re sint subnotent fides et quasi inuentariũ faciant: qõ etiam vniuersorum[s] accre eis erit permittẽdũ. ¶ Preterea nonnũq̃ prætor causa cognita etiam describere aliquid ex instrumentis creditoribus debebit permittere. ¶ Si qua idonea causa interueniat vtrũ semel an etiam sepius recognitio et dispunctio[t] concedenda sit creditoribus videamus. et ait labeo amplius q̃ semel[v] non esse cõceden-

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2009

a ¶ Jnrauerit.sic.ff.de eden.quedam.§.fina7 in autent.de teſth.§.quia vero.Accurſius.
b ¶ Q̃ bis.ſſo.bis.sic.ff.de lega.iij.l.fideicõmiſ.§.ſi quis decem.Sed arg.contra.ff.de eden.l.veluti.§.j.

¶ De puniendis creditorum.

¶ Um bona. ¶ Caſus. Cũ tractaſ de bonis debitoris vẽdẽdis per creditores. qdã ẽ eis volũt vẽdere quidã nõ.et ſũt pares in nũero 7 cumulo debiti.7 in dignitate ſtabitur dicto illoz creditoz qui attinent debitori magis q̃ dicto extraneoz 7 magis dicto creditoũ etiam extraneoũ q̃ cognatum debitoris qui nõ ſunt creditores ei⁹. Jtẽ inter creditores ſtatur magis dicto creditoris q̃ plus hz recipere.7 hũc caſum habes i glo.oñi mei acc.q̃ i cipit:ifra creditorib⁹ ꝛc. Vel aliter.ego frãciſ.poſſum ponere caſum:vt in ꝑdicta glo.patet.Fran.

c ¶ Cum bona veneunt. id eſt creditorib⁹ adjuciũtur cũ nõ inueniant emptoꝛẽ et aly ſibi cupiunt. et ſunt pares in cumulo debiti 7 dignitate 7 nũero ꝑſonaꝝ.7 ſic tota legiſt ſim.R.et ſic nõ apparet q̃ ſiſla ſit hũamior:q: illa ſeruaref.vt arg.C.q bo.ce.poſ.l.fi.7.ff.de pact.l. maiorem. Vel dicſcdo q̃ qdã volũt vẽdere quidã nõ:et ſunt pares nũero/cumulo 7 dignitate.7 ſic lege totã. Sed hec videſ humanioꝛ nõ vẽdit:et ſic ꝛtradicũt dicte leges.ad hoc dic q̃ aly⁹ loquitur caſibus.vna in ceſſione: alia in remittẽdo:hec autem in vẽdendo:vel etiã hic poſſet eſſe dubitatio que ſit humaniꝛ cũ ſoꝛte debitũ ſit vſurarium.

d ¶ Jn cõparatiõe.i. paꝛificatiõe.a paꝛ paꝛis nõ a cõparo cõparas.Aſo.

e ¶ Extranei.qui eſt et creditoꝛ.

f ¶ Cognatuſve.ſic.ff.de pac.l.imperatores.

g ¶ Magis tamen creditoꝛ.habetur potens vel potiſſimus:7 nõ reperitur potioꝛ:q̃ ſic ſuperfluꝛet aduerbium magis.Accurſius.

h ¶ Q̃ cognatus.ſ.tantum.7 facit ad.l.ſ.depoſi.ſi plures.7.d.l.maioꝛem.7.C.qui bo.ce.poſ.l.ſi.Accurſius.

Q Ueſtum eſt. ¶ Caſus. Exprendẽs in fumus preferetur ceteris creditoribus:ſiue expẽdit in fumus eius in cuius bonis agit ſiue in alterius fumus cui ille ſucceſſit in cui⁹ bonis ſit.7 hec ſunt vera ſiue aga tur funeraria ſiue famil.hereiſci.ſiue alia. ¶ Si ſponſa. ¶ Priuilegium quod habet mulier in dote repetenda quod eſt vt preferatur ceteris creditoribus extendiꝛ etiam ad ſponſam per verba de futuro que dedit dotem cuius non eſt ſecutum matrimonium. Jtem ad eam que nõ potuit eſſe vxoꝛ ducta tamen de facto fuit.vt quia eꝛat minoꝛ.xij.an.nam ſi interim diſſoluatur repetet dotem ꝛ preferꝛ ceteris creditoꝛibus.vt ſic de ea poſſit nubere alij. Jtem priuilegium quod habet pupillus contra tutoꝛem vt preferatur ceteris creditoꝛibus/habet etiam contra eum qui geſſit pro curatoꝛe bona eius cum tutoꝛ non eſſet.7 hoc priuilegiũ datur pupillo non eius heredi. Jtem datur prodigo/furgo/et muto contra curatoꝛem.non autem datur contra curatoꝛem datum bonis abſentis vel capti ab hoſtibus ipſi abſenti vel captoꝛi quẽ ſto. Jtem nõ habet hoc priuilegium pupillus contra geſtoꝛem negociorum eius qui gerat ex amicitia. Jtem nõ datur cõtra curatoꝛẽ datum ventri 7 venter nõ ſit natus.7.d.d.bic.§.cũ.ll.ſeq.vſq̃ ad.§.diuus.Fran.accur.

i ¶ Proponas.veluti ſi filiuſſa/vel feruꝰ eius cuius bona ẽ venditi.
k ¶ Quid is.ſcz heres.Aſo.
l ¶ Eum.ſcz defunctũ.7 eſt exemplum in filio 7 ſeruo et vxoꝛe 7 aliis.vt ff.de relig.at ſi quis.§.fi. et ſeq.

m ¶ Priuilegio.vt ꝓmo ſatiſfiat ei q̃ hũc ſumptũ fecit:ſed an etiã in hypothecis tacitis vel expreſſis ꝓferẽ.Rñ.vt no.ff.de relig.l.impenſa.Accur.

n ¶ Funeraria et cõpetere.i.funeraꝛie ꝓuilegiuz. nõ aũt dicas q̃ cũ alia cõpetat.vt.ff.de relig.at ſi q̃s.§.labeo.q̃ eſt ꝛtra.

o ¶ Priuilegio.facit.ff.de dona.q̃ id.in ꝓn.7.C.ad macedo.l.ij.7.ff.ad vell. q̃uis.§.ſi mulier heres. 7.ff.ſi q̃s cau.ſi cũ.§.fi.7 q̃ ibi not.arg.ff.de re iudi.7 ſi fideiuſſor.

p ¶ Abjciẽdi.vt nouãdi animo.vt 7.ff.de noua.l. aliã.7.ff.de re iudi.l.iiij. §.ſi er conuentionie.

q ¶ Si ſponſa.per verba de futuro.7 ſic imꝓꝓꝓrie dicitur dos.

r ¶ Nuptiꝰ.id eſt ſpei nuptiarum.

s ¶ Condicit. ſ. condi.ob cãm:vel ſine cã.vt.ff.de iure do.ſi ꝓſola.7 arg.C. de cõdi.ob cãm.l.ij.7 de cõdi.ob cãm.q̃ ſeruiꝰ. non aũt er ſtipulatu ꝓꝓ dote tali.Accurſius.

t ¶ Ad priuilegiuz.inter ꝓſonales:ſed an habeat tacitam hypothecam vt mulier ꝓ dote vera.vt.C. de rei vxo.ac.§.i.7 puni legiatam vt anteriozib⁹ habẽtib⁹ tacitã ſim oñs et etiã erpſſam ſim.M. ꝓferaf.vt.C.q̃ po.in pi. ba.aſſiduis.§.ad h. R. Jo.q̃ ſic cũ eadẽ ſit equitas. Alij q̃ nec hz tacitã et ſic nec ꝓuilegiatas.7 ꝓ eis.d.l.aſſiduis.ibi:quiſ emꝑ ꝛc. Jtẽ illa ſunt cõtra ius cõcergo nõ ſunt ad q̃ſequẽtiã trahẽda.vt.ff. de legi.et ſenatuſcõ.l.qõ vo⁹ rõnem. Jtez q̃ nec ꝓꝓ vera dote tpe hui⁹ legis er ſtipuliegia in hypothecis.vt.d.l.aſſiduis.in ꝓn.in hac ergo q̃ſi dote nõ inuenit inuona tum.ſtet ergo vt olim.vt.C.de ap.ꝓecipiẽ⁹.in ſi.ſ.ꝓ Joã.eſt q̃ bic dicit.7.ff.l.ꝓi.7 illa dabimus.in ꝓin.7.ff.ſolu.matri.l.j.7.C.de bo.q̃ lib.l.non ſine.7.C.de adul.l.ꝓopter.7.ff.de adulte.l.ſi vxoꝛ.ff.diuus. Jtem facit ad.l.ff.de ritu nup.l.minoꝛem.7.ff.de dona.inter virum et vxoꝛ.cum hic ſtatus.§.fina.

v ¶ Jnteꝛeſt.ſic.ff.ſo.ma.l.j.7 de iure do.l.ij.Accurſius.

x ¶ Abimuſcz.Geſſit.7 male.ita q̃ factus eſt debitoꝛ.

y ¶ Priuilegio.impſonali ꝛſtat.vt.ff.de tute.7 cõ.diſ.l.ſi.7 ar.ff.e.ſi negociũ.ſ̃ an tacitã habeat hypotheca.qdã nõ.niſiq̃ ex pecunia pupilli rẽ emiſſet.vt.ff.q̃ po.in pig.ba.idẽq̃.tu dic etiã i realiad iſtar tutoꝛis.vt.C.de admi.tu.ꝓ officio.7 bic.7.ff.de pec.ex facto.Accur.

z ¶ Nõ habẽt.q̃ hoc priuilegiũ nõ cauſe:ſed perſone datũ eſt.arg.ff.de admi.tu.er plurib⁹.7 arg.ff.de re in.7 ſi fideiuſſoꝛ.in fi.7.C.de ꝓui.do. l.j.niſi ſit ſuus heres.vt.C.qui po.in pig.ba.aſſiduis.§.exceptis.

a ¶ Quaſi debilibus.facit.ff.de cu.fu.l.mulier.7.ff.ti.ij.fulcinius.§.ſed et ſi cu.atoꝛ.7.ff.§.plane.7 de poſtu.l.j.§.fi.j.de mu.7 bo.l.j.§.fi.

b ¶ Dem priuilegium.ſcz perſonale.

c ¶ Abſentis.Not.abſentis bonis dari curatoꝛẽ + in actione:q̃ datur in eos.q̃ qualis ſit.dic vt.ff.de cur.bo.dã.l.ij.in ꝓin.7 facit.ff. titu.ij.ſi

Dum bona venciunt debitoris in compaꝛatione extranei 7 eius qui creditoꝛ cognatuſve ſit potioꝛ habet creditoꝛ cognatuſve:magis tñ creditoꝛ q̃ cognatus et inter creditoꝛes potioꝛ is eſt/cui maioꝛ pecunia debetur.

¶ Funeraria actio eſt priuilegiata/ſiue fuerit funeratus defunctus/ſiue alius cuius onus funerandi ad eum ſpectabat. Bartolus.

Vlpianus. Lex.ij.

Q Ueritum eſt vtrum ita demum priuilegium habeat funeraria ſi is cuius bona venciit funeratus ſit:an etiam ſi propoñas alium eſſe funeratum:et hoc iure vtimur vt quicunq̃ ſit funeratus:id eſt ſiue is cuius de bonis agitur:ſiue quid is[k] debuit quod reddere cum ſi viuceret funeraria actione cogi oportere priuilegio[m] locus ſit:parumꝛ referre dicam[l] qua actione hic ſumptus repetatur funeraria an famil.hereiſc.an qua alia dũmodo ſumptus funeris cauſa factus ſit:quacunq̃ ergo actione ob funeris ſumptũ vtatur etiam funeꝛariam ei competere[n] quare ſi in ſtipulatum funeris impenſa deducta ſit:dicendum eſt locum eſſe priuilegio[o] ſi modo qs nõ abijciendi[p] priuilegiũ cauſa ſtipulatus eſt.

¶ Sponſa que dedit dotem habet priuilegium/vt preferatur aliis creditoribus in dote exigenda:licet matrimonium ſecutum non fuerit.b.d.

¶ Si ſponſa[q] dederit dotẽ 7 nuptijs[r] renunciatum eſt tãctſi ipſa dotem cõdicit[s]:tamẽ cquum eſt hãc ad priuilegiũ admitti:hz nullum matrimoniũ cõtractum eſt:7 idem puto dicẽdum etiã ſi minoꝛ xij.annis in domũ quaſi vxoꝛ deducta ſit:licet nõdum vxoꝛ ſit.

Paulus. Lex.iij.

I Nteꝛeſt enim reipu.7 hanc ſolidũ cõſcqui vt etate permittente nubere poſſit.

Vlpianus. Lex.iiij.

Abimuſcz ex his cauſis ipi mulieri priuilegium.

¶ Pupilli habent priuilegiũ vt preferantur ceteris creditoribus in bonis:non tantum veri tutoris:ſed etiam eius qui ꝓ tutoꝛe geſſit. Jdem in muto ſurdo 7 prodigo dicitur:ſecus tamen eſt in bonis curatoris qui bonis datus eſt.b.d.vſq̃ ad.l.ſi negocium.que plana eſt.

¶ Si qs cũ tutoꝛe nõ effet ꝓ tutoꝛe negocia geſſit[x] ꝓuilegio[y] locũ eſſe manifeſtum eſt:nec intereſt ſiue ipſe debeat qui geſſit ſiue heres eius ceteriq̃ ſucceſſoꝛes.ipſe aũt pupillus hz ꝓuilegiũ:ſz ei⁹ ſucceſſoꝛes nõ habẽt[z]:ſz eqſſimũ erit ceteris quoq̃ qb⁹ curatoꝛes quaſi debilibus[a] vel prodigis dantur.

Gaius. Lex.v.

Q Uid ſurdo vel muto/vel fatuo.

Vlpianus. Lex.vj.

Dem priuilegium[b] competere. ¶ Sed ſi bonis datus ſit curatoꝛ:vel abſentis[c]:vel ab hoſtibus capti:vel dum delirãt ſcripti heredes de adeũda hereditate.vt.d.l.aſſiduis.in ꝓn.in hac ergo q̃ſi dote nõ inuenit inuonatum.ſtet ergo vt olim.vt.C.de ap.ꝓecipiẽ⁹.in ſi.ſ.ꝓ Joã.eſt q̃ bic dicit.7.ff.l.ꝓi.7 illa dabimus.in ꝓin.7.ff.ſolu.matri.l.j.7.C.de bo.q̃ lib.l.non ſine.7.C.de adul.l.ꝓopter.7.ff.de adulte.l.ſi vxoꝛ.ff.diuus. Jtem facit ad.l.ff.de ritu nup.l.minoꝛem.7.ff.de dona.inter virum et vxoꝛ.cum hic ſtatus.§.fina.

+ Etrõ ẽ q̃ dos putaꝛ ita ꝓuilegia ꝑ do ꝛis 7 hypotheca in bonis marit. no.in.l.ſi cũ dotẽ.ff.ſ. fol.ma.7 in l.j.C. de cõdi.ob cau.7 ſic dicebat Bal.in ꝓl. l.i. q̃ inſtrumentum dotis putatuꝛ ita ꝓtectionẽ parata ſicut ꝓtatiue.

+ Limitabis ꝑ dicta niſi abſens eẽt de ꝓrio creditoꝛe. vt no.l.j.igno rare.C.ſi re ſti.mi.quia ad ſi vt def opꝛs q̃ eſſet de ſa cõmacla abſitif. vt ꝓ bal. et doc.in ꝛa bu.C.ſi ſic edic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

titu. j. ſi diu. ꝛ. j. de munt. ꝛ bone. l. j. §. fi. ꝛ de cur. fu. l. ij.

a ¶ Jꝫ negociū. ¶priuilegius. in perſonali actione neg. gē. nō in reali. licet ſecus in tutore ꝛ pcur. vt dixi. ſ. l. dabimus.

b ¶ Lecepit. a preceptoribus.

¶ Jꝫ vētri. ¶ Caſus in. §. diu⁹ vſq; in fine. l. Creditor mutuās in re ſectione domorum debitoris pfert aliis creditorib⁹. ꝛ B eſt verū ſiue numerat dño edificij ſiue eo volēte redemptori numeret. Item cū tractatur de bonis menſularij vendendis ꝛ ſatiſfaciēdi creditorib⁹ pferet q ex causa depoſiti petunt pecuniam: niſi de ea accepe-rint vſuras. nam tūc nō preferūtur aliis niſi pecunia depoſita extet. Ultimo dicit. ꝛ bi creditores priuilegiati ſunt ex quorū pecunia ſolura eſt priuilegiatis: ſiue directo ad eos peruenit pecunia ſiue primo ad debitorem/poſtea per eum ad eos. Fran. accur.

c ¶ Ceſſabit. in actiōe perſonali neg. geſ. que datur ſubſtituto. i. venienti ab inteſtato cōtra curatorē. vt. ſ. ſi mulier vē. no. l. j. §. cōpetit. et de neg. geſt. l. ij. §. hac actiōe. nec obſtat q alteriꝰ noīe geſſit cū inueritate hoc erat ne gociū. vt in eo. ti. l. ſi puppilli. §. qd ergo ingt. nec hypotheca locū bz. item nec poſſeſſio noīe vētris data tenet. vt. ſ. de vē. in poſ. mit. l. j. §. j. et de ſuo videbiſ mulier alita. nā reddet p ac. in factū ſubſtituto vel heredi ab inteſtato: ſi modo ſciēs fuit. vt. ſ. de ven. in poſ. mit. l. j. §. fi. ꝛ. ſ. ſi mulier vē. no. l. j. §. j. ꝛ. §. ij. ſecus ſi naſcatur licet abortiuus. vt. ſ. de vē. in poſ. mit. l. j. §. idem erit. nam priuilegio locus eſt in ac. vtili neg. ge. idem in tacita hypotheca que ſibi nato vel ſubſtituto vel venienti ab inteſtato cum eſt abortiuus datur ad inſtar tutoris. vt. ſ. de ven. in poſ. mit. l. j. §. item ſi periculum. ꝛ. ſ. l. pri. licet ſit arg. cōtra. ſ. e. idem priuilegium. §. j. ꝛ fa cit. ſ. de neg. geſt. cum pater.

d ¶ Priuilegium. in ſpōali ꝛ etiam in hypotheca ꝛia dupliciter. quod dic vt not. ſ. qui po. in pig. ba. interdum. facit. ſ. ſi cer. pe. creditor. ꝛ q. cau. pi. ta. contra. l. j. ꝛ. ſ. de ceſ. bo. l. j.

e ¶ Redemptori. i. ei qui cōdurit opus faciēdus ſua impēſa. vt. ſ. de ri ven. redēptores. erat ergo mādati actio quaſi priuilegiata que datur in hunc mandatem. vt inſti. man. §. j.

f ¶ In bonis menſularij. id eſt nummularij a fiſco prepoſiti ad menſam publicam. vt. j. ſtatim dicet.

g ¶ Poſt priuilegia. immo ante priuilegia debēt deponētes admitti. vt ſ. depoſi. l. ſi boiem. §. quotiēs. q eſt ꝟra. So. dic hic poſt pui. i. poſtq̄ facta eſt lex: q̄ dat priuilegiū deponētibus: vel poſt priuilegia. ſ. quedam cū poſt funerariā. vt. ſ. de reli. l. penul. vel ſol. vt ibi.

h ¶ Poſt priuilegia. i. poſtpoſitis priuilegijs.

i ¶ Publicā. a fiſco eē. ꝓponebant argētarij ꝛ nūmularij: ꝛ ſic recurrebatur ad eō ſcripturā vt ad tabellionis. vt. ſ. de eden. quedā. §. pe.

k ¶ Depoſuerunt. extet vel non extet. i. tūmodo agatur perſonali actione depoſiti.

l ¶ Non ſeparantur. ſed a depoſitarijs ſeparantur.

m ¶ Credere. i. mutuare gō videt iam facere accipiendo vſuras ꝛ aliud ꝛ. ſic ſtricte ponitur. ſ. hoc ē bū credere: ſed large etiā qui deponit credit. vt. ſ. ſi cer. pet. l. j. ſic ergo not. q accipiēdo vſuras renūciat priuilegio: et ſic eſt cōtra. ſ. de admi. tu. qui noībus. v bi pupillus accipiendo vſuras reliquorū nō perdit priuilegium. Sol. hic ex causa tñ cōpetebat priuilegiū: qua ceſſante ꝛ ipſm ceſſat ibi ex cā. ſ. tutele. ꝛ ex ꝑſona pupilli vel puberis cōpetebat: vnde cū durat perſona durat priuilegium.

Pupillus accipiēdo vſuras ſor tis principa lis reliquū nō perdit pri uilegium.

n ¶ Extent. accepit vſuras vel non cum extent.

o ¶ A depoſitarijs. i. deponentibus: vel ꝓpꝛie ꝛ paſſiue. ꝛ no. q vēdico hic quod ciuiliter et naturaliter poſſideo. vt ꝛ. ſ. de rei vendica. officium. ꝛ. ſ. vſufruc. quē. ca. ſi vſufructus no. i. reſpon. arg. contra. inſti. de acti. §. contra quoq; de vſufruc. ꝛ. j. vti poſſi. l. j. §. perpetuo. Item facit. ſ. de trib. l. ꝓcuratoris. §. ſed ſi dedi. ꝛ. C. de iure do. in rebus. et ſ. de peculio. depoſui. j. reſponſo.

p ¶ Deuenit. in ꝓna libus priuilegijs dicit. vt ꝛ. ſ. de ceſ. bo. l. ij. an autem in hypotheca ꝛ quādo. not. ſ. que res pi. ob. poſ. ariſto.

q ¶ Benigne dici. q̄ō inferiori etiam caſu ſint potiores quoꝝ pecunia pueſtecum dedit debitori nō adiecto eo vt oꝛdꝛetur priuilegiato. hoc aūt adiecto quid referīt incōtinenti vel ex ſteruallo. vt ꝛ. j. que in frau. cre. ait ꝓtor. §. j. ꝛ. ſ. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. ij. §. fi. ꝛ. j. de ſol. modeſtin⁹. vt hoc cū dubitabatur vtrū dictum eſt vel nō: vt ex breuitate ſpacij ꝓeſumatur dictum eſſe. Azo.

¶ Jt ꝓtor. q̄ Caſus. Debitor ſi fraudē creditoꝝ vēdidit rē ſuam empto: re participāte fraudem. Dicitur q actio ex empto nō datur emptori que ꝓiudicet creditorib⁹ vendētis. Franciſcus.

r ¶ Sciēte. in fraudē ſciri: ſed in habēte ti. lucratiuū nō exigitur ſcientia. vt. j. que in frau. cred. l. q aūt. §. ſimiliꝫ modo.

s ¶ Eo noīe. i. ex eo ꝛtractu detur cōtra alienantē ipſi: ſcilz qui ſecū contrarit. vt eſt arg. ſ. de cōtrahen. emp. ſi in emptiōe. §. item ſi emptor. ſi tñ de facto tradatur res trāſitdſiuum: licet reuocet per creditores. vt. ſ. de contrahen. emp. l. ſi ſciens. ſed videtur contra. j. tit. j. l. j. §. ex contrario. vbi licet debitori facere conditionem creditoris deteriorem adijciendo alium: ſed illud quādo non in fraudem. Sed quid becler ad titulum? Reſpon. quia alij vtpote quo ad hunc priuilegiati non impediuntur per eum. ꝛ facit. j. de cura. bo. dā. l. imperator. et que in frau. cre. l. ſi. §. fina.

t ¶ Ui in nauem. Extruendā. de nouo. ſed inſtruitur puta cibarijs nautarū: armatur arbore ꝛ alijs: vt hic. ꝛ. j. e. quod qs. ꝛ. ſ. qui po. in pig. ba. l. huius. ꝛ no. q cū emitur mea pecunia: ꝓnale: vt hic. et. ꝛ. d. l. quod quis. acquiritur priuilegium/nō autē reale. vt. C. de pig. l. q̄ius. que eſt cōtra: niſi erꝓſſe ageretur. vt. C. qui po. in pig. licet. Jtē q̄ius. que eſt cōtra: niſi erꝓſſe ageretur. vt. C. qui po. in pig. licet. Jtē facit. ſ. qui po. in pig. ba. l. interdum.

v ¶ Emendam. alſ inſtruendam.

¶ Jꝫ magiſtratus. ¶ Caſus. Legatarius cōditionalis: quia ſibi nō cauebatur ab herede miſſus eſt in poſſ. oim bonoꝝ. Dicit q ſi in his bonis ſunt aliqua que ſeruādo deterioꝛa fierent: oꝛdꝛari curatoꝛ bonis per quē vendātur. ꝛ pecunia inde redacta dabit in depoſitū legatario. ꝛ veniēte cōditione ſibi de ea ſatiſfiet. Fran.

x ¶ Si magiſtratus. non municipales: ſed maiores. vt. j. ad municip. l. ea que. §. j.

y ¶ Fideicom. relicti ſub conditione.

z ¶ In poſſeſſionē. oim bonoꝝ olim. vt. ſ. qui. er can. in poſ. ea. l. j.

a ¶ Arbitrum. id eſt curatoꝛes bonis. vt. ſ. de bo. aucto. iudi. poſ. in vē. ditione. §. finali.

b ¶ Conſtet. exiſtente vel deficiente conditione.

c ¶ Paterfamil. ¶ Caſus: Paterfamil. filium ſuum impuberē ſibi heredem inſtituit. ꝛ ſi decederet infra puppillarem etatē ei ſubſtituꝛ tum reliquit: tandem filius inſtitutus abſtinuit ſe ab hereditate patertum reliquit: tandem filius inſtitutus abſtinuit ſe ab hereditate paternā. ꝛ ſic creditoꝛes paterni intranerūt poſſ. bonū bo. tanq̄ vacantium ꝛ non ſufficiunt eis. tandē iſte impubes inſtitutus heres a quodā extraneo adiuit illā hereditatem. ꝛ poſtea deceſſit infra puppillarem etatem. ꝛ

UNIVERSIDAD DE LA SABANA 2010

substitutus datus ei a patre successit pupillo. nunc creditores patris volunt agere contra substitutum. queritur an possint? Et videtur q̄ nō cū substitutus nihil habeat de bonis paternis. Item quia creditores patris nullum ius habent in bonis pupilli aliunde quesitis qui nō successit patri. Econtra videtur q̄ sic. cū testamentū vnū dicatur in quo fuit institutio et substitutio.

tamē postea solunt[a] dicit nō posse cōuenire substituendum. Item quia filius non est heres patris. ergo non est substitutus. Item quia substitutus nō habuit a pte. et ℔ dicit vsq; ad .ℊ. at cū ꝛc. Si aūt impubes adiuit hereditatē patris et successit alij vel nō. et decessit infra pubertatē ꝛ substitutus successit: tunc substitutus tenebit tur creditoribꝫ paternis cū bona pñs ꝛ filij idem dicantur. et sicuti postq̄ adiuit substitut[9] finē se defendat a creditoribus bona eius vendentur eo inuito: ita eo iuuo cogetur idere obus creditoribꝫ tam patris q̄ filij nec potest eos separare. Cetera sunt plana. Fran.

a ¶ Abstinuit. Si abstinuit ei go non valet testamentum patris ergo nec filij. vt. ℟. de pupil. substi. l. ij. ℊ. qsq; ij. ri. que est ℟. fruitra ergo tenet substituto. Sol. nō rimebis taculā si ponas impuberem non insolidū: sed cū alio institutū fm Jo. vel dic q̄ adiuit: sed per restitutionem abstinuit: vnde nihil omnino est bere. vt. ℟. de mi. at ptor. ℊ. ℔ qō papin. Et dic q̄ in. l. ꝯra. sunt erbereda

tis hic mīstrat[9]. vnde licet nō adeat est tamē heres. vt. ℟. de fideic. li. cum quasi. ℊ. sed ꝛ si quis. ꝛ. ℟. ad tertu. l. ij. ℊ. sed si non.

b ¶ Bona patris. quasi vacantia.

c ¶ Venerunt. a creditoribus.

d ¶ Obuenit. a quodam extraneo.

e ¶ Qua adita. decessit in pupillari etate: ꝛ als est qua adita. ꝛ als q ita de ꝛc. i. de hereditate ad eum peruenīente.

f ¶ Non daret. vt ꝛ. C. arb. tu. l. eā. nisi in casibus. vt ibi no.

g ¶ Cum. ꝛ videtur cē non cum ꝛc.

h ¶ Nihil acquirat. substitutus: nec etiam filius. Accursius.

i ¶ Pupilli. non a patre: sed aliunde obuenientibus. Accursius.

k ¶ Pupilli hereditas. aliunde delata.

l ¶ Bona. obuenientia ex alienis bonis.

m ¶ Omissa. i. si non adijsset substitutus.

n ¶ Herede. pupilli.

o ¶ Ad creditores. scz patris.

p ¶ Deceptionibus iuris. vt. ℟. de vulg. substi. l. pater. ꝛ instit. de vulg. substi. ℊ. igitur.

q ¶ Idem ꝛ in substituto. ablatiuus.

r ¶ Filio. datiuus /sed alij ablatiuus.

s ¶ Secundum est. als sine non: et tunc plana: quia non debet plus onerari substitut[9] q̄ impubes. vt. ℟. de acquirē. here. si pupillus. ij. ri. et ad leg. fal. l. qui fundū. ℊ. qui filios. in fi. ℊ. ꝛ continuabis litterā vsq; illuc: at cum substi. ꝛc. Item cōunge postea. in fine q̄ si substitutus ꝛc. et dices abstinuisse siue quia non adijt siue adiit: sed restitutus est vt abstineat: sed m. ℊ. at cum ꝛc. loquitur quando adiit et non dimisit. Alibi est cum non. ꝛ tunc muta casum. quia. ℟. cū abstinuit in testatus hic cum adiuit ꝛ nō est restitutus: quo casu ꝛ ipse substitutus tenet creditoribus patris: ꝛ tūc cōtinua litterā vsq; illuc. quod si substi. ꝛc. ꝛ exindevsq; ad fi. non adiuit: vel adiuit sed restitutus est. ꝛ quod subijcit quoniam filij ꝛc. scilz vt possit restituī ꝛ sic potius patris ꝛc. Item quod subijcit denegatur: scz petita restitutione: sed fm hanc litterā opponitur cum perat institutus restituī: ergo heredes eius. vt. ℟. de in integ. restitu. nō solum. que est cōtra. Sol. fm. ℙ. poterit: sed hoc bicnō negat: sed alio modo q̄ pupillus: quia ille etiam sine restitutione: sed hic substi. per restī. in integ. vt. ℟. de acq. here. in pluribus. ꝛ. de minorib[9]. ait prętor. ℊ. non solum. Vel melius. + non potest hic restituī. cū adeūdo hereditatē impuberis paternam volūtatem. ꝛ per hoc hereditatem agnouisse videtur: vt subijcit infra. ibi. quę admodum est ꝛc. scz quia si ab intestato pupillo succederet. vt. ℟. de acquir. hered. si pupillus. ℊ. ri. at in. l. cōtra. nō dicit in talib[9] heredē restituēdum in quibus adeūdo videtur cōpetere: ℟ in aliquibus contractibus quos fecerat ille cui succedit. Vel dic q̄ erat necessarius substitutus heres: puta seruus testatoris. vt. ℟. de pupilla. substitut. sed et si plures. ℊ. quos. ꝛ ideo nō restituitur. vt. ℟. de acquiren. hereditatē. l. necessarij. ℊ. in fine. vel dic fm Azo. non sētuatur idem: quia pupillus licet semel sit heres/ abstinet tamen ipso iure nisi se immiscuerit. quod non est in extraneo substituto. Item fm eādem litteram est contra. ℟. de acquiren. hereditatē. l. vij. ℊ. sed ibi non se immiscuerat institutus: nec dicitur ibi qō nepos fuerit substitutus. Et predicti patet q̄ tres sunt casus: quia aut non adijt: aut adijt: sed restituit ꝛ vtroq; nontenetur nec ipse nec substitutus creditoribus patris: aut adijt et retinuit. ꝛ tunc vterq; tenetur. Sed quidam. vt R. ꝛ Joan. dicūt q̄ quādo adijt et restituitur q̄ substitutus tenetur: sed non ipse. ꝛ hic erit casus

a capite vsq; fere ad finem. illuc quod subijcitur. ꝛc. patet habes in littera non. ꝛ fm hoc q̄ dicit in principio huius legis abstinuit. scz per restitutionem. Item quod subijcit. ℨ. at cum substit. ꝛc. ibi se immiscuerit supple ꝛ abstinuit. Accursius

t ¶ Etiam inuitus heres. scz substitutus.

v ¶ Liberum non est. habeas non. et dic quēadmodum non est liberum substituto post obligationem ꝙ̄ contrahit adeundo quin bona substitutiveneant per creditores si non defendatur. scilicet ipse substitutus ita ꝛc. et est plana. vel si non habeas non ꝛc. dic quēadmodum liberum est /scilicet heredi pupilli ab intestato post obligationem/ scilicet translatam de patrein filium/vel post obligationem quam contrahit adeundo: scilicet cum creditoribus pupillinon patris: ita contra ꝛc. scilicet quando est substitutus qui adeundo videtur agnoscere. vel dic etiā quēadmodum liberum est. scilicet pupillo post obligationem quam cōtrahit adeundo. nam potest restituī: ita econtrario: si non petijt restituī substitutus adiens tenebitur omnibus.

x ¶ Veneant. supple vel non veneant. ꝛ sic non est vis sit ibi omnimodo ꝛc. vel non sit ibi.

y ¶ Non adierit. scz patris pupilli: q̄ pupillus se abstinuit. Azo. alij habent ꝛ heres. ꝛ tunc plana.

z ¶ Reliquit. aliunde acquisitum. Accursius.

a ¶ Neq; pupilli. vtentis ꝛ deliberantis.

b ¶ Pupillus. quia se adbuc abstinere potest.

c ¶ Acquisiuit. cum iam abstinuit. igitur nec substitutus tenetur creditoribus patris. ꝛ facit. ℨ. ad trebel. debitor. ℊ. fi. Item. ℨ. qui. ex cau. in pos. ea. apud iulianum.

d ¶ Vfidius. als furius. ꝛ als aufidius.

e ¶ Publicas. id est vniuersitatis. ꝛ sic improprie. vt. j. de verborum significatione. l. eum. sic ponitur. ℊ. de sacrosanctis ecclesijs. l. fi nali. in principio.

f ¶ Aut eius. quo ad memoriam. ꝛ facit. ℨ. de acqui. re. do. statuas. et. j. de excep. p. nulus. ꝛ. j. ꝙ vi aut clam. l. is qui puteum. ℊ. i.

g ¶ Distrahi. als detrahi. ꝛ als distrahi.

Alex. li. 4 dā elogio. in. fi. col. c. de tore bello. post Jo hā. de imo. l. ff. ff. ℨ ac qui. here. re putat istam glo. sing. ad ℊ. ℨ substitutus pupillo. se imisce et in hereditate patris si pupillus postea moritur pupillari etate si pōt postea petere restī. in integrum. ex ꝑsona pupilli aduertus dictam imitionē. hoc mō separare hereditatē patris a pupillari. ℨ. a cōtrario ea. Bolog.

Imperatores.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

IMperatores. ¶ Casus. Creditores vendiderũt bona debitoris qui tamen se defendebat: z fic iniuste vendiderũt. Dicitur q debitor vendicabit bona sua ab emptoribus suo iure: nec est opus in integrum restitutione ad hoc. Fran. accur.

a ¶ Iure venisse. forte qz defendebantur. vel dic qz nõ latitabant. vt. ff. quibus ex cau. in pos. ca. fulcinius. §. i. Sz in hoc fecũdo casu forte valet vẽditio. sed per restit. in integ. rescinditur. vt. ff. de dã. infe. l. si finita. §. si forte. Ally dicunt vt. Bal. qz vbi vẽdita sunt bona aliquius ob tributa non sermatis solẽnitatib' qz possessio redit ad eũ. nam cõtra agentẽ emptores excipiet exceptione preiudicialis. Accursius.

b ¶ Preiudicio. id est rei vendi. que preiudicat vẽditioni que tñ de facto tenuit. Vel dic ff. m. Bal. qz preiudicat solutioni que a creditoribus postulat: non autem dicit de tali preiudiciali de qua est in ffitu. de act. §. preiudicia les. Accursius.

c Et frustra. qz cõmune iure ꝛceditur cũ nõ tenuerit venditio. sic. C. de thesau. l. i. Sed nũquid actor: probat non iuste facta vẽditionem? Rñ. sic ff. m. Azo. quasi presumat legitime facta. Sed Ja. cõtra cũ per rerũ natura tz. vt. C. de. pbat. Lacto. Accursius.

Sj creditores. ¶ Casus. Debitor multorum decessit relicto bono. rede. creditores hereditarij volũt mitti in pos. bo. et vendere/ nisi heres satisfaciat. Dicit q audiuntur si heres est suspectus qõ cognoscitur ex facultatibus. licet in tutore sit secus qui presumit suspectus ex malis moribus: nõ ex facultatib'. et hoc est verum si creditores statim adita hereditate petunt bo: non si diu post. z si nolit satisdare heres/ tunc bona hereditaria possidebuntur et venduntur. z predicta sunt vera quando iam aliqua alienauerat. si autem nihil vendiderat: tunc satis est si ei iubeatur vt non diminuat. Ultimo dicit. cum creditores dicunt heredem non idoneum: z ideo petunt satisdari: z boc probare non possunt: tunc tenentur actione iniuriarum ipsi heredi. Fran. accur.

d Suspectum. id est non idoneum. z facit. ff. qui satisda. cog. si fideiuſſor. z quod ibi not. Accursius.

e Satisfationem. facit. ff. de indi. in oibus. z qõ ibi no. Accursius.

f Subijcere debet. pictor.

g Non facultates. principaliter. vt insti. de suspe. tuto. §. ff. i. C. de suspec. tuto. l. in postuladis. et. ff. de suspec. tuto. l. suspectũ. sed secundario fic. vt. ff. de magistratibus cõue. l. i. §. ij.

h Commendet. per contrarium. i. accusẽt.

i Passi. creditores.

k Post multum. quinquennium. vt. ff. ti. i. l. i. §. qõ aũt dictum est. vel arbitrio iudicis. vt. ff. de iure delibe. l. i. in fi. Accursius.

l ¶ Iniuriarũ actione. sic. ff. qui satisda. cogã. si vero p condẽnato. §. fi.

Priuilegia. ¶ Casus. No. qz duplex est priuilegium competẽs alicui quãdo creditoribus. Unum reale scilicet hypothecarium. aliud personale. et de hoc bic dicit. Et sic pone casum. Quidã hz multos creditores priuilegium personale habentes: queritur quis eorum prefertur? Et certe nõ inspicitur tempus vt qui primo cõtraxit preferatur. sed causa inspicitur vt quis eorum habeat magis fauorabilem causam: vt est in funeraria que prefertur alijs. puta actione tutele et similib'. Siautem sint duo creditores eiusdem cause/ tunc concurrũt: licet diuersis tẽporibus contraxerunt. et de hac materia dicplene vt in glo. magistratu bic posita/ que incipit: vt priuilegiatus tc. Franciscus.

m ¶ Priuilegia psonalia. secus in realibus. vt. C. de pig. fisci. l. j. Azo.

n ¶ Ex causa. vt priuilegiatus preferat nõ priuilegiato in soluẽdo z etiã repetendo: vt bic. ff. C. de priuile. fisci. l. pecuniam. z. ff. qõ cum eo. l. sed etiã. z de peculio ex facto. §. fi. Et si ambo priuilegiati preferantur priuilegiatio. i. cui debetur priuilegiationi causa: vt muliter deponẽtibus et ſimilibus: vt bic. ff. C. qui po. in pig. ba. l. assiduis. §. j. Si vo paria sunt priuilegia: vt duo deponentes: z sic eiusdẽ titu. tunc cõcurrant: licet vnus ante alũ ꝛtraxerit vt subijcit. vt. ff. de posi. l. si bominem. §. quotiẽs. in fi. Hoc tñ fallit I duab' dotibus ex eadẽ substantia debitis/ etiã si personale tñ priuilegiũ pretendat. vt. C. qui pot. in pig. ba. l. fin. §. exceptis. qõ diri qñ sunt eiusdẽ titu. idem et si diuersor: vt qz vnus habeat cõdi. ob cãm pro dote futura: et alter depositi. vt. ff. eo. l. ij. §. fi. et. l. si ventri. §. fi. z. ff. de iur. do. l. si sponsa. vel vnus tutele alter depositi/ nisi noiatim pbet alterum in priuilegio psonalis actionis preferẽdũ: vt in quat tuor casib'. ¶ Dum? in fisco. vt. j. eo. qõ qs. Secũdus in muliere dote suã repetẽte: cũ ea in ipsa pori tacite hypotbece preferatur z ita habeat priuilegium potẽtius alio priuilegio quo ad hypotbecam. idẽ videtur in boc priuilegio psonalũ actionum. Arg. j. que in fraudẽ credi. qui aũt. §. sciendum. Tertij in eo q creditum rem reficiẽdam. vt. ff. qui po. in pig. ba. l. interdũ. Quarnus in funeraria. vt. ff. de reli. l. penul. Sz z si qrtio est inter eos adeo priuilegiatos: nũquid vn' eor alte ri preferat? Rñ. non per banc. l. nisi expresse ime niatur cõtra. vt. j. eo qõ quis. z in auc. de equali. do. §. bis consequens. Inter hypotbecarios aũt dic prefertim prior: in tẽpore. vt. C. qui po. in pig. ba. si fundum. nisi in casibus quos no. j. eo. titu. l. diuersis. et. l. eos quib' casibus inspicitur causa etiã in hypotbecis. Item si alter habeat hypotbecam alter priuilegiũ prefertur hypotbeca. vt. C. qui po. in pig. l. eos. et. ff. de pac. l. rescriptũ. Si aũt nullus hypotbecã vel priuilegium habeat prefertur qui occupat/ nisi iam possessa erant bona: vel nisi am bo instarẽt. z debitor vni soluerit. vt. ff. de bo. auc. iu. pos. si non expedierit. §. i. z. j. que in frau. cre. l. qui aũt. §. fi. cõdũ. z. l. pupillus. Sed in boc videtur cõtra. ff. locati. l. in operis. Sol. vt ibi. Accursius.

o ¶ Concurrunt. preter eũ in duabus dotibus ab eadem substantia debitis: tunc enim prerogatiua temporis seruatur. vt. C. qui po. in pig. ba. l. vlti. §. duabus.

Sj pupillus. ¶ Casus. Creditores qui contrarierant cum pupillo missi sunt in pos. bo. eius. qz pupillus nõ defendebatur. Dicitur qz de bis bonis põt fieri diminutio causa nutriendi pupillum. Secundo dicit. sicut debitor a principio põt se defendere si satisdet iudicio sisti: ita si non se defendat a principio vel per aliũ potest defendi/ nec bona eius possidebũtur: ita si non se defendat a principio vel per aliũ ꝛ missio sit facta in bonis eius: nũc vocatis se defendere z satisdare iudicio sisti/ admittitur z recuperat possessionem bonorum. Franciscus accur.

p Vescendi. aliud si ex paterno cõtractu. vel dic idem si modo nõ esset facta venditio que fieri tunc potest nõ nũc. vt. ff. quod. ex eo. in pos. ea. l. apud iulianum. z. l. in possessione. z facit. ff. vt in pos. leg. l. is cui. §. qui legatorum. z. l. legatorum. z. j. eo. l. fi.

q ¶ Debet satisdare. iudicio sisti: nõ iudicatum solui quando ipse se defendit. vt. ff. qui. ex cau. in possef. ea. l. boc aũt. §. fi. que est contra. sed si alius tunc sic. vt. ff. qui. ex cau. ma. l. item ait pretor. §. fi. Additio. Dic qz non debet satisdare de iudicato soluendo. vt per Bart. in. l. cõtraria.

Nõ debet a principe impetrari qõd de iure cõmuni conceditur. b. d. Bar.

Papirius. Lex. xiiij.

IOperatores antoninus et seuerus rescripserũt eos qui bona sua negãt iure venisse[a] preiudicio[b] experiri debere: et frustra[c] a principe desiderare rescindi venditionem.

Heres suspectus cogit satisdare causa cognita: z contra non satisdantem proceditur ad missionem z venditionem. boc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. xv.

Sj creditores + heredem suspectum[d] putent satisdationem[e] exigere possunt pro suo debito reddendo: cuius rei gratia cognoscere pretorem oportet: nec statim cum heredem satisdationis necessitati subijcere debet[f]: nisi causa cognita constiterit prospici debere bis qui suspectũ cum postulauerint/ sz suspectus heres non ijsdem modis quibus suspectus tutor estimatur: siquidẽ tutorem non facultates[g]: sed fraudulenta in rebus pupillaribus/ vel callida conuersatio suspectum cõmendet[h]: heredem vo suspectum sole facultates. ¶ Plane in recenti adite hereditatis audiẽdi crũt/ qui suspectum postulant: ceterum si probentur paffi[i] cum in hereditate morari: nec quicq in eo possint obijcere criminis: quasi dolose versato eo non debito post multum[k] temporis ad hãc necessitatem compelli. Sz si quasi suspectus satisdare iussus decreto pretoris non obtẽperauerit/ tunc bona hereditatis possidere venũdaq ex edicto suo pmittere iubebit. ¶ Plane si dixerit nibil ex bonis cũ alienasse: nec fit quod ciuste pretor paupertatem obijcia tur cõtentus esse pretor debet: vt iubeat cũ nibil minuere. Sz si nec inopia laborantem eum creditores ostẽdere potuerint: iniuriarũ actione[l] bi tenebuntur.

Paulus. Lex. xvi.

Priuilegia[m] non ex tempore estimãtur: sed ex causa[n]: et si eiusdem tituli fuerint/ concurrunt[o]: licet diuersitates temporis in his fuerint.

Potest capi de bonis pupilli ad eius nutrimentũ: licet bona ipsi[p] sint a creditoribus possessa: eo qõ nõ defendebatur. b. d.

Vlpianus. Lex. xvij.

Sj pupillus ex cõtractu suo non defendatur: ideoq bona eius creditores possidere cepe rint: diminutio ex bonis hui[q] fieri debet vescendi[p] pupilli causa.

Bonis debitoris a creditoribus possessis si satisfecerit debitor de indicio sisti/ piendo debent creditores a possessione discedere. boc dicit.

¶ Defendere debitores sicut anteq bona eius possideretur licet: ita quoq post bonoꝝ possessionem eius: siue ipse siue alius defensionem eius suscipiat debet satisdare[q] vt satisdatione interposita iudicium accipiatur: z a possessione discedatur.

[a] ¶ Iste. l. est no. fm Bar. bic. z glo. l. olim. §. de indi.

[b] Preiudicio. ¶ Priuilegiatus an preferat non priuilegiato in soluẽdo z etiã repetẽdo. et qd si vterqz sit priuilegiat?

a Quod quis. Quoquomodo. vel dño dando vel ipsi redẽptori vel venditoribus materiã; dño mandãte. vt. ff. e. si ventri. §. i.

b Ob nauem venditã. vt vẽditor nauis preciũ: vel naui vẽdita auctoritate iudicis. nam creditores ꝑpter quos est vendita habent priuilegium personale in bonis emptoris. Tu dic q; alius vendidit nauem et

¶ Qui credit pecuniam in refectionem vel instructionẽ rei habet priuilegium primum post fiscum. b. d.

Marcellus. Lex. xviij.

Quod quis nauis fabricãde vel armãde cã: vel instruendo quoquomodo credidit: vel ob naucm venditam pctat; habet priuilegium post fiscum.

¶ Qui abest causa reipublice dolo malo patitur missionem in bona sua. Qui aũt abest causa reipublice bona fide non patitur missionem in bona sua.

Idem. Lex. xix.

Cum qui in possessionez missus sit rerum eius qui reipublice causa abfuerit si apparuerit cum dolo malo reipub. causa abesse. iure in possessiõe esse placet: donec solidum soluatur. cum aũt qui rerum eius qui sine dolo malo reipu. causa abfuit in possessionem missus sit; pignus non contrahere: et ideo discedere oportet de possessione.

Idem. Lex. xx.

Cum qui circa columnas occultat vt creditorem cui tet latitare placet: nam q cum qui recedit hoc est qui subterfugit ne secum aliqua actio moueatur latitare placet tanꝫ et qui ab vbe profugit vtiq; fraudandi causa: nec enim interest quod attinet ad

c Post fiscũ. siue ante siue post ℈ bat fiscus prefertur in ꝑsonali priuilegio ei q credidit i refectione: vt hic. ff. mulier ꝑfert enẽ. vt l aut. de eũli. do. §. his ꝑequẽs. Jn reali preferẽt iure qui potior est tpe. vt. ff. q po. i pig. ba. l. si pign⁹. ⁊. C. q po. in pi. ba. l. si fundũ. ⁊ facit. ff. q po. in pig. l. interduꝫ. ⁊. l. seq. Accursius.

Cum qui. ¶ Casus. Contra debitores absentẽ dolo malo fit missio ⁊ vẽditio: fꝫ si sine dolo absit fit missio: fꝫ nõ vẽditio. ⁊ finẽ bn⁹. l. exꝑone vt in glo. Frã. acc.

d Esse placet. etiã vt vẽdere possit. Accursius.

e Non cõtrahere. sc; taliter vt possit fieri vendi tio: tenet tñ pignus cã rei seruãde. vt. ff. q. e. cau. i pos. ea. l. i. §. i. ⁊. C. de re mili. l. ignorare. Sꝫ vẽditio + qñqs fiet ad instar furiosi. vt. ff. ti. ij. fulcinius. §. adeo.

f Oporter. fcz eum qui in solutum talem rem accepisset. vel econtra ex predicta causa. ⁊ hoc petita in integ. resti. ꝓtius. vt no. ff. ti. ij. fulcinius. §. si quis posscderit. Accursius.

Cum qui circa. ¶ Casus Quocunqꝫ modo gs latitet ne videatur et cõuenire a creditore dicit latitare. ⁊ sic fit missio ⁊ venditio in eius bonis: siue post colũnam se occuleat: siue subterfugiat: siue propter hoc ereat se cinitate. siue non. Fran. accur.

g Non faciat. vt. ff. ti. ij. fulcinius. §. illud sciendum est. Accursius.

Anthyocensium. ¶ Casus. Ciuitas anthyocensiũ impetrauit priuilegium a principe vt habeat tacitã hypothecã in bonis debitoris. hoc priuilegiũ nõ nocet creditoribus alijs illius debitoris q nihil ꝑferantur in pignoribus ceꝑtellis. Fran. accur.

h De lege. i. priuilegio sue patrie dato. Accursius.

i Sua. quia forte impetrauerat vt ꝑferretur omnibus creditoribus in personali actione. vel impetrauit vt haberet tacitam hypotheeam/ quã als nõ haberet. vt. C. de iure reipub. l. ij. Vel dic de lege sua q̃ ipse met constituit tale ius; municipale quod licet. vt. C. que sit long. cõsue. l. j. ⁊ facit. ff. ad muni. l. lucius. §. fi.

k Priuilegium. subaudi post.

l Cõstitit. i. si aliqs aliꝫ habeat ius pignoris in bonis illis nõ amittat ꝑpter legẽ illã municipalẽ vel impetrationẽ: ꝑferẽt huic ciuitati nõ obstante eo priuilegio qõ de le. ꝛc. ⁊ facit. ff. ad munici. l. fin. Accursius.

Bonis vẽditis. ¶ Casus Bonis debitoris vẽditis per creditores non videtur vendita ancilla que fuit concubina debitoris. necessij er ea nati. Scõ dicit. respublica: putas ciuita bononiensiũ ꝑfertur ceteris creditoribus in personali. Fran. accur.

m Concubina. que erat sua ancilla: ⁊ filij ex ea sui serui. ⁊ facit. ff. de pignor. l. obligatione. Accursius.

n Respublica creditrix. als creditrix: ⁊ als creditoria. i. chyzographaria: sed fiscus nunꝫ est chyzographarius. vt. C. qui. cau. pig. ta. contra. l. j. ⁊. ij. dic ergo bononiẽsium ⁊ sic impropie. vt. ff. de verbo. signi. cum qui nec. Accursius.

Pupillus. ¶ Casus Si non defendatur pupillus/et sic est facta missio in eius bonis: adhuc tamen ex istis bonis dabuntur pupillo alimenta vsqꝫ ad pubertatem. Scõo dicit. debitor multorum captus est ab hostibus: ⁊ qr nõ defenditur bona eius sunt possessa a creditoribus. dicitur q̃ nõ fiet vẽditio bor bonorũ misi reuertatur ab hostibus ⁊ nolit se defendere. Fran. accur.

o Pupillus. de hoc notaui. ff. eo. si pupillus. Accursius.

latitandum vtrum quis ꝓfugerit. An vero rome agens copiam fui non faciat.

Papinianus. Lex. xxi.

Athy ocẽsiũ celeffyzic ciuitatis qõ de legẽ sua priuilegium in bonis defuncti debitoris accepit: ius prosequẽdi pignoris durare cõstitit.

Paulus. Lex. xxij.

Bonis venditis excipiũtur concubina et liberi naturales. Respublica creditrix omnibus chyzographarijs creditoribus prefertur.

¶ Pone casum vt. ff. eo. l. si pupillus.

Idem. Lex. xxiij.

Pupillus si nõ defendat in possessione creditorũ/ sti tuti miorib⁹ ex his vsqꝫ ad pubertatẽ alimenta ꝑstãda sunt. ¶ Eius qui ab hostib⁹ captꝰ est bona venire nõ possunt q̃diu redire tur.

p Eius qui. de ℈no. ff. eo qui. can. i pos. ea. l. in possessionem. §. i.

¶ De separationibus.

¶ De creditorib⁹ in bonis mittẽdis dictum est: sed q; quidam cor; solent separationẽ bonorũ impetrare: ideo de ea subijcit. ⁊ expone ꝺ ea infra qõ tẽpus impetrari possit. ⁊ er quibus causis denegetur. Accursius.

¶ De separationibus. Tit. vij.

Glosa ꝓma summat totam hanc legez: vt dicit Bar. ideo vide eam.

Ulpianus. Lex. i.

Siendum est. ¶ Casus. Separatio impetrat decreto ꝓtoris. ⁊ impetrant eã creditores hereditarij: vt separẽtur bona hereditaria a bonis heredis: vt sic eis satisfiat in totũ vel plenius q̃ si cõcurrerent cũ creditoribus ꝓprijs heredis. creditores autẽ heredis nõ impetrãt separationẽ. ⁊ redditur ratio in littera. Jtẽ credito res hereditarij postq̃ impetrauerũt separat. ꝓferunt oĩbus creditorib⁹ heredis. etiã si heres rem hereditariã alicui obligauit et etiã fisco ⁊ municipibus q̃ crãt creditores heredis. in casu tñ creditores heredis impetrant separat. bonor. heredis a bonis hereditarijs. vt si heres dolo malo i fraudem suor; ꝓprior; creditor; adiuit heredit. debitis grauatã. Jtem in casu ipse heres impetrat separat. vt si heres instituta ⁊ grauatus de restituẽdo eo actus adiuit. tandeꝫ non apparet cui restituat: vt q; fideicommissarius decessit anteq̃ sibi hereditas restituta tur nunc creditores hereditarij conueniunt heredem: poterit heres separat. bonorum ꝓprior; a bonis hereditarijs impetrare: vt sic tãtum de bonis hereditarijs satisfaciat creditoribus heredit. ⁊ nõ de suo. Jtẽ hoc casu si heres non impetret/ poterunt creditores eius hoc impetrare. Jtem videamus. Pater filium suũ impuberem sibi instituit heredem ⁊ ei substituit. tandem impubes adiuit ⁊ decessit ⁊ substitutꝰ fuit cessit. nunc creditores substituti bona eius petũt vendi queritur an creditores patris possint impetrare separationem vt bona patris separẽtur a bonis substituti? Et dicitur q; sic. hoc idem permissum est credito ribus impuberis qui cũ impubere contraxerant. ¶ Postea dicit. primus instituit secũdum: secundus tertiũ: creditores tertij volunt vendere omnia bona tertij. dicitur q̃ creditores primi possunt impetrare separat. bonorum primi a bonis secundi ⁊ tertij. Jtem creditores secundi ⁊ tertij. Jtem creditores secundi possunt impetrare separationem bonorum tertij non primi. ¶ Si filiũfamilias. Filiusfamilias anteq̃ militaret cepit habere creditores: et peculium paganicum qõ habebat nõ erat solueudo postq̃ cepit militare: ⁊ sic habuit peculium castrense: cepit habere et alios creditores. ⁊ hoc peculium castrense bene est soluendo. De istis vltimis creditoribus queritur an fiat separatio inter creditores secundos ⁊ primos? Et dicitur q̃ sic ad postulationem contrabentium cum eo iam militãte. Jtem in alio casu quando creditor contrauerat cũ non militãte: tamẽ pecunia peruenit in rem patris. nam alij creditores reijcient istum a bonis castrẽsibus. ¶ Illud. ¶ Donũtur quidam casus in quibus creditor; hereditarius nõ potest impetrare separat. ¶ Primus si nouauit obligat. ab herede. Secundus si accepit vsuras bonus debitis ab herede. Tertius si recepit satisfationem de hoc debito ab herede: licet minus idoneam. Quartus si bona hereditaria ꝛ heredis sint cõmixta: vt vinũ hereditarium cum vino heredis. Jdẽ in frumẽto ⁊ similibus sicut in predijs q̃ nõ dicunt misceri. idem in silua. Quintus si est lapsum q̃nq̃nnũ ab adita hereditate infra qõ nõ fuit impetrata separatio. ⁊ de pdictis cognoscet ꝓtor vel ꝑses: ⁊ nullus alter. Est ⁊ tertius: vt si creditor hereditarius accepit pignus ab herede ꝓ hoc debito.

Quesitum est.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Restitum est. Si aliqui ex creditoribus hereditarijs elegerūt fidem heredis vt nouando cum herede vel pignus ab eo accipiendo vel similando: aliqui non. factum illorum nō nocet illis quin isti possint impetrare separa. restitutionem restatoris a bonis heredis. z hec impetratio nō proderit illis qui secuti sunt fidem heredis. Secūdo dicit. posth̄ creditores hereditarij ipetrauerūt separa. z eis erit satisfactū: si quid de bonis testatoris supererit. p̄dcrit creditoribus h̄eredis. non sic ecōtra. s. q̄ bona heredis p̄sint amodo creditoribus hereditarijs ex quo impetrauerit separat. z reddit rō in l'a. mi sivenā impetrarēt. z hoc tūc demū cū creditorib̄ heredis erit satisfactum.

¶ Item scēdum. Dñs instituit seruum suū heredem z liberū. tandē mortuo dño aliqua acquisiuit seruus anteq̄ attingaret bona dñi. nūc quenā a creditorib̄ dñi cui' est heres. vult ℔ bona post questa separare a bonis dñi. item q̄ dñs sibi debebat vt sic a creditorib̄ dñi nō possideant. dicit q̄ auditur. Fran. accur.

✣ Habetis a dicgio. ma gnas magistrā q̄ sum mat totam istā. quas videbitis q vos q; plana ei: fm Bar.

¶ Decreto pretoris. ✣ No. viij. casib̄ impetrari separationē. ℔ Primo q̄n creditores defuncti: vt statim bic subijcit. et. C. e. l. ij. z de be. ac. si adulta. Item scdo creditores heredis in casi⁹: scz specialibus duobus. ℔ Primo quādo dolose heres fecit. vt. j. §. q̄situ. Alius est etiā. vt. j. §. fin si q̄s suspectā. i fi. §. Tertio ipse heres ipetrat de suis bonis ab hereditarijs. vt z j. e. l. §. fed et si q̄s suspectam. Quarto heres nescessari⁹ bona postea que sita si adhuc bona p̄dicti non attigit. vt. j. e. l. §. fi. Quinto etiam si attigit est minor: vt per restitutiones. vt. §. de minor. ait prestor. §. nō solū. Sexto in patrono q̄ libertas ab alio institutas renocat in seruitutem. vt. j. e. l. quotiens. §. fi liberta. z. §. de m integ. restit. non soluz. §. fine. Septimo creditores castrenses. vt. j. eo. §. si filij. Octauo substitutus pupillariter bona pupilli a bonis p̄dicti pupilli si pupillus nō adijt vel p restitutionē abstinuit. vt. §. ti. j. l. pater.

b ¶ Er his causis. supple et similibus: vt modo notaui.

c ¶ Patif. fcz titus cū latitet z nō defendat. vt. §. ti. iij. l. fulcinius. §. ij.

d ¶ Creditores titij. repete dicunt si non est in littera.

e ¶ Duor⁹ bonis. scz seij z titij. vel dic duor⁹ bonor. Azo.

f ¶ Vel ita semel. id est insolidum. et perficitur oratio et incipit alia et si non in assem. Accursius.

g ¶ Consecuturi. creditores seij.

h ¶ Non est soluendo. in aliquo.

i ¶ Creditores. licet titius est in aliquo soluendo: et ita supponit duas rationes quare minus consequebantur fm Azo. Sed quidā dixerunt hoc idem inutiliter repeti: z sic falsam litteram. z dic creditores scz titij. vel dic oēs permixti seij z titij. Accursius.

k ¶ Nam licet. id est licitum est.

l ¶ Creditorem. non fraudulenter. alias secus. vt. j. §. quesitū. z. j. que in' frau. credi. l. ij. Et est arg. cōtra. §. de alt. iu. l. j.

m ¶ Non faciet. licet defunctus facere potuerit: z sic nō licet heredi quod defuncto licuit. Arg. 3tra. j. de reg. iur. l. in heredē. z in auc. de iurejur.

n ¶ Nec poterunt. nisi in casu. vt. j. §. quesitū. que est contra. Accursius.

o ¶ Proponat. ei⁹ hereditatis cui⁹ noie postulatur separatio vt subijcit.

p ¶ Impetrauerit. etiam si chyrographarius est. z sic cōtra. C. qui po. i pig. ha. l. eos. Sol. ℔ admittitur hic b̄ficio separationis: quā scz separationem impetrabat. Itē cōtra. j. l. ptori. Sed dicim alienatione: hic in hypotheca. Accursius.

q ¶ Aduersus fiscum. cui essent dicte res obligate. vel dic fiscus et municipes sunt creditores heredis. z facit. §. de peti. hitē veniunt. §. aut pretor.

r ¶ Quesitū est. extra ordinē. Sz nōne etiā ex ℔ edicto p officium iudicis et sic extra ordinē fiduciarius tur alicui: ? Rñ. fic. ℔ hic dicit dic. i. nō ex ordine huius edicti: nec q; per hoc edictū. Itē hoc eodē casu subueniēt inferi? edictū q̄ in fraudē creditorū. vt. j. §. q̄ in frau. cre. l. ij. z. l. bac in factū. Sed ibi fm Azo. exigit frau nō solū heredis/§ etiam creditor⁹ hereditarios. vt. j. tit. ij. qui aut. §. hoc edictū. et. §. filiq̄ modo. et. §. in hoc. Accursius.

s ¶ Sibi enim imputēt. ℔. nā q̄ cū alio. ꝛc. vt. j. de regu. iur. l. q cū alio. z fa. j. de. arbi. dic. §. fin. et de peculio. l. postea. et de ca. di. l. ij. §. bi. z de iudi. l. interdū. §. fi. z fi mē sor. fal. mo. di. l. j. §. i. z §. minor. l. cū mādato. in fi. et de vā. infec. qui bona. §. de illo. z. C. de iur. de li. l. fi. §. finaūt. z. §. fi q̄s cau. l. ij. §. fi q̄s. et de rei vē. et diuerso. §. petitor. z cōmo. l. fi. z ad. l. aquil. item mela. in pn. z de exercī. l. j. §. cui? autē. et de iureiur. l. si seru? iurauerit. z de peri. zcō. l. sivia. z. §. qui. mo. pi. vel hyp. sol. itē. §. si quis parat⁹. et de insti. fcz si pupill⁹. §. ceterū. z insti. q. more 3tra. ob. §. pe. z. C. de epi. audi. l. z si legibus. z ad vell. l. si mulier. Accursius.

t ¶ Quod non facile. i. aliter ℔ dolo interueniente.

v ¶ Ex q̄bus casibus solet. sunt em casus q̄bus nō est cui restituat: velut si decedat fideicōmissari⁹ sine herede. vt. §. ad trebel. l. postulante. circa princi. z. l. apud iulianum. §. vtrum. vel si nō est presens: vel infans. vt. §. ad trebel. l. antepe. in pn.

r ¶ Separatio. p̄tie em separatio dici nō potest: quia nulla est mixtio. aditio em habetur p nulla. et facit. C. de nō nu. pecu. l. si. cui. z. §. de. bo. post. contratab. l. si post mortem. §. fi. z. j. de appel. a sententia. z. j. ind. fol. l. iam tamen. §. in hac. z. §. de lib. cau. l. j.

y ¶ Substituti q̄bus substitutus tenetur. vt. §. ti. j. l. pater. Accursius.

z ¶ Creditores eius. scz impuberis. z sic utranslitiue legitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

a Videamus. subaudi ꝛ puto nō fieri. R. ꝛ hoc probat simul ergo ꝛc. vel nil subaudi. ꝛ lege interrogatiue. ꝛ quod sequitur quod puto ꝑbandum ad vtrāq; questionem referetur.

b Separari. ꝑtis castrensibus creditoribus hoc postulantibus.

c Cū castrēsibus creditoribus. hoc postulātibus. habentē eñ castrēses vt hereditarij: cum hoc peculiu hereditas est. + vt. ff. de testa. mi. l. si cer tarum. §. iulianus.

d Si quid. filio creditū R. ꝛ facit ad. §. locati. cū in plures. §. vestimenta. ꝛ de peculio. l. hunc ꝛ rif. §. j. ibi: cū eñ ꝛc.

e Qui nō nouādi. Not. quid sit nouandi ideo dicitur. vt. §. prori. §. et. §. si quis pignus. de nouatione autez ideo dixit: q̄ olim er cōiectura huius nouę ꝑsone ꝑsumebat. vt instit. q. mo. tol. obli. §. preterea.

f Elegerunt. et facit. §. de lege cōmissl. de lege. §. post diē. ꝛ. C. de pac. con nū. l. fi. ꝛ. §. nau. cau. sta. l. idē. §. fi. ꝛ. §. de remdi ca. si fe. §. si ex cōuētione. et. C. eo. titu. l. est iurisdi tionis. Accursius.

g Vsuras. facit. §. depositi. l. si hominem. §. quotiens. ꝛ. C. de iure doim. impe. l. j. ꝛ. j. que i frau. cre. l. ait prętor. §. si quid. Et est ꝑsumendū si fu turi tpis ab eo vsuras accepit/vel etiam preteriti ex quo fuit heres. Quid autē si ꝑnos: nā videt apparbasse fidem ipsi? si partem sortis accipiat: z ideo nō potest impetrare ꝛpationē. Argu. §. ad maced. sed iulianus. in fi. et. l. feq. et idē si acci piat vsuras. vt. C. de nō nu. pecu. l. cū fidem. Itē facit. j. de va. mu. l. penultima. §. fi. Accursius.

b Cur minus idoneos. facit. §. man. inter causas. §. abeste. et qui tutores dā. cog. si ab arbitro. ꝛ. j. de fideiusso. l. j.

i Mixta fuit. vt frumētū/vini/ꝛ filia. q̄ō de facto accipe. de iure ei postq̄ heres hereditatē adijt et sua propria ꝛ cuius est heres bona cōia sunt/et vnum patrimoniū q̄tū ad ius. Fran. accur.

k Cōtributa. i. mixta.

l Effecerint. veluti cuz alluuio depellit partēvel crustam vnius predij in aliud predū. ꝛ facit eam vnitam. vt. §. de aquirē. re. do. adeo. §. preterea.

m Quod dictum est. in edicto de ꝛpationib⁹: q̄ō non babemus.

n Post multū. facit in fitu. de littera. obliga. §. multum.

o De bis. de quib⁹ fuit a diximus cessare ꝛpationem. Azo.

p Nullius alter⁹. ergo demādari nō potest. vt. §. de offi. cius. l. j. ꝛ facit. §. de trāsac. l. cum bi. §. fed nec prętor. ꝛ. j. de reg. iur. l. vbicūq.

q Hoc est. refertur ad prętorem. Accursius.

r Qualitercūq. als qualitercūq. ꝛ als qualiter. ꝛ facit. j. que in fran. credi. l. ait prętor. §. si quid. ꝛ. §. depositi. l. si boiem. §. quotiens.

s Nihil eis prodesse. quod ergo nō habet per se nec per alium. Sed argu. ꝛtra. §. que res pig. ob. pof. aristo. ꝛ. §. de acqui. here. l. cum heredi tatem. ꝛ de bo. auc. iudi. pof. cum vnus. Accursius.

t Dos. f. qui secuti sunt fidem heredis.

v Nihil. nisi creditores heredis dimissi sunt: vt in contrario. j. eod. debitor. in fi. Azo.

x Facilitatem. sic instit. qui. mod. re cōtra. ob. §. preterea.

y Non sunt audiendi. merito audiri nō debēt. separatio enim ꝛc. et facit q̄ō q⁹ debeat esse contentus eo q̄ō eligit. §. de tribu. l. quod in heredē. §. eligere. ꝛ. §. de iureur. l. qui iuraſſe. in pro.

Electione sua q⁹ contentus esse debet.

z Demā. scyr in eo q̄ō supest creditoriꝫ dimissis admittant. vt. j. e. debitor. R. §. j. e. si creditores. est ꝯtra. Sol. vt ibi.

a Iustissima. vt q⁹ bona hereditaria fubito cadē perierunt.

b Cum libertate. hodie etiā sine libertate. vt instit. q mano. nō post. §. j.

c Non attigerit. id est adijt animo: sed non administrauit.

d Separetur. cōi iure. vt instit. de hered. qua. et dif. §. j. sine restitutionis minor etiā postq̄ tetigit. vt. §. de mino. l. ait prętor. §. non solum.

e Debetur. supple similiter separetur.

f AB herede. Gesta sunt. vendēdo vt hic vel alicui credit. soluēdo. vt. §. de bo. auc. iu. pof. l. fi nō expedierit. §. j. obligādo aūt nō pe iudicat separatiōi. vt. §. eo. l. j. §. fcidum. q̄ est 3. Vel ibi mala fide hic bona et facit. §. de mino. l. in integrum.

¶ Casus.

DEbitor. Titi⁹ debebat mihi. c. ꝛ pro ea fideiusserat seius. debebat aūt titi⁹ et aliis multis. nūc titi⁹ fuc cessit seio. ꝛ cū creditores vellēt vēdere oia bona titi: ꝛ sic per ꝛtio heredit. seianā volo ꝛpetare separat. bēdi. seiane a bonis titi: cū bona seij sint soluendo ꝛ nō bona titij. dz tñ q⁹ possuz: ꝛ si bona seij mihi nō sufficiāt: admittar ad bona titij cū credit⁹ titi⁹? ei⁹: ficut ꝛ si titius nō successisset seio. cum ꝛ creditores heredit. si nō sufficiat hereditas ꝑtve nire ad bona heredis dūtaxat ꝑius sit solutū creditoribus heredis. et ecōtra multo magis. Fran.

† Nota. quod dicit⁹ est in summario: ꝛ cōcor. l. generaliter. j. de fideiuss. quā l. cū. l. ſnſra. Ille mitabili pulchre nō potuerunt ꝛpetare separationem. Sed ꝛpetauerunt ꝛpationem. Ideo dicendum est. quod dicit hāc limitationem pulchram.

Papinianus. Lex. ij.

AB herede vendita hereditate separatio frustra denegabitur: vtiq; si nulla fraudis incurrat suspitio: nam que bona fide medio tempore per heredem gesta sunt ꝛ rata conseruari solent.

¶ Quod dictum est post multū temporis separationem impetrare non posse ita erit accipiendum vt vltra quinquēnū post additionem numerandum separatio nō postuletur. ¶ De his autem omnibus an admittenda sit separatio necne ꝑtoris erit vl' ꝑsidis notio et nullius alterius: hoc est cius qui separationem indulturus est. ¶ Si quis pignus ab herede acceperit non est ei concedenda separatio quasi cū secutus sit: nec q̄ cū ferēdus est qui qualitercūq; diligentis erit mēte: tñ heredis persona secutus est. ¶ Quesitum est si forte plures sint creditores: quidam secuti heredem: quidam nō secuti. ꝛ hi q heredē secuti nō sunt impetrauerint separationem: an eos secum admittāt q secuti sunt? ꝛ putem nihil eis prodesse: hos cum cum creditoribus heredis numerandos. ¶ Item sciēdum est vulgo placere creditores quidem heredis si quid superfuerit ex bonis testatoris posse habere in sui debitum: creditores vero testatoris ex bonis heredis nihil. cuius rei ratio illa est: q⁹ qui impetrauerit separationem sibi debet imputare suam facilitatem si cū essent bona idonea heredis illi maluerint bona potius defuncti sibi ꝛparari: heredis autem creditoribus hoc imputari non possit. At si creditores defuncti desiderent vt etiam in bonis heredis substituantur non sunt audiendi. separatio cñ quam ipsi petierūt cos ab istis bonis separabit: si tamen temere separationē petierunt creditores defuncti ꝛpetrare veniaz possunt iustissima: sciz ignorantie causa allegata. ¶ Itē sciendum est necessarium heredem seruum cum libertate institutum impetrare posse separationem: scilicet vt si non attigerit bona patroni in ea causa sit: vt quicquid postea acquisierit separetur: ꝛ si quid ei a testatore debetur.

Idem. Lex. iij.

DEbitor fideiussoris heres extitit eius. bona venierunt/quamuis obligatio fideiussoris extincta sit nihilominus separatio impetrabitur petente eo

g Debitor fideiussori. scz suo. Accursius.

b Eius. scz debitoris. ꝛ per ꝛsequēs fideiussoris. ꝛ dic venierunt. i. de vendendo tractauerunt. als contra. vt. §. l. prori.

i Extincta fit. quotiens enim concurrit principalis ꝛ accessoria obligatio in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

gatio in eādem personam extinguitur accessoria. vt. j. de duobus reis. l. si duo. z de fideiusso. l. generaliter. z. l. heres. z. C. de fideiusso. l. fideiussores. z hoc ea ratione/quia pro seipso fideiubere non potest. et adde qō not. C. de pactis. l. debitori. Item facit. C. si antiqui. credi. l. j. et. ℈. de euict. l. non tamen ei. Accursius.

a ¶ Prosperare. accipiē do fideiussorem. et facit ℈. qui po. in pig. hab. l. creditor. j. fi.

b ¶ Exquirenda. alʒ acquirenda. z alʒ ei querēda. Accursius.

c ¶ Non adita. quod creditor consequitur postulando separationē: scʒ vt aditio pro nulla habeat in sui preiudicium.

d ¶ Venditis. vel etiam nō véditis: immo bodie prius debitor. vt in auc. de fideiuss. j.

e ¶ In propolito submoueri. et si iusta fuit causa ignorantie ne sit contra. ℈. l. j. ℈. penulti. in princ. fm. B. et Bo. tu dic fm Joā. speciale hic: quia et heredis creditor erat: vt subjcit.

f ¶ Cōmodius. de equitate.

f ¶ Commodius. contra j. eo. si creditores. Solu. vt ibi.

g ¶ Hereditarijs. vt supersluum accipiāt. vt. ℈. l. j. ℈. pe. in prin.

¶ Creditoribus.

¶ Casus. Creditores hereditarij etiam bi quibus debetur in diem vel sub cōditione possunt impetrare separationes: legatarij aūt possunt postulare separationem cuʒ habeant bona hereditaria obligata que supsunt posto satisfactū erit creditoribus hereditarijs. Fran. accur.

b ¶ Cautione. per separationem vel missionem in possessionem. M. vt. ℈. qui. et cau. in pos. ea. l. in possessionem. Vel dic q cautur eis de soluendo. vt. ℈. de iu. l. in oibus.

i ¶ Potuit. deducto ere alieno. vt z. ℈. ad trebel. l. j. ℈. pe. z. j. eo. quoties. in prin. et fact. j. de act. z obli. l. hereditariarum.

k ¶ Pignoris. vt. C. cōmunia de leg. l. j.

¶ Si creditores. ¶ Casus. Impetrata separatione a creditoribus hereditarijs si non inuenitur soluēdo hereditas nō pñt habere regressuʒ cōtra heredē: fʒ si separatione facta heres aliqua acgrat. aut de hereditate: z ad hec veniunt creditores hereditarij: aut aliunde: z tunc non veniunt etiam postq̄ esset satisfactum creditoribus ppijs. Idem si in separatione sint lesi creditores hereditarij vt minus percipiendo de bonis q̄ deberēt: ad hec autem bona post quesita admittuntur creditores heredis. z redditur ratio in littera. Fran. accur.

l ¶ Si creditores. propriꝫ creditores heredis. Accursius.

m ¶ Non videtur. huic rñ. z. j. priori. est cōtra. ℈. l. debitor. ℌ. quid ergo. Solu. hic corrigit vt hic innuit: quidam putāt z. Alij vt Jr. q̄ ibi erat cui fideiussor fuerat obligatus: siue solus sit hereditarijs creditor/siue plures: neq; enim ratio iuris que causam fideiussionis propter principalem obligationem/que maior fuit excluſit damno debet afficere creditorem/qui sibi diligenter prospexerat[a]. ¶ Quid ergo si bonis fideiussoris separatis solidum ex hereditate stipulator consequi non possit vtrum portio cum ceteris heredis creditoribus exquirenda[b] erit: an cōtentus esse debebit bonis que separare malucrit. Sed cū stipulator iste non adita[c] a reo fideiussoris hereditate bonis fideiussoris venditis[d] in residuū permisceri debitoris creditoribus potuerit: ratio non patitur cum in proposito submoueri[e]. ¶ Sed in quolibet alio creditore qui separationem impetrauerit probari commodius est[f]: vt si soliduʒ ex hereditate seruari nō possit/ita demum aliquid ex bonis heredis ferat: si propriꝫ creditores heredis fuerint dimissi: qō sine dubio admittendum est circa creditores heredis dimissis he reditarijs[g].

Creditores conditionales et in diem et etiam legatarij possunt impetrare separationem. b. d. Bar.

Idem. Lex. iiij.

Creditoribus quibus ex die vel sub cōditione debetur: z propter hoc nondum pecuniam petere possunt eque separatio debitur: qm̄ et ipsis cautione[k] communi consulitur: legatarios autem in ea tantum parte que de bonis seruari potuit[l] habere pignoris[k] causam conuenit.

Qui separationem impetrauerūt nō possunt cū creditoribus heredis concurre re: sed ad bona postea ex hereditate quesita aliunde nullo modo. b. d. Bar.

Paulus. Lex. v.

Si creditores[l] hereditarij separationem bonorum impetrauerint/z inueniatur nō idonea hereditas: heres autem idoneus: non potcrunt reuerti ad heredem: sed ci quod semel postulauerint stare debent: led si post impetratam separationem aliquid heres acquisierit/si quidem ex hereditate admitti debebunt ad id quod acquisitum est illi qui separationem impetrauerunt: sed si illis satisfactum fuerit/quod superest tribuetur propriis heredis creditoribus: at si ex alia causa heres acquisierit: non admittentur hereditarij creditores. Si propriꝫ ad solidum peruenerit id qō superfuerit tribuendum heredi tarijs quidam putant: mihi autem id non videtur[m]: cum enim separationem peticrunt recesserunt a persona heredis z bona secuti sunt/et quasi defuncti bona vendiderunt que[n] augmenta nō possunt recipere[o]. ¶ Idemq; existimo dicendum z si circa separationem bonorum decepti minus consecuti sunt q̄ propriꝫ heredis creditores. propriꝫ autem heredis creditores habent propria eius bona et personam que potest donec viuit acquirere[p].

Non solū creditores sed etiā legatarij possunt petere bonorum separationem.

Iulianus. Lex. vj.

Quotiens heredis bona solu endo non sunt: non solum creditores testatoris/sed etiam eos quibus legatū fuit impetrare bonorū separationē equum est ita vt cū creditoribus solidum ac quisitum fuerit legatarijs vel solidum[q] vel portio queratur. ¶ Si liberta heres instituta[r] bonorum possessionem fm tabulas petijsset eius qui soluēdo nō erat: quesitum est an bona eius separari ab hereditarijs debeāt: Respon. nō esse iniquuʒ succurri patrono ne onretur cre alieno quod liberta petendo bonorum possessionem fm tabulas contraxerit[r].

Martianus. Lex. vij.

Qui iudicium dictauerint heredi separationem: quasi hereditarij possunt impetrare q̄ ex necessitate hoc fecerunt.

De curatore bonis dando. Titulus. viij.

Primo loquitur in instituto sub condition potestatiua. Secūdo sub conditione casuali. Tertio adijcit ad predicta exemplum. secunda ibi: q̄ si nibil. tertia ibi: ficuti cum venter. b. d. Bar.

vendita hereditas: hic non. Tertiꝫ q̄ ibi interuenit ignorantie causa: hic non. vt. ℈. l. j. ℌ. pe. in fi. Tu dic q̄ hic dicit de acquisitis per heredē hoc. rñ. per ola licet dicat idiq; z. Sed intelligit fm determinationem illius. l. debitor. z eisdem modis solue aliud cōtra. ℈. eo. l. j. ℌ. pe. in fi. vbi dicit admitti hereditatios ad bona heredis cū cognita etiā post separationeʒ. vel vt puto nō obille. ℌ. pe. q; z fi nō posset satisfieri p bis impetrabunt hereditarij veniam ex iustissima causa. arg. ℈. de i lit. iur. l. videam⁹. ℌ. pe. z. ℈. de interro. act. de etate. ℌ. ex cā. et qbus ex cau. ma. l. j. in fi.

n ¶ Que. scʒ bona.

o ¶ Recipere. per defunctum qui nō est. vel dic p heredē extrinsecus acgrentē. secus si de heredita te. vt. ℈. e. l. Accursius.

p ¶ Alegrere. facit. C. arbi. tu. l. si defunct⁹. Acc.

Quotiēs. ¶ Casus. Nō soluʒ credito. herdif. impetrare possūt separat. fʒ etiaʒ legatarij vt ñ soluat creditoribus principi legatarijs. Item patronus qui successit libertō adeūti heredif. alicuius existētis non soluēdo pōt impetrare separationē bo. liberti a bonis heredif. Fran. accur.

q ¶ Vel solidum. si bona sufficiunt: alʒ inquātum possunt: vt hic. z. ℈. e. l. creditoribus. z. ℈. ad trebel. l. j. ℌ. penulti. Vel dic solidū q̄n debet vt eo alienum. vt. C. eo. l. j. ℈. ar. cōtra. C. de iure delibe. l. fi. ℌ. licētia. vbi dicit creditores pferri. fʒ hic ferūtur eoz bona: fʒ non heredis creditores cū bereditas habeatur p non adita ex quo separatio ē postulata. vt. ℈. e. l. debitor. ℌ. j. Accursius.

r ¶ Institutā. a quodam alio non patronō.

s ¶ Patrono. vt possit impetrare separationē qui postea liber te sue succedit. vel dic q renoucauit ea in seruitutem. z est argumentū p tradq; ℈. de in integ. restit. l. nō soluʒ. in prin. z. ℌ. proinde.

t ¶ Cōtrarerit. i. quasi cōtrarerit adcūdo. vt insti. de oblig. ex quasi cōtra. cti. ℌ. heres. Accursius.

Qui iudicū. ¶ Casus. Creditor hereditarij licet cepit agere cōtra heredem: tamē potest impetrare separationem. Fran. accur.

v ¶ Qui iudicium dictauerint. pponēdo actionē. vel dic fm. R. etiā contestando per qō videbantur nouare z sic preiudicare sibi. vt. ℈. eo. l. j. ℌ. illud. ℈ est contra: q̄ hec nouatio proficit non nocet. vt. j. de noua. aliam.

x ¶ Ex necessitate. scʒ peruenīdi ad suū/que est causatiua necessitas nō precisa. vel dic q̄ actio tēpore expirabat. Arg. ℈. de fer. l. j. in fi. z sic expone. ℈. de bo. auc. in. pos. l. ij. z. iij. Accursius.

¶ De curatore bonis dando. ¶ Datur curator bonis defunctorum.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA 2010

et.ff.eo qui.can.ma.l.ab hostibus.§.i.vel.debitorum soluere nolentiū. vt.j.eo.l.fi.t.j.tutu.j.l.i. Item quandoqꝫ psentis.vt.C.de bo.que iure ber.l.fi.§.j.in fi. Item in alio.vt.C.de cur.furio.l.i. Ceteras genera curatorum dic vt.j.de mune.r bo.l.§.fi.r facit.ff.de puuile.credi.idem priuilegium.§.i.Accursius.

Si sub ꝯditione. ¶Casus. Heres institutus sub ꝯditione potestatiua:puta si det.r.fratribus scti franciſci/adire differt.ad postulationē creditorū cogetur adire. nā habitur ei dies ifra quā si nō adeat ertūc repellaf.si aūt heres institutus sub ꝯcūqꝫ conditione dicat se nolle adire/etiā si ꝯditio ex stat:tunc bona hereditaria possidebunf r vēdunt vt creditoribus satisfiat. Si aūt ꝯditio est casualis:puta si nauis veniat de ferraria:et sic interim non pōt heres adire:tūc datur curator bonis q̄ custodiat ea r venderat res que seruando perirent.vēdat etiā alia bona ppter ea alienus si qō vꝫget sicut fit cū vētus est in posſef.bo.cū pupillus heres est/et nō habet tutorem.Fran.accur.

a ¶Si sub ꝯditione.alis ius qui sub.alis si sub.

b ¶Si pōt.i.si potestatiua est ꝯditio cogif quidem nō precise:ſs statuit ei dies intra quā adeat:vt ertūc repellaf etiā si vellet implere postea.vt.ff.de here.instſ.si quis instituaf.§.j.r.ff.de bo. auc.iu.posſ.si ſeru⁹.r ad boc. C.de mossſ.tesſta.l.cumus.§.fi.r.ff.ad tre bel.l.facta.§.si sub condi.Accursius.

c ¶Si conditio.quecūqꝫ sit casualis vel potestatiua vel mixta.ptz ergo qꝫ amittit heres hereditatē.r sic est cōtra.ff.de acqui.here.is qui heres. vbi ꝯditionalis nō pōt repudiari.Sol.hic auctoritas ptextus ꝑcessit ibi nō tenet per se.arg.ff.de offi.pto.l.legat⁹.r.ff.de orig.iur.l.ij.§.r cū placuiſſet.Vel dicinō repudiauit heres hereditatē:sed tus adcūdi etiaz si ertiterit ꝯditio:vel magis pacti ꝙ repudiationis sunt hec verba.vt ff.de pac.tale.in pn.Vel hic nō dicit teneat vel non repudiatio/ſs bona vendēda:r sic nō tenet.r poterit esse heres si qd remāseri.Sed an hoc casu ei curator dandus:videf qꝫ nō:vt statim inuit.et est ad hoc.C.de bo.auc.iu.posſ.li.fi.r.ff.qui.et cau.in posſ.ea.fulcinius.§.j.videlic bo dā dum r fecus ibi.vel qꝫ nō fuit petitus.vel ibi bona certū dīm habebāt qui se celabat:quo casu nō datur nisi in casibus vt mō notau in rubrica.at hic loquiſ qñ pēdet cuius bona sint:vel nescitur ꝓ certo.

d ¶Vendenda.er edicto quod as qꝫ non habemus:cuius meminit lex illa:si quis.instſ.de here.instſ.r etiā hic.r.j.l.pri.r.ff sentētia eius vel ex senatusconsulto.vt.j.l.imperatores.

e ¶Q̄ si nihil facere pōt.scs heres.i.nec implere ꝯditionē:nec respōdere:qꝫ casualis est. Idem puto ſm Azo.r si possit r nolit.vt.ff.de here. instſ.si quis instituatur.§.sed si bonor.r.§.item si conditioni.

f ¶Cōstituēdus erit.ad cōservāda bona dūtarat.vel qꝫ sunt peritura vēdet vt subijcit.r.ff.de admi.tut.inter bonor.potest ergo cōstitui etiā si nullus sit creditor.vt r.ff.de mune.r bo.l.i.§.fi.r.ff.de neg.ge.l.fi.nec ob.§.quib.er cau.ma.l.si diu.qꝫ satis vꝫget conditio vt res non pereat. Sed Azo dicit vꝫgebat es alienū per.l.illā si diu.et per id qō hic subijcit.r.j.l.pri.r ſm hoc ponitur aut ꝓ.r.+ qō hic subijcit:sed ſs gratue r.qui adijcit ſm eū:nisi dicas qꝫ.ff.erat es alienum:sed nō grauē. sed infra graue/vel peius dicit fieri venditionem:nunc solutionem dicat fieri:quare prima littera planior est.

g ¶Ider curatorem.alienātem ad hec peritura r etiam non peritura si oporteat vt addat predictis.

h ¶Venter in posſessione.vt.ff.de vētre in posſ.mit.l.i.§.item si pericu lum.r.l.curator.§.i.r adde idem.ff.de here.instſ.i.ſi quis instituatur. Item facit ad princi.l.C.de iure do.l.ij.r.ff.de arbi.l.litigatores.§.idē dicit. Sed an teneatur facere inuentarium:Rñ.ſic.vt argu.ff.de vente re in posſ.mit.l.i.§.curatore.cuius exemplum possunt creditores alij habere.vt.ff.de bo.auc.iudi.posſ.l.fi.

i ¶Decerni solet.scs curator.Accursius.

De curatore. ¶Casus. Primo dicit qualiter constituitur curator. Scdo dicit.gesta per curatores rata sunt. Tertio qꝫ potest agere

Paulus. Lex.j.

Si sub ꝯditione heres institut⁹ est cogēdus est ꝯditiōi parere si potest⁹:aut si respōderit se nō aditurum etiam si ꝯditio⁶ certificari vēdenda⁴ erunt bona defuncti.Q̄ si nihil faccre potest⁵:curator bonis constituendus erit⁷:aut bona vendenda:sed si graue es alienum sit quod ex pena cresceat:per curatorem⁸ soluendum es alienum esse: sicuti cuz venter in posſessione⁹ sit aut pupillus heres tutorem non habeat decerni solet¹.

Supra loquitur quando curator datur bonis defuncti:hic quando bonis vacantis datur.h.d.Bar.

Ulpianus. Lex.ij.

De curatore† constituendo hoc iure vtimur/vt prętor adeatur*:ijsq; curatorem curatoresq; cōstituat ex consensu maioris partis creditorꝫ vt ꝑſes/ puincie si bona distrabēda sunt in puincia:quecꝫ p cūsoſve gita creatus cratue cēnt acta" facta" gestaq; sunt rata habebūtur*:cisq; actiōes r eos vtiles cōpetūt*:et si quē curatorē* mitterēt ad agendū vt defendēdū vti ius effet:nec ab eo satisfaciendi q; de rato*:neq; iudicatū solui noluerit⁹ cui⁹ bona venēant exigēt:ſs noie ipsi⁹ curatoris q cū misit.¶Si plures* aūt cōstituant curatores cēlsus ait ſsolidū eos agere posse:r ꝙniri nō ꝓportionib⁹.Q̄ si per regiones fuerint cōstituti curatores:vn⁹ forte rei italice:alius in puincia:puto regiones eos suas conseruare debere.¶Querit an inuitus curator fieri pōt:r cassius scribit neminē inuitū*.cogendū fieri bonoū curatorem qō veri* est.volūtarius tamꝫ quęrēdus est/nisi ex magna necessitate*r iperatoris arbitrio hoc procedat vt inuitus curator crearet:nec cīm oīmodo creditorem esse oportet cū q curator ꝑſtituitur:ſs pñt etiā non creditores*.

† Ludo.ro. l suis singu. ſco.ij. singu. ſco.ij. dicit hic ē casus sing.ad ij.q vbicūqꝫ datur de mā dato subſtituit ipe sub ſtitut⁹ restituere rem rata habiturum nō aute dām. Adde qđ l acroie bar. tangit hanc qōnē.in.l. si actor.j rem rata.hab.r in l si sante. in fi.iudi.solu. bal.in.l.nul la.r salv. in l.qđ qꝫ.qō. vlti.C.de ꝓcura.r pau.de ca.consti.ꝓ.r Bre. cōsil.ꝓxiꝫ.

+ Similes glo. habes in cle.ſ. de offi.ordi.et in l.ꝑfi.C. de ꝑbo ig. r in l. sepe. i. de verbo. sign.r in l. si C. de obſq. parro. ſsita. et plene in l.si is. de reb⁹ du.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Curator datus bonis vinētis a dato bonis defuncti differt.

k ¶Adeatur.a creditoribus vel ab alijs quoz interest.ꝑpter spem successionis:scz eiꝰ qui abſens est.vt r.ff de here.instſ. l.si quis instituaf.§.item si ꝯditioni.r.ff.de vētre in posſ.mit.l.i.§.quotiēs. vel forte etiā nullo petente/si sibi iudici quoquomodo sit notū bona dissipari. Arg.ff.qui petant tuto.l.ij.§.si quidē.r facit.ff.de fideicō.lib.l.ergo.§.creditoribꝰ.r.ff.mā da.si mādauero.§.fi curator.Accursius.

l ¶Preses.ſ.adeatur.

m ¶Acta.in iudicio quoquomodo.

n ¶Facta.extra iudicium

contrahēdo verbis:ſs gesta sine ẏbis.vt.ff.de vb.sig.l.Labeo.in fi.

o ¶Rata habebunf.etiaz si minor sit heres.vt.ff.de here.instſ.l.ſi quis instituaf.r de minoꝛ.in integrum.r.ff.ti.j. ab here de.r boc si fecit que debet facere ex officio. Sed qō est eius officiū:Rñ.intentare actiones perituras. Sz an idē in nō perituris:Rñ.vt.ff.de bo.auc.in.posſ.l.creditore.in pn. Itē officii ei⁹ est custodire r distrabere peritura:r si grauet es alienū etiā non peritura:ſcd curatoris adulti r furiosi plenior est potestas.vt.ff.de admi.tu.l.inter bonor.differt r in aliꝭ:qr actio que datur in ifti.non est priuilegiata:illa que in altō curatorem ſc.vt.ff.de priuil.credi.idē priuilegiū.Item iste cōuenit actione mādati.vt.ff.man. si mādauero.§.fi curator.ſs ille tenetur neg.gest.vtili.vt.C.de neg.gest. curatoris. Item iste prestat tm dolū r latā culpaz.vt.ff.de bo.auc.iud. posſ.l.ꝓtor.§.est ꝓterea.r.l.in ỹeditione.§.de eo tempore. Ille leuē. vt.C.de neg.gest.l.tutoꝛ. Itē iuraf ille tpe decreti interpositi qđ ex isto nō inuenif.vt in auf.vt bi qui ob.ha.perbi.res mi.§.fi. Itē hic inuit⁹ nō datur.vt.j.§.querif. Ille sic.vt insti.de satisda.tu.§.qbus. Item ibi prius gerens q̄ nō gerens cōuenitur.j.eo.l.fi. Item per boc qō hic bases no.cū habere legitimā administrationē:r sic de calumnia iurat.vt C.de iur.calū.l.ij.§.quod obſeruari.Accursius.

p ¶Competunt.quia legitimā habent administrationem.

q ¶Curatorem.als curatores:r tunc est plana.als curatorem.r tunc.i. actorem vel ꝑcuratoꝛ qđ facere possunt lite a se prius contestata.vt.C. de ꝓcura.l.neq;.r insti.de cur.§.fi.r boc subijcit vti⁹ esset.est etiā in hoc ius vt sit legitime etatis qui ꝓcurator constituitur:qđ in hoc cura tore exigo.vt.C.de cle.tu.l.fi.Accursius.

r ¶Neq; de rato.abundat vna negatio.vt r alias.C.de ſer.fugiti.l.i.et redde singula singulis.ſcz de rato cum ad agēdum.de indicato cum ad defendendum.Sed an iste curator satisfdet:Rñ.nō.vt.j.rem ra.habe. iactor.Accursius.

s ¶Si plures.facit ad distinctionem huius.§.C.de periculo tu.l.ii.r si vnus er pluribus.l.j.r.ij.r.ff.de admi.tu.l.iij.§.apparet.vſq; in finē. et.l.seq.et.ff.de exercl.l.i.in fi.r.l.seq.r.ff.de bis qui delect.vel effu.l.i. in fi.r.l.sequen.et.j.l.priori.et.ff.de admi.tuto.l.inter tutores.r dic vt ibi not.Accursius.

t ¶Innitum.idem in ꝓcuratore.vt.ff.de ꝓcura.l.filiusfamilias.§.inuitus.r facit.C.de bo.auc.iudi.posſ.inciuile.r.ff.qđ ad.testa.ape.sed si quis.secus in tutore r curatore.vt insti.de satisda.tuto.§.qbus.Accur. Additio. Dicſm Bar.qr aliud in tutore r curatore alio:aliud in curatore qui datur bonis.

v ¶Necessitate.vt qꝛ nemo volūtarius inuenitur vt bona dissipentur.

r ¶Creditores.facit.ff.de bo.auc.iudi.posſ.cum vnus.r.l.fi.r.ff.qui.et cau.in posſ.ea.l.fulcinius.§.sed r si curator.r.ff.de ventre in posſ.mit.l. i.§.eligitur.Accursius.

Constitui.

a ¶ Constituī, quominus cōueniat quem vult vt subijcit. Accursius.
b ¶ Verūtamen, secus in tutoribus. vt. C. de diui. tute. l. fi. ⁊. C. si tutor nō gess. l. j. nisi sponte gesserint: vt q; inuituliter erant dati: ⁊ tunc quilibet p parte tenet vt modus actoni prescribat. vt. ff. de admini. tuto. l. tutores qui post. ff. curatores. Scōo et idem in procuratoribus dicerem nisi sic mādatum est: vt quilibet teneatur insolidus. vt. ff. mā. l. antepe. ff. duobus. Alij dicunt idem hic qō in tutoribus, et qō dicit hic modū nō debere cōstitui verū est cū nō gesserint. Sed am habeat beneficiū epistole. Rñ. nō. cū est de dolo et lata culpa ñ teneatur. vt. ff. de bo. auctor. iudi. pos. l. prior. ff. est preterea. nō bz locū epla. vt ar. ff. de tu. et ra. dis. l. j. ff. nūc tractemus. ⁊ hoc si queras q̄liter cōueniat ex administratione a debitore/ vel ab alijs creditoribus. Si aūt dicas de creditore de reditario q̄ petit creditū sum; tunc a debitore erit idē qō in tutoribus. vt. ff. e. l. ff. si plures. ⁊. C. sivn' ex pluribus tut. l. j. et fac. ff. de ede. l. si qs ex. ff. Sed q̄ra. in pnc. ff. j. ⁊ de admi. re. ad cui. pti. l. iij. fed ibi in alio curatore/ vel ibi imitus. Itē argu. q̄ra. ff. de suspec. tu. l. bem. in fi. Sz ibi ✝ in tutoribus. Accursius.

✝ Alias fol. sequē. bar.

c ¶ Quid redactum est. ex bonis.
d ¶ Factus est. a principe q; nihil gessit ⁊ ad eū nihil peruenit.
e ¶ Conueniendum. nisi in subsidiū altero nō exi stente solūmodo. vt. C. si tutor non gess. l. j. ⁊. l. ij. ff. ⁊. ff. de admi. tu. l. iij. ff. j.

¶ Si tres curatores fuerint: et vnus ex his nihil attigerit: an in cum qui nihil attigerit actio danda est: Et cassius existimat modum actori non debere constitui posseq; cū cum quo vult experiri: et puto cassij sententiā veriorem spectādum est cū qd redactū est ex bonis illius qbus curator dat' est nō quid ad curatorē vnū pcuenerit: ⁊ ita vtimur nisi inuitus factus est: nam si ita est/ dicendum non cum conueniendum.

Olsius. Lex. iij.

Si plures eiusdem bonorum curatores facti sunt in quē eorum vult actor insolidū datur ei actio tanq; quiuis eorum insolidum ageret.

Papirius iustus. Lex. iiij.

Imperatores antonīus et seuerus augusti rescripserūt bonis per procuratores ex scientia consulto distractis nullam actionem ex antegesto fraudatori competere.

¶ Creditor posteā veniens nō potest re uocare curatorem quem alij creditores elegerunt cōmuni cōsensu ad vendēda bona debitoris qui bonis cessit. b. d.

Iulianus. Lex. v.

Si debitor foro cesserit/ et creditores priuato consilio coierunt et elegerunt vnum per

f Si plures. Actor. Si dicas. i. creditor hereditarius planum est. vt et. ff. l. j. circa pnci. ⁊. ff. j. ⁊ de car. edi. l. ff. ⁊ fi is. ff. si impubes. ⁊ sic est idē qō in tutoribus. vt. C. si vnus ex pluribus. l. j. Si dicas actor. i. q agit cōtra curatorē quasi male administrauerit: ⁊ sic est actor creditor q agit mādati: tūc fact. ff. de ventre in pos. mit. l. j. ff. vero nō tantū. ⁊. ff. mādati. si mādauero. ff. si curator. ⁊ etiā dūs bonor; veniens qui ageret actione in factū. vt arg. ff. de bo. auc. iu. pos. pretor. in pn. ⁊. ff. bis vbis. et. ff. est preterea. nisi cessisset bonis. vt. ff. l. pto ri.

g Qaeret. i. administraret. ⁊ fact. ff. l. pto ri. in fi. Accursius.

h Imperatores. Pone casum vt in glo. q̄ incipit: vocat ⁊c. Frā. ac. Est senatusc̄ōsulto. cū forte esset senator debitor. vt. ff. de cura. l. ff. ⁊ de cura. fur. l. curator. als per pretorem. vt no. ff. l. j. Vel dic q; mihi probibet ⁊ pretores ⁊ senatum circa vendenda bona tractasse. ⁊ dicta. l. curator. que, specialiter in senatore loquitur intelligitur quando bona que constabat esse alicuius venduntur: quo casu non constituitur alter curator. vt not. ff. l. j. Accursius.

Fraudator qō dicaf.

i ¶ Fraudatori. Vocat fraudatorē debitorē cuius bona vēdita sunt qui noluit soluere creditoribus/ ⁊ q ad hoc cedit bonis vt creditores fraudē tur: vt q̄n dicit nō habere act. ⁊tra curatorē bonis datū cui? auctoritate bona vēdita sunt: ff. datur alijs quor; interest si male administrauerit. vt not. l. pri. Vel dic sēdo q; vocet fraudatorē creditorē et quocūq; ⁊tractu q ad hoc ꝟstitutus est vt ceteri creditores fraudarētur qui dicit nō habere actionē ⁊tra debitorē de eo cōtractu quē fecit. fin. ff. ⁊ est ad hoc. ff. de pnni. cre. l. ait pretor. Vel ✝ tertio fin. ff. vocat debitorē cui? bona vēdita sunt: cui si qua competebat actio cōtra aliquē suū debitorē cessione bonor; facta ei adempta videtur ⁊ cōpetet empton bonor. ⁊ sic fut. ff. de ope. libe. si bona. ⁊ hoc primo mō accipitur fraudator. vt. j. ti tu. j. l. fi. in prin. ⁊. C. de bis que in frau. cre. l. fi. Vel quarto vocat fraudatorem creditorem huius debitoris cui? bona vendita sunt: ⁊ sic fraudatorem. i. fraudatum. vnde quidā habent in littera creditori/ ⁊ nō habent fraudatori: huic quidē nō datur actio in debitorez qui cessit bonis qō accipe: nisi aliquid de nouo acquirat qō dignum emolumentū haberet. vt insti. de act. ff. fi. Accursius.

Si debitor. ¶ Casus. Debitor multorum in iudicio cessit bonis, quem bona distrahantur et pretio ipsius que ex redacto fieret solucretur mox extiterit alius qui se creditorem dicat nullam quidem actionem aduersus curatorem habebit: sed bona debitoris vna cum curatore vēdere potest: ita vt que a curatore et a creditore ex bonis contrahuntur omnibus pportione prestentur.

¶ Que in fraudem creditorum facta sunt/ vt in integrum restituantur. Titulus. ix.

¶ Primo ponit edictū pretoris et eius verba materialiter. Scōo illud edictū expo nit. ibi ait ergo pretor. ⁊ hic incipit exponere illa vba gesta sunt. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Ait pretor que fraudationis causa gesta erūt cū eo qui fraudem non ignorauerit de bis curatori bonorum vel ei cui de ea re actio nem dare oportebit intra annuz quo experiundi potestas fuerit actionem dabo: idq; etiam aduersus ipsum qui fraudē fecit scruabo. ¶ Necessario pretor hoc edictum proposuit: qua edicto consuluit creditoribus reuocādo ea que in fraudem creditorum alienata sunt. ¶ Ait ergo pretor que fraudationis causa gesta erunt: hec

¶ Que in fraudem creditorum facta sunt ⁊c. ¶ Bene cōuenit cum precedentibus titulis.

Ait pretor. ¶ Casus. Debitor multor; gessit aliqua in fraudē creditor; cum eo qui fraudē participabat. tandem debitore cōuento a creditoribus ⁊ nō cōparente creditores fuit missi in pos. bo. debitoris. ⁊ ordinato curatore volūt vēdere: queritur q̄d iuris sit de alienatis in fraudē. Et dr q; renocanē acti. renocatoria que dabif curatori bo. vel ipsis creditoribus ⁊tra ztrahentē cū debitore. dabif etiā ⁊tra alienantē in frandē. ⁊ hoc dicit pretor. Scōo commēdat Ulpia. hoc edictū. Tertio exponit hec vba: gessit in fran. cre. sine gesta sunt. Et dr q; oēs ztractū cōprehendit factū in frau. cre. siue ven. siue acceptilat. siue pignora liberet vel prebet exceptionem debitoris reuo: puta faciēdo pactuz de nō petendo. siue quid aliud faciat in fraudem cre. vel seruit. amittit i. remittit per pactum vel non vtendo. Itez si remsuā pro derelicto habuit. nam hec omnia renocant. hoc dicit vsq; ad. l. qui autem. Fran. accur.

q ¶ Aut ptor. est ✝ edictū: fz interdictū q̄nq; dr. vt. ff. de sol. l. pupilli. i pn.
r ¶ Gesta. a creditore.
s ¶ Cum eo. debitore.
t ¶ Non ignorauerit. fz si ignorauerit tenet si bz titulū lucrativū. vt. ff. e. qui aūt. ff. sili modo. ⁊. C. eo. l. pe. ⁊ sic intelligitur. ff. si quid in frau. pa. l. j. ff. dolū. que est contra. Idem si est gestū cū pupillo vt teneatur ignorans. vt. ff. eo. l. qui autem. ff. si quid cum.
v ¶ Curatori. quia potest esse ⁊ non esse creditor.
x ¶ Intra annū. vt ⁊. C. e. l. fi. Sed q̄ra. ff. si quid in fran. pa. l. si patronus. ff. hec actio. sed ibi de eo qō ad eū peruenit. ⁊tra que agitur. sic esse videtur. ⁊ hic. ff. j. eo. ait pretor. ff. hec actio.
esset ⁊ hic. ff. j. eo. ait pretor. ff. hec actio.
y ¶ Potestas. ad qō tria sunt necessaria. vt. ff. de diuer. pte. l. j. Accur.
z ¶ Actionem. ff. in factū que vocatur pauliana: q; a paulo pretore fuit inducta: ⁊ cōpetit ad oīa renocanda que in fraudem creditorū alienata sunt. vt. ff. eo. l. hac in factū. Alij paulianam ad corporalia: sed in factū sunt. vt. ff. eo. l. hac in factū. Alij paulianam ad corporalia: ⁊ sed in factū

a Generalia sunt. z sic generaliter intelligenda. vt z. ff. de aleato. l. i. §. quod autē. z. ff. de mino. l. ait pretor. in prin. z. ff. si quid in frau. pat. l. i. §. i. ibi: omne igitur &c. Sed cōtra. ff. de verb. sig. l. labeo. in fi. Solu. hic ex interpretatione. Accursius.

b Acceptilatione. vt z. C. eo. l. fi. Accursius.

c Dem erit. hoc iungē precedētibus. et quod subiicit z si pignora &c. incipit noua ꝑstructio que pendet vsq; ad §. gesta. Accursius.

d In fraudem creditorum. vt. ff. eo. si pignus. licet nō sit alienatio. vt eadem. l. dicitur.

e Proponat. prius ei soluēdo cū offis instarēt. Arg. ff. eo. pupillus. aut rem hypothecādo. dum simul eos instarēt. Accursius.

f Vel ei. scz debitori pacifcendo vel iuramentū deferēdo. vt. ff. de iureiur. l. nam postea. §. sed z si quis.

g Creditor causa. deferēdo creditori vt iuret si bi deberi. vt. ff. eo. sed z si quis. vel adeūdo malas hereditatem. vt. ff. de separa. l. i. §. questium.

h Aliud. hoc dic vt. ff. de solu. l. pupilli debitor. in prin. Accursius.

i Opera. a debitore: et ab alio cui debitor prodesse volebat. a30. vt forte esset cōtumax vel cum promisisset aliq; sub pena iudicio sisti.

k Alsi erit. vt cōtumax dānaretur. Accursius.

l Datiatur. cuz potuit litem contestari z nō fecit fm. B. qō non placet: qz statim subiicit hic ff. dicergo qz dimisit perire instantiam trienno in qua produrerat testes q post testificationē mortui sūt. Accursius.

m Admittit. i. remittit per pactū vel nō vtēdo.

n Desinat habere. puta patiēdo se iudicio vinci. vel als in fraudē obligando se. Accursius.

o In fraudem. Intelligēdū est. Nō. qui non facit / facit vt et. ff. de regu. iur. l. qui non facit. z. ff. de edil. edic. l. quis sit fugitiuus. §. idē ait si seruus. z. ff. de mili. l. omne. in fi. z. ff. de lib. agno. necare. z. ff. de vb. sig. alienationis. ij. respon. Accursius.

p Sed z si rem. Vt quis eam suam. qz est coipso qō pro derelicto habuit. vt. ff. pro derelicto. l. si id. Accursius.

Qui autē. Casus Aliquis noluit acgrere qō posset. et boc fecit in fraudē creditor. bene valet qō fecit. nec reuocatur per creditores: puta si noluit implere condit. sub qua stipulatus erat aliquid vel re pudiat bere. vel legatum sibi relictum. Idem si emancipauit filium suū qui erat bers institutus: vel legat. ei relictum. z boc fecit in frau. credi. Idē si seruum suū ab aliquo bredē institutū alienauit: z sic bereditas iussu emptoris est adita: z ei quesita. nam bec nō reuocātur nisi alienatio in frau. cre. esset facta. z boc dicit vsq; ad. §. apud labeonē. Apud labeonem. Si debitor multoū soluat vni ex creditoribus iussu iudicis non spectat ad boc edictum. nam non reuocatur a ceteris creditoribus: licuit enim sibi vigilare. z bec sunt vera quando satisfactum est isti ante creditores sint in possessi. boñ. debitoris. si vō postea satisfactum est isti: tunc qō accepit communicabit cum aliis creditoribus. Item sciat qz boc edictum punit contrahentem in frau. credi. cū debitore. si eñ contrahat non in frau. credi. vel cōtrahat scientibus creditoribus: cōsentientibus non tenetur / licet debitor fraudem haberet. Si quid cum pupillo. Si debitor multorum donauit rem aliquam pupillo fraudem ignorāti: si er boc ledantur creditores reuocabitur boc qō donatū est. Idem multo magis si extraneo donauit in frau. credi. licet donatarius fraudem ignorauit. z tenebitur in quantum locupletior est ex isto dono. Sed pone qꝛ seruus meus emit aliquā rem a debitore vēdente in frau. credi. z ipse seruus participauit fraudem mō tum teneor ego oñs: quē ritur: et distinguit. nam ante go oñs boc ignorauit: z tunc teneor de peculio vel de in rem vero. et boc idem dicas in filio. si autem boc scuit: tūc meo nole cōuenior insolidu3. Idem si debitor in frau. cre. plura legauit: et bers bec legata soluit creditoribus reuocant bec legata. Ultimo dict. bec actio durat anno vtili: et incipit er die contractus facti. Fran. accur.

verba generalia sunt et continēt in se oēm oino in fraudem factam alienationem vel quēcūq; contractum. Nōcunq; igitur fraudis causa factum est videt bis verbis reuocari qualecūq; fuerit. nam la tenta verba patent: siue ergo rem alienauerit siue acceptilatiōe vel pacto aliquem liberauerit.

Lex. ij.

Idem erit. pbādū z si pignora liberet: vel quem aliuz in fraudem creditoꝛ proponat.

Lex. iij.

Idem. Vel ei prebuit exceptionē: siue se obligauit fraudandoū creditoū causa: siue numerauit pecuniam vel qōcūq; aliud fecit in fraudē creditoꝛ pala est edictum locū bre. Hcsta fraudationis cā accipere debemus nō solū ea q cū trahens gesserit aliqs: verūctiā si forte data opera iudiciū nō affuerit: vel litē moꝛi patiat: vel a debitore non petit vt tempore libe retur: aut vsufruc. vel seruitutem admittit et oīno qui aliquid fecit vt desinat habere qō habet ad boc edictum pertinet.

Gaulus. Lex. iiij.

In fraudē facere videri etiā eū qui non facit quod debet facere intelligendum est: id est si non vtatur seruitutibus.

Gaius. Lex. v.

Sed et si rem suam pro dere licto habuerit vt quis eam suam faciat.

Qui negligit acquirere non potest di ci boc facere in fraudem creditorum. b. d. cetera huius. l. fatis plana sunt.

Vlpianus. Lex. vj.

Qui autē cum possit aliquid querere nō id agit vt acquirat ad boc edictum non pertinet. pertinet enim boc edictum ad diminuētes patrimonium suum nō ad eos qui id agunt ne locupletētur. Unde si quis ideo cōditionī non paret ne committatur stipulatiō in ea conditione est ne faciat huic edicto locum: proinde et qui repudiauit bereditatem vel legitimam: vel honorariam: vel testamentariam: non est in ea causa vt huic edicto locus faciat: noluit enim acquirere non suū ꝓpriuz patrimonium diminuit. Simili modo dicendum est et si filium suum emancipauit vt suo arbitrio adeat bereditatem cessare boc edictum. Sed et illud probandum est si legatum repudiauit cessare boc edictuz quod iul. quoꝛ scribit. Si seruum suum beredem institutum alienauit vt iussu emptoris adeat bereditatē: siquidē in venditione nulla fraus est: sed in bereditate sit cessat boc edictum: quia licuit ei etiam repudiare bereditatem: at si in ipsa serui alienatione fraus est: re uocabitur quēadmodum si cum in fraudem manumisisset. Apud labeonem scriptum est eum qui suum recipiat nullam videri fraudem facere: boc est cuz qui quod sibi debetur receperat: cum enim quem preses inuitum soluere cogat impune non soluere iniquū. totum enim boc edictum ad contractus pertinere in quib se ꝓtor non interponit: vt puta pignora vēditionesq;. Sciēdum est Julianum scribere coq; iure nostro vti vt qui debitā pecuniam accepit anteq; bona debitoris possideantur: quamuis sciens soluendi nō diminuat: cū fingat nō esse quesitū. vt. ff. ad leg. agl. nā sicut.

q Locupletentur. ad ō et inferiora. facit. ff. si qd in frau. pat. l. i. §. vtrū. et ff. de reg. iur. l. non fraudem. in pn. z. ff. ꝓ socio. l. nemo. §. i. z. j. de iniur. l. iniuriaz. §. si qs de bonoꝝ. z. ff. ad trebel. ꝓ stulāte. in fi. et. ff. de vbo. sig. l. alienationis. §. i. et ff. de iur. fisc. l. cū qdā. §. 2tra. j. et. ti. l. in fraudē. in pn. Sol. vt ibi. Itē arg. cōtra. ff. de here. vendi. l. ij. §. non tm. z. ff. ad leg. agl. si seruus seruū et. ff. vsufruc. quēadmodū ca. l. iij. §. i. z de peti. here. l. fi z fi. §. pinde. z. ff. si qs omiſ. cau. testa. l. i. §. penul. ff illē m suis tractatibus. Item 2tra. j. eo. ait pretor. §. penulti. Solu. vt ibi. Accursius.

r Stipulatio. erat enī ei pmissum aliqd si ascēderet capitoliū. vt. ff. si quid in frau. pa. l. i. §. vtrum.

s Legatus repudiauit. Sed nōne cum legatum repudiat / de suo diminuit cū statim adita bereditate fiat oñs: Rñ. si dicas + bic repudiauit ante aditam bereditatez nibil est. vt. ff. de reg. iur. l. q pōt. §. i. z. j. quoꝛ legā. l. i. §. qō ait. et. ff. de suc. edic. l. i. §. decretalis. fi rñ. qlicet postea repudiet nō diminuat: cū fingat nō esse quesitū. vt. ff. ad leg. agl. nā sicut.

+ Roma. z Frā. arc. in l. iis q bered. ff. de acquir. bered. repudiāt ista glo. singu. ad ff. qꝛ legatum nō potest repudiari ſne aditā bereditatē quasi nō possit tolli ius delaturo ꝓ q optie facit ter. in l. qui pōt. §. i. de regu. iur. l. quesiter. al legat ff glo. Bolog.

t In venditione. scz non acquirenda. Accursius.

u Sed in bereditate. nō tū alienatione interueniente. Accursius.

v Cessat. i. non reuocabitur. Accursius.

x Reuocabitur. Sed nunquid reuocabitur bereditas cum seruo quādo in serui alienatione fraus interuenit: vel an seruus tm? Et dicv trūq; vt. j. de reg. iur. l. cum principalis.

y Facere. vt z. j. de reg. iur. l. nibil dolo. z. ff. de cōdic. ob cau. l. si donaturus. §. i. z facit ad hunc z ad seq. §. C. depositi. l. fi. z. C. de iur. delibe. l. fi. §. z si ꝓfatā. z. ff. de bo. auc. iu. pos. si nō expedierit. §. i. in princi. z C. de manumiſ. test. l. fi. §. finaūt. z. ff. de mino. l. si mulier. in fi. Argu. contra. ff. de tribu. illud. §. ꝓoinde. Accursius.

a Quem preses. vel alius iudex. Accursius.

b Cogat. actore agente.

c Non interponit. iubendo vel approbando: vt bic fecit. Et sic not. qꝛ iussus vel auctoritas iudicis ercusat. vt. j. de regu. iur. l. non videtur. §. qui iussu. z. ff. de iurisdi. om. iudi. si quis id. §. doli. z de infamibus. l. furti. §. qui iussu.

d Pignora. in fraudem cōtracta. vt. j. eo. ait pretor. §. si cui. z idem est in venditione. Accursius.

e Venditiones. qꝛ fiunt nulla cogente necessitate.

f Accepit. als recepit. Accursius.

+ Adde q not. in apostil. ad. l. §. in ver. ita dicto iussu. ff. de aqua plu. arce.

Boc edictum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Hoc edictum secus est in fisco. vt. C. de priuile. fisci. l. pecuniā. ꝛ facit. ff. ptori. §. ꝛ qō ibi no. Accur.
b ¶Vigilant. facit. ff. de pecu. l. summa. §. fed ꝛ fi alij. ꝛ de separationi bus. l. debitor. in fi. ff. rñ. ꝛ. j. c. pupillus. ꝛ. l. ait prætor. §. si cum in diem.
c ¶Suum. scz debitoris. Accur.
d ¶Fecerit. id est recepe rit. Accur.
e ¶Præcipe. sic. ff. de re iudi. l. penulti. et de bo. aucto. iudi. pos. fi nō ex pedierit. §. f. ij. rñ. Acc.
f ¶Cessare. in titu. nō lu cratiuo accipe. vt. ff. e. l. f. in prin. ꝛ. j. e. l. fi debitor. ꝛ sic non est contra. j. eo. §. simili. Vel dic in lucra tiuo: ꝛ tūc determinatur. j. eo. §. in hoc. Sed quid si tempore contract⁹ bona fide cōtraxerit: sed cū traditur scit in fraudē cre ditorūz alienari? Respō. teneri: quia gestus est ali qd tunc. vt. ff. l. j. in prin. Accursius.
g ¶Consentientibus. scz expresse. vel quibusdam coniecturis hoc appa reat. Sed quid si viden tes tacuerunt? videntur consentire. arg. C. de re mif. pig. l. j. et. ij. §. fina. ff sorte distin gues. vt. ff. qui. mo. pig. vel hypo. fol. l. sicut. §. nō videtur. Accursius.
b ¶Nemo enim. vt et. j. de regu. iur. l. nemo. et. ff. de actio. emp. l. j. in fine. ꝛ. ff. quod falso tuto. auc. lj. in fine.
i ¶Si quid cum pupil lo. in quem alienatū est. Accursius.
k ¶Omnimodo. id est si ue habeat titulum lucra tiuum siue non lucrati uum: siue sciat siue non: dū tamē tutor sciat. vt. j. eo. ait prætor. et sic potest notari hic esse deteriores cōditionē pupilli ꝑ alio rum in quibus alijs dis tinguitur. vt. ff. pri. di ri. Vel dic fm Azo. q lo quitur de pupillo cui do natum erat: nam primo casum dubitabilem po nit postea minus dubita bilem ꝛ generaleꝫ. in. §. simili. sic et. ff. ad legem aquil. si seruus seruuz. §. rupisse. Accur.
l ¶Extorqueatur. sic. j. eo. fi fraudator. i pn. ꝛ. C. eo. l. ignoti. et. j. de regu. iur. ꝛ re obscura. et. C. de inre deliberan. l. fi. §. et si legatarij. et de codicil. l. fina. §. penulti. et. j. eo. l. penul. Accur.
m ¶Liberalitatem. i casu etiam ille qui non liberaliter accepit non tenetur in plus. vt. j. eo. ait prætor. §. ait prætor. Accur.
n ¶Soluendo non sit. ꝛ qui fraudat creditores.
o ¶Si seruus. alienus. Accur.
p ¶Rem acceperit. ex causa peculiari non dominica: nec domini mandato.
q ¶Dominus. vt quia presens est ꝛ posset cōtradicere: vt. ff. de libe. cau. l. immo. in fi. alꝫ non preiudicat. scilꝫ si non potest contradicere. vt. ff. de contraben. emp. l. in huiusmodi. ꝛ adde distinctionem quam habes. ff. de edil. edic. l. cum mancipium.

do non esse recipiat non timere hoc edictum [a]: sibi enim vigilā uit[b]. Qui vero post bona possessa debitum suum [c] fecerit [d] hunc in portionem vocandum exequā dumq; ceteris creditoribus: neq; enim debuit ꝓcipere [e] ceteris post bona possessa: cum iam conditio omnium creditorum par facta es set. ¶Hoc edictum cum coerceat qui sciens cum in fraudem credi torum hoc faceret suscepit quod in fraudem creditorum faciebat. quare si quid in fraudem credito rum factum sit (si tamen is qui ac cepit ignorauit) cessare [f] videntur verba edicti. Præterea illud scien dum est cum qui consentiētibus [g] creditoribus aliquid a fraudato re vel emit vel stipulatus est: vel quid aliud contraxerit non vide ri in fraudem creditorum feciſ se: nemo enim [h] videtur fraudare eos qui sciunt et consentiunt. ¶Si quid cum pupillo [i] gestum sit in fraudem creditorum: labeo ait omnimodo [k] reuocandum si fraudati sint creditores: quia pu pilli ignorantia que per ætatem contigerit non debet esse captio sa creditoribus et ipsi lucrosa: eo q; iure vtimur. ¶Similiꝫ modo dicimus et si cui donatum sit non esse querendum an sciente eo cui donatum est gestum sit: sed hoc tantuz an fraudentur creditores: nec videtur iniuria affici is qui ignorauit cum ei lucrū extorqueatur [l] non damnum infligatur. ¶In hos tamen qui ignorantes ab eo qui soluendo non sit liberali tatem [m] acceperūt bactenus actio erit danda quatenus locupleto res facti sunt vltra non. ¶Simili modo queritur ab eo qui soluen do non sit [n] si seruus [o] ignorante domino ipse sciens rem accepe rit [p]: an dominus teneatur? ꝛ ait labeo bactenus eum teneri vt re stituat quod ad se peruenit: aut duntaxat de peculio damnetur: vel si quid in rem eius versum est eadem in filiofamilias probanda

r ¶Heres. puta seruus debitoris heres institutus a debitore.
s ¶Legata. relicta a debitore in fraudem. Accur.
t ¶Legatarij. scz fraudem cōmissam.
v ¶Actionē. vel indebiti. vt. C. de iure delibe. l. fi. §. sed ꝛ si legatarij. vel sauianā vel in factum. ꝛ facit. ff. si in frau. pa. l. j. §. j.
x ¶Conditionis. vt et. j. eo. l. ait prætor. §. annus. ꝛ. C. eo. si actum.

¶Si debitor. ¶Casꝰ. Debitor multoruz vendidit rem cuidam in frau. credi. etiam minori precio ꝙ valeret. et emptor ꝓcipauit fraudez. queritur an si creditores agāt reuocatoria debeāt restituere precium empto ribus quod pro re dederant? Et dicitur q; non. nec totum precū nec par tem: nisi boc extaret pe nes debitorē vendentem. et hoc dicit hec. l. et seq. Fran. accur.
y ¶Minore precio. b nō curandum. cū sciens fue rit emptor: sed vt aperti? fraus appareat. b. d.
z ¶Petant. per paulia nam vel in factuz. vt no. ff. eo. l. j. in prin.
a ¶Non restituatur. a creditoribus. Sed nunquid soluendam est ab eo qui in fraudem vendidit? vi detur q; non. vt. C. de re scin. vel. l. bi qui. sed illud dico speciale in fisco. licet fit arg. contra. C. de pre script. xxx. an. l. j. Azo. b enim videntur restitui si salui sunt. vt. j. ptori. et facit. C. de rei vēdi. si ma xpium. Sed contra. ff. si quid in frau. pa. l. j. §. fi quid in fraudez. vbi precium restituitur emptori. Solu. quare ibi secus sit obseruandum euidēs est ratio fm. R. quia ibi fuit ignorans emptor qui emit a liberto vendēte in fraudez patroni: b scīs. Accursius.

Q ¶Casus. Emi a debitore in frau. cre. vendente et sciens boc emi. et anteꝙ bona debitoris possiderentur a creditori bus ego emptor hanc rez alij vēdidi bona fide emē ti. queritur an creditores possint hanc rem reuoca re ab isto emptore bone fidei? Et dicitur q; non. sed ego eis teneor ad pre ciuz qd habui ex hac re. Fran. accur.
b ¶Qui a debitore. i fraudem creditorum. venden te. Accur.
c ¶Non sunt. a creditoribus etiam: alioquin secundus emptor teneretur hypotbecaria. vt. C. de pteto. pigno. l. fi.
d ¶Conuenire possit. reuocatoria. Accur.
e ¶Qui eum admisit. vt et. C. de rescin. ven. l. dolus. ꝛ de pericu. ꝛ commo. dolum. ꝛ. ff. de publicia. sed et ff. §. prætor. ꝛ. j. de exꝰp. doli. l. apud celsum. §. de auctore. ꝛ. j. de regu. iur. l. fraudis.
f ¶Virimus. ff. eo. qui autem. §. hoc edictum.
g ¶Eum. primum emptorem. Accur.
h ¶Tenebit. creditoribus reuocatoria. ꝛ sic precium loco rei succedit. ꝛ facit. ff. de reiuendi. iulianus. in prin. ꝛ. j. de reg. iur. l. factū. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ajt pretor. ¶ Casus. Ponit edictū cui⁹ sensus est q̄ tractat de tribute multor in frau. cre. ꝙ trahēte vt emit a debitore vel simile. Sctū fecit. z hic Sbens participauit fraudē cū debitore tenebit infra annum vnlē restituere qđ de bonis illius debitoris habuit creditorib⁹ ei⁹ et ad hoc inductus est actio in factū. Jtē q̄ñq; tenet et si fraudem nō participauit. vt q̄ ex titulo donat. habuit tē. Tādē loquit Ulpia. z exponit vba edicti. z dicit hoc qđ dictū est in frau. credi. factum renocari. est verū si creditores ex Sbñt damnū. vt q̄ nō p̄t p̄sequi ludū qđ eis debef cū debitore tñ nō habeat. Sz pone q̄ debitor in frau. cre. aliq̄ vendit. postea istis creditorib⁹ soluit qđ eis debet: z scipit alios creditores de nouo bēre. nunqd isti aliq̄ p̄t renocare p̄dicta alienata: z distinguit an isti primi creditores sint liberati de pecunia secūdo. z tūc eis scōis cōpetit hec actio ad renocāda alienata. aut de alia pecunia. z tūc nō possent renocare. Jtē qđ dictum est in edicto q̄ Sbens cū debitore pticipauit fraudē. hoc dictū est. si eīm cōtrabēs sciret debitorē habere multos creditores/ nō tñ aliā fraudē habuit nō tenebitur hac actione nisi creditores demōciassent ei ne Sberet cū debitore. Sz quid si tutor pupilli vel curator adulti sciēs Sba at cū debitore multor in frau. cre. an pupillus vel adultus ex hoc tenebitur. z dicit q̄ sic inq̄ntū ad eos puenit. ¶ Preterea. Jn frau. cre. a debitore alienata renocant. sine vnus creditor erat tpe alienationis. z adhuc est. sine plures erāt. z adhuc oēs sunt. vel vn⁹ coz tñ nunc remanet cū alijs sit satisfactū. Sed pone q̄ Sbēs cū debitore scit vnum creditorē fraudari non alios/ nunqd h⁹ locū hoc edicto? certe sic. vt ille solus renocet. Sed pone q̄ fanifactū est fraudato cessat hoc edictū? z sic renocatoria. sed si offerat qđ debet fraudato. z nolunt recipere. non cūdatur actio ex hoc edicto. ¶ Si fraudator. Debitor in frau. cre. aliqua aliena uit. z decessit relicto herede. creditores hereditarij fecuti sunt fidē heredis: z qr heres nō solnebat imo latitabat bona ei⁹ vendunt. ōz q̄ bona heredis dicunt vēdi nō defuncti. z idco nō est q̄rēdū q̄ defunct⁹ fraudē alienauit nec renocant. ¶ Si qđ in fraudē. Quidā heres fu⁹ vel extraneus minor xxv. an. adiuit hereditatē z aliq̄ de heredi. in frau. cre. bereditarios alienaut. tādē hic heres abstinuit se ab heredi. petitā in integ. resti. q̄rit an creditores possint renocare alienata p heredē: Et ōz q̄ sic. vtili act. q̄re non directa. dic vt in glo. hoc idē dicas in seruo herede instituto q̄ postea abstinuit habita m integ. resti. z an alienata p defin cū renocare p̄t. disting. aut creditores nō fuit secuti fidē heredis. z tūc renocant. aut sunt secuti: z tunc nō renocant. z ex emplav trusq; sunt in lfa. ¶ Si ipubes. Debitor alienauit aliq̄ frau. cre. hic debitor decessit relicto herede filio ipubere. ipubes adita hereditate. aliq̄ alienauit in frau. credi. tā hereditarior p̄ ppriorē vel ei⁹ tutor alienauit: z separa. a credi torib⁹ hereditarijs ipetrata. ōz q̄ creditores renocabūt alienata. i frau. coz. ¶ Si cū in dē. Debitor in frau. cre. debitū qđ in dē debebat ante dē soluit. ōz q̄ qcqd in medio tpe habuit creditor cui solutū est renocabitur per alios creditores. Jtē si debitor in frau. cre. dedit rē suā pignori vni suo creditori antiquo renocabit h̄ pign⁹ a alios creditores. Item si mulier in frau. cre. accepto tulit titio qđ tit⁹ ei debebat: vt hic tit⁹ hoc habebat in dot. nō tz hec acceptilatio. sic ergo obligatio debiti in antiq̄ statu reponit. Jtē si debitor in frau. cre. ꝙstituat vsufru. in fundo suo vel vsufru. sibi de bitū remittat vel alicui. p̄mittit aliq̄ d in annos singulos renocabit qđ facit. ¶ Si debitorē. Debitorē meū z plurib⁹ alijs fugitem fu perfectus z pecunia fe cum ferente ei abstuli. an tenear reddere alijs creditoribus. et disting. aut hoc feci antēq̄ creditores missi sint in pos. eius. z tūc nō reddo. aut post. z tunc reddo. ¶ Si ex constitutione. Quidā debitor in frau. cre. aliq̄ alienauit z in testō reliquerat libertate seruis suis: tandem nemo volebat ei succedere ex testō vel ab intestato. venit quidā z petijt hec bona hereditaria sibi dari causa libertatū. Sperādar. p̄mittēs de solido soluēdo creditoribus. ōz q̄ ammodo creditores nō p̄t renocare alienata per defunctū cū solidū consequant. ab accepiente hec bona. Secūdo dicit. annus huius actionis incipit currere a tpe quo vendita sunt bona in frau. cre. Tertio dicit. p hanc act. in factū renocant res alienate in frau. cre. cū sua causa. i. cū fructib⁹ perceptis a pos. z pcipiēdis. dū tñ expēse fi q̄ sunt facte necessarie deducant. z etiaz volūtarie expense deducunt si facte sunt voluntarie creditor. vel fideiussorum debitoris. z si ancilla fuit vendita in frau. cre. renocabit. et etiam part⁹ si q̄d habuit. et vt generalit dicā scias q̄ per hāc act. renocabitur res alienata in pristinum statum. Jtez obligatio fit remissa erat in frau. cre. renocabit in pristinum statum/ pinde ac si non esset facta remissio adeo q̄ et cōmodum medij tpis venīat. vtputa fruct⁹. vsure autē medij tpis non venīūt nisi prius erāt debite iure stipul. vel iure cōtract⁹ bonefidei. z si obligatio erat sub diē vl sub condit. renocabit in pristinū statū. si autē erat tē poralis vt q̄to minoris q̄ remisit debitori in frau. cre. illa renocari poterit infra tñ tps inquātū fuerat ei z nō infra annum. Ultimo dicit. hec act. ducat perpetuo in eo qđ puenit ad q̄ētū sine sit fraudator sine alius. Jtē h̄ act. dat creditoribus z heredib⁹ eor. Jtē dat in accipiēte z ei⁹ heredē in id qđ ad eū puenit. z h̄ dicē h. ff. cū sequētib⁹. z cū. l. seq. Frā. acc.

a Lucius titius. debitor. Accursius.

Ulpianus. Lect. v.

Ajt pretor: q̄ lucī⁹ titius⁹ fraudādi⁵ causa sciēte te in bonis.⁹ quibus de ea re.⁹ agit fact ea⁵ illis.⁵ si eo nocīe⁵ de q̄ agit actionez ex edicto meo competere.⁵ esseve.⁵ oportet: z si non amplī⁹ q̄ annus est.⁵ cum de ea re de qua agit experiendi potestas est restituas. Jnterduz causa cognita: z si scientia nō sit.⁵ in factū actionē pmittam.

¶ Creditores preteriti habent renocatoriam non creditores post secuti: nisi in loco priorum succesterint. h. d. Bar.

¶ Jta demū renocat qđ fraudādozū creditoz cā factū est si cuctum fraus habuerit⁹: scz si bi credītores quoz fraudandoz cā fecit bona ipī⁹ vendiderūt.⁹ ceterū si illos dimisit q̄rū fraudandoz cā fecit: z alios postea sortit⁹ ē si qdem simpliciter⁹ dimissis p̄oib⁹ quos fraudare voluit: alios postea sortitus est cessat renocatio. Si aūt horum⁵ pecunia quos fraudare noluit⁹ priores dimisit quos fraudare voluit: mar. dicit renocatiōi locum fore ſm hāc distinctionez: z ab impatore seuero z antonino rescriptū est coꝛ iure vtimur.

¶ Non sufficit scire creditorem alienantem habere creditores: sed oportet fraudez participare: vt hoc edictum locuz habeat. hoc dicit. Bar.

¶ Dō ait p̄tor sciente te sic accipiam⁹ te scio z fraudē participā te: nō cīm simplr si scio illum credītores habere ℞ sufficit ad ꝓtendē dum⁵ teneri cū in factū actione. Sz ita si particeps fraudis est.

¶ Non potest videri fraude carere qui emit contēpta denunciatione facta a creditoribus ne emeret a debitore in fraudē alienante. h. d. Bar.

¶ Si q̄s particeps quidem fraudis non fuerit: verūtamen vendē te ⁵debitore testato ⁵ conuentus est a creditoribus ne emeret an in factū actione teneat si comparauerit: et magis est vt teneri debeat: non enim caret fraude qui conuētus testato p̄curat⁵: als autem qui scit aliquem creditores habere: si cuꝫ eo contrahat simpliciter sine fraudis conscīētia.³ non videt

b ¶ Fraudandi. creditores. Accursius.
c ¶ Sciente te. acceptore. Accursius.
d ¶ In bonis. que accepisti. Accursius.
e ¶ Quibus. i. de quibus. Azo.
f ¶ De ea re. i. fraude vel alienatione fraudulenta.
g ¶ Ea. s. bona. Azo.
h ¶ Illis. qui conqueruntur. als illi scilicet creditori. et accipe restituas. Accursius.
i ¶ Si eo nomine. i. nomine fraudis propter quam agitur.
k ¶ Competere. s. directo. vt creditori. Azo.
l ¶ Esseve. vtiliter vt curatori bonorum. vt z. ff. e. l. i. in prin.
m ¶ Annus est. supple qui flurit cum zc. nam vtilis annus est et quod subijcit de ea re. i. alienatione. Sed quid differt hoc edictum ab illo. ff. eo. l. i. Respon. mihi. nisi quo ad verba: quia hic loquitur in secunda persona. ff. in prima sed vt exponat: ideo repetit vel alius pretor fecit illud: et alius istud.
n ¶ Scientia non sit. contrahētis cū fraudatore: puta cū intercessit titulucr atiuus. vt. ff. eo. l. qui autē. ff. similiq; modo.
o ¶ Habuerint. fraudantes creditores suos.
p ¶ Vendiderūt. z nō sunt dimissi insolidū. et facit. C. de ser. pigno. data ma. l. si creditoribus. z. j. de reg. iur. l. fraudis. Accursius.
q ¶ Simpliciter. i. si suā pecuniā nō posteriorū. Jdē. Vel. i. sine intentione dādi pecuniā secundario priorib⁹. s. cum id nō agebat inter istū fraudatorem et hos secundos creditores. Vel dic. i. non directo peruenit. vt ff. de pignle. credi. f. v entri. §. fi. et facit. ff. de bo. au. iudi. pos. l. ciuvnus. et. j. eo. papinianus.
r ¶ Horum. posteriorum.
s ¶ Soluit. in alienando. z facit. ff. solu. matrimo. l. etiā. §. q̄ꝑ. et. ff. qui. ex eau. in pos. ea. fulcinius. §. qđ si aduersus.
t ¶ Contendendū. i. dicendum. vt z. j. ptori. §.
v ¶ Vendente. secus post vendītionē. vt. ff. p emp. l. aliena. Accur.
x ¶ Testato. i. coram testibus. Accursius.
y ¶ Perseuerat. sic z. C. de rei ven. si fundum. z. ff. de eden. quedā. §. sed et si ei. z. ff. de leg. ꝓtestā. virilis. §. si adiecerit. z. ff. mā. si hominē. Sed argu. contra. C. de rescin. ven. si maior. sed ibi non erat us nunciandi. Item argu. vtra. ff. quod fal. tu. auc. l. ij. Accursius. Additio. Dic ſm Bar. bic q̄ ille qui denunciabat certabat de lucro: sed ille qui denunciabatur certabat de dāno: ideo est potior conditio eius cui denunciabatur: quia potest dicere nō credidi tibi: secus si essent in pari causa: vt bic. vt per Bar. bic.
z ¶ Conscīētia. facit. j. de regu. iur. l. fraudis. z. ff. pri. §. z. ff. qui z a quibus. l. in fraudem. Accursius.

Actione.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Actione. in factū ex ꝟ edicto. ꝛ est forte ratio fm Azo. q; hec actio vt famiana est psonalis nō in rē scripta. vt. ff. si qd in frau. pa. l. j. §. añpe.

b ¶ In curatore. sc̄m in curatore. vt. j. de dolo excep. apud celsum. §. illa etiā. ꝛ. §. si qs nō li. ꝛ facit. j. de regu. iu. l. neqs interdicto. ꝛ. ff. de dolo. l. sed ex dolo. ꝛ de tribu. l. iij. §. j. ꝛ de pecu. l. summa. §. si dolo. Sed ff. j. ne vis fiat ei. l. j. §. ꝟ edicto. Solu. vt ibi.

c ¶ Ad eos. scilicet pupillos. Accur.

d ¶ Posse q̄ri. ff. in eo qđ dicit ꝛē. subaudi. ꝛ vtrus ita habeat locum renocatio non aliter boc. ff. queritur. Accur.

e ¶ Fides sint creditores. qui tuncerāt cū alienatio fiebat. ꝛ qđ subijcit etiaz si vnus ꝛē. ma pit respōdere. Vel pōt dici q̄ respondet infra. pbandum ꝛē. Accur sius.

f ¶ Fraudari sunt. q̄ritur an habeat locum renocatio. sic ꝛ dices infra ff. respōderi pbandum.

g ¶ Cum. i. quando. Jo.

h ¶ Actioni. ab omnibus exercēde. Sz qđ si nullus remansit de his? R̄n. vt. ff. §. e. l. §. ita demū. Accur.

i ¶ Locum. licet vnus tm̄ creditor. sit in cuius fraudem est alienatum.

k ¶ Probandum. vt de ficiat.

l ¶ Actionez elidat. fraudati et volentis renocare quicquid alienatuz est: lz vitra sit debitum: et quia pficiet alijs creditorib⁹. Azo. ꝛ ꝟ possit missionem m possessionem. argu. §. eo. qui autez. §. sciēdum. vel dic nō audiri qui concurrentius est renocatoria. si autem ante vellet soluere audietur forte. arg. §. de aliena. iudi. mutan. l. iij. §. fi. Accur.

m ¶ Habuerit. ꝛ creditores fidez eius secuti sunt. alis enim impetrarent separationem.

n ¶ Venerunt. non fraudatoris.

o ¶ Factū. i. alienatum in fraudē. non em̄ fraudatoris bona veneunt sed beredis. ꝛ facit §. fi. de here. quā. ꝛ dif. §. j. Accur.

p ¶ Volūtarius. forte extraneus.

q ¶ Causam. vt q; p metū adierat. vt. §. qđ me. causa. l. si mulier. §. penul.

r ¶ Utilē. q; non ppie in bona de q̄bus agit factū intelligit: cum sint hereditaria. nec defunctus in eis fecerat: ꝟ heres: sed q; q̄si hec bona hereditaria bēdis fuerūt vtilis actio cōpetit. M. et facit. §. de inuto. l. si mulier. Accur.

s ¶ Idē. ꝛ in seruo. vt def vtilis. nā ꝛ iste per restitutionē impetrare potest separationē etiā postq̄ se immiscuit. vt. j. de mino. ait ptor. §. non solum. ante vo etiā citra restit. vt. §. de sepa. l. j. §. fi. Accur.

t ¶ Hoc admittendū. i. banc actionē cessare si bona eius veneant.

v ¶ Plotinus. i. añq̄ heredis psonam fidemq; sequant. R. Accur.

x ¶ Citriusq; patris ꝛ impuberis. Accur.

y ¶ Fraus. facta in bonis patris.

actionē teneri. ¶ Aut pretor si sciente. i. eo q; nuciet actione: qđ ergo si forte tutor pupilli sit ipse pupill⁹ ignorauit: videam⁹ an actionem locus sit vt scia tutoris noceat. Idē etiā i curatore. furiosi ꝛ adolescētis: ꝛ putē hactenꝰ istis nocere sciam tutorū siue curatoz: q̄te nus qd ad eos⁹ puenit. ¶ Preterea sciēdū est posse q̄rī qđ si fraudem creditorū alienatus renocari posse si ijdem sint creditores: et si vn⁹ creditor sit ex illis q; fraudati sunt siue solus tūc fuit: siue cū ceteris satisfactū est: hic solus remā sit. pbādū eē adhuc actioni locū foze. ¶ Illud certe sufficit: ꝛ si vnū scit creditorem fraudari ceteros ignorauit: foze locū actioni: qđ ergo si ei quē qs scit fraudari satisfactum est: nūquid deficiat actio: q; ꝛ qui supsunt non sunt fraudati: ꝛ hoc puto pbandum: non tamē si dicat aliquis offero qđ debetur ei quem scio creditorem audiendus erit vt actionem clidat.

Si filius q; pōt abstinere ab hereditate paterna faciat aliquid in fraudem creditorum. ꝛ petit in integrum restitui. eo q; se immiscuit hereditati paterne: si restitutus fuerit competit hec actio renocatoria creditoribus ad renocandum que alienata sunt per defunctum si creditores non sunt fraudati. Si autem eius fidem secuti sunt: tūc tm̄ renocanē ea que heres alienauit. hoc dicit.

¶ Si fraudator heredez habuerit ꝛ heredis bona venierint nō est in bonis de quib⁹ agit factū: ꝛ ideo cessat hec actio. Si quid in fraudē creditorū fecerit filius q; se poterat abstinere: ꝛ in integrū sit restitut⁹ q; se immiscuerat: vel si qđ fecerit heres voluntarius vel per etatē vel p; quā aliā cām iustā ꝛ in integrū meruit restitutionē: dicendus erit vtile actionem cōpetere: idē ꝛ i seruo necessario: sane cū illa distinctione admittendū esse labeo scribit: vt si quidem protinus bona venuiderint creditores vel pacisc̄tibus creditoribus se necessarius miscuerit: vtriusq; renocetur: id est testatoris ꝛ ipsius. Si vero passi sunt heredem necessarium creditores esse in possessione ꝛ quasi in creditum

3 ¶ Et ipsius. creditoris filij.

a ¶ Creditores. in partem se venturos.

b ¶ Dulcedine. Fo. dulce accipere vsuras.

c ¶ Secuti sunt. facit. §. de separa. l. j. §. illud sciendum.

d ¶ Eiusq;. scilicet patris. Accur.

habuerunt nomē eius vel dulcedine vsurarum vel qua alia ratione secuti sunt: dicendum est nihil renocari ex his q; testator alienauit. ¶ Si impubes pri heres extiterit: eiusq; mortui bona veneāt: separatione impetrata vtriusq; fraus erit renocāda pupilli vl etiā tutoris. item curatoris.

Si qs in fraudē creditorū citi soluit q̄ debuerit competit hec actio. pter commodum representationis pecunie. b. d.

¶ Si cum in diem mihi deberet fraudator presens solucrit: dicendus est in eo qđ sensi cōmodum in rēpsentatiōe in factum actioni locum foze: nam pretor fraudem intelligit etiaz in tēpore fieri. ¶ Si cui solutum quidez non fuerit: sed invctus quidez creditum pignus acceperit actiōe tenebitur: vt sepissime constitutum est.

Liberatio a debito facta ab vxore ipi marito causa dotis constituende facit huic edicto locum. b. d.

¶ Si cui mulier fraudandorum creditorum cōsilium inūsset marito suo: cidē q; debitori in fraudem creditorum acceptum debitū fecerit dotis constituende causa locuz habet hec actio: ꝛ per hāc omnis pecunia quam maritus debuerat exigetur: nec mulier de dote habet actionez: neq; eiñ dos in fraudem creditorum cōstituenda est: ꝛ ꝟ certo certius est ꝛ sepissime constitutum. ¶ Exitus autem actionis erit vt stipulatio que accepta facta fuerit ex integro interponatur. ¶ Per hanc actionem etiam usufructus ꝛ eiusmodi stipulatio in annos singulos dena dari spondes. exigi potest.

Qui pecuniam sibi debitam a debito re fugiente abstulit communicare nō cogit alijs creditoribus añ bona possessa: secus si post bona possessa. Bar.

¶ Si debitorem meum et complurū creditoz consecutus essem fugientem et pecuniam secum ferentem ꝛ abstulissem ei id qđ mihi debebatur: placet Jul. sentētia dicentis multum interesse anteq̄ in possessionem bonorum mittantur eius creditores hoc factum fit an postea si ante cessare in factum actionem: si postea buic locū foze

e ¶ Impetrata. ſ. a creditoribus pris impetrantibus vt bona pris a bonis impuberis separentur. vt. §. de separa. l. j. §. item videamus.

f ¶ Ite curatoris. supple ꝛ testatoris ꝛ boc si creditores nō sunt secuti fidez filij. aliogn non renocant alienata a defuncto. vt. §. proxi. §. hic ergo patris fraudem renocabāt eius creditores filij renocabunt eius filij creditores.

g ¶ Etiam in tempore. vt ꝛ j. eod. oēs. §. fi. et facit isti. de act. §. tēpore. et. §. ad le. fal. l. j. §. fi qs. Sed quid si pro tali debito datum fuerat pignus: videtur non esse locū renocationi. qr in boc pro se interponeret. vt. §. de indi. l. in oibus. Azo. ꝛ. §. eo. qui autez. §. apud labeo. ꝟ in puro debito dic vt j. pri. Accur.

h ¶ Acceperit. i fraudem creditorum.

i ¶ Actione. renocatoria. Sed econtra. j. e. l. illud. Solu. ibi ab imitio obligauit fed non tradidit: ꝟ non obligauit ab imitio: vel ꝟ accepit postq̄ esset postulatum mitti in possessionem: ibiañ. ar. j. ea. l. §. si debitorem: vel ꝟ in fraudem creditoz ibi nō. argu. j. e. l. cum in vetus. Accursius.

k ¶ Cōstitutum. vt ꝛ. j. e. l. fi. §. i. ꝛ. C. e. l. ij. ꝛ. j. e. l. bac in factuz. §. fi. libertus tamen in fraudē patroni dotē constituere potest. vt. §. si qđ i frau. pa. l. j. §. sed ꝛ si libertus.

l ¶ Actionis. scilicet in factū renocantis qđ mulier fecit. §. proxi. nī. vt. j. eo. l. bac in factum.

m ¶ Usufructus. siue remissus siue alij in fraudē creditorū constitutus: ꝛ idez in alio exēplo. quod sequitur.

n ¶ Locuz foze. ꝛ ita neutro casu punior. et sic est contra. §. qđ me. cau. exstat. et. C. vi bono. rap. l. res. ꝛ de iudi. l. nullus. ꝛ j. e. pupill⁹. §. quid ergo si cuz in eo ꝛ. Sol. Hauctoritate iudicis factū est. In cōtrarijs nō fit. Alt. ꝛ fm hoc verbum abstulissem. dic per iudices. vt ꝛ. j. de fur. qui vas. in prin. ꝛ. l. interdum. §. j. Uel dic + qđ etiā sine auctoritate iudicis: sed ideo quia fugiebat et iudicis tam cito copia habenda erat. argu. C. quando lice. vnicuiq; sine iud. l. j. si autem sit copia iudicis: tunc secus. vt in contrarijs. Alij dicūt q; boc corrigitur p. l. illam res. quod non placet. Alij q; ibi de rigore: hic de equitate: quod in idem recidit cum secunda. Item facit. §. eo. l. qui autem. §. sciendum. Accursius.

+ Nota q; vbi aliqui ñ adest facultas adeūdi iudicem vel ipi⁹ copia l pōpru hēri nō pōt. p remea recupe rāda: tūc p patia aucte ꝛ manu possum rem auferre. cōcor. in cano. j. et §. xxiij. q. j. glo. est in cano. tus ge. j. disti.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a Si ex cõstitutione cuius verba sunt. instituo. de eo cui liber. causa bo. adi. §. i. Accursius.

b Cessare. Ꝫ eos quibus alienauit defunctus.

c Beller at. exponẽdo cautionẽ de solido soluẽdo cuiqꝫ. vt. d. §. i. §fi. ꝛ C. de manu. testa. l. fi. p quod videnꝫ creditores sequi fidẽ eius. arg. §. e. l.

d Venditionis bonoꝝ. que reuocãtur vtpote in fraudẽ alienata. vt et. §. e. l. q autẽ. §. fi. ꝛ facit. §. e. l. i. i prin. ꝛ. C. e. l. §i actu. ꝛ. §. e. l. in princi. ꝛ hoc in id qꝫ pcunt ad accipien tem. vt. §. actio.

e Percipi potuerunt. nec ti. excusat: qõ est spẽciale: als secus. vt no. C. de rei vẽ. §i fundũ. Itẽ in id qõ dicit fructus medij tpis venire cõ. §. i. e. l. fi. §. non solũ. Solu. ꝟ cobere bãt solo tpe alienationis. vt ꝛ ibi dẽ fm. B. Vel ꝟ lit. contest. vt ꝛ ibi dẽ. Vr sol. vt ibi.

f Necessarias. Utiles aũt aufert sine lesione rei cum sit malefidei pos. vt C. de rei ven. domus. ꝟ in sumptiꝫ factis circa rẽ. vt. §. de ipẽ. in reb. do. fa. l. iij. §. nos gñaliter. expensas aũt fructuũ indistincte fuat. vt. §. famil. her. fundẽ. ꝛ ꝺ pe. ber. sia pre. §. fi. ꝛ ad ℔. §. ꝺ fur. videam⁹. §. in fauiana. ꝛ si ser. ven. ꝛ si forte. §. fi.

g Fecerit. puta voluntarios. nam ꝓdictos etiam citra voluntatẽ predictoꝝ factos recuperat.

h Partũ. cõceptũ ante alienationẽ: secus si post. vt. §. e. l. fi. §. non solũ. in fi. §. e. §. penul⁹. Accur.

i Dumvsure. sc; medij tpis restituta prima obligatiõe nũ in duob⁹ casibus q̃s subiect. ad qõ est ℑ. §. e. l. fi. §. nõ solũ. Sed ibi de fructib⁹ ꝟ de vsur⁹ vel ꝟ i psonalib⁹ ꝓstatioꝝ bus: ibi ꝟ fructuũ naturaliũ⁹. Vel sol. vt ibi. Acc.

k Aut si talis. als est si nõ talis: als deest nõ: sed subaudiꝫ ꝛ repetit supra positũ. vt tertio supple in fine debebunt. §. vsure.

l Cessionẽ deducte. in stipulatu. vt in bonefidei iudicijs. vt. §. de vsur. l. mora. §. bonefidei. ꝛ facit. C. de vsur. l. iij. Accur.

m Restituenda est. sed si pura: tunc ipsa pecunia. vt. ꝛ. §. de iure do. l. licet. §. fi. ꝛ. §. eo. l. hac in factum.

n Actio erat. §. obligatio.

o Cum⁹ dies fluerit. puta anno vt quãto minoris vel ser mensibus vt redhibitoria ꝛ tẽpore quo debitor eã remisit in frau. cre. forte mẽsis superat. ꝛ sic facit. p eo qõ no. §. ex qui. cau. maio. l. §. ꝛ si per prætoꝝ. §. quoties. ꝛ fm hoc dicẽ finitur. i. finitus est.

p Dotest. veluti cum apud fraudatorẽ qs ad tps fideiussit ꝙ obligatio eo tẽpore veniẽte finit. vt. C. de fideiuss. l. vl. Accur.

Acceptor tenet vsqꝫ ad annum qõ est verũ etiã si non pcunt qõ sp̃abat accipere ex cõtractu quẽ fecit cũ debitore.

q Hoc actio. Hic casum fm. ℟. ℣. Also. in acceptore q tenetur vsqꝫ ad annũ. vt. §. e. l. i. in prin. qõ accipe etiã si nõ pcunt qõ sperabat accipere ex ℑ ctu quẽ fecit cũ debitore. Itẽ in ti. nõ lucrativo distinguit interueniẽtne fraus vel nõ. Sed si pcunit vel dolo fecit quominus pcuniret: tũc potest⁹ ꝛ nõ distinguit ti. vel fraus. ꝛ fm ℍ gozola. sam: ꝛ nõ est §. §. e. l. q aũt. in pn. vbi dicit nõ teneri debitorẽ si nõ accẽsuit: qꝛ secus i accepcõne. Alij vt Jr. faciunt hunc. §. log. in debitore qui dicũt teneri in id qõ pcunit ad eũ ex fraudatorio cõtractu: vel dolo fecit quominus pcuniret. ꝛ si cessẽ §. d. l. q aũt. sed ibi de extrinsecis lucris non curat: sed hic de eo qõ occasione ipsius cõtractus fraudatorij accipere potuit ꝛ non accepit. ꝛ ad hunc casum facit. §. e. l. fi. in fi. ꝛ. §. e. l. i. in prin.

r De eo quod. quidam habent hic iterum post annum. et. ℟. alij habent cancellatum.

s Fraudator⁹ fit. i. qui in fraudem fuscepit: fm nos. vel. i. qui in fraudẽ alienauit. fm Jr.

t Alius quis. vt a fraudatore suppositus vel heres vel bono. pos. fm vtrũq; ꝛ fac. §. l. pri. fm primũ casũ. Sꝫ qd si acceptor aliꝫ donauit ꝛ dicunt qdã nõ teneri: cũ dol⁹ⁿ auctoris obesse non debeat. ꝛ multoꝝ scõs ẽptor. vt. §. l. q a debitore. Sꝫ vt. vt. §. de excepti. doli. l. apud celsum. §. fi qs aũt.

v Hoc actio. reuocatoria vel restitutoria.

x Successionibus. scilicet creditorum.

y Heredes. §. accipientis a fraudatore. et qõ dicit datur: dic in quantum ad eum pertinent. ꝛ sic continua. l. ꝓtori.

Casus. Licet 2cedat pr̃ filio liberã admiñationẽ peculi: nõ vr̃ ꝟ 2cedere vt ipse alienet peculiũ i frau. cre. peculiariuꝫ. ꝟ casu. fi filiꝰ alienat nõ tenet pr̃. §. reuocat credito res alienata. Sꝫ pone qꝫ pr̃ cõcessit filio vt alienaret i frau. cre. ꝛ alienauit ita qꝫ nõ ẽ soluẽdo tũc vr̃ ipse pr̃ alienasse ꝛ tenetur creditoribꝰ soluẽdi. ẽsi dolo desiit hẽre peculiũ ꝛ creditores filij vident ẽe creditores pr̃is. Frã. accur.

z Alienaret. vt et. §. ad macedo. l. iij. in prin. et de pecu. l. q peculiũ. ꝛ ar. j. quod vt aut claꝫ. l. iij. §. planc. ꝛ ad munici. l. lucius. §. penul.

a Ipse fecisse. §. pater de fictione iuris: cum p aliũ fecerit.

b Cõpetentes. §. de peculiũ: etiã si nihil sit in peculiõ cũ dolo fecit quominꝰ eẽt. vt. §. de pecu. l. §ima. in pn. Itẽ ꝛ i facti ei edicto. de alie. iudi. mu. cau. fac. q dolo desiit possidere peculium. Itẽ ꝛ in facti⁹ panliana fm q; scõs modo ex posuimus. §. eo. ait prætor. §. penul.

c Creditores. etiam patris sunt creditores.

d Cui eo emisse. als cũ eo emisse ꝛ. als cũ eius de genericis rẽ. vt. §. quã directam bꝫ cõtra filiũ eandẽ de peculio aduersus patrem.

e Necesse sit. etiã si nihil sit in peculio vt modo notaui.

Illud. Casꝰ. Tiꝰ debebat. ꝛ. mihi fracisco ꝛ. obligauerat. p ℔ de bito mihi qnãdã rẽ ꝛ ñ tradiderat. tãdẽ iste titiꝰ ẽ debitor alior⁹ ꝛ nũc rẽ obligatã mihi tradit. nõ vr̃ tradere rẽi frau. cre. ꝛ sic ℔ actio cess[fat. Frã.

f Tenet. cũ ab initio esset sibi hypothecata: ꝫ nõ tra[ditiũ fm Jr. als secus. vt. §. e. ait pot. §. si cui. vel dic vt ibi. Itẽ hoc nisi in frau. credi. factũ sit. vt. §. e. l. cum in vetus.

g Cessionẽ teneri. Sꝫ nec alia supple vt cõsonẽt sequẽtia. nã qñ rei seruãde cã tũc. pficit alijs ꝛ tenet. vt. §. de bo. auc. iu. pos. l. cuꝫ vnus. ꝛ. C. de bo. au. iu. pos. l. fi. nisi aũt dicas qꝫ missus rei fuãde cã teneaꝫ hac actiõe: nisi i fraudẽ ꝛ illud fieret. vt. §. e. l. iij. §. fi. quo etiã casu loq põt: qõ hic dicit.

Hic in factũ. Casus. Ipse hãc act. in factũ reuocanꝫ res alienate ꝛ etiã obligã. remisse. Itẽ obligã. cesse a debitore. sed fi cũ debitore meus vellet tibi tradere rẽi fraudẽ meã ꝛ alioꝝ creditoꝝ: tu aliũ iterposuisti vt ei tradꝛet tenebẽris hac act. vt cedas act. mãdati ℑ interpositus. Ultimo dicit. in frau. cre. debitor: dedit dot. ꝓ filia sua. creditores agent ℑ filiã vt cedant act. de dote ℑ virum. Frã. accur.

h Hac in factum. alibi dicit pauliana. vt. §. de vsur. videamus. §. in fauiana. ꝛ ponitur illud adiectiue a paulo prætore. ꝛ per hanc corporalia ꝛ incorporalia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

⁊ incorporalia reuocant: vt hic. ⁊. §. i. ait prætor. §. annus. l3 quidaz aliter dicunt. vt no. §. eo. l. i. in prin.

a ¶ Reuocant. fuerit ergo mãsiata. vt ⁊. §. de ℈ ben. emp. si sciens.

b ¶ Actiones. remisse in fraudem. Accur.

c ¶ Qui res. f. corporales. si habeas nomen: alꝰ sine nō. ⁊ plana est.

d ¶ Restituat. scz reponēdo se in pristinas obligationē si in diē vel cōditionales erāt: alꝰ ipsa pecunia. vt. §. eo. l. ait prtor. §. pterea. ⁊. §. fi zditionalis. ⁊. j. c. l. oēs. in prin.

e ¶ Cedere debet. Si hoc velit creditor: exigit. naz cōtra eū agere pōt: ⁊ ipse agit mandati. vt. §. si qd in fraū. pa. l. pe. Accur.

f ¶ Filia tenet. Ad h. j. c. l. fi. §. i. ⁊. §. eo. l. ait ptor. §. fi cum mulier.

S I quis. ¶ Casus. Debitor titij i fraudē eius reliqt libertatē in testō seruis fcīes se nō esse soluendo. tandē hic debitor satisfecit titio ⁊ effect eſt debitor sempronij cui nunc nō est soluendo modo querit an sempronius possit bas libertates reuocare: Et dicit q non. cum nō in eius fraudem manumiserit nisi de pecunia sempronij satisfactū fuerit titio. nā tūc succedit i locū eī. ⁊ hoc dicit hec. l. ⁊ seq. Fran. accur.

g ¶ Libertates. directas. Azo.

b ¶ Non fit. sic. §. eo. l. ait ptor. §. ita demus. ⁊. §. illud. ⁊. j. de reg. iur. l. fraudis. §. ℨ. §. q ⁊ a qb⁹. l. in fraudē. Solu. vt ibi.

i ¶ Libertates. f. directe. quod dicet not. C. q mamu. non pos. l. i. Accur.

k ¶ Initum erat. alꝰ inerat. scilz debitor. alꝰ initū erat.

l D Ifi. alꝰ icipit: pomnianus.

m ¶ Priores. scilicet creditores.

n ¶ Probenk. quia tunc posteriores in locū priorū succedere videnk. vt. §. e. ait ptor. §. ita demū. Ac.

O Mnes. ¶ Casus. Obligationes remisse in frau. cre. reuocãtur in pristinū statū p hāc act. Secūdo dicit. Luciꝰ habēs multos creditores in fraudez eorū dedit aliis donandi ola bona sua filiis suis eiusdēq; filijs naturalibꝰ. dī q reuocãt hec bona per creditores. l3 hanc fraudē ignorauerint illi liberti eiusdēq; filij. Tertio dicit. In odium creditoz vir soluto mſimonio reddit dotē vxori incōtinenti: cum non teneret nisi annua bima trima die. dī q mulier tenet hac act. inquātū interest creditorū tam cito eā solutā fore. Frā. accur.

o ¶ Per banc actionē. in factū vel pauliānā. vt. §. e. l. hac in factum.

p ¶ Obligationem. alꝰ actionem. ⁊ alꝰ obligationem.

q ¶ Tradidit. animo donandi.

r ¶ Non proponat. in libello tuo. Azo. vel vere: ficticie tñ sic. vt subijcit sic. ⁊. §. de dona. cau. moz. l. ⁊ si debitor. consilium. Accur.

s ¶ Uniuersa. si ergo partē bonorū vel rem alienauit: cessat hec presumptio ⁊ oportet pbari dolū ⁊ euentū. Accursius.

t ¶ Tenent. in id qō locupletiores facti sunt. vt. §. eo. l. q autē. §. in hos etiam circa scientiam. vt. C. eo. l. pe. Sed videt q non hac actione sed alia teneat donatarius donāti ⁊ creditoribus. vt. §. de dona. l. heredita tē. Sol. ibi bereditas: hic res vniuerse: ⁊ sic ibi est nomen iuris. hic nō. arg. §. de iureitur. l. mulier. Vel ibi sub ℨditione dedit vt satisfaceret creditoribꝰ: ⁊ sic aperte nō se fraudare dicit: hic nō hoc edicto. ar. §. de nia.

v ¶ Statuto tempore. annua bima trima die: hodie post annū. vt. C. de rei vxo. act. l. j. §. cum autem.

x ¶ Intelligit. vt. §. eo. l. ait ptor. §. fi cū in diem.

S I pign⁹. ¶ Casus. Vir remisit vxori pign⁹ qō ab ea habebat p dictō quod ei debebat. dīt an hec remissio teneat? Et dicit q sic. nec videt donatio. f. si fraudem creditorum est facta reuocat vtili act. ex hoc edicto. sicut ⁊ in quolibet alio debitore q remittere pignus. Fran. accur.

y ¶ Existimāuit. ⁊ sic valet remissio. vt. et. C. ad vell. l. etiaz. ⁊. l. iubem⁹. ⁊ §. adhelleia. l. ℨuis. ⁊. §. gbus mo. pig. vel hypo. fol. l. j. §. i. ⁊. l. lucius. ⁊ sic non est legatum. vt. §. de lega. iij. l. iij. §. fi. Accur.

3 ¶ Si quis debitor. etiaz nō maritus vel vxor. idez econtra. vt. §. eo. ait prætor. §. fi cui solutum.

¶ Patrem. ¶ Casus. Berta instituit viruū suuz heredē ⁊ cū rogauit q restituat hec bona filio cōi. mō hic vir potest differre restituere bona filio vsq; ad mortē sui si abstinet ab emācipādo. non abstinuit/ immo eū emancipauit ⁊ statim restituit bona in frau. cre. suoꝝ. dī q hec restitutio non reuocat. Fran.

a ¶ Morte sua. f. prīs infra qō foꝛte tps rogatus erat vt restituret hēdita tē: ⁊ tūc est §. §. eo. ait ptor. §. fi cū in diē. sed dicēs gra fideicommissarij dilata f. vt. §. de leg. ij. l. si ita. §. pegasus. Vel pone q pſenti die rogatus erat re stituere: ⁊ nō expectauit mortē suā in quā poterat differre cū nō poterat cogi emācipare: ⁊ sic nec restituere. vt. §. de leg. iij. si legatarius. §. fi. ⁊. l. fideicommiſ. §. fi filio. ⁊. §. si cui. nisi probet q dilapidaret. vt. §. ad treb. l. ipērator. ⁊ sic non est ꝛtra dictā. l. ait prætor. §. si cū in diē. ⁊ facit. j. l. priori. ⁊. C. de fideicōmiſ. l. post mortem. ⁊ quod ibi not.

b ¶ A potestate. id est emancipato. Accur.

c ¶ Omissa. i. non retenta falcidia.

d ¶ Falcidie. trebel. ⁊ dic q pendet constructio vſq; illuc rñ. ⁊ ℨ. naz soluit ibi questionem.

¶ Debitorem. ¶ Casus. Debitor multorum heres instituitur est ab aliquo et rogatus de restituendo bere. titio cū posset retinere falcidiam trebellianicam. non retinuit: sed totam hereditatem restituit. dicitur q non videtur in frau. cre. fecisse. sed magis fideliter adimplere officium suum. Fran. accur.

e ¶ Facere. vt. ⁊. C. ad le. fal. l. j. ⁊ facit. §. i. pri.

¶ Debitor. ¶ Casus. Obligaueras mihi fundū pro. x. tandem tu in fraudez mei passus es te decipi a vicino tuo circa assignat. finiū: ⁊ ego istum fundum vendidi iure creditoris. queritur an emptor possit mouere questionem vicino de finibus. ⁊ sic pdicta assignatiō nō nocet ei. ⁊ dicit q potest. Fran. accur.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

a ¶ Pactus est. vt voluit vicinus: ita q̄ de suo fundo vicino accessit. Accur sius.

b Agere possit. hypothecaria: sed pauliana non agit: nisi vterq; fraudem admiserit. Accur.

c ¶ Ignorante. secus forte si sciente. vt. ff. de re iudi. l. sepe. §. i.

Cius. Cum haberē multos creditores vm eorū dedi pign⁹. querif an alij creditores possint reuocare? Et ff q̄ non. nisi in fraudē cor feci. vbe er ff patiant dānū. Frā. ac.

d Et cā iuris. als ꝛ cā iuris occurrat q̄ ꝛc. id est euentus: als ꝛ ci vna iuris cā occurrat qua ꝛ c. id est actiōe in factū qua ꝛc. ꝛ dic. i. dāni cuētu: vl' als ꝛ ea via iuris ꝛc. ꝛ exponē eodē mō. ꝛ facit. §. c. l. ait ptor. §. si cui. ff. l. illud.

¶ Rimo gradu.

¶ Casus. Cū heredes subitarent adire: q̄ videbāt bēdi. nō esse soluēdo. pacti sunt cū creditorib⁹ hereditarijs. de certa pte debiti nō petendā: ꝛ sic adierūt hereditate. q̄rit an libertates relicte in testō debitoris teneāt: ꝛ an legata teneāt. et dī q̄ libertates tenent nisi sint relicte ī fraū. cre. legata autē non debētur si hereditas nō est soluendo. Fran. accur.

e Cōseruande. sic insti. qui manu. non pos. §. i.

f Secūdū cōstitutionē. diui marci forte. q̄ loquit̄ de bonis adeūdis cā libertatū cōseruādarū: ꝛ de solido soluendo creditorib⁹. vt. C. de test. manu. l. fina.

g ¶ Parte. dimidias pusta. vt. ff. j. de ver. sig. l. nomē filiarū. §. portionis.

h Libertates. scilz directe. nam fideicommissarie ex euentu reuocantur. vt. C. q̄ manumit. nō pos. l. i. ꝛ ff.

i Legata autē. nō enim debentur. nisi ex hereditate que non est nisi ex alieno deducto. + vt ꝛ. ff. de dona. cau. mor. l. ꝛ si debitor consilium. ff. C. ad legem falc. l. successores. sed in libertatibus directis duo necessaria sunt: vt dixi.

Pupillus. ¶ Casus. Pupillus successit pri ꝛ vni creditorum debitoris. ꝛ creditarium soluit. tandem abstinuit ab hereditate. pris. nunc pri na bona venduntur a creditoribus pīnis: ꝛ quia non sufficiunt petunt creditores communicari q̄b⁹ille creditor accepit. querif an recte petant. ꝛ distinguif. nam aut omnes creditores instabant. ꝛ tunc tutores pupilli vel ipe pupillus vni soluit: ꝛ hoc casu audiunt. an vero iste tm̄ instabat ceteri non. ꝛ hoc casu non reuocant: quia licuit vigilare. quod autē dixi / quando omnibus creditoribus instantibus vni solutum est q̄ reuocat. / est verum quando ab inuito extorsit creditor. si autē sponte vni soluit pupillus vel eius tutor nunq̄ hoc reuocabit. ꝛ nota bona vba bic in fine legis. Fran. accur.

k Id q̄ accepit. an bona possessa. ꝛ fic totam. l. intellige. als indistincte reuocaf. vt. ff. eo. qui autem. §. sciendum.

l Vt ff sper gratificationem. vtroq; ff. instāte. vt. ff. de bo. auc. iudi. pos. si non. §. i.

m Juste. id est non maligne.

n Nullo pacto. ꝛ nulla ratione. sic ꝛ. ff. de ꝛdi. ind. cbi. tutores. in fi. ꝛ. j. de reg. iur. mbi dolo. ꝛ. ff. e. qui autē. §. apud. ꝛ. §. sciendum. Sed ff. pro sol. verum. §. si cū tres. vbi socius reuocat q̄b⁹ alter socius habuit a tertio socio. Sol. hic fuerunt negligentes ibi non fuerunt. Vel ibi de equitate hic de rigore. Vel ibi speciale: quia ius fraternitatis habet societas, vt ff. p foc. l. verum. in prin. ꝛ no. hic ad negligētiam. vt. C. de anna. excep. l. j. in prin. ꝛ. ff. eo. qui autem. §. sciendum.

o Mei vt venirent. quia non erant soluendo. non tamen erant possessa adhuc. Accur.

p Distinguendus est. immuit apte supradicta non esse destinguēda. R. Ff certe immo: ꝛ predicta pma difficio admittitur. vt et. ff. de bo. auc. iu. pos. si non expedierit. §. i. Ff. ergo bic vnum mēbrum subdimidit. f. qñ non fuit gratificatus.

q Ff extorserim. similis distinctio habet. ff. de leg. ij. l. rj. §. si rem.

r ¶ Non reuocef. nisi posteriores eram tempore. vt C. de iure deli. l. fi. §. si vo beredes. fm quosdam. f. illam in pignore dixit nō in personali.

s Vigilantib⁹. adde cō cor. ff. eo. l. q̄ aūt. §. sciendum. Accur.

Cius. Dfraudator. ¶ Casus. Debitor multoties in fraudē eorū acceptō tulit fideiussori quem acceperat a debitore suo. ꝛ sic p h̄ puenit liberatio ad debitores suū. q̄rif an non solum detur reuocatoria in fideiussōr vt reponat se in obligaf. sed etiā in ipsum debitorē. et distinguif. nam aut sciuerunt ambo banc fraudem ꝛ tunc ābo tenentf: aut fideiussor tm̄ sciuit fraudē: ꝛ tunc ipse tenebit ꝛ non reus nisi in subsidium. vt q̄ fideiussor non esset solūendo. Sed pone q̄ acceptō tulit ipsi debitori: et sic etiā fideiussor liberatur. ꝛ certe in ipsum debitores fit restitutio et in fideiussorem si scierit banc fraudē. ꝛ non tenef fideiussor etiaz in subsidiū. q̄ nō dāno certat non de lucro. ꝛ bic est casus principū huius legis vsq; ad vl'. in duob⁹ aute ff. ꝛ eo aūt vl'. potes ponere casum vt ibi in glo. habes. Sed quia ego Frāciscus ne videar transire vt mu scipula super pullinas / audi hui⁹ versicu. casum. Quidam debitor multorum habens duos reos debēdi eiusdē quātitatis in fraū. cre. vni eorū accepto tulit: ꝛ sic p cōsequēs ꝛ alter est liberatus. q̄rif an vterq; hac act. reuocatoria teneaf. Et certe par vtriusq; causa est. hoc est dicere. si ille cui est acceptolatum tenet ꝛ alter. sinon tenef nec alter tenef. videndum est ergo quando teneaf ille cui est acceptolatum. ꝛ certe tenef quod parti cipauit fraudez. vel etiam si non participauit fraudem dum tñ ex causa lucrativa sit ei acceptolatum. ꝛ eisdē casibus tenef ꝛ alter: als non. ¶ Si a socero. Quidam debitor multotī in fraudem eor dedit mbi fraudem sciente predia in dotem pro filia sua. dicif q̄ tenent revocatoria creditoribus. ꝛ si comentus ab eis restituo predia liberos ab act. de dote. nec tenent etiā vroni mee emancipate a suo pr̄e si postea ab eadem diuertā. sed si aīq̄ conuenar a creditoribus restituī predia vroni mee que diuertit me act. de dot. comentus ab ea tenent creditoribus: eo q̄ sciui fraudem nec repetam a mulhere predia. idem est ꝛ si sine iudice ei restituī. si autem ignorassem fraudem ꝛ restituī muliēri predia: non tenent creditoribus. sed ipsa tenef si autem tam ego q̄ ipsa sciuimus vterq; nostrum tenef. si autem neuter nostrum sciuit fraudem tunc ipsa tenef vel tñtam dare p dia si ea sunt restituta predia. si nondum sunt restituta cauere debebit de restituendis cum ad ea peruenerit. ego autem non tenent ex quo fraudē ignorauī cum nō ex causa lucrativa videor habere / sicut nec creditor cui est solutum q̄b⁹ sibi debef. indotata enī vroze non accepissem. Ultimo dicit. Pone q̄ quidem essent in odium creditorum suor dedit mbi dotem pro ea. dicif q̄ si fraudē banc sciuit tenent restituere p̄dia. Item vroi mea semper

ius fraternitatis by.

+ Adde gl. in. l. fi. C. de pac. ꝛ in. l. j. ꝛ ibi bonus ter. C. de he re. vl' actio. vē et in. l. fi marito. §. folu. ma.

† Concor. tēr. in cano. nnnciatus. lxxiiij. dist. ꝛ q̄ pigrit ꝛ negligēt⁹ tura nō fuerunt. bi facit ter. in l. non est ne gligentib⁹. §. ex q. causa.

Societas

mea semp tenebitur. i. sine ipsa sciuerit siue non. etiam eius pater tenebitur saltem vt caueat fe restituturum hec predia si ad eum peruenerint.

¶ Si procurator. ¶ Procurator meus videns quēdam debitorem multorum velle vendere predia in fraudem creditorum iussit seruo meo vt emeret illa predia: ⁊ emit. dicit q ipse procurator tenet hac act, non ego.

¶ Non solum. Fundus alienatus in fraudez cre. reuocat: ⁊ etiam fructus qui coberēt solo tpe quo vēdit. Itez fructꝰ q post litez motam pecpti sunt. medio autez tpe fructus percepti nō venūt. Itez parsª ancille in frau. cre. vēdite. cōceptus ⁊ natus post alienationē non venit in hac act. secus si fuisset esset cōceptus tēpore alienationis. ¶ Fructus autē. Qui emit fundū in frau. cre. tenet hac act. et ad fundū ⁊ ad fructꝰ qui tpe emptionis coberent fundo siue fuerit tūc maturi siue non. ⁊ hoc pbat triplici rōne. ¶ Prima: q vnus emere videt emēdo solū cū fructibꝰ. Itez qui habet fundū valentē. c. in hyeme ⁊ tpe messiū sunt ibi fructꝰ valentes, x. non dicit bēre duas res. fi. fundū. c. valentē. ⁊ fructꝰ valētes. x. sed vnā rē dī habere. ſ. fūdū valētē. c. Itē q hꝫ domū non dī duas res bēre. ſ. solū ⁊ supficiē. hꝫ separatim posset vēdere solaz deducta supficie.

¶ Hec actio. Licet o alie naut multa in fraudem cre. non est dubium quin acceptatores bonorum tenēant reuocatoria. hꝫ an cicero teneat hac act. q̄rit̄ur. Et videt q nō. quia cum oia bona q̄ superāt penes eum sint possessa a creditoribꝰ absurdū est eū cōuenirī q nihil hꝫ. hꝫ tñ dicit ſi nihil pōt recuperari ab acceptatoribꝰ dādā act. in eū i omne id quod postea q̄ritur sqz ad sacculū ⁊ perā. ⁊ vt eiam in carcerem detrudatur si non potest solidum solue re. Fran. accur.

a ¶ Suo. id est sibi obliga to. Accur.

b ¶ Acceptum tulerit. ⁊ p hoc etiam reus liberat. vt j. de acceptila. ⁊ per iussu. §. ⁊ si fideiussori. Accur.

c ¶ Tenebit. ⁊ reꝰ ⁊ fideiussor: etiā si ex cā nō lucrativa fiat acceptilatio.

d ¶ Scierit. scilz tenebitur insolidum: alter vero inquantum locupletior est si causa lucrativa est.

e ¶ Capit. ⁊ puto dādā etiam nō in subsidiū: q̄ ille cui donat i fraudem creditorū: siue sciat siue ignoret: tenet quatenus locupletior est. vt. §. eo. qui autē. §. in hos. ⁊ adde de dona. causa mortis. l. ⁊ si debitor cōsilium. ⁊ hoc casu in solidum videt locupletior. vt. §. de dolo. itaq̄. in subsidium autez marime tenebitur: vt hic. ⁊. §. de eo per quem fac. l. fi. in prin. et de dolo. l. ideoq̄. in fi. M.

f ¶ Non eque. vt in ipsum reum def qui capit ex donatione.

g ¶ Faciat. ⁊ puto non dandam: quia lucrum non capit sed dānum eui tat fm omnes.

h ¶ In duobus. puta titius meus debitor ⁊ alioꝝ habet duos reos debendi: in fraudē creditorū accepto fert vni certe sicut ille tenet cui acceptolatū est: vel non tenet fm distinctionē sciētie ⁊ lucrative cause: ita ⁊ alter: q: par vtriusq; cā est. ⁊ facit. C. de duo. re. l. fi. Accur.

i ¶ Restituerit eam. creditoribus agentibus reuocatoria.

k ¶ Emancipate. quo casu soli sibi esset restituēda. vt. C. de rei vxo. act. §. videamus. Accur.

l ¶ Hec actio. in factum que dat ꝫ accipientem a fraudatore: secus in ea est que contra alienantem dat. vt. j. ea. l. in fi.

m ¶ Non pene. nam si pene nomine daret nō liberaret ab vxore. vt arg. ꝫ. ne quis eum qui in ius vo. l. fi. Accur.

n ¶ Absolui. Solet ab vxore conuentus.

q a fraudatore qō ei deberet accepit: cum is indotatam vxorez ducturus non fuerit. ¶ Item si extraneus filiefamilias nomine fraudā di causa dotem dederit: tenebitur maritus si scierit eque mulier nec minus ⁊ pater si nō ignorauerit. itavt caueat si ad se dos puenerit vt restituat eam.

¶ Done casus in terminis: quia obscurus est ter. ꝑpter breuitatē suam. ¶ Procurator meus videns quēdā debitorem multorū creditorū velle vendere predia in fraudē creditorū: iussit seruo meo vt emeret illa predia: q emit: dī hic q ipse pcurator tenet hac actione nō ego. b. d. §. seq. vide q partes. loquit de fructibꝰ. vsqz ibi: hec actio.

¶ Si procurator ignorante domino cuz scierit debitorem cius fraudandi cepisse consilium: iussit seruo ab eo accipere hac actionē ipse tenebitur non dominus.

¶ Non solum ipsam rem alienatam restitui oportet: hꝫ et fructus qui alienationis tempore terre coherent quia in bonis fraudatoris fuerunt. Item eos qui post inchoatum iudicium recepti sunt: medio autem tempore perceptos in restitutionem non venire. Itē partum ancille per fraudem alienate medio tempore editum in restitutionem nonvenire: quia in bonis non fuerit. ¶ Proculus ait: si mulier post alienationem conceperit et anteq̄ ageretur peperit nullam esse dubitationem gn partus restitui nō debeat. ¶ Si vero cum alienaretur pregnans fuerit posse dici edictum partum quoq; restitui oportere. ¶ Fructus autem qui fundo cohesissent non satis se intelligere labeo ait vtrum dūtaxat qui maturi an etiam immaturi fuerint pretor significet: ceterum etiā si de his senserit qui maturi fuerint: nihilomagis pos

o ¶ Reꝰ. q ꝛ maritꝰ fuit.

p ¶ Si restituerit. scilz creditoribus.

q ¶ Hec actione. ſ. hac reuocatoria: non obstante exceptione rei iudica. ⁊ hꝫ propter suam scientiam. Accursius.

r ¶ Ad mulierem. nā etiā indebita impedit repeti scientia. vt. C. de condi. indebi. l. j.

s ¶ Videndum. als videdum. ⁊ als deest.

t ¶ Competat ei. relinquitur tacite respondendum q̄ non fit repetitio: nec hꝫ quidem: vt Jr. ⁊. M. sed M. contra. quasi indebito soluto. Accur.

v ¶ Jus. scs vir. Accur.

r ¶ Ignouauerit. pfe dante dotez. p ea in fraudem creditorum.

y ¶ Filia. creditoribꝰ. hac actione in factū. Accur.

z ¶ Peruenisse. ⁊ bene rum qñ dos iā ei reddita est: als locus hꝫ qō sequit de cautione. Accur.

a ¶ Non dandā. nō enim ex donatiōe capit: hꝫ dos dicatur donatio. vt. §. de dona. l. j. Accur.

b ¶ Indotataz. ⁊ sic quodāmodo sibi debituz videt accepisse. p onere matrimonij: ⁊ sic similis est creditori. vt. j. de act. et obli. l. ex promissione. et C. de impo. lucra. descriptio. l. j. §. j. Accur.

c ¶ Mulier. siue sciuerit siue non: cum quantū ad eaz sit causa lucrativa. vt §. ptori. Accur.

d ¶ Si non ignouauerit. marime tenetur inquantum dicitur vt caueat: vt subijcit.

e ¶ Peruenerit. quod eē pōt si hoc stipulatus est. vt ⁊. §. de emc. l. pater.

f ¶ Ignorante domino. qui sibi mandauit.

g ¶ Debitoꝛe. ei⁹ qui nūc experiri desiderat.

b ¶ Seruo. eiusdem cuius est procurator. Accur.

i ¶ Accipere. i. emere vel alio titulo rem aliquam accipere. Accur.

k ¶ Ipse. scilicet pcurator. Accur.

l ¶ Non dñs. q̄ ignorauit fm quosdā. idē si sciuit: nisi habeat ratū: nam in generali mandato talia illicita nō continent. vt arg. §. e. si pater. ⁊. §. de ædi. in debi. l. si pcurator. §. celsus. Accur.

m ¶ Nō venire. Lōtra. §. eo. ait ptor. §. pbā. ⁊. §. pterea. Sol. ibi de dos natoꝛe: vt de fructibus medij tpis teneat: hic de emptore. Vel ibi de fructibus prouenientibus natura: hic de puenientib⁹ cultura. Vel hic tradidit rē fraudatori: ibi erat apud eum in quē alienabat in fraudem. Vel ibi de actio. in factū. hic de vtili in rem. Tu dic illā fm istaz. ⁊ facit. §. de vsur. l. videamus. §. in faniana.

n ¶ Proculus ait. facit. §. pri. §. Accur.

o ¶ Non debeat. i. non debet.

p ¶ Fructus. Quidā habent in textu vt fructus aūt fundo cohesissent: ⁊ dicesse verba edicti: ⁊ supple ait ptor rem cum fructib⁹ restituat: vt fructus autē ⁊ c. Alij habent vt fructus aūt fundo coegisse: ⁊ tunc supplevt dicas fructus autem ⁊c.

q ¶ Significet. restituendos. Accur.

r ¶ Nihilomagis. p nihilominus. als nihilomin⁹: ⁊ tūcbñ stat. Accur.

† Habetis h̄ ter. singu. ad ſ q̄ dos data filie p parte dicit puelle et causa lucra tiuaſſec an eſ quo ad maritū. naz dicit habere et cā one rofa siue fo. luto matrimonio siue cōſtāte ēt ſi vir dēat lucrari dotē p morte mulieris. dot.

r iiij

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Oportere, cum fructibus etiam non maturis, nam hoc verbo restituí videtur claudere fructus omnes. vt. ff. de vsur. videamus generaliter. ff. in fauiana. z merito. nam z ē.

b ¶ Cuius. ff. fundi. Accur.

c ¶ Omnis generis. i. quolibet mō facta siue per donationem siue venditionem. vel die omnis generis fructus. i. maturi z immaturi. Accur.

d ¶ Fundū. Quo ad hyberiale tpō: sed q̄ ad legē falcidiā detrahendā plurisvidef fundus quādo adsunt fructus. vt. ff. ad legem falci. l. in. l. fal. plac. Accur.

e ¶ Edū. deducta supficie. nam vna res est. i. dominus. z facit. ff. de reg. iu. l. ppemodum.

f ¶ Fraudatorē. qui alienauit in fraudem.

g ¶ Essent. nisi de nouo acquirat q̄ habeat idoneus emolumētū. vt. ff. de cur. bo. dā. l. pator. et de cess. bo. l. qui bonis.

h ¶ Possent. ab acceptoribus: q̄ distrauit vel sic alienauit q̄ nō esset qbus cā cēt mobilia. Accur.

i ¶ Dabitur. in factis ad hō vt in carcerē ponat: vt subijcit. z arg. ff. ad le. iul. pecu. l. facrilegij. q̄ non fieret post cess. bono. nisi q̄ñ compararet res: vt hō. z. ff. de cess. bo. l. i. Vel hō non cesserat bonis. Vel dic ēo dat in q̄ actio. f. insoliduz si quid de nouo acq̄rat vsq; ad facultatē perā cesserit vel nō cesserit bonis. vt. ff. de re iud. si qs dolo. nā nō est idulgēdum malicijs. vt. ff. de dictione dñi. vt. ff. de ædi. edicti. l. in debitū. z triticaria. vt. ff. de tritic. l. i. in fi. z. l. ii. vel per ff. et lege. vt. C. de acq. pof. l. fi. z. C. loca. l. si quis. vel p officiū iudicis. vt. ff. de re. ven. l. fi.

k ¶ Extraordinarijs actionibus. ff. in factum sic dictis: quia extra anti quam solēnitatem interdictorum proponuntur. vt inſti. e. ff. fi. ff q̄ erat olim differentia inter ea z actiones: cū z actiones solēniter ꝓponebant. vt. ff. de orig. iur. l. ij. ff. olim: ff. fi. solēnitates actionū a iure ciuili: interdictorum a iure ꝓtorio inducebant. Vel fm Azo. q̄ solēnitas vbiq; circa actiones generaliter in ꝓsonis olim formabat: ff in interdictis in personis petentiū tm: z ipsi tm vti poterant: z hō pōt notari. ff. de vi z vi ar. l. in ꝓm. z ne gd in lo. pu. l. ij. in ꝓm. vñ dicitur inter duos reddi. vt in ff. eo. ff. sunt tm. ff. hodie nō est differentia cū nulla hodie formet a ꝓtore vel iudice vnūte: est ergo interdictum nil aliud q̄ actio ꝓtoria: z q̄dāqs ꝓponat nō est vis. f. actio in factū vel interdictū: ff. q̄dā dicāt hodie nō ꝓponi interdicta. arg. C. eo. l. pe. z fi. Accur.

Interdictū i tm cū actiōe ꝓtoriana quesnit vt alteros fe alte ri⁹ loco vtamur.

Idcamus. ¶ Casus. Est primo videndum de quibus rebus competat interdicta: z certe cōpetūt tam de rebus diuinis q̄ de humanis. de diuinis vt de locis sacris vel religiosis. de rebus hoim cōpetit interdicta duplicitez. naz vel de rebus q̄ sunt alicuius: vel de rebus q̄ nō sunt alicuius. z de his primo dat exēpla. vt de libero hoie exhibendo z dēcēdo. Interdicta aūt que cōpetunt ꝓ rebus alicuius. q̄dā sunt publica. q̄dā singulor. publica sunt interdicta q̄ tractāt de locis publicis z vijs. z de fructibus publicis. Interdicta aūt singulor. i. ad singulare vtilitatē spectātiū. q̄dā sunt vniuersalia: vt interdictū quor bonor. q̄dā singularia vt interdictū vti possidetis. z interdictū de itinere actuq; primato. Tā dē ponit diuisio in q̄ cōprehēdunt oēs supiores. z est talis. Interdictorum tres sunt species. q̄dā ex sunt exhibitoria: vt interdictū de tabulis exhibēdis z filia. q̄dā ꝓhibitoris: vt interdictū ne q̄d fiat in loco sacro z filia. q̄dā restitutoria vt vñ vi. q̄dā mixta. i. tā ꝓhibitoria q̄ exhibitoria vti est interdictus de libero hoie exhibēdo. cuz z exhibitio fiat ex hypothetico z ꝓhibitione detineat. Tādē ponitur alia diuisio. z est talis Interdictor. q̄dā ad ꝓsens tps referunt/ q̄dam ad ꝓteritū. ad ꝓsens vt est interdictū vti possidetis. nā ireo obtinet q̄ hi. anno uit. Itē interdictū de aq̄ estiua. Postea ponit notabile dictus yet q̄ q̄dā interdicta videātur in rē cēpta: vt q̄ vi aut clam: oia sunt in ꝓsona: q̄ q tenet aliq̄ interdicto est obligat. Tādē ponit alia diuisio interdictor. nā q̄dā sunt iducta boiz cā. q̄dā cā diuinis rez religiosis. diuinis rebus vt interdictū ne q̄d in loco sacro. religiosis vt de mortuo inferēdo. hoim cā

Jurisc̄sultus in hac. l. z. seq. ꝓsequitur diuisionē interdictoꝝ. Et primo ponit diuisionē respectu rerū ꝓ quib⁹ competūt interdicta. Scō respectu effect⁹ interdicti. Tertio ponit alias diuisionem respectu tēporis quo dātur. Quarto ponit vnam regulam. Quinto ponit vnam diuisionez respectu iuris ꝓ quo dātur. Scōa ibi/interdictorum. Tertia ibi/interdictum quedam. Quarta ibi/interdicta. Quinta ibi/interdictorum. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. i.

Jdcamus de qb⁹ rebus interdicta cōpetūt. z sciēdū ē interdicta / aut de diuinis rebus aut de humanis cōpetere. de diuinis vt de locis sacris[l] vt de locis religiosis: de rebus hominū interdicta reddūtur: aut de his q̄ sunt alicuius: aut de his q̄ nulli⁹ sunt. ¶ Que nulli⁹ sunt de sunt libere psone de q̄bus exhibēdis[m] z deducēdis interdicta cōpetūt. ¶ Que sunt alicuius sunt: aut publica: aut singulorum[n] publica de locis[o] publicis: de vijs deq; fluminib⁹ publicis. ¶ Que autē singulor⁹ sunt/ aut ad vniuersitatē ptinēt: vt ad interdictum quorum bonor⁹[p]: aut ad res singulas: vt est interdictū vti possidetis: et de itinere[q] actuq;. ¶ Interdictorum[r] autem tres sunt species exhibitoria[s]: prohibitoria[t]: restitutoria[v]: sunt tñ quedā interdicta[x] mixta[y] que z prohibitoria sunt z exhibitoria. ¶ Interdictorum quedam in ꝓsens quedam in preteritum referūtur. In presens: sunt interdicta. q̄dā ad publicā vtilitatez ptinētia. quedā causa sui iuris tuendi. q̄dā causa rei familiaris. z de his omnibus dat exēpla. z hoc dicit hec. l. cum prin. seq. Fran. accur.

l ¶ Sacris. de sacris duo exempla. de religiosis alia duo ponit. vt. ff. eo. l. ij. §. i. Accur sius.

m ¶ Exhibendis. hoc ad illud de libe. ho. exhi. z ad illud de liberis et exhibendis refert ꝓ: ff q̄ subijcit. f. dedūcendis tm ad fcōm. vt habes. f. de libe. ho. exhi. l. i. z de libe. exhi. l. i. z. ij. in prin. liberi enim homines z filij nostri in bonis nullius sunt: vt hic. z. ff. de reī ven. l. i. §. ij.

n ¶ Aut singulorum. insufficies videtur diuisio. vt inſti. de re. diui. §. ff illa quo ad eum tractatum hec quo adaſtum loquitur. Itez contra. f. de iniur. fane. Sol. vt ibi.

o ¶ De locis publicis. de his per ordinem dicet. f. ne quid in loco pub. vsq; ad titu. de vi z vi arma.

p ¶ Quor bonorum. q̄ solū est vniuersale. vt. f. ti. i. l. i. in fi.

q ¶ De itinere actuq;. f. primato. de quo est. f. de itine. actuq; prima. l. i.

r ¶ Interdictor. supiores diuisiones: ff alijs vbis hic repetuntur. R.

s ¶ Exhibitoria. vt de tabu. exhiben. vt. f. de tabu. exhiben. l. ij. §. hoc interdictum.

t ¶ Prohibitoria. sunt. f. ne quid in loco publi. fiat. vt. f. ne quid in loco publi. fiat. l. ij. §. i.

v ¶ Restitutoria. vt q̄ factū est tollatur. vt. d. l. ij. §. pretor ait cetera exēpla quere inſti. eo. §. i.

x ¶ Mixta. sicut de libe. ho. exhi. z de libe. exhi. mixta exhibitio fit ꝓ ea. ff z prohibet ꝓtor detineri hominē liberū z prohibet vim fieri ꝓ quo minus dicat

†No. istuz rer. ad ff q̄ ille qui alienat bōa sua in fraudem creditorum suoꝝ ſi non reperiātur alia bōa nō potest cedere bonis/ ff. de carcerari. Bolo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mus dicat filiū. vt. ſ. de libe. homi. exhi. l. i. ꝛ. iij. in pn. ꝛ. ſ. de libe. exhi. l. j. ſ. ex alia causa mercii eſt interdictum ne vis fiat et. ſ. phibitorii ꝛ reſtitutorium. phibet ei ne vis fiat ei. l. pe. ſ. cū ptor. ꝛ. l. j. ſ. hec actio.

a ¶ Ut vti poſſidentis. nam qui preſentialiter. i. tit. conteſta. tempore poſſidet nō vi, nō clā, nō p̄cario obtinet. vt. ſ. vtrobi. l. i. in fi.

b ¶ Ut de itinere. nam in eo vinci q̄ hoc anno uti. vt. ſ. de itine. actuq; prius. l. j. in pn. ꝛ q̄ de aq̄ subjcit habes. ſ. de aqua quoti. ꝛ eſti. l. j. in pn.

c ¶ Concepta. ſ. q̄ſq; vt q̄ vi aut clā. vt. ſ. q̄ vi aut clā. l. cōpetit. ¶. i. ſum ma. ꝛ iterdic. de ope. nouī. vt. ſ. de no. nūc. lpe. ꝛ fi. ꝛ ſic in actiōe q̄ de me cau. vt. ſ. q̄ de me. cau. l. metū. ¶. cum aute. ꝛ ad exhiben. vt. ſ. ad exhi. l. de eo. ¶. fi.

¶ Ut tñ ipſa. q̄ obligatus eſt q̄ tenet interdicto aliq̄ ad id q̄ venit i eo interdicto: ſ̄ in actiōe in rē non eſt q̄s ad aliq̄d obligandū. ſ. nec aliq̄ obligatiōe tenet. vt inſti. de ac. ¶. i.

e ¶ Annalia. vt vñ vi et de eo q̄ nō pōeit aduersū hēū. vt. ſ. de vi ꝛ vi ar. l. i. in pn. ¶ t idēfere in oībꝰ cū ꝛ ptoris ipiꝰ anno tm durabat. vt inſti. de ppe. ꝛ tempo. actio. ¶. eas vero. q̄dam tñ ſunt ppetua. vt ſubjcit vt interdictus de tab. exhibē. vt. ſ. de tabu. exhibē. l. iij. ¶. fi. ¶ Poteſt igit ſic oſtingui ſi cōtinuēāt trei perſecutionē: nec deni er maleficio dentur ppetuo: ſinaute ſunt ex maleficio: aut nō ꝛtinēt rei pſecutionem termīnētur annomnibꝰ de eo q̄ ꝓcuerit ad maleficiū. vel hered̄ eius de q̄ ppetuo agit. vt. ſ. de act. ꝛ obli. l. i bonoraꝝ. ſ. ſ. de vi ꝛ vi ar. l. j. in pn.

Interdictoꝝ q̄dā ſunt ad tempus et illa ſunt annalia: alia ꝓpetua ꝛ q̄d ſter vtraq; ſit diſcrimen.

vt vti poſſidetis[a]: in p̄teritū vt de itinere[b] actuq; ꝛ de aqua eſtiua[c]. ¶ Interdicta omnia licet in rē videantur concepta[c]: vi tamen ipſa[d] ꝓſonalia ſunt. ¶ Interdictorum quedam annalia[e] ſunt/ quedam perpetua.

¶ Hic ponit aliam diuiſionē interdictorum. Et prima eſt diuiſio reſpectu ꝓſonaꝝ quibus competūt. Scōa reſpectu rerum ꝓ quib⁹ competūt. Tertia reſpectu effectus. Quarta ſimiliter reſpectu effectus. Scōa ibi/ interdicta autem. Tertia ibi/ quedam interdicta. Quarta ibi/ hec autem.

Paulus. Lex. ij.

INterdictorū q̄daꝫ duplicia[f] ſunt: q̄dam ſimplicia[g]: duplicia dicūtur vt vti poſſidetis[q] ſimplicia ſunt ea veluti exhibitoria[t] ꝛ reſtitutoria. Itē ꝓhibitoria[s] de arboribus cedendis: et de itinere actuq;. ¶ Interdicta autem cōpetunt vel dominū cauſa: vel diuini iuris: vt de religione[c] ſicut eſt ne quid in loco ſacro[m] fiat: vel quod factū eſt reſtituatur: ꝛ de mortuo[n] inferendo vel ſepulchro edificando. ¶ Dominū cauſa competunt: vel ad publicā vtilitatem pertinētia[o]: vel ſui iuris tuendi cauſa. vel officij: vel rei familiaris. ¶ Publice autez vtilitatis cauſa cōpetit in

m ¶ Ne quid in loco ſacro. exemplum diuini iuris ꝛ eſt hoc. ſ. ne quid in loco ſacro. l. j. de reſtitutorio de quo ſubjcit non habemus: ſed eius memīnit. ſ. ne quid in loco publi. l. ij. ¶. locorum.

n ¶ Et de mortuo. exemplus religionis. ꝛ habes hoc. ſ. de mor. infer. l. j. in pn. ꝛ. ¶. ꝓtor. ait. poteſt addi ꝛ quintum ne quid fiat in loco ſa. vt j. ne quid fiat in loco. ſa. l. pe. ꝛ fi. nam ꝛ ſancte reſ quodāmodo diuini iuris ſunt. vt. ſ. de rerum diui. l. j. in pn. ꝛ inſti. de re. diui. ¶. ſancte.

o ¶ Pertinētia. ſupplevl ad ꝓuata: ad ꝓuatam dico vel ſui iuris ꝛ c.

p ¶ Vti liceat. Ut. j. ne q̄d in loco. pu. l. ij. ¶. fi.

q ¶ Flumine publico. vt j. vti flu. pub. na. lic. l. j. in pn.

r ¶ In via publica. vt. j. ne quid in loco pub. l. ij. ¶. ait ꝓtor in via. ſunt ꝛ alia que colligeā ti. j. ne quid ilo. pub. vſq; ad ti. de vi ꝛ vi arma. ꝛ fa. ſ. eo. l. i. ¶. q̄ ſunt alicuius.

s ¶ Liberis exhibendis. in quibus habemus ius patrie poteſtatis. vt inſti. de pa. po. in pn. ¶ In libertum habemus iuſpatronatus: in neutro habemus dominium. vt. ſ. e. l. i. circa pn. ꝛ ideo non pertinent ad rem familiarem: adde bis interdicti deyroze exhi. vt. ſ. de lib. exhiben. l. ij.

t ¶ Officij cauſa. quod dz bono hominī. vt. ſ. de ſer. exportā. l. ſeruus ca. ꝛ caue tibi: quia hec ſubdiuiſio alſ ad publicam: et alſ ad ꝓuatam vtilitatem ſe refert: alia vero fieri poteſt que reſpicit exercitium: quia alia ſunt publica. i. publice cuilibet competunt: ꝛ ſic ſunt popularia: ꝛ hec ſunt octo: alia priuata: quia tantum ei cuius intereſt dantur: ꝛ hec ſunt. xv. vij. quod dic vt inſti. eo. ¶. interdictorum. alia ſunt publica.

v ¶ Rei. id eſt ꝓprietatis.

x ¶ Priuato. ſ. ſm quod datur volenti reficere iter vnde probat dominium ſeruitutis. vt. ſ. de itine. actuq; priua. l. ij. ait ꝓtor. ꝛ. ¶. hoc autem. ꝛ idem in interdicto qō datur ꝓ aqua ex caſtello ducenda. vt. ſ. de aqua quotidia. et eſti. l. j. ¶. fi. idem de interdicto de arbo. cedēn. vt. ſ. de arbo. ceden. l. i. in pn. ꝛ. ¶. nō ſolum.

y ¶ Poponitur. que diuiſore. v. vt. ſ. ea. l. ¶. j.

z ¶ Veluti. i. quaſi nam ꝛ veritate non habemus eorū ꝓprietatem. vt inſti. de rerum diui. ¶. nullius.

a ¶ De liberis. ꝛ de bis habuiſtis in. ¶. iuris ſui. ꝛ ſupple bic obtinēt cauſam quaſi ꝓprietatis: nam nec bi ſunt in noſtro dominio. vt. ſ. l. j. circa pn. eſt ergo ꝓprietas ꝛ quaſi: vt bic. ſic ꝛ poſſeſſio vera vt in rebus corporalibus ꝛ quaſi vt in incorporalibus. vt. ſ. de ſeruit. l. quotiens ſed in quo eſt. ſ. cauſa ꝓprietatis ꝛ hic quaſi: Reſpon. ſ. oportet probari dominium ſeruitutis q̄ꝫ poſſeſſorio agatur hic filiationem ꝛ libertinitatem ꝛ rem ſacram vel religioſam: ſicut ſi ageretur petitorio iure dominij: vel quaſi: vel ſimili vt per in factum. vt. C. de ſa. ſanc. ec. ſancimus. et. ſ. de rei vēn. que religioſis. vel in rē peiuditiali. vt. ſ. de rei vendi. l. i

a ¶ Quominus. quo casu emptor de quasi possessione seruitutis adipiscende contendit: cuius verba non habemus. sed eius mens est. j. de iti. actu. penul. d. penul. Accur.

b ¶ Sub rubrica. dicit ecclus. s. z vtile: vt vsufructuario z vsuario: vt. j. de vi z vi arma. l. iij. §. vnde vi. z. §. item si non vsufructus. simile videtur in interdicto de precario. vt j. de p̃ca. l. j. in pñ. §. j.

c ¶ Aliqua tamen. s. alia interdicta recuperãde post sessionis.

d ¶ Sub hoc titulo. id est post hunc ti. sic. ff. si cert. peta. l. j.

e ¶ Vti possidetis. z vtrobi. vt insti. e. §. recuperãde. et etiam illud ne vis fiat ei. argu. j. ne vis fiat ei. l. j. in pñcip. z. §. j. in pñcipio.

f ¶ Diximus. ff. eo. l. j. in pñ. sed alio modo hic. z alio modo ibi: ergo hic. sunt duplicia recuperande. z adipiscẽde possessionis: vt est interdictum ne vis fiat ei. vt. j. nevis fiat ei. l. si quis missum. §. cũ prætor.

¶ Interdictis. ¶ Casus. In interdictis veniunt fructꝰ ex die litis cõtestate nõ priores: z de hoc dic vt in glo. ꝺñi mei accur. Fran. accur.

g ¶ Edicta. l. iij. in eis in interdictis contestata.

h ¶ Nõ retro. vt z. j. de p̃ca. l. quelibet. §. ex hoc. ff. hoc fallit in interdictorum de vi in quo habetur ratio ex die expulsionis. vt j. devi z vi ar. l. j. §. ex die. quæ est contra. z idẽ quando quis in interdicto quod vi aut clam. vt. j. quod vi aut clam. is q̃ in puteũ. §. quod aut ꝓtor. Et no. quod ex regulas affirmatiuas in interdictis. Prima q̃ omnia sunt persona hia. vt. ff. e. l. ꝓtor. j. §. penult. Secunda q̃ in omnibꝰ habetur ratio fructuum ex die contestate litis: vt hic. Tertia q̃ in loco cuilibet in tactũ actio datur. vt insti tu. eo. §. fina. Quarta vt questio per interdicta procedat cum sint de possessione. vt. C. eo. l. incerti. z quouis bonorum. l. fi. Quinta q̃ ea qui sunt annalia fiũt perpetua de eo quod peruenit ad eũ cum quo agitur. vt. j. l. ꝓtor. j. Sexta q̃ ea que sunt annua ad agendum sunt perpetua ad excipiendum. vt. C. de excep. t. licet. Addunt 7 septimã q̃ omnia reddant noraliter: quod est falsum. cũ enim ea tñ q̃ ex malefitio sunt noraliter dentur. vt. j. l. ꝓtor. j. ergo non alia. Econtra quattuor no. regulas negatiuas. Prima q̃ nullum interdictum infamat. vt. j. de vi z vi arma. l. neq;. Secunda quia nullum solẽniter redditur. vt insti. e. §. fi. Tertia q̃ in nullo habet ratio fructuum ante lit. cõte. nisi in interdicto vnde vi. Quarta q̃ nullum redditur inter non subiectos. vt. C. e. l. ij. Adde 7 quintam quia nullum penaliter redditur.

Interdicta ser regulas affirmatiuas z q̃ttuor negatiuas cõtinent.

¶ Ex quibus. ¶ Casus. In interdictũ vnde vi durat anno de eo quod non peruenit ad vim inferentes. at de eo q̃ peruenit ppetuo durat. vt. j. de vi z vi arma. l. j. in pñ. Fran. accur.

i ¶ Sabi. respon. vt z. j. de act. z obli. l. in honoratijs. vt. j. de vi z vi arma. l. j. in pñ. z. §. fi. z. l. iij. §. j. z. C. vñ vi. l. vi pulsos.

¶ Interdicta. ¶ Casus. Quedam interdicta sunt noralia: vt sunt ea que ex delictis seruoꝝ dantur. vt si seruus meus vi deiecit aliquẽ: nam teneor vel emendare damnum vel dare seruum pro nora. Item si seruus meus fecit aliquod opus vi vel clam in meo fundo ex quo habes damnum seruutem quam habes in predicto fundo: q̃ ea vti non possees: nam si volo restituere. i. destruere opus mea impẽsa in amplius nõ teneor. si autem volo tñ patientiam prestare tibi vt destruas opus z nõ impensas teneor dare seruum pro nora: vel ad impẽsas condemnabor. si autem nec patientiam prestare volo nec opus destruo/intantum condẽnor inquãtum inde estimauerit: perinde ac si ego feciſſem de quo dic vti. in glo. ꝺñi accur. Fran. accur.

k. ¶ In potestate. seruili non filiali. vt insti. de nora. §. fina.

l ¶ Vti deiecerint. vt. z. j. de vi z vi arma. l. j. §. q̃ igit adijcitur.

m ¶ Absolnat. ab impensis destructionis.

n ¶ Et absoluat. ab expensis: z ad h̃ facit. j. q̃ vi aut clã. si altus. in pñ.

genere est. Et quo itinere vendidor vsus est quominus emptor vtatur vim fieri veto. Recuperande de possessionis causa interdicta proponuntur sub rubrica b vnde vi. ¶ Aliqua tamen sub hoc d titulo interdicta sunt. Retinende possessionis causa sunt interdicta vti possidetis c. ¶ Sunt autem interdicta (vt diximus) duplicia: tam recuperande q̃ adipiscende possessionis.

Vlpianus. Lex. iij.

IN interdictis exinde ratio habet fructuum: ex quo edicta e sunt nõ retro f.

Paulus. Lex. iiij.

EX quibus causis annua interdicta sunt ex his de eo q̃ ad cũ cũ quo agit̃ puenit post annum iudiciũ dãdum Sabi. rñ. g

Idem. Lex. v.

INterdicta noralia ea sunt q̃ ob delictum eorum quos in potestate h habemus dantur: veluti cum vi deiecerunt i: aut vi aut clam opus fecerunt: sed officio iudicis continẽt vt dominus sua impensa opus restituẽte absoluat k: patientiam tollendo operi prestãtem nore debere iubeat et absoluat l: si non dedat quãtum impenſe in tollendo opere erogatum sit tanti condẽnet: sed si neq; patientiam prestet neq; ipse tollat opus cum possit: intãtum cõdemnet quantum iudex estimauerit ac si ipse feciſſet.

¶ Quoz bonoum. Titu. ij.

Dictum est supra de interdictis in genere: nunc sequitur de interdictis in specie: et premittitur de interdicto quorum bonorum quod est generale z denominatur a prima parte bonorum, hoc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. j.

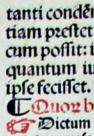

IT ptor: quorum bonorũ ex edicto meo l illi possessio data est quod de his bonis pro herede m aut pro possessore possides possideresve si nihil vsucaptum n effet: quodq; dolo malo feciſti vt id desineres possidere id illi restituas o. ¶ Hoc interdictum restitutorium est p et ad vniuersitatem bonorum: non ad singulas q res pertinet: z appel latur quorum bonorum: z est adipiscẽde possessionis vniuersorum bonorum.

Paulus. Lex. ij.

INterdicto r quoz bonoz de bitoꝛes hereditarij nõ tenẽtur s: sed tñ corpoꝛ possessoꝛes.

¶ Quoꝛum legatoꝛ. Titu. iij.

Vlpianus. Lex. j.

IT ptor: quorum bonorũ ex edicto meo l illi possessio data est quod de his bonis pro herede m aut pro possessore possides possideresve si nihil vsucaptum n effet: quodq; dolo malo feciſti vt id desineres possidere id illi restituas o. ¶ Hoc interdictum restitutorium est p et ad vniuersitatem bonorum: non ad singulas q res pertinet: z appellat

HOc interdictū. ¶ Casus. ¶ Hoc interdictum cuius meus est. j. statim vocat quorum legatorum. z est adipiscende pos. z hz locum quotiens legatarij sua auctē acceperūt aliqua legatorum nolentes tenent illud dare. nō ēn equum est eos dicere sibi ppria. z ad heredem veniunt hec bona. z dat h interdictū heredi. z heredi heredis. z bono rū pos. z eis bēdi. ¶ Qui autē. Nunc dicit q aliqñ dat h interdictū cum alia actiōe. vt si incert⁹ est bres q̄ titulo possideat: cō uētus an tāq̄ legatarius an tāq̄ bres vel possessor. nā hoc casu proponit vtrūq. i. petitiones hereditatis z h interdictū. sic z alꝰ vt si nesciaz q̄liter q̄s possidet rē bēdi. an tāq̄ ert cā empt. vel simili. an tāq̄ heres. nā z hoc casu agā vtraq; via. f. reiven. et petitione hereditatis.

HOc interdictus[a] vulgo quorum legatorꝝ appellat. ¶ Est autē et ipsum[b] adipiscende possessionis et continet hanc causaz vt q̄ q̄sq; legatorū nōie non ex voluntate heredis occupauerit id restituat heredi. etenim equissimum pretori visum est vnūquēq; nō sibi ipsi⁹ ius dicere occupatis legatis: h̄z hoc ab herede petere. ¶ Rediguntur igitur ad heredes[d] per hoc interdictum ea que legatorum nomine possidentur: vt perinde[e] legatarij possint eum cōuenire. ¶ Hoc interdictum et heredem heredis bonorumq; possessores[f] habere recte propter vtilitatez huius edicti dicendum est: nec non ceteros quoq; successores.

Si gs. Rez donatā a testatore cā mortis donatan⁹ sua auctē accepit. dr q̄ reuocat cā heres per h interdictū: non tota fz in eo q̄ est vltra falcidiam. Scdo dicit. Testator plus hēdem instituit. z vni eoꝝ añ partē aliq̄d legauit fiue p hoc v bum possipit siue p aliū modū cum ūtuor erant olim modi legādi. vt habes insti. de legat. circa pnin. z ille sua auctoritate rē legatā recepit. dr q̄ tenet p h interdictū cā reddere coheredibus: excepta portione hereditaria quā in ea re hz.

Ubicunq; incertitudo causaꝫ ex facto rei admittit libellus incertus. h. d. Bar.

Quia autē nonnūq̄ incertum est vtrū qs pro legato an pro bere de: aut pro possessore possideat: bellissime. Arrianus scribit: hereditatis petitionē instituendam: et hoc interdictum reddēduz vt fiue quis pro heredevel pro possessore possideat petitione hereditatis teneatur: siue p legato possideat h interdicto tenetur: quemadmodum solemus facere quotiens incertū est[g] que potius actio teneat: nā duas actiones dictamus[h] pretor ex altera nos velle consequi[i] q̄ nos contigerit.

Si donatarius rē sibi donatam causa mortis sua auctoritate accepit reuocatur per hoc interdictum in eo q̄ est vltra falcidiam. idem est in rea re quam quis occupat que sibi prelegata fuit: quia tenetur eam restituere. z intellige quocunq; genere legati fuerit relicta. h. d. Bar.

Si quis[j] ex mortis causa donatione possideat: vtiqz cessabit[k] hoc interdictuz: quia portio legis falcidie apud hēdē ipo iure remanet. z si corporaliter res insolidum translate sunt. Qui vero ex cā pceptionis[l] possidet vtiq; tenet h interdicto: h̄z p ea scilicet parte quā iure legati habet: non p ea/ etiam quā quasi heres habet. Idēq; crit dicendum etiā si alio genere[m] legati vni ex heredibus legatū fit. naz et hic dicendum est pro ea parte qua heres est cessare interdictuz.

a. ¶ Hoc interdictū. cuius vba nō habem⁹: h̄z eius mēs est. j. §. z 4tinet.
b ¶ Et ipsum. non solum superius.
c ¶ Non sibi ipsi. vt. C. ne quis in sua causa. l. j. z. C. de iudeis. l. nullus. et §. de acqui. pos. si ex stipulatiōe. z. §. de re iu. l. miles. §. pe. z. j. qō vi aut clā. l. j. §. z parui. z. §. pro leg. l. penulti.
d ¶ Ad hēdes. nulla opposita exceptiōe: vt hic. z ar. j. qō vi aut clā. l. j. §. z parui. z. C. loca. si qs cōductionis. Accur.
e ¶ Vt perinde z̄. h̄z vide tus q̄ in⁹ sunum amiserit. vñ non possit ammō agere. vt. C. de legi. non dubiū. q̄ est §. h̄z ibi erat hereditas adita: hic nō fm Azo. Alij al⁹ vt ibi. Item eodem mō §. §. qō mer. cā. ertat. z. j. ad le. iul. de vi pu. l. pe. h̄z ibi q̄ abstulit habebat ius i re vel p re quam abstulit. hic nul lius erat cum aīa aditam hereditatem abstulit: vel si post erat tua. ppria. naz adita hereditate fit legatarij/ adeo q̄ presumatur ex die mortis sua fuisse. vt. j. de fur. a titio. Item ad idē ob. C. vñ vi. l. cum q̄rebatur. h̄z ibi loquit de vacante possessione q̄ est alicui? puta absentis: h̄ nulli? Aliꝰ dicit q̄ hec q̄ illam corrigit. Itē ob. eo dez mō. C. vñ vi. l. si quis in tantā. h̄z hic nemo possidebat. Itēeadē ratione habet locum interdictuz vñ vi. Item nec ob. j. de cri. ex pri. here. l. ij. q; ibi extraneus nō legatarius occupauit. Item nec ob. i aliū modū. j. de dol ei. l. dolo. z. §. de car. edi. l. ij. §. summatim. vbi si euidenter appareat non filius nō dar ei carbonariuz. ar hic etiā si euidenter appareat deberi legatū trī reddit. §. §. fol. vt diri. d. l. dolo. Item no. hoc edictum tunc demum habere locum fm quosdam z bene: cum heres vult vti retentione falcidie: non al⁹. vt. C. e. l. ij. in pnin. z in fi. Itē no. hoc interdictū dari §. ti. possidentem: vt hic qō non est in superiori. §. dat contra eum qui possidet pro herede vel. p possessore. vt. §. titu. j. l. ij. circa pnin. Accur.

f ¶ Bonorumq; possessores. sicergo z heredi z bonorum possessori dat⁹ fm tabulas. Accur.
g ¶ Incertum est. heredi.
g ¶ Incertum est. propter factum non ius: maxime aduersarij: vt in pcedenti exemplo. Ad qō simile est qō dicit. §. de prescrip. ver. l. ij. q. ij. z l. si rem tibi. primo respon. Azo.
h ¶ Dictamus. sivero certum esset plures cōpetere z ex eodē facto: z idez per sequentes actione vna non omnibus esset vtendum. vt. j. de actio. z ob. l. plura. sinautem diuerse ex diuersis factis omnibus vtendus est. vt j. eo. ti. l. qui seruum. z. j. de priua. deli. nunq̄. Jr.
i ¶ Velle ꝫ sequi. f. commodus. No. ergo aliquem simul proponere duas actiones posse: z sic sunt §. C. de codicil. l. fi. in pnin. Solu. vt ibi. z. j. de regu. iu. l. nemo. §. quotiēs. z. §. de tribu. qō in heredem. §. eligere. z de leg. ij. cum filius. §. varijs. Solu. fm Azo. hic conuentus non certificabat actorem de qualitate possidendi: sic nec actor reum certificet de qua litate agendi. z licet hic dicat quotiens z̄. quasi generalis. f. cum dubitamus restringe si dubitemus propter factuꝫ conuenti: vt erat hic. z idē potest contingere si possessor rei non certificet heredez possidere titu. vel non: z sic nesciat agat rei vendicatio. vel petitio. heredi. z idem in similibus: al⁹ si ex alia causa dubito: secus est fm eū. Aliꝰ aliter soluūt. vt no. in. d. qō in heredē. §. eligere. z facti. §. de acq. pos. naturaliter. §. nihil. z §. nau. caup. stab. l. ij. §. possumus.
k ¶ Cessabit. ¶ Dr. et vtiq; necesse habebit interdictum. f. vtile: z tūc plan: z̄ communis est vtiq; cessabit interdictum: z tunc directū dic. §. vtile locum h̄z quia z̄. vel dic⁹ eius cessat. f. in totum: q; non tota res reuocat. f. §. quatenus est vltra modū fal. vt. C. ad leg. fal. si quis quadringentos. f. §. quatenus est vltra modū fal. vt. C. ad leg. fal. §. redigunt. No. ergo bic casus. f. in legato reuocat totum. vt. §. ea. l. §. redigunt. No. ergo bic casus. f. §

a ¶ Quod ait ꝓtor. Vba sonte erant talia quoꝝ legatoꝝ possessionem legatarius occupauit id reddat siue habeat siue dolo habere desijt: misi habeat voluntatem eius ad quem ea res ptinet. vt. j. §. quod ait. j. ꝛ li satisdatum sit. vt. j. §. qđ ait. ij. nam hic duo impediunt hoc interdictum. §cꝫ voluntas ꝛ cessatio satisdationis ꝛc.

b ¶ Possidetur. s. ciuiliter. vt. ff. de acq. re. do. l. acgrif. §. fi. sed naturaliter hic. vt. ff. de acqm. pos. naturaliter. Additio. Dic istud esse verum in re in qua est vsufructus. fm Bar. hic.

c ¶ Relicta. vt debeatur ex pdio hereditario: ꝛ legatarius occupauerit. secus econtra. si alius debeat predio hereditario: q; tunc non venit in hoc interdicto: sicut nec in petitione hereditatis. vt. ff. de peti. here. l. ꝛ nō tm. in fi. que est cōtra. Sol. vt ibi. Item no. hoc titu. etiam incorporalia venire: vt ff. quod nō est in supiori. vt ff. titu. j. l. fi.

d ¶ Custodit. vt ꝛ. ff. ꝛ pbe rede. l. ij. in prin. ꝛ de acq re. pos. l. ij. j. fi. ꝛ. l. si qs ante. ꝛ vt in pos. leg. l. is cui. in prin. ꝛ qb⁹ er can. in pos. eaf. l. cum legati. Arg. contra. ff. cōi diui. l. cōi diuidūdo. §. si duo. fit autē hec missio cum bere non satisfdat pstare legata eristēte die vel cōditione. Accur.

e ¶ Habet. p qō videbatur hoc interdictū non tenere. arg. ff. de acquiren. pos. l. iuste.

f ¶ Maxime. abūdat. sic C. de test. ma. l. ff. §. j. naz si non satisdat here: ille non exit. vt. ff. vt in pos. leg. si pecunie. §. fina. vel supple/idem ꝛ si paratus fit satisdare vel etiam soluerit. vt. j. de solu. l. si pome qs. ꝛ sic non abūdat.

g ¶ Videt. propter interuersionē quā facit. vt. ff. de acq. pos. fi qs re. ꝛ. j. devi ꝛ vi arma. l. colonus.

h ¶ Eius. f. legatarij ad quem legatū trāsmittit si purū est vl purificatū. vt C. de cadu. tol. §. cuꝫ igitur. ꝛ. §. sinaūt.

i ¶ Quod ait ꝓtor. supple hec vba. vt dixi. ff. e. l. §. quia autem.

k ¶ Agnitam. scilicet fm tabulas.

l ¶ Cesset. si tñ errore facti credens bona sufficere cōsentit: reuocat ꝓ cōditionem indebiti qō vltra dodrāte occupati. vt. ff. ad le. falci. l. j. §. si legatarius. ꝛ. C. ad le. falci. l. error. Alij dant in factum.

m ¶ Possessionem. fm tabulas.

n ¶ Debere. Contra. C. de pact. l. i. Solu. vt ibi cōcor. ff. de leg. ij. l. si ita scriptum. §. si sub conditione. ꝛ. ff. de pig. l. j. §. in specie. ꝛ. ff. qō iussu. fi tutor. §. fi. ꝛ. ff. qui. ad liber. pda. non licet. l. pe. ꝛ. ff. de resem. vēdi. sititius. Alr. ff. C. de tēpo. appel. l. fi. in fi. ꝛ. j. a qbus appel. nō ff. l. j. §. j. ꝛ. ff. de aqua plu. arcen. l. in diem. ꝛ. ff. de emic. l. vēdicant reu. ꝛ. ff. de pigno. si fundū. §. aliena. qui

Exponit verba edicti. ꝛ dicit qꝫ istud interdictum habet locum etiaꝫ si qs ꝓpria auctoritate occupat seruitutē vel vsumfructum sibi legatū: licet talia non ꝓprie videā tur possideri sed teneri. b. d.

¶ Quod ait pretor: aut dolo desijt possidere sic accipere debemus si desijt facultatem habere restituendi. Vñ quesitum est si vsusfructus vel vsus fuerit alicui relictus cuiꝰ occupauerit: an interdicto hoc restituere sit compellendus: mouet qꝫ neqꝫ vsufructus neqꝫ vsus possidereᵗ: sed magis tenetur: potest tamē defendi competere interdictum. Idem dicendum est et in scriptura aliqua relicta. ¶ Quesitum est si quis legatorum seruandorum causa missus in possessionem sit: an hoc interdicto teneatur ad restitutionem. mouet illud primum qꝫ non posidet is qui missus est in possessionem legatorum seruandorum causam: sed potius custodit: deinde qꝫ pretorem habet huius rei auctorem: tutius tamen erit dicendum hoc interdictum competere: maxime si satisdatum sit iam legatorum nomine nec reddat: tunc enim possidere videtur. ¶ Legatorum nomine non tantum ipsum possidere dicimus cui legatum est: verum heredem quoqꝫ eius ceteroſqꝫ successores. ¶ Dō ait pretor voluntate eius ad quꝫ ea res pertinet ita erit interpretandum: vt si post aditam hereditatem vel bonorum possessionem agnitam voluntas eius accommodata est legatario vel possiderct: interdictū cessetᵏ. Q. si ante aditam hereditatē bonorumve possessionē agnitam hoc factuꝫ est: recteus dicetur eam voluntatem non nocere debere. ¶ Si due res legate sint: altera ex voluntate occupata: altera non ex voluntate cuciusvt altera reuocari possit/altera non idcirco qꝫ erit probandum ꝛ in vna re cuius pars ex voluntate occupata est: altera pars non ex voluntate occupata est: nam pars sola per interdictuꝫ auferturᵖ. ¶ Illud tenendum est si due ꝛ siue ab eo in cuius locum successisti possideri aliquid ceptuꝫ est eque interdicto huic locum fore. ¶ In locum successisse accipimus siue per vniuersitatez siue in rem sit successum. ¶ Pro desit autem possidere quoticns voluntate eius ad quem ea res pertinet possideri ceptū ē: ſz et si posteaq voluntas accesſit eius ad quem ea res ptinebat: tamē pdesse possessori debere. vñ si quis ceperit qđem ex voluntate eius ad quem ea res pertinet possidere: postea vero voluntas non persecuerat nihil nocebat: quia semelᵍ possideri cepit ex volūtate.

Unus heredum consentiendo vt res legata possideat nō iudicat coheredi voluenti hoc interdictum intētare.

¶ Si alter ex heredibus vel ad quos ea resʳ ptinet voluerit rem a legatario possideri alter nō: ei cui noluerit interdictum competet: ei qui voluit non competere palam est.

Idem est aliquid nō facere et aliquid facere: non tamē debito modo. b. d.

¶ Quod ait pretor nisi satisdatum sit˙ accipere debemus si persecuerat satisdatuꝫ. scilicet vt si non persequeretur cautum mittatᵛ in possessionem legatorum seruandoꝝ causa. ¶ Satisdatuꝫ sic arbitror: si sic satisdatum sit: vt legatario vel ipso iureˣ acquisita sit idonea cautio: vel per mandati actionesʸ acquiri possit: ꝛ tunc interdicto locum fore.

Si satisdatum est ꝓ quibusdam rebus legatis ꝓ quibusdaz non: ꝓ bis ꝓ quibᵒ est cautū ꝛ eoruꝫ augmētis cōpetit hō interdictum: ꝓ aliis vō non. b. d.

Si quarundam rerum nomine satisdatum sit quarūdam non sit satisdatum earum rerum nomine sine impedimento agi poterit: de quibus satisdatum est / ceterarum nō poterit.

Paulus. Lex. ij.

Quersum est si postea pars legato accrescatᶻ: naz hoc nomine tenenturᵃ fideiussores in totumᵇ.

Non videtur bonorum possessor esse in mora si non ferat ꝓ ponte banc satisdationem sed tunc demum si petitam non prestiat. hoc dicit.

¶ Quod ait ꝓtor si per bonorum possessorem non stat vt satisdet sic accipimᵒ si paratᵖ sit satisdare: nō ergo offerre debet satisdationem §z petentiᵍ satis mozam nō facere.

ad qō est. ff. de ope. liberto. l. cū pꝛon⁹. §z ar. ff. C. de iure emp. l. ij. ꝛ. C. de Sbē. stipu. l. magnā. ꝛ. j. de vbo. obli. si fundū. ꝛ. j. ti. j. l. fi. i pn. ꝛ. ff. vt in pos. leg. l. i. §. nō erigit. ꝛ. C. de luitio. pigno. l. fi. Additio. Nic fm bar. hic qꝫ ibi certa dies erat apposita ad aliquid faciendum: que dies interpellat pro homine hic vero dies erat apposita in qua heres ds satisfdare

Cōtinuari.

q ¶ Siue in res. ff speciale fm Jo. vt pſonalis actio sequat successorem rei: regularit. ff. vt ad trebel. l. j. §. qꝫ si here. ꝛ de iudi. si fideicōmissus. §. tractatum. sed de iure excipiendi constat. vt. ff. de excꝰptio. rei ven. l. fi. ꝛ. j. de iuer. ꝛ tempo. pscrip. l. de accessionibus. ꝛ. ff. de pactis. si tibi. §. pactum.

r ¶ Accessit. facit. ff. de aq plu. arc. l. si aūt. in fi.

s ¶ Ex volūtate. posl adiam hereditatem vel bonoꝝ pos. agnitā. vt. ff. ea. l. §. quod ait ꝓtor.

t ¶ Quia semel. sufficit se mel voluisse. vt. ff. ad macedo. l. sinautem. ꝛ de aq plu. arcen. l. fi in die. ꝛ. C. de actio. et obli. sicut. ꝛ in fi. de rerū diui. §. malienum locū. ꝛ ar. ff. de fidei cōmiſ. liber. l. qđā m fi. i. respō. Sed ar. ff. de diuuor. et re. fi penitut. vbi admittit penitentia eꝛ q miserat libellum repudij: sed ibi voluntas non penitentis affuerant tantū: hic vtriuſqꝫ.

v ¶ Ea res. qđs habes. ff. ea. l. §. fi interdictū. Acc.

x ¶ Nisi satisdatū fit. f. nō dabo interdictū nisi satisdatuꝫ sit. f. ab here de ipsi legatario de reddendo legato salua falcidia. Acc.

y ¶ Mittat. f. legatarius q tam accepta satisdatione restituerat que nunc forte inopia fideiussoꝝ facta est inutilis. vt ꝛ. ff. vt in pos. le. l. plane.

z ¶ Ipso iure. f. cū cautuꝫ esſ sibi. Alzo.

a ¶ Per mādati actionē. vt qꝫ peuratori eiᵒ est cautum. ad qō est. ff. de acq. pos. l. possessio §z. ff.

b ¶ Iuersum. Acce uerit. iure conuēt ionis: vel vsufructu vel alluuione.

c ¶ Tenent. ipi legatario ab here de vati.

d ¶ In totū. qſi in omnez cām q ea occasiōe puenit fideiuſſisse videak. vt. ff. de loca. ꝛ. ff. duc. l. fro. ꝛ. j. de fideiuſſo. si qs ꝓ eo. §. si mūnos. ꝛ arg. §. adveleia. non putat. §. j. et fascit. ff. de dā. infec. l. dāni. §. fin. ꝛ. ff. de pac. dota. l. inter. §. cuꝫ inter. ꝛ fm bē de parte q accrenut potest agi interdicto.

e ¶ Sed petenti. f. legatario. opz ꝛ eū iterpellare: ff. de iure emp. l. ij. ꝛ. C. de Sbē. stipu. l. magnā. ꝛ. j. de vbo. obli. si fundū. ꝛ. j. ti. j. l. fi. i pn. ꝛ. ff. vt in pos. leg. l. i. §. nō erigit. ꝛ. C. de luitio. pigno. l. fi. Additio. Nic fm bar. hic qꝫ ibi certa dies erat apposita ad aliquid faciendum: que dies interpellat pro homine hic vero dies erat apposita in qua heres ds satisfdare

Cōtinuari.

Actio pſonalis quiq; rei succedit rem sequitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Ne vis fiat ei q̄ in pos. mis. est.

a ¶ Condēnari. veniunt etiam fructus a die cōtestationis litis. vt. §. de interdic. l. iij.

b ¶ Voluit. als voluit: vt quia ꝛ heres voluit. als noluit: ꝛ tunc dic similiter quia ꝛ heres noluit/ sed fideiussorem dedit: nec enim cogit dare pignora. vt. j. de pact. stipu. l. ptorie. Accur.

c ¶ Satisfec. quia non pe titi vel si petijt oblatā aeci pere nolunt. Accur.

d ¶ Possessorē. fm tab. quominus satisdaret: et sic non fuit admittendus ad interdictum.

e ¶ Sed modo. cum vult agere interdicto.

f ¶ Edic. i. ponit in iudicio p̄ contest. lit. ꝛ sic not. b posteriorem mozā nocere. + fic. §. de peri. ꝛ cōmo. l. illud. ꝛ j. de verbo. obli. si ferui. §. sequit. itē facit. §. de ope. no. nun. l. ptor ait. §. si parat⁹. et de arbi. l. celsus. §. idem ait.

¶ Ne vis fiat ei qui in possessionem missus est.

¶ Dicti. tanq̄ gñalis ad oīa possessoria. vt. j. eo. l. j. §. est aūt. ꝑponit: ꝛ est probibitorium ꝛ restitutorium. vt. j. eo. si q̄s missus. §. cum ꝓtor.

Ajt ptor. ¶ Latius. Primo ponit edictuz postea vlpia. vba edicti exponit. Edictum est tale. Si aliqs do lo malo vetuit quominꝰ qs mitti iussus siue a me siue ab aliq̄bus q̄ iurisdi. habēt in pos. alicuius rei in pos. esset. vel probiben do intrare vel iaz ingressum dejciēdo/ in euz act. in factuz dat ptor q̄ edictū interest probibiti. ¶ Postea vlpi. cōmendat. b edictū di. bñ dixit ptor: naz frustra iuberet de mittendo bois⁹ in tenutā: ꝛ frustra mitteret nisi prohiberet vim inferri missis vel intrare volētibus. Tādem dicit: hoc edictū generale est ꝛ locum hz in oīb⁹ q̄ mittunt̄ vel iubent mitti in pos. bo. siue cā rei seruande siue legatoꝝ cā: siue vēdris: ꝛ habēt isti. phibiti act. in factum: nec est vis quis sit probibēs siue dñs rei siue nō. Itē siue probibeat intrare siue ingressum. phibeat: idem est ꝛ siue in bac. phibit. interueniat vis siue nō: idē est. Ultimo dicit. pone. p probibēs intrare hac de cā probibuit quia rem illā credebat suaꝫ vel sibi obligatam: vel non esse illius in cuius bonis debebat fieri missio: cessabit boc casu boc interdictum.

¶ Necȳ ba. ¶ Nunc exponit vba edicti illa scilz quanti ea res erit: ꝛ dicit q̄ in hac act. venit quicquid interest probibiti quod non habuit possessor. quod expone vt in glo. dñi mei ac. si ergo nibil debebat isti qui erat iussus mitti ilz non fuerit admissus nō tamē hz hāc act. ¶ Postea dicit. ¶ Pupillus ꝛ furiosus ilz probibeant intrare iussum/ non tamē tenent hoc interdicto: fallit in eo pupillo qui est capax doli. Quid si tutor nomīe pupilli probibuit: tenet pupillus inquantū tutor est soluendo: ꝛ etiam ipse tutor tenet. Quid si filius vel seruus voluntate pris vel dñi. phibuit: ipe pr̄ ꝛ dominus tenet. ¶ Postea dicit. Nec act. que dat ex b edicto durat anno: boc fallit in legatario probibito: ꝛ bene dixi dari infra annum cū sit penalis. Item in heredes non dat nisi in id quod ad eos peuenit: here fideicōmissario probibito dat hec act. perpetuo: ꝛ in heredem dat: ꝛ redidit ratio: nam si probibēs offerat satisda. de legato soluendo adueniente die vel condit. liberat ab hac act. etiam si erat alius q̄ heres: ꝛ sic in h̄ heres⁹ merito in hoc grauet vt teneat hac act. perpetuo. ꝛ in heredem boc casu vadat. Fran. accur.

s ¶ De ea re fuerit, quem oportet habere imperiuz. vt. §. de iurisd. om. in. l. iubere. Accursius.

Titu. IIII.

b ¶ Bonorū sit. ¶ Impediendo missionem vel ejiciendo: vt. j. eo. §. j. ꝛ §. hec actio. Accur.

i ¶ Quāti ea res fuerit. hoc expone. vt. j. e. §. hec verba.

k ¶ Missus. vere vel destinatione.

l ¶ Dabo. idē habes. §. de dāno infecto. l. dies. §. an tñ. ꝛ §. quibus ex cau. in pos. eaf. l. penul. ꝛ 6 re iudi. l. si gs dolo. §. j. hz ꝛ aliud auxilium. vt. j. eo. si quis missus.

m ¶ Tueret. quo ad satisdef. vt. j. vt i pos. lega. l. iij cui. §. qui in possessione. Azo. et. §. qui satisf. cog. de die. §. plane.

n ¶ Venire. iussu ptoris. ꝛ facit. §. de acqui. pos. l. permisceri. §. fpecies. itē facit. j. de iniur. l. iniuriarū. §. cōductori. ꝛ. j. l. ptoris. in eo. §. qō bic dicit con uenit pretorem tueri.

o ¶ Siue dñs. cum fuerit ꝗctus vt soluat: alio cñ ꝗcto vel nullo nil ei nocet. vt. §. ea. l. §. si gs iō.

p ¶ Venire. ab imitio.

q ¶ Cū venisset in possessionē. sic. j. de vi ꝛ vi. arm. l. j. §. vi possidere. ꝛ. §. de dāno infec. dāni. §. pe. et de acq. pos. cāa. in fi.

r ¶ Utruz vim fecerit. sufficit enim dolo phibitus: hz sivi factū est nunqd hz locū restitutionis si qs in tā tā q̄ vf: vt arg j. e. si qs missus? Sz tñ. nō. cū em non possidet missus vel mitti iussus. vt. §. de acq. pos. l. iij. §. fi. non hz locū interdictum vñ vi. nec si quis in tantum. vt. j. de vi ꝛ vi. ar. l. j. §. interdictū autem boc.

s ¶ Probibuit. sufficit ei dolo malo ꝓbibitus esse. vt. §. e. l. in prin.

t ¶ Putabat. etiā supine cū dolo tñ venīat non lata culpa. vt. §. ea. l. in pñcip. §. ad le. corne. de fisc. l lege. ꝛ. j. de fur. l. iter oēs. §. recte. h̄ ē ipm. sūmatiz cognoscit. vt. §. de re iu. l. a diuo. §. si sup. ꝛ facit. §. ne quis eū qui in ius vocat. antepe. §. fi.

v ¶ Utilitatem creditoris. q̄ exceptione peremptoria summoueri nō pōt: nō g̃ iurat in litē: sec⁹ in eo q̄ eremit. vt. §. ne qs eū q̄ in ius vo. l. pe. §. j.

x ¶ Interest possessionē. si ergo possel. nō valet nisi duos denarios ꝛ debitum sit cētū: duos denarios hz tñ creditor. Itē si pol. valet plus debito nō cōsequit plus debito fm Azo. q̄ interesse ab isto soluto an debitore verus liberet⁹ si forte iste sit alius: ¶ Rñ. sic. vt. §. de re iu. si gs dolo. §. j. Ar. §. §. ne qs eū qui in ius vo. l. pe. in fi. ꝛ. l. fi. §. j. bi in eo quod est in pena. nam iurat ibi in litē. ꝛ sic excedit verum interesse creditoris.

y ¶ Exceptione. nisi forte erat talis ex qua solutus repeti nō pōt: q̄r quod fecit inde debitor fecisse vſ. vt. C. de cuic. l. si ob cām.

z ¶ Propter nullā. boc est contra. §. qui ex cau. in pos. eaf. l. penul. §. j. in fi. Solu. vt ibi.

a ¶ Constat. hz faciāt §. boc edictū q̄ ꝛ. ꝛ est ratio bona. vt. §. e. in prin. ꝛ boc nisi locupletiores sunt. vt. §. de dolo. §. si ex dolo. ꝛ. §. de actio. emp. l. iulianus. in fi. ꝛ. §. qñ ex facto tuto. l. iij.

b ¶ Contra erit dicendū. nā tenet vt ex quolibet delicto. vt insti. de ob. ex de. §. pe. ꝓter carnis. vt. j. de adul. si imitor.

c ¶ Soluēdo. cōcor. §. de admi. tuto. l. fi. in prin. ꝛ de pecu. l. summa. §. si dolo. Sed ꝛ. j. de reg. iu. neq̄. So. ibi deligt nō nole pupilli. ꝛ plene die vt ibi. Itē codez mō rñ. ad. l. j. ti. j. l. pe. ꝛ. §. de actio. ēp. l. iul. §. idē iul.

a ¶ Tutorem. facit. ff. l. proxima.
b ¶ Hoc fecerint. vt. ff. de vi z vi arma. l. i. §. quotiens. z. §. q6 igit adijcit. in prin. z. §. de nora. fi. ex duobus. §. illud.
c ¶ Missione. z damni infecti. vt. §. de dā. infec. si quis missum. §. actio. z. l. quarta. §. an autem.
d ¶ Intra annū. post. pbitionē numerandum.
e ¶ Penalis. Penalis ē cum cōtra extraneū com petit hoc edictū: nam pena soluta mihi olimnō² vertū debitū a debitore petetur. sed si ipse dns presti tisset per interdictus esset liberatus a vero debitore. sic. ff. titu. j. l. iij. §. cōdēnatio fm quosdā: q6 nō placet fm. ¶ Immo impbe facit qui cōfecutus ab extraneo quod sua in teresset iterum petit a vero domino. vt. §. de re iudi. si qs dolo. §. i. Accur.
f ¶ Illā cum. bñ dicit erecpta legatorum missione. nam ꝛc.
g ¶ Satisdatione oblata. de soluendo legato adueniēte die vel. dn. ergo idē dz licere faciēti vim missio in possessionem. q. quod heres obligatus est facere relicto eo inuito soluere pōt: vel facere. vt instit. q. mo. tol. obli. in prin. cum ergo in hoc releuet gratuetur in alio. f. q. actio sit ppetua ꝛ transitoria. ar. §. de iureiurā. l. cum qui. sed alīs qui impedit missionem non liberat satisdādo. sed oportet pstare interesse precise. vt. §. e. l. §. hec verba. ꝛ eadē ratio est in dānō infecto.
Solo qs. ¶ Casus. Prohibit⁹ sine interdictu trabat suo nōie sine alieno: vt q. pcuratoꝛ: hoc suo ꝛ hoc actio: ꝛ ispicit interesse dñi. Item. pbibēs ꝛ qui fecit. pbiberi tenent ambo. Fran. accur.
b ¶ Suo qs. f. veniens in possessionē. Accur.
i ¶ Ad personam domini. sic. §. si quis cautio. l. penulti.
k ¶ Alieno nomine. velut procurat oris.
l ¶ Prohibuit. vt. §. de dā. infec. si qs missum. in prin. ꝛ. §. i. tenet etiam ille pro quo fit. pbitio. vt. §. l. i. §. si dñi. ꝛ. C. de accu. nonis. sed altero soluente alter liberat. vt. ff. de vi ꝛ vi arma. l. i. §. quotiens.
Si quis. ¶ Casus. Ex cā fideicommissi iussus mitti in pos. nō fuit admissus. dī q⁹ ipe iudex dz eus mittere virib⁹ suis vt captis pignoribus ꝛ etiā manu militari. hz etiā. pbibitus ℔ interdictū ne vis fiat. fz melior est prima via. Tāde dī. q⁹ mittit qs aliqñ in bona ipsius heredis, ꝛ hoc casu. pbibēs tenet etiā pdictis duabus vijs. ¶ Cū ptor. Mortuo. viro vroꝛ nole filij quem hz in vētre petijt mitti in pos. ꝛ iussa mitti non fuit admissa. vel post missionem fuit deiecta. hz vtroq; casu ꝛ silū. Primo vt non pbibeat. vt per hoc interdictū ne vis fiat. vel aget act. in factū ad interesse sicut creditores prohibiti possidere agunt. Sco dicit. Viro mortuo mulier se petijt mitti in pos. bonoꝛ nomine ventris. si mo dicū qd pro ea faciat q⁹ fit pgnās dz mitti sicut pupillus mittit in pos. bo noꝛū si modicū qd p ea faciat q⁹ sit filius. ꝛ si dicta mulier iussa mitti nō fuit admissa: vel fuit deiecta hz pdictas vias. Fran. accur.
m ¶ Si quis missus. dest matione.
n ¶ Fuerit. a pretore.
o ¶ Potestate eius. i. officio puta captis pignoribus vel multā indicēdo. vt instit. de satisda. tu. §. qbus. ꝛ. §. de vē. inspi. l. i. §. qd ergo. vel mittendo nuncios vel officiales qui immittant.
p ¶ Misit. i. iussit mitti. Accur.
sed ꝛ ipsum tutorē[a] posse cōueniri Jul. scribit. ¶ Si dñi vel pñs vo lūtate. phibitus qs sit a possessione in ipos dabit actio quasi p alīū hoc fecerint[b]. ¶ Dāc actionem ex cepta legatoꝛ missione[c] intra annum[d] cōpetere: ꝛ non postea scien dū cū cū sit penalis[e]. Nec in heredes similesq; psonas dabit nisi in id qō ad eos puenerit. Ex heredibus similibusq; personis dabitur nā cū[f] phibitus qs est legatoꝛ vel fideicōmissoꝛ causa possessionem adipisci: tūc actio ꝛ perpetua est ꝛ in heredes dabitur: quia est in potestate successoꝛus cuitare interdictum satisdatione oblata[g].
Prohibitus sine suo nōie intrabit si ne alieno hz locum hoc interdictū. Itē pbibēs suo nōie vel alieno tenet. b. d
Paulus. Lex. ij.
Vlo qs[h] an alieno nōie. phibit⁹ sit nihil interest. Bēnig vba q̄ti ra res est referenda sunt ad pſonā dñi[i]. Itez tā is tenet q suo nōie q̄ qui alieno nomine[k] prohibuit[l].
De duobus remedijs breui⁹ ꝛ melius est eligendum. Item iudices debēt pcepta edicta sua tenere: deinde vsq; ad finez legis dicit in qua bona missus potest vti hoc interdicto. hoc dicit.
Vlpianus. Lex. iij.
Q qs missus[m] fuerit[n] in possessionē fideicōmissi scruandi cā et nō admittat ptāte[o] ei⁹ inducēdus est in possessionē q cuꝛ misit[p]. Aut si qs velit vti interdicto[q] ofcqes erit dicere interdictū locū hēre: fz melius erit dicere extra ordinem ptores ipsos iure sue potestatis exequi oportere decretum suum nonnunq̄ etiam per manum mitarem[r]. ¶ Cōstitutum est ab antonino vt etiam in bona heredis quis admittatur certis modis[s].
q ¶ Interdicto. f. istone vis fiat ei.
r ¶ Sue potestatis. i. officio vt mō dixi: ꝛ ℔ si inder est ordinari⁹ nō delegatus; vt no. §. de offi. ei⁹ cui man. est iurisd. l. pe. §. vt possessio nisi forte a papa vel a principe esset delegatus fm quosdam: quia sunt simules ordinarijs. vt. C. de iudi. a iudice inder datus.
¶ Si quis igitur in his bonis non admittatur: dicendum est actionem hanc vtilem[t] competere: ceterum poterit vti et extraordinaria[u] executione. ¶ Cum pretor ventrem in possessionem mittit ꝛ ℔ interdictum restitutorium ꝛ prohibitorium[v] est. sed si mulier[x] velit in factum actione vti ad exemplū creditoꝛus[y] magis q̄ interdicto[z] posse eā experiri sciendū est. ¶ Si mulier dicatur calumnie causa in possessionem venisse eo q⁹ non sit pregnans[a]: vel non ex eo pregnās: vel si de statu mulieris aliquid oriatur ex epistola diui adriani ad exemplu[b] presumptionis carboniani edicti ventri pretor pollicetur possessionem[c].
Jussus per iudicē ire in possessionem eo q⁹ non cauebatur ex causa damni infecti si prohibeat ingredi possessionē potest vti hoc interdicto contra phibentem: ꝛ etiam si quid dāni passus fuerit habeat auxiliuz huius interdicti. b. d.
Idem. Lex. iiij.
Er interdictū[d] ctiaz ci subuenit pretor qui damni infecti ab eo[e] in possessionem missus est ne vis fiat ei. Pena autem eius qui non promittit[f] vel satis non dat[g] ea cā vt in possessionem mittatur aduersarius. Siue ergo promittat siue per cum non fiat[h] quominus promittat non tenebit interdictum repulso eo p exceptionem qui experitur. ¶ Pretor in eus qui neq; cauit: neq; possidere passus est cum qui missus est iudicium[i] pollicetur iu tantum quātum pre stare eum oporteret si de ea re causa tum[k] fuerat. Sed ex alia[l] causa hoc iudicium proposuit: si eo⁹ tpe quo in possessionē mitti desiderabat[m] ptoris adeundi potestas non
s ¶ Militare. vt q⁹ ministris vel suis officialibus non pōt: vñ ꝛ gregat milites. vt ꝛ. C. de his q la. vl ali. l. ij. Sz videt q⁹ nō his vijs sit eundū si tñ p interdictū. vt. §. si vē. nomu. in pos. mit. l. i. §. necessario. q̄ est ℨ. Sol. ibi subauditi tñ. vel alīt vt ibi. ꝛ facit. ff. pri. §. ꝛ. §. de reivēdi. q restituere. Acc.
t ¶ Certz modis. post seméses. vt. §. vt in pos. leg. iis cui. §. impator. ꝛ. C. vt in pos. leg. l. ci ca.
v ¶ Utilem. i. efficacem in factum. Accur.
x ¶ Extraordinaria. hoc expone vt. §. §. pri. ꝛ con trariū ibi positus ꝛ hic posset poni.
y ¶ Prohibitoriū est. pbibet enī ptor ne vis fiat ei q in pos. mittit. Itez si quis iam ingressus fuerit ꝛ deijciat hac actiōe agere potest. vt. §. eod. l. i. §. hec actio. Accur.
z ¶ Sed si mulier. phibita cū veniffet in pos.
a ¶ Ad exēplu⁹ creditoꝛ. pro quibus maxime est ℔ edictum. vt. §. eo. l. i. §. sed siue rei.
b ¶ Interdicto. interdicit ne prohibeat. i factū agit si prohibita fuerit intrare: vel postea deiecta. ꝛ fa cit. §. de euic. l. vendicantem. in fi.
c ¶ Nō fit pgnās. ad ℔. §. de his q no. infa. l. cū non pregnans.
d ¶ Ad exēplum. vt si asseras argumētū vel modice p eo faciens mittat in pos. Jr. sicut si offeraz p puero. vt. §. §. carbo. edi. l. iij. §. cause cognitio.
e ¶ Possessionem. ergo multomagis ex quo esti ea dimittet.
Per interdictum.
¶ Casus. Si nomine domus ruinose quam possidebas petij cauere mihi de dāno infecto: ꝛ cuz inder precepisset noluisti cauere: dz me mittere in pos. domus ruinose: ꝛ si prohibeas me intrare vel me ingressum dejcias habeo hoc interdictū. Secūdo dicit q⁹ habeo act. in factum ex hoc edicto ad interesse. i. intantū in q̄tū dareť actio ex stipul. si p̄missum esset. Tertio dicit q⁹ si eo tpe quo petebam mitti cū effectu: cū inder iam isserat me mittē dū: domus tua cecidit supra meaz ꝛ sic habeo dammū habeo act. in fact. ex hoc edicto. Ultimo siue iussus mitti ex cā damni infec. siue ex alia cā repellaf: hz locum hec actio in fac. Fran.
f ¶ Per interdictū. f. q6 ē. §. i. §. i pn. ꝛ idē p aliō spāle q6 ē. §. de dā. ife. ptor.
g ¶ Ab eo. f. i. pretore.
h ¶ Non. pmittit. inda cautione cū suo nomine.
i ¶ Satis non dat. p fideiussores cum alieno.
k ¶ Non fiat. fic. f. de reg. iu. l. in iure ciuili.
l ¶ Judiciū. f. i. in factum.
m ¶ Cautū fuerat: vt ꝛ. §. de dā. infec. ptor. §. in eu. ꝛ. l. dies. §. an tñ. ꝛ. §. in eū. ꝛ. l. si finita. §. pe. ꝛ sic ad interesse. vt. §. rem rat. habe. si pcuratoꝛ. ꝛ sic ad aliud dat hac actio cū ex alia cā in pos. fuerit missus. vt. §. eo. l. i. §. hec verba. fm quosdam: f. certe immo ad idē cū interesset vbiq.
n ¶ Sed ex alia. f. non solū qñ iudicis decreto paritū non est.
o ¶ Si eo. sup. f. z si eo ꝛ.
p ¶ Desiderabat. cū effectu. cū iam missus erat destinatione.

Judiciū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a In dictum .i. actionē in factū cōtra dām ruinose domus: licet a nemine sit prohibitus. si. est in edicto illo de damno infecto. vt. ff. de dā. infe. ff. finita. ff. elegāter. z sic compent actio hoc casu et alia causa q̄ cr eo q̄ non admittitur iustia pretoris. vel missus requisitus. Aliq̄ dicūt q̄ hic ab aliquo fuit prohibitus.

b Item fuit rectum est. a parte.

c Et alia cā. q̄ cr eā dā minfecit: vtputa ruinā ferendo vel sīl. Alii dicūt fm Ac. alia q̄ cr ea q̄ prohibito copiā nō fuerit. prima placet. Alii dicūt nō fore sufficiēs q̄ petit fuit expedit cr ea p̄sona vel legatarie vel absentia: vel alia iusta cā.

d Missus. Id est mittitur iustus.

e De tabulis exhibendis. Si qui vritur interdicto quorum bonorū et quorū legatorum expedit agere ff interdicto: z ideo de ff pōnit. et differētias inter actio. ad exhi. et in facti. z hoc inter dictum: z illud quādmodum testa. ape. no. vt dñi. ff. ad exhibendum. in fi.

Pretor ait. Cūius fē testū tum scriptus: in q̄ instituit heredē: relīqt legata. mortuo tito seruus tenet illud testū vel dolo desist hēre. dī q̄ potent heres z legatarij agere ff suum interdicto de tabulis exhibendis. z q̄ dicit in testū. vides in consiliis. vel alia virtutis voluit ate. Sedo dicit. Si aliqs ff itet penes se esse testū: cogit exhibere p interdictū. quēadmodū testamēta aperiant. z si dicat se non posse exhibere vel nō debere exhibere: ita cito dabit ei tps infra q̄ exhibeat: cogit p ff interdictū. z hz locū hoc interdictū in testō. z in oī alia virtutis voluit ate. sine valeat sine nō sit virtutis sine prior. Zdē si dubitet de statu testatoris: vt q̄ dicat fuisse filiū vel seruū. Zē habet locū hoc interdictū ad testamentū filiōrūfamī. q̄ fecerūt testamētū in castrensib̄ z quasi peculio. Zē hz locū ad testū ei⁹ q̄ dz decessisse apud hostes. nō aut habet locū ad testamēta vitutis adhuc. Zē hz locū ad testū deleti. sine in toti sit deleti sine in parte. Zē z si plures sint tabule testamenti: hz locū ff interdictū. z ff intelige vt dī. ff. l. i. in ff si. pnde. z. in glo. ff in capitul particulariter scripte. Zē q̄ tabulas testamēti deposuit. pōt hoc interdicto petere. Zē si apud quem deposite sunt q̄cūq; sit etiā si sit q̄ dā⁹ mef vel aliqs tabellio. Zē si apud seruū deposite sunt: tenet dñs ei⁹ ff interdicto. Zdē dicit q̄d si testator tabulas quas fecit possessas a titio velit petere cr eū non hz ff interdictū. si agat act. ad exhibēdū: z exhibi tas rem dixisset. Quę actio ad exhibendū dat oībus q̄ rēsua dicunt q̄d petant exhiberi. Tandem dicit. Titus possidens tabulas testamenti debet polo possidere. tenet hoc interdicto. Poterit etiā lege cornelia testamentaria accusari. quasi dolo testū sumpserit. nec cū p manus delicti reicias a manoi. Sed pone q̄ non amouit neq; celauit tabulas: sed eas tradidit alij ne teneret exhibere. non autez animo suppriēdi tabulas: tenebit ff interdictō non aūt lege cornelia. Posset dici hoc interdicti exhibitorū est. z est exhibere coram facere tabule apprehendende. z legende. z apud pretorem exhibenē vt ipse ptor iubeat testes venire adresognoscenda signilla. z si non venīāt sponte coercebit eos: z illi agunt hoc interdicto. quibus est aliq̄d legatū in testō p dicto. z si quētus ff interdicto nō exhibeat. tenet in q̄ntū interest petentis. vñ si heredi nō exhibeant cō demibil possessor tabularū in estimat. heredi. Zē si legatario non exhibeant tabule testamenti fit cōdēnatio in valētia legati. z ff est verū etiā si cōditionale erat legatū. nec curabit se restituturū hāc estimat. si deficiat conditio legati. Sed an possit petere legatarius et quo habuit estimat. q̄ hoc interdictus. z certe si habuit ab heredē amodo nō potent petere legatum ab eodē heredē. Si aūt habuit estimat legatū ab alio bñ potent petere legatum ab heredē. adē in heredē si habuit estimat. heredi. a titio qui noluit tabulas testamenti exhibere. nā heredi. ipsam potent petere ab alio qui possidet eā. fecus si ipse tit⁹ possidet here. Ultimo dicit ff interdictum z post annū durat. z heredi cetersiqs successoribus cōpetit. z hoc dicit cū duabus legibus sequentibus. Fran. accur.

f Tabulas. Sic ergo videt q̄ non pōnat ff edictū ad scripturam q̄ fit hodie in testamēto nūcupatiuo sicut video in bonor. pos. fm tab. vt. C. de bono. pos. fm tab. l. bonorum. z edicto dñi adri. tollen. Vel constitutiōi. vt. ff. l. bonorum. z no. in. d. l. de edic. dñi. adri. tol. l. fi.

f Penes. p apud ponit q̄s largi⁹ significat. vt. ff. de ꝛbo. sig. l. penes. cōpetit cñ ff interdicti contra depositarium. vt. ff. l. iij. §. fi tabule. Accur.

g Et desinerēt. q̄d si dolo fecisti quomin⁹ a principio puenirēt: Dicā cessare interdictū. fic. ff. ā in frau. credi. q̄ autē. in pn. Ar. ff. de peti. he. ff z fi lege. §. pnde. Additio. Pdo solu. but Zitj diffīgue ff bar. post dy. sic q̄ aut q̄s est mihi obligat cr Zitū vel āsi cr q̄ teneāt agrere: z tūc habēt locū oēs leges q̄ dicūt q̄ ille q̄ ap̄hēdit tenet tāq̄ possessor: aut nō est obligat ad ff cr Zitū vel quasi: et habēt locū leges q̄ dicūt eum non condēnari.

b Ita eas. vt apō te fiāt: non a te corruptas.

i Si libell⁹. veluti epla fideicommissaria.

k Aliud ve. puta codicillus. Accur.

l Decreto. Id est edicto isto.

m Cōpetebēdā. i. cōpetebādo: ff q̄ cessat ff interdictū. vt. ff. l. ij. §. Etin tabu. viui. vt. ff. co. §. fi. q̄ sunt contra.

n Exhibere. p iterdictū quēadmo. te. ape. vt. ff. quēad. testa. ape. l. ij. ff.

o Et tempus. forte tale vt est. C. de dila. l. j. z facit insti. de offi. iudi. §. fi ad exhibendum.

p In psentiarum. i. in presenti.

q Vel oportere. i. si dicat se nō debere exhibere: alterū ergo hoc est op vt habeat locū ff edictū. f. q̄ neget se exhibere posse vel neget se debere. In tertio vero cum opōt: ff nō vult hz locū dictus titulus quēadmo. test. ape. vt. d. l. ij. §. fi. fm Azo. §. Ad. dicit hoc cōuertere cū illo in eo casu cū hz z dicat se non debere exhibere. arg. d. §. Accur.

r Codicillos. q̄n non ptinēt ad testū: q̄ z eis est testatio mētis vel q̄ nō valebāt q̄ciq; nisi testō confirmarent: ff hodie fec⁹: vt insti. de codi. §. j. Ac.

s Inutiliter. ſterito filio puta.

t Ruptum. agnatione postbuti.

v Ultio. puta irritus capitis diminutione testatoris. vt insti. qui. mo. testa. infir. in pn. z. §. alio.

x Sed z si falsum. in hoc est Z. j. e. l. fi. sed hic añ de falso agere: ff ibi ceperat agi. Aliq̄ ff ibi crimnaliter agebat de eo. b. ciuiliter. vel ibi ascripsit sibi: hic non prima placet. Accur.

y Sed priores. posti añ aliē facte sunt.

z Imperfectas. hoc est Z. j. ad le. cor. de fal. si qs legatū. vbi p imperfecto dicit hoc interdictū nō cōpetere. Sol. cū hz aliqd vitium testū. quod est in aperto puta si eam vel falsitatē aperta: tūc non est exhibendus: sed si vitiū sit absconsium vt in oībus istis casibus: tunc est exhibendū: nisi sit tm qui conuenit sit paratus probare ipsum esse falsum vel ruptum: vel nullum. arg. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidez. z de carb. edicl. iij. §. cause. z. ff. vt in pos. leg. l. si is a quo. fm. ff. hic ergo potest esse imperfectio z aperta z obscura. Aliq̄ dixerunt q̄ pro imperfecto z falso nec hoc interdictum edictum quemad. testa. ape. nec lex cor. de fal. locum hz: ff aliquis sibi in eo ascribat vt in §. pro falso vero z pfecto: vel pro vero z imperfecto locū habent p dicta: vt d. z. ff. quēadmo. testa. ape. l. ij. §. i. Tu dic fm Azo. q̄ pro imperfecto qualibet ex causa dat hoc interdictum ex cepto pro imperfecto consignationis sine sigillationis vt ibi: pro falso autem non nō perfecto consignationis sine sigillationis vt ibi: pro falso autem non nō perfecto consignationis sine sigillationis vt ibi: appareat ergo tabulas accipi etiam gaf ibi competere hoc interdictum: appareat ergo tabulas accipi etiam abusiue cum propie sit testū perfectum z signatum. vt. d. l. quemadmo. testa. ape. l. ij. §. i.

a Plures tabule. vel particulariter scripte l diuersis locis: vel integraliter scripte vbibet: vel alie prime vel alie posteriores. vt. ff. l. ij. §. i. z insti. de testa. §. penul.

b Discepet. ff. supple veluti si ff. Accur.

c Dicat. qui testari non possunt: nisi de castrēsi vel quasi in quo testat filius: vt subijcit. z insti. qui. non est pmis. face. te. in pn. Accur.

Edictū de tabulis exhibendis. vbi. quoz beat q̄ regrunt.

Testamenti tabule an z quando sint exhibende.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

a ¶ Necesserit. cuius testamentum valet ex leg. cor. vt insti. quib. non est per. fa. te. §. fina.

b ¶ Non pertinet. nec illud quēadmo. testa. ape. vt. §. quēad. testa. ape. l. vij. §. si vbiteke facit ad hoc. l. l. vij. §. si ipse.

c ¶ Reliquit. hoc facit ad id qō no. insti. qui ma. non pos. §. fi. Accur.

d ¶ Testamētum sit deletum. puta §m. R. cācella tum: vel incisum p errorem: magis aūt si aliqua culpa interuenisset lata vel leuis. et facit. §. de secūm. tabu. l. §. §. si linum. z. §. si rose.

e ¶ Dum habet hoc literdictū. si tñ ad hoc legi possit testamentū: finaūt dolo hoc fuisset factū: tūc ex ea parte tenetur q̄si dolo desijsset possē exhibere in totū vel in partem. vt. §. c. l. §. in pri. z facit. §. de fur. Ḃ amplius. z. l. §eq. §. §. ad leg. agl. qui tabulas.

f ¶ Si tabule. facit. §. eo. l. §. §. interdictū. ibi: ptoinde et si plures. z̄. c. §. de fecūm. tabul. l. §. §. §. si gs in duobus.

g ¶ Detinet. q̄ pōt exhibere. vt. §. ad exhibē. celsus. in prin. cit ergo scriptum interdictū in rem. vt. §. de inter. l. i. §. §. pe. et arg. §. qō met. can. l. meum. §. cū autem. sed hoc casu forte habitur depositario tempus vt dño denunciet. vt in aut. vt oēs obe. iu. §. fi. igif. c. vbi in rem act. l. ij. nec ob. in auf. de depo. in princi. q̄ hic nec inter dict depositi restitutionē: §z lite cōte stātur z agit hoc interdicto vt fiat ei hibitio.

h ¶ Depositū. potest cñ depositum suscipere: z fic exhibere. Accur.

i ¶ Edictū. id est q edes tuetur. vt insti. de tute. §. tutores. Accur.

k ¶ Omnib⁹. §. vt habeāt actio. ad exhi. sed non q̄ habeant interdictū de tabu. exhi. naz heres ē dñs testamenti: et tamen habet interdictuz de tabul. exhi. vt. §. ad exhi. l. ij. §. si qs extra. et. §. quēad. mo. testa. ape. l. ij. vel dic §m. R. q̄ hic dicit de his q̄ dicunt ex sua pſona sed heres non ex sua: §z here ditario iure dicit sua: sic ergo hic no. non concurrere hoc interdictum cuz actio. ad exhi. nisi in hērede vt diximus. z facit. §. ad exhiben. l. ij. §. fi. z. C. ad exhi. l. instrumenta. Accur.

l ¶ Testamentarie. p̄ interdictū sicut nec contra. vt. C. qñ. ci. ac. l. j.

m ¶ Quod maius. facit. j. de penis. l. relegati. in fi.

n ¶ Animo vel ꝓfilio. ꝓpositi cñ z volūtas z̄. vt. j. de fur. q̄ iniurie.

o ¶ Apprehendende. z legende. vt. §. quemad. test. ape. l. ij. §. inspecto. z deſcribende. vt. §. ad leg. falci. l. penul. §. fi. Also. z. §. quemadmo. testa. ape. l. i. in prin. z facit. §. ad exhiben. l. ij. z. j. de verbo. sign. l. plus est. z. j. de lib. bo. exhi. l. ij. §. ait prætor.

p ¶ Signa. i. sigilla. z facit. §. quēad. testa. ape. l. i. in fi.

q ¶ Coercen. captus pignoribus vel multis. vt insti. de satisf. tu. §. quib⁹. z. §. de ven. inspi. l. i. §. qd ergo. z. §. si qs ius dicē. non obtē. l. i. in prin. et facit. C. de testi. l. penul. in prin. z. §. de testi. l. unuiti. arg. sumpto. a ꝓtrio. Sed §. §. quēad. testa. ape. l. sed z si qs. vbi dicit non cogi eos venire coram iudice. So. ibi extra terr itoriū iudicis erant. Accur.

dictū. Idē est z si is qui testamētū fecit apō hostes ꝺcesserit. ¶ Hoc interdictum aduiui tabulas nō ꝓtinet: quia verba pectoris relict fecerunt mentionem. Sed et si fine dolo malo testamētum fit delectum.

Lex. ij.

Paulus. Et totum: vel pars eius.

Lex. iij.

Vlpianus.

Dum habet hoc interdictum. Si tabule in pluribus codicibus scripte sunt: oēs in terdicto isto cōtinētur: quia vnus testamētuz est. ¶ Si tabule testamēti apud aliquez deposite sunt a titio hoc interdicto agēdū est: z cuz eo q detinet z cuz eo q deposuit. Proinde z si custodia tabularum cessauit vel tabularius suscepit: dicēdum est teneri euz interdicto. ¶ Si penes seruos tabule fuerit dñs interdicto tenebitur. ¶ Si ipse testator dūviuit tabulas suas esse dicat et exhiberi desideret interdictū hoc locū nō habebit sz ad exhibēdum erit agēdum vt exhibitas vēdicet quod in omnibus corpora sua esse dicunt instrumentoz probādum est.

¶ Primo ponit vnū dictū z eius rationē: scdo ponit vnā dubitationez circa illud z illam declarat. tertio ponit vnū aliud dictū z illud determinat. secūda ibi: nec preiudicat. tertia ibi: z posse. Bar.

¶ Si qs dolo malo fecerit quo minus penes cū tabule essent: nihilominus hoc interdicto tenebitur. Nec preiudicatur aliquid legi cornelie testamētarie quasi dolo malo testamētuz suppresserit. Nemo enim ideo impune retinet tabulas quod maius facin admissit cum exhibitis tabulis admissum eius magis manifestetur. Et posse aliquez dolo malo facerevt in eam legem non incidat: vt puta sincq̄ amoucrit neq̄ celauerit tabulas: §z idcirco alij tradiderit ne eas interdicenti exhiberet: hoc est si nō supprimēdi aiouel cōilio fecit: §z ne huic exhiberet. ¶ Hoc interdictuz exhibitoriū est. Quid sit exhibere videam. Exhibere hoc est matcrie ipsi apprehēdēde copiā facere: exhibere aūt apud ꝓtores oportet: vt ex auctoritate eius signatores āmoniti venirēt ad recognoscenda signa: z si forte non obtēperēt testes labeo scribit coerceri eos a ꝓtore debere. Solet autez exhiberi tabulas deiderare oēs oīno q quid in testamēto ascriptum habent.

¶ Primo ponit vnū dictū z eius rationem. Secūdo ponit vnam dubitationem circa predicta z ea declarat. Scda ibi: Inde q̄rit. h. o. Bar.

¶ Ideōne aūt huius iudicij quāti iterfuit estimari dz. Quare si heres scripti Ḃ interdicto experiatur ad hereditatē referēda est estimatio: z si legatū sit tñ venit i estimationē quātum sit in legato: z si sub ꝺditione legatū sit quasi cōditiōe existēte sic estimādū est. ¶ Nec cōpelli debebit ad cauēdū se restituturuz quicquid cōsecutus est si cōditio defecerit: quia pena cōtumacie prestatur ab eo qui nō exhibet. ¶ Inde q̄rit si hinc cōsecutus est estimationē legatarius: postea legatū petat: an sit audiēd? z putē heres idē prestituit: exceptione doli repellēdum si alius repelli nō oportere. Ideo z si heres sit g interdictovsus est estimationē cōsecutus cadē est estimationis distinctio. Interdictū hoc post annuz cōpetere cōstat: sed z heredi ceteris q̄z successoribus cōpetit.

Lex. iiij.

Paulus.

Si tabule testamēti apō pupillū z dolo tutoris defecerint esse: in ipsum tutorē cōpetit interdictū: equū est eñ ipm ex delicto suo teneri nō pupillum.

Lex. v.

Labolenus.

Et tabulis ꝓferendis

¶ Estimādi est. sed certe nō tm interest: cum ad hec hereditatē petere nō possit. vel legatū: vel etiā non est ꝺditio: z sic est cōtra. j. de reg. iur. l. quatenus. Sol. hic §pale. ꝓpter cōtumaciam vt hic subijcit. vt per eam augeatur. sic econtra speciale vt q̄d doq; minuatur. vt. C. de fruct. q̄ ꝓ eo q̄ interest. l. j. in eo q̄ nō p̄mittit ex cedere duplum interesse cōis: sic et. §. qui ex cau. in pof. ea. l. penul.

¶ Restituturū. exigit ergo fiatim: et eit §pale als §. §. ad le. aquil. l. in lege aqlia. si deletū. Accur.

Additio. Hic §m Bar. q̄ hic concumit gs ꝓpter doli: ideo ꝺclaratio repsentat: ibi: nec culpam: ideo differitur.

¶ Si hinc. Id est p boc interdictum.

¶ Distinctio. Ut si a possessore hereditatis est estimationez sit ꝓsecut amplius eam nō petat: si ab alio estimationē consecutus est: hereditatē a possessore petere non ꝓhibet ad qō est. §. de peti. here. nec vllam. §. pe. z. j. de solu. sticbus. §. dolo. nec est §. i. de reg. iur. l. bona fides: q̄ hic §pale. vel a diuersis exigit Ḃ secus si ab vno. z. §. pri. z in §tio. et j. de fur. l. ei q furti. in fi. z §. ne quis ei q m ius. l. §. fi. Jtez §. §. de re iudi. si gs dolo. §. fi. So. Ḃ §pale. q̄ occultat probationez. ar. C. de heredi. l. qñ. §. fi. Jtē cōtra. j. de noua. l. fundū. vbi etiā ab vno petit res z estimatio. Sol. vbi sunt due stipulatiōes: z eo ani mo interpolite vt vtraq; habeat effectū. §. rei z estimationis rei.

¶ Post annū. nec enim est penale habito saltem respectu ad actorem. vt j. de actio. et obli. l. in bonozarius.

Si sint. ¶ Cal. Cū quidam pupillus possideret tabulas testamēti: z eas peteret mibi exhiberi: dolo tutoris eius defierūt esse apud eū pupillū: dicit q̄ tutor er boc dolo conuenit hoc interdicto ad interesse: z de suo soluet. Fran. accur.

¶ Non pupillū. facit. j. qō viaut clam. l. is qui. §. fi tutoris. z. §. de actio. emp. iul. §. idem iul. z. j. de reg. iur. l. neq̄s. z. C. vnde vi. l. meminerint. z §. ti. §. l. §. §. boc edicto. z apō ibi no.

Et tabulis. ¶ Cauſa. Ponit duos casus in quibus non agitur Ḃ interdicto ꝓ tabulis exhibendis. Primus est vt §n testamēs to est titius mſtitut? here? z nūc duo sunt titij: quoz̄ alter cr̄edit se here dem insolidū: et petit here. p̄ pet. heredi. ammodo aliqs eoz non potest hoc interdictū ꝓponere cū preparatorū sit: z ideo an litem z test. super peti. here potuit Ḃ interdicti intētari: nō post vt hic. Scōs casus est. vt quando aliquis petit testamentum exhiberi occasione legati sibi relicti qō ipsemet sibi ascripserat in testamento: z sic ex hoc dz legatū amittere z fisco applicar. nam hoc casu non audiē agens boc interdicto: z hoc casu deponet

Legatarius ab heredi. petit. pos ſessore eius mationem sit cōsecut petere pos hibet sinis se ab alio estimatio nē sit consecutus.

¶ Iste text fac q̄ si qs monachum est aliquod instrumēt vel liber alicui⁹ notarij: vt si ꝓpter q̄ fortuit nota ri⁹ interrelig iosis Igref fum dz agi ꝓ monaste rio. vt hic q̄ Bar.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ne quid in loco sacro fiat.

si deponetur interim testamentū in edem sacram. vel apud bonū virū: potes ꝛ alia exempla dare in hoc ſcō casu. vt in glo. et ſi bene inſpicies vtrūq; caſum inuenies vt in gloſis preceptoris mei accur. Fran.

a ¶ Dendet. quia ꝛ iis conteſtata eſt vt puta duo ſummi tituꝫ ꝛ in tabulis eſt inſtitutus titius. vter qꝫ noſtrum per petitio. here. inſolidum ſibi aſſerit hereditatem. nō ergo agetur ammodo hoc interdicto qꝫ eſt preparatorium ſicut et actio ad exhiben. ꝛ ideo ante lit. con teſta. ſuper peti. here. debuit proponi. Accur.

b ¶ Ad publicaꝫ queſtionem. quod eſt ſi falſuꝫ dicatur: ſi tamen cōtrouerſia iam cepta ſit ſm quoſdam. Vel dic qꝫ eſt ſi nō ſūt tabule ſignate nec fuerunt ibi ſignatōes: vt. ſ. ad leg. cor. de fal. l. ſi quis legatuꝫ. Vel tertio quod eſt ſi in eis ſit relicta here ditas fiſco. nam tunc vere pertinent ad publicaꝫ queſtionem ſm. D. Vel quarto ſm Azo. quia iſ agit interdicto ſibi aſcripſit in teſtamento cuius cauſa petit ſibi exhiberi tabulas: quod lege comune lia vetitum eſt: ꝛ relictuꝫ fiſco applicatur cum auferatur indigno: ꝛ ſm hos quattuor modos non eſt ꝑtra. ſ. eo. l. i. ſ. hoc interdictum. Vel dic vt ibi.

c ¶ Itaqꝫ. qꝫ non agit interdicto his duobus caſibus: ꝛ ille apud quē ſunt poſſet eas vitiare: itaqꝫ ꝛc. ſed ſm vltimas duas expoſitiones ſecundi caſus quare nō apud fiſcuꝫ vt dignioꝛem: vt. ſ. de fi. inſtru. l. fi. Reſpon. ꝛ ipe dicitur vir idoneꝰ vel ibi nō erat bereditatis queſtio: hic ſic.

Ne quid in loco ſacro fiat.

¶ Interpoſito titulo ſuperiori occaſiōe illoꝝ titu. ſ. quoꝝ bonoꝝ ꝛ quoꝝ legatoꝝ redit ad ꝓpoſitā materiā. ſ. ne vis fiat ei. ſ. ad ꝓhibitoria interdicta: ꝛ ꝓio de diuinoꝝ ibus: eſt em̄ hec cauſa diuini iuris: vt. ſ. de interdictis. l. ij. §. i.

Jt pretor. ¶ Caſus. Pretor ꝓhibet ne quid fiat vel immutatur in loco ſacro vt in ſacrario vbi vaſa ſacra reponūtur: et intelligas ꝓhiberi: ne qd in loco ſacro fiat qō fit ad deformitatem vel incōmodum: at ornamenti cauſa bñ ꝓt aliqua fieri: tandem dicat ꝙ curam ſiue cuſtodiā edium ꝛ locoꝝ um ſacroꝝ debent habere qui edes curant. i. edi. cur. qui edes tuentur. Fran.

Locus ſacer qꝫ ſit.

d ¶ Sacro. Sacer eſt qui rite ꝛ per pontifices deo conſecratus eſt: vt inſti. de rerum diui. §. nullius.

e ¶ Non de ſacrario. ſcꝫ vbi ſacra reponuntur: vt. ſ. de re. diui. l. ſacra. §. illud vero. Azo.

f ¶ Edes ſacras. id eſt deo conſecratas: vt. ſ. diti. ꝛ ſupple. non ſolū hoc interdicto proſpicitur/ſed ꝛ domus fiſcalis dicitur ſacra. inſti. de vſuca. §. i. ꝛ de his dicunt quedam hic loqui: ꝛ bi qui curant dicuntur editui: vt inſti. de tute. §. ij.

In muris. ¶ Caſus. In muris ꝛ portis ciuitatis romane ꝛ in alijs locis ſacris vt in muris municipioꝝ ꝓhibet aliquid fieri qō fit ad damnū vel incōmodū. Jtē ꝛ in muris ꝛ portis vetat habitari: ꝛ hoc eſt tumore incendij ne habitantiū culpa incenderetur turris: niſi inhabitent de permiſſu principis. Vel aliter potes exponere finē legis: qō dic vt in glo. ōñi mei accur. ꝛ hoc dicit hec. l. ꝛ ſeq. Fran.

g ¶ Portis. ciuitatis romane. vt inſti. de re. di. §. ſacte. ꝛ. ſ. de re. di. l. ſi.

h ¶ Locis. vt in muris municipioꝝ: vt. ſ. de rerum diui. l. ſed diui. §. fi. ꝛ. l. ſacra. §. muros. Accur.

i ¶ Jrrogetur. dānū ꝓuato: vt. ſ. ti. ij. l. ij. in prin. vel etiam ipſi reip ub.

k ¶ Neq; muri. ¶ Principis. ſ. permittētis ꝓpter ꝛc. vt ar. ſ. de offi. ꝓfec. vigi. l. i. vel dic ne ibi poſſit oriri incendium.

¶ De locis ꝛ itineribus publicis. ¶ Differt ab inferiori ru. vt ibi dices

Titu. VI.

De locis et itineribus publicis. Titulus. vij.

Pōponius. Lex. j.

Vilibet de publicis petere permittendū eſt id quod ad vſum hominū pertinet: interdictum competere non oportet ſi hereditatis controuerſia eſt bis pendet / aut ſi ad publicamᵐ queſtionē pertinet. Jtaqꝫ in ede ſacra interim deponēde ſunt aut apud virum idoneum.

Ne quid in loco ſacro fiat. Titulus. vj.

Vlpianus. Lex. j.

Jt pretor: in loco ſacro d facere quid ꝛ ve immittere quid veto. ¶ Hoc interdictuꝫ de loco ſacro nō de ſacrarioᵉ cōpetit. ¶ Quod ait pretor ne quid in loco ſacro fiat: non ad hoc pertinet quod ornamenti cauſa fit: ſed quod deformitatis vel incōmodi. Sed ꝛ cura edium locoꝝq; ſacroꝝ mandata eſt bis qui edes ſacras curantᶠ.

Her mogenes. Lex. ij.

In muris: itemq; portisᵍ et alijs ſacris locisʰ aliquid facere quo damnū aut incōmodum irrogeturⁱ: non permittitur.

Paulus. Lex. iij.

Neq; muri neq; porte habitari ſine permiſſu principisᵏ propter fortuita incendia poſſunt.

De locis et itineribus publicis. Titulus. vij.

Pōponius. Lex. j.

Vilibet in publicuꝫ petere permittendū eſt id quod ad vſum hominū pertinetˡ: veluti vias publicas: itinera[m] publica: et ideo quolibet poſtulante de his interdicitur[n].

Paulus. Lex. ij.

Emini[o] licet in via publica monumentum extruere.

Idem. Lex. iij.

Je vicinales que ex agris priuatoꝝ collatis facte ſunt: quaruꝫ memoria non extat: publicarum viarū numero[p] ſunt. Sed inter eas ꝛ ceteras vias militares[q] hoc interest: q; vie militares exitum ad mare: aut in vrbem: aut in flumina publica: aut ad aliam viam militarem habēt: harum autem vicinarum viaruꝫ diſſimilis eſt conditio: nam pars earum in militares vias exitum habēt / pars ſine vllo exitu interiunguntur[r].

Ne quid in loco publico vel itinere fiat. Titulus. viij.

Diuide in quattuor partes totum hunc titulum. Primo ponit narratiūcu lam quandam que eſt loco cuiuſdam ſummarij. Secundo ponit verba edicti pretoris. Tertio exponit verba edicti. Quarto quaſdam queſtiones vel difficultates / diſſoluit circa hoc edictum. Secunda ibi: Pretor ait. Tertia ibi: Hoc interdictum. Quarta propium locum non obtinet: ſed ſicut ſanguis in corpore ſic per totum hunc titulum diffunditur: collige prudenter et ſapienter diſcerne et non errabis.

Vlpianus. Lex. j.

In loco publico prohibet edificare: et interdictum

l. i. ij. §. priuate vie. ꝛ dic eē tripler genᵒ viarū: vt. ſ. ti. j. l. ij. §. viaꝝ. acc.

q ¶ Militares. i. publicas. Accur.

r ¶ Intermoiuntur. facit. ſ. de ſerui. ruſti. prediо. l. ſi.

Ne quid in loco publico vel itinere fiat. §

Supiori titulo ſpāliter: hic generaliter in oī publico dicit: vt. ſ. eo. l. ij. §. publici. ſic ꝛ. ſ. ad le. aql. ſi ſeruus ſeruū. §. inquit. vel ſuperior preparatorius eſt: neceſſit bi aliquod interdictum: hic aūt quattuoꝛ ꝓponit. Primū in. l. ij. in prin. Scōm in. §. ait pretor. ꝛ ſunt ꝓhibitoria tm̄. Tertium in. §. pretor ait. ꝛ eſt reſtitutorium. Quartum in. §. ꝛ eſt ꝓhibitorium.

In loco publico. ¶ Caſus. Primo dicit ꝓtor ꝓhibet edificare in loco publico: ꝛ ob hoc ꝓponitur hoc interdictum. Scō ponit edictū: pretor ait ne qd fiat vel immutatur in loco publico ꝓpter quod dānū alicui daretur niſi lege permittente: ꝛ vel ſenatuſconſulto vel edicto: vel decreto ꝓncipis permittente fieret: ꝛ da exempla de his vt in glo. ꝛ ſi factum ſit in contrarium interdictū non dabo ſcꝫ reſtitutoꝛium: ꝛ ſic habeas in littera non dabo. aſs de eſt non: ꝛ tunc dic. dabo interdictum reſtitutoꝛiū quādoqꝫ: vt quādo opus eſſet factum in via publica vel in itinere publico. vt de hoc habeſ. ſ. ea. l. §. ait pretor. Poſtea loquiſ vlpianus ꝛ dicit ꝙ hoc edictum ꝓhibitoꝛiū eſt vt ſpectat ad publicā vtilitatē: ſpectat etiam ad ꝓuatam: vt ſi homines vt ibi ꝓpe moꝛant poſſint ꝙ loca publica ire debere: ꝛ inde habere lumen ad domos ſuas: ꝛ tm̄ iuris hꝫ aliquis ad obtinendum vſum publicum qō fit ꝓponendo hoc interdictū: ꝙtū aliquis ad ꝓhibēdū vſum publicū qō fiebat edificando. Poſtea exponit verbum publico: nā publicū cōprehēdit areas ciuitatū ꝛ agroſ ꝛ inſulas ꝛ vias publicas: hoc aūt interdictū nō extenditur ad ea loca q̄ ſunt in fiſci patrimonio: ꝛ ſi de aūt interdictū nō extenditur ad ea loca q̄ ſunt in fiſci patrimonio: ꝛ ſi de iſtis locis fiſci erit q̄ſtio ſ. fiſcti. i. procuratoꝛes ceſaris erūt iudices: habet iſtis locis fiſci erit q̄ſtio ſ. fiſcti. i. procuratoꝛes ceſaris erūt iudices: habet itaqꝫ locum hoc interdictum in locis q̄ ſunt in vſu publico. i. cuiuſcqꝫ ciuitatis. tandē dicit. in ſolario domus mee poſui velum puta linteū vel ſiſ

s

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

milem pannum: ꝛ hoc nocet luminibus domus tue: agere potes hoc interdicto vtili: ne hoc veli immittã. Vltimo dicit: edificasti in loco publico nec phibitus es: modo cũ reficere vis illud edificiũ volo phibere ne reficias er hoc interdicto: dicit ꝙ possum. ¶ Aduersus. Molem mari dereliqui: habeo hoc interdictum vtilẽ ꝛ: si illud mihi nocet. als non. ꝛ domũ in littore maris facere possis si mihi vel alij nõ nocet. si autem in mari vis piscari vel nauigare vel lauare te in flumine publico vel in curia cõmunis pspicere: non possum te phibere: immo si prohibeo te de facto teneor tibi iniuriarum act.

¶ Merito. Nunc exponit vlpianus vba illa edicti que dicũt qua ex re domũ alicui def. ꝛ merito pspicit ptore dãnũ ex loco publico alicui def. nasci ꝛ quotiẽs pnceps pmittit alicui edificare in loco publico intelligitur permissum de eo edificio qđ nõ noceat priuato. vnde si ex hoc ope aligs amittere sperat liberũ aspectũ habet hoc interdictum: si autem sperat amittere aquas que de meo fundo ad suum bat nõ iure seruitutis nõ ꝑpter hoc habet hoc interdictũ: si autẽ edificat in publico et nocet edificio quod feceras in eodẽ loco publico non habes hoc interdictum: cum ꝛ tu illicite edificias: secus si licite: vt quia permissũ pncipis edificaueras. ¶ Si quis a principe. Impetrauit a principe vt in loco publico: puta in curia cõmunis edificarẽ: uta domus videtur concessum si sine iniuria siue dãno alicuius edificem: nisi expresse in contrarium dictum sit in rescripto. Sco dicit edificaui in publico nemine prohibente: non cogor destruere istud opus ꝙ hoc interdictũ: si tñ obstet publico vsui is qui procurat operibus publicis destruet id opus et officio suo: si aũt non obstat dimittatur: salarium tamẽ habitur de hoc edificio ipsi ciuitati: sed si cui vellem edificare in publico parabas iam me ad hoc: dicit ꝙ iudicis officio cogor ad cauendũ vt decretero non edificẽ: nec ego nec mei heredes. Vltimo dicit: secus est in locis sacris ꝙ in locis publicis. nam vetat aliquid fieri in loco sacro: si fiat cogitur restituere in pristinum statũ. hoc dicit vsq; ad. §. pretor ait. Fran.

a ¶ Proponit. vt. j. l. pr. in pun. ꝛ facit. j. qõ vi aut clam. l. vim facit. §. fi. ff. j. de ope. publi. li legatum. §. fi.

b Rector. In loco publico. hec ꝛ sequentia exponuntur. j. eo. l. ij. §. publici. ꝛ sequen.

c ¶ Lege. scilꝫ municipali. vel dic scripta: ꝛ fm hoc ponitur vt genus: sequentia vt species.

d ¶ Senatusco. permittente: vt. j. de flu. quominus.

e ¶ Edicto ptoris. vt. j. de via publi. l. j. in pun. ꝛ. §. i. ꝛ. l. fi. §. fi.

f ¶ Decreto. vt. j. eo. §. si quis a pncipe. ꝛ. §. de serui. l. seruitutes. §. publico. ꝛ. j. de flu. l. quominus.

g ¶ Interdictum. py. est non dabo. als de est non. dices ergo cum factum est in via publi. vel in itinere publico dabitur interdictum restitutorium: vt. j. eo. §. pretor ait qõ. ꝛ sic etiam intellige. §. si ser. ven. si qñ. §. fi. si aũt in alijs locis pub. non habet locum interdictũ restitutorium sed prohibitorium tm̃: vt. j. e. §. si quis neminem. ꝛ sic vtraq; lra est bona. ꝛ facit. §. de interdi. l. j. §. publice. ꝛ de ope. no. nũ. l. j. §. nunciatio. ꝛ. j. de ope. publi. §. legatum. §. fi.

h ¶ Hoc interdictum prohibitorium. dũtaxat: vel dic etiam restitutorii quandoq; vt. §. proxi. rñ. no.

i ¶ Ciuitatis. forte cuiusꝫ alterius nõ romane: cum ius ciuile dicat ciuisli bet ciuitatis: vt insti. de iure na. §. i. sic ergo quelibet ciuitas publi. habet fm azo. Vel dic pub. romane ciuitatis tm̃ cum nõ adiaciatur nomẽ. insti. de iure na. §. sed ius. est ergo sensus iure ciuitatis .i. iure ciuili romanoꝝ qõ omnes sequimur. ꝛ sic tam de publicis rome ꝙ aliarum ciuitatum dicit que modo sunt in vsu pub. vt. j. ea. l. §. hoc interdictum.

k ¶ Cuiusꝫ. §. priuati hominis. §. iure seruitutis.

l ¶ Ad obtinendũ. §. vsum publicũ qõ facimus proponẽdo edictũ ꝙ tum quilibet ex populo ad prohibendũ habet: qõ fit edificando fm Jo. et sic

proponit[a].

Vlpianus. Lex. ij.

PRetor ait: ne quid in loco publico[b] facias: inve cum locum imittas quaex re quid illi dãni detur: ꝑter ꝙ qõ lege[c] scnatusconsulto[d] edicto[e] decretove[f] principũ tibi concessum est: de eo quod factum erit interdictum[g] dabo.

¶ Hoc interdictũ prohibitoriuz[h] est: et tam publicis vtilitatibus ꝙ priuatorũ per hoc pspicitur. Loca enim publica vtiq; priuatorũ vsibus deseruiunt: iure scz ciuitatis[i] non ꝙs. ppria cuiusq;[k] et tñ iuris habemus ad obtinendũ[l] quãtum quilibet ex populo ad phibẽdum habet. Propt qõ si forte opus in publico fiet qõ ad priuati damnũ redundet: prohibitorio interdicto põt cõueniri: ꝑpter quas rem hoc interdictũ propositũ est. ¶ Publici loci appellatio quemadmoduz accipiatur labeo diffinit: vt et ad arcas: et ad insulas: et ad agros: et ad vias publicas itineraq; publica pertinent[m]. ¶ Hoc interdictum ad ea loca que sunt i fisci patrimonio non puto pertinere. In his cñ neq; facere quicq̃: neq; phibere priuat⁹ potest: res cñ fiscales[n] ꝙs. ppric et priuate principis sunt. Igitur si quis in his aliqd faciat[o] nequaq̃ hoc interdictum locum habebit. Sed si forte de bis sit cõtrouersia/ prefecti[p] eorũ iudices sunt. Ad ea igitur loca hoc interdictũ pertinet ꝙ publico vsui[q] destinata sunt: vt si qd illi fiat qõ priuato noceret: pretor interdicere et interdicto suo. ¶ Cũ quidã velũ[r] in meuiano[s] imiſſum haberet qõ vicini luminib⁹ officiebat vtile[t] interdictum cõpetit ne quid in publico mittas: qua ex re lumini bus gatꝰ scij officias.

Sicut. phibetur pretoris interdicto ne quid noui in loco publico fiat: ita etiam prohibetur ne iam factum restaureꝫ. h.d.

¶ Si quis quod i publico[v] loco positum habuerit reficere velit: † huic interdicto locꝰ esse aristo ait ad phibendũ cũ reficere. ¶ Aduersus cũ qui molẽ in mare proiecit: interdictũ vtile[x] cõpetit ei cui forte hec res nocitura fit. Si autem nemo damnũ sentit tuẽdus est is qui in littore edificat vel molez in mare iacit. ¶ Si qs in mari piscari vel nauigare phibeatur: nõ habebit[y] interdictum: quẽadmodũ nec is qui i campo publico ludere vel in publico balneo lauare: aut in theatro spectare[z] arceat. Sz in oĩb⁹ his cañb⁹ iniuriarũ[a] quidez actione vtẽdum est. ¶ Merito ait pretor: qua ex re quid illi damni detur. nã quoticunscũq; aliquid in publico fieri pmittitur/ita oportet permitti: vt sine iiuria[b] cuiusq;

† Concor. tex. in c. cõsoluit et qđ ibi nota. et ꝛa de iude. facit. l. fanctmus. fm notã. Bal. ibi. C. de rella.

Solum est cõe: nõ publicũ. ꝛ per hnota diffferentiã inter cõmune ꝛ publicũ.

aliter accipitur publicum: vt. C. de vsur. l. acceptam. que est contra.

n ¶ Fiscales. i. ciuitatis romane vel ipsius imperij. ꝛ facit. C. de quadri. prescrip. l. fi. in pun.

o ¶ Faciat. Auctoritate pretoris vel decreto non iure actionis: vt. §. de acqui. re. do. l. ꝙuis.

p ¶ Prefecti. hoc est ꝓcuratoris cesarie: ꝛ sic soluitur contra. C. vbi cause fiscales. l. ad fiscũ. vel lege subſtãtiue. i. ꝓpositi sunt quidã iudices. l. di ct. ꝓcuratores: sic accipitur. §. de fideicõ. lib. l. iiij. §. si bona. vna fcs cuz pside. vt. C. si aduersus fiscum. l. ij. Accur.

q ¶ Publico vsui. cuiusli bet ciuitatis non romane. vt dictũ est. ꝛ sic ꝙlibet ciuitas habet publica. Vel dic etiã de publicis romane ciuitatis que modo sunt in publico vsu: vt ꝛ. §. loquit de bis ꝙ sunt i patrimonio: nõ tamen in vsu publi. arg. §. de ꝛtraben. emp. l. sed celsus.

r ¶ Cum quidã velum. de panno. vel alia materia sic dictum: qz habet in star veli. vel qz velat lumen.

s ¶ In meuiano. i. folario a menibus sic dictum. ꝛ facit. j. de vbo. signi. l. malum. §. i.

t ¶ Vtile. qz in suo non publico fecit lz extendaꝫ in publico qz in suo vsq; ad celum liberũ esse debet. vt. §. de ser. l. fi. ꝛ. j. qõ vi aut clam. l. §. pe.

v ¶ In publico. qõ cum posuit prohiberi potuit.

x ¶ Vtile. qz solum est cõmune non publicuz: vt insti. de re. diui. §. quia. nulla cñ cõia sint publica vel ecõtra. ꝛ facit. C. de ope. pub. l. v. ꝛ de ser. rusti. predio. l. imperatores.

y ¶ Nõ habebit. qz nihil ille in publico facit vel imittit: vel etiã in cõe.

z ¶ Spectare. non opere facto: sed als manu adhibita: sed in his oĩbus ꝑter ꝙ in mari potest dici ꝙ detur vtile: vt. j. de loco publi. fru. l. j. Similiter posset dici in mari: nam cuz hoc ponatur in paritate cũ ĩthis alijs et in alijs competat vtile in mari debet competere: sic in via publi. vt. j. eodem. §. fina. ꝛ ad hoc est. j. de flumi. l. j. §. si in mari. et. j. vt in flumi. publi. na. li. l. j.

a ¶ Iniuriarum. vt. j. de iniur. l. iniuriarum. §. fi. sed ꝛ hoc vtile: vt dixi.

b ¶ Sine iniuria. i. dãno. ad quod est. §. si ser. ven. l. sicuti. §. penul. et. §. fi. ꝛ. j. ea.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ff. ⁊. j. ea. l. §. si quis a principe. ⁊. ff. de reli. ⁊ sum. fu. si quis se. in fi. j. rñ. ⁊. C. de preci. impera. offe. l. ij. ⁊. ff. eo. §. cum quidam. Accur.

a ¶ Commodum. contra. ff. de damno infecto. l. proculus. et. ff. de aqua pluuia arcenda. l. j. §. sicut. sed in publico hic fit opus: ibi in priuato facientis. vnde non sic arcetur ibi.

b ¶ Qualequale. id est q̃lecunq̃.

c ¶ Edificauero. i. edificare voluero: vt. j. §. si q̃s nemine. Azo.

d ¶ Nullo iure. tibi debito. Accur.

e ¶ Effecerit. id est factum sit. Accur.

f ¶ Cōpetit. et potest esse ratio: q2 primum a me: secundum a deo habes.

g ¶ Ei. edificio quo ad lumen puta: vt. ff. proxi. §. Accursius.

h ¶ Edificaueras. nil dolosus doloso ⁊c. ad hoc ff. de dolo. si duo. et. j. de fideiuss. si titius. in fi. ⁊. ff. de dã. infec. qui bona. §. si q̃s iuxta. Azo. et. j. qđ vi aut clam. si ali⁹. §. bellissime. et. C. de libe. cau. si filiũ. ⁊ de inof. testa. in arenam. ⁊. ff. ne quis eũ qui in ius vo. l. ij.

i ¶ Cōcesso. a principe vel senatu: vt. ff. proxi. §.

k ¶ Sic concedit. scʒ generali cōcessione vel simplici. qđ est. ff. eo. §. merito. et. C. de inoffi. testamen. si quãdo. in prin. et. j. de aqua quotidi. l. j. §. illud tamẽ illic. ⁊. j. ad trebel. l. sed cũ ab herede. et. C. de eman. l. nec auus. ⁊. j. qđ vi aut claʒ. l. iij. §. plane. et. j. ne quid in flu. publi. l. j. §. sunt qui putant.

fiat: ⁊ ita solet princeps quotiens aliquid noui operis instituẽdum petitur permittere. Damnũ autẽ pati videt̃ qui cōmodum[a] amittit quod ex publico consequebatur qualequale[b] sit proinde si cui prospectus: si cui aditus sit deterior vel angustior: interdicto opus est. ¶ Si quid in loco publico edificauero[c] vt ea que ex meo ad te nullo iure[d] defluebant desinant fluere: interdicto me non teneri labeo putat. ¶ Plane si edificium hoc effecerit[e]: vt minus luminis insula tua habeat: interdictũ hoc competit[f].

☞ Qui illicite facit non potest alium arguere qui ipsum impedit in simili actu. Juxta quod dicit Juuenalis. Nil iudeus iudeo nil cathilina cethego. h. d.

¶ Idem ait si in publico edificem: deinde hoc ei[g] edificium obstet quod tu in publico edificaueras[h] cessare hoc interdictum: cum tu quoq̃ illicite edificaueras: nisi forte in iure tibi concesso[i] edificaueras.

☞ In rescripto principis videntur concessa que alijs incōmodũ non afferunt: nisi expresse aliud diceretur in rescripto. h. d.

¶ Si quis a principe simpliciter impetrauit vt in publico loco edificet: non est credendus sic edificare vt cũ incōmodo alicui⁹ id fiat: neq̃ sic conceditur[k] edificare: nisi forte quis hoc impetrauerit[l].

☞ Edificia q̃ fiũt in locis publicis nullo prohibente non debent facta destrui: si non obstãt vsui publico: sed debet ipsis imponi annua pensio: secus est ĩ locis sacris: quia edificia ibi posita debent destrui propter religionem. h. d.

¶ Si quis nemine[m] p̃hibente in publico edificauerit non esse eum cogendum tollere: ne ruinis vrbs deformet̃: ⁊ q2 prohibitoriũ est interdictum non restitutoriũ[n]: si tamen obstet edificium id publico vsui/ vtiq̃ is qui operibus publicis procurat debebit id deponere[o]: aut si non obstet solarium[p] ei imponere. Uectigal enĩ hoc sic appellatur solariũ ex eo qđ pro solo pendatur: si tamẽ adhuc[q] nullum opus factuʒ fuerit: officio iudicis continetur vti caueatur nō fieri: ⁊ ea oĩa etiã in persona heredũ cetero2ũq̃ successorum erũt cauẽda. ¶ Locorum sacro2 diuersa est causa: in loco enim sacro nō solum facere vetamur[r] sed et factum restituere iubemur: hoc propter religionem. ¶ Ait pretor in via publica vel itinere[s] publico facere immittere quidve quo ea via iterve deterius sit: fiatve veto[t].

l ¶ Impetrauerit. immo videtur non posse impetrari cum incommodo aliorum. vt. ff. de serui. l. seruitutes. §. publico. in fi. Solu. hic expresse petitum et concessum fuit: ibi simpliciter: vt hic predixit. Uel hic cum incōmodo. s. paruo non magno: vt ibi. argu. ff. de reli. si quis se. in prin. ⁊. C. de preci. impera. of. l. ij. vel ibi subaudi maxime. Accur.

m ¶ Si quis nemine. Nec pretore: vt. j. l. fi. nec priuato q2 ⁊ tunc tolleretur: vt. ff. de no. ope. nũ. l. j. §. nunciatio. ⁊. l. p̃to2 ait. Accur.

n ¶ Non restitutorium. hoc in ceteris publicis non in via vel itinere publi. vt. j. eo. §. p̃to2 ait. quia nec in flumine publico. vt. j. ne quid in flu. publi. l. j. §. penul.

o ¶ Deponere. ex officio non ex interdicto: ⁊ ad hoc. ff. de dam. infec. l. flu minum. §. quid ergo.

p ¶ Solarium. al's solariũ a solo. al's salariũ: qđ. j. de ope. pub. l. si legatũ. in fi. ⁊ hoc si ei dimittit̃: si aũt auferatur dic de expẽsis circa finem distinguendum: vt insti. de re. diui. §. ex diuerso.

q ¶ Adhuc. al's si tñ ad nulluʒ hoc opus ⁊c. i. nō habet adhuc faciẽ operis: vt. ff. de ope. no. nũ. l. stipulatio. §. opus.

r ¶ Uetamur. vt ⁊. ff. ti. ij. l. j. Accur.

s ¶ In via publica vel itinere. qđ minus est q̃ via vt ⁊ in via priuata vel itinere. vt insti. de serui. circa prin.

¶ Ait p̃to2. ¶ Casus. Ponitur aliud edictum. Nam preto2 vetat quid fieri in via publica vel itinere publico: per hoc quod impediatur vsus vie: tandem exponit vlpianus et dicit viam publicam eam dico cuius etiam solum publicum est: priuate enim vie solum priuatum est/ vsus tamen communis est. at vie publice etiam solum publicum est/ ⁊ certe latitudinis. ⁊ fiunt ab eo qui ius publicandi de predijs hominum habuerit: et facere vias: vt est princeps et senatus. Postea dicit viarum quedam sunt publice/ quedam priuate/ quedam vicinales: publice sunt vt strata panicalis: et strata galerie: et similes. Et iste dicuntur etiam consulares: priuate sunt que ab agro tuo agro meo debẽtur: vicinales sunt que in vicis sunt: vt in cardina delectabili nostra villa est: que et publice dicuntur. quod est verum si ex collatione priuato2um sint facte: secus autem si ex collatione singulorum hominum sit via publica refecta: vt est strata que vadit versus galeriam que multum mala est in hyeme. nam licet homines eam reficiant ponendo sabulum ibi/ et lapides: non propter hoc eoruʒ est via. publica autem via dicitur et que ab agro ad agrum ducit hominem. Uel que plures homines ad agros ducit: ⁊ exit homo de via publica siue consulari et intrat priuatam/ vt est via posita iuxta sanctum Paulum de rauone: que via vocatur mebuncellum. naʒ de via publica eximus et intramus viam illam strictam et imus ad vineas nostras quas ibi habemus que via est nostra: et aliorum ibidem vineas habentium ⁊ habet locũ hoc interdictum pro via rustica non vrbana: nō ergo habet locum in strata sancti p̃culi vel alia via que sit infra ciuitatem: sʒ si in eis aliquis faciat opus: vbertus de vgene potestas boñ. faciat restitui in pristinum statum/ siue via in totum sit occupata p̃ illđ opus: siue in partem. Item tenetur qui cloacam faciat decurrere in viam publicam: ita q̃ vsus vie impeditur. Item tenetur hoc edicto qui fossam in suo faciat vt ibi aqua coadunetur et decurrat in viam publicam. Sʒ si faciam in meo opus ex hoc tamen aqua in via publica collecta redundat ita q̃ homines non possunt commode trãsire teneo2 perinde ac si aliquid immittam in viam publicam: ita q̃ aditus liberius impedit̃. Sed si habeo fundum iuxta viam et venit aqua ex fundo vicini/ et intrat meum fundum et tandem vadit in viã publicã: ita q̃ vsus vie impeditur: queritur quis nostrum tenetur. et dicitur q̃ si aquam istaʒ recipio sponte teneo2 ego hoc interdicto secũ si non sponte tenetur vicinus me⁹: ⁊ in casu predicto quando teneo2 sufficit q̃ agam contra vicinum meuʒ vt non ĩmittat aquam in meo fundo. Item teneo2 hoc interdicto si in meo loco iuxta viam facio sulphurariam ⁊ sic via publica efficitur pestilens. Item teneo2 hoc interdicto si teneo porcos ⁊ mando eos ad pascendum in via publica: ⁊ ipsi cauant viã ita q̃ impeditur vsus vie. ¶ Deide ait preto2. Nũc exponit alia ṽba edicti. s. hec quo ea via idq̃ iter deteri⁹ fit vel fiat hoc est dicere siue statim per illud opus fit deterior via siue fiat postea: deterior autem dr̃ fieri via vt cum vsus eius impeditur vt cũ eẽt plana via: facta est cliuosa: et similibus modis quos habes in littera.

¶ Tractatũ est. Dicitur q̃ non possum facere pontem siue specum supra viam publicam. ¶ Hoc interdictum. Hoc interdictum est perpetuum ⁊ populare ⁊ fit condemnatio in eo quãti acto2is interest. ¶ Preto2 ait. Nunc ponit aliud edictum quo iubet destrui siue restitui quicq̃d est factum in via publica vel itinere publico. Secundo dicit hoc edictuʒ ex ea causa proficiscitur ex qua ⁊ superius. s. propter publicam vtilitatẽ: in hoc tamen differt a superio2i: q2 hoc restitutorium est: illud prohibitorium est. Item scias q̃ hoc interdicto tenetur qui fecit opus in via publica. Item qui ab alio factum emit vel ex causa legati tenet. Sʒ qui fecit opus in via publica ⁊ illud postea habuit pro derelicto: an teneatur: quidam dixit q̃ non/ sed male. dicas ergo eum teneri. postea dicit: arbo2 fundi mei cecidit vi venti vel alio modo in viam publicam/ ita q̃ homines cōmode non possunt inde ire. querit̃ an teneat hoc interdicto: Rñ. si eam nō habeo pro derelicto teneo2: si aũt habeam p̃ derelicto/ non teneo2: nisi prohiberem eum qui vult inde remouere arborẽ. ¶ Idem labeo. Uicinus meus viam corrupit ex opere qđ fecit: licʒ illud opus mihi prosit nō teneo2 hoc interdicto sed ipse: si aũt mea ⁊ sua voluntate fecim⁹ fieri: tũc vterq̃ nostrum hoc interdicto tenebitur. Scđo dicit: hoc interdicto tenetur qui fecit opus in publica viua siue adhuc illud opus possideat siue dolo desijt possidere. Tertio exponit verbũ: restituas ⁊ restituere dʒ viam in pristinũ statum siue remouẽdo qđ posuerat siue adijciẽdo qđ detraxerat: ⁊ si ille qui fecit opus illud possideat: tenetur suis impensis restituere: si aũt alius possidet: tunc tenetur possidens tm̃ pati. Quarto dicit: hoc interdictũ est perpetuũ ⁊ datur quãti actoris interesse p̃stare. ¶ Preto2 ait. Nũc ponit aliud edictum quo cauetur ne vis fiat quominus quis via publica vel itinere publico vtatur. Fran.

t ¶ Ueto. Hoc prohibitorium: sed sequens. j. §. preto2 ait. restitutorium

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

est ꝛ protenditur hic tractatus vsqꝫ illuc.

a Compertit. sꝫ ferun. iure: vt ꝛ.ff. si fer. ven. loci. in prin.

b Fundus. id est octo pedum in porrectum. xvi. in anfractuꝫ ad instar priuate: vt. ff. de seruitu. rustico. prediorum. l. vie latitudo. licet ꝛ illa de publica ꝛ priuata possit intelligi.

c Habuerit. vt princeps vel senat⁹: vt. ff. de flu. & minus. ꝛ. ff. de na. re. l. & ris. ꝛ. ff. de cuic. lucius. et argu. ff. de aqua plu. arcen. qđ principis. ꝛ etiaꝫ quelibet ciuitas: vt. ff. ea. l. ff. i. Accur.

d Quas greci. basilicas greece. ꝛ no. ꝙ pretoria cō sularis militaris: pro publica via ponūtur: vt ff. ꝛ. ff. ti. l. ff. ff. sed inter.

e Agrarias. Quia ab agro debentur.

† Vide de his vias l. c. f. ff. colf' versū. rem vie publice. in ti. q. b art. ce. o i pi. de fer. rusti. ti. ꝛ. de via j.

f Que in vicis. predioꝝ rum ꝛ rure non in vrbe. vt. j. pri. ff. Accur.

g Constitutum est. Abmitto de nouo.

h Nam. verba superioris edicti. Azo.

i Primata est. scilicet p hoc. sed ita demum si collatione priuatorum fit facta ab initio de nouo. et facit. j. de itine. actuꝫ priuato. l. iij. ff. penul.

k Ducant. bas. ff. voca uit agrarias.

l Commeare. etiam nō habētibus ibi predia forte curia publica etiā ff.

m Post illā. consulare.

n Excipit. eundem. Accursius.

o Colonias. id est agri culturas.

p Publicas. Si memoriam hominū excedant: etiam si priuatorum collatione reficiantur: vt. ff. ti. j. l. ff. in prin. ergo pars vicinalē qnqꝫ hēre naturā publice: vt qñ non collatione priuatorū. item ꝛ quando collatione priuatorū: sed nō extat memoria non fīt ff publica: vt ff. ti. j. l. ff. als si extat: tūc hꝫ naturā priuate. vt prꝫ er pdictis: nō tñ est priꝫs priuata. Accur.

q Ad vias rusticas. nō dicas priuatas sed rusticas. i. in rure consitutas, de vijs autem vrbanis superiori interdicto interdici posse mihi videt cuz ad oia loca publica pertinere videatur. Accur.

r Harum. scilꝫ viarum vrbanarum.

s Exemptus. in totum artata in parte. ppter alicuius edificium: ita ꝙ iri non potest: ꝛ loquitur de via publica tātum nō de vrbana sed in rure: et nō est. ff. si vie ꝛ. vel die de ff. libet. et facit. ff. ti. j. ꝛ. l. j. ꝛ. l. ij. ꝛ. ff. quemad. fer. amut. l. si locus.

t Cōmeatus. expone vt. j. ff. deteriorem.

u Immitteret. Sine superponendo sue faciendo decurrere: cuz infra gatam debet purgare: vt ꝛ. j. de cloa. in prin.

¶ Viam publicam eam dicimus cuius ctiam solum publicum est: non enim sicut in priuata via: ita ꝛ in publica accipimus. Nec enim priuate solum alienum est: ius tamen cundi et agendi nobis competit. Nec autem publice solū publicum est relictum ad directum certis finibus[b] latitudinis ab eo qui ius publicandi habuerit[c]: vt ea publice iretur cōmcarct. Viarum quedam publice sunt † quedam priuate/quedam vicinales. Publicas vias dicimus quas greci[d] nostri pectorias: alij consulares vias appellāt. Priuate sunt quas agrarias[e] quidam dicunt. Vicinales vie sunt que ꝛ vicis[f] sunt: vl' que in vicos ducunt. Has quoqꝫ publicas esse quidā dicunt: quod ita verum est si non ex collatione priuatorum hoc iter constitutum est[g]. Aliter atqꝫ si ex collatione priuatorum reficiatur. nam[h] si ex collatione priuatorum reficiatur non vtiqꝫ priuata est[i]. Refectio enim idirco de communi fit: quia vsum vtilitatēqꝫ communem habet. ¶ Priuate vie dupliciter accipi possunt: vel hę q̄ sunt ꝛ agris: quibus imposita est seruitus/ita vt ad agrum alterius ducāt[k]: vel hę que ad agros ducunt per quas omnibus cōmeare[l] liceat in quas cingitur de via cōsulari: ꝛ sic post illam[m] excipit" viam vel iter: vel actus ad villam ducēs. has ergo que post consularem excipiunt in villas vel in alias colonias[o] ducēs: putem ꝛ ipsas publicas[p] esse. ¶ Hoc interdictū tātum ad vias rusticas[q] pertinet: ad vbicas vero non. harum[r] enim cura pertinet ad magistrat⁹: scilicet siue publice exemptus[s] commeatus[t] sit: vel via coartata interueniunt magistratus. ¶ Si quis cloacam in publicam viaꝫ immitteret[u]: ergꝫ ea re minus habilis via per cloacam fiat: teneri cum labco scribit: immisisse enim cuz videri[v]. Proinde et si fossam quis in suo fundo fecerit: vt ibi aqua collecta in viā decurrat: hoc interdicto tenebitur: immissum enim cum habere ꝛ tunc videri.

Qui patitur quod necesse habet pati quantū ad hoc interdictuꝫ excusatur: ſs

ꝛ ¶ Eum videri. ſs constat.

y ¶ Si quis in suo. als. ff. idem. ꝛ als si quis in suo.

3 ¶ Collecta. ex predijs puta aliorum vel ex eo ꝙ ibi pluit.

a ¶ Restagnet. i. redundet.

b ¶ Aquam. vnam.

c ¶ Utrūqꝫ. i. immittēte. ꝛ q ita edificat vt aq̄ ibi colle cta restagnet: et ħ casu cū difficultōe. nā si ió edificat qꝫ prꝫ ibi aq̄ mcōmodus afferebat nō tenet: si aute libere prꝫ p viā currebat aq̄ nec damno isti erat tenet. sic ff. ne qđ i flu. pu. l. ff. ff. sūt q. ꝛ. ff. & aq̄ pluarcē. l. ff. ff. ꝛ apō fuīū. ꝛ l. in sūma. ff. sed. M. faciebat viz vtrū ff antiquā formam edificat an non.

d ¶ Fundus. ſs tuus.

e ¶ In mū. necessitas ēm te excusat ne videaris facere: vel ne videaris esse i culpa: vt ꝛ. ff. loca. in na ue saufeli. in fi. fm Azo.

f ¶ Non sit. ſs ꝛ recipere aquā ex vicini fundo.

g ¶ Si em. ſ. ff: vt refertur ff nō ad illū casum qñ necesse hꝫ recipere aquā: ad qđ est. ff. de aq̄ plu. arcē. ff terti⁹. in pn. ꝛ de dāinfec. q bona. ff. cū iter. et qđ subjcit vſqꝫ. i. futuriē fm Azo. ff. Dicit referri ad priores. dicens q⁹ba isti⁹ interdicti sunt ītelligēda cū aliqs facit directo: vel imittit in viā publicā vñ q facit vel imittit alio mediāte nō tenet ħ interdicto ff certe. ff. prī. dicit Ff. nisi dicas cū sensisse de directo: ff scilicet dicit vti li eus teneri q imittit alio mediāte: ff prima placet.

† Habent reg. q⁹ quis inuis cōpel li nō pōt. al aggēdam. C vt nemo inuit. quod si fallit in cal bus ibi no ta. de ff q in illis cal bus libere ab agendo cedendo ira ei qui pterat cōplete cum ad aretēp ifā ter. ad ff. positū inō ee alibi. bal. l. i. ff. cer. ē. luci. ff. solu. ma.

b ¶ Si tecum. qui nō habes necessē recipere aquā ꝛ sic ad prorumū casus ferat. Accur.

i ¶ Expiaris. Interdicto vti possi. vt. ff. si fer. vē. si cuti. ff. aristo. Ff. mūgdi beraris cedendo: Nā. sic qz ideo teneris qz habes actio. nā secus si nō habes res. vt. fi. pion casu: ꝛ ió liberaris cedendo: vt. ff. de pecu. l. qđ debetur.

k ¶ Experiaris. quod esse non debet.

l ¶ Idem ait si odore. als si vicino solo. ꝛ als odore foli. Et dic odore. i. fetore terre etiam priuate vt qꝫ fecit ibi sulphurariam.

m ¶ Locus. publicus.

n ¶ Ad ea. f. aiſalia. Eum ergo agitur qui ea ducit ibi pascendo: vt porcos qꝫ terram fodiunt.

o ¶ Deinde. non nouum edictum ponit: ff vba superiorius exponit.

p ¶ Sine postea. sic. ff. de pac. iuriſgen. ff. siue aūt.

q ¶ In presentiarum. i. in presenti.

r ¶ Specus. hoc expone vt. ff. de rinis. l. ff. ff. specus.

s ¶ Teneri. Nō non licere facere pontem supra viam publicam. et facit ff. de ſer. l. ff. ꝛ. ff. de flu. l. ff. Sed argu. contra. ff. communia prędio. l. refectionis, sed ibi in via priuata dicit. Item facit. j. de itine. actuꝫ priua. l. iij. ff. penul.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Liij. §. penul. ꝛ de riuis. l. fi. ꝛ. §. fi.

a ¶ Hoc interdictum perpetuū. i. sempiternum ſm vetera iura. vt inſtitu. de perpe. ac. in prin. ti. vel hic vſq; ad centū annos: vt. C. de ſa. ſan. ec cle. l. fi. ſi bodie vſq; ad. xxx. an. vt. C. de pſcrip. xxx. an. ſicut. Sz contra. ff. de po. ac. l. fi. vbi dicitur q̄ omnia popularia eſt annalia. Sol. hoc ſpeciale fauore publice vtilitatis. arg. ff. ea. l. §. interdictum.

b ¶ Et popularē. ſic. ff. de ope. no. nuncia. l. in prouincia. §. fina. ſecus i ſuperiori interdicto: vt. ff. ea. l. §. aduerſus.

c ¶ Quāti actoris. facit. ff. q̄ vi aut clam. l. ſemp. §. in hoc interdicto. ad deſtructionem aūt cius q̄ factus eſt agit ex inferiori interdicto priori. §. pretor ait ꝛ. ꝛ. adde quod no. ff. ea. l. §. hoc interdictum. alſs eſt in. l. pri. ſi vicin⁹.

d ¶ Pretor. ecce aliud interdictum.

e ¶ Hoc interdicto. id eſt iſta parte edicti reſtituto rū. Accur.

f ¶ Nō is tenetur. ſupple ſm: qui ergo facit ꝛ factū habet tenet ad deſtruendū ſuis ſumptibus: q̄ facit ꝛ factus nō hz tenetur ad impenſam. qui habet ꝛ non fecit ad patiētia: vt hic. et. ff. §. reſtituas. ff. de flu. l. i. §. fi. ꝛ arg. ff. q̄ vi aut clam. l. competit. §. i ſumma. et. ff. de aqua plu. arcē. l. is cum quo. et ſm hoc expone būc. §.

g ¶ Poteſt reſtituere. ad hoc tamen non tenet ſed ad patientiam vt diri.

h ¶ Non teneri. etiam ad impenſam.

i ¶ Competere. etiam ad deſtruēdū: nō tñ ad impenſam: cum nō ſit alius qui deſtruat: alſs ſecus. vt. ff. §. reſtituas. et facit. ff. de bis qui deie. vel ef. ſi vo. §. poſitum. Accur.

k ¶ Reſtituat. ff. de aqua plu. arcē. l. is cū quo.

l ¶ Acturum. ſi prohiberes eam arborē tollere: et ſic viam refiecere: vt. ff. de via pub. l. i. in prin. fed et b vtili: vt. ff. pri. §. Acc.

m ¶ Idem labeo. alſs inci pit. l. ſi vicinus. Accur.

n ¶ Vtile. facit. ff. de inof. teſtamē. poſtbumus. §. ſi quis ex bis. ꝛ de vſufr. ſi abſente. et. ff. q̄ vi aut clam. l. i. §. fi.

o ¶ Interdicto. directo. Accurſius.

p ¶ Conueniri. alſs contrieri.

q ¶ Parem. ſic. ff. de reg. iur. l. qui dolo. ꝛ. l. parem. ꝛ. ff. de reiuē. finaute. §. fz bis. ꝛ. ff. de dā. infec. l. pretor. §. plane.

r ¶ Si ipſe. alſs ſi ipſe cū quo quis inter ꝛc. alſs ſi ipſe q̄ quis inter ꝛc.

s ¶ Debere. ſic ferunt in actione aq̄ plu. arcē. vt. ff. de aq̄ plu. ar. empto. ꝛ. l. poſt venditionē. ꝛ. l. is cū quo. ꝛ in ope. no. nū. vt. ff. de ope. no. nū. l. pe. ꝛ fi. ꝛ q̄ vi aut clam. vt. j. q̄ vi aut clā. l. cōpetit. §. in ſumma. ꝛ facit. ff. ea. l. put nō eſt ibi. l. ſi vicinus. §. hoc interdicto. ꝛ de ali. iudi. l. iij. §. i.

t ¶ Temporarij. ff. j. de popu. ac. l. fi. ſed hoc ſpeciale eſt: vel hoc cū populariſ non eſt ex maleficio ſed opere facto.

v ¶ Actoris. Quid ſi nihil vel parum intereſt: quia de alia contracta eſt: eſt enim populare cum ex eadem cauſa eſt qua ſuperius: vt. ff. eo. §. hoc edictum. Item an alius aget et eadem poſſunt queri. ff. §. hoc interdictum. Ad hoc reſpon. q̄ poſſit intelligi hic ꝛ ille. §. quando pro ſuo iure agit non popularī: vt argu. ff. de popu. actio. l. i. vnde alius aget pro ſuo iure popularī: ꝛ etiaz ipſemet p iure popularī: vt. ff. de lib. homi. ex bis. l. iii. §. penul. nec dicimus agere ex eadem cauſa: vt. ff. de popu. actio. l. iij. Vel dic rōne preteriti intereſſe hoc intelligit: nihilominus ergo ꝓcipitur eſt populare ꝓout ex cauſa ſui fit cōdemnatio. Vel dic tertio inſpici intereſſe toti⁹ populi. nam ei competit vt toti populo: an autē per teſtes probetur intereſſe. dic vt. ff. q̄ vi aut clam. l. ſemper. §. in hoc interdicto.

x ¶ Pretor ait. ecce quartum interdictū: vt in rubrica. et facit. ff. vt in fluminibus. publi. l. i. §. i.

Ittora. Caſus.

Littora que tenet ppls romanus ei⁹ ſunt. Scōo dicit cōſ⁹ eſt vſus maris ſicut aeris: pilas autē que iactat in mari q̄ adhuc durant ſed deijcere non poterit ſi impedit per hoc vſus maris. Itē in littore maris pōt quilibet edificare / niſi vſus public⁹ ex hōc impediatur. Item ſi per publicus locum eſt riuus et is nocere mibi poteſt: agam vt mihi caueatur de damno ſi q̄ ꝛtinget. Poſtea dicit: qui hoc interdictus ne quid in loco publico fiat / itēare vult: pōt hoc facere etiā per procuratorē. Ultimo dicit: qui in loco publico edificat nullo prohibēte nō tenetur deſtruere per hoc interdictus tñ ex facit cōtra edictum illud debet deſtrui iudicis officio: ne alias illuſoria ſint edicta: quod eſſe nō debet: ꝛ hoc dicit hec l. cum ſequentib⁹ vſq; ad ſi. ti. Fran. accur.

y ¶ Littora. maris ſcilicet. Accurſius.

z ¶ Populus. ſunt enim quedam que a ſarracenis poſſidentur.

a ¶ Arbitror. Quo ad iuriſdictionez. ſic. ff. C. de ꝙdrien. preſcrip. l. i. §. j.

b ¶ Futur⁹ ſit. facit. ff. de acqui. re. do. l. q̄ in littore. et. l. ꝙuis. et de rerum diui. l. intantū. §. videtur etiam ſi fiat deterius q̄ licet: vt. ff. de ope. no. nūcia. l. i. §. nunciatio. in fi.

c ¶ Littore. Impediretur. tunc enīz vel a magiſtratu eſt ꝓhibendum vel vtili interdicto agendū. ꝛ hic eſt ff. ff. de ope. no. nū. l. i. §. nūciatio. Solu. vt ibi.

d ¶ Si per publicū. Nocebit. i. nocere poteſt: vt. ff. de ſtatulibe. l. labeo. aliquando non cautione ſed actione eſſet opus. ff. 50.

e ¶ De noxa. ab vniuerſitate: ſi publice ducatur: aliquin a priuato: ſed alſs eſt non. ff. vt non dño: id eſt etiā non dño cuius tamē intereſt: vt vſufructuario creditori bonefidei poſſeſſori caucatur: dico ita vt res per iuſt

a ¶ Ji qui. Facultas est. pro damno priuator. vt. ff. de procu. l. licet. et. l. non cogendum. §. qui ita.

b ¶ Jcut is. als licet is. ff. eo. l. j. habent ita tantum. ff.

c ¶ Deformetur. item alia ratione: vt. ff. eo. l. ij. ff. §. si quis nemine. ff facit ad hanc rationē. C. de priua. edifi. l. ij. ff. ad exhiben. l. gemma.

d ¶ Edictū. i. pretore. phibente. vt. j. de regu. iur. l. qui vetāte. alij dicūt cum nō est pfectū edificiū tollat: als non.

e ¶ Tollere. non p interdictū sed iudicis officio: vt. ff. eo. §. si quis nemine.

f ¶ Jllusionum. quod esse non debet: vt et. ff. de iudi. si pretor.

De loco publico fruendo.

Rector ait.

¶ Casus. Aliquis conduxit p se et pro socio cāpū rem. vel molēdinam communis: prohibet pretor vim fieri cōductori et eius socio quominus vtantur et fruantur re cōducta fm legem siue pactum appositum in locatione. Secundo dic. hoc interdictum ob publicam vtilitatem factum est: naz per hoc interdictum tuentur publica vectigalia dum prohibetur vim fieri vtenti re cōducta ex forma locat. Tertio dicitur si fiebat cōductori et eius socio quominus fruantur re conducta. vterqz vult agere hoc interdicto: preferetur cōductor socio suo. post. ea exponit vlpianus verba illa scilicz et lege locat. et bene dixit pretor qz prohibet vim fieri fruenti re conducta ex lege locati. nam si vltra legem vel cōtra legem frueretur: vel frui vellet nō audiretur: et rpone hec verba vt in glo. Fran.

g ¶ Locandi. vt publicanus vel q talibus præest. vt. ff. ti. j. l. ij. §. si quis nemine. Accur.

h ¶ Cōduxerit. Forte etiā ad modicum tempus: ꝫ enim non habeat rei vē. potest tamen agere ad retinendum suā naturalem pos. vt. j. de supfi. l. j. §. quod ait. als nullum esset speciale hic: quia et cōducens a priuato ad non modicum tempus haberet excep. et ac. et interdictum ne vis fiat ei fm Ald. Vel dic huic ad modicum tempus conducenti dari in rem vti lem vt priuato ad magnum. et facit. j. vti possi. si duo. §. cum inquilinus. Item aliter hic publicum ꝯ. ff. titu. j. l. ij. §. publici. accipitur publicum ibi pro eo quod est in vsu publico hic non: sed pro quolibet loco fisi cesaris ciuitatis municipij: vt. j. vt in flu. publi. na. li. §. est ergo. sed quandoqs cōcurrunt: vt. ff. eo. §. si quis nemine.

i ¶ Sociove. hic est casus vbi er alterius contractu agit focius. alias non nisi cessa actione: vt. ff. eo. pro socio. l. iij. in prin. sic et. ff. si ser. vendi. l. loci. §. si fundus. sed Joā. non er contractu socij: sed propter contractum dixit dari vtile: sed conductor directum: et est etiaz aliud speciale: vt ad be redem transeat: vt. ff. eo. pro socio. l. adeo. et facit. j. de iniur. l. iniuriarum. §. conductor. Also.

k ¶ Preferatur. qz directa prefertur vtili: vt. ff. de publi. l. pe. ꝫ q̄ñs ecōtra: vt dixi. ff. de procu. in cause. §. fi.

l ¶ Ultra legem enim. i. vltra statutum tempus.

m ¶ Legem. i. pacta vel si non soluit pensionem nec enim fides est seruāda ei qui non seruat. ✣ vt. ff. de regu. iur. l. eum par. §. illi.

+ Tabic ꝫ tex. in ca. tertio. et q6 no. Panor.

Oncedi. ¶ Casus. Concessit princeps qr quis possit ponere statuam in honorem ciuitatis boñ. si amodo volens ponere prohibeatur habeat hoc interdictum. Fran.

n ¶ Concedi. Quid ad ti. Respon. vt si postea prohibeatur habeat hoc interdictum. i facit. j. de excep. paulus. l. ff. de acqui. re. do. statuas. l de priuile. credi. Laufidius.

¶ De via publica reficienda. ¶ Titulus iste non ad aliud pertinet nisi qz qui viam publicā reficiebat videbatur aliquid facere: sed hoc facere non est prohibitum. Dicergo de via publica qualiter reficiatur et amittat. ¶ Preterea hic de vrbana et rustica. sed. §. ti. ij. tantum de rustica: vt m. l. ij. §. hoc interdictum: et fic nō superfluit hic titulus.

Rector ait.

¶ Cas. Prector. phibet viz fieri volēti reficere viam publicam vt eam aperire: ꝫ si quis eaz impediat tenet ipediens hoc interdicto. ¶ Postea exponit vlpianus verbū aperire. Jtez qui purgat dicitur reficere: quid autem sit purgare exponit. Eadem dicit aliquis dicens se velle reficere viam reficiēdo eam destruebat eādē: dicitur qr potest prohiberi ablqs pēa. ¶ Postea dicit hoc interdictum est perpetuum et omnib⁹ et in omnibus datur. Jtē in eo venit interesse agentis. ¶ Postea dicit si populus romanus nō vtatur via publica lōgo tempore non propter hoc amittit eam. Fran.

o ¶ Portio est. id est species. sic ponitur. ff. de cōditio. ob causam. l. fina. Also.

p ¶ Ad libram ēmptum. i. ad modus. Dt. vel. i. ad publicitudinem.

q ¶ Deducit. i. reficiunt.

r ¶ Si quis ꝫ specie. id est velamine.

s ¶ Patietur. ab aliquo etiam sua auctoritate.

t ¶ Neqz longioré. per circuitus vel anfractus: et facit. C. de sacrosanc. eccle. qui sub pretextu.

v ¶ Interdicit. i. interdictum proponit. Also.

De loco publico fruendo. Titulus. ix.

Vlpianus. Lex. j.

Rector ait: quominꝰ loco publico quē is cui locandi ius fuerit fruendum alicui locauit ei qui cōduxerit sociove eius ex lege locationis frui liceat vim fieri veto.

¶ Interdictum hoc publice vtilitatis causa. pponi palā est. ¶ Tuetur enim vectigalia publica dum prohibet quis vim facere ei q id frunduz conduxerit: sed si simul veniant ad interdictum mouēdū ipse qui conduxerit et socius eius: magis est vt ipse conductor preferatur. ¶ Ait pretor quominus ex lege locationis frui liceat. Oportet ait ex lege locationis: vltra legez enim vel contra legem non debet audiri qui frui defideraz.

Paulus. Lex. ij.

Oncedi solet vt imagines et statue que ornamēto rei publice sint future in publicū ꝑ nantur.

De via publica et itinere publico reficiendo. Titu. x.

Vlpianus. Lex. j.

Rector ait: quominꝰ illi viam publicam iterve publice aperire reficere liceat: quominꝰ ea via idve iter deterius fiat / vim fieri veto. Viam aperire est adveterem altitudinem latitudinēqz restituere: sed purgare refectionis portionem est. Purgari autem proprie dicitur ad libramentum proprium redigere sublato quod superest. Reficit enim et qui aperit et purgat: et omnes omnino qui in pristinum statum deducunt. ¶ Si quis in specie refectiōis deteriorem viam facit impune vim patietur: propter quod neqz altiorem / neqz longiorem / neqz latiorem / neqz humiliorem viam sub nomine refectionis is qui interdicit pōt facere vel in viaz terrenā glaream mittere: aut sternere viam lapide: que terrena sit: vel econtrario de strata terrenaz facere. ¶ Interdictus hoc perpetuo dabitur et omnibus et in omnes: et habet condēnationē in id quod actoris interest.

Labolenus. Lex. ij.

Jam publicam populus non vtendo amittere non potest.

Vlpianus. Lex. iij.

Xedilium curulium fungulari libro.

Papinianus. Lex. iiij.

Diles curules studeāt eas

r ¶ Glaream. i. sabulum cum paruis lapillis. Accur.

s ¶ De strata. i. de via facta lapide manu strato: ad qō est. ff. de aq̄ pluarcē. si prius. §. i. ff. vt det facere licere: vt. ff. de dā. infec. l. fluminū. in prin. que est cōtra. solu. ibi ad publicam vtilitatem. vt ibi notatur.

t ¶ Actoris interest. hoc exponevt. ff. ti. ij. §. pe.

a ¶ Jam. Non potest. nec ergo ad sanctum Jacobum: als multis ire non liceret: et est speciale ✣ contra regulaz. C. de prescrip. xxx. annos. vel est ideo quia videtur excipere si alius impediat qō ius exercendi non tollitur tēpore: vt. ff. de excep. do. l. pure. §. fi. et hoc est etiam si centū an. non iuit fauore publice vtilitatis.

✣ Immo est spāle fm bar. ff.

Diles. ¶ Casus. Decet notabilis est tradit circa que debent curam habere ediles curules: debent enim procurare vt vie in burgis posite. Item si infra ciuitatem sint posite adequentur: et effluriones non noceant domibus: et pontem fieri faciant supra vias vt erit necesse. Item studeant vt domus iurta viam posite non ruant: et qr domini eas domus ruentes reficiant: et si domini nolunt emendare multetent eos. Item curent ediles vt nullus fodiat vias vel subruat vel faciat aliquod opus in vijs: et si aliquis bono contra faciat: si sit seruus qui inueniet eum in hoc opere verberet eum: si autem sit liber ducatur ad ediles et punietur ab eis. Item cogentur destruere qui fecerunt. Item quilibet homo debet construere viam ante faciem domus sue. Item aquedu ctus: et intelligas de dominis domoz̄ non de cōductoribus. Si autem

dñs domus

gominus domus non reficiat viam et conductor reficiat: detrahit tantum de mercede. Item curent ediles vt ante stationes nihil ponatur: nisi fullo ante stationem quam conducit ponere vestimenta vt siccentur. Item qui facit rotas in stationē poterit eas ante stationem ponere. Idem intelligas de magistro garsone magistro fornacum nostro bospite: debent autem prędicti ita ponere vt nō impediatur vehiculum iri.

Item debent ediles curare vt trixe nō fiant in vijs: neqꝫ turpia deijciātur in vijs: neqꝫ mortiçinia/vt canes mortuos: neqꝫ coria. fecꝫ fit in q̄dragesima in nostra ciuitate. nam qui habent falcones vel similes aues occidunt canes vt carnem dent comedere auibus et proijciunt eorum in vijs/et hoc fere ego franciscus vidi in biriota laudabili venato re nostro charissimo vicario. Fran.

¶ Ediles. No. bene? legem grecam.

a ¶ Scōm ciuitates. vt pburgos. idem si in ipsa ciuitate.

b ¶ Non labilia. id est nō ruant.

c ¶ Illabilia. id est nō ruinosa.

d ¶ Si autem. id est cōtra factum fuerit.

e ¶ Trocos. id est rotas quibus vebuntur ligna. ? idem in similibus.

Si ꝙ agrum. ¶ Casus. Si in agrū vicini viam publicam deieci teneor: act. in factum ad interesse vicino et da exemplum cū via iret iuxta fundum tuum: ? forte habebat becvia aliꝰ angulos: idem si non haberet cauam fundi tui ripaz vt inde homines irent. Idem qui viam publicaz exarauerit: tenetur ad munitionem vie. Fran.

f ¶ Vi ereiecte. Id est propter viam reiectam actio in factum. Joban. vel vtilis aquil. vel vt dicunt quidam nomen est actionis actio vi ereiecte. Accursius.

g ¶ Iniuria. i. damnum. hoc tamen fallit in casu qꝭ dicvt. ff. de admo. ferui. amit. l. si locus. §. fi.

h ¶ Compellitur. Qui si non est soluendo vicini cogūtur: vt. ff. e. ediles. §. construant. ? ne quid in loco publico fi. l. vij. §. viarum.

¶ De fluminibꝰ ? ne quid in flumine publico ripave eius ſ. ¶ Et pro id est ne quid ?. vel de flumine non navigabili: ? ne quid in flumine ?. seꝫ navigabili ?.

Ait pretor. ¶ Casus. Prohibet ne quid fiat vel immittatur in flumine publico/vel in eius ripa quo statio/id est locus vbi naues apodiate secure stāt vel iter nauigij deterius fiat. Secundo dicit: flumen discernitur a riuo vel magnitudine vt quia flumen est magnum: vel opinione rusticorum ibi iurta morantium. Tertio dicit flumen aliud perenne: aliud torrens: perenne est quod semper currit: ? torrens quod in hyeme currit: et licet perennia aliqua estate siccetur non desinit per hoc esse perenne. Quarto dicit flumen aliud publicum: aliud priuatum: publicum est quod perenne est vt renum: ? flumen dicis: ? ad hec publica habet locum hoc interdictum: non ad priuata. Postea exponit quid sit ripa: et certe ripa est que tenet flumen fm naturalem cursum fluminis. si enim aliquo tempore supercrescat aqua et vadat vltra ripas consuetas non efficitur quod occupatur nunc ripa. idem si decrescat flumen non minuitur: si autem flumen cepit plus de terra occupare. vt quia creuit alio flumine adiuncto: bene hoc casu crescet ripa.

¶ Si insula. Insula in flumie publico nata est in ea aliquis facit opus. dicitur ꝙ videtur non in publico facere: et sic cessat hoc interdictum. nam bec insula non est publica/sed illorum qui habent ibi iurta agros: nisi isti agri sint limitati id est limitibus assignati: quia tunc eis non accrescit insula: sed occupantis fiet: et quod dicti in insula idem est ? si flumen alueum dereliquit: et per alium locum cepit currere: nam alueum antiquum desinit esse publicum: et fit illorum qui habent prędia ibi iurta. Unde si fiat opus aliquod in tali aluco cessat hoc interdictum. Idem est si flumen dereliquat aliquem nouum quod fecerat. nam hoc non reuertetur ad antiquos dominos: sed fiet eorum qui habent prędia ibi iurta.

Paulus. Lex. v.

Si in agrum vicini viam publicam quis reiecerit: intantum in cum vie reiecte actio dabitur quanti eius interest cuius fundo iniuria irrogata est. ¶ Qui viam publicam exaraverit ad munitionem eius solus compellitur.

¶ De fluminibꝰ et ne quid in flumine publico ripave eiꝰ fiat quo peius nauigetur.

Titulus. xj.

Ulpianus. Lex. j.

Ait pretor: ne quid in flumine publico ripave eius faciaz: ne quid in flumine ripave eius immittatur quo statio iterve nauigij deterius fiat. ¶ Flumen a riuo magnitudine discernendum est: aut estimatione circumcolentium. ¶ Item fluminum quedam sunt perennia quedam torrentia. Perenne est quod semper fluit. Torrens est quod tantum hyeme fluit. Si tamen aliqua estate aqua siccatur: vel aque cursus impediatur: vtile hoc interdictum dari vt liceat hoc opus tolli. Postea exponit verbum statio positum in edicto. Postea exponit verba vltimi edicti hec: scilicet iter nauigij deterius fiat. nam intelligo siue ipsum nauigium fiat deterius per hoc opus/siue naues: siue iter iurta aquam fiat deterius quod iter iurta aquā causa nauigij erat ? vt breuiter dicam qualitercunqꝫ nauigatio incommodior fit per hoc opus habet locum hoc interdictum.

¶ Labeo scribit. Si feci?i opus in ripa per quod impeditur vsus nauigandi: licet causa ripe tuende feceris non propter hoc te defendes: ſ. hec est iusta exceptio faciendi opus: quasi dicat se fecisse lege concedente: vt conceditur. j. l. priori. Secundo dicit hoc interdictum habet locum et in opere quod fit in mari per quod portus siue statio siue nauigium impediatur. Tertio dicit: hoc interdictum vtile datur ? quando opus fiebat in flumine publico non nauigabili.

¶ Deinde ait pretor. Nunc ponit aliud edictum cuius sensus est: si fiat cis opus in flumine publico vel eius ripa siue immissum ab alio habeas per quod statio siue iter nauigij deterior fiat: ait pretor vt illud opus restituas. Secundo dicit: primum edictum est prohibitorium: secundum restitutorium: ? ad idem spectant scilicet ad commoditatem navigandi. Tertio dicit qui possidet opus per quod impeditur nauigius: licet illud opus non fecerit: tenetur hoc interdicto scilicet vt restituat siue destruat opus illud. Fran. accur.

i ¶ Statio. vbi naues tute stant: vt. j. ea. l. §. stationem. Accursius florentinus legum doctor.

k ¶ Nauigij. als nauigio. i. propter nauigium.

l ¶ Sit fiat. + sit in presenti fiat in futuro: vt. ff. ne quid in loco pub. l. ij. §. deinde ait pretor.

m ¶ Flumen a riuo. Hic riui nomine aqua fluens accipitur. Accursius florentinus legum doctor.

n ¶ Estimatione. Id est opinione. sic et. ff. de fun. instruc. l. cum delanionis. §. asinam.

o ¶ Semper. i. sine fine. sic ?. C. de di. re. l. ij.

p ¶ Aliqua. i. aliquibus temporibus: ita q̄ plerūqꝫ sit. j. eo. §. ripa. ? instituta. ad le. aquil. §. is autem.

¶ Si fossa. Fossa quedam est manufacta/per quam currere incipit flumen publica er hoc fit: et si aliquid ammodo in ea fiat/habet locum hoc interdictum: secus si flumen mundauit agrum meum non aluem ibi faciendo: nam non fit publicus ager meus. ? q̄d operis fiat in agro meo predicto non habet locuz hoc interdictum: idem est si flumen vadat circūquaqꝫ agrum meum. nā meus ager remanet: nec hoc interdictuz habet locum si quid operis fiat in eo idem et si fiat in flumine priuato.

¶ In publico flumine. Hunc exponit hoc verbū in flumine: et dicit quod fit in aqua flumnis dicitur fieri in flumine: si autem fit in ripa aliqō opus non dicitur fieri in flumine. Postea dicit: nō vetatur omne opus fieri in flumine publico vel ripa: sed illud tantū opus quo facto deterior fit statio vbi naues apodiātur vel nauigatio fiat deterior: et sic apparet q̄ i flumine nauigabili habet locum hoc interdictum: ac in flumine non nauigabili: non videtur habere locum: sed equus est vt dicamus si opus fiat in flumine non nauigabili: ita

+ No. q̄ ex eo q̄ verbū fiat denotat futurū tps. adde gl. cōcor ? ap̄ta ri mō loquē tes. in. c. j. §. tpus actionis. 8 resc. l. prāg fanc. in ſ. fiant.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN ELVA 2010

a Non ideo minus. idē ergo per cōtrarium est in torrente.

b Publicum flumē. scilicet id demum: alia enim sunt priuata / vt rapo et mellumzellum. Azo. sed via publica dicitur cuius solum est publicum: vt. ff. ne quid in loco publico. l. ij. §. viam.

c Pereme. Jd est ppetuum: z si non omni tempore fluat.

d Jd. Scilicet est ripa quod continet zc. sic flumen est accusatiuus. ripa dico tenens scilz vltro citroq;.

e Naturalem. Jd est cōsuetum cursum sui: id est fluminis ceterum zc. vel dic flumen dico cōtinens zc. z hoc subijcit ceterum zc. z facit. f. co. l. pemil. et f. de verbo. signi. l. littus. et instit. de rerum di. §. est autē. et. §. ea. l. §. item fluminum. z. §. de acquiren. rerū domi. l. adeo. §. insula. in fi. z. C. de allu. z paliu. l. ij.

f Redierit. Jd est naturalem quam et solet tenere.

g Cepit. facit. §. de acq. rerū domi. l. ergo. §. alluuio. Accur.

h Si limitati. id est certi finibus determinati vt nulla occasione dominiū eorum possit augeri: et quod hic de insula dicitur idem est de iure alluuionis: vt. §. de acquirēdo rerum dominio. l. in agris. alias est in littera militares agri / id est militibus assignati. Accursius.

i Possidēt. ad hoc. §. de acquiren. rerum domi. adeo. §. insula. et. l. inter eos.

k Fecit. hoc est vetus.

l Publicum. totum. Idem si pars ad nauigium ex rheno vel aqua que ex famiana trahitur ad ciuitatem: nisi dicas quia non est perēne omne priuatum: vt. §. §. flumen.

m Si amnis. facit insti. de re. di. §. insula.

n Vtile. Si ex eo non nauigabili aliud nauigabile fiat: vt. j. §. si in mari. et. §. sequen. et. l. quominus. fm. Bl. vel Azo. etiam si non fiat illud nauigabile: vt quia caput ad mare tenet. An autez per rhenum fiat aliud nauigabile vt padus: quod videtur: quia si rhenum et alia ibi non immittant scilicet caput redditur nō ita aptum ad nauigandum. Accur.

o Stationem. Ad hoc exaruit quod alioquin perenne fluebat non ideo minus perenne est. ¶ Fluminum quedam publica sunt: quedam non. Publicum flumen esse cassius diffinit quod perenne sit: hec sententia Cassij quam Celsus probat videtur esse probabilis. ¶ Hoc interdictum ad flumina publica pertinet. Si autem fluuius priuatum sit cessabit interdictum: nihil enim differt a ceteris locis priuatis flumen priuatum. ¶ Ripa autem ei⁹ ita recte diffinitur: id quod flumen continet naturalem rigorem cursus sui tenens. Ceterum si quando vel imbribus: vel mari: vel qua alia ratione ad tempus excreuit: ripas non mutat. Nemo deniq; dixit nilum qui incremento suo egyptum operit ripas suas mutare vel ampliare. nam cum ad perpetuam sui mensuram redierit ripe aluei ei⁹ minende sunt. Si tamen flumen naturaliter creuit vt perpetuum incrementum nactum sit: vel alio flumine admixto vel qua alia ratione: dicendum est proculdubio ripas quoq; cum mutasse quemadmodum si aluco mutato alias cepit currere. ¶ Si insula in publico flumine nata fuerit: inq; ea aliquid fiat: non videtur in publico fieri. Illa enim insula aut occupantis est / si limitati agri fuerunt: aut cius cuius ripam cōtingit: aut si in medio aluco nata est eorum est qui prope vtrasq; ripas predia possident. ¶ Simili modo et si flumen alucum suum reliquerit: et alias currere ceperit: quicquid in veteri aluco factum est ad hoc interdictum non pertinet. Non enim in flumine publico factum erit quod est vtriusq; vicini: aut si limitatus est ager occupantis alucus fiet. ¶ Certe desinit esse publicus. Ille etiam alueus quem sibi flumen fecit: et si priuatus ante fuit incipit esse tamen publicus: quia impossibile est vt alucus fluminis publici nō sit publicus. Si fossa manufacta sit per quam fluit flumen publicum nihilominus publica fit: et ideo si quid ibi fiat in flumine publico factum videtur aliter atq; si flumen aliquam terram inundauerit non alucum sibi fecerit: tunc enim nō fit publicum quod aqua coopertum est. ¶ Item si amnis aliquid circuncat sciendus est manere cius cuius fuerit: quod igitur factum est illic non est factum in publico flumine: nec pertinet ad hoc interdictum: si quid in priuato factum sit: nec quidem si in priuato flumine fiat. naz quod fit in priuato flumine perinde est ac si alio loco priuato fiat. ¶ In publico flumine factum accipere debemus quicquid in aqua factum est. nam si quid extra factum sit: non est in flumine publico factus: et quod in ripa fit non videtur in flumine publico factū. ¶ Non autem omne quod in flumine publico ripave fit coercet pretor: sed si quid fiat quo deterior statio z nauigatio fiat. Ergo hoc interdictum ad ea tantum flumina pertinet que sunt nauigabilia: ad cetera non pertinet: sed Labeo scribit non esse iniquum et si quid in flumine eo quod nauigabile non sit fiat vt exarescat: vel aque cursus impediatur: vtile interdictū cōpetere ne vis ei fiat quominus id opus quod in aluco fluminis ripave cius ita factus sit vt iter cursusve fluminis deterior sit fiat: tollere / demoliri / purgare / restituere viri bōi arbitratu possit. ¶ Stationem dicimus a stando. is igitur locus demonstratur vbicunq; naues tute stare possunt. ¶ Ait pretor: itaq; nauigij deterius sit fiat: hoc pro nauigatione positus est: immo nauigium solemus dicere etiam ipsam naucm. Iter ergo nauigij potest et sic accipi: iter nauis deterius fiat. ¶ Nauigij appellatione etiam rates continentur: quia plerunq; et ratum vsus necessarius est. Si pedestre iter impediatur non ideo minus iter nauigij deteri⁹ fit. ¶ Deterior statio: itemq; iter nauigij deterius fieri videtur si vsus eius eorum patur vel difficilior fiat / aut minor / aut rarior / aut si in totum auferatur: proinde siue aqua deriuetur vt exiguior: facta minus sit nauigabilis: vel si dilatetur vt diffusam aquam breuem faciat vel contra coangustetur vt rapidi flumen faciat: vel si quid aliud fiat quod nauigationem incommodam difficiliorem ve faciat: vel prosus impediat interdicto locus erit. ¶ Labeo scribit non esse dandam exceptionem ei qui interdicto conuenitur: aut nisi ripe tuende causa id factum sit: sed ita excipiendum ait extra quam si quid ita factum sit vti lege fieri licuit. ¶ Si in mari aliquid fiat: labeo ait competere tale interdictum ne quid in mari in littore ve quo portus statio iterve nauigio deterius fiat: sed et si in flumine publico non tamen nauigabili fiat idē putat. ¶ Deinde ait pretor quod in flumine publico ripave cius fiat: siue quid in id flumen ripamve eius factum immissum habeas quo statio iterve nauigio deterior sit fiat restituas superius interdictum prohibitorium est: hoc restitutorium ad eandem causam pertinens. Jubetur autem is qui factum vel immissum habet restituere quod habet: si modo id quod habet stationem vel nauigium deterius faciat. Hec verba factum habes vel immissum habes: ostendunt non solum cū teneri qui fecit vel immisit

Auctor.

f. de verborum significa. l. portus.

p Locus demōstratur. Jd est statiōis vbo. Accursius.

q Flauem. sic accipitur. C. de sacrosanc. eccle. l. iubemus nullam. in fine. et sic no. duobus modis dici nauigium.

r Si pedestre. Quod est iurta aquam quo itur quandoq; funibus trahendo qō dicitur restiara vel piarda vulgariter: vel de eo per quod descenditur vel itur ad aquam siue naues.

s Deterius fit. Unde non competit hoc interdictum.

t Rapidius. facit. §. de aqua pluuia arcen. l. j. §. ij. Azo.

v Aut nisi. z hec verba exceptionis que non debet dari recte iterdiceres. nisi zc. Accur.

x Extra quam. Et hec verba excepi. recte agitur si quid factum fit: extra quam vti. zc. lex autem permittit quādoq: vt. f. l. proxima. vel fit recte ages nisi quia fecit lege permittente vel principe.

y Tale. alias vtile. alias tale. Sz cōtra. §. de operis no. nuncia. l. i. §. nūciatio. versi. q si quis in mari.

z Putat. vt exēplo interdicti de flumine publi co hic interdicatur sicut de mari dictum est multis vbis tantum cum eadem sit sentētia fm Rogerium.

a Superius. facit. §. ne quid in loco publico. l. ij. §. pretor ait quod in mari.

b Hec verba. Jmmisit. siue habet nunc siue non: qō dic vt. §. ne quid in loco publico. l. ij. §. restituas.

a ¶ Uctor. i. vendito.

Dominus. ¶ Cassio. Ex flumine pub. potest duci aqua nisi imperator aut senatus vetet: et hoc sunt vera quando flumen nō est nauigabile vel ex eo non fiat aliud nauigabile. de his enim fluminibus non posset duci aqua cum hoc lex vetet. Fran. accur.

b ¶ Aqua. nō tamen per viam publicam: vt. ff. de aqua pluuia arcen. l. si in publico. §. finali. et facit ff. de seruit. rustico. prædi. l. imperatores. Quid si ducebam aquam ex flumine infra: fed alius incipit ducere fupra ita q̄ me impedit an poteſt: videtur q̄ ſic per l. iſtam. Argumē. ꝛtra. j. titu. j. l. j. §. ſunt autez qui. ꝛ. ff. ne qd in loco publico. l. ij. §. merito. ꝛ videtur veri*. Accurſius.

¶ Non permittitur. a lege etiam ſi principes permitteret/niſi diceret non obſt. l. iſta vel alia: vt. ff. de aqua pluuia arcēda. l. ſi autem. §. fina. et eſt argu. inſtitu. de bef. aqua. et diff. §. teſtamenti. Item ad boc q̄ principes et ſenatus equiualeāt in concedendo. facit. ff. de aqua pluuia arcen. quod principis. et quod nota. in. l. finaꝛtem. in fi.

Principes et ſenatus equollēt in cedendo.

H Lumina. ¶ Caſſ. Flumina publica que fluunt et ripe eorum ſunt publice: ripa autem dicitur que continet pleniſſimum flumē: et ea loca cedunt ripe que incipiunt vergere ſiue declinare verſus aquam vſq; ad aquam: nā ripe: et prie dicta loca ſunt pub. quo ad vſum. Fran.

d ¶ Publice ſit. quo ad vſum. ſed flu. etiam quo ad proprietatez: vt. ff. de rerum diui. l. nemo. in fi. ꝛ. l. riparum.

e ¶ Continet. quod ꝛ babes. ff. l. j. §. ripa.

f ¶ Scōm. i. iuxta.

g ¶ Publica. Aliqua ergo et hoc ſubijcit cum ripe ꝛ. et dic ripe datiuus ꝛ cedāt ſcilicet loca. et dic cedunt: vt ſint publica q̄ ad vſum quod dicit vſq; ad aquam. i. naturalem curſum aque + ſiue vnde naturaliter conſueuit fluere. Quid ergo ſi inter duos montes currit: Et videtur vſq; ad cacumen montis eſſe publicum cum ſemper vergit ad aquam: ſed dic vergit propter attractionem aque: ſed in predicto caſu non ſic. Sed quid ſi nil vergit propter tractionem aque: q̄ ſaroſus eſt vſq; ad aquam: Reſpon. dicam eſſe publicum vſq; ad locum quo pleniſſimū flumen ex currit: vt ff. de priori. ꝛ arg. j. de ver. ſig. l. littus.

+ Add bal du. in rub. ff. de rerū di. vi. col. vj. fo. fed dubitat ci appendi ces. et Bar. cipo. in ti. de reps. ꝛ in a. de ler. ru.

Ueſtitum eſt. ¶ Caſſius. Habeo predia et vtraq; parte flumis volo facere pontem ſupra flumen: dicatur q̄ non poſſuz: ꝛ ſic eſt lex contra nos: habemus enim pontem pulcherrimū ſupra flumē in noſtra villa delectabili nomine ricardina: ſz hec lex non nocet ei conſuetudo noſtre ciuitatis ſit in contrariū: ſupra vias eſt publicas videmus quotidie fieri ſolatia ꝛ ſuper fluminibus pontes. Fran. accur.

b ¶ Non poſſe. idem in domibus quod dic vt. ff. ne quid in loco publi. l. §. ſ. tractatum. Accurſius.

¶ Ne quid in flumine publico ripave eius ꝛc. ¶ Differt a ſuperiori tit. quia illud propter nauigij vtilitatem: hoc propter agrorū vel aliā quam nauigij prohibet in flumine fieri. Item ille de nauigabili vel quaſi dicit: hic de omni flumine: vt. j. l. j. circa principium. Item differt ab inferiori quia hic prohibetur fieri in publico/ibi contra vetat fieri vim faciendi ꝛ vtendi. Accurſius.

Jt pretor. ¶ Caſſio. Primo ponitur edictū cuius ſenſus eſt ne quid fiat in flumine publico vel eius ripa per quod aqua aliter fluat q̄ prior eſtate ꝛ ſolebat fluere. Secundo loquitur vlpia. ꝛ dicit: hoc edicto. pſpicitur ne deriuationibus fluminis exareſcant: et ne mutatis alueis vicinis damnum inferatur: et habet locum i flumine nauigabili: et non nauigabili et is demuz hoc interdicto tenetur qui fecit opus vel aliquid immiſit p quod aqua aliter fluat q̄ prior eſtate conſueuit fluere: nec inſpicitur curratne minus aque vel plus p hoc opus: ſz ſi mutetur aque curſus cum vel deprehendat fiat aqua vel altior: et ſic rapidior: et ſic ledantur ex hoc colentes circūqua q̄ flumen. ¶ Si quis ex riuo. Sine ducebā aquā per riuum coopertum/ et nunc predictum riuū aperio vel eccontra: et hoc ſit damnū colentium agros ibi iuxta iter: ſi immutez alueum fluminis: hoc interdicto teneor. Secundo queritur an ſubueniatur ei qui fecit opus cauſa ripe munēde licet per hoc op⁹ aqua aliter curratz ꝛ videtur q̄ nō: cum ex hoc opere ledantur vicini. de equitate tamē dicas contrarium: vt ipſe non teneatur. idem et ſi munīat agrum ſuū ripis magnis ſiue aggeribꝫ vt per hoc defendat agrum ſuum a flumine: nam nē tenetur licet per hoc curſus aque mutetur. Tertio dicit bene dixi: teneri eum qui facit op⁹ per q̄ aqua aliter fluit: et bene dixit pretor prioꝛe eſtate: cuz in eſtate magis ſit certus curſus aque q̄ i byeme. Eſtas autem finitur in autūno ꝛ ſi in fine eſtatis ago de opere q̄ hac eſtate eſt factum/inſpicitur principium precedentis eſtatis non prorime: datur hoc interdictū cuiqz ex populo ꝛ contra eum qui facit vt aq̄ aliter fluat q̄ ſit cōſueta: datur et in heredem: ꝛ dic de hoc vt in glo. ¶ Deinde ait pretor. Nūc ponit aliud edictum/ꝛ eſt ſenſus. Si habes factum aliquid vel immiſſum in flumine publi. vel in ripa eius per quod aqua aliter erit q̄ prioꝛe eſtate: debes id reſtituere. i. deſtruere. Secundo dicit hoc edictum reſtitutorium eſt: ꝛ ad opera iam facta locum habet: primū autem, pbibitorium eſt ꝛ nondum facto opere locus habet. Item tenetur qui dolo malo fecit quominus haberet factus. i. poſſideret: ꝛ tenebitur hoc interdicto ꝛ veniet intereſſe. Fran. accur.

i ¶ Minus. i. non a principe enim vel a ſenatu eſſet facienda. Accur.

k ¶ Iniuriam. i. damnum: vt. j. de iniur. l. i. circa prin.

l ¶ Aqua fluat. facit. ff. de ſer. cor. l. j. §. perſuadere. ꝛ. j. de verboꝝ ſigni. l. ſepe. Accurſius.

m ¶ Ad quantitatē. f. q̄ currat minus vel plus niſi qualitas curſus mutetur q̄ vel citior: vel tardior: vel ſtrictior: vel latior: vel altior: vel deprehenſior: ita q̄ ſit incōmodum vicinorum.

n ¶ Admodum. i. qualitatem. vel. i. vt eo modo fluat vt prioꝛe eſtate.

o ¶ Accole. alis accole. ꝛ alis accolentes. Accur.

p ¶ Si quis ex riuo tecto. cooperto quod licebat.

q ¶ Ducere velit. id eſt qui ante ducebat per riuum coopertum nūc vult ducere per apertum.

r ¶ Ante. i. prioꝛe eſtate. Accur.

s ¶ Velit. ſcz ducere.

UNIVERSIDAD DE [illegible] VA 2016

Incile gd fit.

a ¶ Incile. locus vbi lapis vel terra inciditur: vt aqua de fluminetrahatur: vt. j. de riuis. l. i. §. incile.

b ¶ Faciat. q̄ fuerat: scz incile.

c ¶ Excipiendum hoc. i. exceptione repellendus hoc scz modo rr. quasi dicat bene me comenires nisi ripe muniende causa facerem.

d ¶ Muniēde causa. fm quorūdam opinionem. Accursius.

e ¶ Vtimur. spretis predictis sententijs.

f ¶ Exceptionem dare. §. titu. j. l. i. §. labeo. cōtra. sol. ibi erat damnum nauigij: hic autem nō erat vicinorum.

g ¶ Sed r. ita demus rr. Aso. vel melius non solum muniende eius ripe. scz rr. facit. C. de palu. l. i. et. j. titu. ij. l. i. §. ius autem.

h ¶ Ad aliquid. id est aliquātulum.

i ¶ Consulatur. quasi dicat bene consulitur.

k ¶ Vtilitatem. maximā.

l ¶ Sine iniuria. maxima ad qō est. C. de preci. impe. of. l. ij. r. §. ne quid l loco publico. l. ij. §. aduersus. r. §. si qs a principe. r. §. de aqua plu. l. i. §. de eo. in fine. et. §. de edil. edicto. l. quis sit fastituus. §. apud. et. §. de ser. rusti. predio. l. imperatores.

m ¶ Accolarum. alias accolentium.

n ¶ Nec ad instātem. presentem.

o ¶ Indubitatio: est. alis indubitabilis. et alis indubitation.

p ¶ Refertur. vt scilicet tūc finiatur. at incipit in egnoctio vernali. et hoc large accepto vocabulo/ r sic continet sex menses. vt. j. de aqua quotidia. r estiua. l. i. §. eſtates. Sed stricte continet tres cum in quattuor partes diuidatur annus fm compotum: scilicet byeme / vere/estate/et autumno: et quelibet pars habet tres mēses: r est equinoctium autumnale i nocte sancti Matthei: et sic decimo die exeunte septembri: sed vernale decimo die exeūte Martio: et per consequens potes scire qualiter etiam quattuor tempora diuiduntur accepto medio inter predicta: r dicitur equinoctium q̄ dies r nocteſ coequātur qō bis in anno contingit: scz in autūno r vere: vt. j. de aqua quoti. r esti. l. i. §. estatem. Accursius.

q ¶ Interdicitur. Id est de eo quod de hac estate fuit factum interdicetur adeo q̄ si in fine estatis ago inspicietur qualiter cucurrit etiam in principio precedentis estatis et ficfere per. r. viij. menſes retro. Si autem in fine hyemis ago inspiciatur etiam principium priotis estatis non dico priori. si forte in principio fluxit non posteā: et sic fere ad duos annos retro inspiciatur: vt hic subijcit. et. j. de aqua quotidia. et esti. l. i. §. priorem. Accursius.

r ¶ Non proxima. cum ēm prior sit inspiciēda: vt verbis edicti dicitur. prius autem est ppie quod aliquid habet post se. Sed proxima estas nullam habet post se: ergo precedens inspicitur: vt. d. §. priorem. arg. ta men ℨ insti. de here. ab intesta. §. si plures. r. j. de ver. sig. l. in vulgari. r l. proximus. r l. proximi.

s ¶ Hoc interdictum. s. prohibitorium. qō est. §. eo. in prin.

t ¶ Id egit. als qui egit faciendo vel immittendo.

v ¶ Et in heredes. lit. contesta. cum defuncto. vel vt prestet patientiam restituendi vel vt restituatur. Sed quomodo restituitur quod nec est factum: est enim hoc prohibitorium: vt. j. §. hoc interdictum. dic ergo in heredes non quasi in heredes: sed quasi possessores: hoc autem dicone obſit. j. de popula. actio. l. fi. vbi dicitur popularem actionē non dari in heredes: hoc autem est popularē: vt. §. priorimo. §. Accur.

x ¶ Deinde. hoc est scōm edictū r est restitutorium superius prohibitorius: vt. j. priori. §.

y ¶ Superius. de quo dictū est. §. e. l. j. vsq; ad. §. deinde.

z ¶ Interdictum. scz prohibitorium.

a ¶ Coherebit. i. destruetur hoc interdicto secundo: sed quid si primum non fuit motum an secūdum habeat locum: Innuit hic q̄ nō: sed die cōtra: vt. §. de ope. no. nū. l. j. §. i. Accur.

b ¶ Haberes. Sed qualiter fiet condemnatio hoc casu: Respon. pto interesse agentis et iurabitur in litem: vt argu. j. quod vi aut clā. l. semper. §. in hoc interdicto. Vel die vt no. §. ne quid in loco publi. l. ij. §. penul. Itez an sit populare: Respō. sic: sicut et superius: vt. §. §. hoc interdictum cuiuis.

¶ Vti flumine publico nauigare liceat. ¶ Hic fert a superioribus vt notauī. §. in priori. rubri.

Pretor ait.

¶ Cas. Dicitur edictus quo vetat fieri vim volenti ducere nauem siue ratē per flumē. Item vim fieri prohibet volenti onerare r exonerare nauem i ripa flumnis. Item prohibet vim fieri volēti nauigare per lacum: per fossam: et per stagnum publicus: r qui prohibetur predictis habet hoc interdictum ne prohibeatur. Posteā dicitur vlpia. et dicit per hoc interdictum prouidetur ne vis fiat volenti nauigare per flumen publicum. sic r alis positum est interdictus ne vis fiat volenti vti via publica: vt de hoc habes. §. ne quid in loco publi. l. ij. §. fi. que autem dixi de lacu: stagno: r similibus vera sunt si erant publica. Posteā dicit quid sit lacus: r quid sit stagnū: r quid sit fossa: r predicta possunt esse publica r priuata. posteā dicit: qui conducit stagnū vel lacus publicum r prohibeatur piscari in eo habet hoc interdictum vtile: idē si a ciuitate quis conducit lacū perusinum. sed si quis vult agere vt ripa fluminis deprimatur: vt sic pecora possint ire inde ad bibendū: non audiatur. si autem prohibeas me ducere oues ad bibendū in flumine publico: habeo hoc interdictum. Fran. accur.

c ¶ Interdicam. i. interdictum proponam quo vetabo fieri impedimentum nauiganti. Sed nunquid vtile dabitur de mari ad instar huius et ad instar vie publice. de qua subijcit: Rñ. sic. vt no. §. ne quid in loco publico. l. ij. §. si quis in mari. Accur.

d ¶ Positum est. vt. §. ne quid in lo. pub. l. ij. §. fi. Accur.

e ¶ Supra scripta. flumen/lacus/stagnum rr. Accur.

f ¶ Lacus est. facit. §. de acqui. re. do. l. lacus. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

De ripa munienda.

a ¶ Cogitur. alꝫ cogitur: alꝫ colligitur. Accur.
b ¶ Manufactum. vt sepe fit infra castra.
c ¶ Hec publica. ad qꝫ est. j. de ver. sig. l. littus. ij.
d ¶ Interdictum. non hoc sed superius. ff. de loco publi. fru. l. j. in prin. vel dic hoc ꝛ illud simul concurrere hoc casu. ꝛ facit. j. de iniur. l. iniuria rum. §. conductori.
e ¶ Teneri. alꝫs tueri: et tunc eum: scilz conductorem. alꝫs teneri: ꝛ tunc eũ qui prohibuit conductorem vti. Accur.
f ¶ Locus. ripe fluminis.
¶ De ripa munienda.
¶ Scz publici fluminis.

Retor ait. ¶ Casꝰ. Primo ponit edictum quo est cautum ne vis fiat volenti facere opus causa ripe agrive qui circa ripas est tuendi: dum ne ob id nauigatio deterior fiat: duz tamen caueat vel satisfdet de damno ifecto si qꝫ infra. x. an. cõtingeret: vel paratus sit cauere vel satisfdare. ¶ Postea loquit vlpianus ꝛ dicit ꝛ valde est vtile reficere ripas. sic et alꝫs est interdictum propositum circa vias publicas reficiẽdas: vt habes ff. de via publi. l. j. ꝛ bene dixit pretor: duz ne ob id nauigatio deterior fiat: naz seus effet si fieret deterior. is ergo qui vult reficere ripam fluminis debet cauere vl satisdare fꝫ qualitatẽ persone. quod expone vt in glosa domini mei ac. ꝛ prestabitur vicinis qui habent agros ibi iuxta. etiaz si sint agri ex alia parte fluminis: et debet prestari ante opus factũ: naz post opus perfectuz nõ prestabitur hec cautio: sed si damnuz det habet locum subsidiaria acquil. f. l. factuz. Ultimo dicit. ea que dicta sunt in ripa fluminis munienda: habent etiam locum in ripa stagni ꝛ lacus ꝛ fosse. Fran. accur.

g ¶ In annos decem. i. vsqꝫ ad decimũ annũ: quo finito noua interponi tur cautio. Accur sius.
h ¶ Vel cautum. idem pretor videtur sibi contrarius. nam. ff. de dam. in fec. l. pretor. §. de eo. que est contra. dicit simpliciter satisdãdũ: hic adijcit vel cautum. sol. alꝫs precise satisdat. fꝫ hic quia publice expedit fieri quãdoqꝫ cauet. vel verius illud cum eadem distinc. recipitur. qua ifud quã dices. j. eo. §. is autem. Accur.
i ¶ Propositum est. vt. ff. de via pub. l. j.
k ¶ Non est. alꝫs agitur ex illo edicto: vt. ff. de flu. l. j. in pri. ad quod est insti. de interdic. §. prohibitorium.

Petens munire ripã suo nomine ꝺs re promittere ꝛ si alieno tenetur satisdare.

l ¶ Qualitatem. vt si suo nomine petat quis ei satisdandũ est: si nõe publico ds reptomittit: vt. ff. de ope. no. nũ. l. non solum. §. sicut. vel dic econtra si ille qui ptomittit caueat suo nõe ds reptomittere. si alieno satisdatur. vt. j. de pto. stipu. l. j. §. stipulatio. fꝫ sufficit cautio fm Jr. vel dic si sit bonestę vite probatęqꝫ sufficit cautio fm quosdam. nec obst. ff. de dam. infec. l. pretor. §. de eo. vt in prin. huius. l. diri.
m ¶ Facultas. qꝫ prohibitorium est ꝛ nõ restitutorium.
n ¶ Datum. alꝫs datum. ꝛ alꝫs factum.
o ¶ Aquilia. i. ex mente huius vt in factum subsidiaria aquil. vt argu. ff. de serui. vrba. prędi. l. si fistule.

¶ De vi ꝛ vi armata. ¶ Primũ in genere: scõm in specie. ꝛ est idem qõ vnde vi ꝛ continua. Dictus est. ff. de interdic. ac. pos. vt quo. bo. ꝛ quo. leg. nunc recuperande. Vel dixit de prohibitorijs: tũc de restitutorijs: vt institu. de interdic. §. j.

Retor ait. ¶ Casus. ¶ Ponitur edictum cuius sensus est. Si dereciſti aliquem de loco qđ possidebat: vel familia tua deiecit: datur ei interdictum contra te ad recuperandũ pos. Item ad omne id qꝫ ibi per hoc amisit: fꝫ ad te non peruenit dat ei interdictum hoc ꝺtra te infra annũ. de eo autem qõ venit ad te datur ei hoc interdictum perpetuo. ¶ Postea loquit vlpia. ꝛ dicit hoc interdictuz datur deiecto: et valde est equum subuenire deiecto. et per hoc interdictum restituitur possessio deiecto. et vis non solum prohibetur hoc edicto/sed etiã legibus iuẜ publicorum ꝛ priuatorum. item ꝛ cõsti. principum. ¶ Postea dicit. hoc interdictũ habet locus cũ quis deijcit de possessione: ꝛ p vi atroci cõpetit/id est i qua dolus inest. et eis cõpetit qui deijciũtur de solo siue area siue domo: siue de supficiaria iusta qꝫs deiect⁹ est. pro re antez mobili abzepta vel subzepta non habet locũ hoc interdictum: sed sufficit furti et vi bo. rap. act. ad exhibẽdum. in casu tñ hoc fallit. si enĩ in domo vel in fundo de quo sum deiectus erant res mobiles: et has amisi: habeo interdictũ etiã noie prędictarũ rerũ. Si autẽ de naui sum deiectus vel de vehiculo: nõ cõpetit hoc interdictũ. secus si de domo lignea: vt de parietibus facta deiectus sum: nã habet locũ hoc interdictum: nec refert an deiect⁹ possidet ciuiliter. i. animo et corpore vel alo solo: an naturaliter vt fructuarius qui possidebat p suo. i. p iure qõ habebat. hinc est ꝙ si vir donet fundum vroni: ꝛ ipsa deijciatur: habet ꝺ interdictum: colonus autem licet deijciat de agro qđ colit nõ habet hoc interdictum. ¶ Ait pretor. ¶ Nunc exponit vlpi. quedam verba edicti hec scilicet deiecisti: aut familia tua deiecit: ꝛ bene est habita mentio familie: nam per primum verbum scz deiecisti/continetur tantum deijciẽs nec pertinet ad eum cui⁹ familia deiecit. tenetur ergo per primũ verbum q suis manibus deiecit vel iussit aliquib⁹ vt deijciant. hinc est ꝙ et si familia mea te deiecit meo iussu: ego videor deiecisse. ¶ Postea dicit: si proꝰ, meus ad hoc cõstitutus te deiecit/ꝛ ipse tenetur ꝛ ego: ꝛ vno nostrũ litis estimatione prestante alter liberatur. Idem est et si aliquem deiecisti sine meo mandato precedente: tamen habeo ratam deiectionem/nam teneor: ꝛ si ratihabitio comparatur mandato. Quod autem de familia dictum est in edicto sic intelligas vt si sine meo iussu deliquid familia mea te deijcienda factum eius emendam hoc modo. nã id qõ ad me peruenit ex illa deiectione reddam. pro residuo autem liberabor dando familiam pro nostra: nec videor damnũ pati: cum in hoc sit permissum seruis damnificare dominos. Appellatione autem famil. ꝛtinentur ꝛ plures serui: ꝛ etiaz vnus seruus. si deijciat aliquem. videtur familia deijci: ꝛ appellatione familie ꝛtinentẽ ꝛ bi quos tenemus vt seruos: puta libertos ꝛ liberos hominesquos tenemus vt seruos nostros. si tamen volo defendere famil. seruorum meorum que deiecit aliquem: teneor: saltim qꝫ ex hac deiectione habui reddere. si aũt filius me⁹ vel famulus vi deiecit aliquez/teneor vtili hoc interdicto vt reddat qõ ad me peruenit ex hac deiectiõe. Ultio dicit familia tua deiecit me de fundo quem possidebam: tandem mouet quidã tibi questionẽ seruitutis: dicẽs te nõ esse liberũ. tandẽ inchoata libertate causa egi fꝫ te hoc interdicto: ꝛ postea fuisti liber pronũciatus. tandem probaui qualiter familia tua me deiecit: debes mihi restituere possessionem fundi. ff. de. vsqꝫ ad. §. qõ seruus. Fran. accur.

p ¶ Tu qui cõueneris. ꝛ construe dabo iudicium supple de ea possessiõe restituenda vnde vi ff.
q ¶ Familia. non tua voluntate. alꝫs tu videris deiecisse: vt. j. §. merito. ꝛ §. seq. ꝛ fic frustra poneres hic de familia.
r ¶ De eoqꝫ repete dabo iudicium de eo restit. ff.
s ¶ Ibi. i. in ipsa possessione mobilia puta vel se monentia. ꝛ hoc secundario: non principaliter: vt. j. §. illud.

a ¶ Annū. vtilem: vt.j.eo.annus. ꝛ ad idē. C.e.l.ij. ꝛ de ecce. l. liez. ꝛ ad de nō distincto puenerit ad te vel non ꝓpter id qō subiect post annū ꝛc. als cōditio per .l.si qs in tantā ꝑpetua est: vt.j.de perpe.act.in pn. ꝛ fas cit.ff. de interdic.l.er qb⁹. ꝛ.ff. cōi diui.l. cōi diuidūdo. ¶ Iulia. Accur.

b ¶ Ad eū. i. ad te qui deiecisti. ꝛ est apostrophe. i. mutatio pſonaruꝫ. sic C. de trāſac. si ꝑ fundo.

c ¶ Ad recuperandā. Est enim spoliatus statim restituendus ꝛ postea causa ꝓprietatis agenda: vt C. si per vim vel alio modo. l. i. Accur.

d ¶ Pꝛinatoz. ſ. iudicioꝝ: vel dic delictoꝝ. ꝛ per legē iul. de via pub. ꝛ priua. vt. j. ad le. iul. de via pub. ꝛ ꝑua. quaꝝ pena ē: vt isti. de pu. in. §. itē ler. ꝛ facit isti. de interdi. §. recuperande. ꝛ. §. qui aūt.

e ¶ Cōſtitutionū⁹ principiū. ſ. quę sunt. C. c. si qs in tā ꝛ. in aliis titulis. et. C. finiū reg. ſi ſtiterit. ꝛ. ē. qō me. cau. l. ertat. ſed ler ertat locū hz qñ nō est facta vis: ſz sua aūcte aliena rem temere appiehendit etiā clā. Sz hoc interdictuꝫ qñ vis est facta cuz armis vel sine armis dolo malo. Sz si quis in tātam etiā sine dolo: cum def. ꝛtra eū. g credidit sibi licere: vt instituta. vi bona. §. ij. Itē hoc in immobili tñ: vt. j. §. ad eos. et §. illud. illa etiā ad mobilia: vt insti. vi bona. §. pe. ꝛ sic qñq; ocurrit hec cum illa et potes addere modos quibus violentie puniūtur: vt no. super. l. illa ertat. Accur.

f ¶ Deijciūtur. vi erpul. nō cōpul. vt. j. eo. si rerū.

g ¶ Atrocem. i. que dolo sit cum armis vel sine armis. ¶. Vel atroz dicitur + q̄ sit ꝫ bonos mores: nullo itercedēte ꝛsen su patitis: vt. o. l. si rerū.

+ Dicit Pluria atroz fiunt magni tudine veluneris. vt no. Spe. in ti. 8 aduo. §. visi. ff. Itē ex i aſpectu no. idē Spe. in ſtit. de. ꝑbat. §. iij. ℞. iiij. ꝛ. l. vulner. ſ. iniur. Itē reſpectu loci: vt oculꝰ vt caput. vt l. ſtoi. §. ſi dicat. eo. ti. ꝛ no. plene glo. ꝛ doc. in §. atroz. iſti. §. iniur.

h ¶ Superficiaria. idē in fructuario et vſuario: vt j. e. l. ij. §. vñ vi. ꝛ. §. ſeq.

i ¶ Non pertinere. ſcilicet principaliter.

k ¶ Agi. quod non est in immobili quia ſe exhibet: vt. C. quando et qui. l. ij. §. hoc vbi.

l ¶ Ambigendū. als ambigēdum. als ambiguū. et hoc ſm Jo. vt hic patet: ꝛ. §. eo. ꝓori. reſpō. et. j. eo. §. ſi fundus. ꝛ argu. ff. de ſer. corꝛu. l. ſi quis. §. fi. ꝛ. l. ſeq.

m ¶ Deiectus. als detractus. als deiectus.

n ¶ Quale. als vt ꝓ. qualequale. als quidve.

o ¶ Cobereat. vt ei cedat. vt. ff. de acqui. re. do. adeo. §. cum in ſuo. als ſecus: vt eo. ti. titius. ſed quid de arboꝛe. Accur.

p ¶ Cuiuliter. dicit Jr. i. iuſte naturaliter. i. iuſte ꝓ quo est quod ſubijcit de vtroꝛe. vt. j. e. §. qui vi. ꝛ ſic etiam ꝛponebat quod ſubijcit naturaliꝫ: id est iniuſta ꝓ suo. i. cuili: ſiue iuſta. Alij dicunt vt. ff. de. cuiliter: id est animo naturaliter. i. corꝑe ꝛ animo: vt quia inſiſtebat. ꝓ⁹ quibus j. e. §. interdictum autem. ꝛ. §. ſiue autez. Vel dic cuiliter: id est animo ꝛ corꝑe vel animo ſolo. Naturaliter: vt in fructuario. vt. ff. de acquiꝛit. poſ. naturaliter. ꝛ. j. e. o. l. ij. §. vnde vi. ꝛ bis etiam duob⁹ modis exponę quod ſequitur. nam ꝛ naturalis.

q ¶ Et naturalis. ¶ Placet. exponit naturalis. ꝛ ꝓ suo adiecta copula. ꝛ ſm hoc oppo. de fructuario qui non possidet ꝓ suo ꝛ tñ hoc interdictum habet: vt. j. e. o. l. ij. §. vnde vi. ſed rñ. immo ꝓ ſuo. ſ. iure quod habet. tu expone vt prediꝛi. alij non habent ꝓ suo.

r ¶ Interdicto vti. q̄uis contra ius ciuile possideat.

s ¶ Si colonus. ſ. deijciaſ poterit interdicto vti: qꝛ nō possidet nisi ꝓ⁹ interuertat possessionē: vt in ſuꝑ. j. e. o. l. colonus. ꝛ. l. cum fundum. ſed vtroꝛ rem ſibi a marito donatam possidet: vt. ff. de acqui. pos. l. i. §. ſi vir. licet sit argu. contra. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ſi cum qui in ꝑm. ſed ibi ſol. ff. an locatoꝛi competit qui tñ ciuiliter possidet ſm quoſdam.

t ¶ Si familia mea. Me ignoraūt: vel inuito. et ſic no. non fuiſſe ponēdum verbum nisi neceſſarium in edicto: vt et. ff. de. qō me. cau. l. i. in fi.

v ¶ Vel iuſſit. vel ratū habuit: vt. j. eo. in fi. ꝑn. ff.

r ¶ Eſt. quo ad ff. edictū. hic. ꝛ. j. e. l. idē. ff. cuz procura. als autez quādoq; refert: vt argu. cōtra. j. de ſolu. l. fugitiuus. et. C. de thesau. l. i. §. qō i alienis. ꝛ. ff. de iure do. ſi mulier. §. ex aſſe. ꝛ. ff. de acq. be. paulus rñ. ꝑ ꝓcur. que ſunt arg. cōtra. ꝛ facit ad §. hunc. ꝛ ſequēte m. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. ij. §. ſi debitoꝛ. ꝛ de repu. l. ij. §. ſiue. ꝛ de ꝓſur. l. ſi qs ſolutioni. §. i. et de inur. l. item apud. §. feciſſe. ꝛ. ff. de eo ꝓ quē fac. erit. l. i. §. j. ꝛ. j. de re. iu. l. is dāni. ꝛ. l. ſi iure. §. ij. ꝛ. ff. qō cuiuſcꝫ vniuerſi. l. ītē. §. i.

y ¶ Videoꝛ. quadā inter ꝓtatione.

z ¶ Quotiēs verus. ad ff. ſpecialiter oſtinutus. naz generali mādato non videf mādari illicitū: vt. ff. de cōdi. indebi. ſi ꝓcuratoꝛ. §. qō ſi indebitus. als aliter accipit verꝰ: vt. j. de ſolu. l. ſo. in ꝑn.

Mandato generali illicitus nō cōtinetur.

a ¶ Cuz vtroliber. ad hoc eſt. j. de iiur. l. nō ſolū. §. ſi mandato. et. §. ſeq. ꝛ. j. qō vi aut clā. l. deniqꝫ. §. fi. ꝛ. ff. ad leg. aquil. liber bō. ꝛ. C. de ac. l. nō ideo.

b ¶ Eximi. i. liberari.

c ¶ Sic tamē. i. liberatur ſi. ff. vno ergo ſoluēte alter non tenebit. ad qō eſt ff. de bis qui de. l. j. in fi. et. l. ij. Sed op. ff. de pecꝰ. l. etiā. §. pe. ℞. hec ſm illam vt ꝓcto eo ad quē res puenit alter nō teneaf. ſecus cōtra vt ibi. Vel hic ad neutriū peruenit pos. Ibi alter bēbat.

vel ſm Jo. dic q⁹ ad intereſſe datur interdictū vti cū ab vno ſit ꝑcut⁹: non intereſt amplius: vel quo ad interdictū liberaf nō quo ad alia qō in idē recidit. Itē op. j. ſi familia fur. fecit. de. l. quotiēs. vbi ſe emendet ma numiſſus vnus de familia non liberatur ꝓ dños familie noīe: ſed dic vt dixi quo ad interdictū quo interesſe venit hic loquif. ꝛ eodem modo rñ. ad aliā opi. ff. de nora. l. ij. §. is qui. Vel dic q⁹ ꝫ ibi tam dños q̄ ſeruus manumiſſus tenebatur vnus tñ ꝑ alium exactum/imo etiam electum libe

d ¶ Non enim excuſatus. Immo videtur excuſari: vt. j. de regu. iur. l. is damnum. in fi. ꝑinci rñ. ſed ibi erat non atroꝛ: ꝛ persona ſubiecta q̄ ꝑ rere neceſſe habuit: ideo excuſatur.

e ¶ Cum aūt falſus. q⁹ eſt etiā ſi mandatū habeat generale: vt mō dixi.

f ¶ Ratum habuero. Duo videtur neceſſaria. ¶ Primū q⁹ meo noīe geſtum ſit. als ratū habere non poſſum: ꝛ ſi habeā nō teneoꝛ: vt. j. de ꝑa. ſi ſeruus. Scōm q⁹ habeā ratū tanq̄ noīe meo factum: als ſecus: vt ſi audiēs noīe meo factū dixi doleo q⁹ noīe meo eſt factū: nec ſic ratū habeo: ſed als bene gaudeo: boc enim gaudium non cōparatur mādato. multominus ergo teneoꝛ qñ non meo noīe actum predicto modo gaudeo.

Mādato.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Bevi 7 vi armata.

a ¶ Mdato. facit. C. ad macedo. l. fina. 7. j. de solu. l. vero. in fi. Item hoc + in his malefic̃io q̃ per aliū possunt explicari. secus ergo in adulterio: vt ar. C. de cadu. tol. l. i. §. ne autem.

b ¶ Ei dicerit. dño ignorante: vel inuito.

c ¶ Dicerit ipse. inter pretatione legis: vt. ff. e. l. §. proti. Accur.

d ¶ Nec grauari. Et suo

noie teneatur.

e ¶ Non grauabitur. nisi in seruis.

f ¶ Ad eus. nō dicas dño ḡ: vt. ff. de acqr. pos. q̃ seruus. 7 hoc esse potest: vt dicet. j. §. si aduersus.

g ¶ Erit. als est non erit: tunc plana. als sine nō. 7 tūc dic in dēntis erit vt nō teneatur pstare dām estimationes vel refarcire de suo: sed seruos oportebit eū pstare p nora. Azo.

h ¶ In dāno ds. als non ds ff. 7 als sine nō: 7 tūc dic p dāno. s. alteri dato ds computare q̃ dat: vt ff̃ ipe dās habeat dānū.

i ¶ In ff̃. mō. s. detinquēdo: vt p nora dct. Itē se occidendo: vt. ff. de pecu. lo. ff. si dānū. ff. si ipse seruus. + 7 fac ista. de nora. §. i. an aūt p hac vi fuus possit accusari: Rñ. vt j. de accu. l. bos. §. oīb⁹.

k ¶ Interdicto. non aūt als vt l. ꝯtrario. j. de vb. sig. l. de testamēto. §. vnic⁹. nam hoc speciale.

l ¶ Seruoꝝ. vt libertos vel liberos boies vel seruos alienos quos p nos strios tenem⁹ et etiaz libe. ros quos tenem⁹ vt libe. ros: sed velut seruis vtimur. ad q̃ facit. ff. de publicia. l. i. §. familie. et de edil. edi. l. edules. §. familie. et. j. vi bo. rapto. l. ij. §. familie. 7 de vb. signi. pronunciatio. §. familie.

m ¶ Restituat. ad hoc. ff. q̃ dne. cau. l. q̃ autem dicimus. §. i. 7. ff. reruz amo. l. vna. 7. ff. de cōdi. fur. l. ut. 7. de pec. le. l. ij. §. et furtiua. 7. j. e. si vi me. 7. ff. de do. l. sed si ex dolo. §. i.

n ¶ Comtat. aduersus patrē vel dñm inquantū ad eos peruenit. q̃ de familia sunt: vt. ff. pri. dictum est fm. H. 7 Azo. Ad dic in eos filios et mercēnarios. 7 dic vtile. i. efficax. 7 fact. j. eo. l. interdicto. ū.

o ¶ Si aduersus eū. cuius familia deiecit me vt apparet ex sequētibus.

p ¶ Interdicto. litem contestando q̃ solum possum: vt. ff. de libe. cau. l. ordinata. Accurſius.

¶ Q̃ seruus. ¶ Casus. Seruus meus vel pcu. vel colonus possidebat agrum meū: ego video: possidere: vñ si ipse deiciatur ego videor deiect⁹ 7 habeo B interdictū: q̃ B interdictū cōpetit ei q̃ tpe deiectionis possidebat: siue possidebat animo 7 corpore siue animo tm. vnde cum de agris ricardine venissem non animo defendi: possidere: sed retinendi possessi. 7 aliquē ibi pro me non dimisi: nunc reuertens ad predictos agros. ꝑbis me intrare vel in via probibuisti me ire: 7 incepisti illos agros possidere vi. videor deiectus licet animo possidebam non corpore. nec obstat quod vulgo dicitur: saltuum estiuorum 7 hiemorum possessionem animo teneri quasi in aliis agris secus sit: nam in illis dicitur causa exempli idem tamen potest esse in oībus aliis agris ex quibus agris nos domini recedentes habētes animū retinēdi pos. possidemus eos animo. si aūt cum vellem apprehendere possess. vt quia bestes sum alicuius vel ex alia causa me ꝑhibes intrare: non habet locum boc interdicto. ¶ Am vi. Si vis me deijcere de fundo per vim: possuz me defendere similiter per vim: 7 si cū armis volebas me deijcere 7 cū armis me defendā. Scio di cit quis dicatur vi possidere: 7 certe qui per vim expulit possessorem fundi de fundo. et ipse incepit possidere. Item qui venit armatus ad fundum meum: et si aliquis vellet eum inde deijcere possit se defendere 7 intrauit pos. fundi mei. cum ego eum nō exp̃ectassem sed pfugebam: 7 iste videtur vi possidere: et hoc etiam dicitur. j. §. idem labeo 7. si aūt fundi mei pos. defendo per vim non dicor vi possidere. Postea dicit: qui deiecit me de fundo per vim: si ab alio deijciatur habet hoc interdictum. Tandem dicit qui deijcitur de loco quez possidebat: quicquid

rathabitionē mādato[a] cōparent videri me deiecisse / interdictoq̃ isto me teneri: 7 hoc verius est: rectius enim dicitur ratihabitionē in malefic̃io mādato comparari. ¶ Quod ergo adijcit aut familia tua vi deiecerit: merito scriptū est in eum casum in quē familia mea vi deiecit[b]. Ceterum si iussit vi deiecit ipse[c]: nec grauari debet[d] dñs qui non iussit: sed seruoꝝ suoꝝ factum pzestare: 7 si non iussu eius deiecerunt: nam non grauabitur[e] dominꝰ hoc nomine. ¶ Quippe cū aut pugnit[f] ad eus aliquid et resti tuerit: aut nō peruenit 7 ipsos seruos malefic̃y causa nore dedēdo indēnis erit[g]. ¶ Q̃ cūm noxe dedere cōpellitur in dāno debet[h] repu tare cum seruū in hoc[i] possint dñi cōditionem deteriorē facere. ¶ Familie aūt appellatio seruos continet. Sed querit quez numerū seruoꝝ cōtineat: vtrū pluriuz: an vo duoꝝ: an vel trium? Sed verius + est in B interdicto[k] etiā si vnꝰ fuus vi deiecerit: familiam deiecisse videri. ¶ Familie appellatione 7 eos quos seruoꝝ[l] loco habemus contineri oportere dicendum est.

☞ Nolens defendere seruū aut familiaz deijcientem subit penas huius interdicti: d: eo quod ad eum peruenit. b. d.

¶ Si quis tñ neget se seruuz vel familiam defendere: cogendus est

dāni ob hoc habet recuperat per hoc interdictū. ꝑhibita enim causa restituēda est ac si non esset deiectus. Ultimo dicit deiectus sum de fundo adhuc hoc interdictū ratione rerum quas amisi. si aūt velo pro illis rebus agere ad ex hibēdum possum. Itē vi bonoꝝ raptoꝝ. hoc dicit vsqz ad. q. aūt autem. Fran.

q ¶ Restituat. ex illa pte te edicti aut familie 7 c. et no. si restituit possessio q̃ sunt amissa: vt. j. e. §. siue autem. sed dño nō ẽsta: vt. ff. de acqui. pos. q̃ seruus. q̃ pōt esse: vt. ff. de vsuc. nō solum. §. si dños.

r ¶ Possidere. vt 7 C. cōmunia de vsuc. l. i.

s ¶ Ignoret. vt 7 ff. de acqui. pos. pregre. §. q̃b⁹. 7 facit. l. iij. §. q̃ fuꝰ. 7. l. si de eo. §. i. 7. j. e. l. si. §. ea. l. §. deijcit. in fi. §. qui dicūt istos insolidum naturaliter possidere per. l. ff. eōi diui. l. cōi diuidendo. §. nec⁹. quomodo b intelligūt? rñ. possident: non tamē pro suo. 7 ideo in fructu diuersum.

t ¶ Possidebat. fic. j. de regu. iur. l. memo videt se amittere. et no. q̃ p hoc apparet q̃ vsufructuari? retinet possessionē 7 s non sit in ꝑspectu solo aio: cū ler dicat dari ei vñi in terdictus: vt. j. eo. l. ij. §. vñi. quidā tñ dicunt cū habere quādā ciuilē per quā retinet illā naturalē. q̃ non videt cū dñs ciuilē habeat: 7 ea fsolet cū pones duos cē nō posse: vt ff. de acq. pos. l. iij. §. ex 3o. Idē dicim⁹ 7 colono vt 7 nō sit 7 iudo: tñ dñs per eū naturalem retinet. Itē no. H duo necessaria vt ꝑpetat interdictū. Primus q̃ vere corpe vel aio possideat deiectus tpe deiectiōis: vt ff. 7. j. pri. Scōm q̃ vere possessionē amittat. vt. j. pri. §. m fi. 7. j. e. l. §. nō aūt. Tertiū aūt nō cēt necesse. f. q̃ possessio queratur violēto: cui etiā de eo q̃ non peruenit cōpetat infra annū: vt. ff. e. l. m pnn. 7 sic mte ligitur. ff. de vsuca. l. nō solū. §. si dños.

u ¶ Siue aūt corpore. i. inuste. vt in re donata vroꝝ a viro.

x ¶ Alio. i. cuilibet 7 iuste: vt. ff. e. l. deijcit. 7. j. §. q̃ a me. vel dic corpe. vt q̃ insistat rei: aio q̃ nō ẽ iusta. ad q̃ facit q̃ sequit idcirco 7 c. ff. q̃ vulgo. 7 no. q̃ aliqs possidet ciuiliter 7 naturaliter vt q̃ est 1 re: vel in corpe: alꝰ ciuiliter: vt q̃ aliūde redit: 7 alꝰ naturaliter tñ vt fructuarius. Possidere pōt q̃s triplicit.

y ¶ Hemine. q̃ aliquo ibi relicto per eum possidet: nec amitteret possessionem nisi ille ex pelleret eum: vt. j. eo. §. non autem.

z ¶ Prohibitus fit. an hic non admittens possideat vt hic innuit q̃ sic: vt. ff. de acqui. pos. l. dam. §. fi. Sed ff. de vsucap. l. sequitur. §. idem si occupauerit. vbi dicitur q̃ dam tñ non. vi. Sol. vt ibi.

a ¶ Detinuerit. sic 7 C. vbi de possessione agi oportet.

b ¶ Possederit. qui eum detinuit vel deiecit. 7 dic maxime. nā idem 7 si nō acquisiuit possessio. vt modo no. pri. ff. vel dico dicit vt appareat q̃ res vitiosa est facta. nam etiā sine bis hs locum interdictū vñ vi vt dixi. Vel refert se ad casum vbi sic detinuit: vbi est necesse vt possideat. vel dic quarto ipse possederit. f. qui deiectus est. 7 fm hoc possedit in preteritus 7 fm alios intellectus tres primos possedit. f. postea.

c ¶ Possessionem. ei ob timoꝝ accedere nolenti: vt 7 ff. de acq. pos. ff si nolit. 7. l. si id q̃. §. fi. sed si te absente occupauit: 7 timore nō recusit: nō tamen in itinere te detinuit. an habeat locum interdictū vñ vi. cōstat q̃ amittis: vt. d. l. ff si nolit. et. l. possideri. §. si quis nūciet. 7. l. si id q̃. §. fi. H. neg aut 7 habet locum. l. cum querebatur. fm eum qui dicit vacuus 7 que animo 7 ciuiliter tenetur. Placē. dicebat idem. 7. z addebat de bes 7 que animo 7 ciuiliter tenetur. Placē. dicebat idem. 7. z addebat de obe re cum venire ad locum vt sic tunc ab ingressu repellatur 7 extunc cum re cum venire ad locum vt sic tunc ab ingressu repellatur 7 extunc cum re cum venire ad locum vt sic tunc ab ingressu repellatur 7 extunc cum pertet ei interdictum: vt ar. §. q̃ me. cau. metum. ibi: q̃ deijcit nō expectet. 7 ff. hec additio non potest stare: nam cū nō admittitur nō possidebat 7 ff. hec additio non potest stare: nam cū nō admittitur nō possidebat ergo non datur ei interdictum: vt. ff. proti. §. amiserat enim pauis propter timorem: vt dixi. ff. ipse respondebat quia bodie cum non admittitur videatur deiectus vt 7 als quis retro fingitur vsus: vt. j. de iti. actuq̃

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

pti.i.§.si gs ppter. Also.t Jo.dixit dari vtile interdictū ad exemplū eius qđ dicit de familia:z mercēnario q alitū expulerūt de predio:et pđij pos.per unum ad oīm ex delicto eoz.tenetur cū dis vtili interdicto ratione pcentionis:multo ergo magis oz teneri iste qui deliget cū ad eū ppter suspitionē meā puenerit possessio:vt.ff.de.a.l.§.si filiꝰ.z.§.si gs tñ neget.

Itē p eis quod dicit dat̄ ei qui deuci nō erpecta uit:ꝛ vidit boues venire: ꝛ si illi venebāt ꝛ nō fue rint ingressi:vt.ff.de vsu ca.nō solū.§.si dñs. et.j. eo.§.idē labeo. Ites pto hoc.j.e.l.ij.§. q armati.

a Dō vulgo dī.vt.ff.de acqui.pos.l.ij.§.salt⁹. et l.peregre.§.ff.et.l.q⁹uis.

b Exēpli causa.q.d.nō est spāle in rbis. Oz quā retinet aio.ꝛ3o. naturalē vel dic ciuilē: vt no.ff.de acqui.pos.l.i.in prin.

c Possidere. Velut̄ be res forte.

d Possessioné.quā antea habebat.ad qđ est.§. interdictum autem. ꝛ qđ ibi no.et.j.de reg.iur.nō videtur rem. Accur.

Natura.i.iure natura ll.vt ꝛ.ff.de iuff.ꝛ mre.l. vt vim. ꝛ ad idē.ff.ad le. aql.scientā.§.q cus aliter, ꝛ.ff.qđ me.cā.ff.ꝛ part⁹.

Apparet.quia armata vis aliter nō pōt repelli nisi cū armis. ad quod est.j.e.l.ij.§.cū igitur.et C.eo.recte.

Vi possidere,subaudi etiam.

b Acquisitā, ab expulso non expulsore: vt.j.eo. l.eum a te.

i Aut.als vt.ꝛ als aut.

k Venit. vt p vim. possessionem teneat.

l Facit.ne phiberi possit. Tria ergo sunt: q⁹ uadit ꝛ tenet p vim.vt in primo casu. aut trīs tenet per vim ꝛ in hoc paratus venit aurilio.ff.tali vt etiam si quis vellet eum deiicere possit ff tueri.non aut̄ inualit per vim:q⁹ pfugerat:ꝛ hoc eodē casu vi pmius dicit idē qđ labeo:vt.j.§.pri. Tertius est in eo qui tenet fuam:ꝛ tūc licet vt subiicit:ff qui ex.ff.ꝛ.C.de.l.i.ꝛ.j.l.ij.§.cū igit. et ff.e.§.vim vi. Vel dic pīo casu occupauit per vim: ff pacifice tenet.nec enim aliquem timet.Sc3o inualit ꝛ tenet per vim: ꝛ ad hec duo parat⁹ venit.Tertium non muto. Jn quarto.ff.m.§.ites labeo. idem dices qñ tantū tenet per vim.nā prefugerat ad dñs. Alij dicūt primū loquide eo qui inualit possessionē quam alius inuaserat:vt ꝛ.j.ea.l.§.qui a me.

m Vi videri deiectus,licet alio tenderet nec occupauit vt bene rephen datur per pomponium.

n Corpore.i.sine facto corporali.i.occupatione.

o Ergo.als ergo.als ego.

p Occupauerint.cum dñs pfugerit exigit occupatio. als nō hz locum hoc interdictum hic dicit.ff.de.a.qđ me.cau.l.meti.ij.ff.ꝛ.j.l.ij.§.qđ. Sz ff.de vsuca.nō solū.§.si dñs.vbi nō exigitur occupatio. Sol.ff.m B.exigit occupatio vt habeat locū interdicti vt hic:nō quo ad amittē dam possessiones:vt ibi.ꝛ p eo.j.l.ij.§.pinde. Vel dic ff.m Mar.etiam quo ad interdictū non exigit occupationē si modo illo tēdebant vt in Sexto. secus si in alio:vt.ff.de.§.pinde.hic aūt subaudito maxime sibi vi.ff. vel etiā dicit ideo:q⁹ secus si non occupassent fed mctu sibi dari fecissent: vt.j.l.si rerū. Vel tertio vt denotet rem vitiosā,ꝛ dicit si illi.ff.ꝛ in l.Sexta.in fi.ff.de bis no.l.ij.§.pinde. Accur.

q Vi deiecti.ꝛ vi possessum. ff sine occupatiōe nō erit vi possessum:ff possit esse vi deiecē⁹:vt mō dicī.qđ ff si dudū possessionē occupauerit.

r Qui a me vi.expulsus.

s Habet hoc interdictū.directū fm Jo.vt.ꝛ.j.e.l.colonus.ꝛ.l.cū fundū.arg.C.de pferip.trr.an.ff qs emptionis.§.ff.ꝛ ff qs.ꝛ.ff.qđ me.cā. videt bēe Sm:ei tñ incōtinēti mihi liceat:vt.j.c.q in pol.non ob.exceptio.p.l.i.de excep.do.l.dolo.qđ illud in pentotijs:ffic ergo videt me tenere ꝛ postea agere.Sz videtur casus legis vt nō teneat: vt.ff.qđ me.cā. sed ꝛ partus.§.ffri.ff illud quo ad ac.qđ me.cā.in qua dānū erigitur:vt eo.ti.l.ff ꝛ part⁹.§.ff.in cōstitu.si quis in tantā.minus dubij est. Sz cur furi nō datur actio furti:vt.j.de fur.itaqz. Rñ. forte ne muitent boues ad furandū ad qđ facili⁹ muitarent ff imuadēdū.arg.§.de pac.dota.cō uenire.qđ nō placet:vt.ff.de pac.l.si vn⁹.§.pacta q.ff dic tō qz ꝛ si recipiet alij redderet idipm qđ in fure nō cōtingeret. ff vel iō aliud qz hic nō possit auī vi custodire.Sz fur a furto sic:vt.j.ō act. ep. sic ea res.

t Jpsa enim causa. id est vtilitas.

v Habitur⁹. Quid ergo si vsucapiebat:ꝛ pauci dies fuerant ad cōplēdū:arg.q⁹ veniat:vt ꝛ.j.§.nō solū. ꝛ ar.ff.de fun. dota.ff fundum. Sz arg. ff.j.de fur.ff.is cui.§.ff.

x Experti. Sz nūquid hoc verū est etiā ſi ad vsucapionem non peruenerit. arg.q⁹ sic.ff.ea.l.in prin.

Dō autem ait prętor. Casus. Nunc exponit vlpia.quedā vba edicti: hec.ſ.quecqz ibi habuit.ꝛ dicit q⁹ oēs res cōprehendit siue erant deiecte siue ei commodate vel deposite vel obligate.postea exponit verbū tūc positum in edicto.i.dicere vt res quas habuit in fūdo/ tūc cum fuit deiectus venāt in boc interdicto siue tūc amisit eas: siue postea: vt q⁹ oues ibi remāserūt ꝛ perierūt vel serui remā serunt et perierunt. nam deijcies nō se oīm tenebitur.hinc est q⁹ et si dom⁹ de qua deiectus qs est cōbusta fit. postea tenetur deijciens emendare etiaz cuz semp fuerit in mora. Postea exponit vbū ibi positum in edicto: z est dicere q⁹ res q̄s habebat.i. in tota illa possessione de qua est deiect⁹ veniāt in ff interdicto. Postea exponit vbū intra annum positum in edicto.nam ꝛ ille annus vtilis est et ex die deiectionis vtilitas qđ habuisset deiectus si deiectio nō esset facta venit in hoc interdicto:tenet deijciens quo ad estimationem etiam si desijt possidere. Postea queritur an hoc interdicti sit liberto ff patroni: utrum filio cōtra patrē ſi ab eo fuit deiectus. Et dicas q⁹ non:ff in factum datur.ꝛ hoc ſi vis fuit sine armis.si autem cuz armis tunc dabitur bene hoc interdictum ꝛ liberto ꝛ filio contra patronum ꝛ patrem. Item hoc interdictum datur heredi ꝛ ceteris successoribus. Jtē datur ei qui desijt possidere per deiectionem. Pone enī q⁹ deiecisti meū: nunc autē meā familiam:cum adhuc possideam nō habeo hoc interdictum. Quid autem si me expulisti ꝛ partem familie mee:partem in fundo ligasti: vel si totam familiam meam ligasti:bene habeo hoc interdicti cū desierim possidere. Sz quid si me fugasti in fundo meo ꝛ me in illo ligasti ꝛ tenebas me ita ligatū:habeo hoc interdictum cum deiectus videar. Postea dicit:non solum deijciens tenetur hoc interdicto:sed ꝛ heres eius tenetur act. in ſa ctum ad id qđ ad eum peruenit et ex delicto:siue illa vis facta fuit cum armis siue sine armis:ꝛ perpetuo datur cōtra heredem cum detur in id qđ ad eum peruenit. Quid aūt cōtinetur nōie armor⁹ specificat scilicet fustes/lapides ꝛ similia. Et dicit vis armata sine hoc arma habuerunt a principio siue postea ceperunt habere. Item ſi cum armis venerūt ad deijciendum:ff armis non fuerunt vſi in deiectione armata:ꝛ tñ vis dicitur.sufficit enim deterrot armor⁹ ad⁹ terrot. Sz pone q⁹ aliquis existens in fundo suo videns armatos credens eos ad eum venire fugit de fundo:armati alio iuerunt:non videtur vi deiectus. idem ſi audiuit armatos venire sine erat verū siue nō:ꝛ fugit propter hoc de fundo:illi tamen non intrauerūt nō videt vi deiectus. Tandē dicit:cū item ad ricardū ꝛ vellem in agros meos intrare: prohibitus fu a quibusdam armatis: videor deiectus armis. Tandem dicit:qui cum armis vult me deijcere possum ei armis resistere: ꝛ ſi tam me deiecit/possum eū expellere absqꝫ pena:ꝛ hoc incontinēti non ce interualio.hoc dicit hic.ff.cum.l.sequē.ꝛ prin.sequētis vsqꝫ ad.§.cum procurator. Fran.accur.

Cōmodate.

†No.q vnl quęs est licitū vim actq inturiam pulare. Adē retrū optimū quę etiā glo.hic allegat l.i. scietias § ff cus aliter.j. ad.l.adl.ad de ad ifrad. videdū. angę.l.i.j.ad le.coine. de sica.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Commodate. Sed qr̃o in deposito cũ nõ teneaṫ nisi dolum cõmiserit ꝛ in cõmodato cũ ꝛ ibi custodia aduersus vim parũ ꝓficiat: vt. s̃. cõmo dati. ad eos? Rñ. s꞉ quoſdã culpã cõmisit qꝛ potuit defendere nec fecit. Alij ꝙ ꝓuenerat culpã post quã qs de casu teneṫ: vt. s̃. cõmo. l. in reb⁹. Alij ꝙ ꝑ pactũ se astrinxerat ad casum. ar. s̃. deposi. l. j. §. sepe. quibus casibus cũ teneaṫ interest eius: ꝛ id agit: al's cũ non teneret nec ageret: vt. j. de fur. l. cũ q. §. is apd quẽ. ꝛ §. ꝑterea. ꝛ §. nõ solũ. Tu dic etiã agi si nõ interſit ex ꝓdictis causis: et alid in furto: et hoc odio inuadẽtis aduersus quez nõ põt ꝓuideri: vt. d. l. ad eos. ꝛ. s̃. loc. s꞉ ꝛ de damno. ꝛ de actio. emp. si ea res. In q̃ ergo dãnabiṫ violẽt⁹ si nõ restituat res tales? Rñ. in rex estiatione q̃si tñ iterſit cũ ad eos ꝑsonal'r sit astrictus. S꞉ ar. s̃. j. e. l. interdicto: sed certe vltra rei estimatiõez iteresse põt mag꞉: nõ aũt min⁹ vt ibi exponiṫ lr̃a.

b Verbo. in latissima significatione. Azo.

c Teneṫ. vt ꝛ. s̃. de con di. fur. l. fi. ꝛ de fur. l. subtracto. ꝛ. C. de ꝯdi. furti. ante. ꝛ qd me. cau. l. j.

d Ubi enim quis. vbi: id est postꝙ vel statim. ꝛ subaudi eum.

e Stetisse videtur. id est semp est in mora: vt. j. e. l. penul. ꝛ de ṽbo. oblig. l. nemo. §. fi. Non ergo distinguiṫ: erãt periture penes actorez vel nõ o martine: s꞉ pro te est. s̃. quod me. causa. si qd exceptione. §. qd si homo. ibi: sicuti in interdicto ꝛc̃. s꞉ expone: vt ibi. Itez ꝑ te. s̃. de petitio. heredi. si a domino. §. si ꝓdio. Sed rñ. vt ibi. ꝑ nobis autẽ sunt predicte concor.

f Uel locum. in quo moraṅ. ad qd est. j. de ṽbo. sig. l. locus. Accur.

g Quibus. s꞉ pos.

h Interdicto. al's edicto. al's interdicto. ꝛ facit j. de diuer. et tempo. prescrip. l. j. Accur.

i Fructuum. etiam percipiendorum. vt. C. eo. si de possessione.

k Interdict꞉. vt ꝛ. s̃. de interdic. l. in iterdictis. et j. de precario. l. quesituz. §. ex hoc. est ergo hoc speciale in iterdicto quod vi aut clã: vt. j. qd vi aut clã semp. §. i hoc interdicto. ꝛ. s̃. de vsu. l. videamus. §. in fauiana.

l Non solum autem fructuum. vt ꝛ. s̃. §. proxi.

deposite sunt vel ei commodate[a] vel pignoꝛate: quoꝝ꞉ vsum vel vsumfructũ/ vel custodiã habuerit: vel si que ei locate sunt cũ eniz pretoꝛ dicat habuit: oĩa hec habẽdi verbo[b] cõtinẽtur. ¶ Rectissime aũt pretoꝛ addidit: tunc ibi habuit tũc sic accipimus cũ deijceretur. Et ideo si quid postea desijt illic esse dicendũ erit in h̃ interdictũ venire. sic fit vt etiam si hoĩes vel pecoꝛa demoꝛtua sint post deiectionem iterdicto locus sit. ¶ Deniq꞉ iul'. scribit eũ qui vi deiecit ex eo ꝓdio in q̊ hoĩes fuerant ꝓprius esse: vt etiã sine culpa ei⁹ moꝛtuis hoĩb⁹ estimationẽ coꝝ ꝑ interdictum restituere debeat: sicuti fur hoĩs etiã moꝛtuo nõ teneṫ[c]. Huic cõsequẽs esse ait: vt ville q̊꞉ ꝛ ediũ incẽdio ꝯsumptarũ ꝓciũ restituere cõpellaṫ. Ubi eñ qs[d] inqt deiecit vi ꝑ eũ stetisse videtur[e] quominus restitueret: et idcirco constare ait eũ q vi deiecit q ve dolo malo desierit possidere hoc interdicto teneri. ¶ Ibi autẽ ait pretoꝛ: vt ne qs et ea q̃ illic nõ habuit cõplectaṫ. Sane quod ait ꝓtoꝛ ibi qũo accipim⁹: vtruz in eo loco vnde vi deiect⁹ est: an ṽo in oĩ possessione: ꝛ meli⁹ dicetur nõ ad angulũ vnũ referendũ: vel locũ[f] in quo fuerit: verũ etiã ad oẽs partes possessionis qb⁹[g] quis caruit cũ deijceret. ¶ Ann⁹ in h̃ interdicto[h] vtilis est. ¶ Ex die quo quis deiectus est fructuũ[i] rõ habeṫ: ꝙuis in ceteris interdictis[k] ex quo edita sunt non retro cõputãtur: idẽ est ꝛ in rebus mobilib⁹ q̃ ibi erãt: nã ꝛ earuz fructus computãdi sunt ex quo quis vi deiect⁹ est. ¶ Non solum aũt fructuũ[l] in hoc interdicto rõ hr̃: vez ceterarũ etiã vtilitatũ habẽda est: nã ꝛ Iul'. refert in h̃ iterdicto oĩa q̃cũq꞉ habiturus vel assecuturus is erat q vi deiectus est: si vi[m] deiectus non esset restitui. Eoꝝ autez litez a iudice estimari debere eũq꞉ tñ consecuturum quãti sua interesset si vi deiectus non esset. ¶ Ex interdicto vnde vi etiã is qui non possidet[n] restituere cogetur[o].

m Si vi. al's se vi deiectum non esse. al's si vi deiectus non esset. et facit C. eo. l. si quando actum.

n Non possidet. deiecit tamen. Azo.

o Cogetur. s꞉ estimationem: vt ꝛ. j. eo. l. si vi me.

p Iisdem competere. filijs vel libertis. Accur.

q Hoc. i. isto casu. Accur.

r Competit. Non al's. et ƀm hanc distinctionez accipe: vt. s̃. de obseq. l. ij. ꝛ. l. licet. quib⁹ indistincte denegari dꝫ interdictũ. ꝛ facit. s̃. de dolo. l. non debet. ꝛ de in ius vocan. l. sed si hac lege. §. pe. Accur.

s Et ceteris. de iure pretorio. Accur.

t Competit. vt insti. de perpe. ꝛ temp. act. §. sed heredib⁹. ecõtra in heredem non datur nisi peruenit: vt. j. §. fi.

v Possidet. vt. j. ti. j. l. j. §. consequenter. Accur.

x Prebet. al's prebet. al's prebeat.

y Retineo. hoc est planum in ea possessione qua eoꝝ s꞉ corpoꝛe et animo possideo: vt peculiariter: si autez meo animo et eoꝛum coꝛpoꝛe: ꝛ sic ciuilem per me naturalem retineam per eos: ꝛ tunc idem. Nam cũ retineã ✠ naturalem per colonos: ꝛ similiter etiam ciuilem non videoꝛ amisisse: quia est mixta naturali: vt poste digniori domino: ergo expulso neutra perditur vt h̃: sed colono expulso: tunc vtraq꞉ ꝑditur quasi ciuilis concomitteṫ naturalẽ amissam: vel qꝛ in coloni ꝑsona repꝛesentatur dñs: vt. s̃. de acquiṙ. pos. peregre. §. quib⁹. ꝛ. s̃. e. l. qd fu⁹. Sed l꞉ dño solo deiecto nõ perdat dñs. secus si tamen sua voluntate ꝓpõtanea alij tradat: l꞉ colon⁹ non eius sed velit meo noĩe retinere. Itẽ et ideo retineo ego deiect⁹ ꝑ colonũ: qꝛ si ꝑdo ꝑ eum deiectũ multomagis retineo per eũ nõ deiectũ: vt arg. C. de vsufruc. l. antepenul. Itẽ facit. j. de verbo. obliga. si ita stipulatus fuero per te.

✠ Sing. est ista gl. ad h̃ ꝙ vbi dñs deijcitur de possessione tñ adhuc eã retinet ꝑ colonũ suũ ibi existentẽ: secus aũt si sꝑõtanea volũtate possessionẽ traderet alteri. qꝛ tũc eaz ꝑdit oĩno. nec eã retinet ꝑ colonũ existẽtẽ in eo fundo. Bolog.

Hoc interdictum denegatur liberis et libertis aduersus parentes ꝛ patronos: nisi vi armata expulsi sint liberi vel liberti: ꝛ datur eis loco interdicti denegati actio in factum. hoc dicit.

Interdictũ hoc qꝛ atrocitatez facinoꝛis cõtinet in se q̃situ est an liberto in patronũ vl' liberis aduersus parentes cõpetat: ꝛ verius est: nec liberto in patronuz/ nec in parẽtes liberis dandum esse: meliusq꞉ erit in factũ actionẽ ijsdem competere[p] aliter atq꞉ si vi armata vsus sit aduersus libertum patronus: vel aduersus liberos parens. Nam et hoc[q] interdictũ cõpetit[r]. Hoc interdictum heredi ꝛ ceteris[s] successoꝛibus competit[t].

Retinẽdi possessionẽ per suos: l꞉ ipse deiectus sit non daṫ hoc interdictũ: nisi forte hi qui remanserunt in fundo ceperint a deijciente possideri. h. d. cum. §. seq.

Non alij aũt ꝙ ei qui nõ possidet[v] interdictũ vñ vi cõpetere argumẽtum prebet[x]: qd apud iulianũ relatũ est. Si quis me vi deiecerit meos autẽ non deiecerit: nõ posse me iterdicto hoc experiri: qꝛ per eos retineo[y] possessionez q vi deiecti nõ sunt. ¶ Idem Julia. refert si seruos quosdaz vi repulerit alios retinuerit ꝛ vixerit: aut etiã eis imperauerit[z]/ vi te deiectum intelligi. Desijsse enim possidere[a] eũ: cuz serui ab alio possideantur. Et qd in parte[b] seruoꝝ dictũ est/ idem in oĩbus dici ait: si foꝛte nemo depulsus esset sed possideri ab eo cepisset q ingressus in possessionem esset. ¶ Quid dicturi essemus tractat si aliquo possidente[c] ego q̊꞉ ingressus sum i possessionẽ ꝛ nõ deijciã possessoꝛẽ: sed vinctũ opus facere cogã quatenus inquit res esset[d]: ego verius puto euz quoq꞉ deiectũ videri q illic vinctus est[e].

z Imperauerit. pro suo commodo: vel etiam vt exirent.

a Possidere. s. te intelligẽdum est: et sic interdictũ daṫ. S꞉ opponiṫ: qꝛ hoc eodẽ casu videṫ dari quod met⁹ cã. vt. s̃. quod me. cã. l. metuz. §. idẽ ait. et si foꝛte. ergo hoc cessat: vt. j. e. l. si metu. Sed hic priuatur possessoꝛ possessione et recedit deijciens: s꞉ in. l. metũ nõ. Sed tñ vt patiaṫ edificare. Item oppo. qꝛ videtur vis turbatiua: et sic vti posside. dari ergo nõ hoc: vt. j. e. vim facit. Sed rñ. vt modo dixi: qꝛ hec et si nõ expulsiua/ tñ priuatiua est vis: eo eniz ꝙ ligat possidentem videtur eum priuare possessiõe. ad quod est. j. de libe. ho. exhi. l. ij. at in turbatiua non eum deijcio: sed tñ turbo. nõ ꝑmittẽdo eũ arare ꝛ colere: vt. d. l. vim facit. Ac.

Hoc interdictũ inquãtũ est rei persecutoꝛiuz: datur etiã in heredes in id qd ad eos peruenit ꝛ datur perpetuo. h. d.

Ex cã huius interdicti in heredẽ ꝛ bonoꝝ possessoꝛẽ: ceterosq꞉ successoꝛes in factum[f] actio cõpetit in id quod ad eos peruenit[g].

Paulus. Lex. ij.

Dolo ve malo eoꝝ factũ est quominus perueniret.

b In parte seruoꝝ. No. quod dixi. s̃. de vsur. qui scit. in prin.

c Si aliquo possidente. libero homine.

d Esset. id est quid iuris sit.

e Uinct⁹ est. qꝛ nõ distat a seruo ꝛc̃. qui vinct⁹ detineṫ: vt. j. de lib. ho. exhi. l. ij. ꝛ oppo. ꝛ rñ. vt modo dixi. Itẽ quid si imperaui colono tuo vt pro me possideat: ꝛ facit timoꝛe: videtur te vi deijci: vt hic dicitur.

f In factũ. q̃ in locũ interdicti datur: vt insti. de iterdi. §. fi. ꝛ nihilominus hoc datur interdictũ. arg. j. eo. l. idem. §. hoc interdictum.

g Peruenit. ꝛ perpetuo: vt et. j. l. idem est. §. j. ꝛ. s̃. quod met⁹ causa. quod autem. ꝛ. l. seq. ꝛ de dolo. l. quod in heredem. ꝛ. l. seq. ꝛ. C. ex delicto. de. l. j. ꝛ. C. e. vi pulsos. et. j. de regu. iuris. l. sicuti. Nam turpia ꝛc̃. vt. s̃. de calum. l. in heredem.

UNIVERSIDAD DE ...

Dem Casus in hac.l. vsq; ad.§. cū pourator. cōtinuat. l. pcedē. Cum pourator. Si pourator meus deiecit aliquē de fundi possessione cū armis me iubente vel ratū habente: teneor: q ego videor deiecisse: idē in famil. Ité tenet cui? insti gatu familia mea deiecit aliquem. Item bo inter dictum datur post annū in id qō peruenit ad deiectem.

Vlpianus. Lex. iij.

Idem est et si qs armis deiectus est: quia et ex facinoribus defunctorum de eo quod ad heredem peruenit actio datur. Sufficit enim non in lucro versari cum heredem: non etiam damnum subire. Idcc actio que adversus heredem ceteroscz succedentes pertinet: perpetuo cōpetit: qz in ea rei persecutio continetur. Armis deiectus quomodo accipimus: arma sunt oia tela: hoc est et fustes et lapides: non solum gladij haste et framee. i. rūphee. Plane et si vnus vel alter fustes vel gladiū retinuerit armis possessor deiectus videtur. Plus dicitur et si inermes venerunt si in ipsa concertatione qui inermes venerāt: eo processerc/vt fustes aut lapides fumerent vis erit armata. Qui armati venerūt: et si non armis vsi sunt ad deiciēdum sed deiecerint armata vis facta esse videt: sufficit cīm terror armorū vt videant armis vi deiecisse.

Fugienti et relinquenti possessionem suam vano metu nō succurritur hoc interdicto. hoc dicit Bartolus.

Si quis autem visis armatis qui alio tendebant: metu hoc deterritus profugerit non videtur vi deiectus: quia non hoc animo fuerunt qui armati erant: sed alio tendebant. Proinde et si cum armatos audisset venire metu discessisset de possessione: siue verū siue falsum audisset: dicendum est nō armis cum esse deiectum/ nisi possessio ab his fuerit occupata.

Si autem cum domin venirent in possessionem armati cuz prohibuerunt qui inuaserant possessionem: videri cū armis deiectum.

Cum vi repellere licet incōtinenti: nō autem ex interuallo. h.d. Bar.

Cum igitur qui cum armis venit possumus armis repellere: sed boc confestim non ex interuallo: dummodo sciamus non solum resistere permittus ne deiiciatur: sed et si deiectus quis fuerit cundem deiicere nō ex interuallo/sed ex continenti.

Imputatur dño si procurator deiecit aliquem: scilz si dñs mandauit: vel ratum habuit quod procur. fecit. Idem dicendū est in familia domini. h.d. Bar.

Rot. ifius tertius q ar mor. apple latiōecōpte hēdūtur fu stes lapidef q ossiet id qō nocere pōt: qō singu. in tellīgo si cē verū impio ptie: sed nō ppie. glo. est singulariter notan da i de. i de sta mo. iup bo arma. quā singla riter dic no ta. Bng. in §. ex malefi cijs. Ista. de acto in vi. col. 1. dz angen. in §. recuperande. Insti. de interdic. Adde tu limitādo hūc tex. nisi l statuto de armis. q fu stes lapidef z fusta nō co prehēdunt. glo. ef de §. sing. 1. de i. §. non eog. in d. arma. extra de ba mo. de quo per Are. in suo trac. ma lefi. in glosa in d. arma. tus z p Ludo. pōta. in l. i. §. ocisio rū. d. ad sill.

a Actio daf. Videbaf q qñ cū armis facta est non deberet dari in bere des: etiā de eo qō ad heredes peruenit: qz actus punit crimialiter deiiciens q cumvis facta est sine armis: sed tamē cōtra est q daf: vel dic ecō tra: videbatur dari etiā si non peruenit ppter immanitatē criminis: sed tn non datur nisi in id qō peruenit vt subjicit: sufficit enim z.

b Perpetuo. ad qō facium concor. posite. 3. l. i. §. fi.

c Rumphee. i. lancee. que habent rostrū vel ramponā ad boies capiē dos. Alij habent rābolas. z facit. l. de v. §ig. l. armoz. z insti. de interdic. §. qui autem. Idem in telo: vt. j. de fur. si pignore. §. ij.

d Retinuerit. ne cū eo per cutiret. Bō. vel dic vim vel alter q̄si non cēs.

e Concertatione. als concertatione: z als deiectione.

f Ut fustes. et eo q non inspecto princi. fed fine vi: hic vis: fume ar. q si alio tendentes cū viderent me fugisse mutato proposito ingrediant q videar vi deiectus inspecto fine.

g Sed deiecerint. f. sine armis: q fotte armatis visis fugerunt aut cum venissent armati eis depositis deiecerunt possidentes. Accur.

h Armor. Vr. ad q̄stionē qua q̄rit: an oporteat aliquē expectare p̄mo se percuti. f. q̄ non: vt no. C. vñ vi. l. i. z facit ad. §. de calū. l. z gñaliter. ij. rñ. z qō quisq; iur. l. uj. ij. rñ. z. C. de fur. l. si qs z. §. depoſi. l. i. §. item senatus. z facit. §. ad le. aql. §. z si q̄ungz. z. C. de sica. l. uj. z. uj.

i Vi deiectus. limo videtur vi deiectus: vt. §. de vsuca. l. nō solum. §. si dñs. Sol. nō videf vi deiectus vt habeat interdictū: vt hic. §. q̄ ad hoc vt amittat possessionē sic: vt ibi fm Bal. Alij q hic alio ibant: ibi illuc: qō non placet: q̄ quo ad amittendam possessionē nō refert ibāt illuc vel non: vel etiam in nullo loco: nam semper amittitur vi ibi.

k Cum armatos. alio tendentes fm Jo. z Bal. z sic loquitur eo casu quo superius pri. rñ. z hoc etiā casu loquit. §. qō me. cau. l. metū. ij. rñ. z qō subjicit sine verū z. f. eos esse paratos ad eimdē alio sine non: z qō subjicit non esse vi deiectum supplet: nec alio modo quo ad interdictus vt z. f. quo ad perdendam possessionem sic: vt. §. de vsuca. non solum. §. si deo minus. que est hinc rñ. contraria in eo qō subjicit non videri deiectum vi. Alijdicunt illuc tendentes: nō alio. z qō subjicit sine verus z. f. eos esse armatos vel non. vere tñ venisse ad z illuc fm eos. Item qō subjicit non esse armis deiectū si sine armis videtur deiectus. z ita habe bit interdictum pro vi simplici non pro vi facta cum armis fm eos. Ad idem vi vtraq; datur: cum ciuiliter agitur: vt arg. §. pri. §. qui armati. z id to hoc opinio non placet.

l Discessisset. si alio tendebant: vt dixi: z tamē metu discessit: ergo amisi pos. meo animo. vnde licet mutato proposito apprehendant eam non tenentur: q̄ tunc non possidebā: vt. §. e. l. i. §. interdictū. Nisi. datur vtile. argu. §. e. l. i. §. familie. Vel dic q̄ recessit non alio deferendi pos. §s fore tē sub illa cōditione si illis intrarent. arg. §. de acquiren. pos. l. si me in vacuam. fm Azo. Item op. alia ratione q̄ nō videf cōpetere interdictū: etiā si fuerit occupata. nam nomine naturalis non: qz erat vacans. nocie ciuilis nō: qz nō alius/ꝛ sua opi. z forte vana pnuauit eū. vt ar. j. de fur. l. si qs in seruitute. i fi. cui? vani timoris nulla est estimatio: vt. §. de re mdi. l. si qs ab alio. in pri. Nisi. nō sola opinio/sed aduersarius ppter q̄ opinio procedit euz priuauit: vt arg. C. de rap. vir. l. vnica. z hic animus amittendi pteuenit iuasionem. Ecōtra si inuasio pceneritanimū: vt si absens non redij credens me nō admittendum vel ejucien dum: tunc dic vt no. §. e. l. i. §. interdictum.

m Deiectū. cōtra. §. de vsuca. l. nō solū. §. si dñs. Sol. hic tñ audiuit eos venire et fugit. ibi vidit eos venire z fugit: qō nō placet: ꝛ solue vt modo no. hoc eodem rñ. et fac it. §. si qs omiſ. cau. testi. §. qs omiſ. et no. q̄ fallit hec regula q occasione dāni. z. f. §. ad leg. aql. qui occidit. §. pe.

n Deiectū. facit. §. ea. l. §. vnde vi. et. l. colon. et §. e. l. i. §. fine aūt. z distin gue super p̄missis: q̄ cuz estimaui aliquos venire z fugit: aut falsiz erat quod estimaui: aut verū. z cū verū: aut illo veniebāt aut alio tendebant: z cum alio tendebant: aut dum fugi sunt ingressi: aut non: si falsum esset pemtus qō estimaui: z possessionem amisi: q̄ fugi: vt. d. §. si dñs. tñ nec edicum qō me. cau. nec vnde vi locum hs: vt. §. qō me. cau. l. metū. ij. rñ. et §. proinde. si vero venie bant: sed alio tendebant: nec sunt ingressi tunc idem: vt. §. pri. §. qs aūt. Si vō alio tendebāt sed tñ dum fugi fūt ingressi: locum hs vnde vi quasi vi deiectus: z quasi ex postfacto ad id venisse videantur: vt. §. §. armis deiectum. z. §. proinde. vbi de boc no. §i vō ad boc veniebāt: tunc etiā si nō sunt ingressi locum habet interdictus vnde vi: vt. §. de vsuc. nō solū. §. si dñs. z de vsuc. l. sequif. §. z si tu me. et innuit. §. pteri. §. fi quis aūt. §. si dñs bui. in boc casu pro imo superiori dicebat q̄ nō: sed vi deiectum videri quo ad perdendā pos. vnde intelligebatur in. d. §. si dñs. misi sequeret ingressus. z p eo. §. e. l. i. §. idez la beo. z. §. pteri. §. proinde. sed cas exponet vt in qualibet nota. fivō sunt ingressi pos. tunc sine dubio fm omnes vnde vi vnde ciuiliter locū hs. vt §. l. i. §. idem labeo. z. §. §. proinde. in fi. Si vō nō fugi: §z als me absente sunt ingressi: nec reuertētem admiserunt: vnde vi locū habet: vt hic. z §. e. l. i. §. interdictū. z. §. de acqui. pos. l. clam. §. fi. Si vō me reuertentem nō fugauerunt in predicto proximo casu: §z metu discessi: z accedere nolui quasi metu videor eis pos. cessisse. z edictum qō metus cā nō vnde vi locū habet: vt. §. qō me. cau. l. metū. ij. rñ. z. §. sed z si per vim. secus si nō redi: credens me non admittendum vel deiciendū. q habeo in mente dictum: vt no. §. e. o. l. i. §. interdictum.

o Cum igitur. quia is qui armis deiecit iniuste facit: z ideo tenef: igitur z. z no. arma armis repelli: vt z. §. e. l. i. §. vim vi. z sic cum moderamine. quod no. C. e. o. l. i.

p Resistere. vt z. §. e. o. l. i. §. vim vi. z. §. vi possidere. in fi.

q Continenti. i. antecp ad alia extranea diuertat negocia: vt. j. de vbo. oblig. continuus. i. rñ. z de duobus re. l. duos. §. fi. z. j. de adul. l. qō aūt. §. quod aūt. z. §. de testa. heredes. §. fi. Sed quid si in villis deiectus vemit ad ciuitatem pro amicis/z in boc bidno vel tribuno laborat: an interrim possideat. Quidam non etiam ciuiliter. sed veniēs recuperat. arg. §. e. o. l. qui possessionē. Ss pōt dici q̄ possideat ciuiliter z spem habebit recuperandi naturaliter. Hec ob. l. illa qui pos. q: reuertitur in pristinam cām quo ad naturaliem: vel quatenus de facto est extra. ciuilis autem nō amittitur sed perseuerat cadē. Item non ob. q̄ biduo vel plus ibi moratur in talibus: q̄ sic est opus in talibus: nam z ppter aduocatū datur dilatio: vt. §. e. qui. cau. ma. l. ait pōt. §. fi. Item testatori ad necessarias causas: vt. C. de test. cus antiquitas. z fideiussor accipitur iter duos reos: vt. d. l. de duobus re. l. duos. §. fi.

Tu limita §. f dicimus nisi effet ad vocatus

Venit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

notarius a qi tunc non daret dilatio imo quae adiudicatur; e ita no. bart. in.l. ait praetor. §. fi. p.l. lyc. ff. ex quib. ea. ma. in.l. fi. in fi. & de vacante. 7 me g l'in.l. fed fi vnius. q. qõ aût de iiur. et fcl.c. j. in fin. extra vt lite nõ cõtc. de quo no. j. apoftill. ad b Ja. rebuffi. in.l. vnica. n. ij. in fi. Gãm. C. de fent. adiud. ffifci. laf. re tra. lib. x. c in. l. cõe vñ dicea. l. pñc. vbi etiã no taui in apoftill. in ver. andreas de barulo. C. ũ bila. eo. ti. 7 in apoft. ad lãfran. in. c. qñ xtra fal fam. §. dilatiões. extra de pioba.

a Cvenit. fupple 7 aliqnem de poſſeſſione deiecit.
b Sine me. domino.
c Venit. fupplet 7 aliquem de poſſeſſione deiecit.
d Dabui. facit. ff. c. l. j. §. quotiens. 7. §. deiecifſe. 7. §. merito. Accur.
e Dolo malo. puta fualiſti familie mee, vt quem deyciat q̃ſi ille meam poſſeſſionez occupaſſet. arg. ff. de dolo. l. cum ga.

f Poſt annum. vt. ff. ed. l. in principio. 7 de iterdu. l. ex quib. 7 cõmuni diui. l. cõ diui. §. iul.

g Interdictum neceſſarium. i. vtile. vt 7 als. ff. de dam. infect. l. damni. §. pe. vel dic hoc etiam directum dari. vt arg. ff. c. l. j. §. deyciatur.

h Fructuario. 7 vſuario: vt. j. §. item ſi non. et de bis tractat vſq; in fi. l. Item 7 ei qui habitationez hz: vt. ff. de dona. l. aquilius. Sz an ei qui de reali ſeruitute deyciẽ ꝓpetat: Rñ. nõ. vt. ff. de vſufcl. ſequitur. §. fi viaz. ſic 7 nouum opus ꝓmittitur nũciare habenti ſeruitutẽ ꝓſonalẽ nõ realẽ: vt. ff. de no. ope. nun. l. j. §. fi. 7. l. qui via. in illis & recurritur ad interdictũ directũ. 7 vtile de itinere priuato: 7 de aqua: vt. ff. de itine. actu. priua. l. j. i pnn. 7 de aqua quoti. et eſtl. j. in pnn.

i Non admiſit. retinuit ergo in abſentia poſſeſſionem ſuam: ſcz naturalem: vt hic. 7. ff. de vſufr. l. arborib. §. iulia. 7 ar. ff. c. l. §. fimauit. ff. an deiecto fructuario a naturali videat deyci ꝓpietarius de ciuili vel econtra: Rñ. nõ cum nõ niſi per directionem: vel per hoc q̃ nõ admittit quis in ſua poſſeſſione perdat aliqs poſſeſſionez: vt. ff. de acq. poſ. ſi id quod. ſecus in re mobili qua priuatur vñ̃ p hoc q̃ alteri coram ſurripit: q; etiam ignoraſ perdit: vt. ff. de acqui. poſ. l. rem que.

k Locum non habet. ſz cuz fructuarius v eniens ſolo aſpectu poſſeſſionez acquirat: vt. ff. de acqui. poſ. l. j. §. ſi uſſerim. 7. l. qõ meo. §. ſi venditor. videt ſi poſſea appropin quans probibet q̃ deyiciatur: 7 ſic habeat interdictum. ſed rñ. hic fuit probibitus etiam ante q̃ poſſet locum videre. Accur.

l Vedicare. Sz qũo vẽdicat ſi nunq̃ poſſedit: Rñ. fuit relictus in vltima voluntate. vt. ff. quẽadmo. fer. amit. ſi partẽ. §. fi. vel etiã iter viuos. ſz cepit aliq̃n poſſidere 7 poſtea deſiit. ſi aũt nõ fuiſſet iductus in poſſeſſionẽ tunc agitur ex ſtipu. vel ex ℣tu ex quo conſtitutus eſt.

m Ad res mobiles. vt tigna 7 ſimilia que ibi habebat.

n Fuerint. i. in edificio: idẽq; ſi in domo eſſent: vt. ff. c. l. j. §. ſi fundus.

o Quacunq; enim cã. teſtamento vel inter viuos.

p Qualitercunq; alſ qualiter: alſ qualitercunq;.

q Minutus ſit. maria vel media capi. di. olim etiaz minima: vt. C. de vſufru. l. corruptionem. 7 inſti. de acqui. per arroga.

r Conſtituatur. q; extinctus eſt ca. di. vel morte. ſecus ſi nõ vtendo ꝓpter ipſam deiectionem: vt. j. e. ſi plures. in princ. 7. l. ſi de fundo. 7. ff. de vſufru. l. cuiuſcunq;. Accur.

s Preterituꝝ. i. fructus ꝓcepti 7 etiã pcipiendi veniant in diem finiti vſufru. non poſt: vt 7. ff. de vſufru. qui vſumfructum. §. fin. 7. l. queſtus. Cum procurator armatus venit 7 ipſe dñs armis deiecifſe vi fiue mãdauit: fiue vt Julia. aiit ratum habuit. Hoc 7 in familia dicendum eſt: nam familia ſine me armata venit: ego nõ videor veniſſe: ſed familia: niſi iuſſiuel ratum habui. Hoc interdictũ etiã aduerſus cum proponitur qui dolo malo fecit quo qs armis deiiceretur. Et poſt annuz reddetur in id quod peruenit ad eum qui prohibuerit.

Hic incipit exponere quando iterdictum iſtud detur fructuario. ſupra vero dixit quando ꝓ rei ꝓprietate.

Unde vi interdictum neceſſarium fuiſſe fructuario apparet: ſi prohibeatur vti frui fructu fundi.

Hoc interdictum competit cõtra euz qui prohibet frui fructuarium qui iam v ti frui inceperat: non contra eum qui ab initio prohibuit ne frueretur. Et pertinet hoc interdictum ad res immobiles non ad res mobiles 7 competit etiaz vſuario ſicut vſufructuario. b. d. vſq; ibi: qui vſufructus.

Uti frui autẽ, prohibuiſſe is videtur q vi deiecit vtentem 7 fruentẽ aut nõ admiſit cum cuz ex fundo exiſſet: non vſufructus deſerendi cauſa. Ceterũ ſi qs ab initio volentem incipere vti frui prohibuit: ſ interdictum locũ non habet quid ergo eſt: oz vſufructuarius vſumfructum vendicare. Pertinet autem hoc interdictum ad eũ qui fundo frui prohibitus eſt. Sed pertinebit etiam ad eum qui edificijs vti frui prohibetur. Conſequenter autẽ dicemus ad res mobiles hoc interdictum non pertinere ſi quis vti frui prohibitus eſt re mobili: niſi rei ſoli cedebant res mobiles. Si igitur ibi fuerint dicendum eſt etiam ad eas res referri hoc interdictũ debere. Jtez ſi non vſufructus ſed vſus ſit reiectus competit hoc interdictum: ex quacunq; enim cauſa conſtitutus eſt vſufructus velvſus hoc interdictum locum habebit.

Capite minuto vl mortuo fructuario qui prohibitus eſt vti frui competit hoc interdictum heredibus fructuarij 7 cõtra heredes prohibentis actio in factum ad damnum preteritũ reſarciẽdũ non ad cõſtituendũ vſumfructum: q; extincto eſt mortevel capitis diminutione fructuarij. b. d. ll. ſeq. propter ſuam breuitatem nõ ſummantur.

Qui vſufructus noie qualitercunq; fuerit quaſi in poſſeſſione vtetur hoc interdicto. Sed ſi quis poſteaq̃ prohibitus eſt capite minutus ſit vel mortuus: recte dicitur heredibus 7 ſucceſſoribꝫ competere hoc interdictum: non vt in futurum conſtituatur vſufructus: ſed vt preterita cauſa et damnum preteritum ſartiatur. Heres quoq; ſimili modo debebit in factũ actionem ſuſcipere in id quod ad ſe peruenit.

Idem. Lex. iiij.

Si vi me deiecerit qs nomine municipũ in municipes mihi interdictũ reddenduz põpo. ſcribit: ſi qd ad eos peruenerit.

Idem. Lex. v.

Si rerũ tibi poſſeſſionem vi tradidero: dicit pompo. vñ vi interdictum ceſſare: quoniam non eſt vi deiectus qui compulſus eſt in poſſeſſionem inducere.

Paulus. Lex. vj.

In interdicto vnde vi tanti condemnatio facienda eſt: quanti interſit poſſidere: 7 hoc ita demum vti pompo. ſcribit id eſt tanti rem videri quanti actoris interſit poſſidere: quod als min plus: nam ſepe actoris pluris intereſt hominez retinere q̃ quanti is eſt: veluti cum queſtionis babende aut rei probande gratia aut hereditatis adeunde interſit eius cum poſſideri.

Idem. Lex. vij.

Am a te vi deiectus ſim tũ. 7 l. cuiuſcũq;. An aũt ipſa ſi poſſeſſio reſtituat: Rñ. ſorte ſic. ſz cito p dñm poſſit ei auferri: nam eſt momentanea: vt. C. e. l. momentanee.

t Peruenit. ſic. ff. c. l. j. in fi. 7. l. iij. in pnn.

Si vi me. Caſus. Alligs noie municipij me deiecit de fundo tenentur municipes hoc interdicto. Fran. accur.

u Municipum. g ſunt municipes hẽs. j. ad mu ni. l. j. 7 fa. ff. de dolo. ſed ſi ex dolo. §. j. 7 q̃ met. cau. l. metum. §. j. 7. ff. de acqui. poſ. l. ij. Accur.

x Ad eos puenerit. ſed objicitur, aut municipes habuerũt rataz illã deiectionẽ: 7 tunc tenent inſolidum: vt. ff. eo. l. j. §. q̃ tiens: aut nõ: 7 tunc non ideo tenent iterdicto: vt j. e. l. cuz 7 ca. ſed dic vtili nõ directo. vt 7 als. ff. c. l. j. §. ſi filius. 7. §. ſi quis tñ. 7 arg. §. qõ me. can. l. ſi cui ex. §. i hac: Vel ſubaudi h marie: dic q̃ mã dauerũt vel ratũ habuerunt municipes. 7 fa. C. vnde vi. l. meminerint.

Si reruz. Caſus. Metu coactus de di tibi ré meã nõ hz locũ hoc interdictum ſed act. qõ metus cauſa. Fran.

y Si rerum. als incipit ſi metu. 7 als ſi rerũ tibi poſſeſſionem vi tradidero 7 nũc dic vi. fcilicet cõpulſiua.

z Inducere. non ergo ꝓ vi compulſiua locuz habet hoc interdictuz. ſz act. qõ met. cau. vt. ff. qõ me. cauſa. l. metũ. §. ſz et ſi p vim. 7. l. ſi mulier. §. qui poſſeſſionem.

Interdicto. Caſus. In iterdicto vñ vi fit cõdẽnatio in intereſſe agentis: qõ eſt q̃ vltra rei eſtima. quid eñ ſi deiecifti me de fundo in q̃ erant ſerui mei: z eos ſeruos p hoc amiſi q̃ ſvolebam ꝓpter aliquaz cãm tocãr: vel erant heredes iſtituti. z ſic heredi. ami ſi: certe hoc totũ dãnum eſtimatur. Fran.

a Videri. i. eſtimari.

b Minus. nõ dicit minus reivera eſtimatione hoc eniz non eſt: vt. j. de fur. l. ſi vendidero. §. cuz autem. loquit ergo ſic: q̃ vltra rei pretium extẽditur intereſſe: qñq; in ma tozem ſummam: qñq; in minorem. ſm Azo. 7 facit. ff. eo. l. j. §. qui autem. 7 quod ibi no. Et hoc intereſſe probabitur iuramento in litem cõtem. 7 quod ibi no. Et hoc intereſſe probabitur iuramento in litem cõtra dolo ſum vel contumacem inuaſorem nolentem reſtituere. vt 7. ff. de rei vendi. l. qui reſtituere. in fi. 7. j. quod vi aut clam. l. ſemper. §. in hoc interdicto.

c Nominem. qui erat in poſſeſſione inuaſa aſcriptitius: vel ſeruus: vl colonus: vt. ff. c. l. j. §. ſi fundus. 7. §. rectiſſime. Vel dic q̃ inducit ſimile in boſe ſeruo: puta rapto qui actione vi bono. rapt. repetitur. vt quaſi idem ſit 7 hic. Accur.

d Js. id eſt valeat homo.

e Habende. in ſeipo de aliquo facinore: 7 qõ ſubijcit p bandum ſcilz in alium. ad qõ eſt. ff. ad exhiben. l. ſi.

f Adeunde. ad qõ eſt. j. de fur. l. ſi quis vro. §. pe.

Am a te. Caſus. Deieciſti me de fundo: 7 alius poſtea te deiecit: habeo hoc interdictum ℥ te: 7 ℥ illũ. Sc̃ho dicit hoc interdictum datur etiam non dño deiecto de fundo qué poſſidebat. 7 hoc dicit hec lex. 7 ſeq. Fran. accur.

t

a Si quis vi. vel sine vi non curo.
b Nō possum. ad qō fa. ſ. e. l. i. §. q vi a me. ſ. ā. de acq. pos. l. fi. ſ. j. ti. ſ. l. i. §. fi. ſ. ā. de vſuca. l. ſequit. §. ſi tu me. ſ. ā. ſi fun. ved. loci corpus. §. petit. niſi forte cū fueras nō ſoluēdo. vt in ar. ſ. j. de furtis. l. ſi aq. curca prin. Item facit. C. ſi certum peta. l. non vnde. Accur.
c Ulcinius. Vel. p ſ: vel pro ſaltem.
d Poſſideret. large accipe. i. detineret: vt ſ. ā. e. l. i. §. quod autem ait. ſ. fa. ſ. de vſuc. ſequitur. §. ſi tu me. Accur.
e Plures. Caſſ. Deiecit me de fūdo meo ſ. cepiſti poſſidere: decedis poſtea relict. plurib. heredib. glibet heredū tuor. in id qō ad eū puenit tenet: ſi totus ad vnū pueniat in totū ille tenebit. Sed obiicibabebā vſufr. i fundo tuo: deieciſti me de poſſeſſione ꝓdicti fundi: ſ. ſic eū non vrēdo ſ. fruēdo amiſi: ōz q̄ agā ℞ interdicto p qō ꝓpelleris reſtituere. i. cōſtituere vſufr. in priſtinū ſtatū q̄ fui deiect⁹. Frā.
e Heredes. ſcz violenti. Accur.
f Ex parte. fa. ſ. cōmoda. l. iu. ſ. heres. z. l. i cōmodato. §. q. ſ. j. de pres. to. ſtipulato. l. q. §. ſed ſi vnus. ſ. ā. de rei vendi. ſi poſſeſſor. ſ. ā. qō mea cauſa. quod dicimus. §. fina. ſ. ā. de edendo. l. ſi quis ex argē. §. cogetur. ſ. j. de aqua quotidia. et eſtiua. l. i. §. competit. et j. qō vi aut clā. ſemper. §. hoc interdictum.
g Deiecti. per propietarius deycientēvt ſubiūcit.
b Ab vſufructu. q ē q̄ſi poſſeſſor iurꝫ. Addi. no. Iſtas gloſam iuncto ſuo text. reputat bart. fing. ex qua not. q̄ licet fructuarius rem naturaliter poſſideat: vt. l. naturaliter. ſ. de acq. poſ. tū ius vſufruct⁹ quaſi poſſidet ciuiliter ? naturaliter. z melioꝛem glo. habes in. l. ait prætor. §. ité ei. ſ. ex qui. cau. ma. ſm eundem Bar.
i Reſtituere. alꝫ ſuſtinere. alꝫ reſtituere.
k Si tpe. ſecus ſi alio modo: vt. ſ. e. l. iu. §. pe.
l A domino. i. propietario.
m Reſtituere. etiā poſt ānū: cum ad eū pueniſſet: q: reuerſus eſt ad propietatem: vñ ſecus eſſet ſi alius deieciſſet: q: infra ānum teneret inſolidum: ſed poſt in nihilū cum nihil ad eum pueniſſet: ſed ad propietatē redyſſet: vt. ſ. eo. l. i. in prin.
n Interdū ꝓſtituere. facti non iuris varietatem notat. ℞ bum interdū. Sed que glo. eſt ℞ ꝛc: ℞ñ. bona: q: qō remiſſum eſt reſtitui nō pōt: qō videbatur ex ℞bo reſtituere: ſed de nouo aliquis conſtituitur priori omnino conſimilis. z facit. ſ. ad. l. agl. item mela. §. fi. ſ. l. ſeq. ſ. ā. de vſufr. l. cauſcunq. in prin.

Sdem vſufru. habebas: deiecti ſumus ambo de poſſeſſione: ? tu non vtendo ſiue fruendo amiſiſti vſufru. ſi agas interdicto: ſiue ego ſolus ſiue tu mecum recupabo fundum in plena ꝓpietate. i. cū vſufru. nec teneor cōſtituere vſufru. tibi. ſed tu tuo interdicto ages ℈ deycientem ad intereſſe. Fran. accur.
o Propietarū. necnō fructuariū: nā ſi ſolus ꝓpietarius eſſet expulſus z nō fructuarius nō dabit interdictū ꝓpietario quaſi ꝓ fructuariū retinuerit poſſeſſionē: vt. ſ. e. l. i. §. ſi quis vi me. ſm quoſdaꝫ: vel ibi in eis dicit qui pro me poſſident: fructuarius autē non pro dño ſz pro ſe: ad eſt pro ſuo iure poſſidet.
p Conſtituto tempore. ſcz. r. vel. rr. an. vt. C. de vſufruct. l. cotruptio nem. z de ſerui. z aqua. l. ſicut. Sed quomodo poſtea poterit agere fructuarius interdicto cum deyciens non teneatur poſt annum niſi de eo quod ad eum peruenit. z vſufru. reuerſus eſt ad propietatem vt hic. z dixi. ſ. l. pri: ℞ñ. pone eum fuiſſe litem conteſta. infra annum. Vel dic q̄ loquit hic ſm iura vetera qñ peribat vſufructus anno vel biennio: vt. d. l. cotruptionem. in prin. z annus huius interdicti poteſt extēdi ſō ge vltra cū ſit vtilis: vt. ſ. e. l. i. §. annus. Vel melius cuꝫ poſſit extendi ℈ annus valde vltra decem vel viginti annos: nō exigo qō hic loquat ſm vetera iura: vt q̄ſ fuerit lis cōteſta. ſm. B. qō vltra poſſit extēdi. pt. j. de diuer. preſcrip. l. i.
q Nō ex peritur. ſ. cum fructuario: ſed ipſe ſolꝰ.
r Retinere. i. non cogēdus eſt de nouo concedere: z hoc cum extraneus inuaſit: ſecus ſi domin⁹: vt. ſ. l. priori. in fi.
s Ad damnū. Sed qd ſi pdo non eſt ſoluendo: ℞ñ. agit ℈ ꝓpietarius vt cōſtituat de nouo. ar. ſ. de eo p quē fact. erit. l. fi. ſ. ā. l. pri. in fi. ſ. ā. de fun. do. l. ſi maritus. ſm q̄ſdam. Sz. B. z. B. ℈. Sed eis oppo. amiſſum p flumē reſtituit: vt. ſ. q. mo. vſufr. amit. l. ſi ager. ſed rñ. hic fuit vtile: ibi non. Itē ℏ agere potuit ibi nō a flumine recuperare: niſi eo recedente: et facit. ſ. ſi certum peta. l. periculum.

Jmfacit. Caſſ. Loquit hec. l. de vi inquietatiua: z ſic para rem facit ad titulū: z caſum ſic pono. Lego fran. qui nō ſimt poſſidentes vti z frm ſuo arbitrio: dicitur vim facere ſiue aret in fundo ſiue edificet in fūdo ſiue qd aliud faciat q̄ nō ſo dimittat quiete poſſeſſorē poſſidere. Vel aliter pone caſum vt in glo. dñi mei ac. Fran.
t Jam fact. extra materiam eſt hec lex: z nihil faciens ad titulū: nō eſt ꝓ hac violētia cū ſit ingetatiua z nō expulſiua pōt dari ℈ interdictū: ſed illud: vti poſſidentis. vt. ſ. vti poſ. ſi duo. ſ. hoc interdictū ſufficit. ſ. ā. ſiſer. ven. ſicut. ſ. ariſto. in fi. ſ. ſic z alꝫ eſt lex eſt materiam quaꝫ habes. ſ. qui. ex cau. in poſ. ea. l. ℈ aūt. in fi. l. Vel aliter loquitur ℈ lex in naturali poſſeſſiōe eñ cū aliqs. ſ. ꝓhiberet vſufructuarii arare ꝛc. volens eum priuare z deyicere de naturali poſſeſſione vſufructus nō volēs dño auferre ciuilem: z ſic ꝓ naturali dabit fructuario vñ vi: ꝓ ciuili dabit dño vti poſ. z facit. ſ. de acq. poſ. l. pe. §. i. z. j. de iniur. l. iniuriaturꝫ. §. ſi quis me prohibeat. ſ. de ope. no. nun. l. q: in re. §. fi. z de procu. l. non cogendum. §. fi.

Dlonus. Caſus locaui fundum cuidam ruſtico: puta qualēgo vitupabili colono nro: poſtea iſtum fundum vendidi titio et ei permiſi vt intraret poſ. fundi qñ vellet: z cuꝫ intrare vellet emptor ruſticus ſiue colonus quod idem eſt non dimiſit eū intrare: poſtea colon⁹ deiectus eſt de poſ. fundi a quodam extraneo: dicitur q̄ habeo interdictum vñ vi contra colonum ob hoc q̄ non admiſit emptorem quaſi per hoc me deieciſſe videtur niſi iuſtam cauſam retinendi habeat: puta impenſarum. Item ipſe colonus habet interdictum: vnde vi contra deyicientem. Fran. accur.
v Emptoꝛē. vel etiā alio noīe dñi cuntem: vt z. j. e. l. cum fundū. ſ. ā. de relig. ſſa. ſ. fi.
r Competiturum. contra eum qui deiecit colonum. Accur.
y Ipſumqꝫ. colonum.
z Sili. alꝫ ſili. z alꝫ ſilr. z fa. ſ. loc. ſi merces. §. q fundū. ſ. ā. nevis fiat ei. l. i. §. hec actio. z. j. ti. §. l. ſi duo. §. cum inquilinus.
a Propter uſtā. expenſarū forte: vt. ſ. de acq. poſ. l. ſi quis rem. z. C. eo. l. ſi arbiter. z. ſ. loca. ſi colonus. z arg. j. de fur. l. q mur. §. fin. z. ſ. de pig. actio. l. ſi neceſſarias. in prin. vel ignoratiꝫ: q: ignorabat dominuꝫ hoc velle vel illa vendidiſſe. Idem dicunt quidam ſi propter iniuriam id faciat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

id faciat animo interuertendi: qd non placet: qr iã sic non haberet locuz hec lex cum semper faciat prauo animo cum non reddat ei a quo habet: vt. C. eo. non ab re. ⁊ C. loca. l. si quis cõductionis. lz ergo male faciat qr non reddit: ⁊ sic puniatur: tñ priuatur dñs poss. bono. vel malo animo faciat. Accur.

n ¶ Colonus. prius etiam male cogitans: vt. j. patebit.
o ¶ Interesset. vt ⁊. s. l. colonus.
p ¶ Ipsum. scz venditorem.
q ¶ In alium. emptorem.
r ¶ Missum. i. mitti iussum vel mittendum.

a ¶ Neq3 vnde vi. Famosũ. i. nõ efficit īfamis: īfamia iuris dãnat⁹ aliq̃ īterdicto: d fctõ tñ īfamãt q̃dã: vt vñ vi. ⁊ qd vi aut clã. ⁊ id ĩ parẽtẽ vel pronũ nõ dant: vt. s. e. l. j. §. h īterdictũ. ⁊. s. de obsequijs. l. licz. ⁊ fa. j. de act. ⁊ ob. l. cessat.

Sed si vi. ¶ Casus. Ego vi armata deiectus sum de fundo quẽ possidebaz vitiose: puta vi vel clã vel precario. recupabo ipsam pos. ⁊ res mobiles si quas amisi ex hac deiectione. Fran.

b ¶ Deiectus es. forte ẽt ab eo a quo vitiose possidebas. Azo. vt ⁊ istit. de interdi. §. recuperande.

c ¶ Possideres. ⁊ aliqs te deiecisset: vt ⁊. s. eod. l. j. §. qui vi a me. ⁊ l. cum a te. Accur.

d ¶ Quoq3. vt ⁊. s. e. l. j. §. si fundus a quo. sed ꝯ huic. l. ꝯ. cõi di. l. cõi diuidũdo. §. iiij. vbi dicit ꝑcariã possessionẽ nõ pgere ad vigorẽ iudicij. Solu. ibi nõ parit iudiciũ cõi diui. sed interdictum vnde vi parit: vt hic.

Si vi. ¶ Cas⁹. Tu me deiecisti de fundo quẽ possidebã vel vi aut clã feceris: ⁊ euz fundum desijsti possidere: licet sine dolo ⁊ culpa. tñ teneris quanti mea iterest. Accur.

e ¶ Fecisti. facit. s. eo. l. j. §. rectissime. ⁊ §. quia interdictũ. ⁊. j. eo. l. pe. ⁊. j. qd vi aut clã. cõpetit. §. in sũma. Itẽ facit. s. de mio. l. ex cã. §. si mulier.

Interdicta q̃dã de facto infamant.

† Concor. glo. in c. significauerit ibi no. Pa nor. extra d testa. ⁊ in c. quia. de sus di. fa. c. querelã. de electio. i anti.

Neq3 vnde vi neq3 aliud interdictum famosum[a] est.

☞ Etiam vi vel clam possidens si deiectus fuerit est restituendus. h. d. Bart.

Pomponius. Lex. xiiij.

Sed si vi armata † deiectus[b] es: sicut ipsum fundum recepisses: etiam si vi aut precario: aut clam cum possideres[c]: ita res quoq3[d] mobiles omnimodo recipies.

☞ Non liberatur deijciẽs: licet possessionem perdat sine dolo: qr vitiose possessionem adeptus erat. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xv.

Si vi me deieceris vel vi aut clam feceris: q̃uis sine dolo ⁊ culpa amiseris possessionem: tamen damnandus es quãti mea intererit: qr in eo ipso culpa tua processerit q̃ omnimodo vi deiecisti: aut vi aut clam fecisti[e].

Ulpianus. Lex. xvi.

Interdicto vnde vi vti potes si a filiofa. deiectus es vt et eius causa quo ad patrem peruenit ipse teneatur[f].

Iulianus. Lex. xvij.

Qui possessionez sibi ereptaz in ipso cõgressu[g] recuperat in pristinam causam[h] reuerti potius q̃ vi possidere[i] intelligendus est. Ideoq3 si te vi deiecero ilico tu me deinde ego te: vnde vi interdictum tibi vtile[k] erit.

☞ Interdictum recuperande possessionis concurrit cum petitorio. h. d. Bart.

Papinianus. Lex. xviij.

Cum fundum qui locauerat vendidisset: iussit[l] emptorem in vacuam possessionem ire: quem[m] colonus[n] intrare prohibuit. postea emptor vi colonum expulit: de interdictis vnde vi questitum est: placebat colonum interdicto hoc venditori teneri: quia nihil interesset[o] ipsum[p] an alium[q] ex voluntate eius missum[r] intrare prohibuerit: neq3 enim[s] ante amissam possessionez videri[t] q̃ si tradita[v] fuisset emptori: qr[x] nemo eo aio esset vt possessionem omitteret[y] propter emptorem quam[z] emptor adept⁹ non fuisset[a]. ¶ Emptorem quoq3 q postea[b] vim adhibuit: ⁊ ipsum interdicto colono teneri. Non enim[c] ab ipso: sed a venditore per vim fundũ esse possessum[d] cui possessio perinde esset ablata. ¶ Quesituz est an emptori succurri debeat[e] si voluntate[f] venditoris colonum postea vi expulisset: dixi non esse iuuandũ: quia mandatum illicitum[g] susceperit. ¶ Eum qui fundum vendicauit[h] ab eo cum quo interdicto vnde vi potuit experiri pendente iudicio[i] nihilomin⁹ interdicto[k] recte agere placuit.

☞ Ad violentum expulsorem pertinet periculum interitus indistincte. hoc dicit Bartolus.

Triphonius. Lex. xix.

Merito iulia. respõdet si me de fundo vi deieceris i quo res mouentes fuerunt cum mihi interdicto vnde vi restituere debeas: non solum possessionem soli/ sed ea etiam q̃ ibi fuerunt q̃ q̃

s ¶ Neq3 enĩ. vere enĩ venditori cõpetit interdictũ qr adhuc possidebat tpe q colon⁹ nõ admisit emptorẽ: lz colon⁹ pri⁹ cogitasset sibi possidere: vt ⁊ C. de acq. pos. cuz nemo. Itez ptz p h q dño dat īterdictũ qd ei non daret nisi tpe quo emptor non admittit possideret: vt ⁊ s. eo l. j. §. īterdictũ autẽ h. Nõ g sol⁹ coloni aĩus dñm priuat: vt dictũ est ⁊ h patet: sed si colonus deserat eo aĩo vt dñs pdat bene perdit dñs naturalẽ: vt. s. de acq. pos. l. si colon⁹. ⁊ diximus. C. cõi. de vsuca. l. j.

t ¶ Uideri. dominum.
v ¶ Tradita. a domino vel a colono.
x ¶ Quia. ⁊ quasi nõ videat amissa qr nemo ⁊c.
y ¶ Omitteret. domin⁹.
z ¶ Quam. possessionez.
a ¶ Non fuisset. cuz ergo venditor possessionez nõ amiserit: ⁊ s a colono videtur deiect⁹. ⁊ fa. s. de acq. pos. si me vi. sed cõtra in eodem ti. qd meo. §. si a furioso. Accur.
b ¶ Postea. ex interuallo. secus si incontinenti: qr sicut dño licet p se incontinenti recupare possessionẽ: vt. s. e. l. iij. §. eũ igit. ⁊ l. qui possessionẽ. sic ⁊ p aliũ † vel fm Io. non licet ei p aliũ hoc facere. sic. j. de solu. fugitiuus. ⁊ C. de thesau. l. j. ⁊ fa. s. eo. l. j. §. q vi a me.
c ¶ Nõ enĩ. ideo dico venditori contra colonũ cõpetere interdictuz: qr nõ ab ipso. s. emptore sz ⁊c.

† Ista glo. est singu. ad h ppositũ q facultas capi ndi p ppria auctoritate vel faciẽdi vindictã de offensa põt exerceri p aliuz nõ solum p nosmetĩ pos qb⁹ cõpetit ista facultas qd vez intelligeĩ cõcessiõe legali. sec⁹ ĩ vindicta pmissa alicui a statuto qr non potest alteri cõmitti ⁊ p aliũ explicari. Bolo

‡ Concor. tex. in c. j. et ij. p alle ti. d cã possess. et ppte. ⁊ i. c. j. eo. ti. li. vj. gl. in c. epi. de re. eccle. nõ alie. ⁊ in c. si quis q̃. xiiij. di. aduerte tñ q si simul intẽtetur potest index diuidere libellũ et de vtroq3 pnũciare si sibi ꝯstiterit vt p Inno. i. c. suborta. in gl. sua. in ver. decernimus. de re iudi. et in c. cũ dilectus extra d cau. pos. ⁊ ppte ⁊ glo. i. l. naturalr. s. nihil ꝯmune. de acq. pos.

Interdicto. ¶ Casus A filiofa. tuo deiectus sum vi: ad id qd a te ex hoc peruenit teneberis. Fran.

f ¶ Ipse teneat. s. filius: ad qd est. s. l. pri. vel ipse. s. pr. ad qd ẽ. s. de pecu. l. lz. §. ex cã. ⁊ ad vtrãq3. fa. s. l. j. §. si filiussa.

Qui possessionem. ¶ Casus. Tu deiecisti me p vim de fundo ego incontinenti eum p vim recuperaui non punior. Scdo dicit: vi te deieci: tu ilico me ⁊ ego te. bene teneor hoc interdicto. Fran.

g ¶ Congressu. i. in ipso conflictu.
h ¶ Cãm. i. in pstinã detentationem: sic ergo qui possessionez incontinẽti recuperat fingitur non amisisse fm Azo.
i ¶ Q vi possidere. i. quam possessionẽ vi adeptus sit. ⁊ sic videtur q vsuca. non interrũpit p talia. Sz arg. ꝯ. s. de vsuca. l. naturaliter. itẽ facit. s. de libe. ⁊ posthu. l. filio. quẽ ibi videlicet q nõ trãslatus ⁊c. vt insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostibus.
k ¶ Utile erit. i. efficax: sed pone q te vi deieci: tu incõinẽti recupasti an pdo ius meum: hec lex innuit q non. nam iniuria effectuz nõ habuit: vt. s. qd quisq3 iur. l. j. in fi. Item si ex interuallo recupo: an pdo cõdic. ex. l. si quis in tantam. quaz habebam: saltem ad penam: ⁊ potes addere qd no. s. e. l. iij. §. cum igitur.

Cum fundum. ¶ Casus. Locaui tibi fundũ: ⁊ eũ postea titio vendidi ⁊ ꝯcessi eũ intrare in pos. fundi: cũ titius vellet ĩtrare tu euz phibuisti: agã ꝯ te interdicto vñ vi: qr p hoc videor phibitus: ⁊ si emptor expellat colonũ de fundo tenebit emptor etiam si expulit colonum de voluntate sine mãdato vẽditoris. Ultio dicit: expulisti me de fundo: habeo interdictũ hoc ꝯ te. egi rei vendi. hoc ĩterdicto omisso. ea pẽdẽte possum hoc interdictum intentare. Fran. ac.

l ¶ Iussit. locator. idemq3 venditor.
m ¶ Quem. emptorem.

d ¶ Possessum. a colono.
e ¶ Debeat. vt non teneatur interdicto. Accur.
f ¶ Uoluntate. s. etiam expressa. Accur.
g ¶ Illicitum. vt ⁊ insti. manda. §. illud. Azo.
h ¶ Uendicauit. rei ven. proposita.
i ¶ Iudicio. rei vendica.
k ¶ Interdicto. vñ vi. ⁊ sic no. h q petitoriũ ⁊ possessorium recuperande pos. simul possunt intẽtari: qd iure canonũ planum est: vt extra de cã pos. ⁊ ppte. c. pastoralis. ‡ Itez pro hoc qr ad diuersa cõpetunt: vt. s. de acq. pos. naturaliter. §. j. Itẽ nõ aduersant sibi iste petitiões: sed sibi cõpatiunt: item qr nõ dz diuidi continentia cause: vt. C. de iudi. l. nulli. sed Io. ⁊ Azo. ꝯ. s. q etiã interdictũ recuperande possessionis: vel adipiscende nõ possit simul. s. cũ petitorio intẽtari: ⁊ p eis. C. de interdict. l. incerti. ⁊ de rei vend. l. ordinarij. ⁊ de iudi. l. nulli. ⁊ de leg. ij. cuz filius. §. varijs. Sed qũo huic rñdet q̃ dicit pendente iudicio ⁊c. Sz dicũt q hic renunciauit petitorio: sz qualiter immo est causa finita omnino renunciatione: vt. C. de pact. l. postq̃. Sz dicũt immo nec sic est finita. s. si reus vult dari sñiam: vt in auf. de liti. §. omnem. Alij tenentes eandẽ opinionem. rñ. huic. l. qr differt agere petitorio: ⁊ prosequitur tñ possessorium qd de nouo proponitur ⁊ sic non simul agit vtraq3 via. ⁊ fa. j. de exce. rei iudi. l. ⁊ an eadem. §. fi. ⁊. s. de rei ven. is qui. ⁊ qd no. s. de iu. l. si de vi. Accursius.

Merito. ¶ Casus. Deiecisti me de fundo in quo erãt pecora ⁊ serui. licet tardaui agere ⁊ mortua sunt interim pecora ⁊ mancipia tamen teneris ad estima. omnium rerum cum tu semper a tempore deiectionis fueris in mora. Secũdo dicit: si colonus meus vel inquilinus deijcitur: ego videor deiectus ⁊ habeo hoc interdictum: ⁊ hoc dicit hec l. ⁊ seq. Fran. accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Noram fecero. qui mihi non nocet: vt hic. 7. 3. de viuris. videamus ḡ salter. §. item si tu. Sed arg. 3. 3. de aqua plu. ar. l. emptor. sed in alio casu loquitur. Accur.

b ¶Omnes. vt 7. 3. e. l. 1. §. rectissime. 7. C. de fur. l. fubtracto. 7. C. quod me. cau. l. 1. 7 ar. C. de condi. fur. Lantepe. nec distinguitur erant peritus re apud delectus vel nō. vt hic 7 premissis legib' patet.

c ¶Fruſtrator. ✝plus est q̄ fruadit q̄ ſit ille qui eſt fruſtrator: 7 ē fruſtrator ille qui eſt in mora ex interpellatione. 3. de vſur. l. 1. §. fi. non ex delicto: vt erat hic. ¶An quo ergo eſt in plus debitor? ¶Reſpō. q̄ ſine illa interpellatione nō tenetur de interitu: ſz alius licet differat 7 fruſtretur ſolutionem nō tenetur de interitu: niſi poſt interpellationē. vt. 3. de ver. obli. ſi ex legati. Itē in alio: q̄ ille tenet de interitu ſue rei ex interitura penes actorē ſine non: ſed aliter non etiaz poſt morā ſi erat interitura penes actorē ſz quoſdā: pro q̄bus eſt. 3. q̄ō met' cau. l. ſi cui ſz ex. §. quid ſi homo. 7 de rei vendi. ité ſi verberatum. §. fi. ſed dic tu in hoc contra per. l. 3. de lega. i. cum res. §. fi. et l. apud iulianum. §. bi. 7 ad illas rō. vt i qualibet earū no. Itē fa. 3. de nora. quotiens. §. emptor. 7. C. de fi. inſtru. l. fi.

d ¶Si colonus. Colono. nam rē ſibi locatam. c. vt. 3. loca. l. nemo. 7 p eos pum' locator poſſidet: vt. 3. 6 acq. poſſ. l. qui vniuerſas. §. fi. 7 his decretis primus locator deijcit: vt hic. 7 facit. 3. de reli. oſſa. §. fi. 7. C. de acqui. poſſ. l. fi.

¶Uti poſſidetis. ¶Poſt interdictū vñ vi. q̄ō poſ. reſtituit ſequitur ḃ q̄ō defendit: vt. 7. eo. §. 7 conſequenter.

¶Ipſt pretor. ¶Cauſa ¶Pone caſum in hoc prin. vt in glo. dñi mei accur. q̄ incipit: ponit caſus 7c. Scō dicit: hoc interdictum nō habere locum in cloacis: cum inter aliquos ſit quedā cloaca quā poſſidet cloacā contendens glibet ſe poſſidere infolidū 7 non aliū: 7 quare non habeat locū dicit vt in glo. magi. 7. dñi mei accur. hic poſita q̄ incipit: forte. Certo in verſiculo. neq; pluris 7c. dicit caſum vt in glo. dñi mei accur. q̄ incipit: ſi a me poſſides 7c. Quarto dicit: hoc interdictum de ſoli poſſeſſore locuz habet: 7 in eo obtinebit qui potior erit in poſſeſſione 7 eſt prohibitorium circa retinendam poſ. i. ne vis fiat ei qui inuentur potior in poſſeſſione. Quinto dicit cauſam q̄re hoc interdictum poſitum eſt: nam cum in rei vendi. alius debeat eſſe poſſeſſor. alius actor: 7 q̄ñz poſſeſſor nō eſt dñs: q̄ñz ſic occurrit plures q̄ quilibet contendit ſe poſſidere: vñ aut ſponte cōcordant quis ſit poſſeſſor 7 q̄ agat rei vendi. 7 tunc planū eſt: 7 ſeruabitur zuentio: aut non concordant: ſed glibet contendit ſe poſſidere: 7 ſit res ſoli: tūc ḃ interdictum intentatur inter eos 7 appellaſ vti poſſidetis. 7 eſt inductus cauſa retinende poſſeſſionis vt ne vis fiat ei q̄ inuenet potior in poſ. 7 merito hoc interdicti eſt poſitū iuxta ſuperius: vñ vi. cum per illud reſtituatur poſſeſſio: per hoc tuetur poſſeſſor. Item hoc defendit poſſeſſorem/illud oppugnat poſſeſſorē violentū 7 cogit eū reſtituere poſ. quam per vim occupauerat. ¶Poſtea dicit: oīs queſtio de poſ. aut eſt vt nobis reſtituatur poſ. quam non habemus: aut vt nobis retineri liceat quod poſſidemus: reſtituit autē poſſeſſio 7 per interdicta vt p vnde vi. 7 per quoſū bonoꝝ. Itē pact. vt p triticariam. vt habes de hoc exemplum: ff. de tritica. l. i. in fi. 7. l. ſe. 7 per condi. indebi. dic vt in glo. retinet autez poſſeſſio: q̄ñz ope exercet. vt pacti. vt iurisiurandi. 7 ſimilibus modis vt ſi feciſti mihi pactum q̄ poſ. talis fundi a me non petes: 7 ſic ſimilibus. quandoq; ope interdicti vti poſſidetis vt in hoc titulo ſunt exempla. Et ille demum poſſeſſor per hoc interdictum defenditur qui poſſidet 7 non vi: non clam: non precario: ab aduerſario: ſic ergo hoc interdictum datur poſſeſſori. actio aūt. 1. rei vendicatio non datur poſſeſſori. Et habet locum hoc interdictum ſiue cōtendatur de poſſeſſione totius fundi ſiue partis certe fundi: ſiue pro indiuiſo contendat quis ſe poſſidere vt dimidiam fundi pro indiuiſo: 7 habet locum circa poſ. ſoli. 7 ſic rei immobilis. Ultimo dicit: bene dictum eſt in edicto q̄ ille defenditur per hoc interdictum qui poſſidet nec vi nec clam nec precario. nam ſi vi poſſideret aut clam aut precario ab aduerſario ſuccumberet in hoc interdicto. ſi autem poſſideret vi vel clā vel precario quo ad extraneos: non quo ad aduerſarium bona obtineret in hoc interdicto: 7 hoc dicit hec l. 7 ſeq. Fran.

e ¶Aut ptor. pone caſuz inter proprietariū 7 vſufructuarium. quorum vnus ciuiliter et alter naturaliter poſſidet: licet quilibet de altero negaret. vnde pro vtroq; datur ſententia: vt. ſ. eod. l. fi. 7. C. eod. l. ſ. et quod ſubijcit edes: idem dic in qualibet re imobili: vt. ſ. ea. l. §. hoc interdictuz in omnibus. Ergo gratia exempli de edibus dicit. ¶Do incolas poralibus autē locuz habet vtile: vt p quaſi poſſeſſione vſufru. vel vſus 7 ceterarum ſeruitutum: vt. 3. de ſeruit. quotidianis. ij. 7 ſi ſeruit. vendi. l. ij. in fi. licet non proprie poſſideantur: vt. 3. de acquir. re. domi. ſeruus. §. incolas. Item q̄ ſubijcit/nec vi 7c. exponebat tria vt notatur. C. e. l. i. in glo. ij. §. clam: 7 c. in gl. §. de vi 7 in poſſeſſione. in glo. §. precario tenet a me 7c. Item qualiter formabitur ſententia in hoc interdicto. no. ibi in glo. §. ſz qualiter formabitur 7c. Accur.

f ¶Uti. id eſt ſicut.

g ¶Non dabo. forte ideo q̄ per tria edicta in eis alis prouidetur primus eſt prohibitoriuz: ne probibeatur quis reficere priuatā cloacam. Aliud eſt prohibitoriuz ne quid fiat vel limittat in coacla publicā. Tertiū eſt reſtitutorium: vt factum vel immiſſus quo vſus cloace deterioꝝ fiat reſtituatur: vt. ſ. de cloacis. l. i. ſ. rñ. §. fi. 7. §. pe. Vel dic ideo quia cloaca non per ſe continetur: ſed ipſi ſolo adheret. vnde ſatis eſt ſi de ipſo ſolo proponatur: vt ita 7 ſi non principaliter per conſequentiam tñ agatur de omni inquietatione quam circa ſolum ſuſtinet: vel citra doacas vel circa ſimilia. Accur.

h ¶Neq; pluris. ſi a me poſſides vi vel clam vel precario: et ſi vinco te hoc interdicto iudex qui te condemnat vt me non inquietes condemnabit a te in meo intereſſe ſcilicet quanti res eſt: id eſt quanti mea intereſt poſſeduiſſe retro ab anno citra non vltra: vt hic. 7. l. ſi duo. §. fina. ſed ad prohibendam vim 7 poſſeſſionem tuendam perpetuo agitur: 7 curit iſte annus a die redditi interdicti retro: vt arg. ſ. de itine. actuq; prua. l. i. §. annum.

i ¶Experiundi. eſt ergo annus vtilis: vt. ſ. de diuer. 7 tēpo. preſcrip. l. ij.

k ¶Hoc interdictum de ſolis. at pro mobili vtrobi: quod quare ſic dicatur: dic vt. ſ. vtrobi. l. ij. pro incol. hoc vtile. vt not. in princip. huius. l. licet alis contra.

l ¶Scriptum eſt. illo. ſcz poſſeſſore: quem 7c.

m ¶A proprietate. in iudicio rei ven. cauſa cuius hoc proponitur interdictum: vt inſti. de interdic. §. retinende. 7 facit. 3. de iudi. inter litigantes. Aliꝝ exponit: q̄ nō debet de poſ. 7 propie ſimul agi. de quo dixi. ſ. ti. i. l. antepe. §. fi.

n ¶Fungetur. repete quem conuenit. Accur.

o ¶Affirmat. er hoc ſumunt quidam argu. q̄ ſi quis ſe poſſidere non affirmat poſſeſſionem: tamen alterius inquietat: vt hoc interdicto conueniri non poſſit: 7 pro eis eſt. ſ. eo. l. i. §. retinende. ſed argu. contra. ſ. e. l. ſi duo. §. ſi vicinus.

p ¶Et conſequenter proponitur. ſcz vti poſ. interdictum: q: que cā vni eſt 7 alteri us: ſcilicet vt quis poſſideat 7 alius ſit poſſeſſor licet diuerſo modo: vt hic dicit.

q ¶Quidem. alis quoq;.

r ¶Poſſeſſorem. ſcz violentum.

✝No. ad ſ q̄ñ dicat q̄ fruſtratorie agere. 7 gl. ſcludit q̄ ſi le dicit fruſtrator q̄ eſt i mora ex interpellatione. ſ. addito q̄ huic dicimuſ fruſtra petis q̄ intus habes. Bolog.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Nobis restituatur. large accipe. ſ. ſiue reſtituatur amiſſa ſiue nõdum quesita. Accur.

b ¶ Reſtituende. large. vt. ſ. priori.

c ¶ Interdicto. recuperande vel adipiſcende poſ.

d ¶ Per actionẽ. ſ. i factũ reddituꝫ loco interdicti. vt. inſti. e. ꝯ. ſi. vel dic etiã ciuilẽ vt. ꝛdi. Ide. vt. ſ. ꝛdi. Ide. l. idebiti. ꝯ. ſꝛc ſi nũmi. ꝛ pretitica. vt. ſ. de reiti. l. i. ſ. ſi. ꝛ. l. ij. et ſine ea. vt. ſ. ſi cert. pet. ſi quis nec. ſ. res pignori. ſꝛ oppo. q̃ bodie interdicta nõ habeãt locũ: vt C. de interdict. l. ſcerti i ſi. Rñ. verũ ẽ cũ ea ſolẽnitate q̃ olim. ſꝛ nõ ſolẽnit ꝛ bodie poſſum ꝛpponi.

e ¶ Exceptio. de hoc ſtatim infra ponit.

f ¶ Interdictum. vti poſſi. ꝛ ſic nõ. q̃ boc interdictũ ꝑ ſtat exceptionẽ.

g ¶ Multꝫ cauſis. vt pacti rei indicate: ꝛ iuriſiurandi ꝛ aliꝫ ſimilibus. ſi ergo contra me agis vt meam naturalem tibi libere dimittaꝫ ꝛrecte bas exceptiones obijciam: ſi aũt non vt tibi dimittaꝫ agis: ſed me tñ turbes: hic non excipio cum nõ agas: ſed vti poſſidetis ago: licet quidã contra. vt nõ. ſ. c. l. ꝯ. huius actũ.

h ¶ Perpetuo. i. generaliter. ſic inſtit. de ſatisda. tuto. ꝯ. i. ſi eſſi aliquo de bis modis a me poſſideas: ſuccumbis in hoc interdicto. alꝫ obtines: vt. j. ꝯ. ſi. ꝛ exponẽ bẽ ba. vt. ſ. e. l. i. in prin.

i ¶ Predij. ex mente: ſꝫ vba de edibus tñ dicant: vt. ſ. j. rũ.

k ¶ Altro. i. quo, vltronea voluntate intendat poſſeſſor rei ven. Sed op. de cõmodante ꝛ ſimilibus: vt. ſ. de rei vẽ. l. officiũ. ꝛ de pnũ. cre. ſi ven tri. ꝯ. in bonis. ꝛ. ſ. vſufru. quemadmodũ caueat. ſi vſufru. Rñ. ei. non datur actio q̃ nã neget rem actoris ſed rei: vt dixi inſti. de ac. ꝯ. contra quoꝫ. Item oppo. de actione iniuriarũ q̃ poſſidenti datur: ſꝫ hic rei ven. denegat non iniuriarum: vt no. ſ. de act. emp. l. q̃ pendentem. ꝛ. j. de iniur. l. iniuriarũ. ꝯ. ſi quis me. Itẽ oppo. de actione in factuꝫ q̃ daꝫ loco interdicti huius: vt inſti. e. ꝯ. ſi. Sed rñ. illã non excludit hic: ſed rei ven. ꝛ triticariam. ꝛ indebiti ꝛ ſimiles. ꝛ fa. C. de alie. iud. mutan. cauſa fact. l. j. Sed qd dicemus hoc caſu: ecce dum ego eſſem abſens ꝛ alꝫ reꝛmerem poſſeſſionem alius intrauit vt poſſidere claꝫ non a me: fed ab alio: rediens ego nõ ſuſpicor me poſſe expelli: nec tñ volo violenter eum expellere eo q̃ auctor nolo eſſe alicuius maliq̃ inde euenire poſſet qũo conſulẽ mihi rei ven. intentare non poſſum cũ ciuiliter poſſideamus. Interdictũ iſtud intentare non expedit: cuꝫ poſſeſſor nõ poſſidet a me vi/vel clã/vel ꝑcario. Reſpondent quidã q̃ ex quo nolo eum expellere violẽter videor deſinere aĩo poſſidere: ꝛ ſic amitto ciuiliẽ: vt. ſ. de acqui. poſ. l. iij. ꝯ. i. am mittẽda. ꝛ ſic intentabo rei ven. fm quoſdaꝫ: vel dic q̃ eã intentem ꝫ naturaliter poſſidentẽ: ſꝫ ciuiliter poſſidẽã: cũ etiã ſi naturaliter eſt ciuiliter poſſidẽa intento eam ꝫ detentatorem: vt nõ dixi p. l. de rei ven. Lofficium. ꝛ alias. Accur.

l ¶ Pro certa. nam ꝛ incerta pars poſſideri nõ põt: vt. ſ. de acq. poſ. l. poſſideri. ꝯ. incertam. ꝛ. l. locus.

m ¶ Sine dubio. locũ habebit ex interptatione: ſꝫ vba in edicto tñ dicãt: vt. ſ. in pn. buius. l. ꝛ fa. j. v trobi. l. j. ꝛ. C. e. l. j. ꝛ. j. de precario. l. q̃ precario. ꝛ inſti. de interdi. ꝯ. ſed interdicto. ꝛ. ſ. ea. l. ꝯ. hoc interdictum.

n ¶ Poſſint. nõ aliter vt peccẽa foro/baſilica/theatro/re ſacra vel religioſa: nã bec nõ poſſidentẽ: vt. ſ. de acq. poſ. l. j. ꝯ. ſi. ꝛ. l. q̃ vniuerſas. ꝯ. j. niſi velis dicere vt his poſſit dari a quib⁹ dicimus poſſe vendicari: vt C. de ſacroſan. ecl. l. ſancimus. de ſerui. ait cloace dixi. ſ. e. in prin.

o ¶ Quod ait pretor. in prin. huius. l.

p ¶ Poſſidet vi. non q̃ me deiecerit oĩno ſꝫ me turbat cũ ꝛ interdictum tueat poſſeſſor: vt. ſ. ꝯ. ꝛ conſequenter. ꝛ eodez mõ de dam dicas q̃ me abſente dã intrauit: vñ ciuilem retineo: ꝛ idem in precario: alꝫ ſi vtrãq; conceſſi cũ nõ poſſideam non habeo hoc interdictum: vt ꝛ. j. de ꝑcario. l. q̃ ꝑcario. cetera ſupple circa hec tria vba: vt no. ſuper eiſdem vbis. C. e. l. j. Jtez quid ſi te deiecta me inquietas: an ſuccumbes? Videtur q̃ non q̃ a te ego poſſideo vi expulſiua ꝛ tu a me inquietatiua fm Azo.

q ¶ Non debere proficere. poſſeſſori contra adueſtarium.

r Iuſta. Bñ dixi ſi ab alio poſſidet vi/vel clã/vel ꝑcario: ꝛ nõ a me: qz illa poſſeſſio. ꝑdeſt ei ꝫ me: iuſta eñ ꝛc.

s ¶ Poſſeſſor. ſ. naturaliter: iniuſtus quo ad alios.

t ¶ Non poſſidet. i. q̃ is qui nec naturaliter: nec etiã iniuſte poſſidet quo ad alios: ꝛ facit hunc. l. et fini ſuperioris: vt. ſ. de acq. poſ. l. ſi. ꝛ. ſ. ſi ſer. vẽdi. l. loci. ꝯ. cõpetit. Acc.

Paulus. ¶ Caſus.

Ego duo. me poſſidere fundũ in plena ꝓprietate: tu dicis te poſſidere naturaliter: dicis enim te hẽre ſumfru. in eo fundoꝛ ſic turbas me in ciuili: bz q̃ ſi agimus iterꝛnos vti poſſidetis rõne ciuilis: ſi tu a me poſſides vi vel clã/tu ſuccumbes: ſi antẽ ab alio poſſideas vi aut clã/ꝛ tu obtinebis ꝛ ego. Secundo dicit: hoc interdictuꝫ eſt duplex: ꝛ q̃libet pars dicit actor ꝛ reus. Tertio dicit: cum vellẽ edificare in meo ſolo ꝓhibes me. agã contra te interdicto vti poſſidetis. videris ei cõtrouerſia poſ. mihi facere ꝓhibendo me edificare. Quarto dicit: cum domũ locaſſẽ titio: ꝛ poſt ea vellem eam reficere titius me ꝓhibet: dicit q̃ poſſum agere boc interdicto vti poſſidetis contra eũ: ꝛ ꝓteſter q̃ eũ dimittam inhabitare domũ refectione facta. Quinto dicit: Caſtaldi dio vicini mei vites mei fundi transdurit in arbores vicini mei: bt q̃ poſſum ei denunciare vt illas vites incidat: ꝛ ſi hoc non facit nec patiatur me eas transducere vel incidere agã interdicto vti poſſidetis quaſi me poſſidere vetet. ¶ Item videamus. Tignum vel trabem i mea domo poſſui: ita q̃ ſupra ſolum vicini mei ibat: non aũt ibi appoĩabat: vt boc. ꝯ. bt q̃ interdictum vti poſ. nõ competit vtriq; noſtrum ſꝫ tñ tibi. Scõo dicit: babeo domum iuxta tuã/ꝛ inter meam domum: ꝛ tuã eſt quedam curia paruula cõis. i. mea ꝛ tua: feci in ea domo protectum aliquem ita q̃ coopit curiam cõem ꝛ ſuſtentat ſupra tuam domum bt q̃ ages ꝫ me boc interdicto ꝑ q̃ prohibeor ita habere: ꝫ ſi ego habeam a te de boc ſeruitutem tunc in boc interdicto obtinebo. Tertio dicit: titꝫ ſupra domum meam edificauit: ꝛ feat ibi cenaculũ. i. cameram quandã ꝛ ea ſtabat: queritur quis noſtrum dicat poſſidere cenaculum vt ſicin eius poſ. defendat per boc interdictum: ꝛ bt q̃ ſi ad cenaculum ibatur per domum meam tñ: tunc ego dico: poſſidere cenaculum: vñ dabit boc interdictum q̃ ꝓhibetur ille ibi ſtare: ſi autem ad cenaculum ibitur ex publico puta ex via: tunc ille bt poſſidere cenaculũ ꝛ non ego: ꝛ ei daꝫ boc interdictum per q̃ defendetur in poſ. cenaculi. Item ſuperficiario datur boc interdictum ſi de voluntate dñi ſoli fecerit ſuperficiem cõpe: tit etiam ei vtilis in rem ſi deſinat poſſidere. Item diſs ſoli habet boc interdictum contra omnem etiam ſuperficiarium ſi vtra legem locationis edificet. ¶ Creditores. Si creditores ſunt miſſi in poſſeſſ. reruꝫ debitoris cauſa rei ſeruande: ꝛ turbentur in hac poſ. an habeant boc interdictum queritur: ꝛ bz q̃ non: idem in eo qui eſt miſſus noſeventris cauſa legatorum. Scõo dicit. Tignum ſupra domum tuam proieci: ſuſtinebatur tñ a mea domo tñ non a tua: an habeas boc interdictum q̃rñ: dicitur q̃ ſic: vt tollam iſtum tignum. Tertio dicit: tradita eſt mi tur: ꝛ dicitur q̃ ſic: vt tollam iſtum tignum. Quarto dicit: ego non video: bi poſſeſſio fundi ab eo quem credebã poſſidere: dicitur q̃ non video: iſtum fundum poſſidere vi. ¶ In boc interdicto. ¶ Done caſum duob⁹ modis: vt babes in glo. dñi mei accur. que incipit: ponunt quidam ea ſum ꝛc. Fran. accur.

v ¶ Si duo. Pone caſum. Impedis me colere vel edificare: vel aliter re mea vti: vt. ſ. titu. j. l. vim facit. ꝛ. l. j. ꝯ. vi poſſidere. ꝛ. j. eo. ꝯ. hoc interdictũ. ꝛ. ꝯ. cũ inquilinus. ꝛ. ꝯ. ité videamus. in fi. ꝛ. j. q̃ vi aut clam. l. j. dictũ. ꝛ. ꝯ. cũ inquilinus. ꝛ. ꝯ. ité videamus. in fi. ꝛ. j. q̃ vi aut clam. l. j. dictũ. ꝛ. ꝯ. cũ inquilinus. ꝛ. ꝯ. ité videamus. in fi. ꝛ. j. q̃ vi aut clam. l. j. ꝯ. hoc interdictũ. Sꝫ ſliter ꝫ ſic impedientem daꝫ boc interdictũ cum ꝯ. hoc interdictũ. Sꝫ ſliter ꝫ ſic impedientem daꝫ boc interdictũ cum ꝯ. hoc interdictũ. Sꝫ ſliter ꝫ ſic impedientem daꝫ boc interdictũ cum nõ ſe poſſidere contendat: Rñ. ſimo: qua eñ rõne facit mihi quominus nõ ſe poſſidere contendat: Rñ. ſimo: qua eñ rõne facit mihi quominus nõ ſe poſſidere contendat: Rñ. ſimo: qua eñ rõne facit mihi quominus poſſideã/eadẽ ꝛ ipſe poſſidere videt q̃ mihi facit abeſſe: vel dic non eſt poſſideã/eadẽ ꝛ ipſe poſſidere videt q̃ mihi facit abeſſe: vel dic non eſt poſſideã/eadẽ ꝛ ipſe poſſidere videt q̃ mihi facit abeſſe: vel dic non eſt neceſſe: vt ꝛ ſe poſſidere contendat. ſꝫ ſufficit q̃ me poſſidentem inquietet vt mihi ſꝫ cum dek interdictum: agã etiã iniuriarum. Sꝫ quid ſi me

alex. b l add. ad Bar. ad hoc q̃ ꝯ uis ex inter uallo nõ ſit licitũ expel lere violẽtã poſſeſſorez: tñ eſt licitũ eñ inedtare ꝑ q̃ glo. bñ facit ter. l. l. ſi ꝯ eo. ꝯ. ſi. ſ. de acqui. poſ. l. ſi alex. eum non al leger.

+ Infero ex hoc ter. cuꝫ ſua glo. q̃ l hoc interdicto ordo iudiciarius ſeruandus. cui concor. ter. in ca. ij. extra vt lite nõ cõte. gl. in clem. j. vt lit. pendẽ. et in. c. dilecti. cũ ibi no. de ma. ꝛ obe.

+ Alia glo. eſt ſing. fm

turbet causa seruitutis quā sibi asserit? Rñ. hz locuz vtile ꝛ negotia. vt.ſ.e.l.ſi vicinus. Vel secundo pone casum q̄ q̄ asserit se habere vsumfru. sua auctoritate intrauit possessionem ꝓ stando nolle se offerre ei illem dño: sed vt suam naturalem habeat. rōne enim ciuilis q̄ sibi turbat hz dños vti possidetis: rōne naturalis habet vñ vi. vt. ſ. ti. j. l. iij. ℌ. vnde vi. ꝛ fm hoc iusta. i. ciuilis: iniusta. i. naturalis.

Notes ēt ponere in claz vel etiā in quibus: vt not. C. e. in verbo clā. ꝛ i verbo pcario. Sed qd in eo q clā possidet: nonne statim cū ꝓpōnit iterdictū incipit vi possidere: cum iā nō clā: sed ℌ denuncia tionē possideat: Rñ. ut go spectanda est: vt. ſ. ℌ acq. pos. l. clā. Jtē q̄ sub ijcit insolidū duos possidere videt. ℌ. j. de pecu. duo. ꝛ. ſ. commo. si vt certo. ℌ. ſi. ꝛ. ſ. de acqui. pos. l. iij. ℌ. er ℌno. Solpatēt ex pdict: q̄ diuersimode possident nō eodem modo: sed vn⁹ ciuiliter alter naturaliter: sed eodē modo nō: vt in contrarijs. ad q̄ est. ſ. de pcario. l. ꝛ habet. ℌ. eum. Alij diuerūtvt. Nam suus gosianis q̄ duo ēt ī solidum possident ciuiliter ꝛ naturaliter. Tertij vt. ℌ. q̄ duo ciuiliter ſ̄ non naturaliter pñt ī solidū possidere: vt not. ℌ. de acqui. pos. l. iij. ℌ. ex contrario.

Possidere an possint duo in solidum.

† Jste ter. cū sua glo. ℌ sing. fm ro. in suis sing. fo. viij. singu. cccrrij. ad hoc q̄ ℓz locator pos sit expellere ꝓductorē de domo quādovult repa revl reficere ēs reparatione necessaria per l. edem. C. locca. tamē refecta domo ꝺz cōpelli tur iterū reponere ꝓductorē in ea. Bolo.

a ¶ Uincetur. in eo: quia vter q̄ est actor. actoem enim vincere nil aliud est q̄ reum sibi condemnari: hic aūt neuter alteri ꝺdemnabitur: nā vter q̄ possidebit vti possidetis: cuz ergo sit vter q̄ actor vt. ī. ꝓri. ſ. neuter vincit. Jn eo vero q̄ vter q̄ est reus vter q̄ vincit: ꝛ hic loquitur insti. e. ſ. hodie. q̄ est ℌ. reum enim vincere est non auferri q̄ ab quo ſ̄ hz: ℌ est absolui. Jtē q̄ro hoc casu q̄ vter q̄ vincit qs intēdit rei vē: rñ. al. q̄ nullus: q̄ vter q̄ possidet: vt ifti. de act. ℌ. ſ. quoq. ꝛ. ſ. l. j. ℌ. interdictū. Alij dicūt ꝓpter necessitatē possessor dari reiven. ꝛ dirimi forte: vt ar. ſ. de indi. l. in tribus. Sed ℌo. dicit vtriq̄ posse agere alia ratione: q̄ videtur renūciare cōmodo possessionis ītendo rei ven. vel ideo q̄ q̄ ꝺz non dari actionem possidenti verum ē oīno ciuiliter ꝛ naturaliter: ita ſcz q̄ nō alius: ſic ℌ. naturaliter possideri dabif ꝙ ciuili ꝛ cō. Jtē q̄d ſi ꝑdū meū possideā ciuili: alius aūt q̄ negꝰ ci uilē neq̄ naturalē hz possessionē tibi vēdat ꝛ te inducat in possessionē: nōne ℌ interdicto vindicā: rñ. ita: vt. C. q̄ ō eo. ſi rerum. iudex: ſi ita q̄ ti bi vēdit a me clāvel ꝑcario/vel vi possideret: vt nō sit melior tuo auctore: vt. ſ. de reg. iu. l. in bis. ℌ. non debeo.

b ¶ Duplex ē. vt insti. eo. ℌ. duplicia. ꝛ. ſ. de act. ꝛ obli. l. actionis ℣bo. I si. ꝛ. ſ. de indi. in tribus. ꝛ. l. sequenti.

c ¶ Uti mea possessione. sic ergo videt q̄ si nō faciā tibi ꝛ trouersiā ꝓ sessionis: ℌz prohibeo edificare: q̄ dico me habere seruitutem ne altius tollas non ꝛ petit tibi hoc interdictū. sed actio negatoria: nisi dicas vtis te: vt. ī. ℌ. si vicinus. ꝛ fa. ſ. ti. i. l. vim facit. ꝛ. ſ. cōi di. si edes. ꝛ si fer. vē. sicuti. ℌ. aristo. in si. ꝛ. ℌ. si. ꝛ. ſ. de inur. l. iniuriarum. ℌ. si quis me. ꝛ. ſ. de acqui. pos. l. pe. ℌ. i.

d ¶ Uolentem. q̄s ei licet. C. loca. l. edem.

e ¶ Placuit. ſcz dño ſ̄ inquilinum: ꝛ tñ inquilinus non possessionis fa ciebat ꝓtrouersiam: ſ̄ solum volebat habitare: vel dic q̄ possessionis ℌz facere ꝓtrouersiam cum non desinat edificare: vt. ſ. ꝓpr. ℌ. ℌz alij dicūt q̄ inquilinus volebat introuertere possessionem finito tpe locationis: ꝛ pro hoc se asserebat possidere velle. als ſi tantum inhabitare vult locatione finita inuriarum actio. tantum dicunt cū teneri: vt ar. ſ. de act. empt. l. qui pendentem.

f ¶ Dominum. ſ. oportet: ꝛ accipe hoc alio casu q̄n vellet reficere: q̄ tūc bene prohibet eum habitare: vt. ꝺ. l. edem. ℌz de pensione ꝓ rata remit tat vel reddat quando ex necessitate reedificat: vt. ſ. loc. qui insulam. in pnn. ꝛ. l. ℌ. ℬ distinctio. vel dic testari q̄ non prohibebit cum habitare. ſcz facta resectione.

g ¶ Possidere. ī. non inciperet sibi possidere.

h ¶ Si actor. ī. administrator: vel castaldio: vt. C. de procu. l. procurator, Idem si ipsemet dños vicini fundi transduxit.

i ¶ Ei. ſ. transductori.

k ¶ Denūciare. ſ. dñm: als denunciari. ſ. a dño: ꝛ fi boc nō fecerit postea cogitur iudicis officio si dominus vult.

l ¶ Precideret. ſ. transductor.

m ¶ Aut. ſ. si non vult dños ei denunciare vt ipse ꝑcidat: vel si dño denūciante non precidit.

n ¶ Cum. ſ. dominum.

o ¶ Nam si tibi. bncuſq̄ pō. dicū retulit: nūc auctor legis loquitur: et cause q̄ ꝓmp. ī tertia persona: sed auctor legis in secūda loquitur persona sicut ergo ꝓhibitio pte cisionis transductionis et culture inducit boc in terdictuz: sic ꝓhibitio edificatiōis ꝛ refectiōis: vt. ℌ. primis duob⁹. ℌ. Alij dicūt q̄ tu dños denūcias te ꝑcisurum: vt si postea aliq̄d fecerit transductor teneaf q̄ vi aut clam: vt. ſ. q̄ vi aut clā. si ali⁹. ℌ. notauimus. ſm Dt. ītē q̄ subijcit aut eū ꝛc. exponūt q̄dā. ſ. transductorē q̄ agit vti possidet: q̄ ꝓtēdit se possidē locū vbi vites nascūtur.

p ¶ Trāsducas. ī. ad primū locū reducas: ꝛ hinc si īmiserit radices ī fūdo vicini: als fec⁹: vt. ī. q̄ vi aut clam. l. si vitem.

q ¶ Si. ꝑcem. als ꝓtectum: ꝛ als ꝓiectum: ꝛ ide q̄ ex domo vnī aliquid. ſ. tignum vel lapis ꝓiicitur supra alterius solum: ita q̄ nō requiescit ibi ℌ modo. ꝛ. j.

r ¶ Relatum. ꝛ bene fm quosdam: nā possessor soli nō inquietat in possessione soli: nisi forte velit in eo edificare: ꝛ tunc ꝓtēt. Item possessor superficiei non inquietat a possessore soli: als si inquietaretur competeret ei qui possidet domum ꝛ ꝓtectū: ar. ſ. ꝓri. ℌ. ſ. ꝓpr. Alij dicūt relatum ꝛ male: ꝛ dicunt corrigi ꝓ inferiorem ꝓri. ſ. labeo. ꝛ sic dicūt dari possessori soli ꝛ possidenti domum cum ꝓtecto ne inquietentur. Tu dic relatum ꝛ bene: ꝛ q̄ dicit vtriusq̄ collectiue ponitur: vel cōiunctiue: quasi diceret ifti ꝛ illi nō diuisiue: siue distributiue: als ponit col lectiue: vt. ℌ. de ℌben. emp. fed celsus. ℌ. i. m fi. nam nec ratione ꝓtecti datur simul vtriq̄: q̄ ꝓtectum a possidente domum cui applicat possidetur: nec ratione soli: q̄ illud ab altero non ab vtroq̄ possidetur: datur aut alteri. ī. possidenti solum ℌ possidentem domum: q̄ imuste ꝓtectum habet: ꝛ sic loquitur. ī. e. ℌ. si vicinus. nam vsq̄ ad celū liberum eē ℌz cuiusq̄ solū. vt. ī. q̄ vi aut clā. l. pe. ℌ. fi. ꝛ. l. fi. ℌ. pen. ꝛ econtra si possessor domus iuste habet ꝓtectum: aget ipse quasi turbetur in possessione domus qui turbatur in ꝓtecto: vt. ſ. pri. ℌ. vel dic nō vter q̄: q̄ possidenti solum tantum datur non possidenti ꝓtectum. ſ. q̄s non iure habet: vt bic dirit in pnn. ℌ. ad q̄ est. ī. ℌ. sed ꝛ si supra. Et ita q̄ tuor modis exponitur.

s ¶ Superficiem. ī. ꝓtectum q̄ domui sue ē applicatū: ℌz alter purum ꝛ nudum solum possidet.

t ¶ Ꝓiectū. als ꝓtectū: als ꝓiectū: ꝛ hoc casu requiescit sup domū tuam vt differat a ꝓcedenti. ℌ. hoc mō: vñ magis ꝓprie dī īmissus: vt ī. de vb. sig. l. malū. ℌ. iter. Vel dicas q̄ ℌ nō gesc it: ꝛ differt a ꝓcedēti casu: q̄ bic super cōe solum ꝛ cōiter possessum alter ꝓtegit: ibi super alterius tantum.

v ¶ Mecum. ī. interdicto agis mecum ꝛ recte. ꝛ sic succumbam.

x ¶ Possideamus. q̄ ē inter meā ꝛ tuā domū ꝛ ꝓtecto tegif. nā ꝛ si cōiē possideamus nō possuz ꝓtegere te inuito: aliogn ℌ interdicto vel cōi dui. phibeor: vt ℌ. ꝛ. ſ. cōi di. l. cōi di. ꝛ. l. si edes. ꝛ. l. fabin⁹. si aūt alt tñ nostrū possidet illū mediū locū ille aget ℌ alij ꝓtegentē: vt. ſ. ꝓri. ℌ. dirī. ꝛ potes dicere ℌ q̄ ℌ ℣ba: si eum locum ꝛc. sint ℣ba interdicti. vel ponantur conditionaliter.

y ¶ An quo. ℌ alia q̄ō cui nō rñ. o. ꝺ. si iure seruitutis dicā me bñe īmissum: ꝛ sic possessionē seruitutis mihi defendā an dabit ℌ interdictū mihi: Rñ. sic. ar. ſ. de ser. l. quotiēs. ꝛ. ſ. ferui. vē. sicuti. ℌ. aristo. Alꝛo. ꝛ. ſ. e. l. si. ℌz alij dicūt q̄ nō/ℌz ru mecū: vt ar. ſ. ꝓri. ℌ. ſ. ℌ. si vicinus. ℌz illis non afferebat sibi seruitutis iure possessionem.

z ¶ Interdico. als interdico tecum. ī. interdicto ago. Et quod subijcit sicuti ꝛc. sunt verba prętoris interdicentis: siue interdicti non agentis.

Et sic

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Et sic ad vtrosq; sermonē refert. Alij. hñt interdicto tecum: ꝛ sic supple agam ꝛ qđ sequitur expone vt dixi.

a ¶ Quasi dñs. qz non vere dñs cū solū sit meus ꝛ domus in q̄ fundatus est: ꝛ sorte locata ei qui postea cenaculum fecit boc modo.

b ¶ Cedere. quo ad proprietatez: nam quo ad pos. distinguit an aliunde habet aditus vel non: vt statim dicet: ꝛ not. quia boc cenaculū fuit entaba tur edib⁹ meis: ꝫ mō. nā als non diceret superficies mearum edium.

† Et ſ tertiſtatua gl. c ſtero q̄ ſter dictum vti poſſidetis dat ſū poſſeſſoꝛi iuris ne turbet in eo.qui ꝓcr. ter. in ca. ſz cām. in pn. ꝛ in ſ. extra de ꝓtoba.

c ¶ Ex publico. als ꝑuate solo eius qui habet cenaculū: vt. ſ. de dā. infe. l. pe. ſ. i. q. d. non ex inferiori domo supra quam est cenaculus: nisi esset ſuperficiari⁹ eius loci vbi est cenaculum fundatus: vt. ſ. dicit.

d ¶ Edes. i. cenaculum.

e ¶ Qui. grecum. i. solū: vel inferiorem partem.

f ¶ Cuius edes. id est cenaculum.

g ¶ Supra. grecuz. id est edificium.

h ¶ Est hoc. ſ. vt noſe cenaculi ꝓtat interdictū ei qui inhabitat.

i ¶ Ex publico. vel aliunde non ex inferiori parte. qz tunc secus: sed hec distinctio habeat aliūde aditum vel non ceſſat in superficiario: q licet habeat aditum ex inferiori parte/habet tñ hoc interdictum cum habeat illū aditum ex voluntate dñi. nam als non diceret superficiarius: vt. ſ. proxime.

k ¶ Interdicto. vti possidetis.

l ¶ A pretore. vtilē in rez etiam ex conducto vel ex empt. vt. ſ. titu. ſ. l. ſ. ſ. i. z. ſ. q. z. ſ. de pig. actio. tutor. ſ. ſi.

m ¶ Interdicto. ſ. ſi ſupſi ciarius facit vltra q̄ debeat: ꝫ b ēqđ ſequiſ ꝫ ꝑ tor. z. ptz ex ꝑdictis q̄ duobus casibus possidet qui habitat cenaculū: ſz cū aliunde est aditus ex publico vel priuato. Item cū ex inferiori domo cum sit ſupficiarius: ꝫ tertio nō: qñ. ſ. ex inferiori domo ꝛ nō ē ſupficiarius: ꝛ fa. inſti. de re. diui. ſ. p traditionem. z. ſ. de rei ven. l. ſuperficiario. z. l. ꝓtor. Accur.

n ¶ Non poſſe. nec ꝫ ſe. nec ꝫ alios. z est rō: qz nō possident vt h. z. ſ. de rei ven. l. offīm. z. ſ. de acqui. poſ. l. iij. ſ. fi. z. l. ſi quis añ. ſ. i. z quibus ex cau. in poſ. ea. l. cū legati. ſecus ergo in ꝙentionali pignore cuz creditor ibi possideat ꝑ̄m nos: vt. ſ. de acqui. poſ. l. qui pignoris. z licet ꝓ ꝫ. vt no. ſ. q ſatisfa. cog. ſciendum. ſ. creditor. Item no. h vnā differentiam inter ꝙentionale ꝛ pretorium pignus: ſunt z alie: vt. ſ. de pigno. actio. l. ſ. Sz qualiter ſi iſti turbantur eis ſubueniꝛ? Rñ. per actio. in facti: z of fi. iudi. ſiue manu militari: vt. ſ. ne vis fiat ei. l. i. in pn. ſ. ſi ſiue rei. z. l. iij. in pn. z. ſ. i.

o ¶ Et in ceteris. vt legati z ventris noīe z dāni infe. ex primo decreto: ꝫ ꝫ bos datur interdictū qñq; vt z. ſ. quib. ex cau. in poſ. ea. l. boc autem. ſ. fi. Accur.

p ¶ Jn pariete. i. ſupia parietē: cū dicat de tegēdo: z ē rō: qz vſq; ad celū z. vt. j. q. vi aut clā. l. fi. ſ. pe. z fa. ſ. e. l. i. ſ. item videamus ſi ꝓtectū. Jdē tñ ſi requiescat ſuper pariete meo multomagis: vt z. ſ. e. l. ſ. labeo. z. ſ. ſed z ſi ſupra.

q ¶ Qđ ſcirem. vel ꝓprie: vel. i. vehemēter opinor: vt z. ſ. de aq̄ plu. arcen. l. ij. ſ. antepe. z fa. ſ. de vb. ſig. l. bone fidei emptore.

r ¶ Alcipiam. non per vim: ſed ex causa empti.

s ¶ Jn boc interdicto. ponunt quidā casum q̄ lit. ꝫte. in h interdicto et fide facta iudici q̄ aduerſarius possidet a me vel vi/vel clam vel precario/aliter ille p cōtumaciam nō vult parere arbitrio ſiue diffi. ſnie data iudice ſup h interdicto vt illā narrata dimittat. nam condemnabitur mibi in executione ad intereſſe q̄ti interest mea illam poſ. corporalem naturalē retinere. z hoc intereſſe declarabit meo iuramēto in litem

sicut in vñ vi: vt. ſ. ſi. j. l. Interdicto. z qđ vi aut clā. vt. j. qđ vi aut clā. ſp. §. h. z. ſ. ſed ei vē. l. q reſtituere. Vl dic q̄ iudex ꝑcipit nō fieri vi mihi: nihilominus ꝙdēnat aduerſariū ꝓ intereſſe turbatiōis facte mihi ab anno retro ex vi huius interdicti: vt h. z. ſ. e. l. ſ. ſ. ſ.

t ¶ Jpſius. obſcurum eloquium ſtatim exponit quanti res eſt ꝛc.

est: sic accipimus quanti vniuſcuiuſq; interest poſſeſſionem retinere[v]. Seruū autem ſententia ē eſtimantis tanti poſſeſſionem eſtimādam quanti ipſa res[x] eſt: ſed hoc nequaq̄ opinandum eſt. Longe enim aliud est rei ꝓtium[y] aliud poſſeſſ.

v ¶ Retinere. z libere ꝛ ea non turbatum eſſe.

x ¶ Jpſa res. i. plena ꝓ ꝓtetas ꝓ quo erat. C. vñ vi. l. ſi quis ſ tantaz.

y ¶ Preciū rei. i. plene ꝙ ꝓtetas aliud poſ. vt h. z. ſ. qđ me. cā. ſi mulier. §. q poſſeſſiōes. nō tñ di co ꝑcūꝙ poſſeſſiōis ꝫ dari cū ipſa poſſeſſio dimittat: ꝫ ꝑcūꝙ ſiue intereſſetur batiōis ſm ſcām poſtionē caſus. Vl dic aliud poſ. i. turbatiōis poſſeſſioni ſ ꝫ ꝫ ꝑmā bñ eſtimaꝛ ipſa poſſeſſio ad arbitrium iurantis actoris. z fa. ſ. ti. j. interdicto vñ vi. z. ſ. nec vſus fiat ei. l. j. §. h ỹba. z. j. de fur. l. furtiuā. Jtē h intereſſe poſſeſſiōis turbate pōt ee plus ꝛ fre quēter min⁹ q̄ rei ꝓprie tas cū forte ſub pena dare tenebar hāc poſſeſſionē qđ non potui: vel alia mea ꝓdiaꝛ edita fuit a creditorib⁹ vel a fiſco q: de poſſeſſiōe iſta ꝓpt turbationē nō ineni emptoꝛe.

Jn ſūma. ¶ Caſus. Si dico me habere vſuſſr. fundi. z te nego habere vſuſſru. inter nos pōt intētari hoc interdicto. Item ſi dico me habere vſuſſru. z ſic natural iter poſſideꝛ: tu te cui liter dicis poſſidere/pōt inter nos hoc interdictuz locum bñe. Tertio dicit: cū poſſideꝛ fundū naturaliter in quo habebam vſumfru. z turber in hac poſ. habeo h interdictuz q̄ qđ defendar ꝫ hac poſ.

Item inter vſuariuꝫ z vſufructuariuꝫ eiuſdem fundi pōt intentari h interdictum. Fran. accur.

z ¶ Jnter fructuarios. aſſerentes ſe possidere z quilibet de alio negat z poterit eſſe q̄ alter vel q̄ ambo vincerent: z neuter: vt. ſ. l. ſi duo. i fin. j. reſpon. Accur.

a ¶ Alter poſſeſſionē. ſ. ciuilē: z ſic no. q̄ ciuiliter tñ possidentiꝛ natura liter ſiſſr tñ poſſidenti datur hoc interdictum per. l. iſtam.

b ¶ Defendat poſ. i. quaſi: vel dic poſſeſſionem rei in qua hꝫ vſumfruct.

c ¶ Et bis. qz vtercq; hꝫ naturalem poſ. tam vſuariuſ q̄ fruc. ſ nō iſolidum: ſz pro parte indiuiſa. Jd. z ſic diſcernet inder in ſnia. Quia inter mi bunc potiorem in poſſeſſione rōne vſus precipio nō inquietari ab alio in eo vſu: z ꝫ dic de alio. vt no. C. e. l. j. in glo. ſ. ꝫ qualiter forma bit ꝛc. z fa. ad. l. ſ. ad exhiben. l. celſus. ſ. iuſ. z. j. de aqua quoti. z eſti. l. j. ſ. ſi inter. z. C. eo. l. j.

¶ De ſuperficiebus. ¶ Simile eſt ſuperioꝛi iterdicto: vt. j. l. j. ſ. ꝓponitur. z ideo poſt illud ponitur.

Jt pretoꝛ. ¶ Caſus. Duo cōduxerūt ſupficiem vt vnus habeat vſumfru. in ea. alter vſum iſtius poſſidentibus ſupficiem nō vi. nō clā. nō ꝑcario. ptoꝛ vetat vim fieri quominus poſſideant. Scīm dictū eſt q: z actio causa cognita datur ſupficiario. Poſtea loquiſ vlpia. z dicit qui ſuperficiem in alieno ſolo hꝫ ſi ꝓbibeat a dño ſoli poſſidere: hꝫ act. contra eū: nam ſi conducit ſuperficiem habet ex cōducto. ſi emit hꝫ ex empto. z per bas cōſequitur q̄ ſua interest: ſi aūt ab alio ꝓbibeatur: tunc ageꝛ ꝫ dñm vt cedat ei acti. puta rei ven. cū nondū traditio eſſet facta ſupficiario. itē aquiſ. quas ceſſas intentabit ſupficiarius ꝫ ꝓbibentes: ꝫ melius eſt q̄ ſupficiarius agat h interdicto q̄ ꝑdictis ꝑſonalibus: cū qñq; non poſſit probari locatio vel emptio: itē q: melius eſt poſſidere q̄ in ꝑſonā agere ꝙ qđ conſequaꝛ vel emptio: itē q: melius eſt poſſidere q̄ in ꝑſonā agere p qđ conſequaꝛ vel emptio: itē q: melius eſt poſſidere: itē vtili in rem pōt agere. Ultimo dicit: boc tur ne ꝓbibeat poſſidere: itē vtili in rem pōt agere. Ultimo dicit: boc tur ne ꝓbibeat poſſidere/itē vtili in rem pōt agere. Ultimo dicit: boc interdictum daſ ſuperficiariꝫ ad ſimilitudinem interdicti vti poſſidetis

tis: ꝛ tuet supficiariũ: nec ingrif ꝫ de cã possideat supficié nisiui aut clã aut p̃cario ab aduersario possidet: ꝛ vt breuiter dicam omnia que seruãtur in interdicto vti possidetis: ꝛ in isto locum habeant.

C Quod ait aut prætor. Nunc exponit scdam partẽ edicti: nam dictum est causa cognita dari acti. superficiario. qõ sic intelligas: nã si ad modi cum tps 2dur it puta ad ãnũ vel biẽniũ ꝛ desinat possidere supficié nõ hz actiõ rez p recuperanda pos. si aũt ad lõgũ tps cõdurit supficies ꝛ desinat eã possidẽ. tũc bẽat act. vtilẽ in rez: dño aũt̃ foli hz directã in rẽ ℨ possessorẽ. si agat dño soli ℨ supficiariũ acti. in rẽ tũc repellit ope excep. nã cum demus act. supficiario si desinat possidere multomagis exceptio ẽ ei danda. C Si soli possessori. Emi solũ cum supficie a dño: tãdẽ supficies ẽ mihi cuicta agã ex stipulatu de cuict. vel ex empto cõtra venditorẽ. Dõ aũt̃. Hũc dicit dari act. superficiario: nã ℨsi opẽ dã vsufr. videt hẽre siue vsum: ꝛ ℨstitui põt eisdẽ modis sicut ꝛ vsufruc. ꝛ legari ꝛ donari põt: ꝛ si plures habẽt supficiem possunt inter se agere cõi di. Ultimo dicit ꝙ ferui tutes põt ℨstituere supficiarius fm qõ ꝛ dño soli põt ℨstituere ꝛ ℨstituere petuntur: ꝛ si ipediat vti seruit. ille cui ẽ ꝛcessa põt vtili interdicto vti possidetis vtile. Fran. accur.

a C Fruimini. Duo sunt supficiarij eiusdẽ supficiei. S3 quomõ duo pñt frui insolidũ: Rñ. diuersis respectibus: qz alter vsufruc. alter vsum hz in ea. vt. j. §. fi. ꝛ. §. ti. j. l. j. §. fi. Vel dic gratia bonotis dicit fruimini. i. vteris siue frueris.

b C Uetio. h interdicto ꝙ ꝛ de supficiebus ꝛ hz instar interdicti vti possi. vt. i. §. proponitur.

c C Actio. ad agendum petitorio: nam habitur vtilis in rem: vt. j. §. qõ ait. ꝛ fa. ff. de loco pub. l. i.

d C Subintrus. i. munitus ℨ dominum.

e C Supficié. i. solũ in quo supficies est: vel vt ibi supficiem ponat vel cõ durit ipsam supficiem cum solo. si aũt supficié tñ: vt innuit. i. domũ cõdurit non habet rem in rem de qua. j. dicit: ꝛ tñ ex ꝛducto fm Jo. ꝛ. B. ℨ forte ꝛ tunc haberet vtilem i rem: si ad non modicum tps 2dur it: vt j. §. qõ ait prætor.

f C Si emerit. i. supficié sine solo: vel dic scõo emit solum: vt non debeat suũ fieri solũ: ℨ debeat ibi ponere supficiem: ꝛ sic sit supficiarius: si aũt solum emisset tunc vel fieret dñs traditione facta a dño: nã nemo est supficiarius sui soli. vt. j. l. ti. vel publiciana: nam haberet traditione facta a non dño: ꝛ sic non daretur vtilis q̃ spãliter dr supficiario ꝛpetere. S3 si dicas ꝙ supficiem sine solo emit opponitur: qz alterius est solũ: alterius supficies: qõ non põt eẽ: vt. j. de act. ꝛ obli. l. obligationũ fere. §. plz. S3 rñ. ꝙ a supficiario qui 2dur erat emit ius supficiarium: ℨ nõ valet. qz nõ ageret ex empto cũ dño qõ hic dicit. Alij dicũt: vt scõo dixi ꝙ emit supficié. i. solũ a dño vt habeat supficiem. i. domũ: ꝛ sic ageret ex empto ad solum: idem videtur si emit solum vt castrum 2deret: vel lacũ faceret: vel vites poneret.

g C Si ipe. locator. vel etiã vẽditor: phiberet nõ tradẽdo sicut vendidit.

h C Agendo. ex conducto vel ex empto gbus vent etiã singulare interesse: vt. ff. de actio. emp. l. j. ꝛ loc. ꝛ condu. si fundus. §. fi. S3 qualiter di nositur empto ꝛ conductore: Rñ. precium ꝛ mercedis quantitas facit discerni. Accur sius.

i C Ab alio. quidam hñt ab alio ꝓhibeat. alij alius ꝓhibeat: ꝛ dic quez ipse ꝓhibere non possit. vt. ff. l. si fundus.

k C Actiones suas. i. rem quã nondũ habebat supficiarius: nisi facta traditione. Ité agl. ad qõ est. ff. de ℨben. emp. qõ sepe. §. fi. res. pẽsionẽ etiam remittit vel restituit pro rata. vt. ff. l. si fundus.

l C Sed longe. i. magis vel valde.

m C Exĩsteret. hec venditio subaudi.

n C Experiri. vtr insti. de interdic. §. commodum. ꝛ instit. de obliga. ex delic. §. furti. ℨ bfallit fm quosdam. ff. de nox. si quis a multis. ꝛ. ff. de acq. re. do. l. qua rõne. sed non vt litter: sed falsum est: vt ibi not.

o C Hoc interdictum. de superficiebus.

p C In rem. q. d. qz non directa: sed vtilis in rem datur cũ cecidit a possessione superficiarius: vt hic. ꝛ. ff. de rei vendica. superficiario. ꝛ. l. prætor. ꝛ de pigno. actio. tutor. §. fina. ꝛ. ff. si ager vectiga. l. j. in fin. ꝛ. l. seq. ꝛ de oper. noui nunci. in priuinciali. §. pe.

q C Polliceri. aduersus dominum.

r C Proponitur. i. datur supficiarijs.

s C Interdictũ. f. de supficieb⁹ qõ ẽ duplex: qz gẽlibet in eo est actor ꝛ reꝰ: cũ vterqz 2tendat possidere ft: vt hic. ꝛ. ff. ti. j. si duo. §. pe. Accur.

t C Petit. i. superficiem defendit: naz si nõ possideret superficiem nõ daretur hoc ficut nec illud vti possidẽ. vt. ff. ti. j. l. j. §. ꝛ consequenter.

v C Qualem causam. alꝫ quam ꝛ alꝫ qualem causam ꝛc. ff. certe immo videtur inquiri causa: vt ff. in pin. vbi dicit vti ex lege locationis ꝛc. Sed R. dicit: ℨ nõ probat vel ibi contra dominum/ ℏ contra extraneus: vl nec dicit nec probat: sed satis est ꝙ possidet: vt superficiarius: ꝛ hoc asserat. nõ dico ꝙ dicat fe conduxiſſe vel emiſſe.

x C Clam. hoc exponeꝝ in vti pos. Iter dicto dixi exponendum. ff. ti. j. l. j. in pin. ꝛ. §. fi.

y C Hic quoqz. in hoc in

git ab eo qualem cãm[v] possidendi habeat vnum tantum requirit: nũ fortevi/clam[r] /pcario ab aduersario possideat. Omnia quoqz que in vti possidetis interdicto seruantur: hic q̃ℨ seruabũtur. C Quod autem ait prætor[s] si alia actio de superficie postulabitur causa cognita iudicium dabo: hic intelligendum est vt si ad tempus quis superficiem conduxerit: negetur ei[t] in rem actio[v]. C Et sane causa cognita ei qui non ad modicum[x] tẽpus conduxit superficiem in rem[d] actio cõpetit. C Js autem in cuius solo superficies est vtiqz non indiget vtili actione: sed habet in rem qualem habet. de solo. Plane si aduersus superficiarium velit vendicare: dicendum est exceptione cum remouendum in factum data: nam cui damus actionem eidem exceptionem cõpetere multomagis[z] quis dixerit? C Si soli possessori superficies cuincatur: equissimum erit subueniri ei vel ex stipulatu de cuictione: vel certe ex empto[a] actione. C Quod autem[b] ꝛ in rez actio de superficie

terdicto de superficiebus. Accur.

z C Qõ aũt ait prætor. §. proxi. ij. ff. huius legis.

a C Negeꝫ ei. etiam infra id tps si agat ex 2ducto ad iteresse vel ad mercedem remittendam: vt. ff. si. loca. ꝛ 2du. si fundus.

b C Actio. f. vtilis. vt dic. ꝛ. ff. §. qui superficiem. in fi. no. ℨ qõ erit modicum tempus: Rñ. quidam. xxx. dierum. vt argumen. j. titu. i. l. j. §. i. Alij biennij: vt. ff. loca. cum domini. Alij. ꝛ. an. vt. C. de præscrip. long. tempo. l. fi. ꝛ. ff. qui ꝛ a quibus. l. ℨ si fidei. §. aristo. ℨ Jr. vsqz ad quin quennium. argumen. ff. de separa. l. i. §. qõ dictum. ꝛ. j. de verbo. oblig. si a colono. ꝛ institu. de litterarum oblig. §. multũ. Tu dicarbitrio iudic. vt. ff. de iure deliberan. l. i. in fin. ꝛ. j. de effra. l. j. §. j. Item quero an conductio alia que fit ad non modicum tempus prebeat aliqõ ius in re: Respon. non si fiat a priuato: secus si a municipibus: vt. ff. de loco publi. fru. l. i. ꝛ nisi vsufruc. constituatur per locantem: vt. C. de vsufru. l. si domina. Accur.

c C Ad modicum. alꝫ qz non ad modicum ꝛc.

d C In rem. ℨ directa pro superficie: ꝛ no. bic argu. ex hoc ꝙ possum a te vendicare domum vel fundum quem alius habet a me in emphiteosim: non obstante iure alterius. ff. ar. ff. de 2di. inde. l. inde. in fi. l. ꝛ de rei ven. l. fructus. in fi.

e C Multomagis. hoc fallit. ff. quozum lega. l. j. §. redigũtur. ℨ 2sonat j. de excep. do. l. dolo. ꝛ. ff. quibus ex cau. ma. l. necnon. §. ex empto. ꝛ. j. de reg. iur. l. inuitus. §. j.

f C Si soli possessori. qui emit a domino solum ꝛ superficiem pleno iure: ꝛ sic est plana. Alij dicunt hunc emisse a supficiario: ꝛ agere de euict. ℨ dñm: si mõ ipse suo venditori: ꝛ suus venditor vero dño denunciauit: qõ non placet.

g C Ex empto. qñ emit. S3 qd si 2dur it: Rñ. ꝛ ex 2ducto: ꝛ ex stipulatu agit: vt. ff. loca. si fundus. §. j.

h C Quod autem. non solum superficiario cum possidet damus exceptionem vel hoc interdicto tuebitur sibi possessionem: ℨ etiam si alius possideat: placet superficiario petenti dari in rem vel aliter non solum domino datur directa/sed ꝛ superficiario placet dari vtilem: ꝛ ℨm hoc est sensus vt petitori: id est superficiario detur vtilis rei vendicatio pro superficie aduersus possidentem: ꝛ habet ipse vsumfruc. quendam siue vsum in superficie: ꝛ potest alteri constituere illam vtilitatem petendã ab alio cui erat constituta per vtilem actionem ex iure cesso. Item potest dare ꝛ tradere illam seruitutem ꝛ constituere potest et donare et legare talem seruitutem vel vtilitatem siue commoditatem vsufruct. vel vsus. i. ipsam superficiem siue ius quod habet in ea. Alij sic: quia superficiarius

UNIVERSIDAD DE HUELVA

perficiarius habet in rem: ergo ꝛ ille cui est constituta seruitus si petat petere potest cum effectu seruitutem in superficie sibi constituta: siue sit seruitus vsus siue vsufruct. vel alia seruitus. Et ita dicto petitori primo pro superficiario supponit. secundo pro eo cui est constituta seruit⁹ a superficiario: prima placet. Sed cum superficiarius posit aliū supficiarii facere fm primaꝫ quare vsufructuarii⁹ non sic: Rñ. q; vsufr. bꝫ istar dñij. vñ duo nō pñt eē le solidū dñi: vt. ℨ. de vsufr. l. vsufruct. in inuitis.

a ¶ In superficiem dari. vt possit hec ola que sequunt habere vel facere.

b ¶ Inesse. q̄ superficiaria habet.

c ¶ Legari. vtt. ℨ. de leg. j. fi domus. in fi.

d ¶ Cōis. l. superficies.

e ¶ Utile. vt ꝛ. ℨ. familie herciſc. l. item predia. ꝛ argu. ℨ. cōi diui. l. cōi diuidundo. in prin.

f ¶ Pretorio. ab eo q̄ nō ē dñs directo vt supficiarius q̄ē pretor: facit loco dñi dādo ei vtilem in rē: vt h. ꝛ. ℨ. in prin. huius l. ꝛ. ℨ. q. mo. vsufr. amit. l. j. circa prin. Accur.

g ¶ Jure. scs per partum a superficiario: nam pretor tuetur pacta: vt. ℨ. de pac. l. iurisgentium. §. pretor ait. vel dic verius iure ciuili constituuntur a dño: vt subijcit. ꝛ. ℨ. cōia prędi. l. j. Ac.

b ¶ Constituuntur. in superficie.

i ¶ Cōstitute sunt. a vero domino soli. ꝛ facit. ℨ. de pigno. si ab eo. ꝛ. ℨ. titu. ij. l. finali.

k ¶ Inter dictum. vti pos.

l ¶ Utile. scs de bis seruitutibus a superficiario. alij constitu. vt ꝛ. ℨ. de seruit. l. quotiens. ꝛ. ℨ. si seruit. vendi. l. ficuti. §. aristo. sed alij dicūt de itinere. actuq; priua. vt argu. j. tit. j. l. j. ꝛ facit. ℨ. de ope. nouī nuncia. l. in p̄uinciali. §. penul.

Superficiarias. ¶ Casus. Supficiaria dom⁹ dr que in ꝺducto solo posita est ꝛ suppleas licere. vt in glo. ꝛ ppietas domus eius ē illius cuius est solum. Fran.

m ¶ In ꝺducto. vel empto: nō tñ vt soli dñium trāseat: sꝫ licētia habēdi ꝛ tenendi superficiem: vt. ℨ. l. j. §. qui superficiem. in prin.

n ¶ Eius est. non enī iure directo: sꝫ vtiliter supficiarius est dñs: ꝛ bꝫ in rem. vt no. ℨ. l. proxi. §. qui superficiem. in fi. §.

¶ De itinere actuq; priuato. ¶ Supioni titu. de possessione rerū corporaliū retinenda. hic de possessione rerum incorporaliū.

Rector ait. ¶ Casus. ¶ Ponit edictū cuius sensus est quo iti nere via actuq; priuata priuato. hoc ānno ea vsus nō vi/nō clam/non precario ab alio quominus ita vtaris: pretor vetat fieri vim. Secundo dicit: hoc interdictum est prohibitorium ꝛ spectat ad tuendas rusticas seruitut. eundi vel non: sꝫ soluꝫ spectatur si hoc anno vsus est non continue: sed satis est esse vsum. xxx. diebus ꝛ ꝑputāt annus retro ex tpe lit. ꝛ est. sup hoc interdicto: vt l bac posset. defendat: sufficit me esse vsum infra annuꝫ retro vsque ad q̄ē locū fundi tui iui vsq; ibi: hoc ius acq̄siui. ¶ Julianus. Si per fundum tuum iui ad meum cum p viam publicam non possem ire: vt q; rupta erat: sꝫ frequenter vadā non acgro hoc ius. i. seruit. nec mihi hoc interdictū daf sꝫ prohibear ire: q; non video: vsus nec fundo nec illo ad quem ibaꝫ: idē si itinere priuato nō iui: q; riuus eī ruperat: vel via publica rupta est p quā ibam ad iter. Idem si erat iter priuatū per quē ibā ad fundū seruientē: ꝛ q; destructus ē non potui ire. Ultimo dicit: siue ego iui p fundū vicini per annum habeo ammodo h interdictū per q̄ tueor in poss. seruit. siue colonus meus vel hospes iuit satis est etiā si ignorauit dñs fundi p quem ibatur: si autem quis credens suum fundum ad quem ibat per fundum vicini cum esset meus ꝛ iuit p annum sibi acquisiuit hoc ius non mihi. ¶ Si quis propter. Cū iuissem p annū per fundū tuū sequenti anno non iui ꝑpter inundationē aque: vel q; ꝓhibitus non iui. vel q; in vinculis existens non potui ire. Dicitur q; impetrabo in integ. resti. ex illa parte edicti si qua alia mihi iusta cā esse videbit in integrū restituā quē habes. ff. ex qui. cau. ma. l. j. in fi. quasi hic annus nō cucurrit: sed inspiciat annus primus quo fui vsuf. Tandem dicit: cū ago hoc interdicto ꝛ daf dilatio aduersario. xx. dierum: ꝛ propter hanc dilationes causa interdicti mei deterior sit restituar quasi hoc tempus. xx. dierum non cucurrit. ¶ Si tibi. Habebam fundum dñiantem vicini: fundus debebat seruitutem vie: hunc fundū dominante ꝺcessi tibi precario alo transferendi pos. nunc tu impetrasti precario a vicino predicto ius eundi per suū fundū istum: postea prohibebat te ire: an habeas hoc interdictū/querit? Et dr q̄ nō cū precario habeas hoc iter ab aduersario: ꝛ reddit mirabilis rō: nam cū mihi ꝓpetat hoc interdictum si prohiberes ire satis sit: ꝛ sic non ꝓpetat cum duo simul h interdictum habeant non pñt: nec obstat q̄ iter habes in precario: cū essi illud ego iter habere precario nō possum: cū als sit meum: nec ꝓ tūc habere videar: ꝛ ꝗ tuerēt q; colonus meus p illud iter vadit/aut is cui precario concessi/ego irevideor: sic ergo opinio sua: q; vt precarium hꝫ mihi nō nocet: sic nec mihi ꝓdest opinio sua: vt cum haberē precario ius eundi per fundum vicini ad meū: ꝛ ego tibi istuꝫ fundum meuꝫ cōcessi precario ꝛ ex vsus itinere tādē debito fundo: ꝑ annum non cōpetit mihi hoc interdictum ꝓpter opinionem tuam: in fine tamē dicit in primo casu dari interdictum tibi cui precario concessi fundus determinātem. ¶ Si quis si ꝓdicto. Salt. xxx. diebus in anno iui per fundū tuum non vi/nō clā/nō precario: tñ postea cepi ire clam/non nocet mihi: vnde si ꝓhibear ire hoc interdicto vtar: ꝛ redditur ratio: quod ēm quesitum est ex superuenienti delicto non tollitur. hoc dicit cum. l. seq. Franciscus accur.

o ¶ Actuq; quid hic sit habemus. ℨ. de seruit. rusti. ꝓe. l. j. Accur.

p ¶ Cōtra. ꝛ est simpler non dupler. vt. ℨ. de interdic. l. ij. in prin.

q ¶ Rusticas. tantummodo seruitutes. Quid ergo si turbetur mihi vt bana: Rñ. forte vtile. Item nec ad omnem rusticam: q; non ad aqueductum: vt. j. tit. j. l. j. §. quod autem. nam ibi non exigitur spacius. xxx. dierum. Accur.

r ¶ An non. Quid prodest ei si est in poss? Rñ. quidam: q; presumitur competere ei seruitus: siue negatoria conueniatur siue confessoria agat quod potest: licet possideat: vt. ℨ. si seruit. vendi. ꝛ si forte. §. sciendum. et ꝓ eo est. C. de ꝓoba. siue possidetis. ꝛ. l. ij. ꝛ de pign. actio. l. nec creditores. ꝛ. C. si aduer. credi. l. j. ꝛ in aut. de testi. C. si vero. Alij dicunt ꝓdesse quo ad hoc vt si impediatur postea ire possit resistere: scs extra ius dicium: ꝛ sic redditur interdictum non in iure sed in ipso predioꝝ se defendere ex vi huius interdicti. At si in iudicio agatur confessoria a se possidente vel non possidente: vel negatoria ab alio contra se possidentem vel non possidentem necesse habet de iure suo docere: ꝛ at si agat ex fecundo capite q̄ est. j. l. iij. §. ait prętor. poterit turbari: nec ipse poterit resistere/nisi probet competere seruitutem. Tu dic: prodest probare vsum xxx. dierum ꝓpter duo. Primo quia si possidet ꝛ agit confessoria vel conuenitur negatoria non oportet eum cauere de non vtendo: sꝫ aduersarius cauet de non impediendo vsq; ad finitum iudicium in negatoria: secus si non possideret ꝛ ageret vel conueniretur ꝓ seruitute: quia tunc cauere de non vtendo vsq; ad finem iudicij: vt. j. de aqua quoti. ꝛ esti. l. pe. In secundo prodest: quia si extra iudicium turbetur in vtendo non solum resistere potest/sed etiam in iudicio agere hoc interdicto vt pronuncietur esse in possessione: per q̄ non presumitur habere seruitutem si cadat a possessione ꝛ agat confessoria: sꝫ se existente in possessione non poterit a domino ejici qui agit negatoria: nisi probet non competere seruitutē: q̄ ꝓbabitur hoc modo q; per eos qui ibi prope stabāt non fuit visus ire cum non potuerit iuisse quinvideretur: vel q; dicit se iuisse tali die vel mense: ꝛ ꝓbatur q; fuerit alibi: vt. C. de ꝛben. ꝛ ꝛmit. stipu. optimam.

s ¶ Casus sit. iure seruitutis. vt. j. eo. l. fi. ꝛ. ℨ. de aqua plu. arcen. l. j. in fi. ꝛ. ℨ. quemadmo. ser. amit. l. fi. ꝛ. j. eo. §. iulianus recte. Sed an sufficit si suo sacramento dicat se iuisse iure seruitutis: Argumen. q; sic. j. titu. j. l. j. §. hec interdicta. ꝛ. §. aristo. Sed forte secus in illo interdicto: vt. j. ea. j. §. hec interdicta. ꝛ. §. aristo. Sed forte secus in illo interdicto: vt. j. ea. l. §. si tibi fundum. in fin. Dic ergo hoc probari per testes q; iuit vel vi l. §. si tibi fundum. in fin. Dic ergo hoc probari per testes q; iuit vel vi l. §. si tibi fundum. in fin. Dic ergo hoc probari per testes q; iuit vel vi derunt eum ire. Item iure seruitutis: quia dicant vidisse constitui seruitutem a tali qui putabatur dominus illius predij: ꝛ tamen non erat: vt tutem a tali qui putabatur dominus illius predij: ꝛ tamen non erat: vt titius fuit legata hec seruitus: ꝛ iste vocabatur titius: ꝛ putauit de se sentitio

a ¶ Interdictum redditur. p litis ꝫtest. vt. j. c. §. preterea sciendum. §. in vti possi. presens possessio inspicitur tempore lit. ꝫte. vt instit. de interdi. §. hodie tamen.

b ¶ Modico tpe. aliter accipit alibi modicuꝫ: vt. ff. de arbi. si cũ dies. §. fi. ꝛ de ꝫsti. pecu. l. promissor. ꝛ. ff. titu. j. l. j. §. qó aũt aũt.

c ¶ Concluſit vſum. ſcilꝫ xxx. dierũ qó facile eſt totiens in anno ire: duo ergo ſunt neceſſaria qꝫ infra annum. ꝛ qꝫ. xxx. diebuꝫ quoꝫ ſi qó defuerit ceſſat interdictũ. Sꝫ qd ſi ta lis erat locꝰ ad quẽ ibat vt nõ niſi ſemel in anno vel bis fuerit neceſſe ire an duplicabit tpꝰ vel per biẽnĩ vl maius tpꝰ ſufficiat inſſe p. xxx. dies: argu. qꝫ ſic. ff. qũad. ſer. amit. ſi ſic. ꝛ. C. de ſer. l. ſi. ¶ Annũ er die interdicti. i. er die cõteſtate litis in ff interdicto. Et ſic no. qꝫ nõ pñs poſſeſſio inſpicit. ꝛ fa. ff. de ſer. l. ſeruitutes. ꝛ. l. quotiẽs. ꝛ. C. de preſcrip. long. temp. l. vj.

e Alterutrũ. vt in eius poſſeſſione obtineat de quo probat: vel forte per poſſ. actus retinet poſ. iti neris. ꝫs contra nõ ita: vt arg. ff. qũadmo. ſer. amit. l. vj.

f Quoadvſqꝫ. i. vſqꝫ ad quem locuꝫ in fundo ad qó fa. ff. de acq. poſſ. qó meo. ff. ff. Sꝫ arg. ff. ff. qũadmodũ ſer. amit. l. ſi ſtillicidiũ. §. fin. ff ibi in propꝫietate retinenda quã habet: hic aũt q̃rere volebat uſus poſſidendi.

g ¶ Interrupta erat. ruina.

b ¶ Iter fecerit. ad ſuum agrum dominantem.

i ¶ Frequenter. etiã. xxx. diebus.

k ¶ Inutile eſſe. ſ. ei.

l ¶ Nec vſum. facit. j. e. l. fin. ꝛ. ff. qũadmo. ſerui. amit. l. ſi locus. §. fi.

m ¶ Agro. etiaꝫ neqꝫ ad qũe iuit: neqꝫ p qũe iuit.

n ¶ Propter incõmoditatem. niſi ꝑcedenti anno eſſet vſus: tunc enim reſtitueretur: vt. j. e. l. §. ſi quis aũt. ꝑpter. Alꝫo.

o ¶ Via publica. que ducebat vſqꝫ ad locũ ſeruiẽtem: ſed per agrum alterius vicini: ꝫ ſic priuata.

p ¶ Eadem qõ ꝛ. ff ſolutio eadem. ꝛ fa. j. ti. j. l. j. §. ariſto.

q ¶ Ad fundũ. noſce. ꝛ voluntate eius q̃ ff interdicto agere vult: ꝫs ff non ſit neceſſe quo ad retinendã ꝓpꝛietatẽ ſeruitutis ſm quoſdaꝫ. ꝛ fa. j. §. quotiens. ꝛ. j. l. iij. §. vtꝛ videmur. ꝛ qũadmo. ſerui. amit. l. v. ꝛ. l. vſu. cũ ſeq. ꝛ. l. qui fundum etiam.

r ¶ Ignorauit. fa. ff. de bo. auc. iudi. poſ. l. cum vnus.

s ¶ Iter fecerit. in fundo vicini.

t ¶ Utiqꝫ reſpon.

v ¶ Sibi. ergo in hac ꝑſcrip. non regrif titulus: vt hic. ꝛ. j. e. ff tibi fundũ. in ff. ibi: tu tñ ꝛ. ff nec poſ. ciꝰ fundi ad quez itur hic: ꝫs q̃ſi poſſeſſio itineris exigitur.

x ¶ Propter inundationem. ſupple vel alio inſto impedimento ſimili: vt. ff. §. iulianus.

y ¶ Cum ſuperiore. ſ. anno vſus ſit. xxx. diebus.

z ¶ Repetita die. ad ff actũ. j. ꝓxi. §. ff. de fide inſtru. l. repetita. ꝛ. ff. ad exhiben. inf. §. fi.

a ¶ Per integrum reſtitutionem. imo videt eũ nõ eé reſtituendũ ad lucrum cũ alter inde dãno: vt. ff. ff. e. g. cau. ma. l. deniqꝫ. ꝛ. l. nec vtiles. ſed ff ſpeciale: vt ꝛ als in eo. tit. l. iulia. §. eum q̃s. Vel verius ff iam fuerat lucratus eũdo in anno ꝑcedẽti: ꝛ ſic magis anbelat nõ ꝑdere: ꝫs j. l. deniqꝫ. ad lucrum aſpirat.

b ¶ Ex illa parte. quã edicti parte habes. ff. ex qui. cau. ma. l. j. in fi. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi per prætoꝛ. §. fi. ꝛ fa. ff. de ſer. ruſti. prædi. l. attilicinus.

c ¶ Contigerit. qó nullo modo fuerit vſus hoc ſecundo anno. ſecus econtra ſi fuit vſus vi. nã diſtinguere ſ hoc eodẽ anno fuiſſet vſus bona fid. vel nõ: vt. j. §. fi. ꝛ. j. l. ij. et facit. ff. §. qũadmo. vſufr. amit. l. ſi ager. ꝛ. l. cũ vſufruct. ꝛ. C. de appella. l. preſes. ꝛ. C. qui pe. tuto. vel cura. l. cum te.

d ¶ Et aliꝫs caſibus. puta qꝫ invincibilis ſeruitus teve conſtitutus non potuit vti: vt. ff. §. quibus ex cau. ma. l. j. ꝛ facit. ff. §. proꝛi. §. ꝛ. j. §. ꝓtori.

e ¶ Dilatione data. deliberatoꝛa: vt ẽ hodie. xx. dierum. p aut. offeratur.

f ¶ Reddi. facit. ff. de in di. l. ij. §. in omnib⁹. ff. ff. §. gbus ex cau. maio. l. ait prætoꝛ. in fi. ꝛ. l. ff ꝛ ſi per prætoꝛem. §. hoc quoqꝫ. Item facit ad diem repetitam. ff. ꝓtori. §.

g ¶ Si tibi fundum. dominantem.

b ¶ Cõceſſero. vt aliquã habeas poſ. ſi enim vt ſolam habeas detentationeꝫ forte vt caleſcias te ibi ad ſolem non poſſet tibi precario cõcedi via: cum fundum illum non poſſideas cui viam concedi cupis. ¶.

i ¶ Fundi. ſ. ſeruientis.

k ¶ Utaris. qó ſuperfluo feciſti: etiam quo adveẽdum cum vti poſſueras ſine hoc: vt. ff. de preca. l. queſitum. §. ſi ſeruitutẽ. Accurſius.

l ¶ In ſpecie. argu. ſumpto inde a contrario ſenſu: ꝛ caue quia quaſi eundem caſum ponit. Ac.

m ¶ Tu rogaueris. vicinum vt in ſuperiori exẽplo.

n ¶ Interdictum. ergo a contrario tibi inutile: qꝫ ſicut duo inſolidum non poſſunt poſſidere: igitur nec hoc interdicto vti etiam ratione eiuſdem vſus ꝛ eiuſdẽ temporis: finito autem ꝓcario fundi conſtat tibi eſſe inutile interdictum: ſi autem non rogaſſes viam ꝓcario agereꝫ tu: ꝛ non ego: vt. j. in fin. buius. §. ibi: tu tamen ꝛc. Vel dic poſſe vtriqꝫ dari quando naturaleꝫ poſſeſſionem non ciuilem tranſtuli: vt. j. e. l. iij. §. idem iuſ. ꝛ argumen. ff fit tale: quia ſi ꝓcario fundum ꝛ non viam babuiſti in directo vteris. ergo a contrario ſi viam ꝓcario habuiſti a domino fundi ſeruiẽtis nõ vteris interdicto.

o ¶ Sicut. vere mihi vtile: qꝫ ꝛc.

p ¶ Non tenet. ſi egomet ꝓcario acciperẽ. vt ꝛ. j. de ꝓca. l. iij. §. itẽ ſi rem. ꝛ. l. i rebus. §. fi. ꝛ. j. de reg. iur. neqꝫ pignus.

q ¶ Alia vtiq. ſlitercũqꝫ ꝛ cuiuſcũqꝫ nole: vt ꝓꝛs. ꝛ. j. ꝓtor. l. iij. §. vti.

r ¶ Fundum. dominantem.

s ¶ Inutile eſſe. ſ. mihi.

t ¶ Itinere. ꝫs tu non ſis vſus eo itinere tanq̃ precario: ſed velut fundo debito. Accur.

v ¶ Poteris. interdicto vti qó ita verũ eſt ſi tibi fundum ꝓcario conceſſi vt ibi

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt ibi habeas possessionē ciuilē ꝛ naturalem: vt. ff. prox ime dixit. Bu. Et no. b argumentū q̄ hoc interdictum dat etiā ei q̄ alieno nole vsus est: nō vi/ non clam/ non p̄cario: si nō is cuius nole vsus est non possit istud interdicto habere q̄ nō est in isto vti possidē. illud est̄ non datur possidenti alieno nole: etiam si non vi/ nō clā/ non p̄cario possideat ab aduersario: vt no. ff. ti. q. si duo. §. creditores. ꝛ ar gu. ff. de rei vēdi. l. offitij. fm quosdam. ꝛ fa. ff. eo. §. si quis autem cum.

de hoc nihil scribit iul'. ¶ Si quis supradicto tempore anni non vi/ non clā/ non precario itinereꝝ vsus fit: verum postea nō fit vsus: sed clam p̄cariove videndum est an ei noceat: ꝛ magis est vt nihil ei noceat q̄ attinet ad interdictum.

a ¶ Vsus fit. xxx. diebus ꝛ nō vi/ non clā/ non precario. Aliquin interrupta cēt p̄scriptio. nam l. prima dicit trāfacti id est 30 tempore negociuꝫ fm Bu. ꝛ p hoc. C. q̄ testa. fa. posl. furiosum. vl dic fm. 30. forte satis est in p̄licatio habitā bona fide. ar. ff. li. q. i. rñ. ad in flat corporalis rerum: vt C. de vsuca. trāsfor. l. i. §. fi nibilominus. Itē q̄d dicens ff. si p̄mo fuit vsus vi/ vel clā/ vel p̄cario. et postea bona fide? Dicā nō dari ei interdictū ispe cta origine: vt. ff. l. i. vnde. §. fi. quis ab auctore.

¶ Alia in libro tibi occurrit inde.

b ¶ Vsus. taliter vt p̄sto: sed clam ꝛc. Vel sic si nullo modo fit vsus p̄sta: vel si fit vsus p̄s clam ꝛc.

c ¶ Nec enim. Trāfacti. i. 20 p̄terū. ꝛ sic no. vt dixi. ff. de. §. ꝛ fa. j. ti. i. l. i. §. itē ait cū. ꝛ. C. de interdi. ma. l. q. ꝛ. ff. de rtu nup. l. si qua. in p̄nc. ff. de vsuca. l. beres ci⁹.

Lex. ij.

Nec enim cōtrūpi aut cōmutari q̄ recte transactum ē peruenientē delicto potest.

Vlpianus. Lex. iij.

Vide etiaꝫ illud labeo scri. si cum a me recte via vtebaris fundum vendidero per quem vtebaris: deinde emptor te prohibuit: licet clam videaris ab eo vti. Nam qui prohibitus vtitur clam vtitur. Itamen interdictum tibi competere intra annum. Quia hoc anno non vi/non clam/ nō p̄cario vsus fis. Item sciendum est non tantum cum clam via vti qui ipse prohibitus vtitur: verum cuꝫ quoq; per quem quis id ius retinebat si eo prohibito per quem retinebat vtatur. ¶ Planē si ignorauit prohibitum ꝛ persecuerauero annum eundo per fundū vicini: nō vi/non clam/non precario reficere velim, p̄hibet p̄tor mihi fieri vim quominus reficiam, put mihi ius ē. Secundo dicit: qui hoc interdictum proponit debet cauere aduersario de damno infecto occasione refectionis. Tertio dicit: valde est vtile h interdictum: nam quomodo posset quis ire ꝛ agere 2modē nisi ei liceret reficere. Quarto dicit: q̄ supius interdictū positū in principio tituli intenstat/ sufficit ei si probet se vsum itinere vel actu per annū retro. non vi/non clā/nō p̄cario: qui autē hoc intentat oꝫ duo p̄obare: ꝛ se vsum predicto tpe nō vi/nō clas/ nō p̄cario: ꝛ q̄ habet ius reficiēdi id est q̄ seruitus ei 2petit itinere vel actus. ꝛ si alterū ō his omittit. i. nō, p̄bat/ succūbit: i hoc interdicto: ꝛ merito duo debet probare q̄ reficere vult: nouū ēm vult facere opus: ꝛ agēs superiori primo interdicto vnū probare debet. ff. se vsum nō vi/non clas/non precario per annū: q̄ nil noui vult facē/ sed ire ꝛ agere vt prius. ¶ Fieri autem potest. Hūc exponit vlpi. vba edicti vti ius est: ꝛ bñ dixit p̄tor q̄ habet reficere p̄out ei ius est: potest ēm ec q̄ qs habet ius edicti. i. seruitutē. nō aūt reficiēdi ius habeat vt q̄ cautiꝫ exp̄edit ec q̄ non debeat reficere vel q̄ vsq; ad certuꝫ modum debeat reficere: fm ergo q̄ est actum siue 2uentum per pactum in p̄stituenda seruitute de reficiendo seruabitur: ꝛ q̄si quis potest reficere iter vel actum debet reficere fm p̄stinum formam. i. non a priore itinere iter, p̄ducat in lōgiuꝫ aut deprimat: si autem velit facere p̄tem supra riuum qui riuus corrūpebat viam p̄uiatam vel iter fuum boc ei permittitur si 2modē al's ire non poterat. Fran. accur.

† Ludo. ro. in iure sing. fol. vj. sing. clic. reputar iſtū ter. sing. ad b q̄ pcuratoꝛ le gis vt ē vſu fru. non pōt vño quere re ſeruitu tem. Bolo. Adde q̄ licet p̄cura toꝛ legis q̄ lis ē vſufru ctuar⁹ non p̄t vño il lē ēi q̄ſtam retinere p̄t: vt l. vſu. cuꝫ l. ſeq. ꝛ l. ſi. §. quemad. ſer. amit.

d ¶ Utiſ. certe imo vi. vt. ff. q̄ſi vi aut clam. l. i. §. quid ſi ꝛ. Sol. p̄hibit' dam vti dicendus eſt: ſi dūtaꝛat tunc vtaſ cum id patet, p̄hibentē ignoꝛare ꝛ pre timore nō audet vti illo ſciente: ſi aūt p̄hibitus aptē illo ſcīente vtiſ: nihilominus vilipendens eius denunciationem iudicādus erit vi: vt ibi dicitur. Ro. fm Jo.

e ¶ Intra annū. Ro. h interdictū annale eſt: ꝛ emptoꝛ victus h caſu aget ex empto ℈ venditoꝛem: vt. ff. de acti. emp. l. ſi quis fundum.

f ¶ Non tantum eum. ſ. dominum.

g ¶ Per quem. melius diciſſet p̄to quo. Alꝫo.

h ¶ Quis colonus. vel ſimilis.

i ¶ Retinebat. ſ. dominus.

k ¶ Utatur. ſciens plane ꝛc.

l ¶ Ut. per me vel per alium. Quid ergo ſi p eū q̄ p̄hibitus fuerit: forte aliud erit. Sed arg. ff. de. l. i. §. ſi tibi fundum.

m ¶ Recte. nunc reſpon.

n ¶ Et pedius. non ſolum ego vlpia. Accur.

o ¶ Equum. facit. C. de fruct. ꝛ lit. expen. l. ij. in fi. ff. de reg. in. l. inuit⁹. §. cum quis. ff. de excep. rei iudi. l. ſi a te. §. fi. ff. de iudi. edictum. §. quid ſi ille qui cepit vti vel vi vel clam contra auctoꝛem meum vſus eſt: poſtea contra me bona fide? dicam inſpici originem: vt no. ff. i. §. fi. ff. l. ſicut. Accurſius.

p ¶ Eſtimatur. al's eſtimatur. al's examinatur.

q ¶ Quāti. apparet q̄ oꝫ dſi fieri 2dēnatio ne p̄hibeatur nunc: ꝛ forte ne in futuꝛū. vel cautio fiat forte erit p̄ſtanda ne in futuꝛū p̄hibeaf donec p̄ſtet in futuꝛū. vel cautio forte erit p̄ſtanda ne in futuꝛū p̄hibeaf donec p̄ſtet de beatur ſeruitus nectic. Arg. ff. ſi fer. ven. l. egi. ꝛ. l. barum. Itē oꝫ con demnari ad damnuꝫ q̄ h paſſus eſt, ꝑpter p̄hibi. puta ſi circa fructus damnum paſſus eſt: q: colligere eos non potuit id q̄ via viti nō potuit. ꝛ eſt ſic. ff. vti poſſi. ſi duo. §. fi. Aliꝫ hic exponunt quando dicit ſcz per cōtumaciam ſe nunc̄ deſinere quin p̄hibeat me volentem vti. hūc quidem 2demnabitur quanti mea intereſt me nō p̄hibuiſſe. ſed prima placet fm Jr. ꝛ Bug.

r ¶ Qui nobis. qui ſunt iſti habes. ff. quemadmo. ſerui. amit. l. v. ꝛ. vj. l prin. ꝛ. l. vſu rennetur. vſq; ad. l. ſi.

s ¶ Per fructuarium. audi quare dixit fere. p vſum ergo fructuarij non agit dominus h interdicto: ſz ipſe fructuarius ſic: vt h. ꝛ. §. ſi ſeruū. ven.

l.ij.§.fi.ꝛ fic fallit hec regula durrit ad non modicum tps cum habeat ius in re:ad instar fructuarij: vñ cum dicit hic de colono accipe qui 2durit ad non modicū tps. Itez fallit cum quis putat suum fundum eē qui est meus:ꝛ sic vtitur seruitute:nam seruitus retinet:vt.ff.quemadmodū serui.amit.l.nō satis.j.respō.ꝛ.l.denicꝫ. est tamē interdictū mihi inutile: sed sibi competit:vt.ff.e.l.i.§.is cui⁹.ꝛ.§.fe.ꝛ.§. si tibi fundū.in fi.§.ite. fallit cuꝫ precario via mihi debita ē:tu putās debitam fundo vtaris: cuꝫ tibi fundū 2cesserim precario:vt.ff.e.l.i.§.fi tibi fundum.in fi.§.

a ¶ Jerit.xxx.vicibus.ℏ anno non vi/non clam/non precario.

b ¶ Ab extraneo. extraneum accipe: etiam dominum vicini fundi per quem itum est.

c ¶ A domino.scilicet p̄ prietatis.

d ¶ A fructuario. scilicet probibeatur.

e ¶ Interdictuꝫ.s.istud. ꝛ sic nō.aduersus quēlibet probibentem dari ℏ probibentem.

f ¶ Vacuam.i. fundum: ꝛ vacuam eius possessionem nomine cuius eundo sibi interdictum que fierat qui donauerat eius mihi.ꝛ facit.ff.prorimus duobus.§.

g ¶ Et generalit.facit.ff. si serui.vendi.l.ij.§.fi.ꝛ ff.prori.duobus.§.

b ¶ Alit pretor.sequitur aliud edictum pretoris: qō sicut⁹ superius est p̄ probitorium.

i ¶ Ut tibi ius est.in hoc fiet vis.j.§.fieri.

k ¶ Qui hoc interdicto. facit.j.eo.apparet.§. fi. ꝛ.j.de riuis.l.seruius.§. si quis riuum.Accur.

l ¶ Jpponere.id est dare.ꝛ facit.ff.cōmuna p̄dio.l.refectiones.

m ¶ Enis.id est qualiter. Accur.

n ¶ A supiori dixi.t. qō est in prin.ti.Accur.

o ¶ Uti sunt.xxx.diebus non vi/nō clam/nō precario.Accur.

p ¶ Oporteat.als̄ doceat. ꝛ als̄ oporteat.Accur.

q ¶ Cōpetere.Sz nonne satis est si pbet vnum.i.seruitutem suam eē:vt ff.si ser.vendi.loci.§.si quis.ꝛ ℏ etiam quedam verba innuere videtur. scilz ius autē ꝛc.ꝛ.j.fieri aūt ꝛc. Respon.posset dici duo necessaria si a primo incipias:scz si ab altero:vt ꝛ als.C.de iure delibe.potuit.ꝛ de inoffi.do.si liquet.ꝛ.ff.de aquiren.pos.l.ij.§.in amittēda.ꝛ.l.quemadmodum. Sed huic opinioni obstat.quod dicitur si desit alter utruꝫ: sed tunc pones p̄ altero:vt ꝛ als̄.ff.de lega.j.si ex toto.§.j. Vel dic in confessoria si probibeatur refiere: satis est si probetur seruitus competere agenti confessoria:sed in hoc interdicto secundo duo probantur: vt dic.ff.si serui.vendi.loci.§.si quis mibi.sed in primo capite vnum sufficit:vt in principio huius.§.ꝛ.ff.si serui.vendi.l.ij.§.pomponius. Item not.hic quotiens duo vel plura sunt necessaria alterum adesse non sufficit:vt ꝛ.ff.de diuo.l.finali.§.ait ler.et in autenti.vt immobi. ante nupti.do.§.veruntamen.colla.v.ꝛ.C.de auctori.prestan.l. finali. Item not.q̄ boc secundu⁹ caput obtinet instar p̄oprietatis:vt ꝛ.ff.de interdic.l.ij.§.quedam. Item contra.j.de riuis.l.j.§.boc interdictuꝫ. Solu.speciale in riuo.vt ꝛ ibi dices. Item facit.ff.de carbo.edi.l.ij.§. missum.Accur.

r ¶ Tantisper.i.solummodo.

hic premissa. Item fallit in colono qui conuter cꝫ nostrum pervicini fundum icrit[e] vtile interdictum de itinere nos habere:ꝛ siue forte ab extraneo[o] fructuarius prohibeatur: siue etiam a dño[c] :sed ꝛ si dñs a fructuario[d] cōpetet. Illaz ꝛ si quilibet prohibeat ire:interdictus[e] aduersus cū cōpetit. ¶ Hoc interdictum ꝛ ei cōpetit q donationis cā fundi vacuā[f] possessionem adeptus est. ¶ Si qs ex mandato meo fundum emerit:equissimuꝫ est mihi boc interdictuꝫ dari:vbi ille vsus est qui mandato meo emit.[g] ¶ Sed ꝛ si qs vsumfruct. emerit vel vsum vel cui legatus est:ꝛ traditus hoc interdicto vti poterit. ¶ Hoc amplius ꝛ is cui dotis causa fundus traditus est/ experiri hoc interdicto poterit. Et gñaliter[h] ex oibus causis q̄ instar vēditōis bñt: vel alterius actus:dicendum est buic interdicto locuꝫ fore. ¶ Ait p̄tor[i] quo itinere actuꝫ ℏ anno non vi/non clam/nō p̄cario ab alio vsus est:quoniam⁹ id iter actumq̄:vt tibi ius est[l] reficias vim fieri veto. ¶ Qui hoc interdicto[k] vti volet is aduersario dāni infecti quod per eius vitium datum sit caueat. ¶ Utilitas suasit hoc quoq̄ interdictum proponere :nāq̄ consequens erat ei qui itinere vtitur interdictum proponere vt refici iter possit:quemadmodum enim al's vti potest itinere vl'actu cōmode quam si refecerit: corrupto enim[m] itinere minus commode frui aut agi potest. ¶ Hoc autez a superiori dixi.t. quod illo quidem interdicto vti oēs possunt qui hoc anno vsi sunt[n]. ¶ Hoc autem interdicto cum decimo⁹ vti possit qui hoc anno vsus est: ꝛ ius sibi videtur ei esse reficiendi cui seruitus debetur. Itaq̄ qui hoc interdicto vtil duas res debet docere: ꝛ hoc anno se vsum ꝛ ei seruitutem cōpetere[d]. Ceterum si desit alterutruꝫ deficit interdictū:nec imerito. Qui enī vult ire agere tātisper[p] ad de seruitute constet[e] non debet de suo[f] iure docere. Quid enī perdit q patitur eū hoc facere qō boc anno[g] fecit? Enimvero qui vult reficere aliqd noui facit:[t] neq̄ debet ei permitti id moliri i alieno/ nisi vere habeat seruitutem. ¶ Fieri autē pōt vt qs ius cundi habeat ꝛ agendi reficiendi ius nō habeat: qz in seruitute cōstituenda cautuꝫ sit[u] ne ei reficiendi ius sit: aut sic[v] vt si velit reficere vsq̄ ad certum modum reficiendi ius sit. Merito ergo ad refectionez se pretor retulit:[x] vt tibi inquit[y] ius est reficias vti ius est boc est reficias:sicuti p seruitutez impositam licet. ¶ Reficere sic accepimus ad priscinaz formam iter:ꝛ actuꝫ reducere:hoc est ne qs dilatet[z] :aut p̄ducat[a] :aut deprimat[b] :aut exaggeret[c]. aliud eñ est reficere:lōge aliud[d] facere. ¶ Apud labeonem queritf pōtem qs nouuꝫ velit facere[e] vic muniendę causa an ei p̄mittatur:ꝛ ait per mittendus[f] quasi pars sit refectionis hmōi munito:ꝛ ego puto veram labeonis sententiam:si modo sine boc commeari non possit[g].

Cnuleius. Ler.xiij.

Ceteres nominatim adijcie bant[h] vt ea quoq̄ que ad refectionem vtilia essent apportari[i] vis non fieret[k]:quod superuacuum est:quoniam qui apportari non patitur ea sine quibus reici iter nō possit vim facere videt quominus[l] reficiatur. Si quis autez cū possit per cōpendiaria[m] appor-

s ¶ Con stat.ff.sit debita vel non.

t ¶ De suo.ex necessitate vt probet sibi seruitutem cōpetere:vt ꝛ.ff.si seruui.ven.l.ij.§.pomponius.

v ¶ Boc anno.q.d.nil ſ certe immo plus facit:qz cauet:qō dic:vt.j.tit. j.l.penul.Also.

x ¶ Cautum sit. si autem boc non sit cautuꝫ refiere lz:vt ꝛ.ff.si serui. ven. loci.§.si quis mibi.

y ¶ Aut sic.ff.sit cautum.

z ¶ Pretor retulit.dicendo bec verba que sequūtur.

a ¶ Jnquit.pretor.ff.e.l. §.ait pretor.

b ¶ Ne quis dilatet. in la tum.Accur.

c ¶ Producat.in longū: quia actus erat in constituenda seruitute:vt vsq̄ ad certum locum liceret reficere:non vltra.

d ¶ Deprimat.in profundum.Accur.

e ¶ Aut exaggeret.in altū.ꝛ facit.ff. de via pub. l.j.§.si quis sub.Sz contra.ff. communia prę.l. refectionis.§.ſz deprefsurum.vbi dicitur boc licere.Sol.vt ibi.

f ¶ Aliud. ℏ fm verbor⁹ significationez:vt ℏ. Et arg.j.de riuis.l.i.§.denique ait pretor.ꝛ.ff. de via publ.l.j.§.i.ꝛ.ff. de nouope.nuncia.l.j.§.si quis edificium.ꝛ.ff. de vsufr. l.bactenus.in fi.ꝛ.l.seq. ꝛ.l. fz cum fructuarius. §.fin. Item in eo.titu.l. vsufruc.nouum. sz q̄ſq̄ nō interest inter reficere ꝛ facere:vt ar.ff. de mor. infe.l.i.§.pe.Accur.

g ¶ Velit facere.scilz aliquem riuuꝫ qui corrumpit viam.

b ¶ Permittendus.boc in priuata via:secus i publica.vt.ff.ne quid in loco publi.l.ij.§.tractatuꝫ. ꝛ de via pub.l.i.§.fi qs sub specie.que sunt contra.Accur.

i ¶ Non possit. commode.Ar.j.e.appet. Also.

Ceteres. ¶ Casus. Cū vellem reficere iter vel actum meū faciebā apportari lapides vel ligna cā reficiendi p̄ dictum iter vicinus non patitur ℏ portari:de isto probibente veteres specialiter ponebant in edicto/sz superflue qui eniz bas res portari vetat per consequens reficere vetat:ꝛ sic habet locuꝫ nostrum edictū adbęc aliquo supplemento:si autem magis cōmode aliunde possem facere portari/sed faciebam portari tm̄ per istud iter:ꝛ per boc destruitur fundus in quo est iter:boc casu bene possiꝫ p̄hibere absq̄ pena.ꝛ boc dicit ler.ꝛ p̄in.seq. Fran. accur.

k ¶ Adijciebant.in edicto pretozis.

l ¶ Ea quoq̄.non solum reficere posse.

m ¶ Apportanti.als̄ deportanti.

n ¶ Nō fieret.supple vt p̄bare et supradicta duo.vt.ff.l.pri.§.boc aūt a superiori:als̄ autem portare posset/non solum reficere.

o ¶ Quominus.vt.j.de riuis.l.seruius.§.fi.ꝛ.l.j.§.j. Et arg.ff.si quis ali.testa.probi.l.ij.in princi.ꝛ.ff.si serui.ven.loci.§.si quis.ꝛ.l.ij.§.ij.ꝛ communi.prędi.l.refectionis.§.si partium. Et ex his concor. colligeargu.q̄ tacite videntur concedi ea sine quibus expressim concessum non potest exerceri:sic ꝛ.ff. de iurisdi.om.iu.l.ij.ꝛ contra q̄ sicut principale non debet impediri/sic nec illud per qō peruenitur ad id:vt ex p̄missis concor. Accur.

p ¶ Per compendiaria.i.compendiosa via.

† Aldes gl. esse in 2nda in.c. consuluit. extra ſ tude. fm pe. de sacra. ibi vbi refectio castri p̄mittit lz cōstructio.p̄hibetur. qō ista ue vt g glo. et alex. in.l. j.§.si de edificium.ff. de ope.no. nū. ſ. q̄ refectio antiq̄ opis totalr diruti dicat nouaꝫ constructio alꝫ nō. ad qō ē glo. in.l.j.§.pe. ff. de mor. in fer.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

De aqua quoti. ꝛ estiua.

a ¶ Causam. i. proprietatem, in qua iter debetur.
b ¶ Sibi. ñ. tacite obiectionem: q̃re sic impediat reficere: ꝫ ħ nõ ab alio: ꝫ a sepso. ꝛ fa. ſ. de ſeruit. ſi cui. ꝛ continua cum. l. ſeq. Accur.

Apparet. Cæſus in prin. poſitus eſt m. l. ſeq. ¶ Hoc interdictus habeo ſeruit. itineris per fundum tuum ad meum: poſſum reficere illud iter: ꝛ habeo ħ interdictus ne prohibear: ꝛ hoc interdictum datur emptori mei fundi ꝛ datur ſucceſſori meis ẽt in emptore fundi ſeruitutis: ꝛ qõ dictũ eſt hoc interdictũ dari habẽti ſeruitineris eſt verus: ſiue eã habeat iure pacti ſiue iure ſcriptionis ſ̃ogiſſimo: ꝛ q̃ interdicto agit ꝫ cauere de vitio opis ſi qõ ob hoc ꝫtinget. F.

c Apparet. iunge cum precedenti. l.

d Emptoꝛ. ſa. ſ. l. iij. in prin. ꝛ. ſ. idẽ iuſ. vſq; ad. ſ. ait ꝓtoꝛ. ꝛ. ſ. tit. j. l. j. ſ. ait prætoꝛ. ꝛ. ſ. de inter. l. ij. ſ. hoc autẽ in fi.

e Seruitutem iure impoſitã. q̃ teſtamẽtum vel p pactũ: ꝛ dic ſeruitutes: ſ̃ſ itineris vel actus de q̃b̃ hic titulus tractat.

f Longe. i. longiſſime. cui⁹ nõ extat memoria. naz lõgo tpe ſeruitus nõ põt acq̃ri. ſ̃ſ itineris vel actꝰ: cũ nõ bẽat ꝑpetuaz cãm vel quaſi ꝑpetuã: vt ſ. de ſer. l. ſeruitutes. Jn aliis aũt q̃ habent ꝑpetuã cãm nõ poſſet ẽ ſtel ligiq̃ i bis nõ bz locũ ħ interdictũ: vt no. ſ. e. l. j. ſ. j. Item poſſet ꝓpnie poni ꝓ ſpacio. x. an. vl xx. etiã i itinere vel actu: vt no. ſ. de ſeruit. l. ſeruitutes prædiorum. in glo. ſed hec bona ꝛc. in fi.

g ¶ Hoc interdicto. ſcõo de reficiendo: nam primum ꝓpetit etiã ſi nullũ de his habeat: vt. ſ. c. l. j. ſ. ij. ꝛ fa. ſ. de aqua plu. arcẽ. l. fi. ꝛ. C. de ſeruit. ꝛ aqua. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. ſi manifeſte.

b ¶ Qui hoc interdicto. ſ. de reficiendo.

i ¶ Opis. i. de dãno q̃ opis vitio ꝫtingit. Alꝺo. ꝛ fa. ſ. l. vñ. ſ. q̃ hoc.

Sicut em. ¶ Cæſus Si ãno vſus fum: nno vi/ nõ clã/ nõ ꝑcario ꝫ poſtea vt ar vi vel clam nõ nocet mihi quin habeam hoc interdictum. Item ſi bona fide vſus fum itinere p fundum tuum p annum nõ nocet heredi meo vel ei qui emit a me fundum q̃ antem: ꝫ vi aut clã vtantur illo itinere. Fran. accur.

k ¶ Alius eſt. ſ. poſtea. vt ꝛ. ſ. c. l. j. ſ. fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. in prin.

l ¶ Alij ſunt. ad ħ eſt. ſ. l. pri. ſ. hoc interdictũ. ꝛ. ſ. de interdic. l. ij. ſ. hoc autem. in fi. ſ. ꝛ. ſ. de pu. ſed ſi res. ſ. in hac actione. Accur.

Jſ per fundum. ¶ Cæſus Alius ſum itinere p fundum tuũ non vi non clã nõ ꝑcario. non tñ iure ſeruit. q̃d crederẽ me habere vſus ſum. ſ̃ bñs annum diſcedẽdi ſtatim cum ꝓhiberer p talem meum vſuz nõ acgro boc interdictũ de itinere actuq; ꝛ. ſ̃ eſt neceſſe vt credam me habere ſerui. eundi. ꝛ iõ vtar itine. ꝛ p talem vſum acgro hoc interdictum primum. Fran. accur.

m ¶ Nec preca. fact. ſ. l. j. in prin. ꝛ. C. de ſer. ꝛ aqua. l. j.

n ¶ Suo iure. i. ſua ſeruitute: ſic ius p ſeruitute ponitur: ✝ inſti. de reb̃ cor. ꝛ incor. ſ. fi. ꝛ fa. ſ. c. l. j. ſ. inſ. recte ait. ꝛ. j. ti. ij. l. pe. ſ. ħ interdictũ. in fi. ſ. ꝛ. ſ. ariſto. ꝛ ſ. quemadmo. ſer. amit. l. fi.

o ¶ Jus. i. ſeruitutem.

p ¶ Poſſediſſe. vel ſ̃ſi cum incorꝓalia ꝓprie non poſſideant: vt. ſ. de acqui. re. do. ſeruus. ſ. incorꝓrales.

¶ De aqua quotidia. ꝛ estiua. ¶ Vſus aq̃ ſicut itineris eſt q̃dam quaſi poſſeſſio: nõq; hanc ſicut illam prætor tuetur interdicto reddito.

Jt prætoꝛ. ¶ Cæſus Ponitur edictus cuius ſenſus eſt. Qui aquã de loco alieno duxit p annũ quominus in futurum ducat prætoꝛ vetat fieri vim. Scõo loquitur vlp. ꝛ dicit hoc edictum eſt ꝓhibitoꝛi. non eſt etiã reſtitutoꝛius q̃ ꝫ ꝓponeꝛ in glo. ꝛ habet locũ in aqua quotidia. ꝛ illa aqua ducitur quotidiana non tñ illa q̃ quotidie ducit ſed ꝛ illa q̃ oĩ tpe poſſet duci. duci tamẽ aliquo tpe non ꝛpedit. Et quotidiana aqua differt ab eſtiua in vſu: quotidiana enim ducit ꝛ eſtiuo tpe: ſic ꝛ dicuntur veſtimenta eſtiua quib̃ quis vtitur in eſtate: ſic caſtra eſtiua dicuntur: ſed verius eſt vt dicamus diſcerni eſtiuam aquam a quotidiana inſpecta mente hominũ tenentiuz. nã licet ſit aqua perpetuo duci poteſt non tamen quis vtitur ea niſi in eſtate eſtiua dicatur. idem multomagis ſi aqua eſt talis que non poteſt duci niſi in eſtate: ꝛ ſi natura locoꝝ̃ ſit talis vt non recipiant aquam niſi in eſtate eſtiua aqua dicitur: poſtea exponit verbuz edicti: ſcilicet anno. nam ſufficit vna die anni duriſſe aquam vel vna nocte: ſic ergo quotidiana aqua dicit q̃ dom ni tempore duci poteſt: licet aliquo tempore quãdoq; non vtat: eſtiua autem ſit q̃ eſtate tantũ du cit ſiue alio tempore poſſet duci ſiue non: ħ interdictũ habet locum in aqua perenni que tamẽ duci poſſit: tunc eſſi q̃dã aque q̃ duci nõ poſſunt: vt aque puteales. i. que ſunt in puteis ꝛ ſiſtes: in iſtis tamen poteſt concedi hauſt⁹ aque. ¶ Poſtea dicit hoc interdictum de aqua. item interdictũ de fonte cõpetunt ei q̃ duce bat aquam ex capite aq̃. caput autem aque dicas locum vnde aqua naſci tur. ꝛ hoc bz tradit ecẽm pla. Et ꝓpetit hoc interdictum illi qui iure ſeruitutem. vtebat iſta aq̃ ductione ſue habebat ſeruitu. ad hoc ſiue non: ſ. credebat ſe habere. Item hoc interdictum cõpetit ſue ducebat aquã cã irrigandi agros ſuos: ſine cauſa ſui ꝛ familie: etiã ſi ducebat iſtã aquã ad domus ſuã: nec eſt vis ſine ħ aq̃ erat frigida ſiue calida: nã ꝛ in q̃buſdã terris vnꝭ aq̃ calida ad irrigandos agros: ꝛ ſiue aq̃ quãvis ducere ſit intra vbẽ ſiue ex: idẽ eſt: ꝛ ꝓmittit ꝓtoꝛ ꝑ hoc edictũ eodem mõ duci aquã q̃ ħ anno ducta eſt. i. p eundem riuum: cũ ꝑ maiorẽ vel ꝑfius alium riuum ius aq̃ ducẽde ad fundum meum debet oĩb̃ partibus fundi. ſi aũt ad fundum emptum in rta meũ antiquum poſitum velim ducere aquã: nõ poſſum niſi ꝓmo antiquum meum fundum intraret aq̃: nã poſtea poſſem eaz ducere ad alium meum fundum emptum: niſi hoc eſſet cum magno inconmodo vñi aq̃. Quid aũt ſi aliam aquam imiſceo in riuum cum ea aqua q̃ ſum conſuetus ducere: certe prohiberi poſſum ne hanc aquam ducaz: ab eo loco ducere prohibebor quo conũgitur aqua. verius autem eſt vt a princ. aque prohibear ducere. Sed pone q̃ habeo ius ducendi. r. ones ad fontẽ tuũ cauſa bibendi duco. rr: certe ꝓhibeor in. r. ducendis tantum non in aliꝭ. ¶ Poſtea dicit hoc interdictũ ꝫpetit tñ ei qui putat ſe habere ius ducẽdi aquã: ꝛ ſufficit q̃ a prin. duxit aquam non vi nõ clã nõ ꝑcario: ꝫ credens ſe hẽ ius ducendi aquam ꝫ poſtea vi vel clam ducere cepit aquam. Sed qd ſi a prin. anni duxit aquã: poſtea p ſe aqua veniebat: ꝛ aliqs nunc ꝓhibeat aquã venire. Dicit q̃ bz locũ ħ interdictũ. Jtẽ bz locũ ħ interdictũ qñ qs credit ſe habere ius ducẽdi aquã de terra in tertiã die. vel de quta in qntã die: ꝛ cepit ducere ꝑ vnã die: ꝛ poſtea ꝓhibeat ducere alia tertia die vel quinta nam bz locũ hoc interdictũ: ſecus aũt ſi nunc volebat ducere omni die: nam bñ poſſet hoc caſu ꝓhiberi. Ultio dicit: ꝓhibit⁹ ducere aquam quã ꝑ ãnũ duxeram: ſteti longo tpe q̃ non ſum auſus ducere aquã: ꝛ ſic nõ vtendo amiſi ius aque ducẽde: agã ꝫ te ħ interdicto ꝑ q̃ ꝫ ſtitues mihi ſeruit. de nouo. b. d. vſq; ad. ſ. ſi fundum. Fran.

q ¶ Veto. facit. ſ. ti. j. l. i. ſ. pn. ꝛ. j. de fonte. l. j. ſ. pn. ꝛ. j. ſ. q̃ aũt ꝛc. Ac.

r ¶ Hoc interdictum prohibitoꝛius eſt. vt. j. ea. l. ſ. labeo. fic ꝛ ſupius. vt. ſ. ti. j. l. j. ſ. j.

s ¶ Reſtitutoꝛius eſt. vt cogaris deſtruere q̃ feciſti: ſi forte aliq̃d feciſti quominus poſſim aquam ducere vti hoc anno duri. ꝛ fa. j. ea. l. ſ. preterea. illud ſciendum. ꝛ. ſ. labeo.

t ¶ Quotidiana. de eſtiua dz. j. e. ſ. deinde.

v ¶ Non illa eſt. ſ. ſola. ꝛ fa. j. de verb. ſig. l. malum. ſ. ſi.

x ¶ Differt vſu. vt apparet ex ſequentibus.

y ¶ Non iure. q: pro vtraq; dantur interdicta: ꝫ diuerſa: vt. j. ea. l. ſ. q̃ autem diximus.

+Concor. n glo. in rub. errꝛa de in di. in anet.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN 2010

a ¶ Tpe. vt iteruallo mẽ
siũ vel dierũ: nõ aũt hye-
mis vel estatis: sic actio
legis aglie aptitudine ẽ
penalis: lz non sp sit ibi
pena. vt isti. ad. l. aql. §.
his autẽ vbis. ꝛ fa. ſ. de
flumi. l. i. §. ij. Accur.

b ¶ Dicendus. ꝛ ria ꝙ eri
gunt: vt aq̃ sit quotidia-
na. primo: vt quotidie ꝛ
omni tpe sui natura du-
ci possit. Jté vt nullo tẽ-
pore ſpediat ei? vſus p̃-
pter naturã loci cui ſer-
uit: vt hic. ꝛ. j. e. l. de ite
dicto. Jté tertiũ. f. ꝓpoſi
tũ vtentis. ſ. ꝑ eo ꝓpoſi
to vtaſ ꝙ ol tpe velit ea
vti: ꝛ si non quotidie du-
cat: vt h. ꝛ facit. ſ. de ſer-
vtb. hdio. l. foramẽ. Acc.

c ¶ Una die. secus in supe
riori interdicto: q̃. xxx.
diebus: vt. ſ. tit. j. l. j. §.
boc interdicto.

d ¶ Non sit. q: hoc nõ cu
ro possit vel non possit
hyeme duci. Accur.

e ¶ Non solet. quia forte
nec expedit. ꝛ fa. ſ. e. l. de
interdicto. ꝛ fa. ſ. de ſer
vt. ꝑdi. l. foramẽ. ꝛ de ſer-
ui. ruſti. ꝑdi. l. vna ẽvia.

f ¶ Duci. ſ. quotidie: ad
qõ facit dicta. l. foramẽ.
ꝛ. ſ. de flumi. l. j. §. ij.

g ¶ Duci. ſ. quotidie.

h ¶ Extra meatus suos.
ſcs fui. Accur.

i ¶ Non aliunde. boc in-
reveteri: bodie ſecus: vt
ſ. de ſerui. ruſti. predio.
ſeruitus aque ducende.
ꝛ fa. l. ex meo.

k ¶ Etiam seruitus. q. d.
non solum poſſeſſorium
ſed etiam petitorii potes
rit acqri. vſ dic ẽt iure ci
uili nõ ſolũ ꝑtorio: q̃iq;
ẽt nõ ciuili: lz ꝑtorio tm̃
2ſtituit ſeruit? aq̃: vt i la
cu ꝛ stagno ꝛ aliis q̃ non
habent ꝑpetuã aquã: vt
ſ. de ſer. vr. ꝑdi. l. foramẽ.
ꝛ. j. e. de ite dicto. Acc.

l ¶ Incilia. boc ſtatis. ex-
ponitur. ꝛ. ſ. de riuis. l. j.
§. incile. Accur.

m ¶ Er lacu. boc accipe
prętorio non iure ciuili:
vt modo diri.

n ¶ Sudoribꝫ. ꝓueniẽ
tibus ſupra terram.

o ¶ Primũ. i. ſ. loco ſit
primo cõſtitutus ius aq̃.

p ¶ Et qualitercũq;. i. ſiz
ue teſtõ ſiue interuiuos.

q ¶ Nõ in ure. no. ignoꝛ
rãtiã iuris nõ ꝓdeſſe ea-
ri ſic. arg. ſ. de vſuca. l.
numq̃. in prin.

r ¶ Jure. ſeruitutis vel al
terius iuris q̃ putaret
ſe hẽre vt. j. ſ. illud q̃rit.
ꝛ. ſ. ꝓterea. ꝛ. ſ. idẽ la-
beo. ꝛ. ſ. ariſto. ꝛ bona fi
de q̃s immunt illa verba
ℏ poſita: nec vi, nec clã,
nec ꝑca. Et eſt generale i
qualibet ſeruitute querẽ
da tempore vt hec duo

quotidiana aqua ea est que duci
aſſidue ſolet vel eſtiuo tempore
vel hyberno: etiam ſi aliquando
ducta non eſt: ea quoq; dicitur
quotidiana cuius ſeruitus inter-
miſſione temporis diuiſa eſt.

¶ Eſtiua autem ea eſt qua eſtate
ſola vti expedit: ſicut dicimus ve-
ſtimenta eſtiua / ſaltus eſtiuos /
caſtra eſtiua: quibus interdum
etiam hyeme plerũq; autem eſta-
te vtamur. Ego probandum pu-
to ex propoſito vtentis: ꝛ ex natu-
ra locorum aquam eſtiuam ab ali
qua quotidiana diſcerni: nam ſi
ſit ea aqua que perpetuo duci poſ-
ſit ego tamen ea ſola eſtate vtar/
dicendum eſt hanc aquam cẽ eſti-
uam: rurſus ſi ea ſit aqua que non
niſi eſtate ſui natura duci poſſit
eſtiua dicetur: et ſi ea ſint loca que
natura non admittant aquam ni-
ſi eſtate dicendum[2] erit recte eſti-
uam dici. ¶ Quod autem ſcripꝫs
eſt in interdicto boc vti boc anno
aquam duxiſti: boc eſt non quo-
tidie: ſed boc anno vel vna die[3]
vel vna nocte. Ergo quotidiana
quidem aqua ea eſt que quotidie
duci poſſit: vel hyeme vel eſtate:
et ſi aliquo momento temporis
ducta non ſit[4]. Eſtiua autem ea
eſt que quotidie quidem duci poſ
ſit vel ſola eſtate ducatur: aut eſta
te tantum: non etiam hyeme: non
quia non poſſit ꝛ hyeme: ſed quia
non ſolet[5]. ¶ Loquitur autem pre-
tor in hoc interdicto de ea aqua ſo-
la que perennis eſt: nulla enĩ alia
duci[6] aqua poteſt niſi que peren-
nis eſt. ¶ Quanq; autem ad peren-
nes aquas diximus boc inter-
dictum pertinere ad eas tamen
perennes pertinet que duci[8] pol-
ſunt. Ceterum ſunt quedam aque
que et ſi ipſe perennes ſint: duci
tamen non poſſunt: vtputa putea-
les et que ita ſunt ſubmerſe vt de
fluere extra meatus ſuos[9] et vſui
eſſe non poſſint: ſed huiuſmodi
aquis que duci non poſſunt hau-
ſtus ſeruitus imponi poteſt.

¶ Hec interdicta de aqua. item
de fonte ad eam aquam pertine
re videntur que a capite ducatur
non aliunde. Harum enim aqua
rum etiam ſeruitus[8] imponi iure
ciuili ꝛ conſtitui poteſt. ¶ Caput
aque illud eſt vnde aqua naſcitur/
ſi ex fonte naſcatur ipſe fons: ſi ex
flumine vel lacu prima incilia[1] vel
principia foſſarum quibus aque
ex flumine vel ex lacu[10] in primum
riuum compelli ſolent. Plane ſi
aqua ſudoribus[11] manando in ali-
quem primum[12] locum effluere:
atq; ibi apparere incipit: ciuis hoc
caput dicemus vbi primum emer-

git. Et qualitercunq;[3] ſit conſti-
tutum ius aque dicendum eſt hoc
interdictum locum habere: ſed et
ſi iure aqua non debetur alicui: lz
tamen iure ducere ſe putauit: cum
non in iure[4] ſed in facto errauit:
dicendum eſt eoq; iure vtimur vt
interdicto boc vti poſſit. Suffi-
cit enim ſi iure ſe ducere putauit:
nec vi, nec clam, nec precario du-
xit. ¶ Illud[5] queritur vtrum ea
tantum aqua bis interdictis con-
tinetur que ad agrum irrigandũ
pertinet: an vero omnis etiam ea
que ad vſum quoq; ꝛ commodum
noſtrum: et boc iure vtimur: vt
hec quoq; continetur propter
quod etiam ſi in vrbana predia
quis aquam ducere velit boc in-
terdictum locum habere poteſt.
¶ Preterea[6] labeo ſcribit: ꝛ ſi qui-
dem ductus aquarum non ſint[7]
fundi: quia quocunq;[8] duci poſ-
ſint: tamen ad boc interdictũ per-
tinere. ¶ Idem labeo ſcribit etiam
ſi pretor boc interdicto de aquis
frigidis ſentiat: tamen de calidis
aquis interdicta non eſſe denegan
da. Nanq; harum quoq; aquarum
vſum eſſe neceſſarium non-
nunq̃ enim refrigerate[9] vſum ir-
rigandis agris preſtant. Dis ac-
cedit q̃ in quibuſdam locis ꝛ cum
calide ſunt irrigandis tamẽ agris
neceſſarie ſunt: vt in capoli. Con-
ſtat enim apud icapolitanos in
aſia aqua agrum calida irrigari:
ꝛ q̃uis ea ſit aqua que ad irrigan
dos agros non ſit neceſſaria[1] / ta-
men nemo ambiget bis interdict
locus foꝛe. ¶ Huc autem intra vr
bem ſit aqua ſiue extra vrbẽ huic
interdicto locus erit. Illud tamen
illic[2] intelligendum eſt eodem mo
do pretorem duci aquam iuſſiſſe
quo ducta eſt boc anno. Proin-
de neq; amplioris[3] modi: neq;
alis[4] permiſiſſe poteſt videri: quia
re ſi alia aqua ſit quam quis velit
ducere q̃ boc anno duxerit: vel
eandem per aliam tamen regio-
nẽ velit ducere impune ei vis fiet.
¶ Illud labeo dicit omnes partes
illius fundi in quem locum aqua
ducit[5] eiuſmodi[6] eſſe. Ergo ꝛ ſi fo-
te actor confinem agrum emerit ꝛ
ex agro in quem boc anno aquaꝫ
duxerit poſtea fundi empti nomi
ne velit aquam ducere: ita demũ
recte eum boc interdicto vti vt de
itinere actuq; vti putant: vt ſemel
in fundum ſuum ingreſſus inde
egredi qua velit poſſit: niſi[7] ei no-
citum ſit ex quo aquam duxit.

¶ Item queritur ſi quis aque quã
boc anno ducebat aliam aquam
admiſcuerit: an impune prohibea
tur: ꝛ extat offilij ſententia exiſti-

debeãt interuenire q̃ in re ſeruitutis et bona fi
de vtaſ: vt. ſ. quẽadmo. ſeruit. amit. l. i. finali. lz
in ſeruitutis ꝓpnietate
non exigant quidam bo
nam fidem per. l. ſ. ſi ſer
uit. vẽdi. l. ſi quis diutur
no. quod nõ placet. ℏ
autem non eſt neceſſe ꝑ
bari vere ſibi deberi ſer
uitutem: ſicut dixit in ſu
perion interdicto: vt. ſ.
titu. j. l. j. §. ij. Alij dicũt
q̃ eſt neceſſe. arg. ſ. tit. j.
l. ſi. qs nõ placet: q: hec
lex dicit contra.

s ¶ Illud. facit. ſ. cõmu-
nia predio. l. ij.

t ¶ Preterea. als preter-
ea: ꝛ als ꝓpterea.

v ¶ Non sint fundi. id eſt
non ſit ſeruitus fundi q:
nõ coheret ſolo / ſz opus
manufactum ligneus vel
lapideum vnde ducitur.
vnde non eſt ſeruit? fun-
di / ſed aliud ius.

x ¶ Quia quocunq;. vna
eſt dictio: quia et notat
rationem. q. d. quocũq;
loco velis: id eſt ad quẽ
cũq; locum ad predium
etiã vrbanum: vt. j. ꝓo-
ri. ℌ. et. ſ. ſiue autem. vel
quẽcunq; alium forte: vt
ibi lauet totus vel pedes
mei vel meoꝝ equorum:
als eſt q a ꝙcunq;. ſ. boie
cui ius ducendi cõpetit.

y ¶ Refrigerate. poſtea
ipſa ductione: licet ereat
prius calida de cauernis
terre. Accur.

z ¶ Non sit neceſſaria. eſt
tamen neceſſaria ad alt
quem vſum. als. ętra. ſ.
de ſerui. j. quotiens. ꝛ fa
cit. ſ. §. illud queritur.

a ¶ Illud tamen illic. id
eſt in edicto poſito. ſ. in
prin. bui?. l. vbi licet ex-
primat ductionem facie
damvt olim: non tamen
aperit eandem qualitatẽ
quod hic interꝓetatur.

b ¶ Neq; amplioris mo-
di. ad quod eſt. ſ. de iti.
actuq; ꝓnua. l. ij. §. pe.
ꝛ. ſ. de ſerui. l. ſi cui.

c ¶ Neq; als. id eſt p aliũ
modum.

d ¶ Eiuſmodi. als eiuſ
dem numeri numq̃ eſſe.
Et ſic dic eiuſdem fundi
vt etiam emptum com
prehendat qui eſt vni-
tus cum primo: als eiuſ
modi eſſe ꝛ deeſt numq̃:
ꝛ eſt ſenſus vt fundo de
bita omnibus partibus
fundi debeatur: vt. ſ. de
ſerui. ruſti. predio. l. via.
§. fin. ꝛ. ſ. quẽadmo. ſer.
amit. l. ſi partem.

e ¶ Velit. ſcilz partem. ſe
cus vero ante ingreſſum
vt in contrarijs: vt. ſ. de
ſerui. ruſt. ꝑdi. l. ex meo.
ꝛ. C. de ſerui. ꝛ aq̃. l. non
modus. Accur.

f ¶ Niſi. boc ita de aqua
niſi ꝛc.

+ Nam hodie de iure canonico nul la ſpecie ſiue. xxx. ſiue. xl. anoꝝ currit cum malafide et habet in. c. vigilanti. c. ſi diligenti. ꝛ. c. ſi. extra de preſcrip. et in regula poſſeſſor. de reg. iur. lib. vj. diſpoſitio cuius in ris cano. by hodie locus de iure ciui li. qa ois ius ſtatuẽtꝰ ꝑscri. cli ma la ſi de carre re. vt. l. cõſa. ſ. l. ſicut. de ꝑſcrip. xxx. vel. xl. anoꝝ rum. hodie ſũt correcta vt no. glo. Bmo. ant. Imo. panor. et alij. in ca. fi. ꝑscriꝓ. de ꝑſcrip. glo. in pal lega. regla poſſeſſor. an ge. ꝛ Imo. in. l. ſequi. §. ſi vias. ſ. de vſuca. ꝛ bal. in. l. qui bus diuꝰ. §. vbi. ſ. cõ dit. ꝛ demõ. ꝛ alcr. ff. cl. xxv. inci pien. viſo ti tulo qñs. col. vj. ver. vento ad ſe cundum du biũ. vol. ij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nisi ꝛc. ⁊ facit. ff. de pericu. ⁊ 2mo. l. j. §. lj. ⁊ fol. mat. l. ij. §. j.

a ¶ Admittit. potest prohiberi. Jo. non etiam. j.

b ¶ Ut non in tota. facit. ff. de aqua plu. arcen. l. iij. §. fi. ⁊. j. §. proxi. contra: sed ibi patet solu.

c ¶ Trebatius ait. contradicens offilio. facit. ff. quoni lega. l. j. §. fi duc. ⁊ ff. ad vellena. l. vir vro. n. §. fi. ⁊. ff. de cõdi. fur. si seruus fur. §. fina. ⁊. ff. de adm. serui. amit. l. si is cui. Item. ff. §. proxi. contra. sed ibi nõ potest dimidi: hic sic. Acc.

d Aristo. facit. ff. de itine. actuq; prima. l. j. §. iulia. ⁊. l. fi. ⁊. ff. ea. l. §. hec interdicta. ⁊. ff. quemadmo. serui. amit. l. fi.

e ¶ Fuerit. s. visus.

f ¶ Esse em. alis est enim. ⁊ alis esse enim. ⁊ facit. ff. ti. j. l. j. §. fin. ⁊. l. ij. ⁊. iij. in principio.

g ¶ Videatur. no. ⁊ facit ff. quemad. testa. ape. sil duobus. §. j. ⁊ de verbo. obliga. l. cum seruꝰ. ⁊. ff. quemadmo. ser. amit. l. qui fundum. ⁊ arg. ff. de leg. ⁊ sena. l. de quibus. j. fine. ⁊ argu. ff. de vi ⁊ vi ar. l. fi de fundo.

h ¶ Penit. posset quis legere correctiue. vt ⁊ alis insti. de excu. tu. §. similiter eos. sed hoc non puto arg. dictarus. ll. Item habet hoc locum quando iure seruitutis ducitur: ⁊ nõ alis: vt. ff. §. aristo. Accur.

i ¶ Die. id est de tertio ⁊ tertium diem: ad quod est. ff. de seruitu. l. iij. §. j. terualla. Accur.

k ¶ Recte. potest esse de suppositio. q. d. nõ vi: nõ clam: nõ precario. vel de appositio ⁊ abundat: vel p ⁊ pone.

l ¶ Possessoris. fundi ex quo ducitur aqua. Acc.

m ¶ Alternis diebus. Id est siue duxeris vna vice quasi continue deberetur tibi: siue vna vice quasi alternis diebus: quod est quando de tertio in tertium diem: vt. ff. posuit: ⁊ hoc etiam repetit vt addat illud autem ꝛc.

n ¶ Uno die. vt. ff. eo. §. qõ autem.

o ¶ Habens. vel se habere credens. Accur.

p ¶ Quinto quoq; die. i. de quinto in quintum diem credens se habere ius vel vna die vtens credens se habere ius de quinto in quintũ die: hodie vero cum agit credens se habere ius ducendi alternis diebus: ⁊ ad talem seruitutem vult retrahere suum vsum quem hactenus habuit: quod non potest. ⁊ facit. ff. qui. mo. vsufru. amit. si communem. §. fi. ⁊. l. si quis alia. ⁊. l. fi.

q ¶ Prodesse. vt interdicens ne sibi alternis diebus ducenti vis fiat.

r ¶ Videtur. cum hoc ius non putauit se habere.

s ¶ Duriꝰ es. etiam vna die: vt ⁊ sic competat tibi hoc interdictũ: vt. ff. proxi. §.

t ¶ Prohibuerit. ⁊ fic potes agere hoc interdicto vt non prohibearis.

v ¶ Amiseris. anno vel biennio. hodie decennio vel. xx. vt. C. de ser. l. fi cut. Accur sius.

x ¶ In restitutionem. faciendam ex hoc interdicto. s. vt nõ phibearis/ 2equeris: ⁊ hoc vt de nouo cõstituatur seruitus. sic. ff. de vi ⁊ vi arma. l. si de fundo. ⁊. l. si plures. §. j. Alij dicunt q; impetras in integ. resti. ad interdictum restituendum: quo restituto cõsequeris per illud vt non prohibearis: vt renouetur seruitus: ⁊ facit. j. proxi. §. ⁊. ff. de vsuca. sequitur. §. fi. Item nota q; ex eo q; datur interdictum post amissam viam: fm qõ primo exposuimus/ videt durare vltra annũ: secus in supiori: vt ff. eo. §. iij. in princip. vel dic: hoc infra annum tm competere. sc. vtile quo. ff. fuerit potestas experiundi: vt arg. ff. vti possi. l. j. §. j. infra quem annum potuit currere annus vel biennium in seruitutibus qui erat cõtinuus. Accursius.

¶ Si fundum. ¶ Casus. Prohibitus sum ducere aquã ad fundũ meũ quam eram cõsuetus ducere: competit mihi hoc interdictum: etiam si illum meum fundum vendam: ⁊ dabi ad id qõ interfuit mea me non fuisse prohibitum. Secundo dicit: hoc interdictum cõpetit contra eũm phibentem me ducere aquam: siue phibens sit dñs fundi de quo ducebam aquam siue non. Tertio dicit: inter duos est questio: contendens quilibet se hãe ius ducẽdi talem aquã per eundem riuum: inter eos pponitur interdictũ vti possidetis. Quarto dic: per interdictũ positus in principio tituli phibẽ ne aliqs faciat opus: vt fodiẽdo vel simili modo per qõ aquã non possim ducere commode ⁊ sine corruptione aque. Quinto dicit: possum tibi concedere ne fodiam i fundo meo cuꝫ forte timeas ne fons tuus per hoc deficeret. ur. ¶ Deide ait post. ibi ponit aliud edictum cuius sensus ẽ. Si de aqua tua duri priore estate non vi: non clam: non precario: quominus ita ducas: pretor phibet mihi fieri vim: ⁊ hꝫ locũ inter heredes ⁊ bonoꝝ pos. ⁊ ẽptores. ¶ Postea loquit vlpi. ⁊ dicit: hoc interdictus de aqua estiua loquitur: ⁊ debet differre interdictum primum ab hoc scõo: qz in primo habetur mẽtio anni. in hoc estatis habetur mẽtio: ⁊ dicit qñ incipiat estas ⁊ quantũ duret: ⁊ sic si bene inspicit aliqñ in hoc edicto spectat tps vltra annũ. Quid em si in vltima die hui⁹ estatis phibes me ducere aquam ⁊ ea fui vsus i principio precedẽtis estatis: ⁊ fic proxime annũ ⁊ ser menses inspicitur retro: tãdẽ dicit. Cõsuet⁹ fui ducere aquã in hyeme tãtũ: nũc phibeor ducere: habeo hoc interdictũ vtile. Sed pone q; hac estate tãtum cepi ducere aquam ⁊ duri saltem. xxx. diebus: in eadẽ estate prohibes ducere: habeo vtile interdictum. ¶ Postea exponit vltima verba edicti: scilz hec inter heredes ꝛc. ⁊ dicit q; vba referuntur ad vtrunq; edictum vt hec interdicta dentur heredibus ⁊ emptoribus ⁊ aliis successoribus sicut ⁊ interdictũ de itinere actuq; priuato. ¶ Aut pretor quo ex castello. Nunc ponitur aliud edictũ/ cuius sensus est ab eo cui ius concessum fuit 2cessum est mihi ex castello aquam ducere: quominus ducam pretor prohibet vim fieri mihi. Jtẽ si volam reficere debebo cauere de dãno infecto. ¶ Postea loquitur vlpi. ⁊ dicit: hoc edictum necessariũ est: superiora em habent locũ cum a capite duco aquam: hoc aũt cum ex castello. i. ex receptaculo qõ publicam continet aquam: si autem ex alio loco publico: puta ex riuo publico permissum est mihi ducere: hꝫ locum hõ interdictum vtile: ⁊ a principe talia concedunt ur: ⁊ qñq; conceditur pretor dijs: qñq; pfonis. ⁊ tunc pfonis extinctis extinguitur priuilegium: vt ff. eo. §. qñq; pfonis. ⁊ tunc pfonis extinctis extinguitur priuilegium: vt

a ¶ Vendicari. confessoria. etiam si alius sit a prohibente.
b ¶ Suum. f. vsum. z etiam ius aque ducende.
c ¶ Dupler. vti pos. qō vere dupler ē. vel verius ōr de corriualibus qō ē dupler cū glibet est actor z reus. Nā glibet asserit se ēsi possidere z aliuz negat: sicut in vti possi. vt. §. vti possi. l. si duo. §. j. Aliq dicūt dupler: qz prohibitionum z restitutionuz: vt. §. c. l. i. §. j. vel dupler. i. vtile z directū. secunda placet.
d ¶ Per hoc interdictū. qō est. §. c. l. in prin.
e ¶ Concessio valet. cum vicini hoc interest: puta ne fons eī⁹ siccet: vt. §. de ser. urb. tiēs. z de dā. infec. pcul. z. l. fluminis. §. fi. alīs nō valet. vt. d. l. quotiēs. z. §. de pac. l. nemo.
f ¶ Deinde ait pretor. secundus edictū pretoris.
g ¶ Interdicaz. i. propona interdictuz. qō dicit vt. j. c. l. ait pretor.
h ¶ Quod autē dirim⁹. §. ea. l. §. j. z. §. duo. z. §. quod autem.
i ¶ Interdictis. i. in prepositione interdictorum distantia debet esse.
k ¶ Q. i. quia.
l ¶ Non vtitur. i. vti non pōt vel non cōsueuit. at in interdicto de aq̄ quoti. z esti. refert se ad presenté ānū z hyeme: qz toto anno vti pōt z sue uit. az. vt. §. c. l. i. §. duo.
m ¶ Presentem. q. d. qz bzeui temporis spacio cōcludetur vsus aque cum forte prima die estatis interdicatur. vt. j. §. prorem.
n ¶ Vernali. desinenti.
o ¶ Autūnali. i. incipienti: sed in vtroq; videt §. scs vernali incipienti: vt j. pri. ibi si in initio eq. z. c. dic qz quattuor sunt anni tpa: hyemis q̄ incipit medio nouembris: z durat tribus mensib⁹. finita hyeme incipit ver. z durat tantūdem simili ēputatiōe badita: posteā estas q̄ similiter cōputaf. postea autūn⁹. Itez q̄nq; dicit ann⁹ habere duo tempora: hyemez z estatē: vt hic. semis mēsibus z. j. pri. vbi dicit ī initio equinoctij verni. et postea dicit sequenti estate: vñ estatem appellat illos sex menses: qui sunt ver et estas: z adde quod no. §. ne qd in flu. pu. l. i. §. estatem.
p ¶ Ser menses. vna die minus si bene computaueris.
q ¶ Equnoctij. i. pma die verni equnoctij iuste est finitum. alīs z finiri equnoctio autūnali fin Alex. vel etiam dic qz illa dies sit estatis vt dixi: nā habes necesse dicere qz sit in estate.
r ¶ Sequenti estate. f. sequentis anni.
s ¶ Dicit equinoctij. f. vna die ante.
t ¶ In biennium. vna dies minus.
v ¶ Vtile. ad instar eius qz pro estiua datur: vt. §. §. deinde. vel dic non directum qz pro aqua perenni datur: vt. §. §. qō autem.
x ¶ Qui hac estate. ad minus modico tpe. i. xxx. diebus. arg. §. ti. j. l. j. §. hoc interdicto.
y ¶ Ait pretor. §. eo. §. deinde.
z ¶ Interdicam. i. interdictum reddam. z erit dupler hoc casu: vt not. §. de interdi. l. ij. in prin.
a ¶ Et empton. vt z. §. ti. j. l. apparet. §. hoc interdictū. z argu. j. de fonte. l. i. in fine. z de rius. seruius. §. ijsdem. z sic videntur in rem scripta. nam danf in quēlibet phibentem: vt z. §. ea. l. §. competit. z danf etiaz emptoribus. licet non sint successores iuris: qō in aliis actionibus non est: vt. j. arbo. fur. ce. l. fi. nec i aliis interdictis quādoq;: vt. §. §. de no. ope. nū. l. non solū. §. monte. §z in quorū legatorū est fmūle: vt. §. quorum lega. l. j. §. in locum.
b ¶ Ait pretor. tertiū interdictuz. z dicit q̄ ex tc. id est ex quo castello tc.
c ¶ Quandoq;. qz p et. z sic sunt due partes: z fiet. §. cōia pdio. l. ij. alīs est quandocunq;: z tunc sensus est planus.
d ¶ Ex castello ducit. nō iure vere debite seruitutis: nec qz credat seruitutem sibi debitam ab alio quo priuato.
e ¶ Sed et si alio et loco. publico. vt se. §. pmittit.
f ¶ A principe. vt z. §. de aqua plu. ar. l. si in publico. §. fine permissu. z. §. de ferui. l. si seruitutes. §. publica. z de ser. rust. predi. l. iperatores. z est necessaria pcessio qñ aqua est in publico vsu: vt. §. de flumin. l. quominus.
g ¶ Nulli competit. z fe natui. vt. §. de flumi. l. q minus. q̄ est §. Soiu. qō dicit nulli alij competit nō de principe sed de eo cui permisit loquit: z ita nullū est §ium. vel nulli alij q̄ principi vel senatui. Vel dicas senatū nō habere ius cōcedendi: vt hic. §. habeat et vtandi vt ibi. licet. §. dicat q̄ quis ius vtendi habeat z cōcedēdi: sed non sequit. nam nūcio nouū op⁹ ne fiat in publico: nō tamē possum concedere.
b ¶ Amittitur. facit. §. de ser. rusti. predio. l. pecoris. z. l. quero. z. §. cōi de uti. arbor. §. fi. z. j. de iur. imu. l. j. z. j. de reg. iur. l. pnulegia.
i ¶ Transit. predij cui debeatur seruitus aq̄ ducende concessa persone.
k ¶ Impetrabile. id ē facile potest impetrari: et debet ei facile concedi. z est simile hoc in ueſtiture feudorum: mortuo enim vasallo facile potest impetrare heres masculus

Hic supta z exclusa finitudine dico q̄ coriuales siue diuales dicuntur q cū eadē multe pſuetudi nē habet cū q̄ accedunt q̄si ad eādē riuum. vide glo. i cano. horrendus. xxxij. q. v.

Qui hac estate[x] duxit: non superiore vtile interdictuz habet. ¶ Ait pretor[y] inter heredes z emptores z bonorum poſſ. interdicam[z]. hec verba non solum ad cstiuam/ verūetiam ad quotidianam aquam referenda esse sciendū est. Nam sicuti de itinere actuq; z successoribus dātur interdicta z emptori[a]/ ita hec quoq; danda pretor putauit. ¶ Ait pt̄or[b] quo ex castello illi aquam ducere ab eo cui cī rei ius fuit pmissum est quominus ita vti permissum est: ducat vim fieri veto. Quando q̄[c] de opere faciendo interdictum erit damni infecti cauere iubebo. ¶ Hoc interdictum necessario ꝓponit⁹ est: naz quia superiora interdicta ad eos pertinent q a capite ducunt vel imposita scruitute: vel qz putant imposita; cqſſimum visum est ci quoq; q ex castello ducit[d] interdictū dari. id est ex eo receptaculo qō aquam publicam suscipit. Castellum accipe si ex castello permissum est: sed z si alio ex loco[e] permissum est: dādum erit interdictum. ¶ Permittitur[f] autem aquam vel ex castello/vel ex riuo/vel ex quo alio loco publico ducere: idq; a principe[g] conceditur: alij nulli[h] competit eius aque ducende. Et dat interdictum predijs interduz personis. Quod predijs datur extincta persona nō extinguitur. Quod datur personis cū personis amittitur[i]: idcoq; neq; ad alium dominū predioruz: neq; ad heredez vl' qualemcunq; successorem transit[k]. Plane ci ad quem dominium tranſit impetrabile[l] est: nam si docuerit predijs suis aquam debitam: z si nomine eius fluxisset a quo dominium ad se transit indubitate impetrat ius aque[m] ducende: nec est hoc beneficium[n] sed iniuria si quis forte non impetraucrit.

¶ Dcminisse autem debem[o] in hoc interdicto totam questionem finiri assignationis[p]: non enim

[x] Illustris doc. frā. ar. tī. I. apud iulianus. §. costat. in. fi. col. 6 deleg. i. reputat ista ter. cum sua glo. fing. ad b ꝓpositus q̄ brificum ꝓuerti pos. dit a principe: si pers. possibile. i. desicili posse impetrari. Bologni.

[a] Et empton. vt z. §. ti. j. l. apparet. §. hoc interdictū. z argu. j. de fonte. l. i. in fine. z de rius. seruius. §. ijsdem. z sic videntur in rem scripta. nam danf in quēlibet phibentem: vt z. §. ea. l. §. competit. z danf etiaz emptoribus. licet non sint successores iuris: qō in aliis actionibus non est: vt. j. arbo. fur. ce. l. fi. nec i aliis interdictis quādoq;: vt. §. §. de no. ope. nū. l. non solū. §. monte. §z in quorū legatorū est fmūle: vt. §. quorum lega. l. j. §. in locum.

[b] Ait pretor. tertiū interdictuz. z dicit q̄ ex tc. id est ex quo castello tc.

[c] Quandoq;. qz p et. z sic sunt due partes: z fiet. §. cōia pdio. l. ij. alīs est quandocunq;: z tunc sensus est planus.

[d] Ex castello ducit. nō iure vere debite seruitutis: nec qz credat seruitutem sibi debitam ab alio quo priuato.

[e] Sed et si alio et loco. publico. vt se. §. pmittit.

[f] A principe. vt z. §. de aqua plu. ar. l. si in publico. §. fine permissu. z. §. de ferui. l. si seruitutes. §. publica. z de ser. rust. predi. l. iperatores. z est necessaria pcessio qñ aqua est in publico vsu: vt. §. de flumin. l. quominus.

[g] Nulli competit. z fe natui. vt. §. de flumi. l. q minus. q̄ est §. Soiu. qō dicit nulli alij competit: nō de principe sed de eo cui permisit loquit: z ita nullū est §ium. vel nulli alij q̄ principi vel senatui. Vel dicas senatū nō habere ius cōcedendi: vt hic. §. habeat et vtandi vt ibi. licet. §. dicat q̄ quis ius vtendi habeat z cōcedēdi: sed non sequit. nam nūcio nouū op⁹ ne fiat in publico: nō tamē possum concedere.

[b] Amittitur. facit. §. de ser. rusti. predio. l. pecoris. z. l. quero. z. §. cōi de uti. arbor. §. fi. z. j. de iur. imu. l. j. z. j. de reg. iur. l. pnulegia.

[i] Transit. predij cui debeatur seruitus aq̄ ducende concessa persone.

[k] Impetrabile. id ē facile potest impetrari: et debet ei facile concedi. z est simile hoc in ueſtiture feudorum: mortuo enim vasallo facile potest impetrare heres masculus

[l] Nomine eius. personaliter ei concessa seruitute.

[m] Aque. dicit qdā impetrari ad cautelā: nā z sine impetratiōe cōpetit qō nō placet: q. §. pr. dicit amittit: saltē cñ exceptione repellendus erat: vt. §. de ferui. rusti. predio. l. pecoris. Accur.

[n] Hec est hoc beneficium. imo debiti solutio priuilegij. f. concessio: vt arg. §. de do. hoc iure. §. pe. z de adi. leg. l. rem legatam. z de lega. ij. l. vnam ex. §. si de falcidia.

[o] Interdicto. f. de castello aqua ducenda.

[p] Assignationis. i. iuris assignati vel non assignati aque ducende. nam finitur in hoc interdicto questio proprietatis. i. debeatur seruitus vel non:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vel non: quod non est in superioribus: scilz de aqua quoti. restli. immo reseruatur postea: ⁊ sic obtinet hic causas ꝓprietatis. vt. ff. de interdi. l. ij. §. quedam. cui ergo hoc interdicto ago dico me habere ius ducẽdi: q concessit qui potest: sed non sic in superioribus: ff sufficit duriſſe ꝓbare. vt. ff. ea. l. §. hoc interdicta. ⁊ j. ti. j. l. j. §. hoc interdictum.

a Causas. proprietatis postea agitadã. sed qdã dicit. i. ꝛeruturẽ. nã licz hoc interdicto cõpetat/ nõ tamẽ ꝓprie dicitur seruitus. prima placet.

b Assignatũ. a ꝓncipe.

Si diurnarũ. ¶ Calius. Cõcessus ẽ mibi vt aquã accipiã de die ttñ ve de nocte ttñ: ꝛerum bit forma ꝛcessionis. ff.

c Ex in qua. als ffõ. i. ffius. als quã id est qua ⁊ tuc plana est. ⁊ facit. ff. quãd. ser. amit. si cõem. §. j. ⁊ de seruitu. l. iiij. §. modũ. ⁊. l. via. §. j. Acc.

Hoc iure. ¶ Casus. Aqua põt duci cã irrigãdi agrũ. Itẽ cã pe corũ ttñ sic non sit necesse pecora ire ad aquam castelli. Item sili de cã põt ꝛcedi aq̃. Scõo dicit. ex cõcessione ꝓncipis duce bam aquã ex flumie: bñ possus. dũ ttñ nõ noceã ꝓ bicinis etiã bis q sunt vltra flumẽ fi flumẽ erat strictus. Tertio dicit. cõ cessum est mibi vt ducã aquã ex flumie publico. fi flumen recedat alibi: ⁊ sic mutet subito alueũ cõ cessio est ꝛcticta. secus si paulati mutet alueũ. Sz qd si ꝓs fluminis sepauit se ab alueo cõ: ⁊ iuit per aliã partẽ relictis pdictis medio inter se ⁊ antiquũ alueũ: certe nũq̃ possus ire ad ptẽ illã flumĩs cã ducẽdi de aq̃ illa: et redditꝰ in ifa. ¶ Aqua q̃ riuo. Ducere suz solutꝰ certam aquã ꝓ riuũ tuũ. nunc aq̃ surgit in riuo: ⁊ sic plus aque nũc ꝓ riuũ tuum venit ad me. non ꝓhibebor ꝓ boc ducere. Secundo dicit. duri aquã tanto tempore cuius nõ ext at memoria: ãmodo iure mibi debetur. Tertio dicit. qui habet ius aque quotidiane ducẽde ꝓ riuũ tuũ potest ibi in riuo facere fistulas vel aliquid aliud simile: dũ tamen ꝓ boc non noceat tibi: nec illis qui ius habent ducẽdi aquã ꝓ predictus riuum. Quarto dicit. habeo ius ducẽdi aquam ꝓ riuum tuum: supta riuũ vis facere ponte vt supra eum ducas aliam aquã: bene potes. dũ tamẽ boc mibi nõ noceat. Franciscus.

d Ad irrigandũ. scz agrum. vt. ff. l. j. §. illud. Accurſius.

e Possunt. vt. ff. de flumi. l. quominus.

f Non noceat. als deeſt nõ noceat. ff est sub audiendũ. ⁊ facit. ff. õ ſerui. rust. pdi. l. imperatores. ⁊ ff. ne qd inflũ. pub. l. j. §. ſi qs. ⁊ riuo.

g Sit. nocere nõ debet nedũ ꝓmis vicinis ex eadẽ parte.

h Duxeris. ad prædium tuuz ꝓximum flumini. Alzo. principe ꝓmittente. vt. ff. l. j. §. penul. vel ffm. ff. dic duxeris ꝓ meuz fundũ q erat inter tuum ⁊ flumen.

i Et loco. id est nouo alueo fluminis ꝓpter quem alueum aliud videtur fiumen.

k Locus. id est alueus vetus sit meus id est tuus iure vicinitatis. vt inſti. de re. diui. ff. infulam. ffm Alzo. ⁊ sic est ff mutatio personaz. sic ⁊ C. de in ius vocan. l. ff. vel ffm. ff. meus ꝓprie ponitur iure scz vicini tatis: vt dixi. Accurſius.

l Si alluuione. pone q̃ ducis aquam ex flumine quod est iuxta tuũ prædiũ nullo alio prædio medio.

m Acceſſerit. aliquid de terra: ⁊ sic paulatiz recedit flumen a prædio tuo. ⁊ sic refert subito an pedetẽtim mutet alueũ. vt. ff. de acqui. re. do. l. ergo. §. alluuio. ⁊ est hic arg. contra eos qui petunt aquaticũ vbicum q̃ mittuntur molendina.

preparat hoc interdictum causam vt superioza interdicta: nec ad possessionem temporariã ꝑtinet: sed aut habet ius assignatum sibi: aut non habet: et hoc interdictum finitur totum.

Componius. Lex. ij.

Si diurnarum aut nocturnarum horaz aq̃ductũ habeã: non possuz alia hora ducere q̃ in qua ius habeam ducendi.

Idem. Lex. iij.

Hoc iure vtimur vt ctiã non solum ad irrigandus[d] / sed pecozis causa vel amenitatis aq̃ duci possit. ¶ Ex flumine aquam ducere plures possunt: ita tamẽ vt vicinis nõ noccat[e]: vel si angustus amnis sit: ctiam ei qui ꝛ alia ripa sit[f].

Diuiditur in tres partes. ¶ Primo loquitur quando flumen mutauit alueus repente nullo loco ꝓuato dimisso in medio. Secundo quando mutauit alueum paulatim. Tertio quando mutauit loco ꝓuato dimisso in medio. ⁊ habet iste totus. ff. duas lecturas. ¶ Primo quando qs ducebat aquam iure sibi concesso a ꝓncipe vel ab alio habente ius concedendi. Alia lectura est quando quis ducit aquã a flumine per fundum alienum iure ſeruitutis. Bar.

Si aquam ex flumine publico duxeris[g]: et flumen recesserit non potest subsequi flumen: qz ci loco seruitus imposita nõ sit: q̃uis is locus[h] mcus sit: sed ſi alluuione[i] paulatim acceſſerit[k]: fundo tuo subsequi potest qz locus[l] totus fluminis seruiat ductiõi[m]: sed ſi circũfluerẽ[n] ceperit mutato

n Locus. supple factus per alluuionem fluminis.

o Ductioni. t. nõ ipedit seruitutẽ. scz nec esset ſi esset alienus locꝰ meꝰ di⁹. vt. ff. de ſerui. rusti. pdi. l. q̃ ſella. §. fi. ⁊ cõia predi. l. i tradẽdis. ac.

p Circũfluere. predicti quod est trans flumẽ. vel. i. qõ est iuxta mutatus alueũ fluit vndiq̃: naz ⁊ ſi prediuz meuz sit ꝓximus veteri alueo vel vni brachio flumis/ non tamẽ habeo ſeruitutem i remoto brachio fluminis: quia locus medi⁹ impedit. vt dicta. l. q ſella. §. fina.

q Interrupta. scz de eqtate videtur restituenda vt debeatur ex nouo vel nouis alueis. vt argu. ff. de ſerui. vrb. prædio. l. ſeruitutes. §. ſi ſublatuz. scz forte alius est quãdo debetur ex flumi. pub. fui tus: aliud quãdo ex agro priuato alicuius. Sz qd ſi ad antiquum alueum redit: Respon. potest di ci restaurari. nec etiaz di cit q̃ fuerit amiſſa/ sed interrupta. vt. ff. cõia ꝑdicta. l. in tradendis. in fi. de ſerui. rusti. prædio. l. tria

r In riuo nascitur. per quem iure aquam duco.

s Qui ducit. videbãt posse ꝓhiberi ducere. vt. ff. l. j. §. ites q̃ritur. scz tamen aliud est. Accurſ.

t Memoriã. scilicet bominũ qui nunc viuũt. ad quod facit. ff. de aq plu. arcen. l. j. in fi. scz videtur non tantũ expectari: sed decez annos sufficere. vt C. de ſer. ⁊ aqua. l. j. Solu. hic ignozãte dño fuit ducta. ibi sciente. vel so. vt ibi. Accurſius.

v Quodlibet. nõ tamẽ lapides ſternere: nisi hoc nominatim in aqua cõcedenda actus fit. vt etiã per lapidem aquam ducere liceret. vt. ff. de aqua plu. arcen. ſi prius. ff. placuit. cõtra. Alzo.

x Riualibus. id est coꝛriualibꝰ q aquã per eum

dem riuuz iure ducunt. vel dic riualibus id est de riuationibus faciat dño deterius aquariũ. ad quod facit. ff. de ſerui. rusti. prædi. l. quinꝰ. ⁊. ff. ti. j. l. apparet. ⁊ ff. cõmunia prædio. l. refectionis.

y Si aqua. facit. ff. de aqua plu. arcen. l. supra. Accur.

Lucio titio. Dicit q̃ pluribus possum ꝛcedere vt aquaz ex meo fonte ducãt: ⁊ adducit ſile in itinere: actu. ⁊ ſi discordent iter se quib⁹ tpibus vtaꝰ vnus: ⁊ quibus alter: agent inter se cõi diui. Fran.

z Duceret. per aqueductum etiam meum.

a Respondeo. Respon. prime questioni. Accur.

b Potest. vt ff. cõmunia prædi. l. qui per certum.

c Ledef. imo ff. vt. C. de ſer. ⁊ aq̃. l. aquã. q̃ est ff. So. ſine iuria ꝑmo rũ põt: vt ff. ⁊. ff. de ſeruitutibus. l. ij. §. aq̃ductꝰ. als nõ nisi ꝑsentiãt vt in contrario. vt. ff. de aqua plu. arcen. l. in concedendo.

d Sed ſi. nunc respon. secunde. Accur.

e Concessa est. simul vel ſeparatim.

f Utile iudiciũ. scz communi diui. vt ꝓfata iura mensura vel tẽpore. ff. de ſeruitutibus legatus. §. ſed ſi inter. ⁊ ff.

g Placuit. vt. ff. de ſeruitutibus. §. ſi duo. commun diui. l. communi diuidendo. §. ſi duo.

Cum constet. ¶ Casus. Jus aque ducende potest diuidi ⁊ certis temporibus ⁊ certis mensuris. hinc est q̃ si concessi ius ducẽdi aquam duobus puta titio ⁊ sempronio vni in estate: puta titio. alij cõ tinue: puta sempronio: sic diuidet vt di midia estate ducat titꝰ: sempronꝰ alia dimidia estate ducet ⁊ tota hyeme. Scõa parte dicit. duo ducebãt aquam per eundem riuum diuersis horis: puta vnus a mane vsq̃ ad nonã: alius postea: si isti mutauerunt horas: ⁊ quilibet tẽpore vsq̃ ad nonã: alius postea: si isti mutauerunt horas: ⁊ quilibet tẽpore alterius durit bene retinent hoc ius aque ducẽde. Fran.

b Cum constet. potest continuari cum precedẽti. l. ⁊ erit. §. põt etiaz

† De isto textu vide gl. in. c. j. §. fina. tuit ⁊ decretuit in ff. prituisgio. de cau. ꝓpag. fancto. vbi istus text. ad hoc allegat q̃ ꝓsuetudo et ꝓuilegiũ equiparãt. addo q̃ illis est accurate no. per nñm text. ſ. ipsam cõsuetudiez ius inducere ꝛ priuilegiũ ⁊ illud iuri ꝓeludit in ca. sup q̃busdaz. §. j. extra de verbo. signi.

eodem ꝛc. vel cum seq. littera: ꝛ non erit ibi. §.

a ¶ Separatim. puta vnus ad horam tertiam: alius posteꝙ: nec ex tẽpore vel ad tempus. sed sub modo dicitur constitui: vt. §. de ser. l. iuj. §. fina. ꝛ. l. v. §. i.

b ¶ Inter se. als interim. ꝛ als interꝙa. ꝛ als inter se.

c ¶ Amplꝰ. als amplꝰ: et als ampliorꝰ.

† Concor. glo. i. l. §. si qs de mãso. in vẽ. fed am cõcessio aq. in tit. de cõtro. inuest. in li. seu. no. cepo. in trac. de seruitu. vsb. c. xxxj.

d ¶ Scrututibus. scilꝫ amittendis. id est ad seruit. amit. quod quantum sit no. C. de seruit. l. sicut. Accursius.

e ¶ Amisissent. immo vidi de amissile. vt. §. quemadmo. seruit. amit. si cõmunem. §. i. que est contra. Solu. hic voluntate domini sic permutauerunt. vel hic per talẽ mutationem non nocẽt domino sed ibi sic: vel hic duo: ibi vnus: ꝛ et hic duo seruitutes: ibi vna. vnde hic qulibet per aliũ vti tur: peride ergo est ac si per se. vt. §. quemadmo. seruit. amit. l. vsu. et facit §. de aqua plu. arcen. l. si prius. Accur.

f ¶ Interdicto. ¶ Casꝰ. Sine aq̃ quã duci nõ possit nisi estate sui natura sine oĩ tẽpore possit duci: ou catur tamẽ estate tantũ. qr expedit agro meo tãtum boc tempore: estiua dicitur. Fran.

g ¶ Proprium. quod est §. e. l. i. §. deinde.

h ¶ Utendi. accipe estiuo duntaxat. quia in cõsn. dictum est in estate duca tur tantum.

i ¶ Quas res. supple. scilicet naturam ꝛc. Accur.

k ¶ Appellari. scilꝫ estiuam. sed certe et ex ppõsito vtentis. vt. §. eo. l. j. §. duo autem.

l ¶ De via. Agit tius interdicto de itine. actuq; prima. vel illo de aqua quoti. et estiua. pro retinenda quasi possessione seruitutis ca uebit domino vtenti sua libertate q; eum non impediet: donec ipse actor obtineat. ad qõ est. §. ti. j. l. uj. §. boc autẽ. ibi: tantisper ꝛc. In secundo agit dominus possessione libertatis ersitẽs negatoria: ꝛ hic cauebit qui sibi afferit seruitutem: ꝛ ita primo casu ponit possessorium. secundo petitorium utentia tur: ꝛ fin hoc expone litterã: ꝛ hic agat. scilicet iterdictor: ꝛ quod dicit prestãda est ꝛc. subaudi. scz ab actore.

m ¶ Quis. scz actor. Accursius.

n ¶ De iure suo. id est de possessione sui iuris: vel etiam de iure quando; vt in secundo capite interdicti de itine. actuq; priuato. ꝛ interdicto aque et castello ducende. vt. §. de itine. actuq; pri. l. uj. §. boc autẽ. ꝛ de aqua quoti. ꝛ esti. l. j. §. penul. ꝛ quod dicit agentem ꝛc. sub. id est actu vtentem dominum non vt seruitute: quia res sua ꝛc. vt. §. vsufruc. quẽadmo. ca. l. vt frui. ꝛ quod dicit quod si neget ꝛc. subaudi negatoria agat dominus in possessione libertatis ersitẽs. nã huiusmodi actiones etiam possidenti dantur. vt. §. si fer. ven. ꝛ si fonte. §. sciendum. Et quod dicit debebit ꝛc. subaudias qui sibi scilicet seruitutẽ asserit cum non possideat: quia nõ est vsus boc anno fm naturaꝫ interdicti: de quo agit sine preiudicio ꝛc. ad quod est. §. de iudi. l. uj. §. i omnibus vel dic secũdo in prima parte quod egit possessorio ꝛ obtinuit: dum cauet dominus vincenti in interdicto: ꝛ fin hoc dic prestanda est scilicet postea in causa proprietatis: vt agatur supple ꝛ obtineat actor fm. B. vel dic fm. §. primus casus in negatoria secundus in confessoria ponit: ꝛ vtroq; casu cauet qui agit alteri parti que possidet. Alij posse aquam diuidi. † potest etiã eodem tempore ali⁹ quotidianã alius estiuam aquam ducere: ita vt estate diuidat inter eos aqua: hyeme solus ducat is qui quotidiane ius habeat.

¶ Si duo aquam ducunt diuersis temporibus alternatim: si mutant horas vel tempus non eo minus retinent seruitutẽ aque ducende. b. d.

¶ Inter duos qui eodem riuo aquam certis horis separatum[e] ducebant conuenit vt pmutatis inter se[f] tẽporib⁹ aqua vtertur quero cum amplius[g] tempore seruitutibus[h] finito ita duxissent: vt neuter eorum suo tẽpore vsus esset an ius vtendi amisissent: ne gaui amisisse.

Ocratius. Lex. vj.

Duæ interdicto de aqua estiua: item quotidiana quærentes primũ cõstituendũ estimabimus quæ esset aqua estiua: de q̃ prætorium[i] interdictũ ad priores estatis tempꝰ relatũ reddi solet: hoc ẽ estiua aqua vtrũ ne ex iure estiuo duntaxat tempore vtendi[k] ducatur: an ex mẽte propositoq; ducentis quod estate eam ducendi consiliũ haberet: an ex natura ipsius aque que estate tantũ duci potest: an ex vtilitate locorum in quæ aqua ducerẽtur. ¶ Placebat igit aquam ob has duas res[l]. i. ob naturam suam vtilitatẽq; locorum in q̃ deducit ꝓtic appellari[i] ita vt siue eius natura erit: vt nisi estate duci non possit: etiã si hyeme quoq; desideraretur siue omni tempore anni duci eam ipsi⁹ natura permitteret: si vtilitas locorum in que ducitur estate duntaxat vsum eius exigeret: estiua recte dicerẽtur.

Paulus. Lex. vij.

Si de via[k] itinere actuq; et aqueductu agatur: hmõi cautio ꝓstanda est: q̃diu quis[l] de iure suo[m] docebit se non impediturum agentẽ ꝛ aquã ducentes ꝛ iter facientem. ℞. si neget ius esse aduersario agendi aquam vel ducẽdi cauere sine ꝓiudicio amittende scrututis debebit: donec quæstio finiatur nõ seruirũ.

¶ Ille qui habet ius ducendi aquã potest ducere per quãcunq; partem vult ab initio. sed postea non potest mutare. b. d. Bartolus.

Scuola. Lex. viij.

Qui p fundũ † iter[n] aque ducendæ petit quacunq; [o] vult in coriuum facere licet: dum ne aqueductũ[p] interuerteret[q].

¶ De riuis. Titu. xx.

¶ Diuiditur in quattuor partes. Primo ponitur edictum. Secundo commendatio edicti. Tertio explanatio ipsi⁹ edicti. Quarto aptãtur questiones ad ipsius edictũ. secunda ibi: hoc interdictum. tertia ibi: aut ergo ꝓtor. quarta ibi: hoc interdictum competit. vide bene ter.

Vlpianus. Lex. j.

Prætor ait: riuos[r]: specus: septa rescire: purgãr aque ducende causa quominus liceat illi dum ne aliter aquã ducat q̃ vti[s] prius estate/nonvi/non clam/nõ precario. ¶ Hoc interdictum[t] vtilissimum est: nã nisi permittat alicui reficere: alia ratione vsus incommodabitur. ¶ Ait ergo prætor[v] riuus specus[x]. Riuus est locus per longitudines depressus: quo aqua occurrat cui nomen est

q̃ prima pars loquitur quando aduersarius est in possessiõe vnde cauet actor. q̃ non impediet donec questio finiat. Secunda quando nõ possidet aduersarius: ꝛ tunc actor cauet se non vsurum donec questio finiatur. ꝛ facit. §. de noui ope. nuncia. si prius. ꝛ §. de vsur. l. cuiusq; q3. Accursius.

Qui per fundum. ¶ Casus. Habeo ius ducendi aquam per riuum tui fundi. possũ in eo riuo facere fistulas et omne quod volo dum ex hoc nõ ledatur dominus fundi. Fran.

n ¶ Iter. id est riuus per quem duceret aquã. Accursius.

o ¶ Quacunq;. als quacũq; scilicet parte. als q̃cunq;.

p ¶ Aqueductum. mutãdo per locum seruientez ab eo loco vbi primo fuerat. vt. §. serui. l. si cui. ꝛ facit. §. eo. hoc iure. §. j. ꝛ §. is qui. Accur.

q ¶ Interuerteret. nas q̃ das tacite in sermone ei cipiuntur.

† Limitatio hãc l. per. ex. in l. j. in pn. ꝛ. l. sunt qui putant. §. ne quidẽ flu. pu. fnisi cũ vicinoꝝ iniuria ducatur.

¶ De riuis. ¶ Parum ꝓdesset ius aque de qua supdixi: nisi liceret purgare riuum. ideo de hoc dicit. vt. j. l. fina. §. j. ꝛ. j. l. i. §. i.

Retor ait. ¶ Casus. Si p riuũ tuũ vel specus vel septam duxi aquam prior estate nonvi: non clã: non precario. ꝛ tunc volo reficere. prætor prohibet vim fieri quominus reficiã vel purgẽ. ¶ Posta loquitur vlpi. et dicit quis sit riuus ꝛ specꝰ et septa: et quid sint scille. ꝛ quid sit reficere ꝛ purgare. ꝛ itelligas de refectione que fit causa aque ducende. nec est vis habeas seruit. ducendi. an nõ. ꝛ sufficit me fuisse vsus ductione aque. non vi: non clam: non precario.

¶ Sed si quis terrenus. Riuum terrestrem volo facere lapideus non pot sum. idem si per aliuꝫ locum q̃ per confectuꝫ vo lo ducere aquã non possum. idem si riuũ vellem exprimere vel extollere vel dilatare vel apertũ cooperire: vel ecõtra. nõ possus. ꝛ hoc dicit ofilius. Ulpi. autez predicta confirmat excepto eo qui aperit riuus pꝰ coopertũ vel ecõtra. nã hoc põt facere nisi dñs fũdi ex hoc legat: vt qr ones suas erat consuet⁹ mãdare ad bibẽdũ in isto riuo: nũc non posset si cooperiret. idẽ fi iste dãnũ habeat dñs ꝛ hẽtiã dixit labeo ꝛ etiã põ. nõ placet q; pꝰ dñs soli pdat. ꝛ expone hãc litterã vt ibi. Seruius aũt dixit nõ posse me aperire coopertũ riuũ ecõtra. si maior hẽt vtilitatẽ dñs ostendat mihi causa aque conseruãde ne ex illat vltra riuũ facia. ꝛ hoc edictũ seruij confirmat vlp. ꝛ. b. d. bic. §. cum. l. seq. ꝛ prin. seq.

r ¶ Riuos. hoc expone statim. Accursius.

s ¶ Uti. id est sicut. Accursius.

t ¶ Hoc interdictum. ꝛ facit. §. cõia prædi. l. refectionis. in prin. ꝛ §. i.

v ¶ Ait ergo prætor. q; vtilissimũ: ergo proponẽdum. Also.

x ¶ Specus. indeclinabile nomen. immo inuenio specꝰ: vt. j. e. fui⁹. in prin. ꝛ est specus locus altus supra terraꝫ edificatus ex quo ducitur aqua. vt. j. eo. seruius. quandoq; tamẽ ponitur pro fossa qua recipitur et colligitur aqua. vt. §. de aqua plu. ar. l. supra. Item sic ꝛ in auctorib⁹ ponitur quandoq; pro loco vmbroso ꝛ tenebroso solis fm azo. B. dicit specus esse. vt si quis faciat foueam: ꝛ sic vndiq; locum eminentiorẽ vnde possit ꝓspici aqua in fundo collecta: vt ponitur. d. l. supra. als pro subterraneo meatu. vt. j. l. seruius. in prin. ꝛ. §. j.

Specus via significat.

Despicitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Despicitur. id est deorsum aspicitur.
b ¶ Ad incile. hoc exponitur. ſ. proxi. §.
c ¶ Excogitata. que appellamus clausam.
d ¶ Ex flumine agi. id est duci.
e ¶ Continentur. cum ꝛ in his haustus seruitus imponi possit. vt. ff. titu. i. l. i. §. quāq.
f ¶ Tegere. supra aquā.
g ¶ Substruere. id est subtus aquam struere.
h ¶ Sarcire. collapsa.
i ¶ Edificare. de nouo.
k ¶ Aduehere. plaustro vel asino. Accur.
l ¶ Apportare. dōſo. et facit. ff. de itinere actuq; priua. veteres. et. l. iij. §. pe. ꝛ. ſ. eo. seruius. §. fi.
m ¶ Indiget. riuus.
n ¶ Aque inquit. ſcz pre tor. vt. ſ. in prin. l.
o ¶ Non babet. reficit aro etiā q de iure seruitutis nō probat. z fic est contra. ff. de iti. actuq; priuat. iij. §. hoc autem. sed ſpeciale in riuo. ꝛ aliud i iti nere. vt. ſ. l. fi. Accur.
p ¶ Sed ſi quis terrenū. facit ſcilicet de terreno ſuo licinū siue lapideū. Sed cōtra. ſ. l. seruij. §. i. Sed bic lapidib⁹: puta coda lis vel ſimilib⁹ inordinate cōpoſitis. pbibet. Ibi cementicium ꝓmittit. vel ibi facit muruꝫ ad latus vt aqua non vageſ: ſi autem fundum riui velit de terreno lapideum facere non poteſt: vt bic. Acc.
q ¶ Aliū locuꝫ. i. ſi alium locum non ſeruiente vellit reficere. vl̄ꝑ aliū locū non ſeruiēte ducat aquā bene poterit prohiberi.
r ¶ Uel attollat. exaltat ſcilicet.
s ¶ Uel e contra. repete ĩpune prohibetur. z facit ff. ti. iij. l. iij. §. pe. ſed cōtra. ff. cōia. predi. l. refectionis. §. i. ibi depreſſu rū vel alleuatū rū ꝛc. ſol. ibi magnā vtilitatē conſeq̄bat ſi deprimebat riuum vel alleuiabat / bic non. vel ſol. vt ibi. ꝛ facit. ff. ne quid in lo. publi. l. ij. §. reſtituas. ꝛ. ff. ne quid in flu. pub. l. i. §. quod autem ait. Accurſius.
t ¶ Ceteros. qui dilatant vel extendunt: ꝛ omnes predictos preter operientem vel aperientem.
v ¶ Impune. id est ſine pena.
x ¶ Aduerſarius. id est dñs ſoli. ꝛ per conſequens ſi fiat damnum. ſed ſm Azo. bec ratio non valet. vt. ſ. l. proxi. ſed certe immo contra ſi bene intelligatur ibi ſententia pomponij ſm azo.

y ¶ Uel Abeo. Terrenum. ꝛ ſic coopertum.
z ¶ Quod. ſcz q debeat aliquo modo fieri deterior ꝛ ditio dñi. Hoc ait pōpo. ſibi nō placere: ꝛ ſic cōſonat pōpoⁿ⁹ cuꝫ labeone: qſi fieret deterior conditio dñi nō de iure fieret: ſed occaſiōe quadaꝫ iniuſta vel aſſumpta iniuſta occaſione ex cā ſeruitutis: ꝛ ideo nō eſt permittendū fieri niſi ab initio ꝛc. vt ſubiūcit ſm azo. ff. vel niſi ſit maior vtilitas eius cui debetur ſeruitus q̄ dānuꝫ dñi. ar. ff. l. proxi. in fi. vel ſm alios dic q ſcz vt non poſſit cooperire apertum ꝛ econtra. et ſm hoc pōpo. vī cōtradicere labeoni. q. d. bene poterit riuum apertū cooperire: qō intelligunt ſi maior vtilitatem conſequatur inde q̄ incōmodū inferaſ dño. vt. ff. l. proxi. in fi. ꝛ ſic nō contradicit ei alio caſu loquatur ſ pompo. intelligit labeoneꝫ ſimpliciter dixiſſe. ꝛ ſic repetebendebat ei in caſu q̄ ponit pōpo. ſcz qñ vtilitatem magnā hꝫ cui ſeruit? debet: ꝛ ſm hoc exponeſequentia ſic: q; ꝛc. q. d. non eſt bona rō labeonis: q; id cōmoduꝫ q̄ auferet dño magis auferet ex occaſione ſcz extrinſeca. hoc eſt pactoꝫ per que fuit ſeruit? ꝛ ſtituta q̄ iure. i. occaſione damni vtati in fundo p quo dāno ageret: hic ait non agit. ꝛ ſm hoc dicit iure: ſcilꝫ quo ꝑditi eſt cuiq; dānū ſue rei emēdari, vel dic ſm intellectum. ff.

Specus autem locus eſt ex quo deſpicitur[a]: inde ſpectacula ſunt dicta. ¶ Septa ſunt ea que ad iciles[b] opponuntur aque deriuande compellendeve ex flumine cauſa ſiue ea lignea ſint ſiue lapidea ſiue ex alia q̄libet materia ſint ad continendam tranſmittēdamq; aquam excogitata[c]. ¶ Incile autē eſt locus depreſſus ad latꝰ flumineꝫ ex eo dictus q̄ incidatur. Inciditur enim vel lapis vel terra: vnde ꝓximum aqua ex flumine agi[d] poſſit: ſed et foſſe ꝛ puteiboc interdicto aque continent[e]. ¶ Deide[f] ait pretor reficere purgare. Reficere eſt q̄ corruptum eſt in priſtinum ſtatum reſtaurare. Verbo reficiendi tegere[g] ſubſtruere[h]/ ſarcire[i]/ edificare[k]/ itez aduehere[l]/ apportareq; ea que ad eandem rez opus eſſent continentur. Purgandi verbum plericz putant ad eum riuum pertinere qui integer eſt: ꝛ palā eſt ad cum riuuꝫ pertinere qui refectione indiget[m]. plerūq; enim et refectiōe ꝛ purgatiōe idiget. ¶ Aque ingt[n] ducende cauſa merito boc additur: vt ei demū permittatur et reficere et purgare riuum qui aq̄ ducēde cauſa id facit. ¶ Hoc interdictum competit etiam ei q̄ ius aque ducende non habet[o] ſi modo aut prioze eſtate: aut eodē anno aquam duxerit: cū ſufficiat non vi non claꝫ/ non precario duxiſſe. ¶ Sed ſi quis terrenum[p] riuum ſilicum id eſt lapideum facere velit: videri cum non recte boc interdicto vti. Non enim reficit qui hoc facit: et ita offilio videt. Proinde et ſi per alium locum[q] velit ducere impune prohibetur Sed ꝛ ſi cūdez riuum deprimat vel attollat[r] aut dilatet: vel extendat/ vel operiat apertum vel cōtra[u]. Ego ceteros[t] quidem impune[v] prohiberi puto. At eum qui operiat apertum vel econtra non puto prohibendum: niſi ſi quam maiorem vtilitatem ſuam aduerſarius[x] oſtendat.

Paulus. Ler. ij.

Labeo nō poſſe ait ex aperto riuo terrenum[y] fieri: q; commodū domino ſoli auferret appellendi pecus: vel hauriendi aquam: q̄ ſibi non placere pompo. ait: quia id domino magis ex occaſione q̄ ex iure cōtigerit nisi ab initio in imponenda ſeruitute id actū[z] eſſet.

Ulpianus. Ler. iij.

Seruius autem ſcribit[a] aliter duci aquam q̄ ante per ſpecum[c] ducta eſt: ſi nūc per apertum ducatur[d]. nam ſi[e] operis aliquid faciat quis: q̄ magis aquaꝫ conſeruet[f] vel contineat: non impune[g] prohiberi. Ego puto[h] et ī ſpecu contra ſi nō maioꝛ vtilitas verſatur aduerſarij[i]. Seruius ꝛ labeo ſcribunt ſi riuū qui ab initio terrenus fuerit q̄ aquam non continebat cementicius[k] velit facere audiendum[l] eſſe: ſed et ſi cuz riuum q ſtructilis[m] fuerit poſtea terrenum gs faciat aut partem riui: eq̄ non eſſe prohibendū: mibi

a ¶ Actuꝫ. facit. ff. de ſeruitutibus. pre. cuz eſſent. §. fi.

Seruius. Doc principiū continuatur cū caſu precedē. ¶ Seruius. Si riuū terreſtrez volo lapideum facere: q; aquaꝫ nō cōtinebat priꝰ bñ poſſū. ꝛ ecōtra poſſū facere. dū tñ h̄ ſit neceſſarium riui refectioni. Itē nouū canalē vel fiſtulam poſſuꝫ ī riuo ponere ſi h̄ nō nocet dño fundi. Itē ſi aquaꝫ ex plurib⁹ locꝫ venies ī riuū latū colligat ꝛ inde ꝑ plures riuos duca: ſi volo illū locū reficere audio. Ultio dicit h̄ interdictū cōpetit volēti reficere riuū ꝑ quē ducit aquā ſiue in priuato ſolo ſit ſiue in pu. Itē ſiue ducā aquā frigida ſiue calida. itez ad cuniculos ptinet. ꝛ q̄d ſit. dic vt ī gl. ꝛ biſdē ſponſionis dat ꝛ cōtra eos qb⁹ danē ſupioꝛa interdicta in titulo ſupioꝛi poſita. ¶ Si i quiſ riuū. Reficiēti riuū nō poteſt nūciari nouū opus. hꝫ eū pōt agi in rez negatoria per quaꝫ negat ius ei nō eſſe. Itē reficiēs riuū tenet de dāno infecto cauere. Ultio dic. cū vellez reficere riuuꝫ, phibebas me portare calcem ꝛ lapides ꝛ ſiſtia q̄ portabas cā reficiēdi riuū: ꝛpetit mihi hoc interdictū. Frā.

b ¶ Scribit. ſentētias la beonis male dicentis ſequēs hꝫ quoſdā: imo nō ſequēs ſm azo. quia labeo bñ dixit ꝛ pompo. ſe cum cōſonauit: vñ cū ſer uius ſtatiz corrigat non fuit ſecut? bene dicentez.

c ¶ Per ſpecum. hic accipitur pro ſubterraneo meatu: alꝰ accipitur. ff. l. i. §. ſpecus ſm. ff. vel dic locum altum opertum tamen.
d ¶ Ducatur. ꝛ ideo eſt prohibendus ſi maioꝛem vtilitatē ſuam oſtendat dominus ſoli. ꝛ ſm hoc nō corrigitur ſeruius. vel dic ſm Azo. ſeruium loqui ſimpliciter. ꝛ ſic corrigitur vel determinatur.
e ¶ Nam ſi. bene dico prohiberi ſuperiori rū. nam ꝛc.
f ¶ Conſeruet. ne defluat vel ſpargatur extra ripas riui. accurſius.
g ¶ Non impune. id est non ſine pena. nam tenebitur hoc interdicto. q; ꝓhibere non debet: ſed in ſuperiori caſu qui aperit vel operit ꝑ nō facit: ꝛ ideo ꝓhibetur ſm ſeruium.
h ¶ Puto. ſcilicet cum ſeruio ſentiens. ꝛ in ſpecu. contra ſcilicet ꝑ sit in ſuperiori ꝓxi. rū. nā ſi ꝛc. ꝛ ſic non corrigitur ſm. ff. vel ſm azo. contra quā dixerat ſeruius. ꝛ ſic corrigo ſeruium boc caſu cum maioꝛ vtilitas ꝛc. vt bic. ff. ſ. eo. l. ij. in fi.
i ¶ Aduerſarij. id est dñi ſoli. Et no. ex predictis: q; aut est actum in ſponēda ſeruitute vt liceat operire apertum vel econtra: aut non liceat ꝛ boc ſeruabitur. vt. ff. ſ. e. l. proxi. in fi. aut nihil eſt actuꝫ: ꝛ tunc licebit operire apertum et econtra: ſi tamen dñs ſoli nullum habet dānū. vt ff. eo. l. i. §. ego ceteros. Si vero ſubeat damnuꝫ: ꝛ tunc ſi maius eſt cō modū vtentis permittitur: alꝰ non. vt. ff. ſ. e. l. ij. in fi. ꝛ hec ſm labeonē

a ¶ Utile. nam directum datur quando iam habuit. Accur.
b ¶ Ei hoc interdictum. non solum in alijs casibus. vt. s. eo. l. j. in fi. et l. ij. et. iij. in principio.
c ¶ Incommoditate. facit. s. ti. j. hoc iure. §. is qui. et. s. de itine. actuq3 priua. l. iij. in fine. Accursius.

mihi vim fieri quominus hauriam. idem si ad lacum tuum puteum vel piscinam consuetus sum ducere oues meas. pretor prohibet me ne mihi vis fiat. postea loquitur vlpia. et dicit hoc interdictum datur ei qui fontana aqua vti prohibetur. nam sicut seruitus est de ducendo aquam. item de haustu aque: sic et duo interdicta reddita sunt.

d ¶ Calide aq. ad quod s. de aqua quotidiana. et estiua. l. j. §. idem labeo.
e ¶ De cuniculo. per quem aqua calida vt posuit immittitur. vel in quo congeritur vt inde ducatur. Accursius.
f ¶ Vapor. id est aqua calida. Accursius.
g ¶ Interdicta. que sunt tria de quotidiana. Itez estiua. Itē ex castello. vt s. titu. j. l. j. in prin. et §. deīde. et §. ait pretor. scilicet heredib9. et in heredes et emptores. vt. j. eadem. l. §. ait pretor. Accursius.
h ¶ Posse contemni. vt et. s. de noui operis nuncia. l. d pupillo. §. si quis riuos. et. j. de cloacis. l. j. §. si quis purganti: nisi causa damni īfecti. vt. s. de noui oper. nūcia. l. j. §. nūciatio versi. q si qs in mari. et. j. proxi.
i ¶ Vendicari. per negatoriam. accur.
k ¶ Exportare. dorso. ac.
l ¶ Vehereq3. plaustro vl' asino. Accursius.
m ¶ Competere ei. facit s. l. j. §. deinde.

De riuis. ¶ Casus. Qui agit hoc interdicto sufficit q probet se priore estate vsum esse aq p illū riuū/non vi/nō claz/non precario. et nūc prohibuit. scilicet seruit. non autez requiritur habeat de hoc ius vel non habeat. licet secus sit in interdicto de itinere reficiēdo. cū hoc casu multuz ledentur homines si nō reficerentur riui nisi primo de seruit. probaretur. cum interim homines possent perire siti. at in itinere non esset tanta lesio: maxime ī estate Franciscus.

n ¶ Refectionez. quo casu duo probat. vt. s. d itine. actuq3 priua. l. iij. §. hoc autem. At hic vnuz scilicet se vsuz hoc anno. vt. s. eodem. l. j. in prin. et facit. s. l. j. §. hoc interdictuz competit. Accursius.
o ¶ Difficultas. Et sic potest iri. licet cum difficultate.
p ¶ Que. scilicet difficultas eundi. accur.

¶ De fonte. ¶ De ducenda dixit. nūc de haurienda.

Pretor ait. ¶ Cas9. Ponitur edictuz cuius sensus est. Si anno hauriui aquam de fonte tuo non vi/non clam/non precario. pretor prohibet

videtur verius vrgentē et necessariam refectionem esse admittendam. ¶ Si quis nouum canalem vel fistulam in riuo velit collocare: cum id nūq habuerit: vtile [a] ei hoc interdictū [b] futurum labeo ait. Nos et hic opinamur vtilitatem ei9 qui ducit sine incommoditate [c] eius cuius ager est spectandam. ¶ Si aqua in vnum lacum ducatur: et inde per plures duct9 ducatur. hoc interdictū vtile erit volenti reficere ipm lacū. ¶ Hoc interdictū ad omnes riuos pertinet: siue in publico siue in priuato sint cōstituti. Sed et si calide aq̄ [d] riu9 sit de hoc reficiendo competit interdictum. Aristo. et de cuniculo [e] restituendo p quem vapor [f] trahitur in balnearijs vaporibus putat vtilē actionē competere: vt erit dicendum vtile interdictū ex hac causa competere. ¶ Jisdē autem personis et in easdez interdictū hoc datur: quibus et in quas de aqua interdicta [g] reddunt que supra sūt enumerata. ¶ Si quis riuum reficienti opus nouum nūciat: bene dictum est posse contēni [h] operis noui nūciationē: cū eni pretor ei vim fieri vetet absurdū est per operis noui nūciationē cū īpediri. ¶ Plane p in rē actionez dicendū esse posse aduersus cū vēdicari [i] ius ei nō esse dubiū nō est. De dāno quoq3 īfecto cauere cū debere mime opz dubitari. ¶ Si quis euz exportare [k] vehereq3 [l] ca q refectioni necessaria sunt prohibeat: hoc interdictuz competere ei [m] offilius putat: quod verū est.

Venuleius. Lex. iiij.

De riuis reficiendis ita [n] interdicetur vt nō queratur an aquam iure ducere actori liceret. Non enim tam necessariā refectionem [n] itinerū q riuorū esse. quoniā non refectis riuis omnis vsus aque auferretur: et homies siti necarentur: et sane aqua peruenire nisi refecto riuo nō potest at nō refecto itinere difficultas [o] tantum eundi agendiq3 fieret q̄ [p] tēporibus estiuis leuior esset.

¶ De fonte. Titulus. xxj.

Vlpia. Lex vnica.

Pretor ait: vti [q] de eo fonte quo d agitur hoc anno aqua: nec vi/nec claz/ nec precario ab illo vsus [r] es: quominus ita ea vtaris vim fieri veto. de lacu piscina [s] puteo/ ita interdicam.

¶ Ubi est eadem ratio: ibi est idē ius. Bartolus.

¶ Hoc interdictuz proponitur ei qui fontana aqua vti prohibetur. Seruitutes enim non tantum aque ducende esse solent: verum etiam hauriende: et sicut discrete [t] sunt seruitutes ductus aq̄ et haustus aque ita interdicta separatim redduntur. ¶ Hoc autem interdictum locum habet si quis vti prohibeatur aqua. hoc est siue haurire prohibeatur: siue etiam pecus ad aquaz appellere. Et eadem sunt hic dicenda q̄ ad personam attinent [v] quecunq3 in superioribus iterdictis diximus. ¶ Hoc iterdictum de cisterna nō competit: nam cisterna non habet perpetuam causam: nec viuam habet aquam: ex quo apparet in his omnibus exigendum vt viua aqua sit. Cisterne autem imbribus concipiuntur. Deniq3 constat interdictum cessare/ si lacus/ piscina/ puteus/ aquam viuam non habet. ¶ Plane si quis ire ad haustum prohibeatur: cq̄ interdictum sufficiet. ¶ Deinde ait pretor quominus fontez quo de agit purges/ reficias/ vt aquā coercere vtiq3 ea possis: dum ne aliter vtaris atq3 vti [x] hoc anno non vi/ non clam/ non precario/ ab illo vsus es vim fieri veto. ¶ Hoc interdictum [y] eandem habet vtilitatem quaz habet interdictum de riuis reficiendis: nisi enim [z] purgare et reficere fontem licuerit nullus vsus erit eius. purgandus autem et reficiendus est ad aquam coercendam: vt vti qs aqua possit dummodo nō aliter vtatur q sicuti hoc āno vsus est. ¶ Coercere aquam est continere sic ne defluat vel dilabatur: dummodo nō permittatur ei [a] nouas venas querere vel aperire. hic ei innouat aliqd preter id qd pcedēti anno vsus est. ¶ Sed et de lacu puteo et piscina reficiēdis purgandis interdictū competit: et oib9 [b] personis dabitur: quibus pmittitur interdictum de aqua estiua.

¶ De cloacis. Titu. xxij.

Vlpianus. Lex. j.

vnuz de deducenda aq̄. vt in titu. de aqua quotidiana et estiua. per totū. de aqua hauriēda: vt h. nam agam hoc interdicto contra eum qui prohibet haurire aquaz vel ducere pecus: et in viua aqua habet locuz nō in cisterna. Itē hz locū si p hibeat ire ad haustū aq̄: et dat his psonis qbus et supiora. ¶ Deinde ait. ptor per hoc edictū qd h ponit prohibet vim fieri volēti reficere fontez. nā parū valeret vsus fōtis nisi posset refici: et debet refici vt aquaz contineat fons nō vt exeat aq̄ vel ne aliter vtat q prio ri āno sit vsus. et hoc idē dicit interdictum dat volenti reficere lacum puteum et piscinam: et eis personis dabitur quib9 interdicta de aqua quotidiana et estiua dantur. Franciscus.

q ¶ Uti. id est sicut.
r ¶ Usus es. scilicet hauriendo.
s ¶ Piscina. ad quā pecus appellitur.
t ¶ Discrete. i. separate.
v ¶ Attinent. scilicet agētis: vt quod persona agētis probare debet ī superiorib9 interdictis id debeat probare agēdo isto interdicto scilicet q vsus est putās se suo iure vti: ad qd est. s. de aqua q̄ti. et esti. l. j. §. aristo.
x ¶ Uti. i. sicut. Accur.
y ¶ Hoc interdictum eādem. vbi eadez ratio vel vtilitas/ ibi idez ius. vt hic. et. s. ad. l. aquil. illd et insti. de legi. patro. tu. §. j. et. s. de ritu nup. l. libertum. §. j. et. j. de verb. oblig. l. a titio. et. C. de libe. prete. l. j. Itē facit. s. titu. j. l. finali.
z ¶ Nisi enim. audi viuā rationem quare hoc edictuz est factū. et sic vbi rō locuz hz. et lex siue rnsio. ad qd facit qd notaui. s. de legi. et senatuscō. l. nō oim. Quandoq3 tamen generalior est respōsio q ratio: quia ratio restringit superi9 dictum. vt. s. de acquiren. pos. l. si is qui. et de calū. hec actio. in prin. Accur.
a ¶ Nō permittat ei. scilz qui habet ius hauriēdi ex fonte: al's et cui. accur.
b ¶ Omnibus. vt emptoribus heredibus et similibus. vt. s. de aq̄ quoti. et esti. l. j. §. ait pretor.

¶ De cloacis. ¶ Et iste vt riui indigent purgatione: vt fetor cesset riui et commoditas veniat.

Pretor ait

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

PRetor ait. ¶ Cassus. Monit edictus cui⁹ sensus est. Si vo-
lo reficere vel purgare cloacā q̄ ex edibus meis ad tuas p-
tinet edes. pretor prohibet mihi fieri vim. Iteꝝ de damno
infecto cauere debeo si opus vitio daref damn. Postea
loquit vlp. z dicit. duo interdicta sunt circa cloacā: vnū prohibitoriū.
z B est primū. aliud restitutoriū. ó q babes. ff. c. ꝯ. deinde. Tertio dic. bñ se
cit pretor q̄ voluit posse purgari et refici cloacas
cū ad tutelā boim B spectet: z hs locū B interdicto
rum in quatis cloacis nō ſ publicis. Postea dicit
qd sit cloaca. Iteꝝ hoc primū interdicti est p̄hibi
toriū. item appellatione
cloace ptinentur tubi z
fossa alia stricta vt sunt
florētie. ité fistule. ité non
est vis siue vi / siue clā / si
ue pcario vtebar cloaca
q̄semp dat mihi B iter-
dictus vt reficiā siue pur
gez. z est hoc ratione pu
blice vtilitat⁹. Iteꝝ qō di
ctū ē in edicto er edibus
meis intelligas p oi edi
ficio. ité z si ab area mea
in tuas areā. idē si er do
mo in agrū. idē si priuata
tam cloacam in publicā
immittere volo. Iteꝝ face
re possus priuatā cloacā
q̄ adit ſ publicā. Postea
expomt vba ptoris q̄
dicit in edes tuas pert
net siue dirigaf. hoc est:
siue ertēdaf in edes tuas
siue sint edes tue vicine
mee siue remote. possus
etiaꝫ parietē domus tue
aperiret reficiā vel pur
gē cloacā: z debeo post
ea restituere: nec pōt mi
bi nouum op⁹ nunciari.
¶ Deinde. Nunc ponit
aliud edictus quo ꝺr.
si aliqd est factū in publi
cā cloacā siue immissū q̄
vsus eius deterior fit p
tor: iubet id destrui. Iteꝝ
ꝓhibet ne aliquid
fiat vel limittaf ſ publicā
cloacā: postea loquit vl
pi. dicēs q̄ B interdictus
spectat ad publicas cloa
cas: ne qd in publica cloa
ca fiat vel immittaf p q̄d
vsus eius deterio: fit vel
fiat. Vltimo dicit. B iter
dictū primū loquatur in
cloaca priuata reficienda/
idez tñ in facienda cloaca
priuata ne vis fiat faciē
ti. cū z olim B idē esset ſ
cloaca q̄ fieret ſ publico.
Iteꝝ factas poterit refice
re. facere priuatā cloacā so
li ediles debēt. ꝛcedere. z
b. d. b. ff. c. cū. l. seq. Fran.

a ¶ Purgare reficere. duo capita sunt huius interdicti et vtrunq; p-
hibitorium.

b ¶ Sub hoc titulo. scz de cloacis: non autem dicimus id est Iterdicto:
quia in isto huc nullus est restitutorium. sed q̄ subijcit duo immo tria
vel quattuor: nam hec sunt duo capita reficere z purgare. Iteꝝ. ſ. eo.
§. deinde. sunt alia duo. reficere z non ſmittere. sed respondeo duo i
terdicta: id est duo genera interdictorum. scilicet prohibitorium z re
stitutorium z hec tria: scilicet prohibitoria sunt duo hic tertiū in. §. dei
de. in fi. at vti pos. non vaf. vt. ff. vti pos. l. i. §. i.

c ¶ Quantur. celestes pestilentias z fames.

d ¶ Si nō reficiantur, facit. ff. de noui ope. nūcia. de pupillo. §. si quis
pediendus pompo. scribit. ¶ Qō
ait ptor pertinet: B significat qō
ex edibus cius in tuas edes per-
tinet: B est dirigit / extēdit / perue
nit: z tam ad. primū vicinum boc
interdictū pertinet / q̄ aduersus
vlteriores per quos edes cloaca
currit. Unde flauius mela scribit
cōpetere boc interdictū: vt in vi
cini edes veniat z rescindat pau
menta purgande cloace gratia.
Ucrendus tñ cē pōp. scribit ne in
eo casu dāni infecti stipulatio nō
committaf: sed hec stipulatio nō
cōmittet si paratus sit restaurare
id qō ex necessitate reficiēde cloa
ce causa rescidat. ¶ Si quis pur-
ganti mibi cloacam vel reficienti
opus nouum nūciauerit rectiſſi
me dicet ꝓtēpta nunciatione pos
se me reficere[c] id quod iam insti
tuerā[d]. Sed z damni infecti cau
tionē pollicet: nisi paratus[e] sit re
stituere quod operis vitio factus
sit: nam sicuti reficere cloacas et
purgare permittēdum fuit: ita di
cendū est ne damnū edibus alie-
nis detur. ¶ Deide ait pretor[f] qō
in publicaꝫ cloacam factum siue
immissum babes quo vsus eius
deterior fit fiat / restituat[m]. Item
ne quid[n] fiat / immittatur vel iter
dicam. ¶ Hoc interdictum[o] ad
publicas cloacas pertinet ne qd
in publicam cloacam immittas
neve facias quos vsus deterior
fit neve fiat.

Tenaculus. Lex. ij.

QUam ꝓ de reficienda cloa
ca[p] non etiam de noua fa
cienda hoc interdicto[q] compre-
hendat[r]: tamen eque interdicen
dum[s] labeo ait: ne facienti cloa-
cam vis fiat: quia eadem vtilitas
sit. Pretore enim[t] fie iterdixisse
ait: ne vis fieret quominus cloa-
cas[u] i publico facere liceret: idqꝫ
Offilio et trebatio placuisse ipse
dicēdus ait: vt factā cloacaꝫ pur-
gare z restituere permittēdū sit p
interdictū[v]. Nouā[x] vō facere is
demum concedere debeat cui pu
blicarum viarum cura sit[a].

Tubꝰ qd fit.

e ¶ Tubus. est foramen cloace. vnde purgatur colluuies aque.

f ¶ Fistule. est aliud instrumentum ad idem.

g ¶ In tuas pertinet edes. etiam non iure seruitutis. Accursius.

h ¶ Reficere. vel purgare. vt. §. de oper. nouī nun. de pupillo. §. si qs
rinos. Accursius.

r ¶ Cloacam. priuatam.

y ¶ Per interdictus. vt. §. l. j. in principio. idem de publica. vt. §. del
de. Accursius.

z ¶ Nouam. scz priuatam. z idem de publica.

a ¶ Cura sit. vt ediles. vt. §. ó via publi. l. ediles. qui ex pretoris erāt.

i ¶ Instituerā. i. cepera

k ¶ Nisi paratus. als nisi
paratus. et als si parat⁹
z fm primus dic cautio-
nes id est actionē que ori
tur ex cautione que iter-
posita est causa dāni infe
cti pollicetur nisi re. Se
cundus aliaz sic. qi vult
ptor vt debeat cauere de
dāno infecto quod ope-
ris vitio factum fit: id est
cum opus destructū pro
pter purgationem z refe
ctionē cloace restituitur
de damno infecto cauen
dum est. vel dic fm eam
dez litterā. si id est q̄ius
paratus sit restituere q̄
operis vitio factū est. ta
men dāni infecti cautio
nes pollicetur. i. actionē
que oritur ex cautione q̄
causa damni infecti iter-
posita fuit si quod aliud
est damnū ꝛc.

l ¶ Deide ait pretor. hoc
est restitutoriū. vt. §. ſ.

m ¶ Restituaf. id est de-
struatur.

n ¶ Iteꝝ ne quid. ecce ter
tium ꝓhibitorium.

o ¶ Hoc interdictus. pu
blic. s cloacas.

p Uā ꝓ. Cloaca. sci
licet priuata.

q ¶ Interdicto. quod est
3. eo. l. j. in prin.

r ¶ Comprehendaf. quā
tum ad verba.

s ¶ Interdicendus. quo
ad sententiam ꝛc. Accur
sius.

t ¶ Pretorem enim. ar
gumentatur de publica
ad priuatam q̄d etiā in
terdictus de publica. nō
babem⁹ quo ad verba.

v ¶ Ait. ipse labeo.

x ¶ Nouā. ipse labeo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶ Quod vi aut clam. ¶ Superiora interdicta respiciũt futurum tempus hoc preteritum. Vel dicit supra separatim de vi tã preterita vt vñ de vi interdicto q̃ presenti. vt in vti possi. nunc de quodaꝫ mixto: sc̃z tam p̃o vi q̃ eo quod clã factũ est: qs p̃terito z p̃senti dar. vt. j. c. is qui. §. quod ait prętor. Et no. q̃ quidaꝫ dicũt eẽ duo interdicta: vnuꝫ quod vi q̃si vi est factuꝫ. aliud q̃ clã. quãdo clã. q̃ Jo. nõ approbat. Ali tercũq; em̃ sit factũ agit quod vi aut clã. facit. j. eo. is q̃ i pnteũ. §. hoc interdictũ. Item de vi tractatur vsq; ad §. claz. in l. ij. postea de clãvsq; ad §. hec verba. in. l. v. z ibi exponit quod factũ est.

¶ Quod vi aut clam. Titulus. xxiij.

Ulpianus. Lex. i.

DRetor ait: quod vi aut clam factum est: qua de re agitur id cum experũdi potestas est restituras. ¶ Hoc interdictum restitutorium est. Et per hoc occurrit calliditati eorum qui vi aut clam quedam moliuntur. Jubentur enim restituere ea. Et paruꝫ refert vtrum ius faciendi habuit. siue enim ius habuit siue non: tamẽ tenetur hoc interdicto: propter quod vi aut clam fecit. Tueri enim ius suũ debuit non iniuriam committere.

¶ Nulla paratur defensio et qui cõtra iuris dispositionem molitur. b. d.

¶ Deniq; est quesitum: an hoc interdicto vtenti exceptionẽ possit quis obijcere quod non iure meo fecerim: z magis est ne possit: nam aduersus vim vel quod clam factum est: nulla iusta exceptione se tueri potest. ¶ Hoc interdictum ad ea sola opera pertinet: quecunq; in solo vi aut clam facta fuerint.

¶ Hic incipit exponere verba edicti. Hoc dicit.

¶ Quid sit vi factum aut clam vi dicamus. Vi factum videri quintus mutius scripsit: si quis contra quam prohibuerit fecerit: et mihi videtur plana esse quinti mutij diffinitio. ¶ Sed si quis iactu vel minimi lapilli prohibitus facere persueraverit: hunc quoq; vim fecisse videri pedius et pomponius scribunt: coꝫ iure vtimur. ¶ Sed et si quis contra testationem denunciationẽq; fecerit: idem esse. Cassius et trebatius putant: quod verum est.

¶ Sed z aristo † ait cum quoq; vim facere qui cum sciret se prohiberi per vim molitus est ne prohiberi possit. ¶ Item labeo dicit si quem facientem prohibuero: iscz destiterit in presentiarũ rursusq; postea facere ceperit: viz cũ videri fecisse: nisi permissu meo facere ceperit: vel qua alia iusta causa accedente.

¶ Amicitia nolentis prohibere quez opus facere excusat a pena huius interdicti. Hoc dicit.

¶ Si quis tamen imbecillitate impeditus vel etiam ne offendere vel te vel cum qui te magnifacit habeat: idco non venerit ad prohibendum non videbitur aduersarius vim fecisse: z ita labeo scribit.

¶ Vis facta aduersario meo per alium mihi non debet imputari: si non p̃sentio violentiam inferenti. b. d.

¶ Idem labeo ait: z si te volentem ad prohibendum venire detinuerit aliquis armis fortez sine vllo dolo malo meo ac pter hoc non veneris: non videri me vim fecisse.

Venulcius. Lex. ij.

DEi aliena potestate sit cõditionem meam nihil deliquentis deteriorem facere.

Ulpianus. Lex. iij.

qui leges emã admittitur Bolog.

† Iste text est singu. ad q̃ ille. 61 tertpellat q facit vt non interpellet. p quo facit text. in l. si 16. §. si enim. l. l. si ego q iniuriarũ. §. si q̃s cau. Bolog.

---

a ¶ Ui. pulsiua. vt. §. quod me. cau. l. memuri. §. j. vel ea que consensu caruit. vt. j. ea. l. §. quid sit vi. z. §. sed z aristo.

b ¶ Clam. expone vt. j. eo. l. iij. §. fi.

c ¶ Factum est. non vt ius permittit: quia forte ab alio possidẽte: z supple in ea re qua z̃c. Et no. q̃ non dicit in priuato: quia z in publico locum habet. vt. j. l. iij. §. plane. z. l. vim facit. §. fi.

d ¶ Experiũdi potestas. ex hoc patet q̃ vtilis est. vt. j. de diuer. rescri. l. j. quod accipe ad fui principium: sed ad cursum continuus est. vt. §. de aqua plu. ar. l. attbeius. in prin. Accursius.

e ¶ Restituas. id est destruas. z in pristinũ statũ ponas. q̃ dic vt. j. de vb. sig. l. cum prętor. z facit. §. cõi diui. l. cõi diuidũdo. §. iulianus. ac.

f ¶ Moliuntur. id est edificant.

g ¶ Restituere. + sed z vti pos. interdictum locũ habet. vt. §. vbi pos. l. si duo. §. si vicinus. sed hoc expedit potius fm quosdam.

h ¶ Faciendi. in illa re. Ex̃o.

i ¶ Ius habuit. sed si habuit ius ergo non tenetur. ar. C. de adul. grac dus. sed hic habet ius quia dns est soli. sed non habet quia alius possidet: vnde nõ habet ius multo possessore. z facit. §. ad. l. aquil. quẽad modũ. §. pe. z. §. de no. oper. nun. prętor. §. ait prętor. z quo. leg. l. §. §. rediguntur. S3 ar. contra. §. de itine. actuꝫ priua. l. veteres.

k ¶ Propter quod. id est quia. vel propter id quod z̃c. Jo.

l ¶ Possit. sc̃z conuentus. Accursius.

m ¶ Non iure meo. verba sunt exceptiõis. q. d. recte ageres quãdo nõ iure feci.

n ¶ Quod. i. quia tunc non fecerim iure meo: sz vbi feci iure meo vt in casu superiori videor nõ teneri: sz hic quidẽ exceptio nõ valet. Accur.

o ¶ Nulla iusta. sc̃z talis: alie tñ quattuor possunt opponi. vt. j. c. l. pbibere. §. sed si p̃miserit. z. l. si alius. §. bellissime. z. §. est z alia. z. l. sp. §. hoc interdictũ. facit. §. ad exhiben. l. iij. §. ibidez.

p ¶ In solo. vt in re cohẽrẽti solo. Jo. vt. j. si alt. §. notaumus. z dic solo vel eius qui edificat: vel eius cui nocetur: vel etiã tertij. vt. §. de aqua plu. ar. si colonus. z. l. quãq. §. idem.

q ¶ Fuerint. als fiũt z als fuerint. sc̃z facta.

r ¶ Contra qđ. i. contra pbitionẽ quã facit aduersari⁹. ad qđ est. j. §. et si qs. z. j. de reg. iur. q̃ tu tela. §. vi factuꝫ. z. §. qđ me. cã. l. metũ. §. idez ait z si forte. z. j. eo. l. vim. et §. de no. ope. nũ. ptor. §. nõmilli. S3 §. de itine actuꝫ priua. l. ij. in pn. Sol. vt ibi. Velsecho dic exponẽ cõtra quã z̃c. si cirvt nõ prohibere† nũciando: puta aliqđ triste pbibere volẽti. ad qđ est §. ad silla. l. iij. §. subuenit. z. j. eo. §. sz aristo. z j. c. l. vim facit. z. §. de eo per quẽ factũ est. l. j. §. j.

s ¶ Diffinitio. i. assignatio: nec est vꝫ diffinitio. est ergo planavt. p oibus bis opibus habeat locũ interdictũ vt restituatur op⁹ exceptis illis casib⁹ vbi ipune ꝑtẽst nunciatio. vt. §. ó nouí ope. nũcia. l. ó pupillo. §. si quis riuos. z. §. de riuis. fui⁹. §. fi. z. §. ti. l. j. §. si quis purgãti. z exceptis illis casibus vbi cõpetit exceptio contra hoc interdictum. vt no. §. §. deniq.

t ¶ Vel. pro saltem.

v ¶ Perseueraverit. non pstita satisfactiõe de ope re demolẽdo. z facit. §.

---

a amicus non prohibuisti: non videris vi edificare. sz si cum vellem venire ad prohibendum te aliqs mihi in via restiterit cuz armis neveni rem: z non veni: z hoc factum est te ignorãte: non videris vi edificare cum factum alterius tibi ignoranti non debet nocere. b. d. cũ. l. seq.

b Clam. expone vt. j. eo. l. iij. §. fi.

c Factum est. non vt ius permittit: quia forte ab alio possidẽte: z supple in ea re qua z̃c. Et no. q̃ non dicit in priuato: quia z in publico locum habet. vt. j. l. iij. §. plane. z. l. vim facit. §. fi.

d Experiũdi potestas. ex hoc patet q̃ vtilis est. vt. j. de diuer. rescri. l. j. quod accipe ad fui principium: sed ad cursum continuus est. vt. §. de aqua plu. ar. l. attbeius. in prin. Accursius.

e Restituas. id est destruas. z in pristinũ statũ ponas. q̃ dic vt. j. de vb. sig. l. cum prętor. z facit. §. cõi diui. l. cõi diuidũdo. §. iulianus. ac.

f Moliuntur. id est edificant.

g Restituere. + sed z vti pos. interdictum locũ habet. vt. §. vbi pos. l. si duo. §. si vicinus. sed hoc expedit potius fm quosdam.

h Faciendi. in illa re. Ex̃o.

i Ius habuit. sed si habuit ius ergo non tenetur. ar. C. de adul. gracchus. sed hic habet ius quia dns est soli. sed non habet quia alius possidet: vnde nõ habet ius multo possessore. z facit. §. ad. l. aquil. quẽad modũ. §. pe. z. §. de no. oper. nun. prętor. §. ait prętor. z quo. leg. l. §. §. rediguntur. S3 ar. contra. §. de itine. actuꝫ priua. l. veteres.

k Propter quod. id est quia. vel propter id quod z̃c. Jo.

l Possit. sc̃z conuentus. Accursius.

m Non iure meo. verba sunt exceptiõis. q. d. recte ageres quãdo nõ

---

de ope. no. nũ. de pupillo. §. meminisse. z fiser. ven. z si forte. §. ij.

r Contra testationem. id est nunciationem coraz testibus factaz de nunciatio quandoq; fine testibus fit.

y Idem esse. vt faciat vi.

z Verum est. vt faciat vi.

a Possit. quia ergo per eus factum est ne prohibeatur: debet pro eo haberi ac si prohibitus esset. vt z. j. de reg. iur. l. ad ea que. §. semper. z l. in iure ciuili. z. §. vt in pol. lega. l. is cui. §. si ex duobus. z. §. ó nouí. ope. nun. prętor. §. si quis paratꝰ. z. §. quibus ex cau. in pos. ea. l. ij. §. hec verba. in fi. z. §. quoꝫ lega. l. fi. in fi. z. §. de ripa. mu. l. j. in prin. z. §. quibus mo. pig. vel hypo. fol. item liberatur. §. si quis paratus. z §. de lega. ij. l. titia. §. seia. z argu. §. de inoffi. testa. nihil. ij. fñ. z de iniuriar. l. si nõ fuerit. z de cuic. l. si ideo. §. fi. z. §. si qs cau. l. ij. §. fi. z. §.

b In presentiarum. id est in presenti. Accursius.

c Feciste. vt. j. l. iij. §. illud.

d Iusta causa. postea vt rescripto principis: vel si satisfecerit. vt. j. l. iij. §. si quis paratus. Accursius.

e Impeditus. ad quod est. j. de fur. l. penul.

f Te. facientem opus non vi non clam.

g Magnifaciebat. id est te valde obligebat.

h Non videbitur. id est non videris tu.

i Meo. quia ex parte mea nullus dolus intulit.

k Nei aliena. Facit. §. de arbi. l. ne in potestate. z. j. de regu. iur. l. non debet. z. §. ne quid in loco publi. l. ij. §. item nerua. z. §. de nego. gest. l. qui soluendo. Sed arg. contra. j. quaruꝫ rerum act. l. §. §. exceptiones. Accursius.

Prohibere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

PRohibere. In hac.l. cõtinuat id qõ dictum est. ff. in fi. pri. cas⁹ sup pceden. Et dicit. Siue egomet phibeã siue p seruũ meũ siue p procuratorem siue per simile personam idez est. nec obstat q per liberã personã mihi querit. nã prohibitio facit te vi facere: immo t cũ clã edificas ex tuo facto teneris. t sufficit q semel prohibeari⁹ pro toto tẽpore vt totum edificiũ postea factus debeas ẽstruere. nisi postea tibi permisissem edificare. vl̃ curator vel tutor vel curator meus permisisset. sed si in loco publico phibitus edificẽ teneor hoc ideireto: nec pdest permissio ꝓsidis nisi lex municipalis ẽ facere. i. posse pmittere ꝓsidi permisisset: permissio aũt prin cipis vel eius cui hoc pmisit pceps. i. posse pmittẽ loco publico edificare bene tenet. Itez si prohibitus edificare sa tisfac: satis sit: nã nõ vi dek vi facere. Itẽ si esset prohibit⁹ qs edificare a vicinis: qr timeẽ de dam no infecto: t de hoc satisfidet/ satus sit. ¶ Clam face cere. Hunc exponit⁹ buz clã: i. ille clam ꝺz edificare qui celat aduersario opꝰ qõ facit: quez si sciret cre dit q ei ꝓnouersiam mo ueret coram iudice vel de facto faltez sine iudicio. t de hoc timet vel time re debuit. item si nõ cre dat credere tñ debebat. Item clã ꝺr facere q ꝺr dixit aduersario de ope qõ erat facturus alia tñ fo ma ꝙ fecit: nõ quo da ere plum. vt in glo. vel q tar de dixit. t. h.d. hic. ff. et l. seq. t prin. seq. Fran.

a ¶ Prohibuerit. vel cũ mandato. vt t. ff. de pro cu. l. procurator. vel etiã sine mandato. vt ar. ff. de peti. here. itez vemunt. ff. a quo. Accursius.

b ¶ Quis phibuerit. nec etiam ecõtra quis pro hibeatur oñs an eius mi nistri. vt. ff. de no. ope. nun. de pupillo. ff. seruo. t. ff. nunciationem.

c ¶ Non solet. vt. ff. de consti. pe. l. t licet. t facit. ff. de vsu. l. si qs solutio ni. ff. i. t. ff. de ope. no. nun. si procurator. t. ff. de bo. auc. iudi. pos. cus vnus. in pun. t. j. eo. interdictum.

d ¶ Et si clam. ita q nec per se nec per alium prohibuit dominus.

e ¶ Faciendã. vt locus sit illi interdicto.

f ¶ Perseuerat. hoc inter easdem personas: secus in diuersis. vt. j. eo. vim facit. ff. tandu. t facit. ff. e. l. i. ff. idem labeo. t ar. j. de fur. q̃uis. t. ff. qõ me. cau. videamus. Sz cõtra. j. e. l. is qui. ff. interdictũ. Solu. ibi facta fuit remissio. ff. nõ. Itẽ facit. ff. de leg. ij. l. titia scio. ff. vsuras. t. ff. vt in pos. leg. l. si is a quo. ff. fi. Sed ar. contra. j. de vb. sig. l. vasa vinaria. Itẽ 2tra. ff. de itine. actuq; priuato. l. iij. in pun. Solu. vt ibi. Item contra. ff. de vsur. l. mora. ibi: cum sit omissa. tc. ꝙ magis cõcordat. Item ar. contra. ff. de acquir. re. do. qui bona. ff. j.

g ¶ Sed si permiserit. post prohibitionem. t hic puncta.

h ¶ Exceptio. scilicet conuentionis. vt et. j. ti. j. l. i. t. ff. de pac. iurisgẽ. ff. penul. t. ff. de ope. no. nun. l. j. ff. item queritur. t. ff. qui. mo. pig. vl̃ hypo. fol. si cõsenserit.

i ¶ Vel tutor. quia bi loco dominoꝝ habentur. vt. j. de fur. interdũ. ff. qui tutelam. t arg. j. de inur. ff. z si vnius. ff. j. Accur.

k ¶ Administrat. ad differentiam eius qui contutori administratiõe cessit: vel qui ad instruendum datꝰ est. vt. j. de solu. qõ fi forte. ff. j. Ac.

l ¶ Locum fore. scz cõuentionis de rigore. Sz an minor poterit restitu tionẽ implorare: videtur ꝙ sic. vt. ff. de mino. l. ait prętor.

m ¶ Concessio. id est remissio.

n ¶ Data. etiam de rigore ad quod est. ff. de transac. l. cũ hi. ff. si ptor. t. ff. de iureiur. l. eum qui. ff. in popularibus. et. C. de transac. l. preses. t. ff. de dona. l. filius. t. ff. de pac. l. conti a. ff. si filius. et. C. de pactis. filius. t. ff. ad mace. l. si filius. in prin. t. ff. de rebus eorum. l. magis. ff. habet priuatus administratoꝝ ꝙ publicus.

o ¶ Municipalis. sic ergo consuetudo specialis derogat legi speciali vt hic. t. C. de emãci. libe. l. j. t. ff. cõia predio. venditor. ff. si constat. et ff. quod cuiusq; vniuersi. l. item. ff. j. itez facit. j. e. aut qui. ff. idem ait.

p ¶ Dederit. predicta cõcessio fuerit data supple.

q ¶ Prodãdũ. exceptio ni locum fore.

r ¶ Interdicendũ. id est denunciandus y et statim subijcit ne opus fiat. c.

s ¶ Scribit. fac. ff. de ope. noui nunc. l. prętor. ff. si quis pauper. t. l. stipulatio. ff. j. t quorum legato. l. q. ff. j. t. j. ff. ó fideiuss. si dubitetur. in prin. t. ff. de vsucap. l. si is qui. ff. si seruus. Accur.

t ¶ Desinet. sublata causa tollitur prohibitio. vt ff. de pact. ff.

v ¶ Denũciauit. hic cõtinua inferiorẽ. l. aut q.

x ¶ Timuit. id est si credidit eũ moturũ sibi cõtrouersiam: et ita frequẽter timuit: inde est ꝙ clã fecit: aut saltẽ debuit credere. t ita consequenter timere.

y ¶ Controuersiaz. de iure t in iure mouert.

z ¶ Prohibituruz. de facto t sine iudice vt differat a pcedẽti casu. fic. ff. qõ me. can. l. ifti quidẽ. t facit. ff. ad le. aql. ob id. t. l. idẽ iuris. t. j. l. pri. t. ff. ad mace. l. iulian⁹. t. ff. p emp. l. qui fundũ. ff. seruꝰ me⁹. t. ff. de contraben. emp. eaqs. ff. j. et j. de regu. iur. l. quo tute la. ff. vi fact. t. ff. si certũ peta. l. qõ te. t depo. l. si seruus. t. j. de fur. l. qẽ. t. ff. de acqui. pos. l. claz.

a ¶ Seruius. Alit. idẽ qõ supiori. ff. sed addit. qr tc. ad qõ facit. ff. de iuris t facti igno. l. nec supina. t concordantie superioris. ff.

Aut qui. Casus in penici. cõtinuatur precedẽti casu. ff. Si qs.

Nunc dicit q genũciat se opus facturũ: facit: nõ semper clazs dicitur facere. qr si denũciat in quo loco vult edificare: et dies: bozaꝝ qua denũciat scribat: t opus qõ dicit se facturũ bñ fit. fiantẽ boc non facit vt dictũ est/ clã dicit edificare. t sine denunciet aduersario sine p curatori ei⁹ siue amicis siue domui eius siue femine in domo aduersarij existenti satis fit. Itez satis est nõ habere animum celãdi. Itez si edificare volo in publico sufficit q denũcie ꝓcuratori reipublice. Itẽ edificare volo in solo quem credo tuũ cuz sit tuiꝰ z animo celandi tibi: certe clam dico: edificare quo ad titium. Idez si edifices aio celandi seruo tuo vel procuratori tuo: satis sit vt tibi oño competat hoc interdictuz. Ultimo dicit. nunciaui tibi q opus velle facere. tu nunciasti mihi ne faceré. si ammodo faciam teneor hoc interdicto: vt enĩz videor fecisse.

¶ Hec verba. Hunc exponit verba posita in edicto. boc ꝙ factuz est. t mutuis. predicta verba sic intelligit quod tu fecisti aut aliquis tuoꝝ fecit. vel aliquis alij⁹ tuo iussu. labeo etiã extẽdit ad heredes predicto rum vt oẽs teneantur hoc interdicto. Item si tutor vel curator vel procurator municipum. vel syndicus edificet vi vel clazs nõe pupilli vel ciuitatis: t si multi sint edificantes tenentur ipsi edificates hoc interdicto. Vel aliter potes intelligere hunc punctum vt in glo. q incipit: scz edificates tc. in fi. glo. Siaũt seruus meus edificauit vi vel clã: si meo nomine vel suo edificauit/ teneor hoc interdicto. si autẽ nomine extranei/ puta titij cum quo nunc stabat si edificat vi vel clã vel cum eius iussu: tunc ipse titius tenet nõ ego. Sed pone q iussu tutoris vel curatoris

† Iste. ff. est valde sing. Fm Bar. ad hoc q i mãdato gnaliter cõtra are publica nõ venit aliena tiarerũ sua rũ. Bolog.

† Cõsuetudo spãlis legi derogat. Vbi limitabis si est rõnabilis et legitima. vt p c. fi. extra de ꝓscrip. t. l. receptitias. t. ff. de consuetud. pecu. t cum hoc restric. ãplia vt ꝓcedat l. l. t. ff. de cog. t. ff. de cog. seu.

† Bar. b dicit q iste text⁹ debet scribi literis aureis: ad ꝓpositũ q vbi aliq̃s citat ad aliquẽ actũ si ille actus aliũ agit vl in ẽstimate vl in iudicãdo ꝙ fuerit ꝓiudicuz in ctractũ non valet. t censet fact⁹ ꝓte nõ citata. bof.

vel procuratoris vel quumuiri factum est opus vi vel clam. z hoc opus iusserunt fieri nomine pupilli vel adulti vel ciuitatis. tenet hoc interdicto pupillus z adultus z ciuitas. Et dicitur teneri z iubens sc̄z ipse tutor z similes. Si autem mandauit tittio vt quoddam opus iuberet alicui facere z iussit z ille fecit vi vel clam opus: tenetur hoc interdicto q fecit non tittius: z ego teneor: nam cum verba edicti sint generalia scilz facturum est non solus qui fecit tenetur hoc interdicto sed et qui fieri iussit. Hactenus.

Aut qui aliter. Oui clam edificat: z nominū non certificat facit clam. Aut si non certificat sed alio modo post modū facit similiter facit clam. diritt enim non faciam ibi nisi murū terreus de quo vos nō curauit: si post ea facit de lapidibus: quē dominꝰ sciens non prohibuit, et quod subiicit. vt qui de hoc idē dicit sc̄z clarius. vel supra qualitate hic in substātia operis decipit eum ad quē pertinet non fieri cuius interest nō fieri. vt quia dixit se facturum fore amicꝰ fecit murū. Sed oppondit ex hoc ille faciatur non clam. nam facit ne prohibeatur. vt. ff. l. j. §. fedet arist. respō. si. sciui quid faciebat: sed impeditus prohibere non poterat hic ignorabam. nam credebam q̄ aliud faceret z sic facit clam. z facit. j. p. ri. §.

a Consulto. i. ex consilio.

b Non posse. id est tūc cum scit eum nō posse lo qui.

c Denunciat. Sz nōne incontinenti cum certificatur potest prohibere? quidam dicūt q̄ nō: sed ad locū debeat ire. vt argu. ff. nō ope. noui nunci. l. de pupillo. §. nūciatio nes: quod nō placet quo ad hoc interdictus. vt. j. co. si quis eum. Dic ergo hic non posse commode: quia voluit vocare testes z interim ille recedit. vt argumen. ff. de vsuris. l. sciendum. Vel erat dominꝰ absens cum dixit familie domini. vt. j. §. z si forte. Vel dic q̄ volebat nunciare in re presenti. hoc quidem propter tarditatez nūciationis non potest.

d Non semper. istud non est aditum. Jr. sz sine eo stare posset.

e Labeo. scilicet dicit.

f Diem. scilicet facti operis.

g Et hoc am. in hoc est arg. contra. j. de accu. l. libellorum. circa princ. sz in alio casu est. Item in eo q̄ subiicit quod opus ꝛc. est arg. cōtra. ff. de ope. no. nun. l. i. §. potest autem. sed ibi in nunciante ad prohibēdum, hic in edificante nunciante id est certificante dominū. Itez q̄ subiicit nec; quidē ꝛc. facit. ff. de interrog. actio. de etate. §. nihil. z de cōtraben. emp. l. ea que. in fi.

h Perfunctorie. i. obscure. vt z subiicit. vel dic id est decepticie.

i Occurrere. ad locum operis cum ibi velit nunciare. potest tamen z ibidem. vt modo dixi.

k Non posse. si ergo a predictis non cauet clam facit.

l Denuncietur. ab edificante. vt patet ex predictis z inferioribus.

m Ad domum. Ar. q̄ si vēditor sit absens sine dolo nec sciat emptor vbi sit saltem amicus aut procurator aut domi est denunciandū vt possit de eiect. agere. ad que facit. C. de anna. excep. l. pe. z. ff. de dam. infe. l. iiij. §. pretor. z. ff. de libe. agno. l. i. in prin.

n Sed z seruius. Aliquis volebat edificiis facere cuius nomine poterat mulier agere quod vi aut clā: certe sivir certificetur sufficit quasi procurator vxoris. vt z. C. de procura. l. ij. z. l. magistratus. Vel quasi ipsa sciat q̄ ipse scit. arg. C. de epi. aud. l. z si legibus. et sm hoc dictio semiclauit: vel qui decepto eo fecit ad quem pertinuit nō facere: vel cōsulto tunc denūciat aduersario: cum cum scit non posse prohibere: vt tā sero denunciet vt obuiare prohibituros priusq̄ fiat non possit. z hoc ita labeonem pbare aristo ait. Si quis sc denunciauerit opus facturum non sempvidetur clam feciſſe: si post denūciationē fecerit: debebit enim certa labeo z die z horam denūciatione complecti z vbi: z quod opus facturus sit nec; quidē perfuctorie aut obscure dicere: aut denūciare: nec; tā artare aduersariū: vt intra diem occurrere ad prohibendū nō possit. Et si forte non sit cui denūciet nec; dolo malo factū sit ne sit amicis domiq̄ aut procuratori: aut ad domus denūciādus est. Sed z seruius recte ait sufficere femie viro notum facere opus se facturum vel domiq̄ scīēte eo facere q̄q̄ etiā illud sufficiat eclandi animus nō habere. Idem ait: si quis in publico municipiū velit facere sufficere ei si procuratori reipublice denunciat. Si quis dum putat locū suū esse q̄ est meus eclandi tui nō mei causa fecerit: mihi interdictum competere. Idez dicitur z si serui mei vel procuratoris eclandi causa factū sit mihi interdictum competere. Si qs cum denunciasset opꝰ se facturū: cīq; denunciatū esset ne faceret fecerit: vtilius puto probandum vim cum feciſſe.

o Femine. cuius interest ne opus fiat.

p Facturum. aliquem puta.

q Sciente eo. vt. j. de appel. cum quidam.

r Eclandi animū non habere. Quis non denūciatur.

s Sufficere ei. edificare volenti.

t Procuratori. scilicet illi cui ler municipalis dedit potestatez hanc vt posset cōcedere hominibus edificare in publico loco. vt. ff. eo. l. prohibere. §. illud.

v Interdictum. ides in dāno. vt. ff. ad. l. aquil. scientiaz. §. sed z si defendi. Et i imuria. vt. j. de iniur. l. cum qui. §. si iniuria. z furto. vt. C. vfi vi. l. cum querebatur. in fi. z facit. ff. de neg. gest. item si cuz putauī. sed argu. contra. ff. quibus ex cau. in po. ea. l. fulcini. §. quod si aduersus. z. ff. solu. matrimo. l. etiaz. §. licet.

x Ne faceret. fuit ergo factum in absentia operis: quod sufficit ad hoc interdictum: sed non sic ad illud de ope. no. nū. vt. ff. de oper. noui nū. l. de pupillo. §. ij.

y Ita esse. scilicet accipienda.

z Quod tu. feciſti.

a Plures. q̄ diceritmutius.

b Heredes eoruz. bitenentur ad patientiam tā tum. vt. ff. de oper. noui num. l. penul. secus si ipse tutor non feciſſet sed iuſſiſſet fieri: tunc enim non teneretur tutor sed is cuius nomine iussit. vt. ff. prori. §. fm quosdam.

c Alieno nomine. scilicet edificantes. vt. ff. de aqua plu. arce. l. q̄q̄. §. fi. sed aduersus dominum ad patientiaz. j. e. is qui. §. si tutoris. vel dic defendentes: sed dominus edificauit. Accur.

d Interdicti. i. in interdictum proponi posse.

e Non obid. i. hoc ipso. Jo.

f Meo nomine. id est dominico,

g Suo. id est peculiari. Jo.

h Non tecum. directo sed norali. Jo. vt. j. si alius. in prin.

i Mecum. me habente ratum. vt. j. eo. deniq;. §. si colonus.

k Eo. iubente. scilicet tantum. vt statim dices.

l Sed cuius. repete/ sz cum eo cuius ꝛc.

m Procurator. qui iussit scilicet generalis. nam hic dominus nō mādauit. Sz inferiori responso: z si tibi ꝛc. mādauit dominus. At hic ratum habuit: als non teneꝝ. vt. j. deniq;. §. si colonus.

n Eius nomine. in minore accipe si locupletior est non als nisi ad pa tientiam: sz tutor tenet. vt. j. eo. is qui. §. si tutoris.

o Cum eo. subaudi tantus qui ꝛc. Vel dic tenetur cū suo nomine iusserit opus fieri. vt. j. l. pri. non cum eo iubente nec dñi: vt hic. Vel b mandatum est vt iuberet. j. vt opus faceret. ipse autez aliuz facere iussit. z fm hoc non sunt ztra que signabo que sunt. j. prori. respō. Dicnam hic approbabo cum dicam hoc dominum non mandasse.

p Non tecum. j. l. prori. contra. So. quidam dicūt hanc y illā corrigi alij nō tecū. scilz directo: sz vtiliter. vt. j. eo. is qui. §. si tutoris. Vel dic refert vtrū iubeā te facere an te iubere facere. si em̄ te iubeā facere z tu alium inducis: z ille fecerit tenetur qui fecit z ego: teneris et tu: quia vi deris feciſſe. z hoc casu loquitur. j. l. prori. si ego. Si autem iussit te iubere facere z tu alium iusseris z ille fecerit: tenetur qui fecerit teneor z ego: tu vero non teneris: quia non videris feciſſe: cū non fuerit iussus facere:

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID 2019

facere: z sic bic loquitur. z fm hec non sunt contraria. ff. ad leg. aquil. l. liber homo. z de iurisdi. om. iudi. si quis id. §. penul. z. j. de iniur. nō solum. §. si mādato. z. l. sed z si vnius. §. si iussu. que z superiori respōso sunt contra. nisi quia ibi dixim⁹ non interc̄esisse mandatū domini. Item facit ad hoc respōsum. ff. ne vis fiat ei qui in pos. mit. l. j. §. si dñi. et. ff. de vi z vi arma. l. i. §. dicisse. z. j. ar hoc. fur. cesa. l. furtim. §. siue autem. et. j. de regu. iur. l. is damnum. Jte fa cit. ff. de aqua plu. arce. si colonus. Accur.

a ¶ Et cum. als at cuz. z non est hic. §. fm Alr.

b ¶ Memoratum. id est ad omnem possessionez saltem ad patientiam. vt j. eo. l. competit. §. fi.

¶ Et cum interdictum sit sic scriptum: qō vi aut clā factū est: non ita quod vi aut clam fecisti latius porrigi ꝙ ad eas psonas quas supra memorauim⁹. Labeo putat: z hoc iure vtimur: vt siue ego fecissem siue fieri iussi: interdicto quod vi aut clam tenear.

Paulus. Lex. vj.

SI ego tibi mādauero op⁹ nouum facere: tu alij non potest videri meo iussu factus: teneberis ergo et tu et ille. Et an ego tenear videam⁹: z magis est etiam me qui initiū rei p̄stiterit teneri. Sed vno ex his satisfaciente ceteri liberantur.

Vlpianus. Lex. vij.

SI alius fecerit me inuito teneboz ad hoc vt patiētiaz p̄stem. ¶ Meratius quoqz scribit cum cuius seruus vi aut clam fecerit: aut sua impensa ex bonis terdicto opus restituere debere: aut patientiam restituēdi p̄stare: z ei seruum noxe obdere debere. Et plane si mortuo alicuius ex seruo interdictur: patientiam duntaxat p̄stare debere ait: ita vt emptor eo interdicto possit conuenire vt vel impensam

[Bal. in l. c vnica. ff. ne alt. vel. ex ma fro mādatu. titio. ffū ter. singulariter exclamat rēmi tri tenendus ad hoc q̄ si quis mandauit vbi/ vt cōmittere domicidiū z re mā datur. posit ea mādati alteri idem f homicidiuz z peperauit fuit ista vti mū quis teneat: an pa mus mandans: an ex alio ipse fot homicidaz: z dic q̄ oēs tenētur per ista regula. Bolog.

d ¶ Tu aly. tuo nomine: sectus si meo. Accur.

¶ Tu. quia nomine tuo fecit. Accur.

¶ Teneri. si meo nomine mandauit. et facit ad initium istud. C. ad legē iul. de vi. l. quoniaz. z. j. vi bo. rapt. l. ptor. §. hoc edicto. z. j. de iniur. l. nō solus. §. si mandato. z. j. eo. semper. §. ij. Sed cōtra. ff. l. pri. §. fi. ibi: z si tibi etc. Sol. vt ibi.

g ¶ Liberantur. ergo dolus aliorum remanet: impunitus. z facit. ff. quod met. cau. l. quod diximus. in principio. Accursius.

SI alius. ¶ Lasus. Debebas seruit. itineris per fundum meum tibi. aliqs me inuito in hoc fundo edificauit/ita q̄ iter tuū impedit⁹ tur: teneor tibi hoc interdicto in hoc vt p̄stez tibi patientiā destruē di hoc opus. Si autem seruus meus hoc opus fecit: si quidem meo volūtate teneor destruere meis expensis. si sine mea volūtate fecit teneor tantum patientiam p̄stare: et seruum p̄o nora dare. Sed si seruum vendidi: p̄stabo patientiam destruendi: z emptor vel impensas p̄stabit in destruendo opere: vel seruum dabit p̄o nora. Sed si mevolē te fecit opus licet eum postea vendaz/teneor p̄stare impensam z patientiam. z si hoc p̄stem liberatur emptor. Jdē si emptor p̄stet: nā ego liberor. §. si emptor dedit seruum p̄o nora nō liberor quin teneor hoc interdicto. Ultimo dicit. qui post p̄hibitionem facit opus tenetur z hoc interdicto. Item interdicto de operis noui nunciatiōe nisi remiserim nunciationem: nam tunc non tenetur. z qui post. p̄hibitionem facit: siue facta remissione siue non/non dicitur clam facere: cū nō possit dici celatus qui iam p̄hibuerat.

¶ Bellissime. Agens hoc interdicto potest quandoqz repelli ope exceptionis: vt si opus feci⁹ vi aut clam: quod opus dat mihi dānum: z ego destruo illud op⁹ vi aut clam. si tu agas hoc interdicto q̄ destruas opus vi aut clam ego excipiaz: quia tu illud opus feceras vt vel clā. z hoc est verum. si enorme dammus ex hoc opere habebaz: als non debui ōstruere. ¶ Ponitur alia exceptio que huic interdicto obuiat: v. sivi cum eidem destruri causa extinguendi incēdij: z propter hoc agat contra me hoc interdicto vel aquil. nā si magistratus destruxit z iure nō tenetur. si autem ego priuatus destruxi: tunc aut habebam iustū timorem: vt quia prope domuz destructā vertat ignis/z non teneor. als teneor hoc interdicto ad simplum id est ad interesse. Jdē est dicendū si aquil. agatur. si autem destruxi domum vicini nullo orto incēdio: licet postea oriatur ibi prope: bene teneor. z redditur ratio.

¶ Notauimus. Hec verba edicti ꝙ⁹ late pateant vt ex supradictis patet. scias tamen hoc edictum locum habere in opere quod in solo tā tum sit. Qui ergo colligit fructꝰ fundi mei nō tenetur hoc interdicto. qui autez incidit arbores fundi mei/vel salictum/vel arundinem/vel vites vinee mee: tenetur hoc interdicto. non autez ille qui colligit fructus: nam tenetur furti.

¶ Si quis aceruū. Dic casum vt in glo. subsequēter dicit. fecisti fossaz

in silua publica. bos meus in eam incidit z lesus est/teneris hoc interdicto. Item qui destruxit summitatez domus mee/licet non vsqz ad solum: tenetur hoc interdicto. z dat exemplū in tegula remota. Jdem si ramum de arbore incidit. Et est hoc verum z de tegula si erat supra domum/z inde sit remota. si autem nondum erat supra domum posita/ z aliquis eam removerit: non tenetur hoc interdicto. ¶ Prosera autē dicto. ¶ Prosera autē dicto mus: vel pro clam: vel p cancello sublato non datur hoc interdictum. Sz autem statuam affiram domui vl̄ simile quid qs remoueat/hoc interdicto tenetur. Jtez qui aranitvi vel clam in agro al teri⁹: vel fossaz fecit hoc interdicto tenetur. Qui autem aceruum lignorū existentez in agro titij removit extra agrum postando ligna: hoc interdicto non tenetur cum per hoc non ledat fundū nec aceruuz coberebat solo. z hoc dicit bic. §. cuz tribus legibus sequē. Franciscus accursius.

b ¶ Jnuito. id est in meū p̄iudiciū: puta seruitutis alij debite. Accursius.

i ¶ Prestem. vt opus tollatur. vt z. j. e. l. semper. in p̄in.

k ¶ Impensa. cum precesserit vel secuta est domini voluntas.

l ¶ Patientiam. cum eo inuito factus est. Accursius.

m ¶ More. ad hoc. ff. o p̄ti. heredit. l. illud. §. fin. z. j. eo. l. nam z si seruus. z. l. deniqz. §. finali. z. ff. de dolo. l. eleganter. §. si quadrupes. de nora. l. electio. Sed ꝙra. ff. de aqua plu. arcen. l. si tertius. §. celsus. Sol. vt ibi. Accur.

n ¶ Interdicetur. id est interdicto agetur.

o ¶ Prestare. scilicet venditorem.

p ¶ Alit. ne ratius.

q ¶ Emptor. dum viuit seruus.

r ¶ Dominoqz. scilicet quondam venditore.

s ¶ Non restituere. quod est quando voluit dominus.

t ¶ Liberari. vt z. j. si fa. fur. fe. di. quotiens. in p̄in. Et argu. j. eo. semper. §. finali. Accursius.

v ¶ Eadem. scilicet dicenda sunt. Accursius.

x ¶ Serui. scilicet emptor.

y ¶ Esset. quia venditor liberabitur.

z ¶ Vendisset. scilicet emptor seruorum.

a ¶ Aduersus dñm operis. id est venditorem: cuius volūtate factū est.

b ¶ Nunciationis. post prohibitionem facte.

c ¶ Remissionem. id est ante satisfactionem p̄stitaz que p̄o remissione est. Vel dic etiam propriē. nā duobus modis fit remissio: scilz conuentione z iure id est p̄stita satisfactione. ¶ Remissio duob⁹ modis fit.

d ¶ Quod vi aut clam. vt z. ff. de ope. no. nun. p̄tor. §. nōnulli. z. l. j. §. j. nec superfluit alterum. vt in. d. l. j. §. j. not.

e ¶ Facta. quod fit conuentione vel p̄stita satisfactione.

f ¶ Prohibeatur. scilicet iterum.

g ¶ Deipso. q̄ satisfecit. z dic post sessor scilicet iuris fm quosdaz: cuius causa sit nūciatio. vt. ff. de ope. no. nū. l. de pupillo. §. impositiā. sed certe immo z soli: quia z naturalem causam habet quandoqz nun cia vt ibidem. z hoc quando voce tantum. vt z. ff. de oper. no. nū. l. j. §. in operis. z. ff. si ser. vin. z si forte. §. j. secus si iactu lapilli. vt ea. l. de pupillo. §. meminisse. Accursius.

b ¶ Prohibeatur. scilicet nunc. Accursius

i ¶ Celatus. facta remissione.

k ¶ Preoccupatus. prohibitione cū animuz celandi eum nō habuit.

l ¶ Faceret. domino fundi. naz ad hoc vt non videatur edificans clam edificare debet dicere domino fundi: notum sit tibi q̄ ego volo edificare in tali loco: z in tali die z hora incipiam. z quedam alia debet dicere: vt habes. ff. eo. aut qui. §. j. Accursius.

m ¶ Quod tu nō vi. verba exceptionis recte ageres p̄o eo opere etc.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK 2010

a ¶ Quod non vi. verba exceptionis: ꝛ expone vt modo.
b ¶ Dari. hoc verus est in hoc interdicto. secus in interdicto vndevi. ff. C. ad legem iul. de vi. l. i. si quis. que est contra. tunc enim amittit ius suum ff. m. B. vt. C. vnde vi. l. si quis in tantam. nisi incontinẽti faceret. vt. ff. de vi ꝛ vi arma. l. qui possessionem. Accur.

c ¶ Nam. quod dixit i genere nũc ponit in specie.
d ¶ Proinde futuras. facit. ff. ne quid i loco pu. l. ij. ff. idẽ ait. ff. de do. sibi uo. ff. de regu. iur. l. cũ par. ff. illi. ff. C. de libe. can. si filium. ff. ne quis eum q in ius voc. l. ij. ff de eo per quẽ fac. ff. l. penul. ff. l. fi. ff. fi. ff. de ꝟpen. l. si ambo. Accur.
¶ Ex magna. puta si iudicis non habuit copiaꝫ cuius auctoritate opꝰ de structuretur. Ar. C. de decur. l. generali. ff. de. quẽ i frau. credi. ait pretor. ff. si debitor. Vel si enorme damnum patitur. et fm hoc loquitur. j. ff. l. fi. ff. si ad iamam.
f Alioquin. id ẽ si iusta causa non intercedit.
g ¶ Iudicis. q. d. non auctoritate destruentis.
h ¶ Incẽdij. verba exceptionis.
i ¶ Fecisset. iure. als ipse teneretur. vt. ff. ad legẽ aquil. l. quẽadmoduꝫ. ff. magistratus. ꝗ est cõtra. nisi sit summus. vt. ff. de iur. l. nec magistratibꝰ.
k ¶ Concedendus. vt ſcꝫ habeat exceptionem.
l ¶ Estimandam. cõtra priuatũ id est ꝙ solũ iter est. vt arg. ff. de vi ꝛ vi ar. l. si vi a me. ff. j. eo. is qui in puteuꝫ. ff. si fundus.
m ¶ Si pueniſſet. ad domum destructam. ꝛ facit ff. ad velle. aliquando. ff. fi. ff. de incen. rui. nau. l. iij. ff. ad leg. rhod. ff. iact. l. fin. ff. si ea. ff. j. ad turpil. l. in senat⁹. ff. si pꝛpter. ff. loca. si pius.
n ¶ Aderetur. scilicet ille qui destruxit edes.
o ¶ Incendio. i. nulla occasione incẽdij habita cũ nullum incendium esset inde: ff. quia volebat dare dãnum vicino.
p ¶ Si feceris. id ẽ destruxiſti edes vicini.
q ¶ Ortum fuerit. ꝓpter qõ si edes non essent destructe antea / tũc posset nunc de iure destruere.
r ¶ Non idem erit. vt ſcilicet seruetur predicta diſtinctio. Sed ꝛ ff. ad leg. aquil. si quis fumo. ff. quod dicitur. vbi indistincte dicit eũ non teneri damni iniur. Sol. ibi iustus metus est: hic non. vt ibi no. Vel ff. ibi penalem denegat: hic simpliciter concedit.
s ¶ Statu. vt si tunc imminet metus iam exto nicendio. ꝛ facit. ff. ff. de ſtamen. ad testium. ff. j. ff. ff. qui ꝛ a qui. l. inhamus. ff. j. de ver. obli. si fi lius. ff. de ſtipu. ſeruo. vſufruc. Accur.
t ¶ Notauimus. ff. eo. l. ij. ff. hoc interdictum ad ea.
v ¶ Dateant. vt. ff. eo. l. j. in pin. ff. l. aut qui. ff. fi. in fi.
x ¶ Langit. id est colligit.
y ¶ Interdicto. ff pro interesse fructuum datur. vt. ff. j. e. ꝟ ꝟ. Sed ar. contra. ff. de rei vendi. l. fructus pendentes. ꝛ facit. ff. arb. fur. cesa. l. ij.
z ¶ Manus inſert. incidendo arbores vel arborum ramos. et facit. ff. de testamen. l. ad testium. in fi. ff. j. eo. l. si immaturã. ff. l. nã ꝛ si ramos ff. l. fi. ff. penul. Accur ſuus.
a ¶ Fructum maturum: als aquil. tenetur. ꝛ hoc interdicto. vt. ff. ad legem aquil. si seruus seruum. ff. si olnam. vt. ff. eo. l. si immaturam.
b ¶ Circa arbores. contra. ff. de ope. no. nun. l. j. ff. hoc autem. So. hic loquitur de iterdicto qõ vi aut clam. qõ latius ꝓ ꝟ edictus nouꝰ ope. nũ. de quo tractat ibi. Acc.
c ¶ Si quis aceruum ſterconis. Vti in suo agro ſi cõfinio iuxta agrũ vicini aceruus ſterconis causa vitãde pinguedinis fecit: quę nec sibi nec vicino expediebat ꝛ sic trãſit in vicini prędium: agit vicinus hoc interdicto. Ceterũ ſi sibi nocet ꝛ vicino prodeſt/non agit vicinus: vt hic. ff. j. e. l. ſi immaturã. Idem ſi sibi expediebat/ſed nõ vicino: ꝛ tunc dic causa pinguedinis inferende in vicini prędiũ. vel dic ꝙ sibi expedit: ꝛ ponendo in suo nocet alieno: pmittitur quidẽ fauore agricolturę. Ar. ff. de aqua plu. ar. l. j. ff. de eo. Alij dicũt ꝙ ꝓsunt in ędã loco iuxta agrũ vicini: vt per eũ venięs pinguedo defluret ad ſuum. Accurſius.
Lasum pone.
d ¶ Solo vitiuꝫ. contra. j. eo. l. fin. ff. ſi ſtercus. ff ibi tantum transibat cũ eo nõ prouciebat: als teneretur vt hic.
e ¶ Agri colendi. ſcilicet ſui cui nõ expediebat pi guedo. Accur.
f ¶ Agri. vicini. vt. j. eo. l. ſi immaturaꝫ. ij. ff. Vt dic etiaꝫ ſui. Argu. ff. de aqua plu. ar. l. j. ff. de eo.
g ¶ Quis prohibitus. facit. ff. de re mili. l. iij. ff. q rem. Accur.
h ¶ Hoc interdicto. ff et l. aquil. ſi nõ eſt. phibitꝰ: vel ſi neſciuit. vt. ff. ad. l. aql. q foueas. ꝛ. l. quẽad modũ. in prin. legis.
i ¶ Hiz origo. Re id est edificij. vñ tegula tollitur.
k ¶ A ſolo. vbi fũdatur. Hzo.
l ¶ Non poſſidentur. vt ff. de acquirend. poſ. qui vniuerſas. ꝛ. ff. ff. vſur. l. eum qui. ꝛ facit. ff. ff. ff. g. ff. ff. ff

a ¶Si id non ad vsum.scz pr̃aũ id est si aceruus extra fundum meum vejcias dispergendo ipsum/hic nõ corrũpit solũ:sed si per ipsum solũ locum haberet interdictum.vt.ff.eo.si alius.§.si quis aceruum.

b ¶Quia aceruus. Non coheret.id est non est affixus solo.Sz.ff.eo. cõi predi.l.pe.Sol.hic dicit acerum letaminis vel ligno; nõ edificatum:ibi acervum la pidis edificatũ.z verum est vel nullo modo est.ff.

¶Si qui in puteum. ¶Cal⁹. In puteũ quẽ habebas i agro tuo dieci aliqd per qõ aqua est corrupta: teneris ff interdicto. et redditur ratio i littera. sicut si aliqõ aliud opus fecisses i tuo puteo siue aq̃. Secundo dicit.statuã ĩ loco publico posuisti:eam remoui/teneor ff interdicto tibi. et furti actione teneor ei uitati. Si tñ pse cadat statua: z statuã supra sepulchrum tuoꝝ fecisti ponere causa omãdi sepulchri:z ego remoueo/teneor tibi hoc interdicto. Idem si ostius sepulchri tui auellã siue remoueã. Idẽ si radices vinee tue abstuli. nam teneor hoc interdicto. ¶Quod ait pretor. Nunc quedãverba edicti supapositi declarat bic.scz quod vi aut clã factũ est. nã ad qõ tẽpus referãtur dubitabat scz vtrũz ad pñs tps quo agitur:an ad preteritũz: et certe si factũ opus durat:pñs tps q̃ agitur spectat.si aũt defuit opus fa ctũ durare:vt quia opus quod fecisti ego destruxi meis expensis agere pos sum postea hoc interdicto z venient expense q̃s fecivt eas mihi emẽdes. Item damni emẽdatio si quod ob illud opus babui. Ultimo dicit.hoc interdictũ hz locũ i opere qõ est factũ vi tñ vel clã tñ. Itẽ si pars opis facta est vi:z alia pars clã sit facta.z ponit exẽplũ littera. ¶Si tutoris. Seruus pupilli vel adulti fecit opus vi vel clã iussu tutoris vel curatoris:tenetur ipse tutor vel curator vtili actione i factum vel vtili hoc interdicto.z pupillus z adultus tenentur pstare patientiã destruẽdi operis.z hoc delictũ nõ sequit̃ seruũ. hinc est q̃ si manumittat seruꝫ predictus nõ tenebit cũ iuste obtemperauerit in hẽ tutori vel curatori.z no. bonam regulaz in fine.§. ¶Si posteaq̃. In meo fundo fecisti opus vi vel clam.z sic habeo hoc interdictum cõtra te.dicitur q̃ licet vendam postea istum fundum durat mihi hoc interdictum.z quicqd ob hoc cõsequar non reddã emptori cũ opus fuerit factũ ante vẽditionẽ.z si antecẽ tradã opus in eo sit factũ/cõperit mihi hoc interdictũ.z quicqd ob hoc fuero cõsecut⁹ reddaz emptori.z no. bonã regulã in fi.§. Sed pone q̃ vendidi fundum tibi pto.r. hoc pacto:vt si alius offerat plus sit inempt⁹ z tradidi.postea aliquis i eo fundo fecit opus vi vel clam.ꝺz q̃ ibi cõperit hoc interdictuz.z si alꝰ offerat plus p isto fundo iemptus sit:cogeris mihi cedere interdictũ istud:sicut fructus fundi medio tpe perceptos. ¶Postea dicit.qui vult edificare in fundo non dz semper denũciare possessori vt euitet hoc interdictum.pone enim q̃ vendidi fundum tibi:z tradidi tibi precario qui vult edificare in eo sufficit q̃ tibi denunciet. cuz ergo nõ possidẽti denunciatur als teneretur hoc interdicto ei.ergo fundo vẽdito sub publico adiectiõis in diẽ z tradito cõperet ei hoc interdictũ pro opere si quod in eo fiet. si aũt nondũ sit traditus licet precarij rogatio iteruẽit hoc interdictũ vẽditori competit pro opere si quod fiat vi vel clam.si aũt precario sit in pos.fundi vel ex causa cõduct.z opus aliqõ aliqs in eo fundo faciat vi vel clã ei cõpetit hoc interdictũ:nam z colono non datur.si aũt vẽdito fundo sub pacto adiectionis in diẽ allata fuit melior conditio.z sic pos.translata ad venditorẽ si ammodo opus fiat vi vel clam/hoc interdictũ competit venditori,Sed pone q̃ vẽdidi tibi si id non ad vsum[a] agri cõuertat: interdicto locus non erit.

Venulcius. Lex.x.

¶Quia aceruus solo nõ cohe ret[b] sed a terra sustinetur: edificia autem solo coherent.

Ulpianus. Lex.xj.

¶Si qui in puteum[c] vicini ali quid effuderit: et hoc facto aquaz cozruperit ait labeo interdicto quod vi aut clam cum teneri. Portio enim agri videt aqua viua: quemadmodũ si qd operis in aqua feciſſet. ¶Quẽritur an est si statuam in municipio ex loco publico[d] quis sustulisset[e] vel vi vel clã: an hoc interdicto teneatur: z extat cassiꝰ sententia cũ cui[e] statua[f] in loco publico in municipio sit posita: quod vi/aut clam agere posse:qz interfuit eius eam nõ tolli. Municipes autẽ ctiaz furti acturos:quia res cozuz sit[g] quasi publicata licet interdictũ sit eius cui[e] statua fuerit[h]: si tamẽ decidere rit:ipsi cã detrahũt:z hec sententia vera[k] est. ¶Si quis de monumento statuã[l] sustulerit: an ei ad quẽ ius sepulchri pertinet agere permittatur:z placet/z in his interdicto locum esse. Et sane dicẽdum est si qua sepulchri ornãdi[m] causa apposita sunt sepulchri esse videri. Idem est z si ostium[n] cuel lat⁹:vel effringat[o]. ¶Si qs in vineas meas venerit: et radices[q] abstulerit:ℬ interdicto[r] tenebiꝫ.

¶Exposuit respectu personarũ:z post funduz pro.r. hoc acto vt si tibi displiceat sit inemptus/z incipis hũc fundũ possidere:si ammodo aliquis in eo fundo faciat opus vi vel clã tibi competit hoc interdictum. Itẽ si diuisseꝫ displiceat tibi extraneo sit inempt⁹. Item si diuisseꝫ si nauis veneret ex asia/competit tibi hoc interdictũ. Itez si sub pacto legis commissorie vendidi:qõ ex eo exẽplo habes i glo. Ultimo dicit.q op⁹ facit i fundo alieno vi vel clã tenetur hoc interdicto dño fundi z oĩb⁹ aliꝫ quoꝝũ interest opus nõ esse factũ vt fructuario et colo. hic est q̃ si arbores fũdi mei iciditi teneris mihi hoc interdicto.z etiaz ei qui habet vsufr.i fundo isto. Item aquil.cõperit. Itẽ si egomet icidi teneo:z fructuario hoc interdicto.z acquil.vtili.z hoc dicit hic.§.cum.l.seq.z pus. fe.Fran.accur.

c ¶Is qui in puteum.facit.§.de aqua plu. arce. apud.ij.ff.Accur.

d ¶Ex loco publico.scili cet positam.

e ¶Sustulisset. id est remouisset.Accur.

f ¶Statua.scz q̃ in bonoꝝ eius posita est: nõ causa ornandi municipij est ergo ciuiũ.vt.§.de acquir.re.do.ſtatuas.z.§. de priui.credi.l.auſidiꝰ.

g ¶Eoꝝ sit.vere. vel dic ſm quosdaz non vere: sz quasi.vt.o.l.ſtatuas.

h ¶Fuerit.z adhuc est vt statim dices.

i ¶Detrahunt.z non tenẽtur interdicto ei q̃ posuit.Accur ſius.

k ¶Vera est.de his statuis varia iura sunt: dicergo quia aut in honorẽ ponentis / aut ciuitatis sunt posite. si ciuitat⁹ do minũ est ciuitatis: sz qz ponentis interest z ipse qõ vi aut clam habebit. Si in honorẽ ponẽtis ci uiũ non est:sed ponẽtis.

l ¶Statuam.sepulchri causa appositam.

m ¶Ornandi.als ornandi:z als ordinandi.

n ¶Ostium.sepulchri causa appositum.

o ¶Euellat.als euellat:als appellat:z als appulerit.

p ¶Effringat.fotte rem aperit.z facit.j.de sepul.vio.l.ij.z.§.proxi.§. z.l.nã z ſi.§.ij.Accurſius.

q ¶Et radices.als radices:als radicas.

r ¶Hoc interdicto.nec minus lege aquil.

s ¶Quod ait pretor.ff.eo.l.j.in prin.

t ¶Ad preteritum.si factum est nec durat.

v ¶Ad presens.quando durat.

x ¶Debere.scilicet si factum durat.

y ¶Si tamen.licet ad presens tempus referatur:tamen ꝛc.

z ¶Ex opere.scilicet quod est factum vi aut clam.

a ¶Sustulerit.i.destruxerit:sed si qui fecit destruxit tenet ad dãna ꝓpte rita:licet nunc non sit vi aut clam factum.vt.j.eo.l.competit.§.fi.

b ¶Utilius.cõ contrarium.

c ¶Sartiatur.per vtile interdictum quod vi aut clam.ad vtrũqz ergo tempus refert:z presens z preteritum.

d ¶Aut clã.z ita ordina.vt qd fiat partim vi z partim clã i eodẽ ope.

e ¶Prohiberem.contra.ff.eo.prohibere.§.illud.hz hic interuenit re missio:z ideo non perseueravit prohibitio.Accur.

f ¶Sufficiat.siue ergo vi tñ.siue clã tñ:siue vi z clã/locuz hz hoc interdictum.z sic tunc ponitur.aut pro z.vt.C.de verb.sig.cum quidã.

g ¶Factum sit.siue vi siue clam:a feruo pupilli.

h ¶Non teneri.contra.ff.quod iussu.l.j.§.fi.z.l.ij.z de tribu.l.iij.§.j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

sed ibi in ꝓtractu iussit: hic in delicto iussit tutor vl curator. ⁊ adde qꝫ de hoc not. ff. de pecu. l. in summa. §. si dolo. ⁊. ff. nevis fiat ei qui l posl. l. i. §. in hoc edicto. ⁊. ff. de act. emp. iulianus. §. idez iulian⁹. ⁊ facit. ff. de tab. exhib. l. pe. ⁊ de dolo. sed si ex dolo. i prin. ⁊. j. de excep. do. apō celsum. §. si quis cum tutor. Accursius.

a Actio. in factum.

b Utile interdictuz. directum enim interdictū intenditur contra ipsuz pupillum vel furiosum: cuius nolle iussio facta est. Arg. ff. eo. aut. §. fi.

c Ad noram. vt si manumittatur nō sequatur caput. Accur.

d Ignoscitur. vt ⁊. j. ō act. ⁊ obliga. l. seruus. ⁊ de reg. iur. l. ad ea. ⁊. j. ō minus. si vinus. §. si iussu. i fi. ⁊. ff. de noxa. l. ij. §. j. ⁊. j. ad leg. cor. de fal. l. dius. §. ites senatus. ⁊. j. de reg. iu. l. is damnum.

e Vice domino⁹. Quales sunt tutores vel curatores. vt. ff. ꝓ emp. qui fundum. §. fi tutor. Alex.

f Fundus. in quo aliqd vi aut clam factum est.

g Nihilominus. i. non ideo minus.

b Nec finiri venditiōe. sic in ac. arb. fur. ce. vt. j. arbo. fur. ce. l. fi. ⁊ interdicto de aqua quotidia. ⁊ est. vt. ff. de aqua quo ti. ⁊ esti. l. j. §. si fundum. itē sic. ff. reg. j iudiciū.

i Ex eo opere. id est ius operis nomie exacto. ad quod facit. ff. de peti. bere. l. at vbi. Accur.

k Distraxerit. ad qō facit. ff. de cōtrahē. emp. l. fundi. ⁊ de seruis expor. l. si venditor. in fi.

l Nondum traditio. sic ergo traditiōe facta agit emptor etiam ꝓ opere ante traditionem facto. Et sic no. qꝫ hoc interdictum sicut act. aque pluvie arce. datur etiā successori in rē. vt. ff. de aqua pluvia. l. si tertius. §. si qs pri⁹. Arg. contra. ff. de eden. l. quedam. §. is autē. hoc tamen plus est in actione aque pluvie arcen. qꝫ ea agitur ꝓ opere antevenditionē facto: vt ibi. quod hic non est. ⁊. ff. ꝓtori. et ꝑ hoc qdā signāt eā contrariam. ⁊ est ratio: quia ibi ad destructionē operis erꝫ quo damnuz time tur in futurū: hic ꝓ dāno preterito. vt ⁊. ff. ea. l. §. qō aut. ⁊ facit in eo. etiā tu. de aqua pluvia. ar. l. post venditionem.

m Tenebitur. ad id qō cōsecutus est vel ad act. cedendā. vt ⁊. ff. de cōtrahē. emp. qō sepe. §. si res. ⁊. j. de fur. l. eū qui. in prin. Sz 3tra. ff. de here. vel. l. vēditor ex he reditate. in fi. Sol. vt ibi dixi in solutione contrarij dicte. l. eum qui.

n Pertinere. post venditionem contingens. vt ⁊. ff. de peti. ⁊ cōmo. rei vendi. l. id quod. in prin. ⁊. j. §. aristo.

o Si fundus. in quo aliquid vi vel clam factum fuerit.

p Interfuit. vel quia sua fit res. vel quia in ea habebat ius. vel quia possidet vel teneat quoquomodo. vt ⁊. j. §. aristo. ⁊. §. fi. ⁊. l. §ꝫ. vel etiaz non possideat/ vel teneat quandoqꝫ. vt. j. e. veniēs. §. si ex socijs. ⁊. l. competit. in prin. Accursius.

torem qꝫ aut vtilis actio[a] competat: aut etiam vtile interdictum[b]. Certe ad patientiam tollēdi opus vtiqꝫ tenebūtur pupillus ⁊ furiosus. Et an ignoscitur seruo ad noxaz[c] qui obtēperauerit tutori vel curatori. naz ad quedam que non habent atrocitatem facinoris vel sceleris ignoscitur[d] seruis: siue dñis / vel his qui vice dominoz[e] sunt obtemperauerint: qō ⁊ in hoc casu admittendum est.

Expositis verbis edicti iurisconsulti⁹ hic incipit dicere cui competat hoc interdictum vsqꝫ ad. l. de mqz. §. si colonus. ibi tractat cōtra qđ ꝓpetat vsqꝫ ad fi. l. cōperit. ubi de vsqꝫ ad fi. tractat ꝗsdā q̄stiones ordinarias permixtim. h. d. Bar.

Si postea q̄ vi aut clā factum est venierit fundus[f] an venditor nihilominus[g] experiri possit hoc interdicto videamus: ⁊ ex tat sententia cristimantiū nihilominus competere ei interdictuz hoc nec finiri venditione[h]. sed nec ex empto actione erit quicquid prestādum emptori ex eo opere[i] quod ante venditionez factum est. Satis enim esse quod vtiqꝫ propter hoc opus viliori ꝓdium distraxerit[k]. Certe ⁊ si non viliori venderit idem erit probādū. Plane si post venditionē fundi opus factum est: ⁊ fi ipse experiatur venditor quia nondum traditio[l] facta est: tamē ex empto actiōe emptori tenebitur[m]. Omne enī cum modum ⁊ incommodum ad emptorē pertinere[n] debet. Si fundus[o] in diem addictus fit cui cōpetat interdictum. Et ait Jul. interdictū qō vi aut clā ei competere cuius interfuit[p] opus nō fieri. fundo enī in diē addicto ⁊ cōmodum ⁊ incommodum oē ad emptorem ptinere ingt anteq̄ venditio trāsferat[q]: et ideo si quid tūc[r] vi aut clam factum est: q̄uis melior conditio allata fuerit[s] ipse[t] vtile[v] interdictū habebit[x]: sed cā actionē ficuti fructꝰ medio tēpore ꝑceptos venditi iudicio prestare cogendū ait. Aristo aūt scribit nō posse ffori semp esse denuncianduz[y]: nā et si quis inquit fundum mihi vendiderit: ⁊ necdum eū tradiderit: ⁊ vicinus cuz opus facere vellet: ⁊ sciret me emisse: et in fundo mozari[z] mihi[a] denūciauerit[b] esse cum tutum futuruz qō ad suspitionem clam facti operis pertinet: qō sanevez est. Ergo si post in diem[d] addictionē factā fūdus precario traditus[c] fit putem emptorem interdictum qō vi aut clā habere. Si vo aut nondū tradito[f] facta est: aut etiaz facta est precarij rogatio[g] non puto dubitandū quin venditor interdictuz habeat. ci cñ competere debet ⁊ si res ipsius periculo non sit. Nec cñ multum facit q̄ res emptoris periculo est: nā et statim post venditionem contractā periculuz ad emptorē[h] spectat: ⁊ tñ anteq̄ vltā traditio fiat/ nemo dicit interdictum ei competere[i]. Si tñ precario fit in possessione videamus ne[k] qz interest ipsius q̄ litercunqꝫ possidet: iam interdicto vti possit[l]. ergo et si cōduxit/ multomagis: naz ⁊ colonum posse interdicto experiri in dubius non venit.

Plane si postea q̄ melior condicio allata[m] est: aliqd operis vi aut clazs factū sit: nec Jul. dubitaret interdictum venditori cōpetere. Nam inter cassium ⁊ iulianuz de illo qdez qō medio tempore[n] accidit questio[o] est: nō de eo opere qō postea contigerit. Si ita prędium venierit vt si displicuisset/ incemptū esset: facili[p] admittimus interdictū emptorez habere si modo est in possessione[q]: ⁊ si rescissio emptionis in alteri[r] arbitriū cōferat: idē erit ꝓbanduz. Idēqz si ita venisset vt si aliquid eueniſſet[s]/ ineptum cēt prędium. Et si forte commissoria[t] venierit dicendum idem erit. Idēqz iulianus scribit interdictuz hoc nō solum domino prędij[v]/ sed etiam his quorum interest: opus factū non esse competere.

Tenuculius. Lex. xvj.

Quāq̄ autē colonus et fructuarius fructuus nomine in hoc interdicto admittantur[x]

q Trāsferat. i. anteq̄ cōditio melior fuerit allata: qz interueniēte res vēditori restituitur. vt. ff. de in diē adic. l. vbi. §. idē iulianus. ⁊. l. iter.

r Si quid tunc. ad est quando venditio non est resoluta.

s Fuerit. scilicet postea.

t Ipse. scilicet emptor.

v Utile. id est efficax.

x Habebit. quia ei⁹ interest: vel quia possidet.

y Denunciandum. ab eo qui vult edificare.

z Mozari. sciente venditore et non cōtradicente. vt. C. ō acq. pos. l. minus. als predoz. vt. ff. de acqr. pos. si ex stipulatione. vl dic mozabar: qz iueram causa vēdēdi. nō aūt possidebas bona vel mala fide ab duce. Tu die verū qz nō tradidit quo ad ꝓpetatē: tradidit tñ precario. et qō dicit mozari sz precario. ꝓ boc. j. e. §. ibi: nam ⁊ statim ⁊c.

a Mihi. scilicet tantū.

b Denūciauerit. se opꝰ facturuz: quod dic vt. ff. eo. aut qui. §. si quis.

c Ergo. qz ⁊ non possidenti datur: ergo ⁊c. vel dic: qz tradita possessiōe vsq̄ emptori: ergo ō modo tradita competit.

d In diez. i. vēditionē factam sub hoc pacto.

e Traditus. als traditus sit: ⁊ als non sit scilz libere ⁊ absolute: sed vt tātū in possessiōne esset. sec⁹ si nullo modo. vt. j. ibi: nam ⁊ statim ⁊c. vel cit scō emptori plus offerenti vel melius prioti cui sub dicto pacto fuit vendita. Accur.

f Traditio. ad transferendum dominium: nec precarij rogatio.

g Rogatio. non tamen traditio. Accur.

b Ad emptorem. vt in stitu. de cōtrahen. emp. §. cum autem. ⁊. ff. ꝓpri. §. ⁊. §. si postea.

i Competere. emptori. venditori cñ ꝓpetit: sed tñ venditor cogitur cedere interdictum emptori. vt. ff. §. si postea. in fi.

k Re. id est an.

l Possit. q. d. pōt. vt i prin. istius. §. aristo. ⁊ in ver. si vero.

m Allata est. possessione ex toto ablata ꝓ iem ptori. Accursius.

n Tempore. als eo opere. Accursius.

o Questio est. ⁊ soluta. vt. ff. §. ꝓtori. Accur.

p Facilius. q̄ superiori casu. Accursius.

q In possessione. qualitercunqꝫ. vt. ff. §. ꝓtori.

r In alterius. vt si placuerit alteri socio meo.

s Euenisset. vt si nauis er asia venerit.

t Commissoria. vt si precium nō soluatur infra certuz tempus res sit inempta. Accursius.

v Prędij. facit. ff. si ser. ven. ⁊ si forte. §. sciendum.

x Quāq̄. Admittant. ff. eo. si alius. §. notauimus. cōtra. So. hic loquit cū qd circa solū factū est ⁊ leditur dñs l fructibus ⁊ alijs: ibi vero cuz fructꝰ tantūmodo tāgunt. ⁊ facit. ff. ad leg. aquil. si seruus seruū. §. inquit lex. ⁊. j. eo. competit in princi. ⁊. ff. ꝓtori. §. si fundus.

Veniqs.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

[a] Eniq. Principium huius. l. cõtinuatur cum fine casus precedentis. ¶ Labeo scribit. Fecisti opus in fundo patris mei me prohibente: tu videris fecisse perinde ac si pater meus prohibuisset. ⁊ sic patri meo ⁊ mihi interdictũ hoc competit: quod exponẽ vt l glo. Scdo dicit. in fundo peculiari mei filij non castrẽsis peculij vel quasi: fecisti opus clã. ppter me filium: non competit interdictum qõ clã factum est: cũ celatio quo ad me filium pro non facta habeat. Tertio dicit. vnus ex socijs arbores fundi cõis incidit: tenetur hoc interdictũ socio suo cum eius interfit. hinc est q̃ si alio donandi concessi tibi deridere arbores fundi mei: et antẽ q̃ incideres alius incidit: habes hoc interdictũ cõtra inciden tem. Itez si ex causa emptionis vel ex alio cõtractu cesseraz tibi incidere Itez ⁊ heredi datur hoc interdictus pro opere facto i fundo hereditario: etiã ante aditã hereditatem. nec obstat q̃ nemo erat dñs fundi tpe opis. ⁊ p opere facto in sepulchro/ qõ tñ nullꝰ est: cõpetit hoc interdictum ei ad quẽ ius sepulchri spectat. plus etiam dicit sez q̃ heredi tas iacẽs locaz domum obtinet. ¶ Si colonus. Colonus meus fecit opus vi vel clã. si quidem me vel ratuz habẽte vel volẽte teneor hoc interdicto. sicut ⁊ si ꝓcurator meꝰ fecisset me volente vel ratũ habente: hinc est. si colonus meꝰ arborem de qua erat controuersia inter me ⁊ vicinũ incidit: si quidẽ me inscie te teneor hoc interdicto ad patientiã ⁊ impensã: ⁊ etiam colonꝰ ad p̃dicta tenetur. si aũt me non iubente fecit/ teneor patientiã prestare. colonus autem ad vtrũq; tenet sez ad impensam: ad patiẽtiam. Idem est in seruo. nam si seruus meus fecit opus me ignorãte: ⁊ eũ seruũ vendidi/ teneor ad patiẽtiã tñ. emptor aũt tenet vel ad impẽsas: vel dare seruũ pro nora. immo ipse seruꝰ fact⁹ liber tenebit. ⁊ vt breuiter dicã: possessor loci in quo factum est opus vi vel clam eo ignorante vel inuito tenetur hoc interdicto vt patientiam prestet. Sed pone q̃ locaui tibi agruꝫ vt vites ibi ponas siue plantes: ⁊ tu lapides de hoc agro remouisti/ et in predium vicini posuisti me ignorante: teneor ad patientiam tantũ sez vt patiar reponi lapides in isto fundo: vel vt ce dam acti. si quam ob hoc habeo contra istum colonum. colonus autem tenetur etiam ad impensas. et hoc dicit hic. §. cũ. l. seq. ⁊ pzin. seq. Fran. accur.

[a] Et lege aquilia. vtili. vt. ff. ad leg. aquil. itez mela. §. fi. et arg. ĵ. ar. fur. ce. l. j. Accurſius.

[b] Inf dicto. vtili. nã ⁊ vñ vi bz vtile. vt. ff. de vi ⁊ vi ar. l. iij. C. vñ. vi. ⁊ facit. ĵ. ꝺ fur. l. liter. §. ij. ⁊. iij. ⁊. ff. g. mo. vsufru. amit. l. §z interdictũ.

[c] Si filio. scilicet tuo.

[d] Factum fit. ⁊ sic ab aliquo extraneo.

[e] Pubulomius. Sed nunquid patre presente: Respõ. non. sed absente. vt. ff. de iudi. si longius. ⁊ ĵ. de iniur. sed si vnus. §. filiusſami.

[f] In re peculiari. nõ castrensi vel quasi sed alia.

[g] Videri. ergo interdicto isto ex ea parte quod clam filius agere nõ potuit/ etiam patre absente: sed ex ea parte quod vi habet locum et datur patri ⁊ filio. vt. ff. pzori. Accurſius.

[b] Secum. facit. ff. de pe. l. eo tpe. in prin. ⁊. j. iudi. fol. l. vir bonus. §z certe immo hz hoc interdictũ locũ etiã iure veteri. vt. ĵ. de act. ⁊ obli. l. filiusſa. que est cõtra. Sol. hic de directo: ibi de vtili. vel hic nulla habet ſm labeonem: secus ſm quoſdam alios. vel nescit at filiumſa. qui opus fecerit. vñ non cum sed patrem celare volunt. Ar. ff. c. aut q. §. si quis dñi. vel nõ habet vt possit exercere ꝺra pfis volũtatẽ: hz tñ sibi quesitam quam exercebit patre cõsentiente vel absente: vel etiã presente ⁊ vili vt. ĵ. ꝺ iniur. §z si vñ. §. filiofa. vel in cõrariohz ex ea pte qvi/ nõ ex ea qõ clas: vi hic. vel habet ad exercendũ in absentia patris. patri tñ quesita est hoc casu. vt. ff. ꝺ in di. si longius. §. j.

[i] Si dotest. etiam cõi dutut. vt. ff. cõi diui. ⁊ si non oẽs. §. venit idez ergo si aliud opus. et facit. ĵ. ꝺ fur. si socius. ⁊ ff. ꝺ cõe si alius. §. notauimus. sed edictũ de ope. no. nũ. locum non habet. vt. ff. ꝺ ope. no. nũ. l. j. §. hoc interdictum. quę est cõtra.

[k] Concesseris. alis cõsenseris: et alis cõcesseris scilz causa donationis.

[l] Ex alio contractu. q̃ dona. de quo pmo dixit: ⁊ tamen non possidebã. nec eñ dñs eam adhuc vt. ff. ꝺ dona. l. quitarũ.

[m] Eius noie. sez opis.

[n] Nõ scierit. facies opꝰ clam vel etiam vi ab alio quo prohibitꝰ. ⁊ facit. ĵ. ti. ij. q̃stiũ. §. qõ si a titio.

[o] Eo tempore. quo faciebat opus. ⁊ facit. ff. de re. diuiſio. l. j. ⁊. ff. ad leg. aquil. ob id. Accur.

[p] Possum. sez ego ad quem ius sepulchri pertinet. vt. ff. eo. is qui in puteũ. §. si qs de monumẽto. ⁊. ĵ. de sepul. vio. l. ij.

[q] Heredi. vt. ff. ꝺ vsucap. l. heres ⁊ hereditas. ⁊. C. depoſi. l. cum hereditas. Accur.

[r] Teneri me. sed et colonus tenebit. vt. ĵ. pri. §.

[s] Habuero mea. alibi buero in ea fecerim q̃ curatoribus ꝛc. i. fecisse intelligenꝺ sum. alis est cancellatus in ea fecerim ⁊ in idẽ recidit. ⁊ facit. ff. ꝺ. c. aut qui. §. similiter. ⁊ qõ ibi no. ⁊. ĵ. pri. §.

[t] Omni. qui ius imperandi non habuit: alis solus iubens. vt l argu. ff. ꝺ tra. ff. ad leg. aquil. l. liber homo. in prin.

[v] Patientiam. scilicet tantum.

[r] Ex patientiam. nouuz opus tolli. vt ff. ꝺ aqua. plu. arcẽ. l. q̃ꝑ. §. idem iulianus. ff. l. si colonus. ff. ꝺ. ne quid in loco publ. l. ij. §. restituas. ff. de alie. iudi. l. iij. §. item.

[y] Am ff seruꝰ. Dedat. vt. ff. ꝺ aqua plu. arc. l. si terti⁹. §. celsus. Potra. fol. vt no. ff. l. si alius. in prin. Accur.

Emper. ¶ Casus. Hoc prin. huius. l. vsq; ad §. si sepulchro. vi de in si. casus precedẽ. qribi cõminatur. ¶ Si in sepulchro. Si iussu meo terraz posuiſti in sepulchro alterius: teneor hoc interdicto. si autem iussu plurium hoc fecisti potest etiam cum vno agi insolidũ: cũ singulis agi p partiꝫ tamen. fiaũt quilibet per se ꝓpositus et inde re: tandẽ iusserũt per vnũ fieri: singuli tenent insolidũ. ⁊ vno soluente non liberantur alij. possunt etiam cõmeneri actione sepulchri violati. non liberantur alij. possunt etiam cõmeneri actione sepulchri violati. Hoc interdictum. Hoc interdictum dat in heredes in id quod ad eos peruenit ⁊ infra annum datur a tempore operis completi siue a tempore quo desijt laborari: ⁊ bic annus currit si scienti opus factum nõ ignorãti licet opus sit factuz, ⁊ dat exẽpla qualiter põt ignorari opus factũ.

illud quidez obstare labeo ait q̃ nemo co tẽpore[v] dñs fuerit. Maz ⁊ sepulchri dñs nemo fuit: ⁊ tñ si qd in eo fiat experiri possum[p] qõ vi aut clam. Accidit his q̃ hereditas dñi locum obtinet: ⁊ recte dicet heredi[q] quoq; competere: ⁊ ceteris successoribus: siue anteq̃ successerit: siue postea fit aliqd vi aut clam admissum.

¶ Iuriſcon. incipit tractare contra quẽ datur hoc interdictum. Bar.

¶ Si colonus meus opus fecerit si quidem me volente vel ratũ habẽte/ perinde est atq; si ꝓcurator meꝰ fecisset: in quo placet siue ex voluntate mea fecerit: teneri me[r]: siue ratũ habuero[s] qõ ꝓcurator meus fecerit. Julianus ait si colonꝰ arborem de qua controuersia erat succiderit: vel qõ aliõꝰ fecerit: si quidem iussu domini[t] id factum sit ambo tenebunt: non vt patientiã[v] prestet/ sꝫ vt im pensam quoq; ad restituẽdũ prebeant. Si aũt dñs nõ iusserit colonus qdem tenebitur vt patientiam ⁊ impensam prestet: dñs vero nihil amplius q̃ patientiam[r] prestare cogendus erit.

Ulpianus. Ler. xiiij.

Am et si seruus meus ignorante me opꝰ fecerit: cũq; vendidero vel manumiſero: mecum in hoc solo agi poterit vt patiar opus tolli: cum emptore aũt seruũ ita vt aut seruum nore dedat[y]: aut impensam que in restitutione facta fuerit prestet: sed et cum ipso manumisso recte agi poterit.

Ulpianus. Ler. xv.

Semper aduersus possessorem operis hoc interdictum competit: idcirco q̃ si quilibet inscio: vel etiam inuito me

UNIVERSIDAD DE LA SALLE 2010

¶ In hoc interdicto. Qui agit hoc interdicto contra facientem op⁹ consequitur operis destructionē vltra omne interesse quod habuit ocasione operis facti vt agens hoc interdicto restituatur in pristinū statum. vnde si seruitus vel vsufru. fundi est amissus per hoc opus emendari debet interesse vel per iusiurandum actoris vel iudicis officio taxat. faciēda. ¶ Postea dicit. qui poterat destruere opus quod fecerat vi vel clam per quod ledor ego vsufructuari⁹: vt qi possideat agrum in quo erat factū op⁹. si desinat possidere dolo vel culpa adhuc tenetur peride acsi posset destruere. Ultimo dicit. si aliq̄ actione agit et cōsequit interesse suū occasione facti operis: Interdictus ammodo nō habebit: vtputa si egit er locato vel pio socio cōtra conductorem vel socium qui fecit op⁹ in fundo conductor vel communi. per quod opus deteriorat⁹ est ager. ffran.

† Iste. 5. est sing. fz bar. b ad hoc q̄ fz p vno fur to a tota familia meo-rū fuor⁹ cō misso sim obligat⁹ in ℈ p vno furto/vt p vno delinquēte: ñ hoc est vero q̄ cētro ñ furtū q̄ cētro est. Secus autez si q̄libet de familia motu ꝓpo furtum fecerit: q̄ tūc sunt plura furta. et vt p pluribus furtis ego sus obligat⁹. Bolo.

a ¶ Locus erit. vt prestez patientiā. vt. j. l. competit. ¶. in summa. ¶. 5. e. l. demiq̄. i fi. ¶ tacit ad hoc q̄ inuitus per aliū obliger. vt. 5. de pecu. l. si q̄s seruum. ¶. etiam.

b ¶ Pastinatus erit vt nouas vtes poneret.

c ¶ Locatorem. nō iubētem: nec ratum habētes.

d ¶ Possit. vt tūc ad patientiam.

e ¶ Prestet. id ē cederet ¶ forte locati: vel forte ad penam quaz promiserat mibi si tale opus faceret cum forte ad similez vim tenear vicino.

f ¶ Non oportet. 5z sicut suis sumptibus inducat lapides i fundū suū. Ac.

g ¶ Vecuz. facit. 3. e. is qui in puteum. ¶. si quis de monumento.

h ¶ Cuz singulis. separatiz qz plura sunt delicta.

i ¶ Obligare. vt possim aliquem eorū insolidum quemre. vt. j. ff. fur. l. vul garis. ¶. si duo. sed cum oēs cōueniō cuz singulis experiri pro partibus vi deor. ad q̄ facit. j. de ꝛb. ob. l. in executione. ¶. ij.

k ¶ Itaqz. qz vnuz est de lictum a pluribus cōmissum itaqz ꝛc.

l ¶ Non liberabit. eo casu cum propio cōsilio quis qz hoc facit.

m ¶ Ab altero. 5z nō liberabit hoc casu q̄si propio cōsilio fecerit. Sed aliud in supiori casu. vel dic in superiori casu sola cōuentiōe alios liberari: scīo sola pceptiōe. vt ar. 3. de bis q̄ deie. vel effu. l. pceptione. ꝛ facit. 3. quod fal. tu. auc. l. nouissime. ¶. fi. ꝛ. l. 5eq. ꝛ 3. de pecu. l. si ex duobus. ¶. sed licet. ꝛ. 3. quod me. cau. l. si cum exceptione. ¶. fi. ꝛ. l. 5eq. ꝛ de vi ꝛ vi ar. l. j. ¶. quotiēs. ꝛ de tute. et ra. du. l. si ex duobus. ꝛ de leg. j. l. si ex toto. ¶. i. ꝛ. C. de condi. fur. l. j. Accur.

n ¶ Superiore etenim casu. q̄si cōi consilio quod est q̄si curaucrunt vt p vnum facerent vel etiam nullus eoz⁹ sine aliis fecisset. sed propio cō silio dicuntur facere quando omnes fecerūt: ꝛ quilibet per se facere ꝓponebat. ad quod est. 3. de iuridi. im. iudi. si familia.

o ¶ Sepulchū quoq; violati. et criminaliter ꝛ ciuiliter per actionez in opus in fundo meo fecerit: interdicto locus erit[a].

¶ Locator non tenetur de eo q̄ conductor vi vel clam fecit/nisi ad solam patientiam operis restituendi.

¶ Is cui fundum pastinandū[b] locaueras lapides sustulit: et in vicini proiecit prediuz: ait labeo te vi/aut clam/non teneri: nisi id tuo iussu factum sit: ego puto conductorem teneri: locatore[c] autez non al⁹ nisi aut patientiā prestare possit[d]: aut si aliquā actionem habeat quā ꝑstet[e]: ceteruz teneri non oportet[f]. ¶ Si i sepulchro † alicno terra congesta fuerit: iussu meo agēdum esse q̄ō vi aut clam mecū[g] labeo scribit. et si cōmuni consilio pluriū factuz id sit: licere vel cum vnovel cū singulis[h] experiri. Opus cñ q̄ a pluribus pro iniussu factum est singulos insolidum obligare[i]. Si tamē ꝓpio quis coz hoc fecerit scpulchri[k] quoq; violati agi pōt. ¶ Hoc interdictum in heredes ceteros q̄s succesores eos datur in id q̄ ad eos pucnit[l] et post annum nō competit[m]. Annus aūt cedere incipit ex quo id opus factum perfectumve est aut fieri desijt licet perfectum nō fit. alioquin si a principio operis cepti annum quis numeret necesse est cū his q opus tardissime facerent scpius[n] agi. Sed ꝛ si is sit locus in quo opus factum est qui facile non adiret[o]: vtputa in scpulchro q̄ō vi aut clam factum est vel in abdito[p] alio loco. Sed et si sub terra fieret opus: vel sub aq̄: vel sub cloaca aliquid factum sit: etiam post annum causa cognita competit interdictus de eo quod factum[q] est: nam causa cognita annuam exceptionez remittēdā: hoc est ex magna ꝛ iusta cā ignorantie incruenicnte.

¶ Licet interdictum istud sit annale sicut alia interdicta pretoria: tamen nō cursit ei qui reipublice causa abest: sed reuertus habet annum integrum. ꝛ ponit similem in minore. hoc dicit.

¶ Si quis reipub. causa abfuisset[r] / deinde recursus interdicto quod vi aut clam vti vellet: veri⁹ est non excludi cum anno[s]: sed reuersum annum habere. nam et si minor annis. xxv. reipubli. causa abesse cepisset: deinde maior esse ctus fit: nō abest reipub. causa futurum est vt ex quo redit annus ei computetur non ex quo implcuit xxv. annum. et ita diuus Pius ꝛ deinceps omnes principes rescripserūt. ¶ In hoc interdicto tāti lis estimat quanti actoris interest id opus factum non esse[t]. Officio autē iudicis ita oportere fieri restitutionem[a] iudicandum est vt in omni causa cadez conditio sit actoris que futura esset si id opus de quo actū est: neq; vi: neq; clam factum esset: ergo nonnūq⁹ etiaz dominū ratio habenda est: vtputa si propter hoc opus qō factum est seruitutes amittātur: aut vsufruc. increat[c] qō non tm tunc venit cum qs opus edificaucrit/verūtiā si diuisse[d] opus proponat ꝛ deteriorem conditionez fecisset vel scruitutū: vel vsufructus: vel ipsius proprietatis: sed quod interfuerit: aut per iusiurādum qō in litem actor iurauerit[e]: aut si iurare non possit iudicis officio estimandum est.

¶ Qui dolo facit quominus possit cēsetur tamen posse. hoc dicit.

¶ Cum autez qui dolo malo fecerit quominus possit restituere perinde habendū ac si posset. cui pam[f] quoq; in hoc interdicto venire erit probandus: que tamen[g] arbitrio iudicis[h] estimanda erit.

¶ Qui alia actione consequitur interesse/hoc interdictum non habet. b. d.

¶ Quia aūt hoc interdictū continet hoc qō interest. Si qs alia actiōe fuerit cōsecut⁹ id qō interest opus non esse factū: cōsequens erit[i] dicere interdicto hoc nihil eū consequi oportere.

Paulus. Lex. xvi.

Competit autem hoc interdictum ad interesse dānandus est. vt. 3. de vi ꝛ vi arma. l. ꝛ si vi me.

¶ Que tamen. id est cuius culpe interest. Accur⁹ sius.

¶ Judicis. scilicet ciuiliter si actor non possit vel nolit iurare in lite. Arg. 3. eo. ¶. in hoc interdicto. in fine.

¶ Erit. vt arg. 3. man. l. si procurator. ¶. mādati. ꝛ. j. de sol. quotiēs.

Competit. ¶ Casus. Hoc interdictū datur etiam non possidenti si modo eius iterfit: ꝛ da exēpla. vt. 3. e. l. ¶. ¶. l. demiq̄. ¶. sic⁹ socijs. Scīo dicit. qui incidit arbores fundi non ducentes fructus vt cypressum: tenet hoc interdicto domino fundi non fructuario: nisi fructuarius habebat ex bis amenitatem. Tertio dicit. qui fecit opus vi vel clā:

s ¶ Non adiretur. ab illo cuius erat. accur.

t ¶ In abdito. id est i absconso.

v ¶ Quod factum est. facit. j. priori. ¶. 7. C. de excu. tuto. l. quiquaginta. ꝛ. 3. de edili. edict. quod si nolit. ¶. si quid ita. ꝛ. 3. quādo ac. de pecu. est anna. l. i. ¶. annus. ꝛ. C. qui admit. ad bono. pos. qui cūq. ꝛ. 3. de calū. l. ān⁹.

x ¶ Abfuisset. per ānuz.

y ¶ Anno. vt. 3. pri. ¶. et. 3. de bo. pos. fz tabu. l. qui ex liberis. ¶. j. ꝛ. C. de rest. mili. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. et de temp. in integ. restit. l. j. secus autem in eo qui necessaria causa tantum abfuit. vt. 3. de mi. l. papinianus eruli. accur.

z ¶ Non esse. facit qō notaui. 3. ne quid i loco pu blu. l. ij. ¶. hoc interdictū ꝛ. ¶. interdictum.

a ¶ Restitutionez. id est destructionem.

b ¶ Nonnūq⁹. sed multotiens. Accur⁹ sius.

c ¶ Itereat. facit ad hoc j. de verbo. signifi. l. cum pretor. ꝛ. 3. de vsur. l. videamus. ¶. in interdicto. ꝛ. j. eo. ¶. si quis. ¶. fi. ꝛ. 3. quod met. cau. ¶. cuz exceptione. ¶. j. ꝛ. l. metuz. ¶. sed si vsufruct. ꝛ. 3. de vi ꝛ vi. arñi. ¶. si plures. ¶. de iectum. Accur.

d ¶ Diuisse. als diuisse: ꝛ als de se rusile.

e ¶ Jurauerit. argumen. q̄ actor nō habeat necesse probare interesse suuz q̄ petit: sed tantū sacramento habet illud declarare. ad quod fac. C. vn de vi. l. si quando. ꝛ hoc accipe quādo pro dolo: secus si pro culpa: q̄ tūc legitime est probandus. vt insti. de ꝛb. obli. ¶. ꝛ facit ad hoc iuramentum. j. de fur. l. in actiōe ¶. de veste. et. 3. de in lit. iur. l. j. ꝛ. 3. de reiven. l. g restituere. ꝛ. l. q̄ō si possessor. ꝛ. 3. de peti. here. sed ꝛ si lege. ¶. hec ꝛba. ꝛ. 3. ne quid in loco pub. l. ij. ¶. hoc interdictum. ꝛ. j. de reg. iur. l. qui dolo.

f ¶ Culpaz quoq;. immo ꝛ si sine dolo ꝛ culpa amisserit possessionez: tamen

g ¶ Que tamen. id est cuius culpe interest. Accur⁹ sius.

h ¶ Judicis. scilicet ciuiliter si actor non possit vel nolit iurare in lite. Arg. 3. eo. ¶. in hoc interdicto. in fine.

i ¶ Erit. vt arg. 3. man. l. si procurator. ¶. mādati. ꝛ. j. de sol. quotiēs.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

vel clam:si illud opus possidet tenetur ad patientiã ꝛ impensas. si nõ possidet ad impensam tñ.sed ille q possidet ꝛ non fecit patiẽtiã tenetur debet prestare. Quarto dicit. q fecit opus i meo fundo inquilino meo prohibente habeo boc interdictum. Quinto dicit. qui siluam meã im matura incidit/boc interdicto tenetur.secus si matura. Sexto dicit. si cũ vellẽ facere opus in tuo feci q̃ tunc tpis ptãs te vocare? i ius vt tecũ interim possim facere.clã videos facere.ꝛ sic boc interdicti ꝫpetit ꝫtra me. Ultimo dicit.filius loca uit fundus ttio.venit q dã ꝛ incidit arbores fundi tenetur boc interdicto illi filio.ꝛ.b.d.hec.l.cuz duabus.ll.seq. Fran.ac.

a ¶ Qui non possidẽt.vt ꝛ.ff̃.ꝛ.l. 6mq̃.ff̃. si ex focus. Accur.

b ¶ Nõ fructiferas. id est nõ ducentes fructus.

c ¶ Amenitas.quia multum redolent. Sed arg. contra.ff̃. si quid in fraudẽ pãtro.l.i.ff̃.ꝛ als.

d ¶ Gestationem.i.spacationem.

e ¶ Interdicto locuꝫ. vt ꝛ.ff̃.eo.l.deniq̃.in prin.

f ¶ Nec possidet. nec dolo fecit quominus possideat.vt.ff̃.l.prori.ff̃.pe. ꝛ facit.ff̃.de aq̃ plu. ar.l. si venditor.ꝛ.ff̃.q̃s met. cau.l.si cum ex.ff̃.sed ꝛ si culpa.ꝛ.ff̃.de alie.iudic. l.iij.ff̃.item.

g Interdictuꝫ. Per quẽuis.sc̃z pbiben tem.vt.ff̃.eo.prohibere.

b Si imaturã. Prestabit.fac.ff̃.ad le. aquil.si seruus seruuꝫ.ff̃. si oluam.ꝛ.ff̃. idem ꝛ in filia.ꝛ.ff̃.si falicꝰ. ꝛ.ff̃. de vb.sig.siluã.ꝛ.ff̃.eo.si alius.ff̃.si quis.in fi.

i ¶ Opus. fac.ff̃.ꝛ.l.ff̃. q̃stit vt.ff̃.ꝛ.ff̃ et aristo.

k ¶ Interdictum. vel dic q̃ filius erat colonus. vl dic q̃ competit filio ssiuc ce̊datur colono filij.ꝛ.ff̃. eo.ff̃.ꝛ facit.j.de actꝰ. ꝛ oblig.l.filiuffa.ff̃.3 cõtra.ff̃.ꝛ.l.deniq̃.ff̃.i.fol. bic celare filium voluit: ibi non.vel bic loquitur de re q̃ spectabat ad dãnũ filij:supra de re patris.vl bic ex ea parte q̃ vi:non ex ea quod clam:vt ibi. Accursius.

U Jm facit. ¶ Casus. Ai dicitur facere opus qui ꝓhibitꝰ facit:vt qui dolo fecit quominus prohibere?:vt pnũciando aduersario aliquid triste:vel clandẽdo ostiũ aduersarij/ita q̃ aduersariꝰ non potuit ire ad prohibendum. Scõo dicit. qualitercũq; quis fit ꝓhibitꝰ opus facere:vel per verba:vel p lapilli iactuꝫ/vi dicit facere ꝛ eo?sq; donec res in eodẽ statu durat.i.donec aduersarius in edificãdo consentiat.heres aũt ꝓhibitꝰ si in edificando pcedat ignorãs de prohibitõe facta de functo nõ tenetur boc interdicto. De opere aũt quod fit in naui vel alia re mobili:licet fiat vi vel clam/cessat boc interdictuꝫ. si autem fiat in solo.fiue in priuato:vel religioso:vel sacro ꝛ fiat vi vel clam/hꝫ locum boc interdictum. Fran.accur.

l ¶ Periculũ.puta aliquid triste.vt arg.ff̃.de eo per quem fac.est.l.si. ff̃.ꝛ facit.ff̃.eo.l.si immaturam.ff̃.penul.Accur.

m ¶ Jactantis.vt.ff̃.eo.l.ff̃.sed ꝛ si quis.

n ¶ Desinat.qi nõ est res in eodẽ statu:immo mutatur.Accur.

o ¶ Non incidere.nã ꝛ in boc casu videtur res mutata.Sed cõtra.ff̃. de ope.noui nuncia.l.penul.Solu.non tenetur bicet prestaret impẽsas:tenetur tamen ad patientiam:vt ibi. Item contra.ff̃.de ope. no ui nuncia.l.non solũ.ff̃.fina.Solu.ibi sciuit vel scire potuit:ℏ ignorauit.vel aliud est in boc interdicto.aliud in ope.no.nuncia. Jtẽ cõtra ff̃.de ope.no.nuncia.l.fi.Sz aliud in boc ꝓ in illo interdicto. Uel dic quolibet actu prohibẽtis id est vl dicentis se prohibere vel manu opponentis: lapillũve iactãtis[m]: prohibẽdi gratia. Tãdiu aũt ꝛius facit prohibitꝰ ꝓ diu res in eodẽ statu permanebit.nã si postea cõuenerit cũ aduersario prestetur[n]:viz facere. ¶ Item si prohibiti heres: vel is qui ab eo emerit ignorans causam ꝓcedentem fecerit:dicẽdum esse pomp.ait non incidere[o] cum in interdictuꝫ. ¶ Quod in naue fit vel i alia ꝛlibet re vel amplisfima mobili tamen:non continetur[p] boc interdicto. ¶ Siue in priuato[q]:siue in publico quos fiat: siue in loco sacro: siue in religioso:i terdictũ competit.

Pomponius. Lex.xx.

S Ji opus q̃ quis iussus est a iudice qui ex boc interdicto sumptus[s] esset restituere:ali? qui vi aut clam sustulisset[t] nihilominus idẽ ille omnimodo iubetur opus restituere[v].

¶ Si dominus iubet opus fieri bona fide non putans se ab aliquo prohibẽdũ: licet seruus q facit timet prohibere:tñ nõ tenetur dominus boc interdicto.b.d.

¶ Si iussero seruum meũ opus facere:cũ quantũ ad me pertineret: in clandestinam suspitionez non veniret:seruus aũt me[x] putauerit si rem sibi esset aduersari[y] prohibiturum cũ: an teneat? ꝛ non puto[z] cum in ea persona sit intuẽda[a]. Jn opere nouo tam soli q̃ celi mensura facienda est. ¶ Si quis propter opus factũ ius aliquod[b] predij amiserit: id restituat ex boc interdicto[c] debet.

Venulcius. Lex.xxi.

J vitem meam ex fundo

p ¶ Non continetur.vt.ff̃.e.si alꝰ.ff̃.notauim?.et ar.ff̃.de vi et vi ar.l. ff̃.illud.ꝛ.ff̃.plane.ꝛ.ff̃.si quis de naue.ꝛ.ff̃.eo.l.ff̃.boc interdictũ. tuas hec oia comprehendat:que actoꝛis interfunt ꝛpe cõtestare litis. vt.ff̃.ô vsur.l. videam?. ff̃.i faniana.ꝛ facit.ff̃.de seruit.l.fi.ꝛ.ff̃.ne qd i loc. pub.l.ij.ff̃.in.ꝛ.ff̃.eo ꝓpe. no.nũ.l.ff̃.siue aũt.ff̃. e.ꝓhibere.ff̃.plane.Sz arg.ꝛtra.ff̃.ô aqua pluar.l.si in publico.ꝛest ratio vt ibidem.Accur.

q ¶ Siue in priuato. vt indemnis actoꝛ oĩno seruetur cũ verbum restituas hec oia comprehendat:que actoꝛis interfunt ꝛpe cõtestare litis.

S Jopus. ¶ Casus. Dic casus ꝓncipũ hui?.l.vt in glo.ofii mei accursij. ¶ Si iussero. Jussi seruo meo vt faciat opꝰ.opinio mihi erat fi suspicãs de aliquo q̃ aliquis si sciret q̃ prohibere ret.seruꝰ aũt fi suspicabat se prohiberi ab aduersario si ré scisset.fecit opus. mea opinio in specie non seruit:ꝛ sic cessat boc iterdictuꝫ. Secundo dicit. siue fiat opus vi vel clã i solo meo.siue supra meã domuꝫ habeo boc interdictum. Tertio fi ꝓpter opus factum vi vel clam amisiseruit. boc damnũ veniet in boc interdicto vt emẽdet. Fran.accur.

r ¶ Si opus. Titium cõueni boc iterdicto quasi opus fecisset in meo:cuꝫ seius fecisset:et dãnatus est titius.sententia ꝓcin dicat veritati:ꝛ sic titꝰ destruet. vel potest dici: tenetur idez ille scilꝫ qui fecit:scilꝫ seius. naꝫ non liberatur alter:scilꝫ seius per boc q̃ cõdemnatur titius nisi satisfactũ esset. vt.ff̃.eo.semper.ff̃.fi.

s ¶ Sumpt?. id est affusptus vel acceptus.

t ¶ Sustulisset.i. in altũ exaltasset in veritate.

v ¶ Restituere. si adhuc supereſt.Accur.

x ¶ Ad me.id est ad meã opinionem.

y ¶ Euz.scilicet aduersariũ serui.

z ¶ Et non puto.me teneri.Accur.

a ¶ Jnuẽda.vt.ff̃.ô litigio.l.ij.ff̃.si.ff̃ noſe fui teneor.vt.ff̃.ē.l.nã ꝛ fui?

b ¶ Tã soli q̃ celi.q̃ celũ q̃ supra edes meas est vsq; ad celũ liberũ cẽ dz.vt.ff̃.de ser.l.fi.ꝛ.ff̃.l.penul. ff̃.de celi id est aeris:q̃ fote aerem corrũpit apponẽdo stercus:vel cloacã aperuit.Alr.ff̃.ô cloacis.l.ij.ff̃.i.

c ¶ Jus aliquod. forte seruitutem.

d ¶ Ex boc interdicto.vt.ꝛ.ff̃.e.l.semper.ff̃.in boc.Accur.

S J vitem. ¶ Casus. Ajtem fundi mei traxisti in tuum fundum:et coa?ut in fundo tuo id est imposuit radices.habeo boc interdictum vtile contra te vsq; ad annum vt vitis in meum fundũ reducatur.vltra non:imo radices que erãt in fundo meo cedũt tibi. Si aratur.vltra non:imo radices que erãt in fundo meo cedũt tibi. Si ararem in eo fecissez.ꝛ no.bona verba hic in fine. Tertio dicit.tabulã ad meũ ostiuꝫ fixisti: ego eam remoui anteq̃ tibi denunciarem. si tu agas ob hoc cantra me habeo.boc interdictum contra te in quo condemnabe ris nisi me facias absoũi.vel habeo exceptionem contra te quia vi vel clam fireras. Quarto dicit. si stercus per tuum fundum portaui te in uito non ob boc teneoꝛ interdicto.ꝛ adduxit similia. Quinto dicit. si ꝓtectũ dom? mee vel stillicidium extendi vi vel clã supra sepulchrũ alicuius teneoꝛ boc interdicto.ꝛ no.bona verba hic in fine.ℏ. Sexto dicit. si denũciaui tibi q̃ taleopus volebam facere/ꝛ statim facio:non videoꝛ clam facere:ꝛ sic cessat boc interdictum. secus si interuallo opꝰ postea feci. Franciscus accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a Deprehenderis. id est detraret is vi aut clam.
b Utile est. mihi vt vitis in meum agrum reducatur.
c Remanere. scz ad hoc vt vitis de fundo tuo reducat in meū: h̄ bi dabit actio in factum ad estimationē vitis ppetuo vt credo. Arg. ff. de rei vē. l. in rē. z facit. j. arbo. fur. ce. si plures. §. j. z. ff. de rei ven. l. si frumentum. §. de arbore.
d Tuas fieri. s. oīnoyt pto eis nō teneari. Jo.
e Quia bis. q̄ magno tuo coaluerunt.
f Arauerit. als arauerit z als exarauerit.
g Ex ītate. i. nō debemus ispicere in h̄ interdicto q̄le sit opus q̄ vi aut clā fit/ vtrū fit formatuz: vt est domus an insorme vt arare: h̄ illud solū q̄ fiti solo. ar. ff. o ope. no. nū. l. stipulatio. §. opus.
h Refixero. id ē remouero. Accursius.
i Aut certe. hoc intelligendū q̄n ego refixi tabulas primo positas ex magna z necessaria cā. vt ar. ff. e. si ali⁹. §. bellissime. Vel dic veri⁹ q̄ hic tr exceptiōes mihi dādā idifficte itelligatur siue ex necessaria cā refixi ta bulas sine nō. q̄ ei firū est i tanua mea a me posessa possum auēte mea demoliri. Ar. ff. ad leg. aquil. quēad modū. §. j. Nō aūt legit. ff. e. si ali⁹. in. §. bellissime. intelligē dū ē q̄n edificauit aligs clam in suo nō in meo. et facit. ff. de eo p quez fac. erit. l. j. §. si reus. z. ff. ne qd fl o. pu. l. j. §. idē ait. z. ff. so. ma. viro. z. ff. de dā. ifec. l. q bona. §. si qs q. z. ff. ne qs eū q in ius vo. l. j. z. ff. qō me. cā. fz z partus. §. queri. Acc.
k Prosutura. banc. f. z facit. C. q fi lic eat vni. l. j. Sed arg. contra. C. ne quis in sua cau. tus. l. j.
l Speciem. als faciez: z als speciem.
m Egerit. i. auem potauerit.
n Teneat. q̄ etiā non ds. Sz ff. e. l. si ali⁹. §. si sterc⁹. Sol. vt ibi. Sz iniuriari debet vt ire nō licet. vt. C. de serui. l. per agrū. z. j. de iniur. l. iniuriaz. §. si qs me. Accur.
o Supra id celum. ad boc. ff. de ser. l. fi. z. ff. l. proxi. §. pe. z facit. ff. eo. si alius. §. notauimus.
p Posse. vt z. j. de sepul. vio. l. iij. §. sepulchri. z facit. ff. vti possid. l. si duo. §. item videamus.
q Denunciauerit. palam non clam z obscure. vt. ff. eo. in prin.

De remissionibus. 4 Dixit. ff. de ope. no. nū. nunciatione remissione. Videtq̄ nunciatio parit interdictum q̄ vi aut clā z remissio tollit. vt. ff. ti. j. l. si alius. §. j. z ideo post precedentem tit. merito hūc ponit.

Ait pretor. Casus. Ponitur edictū cuius sensus est. Qui habet ius prohibendi ne eo inuito fiat opus: si nunciat ne fiat tenet. z si postea remittatur tenet remissio: z l operē po terit procedi. Postea loquitur Ulpi. z dicit. Apparet per verba edicti tenere remissionē cuz nunciatio tenuit. remissio antez fit vel per cōmunē volūtatē vtriusq; vel satisda. prestita. z si post satisda. fiat remissio superflue fit. Ité is pōt nunciare qui est dñs fundi in quo fiebat opus: vel qui habet ibi seruit. vel vsufruc. pōt etiā fructuari? vē dicare seruitutem. Item remissio facta a fructuario tenet. fructuarius autez non potest nūciare dño proprietatis edificanti: fi si ex illo opere habeat fructuarius nānum habet confessoriā. Item qui habet seruitutem vrbanam in potem potest nunciare si in ea fit ab aliquo extraneo opus. Item qui habet fundum obligatum in quo fit op⁹ potest remūciare. Ité remittere potest. Franciscus accur.
r Nō ius sit. siue propter seruitutem: vel propter proprietatē: vel publicā cāz: z sic perpetuo siue nō perpetuo sed eatenꝰ donec satisfiatur: qō ius habent oēs post denūciationem de calūnia iurantes. Arg. C. ad leg. iul. repe. l. fi. z sic nō est. ff. de oper. no. nū. l. j. in pn. vbi plene dixi.
s Remissa. vel de iure si satisfecerit: vel forsan conuentione: et hoc cuz tenuit nunciatio. si autē nō tenuit: qz potuit sperni. vt. ff. de ope. no. nūci. de pupillo. §. totiēs. tūc dic remissa. l. ipo iure. qz nō tenuit nunciatio. z sp dic faciat scz sine metu terdicti q̄ vi aut clāz. vt ff. ti. j. l. si alius. §. j.
t Remissiões. faciēde ei cui nūciatū est. z sunt tres. vna ex quētōe/ alia a iure q̄n scz tenuit nunciatio. z tertia qz nō tenet: qz pōt sperni: nā tūc lex hz pro remissa. Ric.
v Valere. i. effectuz habere vbi nūciatio tenet. si aūt nō tenet nō est necessaria remissio: scilz cū postea appareat illū qui nūciauit nō hāe ius nunciandi: z sic pōt legi sine nō. vel dic vbi nō tenet: qz pōt sperni nō ē remissio necessaria: et sic sine non. als est non tenet: et tūc dic ibi est facta remissio scilicet a iure sine vlla satisdatiōe vbi nūciatio non tenet: qz pōt sperni. Item est contra. ff. de ope. noui nuncia. l. j. in prin. Sol. vt ibi plene dixi.
x Tenere. scz cū effectu.
y Prohibere. quod est vt. ff. dixi. vel ppetuo ppter seruitutez veluti ne alti⁹ tollat. vel ad tps. i. donec satisfiatur. qō ius habēt oēs post nunci. de calūnia iurātes. accur.
z Ceterum. i. si non habent ius nunciandi.
a Interueniat. quo casu fit remissio ipso iure.
b Facta. ex cōuentiōe: vt etiā a iudice vl ptore.
c Nūciatio. cū effectu.
d Satisdatum est. vel per nunciatoꝛz steterit quominus satisdetur. vel quia de calumnia non iurat. Accur.
e Necessaria. quia ipso iure per satisdationem erat facta.
f Nouum opus nunciandi. scz perpetuo: ceterus si non sit ius prohibendi: tunc eatenus quatenus satisdetur.
g Dominium. tunc continet causam naturalem.
h Seruitutem. personalem: z tunc distinguitur vt dixi. ff. de ope. no. nun. l. i. §. fi. z. l. seq. vel vbi cam et non rusticam. vt. l. qui viā. vel dic vt no. ff. de serui. vrba. prędi. l. inter. §. fi. z. l. qui viam.
i Tendi candarum. scil. per confessoriam. immo non. vt. ff. si vsufru. peta. l. j. in pn. Sol. vt ibi. Accur.
k Agere potest. fructuarius.
l Edificare. ergo qui non habet ius prohibēdi non hz ius remittēdi.
m Facto. id est opere facto a proprietario.
n Usufructus. scz per confessoriam.
o Seruitus. vbica. vt z. ff. si ser. vendi. z si forte. §. j. Vel dic plenius vt no. ff. de serui. vrba. prędio. l. inter seruitutes.
p Detentionem. qz petitio dat. vt. ff. de ser. l. ei q. z nūciare ei impmittitur. vt. ff. de ope. no. nū. l. creditoti. ergo z remittet. vt. ff. in pn. huꝰ. l.

De pcario.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

De precario. ¶ Et hoc restitutorium. vt. j. l. ij. §. j. sicut superius qđ vi aut clam. vt. ij. ti. i. l. j. §. j. Accur.

a Precarium est. Interdum stricte accipitur: vt hic. z interdum large. vt. C. de prescrip. xxx. an. l. ij.

b Quod genus liberalitatis. ex hoc dicitur in quodã simile donatioñi. vt. j. c. l. ma. ter. dictũ. e. j. de fur. cũ §. ea q̃ precario. qđ videtur esse in precario qđã vsus donatio. z tñ distat a donatione. eo q̃ q̃ donat re. Jté vt̃ ex hac lẽ. quęq; speciem videñ. s. q̃ do nat quis alicui in amicitiam. potest esse reuocare quando velit.

c Re recepiat. vt. j. ti. de do. i. in prin. z de dõa. cau. mor. i. senatus. §. j.

d Liberet precariũ. vt. j. l. pri. z. l. z. hꝫ. i prin. z. l. cum precario. ꝛc.

Precariũ z cõmodatũ differũt.

¶ Simile. sed nõ pona. Nã offert: q̃ cõmodatũ dat ad certum vsum. vt pto. l. illius ti. cõmoda ti. nam sic ẽ accõmodo scalas vt apponat senestris: pugillares vt scribas: equũ vt ad villã duc cas. qđ non est in precario vt ad certũ vsum ꝓcedatur. ꝛ ex hoc fcda differentia: q̃ hic q̃cũq; reuocat. Illo expecto vsu: vt h. ti. cõmoda. in cõmodato. sicut. Terno dist. hic de dolo z lata cũpa tñ tenet: nisi lit. cõtesta. vt. j. e. vsitũ. §. cuꝫ. §. z. §. si fuitute. Et ibi etiã de leuissima nisi casualiter aliud ꝓtigat. vt. ij. cõmo. si vt certo. §. nũc videñ. Jté fm quosdã differtur iii. ẽrto: q̃ cõmodatũ i mobilib⁹ z precariũ i mobilib⁹ frequenti fit: vñ plumũt i dubio in re mobili cõmodatũ: z in mobili precariũ. q̃ nõ placet cuꝫ z in mobilia cõmodatur. vt. ij. cõmo. l. i. §. j. z mobilia precario cõcedãtur. vt. j. e. i. reb⁹. i princ.

¶ Accipientis. vt et. ij. cõmo. l. rei. z. l. seq.

Titu. XXV.

De precario. Titulus. xxv.

¶ Primo dicit qui sit precarium. Secundo ex quo iure descendit z i quo differt a donatione. Jtem in quo simile cõmodato. hoc dicit Fran. accur.

Ulpianus. Lex. j.

Precarium est quod precibus petẽti vtẽdum concedit tãdiu q̃diu is qui cõcessit patitur. Quod genꝰ liberalitatis[a] ex iure gentium descendit. Et distat a donatione eo q̃ qui donat sic dat ne recipiat[b]: q precario cõcedit: sic dat quasi tũc recepturus: cum sibi libuerit precarium[c] soluere. Et est simile[d] cõmodato: nam z qui cõmodat suaꝫ rem sic cõmodat vt non faciat rez accipientis[e] / sed vt ei vti re cõmodata permittat.

Julianus. Lex. ij.

Ait prętor: qõ precario ab illo habes aut dolo[f] malo fecisti: vt defineres hꝺre: q̃ de re agitur id illi restituas. ¶ Hoc interdictũ restitutorium est: z naturalẽ hꝫ in se eqtatez. nãqꝫ precariuꝫ reuocare volenti cõpetit[g]. Est enim natura equum tãdiu te liberalitate mea vti q̃diu ego velim: z vt possim re uocare cum mutauero volũtatez: itaqꝫ cũ qđ precario rogatuꝫ est / non solum hoc interdicto vti possumus / sed etiã p̃scriptis verbis[h] actione q̃ ex bona fide[i] oritꝫ. Habere precario videt q̃ possessionez vel corporis[k] vel iuris[l] adeptus est ex hac solũmodo causa: q̃ proces adhibuit z impetrauerit precibus / vt sibi possidere aut vti liceat.

Gaius. Lex. iij.

Quęris vt p fundum meũ ire vel agere tibi liceat: vel vt in tectũ vel in aream eius mearum stillicidium vel tignum in parietẽ immissum haberes.

Ulpianus. Lex. iiij.

In rebus[m] etiam mobilibus precariũ rogatio cõsistit. Demisisse aũt nos oportet cũ q̃ precario hꝫ etiam possidere[n]. Et tenebit hoc interdicto nõ vtiqꝫ ille qui precario rogauit / sed q̃ precario hꝫ. Etẽ fieri põt vt q̃s non rogauerit sẽ habeat precariũ: vt puta seruꝰ meus rogauit mihi acq̃sitũ precarium vel aliq̃s[o] alius qui iuri meo subiectus est. Jtem si rem meam precario rogauero: rogaui quidẽ precario / sed nõ habeo precario idcirco q̃ recepturꝰ est rei[p] sue precariũ nõ esse. Jté q̃ precariuꝫ ad tẽs rogauit[q] finito tpe etiaꝫ si ad hoc tẽpus non rogauit: tñ precario possidere[r] videt. intelligit cũ dñs cuꝫ patit cũ q̃ precario rogauerit possidere rursus[s] precariũ concedere[t].

Pomponius. Lex. v.

Sed z si manente adhuc precario tu in vlteri[u] tẽs rogasti: prorogat precariũ: nã nec mutat cã possessionis: z nõ cõstituitur cõmõ precariũ / hꝫ in longi[v] tẽs. pterit. Si vero pterita die rogas. ppriꝰ est vt soluta iam cã precariũ nõ reintegret: sed noua cã constituatur[w].

Ulpianus. Lex. vj.

Certe si iterum dñs furere ceperit vel decesserit: fieri non posse Darcell⁹ ait vt precariũ reintegret[x]: z hoc verũ est. ¶ Si precarius[y] meus me mandante vel ratũ habente precario rogauerit: ego precario proprie hꝺre dicor. ¶ Is qui rogauit vt precario in fundo

g Dolo. vel lata culpa. vt. j. eo. quesitum. §. eum quoq;

b Competit. hoc interdictum.

i Itaqꝫ. quia est equum. z in precarij concessione gerit negociũ. itaqꝫ ꝛc. vt arg. ff. cõmo. l. in cõmodato. §. sicut.

k Verbio. Contra. j. eo. l. interdictum. z ibi plene dices.

l Bona fide. i. ex eqta te. Vel qz bona fides hꝫ desideraꝫ: vt restituaꝫ sicut actũ ẽ: z i qlibet 3ctu etiã stricti iuriꝭ: z vt volẽ absit. non aũt dico q̃ sit bõe fidei: cũ tñ i duobꝰ casibus sit bone fidei. vt isti. de act. §. actionũ. vel hꝫ 2l3o. erit boc casu bone fidei: vt z in duobus aliꝭ casibꝰ plegẽ ilatum.

m Vel corporis. id est rei corporalis.

n Vel iuris. i. fruitutis. vt. j. l. pri. z. l. z hꝫ. ij.

o Eluti. facit. ff. de itine. actuq; pna. l. i. §. si tibi.

p Item reb⁹. sic i cõmodato. vt. ff. cõ. l. i.

q Possidere. de hoc vt. j. e. z habet. §. in euꝫ.

r Non vtiqꝫ. i. certe.

s Vel aliquis. siue mediante vel ratũ habẽte. vt. j. eo. l. certe. §. j.

t Receptuꝰ est. vt z. ff. de acq. pos. si de eo. §. fi. z. j. de reg. iu. neqꝫ pign⁹. z. ff. de poss. l. qrẽ. & aute vez ẽ: nisi respectu pos. q̃ aduersariuꝫ superiorẽ est. vt. ff. de acqrẽ. pos. si aliquẽ. z. j. l. certe. in fi. sic z ff. de ꝓbatẽ. emp. l. si in emptione. §. fue rei.

v Rei. Nisi respectu pos. vt. j. eo. certe. §. vlt.

x Rogauit. Quidã dicũt q̃ hꝺ differt a cõmodato qũ precariũ nõ cõstituaꝫ ad tẽs: sed cõmoda tũ sic. hꝫ certe z precariũ. vt. j. l. pri. in fi. z hꝺ expone vt tãtũ sirues. Acc.

y Possidere. s. ó nouo cã ponis fit subiata. vt j. l. pri. in fi. z facit. ff. de cãtes. q̃rit. §. fi. z. l. qui ad certum. z dic vt ibi.

z Rursus. z sic ẽ nouũ precarium.

a Concedere. hic continua legem certe.

b Sed z si manente. Causa constituatur. facit. ff. de iudi. l. ij. §. sed si iudex. z de arbi. l. si cum dies. in prin. z. l. labeo. §. pe. z fin. z. j. de verb. obli. l. cum stipulatus sum mihi a proculo.

c Certe. Casus prin. huius. l. vsq; ad. §. iulianus air: cõtinuatur ca fui precedẽ.

d Julianus ait. Tu vi deieci de fundo: z eundem a te petij precario. dicitur q̃ si desino vi possidere: dico animo do precario te petij precariũ. dicitur q̃ si desino vi possidere: dico animo do precario te possidere. idem si ustum fundum a te emi. nam pro emptore dico possidere. Secundo dicit. Rem meam obligaui tibi z tradidi: candẽ a te petere. Secundo dicit. Rem meam obligaui tibi z tradidi: candẽ a te petij precario petij z concessisti. dicitur q̃ precario dicor possidere. Tertio dicit. Rem alienam quam quis possidet potest precario cõcedere. z tenet precarium. z. b. d. hic. §. cum. l. seq. Fran. accur.

e Reintegretur. neqꝫ per expressam concessionem vel prorogationẽ fũ nisi neqꝫ per tacitam. Jté nõ p tacitã hereditatis. s. concessionẽ: sed si expresse heres cõcederet esse nouũ precariũ oino: nõ primũ vere vel prexp

precarium. vt. ff. de acq. pos. l. possessio. §. fi. Ité put dicit ratū habēte dic q̄ gestor negociorū rogauit meo nōie: ↄ in psona mea cōcepit verba contractus. ꝑpter eandē rationē: vel forte ad mītar possessionis q̄ queritur per tales. ↄ hoc precarium qui tribuit. vt. C. per quas perso. l. i.

a ¶ Moretur. forte ad solam: non vt possideat ciuiliter vel naturaliter. ↄ facit quod no. j. eo. ↄ habet. §. cum.

b ¶ Non possident. colonus ↄ inquilinꝰ nullo mō etiā naturaliter. vt. ff. de vsucapi. non solus. §. q̄ō vulgo. ly sit arg. ff. eōi diui. l. eōi duinidundo. §. neq;. Fructuariꝰ aūt nō cuiusvis vt dic. ff. de acq. re. domi. l. acq̄rit. §. fi. ly naturaliter sic. vt. ff. de acqui. pos. l. naturaliter.

c ¶ Deiect. de fundo.

d ¶ Rogauit. scilicet possidere.

e ¶ Possidere. qui dominus nō erat. vt ista colligit. res ꝯ vi possesse ↄ si ꝑtāte dñi nō restituūt: sed l eius q̄ sit expulsus: vsucapiunt. fec' ī furto. vt. ff. de vsuca. sequit. §. q̄ō aūt. q̄ est ff. de fac. j. e. l. fi. i pri. ff. de acq. pos. q̄ō meo. i pri. Ité fac ad rōnē diuersitat'. vt. ff. de vsu vi ar. l. i. §. qui a me. ↄ qō ibi no. item fact. ff. cōmo. l. i. ff. de acquir. pos. l. ly. §. illud.

f ¶ Posse. si nō esset res eius qui deiectus est: alꝫ contra. vt. ff. de vsucap. l. sequitur. §. lana.

g ¶ Non possit. videbat enim q̄ non. vt. ff. in re bus. §. item si rem.

h ¶ Possessiōis. ſ. respecu. ↄ fact. ff. de acq. pos. l. q̄ pignori. ↄ. C. de dist. pign. l. creditor. ↄ. ff. de pig. act. fi rē alienā. §. fi.

i ¶ Sed ↄ si eam. Ut te near. fact. ff. ꝯmo. l. ita. ↄ. j. l. pri. in fi. j. fi.

Quesitū est. ¶ Cæs. Rogatu mei scholaris concessi libru meus scholaris alteri' doctoris quasi scholari meo cōcedēs. habeo mādatū ꝑtra scholarē meū: ↄ tpe bꝫ ff iterdictū de ꝑcario ꝑtra scholarē q̄ habuit libru. ſ. si nō cogēte vel mādāte meo scholari. ſ. isthīgāte alij scholari cōcessi libruꝫ ↄ pactum mihi fecit scholaris meus de hoc libro reddendo tenetur scholaris meus act. ꝓscriptis verbis ↄ in factu. ¶ Quod a ntio. Rem quam habui precario a defuncto: videor habere ↄ ab herede eius vel ab alio eius successore. etiam si ignorem quis sit heres. Secundo dicit. Concessiuit mihi rem precario ↄ eam postea vēdidit ntio. ↄ ntius non reuocauit eam a me: imo dimisit penes me esse aliquo tempore. videor habere ↄ precario eam a ntio. ↄ ei cōpetit hoc interdictum. ¶ Eum quoq;. ſper verba dicti ptz cū teneri ff iterdicto q̄ bꝫ rē ꝑcario. ↄ q̄ dolo desijt hre. Quid si culpa desijt hre: certe nō tenet. ↄ secus est in cōmodatario. q̄ tenet ↄ de culpa. ↄ ꝛe sit secus: reddit rō in l. fa. tenet ff ꝑcario bñs/ etiā de lata culpa. Secūdo dicit. ſper hoc interdictū penit res precario ꝓcessa restituī in pristinā cām. ↄ si non fiat restitutio ꝓdicto mō cōdēnatio fit ī interesse q̄tū interfuit agētis a tpe redditi iterdicti. fructꝰ etiā venit a ꝑdicto tpe. Tertio dicit. Cōcessi tibi fundum ꝑcario nō fuisti vsus fuit. debuit a illi fundo: ↄ sic ē amissa nō vtēdo an tenearis: q̄rit: Et ēt ꝯ nō. nisi finxīt in dolo vel culpa lata. de bis enī tenet ff q̄ precario rē habeat. at post litem motā in h iterdicto venit ↄ leuis culpa ↄ leuissima. Smarro dicit. Hoc interdictū dat post ānū. ↄ reddit rō l. fa. Quito dicit. Hoc interdicto tenet heres eius q̄ habuit rē ꝑcario. sine ad heredem venit res ꝑcario cōcessa: sine dolo fecit quominꝰ veniret. Fran. ac.

k ¶ Concesserit. ſ. titio.

l ¶ Quia hec verba. que sunt. ff. eo. l. ij. in prin.

m ¶ Cuius res est. vt. ff. l. pro. i. Accur.

n ¶ Ne habeat. ad hoc ergo vt iterdicta mihi ↄ te deneꝫ: opꝫ q̄ ꝑcario habeas. ↄ a me subaudias vel ab alio cui successim' vel in rez. vt. j. §. quod a titio. ↄ. §. illud.

o ¶ Quia nō. nō enim tenet hoc iterdicto q̄ ꝑcario rogauit. sed q̄ ꝑcario bꝫ. vt. ff. e. l. in reb'. §. j.

p ¶ Cū non mihi. Ar. q̄ hoc sit de substantia ꝑcarij. f. recipe rē ad vsū suū ꝑcibus porrectis: ↄ hoc i nuit ex ipsa descriptione ꝑcarij. vt. ff. l. i.

q ¶ Mandāte. q̄dāmō.

r ¶ Non mādato. nō mādādo: nō fideiubēdo: ſ. alīꝫ ꝑcibꝰ rogādo. f. insti gādo: ↄ fuadēdo cuz alis factur' nō erat. nā ↄ alis ꝑpter exhortationes gā tenet. vt. C. ad leg. iuli. de vi ꝓuata. l. seruios.

s ¶ In factuz. Ex h iterdicto de ꝑcario. er quoli bet eniꝫ hec actio datur: si alia spālr nō nomiet. vt isti. h iterdic. ff. fi. ↄ fꝫ h ego a sempronio: ↄ tu a me hēs ꝑcario: ↄ tu mihi ↄ ego sibi h iterdicto teneor. q̄ verū est si sempronius mihi tradidit ↄ ego tibi postea. si autem meo mandato tibi tradidit: tunc ego mādati teneor ↄ tu mihi de precario. vt. ff. Vel dic actio l factū. i. ꝓscrip. ver. vt sūperius loquat: cū ego rogaui vel mādaui volens me obligare sibi mandatū: vel etiā ꝓmisi sibi per stipulatiōnē: quo casu er ea possem q̄ueri: ↄ tpe dicti titio meo mādato q̄ me rogauerat. Statū nō obligaui me ꝑ stipulatiōnē nec mādaui vel rogaui nolēs me obligare mādati: fꝫ pactū fecit cū ꝑcario tit titio me restituturū ꝑcariū tenebor ꝓferri. verb. i. actio. f. facti: vt h dicit. ↄ ad h ꝯ mādo nō aſo obligandi me mādati. C. de neg. gest. fi nego cū. facit. ff. mād. l. si mā

dauero. ff. si curator.

t ¶ Ab herede. Sed nunquid est nouum precarium quod habere videtur ab herede: credo q̄ sic. argu. ff. l. certe. j. respon. primum enim precarium finitum est morte. nam per mortem defuncti desijt velle ↄ precarium extenus durat quatenus durat voluntas concedentis. arg. ff. eo. l. ait prętor. ij. ↄ fact. j. eo. l. cum precario. §. fi.

v ¶ Ignoret. sic. ff. quod vi aut clam. l. denuꝫ. §. quesitum.

x ¶ An precariū. in psona emptoris. vt sic faciat cū ꝓcedentibus. ↄ hanc bñ solunt: aliꝫ dicūt in psona vēditoris ↄ sic dicūt q̄ h nō soluit ſ. sed soluunt q̄ duret. ar. j. de act. ↄ obli. l. q̄uis. ecōtra vſ q̄ nō. arg. ff. de aqplu. ar. si tertius. §. si pnus. esset enim iniquum cuz teneri duobus: cum ꝓtori vt subyat: ↄ vendītori. vt. ff. de ererci. l. ne in plures.

y ¶ Interdicere. interdicto proposito ab emptore.

z ¶ Dolum. vt. j. de regu. iur. l. contractus.

a ¶ Ex liberalitate. cōmodatū vero ab initio liberalitatis ē. ꝑpter necessitatis. vt. ff. cōmo. l. in cōmodato. §. sicut precarium in ꝑ tpe liberalitatis. in prin. ↄ in fi. vt. j. eo. l. cum precario. ↄ. ff. eo. l. ij. §. j.

b ¶ Merito. que dolo comparatur. vt. ff. si men. fal. mo. di. l. j. §. ideo.

c ¶ Restituī. f. precarium.

Precarij ꝑsa i volūtate cōcedētis cōsistit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Editum est vt ff in alijs. vt ff. de interdic. l. in interdictis. in fi. ff. de vi & vi arma. l. i. §. ex die.
b ¶ Et fructus. facit. §. proti.
c ¶ Si seruitute debita rei concesse precario.
d ¶ Et culpam latam. vt. ff. §. cū. Et no. ex his q̄ statim cum datur precarij oritur actio de precario: et certum tollitur xxx. anno. aliud i actione tutele. & pro socio que nascuntur domus finita tutela et societate. vt. C. pro socio. l. tandiu. ff. de inte. & ra. distr. l. si tutor. §. fi. ff. l. seq. ff. l. mifi. in pen. Accursius.
e ¶ Non venire. scilz leue & leuissimam.
f ¶ Et omnes causam. vt ff. fi. fin. reg. l. iij. §. post litē. ff. si certa pe. l. cū fundus. in pen. Accur.
g ¶ Post annus. est ex alia ratio. quia est rei p̄secutorium. vt. j. de actiō. & obl. in bonoratus. & facit institu. de perpe. & tēpo. act. §. absurdū eius. Accursius.
b ¶ Hoc interdicto eius heres. Si quomodo et heres tenetur licet dolo fecit quominus ad se peueniret cū ad heredē nō transeat precarius. vt. j. cū precario. §. fi. que est contra: ff. ad. ipse tenetur de eo q̄ ad se puenit: vnde debet teneri si dolo fecit q̄ ad se non peueniret quasi hec equiparantur. vt. ff. depositi. l. j. §. an in pupillum.
i ¶ Tenetur. vt ff. C. eo. l. ij. licet ipsi non fit questa possessio precario. vt j. cum precario. §. fina. Sed contra. j. de iniur. preseri. l. eus heres. Sol. vt ibi.
k ¶ Peruenit. immo insolidum. vt. ff. depositi. l. si hominē. §. daf. fed illud quando ex contractu defuncti trā sit ius ad heredem. quod hic non fit. & facit. j. de actio. & oblig. Ler deposīti.
l ¶ Precaria. Per nuncium. facit. C. si quis alteri vel sibi. l. fin. ff. de constī. pecu. l. qui autem. §. fina.
m ¶ Vāuis. ¶ Casus. Pone q̄ concessi sempronio ancillam meam precario si postea nascatur ei ea filiolus queritur an ego videar illum concedere: Respondetur q̄ non. Fran. accur.
m ¶ Vnāuis ancillam. vt eam precario habeat.
n ¶ Habeteritur. idem in commodato. vt. j. de furtis. l. eus qui. §. non solum. & facit. ff. depositi. l. j. §. que depositis. & commoda. si vt certo. §. vsq; adeo.
o ¶ Si debitor. ¶ Casus. Scholaris libtum quē obligauit habuit precario ab vsurario: soluto postea debito fimt p̄cariū. Fran. accur.
o ¶ Si debitor rem pignoratam. facit. ff. cod. l. certe. §. fi.
p ¶ Vsq; eo. i. donec solueretur pecunia.
¶ Am precario. ¶ Casus. Concessi tibi libū p̄cario vsq; ad natale: possum & ante natale repetere. Sequēs. §. est planus. Fran. acc.
q ¶ In kalendas. i. vsq; ad kalendas.
r ¶ Conuentionis. hoc ideo quia ad certum vsum non est data. vt. ff. de posi. l. j. §. fi. ff. §. est autem. alioquin non ageret. vt. ff. cōmoda. l. in cōmodato. §. sicut. que est contra. ff. de pac. l. si quis in conscribēdo. vel aliud est ad certus tempus: vt hic. aliud conuenire de non reuocādo ad certum tempus: vt ibi.
s ¶ Domino inuito. i. eo qui concessit precario: licet nō sit rei dñs. vt. ff. eo. l. sed & si. respecti enim eius qui hz precario dicit dominus. Sic quā doq; dicitur seruus dñs respectu eius cui mandauit.
Seruꝰ q̄ñ q̄ dñs.
t ¶ Transit. vt ff. de questum. §. j.

v ¶ Non transit. licet interdicto plerūq; possit conueniri. vt. ff. eo. l. quesitum. §. fi. que est contra. vt in societate contingit que etiam ad heredē non transit: & tamen actio pro socio in heredem datur. idem in mandato. vt. ff. mandat. l. inter causas. in principio. vel dic non transit nisi quatenus ad eum peruenit: vel dolo fecit quominus peruenireet vt ibi: quod satis in idē recidit. Irez contra. j. de actio. & obliga. l. ex promissione. & l. ex contractibus. sed hic speciale ea ratione: quia ius tenendi vel perseuerandi ex cōtractu nō trā sit ad heredem: quia cōditur amico cum forte heres inimic⁹ sit. sic. ff. de tribu. illud. §. fi. Vel hec actio que data p̄tore: nō é natiua: & ideo non sequitur regulam illam. & facit. ff. de petiti. heredi. item veniunt. sed non omnia. in fin. §. item facit. j. de iniur. prescrip. l. cuz heres. §. cō tra. j. eo. si adoptauero. Solu. vt ibi.
¶ Jeru⁹. ¶ Casus. Seruus meus habuit rem precario a titio me hoc mandante seruo vel ratum habente. ego video: habere precario. & teneo: hoc interdicto. si autē me ignorante habuit & non habēte ratuz teneo: de peculio vel de rem verso. Fran. accur.
r ¶ Vel etiam ratum habueris. cum sine mandato rogauit.
y ¶ Non videris tu. etiaz si ratum habeas nō tuo nomine gestum. vt. ff. de neg. gest. si pupilli. §. fi. & si ego. & facit. ff. de pen. l. depositi. §. j. & de pigno. act. si creditor. §. fi.
3 ¶ Sed illi. cōcedēti. Accursius.
a ¶ Erit actio. scilicet prescrip. verb. vel dic de precario que datur. ff. eo. que situm. §. ex hoc. que dicitur in factum. vt institu. de interdic. §. fi.
Interdictus. ¶ Casus. Hoc interdictū merito erit inductum contra eum qui habet rem precario. quia nulla actio ciuilis nominata competit: & redditur ratio quare hoc interdictū competit. Secundo dicit. Hoc interdicto non tenentur hospites & qui gratis habitant. & dic de hoc vt in glosa. Tertio dicit. Etiam intra posessionem concedi precario: vt tigni immittendi in meam domum vel in proiectum. Quarto dicit. Qui concedit rem precario & stipulatur sibi reddi: non habet hoc interdictum. & dic rationem vt in glosa. Quinto dicit. Concessi tibi rem precario hoc acto vt habeas possessio. bene tenet. & habes naturalem/ ego ciuilem. Sexto dicit. ¶ Precarium potest constitui in presentia rei que datur precario & in absentia. & hoc dicit hec. l. & sequēs. Fracisc⁹ accursius.
b ¶ Jure ciuili actio esset. vt. j. de furt. l. cum qui. §. is qui precario. Sed in hoc est contra. ff. cod. l. ij. §. j. in fin. §. & j. eo. l. duo. §. fin. quibus diebus in hoc est contra. ff. cod. l. ij. §. j. in fin. §. & j. eo. l. duo. §. fin. quibus dicitur q̄ datur p̄rescrip. verb. q̄ est ciuilis. vt. ff. de p̄rescrip. ver. l. j. & l. si. Solu. non est ciuilis sed nominata: vt hic. est tamen ciuilis innominata/ vt in contrarijs. vel fin Rog. refert concedatur precarium simpliciter: & tunc interdictum solum: vt hic. aut cum pacto reddendi quādo libuerit reuocare: & tunc p̄rescrip. ver. vt in contrarijs: aut etiam sti pulatio: & tunc sola ex stipulatu. vt. j. l. proti. §. cum quis. Tertij distinguunt: aut precarium constituitur datione/ & tunc p̄rescrip. ver. vt in cōtrarijs: aut permissione. vt quia tu rem meam possides quam tibi precario promittor: vt hic. arg. j. e. l. vnusquisq;. & l. fi. & sic plus portat

a ¶ Velimus. vt. ff. ait pretor. §. j. quod non esset si esset donatio.

b ¶ Non intelliguntur. si dicas hospites. i. iquilinos ipsi magis sunt ratione conductionis q̄ precarij: siue cum domino siue sine eo habitēt. vel si dicas q̄ gratis: tunc videtur eis domus cōmodari. vt. ff. cōmo. l. j. §. fi. Vel si dicas hospites q̄ ad hospitiū recipiunt̄ p cauponē vel stabularium qui nihil pro domo dāt: ff. p conductibilib⁹: z q̄ nō. ff. p lecto: z tunc magis oz detineri in domo q̄ ipse domū teneat: vel pro cōductore: vel precario.

c ¶ Protectus. ad q̄ facit. ff. co. l. j. §. fi. z. l. ij.

d ¶ Nō compent. si ergo caunt sibi p stipulationes: q̄ tūc appetit sibi auxiliū ciuile. vt ff. de act. §. de cōstituta. nō oz petere b interdictum. vt. ff. l. pri. Itē z alia rōne: q̄ stipulādo videt renūciare interdicto. arg. C. de pact. quē. l. fi. est z tertia: q̄ stipulādo videt agi: vt ex donatōe actio nō oriat. vt. j. de noua. l. cū enim.

e ¶ Cum homine. i. eius hominis possessionem.

f ¶ Corpore. i. naturali.

g ¶ A possessione. z sic ei nihil. z. distingue h: aut h est actū: vt eis possessio def. vt. ff. e. l. reb⁹. §. j. z d acq. pos. pōpon⁹. §. fi is q. aut vt nulla. vt. ff. e. certe. §. is qui. z de acqr. pos. l. fi q̄ ate. §. idē pōni⁹. aut vt habeat naturalē tm vt hic. z hoc in dubio videt p hūc. §. z i hoc z i pūo casu dat interdictū vti pos. preterq̄ cōtra dñm. vt. j. e. l. q̄ precario. z facit. §. cōi dim. l. cōi diuid. indo. §. interpōnes. z sic est intercedere z debitore: quorū q̄libet quo ad q̄d possidet vt no. §. qui tam fisc. cog. l. sciendum. §. creditor.

† Iste text⁹ est notādus ad ff. ppositū q̄ dñus z cessā possit ho eum bo nomiū ille q̄ arrogat. ut l. arrogantes. ff. fi. sine villa appellatōe. Bologn.

h ¶ Quo quis. hic dic vt ff. de precario. vel dic nō refert in pūtia rei vel absentia. vt. C. de ꝛtraben. empti. l. j. z. j. co. l. vnusquisq̄. Vel dic siue in villa siue i vrbe. arg. ff. qui facilia. cog. sciendum. §. j.

i ¶ Adoptauero. ¶ Casus. Titi⁹ habebat rē precario ab aliq̄. ei arrogauit. videor ego hāc precario. Secūdo dic. Qui hz rez precario hoc acto vt habeat possessiō hz interdictū vti possidetis ff. oēs q̄ tēdēt hāc rē possidere excepto concedente. Tertio dicit. Potest quis dare precario rem suam licet non possidebat. Quarto dicit. Duo non possunt eandem rē habere in solidum: sic nec duo vnam rem possunt vi aut clam insolidus possidere. Quinto dicit. Seruus meus concessit rez precario alicui me hoc rarum habente ego videor concessisse. z mihi hoc interdictum competent. Sexto dicit. Qui concedit rem precario hz hoc interdictum z act. precario. per. z hoc dicit beceler. z tres seq. Fran. accur.

k ¶ Ego quoq⁹. Cōtra videt. vt. ff. e. l. cum precario. i fi. z. j. de diuer. pr. e scrip. l. cū hæres. So. hic ea ꝑsona q̄ rogauit adhuc venit: q̄ nō est ibi. Vel hic tenebat adoptatoꝛ patiente dño: idē esset in hērede ibi nō. arg. ff. quesitum. §. illud. z facit. ff. de pecu. l. in arrogatore.

l ¶ Qui precario. Rogauit. vt possideat: vel saltez naturaliter aliqn interdicto isto vti non potest. vt. ff. vti pos. l. si duo. §. creditores. z habes idem quod hic. ff. vti possi. l. j. in fi. z. l. seq.

m ¶ Duo insolidum. Nec̄ iuste. ciuiles iuste: iniuste naturales. sed q̄re non ecōtra exponit. f. iusta naturalis. iniusta ciuilis? Respō. q̄ frequentius contingit vt aliquo absente alius p̄dicatur possessionē naturalem iniuste ingrediendo fimdum q̄ eum existentem in fundo vi expelli: vel q̄ ille suspicetur se posse expelli: z sic ei auferat iniuste possessionem ciuilē. z ideo melius est sic exponere: nec ad ea. z c. vt. ff. de leg. z fena. l. nam ad ea.

n ¶ Due concurrere. i eūdem hominem z eandē rem. vt. ff. de acqui. pos. l. ij. §. ex contrario. z ff. commo. l. si vt certo. §. fi duobus. Sed contra. ff. vti pos. l. si duo. in pūncto vt ibi. Itē contra. ff. de dam. infec. l. fi finita. §. cum autē. Solu. vt ea. l. §. vbi vero.

¶ Rogat. vt ei aliquid precario concedat.

p ¶ Habuero. imo videt etiā me inuitū obligare de peculio agendo hoc interdicto. vt. ff. de pecu. si qs seruū. §. etiā. Sz dic speciale i precario: q̄ mea ram liberalitatem contnet. z ē simile donatiōi. vt dixim⁹. ff. e. l. z seru⁹ donando nō obligat domino. vt. ff. de pac. l. cōtra iuris. §. fi filius.

q ¶ Precipitis verbis. Hoc est contra. j. de fur. l. eum qui. §. is qui precario. z ff. eo. l. interdictū. z ibi plene dixi.

¶ Aque. ¶ Casus. Vendidi tibi librū z cessi tibi eū precario donec solueres pcū. si non soluas possz repetere librū hoc interdicto. Scōo dicit. Cū cōcedo tibi fundū precario vt in eo moreris: supuacuū est dicere/ z fuis liceat/ naz intelligitur. z hoc dicit bec. l. z seq. Fran. accur.

r ¶ Quoad. i. donec.

s ¶ Conseq. iterdicto de precario. sed fi soluatur precū deficit precarij. vt. j. eo. l. si debitor. z facit. ff. de pi. z cō. rei ven. l. fui.

t ¶ Am precario. Videtur. ea rōne. q̄ ad certū vsū nō dat. z facit. j. de ver. obli. l. si stipulat⁹. z. ff. de vsu z habi. ij. §. j. z. l. ij.

¶ Si is qui p̄ possessore. ¶ Casus. Possidebam rem tuā. p̄dotie vel p emptore: qr eaz emerā a nō dño. nunc eandē petij a te precario z habui. dz q̄ bñ tenet precarium. Sed pone q̄ tu dñs rei eam petijsti a me precario z concessi. dz q̄ tenet bene precarium. Ultimo dicit. Pupillus si accipit res precario sine tutoris auctoritate: bñ tenet. nā si habet eā/ iustū est q̄ reddat. vel si dolo desijt bñe. secus si sine dolo desijt habere. nā tūc nō tenet. Frā. accur.

v ¶ Si is qui p̄o possessore. marime. quia idem si bona fide. vt subijcit.

x ¶ Emisset. z sic bona fide.

y ¶ Precario. facit. ff. de acquiren. posse. interdum. z. l. quod meo. z. ff. eo. l. vnusquisq̄.

z ¶ Precary. facit. C. loca. si quis conductionis.

a ¶ Aliena sit. ad hoc. ff. l. certe. §. fi. z. l. seq.

b ¶ Constituere. reddendo in eum interdictum. nam idem esset in quolibet maiore: hic enim pupillus sicut quilibet maior tenetur de dolo z lata culpa cum sit proximus pubertati. vt. ff. cōmo. l. iij. in pūncto. que etiaz corrigit. l. j. eiusdem titu. in fi. item z. ff. depositi. l. j. §. an in pupillum. z de dolo.

UNIVERSIDAD DE CHILE VU 2010

de dolo.l.hercebibus.§.i. Quod vero hic subijcit siue non habeat supple nec dolo vel lata culpa habere desijt. Vel dicloqui in non priori.pubertan. sed infante. hic ergo si habet tenetur: si non habet nequaq̃. nã dolum vel latam culpam committere non potest.vt.ff.de rei ven.quod infans.z ad legem aquil.sed z si.§.sed z si infans.

¶ De arboribus cedendis.

Titulus.xxvj.

Ulpianus. Lex.j.

IJt pretor: que arbor ex edibus tuis cedes[a] illius impendet: si per te stat quominus eaz adimas: tunc quominus eam illi arborem adimere si biz habere liceat vim fieri veto. ¶Hoc interdictum prohibitorij est[b]. ¶Si arbor[c] edibus alienis impendeat vtrum totam arboreꝫ iubeat pretor adimi: an vero id solum quod super edes excurrit queritur. z rutilius ait ex stirpe excidendam: idqꝫ plerisqꝫ videtur verius. Et nisi dominus adimat arborem labeo ait permitti ei[d] cui arbor officeret vt si vellet succideret eam: lignaqꝫ tolleret. ¶Arboris appellatione etiam vites continentur[e]. ¶Non solum autez domino edium/sed etiaz ei qui vsum fuctum habet competit hoc interdictum: quia z ipsius interest arborem[f] istam non impendere.

¶Preterea probandum est: si arbor communibus edibus impendeat singulos dominos habere hoc interdictum: et quidem insolidum: quia z scriuitutum vendicationem singuli habeant[g]. ¶Ait pretor: si per te stat quominus eam adimas quominus eam arboreꝫ illi adimere liceat vim fieri veto. Prius itaqꝫ tibi datur adimendi facultas si tu non facias[h]: tunc vicino probibet vim fieri adimere volenti. ¶Deinde ait pretor: que arbor ex agro tuo in agrum illius impendeat: si per te stat quominus pedes quindecim[i] a terra eam altius[k] coerceas: tunc quominus illi ita coercere lignaqꝫ illi habere liceat: vim fieri veto. ¶Quod ait pretor z lex.xij.tabula. efficere voluit.vt.xv.pedes altius rami arboris circuncidantur: z hoc idcirco effectum est: ne vmbra arboris vicino predio noceret. ¶Differentia duorum capitum iterdicti hec est. si quidẽ arbor edibus impẽdeat: succidi eaz ꝓcipitur[l]: si vero agro impendeat tantum vsqꝫ ad.xv.pedes a terra coerceri.

Pomponius. Lex.ij.

SI arbor ex vicini fundo vẽto inclinata in tuum fundũ sit: ex lege.xij.tabu. de adimenda ea recte agere potes ius ei nõ esse[m] ita arborẽ habere.

¶ De glande legenda.

Titulus.xxvij.

Ulpianus. Lex vnica.

IJt pretor: glandem que ex illius agro in tuum cadit quominus illi[n] tertio quoq; die legere[o] auferre[p] liceat/vim fieri veto[q]. ¶Glandis noie oẽs fructus continent[r].

¶ De libero homine exhibẽdo.

Titulus.xxviij.

Ulpianus. Lex.j.

IJt pretor: quem libe rum dolo malo retines: exhibeas. ¶Hoc interdictum propoꝫnitur tuende libertatis causa: vidclicet ne homines liberi retineantur a quoq;.

ad.l.aquil.quemadmodum.z.§.il.proxi. non autem per hoc literdictuꝫ: sed per negationem.

k ¶ Altius.a terra.

l ¶ Precipitur.a stipite.

m ¶ Jarbor. Jus ei non esse. hic illorum confundatur sententia q̃ dicunt negationem nõ habere locũ nisi remissa seruitute. Ff.Sz Ot. respõdit: non dat hic negationem: sed actio in factuz ex l.xij.tab. vt insti. de act. §.ij.z facit.ff.si ser. vẽdi. l.si cuz meus.z.l. si qñ.z j.arb.fur.cesa.l. si ptes. §.si arbor.z.ff. ad le.aq. quemadmodũ.§.ij.z.ff. de relig.ossa. in princ.z ff.ne quid in loco publi. l.ij.in princip.

¶ De glande legenda.

IJt ꝑtor ¶ Casius. Glãs ex arbore tui fũdi cecidit in meũ fundũ. pretor vetat tibi fieri viz quominus eaz possis colligere vsqꝫ ad tres dies: z appellatio ne glandis oẽs fructus continent. Franc.accur.

n ¶ Illi. cauenti de dãno infecto.vt.ff.ad ex bib.l. iulianus.§.ij.

o ¶ Quoqꝫ.non solũ ꝓximo z secundo/sed etiam tertio.z sic habeas quoqꝫ.alis quoquo.

p ¶ Legere.i.colligere.

q ¶ Auferre.i.portare.

r ¶ Veto. ¶Proñ z secũdus z tertiꝰ dies cõputãtur ab eo tpe quo cecidit glãs: z ideo ponit de tertio. Vel qz collectio glandis vir durat ad tertiã diẽ. naz citius colliguntf: vel qz duobus vel tribus die bꝰ cõuertunt i terrã: ita vt nulli eorũ noie cõpeteret actio: cũ sine dolo tuo fructus in rerum eẽ natura desierit: nõ qz interdictũ tã breui sopiatur tpe. nã ifra annũ diu raret si fructus staret et plus. vt.j.de act. z obl.l. in bonoꝛ.arijs. § si dolo

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Jt pretor. ¶Casi Ponitur edictũ cuius sensus est. si arbor ex edib⁹ tuis in meas impendet: si vo lo illam arborem adimere. pretor vetat mihi fieri vim. Secundo dicit Ulpia. hoc edictum est prohibitorium. z per hoc edictum phibetur mihi fieri vim quominus totam arborem adunã: z a stirpe eã possis excidere z ligna tollere potero nisi dominꝰ eius imadat. z qb dictum est de arbore. idẽ dicas in vite. z nõ solũ mihi dño domꝰ cui arbor tua nocet hoc permittitur/sed etiaz ei qui habet vsufructuz in ista mea domo. Item si plures sunt domini domus cui nocet arbor tua quili bet habet hoc interdictũ vt non prohibeatur tollere arboreꝫ. Ultimo dicit. Prius permittitur domino tollere arboreꝫ. z si non tollat: tunc ille cui nocet poterit tollere.

¶Deinde. Nunc ponitur aliud edictuꝫ: cuius sensus ẽ si arbor ex agro tuo in meum agruꝫ pendet: nisi tu tollas ramos vsqꝫ ad.xv.pedes super terram: ego potero tollere. z pretor: prohibet ne mihi vis fiat. hoc etiam dicit ler.xij.tabula. z est ratio ne vmbra ramorũ meo agro noceret. Et differt hoc edictum a primo. quia primum phibet vim fieri ꝓtor totam arborem incidenti. at in hoc inciditi vsqꝫ ad.xv. pedes ramos supra terram. Ultimo dicit. Si arbor tui fundi vento inclinata in meum fundum sit agam er.l.xij.tab.vt adimatur quasi non sit tibi ius ita habere. z hoc dicit hic.§.z ler seq. Fran.accur.

a ¶In edes. id est in prędium vbanum: quod quid sit. dic vt.j. de verb. signi. l. vbana.

b ¶Prohibitorium est. vt.ff. de interdic. l.ij. circa prin.

c ¶Si arbor. materialiter hec verba ponuntur.

d ¶Et publica auctoritate. vt.C. de pigno. l.iij. Azo. sed. Ff. sua auctoritate: vt. C. de pigno. actio. l. pignoris. z. C. quando licet. vni. sine iudice vindi. liberam.

e ¶Continentur. vt z. j. arb. fur. ce. l. vitẽ. in prin.

f ¶Arborem. quoniam domum sua impensa tegere z refarcire dz. vt. ff. de vsufruct. bactenus.

g ¶Habeant. f. insolidum. si seruitus debeatur domui communi. vt. ff. si serui. vendi. loci. §. si fundus. z. l. z si forte. §. si edes. Sed arg. cõtra. ff. de dã. infec. l. cr dãni. §. quotiens.

h ¶Non facias. Not. de conuersione electionis. vt z. C. de solu. l. i. z. j. pu. §. z. C. communia de lega. l. fina. §. j. z argu. C. de commu. ser. ma. l. j. §. sinautem.

i ¶Pedes quindecim. ergo si vltra quindecim pedes impẽdeat arbor tua non possum agere: forte quia tunc nõ videtur per vmbraz mihi nocere circa fructus. vt. j. ꝓxi. §. sed si vero si edificare vellem cũ vsqꝫ ad celum meum sit. vt. ff. quod vi aut clam. l. fin. §. pe. z facit. C. de interdic. l. i. z. ff. vti pos. l. si duo. §. item videamus. sed z si nolim edificare sed removeri adhuc potero. vt. d. §. item videamus. z. ff. de serui. l. fina. z. ff.

k ¶Altius. a terra.

l ¶Precipitur. a stipite.

m ¶Jarbor. Jus ei non esse. hic illorum confundatur sententia q̃ dicunt negationem nõ habere locũ nisi remissa seruitute. Ff. Sz Ot. respõdit: non dat hic negationem: sed actio in factuz ex l.xij. tab. vt insti. de act. §. ij. z facit. ff. si ser. vẽdi. l. si cuz meus. z. l. si qñ. z j. arb. fur. cesa. l. si ptes. §. si arbor. z. ff. ad le. aq. quemadmodũ. §. ij. z. ff. de relig. ossa. in princ. z ff. ne quid in loco publi. l. ij. in princip.

¶De glande legenda.

Jt ꝑtor ¶Casius. Glãs ex arbore tui fũdi cecidit in meũ fundũ. pretor vetat tibi fieri viz quominus eaz possis colligere vsqꝫ ad tres dies: z appellatio ne glandis oẽs fructus continent. Franc. accur.

n ¶Illi. cauenti de dãno infecto. vt. ff. ad ex bib. l. iulianus. §. ij.

o ¶Quoqꝫ. non solũ ꝓximo z secundo/sed etiam tertio. z sic habeas quoqꝫ. alis quoquo.

p ¶Legere. i. colligere.

q ¶Auferre. i. portare.

r ¶Veto. ¶Proñ z secũdus z tertiꝰ dies cõputãtur ab eo tpe quo cecidit glãs: z ideo ponit de tertio. Vel qz collectio glandis vir durat ad tertiã diẽ. naz citius colliguntf: vel qz duobus vel tribus die bꝰ cõuertunt i terrã: ita vt nulli eorũ noie cõpeteret actio: cũ sine dolo tuo fructus in rerum eẽ natura desierit: nõ qz interdictũ tã breui sopiatur tpe. nã ifra annũ diu raret si fructus staret et plus. vt. j. de act. z obl. l. in bonoꝛ. arijs. § si dolo

t seruum: non tenet hoc interdicto nisi eum idurerit
dum. Item is demū hoc interdicto tenet qui scies
et eum. secus si ignoret eū esse liberū vel dubitet vel
tatis. nā hoc interdictū cessat. ff. h. t. b. hec. l. 2 prin. seq.
ff. Exhibeas. ¶Nunc ponit Ulpia. verbuz positum in edi
exhibeas. 7 di
nd sit exhibere. Se
ando dicit. hoc interdi
ctum competit omnibus
volentibus illud intēta
re. remouenti tñ suspecte
pſone si vellēt intentare
cū z accusare possint suā
suoruz iniuriā pſequēdo. z si plures simul ve
niant ad hoc interdictū
intētādū pferē idoneior
qō ethmā ex gnunciōe
z fide z dignitate. z si ali
quis egit de hoc interdicto
alius nō poterit illud in
terdictū intētare nisi de
fuariatiōe primi docea
tur. hoc idē est in publi
cis iudiciis. Sz pone q
p primū iudicium cōuic
tus solui ethmā. luto.
forte. l. aureos. adhuc h
interdictū poterit itēta
ri. z ab eodez q prio egit
z ab alio. Itē absens in
hoc interdicto ꝺdēatur.
Itē si hoc interdicto cō
uentus nō defendat i bo
na eius eūdū erit. Itē q
scies liberū holem eū te
net/z possessus ignoret
statū suū: tenet hoc ipſe
dicto. Itē q liberz homi
nē credēs seruū eū emat
z habeat/non tenetur h
interdicto. Itē q liberum
holem sciens liberum te
neat: cogit statiz exhibe
re: nec debitur ei dilatio
infra quaz exhibeat. z h
intelligas si erat in præſen
ti ille possessus. Ultimo
dic. creditor volebat age
re hoc interdicto vt debi
tor suus qui stabat cela
tus propter debitum ex
hiberetur. dicitur q nō
audit sed mittat in bōis
eius. z hoc dicit hic tor
titu. Fran. accur.

a Ibil enīz. Facul
tas. Nic not. qō
diri. C. de vsufruc. l. anti
quitas. 2 facit. ſ. de ꝺdi.
z demō. titio. §. ij. C. de
capt. 2 postli. re. l. ab bo
stibus. Accur.

b Recedendi. Ifte tres
leges cōmunantur.

c Uod. scilz vt libe
rū exhibeantur.

d Posperit. vt. ſ. ad. l. fauiā. l. nō statiz. §. fi. 2. C. ad. l. fauiā. l. si ffes.

e Preserim. i. maxime. nam z idem vtrūq; intentare poterit. vt. C. qſi ciuilis act. l. j. §. de tabu. exhi. locum. §. si quis dolo. Sed arg. contra. ſ. de minr. l. quod senatus. §. fi.

f Alius fauie. est enim bec actio publici iuris. vt. C. ad. l. fani. l. fina. z l. plagij.

g Siue femina. ad hoc. §. de nego. gest. l. iij. in prin. z de constitu. pec. l. j. §. j. Accursius.

h Siue plures. singularis numerus. ſ. quem liberuz concipit pluralē. sic ecōtra. ſ. vi bo. rap. l. ij. §. vel cuius bona.

i Siue alieni. non tamen detinentis: vt statim subijcit.

k Non tenebitur. nisi in casu. vt. ſ. ti. l. j. in fi. 2. l. seq.

l Utitur. ad hoc. ſ. de regu. iur. l. nullus. 2. ſ. de fur. l. cuz creditor. 2. ff. de dā. infec. l. fluminum. §. fi. 2. l. proculus. 2. ſ. de iniur. l. iniuriaruz. §. is qui iniur. 2. ff. pro socio. l. merito.

m Retineat. vt 2. C. de cap. 2 postli. reuer. l. si liberum.

n Uidebitur. alcator forte erat.

o Gemina. Una est cōmunis omnium hominū: que vocatur officiū. alia singularis. ſ. inter patrem 2 filiuz que dicit pietas. 2 sic est gemina. quia homo 2 quia pater. 2 facit. ff. de adop. nec ei §. comm. 2 quod no.

Pietas ꝺupler est.

C. de neg. ge. officio. 2 p
hoc. ff. de ri. nup. l. nō so
lum. §. de vno. 2 etiā. ff.
de proba. l. procula.

p Retineri. scilicet vi ꝺeri. Accursius.

q Intercedat. 2 pbef. vt. C. de ꝺolo. l. ꝺolum. 2 ff. de ꝺo. l. elegāter. §. fi.

r Deditus. ſ. ei qui pu
tabat eū seruum cū liber
sit. vt. j. l. fi. ij. rñ.

s Impuberes. videtur
dicim eus tenere propter
vtilitatem ipsius ipube
ris. 2 subaudi maxime i
puberem: vt subijcit.

t Dolo. facit. ff. de ꝺo.
lib. qui cū maior. §. si pa
tris. 2. j. de reg. iur. qui
in ius. §. nemo.

v Retineat. vt 2. ff. de
aqua plu. ar. l. j ꝺie. 2. ff.
de edil. edi. l. qritur. §. si
vēditor. 2. j. de imur. l. j.
§. vsuz. 2. C. de trāfact. l.
cuz ꝺonationis. 2. C. de
pig. l. liberum.

x Solicitatuz. facit. C.
de rap. vir. §. huic. 2. ff.
de seruo cor. l. j. 2. ij.
2. C. de aposta. l. eum.

y Caret. ad hoc. C. de i
cest. nup. l. q contra. 2. j.
de excep. ꝺo. l. j. §. gene
raliter. 2. ff. de tribu. l. il
lud. §. si cuī. ubi: si tñ 2c.
2. ff. de acq. pos. l. ꝺam.
2. ff. de pet. hered. item
veniunt. §. penūtam. 2. l.
sed 2 si lege. §. de eo.

z Ubitat. Tria ergo
sunt scire/nescire/2 ꝺubi
tare. 2 sic est arg. q aliqs
pōt respondere ꝺubito.

Scire/ne
scire & ꝺu
bitare tria
sunt.

a Cogmitiōi. als cogni
tiom. 2 als conditiom. 2
dicaliene. i. de libertate
sup qua cognosceret fort
e alius iudex si negt iste
de libertate iudicare. ac.

b Uit pretor. ff. eo. l. j.

c Prebere. facit. ff. de
tab. exhi. locū. §. h intel
dictuz. 2. ff. ad exhi. l. ex
hibere. 2. ſ. de ver. sig. l.
fi. 2. l. plus ē. 2. ff. quēad.
testa. ape. l. ij. §. ispectio.

d Nemo enim. pro hoc
fac. ff. ad exhi. l. si liber. 2
institu. de suspec. tut. §.
consequens.

e Uel calūniari. ad hoc. ſ. de re mili. non omnes. §. a barbaris. 2. ff. de
suspec. tuto. l. tutor. §. si tutor.

f Solicitato. 2 detento.

g Reos facere. vt 2. j. de accusa. l. j. 2. ij. 2. l. bos accusare. 2. C. qui accu
sa. non poss. l. de crimine.

h Eligenduz. facit. ſ. de sepul. viola. l. pretor. §. si plures. 2. ſ. de popu.
act. sed 2 si. §. is cuī. 2. ſ. de accusa. si plures. quid ergo si pares: Rñ. lo
cus est gratificatiom. arg. ff. de relig. l. fi.

i Misi de perfidia. expositiue nō exceptiue sic ponitur nisi propter ver
bum facile. sic. ff. de procurato. l. misi. 2 facit. ff. de iureiurando. l. cum. §.
in popularibus.

k Amplius agi. misi ille qui accusat loco secundo prosequatur suaz vel
suoruz iniuriam 2 doceat se ignorasse de acto. primi. vt. j. de accu. si cui
§. ijsdem. 2 facit. ſ. de preuarica. l. preuaricationis.

l Estimationem. forte quinquagita aure. vel q̄tum arbitrabitur bo
mus vir.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

mus vir. argu. ff. de his qui dete. vel effu. l. i. §. i. 2. §. sed cum. vel quanti in litem iurauerit. argu. ff. de im lit. iuran. l. in actione. §. plane. 2. ff. de rei vendica. l. qui restituere. Sed nunquid de calūnia iurabitur: potest dici q sic: quia er quo conceditur quod maius est: 2 id quod minus est debet esse concessum. fm Jo.

a ¶ Sine exceptione. rei iudicate. quod est ff natura poplariu actionu. vt. j. de popula. act. l. ij. Jte arg. ff. de excep. rei iudi. l. si gs cū eo. §. plane. 2 facit. ff. de nora. l. q er pluribus. sed dic specialiter. Accur.

b ¶ Jrrogandum. potest qppe absens cōdenari: lz tpestnle non fuerit presens. vt 2 C. de adulte. l. ff nis adulter.

c ¶ Perpetuuz. i. sine fine. vt 2 C. de pscrip. lōg. temp. q ꝑ libertate. l. fola. 2 facit. ff. 6 via pub. l. via publicā. 2 est ff natura poplariu actionū. vt. j. de popu. ac. l. fi. ac.

d ¶ Jgs liberū. ¶ Pro suo. vt 2. ff. e. l. pri. §. si eū. ibi: pinde 2c.

e ¶ Putauerit. 2 bā nisi ponas eū nō posse statis exhiberi: vel abesse: esse: quo casu tpus dabitur 2 qō subijcit modicū tpus ff. 2. die 2. vt. ff. de ffti. pec. pmissor. als 6 modicū ff tuor mēsū. vt. ff. de arbi. si cū dié. ff. fi. 2. l. fe. als. xxx. dier. vt. ff. de iti. actuq; priua. l. j. §. ij.

f ¶ Quoniam. q. d. in pe nam ꝓteriti facti denegatur ei dilatio.

g ¶ Ex edicto. ff. gbus ex cau. in pos. ea. l. ij. 2 facit ff. de in ius vo. l. pleriq;. 2. l. satisfz.

¶ De liberis exhibēdis vel deducendis. ¶ Hoc interdictū non pōt p pcuratores exerceri nisi nominatim mandatus sit: 2 pater valitudie vl alia causa impediatur. vt. ff. de pcur. l. pomponius.

¶ Jt pretor. ¶ Casus. Ponitur edictū cui? sensus est. si eum g est in ptāte mea: puta filiū meū apud te habeas vel dolo desisti bre pretor ait vt exhibeas. Scdo. loglt Ulpia. 2 dicit hoc interdictū dat aduersus detinētē eū quē gs desiderat exhibere. 2 dat eti g eū detētū i sua ptāte esse dicit. Tertio dicit: nō curat er q cā fit filius meus apud aliū: fz oī mō cogit restituere eus er. q ēt mea ptāte nisi sit mr q teneat filiū meū: cū qnq; expediat apud eā eē magis q apud me. Jdē si apud aliū sit filius me 2 iudicati sit eū nō esse in mea ptāte.

c ¶ Si gs filiā. ¶ Pr filiā sua nuptā titio 2 cū eo existentē in bona volūtate vult eā abducere: vel petit eā sibi exhiberi cā dissoluēdi matrimōij. 6 q non pōt. 2 reddit rō in lra. secus tñ si petat eā exhiberi cā exercēde pñe ptātis in eā vt cā castigādi eā ob aliquā ignommiā quaz sibi ipsa dixerit. nam tunc audit: 6 tñ modice castiget. Ultimo dicit. pater filiā suā nuptam titio tenebat inuito titio: poterit titius agere interdicto de vxore exhibenda ac deducenda. 2. b. d. hic. ff. 2. l. seq. Fran.

b ¶ Jta eum. i. ita vno casu vt alio. sed qō exhibet q nō bz: iz dolo bre desijt. 2 certe nō poterit: fz iurabit in lité. 2 facit. ff. de rei vendi. l. j. §. j.

i ¶ Aduersus eum. fz detinentem.

k ¶ Desiderat eum. f. filium.

l ¶ Ex verbis. edicti.

m ¶ Jn hoc interdicto. 2 superiori. f. de libero homi. exhiben. nā ibi ḡrit cā. f. volens vel inuitus. vt. ff. ti. j. l. ij. §. si quis volentem. quod hic nō queritur nisi in casu. vt. j. l. fi. Jtem ibi queritur dolo vel non dolo. hic autez quasi semper dolus videtur. vt. ff. ti. j. l. ij. §. si gs eū. als si eū gs.

n ¶ Er iustissima. quia lactabat eum.

o ¶ Decreuit. quod dic vt. C. diuor. fac. l. j. 2. ij. 2. C. de pat. pote. l. pe. 2 j. eo. l. deinde. §. etiam.

p ¶ Erit ei. f. mīi. sicut superiori ti. fiduciē ei q nō dolo retinet. Sed ff. de ven. inspi. l. j. §. post editum autē partum. Sol. ibi mater nō iusta causa tenebat. bic fic: ibi enim volebat veneno occidere. fm. M.

q ¶ Per exceptionem. f. doli.

r ¶ Per iurīā. i. ff ius litigatoris. 2 facit. ff. de lib. agno. l. j. §. fi. 2. l. seq. 2. ff. ad tre. Puo iuito. §. ij. ptor. 2. C. 6 re ind. l. j.

s ¶ Jn ptāte. facit. ff. de edil. edic. qō si nolit. §. in factū. 2. ff. de iud. l. si pretor. in prin. 2 de iureiu. l. non erit. §. dato.

t ¶ Turbēt. vt 2. C. de repudi. l. dissentientis. 2 de fur. l. fi. in fi. 2 6 iofficiosi. test. l. cū te. 2. l. filia. 2. ff. de dona. iter vir. 2 vxo. l. cuz hic status. §. si socer.

v ¶ Quod tñ. b referri pt ad id quod diverat. ff. 2. l. §. j. fz pōt b iterdictuz cōpetere ei i cuius ptāte est: qō tñ sic 2c. vel refer as ad. pri. f. patri obsta re exceptio. si velit ducere filiaz suā alij nuptaz. qō tamen erit adhi. l. dā dñ interdictū 2c. Si enim nō velit turbare mīmo nisi: sed patriā potestatē modice exercere non obstabit ei bec exceptio. sed agere potest cuz effectu. 2 hoc est qō tamen 2c.

x ¶ Mmo. Recte cōuenitur. iterdicto de vxore exhibenda qō nō habem? ad ista eius qō habem? vt hic. 2. C. eo. l. fi. 2 facit. C. de nup. l. si iunta. Sz ar. ꝓtra. ff. ti. j. l. ij. §. hec verba.

¶ Eide ait pretor. ¶ Casus. Ponit aliud edictū cui? sensus est. si luciū titium in mea ptāte existentē aliqs eaz detineat q̄minus possiz eū ducere. ꝓtor vetat mihi vim fieri. Scdo loglt Ulpia. 2 dicit. iterdicta supiora. fcz. ff. ti. j. posita 2. ff. eo. l. j. sunt exhibitoria: hoc autem ptinet ad deductionē. Jtē superi? interdictum. fcz. ff. eo. positum est preparatoriuz huius. 2 his de causis habet locum hoc interdictum ex quibus superius. ff. ti. j. positum. 2 datur hoc interdictum contra detinentem eum qui est in mea potestate. si autem filius per se stet: 2 ne gat se in mea potestate esse: cessat hoc interdictum. 2 habet locum officium iudicis vt coram eo de hoc cognoscatur dictum. 2 habet locum officium iudicis vt coram eo de hoc cognoscatur fcz sit in mea potestate vel non. ¶ Julianus ait. Si agere volo hoc interdicto contra titium possidentem filium meum impuberes: vel officio iudicis agere volo contra ipsum filium meum impuberem qui stat per se 2 negat se esse in mea potestate: aliquādo debeo differre agere vsqz in tempus pubertatis: aliquando non. nam aut vteraz litigantium bona fide litigat. id est actor 2 reus habent bonam fidem. 2 tunc vsqz in tempus pubertatis impubes em apud se habebit. aut reus mala fide cōtendit. 2 ego non. 2 tunc statim ago. si autem ego mala fide agam/reus vero bona fide se defendat: habebit pupillum vsqz ad finem litis. 2 statim de causa cognoscitur. si autem vteraz nostrum mala fide litiget differt causa vsqz in diem pubertatis. 2 interim stabit puer apud aliquaz idoneam personam. ¶ Etiam. Si pater sit impus/mater vero bona: 2 filius penes matrem stare vult: pater hoc interdicto agendo succumbet. Secundo dicit. cuz cognoscatur de impubere masculo vel femina vel prīmo pubertati sit in ea mea potestate: 2 aliquis nostrum sit calumniator: interim debet puer stare penes matrem familias: 2 matrem familias: intelligas note auctoritatis feminam: id est bone conuersationis et vite. Franciscus accursius.

y ¶ Deinde. dicit de exhibendis. nunc de deducendis 2 hoc capite interdicti.

z ¶ Superiora interdicta. de libero homine exhibendo 2 de liberis exhibendis. 2 facit. ff. de interdict. l. j.

¶ Sine exceptione. quod est ff natura poplariū actionū. vt. j. de popula. act. l. ij. Jte arg. ff. de excep. rei iudi. l. si gs cū eo. §. plane. 2 facit. ff. de nora. l. q er pluribus. sed dic specialiter. Accur.

¶ Jrrogandum. potest qppe absens cōdenari: lz tpestnle non fuerit presens. vt 2 C. de adulte. l. ff nis adulter.

¶ Perpetuuz. i. sine fine. vt 2 C. de pscrip. lōg. temp. q ꝑ libertate. l. fola. 2 facit. ff. 6 via pub. l. via publicā. 2 est ff natura poplariū actionū. vt. j. de popu. ac. l. fi. ac.

¶ Jgs liberū. ¶ Pro suo. vt 2. ff. e. l. pri. §. si eū. ibi: pinde 2c.

¶ Putauerit. 2 bā nisi ponas eū nō posse statis exhiberi: vel abesse: esse: quo casu tpus dabitur 2 qō subijcit modicū tpus ff. 2. die 2. vt. ff. de ffti. pec. pmissor. als 6 modicū ff tuor mēsū. vt. ff. de arbi. si cū dié. ff. fi. 2. l. fe. als. xxx. dier. vt. ff. de iti. actuq; priua. l. j. §. ij.

¶ Quoniam. q. d. in pe nam ꝓteriti facti denegatur ei dilatio.

¶ Ex edicto. ff. gbus ex cau. in pos. ea. l. ij. 2 facit ff. de in ius vo. l. pleriq;. 2. l. satisfz.

¶ De liberis exhibēdis vel deducendis. ¶ Hoc interdictū non pōt p pcuratores exerceri nisi nominatim mandatus sit: 2 pater valitudie vl alia causa impediatur. vt. ff. de pcur. l. pomponius.

De liberis exhibendis vel deducendis. Titulus. xxix.

Ulpianus. Lex. j.

¶ Jt pretor: qui queve in potestate ducj titij est: si is eave apud te est dolove malo tuo factum est quominꝰ apud te esset ita eumꝰ eamve exhibeas. ¶ Hoc interdictum proponitur aduersus eumᵍ quem quis exhibere desiderat eumʰ quem in potestate sua esse dicit: 2 ex verbisⁱ edicti apparet ei in potestate cui? est hoc interdictum competere.

¶ Jn hoc interdicto[m] pretor non admit causam cur apud eu? sit is qui exhiberi debet: quēadmoduz in superiori interdicto: sed omnimodo restituendum putauit si in potestate est. Si vero mater sit q retinet: apud quam interdum magis ꝙ apud patrem mozari filiuz debere ex iustissima[n] scilicet causa 2 diuus pius decreuit[o]: 2 a marco 2 a seuero rescriptuz est: eque subueniēdum erit[p] ei per exceptionē[q].

¶ Pari modo si iudicatum fuerit non esse eum in potestate: 2 si per iniuriam[r] iudicatum sit agēti hoc interdicto obijciēda erit exceptio rei iudicate: nec de hoc quereatur an sit in potestate[s] sed an sit iudicatum. ¶ Si quis filiam suaz que mihi nupta sit velit abducere vel exhiberi desideret: an aduersus interdictum exceptio dāda sit: fi forte pater concordans matrimoniū 2 forte liberis subnixum velit dissoluere 2 certe hoc iure vtimur ne bñ concordantia matrimonia iure patrie potestatis turbēt[t]: qō tamē[v] sic erit adhibēdum vt patri pstandeatur ne acerbe patriā exerceat potestatē.

Venuleius. Lex. ij.

¶ Mmo magis de vxore exhibēda ac deducēda: pat etiaz qui filiā in potestate habeat/a marito recte conuenitur[x].

¶ Supra posuit de liberis exhibendis: nunc dicit de liberis deducendis. Bar.

Ulpianus. Lex. iij.

¶ Einde[y] ait pretor: si lucius titius in potestate lucij titij est quominus eum lucio titio ducere liceat: vim fieri veto. ¶ Superiora[z] interdicta exhibitoria sunt:

a Liberorum. id est filiorum.
b Ceteroquin. liberorum hominum qui non sunt filij.
c Interdictum. scilicet de ducendis.
d Dicimus. ꝫ. l. j. per totum.
e Cessat. vbi alius detinet locum habet interdictum: vt in princi. vbi alius non detinet cessat: vt hic. sed in hoc xtra. j. eo. l. pe. ꝫ. C. eo. l. j. vbi a nemine detinef: ꝫ tamen habet locum interdictū. Sol. si simplicit est q̃stio filiationis cessat: vt hic. vbi ꝫ bereditatis quā di co mihi p eū q̃stā: ꝫ tūc hꝫ locū: vt ibi. vt arg. C. de testa. ma. l. cum testamēto. Alij distīguūt an q̃stio filiatiōis est. ꝫ p eō sequēs ptās: ꝫ hꝫ locū interdictuꝫ. an potestatis tm: filium enim se con fitetur: ꝫ tunc non: vt ibi ꝫ hic. ꝫ distīngue vt no. ff. de rei ven. l. j. ꝫ. j.
f Pretoris. i. officium iudicis. ad quod ē. ff. de rei ven. l. j. ꝫ. j.
g Eum. pretotem. siue iudicem. Accur.
h Interdictus. de liberis deducendis. Accur.
i Ducendo. aduersus alium. Accur.
k Vel cognitio. aduersus eum.
l Rem in tēpus. i. causam. nā rei appellatione cā cōtinetur. vt. j. de verbo. signi. l. rei.
m Representari. i. statim terminari.
n Et cr genere. vtrum sit iusta vel iniusta.
o Q̃q. scḋo casu ri. ꝫ
p In diem litis. i. in tēpus pubertatis: ꝫ sic cōtradictor nō est hic caluniator. als statis ꝫpecdit ref. vt. j. statis fm Bug. Vel dic ꝑpue in diem litis. i. dōcclus erit finita que statim finit: cuꝫ resistens sit caluniator. ꝫ sic tradek patri quasi possessio. ꝫ mibilominus aggdam. sed non placet: q tunc interim deponitur puer. vt. j. ꝫ. j. boc.
q Facit. excipiēdo. ꝫ sic reus dr facere controuersiaꝫ actori. sic. C. de euic. l. si controuersiam.
r Humilis. i. villis.
s Representanda. i. statim determināda. ꝫ pro pupillo si id rō vel modi ce suggerat. arg. j. de carbo. edic. l. iij. ꝫ. due.
t Item. nunc contra.
v Nobabatus. scilicet est.
x Non oportebit. apparet q̃ quicunq; eorum fit caluniator non differtur: sed si vterq; tunc secus vt subijcit.
y Infirma. i. non firma ad hoc factum.
z Quem. ter tium.
a Aut filius. ad hoc. ff. eo. l. i. ꝫ. si vero.
b Obtinuit. in illo rescripto.
c In hoc interdicto. non ergo differtur hoc casu: ꝫ fit depositio. nam alter erat caluniator. vt. ff. ꝫ. iulianus. Accur.
d Feminam. puellam.
e Proxime. aduerbium est.
f Pretertati. fed als est etati: ꝫ tunc proxime est nomen.

hoc est pertinentia ad exhibitionem liberorum[a] cetcrorumq;[b] de quibus supra diximus. ¶Hoc autem interdictum[c] pertinet ad ductionem vt ducere quis possit eos in quos habet ius ductionis. Itaq; prius interdictum quod est de liberis exhibendis: preparatoriū est huiꝰ interdicti. Quo magis cū quis duci possit exhibendus fuit ꝫ ex eisdem causis hoc interdictum tribuendū est: ex quibus causis de exhibendis liberis competere diximus. ¶Itaq; quecūq; hic dicta accipienda sunt. ¶Hoc aūt interdictū competit non aduersus ipm filiuꝫ quem qs ducere vult sed vtiq; debet esse is q̃ cum interdicto defendat. Ceterū cessat interdictum: ꝫ succedere poterit notio pretoris[f] vt apud cum[d] discepteꝫ vtrū quis in potestate sit an non. ¶Iulianus ait: quotiens hoc interdictū[h] mouetur de filio ducendo[i] vel cognitio[k]: ꝫ is de quo agitur impubes est: al's differri oportere rem in tēpus[l] pubertatis: al's representari[m] idq; ex persona eorum inter quos controuersia erit: ꝫ ex genere[n] cause constituēdum est. nāq;[o] si is qui se patrem dicit auctoritatis: prudentie fidei explorate esset: vtiq; in diem[p] litis impuberes apud se habebit. Is vero qui controuersiaꝫ facit[q] si humilis[r] sit calūniator non teneq; nequitie representanda[s] cognitio est. Item[t] si is qui impubem rem negat in aliena esse potestate vir omnib⁹ modis ꝑbatus[v] tutor vel testamēto: vel a ꝑtore dat⁹ pupillū quē apud se habuit: i die litis tuet. is vero q patrē se dicit: si suspectus est quasi calumniator: differri litē nō oportebit[x]: si vero vtraq; persona suspecta est: aut tā[c] infirma[y] aut tā[z] turpis: non alienum erit inqt dispōni apud quē puer interim educet: ꝫ cōtrouersiam in tēpus pubertatis differri: nec per collusionē vel p imperitiā altcrutrius cōtēdētiū: aut aliene potestati pa-

g Accederet. id est contingeret.
b Pretor. ad hoc. ff. ꝫ. si vero vtraq;.
i Proxime. aduerbium.
k Pretertati. Pretertatus dicitur qui adhuc est impubes: a pretertā qō est genus vestis qua vtebantur impuberes. de quo fit mentio in ff. de inur. ꝫ. j.
l Accedere. id est contingere.
m Puberem. als impuberem.
n Auctoritatis. stricte hic. alibi largi⁹ ponitur. vt. j. de verbo. sig. l. pronunciatuꝫ. ꝫ. matrem. ꝫ dixi. ff. de statu ho. nam ciuium. ꝫ facit. ff. ad tertu. l. j. in prin.
Si eum. ¶Casus. Ego dico te esse in mea potestate ꝫ meo iussu adiuisse bereditatem. possum ꝫ te de bereditate agere: ꝫ hoc interdicti cōtra te intentare. hꝫ stes vt paterfami. Fran. accur.
o Ait. vt ꝫ. C. e. l. j. Sz contra. ff. eod. l. pri. ꝫ. hautem. Sol. vt ibi.
Si filius. ¶Casus. Filiꝰ me⁹ stat sponte penes te. ꝫ dicit se non esse in mea potestate: nō habeo hoc interdictum. sed officium iudicis cum pinde sit ac si ꝑ se staret: nisi tu dicas cū esse i tua potestate ꝫ non in mea. ego contra. nā tunc hoc interdictū hꝫ locū. Fran.
p Haberet. ꝫ sic habet locū offic. iudi. vt. ff. e. l. ij. ꝫ. hoc autem.

C Utrobi.

Retor ait. ¶Casus. Ponit edictu⁹ cuius sensus ē. Si aliquis bolem possidet maiore parte anni. et aliquis nunc eus teneat: pretor prohibet mibi fieri vim quominus ducaꝫ eum. Secundo loquitur Ulpia. ꝫ dicit. hoc interdictum habet locum i re mobili. ꝫ est sile interdicto vti pos. qō hꝫ locū in re soli. ꝫ hoc interdicto obtinet: q nec vi nec clam nec precario ab aduersario possidet tēpore litis mote. Franciscus.
q Utrobi. i. apud quē. ꝫ er duobus ꝫponit: qō est vtrū ꝫ vbi. ꝫ sic vtruꝫ pio apud ꝫ vbi pio qđ. Is autes er duobus potior erat i hoc interdicto q maiore parte anni possederat: sed bodie tēpore

C Utrobi. Titulus. xxx.

Vlpianus. Lex vnica.

Retor ait: vtrobi[q] hic homo de quo agitur maiore parte huius anni fuit quominus is eum ducat vim fieri veto. ¶Hoc interdictum de possessione rerum mobilium locum habet sed obtinuit vim eius exequataꝫ fuisse vti possidctis interdicto[s] quod de rebus soli competit: vt bis in hoc interdicto vincat: qui nec vi/nec clam/nec precario eum super hoc ab aduersario inquictatur possessionem habet.

Pretertati q dicant

litis cōtest. vt hic. in fi. ꝫ insti. eo. ꝫ. sed bodie. ꝫ. ff. de interdic. l. j. ꝫ. iter dictorū q̃dam. ꝫ. C. eo. l. j. Sed quare diuersa noia dant bis iterdictis? Rñ. qꝫ in mobilia ꝓprie dicunt possideri. ōr enim possessio quasi pedū positio. ꝫ est arg. ff. de acqui. pos. l. j. ꝫ prin. merito ergo ibi dat vti possidē. qō ad mobilia aptari non potest cum non possideant ꝓprie: sed apud aliquē sunt: sed abusiue etiam mobilia dicunt bodie possideri in vsu loquēdi. Item quare referuauit būc titu. ꝫ non posuit. ff. iurta illuꝫ ti. vti possi. Rñ. quia tractaturus erat de interdictis quibusdam circa mobilia vt superioribus titu. ꝫ ideo bunc titu. cum illis referuauit.
r Maiore. hoc exponc vt. j. de verb. signi. l. maiorem.
s Interdicto. datiui casus.
t Rebus soli. vt. ff. vti possi. l. j. ꝫ. ij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

C De migrando. Jd est de recedendo.

DRetor ait. C Casus. Ponitur edictum cuius sensus est. Si domum tuam conduxi sub certa pensione & in ea induxi seruum & cum volo extra domum abducere pretor prohibet mihi fieri vim in tribus casibus. Primus si non eram obligatus pro pensione: solueram tamen pensionem. Secundus si meo nomine tibi satisfactū è. Certius si paratus erā soluere & pte stabat. Postea loquit vlpia. & dicit hoc interdictuz datur inquilino nō colono. subuenit tamen colono extra ordinem. Jtez vtile hoc interdictū datur inquilino gratis habitabat & si nō dum debebā possessionē soluere: quia nō venerat tempus quo eā debebā soluere & iterim volo agere hoc interdicto vt possim extrahere res nō audiot. Idem si conduxz domū tuaz pluribus annis: & soluta pēsione vni anni volo agere hoc interdicto & adducere res ꝯas addurerā in domū tuā: nō audiot: nec est vis ꝯtum ad hoc vt competat mihi hoc interdictū siue res quas volo abducere sint mee siue non. Jtē si sue sint obligate siue non pignoris tamen nomine erant ibi. si aūt pignoris nomine ibi sint & ducta: adhuc habet locū hoc interdictum vt possint extrahi. Item hoc interdictum perpetuū est & heredibus & in heredes dat. Item datur hoc interdictum pro rebus cōmodatis inquilino vel depositis quas in domū conductā idurerat. & hoc dicit hec lex & seq. glo. Fran.

a C Inter te. & locatorem domus.

b C Et actorem. inquilinum qui agit hoc interdicto. als auctorem.

c C Conuenit. tacite vl ex pte. & facit. §. quibus cau. pig. ta. cōtra. l. si nō inducta. hoc autē intelliges si portatur vt ppetuo ibi sit. vt. §. de pigno. debitor.

d C Per te stat. facit. C. de vsur. l. acceptam. & de operis noui nunciatio. l. pretor. §. deinde.

e C Migrare. i. exire: vel recedere cum rebus suis.

f C Cui rei. scz in colono non dico migranti: sed recedenti. vel dic in colono & inquilino. ad qō est. §. ne vis fiat ei. l. si quis missus. sic als differētia est inter colonum & inquilinum. vt. C. locati. l. certi iuris. Accur.

g C Jnfrequens. id est valde frequens: cum & detur vtile colono. etiā si §. de liberis & posthu. gallus. §. ille. vel id est minus frequens cuz nunq̄ detur colono & inquilino interdum non detur sed extra ordinem subueniatur. Accursius.

h C Nondum debeatur. qr tps in conuentione expressuz nō dum pterijt.

i C Eam pensionem. totam etiam futuri temporis.

k C Soluerit. rōne preteriti. non enim efficaciter pro futuro debetur: nisi dapso tempore. arg. §. solu. matri. l. duorum. j. trā. Azo.

l C Debeatur. conuentionis iure: nō quia tanto tempore sit vsus habitatione. Item hoc intelligecum conduxit in singulis ser mensibus & m Hugo. vel etiam dic q in annum: & tunc erit argumentum q in medio anni est soluenda pensio, sic. C. de aduoca. diuer. iudi. per hanc. §. exercēti autem. Accursius.

C De migrando. Titulus. xxxi.

Vlpianus. Lex. j.

DRetor ait: si is homo de quo agitur nō est ex his rebus de quibus inter te & rem[b] conuenit[c] vtiq; in eam habitationem de qua agitur introducta importata: ibi nata factaue essent ea pignori tibi p mercede eius habitationis essent: siue ex his rebus effet: & cameres tibi soluta coue nomine satisfactum est aut per te stat[d] quominus soluatur: ita quominus ei qui pignoris nomine eum induxit inde abducere liceat: vim fieri veto.

C Hoc interdictum proponitur inquilino qui soluta pēsione vult migrare[e]: nam colono non competit cui rei[f] etiam extra ordinem subueniri potest: ergo infrequēs[g] est hoc interdictum. Si tamen gratuitam quis habitationez habet: hoc interdictum vtile ei competit. C Si pensio nondum debeatur[h]: ait labeo interdictum hoc cessare: nisi paratus sit eaz pensionem[i] soluere. Proinde si semestrem soluerit[k] et semestris debeatur[l] inutiliter interdicet nisi soluerit et sequentis semestris: ita tamen[m] si conuentio specialis facta est in conductione domus: vt non liceat ante finitum annum vel certum tempus migrare. Idem est & si quis in plures annos conduxerit et nondum pretecerit tempus. nam cum in vniuersam conductionem pignora sint obligata: consequens erit dicere interdicto locuz non esse: nisi liberata fuerint.

C Illud notandum est pretorem hic non exegisse[n] vt in bonis fuerit conductoris: nec vt esset pignori res illata: sed vt pignoris nomine inducta sit. Proinde et si aliena sint: et sint talia que pignori teneri non poterint[p] pignoris tamē nomine introducta sint: iter dicto huic locus erit: quod si nec pignoris nomine inducta sint: nec retineri[q] poterunt a locatore. C Hoc interdictum perpetuum est: & in successores et successoribus dabitur.

Gaius. Lex. ij.

HOc interdictum inquilino etiam de illis rebus que nō ipsius sunt: sed forte commodate ei vel locate: vel apud eum depositē sunt vtile esse non dubitatur.

C De saluiano interdicto. Titulus. xxxij.

Julianus. Lex. j.

SJ colonus ancillam fundo pignoris nomine induxerit: & eā vendiderit: qō apud emptorem ex ea natum est eius apprehendendi gratia vtile[s] interdictum reddi oportet. Si colonus res in fundum duorum pignoris nomine intulerit ita vt vtriusq; insolidum obligate essent[t]: singuli aduersus extraneos saluiano interdicto recte experientur: inter ipsos vero si reddatur hoc interdictū propter parem: scilicet causam: possidētis cōditio melior erit. At si id actuz fuerit vt pro partibus res obligaretur: vtilis actio & aduersus extraneos[v]: & inter ipsos dari debebit: per quam dimidias partes possessi. singuli apprehendent. Idem scruari conuenit & si colonus rē quaz cum alio colono communem habebat pignoris nomine induxit: scz vt pro parte dimidia pignoris persecutio detur.

m C Ita tamē. ergo a contrario si hoc modo specialiter non est actum: licet migrare. & etiam non soluta pensione futuri temporis: & si est contra. §. loca. l. si in lege. §. si domus. Solu. hic de necessaria migratiōe: ibi de voluntaria. Jr. vel solue vt ibi: vel hic sunt plures conductiones. scilicet singulis ser mensibus vel annis: ibi vna. & facit. §. locati. l. dominus hor. §. fina. & de dā. infec. vtiq.

n C Non exegisse. ꝯtum ad hoc vt competat hoc interdictum.

o C Pignori res. quia aliena.

p C Non poterint. veluti si res tales sunt quarum cōmercium est interdictū vt homo liber.

q C Aut ec retineri. competit ei. & si nō sint obligate: nec pignoris nōie inducte: nec ex verbis edicti apparet. vt. §. ea. l. in prin. & l. j. priori.

r C Hoc interdictū. Aliter. i. efficax. vt. §. l. j. in principio. vel proprie illud in rebus iquilini iz nō obligatis. & facit. §. l. priori. §. illud.

C De saluiano interdicto.

EGo colonus. C Casus. Ponit formulā locatitio fundo pro pēsione certa: in hūc fundū induxit ancillā nomine pignoris & eā vendidit & pepit penes emptorē: ōz q habeo hūc interdictū etiā ad partum recuperāduz. Scōo dicit si fundū duorū titius & duxit & insolidū cuiqs res tuli in fundū adducte sint obligate: ōz si tertius has res incipit possidere quilibet istorum potest agere insolidū hoc interdicto: si aūt alter eorū possidet: potior & possessor: si aūt erat actū vt pro pribus cuiqs sint obligate tūc quilibet eoz & partē poterit agere hoc interdicto & contra extraneuz & inter se. Idem est si habes rē cōmunē cū aliquo colono & tu meū fundū conduxisti & cā pignoris hanc rē induxisti. naz p parte erit mihi obligata & cōpetit mihi hoc interdictū. Ultimo dicit. Cōduxit titius fundū duoz & induxit in eum fundū res causa pignoris: si agatur hoc interdicto inter eos obtinet possessor: si autem tertius possidet has res agitur seruiano iudicio. & hoc dicit hec l. & seq. Franciscus accur.

s C Vtile interdictū. apparet partū apud emptorē natū obligatū esse. vt & §. de pig. act. l. si cōuenerit. §. si fundus. sed §. §. de pigno. paulus. §.

a In saluiano. ¶Possessor vincet. Collige ergo q̄ cum quis rem obligat duobus simpliciter: q̄ insolidum cuilibet pro suo debito obliget. vt ff. de pigno. l. si fundus. §. si duo.

b ¶Ad ferunianum. in quo id venit vt sit possidentis conditio melior. vt. ff. de pigno. l. si debitor. ¶ hic idem iuris est in hypothecaria ꝛ quasi seruiana: ꝛ interdicto saluiano: ꝛ ex quo insolidū res tenetur duob⁹ q̄ pro tot⁹ sit occupātis ꝺditio ꝛ possessoris. Sꝫ fꝫ. Ideꝫ hic dicit ꝛ erit descendū. i. decurrendū ad seruianā: ¶ Nā. q̄ iterdicendum cessabat: cum ꝫ extraneū agaret: vt h erat. vt. C. e. l. j. Sꝫ qđā dicūt q̄ ꝫ si seruiana differt in hoc ab hypothecaria: ꝛ iterdicto ꝙ si in ista quasi seruiana. nec sit possidētis: nec occupātis ꝺditio melior. ꝛ. l. ulla ſi debitor. i hypothecaria trū: ꝛ nō in ꝙ si seruiana itelligūt.

¶De exceptionibus.

Quid sit exceptio ꝛ vi dicaꝫ. q̄ sit earuꝫ diuisio. q̄b⁹ ꝛ q̄n eaꝝ det auxilū ꝛ ꝺ pudicialib⁹ exceptī. vbi locū habeāt ff. j. co. l. j. ꝛ. j. ꝛ. l. si post. ꝛ. l. fin dū. ꝛ isti. de actio. §. pudicialia. Itē de pudicia lib⁹ actionib⁹. fin Acc.

Additio Lōtinua bar. to. sic. Dictum est. ff. de pluribus ptib⁹ iuris ꝛ de actionib⁹. ꝛ. ff. pri. de interdic. q̄ sunt arma actoris sequit de exceptiōib⁹ q̄ sunt arma rei. ꝛ q̄ nomē exceptiōis est ḡnale: ꝛ qđā sunt ꝑceptiones ꝛ qđam exceptiones pudiciales: ideo subijcit de prejudicialibus.

c ¶De prejudicijs. prejudicijs dicitur siue pudicialis actio siue prejudicialis exceptio. fin Jo.

Hic est ¶Casꝰ. In exceptiōib⁹ qui ex adoppōsit auctoris partibus fungitur q̄. debet eas ꝓbare. ꝛ large ītelligē exceptio. vt comprehēdat replicatio. ꝛ duplicaf. Itē reus excipiendo fungitur partibus actoris: q̄ debet ꝓbare excepť. Fran. accur.

d ¶Item dicit. sum qđ factum ponit vt actor ex quo petit absolui: tum q̄ onere ꝓbationis grauaf. vt. ff. de ꝓba. l. in exceptiōibus. dic ergo agere ꝛc. i. actoris offm exercere. nō aūt est actor. vt. j. de ver. sig. verbū oportebit. §. actionis. que est ff. Cū vero non ponit sed ꝓsitū negat vt inter cep. de non nu. pec. non ꝓbabat. vt. C. de nō nu. pec. l. si ex cautione. idē ꝛ si sit ꝓo eo ꝑsumptio q̄ trāsfert onus in actorē. vt. C. de pac. l. j. Acc.

e ¶Exceptione. ponit nomē exceptionis. ꝑponit exceptiōē. ꝛ duplicatio nē. ꝛ replicatione. vt ff. j. e. l. j. §. j. ꝛ isti. de replica. §. i. Sed certe de his exceptionibus q̄ actor ꝙpetit nō est dubiū: ꝫ de his q̄ reo cōpetit dubiū est. ꝛ iō supponit. nā reus ꝛc. q̄si dubiū remouendo ꝛ ponit ꝑ certe. Nā si redderet rōnē idē cēt ꝓsitū: id q̄d. ꝙ rōne ponerēt. q̄d esse nō ꝫ.

f ¶Actor est. non prius trā de calūnia iurat q̄ actor. vt. C. de iuramē. calūn. l. j. §. j. ꝛ. ff. de iudi. l. in tribus. Accur.

g ¶Exceptio. ¶Casus Exceptio est exclusio eius qđ petit siue petat aliq̄d ex forma actiōis vt regulr̄ ḃ fit. siue ex forma cōdēnatiōis. vt cū agitur ꝫ filiū ꝺdēnatuꝫ ex cā mutui: ꝛ ipse excipiat de macedonio. Secūdo dicit. qđ sit replicatio. Tertio dicit. exceptio ꝛ replicatio ex clusorie sunt. Quarto dicit. de natura excep. ꝛ replicat. ꝛ duplicaf. ꝛ triplicaf. ꝛ de similibus. Quīto dicit. qđā excep. sunt dilatorie. vt tu nō ꝑtes esse ꝑcur. vt q̄ miles vel semia: vl q̄ q̄ fecit nō potuit: vt q̄ minor erat: ꝛ quedam sunt ꝑemptorie: ꝛ de his plenius habebis in. l. seq. Frā.

g ¶Stricte. accipe cum statim de replicatione subijciatur ꝛ de aliis ꝫ quādam large hic accipiant. arg. j. co. ꝺ. illud. Accur.

b ¶Intentionem. que intentio vel ipso iure tenet: ꝛ tūc dicitur exceptio actionis vel ipso iure nō tenet: ꝛ tunc dicitur exceptio intentionis: vt hic ī nunt. hoc est quod dicūt exceptio facti.

i ¶Cōdēnationem ve. ℞ i casibus. vt. ff. ad mace. l. tametsi. ꝛ de re iudic. l. nesennius. §. fi. ꝛ. j. de fideiusso. l. si fideiussores. §. idē respō. ꝛ. C. de iur. ꝛ fac. ignio. l. j. vt ff. ff. solma. l. ex diuerso. §. finaliter. a non. vt. C. senten. re scin. nō posse. l. peremptorias. ¶Posit etiā dici intētioné. f. facti condēnatione. i. qñ tꝫ cōdēnatio ene. i. qñ tꝫ cōdēnatio de iure: ꝛ tunc dic condēnationem. f. faciendā: id est dicere condēnationis petitioné. sic. ff. de admi. tu. l. j. ꝛ fm hoc nō ꝺ aligd de his que post sentētiaꝫ opponuntur. Accur.

h ¶Replicationes. replicationes ab exceptiōe ea tenus differte dicim⁹ q̄ replicationes quandoq̄ vltra biennium nō extēdūtur. vt. ff. de pec. questitum. §. i dolo exceptiones autem vltra biennium sine temporis prefinitione extendūtur: vt. j. de excep. doli. pure. §. fi.

l ¶Excludit. excludit effi exceptio actionem replicatio vero exceptionē ad quod est insti. e. in prin. ꝛ de replica. in prin. ꝛ. C. e. l. non exceptionibus.

m ¶Non licere. ℞ exponē. vt. j. l. priori.

¶Exceptiōes. ¶Casus Except. qđaꝫ sunt perpetue ꝛ perēptorie: quedam temporales ꝛ dilatorie. ꝛ de omnib⁹ dat exempla. Fran.

n ¶Exceptiones. generalius accipit hic. q̄. §. proximo. §.

o ¶Semper. i. in quacūq̄ parte iudicij opponi possunt. Accur.

p ¶Lōtra leges. vt iulia

q ¶Consultum. velleianum. vt. C. ad velleia. l. ij. Accur.

r ¶Procuratorie. vel quia dicitur aduersarium non posse dari vel fieri procuratorem: vel quia non est. vt. ff. de ꝓbatio. ī. in exceptionibus. §. sed ꝛ si procuratoria. ꝛ. ff. de damno infecto. l. inter. §. cauere. ꝛ facit. ff. l. priori. in fi. Accurſius.

s ¶Possunt. Item exceptiones fori. vt. C. eo. l. si. Item vt repellatur q̄ non satisfdat rem ra. haberi. vel iudicatum solui. vt. ff. de procur. ꝑpo. §. rati. Sed de quibusdam dubitatur: sint temporales an etiā perpetue rationē futuri facti: vel accidentie. vt. ff. de cōdi. inde. sufficit. Itē de ea qua quis damnatur in quantum facere potest quam Joh. dixit peremptoriam: quia non multum refert totum perimatur: an non totū. Item ꝓo eo q̄ post litem contesta. potest opponi. sed fm Bug. eadē ratione posset dici non ꝑemptoria: quia etiam post sententiam opponit. vñ dicit eam temporalem: quia ꝛ si solnatur repeti non potest. vt. ff. de condi. indebi. l. nam ꝛ si maritus. quod fieret si esset perpetua cum sit fauorabilis. vt. ff. de condit. inde. qui exceptioné. Itē q̄ potest ad meliorem fortunam peruenire ipse vel heres eius: vel heres heredis: nec enim est verisimile q̄ omnes eius successores sint egeni. arg. C. arb. tute. si defunctus. Itē dubitat de excep. non nu. pe. item dotis. ꝛ quia quidā dicunt anomalas:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

anoma alas: qđ nō est verum quo ad hoc vt sint temporales vel ppetue, nam prim a est rēporalis. scs. xxx. dierū vel biēnij. vt. C. de non numera. pecu. in contractibus. in prin. ℌ. i. ℣ in dote. idem qđ est temporalis. vt C. de dote cau. non nu. l. fi. ℣ aut. ibi posita. sed quo ad omnes probandi potest dici anomala cum non sequat regulam aliarum exceptionuꝫ. vt no. ff. eo. l. i. ℌ Item dubitatur de illa quam opponit fideiussor: vt prio cōueniatur reus. ℣ quā opponit extraneus possessor: vt primo agatur persōalit. vt in auc. de fideiuss. ℌ. i. ℣. ℌ. fed nequ. fed dic anomalas: nam potest esse qꝫ erūt temporales. Item ℣ qꝫ perpetue si ab illis satisfiat. vt in dicto corpore autēticor. ℌ. i. ℣ hoc respectu diem[a] oppom: post lit. cōtestā. ℣. ad instar peremptoriarum. vt. C. sentē. rescin. nō pos. l. peremptorias. ℣ facit. ff. l. pri. ℣ in fi. c. ℌ. appellātur. ℣. C. eo. l. si pactum. Accur.

a ¶ Quo p etit. facit. ff. de excep. do. l. apud. ℌ. si qꝫ pupillo. ℣ inst. qui. aliē. li. ℌ. si autē. Sed contra. ff. de peti. here. l. si a patre. ℌ. penult. Sol. aliud ibi cum nec metu facilitatis debeat ius suū incōcussuꝫ relinquere: nec debeat teneri. nisi inquantum locupletior est vl̄ verius vtrūq; inspiciatur: vt ibi. Item quandoqꝫ sufficit si non est pauperior. vt. ff. de solu. l. in pupillo. ℣ facit. ff. de negot. gest. litis. ℣ de qđ. inde. interdum. Accur.

b ¶ Sq. ¶ Lasus. Exceptio iurisiurādi cum alijs excep. potest opponi vt fi iurauit me non debere tibi. r. te defere. Item feci sti mihi pactum de nō petendo. bas duas possuꝫ obijcere. ℣ alia exempla possunt dari. Fran. accur.

b ¶ Vel alijs solis. ff. potest vti. Accur.

c ¶ Permittitur. vt. ff. l. nemo. ℣. ff. de reg. iur. l. nemo. Sed arg. contra ff. de iudi. sed ℣ si susceperit. in prin. ℣. ff. de leg. cōmi. si per emptorem. ℣ ff. de trib. l. quod in heredem. ℌ. eligere.

d ¶ Item. ¶ Pone casum vt. ff. de doli exceptio. l. apud. ℌ. si qꝫ aūt. ℣ contrarium quod ibi est de. l. an vitium. que est. ff. de diuer. pscri. ℣ hic dicere potes. ℣ facit. ff. de acquirē. pos. pomponius. ℌ. sed ℣ legataꝛio. ℣ de pu. ac. l. eum qui. ℌ. in hac. ℣ distingue hoc vt vidi. ff. de reg. iur. quod ipsis. Accur sius.

e Exceptiones. ¶ Lasus. Exceptiones que coherent persone non transeunt ad alios vt ecce patronus ℣ parens ℣ socius marit[e] habent exceptio. vt non teneantur nisi in quantum facere possunt. hec exceptio non competit fideiussoribus eoꝝ. ille autem exceptio. que coherent rei bene dantur fideiussoribus vt est exceptio. doli mali. rei iudicate. iurisiurandi. quod metus causa. Item pacti de non petendo. Item exceptio que competit mulieri intercedēti datur ℣ eius fideiussori. Item exceptio macedoniani que datur filiofamī. datur ℣ eius fideiussori. Item exceptio que datur minori leso dolo aduersarij competit ℣ eius fideiussori. Franciscus accur.

e Ea. scilz exceptio. Accursius.

f ¶ Non competit fideiussori, ſi conueniatur quasi fideiussor, nō quasi defensor. vt. ff. pro socio. l. verum. in prin. ℣. ff. ſ.

g ¶ Post solutum matrimonium. nam ante prohibitum est fideiussorē hoc ita. ℣. l. si cum.

h ¶ Rei iudicate. Sed nonne in his casibus reus remanet naturaliter obligat[us] ergo fideiussor non erit liberatus. vt. ff. de fideiusso. l. vbicunqꝫ. sed intellige eā vt ibi no. Accursius.

i ¶ Omnimodo. iterduꝫ aliter. vt. ff. de pact. l. qđ dictum. ℣ de liber. leg. l. iiij. ℌ. i.

k ¶ Fideiussori. facit. ff. de reg. iur. l. in omnibus. ℣ ff. de fideiuss. l. ex psona. ℣ ff. de cēs. l. forma. ℌ. q̄ꝫ. ℣. C. eod. ttu. l. defensiones. sed fideiussoris ad fideiussorem non datur. vt. ff. de fideiusso. l. amissi. ℌ. i.

l ¶ Intercessiōis. veluti si mulier intercedens dederit fideiussores. vt. ff. ad vell. l. si mulier cōtra senatusco. ℌ. i.

m ¶ Petitur. vt. ff. quare. ac. non datur. l. i. ℌ. q̄ onerande. Accur.

n ¶ Idem dicitur. scilicet vt possit vti except. idulta in integ. resti. dolo aduersarij interueniente in circunscriptione: secus si sui facilitate. vt. ff. de mino. in cause. ℣. C. de fide iuss. mi. l. ij. que sunt contra. ℣ facit. ff. de procu. l. minor. Accur.

o ¶ Pro filiofamilias. vt ff. ad mace. ℌ si pater. ℌ. non solum.

p ¶ Circunscripto. dolo aduersarij. vt dixi. Accursius.

q ¶ Non sit. scilicet dolo aduersarij: sed sui facilitate. Accur.

r ¶ Emo. Diuerse. ℣ etiam ℣ tarie fm Jo. vt quia soluisse: ℣ sic tutum pscriptiōe dicere. vt ℣. ff. eo. ts qui. ℣. ff. de regu. iuris. l. nemo ex his. in prin. sed aliud in actionib[us]. vt ea. l. nemo. ℌ. quotiens. Accur.

s ¶ Quitus. Quo. reus supple quo ℣c.

t ¶ Qui. reus: qui non cogitur statiꝫ probare. vt. C. de probatio. l. exceptionem. nam ponit eam sub conditione: id est si actor fundauerit istentionem suam. vt. C. de excep. ſi quidem. vel ponitur nomē exceptionis pro qualibet defensione contra intentionem: vt opponitur pactum temporale ℣ si vere deberet. quod tamen negat. ℣ facit. ff. fam. her. l. qui familie. ℣. C. de pscrip. long. tempo. l. emptor. ℣ ff. de reg. iur. l. qui tacet. vel dicloqui in excep. nō nu. pecu. ℣ similibus.

u ¶ Modestinus. ¶ Lasus. Res inter alios acta alijs non preiudicat: hinc est qꝫ si petij a te fundum ℣ succubui: tandem successi titio: ℣ tamē heres eius hanc fundum a te peto: nō obstat mihi except. ſi alia persona nunc sim in hac causa. Fran.

v ¶ Modestinus respondet. alis incipit res inter alios ℣c. ff.

r ¶ Non obest. vt ℣. ff. de re iudi. sepe. in prin. ℣. C. res inter alios acta. inter. ℣. C. quibus res iudi. nō nocet. l. i. ℣. ij. Accur.

y ¶ Nec si is. duo heredes creditoris: quorum vnus agēdo pro sua parte succubuit. Item vnus de duobus reis ſtipulādi agēdo succubuit. Sz quid si tecum rei vendi egi nomine meo: vel agendo, vel defendendo: ℣ pronunciatum est rem tuā esse: deinde successi titio qui agere posset exceptio. non obstante: nunqd ergo hereditariam cām peragendo nocebit mihi exceptio: Rñ. non per. l. istam. Item quid si egi nomine eius cui ius erat cum tamen mandarum non habuerem: nunc cum ei successi volo agere ex meo: Rñ. fm quosdam obstat mihi exceptio. Accur.

z ¶ Ei. sz socio puta vel coheredi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Exceperit.q; er alia cā agit:z ideo nō ob.excep.vt.ſ.ti.ſ.7 an eadē. ſm quoidā.imo ſm̄a alia videt.vt ca.l.7.c.titu.l.ſi ti.ſ.ti te.Accur.

Ut agnitis.¶ Caſus. Cōuict⁹ ex falſis inſtr⁹ q̄ cōſeſſaui eſſe ve ra:ſi quemad⁹ ex ſm̄a poſſum obycere excep.q; ex falſis inſtrumē tis cōuict⁹ ſum:z hoc cōtinet principalibus ſtit.nec ſcripto mihi ob ſtat vt dicas ſm̄a lata eſt: nā nō valet talis preſcriptio ſiue allegatio. Frā.

b ¶ Qui agnitis.i.nō reprobatis. Accur.

c ¶ Delit.de falſo.adem ſi ciuiliter de falſo velit age re ſm Johan.vt 7.C.de tranſac.l.ſi ex falſis.ibi ex hac.l.7 er ea q̄ eſt i.C.de fide inſtru.l.q.ſ.fi.2tra riū inuiat.ſ. q; nō poſſit agi ciuiliſ donec vnus de iuriqués qui poſſit crimi naliter accuſari q̄ plene dixi.C.de fi.inſtru.l.fin.

d ¶ Subſcripſerat.2 fitē do eſſe vera.

e ¶ Ex precepto. vtrūq; p̄ codē.ſ.p interlocuto ria.vel dic p̄ p̄cepto i diſ finitione ſiue appoſito.

f ¶ Conſtitutionibus.vt C.de probatio.l.cū pleb⁹. 7.C.ſi ex fal.inſtru.l.i.

g ¶ Preſcriptionem.id eſt exceptiones reo abſo luto ex falſo inſtru. idē et ecōtra reo dānato. naz actor nō exapit ſi reus re petat q̄ ſolui ꝑ 2ditio⁹ nē ſine cā.vt.C.ſi ex fal.i ſtru.l.q.7.l.pe.7 hoc peti ta ⁊ pnus in iteg. reſti. vt.ſ.de re iudi.l.diu⁹.l3 hic inuat ipſo iure.Acc.

b ¶ Preſcriptiōi. aut di cet p̄ſcriptiōi locum nō eſſe.ſ.falſorum inſtrumē torum.vt fic.ſ.teneaf ſta re ſtrumēto:l3 falſo. ꝛ ſi nō placet:quia eſſet ſ.3. de re iudi.l.diu⁹.aut di cet p̄ſcriptiōi locum nō eſſe.ſ.rei iudi. quomin⁹ etiā ſolutus repetat: ꝛ ſi pl3.ꝛ tūc eſt ſ.C. de fide inſtr.l.ſi.ſ.fi.ſo. ibi a pri. ſciuerat inſtrumēta falſa reus ⁊ ſcripta fuerat que ſtio falſi:ꝛ tandē expecta uit:hic autem credidit vera vt in prin.huius.l.dic ergo exceptioni locū non eſſe:ſed potius repetitioni ſi ſolut. Accur.

Ex falſis inſtrumentis q̄ ſi vera cēnt ſolucrit poſt ſen tentiam iudicis. Quero ſi poſtea cognita rei veritate:z preſcripto fal ſis inſtrumentis accuſare velit⁶ et probare falſa eſſe inſtrumenta ex quibus conuenebatur cuz inſtru mētis ſubſcripſerat⁷ ex precepto⁸ ſine interlocutione iudicis an pre ſcriptio ei opponi poſſit : cum et principalibus conſtitutionibus⁹ manifeſte caueatur : et ſi res iudi cata eſſet ex falſis inſtrumentis:ſi poſtea falſa inueniantur nec rei iu dicate ꝑſcription⁹ opponi:Ode deſtinus reſpon.ob hoc q; per ex rorem ſolutio facta eſt vel cautio de ſoluendo interpoſita proponi tur ex his inſtrumentis que nunc falſa dicuntur:preſcriptioni¹⁰ locū non eſſe.

¶ In preiudicialibus actionibus vl'er ceptionibus ille habet neceſſe probare qui aſſerit. ¶ Paulus.

Lex.xvj.

¶ Ulpianus.

Lex.xvij.

Eneraliter i p̄iudicijs acto ris partes ſuſtinet: qui h3 in tentionem ſm id q̄ intendit¹¹.

¶ Poſt finitū iudicium vniuerſale nō prohibētur mouerī ſingularia iudicia vel inter eoſdem vel iter alios.b.d. ¶ Paulus.

Lex.xiij.

¶ Ulpianus.

Ex hereditariam litē ei inferenti preſcribi ex ea ſententia poſſe quam proprio nomine diſceptans ante⁹ q̄ heres ex teritet/exceperit¹².

¶ Qui per errorem approbat inſtrumē ta falſa vel ſententiam latam ipſorū ꝑterius non prohibetur de falſo accuſare ⁊ ſententiam petere reſcindi per in integrum reſti tutionem.b.d. ¶ Pau.

Idem.

Lex.xi.

¶ Ui agnitis¹³ inſtrumētis q̄ ſi vera cēnt ſolucrit poſt ſen tentiam iudicis. Quero ſi poſtea cognita rei veritate:z preſcripto fal ſis inſtrumentis accuſare velit⁶ et probare falſa eſſe inſtrumenta ex quibus conuenebatur cuz inſtru mētis ſubſcripſerat⁷ ex precepto⁸ ſine interlocutione iudicis an pre ſcriptio ei opponi poſſit : cum et principalibus conſtitutionibus⁹ manifeſte caueatur : et ſi res iudi cata eſſet ex falſis inſtrumentis:ſi poſtea falſa inueniantur nec rei iu dicate ꝑſcription⁹ opponi:Ode deſtinus reſpon.ob hoc q; per ex rorem ſolutio facta eſt vel cautio de ſoluendo interpoſita proponi tur ex his inſtrumentis que nunc falſa dicuntur:preſcriptioni¹⁰ locū non eſſe.

¶ In preiudicialibus actionibus vl'er ceptionibus ille habet neceſſe probare qui aſſerit. ¶ Paulus.

Lex.xvj.

¶ Affricanus.

Lex.xvj.

Ndum titianum poſſides de cuius ꝓpietate inter me ⁊ te controuerſia eſt¹⁴: et dico pete rea viam ad cum per fundum ſcm ꝓnianum qué tuum eſſe conſtat deberi:ſi a te viā petā exceptionez q; preiudicium¹⁵ predio non fiat¹⁶ de hereditate velim cōuenire debitores hereditarios vel poſſeſſores rei hereditarie non poſſum ne fiat preiudiciū petitioni hereditatis. ¶ Poſt litem autem conteſtatam non obſtat mihi exceptio illa.nam poſtea po tero conuenire debitores illius ſiue poſſeſſores ſi actio eſt petitura tēpo re.¶ Ite ſi negligā ꝺ facere actor⁹ q; me cōuenit peti.here. poterit ꝺdictos conuenire.vt ꝛ.ſ.de pe. he.l.ſi bōefidei.ꝛ.l.diu⁹ pius.ecōtra ſi tractes de eis quemēdis. ſciz poſ ſeſſoribus heredi. tūclo quit.C.ō pe.he.l.ſi.ꝑ to tū.ꝛ no.q; in duob⁹ diſ ferunt he poſitiones ca ſuū. ¶ Primo enī3 quemt poſſeſſor. Secūdo agit. ¶ Ité prio demū poſt ſen tentiaz. Scdo poſt litez cōteſtatam:ꝛ ſm vtrūq; nō obſtat.ſ.de pet.her. ſi q⁹ liber.ſ.illa demū.q̄ ſignatur cōtra. ¶ Prio pri nia poſitione eſt.ſ.ſo.l. fundum. Accur.

Ex falſis inſtrumentis accuſare velit⁶ et probare falſa eſſe inſtrumenta ex quibus conuenebatur cuz inſtru mētis ſubſcripſerat⁷ ex precepto⁸ ſine interlocutione iudicis an pre ſcriptio ei opponi poſſit : cum et principalibus conſtitutionibus⁹ manifeſte caueatur : et ſi res iudi cata eſſet ex falſis inſtrumentis:ſi poſtea falſa inueniantur nec rei iu dicate ꝑſcription⁹ opponi:Ode deſtinus reſpon.ob hoc q; per ex rorem ſolutio facta eſt vel cautio de ſoluendo interpoſita proponi tur ex his inſtrumentis que nunc falſa dicuntur:preſcriptioni¹⁰ locū non eſſe.

¶ In preiudicialibus actionibus vl'er ceptionibus ille habet neceſſe probare qui aſſerit. ¶ Paulus.

Lex.xvj.

¶ Affricanus.

Lex.xvj.

Ndum titianum poſſides de cuius ꝓpietate inter me ⁊ te controuerſia eſt¹⁴: et dico pete rea viam ad cum per fundum ſcm ꝓnianum qué tuum eſſe conſtat deberi:ſi a te viā petā exceptionez q; preiudicium¹⁵ predio non fiat¹⁶ de hereditate velim cōuenire debitores hereditarios vel poſſeſſores rei hereditarie non poſſum ne fiat preiudiciū petitioni hereditatis. ¶ Poſt litem autem conteſtatam non obſtat mihi exceptio illa.nam poſtea po tero conuenire debitores illius ſiue poſſeſſores ſi actio eſt petitura tēpo re.¶ Ité ſi negligā ꝺ facere actor⁹ q; me cōuenit peti.here. poterit ꝺdictos conuenire.vt ꝛ.ſ.de pe. he.l.ſi bōefidei.ꝛ.l.diu⁹ pius.ecōtra ſi tractes de eis quemēdis. ſciz poſ ſeſſoribus heredi. tūclo quit.C.ō pe.he.l.ſi.ꝑ to tū.ꝛ no.q; in duob⁹ diſ ferunt he poſitiones ca ſuū. ¶ Primo enī3 quemt poſſeſſor. Secūdo agit. ¶ Ité prio demū poſt ſen tentiaz. Scdo poſt litez cōteſtatam:ꝛ ſm vtrūq; nō obſtat.ſ.de pet.her. ſi q⁹ liber.ſ.illa demū.q̄ ſignatur cōtra. ¶ Prio pri nia poſitione eſt.ſ.ſo.l. fundum. Accur.

Ex falſis inſtrumentis accuſare velit⁶ et probare falſa eſſe inſtrumenta ex quibus conuenebatur cuz inſtru mētis ſubſcripſerat⁷ ex precepto⁸ ſine interlocutione iudicis an pre ſcriptio ei opponi poſſit : cum et principalibus conſtitutionibus⁹ manifeſte caueatur : et ſi res iudi cata eſſet ex falſis inſtrumentis:ſi poſtea falſa inueniantur nec rei iu dicate ꝑſcription⁹ opponi:Ode deſtinus reſpon.ob hoc q; per ex rorem ſolutio facta eſt vel cautio de ſoluendo interpoſita proponi tur ex his inſtrumentis que nunc falſa dicuntur:preſcriptioni¹⁰ locū non eſſe.

¶ In preiudicialibus actionibus vl'er ceptionibus ille habet neceſſe probare qui aſſerit. ¶ Paulus.

Lex.xvj.

¶ Affricanus.

Lex.xvj.

Ndum titianum poſſides de cuius ꝓpietate inter me ⁊ te controuerſia eſt¹⁴: et dico pete rea viam ad cum per fundum ſcm ꝓnianum qué tuum eſſe conſtat deberi:ſi a te viā petā exceptionez q; preiudicium¹⁵ predio non fiat¹⁶ de hereditate velim cōuenire debitores hereditarios vel poſſeſſores rei hereditarie non poſſum ne fiat preiudiciū petitioni hereditatis. ¶ Poſt litem autem conteſtatam non obſtat mihi exceptio illa.nam poſtea po tero conuenire debitores illius ſiue poſſeſſores ſi actio eſt petitura tēpo re.¶ Ité ſi negligā ꝺ facere actor⁹ q; me cōuenit peti.here. poterit ꝺdictos conuenire.vt ꝛ.ſ.de pe. he.l.ſi bōefidei.ꝛ.l.diu⁹ pius.ecōtra ſi tractes de eis quemēdis. ſciz poſ ſeſſoribus heredi. tūclo quit.C.ō pe.he.l.ſi.ꝑ to tū.ꝛ no.q; in duob⁹ diſ ferunt he poſitiones ca ſuū. ¶ Primo enī3 quemt poſſeſſor. Secūdo agit. ¶ Ité prio demū poſt ſen tentiaz. Scdo poſt litez cōteſtatam:ꝛ ſm vtrūq; nō obſtat.ſ.de pet.her. ſi q⁹ liber.ſ.illa demū.q̄ ſignatur cōtra. ¶ Prio pri nia poſitione eſt.ſ.ſo.l. fundum. Accur.

Ex falſis inſtrumentis accuſare velit⁶ et probare falſa eſſe inſtrumenta ex quibus conuenebatur cuz inſtru mētis ſubſcripſerat⁷ ex precepto⁸ ſine interlocutione iudicis an pre ſcriptio ei opponi poſſit : cum et principalibus conſtitutionibus⁹ manifeſte caueatur : et ſi res iudi cata eſſet ex falſis inſtrumentis:ſi poſtea falſa inueniantur nec rei iu dicate ꝑſcription⁹ opponi:Ode deſtinus reſpon.ob hoc q; per ex rorem ſolutio facta eſt vel cautio de ſoluendo interpoſita proponi tur ex his inſtrumentis que nunc falſa dicuntur:preſcriptioni¹⁰ locū non eſſe.

¶ In preiudicialibus actionibus vl'er ceptionibus ille habet neceſſe probare qui aſſerit. ¶ Paulus.

Lex.xvj.

¶ Affricanus.

Lex.xvj.

Ndum titianum poſſides de cuius ꝓpietate inter me ⁊ te controuerſia eſt¹⁴: et dico pete rea viam ad cum per fundum ſcm ꝓnianum qué tuum eſſe conſtat deberi:ſi a te viā petā exceptionez q; preiudicium¹⁵ predio non fiat¹⁶ de hereditate velim cōuenire debitores hereditarios vel poſſeſſores rei hereditarie non poſſum ne fiat preiudicium

a ¶ Viam. hoc excep. recipit. ff. de serui. l. ei qui pignori.
b ¶ Meum. ⁊ ideo si succubui in petitione fundi remouebor a petitiõe vie. sed si ante viam ⁊c.
c ¶ Sed si ante. Titianum. s. iudicio iam cepto in via.
d ¶ Corpora sunt. i. res. nã nulla seruit⁹ est corpora. Itẽ vr̃ hec mala rõ. nã ideꝫ vr̃ posse signari i superiori casu. sꝫ alia ẽ rõ diuersitatꝫ: q: i isto casu p̃ secũdaꝫ q̃õnẽ nõ põt fieri p̃iudiciũ prime q̃õni: q: maior res vt̃ i prima ꝙ i scd'a. cum ex p'ria fiat p̃iudiciuꝫ ad scd'aꝫ: sꝫ nõ eꝫ. sꝫ i supiori casu ecõtra: ⁊ iõ fieret p̃iudiciũ p̃ori p̃ posteriorem. vt. j. e. l. rei. ⁊ ff. de iudi. l. p miorẽ. Itẽ alia rõne: q: i p'rio casu si pronunciet̃ mihi viã deberi p̃sumitur q̃litercũqꝫ ꝙ si fund⁹ sit me⁹: alioqn via mihi nõ debet̃: sꝫ i isto lꝫ p̃nũciet̃ me⁹ fundus nõ p̃sumit̃ debita via. sꝫ certe ambe iste rõnes ad idẽ tẽdunt. Sꝫ oppo. si p'rio petij viã: ⁊ postea fũdũ ⁊ succũbã in fũdo nõne fit mihi p̃iudicium in via? R̃ñ. nõ reo. sꝫ vtilitas fit reo: ⁊ rei fauore h̃ d'r. ⁊ facit. ff. d' ser. vrb. p̃di. l. iij. §. q h̃ꝫ. ⁊ j. eo. l. fundi.
e ¶ Restitutionũ. i. ipse restõnes. q: altera p̃ patiẽtiã: altera p̃ corporalẽ traditioneꝫ. vt. ff. de ser. r. p̃dio. l. j. §. fi. Vel dic ꝙ ex alia cã. nã fund⁹ vt me⁹. seruitus vt debita. vt no. C. de vsufru. l. corruptionẽ. Quid ĝ si simt̃ intentet vtrãqꝫ? R̃ñdeo primo fundũ debeo petere: cũ altera sit p̃iudicialis. arg. C. d' adul. l. q̃m.
f ¶ Nõ nocebit exceptio. sꝫ hec ꝙ p̃iudiciuꝫ petitioni vie non fiat.

vtileꝫ tibi fore putaui: videlicet ꝙ non aliter mihi viam[a] deberi probaturus sim ꝙ si prius p̃bauerim fundum titianum meum[b] esse.

Paulus. Lex.xvij.

Sed si añ viã / deide fundũ titianũ[c] petaꝫ: q: ⁊ diuersa corpora sũt[d] ⁊ cause restitutionũ[e] dispares sunt: nõ nocebit exceptio[f]

Affricanus. Lex.xviij.

Fundi quẽ tuũ p̃prium cẽ dicis partẽ[g] a te peto: ⁊ volo simul iudicio q̃ꝫ cõi diuidundo agere sub codẽ iudice. Itẽ si eiusdem fũdi quẽ tu possideas: ⁊ ego p̃priũ meũ[h] cẽ dicã fruct⁹ condicere tibi velim: q̃sitũ est[i] an exceptio ꝙ p̃iudiciũ fundo partiue ei⁹ nõ fiat obstet an deneganda sit? ⁊ vtrobiqꝫ putat iteruenire p̃torẽ debere nec p̃mittere petitori priusꝙ de p̃prietate ꝯstet[k] h'mõi[l] iudicijs experiri[m].

Marcellus. Lex.xix.

Omnes exceptiões[n] q̃ reo cõpetũt / fideiussori q̃ꝫ etiã iuito reo ꝯpetũt[o]. **Paulus.** Lex.xx.

Exceptiões opponuntur aut q: factum sit qd' fieri oportuit: aut quia factũ sit qd' fieri non oportuit: aut q: factuꝫ nõ sit quod fieri debuerit[p]. Q: factuꝫ sit quod fieri oportuit datur exceptio[q] rei vendite et tradite[r] rei iudicate[s]. Quia factum est qd' fieri nõ oportuit: datur exceptio doli mali. Q:[t] nõ factũ est qd' fieri debuit: vt bonorum possessionis[v] non date.

Neratius. Lex.xxj.

Rei maioris pecunie preiudiciũ fieri videt̃ cuꝫ ea questio in iudicium deducitur que vel tota[x] vel ex aliqua parte cõmunis est questioni de re maiori.

Paulus. Lex.xxij.

Exceptio est cõdictio[y] q̃ modo eximit[z] reuꝫ a dãnatiõe: mõ minuit[a] dãnationẽ. ¶ Replicatio[b] est contraria exceptioni: quasi exceptionis exceptio.

Labeo. Lex.xxiij.

Paulus[c] ait. † Si qs statuaꝫ in municipio ea mente posuit vt ea municipij esset: ⁊ eam petere vult excludi cum oportet p̃scriptione in factum data.

† Al's incipit si qs statuam.

Hermogenes. Lex.xxiiij.

Filiussa.[d] exceptioneꝫ iurisiurandi patri querit[e] si eum dare non oportere iurauerit.

¶ De exceptione rei iudicate.

Titulus.ij.

☞ Sententia lata contra vnũ super vna re non parit exceptionem rei iudicate contra alterum super alia re: hoc primo. nec etiam contra eundeꝫ ⁊ super eadem re si cã propter quam fuit lata cessat: hoc secundo. si vero non cessat / tunc bene parit contra eundem ⁊ etiam contra alium qui reputat̃ eadem persona. si iterum agat pro eadem re ⁊ ex eadem causa licet intentent actioneꝫ diuersam. hoc dicit Paulus.

Vlpianus. Lex.j.

Fundi. ¶ Casus Cum peterem a te partem certam fundi queꝫ tu tuum totum dicebas. hac cã pendente volo agere cõi diui. nõ audior. Idem si a te petam totum fundum ⁊ hac causa pendẽte petã eius fructus per conditionem. dicitur ꝙ non audior. Fran. accur.
g ¶ Partem. pro indiuiso.
h ¶ Proprium meum. prius petij fundum totum rei vendica. nunc per condictionem fructus peto.
i ¶ Quesitum est. in superiori casu.
k ¶ Constet. ⁊ sic obtineã. ⁊ sic facit ꝯ nos: q: ⁊ si nõ obtineam deberẽ agere publiciana. ⁊ sic cõi diui. ⁊ sicut denegat̃ cõi diui. vt h̃. sic etiã denegabit̃ publiciana. sed dic ꝙ h̃ volebam agere cõi diui. ex eadem cã. dicens me directe dñm p̃ parte. ⁊ plene dic vt not. ff. de euic. l. minor. ⁊ facit. l. si venditor. ⁊ l. si mancipium. eo. ti. ⁊ ff. fami. her. l. j. ⁊ l. fundus. Accur.
l ¶ H'mõi. i. cõi diuidũdo. vel ꝯditiõe. Sꝫ nõne quotidie fit ꝯ i fructib⁹? R̃ñ. hic primitus principal'r petunt̃. qd' nõ licet: sed vt accessorie. Acc.
m ¶ Experiri. questiones iste ⁊ que fiunt. ff. eo. l. fundum. contingentes sunt. ⁊ hoc est quod d'r. ff. de iudi. per minorem. Io.
n Omnes exceptiones. coherentes rei: ⁊ integro statu rei. vt. C. e. l. defensiones. ⁊ C. de nõ nu. pec. l. tã mãdatori. Et no. ꝙ hec ẽ huius. l. sñia ꝙ si q̃ exceptio cõpetit reo: ⁊ eadem fideiussori dat̃: fideiussor etiã iuito reo eã opponat. sub h̃ eñi p̃textu q: lex aliđ sonare vr̃ ꝙ velit. ⁊ magr̃i ⁊ scholares sepe decipiunt̃: ⁊ s'm h̃ nõ obstat. ff. e. l. exceptiões. ⁊ C. de nõ nu. pec. l. si cui. ⁊ ff. de do. si fideiussori. ⁊ ff. de lib. le. l. si quis reum. ⁊ j. de fideius. l. ex persona. ⁊ l. si testamento. ⁊ l. si stipulatus.
o ¶ Competunt. reo manente in integro statu. vt. C. e. defensiones. Acc.
Exceptiones. ¶ Casus. Exceptio cõpetit ob id qd' factuꝫ est ⁊ fieri debuit. vt si vendis mihi rẽ ⁊ tradis. Itẽ excep. rei iudicate qñ a me eaꝫ petis repello te p̃ excep. qñqꝫ ob id qd' est factũ qd' fieri nõ debuit vt doli mali excep. qñqꝫ ob id qd' nõ est factũ. qd' dic vt i glo. fi. Frã. ac.
p ¶ Quod fieri debuerit. potest adijci quartus modus: q: non fit quod fieri non oportet: quod potest habere per multa exempla. ⁊ in omni exceptione intentionis maxime. vt. ff. eo. l. ij. Accur.

q ¶ Exceptio. puta rei quam vẽdidisti mihi dñs nõ eras postea factus dñs eius vendices. Accur.
r ¶ Et tradite. vt. ff. de excep. rei vendi. l. j. Accur.
s ¶ Iudicate. quia iudicatũ est pro reo q ius habebat: idẽ ecõtra si contra eum ⁊ soluit. vt. j. ti. j. l. si quis cuꝫ totũ. §. plane. si aũt est dãnatus ⁊ nõ soluit nõ habet locuꝫ exceptio hec.
t ¶ Quia. veluti si patronum in ius vocauit.
v ¶ Possessionis. veluti si emãcipatus a debitore hereditario petet nõdũ petita bonorũ possessiõe repellit̃ except. nõ petite bono. pos. ⁊ no. ꝙ i p̃prie ponit̃ hec excep. cuꝫ nõ data bo. pos. nulla sit actio ꝯtra h'ditariũ debitorẽ. vel dic ꝙ fuit petita bon. pos. ⁊ ita agnita vñ ꝯpetit actio. sꝫ obstat exceptio: q: data nõ fuit a p̃tore vino s'm Io. sed hodie forte nõ obstat. vt C. q admit. ad bo. pos. l. fi. Itẽ i bonoꝝ possessoria h'ditatis pe. põt poni q̃ nõ cõpetit non habita bo. pos. vel etiã rei vẽ. cõtra singularẽ possessorem rei hereditatis.
Rei maioris. ¶ Casus. Si moui litẽ ꝯ te ⁊ hac pẽdẽte moueã tibi aliã litẽ q̃ in totũ tãgit p̃mã: obijcit̃ mihi excepti. q̃si hec cã p̃iudicaret p'rie qd' esse nõ dꝫ. de q̃ da exẽplũ. ff. e. l. fũdũ. ⁊ l. fundi. ideꝫ si i aliquo tãgeret primã. vt qñ moui q̃õnẽ h'di. iterim volo agere cõtra debitores heredit. petendo debita tãꝙ heres. nã p hoc fieret preiudiciuꝫ prime qd' esse nõ debet. Fran. acc.
x ¶ Vel tota. de tota põe exemplum. ff. eo. fundũ. ⁊ l. fũdi. De parte vt qñ ante lit. ꝯtest. i peti. he. agit petitor ꝯ debitores hereditarios. vt dixi. ff. eo. si post. alia exempla da que no. ff. de iudi. l. per minorem. Accur.
Exceptio. ¶ Casus. Dicitur ꝙ exceptio est conditio per quã quis quãdoqꝫ consequitur absolui in totũ: vt exceptio rei iudic. ⁊ similes. quandoqꝫ consequitur vt in minus condẽnetur. vt excep. quam opponit vir vt dotem reddere nõ teneretur nisi inꝙtum facere põt: idẽ in patrono ⁊ similibus. replicatio autem est exceptionis exclusio. Fran.
y ¶ Condictio. al's condictio. ⁊ al's contradictio.
z ¶ Eximit. vt rei iudi. ⁊ similes.
a ¶ Minuit. vt ea que facit dãnari inquantum facere põt. vt. ff. e. l. exceptiones que persone.
b ¶ Replicatio. facit. ff. eo. l. ij.
Paulus. ¶ Casus. Posui statuã in ciui. boñ. eo aĩo vt sit hui⁹ ciuitatis. si ammodo volo eã tollere oppõit̃ mihi excep. i factũ. F.
c ¶ Paulus. facit. ff. de acq. re. do. statuas. ⁊ ff. de priui. cre. l. furi⁹. ⁊ ff. qd' vi aut clam. is qui in puteũ. §. j. ⁊ ff. de pu. lo. fru. l. concedi. Accur.
Filiussami. ¶ Casus. Filius iurauit patrem suũ non teneri ad decem: que titius petebat a patre. ⁊ hoc iuramentum prestitit deferente titio: dicitur ꝙ per hoc iuramẽtũ acquiritur exceptio patri si ammodo conueniatur. Fran. accur.
d ¶ Filiussa. fa. ff. de iureiu. l. quãtomagis. ⁊ j. q̃rũ re. ac. nõ da. l. si filio.
e ¶ Querit. Est enim permissum ei patris conditionem meliorem facere deteriorem non ita. Azo.
¶ De exceptione rei iudi. Cui det̃ victori inquã ⁊ nõ victo. ⁊ qñ h̃ re
j. e. si mater. §. ij. ad quos transeat. vt. j. eo. si a
cita distin. quam habes. j. e. si mater. §. hoc iure. ⁊ l. si cũ testõ. §. fi. supple p̃ simi
te. §. iul. ⁊ l. itẽ. ⁊ l. si mater. §. hoc iure. ⁊ l. si cũ testõ. §. fi. supple p̃ simi
te. §. iul. ⁊ l. itẽ. ⁊ l. fideiussoris. ⁊ C. si vn⁹ litr. dinẽ pacti qd' est. ff. de pac. ⁊ heredi. §. fi. ⁊ l. fideiussoris. ⁊ C. si vn⁹
litr. dinẽ pacti qd' est. ff. de pac. ⁊ heredi. §. fi. ⁊ l. fideiussoris.
ex pluribus. l. j. ⁊ ff. de inoffi. test. posthumus. §. si qs. ⁊ j. de adul. l. de ex pluribus. l. j. ⁊ ff. de inoffi. test. §. hoc iure. in fi. ⁊ §. si nunciasse. §. querit̃ inter quos. ⁊ j. eo. l. si mater. §. hoc iure. in fi. ⁊ §. si nunciasse. §. querit̃ inter quos. ⁊ j. e. l. exceptio rei iudi. ⁊ l. iudicate. j. rñ. ⁊ §. fi. ⁊ ff. de re iurego. ⁊ §. fi. ⁊ j. e. l. exceptio rei iudi. ⁊ l. papi. §. si ex causa. ⁊ de sta. ho. ingenuũ. di. l. sepe. ⁊ ff. de inoffi. testa. l. papi. §. si ex causa. ⁊ de sta. ho. ingenuũ.
di. l. sepe. ⁊ ff. de inoffi. testa. l. si nõ. s'm Io. Accur.
⁊ de lib. agno. l. j. in fi. ⁊ l. si nõ. s'm Io. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

CUm res. ¶Casus. In quodam testamento inter cetera que erant relicta erant legata ⁊ libertates. Tandē vnus ex legatarijs petijt legatum ⁊ succubuit: qr testamentū mutatū fuit non valere. vt qr ruptum agnatione posthumi vel irritum. queritur an hoc preiudicat seruis quibus relicte sunt libertates? Et dicit quidam qr nō. quia res inter alios acta aliis non preiudicat. Fran. accur.

a ¶Preiudicium. vt. ff. titu. j. modestinus. nisi i casibus quos dic vt not. C. quibus res in. nō no. l. j. ⁊ facit. ff. de transac. l. iij. in prin. Azo.

b ¶Potest. ad libertate: vel legatum. Accur.

c ¶Ruptum. agnatione posthumi.

d ¶Irritum. capi. dimi. Accursius.

e ¶Non iustus. i. non solēne. ad que fac. j. de fal. l. si quis legatus. Accur.

f ¶Preiudiciū. plenum fed qualequale. arg. ff. de rei iudi. l. sepe. Sed contra. ff. de inoffi. testa. papinianus. §. si ex causa. Sol. vtibi. nā ibi rūpit/ quod est hic declarat. et sic hic contra nullus preiudicat. Item contra. ff. de pig. l. iij. in prin. Sol. vt ibi. Accur.

Qui cum. ¶Casus. Pater filium emancipatus pretulit ⁊ extraneum instituit ⁊ reliquit legatus titio. Titio cū vellet petere legatus oppositā fuit exceptionē qr emancipatus cō tratab. agebat ⁊ postea volebat agere peti. her. ⁊ sic succubuit titi⁹. Tādem emancipatus omisit cōtratabu. dicitur qr ipse titius restituitur in integ. vt possit adhuc petere legatum. Fran. accur.

g ¶Qui cum here de eius egit. petendo legatum: fed fecus i creditore bā betur. vt. ff. ad trebel. l. cum hereditas ex trebel. hodie idem in lega. vt in contrario. C. de peti. here. l. fi. ler tamen alia etiam in legatarys idez dicit. vt. ff. si cui plusq; per. l. fal. hoc autem. §. j. Azo.

h ¶Tabule. verba exceptionis. Accur.

i ¶Eas. emancipato preterito. Accur.

k ¶Possit. quia fieret preiudicium. peti. here. quam est propositurus qui pertit contratabulas.

l ¶Omittente. vel expresse vel tacite per temporis cursum. Accur.

m ¶Filio. cum enim emancipati mentionem facit: an idem in suo preterito? Respon. tunc ab initio ipso iure testamentum esset nullum nec tra ctu temporis conualesceret. vt infra. de exhere. li. in prin. Sed de equitate. conualesceret vtiliter si ille suus filius nihil auocare vellet. vt. ff. de iniusto testa. l. filio. ⁊ l. postbumus. Item dic hic bonorum pos. edicta lem. nam decretalem repudiare non potest. vt. ff. de succef. edic. l. j. §. de cretalis. Accursius.

n ¶Restituetur. per in integ. resti. vt not. ff. de transac. l. ij. §. j. ⁊ facit. j. de act. ⁊ obliga. l. qui cum here de. ⁊ ff. de contratabu. si preteritus. ⁊ ff. de bo. lib. ff. dn. j. de iure fis. l. apud. Accur.

Ilud glo. est singu. ad hoc ppositū qr licet testamētū i fili⁹ in ptāte sit preteritus sit ipso iure nullus: tñ si filius preteritus nō vult aliquid petere reconualescet vtiliter ⁊ equitate. Bolog.

Idem. ¶Casus. Exceptio rei iudicate habet locum quādo eadem questio iterū inter easdem ꝑsonas mouet. hinc est qr si singulas res petij rei vendi. ⁊ succubui. postea easdem volo petere vt here. ex eadez causa vt prius certe repellor excep. rei iudicata. idē cōtra. Secundo dicit in. l. seq. qr excep. rei iudica. cōprehēdit oēs ꝑsonas q̄ possunt rem deducere in iudicium. quod expone vt in glo. accur. que incipit: cuz ba beāt legitimā ⁊c. Hinc est si tutor nomine pupilli egit ⁊ succubuit: obstabit excep. pupillo agere volenti. idem si procurator egit ⁊ succubuit: obstabit excep. domino agere volenti ad idem. Tertio dicit. Si ad eandē rem agat qui prius egerat ⁊ succubuerat: licet alia act. nunc agat: cessabit ei excep. rei iudica. ꝛ ponitur exemplū. vt ecce tenebaris mihi ad. ꝛ. actio. mandati. postea tu venisti ad gerenda negocia mea ⁊ nō exegi a te ista. ꝛ. cum vellem agere contra te promisisti mihi iudicio sisti: forte qz immobilia non possidebas egi contra te acti. mādati ⁊ succubui. posea volo agere actio. negociorum gestorum vel certi conditione ad eadez

CUm res inter alios iudicate nulluꝫ alijs preiudicium faciant ex eo testamēto vbi libertas data est: vel legatum agi potest licet ruptum vel irritum: vel non iustum dicatur testamentum: nec si superatus fuerit legatarius: preiudicium libertati fit.

Idem. Lex. ij.

QUi cum here de eius egit qui filium preterierat: ⁊ exceptione summotus est: aut si non in ea causa sint tabule testamenti vt contra eas bonorum possessio dari possit omittente emancipato filio bonorum possessionem non inique restituit vt agat cum here de: ⁊ ita Julia. libro. iij. digesto. scribit.

Idem. Lex. iij.

ULianus lib. iij. digesto. rñ. exceptionez rei iudicate obstare quotiens eadem questio inter easdem personas reuocatur: ⁊ ideo ⁊ si singulis rebus petitis here ditatem petat vel contra: exceptione summouebitur.

Idem. Lex. iiij.

BEi iudicate exceptio tacite continere videtur omnes ꝑsonas que rem in iudicium deduxerunt. obstabit mihi excep. ⁊ hoc dicit hec lex ⁊ due seq. Fran.

o ¶Petitis. rei vendi.

p ¶Petat. er eadem causa: non postea superuenienti. ⁊ facit. §. de pac. l. si vnus. §. item si pactus. ⁊. j. co. si quis cum totum. §. fin. ⁊. §. de peti. here. l. postq̄. ⁊. §. de contratabu. l. si post. §. illud.

cere solent.

Idem. Lex. v.

DE eadē reagere videt ⁊ q non eadē actione agit qua ab initio agebat: sed etiam si alia experiat de eadem re tñ: vtputa si quis mandati actur. fit cum aduersarius ei in iudicio sistēdi cā. p missiset ⁊ ꝑter eandē rē agat negociorū gestorū: vel condicat: de eadem re agit: recteq; ita diffinitur cum demū de eadem re nō agere qui prorsus rez ipsam non persequitur. Eterum cū quis actione mutata experitur dūmō de eadē re experiatur: ⁊ si diuerso genere actionis quam instituit videtur de eadem re agere.

Paulus. Lex. vi.

SIngulis controuersijs finigulas actiones vnūq; iudicati finem sufficere probabili ratione placuit: ne aliter modus litium multiplicatus summā atq; inexplicabilem faciat difficultatem: maxime si diuersa pronunciarentur. parcre ergo exceptioni rei iudicate frequens est.

Qui petit totum et succumbit obstat exceptio rei iudicate: si postea vult petere partē ex eadē causa: secus si ex diuersa. Pau.

SAlpianus. Lex. vij.

J qs cū totū petisset partez mandati ad. ꝛ. postea illa deuoluta sunt i actiōe neg. gest. puta qz a se nō exegit cū ipsius absentia ageret negocius sine mādato postea. vt. ff. de neg. gest. l. diuortio. ⁊. §. mā. l. si remunerādi. §. apō iul. ⁊. l. si negocia. ⁊ facit. §. de act. emp. nō est nouū. ⁊ de iureiu. l. duob⁹. §. exceptio. ⁊. C. de eden. l. edita. ⁊ inst. de actio. §. si qs aliud. ⁊. j. co. l. cus querit. Azo.

SIngulis. ¶Casus. Si plures competunt act. ad idez sufficit vnā intentari: ⁊ redditur mirabilis ratio in lra. vt cum bladum ꝛ. ⁊ condi. furti cōtra furē ad rem surreptam/ sufficit vnaz intentari ⁊ idez in similibus. ⁊ de his dic plene vt in glo. hic positis. Frā. accur.

v ¶Singulis controuersijs. vnā cōtrouersiā dicit vnā cām. i. factū illud ex quo actio nascit: de quo cū semel actū fuerit quauis actione ⁊ occasione aliarū actionū nō ds iterū queri de eod̄ saluo si plus est in secūda. vt j. vi bo. rap. l. j. Ité eo saluo si non fuit oēs causas ꝑsecutus cū actio eēt gñalis. vt. C. de iudi. l. ij. ⁊ fm hoc pōt poni casus ꝑ bas. ff. vt. j. de acti. ⁊ obli. l. plura. ⁊. §. de pecu. hinc queri. j. rñ. ⁊. j. de nora. i delictis. §. fi. Mo. etiā qr nō ls plures simul ꝓponere: vt hic. ⁊. j. de reg. iur. l. nemo ex. §. quotiens. misi in casu. vt. §. quorum lega. l. j. §. qō ait ꝓtor. ⁊ facit. j. de verb. signi. si qua pena. Jtē nota ex eo qō subijcit de infinitate vitādā. ad qō est. §. de dā. infec. l. si finita. in prin. Jtē no. de cōsuetudine. sic. §. de publi. l. si publicanus. §. fi. Accur.

Actiones plures ad simul ꝓponere licet.

x ¶Actiones. i. vnam actionē ex multis ad idem competentibus.

y ¶Sufficere. ⁊ excipi de re iudi. licet alia actione agatur.

z ¶Inexplicabilem. ꝓ hoc nō remouet quin liceat plures actiones ꝓtestari: ⁊ ꝑ alterā. ꝓtestamur quod petimus: verum si. ꝓpōsita vna. ꝓnunciatum sit cōtra me obstabit excep̄tio: si alia agam act. ex eadē cā aliter dicentibus inexplicabilis esset litium finis: ⁊ hoc fm quosdam: sed hoc dic vt no. §. de trib. quod in beredem. §. eligere.

a ¶Pronunciarentur. nunc ꝓ actore: nunc ꝓ reo.

b ¶Frequens. i. consuetum est.

SIquis cum totum. ¶Casus. Petij rem totam ⁊ succubui: nunc peto partem eiusdem rei ex eadem causa: dicitur qr obstabit exceptio. rei iudica. nec est vis siue id quod petij consistat in corpore siue in quantitate: siue in iure: et de hoc vltimo da exemplum vt habes in glo. domini mei accur. que incipit: vt in vsufructu ⁊c. ⁊ in littera subijcitur exemplum de corpore vt si petij totum fundum rei vendi. et succubui: postea

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

postea volo petere partē eiusdē fundi pro diuiso: vt a fossato supra: vel pro indiuiso: vt partem dimidiam vel tertiam obstabit mihi exceptio. Idem si petijs duas res ꝛ succubui: postea vnam er his tantus volo petere er eadem causa obstabit mihi exceptio. ¶Postea dicit petij fundum ꝛ succubui: postea volo petere arbores ercisas de fundo predicto: vel si petij domus ꝛ succubui: nunc volo petere tigna vel lapides er eadē causa: vel petij nauem ꝛ succubui: postea volo petere tabulas eiusdē nauis: vel si petij ancillam quā dicebam pregnantem ꝛ lite pendente concepit et peperit ꝛ succubui: postea volo petere partum eius: queritur an ī omnibus istis casibus obstet exceptio rei iudicate. Et dicitur q̄ fere in omnibus istis casibus obstat exceptio. et bene dixi fere: q̄ in casu illo vbi petij ipsā lam ꝛ succubui: ꝛ postea volo petere lapides vel tigna domo ostructa: dicitur q̄ non obstat exceptio. ꝛ redditur notabilis ratio in littera idē est in fructib⁹ fundi vel par tu ancille: naz petito fundo vl ancilla: si succubui bene possuz petere partum eius vel fructus: nisi in petitione fundi vl ancille obtinuerim ꝛ restitutus mihi fuit fundus vl ancilla cum estimat. fructuum vel partus: nam ammodo fruct⁹ nō possuz petere. Ī fine regula traditur notabilis in littera. ꝛ hoc dicit bec lec ꝛ seq. Fran. accur.

a ¶In toto ē. vt.j.ō reg. iur. l.i toto ꝛ sequ.

b ¶In iure. vt i vsufruc. vt si petij totū fundū vsufruc. ꝛ postea partis: naz diuisionē recipit. vt not. ff. de vsufruc. l. v. in ceteris seruitutibus secus: q̄ indiuidue sunt. vt. ff. ad leg. falci. l. j. ff. si vsufruc. licet quidam etiam in eis ponant casum. vt si petij viam ꝛ postea peto iter: quod nihil est: q̄ tunc aliud peto cum aliud sit via: ꝛ aliud iter. vt. ff. de ser. vrba. prę. l. j. ꝛ j. l. si mater. ff. si quis iter. Item potest poni in bereditate que est ius. vt j. ff. si. ff. de pac. si vnus. ff. antepe. Item potest poni: si primo petij fundum postea vsumfruc. causalem. secus autem si formalem. vt. j. e. si cum testamento. ff. si fundum. ꝛ facit. ff. de leg. ij. cuz filius. ff. dominus. Ité facit ad. l. ff. de dam. infec. dies. ff. si intra. ꝛ j. de verb. oblig. l. qui vsum fruc. ꝛ j. eo. egi. ꝛ j. de verb. signi. l. recte dicimus. ff. si. ꝛ. l. appellatiōe. ꝛ l. pupillus. ff. si. eſt argumentum contrarium.

c ¶Proinde. exemplum de corpore.

d ¶Certum locum. nō habita mentione partis.

e ¶Nam nocebit. vt ꝛ j. eo. si cum testamento. ff. ij.

f ¶Ercisas. Arg. contra. ff. de pig. ac. si conuenerit. ff. si quis.

g ¶Lapides. er eadez causa qua petijt fundū. aliud si er alia. vt. j. priori. ff. ꝛ facit. ff. de pac. si vnus. ff. antepe.

b ¶Si ancillam pregnantem. id est quam dicebat pregnantem sed non erat. Accurſius.

i ¶Id queritur. er eadez causa.

h ¶Fere. quare dicit fere statim subijcit: sed in cementis ꝛc.

l ¶Petit. ꝛ succubuit.

m ¶Aliud petere. bic est contra. ff. priori. ff. solu. vt ibi. Item contra. ff. de pac. si vnus. ff. antepe. solu. vt ibi.

n ¶Non vtiqz. semper. sed quandoqz. Accur.

o ¶Cementa. scz per consequentiam: licet hoc frequenter contingit scilicet q̄ cuius est domus ꝛ cementa.

p ¶Separata. nisi iam duplum cōsecutus fuerit p act. de tigno iniūcto.

q ¶Vendicare. vt ꝛ ff. de acqui. re. do. adeo. ff. cum in suo. ꝛ institu. de rerum diui. ff. cum in suo.

r ¶Non noceat. si babes sine nō: plana est: ꝛ tunc cōsonat. ff. pri. ff. idez si quis fundum. ꝛ de pac. si vnus. ff. antepe. Si vero habeas nō noceat. vt habent fere omnes cōiter. tunc queritur an ad qō. ff. diri de cementis: ꝛ sm vtriqz dic reū absolutū. ¶Sī tertio legi: put habeo non. ff. q̄ reus fuit condēnatus ī matre: ꝛ sic nō bz except. vt. j. e. l. euidenter. ꝛ bene tūc continuatur plane ꝛc. sed sm mediam positionem est contra. C. de libe. cau. l. fi. Sol. hic dīsj in ter duos: ibi liberalis cā agit: vt ibi diximus: vel hic alia er causa petijt: ibi er eadē causa qua cōtra matrem: ꝛ facit. ff. de vsu. l. partuz. Sz ꝛ hoc qō lite pendente ex re pe tita. puenit pōt dici q̄ si per se pōt peti non obstit exceptio rei iudi. alīs sic. vt. C. de iudi. l. j. ꝛ. C. de positi. l. iiij. ꝛ facit. ff. de rei vēd. l. er diuerso. ff. j.

s ¶Partus. nomiatiui casus. Accur.

t ¶Venerūt. ff dicit quādo possessor condemnatus est.

v ¶Estimatiqz. qs p vel: ꝛ supple estimatio eoruz prestita est.

x ¶Obijciendā. j. e. l. euidenter. cōtra. Sol. bene dicimus cōdēnato. pfice re exceptionē: si tñ soluit vel soluere paratus ē: sed a tali. pdesse liberet nos dñs. Vel hic obijcit exceptio in eo ī quo videtur absolutus a re. ꝛc. sz cū prestitit estimationez cuz sit emptio. vt. ff. pro empto re. l. iij. ff. de rei vendi. l. eius rei. Ité contra. ff. de liber. ho. erbi. l. iij. ff. pe. solu. speciale ibi fauo re libertatis.

y ¶Vel alio. Vel. petiaz.

z ¶Judicij. i. actionis.

a ¶Heritis. rei vendi.

b ¶Petat. hereditario iure: ꝛ hoc ſi er eadē causa er qua primo petijs res ſingulae: idez ecōtra. ſecus autē ſi er alio. vt. C. de peti. here. l. bereditas

Lex. viij.

Item pars te fundi petita f fa milie herciscunde: vel cōmuni diuidundo agit: eque exceptione ſubmouebitur.

¶Absolutus in actione reali vel mixta ex eo: quia non possidebat: si postea icipiat possidere potest iterum conuenīri ꝛ nō babet exceptionem rei iudicate. ¶Pau.

Lex. ix.

Sulpianus. Ja te bereditatem g petā cū minus vēdicare h potest. ¶De fructibus eadem questio est ꝛ de partu: h enim nōdū erant in reb⁹ humanis: sed ex ea re sunt que petita est magistz est vt ista exceptio petitozi nō nocat i. ¶Plane si in restitutionem vel fructus vel etiam partus k venerūt l estimatiqz v sūt: consequens erit dicere exceptionē obijciendā x. ¶Et gñaliter vt iul. diffinit exceptio rei iudicate obstat quoticuns inter easdem personas questio renocatur vel alio y genere iudicij z: et ideo si bereditate petita singulas res petat: vel singulis rebus petitis a bereditatem petat b: exceptione ſubmouebitur. ¶Idē erit probādū ꝛ si quis debitum petierit a debitore bereditario c decide bereditatē petat d vel cōtra si ante bereditatem petierit: ꝛ postea debitum petat: nam et hic obstabit exceptio. nam cū bereditatem peto: ꝛ corpora et actiones omnes que in bereditate sunt / videntur in petitionem deduci e.

Julianus.

Item pars te fundi petita f fa milie herciscunde: vel cōmuni diuidundo agit: eque exceptione ſubmouebitur.

¶Absolutus in actione reali vel mixta ex eo: quia non possidebat: si postea icipiat possidere potest iterum conuenīri ꝛ nō babet exceptionem rei iudicate. ¶Pau.

Sulpianus. Lex. ix.

Ja te bereditatem g petā cū

tis. Item quid si primo rem vnam petij ꝛ succubui: nunc ex eadem causa totam bereditatem peto. an obstet exceptio: ¶Respon. quidā: si ideo primo succubui quasi non sim bered ob. si vero quasi nō sit bereditaria tunc non. arg. C. de euic. l.

c ¶Bereditario. ꝛ succubuit.

d ¶Petat. i. agat contra eundem debitorem pet. here. cum se bereditem contendat. vt. ff. de pe. here. l. nec vllam. ff. si. ꝛ. l. seq.

e ¶Deduci. vt ꝛ. ff. de pe. here. item videndum. ff. si.

f ¶Tem parte. ¶Petita. ꝛ amissa.

Ja te. ¶Caius. Ego franciscus egi contra te peti. bereditatem. ꝛ fuisti absolutus: quia non possidebas aliquam rem here. postea cepisti res here. possidere: ꝛ iterum volo agere contra te petitione bereditatis. bene possum. Idem est sicut primo si egi: iudicatum fuit me bereditem ꝛ fuisti condemnatus in restitutione. rerum here. quas possidebas: nā si amodo aliquas alias incipias possidere ꝛ iterum velim agere contra te peti. here. bene potero. ¶Si quis. ¶Done casum vt babes in glo. domimi mei ac. que incipit: quem putabas ꝛc. ¶Julia. scribit. Ego franciscus petij a titio quendam fundum ꝛ succubui: postea titius fundum eiscus petij a titio quendam fundum ꝛ succubui: postea titius fundum ipsum vendidit sempronio ꝛ tradidit: si eundem fundus a sempronio petam obstabit mihi exceptio rei iu. ꝛ sic except. ista competens venditori vadit ad emptorem: non ita econtra vt si egi contra emptorez fundi ad fundum quem emerat dicens meum: ꝛ succubui: ꝛ hic fundus reuertatur ad venditorem: puta ex causa redhibit. vel simili de causa: ꝛ eundez fundum ab illo venditore petam: non obstat mihi exceptio. Hinc etiaz fundum ab illo venditore petam: non obstat mihi exceptio. Hinc etiaz est q̄ si rem bereditatem. quam here. dicebam meam vendidisti ꝛ tradidisti: ꝛ eam ab emptore eruci: si tu eam a me petas non obstat tibi exceptio. obstat mihi: nec agam ad eandem rem contra venditorem: ꝛ hoc dicit hic. ff. ꝛ lex se. Fran. accur.

g ¶Si a te bereditatem, aliter si iudicatum esset non esse meam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Meam esse. Sed de hoc casu que dubitatio erat: Respon. quia quedam possidebat vnde in illis fuit condēnatus: ⁊ sic per consequentiam in alijs videtur absolutus: sed contra est. H.

b ¶ Nihil possidebat. Quid si tunc possidebat: sed tamē absolutus fuit quasi non possideret: si postea agit nunquid ob. exceptio rei iudicate: videtur ꝙ sic. vt al's i patre qui iurauit nihil esse i peculio. vt. ſ. de iureiurando. l. qui iurasse. §. si pater. Econtra videtur ꝙ non. cum sit male absolutus nec possit dicere se per iniuriaʒ absolutū. vt. ſ. de lega. j. si seruus plurium. §. j. de iudi. l. si pretor. interrogabit̄ eniʒ an ante sententiaʒ possidebat. ⁊ sic per mēdaciū tunc videtur absolutus: ⁊ sic non nocet exceptio: an postea cepit. ⁊ tūc nō ob. exceptio. si ideo fuit absolutus quasi nō possideret. similis questio fit in. d. §. si pater. sed dicaʒ ꝙ huiusmodi interrogationibus respondere nō tenetur ꝺm Jo. ⁊ sic habet exceptionem ex iniuriosa sentētia. ⁊ adde qđ no. j. eo. si qs ad exhibēdū. ⁊ fac. C. ad exhi. l. neqʒ. ⁊. j. eo. si rē meā. ⁊. l. si qs ad exhi. ⁊. ſ. de pecu. l. si post datum. Azo.

c ¶ Nō nocere. qꝛ vtriqʒ pro me iudicatuʒ videt̄.

nihil possides: deinde si tu ceperis aliquid possidere: iterum hereditatem a te petam: an noceat exceptio ista ⁊ putem siue fuerit iudicatum hereditatem meam esse[a] siue aduersarius: quia nihil possidebat[b] absolutus est non nocere[c] exceptionem.

☞ Legitur tribus modis in glo. ꝺm primam lecturam ꝙ sententia lata soluʒ in fauorē actoris: quia reus fuit condemnatus ⁊ ius actoris declaratum: ꝺm secundaʒ fuit lata solum in fauoreʒ rei qui reus fuit absolutus: quia nō possidebat ⁊ ius actoris nō fuit declaratum: ꝺm tertiaʒ que est notabilior: alijs fuit lata partim in fauorem actoris: qꝛ ius suum fuit declaratum: partiʒ in fauorem rei: qꝛ reus fuit absolutus ex eo qꝛ non possidebat. Pau. de ca.

† Iste text⁹ deberet scribi lit ex͛ aureis ꝺʒ bar. hic ad h̄ ꝺm vnam lec. ꝙ snia lata ꝯ nō possidentē tāꝙ possidentem/si de nouo ceperit possidere mādabit snia executioni. ad qđ adde tu matth. i suis no. fol. viij. singu. cxxxviij.

¶ Si quis fundum[d] † queʒ putabat se possidere defenderit: mox emerit re ꝺm petitorem iudicata: an restituere cogatur: et ait neratius si actori iteruʒ petēti obijciat̄ exceptio rei iudicate replicare[e] cū oportere de re ꝺm se iudicata.

d ¶ Si quis fundum. Quem putabas te possidere cepisti defendere/et condemnatus fuisti. deinde fundum emisti ⁊ possidere cepisti: si petitor agat actione prima qua egit quando obtinuit: ⁊ tu opponas exceptio. rei iudicate ipse replicabit de re ꝺm se iudicata. vt. j. e. l. euidēter. stultus tamen est qui prima act. agit/⁊ non executioni sententiam petit mādari. Uel aliter dic casum. Primo absolutus fuisti: quia non possidebas: postea emisti ⁊ possidere cepisti. deinde actor egit ⁊ obtinuit: ⁊ tūc iteruʒ agit actione prima. Uel tertio pronunciatuʒ fuit rē esse petitoris ⁊ reus absolutus: quia non possidebat: nec dolo desierat possidere. ⁊ sic vterqʒ vincit. Sed tunc quomodo potest absolui: cum lite contesta. non sit cōdēnandus. vt. ſ. de rei vē. l. is qui: Rñ. ibi asserebat se possidere. h̄ nō. nec fuit hic interrogatus an possideret. ⁊ facit ad fi. §. j. eo. euidenter. ⁊ ſ. de pig. si fundus. §. creditor. Accur.

e ¶ Replicare. ne ei contra quem iudicatum est prosit rei iudi. exceptio. vt. j. eo. euidenter.

f ¶ Solere. que actori. ante venditionem competebat. vt. j. ti. j. l. pen. §. pe. ⁊ facit. C. de euic. l. emptori. ⁊. j. eo. si mater. §. iulianus. Iteʒ ecōtra vt noceat emptori quod vēditori nocebat. vt. ſ. de pig. si superatus. §. fi. ⁊. j. eo. l. exceptio.

g ¶ Non debere. s. si reuertat̄ ad venditorem res vel per redhibitionem vel per pactū legis cōmissorie. vel adiectionis in dieʒ qbus casibus lata snia pro emptore vel contra eū/nec prodest nec nocet vēditori ꝺm quosdam. Sed Jo. dicit i predictis casibus trāsire: qꝛ redhibitio talis similis est venditioni. ⁊ fit accessio possessionis venditori. vt. ſ. de acquiren. pos. l. pomponius. §. preterea. ⁊. ſ. de vsucap. l. si hominē. ⁊. j. ti. j. si ex duobus. §. vendidi. Et qđ hic dicit intellige eo casu qñ res redijt ad vēditorem: qꝛ cecidit emptor a possessione: ⁊ venditor accepit sine vitio: qbus casibus non prodest agenti: ⁊ vincenti contra emptoreʒ vt subijcit nec nocet si emptor vincit. vt. j. l. prori. sed certe sic non esset differentia si dicas sine titulo redire cū ⁊ idē esset si ⁊ primus transitus esset sine titulo qđ hec lex vult esse differentiam. vnde teneas primam. ⁊ redde rationem: qꝛ venditoris iterest prodesse emptori. sed nō ecōtra. vt. ſ. de pac. l. fideiussoris. nec obstat de accessione possessionis quia hic hominis factum: ⁊ labor/ibi nō. Uel dic tertio ꝙ emptor fuit absolutus anteꝙ emeret. ⁊ postea emit ⁊ tandem redhibuit. ⁊ facit. ſ. de pign. l. iij. §. fi. ⁊. ſ. quod quisqʒ iur. l. iij. §. si is. ⁊ de ser. l. pro parte. Sed argu. cōtra. ſ. de iureiur. l. duobus. §. j. ⁊ de pecu. quesitum. §. si annua. ⁊ de pac. l. si cum empto. in prin. ⁊ ad trebel. l. facta. §. si heres.

h ¶ Rem. s. eius hereditatis quam possidebas. sed ego asserebā me heredem verum. qđ tu negabas.

i ¶ Si ea. verba exceptionis recte ageres si ea ⁊c.

k Item si victus. ab emptore. ⁊ postea actiōe in rēa te petiero. Acc.

l ¶ Tu. s. possidens.

Si mater. ¶ Casus. Titius filium suū impubereʒ instituit hēdeʒ. titio defuncto filius eius adiuit here. et decessit infra pupillarem etatem: mater huius pueri petijt bona pueri: cuʒ debeat ei succedere ex senatuscon. tertuliano. generaliter sua peti. proposita credens fuisse datum substitutum illi puero: ⁊ allegabat illam substitutionem non valere quia ruptum erat testamentum titij natiuitate alicuius: postea testamento titij aperto non inuenitur ꝙ aliqua substitutio fuerit facta. ⁊ sic hec mater iteruʒ vult petere bōa predicta: queritur an obstet excep. rei iudi. ⁊ dicitur ꝙ sic: sed tñ ex cā. i. qꝛ mater est: succurritur ei cum vnā cām tm̄ primo elegerit. vl' dic ex causa. i. qꝛ postea aperte sūt tabule succurritur matri ope in integ. resti. Secundo dicit. petij a te stichū dicens meū/non adiecta causa credens eū esse meū: qꝛ titi⁹ eū mihi tradiderit. h̄ non expsso ⁊ succubui. postea volo eundem petere quasi ex cā hereditaria sit meus: dicitur ꝙ repellor excep. rei iudi. secus auteʒ est si petij a te fundū quem dico meum ex alia causa ꝙ prius: naʒ hoc casu non repellor excepti. rei iudi. ¶ Itē Jul. scribit. Ego ⁊ tu eramus heredes titij. tu credens quendam funduʒ a sempronio possessum esse hereditariuʒ petijsti partem eius fundi a sempronio et succubuisti: postea eandē partem a sempronio emi. tu contra me vis agere ac. famil'. hercis. ad istum fundum diuidendum: quasi hereditarius iste fundus: dicitur ꝙ repellam te per exceptionem rei iudi. ⁊ sic ex persona venditoris mei competit mihi exceptio rei iudica. perinde ac si mecum a princi. egisses ad partem fundi ⁊ succubuisses: nam repellam te iterum agere volentem.

☞ Exceptio competens contra auctorē transit contra singularem successorem non sic econuerso: ⁊ codeʒ modo exceptio competens singulari successori nō transit ad auctorem re ad ipsum reuersa. Pau.

¶ Julia. scri. exceptionē rei iudicate a ꝑsona auctoris ad emptorē trāsire solere[f]: retro aūt ad auctorē ab emptore reuerti nō debere[g]. Quare si hereditariā rē[h] vendideris: ⁊ ego eādē ab ēptore petiero: ⁊ vicero: petēti tibi nō opponā exceptionem: aut si ca[i] res iudicata nō sit inter me ⁊ eū cui vendidisti.

Iulianus. Lex. x.

Item si victus[k] fuero tu[l] aduersus me exceptionem non habebis.

☞ Si in petitione hereditatis precedat generalis petitio ⁊ specialis persecutio obstat exceptio i omnibus casibus: nisi actor ope restitutionis iuuetur. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. xi.

Si mater † filij impuberis defuncti ex senatusconsul.[m] bona vendicauerit[n]: idcirco quia

† Queritur de solēni dubio an snia retractaret pretextu testamenti de nouo reperti sicut iuramentū iudiciale p' l. fi. C. de re. cre. et iureiurā. cū ibi plene no. et dic ꝙ ludo. ro. in suis singul. folio. vj. singu. ccxv. late examiat hanc qōnē. tandē cōcludit ꝙ retractat̄ snia p glo. in. l. j. §. rō. ſ. quēad mo. testa. ape. p q̄ dicit h̄ esse casuʒ in hac. l. in pn. recte intuēti q̄ tex. pbat sciū?? bñ inspiciatur. Bolo.

¶ Eandem causam. Non solum idemptitas personarum facit eandem causam videri: vt in emptore ⁊ venditore dictum est: sed etiam eadeʒ cā petendi: id est si petitio secunda cōcordet cum prima: si autem nō cōcordet: tunc non obstat exceptio: vt si petij rem aliquā a te quasi meam/cū nō esset: ⁊ sic succubui. postea illa re a vero domino mihi legata iterum eam a te peto: non obstat mihi exceptio. secus autē si petij seruuʒ tanꝙ meum ⁊ succubui: ⁊ postea captus fuit seruus ab hostibus: ⁊ postea de captiuitate euasit: ⁊ iterum istum seruum a te petam: dicitur ꝙ repellor exceptio. rei iudic. sed si ex dominio nouiter acquisito peterem: non obstat exceptio. v tputa re mihi sub conditione legata a domino iterim pendente condi. eam emi a non domino: ⁊ istam rem petij quasi meam a quodam possidente eam ⁊ succubui: postea existente conditione legati eandem rem petij: dicitur ꝙ non repellor. Sed quid si credebam rem meam ex causa here. ⁊ predictam rem petij dicens me dominum ⁊ succubui: postea eam volo petere quasi meam ex causa donatio. certe repellor exceptio. rei iudi. ⁊ redditur notabilis ratio i fi. §. ¶ Si quis iter. Petij iter per fundum tuum ⁊ succubui: nunc volo petere actum per eundē fundum: dicitur ꝙ nō obstat exceptio. ¶ Hoc iure. Dicitur ꝙ ex parte actoris obstat exceptio omnibus personis que possunt rem infra iudicium deducere vt est procurator: tutor: curator: ⁊ similes. ex parte auteʒ rei prodest exceptio. etiam defensori rei: qui reus fuerat primo absolutus. Item si petij stichum a titio queʒ promiserat mihi ⁊ succubui: ⁊ eūdem stichum petam a patre titij ex eadem causa qua prius egeram contra titium: hoc addito quia de peculio tunc agebam. dicitur ꝙ obstat mihi exceptio. ¶ Si egero. Habebam predium iuxta tuū ratione operis in tuo facti aqua pluuia dat damnū predio meo: egi contra te actio. aque plu. arcen. ⁊ succubui. si vendidi fundum meū: ⁊ emptor agat predicta act. contra te. repellitur exceptio. Idem si tu vendidisti tuum fundum ⁊ agam contra emptorem: nam repellor. ¶ Item si reʒ. Titius petijt a te librum quem dicebat suum ⁊ succubuit: tandem bozolus fenerator dicit illum librum obligatum sibi a titio pro. x. ⁊ agit hypothecaria contra te ad eundem librum: queritur an ei obstet exceptio rei iudica: Et distinguitur: nam aut obligauerat eum titius bozolo anteꝙ ageret titius: ⁊ tunc non obstabit exceptio bozolo. nam ⁊ titius petere ⁊ bozolus pignoraticiam act. saluam habere potuit: aut postꝙ egerat titius ⁊ succubuerat obligauit eum bozolo ⁊ tūc obstabit exceptio bozolo. Frāciscus accursius.

m ¶ Senatusconsulto. tertuliano ex quo matres vocantur ad hereditatem filiorum. vt insti. ad tertul.

n ¶ Uendicauerit. generaliter proposita petitione sua. H.

Rupto.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Rupto. agnatione postbumi. ꝛ banc solam causam allegabat.
b Substitutum. de iure.
c Substitutum. de facto.
d Sed ex cā. ſ. q: est mater: als secus. vt. ĵ. pri. §. deniqꝫ ꝛc. ꝛ. §. candē. vel qnō rei vendi. fed actiōe mixta egit. ꝛ sic nō ob. ĵ. §. deniqꝫ ꝛc. ꝛ. §. eādem. vel qꝫ pſecuta est vnā cām. ar. C. de iudi. lꝫ. Hnō valet. vt. ĵ. pr. §. deniqꝫ ꝛc. vel qꝫ postea apte sunt tabule. vt ar. §. de transac. de bis. ꝛ. §. de interroga. actio. l. de etate. §. ex cā. ꝛ dic p in integrū restitutiones. secus si träſegit qꝫ tunc ēt fine restit. vt. §. ō träſactio. l. iij. §. ĵ. ꝛ ibi plene dicit. et ſacit. §. ō ſtitoria. l. dēbat. ſ. deloſſi. teſtl. eū q. ꝛ. C. ōpu. ꝛ aliꝫs ſub. l. ꝓb⁹.
e Si dominꝫ. non adiecta cā: ſed absolute. non tamen reus tenebaſ recipere talē libellum. vt no. C. de anna. excep. l. fina. ꝛ diſtingue: qꝫ aut ago rea li aut pſonali. primo caſu ſi abſoluitur quia nō poſſidet / ago poſtea incapit te eo poſſidere. vt. §. eo. ſi a te. in prin. ꝛ. ĵ. ſiré. ꝛ. l. ſi qs ad exhiben. ꝛ. C. ad exhibē. l. deniqꝫ. nam ceſſat causa absolutiōis. vt §. e. ſi a te. ꝛ. l. ij. ſi ỹo absoluit: qꝫ nō ꝓbo me dominuꝫ: nocet in re petita non in alia. vt. ĵ. e. ſi ex te ſtameuto. ſed ꝛ in eadē obſtat ſi generaliter petiĵ. i. origine petitiōis in libello nō nominata obſtat ĵ. ex alia tunc putaꝛ es me dominū q̄ nūc vt §. §. deniqꝫ. ꝛ. ĵ. §. eandē. in fi. §. qō tamen fallit in matre qꝫ mater vt in pri mo rō. buꝛ⁹. l. ſecuſ aūt ſi originé nominaui. vt. §. ſi quis autem. ꝛ hoc ſi ago ex veteri diſio. Sivero ex ſuperuenienti poſt ſentētiā nō nocet niſi fingaſ ei ꝛ tūc cōpetiſſe. vt. §. eandē. Scō caſu ſi egi pſonali nō nomiata origine petitiōis i libello aut ꝓ ſequo: ſimpliciter dicens debitum nō allegās cauſaꝫ: ꝛ tūc nocet in oībus. vt. C. de anna. excep. l. fi. aut ex certa cā vel cauſis pſequor: ꝛ tunc lꝫ in oībus noceat: triplicabiſ tū. vt. C. de iudi. licet. ꝛ de bis etiā no. C. ad exhibē. l. neqꝫ. Accur.
f Traditus. boc nō exp̄eſſit. als contra eſt. ĵ. prori. §. Accur.
g Ab alio eſt. als eſſet.
b Si quis aūt. facit. C. de inge. ma. l. penul. Accur.
i Obſtabit. ꝛ ita p adiudicationē res ſub ducif de iudicio / ſicut als per vſucapi. vt. §. ſa. ber. ſꝫ ſi. facit. §. ſa. ber. l. beredes ei⁹. §. deſcribit.
k Nam ſi a te. mutat perſonas. i. ego qui fui ſuperatus a venditore tuo fuiſſem ſuperatus a te idem eſt.
l C'detiſſem. ꝛ ſuccubuiſſem. Accur.
m Eandem causam. non ſolum idētitas perſonarū facit eandem causam eſſe. vt. §. prori. ſed idētitas originis petitionis.
n Origo. origo petitionis ꝛ causa petitionis idem eſt. vt ꝛ. ĵ. eo. et an eadem. in principio.
o C'detiero. ꝛ ſuccubuero.
p Dominem. causa adiecta ꝛ victus ſum.
q Alia causa noua. non implicat dictio alia: quia nullū dſium primo habuit: et ſic etiā intentionis ꝛ rei iudi. cōpetit exceptio: ſi vero acquiſiui nulla cōpetit. vt ꝛ. ĵ. e. ſi is qui beres. in prin. vel dic q̄ dns erat: ſed nūc er alia cā extrinſeca ſum dns. vt. ĵ. ibi forte ꝛc. Sed q̄ro quid ſi poſſi debat aliqs rē tuā quā petiſti ꝛ victus fuiſti: deinde ad te peruenit poſſeſſio eiuſdē rei ꝛ cā vēdidiſti ꝛ dnū transtuliſti poſtmodū ab eo emiſti vel ab alio cui emptor vēdidit: iteruꝫ puenit poſſeſſio ad eum q̄ te victo obſtat exceptio rei iudica. cuꝫ ei a q̄ poſtea emit eſſet obſtatura ſm. W. Itē qd ſi dns ante q̄ cuinceret creditori obligauit ꝛ priuatus fuit: deinde creditor ex pacto vel ex legetitio vendidit: et poſtea quōdā dns a titio emit: nunqd obſtabit exceptio: Rñ. nō: quia ei a quo emit non eſſet obſtatura. vt. ĵ. ea. l. §. fi.
r Tribuat. ex qua nūc ago.
s Quem petierā. ab alio quo qui poſſidebat meū boīes añq̄ caperē. ago.
t Iſtō nocebit exceptio. ꝛ facit ad hoc. §. ad exhib. de eo. §. ſepius. et. ĵ. e. l. ſi is q̄ beres. in pn. ꝛ. §. de dāno infect. dāni. §. ſi is qui. ꝛ. §. de excu. tut. l. cū ex oratione. ꝛ. §. de träſactio. l. qui cuꝫ tu. primo rñ. ꝛ. §. de cuic. l. vēdicātes. ꝛ. §. de iureur. l. duobus. §. exceptio. ꝛ. C. de peti. here. l. bereditas.
v Dnio. puta emi rem medio tēpore. vel dns ſecit me heredē. Sed quid ſi er teſtamento illo legatꝫ iure petiſſem: et ſuccubuiſſeꝫ. Rñ. ſi ideo quia nondū certū erat ex cōditio: non obſtabit exceptio: ſi ỹo ſiſi nō legatū forte ſecus: qꝫ nō accidit poſtea noua cā qō hic exigit.
r C'petaim. ꝛ ſuccūbā.
y C'Rurſus petam. Sed nūquid ex pluribus cauſis poſſum habere domi mū: Videt qꝫ nō. vt. §. ſi acqui. poſ. l. iij. §. ex pluribus. at ꝛ innuit qꝫ ſic. Rñ. cuꝫ cepit eſſe meū ex ſcōa causa deſiit ex ꝓma vt. ĵ. ad. l. fal. fundo legato. ꝛ de leg. i. ſi mihi ſempronius. ꝛ de bere. inſti. l. iij. §. qui fideicom.
z Dec noua. Arg. contra. §. ad leg. rbo. de iac. l. nauis. §. fi.
a Non facit. ſcilicet parere nouam petitionem.
b Non parit petitionē. niſi in caſu. vt in principi. buius legis.
c Nam qualecunqꝫ. ciuile vel naturale ſm Jo. dum tū directe. ꝛ dicis vile per vſucap. ꝛ naturale per traditionem / ꝛ alios modos. vt inſtitu. de vſu et ha. §. fina. Alij dicunt directum vel vtile: vt compobēt quod dictum eſt. §. de cuic. l. minor. §. ĵ. ſed ꝓ Jo. quia cum ſimpliciter nomen dominij ꝓfertur: ad directum nō vtile referrtur. vt. §. ſi agervec. l. ĵ. §. qui in perpetuum.
d Vndecunqꝫ. i. ex quacunqꝫ causa. Jso.
e Vendicatione. generaliter ꝓpoſita non adiecta causa.
f Vedurit. niſi forte in pn. petitiōis fuerex ea ſola causa putabat ſe dominum eſſe. licet illud ab initio non exp̄eſſit. vt. ĵ. eo. l. ſi ex teſtameto. quod nō puto hic verum: vt ibi dices.
g Aliud. immo idem ꝛ ſic repellitur. vt. ĵ. e. egi. qui eſt contra. Sol. ibi ex eadem causa: hic ex diuerſa: cū alia ſit ſeruitus itineris: alia actus. vt §. ſi ſer. vendi. l. loci. §. ĵ. §. quo ad cōmoditatē actus cōtineat etiaꝫ iter. §. ſi ſer. vendi. l. loci. §. ĵ. §. quo ad cōmoditatē actus cōtineat etiaꝫ iter. §. ſi ſer. vendi. §. actus. vel qō ibi ſcō petit eſt pars integralis primi vt inſti. de ſeruī. §. actus. vel qō ibi ſcō petit eſt pars integralis primi petiti vel ecōtra hec pars ſubiectiua nō integralis. non eſt enī iter pars integralis ad actum: cum actus ſit perſe integra ſeruitus: licet ſit ſubiectiua

stipulatur primo actum et postea iter. perinde est ac si primo totum et postea partem: z sic non videtur valere stipulatio. vt. j. de verbo. obliga. l. qui vsumfructum. et de noua. si pupillus. §. fina. sed dic ibi mil fit: vt scilicet fiat nouatio: attamē valet stipulatio. Item oppo. j. eo. si cum testamento. §. si fundum. sed ibi petebam postea vsumfructum ex eadē causa qua primo poteram fundum: quia causalem petebam per negatoriaz non formalē per cōfessoriā. z facit. j. de acce. z per iusurandum. §. si tamen viam. Also.

a Dedicunt. intentione officij seu legitime administrationis: nō sic in comunera persona. vt dixi. §. eo. l. iuj. Accur.

b Enumerabit. §. quare magis ex parte rei ꝙ actoris defensor communeratur? Rñ. quia quilibet defendit etiā sine mādato: sed nō agit. vt. C. de procu. l. exigendi.

c Deducit. + vt si lata sit pro defensore exceptio prosit domino: sed contra euz lata minime: misi secuta ratihabitione que mādato comparatur. vt ff. de iudi. licet. et de pecu. l. plautius. sed certe nec lata pro defensore prodesse debet dño nisi habeat ratū: sed idem ex parte agentis cui? nomine aliquis sine mandato agit: sine dubio est obtinēdū vt habēdo ratuz noceat z prosit alis non, vt. j. rem rata. l. iuj. §. falsus. z. ff. de iudi. l. licet. et. ff. de procura. l. in causę. Quā ergo differentias inducit hic Rñ. quia facilius admittitur quis ad defendendū sine mādato: quia ad instituendum etiaz si cōsulet nō habere mandatū: quia ad mittitur etiaz si cōsulet nō habere mandatū: quia ad mittitur etiaz si cōsulet nō habere mandatū: quia ad mittitur etiaz si cōsulet nō est sic quando agit.

+ Deducit ad fui partimonius. no. glo. quā sin gu. di. aler. b in apostil. ad Bar. ad hoc ꝙ si ꝙs me defendit sine mandato et lata est sniā in fauorē eius vl ꝙ cum possus ego ratificare istā sentēciā. Bologn.

d Si quis hominē. quē filius pſonali actione pn cipaliter debebat. At dicēdo quē pater dūtaxat debebat existente filio patris defensore. vt. ff. de iureiurā. l. quāto magis. z. C. de pecu. l. exigendi. z sic fm primū casum ago. ecdo ꝙ patrē ex eadē cā z. c. sed cū adiectione de peculio. Quidergo de rei vendi? Rñ. idē ea ratione quia filij res patris intelligūtur: z quasi vna persona fm iuris ciuilis artificiuz, vt instituta. de inuti. stipu. §. ei vero. hoc si fuerat in potestate. si vero est emancipatus: siquidem pater habeat ab eo causam vel quia emit: vel quia in eadem re vsumfru. habet: idem scilicet vt habeat locum exceptio: alioquin non: multomagis ergo si est in potestate z conuenitur postea pater qui tenet ratione vsufru. locum habet exceptio.

+ Pater + si filius vna persona cēsentur,

e Si egero. z succubuero.

f Emptor. qui emit ab actore.

g Agatur. excipiendo fm quosdam.

h Erat. nō de eo qō post. vt. ff. de aq̄ plu. arcē. l. attheius. §. fi. Sed cōtra videt: qz etiā pro futuro dāno er opere daf aque plu. arc. act. si ergo postea agaf deberet nocere exceptio. sed nō est ita: qz ꝗs futuro dāno det nō tñ pro futuro facto vel opere. vt. ff. de aqua plu, arcen. l. i. §. j.

i Petierat. z tu absolutus fueras.

k Dederit. soluta conuentione.

l Dignoraticia. i. hypothecaria,

m Ei. scilicet seio.

n Dignoraticiam. i. hypothecariam, z hoc si fuit ignorans cum agebat debitor: alioquin nocet. z. ff. de re iudi. l. sepe. z. j. eo. l. iudicate. §. si debitor. z. ff. de pigno. si superatus. in prin.

o Detit. titius z succubuit.

p Dederit. scio. Quid ergo si ante sententiā latā? Rñ. obstaret eirei ligiose exceptio. qz rei litigiose inhibetur alienatio. vt. C. de litig. l. fin. z C. de rebus alie. non alie. l. fi. z m auf. de non alie. §. alienationis.

q Ret. scilicet seio.

QVm querit. ¶ Casus. Tunc obstat exceptio rei iudi. cum eadez quantitas vel corpus vel ius petit qō prius petebat et er eadem cā. z eadē cōditio. pſonarū: z nisi hec oia simul cōcurrant non obstabit exceptio. z qō dixi idē corpus non intelligas stricte. s. qz per omnia sit tale vt prius. sed licet sit petitio mutata in qualitate corporis aucta vel minuta: tdez corpus largo sensu sumpto dicatur vt sic obstet exceptio. et dic de bis vt in gl. z boc dicit hec. l. cuz seq. z pn. sequen. Fran. Accur.

r Corpus. sit quādocz in alio corpore obstat. vt ff. de vsufru. si titio. §. i. q̄ est cōtra. sol. vt ibi. Itez arg. cōtra. C. de lib. cā. l. fi. z boc de corpore exponе. j. l. z an eadem. §. i.

s QVantitatis q̄z ad essentiam. nam si primo. x. nunc. v. petā repellor. Idem econtra si primo. v. nūc. x. repellor quantū est m. v. vt. §. eo. si quis cū. §. nec interest.

t Ius. vt z. §. eo. si mater. §. si gs iter. z. l. si gs cū totū. circa pn. et cauetur qz h tria ad vnū tendūt scz circa eandē rem.

ET an. ¶ Casus. Principii hui?. l. vide in pr. ori. casu pcēd.

Qui cū parte. Parte vsufructus in fundo titij habebā. petij totū vsufr. succubui partē meā amiserā nō vtēdo. socius meus amisit partē suam et sic mihi accrefcit. volo petere nūc istā partē que mihi accreuit: dicitur ꝙ possum: qz boc augmentum fit mihi. et fic pſone nō rei. Actiōes. Dic casum vt in glo. que inci pit: assignat differentiā.

Si qs iterdicto. Egi contra te ad possessionez fundi interdicto vinderi z succubui: postea cūdez fundū volo vendicare dr qz possum. nec obstat ex-

cep. rei iudi. qz prius egeram ad pos. nūc ad ꝓprietatē. ¶ Potes etiā ponere casum in interdicto adipiscende possessionis: vt quoz bonoꝝ. itez in interdicto retinēde vt in interdicto vti possidetis. Fran. accur.

v Et an eadem. si est eadem repellor: alis non: vt hic. z. §. l. si mater. §. eandem. z. l. de eadem. z no. de hoc. §. si mater. §. demqs.

x Persona. i. an eedem pſone: vt hic. z. §. eo. l. si qs cū totū. §. generaliter. qō large accipe vt cōprehendas successores actoris z rei vniuersales. z etiā in rem. nō qñ redyt ad venditorē. vt. §. si a te. §. fina. ité cōprehendunt pſone quas no. §. l. rei iudicate. z. l. si mater. §. hoc iure. z. §. si gs hoiem. ité qō plus est qñqs etiā extraneos oīno interꝓtor easdem personas. vt. §. de re iudi. l. sepe. z. §. si mater. §. fi. §. certe z si bec tria cōcurrūt: qñqs nō obstat vt z si absolutio fiat ab obseruatione iudicij. vt. §. de iudi. l. non idarco. §. fi. vel ꝓpter ineptā actionē. vt. §. si mēsor. fal. mo. l. i. §. ideo. vel si agat iure speciali. vt minoz vel fiscus vel similes. vt. C. de sen. aduer. fi. l. i. z. C. si aduer. rē iudi. p totū. et. §. de iudi. si pretor. z. §. de iureiu, l. admonendi. z de re iudi. l. imperatores.

y Concurrunt. vere vel interpretatiue.

z Utilitate. que est vt finis sit litiū. vt. §. pro suo. l. fi. z dic pinguius. i. largius q̄ verba patiant. vt. §. de seruit. vrba. pdi. seruitutes. §. si fubla tum. z est exēplū in qualitate corporis aucta vel minuta. vt. j. eo. si cū testamento. §. j. ité da alia exēpla in qualitate aucta vel minuta. z qualitate etiaz mutata. vt. §. si gs cū totū. p totā. l. z. j. e. l. egi z. l. si fundū meū. z facit. §. de iudi. l. ꝓponebat. §z arg. §. §. de pig. acti. si cōuenerit. §. si qs. z. §. ad exhi. l. iul. §. §z si qs. z. §. de vsufru. l. q vsumfru. aree. i pn.

a Detit. z succubuit.

b Accrescit. vt z. §. de vsufru. l. si titio. in fi. et de vsufru. accresc. l. interdū. z ar. j. de accep. l. z pusiurā. §. i. sed nōne agēdo modo habeo necesse dicere mihi legatum quod amisit? sic me collegatarius vt accreuerit? Rñ. Primo dicam qz accreuit. z scdo cām quare accreuerit. z sic non

est prima

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

est prorima cā illa ꝓpter quam videor repelli. vt argu. ꝯ. eo. si is qui bo-
res. i. rñ. vl'dic ꝙ primo succubui in parte socy: tunc non aucta: non in
mea: immo obtinui in mea. vel dic verius distinguendū quia ex causa
succubui. scilicet an qz nō fuerit mihi legatus: an qua non vtendo ami
seram. vt no. in. d. l. si titio. in fi. z hoc secundo modo accipitur hic.

a Actiões. assignat dif
ferētiā inter act. in rē sim
pliciter ꝓpositā. i. nō ex
pressa cā: qr emi a tali vel
qr ex tali successiōe cōpe-
tit mihi oñiū et ꝑsonale:
vt peto. x. certi. 2 dītione:
velerūā fiūdū: et in hoc est
differētia qr in reali licet
in ꝓcessu vnā postea cau
sam ꝓsequor nō ꝑdeſt qn
repellar ex rei iudi. exce
ptione quacunqꝫ cā ago
mō ex eo qr tunc cōpetit.
nā cū ex vna cā nō possit
esse mea: ex ea videor de-
diuisse in iudiciū ne alīs
videar ex nulla: sed in p
sonali si vnam prosequor
agendo: postea alia non
obstat qā illā solā videor
in simplici petitione cō-
prehēdisse quā postea p
sequor: cū ex illa z ex hac
ꝙ nūcago possit mihi de
beri: si ergo excipit repli
co. z ficnō obstat cuꝰ effe
ctu. vt. C. de iudi. li. z fa
cit inſtit. de le. ꝯ. si rem. et
de actio. ꝯ. sic itaqꝫ.

b Debeat. ex pluribus
causis qō dicꝑ exēpla. vt
ff. de act. emp. l. nō est. et
C. de peti. here. l. hereditas. z inſti. de leg. ꝯ. fi. et
ff. de actio. 7 obli. si is q.
et. C. de inoffi. test. l. cum
qui. z. l. cōtra maiores. z
ff. de arbi. l. de rebus. ff.
arg. contra. ff. de nox. l.
in delictis. ꝯ. fi. Accur.

c Obligationes. alias
actiones. Accur.

d Cause. cū ꝑmo Ictus
z ex eo obligatio z ex obli
gatione oritur actio qd
vocat h cām ꝙ sequitur
obligationem: ſi rñ. forte
actionē ꝙ sequit fuā cām vt vltra eā nō ertēdat vt peto stichus ex stipu.
debitū gñali certi 2 dictione. nā nō trahit ad testamentū si ides stichus
debeat et testameto. vt. ff. de actio. z oblig. l. si is. vel dic ꝙ obligationes
vocat cōtractus vel quasi delicta: vel quasi ex quibus oriunt obligatio-
nes: z causas vocat obligationes ꝙ sunt cā agēdi: vel tertio causas vo-
cat expressionē: obligationē vocat qō exprimit: quasi dicat causę expres
sio restringit ad causam ꝙ exprimit: vt plures nō cōpetebāt.

e Earum. ſcz obligationum: vel causarum. Accur.

f Petitione. in processu iudicij declarata.

g Ex ꝙ. statum ab initio: sed postea ex primo. ad qō facit. ff. eo. l. si ma
ter. ꝯ. de nūcq. cum enim res non possit esse mea: nisi ex vna cā. quid mi
ni si vna pentione ex duḋar ab ea qualitcūqꝫ fit. ſcz petitio: vt arg. ff. de
acqui. poſſ. iij. ex pluribus. Item querit an idē dici possit in actione
hypo. nā eadē res mihi z alij potest esse obligata. item mihi ipsi ex mul
tis causis pōt esse obligata. Accur.

b Omnes. quibus allego meā: nō quibus est mea. ne obsit. ff. de acqr.
poſſ. l. iij. ex pluribus. z fm hoc facit. ff. l. mater. ꝯ. eandem. in fi. ff.
contra. ff. de enic. l. minor. ꝯ. i. fed dic vt ibi.

i Apprehenduntur. Ratio ista potius videt in cōtrariū. nā qr pluri
bus ex causis potest res deberi plures debēt intelligi venire in iudiciū.
Item qr ex vna cā pōt esse mea vna tantū venire dz: sed secus est. nam
actione in personā simplr ꝓposita si cām vnā fuero ꝓsecutus z succu
buero: agam ex alia quare qr illā solā intelligor dedimisse in iudicium. z
hoc ideo dico quia ex illa mihi deberi potuit. Item pōt esse qr debetur
ex hac quā ꝓpono. Aut vbi actionē in rē indistincte ꝓpono z vnā cām
prosequor. z succubo: postea nō admittor: quare: quia aut ex hac noua
cā sum dñs: aut non: si sum dñs: ergo hanc cām nō videor primo dedu
disse in iudicium. nā cum petiero simplr vt mcū absurdum est dicere qō
veniret ex cā ex qua nō sum dñs. ſz ea non sim prosecutus. nec ergo hic

Actio personalis simpliciter proposita restringitur ad causas quam quis in iu
dicio est prosecutus: secus in reali. hoc dicit Bartolus.

C Actiones in ꝑsonam ab actio
nibus in rem in hoc differunt qꝫ
cum eadem res ab eodem mihi
debeatur singulas obligationes
singule causę sequuntur nec vlla
earum alterius petitione vitia
tur. at cum in rem ago non expres
sa causa ex qua rem meam esse di
co omnes causę vna petitione ap
prehenduntur: neqꝫ cūm amplius
qꝫ semel res mea esse pōt: sepiꝰ au
tem deberi potest.

Succūbens in possessorio non prohi
betur agere petitorio. b. d. ꝑau.

C Si quis interdicto egerit de
possessione: postea in rez agens non
repellitur per exceptionem: quo
niam in interdicto possessio in hac
actione proprietas vertitur.

Ad positionem vnius contrariorum
sequitur destructio alterius. sed ad destru
ctionem vnius non sequitur alterius cons
tructio. ꝑaulus.

Gaius. Lex. xv.

Si inter me et te controuer
sia de hereditate sit et quaſ
dam res ex eadem tu possideas:
quasdam ego: nihil vctat et me a
te: z inuicem te a me hereditatem
petere. Q. si post rem iudicatam
a me petere ceperis interest vtruꝫ
meam esse hereditatem pronūcia
tum sit: an contra: nam si meam
esse nocebit tibi rei iudicate ex-
ceptio: quia eo ipso qꝫ meam esse
pronunciatum sit ex diuerso pro-

pōt dici. vt. ff. ſcz qr mea erat et illa z ita cā: qz ex vna tm sum dñs. si vo
ex hac noua meno esse dñm dicerem me ꝑphis excludere ff. Io. z 230.
egerit z succubuerit. z facit. ff. vti pos. ſi duo. ꝯ. fi. z. ff. de acquirē. poſſ. l.
naturaliter. ꝯ. mihi. z. ff. de vi z vi ar. l. cum fundum. ꝯ. fi.

k Si quis interdicto. adipiscende. vel recu. vel ret. possessionis et dic
egerit z succubuerit. z facit. ff. vti pos. si duo. ꝯ. fi. z. ff. de acquirē. poſſ. l.
naturaliter. ꝯ. mihi. z. ff. de vi z vi ar. l. cum fundum. ꝯ. fi.

l Possessio. s. vertitur.

Siter me. Cas. Possidebā ꝙdas
res cuiusdā hereditatis.
hanc heredi. dicebā meā
z petebā a tere ea ꝙs possi
debas: tu vo dicebas tuā
heredi. et petebas a me
res ꝙs possidebam. dī ꝙ
bene possunt hec duo iu
dicia moueri. Sco dō di
cit. si pronunciat meā eē
heredi. ammō si tu agas ꝙ
tra me ad res quas pos
sideo peti. heredi. obstat
tibi excep. rei iudi. nā ex
ꝙ pnunciatū est meā esse
heredi. ꝑ ꝙs ꝑnūciatuꝫ
videt tua nō esse: ꝙs si pro
nūciatuꝫ est meā heredi.
nō esse ꝑpter hoc non vi
dē ꝑnūciatū tua esse:
qr pōt esse qr non est mea
nec tua hereditas. Frā.

m Rē indicatā. ꝑ me.

n An contra. s. meā nō
esse vt postea subiicit.

o Esse. s. iudicatum sit.

p Nocebit tibi. ymo ius
etiaꝫ agēdi ex tali sñia est
ꝙsitū etiā noīe illarū rerū
ꝙs ille non possidebat: si
tñ ꝑnūciatū fuit. vt li ſra
dicit ꝙ hereditas ad me
ptinebat. vt. ff. de iureiu
rā. ꝯ. z si possessori. ff. fi.

q Nō esse. facit. ff. de p
cura. l. pōponius. ꝯ. fi. z
is. et. ff. de iureiuran. l. si
duo. ꝯ. marcellus. z. ff. de
libe. cau. dini. z. ff. pe.
ꝯ. latinus. in fi. ff.

r Edificium. Petij
fundū rei vē. z ob
tinui. tē peto eundē rei
vē. excipis: qr iudicatus
sit: replico qr ꝑ me. vt. ff.
si ſtā. ꝯ. i. z arg. ff. de rei

Si rem meam. ꝯ Casus. Ego fran. egi ꝓra te rei vēdi. ad fundus
z fuisti absolutus: qr ꝑbaſti te desijſſe possidere absq; dolo post
ea cepisti possidere illū fundū eundēmūc volo iterū eum a te vendicare:
dicitur qr possum nō obstante excep. rei iudi. Fran.

s Probaueris. Idē no. dono miralibia. ꝑ primum qr quis ꝓsumitur
possidere qō aliqñ possedit. qō est cōtra Io. sed dic hoc probari eo ipso
qꝫ contrariū nō ꝑbat. vt no. C. ad exbi. l. nō ignorabit. z. C. de ꝑba. l. si
qꝫ contrariū nō ꝑbat. vt no. C. ad exbi. l. nō ignorabit. z. C. de ꝑba. l. si
ue pos. Scōm qr quis ꝓsumit in dolo nisi contra ꝓbet. ad qō est ff. ſ.
loc. l. si qs fundū. ꝯ. imperator. z. C. de pericu. tu. l. pe. z ff. si cert cōtra. ff.
de ꝑba. l. quotiens. ꝯ. q dolo. ff. z hic dic ꝑbari: eo ipso qꝫ cōtrariū non
ꝑbat. ar. C. qui mi. nō pos. ſupferuis. z. C. de testa. l. omnium. vel dic in
vtroqꝫ ꝑbare admissum nō iussum z potes hic addere qō no. ff. de iu
reiur. l. qui iurasse. ꝯ. si pater. z facit. ff. l. pri. z. ff. de nox. a. quotiens. ꝯ. si
iussum. z. ff. de pecu. l. quesitum. ꝯ. is qui.

Si quis ad exhibendum. ꝯ Casus. Ego cōtra te ac. ad exhibēdus
vt exhibeas libū quēdā: fuisti absolutus: qr apparuit te nō possi
dere nūc incepisti eūdē possidere. si iterū ago cōtra te ac. ad exhibendū.
nō obstat mihi exceptio. qr ꝓ ꝑsenti pos. nunc ago. Fran.

t Rei iudicate. Quid si iudex cum simpliciter absoluit non adiecta
causa quare? Respon. Io. qr si non possidebat vel dolo desijt possidere
causa quare? Respon. Io. qr si non possidebat vel dolo desijt possidere

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

adiecit:puta qr reus nõ possidebat:z qr hic non probat de iure suo fm Hug. obstat alij ex prima cã. arg. insti. de nup. §. affinitatis. z adde qõ no, ã. eo. si a te. in pun. z fact. ã. ad exhi. l. tigni. §. pe. z. §. fina. z. j. rem ratam ha. l. procurator. z. C. ad exhi. nec. z. ã. l. pxi.

Vobus. ¶ Casus. Obligaui rem meã titio puta libtum: eandem rẽ postea sempronio obligaui. sempronio egit by pothecaria ꝫ titius possidẽtem pigñ. obtinuit sempronius. et ex vigore sñie datũ est pignus sempronio nũc titio vbi illõ idẽ pigñ. p hypothecariam petere a sempronio cũ sit sibi obligatũ z pñ querit an possit: et distinguit: nã aut de prioritate pignoris fuit tractatũ in cã prima. et tũc obstat exceptio rei iu. titio nunc volenti agere. z hoc dicit hec. l. Quid aũt sinõ fuit in prima cã de prioritate pignoris dictus? h casus non est in. l. isla dicas titio q tunc bene poterit titius agere vt hic babes in glo. Fran. accur.

a ¶ Dedit. aliquis.

b ¶ Posterior. ſ. creditor.

c ¶ Pignoratio. i. by pothecaria.

d ¶ Ille. ſ. qui succubuit.

e ¶ Obstaret. ſ. rñ. si opponerat. ſ. i iudicio priori. z sic de tuo iure ẽ situs fuit: ꝫ si duct⁹ facti ignorantia vel iuris nõ opposuerit exceptio nõ obstabit. vt. j. e. l. fi. ꝫ. latinus. ibi: cum autem ꝛc.

f ¶ Pignorate. quod potuit. vt. ã. q po. i pig. bacan. l. creditor. in pun.

g ¶ Questiones. ergo datur intelligi qõ si simplr se defenderat nõ opposita alia exceptione q itera to possit audiri: sed cur q iã simplr egit amplr nõ audiẽ. vt. ã. eo. si matter. ſ. rñ. dicit. rñ. ibi agẽdo simplr oñum qualecũqꝫ vñcũqꝫ in iudicio deduxit. h aũté de pignore disputauit tm. nõ de plationis iure pone ergo te mecũ egisse dicendo qr mihi. c. mutuaueras ego negaui te mutuasse: nec aliã defensionẽ elegi: pbasti/victus sum. q̃rit si petis adhuc an exceptionẽ pacti obijcere possum. ar. h qõ sic. Sed op. C. si cn. rescin. nõ pof. l. j. rñ. põt qr exceptio. aliã postea nõ obijciãtioi q̃ ex fauẽtia oriẽ: ꝫ obijci possit prime. ꝫ hic nõ ꝫ dicit sñie late de pignore si queraf de meo iure pignoris z eius prelatione cũ res põt esse obligata: sed exceptionẽ pacti facti contra principalem z primam obligationem nõ obijciam ego sententie: sed prime petitioni: et qua iterum potest agi quia contra eam nullum pactum feci.

Si ex testõ. ¶ Casus. Quidã testator legauit mihi omne suũ argẽtũ: ego credens mihi esse legatas tm mẽsas suas argenteas. cao petij act. ex testõ. z earũ estima. habui: nũc sciens qr oẽ argentus erat mihi legatum: residuũ argentũ petere volo. dr qr possum? nõ obstante rei iudi. excep. cum aliud nunc petam q̃ prius petierim. Fran.

h ¶ Si ex testamento actum sit. personali actio. ex testamẽto que si generaliter proponatur z postea certa cã in iudicio examinatur in aliis nõ obstabit excep. alio quin contra eũ p oi argẽto competeret rei iudi. excep. si rei vẽdi. cẽt actũ. vt. ã. eo. si mater. ſ. denicꝫ. z. ſ. eãdem. z. l. z an eadẽ. ſ. actiones. vel dic egit rei vendicatio. et nõ obstat excep. rei iudic. in oi. ſ. cã: ex qua peti potuit id qõ est petitũ: h aũt nõ videt petitũ: et tõ in eo nõ obstat excep. rei iu. Est ergo aliud ꝫ aliꝫ causẽ: vt in actio. in rem. vt in contrarijs: z aliud generalitas rei: si vnã ꝓsequor: vt hõr. et facit ad. l. C. de fur. post deci. z. j. l. pr. z. C. õ iudi. l. iu. z. C. de testãc. l. si de certa. z insti. de actio. ſ. si miñ. z. ã. de arbi. de rebus. z. ã. cõi diui. l. vt fundus. z. ã. ad vell. l. tutor. ſ. in proposito. z. ſ. quid ergo. Accur.

i ¶ An non sit. i. quia.

k ¶ Putaret. Videt ergo qr obstaret alꝫ exceptio. i. si omne argentum in iudicium deductũ fit. ꝫ estimatio non nisi de mẽſa facta fuisset: ergo si peto a te. xx. z tu es cõdẽnat⁹ in. x. in aliꝫs. x. videf qr tacite sis absolutus. z sic tibi cõpetit exceptio rei iudi. qõ nõ putoverũ: z qõ hic dicitur sic accipe. ſ. qr nec prima facie obstet exceptio. vnde nec opus est replicationis aurilio. quod alꝫs esset necessarium: scilicet si omne esset in iudicium deductum. vt. C. de iudi. l. ij. Accur.

Si cũ testamẽto. ¶ Casus. Pre dẽs mihi esse legatũ argẽtũ illud peti ꝫ et succubui. postea apertis codicillis testatoris apparet mihi vẽsse legatã volo eã petere: dr qr possum cũ aliud prius petierim. Scõdi. petij gregẽ ouiũ z succubui: nunc ancto vel minuto gregẽ iterum cũ peto: dicit qr obstat excep. Tertio di. petij. x. aliaꝫ: puta. x. oues z succubui: nũc peto vnam ouẽ ex illis: dr qr obstat exceptio et ħ fm Jo. Vel fm. Bdicas. petij gregẽ ouiũ: z succubui: nunc volo petere vnam ouem de illis obstat exceptio. Quarto di. petij a te stichũ z pamphilũ rei vẽ. z succubui: nũc peto stichũ tm ex eadẽ cã: dr qr obstat excep.

¶ Si fundum. Petij a te fundũ rei vẽn. z succubui postea volo petere a te vſufructũ causalẽ eiusdem fundi: dicit qr obstat mihi exceptio: quia ex ea dẽ cã videor petere vſufruc. ſ. rõne oñij fundi: ꝫ secus in vſufru. formali. qr illum nõ peto ratione oñij qõ habebã i fundo sed qr mihi cõstitutum p pactũ vl similem modũ: imo si habeꝛe oñius fundi vſumfruc. formalẽ nõ possem habere cum res mea mihi nõ possit seruire ure seruitutis. Scõdi. petij a te vſufr. formalem cuiusdã fundi: quia mihi constitutũ. z sic act. cõfessoria egi. z succubui qr nõ ꝓbaui ꝰ iure meo. postea cini istum fundum a vo dño: z peto a te vſũ fru. causalẽ eiusdẽ fundi: cum fundus sit meus: z per consequens vſufru. z sic negatoria ago: dicitur qr bene possum agere. nec obstat mihi exceptio rei iudi. cui ex alia causa petã nũc vſumfru. q̃ prius. ¶ Si pro seruo. Jn contractu quodã fideiussit pro seruo meo. ex illo contractu seruꝰ conuentus sum act. de peculio. z fui absolutus. si agaf ex fideiussione tua cõtra te. babes excep. rei iudi. ex persona mea. Fran. accur.

l ¶ Argẽtũ. loquit in psonali. vel dic in gñalitate rerũ. vt. ã. l. pri. diri.

m ¶ Judicium. differt hoc a superiori: quia supra actor vicit qui estimationem acceperat. hic succubuit.

n ¶ Intelligant. vt. ã. l. proxima.

o ¶ Si petiero gregem. z succubuero.

p ¶ Er grege. Sed nõne grex põt esse alienus: z quedam capita mea: Rñ. vtiqꝫ. vt. ã. de rei ven. l. i. in fi. z. l. ij. z. iij. nã qua ratione grex me? esset: z ex eo aliena capita q̃dã reperiri possunt eadem: z grex alienus: z quedaꝫ capita pñt mea esse. Quomodo ergo hic obstat exceptio: Rñ. Jo. Hic non petijt gregem sub nomine gregis: sed dixit vẽdico ista decem animalia: nã qua singulariter oia vendicauit z succubuit. obstat excepcio: ſꝫ nunc si volo petere vnum caput gregis sicut et in priori. ſ. stat tim sequitur. z fm hoc etiam nõ obstat. ã. e. si quis cum totum. ſ. sed in cementis. nam domus partes non possunt per se censeri/sed grex: sic. vt ã. de vsucapi. l. eum qui. z. l. rerum mixtura. ſ. fi. Sed Hug. dirit fatis esse si totum gregem petij: licet non dicendo bas decem oues. arg. ã. eo. z an eadem. ſ. idem copus. Accur.

q ¶ Petam. nunc secundo.

r ¶ Dunc. scilicet cum primo petij z succubui.

s ¶ Affuit. ſ. hoc caput quod nunc peto.

t ¶ Constat. vt. ã. si quis cum totum. ſ. idem erit. z. ã. ſ. priori.

v ¶ Si etiero. z fuerit possessor dãnatus fm quosdã. Sed cõtra. ſ. eo. l. euidenter. dicergo qr fuit absolutus. vt. ã. si quis cũ totũ. in fi. primi rñ.

x ¶ Usumfructum. causalem.

y ¶ Petam. per negatoriam ac. nam non possidenti datur. vt. ã. si vſufru. pe. vti fru. ſ. fi. Sed quid si primo petij vſumfru. causalem: z nunc fundum? Rñ. non obstaret exceptio: quia alia res est.

z ¶ Usumfru. ſ. causalem. z est bona ratio, nã quaratiõe obstat in fundo eadem in

Scribe, hic / in arle Vy. vicunt istas glo. ad ꝫ fore ling. q̃ excep. ꝛc emp. poteſt oppõi post sniam vbi agitur de ſtione antiqua: z idem est si non redarguit sen tẽtiã ꝫ supplet. vt l. si sozor. cũ ibi no. C. de collatio.

eadem in vsufruc. causali. sed secus in formali: ille enim non potest peti et eadē causa ꝛc. quia ꝛ sic non obstat excepr. rei iudicate: quia agit ex alia causa qui petit formalem. Aliꝫ fic aliud in formali vt tunc ei non obstet exceptio rei iudicate: immo ipso iure agere non potest: quia qui ꝛc. ꝛ sm hoc dices comdemnatum in fundum priorem.

a ¶ Sub. f. formalē q; sua res nemini seruit. vt. ff. vsufruc. quemadmo. pe. vel ad alium pertinere negetur. l. vtifrui.

b ¶ Esset. iure seruitutis et sic formalē nec obtinui id qr in phatione defeci. ꝛ sic fuit simplr absolut⁹ aduersari⁹. Quid ergo si ille cum de suo iure. phaf set eū esse fructuariū esset pnunciati: tamen deinde proprietatem nactus vsumfruc. p negationem peto. quid erit: Rñ. idez est cum modo agam pro causali. ar. huius. §. Itē quid si egit primo. p causali: nunc dñs interim fa ctus ago. p eodem: Rñ. idem per bunc. §. nam. ꝛ sic potest poni casus.

c ¶ Experiar. scilicet negatoria actio. nā ea petitur vsufr. causalis. vt. ff. si vsufru. peta. l. vti. §. formalis per cofessioiā. vt. ff. si ser. ven. l. ij.

d ¶ Vsufruct⁹. scilicet formalis.

e ¶ Experit. f. cur aliud in seruo qui redijt postlimi nio. vt. ff. l. si mater. §. eā dem: Respon. hoc facit postliminij fictio: vel dic ibi cepit eum habere ex causa priore. hic vero mi nime. Accur.

f ¶ Actum sit: et fui absolutus.

g ¶ Iudicata. facit. j. de solu. cuj quis. §. de pecu lio. Sed cōtra in co. ti. l. egisti. Solu. h fuit absolutus quia soluit seruus: nam tali casu etiā condēnato dat exceptio. vt. ff. si quis cum totū. §. plane. vel hic fuit ideo absolutus quasi non fuerit con tractum cuj seruo. ubiꝫ quia nil erat in peculio. ꝛ facit. ff. de iureiur. l. qui turasse. §. penul.

S I cum vno. ¶ Casus. Egi cum bꝛede titij act. depositi ad. c. que depo fuerant penes eum ꝛ succubui: nunc volo agere contra aliuꝫ beredem titij: dicitur qꝛ possum. Item si cū bꝛede titij egi ex dolo titij defuncti quem dolum titij bꝛes commisit, circa depositum: nunc volo agere contra eundem ex dolo suo proprio: bene possum: quia de alia nunc ago nec obstat mihi except. rei iudi. si succubui in prima: quia de alia re agitur. Fran. Accur.

b ¶ Agetur. misi vna fuit causa defensionis. vt. ff. de appel. si qui separatim. §. fina. que que est contra. ꝛ. l. a sententia. que est argu. contra. ꝛ facit. ff. depositi. l. j. §. si apud duos.

i ¶ De alia re. facit. ff. de transac. l. nō est ferendus. §. fi.

S I in iudicio. ¶ Casus. Ex aliquo contractu debes mihi centum et promiseras certas vsuras pro illis. c. dare petij vsuras et succubui: bene possum postea petere sortem. sez. c. Secundo dicit. deposita fuit pecunia penes te sub vsuris: ꝛ sic teneris ad vsuras iudicis officio: quia inberet actio. depositi. si iudicis officio petij vsuras et succubui: quia non proposueram actio. cui inberet officium: si postea ago depositi ad pecuniam depositam: ꝛ iudicis officio petam te condemnari in vsuris totius tēporis ex quo incepisti vti bucusq; bene possum. Franciscus Accursius.

k ¶ Petite sint. scilicet ex stipulatu: siue bonefid. siue stricti iuris contractum ponas. non enim in bone fidei iudicijs alia est petitio sortis, ꝛ alia vsurarum. vt. C. depositi. l. iiij.

l ¶ Perfequi. offi. iudi. quod non potuit cum non esset actio proposita ad eas petendas: nec principalis fuerat proposita de sorte. et ideo non erat cui iudi. offic. accederet. ꝛ facit. ff. de iure dotium. cum post. §. vsuras. ꝛ de vsuris. li. ite contestata. ꝛ. j. de verborū. obliga. l. cum stipulatissimus. et. C. de iudi. l. j. Accur.

S I qs rē. ¶ Casus. Ego fran. emi fundum a nō dño cum a me vendicaretur obtinui: si eūdem fundū postea de sij possidere: ꝛ verus dñs eū possidere cepit: et ego cum fundus a dño possidente eū petam: ꝛ ipse excipiat qꝛ sit dñs fudi: ego replicabo: qꝛ fm me fuit iudicatum cum eum possidebam. Fran. accur.

m ¶ Absolutus sit. scilicet ita qꝛ ꝛ suam fuisse pnunciatum sit: aſas non ideo ius petēdi haberet. argumen. ff. de iureiurā. l. sed et si. vel etiam tantum absolutus fuit. f. pu blicianam ppter empto rem intēdit si a possessio ne cadat: et ita erit bic vnus casus specialis in q exceptio dominj non obstat agēti publiciana: vel forte aliud est in sententia: vt bic. aliud in iureiurando: quia sentētia boc casu maioris auctoritatis sit qꝫ iusiurā. ꝛ facit. ff. de publi. l. j. ꝛ fina. ꝛ. ff. de noralibus. l. gene raliter. ꝛ de rei vendic. l. si a titio. ꝛ. l. si culpa. ꝛ. ff. de exceptio. doli. l. apud celsum. §. si a titio.

Exceptio dñij nō sp obstat publiciana agenti.

n ¶ A domino. sez possidente.

o ¶ Aduersus exceptionem. scilicet bāc si nō ꝛc.

p ¶ Sit res. dicebat enim possessor si non esset res mea recte ageres: sz quia res ē mea nō recte agis.

q ¶ Si res. id est recte ex ciperes si res quam peto non esset mibi adiudicata: sz quia est mihi adiudicata p sententiam non recte excipis.

S I qs qui. ¶ Casus. Petij a te bꝛedis tatem titij quam possidebas: ꝛ succubui. qr nō eram bꝛes: cum forte titius adhuc vineret: postea sum factus bꝛes titij: ꝛ nunc bꝛedi. predicta a te peto: dicit qꝛ possum ℓ. Est in potestate. Ema te seruum vitio sum: dicitur qꝛ possum agere vel redhibitoria imfra sex menses vel acti. qꝛ to minoris fuit seruus cū venditus fuit: ꝛ in hac secunda vent qñqꝫ redhibitio totius rei: vt si tale erat vitium quod si sciisset euz actor nō emisset: ꝛ si vna agam ꝛ succumbā deinde alia velim agere obstat mihi excep. rei iudi. ¶ Si tenegocijs. Gesto negociorum meorum sine mā dato petit fundū meum a quodam possidente rei vendi. et succubuit: et non habui ratum quod fecit. deinde mandaui sibi vt ageret rei vēdi. et non habui ratum quod fecit. deinde mandaui sibi vt ageret rei vēdi. ad illum fundum: dicitur qꝛ potest agere non obstante except. rei iudic. Idem est si gesto: negociorum meorum sine mandato egissēt mea nego cia meo nomine ad fundum mihi dandum certi condi. ex stipula. vel si mihi personali: et succubuit: deinde ei mandaui vt ageret pro me ad illū fundum. nam bene poterit agere. Fran. Accur.

r ¶ Petierit. ꝛ succubuit.

s ¶ Non summouebitur. vt. ff. s. eo. l. si mater. §. eandez. ꝛ. C. de peti. bere di. hereditas.

t ¶ Veniret. Hic nota differentiam inter quanto minoris pretoriam et ciuilem. quod dic vt dixi. ff. de actio. emp. l. iul. in prin.

v ¶ Acto. scilicet quanto minoris.

x ¶ Continet. vt ꝛ. ff. de edil. edic. l. bouem. §. aliquando.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA 2010

a ¶ Rei iudicate. ꝛ ita contra. ff. de edil. edic. l. si tamen. §. non nocebit. vbi non nocet agenti modo quanto minoris qui primo redhi. egerat et succubuerat. Solu. hic agit quanto minoris ciuilis et redhibendum. Ibi quãto minoris valet q̃ ê ptoria. Ally dicit q̃ hic vẽditor fuit dãnatus ꝛ soluit cui dãf exceptio. vt. ff. l. si qs cũ totũ. §. plane. vel veri' refert an ideo absoluit i redhibitoria: q̃ tempus fit lapsus; vt ibi: an q̃ emptor in§ potuit probare vitiũ fuisse tempore cõtractus: vel emisse: vt hic,

b ¶ Dicteris. reivendi. ꝛ succubueris.

c ¶ Enim. nimirũz: quia res etiam non sit deducta i pnore iudicio. vt. ff. de iudi. l. si pretor. ꝛ facit ff. iud. fol. si ante. ꝛ ff. qui satisdã. cog. inf. et. C. ad exhi. l. neq;. ff. de excep. l. mode. ꝛ ff. de transact. qui cum tu. in prin,

¶ Si tecũ. ¶ Casus. Dicebaꝫ vobis mam domui tue debere seruit. altꝰ non tolledi ꝛ in. pof. huiusmodi seruitꝰ eras nunc act. negatoria ago contra te dicens mihi ius esse altius eam ele nandi vsq; ad decem pedes: ꝛ succubui: iterũ volo agere cõtra te negatoria dicẽs mihi ius esse ele uare vsq;. ad. rr. pedes. Dicit q̃ obstat mihi exceptio. Idem est si dicaz mihi ius esse edificare p decez pedes vltra siue supra illos decez pedes q̃s amiserã. nam repellor ex cep. rei iudi. Idem est si fundum a te petij rei vendi. ꝛ succubui: nunc volo petere insulam natam in flumine iurta frõtẽ agri q̃ prius petij quasi accreuerit illi fundo vt meo dicitur q̃ obstat except. rei iudi. Fran. accur.

d ¶ Tollere. et contra me iudicatum fuit: et dic q̃ eras in possessione seruitutis.

e ¶ Obstabit. ff. l. si quis cum to. in princ. Sed contra. in. l. si mater. §. si quis iter. Solu. vt ibi.

f ¶ Ad alios decem. f. ab alijs. r. vnde victus fuz quasi supra illos. r. ve lim intendere ius mihi esse. r. pedes altius edificare.

g ¶ Pars iure haberi. sicut in vsufructu causali qui non potest esse sine proprietate vndevicto de proprietate si petam causalem vsumfruc. obstat excep. vt. ff. si cum. §. si fundum meum. ꝛ facit. ff. de aqua plu. arce. l. sed interdum.

h ¶ Petito. ꝛ possessore absoluto.

i ¶ Ex regione. i. ex parte fundi petiti. ꝛ sic ei accessit.

k ¶ Exceptio, hoc ideo quia rei accrescit: sicut als i pprietate legata: fecus in vsufruc. quia persone accrescit. vt. ff. de vsufru. l. si tino. §. fina. ꝛ ff. eo. ꝛ an eadem. §. qui cum partem. petendo ergo insulam videtur et fundum petere: nisi cũ nascitur ex regione agri limitati vbi nõ habet locum allunio. vt. ff. de acqui. re. do. l. in agris.

Vm de hoc. ¶ Casus. Cum queritur an sit eadem res sine cau fa quam nũc intento ei quam primo intentaui vt sic obstet except. rei iudi. ea sunt spectanda. f. an sint eedem psone. Ihes an sit illud idem nũc petitum quod primo erat petitũ. Item an sit eadem cã petendi que prius erat. ꝛ si hec tria cõcurrũt: dicit hec eadem que primo vt sic obstet excep, rei iudi. hunc est q̃ si petij rem rei vẽ. dicẽs me dñz: ꝛ succubui. ite rum eandem rem volo petere dicẽs meã quia emi: non audiot. sicut ꝛ si dicerem me nouã instrumenta reperisse ad probandũ q̃ res sit mea: ꝛ p hoc vellem iterum agere: nam non audio: Fran. accur.

l ¶ Hec. scilicet tria.

m ¶ Proxima actionis. ꝛ si quod horum defuerit non habet locum exceptio rei iudi. vt plene diximus. ff. cod. l. cum queritur. et. l. si q. et no. hic q̃ causa prima est: quia emi a tritio, remota est: quia mea et vtracq; insicitur. vt. ff. eo. si mater. §. si quis autẽ. Quare ergo hic dicit de proxima ꝛ nõ de remota: Rñ. quia qui egit a dicta causa proxima iterum agens ex eadem non auditur: sed si ex alia auditur qui ex remota egit et succubuit nulla causa adiecta postea remota vel proxima non auditur cum omne ius ꝛc. vt. ff. eo. l. si mater. §. eãdem. ꝛ dicitur proxima actionis. i. causa agendi ex qua actio procedit.

n ¶ Nec iam. hoc restringas ad actio. in rem. vt. ff. cod. l. si mater. §. demaꝫ. ff. §. eãdem. secus i personali. vt. ff. de. l. si ex testaméto. ꝛ. l. si cum testamen. in prin.

o ¶ Existimasset. cum primo egit: nam non auditur modo cum simpliciter pmo egerit nisi in matre. vt ꝛ. l. si mater. §. fñ.

p ¶ Reperisset. q nõ admittitur nisi in casibus. vt. ff. de iureiuran. l. admonendi. et. ff. de re iudica. l. imperatores. et facit C. de trãfactioni. fub pretextu. Accur.

¶ Exceptio. ¶ Casus. ¶ Petij rem rei vẽ. ꝛ succubui. si ãmodo bere meus eam rem petat vel alius successor ab eo des: obstat ei exceptio rei iudi. Fran.

q ¶ Expertus est. per hoc probatur dominium remanere penes me actorẽ: licet contra me sit iudicatuz. ꝛ sic obstat exceptio. ꝛ pro hoc. ff. de condi. indeb. iuf. ꝛ. ff. l. si mf. §. eã dẽ, ibi: et ideo si forte ꝛc. si autez pro me sententie tur ꝛ res erat rei: an sentẽtia faciat me dominum: dic q̃ non eadem ratione: sed ꝛ si equatur traditio: nec tũc videtur quia tradidit mihi vt meã cuz sit tuaz sic nõ videt trãsire. vt. ff. de conditio. ob cau. l. iij. §. subtilius. sed si cadã a possessione egã publiciana. vt. ff. de publi. l. ij. in fi. Item sicut hoc trãsit ad dãnũ sic ad

Vdicate. Quo possidebant seruum qui seruus contra vnum heredem egit dicendo sibi deberi fideicõmiſ. libertatem: et obtinuit. si aliꝰ heres petat eum in seruitutem: non debet ei obijci exceptio rei iudicate: quia iste heres qui defuit in priori iudicio non videtur petere in seruitutem post rem iudicatam contra se; ꝛ hoc de rigore: sed tamen priotis coheredis sententia seruabitur in totum de equitate: scilicet vt totus dicatur liber: quia non potest eum seruare tantum pro parte coheredis vici: quia nemo potest esse pro parte liber ꝛ pro parte seruus. sicut vides quando agitur de inofficioso testamento contra vnum heredem: ꝛ obtinet tũc pro parte testamentum rumpitur. libertates vero insolidũ dãtur: alio coheredeindẽ conseruato. Jr.

s ¶ Non potest. quominus possit petere seruum. pro quo agente alio coherede iudicatum est vt manumittatur. Also. ad quod facit. ff. de re iudica. l. fepe.

t ¶ In seruitutem. scilicet cum aduersus hunc qui petitur nulla sententia sit lata. ab eo enim qui petit non videtur peti in seruitutem post rem pro libertate iudicatam: cum contra eum nunq̃ fuit lata sententia. vel dic nec seruitutem videtur peti: sub. debere: quia non debet vocari ad seruitutem.

v ¶ Pro libertate. ex causa fideicom. pflanda. si enim pro libertate cum petente lata sententia fuisset et coheredi obstaret: q̃ faceret ius sentẽtia. vt. ff. de lib. cau. dui fratres. ꝛ de sta. ho. ingenuum. Accur.

x ¶ Ex causa. quo ipso videbatur magis posse peti.

y ¶ Sed pretoris. licet diximus non obstare exceptionem quominus petam seruum obstat tamen quominus obtineam seruum. et hoc est sed et pretoris ꝛc. vel sm aliam expositionem dic bene dico nõ admitti

hũc cõtra

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

bunc contra sententiam sed ꝛc.

a ¶ Pro parte. scilicet pro parte victi coheredis tantū: qr nemo pro parte liber. ꝛ pro parte seruus esse potest. vt. ff. de libe. cau. l. duobus. et facit. ff. de adi. leg. legata. §. fi. Sed contra. C. de ser. commu. manumis. l. j. §. fina. fed illud eſtoppe vt ibi no.

b ¶ Seruare. alias ſtare. ꝛ alias ſeruare.

c ¶ Duobus. ſcz filijs.

d ¶ Agēnibus. cōtra ſcriptum heredem.

e ¶ Placuit. in ſolidū: vt ff. de inoffi. teſta. l. naz ꝛ ſi. §. fina. ꝛ de colla. bo. l. pater filiū. ff. C. de inof. teſta. l. cū duob⁹. ff. de leg. ij. cum filius. in gñ.

f ¶ Victoris. in querela.

g ¶ Cōſulatur. etiā ſuperiori caſu nō ſolū iſto.

h ¶ Nō admonito. alias ff. de re iudi. l. ſepe.

i ¶ Preceſſerit. ſec⁹ ſi ſententia pignoris cām precēſſiſſet. vt. ff. de pigno. ſi ſuperatuſ. ꝛ. ff. co. l. ſi ma ter. §. item ſi rem.

Ex ſertante. ¶ Caſus. Quidā inſtituit tres heredes: quēdā ſuū agnatū. ſ. tritū ꝛ ſempronū in duab⁹ vncijs. duos alios: puta cornelīū in. x. vncijs: tritⁿ cepit poſſidere dimidiā totius hereditatis ꝛ ſempronⁱ aliā dimidiā: nunc cornelius agit ꝛtra tritū ad id totū hereditatis qđ poſſidet: ꝛ ſic ad dimidiā totius hereditatis dicēs te ſtamētū in quo tit⁹ fuit inſtitut⁹ p pte/ ꝛ ſempronius p alia nō tenere. vt qr falſum. ꝛ ſic ſeqs tanꝫ premiorem ab inteſtato debere ſuccedere ꝛ ſuccumbere: nūc vult ille idē cornelius petere a predicto titio vnciam hereditatis cū ſit inſtitut⁹ in duab⁹: dicit qr repellit excep. rei iudi. qr dicēdo falſum: et

uari quam pro parte[a] victi ſeruare[b] non poteſt. nam et cum alterū ex coheredibus inofficioſi queſtio tenuit: aut etiam duobus[c] ſeparatim agentibus[d] alter obtinuit libertates competere placuit[e]: ita tamen vt officio iudicis indemnitati victoris[f] futuriqꝫ manumiſſoris conſulatur[g].

Sententia lata contra auctorem non preiudicat ſingulari ſucceſſori qui ante illā cauſam habuit ſi non fuit citatus vel requiſitus ad cauſam. ¶ Pau.

¶ Si debitor de dño rei quam pignori dedit nō admonito[h] creditore cauſam egerit / ꝛ cōtrariaꝫ ſententiam acceperit: creditor in locum victi ſucceſſiſſe non videbitur cuꝫ pignoris conuentio ſententiam preceſſerit[i].

Qui egit petitione here. ſimpliciter ꝛ ſuccubuit licet cauſam inteſtati obtinuerat fuerit proſecutus non auditur volens iterum agere ex teſtamento. ¶ Pau.

Paulus. Lex. xxx.

Ex ſertante[k] heres inſtitutus qui ab inteſtato legitimus heres eſſe poteſt: cum de iure[l] teſtamenti faceret queſtionem ab vno ex inſtitutis dimidiā partem hereditatis[m] petijt/ nec obtinuit: videt in illa petitione etiam partem ſertantis[n] vendicaſſe[o]: et ideo ſi ceperit ab eodem ex teſtamento eandem portionē[p] petere obſtabit rei iudicate[q] exceptio.

¶ Latinus largus[r] cum de hereditate[s] inter meuium ad quem

pertinebat[t] et titium qui controuerſiam mouerat[u] tranſigeretur: traditio rerum[v] hereditariarum meuio heredi a titio facta eſt in q̄ traditione etiam fundum ei[y] ſuuꝫ proprium[z] quem ante multos annos auo[a] eiuſdem meuij heredis obligauerat quēqꝫ alijs / poſtea in obligationē deducerat ex cauſa pacti tradidit: bis ita geſtis poſteriore titij creditor ius ſuuꝫ proſecutus eſt et obtinuit: poſt hoc autem iudicium meuius heres reperit ibonis auitis[c] chyzographuꝫ ciuſdem titij ante multos annos conſcriptum per quod apparuit euꝫ fundū qui in cauſa trāſactiōis venerat etiam auo ſuo ab eodē titio fuiſſe obligatuꝫ: cū ergo prius conſtat auo meuij heredis in obligatione eundē fundum datum: de quo meuius ſuperatus eſt[d]: quero an ius aui ſui quod tunc cuꝫ de eodē fundo ageretur ignorabat: nulla exceptione oppoſita exequi poſſit[e]? Reſpon. ſi de proprietate[f] fundi litigatum eſſet ꝛ ſm actoꝛs pronunciatum fuiſſet: dicerēmus petenti ei qui in priori iudicio victus eſt obſtaturam rei iudicate exceptionem: quoniam de eius quoqꝫ[g] iure cauſitum videtur[h] actore petitionem implente[i]: qꝫ ſi[k] poſſeſſor abſolut⁹[l] amiſſa poſſeſſione eundem fundum ab eodem qui prius non obtinuit[m] peteret: nō obeſſet[n] ei exceptio[o]: nihil eſſ

k ¶ Ex ſertante. i. ex duabus vncijs que eſt ſexta hereditatis. vt inſti. de here. inſti. §. hereditas.

l ¶ De iure. id eſt de vitio teſtamenti: vt quia falſum vel inoffic. et ideo ſuccumbens perdit relictum. vt ꝛ. ff. de inoffi. teſta. papi. §. meminiſſe. ſecus ſi non ſolemne: quia tunc non perdit vt m contrario. vt. ff. de his qui. vt indig. l. poſt legatum. §. j. que eſt ꝛtra. ff. ff. R. vel veri⁹ ff. m Jo. azo. ꝛ Hug. etiam ſi non ſolēne vixerit perdit h. ꝛ ſic nō refert qua ex cauſa de iure teſtāmēti querat: ſz ideo dicunt bonc repellī: qma. pp̄oſuit peti. hereditā. generalem nō expreſſa cauſa ex teſtamēto vl̄ ab inteſtato: licet poſſea in cauſe proceſſu vna cauſam tantum fuerit proſecutus quare obſtat rei iudi. exceptio. licz ex alia cauſa agat. vt. ff. l. ſi mater. §. deniqꝫ. et. §. eādez. ſed ſi expreſſiſſet cauſam puta ab inteſtato nō obſtabit ei: poſtea agenti ex teſtamēto exceptio rei iudicata. vt. ff. l. ſi mater. §. ſi quis autem. ꝛ de peti. hereditatis. legitimam. et de inofficio. teſta. l. mater. §. ſz an exceptio. electiōis/ dic ſicniſi ſit coniunctus vl̄ q̄s ad quartus gradum. vt. C. de codicil. l. ſi. Alij dicunt qr nō. in perſonalī autem ſimpliciter propoſita omnia veniunt: licet in. pceſſu expreſſerit. vt. ff. et an eades. §. actiones. ꝛ ſm hoc non valet oppoſitio que fit ſic. aut petendo ab inteſtato ſcit ſibi deferri ex teſtamēto: ꝛ videtur tacite renuncia re: ꝛ ſi non tanꝫ iudicatum ſed tanꝫ repudiās repellitur. vt. ff. de acquirē. hereditatis. filium emancipatum. aut ignorauit et non repellit. vt. ff. de acq ren. here. l. ſi is. §. fi. ꝛ qr

cauſam expreſſiſſet. vt. ff. ꝛ an eadem. §. actiones. ideo dico qr hic non obſtat. qr egit non expreſſa cauſa: vt dictum eſt.

m ¶ Hereditatis. cum ille eam poſſideret. ꝛ alius heres dimidiam.

n ¶ Sertantis. i. vnciam ex qua erat inſtitutus.

o ¶ Vendicaſſe. ſi ſic ea vncia ſuccubuiſſe videtur.

p ¶ Portionem. i. vnciam.

q ¶ Judicate. ſed ab illo petet aliam vnciam.

r ¶ Latinus largus. ſ. queſtionem. pponit talem cū de heredi. ꝛ c.

s ¶ Cum de hereditate. ſempronij puta.

t ¶ Pertinebat. in veritate.

u ¶ Mouerat. reſiſtendo ſic. ff. de procura. nō ſolū. §. ſi ſtatus. Accur.

v ¶ Rerum. ſcilicet quarūdam ex cauſa tranſactionis.

y ¶ Ei. ſcilicet meuio.

z ¶ Proprium. titij.

a ¶ Auo. i. patri ſempronij.

b ¶ Suum. agendo hypothecaria contra meuium.

c ¶ Auitis. i. aui ſui meuij.

d ¶ Superatus eſt. a poſteriore. titij creditore. Azo.

e ¶ Poſſit. agendo hypothe.

f ¶ Si de proprietate. affert de hoc argumen. quare videatur obſtare exceptio. Accurſius.

g ¶ De eius quoqꝫ. ſcilicet rei. Accur.

h ¶ Videtur. cum enim res indicatur eſſe actoris videtur ſimul iudicari rei non eſſe. vt. ff. ſi inter. R. ff. ſi proti.

i ¶ Implente. i. fundum eſſe ſuum docente. M.

k ¶ Quod ſi. rñdet argumentando quare ad queſtionem non facit.

l ¶ Abſolutus. ſcilicet ea ratione: quia actor deficit in probatione.

m ¶ Non obtinuit. i. ſuccubuit petendo.

n ¶ Non obeſſet. ei poſſeſſionem nacto quocunqꝫ modo.

o ¶ Exceptio. ſcilicet rei iudicate.

a ¶ Jn suo. scilicet rei: ꝛ ideo dicitur suum iudicium: qz regulariter vbi habet reus forum ibidem regulariter debet conueniri.

b ¶ Eius. scilicet qui tunc possidebat.

c ¶ Dignoraticia. i. hypothecaria.

d ¶ Creditorem. hoc est eius heredem. hoc est meuium.

e ¶ Meum est. vt. §. e. si inter. Accur.

f ¶ Ad. illud sub audi.

g ¶ Probabilius. tacite respondet.

h ¶ Exceptionez. meuio agenti hypothecaria.

i ¶ Sola obligatione. scz creditoris qui agi. vt. §. eo. l. duobus. Accur.

k ¶ Constituto. quia res sua nō pōt esse sibi obligata: vt hic. ꝛ. j. de regu. iur. l. neqz pign". ꝛ. §. de pigno. actio. l. j. hoc tamen quandoqz fallit. vt C. de iure do. l. in rebus. sed ibi non erat plene do mina. Jtez contra. §. ad trebellia. l. debitor. §. ibi non durauit dominus. Jtem in presenti casu: §. potest dici hic nō fuit do minus cum tradens dederit qua fuerem accipien tis. ꝛ accipiens eodē am mo accepit credens esse hereditatis. vt. §. de con dictio. ob cau. l. j. §. sub stile". ꝛ facti. §. de leg. iij. l. senatusco. et de acquir. he redi. l. si seruum quis. in pn. Quid ergo. si fuit factus dominus. vt quia sciens dātis accepit: forte adhuc videtur idē ar gu. huius litere: verum est enim ꝛc. sed non ape rit an sit res obligata li cet competat hypotheca ria. Accursius.

l ¶ Dignoraticia. i. hypothecaria quia nō fuit mutuo dominus.

m ¶ Non esse. ergo hypothecaria durat que talem conditionem habet: nisi soluta pecunia: vt hic. ꝛ. §. ad velleia. l. aliquādo. §. de pig. ꝛ de pigno. l. gregę. §. etiam. ꝛ de pig. act. si rem alienam. §. omnis.

n ¶ Judicate. causa enim dominij: scz exceptio de qua magis dubitatur non nocet: nec hoc nocere debet de qua minus videtur: scz certe si ꝛ dominij noceret non tamen sententie. s. exceptio noceret cū nō de iure possessus fuit questium primo iudicio. vt ꝛ. §. eo. l. duobus.

PAulus. ¶ Casus. Legi contra te rei vendi. ad fundū et succubui: nunc eandem: res peto a te certi condi. ex stipu. vel simili. dicitur qz non obstat mihi prima sententia. Fran. accur.

o ¶ Nec tenuisset. i. non obtinuit nullo succubuit.

p ¶ Condicenti. i. in personam act. agenti.

q ¶ Non obstare. quia condicere potest etiam qui dominus nō est. Sed quid si restituerim rei: ideo qua mea erat stipulatus fum: deinde egi rei vendi. et succubui si agā ex dicta stipulatione an repellar? Respon. non per legem istam: nam potest esse mea non tamen tenuit stipulatio, ꝛ econtra licet sit absoluta tamen adhuc est mea. vt ꝛ. §. e. l. exceptio.

Continuatio bar.

¶ De diuersis ꝛ temporalibus prescriptionibus ꝛc. ¶ Dictum est. §. de exceptio. in genere, item de exceptione rei iudica. verus quia est quedam exceptio cum tempore ideo ponitur ista rubrica. Item quia in vre scribendis rebus datur accessio possessionum: ideo ponitur de accessione possessionum. Bar.

¶ Prescriptionum. alia vnius diei: alia duorum. vt. §. de appella. a sententia. §. fina. ꝛ quando appellandum sit. l. i. §. biduum. quandoqz trium. vt. C. de iudi. l. fina. ꝛ hoc non profequor: quia magis est laboriosum q̄ subtile. de vsucapio. tamen triennij dic q̄ per eam quis tur dominium. vt. C. de practis. tradition ibus. dummodo quattuor interueniant: scilicet bona fides et titulus: ꝛ qz res non sit vitiosa: ꝛ q̄ possessio sit continua vsqz ad vltimam diem quam tex gisse sufficit: ꝛ idem in prescriptione. x. vel. x. annorum: vt. j. co. l. in vsucapio. ꝛ in prescriptione personalium actionum. vt. j. de actionꝫ. obligatio. l. in omnibus. Jtē q̄ prescriptio. x. vel. xx. an. non queritur dnium. q̄ dic vt no. C. de bo. ma. ant. ibi posita super. l. j. Item vsucapio non interrūpitur in suo[a] iudicio de iure eius[b] statutum videtur: cum autem pignoratitia[c] actum est aduersus priorem creditorem[d] potest fieri vt de iure possessoris non sit questium: qz non vt in proprietatis questione quod meum est[e] alterius non est: ita in obligatione vtiq; cōsequēs est vt non sit alij obligatuz quod hic probauit sibi teneri: et probabilius[g] dicitur non obstare exceptionem[h]: quoniam de iure possessoris questum non est sed de sola obligatione[i]. In proposita autem questione magis me illud mouet nunquid pignoris ius extinctum sit dominio acquisito: neqz enim potest pignus persecurare domino constituto[k] creditore actio tamen pignoratitia[l] competit: verum est enim et pignori datum et satisfactum non esse[m]: quare puto nō obstare rei iudicate[n] exceptionem.

¶ Qui egit rei vēdicatione et succubuit non prohibetur eandem rem petere actione personali. ¶ Dau.

Idem. Ler. xxxij.

PAulus respō. ci qui in rem egisset/ nec tenuisset[o] postea condicenti[p] non obstare[q] exceptionem rei iudicate.

¶ De diuersis et temporalibus prescriptionibus: et de accessionibus possessionum. Titu. iij.

¶ Ad hoc vt lilia currant tempora re quiritur q̄ non sit impedimentuz agendi: nec ex parte actoris: nec rei: nec iudicis. Dividitur in duas partes. ¶ Primo ponit causam legis condende. Secundo ponit statutum suum. secunda ibi: ꝛ quidē. hoc dicit Barto.

Ulpianus. Ler. j.

QUia tractat[r] de vtilibus dieb[9] frequēs est: videamus quid sit experiundi[s] potestatem habere.

Et quidem in primis exigendum est vt sit facultas agendi[t]: neqz sufficit reo experiundi secum potestatem facere vel habere cum[v] qui se idonee defendat: nisi actor[x] quoqz nulla idonea causa impediatur experiri. Proinde siue apud hostes sit[y] / siue reipublice causa absit / siue in vinculis sit: aut si tempestate in aliquo loco vel in regione detineatur: vt neqz experiri neqz mandare possit[z]: in ea causa est: vt experiundi potestatem[a] non habeat. Planc is qui ea valitudine impeditur / vt mandare possit: in ea causa est vt experiundi potestatem habeat.

¶ Illud vtiq; neminem fugit experiundi potestatē nō habere cuz qui p̄torijs[b] copiā nō habuit. proinde bi dies[c] cedunt quibus ius

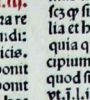

¶ Casus. Cū tractatus vtilium dierum sit frequens videndum est quid sit experiendi potestatez habere. i. qui dies dicantur vtiles: nam patria sunt ambo predicta: et certe tria sunt necessaria vt experiūdi potestatem quis dicatur habere et sic dies vtiles cedant. Primū vt actor se vl'p alīū potuerit agere. Jtez qz reus potuerit se defendere per se vel per alium Jtez qz sit copia iudicis. Fran. accur.

r ¶ Frequens est. bona ratio quare sit videndum. vt. §. de lib. lega. l. legaui.

s ¶ Experiundi. Sz quo modo per hoc scim⁹ vtiles dies? Respon. qz hec duo paria sunt: scz habere potestatem experiundi et diem vtilem cedere: vt hic pater.

t ¶ Agendi. hec ergo tria sunt necessaria. vt experiundi potestatē qui habeat id est facultatem agendi per se vel per alium. Item potestatem cōueniendi eum per se vel per alium respondētez ꝛ ius reddētis copiam.

v ¶ Eum. scilicet reum.

x ¶ Nisi actor. quod de actore dicit non videtur necesse: quia ꝛ si actor impeditur cedit vtilis dies. vt. j. co. l. si seruus. que est contra. Solu. currit de iure communi vt ibi. sed actor restituitur in integrum ex clausula generali. §. er qui. cau. ma. l. j. Vel hic de vtili. ob. loquitur: ibi de continuis. vel hic post obligationem commissam vel contractam intercessit idonea causa que abstulit copiam agēdi. Ibi autem nil post latisdationem acceptam cōtingit. Vel hic cōtra arte liber ✣ ibi seruus. vel ibi erat qui poterat agere nōie domini. vt seruus in iudicio momentanee possessionis: et q̄ ibi dicit non. an is agere ꝛc. quia de stipula. dicit non de iudicio principali. hoc non placet.

✣ Alex. ll. si filius. §. si de vectigali bus in pe. col. §. de dō. inducit hanc glo sing reputat ad ē q̄ p lit. nec. inducit ād contractus nō annexis insta inducitur. Bolo.

y ¶ Apud hostes sit. ꝛ facit. j. de stipu. ser. si seruus.

z ¶ Possit. alij causam agendam.

a ¶ Potestatem. Dic queritur si citatus ad sententias vel ad veniendū ad ius cum satisfecerit iudicio sisti impeditus iuxta causa non venit: mittere tamen potuit an sit cōtumax vel incipit in stipul'. videtur q̄ sic per. l. istam. ꝛ. §. de mi. l. papi. ꝛ qui. ex cau. ma. fed ꝛ si per. §. aduersus. sed in illis duabus er iniusta cā abest: er qua penā nō pmiū debet habere. vt. §. de nego. gest. siue hereditaria. Jtem ista loquitur in actore: sed tu quesiuisti in reo: quia actor potest prouidere quādo agat. vt. j. ti. j. pure. §. fina. Item vnum pro eo: aliud fit igitur contra eū vt statis sit si possit mittere procuratorem: vt. §. de iureiu. l. eū qui. Jtē quo ad aliud nō quo ad contumaciam/ presumendam. dic ergo q̄ procuratorem mittere nō tenetur, als parum prodesset sibi relaxatio, vt. §. si quis cau. l. ij. §. si quis iudicio. ꝛ. §. de re iudi. l. quesitum.

b ¶ Pretoris. i. nullius notionem.

c ¶ Dies. ſ. tm̄ ꝛ intellige q̄ h dicunt in diebus q̄ sunt vtiles q̄ ad sui initiū ꝛ pgressum: secus in his q̄ ad sui mitiū sunt vtiles tm̄: sed post cōtinui. vt. j. q̄ appel. sit. l. i. §. dies. ꝛ. §. de redhi. l. cū ser. ꝛ. j. de adul. l. qn quēniū. et. §. de calū. l. annus. Jtē facit. j. de adul. l. miles. §. feraginta. ꝛ. §. de edil. edic. sciēdū. §. fi. ꝛ. l. qz/si nolit. §. si quis ita. Jtē ḡro an hodie corrigantur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

die corrigẽtur huiusmodi vtiles dies vel anni? Resp̃ō nō; nisi circa tractatum de restitu. integ. vt. C. de tempo. in integ. restitu. pe. l. fi. qō eñ non mutat fiet: vt. C. de ap. precipimus. in fi. ⁊ de test. sancimus. Item etiam in vsucap. triennij. x. r. xx. ⁊ xxx. ⁊ xl. an. ⁊ alijs constat tẽpus esse cõmuni. vt. ff. de vsucap. l. munch. ℌ. in vsucapionibus. Accur.

a ¶ Reddit. s. nonne. omnibus reddit preter ceteros. vt. C. de feri. l. cẽs. Rñ. idẽ ⁊ si quocũq; mõ impedit non reddat vel nõ impedit ⁊ cũ ⁊ mcõtinuis daret restitutio. vt ff. de vsucap. l. munch. ℌ. in vsucapionibus. Accur.

pretor reddit[a].

Marcellus. Lex. ij.

In tempore constituto[b] iudicatis an intercalaris[c] dies proficere iudicato necne debeat queritur. Item[d] de tempore quo lis petit sic sine[e] dubio cristinandum est: vt auctum[f] tempus litis intercalari die existimetur: veluti si de vsucapione fit questio: que tempore constituto expleri solet[g]: aut de actionibus que certo tempore finiuntur: vt edilitie plerecq; actiones: et si quis fundum ea lege vendiderit vt nisi in diebus xxx. precium esset solutum inemptus esset fundum: dies intercalaris proficiet emptori. Obibi contra videtur[k].

Modestinus. Lex. iij.

Longe[l] possessionis prescriptionem tam in predijs q̃ in mancipijs[m] que in predijs morantur que partes fundi sunt: locũ habere manifestum est.

Seruus hereditarius / vel capti ab hostibus pot̃ satis accipere in iudicio momentanee possessab aduersario de iudicio sisti: ⁊ statim tẽpora triennij incipiunt currere. hoc dicit.

Labeo. Lex. iiij.

Si seruus hereditarius aut eius qui in hostium potestate sit satis acceperit[n] continuo dies satisdationis cedere incipit[o]:

be. Item qō aliquid possit tpe fieri quod nō pacto. no. ℌ. quẽad. seruj. amit. l. nã satis. ℌ. si vop̃ latitudinem. ⁊ facit. ff. de fur. l. ancilla.

Seruus. ¶ Casus. Seruus hereditatis tacentis: vel seruꝰ capti ab hostibus in casu quo poterat esse in iudicio vt in momentanea possessa. accepit satisdat. ab aduersario iudicio sisti. quer. utr an statum incipit currere tpis huic satisdationi cum durare debeat triennio hec satisdatio: et dicitur q̃ statiꝫ incipit currere tẽp̃ triennij: nõ inspecto q̃ seruꝰ nõ possit agere ex hac stipulatione sed solummodo inspecto q̃ reus põi cõueniri: alꝰ esset iniquus q̃ ex cõdi. actor rei obligatio extendatur. Fran.

n ¶ Satis acceperit. iudicio sisti.

o ¶ Incipiet. ℌ. ad actionem excludendam: et sic est cõtra. ff. de stipu. ser. ius heredi. Solu. hic stipulatus fuit iudicio sisti in tali casu vbi agere poterat: vt in momentanea pos. vel in pos. absentis turbata. in quibꝰ casibꝰ seruo agere permittit nec obstat qõ innuitur q̃ seruꝰ agere nõ pot̃ quia verum ex hac stipulatione sed de primo iudicio bene potest agere: vt dictus est: quoad hoc autem vt incipiat deberi idẽ est: qꝛ ex vtraq; incipit deberi. Sed quanto tpe tollit ℌ stipulatio iudicio sisti: Resp̃ō. quãto principalis. vt. ff. si quis cau. si cũ. ℌ. si. vel ad pl̃ triennio nisi in scriptis ⁊ nisi in cã publica. vt. C. de fideiuss. l. pe.

p ¶ Fuerit. qui ita adesse videtur si tria adsunt. vt no. ff. l. i.

q ¶ Non an is. ff. l. i. cõtra. fol. vt ibi. Itẽ facit. ff. de nau. fe. l. fi. ⁊ de vsur. l. pecunie. ℌ. i. ⁊ de cõsti. pecu. l. bactenus. Sed ar. ff. ℌ. de dã. infec. si finita. ℌ. elegãter. Accur.

† Bal. in. l. qui. ℌ. in hac. ⁊ bt. an. gr. in. ℌ. prefat. ff. de publi. in rem actio. ⁊ are. in. l. põ ℌ. de acq̃ren. pos. ℌ. reputãt ibi ter. singu. ad b q̃ ls alꝰ mala fides auctoris noceat heredi vt ẽt nõ p. stit ℌscribere ex persona sua persc̃iben. casu. in. c. si dẽ ligẽti extra de prescrip. ibi vbi dicit ante mortes defuncti vel post acquisiuit aliquez titulũ partic̃ulare in re ex quo etiaꝫ si nõ cẽt heres possit ille prescribere nõ nocet sibi vtili ⁊ sibi ipsi. Bolog.

An vitium. ¶ Casus. Titius nõ dñs vẽdidit mihi fundũ vel donauit vel legauit q̃ fundũ mala fide possidebat vel sine titulo. queritur an ego possim prescribere istũ fundum nõ obstante mala fide actoris? ℌ. q̃ bñ possum ꝑscribere. Idem in vsucap. rei mobilis. fe. ut tur. ¶ Ex facto. Obligaui titio domuꝫ meã: postea eam sempronio vẽdidi ⁊ decessi: heres meus eam domũ emit a sempronio ꝑdicto. q̃rit an heres meus possit hãc domũ ꝑscribere longo tpe ℌ titius creditorẽ? ℌ. q̃ sic. successit eñ heres meus in hũc fundum loco sempronij. Fran.

r ¶ An vitium. personale. secus in reali. vt. C. de acquir. pos. l. vltima. Loquitur ergo hic cũ vitiũ persone coheret: vt dolus. vt. C. de rescin. vẽdi. dolus. ⁊. ff. ℌ. q̃ in fraudem. credi. q̃ debitore. ita tñ si ipse noluit accessione sui auctoris vti. vt. ff. de acqui. pos. pompo. in fi. fieñ vtitur accessione sui auctoris ꝺ̃ vti cuꝫ sua causa ⁊ vitius. vt. ff. de acqui. pos. l. pomponius. ℌ. cum quis. ⁊. ff. titu. i. l. apud. ℌ. de auctoris. si vero sit rei coherens vitium vt furtum: emptor quoq; nocere constat. et omni qui quoquomodo rez acceperit. vt. ff. titu. i. apud. ℌ. de auctoris dolo. ⁊. ℌ. si quis autẽ. ⁊. C. de acqui. pos. vitia.

s ¶ Non habuit. q̃ forte habuerit rei alienę sciam vel nõ habuit titulũ.

t ¶ Neq; nocere. cum contra me agitur: sed cum ego ago obest. si habeo lucratiuam causam vt in contrarijs. ff. ti. i. l. apud. ℌ. si quis autem. ⁊. ff. de exceptio. si rem. Item non nocet mihi nisi velis vti accessione quod

pcti.here.ꝛ non tantū.§.veniunt.ꝛ sic est arg.ff.j.de regu.iur.q iniusꝛ l.aliud.§.fi.quidā tamen dicunt qꝫ h replicat cōtra heredē de equitate.arg.j.quibus mo.pig.vel hypo.fol.sicut.§.illud.ꝛ p eis est.ff.ē.tit. j.l.pe.§.fi.in eo quod durat.ꝛ ibi hypothecaria dño acquisito credito ri sic.hic durat dominio acquisito heredi ex alia causa.

¶ Si duobꝰ. ¶ Lasꝫ.

Vendidi fundū titio ꝛ tradidi ei: cūdē fundus vendidi sempronio. dicitur qꝫ tps quo possedit prohibere potuit titio ad pscrip. cōplēdam. Sed pone qꝫ vēdidi fundum sempronio ꝛ tradidi: cūdē redimo ab eodē ꝛ vendidi titio. dicitur qꝫ tempꝰ quo ego possedi et sempronꝰ possedit proderit titio.

¶ Vēdidi. Seruus alienus in quē bona fide possidebā vendidi titi pto.c. hoc acto vt si non soluas predictum pretium vsqꝫ ad annū sit mēptus: cuius pretiū nō soluit fecit tēpore statuto: ꝛ sic fundꝰ reuertitur ad me querit an tempus quo tu posse disti sit mihi ad vsuca. eius seruū complendā. ꝛ dicitur qꝫ idem esse debet in hoc casu quod seruatur cū ex causa redhibit. rehabuissem seruū: vl qꝫ eundem emissem a te. et sic tam primum tps quo possedi seruū anteqꝫ venderem et tēpus quo empto? eum possedit: ꝛ hoc quo nūc possidebo simul iuncta simul ad vsuca. complendam. Fran.

a ¶ Separatim. primo veni. secundo aliꝫ.

b ¶ Vēditionem facit. C. de rei vē. quotiēs. ꝛ.ff. de publi. l. fine. ꝛ qō ibi no.

c ¶ Omnem. id est priorē ꝛ posteriorem.

d ¶ Euenerit. i. quia pecunia nō fuit soluta infra tēpus cōuentus: ꝛ sic empto? tenebatur rem reddere venditori. Accur.

e ¶ Tu. emptoris.

f ¶ Redhibitio. per actionem redhibitoriam.

g ¶ Habeti. nisi agatur vt sub conditione venditio cōtrahatur: tūc enī nō vsucap. empto?. vt.ff. pto emptore. l.ij.§. sub cōditione. ideoqꝫ eius nō vtet accessione. vt.ff. de acqui. pos. pomponius.§.fi is. Itē.ff.ff. l.fi a te.§.fi. solu. aliud in illa exceptione. vel solu. vt ibi. Accur.

h ¶ Ipsum tempus. quia possidet postea qꝫ redhibitus est homo.

i ¶ Accessio. hec. f. dicta.

k ¶ Cum eo. f. tempore quasi dicat accessio dicti temporis.

l ¶ Redhibitus sit. large dic redhibitum cum referatur ad hec tria responsa. fcs ad pactum legis com. vel ad actiones in quē. Itē ad redhibitoriam ꝛ ad secundam emptionem de quibus tribus tangit hic.§.ꝛ facit.ff. de vsuca. si homine. ꝛ de acqui. pos. pompo.§. preterea.

Si quisꝫ. Pone casum fm Jo. In parte fluminis piscatus fuit pluribus annis: ꝛ cum nunc esset in actu piscandi quēdā ibi ad piscandum venientem prohibere volo: dicitur qꝫ nō possum. Vel aliter pone casum vt in glo. dñi mei ac.§. incipit. ff. de vsucap. ꝛc. Frā. accur.

m ¶ Diuerticulo. i. in parte fluminis.

n ¶ Prohibet. ff. de vsucapio. l. fina. contra. fol. hic piscatus est spacio xxx. vel xl. anno. ibi spacio mnoti. vel hic sine incōmodo vicinoꝝ: ibi cum incommodo. vel fm Joā. hic in quasi possessione piscandi fuerat ibi non: ꝛ fm hoc nō est cōtra. j. de inmr. l. inuriarum. §. fina. vbi dicitur teneri inuriarū quia hic in possessione piscandi: ibi nō. vel dicqꝫ rescriptum pcesserat: sed tūc obijcitur si rescriptū erat hoc habuit nullo tpe pref. rip. opus est. sed respon. qꝫ ais pcedente rescripto opus est prescriptione. vt. C. de fin. pa. l. fi. Itē videf cōtra fcs qꝫ rescriptū cum prescriptione simul nō habeant locum. extra de rescrip. c. veniens.

Si accessione. ¶ Casus. Cum seruū alienū vsucaperem: seruus fugit: dicit qꝫ tēpus quo fuit in fuga cōputat in vsucap. cōplenda. ꝛ

Affricanus. Lex.vj.

Si duobus candem rem separatim[a] vēderis ea possessio que vtranqꝫ venditionem[b] precesserit soli priori emptori cui non tradita sit proficit: demqꝫ et si quam rem tibi vendiderim rursusqꝫ a te emam et titio vendam: et mea omnem[c] ꝛ tuam possessionem titio accessuram: videlicet quod et tu mihi: et ego illi possessionem prestare debeamus.

Vendidi tibi seruum ꝛ conueni vt nisi certa die pecunia soluta esset: inemptus esset: quod cum euenerit[d] quesitum est quid de accessione tui[e] temporis putarem? Respon. id seruari quod seruatur cum redhibitio[f] sit facta: hunc enī perinde habeti[g] ac si retro: sum homo mihi veniffet: vt scilicet si venditor possessionem postea nactus sit: et hoc ipsum tempus[h] et quod venditionem precesserit: et amplius accessio hec[i] ei detur cuius co[k] quo apud eum fuit a quo homo redhibitus[l] sit.

Martianus. Lex.vij.

Si quisꝫ in fluminis publici diuerticulo[m] solus per triennium piscatus sit: alteruꝫ eodem iure vti prohibet[n].

Vlpianus. Lex.viij.

In accessione temporis / et id tempus quo in fuga sit seruus[o] domino[p] eius procedere verum est.

ita loquitur prin. glo. hic posite que incipit: putatitio ꝛc. Vel aliter pone casum: vt in eadem glo. Fran.

o ¶ Seruus. nisi diu steterit in possessione libertatis paratus suscipere iudicium liberale: vel nisi medio tpe fuerit ab alio possessus. vt. ff. de acqui. pos. l. j. §. per seruū. ꝛ. l. possideri. §. si seruus. ꝛ. l. per cū. §. fi. ꝛ. ff. de vsuca. l. ita q. §. si seruus.

¶ Res soli. i. res immobiles ꝑscribuntur longo tempore de quo etiam habuisti. ff. eo. l. longe. b. d. Fran. accur.

Martianus. Lex.ix.

Bescriptis quibusdam diui magni Antonini cauetur: vt in rebus soli locus sit prescriptioni diutine[q] possessionis.

Papinianus. Lex.x.

Intra quattuor[r] annos vacantium bonoꝝ delatoꝛ[s]: facta denunciatione[t] destitit: post quattuor annos secundo delatori venienti prior nunciatio quominus prescriptione temporis[v] summoueatur / non proderit nisi prioris preuaricatio[x] detegatur. quo declarato / prescriptio / sed et negocij questio perimetur[y].

¶ Quadriēnij tempus quod bonis vacantibus nunciandis prescriptum est[z]: non ex opinione bonorum sed de substantia vacantium bonorum dinumerabitur.

¶ Quattuor autem anni post irritum testamentum factum: et interstati possessionem[a] ab omnibus repudiatam qui gradatim[b] petere debuerunt: vel post temporis finem: quod singulis prestitus est[c] computabuntur[d].

¶ Quod defunctus non potuit vsucapere nec heres poterit / licet ignoret vitium defuncti. hoc dicit.

Idem. Lex.xj.

Cum heres in ius omne defuncti succedit ignorantia sua defuncti vitia[e] non excludit

p ¶ Dño. putatiuo. fic. C. de prescrip. long. tempo. l. j. ꝛ. ff. de condi. in debi. sernio. si enim ēt dñs nō vsucaperet. vt. ff. de vsucapto. sequif. §. lana. vel dic qꝫ verus dñs erat. sed prescribit ꝑtra ac. qō me tuus causa. ꝛ cōtra vtilem in rem. vt. C. quod metꝰ cau. l. iij. vel erat is qꝫ do minus factus contra creditores prescribit. vt. C. si aduersus credi. l. j. ꝛ. ꝛ facit. j. de fur. l. seruꝰ. ꝛ fi liꝫ. §. fi. Accur.

q ¶ Bscriptis. Diuturne. i. longe: qō dic vt. ff. eo. l. longe.

r ¶ Intra ānos. ¶ Casus. In B prin. dic casum vt in glo. domini mei ac. qꝫ incipit: bona vacātia fisco ꝛc. ¶ Quadriennij. Quadriēnium quo ꝑscribit nūciatio in bonorum nō incipit currere ex opinione bonorum. i. extime qñ creditū bona esse vacātia: sed extunc qñ nemo vult succedere ex testō ab intestato vt qui a omnes repudiauerunt. Fran.

s ¶ Delatoꝛ. i. ōnūciatoꝛ.

t ¶ Denūciatione. simpliciter non per contestationem vel iudiciariā cōuentionem: als contra. vt. C. de prescrip. xxx. an. sicut. et. l. cum notissimi. in prin. vel dic per contestationem. sed ipsa non egrediatur personas cum ciuilis interruptio sit. C. de non nu. pecu. si cui. ꝛ. ff. ne de statu defun. l. ij. §. prescriptio. Sed quomodo potest illud dici cum primus ꝛ secundus defert nomine fisci: ergo nō debet obstare secunda exceptio: cū ipse deferat gerendo negocium fisco: sed fonte boc accidit ideo quia primus delatoꝛ desistit: vel fiscus infra quadriennium ratum non habuerit. arg. j. rem ra. ha. l. bonorum. Accur.

v ¶ Tempoꝛis. quadriennij.

x ¶ Preuaricatio. facit. C. de sen. aduer. fiscl. j. ꝛ de huarica. l. ij. Accur.

y ¶ Perimetur. corruptore habito pro confesso. vt. j. de iure fisci. l. eius qui. Accursius.

z ¶ Prescriptum est. vt intra hoc tempus nuncietur.

a ¶ Et intestati possessionem. id est bonorum posset.

b ¶ Gradatim. colligitur ergo qꝫ tunc demum sunt vacantia cum priuatus non habet ius petendi. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. fi. ꝛ. C. de bo. vacā. l. vacantia. Accursius.

c ¶ Prestitum est. ad deliberandum: ꝛ facit insti. de vsuca. §. fi.

d ¶ Computabuntur. ꝛ post denunciationem fisco factam: quo dic vt no. C. de quadrien. prescrip. l. j.

¶ Cum heres. ¶ Casus. Si testator rem quādaꝫ mobilem habebat precario ꝛ decessit relicto herede vō qꝫ heres hanc rem non potest vsucapere: ls ignoret eā rē precario fuisse defuncto concessam. nā cū heres in ius omne defuncti succedit ignorantia heredis vitio defuncti nō excludit: ꝛ sic non potest vsucapere heres qō defunctus nō potuit vsucapere: idez est in prescriptio. rei immobilis concesse defuncto precario vt heres eius non possit vsucapere. Fran.

e ¶ Vitia. scilicet personalia: quia hic de personalibus loquitur. vt. ff. de acqui. pos. l. pomponius. §. is qui. ꝛ. §. fi.

Sciens.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Scien. scilicet defunctus.
b ¶ Edemat. vt. ff. de pca. l. cũ pcario. §. fi. Sed ℨ in eo. ti. §fitti. §. fin. Sol. nõ tenet: vt ℌ/mili possideat vel dolo desierit possidere: vt ibi. sed certe ℌ videt loqui de possidẽte: vel non tenet heres sicut defunct⁹: quia nõ tenet nisi possideat vel dolo desierit possidere: vel aliter non tenetur ab imino cũ sit ignorãs ⁊ desineret possidere: cũ putat sibi esse: q; re sua abuti putat. vt. ff. de peti. here. si qd possessor. §. sicut sed ex postfacto. i. postẽ fuit certior atus: ⁊ ficiãte net: et ℓz desinat possidere tenebit. arg. ℌ. tit. ff. l. ij. §. circa. et. §. gñaℓr. Vel dic tenet interdicto propter possessionem defuncti: vt ibi. de pcario nõ tenetur propter suam possessionem: quia ad heredem non transmisit. vel hic de directo: ibi de vtili: vel hic ignorãs tenuit: ibi sciens.
c ¶ Non poterit. quia heres sciebat rem alienam.
d ¶ Possessiõe. alia q̃ pcaria: ⁊ dic possessiõe. id est prescriptione que venit ex possessione.
e ¶ Defendet. scs heres q possedit longo tempore computato illo testatoris vel non computato.
f ¶ Rei. est cuius intuẽdũ ero: dũ in psona testatoris: q; ista cadẽ psona in telligit: vt in prin. huius l. ⁊. C. de fruc. et lit. expẽ. lij. ⁊. C. de acqrẽ. pos. l. vina. ⁊. ff. de vsuc. sequif. §. heres. ⁊. l. si is. §. marcelinus. sec⁹ i singulari successore. vt. ff. l. an vitium. et adde hic q̃ not. ff. de publi. si ego. §. paratus. ⁊. C. pro here. l. nihil.

veluti cum scienꝰ alienũ vel precario possedit q̃uis cũ precariusꝰ heredẽ ignorãtem nõ tencat: nec interdicto recte cõueniatᵉ: tamen vsucapere nõ poteritᶠ: qõ defunctus non potuit. Idem iuris est cuꝫ de longa possessioneᵍ q̃rit: nec cũ recte defendeturʰ cũ exordiuz rei bonefidei ratio non tueatur.

Paulus. Lex. xij.

QVeditor qui prescriptione longe possessionis a possessore pignoris summoueri possit pignus distraxit: quero an possessori salua sit exceptio aduersus emptorem? Paulus respon. etiam aduersus emptorem eandem exceptionemᵉ competere.

Hermogenes. Lex. xiij.

IN omnibusᵏ fisci questionibus exceptis causis in quibus minora tempora seruari specialiter constituti cst viginti annorũ prescriptio custoditur. ¶ Reipublice ratiões subscripte: ⁊ expunctᵉ aduersus eum quidem qui administrauerit vltra viginti: aduersus vero heredem vltra decem annos retractari nõ possunt.

Scevola. Lex. xiiij.

DE accessionibus possessionum nihil in perpetuum neqꝫ generaliterˡ diffinire possumusᵐ: consistunt enim in sola equitate. Plane tribuuntur his qui in locũ aliorũ succedunt: siue ex contractu siue ex voluntateⁿ: heredibus enim et his qui loco successorum habentur: datur accessio testatorisᵒ: itaqꝫ si mihi vendideris seruũ vtar accessioneᵖ tua: ⁊ si mihi pignori dederis: et ego candem rem alij pignoraui: meus creditor vtetur accessione tui temporis tam aduersus extraneũ q̃ aduersus teipsum q̃dꝫ pecuniam mihi non exolueris⁹: nazꝫ me potior est cum ego te superaturus⁹ sim: multomagis aduersus te obtinere debeᵉ: sed si pecuniam mihi solueris: hoc casu accessione tua non vtetur. ¶ Idem si absente ite qui negocia tua videbatur administrare seruum mihi vendiderit: tuqꝫ reuersus ratꝫ habueris: oĩmodo accessione tua vtar. Item si mihi pignus dederis et conueneris nisi mihi pecunias solueris licere ex pacto pignus vendere: idqꝫ vendiderim: emptori accessio tui temporis dari debebit: licet inuito te pignora distracta sint: iam cũ in illo tempore q̃ contrahebas videris cõcessisse vẽditionem⁵ si pecunia nõ intulisses.

Venuleius. Lex. xv.

k ¶ Expuncte. id est cancellate: et pone erratum fuisse in computatiõe. sic ff. de rei. l. ex causa. sed quid sit proprie dispungere legitur. ff. de verbo. significatio. l. cognoscere. §. i. Accursius.

DE accessionibus. ¶ Casus. Quando possessio vnius accedat alij non potest generaliter de ℌ doctrina tradi cuz in sola equitate cõsistat: scias tamen q̃ possessio alicuius prodeꝫ ei qui in locum eius succedit siue ex causa contractus succedat: vt ex vendi. vel simili. siue ex vltima voluntate / vt heres item legatarius et similis: hinc est q̃ possessio vẽditoris prodest emptori. item possessio debitoris prodest creditori cui obligatam rem obligat. Item si creditor obligat eã alij prodest huic secundo creditori possessꝫ. primo obligantis: vt sic cõpleta vsucap. habeat directas hypothecariam donec solvatur debitus primo creditori. Item si gestor negotiorum obligauit mihi rem quaꝫ possidebas ⁊ tu postea habuisti ratum. pdixit mihi possessio tua vt compleam vsucapi. predicte rei. Item si obligasti mihi rem quã vsucapiebas hoc pacto apposito: vt si nõ luas vsqꝫ ad carnisprium possum eaꝫ vendere: si eã vendo ex forma pacti emptori prodeꝫt possessio tua ad complendam vsucapionem. Fran.

l ¶ Generaliter. expositio perpetui.
m ¶ Possumus. Sic. ff. de legi. 2 senatusconsulto. l. neqꝫ le. ⁊. ff. de vsur. l. mora. Accursius.
n ¶ Ex voluntate. scilicet vltima.
o ¶ Accessio testatoris. vt. ff. de pig. emptore. l. ij. §. etiam.
p ¶ Accessione. vt. ff. de contraben. empt. l. dolia. §. cum qui. ⁊. ff. quoti lega. l. i. §. illud. ⁊. ff. de vsucap. l. id tempus. ⁊. ff. de except. rei iudi. l. finali. Accursius.
q ¶ Non exolueris. ad quod est. ff. de pig. grege. §. cum pignori. ⁊ de pigno. act. l. petenti. Accur.
r ¶ Superaturus. qui me superaturus est: multomagis te superabit: cũ ego te superaturus essem. Accur.
s ¶ Debet. vt habeat directam hypothecariam completa vsucap. quasi a domino res obligata videatur: alioquin vtilem haberet: vt. ff. de pignori. si ab eo. sed fallit hec regula. vt. ff. qui po. in pig. l. claudius. Item ff. ad tertulia. l. ij. §. objcitur. ⁊. l. quisquis. §. si ex filio. et institu. ad tertul. §. pater. scilicet in matre defuncti et avo. Item in auten. qui. mo. tertul. §. pater. scilicet in matre defuncti et avo. Item in auten. qui. mo. natu. effi. sui. §. discretis. ⁊. ff. ad trebel. ex facto. scilicet in muliere que excludit naturales filios ex cludentes cognatos. Item fallit in muliere q̃ pretertur his quorum q̃ pecunia res refecte sunt: non tamen habenti pretertur his quorum q̃ pecunia res refecte sunt: non tamen habenti bus ex pessas hypotheceꝫ. vt in auten. de equa. do. §. his consequens, et. §. qui po. in pigno. l. interdum. item. ff. de inuisto. testa. l. pe. Item si diligo te tu illum: non sequitur q̃ ego diligam illum. Item si ego sum tuus vasallus: et tu alterius non sequitur: ergo ego sum illius. posset tamen vasallus: et tu alterius non sequitur: ergo ego sum illius. posset tamen dici q̃ in turbatione in. l. allegata claudius non fallit: quia ibi non mend

IN vsucapione. ¶ Casus. In vsucapione cõplenda sufficit tangi vltimâ diẽ triẽnij vt habeat p completa. ¶ Accessio. Sirex alie nam quam bona fide possidebas mihi vendidisti proderit mihi tẽpus quo tu eam possedisti. Itẽ tps quo auctor tuus possedit vt sic citius cõpleam vsucapi. Scõo di. medius auctorũ meorũ nõ possedit rem vtpu ta vẽditor vẽditoris mei precedentiũ possessiõ nõ p derit mihi auctoris mei possessio. Sc̃ias ergo q̃ possessio eius a q̃ emi vl a q̃ emit̃ procurator meus pro me, pdest mihi. Itez si emi a procuratore titij rem a titio possessam: et titio hoc volente prodest mihi possessio titij. Sed pone q̃ titi⁹ sẽptronio mãdauit vt vẽdat quandam rẽ a titio possessam ⁊ sẽptronius h idẽ mãdauit cornelio: dicitur q̃ non aliter pos. pdest mihi nisi voluntate titij hoc esset factus, qõ exponent in glo. dñi mei ac. Sz pone q̃ emi quãdã rem a filio tuo vel seruo tuo an tps quo tu pater possedisti, pdsit mihi: Dr̃ q̃ nõ: nisi tua volũtate vẽdidit vel nisi habuerit liberaz administrationẽ peculi. Item si emi rem pupilli vel adulti/ vel furiosi ex̃ tutore vel curatore: possessio pupilli vel adulti proderit mihi. Itẽ si veritis nomie aut causa rei seruãde in pos. quis fuerit missus rei quã tu possidebas et eam rem a te emi: etiaz h tempus quo alius eam detinuit prodesit mihi. ¶ De anteQuod dictum est posse. vẽditoris, pdesse emptori: intelligẽdũ est de pos. quã habuit anteq̃ vẽderet nõ de ea quaz postea q̃ vendidit habuit: telicet tempore quo vendidit nõ possidebat rẽ quã vẽdidit: sed emptor eam possidebat ex cã depositi vel simili: tñ per tẽpus q̃ venditor possedit, pderit emptori. Itẽ si beres rẽ hereditariã vẽdidit tẽpus q̃ testator possedit. Itẽ tps q̃ heres possedit, pderit emptori. Frã.

a ¶ In vsucapione. triennij. ⁊. r. vel. xx. an. vt ⁊ .ff. de vsuca. l. in vsucap. secus + in prescrip. xxx. an. vt .ff. de libe. ⁊ postbu. l. cũ quidam. vel hic contra. ⁊ est ratio. vt .ff. de libe. ⁊ postbu. l. cũ quidam. vel hic contra reales: ibi contra personales: prima placet. ⁊ facit. j. de verb. signi. anniculus. sed argu. contra .ff. de auro et argen. leg. ⁊ si non sit. ff. quid ergo. ⁊ .ff. de minor. l. deniqz. ff. minorem.

b ¶ Replicatur. i. compleatur.

c ¶ Unde quis. i. a quo. Accur.

d ¶ Non proderit. vt hic. ⁊ .ff. de acqui. pos. l. pomponius. ff. quesitum.

e ¶ Potest. vt ⁊ .ff. de acqui. pos. l. pomponius. in fi.

f ¶ Item adijciendum est. casibus predictis.

g ¶ Erat. f. vt venderet.

h ¶ Permiserit. semper autem concessus intelligitur nisi sit prohibitũ. vt .ff. manda. fi procuratorem. ff. i. sed quidaz dicunt hic esse speciale vt exigatur permissio specialis. Accur.

i ¶ Vendiderit. vt .ff. de vsuca. si seruus.

k ¶ Administraret. sunt enim quidam qui non administrant: ⁊ de his dic vt .ff. de auc. tu. ⁊ si pluribus.

l ¶ Accedit. id est danda fit accessio. ad qõ facit. ff. vt in pos. leg. l. is cui. ff. qui legatorius. ⁊. l. qui legatorii. ⁊ .ff. de ven. in pos. mit. l. i. ff. diminuto. ⁊. ff. de acqui. pos. li. possideri. ff. Item facit ad superius respon. ff. de iure do. l. siue generaliter. ⁊. C. de nup. l. furiosi.

m ¶ Res fuerit. qui redemit quoquomodo: ad quod est .ff. de vsu. l. id tempus. in prin. ⁊. ff. in re.

n ¶ Nõ habuerat. fed erat apud emptorem: vel vt deposita/ vel vt cõmodata/ vel vt pignorata: aliud si esset apud alium. vt .ff. ea. l. ff. i. ibi: sed ⁊ si ⁊. ff. eo. l. ff. ⁊ .ff. de acqui. pos. pomponius. ff. quesitum. Vel dic q̃ nõ erat tempore venditionis: sed tempore traditionis.

rum patent: vt etiam si post venditionem traditionẽq̃ rei tradite apud vẽditorez res fuerit[m] pficiat id tempus emptori: sed illud solum quod ante fuit: ls venditionis tempore caz rem venditor nõ habuerat[n]. ¶ Ei cui rez heres hereditariam vendidit: ⁊ heredis ⁊ tps defuncti debet accedere.

Paulus. Lex. xvj.

ACcessio fine nostro tpe[o] no bis prodesse non potest.

¶ De doli mali et metus exceptione. Titulus. iiij.

More prudentis philosophi ponit diuisionem suaz dicens. ¶ Primo videndũ esse qua de causa hec doli exceptio sit inuẽta. Secundo quomodo fiat dolus. Tertio contra quas personas datur. Quarto quanto tempore duret: postea prosequitur membra sua declarando.

Paulus. Lex. j.

QUo[p] dilucidius intelligi possit hec exceptio: pr̃ de ea videamus quare proposita[q] sit. Deinde quẽadmodũ dolo[r] fiat: per quem intelligimus quando obstet[s] hec exceptio: deinde aduersus quas personas locum habeat: nouissime inspiciemus[t] intra que tempora competat hec exceptio. ¶ Adeo autem hanc exceptionem pretor proposuit ne cui dolus suus p occasionem iuris ciuilis[v] contra naturalem equitatem prosit. ¶ Sed an dolo quid factum sit/ ex facto[x] intelligitur: et quidem dolo fit tã in contractibus[y] q̃ in testamentis[z] quãz in legibus[a].

Olpianus. Lex. ij.

Alam autem est hanc exce

o ¶ Nostro tempore. hoc fallit in herede cui procedit vsucapio sine pos. vt .ff. de vsucap. l. ceptã. et. l. nũq̃. ff. vacuũ. ⁊. l. iusto. ff. nondũ. Itẽ facit. ff. de acq. pos. pponi⁹. ff. fi.

¶ De doli mali ⁊ met⁹ exceptione.

QUo dilucidi⁹ ¶ Casus. Ut ꝓ exceptio doli recte intelligatur. Est primo videndus qua de causa fuit inuenta. Secundo quomodo fiat dolus: ⁊ si p hoc sciemus quãdo obstat exceptio doli. Tertio di. videndum est contra quas psonas obiici possit hec exceptio. Ultimo videndum erit quanto tempore duret hec exceptio. et certe scias q̃ hec exceptio est inuenta ideo ne dolus alicuius ei quod ius ciuile admittebat contra naturalem equitatez quod dic vt in glo. hic posita. Item sciendum est q̃ ex eo q̃ fit presumitur dolus: quandoqz in contractibus: quãdoqz in testamentis: quãdoqz in legibus ⁊ da exempla: vt in glo. Fran. accur.

p ¶ Quo dilucidius. quo ꝓpter. Et no. q̃ quelibet res diuisa melius intelligitur. vt iusti. de leg. ff. fi non vsqz.

q ¶ Proposita. de hoc dicet statiz. ff. ideo. ⁊. j. l. ꝓpri. in prin. ⁊. ff. circa.

Res quelibet diuisa melius intelligitur.

r ¶ Dolo. De hoc dicet. j. ea. l. ff. sed an dolo. Accur.

s ¶ Quãdo obstet. id est quib⁹ casibus. quod dic vt .j. l. pri. ff. ⁊. j idem dicit pretor. dictum. f. cõtra quas personas datur.

t ¶ Inspiciemus. vt. j. eo. l. pure. ff. fi.

v ¶ Iuris. nam tenet obligatio de iure ciuili: sed opponitur exceptio de iure pretorio. vt. C. de inuti. stipu. l. nõ.

x ¶ Ex facto. i. ex qualitate facti. vt. C. de rescin. vendi. dolus. vel aliter: id est ex eo qõ factũ est vel cõmissum: dolus ꝑsumit. vt. ff. ma. l. dolus, ⁊ l. si pcuratorẽ. ff. dolo. ⁊. ff. si ignorãtes. Sed oppo. qõ alꝫ dr̃ ex perspicuis indicijs debere ꝑbari. vt. C. de dolo. l. dolũ/ Rñ. ⁊ tũc illũ + admisſum probat cũ ex qualitate facti perspicue/ostendit. Itẽ oppo. qui dolũ dicit ⁊c. vt .ff. de ꝓba. quotiens. ff. qui dolus. Rñ. satis probatur dolus si qualitas facti in qua est dolus probatur.

+ Nota glo. ad ff q̃ dolus ꝓbatur si ꝑsumptiones in ff cõsentiat ꝓbatur hoc addito q̃ dol⁹ q̃ſtio probat etiã ex declaratiõe ꝑ glo. i. ff. de renun. lib. vj. Bof.

y ¶ In contractibus. da exemplum de incidenti: ⁊ de eo qui dat cautam contractui. vt .ff. de actio. emp. iulia. ff. si venditor. ⁊. ff. seq. ⁊ de dolo. et eleganter. in prin. ⁊. j. eo. per multas. ll.

z ¶ In testamentis. edendis vel supprimendis. vt. C. si qs ali. test. ꝓhi. l. i. ⁊. ij. ⁊. C. ad le. cornel. de falsis. l. cum. ⁊. C. de inoffi. testa. l. fratris. in fi. ⁊. ff. de leg. ij. cum pater. ff. titio. Accur.

a ¶ In legibus. condendis vel interꝓretandis nõ cancellandis: vt faciebat quidam valiosius papiensis. nam iudici interdum interꝓretari ꝑmittitur. vt. j. de appella. ab executione. Accur.

Alam autem est. ¶ Casus. Hunc dicit q̃ hec exceptio est inuenta: ea causa ex qua de dolo ⁊ est ista. f. ne malicia alicuius sit ei lucrosa.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

lucrosa. Scdo vult dicere in quib⁹ casib⁹ habeat locū hec exceptio ⁊ q⁹ bus ꝓsonis obijcīat: ꝛ est scīēdū: q⁹ hec exceptio obstat ei q dolū cōmisit in ea re quā petit: nec sufficit ab aliq cōmissuꝫ dolū .nā exceptio ex alte ri⁹ dolo alteri nō obstat nisi ex dolo testatoris ex cui⁹ dolo dolo opponi exceptio ℈ heredi⁹: idē in silib⁹: q exēplia babes in glo. h posita q̄ inci pit: nocet q̄dē heredi ⁊c.

ptionem ex eadem causa proposi tam: ex qua causa proposita est de dolo malo actio.

Exceptio doli aduersus eum contra quē proponitur non est in rem sed ex par te eius qui eam proposuit sic. h. d.

Sequit vt videamus ī quib⁹ causis locum habeat exceptio et quibus ꝓsonis obijciatur. Et qui dē illud annotādū est⁹ q̄ ꝑ speciali ter exprimēdum est: de cuius do lo quis⁹ queratur non in rem⁹ fi in ea re⁹ dolo malo factum est: ꝫ sic fi in ea re nihil dolo malo actoris fa ctum est: igit docere debet is qui⁹ obijcit exceptionem dolo malo actoris factum esse: nec sufficit ei ostendere in rem dolū esse: aut si al terius⁸ dicat dolo malo factum eorum personas ꝑaliter debebit enumerare: cūmodo be sint qua rum dolus noceat⁸. Plane ex ꝑsona cius q exceptionem obijcit: in rem opponitur⁴ exceptio: nec̄ eīm queritur aduersus quez dolus

cōmissus sit: sed an in ea re⁵ dolo malo factum sit a parte actoris⁶.

Qui pseuerat petere vsq; ad litem cō testatam quod sine causa stipulatus est vi detur dolo petere. hoc dicit.

Circa primā speciē quibus ex causis exceptio hec locum habeat hec sunt que tractari possunt. Di quis sine causa[m] ab aliquo fuerit stipulatus: deinde ex ea stipula tiōe experiatur exceptio vtiq; do li mali ei nocebit⁸: licet enim eo tempore quo stipulabatur nihil dolo malo admiserit⁹: tamen di cendum est cum eum litem conte statur dolo facere eo q̄ persecu eret ex ea stipulatione petere: et si ue cum interponeret iustaꝫ causaꝫ habuit tamen nunc nullā idoneā⁹ cām habere videt: pinde⁹ ꝛ si cre diturus⁹ pecuniam stipulatus est neq; crediderit: et si certa fuerit causa stipulationis: quc tamen aut non est secuta⁹ aut finita est: di cendum erit nocere exceptionem.

iecta causa libertatum conseruandarum. vel per arrogationem et simi lia: vt. ī. de regu. iur. l. quod ipsis. Item dolus auctoris a quo quis ha bit causam lucrativam. vt. ℈. ī quis autem: vel prope lucrativaꝫ: vt. ℈. tem. aliter si ipse conueniatur. vt. s. titu. j. anvitium. Item nocet ei qui nō ex causa lucrativa ha bet a dolosō quando res ad eum est reuersura: q̄ dicper exempla: vt i cre ditore. vt. ī. ℈. si quis autem ibi: idem tractat ⁊c.

Item marito solu. matr. non constante. vt. ī. co. l. apud celsum. ℈. sed et si mulier. et. ℈. apud iulia.

Item dolus tutoris vel curatoris obijcitur mi nori vel alij persone que habet curatorem quarenus sunt locupletati. vt ī. l. apud. ℈. illa. ⁊. ℈. si ℈. ibi: que in tutore ⁊c. Sūt et alie persone ō quaruꝫ dolo obijcitur quas vi dere potes. ī. eo. l. apud. ℈. in hac. ⁊. ℈. quesitum. ⁊. ℈. mandati. sed et singularis successor ⁊ ex causa non lucrativa repelli tur si velit vti accessione tempōis sui auctoris nō als. vt. ī. eod. l. apud celsum. ℈. de auctoris. ⁊. ℈. de acquiré. pos. pompo nius. ℈. cum quis.

i In rē opponitur. cōtrā. s. ad mace. sed ⁊ iul. §. sed ⁊ si filius. ⁊. s. de secun. tab. l. penul. §. plane. in fi. cōtra. ⁊. s. si ser. ven. loci. §. competit. contra.

k Re. acquirenda non retinenda. vt. d. l. de pactis. l. fideiussoris.

l Actoris. id est an actor in ea re dolum commiserit: ꝛ large accipe hic dolū: vt etiam si bonam fidem habuit in re acquirenda: si tamen defi cit titulus vel aliquod de illis que sunt necessaria ad publicianam re pellatur hac exceptione: si postea rem illā a quocunqꝫ possessore vendi cet. vt et. C. de rei vendi. l. fin. vel dicas hunc non tunc. sed nunc dolum committere quando petit. argu. ℈. ꝓtori. ℈. Item si habuit scientiam rei alienc loco doli accipitur: cum nec vsucapere possit/nec publicianā ha bere. Et eadem in personali quesita siue dolo prōmittentem indurit/siue etiam bona fide: sed tamen causa deest que adesse credebatur. Hic ergo factum in preteritum vel etiam fieri in presenti. vt. ī. ℈. ꝓtori. ℈. ⁊. ī. de verbo. obli. l. si quis cum aliter. Accur.

m Sine causa. vel quia in stipulando causa non exprimitur a contrahentibus. vt. s. de ꝓba. l. cum de in debi. §. finali. vel exprimitur que ab vtraq; parte inesse creditur et non inest: vt si credo te venditis se vel mutuasse procuratori meo: et ideo ex causa venditionis vel mu tui promitto. vt. C. de non nume. pecu. l. si ex causa. Idem ⁊ si tu etiam in hoc credebas te mutuasse ꝓcura. vel alium pro te. Sed quid si ego qui promitto sine causa scio causam non inesse tu credas inesse: Re spon. videor donasse: et sic teneor. vt arg. ī. de reg. iur. l. cuius. et. C. ad. l. fal. l. finali. secus forte si et tu scias causam non esse: quia in pari causa ⁊c. vt. ī. de verbo. obliga. si seruum. ℈. sequitur. ⁊ adde quod no. C. de non numera. pecu. l. generaliter. in distinctione tibi posita. Item an hic libellus sit admittendus peto decem: quia promisisti. videtur q̄ non: cum in promissione non sit causa sufficiens vt hic: sicut nec hec sit causa cum in promissione non sit causa sufficiens vt hic: sicut nec hec sit causa sufficiens: quia rex est in francia: sed adijcere debet: quia promisisti ex causa mutui vel simili. licet sit argu. contra. ⁊. titu. ij. l. cum de boc. sed illam exprone vt ibi: ergo nec ista: peto par caponum singulis annis: quia tui maiores promiserunt: sed debet adijci ꝓpossessionibus quas a meis maioribus maiores tui habuerunt: probata tamen diuturna prestatione presumitur promisso et causa. vt. no. ℈. de vsur. l. cum de in rem verso.

n Notebit. tenet ergo sed exceptiõe eliditur/nisi causa probetur vt no. C. de non nume. pecu. l. generaliter.

o Admiserit. quia credebat causam inesse que non inerat.

p Jdoneam. ℈. nō adeꝛ at causa necre/nec ꝑse: hic aderat/saltem ꝑse: vt in exemplo quod sequitur: proinde ⁊c.

q Proinde. i. ergo.

r Crediturus. non tamen creditdit. vt. ℈. si cer. pe. l. qui pecuniam.

s Non est secuta. vt in mutuo.

t Finita est. vt in fimonii. ⁊ facit. ℈. de pac. l. iuris gē. ℈. fine. ⁊. ī. de pol lici. l. i. ℈. si vo. ⁊. ℈. de cōdi. sine cā. l. i. ⁊. l. q fine. ⁊. ī. de fideiuss. si stipulatus tus esses. in prin. ⁊. ī. de verbo. obliga. l. si gs cum. et. ī. ℈. et generaliter.

qñ nocet heredi.

* An hic libellus sit admittēd⁹ peto decem q̄ promisisti tu vñ Lāfrā. de oris. l. c. qñ ℈ falsa ℈. petitiõef. nu. xxv. ℈si. vidim⁹. i fi. et ibi no. in apostill. ad eū post Wenedi. vadū extra de ꝓbatio.

Dolus testatoris a quo auctor est.

a Ex eadē causa. ergo ideo ne vel malicia sua sit lucrosa vel istis similibus dammosa. vt. ℈. de dolo. l. j. in prin.

b Annotandum est. Scilicet circa ꝑsonas: contra quas opponitur: ⁊ a quibus.

c Quis. scilicet reus.

d Non in rem poterit. opponi doli excep.

e Sin ea re. recte agetes fi ⁊c. et ꝺ a exemplum. vt. ℈. eodem. apud celsum. ℈. item queritur. ⁊. ℈. sed ⁊ si mulier. et. l. pure. ℈. si cui exceptio ergo doli ꝑsonalis est ex parte illius qui dolum commisit vt contra eus solum modo opponatur: contra alium non: nisi ab eo habeat causam lucratiuam: vel prope: vel non lucratiuam: sed tamen res reuersura est ad dolosum. vt. ℈. eodem. apud. ℈. si quis ex causa. sed ex parte cius qui eā opponi est in rem: vt scilicet quilibet possidens si conueniatur ab eo qui dolum commisit vel committit. vt. C. de rei vendi. l. fina. possit scilicet opponi exceptio doli: sed videtur illud falsum. nam si factum fuerit pactum de non petendo fideiussori / non prodesset reo: nec obstat exceptio si a reo petat: debet autez possoppomi ab omnibus qui possident: sicut dicitur hic. vnde distinguitur vtrum dolus committitur in re acquirenda vel obligatione: pro qua vel ex qua modo agitur: quo casu locum habet quod hic dicitur: alias si non in acquirenda committit dolum: sed in eo quod venit contra pactum non ob. excepit. vt. ℈. de pactis. l. fideiussoris que est contra. Item facit. ℈. de dolo. l. sed ex dolo. ℈. fina. Accursius.

f Js qui. scilicet reus.

g Alterius. q̄ actoris.

h Nocetat. Nocet quidem heredi dolus testatoris ⁊ alij vniuersali successori, vt per bono. possessio. vel per trebel. vel per hoc q̄ bona sint adtestatoris an et

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Ambigendum eſt. vt inſti. de excep. §. preterea. ꝛ. ff. de pactis. l. ité quia. Accurſius.

b In factū. oēs dicunt in factū. qꝛ er facto vel nō facto oriunt. vt. ff. de excep. l. exceptiones. ꝛ arg. ſ. eo. apud. §. aduerſus. que eſt ff. Accur.

c Exceptionibus. vt. ſ. eo. l. q equitate. ꝛ. ff. de pſcrip. verb. l. quotiens.

d Nihil dolo. qꝛ ignoratiuit quare non debeat petere. vt. ff. de reg. iu. l. qui in ius. et facit. §. de pact. iuriſcē. §. fiue. ꝛ. ff. depoſiti. l. ſi quis inficiatus. i pnn. ꝛ. ff. o tribu. l. illud. §. fceuola.

e Ignoratia. vel niſi reuerētia pſone hoc faciat: vt. ſ. e. apō. §. aduerſus. que eſt contra.

f Non male dictum eſt. querendo.

g Vſuras. facit. ff. de pactis. l. qui in futurum. et de le. commiſ. l. lege. §. ff. ꝛ. l. poſt diem.

h Ignoraret. emptor. ſ. eum ſtatuliberum eē qd ergo ſi ſciuit? Nā. ides er quoeſt ſtipulatus. vt. ſ. eo. l. apud. §. ité labeo. et C. de euic. ſi fundū. Sed contra. ff. de ſ bē. emp. l. ea q. §. ſi ibi famitate h pecuniā empto: eſt ſtipulatus: ſe duplū. Ité fecus ſi fuit ſciens ꝛ ſtipulatus non fuit. vt. ff. de euict. l. qui libertatis.

i Acceperit. nā in pſona emptoꝛis pōt implerī dicto libertatis. vt. ff. de ſtatu. ſi ſtatuliba. §. i.

k Poteſt. emptoꝛ.

l Dederit. de duplo quod nec petit.

m Non nocere. ꝛ ſic de cem ſibi data habebit: qꝛ ſua ꝛ duplus pterq; habebit a vendītore.

n Tem ſi ob id. ſciēs cet agam ꝛ empto quod eſt. ſ. Accur.

o Deēē. non er re ſuo: alioquin ff. vt. ff. poſſit in emptoꝛe. ꝛ. ff. de act. emp. l. iulian⁹. §. ſed ꝛ ſi quid preterea. Itez ſi baudi h: ꝛ poſtea boiem tradidit mihi ignoranti liberum eus factū: ꝛ poſtea ſe euicit in libertatē ex cā pcedenti vēditionē: alio qn male diceret ex duple ſtipulatu vendītoꝛem conuenīdum cū non videf vēditoꝛ ea de bere ſtenerī: niſi poſt tra ditionem emptoꝛi factaꝫ euincatur. vt. ff. de euic. l. euicta. ff. l. fin. Azo. ꝛ Bug. ſed quidam dixerunt. arg. u. huius. l. poſſe agi de dupla pro eui ctione re euicta: etiam ante traditionem ꝛ poſt venditionem.

p Recipiam. que occaſione rei empte ad eum peruenerunt: cuꝫ ſeruū hac de ratione liberum factum preſtare non poſſit.

q Eum liberare. pro rata parte ꝛ in decem.

Apud celſum. Caſus. Creditoꝛes hereditarij excepto vno: mā dauerūt titio vt hereditatē nō idoneā debitoꝛis defuncti adiret. ille aūt vn⁹ bñ mādaſſet illud ide: ſi ad mādatū aliuꝫ titi⁹ nō adiſſet: et titi⁹ adiit hereditatē p dictā: nūc creditoꝛ non mādās vult petere debi tū q̄ ſibi debef ab iſto titio. & qꝛ repellit excep. doli in eo q̄ inimē vltra vires h creditatis: q̄ intelligas vt in gloſis. Iulian⁹ ſcribit. Titius in firm⁹ cā mortis cōſobrino vroris ſue. pmiſit dare. ꝛ. volēs cā pecūniā ad vroꝛē ſua puenire: deinde titi⁹ qualuit: ſi er illa pmiſſiōe cōuenit titi⁹ habere. excep. doli mali. Si in arbitrū. De cā quā habebā ff te cōpromiſimus in arbitrū: ꝛ pmiſim⁹ obedire dicto arbitri in oībus ꝛ ſub pena: tandē cū arbiter ꝓcēſſet mihi vel tali die cotas eo adeſſem infirmitate ductus nō im: ꝛ ſic iudi in penā: ſi aduerſari⁹ eā a me petat habeo excep. doli. Ité q̄rit. Pone caſus ꝛ vn⁹ gl. ff. mei accur. q̄ dicit: pōt ita ꝛcpom. Si qs pupillo. Quod debebā pupillo ſolui ei ſine tutoꝛis auctōe. er ea pecunia fact⁹ eſt locupletioꝛ: ſi uerū eā pecuniam a me petat ob id ſibi exceptio. nā ꝛ ſi mutuā accepit pecunia ſine tutoꝛis auctōe ꝛ eā quertit ſibi vtilitatē ſi ad eā cōuenīat ꝛ acceptat replicabit: ꝛ qō dixi in pupillo. idē in adulto ꝛ in furioſo. Itez labeo. Emi a te ſeruū fugiuū ſciens eſſe fugitiuū: ſtipulatus ff ſum a te cū non eſſe fugitiuū. poſtea inuenit fugitiuus. ago ex ſtipula. ff dicta. tu excipis ſcie bam fugitiuum: ego replicabo/quia ſum ſtipulatus nō teneris acti. ex empto necalia. Si is cui pecunia. Titius debebat mihi franciſco. ꝛ. hic titius mādauit ſemptonio vt hoc nomen a me emat: ego autem de h debito tranſegi cū titio: poſtea nomen iſtud titij vendidi ſemptonio: ignoranti predicta tranſac. ꝛ promiſi non agere ff titium ad dicta. ꝛ. ꝛ pme nō fieri quominus exiget ab eo: poſtea egi cōtra titium ad decē ꝛ fuit condēnatus: qꝛ non potuit de tranſac. pbare ꝛ ſoluit mihi dicta. ꝛ. nunc ſemptonius vult agere cōtra me ex p miſſione quā ei feci: ō: q̄ pōt: nō obſtāte excep. doli: niſi ſim paratus redde re ff tū ab eo recepi. nam ſi boc reddā in tanto obſtat ſibi excep. ꝛ hoc ſi habes ſ littera ab emptoꝛe: alſ eſt a debitoꝛe et tunc plana. Labeo. Egi ſte rei vēdi. ad ſeruū ꝛ obtinui: tandē iuſſu iudicis pmiſiſti infra certū diez dare eū mihi ꝛ ſub pena hoc pmiſiſti: tādē nō de diſti infra diem: ꝛ ſic incidiſti in penam: nūc volo petere penā ꝛ ipm ſeruū & ꝛ obſtat mihi excep. doli. vnū em de his petere debeo nō ābo. Ité queritur. Obligaui tibi vniones pro. x. ꝛ. i. margaritas preciosas ꝛ quenit vt idem redderes mihi margaritas predictas ſolutis. x. nunc culpa tua amiſiſti margaritas: ꝛ ſic teneris ad eſtimatio. ꝛ ſi agas cōtra me ad. x. ego excipiā excepꝛ. doli. quia non reddis mihi margaritas put quenit: nec red dā tibi debitū infra ꝑdicta. x. Si minor. Minor mihi ſeruū fuit. bona uit ꝛ tradidit: nunc a me vēdicat: & qꝛ obſtat ſibi excep. doli: niſi reddat ipēſas quas in ſeruū feci circa alimenta vel circa alia. Preterea. Si ali quis petat aliqd er teſtamēto cōtra voluntatē teſtatoris repellit excep. doli: hinc eſt qꝛ ſi heres inſtitutus in teſtamēto titij de qua inſtitutione titius teſtatoꝛ penituit expſſe vel tacite. q̄ exempla da. vt in glo. que incipit: vt quia ꝛc. hic heres: petit hereditatem er predicta inſtitu. repellitur excep. doli. Secundo dicit: teſtatoꝛ inſtituit me heredem in vna vncia hereditatis que vncia valebat ducenta. ꝛ ſi hoc nollem legauit mihi. c. ego accipere legatum volo ꝛ non vnciam iure inſtitutio. dicitur qꝛ au dioꝛ nec repellor excep. doli. Sed pone qꝛ repudio inſtitutionem habēs precium ob hoc a ſubſtituto: dicitur qꝛ legatum petere non poſſuꝫ quaſi heredi. videar habere. et ſic repellar excep. doli. Queritur. Cum haberem vſumfruct. in fundo tuo conſenſi tibi vt venderes fundum. dicitur qꝛ video: per hoc amiſiſſe vſumfruct. vnde ſi eum vſumfruc. amodo petam obſtat mihi excep. Marcellus. Pone caſum vt in gl. que incipit: forte poſſet hoc modo intelligi ꝛc. Cōtra ſenatus. Mutuaui. x. cuidam filioſa. qui ſe aſſeruit eſſe ſui iuris ſi agam er mutuo cō tra eum ꝛ ipſe excipiat er macedoniano: ego replicabo de dolo. Labeo. Cum te conuenirem ad fundum tranſegi tecum et promiſi dolum non committi. vt ſi ammodo petam a te fundum: ꝛ ſic contra tranſact. venam. licet poſſis me conuenire er ſtipula. propter dolus iſtum: quia contra tranſac. venio tamen excipere de dolo potes. quia licet in prima petit. fundi dolum non commiſi: nunc tamen committo cum cōtra tranſac. venire volo. ꝛ hunc caſum habes in fi. glo. que incipit: potes puncta re ꝛc. vel aliter potes ponere caſum vt in pnn. eiuſdem glo. boc dicit vſq; ad. §. aduerſus. Fran. Accur.

r Hereditatem. nō idoneam: quo caſu ff eos doli exceptio ꝛ pro non mandātibus de dolo actio dat in eo ſcs qꝛ vltra vires hereditarias conuenit ref. vt. ff. de dolo. l. ſi. vel dic mādauerunt remittētes partem debiti ad quā ſcz remiſſionem patris tenenf aliꝫ ſi maior pars remittat. vt. ff. de pactis. l. inuriſcē. §. ff. ꝛ. l. ſeq. ꝛ fin hoc dic mādaturus. ſ. maxime. nā tenef ſtare maioꝛi parti: vt diꝛi. Tertꝫ dicunt qꝛ h nihil voluit remittere quo caſu non tenef ſtare ſententie alioꝛum/niſi alias erat mādatur? ſi non adiret. ꝛ. l. turiſcē. intelligūt tñ tunc qñ oēs volūt remittere: ff nō equaliter vt tunc ſtare teneatur ſententie maioꝛis partis. ꝛ facit. ff. manſi hereditatem. ꝛ ad vellei a. l. ſi. in pnn.

Cauſa.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Causa. Sed quomodo scire poterimus vtrum iste demandasset aut nō vt obsteret et doli mali exceptio vel nō: ¶ Rñ. p̄ p̄fationes + suasiones ⁊ admonitiones quas forte tam ei fecerat vt adiret. vt. ℟. de lega. j. si ser-
vus plurib̄. ℟. fi. ⁊ arg. j. de verbo. oblig. titia. ℟. fi.

b ¶ Repellendum. sed cur cum nec dicendo nec faciendo dolum commi-
serit: ¶ Respon. hoc ideo q̄ fraudulose tacuit. nam ⁊ alīs fraus doloso pr̄eu-
dicat. vt. C. ad vellei. l. si sine.

c ¶ Spopondisset. volēs donare causa mortis. nisi em̄ mortis fiat mentio nō intelligit mortis causa donatio. vt. ff. de dote prelegata scia. immo p̄sumitur donatio inter vi-
nos. vt. ff. de donatio. cā mortis. l. scia. in fine. hic ergo causa mortis donatio reuocata fuit per con-
uale scentiam. vt et. ff. de dona. cā mortis. l. mortis causa. ℟. titia. ⁊ si certum peta. l. non omnis.

d ¶ Volens. an tamē hec volūtas sit valida vt mu-
lier stipulet. no. C. de dona. causa mortis. l. i.

e ¶ Refert. Iulianus.

f ¶ Si in arbitrū. alīs ar-
bitrum / ⁊ alīs arbitriū.

g ¶ Non stetisset. vbi p̄-
cepit arbiter.

h ¶ Exceptionē. Si a me petatur.

¶ Prodesse. qō specia-
le circa iudicia ⁊ arbitria intelligo: aliud igitur in contractibus. naz ibi cuz effectu pena cōmittit: vt j. de verbo. obliga. conti
nuus. ℟. illud. i fine. ⁊ fa-
cit. ff. si quis cau. l. ij. ℟. si quis. ⁊ l. iiij. ℟. item si qs et de arbit. ff. cum di. ℟. si quis et. Addatio. Dic q̄ illud dictum glo. est fal
sum quando dicit q̄ est spāle in iudicijs: per l. si vehenda. ℟. idem iuris. ff. ad le. rho. de iac. ⁊ no. in. l. quod te. ff. si cer. pet.
Nec ob. ler continuus. ℟. illud. j. de verbo. obli. q̄ verum est q̄ difficul-
tas nō excusat ab eo qō principaliter deuenit in obligationem sed ab eo q̄ deuenit in pene cōmissionem difficultas excusat p̄m Bar. hic.

i ¶ Item queritur. pōt ita exponi hic. ℟. q̄ vere serecenta debentur: ⁊ q̄ centum tantum credebat actor sibi deberi: fuit tñ factū generale cōpro-
missum de eo quod debeē vel peteretur: ⁊ quod dicit penam centū. i. pro centum que sola actor imprudens sibi deberi putabat: ⁊ fm hoc nō est pena minor q̄ id quod credit deberi: vel etiam dic q̄ de serecēis fuit cō-
promissum: sed alio tempore primo fuerat pena promissa quando cre-
debat sola centum sibi deberi: ⁊ expones eodem modo penā cētū. i. pro centum que deberi putabat. Vel dic secundo casu q̄ bene sciebat actor sercenta deberi: sed nō credebat sibi licere stipulari nomine pene vltra cētum: ⁊ sic est minor pena q̄ res que petitur ⁊ de qua cōpromissum est: fm hoc dic penam centum. i. centum nomine pene. Accur.

k ¶ Per imprudentiam. fm primum casum imprudentia est circa sortē: fm alium circa penam. Accur.

l ¶ Debebatur. scz sercēta: cū de oībus est cōpromissum fm vtrāqs po-
sitionem: ⁊ facit ad hoc officium equitatis. C. de iudi. l. placuit.

m ¶ Et si nō fiat. id est non condemnet in sercentis: sed in centum tantū nō debet vetare de quingentis nō petendis.

n ¶ Fuerit. i. fecit q̄ non debuit. f. vetando de quingentis peti: nunc non poterunt peti quingenta: sed quare hoc cum de toto cōpromissum fuit ⁊ forte etiam totum petitum: ¶ Rñ. quia persecution non fuit in totum: vt C. de iudi. l. licet. ⁊. ff. de excepti. rei iudi. ⁊ an eadem. ℟. actiones. et hoc fm vtrūqs casum: vel dic verius omsit: scilicet nil dicendo de quingen-
tis ⁊ tunc poterunt. f. peti integra sercenta: quia sententia nō valet ipso iure in qua. f. sententia in parte condemnauit: in alia tacuit. vt. ff. de ar-
bi. l. de rebus. ⁊. C. de appella. l. eos. in prin. ibi omnem casum ⁊c. Sed aliud in iudicio ordinario: vt quidaz dicunt: quia ibi videtur tacite ab-
solusse in eo q̄ tacuit: ⁊ pro eis. C. si aduersus rem iudi. l. j. sed verius idem in eo. ⁊ dic q̄ ibi in reliquo absoluit. vt ibi no.

p ¶ Petatur. a te: qui vis petere quingenta: ⁊ sic non stas firmus com promisso. Accursius.

q ¶ Profuturā. scz si paratus sit tm̄: ⁊ minus de serētis accipere ꝯtum
est pena: alīs cōtra est. ff. pro socio. si qs a socio. et l. seq. vel dic sec°: q̄ pena apponit loco ꝑtis ar
bitri qui meruit potest ꝑ contēm cū sñia nō value
rit: q̄ nō de toto iudica-
uit: ⁊ sic nil remittitur de serētis occasione pene. Ibi autem succesit loco rei. arg. ff. de arbi. l. si qs rē. ⁊. l. nō distinguemus. in prin. que effet ꝑ si dice ret tantū remitti ve forte quanta est pena: q̄ si ce ferret esset maior: penavī minor: q̄ ler illa non di-
stinguemus non vult in teresse: vel econtra si di
ceres bic non tenere sen
tentiam: ideo quia pena fuerit minor: sed certe nō est ideo: sed quia in par
te tacuit/vt vt dictum est. ⁊ sic non obstat. et facit. ff. de arbi. l. labeo. ⁊ de eo q̄ quem factus est. l. ei. boc ff. si. Accur.

r ¶ Esse exceptionem. id est replicationem.

s ¶ In ceteris. vt furio-
sis: et bis quib° est inter dictū bonis ⁊ adultis cu
ratores habētibus. vt. j. de verbo. oblig. is cui. et C. de in ītegr. restī. min. l. si curatorem. et facit. C. ō admi. tu. ⁊ pupillū. et. j. de sol. in pupillo. et. l. pu
pillo. ⁊ insti. quibus alie. non li. ff. si. Accur.

t ¶ Conuenit. ff. de cōtra-
ben. emp. ea que. contra. Sol. hic expeſſim de ip-
so vitio stipulatus est et ideo nō potest repelli ex-
cep. Ibi in genere. f. eum esse sanum. vel hic stipu-
latus erat precium: ideo egit de ꝑcio: ibi in ō erat stipulatus: ⁊ ideo nec agit/q̄ sciebat. Item contra. C. cōia de leg. l. fi. ff. si. solu. ibi speciale. et facit. C. de edil. actio. l. iij. ff. j. ⁊. C. de euic. l. si fundū. ⁊. C. cōmu. vtriusqs iudi. si fratres. in fi. ⁊. ff. de edil. edic. l. si tamen. ff. in edilicijs.

v ¶ Decidit. pacisc endo se pecuniam nō petiturum: immo actionem se venditurum ei cui debitor nomen emendum mandauerat. ℟. go primū approbo: dicergo decidit. i. transegit. Accur.

x ¶ Vendidit. post transactionem.

y ¶ Scio. qui ignorabat transactionem factam.

z ¶ Mandauerat. ante transactionē: vnde facta postea transactione de-
buit reuocare mandatum anteq̄ emeret mandatarius.

a ¶ Stipulatus est. quod creditor nō petceret vel exigeret pecuniā a debi
tore: nec faceret quominus iste emptor exigat illam pecuniam.

b ¶ Abstulit. debitori agendo cōtra ipsum: quia debitor cum nō potuit set probare transactionem factam condemnatus est: ⁊ sic solui.

c ¶ Emptor. contra venditorem.

d ¶ Ab emptore. alīs debitore: ⁊ tūc planū est: alīs ab emptore. f. nolis et tū dic idē ⁊ si fit paratꝰ fm ℟ fdā: ⁊ fic subaudi maxime. vel fm 230. dic q̄ si paratꝰ esset noceret doli mali exceptio in eā summā q̄ reddat: nō in aliā quā potuisset ex torquere emptor a debitore: vel si habes a debitore acceperit: ⁊ tunc planum est. Illud certū est debitorē teneri emptori ad
mādandū actionē: puta cōdictione sine causa ad recipiendū indebitus; q̄ post transactionē reuocare debuit mandatum ante venditionem.

e ¶ Nō nocituram. emptori agenti ex stipulatu contra vēditorem.

f ¶ Doli mali. quia nō debet locupletari cum aliena iactura.

g ¶ Petito. rei vendi. vt. ff. ℟. patebit.

h ¶ Satisfactum. iudi. solui. Accur.

i ¶ Sit. quod faciendum est. vt insti. de offi. iudi. ℟. j.

k ¶ Intra certum diem. puta infra mensem post sententiam dandam.

* Ange. in l. j. de eo per quē fac. ēmit⁹ quis. l. iudi. ff. lar. ⁊ dic hāc glo. de iure me-
liorē ad hoc q̄ ex his q̄ de ante dis-
serat. ꝑdaf. anim⁹ et quo alio q̄s fecerit alio quid. Bol.

* Alex. dic I apostillis fuit ad bar. et imo. in. l. fere debe-
mus. j. ff. si. obli. nō re-
putāt illum ter. sing. ad ff. si actor vult petere partē debi-
ti puta. l. de cētū sibi de biris potest reus appone-
re: dicere q̄ agat su per toto: q̄ si fecīt fra strari totiē ab eo. Bol.

Sed al pte lata an va leat.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

a ¶ Vendicat. non ergo nouatur actio prima per sententiam: quod dicit not. C. de iudic. l. j. vel dic vendicat retinendo. sic. C. de carbon. edic. l. j. Accursius.

b ¶ Exceptione. facti forte quo ad hominem ne obsit. j. de actio. t obligationum fere. §. fi. vel fit nouatio quo ad effectum non ipso iure: et ideo dicit ibi quasi

vel hic accepit hominem pro fide tam non debebatur: sed pena tamē debebatur: vnde videtur remisisse penas. ff. de eo qđ certo loco. l. fi. in fi. Vel dic fi vtrunq; petat post pignus in homine videtur repelli ipso iure in pena nullo modo, vt in. l. contracta. vide fi placet reo non repellat ipso iure in homine quod est contra se. l. cōtra actorem: quia forte expediebat ei potiꝰ habere penam & homines quod est contra se id est remisse tamē opponat exceptionē doli fi petatur vtrunq; sed fi ante diem petat in pena ipso iure repellitur in homine nullo modo repellit.

traditus non fuisset penas quoqꝫ stipulatus sit: peniteretem qui et bonū vēdicat et penam petit exceptione[2] esse repellendū: iniquū enim esse et homines possidere / et penam exigere[3].

c ¶ Possidere. id est petere: vt fic possideat vel proprie.

¶ Creditor qui perdidit sua culpa pignus qđ reddere promisit at soluto debito si debitus petat: non reddit pignus summouetur doli exceptione. b. d.

d ¶ Exigere. Nam maioris estimationis fuit bona q̄ pena: quia in restitutione fi effet maior pena nō obstaret exceptio: vt. ff. de cōdict. furt. l. item. et facit. C. de cōdict. ex iniusta causa. l. si quis cum. fi duo. t. l. de verbo. obligatio. stipulatus. in fi. Sed contra. ff. de transac. qui fidem. sed ibi actum fuit. Item facit. ff. de act. emp. l. predia. et. j. de fundo. fer. l. j. §. fi.

e ¶ Bi vniones. i. margaritas preciosas.

f ¶ Culpa tua. secus si fine culpa: vt lib. qui. modo dico re. ff. de obligatio. §. fi. et. C. de pignor. actio. l. q. fortunis. in fi. Item quo modo fit hec compensatio fpiritatis ad speciem. vt. ff. de pignor. actio. fi conuenerit: Respon. Pog. re amissa ad spiritalē tenetur debitor creditor. vt. C. de compensa. l. fina. Item cur ipso iure compensatio tollat actionē: quomodo exceptur. vt dicta. l. fi. Ff. exceptio intentionem hic dicit doli que dolo causa habet datur. vt. ff. pri. §. vel vt rima non compensationis est hec exceptio: sed quia nō seruat fidem retinendo pignus: nec ego tibi seruabo retinendo debitum. vt C. de pactis. l. cum proponas.

g ¶ Nisi alimenta. et est ratio: quia ut qui conuenitur habet causam possidendi. a vendicante: aliquam contra. vt. ff. de rei vendicatione. finaliter. §. fina. t. l. ceterum. et. l. q. fi. Vel hic in infante: aliud in eo cuius potuit esse aliqua operatio: vt ibi. vel distinguae inter expensas in dote & et alendo: vt ibi not. t facit. ff. de donationibus inter virum t vxorē. fi. ad quod. §. fi. quis. t. ff. de minoribus. j. intra. §. fina. et. C. de precibus imp. fi precibus.

h ¶ Contra voluntatem. vt quia permittit exprese vel tacite: quod dic p exemplū. ff. de aur. t argen. leg. j. scribit. §. item scribit. t. C. de fideicō. lib. j. Adeiciō malfaria. t de leg. q. hactenus. §. fi. t. C. de his qui. vt indig. herēdit. ac. t facit. l. de reg. iur. l. qui cum alio. §. fi. Accurs.

i ¶ Repellitur. a legitimo vel a debitoribus hereditarijs.

k ¶ Legatum. ita relictum vt nō vtrūq; sed alterū peroptet: alioquin ober. ff. de lega. j. qui filiabus. §. fi. et. l. j. quidem totum. Ibi.

l ¶ Possidet. i. magis volunt & ea. tamē heres.

m ¶ Repellitur. videtur q̄ monicpina non admittat hereditatem: sed certe precium est pro adhitione rerum de legatarijs perinde tenetur ac si adiisset. vt. C. si quis omisit causa. restamenti. j. t. §.

n ¶ Vendidit. ius propriet arius.

o ¶ Nocet. contra videbatur: ideo quia non poterat prohibere cum vendere: et sic sine preiudicio consentire poterit: sine non preiudicabit si consentiat: sed poterit distinguī sicebat ius suum vbiq; durare vel non. Item si erat alis venditurus vel non: nisi ipse consensisset. argu. §. qui. mo. pignus vel hypo. soluitur. sicut. §. non videtur. et facit. §. de cuic. l. quidaz. t C. de remiſ. pignio. si pro bauerio.

p ¶ Marcell⁹. Forte posset hoc modo intelligi. Aliquis promisit certa die ad iudicium venire; et si non veniret promisit penam: dolo non venit cuꝫ veniret postea ad iudicium stipulator dolosecat q̄ non venit rem si agat cum eo de pena potest ille obijcere exceptio. doli. nam et tu aduersus me fecisti id est dolum commissiſti: scilicet q̄ ego non veni: contra quam exceptionem non replicabitur. Vel aliter forte. actor transigit de negocio cum reo qui incidit in penam: quia ad iudicium non veneratet postea penaz petat: obijcitur doli exceptio: quia et de pena transactum videtur. vt. §. si quis cau. l. q. in princip. vel induri te dolo ad promittendū: postea induritus me dolo ad liberandum si agaz exceptio: et ego nō replico. vel da exemplarbi de hac cum dolo compensatur. vt. §. de eo per quez factum. l. finali. §. fina. t §. de dolo. l. si duo. et de contrahend. empt. l. donum. in fi. Item vbi dicimus et venias alium accusat. vt. l. eo. §. fi proonratore. et. §. ne quis cum qui. l. q. et. §. si quis cau. l. si duo. §. i. et. §. si quid in fraud. patro. l. q. in pena. Accursius.

Casum putat.

q ¶ Auctorum. que sunt in. C. et. §. ad macedo. p totum. in illo falluet casibus. in quibus cessat ma

Dolus erit pro cō actione et stipulatū concurrit.

cedonia. vt si absit ac si fui iuris vel in similibus. vt. C. ad macedo. xeno donus. t. l. i. Accur.

r ¶ Competat. potes punctare hic competat: et quod sequitur propter doli t c. est de appositore: fm hoc erit casus. vt. j. de verbo. obligatio. si quis cum alter. Vel dic stipulatus fui dolum non committit: vel locauit tibi opus faciendum certa mercede: postea dolum committit: posset agere contra te ex stipulatione: et crepere de dolo si agas contra me ad mercedem: t sic no. q exceptio doli competit cum actione ex stipulatu. vt. j. l. a. l. §. in stipulatione. et facit. j. de verbo. obligatio. doli. Vel vt rima cum tecum transigit cum stipulatus fuisti dolum non committisti. licet non committam dolum pmo: tamen tunc committo cum peto veniendo contra transactionem. nam superioni positione casus nō petendo sed male operando incidit in penam.

s ¶ Doli. velut si reo stipulanti actor promisit se in tota lite nihil dolo facere. Accursius.

t ¶ Exceptionem. videbatur doli exceptio in hoc casu non competere: cum ex stipulatu actio propter doli clausulam competit quod remouet. Accursius.

v ¶ Aduersus ea. promissa que erant dolum non committi.

x ¶ Nihil dolo malo. vt qz a principio potuisset illos deberi fm primā positionē. t facit. §. fi quis cau. l. q. §. eo. l. q. §. circa. t. §. item quaritur.

y ¶ Necessariam. t actionem ex stipulatu quam primo intenderet nō potuit: reportet nō admittere: t sic iudicium non potuit esse in pendenti: vt §. de iudi. l. nō quem admodum. Ibi stipulatio doli est penalis respectu obligatu nō agentis: vel etiā dic pena promissam si dolus committeretur: t facit argu. contra. §. de eo per quem factum est. l. i. §. si reus. Accur. Aduersus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Aduersus. ¶ Casus. Nūc dicit q̄ excep. doli vel similis vt metus nō potest oppom a liberto vel filio contra patrem vel patronū: sed excepit. in fac. loco eius. vnde si pecuniam non numeratā petat pater a filio vel patronus a liberto obijcietur ei excep. non numerate pecu. nec est vis sic ue pater vel patronus ex suo contractu agat siue ex alieno. quia semper excep. doli non opponi-
tur eis. Itez nec heredi-
bus eorum. heres autem liberti bene potest hanc excep. doli contra patro num defuncti obijcere: sed cū exceptio doli con-
tra patronum vel patrē non possit oppom: videtur q̄ nō debeat clausu-
la doli in contractu inter eos mito apponi quasi superflua. sed falsum est cum clausula ꝑdicta ap-
posita agitur ex stipula. si dolus committatur ea nō apposita ageretur de dolo. Jn hac excep. dici-
tur q̄ excepti. doli oppo-
ni potest ofio ⁊ patri ex dolo cōmisso a seruo vel filio. ꝛ cōtra. ⁊ da exem-
plum vt in glo. ꝯ incipit: ꝑtis vel ofii. Et q̄ dici dolū serui vel filij nocere ofio vel patri/ verum est indistincte si in cōtractu peculiari qđ mecum fe-
cerunt dolum commise-
runt q̄ticūq. si aūt super re ofiu causa mecum con tractit seru⁹ ofii sui volū-
tate: si in ipo cōtractu cō misit dolū nocebit ofio vel si postea cōmisit. Jte ex dolo procuratoris in
rē suā ⁊ stituti excipi pōt contra ofim: ⁊ cōtra ipsus procuratorē quicunq; eoz agit: siue sit cōmis-
sus dolus an litē cōtestātā siue postea. vt q̄ fecerat ꝑdict⁹ procurator: pa-
cū de nō petendo a me q̄ ei debebā vsq; ad annū ⁊ modo infra annū vult petere. si aūt nō erat in rem suam procurator: sed simpler: tunc de dolo lite pēdē. ab eo commissovt q̄ corrupit iudicem potest excipi etiam contra dominum cuius erat procurator. si autem procurator habet li-
beram a dminis̄tra. tunc de dolo q̄ficunq; ab eo commisso potest excipi. etiaꝫ contra dominū. ¶ Mādaui. Mandaui titio vt stipuletur a te. c. sibi dari pro me. titius mandauit seio vt hec. c. stipuletur a te. et ego vel seius indurimus dolo vt ista. c. promitteres: ⁊ promisisti. dicitur q̄ si seio vel illa stipula. agat potest excipi de dolo ab eo seio commisso vel a me cō misso. ¶ Jte queritur. Debitor meus induxit te dolo vt. c. q̄ ipse mi bi debet promittas loco eius ⁊ promisisti. si er illa stipu. agam contra te nō potes mihi excipere de dolo debitoris mei. fed cōtra eus agere potes vt te liberet: vel mihi reddat quicquid pro eo soluis. Secūdo dicit. mulier induxit te dolo vt ei promitteres. c. ⁊ promisisti. tādē illa nupsit se mihi. et te debitorem delegauit mihi pro dote in illis. c. q̄ ei ꝓmiseras: si agā contra te ad centū non potes excipere de dolo mulieris ne indotata sit.
¶ Apud vl. Accepi filiam titij in vxorem: et ipsa dolo induxit patrez suum vt mihi pro ea promitteret dare in dotem mille libras. et si promi sit predictus pater vxoris mee qui est mihi socer. queritur si mortuo so cero meo ab herede eius petam predicta mille: an obstet mihi exceptio et dolo vxoris mee: et dicitur q̄ sic. Jdem si ego commisissē predictum dolum. nam opponeretur mihi exceptio doli. ¶ Illa etiā questio. Si cum tutore alicuius contraxi et tutor commisit in hoc contractu dolum et quo dolo pupill⁹ est effectus locupletior: debitur exceptio doli in pu pillum volentem agere ex contractu tutoris in quantum pupillus est lo cupletior effectus: et da exemplum vt si tutor me induxit dolo vel metu vt rem pupilli emā. in quantū pupillo datur actio ex contractu tutoris/ intrā mihi competit exceptio doli: nec est vis prędictus tutor satis de-
derit rem pupilli saluam fore an non: item non est vis sit soluendo prę-
dictus tutor. an non. nam sufficit q̄ adminis̄tret. diuinare enim non co gitur qui cum tutore contrahit: de hoc si tutor satisfecerit vel nō: sit solu endo vel nō. Si autem contrahens cū tutore participauit in ipa frau-
de simul cum tutore: dolus eius ei nocet nō pupillo. hoc dicit⁹ q̄ ad. §. si quis nō tutor. Fran. accur.

¶ Aduersus parētes. in infinitū. vt. §. de in ius vocā. l. §. ij. Et no. hic q̄ reuerentia ⁊ iusta ignorantia tollunt hanc exceptionem: vt hic. ⁊ §. eo. l. ij. §. generaliter. ⁊ fa. §. de obsequijs. l. licet.

¶ Quedam. vt quod metus causa. vt. j. e. l. §. metus.

¶ Cōueniatur. i. ꝓpter exceptionē repellatur. ar. §. de excep. l. j. vel dic de actio. ⁊ replicatione dici. Accur.

¶ Defuncto. vt heredi: vt. j. e. §. libertum.

¶ Obiectum. aliter in acti. de dolo que contra heredē dat quia de ratione calculi ⁊ nō ꝑdicie agitur. vt. §. de dolo. ⁊ heredib⁹. Jte forte sec

uorum ⁊ filioꝝ dolo: sigdez ex peculiari coz negocio actio intenda tur in infinitū exceptio obijcie da est: si autē nō ex peculiari causa/ tūc de eo dūtaxat excipi opoz tet: qui admissus sit in ipo negocio quod gerit/ non etiā si postea aliqs dolus malus interuenisset: neq; cūm esse equū serui dolus amplius dño nocere ꝯ in quo opera eius esset vsus. ¶ Queritur est an de procuratoris dolo qui ad agendum tantū dat⁹ est excipi possit: et puto recte defendi siquidem in rem suam procurator datus sit: etiaz de preterito eius dolo: hoc est ⁊ si ante acceptum iudiciuz dolo quid fecerit esse excipiendum. Si vero non in rem suam dolum ꝑsentez in exceptione esse conferendum: si autem is procurator sit cui omnium reruz administratio concessa est: tunc de omni dolo eius excipi posse neratius scribit. ¶ Mandaui titio vt a te stipularetur: deinde titius seio: et stipulatus a te seius est: et iudicium edidit: ait labeo excipien-

in herede parentis. vt. j. ea. l. §. fi. vl dic ibi loqui de exceptione in factu: vel dic de actiõe in factū. Accursius.

¶ Exhiberi. ⁊ est ratio: quia ex vna parte pena ex altera fauor est: et fauor extēdi ꝛc. vt. §. de lis be. ⁊ postbu. l. cū quidā. ⁊. j. de penis interpretatione. Accur.

¶ In stipulatione. addūge. f. illi. §. labeo. q. d. videtur stipulatio doluz nō committi superflua: quia ⁊ ea non interposita agitur de dolo cōmisso: sed certe tunc agitur act. de dolo. bic ex stipulatu: vt bic. ⁊. §. de dolo. et eleganter. §. non solū. vel verius dic in hac stipulatione quaz ꝓmittit ꝑson⁹ liberto: q̄ i casu vi debatur nō iterpon: qz cum nō agat de dolo vel nō excipiat de dolo. § cū videbat nec i stipulatio ne posse venire doli exorū: ß tñ contra est: vt bic dicit. argu. §. de pactis. sīt vnus. §. illud.

¶ Serui. scz alieni.

¶ Persone. vt filij.

¶ Juri nostro. id est iu ri romanorum. nam de dolo serui mei excipere non possum: sed aliud contra me. Jtez et ego de dolo serui alterius. Accur.

¶ Et de eorum. patris vel domini si ipsi forte fecerunt pactum de non petēdo vel petant pecuniam nō numerata. item pone exemplū de dolo patris ⁊ domini. vt. §. de cōtraben. emp. sed si seruo.

¶ In infinitum. id est semper. siue tempore contractus/ siue postea: dummodo non donet. vt. §. de pactis. l. contra iuris. §. j. siue ergo in cōtractu siue postea dolus id est pactum quod parit excep. doli committa tur excipitur sicut si liber committeret. vt. §. e. l. ij. §. circa. ⁊. §. item que ritur. Accursius.

¶ Non ex peculiari. sed dominica.

¶ Admissus. i. actum aliquid: cuius causa postea fit dolus.

¶ Non etiaz. si postea vt si dominicā pecuniā mutuauit: z postea fecit pactum ex interuallo de non petendo: vel in perpetuū vel etiā ad tempus: vt. §. de pactis. l. si autem. Sed contra. j. e. l. pure. §. actoris. Solu. ibi loquitur eo casu cum habeat administrationez a domino permissam in qua dolum commisit: hic non: sed ad aliud negocium. ⁊ facit. §. de eo per quem fac. erit. l. ij.

¶ Dolus. i. pactum pariens excep. doli.

¶ Excipi possit. contra oīm vel procuratorem.

¶ Dolo. No. dolum preteritum dici qui ante litē cōtestātā commissus est: vt. §. de peti. here. nec vllam. §. his autem.

¶ Excipiēdum. contra dominum vel procuratorem quis eorum agat. nam ⁊ dominus agere potest: licet alium cōstituerit procuratorem in re suam. vt. C. de noua. l. ij. ⁊ sit exemplum dolo titij emi rem suam a seio suam. vt. C. de noua. l. ij. ⁊ sit exemplum dolo titij emi rem suam a seio quem titium postea in rem suam procuratorem facio ad eam petendaz actio. ex empto: vel in rem: vel publiciana que mihi non daretur: vt po te male fidei.

¶ Presentem. vt puta si corrupit iudicem. vt. C. de pena iud. l. j. ⁊ hoc post li. cōtesta. non ante. vt. j. e. l. si procurator. in princi. ⁊. §. si post litē. vel etiam da exēplus. vt. j. e. l. pure. §. actoris. ⁊ hoc in iudicijs. Ad cō tractus autem dic vt. §. priori. §.

¶ In exceptione. etiam contra dominum.

¶ Concessa. id est libera.

¶ Posse. vt ꝛ. §. de tribu. l. procuratoris. in prin.

¶ Est. dolo inducendo te ad promittendum ipe seius vel ego: sed numquid ⁊ de dolo titij si ei actio cedatur? Dicam sic si in rem suaz. vt. §. pri. §. fecus si vt simplex procurator seij vel meus interueniat. qz tantum de presenti dolo excipitur

¶ Edidit. petendo id quod erat stipulatus.

Reuerentia et iusta ignorātia doli excep tionē tollunt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

traditus non fuisset penaz quoqz stipulatus sit: petitorem qui et hominē vēdicat[a] et penam petit exceptione[b] esse repellendū: iniquū enim esse ex hominez possidere[c] / et penam exigere[d].

Creditor qui perdidit sua culpa pignus qd reddere promiserat soluto debito si debituz petat & non reddit pignus summouetur doli exceptione. h.d.

Item queritur si vniones[e] tibi pignori dedero et conuenerit vt soluta pecunia vniones redderentur: et he vniones culpa tua[f] perierint et pecuniam petas: extat neruc / et attilicini sententia dicentium ita esse excipiendum: si inter me et te non conuenit vt soluta pecunia vniones mihi reddantur: sed est verius exceptionez doli mali nocere debere. ¶ Si minor mihi infantem donauerit deinde eum vendicet: exceptione doli mali repellendus est: nisi alimenta[g] reddat: et si quis alius sumptus probabilis in eum factus sit. ¶ Preterea sciendum est si quis quid ex testamento contra voluntatez[h] petat exceptione eum doli mali repelli solere. Et ideo heres qui non habet voluntatem per exceptionem doli mali repellitur[i]. ¶ Si quis ex vncia heres sit scriptus: ex qua ducenta consequi potuit: deinde propter hoc legatuz[k] in quo centum erant pretulit[l] ne molestijs hereditarijs implicaret: an si legatum petat: exceptione doli mali summoueatur? & ait iulianus non esse euz summouendum. qꝫ si a substituto preciuz accepit: vel quod preciȷ loco haberi possit ne adeat hereditatem petens legatum dolo inquit facere itelligitur: ac per hoc doli exceptiōe repellitur[m]. ¶ Questum est si cuz fundi vsumfructuz haberez cum fundum volente me vendideris[n]: an vendicanti mihi vsumfructum exceptio sit obijciēda? & hoc iure vtimur vt exceptio doli mali noceat[o]. ¶ Marcellus[p] ait aduersus doli mali exceptionem non dari replicationem doli mali: labeo quoqz in eadem opinione est. Ait enim iniquum esse communem maliciam petitori quidem premio esse: ei vero cum quo ageretur pene esse: cū longe equū sit ex eo quod perfide gestum est actorem nihil consequi. ¶ Contra senatusconsulti quoqz macedoniani exceptionem de dolo dandam replicationem ambigenduz non esse: eāqz nocere debere etiaz constitutionibus & sententijs auctorum[q] cauetur.

Labeo: et si ex stipulatu actio competat[r]: propter doli clausulam tamen nocere doli[s] exceptionem[t] ait: si aduersus ea[v] inquit factum erit: posse enim petitorem anteqꝫ stipulatio pene committatur: nihil dolo malo[x] fecisse: et tūc facere cuz petat ꝓpter quod exceptionem esse necessariam[y].

Parentibus a patronis non obijcit exceptio doli: licet ex suo contractu agant vel ex alieno: cum eis semp honor sit deferēdus: heres tamen liberti potest opponere talem exceptionem patrono / non tamen libertus heredi patroni. h.d.

a Vendicat. non ergo nouatur actio prima per sententiam: quod dic vt not. C. de iudic. l. j. vel dic vendicat retinendo. sic. C. de carboñ. edic. l. j. Accursius.

b Exceptione. facti forte quo ad hominem ne obsit. j. de actio. & obli. l. obligationum fere. §. fi. vel fit nouatio quo ad effectum non ipso iure: et ideo dicit ibi quasi vel hic accepit hominez postqꝫ iam non debebatur: sed pena tamē debebatur: vnde videtur remisisse penaz. s. de eo qd certo loco. l. fi. in fi. Vel dic si vtrunqꝫ petat post diem in homine videtur repelli ipso iure in pena nullo modo. vt in. l. contraria. vnde si placet reo non repellat ipso iure in homine quod est contra se. i. cōtra actorem: quia forte expediebat ei potiꝰ habere penam qꝫ hominez quod est contra se id est reum: sed tamē opponat exceptionē doli si petatur vtrunqꝫ: sed si ante diem petat in pena ipso iure repellitur in homine nullo modo repellit.

c Possidere. id est petere: vt sic possideat vel proprie.

d Exigere. Nam maioris estimationis fuit homo qꝫ pena: quia in residuo: scz si esset maior pena: nō obstaret exceptio: vt. s. dixi. ea. l. §. item. et facit. C. de cōtrahen. stipula. nuda. et. s. si quis cau. si duo. & j. de verbo. obli. ita stipulatus. in fi. Sed cōtra. s. de transac. qui fidem. sed ibi actum fuit. Itez facit. s. de act. emp. l. predia. et. j. de stipu. ser. l. j. §. fi.

e Si vniones. i. margaritas preciosas.

f Culpa tua. secus si sine culpa: vt isti. qui. modis re cōtrahi. obli. §. fi. et. C. de pigno. actio. l. qꝫ fortuitis. in fi. Item quo modo fit hec compensatio qꝫtitatis ad speciem. vt &. s. de pigno. actio. si conuenerit? Respon. Hug. re amissa ad qꝫtitatē tenetur debitori creditor. vt. C. de compensa. l. fina. Item cuz ipso iure compensatio tollat actionē: quomodo excipitur. vt dicta. l. fi. Rñ. exceptio intentionis hic dicit doli que dolo cuiuslibet datur. vt. s. pri. §. vel verius non compensationis est hec exceptio: sed quia nō seruas fidem restituendo pignus: nec ego tibi seruabo restituendo debitum. vt C. de pactis. l. cum proponas.

g Nisi alimenta. et est ratio: quia is qui conuenitur habet causam possidendi a vendicante: alioquin contra. vt. s. de rei vendicatione. sinautem. §. fina. & l. ceterum. et. l. qꝫ si. Vel hic in infante: aliud in eo cuius potuit esse aliqua opera: vt: vt ibi. vel distingue inter expensas in docēdo et alendo: vt ibi not. & facit. s. de donationibus inter virum & vxorē. si id quod. §. si quis. & s. de minoribus. l. intra. §. fina. et. C. de predijs mino. si predia.

h Contra voluntatem. vt quia penituit expresse vel tacite: quod dic p exempla. s. de aur. & argen. lega. l. scribit. §. item scribit. & C. de fideicō. lib. l. fideicōmissaria. & de leg. ij. lucius. §. fi. & C. de his qui. vt indig. l. hereditas. & facit. j. de reg. iur. l. qui cum alio. §. fi. Accur.

i Repellitur. a legitimo vel a debitoribus hereditarijs.

k Legatum. ita relictum vt nō vtrūqz sed alterū perciperet: alioquin cōtra. s. de lega. j. qui filiabus. §. fi. & l. & quidem totum. Azo.

l Pretulit. i. magis voluit qꝫ. cc. tanqꝫ heres.

m Repellitur. videtur qꝫ non: quia non adiuit hereditatem: sed certe precium est pro aditione: vnde legatarius perinde tenetur ac si adisset. vt. C. si quis omis. causa. testamen. l. j. & ij.

n Vendideris. tu proprietarius.

o Noceat. contra videbatur: ideo quia non poterat prohibere eum vendere: et sic sine preiudicio consentire poterit: siue non preiudicabit si consentiat: sed poterit distingui sciebat ius suum vbiqꝫ durare vel non. Item si erat aꝉs venditurus vel non: nisi ipse consensisset. argu. s. qui. mo. pignus vel hypo. soluitur. sicut. §. non videtur. et facit. s. de euic. l. quidaz. & C. de remis. pigno. si probaueris.

p Marcellꝰ. Forte posset hoc modo intelligi. Aliquis promisit certa die ad iudicium venire: et si non veniret promisit penam: dolo non venit cuz veniret postea ad iudicium stipulator dolo fecit qꝫ non venit reus si agat cum eo de pena poterit ille obijcere exceptio. doli. nam et tu aduersus me fecisti id est dolum commisisti: scilicet qꝫ ego non veni: contra quam exceptionem non replicabitur. Vel aliter forte. actor transegit de negocio cum reo qui incidit in penam: quia ad iudicium non venerat et postea penaz petat: obijcitur doli exceptio: quia et de pena transactum videtur. vt. s. si quis cau. l. ij. in princip. vel induxi te dolo ad promittendū: postea induxisti me dolo ad liberandum si agaz excipis: et ego nō replico. vel da exempla vbi dolus cum dolo compensatur. vt. s. de eo per quez factum. l. finali. §. fina. & s. de dolo. l. si duo. et de contrahend. empt. l. donum. in fi. Item vbi delinquunt et vnus alium accusat. vt. j. eo. si procurator. et. s. ne quis eum qui. l. ij. et. s. si quis cau. l. si duo. §. j. et. s. si quid in frau. patro. l. j. in principi. Accursius. Casum ponit.

q Auctorum. que sunt in. C. et. s. ad macedo. p totum. in illis scilicet casibus. in quibus cessat macedonia. vt si asserat se sui iuris vel in similibus. vt. C. ad macedo. zenodorus. & l. j. Accur.

r Competat. potes punctare hic competat: et quod sequitur propter doli &c. est de apposito: & ꝯm hoc erit casus. vt. j. de verbo. obligatio. si quis cum aliter. Vel dic stipulatus fui dolum non committi: vel locaui tibi opus faciendum certa mercede: postea dolum commisisti possuz agere contra te ex stipulatione: et excipere de dolo si agas contra me ad mercedem: & sic no. qꝫ exceptio doli competit cum actione ex stipulatu. vt &. j. ea. l. §. in stipulatione. et facit. j. de verbo. obligatio. doli. Vel verius cum tecum transigerem stipulatus fuisti dolum non committi: licet non committam dolum prius: tamen tunc committo cum peto veniendo contra transactionem. nam superiori positione casus nō petendo sed male operando incidit in penam. Doli exceptio cum actione ex stipulatu concurrit.

s Doli. veluti si reo stipulanti actor promisit se in tota lite nihil dolo facere. Accursius.

t Exceptionem. videbatur doli exceptio in hoc casu non competere: cum ex stipulatu actio propter doli clausulam competit quod remouet. Accursius.

v Aduersus ea. promissa que erant dolum non committi.

x Nihil dolo malo. vt qꝛ a principio putabat sibi deberi ꝯm primā positionē. & facit. s. si quis cau. l. ij. s. eo. l. ij. §. circa. & §. item queritur.

y Necessariam. & actionem ex stipulatu quam primo intendere nō potui: vtpote nō cōmissam: & sic iudicium non potuit esse in pendenti: vt s. de iudi. l. nō quemadmoduz. Itē stipulatio doli est penalis respectu cōuenti nō agentis: vel etiā dic penā ꝓmissam si dolus committeretur: & facit argu. contra. s. de eo per quem factum erit. l. j. §. si reus. Accur.

Aduersus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Aduersus parētes[a] pr̄onosq; neq; doli exceptio: neq; alia quedam[b] que patroni parentisve opinionē apud bonos mores suggillet cōpetere pōt: in factum tamen erit excipiendū: vt si forte pecunia non numerata dicat obiciat exceptio pecunie non numerate: nihil autē interest vtruz patron[c] ex suo contractu an vero ex alieno conueniatur[c]: semp enī rcuerētia ei exhibenda est tam viuo ꝙ defuncto[d]. Si autez cū herede liberti patronus agat: puto excipe debere de dolo patroni heredem liberti: libertum autem de dolo patroni. et si ab herede eius conueniatur: minime exceptionē obiecturū[e]. nāq; cōuenit tā viuo ꝙ mortuo patrono a liberto bonorem exhibere[f].

¶ In stipulatiōe[g] plane doli clausula non erit detrahenda: quia ex doli clausula nō de dolo actio inteditur/sed ex stipulatu. ¶ In hac exceptione: et de dolo seruii[h] vel alteri[h] persone[i] iuri nostro[k] subiecte excipere possumus: ⁊ de eoruz[l] dolo quibus acquirit: sed ⁊ de seruorum ⁊ filioz dolo: sigdez ex peculiari eoz negocio actio intendatur in infinituz[m] exceptio obijciēda est: si autē nō ex peculiari[n] causa/tūc de eo dūtaxat excipi oportet: qui admissus[o] sit in ipo negocio quod gerit/non ctiā[p] si postea aliqs dolus[q] malus intercesserit: neq; cūi esse equū serui dolus amplius dño nocere ꝙ in quo operā eius esset vsus. ¶ Quelitus est an de procuratoris dolo qui ad agendum tantū dat[r] est excipi possit[s]: et puto recte defendi siquidem in rem suam procurator datus sit: etiaz de preterito eius dolo[t]: hoc est: si ante acceptum iudiciuz dolo quid fecerit esse excipiendum[t]. Si vero non in rem suam dolum p̄sentez[v] in exceptione[t] esse conferendum: si autem is procurator sit cui omnium reruz administratio concessa[x] est: tunc de omni dolo eius excipi posse[x] neratius scribit. ¶ Oandaui titio vt a te stipularetur: deinde titius seio: et stipulatus a te seius est[a]: et iudicium edidit[b]: ait labeo excipiendo dolo serui mei excipere non possum: sed aliud contra me. Jtez et ego de dolo serui alterius. Accur.

¶ Et de eorum. patris vel domini si ipsi forte fecerunt pactum de non petēdo vel petant pecuniam nō numeratā. item pone exemplū de dolo patris ⁊ domini. vt. ff. de cōtraben. emp. sed si seruo.

¶ In infinitum. id est semper. siue tempore contractus/ siue postea: dummodo non donet. vt. ff. de pactis. l. contra iuris. §. i. siue ergo in cōtractu siue postea dolus id est pactum quod parit excep. doli committta tur excipitur sicut si liber committeret. vt. ff. e. l. ij. §. circa. z. §. item queritur. Accur sius.

¶ Non ex peculiari. sed dominica.

¶ Admissus. i. actum aliquid: cuius causa postea fit dolus.

¶ Non etiaz. si postea vt si dominicā pecuniā mutuauit: z postea fecit pactum ex interuallo de non petendo: vel in perpetuū vel etiā ad tempus: vt. ff. de pactis. l. si autem. Sed contra. l. eo. l. pure. §. actoris. Sed lu. ibi loquitur eo casu cum habeat administrationez a domino permissam in qua dolum commisit: hic non: sed ad aliud negocium. ⁊ facit. ff. de eo per quem fac. erit. l. ij.

¶ Dolus. i. pactum patiens excep. doli.

¶ Excipi possit. contra dñm vel procuratorem.

¶ Dolo. Ro. dolum preteritum dici qui ante litē cōtestatā commissus est: vt. ff. de peti. here. nec vllam. §. his autem.

¶ Excipiēdum. contra dominum vel procuratorem quis eorum agat. nam ⁊ dominus agere potest: licet alium cōstituerit procuratorem in rē suam. vt. C. de noua. i. ij. z sit exemplum dolo titij emi rem suam a seio suam. vt. C. de noua. i. ij. z sit exemplum dolo titij emi rem suam a seio suam. vt. C. de noua. i. ij. z sit exemplum dolo titij emi rem suam a seio quem titium postea in rem suam procuratorem facio ad eam petendaz actio. ex empto: vel in rem: vel publiciana que mihi non daretur: vt po te male fidei.

¶ Presentem. vt puta si corrupit iudicem. vt. C. de pena iud. l. j. ⁊ hoc post li. cōtesta. non ante. vt. j. e. l. si procurator. in princi. ⁊. §. si post litē. vel etiam da exēplu. vt. j. e. l. pure. §. actoris. ⁊ hoc in iudicijs. Ad cō tractus autem dic vt. j. priori. §.

¶ In exceptione. etiam contra dominum.

¶ In exceptione. etiam libera.

¶ Concessa. id est libera.

¶ Posse. vt ⁊. ff. de tribu. l. procuratoris. in prin.

¶ Est. dolo inducendo te ad promittendum ipe seius vel ego: sed nunquid ⁊ de dolo titij si ei actio cedatur: Dicam sic si in rem suaz. vt. ff. p ri. §. fecus si vt simplex procurator seij vel meus interueniat. qz tantum de presenti dolo excipitur

¶ Edidit. petendo id quod erat stipulatus.

Reuerentia et iusta ignorātia doli excepti one tollunt.

a ¶ Aduersus parētes. in infinitū. vt. ff. de in ius vocā. l. ij. §. ij. Et no. hic ꝙ reuerentia ⁊ iusta ignorantia tollunt hanc exceptionem: vt hic. ⁊ ff. e. l. ij. §. generaliter. ⁊ fa. ff. de obseq̄ us. l. licet.

b ¶ Quedam. vt quod metus causa. vt. j. e. l. §. metus.

c ¶ Cōueniatur. i. ꝑpter exceptionē repellatur. ar. ff. de excep. l. j. vel dic de actio. ⁊ replicatione dici. Accur.

d ¶ Defuncto. vt heredi: vt. j. e. §. libertum.

e ¶ Obiecturum. aliter in acti. de dolo que contra heredē dat quia de ratione calculi ⁊ nō ꝑdicie agitur. vt. ff. de dolo. ⁊ heredib⁹. Jtē forte secus in herede parentis. vt. j. ea. l. §. fi. vl' dic ibi loqui de exceptione in factu: vel dic de actiōe in factū. Accursius.

f ¶ Exhiberi. ⁊ est ratio: quia et vna parte penia et altera fauor est: et fauor extēdi ⁊c. vt. ff. de libe. ⁊ postbu. l. cū quidā. ⁊. j. de penis interpretatione. Accur.

g ¶ In stipulatione. adnūge. ff. illi. §. labeo. q. d. videtur stipulatio doluz nō committi superflua: quia ⁊ ea non interposita agitur de dolo cōmisso: sed certe tunc agitur act. de dolo. hic ex stipulatu: vt hic. ff. de dolo. et eleganter. §. non solū. vel verius dic in hac stipulatione quaz ꝓmittit ꝓsonꝫ liberto: q̄ i casu vi debatur nō iterpoit: qz cum nō agat de dolo vel nō excipiat de dolo ꝫ cū videbat nec i stipulatione posse venire dolū eorū: ꝫ tñ contra est: vt hic dicit. argu. ff. de pactis. si vnus. §. illud.

h ¶ Serui. scz alieni.

i ¶ Persone. vt filij.

k ¶ Iuri nostro. id est iuri romanorum. nam de dolo filij nostri excipi pōt contra dñm: ⁊ cōtra ipsuz procuratorē quicunq; eoz agit: siue sit cōmissus dolus ante litē cōtestatā siue postea. vt ꝙ fecerat ꝑdict⁹ procurator: pactū de nō petendo a me q̄ ei debebā vsq; ad annū ⁊ modo infra annū vult petere. si autē nō erat in rem suam procurator: sed simpler: tunc de dolo lite pēdē. ab eo commissum vt corrupit iudicem potest excipi etiam contra dominum cuius erat procurator. si autem procurator habet liberam administra. tunc de dolo q̄cunq; ab eo commisso potest excipi. etiaz contra dominū. ¶ Mādaui. Mandaui titio vt stipuletur a te. c. sibi dari pro me. titius mandauit seio vt hec. c. stipuletur a te. et ego vel seius in durimus dolo vt ista. c. promitteres: ⁊ ꝓmisisti. dicitur ꝙ si seio et illa stipula. agat potest excipi de dolo ab eo seio commisso vel a me cōmisso. ¶ Jtē queritur. Debitor meus induxit te dolo vt. c. quę ipse mihi debet promittas loco eius ⁊ promisisti. si ex illa stipu. agam contra te nō potes mihi excipere de dolo debitoris mei. sed cōtra euz agere potes vt te liberet: vel tibi reddat quicquid pro eo soluis. Secūdo dicit. mulier induxit te dolo vt ei promitteres. c. ⁊ promisisti. tādē illa nupsit se mihi. et te debitorem delegauit mihi pro dote m illis. c. quę ei ꝓmiseras: si agā contra te ad centū non potes excipere de dolo mulieris ne indotata sit.

¶ Apud vl'. Accepi filiam titij in vxorem: et ipsa dolo induxit patrez suum vt mihi pro ea promitteret dare in dotem mille libras. et ꝓmisit pro dicto patre vxoris mee: et dixitur ꝙ sic. Idem si ego commisissēs predictum dolum. nam opponeretur mihi exceptio doli. ¶ Illa etiā questio. Si cum tutore alicuius contrarj et tutor commisit in hoc contractu dolum ex quo dolo pupill⁹ est effectus locupletior: debitur exceptio doli in pupillum volentem agere ex contractu tutoris in quantum pupillus est locupletior effectus: et da exemplum vt si tutor me induxit dolo vel metu vt rem pupilli emā. in quantū pupillo datur actio ex contractu tutoris/ intrā mihi competit exceptio doli: nec est vis predictus tutor satis dederit rem pupilli saluam fore an non: item non est vis sit soluendo predictus tutor. an non. nam sufficit ꝙ administret. diuinare enim non cogitur qui cum tutore contrarit: de hoc si tutor satisfecerit vel nō: sit soluendo vel nō. Si autem contrahens cū tutore participauit in ipa fraude simul cum tutore: dolus eius ei nocet nō pupillo. hoc dicitur ꝙ sup. ad. §. si quis nō tutor. Fran. accur.

a ¶ Esse. contra seium ⁊ contra me si cessa actiõe agam quasi ego videor seium procuratorem constituisse cum ipsum constituit procuatorẽ me⁹. vt. ff. de exercito. l. i. §. magistrum. et ideo excipit de dolo in stipulando commisso: licet fuerit simplex procurator. i. ad vnum negocium ordinatus: sed vbi ad litem ordinatur non nocet eius dolus licet post lit. cõtesta. admittatur. i. recipiatur vt noceat. vt. ff. pri. §. vel dic q si ego te pactũ de nõ petẽdo/nocet seio vel si seiº fecit nocet mihi. ar. ff. e. l. y. §. ité queritur. ⁊ j. ea. l. §. apõiulianum. Accur.

b ¶ Circũueniebat. idudendo te dolo vt patiaris te delegari mihi.

c ¶ Obstet. mihi. Accur.

d ¶ Expiri. vt te liberet: vel si pecunia solumsti restituat. et hoc conditione certi vel incerti. vt. ff. de cõdi. cau. da. si donaturus. §. fi. ⁊ j. co. pure. §. si cũ. Sed contra. j. pri. §. in pum. fol. vt ibi Alc.

e ¶ De dolo. cõmisso in stipulãdo dotẽ vel etiam postea pacisendo de nõ petẽdo: vt ar. ff. e. §. mãdam. Sed si maritus pepigit licet nõ agat. vt. j. pri. ver. illud non expliçat. tenet tamẽ mulieri: vt. ff. de iure do. l. si extraneus. et. l. cum vir.

f ¶ Indotata. vt. ff. de condi. cau. da. si donatus. §. fi. ⁊ j. co. pure. §. si cũ. Sed contra. j. pri. §. in pum. fol. vt ibi Alc.

g ¶ De dolo. cõmisso in stipulãdo dotẽ vel etiam postea pacisendo de nõ petẽdo: vt ar. ff. e. §. mãdam. Sed si maritus pepigit licet nõ agat. vt. j. pri. ver. illud non explicat. tenet tamẽ mulieri: vt. ff. de iure do. l. si extraneus. et. l. cum vir.

h ¶ Cui. scz mulieri.

i ¶ Acquireretur. si dos sit data. Accur.

k ¶ Obstare. ff. pri. §. fed ⁊ si mulier. cõtra. Sol. ibi loquitur cuz nondum erat solutum matrimonii. vnde dos intelligebatur debitum viri: hic cum solutum erat ⁊ statim est peruentura ad mulierem dos. qõ colligi potest. ff. e. pure. §. si cum. sic ergo refert agat vir constante matrimonio vel eo soluto. vel possumus dicere q hic loquitur in eo casu in quo maritus fraudem participauit.

l ¶ Queri. si opponat exceptio marito ⁊ sic erit indotata per qõ videbatur maritum non repelli. vt. ff. pri. §. fed ⁊ si mulier. sed tamen contrarium est. Accur.

m ¶ Cum eo. alio modo: vt permutando forte non donãdo: vt. C. de admin. tu. l. non omni.

n ¶ Factus est. vt si dolo vel metu me induxit vt emerem rem pupilli in ꝓtium sibi dato: aut ex tantum mihi competit exceptio: vel si tutor dolo persuasit alicui vt hereditatez repudiet pupillo ab intestato obuenienteꝫ. ⁊ facit. ff. de do. si ex dolo. ⁊ de act. emp. iulian⁹. §. sed cuz ex facto. Accursius.

o ¶ Distinguendum esse. ꝓtum ad id in quo locupletatus est pupillus: sed ad id in quo locupletatus non est habet actionem contra tutorez in id qõ in euz ex suo dolo peruenit: vel distingui potest: sit tutor soluendo vel non: alioquin cõtra: vt. ff. de admin. tu. l. si. j. in. ⁊. §. de tribu. l. iij. §. si ferus pupilli. ⁊ de pec. l. summa. §. j. vtez. §. nevis fiat ei. l. i. §. hoc edicto contra. in fi. §. quando ex fac. tu. l. i. ⁊. iij. Sol. ibi extra cõtractum dolum commisit. hic in contractu: vel ibi nõ fuit locupletior ex dolo tutoris. Accursius.

p ¶ Si. scz pupillo.

q ¶ An non. cautum sit rem pupilli saluam fore.

r ¶ Administret. qꝛ ex qua persona lucrum capit ex eadem et damnum sentire debet. vt. j. de regu. iur. l. ex qua. Sed videtur cõtra indistincte non nocere dolum tutoris pupillo: fine sit soluendo siue nõ. vt. j. de reg. iur. l. neqꝫ ex interdicto. que est contra. Sed ibi loquitur quando tutor aliquid facit vel contrahit in rebus suis non pupilli.

Dolº tutoris an ⁊ qñ noceat pupillo.

s ¶ Diuinat. sic. ff. mandati. l. fi fideiussor.

t ¶ Cum tutore. ⁊ non sit pupillus locupletior.

¶ Si quis non tutor. ¶ Casus. Queritur an dolus protutoris noceat pupillo. et dicitur q non. ⁊ ponitur exemplum protutor: id est qui se tutorem pupilli credebat vendidit rẽ a pupillo possessa ⁊ vt noceret in hoc dum esse[a] tam de meo ꝙ de scij dolo.

¶ Si debitor alium induxit dolo vt creditori suo respondeat de debito: creditor petens a secundo debitore non repellitur exceptione doli commissi a suo priore debitore. hoc dicit.

¶ Item queritur si debitor meus te circũueniebat[b]: teqꝫ mihi reum dederit: egoqꝫ a te stipulatus fuero. deinde petam an doli mali exceptio obstet[c]: et magis est vt non tibi permittatur de dolo debitoris mei adducrsus me excipere cuz non ego te circumuenierim: aduersus ipsum autem debitorem meũ poteris experiri[d]. ¶ Sed et si mulier post admissum dolum [e]debitorem meum marito in dotez delegauerit: idem probandum erit de dolo mulieris non esse permittendum excipere: ne indotata[f] fiat. ¶ Apud iulianum quesituz est si heres socci a quo dos petebatur excuperet de dolo[g] mariti et mulieris cui[h] pecunia quereretur: an obstatura cẽt exceptio ex persona mulieris: et ait Jul⁹. si maritus ex promissione dotis ab herede socci petat: et heres excipiat de filie dolo: cui ea pecunia acquireretur[i] exceptionem obstare[k]: dos enim quam maritus ab herede socci petit intelligitur inquit filie acquiri: cum per hoc dotem sit habitura. ¶ Illud non explicat iulianus an et de dolo mariti excipi possit: puto autem cum hoc sentire: vt etiam de dolo mariti exceptio noceat: licet videatur nulla dos filie (vt ait) queri[l]. ¶ Illa etiam questio ventilata est apud plerosqꝫ: an de dolo tutoris exceptio pupillo experienti nocere debeat: et ego puto vtilius et si per eas personas pupillo fauca tur: tamẽ dicendum esse: siue quis emerit a tutore rem pupilli / siue contractum sit cum eo[m] in rem pupilli / siue dolo quid tutor fecerit: et ex eo pupillus locupletior factus est[n] pupillo nocere debere: necillud distinguendum esse[o] cautum sit ei[p]: an soluendo sit tutor an non[q]: summodo rem admiristret[r] num enim diuinat[s] is qui cum tutore contrahit? ¶ Planè si mihi proponas collusisse aliquem cum tutore [t]factum suum ei nocebit. ¶ Si quis non tutor sed protutore negocia gerat: an dolus ipsius noceat pupillo videamus?

pupillo. emptor eam suscepit. dicitur q pupillus petita in integrũ restitutiõe recuperabit illam rẽ. ⁊ sic dolus protutoris non nocet pupillo. seus autem est in dalo veri tutoris. nã eius dolus nocet pupillo vt sic excepto dolo contra pupillum possit oppoui. Item curatoris dolus nocet furioso. item prodigo. item adulto. item ex dolo minoris. xxv. an. obiicitur excepti. doli contra ipsum minorem. item ex dolo pupilli capacis doli. vt qꝫ sit prope puberratem obiçit excepti. doli in ipsum pupillus. vt si debitor[e] suum delegauit creditori suo. nã ammodo agere vult contra debitorẽ suum delegatum. Jdẽ si furiosus tũc temporis cum sane mẽtis videretur delegat debitorem suum creditori suo. nã ammodo si agat furiosus cõtra delegatus obiçit sibi excep. doli. Jdẽ si debitor furiosi soluat furioso qõ ei ꝛc. et hanc pecuniaꝫ habeat saluã. nam si ammodo vult agere contra debitorẽ suum obstat sibi excep. doli.

¶ De auctoris. Dolo induristi quendã vt vẽderet tibi quandaꝫ rem puta equum: ⁊ vendidit tibi ⁊ tradidit: ⁊ nõ vidisti eus aliquo tempore ⁊ cũmibi vẽdidisti et tradidisti ⁊ fuscepi: cũ. nũc desij possidere volo eum vendicare a possessore qꝫ euz vsucepi. queritur an obstet mihi excepti. doli ex persona auctoris qui eum per dolũ habuerat. ⁊ distinguit. si emi equuz vsucepi ex meo tempore tũc: tunc dolus auctoris mei non nocet mihi. si autem in vsucap. predicta vsus sum tempore auctoris mei: tunc nocet mihi excep. doli ex dolo auctoris mei: sic argo patet qꝛ vitium personale auctoris mei. i. dolus nocet mihi si volo vti accessione sui temporis. alãs nõ. secus est in vitio reali. vt quia res sit furtiua quam emi. nam nocet mihi hoc vitium ⁊ vim nolim/ vt non possim eam rem vsucapere. Si cũ legitima. Agnatus tuus instituerat me heredem. persuasisti mihi dolo malo vt illam hereditatem repudiẽdiam. ⁊ sic ab intestato habuisti illam hereditatem et eã vendidisti sempronio. sempronius agit contra me peti. heredi. ex iure cõsso. ex causa vendi. ad rem hereditariam quam possideo. dicitur q potest: nec possum ei obijcere dolum ex persona auctoris sui. ¶ Si quis autem. Titius equum quendam sibi acquisiuit per dolum. eum equum mihi donauit vel legauit ⁊ traditus est mihi. ⁊ euz tenui triennio: ⁊ desij postea possidere. dicitur q si volo eum vendicare quasi vsuceperim: obstat mihi excep. doli ex persona auctoris mei cuz lucrativum habeam causam. idem si habebam eum in pignus ⁊ desij possidere et petam cum hypothecaria. nam obstat mihi dolus auctoris mei. nam si possem eum petere effet reuersus ad dolosum. secus autem est in emptore cui dolus auctoris non nocet si vsucepi ex suo tantum tempore non auctoris. Idem in eo qui ex causa permuta. vel in solu. vel ex simili causa habuit a doloso. nam dolus auctoris non nocet predictis si nolunt vti accessione sui auctoris. secus si ex causa nore equum vel feruum habui a doloso. Idem si modico precio emi rem a doloso. nam nocet mihi dolus actoris mei si desij possidere predictam rem. etiam si nolui vti tempore auctoris mei. emptori autez qui emit iusto precio vel aliquo dato loco precij non nocet dolus auctoris. sed non vult vti accessione actoris nisi ipse emptor sit in dolo. nam si dolum commisisset suus dolus ei noceret. ¶ Si a titio. Emi fundum sempronij a titio et traditus est mihi postea titius sempronio successit: et nunc eundem fundum vendidit meuio et tradidit. dicitur qꝛ ipsum fundum possum petere a meuio. nam et si titius factus dominus predicto modo eum a me peteret defenderem me per excepț. in factum. vel doli. Item si titius inciperet eum possidere possem abeo eum petere per publicianam: non obstante qꝛ dominus erat rei. ¶ Metus causa. De excepț. metus non est dictum quasi sufficiat excepț. doli vbicunqꝫ cum sit generalis. vtilius tamen est vt dicamus de excepț. metus. scias enim qꝛ excepț. metus distat ab excepț. doli. nam excepț. doli obstat tantum ei qui dolum commisit in re quam petit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quam petit. at excep. metus obstat cuicūq; qui petat illam rē in qua est commissus metus ab aliquo. Īrē excep. metus competit cuicūq; passo metum preterq; si a patre patiatur meti. ⁊ hoc viuēte patre. post mortem enim patris si filius passus metum a patre abstineat se a patris beredi. potest vti excep. metus cōtra beredes patris prout alie psone maiores. xxv. an. metū passe. hoc dicit vsq; in finez l. fram. accur.

a ¶ Non nocere. vt. et. ff. de publicia. quecūq;. §. fi. Accur.

b ¶ Vendiderit. dolo. vt nocceret pupillo.

c ¶ Vsucapta sit. idem et si nō vsucapta est: vt. ff. de eo qui p tuto. l. ij.

d ¶ Non nocere. forte nisi in quātuz peruenit ad eum ne locupletetur cuz aliena iactura.

e ¶ Suam. quo ad opinionem: si enim sua esset non vsucaperetur: vt. ff. de acqui. rerum do. bone fidei.

f ¶ Persequenti. per in integrū resti. nam vendi care nō posset cum sit facta illius per vsucap.

g ¶ Magis. q̄ eius qui pro tutore gessit. vt electi ue ponatur.

b ¶ Tutoris. veri.

i ¶ Que in tutore. vo.

k ¶ Esse. vt ⁊. ff. de dolo. beredibus. in fi.

l ¶ Eius. scz pupilli.

m ¶ Pubescē. q. d. agēs āmodo repellitur ne ⁊c. vel lege cū precedētibus. et facit. ff. de dolo. l. quid enim. Accur.

n ¶ Consequat. quod bona fides non patit. vt. ff. de re. iur. l. bona fides. ⁊ facit ad idē. C. de vsuca. pro emp. l. eum.

o ¶ Habeat. hic autē in spiritū tēpus quo agitur. vt. ff. de solu. in pupillo.

p ¶ De auctoris dolo. auctor meus suū venditorem dolo induxit ad vēdendū. si ego a possessio ne cado ⁊ vendico dicēs me vsucepisse siquidē ex meo tēpore tm̄ nō nocet mihi dolus auctoris: vt hic. ⁊. C. de pscri. lō. tēp. l. j. bodie nocet. vt l auc. ibi posita. et sic hic pm̄ m̄. corrigitur.

q ¶ Auctoris. id est venditoris.

r ¶ Utif. vti vult. sic potest. j. de verbo. obli. si stipulatus sum. non enim vitiosa possessio pōt adiungi non vitiose: vt hic. ⁊. ff. de acqui. pos. l. pomponius. §. cuz qs. ⁊. §. fi. nisi fm̄ iura noua ad prescrip. xxx. vel. xl. anno. vt in auc. vt spō. larg. §. rursus. Accur.

Possessio vitiosa an nō vitiose possit adiungi.

s ¶ Utitur. id est vti vult: vt dixi.

t ¶ Auctoris. agendo in rem quasi vsuceperit.

v ¶ Eque. als deest eque.

x ¶ Traditur. quia tunc oportet ipsum vti adminiculo sui auctoris cum vitium comitatur rē sicut lepra. vt insti. de vsuca. §. furtiue.

y ¶ Coherentem excep. vt q: furtiua: vel vi possessa. als aliter accipitur. vt. ff. de exceptio. l. exceptiones. §. rei.

z ¶ Persone. hic collige vitiuz persone vel personale: vt dolus auctoris dans contractui causam vel incidens. Item mala fides: quia credidit vendentem non habere ius vendendi. Item scientia rei aliene vt in cō modatario ⁊ similibus. Item collige aliud reale quod dicitur coherens rei. vt hic dicit: vt si est furtiua vel vi possessa: vel data presidi contra legem iul. repetendarum. Sunt et alia vitia nec personalia/nec realia:

⁊ puto nō nocere[a]. nam et si is qui pro tutore negocia gerebat rē ven diderit[b]: ⁊ vsucapta sit[c]: exceptionem non nocere[d] pupillo rem suā[e] persequenti[f] etiam si ci cautus sit: quia huic rerum pupilli administratio concessa nō fuerit: fm̄ hoc magis[g] opinor de dolo tutoris[h] exceptionem pupillo esse obijciendam. ¶ Que in tutore[i] diximus ea dem in curatore quoq; fuisse puto intelligenda crunt: sed ⁊ in pdigi vel minoris viginti quinq; annis de dolo autem ipsius minoris viginti quinq; annis exceptio vtiq; locū habebit. nam et de pupilli dolo interdum esse excipiēdum nequaq; ambigendum est ex ea etate q̄ dolo nō caret. Denicq; iulianus quoq; sepissime scripsit doli pupillos qui prope pubertatem sunt capaces esse[k]. ¶ Quid enim si debitor ex delegatione pupilli pecuniam creditori eius[l] soluerit: fingētis se inquit pubescere[m] ne propter malicie ignorantiam bis eandem pecuniam consequatur[n]? Idem seruandum in furioso ait: si cuz existimaretur compos mentis esse iusserit debitorez creditori soluere: vel si quod exegerit domi habeat[o]. ¶ De auctoris dolo[p] exceptio emptori non obijcitur: si autem auctoris[q] accessione vtif[r]: equissimū visum est eum qui ex persona auctoris vtitur[s] accessione pati dolū auctoris[t]: et per hoc eque[v] traditur[x] rei quidem coherētem[y] exceptionem etiam emptori nocere: eā autem que ex delicto psone[z] oriatur nocere non aportere[a]. ¶ Si cū legitima beredita cauī seiy ad te pertineret[b]: et ego essem beres institut[c] persuaseris mihi per dolum malum: ne adeam beredita tem: et postea ꝙ ego repudiaui beredita tem tu eaz sempronio cesse

sed quasi realia diximus/vt res pupillaris: vt liber homo. que omnia pre. an vitium. ⁊. l. de accessionibus. ⁊. §. que in frau. cre. que a debitore.

a ¶ Non oportere. nisi velit vti accessione auctoris: sed ⁊ hoc corrigitur. vt in prin. §. diri.

b ¶ Pertineret. ab intestato. Accur.

c ¶ Precio accepto. igit fuit venditio.

d ¶ Beredité. agendo petitione hereditatis ex iure cesso vel actionibus hereditarijs ex iure cessoꝛ: cum beredi. ff. de dolo. l. quid enim. Accur.

e ¶ Exceptionez. ex hoc §. videt pbari q̄ q actionez emit a dolosō nō debeat sūmoueri exceptione licet summoueret dolosus: posset tamē quis cōtradicere forte. hic em nō actionē sed hereditatē emit ⁊ vtiles intendit nose suo: vel directas nomine cedētis: in quibus querēdis: puta adeūdo hereditatē cedens nō adhibuit dolū: ꝫ adhibuit in pcedēti. i. in repudiatione. Item ⁊ si dolo me induxit vt traderē ⁊ tradidit possessionē: ⁊ tuvē dis emptori: non obijcit doli exceptio: q̄ rei venditionē habet ex traditione sibi facta: ꝫ dolus precesserat in alia traditione: sed vbi me induxisti dolo vt promitterez ⁊ eam actionē vendis emptori obijcitur doli exceptio: q̄ eadē actione vtitur in qua dolus est commissus ⁊ q̄si amministratio auctoris vtatur repelleretur fm̄ Azo. ⁊ ita q̄ primo sub forte diceret postea indubitanter dixit. Accur.

f ¶ Non potest. sed de dolo patur cōtra dolosum: vt. ff. de dolo. si quis affirmauerit. j. rū. et. C. de dolo. l. si maior. ⁊ fa. ſ. de verbo. signi. l. lege. ⁊. C. de peri. ⁊ commo. rei vēdi. l. dolum.

g ¶ Succeſſerit. predicto singulari titulo. et dic q̄ auctor dolo induxerit eū a quo habuerit.

b ¶ Repellendos. etiam si noluerit vti accessione auctoris. Sed contra. ff. titu. j. l. an vitiuz. Sol. mala quidem fides auctorum et lucrativa causa tradentium successoribus eorum non nocet nisi eorum velint continuare tempora et sic eozum accessione: vt. ff. Dolus autem eorum auctorum semper nocet: vt hic. vel aliter possidenti non nocet vt ibi. sed non possidenti ⁊ agēti sic vt hic.

i ¶ Ad eum. scilicet debitorem qui dolo inducendo suum autorē habuit rem. Accur.

k ¶ Solo. hec dictio solo excludit illos tm̄ q̄ habēt causam lucrativam et sic large dicit vt ⁊. ff. als de statulibe. l. statuliberi. §. quintus.

l ¶ Emptorum. in quibus est eadem equitas. vt. ⁊. C. de peri. ⁊ cōmo. rei vendi. dolum. Accur.

m ¶ More. hic habetur quasi lucrativa causa.

n ¶ Causa. vt si res digna magno pcio modico sit empta fm̄ Jo. ⁊ facit ff. ibi in frau. cre. l. qui autē. §. hoc edictum. ⁊. §. simili modo.

o ¶ Caret. quia etiam ipse scivit alienam quando emit. vel suum vendi torem induxit dolo. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

Successor a rei singularis qñq; pter dolum auctoris re pellitur.

¶ Suo. Duobus ergo casibus tñ repellitur successor rei singularis pter dolum auctoris. scilicet quando vtitur amministro. Item ⁊ quando habet causam lucrativam vel quasi Itē tertio pro suo. s. dolo: vt hic. Accursius.

b ¶ Soluto maxime. vt. ff. de pu. l. de precio. vel dic vt. ff. de rei ven. si a titio. Accur.

c ¶ Tueri. petendo ⁊ defendendo: qz ⁊c. ⁊ est bona ratio. vt. j. de reg. iur. l. nemo plus iuris ⁊c.

d ¶ Non suus. verba exceptionis.

e ¶ Intelligeretur. pſum ptiõe iuris: cũ in ea causa sit/vt possit auocari a titio qui factus est ꝺñs. sic enꝫ ꝺñum habet: vt non sibi sed alij prodesse conseruariꝫ debeat ab ipso. arg. C. cõmunia de lega. l. fi. §. fed qz. ⁊ facit de verbo ad verbũ. ff. de rei vẽdi. l. si a titio. ⁊ ple ne exꝓne vt ibi. Itẽ fa cit. ff. de excep. rei vendi. l. si a titio. Sed cõtra. ff. de actione empt. si ea res. §. fin. Sed ibi a diuersis emimus vt vn⁹ a domino: alius a non ꝺño. hic autẽ ambo ab vno priuſ nõ ꝺño postea domino. Itẽ est hic casus vbi publi. datur ꝓtra dominũ. Sunt et alij quos dic vt not. ff. de pu. l. pe. ⁊ l. fi. Accur.

Publiciana ꝺñm datur.

f ¶ Proposuerat. in tractatu suo eiꝰ tractaret de hac actione.

g ¶ Generalis. vt. ff. l. ij. §. et generaliter.

h ¶ Q. id est quia.

i ¶ Exceptio doli. prima differentia.

k ¶ Complectitur. scilicet tantum.

l ¶ Dolo. vt. ff. l. ij. §. ⁊ qdem. ⁊. §. plane. ⁊. §. dolo. Accr. Accur.

m ¶ Causa. et est ratio in promptu: qz cum contra quẽlibet ꝺaꝫ actio quod metus causa. vt. ff. quod metus causa. si cuꝫ. §. in hac. ergo et cõtra quẽlibet ꝺatur exceptio: vt. j. de reg. iur. l. inuitus. §. si cui. et hoc cum ꝺominus rei per metuꝫ tradiderit. si vero tradidit eam non ꝺominus iniquum esset si diceremꝰ eum habere exceptionem vel etiam actionem cõtra verũ ꝺñm: vt. ff. de pu. l. penul. Intelligitur ergo. l. ista in ceteris personis que nullã habẽt causam ab eo qui metum adhibuit. Accur.

n ¶ Et q̃uis. secunda differentia.

o ¶ Possit. nam et metus habet in se ignoratiam: vt. ff. quod metꝰ causa. si cuꝫ. §. in hac. ⁊ facit. ff. si vti possi. l. j. in fi. ⁊. l. seq. ⁊ de ꝺamno infec. l. qui bona. §. cum inter.

p ¶ Potestate. tunc: sed nunc non est cum conuenitur.

q ¶ Ceterum. pro qz: vel ceterum pro alioquin. vel ceterum pro sed.

r ¶ Liberorum. existentiũ in potestate: si dicas eum conuenire a patre. et facit. C. de annali excep. l. j. §. fi.

s ¶ Peculiaribus. profecticij vel aduenticij: inter que non erat differentia iure illo: sed nũc quomodo retinet hoc peculium si ab hereditate abstinet. vt. C. de col. si donatione. in fi. Respon. quia vt bene merito erat ei concessum vel ꝺimissum: vel vt conferens pater in eum filium supremum iudicium. vt no. ꝺ. l. si ꝺonatione. hodie in aduenticio planus est: cum mortuo patre filius ꝺebeat id habere: vt. C. de bo. que lib. cũ oportet. circa prin.

t ¶ Alioquin. id est alꝫ.

v ¶ Succurritur. maioribus. xxv. an. metum passis: secus in herede patroni. vt. ff. eo. §. aduersus. ibi: libertum ⁊c. vel dic hic ꝺari excepꝫ. in fatum vel actio. in factum filio contra heredem patris.

¶ Ure. ¶ Casus. Decem que mihi ꝺebebas pure ea tibi sub cõditio. legaui. heres meus poterit interim ea petere. ꝺuꝫ tamen caueat. ff. ꝛ. ꝺãdis legatario veniente condi. si autem nolit cauere heres repellitur a petitione. excep. ꝺoli. ¶ Si cui. Legata est tibi via per quendam fundum: legantis heres vtitur falcidia in legatis: ꝺicitur qꝫ nisi oferas estimationẽ quarteptis vie: obstat tibi exceptio doli si petas viã.

¶ Si ꝺonaui. Donaui tibi fundum: ⁊ anteq̃ transferem eum tibi/edificasti in eo me sciente ⁊ non contradicente. et sic per h ꝺesiꝫ possidere. ⁊ posea cepi possidere illũ fundum cum edificio. tu petitis a me fundum quia tibi ꝺonatus. ego excipio: quia vltra modum fuit ꝺonatio: ⁊ sic nõ valuit. ꝺicitur qꝫ tu replicabis ꝺe ꝺolo: quia ꝺolo facio cum retineo fundum cũ edificio: nec reddo impẽfas q̃s feceras me sciente et patiente. ¶ Actoris. Dic casus vt in glosa q̃ incipit: fecit te actores ⁊c. ¶ Si seruus. Mandato meo vendidisti seruum meum vitiosum. p⁹. emptor videt eum vitiosum. reꝺꝺidit seruum mihi. si procurator meus petat a te precium: obstat sibi exceptio doli etiam si ꝺe suo soluerat mihi procurator meus. sed repetet a me precium actio. mãdati vel sine causa. Eadem seruãtur si sine mãdato gerens negocium meum: seruũ meum vendidit. ⁊ postea habui ratum et predicta contigerunt que. ff. ¶ Si cui qui. Si cum vellesmihi ꝺonare mille ꝺelegaui te vt ea promitteres creditori meo et promissili. si ab eo conueniaris non potest ꝺicere excep. ꝺoli. potest enim qõ sibi ꝺebetur. idem est si mulier eum qui sibi mille ꝺonare volebat: ꝺelegauit eum mihi vt promitteret mihi illa mille pro ea in ꝺotem. nam tenetur. Idem si ꝺolo inꝺurit titium vt mihi. c. pro ea promitteret in ꝺotem ꝺare: nam tenetur: nec habet excep. ꝺoli. poterit tamen agere contra eam vt liberetur ab illa promissione. vel si iam soluit petat ab ea id quod pro ea soluit. ꝺem in primo casu. nam ꝺonans aget contra me ꝺelegantem vt faciam eum liberari in eo quod promisit vltra modum. vel si iam soluit a me repetet. ¶ Non sicut. Actio ꝺe ꝺolo est temporalis. finitur enim hodie biẽnio. sed excepꝫ ꝺoli est perpetua. ⁊ que sit ratio ꝺiuersitatis redꝺitur in littera. Franciscus.

x ¶ Sũmouendus. vt ⁊. ff. ꝺe libe. le. l. non solum. §. fi. sed cõtra. ff. si cert. peta. l. pecuniam. Sol. vt ibi.

y ¶ Cõditio. aliud si oĩno est exꝑtitura. vt. ff. ꝺe cõꝺi. inꝺe. l. q̃ si ea.

z ¶ Interponere ꝺebebit. scz heres ꝓmittit legatario ꝺe tãta pecunia ꝺanda si cõditio extiterit. vt ⁊. ff. vt le. no. ca. l. j.

a ¶ Retinere. scz magis q̃ ⁊c.

b ¶ Quarte partis. scilz loci per quem via ꝺebebat fm Jr. quia seruit⁹ non habet partes. Tu ꝺic. ⁊. iuris quod est via. arg. ff. si seruꝰ. vendi. loci. in prin. ⁊ ꝺe lega. ij. cũ filius. in prin. ⁊. ff. ad. l. falci. l. lege. fal. interue mente. vel ꝺic melius non oblata quarta parte totius estimatiõis mec: ⁊ ita exponitur. ff. ꝺe leg. ij. cum filius. in prin.

c ¶ Sciente. ⁊ non contradicente. Quod ꝓ traditiõe est. vt. C. ꝺe acq. pos. l. j. Accur.

Modũ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

De doli mali ⁊ metus excep.

a ¶ Modū.cc.aureoꝝ olim: quingētoꝝ hodie.vt.C.de dona.l.pe.
b ¶ Facta est.et vtiq; replicandum.dolo essi ⁊c.facit.ff. de dolo.l.si cum et mbi. Accur.
c ¶ Actoris.feci te actorem generalem ad mutuas pecunias exigendas: tuq; cum hoc tibi nominatim mandauit: transactionem cū titio fecisti: ob eam tibi.r. promisit: r feci pactus es vt si cōtr⁊ transactiones feceris nō liceret tibi.r. petere. postq; trāsactionem fecisti si ego a titio.r. petiero q tibi ꝑmisit repelle: vt.ff.l.apud.§. quesitum. vel sm Mug. dic q erat generalis ꝓcurator ⁊ specialis ad cām agendam: r est si solutū pendente lite: postea ipse vel dñs petit cū forte non restituit cyrographū: vt d.§. quesitus. in fi. r fm hoc nō obstat. §. in hac. vt ibi diri. Vide ergo sm primus casum actoris. i. admistratoris. fm alios: id est agētis: vel si dicas partem solutam pendente lite: r postea petit totū amittit: quia petit plus: vt ibi. de actiōe. §. si qs agens.

¶ Ite rer est no. ad ff q ꝓcurator cōstituit ad ꝑmittendū pōt etiā pena apponere ⁊ ꝑmittere fidē ꝑ el. Bolo.

d ¶ Dol⁹. post trāsactionem cōmissus sm primū casus vel post solutionē cōmissus sm alium.
e ¶ Abeo. ꝓcuratore.
f ¶ De precio. scz contra emptorem.
g ¶ Soluerit. de suo.
h ¶ Etiam. bi ceff. §. fm quosdam vel nō est: r sic melⁱ legitur: et fm hoc dic mercis: id est ferui. et impropie seruus dicitur mer: vt.ff. de tributoria l. j. Accur.
i ¶ Nō tradite. ff. quando tradidit. bic quando nō fuit traditus. Accur.
k ¶ Sūmoebitur. si pecūiā ab emptore ꝓcurator. et facit. ff. de pactis. si cū ꝑceptore. §. fi. Accurſius.
l ¶ Soluit. de suo. Acc.
m ¶ Aduersus dominū. actione mandati. vel dic sine causa vel indebiti.
n ¶ Nostrum. sine mandato.
o ¶ Vendidit. r ratum habuimus.
p ¶ Modum. quingentorum sol. bodie.
q ¶ Repetit. i. ibi debitum: quasi dicat/non habet causam lucrativaz: als secus: vt. j. eo. iul. Accur.
r ¶ Maritus. cui mulier delegauit volentem sibi donare.
s ¶ Mulieris. que dolo aliqđ ad promittendum in dur it marito.
t ¶ Accepisset. vtiq; non. vt. ff. apud. §. fed r si mulier.
v ¶ Diuertit. r nūc petit maritꝰ vt mulieri reddat: r sic loquitur. ff. eo. l. apud. §. apud iul.
x ¶ Conditione. certi vel incerti.
y ¶ Debitorem. in eo quod est vltra legitimum modum. r facit. ff. mandati. si mandato. §. si iudicio. r. §. quotiens. Itez facit ad totalem. §. j. de noua. l. si quis delegauerit. §. fi. r. j. doli. r. ff. de do. l. qui id qđ. in fi. r l. vt mihi. r. C. de noua. l. si pater. r. j. tit. j. l. j. §. q si patronꝰ. r. ff. de rei indi. l. nesennius. in prin. r. j. de reg. iur. l. nihil dolo. r. C. de cōdi. inde bi. l. si citra. r. ff. de condi. cau. data. l. si donaturus. §. si quis indebitā. r. §. fi. r. ff. de. l. apud celsum. §. item queritur. r. ff. de iure do. cuz in fundo. §. fi. Accur.
z ¶ Certo tempore. anno olim: sed hodie biennio: vt. C. de dolo. l. fi.
a ¶ Competit. ff. de pecu. l. quesitum. §. in dolo. contra. Solu. bic in exceptione. ibi in replicatione. et per hoc est huius. l. ratio. nam actor qui replicat habet in sua potestate quando agat. et sic quando replicet fm Joan. et Azo. vel ibi in alienato vel manumisso seruo post annum: quod etiam olim erat tempore actionis de dolo: vndenō cōpetit actio vel replicatio quod in idem recidit: vel dic vt ibi. Sed oppo. nōne etiā reus habet i sua potestate. vt. C. de inge. ma. l. diffamari. r. C. de remiss. pig. l. fieri. Sed resp. quicquid dicant alij tene ⁊c. vt. ff. de iure dotiū. l. cum in fundo. §. q si mulier. Item oppo. C. de nō nume. pecu. l. si tra. et. l. si quasi. sed speciale est ibi. r si sit etiam speciale. C. de vote cau. non nume. auf. quod locuz. et potest esse ratio: quia releuatur apptobādo: et sic in hoc grauetur. arg. ff. de iureiuran. l. eū qui. In aliis excipientib⁹ nō sic: vt. ff. de except. l. j. et facit. C. de except. l. si pactum.

b ¶ Cōueniat. et facit. C. de dila. si quādo. et auf. quod fieri. et de āna. excep. l. j. §. fi.

§ Jo opera. ¶ Casus. Obtuli tibi. r. que debebaz. tu noluisti. illa r. amisi siue perdidi. am modo si petas ea dece. a me obstat tibi doli exceptio. Idez est si creditori tuo solui ⁊ nō habes ratum. nā si petas ammodo a me obstat tibi exceptio doli. Fran.

c ¶ Si opera. q: oblatam non recepit: vt. ff. de solu. l. qui. r. in prin. que scilicet non recipere dicitur opera. vt. C. de ope. libe. liberti. r facit. ff. de fideicom. liber. si filius. §. fi. r. ff. de verbo. obligatio. l. in executione. §. fi.

d ¶ Idem est. vt debitor habeat excep. licet creditor non habeat ratum: quia cogitur ratum habere: vt. ff. de nego. gest. ponnonius. et. l. si soluendo. et. l. si liber. et de pignota. actio. solutum. §. solutam ibi: vnde si domum ⁊c. vbi r de hoc dicit. si vero creditore presente et contradicēte soluit creditori eius non liberaretur. vt. C. de sol. inuito. r facit. ff. de noua. l. si stichum. §. fin. et C. de except. l. j. Item si ratum baberet sponte liberaretur ipso iure: vt j. de solu. l. solutam.

Jo opera. ¶ Casus. Obtuli tibi. r. que debebaz. tu noluisti. illa r. amisi siue perdidi. am modo si petas ea dece. a me obstat tibi doli exceptio. Idez est si creditori tuo solui ⁊ nō habes ratum. nā si petas ammodo a me obstat tibi exceptio doli. Fran.

Ulianus ait. ¶ Casus. Credens me tibi debere. c. cuz in veritate non deberem ea centum promisi titio pro te cui donare volebas si titius ea. c. a me petat obstat sibi exceptio doli. Item r cōdi. sine causa possum agere contra eum: vt me liberet a promissione quas ei feci. Idē est si ea. c. promisi titio pro te cui credebaz te tantū debere cum mihil deberes. Franciscus accur.

e ¶ Donare. ff. de dona. l. ij. §. cuz vero. secus si tuo creditori. vt. ff. e. pure. §. sicut. Accur.
f ¶ Condictio. sine causa: vt. ff. de cōdictio. sine causa. l. j. §. qui autē. r. l. qui sine. Accur.
g ¶ Si ei. als. l. r als. §. idem iulianus.
b ¶ Putabas. aliud si in veritate deberes: vt. ff. pure. §. si eus. r facit. ff. de dona. l. ij. §. item si ei. Accur.
i ¶ Humanitatem. facit. ff. l. j. §. ideo.
k ¶ Obligat⁹. sine iusta causa. vt. ff. de ꝙdi. sine cau. l. qui sine. r facit. ff. de pactis. si cum.

Dolo facit. ¶ Casus. Ponitur regula r est talis. Dolo facit q petit quod reddituras est. r subijcitur exemplum. heres granatus non petere a debitore hereditario. si petat: obstat ei exceptio doli. Item debitor potest agere ex testō cōtra heredem vt liberetur. Fran.

l ¶ Redditurus est. eidem: secus si alij: vt. ff. solu. matrimo. si socer. §. j. Item procurator domino. Item boc verum si clerum et liquidum sit quod debet ei reddi. alioquin non: vt. ff. quoruz legatorum. l. j. §. re

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

diguntur. que est contra. Itē secus in alio casu. vt. C. qui po. in pig. ba. aut. item possessor. que est contra: sed illud speciale propter suum mēdacium. sic t. ff. de rei ven. l. fi. que est contra. Alij dicunt hec in petitorijs: sed predicta in possessorijs: ꝛ hoc reprobo: qz idem in possessorijs. vt. ff. de carbo. edi. l. iij. §. summatim. vel dic qꝫ si parat[a] incontinēti est probare: obtinet quod dicitur hic: alꝰ obtinet. d. l. quorūl legatorū. argu. ff. ad exhibē. l. iij. §. ibidē. t. ff. vt in pos. lega. si tis a quo. et dixi de hoc. C. locati. si qs conductionis qꝫ est similiter contra: sed solue vt ibi no. Itez no. hic de dolo plumpto: vt ff. mandati. l. dolus.

a ¶ Uti exceptione. vt et ff. de fideiuſ. l. si ex testō. in pn. nisi ratiōe ignoratie. vt. ff. l. ij. §. et genera liter. vel rōne affectiōis/ vel reuerentie: vt. ff. apō cel. §. aduersus.

¶ If procurator rei. ¶ Casus. Re[o] pas sus est se cōdemnari pecunia corupt[a]: si er hac sentētia cōtra dñm agat habet dñs excep. doli. et q pecuniā ꝺdit procuratori cā corruptele nō repetit ab eo cui dedit. Frā.

b Iudicati. i. actiōe in factū de re iudi. Accur.

c Tuebitur. cōtra. ff. de dolo. l. et eleganter. §. si dolo. Solu. ibi procurator actoris hic rei. vnde ibi non conueniebat dominū: sed agebat. t ideo ibi nō datur de dolo nisi spontanea oblatio. p fit. vt. ff. de ali. iudi. mu. cā fa. l. iij. §fi. t q facili per actionē primā qꝫ per actionē de dolo cōsequit actor. Itē sibi de actione de dolo denegāda: hic de exceptione cōcedēda. t facit. ff. de re iudi. l. iiij. §. cōdemnati. Accur.

d Ab eo potest. procurator scilicet per tantem. nam in pari causa potior ꝛc. vt. ff. de condi. ob turpem cau. l. si ob turpem. et hic subijcit: nam ꝛc.

e Accepta. ab actore.

Malū mi nus ō duo bus eligendum est.

f Justius. i. minus iniuste. nam neutrum iustū. Et sic no. qꝫ de duob⁹ malis minus malū est eligendum: vt. j. de re. iur. quotiens. t. ff. l. apud. §. marcellus. S3 an dñs cuius procurator est possit repetere: videt qꝫ sic: vt. ff. de procu. qui ppio. §. procuratori vt in ceteris. de nego. ge. l. finaltem. §. item si funduz. t. l. liberto. §. i. Et quod subijcit deceptus est. scz procurator. ꝛ decipit. scz actor. qui mutuā pecuniam dedit impropriete tñ: vt. C. de trāfac. l. cū donatiōis. t. j. de reg. iur. l. nemo videtur fraudare. vel vere decipitur qui se corrumpi patitur. ꝛ facit ad primuz respon. ff. si ser. ven. si de communi. Accur.

g ¶ Deceptus sit. scz procurator. Accur.

h ¶ Decepit. scz actor. Accur.

i ¶ Um vir. ¶ Casus. Donauit vir vroi aream: ꝛ vxor i ea edificauit. si vir repetit qō donauit: obstat sibi exceptio doli. Fran.

¶ Rem seruari posse. i. impensam. vt t. ff. de rei vēdi. l. hinautem. §. in re petita. t. ff. de dona. inter virum et vxo. sed si vir lanam. §. si vir vxori. t hoc si fuit bone fidei credens donationem valere. Quid ergo si credidit nō valere: t sic est predo: vt. ff. de acq. pol. qō vir: Rñ. adhuc idē: licet quidem contra. vt no. ff. de dona. inter virum ꝛ vxo. l. si vxor filio. in fi. t facit. j. eo. paulus.

If procurator. ¶ Casus Dolus procuratoris ad vnā causam constituti commissus ante litem conteſt. nō nocet dño. ꝛ da exemplum vt in glo. ¶ incipit: ad vnam rem datus ꝛc. sed si commisit dolus procurator post lit. conteſt. vt qz iudicē corrupit. hic dolus nocet domino: vt si ammodo agat dñs vel procurator obstet ei exceptio doli. Item tutoris dolus nocet pupillo. In fine dicit regulam dolus procuratoris post li. cōtest. cōmissus puniendus est: nocet ergo committēti. i. dño qui reputatur eadem persona cū procuratore. Fran. accur.

res dānat[a] sit nō petere a debitore: pōt vti exceptiōe doli mali debitor ꝛ agere ex testamento.

¶ In pari causa turpitudinis potior est conditio possidentis. h. d.

Idem. Lex. ix.

If procurator rei pecunia accepta damnari se passus fit ꝛ cū domino iudicati agatur tuebitur[c] se doli mali exceptione: nec quod accepit procurator auferri ab eo potest[d]. nam turpiter accepta[e] pecunia iustius[f]. penes eum est qui deceptus[g] sit: qꝫ qui decepit[h].

Martianus. Lex. x.

Um vir aut vxor in arca sibi donata aliquid edificasset: plerisqꝫ placet doli mali exceptione opposita rem seruari posse[i].

¶ Dolus procuratoris commissus ante litem conteſta. non nocet dōmino: sed post litem conteſta. dolus commissus a procura. nocet domino. Item tutoris dolus nocet pupillo. Item dolus procu. post litē cōtestatam commissus puniendus est: nocet ergo committēti: id est domino qui reputatur eadem persona cū procuratore. hoc dicit Barto.

Neratius. Lex. xi.

If procurator[k] agit de dolo eius excipi non debet: quia aliena lis est: isqꝫ rei[m] extraneus est: neqꝫ alienus dolus nocere alteri[n] debet. ¶ Si post litem contestatam dolo quid fecerit[o] an exceptio eo nomine in iudiciū obijciēda sit dubitari potest: qz litis contestatione res[p] procuratoris fit: cāqꝫ suo iam quodammodo nōie exeqtur: et placet de procuratoris dolo excipiendū esse. Idem de tutore[q] qui pupilli nomīe ageret dicendum est. ¶ Jn vniuersum autē hec in ea re[r] regula sequēda est vt dolus[s] omnimodo puniat: et non alicui[t] sed ipsi qui cū admisit[v] dānosus futurus erit.

¶ Qui habet aliquaz excep. cōtra actorem vt pacti de non petendo vel iurisiuran di vel similem. habet etiam excep. doli. hoc dicit Franciscus.

Papinianus. Lex. xij.

Ui equitate defensiōis[x] infringere actionē potest doli exceptione tutus est[y].

Paulus. Lex. xiij.

Liberis exheredatis qui nihil[z] ex patris iudicio meruerunt: rupto testamēto[a] ius suū conseruandum est[b]: nec opponetur doli mali exceptio: quod non solum in persona cozū[c] / sed in heredibus[d] et in persona liberozum quoqꝫ eozum obtinendum est.

Iulianus. Lex. xiiij.

Paulus respon. ¶ Euz qui in alieno solo edificium extruxerit non alꝰ sumptus consequi posse qꝫ si possideat: et ab eo dñs soli rem vendicet: scilicet opposita doli mali exceptione.

Scęuola. Lex. xv.

Jdeiussor euictionis nomīe satis autem dominus cōmittere presumitur cū eius procurator post lit. conteſta. cōmittat: cum vna persona reputentur.

x Ui equitate defensiōis. id est exceptione aliqua: qz omnis venit ex equitate.

y ¶ Utus est. nisi ratione personarum ꝛc. vt. ff. eo. apud. §. aduersus. t l. ij. §. generaliter.

Liberis. ¶ Casus. Pater exheredauerat filios suos ꝛ extraneuz instituit. tandē ruptum est testamentū natiuitate postbumi. dicitur qꝫ filij exheredati ꝛ postbumus habebunt bona patris eozū ab intestato: nec potest opponi eis agētibus ad bona excep. doli. ꝛ hec bona transmittent filij ad heredes suos etiam extraneos. Fran.

z Qui nihil. quia vere fuerunt ingrati: sed ꝛ si aliquid habuissent iure institutionis ex testamento: rupto testamento perderent.

a Rupto testamento. agnatione postbumi.

b Conseruandum est. vt scz ab intestato succedere possint. vt. ff. de cōtratabu. l. filium. circa prin. ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. mater.

c In persona eozum. scz filiozum.

d In heredibus. i. nō solū ipsis liberis/ sed etiam heredib⁹ extraneis ipsoꝝ: ꝛ etiam ab intestato veniētibus: ꝛ in filijs eoꝝ: scz liberozū dbitinet: ꝛ qō de extraneis diri dic si prius adierūt liberi ab intestato: alis eñ non adita non transmittitur: nisi liberis. vt. C. de cadu. tol. l. j. §. in nouissimo. ꝛ. ff. de act. emp. l. idemqꝫ. Accur.

Paulus. ¶ Casus. Qui in alieno solo credēs suū edificat nō pōt repetere ipensas a dño soli nisi possideat solū. ꝛ tunc opē excepti. doli cōsequetur impēsas a dño soli vendicante solū. Fran.

e ¶ Paulus respon. facit. ff. ad trebel. l. heres. ꝛ inst. de rerū diui. §. ex diuerso. ꝛ. ff. communi diui. l. in iudicio. ꝛ. C. de serui. ꝛ aqua. l. ij. ꝛ. ff. de condi. indebiti. si in area. ꝛ plene nota. ff. de rei vendi. l. in fundo. Accurſius.

Jdeiussor. ¶ Casus. Vendidi fundum de euictio. promisi: ꝛ dedi fideiussorem de hoc euicto fundo emptori / empto: egit contra fideiussoꝛē

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

tra fideiussorē quem ei dederā nomine euictionis ꝛ condēnatus est fideiussor ad interesse. offert funduz emptori: ꝛ quicquid plus eius interest. si animodo fideiussorem conueniatur ex sententia habet excep. doli. iudex autem estimabit impensas factas ab emptore in causa euicti. et in bis condemnabit fideiussorem emptori. Fran. accur.

a ¶ Posse. Bul. distinguit an statim post condēnationes offerat fideiussor rem euictā: et totū interesse an nō: vt primo audiat: secūdo nō. ar. ff. de verb. obli. si ita quis. §. scia. Sed videt q etiā statim restituēdo nō euitet condēnationē. vt. ff. de euictio. l. ēptori. que ē cōtra. Sol. hic petebat interesse qō in condemnatione venerat ꝛ dānatus ei soluebat dādo fundū: ꝛ quicquid plus interest ibi solūmodo seruū. Itez contra in eodem ti. l. habere licere. in fi. Sol. ibi ex stipulatu ad duplum fuit actum: hic ad interesse. Quod satis habet si predium ꝛ quicquid plꝰ interest ei det: cōtra hāc tamen solutionem est in eo. ti. l. euictus. vbi dicit idem in stipulatione duple. hz ibi nō erat adducres restituta actori. ꝛ hz hoc dic fideiussorē damnatum ad interesse ex promissione quā fecit de euictione: sed quidam direxerunt eum condēnatū ad duplū: et tunc dices in. l. emptori. ꝛ i. l. habere licere: q principalis fuit q offerebat: hic autez fideiussor. qui facilius audit. ꝛ facit. ff. de pignoribus si funduz. §. si plures. et ff. mādati. l. si vero nō remunerandi. §. fi. Acc.

b ¶ Pro dānis. q passus est in iudicio. Accur.

¶ Si debitor. ¶ Cas. Cū. r. debebā cuidam furioso: eo delegante me cū crederē euz sane mentis creditori ei? solui: si āmodo curator eius a me petat p̄dicta. r. habeo excep. doli in eo q de istis. r. in vtilitate furiosi processit. Frā. accur.

c ¶ Si debitor. furiosi. Azo.

d ¶ A furioso. creditore.

e ¶ Eius. furiosi sc̄z. secus ergo si nō creditori: q nulla erat delegatio: nec in eius re procederet. q̄ hic dicit fore necesse: licet debitor pretendat iustam ignorantiam: vt arg. contra. ff. de solu. l. vero. §. ff. ꝛ institu. mādati. §. item si adhuc. Accur.

f ¶ Erisimabat. debitor delegatus. Accur.

g ¶ Cū eo. sc̄z debitore furiosi: ꝛ agebat curator furiosi. Accur.

h ¶ Furiosi. facit. ff. eo. l. si opera. in fi. Accursius.

¶ Pater pro filia. ¶ Casus. Sempronius maritauit filiam suam titio: ꝛ. c. dare in dotem conuenit. fecit tamen pactum cum titio vt ipse aleret ei filiam eiusq; seruos. postea sempronius donec vos solueretur mandauit litteras titio in quibus continebatur se prestaturum vsuras titio pro tempore dotis non solute. dicitur q̄ si conuenatur ex ista promissione habet excep. doli: quasi per errorem tacta fuerit. ex quo alebat filiam et eius seruos. ¶ Alius. Quidam habebat nepotes ex filia: legauit cuilibet eorum. c. ꝛ dixit sic. ignoscite mihi quia tam parum vobis lego. nam vobis potuissem magis relinquere nisi quia a patre vestro. rr. quefibi mutuaui non potui recuperare. item quia fere omnem substantiam meam amisi: nunc heredes testatoris petunt. rr. predicta ab illis nepotibus heredibus debitoris. dicitur q̄ repellunt excep. doli. quasi testator videatur remisisse ea p verba que dixit i testam ēto. ¶ Ex quadrante. Cum essem heres cuiusdam in tribus vncijs ꝛ tu in nouez: emi a te illas nouē vncias certo precio: et promisisti tibi q̄ cuidā creditori hereditario puta titio soluam ex istis nouem vncijs q̄s ei delegauit: te postea defuncto titius accusat de falso testamēto in quo ego et tu eramus instituti: et se debere p̄dicta bona habere ab intestato dicit ꝛ sic deninciatum est mihi ne minuam de predictis bonis pendente questione fal si. dicitur q̄ si interim heredes venditoris petāt a me preciū p̄dictū habeo excep. doli. ¶ Marito. Berta ex viro primo habuit filiā puta agnesiam: tutelā cui? agnesie gessit pater berte qui est auus ad agnesiā pupillam ꝛ male gessit: qui tutor decessit relicta filia sua berta herede ꝛ gbusdaz alijs. tandē berta babēs scōm virū ꝛ ex eo filium cōdidit testm̄: in quo instituit virū: ꝛ filū quem ex eo habebat i dimidiā olim bonoꝝ: ꝛ filiam suā agnesiaz in alia dimidia sub hac cōditiōe. si agnesia nō cōueniat alios heredes berte. q̄ berta successit patri in eo q̄ pater berte male gessit tutelaz ei?. reliqt etiā legata pie dicte agnesie. nūc agnesia repudiat hereditatez berte: ꝛ vult habere legata ꝛ agere ac. tutele contra heredes berte. Iti q̄ nō pōt: q̄ ꝛ legata sub p̄dicta 2di. relicta fingūt vsi obstat excep. doli. ff.

i ¶ Pater. f. rusticus.

k ¶ Promissiōe. sc̄s se fe sistiturū. ꝛ ad hoc facit. ff. manda. l. si creditor. §. si inter. et de iure do. cum post. §. vsuras. ff. de solu. matri. l. in insulam. §. vsuras.

l ¶ Per errorē. quod presumit quia fuit rusticus. vt. ff. de proba. l. cū de indebito. ꝛ in hoc facit. ff. de iure do. l. iure suicursum. §. fi.

m ¶ Promisisset. id est tractasset. Accur.

n ¶ Obstaturaz. q̄ videt voluisse eos consequi liberationē: q̄ dixit recuperare non potui. ad q̄ facit. ff. de rei vēdi. l. emptor. §. ancillam. ff. de leg. ij. l. duo cius. §. fi. ꝛ. ff. de leg. iij. l. fideicom. §. hec verba. ꝛ ad trebel. l. qui filius. et de do. l. et hac. Accur.

o ¶ Portionem. i. oodrantem. Accur.

p ¶ Ex qua. i. ex quo oodrante.

q ¶ Summam. id est quantitatem.

r ¶ In nominibus. cōsistentem.

s ¶ Ex kalēdario. hoc est ꝛ vēditori: q liberat a creditore hereditario: et debitori eidēq; emptori. p̄ficiebat. r fa. ff. de leg. iij. l. qui filium.

t ¶ Baret. creditori hereditario cui? erat kalendarii: vel dic q̄ erat bere ditarium in quo continebatur etiam debitum a defuncto: vel dic q̄ dicit se soluturum de debito q̄ debet debitor hereditarius scripꝝ in kalēdario defuncti: ꝛ fm hoc concordat inferior glo. Accur.

v ¶ Defuncto. hoc si contingit.

x ¶ Impetrauit. q̄ faciendū fuit: vt. ff. de peti. here. diuus. Accur.

y ¶ Heredes. sc̄s venditoris. Accur.

z ¶ Petentes. scilicet precium. Accur.

a ¶ Sūmoueri. nisi det fideiussores de euictiōe. vt. ff. de picu. ꝛ commo.

b ¶ Dimidia. i. sex vncijs. Accur.

c ¶ Rationē. i. eos non cōuenias act. tutele pro parte qua heredes sunt pro tua parte/extinguitur actio. vt. C. de here. act. si adulta. Accur. pro tua parte/extinguitur actio. vt. C. de here. act. si adulta.

d ¶ Portione. fuerunt enim et alij heredes qui preter hanc quorum

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

partes non curauit liberari. Accur.
a ¶ Mortis. i. cum fuero mortua. Accur.
b ¶ Meus. cuius heres sum. Accursius.
c ¶ Voluntate. q2 etiam in legato videtur repetita conditio: & sic non obstat. s. de leg. i. qui filiabus. que est contra. & pro hoc. s. de cdi. & demo. auia. Ite eade rone non ob. de le. i. l. filio.
d ¶ Exceptione. sed videtur q conditione defecta ipso iure deficit actio sed hoc vbi est expressa conditio: secus si tacita. vel forte vtrobiq3 eadem est ratio. & hic dic exceptione: sc3 doli de facto vel refert inter cōditiones negatiue positas i qb9 mutiana cautio: scilicet d restituendo legato si cōtra cōditionē fecerit solebat interponi vt etiaz interposita cautiōe obstet exceptio petēti. si velit contra conditionem venire vt hic. talis em erat hec cditio: si nō egeris actione tutele: qualiacūq3 igitur verba fuerint hic consonāt. & facit. s. de cōdi. et demō. si cui.

mortis[a] mee eius actus qui pendet ex tutela tua quaz titius pater meus[b] auus tuus administrauit quesitum est an q2 sub conditione instituta filia tua cēt: si omitteret hereditatez vti saluā tutele actionem haberet: legata quoq3 sibi a matre data consequi possit? Respond. sm ea que proponerentur eam de qua queritur: contra voluntatem[c] petere: et ideo exceptionē[d] doli obstaturam.

¶ Quarum rerū actio nō datur: & de exceptione iurisiurādi. Ti. v.

Ulpianus. Lex. j.

Iusiurandum vicem rei iudicate[e] obtinet non immerito cū ipse quis iudicem[f] aduersariuz suū de causa sua fecerit deferendo ei iusiurādum. ¶ Si pupillus sine tutoris auctoritate detulerit iusiurandu3 dicemus non obstare[g] exceptionem istam[h]: nisi tutore auctore in iudicio[i] delatio facta fit. ¶ Si petitor fundi iusiurandum detulerit aduersario: vt si auctor eius iurasset suum fundum se tradidisse/ab ea controuersia discessuru3 se[k]: exceptio possessori[l] fundi dabitur.

☞ Pro se tm iurans sibi tm parit exceptionem: secus si in rem iuret. h. d.

¶ Quarū rerū actio nō dat. ¶ Quādoq3 a prin. non nascitur actio vt in turpibus: vt. j. de verb. obliga. generaliter. et. l. sequen. quandoq3 nascitur: sed inefficax: vt cum dolus vel metus interuenit: vt. C. de inutilib9 stipula. dolo. quādoq3 efficax: s3 postea fit inefficax vt per pactū vel similem causam. vt. s. ti. j. & ij. & iij. & iiij. non ergo de oibus hic titu. dicit: sed de quibusdaz et inordinate.

Iusiurandū. ¶ Cas9. Iusiurandum habet similitudinem cum sententia. nam qui defert iusiurādum aduersario facit eum iudicem in causa sua. Secundo dicit. pupillus detulit iusiurandum aduersario: et iurauit se non debere si agat pupillus tutore auctore ad illa. x. non obstat ei exceptio iurisiurandi nisi illud iusiurandum detulisset tutore auctore. Tertio dicit cum peterem a te fundum quem possides & dicis te emisse a titio domino fundi: et tale pactum tecum feci q discedam a peti. fundi. si titius iuret suum fundu3 tibi vendidisse et tradidisse. si hoc iurat titius et petam ammodo a te fundum opponitur mihi exceptio. Quarto dicit. aut fideiussor me9 de se tantam iurauit se non esse obligatum. i. non fideiussisse: hoc non prodest mihi. si autem iurauit pecuniam non fuisse numeratam: vel iurauit solutam fuisse: & tunc prodest mihi & dabitur mihi exceptio ex iuramento eius. ¶ Si manumisero. Stichus seruus meus gessit negocia mea & male: eum manumisi. postea stipulatus sum ab eo mihi dari tantum in q̄tum teneretur si liber existens gessisset bona mea predicto modo. dicitur q ex hac promissione tenetur: nec videor causa libertatis onerande predicta stipulatus cum velim eum lucrari de meo. ¶ Que onerande. Que stipulatur patronus a liberto causa libertatis onerande non potest petere. vt si promisit libertus patrono dare. x. pro qualibet vice qua eum offendet. et sic propter hoc libert9 semper sit in metu. et quicquid mali facit sibi patronus sustineat libertus et hoc est verum quando iuxta manumissionem patronus stipuletur predicta vel similia pacta fiant. si autem ex interuallo: id est dudum post manumissionē predicta stipuletur patronus a liberto: bene tenetur libertus: cum sponte videatur promisisse: nisi nimia patroni reuerentia ductus vel metu hoc promisit. nam et hoc casu habet libertus except. ¶ Si onerande. Cum manumitterem stichum feci secum tale pactum stip. vallatum. vt quandocunq3 ipse libertus offenderet in aliquo me patronum sim socius eius in bonis suis. i. bona sua sint mihi & sibi communia. dicitur q si agam contra eum ex predicta cōuentione ad bona sua communicāda habet excep. Secūdo dicit. exceptio que datur liberto de eo qd pmisit onerāde libertatis causa competit et eius fideiussori. Itē ei qui p liberto se principal'r obligauit. ite3 defensori liberti. itē heredi ei9: nec est vis siue fuerit promissum patrono siue alij voluntate patroni. si autem patronus delegauit libertum creditori suo: in eo q libertus debebat ex promissione libertatis causa facta. nam debitor delegatus tenetur cum effectu: sed libert9 per cdi. hoc repetet a patrono. Ultimo dicit. hec exceptio de eo qd libertatis onerande causa pmissu3 est competit liberto. Itē ei9 heredi. itē cōpetit contra patronū et ei9 heredē. Fran.

¶ Si fideiussor iurauerit: si quidem de persona sua tantum iurauerit quasi se non esse obligatu3[m] nihil reo proderit: si vero in rem[n] iurauerit: dabitur exceptio reo quoq3.

☞ Dominus seruū qui negocia sua gessit manumittēs potest a libero facto stipulari que sibi d3 ipse seru9 de negocijs gestis. hoc dicit.

¶ Si manumisero cum seruum qui negocia mea gesserat in seruitute: deinde stipulatus ab eo fuero qui negocia mea gesserat quicquid ob ea3 rem[o] si tūc[p] liber fuisset: cum mihi dare oporteret id dari: deinde ex stipulatu agam non summoueri me exceptione: neq3 enim oneratum se hoc nomine potest queri libertus: si lucrum abruptum[q] ex re patroni non faciat.

☞ Imposita a pfono liberto causa onerande libertatis peti non possunt siue statim siue ex interuallo imposita sunt: et declarat dictum suum dilucide vsq3 ad finem legis per diuersos casus: et in. §. si seruus. in. l. sequen.

¶ Que onerāde[†] libertatis causa stipulatus su3 a liberto exigere non possum[r]: onerāde aūt libertatis causa facta bellissime[s] ita diffiniunt: q ita iponuntur liberto vt si libert9 pronū offenderit petātur ab eo semp q3 sit metu exactionis

e ¶ Iudicate. hoc dic vt s. de iureiuran. l. ij.
f ¶ Iudicē. improprie: et sic supple quasi. sic. C. de fideicō. l. questionē. & sic non obstat. C. ne quis in sua causa. l. j. vel illud in cōtentiosis iurisditionibus: hoc in volūtarijs. ar. s. d adop. l. iij. & fa. s. de ofef. l. j. prima placet.
g ¶ Non obstare. q2 replicatur etiā sine restitutione. vt. s. de iureiuran. l. iusiurandū. §. j. q est contra. & fa. s. de pactis. l. cōtra iuris. in pn. Accur.
h ¶ Istā. s. iusiurādū. ac.
i ¶ In iudicio. ide3 si extra. vt. s. de iureiuran. l. tutor. & ar. s. de administra. tuto. quotiēs. §. nec vtiq3. & arg. s. manda. l. idēq3. §. fideiussores.
k ¶ Discessurū se. fuit ergo pactum de non agendo sub conditione. si talis iurauerit: quod valet existente conditione: vt s. de iureiur. l. si quis cū debitore. & sic nō obstat. arg. cōtra. s. de diuer. et tēpo. pscript. l. pe. §. pe.
l ¶ Possessori. dubitatio erat an idē in reali actione quod in personali vt possit iusiurandu3 deferri vel an iusiuran. alteri9 alteri prosit: sed et pacti dari potest: vt. s. de pac. si tibi. §. pactum.

† Iste. §. facit in ar. ad id qd no. in proe. prag. sanc. gl. sup ver. karol9. citra mediū dum loquit de possessione violēta.

m ¶ Non esse obligatum. id est se non fideiussisse. Accur.
n ¶ In rem. scilicet pecuniam non esse numeratam vel solutam fuisse: cū sic ei defertur. vt. s. de iureiur. duobus. §. ij. & l. fi. §. si fideiussor. sec9 si pactum sit fideiussori: quia tūc demum reo prodest si hoc agatur. vt. s. de pact. l. fideiussoris. et. l. videlicet. Sed quid in dubio? Respō. de toto iurasse videtur. vt. s. de iureiuran. l. fi. circa prin. cum locum solutionis obtineat: vt. eo. ti. l. duobus.
o ¶ Ob eam rem. i. ob gestionem.
p ¶ Si tunc. sc3 cum gereret.
q ¶ Abruptum. i. surreptum a liberto ipsi patrono vel econtra ipsi liberto ereptu3 per stipu. patroni: & ad hoc. s. que in frau. cre. que autē. §. simili. & l. fi. circa princi. Item idem intelligo sm Azo. si nō fieret lucrū: sed male administrauit dolo vel culpa. argu. s. de neg. gest. eum actum. et. l. at qui. & facit. s. de manu. test. l. seruum. & C. de lib. cau. l. fi. & C. an seruus ex suo facto. l. promisisse. Sed que erat dubitatio? Respond. sm Jo. & quia causa onerande libertatis: & quia sicut de nego. gest. non tenetur ita nec de stipu. super eo interposita. venit ergo in hac stipulationem q̄tum eu3 ex bona fide prestare oportet. & hoc videtur promittere: vt et al's. s. loca. l. quero. circa prin.
r ¶ Non possum. vt & C. de ope. liber. l. si qua. in fi. Accur.
s ¶ Bellissime. id est pulchre et bene differentia assignatur: sed certe immo non bene aperit: dic ergo aut stipulatur aliquid simpliciter patronus incontinenti: vel ex interuallo annuum vel menstruum vel semel prestandum: & tunc potest peti quasi donum vel munus vel opera. Si autem non simpliciter nec animo exigendi simpuciter: sed si patronum in aliquo offenderit tunc demum exigat non al's tūc dicitur causa libertatis onerande imponi: vt hic subijcit. et. j. eodem. l. fina. in fin. hoc tamen distincto: quia si incontinenti hoc modo stipuletur presumitur satis causa onerande libertatis promissum. si autem ex interuallo promittitur/eodem modo imputet sibi libertus nisi probet q nimia reuerentia et amore quē habuerat in patrono sic promisit vt h subijcit: et ita ex eo quod ex interuallo fit transfertur onus probandi in libertum. Accursius.

Subiectus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Subiectus. scilicet patrono. Accur.
b Incontinenti. i. tempore quo manumittitur.
c Liberto. promittenti predicto modo.
d Eum. scz libertum. Accur.
e Metu solo. aliter accipitur hic metus ꝙ. C. de trãsac. interpositas. et no. + hic ar. q mulier q
ei subiectus* : propter quem metũ quid vis sustineat patrono precipiente. Et in summa si incontinenti impositum quid sit liberto[c] qõ oneret eius libertatem: dicendũ est exceptioni locum fore. Sed si post interuallum habet quidem dubitationem: quia nemo cogebat cum[d] hoc promittere: sed ideo erit probandum: ꝛ hoc tamẽ causa cognita si liquido appareat libertum metu solo[e] vel nimia patroni reuerẽtia ita se subiecisse vt vel penali quadam stipulatione se subiceret. ¶ Si oncrande libertatis causa societatem libertus cuz patrono coierit et patronus cum liberto pro socio[g] agat: an hec exceptio sit necessaria? et puto ipso iure tutum esse libertum[h] aduersus actiones patroni. ¶ Exceptiones onerande libertatis causa sicut ꝛ ceteras[i] exceptiones fideiussoꝛi non esse denegandas sciẽdũ est. Nec ei[k] quidem qui rogatu liberti reus factus[l] est: sed et ipsi liberto[m] siue procuratoꝛ ad defendendum a reo[n] datus fuerit / siue ei[o] heres extiterit[p] : cum enim id propositum sit / pretozis in huiusmodi obligationib⁹ reo[q] succurre non seruaturũ proposituz suũ: nisi fideiussoꝛem quoqz et cuz qui rogatu liberti reus factus fuerit[r] aduersus patronum defenderit: eteniz parui refert pzotinus libertus patrono cogatur dare: an per interpositam fideiussoꝛis vel rei[s] personam. ¶ Siue autem ipsi patrono sit promissum siue alij voluntate patroni onerande libertatis causa videtur factum: et ideo hec exceptio locum habebit[t]. ꝙ si patronus libertum[v] suum pzotinus delegauerit creditoi: an aduersus creditoꝛem cui delegatus promisit libertatis onerande causa exceptione ista vti possit videamus. ꝛ cassi⁹ existimasse burseiuz refert creditoꝛes quidem minime esse summouendum exceptione: quia suum receperit: veruntamen libertum a patrono posse condi cere si non transigende controuersie gratia id fecerit[x]. ¶ Item si libertus[y] debitoꝛes suum patrono delegauerit nulla exceptiõe summouẽdus patronus[z] est: sed libertus a patrono per conditionem[a] hoc repetit. ¶ Hec exceptio non tantum ipsi liberto verum succcessoribus[b] quoqz liberti danda est: et versa vice hereditas patroni summouendum si hoc pzequatur sciẽdum est.

* Bal. l. i. C. de bo. ma. in vtri col. ꝛ alexã. dic in apostill. ad bar. ithã gl. singu. repu tarunt ad ff gẽtiũ ꝓ poter patris reuerẽtiam interueniẽs cẽset traditio et nimia reuerẽtia et metus equi parant. sed glo. fm eos nimia re frictu quia non magis loquit ꝓpter vel filio ꝙ aliqs ds timere ops. Bolog.

c C. de tit. ꝓ. ff. de ex cep. l. si. ꝛ. ff. de iureiurã. l. quanto magis. Quid aũt eccntra si pr iurat filium dare non oportere? Rñ. forte dat exceptio si hoc. ar. j. de ꝙb. ob. quod cũqz. ff. si ita qs. ff. Bu. immo sine forte. vt. ff. de iureiu. qui iurasse. ff. pr. Accursius.

d Exceptio. vt. ff. de ex cep. l. ff. ꝛ. ff. de iureiurã. l. quanto magis. Quid aũt eccntra si pr iurat filium dare non oportere? Rñ. forte dat exceptio si hoc. ar. j. de ꝙb. ob. quod cũqz. ff. si ita qs. ff. Bu. immo sine forte. vt. ff. de iureiu. qui iurasse. ff. pr. Accursius.

e Si ia lea. itelligo aleã esse ludũ. Sunt em quidam cõcessi. vt. ff. de ale. l. ãtepe. ꝛ penul. ꝛ fi. vn. de cũ nõ cõmittit viribꝰ fortune: nõ habet locum qõ hic dicit de venditione fm. ff. Item ꝛ cũ cõmittit ꝛ nõ est ꝓhibituz vt ad vnũ caponem nõ habet similiter locũ. ꝛ facit. ff. de proba. l. in exceptionibus. in fi. Accur.

f Vendaz. puta si vicero vendas mihi fundũ titianũ: et si viceris vendã sempronianũ pro decem tibi. vel ipsam rẽ tibi vendidi: ꝛ preciũ lusi vel ipsam estimataz lusi. vel dic vẽturo filio ꝓncipis cũ putarẽ ade ꝓ pici nn vulgus vẽdidisti mihi quasi in aleaz fortune illud qõ eras acceptur⁹: et quod postea accepisti mihi dedisti: ꝛ est euicti: non teneris. ar. ff. de contrahẽ. ẽp. l. nec emptio. ꝛ de act. emp. l. ex empto. ff. si. ãbi. quẽadmodũ ꝛc. vel fm. ff. ꝛ. vẽdo ego ludens et preciũ mihi ludẽti soluis qõ perdo: de euic. nõ teneoꝛ. sicut nec tu vsucapis: vt. ff. ꝙ empto. l. si quis cum scꝛet. ꝛ intelligebat etiam in ludo permisso.

† Iste est casus sing. fm bar. in cui⁹ intellectu ipse multũ accultum laborat circa vnũ: vtrum vẽditio rei facta i ludo valeat vel nõ de quo tꝛe mitto ad eũ ꝛ ad dicta b in interpta. Bolog.

g Aut ludã. ipsaz rem: vel estimationez vel ine stimataz: ꝛ intelligo hoc casu quando inestimatã etiam in ludo permisso fm. ff.

h Nõ effet. marie. Ac.

i Spondeat. idẽ si non ꝓpondisset. nam hoc casu etiam ex ꝓmissione in seruitute facta tenef:

k Alioquin iniquũ est. Nõ. ff. de act. emp. l. ex empto. ff. ãbidẽ. ꝛ. ff. de condi. causa data. si pecuniã. ff. qꝛ distracturus. Accur.

l Non exigat. pure: ꝛ nõ expectata conditione vt hic fuit. ꝛ facit. ff. ẽ. l. ff. que onerande. ꝛ quod ibi no.

m De litigiosis. ¶ Quia et hec est exceptio. ideo iste titu. hic ponit post alias exceptiones.

n Litigiosam. ¶ Casus. Eoipso ꝙ denuncio titio ne stichũ ser ium quem possidet vendat: ꝛ postea vendat non fit res illa litigiosa. Scõo dicit. primus petebat a scõo stichum seruum et lis est de hoc contestata. emi istum stichum a quodam titio. c. est mihi traditus. et postea eum desij possidere: nunc eum petere volo a possessore. Dicitur qꝛ non obstat mihi exceptio litigiosi. et redditur ratio in littera. Tertio dicit. emi stichum ab eo cum cuius redditur ratio in littera. Tertio dicit. emi stichum ab eo cum cuius tutore vel curatore vel procuratore agebatur ad illum stichum. et est

Si filiofamilias deiatum sit iusiurandum: et iurauit patrem suum dare non oportere: danda est patri exceptio[d] . ¶ Si in alea[e] rem † vendam[f] : aut ludam[g] : si euincatur de euictione teneri non debeo: et si cuicta re conueniar: exceptione summouebitur emptoꝛ. ¶ Si seruus promittat domino pecuniam vt mea mittatur cũ als non esset[h] manumissurus dominus: camq⁹ liber factus spondeat[i] : dicitur non obstare exceptionem patrono si eam petat. non enim onerande libertatis causa hec pecunia promissa est: alioquin iniquum esset[k] dominum seruo carere et preciõ eius: totiens ergo onerande libertatis causa pecunia videtur promitti quotiens sua sponte dominus manumisit: et propterea velit libertum pecuniaz promittere vt non exigat[l] eam: sed vt libertus eum timeat et obtempe-

Paulus. Lex. ij.

ret ei.

De litigiosis. Titulus. vj.

Vlpianus. Lex. j.

Litigiosam rem non

m

n

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

mibi tradit⁹ ille stic⁹.ꝛ postea desij possidere eū.dicitur ꝙ si volo petere illū stichū repellar excep.litigiosi si sciēs litigiosum eū emi.Fran.

Denūciatio an iducot malam fidem.

a ¶ Denūciatio.facta fuit vēditori: vt hic:ꝛ.C.e.l.j.in fi.idē si emptori.vt.C.de rescin.vēdi.si maior.Sed an inducat malā fidē: Rñ.sic: si cepe rit habere malā fidē/ al's nō.vt.s̄.de mino.l.tutor.ꝛ.s̄.qd fal.tu.aucto.l.si id inquit.ꝛ ſm h̄ intelligitur.C.de rei vēdi.si fundum. In casu forte p̄sumitur mala fides.vt.s̄.q̄ in frau.cre.ait p̄tor.§.ita demū.

b ¶ Contestata sit. hodie nō est opus ɔtestatione: vt in auć.de lit. in prin. nisi personali actiōe forte.vt.C.eo.l.ij.

c ¶ Exceptioni.exceptionem patitur qui rem litigiosam emit: quia si cecidit a possessione: et petit eā ab aliquo obstat exceptio rei litigiose.ꝛ fać.s̄.q̄ res pig. ob.pos.l.j.§.eam rem.

d ¶ Q2.i.quia.

e ¶ Jungant.forte etiam simulate.ar.s̄.de trāsac.cū hi.§.si cū is.Accur.

Litigiosi vitiuȝ rem nō afficit.

f ¶ Nō poterant.i.difficile erat.Et no.hic.ꝙ vitium litigiosi non afficit rē/ al's noceret cuilibet: vt furti vitium.accur.

g ¶ Cuȝ ipso.minore/ vel dño/ vel furioso.accur.

h ¶ Pertinere.emi ergo ab eo cum cui⁹ tuto. vel cura.vel p̄cura. agebaꝛ repellar exceptiōe si sciēs emi rē litigiosam.vt.j.l.proxi.ꝛ agam nūc cōtra aliquē possidētē : ꝛ sic est in rem ex parte opponētis hec exceptio: sicut exceptio doli.vt.s̄.de doli excep.l.ij.§.j.

Si seru⁹.¶ Casus. Seruus me⁹ emit rē litigiosam: ꝛ ipse sciebat rē litigiosaȝ/ ego nō.vel ecōtra.dicit ꝙ scientia serui inspicit: non mea dñi.vt si sciuit noceat mibi vitium litigiosi.ꝛ hec sunt vera qñ sine meo mādato emit.si autē meo mandato emit hoc casu inspicitur mea scientia vel ignorantia non serui.Fran.accur.

i ¶ Cum emerit.rem litigiosam ꝛ noīe peculiari: vel dominico sine mādato domini.Accursius.

k ¶ Pena litigiosi.i.repellitur exceptio qui emit: si a possessione cadat et vendicet.non eñ erat illa pena statūta per leges istas: sed hodie statuitur: vt.C.e.l.fi.ꝛ facit.s̄.de publi.l.eū qui.§.in hac.i fi.ꝛ.s̄.de ɔtrahen.emptio.l.in hmōi.ꝛ.s̄.de vsucap.l.sequitur.§.labeo.

l ¶ Si mandato.immo ꝛ si mādatū interuenit debet inspici serui sciētia: vt.s̄.de edil.edic.l.cum mācipium.ibi: ꝛ certū incertū ve.que est cōtra. Sol.hic de certo emendo mandauit: puta sticho quo casu ipse domin⁹ videtur emisse: ibi mandāuit in genere.puta emas quendaȝ talem seruum ad tale opus faciendum.Alij dicunt hic domino presente ibi absente.ꝛ facit.s̄.de iur.ꝛ fac.igno.l.iniquissimum.ꝛ.s̄.quod vi aut clā.si opus.§.j.ꝛ.s̄.de contrahen.emp.sed ꝛ si seruus.ꝛ.s̄.de libe.cau.l.immo.Accur.

Rem de qua.¶ Casus.Si de re aliqua est tibi mota.lis a me: ꝛ tu eam dedices teneris in duplum.nam iniquū esset per te fieri duriorem mibi aduersarium sine pena.ꝛ hoc dupluȝ mibi dabitur.ꝛ redditur ratio.Fran.accur.

m ¶ Penam.non inuenio in alio casu penā statutā: nisi que statuiꝛ hodie.C.eo.l.fi.que est contra.

n ¶ Nec immerito.scȝ statuimus penaȝ dupli: vt sic terreanꝛ homines a talibus.Sed queritur an fiat religiosa: Rñ.nō: si aliena erat: ꝛ hoc innuit in fine huius.l.sicut nec religiosam facit quis rem alienā.vt insti.de rerum diui.§.religiosam.

¶ Facere.fit deterior si fiat religiosa vel si fiat sacra: ꝙtū in eo est si etiā adiungeretur edibus cum esset tignum: vt.s̄.de rei vendi.in rem.§.tignum.Item si fiat alienatio in potentioreȝ.argu.s̄.si ex noxa. causa.l.j.§.j.non tamen hic dupli pena locum habet/ nisi in casu quem hec lex

facit denunciatio[a] que impediende venditionis causa fit.

¶ Lis duorum primi et secundi non facit rem litigiosam: que venditur ab eo qui litem pro ea re non patiebatur.h.d.

¶ Si inter primum ꝛ secundum lis cōtestata sit[b] ꝛ ego a titio emero qui nullam controuersiam patiebatur : videamus an exceptioni[c] locus sit.ꝛ putem subueniendū mibi : quia is qui mibi vendidit: nullam litem habuit: et ꝙ[d] potest fieri vt duo inuicem eius litem inter se iungant[e] qui cum ipso litigare non poterant[f].si tamē cum procuratore/ tutore / curatoreve alicuius acceptum iudicium sit: consequens erit dicere quasi cuȝ ipso[g] litigetur: ꝛ ita ad eum exceptionē pertinere[h].

¶ Ad hoc vt res fiat litigiosa inspicitur scientia siue ignorantia eius qui emit ꝛ nō eius cui acquiritur.h.d.

Iulianus. Lex.ij.

Si seru⁹ cū emerit[i] scit ignorauerit autem dominus vel cōtra videndū est cuius poti⁹ spectanda sit scientia. ꝛ magis est vt scientia inspicienda sit eius qui cōparauit nō eius cui acquiritur. et ideo pena litigiosi[k] cōpetit: sic tamen si nō mandato domini emit: nam si mandato[l] etiam si sit seru⁹/ dominus autem ignorauit scientia non nocet / vt et iulianus in re litigiosa scribit.

ponit.Accursius.

p ¶ Traditus est.scȝ actor.Accur.

¶ De actionibus et obligationibus.

Obligationes.¶ Casus. Obligationes quedam nascuntur ex cōtractu: q̄dā ex maleficio: q̄dā ex varijs figuris causarū.qd vltimū expone vt in glo.hic posita.q̄ incipit: q̄ri ɔsueuit ꝛc.Scdo dicit ꝙ obligaꝛ.q̄ nascūtur ex ɔctu q̄dā fiūt re: q̄daȝ v̄bis: q̄dā lr̄is: q̄dā ɔsensu.De obligaꝛ.q̄ fiūt re: da quattuor exēpla.s. in mutuo.itē in cōmodato.itē in deposito.itē in pignore/ qd daꝛ creditori: nā est obligat⁹ ad rē reddēdā soluto debito. Sequiꝛ de obligaꝛ.q̄ fit verbis: ꝛ p̄io q̄lr fiat. nā fit ex interrogatione et rñsione cuȝ qd dari fierive nobis stipulamur.ꝛ qñqȝ qs obligaꝛ suo noīe: qñqȝ alieno/ ꝛ iste vocaꝛ fideiussor. Postea dicit ꝙ cuȝ stipulor aliqd dari/ dari nō pōt: vt liberū hoīem: vel rē sacrā/ non valet stipulatio.itē si reȝ meā stipulor mibi dari. idē si sub impossibili cōdiꝛ.stipulor: nā nō valet stipulatio. Itē furiosus nō pōt stipulari vl' p̄mittere.itē puer q̄ ē talis etatis vt nō intelligat quid agat nō pōt stipulari vel promittere / nisi sit talis etatis vt possit loq ꝛ habeat aliquē intellectum. itē mutus.itē surdus nō p̄nt stipulari vel p̄mittere.et reddiꝛ rō in littera. Sequiꝛ de obligaꝛ. que fiūt cōsensu: vt est vēditio: locatio et similes : et ideo dicūtur consensu: q2 nō ē op⁹ scriptura: neqȝ lr̄is : neqȝ v̄bis. hinc est ꝙ iter abñtes p̄nt fieri. item in eis veniunt ea de quibus non est actū: vt vsure ex mora: ꝛ alia de quibus dic vt in glo.ꝛ hoc dicit hec.l.ꝛ seq.Fran.accur.

¶ Patitur penaȝ dupli qui rem litigiosam consecrat vel dedicare facit. Itē equuȝ est eum commoduȝ percipere pene cōmisse qui damnum sustinuit.h.d.

Paulus. Lex.iij.

Rem de qua cōtrauersia est prohibemur in sacruȝ dedicare: alioquin dupli penam[m] patimur: nec immerito[n] ne liceat quoquomodo durioreȝ aduersarij cōditionem facere[o]: sed dupluȝ vtrū fisco an aduersario p̄standū sit nihil exprimiꝛ: fortassis autem magis aduersario prestandum sit vt id veluti solatium habeat pro eo qd potentiori aduersario traditus est[p].

¶ De actionibus ꝛ obligationibus. Titulus.vij.

¶ Hec lex multuȝ artificialiter procedit per diuisiones obligationum.et diuiditur cum duab⁹.ll.seq.ꝛ prin.quarte in sex partes.In prima ponit primā diuisionē obligationum.In secunda subdiuisioneȝ.In tertia declarat quomodo ɔtrahitur obligatio re.In quarta quomodo contrahiꝛ verbis.Quinto quomō cōsensu.Sexto ponit ꝛ declarat qño cōtrahitur obligatio ex maleficijs.secūda ibi: obligationes.tertia ibi: re cōtrahitur.quarta ibi: verbis autē.quinta in.l.seq.sexta in p̄ncipio.l.quarte / vsqȝ ad.§.si quis absentis.ꝛ textus est planus.

Paulus. Lex.j.

Obligationes aut ex cō tractu nascūtur/ aut ex maleficio/ aut proprio quodam iure[q] ex varijs causarum figuris[r].

q ¶ Jure.subaudi scȝ.Accur.

r ¶ Figuris.Queri consueuit que sunt iste obligationes que oriuntur ex varijs figuris causarū: Rñ.quidā.ille que sunt ex quasi contractu ꝛ ex quasi maleficio: et talem dicunt condictionem furtiuam: scilicet ex quasi cōtractu ꝛ ex quasi maleficio.et ſm hoc sunt tm̄ tria mēbra. Alij dicūt vt.H.hoc esse dictum p̄pter cōdictionem furtiuaȝ que habet insignia cōtractuum ꝛ maleficiorū/ non tñ est ex maleficio: q2 daꝛ in heredem vt insti.de oblig.q̄ ex delic.in fi. Item non ex cōtractu: q2 non daretur in quātū est locupletatū peculiū tm̄: sed insolidum quatenus peculium insolidum pateret.vt.s̄.de pecu.l.iij.§.ex causa.ꝛ ſm.H.dic.s̄. ex cōtractu scȝ vel quasi. Itē ex maleficio supple vel quasi: vt sit argumentatio a sufficienti partium enumeratione: ꝛ ſm hoc sunt quinqȝ mēbra. Vel intelligendum est de obligationibus que nō sunt iure scilicet ordinario: sed magis proprio quodam iure.i.extraordinario separato a cōtractu vel quasi: et maleficio vel quasi: vt actiones que dantur loco interdictorum: vt interdicto qd vi aut clam.et eo casu cum datur contra eum qui non fecit sed ratum habet: vel de noxa.quibus conueniꝛ dñs ex delicto serui: vel de pauperie: vel de aćt.qd me.cau.que datur contra bone fidei possessorem ꝛ in similib⁹.de vtilibus aūt dico per pretores dari nō oriri ex contractu ex quo directa/ vel alio facto ex quo datur directa: vt ex albo pretoris corrupto.nam cum quis vendit actionē suam emptori daꝛ vtilis non nascitur.vel dic datur vtilis non ex illa venditione sed poti⁹ ex ipso veteri contractu.vt no.C.de leg.ex legato.de aćt.in rem dic ꝙ nō nascitur ex obligatiōe.vt insti.de aćt.§.j.vnde nec p̄prie dicitur actio. vt.j.eo.actio. Item stipulatiōes pretorie ꝛ interdicta non sunt proprie actiones.vt.j.e.l.actionis verbo.De actiōibus que oriūtur ex pactis incontinenti appositis dicunt quidā ꝙ sunt ex varijs figuris causarū: sed pōt dici ex contractu cum sint obligatoria talia pacta vel conuentiones. Nam ✠ et in ipsum pactum est contractus.Accur.

Que sunt obligationes q̄ oriūtur ex varijs figuris causarum.

✠ Ista glo. est sing. ſm Bal.l.c. qn tauallis. et tra de iureiur. ad hoc ꝙ pactū nudum est contractus innolatus. eā etiā dic ſm gu. pau.l.l. legem.C.de pac. de quo etiā vide.p. in ɔſ.xlviij. vbi dicit ꝙ appellatiōe pacti nō venit cōtract⁹ nolat⁹ ex cōmuni vsu loquendi.

Obligationes

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Obligationes ex contractu improprie ponitur. vt. j. deverb. signi. l. ladeo. Accursius.

b ¶ Consensu. quartus membrum: scilicet litteris non ponitur: quia iure ciuili fuit introductus: z sic per has leges incognitus: vel quia nō est frequens: vel dic q̄ sub hoc verbo, scilicet verbis cōtinetur. naz verborum obligatio: als enūciatiua ouz. i. sine litteris als in scriptis: sed insti. eo. ponitur hoc mōdo. Accursius.

c ¶ Re contrahitur. hec et sequētia expone. vt in insti. qui. mo. re contrahi. obli. per totum: z caue ti bi: quia hic nō ponit de indebito inter obligationes et cōtractu: ꝫ in insti. ponat: fed inter eas que funt ex quasi contractu, vt. j. l. ex maleficio. §. is quoq;. Accursius.

d ¶ Mensurave. de his dicit. ff. si certus peta. l. ij. §. j. Accur.

e ¶ Damus. er propositio. tamen sepe easdē res recepimus etiaz ignorāte. Accur.

f ¶ Ipsa re. in ꝫ differt a mutuo: z dic vt insti eo. §. ij. Accur.

g ¶ Etille. secunda differentia.

b ¶ Permanet. vt et C. si certū peta. l. incendiū. pterq̄ traiectitia. vt. ff. nau. fe. l. nautica. fed hoc nō est ex natura mutui: sed pacti. vt. ff. nau. fe. l. j. Item excipe. ff. ti. iij. si opera. Accur.

i ¶ Si maiore casu. id est fortuito. Accur.

k ¶ Diligētiā. hoc distingue. vt. ff. commo. l. si vt certo. §. interdū. z facit ler. in rebus.

l ¶ In maioribus. scz fortuitis. Accur.

m ¶ Interuenerit. scilicet casus.

n ¶ Is quoq;. dic vt insti. eo. §. preterea.

o ¶ Tenetur. nisi ita posita sit vt certa quātitas reddatur: tunc egredit suos terminos. vt. ff. de po. l. lucius.

p ¶ Queri. i. sibi imputari debet. vt insti. e. §. penul. Accur.

q ¶ Negligentiam. id est latam culpam. vt. ff. depositi. l. quod nerua. z facit. ff. ad trebel. l. mulier. §. sed enix. z. ff. de suspe. tu. l. ipuberib⁹. §. j. z. ff. ō verbo. signi. l. magn. sed in casib⁹ tenetur de fortuito casu. quod dic vt ff. depositi. l. j. §. sepe euenit. Accur.

r ¶ Tenetur. quo ad pignora: sed quo ad hypothecariam secus. n. az ille contrabitur solo consensu. vt. ff. de pign. act. l. j. et de hoc dic: vt not. insti. qui. mo. re cōtrahi. obli. §. fi. Accur.

s ¶ Verbis. bucusq; de his que re cōtrahūtur: nunc de his que verbis. quod dic. vt insti. de verb. obli. in pin.

t ¶ Vocatur. largissime acceptus etiam pro expromissore. quando liberatur reus accipitur: quia fidem suam ponit pro alio stricte aliter: vt

¶ Obligationes ex cōtractu[a] / aut re contrahuntur / aut verbis / aut consensu[b]. ¶ Re contrahitur[c] obligatio: veluti mutui datiōe. ¶ Mutui autez datio consistit in his rebus que pondere / numero / mensura ve[e] cōstant: veluti vino / olco / frumento / pecunia numerata / ās res in hoc damus[e] vt accipientis fiant: postea alias recepturi ciusdē generis et qualitatis. ¶ Is quoq; cui rem aliquam commodamus re nobis obligat: sed is de ea ipsa re[f] quam acceperit restituenda tenetur: et ille[g] quidem qui mutuuz acceperit si quolibet casu q̄ accidit perit amiserit: nihilominus obligatus permanet[h]. ¶ Is vero qui vtendum accepit si maiore[i] casu cui infirmitas humana resistere non potest: veluti incendio / ruina / naufragio rem quam acceperit amiserit securus est: als tamen exactissimam diligentiam[k] custodiende rei prestare compellitur: nec sufficit eandem diligētiam adhibere quam in suis rebus adhibet: si alius diligentior custodire potuerit: sed et in maioribus[l] casibus si culpa eius interuenerit[m] tenetur: veluti si quasi amicos ad cenam inuitaturus argentū quod in eam rem vtendum acceperit: peregre proficiscens secum portare voluerit: et id aut naufragio / aut predonum / hostiumve incursu amiserit. ¶ Is quoq; apō quē rem aliquam reponimus re nobis tenetur[o]: qui et ipse de ea re quam acceperit restituenda tenetur: sed is etiam si negligenter rem custoditam amiserit securus est: quia enim non sui gratia acceperit: sed eius a quo acceperit in eo solo tenetur si quid dolo pericrit: negligentie vero nomine ideo non tenetur: quia qui negligenti amico rem custodiendam committit: de se queri[p] debet: magnam tamen negligentiam[q] placuit in doli crimine cadere. ¶ Creditor quoq; qui pignus accepit re tenetur[r]: quia z de ea re quam acceperit restituenda tenetur. ¶ Verbis[s] autem obligatio contrahitur ex interrogatione et responsione cum quid

insti. de fideiusso. et dic vt ibi. Accur.

v ¶ Obligatione. quātum ad rem que vna est. z quia vna solutio vtrāq; tollit: alia est tamen vnius z alia est alterius obligatio. et sic quo ad formam diuerse sunt vt in duobus reis promittēdi. vt. j. de duob⁹ reis. l. ij. §. fi. Accur.

dari scribe nobis stipulamur.

¶ Sed aut proprio nomine quisq; obligatur aut alieno: qui autez alieno nomine obligatur fideiusor vocatur[t]: et plerūq; ab eo quē proprio nomine obligamus alios accipimus qui eadem obligatione[u] tenentur dum curamus vt q̄ in obligationem deducerimus tutius nobis debeatur. ¶ Si id q̄ dari stipulet[x] tale sit vt dari non possit[y] / palam est naturali ratione inutilem[z] esse stipulationez: veluti si de homine libero aut iam mortuo vel edib⁹ deustis facta sit stipulatio iter eos qui ignorauerint[a] / eum hominem liberuz esse vel mortuū esse: vel edes deustas esse. ¶ Idem iuris est si quis locum sacrum aut religiosum dari sibi stipulatus fuerit. necminus inutilis est stipulatio si quis rem suam ignorans suam esse stipulatus fuerit. Item sub impossibili conditione[b] factam stipulationez constat inutilem esse. ¶ Furiosum siue stipuletur / siue promittat: nihil agere natura[c] manifestum est: huic proximus est qui cius etatis est vt nondū intelligat[d] quid agatur: sed q̄ ad hunc benignius acceptum est. nam qui loqui potest creditur[e] et stipulari et promittere recte posse[f]. ¶ Mutum[g] nihil pertinere ad obligationem verborum natura manifestum est. Sed et de surdo idem dicitur: qui etiā[h] si loqui possit[i] siue promittat verba stipulantis exaudire debet: siue stipuletur debet exaudire verba promittētis. vnde apparet non de eo surdo nos loqui qui tardius exaudit: sed qui omnino non exaudit.

Iulianus. Lex. ij.

Consensu[k] fiunt obligatiōes in emptionibus / venditionibus / locationibus / conductionibus / societatibus / mādatis. Jō autem[m] istis modis consensu dicimus obligationez contrahi: quia neq; verborum: neq; scripture vlla proprietas[n] desiderat sur sed sufficit eos qui negocia gerunt consentire[o]. vñ iter absentes ās talia negocia ꝫtrahūtur: veluti p epistolā

r ¶ Stipuletur. aliquis.

y ¶ Non possit. vel quia nō est nec esse pōt: vt cibi mera. vl quia stipulator nō bz cōmercium ppter religionis diuersitatē vt indeus mācipij xpiani. vel rōne delicti vt bereticus: quib⁹ casib⁹ inutilis est stipulatio. aliter si ꝓmissor non bz rei cōmercīū stipulator habet vt. j. ti. j. l. multum.

z ¶ Inutilē esse. indiget enim stipulatio naturali et ciuili ratione.

a ¶ Ignorauerint. p q̄ videbat valere sicut emptio liberi hominis valet inter ignorātes. vt. ff. de sbē. empt. qui officij. §. j. z. l. liberi. z. l. domū. et. j. tit. l. nemo. et insti. de inuti. stip. §. si impossibilis. Accur.

b ¶ Conditione. natura scz vel iure. q̄ dic vt insti. de insti. ff. §. si ipossibilis. Accur.

c ¶ Natura. quia consentire impeditur.

d ¶ Intelligat. scilicet plenissime. Accur.

e ¶ Quod. i. quātū. Acc.

f ¶ Creditur. dommodo aliquem sensus habeat: et nō sit infans. vt. j. ti. j. l. j. z. l. mulier. nisi casu. vt. j. eo. pup. sal. fo. l. fernum. et de his duob⁹ pri. insti. de inuti. stip. §. furiosus. z. §. pupill⁹. z facit. ff. q ex cau. in pos. ea. fulcini⁹. §. plane interdictū. z. j. tit. j. l. ij. §. j. Ac.

g ¶ Posse. tutore auctore vt opus est. Accur.

b ¶ Mutum. de hoc dic vt insti. de inuti. stip. §. mutum. Accur.

i ¶ Qui etiaz. scz surdus.

k ¶ Possit. q̄ q̄ncq; contingit q̄ncq; non. vt. C. q testa. fa. pos. l. discretis.

l ¶ Consensu. dic vt insti. de ob. er con sensu. Accur.

m ¶ Ideo autem. prima ratio.

n ¶ Proprietas. i. qualitas. Accursius.

o ¶ Consentire. i. simul presentialiter sentire. secus si dicā vellē rem meā vēdere ei q̄ est absens. quo audito ille dicat q̄ vellet emere vel velit. naz semper cuz dicit ler. inter absentes contrahi subijcit per nunciuz vel epistolam. Item q̄ dicit obligatiōnem verbis contrahi non ideo dicitur q̄ non exigatur consensus: sed quia non sufficit. at in his que cōsensu contrahuntur sufficit et non exigitur verborum solennitas. vt. j. l. pro ri. §. penulti. et. §. fina. Item nota ✝ distinctionem ex vi nominis. nam vbi distincta sunt nomina vt emptor et venditor nascuntur que actiōes z vtrāq; directa. Jdē est vbi idem nomen est vt socius: porro vbi nomē a nomine deficiendit. vt inan

✝ Ista glo. est no. z singu. nota q̄ si alie fi actiones directe nascātur ex vtrāq; parte. Bolog.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

datarius a mandatore: due sunt actiones: vna directa ⁊ alia contraria.

a ¶ Item in bis cõtractibus. secunda ratio. Accur.

b ¶ Prestare oportet. non de eo solo quod dictus est: vt ecce de vsuris ex mora: ⁊ circa partus ⁊ fructꝰ: sed in stipula. aliud est: vt insti. de obli. ex consensu. in fi. Accur.

OBligationũ substantia. ¶ Casus. Natura obligationuꝫ ex cõtractu vel quasi descẽdentiuꝫ non est vt aliqd fiat nostruꝫ: sed vt aliqs obligetur dare vel facere vel prestare. Secũdo dicit ad ℔ vt aliquis obligetur mihi ex mutuo nõ sufficit vt de meo suum fiat: ℔ vt eo animo dem ⁊ ipse accipiat vt obligetur tantũdẽ reddere. ponne enim q̃ do tibi. r. alo donandi. certe non obligaris. Tertio dicit ex stipu. tunc oritur obligatio quando id agitur inter cõtrahentes. quid emis ſi per iocum vel causa docendi magister discipulo ꝑmittat. r. vt cum discipulus quereret a magistro q̃ mihi fieret stipulatio: certe non oritur obligatio. Fran.

c ¶ Obligationũ substantia. id est cẽ et natura ꝓficiẽs ex contractu vel ℔: nisi stipulatio sit inita cum ecclesia quo casu transferitur dominiuꝫ ex obli. vt. C. de sa. san. ecc. l. ſi. fec. ſi obligatio oriatur ex maleficio. vt. ℨ. de publica. l. cõmissa. Item est in tacitis fideicõ. i. tacite relictis non capacibus vt. j. de iure fi. imperator. ⁊ facit. C. ℨ pac. l. traditionibus. Accur.

d ¶ Mascatur. ex mutuo. Accur sius.

e ¶ Accipi. supple oportet. Accur.

f ¶ Obligor ei. ciuiliter ℔ naturaliter ad antidota: vt. ℨ. de pe. be. l. sed ⁊ si lege. ℨ. consulit. Accursius.

g ¶ Est actũ. vt. ℨ. si cert̃ peta. l. nõ omnis. et. l. ſi ego. Accur.

h ¶ Id agatur. facit ad hoc ⁊ superius. ℨ. de cõtraben. empt. muda. ⁊. j. de accep. l. an inutilis. et j. de inur. l. illud. ⁊. ℨ. de pac. l. ſ. ℨ. fina. et de alie. iu. l. quia redhibita. et. ℨ. de arbi. diem. ℨ. penultimo. ⁊. ℨ. de pteſcriptis verbis. ſi tibi rem. ⁊. j. de fur. ſi quid fur. Accursius.

i ¶ Intellectus. id est ſi velim demonſtrare quomodo fiat verborũ obligatio: ꝛ ideo dicam hec verba. Accur.

EX maleficijs. ¶ Casus. Sequitur videre de obliga. ex maleficio: et certe oriuntur ex furto: ex rapina: ex iniuria et ex ſimilibus. ¶ Si quis absentis. Nunc vult dicere de obliga. ex quaſi contractu. et ecce. ſi geſſi negocia aliena. ſiquidem cum mandato oritur obligatio ex contractu ex quo naſcitur actio mandati: ſi ſine mandato oritur obligatio ex quaſi contractu ex quo naſcitur actio nego. geſt. ⁊ redditur ratio in littera. Item actio tutele eſt ex quaſi contractu: et competit pupillo contra tutorem in eo quod de ſuo tutor ſoluerat. Item heres dicitur obligatus ex quaſi contractu ad ſoluenda legata legatarijs. Item is qui indebitum accepit dicitur obligatus ex quaſi contractu ad reddendum ea act. puta certi condi. generali qua tenetur accipiens mutuum.

¶ Si iuder. Nunc dicit de obliga. ex quaſi maleficio. item is ex cuius cenaculo ſiue ſuo ſiue conducto: ſiue gratis habitauerit eſt deiectum vel effuſum aliquid: ita q̃ alicui tranſeunti nocuit: tenetur ex quaſi maleficio. Item is qui habet aliquid poſitum ſupra locum quo vulgo iter fit quod ſi caderet poſſet alicui nocere. tenet ex quaſi maleficio. hinc eſt q̃ ſi filius ſeoſtum a patre habitauerit: et ex domo in qua habitauerit aliquid eſt deiectum vel aliquid teneat appenſus cuius caſus poſſet nocere: tenetur ipſe filius ex quaſi maleficio: non pater eius. Item exercitor nauis aut caupone aut ſtabul. tenetur ex quaſi maleficio de damno q̃ dederũt in mercib⁹ mercatorum et hoſpitantiuꝫ naute vel alij quorũ opera vtitur in naui caupona vel ſtabulo. ⁊ redditur ratio in littera. Frãciſcus.

k ¶ Ex maleficijs. de contractibus ad maleficia tranſit.

l ¶ Ex damno. niſi ꝑ imꝑitiam damni: fiat: vt cuꝫ medicus male ſeruit ꝑ imperitiã: quia tunc eſt obligatio ex quaſi maleficio: ſed certe dicas naſci ex maleficio vt bic: ſ. cuius in iudice qui per imꝑitudentiam male iudicauit: quia tunc eſt obligatio ex quaſi maleficio: vt. j. ea. l. ℨ. ſi iuder. Accurſius. Medicus ob imperitiã ex maleficio obligatur.

m ¶ Conſiſtunt. Sz nõne iniuria fit verbis ⁊ literis. vt. j. de iniurijs. l. ſ. i. ℟ Reſpondeo / licet litteris vel verbis maleficium commitatur: nihilominus re contrahi dicitur: ſed ſi fiat contractus verbis non tamẽ fit re: et ſic de ceteris. ⁊ facit insti. de obligationibus ex delicto. ſ. prin. ⁊ dic vt ibi. Accur.

n ¶ Maleficio. qũ quatuor modis cõmittitur. Sz facto/dicto/conſilio/et ſcriptura: ⁊ iſta quatuor genera ſeptem modis diſtinguntur: ſcilicet cauſa/perſona/loco/tẽpore/qualitate/quantitate/euentu: vt. j. de penis. aut facta. Accur. Maleficium ſimul modis cõmittitur.

o ¶ Si qs abſentis. tranſit nunc ad quaſi contractus. ⁊ dic vt iſti. de obliga. que ex quaſi contractu naſcun. Accur.

p ¶ Placuit. ſcilicet prudentibus.

q ¶ Quibus. ſcilicet actionibus.

r ¶ De eo quod. Sz natura huius actionis inſpecta. Accur.

s ¶ Neqꝫ ex maleficio. ſupple vel quaſi. alioquin ab inſufficienti partiũ enumeratione male argumentaretur

t ¶ Neqꝫ vllũ maleficiũ. immo videt q̃ ſic: vt. j. de regu. iu. l. culpa. ſz ibi in alio caſu loquit: puta in eo in q̃ loquit cõſtitutio cũ querebatur.

v ¶ Ignorans. No. ignoratẽ non obligari. vt. C. de tab. l. gñali. Item ex eo q̃ ſubjicit. not. q̃ ignorans nõ delingt q̃ intelligi nihil oĩno a ſe geſto. ⁊ ita nulla eſt oppoſitio. aliogn ℨ. vt. j. ad. l. cor. de ſicarijs. l. iij. ℨ. ſ. ⁊. l. iij. ⁊. ℨ. de legi. ⁊ ſenatuſcon. l. j. in prin. Ignorans nõ obligatur.

x ¶ Depire. i. ius cõſtitui ita vt depeat. ⁊ facit. ℨ. de ℨtia act. tu. l. j. ſ. ꝑn.

y ¶ Qui inuaſiſſet. alſ inuaſiſſet/alſ inuaſſet.

z ¶ Poſſet. per hoc ergo q̃ agere põt ſeruaſ ne pereant q̃ negligẽter adminiſtrata periẽt: nõ aũt dico q̃ ꝑ hoc q̃ agere poteſt inuitetur aliqs ad generendũ ſed terretur. ⁊ facit. ℨ. de neg. geſt. l. ij. Accur.

a ¶ Non ex maleficio. ſupple vel quaſi ex maleficio. vt et inſtit. eodẽ ſ. tutores. et dic plene vt ibi: ſed illud eſt forte in acti. de rationibus diſtrabendis: quia ex dolo tutoris plerumq̃ competit. vt. ℨ. de tute. ⁊

vel per nuncium. Item in his cõtractibus a alter alteri obligatur de eo quod alterum alteri ex bono et equo prestare oportet b.

Paulus. Lex. iij.

OBligationum substãtia c nõ in eo cõſiſtit vt aliquod corpus nostrum: aut ſeruitutem noſtram faciat: ſed vt aliũ nobis obſtringat ad dandum aliquid: vel faciendum vel prestandum. ¶ Nõ ſatis autez est dantis esse nũmos et fieri accipiẽtis vt obligatio naſcatur d: ſed etiam hoc animo dari ⁊ accipi e vt obligatio conſtituatur: itaq; ſi quis pecuniam ſuam donandi cauſa dederit mihi: q̃ donantis fuerit. ⁊ mea fiat: tamez non obligor f ei: quia non hoc iter nos est actũ g. ¶ Verboꝫ quoq; obligatio conſtat: ſi inter contrahentes id agatur h: nec enim ſi per iocum puta vel demonſtrandi intellect⁹ i cauſa ego dixero tibi ſpõdes: et tu reſpõdeas ſpondeo: naſcetur obligatio.

Gaius. Lex. iiij.

EX maleficijs k naſcũtur obligationes: veluti ex furto/ex damno l/ex rapina/ex iiuria/que omnia vnius generis ſunt. naz bz tantum ex re conſiſtunt m: id est ex ipſo maleficio n: cum alioquin ex contractu obligatiões nõ tãtum re conſiſtant ſed etiam verbis et conſenſu.

¶ Hic incipit iuriſcõſul. mixtim tractare de generibus omnium obligationum. ⁊ iſte. ℨ. tractat de actione negociorum geſtorum. ſequens autem de actione tutele. ℨ. is quoq;. de conditiõe indebiti. ℨ. ſi iuder. de contractibus ex quaſi maleficio vſq; ad ſi. l. boc dicit.

¶ Si qs absentis o negocia geſſerit ſiquidem ex mandato: palaz est ex cõtractu naſci iter eos actiones mandati: quibus inuicem ex periti poſſunt: de eo quod alteruꝫ alteri ex bona fide prestare oportet. Sivero ſine mãdato placuit p quidem ſane eos inuicem obligari: eoꝝ nomine prodite ſunt actiones: quas appellamus negociorũ gestorum quibus q eque inuicem experiri poſſunt: de eo r quod ex bona fide alterum alteri prestare oportet: ſed neqꝫ ex cõtractu neqꝫ ex maleficio s be obligationes naſcuntur: neqꝫ enim is qui geſſit cũ absente creditur ante contraxiſſe: neqꝫ vllum maleficium t eſt ſine mandato ſuſcipere negociorũ administrationem. Longe minus is cuius negocia geſta ſunt ignorans v: aut contraxiſſe: aut deliqſſe intelligi poteſt: ℔ vtilitatis cauſa receptum est inuicem eos obligari. ¶ Ideo autem id ita receptũ est: quia plerũq; homines. eo animo peregre proficiſcuntur quaſi ſtatim reddituri: nec ob id vlli curam negociorum ſuorum mandant: deinde nouis cauſis interuenientibus ex neceſſitate diuti⁹ abſunt: quorum negocia deperire x iniquum est: que ſane deperent ſi vel is qui obtuliſſet ſe negocijs gerendis nullam habiturus eſſet actionem de eo quod vtiliter de ſuo impendiſſet: vel is cuius negocia geſta eſſent aduerſus eũ qui inuaſiſſet y negocia eius nullo iure agere poſſet z. ¶ Tutele quoq; iudicio qui tenetur nõ proprie ex cõtractu obligari intelligitur: nullus enim negocium inter tutorẽ ⁊ pupillum contrahitur: ſed quia ſane non ex maleficio a tenẽtur quaſi ex contractu videntur teneri: et hoc caſu due ſunt actiones: non tantũ enim pupillus cum tutore: ſed eõ tra ⁊ tutor cũ pupillo habet actionem: ſi vti impenderit aliquid in

Actio ex tēs q̄ñ datur duplum.

tute.ꝛ ratio. distra.l.ij.in prin.ꝛ.§.fi. Sed actio ex testamēto quādoq; datur in duplum pro legato relicto venerabili loco: vt instit.e.§.fi.et tamen est ex quasi contractu: vt.j.priori.§.

a Rem suam. scilicet tutoris.

b Eius. scilicet pupilli.

c Obligauerit. scilicet tutor.

d Neq; ex maleficio. vt quasi.

e Intelligitur. ergo ex quasi contractu. hoc tamen argumentū fallit in tacita stip. vt.§. 8 adop. l. bis verbis. Itē in vtili. vt.C. de act.ꝛ oblig.l. nolibus. que datiue non natiue dici debēt. vt dixi.§.e.l.j.in princi.ꝛ fa cit instit.e.§. heres. et q̄ bi nō not. Accur.

f Intelligit. hic est §.§. quibus ex cau. l posl. ea. apud iul. in fi. Solu. ibi videtur contrahere: fed non contrabit. Accur.

g Soluentibus. datiuus: vel subaudi a/et est ablatiuus.

b Tenetur. in genere: ſcz̄ actiōe: vna tamen denominatur ex mutuo alia indebiti. vel dic eadem scilicet certi condictio ḡnalis q̄ ad oīa certa datur.

i Distrahende. sed tamen tacita obligatio inter eos nascitur extra id quod agitur. vt.§. commoda. si is qui.§. liberto. Et adde q̄ no. instit. quib⁹ mo. re contrahi. oblig.§.j.ꝛ de obliga. ex quasi contractu.§.fi.

k Si iudex. incipit de bis q̄ sunt ex quasi male ficio. Accur.

l Nō propie. nō est em tale rei vitium. Accur.

m Neq; ex cōtractu. vel quasi.

n Peccasse. als deliq; se vere peccauit: quia im peritia culpe annumera tur: quare ergo non ex maleficio tenetur vt in aquilia: Respondeo speciale in iudice: aliud in aquilia. Accur.

Impitia culpe annumeratur.

o Teneri. in ꝗtum maiori iudici equum videtur si dolo tūc in fol. vt instit. de obli. ex quasi de. in prin.ꝛ ibi no.ꝛ facit.§. de iudi. si filius.ꝛ j. de extraor. cogni. l.fi. C. de pac. l. fi. Sed contra. C. de arbi. auf. decern. in fi. Sol. ibi speciale. quia ibi fuit iuratum q̄ lex non vult. Itē facit. C. de pena. in. l. j. ꝛ. ij.

p Vel conducto. fa. §. de bis q deie. vel effu. §. pe.ꝛ instit. de obli. ex q̄si delic. §. pe.ꝛ quod ibi no.

q Quod potest. facile. non als fm Jo.

r Si filiusfa. qꝛ est quasi maleficium:ꝛ sic non cōtractus vel quasi.

s Neq; de peculio. qꝛ nō est cōtract⁹ vel quasi: vt.§. de bis qui deie. l. j.§. cum seruus.ꝛ dic vt ibi. Accur.

t Dandā esse. qꝛ sic nulla noie filij datur. vt instit. de nox. §. fi.

v Agendum.ꝛ co dānato tenet pater actiōe in factū de peculio. vt.§. de nox. l. quotiēs. ꝛ. l. seq. in seruo autem seorsum habitante. dic vt. d. §. de nox. l. quotiēs. ꝛ. l. seq. in seruo autem seorsum habitante. dic vt. d. §. cum seruus. Et notant hic quidam tria specialia que in vero maleficio locum non habent. Primum q̄ præstat vnus quasi maleficorum liberet alium. vt.§. de bis qui deie. l. ij. Item q̄ agit vnus quasi maleficorum soluens contra cum qui vere deliquit. vt.§. de deiec. si vero.§. cuz rum soluens contra cum qui vere deliquit. vt.§. de deiec. si vero. autem. Tertium quia non datur noxaliter: qō est falsum. vt.§. de deie. l. i.§. si seruus.ꝛ de hoc dixi in.§. cū seruus.ꝛ facit.§. de deiec. l. si vero. §. prætor ait.

Specialia tria q̄ inve ro maleficio locū nō habēt.

Actio duplex nascitur ex edicto nau. cau. sta.

t Item exercitor. hoc expone vt.§. de exerci. l.j.§. exercitorem.

v Quorum opera nauem. Not. duplicem actionem nasci ex illo edicto naute. cau. sta. vna in simplum. qua petitur ab exercitore res data:ꝛ in naui deposita: hec heredi et in heredem datur: secunda in duplum cuz quis conqueritur de dāno dato in rebus ab alijs vel furto et de hac hic loquitur.ꝛ facit instit. eo.§. penul.ꝛ qō ibi not. Accur.

3 Neq; ex cōtractu. vel quasi.ꝛ facit.§. nau. cau. stabu. l. debet.ꝛ. l. ita.

a Accursius.

In omnibus. Actionibus. seꝛ personalibus. Accur.

b Obligationē. nec iſo iure. nec per exceptionē: sed eo finito finitur p exceptionē nō ipso iure. vt j. e. obligationibus fere.§. placet. Sed contra.§. de vſucap. l. in vſucapionē. ꝛ.§. de diuer. prefcrip. l. pe. i prin. Sol. hic i reb̄ habitoria ꝛ quāto minoris in factum vel similibus paruo tēpore durāturis. Vel verius dic vt ibi fm Jo. Vel potest dici q̄ vltimus dies cōpletur: vt intelligam cōplētum quando inchoatus est sicut in vſucapionib⁹ dicitur: ꝛ sic erit idies q̄ō in vſucapiōe: qō nō placet. Sed fm hoc q̄ō dicimus q̄ debebit hic compleri vltim⁹ dies sic opponit. dies a media nocte incipit. vt.§. de feri. l. more. Sed pone prefcriptionem tēporalem ince pisse tertia hora diei naturalis: nūqd eadez hora erit completa prefcriptio? Rñ. non. sed diem illū totū cōpleri oportet. Sed fm hoc quanto minoris plus anno durat: et idem in alijs. Rñ. sic. minus enim durare non possunt plus sic. āno ergo durat q̄ñ recte ī capiē dei naturalis fit ꝗtractus. Vel dic non sic accipi vltimuz diez: sed ex horis. xxiij. vt sic quacū q̄ hora fiat contractus: sufficit in eādem horam reduci: vt in etate. vt.§. de minō. deniq;.§. mīor rem.ꝛ facit.j. de vb. sig. l. amniculus. Accur.

c Actiōes. Nō possunt. id est cōpete re. Vel dic prestari id est cedi ab aliquo. hoc autem fallit in castrensi vel quasi peculio. vt.§. de iudi. l. iis nulla.ꝛ dic vt ibi. Itez in casu. vt.§. ad trebel. l. imperator.ꝛ in auf. vt liceat ma.ꝛ auie. in prin.ꝛ nisi in heredi tate fratris ꝛ sororis. Accur.

d Dum in potestate eius. sed si fuerit emancipatus venia petita agit. vt.C. de in ius. voc. l. fi. Accur.

Sub hac. Casus. Promisi tibi.ꝛ. dare si volā: nō teneor nec heres meus. Fran. accur.

e Si volā. ego stipulator? fm quosdaz. vel dic ego promissor:ꝛ sic bene consonat littera que sequitur: licet sit mutatio personarum.

f Non possis. facit.j. de verb. sig. l. debitor.

g Nam nec. dixi in persona promissoris: idez est in herede eius.ꝛ hoc subijcit. nam ꝛc. fm. B. sed fm hoc innuitur q̄ promissor aliquādo voluit anteq̄ decederet q̄ heres eius teneatur vt dicimus in illa cum voleri. vt.j. titu.j. si quis stipulatus. quod non placet: cum nullo modo valeat hec si volam vel si voles per legem istam. Tu ergo dic sicut dictū est in illa si volam: q̄ nec promissor nec eius heres teneatur. nam idem est in illa cum voluerit scilicet q̄ nec teneatur heres promissoris mortui si decesserit anteq̄ constituisset se velle dare: et hoc est nam ꝛc. Si vellis tue ri. Bul. dicas q̄ non sequitur q̄ si heres eius qui nunq̄ voluit non teneatur: ergo si voluit desiit? tenetur heres: quia non semper valet. Arguitur: ergo si voluit desiit? tenetur heres: quia non semper valet. Arguitur contrario sensu.ꝛ sic in idem recidit: qō non valeat. Item cum nō sit differētia si veneris: et cum veneris: et in ista: si motieris:ꝛ cum mo rieris. vt.j. titu.j. quodcunqs. §. non solum. Quare fit differentia inter has cum voluero:ꝛ si voluero. vt.j. de verbo. obliga. centesimus. §. fi. Respō. quia lex interpretatur hanc cum voluero si scilicet cū constituero me velle. et est similis expositio. §. de leg. j. si mihi et tibi. §. j. Item

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Conditiocuz voluero an sit tẽporalis vl perpetua.

queritur an hec conditio cum voluero sit perpetua: an temporalis propter id qꝺ dicitur. ff. de conditio. indebi. sufficit. ff. l. in diem. ff. l. sed et si sub conditione? Rñ. est temporalis: ex eo qꝺ statim solutiõe facta impleta est conditio. ꝛ facit. ff. titu. j. §. stipulatio nõ valet. ff. l. cẽtesimis. §. pe. et ff. ti. ff. C. de contraben. emp. l. in vendentis. ff. ff. de cõtrahẽ. emp. quod sepe. §. j. Item cõtra. C. vt actio. ab here. ꝛ cõtra heredẽ. l. j. Sol. nõ ideo denegatur actio in heredem qꝛ nõ possit incipere cõtra heredes: ꝙ quia non extitit cõditio stipulationis ꝑm Jo. sed hoc nõ sufficit: quia quelibet conditionalis etiã apud heredes committitur: et contra heredes si conditio extat ꝛ spes est debitum iri. vt insti. de verb. obli. §. ex conditionali. sed dicas qꝛ nõ potest impleri: quia in persona sua posuit. Accur.

a ¶ Nũqꝫ extitit. nec amodo potest extare: ꝛ sic nõ ob. insti. de vbo. ob. §. ex cõditionali. Accur.

b Heliusfamilias suo nomie. et sic directo: vtile autez qñqꝫ habet. vt. ff. de iudi. l. si longius. §. j.

c ¶ Quod vi aut clã. §. qꝺ vi aut dã. l. deniqꝫ. §. j. cõtra. Sol. vt ibi.

d ¶ Depositi. vt ff. de positi. l. iulian⁹. Accur.

e ¶ Putat. imo ꝛ ꝙrelã. vt. ff. de inoffi. testa. l. filius. qꝫ est cõtra. Jtẽ act. popularẽ. Jtẽ als vt dixi. ff. de iudi. l. si longius. §. j. ꝛ facit. ff. de iniur. sed si vnius. §. filio. et. ff. de pac. in personam. Item boc in castrensi vel quasi. vt. ff. de iudi. l. lis. in

tenetur: quia hec cõditio in ipsum promissorem nunqꝫ extitit[a].

¶ Filiosa. nulla cõpetit actio: nisi quatuor que sunt in littera. b. d. Fran.

Paulus. Lex. viij.

Heliusfamilias suo nomine[b] nullam actionem habet nisi iniuriarũ: et quod vi aut clam[c] depositi[d] et commodati: vt iulianus putat[e].

Vlpianus. Lex. ix.

Naturales obligatiões non eo solo estimantur: si actio aliqua earum nomine competat[f]: verũctam eo qꝺ soluta pecunia repeti non possit[g].

Paulus. Lex. x.

Quecuqꝫ gerimus cũ ex nr̃o cõtractu oziginez trahunt: nisi ex nr̃a ꝑsona initiũ obligationis sumãt inanẽ: nostrũ actũ[h] efficiunt: et ideo neqꝫ stipulari/neqꝫ emere/vẽdere/ꝓtrahere/vt alter suo noĩe recte[i] agat possumus.

¶ Quecuqꝫ dolus purgat ꝑ actionẽ descendẽtẽ ex cõtractu vel quasi teneẽ heres sicut defunctus. b. d. Bar.

Pomponius. Lex. xj.

Ex depositi/et cõmodati/et mandati/et tutele/negocio rum gestorum[k] ob dolum[l] maluz defuncti heredes isolidũ tenenẽ[m].

Vlpianus. Lex. xij.

aduentitio aute nõ exercet. vt. C. de ãnali excep. l. j. in fi. ꝛ de bonis ma. l. j. nisi sit exemptus a patria potestate.

Naturales. ¶ Casus. Naturalis obligatio cognoscitur non solum cum actio inde oritur qꝺ contingit cum nudo pacto conueniti bi dare. ꝛ. ex causa donaẽ. fed si actio non nascatur: si tamen soluatur nõ potest repeti. qꝺ contingit in pacto nudo excepta donaẽ. ꝛ da exempla vt in glo. Fran. accur.

f Competat. vt ex pacto nudo donationis. vt. C. de dona. l. si quis argentum. §. pe. nec tamẽ tunc dico nasci ex naturali obligatione actionẽ sed ob eam dari. Accur.

g Non possit. facit. ff. de fideiusso. l. fideiussor. §. j.

h Quecuqꝫ. Jnanem nostrum actus. ita intelligitur hec ler qꝺ non possunt ex meo actu alij aliquã obligationem acquirere: nisi mea interfit: fed tunc non ille agit: fed ego ad interesse meus. vt. j. titu. i. l. liber homo. ff. fina. et hoc si mihi stipulator vt illi dies vel etiaz illi extraneo. nam semper ago si mea interest: si autez mea non interest ꝛ volo qꝺ valeat: tunc mihi ꝛ suo nomine stipulor. et sic mihi directa fibi cedenda et sibi vtilis queritur: ꝛ ꝛ. semper dederi et alterius stipulatiõe quia hoc in casibus multis inueniebat. vt insti. de inuti. stipu. §. ei qui diximus. Item no. qꝺ dicit alter quia seruus domino filius patri bene queunt. Item in casibus etiam cum alij stipulor valet. quod dic vt insti tu. §. ei qui. ꝛ facit. ff. titu. j. stipulatio ista. §. alteri. et. C. de iure do. si genero. et de inuti. stipu. l. j. et. iiij. et. C. si quis alteri vel sibi. l. multum. Accurſius.

i ¶ Recte. id est directe ꝛ suo nomine.

k ¶ Ex depositi. Negociorum gestorum. idem ex quolibet cõtractu vel quasi. vt. j. eodẽ. l. ex contractibus. sed fallit in casibus quos dicit. ff. de positi. l. qui bonmem. §. datur. Jn maleficijs est secus: vel vbi ex tra contractum committitur dolus. nam non tenetur nisi lite contestata. vel i id quod ad eꝫ peruenit. vt. C. ne ex delic. defun. l. j. et dicto. §. daf. ꝛ. ff. de dolo. in heredem. ꝛ facit. ff. de reg. iur. l. ad ea. §. finali. sed insti. de perpe. acti. §. pe. contra. sed ibi dolus nederat causaz cõtractui vnde ex eo agi non potest cum ipso iure sit nullus: hic incidit fm quosdam. Accurſius.

l ¶ Dolum. ꝛ latam culpam.

m ¶ Tenẽtur. hoc sine distinctione aliqua siue lis sit cum defuncto contestata vel quid ad eos peruenit. certe immo ꝛ si non sit contestata tenetur insolidum ex dolo vel lata culpa: sed de leui non nisi lis contestata sit vel quid ad eum peruenit. vt. C. de here. tut. l. j. et. ff. de here. tut. l. ff. Accurſius.

Actionis in factũ ſit tuoe ſint ge nera.

n Jn factũ. cuz quatuor sint gña actionis in factum. ¶ Diximuz quod equiualet actioni preſcript. ver. Scõm ex omni edicto ꝛ interdicto ex quo nõ daf alia actio. Tertiũ subsidiaria aql. Quartum generalis. vt insti. de interdic. §. fi. de qua loquiꝫ hic: Respondẽt quidem de generali de qua dicitur. C. de sacrosanc. eccle. l. sancim⁹. contra quos est. ff. de in ius vocã. si libertus. vbi in illa ꝙ est ex edicto dicit habere locũ legẽ istã. ꝛ facit ꝑ eis. ff. co. filiusfamil. vbi daf qꝺ vi aut clã. quasi non dẽtur alia interdicta vel edicta: vel actiões ex eis: quia nihil obest interdictum aliud non dari: ꝛ tamen in factum eoũ loco redditaz dari. Nam de dolo non datur cõtra quasdã personas: sed in factum fic. et ad idẽ. ff. de dolo. non debet. Joh. dixit hic: quod de bis que semꝑ ifactum sunt vt populares. i. que aliud nomen nũqꝫ habuerũt: vt de albo: ꝛ de deiectis et alie multe. et fm hoc etiam ille que sunt ex edictis ex quibus non fuit vnqꝫ alia actio: sed sola in factum idem erit. vt. ff. de eo per quez fac. erit. l. fi. ꝛ alia infinita. ꝛ hoc satis dici pot. vt de popularib⁹ fm Jo. Jtẽ de aliꝙ semper hoc nomen habuerunt habeat locũ. et hoc per. l. si libertus. ff. alle. ꝛ. fman. fi vo non re. ff. filio. non autez illa que est subsidiaria aquilie: vel equiualet actio. preſcrip. ver. cum principalis nõ datur filio vt aquilia. nec accessoria. vt in factum. Arg. ff. si quis cau. si eum. §. qui iniuriarũ. Accurſius.

o ¶ Exercere. suo nomine ꝛ directo. Azo.

Serui. ¶ Casus. Serui si delinquunt tenentur etiã facti liberi. Jtẽ ex contractibus serui naturaliter obligantur non ciuiliter: ꝛ obligant alios fibi. binc est qꝺ qui accepit mutuuz a seruo ꝛ eidẽ manumisso soluat/liberatur. Fran. accur.

p ¶ Obligantur. aliꝫ non ꝺñs. vt. ff. de fur. l. serui. §. fi.

q ¶ Remanẽt. directo qõ nõ contingeret nisi ab imitio nata fuisset. vt. j. eo. l. obligamur. in fi. ff. de iudi. l. si exheredatus. in fi. ff. de reg. iur. l. qõ cũ eo. sed et si. §. ꝙꝙ. Accur.

r ¶ Non obligantur. nisi in pecunia pro libertate promissa. vt. C. an seruus ex fuo facto. l. iij. ꝛ facit. l. licet. ff. de reg. iur. l. in personã. ff. j. si qs test. li. esse iuf. fu. l. j. in ꝓin. Accur.

s ¶ Liberoꝝ. vt ff. de solu. l. si quis seruo. ff. l. qõ seruus. ff. si cer. peta. eius qui. in ꝓin. Accur.

Vi cum berede. ¶ Casus. Legatarius vel creditor hereditarius petebat ab herede scripto legatũ vel debitũ repulsus est: qꝛ sperabatur filium testatoris preteritũ velle agere Stabulas. postea filiꝫ preteritus omisit ꝑdictã bo. pos. Stabulas. ꝺ qꝛ legatari⁹ vel creditor qꝺ fuit repulsus aget iterum nõ obstante ꝓdicta absolutione. Fran. accur.

t ¶ Qui cũ berede egit. scz legatarius vel alius creditor. Accur.

v ¶ Restitui sibi. qui amisit ex noua causa agit. ꝛ sic non obstat exceptio rei iudi. vt. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. §. eandem.

x ¶ Debitor: nõ est. nam vere debitor est. fed nõ põt cõueniri ac si nõ eẽt here in stipu. in diem. vt. j. titu. i. l. eum qui kalendis. §. quotiens. fed bodie tenetur. vt. C. de peti. here. l. fi. ꝛ per oĩa. hic dicyt no. in alia que est quasi de verbo ad verbũ. ff. de excep. rei iud. qui cũ berede. ꝛ facit. ff. de verb. sig. l. creditor. Accur.

Vi a seruo. ¶ Casus. Seruus hereditarius mutuauit tibi. ꝛ tu quẽdam fundum hereditarium quem possidebas obligasti ei et tradidisti:

UNIVERSIDAD DE HUELVA

tradidisti: ꝛ eundez fundū precario habuisti ab illo seruo. dicitur ꝙ hic debitor possidet fundum precario. ꝛ ideo cessat ꝓscriptio. nam sicut seruus acquirere pōt ꝰsia rerū hereditati: ita et vsucap. contra hereditatem currentē impedire. hinc est ꝙ seruus hereditarius cōmodando vel deponēdo rē peculiar' acqrit acf. cōmodati vl' depositi hēditati. ꝓdicta sunt vera quādo ex causa peculiari contrarit. et qō plus est etiam possessio acquirit hereditati. Franciscus.

a ¶ Vel hominem. hereditarium a se bona fide possessum. Accur.

b ¶ Usucapi possit. a tenente: alij dicunt a quocūqz quasi precarū sit vitium rei. ꝛ sic not. ꝙ retinet possessio hereditati vt ꝑ misteriū. ꝛ facit. ff. usucapi. bere. l. gerit.

c ¶ Nā ex hac causa. f. peculij. ꝛ facit. ff. de pigno. actio. si rem. Accur.

d ¶ Intelligi debet. f. hereditati. ꝛ per hoc futuro heredi. vt ff. ti. de stipser. in pin. imo nō. fcs ꝙ ritur possessio hereditatis. vt. ff. si quis test. li. l. i. §. fceuola. fz hic dicit fingi. ꝙ si non ex causa peculiari rem pignori accepit: rñ. idem est. nam nō tantū ex peculiari verū etiam ex causa dominica querit dño possessionē ignoranti. vt. ff. de acquiren. pos. quod seru⁹. ff. l. si me in vacuā. ergo et hereditati: qr vicē defuncti sustinet. vt. C. depositi. cū hereditas. large ergo hic accipe peculiū: id est non ex maleficio. vt. d. l. qō seru⁹. maxime aūt verus est in peculiarib⁹ ī gb⁹ vsucapio currit dñis ignoātib⁹. vt. ff. ꝓ socio. l. ij.

Omnes debitores. ¶ Cassius. Teneor dare tibi stichū ex causa dona. vel simili causa lucratiua. eundē stichū acqsiuisti ex causa legati a quodā tibi relicti: vel ex simili cā lucratiua. dicit ꝙ liberat⁹ sum a te. secus aūt est si ꝓmiserim eū tibi dare ex cā emptiōis deinde successisti cuidā cui debebā idē stichus ex cā legati. nam licet eū stichū acqsieris ex ꝑdicta legati: adhuc tamen tibi teneor. idem ecōtra si ꝙ vt licet eū a me habeas ac. ex testō. itē si ex cā dotis eū stichū acquisiuisti. adhuc ego tibi teneor quasi nō ex lucratiua causa habeas. Et vt breuiter dicā. cū ex cā nō lucratiua tenear tibi dare stichum nō liberor. fz eū habere ceperis ex causa lucratiua. Idem in cōuerso casu. ꝛ hoc dicit hec. l. cum duabus seq. Fran.

e ¶ Qui speciem. puta stichum. aliud ſi in genere. item aliud ſi alij seruo meo solueris: vt. ff. de leg. i. ſi seruus lega. §. j.

f ¶ Liberantur. fcs a creditoribus.

g ¶ Lucratiua. aliud ſi nō lucratiua. vt. ff. l. ꝓori. ꝛ. l. er ꝓmissiōe. ꝛ facit insti. de leg. §. ſi res. ꝛ. ff. de so. quotiēs. ꝛ. ff. de fideiuſ. l. ſi re⁹. ꝛ. ff. de act. emp. l. nō eſt nouū. ꝛ. ff. titu. ꝓri. l. eum qui ita. in ꝓin.

h Si is q. Stipulatus fuerit. ex causa non lucratiua.

i Debebatur. cū quo est iā vna ꝑsona fictiōe iuris. vt in auc. de iureiu. a mo. ꝓrefti. ſ. ſic debetur eidem modo ex lucratiua causa ꝛ nō lucratiua. Alij dicunt ꝙ est stipulatio ex causa lucratiua: ſed legatum nō: quia fit ob meritū. vt. ff. ꝓ socio. l. nec adiecit. qō nō placet. tertij dicūt ꝙ ꝓpter diuersitatem ꝑsonarum hoc contingit. q diuersitas fuit in ꝓin. ꝛ ſic dicunt vt hāc causam lucratiuam: ꝛ ſm hoc non contradicit lex superior: ſed prima placet.

k ¶ Remaneret. vt. ff. l. ꝓrima.

Ex promissione. Intelligitur. ſi ergo ab aliquo mihi debetur ſtichus ꝛ alius eum mihi in dotem dederit: non liberatur ꝓinus. ꝛ facit. C. de ꝛpo. lu. desc. l. j. ꝛ. ff. l. ꝓori. ꝛ. ff. māda. l. iulianus ait. ꝛ de

mutuam pecuniam accepit et fundum vel boīem[a] liberuꝫ pignoris causa ei traditū precario rogauit precario possidet. nā seruus hereditarius ſicuti ꝓ traditionem acciꝑiendo ꝓpriꝫtatē hereditati acqrit/ita ꝑcario dando efficit ne res vſucapi possit[b]: nā ꝛ ſi commodauerit vel deposuerit rē peculiarem commodati: ꝛ depositi actionem acquiret: hoc ita ſi peculiare negocium contractum est: nam ex hac causa[c] etiaꝫ possessio acquisita intelligi debet[d].

Idem. Lex. xvj.

Omnes debitores qui ſpem liberantur[f] cuꝫ ea ſpecies ex causa lucratiua[g] ad creditores ꝑuenisset.

Idem. Lex. xvij.

Si is qui ſtichum dari ſtipulatus fuerit[h] heres extiterit ei cui ex testamento idem ſtichus debebatur[i]. ſi ex testamēto ſtichū petierit non consumet ſtipulationem: et contra ſi ex ſtipulatu ſtichum petierit: actionem ex testamento ſaluā habebit: quia in initio ita consſtiterint bc duc obligationes vt altera in iudicium deducta altera nihilominus integra remaneret[k].

Idem. Lex. xviij.

Ex promissione dotis nō videtur lucratiua causa esse: ſz quodāmodo creditor aut emptor intelligit[l] qui dotem petit. porro cum creditor vel emptor ex lucratiua causa rem habere ceperit: nihilominus integras actiones retinet: ſicut ex contrario qui non ex lucratiua causa rem habere cęperit/eandem non ꝓhibetur ex lucratiua causa petere.

Seruus in leuib⁹ excusatur. ꝓpter dñi iussum: in atrocibus vero nō immo datur iudicium in ipſum factum liberum. b. d.

Ulpianus. Lex. xix.

Seruus non in omnibus rebus ſine pena domini dicto obediens[m] esse ſolet: ſicuti ſi domi⁹ hoīem occidere aut furtū alicui facere ſeruum iuſſiſſet: quare q̄uis dñi iussu ſeruus piraticā[n] fecisſet iudiciū[o] in cū post libertates creddi oportet: ꝛ q̄dcūqz vi fecisſet que vis a maleficio nō abeſſet ita oportet eum[p] penas pēdere[q]. Sz ſi aliā rixa ex litibus et contētiōe nata esset: aut aliqua vis iuris retinēdi causa facta eſt: ꝛ ab his rebus facinus[r] abesset: tunc non conuenit ꝓtectꝝ quod seruus iussu dñi fecisſet de ea re in liberum iudicium dare[s].

Idem. Lex. xx.

Contrariſſe vnusqꝫ iſcz ieo loco intelligit in quo vt solueret ſe obligauit.

Promisisti mihi decē corbes olei mutine vſqz ad carniſpiuium: ꝛ de hoc dedisti fideiuſſorem. qui ſiſt. ꝓmisit: debet inſpici ꝗtum valeat oleū in carniſpiuio. b. d.

Affricanus. Lex. xxi.

Cum quis in diem mercē ſtipulatus fideiuſſorē accepit eius ꝛpis estimatio ſpectanda est: quo ſatis acceperit[v].

Idem. Lex. xxij.

Raiecticie † pecunie nomine vir. ꝛ vxo. l. ſi gs ꝓ vxore. §. ſi vxor. ꝛ. ff. de condi. ob cau. l. ſi donaturus. §. j. ꝛ. ff. q. mo. pig. vel hyp. fol. ſicut. §. ſi debitor.

Seruus. ¶ Cassius. Si ſeruꝰ vel furtū faciēdo: vel aliqō ſiſe graue delictuꝫ faciendo: teneſ liber factus. ꝛ ſic non excusat eū iussus dñi. ſi aūt in rixa aliq̄ q̄ erat inter dñz seruꝫ: quēdā alium aliq̄ de cā fu⁹ iussu dñi imiſ. fecit ſe ꝛ aliqō leue faciuꝫ cōmiſit nō tenet ꝑdicē fu⁹ liber fact⁹ q̄ iuſſus dñi excusat eū in his modicis delictis. Fran.

¶ Obediens. alīs audiens. alīs obediens.

¶ Piraticā. i. nauticaꝫ rapinam. Accur.

¶ Iudicium. directum. Accur ſius.

¶ Eū. seruū liberuꝫ factum. Accur.

¶ Pēdere. media correpta. i. ſuſtinere: vñ vſ⁹ Pēdo do pena: vñ pendeo ſuffero penam.

¶ Facinus. id est doluſ. Accur.

¶ Iudiciū dare. cū dñi tuendi cā qd fecerit excuſatur. vt. ff. ad ſilla. l. j. §. excuſatur. ſi autem iuſſu dñi ꝛ in atrocioꝝ nō excusatur: fz min⁹ puniꝫtur. vt. C. ad. l. iul. de vi. l. ſuos. in nō atrocioribus in totū excuſat ꝑ. l. iſtā ꝛ ſuas ꝛco. aut ſine iuſſu: et tūc nec in atrocioꝝ nec in aliqs excuſat. ꝛ cōco. §. qō vi aut clā. is q. §. ſi tutores. ꝛ. j. ff. iur. l. fz ſiui⁹. §. ſi iuſſuꝫ. ꝛ. ff. de nox. l. j. et. §. rem amota. l. mulier. §. j. ꝛ. j. de regu. iuris. l. ad ea. et qō ibi no. ꝛ. l. velle. ꝛ. ff. ad. l. aqui. liber homo. ꝛ quodibi nota. Accur.

Contrariſſe. ¶ Cassius. Luz eſſemus boñ. ꝓmiſi tibi dare. c. in cuitate mutine. ꝛ ōb est fact⁹ ꝛtract⁹ boñ. Dicit ꝙ poſſuꝫ ꝛueniri mutine ad illa. c. quaſi ibi ydear ꝛtrariſſe. Fran.

¶ Cōtrariſſe. facit. ff. de ꝛpo. lu. desc. l. j. ꝛ. ff. l. ꝓori. ꝛ. ff. de bo. auc. iudi. poſſi. l. iij. ꝛ quod ibi no.

Cum quis. ¶ Cassius. Promisisti mihi dare. x. corbes olei mutine vſqz ad carniſpiuium. et de hoc dedisti fideiuſſores qui ſimiliter promiſit. dicitur ꝙ estimatio olei inſpicitur ꝗtū valeat in die carniſpiuij. Franciſcus.

¶ Acceperit. vt ſoluerēt. ꝛ sic est plana ſm Azo. nec est ſ. j. tit. j. l. quotiens in diem. ꝛ. ff. de tritica. ſi res. in ſi. ꝛ. ff. de re iudi. ſi kalendis. ꝛ. ff. ſi certum peta. vinum. que ſunt cōtra. vel hic fideiuſſor cōuenitur. in cō trariꝰ reus. ꝓima placet.

Raiecticie. ¶ Cassius. Mutuaui. c. cuidam mercatori vltra mare: eunti et miſi ſecum ſeruum meum ſtichum ad recipiendaꝫ iſtam pecuniam quam ei ſoluere debebat in paſcha: et ꝓout mecuꝫ conuenit. ꝛ ſi non ſoluereꝫ illa die ꝓo qualibet die qua differret ꝓmiſit mihi. xx. ſolidos loco pene ob operas ſeruꝰ mei quas amitto. Tandem seruus ſolidos loco pene ob operas ſeruꝰ mei quas amitto. Tandem ſe

nam ⁊ si arbiter aliquem condẽnat dare. r. certa die ⁊ per condemnatũ non stet: quia ipsa obtulit die statuta: nõ incidit in penam. sed si nõ adiecit diem: tunc infra modicum tempus debet soluere: alꝰ incidit in penam. Ultimo dicit. emi ego franciscus rem a te. pro. x. s ⁊ ea. r. non solua m vsq; ad pascha: sit res inempta. nam si veniente pascate non soluas pecuniã predictum in empta sit res. Franciscꝰ accurs⁹.

a ¶ Pena. hec ẽ pena respectu soluentis. non accipiẽtis: qz interim operas serui pdebat.

b ¶ Uti. puta quinq; solidos ẽt die pro operã serui.

c ¶ Ob opas. serui missi ad repetendam pecuniã ad locum contractus vbi ds fieri solutio: ad quod ẽ. de nau. feno. l. serui. et l. mihi.

d ¶ Petebat. cuz nõ ẽct soluta ad diem.

e ¶ Deierat. sed non remisit residuum.

f ¶ Interposito. i. aliqꝫ diebus elapsis. Accur.

g ¶ Interpellare. pro residuo.

h ¶ Consulẽ. sc̃z ego auctor huius legis. i. interrogatus super hoc.

i ¶ Quocz. i. dicere non solum pro illo tẽpore petet penam erpensarum quo interpellauit cũ sed eius ⁊c. Accur.

k ¶ Interpellat⁹ nõ ẽct. qui i dies interpellat: vt hic ⁊. C. de contraben. ⁊ cõmittẽ. stipu. l. magna. Accur.

l ¶ Penam. erpensaruz quas fecit seruus ad istã pecuniã petendam ẽpositus. Accur.

m ¶ Nõ stetisset. pecunia sc̃z oblata.

n ¶ Alloquin. sequif hoc absurdũ si dicas sine interpellatiõe nõ cõmitti: quia dicendum ẽt.

o ¶ Qui. sc̃z seruus constitutus ad istã pecuniaz petendam.

p ¶ Penam non cõmitti. quod non ẽst verum et facit. ẽ. de vsuris. l. mora. Accur.

q ¶ Interpellatus. a seruo. Accur.

r ¶ Et hoc recti⁹ dicit. i. vt pena cõmittatur non obstãte q nullus admonuit post obligationem. vt. d. l. magnã. et. ẽ. proxime.

s ¶ Nã et si. hoc refertur ẽ. nec aliter nõ committi ⁊c. ⁊ quod ibi dixit pbat per simile incontrario casu: hoc modo bene dixi. ẽ. q; tunc non committitur cum per promissorem non steterit. nam ⁊c. vel refertur ad proximum aliquo subaudito. Accurs⁹ius.

t ¶ Adeo. vt bene dico cõmittitur pena vbi dies ẽst statuta: quia ⁊ committitur si non sit expressim statuta. Accur.

v ¶ Datum videri. vt etiam si per promissorem steterit purget morã. vt ẽ. de arbi. si cum dies. ẽ. fin. siue ergo arbiter apponat certum diem vel non. sed ex quadrimestre tempus elapso tempore committitur pena: ꝫ altero casu potest purgari altero non: vt hic. ⁊. d. l. si cum dies. ẽ. fi. et. l. seq. Accurs⁹ius.

u ¶ Res fiat. vt ad diem non soluta pecunia sit res inempta sine villa mine si ad diem soluta nõ esset pena[a] vti[b] assolet ob operas[c] eiꝰ qui eam pecuniam peteret in stipulatione erat deducta: is qui eam pecuniam petebat[d] parte exacta petere deberat: deinde interpositoꝰ tempore interpellare[e] instituerat. consultus[f] respondi eius quoqꝫ[g] tempozis quo interpellatus[k] non esset peti posse penam[l]. ampliꝰ etiã si omnino interpellatus non esset: nec aliter nõ committi stipulationem q̃ si per debitorez non stetisset[m] quominꝰ solueret. alioquin[n] dicendum ẽst si is qui interpellare cepisset valitudine impeditus interpellare desijsset penam[p] nõ cõmitti. ¶ De illo sane potest dubitari si interpellatus[q] mozam ipse fecerit: an q̃uis pecuniã postea offerat pena nihilominus committatur: ⁊ hoc rectius dicitur[r]. nam et si[s] arbiter ex compromisso pecuniam certo die dari iusserit: neqꝫ p cum qui dare iussus sit steterit: nõ committi penam respondi: adeoꝰ vt et illud huiꝰ rectissime existimauerit: si quando dies qua pecunia daretur sententia arbitri compte bensa non esset modicum spaciuz datum videri[t]. hoc idem dicendũ ẽst et cum quid ca lege venierit vt nisi ad diem pecuniam solutum fuerit inempta res fiat[u].

¶ Ubi non requiritur consensus tacitus vel expressus furiosus potest obligari ⁊ obligatio sibi queri sicut homini sane mentis. h. d. Bar.

Pomponius. Lex. xxiij.

SI a furioso[v] cum cum compotem mentis esse putarem pecuniam quasi mutuam accepe rim: eaqꝫ in rem meam versa fuerit condictio[x] furioso acquiritur. nam ex quibus causis ignozantibus nobis actiones acquiruntur ex hijsdem etiam furiosi nomine incipit agi posse: veluti cum seruꝰ eius stipulatur[y] et cum furtum ei fit: aut damnum ei dando in legez aquilią committit: aut si fozte cuz creditoꝛ fuerat[z] fraudandi eius causa debitoz alicui rem tradiderit. ¶ Idẽqꝫ erit si legetur ei[a] vel si per fideicommissum ei relinquatur. ¶ Item si is qui alieno seruo crediderat furere ceperit: deinde seruꝰ in rem domini id qõ mutuũ acceperat verterit furioso condicꝫ tio[b] acquiritur. ¶ Item si alienaz pecuniã credẽdi causa quis dederit: deinde compos mẽtis esse desierit: postea consumpta ea condictio[c] furioso acquiritur[d]: ⁊ qui negocia furiosi gesserit negociozum gestozum obligatur ei: ⁊ cum obligat si ei aliquid abest.

¶ Posita supta diuisione obligationũ: nunc ponit diuisionem actionum dicens q; quedam sunt in rem / quedam in personam: et ponit quãdo competat actio in rẽ / ⁊ quãdo in personam. postea dicit q; actiones quedam sunt in contractu/ quedam ex facto/ quedam in factum. Item quedam ciuiles et alie honozarie. et ponit exempla de omnibus vt in glo. boc dicit. Franciscus accurs⁹ius.

Ulpianus. Lex. xxiiij.

ACtionuz genera sunt duo[e] in rem qua dicitur vendicatio: et in personam que condictio[f] appellatur. In rem actio est per quam rem nostram[g] que ab alio possideꝫ[h] petimus: et semper aduersus eum † est qui rem possidet[i]. In personam actio est: quia cuz eo agimus qui obligatus est nobis ad faciendum aliquid vel dandum: et semper aduersus eundẽ[m] locuz habet.. Actionum autem[n] quedam ex contractu: quedam ex facto: quedam in factum sunt. Ex contractu actio est quotiens quis sui lucri causa[o] cum aliquo[p] contrahit: veluti emendo: vendendo: locando: conducendo: ceteris similibus. ¶ Ex facto[q] autem actio est quotiens ex eo teneri quis incipit quod ipse admisit: veluti si furtum vel iniuriam commiserit: vel damnum dederit. ¶ In factuz[r] actio dicitur qualis est. exempli gratia. actio que datur patrono aduersus libertum a quo contra edictum pretozis in ius vocatus[s] est. ¶ Omnes autem actiones/ aut ciuiles[t] dicuntur: aut honozarie.

Casus i quibus datur actio furioso.

† Vasoin ẽ. actio aueres. insti. de actio. in fin. dicit hic et ter. mirabile ad hoc ꝙ actio ꝓsonalis et eo ꝓsonalis tñ quia nunq; egredit ꝓsonã obligati ꝫ semp adiuersus eum locuz hꝫ vt vulgo dicimus ꝙ talis ꝓsonaleꝫ sequnt ꝓsonã rei sicut lepra sequitur leprosum: vt ibi per eum.

a ¶ Stipulatur. nam acquiritur actio et stipulatu furioso.

b ¶ Fuerat. sc̃z furiosus.

c ¶ Ei. sc̃z furioso.

d ¶ Condictio. certi grauis vel sine causa. Accur.

e ¶ Condictio. de qua. ẽ. dictum est.

f ¶ Acquiritur. rõne consumptionis magis q̃ cõsensu. vt hic. ⁊. ẽ. si certã peta. si a furioso. ⁊. l. non omnis. ẽ. si pupillus.

g ¶ Actionuz genera. Duo. inmo tria qz mirte. vt in fi. de act. ẽ. quedã. sed ille sub his comprehenditur. et hic dic vt no. istitu. de actio. ẽ. i. Accur.

h ¶ Que condictio. large accipe ꝓ omni ꝓsonali. vt ẽ. ẽ. appellamus.

i ¶ Rem nostraz. vel q̃si nostraz: vt per publi. vel hypothecariam: et alie que enumerant inſtit. de acti. i. ⁊. u. col. Adi hic q; gẽa ercepti dicit de ista.

k ¶ Possidet. vel quasi possidetur.

l ¶ Possidet. vel dolo fecit quominꝰ possideret. et facit. ẽ. de rei ven. sinauté. ẽ. i. ⁊. C. de alie. iudi. l. i. Item sunt q̃dam ꝓsonales q̃ contra possidentem dãtur: vt noxales que cũ capite ambulant. Item qõvi aut clã. ⁊ aq̃ pluuie arcẽ. sed alie ꝓsonales non: vt ex empto cõra vẽditorem siue possideat siue non.

m ¶ Eundem. ⁊ aduersus heredem eius. Accur.

n ¶ Actionum autẽ. hanc diuisionem non multum approbat. Jo.

o ¶ Lucri causa. sui maxime. Accurs⁹ius.

p ¶ Aliquo. sc̃z liberto. Accur.

q ¶ Ex facto. er maleficio cognito iure ciuili vnde ꝓpria sit actio.

r ¶ In factum. que pro eo facto datur quod in speciale nomen maleficij non cadit. Azo.

s ¶ Uocatus est. vt. ẽ. de in ius voc. l. si libertus. ⁊. l. penul. ⁊. l. fi.

t ¶ Aut ciuiles. large accipe introductas a qualibet parte iuris preter eꝫ ex edicto ꝓtoris. nam ille honozarie sunt ⁊ que veniunt ex iure pretozio: ⁊ illas large sũt accipe vt edilitie contineanꝫ. vt. ꝫ. titu. ꝫ. stipulationum.

ẽ. ꝓtorie.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

§.pretorie.⁊ dic plene.vt institu.de actio.§.sed iste.sed dubitaẗ de quibusdam quod dic vt ibidem notaui. Item nota ꝙ licet obligationes sint de iure gentiũ.actiones tamen de iure ciuili sunt.vt.s.de origi.iur.l.ij.§.deinde.Accursius.

titu.j.l.impossibilis.⁊.l.stipulatio hoc modo.⁊.l.in illa.in fi.⁊ facit institu.de inuti.stipula.§.si impossibilis.⁊.s.si cer.peta.certi conditio.§.item queri.⁊.j.de reg.iur.l.impossibiliũ.⁊.s.eo.l.j.§.si id.⁊.s.de statu libe.l.cũ heres.§.nõ est.sed cõtra.C.de ꝯdi.ob cau.l.si militẽ.vbi ex donatione facta sub impossibili condit.s.vt miles sit ꝓcurator datur actio

Obligationes ls sunt de iure gẽtiũ actiões autẽ sunt de iure ciuili.

a O Mnes penales. Etiã ad heredes.id est heredibus ⁊ in heredes nisi i casu.vt.s.ne de sta.defun.l.j.§.sed interdũ.⁊ in alio.vt.s.de ope.liber.l.si operarum.et i alio.vt.C.de rei vxo.acti.l.j.§.⁊ hoc ex rei.et plene not.C.ex delic.defunc.l.j.⁊ facit.j.co.sciẽdum est.et.j.de reg.iur.l.penalia.⁊ insti.de perpe.⁊ temp.actio.§.ij.

O Bligatiões. ¶Casus. Obligatio q̃ nõ consistit ex sua ꝓpria virtute.vt promissio de homicidio faciendo.vel furto ⁊ similes nõ confirmanẗ officio iudicis.vel pretoris imperio.vel legis potestate. Fran.

b ¶ Obligationes.al's actiões.al's obligationes.

c ¶ Viribus.vt de homicidio faciẽdo vel furto et impossibiles:⁊ sic reprobate alioquin si nõ sunt reprobate ꝯfirmanẗ officio iudicis.vt.s.de acti.emp.l.qui p collusionez. Item pretoris imperio.vt.s.de constit.pecu.l.j. Item legis potestate.vt C.de rei vxo.actio.l.j.in prin.⁊ facit.j.de reg.iur.qd in initio. Accursius.

Actionis nomen tripliciter sumitur.

d A Ctio in personã.stricte.vt h̃ largi⁹ s.eo.actionum.largissime.vt.j.eo.actionis verbo.Accursius.

e ¶ In rẽ vel in personã.vt quãlibet persecutoriã vel mixtã cõprehendat: vel extraordinaria petitio vt fideicommissaria olim.vt insti.de fideicõ.here.in pn.item petitio salarij aduocati ⁊ mercedes doctorum ⁊ nutritia nutricum ⁊ philãtropha prosenetaꝝ dicunẗ persecutiões.vt.j.de var.cog.l.j.per totum.⁊.j.de verbo.sig.l.pecunie.§.actiones.Accursius.

† Ista lex ẽ no.q̃ siti iure ad id qd hi in sũmario Bolog. Et adde qd dicẽdum de istis ꝯditionib⁹ impossibilib⁹ appositis i matrimõio.vi de plene in c.vl.de ꝯdi.appo.extra ⁊ in cano.so let.xxxij.q̃stione.ij.

Idem. Lex.xxv.

O Mnes penales actiones post litem inchoataz etiam ad heredes[a] transeunt.

Papinianus. Lex.xxvj.

O Bligationes[b] q̃ nõ ꝓprijs viribus[c] consistũt: neq₃ officio iudicis: neq₃ p̃toris imperio: neq₃ legis potestate cõfirmãtur.

Idem. Lex.xxvij.

A Ctio in personam[d] infertur: petitio in rem persecutio in rem vel in personã[e] rei persequende gratia.

☞ Actio iudicati non tollitur ꝓpter mutuam pecuniam eidem debitori postea datam: lz de actione iudicati non sit facta mẽtio in secunda obligatione.h.d.

Paulus. Lex.xxviij.

L Ucio titio cum ex causa iudicati pecunia deberetur: ⁊ eidem debitori qui condẽnatus fuerat aliã pecuniam crederet: in cautione pecunie credite nõ adiecit preter eam[f] pecuniã debitam[g] sibi ex causa iudicati: q̃ro an integre sint vtreq₃ lucio titio petitiones: paulus respondet[h] nihil proponi cur non sint integre.

Sceuola. Lex.xxix.

S Eruus[i] effectus nõ idcirco ꝙ postea indulgẽtia principali libertatẽ cõsecutus est redijsse dicit in obligationem creditorum.

☞ Impossibilis conditio vitiat omnez cõtractũ: q: hoc tacite videtur agi inter cõtrahẽtes vt nõ valeat: cũ impossibilis conditio contractui apponitur.h.d.

Martianus. Lex.xxx.

N On solum † stipulationes impossibili conditioni[k] applicate nullius momenti sunt: sed etiam ceteri quoq₃ cõtractus: veluti emptiones / locationes impossibili conditione interposita eque nullius momenti sunt: quia in ea re que ex duoruz plurium ve consensu agitur omnium voluntas spectatur. quorum proculdubio in huiusmodi actu talis cogitatio[l] est vt nihil agi existimeẗ apposita ea conditione quam sciant esse impossibilem.

Hermogenia. Lex.xxxi.

C Um ex vno[m] delicto plures nascunẗ actiones sicut euenit cum arbores furtim cese dicũtur[n]: oĩbus experiri permitti post magnas varietates obtinuit[o].

☞ Actiones penales transeunt in heredes lite contestata.cum defuncto: al's non. hoc dicit.

Paulus. Lex.xxxij.

C Onstitutionibus quib⁹ ostẽditur heredes pena non teneri. placuit si viuus conuentus fuerat etiam pene persecutionem remissam non videri: quasi[p] lite contestata cum mortuo.

☞ Propter seruũ cesum competũt due actiones iniuriarum: scilicet ⁊ aquilia.et si actum fuerit vna agetur altera in id quod plus est in ea.h.d.

Idem. Lex.xxxiij.

Q Ui seruum alienũ iniuriose[q] verberat: ex vno facto incidit ⁊ in aquiliã ⁊ in actionem iniuriaruz. Iniuria eñ ex affectu fit: dãnũ ex culpa: ei ideo possunt vtreq₃ competere. Sed quidam aiũt altera electa alterã cõsumi[r]. Alij per legẽ aquilã actionez iniuriarum consumi: quoniam desijt bonum ⁊ equũ esse iniuriarũ condemnari eũ qui estimationẽ prestitit: sed si ante iniuriarum actuz esset teneri cum ex lege aquilia: sed et hec[s] sententia[t] per pretorez inhibenda est nisi in id quod amplius ex lege aqlia ꝯpetit agatur.

siue repetitio: sed ibi re fuit obligatio: hic cõsensu.vel dic vt ibi. Itẽ contra.insti.de heredi.insti.§.impossibilis.sed ibi fauor vltime volũtatis/vt valeat remota conditione: nisi cõditio impossibilis legati apponatur in persona heredis.vt insti tu.de leg.§.fina.

gl.per ea q̃ notaui in.l.ea q̃ raro.i apostill.eo.ver.j.de regu.iur.

l ¶ Cogitatio est.presumptione iuris: sed ⁊ hac rõne cessante idẽ est: vt puta q: vellet aliqd agi.ar.j.ti.j.l.gñal'r.⁊.l.seq.itez nõ refert q: credebãt forte ꝯditionẽ esse possibilẽ q̃ erat impossibilis: q: errant in iure naturali.dic ergo hic maxime.Acc.

C Um ex vno. ¶Casus. Cũ ex vno delicto pl'es act.descendũt: oĩbus põt agi.qd intelligas in eo qd plus est in vna q̃ in altera.⁊ da exẽplum in arborib⁹ furtim cesis ex quo delicto pl'es act.oriunẗ.vt.j.arb.furtim cesarum.l.j.Fran.

m ¶ Cum ex vno.aliud si ex diuersis: q: tũc insolidum q̃libet agiẗ.vt.j.de priua.delic.l.nũq̃.et dic plene vt not.s.nau.cau.stabu.l.idẽ.§.fi.Accur.

n ¶ Cese dicũẗ.vt.j.arb.fur.cesa.l.j.et.l.faciẽda.⁊ l.sed ⁊ si de arboribus.

o ¶ Obtinuit.ad id quod minus in vna q̃ in altera cõtinetur.vt.j.vi bo.rap.l.j.⁊ arg.j.arborum fur.cesa.l.j.⁊ sic non obstat.j.eo.l.pe.⁊ facit.j.de priua.delic.l.pe.

p C Onstitutionibus. Quasi expressiuũ est veritatis.et sic plana est hec lex: nec obstat.s.de eo per quẽ fac.est.l.fi.que est ꝯtra.⁊ facit.s.e.l.oẽs.vel dic ꝙ nõ perpetuatur cõuentio sola: sed transire facit ad heredes: ⁊ sic nõ obstat dictũ cõtrariũ.vel dic loquiẗ in annali ⁊ petitoria ⁊ libellus est principi datus.vt.C.quando lib.prin.da.l.j.⁊.ij.vel dic vt.s.si quis cau.ĩ eum.§.qui iniuriaꝝ.ibi: si non ⁊c. et facit.s.de inoffi.testa.l.posthumus.in fi.⁊.l.seq.

L Ucio titio. ¶Casus. Condẽnatus est mihi titius in.c.eidem titio mutuaui alia.c.et ea promisit reddere.nec est habita mentio pecunie in qua fuit condẽnatus. Dicitur ꝙ ius meũ integrũ durat contra titium in illis alijs centum. Fran.accur.

f ¶ Preter eam.quam nunc dabat.Accursius

g ¶ Debitam.sc₃ esse.

h ¶ Paulus respon.dubitatio erat q: alteri videbatur renũciasse.

S Eruus. ¶Casus. Quidã ꝓpter delictũ est dãnatus in metallum et sic amisit oĩa bona sua ⁊ est effectus seruus pene ⁊ per ꝯsequẽs est liberatus a creditoribus suis cũ nihil habeat.postea habuit indulgentiam a principe: ⁊ sic reuersus est in ciuitatem.non autem bona recuperauit. Dicitur ꝙ nec creditoribus suis tenetur. Fran.accur.

i ¶ Seruus.vel hoĩs per ingratitudinẽ vel supplicij qd veri⁹ est: ⁊ hoc nisi recuperauerit bona vel per eum steterit.vt.j.de sen.pas.si deportatus.⁊.l.in insulam.vel quotã partẽ bonoꝝ non dico rem singularẽ vel res singulares.vt.C.de sen.pas.l.iiij.⁊ insti.de fideic.here.§.si qs vna. Sed quid de eo qui a morte suscitatur? forte aliud q: recuperat bona.† vt no.s.de leg.⁊ sena.consul.l.ex his.Accursius.

† Adde ꝙ nge.in.l.si marito.s.sol.ma.ts ꝯ hic glo.nõ ti recedas ab opi.hui⁹

N On solum. ¶Casus. Stipulatio sub impossibili conditione facta non tenet.idem in omni alio contractu vt emptione locatione: ⁊ similibus contractibus. Fran.

k ¶ Conditioni.in faciendo apposite: al's secus si in non faciendo.vt.j.titu.j.l.impossibilis (cf. supra)

Q Ui seruum. ¶Casus. Seruũ meum iniuriose verberasti ita ꝙ ei rupisti brachiũ. Diciẗ q̃ teneris iniuriaꝝ act.et aquil'.et vtraq₃ potest intẽtari contra te.sed alij dicunt ꝙ vna electa alia tolliẗ. Alij dicunt ꝙ si agatur acquil'.tollitur act.iniuriarum aut econtra.verius autem est ꝙ ⁊ si agatur vna altera possit intentari in id qd plus sit in ea. Dici ¶ Si is cui. Cõmodaui scholari librũ ⁊ eũ ꝯtractat ad aliũ vsum. Dicitur ꝙ teneẗ cõmodati.item cõdit.furtiua.⁊ vna intẽtata altera tollitur. Secũdo dicit.colonus subtraxit arbores fundi mei vel aliquid aliud. Dicitur ꝙ tenetur condiẗ.furtiua.item acti.furti.itẽ ex locato.⁊ si agatur vna istarum non tollitur act.furti.sed inter se bene tolluntur. Item acquil.tollitur per acti.locati.in hoc casu. Tertio dicit. Cõmodaui tibi vestimenta ⁊ tu ea fregisti.teneris cõmodati act.item acquil.⁊ si agatur acquil.tollitur acti.commodati.secus econtra.nam in eo qd vltra est in acquil.remanet post acti.cõmodati. Fran.

q ¶ Iniuriose.ita ꝙ rumpit brachium.Accursius.

r ¶ Consumi.dicunt quidam ⁊ male.

s ¶ Hec.non solum alie superiores.

t ¶ Sentententia.ꝙ teneatur aquilia primo conuentus iniuriarum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Rationabilius. nunc soluit.
b ¶Decercere. Sed nonne ad aliud ꝛ aliud dātur cū vna ad cōtumeliam: alia ad damni dationē: ergo vna alterā tollere nō oz: cū nec possit in vna venire qo in altera cōtinet. vt. ff. ad. l. aquil. ℔z ꝛ ff. ff. ff. ff. de iniur. item apud. ff. qi qo viderat. ff. Rñ. animo potest. ff. Nā agēdo iniuriarū ꝛ iurandō pro quanto nollet ꝛc. pōt etiā dāni rēnem petere. ar. ff. de vi ꝛ vi ar. l. i. ff. illud vtiq. ꝛ. ff. plane. sed ꝛ lex cessa est. qz vnet in iniuriaꝫ actione et dānū. vt. C. de iur. dōnīnū. ff. aliud in actione de peculio ꝛ tributo. qz tollit electionem. no ꝯsidera to ꝙd per alia exigit. vt ff. de tribu. qō ī hēdē. ff. eligere. cū ibi exceptu: hic ex maleficio loq̄t. ꝛ facit ff. locat. l. si vulneraueris. ꝛ. ff. cōmo. vñ q̄rit. in fi. Itē no. hic ꝙ alteraz nō exercet nisi in id qō excessit. vt. ff. de actio. empt. pdita. ff. ff. ff. de pua. de lict. l. pe. Sol. ff loquit cū ex vno facto plures pcedant actiones: ibi ex diuersis: vt ibi diximus.

Actio de peculio et tributoria an tollant electione.

Rationabilius itaqꝫ est eam admitti sententiā: vt liceat ei quam voluerit actiones priꝰ exercere, qō autē amplius in altera est etiā hoc consequi. ¶Si is cui rem cōmodauero eam surripuerit tenebitur quidē ex cōmodati actione et conditiōe. ff. sed altera actio alterā perimit/aut ipso iure/aut p exceptionem: quod est tutius.

c ¶Surripuerit. vtendo ad aliud vsum.

¶Dixerat. colono responsum est si aliqd ex fundo tuo subtraxerit teneri eum et conditione ꝓ furti. Quinetiā ex locato. Et pena quidem furti nō cōfunditur ff. ille adit inter se miscētur ff. Et hoc in legis aquilie actiōe dicit. ¶Si tibi cōmodauero vestimenta ꝛ tu ea rapuerit: vtreqꝫ ex actiones rei pſecutionē cōtinēt. Et quidā post legis aqlie actionē vtiqꝫ cōmodati finitur: post cōmodati autē an aqlia remaneat in eo qō in repetitione triginta dieruꝫ amplius est dubitatur: sed verius est remanere. ff. qz simplo accedit ff: et simplo subducto locum non habeat.

d ¶Cōdictione. furtiua. vt. ff. de condi. furt. l. qui furtum. Accursius.

e ¶Dixerat. ad est ex suprā dicto responso.

f ¶Conditione. furtiua.

g ¶Non confunditur. id est non tollitur. vt. ff. pro socio. l. rei cōis. ff. ff. ff. de fur. l. si is cuius. Sol. vt ibi. Fran. accur.

h ¶Asserit. vna per alteram tollitur; ꝛ sic meliꝰ dicta. l. si is cui.

i ¶A valle. vt tollatur perlocari ꝛ contra. vt. ff. loca. si vulner aueris.

k. ¶Utreqꝫ cōmodati ꝛ aquil. Accursius.

l ¶Remanere. ais sine nō; ꝛ ais nō remanere si habes sine nō nil est cōtra: tūc quod subijcit simplo subducto locum nō habeat. ff. petitio simplis: sed huius actionis sic ꝛ sic est arg. q̄ iure actio. veniat arg. C. de iudi. l. i. si vō habeas cū nō quasi dicat nō remanet petitio simplis: tūc bene stat litteraꝫ sequēs: ꝛ minuit petit. offi. iudi. p quo est etiā. C. de posi. l. iiij. sed tūc est cōtra. ff. cōmo. vnde q̄rit. in fi. Solu. hic de stricto iure ibi de equitate que preualet. vt. C. de iudi. placuit. Item q̄ra. ff. ad leg. aquil. item mela. ff. si plures. in fi. Sol. vt ibi. Accursius.

Eqtas qñ q̄ri quo p ualet.

m ¶Accedit. repetitio triginta dierum.

¶Iste bonorum. ff. Casus Actiones honorarie. itē ptorie ff. habent rei pſecut. cōpetūt. ꝛ post annū cetere intra annū. ꝛ da exemplū vt in glo. hic posita. Sed o dicit ad. ff. ptorie ff. post annū nō dant nec in heredes dant nisi vt lucrū ff. qō est ab herede certo ff. vt est in ad. de dolo. ꝛ i interdicto vñ vi. ꝛ in silib. Tertio dicit. ille ad. ff. vt est in re pleuin. qbus pſeqmur qō ex patrimonio nobis abest. ꝛ da exēplū vt ff. glo. act. que incipit: vt q̄ ꝛ c. Quarto dicit q̄ ad. ff. cassioria. ꝛ. antiq̄ act. in rē vel in pſonā ff. redditur ope restit. vñ cap. ff. cassia anno finitur. q̄ qtra ius ciuile cōpetit. Quinto dicit. cū dñuiri accipiūt pecuniā mutuo nōe ciuitatis ꝛ nō ff. ff. versa in vtilitatē ciuitatis: tenētur ipſi dñuiri etiā post annum: ff. aut esset versa pecunia in vtilitatē ciuitatis: tunc teneretur ciuitas etiā post annū ad illam pecuniam reddendam. Fran. accur.

Actiones ptorie rei pſecutorie gulariter ſunt pnales vero ānales ſunt.

n ¶In bonorarijs. i. in pretorijs. Dic no. duas regulas. ff. Prima q̄ ptorie rei pſecutorie sunt p petue. vt q̄or. bonor. pub. ff. similes. vt. ff. ff. ille autem. sed hoc fallit in edilicijs vt redhibiti. qe ser. mēsibus ꝛ quanto mi. qe anno durat. vt. ff. de edil. edi. suēdum est. ff. ff. ff. ff. l. si vendidit. et. l. quod si nolit. ff. si quis. sed illud ideo: qz cōtra ius ciuile dant. Item eodē modo rīdetur. ff. ca. l. ff. sed cū rescissa. item fallit hec regula. ff. qō fal. tu auc. l. huius actionis. ff. has actiones. sed rīdeo illa in dolo concipitur qō est delictū: ꝛ sic ptz q̄ illa regula bz locū in illis pſecutoriis trīn quēnō sunt rei maleficio. Itē eodē modo rīdet pōt. ff. que in fran. credito. l. qui autē. ff. ff. ff. ff. l. ait prētor. ff. annus. ℔z alij respondeant q̄ ista lud in eo qō nō pertinent per. l. eādem ait prētor. ff. penultī. Itē fallit. C. de dolo. l. ff. sed ibi est delictū. Item fallit. ff. de eo per quē fact. erit. l. ij. ff. pe. So. vt ibi. Itē fallit. C. vñ vi. l. vi pulsos. ꝛ. ff. devi ꝛ vi ar. l. j. in pn. sed ꝛ ibi est delictū. Item fallit. ff. de alie. iudi. mu. cau. fac. non solum. ff. ff. ff. ff. sed ibi vertit delictū: sic ꝛ fallit in oībus alijs pſecutorijs prētorijs quib⁹ vertit delictū: sicqꝫ regula remanet in his in quibus delictū non vertit vt in predictis legibus ptz. ff. ff. l. ff. ff. ille. Scōa regula est ꝙ cetere prētorie. i. penales: vel etiā nō penales dūmodo ex delicto sint annales: qz tñ durabat ptoris imperiū: vt hic. ꝛ insti. de ppe. act. in pn. ꝛ sunt ecēplia in albo cor. vt. ff. de iurisdi. omnī. iudi. l. si qs id. item. ff. de in ius voc. l. pe. itē. ff. de popu. acti. l. ff. ff. ff. de delect. a ceſſi. si vō. ff. prētor. ff. ff. ff. sed ꝛ hoc fallit vt in acti. furti manifesti: qz ff ptoria nō tamē tollitur anno: ff perpetuo durat de eo qō peruenit: quia absurdus ꝛc. vt instit. de perpe. et tempo. acti. circa princ. et est forte ratio frequētia furtoꝝ. vt argu. ff. de pignis. aut facta. ff. ff. Adijcitur tertia regula: qz illa que sub fecūd. regula cōtinentur nō dant in here dem vt eisdem exemplis pbat nisi ad heredē peruenit vt exemplificat in act. de dolo: vt ff. ff. de dolo. itaqꝫ. et interdicto vnde vi. vt dic. ꝛ dicta. l. vi pulsos. sunt enim turpia lucra heredis ff actiōnes quēda. vt. ff. de calū. l. in heredē. Item qō subijcit de similibus da exemplū er edicto de calū. vt. ff. de calū. l. i. ff. l. in heredem. et alia multa que magis laboriosum ꝙ subtile est immenire. in casu tamen ad heredem peruenit: et tamen non tenetur. vt. ff. vi bono. rap. l. ij. ff. ff. itē in alio. vt. ff. de calū. hec actio.

¶Idem. Lex. xxxiiij.

¶In bonorarijs actionibus sic esse diffiniendum cassius ait. vt q̄ rei pſecutione habeāt: bene etiā post annū dārētur. Cetere intra annū. ¶Bonoraria autē que post annū nō dantur nec in heredem dande sunt vt tū lucrū ei ex toqueat: sicut fit in actione dolimali: ff. in interdicto vnde vi et similibus. Ille aūt rei pſecutionem cōtinent quib⁹ pſequimur qō ex patrimonio nobis abest: vt cum agimus cū bonorū possessore debitoris nostri. Itē publiciana ꝙ ad exemplū vendicatiōs datur. Sed cum rescissa vſucapione redditur anno finitur: qz ptra ius ciuile datur. ¶In duumuiros et in rem publicam etiam post annum actio datur ex ꝓtractu magistratuum municipalium.

¶Idem. Lex. xxxv.

¶Effat ignominia in condictionibus: q̄uis ex famosis causis pendeant.

Ulpianus. Lex. xxxvj.

o ¶Post annum. vt in acti. deneg. gest. ꝛ de peculio. Accursius.

p ¶Cetere. prētorie. Accursius.

q ¶Non dantur. vt penales. Accursius.

r ¶Ei. id est ab herede.

s ¶Ex patrimonio. vt qz. pmisit mihi decē defunctus cui succedit aliqs de iure ptorio. nā rei pſecutionē ptinet nō pene ff. Joā. Sed quid ad rumbā cū de ptoria bi dicat: Rñ. Jo. qz qualitas actionis variat ex variatione debitoris. vt. ff. de nox. electio. ff. ff ex pluribus. Itē qd de actio. iniuria: videt nō penalis qz nec in duplū vel in triplū vel quadruplū datur: vel dic duplicīter dici penalē. primo qz tibi nō adest fecūdo quia mihi nō abest ex patrimonio. Accur.

Actio iniuriarū an sit penalis.

t ¶Publiciana. vlta prētoria ꝛ rei pſecutoria.

v ¶Vendicationis datur. vt. ff. de publi. l. eum. ff. publiciana.

x ¶Redditur. actio in rem vel personalis: prout erat prius que dicit rescissoria de qua dicit instit. de acti. ff. sed iste. et. C. ex quib⁹ cau. ma. l. melius dixisset. de peti. in integ. resti. ff. de actio. rescissoria: ff hoc ad mitto: qz statim post reuersionē habeat ipſas: sed inefficacem nisi petat in integ. resti. infra annuꝫ. si vō petierit anno finitur. vel dic ꝙ habeat eam petita resti. sed nō nisi lus super ea cōtestetur tollit anno et hodie quadriennio. vt. C. de tempo. in integ. resti. l. fi.

y ¶In duūuiros. i. magistratus municipales. vel magistrat⁹ ciuitatis. vt. C. de iudi. l. fi. ff. Dic ff tenentē etiā post annū: ff officiū coz anno finitur: qō accipe qō nō est vera in vtilitatē ciuitatis: alias nō ipe se ciuitas vt subijcit. vt. ff. si cer. pecta. l. ciuitas. ff. si quis cau. l. fi. ff. ff. ff. ff. a instar tutoris ꝛ pupilli. vt. C. de iure reipu. l. rempublicā. nā ꝛ iste necessarios habuit munus vt tutor. vt in auc. de defen. ciuita. ff. pe. Est tū arg. cōtra q̄ etiā finito officio teneatur. ff. de admi. re. ad ciui. perti. l. iij. ff. in eum. sed ex eodē. ff. in fi. dico ff. ff. ibi in pn. animo nouādi. pmiserat ꝛ aio liberandi ciuitatē. item impropie ponitur res publi. vt. ff. de vb. sig. l. eū qui vetigal. ff. ff. ff. ff

Actiones famose psonales sunt.

ACtionis verbo. ¶ Casus. Hoc vocabulum actio largissime accepta comprehendit acc. in rem. i. act. in personam directas z vtiles z iudiciales. itē stipulationes ptonas vt dāi infecti. z vtilitor. silēs. itē interdicta. Scōo dicit. quedā act. simte in quib⁹ qui libet est actor z reus. vt est actio finiū regūdor. z similiū. Fran. accur.

a ¶ Actionis verbo. largissime accepto. fic. ff. de dolo. l. z elegāter. in pnc. z. i. de vb. sig. pecunie. §. actionis. et facit. ff. eod. l. actio. Accursius.

b ¶ Directa. que ex mēte et vbis legis: vtilis que ex mente tm. vt. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. in prin. z. i. fi. ites exemplū. C. de bo. re. ven. l. emptor.

c ¶ Utilis. actio.

d ¶ Preiudicium. i. iudicialis actio. vt inst. de act. §. preiudiciales.

e ¶ Obtinēt. z sic nota q nihil est id cui idupsum simile est. vt. j. rem ra. ha. non solum. z. j. de preto. stipu. l. j. §. j.

f ¶ Similes. vt de dupla. vt. j. de euic. l. ij.

g ¶ Interdicta. q̄ nō sunt actiones: ꝫ vim actionū habent: z dicunt interdicta. i. inter duos reddita. vt. ff. vti possi. l. i. Acc.

b ¶ Et vtrobi. als dicuntur mixte. i. mīxte z m pso nam. vt inst. de. §. mixte. z facit ad. §. ff. fami. ber. inter coheredes. et. ff. de interdic. l. interdictorū. z ff. de iudi. l. in trib⁹. et. ff. vti possi. si duo. §. j.

i ¶ Dō figura. De obligatione ſ arū dicit bec lex vt ipsa z tractatur non figura. ſ. sola: nā z figura et oratio quā exprimit figura litter aꝝ inducit hāc obligationē. immo magis ibi operatur figura q̄ ei⁹ et ea dicatur obligatio litter aꝝ. Alij dicunt q̄ figura nil operatur quod nō placet: q̄ eadem ratione habent necesse dicere q̄ verba nō obligent: sed intellectus verboꝝ tm: q̄ nō est verū. nam q̄ ibi. ſ. in stipulatione verba: hic ſcriptura debet operari.

k ¶ Sed oratione. nec oratione sola sine litteris. necenim duo faciūt eā efficacem.

l ¶ Quatenus. id est quia.

m ¶ Quod. lapso biennio. vt inst. de lit. obli.

n ¶ Scriptura. regulariter vel quātum ad officium.

o ¶ Vocibus. quibus fit stipulatio. Accursius.

EFiliusfamilias. ¶ Casus. Filiusſami. obligāt ex oībus cōtractib⁹ tā⁹ homo sui iuris. z ob id cum eo potest agi. Fran.

p ¶ Ex oibus. descēdentibus ex ꝫtractibus vel ex maleficio vel quasi.

q ¶ Obligatur. in solidum.

r ¶ Obid agi. vt. ff. de nora. quotiens. z. l. seq. z. ff. de iudi. l. tam ex. z de cēdo pretor. ff. sed z si filius. z. ff. de peculio. si quis cum filio. z. l. z ideo. fed fallit. j. de polli. si quis rem. §. voto. Item. ff. ad macedo. per totum: que funt cōtra. sed bodie ad exercitium patri competit. vt. C. de bo. ma ter. l. j. z de bo. que libe. l. fi.

s ¶ Cum patrefamilias. vtputa insolidum viuente patre.

t ¶ Potest. an econtra agat. dic vt. ff. eo. filius.

EHereditariarum. ¶ Casus. Legatarij dicūtur creditores hereditatis z act. eis competentes hereditarie dicūtur. Fran.

v ¶ Hereditariarum. hereditariam vocat qua tenetur hereditas.

x ¶ Loco legatarij. ergo z fideicōmissa. creditores dici possunt hereditatis si inter eos controuersia sit de legatis soluēdis sibi: si autem inter creditores z eos potiores funt creditores. vt. ff. de separa. l. creditoribus. z l. quoticiēs. C. de iure delib. l. fi. §. sed z si legatarij.

y ¶ Et legata. pura non conditionalia. vt. j. is cui.

z ¶ Ceperint. bocfaciebat dubium: sed vtrobiq̄ heres ex causa hereditatis tenetur.

a ¶ Quotiens. Exemplum si quis a non domino emerit bona fide et per traditionem accepit z nōdum fit vsucaptum: si cadat a possessione habet publi. aliud exemplum ait pretor: si quid dolo malo factum esse dicetur si alia actio non sit de dolo dabo: sed illud vbi lex inducit nouam z non remouet veterē vtraq̄ agi potest. vt. C. de peti. here. l. fi. in fi. Accursius.

b ¶ Lex. siue vetus siue noua.

c ¶ Ea. de qua in lege continetur.

d ¶ Actione. quam introduxit: vt ptz in constituta reiecta receptitia. vt C. de cōsti. pecu. l. ij. item in ac. et stipulatu reiecta rei vxo. acti. vt. C. de rei vxo. acti. l. j. in prin. item obtinet hoc q̄n ex vno facto. vt. ff. l. cum ex vno.

e ¶ Veteres. si tale sit negocium vbi z veteres cōpetūt. vt. C. de sepul. vio. l. qui sepulchrum. in fi. z et. j. de re. iur. quotiēs dubitat. z. ff. de cō. er leg. l. j. Item est exēplum de cōdi. er leg. nona z antiq̄ z hyporbecaria q̄ dat creditoribus ad renocādas res datas in solutum ab herede. vt. C. de iure deliberā. l. fi. ff. licētia. Itē exēplum est. C. de peti. here. l. fi. vbi est neg. gest. z ex le. condictio. Itē de acti. arb. fur. cef. noua. in locū aquil. antique.

f ¶ Actiones competere. dicebant.

g ¶ Si ex eodem facto. id est delicto.

b ¶ Cōpetāt. veluti aql. z iniur. vt. ff. eo. cū ex vno. et. l. qui seruum.

i ¶ Postea. q̄ vna sit actum cum iam alia esset actū vel postea. in sequēti iudicio.

k ¶ Dotius. ſ. ff. Item.

l ¶ Minus est. in posteriori. Azo.

m ¶ Consequatur. ſ. q̄ tātum v venit in priori. et facit. j. vi bo. rap. l. j. Acc.

Actiones z verbo. ſ. Actiones verbo. largissime accepto. fic. ff. de dolo. l. z elegāter. in pnc. z. i. de vb. sig. pecunie. §. actionis. et facit. ff. eod. l. actio. Accursius.

ACtionis verbo ᵃ continetur in rem/in personam directa ᵇ/vtilis ᶜ/ preiudicium ᵈ: sicut ait pompontus. ¶ Stipulationes etiam que ptorie sunt q̄ actionū instar obtinēt ᵉ vt dāni infecti/legatoꝝ/z si q̄ sunt similes ᶠ. Interdicta ᵍ quoq̄ actionis verbo continent. ¶ Mixte sunt actiones in quibus vterq̄ actor est: vtputa finium regundorum/familie herciscūde/cōmuni diuidūdo/interdictū vti possidetis/et vtrobi ʰ.

Idem. Lex. xxxvij.

NOn figura ⁱ litterarum sed oratione ᵏ quam exprimit littere obligamur: quatenus ˡ placuit nō minus valere qō ᵐ scriptura ⁿ ꝙ quod vocibus ᵒ lingua figuratis significaretur.

Gaius. Lex. xxxvij.

EFiliusfamilias ex omnibus ᵖ causis tanꝯ paterfamilias obligatur ᵠ: et ob id agi ʳ cum eo tanꝯ cū patrefamilias ˢ potest ᵗ.

Paulus. Lex. xxxix.

HEreditariarum ᵛ actionuꝫ loco ˣ habentur et legata ʸ ꝙus ab herede ceperint ᶻ.

Idem. Lex. xl.

QUotiēs ᵃ lex ᵇ obligationes ītroducit: nisi nominatim cauerit: vt sola ea ᶜ actione ᵈ vtamur etiam veteres ᵉ eo nōie actiones competere ᶠ. ¶ Si ex eodem facto ᵍ due competant ʰ actiones postea ⁱ iudicis potiꝝ ᵏ partes esse vt quod plus fit in reliqua actione id actor: ferat: si tantundem aut minus ˡ id consequatur ᵐ.

Ulpianus. Lex. xli.

ISCui sub cōditione legatū est pendente cōditione non est creditor: sed tunc cum extiterit ꝯditio: ꝙuis cum q̄ stipulatus est sub conditione: placet etiam pendente ꝯditione creditorem esse ⁿ. ¶ Creditores cos accipere debemus qui aliquā actionē ᵒ vel ciuilem habent: sic tamē ne exceptione summoueantur: vel bonoraria actionem: vel in factum ᵖ.

Paulus. Lex. xlij.

OBligari potest paterfamilias ᵠ sue potestatis pubes compos mentis: pupillus sine tutoris auctoritate non obligatur ʳ iure ciuili. scruus autem ex cōtractibus non obligatur ˢ.

¶ Ponit ꝙtuor modos obligatorios. Primum declarat ibi: circa diē. Secūdus ibi: conditio vero. Tertiꝰ ibi: modus autem. Quartum ibi: accessio vero.

Idem. Lex. xliij.

OBligationum ¶ Casus. Obligationū. i. conuentionum ex quibus oriꝫ obligatio quattuor sunt cause. aut ens dies impōnit ei⁹: aut cōditio: aut modus: aut excessio: z de his p ordinē exēpla dat. tūc circa cōditio: aut modus: aut excessio: z de his p ordinē exēpla dat. tūc circa diem. qñq̄ ens ponit dies vt obligatio ex die incipiat. vt p̄mittis. r. ex diem. qñq̄ ens ponit dies vt obligatio ex die incipiat. vt p̄mittis. r. ex kalendis martij. nam ante kalendas non possum exigere. qñq̄ ponitur kalendis martij. nam ante kalendas non possum exigere. qñq̄ ponitur dies vt vsq̄ ad eam debeas. vt si promisisti. x. vsq̄ ad kalendas martij dies vt vsq̄ ad eam debeas. vt si promisisti. x. vsq̄ ad kalendas martij et hoc casu elapsis kalēdis adhuc teneris. idē in legato. tñ si aqā oppo et hoc casu elapsis kalēdis adhuc teneris. idē in legato. tñ si aqā oppo nis mihi excep. vel pacti vel doli. sic z cum trado solum sine superficie. nis mihi excep. vel pacti vel doli. sic z cum trado solum sine superficie. nā superficies ipso iure sequit solū. z sic ad tevenit. tñ ope excep. retineo nā superficies ipso iure sequit solū. z sic ad tevenit. tñ ope excep. retineo superficiē. sequit de ꝯdit. videre. z cōditio ponitur quādoq̄: antēꝙ fit superficiē. sequit de ꝯdit. videre. z cōditio ponitur quādoq̄: antēꝙ fit

† Iste error est lingu. et venit vsus ꝙ dicitur ꝙ hēditas videt grauari quando heres grauat sub nole appellatiuo: vñ ois succēdēs in he reditate vtdet ex ff. gra uari. Bolo.

* Aler. l. l. ci ex filio. ff. vtiq; z pup. sub. ff. in. ſ. col. z. l. l. cuꝫ quidā. C. de imp. z alijs subſt. hanc glo. extollit ꝑ singu. ad hoc q̄ ꝫ le gatū edito male als nō transmittat ad heredes mortuo legatario ante mortē testatoris vel eū tū conditio nis tamē ſ fallit ſ legs to facto libe ris. Bolo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

cōpletus ɔtractus. vt ꝑmisisti mihi. x. si nauis veniat ex asia. ⁊ hoc casu ante ɔdi. nō possum agere. qñq3 apponit ɔditio finito contractu. vt si ꝑmiseras mihi. c. pure. hoc pacto facto apposita fuit conditio ꝙ tenearis si nauis venerit ex asia. nā ante ɔdit. possum agere cum effectu. sed postꝙ aduenit ɔdit. si agā: obstat mihi excep. sequit videre de modo. ⁊ modus apponitur obligationi hoc modo promitt3 mihi. x. aut stichū. nā vno de his soluto ꝑmissio alterius tollitur: nec vnū tñ de his possu3 petere: sed est in electione tua qđ vis soluere donec vtrūq3 extat. sequitur de accessione videre. ⁊ certe accessio qñq3 fit rei. quādoq3 persone. psone hoc modo. pmittis mihi. x. aut titio dare: vel hoc modo promittis mihi. x. aut stichum seruum titio dare et hoīe. s. sticho soluto titio liberaris a me ope excep. ¶ Si ita. Si non dederis mihi talem fundum ꝑmisisti mihi. c. dare. Dicit ꝙ centū possu3 ⁊ debeo petere: liberaris tñ dādo fundū. Scđo dicit. pmisisti mihi te facturum nauē mihi. et si non feceris promisisti mihi. c. dare. Dicitur ꝙ prima obligatio videtur nouata per scđam. et sic ad. c. agā. ⁊ hoc intelligas cu3 tantum tempus preterijt quo nauis potuerit fieri et non fuit facta. Fran.

superficies nō separat a solo. sic nec arbor a radicibus: vt hic dr. ecōtra de p̄senti arbore videt cogitatū. arg. s. de auro ⁊ arg. leg. si ita. Itē licet nomine arboris cōtineant radices: nō tñ cōtinētur nisi ꝑpter arborem tunc stātem: sed illa desijt esse: ergo ⁊ hoc desijt competere quod inerat tacite. vt lego vsumfruc. ⁊ inest in legato iter. perit vsufructus nemo dicet remanere iter. lic3 al's nō periret iter capitis diminutione. So. potest distingui nascantur hi pullones viuente prima arbore an nō. arg. s. vnde cog. l. j. §. si quis. vel an nascantur super terrā super truncum prime arboris an sub terra. arg. j. arbo. fur. ce. l. antepe.

Arboris noīe radices ɔtinēt.

Fere[a] quattuor cause sunt: aut eñ dies in his est/ aut conditio/ aut modus[b]/ aut accessio[c]. Circa diē duplex inspectio est: na3 vel ex die incipit obligatio: aut cōfertur in diem. Ex die: veluti kalēdis martijs dare spondes cuius natura est hec: vt ante diem non exigatur[d]. Ad diē aūt vsq3 ad kalendas dare spondes[e]. ¶ Placet[f] autem ad temp⁹ obligationē constitui non posse[g] non magis ꝙ legatū[h]: nam quod alicui deberi[i] ceperit certis modis deberi[k] desinit. Plane post tēpus stipulator vel pacti cōuenti vel doli mali exceptiōe summoueri poterit. Sic et in tradendo[l] si quis dixerit se solum sine superficie tradere nihil[m] ꝓficit quo minus ⁊ superficies[n] trāseat: que natura[o] solo coheret. ¶ Conditio vero efficax est que in constituenda obligatione inserit: non q post perfectam eam ponitur: veluti[p] centum dare spondes nisi nauis ex asia venerit. sed ⁊ hoc casu[q] existente conditione locus erit exceptioni pacti conuenti: vel doli mali. ¶ Modus autem obligationis est cum stipulamur decem aut hominem: nam alterius solutio totam obligationem interimit nec alterum peti potest[r] vtiq3 ꝙdiu vtrūq3 est. ¶ Accessio vero in obligatione aut persone aut rei fit. Persone cum mihi aut titio stipulor. rei cum[s] mihi decem: aut titio hominem stipulor: vbi queritur an ipso iure fiat liberatio homine soluto titio[t]. ¶ Si ita stipulatus sim a te si fundum nō dederis[v] cētum mihi dare spondes: sola centum in stipulatione sunt: in exolutione[x] fundus. ¶ Sed si nauem fieri stipulatus sim ⁊ si non feceris centum: videndum vtrum due stipulationes sint: pura[y] ⁊ cōditionalis: ⁊ existens sequens cōditio non tollat priorem: an vero transferat in se: et quasi nouatio prioris fiat: qđ magis verum[z] est.

Idem. Lex. xliij.

m ¶ Nihil ꝓficit. de rigore iuris: secus de eqtate.
n ¶ Et supficies trāseat. hic est cōtra. s. de supfi. l. j. §. j. Sol. speciale ibi. vel dic vt ibi dixi.
o ¶ Natura. superficiei.
p ¶ Veluti. Exemplū secundi casus. duos ergo casus ponit: q2 si sub conditione nec cessit nec venit dies vñ ipso iure peti nō pōt: ⁊ sic nō est necessaria exceptio. vt. j. de v̄bo. signi. l. cedere. Scđo qñ pura fuit/ sed postea vtroq3 ɔsentiēte apposita est ɔditio quo casu statim pōt agi ex pura s3 exceptio conditione nō existente opponitur.
q ¶ Sed et hoc casu. s. secundo cū postponitur cōditio vtroq3 volēte sic: illū excōico nisi satisfecerit ifra. x. dies. nā interim est excōicatus vt quidā dicūt: secus si preponatur ɔdi. sed his aperte cōtrarium est qđ dr. s. de cōdi. ⁊ demō. quibus. §. quidā. sed illud in legatis habet locū. vt ⁊. j. de adi. lega. si legatū. itē cōtrariū his. s. de in die3 adiec. l. ij. Sol. vt ibi plene dixi. Accursius.

¶ Obligationum. i. conuentionum ex quibus oritur obligatio.
a ¶ Fere. philosophicū temperamentū: vel dic propter locū qui etiā apponi potest. vt insti. de v̄b. ob. §. loca. itē ꝑpter purā obligationē. Ite3 et due de his possunt aggregari. s. dies ⁊ modus.
b ¶ Aut modus. vt illud aut illud.
c ¶ Accessio. vt si stipulor mihi aut titio. Accursius.
d ¶ Non exigatur. vt instit. de verbo. obliga. §. omnis. ⁊. s. manda. l. si mandato titij. §. paulus.
e ¶ Dare spondes. vt postea non tenearis. vt. j. titu. j. l. eum qui. §. qui ita. ⁊. s. manda. l. si fideiussor. in fi.
f ¶ Placet. His v̄bis ꝑmitto tibi librā cere vsq3 ad decē annos: vel lego tibi tale qđ dandū vsq3 ad. x. an. abinde i antea nolo teneri. Et no. ꝙ stipulatio nō pōt ita ɔhi vsq3 ad tēpus: puta. x. an. vt post tempus desinat ipso iure teneri. Itē in legato vt in exēplo supra posito: ⁊ est rō: q2 obligationes debēt esse ꝑpetue. vt. s. de serui. l. iiij. ⁊ ita nō ipso iure post tp̄s tollunt s3 exceptione: q2 tp̄s nō est modus ⁊c. s3 solutione pacto nouatione tollunt in casibus nudo pacto. vt iniuriar ⁊ furti.

Qualr intelligāt iste obligationes ex die ⁊ ad diem.

f ¶ Placet. Nota diligenter differentias inter has obligationes: quia ex die etiam ante diem tenetur licet nō cum effectu ad diē etiam postea tenetur licet sine effectu.
g ¶ Non posse. s. vt ipo iure desinat teneri post tēpus: sed per excep. vt sequit: al's ɔtradiceret superiorib⁹: ⁊ qđ al's dr p̄scrip. xx. an. tolli actionē intellige per excep. remanet eñ naturalis ⁊ ciuilis tollitur.
h ¶ Ne legatū. s3 in vsufru. ad tp̄s legato dubitari pōt. vt. s. de vsufru. le. l. iiij. l3 secus esset in alia seruitute. vt. s. de serui. l. iiij. sed ⁊ ibidē rñ. ꝙ l3 ad tp̄s ɔstituat/ tñ etiā post tp̄s duret: sed exceptione repellatur actor: ⁊ sic etiā intellige. s. vsufru. quēad. ca. l. si vsufruc. noīe. §. plane. itē ɔtra. C. de leg. l. fi. Sol. vt ibi. itē facit. s. de leg. j. l. nemo potest.
i ¶ Deberi. inter quos non est dies vel tempus. sunt autē illi modi. insti. qui. mo. tol. obli. per totum.
k ¶ Deberi. s. nouatione/ solutione/ ⁊ pacto.
l ¶ Sic ⁊ in tradēdo. talis est si͞litudo. sicut naturale est obligatiōis vt nō regat tpe: ⁊ sic ipossibile vt eo regat. nec de tpe curem⁹ sic naturale est huius traditiōis soli vt nō curet de pacto supficiei q̄si impossibili nec eo regat: sed sicut in obligatione exeptio h3 locū: sic ⁊ in hac traditione exceptio locū h3 vt ɔcedat huic q excipit habitare exceptione opposita. vt arg. s. de leg. j. l. si fundū sub ɔditione. §. q fundū. ⁊ est hoc ar. optimū in q̄stione sabbatina: si accepi arborē cū vēdeba3 fundū ⁊ eādem decidi: et postea radices eius pullos vel pullones emiserūt q̄s mihi vēdicare volo q2 noīe arboris radices continent. vt. j. arb. fur. ce. l. vitē. ⁊ solo coherēt: vt hic. ergo qđ ex re mea supest iure vēdico. vt. s. de rei ven. l. nō solū. §. j. vt sequat matris ɔditionē. vt. C. de rei ven. l. partū. vel vicē prime arboris in cui⁹ locū natura eius posuit. arg. s. de iudi. ꝑponebat. Itē vt

r ¶ Peti pōt. solu3 vel precise. vt. j. de solu. qui hominē. §. stipulatus. ⁊. s. de re iudi. l. miles. §. j. nisi alterum desit: vt hic. ⁊. s. de eo qđ cer. lo. l. ij. §. qui stichū. ⁊. s. de ɔtrahen. emp. si in emptione. §. pe. vel si alterū factum sit stipulatoris. vt. j. ti. j. si stichū. sed si alter presens sit alter absens: tunc vel presentis debet vel absentis estimatio nisi fuerit in mora promissor. vt. s. de leg. j. l. cum res. §. sed si stichum.
s ¶ Rei cum. Exemplum accessionis rei ⁊ persone. Accursius.
t ¶ Soluto titio. ⁊ determinat ꝙ nō ipso iure: s3 p excep. j. ti. j. l. fi. §. cu3 mihi. l3 Azo. ⁊ Hu. hic scripserint ɔriū: s3 prima q̄stio huius. §. est insti. de inuti. stipu. §. si qs alij. ⁊. j. ti. j. eū qui. §. q ita. ⁊ hec est scđa pars permixta accessio rei ⁊ psone. sic. s. de eo qđ cer. lo. l. ij. §. ꝑinde mixta.
v ¶ Non dederis. que cū incipit a cōditione cōmittit qñ desijt posse dari fundus. qđ dic vt. j. ti. j. ita stipulatus. facit. s. ad leg. fal. l. j. §. item si ita. ⁊. s. manda. l. si quis pro eo. ⁊. s. de pe. le. l. j.
x ¶ Exolutione. quia cepit a conditione non a pactione.
y ¶ Pura. vt nauem fieri.
z ¶ Qđ magis verū est. vt fiat nouatio: ⁊ prima in scđam transferatur: qđ est verū tunc demū cū extiterit cōditio nō pri⁹: vt hic. ⁊. j. de noua. l. quotiens. que extitit cum potuerit facere nauem ⁊ nō fecerit. vt. j. ti. j. l. ita stipulatus. Interim ergo nō est nouatio. vt. j. tit. j. l. ita stipulatus. in fi. olim ergo fiebat nouatio cū hoc agebatur expresse vl' tacite: vt hic. et. j. de noua. l. oēs. ⁊. C. de noua. l. fi. hodie secus. vt. C. eo. l. fi. an autem interim ante cōmissionē pene possit fieri nouatio: Respon. sic cum pura fuerit stipulatio: nec est similis ei quando idem pure ⁊ postea sub cōditione promittat. vt. s. de condi. inde. iul'. §. vbi autem. quia ibi idem hic diuersum debebitur in cōditionis euentum. Item no. ꝙ lit. contest. in nouatione cōmittitur pena si ante cōmissa nō est: ⁊ sic iam non habeo ius in nouatione s'm hec iura: sed debeo petere penam. vt argu. j. ti. j. si titius. Item videtur cōtra. s. de excep. do. apud celsum. §. labeo. quia etiā veteri iure hec nouatio nō fieret iure ipso hoc casu: sed dic vt ibi. Item videtur contra. j. ti. j. qui rome. §. flauius. quia ⁊ ibi post nouationem talem petitur vt fiat qđ iam videbatur nouatum: sed ibi fauor libertatis. Item contra. s. de acti. emp. l. predia. sed ibi est exceptio facti non actionis vt ibi diximus. Item ad idem contra. j. de stipu. ser. l. j. §. fi. Solu. vt ibi. ⁊ facit. C. de pac. l. si pacto. ⁊. s. pro socio. duo. ⁊. s. quando dies leg. ce. l. si penum. quādo autem huiusmodi stipulationes cōmittantur/ plenius dices. j. ti. j. ita stipulatus. hic eñ solū effectum nouationis expedimus. Accursius.

Is qui.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

IS qui. ¶ Casus. Promiseras mihi stichum dare et anteq̃ esses in mora stichum manumisisti: ꝛ anteq̃ conuenias super eo stichus decesserit. Dicitur q̃ non teneris. Fran. accur.

a ¶ Isq. scs stichus. Accursius.

b ¶ Conueniretur. ante moram. Accursius.

c ¶ Per eum. quia decessit ante moꝛa. ꝛ facit. ff. de nora. electio. §. si is. ꝛ. j. ti. si. frud. §. j. ꝛ. l. is q. ꝛ. ff. de pet. here. si a pare. §. si possessor.

HArioſus. ¶ Casus. In obligat. ff. de ſtendãt er re. ꝛ. fine cõſen ſu partium obligari põt pupill⁹ ꝛ furioſus etiã ſi ne auctoritate tutoris vt curatoris. ꝛ da exempla in fundo quẽ habebã cõ munẽ cum pupillo vel fu rioſo impẽdi aliquid de meo. nã obligatur mibi pupillus per b vt redat mibi ptẽ expẽſarũ. idẽ ſi pupillus doli capax dat mibi dãnũ in fundo cõi. nã tenetur mibi. Fran.

d ¶ Er re. i. cum facti ſiũt locupletiores. D. vel dic er re: id eſt ſine conſenſu partium: etiam ſi non ſit locupletior. vt pt̃s in exẽplo qñ dãnum dat.

e ¶ Dederit. cũ eſt capar doli. vt. ſ. de reg. iu. l. puſpillum. ꝛ. ff. de rei vend. qõ infans. ꝛ facit ad. l. ff. cõi diui. l. ſi quis cum. §. demũ. ꝛ de nego. geſt. l. iij. §. et ſi furioſi. et. ff. de cõtra. actu. tu. l. j. in prin. et. ff. cr q. cau. in poſ. ea. l. ij. ꝛ. ff. ſocio. l. vt i cõditionibus. in fi.

† Concor. ter. in cõno. venã nãc. ꝛ ibi gl. xxxv q. ij.

HRian⁹. ¶ Casus. Cũ tractatur ſiue ſtrif de aliquo obligãdo multum: ſi poſſumus cu ramus vt non obligetur. at cum tractamus de ali quo liberando omnes ſi mus. pnim boc ꝛ da exẽpla. vt in glo. que incipit: exẽplum ꝛc. Fran.

f ¶ Propenſiores. i. fauoꝛabiliores. Accurſius.

g ¶ Ut faciliores ſimus. Exemplũ pactũ de nõ petendo ipſo iure tollit natura alẽ obligationẽ ꝛ eludit cuilem: ſed pactũ de petendo nõ tollit pri mum de nõ petendo ipſo iure: ſed ope replicationis. Item exemplũ. j. de reg. iur. l. fauoꝛabiliores. item. j. ti. j. ſtipulatio iſta. §. in ſtipulationibus. item. ſ. de iureiur. l. ſi. §. ſed cum aliquid.

In quibuſcũq;. ¶ Casus. In cõtractibus in quibus ſolus conſenſus ſufficit nec eſt opus loquela ſiue verbis vt eſt in vendi. ꝛ locaꝛ. et in ſimilibus. in illis poteſt interuenire ſurdus ꝛ obligatur. Fran.

b ¶ In q̃buſcũq;. ꝛ ceteris ſilibus q̃ fiunt ꝛſenſu. vt. ſ. eo. l. ꝛſenſu. ꝛ facit. j. ti. j. l. ſtipulationes. §. ſi. ꝛ. ſ. loca. l. qui ad certum. ꝛ. ff. de ꝛtrahẽ. emp. l. in venditionibus. ꝛ. j. de reg. iur. l. vbi. ꝛ. j. ti. l. obligamur. §. ſi.

EX contractibus. ¶ Casus. Actio deſcendens ex contractu in hẽredem competit: licet per eam pũnatur delictũ ſiue dolus. hinc eſt q̃ actio tutele cõpetit contra hẽredes tutoris ꝛ petitur emendari dolus defuncti. Idem in act. depoſiti: ſi depoſitarius cõmiſit dolum in re depoſita. nã hẽres eius tenetur acti. depoſiti. ꝛ ſi hic tutor vel depoſitarius fit filiuſſa. vel ſeruus ꝛ cõmittant prędictum dolum tenetur pater ꝛ dñs de peculio non noxali. Fran. accur.

i ¶ Er contractibus. vel quaſi ſecus in delictis extra cõtractum niſi fm quoſdam in. l. iul. re petũdar. vt. j. ad. l. iul. repetũda. l. ij.

k ¶ Delictum. i. actus.

l ¶ Cõmiſerit. ſ. doli in cõtractu. vt. ff. de dolo. ſi oleũ. §. pe. ꝛ facit. ff. e. l. de depoſiti. ꝛ. ff. de tribu. l. ꝛ. q. ꝛ. depoſi. ſi hoiem. §. ſi. vbi plene dixi de hac materia. ꝛ ꝛtraria ſolui. item facit. ff. de capi. di. l. ij. §. ſi. Accur.

Quod quis. ¶ Casus. Qui tenetur omni anno certum quid dare quolibet die anni dando liberatur. Fran. accur.

m ¶ Dinatur. a teſtatore. vt. j. de regu. iur. l. cum in tempus. ꝛ de annu. leg. l. eam. vel a iudice vel a leg. vt. C. de rei vꝛo. acti. §. eractio. ꝛ facit j. titu. j. l. continuꝰ. §. ij. ibi: nam ꝛ quod est ꝛc. ꝛ. l. qui boc anno. ſed. l. iber homo. §. decem. eſt arg. contra. Item facit. C. quãdo dies lega. ce. i. j. ꝛ. j. de ſolu. l. quod in diem. Accurſius.

n ¶ Qbil aliud eſt. Hodie. ſcz nam olim erat ſolẽnitas ꝛ vtoꝝ quedam que impetrabãt a collegio pontificũ. vt. ff. de origi. iur. l. ij. §. deinde. ſed eſt ſublata hodie. vt. C. de formulis. l. ij. Eſt autẽ actio formula quedam agẽdi. vt j. de iur. l. ſi ſeruus nauẽ. Accurſius. Actio qd ſit.

o ¶ Qius. hoc ponit ad differentiam rerũ corporalium: vel ad differẽtiaz officij iudicis quod daꝛ in locũ deficientis actionis. Accurſius.

p ¶ Quod ſibi. ponit hoc ad differentiã popularii actionũ vel accuſationũz criminaliũ qbus ꝓſequitur nõ q̃ tñ ſibi debetur ſed cuilibet de populo.

q ¶ Debeat. hoc ponitur ad differentiam rei ven. qua non proſequit quod ſibi debetur: qr nõ eſt ille ſibi ad aliquid obligatꝰ. vt inſti. de actiõ. §. i.

r ¶ In iudicio. Had differentiã eius qui ſequitur nocturnũ populatorem. vt. C. quãdo liceat vni. l. liberum. Accurſius.

s ¶ Perſequẽdi. hoc ad differentiam exceptionũ quibus nõ perſequit̃ qs aliqd: ſ. perſecutꝰ deſcendit. ſz in probatione ſufficit ꝛ partes actoꝛis. vt. ff. de excep. l. i. Sed queriꝛ an bonorum poſſeſſio ſit actio: qõ videt̃ ex diffinitione ei⁹. ſic. ff. de bo. poſ. l. iij. §. bonoꝝ igitur. ſed dicã q̃ non: illa diffinitio daꝛ ibi p cauſaz. i. bonorum poſſeſſio eſt cauſa quare quis cõſequatur ius perſequendi retinendiq; ꝛc. vt ibi. cetera dic vt inſti. eo. in prin. Bonoꝝ poſſ. an ſit actio.

OBligamur. ¶ Casus. Quãdoq; qs obligatur re. qñq; verbis. qñq; ſimul interueniente vtroq; i. re ꝛ verbis. quãdoq; ꝛſenſu. qñq; lege. qñq; iure bonoꝝ ſiue prętorio. qñq; ex neceſſitate. qñq; ex facto. ꝛ de oibus dat exempla per ordinẽ. Dꝛ in fine legis dicit q̃ nudo conſenſu fiunt obliga. qñq;. ꝛ da exẽplũ in vendit. et in ſimilibus cõtractibus que ꝛ verbis fieri poſſunt. Item ꝛ nutu qñq; fiunt obligat. ꝛ da exemplum vt in glo. Fran. accur.

t ¶ Obligamur. hoc obligamur generaliter accipe hic. id eſt cum ſubijcimur neceſſitati faciendi aliquid aut non faciendi, ſiue ex contractu, ſiue extra cõtractum, ſiue ex delicto, ſiue extra delictum. vt patet per exẽpla inferioꝛa.

v ¶ Utroq;. i. verbis interueniente. vt ſtatim dicam.

x ¶ Intercedit. da exemplum. ff. eo. l. j. §. j. ꝛ §. ij.

y ¶ Reſponſio. vt. ff. e. l. i. §. verbis.

z ¶ Re ꝛ verbis. id eſt verbis tñ. interueniente tamen re. ſic. ff. ſi cer. pe

3 ¶ Re ꝛ verbis. id eſt verbis tñ. interueniente tamen re. ſic. ff. ſi cer. peta. certi cõdictio. §. quoniam. et erit exemplum huius. l. j. de noua. l. cita

liter relicta per triēnium prestitit ꝑm. M. prima duo nō placēt: secūda duo sic. vel dic lege obligamur obtemperantes: sez legibus cum collocā res filias nuptui dotem postea + cōstituere obligemur: vel filios ex ma trimonio ꝓcreando eos heredes instituere obligamur ꝑm. R. qō autez subjicit aut contrarie. vt quia fecimus furtum. vt insti. de obliga. que ex delicto. §. i. noli repete re obtēperantes: sed bec diuisio nō solēnis nō est in arbore actionum.

+ Alex. 5. in apostill. ad bar. post nico. de nea po. in rubi. fol. ma. 8. vi cit hāc glo. singula. alibal. Roma. 10. 2 alex. l. i. j. o. ti. ad boc ꝙ ꝑ te nef ofno do tare filiam suā etiā tas nuptā de tu re can. sistus est in cano. boc sanctū. xxxij. q. ij. i can. de rap. xxxvj. qō. j. etiā si inuito patre sit nupta. p gl. in. d. can. de rap. Bolo.

a ¶ Perpetuo. aliq̄ edicta pretoꝝ aliquid fieri vt pacta seruari: cōuz ergo obseruātie tenemur iure hōorario. aliquā ꝑ hibent vt nō quid in loco publico fiat. 2 fistia. quoz obseruantie. i. nō faciendum tenemur eodem iure. 2 quod hibet magistratu dic vinūte. vel dic: id est edicto edilium.

b ¶ In necessario herede. vt insti. de here. quali. et dif. §. i. Accursius.

c ¶ Ex facto. veluti ex maleficio. vt. §. eodē. actionem. §. actiones. Azo.

d ¶ In facto. id est maleficio. Accursius.

e ¶ Summa. i. diffinitio: vel sententia. Azo.

f ¶ Etiam nudus. nudus est cū ex vna parte tantū fiūt verba: et qō subjcit verbis bincinde. itez qō subjcit sequēti versiculo nutu qñ ex neutra parte fiunt verba: vel dic nudo cōsensu. i. nudo pacto expressis verbis vel non: et qō subjcit verbis: sez solēnibus. 2 qō dicit nutu: sez sine vllis verbis.

g ¶ Cōsistunt. vt fideicōmis. vt. §. de leg. ij. l. multa. 2. C. de fideicōmis. l. 2 in epistola.

¶ Lura. ¶ Casꝰ. Ex vno delicto plures actio. qñq̄ nascūtur: nō tñ oībus potest agi. et da exemplū. vt. §. e. l. cum ex vno. 2. l. qui seruū. Item ex vno contractu nascunt qñq̄ plures act. vt 3 ꝓcurator meū babeo mādati. 2 certi con dict. 2 vna tm̄ ex eis acti. possum agere: In vltima parte legis pone casum. vt. §. de vb. sig. l. sciendum. §. penul. Fran. accur.

b ¶ In vna re. sez quia ex vno facto. veluti cum quis seruū alienum iniurioſe verberat. vt. §. eo. qui seruum.

i ¶ Probatū est. nisi in alia plus sit. vt. §. eo. l. cū ex vno. que est contra. Item 3. j. de pua. delic. l. nūq̄. Sol. ibi ex diuersis factis. hic ex vno.

k ¶ Ex vna obligatione. que sit ex cōtractu vel quasi: vt ex mandato: q̄ mandati est actio 2 certi cōdictio. vt. j. de reg. iur. l. nemo. ex. §. i. 2. §. de excep. rei iudi. l. singulis. Sed dubitet q̄ sibi cōpetat vtrāq̄ sub alternatione ꝓponere potest. vt. §. quoz lega. l. i. §. quod ait.

l ¶ Eum generaliter. Exemplum. j. de vb. sig. l. sciendum. §. pe.

m ¶ Arrogatorum. i. arrogantium.

n ¶ Comprehendimus. quia illa est successio per vniuersitatem: que per arrogationem fit. vt insti. per quas perso. no. acqui. §. fi.

¶ Ontractus. ¶ Casus. Si. fingo vendere libū cūdonem: nō valet iste ꝛtractus vēditionis imaginarius sine fictitius. Fran. accur.

o ¶ Cōtractus imaginarij. als dī imaginaria emptio. quia paruo tempore sit ꝓ aturata penes emptoꝛ. vt. §. de manu. l. iij. §. fi ab ignoto. §z sic vt hic accipitur. §. de ꝛtrabē. emp. l. nuda. 2 in auc. quomodo opor. epi. §. 2 neq; ex idiota. 2 facit. C. plus valere qō agitur per totuz. 2. §. de do. inter vi. 2 vro. qō autem. §. si vroz.

¶ Omnibus. ¶ Casus. In contractibus qui fiunt causa dominij alicuius rei transferendi vt in vēdit. 2 similibus/oportet et vēdentem habere animum tradendi dominum: 2 emptorem acquirēdi. 2 nisi būc animū habeat non perducet ad effectum ille contractus. Fran.

p ¶ In omnibus rebus. i. in cōtractibus vel dominium ꝓ obligatione penit: quod non placet.

q ¶ Contrahendi. secus in quasi ꝛtractu vbi ignorans quis obligatur.

r ¶ Inchoatur. vt 2. §. loca. l. si decem. 2 de contrahen. emp. l. in vendi nō: rio obligamur ex bis que edicto ꝓpetuo[a] vel magistratu fieri ꝓcipiuntur/vel fieri ꝓhibētur. Necessitate obligātur: quibus non licet aliud facere q̄ qō ꝓceptum est: qō cuenit in necessario herede[b]. Ex facto[c] obligamur cū in facto[d] summa[e] questionis consistit. Etiā nudus[f] consensus sufficit obligationi: q̄uis verbis hoc exprimi possit. Sed et nutu solo pleraq̄ consistunt[g].

Idem. Lex. lii.

¶ Lura delicta in vna re[a] plures admittunt actiones/ sed nō posse omnibus vti probatum[i] est. nam si ex vna obligatione[k] plures actiones nascātur vna tantūmodo non omnibus vtendum est. Cum generaliter[l] adjicimus cius ad quem ea res pertinebit 2 arrogatozum[m] 2 eoz̄ qui iure nobis succedunt personas cō prehendimus[n].

Idem. Lex. liii.

¶ Ontract⁹ imaginarij[o] etiā in emptionibus iuris vinculum nō obtinēt: cū fides facti simulatur nō intercedente veritate.

Labolenus. Lex. liiij.

¶ In omnibus rebus[p] que dominium transferunt cōcurrere oportere affectus ab vtraq̄ parte contrahentium/ nam siue ea vēditio/siue donatio/siue alia quelibet causa contrahendi[q] fuit (nisi animus vtriusq̄ consentit) perduci ad effectum id quod inchoatur[r] non potest.

Pomponius. Lex. lv.

¶ Uecūq̄s actiones serui mei nomine[a] mihi ceperint cō petere: vl ex lege duodecim tabularū/vel ex lege aquilia/vel iniuriarum/vel furti eedem durant: etiam si seruus postea vel manumissus vel alienatus vel mortuus fuerit. Sed et conditio ex causa furtiua competit nisi nactus possessionem serui/aut alienaueroꝛ/ aut manumisero eum.

Idem. Lex. lvi.

¶ In omnibus negocijs contrahendis siue bo. fid. fint siue non fint[a]: si error[b] aliquis intercuerit vt aliud sentiat/puta qui emit: aut qui conduxit[c] aliud qui cum bis contrahit nihil valet quod actum fit: 2 idem in societate quoq̄ cocūda rēspondendum est: vt si dissentiant aliud ꝓ alio existimantes nihil valeat ea societas que in consensu cōsistit[d].

Calistratus. Lex. lvii.

¶ Icendū est ex oībus causis lites cōtestatas: 2 in heredē similesq̄ personas transire[a].

Lucius. Lex. lviij.

¶ Apillus mutuā pecuniam accipiendo nec quidem iure naturali[a] obligatur.

Ulpianus. Lex. lix.

a ¶ Momme. id est nomine maleficii cōmissi. i. seruum meum: 2 sic nō obstant contraria. vt argu. §. de exc. si seruū. 2. l. cui cta. §. fi. 2 de edicti. edic. si hominem. et. §. vsufruc. quēad. ca. l. iij. in fi. q̄ in cōtractibus loquūtur. et facit ad. l. §. de seruo cor. l. doli. §. fi. 2. §. de posi. l. i. §. si seruus deposuit. et 1. arb. fur. ce. l. fina. 2. j. §. fur. l. inter omnes. in pn. et. §. ad legē aquili. q̄ ꝑ. §. j. et. §. cōmuni diui. in boc iudicio. et. §. ad leg. aqli. huic scripture. §. si. seruus. 2. §. de acti. emp. §. l. seruus quem. vt si cum castrasti: vel forte furto manifesto eum subtraxisti. item aquil. q̄ eus vult neraſti: vel iniuriaſi/ q̄ eum verberasti. vel furto manifesto eum subtraxisti: et sic est ꝓtextus ad q̄ue. §. ad leg. aquil. si ser uus seruū. §. et si puerū. et institu. de nox. §. i. et de perpe. 2 tempo. actio. §. j. Accursius.

t ¶ Llienauero. immo et si nō alienauero nec manumisero. satis essi est q̄ posse. rei habeo. vt. §. de di. fur. l. siue manifestus. ij. rñ. Itē et ꝑm Jo. alie nare sponte sufficit vt desinat conditio competere. vt in eadē. l. siue manifestus. §. fi. qualiter autem alienare vel manumittere possit vt possessio non redeat ad me no. in dicto ti. de condi. fur. l. 2 ideo. Accur.

¶ Omnibus. ¶ Casus. In omni contractu siue sit bone fidei siue stricti iuris. si contra heredes errarunt: vnū sentiens vnus: aliud alius: nō valet quod fit. 2 idem est in societate. Fran. accur.

v ¶ Bone fidei. i. bone fidei sunt.

x ¶ Non sint. sed stricti iuris.

y ¶ Error. vt in corpore vel qualitate vel in Jctu: secus si in nōie vel similibus. qō plene no. §. de ꝛtrabē. emp. l. in venditionibus.

z ¶ Qui conduxit. quandoq̄ valet licet interueniat error. vt. §. de acti. emp. §i sterilis. §. q̄uis. Itē in accessione. vt. §. de cōtraben. emp. l. si in emptione. in ptinc. 2 idē est in iudicio similiter cū quis ſtichū ꝑmisit. vt j. de vb. ob. l. inter stipula. §. ij. Item in alio casu vt codē ti. si mihi et titio. §. j. si aūt in pensione dissentiāt cum locatoꝛ putat locare minoꝛi cū ductoꝛ putat conducere maioꝛi: tenet locatio. vt. §. loca. §i decem. 2 facit j. ti. j. continuus. §. i. et. §. ꝓ socio. l. vt fit. et. §. de accep. pluribus. 2. §. si cer. peta. l. si ego. 2. §. de acquir. re. do. l. cum in corpus.

a ¶ Consistit. i. consistere debet: vel forte dicit boc ad differentiam illius societatis que re tñ intercedente fit que nō ꝓprie societas appellat: veluti cū duobus res donat vel vendit. vt insti. de obli. ex quasi contractu. §. item si inter. als est non consistit.

b ¶ Sciendū. Trāsire. vt. j. de reg. iur. l. nō solet. 2. l. seq. 2. j. de noua tio. l. aliam. nisi in casibus. vt dixi. §. eo. l. omnes.

¶ Pillus. ¶ Casus. Pupillus accipiēs mutuum sine tutore: non tenetur. etiam naturaliter. 2 loquitur de infante. Fran. accur.

c ¶ Nec quidem iure naturali. immo naturaliter saltem tenetur. ✠ vt. j. de noua. l. i. in fi. 2. §. quando dies vsufruc. le. ce. cum illud. §. he redes. et. j. de solu. l. in numerationibus. §. fi. 2. §. de iureiurā. l. fi. 2. §. cōmo. l. sed mibi. que sunt contra. Sol. bic de infante. vel bic quando ꝑmisit ipsi tutori: cetera dic vt. d. l. de nouationibus.

✠ Adde qō notaui in. l. pupillus in apostil. leo versi. positus sup gl. 1 eo vet. j. bereguir.

Nunc.

NUnq̃ ¶ Casus. Pone casum vt i vi bo.rap.l.i.ꝛ vt.ff.e.q puũ. ꝛ.l.ex vno.ꝛ dic de hoc vt in glo. ℌ posita q̃ incipit.i.re ꝛc.Fran.

a ¶Pecunia.i.re.vt.ff.de ỽ.sig.l.uy.siue ex eodẽ facto cõpetãt nõ tollit vna alia nisi in exactio.ꝛ tũc inquãtũ poterit plus exigi per eodem intantum debitur.vt.ff.vi bo.rap.l.i.ꝛ.ff.eo.qui seruũ.ꝛ.l.cũ ex vno.aut ex diuersis factis competit tũc nec exactione: nec petitione vna alteram tollit.vt.ff.de priua.delict.l. numq̃.licet diuersa facta prio vno computetur ratione continuationis.vt ff.de fur.l.ei qui.et adde quod not.instit.ti qua. paupe.fe.di.ff.fi.

PRocurator.¶ Casus. In hac prima pte.l.dic casum vt in glo. q̃ incipit: hic est grecũ ꝛc.

¶Scia. Scia epistolam mãdauit lucio titio i hec verba. Si ita diligis me vt cõsueuisti incõtinenti visis ĩris meis vendas rẽ tuam quam ibi habes et veni huc ad me.et omni anno dabo tibi.ꝛ.vl alia verba erãt in epistola in quibus nõ est ¶scia. Dicit q̃ er bac epistola tenetur scia illi lucio titio si illa vẽdita res sua venit.cũ ista forte indigeat eo in pcuratorẽ habere.fecus si sit mala fẽspitio. vt qr ista causa luxurie volebat cũ. nam boc casu nõ teneret ex dicta epistola ad.ꝛ.an nua.Fran.accur.

b ¶Infrascripta. Hic est grecum cuius interpreta tio est hec. Scias q̃ ego erigã a debitoribꝫ ꝑ cũ ar gentũ ꝛ mittã tibi ad faciendũ vasa ꝛ nõ plus est in epsa.debebat em scius mittere vasculario argentum ad faciendũ vasa cõia futura: ỽ si querebat an ex tali epla a pcura tore suo facta.scius debebat obligari vasculario.ꝛ dicit q̃ non.

c ¶Ex eo.scz tempore.

d ¶Ex personis.prẽsumẽdo sm qualitatem personarũ: an turpis possit ibi esse suspitio vt qꝫ mere trix ꝛ causa luxurie ꝛ non tenetur.si autem quia gerebat negocia sua tenetur.

e ¶An actio.vt sic saltem detur vtilis in factum vbi nulla inerat causa turpis.vt.ff.de pac.do.l.inter socerum.ℌ.consentit.

Continuatio.

¶De verbor obligationibus. ¶Dictũ est.ff.ti.pri.de obligationibꝫ in genere.modo videamus in specie de obligationibus verborum.

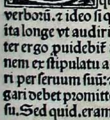

¶Tipulatio non potest. ¶Casus Dominus vlpianus iurisconsultus tractaturus de verbor obligat.mote sapientis philosophi ostẽdit quomodo cõfici possit stipulatio:ꝛ quomodo non. Et primo dicit q̃ stipulatio nõ potest cõfici nisi vterq.ꝫ.stipulans ꝛ promittens loquantur inuicem:quia stipulatio fit per conceptiones verborũ.ꝛ ideo si quis loquitur sibi ipsi nescit sicut mutus:aut infans vel absens: ita longe vt audiri nõ possit:non potest stipulari vel promittere:qualiter ergo ꝓuidebit si qs sit mutus/absens vel infans vt possit sibi actionem ex stipulatu acgrere:aut ꝓmittere stipulanti:ℜ ñ. q̃ debet stipulari ex seruum suũ:ꝛ sic acquiritur sibi actio ex stipulatu:aut si vult obligari debet promittere per seruum suum:ꝛ erit obligatus actione qõ ius su. Sed quid.eramus duo simul:ego interrogaut te.promittis mihi.c. ex causa emptionis tatis rei.tu anteꝫ rñderes recessisti ame. Dicit q̃ hic nõ cõtrahit vbor obligatio.si vo te interrogaui/ꝛ anteꝫ rñderes recessisti/ꝛ statim reuersus ad me.rñdisti:ꝓmitto.tenet stipulatio/cũ modo sit modici interuallũ temporis.qr illud nõ vitiat stipulationem.

¶Si quis ita. Interrogaui titiũ. ꝓmittis mihi.c.scuta.ꝛ ipse respondit.quid ni/qõ vulgariter dictum est.pour quoy non.certe obligabitur mibi ex ꝓmissione sua. Si vo interrogaui eũ promittis.c.ꝛ ipse non respondit verbo:sed inclinauit caput vt faciũt lombardi:nõ obligabitur mibi ne ceius fideiussor. ¶Si quis simpliciter. In isto.ℌ. ponuntur tres casus.primus est. Titus interrogat meum.ꝫ pure ꝓmittis mibi.c. Meuius rñdet.promitto si nauis ex asia venerit.vel si interrogat meum.ꝓmittis mibi si impator in italiã venerit.ꝛ ille respõdet promitto pure.vel sic.promittis mihi.c.soluere in festo pasche.ꝛ meuius rñdet. promitto in festo pentbe.soluere.certe bis tribus casibus non valet stipulatio:qr nõ est debita facta respõsio ad interrogationem. Et regulari stipulatũ est deducta.ipsa stipulatio vitiatur nisi ipse stipulator rñsione facta incõtinenti ostẽdat rñsionẽ sic facta sibi placere:qr tunc valet stipulatio. ¶Si stipulãti. Dicum est in ꝓcedenti.ℌ.q̃ stipulatio vitiatur ꝑ additionẽ vel detrahẽ.et ꝓ ille.ℌ. intelligendus si adiciat vel detrahat in quitate stipulationis.iste.ℌ. intelligat si detrahat vl adiciatur aliqd stipulatiõi in quãtitate.ꝛ dic sic. Titꝰ ait sempronio.ꝓmittis mihi.r.sempronius respondet:ꝓmitto.xx.vel si dicit ꝓmittis.xx.alter respondet.ꝓmitto.r.certe valet stipulatio ꝛ hoc qõ rñsum est.ꝫ debeat rñsio congruere interrogationi:tamẽ valet stipulatio.

¶Sz si mibi. Supioze ꝺuo.ff.tractat si adiciat stipulationi in ꝙtitate vel quãtitate q̃ iuris sit.hic ℌ.tractat de tertia specie. si adiciat vel detrahat. Et dicit sic. Ego volebam a te stipulari sticbũ. tu rñdisti/ꝓmitto sticbũ et ꝑphbilũ:an stipulatio valeat:et rñdet q̃ valet tantũ in sticbo:ꝫ adiect fuerit pamphilus ratio est:qr tot sunt stipulationes quot sunt species in stipulatione deducte. sed sic est q̃ vna est vtilis alterа inutilis:ꝫ vtilis per inutilem nõ vitiat. valet ergo stipulatio in sticbo vitiata alia parte stipulationis in pamphilo.

¶Eadẽ aũt. Sz ꝺrit.si ego latine te interrogo:tu aũt mihi grece respõdeas an valet stipulatio:ℜ. q̃ sic.ꝛ boc locũ ẽs in oi lingua:dũmodo loqnẽtes se intelligãt.vel per se vel per interꝓtẽ verũ.Fran.

f ¶Stipulatio.i.verbotũ obligatio:vel dic aliter.vt.ff.eo.l.v.ℌ.stipulatio.ꝛ sic totale.id est interrogatio cum rẽsponsione dicitur stipulatio.sic in aut.de equa.do.ℌ.ff.ꝓpte stipulatio:id est interrogatio sm ꝓcis. vt insti.qui.mo.tol.obli.ℌ.nõ idem tur. Et sic not.q̃ genus q dignioꝛi parte sui sumit nomẽ.sed qñqꝫ dicit stipulator.i.promissor.vt.ff.de cõdi.inde.si nõ sotem.ℌ.penul.ꝛ dicitur stipulatio a stipulo qõ est firmo et beriuatur a stipite.vt insti.eo.in prin.

Gen⁹ a dignioꝛi sui pte nomẽ sumit.

g ¶Loquẽte.altero interrogante:ꝛ altero rñdẽte.vt insti.eo.in prin.

h ¶Possunt.vt.ff.ti.j.l.i.ℌ.pe.ꝛ.ℌ.fi.ꝛ insti.de inuti.stipu.ℌ.mutũ.et ℌ.ꝛ.j.e.l.mulier.ꝛ.C.de ꝛtrahẽ.stipl.optimã.ꝛ de inuti.stipl.iũ.sed ℌ.ꝛ.j.e.l.mulier.ꝛ.C.de ꝛtrahẽ.stipl.optimã.ꝛ de inuti.stipl.iũ.sed in infantes fallit.vt.j.ꝛ pupil.fal.fo.l.seruũ.vel dic vt ibi.Accurſius.

i ¶Nec absenꝫ.vt insti.de inuti.stipu.ℌ.item verbotum. Sed contra.ff. de dona.inter vi.ꝛ vro.l.ea que. Sol.vt ibi.

k ¶Si qs igit.furdus/mutus/infans/absens. Jr.sed de infante videt cõtra:qr nõ potest velle.vt.ff.ti.j.l.i.ℌ.pe.vnde dicunt alij sm Jo.si qs est bis scz alijs ab infante sine volũtate tñ ei⁹ bene acquirit ei per seruũ. vt.j.rem pupil.fal.fo.l.ij.vel dic tertio si quis supple aliquẽ ex bis:nam vox vnius ꝛc.vt insti.de inuti.stipu.ℌ.post mortem.

l ¶Acquiret.seruus etiam ignorãti.

m ¶Velit.expone vt.ff.eo.obstat velit per seruũ:ꝛ quod subijcit iubeat scz stipu.fieri.

n ¶Et erit quod iussu.sed qualiter iubebunt bi:ℜ. mutus scriptura: sicut in ea.l.ℌ.ff. pupillus. Sol.bic cum tutore iussit:vt ibi.vel ad alios bic se refert non ad pupillum.

o ¶Responderetur.ad interrogata.

p ¶Mox discessit. Sit bic mox vel non sit nõ est vis cum numꝫ recedere ꝓpter hoc discessit.nec statim redijt.ℜ.sed longe post vel nullo modo.ℜ.

q ¶Si vo pñs. vltia sunt ꝺuo pmis:ꝫ nõ sunt:qr sequnti statim redijt.

r ¶Respõsus est.incõtinẽti ✝sine magno intervallo.M.vel etiã ✝lõ

✝ Sequntur oẽ scripti ben bic.
✝ Hppocrat per oẽs doct. dẽpto pau.

Titus. Lex.lx.

NUnq̃ actiones penales de eadem pecunia concurrentes alia aliam consumit.

¶Confessio.pcura.extra iudicium facta non obligat dominum.b.d. Scevola.

PRocurator seu misit subscriptionẽ ad argentarium vascularium in ỽba infrascripta: quero an gaium seium obligare potuerit:ꝛ rñ. seium.si alioqn obligatus non esset)non ꝓpterea ꝙ ea scriptura que ꝓponeret interposita sit obligatũ effe. ¶Scia cuꝫ salarium constituere vellet ita epistolam emisit. Lucio titio salutez. Si in eodem animo et in eadem affectione circa me es quo semper fuisti:ex cõtinenti acceptis litteris meis distracta re tuaveni hoc tibi q̃diu vixit ꝓstabo annuos decem:scio em q̃ valde me bene amas. Quero cũ et rem suã distraxerit lucius titius ꝛ ad eandem ꝓfectus sit:ꝛ ex eo cum ea sit:an ei ex bis eplis salarium annuum debeatur:ℜ. rñdet ex ꝓsonis causisꝫ cũ cuius notio sit estimaturum an actio danda sit.

¶Domini iustiniani sacratissimi principis perpetui augusti iuris enucleati ex omni veteri iure collecti digesto. seu pandectarũ liber. xliij. explicit.

¶Incipit liber. xlv. et. vij. buius.

¶De verborum obligationibꝫ. Titulus primus.

¶Stipulatio non potest concipi/nisi vtroqꝫ loquente ꝛ sermonis efficaciam intelligente. Barto.

Ulpianus. Lex.i.

TIpulatio nõ potest confici/nisi vtroqꝫ loquente. Et tiõ neqꝫ mutus/neqꝫ surdus/neqꝫ infans stipulationem contrahere possunt: nec absens quidem:quoniam exaudire se inuicem debent. ¶Si quis igitur ex his vult stipulari per seruum ꝓsentem stipuletur: et acquiret ei ex stipulatu actionem. ¶Item si quis ex his obligari velit iubeat et erit quod iussu obligatus.

¶Omissio rẽsponsionis vitiat stipulationem non modicum interuallum. Bar.

¶Qui ꝓsens interrogatus si anteꝫ respondertur sibi mox discessit inutilem efficit stipulationem. Si vero ꝓsens interrogauit:ꝛ anteꝫ responderet discessit et reuerso rẽsponsum est

go nullo actu interueniente qui obsit stipulationi. vt. j. e. ꝯtinuus. ⁊ l. q̄ extrinsecus. ⁊ j. de duobus re. l. duo. in fi. ⁊ l. si ex duobus.

a ¶ Medij. al's modici.
b ¶ Quidni. i. cur non.
c ¶ Etiam is vtiq̄ȝ. non solum superior quando incontinenti redijt.
d ¶ Cōtra. i. nō obligat.
e ¶ Annuisset. humeris/ vel capite: sed in his que fiūt cōsensu secus: q: ibi non sunt v̄ba necessaria. vt. j. e. l. si stipuler. §. fi.
f ¶ Nō tātū aūt. hoc aūt bene esset post dictionem obligat ciuiliter ⁊c. P.
g ¶ Sed nec naturaliter. nisi forte hoc actum esset vt saltem pactionis iure obliget. vt. j. de accep. l. an inutilis. j. rñ. Accur.
h ¶ Annuit. sine verbo.
i ¶ Nec abūdat negatio. sic. s̄. de dā. infect. l. flumi num. §. j. Accursius.
k ¶ Fideiussorē. principali nō valente. Accursius.
l ¶ Si quis simpliciter. idest pure.
m ¶ Respōderit. hoc modo scilȝ.
n ¶ Nō obligāri eum. nisi diuersitas ⁊c. vt. j. pri. §.
o ¶ Aut. ⁊ hic est diuersitas in qualitate.
p ¶ Eque non obligatur. nisi ⁊ hec diuersitas placuerit cum animo dissentiendi actum est.
q ¶ Uti interrogatus. debent eñ cōgruere interrogatio ⁊ responsio.
r ¶ Respōderit pure. dissentiēdi animo. ⁊ hoc expresse. s. pure promitto ✠ al's videt ad interrogationem rñdisse. vt instit. de inuti. stipu. §. preterea.
s ¶ Cū adijcit. ⁊ generaliter dico cū adijcitur ⁊c.
t ¶ Aliquid. qḋ cōstat. in q̄litate/ seq̄ns. §. in quātitate s̄m Joā. ⁊ Azo. ‡ vt statiȝ plene distinguā. s̄ Hug. intelligebat hūc §. q̄ñ in quātitate est diuersitas ꝑpter hoc qḋ dicit. j. nisi ⁊c. qḋ i summis intelligebat: nō aūt quādo diuersitas est in qualitate. de quibus summis dicit sequens. §. si stipulanti. item facit. s̄. de consti. pecu. l. j. §. eum qui.

† Collige ex ista l'ra sū cta. l. j. s̄. eo. ⁊ ibi exp̄ssi⁹ et meli⁹ dūȝ dicitr si vtroq̄ȝ loquēte ⁊c. vnam doctrinā q̄ quotiensc̄ū q̄ȝ v̄ba req̄runt de substātia ⁊ forma act⁹ non sufficit actū adimplere per equipollēs: s̄ȝ in forma specifica dȝ ꝯfici.

✠ Idē bar. hic.

‡ Approbat ꝑ. Bar. hic.

obligat: interuallum eñ medij[a] temporis modicum non vitiauit obligationem.

☞ Sufficit quo ad obligationē ꝯsensum colligi ex v̄bis per interpretationē: secus si ex signis ⁊ actibus colligitur. h. d. Bar.

¶ Si quis † ita interroget dabis: et rñderit quidni[b]: etiam is vtiq̄ȝ[c] i ea causa est vt obliget: cōtra[d] si sine v̄bis annuisset[e] nō tñ aūt[f] ciuiliter: sed nec naturaliter[g] obligatur qui ita annuit[h]: ⁊ ideo recte dictum est non obligari pro eo nec[i] fideiussorem[k] quidem.

☞ Diuersitas qualitatis obligationis inter interrogationem ⁊ responsionem vitiat stipulationem: nisi diuersitas ilico cōplacuerit. hoc dicit Bar.

¶ Si qs simpliciter[l] interrogatus fuerit ⁊ ille sub conditione responderit[m] si illud factum erit: dabo: nō obligari eū[n] constat: aut[o] si ita interrogatus intra kalendas q̄ntas rñderit dabo idibus: eque[p] non obligatur: nō eñ sic rñdit vti interrogatus[q] est. ¶ Et versa vice si interrogatus fuerit sub cōditione responderit pure[r]: dicendū erit eū non obligari. Cum adijcitur[s] aliquid[t] vl' detrahitur obligationi semper ꝓbanduȝ est vitiatam[v] esse obligationem: nisi stipulatori diuersitas respōsionis ilico[x] placuerit: tunc eñ alia[y] stipulatio cōtracta esse videtur.

☞ In maiori summa minor inest. Bar.

¶ Si stipulāti[z] mihi decē tu viginti respōdeas nō esse cōtractaȝ obligationē/ nisi in decē[a] constat: ecōtrario quoq̄ȝ: si me viginti interrogante: tu decem respōdeas: obligatio nisi in decē nō erit[b] contracta: l̄ȝ eñ oporteat congruere[c] summā: attamen manifestissimū est in viginti ⁊ decem[d] inesse.

☞ Utile per inutile non vitiat. Bar.

¶ Sed si mihi pamphilū stipulanti tu pāphilū et stichū[e] spoponderis: stichi[f] adiectionē ꝓ supuacuo habendā puto: nā si tot[g] sunt stipulationes quot sunt corpora due sunt quodāmodo[h] stipulationes: vna vtilis[i] alia inutilis[k] neq̄ȝ vitiatur vtilis per hanc inutilem[l].

☞ Diuersitas lingue nō vitiat stipulationem dūmodo contrahentes intelligant per se vel per interpretes. h. d. Bar.

¶ Eadē aūt an alia lingua respōdeatur nihil interest: ꝓinde si qs latine interrogauerit: ⁊ respōdeatur ei grece: dūmodo ei congruenter respōdeatur obligatio cōstituta est: idem per cōtrariū: sed vtrū hoc vsq̄ȝ ad grecū sermonē tñ ꝓtrahimus: an v̄o ⁊ ad aliū penū[m] forte vel assiriū: vel cuius alterius lingue dubitari potest: ⁊ extat scriptura sabini[n]: sed verum puto[o] vt oīs sermo contineat verboꝝ obligationē: ita tñ vt vterq̄ȝ[p] alterius linguam intelligat: siue per se siue per verum interpretem †.

☞ Quelibet stipulatio vel cōtinet aliq̄d dari vel continet aliquid fieri. Pau.

Paulus. Lex. ij.

Stipulationum[q] quedaȝ in dando[r] quedam in faciendo consistunt.

☞ Stipulatio dādi est diuidua natura ⁊ effectu: s̄ȝ stipulatio s̄uitutis est simpl'r indiuidua: ⁊ stipulatio gn̄is ⁊ alternatiua est diuidua natura ⁊ indiuidua effectu. h. d. B.

¶ Et harū[s] omniū quedam partiū prestationem[t] recipiūt: veluti

c ¶ Congruere. vt eadeȝ in rñsione que in stipulatione cōsistat. Azo.
d ¶ Et decē. sic. s̄. de arb. diem. §. ide querit apud iul. si ex trib⁹. et de in lit. iur. in. l. antepe. ⁊ de here. instit. l. quotiēs. §. sed si maiorem. Accursius.
e ¶ Et stichum. copulatiue. Accursius.
f ¶ Stichi. de pamphilo tamen valet stipulatio.
g ¶ Si tot. qḋ ꝓ constanti habet. vt. j. eo. scire debemus. ⁊ l. qḋ dicitur.
h ¶ Quodāmodo. rebus inspectis que sunt due.
i ¶ Utilis. s. de pāphilo.
k ¶ Inutilis. de sticho. q: in ea non precessit interrogatio.
l ¶ Per hāc inutilē. not. vtile ꝑ inutile ⁊c. vt. j. e. l. inter stipulātē. §. si stipulāte. in fi. ⁊. s̄. de ꝯstit. pe. l. sed ⁊ si decē. ⁊. C. de dona. l. sancim⁹. in p̄n. et. j. e. l. q̄ extrinsec⁹. S̄ȝ arg. ꝯ. s̄. de arbi. l. pedius.
m ¶ Penum. saracenicū vel africanum.
n ¶ Sabini. qui dixit aliquid per quod videbat per eandem linguam responderi debere.
o ¶ Puto. al's puto. ⁊ al's patitur: ⁊ dic ⁊ verū. i. et veritas. Accursius.
p ¶ Ut vterq̄ȝ. facit insti. e. §. vtrū. et. C. de testa. l. hac ꝯsultissima. in fi. ⁊. j. de fideiuss. l. grece. ⁊. s̄. de re iudi. l. decreta. contra. Sol. ibi inter latinos. # vt. s̄. de insti. s̄ȝ ⁊ si pupillus. §. litteris.

Stipulationum. ¶ Casus. Ista lex ponit diuisionem stipulationū. et dicit q̄ quedā sunt stipulationes q̄ tendunt ad dādū sicut est: ꝓmitto tibi decē. quedā tendūt ad faciēdū: vt ꝓmittere scribere librū ⁊ silia. ⁊ primo expedit illā partē q̄ cōsistit in dādo et eā subdiuidit dicēs q̄ quedā recipiūt diuisionē: vt cū promitto. x. possum eñ q̄q̄ȝ dādo creditori. ip̄m tñ volentē recipere partē solutionis in parte illa liberari. quedā v̄o nō recipiūt diuisionem: vt cū homo ꝓmittitur in genere vel vas. nam etiā si pars illius hoīs vel vasis soluat non liberat debitor in illa parte soluta. Item si ꝓmitto viā vel actū nō potest ista stipulatio diuidi: scȝ partē soluēdo. idē in stipulatione alternatiua specierū. ⁊ hoc vsq̄ȝ ad. §. ex his igitur. Fran. accur.

Ange. et frā. are. hic reputāt istā glo. sing. ad h̄ q̄ vbi constat de volūtate partiū vt i maiori quantitate nō insit minor nō cōtinet nec habet locū reg. n̄r̄ tex. Bolog.

† Ista lex valde nota. q: sepi⁹ occurrūt interpretationes lingue grece cui⁹ interp̄tes an dicātur testes vel ne. Dic breuiter q̄ nō/ s̄ȝ pori⁹ expositores dicunt. ca⁹ est h. Bolo. # Reph̄endit ꝑ oēs/ s̄ȝ expone inter latinos. i. intelligibilr.

Diuersitas stipulationis an ⁊ quādo vitiet obligationem.

v ¶ Uitiatā. cū diuersitas stipulationis ꝯsistat in qualitate: veluti pure vel sub cōditione ꝓmittit. B. ⁊ Jo. si aūt diuersitas stipulationis cōsistat in reb⁹ q̄ ꝯtinent in stipu. distingue: sit pecunia an spēs. si pecunia ⁊ detrahit valet indistincte in eo qḋ rñdet: si adijciat indistincte valet in eo in quo ꝯsonāt i adiecto. nō nisi diuersitas ⁊c. in summis aūt alternatiue positis dic vt. j. e. inter stipulātē. §. si stipulāte. l̄ȝ s̄m Jo. hec materia ꝯfuse sit scripta. azo. si aūt species tūc si interrogo de vna ⁊ rñdeat de alia nō valet. vt insti. de inuti. stip. §. si de alia. si aūt de plurib⁹ interrogo/ ⁊ ille de vna rñdeat: tūc aut copulatiue ⁊ valet in ea in qua rñdit. vt j. pri. §. sed ⁊ si mihi. ⁊. j. eo. inter stipulātē. §. si stipulāte. in fi. aut alternatiue: ⁊ tūc nulla valet. vt. j. e. inter stipulātem. §. si stipulāte. in p̄n. sed si simpl'r rñdeat ad oīa videt respōdisse. vt insti. de inuti. stip. §. p̄terea. rō est differētie in summa ⁊ in specieb⁹: q: quot species tot stipulatiōes sed in summis vna. Sed q si stipuler oēs seruos tuos: tu oēs p̄ter vnuȝ ꝓmittis: rñ. Jo. nō valere nisi diuersitas ⁊c. sed si legas oēs nō possum alios accipere: alios dimittere quasi vnū sit legatū: secus si legas duos. vt. s̄. de leg. j. l. legatarius. ⁊ de leg. ij. si duobus.
x ¶ Ilico. i. statim. sic. j. de sol. l. j. ⁊. j. ti. j. l. duos.
y ¶ Alia. s. q̄ prima. ⁊ h̄ est p̄sumptiōe hui⁹ iuris. at v̄itate inspecta nō valet scḋa cū nō p̄cesserit interrogatio talis: qualē respōsio declarat.
z ¶ Si stipulāti. hic est diuersitas in quātitate.
a ¶ Nisi in decem. nisi diuersitas ⁊c. J.
b ¶ Nō erit. ꝯtracta in decem ꝯtrahitur: ergo nō attēto placuerit diuersitas vel nō: quia qui viginti stipulatur ⁊ decē stipulatur vt subijcit: et sic semꝑ videtur placere s̄m azo. Sed ꝯ. insti. de inuti. stipu. §. preterea. in p̄n. Sol. ibi nolebat stipulator valere # nisi in maiori summa. alij ⁊ hic subaudiunt si placeat diuersitas. Item facit. j. eod. inter stipulantem. §. si stipulante. ij. rñ. Item contra. s̄. loca. si decem. Sol. vt ibi.
q ¶ Stipulationū. Dictū est. s̄. inter quos ⁊ quomodo ⁊ quibus verbis et qual'r vitietur: ⁊ qua lingua ꝯtrahat stipulatio: nūc ponit diuisioneȝ stipulationum. dicit ergo stipulationum ⁊c.
r ¶ In dando. i. ꝓmissione dādi. ⁊ est hec diuisio bimēbris: potest ⁊ tertium mēbrum addi: vt mixta ex dādo ⁊ faciendo vt reddere rōnem: sed sub simplicibus mixtā comprehēdit legislator. ✠ Item sub faciēdo cōprehenditur nō facere. ‡ vt insti. de nup. §. si vxor. ibi/ se abstinuerunt ⁊c. secunda diuisio est trimembris. Azo.
s ¶ Et haꝝ. ergo ⁊ eaꝝ q̄ sunt in faciēdo: q: factū quoddā diuiduū ē. # vt. j. e. l. eadē. §. cato. ⁊ l. in stipulationib⁹. §. operaꝝ. ⁊. s̄. de oper. lib. l. si q̄ñ. Itē vsufru. vt. s̄. de vsufru. l. v. nec obstat # qḋ ē in eo. ti. de ope. lib. l. libertus. §. j. ⁊. j. e. l. stipulationes. q: pro parte nō soluit stipulatori. s. inuito: sed volēdi sic. vel dic nō stipulatori vni: sed vbi pluribus debetur cuiq̄ȝ pro parte soluit. item eaꝝ que in dando quedā recipiūt diuisionem: quedam nō vt statim ponit exemplum.
t ¶ Prestationem. id est vt quis pro parte dando liberetur: pro parte qḋ accipe

✠ Istā glo. sequūt doc. ‡ Sequūt bar. ⁊ alexā. ⁊ vide lati⁹ ia. l. §. fi. j. e. # Dānatur ꝑ bar. p. are ti. alex. ⁊ ia. # Displicet cōiter scrib.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quod accipe volente stipulatore recipere.vt.ff.de vſur.tutor.§.lucius.
Item recipit prestationem partis.vt z heredes promissoris teneantur pro hereditarijs portionibus.

a ¶ Cum decem dari.vt si quinq; soluantur liberatio in parte stipulatio nis continget.Accursius.

b ¶ Aliā.quiv iā stipulat vel iter stipulat factum nam pactū z traditio ne est.vt.ff.de ſer.l.quotiēs.z pari est facere.vt.ff. eo.vbi aūt.§.quid id q̄d. Itēm.q; natura cōis ea rum que sunt in faciēdo est vt nō diuidant:vt hic dicit:q: si pmissor: soluat p parte nō libetak etiam pro parte:z heredes p missoris singuli insolidū tenerētur:ſi fallit vt modo dixi. Item ecōtra natura earū que sunt in dādo est vt diuidantur:sed et illa fallit vt subijcit.i.e. l.in executione.§.p parte. Sunt z alia exēpla de factis.i.e.stipulationes. z facit.l.de accep.l.z per iuſiurādū.§.i.z.ſ. ſi qd in frau.pa.l.iij.§.pe.z ſi ſerui.vendi.loci.§.ſi fundus.z.ff.de ſolu.qui bominem.in prin.z.ff.de cōdi.z demō.in facto.ſi autē quia non est factus velit aliquis agere ad interesse hec actio que ꝑpontur ad interesse reci pit diuiſionem.vt.ff.e.l.ſtipulationes nō diuiduntur.

c ¶ Non fit.nec pro parte quidem.

d ¶ Lanceam.in genere.

e ¶ Soluta fit.ab eo in genere hominem promiſit.

f ¶ In villa parte.id est in aliqua.nec etiam in ea que est soluta inſpecto futuro.Accursius.

g ¶ Liberatio nata est.als in diuersis hominibus recte partes solueren tur quod esset absurdum.ad quod facit.ff.de optio.le.l.ſeruo.et.ff.eo.l. in execu.§.pro parte.z delega.ff.ſi ex toto.§.ſi.z.l.ſi quando.§.ſi.z de le ga.ij.l.ſi quis duobus.Fran.accur.

h ¶ Repeti potest.cōdit.ob causam ſm quosdā.z hoc de rigore iuris.

i ¶ In pendenti.ex equitate que prevalet.vt.ff.de condi.indebi.l.ſi non ſortem.§.ſi decem.

k ¶ Detur.homo vel reliqua pars in eo.et sic posterior solutio tc.vt dicto.§.ſi decem. Sed obijcit.aut soluta pars a pmissore pro parte liberat.z sic nō pendet:aut nihil:z sic in ſolidum remanet obligatio:ergo nō pendet/sed ſtatim vt indebitū potest repeti.Rñ.nec obligatus ‡ est nec liberat.p ea parte.z ſi obijcis.fuit obligatus z nō liberat:ergo obligatus permanet in ſolutione.Rñ.nō ſequit:q; est quoddam medium inter obligationē z liberationē:ſcilz ceſſatio obligationis ad tēpus:nec est extincta.vt.ff.de ſolu.qui res.§.aream. Item nota ex predictis ‡ in fra dicendis q; ſi hominem certum debeam liberot ſoluendo partem.ſi decedā vnuſquiq; heredū p parte tenetur z p parte ſoluēdo liberat. vt.ff.de ſolu.ſi ſtipulat' ſum mihi aut ſticho.§.i.Si in genere teneſ qui dem quiſq; heredū p parte tm/z tamē ſoluendo partem quā modo de bet nō liberatur:q; mirabile est:ſed hoc ideo qua nō ſoluit vt debent. Quid ergo dices:liberat vel non:Rñ.quantum ad preſens tempus in parte liberati sunt.vt.ff.de accep.l.qui hominē.ſed ꝑpter futuri tempus ſictionem in pendenti est donec aliq; ſoluant.vt.ff.de ꝑdi.indē.l.ſi nō ſortem.§.ſi decem.z hoc futuro inſpecto dicit hic etiam in parte ſoluta nō contingere liberationem.ſi ergo ſoluant in eodem intelligetur fuiſſe liberatus:ſi non in preciū hominis condēnabuntur.ille tamen qui impediuit tenetur ceteris.vt.ff.ſami.bercil.heredes.§.ſi sincerto.ſm Azo. ſed videtur q; ꝑ parte hominis in genere pmiſſi ſoluta in parte contingat liberatio.vt.ff.eo.§.ſi tamen.que est contra. Sol.ibi volenti ſtipula tori:hic imito. Adl verius.ibi in ſpecie debebatur. Adl ibi sequētes ſoluunt in eodē homine:z ideo a principio videtur bene ſoluta alia pars. vt.l.ſi nō ſortem.§.ſi decez. Additio. Iſta glo.repobatur hic in oībus tribus ſolutionibus ſm Ja.ideo dic ſm Bar.z oēs ſcrib.in.d.§.ſi tamen.q; ibi loquitur in ſolutione ficta:hicin ſolutione vera.

l ¶ Pamphilum.z ſoluetur pars ſtichi.Accursius.

¶ Ex bis igitur. ¶ Caſus. Dictū est in pri.§.quaſdam ſtipulationes esse indiuiſibiles:z ideo non posse pmiſſorem liberari partem ſoluēdo. Quid erit in heredibus pmiſſoris:nūquid iſti poterūt liberari ſoluendo partem rei deducte in ſtipulatione indiuiſibili? Rñdet iuriſcōſultus q̄ nō.z rōnem ponit:q; natura obligationis non mutatur ꝓpter heredum perſonas.z ideo ſi res deducta in ſtipulationem non recipit diuiſionem heredes tenentur quilibet inſolidum:tñ ſi vnus ſoluit totum pōt ab alijs repetere actione fa.her. ¶ Ex quo. Sicut ſupa dictum est promiſſotis heredes inſolidū teneri:ita verum est ſtipulatoris heredes quēlibet inſolidum habere actionē.licet aliqui dixerint hoc casu quādo ſtipulator qui rem indiuiſibilem fuerat ſtipulatus motif/extinguit obligationem.nō tamen verum est:q; ſtipulatio non euaneſcit ꝓpterea q̄ res indiuiſibilis difficile ſoluit. ¶ Si tamē. Supra dictū est q; quedam ſunt ſtipulationes indiuiſibiles:z q; heredes ꝓmiſſoris rei indiuiſibilis poſſunt quenīri inſolidū hic querit. Titius.ꝓmiſit mihi hominē in genere.moꝛit aūtēq̄ mihi ſoluat relictis duob' vt pluribus heredibus.certuꝫ est q; tenetur mihi q̄libet inſolidū. Item ſi.Expedi to illo membro ſtipulatio nis indiuiſibilis que con ſiſtit in dādo:ponit aliud membum q̄ cōſiſtit in faciēdo.et ponitur ſic cassus vſq; ad.l.eadē. Duo erant:ſc; titius z meuius.titius ſtipulatus est a meuio hoc mō. Spondo mittis mihi meū per te neq; per heredem tuum fieri quominus mihi liceat ire per fundū. Reſpondet meuius.ꝓmitto.poſt hoc moritur meuius.ꝓmiſſor:relictis duobus vel pluribus heredibus.vnus heredum meuij venit cōtra ꝓmiſſoꝛē meuij:nūquid alij heredes tenentur de hoc titio? Rñ.q; ſic indiſtincte ſiue cuꝫ pena ſiue ſine pena facta fit ꝓmiſſio. Sed ponamus ecōtra ſc; q̄ ſtipulator titi? moꝛit relictis pluribus heredibus.vnus heredum ſuoꝝ.ꝓhibetur ire.tunc est differētia an facta ſit ſtipulatio cum pena vel ſine pena.nam ſi pena est adiecta ſtipulatio ni:puta centum/certe cōmittetur iſta pena ad omnes heredes ſtipulatoris inſolidum:tamē alij qui non ſunt ꝓhibiti ſi petant penam poterit ipſis obijci exceptio doli mali. Si vō nullia est adiecta pena/ille de res qui ꝓhibitus est petet tantum intereſſe ꝓ parte ſua. Idem dicendum est in illa ſtipulatione.ꝓmittis mihi per te non fieri quominꝰ? mihi z heredi meo habere liceat:q; ſi cum pena ꝓmittatur/cōmittitur pena omnibus heredibus ſtipulatoris.ſi vō ſine pena potest tantū agere ille heres qui ꝓhibitus est. Et ratio iſtoꝝ est:ſc; quando pena adiicitur vel nō:quia vbi nulla pena adiicitur nihil intereſt eius qui non est ꝓhibitus:ergo non potest agere.ſed vbi pena est adiecta nō queritur vtrum omnium interſit vel vnius tantum:ſed ſolum an cōmiſſa ſit pena vel nō:z inſolidum omnibus heredibus cōmittitur. Item ꝓmiſſoris heredes omnes tenētur:licet vnus ꝓhibuit.ratio:q; interest ꝓhibiti vt a nullo penitus ꝓhibeatur. Fran.accur.

m ¶ Ex bis igitur.q; talis est natura obligationis in genere z alternatiue.vt.ff.dictum est.igitur tc.licet ꝓ parte tñ teneretur:nec miſi pars possit a ſingulis peti. Azo.z ſic de vltimus tñ dnabus dicit vt quando homo in genere vel ſubſtantione ꝓmittitur.

n ¶ Nec heredes.ſcꝫ ꝓmiſſoris non ſolum ipſi ꝓmiſſores.

o ¶ Soluendo liberari.licet non possit peti niſi pars.vt.ff.eo.l.in executione.§.pro parte.

p ¶ Possunt.obijcit ſolutioni eius tc.vt inſtit.qui.mo.tol.ob.in prin. Rñ.hoc ideo q; nec defunctus ſit ſoluēdo tc.vt.ff.ꝓ.ri.§.z.l.in execution.§.pro parte.z ipſi sunt loco vnius.

q ¶ Non eādem rem.totam.

r ¶ Dederint.z vltima ſolutio tc.vt.ff.de.§.ſi decem.

s ¶ Immutat.vt.ff.de ꝓto.ſtip.l.ꝓtoie.§.incertā.z.ff.de ꝑdi.z demō. l.cui fundus. Sed obijcit de marito z vxo.vt.C.de p.do.l.vnica. Rñ. conditio nō mutat:ſed q̄dēatio moderat vt aliter fiat ꝓpone mulieris cū ſuo priuilegio q̄tra maritū z aliter heredibus eius. Item op.de leg. ſ.l.legatarius.ſed hic paſſime:ibi actine. Itē op.ſ.l.eadē.§.ſi.ſed ibi dicens. Itez qd ſi vnus de heredibus diſſentiat:Rñ.ſtatur maioꝝ partī. ces

Appiosbat p Bar. z Ja.

Stipulatio ad herede fit trāsit.

Als ē in l. aliud.

a Actionē. Qr i. 3.fa. ber. l. heredes. §. an ea. in fi. §. Sol. + ibi ventū erat ad estimationē: q; nō prestabat via: sed ad ipsam seruitutē insolidū agunt: licet peruenerit ad eam causam &c. vt. ī. eo. l. pluribus. §. fi. ct. ī. pri. z. ī. eo. l. cristinus. Sz ī si partē fundi cui via stipulatus est alienet corrūpitur stipulatio. vt. 3. de seruit. l. p parte. ratio est q; stipulatio ad actionē: sed quidā hoc casū extingui stipulatorē putāt: q; per singulos acqri seruit nō potest: sed non facit inutilem stipulationem difficultas prestationis.

Per sententiā z acceptilationē vnus ex heredibus promissoris qui tenebatur in genere potest liberari. b. d. Bar.

Si tri hoicm stipulatus cum vno ex heredibus promissoris egerō pars dūtaxat cetero rum obligationi supererit vt exolui possit.

Idēm iuris. Ter. iii.

Idem uris est et in illa stipulatione: mihi heredīq; meo bahere licere. Sed hec differentia illā habet rationē q; ibi vnus ex heredibus phibet non potest coheres ex stipulatu agere cuius nihil interest / nisi pēna subiecta est: nam pena subiecta efficit vt ab illis cōmittatur: quia hic non querimus cuius interfit. cmmuero vbi vnus ex heredibus prohibet eos tenētur heredes: interest cm phibiti a nemine prohiberi.

Idē si pluribꝰ solui.

Vsta illatio placita. et est de mēte ad stipulatorum.

Paulus. Ler. iiii.

Eadem dicemus et si dolum abesse a te heredeq; tuo stipulatus sim: et aut promissor: aut stipulator pluribus heredibus relictis decesserit.

Idem an possit plurib solui.

Ja. dcā dicat Bar.

Idem dicemus et si vnus ex heredibus pluribus stipulatus sit: et aut promissor: aut stipulator pluribus heredibus relictis decesserit.

Hoc ē verū q̄ndo cō sequit p via actō. b. Bar. are. alerā. z Ja.

Et bene b Bar. re. Balerā. z Ja.

b Hoc casu. ad est stipulatore itineris decedente vt ratio sequens probat. Accursius. Azo.

c Putāt. Sz male videbatur cm q; sicut vnus ex pluribꝰ oīus p parte seruitutē acqrere nō potest. vt. 3. de serui. l. p parte. ita stipulatio facta p decessum nō transit ad heredes. q̄ falsum est: imo singulis acquirit.

d Per singulos. i. per quosdā sine aliis. vel dic facile vt statum dicam.

Ista pōt facile diuersis tēporibus. hoc cm vir cōtingit: cōtingere tū pōt. vt. 3. cōia prædi. l. fi. et de seruit. rusti. prædi. l. si vn. in pri. l. 1. ī. eo. l. pluribus. §. 1 si. 2 hoc in imposītione seruitutis in re cōfacienda: vt ibidē dicit. sed hec difficultas nō impedit prestationem seruitutis: vt statim subiicit. ergo nec acgisitionē. Azo.

Idē an possit plurib solui.

Ista illatio placita. et est de mēte ad stipulatorum.

Idē ia. dcā dicat Bar.

e Sz nō facit. valet essi stipulatio z singuli in solidū petere possunt: sed difficile est vt idē plurib solui possit. Azo. sed hec difficultas non impedit quominus insolidū agat. habebit ergo vnus coheredū partē alterius ex quo insolidū agit fm quosdā: z fm hoc qui primo agit obtinet et vtit seruitute. Sed Jo. nō refert ad primū dictū: sed in genere dicit. q. d. impossibilitas vitiat nō difficultas. vt. 3. cōtinuus. §. illud. nam si pauper centū marchas mihi promittat tenef. licet ergo sit difficultas poterit tñ fieri per partes successiue. vt. 3. cōia prædi. l. fi. 2 fm hoc. qui primo agit obtinet: sed nō vtitur seruitute nisi quādo omnes segerint. Arg. d. l. recepturn. 2 facit. 3. de acti. emp. l. fi. si vero nō prestetur via agit ad interesse q̄ō dimiditur.

Immo l mediate lastatis aut vel interpositra ac cepitatiōe liberat bar n to. pau. z est de mente astigutum.

Immo l gis sed hic ptinet libe ratio l solutione ficta thī l soluto ne vera fm bar.

Dis bar. Dr pau.

Obligatōe nō effectu. Ja.

f Hoc ē verū q̄ndo cō sequit p via actō. b. Bar. are. alerā. z Ja.

g Prestationis. i. acquisitiōis. vel prestationis per partes successiue. vt. d. l. receptum. Accursius.

h Si tamen. licet pars stichi soluta non prestet liberationem cū in genere promissus est. et fm hoc dicunt in genere. vt. 2. 3. locutus est.

i Nosem. supra dictū est q; stipulationū quedā ꝯsistūt in nādo: quedā in faciendo: z quedā recipiūt partis pstationē sui natura et liberationē: quedā nō. circa predictā materiā ponitur talis casus: si tamen &c.

k Egero. z parte accepero. Additio. Dic q; immo ex ponitur egero. i. succubuero fm Bar. hic.

l Exolui possit. quo facto priori liberatio ꝯtingit alioquin ceteris nō lentibus manet in suspenso. + hoc. put dicit deberi in genere.

m Ex heredibus. promissoris. Accursius.

Acceptolatum sit. vel liberatio cōtingat ei quādo in specie + velvsq; quo ab alijs soluatur in suspenso sit quādo in genere. sed videtur q; ipse et alij omnes statim liberentur. vt. 3. de accep. l. si ex pluribus. i. rñ. que est cōtra. Sol. ibi in rem: hic in personam. Vel ibi + erant duo rei debendi insolidū: meritō ergo acceptilatione ibi liberatur: hic nō. Vel hic diuisionem recipit + ibi non. porro si debitori generis accepto feratur: et in vna specie generis statim liberatur. vt. 3. de accep. z per iusiurādū. §. fi. is qui nominem. Accursius.

n Idēq; est. i. vt si promissor partē soluerit: vel in partē acceptolatū ei sit vt in residuo teneat fideiussor: z fic acceptilatio p parte fiet: sc̄z q̄ñ spetiē ꝯ in pēdenti sit donec reliqua pars soluat q̄ñ in genere. Accursius.

o Item si in facto. sequif debis q̄ sunt in facīdo. Sed q̄ndo est tūc in obligatione si promittis facere domū an factum: sc̄z precise vel interesse: Argu. q; factum. 3. de aqua plu. arcen. si tertius. §. officium. in fi. Item

p Item si in facto. sequif debis q̄ sunt in facīdo. Sed q̄ndo est tūc in obligatione si promittis facere domū an factum: sc̄z precise vel interesse: Argu. q; factum. 3. de aqua plu. arcen. si tertius. §. officium. in fi. Item

antenatur precise ad factū: Rñ. post moram etiā ad interesse. Vel dic etiā + ad factū agendo potest actor interesse consequi/marime si petat fieri: z si non faceret petijt interesse. Arg. ī. eo. si seruum. §. fi. 2. 3. de cōstitu. pecu. l. pmissor. 2. 3. de oper. lib. qui libertinos. in fi. Itē ne iste lege: sc̄z hec 2 sequentes due sint sibi ꝯrarie distingue an factum est individuum an diuiduum.

Primo casu vt per te nō fieri. aut vnus de heredibus pmissoris. facit contra: tūc omīs tenētur: vt hic. z. l. eadē. in pnc. z. §. aut ecōtra vn⁹ heredū stipulatoris. phibetur: z tūc aut cum pena aut nō vt hic. et ratio differētie est. ī. eo. l. priori. Si diuiduum vt amplius nō pcti/tunc solus qui ꝯtra facit tenef. vt. ī. eo. l. eadē. §. 1. nec distinguif inter heredes pmissoris 2 stipulatoris vel pena sit posita vel nō. z plen⁹ distinximus. 3. si quis cau. l. si seruus. §. fi. plurium.

q Coheredes ei⁹. quilibet pro portiōe heredi tatis: nō ꝑter alienus facturn. Azo.

r Probant. vt et. 3. fa. ber. inter. §. q̄ ex facto. z. l. heredes. §. i illa. Ac.

s Interesse dicemus. nō modo stipulandi.

t Cōmittatur. singuli. et hoc mero iure.

v Si pena. certa.

x Cōmittetur. vt stricto iure oēs coheredes pena petere possint: q; nō queritur cuius interfit.

y Sed qui. licet autē in solidum committatur.

z Probibiti. et ideo eorum interesset.

a Exceptione. que sem per nititur equitate. vt. 3. de excep. do. l. i. z sic ille qui agit petit ꝑ parte sua tantū interesse: z penam. vt. ī. eo. l. eadem. §. cato. z facit. 3. si q̄s cau. si seruus. §. fi. Item. 3. de manu. testa. si ita.

b Tunc ꝑ parte. q; naturalis causa nulla est: quare eis non phibitis cum effectu debeatur. z facit. 3. si quis cau. si seruus. §. fi.

c Stipulatio. q; tantum eius interest: sed coheredum non. Azo.

d Dem iuris. i. eadem pene distinctio: vt z hic pena adiecta cōmittatur insolidū petitio heredibus stipulatoris phibito vno pena non adiecta pro parte prohibiti. R.

e Cm illa. quod in illa per te non fieri.

f Licere. miranda nouitas subtilis subtilitas: quis eam ruminabit: sed hec verba expone vt. ī. eo. stipulatio ista.

g Sed hec differentia. i. pene adiecte vel nō adiecte. Ael ita vt hic stipulatio queratur illi soli qui phibetur non etiam coheredi nisi forte pena stipulatus sit. promissoris autem heredes omnes omnino tenentur vno prohibente. Accursius.

h Ex heredibus. stipulatoris.

i Committatur. stricto iure: aliud per doli exccp. vt dictum est. Accu. Additio. Istud nō est verū in oībus stipulationibus penalibus. f. q; in effectu stipulatio penalis nō cōmittatur si alicuius nō intereset vt colligitur hic ex doctrina Bar. z Ja. qui ponit ser limitationes ex isto ter.

k Quia hic. in stipulatione penali.

l Non querimus. quo ad cōmittendā. vt. ī. eo. stipulatio. §. alteri.

m Heredibus. promissoris. Accursius.

Eadem dicemus. ¶ Casus. Principium huius. l. nihil aliud dicit nisi q; idem est dicendum in hac stipulatione / pmittis q; nullum dolū cōmittes 2tra me: neq; tu neq; heres tū q̄ dictum est. 3. in. §. Item si in facto. sc̄s q; si stipulator relinquat plures heredes/et contra vnū cōmittat dolus: ille solus agere poterit quādo sine pena. pmissum est: secus q̄ñ cū pena. vt. 3. dicti est. Cato lib. xv. Jn hoc. §. ponitur casus. Titius. pmisit mihi aliquid. moritur relictis pluribus heredibus: queritur si contra. pmissionem factū fuerit qualiter heredes teneantur? Et respondetur distinguendo: aut factum quod est deductum in stipulationem est individuum vel indiuiduū. Si factum est indiuiduū veluti facere iter 2 vnus heredum facit contra stipulationem omnes tenentur. z ratione subdit ibi: q; q̄ō &c. Si vō factum deductum in stipulationem

Hāc glo. rāch mēti tenendam ad hoc nota q; actio ad factum et ad interesse pñt fīl agitari z inter tam in eōdē libello. Bologg. z q; ista glo. no. ad. huc q; libel lus pcedit quo petitur vnū vel alij promissor. z fīnō fiat pe titur interesse. Bologg.

lationem est diuiduum sicuti q̃. ꝑmittitur amplius non petere: tunc si vnus heredum venit cõtra stipulationẽ/ipse solus tenetur nõ alij.ꝛ rõnem subdit ibi.differẽte hanc ꝛc.q̃ qñ factũ est indiuisibile nõ põt venire nisi cõtra totã stipulationẽ:sed quãdo est diuisibile potest venire cõtra eã in parte. ¶Sed videam⁹. ¶Pone casum: vt hic in glo.nã nullibi melius ponit. ¶Si is q

duplã. Titius emit fundum a meuio valentem ccc.aureos.ꝛ est stipulatus a venditore duplum precij si fundus euincak. morit meuius vẽditor rẽ lictis tribus beredibꝰ. postea fundus euincitur: querit q̃d agẽt isti bꝰ deꝰ meuij cõtra titium: Rñ.q̃ agẽt qlibet ꝑ ptẽ sua:ꝛ sic qlibet ꝑ cẽtũ. Item ego habebã vsumfru.in fundo tuo.cauꝛ tibi me vsurũ arbitrio bonj viriꝛ restituturũ fundum. finito vsufructu tuo decedis relictis pluribus beredi.nunqd ipsi babe bunt actionẽ ꝓtra me qlibet ꝓ ptẽ sua? Rñ.q̃ sic. Idem est dicendus in stipulatione noui operis nũciatiõe et vãni infecti: vt eodẽ modo ponas casum sicut posit? est in fructuario. Sed videbaꝫ cõtra stipulatiõe vãni infecti:q̃ opus non potest destrui ꝑ ptẽ:ꝫ oportet totus destrui. sed hoc non obstat:q̃ vt agi possit ꝑ ptẽ est introductũ

¶Pena adiecta facto indiuiduo si contra fiat ꝑ vnum ex heredibus promissoris ꝓ parte hereditaria cõmittitur cõtra omnes.in facto vo indiuiduo ꝓ parte contra faciẽtis tantũmodo:sed aduersus ipm promissorem insolidum.b.o.Bar.

¶Cato li.xv.scribit. ¶Pena certe pecunie ꝑmissa si qd aliꝰ factũ fit mortuo ꝑmissore ti ex pluribꝰ heredibꝰ vn⁹ ꝙ quẽ cautũ sit fecerit: aut ab oibus heredibꝰ pena cõmitti ꝓ portione hereditaria: aut ab vno ꝓ portiõe sua ab oibus si id factũ de q̃ cautũ est idiuiduũ sit:veluti iter fieri vel nõ fieri:q̃ qñ in partes diuidi non põt ab oibus quodãmõ factũ videt. At si de eo cautum sit q̃ diuisio nem recipiat veluti amplius nõ agi:tunc cũ heredẽ qui aduersus ea fecerit ꝓ portione sua solũ pe nam ꝑmittere. ¶Differẽtie hãc esse rõnẽ q̃ in ꝓtore casu omnes cõmisisse videntur: q̃ nisi insolidum ꝓestari nõ poterit vt in illa stipulatione per te nõ fieri:neq; per heredẽ tuũ quomin⁹ mihi ire

ad exactionẽ.ꝛ dic plenius vt no.ff.si quis cau.si fern?.ff.si.Accursius.

s ¶Cõmittere.quia actiones hereditarie ipso iure inter heredes diuise sunt.Accursius.

t ¶Prestari.al's peccari.i.phiberi:q̃ peccat qui phibet.Accursius.

v ¶Non fieri.quam habes.ff.eo.l.ij.ff.si.

agere licebat. ¶Sed videam⁹ nẽ idem hic fit:sed magis idẽ ꝙ in illa stipulatiõe titiũ heredẽq; cius ratũ habituriꝰ:ꝛ pa.rñ.nõ idẽ esse. nam hac stipulatione et solus tenebitur qui nõ habuerit ratum:et solus agetur a quo fuerit petitum:idemq; et macello videtur q̃uis ipse dñs ꝓ parte ratũ habere non poterit.

¶Stipulatio dupli fructuaria damni infecti ꝛ de ope.no.nunci.si ad interesse cõ mittitur inter beredes stipulatoris diuidit secus si ad factum.Bar.

¶Si is qui duplam stipulatus est decesserit pluribus heredibus relictis vnusquisq; ob euictionez sue partis ꝓportione sue ꝓtis babebit actionẽ. Idẽq; est ꝛ in stipulatione quoq; fructuaria.ꝛ damni infecti:et ex operis noui nunciatione:restituturꝰ tñ opus et ex operis noui nũciatione ꝓ parte non põt:hec vtilitatis causa ex parte stipulator? recepta sunt: ipsi autẽ ꝑmissori ꝓ ptẽ neq; restitutio: neq; defensio contingere potest.

r ¶Sed videamus.hanc scrupulosam ĩam sic intelligẽ.fecerat.ff.cõparationem inter casum illuz & iter fieri et illum nõ fieri: q̃minus agere ire liceat: nũc aũt obijcit cõtra hãc simlitudinẽ dicendo ne: sed est an in hoc casu iter fieri q̃ est ꝓim⁹ huius.ff. nõ fit idem qõ in hoc sequẽti casu ire agere licere ad quem eum cõparastis: ff magis idẽ qõ in hoc sequẽti de rato:hoc est dicere an nõ sit indiuiduũ:ff magis diuiduum: ‡ vel dic ecõtra vt verbuz hoc nõ referas ad iter fieri ff.eod.ff.sed ad iter nõ fieri: et sic econtra.ꝛ certe dicit ¶Pau.non esse idem ff.eo hoc casu iter fieri q̃ est ff.sto de rato. nam illic de rato est diuiduũ factum: vt subijcit.at hic iter fieri vt ire agere liceret est indiuiduum vt dictum est. Et hoc si habeas pau.rñ. nõ esse idem.ꝛ sic ¶ff.ff. alibi dr ff.eo nõ.ꝛ tunc dic: nec hic cum nõ amplius agi ꝑtipulor non sit idem qõ est cum stipuler per te

* Uterq; intellect? placet bar.ꝛ.p. displiceꝛ rñ Ja.q̃ cõpa ratio fit ad dissimile sicut si fieret de titio nẽgro ad titiũ albũ. tũ dic vt ꝓ eũdem dic in ff. secunde colũ. † Bappha.ꝛ aler. hic dicũt ff? tex. sing. ad hoc q̃ ly promissio de defendẽdo in casu euictionis sit idiuiduũ ex parte heredũ ꝑmissoris si agatur vt defendãt:tũ fecerat pars heredũ stipulatoris. nec ex ꝑte eoꝝ ẽ diuiduum. Alex.tñ dicit hoc sibi nõ placere: q̃ semp ex viraq; parte est indiuidua. ꝓbemus tñ istẽrare opi. Bapb. per istũ tex. duz dicit vtilitatis cã q̃ vna ꝑsona tantũ debeat vicere ff cui ꝑsone est tuta.l. seruũ.ff. eo glo.ff. ꝛ ff pupi.sal. fo.ꝛ sic dic de mus specialiter parte stipulatoris.Bolog.

in vtilitatẽ stipulator: quare ꝛc. Quid autẽ in ꝑmissore vãni infecti vel duple euictionis? Dicẽdũ est q̃ heredes ꝑmissoris nõ possunt liberari satisfaciẽdo ꝓ parte:ſz opꝫ quẽlibet quẽmiri insolidũ. Fran.accur.

a ¶Eadem.que dicta sunt in illa parte nõ fieri:ꝛ alia pri.Accursius.

b ¶Certe.id est certa pena.

c ¶Factum sit.q̃ ꝑmissum est.

d ¶Pluribus heredibus.promissoris.

e ¶Fecerit.ꝛ sic obligatio inceperit ab herede.

f ¶Aut.id est aliquando.

g ¶Hereditaria.ſz tantum.

h ¶Aut.aliquando ꝛc.Accursius.

i ¶Ab vno.vt si pena erat in.xx.ꝛ.iiij.erant heredes cadat contra faciens in.v.ꝛ alij nullo modo.

k ¶Ꝓo portione sua.quilibet etiã vno solo faciẽte cõtra ꝑmissionem.

l ¶Ab oibus.cõmittitur ſz pena ꝓ portione hereditaria.

m ¶Non fieri.ſz cũ ꝑmisi per me nõ fieri quominus per fundũ meũ tibi agere liceat.R.ꝛ ſm hoc supplebis nõ fieri:ſz per me ꝛc.sed hoc erem plum nõ videtur bonũ:q̃ inter hoc q̃ bic exigitur:‡ ꝛ illud q̃ nõ modo specificatur:ff.ꝓ me nõ fieri ꝛc.fit.ff.similitudo.ibi:differentie ꝛc.vſq; illuc:sed videamus ꝛc.sed potes tueri vt dicas q̃ ibi fit silitudo.ff.inter primũ ff.iter fieri:ꝛ hoc cõm per te nõ fieri:q̃ satis placet. Vel dic nõ fieri:ſz aliquid aliud per q̃ impediatur meũ iter.at illa per te nõ fieri quomin⁹ mihi agere licet est generalior.prima placet. Sed q̃ est differentia inter hãc stipulationẽ iter fieri/ꝛ hãc scõam ꝑ te nõ fieri ꝛc.Rñ. prima vt fiat ꝓ ꝑsetur:scõa vt ꝑsistitum nõ impediatur.ꝛ forte alius ꝑsisteraꝫ.nõ ille qui modo ꝑmittit non impediturum.

n ¶Factum videtur.sed ille tenetur familie bercisciũe coberedib⁹.ꝛ facit.ff.de ope.no.nun.l.de pupillo.ff.si plurium.Accursius.

o ¶At si de eo.ſz facto.secus autem in dato promisso.i.in promissione dandi.vt.ff.l.ꝓori.ff.si.Accursius.

p ¶Qd.id est quia.

q ¶Diuisionem.speciale in hoc facto q̃ sit diuiduũ.sed sui natura oĩa facta sunt indiuidua.vt.ff.eo.l.ij.in ꝓin.

r ¶Non agi.condictione certi que ex mutuo vel ex stipulatu descendit. R.vel alia etiam actione.Accursius.

s ¶Solũ pena.cõmittere.ff.l.ꝓri.ff.si.cõtra.fol.cum aliquid fieri vel nõ fieri ꝑmittitur hec distinctio diuidui ꝛ indiuidui est adhibẽda:ibi cum aliquid dari ꝑmissum est ſm Jo.idem ſm Jr.ꝑ hec verba distinctio diuidui et indiuidui ad factum pertinet non ad dationem ꝛc.ratio est: q̃ qñ ab vno dari debet melius potest ꝑ aliũ dari ꝙ̃ vnius factum ꝑ alterum explicari:et ideo non imputatur cohereditori non adimpleat fa ctum alterius cũ est diuiduũ.nec etiã potest facere coheredes habere rata tum sicut potest ꝓ eo soluere.vel bic ꝛ ibi cõmittitur:sed non quantum

Factũ qñ. p q̃ diuisionez recipit regularit contra.

* Ista non placet bar.

‡ Ibi loqꝫ qñ res ẽ plurũ ꝛpe cautionis. bar.

† Intelligẽ q̃ partis cularis solutionẽ impedit cõmitt? ea cũ ꝑsone q̃ libet ꝓ parte tenet. Bar.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Stipulationuz. ¶Casus. In hac.l. ponitur diuisio stipulationũ: quia alie sunt iudiciales. alie sunt pretorie. alie ꝯuentionales. alie cõmunes tam pretorie ꝙ iudiciales. ⁊ ꝓsequitur per ordinem declarando dicens ꝙ iudiciales sunt que proficiscunt a mero iudicis officio: vt est cautio de dolo. Exemplum. Creditor cum sibi solutum est: debet reddere pignus debitori. et cũ hoc iudicis officio cõpellitur cauere ꝙ pignus illud nulli alteri vẽdidit. vł si sit res immobilis ꝙ nullã seruitutẽ illi rei pignorate imposuit. Pretorie vero stipulationes sunt quas ꝑtor introduxit: vt est stipulatio dãni infecti. ⁊ cũ his etiã cõtinentur edilitie stipulationes: quia ediles pretores erãt. Cõuentionales stipulationes sunt que fiũt inter cõtrahẽtes: vt si vẽdo tibi librũ certo precio: ⁊ cum hoc stipulor a te ꝙ vadas ꝑ me romã. quia hec stipulatio est conuentionalis. Cões stipulationes sunt que proficiscuntur a iudicis officio/et a pretoris iurisditiõe: sicuti est rẽ pu. sal. fo. nam aliquado hoc fieri precipit iudex: aliqñ ipse pretor. Item duple stipulatio ꝑ aliqua re vẽdita venit a iudice: et ꝑ animali forte morboso venit ab edilitio edicto. ¶Stipulatio. Nunc post diuisionẽ stipulationũ ponit diffinitionẽ stipulationũ dicens ꝙ stipulatio est verboꝝ conceptio/qua ille qui ꝑmittit interrogat⁹ ꝑmittit se facturũ id qđ ab eo petit. Satis acceptio aũt est stipulatio que continet ⁊ secũ trahit fideiussorẽ vel pignorum dationem. ⁊ ponit similitudinẽ: qꝛ sicut satisfacere est soluere qđ debemus/ita satisaccipere est dare fideiussores vel pignora qbus quis cõtentus esse debet qui fideiussores vel pignora obligabũtur sicut principalis promissor. ¶Si fortem. Titius ꝑmisit mihi. c. soluenda in festo pasche: ⁊ si nõ solueret tunc ꝑmisit penam. l. aureorum. moritur titius relictis duobus heredibus. vnus heredũ soluet medietatem sortis: scilꝫ l. termino adueniẽte: alter heres nihil soluit: querit an nihilominus pena. l. cõmittatur insolidũ? Et rñ. ꝙ sic cõtra ambos heredes. sed ille q moram fecit in soluendo debet seruare coheredem suum indẽnem. Idẽ est si arbiter ex cõpromisso facto sub pena tulit sententiam. nam si vnus heredum paruit sententie/alter nõ: nihilominus cõmittitur pena insolidum. nam in huiusmodi stipulationibus nõ potest aliter cõstitui quin nõ fiat iniuria stipulatori. Fran. accur.

☞ Hic ponit tertia diuisio stipulationũ quadrimẽbris: nã oĩs stipulatio siue contineat dari/siue fieri: itẽ siue sit diuidua siue indiuidua est/vel iudicialis/vel ꝑtoria/vel ꝯuẽtionalis/vel cõis. de qbus pone exẽplũ vt in tex. vsqꝫ ad. §. stipulatio. Pau.

Pomponius. Lex. v.

Stipulationum alie iudiciales sunt: alie ꝑtorie: alie cõuentionales: alie cões tam pretorie ꝙ iudiciales[a]. ¶Iudiciales[b] sunt dũtaxat q̃ a mero iudicis officio ꝓficiscuntur: veluti de dolo cautio[c]. ¶Pretorie[d] q̃ a mero ꝑtoris officio ꝓficiscunt: veluti dãni infecti. Pretorias autẽ stipulationes sic exaudiri oportet: vt in his contineant etiã edilitie: nã ⁊ he a iurisditione veniũt. ¶Cõuentionales sunt que ex ꝯuẽtione reoꝝ[e] fiunt: quaꝝ[f] totidẽ genera sunt quot pene dixerim rerũ cõtrahendarum. nam[g] ⁊ ipse ex verboꝝ obligatione fiunt ⁊ pendent ex negocio cõtracto. ¶Cõmunes sunt stipulationes veluti rem[h] saluã fore pupilli: nã ⁊ pretor[i] iubet rẽ saluã fore pupillo caueri et interdum iudex si aliter[k] expediri hec res non põt. item duple[l] stipulatio venit a iudice[m] aut ab edilitio[n] edicto.

☞ Stipulatio sumit ꝑ interrogationẽ ⁊ rñsione: ⁊ dꝫ ꝯtinere aliqd i futuꝝ ꝓstãdũ. Satisdatio võ sumit ꝑ ꝓncipali obligatione ⁊ accessoria: puta fideiussoris. Pau.

¶Stipulatio aũt est verborum cõceptio[o]/quibus is qui interrogatur daturum facturũve[p] se id qđ interrogatus est[q] respondet.

☞ Satis acceptio est cuꝫ fideiussore. h. d. Bartolus.

¶Satis acceptio est stipulatio que ita obligat promissorẽ[r] vt expromissores[s] qꝫ ab eo accipiãtur: id est qui idẽ promittãt[t]. satis autem accipere[v] dictuꝫ est eodẽ modo quo satisfacere[x]: nã qꝛ id quo quis cõtentus erat ei prestabatur sati fieri[y] dictuꝫ est. ⁊ similiter qꝛ tales quibus ꝯtentus qs futurus esset ita dabãtur vt verbis obligarentur: satis accipi dictum est.

☞ Protestatio partis ab vno ex coheredibus nõ impedit quin pena cõmittatur insolidum in obligatione dandi. Bar.

¶Si sortem ꝑmiseris ⁊ si ea soluta non esset penã etiam si vnus ex heredibus tuis portionem suã ex parte[z] soluerit: nihilominus pena committetur[a]/donec portio

a ¶Ex iudiciales. i. simul. Jo. Sꝫ certe nõ quattuor immo tres species tñ videntur: scꝫ iudiciales: cõuentionales. ⁊ cõmunes. vt. ĩ. de preto. stipu. l. j. in prin. que est cõtra. Solu. vt ibi. ✠ Item facit institu. de diui. stipu. ⁊ plene dic vt ibi. Accursius.

b ¶Iudiciales. scꝫ stipulationes. Accursius.

c ¶Cautio. cum super aliqua alia re principaliter cognoscit: et ex officio iudicis cautionem interponit. iudicialis est cautio vt de dolo: vt hic. et est exemplum. s̃. de pigno. actio. l. creditor. ⁊ de rei vendi. l. si post acceptum. Accursius.

d ¶Pretorie. cum principaliter aditur vt caueat: vt cautio dam. infec. vt subijcit. ⁊ s̃. de dã. infec. l. pretor. §. in eum. ‡ ⁊ l. dies. §. hoc autem. et. l. hoc amplius. in ꝓn. Itẽ cautio legatoꝝ. vt. s̃. vt le. no. ca. l. j. in ꝓnc. Item edilitie quãdo emptor agit cõtra venditorem vt caueat de vitijs et morbis vt subijcit. vt. s̃. de edil. edic. l. j. §. aiũt. ⁊ l. si vẽditor. ⁊ l. itaqꝫ. ⁊ l. ediles. quia ⁊ hi ediles erant pretores. vt instit. de iure na. §. pretorum. ⁊ sic iste cautiones veniunt a iurisditione pretoris. vt subijcit. vt instit. de diui. stipu. §. pretorie. Item differunt scꝫ pretorie ⁊ iudiciales: quia pretorias ♯ induxit pretor mortuus: sed iudiciales alij iuris prudentes. Sed Jo. etiam addit aliam differentiam ♯ qꝛ pretorie sunt que per solum iudicem ordinarium interponũtur. iudiciales que per quẽlibet etiã delegatũ. Sed videt ꝙ cautio dãni infecti sit cõis. vt. s̃. de dam. infec. l. j. ⁊. iiij. ⁊. ĩ. §. cõmunes. sed ibi statim dices. Cõmunes ✠ autem sunt que qñqꝫ principaliter qñqꝫ secũdario petũtur: vt rem pup. sal. fo. si enim tutorem legitimum habeo: ob hoc ipsum iudicem adeo vt satisdet. Item si non habeo adeo vt habeã ⁊ satisdet ⁊ sic secũdario. Item si plures sumus tutores possum adire vt ⁊ tutor solus administret ⁊ satisdet vel pmittat mihi administrare ⁊ recipiat satisdationẽ/⁊ sic secundario. vt insti. de satisda. tuto. §. i. ⁊. ij. Itẽ cautio de rato. qđ dic vt insti tu. eo. §. cões. Sed hic videt appellare cões que a ꝑtore mortuo interponũtur ⁊ per iudicẽ viuentẽ expediuntur. vt. ĩ. eo. §. cõmunes. sed dic vt ibi. Accursius.

e ¶Reorum. id est cõtrahentium.

f ¶Quarũ. q. d. vbicũqꝫ et in quacũqꝫ re põt fieri alius contractus ⁊ stipulatio tenebit regulariter: sed fallit quãdoqꝫ. ⁊ ideo dixit pene vt ꝑpter rem sacrã ⁊ religiosam ⁊ liberum hominẽ quoꝝ vẽditio valere põt inter ignorantes/non autẽ stipulatio. ‡ vt. s̃. de ꝯtrab. emptio. l. ⁊ liberi. ⁊. ĩ. eo. inter stipulantẽ. §. sacram.

g ¶Nã. q. d. bene dixi fere vbi põt fieri ali⁹ ꝯtractus potest fieri ⁊ stipulatio: qꝛ et post celebratum cõtractum põt supponi. et hoc est nam ⁊c.

h ¶Rem. que necessaria est: vt. s̃. qui satisda. cog. l. de die. §. tutor.

i ¶Nã ⁊ pretor. mortu⁹. sed si hac rõne dicat communis/ergo oĩs pretoria est cõis: ⁊ sic de dãno infecto. vt. s̃. de dã. infec. l. j. et. l. iiij. §. i. vnde dic ꝙ istud nõ est ꝓbatio ꝙ sit cõis: sed ꝓbat dictam stipulationeꝫ debere interponi: hoc modo bene dico debere eaꝫ interponi. nam ⁊c. Accursius.

k ¶Si aliter. id est si sine iussione non caueat.

l ¶Item duple. nõ solũ superior est ꝓbabilis ⁊ interponẽda: sed ⁊ hec.

m ¶A iudice. viuo.

n ¶Ab edilitio. vt seruo vendito ⁊ alijs preciosis rebus. vt. s̃. de euict. l. emptori. ⁊ hec est cõmunis: quia principaliter ⁊ secundario potest adiri iudex super talibus. Accursius.

o ¶Cõceptio. ex qua oritur obligatio que verboꝝ dicit. ⁊ sic aliud est stipulatio: aliud verboꝝ obligatio: sed quidam dicunt idem esse. ♯

p ¶Daturũ facturũve. in futurũ. ⁊ licet etiã dicat dare. tñ pro futuro ponitur: scꝫ in id tẽpus quo est faciẽda solutio. nõ ergo valet si dicã ꝑmittis ꝙ das: vel ꝑmitto ꝙ do. fallit in illa sanum esse ⁊ similibus. vt. s̃. de euic. l. si ita quis. Item in iudicio sisti. ♯ vt. ĩ. eo. quotiens quis. ⁊ forte qꝛ verba infinitiui modi etiã ad futurũ respiciũt: ⁊ ideo dicunt infinita: qꝛ omne tẽpus respiciũt. recte eñi dꝛ ✠ volui legere: volo legere: ⁊ volam legere. Item secus ‡ est in pacto. vt. s̃. de pac. tale. in prin.

q ¶Interrogatus est. secus si ad aliud rñ. Quid si se facturum vel curaturum ꝙ alius quid det vel faciat? Rñ. de se ꝑmittit. Item opponitur s̃. de euic. l. qꝛ dicit. vbi fit per verba presentis temporis. sed ⁊ ibi interpretat ꝑ interesse poni: vt ibi dꝛ. Additio. Dic ꝙ ibi loquit qñ qs promittit de facto alterius per verbũ presentis temporis. Pau.

r ¶Promissorem. i. principalem reum.

s ¶Expromissores. i. fideiussores.

t ¶Promittant. modo plus interdum minus.

v ¶Accipere. ex parte stipulatoris.

x ¶Satisfacere. ex parte promissoris.

y ¶Satisfieri. pignoꝝ vel fideiussoꝝ datiõe vel solutione. vt ⁊. s̃. de pig. act. l. si rem. §. fi. ⁊ l. seq. ⁊ facit. s̃. qui satisda. cog. l. j. ⁊. ĩ. de v̈b. sig. satisda. ⁊. ĩ. de ꝑto. stipu. l. ꝑtorie. ⁊ de colla. bo. l. j. §. iubet.

z ¶Ex parte. al's ex parte. al's ex sorte.

a ¶Cõmittetur. etiã insolidũ vt tantũ pro parte hereditaria oẽs teneantur. et etiaꝫ qui suam partem soluit insolidum: sed ꝑ parte soluta obstat exceptio opposita a soluente. vt. s̃. si quis cau. si seru⁹. §. j. ſm Azo. Sꝫ Joan. dicit ♯ nõ obstare excep. etiam pro parte soluentis ⁊ iuberet illi verbo: nec eñ ⁊c. in fi. huius. l. ⁊ alia qua dicit nil prodest ⁊c. vt. s̃. fami. hercis. heredes. §. in illa. qꝛ ista loquitur in cõtractibus: illa si quis cau. in iudicijs. ♯ Item videt pro parte tñ cõmitti pena. vt. s̃. eo. l. eadem. §. cato. ibi/at si de eo ⁊c. Sol. vt ibi. ✠ Item cõtra. s̃. si quis cau. si seru⁹. §. j. Sol. ibi in facto. vel ibi in iudicijs vt dixi. Sed oppo. his solutionibus ex eo qđ subijcit stare sententie arbitri. nam stare sententie factũ est ⁊ diuiduũ: sed speciale ne lites multiplicẽtur ⁊ metu pene pareatur sñie.

Soluatur

✠ Dic ꝙ ibi diuidit vna spẽs scꝫ ꝑtoria. hic diuidit stipulatio ꝑ sui generalitate. Bar. Pau. ⁊ alexã.

‡ Versi. est sub. §. d eo:

♯ Istaꝫ differentiã approbãt bar. Bal. ⁊ alex. P. ⁊ Ja.

♯ Et male ſm. p. alex. et ang. ⁊ est de mente aliorꝫ scribẽ.

✠ Dic ꝙ cõmunes dicũtur q̃ requirũtur in qbus dam casib⁹ ꝑuice a ꝑtore mortuo i qbusdaꝫ ab alijs iurisconsultis bart. pau. alex. ⁊ Ja.

‡ Reprobat ꝑ bar.

♯ Capiẽdo stipulatione pro eius effectu. bar.

♯ Vel dic ꝙ non fallit et in illis legibus ꝑ vba pñtis tpis interponit stipulatio tamẽ refertur ad tps futurũ ſm bar.

✠ Idẽ bar. p. alex. ⁊ ia.

‡ Immo idẽ ſm bar. pau. ⁊ Ja.

♯ Et bene bart. d. ⁊ ia.

♯ Vel ꝑpa ratorijs in dictoꝝ. bar. pau. ⁊ alex.

✠ Ibi loqt qñ pẽa adijcit facto diuiduo. h qñ pẽa adijcit dationi diuiduo. bar. P. et Ja. in contrarium.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Soluat.nã hoc erat in pmissione.s.penã solui/nisi tota fors soluat. vt.ff.de act.emp.lucius ide in pignore.vt.C.de distrac.pig.quãdiu.

b ¶ Si vnus.compromittentium: cum essent plures ex vna parte.vel vnus beredum.Ego.

c ¶ Non paruerit.vt cõmittat insolidũ.i.in totũ vt teneat quilibet pro parte.vt.ff.Accursius.

d ¶ Iudicis.i.arbitri.

e ¶ Et.qui paruit.

f ¶ Debet.fami.berciscũ. vel cõi diui.ppter penaz eius facto cõmissam.

g ¶ In his stipulationibus.que fez fiunt in contractibus.

b ¶ Cõstitui põt.cũ offis heredes ẽ tum ad hanc obligationẽ p vno z vicem vni⁹ suffinciat.¶ vt ff.de cõdi.z demon.l.cui fundũ.Itẽ qõ de forte solutũ est cõputat in penaz nili adiecta cẽt vtrũq; fiat non soluta pecunia tota.vt.ff.de except.do. apõ.ff.labeo.z de trãsac. l.qui fidem.Si queras que est ratio inter danda et facienda:R̃n.vt diri in.ff.cato.Vel dic.ppter singularia precepta pecunie.vt.ff.si cert.peta.l. singularia.Item not.q quidam dicit q fi vnus partẽ soluat p rata et de forte z de penavidet solusse:ed hoc vnde.Itez fact.ff.eo.l.in executiõe. ff.item.Accursius.

Is cui.¶ Lasi⁹.Titio tã⁹ pdigo fuit interdictum bonis queritur an sibi stipulãdo ac quirere possit:Et r̃n.q fic.sed nõ potest promittendo alteri se obligare/ vel aliquid dare.z ideo si pro sua promissione dederit fideiussoꝛe nõ va let tanto:nec fideiussor obligabitur.Fran.accur.

i ¶ Is cui bonis interdictũ est.ppter pdigalitatem.vt.ff.de cu.fu.l.i.in prin. Sed qro an statim a lege vt furioso etiã anteꝙ interdicat.bonis: qõ videt:q similis est furioso.vt.ff.de tuto.z cura.da.ab bis.is q. Sz dic cõtra ff.fs vt domũ fact aut interdictio de fit in cura primi agnati.Itẽ quid si nõ pdigo vt pdigo detur curator:videt nõ tenere.vt.ff.de tuto. et cura.da.l.fere.Alij cõtra.¶ Item collige ex filis est pupillo.vt mstit. de auc.tu.in prin.z.i.de castre.pecu.l.ex castrensi.ff.

k ¶ Pro furioso.immo videtur teneri pro vtroq;.z.ff.de fideiuss.l.mar cellus.Solu.vt ibi.Accursius.

Impossibilis.¶ Casus.Sta.l.ponit differẽtiã inter cõditionẽ impossibilẽ cõceptã affirmatiue:z cõditionẽ impossibilẽ conceptam negatiue.nam si dico bo modo.¶ Promitto tibi si digito celũ tetigero. nulla ꝛa trabit obligatio.Si aut̃ dico bo modo.si digito celũ nõ tangã promitto.c.certe statim ero obligatus.Fran.accur.

l ¶ Scio pitur.affirmatiue:si digito celũ tetigeri.vt mstt.de imuti.stip.§. si impossibilis.sed in legatis dic vt mstt.de leg.§.fi.z de here.instit.§.pe nul.¶ Item dic impossibilẽ de natura vt dirimus:vel de iure:vt q;tur pis.vt.i.eo.si plagij.Item facit.ff.si.ti.i.l.non solum.

m ¶ Non ascendero.z sic in nõ faciẽdo:cũ eñ eus cõtraria sit impossibilis ergo ista necessaria ideoqꝫ vera.z presens.¶ Preterea cuꝫ ille qui stipulatur sub cõditione:que oino est certitura pure.i.non in die videat stipulari.vt.ff.de noua.si pupillus.§.qui sub cõditione.ergo qui stipulatur sub ea qꝫ iam est vere puriſſime stipulatur.Item facit.ff.de here.instit.l.seruum meum.§.i.z.i.l.priori.in fi.Accursius.

Illa stipulatione.¶ Casus.¶ Promisi tibi hominem certum vel equum certum soluere in festo pentecostes.z si nõ soluero illo termino promisi.r.nomine pene.homo promissus vel equus moritur infra terminũ:queritur vtrũ pena statim possit peti:Et dicitur hic q est dies promissionis expectãdus:qz tota obligatio est cõprehensa sub cõditione.z sub die.z licet ante cõditionẽ sit pena cõmissa:tñ dies in quem erat collata est expectãdus qui adhuc superest.Sed si pmitto hoc modo.Si intra festum pasche non tetigero digito celum promitto decem. certe statim cõuenior potero.Fran.accur.

n ¶ Decem dare.fez kalendis.Accursius.

o ¶ Agi possit.cum certum sit iam de stichо agi non posse.

p ¶ Sub conditione.fez si stichum non dederis.

q ¶ Et in diem.fez in kalendis.

r ¶ Dies tamẽ.qui impedit ne agatur.nam dies pars stipulatiõis est. vt.ff.de eden.l.i.§.diem.z facit.ff.eo.si ita stipulatus.Sed contra.j.eo. hoc iure.Solu.vt ibi.Accursius.

dis stichum non dederis decem dare[n] spondes:mortuo homine queritur an statim ante kalendas agi possit[o]?Sabinus z proculus expectandam diem actionis putant:quod verius est.tota enim obligatio sub conditione[p] et in diem[q] collata est:z licet ante cõditionẽ committi videatur dies[r] tamen supererit:fz cũ eo qui ita pmisit si intra kalendas digito celum nõ tetigeris agi protinus potest. hoc z Marcellus[a] probat.

¶ Potest quis agere sine actione cum speratur oriri in contestatione.hoc dicit Bartolus.

Pomponius. Lex.ix.

Si titius z scius separatim[t] ita stipulati essent fundum illum si illi non dederis:mihi dare spondes:finez[u] dandi alteri foze quo ad iudicium[v] acciperetur:et ideo occupantis[x] foze actionẽ[y].

Idem. Lex.x.

Hoc iure[z] vtimur vt ex hac stipulatiõe si lucius titi[a] ante kalendas maias in italiã nõ venerit decẽ dare spondes:non ante qcꝫ peti possit[b] q̃ exploratum sit ante eam diem in italiam titiuz venire non posse[c] neqꝫ venisse:siue eo viuo:siue eo mortuo id acciderit[c].

s ¶ Et marcell⁹.qz sublato principali.s.promitto si digito celum nõ tetigero tollit accessionum.Sz intra kalẽdas.z facit.ff.de pri. et.ff.si qs cau.si eñ.§.bõ silli.z.j.e.veluti.§.fi.

Titius. ¶ Casus. Eram⁹ duo:tu petrus z ego ioãnes.dixiti titio.¶ Promitz mihi dare hominẽ sitioãn⁹ de deris.postea ego dico similiter titio.¶ Promittis mihi dare cẽdam homi nem si petro nõ dederis. ille promittit nobis amboꝫ separatim.querit nũc qñ erit finis dãdi alteri nostrũ/ita q̃ soluendo vni nostrũ ipse titius nõ possit ab alio cõuenir:R̃n.q finis erit dãdi vsqꝫ ad lit.cõtest.qz tunc illius est melior conditio qui pri⁹ occupauerit per litis cõtestationẽ. Fran.

t ¶ Separatim.incõtinẽti vel non.Accursius.

v ¶ Finem.i.terminũ.nãvsqꝫ tunc quo fiet contestatio ab vno poterit alij solui.Accursius.

x ¶ Iudicium.saltẽ de facto.z tũc ipsa cõtestatiõe incipit ei cõpetere actio ẽqm anteꝙ ad iudiciũ ita de facto veniret nõ cõpetebat actio:fz si obyciat nõ hz actionẽ ante conte

y ¶ Stationem:ergo nõ potest agere:R̃n.immo.Argu.j.eo.l.si decẽ.

z ¶ Ita.j.eo.in pin.z.i.de indebitũ.z diri.C.eo.l.nuda.

a ¶ Nõ ergo expectaꝫ qõ desinat posse alteri dari.z sic est ꝛra.j.eo.ita stipu.Solu.speciale i perplexis: vt hic.ff.de ꝛdi.instit.l.si titi⁹.Vel fingit¶ impossibile alij dari cũ li stem cõtestatus sum qõ inmuit finẽ dãdi ꝛc.Vel distingue ¶ aut in eadẽ persona si mihi stichũ nõ dederis.r.mihi dabis:vt ibi.aut in diuersis:vt hic:sicut si stipuler fundus mihi dari aut titio.vt.j.de solu.q res.§.q stipulaf.vbi quidem si postea petam amplius titio dari nõ potest.vt.j. de solu.si quis stipulatus fuerit decem in melle.in fi.Alij faciũt vim an est eadem res vel diuerse:vtsi non dederis mihi stichum dabis mihi decem:vt ibi.at hic eadem res.Accursius.

b ¶ Occupãtis.i.qui prius egit lit.ꝛtest.alꝫ aliter sumit verbũ occupare.vt.ff.de pecu.l.si vo.Item facit.j.de inmur.muriaz.in pn.Itẽ facit ff.de leg.ij.si titio.z de adi.leg.l.ij.§.fz cũ qs.z de ꝛsti.pecu.l.pe.Itẽ no.q locus est gratificationi anteꝙ petas vt possit dari curvult.vt.ff. de relig.l.fi.z de leg.ij.l.si quis.§.fi inter duos.Accursius.

c ¶ Actionem.cum effectu z precise.Accursius.

Hoc iure vtimur.¶ Casus.¶ Promisi tibi centũ aureos si titi⁹ ante festum pasche in italiam nõ venerit.certe nihil peti poterit a me donec titius tantũ tardauerit venire in italiam qõ certum sit ipsum ante pascha venire in italiam nõ posse:siue mortuus sit titius: siue adhuc viuat.Fran.accur.

a ¶ Peti possit.quia nec debet.

b ¶ Nõ posse.si ergo exploratũ sit nõ posse venire fz ante diẽ poterit agi. et sic est ff.de.eo.l.in illa.Sol.hic fz dicat q nõ possit peti anteꝙ sit certũ et sic est ff.de.eo.l.in illa.Sol.hic fz dicat q nõ possit peti anteꝙ sit certũ eũ venire nõ posse/nõ tñ sequit q̃ possit statim peti:cũ certũ sit eũ venire nõ posse ẽm.B.Vel hic põt peti ante de rigore:fz obstat exceptio de equitate ante kalẽdas ẽm ff.so.vel ibi cũ obligatio est in die:qz ita vide tur repetisse r.kal.dare spõdes.z est ratio quare ibi videat repetisse.r. kal.q stichũ dare:sicut decẽ est de ei⁹ facto. ¶ at hic nõ est repetitio de kal.qz stichũ dare:sicut decẽ est de ei⁹ facto. ¶ at hic nõ est repetitio de kal.qz stichũ dare:sicut decẽ est de eius facto/sed tñ dare decẽ ẽm Joã. kalẽdis:qz titium venire nõ est de eius facto/sed tñ dare decẽ ẽm Joã. Vel hic diri ante kalendas:ibi in kalẽdis. ¶ Vel ibi ¶ incipit a pactione vel ibi ff.de.eo.l.si quis.§.fi inter duos.Accursius.

c ¶ Acciderit.si ergo iam tunc mortuus erat cum fiebat stipulatio p:o

† Wal.in.l. si qde.C.de excep. l.pe.col.2 alexã. hic reputat istũ ter. singu.ad ff q q vbicũq; deducit in iudicio aliqd cõditionale vel tale qd qs sit fundamentũ inte tiõis nostre illud additio nale vel illis fundamẽtis q pri⁹ z an oia liquida ri.Bolog.

* Illa lex nihil facit fm bar.

* Sic ia ista iura nihil faciunt fm Alexan.

* Ita ẽ ẽa Alexã.

* Repropbaf q bar.

† Jdẽ bar. fam. z alex. conclude ẽ dictum q de equitate fol uẽtis p pte nõ ẽmittit.

† Jdẽ bar. Ang. z Ja.

* Appiobaf q Bar. dal. Ange. p. z Ja.

† Jta glo. appiobant Bar. ange. alex. z Ja.

* Hec non placet qz est cõtra. cõmissa. de electi. vi ff. bar.

* Reproba tur per bar.

* Ista sunt diuinatoes fm bar. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

tinus peti potest.⁊ facit.ff.de acquir.here.l.si quis heres.Accursius.

HIlius pū. ¶Casus. ¶Pater meus erat captus ab hostibus.ego qui remāsi in ciuitate stipulat⁹ sum: querit an patri meo acqrā? Et rn. q̄ est in pendenti hmōi acquisitio.nam si pater meus reuertatur erit sibi per me ista stipulatione acquisitū.si autē moriat̄ pater apud hostes erit mibi acquisitum per istam meam stipulationem.Fran.accur.

a ¶ Ab hostibus.fingēte iure postliminiū semp in ciuitate fuisse.⁊ facit.ff.de capti.⁊ postli.re.l.bona eorū.§.q̄ si filiꝰ.⁊ de stipu.ser.l.si seruꝰ.§.seruꝰ capto.Accursius.

SI ita. ¶Casꝰ. Titius stipulatus est a meuio hoc modo.Da bis mihi.r.aut.v.meuꝰ respondet simpliciter.da bo.querit quid meuius debeat? Et rndet iurisconsultus q̄ tantū.v.debet. Item si ꝓmitto hoc mihi do.Ego dabo tibi infra festuꝫ pasche.idem est ac si diuissem dabo tibi ifesto pasche:q̄ petere non poteris nisi festo pasche transacto.Idem si stipulatus quis fit hoc modo. Dabis ante festū pēthecostes.dabo:quia nō potcrit peti nisi trāfacto festo.h.d.cū.l.fe.Fran.

b ¶ Spondes.ti respondisti simpliciter:⁊ sic l̄es q̄uenti casu.

c ¶ Debent.precise.q.d. non alternative.

+ Docto. h cōiter itelligūt istū rer. q̄ vbicunq; tꝫ adducitur ad solutionem ꝑfa debitoris q̄ paria sūt vt cere in kale diouel ante kalendas. Bolog.

d ¶ Ianuarias.q̄ plus est.Accursius.

e ¶ Februarias.quod minus est.

f ¶ Stipulatus fueris.id est cū q̄ minꝰ est intelligit precise cū in electione ꝓmissoris est vtrūvelit prestare.⁊ facit.ff.de arbi.l. dic.§.quarto.⁊.j.eo.inter stipulan.§.diuersa.⁊ l.si itaq; stipula.fuero.et j.de fideiuſ.inter eos,in prin.+accursius.

g

+ Vtꝫ glo. seq̄tur imo. ‡ Contrarium tenent pau.⁊ imo.

QUi ante.Stipulatur.in vtroq; essi casu ante kalendas agi non potest:sed in diem ‡kalendarum differtur.q̄ dic vt.j.eo.cum qui.§.qui ita.Accursius.

SI ita. ¶Casus.Ego volebam domum edificare in certo loco vel in ad arbitrium.⁊ conueni secum precio q̄ edificaret mihi hāc domuꝫ que poterat cōmode edificari infra duos annos.Architectus promisit mihi q̄ edificaret infra triēnium.¶Postea dimisit preterire tēpus:sēs annum cū dimidio/ita q̄ verisimile est.⁊ certū q̄ nō potest edificare anno cū dimidio:nūquid agere possum contra architectū ad interesse?¶Respōdetur q̄ sic.er quo certum est non posse fieri domū infra tale tempus.ante autē nō tenebitur promittens:nec eius fideiussor.Idez est si quis dānauerit beredem suū insulam edificare vel domū.Sed ponamus sic q̄ ille architectus qui promiserat infra certum tempus edificare/edificauit mediam partem domus.hec pars consumpta est incendio:nunquid habebit tempus integrum ad edificandū domū iterum: vel tantum residuum tempus forte annum cum dimidio? Respondeꝫ q̄ habebit integrum tempus.⁊ hoc intellige quando cōuenit inter partes q̄ periculum esset ꝓmissoris:aliter non teneretur de casu fortuito. hoc dicit cum.l.seq.Fran.accur.

b ¶ Domū.cum adiectione loci.alꝫ nō valet.vt.ff.de eo q̄ cer.lo.l.iij. §.si quis insulam.⁊.j.eo.l.qui insulam.

i ¶ Posſit.immo statim ex quo incipit mora faciende insule fieri.vt.j. eo.stipulationes.§.plane si insulam.Sol.vt ibi.Item facit.l.si insulā. et.l.insulā intra.⁊.l.cristimo.§.fi.⁊.§.loca.l.insulam.§.ij.⁊.j.eo.l.cuꝫ stipulatus fuꝫ mihi.⁊.l.interdum.in prin.

k ¶ Tenebuntur.quia tacite ineſt dies.Accursius.

l ET dico.Mesitatur.i.dubitatur.

m ¶ Detur.hec vera vbi conuenit vt promissoris esset periculum vt.ff.loca.l.martius.que est cōtra.⁊ ibi plene viri.Accursius.

SI ſtichum. ¶Casus. ¶Promisisti mihi stichum aut pamphilum alternatiue:⁊ sic potest̄ soluere quem velis.ego postea cum vnum ex his seruis/puta stichum.certe tu teneberis mihi soluere pamphilum precise postꝫ stichus factus est meus. ¶ Stipulatio. ¶Pone casum vt in glo.Fran.accur.

n ¶ Si stichū.alꝫ lex:alꝫ §.Accursius.

o ¶ Aliqua causa.nō iniqua/ratiua:sed certe idem si iniqua/ratiua.⁊ ab eodē etiā qua alia res est.⁊ sic nō obstat.insti.de lega.§. si res.fm.M.Accur.

p ¶ Reliquus.vel saltem estimatio deteriois seruꝫ qui ex alia causa mē factus est si is qui apud te est melior est.Argu.ff. de lega.i.cū res.§.sed si. Hoc ideo q̄ iniquus est si promissor deberet modo prestare meliorem cū ab initio poterat se liberare dando deteriorem cuius mora non fit:alꝫ secus.vt.j.de sol.stichū. in prin.adeo etiā vt tunꝫ fact⁹ ammodo solui non possit.vt.ff.de leg.ii.meuius.§.duobus.Vel illa de rigore loquitur:secus de equitate. ‡vt.j. de solu.qui decem.§.stichum.in fine.

q ¶ Ate.precise.Accur.

r ¶ Stipulatio.¶Promittis mihi decem ꝙ singulis āis.⁊ supple quoad viuam ‡vt bene conueniat quod dicit q̄ est ingerta.⁊ quod subjicit de legato.vt insti.eo.§.at si ita.⁊.j.e.eum qui.§.qui ita.vel etiā si non fuit dictum/tamē intelligitur. Arg.C.de leg.in annalibus.Hec quidem stipulatio est vna ꝑter vnaꝫ cōceptionē fm.M.Sz certe idez est in legato sic relicto quod constat esse plura:licet vna sit concepcio vt subiicit.vñ dic

‡ Ista supplerio estin gestis.Ja.

‡ Ista reprobat ꝑ bar.⁊ alios pōt eñ sustineri fm Bapha.⁊ alex.

‡ Ille vbi rōnes sequātes tenētur fm Ja.

‡ Repro bat ꝑ Ja. post hoc.

‡ Ille legat loquunt q̄ legatū ē relictus alicui dignitatis ecclie.q nō mouiant. fm Ja.

Quid si pater non fuerit reuersus.respondeo.acquiritur filio.b.d.Paul.de ca.

Paulus. Lex.xi.

HIlius dum in ciuitate est si stipulet̄ur patri reuerso ab hostibus videtur acquisisse.

In alternatiua summarū ⁊ tempus minus est in obligatione.b.d.Bar.

Pomponius. Lex.xii.

SI ita stipulatus fuero decē aut q̄nq; dare spōdes? q̄nq; debētur.⁊ si intra kalēdas ianuarias vel febr uarias dare spōdes perinde est quasi kalēdis februarijs dari stipulatus fuerim.

Glo.intelligit istā.l.ſtū ad tempus q̄ est ante diē kalendarū:q̄ illa illo tēpore nō pōt agere stipulator:sine fuit stipulatus ante kalēdas dari sine in kalēdis:sed quātum ad diem kalendar glo.vult q̄ sit differentia:q̄ primo casu poterit agere in diem kalendarū:q̄ nō habuit reus terminū nisi proparte quod est ante kalendas:sed in secūdo casu nō poterit agere nisi eo finito. Tu dic breuiter q̄ etiaꝫ in primo casu non potest agere nisi finito die kalendarū quia illa verba ante kalēdas intelligunt fauore debitoris vt maior ē habeat dilationē:ses finitas:⁊ sic etiam dies kalendar includitur in termino.hoc dicit ꝑPaul.de cast.

Vlpianus. Lex.xiii.

QUi ante kalendas proximas stipulatur similis est ci qui kalendis stipulatur.

Stipulatio facti cōmittitur cū trāsierit tantum tempus q̄ factum potuit expliciari.⁊ per casum repentinum reintegratur dilatio.b.d.Bar.

Pomponius. Lex.xiiii.

SI ita stipulatus essem abste domum edificari:vel si beredem meuꝫ damnauero insulam edificare. Celso placet nō ante agi posse ex ea causa q̄ tempus preteriſſet quo insula edificari posſit.nec fideiussores dati ante diez tenebuntur.

Idem. Lex.xv.

QUideo dubitatur si aliqua pars insule facta sit:decidente incendio consumpta sit: an integrum tempus computandum sit rursus ad edificandam insulam: an vero reliquum dūtaxat expectādum quod decrit:⁊ verius est vt integrum ei detur.

Si vnus ex alternatiuis stipulatoribus efficiatur non soluendo non liberatur promissor.b.d.Bar.

Idem. Lex.xvi.

SI ſtichum aut pamphilum mihi debeas/⁊ alter ex his mcus factus sit ex aliqua causa / reliquus debetur mihi a te.

Stipulatio annua est vna ꝓ omnibus annis:sed legatum annuum non est vnum/sed tot dicuntur quot annis duraut:quia pro primo anno est purum/proſequentibus conditionale.et si legatarius decedat pro annis non inceptis nō transmittit ad heredis:quia extincta est condictio.hoc dicit ꝑPaul.de cast.

Stipulatio huiusmodi in annos singulos vna est:et incerta et perpetua:non autem quēadmodum simile legatum morte legatarij finiretur.

Stipulatio nō pōt cōferri in voluntatem vel arbitrium debitoris.¶Pau.

Idem. Lex.xvii.

STipulatio non valet in rei prōmittendi arbitrium collata conditione.

Beverbozobliga.

Ui bis. ¶ Casus Stipulatus es a me bodie pamphilum. cras iterum venies z stipularis a me eũdem pamphilum: querit nunuendo liberet a te. Fran. accur.

a ¶ Non tenetur. scilz soluere: vel quo ad vtilitatem stipulantis. tenetur tamen ex vi tacis stipulatione. vt. §. manda. li. si mãdauero. §. interdum. et. §. de fideiuss. li. heres a debitore. §. i. Sed §. i. e. Isi dari. sed ibi ideo sec?: quia creditoris interest. Dicet quis? hic interest satis? rõne prescriptionis. vt. C. de p?scrip. xxx. an. l. cum notissim. §. sed et si quis. sed non credo cogitandũ de tali interesse. Arg. §. de noua. §. pupil. §. qui actũ. illud constat q? eũ qui actione bone fidei tenet? possum? stipula. oblig. ¶ vbi sit nouatio. fm. M. q6 z dixi. C. de noua. l. fi. z facit. §. de ope. no. nun. l. eũ. pcurator. z. §. de paur. licet. §. ea. z. §. de rescin. ven. l. si id q6. §. si pupilli. z de ga. i. plane. §. i. z. §. 6 vsufru. si alq. §. rerũ. Accur.

Ita stipulatio.

¶ Casus. Berta? volebat Bertam ducere in vxor. z q? dubitabat q? ipsa faceret diuortiũ culpa sua stipulatus est hoc modo. Berta dña charissima scio leuitatẽ mulierũ: q? vbi velis nolunt: vbi nolis cupiunt vltro. et id: ovolo q? mihi promittas centũ noĩe pene si tua culpa diuortiũ factũ fuerit. q?rif vtrũ talis stipulatio valeat? Et ?o: q? nõ. q? cõtenti esse debemus penis legum que sunt ?stitute ?tra facientes diuortiũ culpa sua. Fran. accur.

b ¶ Si ita stipulatio. per vxorem a viro. z idem videtur econtra.

c ¶ Si culpa tua. o marite.

d ¶ Dari. scz centum nomine pene. Alij dicunt vt dotem z donationes p?opter nuptias. quod non placet: quia hec est legitima pena. vt. C. de repu. l. consensu. Accursius.

e ¶ Stipulatio est. quia imp?obata est mori6? bonis. R. vt. C. de nup. l. neq;. Accursius.

f ¶ Comprehensis. vt si stipuler dotem z donationem lucrari. vt. C. de repu. cõsensu. Vel si matrimonio? est fine dote si mulier stipuletur centũ libras auri cum vir habet quadringẽta vel amplius in bonis. vt. C. de repu. l. si. circa p?in. z est ratio in prima parte legis hui?. vt. C. de nup. l. neq;. z de inuti. stipu. l. ij. z. §. de condi. z demon. l. titio. §. ij. z facit. §. eo. l. titia. Sed contra. vt. §. de dona. inter vir. z vxo. l. ea que. Sed ibi praecesserat pena a stipulatore. sed hodie dantur arre: z super eis potest apponi pena vsq; ad quadruplũ vt. C. de sponsa. l. fi. §. fi. Accur. Aldinus Dic q? ibi est modica pena scz in arris: sed in sponsalibus est magna. z est de mente scribentium.

Huiusmodi stipulationes. ¶ Casus Dicit hec lex q? possus stipulari a te. q6 tibi titius debet in id tempus cum debuerit soluendo esse. nam talis stipulatio valet quasi concepta sit sub quauis conditione euentiente. Fran. accur.

g Q6 tibi. als? mihi. als tibi. z si habes mihi hec erat dubitatio: quia fideiuss. in id tempus se obligare videtur quo non constabit principalis vt. §. de fideiuss. li. quis post?. Sed cõtra est: q? ex ?senti ?pte sumit vires stipul. vt arg. §. eo. l. si filius. Si habes tibi id debuisse erat quasi in id tempus a quo incipere nõ poterit: z sic totũ p?o vna stipulatione ponitur. Q? ergo dicit in plurali hi6i stipulationes. i. hec similes alij faciunt duas q6 tibi z. item cum debitor z.

b ¶ Cõcepta. pendet ergo vt si titius soluẽdo esse desierit: teneat obligatio. als contra. Dic ergo cum debitor esse desierit scz soluendo. i. quia facius erit non soluendo. Accursius.

Si diuortio. ¶ Casus Cũ titia nupsisset meuio fecit diuortiũ z ille post?modum est. c. noĩe dotis. queritur quãtum sibi debeatur: Et breuiter rñ. q? si ista berta dedit. c. z fit stipulata ducentũ: debebuntur sibi centum actione ex stipulatu / z centum actione de dote. Si vero nihil dedit in dotẽ z stipuletur centum noĩe dotis / debebũtur ei ista centum ex stipulatu actione. Et ponit exemplum. nam si vir legat vxori vel alij leget certam quãtitatem que in dotẽ data fuit: licet nihil de ?tũ sit in dotẽ: tamen debetur nõ ratione dotis / sed ratione legati. Fran. accur.

i ¶ Si diuortio. secus. si cõstante matrimonio. vt. C. de do. cau. l. q6 de suo. Vel dic q? ista cõstante matrimonio valet. qz in id tẽpus est collata quo p?t valere. vt arg. §. de do. inter vir. z vxo. si cum. §. fi. Sz arg. §. fi. z. l. seq. Accursius.

dũtaz at habeat ducẽta dotis noĩe stipulet. proculus ait. ¶ Si ducẽta stipuletur q? centũ habeat sine dubio centũ tm̃ qdẽ in obligatione venire: alia autẽ centũ actione de dote. dicẽdũ itaq; est etiã si nihil sit in dote: cẽtũ tm̃ venire stipulationẽ sicuti cũ filie / vel matri / vel sorori vel alij cuilibet dos noĩe legaret: vtile legatum esset. ¶ Error in materia stipulationem non vitiat. b. o. Bar.

Paulus. Lex. xxij. Fid quod aurum putabaz cum es esset stipulatus a te fuero: tenebaris mihi huius eris noĩe: quoniam in corpore ?senseri?mus: sed ex doli mali clausula ?te cum agã si scienes ?me fefelleris. ¶ Debitor? speciei ei? interitu liberatur ante moꝝ que interpellatione cõrabitur si fiat maior vel tutor? pupilli. Bar.

Pomponius. Lex. xxiij. Si ex legati ?causa aut ex fideicõmissi stipulatu hominẽ certum mihi debeas nõ aliter post mortem eius teneberis mihi q? si p te stetterit quominus viuo eo cum mihi dares. q6 ita fit si aut interpellatus nõ dediste: aut occidisti eum: ?qui cum posses: aut ?ad tẽpus dedisti: aut ?ad tẽpus ?ab alio ?peti ?non ?passus es. ¶ Si ?ad tẽpus. vel ?ab alio. vel

a Sed si er stipulatu. Mora fieri. immo, vt. ff. de euic. l. si dictus. §. fi. que est cótra. Sol. vt ibi. ℣ facit. ff. eo. l. si pupillus. ℣ de reg. iur. l. nulla. Idem de adulto habente curatorē. vt. C. de in integ. resti. mi. l. si curatorē. ℣ adde quod no. ff. de vsur. l. mora. Accursius.

b Tutor. nomine eius. Accursius.

Idari. Casus.
Debebas mihi cē tum actione er stipulatu. feci tibi pactū de nō petē do. post certū tēpus ego sum stipulatus a te hoc modo. promittis mihi q̄ debebas er tali stipulatione in qua centū debebas. tu respōdes / promitto. querit er qua stipulatione mihi tenearis: Et rñ. q̄ er scēa: q̄ prior stipulatio est inefficax propter exceptionē pacti de nō petēdo. Fran. accur.

c Obstante. sed opponitur. ff. de pact. l. si vnus. §. pactus. Solu. illud est cum ipso iure agit vt tol latur pena: als secus: vt hic. Per sequentem ergo suppletur quod pene deest: alias non: cum non interesset. vt. ff. stipulatio ista. §. alteri. et. ff. e. l. quibus. ℣ facit. ff. de lega. j. si creditori.

Generaliter. Casus. Promittit mi bi hominē occidere: vel carnes comedere i quadragesima: vtrū possum te compellere ad hoc faciendum / et si nō facias / an habeam aliquod interesse: Et rñ. q̄ non. q̄ turpes stipulatiōes nullius sunt momēti. hoc dicit cum princ. l. sequen. et ff. si stipulatus / plan. est. Fran. accur.

d Turpes. i. turpitudinem ptinentes: siue sup turpibus rebus interpositas: sed turpiter facte valent. sed obijcitur exceptio. vt. C. de inuti. stip. l. dolo. ℣ facit institu. de inuti. stipu. §. q̄ turpi. ff. de pact. l. iurisgētium. §. generaliter. ℣ j. e. si plagij. ℣ l. si stipuler vt id. ℣ l. stipulatio hoc modo. Alie sunt pter legem. vt. j. stipulatio ista. §. alteri. alie fm legem. Quandoq̄ aut̄ bona fide fiunt: sed res habet in se dolum. vt. j. eo. l. si quis cū aliter. Itē quādoq̄ etiam bonesium stipulor: ℣ tamen non ago: neq̄ etiam ad penas. vt. j. eo. titia. in prin. ℣ est ratio: vt ibi. Accursius.

e Momenti. ture ciuili: sed nec pretorio. vt. j. l. sequē. ls dicatur pacta seruabo. Accursius.

f Eluti. officio. si concedas tales stipulationes valere: ℣ hoc si nō habes. ℣ als dic non solum iure ciuili. sed ℣ rc.

g Petam. vt. j. eo. l. quicquid. §. fi. si autē ante constet ascendere non posse an possit agere: dic vt no. ff. l. hoc iure. ℣ l. in illa. Accursius.

Irem. Casus. Stipulatus sum a titio hoc modo. Promittis mihi tradere equum tuum. respōdet titius: promitto. querit q̄d mihi debeat: Et rñ. q̄ tantum tradere. non autem tenetur mihi pprietatem equi dare: sed sufficit q̄ tradat. Fran. accur.

b Dari stipulatori. vt ff. de act. emp. ratio. §. j. ℣ de ptraben. emp. si ita. §. fi. Sed contra. j. eo. l. in conuentionalibus. §. j. Sol. vt ibi.

Cire debemus. Casus. Titius interrogat seium hoc mō. Promittis mihi. xx. ℣ octo. vel sic: promittis mihi stichum ℣ pamphilum. querit̄ nunquid sint hic quatuor stipulationes. due in. xx. et octo. et due in stichō et pamphilo? Et respon. q̄ sic. q̄ tot sunt stipulationes quot sunt summe in stipulatum deducte: vel corpora. Et tacit quādam illationem q̄ si nunc stipulor. xx. post paululum adjcio quinq̄ non fit nouatio / sed erūt due stipulationes. Quis. Dictum est supra q̄ tot sunt stipulationes quot sunt summe et quot sunt corpora deducta in stipulatū. hoc tamē nō est ita late intelligēdum q̄ si stipuler cumulum pecunie que est cōa me / intelliguntur tot esse stipulationes quot sunt denarij: nam hoc esset absurdum. Stipulationem. Pater tuus legauit mihi duos seruos: stichum videl℣ pamphilū. vel legauit mihi centum scuta er vna parte / ℣ centuꝫ ducatos er alia parte. certum est q̄ hic sunt plura legata pro quibus petendis habeo act. er testamento. Ego volēs mihi prudere ℣ cumulare oia legata sub vna cautione. venio ad te ℣ dico sic. Pater tuus legauit mihi tot summas: ℣ tot corpora. rēdi gamus omnia sub vna stipulatione. tu dicis: ego sum contentus. dico ego. Promittis ergo mihi q̄ omnia ista que legauit mihi pater tuus solues in festo penthe. tu respōdes: promitto. est hic vna stipulatio plurium corporū sine summarū: ls sint plura legata. Et subdit alia exēpla. nam ℣ familie et seruorū est vna stipulatio. item si quis stipulatus sit quadrigas ℣ lecticarios. Si vō qs stipuletur per coniunctionē quotidianā si cuti. promittis illi seruū: ℣ illum plures sunt stipulatiōes. Si a fratre. Quidā Brito subtr axit equū quēdā q̄ forte er at meus. ego venio ad eū ℣ interrogo ipsum. Promittis mihi dare equū quē altera die furatus es: ille dicit. promitto. an valeat talis stipulatio? Respō. q̄ nō. quia pōt esse q̄ eqū ille est meus. stipulatio autem tri mes mee non valet. Quomodo ergo stipulabor ab hoc fure? Dicendum est q̄ sic debeo stipulari. Obrito brito promittis mihi dare q̄ te reddere oportet q̄ditiōe furtiua. Ille rñ. promittō hoc modo facta stipulatio valet. q̄ si post hāc stipulationē factas eqū iste decedat sine mora furis: cet ipse liberabit: q̄ stipulatio nouauit cōditionē furtiuam: ℣ sic nō tenebitur cōdic. furti. ppter nouationem: nec ex stipula tu acti. ppter interitum speciei. Fran. accur.

i Summe sunt. vna stipulationis ꝫceptione cō prehense: vt. pmittis decem ℣ quinq̄. Accursius.

k Spēs. vna stipulatiōis ꝫceptiōe cōphēse vt stichū ℣ pāphilū. Acc.

l Mixta. i. adiecta. et dic primo decē: scōo decē ℣ quinq̄. primo stichū: secūdo stichum ℣ pamphilus. Sed que est hec illatio fm qō euenit ꝛc: Rñ. q̄ quelibet per se. ergo pamphili per se / et stichi per se. et sic nihil additur prime / sed alia adiungitur: et nouatio non fit nisi aliquid nouū prime addatur. ℣ sic remanet prima etiam iure veteri.

m In precedenti. nam si fuit in precedenti sequēs est nulla: ac si stipulatus actum stipuletur iter. vel si stipulatus vsumfru. stipuletur vsum. vel primo quindecim scōo quinq̄ er eadē causa. vt. j. eo. l. qui vsufru. et facit. j. eo. titia. §. fina. ℣ j. eo. pluribus. ℣ ff. de euic. quia dicitur. de arbi. l. quid tamen. sed vna est stipulatio propter vnam summam. ℣ dic vt dixi. ff. eo. l. qui bis. Accursius.

n Stipulationem. qua stipulor ab herede quicquid mihi debet er causa legati. Accursius.

o Vnam esse. propter vnam causam er qua debentur: ℣ propter vnā conceptionem. Accursius.

p Corpora. in vno legato: vt grege ℣ seruis omnibus.

q Plura legata. vt cum legauerat hoc et illud ℣ sic plura sunt legata. secus si homines octo aut decem: quia tunc est vnum. vt. ff. de lega. j. si er toto. §. fina. que est contra. Sed quid prodest si vnum vel plura? Respondetur. quia cum est vnum non possunt pro parte accipi ℣ pro parte repudiari. serui. vt ibi dicitur. ℣ facit. ff. de leg. j. legatarius. ℣ de leg. ij. l. y. ij. ℣ x. ℣ vi. ℣ l. si quis seruum. §. j. Item quo ad stipulationē quid prodest si vna vel plures? Respōdetur. propter redhibitionem: nam vnum propter aliud redhibetur. vt. ff. de edil. edic. cum eiusdem. Item oppo. legauit dominus omnes seruos suos vel peculum: ergo non stichum. sed si petam stichum dicam er causa legati: scilꝫ mihi deberi. sic tigitur domus empte petitur er empto: nō tamē est emptū. Arg. ff. de vsucap. cum qui. in fi. Accursius.

r Lecticariorū. licet enim multa in his corpora sint / tamen plura sunt que vnum corpus faciunt.

s Illud. aliud si sub distincta cōiunctione: vt stichū aut pamphilum. vt. ff. eo. de leg. ce. cū illud. ℣ j. e. inter stipulantē. §. ij. ℣ de leg. ij. si illud.

Dominem.

† Scriben. hic cōtet ligūr ista ter. que ad ff reputant tubellum ℣ tot sunt stipulationes quot sūt res vel summe in obligatiōe deducte licꝫ sit vna ꝑbo rū cōceptio fed ū nō sit specificate: fed sub vni uersali vrige nerali nole collecte sūt cōtinēs plura corpora. bo log.

Fra. arc. dic ista glo. reparatiū qual. ad ff q̄ ille qui debetur centū nō pōt pere re quinqua gīta simpli citer. fed ꝑ petere quin quagīta ꝑ cētū ibi. ꝑmittis. bcf.

Universitätsbibliothek Trier 2010

a Hominem.quem mihi furatus est.
b Stipulatus.mihi dari.aliud si tradi.vt.j.eo.l.nemo.
c Non valet.assumit.R.
d Stipulatus est.dari.vt insti.de actio.§.sic itaqs.r.j.e.l.vbi.in fi.
e Stipulatus sim.animo novandi.
f Cõditionis.furtiue.

Accursius.

g Facere.s.te.Accur.
h Hominem.puta stichum subtracti: r fic nõ refert quid ex equipollen tibus fiat. quod no.§.p foco.l.fi.
i Q̃ si postea. q̃ stipulatus sum quod ex causa conditionis te dare facere oportet.
k Potest. Hoc intelligũt q̃dam vbi stipulatio interuellit nõ aĩo nouãdi sed vt plurib⁹ forte actionib⁹ teneant: tũc em̃ post stipulat. si vivat cõdicet: si mortu⁹ fuerit minime: ẽ ex stipulatu aget. si vero stipulatio nouãdi animo: r pure interuellit: tũc siue vivat siue moriat cõdicto tollit r ex stipulatu aget. nec differt vtrũ absens vel fuerit seruus. vt.§.de 2di.fur.l. paru. r dic plene vt ibi. Vel dic hic loqui de cõdi. certi q tollitur interitu speciei: r sic facta fuit animo nouãdi stip. r fact.j.de noua. Li stichum. in pen.ẽ vltima placet.
l Stipulationem. animo nouãdi factam. R.

Sic̃dum est. Causus. Emita me tibi tres equos.sed ego volui bere fideiussorẽ pro pcio. meo.mus qui stabat iurta r erat amicus titij dixit.ego ero fideiussor titio pro pcio equi bene dus ego.scribe ergo q̃ es fideiussor ei?: q̃ scripsit. q̃ti r̃ us obligeẽ p hac fideiussione: R̃n.q̃ sic.q̃ pfumit stipulatio interesse ee eo q̃ scripsit se fideiussisse p titio.r omnia soleñter acta p̃sumuntur. Fran.accur.

m Soleñter.i.uiterrogationem p̃cessisse.r resp̃sionẽ secutã esse.vt in ti.de fideiuss.§.fi.r de inuti.stipu.§.si scriptũ.r.C.de cõtraben.r comm. stipu.l.1. Ité intellige quãdo in instro principalis debiti hoc scripsit: si enim in alia charta nõ inuenitur cã: r fic non valeret.vt.§.de pba.l.cũ de indebito.in fi. Item an admittat pbationẽ sius: quidã non.tu dic q̃ sic.vt.§.de pac.iurisgentiũ.§.q̃ fere. Ité no. pfumitur solennitas: vt hic: dictis cõcor. Sed contra.§.de publicia.l.quecũq;.§.fi.sed hic non põt esse fideiussio iusi interogatio r risio sit.r ideo hic cõsequuntur.ibi aũ: emptio põt esse de facto sine auctoritate tutoris. Ité becler locũ hꝫ in hs q̃ ure cõ pũt efficaciter obligari: fecus ergo in muliere r minore: nã nõ pfumo v ei minorẽ iurasse: vel mulierẽ velleiano renũciasse: vel illud sanusse p̃ q̃d velleianum esset: q̃ sic alĩ q̃ extrinsecus intelligeret q̃d esse nõ dꝫ. vt.d.l. de publi.quecũq;.in fi. Item no.argu + q̃ ex quo alis q̃d mutuũ scriptũ p̃sumit voluisse scribẽs fic. C. de non nu.pecu.auf. cõtra q̃ ppũam. r.§. de dona.ec hac.

+ Scribẽ. p mutuo. Bal. tacuit tãq; glo. ad ſ q̃ ifti-tũtum pu-blici in pu-blio ſſumit n. et plenius de pactis volũtatũ. p ra-plene dic ſ ider q̃ pec-eſt ſolutum? ſtruſeca ſi-n aſſ mutuo ſ ſſumit ſ-teruenit ſ-utu. Bolo.

J rem meã. Causus. Rem meã stipulor a te sub 2ditione. Si impererator: in italiam venerit: an valeat hmõi stipulatio? R̃n. q̃ si tpe cõstitũe 2ditionis res illa mea nõ sit: valet stipulatio: alꝫ nõ. Frã. acc.

n Stipuler. f. dari. puta si naufragium ex asia venerit: vel si mea esse desierit hoc ad annum: quo casu inspicitur an sit mea tpe cõstitutis cõditionis r tunc non valet: q̃ q̃ mcũ est: r̃. vt.§.l. fere. in fi. an nõ. r tunc valet: vt hic. r.j.eo. cristino. r.§. de 2trabent. emp. l. cristimo. r de lega. j. cetera. Sic ergo inspicit tpe cõstitutis conditionis: hꝫ alꝫ diceret inspici tpe p̃sens. vt.j.eo.fi stipula. q̃ est 3. Sol. illud quo ad acq̃stionem: hoc quo ad subsistantiã contractus valeat aut nõ: hꝫ huic solutioni insit. arg. contra. de stipu. seruo. l. vñ si fu. Item an sit rei commercium inspicitur tpe̅s vt.j. inter. stipulantem. §. sacram. Item q̃d ecõtra si stipuloris tui mea futura sit r illam rẽ q̃ nunc non est mea: R̃n. aut si cũ mea erit: r non valet. vt insti. de inuti. stipu. §. si ita vice. Si dicam si nauis ex asia venerit: r interim fiat mea. aut ex cã lucrativa: r non tenet. vt.§. ti. j. Lommes. aut er nõ lucrativa. r tunc ad estimationem tenetur. p̃missor. vt.§. ti.j.fi is. sed si pure rem mea stipulor: dari non valet: hꝫ mea desinat esse. vt.j. de folu.l. qui decem. §. stichum. r facit. §. de vſufr.l. quoties. §. q̃ si titius. r de condi. r demon. menita.

J in nole. ¶ Casus. Habeas vnicũ seruũ q̃ vocabat stichum: eo putabã eũ vocari pãphilũ. dixi tibi. p̃mittis mihi dare seruũ tuũ pãphilũ: dixisti. p̃mitto. certe talis stipulatio valet: hꝫ in nole sit error. tum: quia in corpore cõsentimus. Fran. accur.

o Constituisset. als non valet. vt.j.e. inter stipulante. §. si stichũ. q̃ est 3. r facit. §. de 3bẽ. emp. l. in emptiõib⁹ et vẽditiõib⁹. r de re. du. l. pe. et de le. j. l. iij. r. §. si id q̃. r.j. e. que extrinsecus. §. fi. r. C. de testa. l. si in nomine.

p J stichus. Ante diem. si non dolo r culpa eius. Accur.

q Non tenetur. etiam in interpellatus iaz erat. vt j. eo. cum filius. §. fi. nam qui in specie tenetur eius interitu liberat. vt. §. eo. l. si ex legati. r. j. cod. l. is qui. r.j. eo. l. si seruum stipulatus fuero.

r Promissor. q̃ antea nulla petitio ergo nulla mora. vt. j. e. si pupillus.

Vtum. ¶ Casus. J stalee põt pulchram diam inter stipulationem factã de re: cui? cõmercii q̃s nõ habet. r pmissionẽ rei etiã cuius cõmercii q̃s nõ hꝫ. Haz si q̃s stipulet rẽ cuius cõmercii nõ hꝫ: est tñ iustis stipulatio. et nullum p̃stat interesse. si vero q̃s p̃mittat rẽ cuius cõmercium nõ hꝫ nocet sibi. q̃ tenebit stipulatori ad interesse. Fran. accur.

+ Adde q̃ hotaut in. l. si mei. l apo stil. ad tex. l ver. in nole tñ. §. de acqui. pos.

Idem. Lex.xxx.

Sicndũ est generaliter q̃ si quis scripserit se fideiussisse videri omnia soleñter[m] acta.

q̃ Glo. in p̃incipio intelligit hanc legẽ siue conditio sit intrinseca: puta si deserit mea esse siue extrinseca: puta si nauis ex asia venerit. r bñ dicit. Pau. de cast.

Pomponius. Lex.xxxi.

J rem meam sub conditione stipuler[n] vtilis stipulatio est: si cõditionis existẽtis tempore mea non sit.

Ulpianus. Lex.xxxij.

J in nomine seruũ quem stipularemur dari erratũ fuisset: cum de corpore constituisset[o]: placet stipulationem valere.

q̃ Quid si moriat ante diẽ? rñdeo teneri q̃ dies interpellat. r constituit promissorẽ in mora. Pau. de cast.

Pomponius. Lex.xxxiij.

J stichus certo die dari promissus añ diem[p] moriatur: non tenet[q] promissor.

q̃ Si res non est in cõmercio stipulatoris nõ valet stipulatio. secus si nõ est in cõmercio p̃missoris. h.d. Bar.

Ulpianus. Lex.xxxiiij.

Vltum interest vtrum ego stipuler rez: cuius commerciũ habere non possum[r]. An quis p̃mittat. si stipuler rem cuius commerciũ non habeo[s]: inutilem esse stipulationẽ placet[t]. si quis p̃mittat rem cuius cõmercium non habet[v] ipsi nocere[x] non mihi.

q̃ Si stipulatio ẽt inter impossibilitates de iure vel natura nõ valet. h.d. Bar.

Paulus. Lex.xxxv.

J stipuler vt id fiat quod natura fieri non concedit[z]: non magis obligatio consistit q̃ ne stipuler[aa] vtilis stipulatio est: si cõditionis existẽtis tempore mea non fit.

s Non possum. tũ in cõmuni haberi potest. Alꝫo.

t Rem. f. cuius cõmercium nõ habet. Et dic q̃ hꝫ ler ista ita generaliter distinguat tamen subdistingui potest: quia si res non est commercii generaliter: quia sacra sit non valet. vt. j. inter stipul. §. sacras. r de lega. j. Lapud iulianuꝫ. §. fi. r de leg. ij. l. mortuo boue. r de leg. iij. fideicõ. §. si seruo alieno. Si autem in communi est sed in p̃mittente non est: tenetur indistincte quacũq; ex causa impediatur habere rei commerciuꝫ. vt. §. de leg. ij. mortuo boue. §. labeo. In stipulatore subdistingue an p̃pter vitium p̃sone et debetur ei estimatio. vt de lega. j. filiusfamilias. §. si quid alicui. aut propter secte diuersitatem vt in tudeo et mancipio christiano. vt. C. ne inde. manci. christi. l. i. vel propter delictum vt in beretico. r tunc nihil de betur: vt hic. r de lega. ij. mortuo. §. labeo. r facit §. que res pig. ob. pof. l. j. §. fi.

v Non habeo. propter delictum proprium vel secte diuersitatem. put diri. Accursius.

x Placet. aliter in legato. tñ cẽ q̃uis habere rem non possit: sit tamẽ habere potest estimatio debetur si testator sciens legauit. vt dicit de militia seruo leg. vt. §. de lega. j. l. filiusfamilias. §. fi quid alicui. r de lega. ij. fideicommiſ. §. si seruo. fin. Jr. Vel vt ibi diri. erat persone vitium: hic delictum. vel diuersitas secte: vel modo no.

y Nõ habet. cũ habeã ego veluti iudeus seruũ christianũ p̃mittat cui?

z Nocere. nam interesse p̃stabit. difficultas est. r̃. vt. §. eo. l. stipulationum. §. ex quo. in fi.

J stipuler. ¶ Casus. Idem est stipulari vel p̃mittere facere quod non potest fieri et p̃mittere dare quod potest dari. ¶ Item q̃ leges. Stipulor a te aliquid quod est contra legem: dicendum est q̃ stipulatio non valet cum est ibi perpetua causa p̃hibitionis. Et licet stipulatio non valet cum est ibi perpetua causa p̃hibitionis. Et licet ista causa p̃hibitionis cesset: tamen si sit postea contra bonos mores non tenet stipulatio. Exemplum est. Si stipulor sororem meã mihi nupturam. dupler est enim soror naturalis r adoptiua: q̃ ẽ ista stipulatio cessaret in sorore adoptiua: tamen adhuc remaneret in sorore adoptiua p̃pter bonos mores qui p̃hibent matrimonium contrahi cũ prima propter bonos mores qui p̃hibent matrimonium contrahi cũ prima propter bonos mores qui p̃hibent matrimonium contrahi cũ prima prop

a Vari non pōt.vt stichus qui mortuus est.vt.j.co.inter.§.pen.t facit ad ffinsti.de inuti.stip.in prin.Accur.

b Per quem.s.promissorem.

c Quominus.veluti si in mora fuit ꝓmissor ⁊ interim stichus decesserit.vt.d.§.penuilti.

d Prohibitionis. alis deest:sed intelligitur,phibitionis.

e Si sorozem suam. sed an valet i alia q̄ nō fit soroz:ffñ.nō.vt.j.e.titia. licet sit arg.§.ē.de spon. l.ij.quare ergo hic dicit de his q̄ ppetuo ꝓhibēntur? ffñ.ideo quia i his ipo iure nō tenet stipulatio:ḥ i aliis teneat.ḥ obstat exceptio.⁊ facit. C.de legi.⁊ cō.l.non dubium.

f Recedit.i.accidit.

g Adoptiua. quā possum accipere finita adoptione.vt ff.de mupt.§.ij.ḥ i naturali bñ ē ꝓpetua cā ꝓhibitionis.

h Non respōderit.incontinenti. vel quātū ad ꝟba non est ffrīum.

i Consentiatur.cuz interrogato ab interrogante ex interuallo etiam.

k Respōsuz est. ex interuallo etiam.

l Confirmātur.vt.t.ē. tit.j.l. in qbuscūq; ⁊ facit.§. de ꝓbatiōnibus. emp.l. in vendītionibus.

Si quis. Casus. Dromisi tibi fundū meū deducto vsufructu.postea per dolū suasisti mihi q̄ ꝓmitterē ibi cū vsufruc.certe non valet ꝓmissio siue stipulatio. Sed quid. emi a te equū minus iusto ꝑcio.ſ.p octo scutis q̄ valebat.xx.ℓ tamē non feci dolo.postea stipulor a te equum ꝑdictuz mihi tradi:an possim agere ex illa stipulatione.certe non.q̄ dolo facit q̄vult petere ex stipulatione q̄ continet iniq̄tatem.Fran.accur.

m Obligari. veluti promitti fundum siue vsufruc. vel excipiendo iter ⁊ actum.

n Per machinationē.i.dolū veluti fimdum cū vsufru.vel nō excipiēdo iter.Sed.b.d.cuz ꝓpositā obligari dolo inductus fim: quod non placet:q̄ non in qualitate fed in substātia decideres. Alij etiam intelligunt bene.l.qñ sup cōtractu bonefidei interuenit stipulatio:nos in stricti iuris.vt.C.de inuti.stipu.l.dolo.

o Obstrictus.de rigore.

p Interfecerit.in ꝗtrabenda stipulatione.

q Dolū habet.q̄ ꝓprie non pōt dici dolus:ḥ ipa res iniqua est.vt sine causa ꝓmiserit totū vel ꝑ parte stipulatus fim rē q̄ mihi nunqz emi dimidia iusti ꝑcij.vel de erēplum de dolo supuenīēte.vt.§.de excep.do.apud celsum.§.labeo.⁊.l.ij.§.ītē queritur.

r Ex ea stipulatione.q̄ re ipa iniquitatem ꝗtinet.

Si certos. Casus Habebā i archa mea.c.scuta vetera i vna bursa q̄ mihi ꝺ onata fuerūt a patre meo tali tēpore.tu stipulatus es a me ifta.c.scuta.postmodū fur q̄dā subtraxit mihi ista.c.scuta: an tibi tenear illa soluere vel alia.c.Rñdetur q̄ nec illa nec alia tibi debeo.ex quo ꝑdita sunt ista.Fran.accur.

s Si certos nūmos.q̄ habentur quasi q̄dam species:nō vt quantitas. vt.§.de leg.i.plane.§.sed ḥ ita.⁊.l.sed si certos.⁊.l.si seruus.⁊.§.q̄ quīq;.⁊ ad le.fal.in ratione.§.diligenter.

t Nobis.mutat numerum.

v Debetur.q̄ magis certā speciē q̄ genus stipulari videor.⁊ iō nimium si interitu speciei liberaf.Accur.

Stipulatio ista. Casus. Titius ꝓmisit seio ḥ modo. Ego ꝓmitto tibi seie q̄ pacifice possidebis fundum corneliani;nec vllus hō te inquietabit nisi ḥ facto q̄ liceat tibi habere. Queritur ḥ de qbus videtur titius ꝓmisisse seio de se ⁊ suis heredibus tm̄an etiam de extraneis: ffñ.q̄ non videf ꝓmisisse nisi de se:⁊ suis heredibus:q̄ si de extraneis ꝓmisit non videf stipulatio valere.q̄ nemo pōt factū alieni ꝓmittere.⁊ sic restringit iurisconsultus illam partē stipulationis tm̄ ad ꝑsonā ꝓmissoris ⁊ suoꝝ heredū.Sed si q̄s velit ꝓmittere factum alienum debet adijcere penam hoc modo. Ego ꝓmitto tibi q̄ licebit tibi habere hunc fundū:nec q̄sq̄ te turbabit in possessione eius:⁊ si q̄sq̄ te turbet ꝓmitto tibi.c.aureos.nā ista pena pōterit stipulator exigere si cōtra factū fuerit. Sed quatenus. Querif quomodo erit satisfactum huic stipulationi? Respōdet q̄si nec q̄s ipse ꝓmissor nec q̄s heres eius nec q̄s heres heredis turbat possessionem ipsius stipulatoris. Si quis forte. Dictum est.ff.ꝺ.pri.§.p quas psonas non debeat fieri contra stipulationem habere licere:vt ipsi stipulatori satisfactū videat.hic.§.ossēdu q̄d fieri debeat: an nō fieri:vt satisfiat stipulationi. Et dicit q̄ si q̄s de possessione pura aut de vsufruc. aut vsu solo eius rei de qua ꝓmisit habere licere controuersiam faciat.licet de ꝓprietate nihil queratur: tamē videf facere contra stipulationem. naz quotiēscūq; minuitur alicui ius suum q̄s habet:non videf sibi licere habere.

Quesitum. Semp cōtinuat materias suam de stipulatione habere licere.⁊ querif quā rem posit quis ꝓmittere habere licere suam tm̄ an etiam alienā? Et rñ.q̄ non tm̄ suam sed etiam alienā. ḥ in aliena ita demū stipulatio habebit effectum si puenerit in dominiuz ꝓmissoris: q̄ si semp aliena remanerat inutilis erit stipulatio. Sicut. Dictum est.§.in.ḥ.sed quatenus:q̄ non tantum ꝓmissor ipe tenetur si fecerit contra stipulationem/ sed etiam heredes eius: hic dicitur q̄ sicut ipe stipulator habet acti. cōtra ꝓmissorē ⁊ heredes eius si veniant contra ꝓmissionem suam:ita etiā heredes stipulatoris si ipis habere non licuerit poterunt agere. Sed quid ꝓmisit tibi habere licere fundum corneliarum. iste fundus peruenit ad aliquem alium extraneum:ille tur batur in possessione fundi illius:vtrū possit agere contra me? Respon.q̄ non nec refert si quis addat in hac stipulatione illud ꝓnomen mibi/ vel non addat:quia semp intelligitur mibi ꝓmissum vel heredibus meis ⁊ nulli alteri extraneo. Ph qui. Titius habuit stichum seruum qui seruus stipulatus est a me hoc modo. ꝓmittis mibi q̄ licebit domino meo habere hunc fundum:dico ꝓmitto.certe valet stipulatio:sicut si aliquam aliam rem stipulatus esset stichus domino suo. Quid autem si sic dicat seruus ꝓmittis mibi q̄ licebit mibi habere fundum hunc:an valeat talis stipulatio? Et arguit primo iurisconsul.q̄ non.quia in hac stipulatione habere licere nus vertatur quod seruo competere non pōt:quid iuris pōt habere in hoc fundo:licet de facto possit auferri ab eo: ⁊ ipse ab alijs auferre. nec obstat q̄ seruus pōt stipulari sibi ire agere licere.quia in hac stipulatione factum vertatur. Tamen finaliter concludit iurisconsul.q̄ seruus ⁊ filiusfami. possunt sibi stipulari habere licere. quia intelligenda est hec stipulatio in seruo ⁊ filiofami.de possessione naturali non auferenda.⁊ sic sibi licere habere ſaltem naturaliter:cum seruus naturaliter possidere possit.

Nec quoqs. Planus est. Si seruus stipuletur q̄ sibi liceat possidere vtilis est stipulatio q̄uis de iure ciuili seruus nihil possidere possit: tamen naturaliter detinere pōt. Habere. Quia multotiens fecit mētionem de hoc verbo habere et pont nunc quid significet habere. ⁊ dicit q̄ non tantum habere dicitur rem ille qui est dominus rei.sed plerūq; etiam ille habere dicitur qui non est dominus rei.sicut si quis rem depositam tenet:dicitur eam habere apud se.hoc dicit vnico ꝗ tertur ff. ad.§.si quis ita.Fran.Accur.

x Liceat habere.ḥ fine dubio.

y Nec per quem.ꝙ etiam per extraneum. ✣Vel hoc inquirendo non diffimiendo. vel vere omnium factum continet: sed in se et heredibus tenet in extraneis non. vel dic hoc fm quosdam: quod reprobatur statim. Item.

z Futurū.i.neminē facturū quominus habere liceat. Item.

a Videtur.i. ꝓsumitur prima facie. potest etenim aliter dici et aliter agi inter partes: vt promittat sic se facturum vt etiam per alios liceat habere:id est q̄ alius non moueat controuersiam: quod tenere puto. argu.ff.eo.quotiens quis.ergo in hac ✣significatione quando promitto me curaturum possum promittere rem alienam habere licere non in prima quando simpliciter. vt.j.ead.l.§.quesitum. Item quod hic dicit habere licere:idem videtur ⁊ de eo qui promittit dolum malum abesse vel abfuturum esse:sed videtur interpretari ler omnes istos fmm factum promittere. vt.j.eod.inter stipulantem.in prin.fm.M.quesit cōtra.Sol.vt ibi.

✣Alij glo. approbant ḥ Bartha. Imo.Bar. lud.⁊ alex.

✣Alij contrariam glo. sequunt hic Bar. Imo. lud.⁊ alex.

Obligatur.

a ¶ Obligatur.vt instit.de inuti. stipu.§.si quis alium.et.j.de fideiuſ. l.sicut reus.

* Iſta glo. b ¶ Utimur.vt factum alienum promittẽdo non obligetur + quis.M. ideoq; dicendus vt de facto alieno non videatur promiſſum. Additio. Dic hoc verus nisi in promiſſione appoſitum fuerit iuramentus: quia tunc propter iuramentũ valet.ſm Ja.

c ¶ Sed ſi ſe.t tũc eſt plana.als ſed ſe rẽ.

d ¶ Ceterorum. vt iure honoratio vel fideicommiſſario.

e ¶ Efficiat. Vel alẽ quẽ prohibere poſſit.vt.ff.de dam.infec.l.fluminum. §.ꝯ ꝑ.r.§.loc.ſi fund⁹. r ſic poteſt intelligi.j. eo. inter ſtipulantes.§.j.vel aliter vt ibi.

f ¶ Per aliũ.extraneũ.

g ¶ Heredẽ.hec ſunt verba bois ꝓmittentis ꝓter heredem rẽ.

h ¶ Promittere.niſi ſi caſu.vt.§.de act.empt.l. emptores.§.ſi.que eſt §. et dic plene vt ibi.M. Additio. Dic q ibi promiſſor tenet de facto teriꝯ r vincentis ex natura ꝓcedentis ꝓtractus: hic nullus ꝓceſſit contractus de quo tenetur de euictione.ſm Bart. r Jmo.

i ¶ Alienus.als ſi ſimpliciter diriſſet et nõ diriſſet ꝓter heredem ſuum ſuũ factum promittere videtur.vt modo dixi.M.

k ¶ Ea res. In penali eñ ſtipulatione non inſpicitur intereſſe ‡ quan do nõ intereſt ſtipulantis.vt.j. ead.l.j.alteri. Sed opponitur cum loco mei intereſſe hec ſtipulatio penalis ponit hoc caſu duplum quantitatis in prio re ſtipulatione tacite cõprehenſe non egreditur ſim quoſdã: r ideo inſpiciendũ eſt que ſit quantitas conditionalis ſtipulationis.i.penalis.vt non excedat duplum ſm eos. ‡ ſic inſpicitur que ſit conditio turpis vel honeſta vel ꝓcedentis ſtipulationis vel ſequentis.vt m.d.l.§.alteri.penalis enim ſtipulatio precedentem ſtipulationẽ vtilem facit: non vt inde naſcatur actio ſed metu pene cogitur ſicut ſententie arbitri qui ſine ſacramento cognoſcit vel a iudice non datur non cogit aliqs acgeſcere per actionem q̃ inde naſcatur: q̃ nulla naſcitur ſed per penam compromiſſi.

l ¶ Si nemo.reſpondet eatenus rẽ.

m ¶ Succeſſores. Sed nõne q cõtrouerſiam mouet exceptione pacti remouere põt: r vtiq; non ergo de iure litigat. eadem ergo rõne põt cõmitti in aliena re: q etiã non iure poteſt facere qs cõtrouerſiam. Sed cõtra dr.j.ea.l.§.j.r.§.ſtiũ: Rñ. ‡ ly ꝑ exceptionem repellaſ de iure tamen litigat ꝓpondo ius qõ habet in rei vendi. qõ in realiena diuerſum eſt. nec enim ꝑ pactum deſijt eſſe dñs.vt.C. de tranſactio.ſiue apud. Jtẽ videtur hec ſtipulatio idem cõtinere quod tranſactio.ſz certe ſecus: quia tranſactio eñaz ſup re aliena fieri põt q etiã ſemp perſeuerat aliena: hec non. Jtẽ illa ſup re dubia trñ plitẽ.i. ꝓpter litẽ. hec ex oĩ cauſa que etiam ex liberalitate mera interponi põt. r eſt eius ꝓmiſſionis ſenſus vt ratio ne iuris ꝓſentis vel futuri non agam: r ſi aliqõ iſtorum defuerit non cõmittit nec eſt contra in eo qõ dicit de pena. vt.j.e.§. queſitum. vt ibi no. r ideo nec in re aliena nec in ſeruo ſtipulante vel ꝓmittente cõmitti põt. vt.j.eo.§.ſtiũ.r.§.ſed ſi ſeruus.ſed vbi rem alienam mihi habere licere ꝓmittis r eam iniuſte aduocas r obtines an poſt ſniam contendere ꝓtes rem alienam r iniuſte latam ſniam nec tenearis er ſtipulat. ar. q nõ. §. de leg.l. ſi ſeruus plurium. §.j. Illud certũ eſt q lite cõteſtata nõ cõmittit: q nondũ declaratũ eſt rẽ eſſe tuam: niſi ad expenſas ſorte quas potes petere: etiã conſtãte iudicio. vt not.j.ꝓcri.§. Jtẽ ſi rẽ meã ꝓmiſi bẽre licere r euincam nõne repellã agẽte ad intereſſe: q; nõ excipit: Rñ. non. ‡ vt.§. de euic.l. vẽdicãte. Jtẽ nec potero dicere ꝓ inimicam ꝓ me iudicatum.vt.§. de lega.j. ſi ſeruus plurium.§.j. Jtẽz cum hec ſtipulatio

ius contineat.vt.§.eo.§.ij. quomodo ꝓ o re mea quã ꝓmiſi bẽre licere cõmittitur cũ de iure euincere non poſſum: Rñ. ſ contineat ius tñ ꝓpter factũ cõmittit.vt.j.hac.l.dt. Sic cõmittit ſtipulatio z ſi non de iure agat qs.vt.j.rem ea. habe.ſi ſine.§.cũ autẽ. Vel dic q̃ b de iure egit: q̃ dñium non amiſit q̃ talẽ ꝓmiſſionem vt modo dximus.

n ¶ Si quis.g mihi ꝓmiſerat habere licere.

o ¶ De poſſeſſione.g̃ aliquod puta interdictũ.

p ¶ Controuerſiam. z cũ effectu vt etiaz vicerit. ‡ als. i. ſi conſtaret adhuc iudicium fore tantũ nomine ſumptuũ cõmittere tur.ſ.hec ſtipulatio. vt.j. rẽ ea. habe. amplꝰ. Vel verius diſtingue vt dixi mus in contrario.§. de euic. habere licere.

q ¶ Diſtractum eſt. per ꝓmiſſorem in ſtipulationem per banc ſtipul. habere licere.

q ¶ Diſtractum eſt. Bis ergo caſibus q̃ aliena re cõmittit: ſ dic immo eſt ſuus ius.vt z.j. de bo. lis ber.l.ſ fuitute. z.j. de ſolu. etiam.z.j. de verb. ſignifi.l.j. habere.

r ¶ Quod habuit. aliud in ſtipulatiõe dupli: illa enim nõ cõmittitur ſeruitute reali euicta. vt.§. de euic.l.qõ ad ſeruitutes.

s ¶ Que res.id eſt ſtipulatio.

t ¶ Ceperit. alioquin nec ipſe ꝓmiſſor nec ſucceſſores cõtrouerſiã mouere põt. Jtẽ o. Unde ſtipulationem valet.M.

v ¶ Quare.qõ hic dicitur quare ſi ꝑſeuerauerit alie na rẽ. videtur cõtrarii. §. ꝓcri.§. ſed ibi erat ꝓmittentis ius q̃ euincit vt ibi dixi: hic aũt ꝓtius aliena. Jtẽ contra.j.eod. inter ſtipulantẽ. nam qui ꝓmittit habere licere nõ poteſt ſimpler abnuitiuum: ſed curatur ſũ ne alius faciat vt ibi. nã in aliena re culpa põt admitti. vt.§. de leg.j. cũ res.§. ſed ſi alienus. Sꝛ ſol ue vt ibi.m.l.inter ſtipulantẽ. Jtẽ contra.§. de acti. empti. l. ex empto. §.q autẽ. als eſt iſte.§.m.l.emptorem. ſed aliter ſonant iſta verba in ven ditione: aliter in ſtipulatione. nam re euicta tenetur ex empto ad preciũ vt ibi dicit: z plene ibi dixi. hic eſt ſecus.

x ¶ Adiecta ſit. ita.ſ. ſi ꝑ extraneos tibi habere nõ licuit. vt.§.e.l.§. ſed ſi quis. z.§. at ſi qs. z.§. ſ quatenus. ſi vero ſic ꝓmittat penam ſi ꝓme tibi habere nõ liceat z perſeuerat aliena nõ cõmittitur ſtipulatio pene: ſ his cõteſtet. ſ.q: nullũ ius habet. ſ penã autẽ accipe certam vel incertã. vt.j. iudi. ſol. l. nouiſſima. §.i.

y ¶ Factũ ſit. ſuũ enim factũ non alienũ ꝓmiſit. M. ſed ipſe litem non potuit de iure mouere: z ius ꝓtinet. vt.j.§.ij.

3 ¶ Ex parte rei.i. ꝓmiſſoris.

a ¶ Succedunt. an vniuerſum ius. nam ꝑ iuriſnodi ſtipulatio ad heredes vel ad arrogatorem tãtũ tranſit. vt.§. de vſufru. ſed z ſi qs.§. ſi opes ras. idez. # videt ſm. B.z.M. z in ſucceſſore rei cui habere licere iteres eſt ſtipulãs. vt.§. de euic.l. ſi ꝓtore pu.§.j.

b ¶ Licere. non adiecto mihi. nam intelligitur ſed de extranea ꝑſona nõ intelligit. vt.j.e. ſi ita ſtipulatus.§. griſogonus. in fi. z facit infti. de ſtipu. ſeruo.§. ſiue autem.

c ¶ His. parentibus z dominis.

d ¶ Non committitur. de rigore: cum ſeruus agere vel conueniri non poſſit.

e ¶ Auferri. de facto.

f ¶ Poſſit. ꝓpter qõ videbaſ z aliꝰ ſe obligare z alios ſibi.

g ¶ Factũ. ſcz tñ. vt.§. de acq. poſſ. l. poſſeſſio q̃z.§.j.

h ¶ Sed ius. i. effectũ iuris.

i ¶ Jn hac ſtipulatione. habere licere.

k ¶ Vertit. qr ſeruo cõpetere non potuit.

l ¶ Cum vero. interſerit nouũ caſum.

tur Bar. et Jmo.

* Sup iſto pticuloſo ar gumẽto ꝑ fi lius cere ſiue interponat ſu perſtcu em ptionis ſiue ſup alio nõ ꝓmittat/ni ſi lata ſentẽtia. ſm Ja.

Iſta ſecũda opi. ẽ vera z ꝓcdit ſi fiat ceſſio actionis et nõ alis bar. imo. z alex.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

minus sibi ire agere liceat[a]: non ius stipulationis inquit sed factū versatur: sed mihi videtur[b]: licet iuris verba contineat hec stipulatio habere licere: tamen sic esse accipienda: vt in seruo et filiofamilias[c] videatur actum esse de possessione[d] retinenda[e] aut non auferenda[f] et vires habeat hec stipulatio.

☞ Verbum possidere intelligitur ciuiliter nisi conditio persone faciat intelligi de naturali detentatione. Bar.

¶ Hec quoqȝ[g] stipulatio[h] possidere mihi licere spōdes vtilis est: quam stipulationē seruus an possit vtiliter etiam in suam psonam concipere videamus: sed q̄uis iure[i] ciuili seruus non possideat tamen ad possessionem[k] naturalem hoc[l] referendum est: ⁊ ideo dubitari non oportet quin ⁊ seruus recte ita stipuletur[m]. Plane si tenere[n] sibi licere stipulatus sit seruus vtilem esse stipulationem conuenit: licet enim possidere ciuiliter non possint[o]: tenere[p] tamen eos dubitat nemo. ¶ Habere dupliciter accipitur. nam ⁊ eum habere dicimus qui rei dominus est: ⁊ eū qui dominus quidem non est: sed tenet[q]. Denique habere rem apud nos depositam solemus dicere.

☞ Stipulatio interposita super iure psonali ad heredem nō transmittitur nisi exprimatur. Bar.

¶ Si quis ita stipulatus fuerit vtifrui sibi[r] licere ad heredem stipulatio ista non pertinet: sed et si non sibi addiderit: nō puto stipulationem de vsufru. ad heredem transire[s] † coqȝ iure vtimur[t].

☞ Stipulatio doli simpliciter interposita etiam dolum heredis comprehendit nō extranei nisi pena fuerit apposita. Bartolus.

¶ Sed si quis vtifrui licere sibi heredique suo stipulatus sit: videamus an heres ex stipulatu agere possit: et puto posse: licet diuersi sint fructus[v]. Nam et si ire agere stipuletur sibi heredique suo licere idem probamus[x]. ¶ Si quis dolum malum promissoris heredisque eius abesse velit[y]: sufficere dicimus abesse abfuturumque esse stipulari: si vero de plurium[z] dolo cauere velit[a] necessarium esse adijci cuicui rei dolus malus si nō abest vel nō abfuerit q̄ti ea res erit tātam pecuniam[b] dare spondes[c].

☞ Quero hic quando quis stipulatur sibi ⁊ heredibus suis aliquid qđ sit ad heredes transmissibile vtrum in psona heredis erit noua actio vel stipulatio. Pau.

a ¶ Liceat. quod pōt. vt institu. de stipu. ser. §. sed cum factum.
b ¶ Mihi videtur. pdicta emendanti.
c ¶ Filiofamilias. de quo nō posuit in q̄stione: quia nō causat dubium.
d ¶ De possessione. i. naturali detentatione. ad quod est arg. contra. j. de solu. stichum. §. vsumfructum. in fi. ⁊ ff. de condi. ⁊ demon. l. qui heredi. ⁊ ff. de acq. pos. l. qđ seruus. ⁊ l. possessio. §. j. ⁊ ff. de pac. l. ⁊ heredi. §. q si seruus. ⁊ §. doli. ⁊ j. pri. §. Accur.
e ¶ Retinenda. sibi.
f ¶ Non auferenda. Alij R. ad quod est. ff. de pecu. nec seruus. et de pac. l. contra iuris ciuilis. §. si filius.
g ¶ Hec quoqȝ. nō solum illa cui non adijcitur mihi. R. Vel dic non solum illa habere licere.
h ¶ Stipulatio. inspecta ratione facti.
i ¶ Iure ciuili. inspecto. vt. j. de regul. iur. quod attinet.
k ¶ Ad possessionem. id est vt de facto queratur ei possessio.
l ¶ Hoc. id est hec stipulatio possidere mihi licere pluribus tamē modis dicitur quis possidere de iure ciuili. Primo vt hic dicitur quod ad psonas refertur quod in seruum nō cadit vt sic possideat. Secūdo dicitur ciuiliter possidere q possidet animo solo. Item tertio qui possidet iuste qđ hic non queritur.
m ¶ Stipuletur. Ar. etiā ad qōnes ✠ de facto. q̄ritur enim a rustico et dicit vidisse se hūc tenere ⁊ possidere: ⁊ nescit quid sit possessio. quaȝ etiam peritissimi diffinire nō sunt ausi: q debeamus intelligere ‡ de possessione que facti est. Item debemus interptari. vt res valeat. vt. ff. de lega. j. l. si qñ. ⁊ j. ad municip. l. j. in fi. ⁊ de reb. dub. l. quotiens. ⁊ l. vbi.
n ¶ Plane si tenere. hic tenere ⁊ superrius possidere tātūdeȝ importāt: sed hoc casu indubitanter respōdetur vtilem esse stipulationem.
o ¶ Non possint. vt pro suo possideant.
p ¶ Tenere. id est naturaliter possessioni incumbere. ⁊ facit. ff. proxi. §. cum suis concor.
q ¶ Sed tenet. idem cū possidet. vt. j. de verbo. signifi. l. habere duobus. ⁊ l. id apud se.

¶ Si quis ita. Casum in hoc. §. cum sequen. vsqȝ ad finē sic pone. Stipulatus sum a te vt mihi liceat vtifrui. post mortem meam heres meus vult vti hac stipulatione: ⁊ vult vtifrui sicut ego feci: an possit? Et respō. q non. possum tamen bene stipulari vtifrui p me ⁊ p herede meo. ⁊ pbat hoc arg. a simili ibi: Nam ⁊ si. quia si stipulor mihi ire agere licere cōpetit etiam heredi meo. ¶ Si quis. Volebam mihi cautum esse ne in certa quadam re p titium dolus committeretur. sup hoc cōsului iurisperitum vt me doceret qualiter stipulari deberē. qui mihi rñdit. q si volo dolū pmissoris abesse alicui rei sufficit q ita stipulor. titi pmittis mihi dolum abesse ab hac re ⁊ abfuturum esse. ille rñdet pmitto. certe hac pmissione obligat se titius. ⁊ etiam suum heredem. Dico ego: dñe doctor. bñ me docuistis: sed ego sum homo suspiciosus timeo submergi in terra solida: ⁊ semp vereor ne decipiar. ostendatis mihi quomodo tutus esse potero a dolo ipsius pmissoris heredū eius ⁊ omniū alior. Rñdet iurisconsultus. oportet q in stipulatione tua adijcias penam hoc modo. pmittis mihi q dolus abest abfuturusqȝ est. ⁊ si contra factum fuerit: penam. c. aureorum pmittis. pmitto dicit ille. certe hoc modo poteris tutus esse a dolo pmissoris ⁊ heredū suorū. si tñ aliqs extraneus dolū committat ꝯ te: poteris petere penam a pmissore. ⁊ sic loco dāni qđ habuisti pter dolum commissum habebis penaȝ illā. c. aureorū. ¶ Sue psone. Planus est. ⁊ vide glosam. ¶ Inter. Sepe pmittunt homines sibi inuicem sub certa die aut sub conditione que omnino est extitura: ⁊ aliqñ sub die incerta: vel sub ꝯditione quā non est certū euenire. Queritur ergo q̄ est differētia inter pmissionē factam die certa: ⁊ factaȝ in diē incertam. Rñdet iuriscō. q ille q pmittit in diem certā statim pōt soluere. ⁊ nō videtur plus facere q̄ debeat: ideo non repetit quasi nimis cito soluerit. Ille aūt q pmisit in diē incertū. s. si hoc aut illud factum fuerit: si ante soluat nō videtur fecisse qđ promisit. s. tñ: immo plus: q repetit solutum. ¶ Alteri. Volo stipulari hoc modo: meui promittis mihi q dabis. c. titio: an valeat talis stipulatio? Rñdet q nō. q nemo pōt alteri stipulari: nisi seruus domino suo: aut filius patri suo. Quid ergo faciendū est si volo alteri stipulari? Certe dȝ pena apponi. veluti meui promittis mihi q. c. dabis titio. ⁊ si nō dederis pmittis. l. nomine pene. si ille dicat pmitto: ⁊ nō fecerit quod pmisit: poterit pena ab eo exigi. ¶ In stipulationib9. Habebā duos seruos stichos. vn9 erat albus alter niger: et vnus multo melior alio stipulatus es a me hoc mō. pmittis mihi seruū tuū stichū. dixi pmitto. veniente die solutiōis tu vis habere albū q est melior nigro. ⁊ dico ego. nō cogitaui de albo qñ pmittebā sȝ de nigro. tu dicis. volo hēre q mihi plȝ. Nūc q̄ritur qd iuris? Rñ. q tu debes hēre nigrū: q fit interptatio ꝯ te. s. q senserim9 de nigro non de albo. ¶ Eū q. Stipulat9 sum a titio: h mō pmittis mihi dare. x. et seio. x. nūqd titius dȝ. xx. mihi. scilȝ. x. et. x. seio? Rñ. q tm̄. x. dȝ q illa. x. que mihi pmisit eadem promisit ⁊ seio. ¶ Si stipuler. Stipulatus sum a titio h modo. pmittis mihi soluere qđ mea intererit. vel pmittis me indēnē suare? Et dicit q sic. Et ponit iuriscon. exemplū. tu ⁊ ego eram9 tutores vni9 pupilli: ego cessi tibi administrationem tutele. ⁊ stipulatus sum a te rē pupilli saluaȝ fore. stipulatio ista valet: q interest enī mea fieri q stipulatus sum: quia ego obligarer popillo sicut tu si male administrares. ¶ Si qs insulaȝ. Promisisti mihi titio insulā facere: deinde vadis ad meuium ⁊ dicis ei: ego pmisi titio facere insulā: sed sum ita occupatus q nō possum seruare qđ pmisi. vis tu illā insulā facere. ⁊ qđ iustū fuerit dabo tibi. tu pmittis mihi q facies. certe valet stipulatio. ⁊ potero agere ad interesse ꝯ te si non facias. Et silr pone in qnqȝ exēplis sequen. ¶ Si quis ergo. Possum stipulari q sistas stichū iudicio. item possum stipulari a te q edifices mihi locum sacrum: q si diceremus nō posse stipulari edificari locū sacrum: sequeretur q nec agere possemus ex locato ⁊ cōducto: qđ esset cōtra iuris dispositionē. due. ll. sequē. clare sunt. Fran. accur.

r ¶ Sibi. non refert apponat vel non. sic. ff. §. sicut. in fi. §. ⁊ j. ti. ij. l. j. in pn. Sed ar. ꝯ. C. de ꝯsti. pecu. aut. si qñ. Additio. Dic q ibi impersonalitas ex parte pmissoris vitiat/ex pte aūt stipulatoris nō: vt h. fm Bar.
s ¶ Transire. defunctus tñ vsumfru. habebit q sibi stipulat9 videtur. vt j. eo. ti. l. ita stipulatus. §. grisogonus.
t ¶ Vtimur. quia psonale est.
v ¶ Fructus. id est vsufructus. Vel dic vt alij dicunt: quia stipulator pcipiet vt fructum. heres vero vt causam: ⁊ sic mutat nomē vsufruct. in psona heredis.
x ¶ Probamus. quo ad hoc vt heredi debeatur et heres agere possit. sed in hoc differūt: quia superior non transit ad heredem nisi sit actum: hic transit. vt. ff. e. l. ij. in fi. ⁊ ff. famil. hercicū. heredes. §. an ea. Iteȝ h ad heredem heredis superior non. vt. C. de vsufruc. l. antiquitas. Item alius est vsufruct. in persona heredis alius in persona stipulatoris: vt hic. et. C. de vsufruct. l. antiquitas. ⁊. ff. qui. mo. vsufruct. amit. l. repeti. quod hic non est.
y ¶ Velit. stipulari.
z ¶ De plurium. s. extra psonas heredum.
a ¶ Velit. a promissore.
b ¶ Pecuniam. s. nomine pene.
c ¶ Spondes. quia non sufficit ita stipulari omnem dolum abesse cum alienum factum promittitur: sed penam debet stipulari: vt hic. et facit j. eo. l. ex ea parte. ⁊. ff. vsufru. queadmo. caue. l. huic stipulationi. ⁊. j. de ver. sig. l. hec verba cui. ⁊. ff. §. quesitum. Sed contra. j. eo. inter stipulantem. in prin. Sol. vt ibi.

Possidere qs ciuiliter multis modis pt.

✠ Istā glo. sequūt scribētes hic. ⁊ Bar. in. l. ꝯ etate. ff. de mino. et idē bart. l. l. j. ff. si cer. peta.

‡ Ista glo. per scriben. hic reputatur sing ad hoc ꝓpositū q testes debēt deponere et interrogari sup his que ꝯsistūt in facto cui9 facti rōnē assignare nō tenentur: si ꝯ ea rōne nō interrogētur. Bolog.

† Iste text9 est sing. in ca su suo. fm Pau. ⁊ Cu.

a Sue persone.stipulantis dolum abesse.
b Heredis.futuri. nam viuens heredem nō hꝫ.vt.ſ.de here.vēdi.l.ſi. Sic ꝛ patris adoptiui dic futuri.et ſic ſtipulando vt hic:ꝛ pmittēdo.vt ſ.pōt adiungi. Si autē dicas ꝑſentis patris:tūc dic q pōt adiungi ſtipulādo nō ꝓmittēdo niſi ꝛ promittēdo faceret ꝙditionē ꝑtis meliorem. vt ſ.de pact.l. filiꝰ. imo etia conuentionis. ſi cō uenīatur pater refert cōtrabat filius cum extraneo añ arrogationem:et tūc non teneat pater vel post.ꝛ tūc ſic.vt iſtitu.de acqſi.p arro.ſ.fi.ꝛ.ſ.de pecu.l.an arrogatoꝝ.

c Incertāqꝫ. non eam que eſt omnino exitura. vt.ſ.ō noua.l.ſi pupillꝰ. ſ.i.v bi dicitur pura.i.in dies: ſed dies dicitur hic incertus ꝓpter conditio. ar.gu.ſ. de lega.ij.l. talis ſcrip.ꝛ de condi.ꝛ demō ſtra.l.dies incertus.bene dico ſtatꝫ poſſe ſolui niſi gratia ſtipulatoris * fiat dilatio.arg.ſ.de lega.ij. ſi ita ſit reli.ſ.pegaſus.ſi cut accidit ꝛ pmittys agro rum quas non ſtatim tenetur accipere ſacerdos: ſꝫ nouē diebus debēt eſſe apud matrem.i.ſpicam ꝙ eſt mater grani.q̄ tem pus gratia ſacerdotis incertum eſt.

* Bal. hic ꝛ doc.reputāt iſtā glo. ſing.ad hoc q̄ vbicunq; tria vltimata dyx cōnnet ſe vtiliter creditor nō tenet credi tor recipere debitꝫ ſibi oblatū a de bitore añ il lud tpus. tu etias ſūge ē verbū q̄ nō cogit etiam recipe ſolutiōē debiti alibi.ſi l lo co deſtinate ſolutionis. Bolog.

d Uel.pro etiam.
e Dari poteſt. licet non peti nec repeti ſolutū pōt etiam ante diem.vt.ſ.de condi.in dcbi.l.in diem. et facit. C. de fideicom miſſ.l. poſt mortem.et de lega.j.l.filiuſfamilias. ſ. apud marcellum . Sed arg.cōtra.ſ.de an.leg.cū qui.et.l. liberto.ſ.largꝰ erupianus cōſuluit.ꝛ ad trebel.ſed ſi ante.
f Totum enīz.vere pōt añ dari:totū eſſe ꝛc.
g Mediuꝫ.hoc ratio re cipit exceptionē.vt.ſ.eo. liber homo.ſ.decē.
h Relinquit.ſ.c.continuus.ſ.cū ita.ꝛ.ſ.de ſolu.qō in diem.ꝛ.l.q res. ſ.mihi decem.ꝛ.ſ.eo.l.cū qui kalendis.in ſi.
i Promiſit. Alia differētia poteſt aſſignari que naſcit ex iſta. naꝫ qō in die certus ꝓmittit ante ſolutū non poteſt repeti:idem in conditione q̄ omnino eſt exitura.ſi autē incerta vel talis de qua eſt dubium ſit tēporalis an perpetua ſolutum ante poteſt repeti.vt.ſ.de condit.in debi.l.in diem.ꝛ.l.q̄ ſi ea.ꝛ.l.ſufficit.
k Factū.puta ſi titius aſcenderit capitolium.
l Quod ꝓmiſit.ſ.tñi.quia plus ergo locus eſt repetitioni.vt.ſ.de cō di.in debi.l.ſub conditio. Uel dic q̄ ex alia cauſa videtur ſoluiſſe/ ꝛ hec non deſuꝫ:ꝛ ideo in debitum apparet:ꝛ ſic repetitur.vt.ſ.de condi.in debi.l.qui promiſit.
m Alteri ſtipulari nemo pōt.vt.ſ.de reg.iur.l.que tutela.ſ.fi.ꝛ.ſ.ti.j. queciqꝫ.ꝛ inſti.de inuti.ſtipu.ſ.alteri.ꝛ.C.de inuti.ſtip.l.vt inter.
n Domino.q̄ eſtimat eadē ꝑſona cū dño.vt.ſ.de op.le.l.ſi pamphilo.ſicut filius cū patre.vt.ſ.de libe.ꝛ poſtḃu.l.in ſuis.ꝛ inſti.de iuti.ſtipu.ſ.quod ſi qs.ꝛ.C.de impube.ꝛ aliꝭ ſubſti.l.ſi.
o Mihi intereſt mea.ꝛ ſi quandoqꝫ interſit tunc valet.vt.ſ.ſi ſtipuler.ꝛ.ſ.ſi quis inſulam.
Stipulatio ſine lege nulla ē.
p Conueniet.q̄ ſi prima nulla erit:ſed ſcōa penalis valebit:q̄ prima eſt ꝓter legē:ſecus ſi ſ.lege eſſet:q̄ nec prima nec ſcōa tenebit.ar.ſ.e.l.ſtipulatio hoc modo:ꝛ hoc modo intelligit.ſ.ad leg.fal.qō de bonis.ſ.j.naꝫ ibi contra legē eſt:ſed ꝛ ſi pena citra ſtipulationē pacto deducitur inſpicitur intereſt non.vt in ℣to.ſ.de ſer.ex.l.ſeruus ea.
q Committatur.ſ.penalis.
r Mihi intereſt.ſtipulatis.ſ.cui naturalis eſt q̄ſita obligatio.vt alij dē tur:ſed quō cōmittit pena cū nulla mora nulla petitio in ꝓcipali? Reſi. de facto fit cōteſtatio:ſicut ſi ꝓmittas decē cū petiero: vel ſi nauis venerit ex aſia ꝛ me litem cōteſtāte venit.vt no.C.de ℣ben.ſtip.l.nuda.Ac.

C Sue persone adiungere quis heredis ſ personam poteſt:ſed et adoptiui patris persona coniungi poterit.
Debitum in diem certum pōt ſolui ante diem:ſecus ſi in diem incertuꝫ.Bartolus.
C Inter certam incertāqꝫ diem diſcrimen eſſe ex eo quoꝙ apparet qō certa die ꝓmiſſum vel ſtatim dari poteſt:totum enim medium tempus ad ſoluendum libe rum ꝓmiſſori relinquitur. at qui ꝓmiſit ſi aliquid factū fuerit: vel cum aliquid factum fit:niſi cuꝫ id factum fuerit decedit:nonvidebi tur feciſſe quod ꝓmiſit.
Non pōt quis alteri ſtipulari niſi ſibi uel ſuo ſeruus:ſed metu pene ſtipulatiōis ei paretur.Bar.
C Alteri ſtipulari nemo poteſt ꝓter q̄ ſi ſeruus domino vel filꝰ patri ſtipulet.ſ. inuēte enim ſunt huiuſmodi obligationes ad hoc vt vnuſquiſqꝫ ſibi acquirat quod ſua intereſt:cetcrūvt alij detur:nihil intereſt mea. planc ſi veliz hoc faccre penaz ſtipulari conuenict/ vt ſi ita factum nō ſit:vt compben ſum eſt cōmittat ſtipulatio etiam ei cuius nihil intereſt.penā cīn cū ſtipulaſt quis non illud inſpicitur quid interſit eius:ſꝫ que ſit quantitas quecꝫ ꝓditio ſtipulatiōis.
¶ In ſtipulationibus cum q̄ritur quid actum ſit:verba cōtra ſtipulatorem interꝓtanda ſunt. ¶ Cū qui ita dicet/ mihi decem ꝛ titio decem:eadem decem non alia de cem dicere credendum eſt.
Qui alteri ſtipulatur pōt ex ea ſtipulatione agere ſi ſua intereſt.Bar.
C Si ſtipuler aliquꝫ cum mea intereſſet: videamus an ſtipulatio committetur. ꝛ ait marcellus ſtipulationem valere in ſpecie hmōi. Is qui pupilli tutelaꝫ adminiſtra re ceperat:ceſſit adminiſtrationez contutori ſuo:ꝛ ſtipulatus eſt rem pupilli ſaluam fore. ait Marcellus poſſe defendi ſtipulationez valere:intereſt enim ſtipulatoris fieri quod ſtipulatus eſt:cum obligatus futurus eſſet pupillo ſi aliter res ceſſerit. ¶ Si qs inſulā faciendam ꝓmiſerit aut conduxerit:de inde ab aliquo inſulaz ſtipulatori fieri ſtipulatus ſit. aut ſi quis cuꝫ ꝓmiſiſſet titio fundū meuius daturū:aut ſi is nō dediſſet penam ſe daturū ſtipulatus a meuio fuerit/ fundum titio datum iri. Itez ſi qs locauerit id faciendus quod ipe conduxerit: conſtabat habere cum vtilem ex locato actionem.
¶ Si quis ergo ſtipulatus fuerit cuꝫ ſua intereſſet ei dari: in ea erit cauſa vt valeat ſtipulatio. Unde etiam ſi procuratori meo dari ſtipulatus ſim:ſtipulatio vires habebit. Et ſi creditori meo quia iterest mea ne vel pena cōmitatur: vel ꝑdia diſtrahantur que pignori data erant.
Sed ſi quid ꝓmiſiſti illū ſiſti in paſſu no tunc eſſet aliqua dubitatio quaſi videaris ꝓmiſiſſe factum illius.Pau.
C Si quis ita ſtipulatus fuerit ſtipu.ſ.q̄ ſi qs ſibi.nec placet vt dicas titiū adiectū vt Jr.dixit:quia id eſſet ſi dixiſſem aut:ſi hoꝛi ꝛ vt inſti.dic.ti.ſ.ſi qs alij.in fi.ꝛ.ſ.e.ſi mihi ꝛ titio. Sed arg.contra huic.ſ.ſ.de lega.ij.meuius.in prin.

s Non illud inſpicitur.ad penam committendā.
t Interſit eius.quod alteri ſtipulat eſt impleri.ad quod eſt.ſ.eo.l.ij. ꝛ.ſ.de recep.arbi.l.cum pena.
v Quātitas.vt nō immodica ſit.ſ.nō vltra duplū. vt.C.de ſen.q̄ eo qō intereſt.l.vnica.ſ.ſancim. Alij cōtra.vt q̄ntitas legitimarū ſuraꝝ iſpiciat ſi eſt vſurarꝫ. vt C.de vſur.l.cū allegas.ꝛ ſ.de act. emp. iulianus. ſ.idē papinianus rideſ ſe refert ꝛ.ſ.Sed prima ſuia cōſundit.ſ.de eunc.l. ſi dictum. Jo.tu dic plenc neyt no.C.de ſen.q̄.eo. l.vnica.ſ.ſancimus.
x Conditio ſtipulationis.nō impoſſibilis:non turpis.ꝛ dic vt.ſ.in pn cu.legis.
y In ſtipulationibꝰ.cō uentionalibus. aliud in ꝓtoꝛijs.vt.j.de pacto. ſtipu.l.in ꝓtoꝛijs.
z Interꝓtanda ſunt.vt ħ.ſ.cū qui ꝛ.ſ.ſic ſine.ſ. legif.vel dic ſtipulat ſuꝫ a te ſtichū ꝛ tu dicis te ſenſiſſe de albo:ego me ſenſiſſe de nigro.ꝛ in vtroqꝫ pōt tenere ſtipulatio:vt hic.ꝛ.l.eo.l.q̄ ex plurib. ꝛ.ſ.de re.du.l.cum quereꝛitur.ſi autez ꝛſtat te ſenſiſſe de alio me de alio:obtinet quod legif.j.e.inter ſtipulantem. ſ.ſi ſtichū. ſi autez dicis te ſenſiſſe de albo ego ō nigro.ꝛ i vnoqꝫ tñ pōt tenere ſtipulatio: q̄ alter eſt ſtipulatis:obtinet quod eſt.j.eo. quoties.vbi plenius dicēt.ꝛ facit.j.e.quicquid.ꝛ.j.e. pri.ſ.ꝛ.j.eo.l.q̄ ſic.ꝛ.ſ. ti.j.l.arrianus.
a Titio decem. ſecus ſi dixit dena: q̄ tunc. rr.et non eadem erunt dena.
b Alia decez.vt ꝛ.ſ.de lega.j.ſi quis te.
c Credendū eſt.an ergo valeat in totū? Rñ.non: ſꝫ in.v.alia pars eſt inutilis.vt inſtitu. de inuti. ſtipu.ſ.q̄ ſi ꝙs alij.ſecundū ſuꝫ ſtatū.ſi ſ.ſi ſic.ſi mihi ꝛ titio.Sed arg.contra huic.ſ.ſ.de lega.ij.meuius.in prin.
d Saluam foꝛe.vel ſibi vel pupillo rem pupilli ſaluam ſtipulatus eſt. vt.j.ꝓtori.ſ.no.
e Si aliter.i.male.ꝛ facit inſti.e.ſ.ſꝫ ꝛ ſi quis.ꝛ de ſatiſda.tu.ſ.j.
f Fieri. Per hec verba ꝓmittis mihi q̄ dabis vel facies illi:ꝛ ſic ex pone ſequentia exēpla.ſic ergo ꝙceptis vbis agā:ſi mea intereſt nō aūt ille aget cui ſtipulatus ſum.vt.C.de dona.l.ci res.ꝛ.ſ.el.liber bō.ſ.ſi.Sꝫ ſi dixiſſem ꝓmittis illi hec.ꝓrſus eſt inutilis:etiā ſi mea intereſſet ſm Aꝛo.ꝛ.ff.q̄ nullū verbū ſꝫ ponit ꝓ q̄ videat mihi q̄ dari mihi in tutū? Rñ.non: ſꝫ in.v.alia pars eſt inutilis.vt.ſ.de ꝙſti.pecu.l. re pupilli ꝛ in cura tore furioſi ꝛ actore viuerſitatis.vt.ſ.de ꝙſti.pecu.l. enīz.ſ.iiij.ꝛ.v.ꝛ.vi.ꝛ.vij.in calibus tñ ꝓcuratoꝛe queritur actio quos dic vt inſti.de inuti.ſtipu.ſ.ſi quis alij.Accur.
g Meuium.i.q̄ meuius dabit tibi:ſed ſi habes meuianum dic q̄ ꝓmiſit q̄ dabit ei fundum meuij.Accur.
h Daturum.duobus modis legi poteſt:ſi habeas meuianum ꝛ ſi habeas meuium.
i Si is.meuius:ſm ſecundam litteram:ſm aliam.i.promiſſor.
k Stipulatus.promiſſor dictus.
l Datum.per iſta vba ꝓmittis mihi q̄ dabis vel facies illi ꝛc.vt.ſ. ꝓtori.ſ.
m Utiles ex locato.i.efficacē.ſm Jo.vel directa ceſſante:q̄ alteri ſtipulatus eſt.ꝛ facit.ſ.loca.l.ſi tibi alienam.ꝛ.l.ſi cui.
n Ures habebit.ꝛ agam ex hmōi ſtipulatione ad intereſſe licet datio nem contineat.vt.j.eo.liber homo.ſ.ſi.
o Intereſt mea.dari:als non.vt ꝛ.ſ.de pac.l.ſi vnus.ſ.q̄ ſi ſine perſona.ꝛ inſti.eo.ſ.alteri.vſq; in finem.ſ.ꝛ.ſ.eo.l.ſi ꝙs mandauerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Si stas. id est sisti iudicio facias: & sic tuum non alienum factum promittis. vt. j. eo, quotiens quis.
b Constet. ad interesse. vt. o. l. quoticns.
c Stipulari. interest eni, ppter religionem.
d Alioquin. id est si diceres non valere stipulationem.
e Possumus. scilicet si edificandaꝫ locaremus. quod esset iniquum: sed non bene argumẽtatur: nam res sacra potest vendi: non tamen per stipulationem promitti. vt in stitu. de inuti. stipula. in princi.
f Dominus. fm q̃ si ea que iur. sunt stipulatus fuerit. sinauté que facti sunt nõ ita. vt. j. eod. l. quod dicit. §. ij. vt scilz tenere ei filio licet: vel ita si ex re patris stipulatio fiat insolidũ pas tri queratur si aliunde. p prietatez habebit filius: pater vero vsumfruct. vt C. de bo. que libe. l. cum oportet. in princi. & inst. de inuti. stipu. §. ei qui. & C. de contraben. stipu. l. ij. et. §. de pact. l. et heredi. §. nos autẽ. & de stipula. seruo. l. si ex re. §. si ipsi. & de solu. stichum. §. quesitum.
g Si filius. Acquiritur. Idem econtra videtur. & facit insti. de stipu. seruo. in prin.
h Cum qui kalẽdis. Casus Sit certi dies in quolibet mense qui idus vocantur. alij vero kalende. Ego promitto tibi q̃ solnam tibi kalendis ianua. sunt forte multi dies huius mensis qui continentur sub kalẽdis. de qua ergo die kalendarum intelligitur in stipulatione: si sit expressum per nos qua die soluatur stabitur illi promissioni: si non sit expressum considerabit de qua die senserimus. si autem non possumus veritatez facti inuenire intelligitur promissio facta in primam diem kalẽdarum. Sz pone q̃ hodie incipiunt kalende huius mensis & hodie mihi promittis dare kalen. queritur de quibus intelligitur? Respon. q̃ de sequentibus intelligitur facta promissio. Quoties autem, Titius stipulatus est a meuio. meui promittis mihi dare centum ex causa tali? Respondet meuius promitto. quero quando debeantur ista centum? Et respon. q̃ pe senti die facte stipulationis. Sed ponamus sic dicit idem titius cum esset lugd. cum meuio. meui promittis mihi dare centum scuta parisius pro tali causa? Respondet meuius promitto. certe hic non debetur die presenti: quia ex pectandum est q̃ meuius possit venire parisius. & postea facit vnam illationem que clara est ibi ex quo &. ibidem &. sicut. §. dicit obseruandum esse in kalendis/ita etiam in nonis & idibus seruabitur. Fran. accur.
h Idus. f. kalendis. Accur.
i Easq;. f. kalendas.
k Kalendas. nisi natura aliud inducat vt partum are thusę in kalendis ianua. nam de his que post partum sunt intelligitur. vt. j. eod. inter dum. in prin. Sed contra. ad id quod dicit de primis. §. eo. stipulatio ista. §. in stipulationibus. & de pac. l. veteribus? Rñ. nisi de primis intelligeretur: nec de secundis eadem ratione: nec de tertijs: & sic de singulis. vt ergo valeat dicitur vt de primis videatur actum. arg. j. de verbo. fig. l. boues. §. j. item qd si in diebus. vel post dies promisit non adiecto alio infra biduum: tenetur. vt. j. de vb. signi. l. inter illã. §. fi. Accur.
l Sequentibus. quia quod est minimum sequendum est. Accur.
m Non potest presenti. &. de 2ti. pecu. l. pmissor. §. j. Contra. So. z ibi. z facit. j. de solu. l. qõ dicimus. & de regu. iur. l. in oibus. Accur.
n Locus. vel res adiecta vel alia cã. vt. j. &. cõtinuus. §. ite q̃ insulam. & inter dum. in prin.
o Debeatur. cum effectu vt possit peti. nã presens est obligatio: sed dissertur exactio. vt institu. eo. §. id autẽ. & j. eo. l. centesimis. in prin. que sunt cõtra. & facit. j. de verbo. sig. l. inter illã. & l. cedere. & de stipulatio. §. inter. & j. eo. continuus. §. cum ita. et. §. item querit. & l. liber homo. Accur.
p Non. p stipulatore. vt j. de regu. iur. l. cum tempus. quandoq; pro stipulatore. vt argu. &. deleg. ij. si ita. §. pegasus. et de an. lega. l. eum. als incipit Iabolenus.
q In idibus. vt de primis intelligatur si aliud non apparet: vt dixit de kalendis.
Quis anno. Casus. Promisi tibi dare. c. aureos ãno p̃senti. tu nõ potes me conuenire in fine anni. Frã.
r Qui hoc anno. Not. tres casus: quia aut stipulor: bodie dari & statz petam. vt. j. eo. liber homo. §. decem. aut in anno. et tunc quod hic: aut annuũ. & tũc in initio. vt &. de an. leg. in singulos. et. C. qñ dies lega. ce. l. i. vel dic vt ibi. & facit. &. ti. j. l. quisquis. & instituta. de inuti. stipu. §. pe.
s Non recte petet. obstat cñ exceptio: sed competit actio: vt diximus &. l. priori.
Si quis arbitratu. Casus. Edificasti iurta domũ meã: & vbi tra terminos posuisti ei ficium tuus: feci te vocari in ius vt destruas opus illud. tu dicis mihi. nolo litigare. eligamus luciuz titiuz qui dijudicabit inter nos: & fm q̃ ipse dicet destruat opus qõ fecit. es tu contẽtus. sum dicis. et sic promittis: promitto. postea adueniente die arbitrij ego absentaui me. & ita arbiter noster nõ pronunciauit propter moram meam. dicitur hic q̃ pmissor non tenetur quasi moram fecerit. Quid autẽ erit si p arbitrum stetit: quominus pronũciet? Rñ. q̃ stipulatio efficit inutilis: q̃ non est a pona arbitri recedẽdum: nec pena que adiecta erat cõmittetur. b. d. cum. l. sequenti. Fran. accur.
t Stipulatus est. puta equũ locatũ vel restitui. i. destrui aliqõ opus.
v Non tenet. nisi fuerit in posteriori mora. vt. &. de pericu. & cõmo. rei ven. l. illud. & distingue. + vt. C. de Sben. emp. l. fi.
x Non esse recedendum. vt. &. de arbi. l. in cõpromissis. & C. de ztrahẽ. emp. l. fi. & de condi. & demon. l. mulcta. & l. in testamento. & &. pro soc. l. si coita. Sed contra. &. pro soc. l. si societatem. Sol. + vt ibi. Item contra. C. cõmunia de lega. l. fi. & j. Sed ibi speciale in legato ne pereat. Ité contra. &. de oper. liber. filiberttus iurauerit: sed ibi fuit arbitratus: sed inique: # hic non fuit illo modo. Item contra. &. de contraben. emptio. sed ibi fuit arbitratus & inique: hic nullo mõ. Ac. Additio. Ista glo. reprobatur per Bar. & alios: quia speciale est ibi. vt dicit glo. in l. fi. C. de contraben. emp.
Et Jncertum est. nominatim. Accur.
z Dico. Adiecta sit. si arbitrio nõ pareatur.

Quodcũq.

+ Ista glo. male loquitur. fm Iaco. Cuma ales. Sol. et Bal.
# Dicq; ibi arbitratus fuit inita. & vero nullo modo. fm. bar. ratios. + Idẽ bar. z est de mẽte aliorum.

Scribentes b cõiter intelligunt istum tex. & ita cũt q̃ si arbitratus fuit assumpt⁹ super 2cm pñs ciendo: nisi sequat arbitramẽtũ 2cius nõ ꝓficiat: nec a pona et⁹ arbitrator/re cedit/ vel cõ recurrat ad arbitriũ boni viri iudicis. f. et fm et⁹ arbitriũ pñtat. aliter tex. tripliciter pũ in tellig. de q̃ hic i nouis interpreta. Bolog.

Quodcūq; ¶ Casus. Tantum operatur filius qui stipulatur pro patre: quantum si ipse pater stipularet sibi. idem in seruo ⁊ eius dño. ¶ Sic ut. Certum est q; possum ita stipulari. promittis dare cum moriar: promitto. Ita si habeam filium ipse potest. ꝓmittere hoc modo. ꝓmitto tibi soluere cum pater meus morietur. idem in seruo. ¶ Si quis. Habeo filiam volo ei prouidere de alīq; summa pecunie. vendo titio quendam fundum: ⁊ stipulor ab eo hoc modo. promittis. c. q; debes mihi ex causa venditionis dare filie mee post mortē meam. ille respondet promitto. talis stipulatio valet. ¶ Contra posset ita stipulari. promittis mihi dare. c. post mortem filie mee. et post mortem filie mee cōpetit mihi actio directa ex stipulatu. priori casu vero competit actio vtilis filie mee ex stipulatu. ¶ Non soli. Plan⁹ est. ¶ Fili⁹ dari. Habeo filiū q taliter stipulat: meus. ꝓmittis mihi dare. ille rīdet ꝓmitto. certe videt stipulatus esse patri: ⁊ patris nomen nō expressit in stipulatione. Frā. accur.

a ¶ Is q. filius vel seruꝰ.

b ¶ Si ipse. pater vel dñs in cuius potestate ē filius vel seruus stipulās. et sic parificat filium stipulanti patri. ⁊ ipm patrem sibi. vel dicipe filius. ✣ Sz si dicat: tunc parificat filium stipulanti patri: ⁊ subūpti filio. s. ⁊ tūc excipe factū. vt. s. c. stipulatio. ¶ hi. ⁊ insti. de stipu. seruo. §. sz cuz factū. ité ⁊ tūc fallit in seruo. vt. j. de stipu. ser. l. ij. ⁊. l. antepe. ⁊ facit. j. rez pu. sal. foze. l. si filiꝰ. ⁊. j. e. Lin fi. in filio tñ restringe ad ꝑfectitia. at in aduentitiis sol⁹ vsusfructus ꝑtinet. vt. C. de bo. q; libe. l. cū oportet. Accur.

✣ Utrag; le cura plac. Ange. pau. alex. ⁊ Ja.

c ¶ Cū moriens. ipsi vel illi in quoz̄ potestate sunt ratio q; initiū inspicimus. ⁊ facit. C. de contraben. stipu. l. scripulosas. ⁊ insti. de inuti. stipu. §. post mortem. Accur.

d ¶ Stipulari. illis in quoz̄ potestate sunt. Accur.

e ¶ Competit. ex interpretatione. Bꝯ. Sed contra. ff. de pact. do. l. cum dos. ibi: si vero filia nō. Solu. vt ibi. item facit in eod. titu. fi. ita conuenit. ⁊. ff. de oper. l. cum patronus. §. i. ⁊. ff. de pac. l. ⁊ heredi. §. nos aūt. Item contra. in eo. titu. l. si tibi decem. §. fi. pactus. sed ibi vt extraneo pepigit. hic vt filio. item facit. C. de pac. con. l. pater pro filia. ⁊. ff. solu. matrimo. l. gaius.

f ¶ Licet. videt ergo idem esse si heres existat: sed certe tūc directa daret. vt. ff. de pac. l. anus. sic. C. de leg. ꝛ con. l. non dubiū. non ergo aduersatur actioni sed forme actionis. sic in verbo etiam. ff. de ꝑicu. ⁊ commo. rei. ven. si q; serui.

g ¶ Cū moriens. vt ⁊. ff. de condi. indebi. l. q; promisit. ⁊. l. nam si cū. ⁊ de manu. testa. l. q; duos. ⁊. j. eo. l. hui⁹. ⁊. C. quando dio. leg. ce. l. er bis.

h ¶ Adiciat. vt detur patri imperpetuum aliter. vel seruo patris. vt. ff. in ꝑn. hui⁹ legis. sed in seruo ꝛ filio fallit: vt ibi dicim⁹. Accur.

Ulpianus. Lex. xlv.

Quodcunqꝫ stipulatur is q[a] in alterius potestate est: proeo babetur ac si ipse[b] esset stipulatus.

¶ Subiectus aliene potestati potest stipulari cum ipse morietur sicut non subiectus. hoc dicit Paul. de cast.

¶ Sicuti cum morietur quis stipulari potest: ita etiam hi qui subiecti sunt aliene potestati cum moriuntur[c] stipulari[d] possunt.

¶ Si stipulatio patris conferatur intempus existente sui iuris filio queritur vtilis actio. h. d. Bar.

¶ Si quis ita stipulatus sit post mortem meam filie mee dari: vel ita post mortem filie mee mihi dari: vtiliter erit stipulatus: sed primo casu filie mee vtilis actio competit[e] licet[e] heres ei non existat.

¶ Inter si ⁊ cū non est differentia cum apponuntur actui extrinseco. Bar.

¶ Non solum ita stipulari possumus cum moriemur[g] sed etiā si moremur: naz sicuti inter hec nihil interest cum venerit: aut si veneris: ita ⁊ ibi nihil interest si moriemur: aut cum moriemur. ¶ Filius dari patri stipulari videtur: ⁊ si hoc nō adiciat[h].

¶ Nota hic q; dies conuentionalis seu tempus certum an ⁊ quando non impedit ouri obligationem ciuilem et naturalem. Pau. de cast.

Paulus. Lex. xlvj.

Quotentesimis kalēdis dari vtiliter stipulamur: quoniam ꝓsens obligatio est: in diem autem dilata solutio[i].

i ¶ Dilata. solutio. vt. ff. s. eo. l. cū q; kalendis. Accur.

k ¶ Non pōt. nisi ip heredē possit explicari. vt. C. de cōtraben. stipu. veteris. ff. ⁊. l. fi. ⁊ arg. C. de cadu. tol. §. ne autem.

l ¶ Cum voluerit. vt quando voluerit dari sit in eius potestate non ipm dare. ✣ vt. ff. de reb. dub. l. vtrum. §. penul. ⁊ de pac. do. l. fi. §. fina. ⁊ fa cit. ff. de ser. l. iij.

m ¶ Aliunt. ꝓmitto tibi si volo. si volam: cum volam ✣ si voluero nō valet. cum voluero valet: vt hic. et. ff. de act. et obli. l. sub hac. et. j. eo. si q; stipulat⁹ sit stichū. Sed que est differētia inter primū ⁊ secūdū respōsiū bui⁹? §. Rñ. q; in primo causa differendi. ✣ in secūdo expssa est conditio. aduerbium cum temporale cum/adūgitur ꝓterito subiunctum: et signi ficat ꝓteritionē primo casu: vel q; primo significat temp⁹ incertū in quo velit. q; non est in secuntē q; tm est in volūtate ꝓmittentis. idē in fideicōmisso similib⁹ verbis relicto. vt. ff. de leg. iij. l. fideicommif. §. fic fideicōmif. sunt tamen arg. contraria. q; non videt interesse inter si ⁊ cū. vt. ff. l. ꝓxi. §. non solū. ff. de cōdi. inde. l. q; promisit. q; sunt arg. contraria.

n ¶ Constituas. quando velis.

Ulpianus. Lex. xlvij.

Qui sic stipulatur[o]: quod tē mihi illiꝫ kalēdis dare oportet id dare spondes: videtur non hodie stipulari[p]: sed sua die hoc est kalendis[q].

¶ Facultas denūciandi transit ad heredes nō facultas ꝑlende q; dītiōis. h. d. B.

Idem. Lex. xlviij.

Si decem ✝ cum petiero[r] da si fuero stipulatus admonitionē magis quādā quo celerius[s] reddantur: et quasi sine mora: q; conditionem habet stipulatio: et ideo licet decesserō ꝓius q; petiero non videt defecisse conditio[t].

¶ Nota principalis nocet fideiussori ⁊ patri sic? econtra. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xlix.

Um filiusfamilias stichum

✣ Immo ipsius dare. fm Barto. imo. ⁊ alex.

✣ Glo. male loqt. fm pe. de bella gti. imol. alex. ⁊ Ja. Ita bar. eam sequatur.

✣ Id est cāndi dilatione ad de liberādā vel liberādā. alex. ⁊ Ja. Ita bar. eam sequatur. ✣ Id est cā dandi dilatione ad de liberādā vel liberādā vel volūtatē ꝑs Ja. reꝑhendit fi ilta gl. ꝑ ut gl. super ver. si ita. §. ea. l.

o ¶ Qui sic stipulat. ammonuanda.

p ¶ Stipulari. vt obligatio ꝓsens sit vel plura. Accursius.

q ¶ Kalendis. Alrg. de repetitione. ⁊ facit. ff. l. q bis. ⁊. l. si ꝑari. ⁊ q; ibi no. ⁊. l. stipulatio ista. §. cū qui. ⁊ in stitu. ad leg. agl. §. ex hoc capite. arg. contra. j. ad municip. l. j. in fi.

r ¶ Si decem. ¶ Casus. Stipulat⁹ es a me. c. hoc modo. promittis mihi soluere. c. cū petiero. ego respondeo. ꝓmitto. q; ita stipulatio sit conditionalis an non? Respondetur q; non est conditionalis ꝙ pura. ⁊ hoc q; adiectū est cū petiero non continet aliquam conditionem: sed quandā admonitionem: vt citius soluat. ⁊ ideo licet ꝑ⁹ moriaris ꝙ a me petas: heres tu⁹ pōt petere. Fran. accur.

s ¶ Si decem cū petiero. hec est conditionalis quo adverba non quo ad mentem. ✣ sic econtra. j. eo. l. interdū. sec⁹ si sic ✣ dixisset fi petiero q; con ditionalis erit. vt ⁊. ff. eo. ti. stitius.

t ¶ Celerius. i. quandocūq; petiero.

¶ Conditio. cū nulla fuit cōditio non defecit: ⁊ ideo quicūq; heres erit petere pōt. ⁊ facit. ff. de tute. l. muto. §. hāc arit. ⁊. C. q; di. le. ce. er bis. ⁊. j. eo. liber. §. decē. ⁊. l. si ita q; ꝓmisit. j. rñ. ⁊. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. titia heredi. ⁊. C. de iure do. l. si mulier. ⁊ de leg. j. stichū. Accur.

Um filiusfamilias. ¶ Casus. Pamphilus filiusfami. promisit titio seruum stichū: stetit per eum quominus mihi solueret. ⁊ sic titio seruus stichus decessit. q; quomodo patet de hoc facto teneat. Respondetur q; chus decessit. q; quomodo patet de hoc facto teneat. Respondetur q; tenet de peculio: q; si filius habet peculiū pater tenebit solue re ꝓcium stichi seruꝰ q; decessit. si vero pater fuerit in causa q; seruus non sit seruus non sit stichi seruꝰ q; decessit. si vero pater fuerit in causa q; seruus non sit tus ⁊ decesserit seruus iste: filius non tenebitur amplius: sed datur actio tus ⁊ decesserit seruus iste: filius non tenebitur amplius: sed datur actio vtilis in patrem. et idem dicendum est in persona fideiussoꝝ. ¶ Si stipulatus. ¶ Promisisti mihi per te non fieri quominus mihi agere vel ire liceret. et quia eras homo fallax nolui ꝓmissioni tue stare: nisi fideiussorem dares/quem dedisti. ꝓ fideiussore stetit q; ire nō potuit vel agere queritur an mihi tenearis ad interesse vel tuus fideiussor? ⁊ respōde

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quominus ire agere possim. tu teneris mihi ꝛ etiam fideiussor ad iterum esse meum. ¶ In hac stipulatione. Dictus est. ſ. m. l. eadem. ℌ. cato. q possumus stipulari per aliquem nō fieri: neqꝫ per heredem suū quominus nobis agere ire liceat. Nic ponit talis casus. Ego stipulatus sum a te per te non fieri neqꝫ per heredez tuū quominus mihi ire agere liceat. heres tu ignorauit hāc stipulationem esse factā. ꝛ me impedivit ire agere. q̄ritur an teneat mihi attēto q ignorauit stipulatione esse interpositaz: ꝛ dicitur q tenetur q̄uis ignoret stipulationez esse factā. pupillus vō nō pōt de hac stipulatiōe teneri.

¶ Si. p̄missor. Promisit tin⁹ seio hoiem dare i festo pasche. certū est q p interpellationē 2stituitur gs in mora. si debite fetā fit. Sed pone q̄ seius petijt a titio hūc hominem ante paschā: ꝛ ſicaſ terminū post hāc interpellationē aſi diez decessit: nō p̄missus. q̄rit an titius li beraꝫ interitu speciei? Et ō̄ q nō. q: nō potuit interpellari aſi diem p̄missionis. Frā. accur.

a ¶ Per eū. ſ. filiū.

b ¶ Staret. i. cum esset in mora. vt. ſ. de fol. si mihi alienum. ꝛ. ſ. eo. ſi. ſi ex legati. Accur.

c ¶ Quatenꝰ. i. qt. vel ali ter. vt. ſ. de reg. iur. l. ſtenus. Vel supple hic eatenus quatenꝰ ꝛc. Accur.

d ¶ Obligatus. perpetuo pter moꝝ. Aso. ad qō est. ſ. de fideiuſ. l. ſi a colono. ℌ. fi.

e ¶ Fuerit. p̄ interpellationem sibi factam.

f ¶ Non tenebitur. liberatur enim interitu speciei. Accur.

g ¶ Sed vtilis actio. directa enim non competit. qt liberato filio ꝛ pater ab accessoria liberatur stricta ratione. Ro. vt. ſ. de vſur. l. moꝝ. in fine. ꝛ. ſ. eo. l. moꝝ. Sz videtur de dolo dari. vt. ſ. de dolo. ſi fideiussor. Sol. vt ibi.

h ¶ Que ola. ſ. dicta de patre et filio. vt. ſ. de solu. ſi chiū aut pāphilū. circa p̄n. ꝛ. l. cū gs. ℌ. ſi gs. in fi. ℌ. ſi. facit. ſ. de ureitur. l. cū q. ℌ. ꝛ. de leg. i. cum res. ℌ. fi. ꝛ de opc. liber. l. ſi libertus moꝝm. ꝛ de solu. inter. in fi. ꝛ. ſ. pri. ℌ. Item no. patrem cū filio ex vna parte parificari: ꝛ fideiussorē cū principali ex alia vt h. ꝛ. ſ. de fur. l. eum qui. ℌ. an pſ. fed fallit. ſ. de mino. de nīgz. ℌ. fed an boc. ꝛ. ſ. de bis qꝫ mina. ferunt.

i ¶ Fideiussorem. de eu⁹ facto nihil promissum est.

k ¶ Heuter. ex ea stipulatione: sed fideiussor ex suo facto tenet sicut qlibet phibens tenet: ✠ scz actione iniuriarū ꝛ cōfessoria si eius interesset. phibitū nō esse. Sed boc est ſ. ſ. pri. ℌ. cum hic fideiussor ex sua mora tenetur. vt. ſ. de reg. iur. l. in condēnatione. ℌ. vnicuiqꝫ. Add brūde. q tu. p̄missib de tuo facto: ✠ fideiussor de tuo/non de ſuo. ✠ Sed oppo. ergo nulla est fideiussoris obligatio. vt. ſ. stipulatio ista. ii. ℌ. fi. q: alienum factum nō pōt. p̄mitti. Sed rñ. ſpeciale ✠ in fideiussore: vel. p̄missit undē nitatem. ✠ Vel dic ℌ Jo. ✠ q hic curatorū p̄misit. Sed nic oppo. ergo in aliud fideiussit: ergo nō tenet. vt. ſ. de fideiuſ. grece. ℌ. ſi gs stichū. Sed rñ. ✠ q circa idē illa duo versanē. vnde non est aliud. vel vt ois ✠ cessit querela. i. ſtho. dic ✠ simpliciter fideiussit. fideiubeo ꝛ nō obstant predicta. ꝛ sic refert sic in dando. vt. ſ. p. ℌ. ſi gs stichum. ꝛ nō valeat. an in faciendo: vt ℌ di. Accur.

l ¶ Sed si per. p̄missorem. ſ. steterit. Accur.

m ¶ Heri. supple quominus mihi ire agere liceat.

n ¶ Videtur. ſ. ſi prohibeat.

o ¶ Absit. tempore stipulationis.

p ¶ Et ignoret. factaz fuisse promissionem. Sed contra. ſ. de reg. iur. qui in alterius. Sol. mero iure tenet: vt h. ſ. restituit ex clausula generali: vt ibi. qm̄ alio ꝛ. vt. ſ. p fuo. l. fi. ✠

q ¶ Sterisse. boc videtur contra. C. ſi aduer. ven. pign. l. ij. ꝛ. ſ. quib. ex can. in poſ. eatur. l. apud iulianum. Sed h ✠ factum pupilli. ꝛ. ſi phibet ret pupill⁹ faceret cōmitti. ſ. stipulationē: qꝫ quot phibitiones totiēs cōmittit. vt. ſ. l. ſi ſic. vſi ꝛ ſi teneret habuerint et: ergo nō teneat: hꝫ in cōtrarijs ex solo defuncti ℌtu ꝛ ipſo nihil faciente tenet.

r ¶ Stipulatione. p heredem non fieri.

s ¶ Erit. als erit. ꝛ als sit. ꝛ supple ꝛ tutorē nō habeat ſm quoſdā cū nec alius ei moꝝ facere videat. vt. ℌ. de vſur. l. cū qdam. ℌ. ſi pupillo.

t ¶ Decesserit. ante diem post interpellationē. Acc.

v ¶ Non vſ. iſtud nō cancellauit Jr. ſed nō bene.

Ulpianus. Lex. l.

In illa stipulatione per te nō fieri: non hoc significatur nihil te facturum quominus facere possim: ſed curaturum vt facere possim. ¶ Item in stipulatione empte hereditatis quanta pecunia ad te peruenerit dolove malo tuo factum est: critve quominꝰ perueniat nemo dubitabit quin teneatur qui id egerit nec quid ad se peruenerit.

¶ Debitor specici liberatur si ante moram species illa absit esse in cōmercio. h. d. Pau. de cast.

Idem. Lex. lj.

Si q alienū seruū promisit ducto eo ad libertatem ex stipulatu actione nō tenetur: suffi cit eum si dolo culpave careat.

¶ Verba dubia i stipulationib⁹ quātio nalib⁹ interpretant ex mēte ℌntiū: in ptorys interpretant ex mēte pretoris. Bar.

Idem. Lex. lij.

In conuentionalibus stipulationib⁹ contractui formā cōtrahētes † dant: enimuero pretorie stipulationes legē accipiunt ex mente pretoris qui eas propositurus: neqꝫ in pretorijs stipulationibus nihil immutare licet: neqꝫ addere neqꝫ detrahere.

¶ Promisso traditionis vacue possessionis non continet nudum factū sed causam bonorū. h. d. Bar.

a ¶ Quanta pecunia. verba stipulat. vt. ℌ. de lega. iij. q. ſq. ꝛ. ſ. deverbo. signi. l. cum thipulamur.

b ¶ Egerit. vt ꝛ. ℌ. de bere. ven. l. ij. ℌ. non tñ. ſic. ℌ. ſi qs omiſ. can. teſt. l. ij. ℌ. fanc. ꝛ. ℌ. ſolu. matri. l. ſi vero. ℌ. q. Sed arg. contra. ℌ. ſi in frau. cre. l. q aūt. Acc. Additio. Dic q ibi log tur ſ debitore q tenebat ad nō alienandū: ꝛ ſic patrimonii ſuū nō diminuendum: ℌ vero tenetur ex forma promissionis etiam ad acgrendū. ſm Bar. ꝛ Jaſ.

Si qui. ¶ Casus. Titius habebat seruū stichum quem ego promisi meuio: titius stichum istū manumisit. dicit q ego liberatus sum a promissione mea. Fran. accur.

c ¶ Jo q alienū. marume. fed ideo ſic dicit: quia in ſuo non ſic facile euenit q possit manumittere ſine culpa. Accur.

d ¶ Culpave. q̄ et in alieno adhiberi pōt. vt. ℌ. de leg. i. cum res. ℌ. ſed ſi heres. ꝛ inſti. de lega. ℌ. ſi alienus. ꝛ. ſ. cod. ſi seruū. ℌ. ſi autem. ꝛ facit. ℌ. de lega. j. ſi heres. ꝛ inſtitu. de lega. ℌ. ſed ſi tyrus. ꝛ. ſ. de solu. ſi mihi. ꝛ l. q res. ℌ. areā. Accur.

In conuentionalibus. ¶ Casus. Volebam tibi vendere aliquem fundum. conuenimus de precio inter nos: tu promisisti per stipulationem. c. nomine precij. ꝛ dedisti fideiussorem. dicitur hic q̄ in hac stipulatione conuentionali vel simili possum addere vt si minus promisiſti possumus detrahere de precio vel tollere fideiussorem de obligatione. Sed ponamus. domus tua minabatur ruinam domui mee. ego conuenī te vt caueres mihi de damno infecto. certe ſi in hac cautione damni infecti debeat adhiberi fideiussor non possumus detrahere fide iussoris dationem. et ſic de ſimilibus. quia hoc pertinet ad ipſum pretorem. Fran. accur.

e ¶ Formam. p̄ſt etiā addere ꝛ detrahere.

f ¶ Pretorie. damni infecti ꝛ rem pupil. ſaluam fo. ꝛ ſimiles. vt. ſ. de ſto. ſtipu. l. j. in prin.

g ¶ Ex mente ptoris. ꝛ non contrabentium.

h ¶ Neqꝫ detrahere. niſi ipſi pretor. vt. ſ. de pteto. stipu. l. ſ. in fine que est contra. Sed videtur etiam contrahentibus licere. vt. ſ. de pteto. stipu. l. ſ. ℌ. stipulatio. ꝛ de dam. infec. ſi finita. ij. ℌ. ſ. ꝛ. de euic. ſi dictum. q̄ ſunt contra. Solu. non licet ✠ vt rem meant pretorie. mutatio enim facit conuentionales.

✠ Et ſic exmēs in ambiguo ſmo ne erit ſuāda. ſm bar. ꝛ alios.

✠ Vſus glo. ſequit bar. Bal. Jmo. Ange. pau. Alex ꝛ Ja. ✠ Glo. in ꝑ dñ loqt ſm pdi ſcribē.

✠ Reprobatur p̄ isar.

✠ Vſa ēve ra ſm bar.

✠ Vſa etiā est ſm bar.

✠ Idē bar.

✠ Jmo. alex. ꝛ Ja.

✠ Vſa pōt ēē ſm bar.

✠ Appro. bat p. ꝛ. b. Jmo. ang. cu. alex. ꝛ Ja.

✠ Vſa glo. sequit cōter oēs ſcribē.

✠ Vſa ſequunt bal. Ange. p. ꝛ Cum.

uentionales. Jo. vel non licet eis iam prestitis iurta formam a pretore datam. vel non licet addere vel minuere: ex necessitate enim prestanda sunt nisi aduersarius eas remiserit. Conuentionales autem ex voluntate sola interponuntur: z ideo addere et detrahere licet. vt. ff. si cer. pet. l. electa. z facit. ff. de pacto. stipu. l. ante penul. z. ff. de dam. infec. si finita. in princi. et deposi. l. j. §. si coueneritt. z de pact. l. j. Accursius.

a ¶ Non nudum. id est sola translationem possessionis q̄ respectu proprietatis que abest dicitur nuda: ꝛ etiā interesse quod causam. id est vtilitatem bonorum cōtinet: vt quia res est deteriorata. vt. ff. cod. si fundum. fructus autem non continet principaliter. vt. ff. de actio. emp. datio. §. j. Sed a tēpore more. + vel lit. conteit. per consequētiam. vt. ff. de vsur. l. videamus. §. si actio. Sed contra. m eo. tit. de vsur. l. si stipulatus. Solu. ubi dixit duo dari z vacuam possessionem tradi. arg. ff. de leg. j. si quando. hic vnum. Item non pprietatem cōtinet. vt. ff. eo. l. si rem tradi. que est contra. vel fm azo. * hic vocant proprietas: q̄ successit stipulatio ex tali causa: et quia als dominium transfertur: alias secus vt ibi. vel fm azo. * hec lec. placet bar. Ang Bal. pau. cuma. alex. z Ja.

¶ Si quis vacuam possessionē tradi promiserit: non nudum factum hec stipulatio cōtinebit: sed causam bonorum[b]. ¶ Clausula generalis non refert ad specificata. h.d. Bar.

Iulianus. Lex. liij.

STipulationes commodissimuꝫ est ita componere vt q̄cūq; specialiter comphendi possunt contineātur: doli autem clausula[c] ad ea pertinet que in presenti occupari non possunt: et ad incertos[d] casus[e] pertinet[f].

¶ Stipulatio specierū diuidit in ḡtas: stipulatio generū diuidit in nūeros. Bar.

Idem. Lex. liij.

IN stipulationibus als[g] species als genera deducūtur. Cum species stipulamur necesse est inter dños[h] et inter heredes[i] ita diuidi stipulationem vt partes corporum[k] cuiꝫ debeātur. Quotiēs autem genera stipulamur nu mero fit inter eos[l] diuisio: veluti[m] cum stichum z pamphilum qs stipulatus duos heredes eqs partibus reliquit: necesse est vtriq; partem dimidiam stichi z pāphili deberi: si autē idem[n] duos homines stipulatus fuisset singuli homines singulis heredibus eius[o] debent.

¶ Stipulatio plurium operarum. diuidit numero: secus si vna opera. Bar.

¶ Operarū[p] stipulatio similis est bis stipulationibus i qb[q] genera cōprehendunt: z ideo diuisio eius stipulatiōis nō in partes operaꝝ[r] sed in numerum[s] cedit: q̄ si vnam operā seruus cōis stipulatus[t] fuerit necesse est vtriq; dñoz partez[u] opere tātum q̄tum in seruum habuerit petere: solutio autem eius obligatiōis expeditissima est si cestionem ope malit libert[o] offrre: aut si dissentiant patroni vt bis[a] communiter opere edantur[v].

¶ Facultas soluendi adiecta nō transit ad heredes ei[o]. h.d. Pau.

Idem. Lex. lv.

QUm qs sibi aut titio dari stipulatus est soli titio nō etiā successoribus[c] eius recte soluit[d].

¶ Qui stipulat sibi z alij decē: de disce decē non de aljs intelligit. Bar.

Idem. Lex. lvi.

QUm qui ita stipulatur mihi z titio decem dare spondes

diuerse estimationis sunt species: genera non ita. z facit. j. e. l. si centū. Sed contra. j. de solu. cum stichus. Sol. vt ibi. * item facit. j. e. i executionib[o]. t ¶ Operarum. puta operarum decem diarum. v ¶ Operarum. scilz singularum. Accur. x ¶ In numerum. vt singulis heredib[o] vel oīs stipulantibus heredibus. vt. ff. de ope. libt. l. si qñ z. l. libert[o] q̄ post. §. jdeo. Ac. y ¶ Stipulatus. a libero vel etiam ab alio. Accur. z ¶ Partem. Diuiditur ergo opera: vt hic. z. ff. de ope. libe. l. si qñ. Sed cōtra j. eo. stipulatiōes. §. idez. z de ope. liberto. l. libertus qui post. Sol. hic cōsensit * vtriq; vt possit diuidi z prestari p parte. arg. j. m si. l. vel dic partē ope. i. partem estimationis opere. sic dicit. ff. si fer. ven. loci. §. si fundus nō opera. vel dic * q̄ pet tot am operā quilibet vt in contrarys: sed solue tur pars estimationis: z sic dī peti estimatio ispecto exitu.

a ¶ Ut bis. scilz successoribus patroni. Accur.

b ¶ Edanē. vt in fundo communi vel alia re.

b ¶ Edanē. fic singulariter promisse. Accur.

QUm qs. ¶ Casus. Promisiti. c. aureos dare titio aut scio. tu potes soluere eu voluerit is ftis duobus: z vni soluendo liberabere is. Sed ponamus q̄ titius mortuus est/relictis heredibus: queritur vtrū soluendo heredib[o] libereris sicut si solutiss titio: Respon. q̄ non: quia non est a persona titij recedendum q̄ erat in stipulatione comprehēsus. Franciscus accur.

c ¶ Successoribus. quia certa persona est a qua recedi non potest. Accursius.

d ¶ Recte soluitur. quia causa tantum solu. adiecta est. et facit. j. de solu. l. cum quis. et. ff. de pignō. is qui promisit. et. j. de solu. l. si stipulatus. z l. precedēn. z. j. de fideiussoribus. si mihi aut. z. j. eo. l. fin. in principio. et ff. de conditionibus z demonstratio. qui heredi. z in eo tm. l. cum ita. in fine. Accur.

QUm qui. ¶ Casus. Stipulatus sum hoc modo. Mevi promittis dare decem mihi et titio: queritur an videar tm̄. r. stipulatus an rr: Et dicitur q̄ tm decem. et adducit simile in legato quod est clarum.

¶ Et titium. Stipulatus sum a te hoc modo. ¶ Promittis tu dare z heres tuus titius. querit quid prosit persona heredis apposita in stipulatione: Respō. q̄ nihil: sed est super nacua. Nam siue sit heres tuus solus tenebitur solus: siue sit heres cum alijs: tenebitur pro parte hereditaria: z licet per appositionem persone titij videatur cōuenisse inter me et te ne ab alio possim petere q̄ a titio: tamen inutile est pactum: quia a quocunqꝫ qui erit heres petere potero. ¶ Mihi sibi. Stipulatus sum mihi dari et filio meo: debito: volens liberari cum me non reperiret solvit filio meo: queritur vtrum recte soluerit: et sic liberatus sit: Et dicit q̄ sic: quia filij persona est adiecta stipulationi magis causa solutionis q̄ q̄ ei acquiratur: et hoc colligitur ex hoc quod habet sue filius maneat in potestate patris sue emancipetur vel q̄ ibi: nec ad rem. Ubi soluit tacitam testate patris sue emancipetur vel q̄ ibi: nec ad rem. Ubi soluit tacitam testate patris sue emancipetur vel q̄ ibi: nec ad rem. Ubi soluit tacitam questionem: quia posset quis dicere quomodo tu dicis mihi q̄ filio solutui possit: cum ita sit quotiens pater filio stipulat filium et acquirit. soluit q̄ hoc non obstat: q̄ persona filij non est adhibita in stipulatione causa q̄ hoc non obstat: q̄ persona filij non est adhibita in stipulatione causa sibi acgrendi: sed tantum vt sibi solui possit: vel q̄ ibi. Q. si soli. Dicit secus est si ego stipulor filio meo soli: non adiecta persona mea: quia tunc non recte filio solvitur: q̄ persona filij magis applicatur obligationi q̄ solutioni. ¶ Cum ita stipulat. Stipulat? sum a te hoc modo. promittis mihi viginti aureos quo ad viuam: tu respondes promitto. querit hic quando petere possim: Respondet q̄ statim: sed an heres meus petere poterit: Dicit q̄ sic ipso iure: tamen exceptione repelli pōt: z subinungit

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

de hoc duo exempla que sunt clara. ¶ Qui ita. Idem est dicere promitto tibi ante festum pasche et promitto tibi in festo pasche. ¶ Qui promittatem. Planus est. ¶ Si a te. Stipulor a te fundum sempronianum. postea vendo a te stipulor ab eo eundem fundum sine vsufruc. hoc est nudum proprietatem. queritur hic vtrum tu liber atus sis propter istam secundam stipulationem: qsi videat cē facta nouatio: Rsi. q nō. q nō tñ est deducturus in istas cōdam stipulationem sicut est in prima. nō enim posses liberari a me soluendo fundū sine vsufruc. imo semp possem a te petere vsufru. illi fundi. Sz si tu solueris mihi fundū integrū: ille fcōs p missor liberatur a me.

¶ Si hominem. Stipulor a titio seruū stichū pure sine vlla 2ditiōe. postea cūdē stichum stipulor a seio sub cōditiōe si nauis er asia venerit. 2ringit q iste titi⁹ inter pellat⁹ ante 2ditiōis enētū q̄ apposita est in scōa stipulatione nō solut. et sic est i mora post quā morā stich⁹ seruus decedit. dic q stat im possum agere cum titio q morā z fecit. nec sei⁹ mihi tenebit soluere si cōditio euenerit. Sz ponamus q ego titio acceptus tuli istum titium. certe existente 2ditione sei⁹ mihi tenebit soluere stichū seruū. Sz q̄ est ratio diuersitatis q⁹ si decesserit seru⁹ sei⁹ liberat. Si vero titio acceptilatū fit non liber atur sei⁹: Rsidet q̄ rō est: q⁹ qsi seru⁹ decedit nō est amplꝰ in rerū natura. z sic peti nō pōt q̄ nō est. Sed qsi liberat titius per acceptilationē adhuc vigilante stichō supest id q̄ peti pōt. sseru⁹ stichus: quez sei⁹ promiserat. hoc dicit. z est pulcherrimus §. Fran. accur.

a ¶ Una decem. Iz bis ✠ ea posuit. vt. §. eo. stipulatio ista. §. cū qui. Accur.

b ¶ Et titio. Sed sola quinqz ✠ debebuntur. vt. §. eod. si mihi. et insti. e. §. si quis.

c ¶ Non aliud intelligitur. vt. §. de lega. §. si duob⁹. in princip. z. l. si pluribus. in princi. z. l. si quis testamento. secus si oriatur dena. vt. d. l. si quis testamento.

d ¶ Heredem tuū. quem solū credebas ✠ futurū heredem. ad q̄ est. §. de pac. tale. §. fina. z de leg. ij. cuz pater. §. cū estimaret. z de leg. j. §. si duobus. §. heres. z. j. eo. iulianus scribit.

e ¶ Sed do superuacua. hec inutilis adiectio vitiatur et non vitiat: siue enim sit heres solus tenetur solus: siue pro parte: tunc pro parte: siue in nihilum: et tunc in nihilum: sed ille qui heres erit: sed hunc casum non ponit lex: ista: sed tūc quando cū alio fuit heres in quo dubiū erat ✠ qō bac. l. determinatur.

f ¶ Sed do parte. ex titerit heres. Accur.

g ¶ Videatur. tacite.

h ¶ Peteret. qō valeret. vt. §. de pac. anus.

i ¶ Smutle. unmo videt vtile. z sic q̄ solū titiū tangat pactū obligatoriū. vt. d. l. anus. z de pac. do. l. anus. q̄ sunt contra. Solu. ibi + erat nominatim actū vt tantū vni et heredib⁹ prosp iciaf. f. filio: hic fec⁹. Item ℏ a l obligandū + ibi ad liberandū non ergo hic alios excludebat q̄ būc teneri volebat: licet hoc prima facie videbat: vt hic dicit: ibi autem per hoc q̄ filium excludit. i. separat ut non videf alios excluss isse immo poti⁹ includisse. Vel solue vt ibi. Item contra. §. e. continu⁹. §. fina. Sol. ibi ✠ stipulatoris: hic promissoris. z ibi in facto. Additio. Istam apptobāt Bar. Jmol. Ange. Aler. z Ja.

k ¶ Eius. quia non possum dicere: vt teneatur hic titius tantum. Accurfius.

l ¶ Stipuletur. Quia vterqz pto adiecto habetur siue sit extraneus siue filius. Accur.

m ¶ Vel emancipato. aliud ✠ in extraneo. vt. §. de so. cū qs. §. rñ. qō est cōtra. z facit. l. fticbū. §. vsumfru. vel dic vt in qualibet earū dirī.

n ¶ Acgrit. §. eo. l. domin⁹. z insti. de inuti. stipula. §. cū q. z. j. eo. l. qō dicitur. Accur.

o ¶ Quia coniuncta. persone filij.

p ¶ Solutionis. vt. §. de solu. stichū. §. q̄stū. et. §. de constitu. pecu. sed si filio. §. si mihi. sed cum pater filio in ptāte constituto stipulat sibi acgrit. ité z sibipī: stipulans sibi acgrit: ergo cū dicit sibi aut filio supfluitas est. vt. §. de stipu. ser. l. sed z si sibi: Respon. hoc casu filꝰ p adiecto habet. Acc.

q ¶ Intelligat. Sō fit cū gra obligationis querēs de apponat cū non sibi z filio sed filio tātū stipulet vt subijcit. Acc.

r ¶ Solutioni. vt z. j. e. si duo. z. l. si ita stipu. §. grisogonus. z. j. de solu. sticbū. §. q̄stū. §z §. §. solu. ma. gai⁹. solu. ibi et actio q̄rit nepti non mirū ergo sī pōt ei solui.

s ¶ Decem. menstrua ✠ vel annua.

t ¶ Confestim. non enim ponit tps cā dilationis: sed potiꝰ cā diuisionis tēporis qd z er q̄ peti possit sicut z q stipulat hodie. vt. §. eo. l. liber. §. decem. Accur.

v ¶ Pacti. cū adhuc teneat de obligatio. Accur.

x ¶ Palam est. cū dicit q̄ ad vsuam. Accur.

y ¶ In kalendis. aliquid diurnū puta decem. z facit. §. de an. leg. le gatū.

z ¶ Petere. q⁹ ad tps de beri nō pōt: q⁹ perpetuo durat de rigore: certū est enī mōis tollit obligatio. ac.

a ¶ Sūmouebit. de eo qō post kalen. cr curit.

b ¶ Nam. a simili.

c ¶ Seruit⁹. q̄ ad temp⁹ esse non pōt. vt. §. de ser. l. iuj.

d ¶ Summouebit. cū adhuc vigeat obligatio. vt. d. l. de serui. z facit. §. de actio. z obliga. l. obligationi fere. §. placet. et insti. eo. §. at siita. et. §. eo. sed z si fticbum.

e ¶ Ante kalendas. dic nihil interest q̄tū est in tempore ante kalendas: quia neuter peret ante: sed in diem kalendarum differtur. vt. §. eod. l. q boc anno. vel dic fm Joan. et Bug. ✠ ante kalendas. fallet finitas: secus si stipuler ante inchoatas: quia tunc in diem kalendarū peteremꝰ ad ao. ✠ dixit speciale hic: z fm litteram intelligit vt pariasint omnino. aliud ergo si stipuler ante diem tonis: quia tunc petam in diem tonis: z aliud si ante kalendas: quia tūc non petam in diem kalendarum fm eū. vel dic quarto q̄ hic sine dicatur p tori. sine non vt idem sit vtrobiqz vt de priorumis intelligaf. vt. §. eo. cū q. z per omnia sic exponit. §. eo. qui ante.

f ¶ Sed h abere pōt. sec⁹ si non posset. vt. §. eo. l. multū. Accur.

g ¶ Sempronianū. pleno iure. Accur.

h ¶ Non nouabit. Q: aliud in secūda stipulatione venit q̄ in prima: z boc pbat boc modo: q: necetiam si a teipso stipuler posted eūdem fundū detracto vsufr. fiat nouatio: z boc merito q: z.

i ¶ Fundū. f. tu vel alius promittor.

k ¶ Petā. i. petēdo ✠ fundū cōsequerer vsumfru. vt. §. e. iulian⁹. §. j. z. j. de solu. l. etiā. §z oppo. §. dicta q̄si videar idē stipulari secūdo q̄ primo z sic fiat nouatio. n am oñiū plenū totū est. pprietas nuda z vsufru. sunt partes: videor ergo secundo stipulari partem eius quod prius eram stipulatus totū: vnde eatenus fiatim fiat nouatio: quod hic negat: ad q̄ est. §. de vsufru. l. iij. z. l. q vsumfructū. §z respon. fictitie dicit: q̄ quarta tione soluto fundo peto adhuc fundū propter vsumfru. qui deest/eadem oportet

✠ Immo nō est aliud fm bar. to. z Jaso.

✠ Appro. bat q̄ pau. z Ja.

✠ Jdē bar. Jmol. pau. z alex.

✠ Jdem si credebas ab eo futurū heredem. fm imo Cuth. z Ja.

✠ Sequit bar. b. ang. imo. p. Cas. Alex. z Ja.

✠ Ista glo. est de mēte Bar. Ang. et aliorum.

✠ Repetobat q̄ Bmo. Aler. z Ja.

✠ Ista ē vera fm Bar. bal alexan. z Ja.

✠ Repetobit q̄ pof sum petere fundum/sed nō q̄ē non soluta fm bar. ratione.

✠ Ista repro bat per Bar.

oportet dici fundum solutum non esse eum qui petitur nec primo promissum esse euz qui secundo ꝓmittit: vere tamen idem est. ⁊ adde quod no. j. l. qui vsumfruc. in fi. Accur.

a ¶ Fundum. pleno iure.

b ¶ Liberabitur. q2 due lucratiue cause ⁊c. vt. s. titu. j. l. omnes debitores. et facit. j. de sol. l. quotiens. Accur.

c ¶ Si hominem. certum puta stichum. Accur.

d ¶ Promiserit. scilz nouandi aio: ✠ al's nulli q̃stioni loc⁹ esset ẜm Ro. alij nõ nouãdi aīo dicũt.

e ¶ Et is. stichus. Acc.

f ¶ Pendente. al's pẽdẽte: al's existente.

g ¶ Confestim. non expectando euentũ ꝯdi. Sed videt titij morã purgatã ꝑpter ꝓmissionem seij: ⁊ sic interitu rei liberatur titius. vt. j. de solu. l. qui decem. §. cũ mihi stichũ. in fi. §. ⁊. j. de noua. quotiens. ibi: vnde marcell⁹ ⁊c. Solu. ‡ ibi scilicet in l. quotiẽs. secũdus nomine primi ꝓmisit quasi fideiubendo ꝓ eo: hic pro seipso non pro titio. Alij ꝙ hic fuit in mora titius post ꝓmissionem seij ibi ante fuerat: et sic poterat esse purgata: sed hec non videtur bona solutio: cuz enĩ titius sub cõtraria cõditione tenebat. vt. s. si certum peta. l. pecuniam ante condi. non põt constitui in mora. vt. s. eo. l. cũ filius. §. fin. nisi dicas ꝙ fuerat in mora postea occidẽdo: sed tunc male diceret post moraz decessit: immo ꝑpter moram: sed euades dicẽdo ꝙ primo letaliter euz vulnerauit ⁊ sic fuit ĩ mora ⁊ post ea decessit. Tertij ꝙ hic seius nõ promisit animo nouandi: # ibi sic. Quarti # vt. R. ꝙ hic fuit actũ ꝙ ꝑpter promissionem seij etiam animo nouandi factam nõ purgaretur mora titij: ibi nõ fuit actum. Item oppo. quia pendẽte cõditione petitio est nulla. vt. s. si cer. peta. l. pecuniã. ergo nulla mora. vt. j. e. l. si pupill⁹? Respon. ✠ illud quando ipse idem ꝓmisit. ⁊ sic loquit. j. de solu. qui decẽ. §. cum mihi. in prin. §. et de nouatio. l. si rem. ibi: ⁊ si prius ⁊c. ⁊. l. si stichum. in prin. hic alius et non pro debitore. Uel dic ‡ ꝙ hic postea in mora cepit esse letaliter vulnerando: vt modo dixi: ibi in cõtrarijs ante fuerat in mora. Uel dic # etiam si ante secundam ꝓmissionem fuit in mora refert ꝑ interpellationem vt ibi: an q2 occidit vt hic. Accur.

✠ Istam sequunt bar ang. cuma. Paul. imo. alex. ⁊ Ja.

‡ Approbat p. B. b. ange. Pau. imo. cuma. ⁊ ia. lz alex. dicat ꝙ diuinet.

Ista reprobatur p bar. Ange. p. alex. ⁊ ia.

Diuinat ẜm Bart. lz sit in se vera ex mẽte oĩz docto.

✠ Reprobat p Bar. alexã. ⁊ Ja.

‡ Sequuntur bar. ange. P. imo. alex. ⁊ Ja.

Iste cas⁹ etiã approbat p Bar. ang. p. imo. Cuma. alexan. ⁊ Ja.

ergo est cum mihi fundum[a] dederis: is quoq3 liberabitur[b] a quo detracto vsufruc. fundum stipulatus fueram.

☞ Stipulatio conditionalis animo nouandi moram precedentem non purgat: ⁊ cum certum est secũdam stipulationem cõmitti non posse potest statim agi ex prima. ⁊ re deficiente in conditionis euentu secunda committi non potest: secus si extat licet prima obligatio sit sublata. hoc dicit Bartolus.

¶ Si hominez[c] quem a titio pure stipulatus fueram sei⁹ mihi sub conditione promiserit[d]: ⁊ is[e] pendente[f] conditione post moram titij decesserit/ confestim[g] cum titio agere potero: nec seius existente conditione mihi obligatur[h]. At si si titio acceptum fecissem: seius existente conditione obligari[i] potest. Idcirco hec tam varie[k] ꝙ homine mortuo[l] desinit esse res in quaz seius abligaretur: acceptilatione autez interposita[m] superest homo quem seius promiserat.

☞ Effectus obligationis conditionalis transit ad heredes. h. d.

Idem. Lex. lvij.

Si quis: si titius consul factus erit decem dare spopõderit quãuis pendente conditione promissor moriatur: relinquit[n] heredem obligatum.

☞ Si secunda stipulatio cõtinet plus ꝙ̃ prima presumitur nouatio: secus si minus nisi actũ sit expsse. Bar.

o ¶ Qui vsumfructum. q partem dominij obtinet.

p ¶ Fundũ. pleno iure. Accur.

q ¶ Usufruct⁹. ab eodem: sec⁹ si a fideiussore. vt. j. de fideiusso. l. si a reo. §. si reo. vbi valet scda q̃ hic non valet. Accur.

r ¶ Deinde. ⁊ ideo inutilis est hec stipulatio. ⁊ hoc per similia ostendit. Accursius.

Paulus. Lex. lviij.

Qui vsumfructum[o] fundi stipulatur deinde fundum[p] similis est ei qui partem fundi stipulatur deinde fundum totũ: q2 fundus dari nõ intelligitur: si vsufructus[q] detrahitur. Econtrario qui fundũ stipulatus est deinde vsumfructum similis est ei qui totuz stipulatur: deinde[r] partez. Sed qui actum[s] stipulat deinde iter: posteriore stipulatione nihil agit[t] sicut q decez deinde quinq3[v] stipulatur nihil agit[x]. Item si quis vsumfructum deinde vsum stipulatus fuerit nihil agit: nisi in omnibus nouandi animo hoc facere specialiter expresserit[y]: tũc eniz priore obligatione expirante[z] ex secũda introducit petitio[a]: ⁊ tã iter ꝙ̃ vsus necnon qnq3 exigi possunt.

☞ In estimatione que venit iudicis officio inspicit tps more. Bar.

Idem. Lex. lix.

Quotiens in diẽ vel sub cõditione oleuz quis stipulatur. eius[b] estimationẽ eo tempore spectari oportet quo dies obligationis venit[c]: tũc enim ab eo peti potest[d]: alioquin[e] rei captio[f] erit[g].

Idem. Lex. lx.

Idem erit et si capue certum olei pondus dari qs stipulatus sit: nam eius temporis fit estimatio cum[h] peti potest: peti autẽ

s ¶ Sed qui actũ. aduersari videtur dictio / sed: quasi aliud sit in superioribus ꝙ̃ in sequentibus stipulationib⁹. nam impossibile est ꝙ iter sit pars actus: sed vsufruct. bene est pars fundi: sed tamen idem est in vtroq3 casu ẜm Hug. ⁊ sic aduersatur ad factũ non ad ius. vel dic # aduersatur ad primum casum quando primo partem postea totum: quia ibi valet secunda: nisi in ea parte ✠ que venerat in prima: hec autem quãdo primo totum nihil valet. secunda cum totum venerat in prima et semp intellige quo ad vtilitatem stipulantis ‡ vt no. s. eo. l. q bis.

t ¶ Nihil agit. secus econtra si primo iter postea actum: quia secunda valet. vt. j. de noua. l. si pupillus. §. fina. Item hoc quo ad vtilitatem: diuerse tamen sunt seruitutes. vt. s. si serui. vẽdi. l. loci. §. j. Accur.

v ¶ Deinde qnq3. de eisdem decem.

x ¶ Nihil agit. quo ad vtilitatem: vere tamen tenetur ex vtraq3 # ⁊ idem in superiori de fundo. vt. s. eo. l. q bis. Accur.

y ¶ Expresserit. non ergo fit nouatio si primo totũ postea partez stipulor. vt s. cod. l. cũ q. §. penulti. ⁊ hic. ⁊. j. de noua. l. si pupillus. §. fina. nisi expresse dicatur vt fiat: vt hic. ⁊ plene dixi in. d. l. si pupillus. §. fina. quod hodie est generale. # vt. C. de nouatio. l. fi. item facit. s. de excep. rei iudica. l. si cũ testamento. §. ij. ⁊ de vsufruc. lega. l. si alij. in prin. ⁊ de vsu ⁊ habi. ꝑ seruũ. §. j.

Ista pl3 ang. p. alex. ⁊ Ja.

✠ Immo etiã i ea ẜm Jaso.

‡ Immo dic ꝙ ẽt ipso iure nõ val3 scda ẜm ia.

Nihil est ẜm Ja.

Approbat p Bar. b. P. ange. imo. Cum. alex. ⁊ Ja.

z ¶ Expirante. i. deficiente.

a ¶ Petitio. distingue. q2 fundi iterptatiue vsufr. pars est. v. x. vere. vsus pars vsufru. ⁊ iter pars act⁹: nec vere nec interptatiue. vnde primis casibus fit nouatio ẜm has leges. In alio vel similib⁹ non nisi agat. Uel dic ꝙ non fit nouatio. ✠ vt statim dixi. Accur.

✠ Approbat p. Bar. ang. p. alex. ⁊ Ja.

b ¶ Obligat. cũ res non subsistit. vt. j. de noua. l. quotiẽs. j. rñ.

i ¶ Obligari põt. sticho viuo conditione existente.

k ¶ Uarie. cũ vtroq3 casu existẽte cõditione nõ inuenit qd nouetur.

l ¶ Homine mortuo. pendente conditione.

m ¶ Interposita. vt in casu secundo.

Si quis. ¶ Casus. Promisisti mihi decem sub cõditione si rex parisius veniat: pendente conditione tu decedis: videbatur ꝙ obligatio esset extincta eo ꝙ non euenit ꝯditio te viuẽte: sed nõ sic: q2 heres tuus tenebit post te quando conditio euenerit. Fran.

n ¶ Relinquit. Idem econtra in stipulatore. vt institu. eo. §. ex conditionali. Accursius.

Qui vsumfru. ¶ Casus. Facit hic iuriscõ: quattuor cõparationes. Prima est ista. stipulor a te vsumfructũ fundi titiani: deinde stipulor a te totum fundum. id est cum proprietate ⁊ vsufructu certe dicit ꝙ hec stipulatio similis est illi quãdo quis stipulatur partem alicuius rei/ deinde totam rem stipulatur: nam vsufru. est pars fundi. Sed ponam⁹ econtra. stipulor a te totum fundum. deinde vsufruc. certe similis ero ei qui primo totum stipulatur postea partem. Sed qui primo actuz stipulatur/ deinde iter/ nihil prodest sibi secunda stipulatio: sicut qui primo decem stipulatur/ deinde. v. nihil agit quo ad suũ commodũ: ponit etiã aliud exemplum quod sequit de vsufructu ⁊ vsu: nam vsus semp est in vsufructu. Cetera plana sunt. Fran. accur.

Quotiens. ¶ Casus. Promisi tibi circa festũ sancti michaelis certam mensuram olei vel frumenti soluere in festo pasche: tu nõ solus mihi termino ꝓmisso: volo a te exigere estimationem illius frumenti. queritur cui⁹ temporis erit estimatio habenda? Respondetur ꝙ tantum estimabitur: quantum valebat in festo pasche quando soluere tenebaris: si enim aliter fieret promissor posset decipi: scilicet si fieret estimatio vltra festum pasche: quia tunc plus valet. Similiter pone casuz in. l. sequenti: quando quis promittit aliquid soluere alio loco ꝙ̃ in quo promissum est: q2 fiet estimatio in id quantũ valebat in loco vbi peti primũ põt. Franciscus.

b ¶ Eius. sc3 olei. Accur.

c ¶ Uenit. vt ⁊. s. si cer. pe. l. vinũ. ⁊. j. de verb. signi. l. cedere. ⁊. s. de tritica. l. si res. ⁊ de re iudi. l. si kalende. ⁊ de acti. empti. ratio. §. fina. sed. s. man. l. si hominem. contra. vbi tempus quo agitur ‡ sed ibi non erat dies appositus. item. s. titu. j. cum quis ꝯtra. solu. ibi acceperat fideiussorem post diez solutionis: vel ibi in fideiussore: hic in reo: vel dic vt ibi. Additio. Dic ꝙ illa d3 intelligi ẜm istam. Bar.

‡ Dic ꝙ ibi petebat esti matio iure actiõis hic officio iudicis. Ange.

d ¶ Peti põt. cum effectu.

e ¶ Aliogn. i. si aliud tempus inspicitur.

f ¶ Captio. i. damnum.

g ¶ Erit. i. esse posset.

h Idem erit. Cum. al's quo. ⁊ facit. j. e. interdum. ⁊. l. continuus. §. cum ita. ⁊ concordantie superioris legis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

STipulatio. ¶ Casus. Titꝰ stipulat⁹ est a mevio ꝓmittis mihi cẽtum si me non instituas heredem: an hec stipulatio valeat: Dicitur q̃ non. quia est contra bonos mores. Fran. accur.

a ¶ Contra bonos mores. ꝛ ideo in pena non teneris. vt. ff. titu. j. l. non solum. ꝛ. ff. ad. l. falc. q̃ de bonis. ff. j. ꝛ. C. de transac. l. cuꝫ donationis. ꝛ. ff. c. l. generaliter. ꝛ. C. de pac. l. fi. ꝛ. C. de inuti. stipu. l. ex eo. ꝛ. j. eo. ff. si bonꝫ. ꝛ. ff. de pac. iurisgen. ff. marcellus.

SErnus. ¶ Casus. Habeo seruum stichꝫ: cui dico caue ne alicui quã pecuniã stipuleris a titio. mihistipulãte dixit: ꝙrit: Rñ. q̃ sic. Fran. accur.

b ¶ Promissores. vt ff. de acq. re. do. l. etiã inuitis. ff. de iur. do. l. quẽadmodũ. ff. nõ retinet inuit⁹. vt. ff. de dona. l. hoc iure. ff. nõ pũt. ꝛ fac. ff. de pecu. si q̃s seruũ. ff. etiã.

SIta qs. ¶ Casus. Stipulor a te ff mo do. promittis mihi dare centũ si titius ꝑsul factus fuerit: aut meus⁹ tribun⁹ plebis. certe q̃ si quis istoꝝ duorum factus fuerit aut ꝑsul aut tribunus tenebe ris mihi vsq;. Si cẽ ponamus q̃ titius motu⁹ fit. ꝛ sic nõ poterit consul fieri: vtrũ tenearis mihi si meus⁹ fiat tribunus? Rñ. q̃ sic. quia er duab⁹ dictiõibus sufficit alteraz esse veram. ꝛ sic ꝑ na defecerit. altera existens facit cõ mitti obligationeꝫ. Frã. accursius.

c ¶ Fuerit. supple ꝓmittis mihi decem. Accur.

d ¶ Nõ pũt. postq̃ semel cõmissa est. ꝛ est fc. j. in. di. sol. l. cuꝫ quere batur. ꝛ ff. de arbi. l. si duo. ff. fin. nisi sepe fiat ꝛtra. vt. j. ꝛ. si fic stipulatus. pe. char. et ar. j. rẽ pupil. fal. fo. nõ q̃si. ff. si q̃s curatoꝛ. et. j. rẽ ra. bab. l. si ꝑcurator. ff sunt contra. ff ibi iter est. Jtez secus si copulative. vt. j. eo. si quis ita stipulatus. vt. ff. de condi. instit. ff heredi. ꝛ. ff. de heredi. instit. l. lucius. Accur.

e ¶ Altera defecerit. vt q̃ titius mortuus est q̃ vltra ꝙsul esse non pũt.

f ¶ Committat. i. faciat vt committatur. si vtraqz ergo vel altera existit committit: ff nulla nõ cõmittitur. Accur.

HIusmodi. ¶ Casus. Titius stipulatur a me hoc modo. Si imperator romam venerit: tunc ex die in annos singulos. c. dare ꝓmittis? Respondeo ꝓmitto. post duos annos imperator venit: queritur. nũquid titius poterit a me petere ꝓ duobus annis ꝑteritis? Et ff dicitur q̃ sic. Cetera sunt plana. Fran. accur.

g ¶ Ex hac die. ꝑtis.

h ¶ Huius temporis. medij.

i ¶ Quoqz. non solum futurorum. Accur.

k ¶ Qui ante impletam. sed post stipulationem interpositam.

l ¶ In id tempus. consulatus. Accur.

m ¶ Collata. i. dilata.

n ¶ Prestentur. vt. j. eod. si ita stipulatus fuero. ff. grisogonus. ꝛ facit. C. de testa. l. ꝓpositeri. M. ꝛ instit. de inuti. stipu. ff. item si quis. Sed cõtra. ff de vsur. l. cum quidam. Sol. vt ibi. Et ideo non valet stipulatio ꝑteriti temporis: quia cursus vsurarum est odiosus. hic autem valet: q̃ actus stipulatoris non est odiosus: quod nõ placet. vt. ff. si cer. pet. l. lecta. in fi. Dic⁹ ergo q̃ si ille minoꝛes ꝛ nũc maiores soluerentur excederetur modus legitimarum vsurarum vndene qua fraus fiat inhibet põt cum primum in locum pueni ri potuerit.

¶ Nonvalet stipulatio per quam auferꝛtur libera testandi voluntas. b. d. Bar.

Julianus. Lex. lxj.

STipulatio ꝑ hoc mõ ꝓcepta si heredẽ me nõ feceris tãtũ dare spõdes iutlis est: q̃ ꝓ bonos moꝛes est hec stipulatio.

¶ Seruus acgrit inuito dño. Bar.

Idem. Lex. lxij.

SEruꝰ vetante domino si pecuniam ab aliquo stipulatꝰ fit: nihilominus obligat domino ꝓmissoꝛem⁹.

¶ Stipulatio semel cõmissa iterum nõ cõmittit: ꝛ ad veritatez disiunctiue sufficit alterum esse verũ. b. d. Bar.

Affricanus. Lex. lxiij.

SI ita quis stipuletur siue naꝛuis ex asia venerit: siue titꝰ consul factus fuerit[c]: vtra ꝑtium conditio extitisset stipulatio committetur: ꝛ amplius committi nõ potest[d]: sed enim cum ex duabus disiunctiuis conditionibus alteꝛra defecerit[e] necesse est vt ea que exiterit huiusmodi stipulationeꝫ committat[f].

¶ Potest fieri stipulatio sub conditiõe vt existẽte conditione retro a die interpositis stipulationis annua pecunia debeatur. hoc dicit Bar.

Idem. Lex. lxiij.

HIusmodi stipulatio interꝓposita est si titꝰ consul factꝰ fuerit tunc ex hac die[g] in annos singulos decẽ dare spondes: post triennium conditio extitit. an huius temꝑoꝛis[h] nomine agi possit non immerito dubitabatur? Respondeo eam stipulationem vtilẽ effe: ita vt in ea eoꝝ quoqz[i] annoꝝ qui ante impletam[k] conditionem intercesserint ꝑstatio exigat: sed ꝑstatio in id tꝑs[l] collata[m] intelligat: vt sententia eius talis sit tunc ꝙ cũ titius consul factꝰ fuerit in annos singulos etiam ꝑteriti temꝑoris habita ratione decẽ ꝓstentur[n].

¶ Verba superuacua idem dissonantia in mente stipulationem nonvitiant. Bar.

Ulpianus. Lex. lxv.

QUe extrinsecus: et nihil ad ꝓsentem actum ꝓtinẽtia adiecceris stipulationi ꝑ supuacuis[o] habebũtur: nec vitiabunt obligationem. veluti si dicas/armavirũqz cano spondeo[p] nihilominꝰ vaꝛleꝛ[q]. ¶ Sed ꝛ si in rei que ꝓmittitur aut ꝓsone appellatione varietur[r] non obesse placet[s]: nam stipulanti denarios[t] ciusdem quantitatis aureos spondẽdo obligaberis: ff ꝛ seruo stipulanti lucio domino suo si titio q̃ idez sit[v] daturũ te spõdeas/obligaberis.

¶ Quod ego per me non possum neqz ab alio stipulari fieri possuꝫ de re ad me ꝑtinente. Bar.

Paulus. Lex. lxvj.

SI minoꝛ. xx. annis a debitoꝛe[x] fuo stipulatur seruum manumissurum non est executio[y] stipulationis danda: sed et si ipse xx. annoꝝ[z] erit non impeditur manumissio: quia de minoꝛe legeꝫ loquitur.

¶ Stipulatio pretoria nõ vitiatur: licet non ꝙtinet factum ꝓmissoris. Pau.

Julianus. Lex. lxvij.

ILla stipulatio rem saluaꝫ foꝛe ꝓmittis valet.

¶ Imperfonalitas circa verbũ executorium obligationis stipulationem nõ vitiat. Bartolus.

¶ Eum qui decem dariꝰ sibi curari stipulatꝰ fit non posseꝰ decem petere: quoniam possit ꝓmissoꝛ annoꝝ valet stipulatio talis: quia ler que ꝓhibet manumittere lo quitur de minoꝛe. xx. annoꝝ non de maioꝛe. Fran. accur.

y ¶ A debitoꝛe. qui seruũ debebat.

z ¶ Non est executio. quod enim ipse facere non potest: nec ab alio stipulari fieri potest: nam necveniditio eo pacto ab eo facta valet. vt. ff. de ler. ex. si minoꝛ. Accur.

a ¶ Viginti annoꝝ. al's est maioꝛ: ꝛ al's non. vt q̃ tetigit vltimã diẽ vicesimi anni. vt. ff. de manu. l. j. Accur.

b ¶ Ler. ꝓhibens minoꝛe. xx. an. manumittere. nõ auẽt de maioꝛe.

ILla stipulatio. Principiũ huius. l. est plan. ¶ Eũ qui. Stipulatus sum a te hoc modo: ꝓmittis te curaturũ q̃ mihi. x. dẽtur: respondes. ꝓmitto. Quero vtrũ a te. x. petere possim: Rñ. q̃ nõ: q̃ potes liberari dando debitoꝛẽ locupletem. Fran. accur.

c ¶ Fore. contra videbat: q̃ non continet # expreſſe factum ꝓmittentis. vt ꝛ in illa furẽ o esse: ꝛ dicſiue tutor est qui a cõtutoꝛe stipulat siue ipſe minoꝛ. vt inſti. de inuti. ſtip. ff. alteri.

d ¶ Dari. i. ꝓmittis te curaturũ q̃ titius dabit. siue enim sit ibi curari bene est siue non intelligitur. vt. ff. si cer. pe. l. fi. ff. fi. ꝛ facit. ff. e. ſi ita ſtipulatus fue. ff. poſſum. Accur.

e ¶ Non posse. ff. de lega. i. l. ff. si heres iussus. contra. Sol. aliud est iubere facere aliud iubere curare vt fiat: ſic ꝛ aliud est ꝓmittere facere: aliud ꝓmittere curare vt fiat.

Si penam.

† Ad materiaꝫ ff tradiꝛtã per Bar. videlicet an valeat dẽatio olum bonoꝝ ꝓfitiuꝝ ꝛ futuroꝝ. addo glo. in c. j. in ꝓn. in ver. q̃cunqꝫ. ibi: ff an valeat ꝛc. de ſubſtatio. clem. liſis. in ꝓiag. ſanc.

† Tunc de iſta dictione addo ad bar. ff glo. j. c. j. ff. iuez q ad dictas i ver. tunc. de coll. i. ꝓiag. ſanc.

Uſurarũ curſꝰ odio ſuse ſt.

+ Sequiſſ Bar. Alex. et Ja.

Iſta glo. eſt no. ad ff q̃ ff error i nole appellatiuo vitiet diſpoſitões tamẽ ff non ff locuꝫ qſi res in q̃ erratur demõſtrat ad oculi. Bolog.

Iſta glo. eſt ſing. ſm Ange. Cuma. alexan. ꝛ Ja.

Immo cõtinet ſm Bar. Imo. ꝑ. alexã.

SI penam. ¶Casus. Voleham proficisci ad mundinas. diri titio vem mecum ad mundinas. Respondit non possum: qr non habeo pecuniam ad quicq̃ cõparandum. Ego dixi ei: promitto tibi concedere certam summaz vt possis mercari in mundinis sub pena centũ aureorum. certe talis stipulatio valet z est certa, ppter penam adiectam. Si vero promisi ei simpliciter ere pecuniam non adiecta pena stipulatio illava letur: z est incerta. quia ad interesse tenebor: titio si nõ mutuauero ei quod promisi. Fran. Accur.

a ¶ Si penam. puta centum. Accur.

b ¶ Et vtilis. quia pena certa ibi apposita est. Accursius.

c ¶ Spondes. nec penaz fui stipulatus.

d ¶ Incerta est. quia primo[+] net+factum. i. traditionem non vt det. s. domi num vnde aliena pecunia cõcessa liberatur qui putauit se creditorũ. cessus si se daturũ vel mutuaturum spondet. vt. j. e. vbi. in fine. r. ff. si cer. peta. l. j. Ad qõ facti agit actione et stipulatur: sed ad interesse condi. cer. vt no. ff. si cer. peta. l. certi cõdictio. in prin. Accur.

e ¶ Quia id venit. sic apparet interesse incertum: et sic actione ex stipulat. peta. sed in primo respõso agitur condi. certi. sed die incertũ in specto prin. vt modo diri. Accur.

f ¶ Interest. Si ergo nõ interest nõ potest agi. vt j. e. li quis stipulatus. §. fi. Sed quid potest interesse cum statim potest re petere: respõ. tenebat sub pena aliq. z facit. ff. de re iudi. si qs ab alio. §. fi. Accur.

SI homo. ¶Casus. Stipulatus sum a titio ꝙ fisteret in iudicio hominẽ qui tamẽ iam mortuus erat: z si non fisteret feci cũ pmittere penã. r. aureoz. dicitur hic qr quia impossibile est hominẽ mortuum fisti: ideo pena rei impossibilis pen non potest. z ponit simile sicut si quis sit stipulatus hominem mortuũ: z si non dederit pmissor, pmisi penam. nã non valet tota stipulatio. Fran. accur.

g ¶ Si homo. si. i. qr vel ppter. Accur.

b ¶ Mortuus. tempore pmissionis. Sed quid si tunc non decessit: sed post? videtur distingui an in iudicio pmisiti cum sisti. et tunc liberatur pmissor. argu. ff. si quis cau. l. ij. in princi. an in contractu: z tunc non liceret ante mortem decedat: sed verius est vt hic etiam non cõmittatur. fm Jo. Accursius.

i ¶ Nec pena rei. i. pmissiõis impossibilis. z facit. ff. q̃ satisd. cog. si decesserit. z li. qs cau. si cũ. ff. j. e. j. de reg. iur. l. impossibilium. z. ff. eo. l. impossibilis. z. j. q̃ sen. ff. ap. l. pe. z ff. z. ff. z. ff. j. l. j. ff. §. si is cui. Item est ff. ff. e. stipulatio ista. §. alteri. Sed hic ideo nõ ꝛfirmat adiectione pene: qr impossibilis: ibi nihil impossibile. vel turpe inuenitur.

k ¶ Quemadmodũ. de faciendo ad dandũ facit comparationem.

l ¶ Stipularetur. hic enim z pena nõ cõmittitur: cũ stipulatio sit impossibilis nisi iam erat in mora. vt. j. eo. l. inter stipulantẽ. §. pe. Accur.

MUlier. ¶Casus. Berta volens nubere cuidam Jsidoro stipulata est hoc modo. si in matrimonio decessero. Jsidore, promitis dare dotem infanti: quem forte ex alio viro habebat mulier. Jsidorus promisit. moriẽ vroꝛ ista. q̃ritur vtrum isti infanti competat actio ex stipulatu? Rñ. qr nõ. quia puer nõ põt stipulari: ergo nec potest cõpetere actio ex stipulatu. Fran. accur.

m ¶ Mulier. ꝙ. nubebat. Vel dic alia q̃ dabat p ea. Accur.

n ¶ Jsidoro. ꝛ in matrimonio erat hic vir. Accur.

o ¶ Eum. maritum.

p ¶ Decessisset. mulier que nubebat.

q ¶ Decesserat. vroꝛ pdicta.

r ¶ Non potest. nisi stipuletur rem saluam fore. vt. j. rem pupil. salvam fore. seruum. quocunq; modo possit balbutire. ‡ remanet ergo multeri sua actio. vt. ff. si cer. peta. l. cert. §. qñ. z facit insti. de inuti. stipu. §. fusitosius. ibi. §̃ qõ dixum? z. z. ff. j. in pn. z. j. de reg. iur. l. i negociis. Accursius.

CUm quid. ¶Casus. Jsta lex docet cõceptiones stipulationum in vtrãq; parte: ses cũ aliq̃ fieri volumus. Et cũ aliq̃d fieri non volumus cõtra: si nõ fecerit cẽtũ. cũ vo aliq̃d fieri nõ volumus? debem? isla stipulari: pmittis mihi qr nõ, pbibebis me ire agere: z si aduersus ea fecerit cẽtũ pmitto. Frã.

s ¶ Cũ qd. qd si vtrũq;? dic. vt insti. e. §. fi. z facit j. e. continuus. §. fi. Accursius.

t ¶ Non erit. pmittis penam. Accur.

v ¶ Fiat. s. stipulemur.

¶Stipulationes. ¶Casus. Vide gl. que bñ declarat vsq; ad §. si qs ita. ¶Si qs. Locaueram tibi opus aliqõ faciendum ꝑcio mille aureoꝝ: quod qdem opus debebas ꝓficere circa festus sancti ioannis. Ego videns tps ꝓficiẽdi edificij appropinquare: z tecẽ negligentem suspicatus sum qr nõ ꝓficeres opus istud: veni ad te et dixi tibi. Amice chariſſime: tu nullã diligentiaz facis ꝓ ope qõ mihi ꝓmisisti facere/tps appropinquat/timeo qr nõ poteris fuare ꝓmissa. Tu mihi q̃si dis gnabiũdus rñdes. Quid in me displicuit amicitie tue nũqd ſp me fidelẽ reperisti. scio q̃ graue sit fidem fallere malem ꝑdere mille aureos: q̃ non seruare qõ ꝓmisi. Ego vo tibi rñdeo: ꝓmitte ergo mihi sub tanti q̃tũ valet edificiũ: si nõ ꝓfeceris circa festum sancti ioannis: tu dicis ꝓmitto. Rñc q̃ritur h q̃n dies isti? stipulatiõis cedit: Rñ. qr trãsacto festo sancti ioannis: qr ante ꝓueniri non poteras. Sed ponamus: domus mea imminabat ruinã: stipulatus sum a teꝛ vt ea fulcires: aut stipulatus sum vt domum mihi de nouo edificares. q̃ro an non possim agere nisi domus ruat: z rñdet qr non est expectandum qr domus ruat nec qr tñ tpis: ꝓtereaquanto tpe insula fieri posset: sed sufficit qr fiat mora: ita vt certũ sit qr nõ poteris edificare tpe ꝓmisso: quia tunc potero agere: quando cepit mora fieri. Fran.

r ¶ Seruiturum. ꝓter vsumfru. ‡ qui recipit diuisionem. vt. §. ad leg. fal. l. j. §. si vsufruc. z. l. si is qui quadringenta. §. quedam. fed inter heredes ꝓmissoris non recipit diuisionem fm quosdam ‡ sicut nec alie seruitutes. Qualiter autem stipulatio vie aut itineris vel consimiliũ non diuidantur palaz est: quia si v̄ nus oñorum fundi cõmunis stipulet viã ipi fundo non valet ‡ stipulatio vel ꝓmittat alij fundo. ‡ sed z si quis stipuletur viam fundo suo z postea ptem eius alienet: hmõi diuisio eorum ꝓpit stipulationem. vt. §. de seruil. l. ꝓpte. Jtẽ mortuo ꝓmissore vel stipulatore solida a quolibet via petitur. vt. §. e. l. ij. z de ser. l. vie. sed hoc non est facile assignare in aliqs stipulationibꝫ q̃ hic subjũgitur. vt in indiuiduis. vt si quis faciendum aliq̃d stipuleꝛ: puta domũ edificari: idem dices tamẽ vt si vnus oñorũ fundi cõis stipuleꝛ in loco cõi domũ edificari inanis sit stipulatio: z si oñs loci. f. totius stipuleꝛ ibi domum edificari: z postea ꝑte alienet diuisio corrũpit stipulationem: ꝫ bis duob? videatur. arg. §. j. e. l. j. ff. in fi. l. vel stipulatio hmõi nõ diuidit: qr ante ꝓtur. arg. §. j. e. l. j. ff. in fi. l. vel stipulatio hmõi nõ diuidit: qr ante ꝓfectũ op? nõ põt dici ꝓmissor i aliq̃ ꝑte multiplicatiua. i. q̃ta ad sit. diuisi fectũ op? nõ põt dici ꝓmissor i aliq̃ ꝑte multiplicatiua. i. q̃ta ad sititudinẽ dupli/tripli: q̃s fic multiplicaꝛ liberaꝛ: vt puta tertia vel q̃rta hoc l fa nẽ dupli/tripli: q̃s fic multiplicaꝛ liberaꝛ: vt puta tertia vel q̃rta hoc l facto indiuiduo: secus in diuiduo vel in dauido. vt. §. eo. l. iij. §. cato. Vel dic indiuiduo: secus in diuiduo vel in dauido. vt. §. eo. l. iij. §. cato. Vel dic ꝙ non diuidit inter ꝓmissoris heredes sed inter heredes stipulatoris q̃ in facto ꝓsistit recipit diuisionẽ: sicut diximus in vsufru. z di. §. e. l. ij. z. l. cadẽ. §. cato. z. l. in stipu. Accur.

y ¶ Vel opas. §. eo. l. in stipulationibꝫ. §. oparum. §. solu. vt ibi. z facit. j. de vb. signi. l. v. §. ope. z. l. edificia. §. ꝑcesse.

z ¶ Donũ emi. i. si aliq̃d ex ꝑdictis ꝓpte stipuler. vel inter heredes meos diuidit si ꝓ ꝑte petere velmt. Accur.

a ¶ Si non fuerit factũ. qõ in stipulatione ꝙuenerat.

b ¶ Dari oportere. i. tereſſe. nam ex omni stipulatione facti tacite intereſſe ‡ stipulari videtur: nisi fiat. vt. §. de re iudi. si qs ab. §. fi. fm Azo. et hic in fi. huius. §.

hoc t nõ ee alibi q̃ lics alio infans possit stipulari l casu illo valde singul. si fuũ. j. rẽpu. fal. fo. tamẽ fal tes balbutiẽdo vt stipulari possit. Bolog.

‡ Alia solẽ est vera in ſe fm bar. d. alerã. z Ja. ‡ Displicet predic.

+ Displicꝫ Pau. Jmo. alerã z Ja. ‡ Displicꝫ etiã Cum. p. alex. z ia.

‡ Scribentes hic precipue Bal. vicũ ſtam glo. ſing. ad b q̃ tereſſe venit facile preſũdũ in offi obligatiõe factoꝝ ſicut ſi fuiſſet expreſſe deductũ in ter ꝑtes. idem voluit gl. z ibi bar to. l. j. §. de actio. emp Bolog.

‡ Nota. b vicũ ſtam glo. ſing. ad

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Dici. in supiori casu de fouea vel insula. Accur.
b Iuxta estimationem. id est estimato facto. Accur.
c Facti. s3 noui operis.
d Petitionē. scilicet p parte in omnibus obligationibus faciendi. vt d. l. ii quis ab. §. fi. Accur.
e Opus. qd ei locauerat. vt. j. pt3. non tñ est i stipulatione opus fieri.
f Diem. nūc rñdet.
g Promissionis. ꝙti id opus est.
h Cedere. cu3 effectu. s. eo. l. cū qui kalendis. vel dic nullo modo. tota eni3 obligatio i die: z sub condi. est. vt. s. e. l. in illa.
i Locatum est opus. z stipulatio facta. Accur.
k Ante kalendas. s. finitas: quia ita accipiebat inter eos ante kalendas. vt. s. eo. cum qui. §. q ita stipulatur añ kalendas. sm vnam expositionem. Et not. q talis est ratio. ideo nō cedit dies q2 conueniri non potest: sed melior eēt ecōtra. Vel dic q h pmissum fuit op9 fieri ante kalēdas. z sic añ kalendas agi non potest: neq3 ergo z tunc qñ opus fieri non est in stipulatione. vt. s.
l Stipulatus sit. nō statuto tempore. Accur.
m Insulam fieri. s3 stipulat9 sit aliqs zc. z subaudi nō ē expectādū zc.
n Possit. s. eo. si stipulatus essem abs te. cōtra solu. ibi domum fieri vel fulciri qd sine pena stipulat9 est / hic cu pena. z poteit hoc intelligi ex superiori littera hui9. §. ad qd est. j. e. cū stipulatus essem a proculo. vel dic hic agi non ad id quod interest domum nō esse facta3: sed ad id qd interest nō esse inceptā sm Io. ar. j. e. continuus. §. item q. vel expone qd ibi dicit edificari possit. i. incboari ad edificandū. vel ibi ante tempus nō fuit in mora: hic sic: vel vtrobiq3 sit pena: sed hic ad factum statim post moram: ibi ad penā agit demū die pterita. Item quod dixi fulciri in superiori pri. rñ. nō aperit qñ cōmittat: z ideo dic committi qñ tm̄ tps preterijt quo fieri potuerit. vt. j. l. extstimo. §. ex hac. que est contra. vel si velis hic dicere idem esse in fulciri qd insulam fieri. solue q hic fuit appositum tps ibi non: qd non placet. vel hic pena ibi non: vel dic agi hic ad id qd interest domum non esse inchoatam fulciri sm Io. vel ibi ante tps quo fieri potuit non fuit in mora: hic sic. Accur.
o Ceperit. sm quosdam hic non potest mora purgari: sed falsum videtur: vt. j. eo. l. continuus. §. item qui insulam. z. l. si insulam.
p Fieri. vt iam certum sit fieri ante diem nō posse: quod post interpellationem maxime intelligitur. Azo. z sm h dies fuit appositus. vel dic q non fuit. Et quando dicatur fieri mora. dic vt. j. eo. continuus. §. ite3 qui insulam. Accursius.

diuidi stipulationem sm que celsus ait posse dici[a] iuxta[b] estimationem facti[c] dandā esse petitionē[d].

Penalis stipulatio adiecta obligationi facti cum adiectione diei: demū committitur aduemente die: als cū ceperit esse in mora inchoādi ad particulare interesse committitur. Bar.

Si quis ita stipulatus sit si ante kalendas martias pmas op9[e] perfectum non erit: tunc quāti id opus erit tantam pecuniam dari diem[f] promissionis[g] cedere[h] non ex quo locatum est[i] opus. sed post kalendas martias: quia nec cōueniri ante kalendas[k] martias reus promittendi poterat. Plane si insulā fulciri quis stipulatus sit[l]: nō est expectandum vt insula ruat: vt sic deinde agi possit. Necsi insulā fieri[m] vt tantum temporis pretereat quanto insula fabricari possit[n]: sed vbi iam ceperit[o] mora faciende insule fieri[p]: tunc agatur / diesq3 obligationi cedit.

Stipulatio pura sm verba quādoq3 ex natura rei recipit dilationem. Bar.

Paulus. Lex. lxxiii.

Interdum pura[q] stipulatio ex re[r] ipsa dilationem capit: veluti si id qd in vtero[s] sit: aut fructus[t] futuros: aut domū edificari[v] stipulatus sit: tunc enim incipit[x] actio cū ca p rerū naturā prestari pōt[y]. Sic qui chartagine dari stipulat cū rome sit: tacite tēpus cōplecti videtur[z] quo perueniri chartaginem pōt. Item si operas[a] a liberto quis stipulatus sit non ante dies earum cedit q indicte fuerint nec sint prestite. Si seruus hereditarius stipulatus sit nullā[b] vim habitura ē stipulatio nisi adita hereditas sit: quasi conditionē[c] habeat. Idem est et in seruo eius qui apud hostes est.

Licitum est moram purgare. Bar.

Stichi pmissor post moram[d] offerendo purgat moram[e]: certe[f] doli mali exceptio nocebit ei[g] qui pecuniam oblatā accipe noluit[h].

Quando in obligatione venit quod nō est variabile ex natura rei vel promissoris voluntate stipulatio 2tinet certum als incertum. Bar.

Paulus. Lex. lxxiiii.

Stipulationum quedam certe sunt quedam incerte: certum est q ex ipsa pronunciatione[i] apparet[k] quid / quale[l] / quantumq3[m] sit vt ecce aurei[n] decem fundus tusculan9 homo stichus: tritici[o] africi optimi modij centum vini campani optimi amphore centum.

Vlpianus. Lex. lxxv.

Vbi autem nō apparet qd quale ꝙtūq3 sit in stipula-

l. s. in fi. sic econtra conditionalis pro pura. vt. j. de noua. si pupillus. §. qui sub condi.
r Ex re. non ex die vel sub 2ditione. Accur.
s In vtero. arei huse.
t Aut fructus. fundi semproniani.
v Edificari. certo loco. als nō valeret. vt. s. de eo qd cer. lo. l. non vtiq3. §. si quis. in fi. Accur.
x Incipit. cum effectu scilicet.
y Prestari potest. vel p eū factū qminus possit.
z Cōplecti videtur. arbitrio iudicis statuēdu3. vt. j. e. continuus. §. cum ita. ad hoc. j. e. iter stipu. §. pro quo z illud. z insti. de act. §. loco. Accur.
a Item si op as. s. incertas aliō + si certas vt artificiales. vt. s. de ope. lib. he ope. in fi. z. l. q iens. z l. cum patronus.
b Nullā. Distinguēdu3 est vbi seru9 hereditari9 stipulet iacente hereditate. nā si ipi hereditati stat im qrit: ei si heredi futuro pprio nomine adiecto nihil cuiq: si vō nō adiecto / tūc si fuerit adita acquirit: als non. vt. j. de stip. ser. l. seru9 hereditari9 futuro. z. l. seru9 hereditari9. similiter vbi seruus stipulat noīati3 dño capto ab hostibus: si eni reuertet acqrit: si nō minime. nā fingit pria hora captiuitatis mortuus: si apud hostes decedat. vt. j. de stip. ser. si seruus communis. §. seruus capto. Accur.
c Quasi conditionem. scil3 si adeat hereditas.
d Moram. in cuius cōmissione multa sunt necessaria. vt no. s. de vsu. l. mora. z facit. s. de pericu. z cōmo. rei ven. l. illud.
e Morā. nisi lis ‡ 2te. sit. vt. j. e. l. si insulā. vel actoris iter sit: vt. j. e. l. si ita qs. §. seia. z nisi esset pena apposita. nā tūc nō purgat. vt. s. ti. j. l. traiectitie. nisi circa iudicia. vt. s. si qs cautio. z si post tres. z arbitria. vt s. de arbitris. l. si cū dies. in fi. z facit. s. de 2sti. pecu. l. s3 si alia. z C. j. de solu. l. si debitor. z. s. de migrādo. l. j. in pn. z. j. e. si seruū. §. sequit. Accur.
f Certe. de specie ad ꝙtitatem transit.
g Nocebit ei. petenti postea. Accur.
h Noluit. sine iusta cā. Azo. si postea est amissa. vt. j. de sol. l. qui decē. in prin. z facit. s. de excep. do. l. si opera. Accur.
i Stipulationū. Pronūciatiōe. itēdēt3. i. stipulātis aligd dari sibi.
k Apparet. coram iudice.
l Quale. Id est si species sit vel etiam quantitas: vt optimum. vt. j. l. proxi. dices. Accursius.
m Quantūq3. quando quantitas.
n Aurei. gd decē. ꝙtū. fundus gd. tusculan9 quale. homo gd. stichus quale: secus aūt si homo in genere. vt. j. l. proxi. in prin.
o Tritici africi optimi. quale. modij centum / ꝙtum. vini quid. campani quale. amphore centum ꝙtū. hec eni oia sunt certa. z facit. s. si cer. peta. l. certu3. z p certis certi condi. pro incertis # ex stipulatu agit. vt insti. eo. in prin. Accur.

+ Immo idē s certis et incertis. bar. z pau.

‡ Displicz bar. pau et alex. z ia. id dic q ibi qñ aliō petit z aliud offert h qñ quod petit offert reatr q casu pōt moram purg re: et lit. cōres. sm hdic. scribit.

Idē paulus. z sequitur ange. et Bo2. in §. s. insti. eo.

Interdum. Casus. Certum z indubitatum est quotiens gd aliqs pure pmittit: qd possibile est prestari statim debet. Sed ponamus. Titius pmittit mihi fructus fundi cuiusda3: vel pmittit mihi fetum aliqué qui adhuc est in vtero: certe in hac stipulatione inest dilatio tacite. s. donec fructus nascant: vel id qd in vtero est pducat: z ponit de hoc duo exempla que sunt clara. Si seruus. Titius defunctus reliquit heredē: erat aūt in hereditate titij seruus qdā stichus q anteq adiretur hereditas stipulatus est a meuio centum dari heredi futuro titij. Ista stipulatio non valet nisi adita fuerit hereditas: quia tunc sumit vires: idē est si seruus stipulet dño: q est apud hostes: nam si reuertat dñs valet stipulatio: si non reuertatur non valet. Stichi promissor. Promisi tibi stichum certo die soluere: post diem lapsum si non soluo sum in mora: q si tunc decederat stichus non liberarer interitu speciei: post moram commissam venio ad te z offero tibi stichum: tu non vis accipere: certe ego per oblationē istam purgaui moram: z sic non tenebor si seru9 decedat: z ponit simile: quia ille qui non vult accipere pecuniam oblata3 censetur esse in dolo. Fran. accur.
q Interdum pura. quo ad verba tantum. vt. s. de condi. et demonst.

Vbi autem. prin. huius. l. est satis planū. No. tñ vnū loco ipsius casus. Quod positiuus significans qualitatē aliquā est incertus. suppellatiuus vō est certus: ibi vsq3 adeo. Fundi. Promisi tibi vsufru. vinee mee: nūqd ista stipulatio est incerta: Rñ. q sic. q2 penitus incertū est ꝙtū nascet in vinea z ꝙtum durabit. Illud promisi tibi fructus q nascent in tali vinea mea: aut partum ancille mee: vtrum stipulatus sis incertū: rñ. q sic. q2 incertū ē qd nascat: s3 si ego pmitto tibi frumentū qd iam est in horreo meo: vel vinum qd est in canea mea. videor certū promisisse: q2 faciliter sciri pōt ꝙtum sit vel in horreo vel in canea. Qui vō. Iste. §. cōtinuat ad supiorē: q2 dictū est. s. in fi. §. q si stipulor frumētū qd in horreo tuo est videor certū stipulatus. Quid autē est si stipulor hoc mō. promittis mihi dare qd titius tibi debet: vel quod mihi ex testō debes: an ista stipulatio sit certa vel incerta: videt q sit certa duabus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

duab⁹ potissime rationibus. ¶Pria q certū est id qđ titius tibi dz: z qđ ex testō mihi debes: ergo certū deduco in stipulationē. Scđa rōne. quia si fideiussor. ꝓmittat fideiubēdo ꝓ aliquo id fide mea esse inbeo. z tū vī certū ꝓmittere. Tū nō obstātibus rōnib⁹ istis stipulatio ꝓmittis mihi qđ nti⁹ tibi dz: vel qđ ex testō mihi debes est incerta: ꝫ parua sit ofia in hac parte incertam[a] esse stipulationez dicēdum est: ergo si qs fundū sine ꝓpria appellatione[c] vel hominez generaliter sine proprio nomine: aut vinū frumētū ve sine qualitate[c] dari sibi stipulatur[d]: incertum[e] deducit in obligationem. Usq adeo[f] vt si quis ita stipulatus sit tritici affrici boni modios cētum: vini cāpani boni amphoras cētuz icertum videat stipulari: qz bono melius inueniri potest: quo[g] fit vt boni appellatio[h] nō sit certe rei significatiua: cū id qđ bono melius sit ipsum quoqz bonus sit. At cum optimum quis qz stipulatur id stipulari intelligitur cuius bonitas pncipalem gradū bonitatis habet: q̄ res efficit vt ea appellatio certe rei significatiua sit.

☞ Usufructus est incertus ꝓpter varietatem pecunie ad quem quis tenetur: item in vino meliori pōt solutio variari: ex volūtate: sed quando non pōt variari tūc est certum. b. d. Bar.

¶ Fundi certi si quis vsum fructū stipulatus fuerit: incertum intelligitur in obligationez deduxisse[k]: hoc enim magis iure vtimur.

☞ Sufficit rē esse certā etiā ꝑ relationez ad aliud. b. d. ¶Pau. de cast.

¶ Illud dubitationem recipit si qs id qđ ex ea ancilla natū erit aut fructꝰq in fundo tusculano nati erunt dari sibi stipulat⁹ sit an incertū stipulatus videatur: sed ipsa natura manifestissimū est incertā esse hāc stipulationem: ꝫ qvinum aut olcū vel triticuz qđ in horreo est stipulā: certum stipulari intelligit[l]. ¶ Qui vero a titio ita stipulatur q̄ mihi scius debet dare spondes: et qui ita stipulat quod mihi ex testamento debes dare spōdes incertum in obligationem deducit: licet scius certum debeat vel ex testō certum debeatur: q̄uis[m] iste spēs[n] virꝰ separari possint ab ea quā ꝓpōsuim⁹[o] de vino: vel olco: vel tritico qđ in horreo repositus est. Et adhuc occurrit[q] q̄ fideiussores certum videant promittere: si mō z is. ꝓ quo obligantur: certum debeat cuz alioquin z ita interrogētur: id fide tua esse iubes.

☞ Obligatio fieri vel non fieri est incerta. hoc dicit Bar.

¶ Qui id quod[s] in faciendo aut in non faciendo consistit stipulat: incertum stipulari videtur. In faciēdo / veluti fossam fodi: domum edificari: vacuā possessionem tradi. In non faciendo / veluti per te non fieri quominus mihi per fundum tuum ire agere liceat: per te non fieri quominus hominē mihi herotem habere liceat.

☞ Obligatio alternativa si electio est ꝑ missoris continet incertū: si creditoris certū dicitur continere. Bar.

¶ Qui illud aut illud stipulat voluti decem aut hominem stichum vtrum certum an incertum deducat in obligationem non immerito quaeritur. nam z res certe deignāt[t]: etvtra earum potius pręstanda sit in incerto[v] est: sed z cum quis[r] sibi electionem cōstituit ad iectis his verbis vtrum ego velim[w] potest videri certum stipulatus / cum ei liceat vel hominem tātum vel decem tantum intendere sibi dari oportere: qui vero sibi electionem non constituit / incertum stipulatur.

☞ Qui stipulatur sortē z vsuras stipulatur certuz quo ad sortem: incertum quo ad vsuras. Bar.

¶ Qui sortē stipulatur et vsuras quascunqꝫ[3] certum[a] et incertum[b] stipulari videtur: z tot stipulationes sunt quot sunt res[c].

☞ Qui tenetur ad dādū dare precise cōpellitur. Bar.

¶ Dce stipulatio fundū tusculanū dari / ostendit certū esse[d]: contnet qz vt omnimodo effi ciat stipulatoris quoquomodo.

☞ Facultas eligendi non transit ad aliū ꝓter stipulatoris beneficium. Bar.

Paulus. Lex. lxxvj.

---

k ¶ Deduxisse. z ió + ex stipulatu cōpetit actio: ꝫ certe ītio certū, vt. ff. de v fusfr. ea. re. q. vsu. ¶Iul. tribus. circa prin. q est ff. Sol. ħ specie i ta fundi fuit vsufru. ibi q̄titatis. f. rv. milliū fuit vsufru. vel ibi respectu incertionis. i. facti vel vt ibi. ītē z. ff. de triti. l. j. §. g̃i aliter. ff. Sol. ibi qđ ex ꝑsenti debebat fuit deducti in stipulationem: vel aliter incerta erat q̄ tū ad vtilitatē: quia nescimus q̄tū duret: z ita dz ħ. Ibi vo certa erat q̄tū ad rē: z ideo p triticariaz petiſ. imo q̄tra non est: q̄ triticaria bene cōpetit ad incertū. Accur.

l ¶ Intelligitur. ¶So. non refert qđ ex equipollentibus dicatur: ꝫ objcitur hic non apparet qđ qua le vel quantū sit in obligatione: ergo incerta est stipulatio. vt. ff. c. in pīncꝫ Rñ. non prima + facte: sed ex postfacto ex his vēbis apparebit.

m ¶ Buis. correctiuū est ꝑm Jo.

n ¶ Species. due ꝓdicte. z qđ scius dz z quod ex testō mihi debes ꝫ Jo.

o ¶ Uir. qz non pōt spērari: imo certa ē ꝑm Jo. ꝫ bul. dixit stipulationez de eo quod mihi tu debet vel ex testamento debes incertam esse. Jo.

p ¶ Ꝓpoſuimus. §. ſ. pri. Accur.

q ¶ Occurit. mihi in argumentuz vt sit certa ꝑm Jo. occurrit etiā tertium ar. §. de reiudi. l. aut ptor. §. j. Sed ar. §. §. de vsur. l. qđ ſtip. z. j. de iure fisci ita fideī. + z ad leg. fal. l. penales. §. iuſ. in prin.

r ¶ Cuz alioquin. i. aliter q̄ principales debitores. z facit. §. de lega. ij. ſita ſcripſiſſet. et de leg. i. non quocūqꝫ. §. qui gauū.

s ¶ Qui id quod. facit ī ſti. e. §. fi. Accur.

t ¶ Designant. z ideo vidēbatur certa. Accur.

v ¶ Incerto. z ħ videbat.

w ¶ Cū quis. nunc ſoluit.

x ¶ Velim. idē videbatur z cū dixi vtrum velis: ſed non est ita: q in ꝓpio casu ſtatim poſſuz eligere in ħ non. et facit. ſ. de minꝛ. ꝓtor. §. quod aūt ꝓtor.

y ¶ Quaſcūqꝫ. ſine q̄tita te: z tunc inutilis. vt. §. de vſur. l. tutor. §. fi. vel dic trientes: z tūc vtilis: z dicitur incertuz ꝓpter hoc q̄ nescimus quātum differt ſoluere ſortē.

---

a ¶ Certum. q̄tum ad ſortem.

b ¶ Incertum. quātum ad vſuras.

c ¶ Quod ſunt res. ſors z vſura. vt. §. de eo quod cer. lo. l. centum. Vel dic quod annis ſoluatur vſura. Accur.

d ¶ Certum eſſe. ſi ſtipulor fieri venit intereſſe. vt. §. de re iudic. ſi quis ab. §. ſi. Jdē ſi rem tradi. + vt. §. eo. l. ſi rem tradi. idem ſi rem prestari. vt. ſ. eo. ſi fundum. ſed vbi dari tuncqꝫ hic vt oſmodo fiat mea: vt hic. z vt. ſ. eo. ſi fundum. ſed vbi dari tuncqꝫ hic vt oſmodo fiat mea: vt hic. z vt. ſ. eo. ſi fundum. ſed vbi dari tuncqꝫ hic vt oſmodo fiat mea: vt hic. z intereſſe ſi hoc reo placeat. vt in dictis. ll. ſic etiam dicimus in. l. q reꝙ

SJ stipulatus.¶ Casus. Titius stipulatus est a mevio hec de dominis mihi dare stichum seruum aut pamphilum qué ego volucro hec de lucro. Ridet meuius pmitto. certum est qp stipulator habet hic electionem. Sed ponamus qp titius stipulator moritur an heres eius habeat electionem petédi quem istorum voluerit: Dicitur hic qp non. quia ista electio est personalis: nec trásit ad heredem. an autem obligatio tráseat in heredem? Dicitur qp sic. Iz stipulator mortuus fit antecp eligat. ¶ Cuz stipulamur. Debes mihi ex vétitione certá súmaz pecunie: vel debebas mihi edificare domum: vt magis certo sim qp mihi solnas: vel domú facias. stipulor a te hoc modo. pmittis mihi dare vel facere qd te dare vel facere oportet. tu rádes. pmitto. queritur qd deducit hanc obligationem? Ridet qp tñ illud qd debebas mihi tpe huius stipulatiois: nó id qd in futurú posses mihi debere. nec ein est in hac stipulatione ficut in iudicijs. nám si te zuenio de peculio: licet tempore accepti iudicij nihil sit in peculio: si tamen ceperit postea esse tenebaris mihi. similiter dicendum est in peti. heredi. si autem velim mihi pouidere in futurum. debeo sic stipulari. pmittis mihi quod te dare vel facere oportet. oportebitve. tunc enim futurum etiam deducit in obligationem. Fran. accur.

a ¶ Personalis. vt non egrediatur personam meam vel mei heredis. Accursius.

b ¶ Filio. sic stipulanti illud aut illud qó velit.

c ¶ Coheret. vt z. j. co. l. fi. in pnn. fed videtur egredi personam. vt. ff. de leg. j. si fic. ff. si quis ita. vbi transit in legatarium talis electio. Sol. ibi crat+ verbum indicativi modi. f. velim: hic subiunctivi voluero. quod non placet. vt dicá. j. co. l. fi. Dic ergo qp non est contra: ‡ qp personalis est electio seruo vel filio stipulante z vinente; sed non est psonalis qui ad legatarium transeat; vt ibi: z ad heredé: vt h subijcit: alias est non.

d ¶ Coheret. f. punct. vel domino.

e ¶ Obligatio. z fic electio. ad quod est. C. de iure deliberan. l. cum antiquioribus. Accur.

f ¶ Et. p etiam. Accur.

g ¶ Cum stipulamur. id quod. nunc rñdet.

h ¶ Futurum. Dic est contra. ff. de indi. l. non quemadmodum. z. l. non potest. Sol. dic non futurum vt in iudicijs. scilicet non venit futurum. z sic concordat: vel dic venire futurum in iudicijs. ‡ scilicet quádoqz. vt in act. de pecu. vt. ff. de pecu. questium. in princ. z in peti. hereditatis. vt ff. de peti. heredi. li. si quo. z alis quandoqz. vt not. ff. de pigno. act. l. si res alienam. ff. si.

b ¶ Debetur. z peti potest. hoc dico ppter pecuniam que in diem debetur: sed adhuc peti non potest.

i ¶ Oportet. sub. qcqd te dare facere oportet. oportebitve. z.

k ¶ Oportebitve. vel hoc tantum. vt. j. de verbo. significatio. l. verbum oportebit.

l ¶ In diem ve. id est non solum presens sed etiam futurum. z facit. j. l. si a colono. Accur.

AD diem.¶ Casus. Titius stipulatus est a me. c. foluenda in die sancti iohannis: z casu quo nó foluerē. pmisi. l. noíe pene. mortuus ante festú sancti iohánis: nec heredi tas mea est adita ab aliquo. q̃rit si ista cnó solnant in festo scti iohánis an pena cómittat? Et dicit qp sic. Fran.

‡ Ista glo. est sing. fm pau. hic. m ¶ Ante diem. ergo ante ‡ moram.

n ¶ Commentum. eo die quo dare debuit quo tempore videbatur pena non esse commissam. f. cum non per debitores stetisset: fed casu quo minus solueret. Ezo. et facit. j. de nauti. fenor. l. fina. Sed quidam dicunt qp obstet ex cep. vt argu. ff. de vsur. l. pecunie. §. j. in fi. §. qó nó placet. z ibi loquitur in contrario casu. item facit. ff. de fideicó. lib. l. thais. §. stichus. Accur.

o ¶ Pena. qz mora in rem est. Accur.

SJ filius familias.¶ Casus. Habeo filium in potestate qui stipulatur a titio centú: certú est qp filius mihi acquirit. post hác stipulationem emancipo eum: queritur vtrum actio mihi competat post emancipationé eius: ff. qp sic. qz tps quo stipulabat inspicit. ¶ Cum fundum. Stipulatus sum a te fundú comehanú vel vinea maturaz: vtrum fructs mihi debeant? q sunt in ea. ppter istá stipulationé? Dicit qp nó. Frá.

p ¶ Deinde. post emancipationem.

Quantum ad acqsitioné tempus cótractus inspicitur. Bar.

Paulus. Lex. lxxviij.

SJ filiusfami. sub ?ditióe stipulatus emancipatus fuerit deinde? exiterit conditio patri actio competit: quia in stipulationib⁹ id tempus spectatur: quo contrahimus[q].

Jn actione stricti iuris non veniunt fructus nisi a die lit. contest. Bar.

¶ Cum fundum stipulatus fuit nó veniit fructus[r] qui stipulationis tpe fuerunt.

Presentia psone inducit vt alteri per alterum actio queratur. b. d. Bar.

Vlpianus. Lex. lxxix.

SJ procurator presentis fuerit cautú: ex stipulatu actionem vtilem domino competere[s] nemo ambigit.

Jn ambiguis assumimus interpretationé q̃ vitio caret. b. d. Bar.

Idem. Lex. lxxx.

QUotiés in stipulationibus ambiguaꝫ oratioest cómodissimum est id accipi quo res de qua agitur in tuto sit[t].

q ¶ Quo cótrahimus. sc. cus in legatis códitionalibus. + vt. j. de reg. iur. l. que legata. z. ff. qñ dies le. cc. fi. vsufr. in fi. z. ff. de pig. l. si legati. z. C. de cód. infer. l. si vxor. z facit j. de reg. iur. nó omne. §. i. z. j. ó stip. ser. l. fi. Sz̄ j. de fideiuss. si debitori. §. si filius. z. j. e. l. quidaz. in fi. fz fuit subsecuta nume ratio. vñ ei? túc tps inspicit. ar. j. de noua. l. ci cm. z. ff. de iure do. pfectita. §. pe. item ff. si. má. si vó non re. §. si filio. vbi ex mádato recepto dum est in ptáte agit emácipat⁹. Sol. vt ibi. item ff. si. rem meam. solu. vt ibi.

r ¶ Non venüt fructus. nisi sit lis contest. vt. ff. de vsur. vide am? §. si actione. Sed 2tra. j. eo. si fundú certo die: sed illud interesse nó ?sistit in lucro captando: puta fructú: fz in damno vitando: fcilz qñ interfit mortá factam nó esse? sic fructs venüt nó vt fructs. vñ subtili? dr qp ibi nó fund? ipse fs factú est in obligatione. sc. fundú pstari: vt agit qñ interest. f. factá non esse mortá in pstádo fz hic fund? tpse est in obligatione: qp pmisit dari: z sic non veniunt fructus q ibi erát tpe stip. z plene dr in. d. §. si actione. Item ff. de acti. emp. l. inf. §. si fructibus. ff. ibi. in emptione q̃ est bone fidei: b i stipulatione. vel melí? vt no. d. §. si actione. Fin Jo. z de act. emp. ró. §. j. itē fact. ff. q in frau. cre. l. ff. §. vt fruct. Itē ff. de rei vē. fructus pēdētes: sed b ‡ secti erant: vel ibi + vt sint mei nó vt mihi debiti: ff aut non sint vt mihi debiti: qz non debentur.

s SJ procurator. Cópetere. hoc i ptoriis. vt. j. de pto. stipu. l. v. i alijs nó fm quosdam. vel dic in oibus. ‡ nā in ptoriis etiam si esset absens dñs agereret ei. ‡ Item hoc valet in stipulatione z datione concepta in psona stipulantis. procuratoris vel etiam in stipulatione ttñ. vt. ff. de cósti. pecu. l. cú q. §. iuf. z adde qó no. in sth. de inuti. stipu. §. si qs alij. z. ff. de pecu. l. qó procurator. z facit. ff. si qs cau. l. pen.

Quotiens.¶ Casus. Tu eras venator: z ego etiā: fic diligebamus canes: pmisisti mihi vnū canē: z cū ego peterē canē tuū venatoriū: dixisti qp nó intelligebas de canelatrabili: fed qz dares mihi piscem marinū cū primū capi posset. queriē qd turis vtrū debeā expectare eq̄ca piaf. vel dixisti te intellexisse de sydere celesti. qó tamen nūqp pstari pót: certe ent interpretandum qp pmiseris mihi canē latrabilem: qz aliter intelligendo stipulatio fieret inutilis: forte enim nunqp posset capi piscis ille marinus nec sydus celeste dare vnqp posses: quare erit res in partem interpretanda vt non pereat. Fran. accur.

t ¶ Ambigua. vel. ppter equocationē vel. ppter amphibologiā vel com positionē/vel diuisionē/vel generalitatē/vel cósimilú/vel alternationē vt p totú hunc titulú equocatio est in dictione vt cuz vna dictio equaliter significat plura: vt i hac dictione canis que significat marinú/latrabilem/z celeste sydus: amphibologia fit in oratione: vt in hac oratione li ber aristotelis: nam hec duplex est z ambigua: nam vno modo pót intelligi qp fit editus ab aristotele: alio modo pót intelligi ‡ qp fit proprius ipsius vel in boc erópolitus aratur. nam. ppne significat terrā. z cindi trásumptiue operā pdi in cópositione z diuisione ponas exemplú i hac oone duo. z tria sunt quaz fm qp est diuisa. z falsa. naz túc intelligitur qp duo sunt quaz. z tria sunt quaz: quod est falsum.

v ¶ Tuto sit. si in vno consensimus + debet. f. si verba fuerunt apta alias non. vt. ff. de leg. i. l. iuj. si ?stat nos dissensisse nil est. vt. j. eo. inter. stip. §. stichū. si subiret de quo seniserit si qdē pót valere fm intellectum vtriusqz q̄ neuter stichus est stipulatoris dat electio. pmissori. vt. ff. eod. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ‡ z de re. du. l. cū q̄rit. si nó pót fm intellectum vtriusqz valere: valebit ‡ fm intellectum illius q pót vt ff. vt quia alter est stipulatoris: vel quia dixi bodie decē boñ. dari. z alter dicat sensisse de alia bononia fm cuius intellectum non posset valere. z facit. ff. l. q ex pluribus. z de re. du. l. quotiens. z de le. j. l. apud iul. §. scio. z. j. e. cōtinuus.

+ Ration? diuersitatis vide p glo. l. i. ff. vi vten. C. de condi. inser. Ja.

† No. istū. spectari. cō cor. iura alle. p glo. ep rimā l. e. tu dū. in pn. de elec. glo. est in. c. j. ē. trē circa. in ver. legato. rū. de colla. in pnag. fic.

‡ Placet bar. pau. et alexan.

‡ Ista ēt fm imo. alios. Ja.

‡ Repro bat: ibo dicq̄ illa lex loquit reipecu rei mobilis et scibili. ff. ro reipecu turis ppetuis. ideo fructs nō venit nec tangit pare fundi vel balneū. imo. alexā. z Ja. + Ista pis scribēs.

‡ Idē ale. z. Ja.

* Videtur quod glo. in ff fm alexā.

‡ Cuz hec fit la glo. tenent Bar. z alii.

‡ Vide gl. ff. si fil. ff. pacto. ff. §. ff. stipulatiõ. ff. z distinctiõ ne dubitēs. sequuntur imol. z Ja. hic.

‡ Et est. ff. fab. §. ult. ff. de mēsbar. p. z Ja.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

continuus. §.i.t.l. quicq3 astringende. t.l.si mihi t titio. §. stipulatus. t.ff. de re. du. l. vbi. t. ff. de reg. iur. l. semper.

Quotiens. ¶ Calsus. Titius fecit mihi furtū: quēni ei cōā iudice act. furti. tu q3 diligebas eū excusasti causas absentie: t q3 pcuratoz eras: t pmisisti mihi q3 cū sisteres in iudicio: nō adjciēs aliquā penā huic pmissiom: tu nō fisti tuum sicut promisisti. querit ad qd mihi tenearis: Respō. q3 teneris mihi ad itereſſe quāti ſcz mea intereſt eū statū non fuisse. ¶ Si procurator. Cōueniebar actiōe nora li propter seruū meū cōsti tui pcuratoē procurator ille promisit aduersario meo fuū sistere t iudicio non facit qō pmisit. q3 it vtrū aduersari⁹ me⁹ possit agere ad itereſſe: eo q3 nō seruatū est qō est promissum: et respōdetur q3 sic: licet illa stipulatio q3 ti ea res est videat fuisse procuratoris. Fran.

a ¶ Sisti. in iudicio. Ro.
b ¶ Nec adjcit penam. si non steterit. Ro.
c ¶ Vel seruū. quibus casibus stipulatoris interest sisti: vt in criminalib⁹ t in possessione momentanea: et si est cessaris seruus vel etiā alas in causa norali: vt. ff. si ex noxa. cau. aga. l. ij. §. i. als nō: vt. ff. si qs cau. l. quotiēs.
d ¶ Suum. scilicet promissoris.
e ¶ Liberum. scz sisti promittit.
f ¶ Contineri. colligitur ergo in obligatione interesse deduci vbi factum promittebatur. vt. ff. si quis in ius voca. non ie. l. fina. fic. j. rem ra. hab. l. si procurator. t. l. in stipulatione. t. ff. de euic. l. si ita quis. t no. ff. de re iudi. si quis ab alio. §. fi.
g ¶ Alit. videbatur factuz alienum promittere: sed lex interpretatur propriū t boc est. nam qui t. Accur.
h ¶ Acturum. t ideo nisi ille steterit ad interesse tenetur cum magis suū factum q3 alienum promisit. R.
i ¶ Et stet. scz ille quem sisti promiserit. Accur.
k ¶ Rem. i. in stipulatione. Accur.
l ¶ Deduxisse. t ideo q3 interest domin in ea stipulatiōe venit: vt hic. t ff. si quis cau. l. si procurator. t facit. ff. de in lit. iur. l. videamus.

Emo. ¶ Calsus. Stipulor a titio hoc modo: titi promittis mihi da re rem meam: an talis stipulatio valeat: Dicitur q3 non. Si autē dico sic. promittis centum pro precio talis fundi mei: talis stipulatio valet: item possum sic stipulari promittis mihi restituere talem equū meuz qué detines. ¶ Si post mozam. Promisi tibi hominem fisti me in iudicio vt tibi soluerem: t iterū es cōtestatus: fisti bus moritur. queritur an mihi tenearis: Respondet q3 sic: ac si fisti bus adhuc viueret: t in fine declarat quis videatur mozam facere. nam ille qui plus vult litigare q3 soluere qō debet. Fran.
m ¶ Stipulatur. scilicet pure. sed sub condi. potest. ff. de. l. si rem meam et dari: vt. ff. eo. vbi autem. in fi. t. ff. vsufruc. quemadmodum ca. l. fi. in fi. t. ff. eo. l. fare. in fi.
n ¶ Restitui. scz de facto: vt. ff. eo. l. si rem. Accur.
o ¶ Videoi. propter possessionem.
p ¶ Homo. non periturus: eodem modo penes stipulantē: als contra. ff. de cōsti. pecu. l. si duo. M. sed Jo. + contra.
q ¶ Decesserit. mora non purgata: vt. ff. eo. interdū. §. fi.
r ¶ Si homo viuceret. nā adhuc potest peti. vt. j. eo. si seruū. §. fi.
s ¶ Litigare. iniuste. alas secus: vt. ff. de petitio. heredita. l. illud. et. ff. de vsur. l. si quis solutioni. et. j. de regu. iur. l. qui sine. que sunt contra. Accursius florentinus.

Later stipulantem. ¶ Calsus. Declex in principio suo nihil aliud dicit q3 boc. q3 scilicet nemo potest alteri stipulari: quia verba stipulationum debent proferri inter presentes: et sic negocium id est stipulatio fit inter presentes. ¶ Et qui spondet. Promisi tibi q3 dolus malus aberit ab aliqua re inter nos acta: et sic te stipulante promisi promitto tibi q3 dolus malus abest: et abfuturus est. queritur: quid promisisse videar: an de meo dolo solumodo: an etiam de alieno? Respondetur bec stipulatio comprehendit non tantum q3 dolus meus abest: sed q3 curare debeam etiam q3 dolus alterius huic rei non intercueniat. Idem dicit esse in illa stipulatione habere licere: et in illa necq3 per te necq3 per heredem tuum fieri: scz qui mihi ire agere liceat.

¶ Si stichus. Habebas duos seruos stichos: vnum album: alium nigrum: stipulatus sum a te stichum simpliciter non exprimendo nigrum necq3 album: petij a te stichum album/qui melior erat: tu dixisti te seruisse de nigro t non de albo: nec potest constare de quo senserimus. quare vtruz stipulatio valeat: Et respōdetur q3 talis stipulatio est inutilis. propterea q3 non constat quem senserimus in vnam rem. Secus est in iudicio. nam retento eodem themate si petiero per libellum/vel simplici petitiōe stichum non addendo vel exprimendo album vel nigrū: certe stabitur dicto meo qui sum actor de quo sentio: z ratio est. quia stipulationes que fiunt extra iudicium fiunt volumtate partium: et vtriusq3 consensu: si ergo consensus deficit non valet stipulatio. Sed iudicia redduntur in inuitos. et necesse est q3 stet dicto actoris quia reus semper negaret se de illo quem dicit actor sensisse: est enim proprium reor: sic q3 fingere.

¶ Si stipulante. Titius stipulatur a Mevio hoc modo: promittis mihi da re stichum aut pamphilum: meuius respondet animo dissentiendi/promitto pamphilum: queritur an meuius teneatur: Respon. q3 nō. Sed quid. Idem titius stipulatur a meuio: promittis mihi. rr. aut. r. meuius respondet promitto decem: an teneatur in decē: Respon. q3 sic: et ratio differentie est inter stipulationes specierum z summarum: quia in summis semper intelligimus esse promissum q3 minus est: decem autē minus sunt q3. rr. ¶ Item si ego. Stipulatus es a titio sic. promittis mihi stichū z pmittis mihi pamphilū. titius rñdet. promitto stichus. q3 ut teneatur pro sticho: dicitur q3 sic: q3 tot sunt stipulationes quot sunt res deducte in stipulationem: ergo si ad vnā respondet valet stipulatio. ¶ Sacram rem. Jn boc. §. vsq3 ad. §. si rem. est prolixior text⁹ z clarior q3 casus pom posset: z pcedit per pulchra argumēta que cōfirmat p exēpla clarissima: quare videatur text⁹ qui facillimus est. ¶ Si rem. Promisisti mihi equū talē ex causa donationis. postea legat⁹ est mihi equus iste: z sic sunt due cause lucrative. s. donatio z legatū. q3 itur hic cū accusiuerim equū istum ex causa legati lucrativa nō quid euanescit prima stipulatio? Rñ. q3 sic. Idem est si heres fuero ō illius rei q3 mihi. pmissa est per ipsum dñm vsq3 ibi. §. si vero. Sed ponam⁹ q3 dñs illius rei mihi promisse me instituat heredem: sed tamen illā rem a me legatait alteri: z sic non est apud me remansura. Certe boc casu non euanescit stipulatio: z intellige q3 sum institutus in parte herces: q3 si in totū non est. z tra quem agere possem: bene aduertendo ad litteram. aliter em tertius stare non posset: cadere et em casus in impossibile. Jdē est. z si st legata sub conditione: ratio qlicet ipse debitor dedisset que est legata sub condītiōe certe non esset liberatus: si autem defecerit conditio: z res penes eū remanserit euanescit petitio. ¶ Stichū. Stipulatus suma te stichus: qui forte mortuus erat: an valeat talis stipulatio: z distinguitur: aut tu eras in illo casu vt mihi tenereris etiam mortuo stichō: q3 eum forte mihi surripueras: z tunc etiam mortuo stichō mihi teneris q3 semper fur est in mora: aut eum simpliciter sum a te stipulatus puta causa emptionis vel donationis: tunc enim si mortuus erat tempore stipulationis vel post: ante tñ mozā non teneris mihi: q3 mortuo homine promisso ante mozaz promissor liberatur promissor. ¶ Si quis. Ancilla tittj commisit noxiam cō tra me: conueni titium noxali actione qui promisit ancillam q3 pregnās

curaturū se vt dolus mal⁹ abſit. Adēcp in illis ſtipulationib⁹ hec ſ. here⁹ licere. Itē necp per tē necp p her cēt tuū fieri quomin⁹ fiat⁹.

Diſſenſus vitiat ſtipulationē: ſed nō iudicium. hoc dicit Bartolus.

Si ſtichum ſtipulatus de alio ſentiam tu de alio nihil actū erit quod t iudicijs ariſto exiſtimauit[f]: ſed hic magis eſt vt is petius videatur de quo actor ſenſerit: nā ſtipulatio ex vtriuſq conſenſu valet: iudicium autem ctiaz in iuitū reddit: t ideo potī actor[h] credendū eſt: alioquin ſemp[m] negabit rcus ſe conſenſiſſe.

Si alteruatiue interroganti reſpondeatur de vno vitiat ſtipulatio in ſpecie licet ſecus in ſummis: item ſecus ſi precedat terrogatio copulatiua. Bar.

Si ſtipulante me ſtichū aut pamphilū: tu vnū daturū ſe ſponderis[n]: conſtat non teneri[o] tenec ad interrogatum eſſe reſponſum: diuerſa cauſa eſt ſummarū[p] veluti occē aut viginti dare ſpondes: hic cīn t ſi occē ſponderis recte rīſum eſt qz ſemper in ſummis id quod minus eſt ſponderi videtur. Item ſi ego plures res ſtipuler ſtichum puta et pamphilum licet vnum ſponderis teneris: videris enim ad vnam obligationem ex duabus[r] ſtipulationibus reſpondiſſe.

Si res a commercio cōmuni eximatur ſuper ea obligatio non contrahitur: et contracta extinguitur: nec reuiuiſcit impe

dimento ceſſante: ſecus ſi fructus nati perierint: aut ſi nauis reparandi animo diſſolnatur: tūc enim obligatio non extinguitur ſed ceſſat: ideo reaſſumit effectum impedimento ceſſante. Bartolus.

Sacram rem vel religioſam vel vſibus publicis in perpetuum relictam vt forum/aut baſilicam aut hominem liberum inutiliter ſtipulor.[v] q̄uis res ſacra prophana fieri aut vſibus publicis relicta in priuatos vſus reuerti: et ex libero ſeruus fieri poteſt. nam et cum [x] quis rem prophanam[y] aut ſtichū[z] dare promiſit liberatur. ſi ſine facto [a] eius res ſacra eſſe ceperit: aut ſtich⁹ ad libertatē peruenerit: nec reuocātur in obligationē ſi rurſus[c] lege aliqua et res ſacra prophana eſſe ceperit: t ſtichus ex libero[d] ſeruus effectus[e] ſit. quoniā quidē[f] vna atq cadez cauſa[g] liberādi t obligādi[h] eſſet: quod aut dari non poſſit[i] aut dari poſſit[k]. nā t ſi nauē[l] quam quis ſponderit[m] oñs diſſolucrit[n]: et hiſdē tabulis cōpegerit: q̄ cadez nauis cēt ici piet obligari[o]. Pro q̄ t illud dici poſſe pedī[p] ſcribit ſi ſtipulat[q] fuero ex fundo cētū amphoras[r] vini expectare debeo donec nauiſcat: et ſi natū ſine culpa p̄miſſoris cōſumptū ſit: rurſus expectare debeā donec iterū naſcat dariue poſſit: z per has vices aut ceſſaturam[s]/aut valiturā ſtipulationez. Sed hec diſſimilia ſunt:

vna cauſa eſſet liberādi ſcilicet omnino refacta facra: z ſic oportet tranſiri de non eſſe ad eſſe: ſecus in nau et vino: quia ibi tranſitur de eſſe ad plus eſſe. vel dic aliter non reuocantur in obligationem: ſcilicet hac ratione allegata quoniam ꝛc. hec non eſt bona ratio quare debeat reuocari: z ſic eſt ratio remotiua.

Eadem cauſa. contraria: vt. ſ. de dona. inter vi. z vxo. l. mortis cue. vel eadem ceſſans. Alſo. vel id eſt rei mutatio ſm Al. Accur.

Obligandi. quod poſſit dari. Accur.

Non poſſit. z ſic liberatur promiſſor: q̄ ſit liber ſeruus factus.

Aut dari poſſit. z ſic teneaſ. pmiſſor. R. z ſic red de ſingula ſingulis.

Et ſi nauem. nūc inducit ſiſtia propter que videtur res ſacra facta prophana redire in obligationem ſicut nauis facta z refecta: vel eſt rationis predicte remotiue probatio. q. d. merito ob dictam cauſam: q⁹ ceſſante cauſa ceſſare effectum videtur obligatio reduci: nam z redit in naui et fructibus propter eandem rationem: z hoc eſt nam ꝛc.

Spondenti. non dominus.

Diſſolucrit. eo proposito vt eam reficiat.

Obligari. vt. ſ. eo. ſ. z nauis. in fi. Accur.

Centum amphoras. non adiuciendo quod ibi natū erit: vt. ſ. de triti. vino z oleo. l. cuz certus. z de contraben. emp. l. ſi debitor. ſ. veriſimile. que ſunt contra. z facit. ſ. de an. lega. l. legatum eſt. ſ. vini. z. ſ. qñ dies. le. ced. l. firmio. z. ſ. de ali. z cib. le. lucius. z. ſ. de ſtipu. ſer. l. vſufruct⁹. z ſ. de condi. z demon. l. ſ. ſi. Accur.

Ceſſaturam. non ante extinguitur. ſic z. ſ. eo. l. ij. in fi. ſ. reſpon. et ſic egregie z propie dicit.

Sed hec. reſpon. et remouet predictam ex ſimilibus inductam probationem et aſſignat in eiſdem diſſimilitudinem: oſtendit nāqz q̄ liberū hominē ſtipulari nō poſſumus ſ cum ſeruus erit: vel rem ſacrā cuz erit prophana: ſed nauem cum erit refecta ſic: vel vinū cuz naſcetur in tua vinea vſqz ad. z. an cauſam hoz triplicem aſſignat: quia ea que natura ſui poſſibilia ſunt deducūtur: que poſſibilitas non eſt in libero homine

vel re

a Dolus malus. idcirco obligatur ſubaudi.

b Habere licere. videtur cōtra. ſ. eo. l. ſtipulatio iſta. ſ. ſed ſi quis promittat. z. ſ. queſtum. ibi: quare z per ſeueuerauerit ꝛc. vbi dicitur q̄ pro extraneis nō tenet. Solu. + hic poſſit contract⁹ in quo talia veniebant iure contractus etiam extraneo cuincente ibi nō: vt no. ſ. de actio. emp. l. emptorem. ſ. qui autē.

vel hic tenetur + de alijs quos prohibere poteſt: ibi non poterat prohibere. ar. ſ. lo. ſi fundus. vel ſm. M. + refert promitto ſimpliciter habere li. et tunc obtinet quod hic q̄ etiā de extraneis tenetur an expſſim per me et per alios habere li. z tunc ſit ſimpler abnutiuus: vt in cōtra. vel ſm Jo. + non cōmittitur ſtipulatio: ibi ibi res. ſ. propter factū promiſſoris vel heredis alio ſcilicet cuncēte: cōmittitur tamen ideo q̄ non curauit hoc nō effici vt hic. vel dic q̄ dicit + idēqz in illis ſtipulationib⁹ ꝛc. referri ad prin. legis: ſcilicet q̄ alī⁹ pto alio promittēs non obligaſ: vel hic promiſit + ſe curaturū q̄ alij ſineret habere licere. itez in eo q̄ precedit doli ma lū ꝛc. eſt contra. ſ. eo. ſtipulatio iſta. ſ. ſi quis do lū. Sol. vt dixi ī antepe. z vlti. ſolu. precedētis cōtrarij + vel vt in ſecunda z tertia. + et facit. ſ. iudi. ſolu. l. nouiſſima. z. ſ. eo. in illa ſtipu. per te. z. ſ. loca. l. in lege. Alcēur.

Iſper te. ſcz titiū. Ac.

Fiat. Domus a ſeio quā promiſerat mihi facere.

Nihil actum. vt. ſ. eo. continuus. ſ. ī. et arg. ſ. de contraben. emp. in vē ditionibus. et. ſ. ti. ī. l. in omnibus. ſed ītra in eo. titu. de contrahē. emp. ſi

+ Jdē bar. alex. z Ja. + Diſplicet predictis.

in emptione. in prin. ſed ibi accedebat vēditioni + hic principaliter pro nittebat. Tel + hic ꝛſtabat diſſenſiſſe: ibi non. z adde diſtinctionē quā no. ſ. eo. l. quoticiēs. Accur.

Criſtimaunt. ſed male. Accur.

Sed hic. i. an iudicijs. Accur.

Nam ſtipulatio. ratio differentie. Accur.

In mutuum. facit de procu. l. neqz femina. z. l. ſi reus.

Actori. vincenti/z declarare voluntatis nulla fieret ei condemnatio: vt. ſ. de rei vendi. idem pōponius ſi frumentū. ſ. ſi. z facit. ſ. de iudi. ſolennus. z. l. ſi quis intentione. z. C. de annali excep. l. ſi.

Alioquin. ſi non ſtemus dictio actoris. Accur.

Semper. ſcz in re dubia.

Si ſtipulāte me ſtichū aut pamphilū. z ſic eſt ſtipulatio alternatiua.

Sponderis. animo conſentiendi.

Non teneri. ſecus in legātis. arg. ſ. de au. z ar. lega. l. qui lancem. ſm quoſdam: ſed diuerſus eſt caſus. Accur.

Diuerſa cauſa eſt ſummarū. hic eñ licet diuerſitas reſponſionis nō placeat: illicō tñ ſtipulatio tenet ſm Alzo. Accur.

Quod minus eſt. z apparet ex verbis: at in ſpeciebus non apparet: qz ſi vinus ſit vilior poteſt tamen eſſe ſoluenti et eligenti vtilior, vel dic: id eſt veriſimile eſt vt ita videatur ſponondiſſe ſimpliciter ſpondendo: non tamen dico q̄ maior quantitas eligi non poſſit. poteſt enim: vt. ſ. de leg. ij. ſi ita relictum. ſ. fina. ſed illa non dicit hoc. ſed in ſpeciebus non eſt adeo violenta preſumptio. Et ſm has ſcilicet duas expoſitiones exponit ſponderi: id eſt promitti. vel tertio eſt ratio: + quia pto ſuperuacuo habetur vel viginti nec plus valet ſp ſi ſimpliciter decem promittet. z. ſm hoc ſponderi: id eſt interrogari: vt. ſ. de lega. ij. ſemptonius. et facit. ſ. de arbi. l. diem. ſ. ſi plures. z. ſ. de fideiuſſo. l. inter eos. in principio. z de lega. ij. nummis. et. ſ. e. l. ſi ita ſtipulatus fuero. r. aut. rv. z. ſ. de re iudica. l. inter pares. ſ. fina. et. ſ. de regulis iuris. l. ſemper in obſcuris. z. ſ. de adi. leg. l. ij. ſ. ſi quis plus. Sed cōtra. j. de ſolu. l. qui res.

+ Jdē bar. alex. z Ja. + Diſplicet predictis.

+ Iſta nō tenet ſm Alexā.

Et cum. vere predicte cauſe impedimnt obligationem: nam eodem iudicū liberationem obligationis tam conſtitute.

Iſprophanam. ſcilicet alienam.

Stichum. ſcilicet alienum. quod dic vt. ſ. eo. ſi ſeruū. ſ. i. z. ij. Accur.

Facto. Large culpa z mora accepta.

Res. ſcz promiſſa.

Si rurſus. i. ſ. mis.

Ex libero. vt. ſ. de ſolu. qui res. ſ. areā. z in ſti. de iuſti. ſtipu. ſ. i. z facit. ſ. e. l. liber homo. z de ſolu. l. ſi mihi alienū. z de adi. le. ſi ſeruus. in fi. Et contra. ſ. de leg. ij. ſi cho rus. ſ. fina. ſed ibi + ſuit culpa heredis: quia ſeruum manumiſit: z quod dicit ibi in cōtrario q̄ ſeruus factus petitur expone id eſt eſtimatio ꝓpter mora q̄ in culpam heredis. alij + qō aliud in legato q̄ in ſtipulatione.

+ Iſta ē falſa ſm Ja.

+ Iſta approbatur q̄ conſtat. te caſtel. z Ja.

Effect⁹ ſit. q̄ quibus modis contingat. dic vt inſti. de iure perſo. ſ. pe.

Quidez. contra videbatur in ſuperioribus ca ſib⁹: q̄ ceſſante cauſa ceſſat effect⁹ et hmōi rationis eſt probatio q̄ poſtea ſequitor: nam et ſi nauem ꝛc. z pro quo ꝛc. ſed hic non tenet hec regula ſcz ceſſante cauſa ꝛc. propter rationē hic poſitaz. dic ergo q̄ non reuocant propter hāc rationem ſcz quoniaz ꝛc. z ſm hoc dic

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ve re sacra sed naue ꝛ fructu sic. Item qz aduersam fortunā rē. Item qz vinum in genere homo in specie ꝓmittitur. Accur.

a ¶ Liber homo. i. seruus qui est effectus liber. Accur.

b ¶ Promissus. qō videtur esse in superiori casu eo facto libero.

c ¶ Dare. qō est in naue ꝛ fructibus: secus vt si dicam promittis nauem cū cēt refecta.

d ¶ Presentis. prima ratio differentie.

e ¶ Possibilia sunt. que possibilitas hic non reperitur. Accur.

f ¶ Aimi autez. hec est ratio secunde differētie: vel aliā assignat dissimilitudinē in fructibus. Acc.

g ¶ Videmur. supradicto casu. Jr. ideoqꝫ non libe ſ eraſ promissorvmi vt promisso: homis eo perdu cto ad libertatē: qz hic in ſpecie ibi in genere ſtipulatur: gen⁹ autem perire nō potest: vt. ℨ. ad le. fal. in rōne. ℌ. incerte. Acc.

b ¶ Tempus. qñ nascet.

i ¶ Casum. hec est rō tertia. Accur.

k ¶ Necꝫ naturale est. qñ qꝫ ℨ. vt. ℨ. de fideicō. li. ii. gnaliter. ℌ. si homini. et facit. ℨ. de ℨben. emp. l. si in emptione. ℌ. liberum.

l ¶ Possunt. in tpe quo cōficitur stipulatio natura vel iure non ipediente ad quod est. ℨ. de stipu. ſeruo. vſufru. i fi. et insti. de inuti. stipu. in prin.

m ¶ Mente. aliā dissimilitudinē affignat in naui ab homine in quo nō distinguitur qua mēte manumittat ad cuius dissimilitudinis probationes iducit de domo: ꝛ hec est ſicut de edibus rē. non tñ est dīno ſimile ei qō dicit de naui id quod inducit de domo. vñ subijcit: ſed si vſqꝫ rē. Alij vt. ℳ. dicunt aliud esse in naui qꝫ in homine: fz certe idem in naui dici pōt quādoqꝫ ſed certe tūc non esset bonū ſiſe qō ſequitur de domo ibi ſicuti rē. porro liquet alia sit domus in veritate vt bictamen in vtilitate eadē intelligitur. ſquo ad ſeruitutes ne pereāt: vt. ℨ. de ſer. vrb. ꝓdi. l. ſeruitutes. ℌ. ſi ſubla tum. Sed ne quis putaret inutile inquirere an sit eadēz nauis vel dom⁹ remouet dicens hic tractatus etiam ad pretorias rē. vt euenit in stipulatione fructuaria. ꝛ facit. ℨ. quibus mo. vſufruc. amit. quid tamen. ℌ. i. et ℌ. in nauis. de lega. iij. l. lana. ℌ. naue. ꝛ de iudi. proponebatur. ꝛ. j. de ſolu. l. qui res. ℌ. aream. Accur.

n ¶ Perficiatur. i. reficiatur.

o ¶ Alia. ideoqꝫ ꝛ promissor liberatus intelligitur.

p ¶ Refire. i. dissolute.

q ¶ De edibus. fonte promissis.

r ¶ Sunt. vt. ℨ. de actio. emp. ꝛ vendi. granaria. in fi. Accur.

s ¶ Deposita sint. vt. ℨ. de ℨben. emp. l. granaria. in fi.

t ¶ Alia erit. hoc in domo ſpeciale: qz area est pars domus. Azo. ſed hic videtur magis ratio in contrarium.

v ¶ Tractatus. Sed ne quis putaret esse inutile hoc inquirere sit eadem domus vel nauis remouet dicens hic tractatus ſcilicet qui dictus est de naui ꝛ de domo ſcilcet.

x ¶ De restituenda. ¶ Proprietario a fructuario cum vſufru. relictus erat vel promissus erat sub cōditione qua pendente si proprietarius domum depoſuerit vt dictū est: ſcz queri ſolet an eadem res sit an alia vt perinde ſciat an ad rē ipſam an ad interesse teneri debeat ¶ ſi dolo de ſuisset poſſidere. vt ſi cad erbibendū teneaf. ℳ. ad qō est. ℨ. qui. mo. vſufru. amit. l. repeti. ℌ. fi. vel dic recte: vt. ℨ. vſufru. quēadmo. ca. l. j.

y ¶ Lucratiua. puta ex donatione.

z ¶ Lucratiua. puta ex legato.

adeo enim cum liber homo[a] promissus [b]est seruitutis tempus spectandum non esse: vt nec hec quidem stipulatio de homine libero probanda sit illum cū seruus esse ēperit dare[c] spondes. Item eum locū cum ex sacro religioſove pphanus esse ceperit dari: quia nec ſpectis[d] obligationem temporis recipere potest: ꝛ ea duntaxat q̄ natura sui possibilia sunt[e] deducuntur in obligationem. Vini autem[f] non ſpecie/ sed genus ſtipulari videmur[g]: ꝛ tacite in ea tē pus[h] cōtinetur. homo liber certa ſpecie cōtinetur: et casum[i] aduersamqꝫ fortunam ſpectari hominis liberi neqꝫ ciuilis neqꝫ naturale est[k]: nam de his rebus negocium recte gerim⁹ qꝫ subijci vſibus dominioqꝫ nostro statiz possunt[l]. Et nauis ſi hac mente[m] resoluta est vt ad alium vſum tabule destinarentur: licet mutato cōſilio perficiatur. [n]tamen ꝛ perempta prioz nauis ꝛ hec alia [o]dicenda est. Sed et ſi reficiende nauis causa omnes tabule refixe [p]sint: nondum intercidisse nauis videtur: et compoſitis rursus tabulis eadem nauis esse incipit. Sicuti de edib⁹ [q]depoſita tigna ea mente vt reponantur edium sunt[r]. Sed ſi vſqꝫ ad aream depoſita sint [s]licet eadem materia restituat: alia erit[t]. ¶ Hic tractatus [v]etiam ad pretorias ſtipulationes pertinet: quibus de restituenda [x]re cauet: ꝛ an eadem res sit queritur.

¶ Due cause lucratiue non possunt cō

a ¶ Domino. ſcz eius quam eram ſtipulatus ab alio.

b ¶ Stipulatio. quia rē. vt inſtitu. de leg. ℌ. ſi eadem res. ꝛ. ℨ. titu. j. omnes. et de lega. j. l. ſi seruus. ℌ. y. et. ℌ. ſtichum. et. j. de ſolu. l. quotiens. et de noua. l. fundum.

c ¶ Herede. ſcz qui debeo recipere rem ex ſtipulatione currere circa eandem rem nisi vna sit reuocabilis. Bar.

¶ Si rem quaz ex cā lucratiua ſtipulatus sim nactus fuero: ex causa lucratiua [z]euaneſcit ſtipulatio. Sed ꝛ ſi heres extitero dominō[a] rei extinguitur ſtipulatio[b].

¶ Sivo a me heredi[c] defuncti[d] cā legauit[e] pōt agi ex ſtipulatu[f]. Idēqꝫ [g]esse ꝛ si ſub cōditiōe legata sit: quia et ſi ipſe [h]debitor[i] rem ſub conditiōe legatam [k]dediſſet [l]non liberaretur[m]: ſed ſi conditiōe deficiente remanſerit[n] penes me petitio[o] infirmabitur.

¶ Res perempta post mortē potest condici: ꝛ in ſtipulationem deduci. b. o. Bar.

¶ Stichum [p]qui deceſſerit ſi ſtipuler ſiquidem condici [q]etiā moꝛtuus potuit vt furi[r] vtiliter me ſtipulatū ſabinus ait: ſiverō ex aliis causis [s]inutiliter quia et ſi debe retur morte promiſſor liberarcē. Idē dicitur [t]et ſi moꝛa facta[v] defunctum [x]ſtipularer[y].

¶ Licet ancilla deſignat esse pregnans nihilominꝰ debet ſisti in eadem causa. hoc dicit ¶ Paulus de caſt.

¶ Si quis ancillam ſiſtere sein aliquo loco promiſerit [z]que pregnans[a] erat: et ſi ſine partu eam ſiſtat: in eadem causa eam ſiſtere intelligitur[b].

¶ Debitor ante lit. contesta. potest moꝛam purgare ꝛ euitat penaz ſolutionis vel interesſe. non ſic poſt lit. conteſta. ſuper interesſe vel pena. hoc dicit ¶ Paulus.

Idem. Lex. lxxxiij.

Si insulam [c]fieri ſtipulatus essem ꝛ transierit tempus quo potuiſti facere q̄diu litem conteſtatus non sim [d]poſſe

d ¶ Defunct⁹. qui dominus rei fuerat.

e ¶ Legauit. puta vt diſſerat a ſequenti. Accur.

f ¶ Ex ſtipulatu. cōtra eū qui. ꝓmiſit ex cā lucratiua: qz nō videt mihi q̄ſi tata res q̄ penes me remanſura nō ſit. ad qō est. ℌ. de fur. a titio. ꝛ no. de perseuerātia. ad qō est. ℨ. de lega. j. non quocūqꝫ.

g ¶ Idemqꝫ esse. vt possit agi ex ſtipulatu.

h ¶ Et ſi ipſe. merito beredi re debita ſub conditione ab eo legata poterit agi ℨ promiſſorem ex ſtipulatu: qz etiā ſi ipſe debitor q̄ est heres rē a se ex promiſſam ita legatā ſtipulatori ſoluat non liberatur: multomagis ergo ꝛ ſi nō ſoluat: ꝛ hoc est quia et ſi ipſe ſoluendo rē.

i ¶ Debitor. q̄ ē bēs. acc.

k ¶ Legatam. ſcz a ſe.

l ¶ Dediſſet. ſcilicet credi tori. Accur.

m ¶ Nō liberaretur. quia exiſtente conditione legati mea creditoris ſcilz esſe deſijt. ℳ. et ideo ſtatim ago: vt. j. de ſol. cū qs. ℌ. qui hominem.

n ¶ Remāſerit. ſcilicet penes ſtipulatorem cui ſoluta est. Accur.

o ¶ Petitio. ex ſtipulatu contra promiſſorem. ꝛ facit. ℨ. de cōdi. inde. l. ſub conditione.

p ¶ Stichum. Si ſtipulor tradi nō dari quia meus erat vt dixi. ℨ. eo. ſcire. ℌ. ſina. Accur.

q ¶ Condici. qō pōt fieri moꝛtuo eo poſt moꝛam: vt. ℨ. de ℨſti. pecu. l. promiſſor ſtichi. alꝰ non valet: vt. ℨ. e. ſcire. ℌ. fi. Ac.

r ¶ Furi. qz ſemp est in moꝛa: ꝛ moꝛa trahit ad ſe periculuz ante noua tionem. ad qō est. ℨ. de condi. fur. l. pe. ꝛ. fi.

s ¶ Ex aliꝰ causis. moꝛa vera vel preſumpta non interuenīte. Accur.

t ¶ Idem dicitur. vt valeat ſtipulatio. Accur.

v ¶ Facta. ℙo. aſſimilari moꝛoſum ꝛ furem qō facit ad interitū: vt no. ℨ. eo. cum filius. ℌ. fi. ꝛ facit. ℨ. de iureur. eum qui. ℌ. j. ꝛ qō ibi no. ꝛ. C. de contraben. ſtipu. l. non moriturum. Accur.

Moroſus et fur aſſimilantur.

x ¶ Defunctum. ſeruum. Accur.

y ¶ Stipularer. animo purgandi moꝛam. ℳ. que nō placet immo eſtimatio debetur ꝛ non purgatur moꝛa. Accur.

z ¶ Promiſerit. vt dñs noꝛali conuentus. Accur.

a ¶ Pregnans erat. que habet exceptionē: vt. ℨ. ſi quis cau. l. ij. ℌ. ij. ꝛ facit. ℨ. ſi ex noxa. cau. aga. l. j. ℌ. j. ꝛ ſi quis cau. l. ſi quis quēquam.

b ¶ Intelligitur. ꝛ iō non tenetur ex ea ſtipulatione. ꝛ facit. j. de ſolu. l. ſi mihi decem. Accur ſius.

Si insulam. ¶ Caſus. ¶ Promiſiſti mihi facere insulam infra duos annos: tu promiſiſti transire vnū annū ita q̄ non potes amplius infra tēpus promiſſum edificare. queritur vtrū poſſis moꝛam purgare: Diſtinguitur. aut ego sum litem cōteſtatus contra te: ꝛ non potes amplius te purgare a moꝛa. aut non sum adhuc litem conteſtatus: ꝛ tūc edificando potes moꝛam purgare. Fran.

c ¶ Si insulam. i. domū in mari que est quaſi insula: ꝛ dī insula quaſi in ſalo. i. in falſo poſita ſm ¶ Iſidorum.

d ¶ Non sim. ſi nihil intereſſet mea: vt. j. eo. ſi ita quis promiſerit. ℌ. ſcia. ꝛ facit. ℨ. de penu leg. ij. l. in ſi. j. in fi. ꝛ. ℨ. man. ſi hominē. ꝛ de cōſti. pe. ſed ꝛ ſi alia. ꝛ. ℨ. e. interdū. ℌ. ſi. ꝛ. l. exiſtimo. ℌ. ſi. ꝛ. l. qui rome. ℌ. ité quero.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

7 J. iudi. fol. cū querebatur. §. proinde. 7 J. eo. si seruū. §. sequitur. ſz contra. ff. eo. stipulationes nō dum. §. plane. solu. ibi fuit pena apposita. bic nō: vel fm. M. illa trabitur ad istam.

a ¶ Placet. quasi mora purgata.

b ¶ Si edifices. ad hoc vt libereris a prestatione interesse: sic et quando tus meum est factum de seruis vt dixi: Et aute fabl. ff. de publi. l. hoc edicto. in prin.

te facientem liberari placet[a] q̄ si litem tiā contestat⁹ sim: nihil prodesse tibi si edifices[b].

Ir executiōe. ¶ Cassius. Ista ē pulchra 7 elegans lex. 7 ponit q̄tuor species obligationū. Nam prima species est si ue executio: quando res deducta i stipulatiōe potest peti diuisim: eremplū ponit ibi in. §. Prima species. et est quando pecunia promittitur: ratio est: q̄ stipulatore mortuo glibet heres peteret p parte sua hereditaria: vel promissore mortuo. a singulis heredibus erigi poterit p parte hereditaria. Secunda species est: quādo res deducta in stipulatiōnē nō pōt diuidi: vt cum opus testatori iuferit fieri: q̄ quilibet heres tenetur insolidū vsq; ibi. §. q̄ si stipulat⁹. Ponit exemplum prime speciei nō secunde: 7 dicit ad ꝯfirmationē premissi dicti: quia si titius promittit seio p se aut p hērede suū non fieri quominus ei ire agere relicat: et si aduersus ea factū fuerit pena. promittit titius monū ipse titi⁹ relictis plurib⁹ heredibus. vn⁹ eorū. phibet seius ire agere: certe ppter vnius phibitionē ceteri cobere de omnes tenētur: ille ta mē qui phibuit tenet ceteris cobere dib⁹. ideo q̄ vnus nō tra. punissum. Secūda species est huic prime directe ꝯtraria scilicet quādo totum peti necesse est: nec diuisionem recipit executio obligationis: vt quando testator precipit fieri per heredes suos aliquod opus alicui. Nam executio obligationis nō potest diuidi in partes/id est effectus operis. Est tertia spēs quando res in parte peti potest: sed non potest/nisi tota simul solui. Exemplum. Titius promisit mihi hominem incertum montur relictis tribus heredibus: possum a quolibet partem hominis petere: sed solui nō potest nisi totus ab vno vt liberetur: Eodem si ceteri soluant alias partes hominis bene est: si non iste qui partem suam soluit quenietur pro relictis partibus. Est 7 quarta species quando aliquid quod promissum est petendum est insolidum. tamen solutio potest diuidi. Exemplum. Titius vendidit mihi fundum 7 promisit de euictiōe: moritur relictis tribus vel pluribus heredibus. venit quidam tertius qui vult fundum a me euincere de iure debeo denunciare omnibus heredibus vt me defendere veniant: si tamen euictus fuerit a me fundus quilibet heredū soluēdo pro parte liberabitur vsq; ibi: Item si. istud est exemplū tertie partis: 7 satis clarum videtur.

¶ Quicunq;. Titius promisit mihi centum sub conditione si seius ad nūdinas venire. videns iste titius versutus homo q̄ seius venire velit ad nundinas: 7 sic impleretur conditio dolose persuasit seio ne iret ad nundinas: queritur an nihilominus mihi teneatur ipse Titius in centum: Respondetur q̄ sic. quia per ipsum stetit quominus conditio impleretur. Franciscus.

c ¶ In executione. quattuor causas esse. formales in instituēdo: 7 exigendo fm quā im formā debet peti 7 erigi. M.

d ¶ Decunie certe. idem in certa specie promissa vt stichum.

e ¶ Spectant. Siue stipulator siue promissor decesserit. 7 facit. ff. eo. l. ij. in prin. Accursius.

f ¶ Secūda. spēs ad opus vbi neq; petitio neq; executio diuiditur. M. idem in omni seruitute excepto vsufru. vt. ff. e. l. ij. in prin. 7 ff. eo. l. si ser. vel. l. loci corpus. §. si fundum. in fine. §. Accur.

g ¶ Iusserit. ſz heredibus.

b ¶ Sz. si stipulatus. q̄ pro sed + 7 sic accipe q̄ nō teneretur insolidum: vt. ff. 7 sic nō est hic replicatio ad premissa: ſz ad primū membrū. 7 facit. ff. e. l. ij. §. ite fi in facto. 7 famil. herciscun. heredes. §. in illa. 7 l. iter coheredes. §. q̄ dā facto. Accur.

+ Ista reprobat per bart. pōt ita esse vera ſcūdo ad penā vel interesse. alexā. Ba.

autem nisi totum non potest: veluti cum stipulat⁹ fuit hominem incertum: nam petitio eius scinditur: solui autem nisi insolidum non potest[c]: alioquin in diuersis hominibus recte partes soluentur[d] quod non potuit defunctus facere ne quod stipulatus sim nō consequar[e]. Idem iuris est: et si quis decem aut hominem stipulanti promiserit[f].

¶ Beneficiatio ꝯz fieri cuilibet heredi in solidum: ité defensio nō diuidit: sed interesse diuiditur. hoc dicit Bar.

¶ Insolidum vero agi[g] oportet et partis solutio affert liberationem: cum cr causa cuictionis intendimus: nā auctoris[h] heredes insolidum denunciandi sunt omnesq; debent subsistere: et quolibet defugiente omnes tenebunt: sed vnicuiq; pro parte hereditaria prestatio[i] iniungitur.

¶ Stipulatio penali⁹ adiecta obligationi dandi etiam certe speciei p solido cōmittitur nisi solidum detur. b. ff. Bar.

¶ Item si ita[k] stipulatio facta sit si fundus titianus[l] dat⁹ non crit dari[m] centum: nisi totus detur pena committitur in centū: nec partes prodest[n] fundi posse dari cessante vna: quēadmodum nō prodest ad pignus liberandum partem[o] creditori solucrē[d].

¶ Nota hic optimam regulam q̄ quādo stat per eū qui futurus est obligari per euentum conditionis quominus conditio eueniat perinde tenetur ac si conditio euenisset. hoc dicit ¶ Pau.

¶ Quicūq; sub cōditione[p] obligatus curaucrit: ne conditio existeret nihilominus[q] obligatur.

g ¶ Dari. Quando ipse fundus esset promissus. sic. ff. de actione empti. Lucius. sed hoc casu neq; ad fundum: cuz nō sit in obligatione neq; ad penam prodest: vt. ff. e. ita stipula. vel dicas fundum fuisse in promissione. Accursius.

h ¶ Prodest. quin pena cōmittatur in totū. distinguit tñ Jo. aut voleti 7 spontaneo creditori pars vna soluta sit: quo casu pena cōmittatur pro parte an etiam decepto creditori: vt cum debitor diceret se statis vel prosi. solutorū alia partem: rog at vt creditor sub hac specie accipiat illā partem. 7 post nō soluit aliam. nam hoc casu cōmittitur pena insolidum. 7 tamen in ea computandū est preciū solute partis. vel bi gl⁹. promisi fundum valentē. xl. 7 si non soluerem promisi penā. c. soluo ego medietatem fundi creditori decepto. vt dictum est cōmissa est insolidum pena. c. 7 tñ in illis. c. cōputabitur preciū mediet⁹ solute: ſz. rr. iniquū enim esset 7 rem possidere 7 penā exigere: vt. ff. de excep. do. apud celsum. §. labeo. 7 de pac. rescripti. §. si pacto. Item si aliquis de heredibus nō cōsentiat compellitur per iudicem vel per sortem: vt. C. cōmunia de leg. l. fi. vel statur maiori parti. arg. ff. de pac. maiorem. Azo.

c ¶ Dartem. debiti.

d ¶ Soluere. vt. ff. si quis cau. l. si seruus. 7 C. de iudic. pi. l. i. 7 ff. famil. herciſ. heredes. §. in illa. 7 C. de distrac. pigno. l. q̄ diu. Accur.

e ¶ Sub conditione. si stipulator ascēderit capitolium. Accur.

f ¶ Nihilominus. hoc fallit + quādo licet impedire: vt si viceris me iacultu iaciendo: hoc autem quod hic dicitur ideo est ne ex dolo suo lucret: vt. ff. de regu. iur. l. in iure. Accur.

+ Nīſi glo. ſequit alex. 7 Ba. 7 ſing. fm eosdem.

Qđ dicitur.

Quod dicitur. ¶ Casius. Dictū est. ff. de. eo. ti. l. scire debemus. q̄ tot sunt stipulationes quot sunt res deducte in stipulationem. Quesp̄detur q̄ h̄ modo. M. cui debis mihi seruum stichum: r cētū aureos r equus tuum rufum. alle resp̄det dabo. certe hic sunt tot stipulationes quot res. h̄ si iste tres res essent posite i vno loco simul: r diceremus sic. debis mihi omnes res istas: tūc tātum esset vna stipulatio: q̄ nō sunt h̄ singulariter exp̄sse: sicut supra fuerūt diuisim designate. Fran.

a ¶ Qđ dicit. vt. ff. d. l. scire debemus: r. ff. de euic. l. cum plures. r. j. c. titia. in fi. r. l. pluribus. in pn. r facit. ff. de lega. q. quotiens. in fi. Accur.

b ¶ Exprimunt. notatiz: r etiam copulatiuam velut cū stipulor rē istā debis: r istam r illam. r. nō autem exprimuntur. r veluti debis omnes res istas.

Emo. ¶ Cas⁹. Titius legauit mihi stichum seruū sub conditione si nauis ex asia venerit: vem ad heredem titij. r dixi ei. p̄mittis mihi q̄ debis mihi seruum stichum si nauis ex asia venerit: heres dicit promitto. nunquid ista stipulatio est nulla: r inde q̄ nō: quia nihil plus consequitur legatarius per hanc stipulationem: q̄ cōsequeretur per actionem ex testamento. Fran.

† Dy. r alia hic reputat istā sentiā. ad hoc oppositus q̄ si mota principalis obligatio non deficeat fideiussoris si est vera: nisi cre ditor primus fuisset cōstitutus i mora a debitore. Bolog.

† Et bene Bar. alegā. r Ja.

c ¶ Sua sit. Ex lucrativa causa: cc si er nō lucrativa. vt. ff. ti. i. si is qui stichum: sed nō sufficit ex positio hec. ‡ nam legatarius rem sibi sub cōditione legatam stipulatur ab herede in eum casum quo sua futura sit: r ex causa lucrativa: vt. ff. vt leg. no. caue. l. j. ff. si quis sub cōdi. r iō dic vtiliter stipu. vt plus ex consequatur per stipulationem: nec ex enim legatarius plus consequitur per illam stipulationem q̄ actione ex testamēto: r sm hoc erit bonum ‡ exemplum vt si res erat tibi legata sub conditione et stipuler eam sub eadem conditione. M. vel dic ‡ vt si stipuler partum ancille mee pregnantis vel sub conditione legate a testatore vel dum a me herede stipuler in eum casum quo conditio defecerit sm. M. et facit. ff. co. l. scire debemus. ff. fi. Accur.

d ¶ Stipulatur. vt si stipulo: a te rem aliquam si erit mea. ‡

Mota rei. ¶ Casius. Titius p̄misit meuio homīe stichū r vt certo die ei certā pecuniā daret. creditorem dedit sempronio fideiussorē: titius iste interpellatus vt solueret seruū istum fuit in mora: post hoc stich⁹ seruus moritur. queritur hic vtrū fideiussor teneatur p̄ctā res interitū: sicut ipse reus titius qui fuit in mora soluēdi: Et resp̄detur q̄ sic: q̄ mora facit ne ocet fideiussor: si vō sempronius fideiussor seruū obtulit r reus titi⁹ mora fecit: mortuo seruo erit ipse fideiussor succurrendus. Sed pone mus q̄ iste fideiussor seruū occidit: certe reus principalis liberabitur. r ipse fideiussor solus poterit ex stipulatione cōtra nū. Fran.

† Idē pau. c. r Ja. ‡ Oppono q̄ Bar. pau. r Ja.

e ¶ Fideiussori. nō tamen sic: vt fideiussoris augeatur obligatio: † vt. ff. de eo q̄ cer. lo. l. centū. sed vt p̄ducatur. i. vt transeat ‡ fideiussores ‡ r etiam ‡ heredes: vt. j. eo. si seruū. ff. nunc. r facit. ff. de vsur. l. si quis solutio. ff. j. r. l. mora. ff. fi. r. j. de fideiuss. l. si a colono. ff. j. Accur.

f ¶ Quoq⁹. vt si p̄misisti stichum r dedisti fideiussorem: r fuisti in mora: nam aduersus te r eum obligatio perpetuatur. Accur.

† Oppono q̄ Bar. pau. alegā. r Ja.

g ¶ Obtulit. ante motam rei ‡ vt innuit idem si post: nam motā rei purgauit. Alij vt Bug. dicunt post motam rei: als secus. vt. j. eo. si seruū. ff. seq̄tur. r. ff. de peri. r cōmo. illud.

h ¶ Liberabitur. interitu specie: cum r in mora non esset. Accur.

i ¶ Conueniri potest. quia in totam causam fideiussit: vt. j. l. iij. ff. nunc videam⁹. nam licet reo liberato fideiussor stricta ratione liberetur: hoc tamen casu ex equitate adhuc tenetur fideiussor ex stipulatu vtili. sed vi detur de dolo actione teneri: vt. ff. de dolo. ff. fideiussor. que est cōtra. Solu. hic de equitate vtili ex stipulatu: ibi de rigore de dolo. vel dic ex stipulatione. i. propter stipulationem tenetur de dolo. vel dic post fuam moram ibi ante occidit. vnde puta non teneri non potuit cum reus ea esset liberatus tenetur ergo de dolo. r plene dic vt ibi no. r facit. j. de solu. qui dece. r. ff. eo. l. cum filius. Accur sius.

Ja a colono. ¶ Casus. Locaui tibi vineam meam per. r. annos: ita vt quolibet anno dares mihi. r. scuta. trāsactis tribus annis stipulatus sum a te hoc mō: p̄mittis mihi soluere q̄s debes ex locatiōe vinee mee: tu dicis. p̄mitto. queritur quid in hac stipulatione est deductū? certe tantum triginta scuta q̄ debētur mihi pro tribus annis preteritis: nō futura pensio vinee. Si autem volo deducere in stipulatiōe ē pensionem futurorum annorum debeo addere in stipulatione: p̄mittis dare quod debes ex tali locatione vel in futurum debebis: tunc etiā futura pensio cōprehendetur in hac stipulatione. Fran.

k ¶ Si a colono. vt omnes fructus essent sui: et certa pecunia mihi daretur.

l ¶ Futura. ad est cui? effectus est de futuro: ipsa tamen p̄sens est si est in rē. r facit. j. de ver. signi. ver bum opponere. r. ff. si stipulatus fuerim. ff. j.

Am stipulati. ¶ Casius. Mutuauit tibi quidam vsurarius centū ducatos: ita vt omni mense solueres sibi. p vsuris quinq⁹ ducatos post paucum tempus venit a te vt colorem det vsuris suis: stipulat a te quinq⁹ ducatos nomīe pene r loco vsurarum soluēdos oī mēse: quo in solutiōe cessaueris: post h̄ facit te in ius vocari. pter sotem: nunc queritur vtrum durante iudicio per aliquot menses pena ista debeatur? Resp̄. q̄ sic: dubiū erat huius legis: q̄ cepto iudicio videbat facta novatio r videbatur stipulatio pene esse perempta: sed secus est vt hic. et C. de iudi. l. j. Sed hec lex iure nouissimo quo vsure omnino prohibite sunt locum nō habet ut nullo modo: sunt enim a christiano nomine peni tus extirpande vsure: vt ne quidem vllum vestigium remaneat ⁊ illus infelicissim. Franciscus.

m ¶ Cum stipulati. verbi gratia. dixi. p̄mittis mihi centū r vsuras quat tuor denariorum omni mense quo cessaueris in solutione vel penā quatuor denarior. pro omni libra. Accur.

n ¶ Pro vsuris. i. loco vsurarum. Accur.

o ¶ Denam. nō excedentem legitimas vsuras.

p ¶ Adhuc tamē. licet nouatio iudicis intercesserit: vt. C. de vsuris rei iudi. l. fina. r. C. de iudi. l. j. erat hic ea dubitatio que ibi: quia ‡ videbatur nouatio facta.

q ¶ Non esse. non enim ita nouatur vt tollatur prima: sed durat vt r omnis eius accessio.

Si seruum. ¶ Casus. ¶ Promisit titius mihi stichum seruū: qui nō interueniente mora mortuus est: an promissor teneatur? distinguitur: quia si nō fuit causa mortis sue non tenetur: si vero eum occidit non liberatur. quid autem erit: promissor seruum istum non occidit: sed cum infirmus esset eum neglexit an teneatur? Resp̄ondetur q̄ sic. vide glo. super verbo in non faciendo. r ponit ter. argumenta pro et contra: que satis clara sunt. ¶ Sed et si. ¶ Promisi tibi certum fundum. Iste fundus factus est religiosus: vtrum nihilominus tibi tenear dare fundum factus est religiosus? vtrum nihilominus tibi tenear dare fundum? dus factus est religiosus: vtrum nihilominus tibi tenear dare fundum? certe distinguitur. Nam si iste fundus erat mihi teneax per mortem tuam vel post: ante tamen q̄ religiosus fieret si post fuat religiosus per me vel post: ante tamen q̄ religiosus fieret si post fuat religiosus per me teneor tibi? r pone in aliis exemplis que ponit tertius: si autem ego promisi tibi fundum alienum: r per alium factus est religiosus: nūc non teneor tibi? nisi mora fecero in soluēdo. ¶ Item si homo. Blo. ponit casum. Dicit ille. Titius instituit me heredem in omnib⁹ bonis suis: in quibus bonis erat vnus seruus: postea idem titius fecit codicillos in quibus bonis erat vnus seruus: postea idem titius fecit codicillos in quibus bonis iussit vt restituerem seruū istum sempronio. ego nesciens a me hoc bus iussit vt restituerem seruū istum sempronio. ego nesciens a me hoc esse petitum per testatorem occidi seruum istum: vtrum nihilominus teneor esse petitum per testatorem occidi seruum istum? Sequitur. Est vetus ⁊ approbata re gula in iure quotiens quis mora facit per petuatur obligatio: sed hec regula recipit talem limitationem sme distinctionem. Nam si promissor ipse est causa more: quia occidit h̄ omnem promissum: tunc tenetur: si ipse est causa more: quia occidit h̄ omnem promissum: tunc tenetur: quia occidit: nec potest moram purgare: si vero tantum moram fecerit in soluendo et ertat res promissa: potest postea offerendo moram purgare. hoc enim est ex bono et equo: quam sententiam bic multum laudat paulus iurisco. et celsus similiter et ul.ª ponit arg. a simili in fine dat paulus iurisco. et celsus similiter et ul.ª ponit arg. a simili in fine ff. §. quod dedara vt in glo. super verbo/par. per. l. ij. §. ne quis eum qui in ius vo. vi exi. r et iste pulcher. §. ¶ Hunc videamus. Dictum est. §. in ius vo. vi exi. r et iste pulcher. §. ¶ Hunc videamus. Dictum est. §. priori. §. qualiter obligatio ppetuatur p̄ mora: r qualiter mora pōt purg

* Wsi erat nouatio sed nō talis per quaz prima actio tollebat. p. r ele.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 201

gari. in hoc. §. ostenditur per quas personas perpetuetur obligatio: z ad quorū onus perpetuetur obligatio. et breuiter respondetur q̄ pōt perpetuari obligatio ꝑpter mortem cōmissam a principali promissore: z etiaz transit ꝯtra heredes suos. Item pōt perpetuari per fideiussoz: z etiam in eius heredes transit. ¶ An filius. ¶ Paterfamilias filio suo iussit vt p mitteret seruum fiduciam sempronio. filius fm iussionem patris promisit: postmodum iste filius occidit fiduciam promissuz. queritur vtrum obligatio perpetuetur cōtra patrem? Respō. q̄ sic: quia pater censetur esse in hac obligatione quasi accessoꝛ sicut. §. pri. §. dictū est scilicet q̄ obligat? accessorie perpetuat obligationem. ¶ Effectus huius constitutionis. Queret aliquis quis est effectus. i. potest⁹ illius constitutionis. ā. m. §. sequitur. q. d. si homo promissus moriatur culpa debitoris q̄ ꝑpetuetur obligatio? Respon. q̄ est illa ptās: quia licet bō perit tamē adhuc peti pōt: licet quis precium eius sꝛequatur. Item pōt hūus hominis mortui promissoꝛ accepium ferri: z fideiussoꝛ pea obligatione accipi pōtest. Item talis obligatio potest etiaz nouari si exprimatur. z ita patet ex inter partes vt nouatur obligatio. Franciscus.

a ¶ Expeditum est. vt tenear: + vt. j. §. sequitur. primo respōdo. z. ā. c. l. si ex legati. in fi. Accur.

b ¶ In firmi. ideoq; mortuus sit. Accur.

c ¶ A possessore. bone fidei. Accur.

d ¶ Possessoꝛ. etiam bone fidei post litem contest. vt. ā. de rei ven. qui petitorio. §. qui in rem. z. l. si vero custodiendus. z. l. si z homo. Accur.

e ¶ Promisit. nōe culpe teneatur: sc̄z negligentie nomine. Accur.

f ¶ Si faciendo. sc̄z si occiderit vel causam mortis prebeat. Accur.

g ¶ In nō faciendo. puta in nō curando. i. nō medicando in quo culpam nō esse accipiendam probat cum subiungit: q̄ qui dare pōt z. z fic accipe + z q̄ magis z. sc̄z q̄ culpa nō sit in nō faciendo tm̄ sed in faciēdo: sc̄z occidendo. z ꝓ hoc. ā. de bere. ven. l. venditor. §. q̄eād modus. vel dic fm̄ Jo. # q̄ magis sit probandū: vt in negligēdo culpa admissa sit: z sic teneatur. z ꝓ hoc. ā. de edil. edic. l. q̄ si nolit. §. si mancipius. ibi: culpam z. z. ā. de vsur. l. videamus. in prin. et. §. de pet. here. l. ei qui. §. cum predia. z de cōsti. pecu. l. qui autem. §. si quis. Item ꝓ hoc q̄ dicitur de legato alias: nam circa legata # consideratur heredis culpa in ꝓpetrimentiendo: z diligentia in faciendo ea que diligens faceret: z ꝓpter vtrūq; tenetur: vt. ā. de leg. j. l. cuꝫ res. §. pe. z. l. quid ergo. §. si heres. Item ꝓ hoc. ā. ad sil. l. uj. §. q. que omnia sunt arg. contraria prime positionis: z quod subijcit q̄ z. est ratio quare erat dubitandus non quare hoc sit probandum.

h ¶ Accideritꝑ eum qui rem promisit Jr. scilicet si culpa promissoris acciderit: secus si ante: scilicet moram moriatur: vt in argumen. contra. ā. titu. i. l. is qui.

i ¶ Idemq; fiet. sc̄z vt teneatur vt fortasse per eum qui post emit. Vel aliter + acquisiuit: quoniam suo facto videtur id accidisse cum post ꝓmissionem alij tradidit: vt. ā. de rei vendi. l. iul. scribit si hominem. z insti. de leg. §. fed si alii. z rem ra. ba. l. si indebitam. §. fi.

k ¶ Ab hoc. promissore.

l ¶ Contigerit. vt manumissus sit vel aliquid predictorum cōtigerit. sed contra. ā. co. l. inter stipul. §. sacram. solu. hic de fuo. ibi alieno: vt z hic subijcit sinautem z. Accurſius.

m ¶ Fecit. Scilicet dolo vel culpa: sed nomine in alieno potest committi culpa: vt. ā. de leg. i. cum reo. §. sed si alienus. Itē in suo pōt nō esse culpa vt q̄ ꝓmio fiat liber ꝯtra dñi volūtatē: vt. C. qui. ex cau. ser. ꝓ ꝓmio liber. ac. j. ¶ Rā. hic ꝛ superiori victo resperit frequentiam. argu. ā. de leg. z senatusco. l. nam ad ea. si tñ in alieno est culpa tenetur: vt. l. cum reo. z si in suo nō est non tenetur: vt. j. §. ꝓori. frequenter cñ ꝓtingit vt in suo sit culpa in alienis nō. z facit ad hec z sequentia. j. de sol. l. si mihi alienū. z. l. qui reo. z mīsti. de le. §. si reo leg. z. §. si vero. z. ā. ti. i. si is qui. z quod no. ā. de cōdi. mandebi. l. neratius. z ad trebell. l. quidam. §. si quis filiū. et qui z a quibus. l. heres fuū. z de le. i. si ge inquilinos. §. i.

n ¶ Moratus est. id est distulit.

o ¶ Promissoris. tempore stipulationis.

p ¶ Fuerit. ante moram. Accurſius.

q ¶ Q. id est quia. Acc.

r ¶ Statuliber. ex cuius promissi tibi dare ſtichus postea quidam me instituit: et ſtichō legauit libertatem sub conditione si existente conditione ſtichus fuerit liber non teneor. Accurſ.

s ¶ Teneat. et magis est q̄ teneatur. Azo.

t ¶ Putat. scilicet vt teneatur: vt misti. de leg. §. si eo heredis. Accur.

v ¶ Petitum. hominē. Sed quomodo cum manumisit siue pure: z sic legatarij siue sub conditione legatus erat: z tūc non potest manumittere: vt ā. qui et a quibus. l. generaliter. §. j. Hz dic q̄ heredis erat. Sed tūc oppo. ā. qui et a quibus. l. heres. §. respō. heres mihi ibi agit quin teneatur ad estimationem: sed libertas tenet: z fac hic q̄stionem quam ibi. ā. de condi. indebiti. l. in summa. §. si seruum. z ibi fol. fm Jobā. Addino. Dic q̄ ibi loquitur in alia actione. Bar. ante.

x ¶ Sequitur. cum in speciebus certis de culpa locuti sumus: sequitur vt videamus in genere. Accur.

y ¶ Perpetuari. q̄atus ad hoc vt non liberetur ineritu speciei fm. R. sic ergo perpetuatur: id est perpetua remanet si pn̄s erat perpetua. si autem pnus erat temporalis: et tunc erit simile ‡ fieri id remanere: vt. ā. de iudi. l. iul.

z ¶ Cōstitutio. vt teneatur: vt quia occidit: vt. ā. ea. l. in prin. z mora nō purgatur: als nō ꝯueniret sequentibus. Accur.

a ¶ Sit tantum. z postea obtulit.

b ¶ Si non fuerit. q̄ soluere voluit. Accur.

c ¶ Extinguatur. oblatione.

d ¶ Eam moram. ad q̄ facit. ā. de pericu. z cōmo. l. illud. z. ā. c. interdū. §. fi. z si quis cau. l. z si post tres. z. C. de fideiuſ. l. sancimus. z. ā. de ꝑsti. pe. l. sed z si alia. z de ꝑdi. fur. l. parui. Sed ꝯtra. l. fi. de ꝑdi. fur. sed ibi limitem suſcipere nō rem reddere volebat. Accur.

e ¶ De bono. q̄uis enim stricto iure pena commissa est z strictus ius dicit eum omnino teneri post moram: sed quia equum est taliter eundem hanc penam euadere si obtulit tale est ac si non fuisset in mora. Accurſius florentinus.

f ¶ Et equo. nō stricti iuris vt teneatur adhuc.

g ¶ Juris. ſs stricti.

h ¶ Par. i. similis. vt. ā. ne quis eum qui in ius voc. l. ij. z de mino. l. verum. §. fi. z de vsur. l. j. in fi. z. j. de regu. in. l. quotiens.

i ¶ Perſequitur. non video.

k ¶ Nunc videamus. cōstitutio que de perpetuanda obligatione loquitur. Accurſius.

l ¶ Hec cōstitutio. i. cōstitutum veterum: vt. ā. ꝓori. §.

m ¶ Perpetuam obligationem. mora vel etiam culpa.

n ¶ Suibus. i. ad quorum onus. Accur.

o ¶ Producant. i. perpetuent. Accur.

p ¶ Obligationem. faciendo ſcz moram. Accur.

† Alex. hic vicit istū te xtū singu z alibi non re periri. ad ſ q̄ ly debitor ſcies peccāt in faciendo vel in negligēdo tenea tur. vt j. ꝑn. ſi ſe legio. et ides ſi ſigno rano peccauit facīdo illicitū actū alio aūt non ſi iuſte ignorauit ꝑ l. q̄ste. cū ibi no ta. ā. ſi cert. pe. tñ ſi vltimū falſitr in bf. de j obligat er cā l. o cratius nas licet peccet ipſe er ignorāter faciendo actū licitū: tñ tenet. Bologn.

+ Actione er ſignulatu vetiſi ſi debi tus ſit pure. Alex. Bre. z Ja.

‡ Repto. bat ꝑ Bar. p. alex. are. z Ja.

‡ Glo. ſcd. Jmo. paulex. z Ja.

‡ Repto. bat ꝑ Bar. Ange. imo. Alex. z Ja.

+ Sequuntur bar. alex. z are.

‡ Repto. bat ꝑ Bar. Jmo. paulex. z Ja.

a ¶Accessiones.a.i.fideiussores.Accur.
b ¶Dubium est.an eo⁹ facto perpetuetur.Accur.
c ¶Placet.in suam personam.Accur.
d ¶Tollat.occidendo scz.Accur.
e ¶Itaq; dixi que persone efficiant perpetuaz: nūc incipit quibus producantur.
f ¶Ipsorum. debitorum vel fideiussorum.
g ¶Fideiussoribus. scilicet secundis.
h ¶Perpetuant. scilicet fideiussores primi. et ad hoc.ſ. de fideiuſ.l.grece. §.fina.
i ¶Causam. hos articulos duos: scilicet que ꝓsone perpetuent et quibus producantur/ non plene profecut⁹ est: vnde scien dum ꝙ principalis debitor motam adhibens perpetuat + obligationē taz ꝓtra se ꝛ successores suos ꝙ contra accessores id est fideiussores ꝛ heredes eorum. at fideiussor contra se ꝛ successorem suum nō contra reum: vt hic.ꝛ.ſ. eo.l.mota.§.fina.ꝛ.§.penul.ꝛ sic patet ꝓtra quos perpetuatio fit. ¶Contra perpetuat stipulator vel procurator eius denuncians ꝓmissori: vt.ſ.de peti.here.item ve.§.petitam. vel eorum gestor: ‡ vt.ſ.de vſur.ſi quis solutionem.§.fi.
k ¶Producat. id est pertuet.
l ¶Accessionē. id est mandatorem. ad quod est.ſ. eo. cum filius.ij. respon. et.ſ.de here.vendi.l.qui filium. Accur.
m ¶Effect⁹. quereret aliquis que est vtilitas buiusmodi constitutionis: ad qđ respon.
n ¶Huius cōstitutionis. veteris: vt.ſ.§.sequitur. in prin.
o ¶Possit. post motam filij mortui: sed cum adhuc in obligatiōe sit quo modo potest ꝓcciū constitui: vt.ſ.de consti.pecu.l.promissor: Respon. quia ꝛ nō debitū ꝓ debito potest cōstitui: vt.ſ. de ſti.pecu.l.i.§.an possit. vel dic quasi debitum est cum agendo ad hominem ꝓcium conse quar. Accursius.
p ¶Sed ꝛ acceptum.patri propter factum filij.Accur.
q ¶Creditur.precedente nouatione: id est aquiliana stipulatione que an fieri possit sequitur nouari autem ꝛc.
r ¶Obligationis.qō iussu.Accur.
s ¶Obligatio.qua pater nomine filij teneatur.Accur.
t ¶Nec pecuniam.scz interesse.ꝛ sic no.interesse non esse in obligatione: vt diximus.ſ.de actio.emp.l.i.in prin.
v ¶Posse.siue hominem siue ꝓcium stipuler animo nouandi: vt.ſ.de consti.pecu.l.promissor.
x ¶Si hoc actum.vt nouetur.ꝛ facit.ſ.de noua.ſi aliquā rem.
¶Ita stipuler. ¶Casus. ¶Sta ler cum sequenti plane sunt ꝛ in.l.triticum.ꝙ.ponit casum.Fran.accur.
y ¶Heredi. Si fuerit prohibitus: licet ꝛ ego fuerim impeditus: vt.ſ.eo. ſi ſic.vel licet factū meum cōtinere tantum videatur ꝙ ego colligens impediar: idem esset ꝛ ſi nomen heredis adiectum non esset: vt.ſ.de ꝓba. l.ſi pactum.Accursius.
z ¶Datur actio.q.d.non tantum mihi viuēti ſi prohibeat actio datur: ſed heredi meo datur exceptio.
a ¶Sic. Sumam.id est eligam.

¶Accessiones[a] autem an perpetuent dubium est[b]. Pomponio perpetuari placet[c]. Quare enim facto suo fideiussor suam obligationem tollat[d]: cuius sententia vera est. ¶Itaq;[e] perpetuatur obligatio tam in ipsorum[f] ꝙ succ. ſorum suorum persona: accessionibus quoq; suis: id est fideiussoribus[g] perpetuant[h] obligationem: quia in totam causam[i] ſponderunt.

¶Mora filij perpetuat obligationem contra patrem.Bar.

¶An filiusfamilias qui iussu patris promiserit: occidendo seruū producat[k] patris obligationem/ videndum est. Pomponius producere putat: scilicet quasi accessionem[l] intelligens cum qui iubeat.

¶In obligatiōibus dandi res peremptа post motam durat in obligatione quo ad petitionem acceptilationem ꝛ nouationem.b.d.Bar.

¶Effectus[m] huius constitutionis[n] ille est: vt adhuc homo petipossit[o]: sed et acceptum[p] ei posse ferre creditur[q]: ꝛ fideiussorem accipi eiusdem obligationis[r] nomine. ¶Nouari autem an possit hec obligatio[s] dubitationis est: quia nec hominem qui non est: nec pecuniam[t] que non debetur stipulari possumus: et ego puto nouationē fieri posse[v] si hoc actum[x] inter partes sit: quod ꝛ Iuliano placet.

¶Ex stipulatione continente factū ꝓsonale stipulatoris pōt heres agere si de ipso facta est expressa mentio. ſPau.

Idem. Lex.xcij.

Si ita stipuler per te non fieri quominus mihi heredique meo vindemiā tollere liceat: etiā heredi[y] datur actio[z].

b ¶Electio mea erit. Videtur ꝙ contra me fieri deberet interpretatio in ambiguo: sed non est ambiguum. et facit.ſ. de regu.iur.l.in ambiguis. Sed an heres meus poterit eligere: arg. ꝙ non.ſ.eodem.l. ſi stipu. fuerit illud. Vel dic contra. vt ibi. et argu.ſ. de leg.i.l.ſi ſic.§.fina. Accursius florentinus.

¶Electio est creditoris si verba executiua referantur ad eum. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex.xciij.

Si sic stipulatus fuero per te non fieri quominus hominem ex bis quos habes sumam[a] electio mea erit[b].

¶Incertitudo vitiat stipulationez nisi ex cōiecturis probabilibus declaretur. hoc dicit Bartolus.

Marcellus. Lex.xciiij.

Triticum[c] dare oportere stipulatus est aliquis[a] facti questio[e] est non iuris: igitur si de aliquo tritico cogitauerit[f]: id est certi generis ꝛ certe quantitatis: id habebitur ꝓ expresso: alioquin si cum destinare genus[g] ꝛ nodum vellet[g] non fecerit: nihil stipulatus † videtur[h] nec igitur vnū quidem modum.

¶Qui stipulatur op⁹ fieri debet locum exprimere vbi et talem quod interſit stipulatoris.Bar.

Idem. Lex.xcv.

Qui insulam fieri stipulatur: ita demum acquirit obligationez si appareat in quo loco fieri insulam[k] voluit si ꝛ ibi insulam fieri interest eius.

¶Si debitor occidit seruum debitu ex iusta causa est ac si alius occidisset sine sua culpa vel dolo: si prius non erat in mora. hoc dicit ſPaulus.

Idem. Lex.xcvj.

Qui seruum mihi ex stipulatu debebat si in facinore[l] cum deprehenderit: impune cum occidit: nec vtilis actio erit in cum constituenda.

¶Stipulatio inutilis non nouat precedentem vtilem. b.d.ſPau.

Celsus. Lex.xcvij.

Si ita stipulatus fuero te fisti: et nisi steteris bypocentaurū dari: pinde erit atq; si te fi-

¶Triticum dare. vt tollas ſinitas ambages quaq; hic not. dominus Jo. ꝛ omnia sine scrupulo vel dubietate ꝓcedāt: dic casum. Stipulatus sum a vobis triticū: facti est questio. queritur de quo intelligat. nam si habito respectu ad prece dentem contractum cogitauim⁹ de certo. vt verbi gratia si mutuaui tibi triticum boñ.ꝛ de illo cogitauimus valet stipulatio: ꝛ id habetur ꝓ expresso: et hoc in prima. Ultimo dicit ꝙ si stipulor triticum non cogitando de aliquo certo: nec ex ꝓcedenti contractu nō valet stipulatio. Accur.
c ¶Triticum. id est segetes sine bladuz. + est cū generale nomen ad omne id quod in area terit: alio modo appellatur per excellentiam frumētum. Tertio modo dicitur mele ca ꝛc.
d ¶Aliquis. nō designato modo vel genere.
e ¶Questio est. cum queritur: an valet stipulatio talis. M.
f ¶Cogitauerit. stipulator. promissore forte hoc intelligente: vel dic cogitauit vtei ꝙ quod in idez recidit: veluti cum certuz triticum mutuuz dedisset informiter sibi triticū dari stipuleturi: nam de eo sti pulari videtur cū ea que in prefationibus ꝛc. vt.ſ. eodem.l.titia.ꝛ argumē. §.ſi certuz peta.l.cū quid mutuum.
g ¶Genus. puta africuz vel bic eodem puta.
h ¶Videtur. in dispositione: et dic modum id est quantitatem.
i ¶Videtur. Idem est ſi nudam traditionem facio postea determinatu rus titu.ꝛ causam traditionis ꝛ aliqua ex causa impeditus id non feceo.M.ꝛ facit.ſ.eodem.ita stipu.et.§.de vſuris. quod in stipulatione.et C.de do.pro.l.ſi.
k ¶Insulam. ¶Casus. Si quis stipuletur sibi insulam fieri debet locum designare in quo fieri eam vult: als non valet stipulatio. Franciscus accursius.
l ¶Facinore. vt ſi adulterare vxorem suaz inuenerit.ꝛ facit.ſ.de fideiusſo.l.capitis.§.de pigno. seruū quem.ꝛ de leg.i.quid ergo.§.ſi heres. ꝛ.§.de pigno. actio. eleganter. in fi.ꝛ.ſ.de ſol.qui ſibi.§.fi.
¶Ita stipulatus. ¶Casus. Stipulatus sum a te ꝙ seruum tuum ſisteres in iudicio et ſi non ſisteres ꝓmisisti hypocentaurum: bypocentaurus est animal fictum nullꝫ visum in rebus humanis: certe babebitur hec stipulatio ac ſi solummodo ꝓmisisses seruum ſisti sine

Casum ponit.

* War. in l. ſ. deco. in fi. istaz glo. ad hoc allegat ꝙ bladū est oē id qđ terra fert: ut als pe. de rauē. l suo alpha beto. inverbladum. vi dit de ꝙ bus dicitur.
† War. ibi ducit istum tex. ad ꝙ incertitudo vitiat stipulationez. in aliꝙbus casu de qbus te canonica qz semꝑ ꝓfert. vt declaret arbitrio boni viri ita no. ar chi. sing. in c. cum nouis nulli.i.q.i.ſ. anto. de bu. in.c. ex pte. extra de decl.ꝛ aler. singul.in.l. ita stipulat⁹ la grāde.ſ. de verbo.oblig.in.iij.col.

* Ver interrīū. Ange.

* Si debitor vt creditor ſol uat et debitor ꝛ creditori sunt eiusdē rei.bar. ꝛ ange.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

hypocentauro. ¶Possum vtiliter. Certum est q nemo potest alteri stipulari. Quid autem est si hoc modo dicam: titi promittis mihi decez que mihi debet meunis: ista stipulatio valet: quia possum agere ad interesse si non satisfeceris: si tamen meunus pro quo promisit titius est locuples nihil possum a titio petere: nihil enim interest mea dari a titio cui meunus sit sufficiens.

¶Si tibi nupsero. Vide glo. sup ff. raro. Fran.

a ¶Esset. pro non adiecto est habetur cuz nihil sit: z ideo ad interesse agitur ex stipulatu: vt z. j. c. si stipulatus fuero. §. fi. z §. eo. quotiens quis. inutilis ergo adiectio non vitiat: ratio legis est: quia z si secunda teneret tolleretur prima iure nouationis: vt. §. ti. l. obligationum fere. §. fi. verum est iure isto. bodie secus: vt C. de noua. l. fi. §. fi. nũc autẽ quia non tenet non nouat: vt. j. de noua. l. nouatio autem.

b ¶Possum. Nota q in isto. §. no. differentia inter istas stipulationes. ff.

† Scribeno. istũ rez. p sing. ad ß q pactũ ap ponitum p mulierẽ de lucrãdo ali quid ß ẽbet mfimodũ cum tali nõ valet: z hoc sane ɔz intelligi: vt adhibeatur cause cognitio. bolog.

quando stipulor te curaturum q mihi decem sol uãtur: z illã promittis te illi daturum.

c ¶Hoie. qui decez mihi: puta debet.

d ¶Solutarum. subaudi si nõ curaueris illum mihi soluere: vt. §. eo. l. illa. §. j. et sic non obest. C. de fi deiusſ. iure nostro. z l. non recte. bene enim curas si reꝯ locupletẽ das: vt. d. l. illa. Accur.

e ¶Daturum. id est cum stipulor illi te daturum. videbatur autem simile: quia sicut hec est inutilis quãdo alteri stipulor ita hec quãdo promittis alii daturum: sed certe non alium: sed te daturum promittis.

f ¶Tecum. Nec̃ minus ex illa illi te daturum si mea interfit: vt. §. eo. l. stipulatio ista. §. fi quis infulam. z j. eo. liber homo. §. fi.

g ¶Si titi. z per oia idoneus: z etiã ex facilitate cõueniendi: quid enim si abierat vltra mare: vt arg. §. qui satisfda. cog. l. ij. in prin.

h ¶Interest. quasi non videtur se obligare: nisi in casu cum debitor tuus ad inopiam perueniat. ¶Z facit. §. de re iudi. si quis ab alio. z j. e. l. decem. z. l. si quis stipu. §. fi.

i ¶Nec raro. si habes raro: dic bene dico denegari cũ causę cognitiõe: nõ vero indistincte. nam q fiꝯ valet z frequenter: qñ ergo valet z quãdo nõ: Respõ. si ex causa dotis z donatiõis ppter nuptias fiat valet ante matrimoniũ z post. vt. C. de dona. ante nup. l. si constante. Item pro arris matrimonij contrahendi: vt. C. de sponsa. l. mulier. Item in casu quem habes. j. eo. l. er ea. §. j. Item ex causa donationis inter sponsos: vt. §. de dona. inter vi. z vxo. l. fi. Ecõntra nõ valet quãdo donatio fit in casu futuri matrimonij: vt h. t. C. de dona. ante nup. l. q ꝺ spõse. Vt enim ipsas mulierem non possum stipulari: vt. j. e. l. titia. z. C. de muti. stipu. l. ij. ita necin cõditione alterius stipulationis põt apponi. sed Jo. dicit non valere etiam si causa dotis vel donatio. ppter nuptias fiat si apponatur cõ dicio si nupsero: vt dic. z dic nec raro. z. nunq̃ als littera est. nec rara z. quam exponevt ex predictis patet.

¶Promissio ex cã lucrativa an et quando valeat. Iter sponsum z spõsam qsi cã illa lucrativa in mfimonij tps ꝺferꝛ.

k ¶Stipulatus est. scz actionem denegandã dico repete fm ea que in cõtrario casu modo ꝺixi. Accur.

l ¶Eximio. ¶Casus. Habeo fundum quendam: quem timeo forte perdere: ideo volo mihi prouidere z stipulor a te hoc modo: titi promittis mihi dare fundum talem qui nunc meus est cum meus esse desierit: an talis stipulatio valeat? Rñ. q sic. Item possum a te stipulari viam ad fundum aliquem qui tempore stipulationis non est meus: et hec probat duobus exemplis. ¶Primo si hec superiora vera non sunt sequeretur q si stipulatus sim fundum alienum sub conditione et pendente cõditione interim mihi donatus aut legatus sit q perimeretur stipulatio: quod tamen esset inconueniens: cum possit fundus ille iterum non meus fieri. Aliud exemplum ponit ibi: sed si. et est tale: quia si ꝓdicta vera non essent: sequeret q si dominus ipse fundi stipularetur viã sub cõditione q fundo alienato extingueretur stipulatio: est tamẽ z hoc inconueniens z. ¶Et hac stipulatiõe. ¶Ponit casum vt. §. e. l. si ita stipulatus essem. Franciscus.

l ¶Conditiõe. si defierit esse mea: vel si nauis ex asia venerit. vt z. §. e. l. si rẽ. z de leg. j. cetera. §. fi. tractari. z. §. si sub cõditiõe.

m ¶Nõ fit me⁹. q pot fieri meus/z nõ erit tũc fieri untus: §. debita: vt in contrario. §. cõia pdi. l. i. §. objicitur si stipulatio nõ capit vires ex pſenti nullius momenti est: vt z. j. de stipu. fer. l. vsufru. Respon. hoc verũ est cũ viribus deficit ratiõe pſone: tunc ex ratiõe rei vt hic.

n ¶Aut si. nam si supradicta nõ possent fieri sequeretur q nõ posse fieri stipu. sub cõditione: qõ inconuenies esset.

o ¶Non est. q valeãt pdicte stipulationes: alias ꝺeest non: z tunc dic q si hoc z. scilicet q valet ista pulatio predicta: z in iã recidit si non valeat dico hec inconuientia sequi tur. Accur.

p ¶Stipulatio. qõ inconueniens esset. M. cũ poſset fieri non meus existẽte cõditione. Item sequitur hic aliud inconuẽiẽs: q si fundi z.

q ¶Si fiidi. ponit aliud exemplũ inconueniẽtis.

r ¶Stipulat⁹ fuerit. fundo suo.

s ¶Stipulatio. similiter qõ verus nõ est cũ existẽte cõditiõe possit esse sinus.

t ¶Maxime. sequit inconueniens. Accur.

v ¶Resolui. putant genera liter cũ fallat: vt. j. e. cuz pluribus. §. et si placeat.

z. j. de regu. iur. l. in ambiguis. §. j. ita q ibi qui stipulat viã sub cõditione fundo suo alienato fundo ante condi. non irritat stipulatio medio tẽpore inter factam stipulationem z cõditionis euentũ cũ meus sit cũ condi. ex riterit: q in stipulatione rẽpus contractus inspicitur: vt. j. e. o. continuus. §. cum quis. z. j. de stipu. seruo. l. vsufru. z facit. §. de serui. p par te. z facit. §. eo. l. si filius. in prin. Accur.

x ¶Consiſtere. qõ falsum est: id est que regula nõ est vera semper. Accur.

y ¶Nihil stipulatoris. als nõ est nihil interest: id est aliqd interest: cũ nemo inhabitare velit: als ꝺeest nihil: z tũc dic bene dico nõ expectari post ruinam: q si id expectaret: vt ꝺicebãt quidã ergo nõ cõmitteret: qñ quod non cõmitteret ea fulta z postea ruente sic z ea nõ fulta: z sic nõ interesset fulta vel nõ fulta quod non ꝺebet esse.

z ¶Nec tamen recte. quanti interfit perfectam: sed non inchoatam: vt. §. eo. stipulationes. §. si quis. z facit. §. eo. si ita stipulatus essem.

¶Quicquid astringende. ¶Pone casum fm glo. ij. super ver. dictũ.

Q ¶Si stipulatus. Sum a te stipulat⁹ centũ si infra annũ romam nõ ieris: nõ possum agere nisi anno preterito. Fran.

a ¶Quicquid. dic q quicquid fuit stipulatione vallandum si non est stipulatione vallatum habetur omissum: aut certe si obscurũ est interpretabor fm promissorem: si potest fm eius voluntatem valere: sed si non potest fm voluntatẽ ipsius valere interpretabor pro stipulatore si valere potest. vel ꝺic aliter q si sit obscurum omnino nõ valere: si aũt interpretari potest interpretabor. Accur.

b ¶Dictũ est. i. ꝺicendũ fm quoſcã: z hoc ppter hoc qõ sequit. nisi verbis exprimat qõ significat in futurũ z. sed nõ oportet sic exponi: nec effi dicit simpliciter nisi verbis expreſſis exprimat: §. addit pala. i. euidẽter: z manifestis verbis: z sequitur si quis stipulentur a magistro nouo bono. sua putãs oẽs rõnes in ꝺ cõprehẽdi: nõ tenet qꝺ magister: nisi ad hoc bo. vel fundũ vel vinũ in genere: z hoc ppter nimiã ꝺesecuritatẽ: vt. j. e. ita stipu. vel qñ constat ꝺissensisse: vt. §. eo. inter stipu. §. stichum.

c ¶Scõm promissorẽ. hoc i eo casu intelligẽdũ est qñ ꝺubitaf quid actus sit z duoꝝ modoꝝ vtroꝝ potest valere stipulatio: vt quia vnus ꝺicit se sensisse de albo sticho: alter de nigro: tunc enim accipiendum est quod promissor

† Dõs scribe. hic alleistũ rez. ptosing. fz vnã lec. in §. nec rursus. ad hoc q ꝺns ptãt interpretabi nõ põt interpretari nisi sic mel nisi: fed et ly eligere semp est hs ptãt ꝺns ꝺeclarãdi non licet. Bolo.

promissor elegerit. vt no. ff. eo. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. vel hominem in genere vbi non est tāta obscuritas: ideoqs valet ꝛ quēlibet dando liberatur: nō tamē tales quē habere nō expediat: vt subijcit: ꝛ sic addit aut ꝛc. nec rursus promissor ꝛc. vtputa promisit omnia vasa sua/ ꝛ dixit: fe tm de vitreis intellexisse: vel de vilissimis seruis cū omnes suos seruos promiserit: vel dic secundo qꝫ aut ꝛc. profecquatur eundem casum et corrigat precedētia. Jtez et qō dicit nec rursus ꝛc. potest secūdo intelligi: scz qꝫ promisit seruus postea degrit: ꝛ iterū velit variare: nam non pōt: licet sua interest. Sed tñ ex eā contra. j. eo. l. qꝫ ex pluribus. ꝛ. l. cum qui. §. i. Sed dices qꝫ in illis legibus habebat electionē ex vi verborum stipulationis seu ex natura alternatiue: qꝫ illud aut illud fuit stipulatus: sed hic non habuit ideo electionem: sed fm primū intellectum ꝑdicte leges non obstant. Item ad idqō dicit stari dicto promissoris est contra. j. eo. si mihi. §. si stipulat⁹. Sol. speciale est in veste: maxime cum omnem vestem stipulatus erat quecūqꝫ muliebris esset. Jr. immo ideo est illud: quia significatio verborum facit ꝓ stipulante: licet promissor femnea veste vtatur: vt. j. ꝓcri. rñ. Item contra. ad idem. §. qui satisda. cog. de dic. Sol. vt ibi. Jtez in iudicio secus vt. §. c. inter stipu. §. si ſti chō. ꝛ est ratio vt ibi. itez fact. j. de verbo. fig. l. nepos ꝓculo. ff. §. de contrahē. emp. l. labeo. et de actio. emp. fi seruus. §. 3 arg. cōtra in prin. huius l. §. fi cer. pe. l. cū quid. §. ibi est de natura negocij id est contractus mutui: qō intellige tacite.

a Late. i. aperte.

b Nec rursus. id est econtra.

c Actum. facit. C. de dona. si quis ar. §. j.

d Verba sunt. Possunt enīz trahi ad singula eiusdem biennij tēpora: vt cum vna die vel secunda vel tertia non ascenderis: verū sit tē nō ascēdisse. ꝛ facit instit. eo. §. in diem.

e Non ascendisse. scz in aliqua parte biennij. Accur.

Onditio. Casus. Promisi tibi decem aureos si imperator anno proximo prꝫ tertio rome fuit: certe ista 2ditio qre relata est in preteritum statim facit valere obligationē: aut statim eā non valere ostendit: sicut illa que confertur in presens tempus. vt dicēdo si imperator rome est promitto. Fran. accur.

f In preteritum. puta si titius consul fuit. Accur.

g Perimit. i. consistere non permittit. similis impropꝛietas. j. eo. decē. ꝛ ibi crusti. animā meam de inferno inferiori. ꝛ facit. §. si cer. pe. l. cū ad ꝓfesns. ꝛ a die vel secunda vel tertia non ascenderis. ff. §. eo. si ita stipulatus fuero banc. ꝛ instit. eo. §. ex cōditionali. Accur.

h Uberes sine curatorib⁹. id est nō habētes curatores. R. ff. M. et sic est hoc ex parte subiecti.

i Obligari. licet inuentur restitutione: ꝛ sic soluetur contrariū. C. de in integ. rest. mi. si curatorem. Aliꝫ dicunt qꝫ naturaliter nō ciuiliter obligantur: sed tūc non egerent restitutione. Accur.

k Obligari. ciuiliter ꝛ naturaliter.

Enditores. Casus. Titius ꝛ seius vendiderūt fundum quendam sempronio: et promiserunt emptori de euic. et vltra promiserunt restituere expensas quas faceret sempꝛo. in lite cum ageretur cōtra eum de ꝓprietate fundi huius. post precium exolutum venit venditorum et petit partem precij sui a sempronio. sempronius probat solutum esse totum precium: sic victus est venditor: post hoc venditor petit sumptus litis quos sibi dicit deberi ex stipulatu: queritur an sibi debeātur? Rñ. qꝫ nōn: qꝫ stipulatio facta de sumptibus litis reddendis: intelligitur tñ causa euictionis. Fran.

k Sua. scz emptoris. Accur.

l Interesset. si res euincereture.

m Agnituros. Quid si non essent promissi tales sumptus in causa licet res non sit euicta? Respō. pōt dici qꝫ nihilominus ꝑstari debēt: ꝛ si non sint promissi: quia et hoc sit interesse: vt ar. §. de lib. lega. l. pe. lex ista tñ ar. est contra fm Jo. sed dic vt C. de euic. l. j. Accur.

n In lite. de rei proprietate.

o Cessisset. emptor. Accursius.

p Vocauit heredes. emptoris. Accur.

q Cause. Note ad precium: non super re euincenda. Accur.

r Essent. quod l dubio presumeretur.

s Ex stipulatu. qꝫ non fuit mota questio ppietatis sed precij. ad qō est j. eo. si ita quis. in fi.

t Exolutum. scilicet vē ditoribus.

v Jber hō. Nō pōt. aliud in emptiōe. R. vt. §. de Sbē. emp. liberi. Accur.

x Nec dari. cum nō possit fieri accipiētis. ad qō est institu. de inuti. stipu. in prin. Accur.

y Prestari. cū liber homo nō recipiat estimationem: sed quādoqꝫ vt seruus estimatur: vt no. ff. eo. l. si seruum. §. de illo.

z Dominez. in casibus hoc valet: vt. §. inter stipu. §. pe.

a Aut fundum. qui dari nō potest. sicut enim a cōuersatione nostra exēpti sunt ipsi: ita res eoꝝ: sed tamen legari pōt fundus hostium. + vt. §. de leg. j. ab omnib⁹. §. etiā.

+ Vide qꝫ idē est in vltimis voluntatib⁹ qē in scriptis scz qꝫ fundum hostiū q nūqꝫ fuit nec nequ ꝓmittere nequ legare possum pures sed fi fuit nec legare et ꝓmittere possum? vt in tit. ff. de glo. allega. fm Bar.

Jber homo in stipulatum deduci non potest v: quia nec dari x oportere intēdi: nec estimatio eius prestari y potest: non magis qꝫ si quis dari stipulatus fuerat mortuum hominem z / aut fundum a hostium.

Sufficit contractum impleri a cōtrabente vel ab alio eius nomine. Bar.

Enuleius. Lex. ciiij.

Um seruus pecuniam propꝛio libertate pactus est: et ob eam rem reum dederit: qꝫ is seruus ab alio b manumissus est: rē tamen recte obligabitur: qꝫ non queritur a quo manumittat c sed vt manumittatur.

Una ex reb⁹ alternatiue debitis obligata post ei⁹ interitum debitor liberatur. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cv.

Tipulatus sum damaz aut decem seruos dari d: cum cium vocauit heredes e precium sibi deberi dicens heredesqꝫ eius sumptus in defensione cause f factos cum probarent precium solutum fuisse ex stipulatione petebant. Modestinus respondit. si eas impensas vēditores promiserāt: que ob litem de ꝓpꝛietate instituta facte essent g minime ex stipulatu h peti posse quod erogatū est: duz alter ex venditoribus precium quod iam fuerat exolutum i petit.

Liber homo vel fundus hostiū in stipulationem deduci non pōt. b. d. Bar.

Idem. Lex. ciij.

Jber homo in stipulatum deduci non potest v: quia nec dari x oportere intēdi: nec estimatio eius prestari y potest: non magis qꝫ si quis dari stipulatus fuerat mortuum hominem z / aut fundum a hostium.

Sufficit contractum impleri a cōtrabente vel ab alio eius nomine. Bar.

Enuleius. Lex. ciij.

Um seruus pecuniam propꝛio libertate pactus est: et ob eam rem reum dederit: qꝫ is seruus ab alio b manumissus est: rē tamen recte obligabitur: qꝫ non queritur a quo manumittat c sed vt manumittatur.

Una ex reb⁹ alternatiue debitis obligata post ei⁹ interitum debitor liberatur. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cv.

Tipulatus sum damaz aut decem seruos dari d: cum

r. l. id quod. et. l. seruus. et est ratio: quia in stipula. presens tempus ꝛc. Item secus in seruo nostro ab hostibus capto: vt. §. de actio. emp. l. fi. Adde tio. Jste intellectus procedit sine scrupulo fm scribentes licet in se bonus sit tamen non conuenit verbis littere fm Ja.

Um seruus. Casus Stichus seruus meus promisit mihi. xxx. aureos si eū manumitterē: ꝛ pro hac summa dedit mihi ex promissoꝛe. Stichus iste ab alio manumittitur ꝙ a me. vtrū ex promissore teneatur mihi in. xxx. Rñ. qꝫ sic: qꝫ non queritur ꝛc. intelligetū qꝫ opa mea fit stichus iste manumissus. Frā. accur.

b Ab alio. veluti berede instituto iussu eius qui manumissurus se ꝓposuerit. M. et sic voluntate aut facto ei⁹: vel facto forte quasi mediator accesserit pecuniam: ita qꝫ adiuuaret eum vt manumitteretur. aliud si iaz manumissus erat vel liber: vt. §. de condi. cau. da. l. ij. §. fi liber. et. §. fi quis. Accursius.

c Manumittatur. opera accipiētis. Jo. ꝛ sic nō bene colligitur hic generale. non refert a quo: pro quo tñ scz generali sunt bec. ar. §. de senato. l. senatoris filiū. §. nec ꝙ. ꝛ de inoffi. testa. l. post bumus. §. si quis et. ꝛ. §. l. senatoris filiū. §. nec ꝙ. ꝛ de inoffi. testa. l. post bumus. §. si quis et. ꝛ. §. quēad. test. ape. l. ante pe. §. j. ꝛ. §. de vsuca. l. naturaliter. ꝛ de fideicō. lib. l. generaliter. ꝛ de ꝓcri. impe. offerē. l. vniuersis. ꝛ. §. de peti. here. itē veniunt. §. a quo. et. j. eo. a titio. ꝛ. C. de na. libe. l. si quis seu. in fi. ꝛ. §. manumittat

damam dares[a] ego quominus accipercm in moza fui: mortuus est dama: an putes me actionem ex stipulatu habere[b]? Respō. fm maiorē iurisprudentiā opinionem puto te ex stipulatu agere non posse: nam is recte existimabat si per debitorē mora non esset quominus id qđ debebat[d] solueret continuo[c] cum debito liberari[f].

Jn obligatiōe generis subalterni est electio debitoris ꝛ pōt variare vsq; ad solutionem. hoc dicit Bar.

Idem. Lex.cvj.

QUi ex pluribus fundis[g] quibus idem nomen impositum fuerat[h] vnum fundum sine vlla nota[i] demonstrationis stipulatur incertum stipulatur: id est eum fundum stipulatur quez promissor dare voluerit[k] tandiu autem voluntas promissoris in pendenti est q̄diu id qđ promissum est soluatur[l].

Valet promissio facta pro aliquo emāpando. hoc dicit Bar.

Idem. Lex.cvij.

UTrum turpem tales stipulationem putes an nc quero: pater naturalis[m] filium quem titius habebat in adoptionez bedem instituit si patria[n] potestate esset liberatus[o]: pater cum filium adoptiuum non als emancipare voluit q̄ si ei dediscet[p] a q̄ stipularetur certam summam si eum manumisisset[q]: et post emancipationem adijt hereditatem filius petit/ nunc pecuniam pater ex stipulatione supra relata: Respon. non puto turpem esse causam stipulationis vtpote[r] cuz aliter filium emancipaturus[s] non fuisset: nec potest videri iniusta causa stipulationis si aliquid adoptiuus pater habere voluerit p̄pter quod a filio post emancipationem magis curaret[t].

Stipulatio concepta sub conditione que pēdet ex facto certe persone valet ꝛ vbi diuersitatis ratio reddi nō potest idem ius est. hoc dicit Bar.

Idem. Lex.cviij.

ATitio ita stipulatus sum si qua mihi nupserit decē dotis eius nomine dare spondes: q̄rebatur an consistat talis stipulatio: Respō. si stipulanti mihi dos ita promissa est quancūq; vxorez duxero dotis eius nomine centuz dare spondes: nihil in ea causa est quare ea pecunia conditione completa non debeatur. Nam cū condition etiam ex incerte persone facto[r] parere[v] obligationem possit: veluti si quis[3] in capitolium ascenderit decem dare spondes/ vel si quis a me decem petierit tot dare spondes: cur non idem ex tinto te promissa responderi: ratio reddi[a] non potest.

Stipulatio in voluntatem promissoris conferri non potest. Ja.

Nulla promissio potest consistere: que ex volūtate[b] promittentis[c] statum capit.

Jn alternatiua summarū inspicim⁹ id quod est minus. in alternatiua temporis inspicimus id quod est longius. hoc dicit Bartolus.

Pomponius. Lex.cxv.

SJ ita stipulat[a] fuero. x. aut xv dabis. x. debētur. Item si ita post annum aut biennium dabis post biennium debentur: quia in stipulationibus id seruatur vt quod minus[d] effet quodez longius effet videretur in obligationem deductum[e].

Jn contractib⁹ non est locus iuri accrescendi. hoc dicit Bar.

Idem. Lex.cx.

SJ mihi ꝛ titio in cuius potestate non sim ꝛ stipuler decem: nō tota decē/ sed sola quinqz mihi debentur: pars enim aliena deducitur: vt qđ extraneo[g] inutiliter stipulatus sum non augeat[h] SJ mihi. Certum est q̄ nemo potest alteri stipulari. Ponam⁹ fic casum. Ego sum stipulatus decem mihi et titio in cuius potestate non sim. q̄ritur hic quantū mihi debetur: Respō. q̄ quinqz tm. nam pro his quinqz tm cōsistit obligatio: in alijs quinqz nō potest cōsistere: q̄ nemo alteri stipulari potest: nec mihi accrescit altera pars scilicet quinqz.

Si stipulat[a]. Utebaris aliquo tpe veste muliebri: fum a te stipulatus vestem tuā muliebrē: tu dicis te nulla habere: ego dico q̄ immo habes vnā quā soles portare: tu replicas ꝛ dicis illā non esse muliebrem ex quo eam portabas qui vir es. queritur hic qđ iuris sit quomodo iterpretabimur hanc stipulationē?. Respon. fm mentē ipsius stipulantis non fm mentē promittentis: vnde si solitus est promissor aliquando portare vestem muliebrē: certe illam debebit soluere. Fran. accur.

Quod extraneo. no. de extraneo.

Non augeat. sed nec minuat. Sed contra. ff. de contraben. emptio. l. fundus ille. Sol. ꝛ ibi bonefidei hic stricti iuris: vel ibi obesset vēditori volenti totum vendere emptori: sed hic nihil obest stipulatori habenti

q Manumisisset. i. emancipasset: ꝛ ita factum est. M.

r Pater. quondam adoptiuus.

s Etpote. in li. ff. vtiq; als vtpote.

t Emācipatur?. spōte verū cogi possit officio iudicis: ff. vt. ff. de adi. ꝛ demō. si cui. 2 de adoptio. l. nōnunq̄. nō aūt iure actiōis. vt. ff. si tab. test. nul. extabūt. l. filius.

u Curaretur. id est magis cū timeret: vt frequenter senes dicunt: operas tamē ei imponere nō potest: vt. ff. si a paren. quis fue. manu. l. i. ff. si parēs. ꝛ. l. pe. eo. titu. si a parente. Accur.

v Titio. Casus. Possum stipulari decem sub cōditione si quācūq; vxorem duxero dabis mihi cētū sicut possum stipulari generaliter si quis in capitolio ascenderit cētū dabis. Nulla. Planus est. Frā. acc.

x Persone facto. Pendens. Rog.

y Parere. id est cōtractus parit obligationem conditione existente. ad quod est. ff. de cōtraben. emp. l. hec vendittio.

z Si quis. aliud simile. Roge.

a Reddi. Nota q̄ vbi i diuersis factis nō potest ratio diuersitatis reddi/ idem ius statuendū est: vt ꝛ. ff. de iniust. rup. test. l. iij. ff. ꝛ bi. et. C. de inoffi. do. l. penulti. ꝛ. ff. ad leg. aquil. l. illud. ꝛ instit. de le. pa. tu. et. C. de libe. prete. l. i. Accur.

b Er voluntate. exprelsa: ff tacita sic vt promittis ± mihi decem si ascenderis capitoliuz ꝛ supple hic tantum. Item cōtra. ff. eo. centesimis. ff. si ita. sed ibi non fuit expressa. Item facit. ff. titu. ꝛ. l. sub hac. ± Accur.

c Promittētis. vel etiā stipulantis.

d Si ita stipulatus. Quod minus. scilicet in summis.

e Lōgius. in tempore.

f Deductū. facit. ff. eo. si ita stipulatus fuero. et ff. de fideiuss. inter eos. in prin. ꝛ. de regu. iur. semper. de arbi. dié. ff. si plures. ꝛ. ff. eo. Iter stipu. ff. si stipulante. ꝛ de lega. y. si ita fit. ff. ꝛ de leg. iij. nūmis. ꝛ. de pe. l. ff. presēs.

g Extraneo. no. de extraneo.

h Non augeat. sed nec minuat. Sed contra. ff. de contraben. emptio. l. fundus ille. Sol. ± ibi bonefidei hic stricti iuris: vel ibi obesset vēditori volenti totum vendere emptori: sed hic nihil obest stipulatori habenti

ff. si. in. ff. si electio debitoris. C. de petit. here.

± Hoc non est verū nisi pf aliqđ reciperet pro emancipatione. vt. ff. si cui et no. glo. in. l. cogi. ff. si pat. & ad trebel. fm Bartol. ꝛ Ja.

± Ymmo ꝛ a bilit. que als incipit: labeo bibli. ꝛ. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. pater seuerinaz. ff. rū. ꝛ de iure do. si rem ethimatam.

b Habere. herotis nomine. Accur.

c Non esset. fcz per creditorem. Accur.

d Debebat. scilicet debitor. Accur.

e Cōtinuo. mortuo vel als perdito seruo fz Jo. 2 hoc ipo iure. secus si in genere debeo hominem ꝛ stichum offerā q̄ post ea perierit: quia per exceptionem liberor cum stichus in obligatione non esset: vt argumen. ff. de lega. i. buiusmodi. ff. ij. et de legat. ij. ff. statuliberuz. ff. stichum. Item est pro illa fal. opi. que est. ff. de acquirē. posset. l. iij. ff. in amittenda.

f Liberari. protinus id est cuz exhibet. ± et facit j. de solu. l. qui decem. in prin. et. l. si debitor. et. C. de odi. inser. l. cū quidaz. in fi. ff. ff. de arbi. l. celsus. in fi. ff. de 3ben. empt. l. si in emp. ff. pe. Acc.

g Ui ex pluribus.

Casus. Habebā tres fundos vocatos eodē nomine scz cornelia no: promisi tibi fundum cornelianum sine aliqua alia demonstratione: certe videor tibi incertus promisse ratio: quia possuz dare tibi quem voluero: ꝛ voluntas mea est in pēdenti donec soluam vnuz ex his fundis. Fran.

h Qui ex pluribus fundis. feianis. Accur.

i Fuerat. feianus. Additio. Erant tamen sepārati a regionibus et terminis als si domin⁹ vnū fundum in plures partes diuisisset gratia commodioris culture promitten do fundum feianum fimitur totum promittere intelligitur. l. gaius. ff. titi⁹. de leg. i. Pau. ꝛ Ja.

k Nota. alia: sed dicendo promittis fundū feianum: ꝛ sic nō ob. ± ff. de iure do. l. cum post. ff. ge ner. ꝛ. ff. eo. ita stipu.

l Voluerit. No. q̄ vbi duob⁹ modis potest valere contractus: et incertum est de quo senserint cōtrahentes electio est p̄missoris. ± et illud quod voluerit promissor intellige etiam leuissimum. argumē. ff. de lega. j. l. apud. ff. scio. Sed argumē. contra. ff. de leg. i. qui duos. Accur. Additio. Dic q̄ ibi loquitur in legatis ꝛ fic i vltimis voluntatibus in quibus electio est legatarij ꝛ sic creditoris vt no. glo. magistra. in. l. lucio. de lega. iij. sed in contractibus electio est creditoris. vt hic fm Barto. ꝛ Ja.

m Solnatur. quia sepius voluntatem mutare potest: etiam post sententiam fm quosdam: vt. ff. eo. cum qui. ff. ff. ꝛ ibi no. aliud in legato: vt. ff. de lega. ij. ff. statuliberum. in fine.

n Trum turpem. Casus. Pater adoptiuus potest aliquid accipere a filio suo adoptiuo vt eum emancipet: nec est de hoc stipulatio facta turpis. h. d. l. in se ponit casum ad longum. Fran.

o Pater naturalis. ꝛ legitimus.

p Si patria. fub hac conditione. M.

q Liberatus. facit. C. de inoffi. testa. l. filij.

r Dediscet. fcz aliquem reum. M.

± Subaudi fecuto in teritum/ als pdito seruo fm Ja.

± Nulla ꝛ fis stipulatio fuit fcēa in gñe gñalissime ꝛ l subalterno.

± Electio l debitis ē p̄missoris: fecus aute in gñali pmissi nē ꝛ in definita. vt no. l. ff. cui. l. ff. de seruit. ꝛ an et qñ fit electio pmissoris. et qñ creditoris vis gui. de cag. in l. m cū hēditas. nu. j. cū his q̄ notant ad eū tbi l apo

± Jtā pri mā solu. lequuntur rapha. cumaeus Ja. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

obligationem p parte/nec promissori: sed adest.z facit.ff.eodem.l.eum qui contra.z.l.stipulatio ista.ff.in stipulationibus.et.ff.eum. + Solu. vt ibi. Item facit in stitu. de inuti. stipu. §. si quis.z in auten. vt cum de ap.cog.§. fina. Accursius.

a Debeat. Immo ad nullius: sed ad rei veritatem vt subijcit.z sic non est ytra. ff.e.l. quicquid. vel solu. vt ibi. nec est con tra. ff. de rebus dub. l. cuz queritur. quia et ibi erat dubium: vt. ff. eodem. l. stipulatio ista. ff. in stipu lationibus. Accur.

b Ea re. id est in verita te. Accur.

c Senserit p missor. occulte: c ōtra omnem verborum significationem. Accursius.

d Mulieb ri. z ideo eaz virili c dicebat: z ideo dare nolebat. Accur.

e Debebitur. nisi eam nominatim exceperit: fz aliud in legato in quo nō continetur: vt. ff. de auro z argen. lega. inter vestē. nam ibi voluntas legantis non legatarij inspicitur. Accur.

f SI stipulatus fuero per te. Sic accipi. vt cōm ittatur vtroq; casu. z cum me z cum vrorem meaz; prohibeas. ad quod est. ff. de vsu et habi. ceterum. et de ser. leg. l. pater. et de precar. l. pe nulti. et de itinere actuq; prima. l. veteres. z de ritu nup. l. i. z de vi z vi armā. l. i. ff. si quis vi me.

SI quis stipulatus fit. ¶ Casus. Istud principium. l. pulchrum est. z breuiter hoc intendit: quia facit differentiā inter stipulationem data bis quē volam z istaz data bis quē voluero: quia pri ma sciicet quē volam habet talem potestatez q̄ licet semel elegero: possuz mutare voluntatē z aliuz eligere: sed in hac si voluero secus est: quia si semel elegero non possum amplius mutare voluntatem et intelligitur ante susceptum iudicium.

C Si quis ita. Glo. ponit casum. Franciscus.

g C Ipse vellet. stipulator. Accursius.

b C Quem volam. Quare magis in vno q̄ in alio grammatici certāt. Jo. nam habebant greci verbum infinitiuus quoddam in cuius locum ponitur verbum hoc volam: z fm eos poterat mutare volūtatem: inde est z q̄ hic mutet fm. M. vel fm Aso. est ratio: quia futurum subiunctiui modi: si voluero a preterito indicatiui formatur. Que autem de preteritis sunt certioza sunt: vnde nec obligationem mozantur: et ideo quia omnino certum est q̄ elegit semel non pōt postea penitere: vt hic. et. ff. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. fic fideicōmiſ. Futurū vō indicatiui modi: scz volam a presenti tempore formatur: q̄ quasi medium tempus est z habet se ad futurum z preteritum respicit. vñ medio modo in eo statuitur: scz vt nec semper voluntatem mutet: nam nō mutat post lit. te. vt hic. z. ff. de eo q̄ cer. lo. l. ij. §. z generaliter. nec omnino ei adimit potestas. potest enim quā docūq; ante lit. conte. vt. ff. ad tertul. l. filius. Sed contra. ff. de leg. i. huiusmodi. §. fticbum. Solu. in legato facta electione statim dominiū est legatarij: q̄ in stipulatione secus est: z eodez modo respondet. ff. de leg. ij. si statuliberum. §. fina. z de optio. lega. l. apud auſidium. in fi. l. que funt cōtra. Itē fact. ff. de procu. l. is qui cōtra. Sol. vt ibi: q̄ fuit ibi lis contestata. Item cōtra. j. c. l. cum. §. i. sed ibi erat rei ele ctio: hic actoris. Item ibi tacite hic expresse.

i C Mutandi. sic puaricatio est lege 2cessa: vt. ff. solu. ma. l. si cum do. §. meam † partem.

¶ Quando verba sunt clara pro stipulatore interpretationem restrictiuam nō recipiunt. hoc dicit Bar.

C Si stipulatus fuero a te vestē tuam quecunq; muliebris est dare spondes: magis ad mentem stipulantis q̄ ad mentem promittentis id referri debeat[a] vt quod sit i ea re[b] id ita estimari debeat: non qō senserit promissor[c]. ¶ Itaq; si solitus fuerat promittor muliebri[d] quadam veste vti nihilominus debebitur[e].

¶ Contractus stricti iuris recipit interpretationem extensiuam quando aliās non habet effectum. Bartolus.

Idem. Lex.cxj.

SI stipulatus fuero per te nō fieri quominus mihi illa domo vti liceat: an etiam si me non prohibeas / vxorem autem meam prohibes: vel cōtra vxore mea stipulata me prohibeas: an committatur stipulatio? z latius est hec verba sic accipi[f]: nam et si stipulatus fuero per te non fieri quominus mihi via itinere actuq; vti liceat: z si non me sed alium nomine meo ingredientem prohibeas: sciendum est committi stipulationem.

¶ Qui habet electionē pro futurō subiunctiui nō potest variare: secus si per futurum indicatiui. Bar.

Idem. Lex.cxij.

SI quis stipulat[g] fit stichus aut Pamphilum: vtrum ipse vellet[h] quem elegerit petet: z is erit solus in obligatione. An autem mutare volūtatem possit: et ad alterius petitionem transire: quercentibus respiciēdus erit sermo stipulationis: vtrum ne talis sit quem voluero: an quem volam[i]: nam si talis fit quem voluero cum semel elegerit mutare voluntatem non poterit: si vero tractum habeat sermo illius: z fit talis quem volam donec iudicium dictet mutandi[j] potestatem habebit.

¶ Qui promittit satisdare: si non satisdat tenetur ad interesse: quod est inquantum principalis nō est soluēdo: vel si cōueniri non potest. Bar.

C Si quis ita stipulatus fuerit pro centum[k] aureis satisdabis: et reum dederis in istam summā: proculus ait semper in satisdationis stipulationem venire quod in re interfuit stipulantis: vt alās tota sors interesset: veluti si idoneus promissor[l] non fit[m] alās minus si in aliquo idoneus esset debitor: alās nihil si tam locuples esset: vt nostra nō interfuit satis ab eo accipere: nisi q̄ plerunq; idoneus non tam patrimonio q̄ fide quoq; estimarentur.

¶ Prorogatio termini impedit penaz committi: sed commissam nō permittit. hoc dicit Bartolus.

Proculus. Lex.cxiij.

QUm stipulatus † sim mihi a proculo[o] si opus arbitratu[p] meo ante kalendas iunias effectum non sit penam: z protuli[q] diem[r] putasne vere posse me dicere arbitratu meo opus effectum non esse ante kalendas iunias cū ipse[s] arbitrio meo aliā[t] diez operi laxiozem dederim proculo: Respō. non sine causa distinguendū est interesse vtrum per promissorem mora[v] non fuisset quominus opus ante kalēdas iunias (ita vt in stipulatione cōprehensum erat) perficeretur[r]: an tunc cum tam opus efficinon posset āte kalēdas iunias stipulator diem in kalendo autem tempore. Accursius.

k C Pro centum. ¶ Promisit mihi titius satisdare pro centum aureis mihi soluendis: quos ipse vel alius vel etiam nullus mihi debebat: sed moxdo incipere debebāt mihi deberi. z sic reum quendam z fideiussorez dare promittebat: reum dedit fideiussorem nō dat: igitur ad interesse ago. quod quantum fit dicit: vel dic q̄ fideiussorem tātus mihi promittebas cū haberem reum teipsum vel alium: vt z. ff. de re iudica. l. si quis ab alio. in pun. et dedisti quendam reuz qui fideiussit: q̄ post apparet nō idoneus: ago vt denuo deꝰ ad interesse quod quantum sit dicit: et fm hunc casum est cōtra. j. de fideiuſ. l. qui satisfda. in fine. sed ibi scienter nō idoneum accepit. hic ignoras: sed fm hūc casum si tu mihil habes nec reus datus quomodo aliam habis? Respō. quia aliquez inuenis qui pro te fideiubet: etiam si mihil habes cum spes sit q̄ habeas. z facit. ff. si certum peta. l. fina. in fine. z. ff. eodem. l. illa stipula. §. eum. z. ff. de eo per quem fac. est. l. fina. in fine. Accursius.

l C Promissor. id est reꝰ. fm primus casum. vel id est fideiussor fm alium.

m C Non sit. in aliquo.

n C Quoq; z ex cōuentiōne facilitate. ad quod est ff. qui satisfda. cogan. l. ij. in princi. et facit. ff. de tu. et cura. da. ab bis. l. scire oportet. Accur.

QUm stipulatus. ¶ Casus. Textus iste satis lōgus est. Pro casu tamen succincte ad clariorem positionem casus dic. ¶ Promisit mihi facere domum et eam complere ante annus sub pena centum aureorum. Ego ex voluntate mea pōtentus tibi prōgare tēpus vsq; ad annum cum dimidio: vel duos ānos. Queritur cum dom? ista non fuerit facta ante annum sicut promisit: vtrū pena sit cōmissa: Distinguitur: aut prolongaui ti bi tempus istud cum essemus tam prope finem anni ita vt nō esset spes q̄ posses perficere domum ante annum: z tunc committitur pena. Aut tantum temporis supererat q̄ poteras perficere domum: tamē ego quo leuius posses perficere dedi tibi longius tempus: et tunc non committitur pena: hec posita sunt sub breuibus: quia textus satis prolixus est.

C Cum venderet. Titius vendidit mihi fundum et promisit mihi dare fideiussores pro euictione. Item promisit eum liberare a creditore cui obligatus erat: peto a titio vt seruet quod promisit: non vult sed est in mora. queritur ad quid agere possim contra titium? Respondetur q̄ ad interesse meum quanti mea interest hoc quod promissum est factum nō fuisse. Franciscus accur.

o C A proculo. al's a procule. al's a proculo. Accur.

p C Arbitratu. tā in qualitate operis q̄ in opere perficiēdo z progando.

q C Protuli. i. prolongaui.

r C Diem. in kalendis auguſti: vt subijcit.

s C Cum ipse. ego.

t C Aliam. in kalendis auguſti: vt subijcit.

v C Mora. i. cessatio.

r C Perficeretur. quo casu ipso iure non cōmittitur pena: vt. ff. de arbi. l. celsus. §. fi. z. §. idem ait si insterit. Sed argu. cōtra. ff. de mino. l. emilius. licet bic non respondeat huic questioni.

+ Illa iura nō ꝺdicant sed accꝺdit fm Ja. b. et not. ibi per glo. z bar.

+ Colligit bar. ex men te but⁹. l. q̄ in scitb⁹ nō ds locū iuris accrescẽdi: ff ẽ nō est in ditficere ve rū. in q̄ vic q̄ in retracti bus lucrati us: e bōefi. nō ds locū: vt in l. fi. et ibi bal. C. ō inuti. stipu. in l. re pili. vbi alii pan. plene post Bar. q̄ facit res negatiuā cum dece fallen. ad quē te re mitto. ff. de lega. iij.

† Aler. hic in pri. dicit istū ter. fingu. et mirabile ad ꝺ q̄ prorogatio termini tacita fit an. q̄ cōmissa fit pēa facit q̄ pena nō committit: ds in prio termino op⁹ prio missum non fiat. hoc si tacita est. prorogatio termini positis pena est cōmissa ea nō resoluit. bol.

Casum po nit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶Puto.ꝛ bene.vt in fi.§.Accur.
b ¶Non desiderauit.immo diem prorogauit.
c ¶Si hoc.scz cum nō deberet predicere seu denūciare.Accur.
d ¶Non effet.si diceres hoc esse falsum.
e ¶Et propemodum.nunc soluit.Accur.
f ¶Cōmissa est.de rigore: ſz de egtate obstat exceptio:vt argu.ff. si quis cau.l.ij.in principio.ꝛ locati.cum i plus.§.i.plus etiam dico:q si non competat exceptio: qō quidā dicunt:non tamen potest agi ante kalendas augusti ad penam: quia pene stipulatio dilata videtur: vt.ff.eo.in illa stipulatione si kalendis.ꝛ.j.eo.insulam.sed tamē(vt dixi) exceptiōe remouetur etiā post kalēdas: quia diem ptulit.p quo est.ff.de legi.ꝛ cōstit.l.post diem.nā ꝛ als cōmittitur:sed non exigitur: vt.ff. de excep. do.l.apud celsum.§.si in arbitrium. sed pro eis est. j.eo.l.insulam.fed hic pena: ibi nō. sed.ff. sic bic de hoc scripsit hac distinctione tunc vtimur: cum penā pstari ꝛ opus posteā n:bilominus fieri conuenit:als si op⁹ fieri post motam promissoris stipulator elegerit. q̄ꝑ penalis stipulatio esset cōmissa:tamen elicitur exceptione: cum nō vtriq; sed alterum tantum reus stipulandi prosequi debeat: vt.C.de transactio. l.cum proponas. et.ff.de pactis.refcriptū. §.i. qō verum puto.ꝛ facit.ff.de damno infecto.l.damni. §.fabinus.

das augusti protulisset: nā si tunc diem stipulator protulit cum iaz opus ante kalendas iunias effici non potcrat:puto[a] penam esse cōmissam: nec ad rem pertinere q̄ aliquod tempus ante kalendas iunias fuit quo stipulator non desiderauit[b] id ante kalendas iunias effici: id est q̄ non est arbitratus vt fieret quod fieri non poterat:aut si hoc[c] falsum est:etiam si stipulator pridie kalendas iunias mortuus effet pena commissa non esset[d]: quoniam mortuus arbitrari nō potuisset:ꝛ aliquod tempus post mortem eius operi perficiendo fuisset:ꝛ prope modum[e]:etiam si ante kalendas iunias futurum esse ceperit opus ante eam diem effici nō posse pena commissa est[f].

g ¶Fideiussores.pro eius actione.Accur.
h ¶Liberare.sine ꝟ teneatur: vt.C.de euic.ex predijs.ꝛ dic liberari a creditore cui erat obligata.
i ¶Estimari. in ædemnatione:nō in obligatione: vt no.ff.de re iud.si quis ab.§.fina.Accursius.
k ¶Interest.actiōe pscrip.ver.vel ex empto informata: quia pactū fuit incōtinenti factū.nō ergo precise ad ipsum factū:sic.ff.de actio.emp.l.j. in prin.et.j.l.proxima.

l ¶Interfit.ergo fructꝰ. Sed cōtra.ff.de vsuris.videam⁹.§.si actionē. solu.vt ibi. Item cōtra.ff.eo.si filiꝰ.§.fina.Solu.vt ibi. Item secꝰ si dari ꝛ tradi.vt.ff.de vsur.l.uij. Item contra.ff.de actio.empti.l.ratio.§.j. solu.vt ibi.Accursius.

m ¶Ita stipulatus. Glo. prima ponit casum: ideo vide eam. Fran. ¶Ita stipulatus. Ista lex tota summatim hoc vult dicere: quia aut stipulatio incipit a precedenti conditione ꝛ committitur tunc cū certum erit non posse dari vel fieri:vt si stichum non dederis tantū promittis nomine pene: aut incipit a pactione:vt est promittis stichū:et si non dederis tantum promittis: et tunc statim cum potuit dari vel fieri. Et ratio est : quia in conditionali stipulatione non ante cedit dies q̄ fuerit impleta conditio:vt.ff. de verborum sig.l.cedere diem. sed in pura quādo incipit a pactione: tunc statim vnde pena statim committitur:quod intellige cum extra iudicium interpellatus fuit congruo loco et tempore. Accursius flotentinus.

n ¶Loco.in iudicio:vel etiam alibi.Accur.
o ¶Certo die.op.ergo habetur;pro expresso:vt.ff.eo.triticum. ꝛ si certū peta.l.cum quid.sed hic agebatur tantum a stipulatore in illis ab vtroq; :vel quia dicitur te sisti certo loco sic accipe quia conuenerat inter nos vt sisteres certo die:ꝛ ante diem te certificarem cum id proposueram per errorem omisi non valet stipulatio vt hic:secus in damno infecto. quia ibi speciale est vt seruetur quod de cōsuetudine est de die: vt ibi dicitur. vt.ff.de damno infecto.l.si finita.in prin. que est contra vel ibi in perpetuum se teneri credebat: hic contra. hic enim actor errando omisit dicere vel incertitudine que principalem stipulationem reddit inutilem:sinautem vtilem conuētionem penalis stipulatio subsequatur:tunc penalis cōmittitur cum super prima mora contrahitur :q̄ si non conuentio sed conditio penalem stipulationem precedat tunc committitur: cum omnino conditionem existere certum erit:sed in vltimis voluntatibus absq; distinctione a tempore cessationis pena committitur: que pena solūmodo exigetur: nisi actuz sit vt virtūq; petatur.hoc dicit Bartolus.

Papinianus. Ler.cxv.

¶Ta stipulatus[m] fuit se sisti certo loco[n] si non steteris: quinquaginta aureos dare spondes:si dies in stipulatione per errorem omissus fuerit:cum id ageretur vt certo die[o] sisteres imperfecta erit stipulatio.non secus[p] ac si quod pondere numero mensuraue continet sine adiectione pōderis numeri mensure stipulatus essem[q]:vel insulam edificari non demonstrato[r] loco: vel fundū dari non adiecto nomine[s]. ¶Si ab initio id agebatur vt quocunq; die[t] sisteres : et si non stetisses pecuniā dares:quasi quelibet stipulatio sub conditione concepta vires habebit: nec ante committetur stipulatio q̄ꝑ fuerit declaratuz reum promittendi sisti non posse[u]. ¶Sed et si ita stipulatus fuero si in capitolium non ascenderis:vel alexandriam non ieris cētum dare spōdes:non statim committetur stipulatio: q̄ꝰ is capitolium ascendere vel alexandriam peruenire potueris[x]:sed cum certum esse ceperit te capitoliū ascendere vel alexandriam ire non posse. ¶Item si quis[y] ita stipuletur reus autem numq̄ voluit obligare se in perpetuuz: imo ad diem quem ꝓponeret actor in stipulatione: sed ipse errore omisit. at ibi vterq; hoc agebat q̄ stipulatio committetur quandocūq; damno dato : et credebat reus se sic teneri promittere: vnde inder reo subuenit:vt ibi. vel hic a stipulatore tm̄ agebatur vt teneatur ad id tempus qō de consuetudine est:ꝛ nō in perpetuum.ꝛ ideo non valet ibi ab vtroq;. Item contra.ff.qui satisda.cogan. de die.sol.vt ibi. Accur.

Additio. Dic q̄ illa lex habet duas lecturas. nā intelligitur primo de discordia que est inter partes de die apponenda in stipulatione ante contractam stipulationes;ꝛ ſm hoc non obstat huic .l. Alio mō intelligitur primo de discordia post stipulationem interpositaz in qua dies fuit omissa:ꝛ tūc ob.ꝛ quidā soluerent q̄ ibi in stipulatione iudiciali: hic in conuentionali ſm Bar.hic.

ꝛ Ange. et alex. hic reputāt istum ter.sing. ad ff.g si stipulatio pena lis ē apposita iuxta principalē stipulationē cuꝫ pacto q̄ pena cōmissa ipsa sola debeat: tamē poterit solui id qđ debuit in principali stipulatione.ꝑo logni.

p ¶Non secus. sed idem.
q ¶Stipulatus essem. vt.ff.eo.triticum. et de lega. ij.quidam in testamēto. Accursius.
r ¶Non demonstrato. et hoc nō valet: vt.ff.de eo qō certo lo.l.ij.§.ij qs insulā.ꝛ de iudi.cū qui insulam.Accur.
s ¶Nomine. nihil valet: vt.ff.ꝛ iure do.cuz post. §.gener. Sed contra.ff. eodez.l.qui ex pluribus. Solu.ibi adiectū fuit nomē: quia promisit vnum de fundis seianis. ꝛ nullo modo.vel hic agebatur vt certus promitteretur:ibi non. Itez oppo. vt.ff.de optio.lega.l.ij.sed ecus in homine in genere promisso vel legato.et est ratio.ff.eodem.l.inter stipulātem.§.sacram.ibi:homo liber ꝛc. ꝛ de legatis.ij.l.quod in rerum.§.finali. et.l.penultima in fine. Et eodem modo opponitur et respondetur de domo: vt.ff.ꝛ legatis.i. si domus.licet sit argumen.contra.j.de verborum significatio.l. locus.§.fi. Item videtur contra.ff.eodem.l.vbi autem non apparet.in prin.sed respon.vt ibi expositi.

t ¶Quocunq; die.non ergo palam exprimitur:sed objicitur.ff. eodem. quicquid. Respon.estimatur omissum quantum ad actionem pariendam:non quantum ad vitiandam stipulationem.ꝛ sic pro non facta est stipulatio sine adiectione diei:sic enim dicendo de die nō curauimus:et ideo expectatur commissio pene tantum quantum ꝛ vbi incipit: alias a cōditione vt subijcit.licet hic precedat pactio vestita, alij dicūt quocūq; die:ſz placet promissori.

v ¶Non posse. Vel morte vel alia ratione: vel si tempore iam finita sit actio que aduersus reum si stetisset erat intentanda. Item addunt quidam hoc corrigit per inferiorem distinctionem:sed hoc falsum est.Aliud enim in predicto casu iudicio sisti: quia ibi collatum est in arbitrium rei quando faciat vt ex bis apparet ſm quosdaz: vel bic speciale in iudicio sisti.vel veri⁹:hic dies pro omisso habetur quo ad obligationē seu actionem:vt modo notauit.Accursius.

x ¶Peruenire poteris.ꝛ nō feceris.Accur.
¶Item si quis.stipulatio que a cōditione faciendi cepit qñ cōmittatur dictum est:nunc de ea que a cōditione dandi.Accur.

Si pamphilum.

UNIVERSIDAD DE PERMANENTE